Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS
Archivo de Loyola
Sección 3ª Serie 2ª Nº 6 Pío
Est. 13
Plut. 2ª 1

BIBLIA
SACRA.

4

Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS
BIBLIOTECA DE LOYOLA.
Sala 1
Estante 1
Plúteo 7

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vitrina C / 2 S

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quarta pars huius

operis in se continens glosam ordinariā cum expositione lyre litterali et morali: necnon additionibus ac replicis.

Esaie
Hieremie
Threnorum
Baruch
Ezechielis
Danielis
Osee 10 hel
Amos
Abdie
Super libros Jone
Michee
Naum
Abacuk
Sophonie
Aggei
Zacharie
Malachie
Machabeorum

Societatis Jesu. Burgis. 1862.
BIBLIOTECA COLLEGII LOJOLAEI SOCIETATIS JESU IHS

Universidad de Deusto
Biblioteca

Continet esaiam: quarta hec: sub rege manasse
In partes sectum: dum bona suadet ei.
Obtutus a populo saxis sacer et hieremias
Dum monet: et threnis fata futura gemit.
Illius inde baruch sequitur scriba: ezechielq:
Hinc Daniel totum quem leo siuit atror.
Osee prozem ducit de gente. subinde
Ahor phatuel sequitur filius ipse iohel.
Rustice amos post hūc comitat pastor onuste.
Et centum abdias qui cibat inde viros.
Quem sequitur ionas latitās sub pisce marino.
Culpat micheas idola samarie.
Nunciat aduentum naum bonus assyriorum.
Tardior inde abacuk prandia grata refert.
Hūc specula insequit dñi absconsum sophonias.
Aggeus reditus tempora adesse docet.
Vidit equos rubeos myrteta inter zacharias.
Israel abiectum tu malachia canis.
Sabbata persax et pugnas fortesq; triūphos
Hinc machabee doces: finē operi atq; facis.

Glo. ordi.

Bar. 7. a

Ezec. 28. a

Pā. 50.

Zach. 2. a

Pā. 84.

Demo cū ꝛc. Hiero. Nō sicut ait montan⁹: ꝓphete in extasi nescientes locuti sūt: nec q̄d dicerent ignorauerūt qui alios docuerūt. Sapiēs enī intelligit que ꝓfert de ore suo. De moyse enī dicit ꝙ eruditus oīni sapiētia loquebat ad dūm ꝛc.

Et de Daniele ad principē Tyri dr: Nūquid sapiētior es Daniele? Dauid q̄z de se ait: Incerta ꝛ occulta sapientie tui. ꝛc. Quō aūt sapientes erāt: si rangē bruta animalia q̄d dicerēt nesciebāt? Intelligebant ḡ q̄ dicebāt: Verba ergo eox sapiētia ꝛ rōne plena erāt. Nec aer voce percussus ad aures eox veniebat. Sz in aio eox de⁹ ipe loqbat. Vñ: Angel⁹ q̄ loquebat in me. et illud: Audiā q̄d loquatur in me. d. d. Post historie ḡ veritatē spūaliter intelligēda sūt oia. Judea ꝛ hierusalē: babylon ꝛ philistijm: moab ꝛ damascus ꝛc. Et in his omnib⁹ sapiēs architectus iaciat fundamentū: id est christū. Hiero. Esaias vir nobilis ꝛ vbane eloquētie nihil in eloquio rusticitatis habēs: nō ram ꝓpha dicendus ē ḡ euangelista. Ita enim liquide christi ꝛ ecclie mysteria ꝓsequitur: vt de ꝓteritis putetur historiam texere. Prophetauit aūt in hierusalē ꝛ in iuda. nondū. x. tribub⁹ captiuatis. ꝛ de vtroq; regno nūc mixtim nūc separatim texuit oraculū. Et cum interdū ad ꝓsentes respicit historiā: ꝛ post babylonicam captiuitatem (ꝙ reditū

Nico. de lyra

Incipit expositio fratris Britonis ordinis minorum super ꝓlogum Esaie.

Demo cū ꝓphas ꝛc. Iste ꝓlogus dividit in ḡnq; partes. In quarū prima errorē ponentiū prophetas apud hebreos metrice esse conscriptos eliminat. ibi: Memo cum ꝓphas ꝛc. In secūda opus ꝛ auctorē multipliciter cōmendat: per q̄ auditorū attentionē excitat. ibi: Primū de Esaia scendū ꝛc. In tertia opis difficultatez ꝛ laboris imensitatem insinuat ꝙ q̄ auditox benivolentiā captat. ibi: Nec ignoro quāti laboris sit ꝛc. In quarta locū ꝛ tempus ꝛ materiam ꝓphetie determinat vt per hoc auditores dociles reddat. ibi: Prophetauit autē. Loc⁹ determinat cū dicit: In hierusalē ꝛ in iudea. Tēpus. cum dr: Recdū decē tribub⁹ in captiuitatez ductis. Materia tāgit. s. ꝓtra q̄s dirigit ꝓphetia. cū dr: Ac dr vtroq; regno ꝛc. In q̄nta ꝓte a Paula ꝛ Eustochio: q̄b⁹ scribit: suffragia orationū postulat. ibi: Quē q̄to plus amat. ꝛc. His visis expositionē lre insistam⁹. Memo cū ꝓphas. i. libros prophetax: b Versib⁹ viderit ꝛc. i. distinctos breuib⁹ clausulis. q̄ ꝙ cola distinguūt ꝛ comata: sicut inferius exponet plenius. c Metro eos ꝛc. eq̄situ modum loquēdi habet hic Hiero. Metrū enī certis pedū mēsuris atq; spatijs terminatur: nec vltra diuisionē tēpox ꝓstitutā ꝓgredit: ꝛ ita q̄ metrice loquit: metro q̄si quodā vinculo alligat. ꝛ dr metrū a metros grece qd est mēsura latine: q: habet certā mensurā syllabarū ꝛ tēpox. ꝛ nemo existimet ꝓphas. d Et aliq̄d silr ꝛc. vt. s. metris ligēt: aut metrice scribant. sicut enī dicit arator. Psalterū lyrici cōposuere pedes. In epla ad Paulinū: vbi exponit littera illa Dauid simonides noster ꝛc. Inuenies istū versū cum expositiōe sua. Itez finis ꝓuerbiox ab illo loco. s. Mulierē fortē quis inuenit: metrice scribit. vide supra in ꝓlogo sup libros regū ab illo loco: Sz etiā psalmi: vsq; ad locū: Poxro ānq; lre. ꝛ Inuenies satis de metris istis. Itē i scdo ꝓlogo sup Job dicit Hiero. Dia fere scripturax cātica sub metro cōprehendi. i. metrice scribi. Sed potⁿ estimet fieri i ꝓphetis. e Qd i Demosthene ꝛc. i. i scriptur' Demosthenis et Tullij: q̄ ꝓsaice scripserūt ꝛ nō metrice. f Ut ꝙ cola ꝛc. ꝓphez sicut opa Tullij ꝛ Demosthenis. g Qui vtiq; psa. ꝛc. In scdo ꝓlogo sup Job circa mediū dictū est quid sit ꝓsa: et quid versus. Cola ꝛ comata appellat maiores ꝛ minores distinctiones. Colon enī grece mēbrū latine. Coma aūt interpretatur articul⁹ siue ꝓticula. Articul⁹ autē dicit parū mēbrū. Sicut autē in corpe articulus minor est mēbro q̄ maiⁿ ē: sic

ḡ coma minus

Prologus in Esaiam

Incipit ꝓlogus sancti Hieronymi in Esaiam prophetam.

a Demo cum prophetas versib⁹ a
b viderit esse descriptos metro b
c eos esthiet apud hebreos ligari: c
d et aliquid simile habere de psalmis vel opibus salomonis. Sed d
q̄ in demosthene ꝛ tullio solet fieri: vt ꝙ cola scribantur ꝛ comata: e
f q̄ vtiq; psa ꝛ nō versibus cōscripserunt. Nos quoq; vtilitati legentiū ꝓuidentes interpretatio g
h nem nouā: nouo scribēdi genere i

a ḡ quia immediata fuit.

hec translatio ab hebreo in latinum.

i ḡ qz nullus adeo bene distinxit.

coma minus ē colō: q̄ dicit mēbrū orationis. Coma ẋo se habet ꝙ modū articuli. ꝛ dicūt q̄dax ꝙ coma est q̄n nec est ꝓfecta ꝓstructio nec ꝓfecta sententia: ꝛ fit ibi punct⁹ rotundus vel flexus. Colon vel colū vbi est ꝓfecta cōstructio: sed nō ꝓfecta sententia: ꝛ ibi fit punct⁹ eleuatus. Periodus ẋo est q̄n ꝓfecta ē constructio ꝛ ꝓfecta sententia. ꝛ ibi fit versus. verbi gra. Esa. j. Nō si noluer itis ꝛ me ad iracundiā ꝓuocaueritis: ecce coma. Blasphemauerunt vos. ecce colon vel colū: q̄ cōstat ex duob⁹ comatibus. Quia os dñi locutū ē. ecce terminat sententia ꝛ fit periodus in fine versus: ꝛ dicit a peri q̄ est circū: ꝛ odos q̄ est cantus: quasi circularis ꝛ ꝓfectus cātus: ꝛ cōcordant sat' verba Jsido. in. ij. etymol. vbi dicit: Coma ꝓticula est sententie: colon mēbrū: periodus ambitus vel circuitus: sūt ipm dicit periodus a peri quod ē circū: et odos quod est via: quia in fine versus ꝓfecta est via ꝓlationis. Et subdit Jsido. Fit autem ex cōiunctione verboū coma: ex comate colon: ex colon periodus. coma est iuncture finitio. s. articulus: vtputa: Et si vereor iudices: ecce vnum coma. Sequitur ꝛ aliud coma: ne turpe sit ꝓ fortissimo viro dicere: ꝛ factum est colon. i. membrum: quod intellectum sensui ꝓstat. sed adhuc pendet oratio. Sicq; deinde ex pluribus membris fit period⁹: id est extrema sententie clausula. Ita veterē iudicioū morem requirūt. periodus aut̄ longior esse nō debet: q̄z vt spiritu vno proferatur. Plenⁱ⁹ loquitur Jsido. in. j. etymol. de ista materia. Dicit enī ibi: Positura est figura ad distinguēdos sensus per cola: comata: ꝛ periodos. que dum ordine suo apponitur: sensum nobis lectionis ostendit. Dicte autem posture vt quia punctis positis annotant: vel q̄ ibi vox ꝓ interuallo distinctionis deponit: has greci thesis vocant: latini posturas. Prima positura subdistinctio dicitur: eadē ē ꝛ coma. Media distinctio sequēs est: ipsa ē et colon. Ultima distinctio est que totam sententiā claudit: ipa est ꝛ periodus: Cuius vt dixim⁹ partes sunt cola ꝛ comata: quarum diuersitas punctis diuerso loco positis demonstratur. Vbi enī in initio pronunciationis: necdum plena sensui pars est: ꝛ tamen respirare oportet: fit coma: id est particula sensus: punctusq; ad imam litteram ponitur: ꝛ vocatur subdistinctio: ab eo ꝙ punctum subtus: id est ad imam litteram accipit. Vbi autem in sequentibus iam sententia sensum prestat sed adhuc superest aliquid de sententie plenitudine: fit colon: id est media distinctio mediamq; litteram puncto notamus: id est ad mediam litteram punctū ponimus. Vbi vero iam per gradus ꝓnunciando plenā sententie clausulam facimus: fit periodus: pūctumq; ad caput litere ponimus: ꝛ vocatur distinctio: id est disiunctio: quia integram separat sententiā. Hoc quidem apud oratores: ceterum apud poetas: vbi in versu post duos pedes syllaba remanet. vt ibi: Arma virumq; cano: coma est. quia ibi post scansionē precisio verbi facta est. Vbi vero post duos pedes de pte orationis nihil supereſt. vt ibi: Anglia: Flandria: colon est. totⁿ autem versus periodus est. Aliqui exponunt: Per cola. id ē per maiores decisiones et per clausulas quasdam ex duabus vel pluribus dictionibus constātes: vt Esaie. j. Dereliquerūt dominum: blasphemauerunt sanctum israel: abalienati sūt retrorsum. Et comata. id ē minores decisiones: vt Esaie. ix. Vocabitur nomē eius admirabilis: consiliarius: deus fortis ꝛc.

b Interpretationem nouam. istam scilicet translationem que iam noua dicitur: quia de primo vase translata: scilicet de hebreo in latinum: non sicut alie que primo de hebreo in grecum: post de greco transferebantur in latinum. Vel ideo dicit nouam: quia ante eum nemo de hebreo transtulit in latinum.

i Nouo scribendi genere. id est prosaice: quia antiqui philosophi et poete metrice solebant scribere: et non prosaice. Vn de Jsido. j. etymol. dicit: tam apⁿ grecos q̄z apud latinos lōge antiquiorem curam fuisse carminū q̄z prose: omnia enī prius versibus condebantur. prose autem studium sero viguit. ꝛ ideo appellatur nouum genus scribendi.

Freditum populi significet in iudea: aduocationem tā gentium ꝙ christi aduentū omnē intendit curam. Hiero. Sic Esaiam exponaz vt nō solum ꝓphetam iz euangelistam ꝙ apostolum doceam, de se enim ꝙ de ceteris euangelistis ait: Qꝫ speciosi pedes euangelizantium pacez ꝛc. Ad ipsū vero quasi ad apostolum loquitur deus dicens: Quē mittaz? ꝙ quis ibit ex vob ꝛc. Ro.10.c Is.6.c et ille: Ecce ego: mitte me. Hiero. Memoputet me Esaiā breuiter posse exponere: cū vniuersa dñi sacramēta contineat: p̄dicās d̄ virgine natum emanuel: et signa eius ac mirabilia: mortuum quoq; ꝙ sepultum: resurgentez ab inferis: ꝙ saluatorē omniū annūciat. Quid loquar de physica: ethica et theologia? Quicqd sanctarū est scripturarum: quicquid potest humana lingua ꝓferre: ꝙ moralium sensus ꝓcipere ꝓtinetur in libro Esaie ꝓphe. Ut ꝙ ipe ait: Erit vobis visio oīm sicut verba libri signati quem nesciens lras. i. gentilis legere nō p̄t. Neq; sciens lras. i. iudeus: q̄ scientiam lraz tactat: qm ei signat⁹ ē: q̄ non recipit eum quem signauit pater: q̄ aperit ꝙ nemo claudit ꝛc.

Hiero. Magni laboris ē totū Esaiā disserere: i q̄ nr̄oz maioz magna ingenia desudauerūt. i. grecorum: apd latinos aūt grāde ē silentiū. Martyrū Victorin⁹ impitus ſmōe ñ scia scpsit i eū iuxt̄ ḡttuor editiones vsq; ad visiones q̄dru/pedū i deserto. Origenes āt. xxx. volumia exarauit. et. xxv. homelias: ꝙ quedā excerpta. Eusebi⁹ pāphyli historiā explanando. xv. edidit volumina. Dydimus ab ꝑ loco. Is.40.a Cōsolamini ꝓple/mus. vsq; ad finē volu/minis decē et octo thomos. Apollinar⁹ more suo compēdiose grādis vie spatia ꝓteruolat. Aduertēdū q̄ quāte difficultat⁹ sit Esaias: vt nr̄oz fastidiose aures ad itelligendas scripturas nauseātes ignoscāt mihi, pli⁹ lo/quenti. Hiero. Puto. lxx. interptes tā apta fidei sacramēta ꝓspicue ethnic⁹ noluisse, pde/ Det.7.c re: ne sanctū dare canib⁹: ꝙ porcis margaritas daret: ꝙ ido i Esaie interptatiōe multa occultasse. Hiero. Sicubi ptermisit. lxx. ō hebraico disputaui. Jō feci: q: aut cadē aut filia sūt pleraq; cū ceteris: ꝙ duplici exponēdo editionē nolui libros explanationis extendere.

Incipit Esa.

a Distinximus. id est distincte et aperte scripsimus: quod multum prodest legentibus. b Ac primum de Esaia sciendum q̄ in sermone suo disertus sit: id est discret⁹ et eloquens. c Quippe. id est quid mirum. d Vir nobilis genere. ꝙ nobilioz mente. e Et vbane eloquētie. id est curialis ꝙ elegantis eloquentie. Aliqui libri habent vbane elegantie: quasi diceret, sicut vbani excellūt rurales in eloquētia et curialitate: sic Esaias habet preeminentiam eloquij pre ceteris prophet⁹. f Nec habens quicq̄ in eloquio rusticitatis admixtum. nullam enim incompositionem vel inordinationem habet in suis verbis: sed semper ordinate loquit et ornate. g Unde, quia scilicet ita diserte ꝙ ornate loquitur in hebreo. h Accidit. hoc quod sequit: i Et pre ceteris, prophetis: k Florem sermonis eius. id est ornatum quem habet in hebreo ꝛc.

l Translatio non potuerit ꝛc. in latino. Sic respondet ad antipophoram que posset ei fieri. quare scz sua translatio non habet tantum ornatum libroū quātū habet ipm hebraicum. multa enim bene sonant in vna lingua: que non ita bene sonant si ad aliam linguā fuerint translata. m Deinde etiam hoc adijciendū. precedenti prophete cōmendationi. n Qr non tā. id est in tantū: o Propheta dicendus sit q̄. id est quātū etiam: p Euangelista. quasi diceret: qr iam facta manifeste narrat. magis dicendus est euāgelista q̄ propheta: qui sub enigmate ꝙ obscure veritatez futuram prenunciat. q Ita enim vniuersa christi ecclesieq; ꝛc. id est clare et expresse: r Prosecut⁹ est. scribendo: s Ut non eum pu. ꝛc. id est ꝓphetare. t Sed de ꝑteritis histo, ꝛc. id est construere vel ordinare. Esa. ix. Parvulus enī natus est nobis: et filius datus est nobis. Ecce q̄ expresse predicat de christo.

Itē de ecclesia dicit Esa. v. Vinea facta est dilecto ꝛc. v Unde conjicio. id est opinor: vl quibusdā cōiecturis ppendo. x Voluisse tunc tēporis ꝛc. id est trinitatis incarnatiōis ꝙ passionis secreta mysteria.

y Perspicue ethnicis, i. gentilibus qui erant in egypto quādo trāstulerūt. z Prodere als pandere. i. manifestare. vide in opusculo ō vocabulis biblie vbi exponitur ethnicus. a Ne sanctuz canibus: ꝙ margaritas porcis darent. Matth. vij. b Que, sacramenta o paula et custochium: c Animaduertetis abscondita. id est de industria omissa ab illis septuaginta interpretibus. d Cum hanc editionez legeritis. scz in qua exprimunt. vnde Esa. ix. vbi septuagīta transtulerant: magni consilij angelus. Hiero. trāstulit sicut erat in hebreo. et vocabitur nomen eius admirabilis: consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. Item multa omiserunt vel obscure transtulerunt: sicut patet in epistola ad Desiderū. s. posita. e Nec ignoro quāti laboris sit prophetas itelligere. p hoc insinuat se multuz laborasse. In ista translatione hoc dicit: quia prius oportuit eum addiscere hebraicum antеq̄ ꝓphetarum plenum habuerit intellectū: ꝙ sic multum laborauit i addiscēdo hebraicum: ꝙ transferendo postea in latinum. f Nec facile quēpiam posse iudicare de interpretatione: vtrum sit vera: falsa: completa aut diminuta. g Nisi intelexerit. prophetas ſm linguagium hebraeum.

h Ante que legerit. translatos in latinuz. Per hoc reprehendit quosdā emulos: qui reprehendebant ei⁹ translationem: non intelligentes hebraicam veritatē. i Nos quoq; patere. id est expositus esse: k Morsibus: id est detractionibus: l Plurimorum. mihi inuidentium. m Quod. id est cuius sententiā vel intellectum. n Consequi nō valent. id est nequēt

Is.29.d

Mat.7.c

Valerius Max. li. 3. Liᵉ⁹ liuᵗ.

babere vel adipisci: o Despiciunt quasi maledictuz. p Sciens ergo et prudens. id est scienter et prudēter. q In flāmaz mitto manum. id est expono me periculo. s. detractioīb⁹ emulo⁹. Et videt alludere facto Scevole: q̄ cū vellet Porsennā regē romani imperij inimicū occidere: occidit ignorāter in castris regiū scribā: ꝙ qz sic errauit manū tādiu in igne tenuit donec cōbusta fuit. vel est vulgaris modus loquēdi. r Et nihilominus hoc a fastidiosis. id est tediosis vel fastidio plenis: s Lectoribus pcoz. qui fastidiūt. i. horret vel spernunt translationē meaz: vel quos tedet eam audire. Versus: Fastidit tedet: fastidit spernit ꝙ horret. t Ut quomodo. i. sicut: v Greci post septuaginta ꝛc. i. eoz trāslationes: x Negunt. De istis trib⁹ inuenies. ſ. in secūdo ꝓlogo sup Job. circa principiū. Negunt inquā. y Vel ob studiuz doctrine sue. i. exercitiū ingenij sui. vel vt multa legentes multa sciāt ꝙ doceāt alios. z Vel vt septuaginta. interpretum translationem.

Magis ex

a Magis ex collatiōe ꝛc. ꝓferendo translationem translati oniꝰquia collatio plurīū magis valet ad melius intelligēdū. b Sic et isti. emuli mei vel lectores fastidiosi. c Saltem vnum. non plures sicut greci. d Post priores ꝛc. me. s. q̄ post eos qui de hebreo trāstulerūt in grecū de hebreo trāstulerunt in latinū. e Legant prius. editionem meaz. f Et postea despiciāt. si reprehensibiles viderint. g Ex iudicio. discretionis, sed non ex odiosa ꝓsumptiōe: vt fiat endiadis. h Propheta uit aūt Esaias in hierlm et in iudea necduz decē tribub⁹ in captiuitatem ductis: ac de vtroq; regno nūc cōmixtim: nunc sepatim ſ ppheriam. texit oraculū. Et cū interdum ad ꝓsentē respiciat historiam: ꝙ post babylonię captiuitatuz reditum ꝑū significet in iudeā: tū ois ei⁹ cura de vocatiōe gentiū: ꝙ de aduētu christi est. Quē quāto plus amatis o paula ꝙ eustochium: tāto magis ab eo petite: vt pro obtrectatione ꝑsenti qua me indesinenter emuli laniāt ipe mihi mercedē restituat in futuro: q̄ scit me ob hoc in pegrinę linguę eruditi one sudasse: ne iudei de falsitate scpturaꝝ ecclīs ei⁹ diuti⁹ insultarent.

Finit prologus.

Incipit argumentū.

Esaias in hierusalem nobili genere ortus ē: ibiq; prophetauit: sub manasse rege sectus i duas partes occubuit. Sepultusq; est sub quercu rogel iuxta transitum aquarum: quas olim ecechias rex iacto ob struxit puluere.

magis ex collatiōe eoꝝ itelligāt: sic ꝙ isti saltē vnū post ꝓzes habere dignē interptē. Legat p⁹ ꝙ postea despiciāt: ne videāt non ex iudicio sed ex odij ꝑsumptiōe ignorata damnare. Propheta/uit aūt Esaias in hierlm et in iudea necduz decē tribub⁹ in captiuitatem ductis: ac de vtroq; regno nūc cōmixtim: nunc sepatim ſ ppheriam. texit oraculū. Et cū interdum ad ꝓsentē respiciat historiam: ꝙ post babylonię captiuitatuz reditum ꝑū significet in iudeā: tū ois ei⁹ cura de vocatiōe gentiū: ꝙ de aduētu christi est. Quē quāto plus amatis o paula ꝙ eustochium: tāto magis ab eo petite: vt pro obtrectatione ꝑsenti qua me indesinenter emuli laniāt ipe mihi mercedē restituat in futuro: q̄ scit me ob hoc in pegrinę linguę eruditi one sudasse: ne iudei de falsitate scpturaꝝ ecclīs ei⁹ diuti⁹ insultarent. Finit prologus.

Incipit argumentū.

Esaias in hierusalem nobili genere ortus ē: ibiq; prophetauit: sub manasse rege sectus i duas partes occubuit. Sepultusq; est sub quercu rogel iuxta transitum aquarum: quas olim ecechias rex iacto ob struxit puluere.

latio non potuerit conseruare. Sic igitur forma tractandi huius libri que est idem q̄ modus loquendi: designatur sub nomine euangeliste: eo q̄ talis modus est optimus: vtpote lucidus ꝙ ornatus. ꝓpter quod dicitur. j. xl. Exalta vocem tuam qui euangelizas hierusalem. Ille enim exaltat vocem suam q̄ ornate et lucide annunciat suam intentionez. Forma vero tractatus est diuisio libri. de qua dicet lra ꝓsequendo. Causa vero finalis hui⁹ libri tangit sub nomie hierlm. Hierlm enī in scriptura aliqñ accipit ꝑ ecclia militante. Apoc. xxi. Vidi ciuitatē sanctā hierlm nouaz descendētē de celo ꝛc. Aliqñ vero ꝑ ecclesia triūphante. Hab. iij. Illa q̄ sursū ē hierusalē libera est. Finis autem hui⁹ libri duplex est. Unus, ꝓinqu⁹. ſ. instructio seu edificatio ecclesie militātis sub nomie hierusalem designate, ꝓpter q̄d dicit. j. lx. Surge illumiare hierusalē: qz venit lumē tuū. i. ꝓphetia Esaie illuminās totum statū ecclesie. Alius aūt ē finis vltim⁹ et remotus videlicet cōsecutio supne beatitudinis in eccla triūphante q̄ ꝑ hierusalē intelligit. ꝓpter q̄d dicit. j. xxxiij. Oculi tui videbūt hierusalē ciuitatē opulentam tabernaculū quod nequaq̄ vltra transferri poterit. ꝑ. ꝓphetia enī Esaie videm⁹ nūc ꝑ speculū ꝙ in enigmate: sed postea in futuro lucide videbimus ꝙ aperte, q̄d nobis ꝓcedat ꝛc.

Incipit Esaias prophet. Capitm. I

Isio Esaie. ¶ Tria sunt genera visiois. Primum corporale quo videm⁹ celum ⁊ terram: ⁊ huiusmodi. Secm spūale: quo videmus sicut in somnis imagines hoim ⁊ hmōi. Tertiū intellectuale: qđ ei rationē p qđ creatorē cognoscim⁹: ⁊ spūālia reuelāte intelligim⁹ quodlibet. Videre đz sepe ,p intelligere ponit. Vñ sepe interrogam⁹ dicētes. vides.i. intelligis. Prophete đz binc videtes dicūtur, intelligentes. Hanc visionē vidit Esaias spūancto. s.intimāte: q̄ sinpuētura erāt itellegit. Vñ i pncipio nō ponit visiones sicut Daniel: neq; dic̄ qđ videret: sed statim dicit: Audite celi ⁊ auribꝰ pci. ¶ Hiero. Mō solū Esaias ꝑ etiā alij q̄ habēt i titulo: visio quaz vidit ille vel ille nō inferūt qđ viderint.

¶ Ibi gra: Audi dñz sedētē. ꝑ statim narrāt q̄ dicta sī sic̄ b: Audite ce. ⁊c. Et ꝑ dicit dñs ad idumeaz. Prophete enī iure videtes dicunt q̄z oculi semp ad dñz. Fm illud: Ad te leuaui. o.m.q.h. i.c.et alibi: Leuate oculos vros et videte.r. qz.a.s.⁊c. De his oculis dicit Lucerna corporis tui ē.o.t. Et populꝰ videbit voces.i. intelligebat. Mō g ignorabāt fm montanū q̄ sic videbāt. Bab. Esaias interpꝛāt salutar dñi. Judas cōfessio. Hierm visio pacis. Ozias fortitudo dñi. Joathan ꝓfectio dñi. Achaz retinens vel robustꝰ. Ezechias imperiū dñi. Qui enī ꝑside dño saluaꝝ ⁊ ē filꝰ amos.i. fortis atq; robusti cernit spūaliter visionē ꝓfessionis: dū antiq̄ petā plangit: ⁊ pacis dī post penitiam trāsit ad lucē: ⁊ in eterna pace q̄escit: ⁊ cūcta illi⁹ tēpora sub fortitudine dñi trāseunt ⁊ ꝓfectione et roboze. Et cuz oīa fecerit: dicit: seruus inutilis sum: qđ debui facere feci.

¶ Filij amos. Amos pater Esaie nō. rij. ,pheta⁊ tertiꝰ est: diuersis cnī apud hebreos scribunt litteris. Iste enī primam et extremā lr̄az habet aleph: ⁊ sade. Ille aūt: Eyn: ⁊ samech. Et (iste vt aiunt) interpꝛātat fortitudo vel robustus. Ille populus grauis vel durus. Sed iste ,pphera fuit (si hebreis cōsentimus) qui patres suos attauosq; ,pphet⁊ quo⁊ noīa i pncipio ,pphetie eoū ponunt: ,pphetas fuisse contendunt.

¶ Super iudā ⁊ hierusalē. Esaias pncipaliter de duab⁹ tribubus.i. inda ⁊ beniamin loquit excepto.r. que isrl ⁊ ephraim vocāt: qs sub oīa rege iuda phul rex assyriorū vastare iā ceperat. Deniq; ānq̄ageſimo sc̄o imperij ei⁹ anno regnante i samaria phacee filio romelie theglathphalassar rex assyriorum cepit cū multis alijs galileā: ⁊ omnē terram neptalim: ⁊ trāstulit eos in assyrios. Ex quo ostendit vicina euersione samarie ad correctionē duaꝝ tribuū hec p̄dicta eē. Vlio Esaie ⁊c. Pro iuda i quo signāt due trib⁹. L.xx. ⁊ theodotio posuerunt iudeam q̄ significat. xij. tribuz totam terram. Et qđ ex hebreo vertimus sup iudam ⁊ hierusalē: illi posuerūt contra iudam ⁊ hierusalem. Symmach⁹ manifestiꝰ de iuda ⁊ hierusalem: qui nec ,pspera nec aduersa in titulo vult demōstrari: sed q̄ de iuda ⁊ hierusalē ,pphet⁊ p̄dixerit. ¶ Hiero. scio q̄sdā iudam ⁊ hierusalem de sup celestibus interp̄tari. ⁊ Esaiā ꝑferre ꝓsonam domini qui captiuitatem illoz in terra nostra pnūciet: ⁊ reditum ad montem sanctuz in nouissimis diebus. Que nos ꝺtraria fidei iudicantes vniuersa despicimus: ⁊ seq̄ntes historie veritatē quicūq; de hierusalē celesti somniant ad xp̄i referimus ecclesiam et ad eos qui vel ,pter peccatum ab ea egrediunt: vel per penitentiā reuertunt. De qua: Surge illuminare hierusalem. q. v. l. r. ⁊c. ¶ In diebus ozie. Ozias ipse est qui ⁊ açarias. Ano tamen eodēz tēpore Esaias: osee: iobel: et amos: ,ppheasse ex regib⁹ qui in titulo pnuntur ,pmptum est cognoscere. Sed principiū Ibi dñi fuit in ozee. ¶ Vō in titulo sub oīa: ioathan: achaz: ⁊ ezechia ,phetasse dicit: non sicut in alijs propheris qđ specialiter sub vnoquoq; dictum sit nescimus: quia vsq; ad finē voluminis plene distinguitur. ¶ Sciendū đz ezechiam in hierusalē. xij. anno romuli (qui nominis sui in italia cōdidit ciuitatē) regnare cepisse: vt nr̄e historie appareāt antiquiozes ꝑ gētiles. ¶ Audite celi ⁊c. Supza q̄s ,ppheta: cui⁹ filius: qđ ꝺtra iudam ⁊ hierlm: ⁊ quo tpe viderit: in titulo demonstratum est. Huc celū ⁊ terrā ad audiēduz ,puocat. Inuocat enī dñs per moysen celum ⁊ terram: cum populo israel daret legem suaz.

¶ Attende

Isio Esaie. Hic accedēdū ē ad formā tractat⁹: q̄ est diuisio libri. q̄ diuidit i duas ptes. qz primo ꝓmittit q̄dam breuis ꝓfatio. Scdo subdit narratio. ibi: Audite celi. Circa libri huiꝰ expositioez intēdo ꝫtū potero ,pseq̄ sensū Ihrālē vitando multiplicationē pticulaꝝ ⁊ pcōdātiarū: q̄z p talia magꝫ impedit itellectus hois ꝫ intuet. In loc̄ vero quoz intellect⁹ a iudeis deprauat: itēdo diutius imorari: sicut ⁊ feci exponendo libꝝ psalmoꝝ. Igit̄ in ꝓfatiōe huius libri ꝫtuoz manifestāt. Primū ē ordo hui⁹ libri iter alios libros canonicos. cū ōr: Visio.i., pphetia. p qđ ptz q̄ liber iste in ordine libroꝝ ,pphetaliū cōputat. Sciēdū tñ q̄ visio ,pprie dicta ē cognitio ,pphetica q̄ fit i vigilia: ,put dictū fuit diffusius in pncipio libri psalmoꝝ. vbi dictum fuit de diuersis gradib⁹ ,pphetie. Scdz est scriptoz ministerialis hui⁹ libri: q̄ manifestāt hic ex duobus scz ex nomine. cum dicit: b Esaie. q̄ inf alios ,pbas fuit nota bilis ⁊ famosus. Scdo ex genere. cum ōr: c Filij amos. ⁊ vt dicit ꝺ Rasa. iste amos ⁊ amasias rex iuda fuerūt frēs. ⁊ sic Esaias fuit de genere regio. Vñ ⁊ dicit Hiero. in ,plogo q̄ fuit vir nobilis ⁊ vrbane eloquētie: vt. s. allegatuz ē. Et ꝺ ptz q̄ iste amos est ali⁹ ab illo q̄ iter duodecim ,pphetas ponit̄ terti⁹: q̄z ille fuit pastoꝝ ⁊ rusticanꝰ. vt habet i pncipio sue ,pbie. Hoc etiā ptz p lr̄as hebraicas q̄b⁹ scribunt: qz amos p Esaie hz pmā lr̄az aleph ⁊ vltimā sade: ⁊ iō robustꝰ interp̄tat. Ali⁹ aūt amos hz pmaz lr̄am Eyn: ⁊ vltimā samech: ,pter qđ aūulsus iterp̄tat. Tertiū q̄ i hac ꝓfatione manifestāt ē ꝓpls cui Esaias ,pphetauit. cū ōr: d Sup iu. ⁊ hie. ita q̄ ꝺ hierlm q̄ erat ciuitas metropolis ītelligit rex ⁊ sacerdos sūmus: alijq̄z sacerdotes notabiles ⁊ ceteri ibidē habitantes. Per iudā ꝛo reliqu⁹ ꝓpls de regno iude: qđ ōr regnū duarū tribuū. Quartū aūt ē hui⁹ ,pphetie tp̄s. cū ōr: e In diebꝰ ozie ⁊c. Tpe enim hui⁹ regis cepit ,pphetiçare. Iz aūt tpe manasse filij ezechie ,pphetauerit: tñ de tēpore eī nō facit mentionem. tum quia ille pessim⁹ fuit i cultu idoloꝝ: ⁊ i occisione ⁊ p

ꝫ verecūde de se ꝫi de alio. ꝫ spūalis. ꝫ hec ē ꝫ saluatoris domini.

Isio esaię La.I

a ꝫ fortis vel robusti.
ꝫ itellexit ⁊ spūaliter

filij ămos: quā

a ꝫ alij cōtra. ꝫ qñ pō dus tribulationis.
b ꝫ confessionem.
c ꝫ visionem pacis.

ꝫ beniamin i cui⁹ tribu hierlm. ꝫ poplum.

vidit sūper iudam et hierusalē in

a ꝫ fortitudinis dñi. b ꝫ pfectionis domini.
c ꝫ renētis vel robusti. d ꝫ imperij domini.

diebus ozię ioathan achāz ⁊ ęzę

a ꝫ arrentes facit. ꝫ mystice. b ꝫ celestes.

chię regum iuda. Audite cēli et

secutiōe inocētū: vt habeā. iiij. Reg. xxj. tum qz ab eo occisus fuit: eo q̄ pctā ipsi⁹ ⁊ populi arguebat. ⁊ ad colozandū suā malicīā fecit cū adduci cozā se vt habeā i quodā libro hebraico. q̄ vocāt iethamoth. ⁊ dixit ei: Dñs dixit moysi: Non videbit me homo ⁊ viuet. Exo. xxxiij. ⁊ tu dixisti: Audi dñm sedentem sup soliū excelsū. vt habeā. j. vj. Item moyses dixit Deutero. iiij. Non est alia natio tā grādis q̄ habeat deos appropiquātes sibi: sicut dñs de⁹ noster adest oib⁹ obsecrationib⁹ nr̄is. et tu dixisti: Invocate eū dum ,ppe est. j. lv. p ꝺ insinuās q̄ pax sit nobis ,ppinquus: et sic ꝺdenauit cū ad mortē. ⁊ tñc ,pheta inuocauit dñm: q̄ aperuit cedrū in loco illo existentē: ⁊ itra se occultauit ,pphetaz: sed manasses ꝺ miraculo nō fuit retractus a malicia sua: sed vna cū arboze fecit eum secari serra.

f ¶ Audite. Hic cōsequenter ponit narratio. Circa qđ sciēdū q̄ intentio huius ,pphetie est narrare christi mysterium: vt dictum est. s. qđ q̄dem mysterium fuit ad deiectionem superborum et exaltationē humiliū. sicut dicit in cantico beate virginis: Luce. j. Deposuit potentes de sede et exaltauit humiles. Propter qđ sanct⁹ Symeon Luce. ij. dixit: Ecce posit⁹ est hic in ruinā et in resurrectionez multoz̄ in israel. Et ideo Esaias denūciando ⁊ scribendo christi mysteriū simul denūciat ⁊ scribit deiectionem peccatoꝝ superbientiū ⁊ se extollentiū: ⁊ erectionem humiliū ⁊ iustoꝝ. Et fm hoc ,pcessus libri huiꝰ in duas partes diuidit. quia ꝓmo cum xp̄i mysterio describitur peccatoꝝ deiectio. secūdo iustoꝝ erectio. secūda incipit. xl. ca. Consolamini ⁊c. Prima in duas. qz ꝓmo cū ptinētib⁹ ad xp̄i mysteriū describit punitio peccatoꝝ ꝫtum ad diuersos populos specialit. secūdo ꝫtū ad oēs generaliter. xxiij. ca. Prima in duas. quia primo ponit punitio ꝫtum ad iudeos. secūdo ꝫtum ad populos extraneos. ca. x. ibi: Ve assur virga ⁊c. Prima adhuc in duas. quia primo cū mysterio xp̄i describit punitio regni iude siue duarū tribuū. secūdo eius liberatio a psecutione duoz̄ regum: vt post vinum mortificatiuū apponatur oleum lenitiuū. Secūda pars incipit. vij. ca. Et factum est. Prima in duas. quia primo ponitur ,pphetie denūciatio. secūdo eiusdem confirmatio. vj. ca. Prima adhuc in duas. qz

primo

Deu.32.a ¶ Attēde celum ⁊ loquar: audiat t. ver. o.m. Post ꝫuaricationem populi eosdem vocat in testimonium: vt omnia elementa cognoscant iuste deū in vltionem mandatoꝝ suoꝝ ad iracundiā concitatū. Voluit autez pluraliter celos dici: ⁊ singulariter itelligi: sicut singulas ciuitates thebas vel athenas dicimus vel vocam⁹. ¶ Audite celi ⁊c. Samayn hebreum ce los pluraliter significat. sic oīa q̄ i syllaba infiniunt masculina sūt ⁊ pluralia: vt cherubin: ⁊ seraphin. que in oth. feminina pluralia: vt saboth. Audite celi ⁊c. Que excelsa sunt maioꝛe habent intelligentiā. que humiliora: terrenam.

Luc.2.b Unde: Qui habet aures audiēdi audiat. Qui ergo celestis est audiat allegoriaz. qui terrenus est historiam. ¶ Quidā celū ⁊ terraz quasi animantia ad audiendum ,puocari putant: iuxta illud: Qui respicit terram ⁊ facit eam tremere: cū hoc potestatis dei sit: nec terrene intelligentie.

Ps.103. a ¶ Domin⁹ locut⁹ ē. Mō vobis sed mihi: vt qđ in spiritu audiui auferaz vobis qui ipm audire non meremini. b Filios enutrivi ⁊c. Quasi ego eos adoptaui in filios: ⁊ appellaui primoge nitos: ipi nec sicut bruta animalia beneficijs sūt victi vt intelligerent nutriciū suuz. Nec comparat eos cani sagacissimo animali qui ,p paruo ei bo tecta dño⁹ defendit: ꝫ stolido sensui bouis et asini: quoz̄ alter terraz vertit: alter homines subuedit. Unde ⁊ iumēta appellanꝰ: quia homines iuuant. ¶ Filios enutrivi ⁊c. Ab hoc loco narrat quid dñs locutus est ad israel: quos seruos cōmuni lege condidit: sed in filios ꝺuertit.

Exo.4.f dicens: Filius meus primogenitus israel. Apostolis quoq; dicitur q̄ si fecerint voluntatē domini non dicanꝰ serui sed amici. Primogenitus autē dicit israel ne supbiat: quia sunt et secundi filij ex gentibus: et tamē fm mysteria scriptura rum non accipiūr hereditatē primogeniti: sed secundi. Non Cain munera: sed Abel dño placuerunt. Nec Ismael: sed Isaac recepit hereditatem. Nec Esau primogenitus: ꝫ Jacob benedictionem arripuit. Ruben quoq; postposito: bñdicto seminis christi transferē ad iudaz. Judei ergo iuxta vocationis ordinē fuerunt primi ⁊ caput vocati. Nos secundi ⁊ cauda dicti: versi sumus in caput: et filij dei appellamur. vñ: Dedit eis potestatē filios dei fieri. c ¶ Cognouit bos ⁊c. Nō arabis in vitulo simul ⁊ asino: sic Ebion qui confundit euangeliū ⁊ vetus te. Beatus q̄ seminat super omnē aquam vbi bos calcat ⁊ asinus. i. in eloquijs diuinis. s. sanctarū scripturarum veteris scz et noui testamēti: ⁊ calcat aquaz occidētis litter e: vt fructū metat spūs viuificātis. Bos ad israel referꝝ: qui legis portauit iugum quasi animal mundū. Asinus significat gentilem populū peccatoꝝ onere granatū. cui dicit: Venite ad me q̄ laboratis ⁊c. estis. d ¶ Asinus. Gentilis vel ꝺuersus lasciuus: an imūdus: peccatis onerat⁹. qui incarnationē christi credidit: qui natus statim reclinatus est i ꝓsepio: vt carnis sue freno reficeret vniuersos. e ¶ Isrl. Scribe ⁊ pharisei clauem scientie ⁊ legis habentes: Unde israel deū vi

Job.8.g dentes appellati sunt. f ¶ Mō cognouit me. Cui⁹ scz diem vidit abrā et letatus est: cuius aduentū chorus prophetarum expectando vaticinatus est. g ¶ Ve genti ⁊c. In titulo personam causam tempusq; commorat. Secūdo attentos facit. Tertio narrat quid locutus sit domin⁹. Quarto quasi in accessib⁹ gentē increpat peccatricem. ¶ Ve genti pec. ⁊c. Eternū minaꝝ iteritū: qz respuit filiū qui salutē attulit. h Iniqtra te. Iniqtas sedet sup talentū plūbi. vnde alibi: Quasi onus graue grauate sunt sup me. i ¶ Sequā. Alij: pessimoꝛ: vt nō seminis sit vitiū sed malicie eoz̄ q̄ voluntate ,pria deū dereliquerūt. Non enī boni et mali

Job.2.c diuersa putanda ē natura. k ¶ Blasphemauerūt. Dicentes: Demonium

Jbi.19.c habes: ⁊ samaritan⁹ es tu. Et nō habem⁹ regem nisi ce. Et nōne hic est filius fabri? l ¶ Abalienati sūt. Qui dicebāt ps ⁊ filij dei: dicit de eis:

Dar.13.g

Ps.17.

Luc.1.9.g Filij alieni mentiti sūt mihi. Memo mittēs manū suā ad aratrum ⁊c. vñ

Phil.3.c Apls: Ad priora se extēdēs posterioꝛ oblitus. m ¶ Sup quo pcutiaz vos ⁊c. Quasi frustra pcussi vos: disciplinā non recepistis: quare ⁊ cel⁹

Ps.72. meus receḍet a te. Tale ē illud: Non ē firmamentum in plaga eorum.

¶ Sepe pcutit de⁹ vt corrigar. Dis aūt q̄ incorrigibiles sūt dicit: Super quo pcutiā? ꝫsi non inuenio medicinā quā adhibeā vobis: oīa membra vulneribus plena sūt. adhibui sepius curatiōez: modo nullā ptē corpis reperio q̄ nō sit iā pcussa ⁊ plagis plena. Vel nullas inuenio plagas q̄ bus ꝺfringam duriciā vr̄am: eo enī crescit duricia quo maioza adhibeo flagella. Et aūt iā non sit locus medicine apt⁹ ostēdit sic: Omne caput

ꝫ languidū

a ꝫ historice. b ꝫ terreni. ꝫ merbonomicos: continens pro contrario: celi. i. celestes. terra habitatores terre.

a auribus percipe terrā: qm̄ dominꝰ a ꝫ nō vobis q̄ indigni estis: sed mihi. ꝫ. s. hoc. b ꝫ iudeos quos filios dignanter vocat. c ꝫ enutrivi: nō genui fm quosdam sicut quidam codices habēt: q̄ enim natus est ex deo nō peccat. ꝫ beneficijs quasi paruulos.

b nus locutus est. Filios enūtriui c a ꝫ miraculis. b ꝫ precepta mea abijciendo ⁊ p phetas contemnendo. ꝫ qui tanta eis feci.

et exaltaui: ipi aūt spreuerūt mē. d ꝫ credendo. a ꝫ qui de iudeis crediderunt. b ꝫ christum.

c Cognouit bos possessorē suū: f

d et asinus ꝓsepe dñi sui: israel au- g a ꝫ quem exaltaui.

f tem me nō cognouit: et pōpulus i a ꝫ scz. b ꝫ cum dolore ꝓnunciādum. c ꝫ ergo. ꝫ eterna damnatio minatur eternū in terium: quia nolūt credere aduēntum filij dei mūdum redempturi. b ꝫ nō filijs.

g meus nōn intellexit. Ve genti k ꝫ immobili.

b peccatrici: populo graui iniqta- m a ꝫ vos ex parte diabolo est ⁊ genimina vipera- rū quis. v. o. f. a. v. i. b ꝫ iudeis q̄ ꝓtius filij dei beneficio: et filij iniquitatis suo vitio.

i te: semini nēquā: filijs sceleratis. n ꝫ quia. ꝫ adorātes idola: filiū dei nō recipientes.

k Dereliquerunt dñm: blasphema- p a ꝫ sanctoꝝ xp̄m. s. qui deū videntes sanctificar. b ꝫ nemo mittens manum suam ad ar. ⁊c.

l uerunt sanctum israel: abalienā- q ꝫ vel in quo.

m ti sunt retroꝛsuz. Super quo per- r a ꝫ multiplicātes. b ꝫ ꝺuarications.

cutiā vos vltra: addentes pcuā- s

primo describit regni iude punitio. secūdo p aduētum xp̄i ecclie. pmotio. ca. se. Sciendū tñ q̄ hec diuisio non est ita p̄cisa: quin membra diuisionis coincidant frequenter: ita qđ i vna parte dicit: ponitur etiam in alia: iz alijs verbis et alio modo. ⁊ idē est dicendū ꝺ alijs subdiuisionibus q̄ fient pro magna parte. Presens autē caplm i duas partes diuidit. quia ꝓmo ostenditur populꝰ puniendus pro peccatis in deum. secūdo ,p peccatꝝ i ,primum. ibi: Quomodo facta est. Prima in tres. quia primo ostēditur populi culpa. secundo subditur pena. ibi: Terra vestra. tertio consulitur medela. ibi: Audite verbum. Circa primū declarat ꝓmo peccati grauitas. scdo incorrigibilitas. ibi: Super q̄. Circa primū dicit ,ppha: Audite celi. i. angeli: q̄ sunt ciues celestes. a ¶ Et auribus ꝓcipe terra. i. homines habitātes in ea. vtrāq; enī naturā. s. angelicā ⁊ humanā voluit habere in testem. b ¶ Qm̄ dñs locut⁹ ē. cuius verbū attēte est audiēduz. Quid aūt dixit subditur: c Filios enutriui. s. populum israel pascendo manna ⁊ deserto. ⁊ terrā lacte ⁊ melle fluētē ei ꝓferēdo. d ¶ Et exaltaui. regnū ammonreorū ⁊ chananeoꝛ eis tribuēndo. vt ptz i libris Numerorū et Josue. e ¶ Ipi aūt spreuerūt me. idolis seruiēdo. ad qđ declinauerūt post mortem iosue. vt ptz i libris Judicū Regū. ⁊ j. Paral. quoz̄ cecitatem arguit consequēter cōparando eos ad bruta aīalia rudissima dicēs: f ¶ Cognouit bos possessorem suū, quia seruiēdo ei in aratro recognoscit pabuli sibi exhibiti beneficiuz. g ¶ Et asinus ꝓsepe domini sui. inquātū seruit domino in deportandis oneribus ,p pabulo qđ recipit in ꝓsepio suo. b ¶ Isrl autem me non cognouit. mihi seruiēdo ,p tot ⁊ tantis beneficijs a me sibi impensis. i ¶ Et populꝰ meus. i. populꝰ isrl: qui a deo recepit legem specialem. k ¶ Mō intellexit. mea beneficia ⁊ p̄cepta ītra se legēdo ⁊ recolēdo. ito subdit: l ¶ Ve genti peccatrici. i. pctō assuete: sicut ꝺ aliqs artifex ex arte iā acq̄sita p operis exercitium. m ¶ Populo graui iniqtate. qz pctīs qđ per pnāz nō diluit: mox suo pōdere ad aliud trahit. n ¶ Semini nēqz filijs sceleratis. qz p talia homines efficiūt semē diaboli ⁊ eius filij. sicut p ꝺtraria bona opa efficiūt filij dei. ⁊ illa pctā magis explicat i speciali. dicēs: o ¶ Dereliquerūt dñm. ei⁹ cultum debitū negligētes. p ¶ Blasphemauerūt sanctū isrl. ei⁹ bonitati detrahētes. Et ꝺ ꝺ sanct⁹ isrl ipse de⁹: q̄ est sanctussanctoꝝ: ⁊ dicebat sanct⁹ isrl specialiter mō: eo q̄ illū populū elegerat ad suum cultum. q ¶ Abalienati sūt retroꝛsū. a deo recedentes. ⁊ hoc nocē sibi debituz dijs alienis tribuētes. r ¶ Sup q̄. Hic ꝓsequēter tangit peccatoꝝ incorrigibilitas. cū ōr: Sup quo pcutiam vos vltra. ꝫsi dicer et frustra. qz non sequerer correctio vr̄a. ideo subditur: s ¶ Addentes ꝺuricationē. q. d. ex pcussionibus meis nō estis emēdati: sed magis ⁊ magis peiorati. sicut Pharao rex egypti: quod ostendit consequenter in diuersis populi statibus. cum dicitur:

a 4 Omne

languidum. a Omne caput lã. Sicut leticia animi aliquãdo dolores corpis mitigat: ꝛ si accedat languor mentis duplicat infirmitas: ꝛt sicut si caput dolet oia membra sunt debilia: Ita si principes ꝛ doctores insticiam seruasset: populꝰ vtcũq; medicinã habuisset. Sed qꝛ oes infirmati sunt, ablata medicina a fay. vñ: A plãta pedis ꝛc. b Vulnus ꝛ liuor ꝛc. Quasi aut vulneribus hiant corpa: aut verberib⁹ liuent aut plagis tumẽt: quod ꝓprie extreme captiuitati cõuenit: cui nullũ remediũ ẽ i q̃ iplet. Oẽs declinauerũt si. inutiles facti sunt.

Psa.13. Vuln⁹ baculo: liuor virg⁹: plaga gladio: plerũq; baculo. Sciẽdũ hec p̃dicta esse de ꝟ̃ adventu et vltima captiuitate qñ iã nullã curationem receperunt: qꝛ verũ et pium medicũ ad se missum occiderunt. c Hec curata medicamine. Unde: Curauim⁹ babylonẽ ꝛ nõ ẽ curata: vbẽ. s. ꝛfusiõis ꝛ vitiozũ. Regim⁹ q̃s descẽdẽtẽ a hieru/

Hiere.51.a Ancl.10.c salẽ i hiericho a latronib⁹ vulnerati: a samaritano curati: ꝛ post ad steritatẽ viti infusã olei mollictẽ. Et notandũ q̃ ex quo dixit: In q̃ p̃cutiam vos ꝛc. hucusq; non ẽ curata medicamine neq; fota oleo: translationẽ seruauit: ꝛ irremediabilem iudeozũ captiuitatem expressit. d Terra vr̃a deser. ꝛc. Hec sub babylonijs ꝑtim cõpleta sunt incẽlis ciuitatib⁹: hierusalez subuersa: regionẽ indeozũ samaritanis incolẽtib⁹: leonibus etiam terrã vastantibus: ꝛ omnino sub romanis. Omnipotẽs de⁹ hierusalẽ ꝛ tẽplũ ꝛ populũ deseruit: cui⁹ ipse custos fuit: cum afferret fructus boni opis. vñ: Misi dñs c.c.f.v.q.c.c Allego. Allego. Qui ꝟ sanitate ꝑstina corruerũt: ꝛ ꝑtarijs potestatib⁹ traditi sunt. oia bona eoꝝ in desertũ veniũt: ꝛ priozis iusticie deus non recordabit: ꝛ igne diaboli oia succendẽt ꝛ fiunt pabulũ bestiarũ. de quib⁹ dicit: Ne tradas bestijs animas cõfitentes

Psa.73. Mat.14.c Luc.13.g tibi. e Derelinquetur. Unde: Surgite eam⁹ hinc. Et relinquet

Mic.12.b vo. do. ve. de. et alibi: Reliqui domũ meam ꝛc. f Filia sion ꝛc. Affectu pũssimi priꝰ: ꝛ oẽs natura sunt filij: vitio alieni. Unde babylon sepe filia nuncupat. Hiero

Moralit Mora. Per sion q̃ ẽ specula/tio et pomoꝝ paradisus: dicit et vinea: aĩa accipit q̃ in ꝓtẽplatiõe debet ꝓsistere: ꝛ fructꝰ acceptabiles afferre cui si mens. i. noys ꝓsit: habet deũ custodẽ mẽtis. Si autẽ vitia ꝛ peccata tã q̃ bestiole virtutuꝫ germia depasta fuerint: ilico deũ custodẽ amittit. Vinea dñi sabbaoth dom⁹ isrl ẽ. Postq̃ ergo vastauit eã aper de silua ꝛ vindemiauerũt transeũtes viã: derelicta est a domio. g Misit domin⁹ ꝛc. Hoc ex ꝑsona ꝓphete: ꝛ fideliũ ex eade plebe. Misi domin⁹ ꝛc. Hic ostendit q̃ ꝛra iudã ꝛ hierusalẽ dicta sunt: ad captiuitatẽ romanoꝝ esse referenda: qñ in apls

Act. 2.g reliquie iudeoꝝ salue facte sunt: ꝛ in vna die crediderũt tria milia: ꝛ i toto orbe euãgeliũ seminatũ ẽ. Dñs sabbaoth: qꝺ. lxx. ꝓ loco ꝟ̃ litrate vel dominũ ꝟ̃tutum vel

Mat.28.d dñm omnipotentẽ transfert. Christꝰ enĩ qui dicit: Data ẽ mihi oĩs ꝓtãs i celo ꝛ i terra, sicut de⁹ dei ꝛ dñs dñi: sic oĩpotens filiꝰ oĩpotẽtis ẽ. b Audite ꝟ̃bũ. Saluatis reliquijs per apl̃os: ad scribas ꝛ phariseos et populum

Luc.23.c clamantem Crucifige cru. sermo conuertitur. Audite verbũ ꝛc. Hoc ad iudeos illius tẽporis: specialiter pertinet ad scribas ꝛ phariseos ꝛ ad populũ clamantẽ: Crucifige crucifige

a Omne caput ꝛc. et ꝓ caput intelligit rex ꝛ ꝓncipes qui sunt capita populoꝝ, ꝛ dicit: b Languidũ. qꝛ lãguor ẽ infirmitas incurabilis. ꝛ ꝓ hoc ostẽdit coꝝ vita mala incorrigibilis. Et oẽ coꝝ merẽs. ꝓ coꝝ intelligunt doctores ꝛ sacerdotes: qꝛ sicut ex corde procedit sensus ꝛ motꝰ ad alias ꝑtes corpis: sic ꝓ doctores ꝛ sacerdotes debent alij accipe sensum bone cognitiõis: ꝛt motũ sancte opatiõis: accipiendo ab eis doctrinã ꝛ exemplũ ꝟ̃tut̃. sed econtrario ꝟ̃ hic: Omne coꝝ merens. nõ meroze ꝟtritionis de peccatis: ꝟ meroze q̃ ẽ defect⁹ doctrine ꝛ virtutis.

d A plãta pedis ꝛc. Per ꝟ̃ intelligit reliquus populꝰ ꝓcedẽdo a minoꝛib⁹ vsq; ad maiores. e Non ẽ in eo sanitas. i. gre ꝛ virtutis. ꝛ ꝓ ꝟ̃ intelligit q̃ ibi sit cõtrariũ. s. infirmitas culpe ad mortẽ gehẽne deducentis. ꝛ hãc infirmitatem specificat. dicẽs: f Vulnus. i. peccatũ patẽs. g Et liuoꝛ. i. inuidia latens. h Et plaga tumens ꝛ. i. peccatũ supbie inflans.

i Nõ ẽ circũligata. ligatura legis diuĩe a peccato retrahentis. k Nec curata medicamine. i. ꝟ̃bo ꝛ exẽplo sacerdotũ et doctoꝝ. l Neq; fota oleo. i. opib⁹ misericordie: q̃ impetrant remissionẽ culpe. Psa. iiij. Detã tua elemosynis redime. m Terra vestra. Hic ꝟ̃ subdit debita pena. Circa qõ sciendũ: q̃ sicut dicit Ba. Sa. Isaias dixit ista duab⁹ tribubus tẽpore Ezechie decẽ tribub⁹ iam ante captiuatis ꝛ de terra sua translatis i assyrios. vt habet. iij. Reg'. xviij. Et ideo ꝓhe/ta primo reducit ad memoriã illã destructionem. secũdo cõminat regno inde simile. ibi: Et derelinqueꝛ. Circa primuꝫ dicitur: Terra vestra. i. terra decẽ tribuum. que dicit hic ꝑtinere ad regnũ inde: qꝛ sibi debebat de iure eo q̃ fuit de regno Dauid ꝛ Salomonis. ꝟ tpe Roboã rebellauit: vt habet. ij. Reg. xj. n Deserta. id est derelicta ab habitatoꝛib⁹ suis in assyrios translatis: vt dictum ẽ. o Ciuitates vestre succẽse igni. ab assyrijs terrã israel destruentibus. Et dicunt hic ciuitates illius terre ꝑtinere ad regnuꝫ inde ratione dicta. ꝛ eodez modo intelligitur qõ subdit: p Regionẽ vestrã coꝝ vobis alient deuozant. s. samaritani qui erãt gẽtiles illuc adducti per regem assyriozũ: vt habet. iij. Reg'. xvij. q Et desolabit sicut in vastitate hostili. i. hostes remanebunt in ea. et ita factum est: quia filij isrl in assyrios translati nunq̃ postea redierunt ad terram illã. vnde littera hebraica sic habet: Et desolabitur sicut in versione extraneoꝝ: qꝛ illa terra fuit simplicit̃ versa ad extraneos: q̃ nõ erãt de gente isrl.

r Et derelinquet. Hic ꝓpheta ꝟ̃similem pnam ꝟ̃tum ad aliquid cõminat regno duarũ tribuũ. dicens: Et derelinqueꝛ filia sion. i. hierlm metropolis in regno inde derelinqueꝛ a filis babilatoꝛib⁹ trãsferẽdis i babylonem ꝓ nabuchodonosoꝛ regẽ: ꝛ ꝓ oĩs alie ciuitates eiusdem regni. s Ut vmbraculũ i vinea. derelinquit a custode ipi⁹ vindemia collecta: qꝛ nõ habitat ibi vltra. t Et sicut tugurij i cucumerario. cucumerib⁹ collectis derelinquit a custode. Est autem cucumerariũ locus vbi creseũt cucumeres. v Sicut ciuitas q̃ vastat. ciuib⁹ inde captiuatis: ꝟ qꝛ ista ciuitas reducta fuit i terrã suam. ideo subdit: x Misi dñs exercituũ. i. angeloꝝ: y Rebabel duce ꝛ iesu sacerdote: q̃ recedificauerunt tẽplũ ꝛ postea ciuitatẽ ꝓ Hemie. z Quasi sodoma fuissem⁹. i. destructi irreparabiliter: sicut sodoma ꝛ gomoꝛa ꝛ alie tres ciuitates fuerunt subuerse absq; repatione. Heñ. xix. a Audite verbũ dñi principes sodomoꝝ. Hic ꝟ̃ ponit medela ꝛra ꝓdicta mala. Et ꝓmo falsum remediũ excludit. scdo verũ cõsulit. ibi: Lauamini. Circa primũ sciẽdũ q̃ habitatores regni inde q̃ ꝓ maioꝛi ꝑte erãt ita mali vt ꝓdictũ ẽ. tũ credebant maliciam suã expiari sacrificijs ꝛ aliis

a ꝟ metaphoꝛa. b ꝟ principes doctoꝛes. c ꝟ cõsuetudine peccãdi. ꝟ impietate.

a ꝟ sapiẽtes qꝛ ꝓ affectũ in corde est sapientia: hi qꝛ intelligunt: ꝛ a sua et aliozum peccata plãgũr. b ꝟ a minimis vsq; ad summos.

c ꝟ malicie. d ꝟ inuidie.

a ꝟ ꝓpꝰ vel capite vel corpe. b ꝟ mentis: qꝛ medici occidẽtur. c ꝟ malicie.

a ꝟ superbia iudeoꝝ. b ꝟ lxx. nõ ẽ malagma imponere neq; oleum neq; alligaturas.

a ꝟ fascijs oratiõnum. ꝟ bonorum operum.

a ꝟ penitẽtie: vt lachrymis cõpunctionis coꝝ bo ricta mollirẽtur. b ꝟ ideo. c ꝟ erit.

a ꝟ ab hominib⁹.

a ꝟ samaritani vel romani.

a ꝟ ab hominib⁹.

a ꝟ vinea vindemiata. de qua: Vineaz de egypto transtulisti. b ꝟ qõ ablato fructu custodes vacuum reliquerunt.

a ꝟ collectis frugibus.

a ꝟ ergo. b ꝟ christus de quo: Dominꝰ virturuꝫ ipse est rex glorie.

a ꝟ reliquie israel salue fient. b ꝟ apostolos ꝛ se quaces eoꝝ: vnde alij. c ꝟ similiter moꝛtui in peccatis.

a ꝟ muri a laude dei. Sodoma enĩ mura irerpretarur: gomoꝛra aspera. b ꝟ asperi enormitate peccatoꝝ.

a ne aũr pereatis. ꝟ mente.

ra similes essemus. Audite ver/ a

duarũ tribuũ. dicens: Et derelinqueꝛ filia sion. i. hierlm metropolis in regno inde derelinqueꝛ a filis babilatoꝛib⁹ trãsferẽdis i babylonem ꝓ nabuchodonosoꝛ regẽ: ꝛ ꝓ oĩs alie ciuitates eiusdem regni. s Ut vmbraculũ i vinea. derelinquit a custode ipi⁹ vindemia collecta: qꝛ nõ habitat ibi vltra. t Et sicut tugurij i cucumerario. cucumerib⁹ collectis derelinquit a custode. Est autem cucumerariũ locus vbi creseũt cucumeres. v Sicut ciuitas q̃ vastat. ciuib⁹ inde captiuatis: ꝟ qꝛ ista ciuitas reducta fuit i terrã suam. ideo subdit: x Misi dñs exercituũ. i. angeloꝝ: y Rebabel duce ꝛ iesu sacerdote: q̃ recedificauerunt tẽplũ ꝛ postea ciuitatẽ ꝓ Hemie. z Quasi sodoma fuissem⁹. i. destructi irreparabiliter: sicut sodoma ꝛ gomoꝛa ꝛ alie tres ciuitates fuerunt subuerse absq; repatione. Heñ. xix. a Audite verbũ dñi principes sodomoꝝ. Hic ꝟ̃ ponit medela ꝛra ꝓdicta mala. Et ꝓmo falsum remediũ excludit. scdo verũ cõsulit. ibi: Lauamini. Circa primũ sciẽdũ q̃ habitatores regni inde q̃ ꝓ maioꝛi ꝑte erãt ita mali vt ꝓdictũ ẽ. tũ credebant maliciam suã expiari sacrificijs ꝛ aliis

† Ro.9.f

† Hoc.9.f

bmõi q̃

fige crucifige eũ. Sicut enĩ sodomite publice peccabãt cogitãtes ꝟsilium pessimũ cõtra virũ iustũ Loth: ꝛ sine

Gen.19.b Hiere.18.c verecundia dixerũt: Educ viros qui ingressi sũt ad te vt abutamur eis. Sic isti ꝛra ꝟm iuerecũde dixerũt: Venite cogitem⁹ ꝛra iustũ cogitatiões: ꝛ reus est mortis. ꝛ

Ps.3.b bmõi. Uñ i sequẽtib⁹: Iniqtatẽ suã sicut sodoma ꝓdicauit: non abscõdit. Audite. v. d. ꝛc. Tradunt hebrei Esaiã: qꝛ ꝟ dixerat

Ps.6.a Exo.33.d cessũ: vel qꝛ dixerat: Vidi dñm ꝛc. Cũ dixerit dñs ad moysen: Nõ videbit me hõ ꝛ viuet: ꝛ nõ poteris videre faciem meã: nec ꝟsiderãt q̃dem faciẽ vel pedes dñi vel siros. In hebreo enĩ ambigue dr seraphin texerũt: ꝛ media tñ ei⁹ Esaias se vidisse scripsit. Angeli tñ etiã minoꝛ in ecclesia semp vident faciẽ dei: hõ

a b 1.Co.13.d aũt videre nõ põt. Uidem⁹ enĩ nũc ꝓ speculũ in. c. ꝛc. Uñ vero de hoib⁹ in angelos ꝓficimus: gñam dei reuelata facie speculamur: ꝟ fm ꝓpietatẽ nature nulla creatura possit videre faciem dei: et nunc mẽte cernit quãdo inuisibilis creditr. a Plen⁹ sum. Quasi putaris me indigere his vel delectari. Ego autem

Ps.33. plen⁹ sũ. i. nullo indigeo. Mea ẽni est terra et plenitudo eius. Uel plen⁹ sum. i. tedio affect⁹: qꝛ nõ bene offertis: b Nolo causta arietũ ꝛc. vsq; Judicate pupillo ꝛc. Sacrificia indeoꝝ respuit: obedientiã euãgelij cõmendat. Holocausta arie. ꝛc. Ultimã tẽpli destructionẽ indicatã in ꝑtib⁹ pseuerat. Post babylonicã enĩ captiuitatem a

Allego. zorobabel tẽplũ edificatũ ẽ. Et i eo diu sacrificatũ ẽ. Allego. Holocausta arie. ꝛc. Põt et de illis accipi q̃ cum dei ꝑcepta despiciãt: volunt illũ multitudine sacrificioꝝ placare: ꝛ peccãdi licentiã emere. Uel q̃ rapinam et quariciã altari offerũt: ꝛ pauperib⁹ tribuũt. c Molui. Pretcrito vrẽs ostendit se nunq̃ in

d ꝙoꝝ sacrificia amasse: ꝟ ꝓpter significatũ ad rẽs sustinuisse: et vero sacrificio ipleto: ꝓ nihilo reputasse d Cũ venerit'. Hec sacrificia non q̃siit de⁹ q̃si indigeret: ꝟ ne demonib⁹ imolarẽt: ꝛ vt ꝑ carnalia ꝛ typica ad spiritualẽ: et verũ sacrificiũ facili⁹ ꝑueniret. e Quis q̃siuit. Audiant ꝟ Ebionite q̃ post christi passionem putant legem esse seruandam. Audiant hoc eoꝝ socij qui israelitico tñ generi custodiendam decernunt. f Neomeniam. Festuꝫ noue lune quod celebrabant in principio mensium. Neos nouum: mene

Ps. 80. luna. vnde: Buccinate domino in neomenia tuba.

Ibi. 50. g Iniqui sunt cetus vestri. Quia spirituales hostias non offerunt. vnde. Sacrificium deo spiritus contribulatus. b Diuit anima mea: facta sũt mihi mo. Antroposparos. Non q̃ animam habeat: ꝟ nostro loquitur more quasi omnino odiui.

i Laboraui. Symmachus. Defeci miserãs: quasi nõ porui vltra misereri: quia post seruos filium occidist⁹:

Osee.13.c sicut illud Osee: Perditio tua israel: tñ in me est auxilium tuum quod est. Pereas israel qui nõ tuo merito sed meo tñ saluaris auxilio. k Manus enĩ vestre

Mat.23.d sanguine plene sunt. Prophetarum: tãdem domini eorum. Unde: Implete mensuram patruꝫ vr̃oꝝ. Illi iter fecerunt ꝓbas: vos iugulate filium patrisfamilias.

a ꝟ ꝟsi ꝙ vos iactatis filios abrae. b ꝟ cui simile parer ruus amoꝛeus: ꝛ mater tua cerbea.

bum domini principes sodomo/ a

a ꝟ auribus saltem exterioribus.

rum: percipite aurib⁹ legem dei a

a ꝟ vos ex parte diabolo estis. b ꝟ ad quid.

c ꝟ quasi si legẽ non seruatis quare offertis.

vri populꝰ gomoꝛre. ꝛ Quo mihi b

a ꝟ nõ mearum quem offenditis.

multitudinẽ victimarũ vestrarũ

ꝟ qui timendus est.

dicit domin⁹? Plen⁹ sum. ꝛ Holo c

a b causta arietuꝫ: ꝛ adipem pinguium: et sanguinem vitulozum: et

ꝟ vnctõ.

d agnozum et hircozũ nolui. Cum e

veniretis ante conspectuꝫ meũ:

a ꝟ quasi lex ꝙualis est.

e quis quesiuit de manib⁹ vestris: f

ꝟ sic.

hec vt ambularet i atrijs meis: g

ꝟ ergo. a ꝟ inutile.

Ne offeratis vltra sacrificiuꝫ frũ b

a ꝟ qꝛ. ꝟ vestrũ. b ꝟ qꝛ nõ pura intentione.

stra. ꝛ Incẽsum abominatio est i

f mihi. Neomenias ꝛ sabbatũ: et fe k

a ꝟ encenia iubileum. b ꝟ non sustinebo amplꝰ: l m

qꝛ iniqui sunt cetus vestri.

g stiuitates alias nõ feram. Iniq̃ n

a ꝟ neomenias. b ꝟ non meas o

sunt cetus vestri. Kalendas vẽ/ p

a ꝟ non meas. b ꝟ qui male vrimini.

b stras: et solennitates vestras odi q

ꝟ supradicta. r

uit anima mea. Facta sunt mihi

a ꝟ laborare me fecistis. b ꝟ expectans vestrã conuersionem.

molesta ꝛ Laboraui sustinẽs: ꝛ cũ s

a ꝟ qõ faciebant quasi imitantes morsen qui oriabat contra amalech eleuatis manibus.

extenderitis manus vras: auer/ t

a ꝟ respectu misebie. b ꝟ imiõs. c ꝟ eriã vel ibo.

tã oculos meos a vobis. Et cum

multiplicaueritis oratione: nõ

a ꝟ quare: quia. ꝟ opera.

k exaudiam. ꝛ Manus enim vestre v

men lune quod defecerat. l Et sabbatũ. quod est festum apud iudeos in memoriam beneficij creationis. vt habet Heñ. ij.

m Et festiuitates alias. s. pasce: pentecostes: tuborum: expiationis et tabernaculoꝝ. de quibus dictum fuit plenius Leuit. xxiij.

n Non feram. loquitur scriptura de deo ad modũ hominis aggrauati onere. Et per hec omnia et similia ostenditur q̃ talia non erant deo placita: sed magis displicentia. o Iniqui sunt cetus vestri. octaua enim die festi tabernaculoꝝ fiebat festum cetus siue collecte. p Kalendas vestras. id est principia mensium. per qõ signatur idem qõ supra signatum est per neomeniã. q Et solennitates vestras. omnes generaliter. r Diuit anima mea ꝛc. et patet ex dictis sententia. s Et cum extenderitis. Hic excludit oratiõnum suffragia. dicens: Et cum extenderitis manus vestras ad me deprecandum. t Auertam oculos meos a vobis. sicut homo auertit faciẽ suam ab eo quem non vult exaudire. iõo subditur: Et cum multiplicaueritis oratiõnem non exaudiam. Et subdit omnium predictoꝝ rationem: v Manus enĩ vestre. id est opera vestra que ꝑ manus designant: eo q̃ manus est organum organoꝝ. iij. de anima.

† Mic.6.e

† Is.59.e

Sãguine

¶ Utendū ē hoc testimonio cōtra eos qui cum quotidianis operibus sanguineas manꝰ habeāt: in oratione dies noctesq; inuigilāt.
a Lauamini. Quasi hoc odiui: placet veritas euangelij. Lauamini sanguine christi aqua baptismi. Mūdi estote: postea manentes in innocētia vite. Baptismꝰ enī solūmodo pōt esse in remissione
Job.3. a nem peccati. Ali: Nisi q̄s renatus tē. et
Mar.12.d alibi: Ite docete omnes .g.b.e.i.n.p.tē.
d Ordo precipuus. Non sufficit lauamini nisi adiungat mundi estote: vt post lauacrum aque cordis habeant puritatem.
Judic.5. a Beati enī mundo corde. q.i.d.vi. Habita autem cordis puritate: de mētibꝰ suis debent malum auferre: non solum in cōspectu hominū sed etiaz in conspectu dei cui nihil potest celari. Ō autem adūgitur: Quiescite agere peruerse: illud euangelij sonat: Ecce sanꝰ factus es: iam amplius noli peccare. Recedens ergo a vitijs discat bonū: querat iudicium: oppresso subueniat: pupillū viduaq; defendat. Si autem hec fecerit peccata que prius ī modum coccini sanguinea fuerūt dimittent: et opera sanguinis in veste dñi murabuntur que ō agni vellere confecta est quem sequūt in apocalypsi qui splendēt candore virginitatis. b Discite bene facere. Non confisi nature: virtꝰ est discēda et imitanda: vñ Jesus filius Syrach.
Eccl.1. d Desideraſti sapientiam: serua mandata: et dominus tribuat tibi eam. Et Esaias.
Esa.26.b Omnis qui non didicerit iusticiā sup terram: veritatez non faciet. discenda est ergo iusticia a magistrozuz terenda sunt limina. c Querite iudicium. Ucrimis iudeozum euangelica succedunt mandata. Pupillis et vidnis ꝓuidetur: vt securi de cōtigib⁹ et liberis martyres ad bella procedant. d Ut coccinum. Idem est coccus et coccinū et vermiculus: grande scz peccatū: vt homicidiū et adulteriū tē. Ō autem per niuem: hoc p lanā significatur purgatio. s. et ablutio peccatoū. e Quasi nix. Quia frigidi erūt contra incentiua vitiozum. Et velut lana quia vestiti contra frigus perfidie.
f Lana alba. De qua fiat vestis christi.
Bal.3. d Ān: Quotquot baptizati estꝭ christum ī
Ps.49.e duistis. Et alibi: Uiuit dominꝰ quia bis sicut vestimento induerꝭ. g Si voluerit is et audieritis tē. Liberum arbitriuz reseruatur: vt non ex p̄iudicio dei sed ex singulozum meritis p̄mia vel penas sequi ꝓhibeatur. h Terre. Cum cetera elementa sint ī motu: terra ī mobilis stat. Ideo per eam significatur soliditas eterne beatitudinis. i Gladius. Babyloniozum vel romanozum vel dei: pestilentia scz mortalitas: fames: pena eterna. q̄ quid enim affligit gladius solet dici.
k Quomodo facta ē tē. Hec ad tēpora ꝓphete: sed specialiter ad incarnationez christi referunt: quando penitus recesserunt a deo barrabam eligendo: filiuz dei occidendo. vnde admirans ait: Quomodo facta tē.
l Ciuitas fidelis. Lxx. addiderunt sion propter manifestiozem sensum. Sion mons est in quo hierusalem condita est. Sed postq̄ a dauid capta est ciuitas: appellata est ciuitas dauid: in qua sancti viri fuerunt dum habuit tabernaculuz domini. Et postea templum: quando nathan et alij prophetauerunt: et super chorozos asaph et ydithun ethan eman et filij chore constituti sunt: vt paulatim a sacrificijs victimarum ad laudez dei transiret
Moralit religio. Moza. Anima fidelis et plena iudicij dum deo obedit deus in eo habitat: q̄ est iustificans iusticia. Si aut̄ a deo recedit non loco sed merito habitaꝭ a malignis spiritibus quiūt homicide animarū. m Justicia. Justicia in hebreo sedech: q̄s magl iustum significat: vt intelligamus dñm cōmoratum in ea de quo:
Ezec.23.a Justus autem quid fecit? q̄s in Ezechiele per oolibam significaꝭ q̄s interꝑatur tabernaculū: vel tabernaculum meum in ea.

¶ Argentum

a Sanguine plene sūt. i. peccatis enormib⁹. Erāt enim homicide et idolatre et pauperum oppressores. Predicta enī. s. sacrificia et hmōi ñ habebāt efficatiā ex ope opator: sicut sacrificiū noue legis: sed tñ ex fide et deuotiōe offerētiū. Fides aūt erat in eis amota p idolatriā. et deuotio per malicias obstinatā. b Lauamini. Hic ꝑtr vera medela ꝓsulit. s. p veram pniaz et boni operationem. Et hoc ē q̄d dr: Lauamini. a pctōr maculis lachrymis ꝑtritionis. c Mūdi estote. i. a recidiuo cauete. d Auferte malū cogitationū vrarꝝ. q̄ nō sufficit mundicia exterior: sine interiori. e Abcon. m. hō enī videt ea q̄ parēt: ꝓ de intuetur cor. ¶ Reg. xvj.
f Quiescite agere perverse. a malo declinādo. g Discite bñfacere. ī bonis opib⁹ vos exercendo. Iste enī sūt due ptes iusticie. s. declinare a malo et facere bonū. h Querite iudicium. i. executiōz debite iusticie. i Subuenite op. eū releuando.
k Judicate pu. i. p pupillo ī causa sua iusta. l Defendite vi. contra eā calūniantem. Istas aūt ꝑsonas exꝑmit: q: frequēt iniuste patiunt calūniam: eo q̄ nō p̄t se defendere. et ideo indiget iudicū et potentū sustētatione. m Et venite tē. i. si ita fecerit: tūc poterit cōqueri: nisi a deo releuemini. ꝓpter q̄d subdit ō releuatiōe a pctis. cū dr: n Si fuerit pec. tē. Isti duo colores b positi sūt valde tenaces et māsini. et ideo p b itelligit q̄ pctā q̄tūcūq; sint ḡuia ex genere. et habituata ex cōsuetudine: diuia grā purgabūt. scdo subdit ō releuatione a cor ꝓpalib⁹ miseriis. cum dr:
o Si volue. et audieritis. ꝓcepta meis obediēdo. p Bona tre eo. q b etiā itelligūt alia bona spūalia: q̄ ī tal⁹ ꝓmissis sūt ꝓncipalit itellecta. q̄ ꝓmiū non debet ē min⁹ bonū q̄ meritū: ſz mai⁹. bona autem tpalia sūt minora bona q̄ opa virtutū. q Et si nolueritis et me ad iracundiam puocaueritis. ꝓcepta mea transgrediendo. r Gladius. aduersariozum vestrozum.
s Devorabit vos. mortem tēporalem inferendo. et ad mortem gehenne deducendo. que sub morte tempozali intelligitur. Hentes autem rudes quales erant in veteri testamento potissime non attēdūt nisi bona et mala sensibilia: et ideo in diuinis. ꝓmissiōib⁹ et cōminationib⁹. ꝓphe mala et bona sensibilia exꝑmebāt sub illis: itelligēdo spiritualia et eterna. t Quomodo facta est meretrix. Hic ꝓsequenter ostenditur populus iuste puniendus pro peccatis in. primū. Et primo describitur culpa. secundo pena. ibi: Propter hoc ait dominꝰ. Circa p̄muz primo describit hominū vulgariū culpa. cū dicit: Quomodo facta ē meretrix: id est plena meretricio p peccatuz adulterij. Fm q̄ dicit Hieremie. v. Equi amatores ī feminas et emissarij facti sūt: vnusquisq; ad vroꝛ proximi sui hinniebat. Et b est valde grave peccatū ꝓtra primū: q̄ fit sibi iniuria in re sibi charissima. s. in vroꝛ q̄ est vna caro cū ipso. Hes. ij. Et in prole que substituitur falsa.
v Ciuitas fidelis. i. ꝓmus ꝓseruans fidelitatem matrimonij. x Plena iudicij. tpe Dauid et Salomonis. ī subditur: y Justicia habitauit in ea. nūc aūt homicide. vt expositum est. ō. Consequenter describit culpa doctorum et sacerdotum. cum dicitur:

Argentū

a Argentū tuū. i. lingua doctoꝝ et sacerdotū. Fm illud Prouer. x. Argētū electū lingua iusti. b Uersū ē ī sco. i. a vitate ī falsitatē p malā legis expositionē. c Vinū tuum. i. correctio populoꝝ p̄ doctores et sacerdotes. Fm q̄ dicit Luce. x. in parabola sauciati. Infundēs oleū et vinum. vbi p vinū intelligit correctio: eo q̄ ē mordificatiua. d Mixtū est aq̄. i. relaxatum a correctione debita: q: doctores culpabiles nō habēt frōtē corrigendi peccatores. Cōsequēter describit cuspa ꝓncipū. cū dr: e Principes tui infideles. in regimine populi. f Socij furū. Sustētantes eos: eo q̄ cōmunicāt furtis eoꝝ. g Omnes diligūt munera. p auaritiā. h Sequunt retributiones. quertentes insticiā. ideo subdit: i Pupillo nō iudicāt. dō ꝓeo sniaz iniustā. k Causa vidue nō ingredit ad il. q: nō videt inde lucrū tpale cōsurgere. l Propter hoc ait dñs de⁹ exercituū. Hic ꝑtr describit pena debita. cū dr: Propter hoc ait dñs deus exercituū. i. angelorum.
m Fortis israel. i. potens. ad puniendū malos de israel. n Heu. pro malo populi mei. o Ego ꝓsolabor sup hostibus meis. Et subdit modus ꝓsolationis. p Et vindicabor ō inimicis meis. Et accipit hic et ꝓ id est. Passiones enī irascibilis terminant in passionibus cōcupiscibilis. Iratus enim delectat cū punit iniuriā sibi illatam. et sic ira terminat in delectationem.
q Et cōuertam manū meā. id est potestatē meam punientē. ¶ Ad te. debite puniendus. ideo subdit: s Et excoquā ad purū scoriam tuā tē. Notaꝛ ō deo ad modū aurifabri: qui per virtutē ignis cōsumit q̄cq̄ est impuritatis in auro vl argento. et sic purgatur. Sic in ꝓposito p ignē tribulationis imisse a deo iudeis p regē babylonis fuit purgatꝰ populꝰ iudeoꝝ. q̄ purgatione facta reductꝰ ē a captiuitate babylonica. ideo subditur: t Et restituā iudi. tu. vt fue. ꝓius. s. cozoba bel et iesu filiuz ioseded: machabeos et similes. v Et ꝓsiliarios tu. sicut antiq̄t⁹. s. esdrā et neemiā: aggeū et zachariam ꝓphetas. x Post hec vocaberis ciuitas iusti urbs fidelis. Sion ī iudicio redimetur. z Sion ī iu. redi. p sion vbi erat templū ad q̄ populꝰ tenebaꝭ ter ī āno ꝓuenire itelligit ipe ꝓpls q̄ redeptus fuit ō babylone p viam iusticie: inquātū. p culpa sustinuit penā debitā. Et q̄ p sion itelligat ꝓpls: oñdit p b q̄ subdit: a Et redu. eā. mons enī sion q̄ ē imobil nō fuit trāslat⁹ nec reducꝰ: ſ ꝓpls. b Et cō. scele. et pec. simul tē. q: illi q̄ erant in peccatis suis obstinati fuerunt mortui ptim in captiōe hierlm et terre ī circuitu. et partim in captiuitate babylonis. c Cōfundent enī ab ido. tē. videntes p experientiā q: non poterant eos iuuare ꝓtra babylonios. d Et erube. sup horzis quos elegeratis. ad colēdū ibi idola in loc' amenis et deliciosis: vbi etiam suam luxuriaz exercebant in veneratiōe idoloꝝ et ꝓpiapi marie. vñ et dicebaꝭ de⁹ horzoꝝ. e Cum fue. velut quercus defluē. fo. i. morti proꝑpinqui: sicut folia defluunt a quercu cum incipit mortificari.

Et velut

Pū. 11. a Argentum tē. Clari scz et lucidi ad vita sūt reuersi. Argētū tu. vnde: Eloquia dñi. e. c. ar. i. tē. b In scoriā. Scoria brasce ſygin: q̄d est rubigo metalloꝝ: vel purgamēta et sordes que igne excoquūt.
c Vinuz tuū. Alij: Cauponcs tui miscēt vinum aqua. Symmachus. Uinuz tuum
Moralit mixtū est aqua Moza. Uinū tuū mixtū est aqua: q: ꝓcepta sancte scripture q̄bus corrigere debet auditores ad illoꝝ voluntatē emollit: sensū suo admixto vinuz corrūpit. Moza. Uinū. t. tē. Heretici quoq; euangeliū corrūpūt pessimi caupones de vino aquā facientes: cū aquā in vinum
Job.12.b xterit dñs: q̄d miraꝭ archithriclin⁹. Et re-
2.Pa.9.a gina Saba in quinto Salomonis collandans ꝓncernas et ministros vini.
d Socij furum. Accipientes a scribis et phariseis munera q̄ paupib⁹ auferebant. In passione quoq; dñi infideles fuerūt: nolentes credere in xꝑm: et socij furum scribarū et phariseoꝝ et iude ꝓditoris. Hie-
Moralī. ro. Moza. Socij furū. Nos quoq; debemus cauere ne ab illis accipiam⁹ munera q̄ de lachrymis pauperū ꝓgregant diuiti ac ne sim⁹ socij furū: et ne dicat ō nobis:
Pū. 94. Si videbas furē cur. c. c. tē. e Sequūtur re. Quia amicos nō putant nisi q̄ donant: quoz non os sed man⁹ cōsideraꝭ. Et tm̄ quoz marsupia exhauriunt: sāctos iudicant. Illis donāt a q̄bus sperāt: illis fauent: illos extollūt: vel laudāt eoz cantsam. Symmachus. Uicissitudines vel vltiones: vt ille quoq; in culpa sit qui malū ꝓ malo exigit: dentez ꝓ. d. o. ꝓ. o. non
audiēs illud: Si reddidi retribuētib⁹ mi
Treno.3.d hi mala. vl illud: Percutiēti se dabit ma
Mar.5.f xillam tē. Euāgelico enī viro dr: Qui te pcusserit in dexterā. pac. et ei alia maxillā. id est patiēter tolera. f Fortis israel.
Sap.6.b Lxx. De fortes israel. Quasi: Potētes potēter torm̄ēta patienē. Cui plus daꝭ plus exigitur ab eo. Ō cōtra principes ecclesie dicere possum⁹ q̄ dignitatē destruunt opib⁹ vel moribꝰ. g Heu ego. Affectu pij patris eos ꝛz inimicos plāgit vel peccatis: q: pereunt et penitere nolūt. h Consolabor. Ultione ꝓsolaꝭ q̄ppe sup hostib⁹ suis: dū q̄ in ꝓsperitate bñficia dei cognoscere dedignāt supplicijs et afflictiōibus corrigunt. i Et excoquā. Quia supra
noſauerat argentū: seruat methaphoꝛā.
Excoquā tē. Ignc tribulatiōis sordes et vitia purgādo: vt separato stanno purum remaneat argentum: quod absq; igne fie-
Mala.3.a ri non potest. Unde: Quasi ignis ꝓflans
Mar.3.c et quasi herba fullonum. et alibi: Frumē tum congregabit in horrea: paleas aute3 comburet igni inextinguibili. Jn quo significat eos tormenta passuros.
k Stannum tuum. Falsā doctrinā scribarum et phariseoꝝ quam est similis vere: sicut stannum argento. Et dabo purā et perfectam legis et euangelij scientiam.
l Et restituam iudices. Non solus post captiuitatē: vt Zorobabel Esdram et alios qui vsq; ad Hyrcanum ꝓfuerūt populo: sed et post aduentum domini apostolos et alios ecclesie rectores.
m Ciuitas iusti vbs fidelis sion. Ecclesia in qua connocantur ad iure viuendū. Est enim ciuitas congregatio hominum ad iure viuendum.
n Velut quercus defluentibus. Sicut a quercu aridit ate concussa defluunt folia: et sicut hortus nō valet ꝓferre fructus herbarum nisi irrigetur aqua. Ita vos nisi habueritis folia verborum dei que nō

¶ marcescūt

a ¶ qz ꝓpheras et dominū ꝓphetarū occiderunt. b ¶ vere vbi iusticia: ibi homicide: qz argentū tē. ¶ eloquia diuine scripture in sordes prauę doctrine scribaz et phariseoꝝ.
a homicide. Argentum tuū ver a b
a ¶ austeritas legis cum mollicie phariseice traditionis: vel heretice puersionis.
b sum est in scoriam: vinum tu- c
a ¶ scribe et pharisei. ¶ sacerdotes qui debent iudicare populum.
um mixtuz est aqua. Principes d e
a ¶ in christum non credentes inobedientes. b ¶ quia.
d tui infideles socij furum: om- f g
a ¶ non enim pōtit: accipiunt munera: sed diligunt: peccatū qui est in voluntate: non in re. ¶ scribarum et phariseoꝝ.
e nes diligunt munera: sequun b
a ¶ a quo nihil sperāt. ¶ acquisitiue.
tur retributionem. †Pupillo nō i †Mire.5.q
¶ et a ¶ que miseram da.
iudicant: et causa vidue nō in k
a ¶ dedignantur audire.
greditur ad illos. Propt hoc l
a ¶ qui potens et timendus.
ait dominus deus exercituz m
fortis israel. Heu ego consola n
a ¶ specialiter scribis et phariseis: quib⁹ dicitur: Ve vobis scribe et pharisei. et alibi: Generatio prava signum querit.
bor super hostib⁹ meis: et vin- p
a ¶ id est. b ¶ exprendam ad puniendum.
dicabor ō inimicis meis: et cōn q
a ¶ vindicram. ¶ quam patiendo diu quasi placaram renui. b ¶ puniendam
uertam manum meam ad tē: r
a ¶ purgando igne tribulationis. b ¶ sordes vitiorum.
et excoquā ad puruz scoriā tu s
am: et auferam omne stannū t
tuū: et restituaz iudices tuos t
a ¶ Moyses: Aaron: Gedeon: Josue: et alij.
b ¶ consilia dei: et secreta eius aperiantur.
vt fuerūt pūs: et ꝓsiliarios tu v
¶ illis restituetis.
os sicut antiqt⁹. Post hec vo x
a ¶ non poterit ciuitas abscōdi supra mō. p.
b ¶ christi. c ¶ in christū credēs.
caberis ciuitas iusti urbs fidē y
a ¶ non omnis: sed in discretione credentiuz et nō credentiū reliquie israel salue fient.
b ¶ sanguine filij.
lis. Sion ī iudicio redimetur: z
a ¶ ad fidem xpi apli et alij predicatores.
¶ ab infidelitate. b ¶ que abducta est per iniusticiam. ¶ sed.
et rēducent eaz in iusticiā. Et a b
¶ dns. a ¶ p romanos vl i inferno. b ¶ plato
c ¶ subiectos. ¶ qui in xpi morte cōsenserunt et credere noluerūt. ¶ contritis peccatoribꝰ qui dominum dereliquerant.
contēret scelerates et pēcca- c
¶ meritō.
tores simul: et qui derelique- d
a ¶ manētes i sua malicia. b ¶ b et i futuro.
runt dominum cōsumentur. e
a ¶ inter et extra. ¶ erubescēdo. ¶ saluatis bo
Cōfundētur enim ab idolis f
nis. a ¶ more ꝓphetico ciro mutat ꝓsonā.
qbus sacrificauerūt †Et erūbe d
a ¶ locis voluptuosis. b ¶ luxurie vre.
scetis sup hortis quos elegera- e
a ¶ cum defecerit vobis aqua sapientie: cum aridi et steriles eritis. b ¶ infructuosi.
tis. Cūz fueritis velut querc⁹ e

a Argentū tuū. i. lingua doctoꝝ et ¶ sacerdotū. Fm illud Prouer. x. Argētū electū lingua iusti. b Uersū ē ī sco. i. a vitate ī falsitatē p malā legis expositionē. c Vinū tuum. i. correctio populoꝝ p̄ doctores et sacerdotes. Fm q̄ dicit Luce. x. in parabola sauciati. Infundēs oleū et vinum. vbi p vinū intelligit correctio: eo q̄ ē mordificatiua. d Mixtū est aq̄. i. relaxatum a correctione debita: q: doctores culpabiles nō habēt frōtē corrigendi peccatores. Cōsequēter describit cuspa ꝓncipū. cū dr: e Principes tui infideles. in regimine populi. f Socij furū. Sustētantes eos: eo q̄ cōmunicāt furtis eoꝝ. g Omnes diligūt munera. p auaritiā. h Sequunt retributiones. quertentes insticiā. ideo subdit: i Pupillo nō iudicāt. dō ꝓeo sniaz iniustā. k Causa vidue nō ingredit ad il. q: nō videt inde lucrū tpale cōsurgere. l Propter hoc ait dns de⁹ exercituū. Hic ꝑtr describit pena debita. cū dr: Propter hoc ait dns deus exercituū. i. angelorum.
m Fortis israel. i. potens. ad puniendū malos de israel. n Heu. pro malo populi mei. o Ego ꝓsolabor sup hostibus meis. Et subdit modus ꝓsolationis. p Et vindicabor ō inimicis meis. Et accipit hic et ꝓ id est. Passiones enī irascibilis terminant in passionibus cōcupiscibilis. Iratus enim delectat cū punit iniuriā sibi illatam. et sic ira terminat in delectationem.
q Et cōuertam manū meā. id est potestatē meam punientē. ¶ Ad te. debite puniendus. ideo subdit: s Et excoquā ad purū scoriam tuā tē. Notaꝛ ō deo ad modū aurifabri: qui per virtutē ignis cōsumit q̄cq̄ est impuritatis in auro vl argento. et sic purgatur. Sic in ꝓposito p ignē tribulationis imisse a deo iudeis p regē babylonis fuit purgatꝰ populꝰ iudeoꝝ. q̄ purgatione facta reductꝰ ē a captiuitate babylonica. ideo subditur: t Et restituā iudi. tu. vt fue. ꝓius. s. cozoba bel et iesu filiuz ioseded: machabeos et similes. v Et ꝓsiliarios tu. sicut antiqt⁹. s. esdrā et neemiā: aggeū et zachariam ꝓphetas. x Post hec vocaberis ciuitas iusti urbs fidelis. Sion ī iudicio redimetur. z Sion ī iu. redi. p sion vbi erat templū ad q̄ populꝰ tenebaꝭ ter ī āno ꝓuenire itelligit ipe ꝓpls q̄ redeptus fuit ō babylone p viam iusticie: inquātū. p culpa sustinuit penā debitā. Et q̄ p sion itelligat ꝓpls: oñdit p b q̄ subdit: a Et redu. eā. mons enī sion q̄ ē imobil nō fuit trāslat⁹ nec reducꝰ: ſ ꝓpls. b Et cō. scele. et pec. simul tē. q: illi q̄ erant in peccatis suis obstinati fuerunt mortui ptim in captiōe hierlm et terre ī circuitu. et partim in captiuitate babylonis. c Cōfundent enī ab ido. tē. videntes p experientiā q: non poterant eos iuuare ꝓtra babylonios. d Et erube. sup horzis quos elegeratis. ad colēdū ibi idola in loc' amenis et deliciosis: vbi etiam suam luxuriaz exercebant in veneratiōe idoloꝝ et ꝓpiapi marie. vñ et dicebaꝭ de⁹ horzoꝝ. e Cum fue. velut quercus defluē. fo. i. morti proꝑpinqui: sicut folia defluunt a quercu cum incipit mortificari.

† Ro.6.a

B

Et velut

Universidad de Deusto
Biblioteca

marcescunt: ⁊ aquam spiritualis intelligentie non poterstis bona opari: ſz omẽs labores vri ariditate deficiẽt. Alſcz hodie in dei legẽtes ſcripturas ſanctas rerebinth⁹ ſũt: vel querc⁹ ſm ſymmachũ: vbi ſic ſm euãgeliũ ĩ q̃ dñs poma q̃ſiuit: et nõ inuenit et eterna ariditate dãnauit: Ip ſcz folia et põpã verborũ tã amiſerunt. hortus quoq; irrigu⁹. ſ. ſcientia ſcripturarũ: vel paradiſus (alia lra) diuerſarũ arborũ: quia ſine gra ſpiritali nec olera aſſerũt q̃ infirm⁹ mãducet. a Et fauilla. Allego. vel Moza. Hec oĩa de cõtrarijs dogmatib⁹ poſſunt accipi: q⁊ magiſtri ⁊ diſcipuli pariter ſũt perituri ⁊ opus eorum cibus ignis. Verbũ

Deut.32.b

a ſ vel paradiſus. alia littera.

defluentib⁹ folijs: et velut hort⁹ a
a ſ q̃ debuiſtis eſſe hort⁹ cõclusus fons ſignatus.
b ſ ſapientie. ſ infructuoſi. c ſ tunc. ſ in p/ſecutione et captiuitate. d ſ ſuperbia. ſ in qua confidebatis.

ãbſq; ãq̃: et erit fortitudo vestra b
a ſ ſymmach⁹: purgamẽtũ ſtuppe ſ cito cõſumet
b ſ fortitudinis vel idolatrie. ſ oĩa munimina.

a vt fauilla ſtuppe: ⁊ opus vestrũ c
a ſ nullius momenti. b ſ ab hoſtibus vel a domino. c ſ fortitudo opus vel idolum: vel hieruſalem in qua idolum.

q̃ſi ſcintillã: et ſuccendẽt vtrũq; b
a ſ quod dñs incendit.

ſimul: ⁊ non erit q̃ extinguat. c

a Et velut hor. abſq; aqua. ĩ quo mortificant ſeminata et plantata.
b Et erit fortitudo vestra vt fauilla ſtuppe. i. applicata debite pene.
c Et opus ⁊c. q⁊ op⁹ demeritorũ generat tribulatiõis incendium.
d Et ſuc. vtrũq; ſimul. in igne gehẽne ſtũ ad obſtinatos: i malis.
a Et nõ erit q̃ ex. q⁊ ille ignis ẽ ꝑpetu⁹. Poteſt etiã ꝺ referri ad ignem q̃ nabucardan incẽdit domuz dñi: ⁊ domũ regis: ⁊ domos hieruſalem per circũitum. iiij. Reg⁹. vlt. Et ſic ille ignis non fuit extinctus ab homine: ſed ſolum ꝑ ſumptionem combuſtibilis materie.

Verbum

Moraliter

Moraliter Viſio Eſaie ⁊c. In hoc capło peccata populi iudaici arguunt: p quẽ ppls chriſtian⁹ generaliter ſignificatur: ſpecialiter tamẽ clericalis ſtatus: ꝑtinet ſe extendit ad ꝓlatos clericos ⁊ religioſos: quorum mala hic ſm ſenſum myſticũ arguunt. et primo contra cozũ peccata celum ⁊ terra ꝑ teſtimonio inuocantur. cum dicitur: Audite celi ⁊c. et ſubdit in dei ꝑſona: Filios enutriui. ſcz clericos generaliter ſumptos: ipſi nanq; ꝑ ceteris catholicis pane ſacre ſcripture et euchariſtie ſacramẽto ſunt nutriti. Et exaltaui. ĩ a tẽpore Cõſtantini imperatoris qui multum honorauit ſtatum clericalem: ⁊ dotauit tẽporalibus bonis. Ipſi autẽ ſpreuerũt me. ĩmandata mea trãſgrediẽdo manifeſte. Cognouit bos poſſeſſorem ſuum ⁊c. ĩ Per bouem ⁊ aſinũ intelligũt ſimplices chriſtiani. per iſrael qui videns deuz interpretatur: clerici et ſpecialiter theologi. Frequenter aũt contingit q⁊ chriſtiani ſimplices deuote cognoſcũt beneficia dei et clerici et prebẽdati et eleuati a deo ſũt ingrati. ꝓpter quod Aug⁹. cum legiſſet vitam Pauli ſimplicis dixit: Surgunt indocti et rapiunt celũ: nos autẽ cũ litteris noſtris mergimur in infernũ. Ve genti peccatrici. ĩ ſcz inuerecunde: ꝓpter quod inuerecunda meretrix peccatrix vocat. et ſic eſt de apoſtatis religionis: ⁊ de alijs exponentibus ſe inuerecũde peccatis. Populo graui iniquitate. ĩ cuiuſmodi ſunt mali ꝓlati et mali religioſi: q⁊ quãto ſtatus altior tãto caſus grauior. Semini nequã ĩ. i. peccantibus ex certa malicia q̃ magis cõtingit hoib⁹ litterat⁹ et ſic nõ peccant ex ignorãtia. Filijs ſceleratis. ĩ. i. ſcelerib⁹ aſſuetis q̃ frequẽter ꝓtingit malis: clerici eo q⁊ nõ timẽt iudiciũ mort⁹. Dereliquerũt dñm. ĩ ꝑ peccatum omiſſionis. Blaſphemauerunt ſanctum iſrael ĩ. i. deum ſanctificantẽ populũ chriſtianum per peccata cõmiſſionis. Ab alienati ſunt retrorſum. ĩ apoſtate religionis. Super quo ⁊c. ĩ hic cõſequẽter deſcribitur incorrigibilitas ꝓdictorum. cum dicit: Super quo ꝑcutiam vos vltra addentes ꝑuaricationem. ĩ q̃ſi dicerет: hoc eſſe quia nõ ſequit⁹ ex hoc emendatio penitentie: ſed magis plozatio culpe. ꝓcuſſa eſt enĩ eccleſia in ſciſmate grecie ⁊ in amiſſione terre ſãcte: et non ẽ ſecuta humiliatio penitẽtie ſed augmentatio pompe. Omne caput languidũ. ĩ id ẽ ꝓlati languentes ambitione: q⁊ nihil eis ſufficit. Et oĩe cor merens. ĩ ꝑ quod ſignificant doctores theologi a quib⁹ ſicut ex corde debet ſenſus bone cognitionis ꝑ cozum doctrinã ꝑcedere. ſed docent modo vana ⁊ curioſa ꝑ maiozi parte Aplanta pedis vſq; ad verticẽ. ĩ id eſt a minozib⁹ vſq; ad maiores Nõ eſt in eo. ĩ id eſt in cozpore eccleſie Sanitas. ĩ diſpoſitionis debite. ꝓper hoc autẽ q̃ dicitur omne caput et oẽ cor non includunt boni vt dicetur infra: ſed ẽ hyperbole ad deſignandũ multitudinẽ male ſe habentium. Unde ſubdit: Vulnus. ĩ ſcz diſcordie eo q⁊ diuidit mentes ſicut vulnus cozporis carnes. Et liuor. ĩ inuidie. Et plaga tumens. ĩ ſuꝑbie: hec enĩ peccata regnant in clericis ꝓdicto modo ſumptis. Non eſt circũligata ĩ oi timore a peccato retrahẽte. Nec curata medicamine. ĩ id ẽ amore dei ad bonũ attrahẽte. Nec̃ fota oleo. ĩ miſericordie veniã impetrante. Terra veſtra deſerta. ĩ id eſt animarũ cura neglecta. Ciuitates veſtre ſuccenſe igni ĩ. ſcz luxurie: auaricie: et ſuperbie, ꝓter defectum cuſtodie. Regionem veſtram cozã vobis alieni deuorant. ĩ id eſt demones a deo alienati ſubditos veſtros ſibi incozporãt. Et derelinquet filia ſion. ĩ id eſt eccleſia Sicut vmbraculum ĩ vinea ⁊c. ĩ que derelinquũt a cuſtodibus fructib⁹ fructibus collectis. ſic rectores eccleſiarũ collect⁹ pecuniis ꝑ rum aut nihil curant de animabus. Niſi domin⁹ exercituũ reliquiſſet nobis ſemẽ. ĩ id eſt aliquos bonos in quolibet eccleſie ſtatu quozũ meritis alij ſupportantur. Quaſi ſodoma fuiſſemus ⁊c. ĩ id ẽ totaliter deſtructi. Audite. ĩ Deſcripta cleri malicia hic ſubditur medela: ⁊ primo tamẽ excluditur falſa q̃ conſiſtit in diuinis obſequijs puerſe factis. cum dicit: Audite verbum dñi principes ſodomoruz ⁊c. Eccl⁹. xvj. dicit: Nec fuit iniquitas ſodome ſozoris tue. ſaturitas panis et ocium: ⁊ manũ pauperi nõ porrigebant. Nec aũt vitia in clero regnãt. ſcz caſtrimargia ꝑ exceſſiua et delicata ꝓuiuia q̃ ꝑ ſaturitatẽ panis intelligit: eo q⁊ in ſacra ſcriptura nomie panis intelligitur omnis cibus. et accidia ꝑ ociũ ſignificata et crudelitas erga pauꝑes quozũ ſunt eccleſie bona ꝓter ꝓuenientem victum et veſtitum eccleſie miniſtrozũ. Quo mihi multitudinẽ victimarũ veſtrarũ ⁊c. ĩ id eſt ſeruitia veſtra inq̃ſtum ſunt ex vobis mihi non ſũt accepta. Dolocauſta arietuz ⁊c. ꝺ omnia legis ſacrificia figuratiua fuit euchariſtie ſacramentũ ſicut vnũ ꝑfectum per multa imperfecta: q̃ꝺ ſit optimum: tamẽ non ꝑficit ſed nocet offerentibus et ſumentibus indigne. Neomeniam et ſabbatum ⁊c. ꝺ iſtas ſolẽnitates veteris legis ſignificata fuerunt noui teſtamẽti feſta: quozũ tamẽ obſeruatio ꝑ vacationẽ a terrenis operib⁹ non valet: niſi fiat ceſſatio a peccat⁹ que tamen frequẽter magis fiũt tunc q̃ſ in diebus alijs Et cum extenderitis manus veſtras. ſin oratione. Auertã oculos meos a vobis ſq⁊ non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris.

Lauamini. ĩ Excluſa falſa medela. hic ꝓſequenter ponit⁹ vera cũ dicit: Lauamini. ꝺ veraz penitentiã. Mundi eſtote ĩd ẽ a recidiuo cauete. Auferte malum cogitationũ veſtrarũ. nam exterioz mũdicia ſine interioꝛi non ẽ deo accepta. Quieſcite puerſe agere ⁊c. q⁊ declinare a malo ⁊ facere bonum ſunt due ꝑtes iuſticie. Querite iudiciũ. iuſticiam exequendo. Subuenite oppreſſo. ſcz peccatis ipm dirigendo vel iniurijs ipſum adiuuãdo. Iudicate pupillo. ipm in iure ſuo fouendo. Defendite viduam. ab iniuriante ipſam. Et venite ⁊ arguite me. ſi vobis nõ bñ faciã. Si fuerint peccata veſtra vt cocinũ ⁊c. ꝑ rubozem coccini et vermiculi. ſignificaũ ſãguinis effuſio. Eſt igit⁹ ſenſus: ſi peccata veſtra ſic horrida fuerint ſicut effuſio ſãguinis inocentis. tũ expiabũ. Si volueritis ⁊ audieris me: bona terre comedetis. ſcz terre viuentiũ ꝑ fruitionẽ beatã. Qz ſi nolueritis ⁊c. ſeqt: Gladius devozabit vos. ſcz ſententie mee. Ite maledicti in ignem eternũ ⁊c. Matth. xxv. Quõ ĩ Hic poſt peccata clericozũ arguunt peccata laicoꝛ. cuz dicit: Quõ facta es meretrix. ĩ id eſt inuerecunde peccãs. Ciuitas fidelis. ĩ id ẽ cõmunitas populi credentis. de cuius fidelitate priſtina dicitur Act. iiij. Multitudinis credentiũ erat coꝛ vnũ ⁊ anima vna. Juſticia habitauit ĩ ea. ſcz legalis q̃ ꝺtinet omnẽ ꝺ ſtutez. Nũc aũt homicide. q⁊ chriſtiani querũt ſe mutuo jugulare. Argẽtũ tuũ ĩ. i. veritatis eloquiũ. ꝓuer. x. Argẽtum electũ lingua iuſti. Verſũ ẽ in ſcoꝛiã ĩ. i. falſitatẽ. Vinuz tuũ. ĩ debite correctiõis. Mixtũ ẽ aq̃. ĩ indebite remiſſiõis.

Principes tui infideles. ĩ data ſibi ꝓtãte abutentes. Soci furũ ſuſtinẽtes vſurarios ⁊ alios malos. ꝓ tẽporale lucrum. Omnes diligunt munera. Juſticie puerſua. Sequunt retributiones. ĩ puerſe iudicãtes. Pupillo nõ iudicãt. ĩ ſcz ꝑ eo ĩ iure ſuo. Et cauſa vidue non ingreditur ad eos. ĩ q⁊ nõ videt ibi lucrũ tpale. Propt̃ hoc. ĩ Deſcripta malicia hic ponit⁹ debita ĩ pena cum ſubdit: Deus ego conſolabor ſuper

Moraliter Eſaie Ca. I

boz ſup hoſtib⁹ meis ĩ faciẽdo vindictã de eis. loquit⁹ ẽm de⁹ de ſcipo ad modũ hoꝛis q̃ delectat ſe vindicans de ſuis inimicis. Et ꝓuertã manũ meam ad te. ĩ puniendũ ſm ordinem iuſticie mee. Et ercoquã ad purũ ſcoꝛiã tuam ⁊c. ĩ hoc maxime fiet tpe antichriſti cui⁹ ꝑſecutio fiet ad purgationem populi chriſtiani. Et reſtituã iudices tuos ⁊c. ĩ q⁊ tps penitẽtie dabit electis ab antichriſto deceꝑt⁹. ideo ſubdit: Poſt hec vocaberis ciuitas iuſti ⁊c. Sion in indicio redimet⁹. ĩ id ẽ eccleſia militãs ꝑ penã debitã expiabit⁹. Et reducẽt eaz in iuſticiã. ſcz Enoch ⁊ Helias ꝑ ſuã ꝓdicatiõem: ⁊ ꝺ cõtum ad electos. Et ꝺteret ſceleſtos ⁊ pctõres ſimul. ĩ id ẽ demones ⁊ peccatores obſtinatos: dicẽs illud Mat. xxv. Ite male dicti ĩ ignẽ eternũ q̃ parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹. Confundent eni ab idolis ſtũ. ĩ ſuꝑbi ribalda. Et erubeſcet⁹ ſup hortis q̃s elegeratis. ĩ exercendũ laſciuia ⁊ gulã. Cũ fueritis velut querc⁹ defluẽtib⁹ folijs. ĩ. i. q⁊ gehẽne igni ſic querc⁹ deſiccat⁹ cõbuſtioni. Et velut hort⁹ abſq; aq̃. ſcz gre. Et erit fortitudo vra vt fauilla. ĩd ẽ nõ poteſ reſiſtere. Et op⁹ vrm. ĩ ſcz malũ. Et ſcintilla ⁊ ſuccendet vtrũq; ſimul. ĩ igne gehenne Et non q̃ erit extinguat ĩ eo q⁊ ẽ duratiõis eterne.

In ca. ꝓmo Eſaie vbi dicit in poſtilla. Tertiũ qõ in hac ꝑfatiõe manifeſtat ẽ ꝑ⁹ cui Eſaias ꝓphetauit.

Additio. j. Querit hic q̃re nõ fecit mẽtiõez ĩ hac ꝑfatiõe de regib⁹ iſrl: vt de hieroboã filio ioas q̃ fuit cõtẽꝓorane⁹ oſee regi iude: ſicut oſeas fecit in ſua ꝑfatiõe. Silr q̃re Eſaias nõ fac mẽtiõez de ſamaria nec ꝺ iſrl ſicut oſeas fecit: ĩ z multa Eſaias de his ꝓphetauerit: put ptz infra. vij. ca. ⁊ xvij. ⁊ in alijs. Ad q̃ ſolet dici q⁊ Eſaias ꝓphetauit ꝓpcipaliter ꝑ ꝺuas trib⁹. ⁊ ideo eaz reges ⁊ ſuã metropolim. ſ. hierlm tũ ĩ titulo habet: ĩ oſeas ꝑ⁹ vtroſq; ꝓphetauit. Sz vlteri⁹ circa ꝺ poſſet dici q⁊ cũ Eſaias ꝑ⁹ dicit Hieronym⁹ ĩ. plogo ꝺ aduẽtu xpi ⁊ vocatiõe gẽtiũ alijs myſterijs noue legis q̃ſi hiſtoriã euãgelicã videt tetere: ideo de iuda a quo xps deſcẽdit ſm carnẽ: ⁊ de judea in quo nat⁹ eſt paſſus et ſepult⁹ ⁊c. de ꝺbus ꝓpcipaliter intẽdit tm̃odo facit mentionẽ alijs dimiſſis: q̃ſi incidẽtaliꝛ ab eo itroduct⁹.

In eodem ca. ĩ. vbi dicit in poſtilla. Circa primũ dicit ꝓpheta: Audite celi. i. angeli.

Additio. ij. Quod in hoc capitulo cõtinet circa ꝺfectionẽ populi iudaici ⁊ cauſa ipſius ⁊ eius medela: poſtillator exponit de captiuitate babylonica ⁊ eius cauſa ſimiliter ⁊ remedio: vt patet in poſtil. Que q̃dem expoſitio videt a plano ſenſu lr̃e deuiare. nam cũ precipua ꝑdicte captiuitatis fuit peccatuz idolatrie: vt patet. iiij. Reg⁹. cr. ij. Paral. tũ in ꝑſenti ca. non exprimit hoc peccatũ vt cauſa ſed vt defect⁹ diuine cognitionis. ⁊ alia hmõi. ĩz enĩ in fine capſi dicat: Confundent eni ab idolis ꝙbus ſacrificauerunt. hoc non ponit vt cauſa: put ibidem declarabit. Itẽ quia iudei in captiuitate babylonica fuerũt purgati a peccatis ꝑdictis ſm poſtillatoꝛẽ anteq̃s reducent ad terram ꝓmiſſionis: q̃ꝺ est ꝺtra illud q̃ꝺ dicit: Sup quo ꝑcutiam vos vltra addentes ꝑuaricationẽ quod exponit etiam ſm eum ꝺ ĩ coꝛrigibilitate cozũ: vt patet in poſtilla. Item manifeſtũ ẽ q⁊ iudei reduntes de captiuitate babylonica ꝑ maiozi ꝑte nõ fuerunt purgati: ſeu mundati a peccatis: ſed erãt multiplicati abominationib⁹ chananeozũ et amoꝛreozũ: vt habet expreſſe Eſdre. ix. quod nõ ꝓſonat huic q̃ꝺ in hoc loco dicit: Et ecce excoquã ad purũ ſcoꝛiam tuam: ⁊ auferã omne ſtannũ. q̃ꝺ exponit in poſtilla ſic: q⁊ ſicut ꝑ virtutẽ ignis ꝓſumit q̃cquid eſt impuritatis in auro et argẽto. ſic ꝑ ignẽ tribulatiõis imiſſe a deo iudeis ꝑ reges babylonis fuit purgat⁹ populꝰ iudeozũ: q⁊ purgatione facta reductus eſt a captiuitate babyloni ca. hec in poſtilla. Ex q̃bus ⁊ alijs que patebũt, ꝓſequẽdo veram expoſitionẽ videtur ꝑſens capl̃m exponendũ de iudeis circa finẽ tẽpli ſecundi in iudea et hierl̃m reſidentib⁹: q̃ xp̃m negãtes dereliquerũt dñm ⁊ blaſphemauerunt ſanctũ iſrael et alienati ſũt retrorſum. put lra ſonat ⁊ hiſtorie euãgelice tẽſtant: et etiã experientia certificat. Ad cui⁹ expoſitionis vltioꝛẽ declarationẽ ꝓſiderandũ ẽ: q⁊ Eſaias tanq̃ ꝓpha euãgelicus ꝓſequit in ꝓncipio ſue ꝓphetie: vbi intẽdit agere de electione populi iudaici et vocatiõe gẽtiũ eundẽ ordinẽ quẽ xp̃s in euangelio ꝓnoſticauit. ſ. q⁊ adiectio iudeozũ ex eoꝛ demerit⁹ ꝓcedere debebat vocatiõez gentiũ. vñ Mat. xxj. Chriſtus loquẽs cũ doctoꝛib⁹ ⁊ ꝓncipibus ſacerdotũ eis ꝓpoſuit parabolã de patrefamilias: q̃ plãtauit vineã et ſepe circũdedit ⁊c. ĩ q̃ parabola et eius expoſitiõe ꝓcludit ideo dico vobis q⁊ auferẽt a vobis regnuz dei: et dabit genti facienti fructus eius. Uñ ⁊ Eſaias ſequens moduz euangelicũ de ſili parabola vinee iudeis impꝛoperauit. ĩ. v. ca. vt ibidem patebit. Et ideo in ꝺ loco in q̃ denũciat vocatiõez gẽtiũ vt ptz in ꝓncipio ſequẽtis capl̃i. ꝓmiſit exp̃ſſã reprobationem iudeoꝛ. circa q̃ꝺ. xix. fac̃ Primo eni teſtimonia ĩnocat celeſtiũ ⁊ terreſtrium dicẽs: Audite celi ⁊ auribꝰ pcipe terra. Cui⁹ ratio ſm gloſam talis ẽ: nam ſicut ꝓpter iſraeli ꝑ moyſen dictũ fuit: Audite celi q̃ loquar: et audiat terra ꝙba oris mei. ſic poſt ꝑuaricationem populi eoſdẽ vocat Eſaias in teſtimoniũ vt cognoſcãt deum in vltionem mandatoꝛũ ſuoꝛũ ad iracundiã concitatũ. vñ aduertẽti vtrũq; capl̃m. ſ. illũ. Deutero. xxxij. et primũ Eſaie. ſatis ptz q⁊ ea q̃ in illo capło ꝓnoſticant ꝑ modũ ꝓphetie monitionis in ꝑſenti capło denunciant tã q̃ꝑ pcedentia ad executionem. Cõſequẽter oſtẽdit ſecũdo breuiter ſue atteſtationis materiã dicens: Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipſi autẽ ſpreuerũt me. In q̃bus xbis epilogat cõpẽdioſe multa que fuerũt ĩ carmine moſaico ſupradicto: ranq̃ pambula ad ꝺiectionẽ populi illius. dicitũ eſt enĩ ibi: Munq̃d non ipe ẽ patꝰ tuus q̃ poſſedit fecit et creauit te ⁊c. in quo oſtẽditur ipos fuiſſe filios dei ꝑ creationẽ, ſilr ꝑ adoptionẽ. cum dicit: Pars aũt dñi populus eius. Silr ibi fecit mentionẽ ꝺ educatiõe: nutritiõe: et exaltatione eoꝛ. cum dixit: Circũduxit eũz ⁊ cuſtodiuit ⁊c. Conſtitues eos ꝑ excelſa terrã ⁊c. ad que verba alludit Eſa. dicens: Filios enutriui ⁊ exaltaui. ipi vero ſpreuerũt me. Cõſequẽter tertio q⁊ ſm apl̃m Roma. xj. Cecitas ex ꝑte cõtigit iſrl vt plenitudo gentiũ intraret. ideo oſtẽdit q⁊ ꝺfectum peccatum patet ad cecitatẽ. ⁊ de hoc dicit: Cognouit bos poſſeſſorem ſuũ ⁊c. q. d. etiã ſi non haberẽt lumen naturalis rõnis: ſed ſolum ſenſualem cognitionẽ ſicut bruta adhuc debuiſſent cognoſcere ex inſtinctu naturali benefactoꝛẽ ſuũ ⁊ nutritoꝛez: cum bos ⁊ aſinus rõnez non habẽtes hoc cognoſcũt. ⁊ ſic manifeſte concludit ꝺictum peccatũ ꝓtinere ad cecitatẽ: non ſolum mentis ſed etiã ſenſus Conſequenter quarto oſtẽdit ex quibus deuenerũt ad tantã cecitatẽ. Et de hoc dicit: Ve gẽti peccatrici. vbi tria aſſignat vt cauſas ſeu occaſiões incurrẽdi ꝺictum cecitatis peccatũ ſcz de nõ cognoſcẽdo chriſtũ. Prima eſt: quia gens illa ꝑ maiozi ꝑte tantã conſuetudinẽ habebat peccandi: q⁊ iam inerat eis habit⁹ vitioſus ꝑ peccati actũ acquiſitus: inclinans ꝑ modum nature. ⁊ de hoc dicit: Ve gẽti peccatrici. vnde nõ dicit: Ve gẽti peccanti ſed peccatrici: vt ſignificet actum ꝑuerſum in habitum. Secunda quia vt dicit Hieroꝰ. pctã grauia ex ſuo põdere ĩ alia trahũt. Et de ꝺ dicit: Populo graui iniq̃tate. q. d. pctã huj⁹ ꝓpli tã grauia fuerũt q⁊ ex magno põdere ad tã magna cecitatẽ eos deduxerũt. Tertia q⁊ ꝓpls ĩz ille a ſãctis patriarchis deſcẽderit: tũ tota fere multitudo ꝓpli deſcẽdebat ſm carnẽ ab illis q̃ frequẽt et enormiter ẽ deum peccauerũt: vt illi qui fecerũt vitulũ in oreb: Exo. xxxij. Similiter in ſepulchro cõcupiſcentie ⁊ apud aquas contradictionis et in pluribus alijs: vt ptz in libris moſaice legis Judicum et Regũ. Et ꝺ hoc dicit: Semini neq̃ filijs ſceleratis. q̃ſi diceret: non ĩmerito ad tantã cecitatẽ deuenit ille populus: quia quaſi a natura ſm ſuam generationem ineſt eis peccare in deum. Conſequenter quinto declarat illud quod prius dixerat: Spreuerunt me. Et de hoc primo dicit: Dereliquerunt dominum. quia direrunt Job. xxi. Non habemus regem niſi ceſarem. ſecũdo quia blaſphemauerunt ſanctum iſrael: quia direrunt Job. viij. Samaritanus es ⁊ demonium habes. tertio quia cum ipſi a veris ꝓphetis eruditi: ſemper ſpectabant meſſiam de genere dauid: cum tamẽ eis adeſſet ꝑſentialiter. dicentes Matth. xiij. Nõne hic eſt filius fabri. de q̃ dicit: Alienati ſunt retrorſum: quia ſpreto vero chriſto adheſerũt cuidã pſeudo meſſie: qui dicebatur benoçba. vt patet in thalmud. Uel aliter in quodam libro qui dicitur cabzind. Ex qua adheſione fuerunt ex eis multa milia interfecti. vt ibidem habet. ⁊ ſic alienati ſunt retrorſum. Conſequenter ſexto oſtendit ꝑos eẽ icorrigibiles ꝑ flagella ſeu tribulatiões ſibi a deo inflictas ſeu infligendas. de quo dicit: Sup quo ꝑcutiam vos ⁊c. Ad quod ſciendũ q⁊ in temꝓꝛib⁹ que ante chriſti aduentũ ſeu paſſionẽ ꝑceſſerunt: cuz ille populus frequenter peccaſſet: de⁹ puniebat eum varijs ⁊ diuerſis modis ad finem vt ad penitẽtiã reuerterent. Uñ Deutero. viij. Sicut pater corrigit filiũ ſunz: ſic dñs deus tuus corrigit te. Pater enĩ flagellat filiũ vt corrigatur: ſed in hoc peccato q̃ꝺ in xp̃o cõmiſerũt: q̃ẽ ſummuz pctũ: tã de⁹ nõ punit illos tanq̃ filios vt corrigãt: ĩz tãq̃ hoſtes: vt penã ꝑ ꝺdicto pctõ ſm ordinẽ ſue iuſticie patiãt. Jurta illud Matth. xxj. Malos male ꝑdat: ⁊ vineaz ſuã locabit alijs agricolis. ideo dicit: Sup q̃ ꝑcutiam vos. q. d. q̃ de cauſa habeo vos ꝑcutere: q⁊ ĩã nõ cauſa correctiõis: cum ex ꝓpſiõe magis deteriores

Additio

Universidad de Navarra Biblioteca

magis deteriores estis effecti. Quia omne caput languidum. ⁊ cor ipsum prout in postilla. vsq; ibi: Terra vra deserta. In ⁊ 9ntes septimo destructionē hierlm ⁊ tēpli ⁊ tot⁹ regiōis iudee p romanos, ꝓte pnosticat. isto dr: Et desolabit. sicut i vastitate hostili. s. irreparabilit. Juxta illo Dan. ix. Et finis ei⁹ vastitas. Et subdit: Et derelinq̄t filia sion. s. hierlm vel tēplū: q̄ nō solū ab hoib⁹: ꝑ a deo fuit derelicta. Juxta illud Matth. xxiij. Reliquet vobis dom⁹ vra deserta. Cōsequēter octauo vt ostēderet: q̄ Iz maiores ⁊ pncipaliores apud iudeos pdicta scelera ⁊ penas incurrissent: nihilomin⁹ aliq̄ reliq̄ parue vt semina ad salutē remāserūt. ideo subdit: Nisi dns reliq̄sset nobis semē ⁊c. vbi glosa hic ostēdit q̄ 9tra iudā ⁊ hierlm dicta sūt: ad captiuitatē romanor⁹ cē referēda q̄n in aplis reliquie salue facte sūt: ⁊ i vna die crediderunt tria milia: ⁊ in toto or be euāgelīū semiatū ē. hec i glosa. Cōsequēter nono vt ostēdat q̄ pdicte reliq̄e seminales: nō erant de maiorib⁹ seu pncipalibus seu in tāta q̄ritate vt dicer⁹ ꝑ pls. ideo subditur: Audite ꝛbū dñi pncipes sodomor⁹: percipite legē dei vr̄i pples gomorre. q̄si. d. Licz dns reliquerit semē ex vobis: adhuc tñ pncipes vr̄i pncipes sodomor⁹ sūt. ⁊ pples cōiter pples gomorre. Unde glosa in hoc saluatis reliquijs p aplos ad scribas ⁊ phariseos ⁊ populū clamantē: Crucifige: sermo 9uertit dicens: Audite verbum dñi principes sodomor⁹ ⁊c. Sic cīs sodomite publice peccabāt ⁊ sine verecūdia dixerūt ad Loth: Adduc viros q̄ ingressi sūt ad te vt abutamur eis. Heū. xix. Sic isti inuerecūde ꝺ ꝛbm dirupuerunt pices: Reus est mortis: et populꝰ: Crucifige eum. vñ de ipis dr infra: Jniq̄tatem suam q̄si sodomā pdicauerunt: vt i tertio caplo: hec i glosa.

Cōsequēter ostēdit decimo q̄ non solū pdicti pncipes ⁊ populus erant a deo electi: sed etiam cerimonialia ⁊ obseruātie legales erat euacuāda post passionē ꝛpi: q̄ declarat in duobus. primo in victimis ⁊ holocaustis ⁊ aliis sacrificijs. ⁊ hoc cum dicit: Quo mihi multitudinē sacrificior⁹ ⁊ victimarū vestrarū. In quo ostendit q̄ deus eis nō indigeret sed etiā supaddit exp̄ssam ꝓhibitionē ne vltra talia offerrent. vnde dicit: Ne offeratis vltra sacrificiū frustra. In quo ostendit manifeste q̄ post tēpus illud de quo ꝓpheta hic loq̄tur: nō erat licitū offerre sacrificia legalia ⁊ hmōi. ⁊ sic oportet q̄ hoc intelligat de vltima destructione tēpli q̄ romanos. quādo obseruatio legaliū erat mortifera sm doctores: nō autem de destructione chaldaica quādo legalia non erant euacuata: vnde glosa in hoc loco vltimā templi destructionē indicat. Post babylonicā. enī captiuitatē a ẓorobabel templū edificatū est: ⁊ i eo diu sacrificatū est deo: hec i glosa. Circa scōm dicit: Neomenią ⁊ sabbatum ⁊ festiuitates vestras nō feram ⁊c. vsq; ibi: Laborauī sustinens. in quo ostendit obseruantiarū euacuationē circa festiuitates quas non dicit soluz fore inutiles: sed ⁊ nociuas. vnde de eis dicit: Odiuit anima mea ⁊c. Et sic patet q̄ ista intelligunt post passionez christi et diuulgationē euangelij: quādo hmōi obseruantie sunt mortifere. Cōsequēter vndecimo dicit: Cum extēderitis manꝰ vestras ⁊c. Ubi notandū q̄ nō ꝓbuit eis orare sicut fecit i sacrificijs dicens: Nō offeratis vltra. Nam orare deū non ptinet ad cerimonialia veteris testamēti seu ad ei⁹ obseruātias: nec fuit determinat⁹ certꝰ modus seu forma orādi in veteri lege vt sic esset cerimoniale seu figuratiuū: sed orare ptinet ad p̄ceptum charitatis seu religionis: ⁊ ideo nō fuit euacuatū p nouā legem sicut sacrificia ⁊ festiuitates. vnde nō ꝓbibet eorum orationes: sed solū cōminat⁹ q̄ nō essent impetratiue. vñ dicit: Cum multiplicaueritis orationē nō exaudiam. Cuiꝰ rationē subdit dicens: Manus vestre plene sanguine sunt. vbi glosa sanguine ꝓhetarū tandez domini eor⁹. Unde implete mensuram patrum vestrorū. hec in glo. Matth. xxiij. ⁊ subditur: Ut veniat sup vos omnis sanguis iustus: q̄ effusus ē ab Abel iusto ⁊c. Cōsequēter duodecimo ponit remedia ad p̄dicta dicens: Lauamini ⁊ mūdi estote: q̄ intelligitur sm glosam de lotiōe baptismi p quem rite susceptum omnia peccata mundāt: ⁊ qz post baptismum oportet facere dignos fructus penitētie. in q̄ primo requirit recedere a malo: ideo dicit: Auferte malum cogitationū vestrarū ab oculis meis ⁊c, vbi notandū q̄ malū non solū debet auferri a conspectu hominū sed etiā a ꝛspectu dei: q̄ nihil pōt celari: in quo agitur de directo ꝺtra hypocrisim pharisęoꝝ ⁊ scribarū: quorum malicia tempore passionis christi maxime vigebat. de q̄b⁹ ipse dicit Matth. xxiij. Omnia opera sua faciunt vt videāt ab hominibus. Cetera exponant, ꝓut in postilla vsq; ibi: Quia os domini locutū est. Cōsequēter tredecimo dicit: Quō facta ē meretrix ciuitas fidelis: in quo sermonē suum dirigit ad ciuitatem sicut dixerat sermonē ad Judam. cū dixit: Audite verbum domini principes sodomorū ⁊ populus gomorre. ⁊ sic videtur tenere ordinē sui tituli. vbi dicit: Ysto Esaie quā vidit sup iudam ⁊ hierusalē. ⁊ procedit admiratiue dicēs: Quomodo facta est meretrix. vbi glosa, non tam corꝓre q̄s mēte recedendo a deo. q̄ quidem recessus Iz possit intelligi p idolatriā vel alia peccata q̄ separāt hominē a deo que cōtigerūt etiā tēpore Esaie. tū sm glosam specialius ad tempus incarnationis christi refert q̄s penit⁹ recesserūt ab ipso ꝛpo vero deo: ⁊ barrabam vt liberaret eligendo: filiū dei interfecerunt q̄ maxima admiratione dignū est. ⁊ ideo dicit: Quomodo. Et q̄ istud scelus p̄cipue ꝓcessit a falsa suggestione sacerdotū seu scribarum vel doctorū. ideo subdit: Argentū tuum versū est in scoriam. p falsas legis interpretationes ⁊ traditiones iniquas. vñ eis dicebat ꝛps Matth. xv. Irritū fecistis mandatū dei, ꝓpter traditiones vestras. Cetera exponāt, ꝓut in postilla vsq; ibi: Et cōuertam manū meā ⁊ excoquā ad purum scoriam tuā: quod non intelligit impletū fuisse in captiuitate babylonica: q̄ ibi populus non fuit purgat⁹ vt patet ex supradictis: sed debet intelligi de purgatione facta post passionez christi per ignē spūs sancti: de quo ꝓpte poterat dici: Excoquā ad purum scoriā tuam: quia tūc discipuli fuerūt omnino purificati a sorde peccati: q̄s per scoriam intelligit vel stannū argento mixtum. Cōsequenter decimoquarto dicit: Et restituam iudices tuos vt fuerūt prius sez vt Moyses ⁊ Aaron ⁊ Josue: vt in glosa. Et cō siliarios tuos sicut antiquit⁹. Et intelligunt sm glosam, q̄ consilia dei ⁊ secreta populo aperiunt q̄s ꝓpte ptinet ad apostolos: nō aūt ad Zorobabel nec Esdrā ⁊ hmōi qui nulla secreta consilia legunt aperuisse populo: sed soluz legē mosaicā plene legisse. Sequit. xv. Post hoc vocaberis ciuitas iusti vbs fidelis: q̄ postea pdicta ecclesia q̄ intelligit per hierusalē vocatur ciuitas iusti. s. christi. ⁊ vbs fidelis. s. i eius fide fundata.

Cōsequēter. xvj. Sion in iudicio redimet ⁊ reducet eā i iusticiam: q̄ qdem redēptio nō pōt intelligi de babylonica: qz non fuit p iusticiā facta: sed p dei misericordiā. vnde Zach. j. de re edificatione templi secūdi dicit: Hec dicit dns: Reuertar ad hierusalē i miserationibus: domus mea reedificabit in ea. Cuiꝰ ratio est: nam Esdre. ix. de populo iam reducto in hierusalē legit: Nō est separat⁹ populus isrl ⁊ sacerdotes ⁊ leuite a populis terrarū ⁊ de abominationib⁹ eoruz: chananeis videlicet ⁊ ethеis ⁊c. Et ibidē. j. Esdra ꝓfitendo peccata populi tpe sacrificij vesptini deo dicebat: A diebꝰ patrū nostror⁹ ⁊ nosipi peccauimus grauiter vsq; ad diē hanc. Malachias etiā q̄ fuit de reduntib⁹ a captiuitate babylonica in primo tpe templi secūdi de multis grauibus increpabat populū dicēs in primo capitulo sacerdotib⁹: O sacerdotes q̄ despicitis nomē dñi. ⁊ in secūdo caplo. Vos autē recessistis de via ⁊ scandalizastis ꝓplurimos in lege. ⁊ ibidē arguebat populū de peccato infidelitatis seu blasphemie dicēs eis caplo tertio in eo q̄ dicitis: Omis qui facit malū: bonꝰ est in cōspectu dñi: ⁊ tales placēt ei. Que q̄dez verba manifeste derogāt diuine bonitati ⁊ iusticie: quia sunt blasphemie. Ex q̄bus ⁊ alijs similib⁹ satis ptz: q̄ populꝰ ille non fuit redēptus a captiuitate babylonica p viā iusticie: sed in miserationib⁹ dei vt dictū est. Redemptio autez de qua hic agit, ꝓpte intelligenda est ad litterā de redemptiōe ecclesie p mortem christi. Que q̄dez redemptio fuit in iudicio diuino: scz discretionis: quo iudicio iusto Iz nobis occulto: quos elegit vocauit ⁊c. sm apostolū ad Roma. viij. ⁊ ō hac ꝓprie intelligit: Sion in iudicio redimet. Et q̄ hec redemptio sion scz ecclie p mortē ꝛpi fuit facta p iusticiā nō p potentiā: vt magister in tertio p auctem Aug. declarat. ideo subdit: Et reducet eā iusticia q̄ nō pōt cōpetere reductis a captiuitate babylonica vt dictuz est. Ysa ⁊ alij expositores hebreoꝝ moderni: vt tā Rabi Dauid q̄ Hug. oīa ista applicāt ad temp⁹ messie: nō ad redēptionē babylonice captiuitat⁹. Cōsequēter. xvij. dicit: Et cōteret scelestos. i. sceleratos ⁊ peccatores simul: ⁊ q̄ derelinquūt dñm ꝓsumunt: q̄ verba referunt ad ea q̄ ꝓtius dixerat circa ꝓncipium ca. vbi dixit: Ve genti peccatrici ⁊c. Filijs sceleratis ⁊c. dereliquerūt dñm ⁊c. Et ē sensus sicut iudicio discretionis diuine sion redimet: vt dictuz est: q̄ intelligit de electis: sic

electis: sic eodē iudicio ꝓterent scelerati et ꝓsument q̄ dereliquerūt dñm: q̄ impletꝫ in ꝑfidis iudeis et alijs ꝛpm malicios negantib⁹: q̄ quotidie ꝓfumūt: vt infra dicet. Consequenter. xviij. dicit: Cōfundēt enī ab idolis q̄bus sacrificauerunt ⁊c. q̄ prima facie videt ꝺtra pdictā expositiōez. Nā vt dictū est in templo secūdo, p maiorē ⁊ principali parte non fuerūt idolatre. Ad q̄ dicendum q̄ hoc intelligit sm falsam assertiōez iudeoꝝ qui cum interrogant de causa hui⁹ diuturne captiuitatis in qua sunt: respondent q̄ causa ē idolatria quā cōmiserūt patres eoꝝ in templo primo. ⁊ etiam peccatū vituli q̄ fecerunt in oreb: q̄ ē manifeste falsum. Nō enī punit dꝰ filios ꝓ patribus vltra quartaz generationē: vt patz Exo. xx. ꝑsertim cum filij nō sint imitatores paternoꝝ scelerum: vt est in ꝓposito. Judei enī in hac captiuitate existentes nō sūt idolatre: sed ꝓpte imitant scelus patrū approbātes occisionē ꝛpi: et ꝺ ē q̄ dicit hic: Confundent enī ab idolis q̄b⁹ sacrificauerūt. q̄si diceret: hi q̄ dereliquerūt dñm ꝓsument: eo q̄ nō confundunt. s. penitētes de hoc q̄ ꝛpm dereliquerūt: Iz poti⁹ cōfundunt ab idolis q̄bus sacrificauerūt. hoc malicioſe fingentes rōne pdicta. ⁊ codē mō intelligendū est q̄d subdit: Et erubescetis sup hortis quos elegeratis. Cōsequēter, xix. dicit: Cū fueritis velut quercus defluentib⁹ folijs: ⁊ velut hortus absq; aqua. vbi declarat illud q̄d dixerat parum supra. Qui dereliquerūt dñm ꝓsument q̄ q̄dē cōsumptio fit trib⁹ modis: quor⁹ duo sūt in hac vita. Consumūt enī ꝑfidi iudei i sua malicia ꝑseuerātes: velut quercus defluentib⁹ folijs: q̄ stat⁹ eorum quasi vetustate cōsumit. Juxta illud Hebre. viij. q̄d veterascet ꝓpe interitum est. Consumit etiam alio modo velut hort⁹ absq; aqua. s. sapientie seu grē. Tertio modo ꝓsumit status pdictor⁹ finaliter in igne gehenne inextinguibili. de quo dicit: Et erit fortitudo vestra vt fauilla ⁊c. et exponat sm primam expositionem que ponit in postilla.

Replica. Circa Esaiā ꝓphetā et primū ei⁹ caplm. Cū postillator exponit de iudeis tpe primi tēpli peccātib⁹: ⁊ punitis ꝓ peccatis suis: ⁊ reductis ad captiuitatē babylonicā. Qualiter etiā sanct⁹ Thomas ꝺ caplm exponit. Burgen. imemor, plogi sui valde redarguit postilla tot: q̄ sepe dicta sancti Thome declinat: q̄ tū vt ipe dicit: sūt igne charitatis examinata: ⁊ naturalis rōnis dictamie multipliciter purgata: ipe hic eū et postillatorē redarguit: tā q̄ eos q̄ a plano sensu lre deuiarunt: ꝓ eo q̄ vt dicit culpa deiectionis hic descripta fuit idolatria q̄ in hoc caplo nō assignatur. Hoc et quedā alia monent ipsū ad exponendū pfis capitulum de iudeis circa finē tēpli secūdi in iudea et hierlm residentib⁹ q̄ ꝛpm negantes dereliquerūt dñm: blasphemauerūt sanctum isrl ⁊c. ꝓut lra sonat: ⁊ euangelice historie testantur ⁊ experientia certificat. Sed huic expositiōi obuiant multa q̄ ꝓmo ponentur: de hinc respōdebit ipius motiuus. Quo ad primum primo obuiat: q̄ dicit in littera ꝺ tempore huius deiectiōis: q̄ eo tempore oblationes festiuitates sabbata ⁊c. enumerata fuerint deo molesta: eiecta et reprobata. Tēpore autē secundi templi deo fuerint accepta tanq̄ grata: vt patet a ca. x. Reemie et infra. et Esdre secūdo libro a ca. viij. vsq; ad finē libri. Et de redeuntib⁹ a captiuitate babylonica exponitur ibidem ad litterā id quod in hoc caplo ꝓtinet: videlicet: Nisi q̄ reliquisset nobis dns semē ⁊c. q̄ dicit ca. viij. Qz orauit Esdras dicens: Et nunc quāta misericordia facta est super nos abs te domine deus vt relinqueres radicē nostram ⁊c. que in illo capitulo cōtinēt. Similiter in isto caplo ꝓtinet. Cōuertā manū meā ad te ⁊ excoquā ad plenuz ẓoriā tuam. Esdras ad lram exponere videt de redeūtib⁹ a babylonica captiuitate: vt ptz ca. vlt. scōi Esdre: vbi cum Esdras nihil irreprehensibile in populo reperisset: nisi q̄ haberēt vxores alienigenas. Ad ei⁹ ꝑsuasionem dimiserūt eas cum ꝑle quibus factis ⁊ sacrificijs. ꝓsumatis dixit Esdras: Jte manducare nunc: sanctus enī hic dies est dño. Nolite cōtristari. dns enī clarificauit vos. Ex q̄bus patet q̄d deiectio de qua dicit hoc capitulū: fuit dicta de captiuitate babylonica et clarificatio de reditu ab ipsa captiuitate. Nā renera deiectio et sacrificioꝝ ⁊ festiuitatū detestatio, ꝓut hic enumerant: non possunt ⁊telligi de tpe secūdi templi et circa eius finē, ꝓut Burgen. q̄ statim ante christi natiuitatē cerimonialia legis erāt accepta deo: vt ptz Luc. j. de Zacharia patre Jobis baptiste: cui⁹ oratio tpe incensi fuit exaudita q̄ meruit etiam angelū videre: imo ꝛps noster Jesus christ⁹ tpe tēpli secūdi non venit soluere legem sed implere: et ipse iussit discipulos ad diē festū ascēdere: ⁊ ipse ascendit: opera legis fecit: pasca mā ducauit, ꝓut in historia euāgelica clare ꝓtinet: ⁊ apli post mortē ꝛpi multa legalia seruauerunt: vt patet in

Exo. 32.c

Esa. 8.f

Mcc. 13.d

ptz in eplis Pauli et actibus aplor⁹. Nā ⁊ si in morte ꝛpi legalia fuerūt mortua. aū publicatiōez tñ euāgelij nō erāt mortifera. ꝓut haberi pōt ex epla ad Hab. ⁊ alibi. Legalia eīm to to tpe tēpli et vsq; ad mortē ꝛpi valuerūt. assistente ope operante. s. fide et deuotione quo tpe idolatria publica non perurrebat. Detestatio igit legaliuz de q̄ in hoc capło dicitur. tpe secundi templi non habuit locū: sed tpe primi templi q̄s reges et populi fuerunt idolatrie dediti tunc deficiētes fide.

Secm quod obuiat expositiōi Burgen. trahit ex hoc ca. in quo dicit: Quō facta es meretrix ciuitas fidelis. Meretrix aūt et adulteriū in scriptura, p idolatria ponitur: q̄ tpe secūdi templi locū nō habuit. imo pfides illius tpis ea ꝛpe corde, pſequebant. Nō aūt Burgen. meretriciū illud exponit de iudeis negātib⁹ ꝛpm et petentib⁹ barrabā: non videt rōnabile: qz meretrix et adultera dimisso vero ꝑsono adhęret alieno. iudei aūt ꝛpo abiecto: ex malicia petierūt barrabam: nō vt ei ex amore adhererent vt adultere cōsueuerunt. Et ꝺ innuit cū dr: Ciuitas fidelis. Nō enī fidelitatē quā ad deū habere debuerūt ad barrabā ꝙuerterūt: cū eū non fidelitate: Iz malicia saluarūt a morte. Tpe autē primi templi ille passus locā habet: q̄ tpe Danid fuit ciuitas fidelis ꝑ cultuz vnⁱ⁹ dei veri. sed tēpoꝝ⁹ multoꝝ aliorꝝ regum facta ē meretrix et infidelis defluens ad idola: ideo assignat, ꝓ babylonice deiectiōis culpa ⁊ causa. Tertiuz q̄ obuiat expositiōi Burgen. dr in hoc ca. Et restituā iudices tuos sicut prius et ꝓsiliarios tuos sicut antiq̄t⁹: q̄ apli de q̄bus Burgen. exponit. nō erāt tales iudices et populi ꝓsiliarij. sed pot⁹ a populo reputati aduersarij q̄ etiā nō fuerunt sicut prius et antiq̄tus: q̄ popul⁹ antiq̄t⁹ ꝓsensit in iudices et stetit eoꝝ sententie ⁊ dictamini. apostolis aūt et ꝛbis et factis manifeste ꝓtradi xerunt. Item iudices antiquit⁹ et ꝓsiliarij cū populo remanserant ⁊ ꝓ populo quārūcūq; ꝙuerso itercesserāt: sicut moyses qui dixit dño: Aut dimitte noxā populo aut dele me ⁊c. Exo.32.c apli aūt monitu ꝙsūncti ab eis recesserūt dicētes: Quia i dignos vos fecistis regno dei ecce conuertimur ad gentes. Act. xiij. Nō enī ē bonoꝝ iudicum et ꝓsiliarioꝝ bona cōditio eos q̄bus ꝓsulendū est relinquere: Iz vsq; ad mortē ꝓsule do nō deficere: ita fecit et docuit aplor⁹ magister dns Jesus. Exponit igit hic passus de hierlm terrestri et iudicib⁹ ẓoroboabel: neemia et ceteris. Nā exponere de ecclia, ꝓut Burg. et glo. or. est pot⁹ lram mysticare cū ad lram sensū exponere. ⁊c. Quo ad scōm videndū de motiuis. Burgen. Nō enī cōcludit primū ei⁹ motiuū cū dicit causā hui⁹ deiectiōis fore: q̄ nō cognouerūt dñm igit nō idolatria. Illa enī nōtia non valet: q̄ pot⁹ ex añcedēte inferr⁹ oppositū cū ꝓsitū. Cū enim de⁹ a viatore cognoscit ꝙ fidē: et in lra assignat defect⁹ cognitionis: igit ⁊ fidei. Defect⁹ aūt fidei reducit ad idolatriā: q̄ nemo latrie colit nisi eū quē deum fore fide cognoscit. Nihil enī amatū nisi cognitū: qz igit vex deū fide nō cognouerūt: sequit q̄ nec verū deū coluerūt. et p ꝓsequēs idola q̄d est ꝓsitū. veritas hui⁹ ꝓsequētis ptz ex lra huius caplī vbi ꝺ: Confundent ab idolis q̄bus sacrificauerūt ⁊c. Sed Burg. hui⁹ dicti extorta ponit expositionē dicēs: q̄ iudei ꝓfundūt ab idolis nō q̄b⁹ ipsi Iz pa tres eoꝝ sacrificauerūt tpe primi tēpli. Ista autē expositio ledit fidem nr̄az: q̄ fauet iudaismo moderno: q̄ falsam excusationē hui⁹ extreme electiōis sumūt ab idolis patrū suoꝝ. Et etiā Burgen. dicit: Qñ enī ꝛpīt a iudeis causa tam extreme ⁊ ꝓtēle captiuitatis eoꝝ respōdēt vt Burgen. q̄ ē ex culpa patrū colentiū idola. sic autē se falso excusando nō erubescūt sed gloriāt q̄ non sit ex demerit⁹ eoꝝ ista captiuitas: ⁊ ꝑ ꝙsuadēt simplicib⁹ q̄ ꝑ patientiam sustinēt hāc captiuitatē, ꝓ peccatis nō suis ꝙ alioꝝ: et sic per falsam excusationē sibi formant vanā spem cui Burgen. hic seruit. Nō igit ꝓfundunt et erubescūt ab idolis sic exposit⁹. sed pot⁹ vt dictū ē sperant et gloriant. Hec valet Burgen. scōm motiuū: q̄ ꝺ in lra: Excoquā ad purū scoriā tuam. Ex quo arguit: qz iudei i captiuitate babylonica nō fuerūt emēdati: sed manserunt incorrigibiles. ꝓpter hoc q̄ ꝺ in eodē caplo: Sup q̄ peccatā vos vltra addentes ꝙuaricationē. Dicta igit depuratio scorie nō habet locū in babylonica captiuitate. Respōdeo hic q̄ Burgen. hic sicut multoties facit lre trāspositionē. Nā illud sup quo peccatā vos. ptinet ad iudeoꝝ captiuandoꝝ incorrigibilitatē. hoc autē q̄d dicit in fine capituli: Excoquā ad purū scoriam tuaz. sm glosam nihil ptinet ad purificationem reductoꝝ de captiuitate ꝺ qua purificatione allegatū ē supra vltrīū caplm Esdre scōo. Huc autē nititur Burgen. improbare emendationē reductoruz a captiuitate per incorrigibilitatez nondū captiuoꝝ. vide ad

Burgen.

Burgeñ.grandipenso: ẽtuz valeat. Ex mutatione enī tem
porū causarū et circūstantiarū sepe in scripturis taliter incō
sonātia reperiunt. sicut Matth.xxiij.Stratim correpto Pe
tro et discipulis qz dormierunt: postea sequitur: Dormite iā
et requiescite. et statim sequit: Surgite eamus. Hec valet re
plica Burgeñ.q populꝰ reductus non fuit purgatus: iʒ po
tius implicatus abominationibꝰ chananeorū: quia dictū est
supra: qō ad psuasionem Esdre dimiserūt vxores cum prole.
et sic clarificati fuerunt. put dicitur in loco per Burgeñ. alle
gato.l.ij. Esdre vlti.ca. Cum autē Burgeñ. dicit illam purifi
catiōnē ad apostolos pertinere non videtur verū ad litterā:
quia littera dicit de purificatione ciuitatis hierlm: ideo sub
ditur post purificationē. Ciuitas iusti. vbs fidelis. cuius ci
uitatis ad litterā apostoli: nec erāt ciues nec ps principalis:
nec fortassis ītegralis nec quātitatiua. Si diceris q ciuitas
accipitur pro ecclesia cuius ciues et principes erant apostoli
non nego ſm sensum allegoricum sed nō ad lrām. Hec valet
tertium motiuū Burgeñ. sumptū ex hoc cap'o cum dr: Sion
in iudicio redimetur et reducet eam in iusticia. arguendo sic.
Captiuitas babylonica non ē reducta p iusticiam: sed potiꝰ
p misericordiam. Respōdeo. q hoc argumentū fundat super
falsa imagina.

Ⓚ a Verbum quod Esaias La.II
A v tē. In prima visione post cō
minationem prospera promit
Z.i.f. tuntur. Restituam iudices tuos vt fu
Fʒ.a erūt pri⁹ tē. In ista pꝰ pspera aduer
sa nunciant. Ecce dominator dominꝰ
exercituum auferet a hierusalem t iu
da validum et fortem tē. Ergo iuxta
hebraicum et in illa et in ista non con
tra iudam et hierusalem intelligendū
est: vl' p iuda t hierusalē vt voluere. Nyr. Sed ſm Summa
chum de iuda t hierusalē in quo possunt leta et tristia ꝓtine
ri. Et notādū qz ibi visionē vidit: hic verbū qō erat in princi
pio.a.d. Et i illa iudeis cōminās venit ad salutē gētiū: i ista
aūt a gētiliū salute incipiēs: punito isrl ex vtroq; pariete cre
dētes in ecclesiā ꝓgregat. Quādo hec fiāt ostendit cū ver
bum fiet caro qō vidit: id est itellerit Esaias. cetera enī ver
baruc.3.a ba audiunt: non videt. de hoc dictū est: Super terrā visus
est: t cum hominibus conuersatus est. de hoc subdit: Et erit
in nouissimis diebus tē. ſ In nouissimis

a v Verbū quod vidit esaias. Postq̄ propheta descripsit
regni inde deiectionē. hic cōsequenter describit regni
xpi.s.ecclesie erectionē. Et diuiditur i duas ptes.
quia ꝑmo hec erectio describit. et secundo ꝓpheta ad descri
bendū pdictam deiectionem reuertit. ibi: Proiecisti enim.
Prima ps a christianis et iudeis de tēpore christi exponit:
ↄtrario tñ modo: qz christiani dicūt hanc scripturā fuisse im
pletā in aduentu iesu naçareni: quem ꝓfitent esse christū i le
ge et ꝓphetis ꝓmissū. Judei xo dicūt ipsā implēdā fore tē
pore messie quē expectāt: qz iesū naçarenū negāt eē xpm. Et
arguūt ex lra huiꝰ ptis. primo qz dr hic: Et erit in nouissimis
diebꝰ ꝑparatꝰ mons domꝰ dñi tē. et sic i nouissimis diebꝰ lra
huiꝰ ptis ē implēda. Dies aūt iesu naçareni nō fuerūt nouissi
mi: qz post mortē eiꝰ fluxerunt multi anni. s. M.cc.xciij. ergo
nō fuit xps: iʒ alius expectāt q erit i nouissimis. Itē subdit:
Mons domꝰ dñi in vertice montiū t eleuabit sup colles:. et
sic in aduētu xpi mons sion eleuabit in altū: qō non ē adhuc
factū. ḡ tē. Itē sequit: Et fluēt ad eū oēs gentes. s. p creduli
tatē in xpm. h aūt non ē factū de iesu naçareno: qz saraceni:
tartari et plures gētiles alij: et etiā iudei ꝓ maiori pte nō cre
diderūt in iesū naçarenū. ḡ tē. Itē sequit: Et ꝓflabūt gladi
os suos in vomeres: t lāceas suas in falces. Nō leuabit gēs
cōtra gentē gladiū tē. Ex q̄ videt q in aduētu messie debeat
tāta pax eē in mūdo q̄ cessent vsus armoꝝ: et materia coꝝ in
instrumēta ꝓ agricultura cōuertāt. Ita nō solū pñt solui iʒ
etiā i aduersartos retorqueri saltē ꝓ magna pte. Ad ꝓmuz
dicēdū q nouissimū vno mō accipit simplicit t absolute. t sic
tps nouissimū seu dies nouissimi dr tps futurū ꝓpe iudiciū.
Alio mō accipit respective. t sic tps gre seu aduēt⁹ xpi dr no
uissimū: qz legi euāgelice alia nō succedet. ꝓpter qō argumē
tum nō valet. qz istud tps nouissimū habet lōgū tractū: sicut
vltima etas hois aliqñ tātū durat quātū oēs alie p̄cedētes

Itē Heū.

a v Verbum Capitu. II
a ſ ꝑbat a natura dignum qō vide
rit cui oporteat credi. ſ intellexit.
quod vidit esaias filius
amos super iudam et hierusalē.

a ſ venturum in carne visibile.

a† Itē Heū.xlix.dicit: Cōgregamini fi
lij iacob: vt annūcie q̄ vētura sunt vo
bis in dieb⁹ nouissimis tē. Et oīa illa
iam diu fūt adimpleta. etiā ſm opini
onē iudeoꝝ. sicut ibidē fuit expositū.
ꝓpter qō ex illo xbo: In nouissimis
diebꝰ. nō habēt argumētū. Itē ibidē
subdit: Non auferet sceptrum de iu
da: t dux de femore eius: donec veni
at q̄ mittendus est. i. christus. Unde ī
translatione chaldaica que tāte auctoritatis ē apud hebreos
q nullus vnq̄ fuit ausus ei ↄtradicere. habet messias. i. chri
stus: vbi nos habem⁹ qui mittēdus ē. Cum igitur sceptrum t
dñatio sint totaliter ablata a iudeis. t iam diu ē: sequit q̄ ad
uentus xpi trāsijt in ꝓteritū. t cum fuerit ablatū tēpore hero
dis ad quē deuolutuz fuit regnū iudeoꝝ: cum eēt alienigena.
t tēpore ipsius natus fuit iesus naçarenꝰ. sequit q̄ fuit t ē ve
re christus. qz illo tpe nullꝰ aliꝰ apparuit q̄ ex doctrina t ope
ribꝰ dici posset xps. t sic argumētū reducit ad ꝓpositū nrm.
Ad scām dicēdū q rōne illi⁹ dicti aliq̄ doctores hebrei dixe
rūt q̄ i aduētu messie mons synai et mons thabor t mons car
meli q̄ sunt ꝓpe mōtē sion fūt adducēdi diuina xpto. t sup il
los mons sion debet poni. vt sic impleat qō dr: Erit mons do
mus dñi i vertice montiū tē. Sz hoc dictū reprobat Ba. Sa.
sup locū istū dicens: Qr talis eleuatio nō ē intelligēda ſm lo
ci mutationē: sed p signoꝝ opationē: quia maiora signa fiēda
sunt tunc in monte sion q̄ in alijs trib⁹ sint facta. t in hoc di
cit veritatem: sed in hoc deficit: q̄ dicit futurū qō p iesum na
çarenum fuit factum. qō sic patz. Mains signū factum i mōte
synai fuit datio legis p angelū loquētē i ꝑsona domini. Act.
vij. Maius signum sine cōparatione fuit q̄ christꝰ verꝰ homo
verus deus in templo docuit legē euangelicā in q̄ legitur plu
ries docuisse. qō q̄dez tēplum erat in monte sion vt frequēter
dictum ē: vbi etiā cecos t claudos curauit: t multa alia mira
cula fecit. vbi etiā ianuis clausis ad discipulos ītrauit: suā re
surrectionē manifestando. t ibi super apostolos alios q̄ disci
pulos spiritū sanctū in die pentecostes misit. qō fuit maximuz
miraculum: scilicet q̄ homines simplices et illitterati omnes
scripturas intelligerent: et linguis omnium gentiū loquerē
tur. Et per hoc patet q maiora fecit iesus naçarenus in mōte
sion q̄ vnq̄ fuerunt facta in tribus montibus predictis. Ex
quibus concluditur christum venisse i persona iesu naçareni.
Ad tertium dicēdum q hoc signum omnes non distribuit ꝑ
singulis generum: sed pro generibus singulorum. quia de om
nibus gentibus aliqui conuersi sunt ad fidem christi: etiam a
tempore apostolorum: sicut diffusius declarauit psalmo
xviij. super illud verbum: In omnem terram exiuit sonus eo
rum. sicut hec. ꝓpositio vera est: Omē animal fuit in arca noe.
quia aliqua individua ō singulis generibus animaliū fuerūt
ibi. Ad fidē vero christi nō solū aliqui de gentib⁹ singulis: iʒ
multi sunt conuersi. et qz ſm expositores catholicos et hebrei
os predicta distributio sic ē intelligenda. ex ꝑ ꝓcludit iesū na
çarenum esse vere xpm. Ad quartū dicēdum q per ꝑ qō dr:
Non exercebūt vltra ad ꝓelium: non habebunt q̄ post aduē
tum xpi

Ⓚ a In nouissimis diebꝰ. De quibus Jacob di
Gen.49.a xit filijs suis. Cōgregamini vt annūciem vobis
quid futurum sit in nouissimis diebus. Et paulo
Ibidem.b post: Non deficiet princeps de iuda. donec veni
1.Joh.2.c at cui promissum est tē. Unde Joh. Nouissima
Dan.12.c hora est in qua. i. lapis ab
scisus de monte sine manibus credit in montem magnū. b Mons. Montes angeli. ꝓbete: apostoli: martyres t alij q̄ miraculis effulserunt. Colles: minores a maioribꝰ lumē
Cant.2.b accipientes. Unde: Salientes in montibꝰ: trāsiliēs
Ps.124. colles. t alibi: Mōtes in circūitu eius tē. c Et super col. Super oēs sanctos: quia de plenitudine eius omnes accipiunt (de quibꝰ: Montes i circūitu eius) qui a monte christo
Ibidem. montes dicunē. d Domū dei iacob. Qō ideo dicit vt vetus testamentum suscipiam⁹: non ſm manicheum aliam ꝙ domum iacob queramus. e Alias shal. Quas alij triuerunt. Dominꝰ quoq;
ascendens in montē docebat discipulos suos. Prius ergo discende vie: post ambulandū in semitis. f De sion. Nō ō syna pe
tra: sed de monte sion in q̄ hierusalē: in qua tēplum t religio dei. Dominꝰ quoq; in templo docuit q̄ nō oportuit ꝓphetā mori extra hierusalē. g Ex t verbū. Sicut supra verbū t legē simul posuit vt p̄ncipes audirent verbum: legem populus aure percipe
ret. Qui enim fecerit legē pueniet ad verbū dei. exibit lex de verbo quasi de fonte vt alios irriget.
h Et conflabunt gladios suos. Omne studium bellandi verteretur in pacē: quod incarnato domino aperte factum est. tāta enī
ante euz in orbe discordia fuit vsq; ad vigesimū annum Octauiani cesaris: sub q̄ nat⁹ est: vt nō eēt ō
ꝓuincia i ꝓuinciā trāsit⁹.

a ſ vbi venit plenitudo tpis misit deꝰ filiū suū.
b ſ in vltima etate.

a Et erit in nouissimis diebus a
a ſ predestinatus a deo: agnus occisus ab origine mundi.
b ſ quem quasi lapidē vidit daniel abscisum de monte sine manibꝰ tē. ſ ecclesie.

b ꝓparatus mons domꝰ domi b
ſ desiderio fidei.

ni in vertice montium: et eleua c
ſ ciro abunde.

c bitur super colles: et fluent ad d
a ſ incarnatū. b ſ plures de gētibꝰ. c ſ postula me t dabo tē. d ſ passib⁹ fidei. ſ indei.

eum oēs gentes: et ibunt popu
a ſ non omnes: quia pauciores de iudeis.
b ſ non contenti propria salute horrabuntur se inuicem: venire tē.

li multi et dicent: Venite ascen e
ſ christum. ſ dei.

damus ad montem domini: et
a ſ ecclesiā. b ſ iunctionis populi. i. christiani ꝙ iacob significati. c ſ cū fuerim⁹ i domo iacob.

d ad domum dei iacob: et docē f
a ſ faciliora mandata dh⁹ gradiamur ad eum.

e bit nos viās suas: t ambulabi
a ſ artioribus. b ſ venire ascendamus.

f mus in semitis eius: quia de si g
a ſ verus: spūalit intellecta. b ſ euangelij.

g on exibit lex: et verbum domini
a ſ ꝓmitiua ecclesia q̄ est speculatio xpi⁹ visio pacis. ſ in q̄ religio. b ſ sup peccatis. pro diuersitate enim meritoꝝ: diuersitas penaꝝ erit. c ſ genetiles creduros: q̄ nō credit iam iudicatus est.

de hierusalem: et iudicabit gēn h
a ſ arguet. p. corrigēdo: qz dei filium non recepe
runt iudei. ſ iudeos.

tes et arguet ꝑpulos multos. i
ſ ideo.

h †Et ꝓflabūt gladios suos i vome k
res: t lanceas suas i falces. Nō l
leuabit gens contra gentē gla
a ſ fiē ꝑpus: t si enī plia postea: nūq̄ tā grauia.

dium: nec exercebūtur vltrā ad
ſ mecum.

i p̄lium. Domꝰ iacob venite et m
ſ de virtute in virtutem.

k ambulemus in lumine dei nr̄i.

Eo autem qui est pax nostra nato: qui fecit vtraq; vnum: in cuius natiuitate angeli cecinerunt:
Luc.2.b Gloria in excelsis deo: t in terra pax ho.bo.vo. omnia bella cessauerunt: t agriculture exercitate sunt. Spūaliter gladij mutanē in vomeres: et lancee in falces: cū seditiōes discordiarum et ire pelluntur. t duricia cordis vomere. id est verbo dei frangitur: et spine vitiorum eradicantur: vt semen sermonis crescat: t tandem labores manuum nostrarum manducemus in tempore messionis scilicet mortis. i Domus ia.tē. Post vocationem gentium t ostensionē montis dei: inuitat populum suum qui est de iacob: vt exiens de tenebris infidelitatis: suscipiat lumen christi.
Joh.12.f k In lumine. Dum lucem habetis credite in lucem. Accedite ad eum et illuminani tē. Quasi qui male agit odit lucem: sed venite mecum
Ibi.2.b ambulem⁹ in lumine domini qui dicit: Ego sum lux mundi tē.

ſ Proiecisti

II Nico.de lyra

designandū diuturnitatē pacis: que fuit vbiq; tpe natiuitatis xpi: vt prędictū est: t durauit in iudea: de qua terra Esaias pncipaliter loquebat a. xx. annis t plus ante natiuitatē xpi vsq; post mortē eius p. xl. annos vel circiter sub dominio romanoꝝ: vt pōt colligi ex dictis Josephi t aliox historiographoꝝ: sed iudeis finaliter rebellantibus romanis destructi fūt et captiuati p Titū anno. xlij. a passione xpi. Verisimile aūt est q̄ in pace tam lōga cessantibꝰ bellis multa arma t instrumēta bellica fuerūt ꝓuersa i instrumēta agriculture apta: sicut sensibiliter videt in terris vbi post bella sequitur pax diuturna. l Non leuabit tē. hyperbole est ad designādū pacē diuturnitatem. ꝓput cōiter dicit de aliquo negocio qō protrahit vltra modum consuetum: istud negociū nunq̄ terminabit: licet aliqñ terminet infra annum vel infra mēsem seu etiā in minori spatio ſm cōditionē negocij. Et hic modus loquēdi hyperbolicꝰ frequēs est in ꝓphetis. m Domus iacob. Hic post cōuersionē gentiliū ponit cōuersio indeoꝝ: qui circa finē mūdi recipient fidem xpi generaliter: t a tpe xpi vsq; nunc recipiūt eā aliqui particulariter. Et qz ad hoc inducti sunt ꝓ doctores cōuersos ad fidez de gentilitate vel in se: sicut ptz de Augustino t Ambrosio t alijs multis: vel in parentib⁹ suis: sicut est de illis doctoribꝰ q̄ nati sunt de parētibus xpianis: tñ parentes eoꝝ propinqui vel longinqui fuerūt de gentilib⁹ cōuersi ad fidez

Dict.4.b B

b christi

Universidad de Navarra Biblioteca

Ga Proiecisti enim. Postq̃ exhortatus vidit duriciam eorum in spiritu: et subito oculos mentis ad dominum cõuertens. ait: Proiecisti enim rc. quasi r ideo hortandi: quia proiecisti rc. b Quia repleti sunt rc. Romanis. s. efficientibus iudeos in iudea habitauerunt alienigene. vnde/cũq; adducti a Tito et Uespasiano: vel ceteris principibus: Uel priusq̃ a babylonijs vastarentur: hec cõmiserũt sub ipis regibus. c Ut philistijm. Philistijm qui hodie palestini: qz.p. litteram sermo hebre⁹ nõ habet: sed pro ea philistijz greco vtitur. d Pueris a.ad. Alector significat libidinẽ in iudeam gentez. Greci enĩ r latini diu hoc vitio laborauerunt: sed sub Constãtino imperatore r cozuscante euangelio: cum ceteri deleta ẽ turpitudo hec.

Allego. Puerz alicnis: vel satellitib⁹ demonũ. Habent enim pueros sicut r christus. q̃ dicit: Pueri mei quos dedit mihi dominus.

e Repleta est terra rc. Et romanorũ r iudeox auaricia sigillatur. Grece enim r latine testantur hystorie nihil vtraq; gente auari⁹ esse. Inter idola auaricia ydẽnat. Ũñ ait: Auaricia que est idolorũ seruit⁹.

f Equis r innu. Et hoc cõtra dominũ q̃ multiplicari currus prohibuit r equos. hec enim animalia data sunt ad aduniũdum: nõ ad superbiendum. vnde r iumẽta dicũtur. Allego. Falla⁹ equ⁹ ad salutem. r alibi: Equum r ascensorem deiecit in mare. g Opus ma. Allego. rc. Omne dogma contrarium veritati. Adorat opera manuum suarum: et incuruat homo colligatus a diabolo: nec erigitur nisi a dño. Sicut mulier euãgelica quam alligauit sathanas.

h Incuruauit se. Ubi quondam templum et religio dei: ibi statua Adriani: r idolum Jouis. Unde: Cum videritis abominationẽ desolationis stantẽ in loco sancto rc. i We ergo. Non maledicit Esaias: sed benedicit: qz impreçat eis quod iustũ est: r oñe iustũ bonũ est. Sed de romanis melius intelligitur ne ꝓphe/ta cõtra populũ suũ imꝑcari videatur.

Ab eo loco quo dictum est: Repleti sunt iniquitate vsq; ad hunc locum quidam tam ad iudeos referũt sicut dixim⁹: q̃ ad romanos chaldeosq;: q̃ iudeis captiuatis: terram eorum incoluerunt. Unde: Et repleti sunt idolis rc.

Ingredere

a Proiecisti enim populum tuum a
a ꝟ .s. cui deberent esse similes. ꝟ quondam.
b ꝟ et merito ꝓiecisti: qz. c ꝟ iniquitate et dolis.

b dom̃um iacob: q̃ia repleti sunt b
a ꝟ in egypto: vel i terra ꝓmissionis: tpib⁹ iudicũ.
b ꝟ qui a garritu auium futura ꝓdicebant.

c vt ol̃im: et augures habuerunt c
a ꝟ lxx. alienigene. vñ: alienigene mihi ꝟ.s. ꝟ vel palestini. alia littera: q̃ huic superstitioni maxime seruiũt. b ꝟ a deo recedendo: vel gentilib⁹ q̃s emebant ad aburendum. c ꝟ libidinose.

d ut philistijm: r pueris alienis ad d
a ꝟ quasi: cũ abũdẽt diuitijs: cupidi sũt r auari.

e heserũt. Repleta est terra argen/ e
a ꝟ ramen. b ꝟ semp auar⁹ eger. c ꝟ cupidita/tis thesauror. Quarus nõ implebit diuitijs.

to et auro: et nõn est finis thesau/
a ꝟ victorum vel iudeorũ.

rozũ ei⁹. Et repleta est terra eius f
a ꝟ q̃ nõ est dignũ nũcro: quod cõtra deũ est.
b ꝟ Ut in curribus r hi in equis. nos a. rc.

f equis: r innũmerabiles q̃adri/
a ꝟ nimiã abundantiã sequitur idolatria.
b ꝟ terreni.

ge eius. Et replẽta est terra eius b
a ꝟ er. ꝟ staruas: et huiusmodi. ꝟ admirabilis dementia: quid melli⁹? quod facerũ est: nõ qui fecit.

g idolis opus manuum suaꝝ ado/
rauerunt: quod fecerũt digiti eo/
a ꝟ dignitate sua. vñ: Dõ cũ in honore cẽt non intellexit. b ꝟ terren⁹: infirmus fide. quare homo ab humo.

rum. Et incũruauit se hõmo: r hu i
a ꝟ q̃ tyrannus esse videbat: qz vir a ꝟtute. b ꝟ qz tanta cõmiserũt. ꝟ vel tã ꝟm. lxx. ex ꝑsona dei.

miliat⁹ ẽ vir. Me ꝟ dimittes eis. k

ni. cum dicit: Quia repleti sunt vt olim. quia a tempore iudicum iudei ceperunt magicis vti. c Et augures. i. diuinos diuinatione superstitiosa. cũ auguriũ ꝓprie est diuinatio per garritum r volatum auium. d Habuerunt vt philistijm qui talibus intendebant. Sciendũ tamen q̃ aliqua diuinatio ꝑ garritũ r motum auium est licita: videlicet in q̃ntũ se extendit cognitio naturalis. Aues enĩ r bruta aialia citius sentiũt immutationẽ aeris: eo q̃ nõ habẽt itellectũ distrahentẽ vim sensitiuam. r ꝟm talẽ immutationẽ incipiũt garrire: vel moueri de loco ad locum aliter q̃ ante. ad quod sequitur pluuia vel siccitas vel ventus vel huiusmodi: ꝟm diuersitatem nature auiũ vel brutorũ: r ex tali experientia cognoscũt boies q̃ tal garritus seu volat⁹ est signũ effectus naturalis sequẽtis. Et hoc modo etiã naute pronosticant de futura tempestate ꝑ motũ delphinorũ in supficie mar⁹: sed si diuinatio talis extendat ad act⁹ humanos q̃ dependẽt ex libero arbitrio. supstitiosa est talis diuinatio qua vtebant iudei sicut r philistei. e Et pueris alienis adheserũt. exercentes in eis vitiũ sodomiticũ: vt dicũt cõiter expositores nr̃i. Ra. Sa. vero exponit aliter. d. q̃ iudei acceperũt vxores alienigenas idolox cultrices. sicut dicit de Salomone. iij. Reg'. xi. Et filij qui nascebant ex eis sequebant idolatriam matrũ: r sic iudei faciebãt filios alienos a cultu dei. f Repleta est terra argento r auro rc. in hoc tangit peccatũ auaricie: ad quod iudei semp fuerũt proni. g Et repleta est terra eius equis rc. in hoc tangitur peccatũ diffidentie. quia in defensione per talia contra aduersarios magis confidebant q̃s de diuino auxilio. h Et repleta est terra eius idolis rc. Hic tangitur peccatũ circa multiplicis idolatrie: et quãtum ad idolorũ fabricationẽ: r quantũ ad venerationez. ideo subditur: Opus manuum suarum adorauerunt. et subditur: i Et incurnauit se homo. idolis inclinando. Omĩa enim ista peccata multiplicata fuerũt inter iudeos ante captiuitatem babylonicam: vt patet. iiij. Reg'. et maxime tempore Manasse. iiij. Reg'. xxj. k We ergo dimittas eis. Premissa culpa. hic consequenter describitur pena: r primo in generali. secũdo magis in speciali. ca. sequenti. Prima in duas: quia primo describit penam. secũdo ostendit medelã. ibi: Quiescite. Circa primum dicit prophet⁹: We ergo dimittas. quasi diceret: exquo faciũt ista turpia: vt premissum est: non est dimittendum tantũ dedecus culpe sine decore iusticie: Consequẽter cõuertit sermonem suum ad populum. dicens.

Ingredere

Ga Ingredere in pe. Allego. Confuge ad christũ. de quo: Petra autẽ erat xps. r alibi: Petra refugiũ herinacijs. Abscondere in fossa humo i protectione carnis eius in cruce fosse. Ũñ: Foderũt manꝰ me. r pe. rc. A facie timoris domini ab ira iudicij: r gloria maiestatis eius: qz veniet cũ potestate magna r maiestate. Moza. Abscondere in fossa hu. Intra in cubiculuz r clauso ho. oza p.r. Uel in fossa hu. absconditꝰ qui intra speluncaz carnis mala occultat que cogitat: ne per operationẽ carnis prodeant foras.

b Oculi sublimis rc. Hec diuitie nec potẽtia nec nobilitas quenq̃ saluabit: omnib⁹ supueniet vna captiuitas. Possunt r de die iudicij hec accipi: cũ omnis creatura in conspectu dei humiliabitur: et nihil se esse sentiet cõparatione eius. c Domini exercituum. Ubicunq; de victoria vel vindicta domini loquit⁹: dominũ exercituum eum cõmemorat: ne dubitemus de eius victoria: cuius tanta est potentia. d Cedros libani. Uox domini ꝓfrigentis ce. r vidi impium superaltatũ et ele. sicut cedros libani: et transiui r ecce non erat. Sunt tamen cedri boni odoris: qui cũ apostolo dicere possunt: Christi bonus odor sumus. Unde: Cedri libani quas plantauit rc. r alibi: Ponam in terra cedrum r buxum. Libanus: mons est phenicis regionis: cedros habens excelsas sup oñs arbores basan: Regio arabie cui rex og imperauit: querc⁹ habet glandiferas: qui cibus est porcorũ: non hominum. Per cedros libani: de nobilitate superbi: libanus enĩ candidatio. Per quercus basan: que ignominia interꝑetatur: qui in ceno libidinis volutantur: accipiunt: quorũ fructus demonũ cibus est: non hominum. e Montes ex. Pro varietate virtutum: alij bonorũ montes: alij colles appellantur. Pro diuersitate vitiorũ alij impiorũ montes: alij colles. q̃bus dicit: Ego inducã super vos gladiũ. f Et sup omnẽ tur. Ad litterã: Uenientibus romanis: r turres r muri fundit⁹ euersi sũt.

Allego. Allego. Quia qui vita r virtutibus eminebãt: vt pheminere debebãt: i die illa subuertent. g Turris vel ad monitionẽ vbis vel ad speculũ fit. Hãc cõputatis sumptibus debem⁹ edificare oñs. Sed si supbierit: cadet super eũ a quo edificata fuit: sicut illa in siloa vel hierusalẽ: que. xviij. homines interfecit. Muri ecclesie: sapientes viri r oñi ratione firmati: ne dogma peruersuz ꝓualeat veritati. Unde ad Hieremiã: Sup manus meas depinxi murũ tuum. g Naues. Habuit Josaphat naues quas mittebat in tharsis: sed ꝓtrite sunt in asiongaber. Habuit r Salomon naues q̃ ibant in tharsis r reuertebant cũ argento r auro r eboze r simijs. Sed qz vterq; peccauit: ali⁹ voluptate gentilium femina/rũ: alius regis samarie societate: vterq; ad ethnicos refertur r hereticos: in quibus fulgur tñ eloquentie r sensus diabolica arte ꝓstructus: r sermo mortuus: quod significatur in cboze: r similitudo humane rationis quam veneramur in simijs. Unde: In spiritu vehementi c.n.t. Sunt r naues bone. de quib⁹ dicit: Qui descendũt mare in na. rc. b Tharsis. Cuiuslibet marjs. Hebrei enĩ quodcunq; mare tharsis appellant: r quasc̃q; cõgregationes aquarũ maria. Juxta illud: Cõgregatiões aquarũ a. m. sicut narrat Josephꝰ aduentitijs⁹ romanis: qui in portib⁹ erant comprehensi sunt r naues eorum succense. Hebrei putant lingua sua: mare ꝓprie tharsis appellari. Si aliter dicit: syrum est. i Incuruabit oĩs. s. Allego. Nũañ⁹ sermo rationabilis videt: si nõ sit diuine scientie cõparatus. Cũ autẽ mendaciũ veritati quasi stipula igni appropinquauerit: vorabitur r deperit: et dogmata falsitatis que idola vocantur ab eo quoq; quo cõficta erant: penitus conterentur.

4. Re. vi. k Et idola penitus conterentur. Hoc in captiuitate chaldeorum quando iud eorum idola comminuta sunt: r in babylonem asportata metalla. In vltima enim captiuitate nõ leguntur iudei idola coluisse. Ideo cõmixtim de vtraq; et de die iudicij: cũ

3. Re. xi. b. dicat: hoc specialiter ad priorem referendum est. Beda. Edificauit Salomon rex in hierusalem astaroth idolum sydoniorum rc. vbi (ni fallor) ostẽditur: quia Salomon nunq̃ perfecte penituit: quia idola que edificauerat non deleuit.

In die illa.

a Ingredere in petrã r absconde. rc. qz multi de populo timore regis Nabuchodonosor r exercitus eius absconderũt se in cauernis petrarũ r in fossis terre. b A facie timoris domini. id est ipius Nabuchodonosor a deo missi ad puniendũ ꝓdicta peccata: qui fuit in hoc flagellus domini. c Et a glia maiestatis ei⁹. i. a maiestate ei⁹ gloriosa: qz fecꝰ nabuchodonosor venire cũ magna valde r excelleti potestate: cui nullus de regno iude potuit resistere. iõ subditur:

d Oculi sublimis ho/mis hominis hũiliati sunt: r e
a ꝟ qz nõ vis cõuerti. b ꝟ tũc dicẽt montib⁹: ca/dite super nos: et collib⁹ cooperite nos. c ꝟ in speluncis: quod et facrum est: sicut hystorici narrant.

a Ingrẽdere i pẽtrã: r abscõdẽ i fõ a
a ꝟ babylonioꝝ vel romanorũ: ꝑ quos deus ꝓbauit se timendum et glorificandũ.

sa humo: a facie timoris dñi: et a b c
a ꝟ r tũc. b ꝟ supbia. ꝟ potentis.

b gloria maiestatis ei⁹. Oculi sub/ b
a ꝟ vastantib⁹ a romanis: vel babylonijs.

limis hominis hũiliati sunt: r e
a ꝟ nobilitas generis.

incuruabitur altitudo virorum: f
a ꝟ qz nemo irã eius effugiet. ꝟ malis hũiliat.

exaltãbitur autẽ solus dominus g
a ꝟ qñ ꝑ romanos vel chaldeos se vindicabit.
b ꝟ ideo. c ꝟ Qui supbis resistit: humilib⁹ aũtem dat g. Unde: Qui se exaltat humiliabitur.

c in die illa. Quia dies dñi ex/ b
a ꝟ venier. b ꝟ sacerdotes: scribas r pharisees: vel dies iudicij sup diabolũ et membra eius. Unde: Qui se exaltat humiliabitur.

erit uum sup̃ omnẽ sup̃bum i
ꝟ venier.

et excelsum: r super omnem arro k
a ꝟ cum ex ore inimicum: et lacrentium laus ꝓficitur: vt inimicus destruatur.

gantẽ r hũiliabitur: et sup om m
a ꝟ nobilitate supbos. b ꝟ .s. ꝟ nobilitate.

d nes cedros libani sublimes et
a ꝟ luxuriosos q̃ fructificãt porcis. i. demonib⁹. ꝟ superbia.

erectas: et sup oẽs quẽrc⁹ basan.
ꝟ superiores.

e Et super oñs montes excelsos: n
ꝟ superbos.

et super omnes colles eleuatos. o

f Et super omnẽ turrim excelsam: p

et super omnem murũ munituz: q
a ꝟ eos qui manibus lucra ꝙcurantur.

g et super omnes naues tharsis: et r
a ꝟ rẽplũ qõ valde pulchꝝ iuuenes r ꝟgines.
b ꝟ hũana rõne cõstructũ: erigẽs se ꝟ rõnẽ dei.

sup̃ omne quod visu pulchzũ est. s
a ꝟ alij venũdati. alij occisi. alij fame mortui.
b ꝟ potentia r nobilitas.

i Et incũruabitur omnis sublimi/ q
tas hominum: r humiliabit alti
a ꝟ .i. altus apparebit vel in iudicio.

tudo virorum: et eleũabitur do/ r
a ꝟ cũ dederit inimicos suos in captiuitatem.

k minus solus in die illa: et idola s
a ꝟ idola. ꝟ hoc ad vtrũq;.

penitus conterenẽt r introibunt t
a ꝟ .i. in latibula cordiũ in q̃bus condita sunt.
b ꝟ vt abscondant precipitẽs tyrannis terre.

in spelũncas petraruz: et in vora
a ꝟ immisse a domino.

gines terrę a facie fõmidinis do v

in speluncas petrarũ rc. ibi fugientes r se absconDentes a chaldeis vt ꝓdictum est. naz r ipe sedechias rex fugit per viam subterraneam: vt dictum fuit. iiij. Reg'. xxv.

v A facie formidinis domini. sic est in hebreo. et exponatur vt supra:

D

† Lu. 24. b Apo. 6. d

Ca Allego. In die illa ꝛc. Allego. Argentū eloquētia: aurū sapiētia: quę a dño dant hominib⁹ vt seruiant deo: ⁊ de deo loquant. Illi vero abutunt in idolor simulatiõe. Vñ: Dedi eis argentū ⁊ aurū. Ipi vero inde operati sunt baal. Cū ergo quis pter ritus primū in spelunca pectoris sui idola cõdiderit: ⁊ in voraginibus terre abscõderit: nõ audens pferre quod male finxit: secũdus pfectus est vt proiiciat ⁊ in se esse nõ patiat. b Et adora. tal. Non in re. Sed sicut talpe simulacra gentiũ: oculos hñt ⁊ non vident. Et sic vespertiliones q̃ lucẽ fugiũt: ceca enim sũt. Sic oĩa dogmata veritati ꝯraria: q̃bus pjectis: ingrediunt q̃ piecerãt in scissuras petrar ⁊ in cauernas. s. vt nõ in puluere ⁊ vili luto: sed i firma rõne versent ⁊ inueniant sibi diuersa virtutũ formina: q̃bus ad veritatẽ pueĩt. Quiescite ergo. Quia ꝟ cuenient nisi q̃catis. Q. d. ne sciuatis in xp̃m q̃ purus hõ videt: qz spirat narib⁹ ⁊ vivit sic alij homines. d Excelsus r. Ps.86. Excelsus super oẽs gentes dñs. Et ipe fundauit eam altissimus. Hebreũ tñ excelsum significat: nõ excelsus. Ipse est enĩ ipa altitudo: nõ tñmodo altus.

Ecce enim

a Cũ surrexerit pcutere terrã. s. iudee p nabuchodonosor. tanq̃ p suũ flagellum. b Jn die illa. pjiciet hõ idola argẽti sui: qz plures de populo fugiẽtes portabãt secũ talia: sed qz pter pondus impediebãt a velocitate fuge: pcerũt ea ne caperent a chaldeis: sicut pjiciunt merces in mari ne boies submergant. c Et adoraret talpas ⁊ vespertiliones. in talib⁹ enĩ imaginib⁹ p artem necromancie factis demones aliqñ dabãt respõsa. d Et ingredieẽ scissuras petrar. exponatur vt. s. qz est replicatio ciusdẽ sentẽtie ad maiorẽ terrorẽ. e Quiescite ergo ab hoie. Dic consequẽter ostẽdit medelã ptra pdicta mala pene. s. cessationẽ a prouocatiõe ire diuine: maxime p peccatũ idolatrie. ⁊ hoc est qõ dicit: Quiescite ergo ab homine: id est a deo eius offensam cauẽdo. Scriptura enĩ veteris testamẽti sacra frequẽter loquit de deo more humano: ⁊ similit vocat eũ aliqñ hominẽ vel virum: ⁊ maxime quia erat humanãdus. Unde dicitur Exo. xv. Domin⁹ quasi vir pugnator. Jn hebreo habetur: Dominus vir pugnator: sine quasi. ⁊ sicut ibi vocatur vir pugnator: ita hic homo iratus: quasi ad vindictam paratus. ideo subditur: † Lu.23.g

f Cuius spiritus. id est anhelitus. g Jn naribus eius est. Homo enim iratus emittit anhelitũ fumosum per nares. h Quia excelsus reputatus est ipse. ab angelis sanctis qui eum summe reuerentur: ⁊ multo forti⁹ debet timeri ⁊ reuereri ab hominibus cauẽdo ab offensa ipsius. Fm hebreos littera est ista: Quiescite ab homine cuius spiritus in naribus eius est: quia in quo appreciat⁹ est ipse: ⁊ fm ipos nõ intelligitur de deo: sed hoc de homine mortali: ⁊ ideo non est ponenda spes in eo: sed in deo. ⁊ hoc est quod dicitur: Quiescite ergo ab homĩe cuius spiritus in naribus est: id est qui vivit per respirationez aeris: ⁊ sic est fragilis ⁊ mortalis sicut alia animalia respirantia: quia in q̃ appreciatus est ipse: quasi diceret in nihilo respectu dei. Et ex hoc subintelligitur q̃ adhuc idola que sunt ab eo facta sunt minus appreciãda: vt exponit Ra. Sa. ⁊ rationabiliter quantum ad hoc: quia effectus non excedit suam causam efficientem: sed magis deficit ab ea.

a ſ qñ gloriosus apparebit q̃ cõrepnebatur.
mini: et a gloria maiestat eius:
a ſ qui videbatur dormire. b ſ p romanos vel chaldeos: vel in iudicio. c ſ terrenos.
cum surrexerit percutere terr / a
ſ captiuitatis.
a ram. ⁊ Jn die illa proiiciet homo b
a ſ falsa dogmata. ſ eloquẽtie. b ſ in quibus confidebant. c ſ sapientie.
idola argẽti sui: ⁊ simulacra aũri c
sui q̃ fecerat sibi: vt adoraret talpas et vespertiliones. † Et ingre/ d
dietur scissuras petrar: ⁊ i cauernas saxor: a facie formidinis domini: ⁊ a gloria maiestatis eius:
cum surrexerit percutere terram.
ſ hic versus in. lxx. nõ habet. a ſ. s. christo.
c Quiescite ergo ab hõmine cui⁹ c ſ
ſ quiescite: q̃ deus. g
spiritus in narib⁹ eius est: quia
a ſ fm diuinitatem. b ſ creditus ab apostolis et aliis sanctis.
h excẽlsus reputatus est ipse.

Ps.86.

Moraliter

Verbũ qd vidit Esai Ca. II

as ꝛc. Principiũ huius capituli ſrali ter exponit⁹ de dilatatiõe militãtis ecclie. Anagogice ho põt exponi de dilatatiõe triũphãtis christo cũ electis: q̃ a principio mũdi detenti fuerãt in limbo illuc ascendẽte. ⁊ sic dicit: Et erit in nouissimis dieb⁹ pparatus mons. i. xp̃s. De q̃ dr Dan. ij. Lapis q̃ pcusserat statuã fact⁹ est mons magnus. Domus dñi. i. triũphãt⁹ ecclie. In vertice mõtiũ ꝛc. i. id est angelorũ. Ps. cxxiij. Montes in circũitu eius. i. angelt: vt exponit Aug⁹. Homo nanq̃ xp̃s est sup omẽs angelos exaltatus. Et qz triũphans ecclia nõ solũ ẽ dilatata p sanctos ascendẽtes cũ christo: sed etiã p illos q̃ post eius ascensionẽ susceperũt eius fidem. subditur: Et fluent ad eũ omẽs gentes ꝛc. credẽdo. nam aliqui ex omnib⁹ gentib⁹ in christũ crediderũt a tpe apl̃or: ⁊ credẽtes alios excitauerunt ad credendũ. Jn quorũ psona subditur: Venite ascẽdam⁹ ꝛc. ⁊ docebit nos vias suas. i. p apl̃os ⁊ successores eor. Quia de sion exibit lex ꝛc. id est ecclesia. Et iudicabit gẽtes ꝛc. i. sez iudicio discretiõis quo credẽtes a nõ credentib⁹ discernũtur. Et arguet populos multos. i. de peccatis cõmissis p pdicatores veritatis. Et ꝛ flabũt gladios suos in vomeres ꝛc. q̃ dicit de doctorib⁹ ad fidẽ cõuersis de gentilibus ⁊ iudeis: qui gladijs scripturar fidem impugnabãt ante conuersionẽ suam: ⁊ cõuersi vsi sunt scripturis ad agri ecclĩastici culturã. Non leuabit gens cõtra gentẽ gladiũ ꝛc. hoc intelli gitur de iudeis ⁊ gentib⁹ in vna ecclesia charitate cõiunctis: q̃ prius aduersabant sibĩ ps. Domus iacob. i. sup plantatores vitiorũ. Ambulem⁹ in lumine nr̃i dei. i. hic per fidem ⁊ postea p apertã visionẽ. Proiecisti. i. hic reuertit xp̃a ad describendũ punitiões ⁊ peccata iudeorũ: p que significant punitiões ⁊ culpe mal or christianor. cũ dicitur: Proiecisti populũ tuũ. i. de terra sancta ⁊ de affrica in multis locis. Quia repleti sunt vt olim. id est sicut olim electi fuerũt iudei de terra scta xpter eorũ peccata: sic ⁊ xp̃iani tpe Cosdroe ⁊ postea tpe Saladini. Et augures habuerũt vt philistĩm. i. vtendo diuinationib⁹ suprstitiosis. Et pueris alienis adheserũt. i. in vitio ptra naturã. Hec enĩ vitia dicuntur fuisse

Ecce enim. Hucusq̃ de iudicio dicti putant: Ca. III
qõ sequit de captiuitate ventura cũ alij ad babylonios: alij ad romanos referũt. Sed melius est cũcta referri ad passionẽ christi: post q̃ omẽs gratie donatiões a iudeis
Allego. ablate sunt. b Omne robur panis. Allego. Diuina scriptura qñ attritione expositionis indiger: cibus est. Quãdo facile ⁊ sine labore sumitur: potus. Hãc abstulit deus iudeis et dedit gentib⁹. Vñ: Auferetur a vobis regnũ dr: t. d. g. s. f. e.
Mat.21.g
Amos.3.d Et alibi: Mittam famẽ in terrã: nõ famem panis neq; sitim aquę: sed audiendi verbum dei. Habent iudei panem: habent ⁊ aquas: sed sine fortitudine vel robore. Legunt scripturas: nec intelligũt: tenẽt membranas: sed xp̃m ibi scptũ fugiũt: ⁊ lacte alunt q̃si parnuli: nõ solido cibo: qz fortitudinem p diderũt. infirmi sunt: ⁊ olera comedũt adleth aruz solidus cib⁹ est: q̃ vitã sustentat: coz ꝟ firmat. c Virũ bella. Nõ est enĩ apud iudeos: qui p lege bellet: q̃ fm eã iudicet: oẽs enĩ vani ⁊ stulti sunt. d Et ariolum. Qui aliqñ vera ariolant vt balaam: ⁊ diuini. v. vbiũ palestinorũ: quoruz consilio arca dñi remissa est. Quasi ⁊ veri ꝓphete ⁊ falsi auferent⁹ a iudeis.
c Semen. Quĩ. lxx. presbyterũ trãtulerũt. Idcirco semen canicies. i. sapien
Pro.20.d tia. de qua: Canicies hoĩm prudentia est. Solus abraam presbyter. i. senex appellat⁹ est: qui pauciorib⁹ annis q̃m multi ab adam vsq; ad sevixit. Boobam pdidit regnũ: qz presbyteros audire noluit. f Principẽ su. quin. tẽ.
Allego. Allego. Princeps penitẽtie: ⁊ eorum qui saluant⁹ p penitentiã christ⁹ caput
Ben.18.d est. Unde dicit: Q si ãquaginta viri iusti inuenianť in ciuitate saluanda sit. Jubileum quoq; ãquagenari⁹ significat: cui⁹ christus est ꝓnceps: sic
Mat.12.a sabbati ⁊ aliarũ solennitatũ. Vñ: Domin⁹ est fili⁹ hois etiã sabbati. Penitentialis psalm⁹ ãquagesim⁹ ponit:
Ps.50. Miserere m. d. Per ãquagenarium a parte totum intellige. Per bos oẽs ꝓncipes intellige ablatos: ⁊ tõ nõ est mirũ si apõ eos oĩs dignitas perit q̃b⁹ nõ ꝭceditur bellandi potestas.
g Prudentẽ. Doctorẽ vl auditorẽ. Prim⁹ enĩ beat⁹ est: qui sapiens est. Secũdus qui sapientẽ audit. Prudẽtem. lxx. Auditorẽ: Qui in ecclia necessarius. Unde sacerdotes olim constituti sunt: qui discernerẽt quo spiritu ꝓphete loquerenť. b De architectis. Phe christ⁹ fabri filius dicit: et in Paralipomenon vallẽ artificũ legimus: Jbi quippe erãt artifices quos nõ inflabat scientia: sed humilez xp̃m
1.Cor.15.a sequebanť. Vñ: Ego sum minim⁹ apostolorũ. i Et dabo pu. Cũ cetera in psona sua diriss et: subito inducit dñm loq̃ntem pro maiori auctoritate. Dabo ꝛc. Talis fuit roboam q̃ secut⁹ est ꝓsilia iuuenũ cũ. xl. annor regnum accepisset. Salomon aũt. xij. annor: nec tñ iuuenis dici⁹ est: qz sapiens. Dani
1.Tio.3.c el quoq; ante iudiciũ puer: post q̃ iudicauit. senex pres⁹ yter
Luc.1.0.c dict⁹ est: qz sapiens. Jnde apls: Eps nõ debz eligi neophit⁹: ne supbiat sicut diabolus. Vñ: Uidebã sicut fulgur sathan de celo cadentem. k Effemi. lxx. Illusores. Quales. s. illuserunt ꝓcubine leuite in gabaa effeminati delitiosi fracti i feminã. Allego. Magistri q̃s ppli illusores sunt q̃ devorãt populũ dei sicut escã panis: ⁊ puerse scripturas interꝓtantur.
Allego. Sic ⁊ in ecclia ꝓter peccata ppli auferunt boni principes: religiosi: rectores: consiliarij ⁊ prudẽtes. Cõsurgit puer ꝓtra senẽ: nullusq; ordo honorat⁹ Sanct⁹ ecclesie stat⁹ ꝓfundit:
l Apprehendet. Ad lram: Dũ iudei romanoruz obsidione clauderenť: in tres partes diuisi erãt. Alij tẽplũ arcẽq; tene

ſ bant. Alij

a Ecce enim dñator. Hic ꝓfiter describit Ca. III
pena cõminata mag⁹ in speciali. Et primo prophet⁹ ostẽdit ꝓpositũ. secõ ad hoc inducit exemplũ parabolicũ. capitulo. v. tertio confirmat dictum suum. capitu. vj. Prima in duas. qz primo pena describit. secõ ab ea pars populi excipitur. sequenti ca. ibi: In die illa erit germen domini. Prima adhuc in duas: quia primo describit pena in sexta virili. secũdo in mulieb⁹. ibi: Et dixit dominꝰ deus ꝓ eo. Prima adhuc in duas: quia primo describit pena. secõ subdit causa. ibi: Ruit enĩ hierusalez. Circa primũ premittit pena transmigrantiũ: ⁊ secõ subditur pena remanentiũ. ibi: Et dabo pueros ꝛc. Circa primũ dicitur: Ecce enim dñator. q̃ntum ad actũ gubernandi. b Dominus. quantũ ad potestatẽ. c Exercituum. id est angelorũ: qui sunt executores diuine volũtatis. d Auferet. p chaldeos in hoc sibi ministros.
e Ab hierusalẽ ⁊ ab iuda validum. quantũ ad agilitatem membrorũ.
f Et fortem. quantum ad robur.
g Omne robur panis ⁊ oĩe robur aque ꝛc. quia in hierusalem obsessa a chaldeis defecit omnino cibus ⁊ potus: vnde deberet robur bellatorũ sustentari. b Et iudicẽ. i. iudices ad quos referebanť casus variꝰ in hierusalem de alijs ciuitatib⁹. i Et ꝓpheẽ. i. ꝓphetas falsos q̃ decipiebãt sedechiam regẽ ⁊ populũ: asserẽtes q̃ nõ traderenť in manu regis babylonis: vt habeť Hiere. xxxvij. k Et ariolũ. id est ariolos: qui imolãdo de monibus in aris diuinabãt. l Et senem. qz chaldei nõ deferebant etati aut dignitati. ideo subdit: m Principem sup ãquaginta ⁊ honorabilez vultu ꝓ filiariũ. i agibilibus dubijs. n Et sap. de architec. i. principales in mechanicẽ. o Et prudentẽ eloquij mystici. i. doctorez magnos q̃ intelligebant legẽ ⁊ ꝓphetas: nõ tñ fm sensus lrales: sed etiã mysticos. Qz antẽ de oĩbus statibus prędictis multi fuerunt ducti in babyloniẽ cũ ioachin rege iuda. ptz. iiij. Reg. xxiiij. Et dicit illa captiuitas ꝓprie trãsmigratio: qz ioachin reddidit se regi babylonis.
p Et dabo pueros principes eoruz. Hic ꝓfir ponit pena remanentiũ: ⁊ p̃mo a transmigratione ioakim vsq; ad destructionem ciuitatis sub sedechia. secõ post destructionẽ. ibi: Apprehendet. Circa primũ sciendũ q̃ tũc ꝓplus remanens fuit pessime gubernat⁹. p̃pter qõ in populo surrexerũt ꝓtentiones ⁊ diuisiones et alie miserie: ita q̃ illi qui ducti fuerãt in babyloniẽ iudicabant melioris ꝓditionis q̃ illi qui remanserãt. ⁊ hoc est qõ dicit⁹: Et dabo pueros principes eoz: qz post ioakim predictũ regnauit filij⁹ ei⁹. xviij. annoz: ⁊ post illũ sedechias. xxj. annorũ: ⁊ sic fuerũt iuuenes etate: ⁊ iuniores moribus: ⁊ p ꝓũs fuerunt pessimi. q Et effeminati dñabunť eis. qz fuerunt ignorantes ⁊ mutabiles sicut mulieres. vter q̃ enim rebellauit regi babylonis in malũ suũ ⁊ totꝰ populi. r Et corruet populus. in peccata ⁊ miserias ꝓpter defectũ regiminis. fm q̃ dicit Prouerb. xj. Ubi nõ est gubernator⁹ pplus corruet. s Uir ad virũ. i. ꝓtra virũ. iõ subditur: t Tumultuabitur puer ꝓtra senem. subtracta omni reuerentia ⁊ honore. v Et ignobilis contra nobilem. subtracto timore ex defectu regentium. x Apprehendet enim vir fratrem suum. Hic describitur miseria remanentium post ciuitatis destructionem: quia illi qui euaserant p diuersas societas fugiebãt ad loca deserta: et erant positi in tanto timore ⁊ miseria: q̃ nullus volebat recipere curaz regiminis alicuius turme seu societatis. ⁊ hoc est qõ

Universidad de Bibliotec

bant. Alij superiorē partē ciuita/tis. alij inferiorē:et qs volebāt sibi p̄fictebāt etiā vernaculos patrū suorū dicentes: Estimentum tibi est: p̄ncipes nostri e. Ruina aūt hec sub manu tua: hoc ē victus hēs ⁊ vestimētū. p̄nceps e. nr̄: dū modo a fame eruas nos. et ruina nr̄a tuo sustentet auxilio.

B a Respōdebit. Hoc nō est in hebreo: sed de. lxx. hoc addit. Secūz hebreus enī sic iungit: In die illa dicet: nō suz m. ⁊c. b Mō suz. Mora. nō statim multitudinis iudicio acęscam̄: is electi ad p̄ncipatum mensurā nostrā noueri/
Jaco.4.b mus: qz deus supbis resistit: humilib⁹ aūt dat grām. Multi esurientes ⁊ nudi: cum nec spūales cibos nec x̄pi tunicā habeāt: alijs vestimēta p̄mittūt ⁊ alimoniā: et vlceros i esse medicos tactāt: nō
Eccli.7.a timentes q ō:: Me queras iudex fieri: ne forte ſ̄ possis auferre iniq̄tates. c Ruit enī hierusalem. Ex psona ppbte: Quasi. ideo nō inueniēt qui velit eis subuenire: qz dñm blasphemauerunt. dicen/
Joh.8.f tes: Demoniū habes: ⁊ bmōi.

d Quia lingua. Quis romani quantū ad se pro tributo qđ negabatur in obsidionē venerūt: tñ p̄cipue mors dñi causa fuit.

e Agnitio. Agnoscent p̄pł peccata hoc p̄tigisse: vel ante oculos mētis semp peccata sua habebūt.

Moralit f Et pcm. Moralr. Peccatū suum sicut sodoma predicat nec abscondit: q peccati sui exemplo tā qđ fetore alios corrūpit. g Ue anie eorum. lxx. Ue anie eorū qm cogitabāt consiliū pessimuz cōtra semetipos dicētes: Alligem⁹ in/stum qm̄ inutilis est nobis.

Sap.2.c b Populuz me. ⁊c. Caueam⁹ ne simus exactores in p. ne iuxta impiū porphyriū matronet mlieres sint noster senat⁹ que dominent ī ecclesijs: et de sacerdotali gradu
Hie.6.d fauor iudicet feminaruz. i Et via g. t. ⁊c. Ait hieremias: Interrogate que sit via bona: ⁊ ambulate in ea. Sed si errauerim⁹ audiamus dñm in Ezechiele. dicentē:
Ezech.7.d Job.14.a Dabo eis viā alterā. de qua: Ego sum via veritas ⁊ vita. k Stat
L ad indicādū. Jā qsi trah⁹ nō sedet paratus vniculz reddere fm opa sua. Ekno sedet adhuc vt in pñti iudicet: si stat obsidens ⁊ discernens olim opa qsi adhuc pñe locus est: et spatiū reseruat. Populus q̄ ꝑter imperitiā ⁊ simplicitatē decept⁹ est: adhuc vocat vt saluet. Nō sedet dñs qsi iudicās. sed stat ad indicādū. Volēs p̄m stare cuius via dissipata est. Contra principes ⁊ psbyteros venit vt iudicet dans eis locum defen/
Ps.50. sionis. Vñ: Et iustificeris in sermone tuo. ⁊c. l Vos enim depasti.

Hiero. Beoz b fuisse inter senes et principes veteris populi quod inter psbyteros et episcopos nostri temporis.

m Vineam meam. Vineam de egypto transtulisti. Vinea enī domini sabbaoth dom⁹ israel est.

Quare

a ſ etiam. ſ vernaculum.

domēsticum p̄fis sui. ⁊ dicet: Vesti a
ſ ideo. a ſ penuria.
mētū tibi est: p̄nceps esto nr̄: ruina b
a ſ defensione. b ſ electus in principem.
a aūt hec sub mānu tua. Respōdebit c d
a ſ solus christus sanat cōritos corde: et alligat cōtritiones eorum. ſ non sufficio mederi misericordijs vestris.
b in die illa dicēs: Mō sum medicus: e
a ſ qui sufficiat mihi et vobis.
⁊ in domo mea non est pānis neq̄ f
ſ ergo.
yestimentū. Nolite constituere me
a ſ sine auxilio. b ſ beniamin. ſ ipsa ciuitas.
c p̄ncipem ppli. Ruit enī hierusalem: g
a ſ iudea pronuncia. b ſ ideo. c ſ possum destruere templū hoc manufactū ⁊c. ſ crucifige cru. c. Sanguis eius super nos et super filios nostros.
d Et iudas cōcidit: qđia lingua eoz et b i
ſ mansuetū.
adinuentiones eoz contra dñm vt
a ſ ad iram. b ſ respectū misericordie.
p̄uocarēt oculos mājestatis eius.
a ſ quia. ſ quia christum in carne videntes credere nolucrunt. b ſ quando positi in miseria: agnoscent se propter morē filij dei hoc sustinere.
e Agnitiō vult⁹ eoz respōdebit eis: k
a ſ polluti sodomitico vitio. b ſ clamāres crucifige cru. ſ inuerecunde.
f ⁊ peccatū suū qđasi sodoma p̄dicā/ l
a ſ secunda post naufragiū fabula est impietates abscondere. ſ ergo. ſ nō solū corpori.
g uerunt: nec absc̄derūt. Ue ānie eo m
a ſ quasi meritp suo puniendi. b ſ pro peccatis. ſ sua.
rum: qđoniā rēddita sunt eis māla. n
a ſ leccores iustitiā dominū laudare. b ſ christo cui iudicium est datū. c ſ iuste iudicauit. d ſ merce/dem. ſ Que seminauerit homo hec et meret.
Dicite iūsto qm̄ bene: qm̄ fructum o p
a ſ impius.
adinuentionum suarum cōmedet.
a ſ bene: qz ve impio in malū quod semper duret.
b ſ tendenti. c ſ qui principem suū romane poteſtati tradidit: ipse subiacet ei.
Vē impio in mālum. Retributio q
a ſ operationum. b ſ a domino. c ſ bene quia.
ſ verba domini.
b enim mānuū eius fiet ei: populum r
a ſ scribe ⁊ pharisei exigentes primitias decimas qui docere debuerant. ſ non doctores.
meum exactores sui spoliauerunt: s
a ſ eorum. vel ipſi effeminati. b ſ quasi ne credatis eis: quia populi meus.
⁊ mulieres dñarē sunt eis. Populus t v
a ſ Oleum peccatoris nō impinguet caput meū. sacerdotes adulantes eis: a quibus accipiunt.
meus qui beatum te dicunt: ipsi te
a ſ blandis verbis. b ſ ne laudes hominem in vita sua. b ſ recitudinem operum.
i decipiunt: et viam gressuum tuorū
ſ male laudando.
k dissipant. Stat ad iudicādū dñs: ⁊ x
ſ pādē. ſ eternū.
stat ad iudicādos pplos. Dñs ad iu y
a ſ ppbis et pīncipibus. vñ: Vñ sederit cū senatorib⁹ terre. b ſ aplis. de qb⁹: Cōstitues eos. p. s. o. t.
diciū veniet cū senib⁹ ppli sui: et p̄n
a ſ o pharisei et scribe. b ſ violenter exigendo decimas: ⁊ huiusmodi.
l cipib⁹ ei⁹. Vos ei depāsti est vineā m 5
a ſ censu vel spū: qui soluere non poterat nec se defendere. ſ domum israel. ſ innocentis. b ſ est.
meā: ⁊ rapina pauperis ī domo yra.

dicit: Apprehendet enī vir fratrē suum: vt sit sub cura ⁊ ꝓtectiōe eius. iō subdit: a Et dicet: vestimentū tibi est: p̄nceps esto nr̄: q̄ sum⁹ oīb⁹ denudati. in ciuitate enī cecoz monoculus est rex. b Ruina hec. s. populi nr̄i. c Sub manu tua. i. sub cura tua sit. d Respōdebit. hoc rem̄ endo. dicens: e Mō sum medic⁹. id est nō habeo ptātem nec sciaz vos saluādi. f Et in domo mea nō est panis ⁊c. i. in tanta pauptate sum sic et vos. iō nolo vob⁹ esse. g Ruit enī hierūm. Hic p̄ur ponit causa pene p̄dicte: licet enī sit supius posita causa: tñ hic replicat ⁊ adducit alia. Causa aūt ista fuit multiplicatio peccatorū: inter que p̄mo ponunt peccata cōtra deū. secūdo cōtra proximum. ibi: Populū meū. Circa primuz d̄r: Ruit enī hierusalē: quantū ad ciuitatē ⁊ populū. h Et iudas cōcidit. i. regnū iude: cui⁹ metropolis erat hierusalē. ⁊ subdit causa cū dicit: i Quia lingua eoz ⁊ adinuentiōes eoz ꝓtra dominū. p hoc qđ dicit: Lingua: ostēditur q erant blasphemi. Per b aūt qđ subdit: Et adinuentiōes: oñditur q nō peccabant ex passione: vel ignorātia: sed studiose ⁊ ex certa scientia siue malicia: quod erat grauissimū.

k Agnitio vult⁹ eoz respōdebit eis. id est ita erūt excecati in malis q malicia relucebit in vultib⁹ suis: sicut luxuria meretricis relucet in facie eī: ⁊ nō solūmodo in eoz vultib⁹: sed etiā in verbis ⁊ gestibus. ideo subditur:

l Et peccatū suum quasi sodoma p̄dicauerūt: inuerecūde et publice peccando. m Ue anime eoz. propter culpam et etiam penam sequentem. iō subditur: n Quoniā reddita sūt eis mala. s. mala pene pro malis culpe. veruntamen quia qui fuerunt iusti inuenerunt tunc babylonios propitios: vt patet de hieremia Hiere. xl. iō subditur: o Dicite iusto qm̄ bene. s. sibi erit. p Qm̄ fructū ⁊c. i. retributionē bonorū suoz p̄cipiet. Et p̄trariū dicitur de impio. cum dicitur: q Ue impio ⁊c. et patet sententia.

r Populum meum. Hic consequenter ponuntur peccata cōtra proximū. cum dicitur: Populum meum exactores sui. i. superiores qui erant tyranni nō principes. s Spoliauerūt. bonis suis. t Et mulieres dominare sunt eis. qz pertrahebant viros suos ad idolatriā. v Populus meus ⁊c. Isti erant falsi prophete. p̄mittentes eis prosperā: ex quorum p̄missione populus rebellauit regi babylonis: et sic cum ciuitate perijt. Et quia hoc factum fuit iudicio diuino. iō subditur: x Stat ad iudicandū dñs. id est ad punitionem malorū parat⁹. Et quia ista mala erant principaliter in superioribus vt dictum est. sequit: † Dominus ad iudicium veniet ⁊c. scz vt iudicet eos de suis tyrānidib⁹. ideo subditur verbum ipsius dei ad eos dicentis: z Vos enim depasti estis ⁊c. id est populum israel: qui dicitur vinea domini. Jer. ca. v. cui⁹ bona deuorabant principes: ⁊ populus remanebat pauper et nud⁹. ideo subditur: Et rapina pauperis in domo vestra.

Et me

a ſ o principes. b ſ si ideo dānabit eos i iudicio. ſ vel affligitis: alia littera.

Quare atteritis populuz meum. Hī quoq̄ principes cum pauperes delinquētes publice arguant ⁊ confundant: diuitibus peiora peccātib⁹ nec nutū faciūt: In quoz domibus rapina pauperū: dū ecclesie opes sibi thesauriçāt: et in deliciis abutunt. Que ad sustentationē pauperū dant ⁊ sibi reseruāt vel pinquis distribuūt: ⁊ alijs inopiā suas vel suoz diuitias faciunt.

b Pro eo q ele. ⁊c. Hoc ad vrores scribax ⁊ pharisęos p̄cipue: ⁊ ad alias quoq̄ pōt referri: ob quaz delitias ⁊ luxū viri eaz pauper expoliabāt. Me se ergo imunes existimarent a petō: dicit dñs p eo ⁊c.

Mora. Pro eo qđ ele. sunt ⁊c. Corripiunt alię q̄ in supbiam exiguntur: ⁊ nō virilē ducriā: sed dissolutionē femineam sectant: ⁊ pdūt ornamenta virtutū que torquib⁹: monilibus: armillis ⁊ bmōi deserunt. Cōtra eccle q̄s femias hec dicunt: q̄ ambulāt extento collo nutu signisq̄ loquuntur.

c Decaluabit. Qđ occultū est patebit: ⁊ feda caluies apparebit. Nihil eī occultū est qđ nō reueleť. d In die illa. scz babylonice captiuitatis. Vel ver⁹ qñ captiuāt a romanis: ⁊ oīa ornamēta p̄diderunt. Sine metaphorice mulierū. i. virtū ornamēta destructa sunt q̄ in plateis portibus foro et gymnasijs et in menibus publicis. Morū q̄s ad aniam hec referimus.

e Calciamento⁹. Que ī solitudine non sunt attrita: sed ita vt extraxerūt de egypto p xl. annos in deserto habitauerūt. Dis calciant⁹ q̄ agni carnes sūt comesturi. vnde alibi:
Eph.6.c Calciati pedes ī ꝓpa. e. pac⁹.

Calciamento⁹. Hec durare nō p̄nt: si extento collo ambulāt. Si pedib⁹ vestimenta trahunt: vt p mūdicia matrona li terre spurcitia vertatur.

Anulos. Quib⁹ signamur ad militiā christi quem pater
Ezech.23.c signauit. vñ: Tu signaculū similitudinis. Filij⁹ quoq̄ p̄digus cū stola anulū recepit et calciamenta. g Hēmas ī fronte. Quib⁹ ora nostra decorant et caput. De q̄: Sicut vnguentum in ea. qđ descē. in bar. bar. a. ⁊c. b Vinthemina. Hiero. Ut latis in domio p̄fruamur delitijs. vnde:
Jbi.35. Torcēte voluptatis tue po. e.

i Vittas. Que animuz hue illuc⁹ fluentem constringūt.

k Theristra. Vestis mulieb⁹ tenuissima: et visui pulcra: estati idonea: et inde nominatur. teria enim estas dicitur.

l Fascia. Qua castigantur
2.Cor.11.a vbera ne exuberēt. Respondi
Ezc.23.a enim vos ⁊c. Et alibi: In egypto māme tue ꝓfracte sunt.

Et me

Quare atteritis populuz meum. Hī quoq̄ principes cum pauperes delinquētes publice arguant ⁊ confundant: diuitibus peiora peccātib⁹ nec nutū faciūt: In quoz domibus rapina pauperū: dū ecclesie opes sibi thesauriçāt: et in delitijs abutunt. Que ad sustentationē pauperū dant ⁊ sibi reseruāt vel pinquis distribuūt: ⁊ alijs inopiā suas vel suoz diuitias faciunt.

b Pro eo q ele. ⁊c. Hoc ad vrores scribax ⁊ pharisęos p̄cipue: ⁊ ad alias quoq̄ pōt referri: ob quaz delitias ⁊ luxū viri eaz pauperes expoliabāt. Me se ergo imunes existimarent a petō: dicit dñs p eo ⁊c.

Mora. Pro eo qđ ele. sunt ⁊c. Corripiunt alię q̄ in supbiam exiguntur: ⁊ nō virilē ducriā: sed dissolutionē femineam sectant: ⁊ pdūt ornamenta virtutū que torquib⁹: monilibus: armillis ⁊ bmōi deserunt. Cōtra eccle q̄s femias hec dicunt: q̄ ambulāt extento collo nutu signisq̄ loquuntur.

c Decaluabit. Qđ occultū est patebit: ⁊ feda caluies apparebit. Nihil eī occultū est qđ nō reueleť. d In die illa. scz babylonice captiuitatis. Vel ver⁹ qñ captiuāt a romanis: ⁊ oīa ornamēta p̄diderunt. Sine metaphorice mulierū. i. virtū ornamēta destructa sunt q̄ in plateis portibus foro et gymnasijs et in menibus publicis. Morū q̄s ad aniam hec referimus.

e Calciamento⁹. Que ī solitudine non sunt attrita: sed ita vt extraxerūt de egypto p xl. annos in deserto habitauerūt. Dis calciant⁹ q̄ agni carnes sūt comesturi. vnde alibi:
Eph.6.c Calciati pedes ī ꝓpa. e. pac⁹.

Calciamento⁹. Hec durare nō p̄nt: si extento collo ambulāt. Si pedib⁹ vestimenta trahunt: vt p mūdicia matrona li terre spurcitia vertatur.

Anulos. Quib⁹ signamur ad militiā christi quem pater
Ezech.23.c signauit. vñ: Tu signaculū similitudinis. Filij⁹ quoq̄ p̄digus cū stola anulū recepit et
Luc.15.c calciamenta. g Hēmas ī fronte. Quib⁹ ora nostra decorant et caput. De q̄: Sicut vnguentum in ea. qđ descē. in bar. bar. a. ⁊c. b Vinthemina. Hiero. Ut latis in domio p̄fruamur delitijs. vnde:
Jbi.35. Torcēte voluptatis tue po. e.

i Vittas. Que animuz hue illuc⁹ fluentem constringūt.

k Theristra. Vestis mulieb⁹ tenuissima: et visui pulcra: estati idonea: et inde nominatur. teria enim estas dicitur.

l Fascia. Qua castigantur
2.Cor.11.a vbera ne exuberēt. Respondi
Ezc.23.a enim vos ⁊c. Et alibi: In egypto māme tue ꝓfracte sunt.

Et me

a Quare atteritis populuz meum. angarijs ⁊ iniurijs. b Et facies pauperū cōmolit⁹. id est macie attenuatis: quia intantum rapiebant bona populi: q̄ nō remanebat ei sufficientia victus. c Et dixit dom⁹. Hic consequēter describitur pena in seru nullebz: et primo quantum ad subtractiōem ornamentorum. secundo quantū ad mortem virorum. ibi: Pulcherrimi quoq̄ viri. Circa primum p̄mittitur insolentia mulierum. cum dicitur:

d Pro eo q̄ eleuate ⁊c. elatione mentis.

e Et ambulauerunt extento collo. quod est indiciuz interioris elationis. f Et nutibus oculorum ibant. impudice respiciendo.

g Et plaudebant. dissolute ludēdo. h Et ambulabant ⁊c. curiose et lasciue incedendo. p quę p̄uocabantur homines ad luxuriam. ideo subditur pena debita. cū dicit: i Decaluabit dominus ⁊c. auferendo naturale ornamentum: qz crines a natura dati sunt muliēri in ornatum. k Et dominus crinem earum nudabit. declarando falsitatem capilloz extraneorum ad compositionem capitis addi torum. l In die illa. s. diuine punitionis.

m Auferet dominus ⁊c. quia mulieres sotularib⁹ curiosis vtebātur. n Et lunulas. i. incisiones ad modū lune factas ī sotularib⁹: vt dicunt alię. Alij vero dicunt q̄ lunule erāt quedam parue bulle auree dependentes circa collum. o Et torques. id est ornamenta in superiori parte vestimenti ortum facta circa collum: ⁊ descendentia vsq̄ ad pectus: sicut ⁊ diuisio vestium erat in superiori parte pectoris.

p Et monilia. ad coniungendum illam diuisionem. q Et armillas. que sunt ornamenta brachiorum circa scapulas. ideo dicunt armo. r Et mitras. id est cucufas.

s Et discriminalia. i. pectines. t Et perichelides. que sunt ornamenta brachiorum vel manuū. v Et murenulas. q̄ fiebāt in finibus vestimētoz ꝓxte ex diuersis coloribus. ideo vocabantur murenule. x Et olfactoriala. i. vasa parua argentea vel aurea vbi reponebantur redolentia ad magis boies ꝓuocandū. y Et inaures. i. ornamēta auriū. z Et anulos. i. ornamēta digitorū.

a Et gēmas in fronte pendētes. habebāt ei serta in qb⁹ erāt gēme posite pendētes in fronte. b Et mutatoria. i. diuersa vestiū paria.

c Et palliola. i. exteriora vestimēta. d Et linthеamina. i. interiora iuxta carnem.

e Et acus ⁊ specula. instrumēta sunt cū quibus mulieres aptabant ornamenta corpor⁹ suis. f Et sindones. i. subtilia velamina: quibus operiunt humeri in terra illa.

g Et vittas. i. pepla. h Et theristra. est autem theristrū vestis linea qua vtunt mulieres in estate: ⁊ dicit a tero is: quia terunt: vt ibi fiant ruge multe ⁊ tenues ad curiositatem.

i Et erit. mulierib⁹ p̄dictis: k Pro sua. odo. fe. ex infirmitate ⁊ miseria: ⁊ qz multe fuerūt incarcerate in loc⁹ fetidis. l Et p corona funi. quo ligabant vt captiue. m Et p crispanti cri. caluit. qz trahebant p capillos: et ex infirmitatib⁹ ⁊ miserijs fluebant capilli de capitib⁹ suis. n Et p fascia pectorali cilicij. est aūt fascia pectoralis vitta tenuis ⁊ delicata: cū qua stringunt mamille. ne ex sua grossicie turpitudinē ingerāt. Dia enī ista inflicta sunt mlierib⁹ tpe captiuitat⁹ babylonice.

o Pulcherrimi. Hic p̄ur describit ea⁹ pena ex morte viroz: ⁊ primo circa b oñdit ꝓpositū. scdo iferē qđdā corrolariū. ibi. Et apphēdēt. Circa primum dicitur: Pulcherrimi quoq̄ viri tui. i. iuuenes cum quibus mulieres impudice deliciabantur.

p Gladio cadent. scz p chaldeos. q Et fortes tui in prelio. nō potentes se defendere.

N a Et merebũt. Quicũq locũ suũ diabolo dederit: t cor suum omni custodia nõ seruauerit: lugebũt porte eius: t absente sponso semp in luctu erit: t corruens in puluere sedebit.
b Lugebũt porte. Methonomicos: Judices: reges: principes: qui solebãt sedere in porta. Vñ: Aduersum me loquebant q̃ sedebãt in.p. La. IIII

E c T apprehendẽt septẽ. Cũ nabuchodonosor Sedechiã regem t pncipes iudeorũ et tribũ iude t beniami captiuauit (alie eĩ ꝛ.iã abducte erãt vltra mõtes medo/ rũ t persarũ: nec postea reuerse sunt) potuit fieri vt multo plures mulieres remãserint. t. vij. virũ vnũ apprehenderint. dicentes: Panẽ t vestimentũ habem⁹ ne sine semine moriamur: et ꝑ maledictũ legis incurram⁹. ſ. maledicta sterilis q̃ nõ dimiserit semen super terrã: auser opprobriũ sterilitatis a nobis. Jnuocetur nomẽ tuũ sup nos: vt vir dicaris noster.
Septenari⁹ t denarius numer⁹ ꝓpter sabbatuz t decalogũ iudeis familiaris est. Cũ iurta ambiguitatẽ hebrei ſmonis quo verbũ saba nũc septem nũc plures nũc iuramentum interp̃tat: hoc loco plures possum⁹ intelligere. Septẽ mulieres: Septez dona spũſancti: Spũs sapie t intellect⁹: spũs consilij t fortitudinis: spũs scie t pietatis: t replebit eũ spiritus timoris dñi. Que mulieres dicunt: qz nemo generat deo nisi q̃ spũ. Et pluralit: qz plura sũt dona cũ spũs vn⁹. Allego. Jſ.11.a Alle. Septẽ dona spũſcti. vij. mlieres sũt. Vñ: Reḋescet sup eũ spiritus dñi: spũs sapie ꝛc. Dir aũt x̃ps ꝺz. Vñ Zacharias: Zach.6.c Ecce vir oriens est nomẽ ei⁹: Jn die illa. i. dñice incarnatiõis

Nico.de lyra

a Et merebunt atq; lugebũt porte ei⁹. ſ. hierusalẽ t aliarũ ciuitatũ: que dicunt lngere metaphorice ꝓpter populi destructionem: sicut ꝓtatũ ridere dicit q̃ floret: b Et desolata i terra sedebit. qz nimi⁹ p cbaldeos fuerũt ad terrã dejecti.

Moraliter.

Ecce dñator. Jdic La. III
ꝓpheta describit magꝫ in speciali penã maloꝝ iudeoꝝ: p quã significat pũitio maloꝝ xpianoꝝ. cũ ꝺz: Dñs exer. aufe. ſ. auferri pmittet. Ab hie. t in. i. ab eccl̃a metropoli t circũstãte diocesi. Ualidũ t fortẽ. ad sustinẽdũ ꝓ iusticia laboꝛẽ. Et ome robur panis t aq̃. ſ. i. spiritual⁹ nutrimẽti: eo q⁹ in scriptura p panẽ t aquã ois cib⁹ et po⁹ signat. Et virũ bellatoꝛẽ. Jstra vitia. Et iudicẽ. Jscz iustũ. Et ꝓphetã. ſ. i. predicatoꝛẽ deuotũ ꝓ salute animarũ: t nõ ꝓpter quẽstũ. Et ariolũ. Jid est diuinatoꝛez superstitiosum in quo ꝓfidunt mali christiani: ꝓpter qđ in penam eoꝝ dicit hic auferri. Et senem. Jmoriꝫ t etate. naz in eccl̃a pficiunt iuuenes quantũ ad vtrũq;. Principez super q̃nquaginta. Jid est dominantẽ q̃nq; sensibus cũ observatione decalogi. q̃nq;es ei decem faciũt q̃nquaginta. Et honorabilẽ vultu. Jid est verũ religiosum. Et ꝓsiliariũ. Jid est ꝓfessoꝛẽ discretum. Et sapientẽ de architectis. Jille est qui disponit opus t alij exequunt. ideo p ipm significat doctor scribendo: cuius scripturã alij exequunt legendo vel predicando. Et prudentẽ eloquũ mystici. Jid est exponere scientem scripturã litteralit t mystice. dicte nanq; pſone p magna parte defecerũt p peccatis eccl̃ie. Et dabo Hic ponit mutatio q̃ nõ est dextere excelsi. cũ dicit. Et dabo pueros ꝛc. Jscz moribus: etate t scientia. Et effeminati delitijs t lasciuia. Et cõruet populus ꝛc. Prouer. xj. Ubi nõ est gubernatoꝛ populus coꝛruet. Tumultuabit puer ꝓtra senẽ. Jqđ frequẽter fit in religione. Et ignobilis. Jmoriꝫ Contra nobilem. Jid est bene morigeratuz. Apprehendet enim vir fratrem suũ ꝛc. Jequit Et dicet: vestimentũ est tibi: princeps noster esto. Jsic eligunt modo pſidentes in ecclesijs cõmuniter scz ratiõe ꝓpinq̃tatis sanguine vel natiõe. qđ notat cum dicit Apprehendet vir fratrẽ suũ ꝛc. Uel rõne lucri temporalis. qđ notat cũ dicit Aestimentũ est tibi ꝛc. Respondebit q̃. Jid est deberet respõdere. Non sum medic⁹. Jid est habens scientiã animas medicãdi. Jn domo mea nõ est panis. Jscz sacre scripture quo possem subditos pascere.
Neq; vestimentũ. Jscz virtutũ. Nolite me constituere. Jvobis pastoꝛem: sed omẽs quantũcunq; defectuosi respõdẽt sicut rhãnus. Judicũ. ix. Si vere me regem ostituitis. venite t sub vmbza mea requiescite. Ruit hierusalẽ Hic ꝓsequẽter ponit causa dicte punitiõis que fuit pctũ cõtra dñm. ideo subditur:

a Et merebũt atq; lugebunt porte a
a ℣ qđ oculis cernim⁹. ℣ vibs funditus euersa vel plebs omnino deiecta.
ei⁹: et desolata in terra sedebit. b
La. IIII
c E T apprehendent septez c
a ℣ xp̃m solũ q̃ sine pcõ. b ℣ cũ incurabitur altieudo virorum.
mulieres virũm vnum in die illa

subditur: Lingua eoꝝ. Jdm blasphemãdo. Et adinuentiones eoꝝ. Jad nouitatẽ maloꝝ studendo. Contra dñm ꝛc. Agnitio vultus eorũ. Jid est eoꝝ malicia aperta i modo t verbo. Respondebit eis. Jpenam debitã sustinẽdo. ideo subditur: Ue anime eoꝝ ꝛc. Jquod est cõminatio eterne pene.
Dicite iusto q̃m bene Jsupple erit sibi in retributiõe. Fructũ adinuentionũ suarũ. Jque sunt in bono. Comedet. Jin beata fruitione. Ue impio ꝛc. Jscz in pena gehẽne. Populũ meũ exactores sui spoliauerũt. Jscz principes t ꝓlati tyrannidẽ exercentes. Et mulieres dominare sũt ei⁹. Jid est pncipes t prelati p molliciẽ carnis effeminati. Populo meus q̃ beatum te dicũt. Jadulãdo. Jpi te decipiũt ꝛc. Jin malis nutriendo t a bonis peruertendo. Stat ad iudicandum dñs ꝛc. Jscz ad puniendũ predictos malos. Ad iudiciũ veniet cũ senioribus ꝛc. Jid est cum apl̃is t eoꝝ imitatoꝛib⁹. Vos ei depasti est⁹ vineã meã ꝛc. Jid est ꝓpin christianũ vos tyrãnizantes. Et dixit dñs. Jdie ꝺñr ponit malicia t punitio mulier cũ ꝺz: Pro eo q⁹ elevate sunt filie sion. Ji. male christiane supbiendo. Et ambulauerũt collo extento. Jsupbiã cordis exteri⁹ ostendendo. Et nutibus oculoꝝ ibant. Jimpudice respiciẽdo. Et plaudebãt. Jdissolute ludẽdo. Pedib⁹ suis cõposito gradu incedebãt. Jad luxuriã hoĩes ꝓuocando. Sequit pena: Decalvabit dom⁹ verticẽ filiarũ sion ꝛc. Ji. manifestabit eaꝝ vilitatẽ latentem scz eaꝝ adulteriũ vel fornicatiõẽ: t sic q̃ad boni videbatur in eis amouebit ꝓ eaꝝ infamiã. ideo subdit: Jn die illa auferet dñs ornamentũ ꝛc. Per ista oĩa ornamẽta significatur oẽs ꝺditiões q̃ videbant in eis bone: t auferunt⁹ malus infamie. ideo sequit: Et erit ꝓ suaui odore. Jscz fame pcedẽtis. Fetoꝛ. Jscz infamie. Et ꝓ cõa funiculus ꝛc. Jnã oĩa que videbant in eis bona ꝓpter infamiã sequentẽ ficta fuisse indicant et falsa. Pulcherrimi viri tui in gladio cadent. Jscz lingue. nã ꝓpter adulteriũ vozũ suaꝝ vituperant.
In ca. iij. vbi ꝺz in postilla. Et ꝓbam. i. ꝓbas falsos.

Additio.

Hoc qđ ꝺz hic: Et ꝓbam. fm glo. intelligitur de vero ꝓpha. put plane ira sonat: qz exponit fm illud qđ ponit in ps. Jam nõ est ꝓpha: t nos nõ cognoscet ampli⁹. vñ fm hoc hec ꝓphetia q̃ incipit ab illo loco. Ecce dñator dñs: nõ ptinet ad statũ babylonice captiuitatis in q̃ multi fuerũt ꝓphete: vt Hiere. Ezechiel: Daniel: t huiusmodi. vñ aspicienti bene singula q̃ de hac materia ptinent in hoc ca. magis vident ptinere ad statũ hui⁹ captiuitatis in qua nullũ robur hãt seu valitudinẽ. nec ꝓpham: nec arioluz: t sic de singl̃ ꝓtent⁹. hec i glosa ꝓprie applicant huic statui eoꝝ hodierno: t specialiter cũ reddit cansa hmõi penaꝝ. cũ dicit: Ruit hierlm: t ꝛcidit iudas: qz lingua eoꝝ t adinuẽtiões eoꝝ ꝓtra deũ ꝓprie videt cõpetere iudeis modernis: q̃ ꝛtidie in iuris expositiõib⁹ t scripturis conant adinuenire aliq̃ falsa ꝓtra xp̃m. Silr qđ seq̃tur: Ꝑctũ suũ q̃si sodoma ꝓdicauerũt nõ nisi eis ꝓprie cõpetit: q̃ publice approbãt q̃tũ in eis ẽ occisionẽ xp̃i: nõ abscõdẽtes aliq̃d de malicia ibidẽ ꝓpetrata vnde expleta miseria eoꝝ: tã in seru virili q̃s in femineo statũ ꝓphetat de felicitate eoꝝ. q̃ saluati sũt de isrl̃ abiect⁹ nõ credẽtibus: t hoc cũ dicit in ca. sequẽti. ſ. iiij. Jn die illa erit germen dñi in magnificentia t gloria ꝛc. t exponat ꝓout in postilla.

Replica.

In ca. iij. postil. t Burg. differũt i applicatiõe. qz postil. applicat ad captiuitatem babylõicã. silr t sctus Tho. Burg. aũt applicat ad captiuitatẽ indeoꝝ hodiernã: ꝑ cũ postil. expõit ꝑmã ptem hui⁹ ca. Qz de⁹ auferet a hierlm fortẽ: validũ t ꝓbaz. ſ. falsũ i q̃ ꝛfidere solebãt: t fuerũt decepti. Burg. ꝺic fm glo. ꝛtelligi debere ꝺxo ꝓpha. Et ex ꝑ arguit q⁹ ꝑ ca. in captiuitate babylonica locũ nõ habuit in q̃ ꝛplures sct̃i ꝓphete fuerũt. ſ. Hiere. Baruch: Ezechiel: Daniel ꝛc. Soluat ꝑ argumentũ Thomista: q̃ exponit de captiuitate babylonica: t cũ hoc de ꝓpha de instinctu diuino. Postillator aũt exponit de ꝓpha falso. tõ argumẽtuz est ꝛtra enm: nisi q̃ntũ est de glosa p Burgen̄. allegata: quam t Burg. t postil. nõ reputant autenticam.

C T apprehendent. Hic ꝛr dicetis ꝛcludit corrlariũ. Circa qđ sciendũ q⁹ in hebreo fi incipit hic capitulũ: sed lra ista: Et apprehendent ꝛc. immediate cõiungitur cũ ꝓcedẽti absq; alio spatio vacuo ĩtermedio: qđ est signũ alteriꝰ sñie seu capli apud hebreos. ideo est cõ

N apprehendent septem dona spũſancti virũ vnũ scz christũ: qz nullũ altũ inuenerũt in quo reqe/
Job.1.c scerent. vñ: Sup quẽ videris spũ descendentez t manentẽ ꝛc. Jdi sunt septẽ oculi de q̃b⁹ Zacha
Zach.3.d rias: Sup lapidẽ vnũ sunt septẽ oculi: et in vno aureo candelabro lucerne septem: fu ffusoꝛia septem: Nec tũc primũ spiritꝰ eũ repleuit: qñ super eum baptizatũ in columba apparuit: sed in tẽpore ꝛceptiõis.
Moralit̃ Mora. Apprehẽdent vt firmiꝰ teneãt: t nõ dimittãt oẽs viros: trãseũt vsq; ad x̃pm: nullũ apprehendũt. non est eni hõ q̃ non peccet. Jn homib⁹ alijs hospitiũ habet spiritus tribulatiõis: non mansionẽ quietis. Fuit eni in ꝓphetis t in alijs iustis: sed qz holes: et lõ pctõres: in eis fuit: ꝺ nõ mãsit. vnde de solo christo: Sup quẽ videris spiritũ descendentez t manentẽ: hic ẽ q̃ baptizat.
Apo.1.d Aug⁹. Septẽ mlieres septẽ eccl̃ie sunt q̃b⁹ scribit Jobes i apocalypsi: p quas oẽs designãtur. Jn septẽ eni vniuersitas designat. be apprehenderũt xp̃m p fidẽ post ascẽsionẽ p apl̃oꝝ ꝓdicatiõnẽ. a Panẽ nostrũ. Panis noster christ⁹ ẽ: virga de radice iesse et flos. mulierũ panis paꝛ
Job.4.d est: sicut t xp̃i. q̃ ait: Meus cib⁹ est vt faciã volũtatẽ p̃tis mei. Panez nostrũ comedem⁹ ꝛc. Dicit christ⁹: Estimẽtis nr̃is operiemur oznamẽtis virtutum. Jnuocetur nomen tuũ sup nos: a christo dicamur christiani. Auser opprobriũ nostrũ qđ patimur a iudeis tanq̃ sine deo: sine lege. Unde:
Eph.2.d Jam nõ estis hospites t aduene ꝛc. Panez nostrũ comedem⁹ ꝛc. Qđ est spiritũsanctũ cum patre t filio equaliter possidere oĩa: t nihilo indigere. Jnuocet nomẽ tuum sup nos. ꝺ est a te dicant christiani: q̃ nr̃a habitatione cupiũt pfrui: Auser opprobriũ nostrũ: ne amplius fetoꝛe vitioꝝ expulsi: a cordib⁹ hominũ sepe cogamur mutare hospitiũ.
b Auser. Quia ꝛsurgent ꝛtra sapientiã false doctrine t ꝛtra ceteras mlieres. i. virtutes. Uni cuiq; suũ insurgit ꝛtrariũ: cũ nomẽ coꝝ false ꝛvirtutes surripiũt. c Jn spiritu iudicij t spiritu
Eccli.27.a ar. Scilicet tribulationis t passionis: quib⁹ purgantur electi. Unde: Uasa figuli ꝓbat fornar.
Job.1.c Unde Jobes: Ego baptiço vos in aqua: ipse in spiritusancto t igne. Homo enim aquam tm̃ tribuit: deus spiritumsanctum: qui sordes abluit t peccata sanguinis. Spiritu ardoris: qui datur in baptiſmo: vbi discretio. Ertunc enim apparet quibus pena sit predestinata: et quibus coꝛona.

a ℣ non indigemus pane tuo vel veste. ℣ noster ab⁹ est panis qui de celo descendit. sermo dei mulierũ panis est pater.
a dicentes: Panẽ nr̃m comedem⁹: a
a ℣ sermone dei: q̃ ornant singule harũ mulierũ.
t vestimẽtis nr̃is opiemur: tan/ b
a ℣ vt oẽs dicamur noie tuo. i. oẽs vocemur iesus: vt omia in omibus nomẽ tuum fiat.
b ℣ vt impfectio legis in euangelio cõpleatur.
℣ iesus.
tummodo inuocetur nõmen tu/
um super nos: auser opprobri/ c
a ℣ captiuitatis. b ℣ Aperiatur terra et germinet sal. ℣ filius. ℣ reliquie israel sal.ſi.
um nostrum. Jn die illa erit gẽr/ d
a ℣ in hoc q̃ deus. ℣ Domine dominus noster q̃ admirabile est nomen tuũ in v.t. e
men dñi in mãgnificẽtia et glo/ f
a ℣ filius marie. ℣ de fructu vẽtris tui po. ſ. r.
b ℣ sup oẽs anglos t hoies. ℣ in eo q̃ homo.
ria: et frũctus terre sũblimis: et g
℣ ab eo. a ℣ q̃ crediderũt in eũ: alijs tristicia vt scribis et pharisei. ℣ ab eo.
exultatio his q̃i saluati fuerint b
a ℣ hoc. ſ. ℣ non o mnes: sed reliquie.
b ℣ a nõ credentibus abi ecrus.
de israel. Et erit omnis qui rẽli/ i
a ℣ ecclesia que deum contemplarur. t pacis visione perfruitur.
ctus fuerit in siõn: t residuus in
a ℣ a xp̃o xp̃ian⁹. b ℣. ſ. apl̃i t alij fideles. de q̃bus: Nisi dñs exercituũ reli. no. ſe. q̃ſi. ſo. ſu.
hierusalẽ sanctus vocabitur dñs k
a ℣ predestinat⁹. b ℣ in libro vite. ℣ gaudete qz nomina vestra scripta ſ. in ce.
℣ quod erit. ℣ celesti.
nis qui scriptus ẽ in vita in hie/
a ℣ q: affirmatiuũ: q̃ vero abluet in baptiſmo
rusalem Si ablũerit dominus l
a ℣ vitioꝝ. b ℣ animarũ. c ℣ ecclesie. d ℣ pphetarũ quẽ fuderunt ipſi et patres eoꝝ: et illum de q̃ dixerũt: Sanguis ei⁹ sup nos et ſ. ſ. n.
sordẽm filiarum sion: et sangui/ m
a ℣ per penitentiã. vñ. Lauamini: mũdi estote.
nẽ hierlm lãuerit de medio ei⁹ in
℣ leuiora. ℣ grauiora.
a ℣ feruentis charitaris qua sanguinem fudit.
spiritu iudicij: et spiritũ ardoꝛis. n
a ℣ vetera trãsierũt: in ꝓ est noua creatura.
b ℣ ecclesie que mons in contemplatione.
Et creauit dñs sup oẽz locũ mõ o
a ℣ a fidelibus filijs israel. p
tis sion: et vbi invocatus est: q

sti discipulis in signo visibili. Act'. ij. que protegit contra ardorem concupiscentie: t illuminat contra tenebras ignorantie: que tanto melioꝛ est illa columna ignis t nubis: quanto veritas est melioꝛ vmbra. t ad litteram: signum illud gratie apostolis date habuit speciem ignis lucentis non cõburentis. Potest etiam ꝓbabiliter dici q⁹ apparuit ibi nebula lucida i signuz diuine ꝓsentie specialis p gratiaz: sicut in dedicatione tẽpli salomonis. iij. Reg'. viij. t in erectione tabernaculi. Exo. xl. de quo potest exponi qđ dicitur Act'. ij. Et impleuit totam domũ vbi erant sedentes. fm hoc igit dicit: Et creauit dominus: id est creabit. loquẽdo de futuro per modum preteriti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. p Super omnẽ locum montis sion. i. ecclesie militãtis que sion dicitur: vt ostẽsum est supra. ca. ij. t qz ad litteram in monte sion fuit missus spũſanctus in signo visibili sup apostolis in die pentecostes. vt dicit Hieronymus in epistola ad Paulinum de omnib⁹ sacre scripture libris. q Et vbi innocatus est. t pro id est. Ubi inuocat⁹ est a fidelibus: quia est locus orationis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ a Rubem. Id est obumbrationē spīritꝰ in ꝓsperis ne eleuentur: sicut filijs israel nubes in die erat: ignis in nocte.
b Et fumū ꝛc. Unde: Dom⁹ impleta est fumo. ꝛ alibi: Qui tangit montes ꝛ fumigāt. c Sup omnē eni gen. ꝛc. Pluvrimi iudeoꝝ: ꝛ hec ꝛ quib⁹ sunt sociata de babylonica captiuitate ꝛ de reditu in hierusalē sub zorobabel ꝛ heldra ꝛ neemia intelligūt.
Super omnē eni ꝛc. Nunc locum iudei ad antichristū referunt quem perturbinē ꝛ tempestates ſignificari conijciunt: ſecꝫ virtute diuia ab eo defendi confidunt. Nos autem ad primuz christi aduentum. ¶a. V

c Antabo ꝛc. Canticuz aliqñ in leticia: aliqñ i tristicia: vt hoc ſcz quod ille cōpoſuit qui videns ciuitatē fleuit. dicens: Quia sic cognouisses ꝛ tu. e Uineā electā. Alia editio. vineam ſozethe: quod est genus vitis optime ꝛ vberrime perpetuis fructib⁹. Cuncta que de vinea dicūtur: ad statū anime referunt que a deo plantata nō attulit vuas: ſed labruſcas: ꝛ tradita ſe beſtijs conculcāda: nec imbrem doctrine ſuſcepit: qui dona preterita contempſit.
¶ Labruſcas.

A

Nico.de lyra

a Nubem p diem ꝛ fumū ꝛc. i. gratiā ſpūſſancti modo p̄dicto protegentem. b Super omnē eni gloziam. columne ignis ꝛ nubis date filijs israel. c Protectio ſcz ſpūſſancti. qz excedit eam vt veritas vmbram.
d Et tabernaculū erit. ſ. ſpiritusſancti. e In vmbraculū cōtra concupiſcentie eſtū. f Et in ſecuritatem ꝛ abſconſionem a turbine. ſcz ſupbie.
† Dic. 2. d Mat. 12. d g Et a pluuia. carnalis laſciue. Uel a turbine. pſecutionis quā non timebant ſpiritusancto roborati. Et a pluuia. proſperitatis temporalis: ne peream mollificetur homo ad vitia. Ba. Sa. dicit hic qꝫ p turbinem ꝛ ignem et huiuſmodi intelliguñ gehenne pene: inducens ad hoc iſtud ꝓ̄s. ꝛ. Pluet ſup peccatores laqueoſ ignis ſulphur ꝛ ſpiritus ꝓcellarū ꝛc. ꝛ quantuz ad hoc cōuenit mecū: qz gratia ſpūſſancti ꝓtegit ab illa pena: ꝛ maꝛie gr̄a cōſūmata: que est ipſa gloria.

Isa. 5. b Ps. 104.

Luc. 19. g

Moraliter

Et apprehendent ſeptem mulieres ꝛc. Aliqñ cōtingit qꝫ meretrices ad christū deuotiſſime reuertunt: ſicut patet de maria magdalena ꝛ de maria egyptiaca et alijs pluribus: et de talib⁹ potest exponi quod dicit: Apprehendent septem mulieres. ſm q dicit beatus Grego. Omelia. xxv. qz ſeptem diebus omne tempus cōprehenditur: recte ſeptenario numero vniuerſitas figurat. Greg⁹. per septez mulieres vniuerſitas meretricū ad christū reuertentiū deſignatur. ideo dicitur: qꝫ apprehendēt virū vnum: id est christū. de quo dicitur ij. Corinth. xj. Deſpondi vos vni viro virginē caſtā exhibere chriſto: licet enī virginitas quantum ad id quod est corporis recuperari nō poſſit: tñ quantū ad id qō est ex parte mēt⁹ potest reparari dicentes: Panē noſtrū comedem⁹ ꝛc. id est nolum⁹ ampliꝰ ocioſe viuere: ſed de laborib⁹ noſtris. Tm̄ modo inuocēt nomē tuū ſup nos. id est nobis ſufficit tibi penitentiā reconciliari. Et qñ plurime tales chriſto recōciliate fecerunt fructū bonoꝝ opez multiplicē ex dono gr̄e diuine. ideo ſubditur: In die illa erit germen domini in magnificentia ꝛ gloria ꝛc. ꝛ exultatio his qui ſaluati fuerint. id est ſanctis qui gaudent cū angelis de bonis operibus penitentiū Lu. xv. Gaudiū erit angelis dei ſup vno peccatore penitētiā agente. Et qz tales penitentes cū ciuib⁹ celeſtib⁹ aſcribuntur. ſequit: Sanct⁹ vocabit omis qui ſcript⁹ est ꝛc. ꝛ qñ nihil coinquinatū in hieruſalē ſupernā admittit. Sequitur: Si ablūerit dñs ſordes filiarū ſion ꝛ ſanguinē hieruſalē. ſcz inferioris.

Ca. IIII

a ſ nubes aderat in die: ignis in nocte.
b ſ per diem ſol nō v. r. n. l. g. n. ſ compuncti onis: vnde lachrime. c ſ ad illuminationem ne viam perdant.

a b nūbē p̄ die: ꝛ fumuz ꝛ splēdo/ a
a ſ deus noſter ignis conſumens eſt.
b ſ aduerſitate: ne franganꝝtur.

rem ignis flāmmantis in nocte. ſ eccleſie. b c

c Super omnē enim gloziam pro/ ſ chriſti. ſ eccleſia. a ſ ſub protectione dei. ſ erit.

tectio ꝛ tabnaculū erit in vmbra d e
a ſ pſecutionis. ſ deus meus adiutor: ꝛc.

culū diei ab eſtū: ꝛ in ſecuritatez f
a ſ protegat in velamento a. r. b ſ impetu perſecutorum. c ſ minori perſecutione.

ꝛ abſcōſionē a turbie ꝛ a plūuia. g
a ſ populo iudeoꝝ: vel deo patri.

d c Antabo dilecto La. V b i
a ſ carmen lugubre. b ſ filij patruꝫ ſ chriſti ex eadē gēte qua ego genera/ti qō cāticū ipe cōpoſuit vinee ſue
c ſ vinea dñi ſabbaoth dom⁹ iſrl est.

meo cānticū pātruelis mei vineę k
a ſ hic est filius meus dilectus.

ſue. Uinea facta est dilecto meo l
a ſ in porcīa et roborē. b ſ vnxit te deꝰ oleo le/ticie pre conſor. c ſ cuſtodia angelorū. m

in cōnu filiō olei. Et ſepiuit eaz: n o
a ſ idola lapidea: ꝛ oīa diuinū cultuī ipedientia. ſ abiecit.

et lāpides elegit ex ea: ꝛ et planta p q
a ſ lege inſtruendo. b ſ ex omnibus gentibus.
ſ non ex quolibet germine vel genere.

e ūit vineam electaz. Et ędificauit r
a ſ templum. ſ in qua fruges reconderem et inſidiantes beſtias proſpicerem.
b ſ altare vbi fundebatur ſanguis hoſtiarum.

turrem in medio eius: et tōrcu/ s
a ſ vt in eodem loco vue premerentur.

lar extruxit in eā: ꝛ expectauit vt t

de vinea ſua. in ſcriptura aliqñ accipiunt parabole ſeu ſimilitudines ex reb⁹ geſtis: ꝛ iō dicūt aliq ꝛ satis ꝓbabiliter qꝫ q̄dam patruelis eſaie. i. filij patrui ſui habuerat vineā cum magno ſumptu ꝛ laboze excultā ꝛ acq̄ſitā: ꝛ tñ fuit ſterilis. ꝓter qō de ipa ſicut de re inſolita fecit dictamē: qō vocaf hic cantiꝯ: ꝛ qz Eſaias ſilr locut⁹ est hic de pſo iſrl ſub noīe vinee. iō ſubdit: Uinea facta est dilecto meo. i. deo q̄ ō: dilect⁹ rōne dicta. m In cornu. i. in loco excelſo ꝛ eminēti: qz hierusalē metropolis in iudea erat i alto loco reſpectu terre adiacentis: ſaltē quantū ad illā partē in qua erat templū ꝛ domus regia i monte ſion. n Filio olei. i. in loco pleno oliuis: ex q̄rum fructu exp̄imitur oleum. Unde ꝛ iuxta hierusalē ē mons olineti ſic nominaꝰ a fertilitate olei: ꝛ tali modo loquendi dicitur aliquis filius mortis: quia plen⁹ est ſcelere ꝓ quo dignꝰ est morte. o Et ſepiuit eā. mandatis legis ꝛ ſua ꝛ angelica ꝓtectione. p Et lapides elegit ex ea. ꝛc. chananeos cultores lapidum de terra illa ejiciendo: vt habetur libro Joſue.
q Et plantauit vineam electam. i. populum israel quē ad cultum ſuum pre ceteris populis elegit et in terra ꝓmiſſionis plātauit. r Et edificauit turrim. i. templum ad modum turris factum: ſicut dictum fuit. iij. Reg⁹. vj. quod fuit edificatū per Salomonem in hierusalem in medio indee exiſtente tanq̄ metropoli. s Et torcular extruxit in ea. i. altare holocaustorum: quod dicit hic torcular: eo qꝫ ibi fundebatur ſanguis victimarum. ſunt in torculari ſanguis vuarū. t Et expectauit vt faceret vuas, i. opera ꝓna deum colendo.

Et fecit

¶ a Labruſcas. Hebraice vſum.
2. Re. 12. a b Nunc ergo ꝛc. Similiꝫ nathan ꝓpheta dauid iterrogat: vt de ſe tanq̄ de alio ſtiam. ꝓferat. Uñ: Malos male pdet: ꝛ vineā ſuā locabit alijs agricolis. agricole apli ſunt.
Deut. 32. d c An qꝫ expecta. ꝛc. Hoc ſm quoſdā. ſ. apud ſe dixit: hic vero quod cogitauerat alios interrogat. d Et nūc oſtē. vo. Quaſi: qz nō vult rūdere: ego rūdebo ꝓ vobis. e Auferam ꝛc. Et. ſ. qui deū nō ſenſerū. Deus in beneficia: ſentiāt ꝓ ſupplicia: vel ideo minaf penā: vt cōuertanf ad penitentiā.
3. Re. 15. a f Et nubibus m. ꝛc. Que ſub belia (qz oēs idolatre erant) tribus annis ꝛ ſex menſib⁹ nō pluerūt. ne ꝓ vnis afferrēt ſpinas: ſed ꝓ ariditate rogarent eā q̄ dat imbres ꝓ vtilitū. Unde:
Leui. 26. c Deut. 28. b Ponā vob celū ferreū ꝛ terrā eneā. ꝛ alibi: Erit celū ſuper caput tuū ereuz: ꝛ terra ſubter ferrea. Et nubib⁹ mandabo. Hoc poſt aſcēſionez dñi qñ nec ꝓphetas habuerūt ꝛ aplos repulerūt. de qb⁹ dr: Qui ſūt iſti q̄ vt nubes volāt. g Dom⁹ iſrael ꝛc. Exquo diuiſum est regnuz deꝰ trib⁹ iſrael dicte ſūt. dne aūt iuda in qbus reges de iuda regnauerūt. Eaz viri germen delectabile deo: qz apud eos erant ſacerdotes: leuite: vel religioſi. qñ hec Eſaias loq̄batur: vl qz ꝓs ex eis nat⁹ est.
Gen. 4. b h Et ecce cla. ꝛc. Uel clamorem ꝓ iuſticia fecerūt: qz ꝓm interfecerūt: cui⁹ ſanguis clamat ad dñm de terra. Unde: Ue qui cōiungitis. Hoc ſpecialiē ad iudeos q̄ auariſſimi: generaliter ad oēs auaros qui alioꝝ neceſſitatē ſuam faciūt voluptatē. Ue q̄ cōiungitis. Contra hereticos hec dicunt: qui domos domib⁹. i. dogmata dogmatib⁹ cōiungunt ſiles viro ſtulto: qui edificauit domū ſuā ſup arenā. Coniunguntur aūt noua veteribꝰ donec deficiat ſra ſenſus. ſ. et ſmo humanus. k In auribꝰ. Ꝓpheta q̄ſi hec verba interioꝝ auribus audiui que ſunt domini exercituū. l Niſi domus ꝛc. Pompa. ſ. ꝛ ſtructura hereticoꝝ verboꝝ: ꝛ dialectica argumenta. Agricultura q̄z et edificatio hereticoꝝ eradicabi
Ezech. 4. b tur. Et de denario ꝛ tricenario numero in quo ꝓphetauit Eze/chiel ꝛ domin⁹ baptiſatus eſt redigentur ad ephi: qui ad cōparationem multiplicis numeri vnione ſtringitur: Quia d vinea ſodomoꝝ vinū comz: ꝛ vua eoꝝ vua fellis.
n Decem enim ingera. Steritaſ terre: que captiuitatē ſecutura est oſtenditur.
n Ue qui cōſurgitis. Quaſi captiuitas imminet: vos tamē luxurie vacat. vñ: Ue vobis.
¶ Noſtris q̄z

a ſ fructus bonoꝝ operꝫ. b ſ lubruſce dicte: qz in labijs viarū naſcunf. ſ amaritudine vitioꝝ.

a faceret vūas: et fecit lābruſcas. a
a ſ qz feci quod debui.

b Nūc ergo habitatores hierlm: ꝛ vi/ b
a ſ audita ratione mea: cui nō cōtradicet vinea.
b ſ creationis beneficio.

ri iuda iudicāte inf me ꝛ vineam
ſ vltra. ſ ſupradicta.

meā. Quid ē qō debui vltra face c
a ſ quaſi hoc videor: feciſſe. fotre vltra debitum.

c revinee mee: nnō feci ei? An qꝫ ex
a ſ bene colendo. b ſ tanq̄ inculta.

pectaui vt faceret vuas: ꝛ fecit lā
a ſ qz ꝓ bonis mala reddit hoc iudicium ſubijcit.

d brūscas? Et nūc oſtendaz vobis qd d
a ſ cui nemo reſiſtit. ſ nō alꝰ. b ſ auxilium angelorum. c ſ tranſeamus ab his ſedibus.

e egō faciā vineę meę. Auferā sēpē e
a ſ genib⁹. b ſ id est: ſz repentino cōfirmato ē.

ei⁹: ꝛ erit i direptionē. Diruā macerią ei⁹: ꝛ erit in conculcationez: et f g
a ſ relinquetur vobis domus veſtra deſerta. h i
b ſ falce ibi dr: et eā peccauerit: nō corripiet.

ponām eā desertā. Non putabit k
a ſ ammonitione ꝛmotis non humiliabitur.
b ſ oppꝛimetur multitudine peccatorum.

ꝛ nō fodiēt: ꝛ ascendent sup eam l m
a ſ predicatoribus qui pluunt verbis: coruſcane miraculis: fulgent virtutibus.

f vepres ꝛ ſpine: ꝛ nūbib⁹ manda/ n
a ſ doctrine gueras. b ſ metaphoram exponit. ſ hoc faciam vinee mee: vinea enim.

bo ne pluāt sup eā ibrem. Uinea o
a ſ decem tribus: vel totus populus.

g enī dñi exercituū dom⁹ israel est: p
a ſ due tribus. b ſ comparatiō e israel qui virtutes colebat: vnde ꝓtius captiuat⁹. ſ qz ſeparatis alijs tribubus: poſtea pullulauit. ſ dei.

ꝛ viri iudā germē delectabile ei⁹. p
ſ vuas.

Et expectauit vt faceret iudiciū: ꝛ q r
a ſ labruſce. b ſ ſuſcipet. c ſ rpm ſuſcipiendo.
c ſ tolle: crucifige eum.

b ecce iniq̄tās: ꝛ iuſticiā: ꝛ ecce clā/ s t
mor. Ue q̄ cōiūgitis domum ad v
domū: ꝛ agrum agro copulatis
a ſ et deficiente terra. nō impletur auaricia.
b ſ An ꝓpter vos ſolos tanta terra creata est.

vſq; ād terminū loci. Nūq̄d habi x
ſ alijs exclusis. ſ ſpatioſe.

tabitis vos soli in medio terre? y
a ſ adhuc ſonantia. b ſ q̄ ſunt.

k In auribꝰ meis ſi hec dic dñs exēr
ſ. ſ. a ſ poſt captiuitatem.

l cituū. Niſi dom⁹ multe deſerte fu/ z
a ſ in qbus delectaminī.

erint grandes ꝛ pulchre et absq;
a ſ quaſi non requieſcet ira mea.
b ſ q̄ ſacrat⁹ nūerus est. c ſ. cxx. pedū in lōgū.
ſ alij inga. ꝛ. Jugera vbi ꝛ. iuga boū ogabant.
ſ aposiopelis.

m habitatore. Decē enī iūgera vine a
ſ alij barū. ſ nō plus. ſ ita baptizatur dominus.

arū faciēt lagunculā vnā: ꝛ trigin
a ſ chorus. ſ. q̄ hebraice gomer. ſ q̄ ſolebant multiplicari decrescent. ſ nimia ſterilitate.
b ſ Bel Ephi. qui est menſura aridorum.

ta mōdij sementis facient mōdi/ ſ studioſe.

n os tres. Ue qui cōſurgitis mane b

a Et fecit labruscas. i. opera inutilia ꝛ noxia ad idolatriā declinando. b Nūc ergo habitatores hierlm ꝛc. Hoc dicit indirecte ꝓpter cōſideratiōnē predictoꝝ beneficiorū. c Quid est qō vltra debui facere vinee mee. q. d. nihil defuit ex parte mea: q̄n deberet facere optima opa: ꝛ fecit peſſima.
d Et nunc oſtendā. Idic ꝓpter deſcribitur rectitudo diuini iudicij: qz ꝓpter ingratitudinē debet ꝓtēni: ꝛ in manu aduerſariorum dimitti. ideo ſubdit: e Auferā ſepes ei⁹. id est vez legis intellectū: nō qz deus inducat aliquē ad errorē ſeu falſum eſtimādum: ſed qz ſacerdotes ꝛ legiſperiti declinauerūt ad vitia: ꝓpter qō deus iuſte retraxit ab eis lumen ſue gr̄e: ꝛ ſic ex ſua defectibilitate ceciderūt in errorū cecitatē. f Et erit i direptionē: qz demones ex hoc habuerūt ſupeos potestatē diripiēdo ſpūalia bona: et diſpoſitiones ad ipa. ſ. bona. g Diruā macerią ei⁹. ſ. meā ꝓtectionē ꝛ angelicaz cuſtodiam ſubtrahēdo. h Et erit i conculcationē. i. in depreſſionē ab aduerſarijs: ꝛ marie a babylonijs q̄ terrā deſtruxerūt: ꝛ ꝓpter partim occiderūt: ꝛ partim captiuauerūt. i Et ponā eā deſer. a ꝓtectiōe mea. k Nō putabit. qz ad vba ꝓphe ꝛ noluerūt ſe corrigere auferēdo mala vite ſue. l Et nō fodiet. qz foſſoꝝ diuini timoris nō fuerūt retracti ab iniq̄tatib⁹ ſuis. m Et aſcēdent ſu. eā ve. ꝛ ſpine. i. calamitates pūgētes ꝛ miſerie. ꝛ qz ad ſram ꝓpter ducto in captiuitatē vepres et ſpine creuerāt in terra ꝓ defectu culture.
n Et nūbib⁹ man. ꝛc. qz in terra illa ſecta est ſiccitas magna. o Uinea dñi ꝛc. in hoc oſtendit qꝫ parabola ꝓdicta intelligit de pꝛo iſrl: ꝛ ſic est expoſita. p Et viri iuda ger. de. hoc potiſſime dr ꝓpter qō q̄ erat de tribu illa ex carnē naſcitur⁹. q Et expectaui vt faceret iudiciū. iuſtā ſniam. ꝓferendo: qō ptinet ad iudices quoꝝ est iudicare. r Et ecce iniquitas. i. iuſticie ineq̄litas: qz puerrebant iudicia in fauorem partis: ꝛ ꝓpter munera. s Et iuſticiaz. i. opera iuſticie in populo cōmuni vinēdo iuſte ad inuicē. t Et ecce clamor. de iniurijs vnius cōtra alterum. v Ue qui cōiungitis. Hic ꝓſequēter arguitur populi multiplex culpa: ꝛ primo ꝓpheta arguit culpaz cōminat penā cōiunctim. ſcdo ꝓſequit penā ſeparatim. ibi: Ideo irat⁹ est. Prima in tres: qz ꝑmo arguit populuz de cupiditate. ſecūdo de carnalitate. ibi: Ue q̄ cōſurgitis. tertio de ſupbie vanitate. ibi: Ue qui trahitis: ꝛ in qualibet parte cōminatur penam. Circa primum dicit: Ue qui cōiungitis ꝛc. Judei enī ſemp fuerūt ad auaritiā ꝓni: et ideo in illo populo multi ꝓ potentiā auferebant poſſeſſiones alioꝝ: ꝛ aliqui ꝓ fraudulentias. x Nunquid habitabitis ꝛc. q. d. videmini hoc querere: ꝛ tamen terra fuit data a deo filijs israel cōmuniter ꝓ habitatione pauperū ſicuti et diuitum. ꝛ ſubditur cōminatio pene. cum dicitur: y In auribus me. ſunt ꝛc. qz ex au diuit iniuſte oppꝛſos ad vindicandū. ideo ſubdit: clamoꝝ in iuſte oppreſſoruz. z Niſi do. mul. de. fu. gran. ꝛc. i. ſicut fuerant male acquiſite: ꝛ hoc impletū est qñ ꝓs duct⁹ fuit captiuus.
a Decē enī iugera vineę faciēt ꝛc. i. ſicut vinee: ꝛ agri fuerūt male acq̄ſiti: ita efficientur ſteriles in penā. Est aūt iugerū ſpatium terre quod par boum in die arare cōſueuit.
b Ue qui conſurgitis. Hic conſequenter arguit populum de carnalitate dicens: Ue qui conſurgitis mane ꝛc. Sic enim ſolent facere illi qui fuerunt ebrij precedēti veſpere: eo qꝫ in mane ſunt ſitibundi.

Ad ebrietatē

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Rostris quoq; prelati hec dicūtur qui de mane bibunt vsq; ad vesperā: qui delitijs occupati ex creaturis nō intelligūt creatorē: nec cōsiderāt opa ei⁹.

Pā.32. Unde: Verbo dñi celi firmati sunt. Ue qui consurgitis mane ad ebrie.rc. Omnis pturbatio anie ebrietas; est: que concipitur de vino furoris draconū ⁊ veneno aspidum. Hoc multi bibūt de mane vsq; ad vesperā.i.ab adolescētia vsq; ad senectutē. Alij hora tertia:sexta:nona:vel vndecima suscitātur a conuiuio.et

Lohec.1.b dicit eis: Expergiscimini q ebrij estis a vino:super hoc vinū pluit sulphur ⁊ ignis a domino: quicūq; ergo ex eo bibunt comburentur.

Luc.1.b Unde: Vinum ⁊ sicerā non bibetis:quādo ingredimini in tabernaculum. Requirūt citharam ⁊ psalterium: cuius repertor tubal de stirpe Cain. Hec musica instrumenta rex babylonius habuit q̄b⁹ populi ꝓstrati in terrā:adorabāt statuā auream. Infelicissimi aūt sūt: q̄ vsq; ad senectutez gula et ebrietate ⁊ diuīs voluptatibus occupati:non intelligūt in se opa dñi.

Moralit a ¶ Propterea rc. Mora. Quicquid de populo iudeorum diximus:ad eos q̄ de latijs seculi occupātur:referamus. Qui nō respiciētes opera dei:in peccatū ducūtur captiui:nec habent scientiam dei:⁊ pereuntes fame ⁊ siti operū:⁊ virtutū detrahūtur in gehēnam in ꝑpetuum cruciandi:ꝓ potētia et superbia miserabiliter humiliati. b Et pascent a.rc. Juxta historiā idē est q̄ supra regionē vestraz alieni deuorant coā vobis.

Matt.11.g c Aduene. Auferet a vobis regnū dei ⁊ d.g.f.c.

d Ue qui trahitis. Hec ad ꝓncipes iudeorū q̄ vaticinia ꝓphetarū negligētes pecca-

† 11.q.3.c. ve q̄ dicit. tis peccata annectebāt.

Ue qui trahitis. Dicūtur ℟ ad principes iudeorū: qui sepe ad penitentiam vocati vsq; hodie pseuerāt in blasphemijs:⁊ ter per singulos dies in omibus synagogis: sub nomine naçareoꝝ anathematiçant vocabulū christianorū. e In funiculis va. In quibus erāt quibus

Nu.19.a dixit dñs: Exite. Vacca q̄z rufa nec iugū traxit nec funiculis fuit alligata. Uchi-

2.Re.17.c tophel q̄z ⁊ iudas:quoꝝ alter dauid:alter xp̄m prodidit:lōgo fune trahēres peccata suspēdio periere:tā q̄z

Mat.26.c malū ꝓscientie possent pñti morte finire:putātes post mortē nihil esse. Funes peccatoꝝ circūplexi sunt me. Et funiꝫ⁹ peccatoruꝫ suoꝝ quisq; ꝓstringit. Et merito iniq̄tas in funiculis vanitatis trahit:q̄z pctā pctis cōnectunt ⁊ inania sunt: vt fila araneaꝝ. Sed si exire voluerimꝰ: tanq̄ solidissimis vinculis tenemur.

¶ Ue q̄ di.

a Ad ebrietatem sectandā.sicut die p̄cedenti.ideo subditur: b Et potandū rc.⁊ qz ex tali potatiōe calefit caro:⁊ inducit ad luxuriā et ad alia mala.s.ad rixas ⁊ ad homicidia ⁊ cōsilia.iō subdit: c Ut vino estuetis.⁊ potest teneri hic li vt vno modo casualiter:q̄ntū ad illos q̄ sic vacabāt potationi:vt ad mala sequentia essent magis apti ⁊ ꝓni.alio modo ꝓsecutiue:qz talia mala nata sunt sequi ex ebrietate:etiā si inebrians se inebriare non intendat. d Citbara ⁊ lyra rc.ad excitandū luxuriam ꝑ dissolutionē. e Et vinum.s.forte ⁊ electrum. f Et opus dñi nō respicitis. nihil agendo ad eius bonorē siue obsequiū: cum tamē ab eo habearis abundantiā temporaliū.

g Nec opera manuū eius considerastis.s.iliter puniuit acriter vitium carnalitatis ꝓpter ipsum mundū diluuio submergendo. Hen. vij.⁊ quinq; ciuitates igne et sulphure succendendo. Hen. xix. Consequēter subditur pena. cum dicitur: h Propterea captiuus ductus est populus meus.id est ducēt. Esaias enim loquebatur de futuro ꝑ modū ꝓteriti:ꝓpter certitudinem euentus. i Quia non habuit scientiaz. applicando ingeniū suum ad diuinū obsequiuz: ⁊ ad iudicia sua considerandū in punitione carnalitatum:vt dictū est. k Et nobiles eius interierunt fame rc.quia in obsidione ciuitat⁹ sub sedechia defecerūt omnino victualia:vt habetur iij.Reg⁹.xxv. l Propterea dilatauit infernus rc.i.capacitatez suā:⁊ est locutio metaphorica:quia infernus ñ habet animā ꝓprie loquēdo. Accipitur autem infernus in scriptura duplicit̄er. Uno modo pro fossa vbi ponunt mortuorum cadauera. Alio modo pro loco vbi descendunt anime damnatorū ad purgandū:⁊ generaliter illorū qui nō admittūtur statim ad gloriā:⁊ quia tunc nullus ad eam admittebat q̄ntumcūq; iustus.ideo tūc omēs mortui quātū ad animas ad infernū descēderūt:⁊ corpora eorum partim fuerūt sepulta:⁊ partim in fossatis ꝓiecta ⁊ putrefacta:et sic infernus vtroq; modo hic accipitur. Cetera patēt vsq; ibi: m Et incuruabitur homo rc.i.deiciet̄ totaliter a sua superbia. n Et exaltabit dñs exercitum in iudicio.i.ꝑ hoc q̄ iudicium predictum faciet de peccatoribus manifestabitur celsitudo ipius. o Et pascētur agni.i.comedent agni filiorū israel ab hostib⁹:vt ponunt doctores nostri. p Et deserta in vbertatem versa aduene comedēt.i.hostes.s.quia nō solū comederūt babylonij alia iudeorū:sed etiā terrenascētia. Ra.Sa.ad contrarium sensum exponit istā litterā sic: Et pascētur agni.i.iusti:qz filij israel ducti in babylonez habebāt victum sufficientē ſm ordinē suū.i.ſm sui status decētiam.hoc de Daniele ꝓz ⁊ socijs eius: Dañ.j. ⁊ de Joachin rege.iiij. Regl.vltl. Et idem est dicēdū de alijs iustis saltē ꝑ maiorē parte. Et deserta in pinguedinē versa.i. domos peccatorū pinguib⁹ plenas. Aduene comedēt: id est iusti de israel inter gentiles:vt aduene habitātes. Sed melius videt intelligi de filijs israel reuersis de captiuitate babylonica. vt sit sensus:Deserta in pinguedinē versa.i. fructus terre israel:q̄ fuit deserta tpe captiuitatis: qz māsit inculta:⁊ ideo q̄n incepit coli a reuertētibus de captiuitate ꝓmlt fruct⁹ vberiores et meliores. Aduene comedēt.i.filij isrl de captiuitate reūsi q̄ fuerāt aduenę babylone. q Ue q̄ trahit. iniq̄tatē. Idē ꝓter ꝓba arguit ꝓpm de peccato iudee q̄ trahit dolem ad alia peccata:ſm q̄ dr Eccl.r. Initium oīs peccati superbia. Et hoc est q̄d dr:Ue q̄ trahitis iniquitatē:vnde subditur aggregādo eam. r In funiculis vanitat⁹.i. superbie que est occasio oīm aliorꝝ peccatorꝝ:vt dictū est.

s Et quasi vinculū plaustri peccatū.i. ꝓcēdēdo vlterius ad pctā grauiora. Uinculū enim plaustri est grossius q̄z funiculus:⁊ sic per hanc similitudinem designatur q̄ superbia primo est occasio peccatorum minorum:⁊ postea maiorum:et sic erat in populo regni iude: intantū q̄ inciderat in errorem circa diuinam prouidentiam:tenēdo q̄ deus nō haberet prouidentiam de istis inferioribus:nec per consequēs inferre: ꝓter ea que

a Ue qui dicitis rc. hoc specialiter contra iudeos qui barrabā elegerunt:ebrietatem condēnauerunt. Generaliter ad omnes qui iniustum iustificant:iustum ꝺemnāt.

Malū.tenebras amarū in sili significatiōe:⁊ figura ponuntur. In barraba diabolū intelligim⁹.de quo: Libe-

Deu.6.b Allego. ra nos a malo Allego. Ue qui dicitis rc. Omnia dogmata veritati cōtraria amara sunt: veritas dulcis. Cauendū ergo ne ꝑ veritatem sequamur mendacium: ꝑ lucē tenebras. Iste vie videnť recte:⁊ nouissima eoꝝ in inferno ē.

Eccle.7.c Justus est qui perit ī iusticia sua. cui dicit: Ne sis nimis iust⁹. Un-

Deu.5.b de: Non declinabis ad dexteraz neq; ad sinistrā. Difficile aūt vitamus hoc maledictū:cuꝝ ⁊ male adulemur ꝓpter potentiā:et bonos despiciamus ꝓpter inopiaz. Unde aquila significanti⁹:Ue q̄ dicitis malo:bon⁹ es:⁊ bono:malus es. Scribe quoq; ⁊ pharisei verba saluatoris non recipiētes: sed traditiones hominum ⁊ fabulas anules:fecerunt bonū malum:⁊ malum bonum.

b Ue qui sapiētes estis. Despecta dei sapientia: de vestra apud vos extollimini. Sapientia enim est diuinarum humanarumq; cognitio rerū. Prudētia tm̄ humanarum ſm stoicos. hec cōtra scribas et pharisęos qui habent claue scientie:nec intrant ad christum:nec permittunt intrare.

Allego. c Ad bibendū vinū rc. Allegorice. Uinum quodlibet vitiū. Ipsi enim ebrij inebriant populos vt bachantes contra domi-

Judi.13.a num clamarent. Sacerdotes ingressuri in tabernaculū non debent vinum bibere ⁊ siceraz :nec naçaret: quibus nec vua passa: nec acetū ex vino datur. Unde in

Pro.13.a Prouer. Moli vinū dare regib⁹: ne sęz obliuiscant sapientiā:ne q̄ plus possunt ceteris vitijs :⁊ ira precipue subiectis nocant. Miscet autem siceram q̄ cum ebrietate plenus sit: vmbraz quasdā ⁊ imagines virtutū mentitur.

d Ebrietatem. vinum continet vnum vitium. Ebrietas que bzaice sicera : significat omnia q̄ statum mentis euertunt. Ex abundantia panis et vini peccatū sodomorum creuit. e Qui iustificatis rc. Supradictū est. qz prouis attulerunt spinas : ⁊ fenū ⁊ ligna et stipulas: ⁊ vepres arsuros:quia non tm̄ ista fecerunt: ſ et legem abiecerunt :et eloquiuz dei blasphemauerūt. Ue quib⁹?:

Is.2.a f De sion egredietur lex:et verbuz domini de hierusalem.

f Radix eorum. Prauа cogitatio ex qua procedit op⁹ tanq̄ germē. Unde aplus :Ne qua radix amaritudinis sursum germinās rc. g Ideo iratus. Notandum q̄ non exprobrat idolatrias vel cetera peccata:sed q̄ abiecerunt legem euangelij:et blasphemauerunt legē domini. Qui iratus fuerat contra ꝓncipes et potentes qui sapientes sunt sibi:et munera sequētes:quos de-

Sep.6.a uorauit lingua ignis:vt potentes potenter tormenta patiuntur. Iratus est.non q̄ humanis subiaceat passionibus:sed qui delinquimus nisi dominum trascentē au-

¶ dierim⁹

a Ue vobis. b ſ ne putetis irā dei venturā: sed ꝓpheras frustra minari.

Qui dicitis:festinēt et cito veni a b
a ſ captiuitas quā ꝓdicatis vos ꝓphete.
b ſ si verum sit.

at opus ei⁹ vt videam⁹:⁊ appro
ſ qō vos soli cōplami . b ſ sctificantis.

piet et veniat cōsiliū sancti isrl: c
a ſ qui modo nō credim⁹. b ſ consilii. c ſ mortificār alias q̄ morīunť:et vmificār q̄ nō viuūr.
d ſ christū q̄ diligit:ego sū pastor bon⁹. ſ iustū

a et sciem⁹ illud. Ue qui dicit̄ bo- c d e f
a ſ diabolū. ſ iniustū. ſ barrabā .

num malum:⁊ malum bonum : g
a ſ diabolū qui est nox et tenebre:et transfigurat se in angelū luc. vñ :Que societas lucis ad tenebras. b ſ xp̄m: Ego sū lux mūdi.

ponentes tenebras lucem:⁊ lu- g h i k l m n o
a ſ falsitatem.

cem tenebras. Ponentes ama- p q
a ſ veritatem .

rum in dulce:⁊ dulce i amarum . r
a ſ superbi cordis .

b Ue qui sapiētes estis in oculis p q
ſ nolite esse prudentes apud vosmetipsos .

vestris:et coram vobismetipsis r
a ſ vnde supra: Ue qui consurgitis mane ad sectādā ebrietatē b ſ poꝛētior iudicat̄ magis ebrio.

prudentes. Ue q̄ potentes estis s
a ſ draconis. b ſ in ℟ fortitudinē vīaz iactant.

c ad bibendum vinū:⁊ viri fo- t
ſ quod iuste ei iudicaretur .

d rtes ad miscendam ebrietatem.
a ſ iustitiā habere dicitis. b ſ non causā pen; sanctes:sed munera.

e †Qui iustificatis impiuz ꝑ mū- t †Pro.17.c
ſ

neribus:et iustitiam iusti auferet u
a ſ ꝓpter predictas iniquitates .

tis ab eo. Propter hoc sicut de- v
ſ lingua.

uorat stipulā flāma ignis :⁊ ea- x
f loꝛ flammę exurit:sic radix eoꝝ y
a ſ ignis eterni. b ſ opus malū.

quasi faūlla erit:et germen eoꝝ y
ſ non sic impij non sic:sed tanq̄ puluis q̄ .rc.
ſ et meritо.

vt puluis ascendet. Abiecerūt z a
a ſ nouam.s.euangelū.

enim legem domini exercituuz : b c
ſ ideo. a ſ samaritanus es tu et demo.habes.

et eloquiū sancti israel blāsphe- b c
a ſ ꝓter peccata principum. b ſ vindicta
ſ Domie ne in furore tuo arguas me. et Miserere mias. Corripe nos dñe in iudicio et nō in furore

g mauerūt . Idēo iratus est furor d
a ſ anre in patribus. ſ iacob funiculꝰ hereditatis eius b ſ percussurus.

domi in pōpulū suū : ⁊ extendit e

paratim.Et primo penam que precessit captiuitatē babylonis.Secundo penam huius captiuitatis.ibi: In his omnibus. Circa p mū dicitur: Ideo iratus est furor domini :propter peccata predicta in populum suum:id est contra regnum iude vbi erat templū domini. e Et extendit manum suam super eum.multipliciter affligendo populū:⁊ principes per geges assyrioꝝ ⁊ babylonis ante captiuitatē babylonicā:vt ꝓz.iiij. Reg.⁊.ij. Paral.

c Et p.

Universidad de Deusto
Biblioteca

dierimus nō timem⁹. Ān pēitētia dei ad patientiā te adducit.
Ro.2.b Tu aūt ſm duriciā tuā.t.t.irā in die ire.
Ps.6 s. a Et pcussit tē. Futura dicit quasi preterita: pbetali certitudine. Ān: Dederūt in escam meā fel: ⁊ in si.tē. b Et sibilabit tē. Hebrei būc locū de babyloniis intelligūt: nos aūt ꝺ sequētiā attēdētes romanos intelligim⁹ q̄ in finib⁹ terre cō morant. Ān italia eo ꝙ ibi hesper⁹ occidat: olim dicta est hesperia. Si enim de babyloniis sermo esset: pbetali cō suetudine dixisset: vocabo cū qui ē ab aquilone: vel aperti⁹ babylonios assyrios⁊ demōstrasset. c Aſpiciem⁹. nō ausi respicere celū: cui⁹ habitatorē deū offendim⁹. ℣ In an.

Nico.de lyra

a Et percussit eū. ſ. populū. b Et cōturbati sūt mōtes. i. principes. nam ⁊ manasses rex iuda tūc fuit capt⁹ ⁊ cathenatus ductus extra terrā suā p regē assyrioꝝ: vt habet .ij. Paral. xxxiij. Et similiter ioathan filij⁹ ocie p regē egypti .iiij. Reg. xxiij. Et facta sūt morticina coꝝ tē. qz iechonias rex iuda fuit occisus: ⁊ cadauer eius extra muros hierūm ꝓiectum: sicut dixerat Iere. de eo. xxij. ca. Sepultura asini sepelief: ⁊ ita fuit de plurib⁹ alijs.
c In bis omnib⁹. Hic nōn describit pena babylonice captiuitatis. cū dicitur: In bis omnib⁹. i. ex penis p̄dictis a deo illatis. d Nō est auersus furor eius: qz ex penis illis popul⁹ non fuit emēdatus: sed magis obstinat⁹ in malo: vt patet ex .iij. Reg. ⁊ .ij. Paralip. ideo subditur: Sed adhuc man⁹ eius extenta. ad puniendū pplm obstinatū nē per exercitū regis babylonis. ideo subditur: e Et elevabit. i. faciet eleuari. f Signū. i. vexillū. ad congregationē bellatorū. g In nationib⁹ pcul: quia ex longinquis partib⁹ venit ille exercitus contra hierusalē.
h Et sibilabit ad eū de finibus terre. id est faciet eū venire. i Et ecce festinus velociter vēiet: qz ille exercit⁹ q̄nis fuerit valde magnus: tamē fuit in breui tpe cōgregatus: ⁊ cito venit ad hierūm: qz nō fuit impedimentū in via quod declarat consequenter. dicens: k Non est deficiens neq̄ laborās in eo. Ex tāta enī voluntate veniebāt cōtra hierusalem: ꝙ quasi non sentiebāt laborē: ⁊ sic tollit impedimentū lassitudinis. l Non dormitabit neq̄ dormiet. i. cū magna sollicitudie festinationis venient: ⁊ sic tollit impedimētū pigricie. m Neq̄ soluet cingulū renū eius tē. ⁊ sic tollit impedimētum quod aliquando prouenit in exercitu ex dissipatione armoꝝ ad sustinendū. Similiter et impedimentū armorū ad inuadendū. cuj⁹ subditur: Sagitte ei⁹ acute tē. Similiter tollitur impedimētum quod aliquando ꝓuenit ex defectu equoꝝ. cum dicitur: Ungule equorum eius vt silex. quasi diceret: in via non ledentur: q̄uis cū festinatione veniant. n Et rote eius. i. currus ei⁹ in quibus pugnabant antiquitus.
o Quasi impetus tempestatis. id est terribiles ad modū tēpestatis: cui non potest resisti humana virtute. p Rugitus eius tē. quasi diceret: nō flectet misericordia. vndet rex babylōis filios sedechie regis occidi fecit in eius oculis: et postea oculos eius eruit: ⁊ nobiles de regno inde captos occidit. iiij. Reg. vl. Sedechiā aūt ejusculatū ductū ligatū in babylonē: ⁊ populū terre captiuū. vnde subdit:
q Et frender. per iracundiā. r Et tenebit prēdā tē. quia nec a deo nec ab homine fuerunt de manibus eius saluati.
s Et sonabit sup eū in die illa sicut sonitus maris: qz in tanta destructione fuit magnus clamor ⁊ terribilis. tam ex parte babyloniorū se ad cedem populi exhortantiū: q̄m ex parte morientium ⁊ aljorum in captiuitatem ductorum. ideo subditur:
t Aſpiciemus i terrā. pre cōfusiōe nō potentes oculos sursum leuare: et associat se prophera cum eis: eo ꝙ erat ps illius populi: cuius mortuus fuerit diu ante istam captiuitatem: scilicet tēpore manasse regis: vt dictū est. s. ca. j.
v Et lux obtenebrata est in caligine eius. quia tribulatio illius captiuitatis fuit tanta ⁊ tota gloria que fuerat in populo israel videbatur simpliciter extincta.

a ſ filiū: brachiū dñi cui reuelatū ē. ⁊ alibi: Manus dñi regit me b ſ pplm.

a manūm suam super eum ⁊ percussit eum: et conturbati sunt montes: et facta sūt morticina eorum quasi stercus in medio platearum. †In his omnibus non est auersus furor eius: sed adhuc manus eius extenta†Et elevabit signum in nationes procul: et sibilabit ad eum de finibus terre: ⁊ ecce festinus velociter. Non est deficiens: non dormiet: non soluet cingulum renum eius: neq̄ rumpetur corrigia calciamenti eius. Sagitte eius acute: ⁊ omnes arcus eius extenti. Ungule equorum eius vt silex: et rote eius quasi impetus tempestatis. Rugitus eius vt leonis: rugiet vt catuli leonum. Et frendet et tenebit prēdā ⁊ ām-plexabitur: ⁊ non erit qui eruat. Et sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris. Aspiciemus in terram: et ecce tenebre tribulatio nis: et lux obtenebrata est in caligine eius.

a ſ plm. ſ inde. ſ hyperbolice p̄ magnitudie malorum.
b ſ prostrata a romanis.
c ſ quia illi nō sunt cōuersi
d ſ potentia percutiendi.
e ſ ranē adhuc percussura. b ſ qz eloquiū dñi blasphemauerunt. ſ vocatiōis quo cōgregabit romanos cōtra iudeos. c ſ romanorum
f ſ inspirabit. ſ hoc est signum. ſ congregandum romanum exercitum.
g ſ spei quā in dño habuim⁹. b ſ tribulatiōis.
a ſ qualiras armoꝝ describitur.
a ſ non remissi.
b ſ curruum.
a ſ infangabiles.
a ſ metaphora: nō tā ad pugnādū q̄m ad prēdādum ⁊ devorandum sicut leo venit.
a ſ iudeos et sua. b ſ cupide
a ſ strepitus victorum.
a ſ tunc. ſ cōpatiendo adiungit se ppō suo pphera. ſ qui modo superbi.
a ſ desperatio.

Esaie La. V

Moraliter.

Cantabo dilecto tē. Hic arguit ecclesie malicia sub vinee parabola. cū dicit: Cantabo dilecto. id ē p christo qui dilect⁹ in canticis nominatur. Canticū. scz lugubre de ecclie sterilitate. Patruel mei. id est christi: qui est naturalis filij⁹ dei patris. Vinee sue. id est de vinea sua que est ecclesia. ⁊ subdit cārici formā cū dicit: Vinea facta ē dilecto. id ē christo. In cornu filio olei. id est in charitate et pietate potenti: sicut dicitur Act. iiij. Multitudinis credentium erat cor vnū ⁊ anima vna. Et sepiuit eam. custodia angelica. vnde ecclesia primitiua ante subuersionē indee p romanos angelico monitu transijt in regnū agrippe ⁊ ibi fuit saluata. Et lapides elegit ex ea. id est malos amonit. i. ananiam ⁊ saphyram: vt habetur Act. v. ⁊ alios similes. Et edificauit turrim in medio eius. id est euangeliū et doctrinā apostolorum: q̄ sunt turris contra insultus hereticoꝝ. Et torcular extruxit in ea. id est cōstantiam martyrū: ꝓpter quā expressus est sanguis eorum. Et expectauit vt faceret vuas. id est opera bona p imitationē p̄dictorū. Et fec labrusca. Jnam multi qui sūt de ecclesia numero: sed nō merito carent fructib⁹ bonoꝝ operū. Hunc ergo habitatores hierusalem. id est vos angeli ⁊ sancti qui habitatis in hierusalem superiori. Judicate inter me ⁊ vineam meam. Jangeli namq̄ et sancti iudicāt cū deo de agēdis i mūdo: sicut dicit Daniells. iiij. In sententia vigilū decretū est et sermo sctōrū. Quid est quod vltra debui facē vinee mee tē. Jq. d. nihil omisi de pertinentibus ad eius fructificationē: sed ipsa defecit p seipsam: Osee. xiij. Perditio tua ex te israel: tā tūmodo ex me auxiliū tuū. ⁊ subditur punitio cum dicitur: Auferam sepem eius. id est angelorum custodiā: qui aliquādo ab hac custodia se retrahūt diuino iudicio ꝓpter hominū malicia. Unde i persona coꝝ dicit Hiere. lj. Curauimus babylonē ⁊ nō est sanata: delinquamus eam. Et erit in direptionē. ꝑ demones ⁊ malos homines. Diruam maceriā eius. id est dirui permittam virtutū clausurā.
Et erit in conculcationē scz demonū ⁊ infidelium.
Non putabitur. falce correctionis. Et non fodiet. fossōo diuini timoris. Et ascendēt sup eam vepres ⁊ spine. scz multiplicia peccatoꝝ. Et nubibus mandabo ne pluāt super eam imbrē. subtrahendo fructiferā doctrinaz quod iā ꝓ magna parte factum est: qz multi doctores catholici ⁊ p̄dicatores. deo ꝙmittente ⁊ diabolo ꝓcurāte: magis studēt curiositati

† Jo.c. et.19.g

† Jn.d

Moraliter Esaie La. VI

ostati q̄ vtilitati. Ue qui cōiungitis. Hic arguunt aliqua mala in speciali et primo mala cupiditas possessionū ⁊ domoꝝ. ē dicit: Ue qui cōiungitis domū ad domū tē. qd̄ frequenter cōtingit in christianis ꝓcipibus ꝑlatis ⁊ religiosis. ⁊ subdit debita pena cū dicit: Nisi domus multe fuerint deserte tē. Hoc enī videmus frequēter accidē ꝙ edificia magna inique cōstructa ꝓter ruinā sūt derelicta: ⁊ possessiones magne deserte. Ue qui cōsurgitis. Hic arguit vitiū carnalitatis ⁊ inepte letitie: ⁊ patet sentētia. ⁊ subdit pena cū dicit:
Propterea ductus est pplus me⁹ cap. dicit enī q̄ ante captionē achon talia vitia vigebāt ibi ⁊ in alijs locis plurib⁹ captis a saracenis. Quia nō habuit scientiā. scz practicam bene operādi. Et nobiles eius interierunt fame. jn carceribus recluſi. Et multitudo eius siti exaruit. ꝓter labores magnos ⁊ duros a saracenis sibi impositos. Propterea dilatauit infernus animā suā. hoc dicit ad significandū dānatoꝝ multitudinē: Mar. vij. Lata est porta ⁊ spaciosa via q̄ ducit ad pditionē: ⁊ multi sūt q̄ intrāt p eā. Et qz sicut malis puniūt: ita iusti p̄miant. ideo subdit: Et pascent agni j. i. nocentes in pascua celesti. Jurra ordinē suū. id est ſm qualitatē meritoꝝ. Et deserta in vber. ver. tē. id est scripturaz veteris testamēti a iudeis q̄tū ad intellectū sanū desertā. gentiles comedēt ꝙ spūalē intelligentiā. Cōsequēter arguit sup bia malo⁹ christianoꝝ. cū dicit: Ue qui trahitis iniquitatē in funiculis vanitatis. Superbia nāq̄ trahit post se multa pec-

Glo.or.

La. VI
a In anno tē. Ocias ipe ē azarias: qui cū temere sacrificiū offerret lepra pcussus est. Eo regnāte p̄dicta visa sūt quo mortuo Esaias vidit dñm sedentē super solium excelsum.
Moralit. Moralit. Dū enim rex leprosus. i. diabolus regnat in nobis: nec dñm in sua potestate videre: nec mysteria trinitatis possumus agnoscere: sic filij israel mortuo pharaōe ad dñm potuerūt clamare: ecechiel mortuo phacea pessimo ꝓncipe cadēs in facie excelsa voce clamat ad dñm: Rex Ozias. Rex scz leprosus q̄ sacerdotiū vsurpauit. b Vidi dñm. Christū. vñ Joh. Hec dixit Esaias q̄n vidit gliam ei⁹. Et paul⁹ actib⁹ apl̄oꝝ bene locutus est spūssanctus: ꝓter cōsortiū maiestatis Deū nemo vidit vnq̄. s. oculis carnis: pōt aūt q̄s eū videre oculis cordis: sicut vidit Esaias: Beati mundo corde: qui ipi deū videbūt. Ut certe nō in natura sua: sed in subiecta creatura videbatur a ꝓphetis. c Sup solium. Qui videt dñm regnantē i celestib⁹ virtutib⁹: videt eū sup solium excelsum et eleuatū q̄ sūt throni ⁊ dñationes tē. Moralit. Daniel vidit dñz sedētē ꝙ nō sup thronū excelsū: ⁊ alibi dicit: Sedebo ⁊ iudicabo pplm in valle iosaphat. Qui peccatoꝝ est videre um sedentem in valle iosaphat. i. iudicij. Justus vt Esaias sup thronū ex. Dū cōsideras quō humana dispensat: ⁊ pro nostra salute descendit ad terras: vides humilem ⁊ primū terre thronum eius.
d Dom⁹ a maiestate eius. Superna ecclesia plene cognoscit maiestatē eius: id ē quant⁹ ipse est ꝙ non facit ea que deo ssū.

Jer. 1. Esaie. 6.

a ſ erat liber Hieronymi de hac visione.
a In anno quo mortuus est rex Ozias. La. VI
a ſ regnū peri. b ſ sub quo pcedentia fuit visa.
a ſ regnāte filio ioathan q̄ fecit rectū in conspectu dñi. b ſ filij. c ſ quasi regnante. d ſ habitu regnantis.
b Vidi dominum sedentē sup solium excelsum et eleuatum: et
a ſ angelos i quib⁹ sedet et p q̄s sua iudicia decernit. b ſ nō modo in hominibus regnārem.
c plena erat domus a maiestate eius: et ea que sub ipso erant
a ſ agmia āgelorū vl mirabilia. b ſ inferiora deo

Nico.de lyra

a In anno tē. Hic cōsequēter Esaias confirmat dictum suū. Nā posset aliquis dicere q̄ verbū eius non esset autenticū: eo ꝙ p̄dicta nō dixisset spūsancto: ꝓter q̄d in hoc ca. ostendit se locutū fuisse spū diuino Et diuiditur in duas ptes: qz primo ponit diuina apparitio. scdo Esaie legatio. ibi: Et dixi. Ad intelligentiā p̄mepti sciendū ꝙ Esaias visiōe imaginaria vidit dñm i specie cuiusdam magni viri sedentis: cuius sedile erat in celo: ⁊ scabellū pedū eius in tēplo: ſm q̄d dz. j. Reg. vj. Celum mihi sedes est: et terra scabellū pedū meoꝝ: ⁊ duos angelos stantes in vtroq̄ latere eius: ⁊ intellexit significatione visionis: aliter nō esset visio ꝓphetica: sicut pharao q̄ vidit spicas: Hen. xlj. ⁊ balthasar q̄ vidit manū scribentē in pariete: Dan. v. Visione imaginaria: ille dormiēs: iste vigilās: neuter tū fuit ꝓpheta: sed Joseph ⁊ Daniel q̄ visiones intellexerūt. vnde dicit Danielis. x. Intelligentia opus est in visione: sicut diffusius dictū fuit in ꝓcipio libri psalmoꝝ: vbi dictū fuit de modis ⁊ gradibus ꝓphetie tanq̄ preambulū ad omnes libros ꝓphetarū. Jgit circa istā visionē Esaie que fuit intellectualis ⁊ imaginaria. ꝓmo ponitur apparitio diuina. scdo angelica. ibi: Seraphin. Circa ꝓmū primo notatur tps. cum dicitur: In anno tē. fm q̄ dicit Ba. Sa. iste nō fuit ann⁹ mortis ocie regis accipiendo mortē ꝓ separatiōe anime a corpore: sed annus quo fuit a deo percussus lepra: eo ꝙ voluit sibi officiuz sacerdotale vsurpare: vt habetur. ij. Paral. xxvj. quia extunc mūdo reputatus fuit mortuus: qz extunc habitauit in domo sequestrata: ⁊ ioathan filius eius regebat palatiū: ⁊ iudicabat pplm terre: vt habetur. iiij. Reg. xij. ⁊ .ij. Paral. xxvj. Hunc aūt dicto Ba. Sa. cōsonat littera seqēs in hoc ca. vt videbit. Consequēter ponitur ipsa apparitio dei. cū dicit:
b Vidi dñm. fm Dionysiū. iij. ca. celestis hierarchie: angelus fuit: tamē dominus nominatur: eo ꝙ ad repsentandū ꝓsonā dñi apparebat: et in eius persona loquebatur: sicut ⁊ angelus loquens moysi in monte synai: dominus nominatur vt patet in Exo. in plurib⁹ locis. Qz aūt fuerit angelus habetur Act. vij. vbi dicitur de moyse: Hic est qui fuit in ecclia in solitudie cū angelo q̄ loquebat ei in mōte synai ⁊ cum patribus nostris: qz ꝓcepta decalogi dedit audiēre populo: vt habetur Exo. xx. c Sedentē. sedere aūt ꝓprie est iudicantis: illa aūt apparitio fiebat ad ꝓferendū sententiā contra ociā regē thurificare volentē de plenitudine: qz tūc lepra fuit pcussus: vt dictū ē. ⁊ contra populū de regno iude ō futuro: vt videbitur infra. ⁊ ideo illa apparitio fuit in effigie hominis sedentis: per illā etiā apparitionē in effigie hominis sedentis significabatur deus humanandus in persona filij: ⁊ hoc est quod dicitur Job. xij. vbi allegatur scriptura que ponit infra in hoc capitulo: Excreca coꝝ populi huius tē. Et subdit euāgelista: hec dixit Esaias quando vidit gloriā eius: ⁊ locutus est de eo: d Sup solium excelsū. hoc est supra expositum. e Et plena erat domus. i. templū a Salomone edificatū. ibi ei fiebat illa visio. f A maiestate eius. quia ab illa effigie videbatur fulgor mirabilis ꝓcedere. Sciendū ꝙ istud: Et plena erat domus eius a maiestate: nō est i hebreo nec in libris correctis.
g Et ea que sub ipso erant replebāt tēplū. In hebreo habet: Et oze eius replebatur tēplū. Et accipit hic oze ꝓ finibus vestimentoꝝ seu vestimenti sui. Illa enim effigies apparebat quasi induta ad honestatē: ⁊ finis vestimenti descendebat vsq̄ ad templi pauimentum: sicut cōmuniter fit de oris vestimentoꝝ hoim sedenti.

Universidad de Salamanca Biblioteca

¶ a ¶ Seraphin. Seraphin interp̃tatur incendiũ. De quo: Ignẽ ve/
Luc.12.f ni mittere in terrã ⁊c. Et nõne coꝛ nostrũ ardẽs erat in nobis cuꝫ
Ibi.24.c aperiret. Et eloquia dñi argentũ igne examinatũ. Est ergo saluta/
Ps.11. re incendiũ in sacris scripturis quibus peccata purgant. Ul initi/
um oꝛis: quod significat lingua hebrea: qua vet⁹ testamẽtũ scriptũ
est: Incẽdiũ ergo ⁊ initiũ oꝛis duo sũt tes/
tamenta que circa deũ stãt: ⁊ p ea cogno/
Allego. scitur. ¶ Allegoꝛice. Duo seraphi: duo sũt
testamenta inuicẽ aspiciẽtia se per omnia.
s. conuenientia: quib⁹ media tm̃ cognosci
mus. ¶ Origẽ. Vno seraphin dñs me⁹ le
sus ⁊ spiritussanctus. Me putes trinitatis
discindere naturã: sed nominũ seruanꝫ of
ficia: quod Hieronymus impiũ dicit.
¶ Quidam dicunt seraphin virtutes esse i
celo deo assistentes: ⁊ laudantes que i mi
nisteria mittunt̃: maxime ad eos qui pur/
gatione indigent: ⁊ ꝓter peccata aliqua
ex parte supplicijs. ¶ Hiero. Cherubin:
Multitudo scientie sup quos dñs in mo/
Ps.27. dũ aurige sedere ostendit. Unde: Qui se/
des sup cherubi m.c.e.b.⁊.m. Seraphin
autẽ ꝓter hunc locũ in scripturis canoni
cis me legisse nõ memini. Errãt ergo q̃ in
†Apo.4.c ꝓcibus solent scribere. Qui sedes super
cherubin ⁊ seraphin. b ¶ Stabãt. i. stãt
B assistentia deo: volant demõstrantia deũ:
nudãt quasi medietatẽ: nõ manifestant q̃
velata sunt: nõ velãt q̃ nota sũt. c ¶ Sex
Deu.27.a ale vni ⁊c. Hiero. Victoꝛinus. xij. apl̃os i
tellexit. Hos autẽ. xij. lapides altaris q̃s
ferrũ nõ tetigit. ⁊. xij. gẽmas in diadema/
te sacerdotis. ¶ Alas habere dicunt̃ an/
geli: quia in superioꝛibus cõmoꝛant: vl̃ p
pter velocitatẽ in omnia diffusum: sicut
⁊ venti alati dicuntur. d ¶ Duabus ve
labatur fa. Ante hec que fuerunt nescio: ex his que sũt: deũ intel/
†41.f ligo. Unde Esaias. Ꝓtoꝛa anuũciate mihi ⁊ nouissima que erũt:
⁊ dicã q̃ diij estis. ¶ Seraphin. i. predicta testamenta duabus aliis
suis doctrijs scꝛs sua que habet alas: quia leuat ad celũ. ⁊ duas: qꝛ
duo sũt testamẽta. Ul duas alas: qꝛ docẽt dilectionẽ dei ⁊ ꝓximi:
velabãt faciẽ dei. i. nihil docẽt quod ante mũdũ fuerit. Angeli q̃s
⁊ p̃dicatoꝛes nihil inde docẽt: similiter velant pedes.
e ¶ Velabant pedes. Quid post hunc mũdũ futurũ sit ignoꝛam⁹: ⁊
media tm̃ que. vj. diebus vel etatibus facta sunt vel fiunt cognosci
mus tm̃. ¶ Duabus velabant. quia de presenti tantũmodo notici
am habemus. ¶ Hiero. Hebreus meus longe alia via ingressus ẽ.
Ait enim nullũ prophetarũ extra Esaiam vidisse seraphin circa
deum stantia: ⁊ nec ipsa quidẽ seraphin alibi recitari. De hic ꝓfũ
mationis ⁊ captiuitatis hierl̃m: que sub Nabuchodonoso: facta
est: signũ esse ꝓmissũ. Ab oꝛia quippe sub quo prophetare oꝛsus
est vsq; ad sedecchiã qui extremus regnauit: et qui cecus in baby/
lonẽ ductus est: fuisse reges. xj. ⁊. xij. godoliã: quẽ cõstituerat rex
babylonis sup terrã: quez interfecit ismael filius nathanael inter
medias epulas reliquiarũ patrie parricida. Et bas esse. xij. alas ex
quib⁹ quattuoꝛ faciem velent: sicut in quibusdam exemplaribus i
uenit: quattuoꝛ velẽt: quattuoꝛ pedes cõtegãt. Ex his quippe duo
decim regibus quattuoꝛ iustos tm̃ fuisse ꝓstat. oꝛia: ioachan: ⁊ eꝛe
chiam: ⁊ iosiam: qui sublimes per singulas captiuitates glorifica
re audeant dñm: Scꝛs scꝛs scꝛs dñs deus sabaoth. Reliquos
vero propter peccata faciẽ velare ⁊ alios: qꝛ i captiuitate ducti sũt
pedũ velare vestigia. Supliminare vero sublatũ: ⁊ domũ impletã
fumo (sicut supra diximus) euersionẽ hierl̃m ⁊ incendiũ tẽpli expo
suit. Forcipem de qua altaris carbo cõprehẽsus est: ⁊ labia purga
ta. ꝓpriam Esaie asserit passionẽ: quia sub manasse interfectus est
⁊ tunc vere purgatus labijs dixit ad dñm: Ecce ego: mitte me.
f ¶ Et clamabant. non leuiter dicũt: sed salutarẽ omnib⁹ cõfessio/
nem clamoꝛe pronunciant: Sanctus sanctus sanct⁹: qꝛ ⁊ ipsa. s.
seraphin sancta: sanctius enim bis nihil est. Mirantur autẽ q̃ dei
filius tãtũ se humiliauerit ⁊ crucem subierit: ⁊ terrenis inotuerit.
g ¶ Sanct⁹ san. ⁊c. Mysteriũ trinitat̃. In vtroꝫ testamẽto trini/
tas p̃dicat dñs xp̃s. s. q̃ ꝑ ūnuoꝛ Ir̃aruꝫ est: qõ ꝓpie de deo ponit:
ioth: he: ioth: he. i. duo ia. q̃ duplicata ineffabile nomẽ dei faciũt.
Dat.6.b h ¶ Plena ẽ oĩs ter. ⁊ ipleb̃it cũ hoc ipleꝛi fuerit. Fiat volũtas
tua ⁊c. Adhuc volũtas patris in celo ẽ q̃ in terra nõdũ ipleta ẽ: vt
credaꝫ. s. in terra qõ nõdũ in oĩi terra habuit. Ꝓtio in oĩi terra
gloria dñi ꝓdicaꝫ: ⁊ postea tẽplũ fumo repleꝫ: qꝛ prius euãgeli
um toto oꝛbe ꝓdicatũ est: ⁊ tũc tẽplũ a romanis incensũ est post

¶ xlij. an.

a ¶ Seraphin. Hic consequẽter describitur apparitio an
gelica. cum dicitur: Seraphin stabant: sic enĩ apparebãt
tanq̃ parati ad ministradũ deo: ⁊ exequendum eius im/
perium. Sciendum tamen q̃ non erant de superioꝛi ordi
ne qui dicitur oꝛdo seraphin: sed erant de angelis q̃ mit/
tuntur in ministerium ad exterio/
ra. nominantur tamen seraphin ab
effectu ꝓpter purgationem labio
rum Esaie per incendium: sicut di
ctum est de alio angelo q̃ nomina/
batur dominus: eo q̃ loquebatur i
persona eius. b ¶ Super illud. i.
super templũ: vt dicũt expositoꝛes
nostri. tamen in hebꝛeo habet̃: De/
super ei: id est domino: qꝛ stabant
super templum parati ei obsequi. iõ
sic apparebant q̃ vnus erat ad de/
xteram dei: alius ad sinistram.
c ¶ Sex ale vni ⁊c. per alam contẽ/
platio designatur: vt dicit Hꝛego.
sup Ezechie. igitur per duas alas
superius erectas intelligitur contẽ
platio diuinoꝝ: que sũt supra na
turam angelicam per duas ꝓtecti
nas inferius ad cooperiendum coꝛ
pus: ⁊ pedes ipsoꝝ seraphin co/
gnitio eoꝝ que sunt inferioꝛa an
gelis designatur: ⁊ p duas medias
ad volandum ertẽas cognitio an/
gelice nature. ideo subditur:
d ¶ Duab⁹ velabant ⁊c. In hebꝛeo
habetur: Faciem suam: scilicet ipꝰ
rum seraphin fm̃ hebꝛeos: non q̃
essent extense ante faciem eoꝝ: ꝫ
super capita quasi transuersaliter:
⁊ sic velabant caput superius: ⁊ p
consequens faciem que est pars capitis. e ¶ Et duab⁹
velabant ⁊c. In hebꝛeo habetur: Pedes suos. id est ipso
rum seraphin: quia transuersaliter versus inferioꝛa ꝓten
debantur: ⁊ sic coꝛpoꝛa seraphin ⁊ pedes velabãt: ⁊ hoc
ad quandam decentiã ⁊ honestatẽ. Apparebat enim in fi
gura humana que honestioꝛ apparet opta q̃ nuda.
f ¶ Et duabus. s. alijs medijs. g ¶ Volabãt. ad designã
dum q̃ angeli semp̃ sunt parati ad diuina ascendere: ⁊ ad
inferioꝛa descendere fm̃ domini voluntatẽ. ideo volat⁹ i
medio loco disponitur quasi ad vtrũq; parat⁹. Et ad me/
lius capiendum posui hic figurã fm̃ intentionẽ hebꝛeoꝝ

h ¶ Et clamabant ⁊c. id est simul et concoꝛditer. vel quia
vn⁹ primo dicebat: et postea idẽ ali⁹ repetebat: sicut duo
choꝛi in ecclesia aliquando idem dicũt alternatim.
i ¶ Sanct⁹ scꝛs san. fm̃ hebꝛeos dicit ter sanct⁹: ad maio
rẽ diuiẽ sanctitatis exp̃ssionem: sic Hiero. ꝛxij. dꝛ: Terra
terra ẽra audi ✠bũ dñi. ad excitãdũ maioꝛẽ attẽtionẽ: ꝫ
vero doctoꝛes catholicos ✠ dꝛ ter scꝛs: ad designãdum
in deo p̃sonaꝝ trinitatẽ. ⁊ subdit: k ¶ Dñs de⁹ exercitu.
ad designandũ essentie vnitatẽ. l ¶ Plena est oĩs terra
gl̃ia ei⁹. qz in oĩb⁹ creaturis relucet v̄t⁹ ⁊ bõitas ipsi⁹.

Et cõmo.

a ¶ Et cõmota sunt ⁊c. qꝛ hec visio facta est die pentẽcostes. Qcie:
vt dictũ est. s. ⁊ tunc fuit terremoꝛ terribilis: fm̃ qõ dꝛ Zacha.
xiiij. Et fugietis sicut fugistis a facie terremotus i diebꝰ Qcie re
gis iuda: qui terremotus fact⁹ fuit ad ostendendũ indignatiõẽz
dñi ꝓtra pl̃uptionem Qcie. Ex illo autẽ terremotu moti fuerũt
parietes tẽpli: ⁊ p consequens superlimi
naria ⁊ car dies ostioꝝ. b ¶ A voce cla
mantis: qꝛ talia fiunt i inferioribus per
angelos. c ¶ Et domus ⁊c. ad designã/
dũ incẽdiũ futurũ dom⁹ dñi p chaldeos:
vt habet̃. iiij. Reg. vl. d ¶ Et dixi. hic
cõsequẽter describit Esaie legatio: ⁊ pri
mo describit dispositio debita. secõ lega
tio sibi iniũcta. ibi: Et audiui. Dispositio
autẽ ista facta est primo p Esaie cõtritio/
nem: de eo q̃ peccauerat p omissionẽ. iõ
dicit: e ¶ Me mihi qꝛ tacui. a reb̃ delitio
ne vel repꝛessione Qcie regis de sua pũ/
ptiõe. erat enĩ Esaias de genere regio: vt
dictum ẽ. s. j. ca. ⁊ ꝓpter boc magis po/
terat ad regẽ accedere: ⁊ defectus suos si
bi ostendere cꝫ alius de populo. iõ pec/ †24.q.1.c.
cauit hoc omittendo. ideo subditur: q negligũt
f ¶ Quia vir pollut⁹ ⁊c. sicut enĩ pollu/
untur labia loquẽdo q̃ nõ decet: ita et
am tacendo q̃ dici debet. g ¶ Et in me
dio populi ⁊c. nõ solũ p omissionem: sed
etiã p cõmissionẽ: qꝛ multi de populo il/
lo erant blasphemi: vt dictũ est. ꝛ.
h ¶ Et regẽ ⁊c. id est angeloꝝ. i ¶ Vidi
oculis meis. q. d. ex quo sum peccatoꝛ.
ista visio nõ est mihi ad ꝑfectũ sed ad in
teritũ: ⁊ sic etiã dixerat Manue ad vxoꝛ
rem suã: Iudi. xiij. Morte moꝛiemur qꝛ
vidim⁹ dñm. Sedo facta est Esaie dispo/
sitio per angelũ purgantẽ eius peccata:
hoc tm̃ fuit solũ istrumẽtaliter: qꝛ solius
dei est purgare peccata ꝓncipaliter. Di/
cit igitur: k ¶ Et volauit ad me ⁊c. per
istum volatũ intelligit̃ velocitas angeli
ca ad exequendũ dñi mandatũ seu bene/
placitũ. l ¶ Et in manu eius calcul⁹. id
est carbo ignitus. Calculus enĩ plura si/
gnificat. Uno enĩ modo significat lapi/
dem paruulũ. Alio modo significat nu/
merationem: quia antiquit⁹ solebãt ho/
mines cũ lapillis numerare. significat e/
tiam carbonẽ ardentẽ: ⁊ etiam quedam
alia. Unde versus: Calculus ẽ ratio: nu/
merus sentẽtia carbo. Calculus est pon
dus minimus lapis cuiꝰ acutus. Per
calculũ aũt istũ significabat̃ ꝓphetie do
num tunc Esaie datũ. m ¶ Quẽ ni forci
pe ⁊c. scꝛs holocaustoꝝ vbi erat ignis con
tinuus: vt habet̃ Leuit. vj. Sciendũ ta
mẽ q̃ nõ accipit̃ hic altare seu carbo ma
terialiter: qꝛ ista fiebant visione imagina
ria sicut dictũ est: qua videbat̃ angel⁹ ac
cipere carbonẽ de altari holocaustoꝝ.
n ¶ Et tetigit os meũ. ad designãdũ pur †3.q.1.c.in
gationẽ pecti sui p tacitumitatẽ p̃dicatã. scripturis. De hereti.
ideo subdit: Et auferet̃ iniq̃tas tua ⁊c. c.añpenul.
o ¶ Et audiui. Hic oñr describit̃ legatio in glo.
inuicta Esaie a dño. Primo q̃tũ ad illꝫ
qõ ꝓtinet ad afflictionẽ malorꝝ. Secõ q̃
qõ ꝓtinet ad afflictionẽ bonoꝝ. ibi: Et multiplicabit̃. Primũ describi
tur cũ dicit: Et audiui vocẽ dñi apparẽtis in effigie p̃dicta.
p ¶ Dicentis. quẽ mittã ⁊c. hoc nõ quesiuit ex ignoꝛãtia: ꝫ ad cõ
uenientius iniũgendũ negociũ Esaie se offerenti ad obediẽdũ:
sicut Heũ. iij. dicit dñs Adam: Ubi es? vt ex eius respõsione cõ
uenientius argueret eũ de trãsgressiõe. Et dixi ⁊c. Paratus ad
obediendũ. q ¶ Mitte me. nec se offerendo peccauit: qꝛ ante dis
positum se videt per purgationẽ ꝓdictam. r ¶ Et dixit. vade
ad arguendũ peccata regũ iude. Ex hoc dicũt hebꝛei ⁊ rationa
biliter vt videtur q̃ istud quod dicitur in hoc capitulo: preces
sit tempoꝛe ea que scripta sunt. s. a principio huius libri in quib⁹
Esaias arguit multipliciter peccata eius populi. Ad ea que ar/
guẽda missus fuit a deo: sicut et alij ꝓphete. Et in hoc capitulo

¶ Et terra gloria eius. Et cõmota a†
a ¶ vt sint almora. vñ: Tollite. p.b ¶ duoꝝ resta
mentoꝝ. c ¶ christi et spũssancti.
a sunt sũperlimiaria cardinũ á vo b
a ¶ rrãseamus ex his sedibus. b ¶ multitudis.
b ¶ tẽpli. ¶ enigmatica. ¶ iacob.
ce clamantis: ⁊ domus repleta c†
a ¶ ignoꝛãtie et infidelitatis: vl̃ ¶ fumũ incẽdii
tẽpli p̃dicat. ¶ emissiõe ignis. fumus eni va/
poꝛ ignis est b ¶ mortuo oꝛia. c ¶ quia oꝛiã et
alios libere nõ reꝓhẽdit. ideo cũ ãgelis deũ lau
dare nõ meruit: et cũmco ne dicaꝫ mihi: quare tu
enarras iustitias meas.
est fumo. Et dixi †Ue mihi quia d†
a ¶ lauõ dei. ¶ vir: ꝛnrũ se ḧuiliat agnoscit pcã.
ideo mũdat. b ¶ laudere deũ vl̃ videre indign⁹
¶ nõ est speciosa laus in oꝛe peccatoꝛis.
b tãcui: qꝛ vir pollut⁹ labijs ego sũ: f
¶ sic apli polluris pctiõ⁹: ꝛõ dño laudr. b ¶ ꝺ/
bus idola laudãt. ¶ nõ pl⁹ q̃s se vl̃ minus accu
sar ꝓpium. c ¶ ppls ipenites imũdicia labioꝝ
suoꝝ nescieno nõ merẽt purgantouẽ.
⁊ i mediõ ppũ pollũta lãbia ha/ g
a ¶ ramen.
c ꝺ bẽtl ego habito: et regẽ dñm ex h
a ¶ cũ pẽdere ꝓnũciãdũ. b ¶ .i. ministeriũ cõple
mit. ¶ spõe: qꝛ huic mãcipat̃ officio. ¶ ramẽ.
Luc.21.a Dat.17.b dona. Hic est stater duoꝝ denari
oꝝ qui in oꝛe piscis repertus pro
domino ⁊ petro redditur.
Nouum testamentũ habẽs vtra
q̃ mandata. s. nouꝝ veteris testamẽ
ti dei sermonem duplici acie ꝓcecp
toꝝ comprehendens.
Apoc.2.c i De altari. Quod iohannes vi
dit in Apocalypsi quod est plenum
calculis ignitis quibus possint tibi
peccata purgari. Unde Car. succẽ.
2.Re.22.a si. s. a. c. ⁊ alibi: Ignẽ veni mittere i
Lu.24.c terrã ⁊c. k ¶ Ecce tetigi hec la. r.
Ps.119. Unde: Quid det̃ tibi aut q̃d adij/
ciat̃ tibi ad liguaꝫ dolosã? Sagitte
potentis acute cũ carbonibus deso
latoꝛijs. Hic est sermo dei de quo di
citur: Habes carbones ignis: sede/
bis super eos: ibi erunt tibi in adiu/
toꝛium. l ¶ Et auferetur iniquitas
tua. Hieremias qui puer erat iõ pe
ne immunis a peccato solius manꝰ
a tactu purgatur. Ad Esaiã vero q̃
dicit vir pollut⁹ labijs ego: sũ an/
gelus cũ calculo mittit. m ¶ Qui
nẽ imittã. nõ cogit sed volũtatẽ querit:
volũtas enĩ sola ꝓmiũ meret̃. Esa
ias aũt tanq̃ purgatus offert se tã/
q̃ spõtaneus. ¶ Origenes. Nota fi
lius a patre missus: solus hic dimit
tit peccata que dimittit tota trinitas. Qui enĩ in vno cre/
dit in omnibus credit: ne putes filiũ quasi minoꝛem a pa/
tre missum. Simile dictum: Faciamus hominem ad ima/
Heb.1.b ginem ⁊ similitudinem nostrã. Ego ⁊ pater vnũ sum⁹: vnũ
Job.10.f ꝓpter naturã: sumus ꝓpter diuersitatem p̃sonaꝝ. Sic iubẽ
te dño trinitas imperat. n ¶ Mitte me. Putat se bonuꝫ
Dat.13.b denunciaturum: ⁊ ideo se vltro offert. Sed quia audiuit:
dic populo huic: Auribus audietis ⁊ non intelligetis ⁊c.
Dic.25.d cum postea dicatur sibi: clama: non statim clamat sed inter
rogat: quid clamabo? Hieremias q̃s cui dictuꝫ est: Accipe
calicem: ⁊ potionabis omnes gentes ⁊c. libenter accipit.
Cũ vero audit. ꝓmo ꝓpinabis: hierl̃m rũdit: Decepisti me
dñe ⁊c. Nos aũt dicim⁹ nõ temeritat̃ cẽ: ꝫ obediẽtie q̃ se ob

¶ tulerit.

a ¶ Et audiui vocem dñi apparẽtis in effigie p̃dicta.
p ¶ Dicentis. quẽ mittã ⁊c. hoc nõ quesiuit ex ignoꝛãtia: ꝫ ad cõ
uenientius iniũgendũ negociũ Esaie se offerenti ad obediẽdũ:
sicut Heũ. iij. dicit dñs Adam: Ubi es? vt ex eius respõsione cõ
uenientius argueret eũ de trãsgressiõe. Et dixi ⁊c. Paratus ad
obediendũ. q ¶ Mitte me. nec se offerendo peccauit: qꝛ ante dis
positum se videt per purgationẽ ꝓdictam. r ¶ Et dixit. vade
ad arguendũ peccata regũ iude. Ex hoc dicũt hebꝛei ⁊ rationa
biliter vt videtur q̃ istud quod dicitur in hoc capitulo: preces
sit tempoꝛe ea que scripta sunt. s. a principio huius libri in quib⁹
Esaias arguit multipliciter peccata eius populi. Ad ea que ar/
guẽda missus fuit a deo: sicut et alij ꝓphete. Et in hoc capitulo

tulerit. a Audite au.tē.Lucas fz Act.28. f Lxx. factibus aplox: Aure audiet, ⁊ nō itelligetis:⁊ silla. Jn q facilis interptatio:q dicit q̄d pplo factur⁹ sit. Quā interptationē Paul⁹ q̄z in epistola ad hebreos posuit. Ūñ ei cōtradicit: qz hebreis testimōijs nō vtatur. Hec iudei añ sceptūrā falsauerant. Dñs ei ⁊ aplī b non tacuissent: nec aplī vt cuā gelii ste ita protulert: vt iudei falsa turi erant: trahūt enī lucam medicū fuisse: ⁊ mag' grecas q̄z lras hebraicas nouisse. vñ in vtroq; volumine secularē redolet eloq̄ntiam: ⁊ magis grecis q̄z hebraicis vtitur testimonijs.

b Exceca. cui simile. Suscita ui te vt ostēdā tibi virtutē meam. ⁊ alibi: Vide di eis oculos vt non videant: et aures vt nō audiāt. tē. Exceca. Prenūciās prophetā ceci/tatem supuenturaz in israel: vt plcitudo gētiū intraret ad fidē. dicit: Domine exceca cor populi hui⁹. q̄. si fi totū mūdū saluare desideras. exceca cor populi. Si enī hic pplus excecatus fuerit gētes illuminabūtur. Hec enī ē dei crudelitas sed misericor/dia infidelib⁹ excecatis humiles illumīare. Unde: Quotiēs volui cōgregare filios tuos tē. Ūñ cōclusit de⁹ omnia sub peccato vt omniū misereat. ⁊ paulo post: O profundū diuitiarū sapientie ⁊ scientie dei.

c Et cōtertatur. Quis graue peccatum sit: si q̄uertatur q̄s pōt saluari: sed hi p magnitudie sceleris penitentia sunt indigni. Ūñ: Volui cōgregare filios tuos ⁊ nolebas. d Et adhuc. Et p id est: adhuc ex ea gēte decimatio: quasi adhuc decima ps illius gentis remanebit. e Et erit in. tē. Sub Adriano iudea itez vastata ē. l. ño āno p⁹ captiuitatē romāox. Prohibiti ei ſ publicle legib⁹ iudeā itrare.

Et factū

a ſ xp̄m p̄dicantē. ſ pmissiue nō speratiue.

a ⁊ dices pplo huic. Audite audi

a ſ quasi q̄z nō vultis: nō itelligeris. b ſ deus in homine.

entes: ⁊ nolite itelligēre: ⁊ vide b

a ſ dominem. b ſ xp̄m corporaliter. ſ deū.

te visiōez: ⁊ nolite cognoscere.

a ſ quasi ſi vis mūdū saluari: q̄d volo ⁊ ego. q̄d iustū est p̄cat nō impreeat. b ſ ram necēs. c ſ cordis.

b Excecā cor ppli hūius et aures c† d

a ſ ſ peccato. b ſ interiores. c ſ ostio pcōz

eius aggrāua ⁊ oculos ei⁹ clau/

a ſ quasi posset ſi veller.

de: nē forte videat oculis ⁊ auri

ſ expositio est.

bus suis audiat: ⁊ corde suo in/

a ſ intelligendo.

c telligat: ⁊ conuertatur: ⁊ sanem

a ſ conuersum. b ſ cōdolēdo pplo meo. c ſ excecabitur.

eum. Et dixi: Usq; quo domie? e

a ſ a romanis sole fient. ⁊ hoc est absq; h. tē.

⁊ dixit: Donec desolentur ciuita f†

ſ sine.

tes absq; habitatore: ⁊ domus

sine homine: ⁊ terra relinquetur

a ſ a terra sua.

deserta: ⁊ longe faciēt dominus

ſ iudeos. a ſ in terra aliēa nascēdo ī seruiturē.

homines: ⁊ mūltiplicabitur que g†

a ſ alis deserta. ſ a deo. b ſ vel erat. c ſ vbi ea prius tenebitur.

derelicta fuerat in medio terre:

a ſ tamen. b ſ .i. vix in ea decima ps remānebit vel in toto orbe vl ī iudea. c ſ itez sub Adriano ſ reliquie israel salue fient.

d et adhūc in ea decimatio: ⁊ cōn/ h

c uertetur: ⁊ erit in ostensionem si k†

a ſ sine foliis ⁊ fructu. b ſ aricla.

cut terebinthūs: ⁊ sicut quercūs

a ſ aplī ⁊ alij fideles. vñ: ſ Nisi dñs sabaoth tē.

que expādit ramos suos† Semē l

a ſ per fidē ne cadat p infidelitatē.

sanctū erit id qō stēterit in ea.

† Dat. vbi Luc. 1.b Rom. b

te terre habitabilis. Et adhuc in ea decimatio. i. adhuc dabuntur ibi decime bonorum sacerdotibus ⁊ leuitis deo ministrantibus: sicut habetur Neemie. x. Et conuertetur a captiuitate in prosperitatem. Et erit in ostensionem sicut terebinthus tē. quia prosperitas eoz post tantā captiuitatē fuit magis admirabilis: ⁊ hoc tpe machabeorum: quando recuperauerunt ciuitatem ⁊ templū contra antiochū regem tunc valde potentē. Semen sanctū erit id quod steterit in ea: quia post reditum captiuitat' babylonice non legitur iudeorum pplus ad idolatriā declinasse: nisi aliqui pauci ex voluntate regis antiochi: vt habetur. j. Macha. ⁊. ij. ⁊ tunc etiā aliqui: licet pauci cōparatiue respectu totius populi acceperunt aliquas conditiōes gentiliū faciēdo sibi p/purtia: palestrā: ⁊ ephebiā: vt habet. j. Macha. j. non tamen dicit ibi q̄ declinauerūt

Moraliter. a† Jn anno quo mortu⁹ est rex Ca. VI. (ad idolatriam

Q̄ias tē. Per oq̄ia regē ⁊ lepzosū signat diabol⁹ de quo dicitur Job: q̄ ipe est rex sup omnes filios superbie. Ipse etiam est lepzosus in cētū peccatū eius est incurabile. Ipse vero fuit mortuus in christi passione in cētum eius potestas fuit notabiliter diminuta: sicut de homine multū deiecto dicitur q̄ ipse est mortuus. Et in illo anno homo christus fuit ad dexteram patris in celestibus assumptus: ⁊ sic vi-

⁊ sic visus a credentibus p fidem ⁊ a beatis p aptam visionez. ideo subdit: b† Vidi dñm sedentē sup soliū excelsū tē. ⁊ plena erat dom⁹. scz celestis. f† A maiestate eius. nā cines celestes reficiunt interius in aspectu sue deitatis: ⁊ exteri⁹ in aspectu sue gl̄iose hūanitatis. g† Et ea que sub ipo erāt replebant tēplū. id est spūssanctus ab ipo. pcedēs signo visibili repleuit collegiū aplox: Act. ij. Repleti sūt oēs spūsancto tē.

a† Seraphin stabant sup illud tē. scz tēpluz. nā angelox custodia stabat sup apostolox collegia. Uel p templū intelligit ecclesia. per seraphin prelati: qui super curam ecclesie debēt stare: ⁊ non exterius euagare. c† Ser ale vni tē. per quas designantur cox motus ad bonū. nā p duas alas super caput erectas significatur motus cōtēplatiōis in deū. p duas p̄tēas versus pedes motus cōpassionis ad p̄mū. ⁊ p duas medias motus debite cōsiderationis circa seipm. b Et clamabant alter ad alterū ⁊ dicebāt sanctus tē. nam excitare mutuo se debent ad laudandū deū trinū ⁊ vnū. ideo dicitur ter sanctus ⁊ semel domin⁹. a† Et cōmota sunt supluminaria cardinuz a voce clamantis. Per superliminaria significantur intellectus et voluntas superiores anime potentie per cardines electo boni ⁊ detestatio mali. per vocē clamantis vox p̄dicatoris per quam intellectus ⁊ voluntas auditoꝝ mouēri debent ad eligendū bonū ⁊ detestandū malū. c† Et domus impleta ē fumo. quia domus cōscientie debet impleri fumo penitentie.

d† Et dixi ve mihi tē. Per Esaiam qui tacuit donec purgatū se cognouit. significat p̄dicator q̄ ipsius sibi ō peccato mortali debet a p̄dicatiōe cessare donec purgat⁹ sit vera cōfessione vel saltē contritione: aliter verbū dei tractaret indigne. Ps. xlix. Peccatori aūt dixit deus: quare tu enarras iustitias meas tē. c† Exceca cor populi huius tē. id est excecandum denuncia si pseueret in malicia. pter quam deus retrahit gratiam suam: ⁊ sic excecatur mens peccatoris et obstinatur quod debet p̄dicator denunciare populo: vt caueat a tanto malo. Et consequenter subditur remedium. cum dicitur: f† Donec desolate sint ciuitates. id est homines peccatores p amaritudinē penitentie. Et q̄z sequit ad hoc bonox opex fructificatio subditur. g† Et multiplicabitur que derelicta fuerat. a deo, pter peccatū. k† Et erit in ostensionem sic terebinthus tē. nam bona fructificatio peccatoris per penitentiā cōuersi, p̄ositur alijs in exemplū penitēdi: vt ptz de Magdalēa.

In capitulo. vj. vbi dicit in postilla: posset ei aliqs dicere q̄ verbū eius nō esset autenticū.

Additio. j.

Esaias in p̄cipio sue ,pbetie dixit: Audite celi ⁊ auribus p̄cipe terra: qm̄ dñs locutus est: ⁊ ideo nullus posset dicere ei q̄ verba illa dixisset spū suo ⁊ nō spū dei: nisi talis cōtradiceret sue ,pbetie: quaz q̄ negaret: silr posset negare p̄tē visionē. ⁊ ideo nō oportet dicere q̄ hec visio ponitur ad confirmationē predictox: sed ē visio

In eodē ca. vbi dicit in postilla: (per se revelata ,ppbete. Sicut Iliere. xvij dicitur: Terra terra terra.

Additio. ij.

Quod legit⁹ in Ilieremia. terra terra terra audi x̄bū dñi. nō oportet vt intelligat ad excitādā maiorē attētionē sic iudei dicūt: sed ad denotandū terre cui loquebat exp̄essā distinctionē. Erat enī terra cui loquebat triptita: cuius vna ps dicebat terra iudee: alia galilee: alia vero trās iordanē: vt patet in libro qui dicit cantichedrin. vñ ad denotādū talē diuisionē ter nominat terrā. et ideo in hoc loco cū seraphin ter sanctus clamabant: ad litterā plane intelligendum est. ad designandā trinā distinctiōez in diuinis psonis: put fides catholica tradit. Ūñ ⁊ qlibet istoꝝ triū nominū in cōcreto significat sanctitatē: vt denotet p̄tas suppositox q̄ cōcretiue intelliguntur. Uerbū aūt substātiuū tibi subintellectū in singulari ponit: vt essentie vnitas in telligat. Et notandū q̄ quidā expositores hebreox attēdētes q̄ in vnitate diuina que s̄uma est: periculū esset iterare nomina que omnino similia essent: ex quo necesse esset vt intelligeretur alīq̄ p̄tas. ideo aliter interptati sūt hec dicta. s. vt sānctus qui in p̄imo loco dicit. ⁊ etiā sanct⁹ q̄ in secūdo loco dicit intelligūt in vocatiuo casu: sic q̄ ter ꝙ seraphin clamabat ad altez. dicens: O sctē sctūs dñs de⁹ exercituū tē. ⁊ hoc audent dicere: eo q̄ in lingua hebraica in his noib⁹ nō est differētia casualis. Sed ſ nō patet aspicienti ,ppietatē harū dictionū, put hic ponunt. vñ trāslatio chaldaica ista tria nomia de deo intelligit. ⁊ ideo he due expositiōes quas postillator pōit nō debēt intelligi quasi indifferenter consonēt lre: sed p̄ma expositio nō est vere litteralis: sed quasi a veritate lre fugitiua. Sc̄a aūt catholica ⁊ ,pprie lralis. Ūñ magister in. j. di. ij. Jnter alia testimonia trinitatis q̄ in ve. tel. inueniūt: hāc auctoritatē tanq̄ a lrali sensu sūpta allegat.

In eo. ca. vbi dicit in postilla: Et dixit vade ad arguendū

Additio. iij.

peccata regni iude. Licet Esaias in precedentib⁹ argueret multipliciter ꝙlīn de pctis eox: nūq̄ tñ eox obstinationē p̄nūciauit: q̄ obstinatio ī hac visiōe fuit p̄mo sibi reuelata. cū dicit: Audite ⁊ nolite intel. tē. excexa cor ppli hui⁹. Ūñ nō est necē dicēdū q̄ hec visio p̄cedat alias ,pbetias p̄dictas: sicut hebrei min⁹ rōnabiliter dicūt. Nā in p̄cedētib⁹ arguebat peccata ⁊ scelera ꝙli de mādato dei: vt dictū ē. Jn hac aūt visione sibi iniunctū est vt excecationē ⁊ indurationē eoꝝ futurā tpe aduēt⁹ x̄pi eis ,pciaret.

In eo. ca. vj. vbi dz in postil. Et adhuc decimatio in ea tē.

Additio. iiij.

matio in ea. Jn hebreo hr q̄dam dictio que licet deriuet a decē: tñ nō significat decimationē: sed significat denā. i. numez denariū in genere feminino: ⁊ est sensus ſm hebreos: q̄ a tpe hui⁹ visiōis adhuc remanebāt. x. reges in iuda vsq; ad trāsmigrationē babylonis inclusiue: que quidē reges apud eos sunt ionathan: achaz: ezechias: manasses: āmon Josias: ioaz: ioachim: iechonias: sedechias. Pōt etiā aliter ītelligi iste numerus denari⁹ vt referat ad illō q̄ legitur Reñ. xviij. vbi deus cōcessit abrae q̄ si inuenirent i sodomis. x. iusti pceret toti ciuitati, p eis. vñ in hoc loco dñs docebat Esaie q̄ licet ppls esset ita mal⁹ sicut ppls sodomox: put supra dixerat. j. ca. Audite verbū dñi p̄ncipes sodomox: tñ adhuc remanebat in ea. ſ. in iudea ⁊ hierlm dena videlicet iustox q̄ volebat eos sustinere ⁊ tolerare donec q̄uerterent.

ſ La. VII a

Factū b

est tē. q̄ c

Quesu

pra scripta sunt

vsq; ad hunc lo

cum sub oq̄ia ⁊ ioathan filio ei⁹ visa

que sequuntur sub achaz rege impijssimo: q̄ a deo derelict⁹ ab inimicis expugnatur. b Achaz. Qui clausit ianuas tēpli: ⁊ baalim adorauit: filiū suum idolo cōsecrauit: altare eneū abstulit: ⁊ altare idoloꝝ ī tēplo posuit. Jure ergo a dño derelict⁹ est: ⁊ surrexerūt aduersus eū inimici. c Ascēdit. Secūdo. p̄mo enī assyrij de tribu nda multos interfecerāt: ⁊ captiuos ī damascum duxerāt: ⁊ hac fiducia rex iuerūt ī tpe achaz; nō p̄ualēt auxilio ante deo: nō merit⁹ achaz: ſ sola misericordia dei. Ascēdit ra. r. Hic ē rex araz q̄ intpretat excelsus: sapia. f. sc/ulari tumid⁹. Et phacee fili⁹ romelie

ſ rex. x. tri.

Esaie La. VII

Factū est. Postq̄z Esaias denūciauit re- La. VII

gni iude punitionē. hic denūciat eius liberationē a p

secutiōe duox regū: vt tanq̄z bon⁹ samaritan⁹ post vini mortificatiū infūdat oleū lenitiū. Sciēdū tñ q̄ p̄ncipal intētio ,pbe est denūciare x̄pi aduētū q̄ interponit. vñ dicit Ba. Sa. sup. ix. ca. Zach. Oz vniuerse ,pbe nō sūt locuti nisi

Esaie La. VII

Et factū ē in die- La. VII

bus achaz filij ioathā fi a†

lij ozie regis iuda ascēdit b

c

ſup annos redēptiōis ⁊ ad dies messie: qō est intelligendū de p̄ncipali intēto. Et ideo pars ista in tres diuidit: qz primo in signū dicte liberatiōis denūciat x̄pi incarnatio. scōo eius resurrectio sequēti ca. tertio ei⁹ ascēsio ca. ix. Sciendū tñ q̄ hec diuisio nō est p̄cisa: qz in secūda ⁊ tertia pte fit mētio de cōtentis in p̄ma q̄ntū ad aliq̄d: qz ,pbe frequēter replicāt idē: alio tñ mō: qz modo exhortatiuo loquūt. Presens aūt ca. in tres ptes diuidit: qz p̄mo ponit regni iude iminēs periculū. scōo ,pmittit liberatiōis bñficium. ibi: Et dixit dñs. tertio dat huius liberatiōis signū. ibi: Et adiecit. Circa p̄imū p̄mittit tps. cū dz: Et factū est in diebus achaz. qz quarto anno regni sui factū ē illō q̄ sequit. b Fili ioathan filij ozie. ſm q̄ dicit Ba. Sa. hic exp̄imunt pater ⁊ auus ipsius achaz ad ostēdēdū q̄ beneficiū diuinū factū ipi achaz: p̄out in hoc capitulo describitur: non fuit factum p̄opter bonitatē ipsius achaz cū esset idolatra pessim⁹: vt habetur. iiij. Reg. xvj. ⁊ p ꝙs indign⁹ diuino beneficio: sed factū est ,pter meritum patris sui ioathan q̄ fuit bonus ⁊ iustus: vt habet. iiij. Reg. xv. Et ozie aui sui q̄ dicit est etiā azarias: qui fuit etiā bonus ⁊ iustus: vt habet. iiij. Reg. xv. Uerūtamē postea anno. xxij. regni sui superbiuit: ⁊ officiū sacerdotale sibi vsurpare voluit: ꝑpter quod a deo lepza percussus fuit quā patienter portauit: habitans in domo sequestrata: ⁊ sic peccatū eius purgatū fuit per penitentiā et penam illatam. c Ascendit rasin rex ſy

Universidad de Deusto Biblioteca

rex decē tribuū ſm ꝓphetā oſee rex bereticoꝝ. Ihi ſcy vt expugnēt eccleſiā cōſentiūt: qō audiēs dom⁹ dauid. i. ſimplex pplus chriſti ptimeſſerat de regibus ꝑuerſis ſibi. Vñ facti ſunt amici herodes ⁊ pilat⁹ in paſſione xꝑi. a ¶ Egredere i ⁊c. Tropologice. cōſiderādū ē qꝫ ipſo regi eſaias iubet occurrere: erigēs vl exurgens de loco ſuo nō in ꝓncipio a/queduct⁹: ſed in extremis finibꝰ piſcine ſupiozis q̄ erat in agro fullonis vbi ſozdes ⁊ macule purgabāt. ¶ Quis eſt achaz regnaret ſup iudā: qz impi⁹ erat in extremis finibus piſcine mozabat. Deus ergo nō tā eī⁹ miſerek q̄ ꝓpli ſui. Caudas titionū fumigantiū vocat ſapientiam ſeculare ⁊ bereticū ſermonē quoꝝ finis exuſtio. Quia frustra inierūt ꝓſiliū vt aſcēderēt ꝓtra iudā: ⁊ ponerent ſup eū filiū tabeel. i. bonuz deū. Uterqꝫ enī doctrinā ſuam putat optimā: ſ deo inuāte nō ſtabit cōſiliū eoꝝ.

¶ Diu aūt ſtabit mūd⁹ ⁊ q̄ ſūt eiꝰ: in finibꝰ ſuis dñant. Cū aūt finis mūdi aduenerit: ſ eſt lxx. anni: ⁊ tā mundi res q̄. vj. diebꝰ facte ſunt q̄ oīa q̄ ad. v. ſenſus ptinēt finē acceperit vniuſa ſoluētur. Ad gentiles ⁊ hereticos nō credūt: ⁊ iō nō ītelligūt iuxta ſeptuaginta q̄ dicunt q̄ dicūt: aure audietis.

b ¶ Derelict⁹. A fratre ſuo rapſace: qui ad aſſyrios trā ſierat vt tradūt hebrei.

c ¶ Jaſub qui interꝑtat reliquus comes ⁊ conuertēs. qz pplus iuda de manibus duoꝝ regū liberandꝰ erat.

d ¶ In via. ibi rapſaces poſtea ex ꝑcepto ſennacheribi dei pplm blaſphemauit.

e ¶ Duabꝰ caudis. due caude titionū raſin rex ſyrie et phacee filius romelie: qꝝ ī illis finitū eſt regnū ſyrie ⁊ ſamarie. Nam theglathpha/laſſar iterfecit raſin: ⁊ oçee interfecit phacee: ⁊ ꝓ eo regnauit non em annis: ⁊ obſeſſus a ſalmanaſar tribus annis captus eſt: ⁊ ducꝰ cū decem tribubus in montes medozum ⁊ ꝑſarum.

f ¶ Tabeel. Tabeel bonus deꝰ. Quaſi ponam⁹ idoluz dei noſtri. Uel ad ſram: filium hominis: ſic vocat.

g ¶ Adhuc. lxv. ⁊c. quaſi interim contenti erunt finibus ſuis: ⁊ damaſco tanq̄ metropoli ſyrie imperabit raſin: ⁊ caput ciuitatum ephraim erit ſamaria: ⁊ in ea interim regnabit filius romelie. h ¶ Seraginta quinq̄ anni. A vicesimo ſexto anno regni oçie quādo lepza ꝑcuſſus ē: extunc ioathan filius eiꝰ regnauit. xxvj. annis patre adhuc viuēte: poſt mortē eiꝰ. xvj. poſt quē achaz alijs. xvj. poſtea regnāte eçechia. vj. an. ephraim. ſ. x. tribꝰ in captiuitatē ducte ceſſarēt eē ppls.

¶ Pete tibi

a ſ. i. rex aram. b ſ qui ante. cxx. milia bellatoꝝ ꝑuſſerat de iudea: ⁊ ducēta milia mulierꝝ puerorū et puellaꝝ: cū infinita ꝓeda ſamariā duxerat

trasin rex ſyrie ⁊ phaceę filiꝰ romelię rex iſrael in hierusalem ad ꝓeliandū contra eam: ⁊ non ꝓ

a ſ qz dñs auxiliatus eſt: vt filiū ſuū de virgine naſciturum: hac occaſione nunciaret.

ꝑ tuerunt debellare eam. Et nun/ a

a ſ regie. ſ.

ciauerūt domui dauid. dicētes: b

a ſ. i. i pace et amicitia ymo eſt cū decē tribubꝰ quarū rex erat phacee filiꝰ romelie. b ſ id eſt. x. tribus q̄ adheſerē roboſ q̄ fuit de tribu ephraim

Requieuit ſyria ſup ephraim: et c d

a ſ ꝑpter hūc nūciū. b ſ regis. ſ dom⁹ dō.

commotuz eſt cor eius: ⁊ cor po/ e f

a ſ infructuoſa. ſ folia arborū.

puli eius ſicut mouentur lignā g

ſiluarum a facie venti. Et dixit h

a dominus ad eſaiam: Egredere i

b in occurſum achaz tu ⁊ qui dere

c lictus eſt iaſub filius tuus ad ex k

a ſ ſcz. ſ id eſt que extra ciuitatez erat: rari enī fontes erant in montanis.

tremum aqueductus piſcinē ſu/

periozis in via agri fullōis. ⁊ di l m

ſ id eſt pauorem cordis ne ꝑdas

ces ad eum: Uide vt ſileas: noli n

a ſ mala que ſam paſſus es.

timere: et cor tuū ne formidēt a o

ſ iam finiendis.

b duabus caudis titionū fumigā p

ſ ſcz ne timeas.

tium iſtoruz: in ira furozis raſin q

regī ſyrię ⁊ filij romelię: eo q̄ cō/ r

a ſ ſubditi. b ſ flatus.

liū inierit cōtra te ſyria in ma/ s t

lū: ⁊ ephraim ⁊ filiꝰ romelię dicē/

a ſ quia iudea montuoſa.

tes: Aſcendamus ad iudam: et v x

a ſ quieſcentē: dormientē. ſ trahamus in porc/ ſtarem noſtram.

ſuſcitemus euz: ⁊ auellamus eū y

ad nos: ⁊ ponamus regez in me z

f dio eius filium tabeel. Hec di/ a

ſ quod minatur.

cit dominus deus. Nō ſtabit et b

nō erit iſtō: ſz caput ſyrię dama c d

ſ erunt.

ſcus: ⁊ caput damaſci raſin: ⁊ ad e f

b huc ſexagintaq̄nq̄ anni: ⁊ cōſinet

rię ⁊ phacee filiꝰ romelie ⁊c. Iſti duo reges nō venerūt tūc ſimul contra regem achaz: ſ quilibet ꝑ ſe ⁊ ſucceſſiue: ⁊ licet nō expugnauerit hierſm ciuitatē regiā: tñ de regno achaz duxerūt magnā ꝓedā: quia non poterant eis reſiſtere in campo: ſm qō dicit. ij. Paral. xxviij. Tradidit⁹ eū dñs deus in manu regis ſyrie qui ꝑcuſſit eū: magnāq̄ ꝓedā cepit de eiꝰ imperio. Et ſubdit ibidē: Manibꝰ quoq̄ regis iſrael traditus eſt ⁊ ꝑcuſſus eſt plaga grandi. a ¶ Et nunciauerunt ⁊c. i. achaz qui deſcēderat de domo dauid ⁊ ꝓpio eius. b ¶ Dicētes. qz exercitꝰ duoꝝ regū nō ꝓſt ſic cōgregari q̄n currat rumor ⁊ potiſſime ad illos cōtra q̄s intendūt bellare. ⁊ q̄s fuerit ille rumor ſubdit: c ¶ Requieuit ſyria. id eſt rex ſyrie. d ¶ Sup ephraim. i. ſup regnū iſrl: ſiue. x. tribuū: qz hieroboā ꝓim⁹ rex fuit de tribu ephraim: vt hr. iij. Reg. xj. ⁊ alij poſt eum cōter. Per hoc aūt q̄ ſbdit: Requieuit ſyria ⁊c. 4. Reg. xvi. telligit ꝓfederatio duoꝝ regū ad veniēdū ſil cōtra regnū iuda. ex hoc enī q̄ ꝓhibet eoꝝ ꝑ ſe victoriā habuerat cōtra achaz: cogitauerūt q̄ ambo ſimul poſſent deſtruere regnū ⁊ transferre ad aliū vt habek. j. e ¶ Et commotū eſt cor eiꝰ. ſ. regis achaz. f ¶ Et cor ꝓpli eius. ꝑ nimio timore. g ¶ Sicut mouent ligna ⁊c. eo enī q̄ fuerāt debellati a quolibet rege ꝑ ſe: vt dictū eſt in cāpo: fuerūt valde territi credentes q̄ nō poſſent reſiſtere ambobꝰ ſil: etiā in ciuitatibꝰ munitis ⁊ fortalicijs. h ¶ Et dixit dñs. Vic ꝑ ſmittit liberatiōis hūficiū. cū ꝺr: Et dixit dñs ad Eſaiā. ꝑ cōſolatiōe regis ⁊ ꝓpli: licet nō meruiſſet: vt ꝑ dictū eſt. i ¶ Egredere in occurſū ⁊c. dicūt alii qui expoſitores noſtri q̄ rapſaces erat filiꝰ eſaie qui nō fuit honorat⁹ a rege iuda ſm decentiā ſui ſtatus cū eſſet de genere regio ſicut ⁊ pater ſuus vt. ſ. dictū eſt. ꝓter ſui ſtatꝰ cū eſſet de genere regio: ſicut ⁊ pater ſuus: vt. ſ. dictū eſt: ꝓpter qō ē dignatus tranſtulit ſe ad regē aſſyrioꝝ q̄ poſuit eū inter ꝓcipes ſui exercitꝰ ſm qō hr. iij. Reg. xviij. ⁊ ideo ſubdit hic: Tu ⁊ qui derelict⁹ eſt ia/ſub: a fratre ſuo ad alienigenas trāſeunte. Et dicunt ibi expoſitores ꝺ dictū rapſacis haberi ab hebreis: ſ vbi habeat neſcio. vñ ⁊ Ra. Sa. aliter expōit ſm interꝓtationē huiꝰ nois iaſub: q̄ interꝓtat reuerſus. ⁊ ſic dixit dñs: Tu ⁊ q̄ derelict⁹ ē iaſub filiꝰ tuꝰ. q̄ſi dicat dñs: pauci de ꝓplo iude q̄ reuertent⁹ ad me ꝑ penitētiā ad dictū tuū erūt tibi ſic filiꝰ tuꝰ iaſub. In ſcriptura enī ſacra ille q̄ ꝑ doctrinā ſuā alijs ꝙuertit ad deū: dicit pat⁹ eorū: ⁊ ipſi eiꝰ filij. Ez hūc modū dicit apls. j. Cor. iiij. In chriſto enī ieſu ꝑ euāgeliū ego vos genui k ¶ Ad extremū ⁊c. erāt enīz ibi due piſcine vbi colligebant aque: ⁊ vna erat ſupioz altera: ita q̄ de ipa fluebat aqua in aliā: ſic fit frequēter ī ſtagnis. l ¶ In via ⁊c. i. ꝑ quā itur ad agrū illuz vbi fullones pānos ab eis lotos in piſcina extē/debāt ad deſiccandū. m ¶ Et dices ad euz. ex parte mea. n ¶ Aide vt ſileas. i. ſis in bona pace ⁊ quiete. iō ſubdit: Noli timere ⁊c. Sequit: o ¶ A duabꝰ cau. i. exercitibꝰ reges ſeq̄ntibꝰ. p ¶ Titionū fu. ⁊c. titiōes fumigāt q̄ extinguit flāma: ⁊ qz glia regī ſyrie: ⁊ regis iſrl erat extinguenda: ſicut denūciat ꝓpha in hoc ca. ideo eā/parat eos titionibꝰ fumigantibꝰ. q ¶ In ira furozis raſin regis ſyrie. i. regni eius. r ¶ Et filij romelie. i. regis ⁊ regni iſrael: ſupple in ira iſtoꝝ ꝓtra te. Noli timere: eo q̄ ꝓlilū ierit ꝺ te ſyria ī malū. Et ephraim. i. regnum iſrael. s ¶ Et filiꝰ romelie. id eſt rex eius. t ¶ Dicentes: Aſcendamus ad iudam. ſimul ⁊ concorditer. ⁊ dicit: v ¶ Aſcendamus. eo q̄ regnū iuda eſt in eminenti loco q̄ regna ſyrie ⁊ iſrl. x ¶ Et ſuſcitemus eum. a ſua quiete ipm impugnando. y ¶ Et auellamus eū ad nos. i. auferam⁹ ⁊ ditioni noſtre ſubijciamus. z ¶ Et ponam⁹ regem ⁊c. i. romelie qui vocat hic tabeel: vt dicē ꝺ Ra. Sa. a ¶ Nec dicit dñs deus. cuius verbum non poteſt eſſe falſum. b ¶ Non ſtabit. id eſt conſilium eorum non habebit effectū. c ¶ Et nō erit iſtud. ſ. qō tranſferatur ad eos regnū tuū. d ¶ Sed caput ſyrie damaſcus. ⁊ nō hieruſalem. e ¶ Et caput damaſci raſin. q. d. non erit caput ſeu dominus hieruſalem. vnde ſubditur: f ¶ Et adhuc. lxv. anni ⁊c. id eſt regnum decem tribuum.

Eſſe popu

¶ a Pete tibi ſignū. vt q̄ ꝓphete non credidit dñi auctoritate terreat. quaſi difficile videtur tibi q̄ regna potētiſſima breui finiāt: ⁊ tu libereris ⁊ pplus tuus: ſed pete ſignū.

¶ Pete tibi ſignū. Moyſes accepit ſignum

Ps.134. de terra. vñ: Miſit ſigna ⁊ ꝓdigia in m.t.
Exo.8.9. e. ranaſ locuſtaſ cynifes ⁊ cinomiā: ō celo
et.10. grādinē ignē ⁊ tenebras triū dierū. Eçechias quoq̄ accepit ſignuz de celo q̄n ſol decē lineis regreſſus
Joſ.10.c eſt. Et Joſue in gabaon ⁊ haylon ſtantibꝰ ſole ⁊ luna. ¶ Plurimi q̄ putant ſaulē ſignū accepiſſe de terra ⁊ ꝓfundo inferni: quando per incantatiōes viſus eſt ſamuelem ſuſcitaſſe. Jonas de a/
Jone.2.a byſſo ⁊ fauciꝰ moꝝtis liberatus ſignum inferni ⁊ accepit ⁊ dedit. ¶ Quia ꝓtotꝰ ꝓphete non credidit verbi: ſi nō petere cui⁹ cogat⁹ auctoritate credere. quaſi vis vt ſcīdatur terra ⁊ pateant inferi q̄ in cordē terre eſſe dicuntur: an aperiantur celi: quod vtrunq̄ mortez dñi ⁊ aſcenſionem reſpicit: Qui enim deſcendit ipſe ē
Epb.4.b qui aſcēdit. Vñ: Me
Baruc.3.c diris in corde tuo: quia aſcēdit in celū: hoc eſt chriſtū deducere: aut quis deſcendit in abyſſum: hoc ē chriſtum de mortuis reducere. b ¶ Non petā. non hūmiliter ſed ſuperbe. Multi enīz leguntur a domino ſigna petiuiſſe ⁊ accepiſſe: ſed achaz ita reſpondit tanq̄ auctoritatez
Dar.4.b habens: Non tentabis dñm deum tuū. Uel timuit q̄ in ſigno deus glorificaretur: ⁊ ido/la vilificarentur. c ¶ Ecce virgo concipi. Hebraice alma: latine quoq̄ alma dicit ſancta. Et omnium pene linguarū verbis vtuntur hebrei. Unde in canticis de greco: phoron. id eſt ferculum fecit Salomon. ſic enim ī hebreo legim⁹: Alioquin que nouitas ē miraculi ſi inuencula conceperit vt mentiuntur hebrei: Alma tamen virginem nubilē ⁊ adoleſcentulam ſignificat. ¶ Nō amplꝰ loquetur vobis per enigmata: virgo cōcipiet: hoc erit nouū ⁊ mirabile. Judei mentiunt adoleſcentulā cōcipere: ſed alma qō in hebreo ſcriptū eſt lingua punica: virginē ſonat. Alma apud hebreos adoleſcentula dicitur. vel abſcōdita. i. apocripha: que nunq̄ viroꝝ patet aſpectibus. ¶ Ecce virgo cōcipiet. hebrei de eçechia hoc dici putant: qz eo regnante ſamaria capta ſit. Sed achaz filiꝰ ioathan regnauit annis. xvj. cui ſucceſſit eçechias filiꝰ ⁊ regnauit annis. xxix. qui erat. xxv. annoꝝ cum regnare cepiſſz. Quō ergo ꝓmo anno achaz dicta eſt ad eū ꝓphetia de eçechia naſcituro q̄ iam erat. ix. annoꝝ: niſi forte ſextum regni eçechie annū quo capta eſt ſamaria infantiā eius appellari dicāt: nō etatis ſed ꝑfectionis: qō violenter eſſe extortū etiā ſtultis patet.

¶ Emanuel

a ¶ Eſſe populus ⁊ caput ephraim ſamaria. id eſt ſamaria deſinet eſſe metropolis in regno ephraim. b ¶ Et caput ſamarie filius romelie. i. filius romelie deſinet eſſe caput in regno ephraim: quia in finc. lxv. anno ꝓ oſee rex iſrael ſatis cito fuit captus ⁊ in captiuitatē ductus cū populo ſuo: ꝙ ſalmanaſar regē aſſyriorū: vt habek. iiij. Reg. xvij. Sciendū tñ q̄ iſti. lxv. anni nō ſūt numerādi ab illo anno quo eſaias loquebatur iſta. qz a ꝓncipio regni achaz cui loquebat⁹ fluxerūt tñ. xvij. anni. Achaz enī regnauit. xvj. annis tñ: vt habetur. iiij. Reg. xvj. cui ſucceſſit eçechias: in cui⁹ anno. viij. capt⁹ fuit oſee: vt habek. iiij. Reg. xvij. ⁊ ideo dicit Ra. Sa. q̄ numerādi ſunt a tēꝓre quo Amos cepit ꝓphetare: qui ꝓphetiçauit contra regnū ſyrie: ⁊ contra regnū iſrael: ⁊ cepit ꝓphetare ꝑ duos annos ante terremotū: quādo oçias voluit thurificare: vt dictū eſt. ſ. ⁊ ſic ꝓphetiçauit duobꝰ annis anteq̄ oçias peuteret lepza. virit aūt lepꝛoſus. xxv. annis: cui ſucceſſit ioathan filiꝰ eiꝰ in regno. xvj. annis: ⁊ poſt ipm achaz. xvj. ⁊ eçechias. vj. annis ante captionē ſamarie: que ſimul iuncti faciunt lxv. annos. Alij vero dicunt q̄ iſti anni ſunt numerandi a tempore quo oçias fuit lepza ꝑcuſſus: eo q̄ extūc reges iſrael ⁊ ſyrie acceperūt frontē infeſtādi regnū iudaꝛeo q̄ rex erat ꝑcuſſus lepza: ſed dicūt cū virtiſſe leꝓroſum. xxvij. annis: ⁊ ſic in idē redit ētum ad numerum annoꝝ. ⁊ ante filiꝰ romelie fuerat occiſus ab oſee: ⁊ ſic deſierat eſſe caput ſamarie. ¶ Si non credideritis non permanebitis. ſ. in veritate. hoc dicit eſaias: quia ſciebat achaz idolatrā peſſimuz: verbis ſuis non creditūrū. quod patet ex hoc: qz de dñio auxilio diffiſus refugit ad auxiliū regis aſſyrioꝝ: vt hr. iiij. Reg. xvj. d ¶ Et adiecit. Hic dicte liberatiōis pōit ſignū. Et diuiditur in duas partes: quis primo ponit ſignū liberationis ab hoſtibus tēꝑore achaz, ſecundo tēꝑore filij ſui eçechie. ibi: Adducet dñs. prima in duas: qz primo promittitur ſignū. ſecundo datur. ibi: Ecce virgo. e ¶ Circa primū dicitur: Et adiecit dominus loqui ad achaz per eſaiam. e ¶ Dicens. pete tibi ſignum liberationis tue ⁊ populi tui: vt ꝓdixi. f ¶ A dómino deo tuo. ⁊ non ab idolis que tu colis. g ¶ In ꝓfundū inferni. ſm Ra. Sa. hic accipitur infernus ꝓfoſſa ſiue ſepulchꝛo. i. pete tibi ſignū ꝑ reſuſcitationem alicuius mortui. h ¶ Siue in excelſum ſupra. ſicut fa/
† Mar.1.8 Luc.1.c crum fuit tempoꝛe Joſue per ſtationez ſolis. Joſue. x. i ¶ Et dixit achaz: non petaz. ⁊ ſm qō dicit Ra. Sa. cū eſſet idolatra peſſimus ſignū renuit: nolēs q̄ aliq̄d ad dei gliam monſtraretur. ideo ſubditur: k ¶ Et non tentabo dominū. ſuit excuſatio ficta ad cooperiendum malum ſuum: ꝓpter quod eſaias intulit. dicens:

l ¶ Munquid parum vobis eſt moleſtos eſſe hominibus. id eſt ꝓphetis q̄s ſepe moleſtabant deridendo: affligendo: ⁊ aliquādo occidendo: vt patet. iiij. Reg. ⁊ ij. Paral. in pluribus locis. m ¶ Quia moleſti eſtis ⁊ deo meo. ſignum ab eo oblatū renuendo: ne nomen eius glorificetur. n ¶ Propter hoc. id eſt ad declarationem nominis ſui ꝓncipaliter.

o ¶ Dabit dominus ipſe vobis ſignum. ſ. liberationis veſtre conſequēter q̄s/uis ſitis ingrati: quia deus multa bona facit ingratis ⁊ inuitis. Unde dicitur Matth. v. Pater veſter celeſtis ſolem ſuum oziri facit ſup bonos ⁊ malos.

p ¶ Ecce virgo. Hic conſequenter ponitur ſignū: ⁊ quia ſcriptura iſta multipliciter puertit a iudeis: intendo hic aliq̄tulū immozari: et ſic ꝓcedā: Quia ꝓmo ponam obiectiones quibus nituntur oſtendere q̄ nō poſſit intelligi de chriſto ad litterā. Secundo ponam falſas expoſitiones eoꝝ: ⁊ eas excludā. tertio ponam erꝓpſitionem catholicam ⁊ veram. quarto obiectiones indeorum ſoluaz

¶ Circa primum arguunt ex hoc quod dicitur hic: Dabit dominus ipſe vobis ſignum. ſ. liberationis achaz ⁊ populi ſui a duobus regibus regnum eius deſtruere volentibus: vt dictū eſt. Jeſus autem naçarenus natus fuit poſt tēpus achaz per quingentos annos ⁊ amplius: vt poſſet de facili oſtendi per tēpoꝛa regnoꝝ: ſed dimitto ꝓpter ꝓlixitatem vtrandam: et quia hoc conceditur ab omnibus chriſtianis: ergo ꝓceptio ſeu natiuitas ieſu naçareni nullo modo fuit ſignum dicte liberationis. Item ex hoc quod dicitur: Ecce virgo concipiet et pariet filium ⁊c. arguunt. quia in hebreo habetur: Ecce alma concipiet et pariet ⁊c. quod nomen ſignificat virginē: ſed adoleſcentulā: quod nomen indifferenter dicitur de virgine ⁊ corrupta: quod chriſtiani negāt de Maria quā dicunt virginem concepiſſe. Item ex hoc quod ſequitur: Et vocabitur nomen eius emanuel. ⁊ in hebreo habetur. Et vocabit ipſa ſcilicet alma: nomen eius emanuel: Jeſus autem naçarenus non fuit vocat⁹ a matre ſua: nec etiam ab alijs emanuel. ſed Jeſus: vt patet ex euangelijs eoꝝ. ergo hec littera non poteſt intelligi de ipſo. Item arguunt ex hoc quod ſubditur in hoc capitulo: Anteq̄ ſciat puer vocare patrem ⁊ matrē ⁊c. Ex quo patet q̄ ī puero de quo ſit hic ſermo fuit ignorantia quod chriſtiani negant de ieſu naçareno. dicentes eum habuiſſe plenitudinem ſcientie ab inſtanti conceptionis inq̄tum

c ſ homo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ca. VII ¶ Emanuel. Quidã esaiã duos filios habuisse dicũt iasub & emanuel. Emanuel de vxore ꝓphetissa generatũ in typũ saluatoris. Et iasub qui interꝑtatur relict⁹ vel cõuertẽs in typũ iudaici ppli q̃ relictus est: & postea reuersurus. Emanuel. i. nobiscũ deus gentiũ vocatione significat: ꝓpter quã verbũ caro factũ est. b ¶ Reprobare malũ. quasi in pannis infãtie positus habebit bonj maliq; discretionem. ¶ His verbis præcipimus saluatoris ifantiã diuinã in eo nõ minuisse sapientiã. Cuius dicaꝫ: puer aũt ꝓficiebat sapiã & etate: vt veritas humani corporis ꝓbaret. Infantia enĩ nõ ꝓiudicabat diuine sapietie. c ¶ Dereliquet terra &c. quasi terra syrie & samarie ad inuocationẽ nominis eius vastabit: & dom⁹ iuda a duobus regibus liberabitur.

¶ Musce

Nico. de lyra

homo: & inc̃pt̃ deus ab eterno. Circa secũdũ sciendũ q̃ ꝓpter ista que dicta sũt aliqui bebrei exponũt scripturã istã de ezechia filio regis achaz: qui post dictũ ꝓphete natus fuit: vt dicũt in signũ liberationis regni iude a ꝑdictis regibus. Et ad hoc iducũt q̃d habetur. j. sequenti ca. Et erit ext̃elio alarũ eius implẽs latitudinez terre tue o emanuel. Ezechias aũt fuit dñs terre p⁹ achaz patrẽ suũ: ꝙ̃ dictũ reprobat Ra. Sa. p̃ q̃ ezechias erat. xxv. ãnoz̃ q̃n cepit regnare p⁹ achaz patrẽ suũ imediate vt hr̃. iiij. Reg. xviij. Achaz vero regnauit. xvj. annis tm̃: vt habetur. iiij. Reg. xvj. ergo in principio regni achaz ãteq̃ dicereť ista ꝓphetia ezechias iã erat nat⁹: & erat. ix. annoz̃: & sic non potest hec scriptura intelligi de ezechia. Et adhuc ad dictũ Ra. Sa. potest addi: quia �sm ipm & �sm doctores catholicos ꝓphetia ista fuit dicta quarto anno regni achaz: & sic ezechias tũc nõ solũ habuit nouẽ annos: sed etiã tredecim: ergo nõ potest intelligi de eo: ꝓpter q̃d Ra. Sa. dicit q̃ hec ꝓphetia intelligenda est de filio esaie. Dicit enĩ q̃ esaias acceperat ĩ vxoꝛe quandã iuuenculã: & q̃ iã cõceperat de eo. vnde dicit q̃ talis est littera: Ecce adolescentula cõcepit & pariet filiũ. & denũciatio huius part⁹ fuit signũ ab eo ꝓdictus: quia de puero existente in matris vtero nescitur an sit mascul⁹ vel femina. et ideo quãdo certitudinaliter ꝓdicit signũ est credibile q̃ illõ q̃d ꝓmittit ad tale signũ sit futurꝫ: vt sit sensus verbi esaie: Ecce adolescentula cõcepit & pariet filiũ: & q̃n in natiuitate eí⁹ videbis verbũ meũ verificatũ: scias te a duobus regibus te inuadere disponentib⁹ cito liberandũ: & ita fuit vt iste Ra. Sa. ꝓsequitur: quia cito post ad petitionẽ achaz rex assyrioꝛ venit in damascũ ꝛtra rasin regẽ syrie & eũ iterfecit: & ꝓpl̃m eius transtulit in cyrenẽ: vt habeť. iiij. Reg. xvj. & codẽ anno vt dicit osee filius bela cõturauit ꝛtra phacee filiũ romelie regẽ isr̃l & eũ inf̃fecit: vt habeť. iiij. Reg. xv. Ad suũ aũt ꝓpositũ ꝛtrmandũ adducit illud q̃d scribit̃ ca. se. Et accessi ad ꝓphetissã & cõcepit & pepit filiũ. Ex quo patet q̃ ista adolescentula de cuius cõceptu & partu fit hic sermo. fuit vxoꝛ esaie ad quã accessit maritali affectu. & puer ꝓceptus & natus de ea fuit filiꝰ eius: sed ista expositio nõ põt stare: q̃ ca. se. dr̃ ꝺ puero nato. Et erit extensio alarũ eius. i. exercitus regis assyrioꝛ implẽs latitudinem terre tue o emanuel. & loquit̃ ibi de terra regni iude: cui⁹ nunq̃ fuit dñs esaias nec filius ei⁹: & sic emanuel de cui⁹ cõceptione & natiuitate fit hic sermo nõ fuit filius esaie. Itẽ q̃ dicit denunciationẽ natiuitatis pueri in sexu masculino esse signũ a dño ꝓmissũ. videtur falsum: quia de mãdato dñi dixit esaias: ¶ Pete tibi signũ a dño deo tuo in ꝓfundũ inferni &c. ꝙ̃ resurrectionẽ mortui vel ꝙ aliquã mutationẽ notabilẽ & supnaturalẽ in cursu celesti: vt dictũ est. s. & idẽ dicit Ra. Sa. & sic illd̃ signũ debuit eẽ aliq̃d valde magnũ: & excedẽs totã creature facultatẽ: cuiusmodi nõ est talis denunciatio: q̃m aliq̃s medici expti ꝙ aliq̃ signa: & experientias p̃cognoscũt serũ pueri nasciturꝫ. Et si dicať q̃ nõ cognoscũt ꝙ certitudinẽ: tũ negari nõ ꝑt quin demones p̃cognoscãt certitudinaliter: cũ ad h̃ se extẽdat eoꝝ noticia naturalis: q̃ remãsit integra in eis: & ꝙ dñs tale signum põt certitudinaliter ꝑdici a diabolo. Itẽ, iiij. Reg. xvij. dicit

ꝺ o iuda a ꝺ in periculo. ꝺ vel bit. virgo ꝺm hebreũ cui vrr̃ũs signficat: vocabũr ãr q̃ ĩ Matthreo ĩ hebreo nõ habeť: ꝺ Matthe⁹ sensũ nõ verba sequit. b ꝺ nobiscũ de⁹: q̃ ĩ destructione duoꝝ regũ parebit.

a et vocabitur nomen eius ẽma/ a
a ꝺ a parte rorum: omnẽ cibũ hominj idoneum: in quo verũs homo mõnstratur.
nuel. Bũtyrum et mel comedet: b+
a ꝺ etiã deus erit vr̃ sci. b ꝺ Herodẽ: scribas et phariseos. ꝺ nũq̃ vnioꝝ patet affectibus.
b vt sciãt reprobare malũm & eli/ c
a ꝺ pastores magos. b ꝺ bene dico audire dom⁹ dauid: signũ vestre liberationis. c ꝺ anteq̃ fiat de tus homo.
gere bonum: Quia ãteq̃ sci/ d
at puer reprobare malum et e/
a ꝺ ãno sexto regni ezechie ab assyrijs capta est samaria.
c ligere bonum: dereliquetur
a ꝺ quasi dj nõ sũt rbi memeudi: sed assyrius.
terra quam tu detestaris a fãcie e

dicit q̃ osee filiꝰ bela regnare cepit anno xij. achaz: & ꝺ hoc phacee filiꝰ romelie vixit vsq; ad. xij. annũ achaz: & sic falsum videť q̃d dicit Ra. Sa. ipm interfectũ ab osee eodẽ anno q̃ natus fuit emanuel q̃ ꝺm eũ natus fuit anno achaz. iiij. vr̃. ad tardius. Item capitulo viij. dicitur: Anteq̃ sciat puer vocare patrem et matrem auferetur fortitudo damasci: & spolia samarie coram rege assyriozum: sed non legitur samaria spoliata a rege assyriozum ante nonum annum regni oze in quo fuit capta a salmanasar rege assyriozum: vt habetur. iiij. Reg. xvij. licet oze ãte fuerit tributarius regis assyriozum: & sic a natiuitate pueri de quo est hic sermo q̃ fuit filius esaie ꝺm dictum Rabi Salomo. vsq; ad captionẽ samarie fluxerũt ãni. xvij. s. viij. ꝺ regno achaz: & ix. de oze: vt patz ꝙ ꝑdicta: q̃ puer fuit nat⁹. iiij. ãno achaz vr̃. v. ad plus: & oze cepit regnare. xij. anno achaz: vt dictum est. ante vero. xvij. annos puer scit vocare patrem & matrem. Si aũt dicať q̃ oze cepit regnare. iiij. anno achaz: vt dicũt aliqui: adhuc sequit q̃ pars ista ad finem capituli multipliciter exponitur a diuersis: sed vnam tm̃ expositionez intendo ꝙsequi que rationabiliozi mihi videtur & eam ꝙsequitur Ra. Sa. videlicet q̃ in hac parte describit signũ liberatiõis a deo facte tpe Ezechie filij achaz: quia rex assyrioꝛ cum magno exercitu venit cõtra eum: cui Ezechias resistere non potuit via humana. & ideo cõuertit se ad omnipotentem auxilium implorandũ: & tõ misit dñs angelum suum qui vna nocte percussit in exercitu regis assyriorum centuz octoginta quinq; milia bellatorum: quod videns rex mane territus & confusus fugit ad terram suam cum pudore: & ibi interfectus fuit a filijs suis. iiij. Reg. xix. ¶ Igitur ꝺm hoc residuum huius capituli in duas partes diuiditur: quia primo tangitur hoc factum in generali. secundo explicando ꝑtes eius in speciali. ibi: Et erit. ¶ Circa primũ dicit ipse achaz: Adducet dñs sup te: q̃ theglathphalassar rex assyrioꝛ vastauit terrã eius nullo resistente: & eũ afflixit: vt habetur. ij. Paral. xxviij. b ¶ Et sup domũ patris tui. i. sup Ezechiã filiuz tuũ & eius populũ. Ezechias enĩ fuit iust⁹ & bon⁹. & ideo magis designatur hic per anũ suum Joathan qui fuit iustus ꝙ ꝑ achaz patrẽ suũ qui fuit pessimus. cũ dicit: Super domũ patrz tui. s.

tate nõ dubitatur: maxime q̃n ꝓponitur littera hr̃: tũc sic sõat haalma: nec inueniunť in tota sacra scriptura aliq̃ sic scripte: nisi tm̃ tres. s. rebecca: Ge. xxiij. vbi dicit de ea: Puella decora nimis: virgo pulcherrima & incognita viro. Et seq̃t ibidẽ: Puella que egredietur ad hauriẽdã aquã. In hebreo habetur: Haalma que egredietur &c. & maria sozor moysi: Exo. ij. vbi dicit de ea: Et iuit puella & vocauit matrez pueri. In hebreo habeť: Juit haalma &c. & ista que scribitur ĩ hoc capitulo: & ideo cũ due prime fuerint virgines purissime q̃n nominate fuerunt nomine haalma. idẽ tenendũ de ista. Ad tertiũ dicendũ q̃ duplex est nomẽ alicuius. s. ipositionis & nature: sicut sortes est nomen impositiõis: homo vr̃ b nomẽ bõ nomen nature. iesus fuit nomen impositũ ipi xp̃o: vt patz Luc. ij. Emanuel aũt est nomẽ nature seu proprietatis: significat enĩ nobiscũ deus: vt dictũ est. s. & hoc est ꝓpium nomẽ ipsius christi: in quo diuina natura et humana sunt cõiucte in eodẽ suppposito: & hoc modo vocat⁹ est plurib⁹ aliis nominibus ꝓprietates eius significantibus: sicut vocat⁹ est lapis. Dañ. ij. & Dauid: Osee. iij. & nomine domini tetragrãmaton: Hieremie. xxiij. Et hoc est nomen q̃d vocabũt eum dom⁹ iustus noster. vbi habemus: Dominus. In hebreo habetur nomẽ domini tetragrãmaton: & pluribus aliis nominibus consimiliť nominatur in scriptura. Ad quartũ: iam solutum est ex his que dicta sunt: quia licet in christo non fuerit aliqua ignorantia: tamen factus est homo in tempoꝛe: & sic habuit scientiam infusaz in tempoꝛe: & anteq̃ illã haberet: liberatio populi per Esaiam denunciata fuit impleta. a ¶ Adducet dom⁹. Secundũ q̃ pars ista ad finem capituli multipliciter exponitur a diuersis: sed vnam tm̃ expositionez intendo ꝙsequi que rationabiliozi mihi videtur & eam ꝙsequitur Ra. Sa. videlicet q̃ in hac parte describit signũ liberatiõis a deo facte tpe Ezechie filij achaz: quia rex assyrioꝛ cum magno exercitu venit cõtra eum: cui Ezechias resistere non potuit via humana. & ideo cõuertit se ad omnipotentem auxilium implorandũ: & tõ misit dñs angelum suum qui vna nocte percussit in exercitu regis assyriorum centuz octoginta quinq; milia bellatorum: quod videns rex mane territus & confusus fugit ad terram suam cum pudore: & ibi interfectus fuit a filijs suis. iiij. Reg. xix. ¶ Igitur ꝺm hoc residuum huius capituli in duas partes diuiditur: quia primo tangitur hoc factum in generali. secundo explicando ꝑtes eius in speciali. ibi: Et erit. ¶ Circa primũ dicit ipse achaz: Adducet dñs sup te: q̃ theglathphalassar rex assyrioꝛ vastauit terrã eius nullo resistente: & eũ afflixit: vt habetur. ij. Paral. xxviij. b ¶ Et sup domũ patris tui. i. sup Ezechiã filiuz tuũ & eius populũ. Ezechias enĩ fuit iust⁹ & bon⁹. & ideo magis designatur hic per anũ suum Joathan qui fuit iustus ꝙ ꝑ achaz patrẽ suũ qui fuit pessimus. cũ dicit: Super domũ patrz tui. s.

4. Re. 23. f ¶ Musce. i. egyptijs ꝑpl̃o ibelli & idolatria sozdẽti. Legim⁹ ab egyptijs Josiã occisũ: & ꝑpl̃m isr̃l subiugatũ: nec multo ꝓ
Ibi. 25. c tpe nabuchodonosoꝛ cũ ĩnumerabili exercitu cepit hierl̃m: tẽplũ incẽdit & habitatoꝛes assyrios in iudea posuit. b ¶ Mo/
Dicre. 15. c uacula. Rex assyrioꝛ (q̃ in Hieremia colũba dei vocať) in eo
& ibis q̃ trãs flumen. s. assyrijs radet dñs in iudea caput & pilos. s. omnem fortitudinẽ regũ & ꝓncipũ & subiecto/
Ibidem. rũ. c ¶ Et erit in die illa. Post subuersionẽ vrbis Babilonis Nabuchodonosoꝛ cũ quo venerũt medi: et
4. Re. 25. f ꝑse: & egypti et chaldei.
parationis ephraim a iuda cũ rẽ/ d
ge assyrioꝛ. Et erit ĩ die illa: sibi/ e
a ꝺ inspirabit.
a làbit dominus muscę q̃ ẽ in ex/ f
a ꝺ mili. b ꝺ assyrijs vel chaldeis nimiũ feroci bus: et iaculis potentibus.
tremo flũminum egypti: & àpi q̃ g
a ꝺ metaphoram ꝙsequitur. in huiusmodi enĩ locis musce apelãs congregantur.
est in terra assur: et veniẽt & re/ h
ꝺm in terra tua.
quiescent omnes in torrẽtibus i
vallij: & in cauernis petraꝛ & in omnibus frutetis: et ĩ vniuer/ j
sis foraminib⁹. In die illa radet k
a ꝺ q̃ data est ei egypt⁹ ꝑ laboze quo seruitur domino apud eos. b ꝺ vl̃ cõducta alia littera.
b dominus in nouacula acũta in l
a ꝺ euphraten. ꝺ id est.
bis qui trãs flumẽ sunt: in rege m
a ꝺ vt nihil fozte: nihil pulchrũ remaneat: ꝺ effemiat⁹ homib⁹ imo ignomiosius mlierib⁹ cõpenk.
assyriozum cãput & pilos pedũ: n
a ꝺ decorẽ et virtutẽ. b ꝺ .i. cũ oĩa trãsiara fuerint in chaldeã. ꝺ tempoze grate.
c et barbã vniuersã. Et erit in die o

a veniẽte assyrio ĩ illis supat: ĩ emanuel libera bert ꝓsentia. ꝺ vñ derelinquet terra ab his regib⁹
duoꝝ regũ suoꝝ. Adducet domi a
nus super te & super populũ tu/
ꝺ tribulationis et captiuitatis.
um: & super domũ patris tui di/ b
ꝺ ram mali.
es qui nõ venerunt a diebus se/ c
a ꝺ Nabuchodonosoꝛ cũ quo venerũt medi: et pse: & egypti et chaldei.
parationis ephraim a iuda cũ rẽ d
ge assyrioꝝ. Et erit ĩ die illa: sibi/ e f
a ꝺ inspirabit.
a làbit dominus muscę q̃ ẽ in ex/ g h
a ꝺ metaphoram ꝙsequitur. in huiusmodi enĩ locis musce apelãs congregantur.
tremo flũminum egypti: & àpi q̃ i
a ꝺ metaphoram ꝙsequitur. in huiusmodi enĩ locis musce apelãs congregantur.
est in terra assur: et veniẽt & re/ k
ꝺm in terra tua.
quiescent omnes in torrẽtibus †
vallij: & in cauernis petraꝛ & in omnibus frutetis: et ĩ vniuer/ ††
sis foraminib⁹. In die illa radet ††+
a ꝺ q̃ data est ei egypt⁹ ꝑ laboze quo seruitur domino apud eos. b ꝺ vl̃ cõducta alia littera.
b dominus in nouacula acũta in l+
a ꝺ euphraten. ꝺ id est.
bis qui trãs flumẽ sunt: in rege m+
a ꝺ vt nihil fozte: nihil pulchrũ remaneat: ꝺ effemiat⁹ homib⁹ imo ignomiosius mlierib⁹ cõpenk.
assyriozum cãput & pilos pedũ: n+
a ꝺ decorẽ et virtutẽ. b ꝺ .i. cũ oĩa trãsiara fuerint in chaldeã. ꝺ tempoze grate.
c et barbã vniuersã. Et erit in die o+

Nico. de lyra

egypto raro pluit: sed terra irrigatur per irrigationem nili q̃ ad hoc ab incolis per multos diuiditur riuos: vt habetur Deut. xj. t ¶ Et api que est in terra assur. Vocatur ille populus assyriozum apis: non a dulcedine mellis: sed ab aculeo: quia ille populus pupugit alias nationes in circuitu eas persequendo: vt habetur. iiij. Reg. xviij.

k ¶ Et vement et requiescent omnes in torrẽtibus &c. Per hoc designatur q̃ essent occupaturi & devastaturi omnia loca regni iude. sicut factũ fuit tẽpore Ezechie excepta hierusalem quam sennacherib non cepit deo exercituz eius percutiente. l ¶ In die illa. Hic consequenter describitur ista percussio: quia dominus misit angelum et percussit in castris assyriozum. clxxxv. milia: ita q̃ corpora redacta fuerunt in cineres intactis vestibus & armis. quo viso rex sennacherib fugit & diuino iudicio in terra sua gladio filiozum suozum interfectus fuit. iiij. Reg. xix. & hoc est quod dicitur hic: In die illa. id est in tpe q̃ sennacherib vẽiet ꝛtra hierl̃m vt destruat eã.

m ¶ Radet do. &c. i. acuta. q̃ illd̃ q̃d acuit: sup cotẽ ꝺducit: p nouaculã acutã q̃ velocit scidit mltitudinẽ pilozꝝ: itelligit̃ diuina potẽtia p quã velocit̃ cecidit rex sennacherib & exercit⁹ ei⁹. n ¶ In bis q̃ &c. s. euphratẽ vltra q̃d erat trã assyriozꝝ respectu hierl̃m. o ¶ In rege as. h̃ oz ad excipiẽdũ alios ꝑplos q̃ habitabãt vltra euphratẽ: q̃ nõ venerũt cũ sennacherib ad destruẽdũ iudeã. p ¶ Caput. i. regẽ: q̃ a filijs suis inf̃fect⁹ fuit: vt dictũ ẽ. q ¶ Et pilos pedũ. i. pedites de suo exercitu.

r ¶ Et barbã vni. i. cẽtes q̃ erãt circa regẽ adherẽtes ei sic barba capiti. s ¶ Et erit in die illa. Hic consequenter describitꝫ ꝓuisio victꝰ circa Ezechiã et populũ ei⁹: q̃z licet exercit⁹ sennacherib terrã iudee in circuitu hierl̃m destruxerit: & bõa ptẽ

vastauerit

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tropo. ¶ a ¶ Tropologice. Nutriet homo vir vnā vaccā ⁊ duas oues ꝛcz mūda animalia habēt iudei vt lacte nutriantur infantie: nō solido cibo: vt comedāt verboꝝ mella de labijs meretric': nec habeāt vinū qđ letificat coꝛ homis. Sed opa eoꝝ vertā tur in spinas: ⁊ vulnerenꝫ ab eis: ꝙ sagittāt in obscuro. r. c. si

Ps.10. voluerint altius sapere q̄ deberent: vt laboꝛantes in scripturis mysticum possint inuenire. Non fruges afferāt sed vepꝛibus cōpleantur ⁊ spinis que oriunt in manibus ebrij: nec terra coꝝ vel doctrina a rationabili animā / te: sed a bobus (quoꝝ curaz nō habet deus) ⁊ a bestijs animalibus concul/cetur. b ¶ Comedet butyꝝ. Delecta/bitur in passione xp̄i vl sua. Butyruz enī ex multis cōfectionib⁹ efficitur.

c ¶ Et oēs montes. relictis campestri/bus metu hostium ad montana cōfu/gient: aspera montiū manu ꝓpria ex/colentes: vitā miserā sustentabunt. ce tera erunt in pascua.

¶ Et dixit

Nico.de lyra

vastauerit ⁊ partim rapuerit: tamē do minus de victu Ezechie ⁊ populo suo ꝓuidit. vt dicū fuit. iiij. Reg. xix. ex / ponēdo illud: Hoc erit signū: comede hoc anno qđ reppereris ꝛc. ⁊ q̄tū ad hoc dicit hic: Et erit in die illa. i. tpe post denastationē p sennacherib.

a ¶ Nutriet hō ꝛc. i. vaccā vnicā sibi remanentē de magno armento boum ceteris raptis ⁊ consumptis ab exer/citib⁹ sennacherib. b ¶ Et duas ouej. sibi remanentes de magno grege oui um. ceteris consumptis ab assyrijs.

c ¶ Et pꝛe vbertate ꝛc. quia dominus dabit benedictionē suā ⁊ sic habebūt tātū de lacte q̄ sufficiet ei ad sustētati onem domus sue: intantū q̄ non solum comedet lac: sed etiā pinguedinē lactis que colligitur in butyro. Aliqui autem ex ponūt

a ¶ Tfactū est in diebus La. VII

Moraliter

achaz ꝛc. Per hierim significat ani ma fidelis fm sensū moralē i qua ciuitate debet xp̄s regnare: cōtra eā venit rasin qui interp̄tat iniquus. i. nō equus: ⁊ sig/nat superbiā. nā superbus vult alios excedere: ⁊ sic refugit equa litatez. ⁊ pbacee oui interp̄etatur ouis opertio: ⁊ signat ava/riciam. vnde auarus dicit quasi eris auidus: ⁊ sic os apertū habere dicit: q: nunq̄ pecunijs satiatur: ⁊ hec duo vitia dicū hic titiones fumigātes ⁊ caudas habēt. es titiones: q: cōcupi/scentiā inflāmant: fumigātes: q: mentis oculos tanq̄ fum⁹ excecant et caudas habentes: q: post se alia vitia trahūt. De superbia nanq̄ dicit Eccl. x. Initiū oīs pcti superbia. De ava/ricia. j. Thimo. vj. Radix omniū malo ⁊ est cupiditas. Per Esaiā vero dictā ciuitatē assecurantē ꝓdicator significatur veritatis. dans p signo liberationis cōceptionē ⁊ potētia spiritualē christi in hominibus bone volūtatis. per achaz ve ro recusantē signū: significat peccatoꝝ obstinat⁹ in malo. De bello vero vitioꝝ cōtra hierim moralē dicit Ber. sup missus est. Venit auaricia ⁊ vendicat in me sibi sedem. iactātia cupit dominari: superbia vult mihi esse rex. luxuria dicit ego regna bo. ambitio inuidia ⁊ iracundia certant in memetipso de me ipso: cuius potissimū esse videar. ego q̄tū valeo resisto. reni/to q̄tū iuuoꝝ dñm meū iesum reclamo: ⁊ dico nō habeo regez nisi ihesu. et ¶ In die illa sibilabit dñs musce ꝛc. Per muscas ⁊ apes pūgentes significāt cōtētiosi ⁊ detractores à quibus b requiescere. ¶ In coꝛrentib⁹ vallū. qui sunt ipetuosi: ꝓpꝑ qđ signāt dom⁹ potentū. † Et in cauernis ⁊ foꝛaminib⁹. id est in domibus claustralibz. ¶ Et in omnib⁹ fruticis. que sunt parua nemoꝛa: ꝓpter quod significant habitatiōes vul/gariū. In omnibus enī istis locis vigēt vitia ꝓtentiōis ⁊ de/tractionis. Et subdit̄ dictoꝝ vitioꝝ punitio. cū dicit: l ¶ In die illa radet dñs ꝛc. i. grauiter puniet p̄dicta vitia in malo/rib⁹ q̄ p caput significantur: ⁊ mediocribus q̄ p barbā: ⁊ mi/

nozib⁹

a ſ rarus habitator. b ſ vnā trm: quia pauper. ſ carnem. ſ robustam vniuersam.

a illa: nutriet hom̄o vaccā boum. a† a ſ duos simplices affectus ad dñm. s. et primū.

b ſ q: multa pascua et pauca animalia. c ſ do/ctrine euāgelice. ſ vñ pascāt et vestiantur. b† c†

et duas oues: ⁊ pꝛe vbertate lā/ctis comedet butyrū. Butyrum b d† a ſ agreste. b ſ pro inopia panis.

enim ⁊ mel mandūcabit om nis homo qui relict⁹ fuerit in medio terre. Et erit in die illa oīs lo/ f a ſ deficiente vino: deserris vineis: singule vires singulis ementur argenteis. e

cus vbi fuerint millevites mille a ſ emētur. b ſ vince.

argenteis: ⁊ i spinas: ⁊ i vēpres g a ſ timore latronum.

erunt. Cum sagittis ⁊ arcu ingre b a ſ in agros vsendos.

dientur illuc. Vepres enī et spi/ c nę erūt in vniuersa terra: et om/ i a ſ erunt tales.

nes mōtes qui in sarculo sariēt: non veniet illuc terroꝝ spinaruz k a ſ cetera terra.

et vepriū: et erit in pascua m bo/ l a ſ trm: nō in habitatiōne hominis.

uis et in conculcationē pecoꝝ.

ponunt hoc ad oppositum dicentes: q: p hoc exprimitur defe ctus victus illo tempoze ꝓpter vastationem terre. sic exponē/tes: Comedet butyꝝ ꝓpter panis defectum: sed littera pꝛece/dens videtur repugnare vbi dicitur: Et pꝛe vbertate. ⁊ simili/ter subsequens. cum dicitur: d ¶ Butyrū et mel comedet. vel manducabit. vbicunq̄ enim ista duo iunguntur in scriptura significāt abū dantiā bonoꝝ terre. vnde et terra ꝓmissionis ad sui cōmendationē fre/quenter dicitur in veteri testamento fluens lacte ⁊ melle. e ¶ Omnis ho mo qui relictus fuerit in medio terre. id est homines iusti viuentes vita hu mana ⁊ non bestiali. isti fuerunt relic/cti in medio terre in dee euadētes gla diū sennacherib: sed mali qui erāt in peccatis obstinati: fuerunt per eū ex/terminati. ⁊ istis iustis remanētib⁹ fu it sufficienter ꝓuisum de victu.

f ¶ Et erit in die ꝛc. ꝓpter defectum colentiū. quia sicut dictum est multi perierant per exercitū assyri oꝝ. Ba. Sa. aliter exponit. d. q̄ tem/pore Ezechie post mirabilem liberati onem ab exercitu sennacherib vt pꝛe/dictum est: Ezechias induxit populū ad legis studiū: ⁊ vt magis posset i b ꝓficere abstraxerunt se a vino: ita q̄ parum aut nihil bibebant: ⁊ sic remā serunt vinee inculte. b ¶ Cū sagittis ꝛc. ꝓpter feras ⁊ serpentes ibi latentes inter frutecta ibidē crescētia. ideo subditur: Vepꝛes enī ⁊ spine ꝛc.

i ¶ Et ommes montes ꝛc. id est spinis ⁊ vepꝛibus purgabunt. ad hoc q̄ post sit ibi bladū seminari. k ¶ Nō veniet ꝛc. qz deo faciente seruabitur terra in puritate sua: vt sic faciat fructū bonū ⁊ multū. ideo subdit: l ¶ Et erit i pa scuam bouis ꝛc. id est ita erit fertilis in fructu q̄ non solū sufficiet ad sustentationem hominum: sed etiam animalium domesticoꝝ.

Additio

nozib⁹ q̄ p pilos pedū intelligūt. s† ¶ In die illa. Hic descri bit̄ modus viuendi bonoꝝ. cū dicit: ¶ In die illa nutriet hō. id est rōnabiliter viuēs. a† ¶ Vaccā boū. i. coꝛp⁹ snū nō ad luxuriā dū: sed ad seruiendū dño fm statū suū. b† ¶ Et duas oues. scz intellectū pabulo sacre scripture: ⁊ volūtatē celestiuz degustatiōe q̄tū ꝓtinet ad statū pñtis vite. c† ¶ Et p vberta te lactis. i. diuine consolationis. d† ¶ Comedet butyrū. i. sen/tiet excellentē suauitatem celestium.

¶ In ca. vij. vbi dicit̄ in postil. Et dixit achaz: Nō petam.

Additio. j.

In hac rūsione achaz recte itellecta nō re/cusauit petere signū: timens ne aliquid ad dei gliam mōstraret: vt Ba. Sa. dicit. potuisset enī Esaias virtute diuia ostēdere aliq̄d signū etiā achaz nolēte: sed hec re spōsio alit expōi p̄t ⁊ plant⁹. Pro q̄ sciendū q̄ aliq̄ q̄rūt a deo signa nō tētādo q̄si dubitātes de diuia potētia: ꝙ vt firmi⁹ ver/bis diuis adhereāt: vt ptz de Hedeō Judic. vj. ca. ⁊ de Eze/chia. j. xxxviij. ⁊ de multꝫ iustꝫ. Alij vo signa q̄rūt q̄si volētes experientiā sumē de diuia potētia de q̄ dubitāt: ⁊ ꝙ est. ꝓpter ten tare deū: sic legit̄ de israelit⁹: Mu. xiij. tentauerūt me decies. Alij vero in tāta ifidelitate sūt excecati q̄ nolūt tētare deū: ꝙ quasi certificati de ipotētia seu ipꝛouidētia dei: credūt q̄ de b nō requirit̄ tentatio: sic nullꝫ scīat⁹ tētat an ignis calefaciat: cū sit cert⁹ de hoc. Et isto mō achaz pessim⁹ tanq̄ nō solū dubi us de fide: sed tanq̄ cert⁹ de oppōsito dic̄: nō petā: ⁊ nō tētabo dñm. q. d. nec pmo mō qđ est petere signū: nec scdo mō qđ ē tē/tare: ego volo signa. in quo manifeste ostēdebat nullā habere fidem nec confidentiā de deo. Unde notādū: q̄ cū Esaias di/xerat sibi: pete tibi signa a dño deo tuo: coꝛrespōdenꝫ debuissz dicere: Nō petā: ⁊ nō tētabo dñm deū meū: sed i sua rūsiōe pes/sima rescidit deū meū vt māifeste oñderet: q̄ dñs de q̄ Esaias loquebat: nō erat de⁹ su⁹. s. achaz. Et q̄ Esaias ꝓnūciatulit. Rū ād parū vobis est ꝛc. In fidelitas enī quā achaz oñdebat in p̄ dicta rūsione maxīa offensa dei erat.

¶ In eo. ca. vij. vbi dic̄ in postil. Et si dicaꝫ q̄ nō cogno. ꝛc.

Additio. ij.

Posito q̄ demōes ꝓcognoscāt certitu dialit̄ de aliqua muliere p̄gnāte: an sit paritura masculū vel feminā ex eoꝝ noticia naturali q̄ integra in eis remānsit: vt postillator dicit ad hec p̄t negari q̄ de mulie re q̄ nōdū ꝓcepit: demōes ex sua noticia naturali ꝓcognoscāt: an ꝓcepturа sit ⁊ paritura: cū demonū cognitio naturalis nō se extēdit ad futura mere cōtingētia. ⁊ ideo cū i ꝓposito Esai/as loquebaꝫ de virgie q̄ nōdū cōceperat sed conceptura erat. Nō ei dixit: Ecce virgo ꝓcipit seu ꝓcepit: sz ꝓcipiet. Nō obstā te rōe postillatoris adhuc videt canillatio in deoꝝ i suo vigo/re ad quā enacnādā videt alit dicēdū. Pro q̄ attēdēdū ē q̄ ex ꝓtigētib⁹ q̄ equalit̄ ad vtrūlibet ꝓsueuerūt se habere: nō p̄t su mi rōnabiliter certificatio alicui⁹ ꝓpositi dubi: etiā si ab aliq̄ añq̄ ꝓtigat p̄nosticꝫ: vbi gra. Si alīqs dicat alicui ꝺ aliq̄ re dubitāti: crede mihi hāc rē tibi dubiā: in cuius signū do tibi: q̄ semel ꝓcias tarillos: ⁊ in illa electiōe vnica tua pūcta cēt paria: mānifestū est: q̄ posito q̄ paria eligiant dubitās si sit di/scret⁹ nō certificabit̄ de dubio suo. qz ad talē p̄nosticationē nō requirit̄ aliqua sup naturalis cognitio: ꝙ p̄t rōnabilit̄ estiari: q̄ fuit casualiter facta. vñ in ꝓposito q̄ mulieres cōiter pariūt masculos vl femias: casualit̄ posset q̄s verā ꝓtē p̄dicere sine b q̄ sibi credaꝫ in alijs dicēdis. Unde ridiculū videt̄ q̄ in mate ria tā ardua ⁊ dubia tale signū offerret ad certificationē.

¶ In eodē ca. vbi dic̄ in postil. Et sciat repꝛobare malū.

Additio. iij.

Notādū q̄ in hoc qđ dic̄ b: Ut sciat re pbare ma. ꝛc. videt̄ ꝓba allud̄ ad b qđ dic̄ Heb. iij. Erit̄ sic dij sciētes bonū ⁊ ma. Prim⁹ ei adaz sciam boni ⁊ mali illicite appetiuit. s. vt esset sic de⁹. vñ ibidem dic̄: Eritis sic dij sciētes bonū ⁊ malū: ⁊ sic lapsus ē in pctū sup bie volēs se adeq̄re deo. Secūs aūt Adā. s. emanuel. de q̄ b agit nō babuit sciam boni ⁊ mali nisi vt sciret repꝛobare malū ⁊ eli gere bo. q. d. licet iste filiꝰ regis de q̄ loq̄t: butyrū ⁊ mel cōedet tanq̄ ver⁹ hō: in b tū differt a ꝓmo hoīe: qz ille bonū ⁊ maluz scire appetiuit vt eligeret deo. iste vero vt sciret repꝛobare malū ⁊ eligere bonū: q̄ intelligit̄ de malo culpe qđ est simpliciter ⁊ vere malū. malū vero pene est malū fm q̄d tm. Et notādū q̄ si scire intelligaꝫ b de scia exprimētali: sic in p̄dict⁹ abis inenit̄ i peccabilitas xp̄i: etiā fm bñaną naturā. Isto enī mō nō sciuit xp̄s malū: qz pctū nō fecit: nec inuēt⁹ ē dol⁹ in oꝛe ei⁹. j. iij. sed tm sciuit repꝛobare malū culpe. Itē notādū q̄ vbi nos habe/mus: Ut sciat repꝛo. ma. ꝛc. hebꝛaica lra hz: qz scit. vl eo q̄ scit fm q̄ inuēit. q̄ scia eligēdi bonū ⁊ repꝛobādi malū fuit in ipo emanuel anteq̄ butyꝝ ⁊ mel comederet. s. añ natiuitatē suā. si cut cā p̄cedit effectū. ⁊ sic virtute hui⁹ lre hō q̄ añ natiuitatē su am habuit sciam repꝛobādi malū ⁊ eligēdi bonū: qđ nō cōpe/

¶ In co. ca. vbi dic̄ in postil. Circa quartū (rit alij puro hōi. dicēdū ad p̄imū q̄ in sacra scriptura ponit̄ duplicit signum.

Additio. iiij.

Signū indicatiuū alicui⁹ effect⁹ du pliciť daꝫ in scriptura. Uno mō cū si gnū daꝫ in pñti vt aliq̄d credaꝫ ⁊ b fidēdū i futuro: vt de signo dato Hedeoni ⁊ silib⁹: vl iā factū in ꝓterito: sicut aptio ꝛre de/glutiētis dathā ⁊ abirō: fuit signū vt ꝓphe crederet q̄ de⁹ mise rat mo⁹en ad ꝓbādū ⁊ gubernādū ꝓplm: Nu. xvj. Alio mō cū signū daꝫ i futuro q̄ i futuro venerit credaꝫ. vñ Joh. xiiij. ca. Et nūc dixi vob añq̄ fiat vt cū factū fuerit credaꝫ: ⁊ isto scdo mō intelligit̄ b qđ dic̄ b: Ecce dabit dñs ipe signū. Nō em̄ istud signū dabaꝫ in pñti: nec pñtib⁹: b futur⁹ ō domo dd q̄b⁹ b signū inotuit. s. brē virgini ⁊ Joseph: ⁊ sic nō reḡrit̄ vt b sig/nū dicaꝫ memoratiuū: b vere p̄nosticū. Sz ꝫ b dicūt iudei q̄ b signū iptinēter seu inutilit̄ ponit̄ in b loco. cū solū i futuro i ma gna distātia tpis erat dādū: nec est rememoratiuū ꝓteritoꝝ fz hāc positionē. Ad qđ dicēdū q̄ interponit̄ b ad exꝓbratio/nē maioꝛē icredulitatis ipsi⁹ achaz: q̄ oīpotentiā diuinā ⁊ eius ꝓuidētiā intātū ꝓtēpsit vt signū peteret a deo: ⁊ ēt tentare de/dignaret: vt. s. i ꝓma additiōe isti⁹ ca. vñ: qz opposita iuxta se posita clariꝰ elucet. ꝓba itroduxit b signū. q. d. O dom⁹ dd q̄ nūc tā icredula es: q̄ dedignaꝫ petē signū a deo ꝛc. adhuc erit ꝓs in q̄ dabit̄ domui dd signū altissimū ⁊ ꝓfundz. s. Ecce vir/go cōcipiet ꝛc. qđ signū simplicit̄ ab āgelo ꝓpositū tā mirifi/mū ⁊ supnaturale illa xp̄o de radice iesse electissima p fidē pu rissimam marie meritoꝛie acceptauit. vñ de illa dic̄ Luc. j. Be ata q̄ credidisti ꝛc. ⁊ sic in domo dd icredulitas seu ifidelitas ipsi⁹ achaz iuxt fidelitatē sincerissimā xp̄i gliose posita: clariꝰ illuceret. Itē p̄dicta p̄nosticatio Esaie ⁊ si n cēt vtil ipi achaz ⁊ ēt suis ꝓtēporaneis: fuit tū maxīe vtilitat⁹ futur⁹: ꝓsertī bis q̄ fuerūt ꝓtēporanei xp̄i ⁊ poster⁹: q̄b⁹ ab ipo xp̄o dic̄: Scrutami scripturas in q̄b⁹ putaꝫ vos vitam eternam hēre ꝛc. Joh. v.

hmōi enī scrutātes cū inueniūt ꝓcordātiā hui⁹ dicti ꝓphetici. Ecce virgo cōcipiet cū dicto euāgelij. Ecce ꝓcipies i vteroꝛē. ad verā fidē attrahunt: vl in ipa fortiꝰ cōfirmāt. ⁊ ideo notā ter dixit Mat. in b loco: Ut ipleret qđ dictū ē p ꝓphām. q. d. Attēdite ꝓcordātiā ꝓphetici vaticinij cū euāgelico testimōio

¶ In eodem ca. vbi dic̄ in postilla. Ad scām dicendum. Alma significat abscōsionem.

Additio. v.

Circa b qđ dic̄ in hebꝛeo haalma. At/tendēdū ē q̄ alma significat virginez abscōditā: vt dic̄ in postilla. sed b qđ addit̄ ha. est q̄dā sinca/thegoꝛeuma: cōnotās q̄ virgo illa de q̄ agit aliq̄ rōe ē notioꝛ ceteris ꝓt aliquā ꝑeminētiā. vl q̄ de ea iā facta est mētio ꝓ ut sup psalteriū in additionib⁹. s. psal. viij. largi⁹ ē expositū. Ex q̄ aliq̄ difficultas in ꝓposito videt̄ emergere circa signifi/cationem ꝓpriā hui⁹ dictiōis haalma. Dicūt ei aduersarij q̄ rpe Esaie nō erat nota brā virgo cū nōdū esset in rez natura: nec de ea iā esset fctā aliq̄ mētio in scḡtur⁹ sacr⁹. vñ nō de ea ꝓpꝛie p̄t intelligi li haalma: ꝙ de alia tpe Esaie apō eos q̄b⁹ loq̄bat nota: scu ceter⁹ notioꝛ. Ad qđ rūdēdū fm Ray. mar/tini in pugiōe in tertia parte dis. iij. ca. viij. q̄ iā lōge ante Esai/am Salomō de cui⁹ stirpe nascitura erat: exꝑssā de ipa fec mē tionē. s. Pꝛouer. xxx. vbi dic̄: Tria sūt mihi difficilia: quartuz penitus ignoꝛo. Uiā aquile in celo ꝛc. ⁊ via viri in alma. i. in virgine abscōdita seu secreta: vbi p̄dictus auctoꝛ p̄dictas q̄t/uoꝛ vias applicat quattuoꝛ vijs christi. s. ascensioni viā aqui le. Uiā quoq̄ xp̄i de cruce ad sepulchꝝ qđ erat exꝑssum in pe tra: de q̄ tertia die resurrexit vie colubꝛi supza applicat. Uiaz etiā xp̄i p tēpestates ⁊ fluctuatiōes hui⁹ mūdi trāseūt⁹ vie na/tis in medio maris applicat. Uiā vero xp̄i in vtero virginis in carnati vie viri in alma: quā viā ipse Salomon dicit se penit⁹ ignoꝛare. s. quō absq̄ humano semīe virgo possz ꝓcipe pfectū deū ⁊ hoīez. vñ Esaias ñ dixit: Ecce alma cōcipiet: ꝙ balma tanq̄ de nota de qua Salomō lōge ante fecerat mētionē loq̄/ref. Sed ex hac expositiōe licet vera ⁊ rōnabili iudei sumunt occasionē subsannādi seu blasphemādi puritatē ⁊ scitatē vir ginis gloꝛiose. Dicunt enīz: sic legatur series textus ꝓut iacet in littera: Pꝛouerb. xxx. ⁊ ibi inuenitur qđ cum dixisset sapi/ens. Uiā viri in alma: statim sequit̄. Sic est via mulieris adul tere: que comedit ⁊ tergit os suū ⁊ ait: Nō feci iniquitatē: ec/ce inquiunt. ostenditur manifeste q̄ alma in hoc loco nō p̄t esse nisi coꝛrupta: eo q̄ mulieri adulteri cōparatur. Ad quam obiectionē predictus auctoꝛ rūdet q̄ verba Salomōis in dctō libꝛo pabolice intelligi debēt: sicut ipe liber parabole Salo/monis intitulaꝫ. vnde frequēter videt̄ vnū prēdere: ⁊ aliud intendere: vt pertinet ad parabolicā locutionē. Undevia mu lieris adultere intelligi debet hic nō femina adulterans: sed plebs iudaica. de qua infra Esa. lvij. Accedite huc filij augu/ratricis: semē adulteri ⁊ fornicarie. Ex quo ⁊ alijs silib⁹ patz q̄ mulier adultera in sacra scriptura sepe accipiť ꝓ synago/ga iudaica. qđ ex mult⁹ rōnib⁹ ꝓdict⁹ auctoꝛ ibidē cōfirmat. Unde quēadmodū via aquile in celo: ⁊ via serpētis in petra: ⁊ via nauis in aquis: ⁊ via viri in alma mirabiles seu diffici/les fuerūt Salomoni. atq̄ distantes ab intellectu ei⁹: sic fuit apud eū mirabilis ⁊ valde distans a rōne via istius adultere nequissime: scilicet synagoge. non enim Salomonis ratio de buit aut potuit capere malicie immensitatem. impietatis. pfū ditatem: et perfidie ptinacitatē: qua hec adultera verū messi/am christuz dominū innocentem condēnarer: ⁊ barrabā sedi tiosum ⁊ homicidam peteret: qua etiam fatuitate seu insania: vel qua inuidia diabolica stimulata potuit messiā repellere: cecos illuminantem: claudos curantem: moꝛtuos resuscitan tem: ⁊ innumerabilia miracula facientem: barrabaz vero qui nihil tale vnq̄ fecit ꝓ messia suscipere. bene igitur Salomon celsitudinem supradictoꝝ quattuoꝛ: ⁊ ꝓfunditatē ⁊ imensita tem fatuitatis huius adultere ꝓsiderās: vehementer admira tus subiunxit: Sic est via mulieris adultere. sic scz admiran/da ⁊ ad itelligendū difficilis ⁊ vltra modū stupēda: que panē tot mendaciorum comedit: ⁊ comedere taz auide non desinit: ⁊ tamen quasi tergens os suū: ac si nihil insanie vl iniquitatꝫ fuit opata: erubescere nescit. vnde Hiere. iij. et dicitur. Frons mulieris meretricis facta est tibi: renuisti erubescere que ⁊ ta lia ad hec pertinentia largius ponunt⁹ a p̄dicto auctoꝛe libꝛo ij. di. vbi supra.

¶ In eodem ca. vbi dicitur in postilla: Et erit in die illa oīs locus vbi fuerunt mille vites.

Addi. vj.

Ad itelligētiā hui⁹ qđ dic̄: Et erit in die illa ois loc⁹ vbi fuerāt mille vites mille argē. ꝛc. Attēdēdū q̄ i vastatiōe fctā ꝓ exercitiū sennacherib: fuerūt

vinee de

Universidad de Deusto
Biblioteca

vince decise itātū q nō poterāt ab eis ēcole habere fructū vſq; ad lōgū tps: t ideo dimittebant inculte: t sic crescebāt in eis spine t vepres t fere siluarum: q in eis degebāt. Et hoc est qđ dicit: Omnis loc⁹ vbi fuerūt mille vites mille argēteis .i. dato q vites fuerint ita bone: q alias valerēt mille argēteos tñ ex defectu culture in spinas t vepres crūt: qua rōne cū sagittis t arcub⁹ ingredient illuc. t timore ferarū. Et q2 b non tñ erat in vineis: sed etiā in omnib⁹ loc⁹ planis terre. ideo dicit: Vepres eñ t spine erūt in vniuersa terra. .s. plana: ſz quia multi tpe belli relictis cāpestribus metu hostiū ad montē cōfugerūt: t aspera montiū, ppria manu excolebāt: iō in his locis montuosis in primis refugiū habuerūt seminandi bladū et p pascuis animaliū: eo q illa loca alta erant t culta etiam tpe belli: sic q nō erant spine ibi t vepres. et hoc est qđ dicit: Et omnes mōtes qui in sarculo sarient nō veniet illuc timor spinarū t vepriū ratione iam dicta: t erit in pascuū bouis t.

Replica. Jn ca. vj. cū postill. illū passum: nō pertam t nō tēptabo dominū t. exponit sicut cōmuniter exponit: Burgen. tangit ismael ytra omēs exponit q achaz ideo petere noluit: q2 pro certo tenuit deus isrl nihil posse. Sed illa expositio videt verisimilis: nam annus t pater achaz ocias t ioatham fuerant boni cultores dei: vt habetur. iiij. Regū. xv. Et achaz viginti annoꝝ erat antequ pa-

Glo. ordi.

Capitulum: VIII

a Et dixit dominꝰ t. Sume tibi. Primū, ppheta pdicit achaz futura. post ipse dns pcipit vt signū petat: inde ad domū dauid verba vertuntur t virgo paritura filiū, pmittitur t filius nasciturus. Quo filio inuocato subuertat samaria: t syria a rege assyrioꝝ qui postea capiat iudeā t in solitudinem vertat. vnde rursum partus virgīalis describit.

Nico. de lyra

Capitulum: VIII

a Et dixit dns t. Anteq descendā ad diuisionez huius capituli t eius expositionē p partes. primo videndū est quid sit tenendum de puero de quo fit sermo in hoc ca. cū dicit: Et accessi ad ppheticam t cōcepit filiū t. t dixerunt aliqui q iste fuit filius esaie de sua vroze que vocatur b ppheticā: t hoc dictū videt sequi Thomas de aquino i qua dā postilla que sibi attribuit tanq ex eius dictis reportata: vbi soluunt argumenta que solent fieri ad cōrariū. Ad qđ primo arguit per illud qđ dicit hic: Dicit enī hic: Adhibui mihi testes t accessi ad ppheticam t. Esaias aūt cū esset bonestus t sanctus nullo modo induxisset testes sui cōcubitus cū vroze. Itē p hoc qđ dicit: Adhibui mihi testes fideles vt sacerdotem t. Jste enī vrias fuit idolatra: q2 fecit altare ad similitudinē altaris qđ erat in damasco ad cultū idoli: et sup istud offerebat holocausta t victias: vt habet. iiij. Regū. xvj. t sic nō pōt ad lram dici testis fidelis. Itē q2 subdit: Et Zachariā filiū barachie q fuit in duodecim ppheticis vndecimus t nōdū erat natus: quia ppheticā tpe parij regis psarū cui⁹ tpe cōsūmatū fuit tēplū: vt habet. j. Esdre vj. A quarto aūt anno regni achaz: i quo dicta fuit ista ppheticā vſq cito post vſq ad illud tps fluxerūt anni. cclxvij. t sic nullo modo tēpore Esaie potuit induci testis: t assumptū declarat sic: quia achaz regnauit. xvj. annis. iiij. Reg. xvj. t sic a tpe huius ppheticē de regno eius remanebāt. xij. anni. Cui succedit Ezechias regnās. xxix. iiij. Reg. xviij. Post quē manasses regnauit. lv. annis. iiij. Reg. xxj. Post quē Amon. ij. ij. Reg. xxj. Post quē iosias. xxxj. iiij. Reg. xxj. Post quē ioakim. xj. iiij. Reg. xxiij. Post quez sedechias. xj. iiij. Reg. xxiiij. Posteā se cutū est tps captiuitatis babylonice. lxx. annoꝝ sm cōmunē cōputationē vſq ad annū pmū Cyri: a quo etiā vſq ad cōsūmationē tēpli post reditū captiuitatis babylonice fluxerunt anni. xlvj. Joh. ij. xl. t. vj. annis edificatū est tēplum b t. qui āni simul iuncti faciūt numeꝝ pdictū. Ex quo arguit q nō potuit Esaias ipm adducere in testimoniū. Scōm autē cōputationē hebreoꝝ quā frequēter secut⁹ sū fluxerūt pancires anni: sed p b nō infringit argumētū: q2 sm breuioꝝ cōputationē a tpe quo Esaias dixit: Et adhibui mihi testes t. vſq ad zachariā filiū barachie fluxerūt. cc. āni t plus. Nec pt dici q zacharias filiꝰ ioiade: q Mat. xxiij. dr filiꝰ barachie fuerit ille testis: q2 ante mortuꝰ erat p. c. annos t amplius: qđ patet sic, q2 post ioas qui interfecit huc zachariā regnauit amasias fi-

Esaie Ca. VIII

Capitulum: VIII

§ sub alia figura partus virginis describitur.

a Et dixit dominꝰ ad me. a† ho Esaia.
Sume tibi librū gran-

Nico. de lyra

sias filiꝰ eiꝰ. xxix. an. iiij. Reg. xiiij. Et pꝰ eū ocias. lij. an. iiij. Reg. xv. Jpꝰ cū achaz. xiij. an. añq ioatha. xvj. an. iiij. Reg. xv. Jpꝰ cū añq Esaias dicit ppheticā istā: vt dictū ē. s. q āni simꝫ iuncti faciunt annos. cj. Jtez arguit p b qđ subdit: Anteq sciat puer vocare patrē t matrē auferet fortitudo Damasci t spolia samarie t. que spolia-

§ Velocit

tio facta fuit. vj. anno Ezechie vt dictū est ca. pce. Et sic puer natus tūc habuit. xviij. annos ad minꝰ. xij. de regno achaz vt pdictū est: t vj. de regno Ezechie. Puer aūt scit vocare patrez t matrē anteq habeat tot annos: t sic nō esset vez qđ dr: Anteq sciat puer vocare patrē t matrē t. Jgit, pter ista tenent doctores catholici cōiter q illud qđ dicit in hoc ca. de puero pdicto nō sit intelligendū ad lram de filio Esaie. Sed b soluit Tho. sic. Ad primū dicit q inductio testiū nō fuit ad videduz cōcubitū Esaie: sed scripturā eiꝰ: q2 dictū fuit sibi a dño: Sume tibi librū grandē t scribe in eo t. Ad scōm dic q vrias sacerdos fuit testis fidelis nō rōne vite: sed officij dignitate. t q2 a rege achaz fidelis reputabat: q2 sīr erat idolatra. Ad tertū dicit q iste zacharias neuter fuit illoꝝ q allegati sūt: sed alius de quo tpis q sic nominabat. Cuius rō potuit esse dupler. vt dicit: Una q2 fuit de genere zacharie, pphete: quē interfecit ioas rex iuda: vt habet. ij. Paral. xxiij. q dicit filiꝰ barachie: Mat. xxiij. t sic iste q fuit tpe achaz fuit nominatꝰ eodē nōie: q2 consuetudo fuit apud hebreos noibꝰ eoꝝ q fuerāt autētici in illo genere pueros nominare. Alia q2 iste zacharias fuit simil i sanctitate t auctoritate illi quē interfecit ioas. t sic appellatꝰ ē nomine illius: q2 quis babuerit aliud nomē, priꝰ: sicut i euāgelio Johānes baptista vocat helias, pter similitudinē officij: q2 Jobes puenit xpi primū aduētū: sicut helias pueniet secūdū. Ad quartū dicit q ista spoliatio samarie de qua hic agit: non fuit illa que facta fuit. ix. anno Osee: t vj. Ezechie: sed illa q facta fuit p theglathphalassar q pcessit illaz: q2 fuit facta i diebꝰ phacee: sm q dr. iiij. Reg. xv. Jn diebꝰ phacee regis israel venit theglathphalassar rex assur t cepit abion t. hoc fuit ante qs puer natus sciret vocare patrē t matrē. Hoc dictū videt nimis fauere erroꝝ hebreoꝝ: q dicūt q in istis tribꝰ ca. s. vij. viij. t. ix. nō fit mētio de xpo. Ad excludendū vero hāc falsitatē. et ad declarādū veritatē primo ponēda est b trāslatio chaldaica que apud hebreos dr thargū: t est tāte auctoritat apud eos q nullus fuit ei ausus ꝓtradicere. est etiā in passibꝰ obscuris: q2 ipsa est iste. delaratiua veritatis hebraice. Sciendū igit q vbi nos habemꝰ hic: Et adhibui mihi testes fi. vtiā sacerdotē: t zachariā filiū barachie: t accessi ad ppheticam t. Jlla trāslatio sic habet: Et cōtestatꝰ sū ex pte mea testificationes malas qs divi venturas in ppheticā vtie sacerdotis: Ecce futurū est quoq sic oēm cōsolationē quā dixi venturā in ppheticā zacharie filij barachie ego adducturꝰ sū. t accessi ad ppheticam t. Ex ista trāslatione patet q nō est verbū Esaie: cū i ppheticis istoꝝ duoꝝ testiū nihil dixerit vl fecerit: nec i ipletione eaꝝ: ipe deꝰ q illustrādo mētes, pbas ꝓstituit: t pdictā ab eis ipleri fec t

p ꝓis

Glo. ordi.

a Velociter spo. hoc ē nomē pueri. quasi ne patiaris vltra dicere. b Uriam t. Urias lux dñi. Zacharias. memoria dñi. Barachias benedictio dñi: his testib⁹ natiuitas dñi cōprobatur. Unde duobus testib⁹ eūtib⁹ in emaus incipiēs a moyse et

Luc. 24. b

ppheticis que de se dicta erāt disseruit.

c Ad ppheticam. Ad spūmsctū a q omis ppheticā: q grece neutri generis: pneuma: hebraice feminini: rua: latine masculini generis est. t ideo diuersis positionib⁹ sortit: nulli⁹ est enī. Uel ad mariā quā ppheticauit fuisse nemo dubitat. d Et cōcepit t. Tropologice. Jn alia virgie nec polluta sorde: de spūsancto sm deī cōceptus: demones spoliat t sibi facit seruire vniuersa. Et cū ex parte videat t ppheter: antequ sit pfectus t merito deū patrem t matrē suā vocat hierm celestē: infantia vincit damasci fortitudinē. i. sapiētiā seculare: t aufert spolia samarie q2 buf heretici ecclesiā spoliant. dicētes:

Tropo.

3. Re. 12. d

Non est nobis pars i dauid t. Ppresente rege assyrioꝝ diabolo qui nō potest eis auxiliari: tales filios t virgo maria t sancte mulieres generāt. sara. i. princeps: t rebecca. i. patientia: vtroꝝ patriarchaꝝ.

§ Puer

Nico. de lyra

per ꝓis illud qđ loco illi⁹ habemꝰ: Et adhibui mihi testes fideles. Uriā t. Mō ē verbū Esaie testes ad scripturā suā: seu cōcubitū inducētis: sed magis ipsius dei introducentis dictos, ppheras ad pnunciādū istud qđ postmodum futurū: t p ꝓis illud qđ subditur in eadē serie. Et accessi ad, ppheticā t. nō est verbū Esaie ad suā vroꝛ carnaliter accedētis: sed ipsius dei: q sicut, ppheras illustrādo testes suos ꝓstituit: ita sua gra virginē fecūdauit. vt patet Luc. j. Sedo ex thargū pdicto ptz q vrias q hic testis inducit: nō est ille vrias sacerdos q fuit tpe achaz: q2 ipse fuit pessimus idolatra. Jste aūt b dr dñi, ppha. t b pcedit Ba. Sa. sup locū istū. d. q iste vrias q hic testis inducit fuit vrias filiꝰ Semei: q, ppheticauit in nomie dñi tpe Joakim filij Josie: vt habet Jhere. xxvj. Dicit etiā q Zacharias q inducit b testis sctꝰ: fuit ille q in duodecī, ppheticis est vndecimꝰ. de quo testimonijs postea dicet. Sed ex dictis sequit q ista inductio testiū nō est corporalis: nec in ꝓsenti facta: sed spūalis t de futuro in longinquuz: q2 a quarto anno regni achaz i q Esaias dixit illa que ponūt in hoc ca. t pce. vt supra dictū est vſq ad principiū regni ioakim sub quo vrias, ppheticauit: vt predictuz est. fluxerunt anni. cxxix. vt pōt videri p tpa regū supraposito rū in hoc ca. t multo plures fluxerūt vſq ad tps secūdi testis. s. Zacharie filij Barachie. s. anni. cclxvij. sm cōmunē cōputationem: t sm breuioꝛ. cc. anni t plus: vt supra declaratū est: t p ꝓis cū testes debeāt rūdere rei testificate: accessus ad ppheticam nō fuit corporalis nec de ꝓsenti sed spūalis t de futuro in longinquū. sm q habet Luc. j. Spūsctūs superueniet in te: t virtus altissimi obumbrabit tibi. Q2 aūt beata virgo maria, ppheticā fuerit: patet Luc. j. vbi, ppheticauit de sua veneratione futura. d. Beatā me dicēt oēs generationes. q2 de omnib⁹ gentib⁹ sunt aliqui xpiani dicētes eā beatā: t nō solū a christianis dicit beata: sed etiā a saracenis. Scriptū est enim in alchorano machometi: Dixerūt angeli: O maria vtiq deꝰ elegit te: vt purificaret te: t elegit te clarā sup mulieres seculoꝝ. Itē ibidem: Dixerunt angeli: O maria deꝰ annūciat tibi verbum ex ipso: nomē eiꝰ iesus filiꝰ marie: t erit honorabil in b scō t i futuro. Itē ibidē: Dixit ipa. deꝰ meꝰ quō erit mihi filiꝰ: t ñ teigit me hō: Dixit: sic deꝰ creat qđ vult: cū decreuit vtiq acōra-

a ſ grādia signanter. b ſ ne publice pdices arcanum noue natiuitatis. c ſ more hominū: q2 ex intelligi possit. d ſ verba parris ad filium.

a dēm: t scribe i eo stilo hois: Uel ſ captiuam reduc captiuitatem. a ſ homies. b ſ a diabolo. c ſ idem est.

a b

locit spōlia detrahe: citō preda/re. Et adhibui mihi testes fide/

a ſ ego Esaias. b ſ huius rei.

c

les: vriam sacerdotē: t zachariā

a ſ benedictio domini. b ſ dignū accedendi me feci. c ſ que propheravit dicēs: Magnificat anima mea dominum.

c filium barachie: t b accessi ad pō-

d

a ſ id est concipere fecit. vnde: Spiritussanctꝰ superueniet in te: et virtus: et quod concepit de spiritusancto.

d phetissam: et cōcepit t peperit filiū. Et dixit dominus ad me:

e

Nico. de lyra

tur. dic enī: esto t erit. t b mō dixit gabriel Marie Luc. j. Nō erit ipossibile apud deū oīe verbū. Itē in eodē cātico, ppheta uit maria de futura reprobatiōe iudeoꝝ: t vocatiōe gētiuz. d. Deposuit potētes de sede: t exaltauit humiles: t sic patet eam fuisse, ppheticam. Huc videnda sūt testimonia testiū supra inductoꝝ: t q2, ppheticā vtie non habemꝰ scriptā explicite: sicut nec de multis alijs prophetis: vt patet ex decursu libri Regū. ideo recurrendū est ad illud qđ de eo dicit Jhere. xxvj. Fuit quoq vir prophetans in nomie dñi Uias filius Semei: t, ppheticauit aduersus ciuitatem istam: t aduersus terram banc iuxta

iuxta vniuersa verba Jhieremie. Ex quo habet q, ppheticauit destructionē ciuitatis hierm t iudee p chaldeos futurā: sicut Jhere. t hoc ē qđ dr in trāslatione chaldaica supra posita. t cōtestat⁹ sū ex pte mea testificationes malas: quas dixi venturas in, ppheticā vtie sacerdotis. ppheticā aūt Zacharie filij barachie habemus in libro duodecim, ppheraruꝫ in quo Zacharie. ix. dicitur: Exulta satis filia sion: iubila filia hierusalez: Ecce rex tuus venit tibi iustus t saluator: ipe pauꝛ t ascēdēs sup asinā t. qđ intelligit de xpo etiā sm hebreos: vt plenius ostendet q3 ad locum illū deuenerim⁹ oīo ostendet: t ꝑ ē qđ dicit in trāslatione chaldaica supra allegata: Ecce futurū est quoq omnē cōsolationē quā dixi venturā in prophetia zacharie filij barachie ego adducturus sū: que cōsolatio implēda dicitur i aduētu messie: ab ipso zacharia. vt dictū est. ideo statꝫ subditur de aduentu eius in mundū. Et accessi ad, pphetissimam. i. beatā virginē t, ocepit t peperit filium. Et ex dictis patet q i pletio, pphetie vtie de destructione ciuitatis fuit certū signū de impletione, pphetie zacharie furura pro christi aduētu. Dis igit pdictis patet q solutiones Thome ad ratiōes supra inductas ad probādū q lra buiꝰ ca. nō posset nisi d filio Esaie intelligi nō valēt: quia falsū assumūt. discurrendū tū est per singulas ad maiorē declarationez testes fuerit inducti ad videndū scripturaꝫ ꝓis fm: q2 nōdū erāt nati: nec fuerit vsq ad tps, pvalō lōgū. Itē si fuissent pūtes adhuc nō valeret: q2 postq3 dixerat: Adhibui mihi testes vtiā t. nō dixit t scripsi: ſz accessi ad, pphetissā t. Sīr cū dr i scda, q vrias fuit testis fidel rōne officij t reputatiōis regis: q2 ille vrias nō pōt hic testis: vt ꝓ pdicta: t sic falsū assumit: nec fidelitas quā allegat est scōm veritatē ſ fm falsā hoīm estimationē: q, ppheticā scīs nō reputaſ. Q2 sīr in tertia dr tpe achaz fuisse quēdā, ppheticā nomine zachariā filiū barachie videt ficticiū: q2 de scripturis nō habz auctoritatē. t iō eadē facilitate ꝓtenniꝫ q, pbat: t dato q talis tūc fuisset: tñ nō fuit ille q hic testis inducit: vt ptz ꝓ pdicta. Sīr q i q3ta dr Theglathphalassar spoliasse samariā. ad qđ, pbandū allegat. xv. ca. iiij. Reg. ex eodē loco apparet falsitas huiꝰ dicti: q2 ibidē dr q cepit aliās ciuitates in extremitatibus regni isrl existētes: sed ad samariā q erat metropolis nō accessit: nec ꝓ oīs spoliauit. Dis ꝓlibat ad expositionē huiꝰ ca. accedam⁹: in quo vt supra dictū est denūciatur xpi resurrectio futura ad spoliationē inferni pncipaliter: t per oīs ad significandū tanq3 p signū rememoratiuū spoliationē duoꝝ regū. s. isrl t syrie. t diuidit in duas ptes: q2 primo ponit denūciatio signi. secdo occultatio mysterij. ibi: Riga testimoniū. Prima adhuc in duas: q2 primo ponit signi denūciatio. secdo ad, ppositū applicatio. ibi: Et dixit. Circa primuz dic Esaias: Et dixit dns t. Jn hebreo habet rotulū grandē: q dr grādis: q2 ibi scribēdū erat mysteriū xpi resurgētis: qđ est maxim. a Et scribe in eo t. i. clare t plane: ita q3 libet hō etiā parū litteratꝰ possit legere t intelligere. vñ t in trāslatione chaldaica habet: Scribe in eo exposite. Sciendū tū q hoc nō intelligit q3tū ad mysteriū resurrectiōis xpi: q2 q3tū ad hoc ponitur hic: Breuiter t celate: sed non q3tum ad captiuationem et spoliationem regum israel t syrie: que clare et lucide ponuntur. j. eodem ca. sicut enim dictū ē ca. precedenti. hoc decens fuit vt regi achaz incredulo daretur signuz cuius non intelligeret principale intentū: t tamen cū hoc ex dei liberalitate ꝓcipet ō, ppinq liberatiōis fuit effectū: q2 secreta fidei icredul⁹ sūt celāda. vñ dic saluator Matth. vij. Nolite sanctum dare canib⁹. b Velocit spolia. de. isti ō cōuenit xpo resurgēti qui tunc celeriter spoliauit infernū. t in hoc fuit signū remoratiuum spoliationis quorum regum: t econuerso hec spoliatio fuit signum pronosticum spoliationis fiende p xpm.

c Et adhibui mihi testes fideles. verbū ē ipi⁹ dci vt pdictū est. t de fidelitate t testimonijs ipsorum testiū dictū ē. d Et accessi ad, ppheticā. i. virginē mariā: vt predictū est.

e Et dixit dominꝰ t. Hic cōsequēter ponit signi adaptatio. t secundo subditur ratio dicti. ibi: Et adiecit. Circa pmū dr:

Uoca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ps.117. a In lapide Quez reprobauerūt.e.h.f. ē in c.a. Et ꝑ loco sumit aplūs testimoniū

1.Cor.1.d q̄ iudeis fact⁹ sit scādalum. gentib⁹ autē stultitia: ipis aūt.tc.

b Duab⁹ domib⁹. Vel in duabus familijs: samat.s.t elles: ex q̄bus scribe t pharisei. bi duo nō mīto ꝓins q̄ ois nati sūt in iudea. Dozū scholaz susceꝑit Achibā quē magistruz Aḋle ꝓselyti autumāt. de ino Achir cui succes sit Johāna filius ca chel: et post euz Elie/ cer: et p ordinem telphoz et Ioseph galilee us: et vsq; ad captiuitatem hierusalē Jo sue. Samat: dissipatoz. elles ꝓphanus. quia p traditiōes suas legis ꝑcepta dissi pauerunt et maculauerunt

c Liga testimonium: signa legem q̄ ꝑcipis signi er absconди: iudeis ergo q.d.

in discipulis meis. Expectabo q̄ iesum anuel quē ꝓmittit venturuz: q̄ erit nobis in sanctificationē.

dōmini qui absc̄dit faciē su/ a iudeis nō creḋentibus.

Deu. 11.b az a domo iacob: t prestolaboz stolicis viris. Ut: lex et prophete vsq; ad iohannē ligati sunt: vt legant t nō intelligant. ꝓ discipulis ei iuxta hebraici sermonis ambiguitatē possumus etiam dicere: Expectabo dominum.

Job.1.b d Pueri m. Qui nō ex voluntate carnis: sed ex deo nati sunt. Filioli mei q̄s iterū parturio, d.f.r. i vobis. Alij ꝓphete: t eoz discipuli. Negūt hoc quidā de duob⁹ filijs esaie: quos genuit de ꝓphetissa: sed falso.

Paulus in epistola ad hebreos (licet eam inter canonicas scripturas non recipiat latina consuetudo) hoc testimoniuz ex persona saluatoris

Deu.32.c ponit. Ecce ego t pueri mei. i. apostoli q̄ in portentum secularis sapientie: t super bie indeoruz fuerūt. Stulta enim et infirma elegit de⁹: vt fortia et sapientia confunderet.

e Non erit eis m. Hoc est si populus noluerit veritatem a dño quere re: non habebit lumen veritatis quam negligit.

f Regi suo. Diabolo: et paternis traditionibus .i. antiq̄s erroꝛib⁹.

Primo

a Sanctificate. ei seruiendo.

b Jpe pauoz vester tc. offensam illi⁹ solli/ cite cauēdo.

c Et erit vobis tc. vos ꝓfirmādo i bono si ei credetis.

d In lapidē aūt tc. quas iusto iudicio fecit ruere: t iste duc dom⁹ fuerāt domus phacee filij romelie: quā fecit ruere ꝓ Osee filiuz hela. iiij. Reg. xv. t domus osee filij hela quā cū toto regno israel fecit ruere ꝓ Salmanasar regē assyrioꝝ. iiij. Reg'. xvij. t quia i regno iude erant aliqui mali t increduli qui ruerūt gladio sennacherib ex diuino iudicio. iō subdit: f Et in laqueū t in ruinā habitantib⁹ hierusalē. quia tū boni remanserūt salui ꝑ Ezechie. iō subdit: g Et offendēt ex eis plurimi. nō dicit oēs: q̄ sicut dictum est boni sunt saluati.

h Liga testimoniū. Hic ponit occultatio mysterij xpi in principio huj⁹ ca. ponit. Et ꝓpio ꝑcipit ista occultatio. scō prohibet superstitiosa inq̄sitio. ibi: Et cū dixerint. Circa ꝓmū dicit Esaie a dño. Liga testimonium. i. inuolue ꝓphetiā obscuritatib⁹ ꝓpter incredulos: q̄bus talia sunt celanda: vt dictū est supra.

i Signa legē tc. i. designa legē euangelicā dandā. discipulis meis. i. aplis aliisq; xpi discipulis: qui p̄dicando legē euangelicā obscuritates ꝓphetiarū aperuerunt t declarauerunt: ostendētes eas in xpo impletas: vt ptz in actibus aplōz: sicut fuerat a deo p̄ordinatū: t hoc modo fuit dictum Dañ. xij. Unde daniel: q̄ clausi sunt signatiq; sermones vsq; ad ꝓfinitū temp⁹.

k Expectabo dōm tc. Uerbū est Esaie inḋētis: expectabo dōm. s. iesuz christum in carne venturū.

l Qui absc̄ondit tc. a domo iacob. i. a populo iudaico descēdente a iacob: q̄ in aduētu eius ppls ille ꝓ maiori parte fuit cecatus ꝓ infidelitatem. sm q̄ dz Ro. xj. Cecitas ex parte ꝓtigit in israel tc.

m Et prestolaboz eū. i. patienter expectabo ei⁹ aduētū: licet differat in tps longū.

n Ecce ego tc. Aliq̄ exponūt hoc de duob⁹ filijs esaie. i. de iasub t de eo q̄ vocatus est accelera: spolia detrahe in ꝓncipio huj⁹ ca. quez dicūt fuisse filiū esaie: sed istud ostēsum est esse falsū. Ite

† Heb.2.c isti magis iudaicant in b q̄ Ra. Sa. hebre⁹ q̄ dicit b esse intelligendū de discipulis ꝓpheta: q̄ dicunt eoꝝ pueri seu filij: q̄ sunt ab eis in lege diuina instructi: t ꝑ talem modū dicit apl's. j. Cor. iiij. In xpo iesu ꝑ euāgeliū ego vos genui: t sm hoc dicit Esaias: Ecce ego t pueri mei: id est discipuli quoꝝ aliqui habuerūt spiritū ꝓphetādi. ideo subdit:

o Quos dedit mihi dñs. a quo ē ꝓphetie spirit⁹.

p In signū t ꝓtentū. fuerūt enī ꝓphete contempti et vilipensi: t multi eoꝝ occisi. de quoꝝ numero fuit esaias: in signū christi passuri: cuius erāt nuncij.

q A dño exercituū. i. angelorū.

r Qui habitat tc. ibi enī tunc erat templū in quo erat ꝓpitiatorium. q̄ sedes dei dicebāt: vt dictū fuit Exo. xxv. t inde diuīa responsa dabant.

s Et cū dixerint. Hic ponit superstitiosa inq̄sitio. ꝓhibet. cū dicit: Et cum dixerint ad vos. s. homines idolatre et superstitiosi.

t Querite a phitonib⁹ tc. a diuinis sm̄ insanientes.

qui strident in incātatiōibus su/ sm̄ respondere. a sm̄ vno et vero cū vos a multis et a falsis requiratis.

is: nunquid nō populus ā deo a quasi cum vos de viuis queritis noticiā a simulacris similibus mortuis.

suo requiret visionez ꝓ viuis ac a sm̄ in q̄ iuenient bitare. sm̄ recurrite.

mortuis? Ad lēgez magis et ad b sm̄ scripture q̄ non fallit.

c sm̄ gentes audiūt diuinos: nisi aūt nō ira. sm̄ inceduli.

testimoniuz. Q si nō dixerint sm̄ facietmus.

c iuxta verbū hoc: nō erit eis ma/ sm̄ xps. sm̄ nō. sm̄ lux. sm̄ cōgregationē vl' terrā.

tutina lux: Et transibit p̄ eaz t sm̄ in dānationē. a sm̄ panē verbi dei. sm̄ fame. coꝛporali vel spirituali.

coꝛruet: t esuriēt: t cum esurierit c sm̄ Si vero nō fuerint saturati t murmu.

a sm̄ blasphemabit. b sm̄ principem populi tui non maledices.

f iracscetur: et māledicet regi suo d a sm̄ vndecunq; veniat auxilium.

et deo suo. Et suspiciet sursum e

a Uoca nomē ei⁹. s. pueri nati. loquitur tū b scriptura de futuro ꝓ modū ꝓteriti: ꝓpter certitudinē ꝓphetie: vt frequēter supra dictū est.

b Accelera: spolia detrahe tc. q̄ hec, ꝓprietas cōpetit xpo: vt dictuz est.

c Quia anteqū sciat puer vocare tc. s. scientia creata: vt dictū est ca. ꝑce. vū idē ē ac si diceret: Anteq̄ fiat hō.

d Auferet fortitudo damasci. q̄ est ciuitas metropolis in regno syrie.

e Et spolia samarie tc. qui cito post interfecit rasin regē syrie: t postea cepit Osee regē israel t samariam: vt dictū est ca. ꝑce.

f Et adiecit. Hic cōsequitur ponit ratio dicti: videlicet quare regnū israel fuit ita vastatū. t ꝓio ponit destructiōis rō. scō regni iude afflictio q̄si ꝑ quādā redūdātiaz: q̄ erat imediate cōiuncta regno israel. ibi: Et ibit. tertio vtil' monitio. ibi: Hec enī. Ratio vero vastatiōis regni israel fuit: q̄ recesserat a regno iude: t a dei cultu: colendo vitulos aureos: t ꝓ idolatria. s. syrie: t hoc est q̄ dicitur:

g Ꝓio eo q̄ abiecit ppls iste. i. ppls israel.

h Aquas siloe tc. i. regimē regni iuda. t dei cultū q̄ erat magis in quiete et mansuetudine. maxime tpe regū bonoꝝ: vt dauid Salomonis t similiū.

i Et assumpsit magis rasin. regē syrie.

k Et filiū romelie. de ꝓfectione eoꝝ magis ꝓfidendo q̄ de deo.

l Ꝓpꝛ hoc ecce dñs tc. i. aduersarios cū fortitudine t ꝑcu venientes: ꝓpter hoc subdit exponēdo:

m Regē assyrioꝝ tc. i. potentiā exercituū ei⁹.

n Et ascēdet sup omnes riuos eius tc. i. destruet totū regnū israel: sicut inundatia aquaꝝ destruit oīa q̄ inuenit.

o Et ibit. hic ꝓnr ponit regni iude afflictio ꝓ redundantiā. cū dicit: Et ibit p iudā inundās: quia exercitus assyrioꝝ q̄ destruxit samariā in regno iude: multa vastauit quasi ꝑ quandā redundantiā.

p Et trāsiēs vsq; tc. i. intrā affliget regnū iuda. q̄ vix poterit sustinere: q̄ factū fuit tpe Ezechie vt dictū ē ca. ꝑce.

q Et erit tc. i. exercituū ei⁹: quia ad īram cohortes pugnatoꝝ vocāt ale.

r Implēs latitudinē terre tue. i. iude quaz assyrij vastauerūt.

s O emanuel. i. xpe: vt dictū est ca. ꝑce. cuius dicitur illa terra specialiter: q̄ ibi fuit nat⁹: cōuersatus t passus. sed q̄ sennacherib rex assyrioꝝ cū suo exercitu fuit diuinitus debellat⁹: vt dictū ē. ideo subdit:

t Congregamini ppli tc. q̄ sennacherib populos multos adduxit secū: qui fuerūt deuicti ꝑ angelū.

v Et audite vniuerse tc. Jstō enī factū tanq̄ valde mirabile fuit diuulgatū valde longe.

x Confortamini. cōfidentes in virtute vestra. i. confortabimini. quia ꝓpheta non induxit eos ad ꝓsumptionē de sua virtute: sed eam ꝓdixit futuram.

y Et vincemini. virtute diuina.

z Accingite vos. ad vincendū sm estimationem vestram.

a Et vincemini. sm veritatem.

b Inite consilium. de captione hierusalem.

c Et dissipabitur. scilicet consilium vestrū a deo. cuius causa subditur:

d Quia nobiscum deus. in adintonium nostrum vos debellans per angelum suum.

e Hec enim. hic consequenter ponitur vtilis monitio. videlicet q̄ populus iude non timeat ab humana persecutiōe: sed solum deum. t hoc est quod dicitur: Hec enim ait dominus ad me tc. id est ostēdit mihi fortitudinē suam qua potest protegere omnem hominem in se confidentem.

f Me irem in via tc. id est timendo aduentū duorum regum. sic populus regni iude timuit valde: sicut dictū est ca. ꝑce. de achaz t ppli ei⁹. Et cōmotū est coꝛ eius: t coꝛ populi eius: sicut moueꝛ ligna a facie venti.

g Dicens. s. dñs.

h Me dicat. coniuratio. i. non timeatis a coniuratiōe regū israel t syrie contra vos.

i Omnia enim tc. id est populus iude.

k Coniuratio est. i. multum loquitur de coniuratione duoꝝ regum contra se. sicut homines multum timentes de periculo aliquo su ꝑ se venturo. quasi continue loquunt̄ de ipso. t q̄ iste timoꝛ erat mal⁹. ideo subditur:

l Et timoꝛe eius. id ē illius coniurationis.

m Me timeatis. s quid sit timendū ostendit cū subdit:

Sm

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Et ad terrā intuebit. ꝑ cōsu
lone & desperatiōe. ió subdit:
b Et ecce tribulatio. q̄ntū ad
afflictionē corpoꝝ. c Et te
nebre. q̄ntū ad delectionē mentiū. d Et dissolutio. virtū ex timore. e Et angustia. ſ. mētis

a ſ in tribulatione. b ſ vndiq; malū.
b ad terrā intuebitur: & ecce tribulatio & tene
a ſ formido. b ſ cecitas indurati cordis.
c bre & dissolutio & angustia & cāligo ꝓsequēs:
a ſ donec conuertatur. ſ erui.
& nō poterit aūolare de angustia sua.

Moraliter. Et dixit ad me. ſu/me tibi librū grandem. Hoc dicitur doctori theologie audituri: q̄ debent accipe bibliam q̄ grandis est liber multitudine verboꝝ & grandioꝝ ꝓfunditate sententiarū. Et scribe in eo stilo hominis. ſexponēdo incide & clare. Accelera: ſpolia detrahe. &c. studiū enim sacre scripture ad hoc ordinari debet: vt diabol⁹ ſpolieť anīab⁹ quas decepit: sed q; multi recusant hunc modū docendi: recurrendo ad doctores curiosos & inutiles, ſeq̄ť Ideo eo q̄ abiecit ꝓphs iste aquas ſyloe que currūt cū silentio. ſ. i. modū docendi moralē & sine ostentatiōe. Et assūpsit sibi magis rasim. ſqui interpretat varians eos. i. doctoꝝ ꝓ varias & dubias doctrinas discipulos variantē. Et filiū romelie. ſqui interpretatur magister frangens laboꝝtes, scz verboꝝ extraneorum multitudine ꝓ sua ostentatione. Adducet dñs. ſ. i. adducipmittet. Aquas fluminis fortes. ſ. i. doctrinas erroneas a diabolo excitatas: qui ꝓ regē assyrioꝝ designant. ideo subditur: Regē assyrioꝝ &c. ſsed q̄n veritas ꝓualet: ió sicut veritas fidei ꝓualuit tempore Arrij & aliorū hereticoꝝ: ita ꝓualebit in futuro ꝑ dei gratiā. ideo subditur: Congregamini & vincimini &c. ſ. i. vos doctores querū ꝑ dei gratiā eritis confusi. Sed quia deꝰ ex hoc debet laudari, ſequit: Dominus exercituū. ſ. i. angelorū. Ipm sanctificate &c. ſ. i. laudate et timete. Et erit vobis in sanctificationē. ſ. i. vos cōfirmans in scitate. In lapidē aūt offen. duab⁹ do. israel & habitan. hierusalē. Per duas domos possunt intelligi clerici & laici, ꝓ inhabitantes hierusalē religiosi. de statib⁹ enī istis plures cadent erroribꝰ decepti: maxime tempe antichristi: nō tñ omnes. ideo subdit: Et offendēt ex eis plurimi. Liga testimonium. Quoniā contra mala futura maxime tempe antichristi ſ ꝓ predicatores muniendi sunt simplices christiani. ideo dicitur cuilibet ꝓdicatori. Liga testimoniū. ſscz apostoloꝝ: qui ꝓ orbem facti sunt testes christi. Act. j. Eritis mihi testes in hierusalē & in iudea et samaria et vsq; in vltimum terre. Signa legem. ſeuangelicam. In discipulis meis. ſ. i. in meis christianis. & subdit cuꝝ responsio: Expectabo dominum. ſad iudiciū venturū. Qui abscōdit faciem suaz a iacob. ſ. i. pōpulo iudaico. et subdit in ꝑsona ꝓdicatoris: Et ce ego & pueri mei. ſ. i. fideles a me edocti. In signū &c. ſscz christi ad iudiciū venturi. Et quoniaz circa tempꝰ antichristi surgent multi ꝓphete falsi: vt habeť Matth. xxiij. ideo sequitur: Et cū dixerint ad vos: querite a phitonibus & diuinis &c. ſ nolite credere: sed verbis dñi et apostoloꝝ. ideo subditur: Ad legem magis & testimoniū. ſsupple est recurrendā. Q; si nō dixerint. ſ. i. fecerint. Juxta verbū hoc. ſscz recurrendo ad verba christi & apostoloꝝ. Nō erit in eis matutina lux. ſscz gratie ꝑ quā in nobis oritur sol iusticie. Et cū esuriet &c. ſscz credens falsis ꝓphetis ꝓpter defectū vere doctrine. Maledicet regi suo. ſchristū blasphemādo. Et aspiciet sursuz &c. ſ. id est ex nulla parte habebit auxiliū: ꝑ inciuitabile tormentum.

In ca. viij. vbi dicitur in postilla. Hoc dictum videtur facere nimis erroꝝ hebreoꝝum.

Additio. j. Ea que ꝓtinent in postilla sanc. Tho. vel q̄ ei attribuunt nō videntur fauere erroꝝ hebreoꝝ in aliq̄. Nā in hoc loco posteꝝ ponit expositiōnē hebreoꝝ intelligētiū q̄ iste puer q̄ vocať: Accelera: spolia detrahe. &c. intelligit fuisse filiū Esaie. Cōsequenter ponit ꝓra eos obiectiōes q̄ in hac postilla ꝓtinent: postea ponit expositionē glose cōis. ſ. q̄ ꝑ intelligat de xꝑo: qua posita subiūgit hec verba. Hec aūt expositio nō est tante auctoritatis sicut supioꝝ: q̄ fuit supra ca. vij. de alio signo: q; magꝰ extorta ē et ex scripturis nō habet auctoritatē. vñ q̄dā dicūt nō esse incōueniēs si ꝑ intelligit ad lr̄am de filio Isa. ita tñ q; puer ille sit figura xꝑi. Hec ille. Ex q̄bꝰ verbis ꝓz manifeste q; ipse nō improbat illā expositionē q̄ dicit ista intelligi de xꝑo ad lr̄az: sed dicit q; nō est tāte auctoritat' sicut supioꝝ: cuꝝ rōnē reddit manifestā. Nā ꝓma habet auctoritatē ex euāgelio Matth. j. ꝑ totū factū est vt impleret q̄d dictū est ꝓ ꝓpham: Ecce virgo cōcipiet

Ca. VIII

Additio

ꝯcipiet: sed expositio hui⁹ nō hz tātā auctoritatē: cū i sacra scriptura nō ꝓtineať: q; ꝑ q̄d dr hic: Accessi ad ꝓphetissaz: intelligať de beata xgine: et sic māifestū ē q; nō ē tāte auctoritat' sic̄ ꝓcedens. Itē ꝓncipale fundamētū q̄d ponit postillator ad firmandū hanc expositionē: est illud q̄d ꝓtinet in trāslatiōe chaldaica: ex q̄ ꝯcludit ꝑū q; ꝑ q̄d dr hic: Accessi ad ꝓphetissaz: nō est xꝑū Esaie: sed ipi⁹ dei: et q; ꝑ fundamētū licet sit verū: nō tñ ē tante auctoritat': sic̄ si in lr̄a ꝓtineret. ió xba sa. Tho. ꝓdicta vel eidē attributa sūt manifeste rōnabilia: nec in ꝑ fauetur erroꝝ hebreoꝝ. Nā illa q̄ ꝓtinent in. vij. & ix. ca. necesse est vt intelligať de xꝑo ad lr̄am: sed ea q̄ ꝓtinent in ꝑ. c. viij. nō habent ex necessitate lr̄e vt intelligať de xꝑo ad lr̄am: sed auctoritē chaldaica trāslationis: vt dictū est.

In eodē ca. vbi dr in postilla: Sikr q̄d in. iiij. Reg'. dicitur Theglathphalassar ꝓtulisse samariā: vt l. iij. Reg'. dr.

Additio. ij. scz theglathphalassar nō expoliasset cui⁹ samaria ē metropol⁹ cepit: satis vere posset dici q; expoliauit samariā: licet nō tā nec totū regnū expoliasset: sicut q̄ expoliat aliquē de aliq̄ bonis suis: dr ipm expoliasse: ꝙuis nō ex toto. In eodē ca. vbi dr in postilla. In q̄ vt supra dictū est denunciatur ebd. resurrectio futura.

Additio. iij. ſ. q̄ ꝓtinent in ꝑ ca. nō videnť ptinere ad signū indicatiuū nec rememoratiuū. nō enī in ꝑ ca. dr: Dabit vobis signū sic in ꝓcedēti: vt ptz discurrēti lr̄am: & licet expoliatio duoꝝ regū fuit figura expoliatiōis infernⁱ xꝑi fiende: sicut historie ve. te. fuerunt figure eoꝝ q̄ ꝓtigerūt in nouo: nō tñ ex ꝑ dicunť fuisse data tanq̄ signa indicatiua seu rememoratiua. In eodem ca. vbi dicit in postilla: Et erit vobis in sanctificationem.

Additio. iiij. Hoc q̄d dr hic: Et erit vobis in sanctificationē & in laqueū &c. ꝓprie vidēť referēdū ad xꝑs aduēt⁹ xꝑi in carnē in q̄ tpe fuit xꝑs in sanctificationē credētib⁹: et in lapidē offensionis & petrā scandali duab⁹ domib⁹ isr̄l. ſ. regali & sacerdotali: q̄s ꝓpter suā incredulitatē insto iudicio fecit ruere: & vtraq; eaꝝ ꝓneuit dicit dominus in scriptura. Vñ in ꝓcedēti ca. Audite nūc dom⁹ dr: q̄d intelligit de domo regali: & in ꝑs. Dom⁹ aaron bñdicite dño: intelligit de domo regali sacerdotali. Dicere aūt q; iste due domus intelligunť de domo ꝓhacee filij romelie: et de osea filio bela: q̄ fuerūt reges israel nō videť ꝙuenientē dictū. Naz sicut in regno iuda licet fuerint multi reges successiue: nō tñ ꝓpter hoc dicunť multe dom⁹: sed tñ dom⁹ dauid tñ: sic dicēdū est de regib⁹ isr̄l. Sequit: Et in laqueū & in ruinā habitātib⁹ hierusalē: q; in ciuitate hierlm vbi christus passus fuit multi ruerunt p infidelitatē: nō tñ omēs. & ió sequit: Et offendent ex eis plurimi. i. nō omēs: ſm istā expositionē ꝓprie sequit immediate: Liga testimoniū &c. q̄d intelligitur de occultatiōe mysterij christi: de q̄ statim in ꝓcedēti⁹ agit: et exponat sic̄ i postilla.

In eodem ca. viij. vbi dicitur in postilla: Non erit eis matutina lux.

Additio. v. Scōm glosaz q; dr hic: Matutina lux: intelligit ipe xꝑs: et ꝑ est ꝓprie dictū. Nā xꝑs est lux vera q̄ illumiat oēm hoiem Joh. j. Et dr matutina: q; ante oēm lucē creata. Vñ hic ꝓha reuertit ad declarationē eoꝝ q̄. s. dixerat: Erit in ſtificationē. ſ. credentib⁹. Et in lapidē offensionis. ſ. nō credētib⁹. Et ꝓmo agit de scdo vsq; ad finē. scdo vero de ꝓmo a ꝓncipio seqntis ca. vsq; ibi: Zelus dñi faciet in ꝑ. Vñ circa ꝓmū cū dixisset: Nō erit ei. ſ. xꝑo non credenti. Matutina lux. i. xꝑs: ne forte q̄s estimaret q; ꝑ ꝓtingeret illi xꝑo incredulo: ideo q; nō habuissent ꝓnā ꝓdicte lucis. ió dicit. Trāsibit ꝑ eā. vñ Lu. iiij. ca. Jesus trāsiens ꝑ medium illoꝝ ibat. et ꝑ q̄d dr: ꝑ eā: intelligit indeā vel hierlm. de q̄ dicit: Et cozruet & esuriet: q̄d ꝑt intelligi ad lr̄am de tempe obsidionis hierlm ꝑ romanos. & sequit: Et cū esuriet irascet et maledicet regi suo & do suo: q̄d ꝓprie intelligit de xꝑo cui maledicebāt sic̄ & hodie. & seq̄ť: Aspiciet sursuz. i. ꝑ au xilio dino seu celesti. Et ad terrā intuebit: ꝑ subsidio terreno. Et q; neutrū inuenieb̄at, ió sequit: Et ecce tribulatio & tenebre. ſ. ignorantie

rantie & infidelitat'. Et dissolutio. ſ. viriū seu virtutū. Et angustia ꝓpitiatiōis seu ꝓpriet at': Et caligo. ꝓsequēs. ſ. cecitas indurati cordis. Et nō poterit aūolare de angustia: q̄cūq; remedio: & sic ꝓpha declarat illud q̄d dixerat de xꝑo. Qz erit in lapidē offensiōis & in petrā scandali hitantib⁹ hierlm vt supra. Et sequit in seqnti ca. Primo tpe alleuiata est tē. in q̄ declarat primū q̄d dixerat. ſ. Et erit in sanctificationē. ſ. credentib⁹: q̄b⁹ ꝓpositū dicit: Aiderūt lucē magnā: & lux orta est eis: & incipit a tpe ꝓdicatiōis xꝑi & ab initio miraculorum eius. de quo dicit: Primo tpe alleuiata est &c. & exponatur sicut in postilla &c.

Replica. In ca. vtij. cū postillatoꝝ amore veritat' fidei xꝑiane ꝓmoꝝ diceret ſan. Tho. minus fauere erroꝝ iudeoꝝ: exponēdo ꝓncipiū huiꝰ ca. de filio Esaie quēadmodū iudei faciūt: q̄d tñ vere exponi dz de xꝑo spoliante infernū &c. Burgēn. assumit certamē ꝓ san. Tho. asserens q; in nullo fauet iudeoꝝ false expositiōi: q̄d q̄z verum sit ptz ex hoc ꝓmo: qz frivolis & falsis assertiōib⁹ nititť soluere argumēta catholicoꝝ: q̄ fieri ꝙueuerūt ꝓra illū iudeoꝝ errorem. Scdo qz nō roborauit argumēta catholicoꝝ: nec aliq̄d facit ꝓ vera xꝑianoꝝ expositiōe: sed lr̄am ꝓsentē diuidit: exponit ꝓ ordat q̄ntū pōt ꝓ ꝓfidia iudeoꝝ. Tertio qz dicit catholicā expositionē extortā. demū qz dicit eā nō esse tante auctoritatis sicut illā supra ca. vij. vbi ille passus: Ecce vgo cōcipiet

Glo. ordi.

a p Rimo tpe &c. Ca. IX
b due trib⁹ ab assyrijs in captiuitatē ducte sunt: & sic ēra ponere pctō ꝓ revelata: postea reliq̄ que habitabāt trans iordanē: & i samaria. Regio ergo ꝓli ꝓ⁹ in captiuitatem ducti: & q̄ erant in tenebris angustievit ꝓtius lucē ꝓdicantis christi.

Joh. 1. a Pſ. 67. b Terra çabu. Jn q̄ xꝑs ꝓmū predicauit: & miracula fecit. Jbi enī aq̄s vinū ꝙuertit: aplos elegit. Vñ: Principes çabulon: principes neptalim.

c Via maris. Mare in ꝑ loco lacus geneçareth: q̄ iordane influente efficitur. Jn cui⁹ litore est capharnaū: tyberias: bethçaida & corozaim: in q̄b⁹ dñs maxime cōmoratⁱ est: & sic po. quam. in. t. vi. lu. ma.

Fso. d d Galilee genti. Galilee due sunt. vna gentium vicina tyrijs in tribu neptalim. Altera circa tyberiadē & stagnū geneçareth in tribu çabulon.

e Jn regi. vm. moz. Hiero. Jn vmbra mortis sunt q̄ in pctis adhuc viuūt. Jn regiōe vmbre mortis: q̄ iam cū mortuis opib⁹ ad inferna descenderūt.

Nico. de lyra

Non ma.

a p Rimo tpe. Anteq̄ descēdam ad diuisiōnē hui⁹ ca. Sciendū q; iudei & alij expositores catholici in ꝑ eos nimis sequēres exponūt ꝓncipiū huius ca. ad lr̄am de captiuitate duplici filioꝝ israel. Prima aūt fuit facta ꝑ theglathphalassar regē assyrioꝝ: q̄ captiuauit duas tribus vltra iordanē: & transiēs iordanē captiuauit mīlta de terra çabulon & neptalim: vt hr. iiij. Reg'. xv. & de ꝑ exponūt q̄d dr in ꝓncipio huiꝰ ca. Primo tpe. i. ꝓma captiuitate: Alleuiata est terra çabulon & terra neptalim. ſ. a pondere petōꝝ: habitatoꝝ⁹ suis in captiuitatē ductis. Postea vero Salmanasar rex assyrioꝝ cepit Osee regē israel: & residuū populi q̄d remāserat trāstulit in assyrios: vt hr. iiij. Reg'. xvij. & de ꝑ exponūt q̄d subdit: Et nouissimo aggrauata ē via maris trans iordanē galilee gētiū: qz aggrauata fuit tota terra p dñi flagella in captiuitatē ducta. Dicit aūt illa ēra via maris: qz est ibi via publica ad portandum merces a iordane ad mare mediterraneū: & ecōuerso. Sed ista expositio videť inconueniēs. Primo qz implicat ꝓtraria saltē in mō loquēdi: quia ꝓmā captiuitatē noīat alleuiationē: & scdam aggūationē: cū tñ fuerūt eiusdē rōnis. Itē qz si loqrek de scda captiuitate. cū dicit: Et nouissimo aggrauata est &c. nō fieret ibi mentio de galilea: que in ꝓma captiuitate fuit captiuata saltē in magna parte: sed magis de samaria q̄ erat ciuitas metropolis regni: & principalit fuit obsessa & capta ꝑ salmanasar. Tertio quia Matthe⁹. iij. ca. dicit hanc ꝓphetiā fuisse cōpletā ad lr̄am in christo. d. sic de xꝑo: Et relicta ciuitate sua nazareth venit et habitauit

Nico. de lyra

A † 15. di. c. fi. in. li. Dar. 4. c

habitauit in ciuitate capharnaū maritima: in finib⁹ çabulon & neptalim: vt adimpleret q̄d dictū ē ꝑ Esaiā ꝓphetā. Terra çabulon et terra neptalim: via maris trans iordanē galilee gentium. Populus q̄ ambulabat in tenebris vidit lucē magnā &c. Itē cū oīs expositores catholici dicāt: q; necesse est de xꝑo intelligi illud q̄d dr. ſ. vij. Ecce virgo ꝙcipiet & pariet filium &c. eo q̄ dicit Matth. j. Hoc aūt totuz factum est vt adimpleret q̄d dictū est a dño ꝑ ꝓphām dicentē: Ecce virgo habebit in vtero & pariet filiū &c. eadem necessitate cōpellit q̄libet doctoꝝ catholicus exponere de xꝑo q̄d dicit hr: Primo tpe alleuiata est &c. cū Matthe⁹ dicat hoc impletū esse i christo. Igitur sequēdo sniaz beati Matthei ꝑsens ca. in q̄ ponit mysteriū xꝑi ꝙntum ad ei⁹ exaltationē in signū liberationis regni iude: in duas partes diuidit: qz primo ponit christi exaltatio. secūdo dicta liberatio. ibi: Verbū misit dñs. Circa primū sciendū q; ꝑ xꝑs fuit exaltat': primo ꝙntū ad declarationē sue deitatis in ꝓdicatiōe sua & miraculis. scdo ꝙntū ad exaltationē humanitatis ad dexterā patris. Primo igit ponit primū: & scdo secundū. ibi: Parvulus. Circa primū sciendum q; ad ꝓdicationē xꝑi alij iudei crediderūt: & in fide ꝑmanserunt: aliqui aūt obstinati in sua malicia remāserūt: & alij a ꝓncipio credentes postea ad vomitū reuersi sunt: & de istis mixtim loquitur hic ꝓpheta. Circa primū dr: Primo tpe alleuiata est terra &c. qz ibi xꝑs circa ꝓncipiū sue ꝓdicatiōis publice fregit doctrinā & miracla fecit: vt dicit Mat. & s. allegatū ē: & sic fuit ēra illa alleuiata a iugo diaboli ꝑ ptātē xꝑi. Verūtū qz ꝑles eoꝝ reuēsi fuerūt ad vomitū. ió ꝑdit: Et no. i. circa finē ꝓdicationis xꝑi. Aggra. ē via ma. &c. Ibi aūt illa ēra dicať via maris: supra expositū ē. de ista aūt aggrauatiōe hr Mat. rj. vbi dr: Tunc cepit exprobrare ciuitatib⁹ i q̄b⁹ facte sūt plime xtutes ei⁹. et ió subdit: Ve tibi corozaim: ve tibi bethsaida: q̄m si i tyro et sydone facte eent xtutes q̄ facte sūt i vob: olim in cilicio et cinere pniaz egissent. Iste aūt ciuitates erāt supra mare galilee i finib⁹ çabulon & neptali. Et postea subdit de capharnaū: vbi xꝑs habitauit circa ꝓdicatiōis sue ꝓncipiū: vt. ſ. dictuz est. Et tu capharnaū nūq̄d exaltaber' vsq; ad celū: & vsq; i infernū descendes: qz ꝑ ꝓdicatiōez xꝑi ꝓmo fuit dispōsita ad ꝙsecutiōez beatitudinis credēdo: & postea deꝑssa ꝑ demeritū dānatiōis ad vomitū redeūdo: sic̄ dictū fuit plenⁱ sup Mat. d Galilee gen. Salomon ei dedit hyrā regi tyri. rx. oppida i galilea. iij. Reg. ix. Et ió illa pars vocata ē galilea gētiū: qz hyrā erat gentilis.

e Populus &c. ignorātie & erroris. f Vidit lu. mag. i. xꝑm q̄ ē lux mūdi ꝑ ꝓdicationē & miracula ꝓpria xtute facientem.

g Habitātib⁹ &c, erroꝝ ei & ignorātia sūt q̄si mortis vmbra.

† De cele. mis. c. cōsu luisti. i glo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ a ¶Non magnificasti le. Nobis de salute iudeoꝝ. Quis enī gaudeāt de gentiū ꝓuersione: dolent tamen de iudeorū re-
pulsione. Unde a pīs: Optabam esse anathema pro vobis.
Ro.9.a b ¶Letabunt coā te ꝛc. prophetа ad christū de discipulis.
c ¶Jugum enim. Habet christ⁹ iugū: sed suaue. ⁊ diabolus:
sed importabili onere. Et ꝓpter principa-
tum sup humerū in quo crucez porta-
uit: ⁊ diabolus in humero virgā qua
supbit. d Exactoris. Ipsi⁹ scz exi-
gentis. q̄ridie enī numū peccati quez
ꝓmo homini cōmisit a posteris cū vsu
ra exigit. e ¶Quia omis violenta
predatio. Ac si dicat: gen⁹ humanum
q̄ diabolus depredatus est aufert ei
dñs violenter. i. potēter: ⁊ ipm cū tu-
multu detruder in inferū. Unde tam
Ps.9. de ipo q̄ de membris eius dicit: Pe-
rijt memoria eoꝝ cū sonitu. f Ue-
stimentū mirruz. Diabolus q̄ plenus
oīum sanguine: q̄ homicida ab initio.
Uel hoies quib⁹ diabolus tanq̄ ve-
ste circundat: quoꝝ man⁹ plene sunt
sanguine. ¶ ¶Principat⁹

Nico.de lyra

a ¶Lux orta est eis. s. veritas euāge-
lica: vel pōt hec lra referri ad pres de-
tentos in limbo infernī: q̄b⁹ lux orta
fuit: qñ rps ad eos descēdit post pas-
sionē suā. b ¶Multiplicasti ꝛc. hoc re
fertur ad illos q̄ rpo pdicante primo
crediderūt: ⁊ postea ad vomitū reuer
si sunt: vt predictū est: ⁊ iō er eis nō fu
it materia letic̄ie. Et ꝑter subdit de
credētib⁹ ⁊ in fide pmanētib⁹.
B c ¶Letabunt co. te ꝛc. messores cī in
plenitudine messis: ⁊ victores in spo-
lijs diuidēdis valde letanē: ⁊ ita fuit
de discipulis rpi: qñ in die penteco-
stes receperūt plenitudinē spūssancti
alta voce: ⁊ varijs linguis loquentes
magnalia dei: Act⁹. ij. Et hui⁹ leticia subdit ratio. cū dicit:
d ¶Jugū enī oneris ei⁹. i. veteris leg⁹. de quo onere ꝺ: Act⁹.
xv. q̄ hoc est on⁹ q̄ nec nos nec pres nr̄i portare potuimus.
e ¶Et virgā bu. eius. i. scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ: q̄ supra on⁹ leg⁹
addebāt ordinatiōes populo graues. fm q̄ ꝺ Matth. xxiij.
Alligant enī onera grauia ⁊ importabilia: ⁊ imponūt ea sup
humeros hoīm. digito aūt suo nolūt ea mouere. Ab ist⁹ aūt
onerib⁹ fuit liberat⁹ fidelis populus p libertatez spūssancti:
q̄ est in lege noua. f ¶Et sceptrū ꝛc. fm q̄ dicit Josephus li.
de iudaico bello: post ascensionē rpi iudea fuit mult⁹ dissen-
sionib⁹ intranеis dissipata: ⁊ erāt ibi aliq̄ tyrāni qui populū
vexabāt multipliciter ⁊ reb⁹ spoliabant: ⁊ maxime pp̄m cre-
dentē in rpm: vt ptz in actib⁹ aplor⁹: a q̄bus fidel⁹ q̄dā fuit li
beratus p exercitū romanū venientē ꝓtra iudeā: q̄ tūc admo
nitus fuit p angelū vt trāsiret in regnū agrippe q̄ erat ꝓfede-
ratus romanis: vt habet in ecclīastica historia: ⁊ exactores p
dicti fuerūt destructi: ⁊ ciuitates eoꝝ succēse igni. g ¶Sicut
in d. m. ista fuit victoria gedeonis. de q̄ habet Judic. vij. que
fuit sibi p̄nunciata p angelū: sicut ⁊ fidelis q̄dā liberat⁹ fuit
p denunciationē angeli in regno agrippe: vt dictum est: ⁊ ex-
actores eoꝝ occisi p exercitū romanoꝝ: ⁊ ciuitates eoꝝ suc-
cense ⁊ bona eoꝝ. ideo subdit: h ¶Quia omis ꝛc. i. acq̄sī
ta cū clamore ⁊ rapina. i ¶Et vestimentū ꝛc. i. vestimentū
occidētis ⁊ occisi: q̄ nō solū vestimēta occisoꝝ inquinantur
sanguine: sed etiā cū hoc vestimēta occidentiū. k ¶Erit in
combustionē ꝛc. quia romani incendētes hierusalē ⁊ alia lo-
ca vbi erant predicti exactores ⁊ tyrāni simul cōbusserūt ve-
stimenta illoꝝ tyrannoꝝ: ⁊ ea que rapuerāt ab alijs: quoꝝz
multos interfecerāt: vt habet libro de iudaico bello. Ex q̄ au
tem q̄ dicit hic: Et erit in cōbustionē ⁊ cibus ignis. Illi qui
exponūt hunc passum de exercitu sennacherib ab angelo per
cusso: vt supra dictuz est. vij. ca. vident ꝓtradicere textui. Di-
cunt enim q̄ angelus p̄cussit exercitum plaga ignea: sic tamē
q̄ corpora bellatoꝝ erant incinerata: arma tū ⁊ spolia rema-
serūt intacta: ita q̄ pp̄ls Ezechie exiens ad colligendū spolia
valde faciliter accipiebat ea remanētib⁹ cinerib⁹. Illud aūt
quod cōburīt ⁊ est cibus ignis non sic remanet intactum: sed
cōuertit in ignē: sicut cibus in cibatū. l ¶Parvulus. Hic
ꝓsequēter ponit exaltatio christi fm humanitatē in sua ascen-
sione. Sciendum tamē q̄ Ra. Sa. ⁊ iudei moderni sequentes
ipsum exponūt hunc passum de Ezechia rege iuda litteraz cor
rumpendo. Dicit enim q̄ hec est littera hebraica: Infans na-
tus est nobis: filius dat⁹ est nobis: et
erit principatus sup humeruz eius: et
vocabit nomē eius admirabilis: cōsi-
liarius: deus fortis: pater sempiternus
principem pacis: ⁊ talis corruptio po
test de facili fieri in hebreo: q̄ hec di-
ctio victare: que significat: ⁊ vocabit:
⁊ vagitta: q̄ significat ⁊ vocabit: eisdē
litteris penit⁹ scribunt in hebreo: sed
varie sonant ꝑter aliam ⁊ aliaz pun-
ctuationē. Itē similiter q̄ dicit princi-
pem pacis in accusatiuo ꝑ nōiatiuo
faciliter fit in hebreo: quia nōia sunt
apud eos indeclinabilia: sicut apud
latinos coznu et gelu. igit sic exponit
auctoritatē predictam: Infans natus
est nobis ⁊ filiꝰ datus est nobis. quasi
diceret ꝓpheta: licet Achaz sit idola-
tra pessim⁹: tamē filiꝰ eius ezechias q̄
erit rex noster post eū erit bon⁹ et iu-
stus. Et vocabit nomē eiꝰ admirabil⁹
ꝛc. i. deus noster q̄ est admirabilis: cō
siliarius: deus fortis: pater sempiter-
nus: vocabit. s. ezechiam principez pa
cis: quia faciet pacē in diebꝰ suis: ita
q̄ nomia deitatē exprimētia non refe-
runtur ad puerum natū: sed q̄ iste cor
rumpat litterā ponendo vocabit ꝓ
vocabitur: patet ex translatione. lxx.
interpretum qui fuerūt hebrei ⁊ valde
litterati: quoꝝ trāslatio talis est: Pu-
er natꝰ est nobis: et filius datꝰ est no-
bis: cuiꝰ imperiū sup humerū eius: et
vocabitur nomen eius magni consilij
angelus: ita q̄ ꝑ istis dictionib⁹: ad-
mirabilis: consiliarius: deus fortis:
pater futuri seculi: princeps pacis: posuerunt hoc solum: ma-
gni consilij angelus: cuius causa fuit fm q̄ Hicrony. dicit in
epistola ad Desiderium que preponit in bibliis principio Hen.
quia trāstulerant libros veteris testamenti Ptolemeo regi: q̄
erat pbus ⁊ vnius dei cultor: ⁊ ideo vbi in hebreo fit mētio de
deitate rpi: sicut fit in hoc loco tacuerūt: vel aliter transtule-
runt: ne ptolemeus crederet eos ponere duplicem deitatem:
⁊ vt secretū fidei nō aperirent gentili. ptz tū ex eoꝝ translatione
q̄ in hebreo habet: ⁊ vocabit: ⁊ nō vocabit: ⁊ q̄ illud q̄ seq̄-
tur: Admirabilis: ꝓsiliari⁹: de⁹ fortis ꝛc. refert ad puerū na-
tū: ⁊ q̄ in fine auctoritatis nō habet: principem pacis in accusa
tiuo: sed princeps pacis in nōiatiuo: q̄ loco omniū istaruz di-
ctionū ponitur in translatione. lxx. magni consilij angelus: in
nominatiuo. Itez hoc idē patet p translationē chaldaicā que
autentica est apud hebreos: vt dictum est supra prece. ca. que
talis est: Infans natus est nobis: ⁊ filius datus est nobis: et
recipiet super se legem ad seruandū eam: ⁊ vocabitur nomen
eius ab ante mirabilis ꝓsilio: de⁹ fortis q̄manens in secula se-
culoꝝ. messias in cui⁹ diebꝰ multiplicabit⁹ pax sup nos. Ex q̄
patet manifeste q̄ passus iste loquit⁹ ad lr̄am de rpo qui expe-
crabat in lege ⁊ prophetis ad salutē mundi venturus. Q̄ au-
tem in hac trāslatione ponit: Et recipiet sup se legē ad seruan
dū eam: loco cui⁹ in hebreo habet: Et erit principatus sup hu
merū eius: cōueniet ipi rpo qui factꝰ est sub lege: vt dictum est
ad Hal. iij. ⁊ qui dicit de seipo Matth. v. Nō veni solnere le-
gem: sed adimplere. Q̄ etiā in ea dicitur: Et vocabitur nomē
eius ab ante mirabilis ꝛc. cōuenit christo q̄ vocat⁹ fuit ab an
gelo iesus antecq̄ in vtero cōciperetur: vt dicit Luc. ij. in quo
nomīe quod salus interpretat: noēs ꝓditiones hic tacte impli-
cite ꝓtinētur. Igitur remota falsa expositione accedamus ad
veram q̄ est de dño iesu rpo: cuiꝰ hic introducit principat⁹: ve-
runtū ꝓmittit eiꝰ nativitas. cū ꝺ: Paruul⁹ enī ꝛc. q̄ vere fuit
paruulus in hūanitate: ⁊ loquit hic ꝓpha de futuro p modum
ꝓteriti ꝑter certitudinē ꝓphetie. Et subdit eiꝰ magnitudo i
deitate: m ¶Et filiꝰ. s. naturalis ipi⁹ dei prīs: ⁊ p ꝓsequens
sibi equal: n ¶Datꝰ est nobis. fm q̄ ꝺ Job. iij. Sic de⁹ dile-
xit mundum: vt filium suum vnigenitum daret ꝛc.

Et factus

a ⁊ vox apostoloꝝ ad christum ad lucē ortam.
⁊ christus. ⁊ noticia tua. b ⁊ gentiles.
lux orta ē eis. ¶Multiplicasti gēn/ a b+
⁊ apostoli.
a b te: nō magnificasti leticiaz. Leta c+ †
⁊ o christe. ⁊ messores.
buntur coram te: sicut qui letanē †
a ⁊ gentis quam ad fidem colligunt. vñ: Messis
quidem multa. o. ve. pau. b ⁊ apostoli qui car-
nem ⁊ diabolum vicerunt.
in messe: sicut exultant victōres †
a ⁊ alios pastores: alios doctores: et huiusmodi.
b ⁊ gen⁹ humanū a diabolo ablatum.
capta preda q̄ diuidunt spolia.
⁊ dñationē. a ⁊ diaboli. b ⁊ prātem. d+
c Jugum enim oneris eiūs: ⁊ vir/ e+
⁊ imperium.
d gā humeri ei⁹: ⁊ sceptr̄ exactoris f+
a ⁊ o emanuel. b ⁊ q̄ facile. s. et sine sangui-
ne a Gedeone victi sunt madianite in quo christi
victoria significatur.
eius supāsti: sicut in die madian. ⁊ g
e Quia omnis violēta predatio h
f cum tumultu: ⁊ vestimentum mi i
⁊ gehenne. ⁊ erit.
rtū sanguie erit in cōbustionē: et k
⁊ eterni. a ⁊ q̄ pugnabit ꝓ nobis. ⁊ fm carnē.
cib⁹ ignis. Paruulus enī natus l+
⁊ saluādis. ⁊ dei. a ⁊ ōo sola grā ⁊ ꝯiunis sit de⁹.
est nobis: ⁊ filiꝰ datus est nobis. m n

¶ a ¶Principatus super. Dū duceretur ad pati
bulum portauit crucem in qua meruit princi-
patum. ¶lxx. Magni ꝓsilij angelus. Q̄ in
hebreo nō habet sed nominū maiestate perter
riti: nō ausi sunt de puero dicere q̄ aperte de⁹
apellā dus sit. Ideo ꝑ
his sex nōibus hoc po
suerūt magni cōsilij an
gelus. b ¶Zelus do
mini ex. ꝛc. ¶Cepit ema
nuel ꝓphetiā vbi dici
8.7.b tur: ¶Pete tibi signū a
d. hic finit. c ¶Uer-
bum misit do. ¶Uerbuz
hebraicū dabar q̄ tres
ꝓsonātes scribitur de-
leth: beth: res. Si lega
tur dabar: verbum si-
gnificat. si deber mo-
tem ⁊ pestilentiā. Un-
de quidā ambiguitate
decepti: mortē dicūt eē
missam. d ¶Uerbū pre-
ceptum. ad lr̄am: vt de
iuda reges fierent qui
oīm israeli imperarēt.
Cecidit aūt in israel:
id est in. x. tribus: q̄ ne
glecto dei mandato do
muz dauid abiecerūt:
⁊ hieroboam de tribu
ephraim elegerūt. vnd⁹
⁊ ephraim cognomina
te sunt. Spiritualiē au
tem verbū euāgelij mi
sit dūs i iacob. i. i apo-
stolos ⁊ alios: et ceci-
dit in israel. Preuari-
catū est. s. ab incredul.
Uel verbū. i. filiū mi
sit in iacob. s. populum
iudeoꝝ: ⁊ cecidit in is
rael: q̄ gentes eū rece-
perunt. ¶Uerbuz mi-
sit dominus in iacob. i. in ecclesiaz.
scz q̄ priorez populum
supplātauit. Et cecidit
in israel. i. in hereticos
qui deum videre se ia-
ctant. Scient itaq̄ ꝓn-
cipes eorum: ⁊ omnes
q̄ habitabant in sama-
ria. i. q̄ legē se custodi
re dicunt: ⁊ in vbertate
virtutū esse: ⁊ fructꝰ af
ferre iustic̄ie (ephraim
nanq̄ interp̄tat vber-
tas) q̄. s. despiciūt recte
siam: ⁊ simplicitatē ei⁹
putant imperitiam.
b ¶Lateres ceciderūt.
Dicebāt supius: Ascē-
damus ad iudā ꝛc. s.
ꝛc. Nunc despectiue ꝺ
iuda ⁊ beniamin. La-
teres ec. reges iude in
firmi. s. libecilles in ma
nꝰ hostiū. Sz cū subiu
gati fuerint nobis: q̄-
dris lapidib⁹ edifica-
bimus: ex fortib⁹ ⁊ bel
licosis principibus populum muniemus.
c ¶Cedros. Scz iuincibiles ex vobis princi-
pes p̄ficiem⁹ eis. ¶Syriā ab ori. Ꝺx ꝓ
phete. Hoc est q̄ꝺ. s. dixit: sciet ois ephraim q̄
scz adducet dñs syriā ab oriente q̄ añ amica: ⁊
philistiim ab occi. Q̄ꝺ factū ē q̄n sennacherib
cepit syrios ⁊ philisteos: ⁊ cū ill⁹ irruit i. x. trib⁹.
¶ Et dis.

a ¶Et fact⁹ est principat⁹ ꝛc. cruce sibi baiulando: vt ꝺ: Job. xix. ꝑ quam po
testates aereas debellauit: ⁊ regnū suū potēter intrauit: Luc. vlti. Oportu
it pati rp̄m: ⁊ ita intrare in gloriā suā. b ¶Et vocabit nomē eius admira-
bilis. miraculа faciendo. c ¶Consiliari⁹. ꝓsilia euāgelica ꝓceptis decalo-
gi supaddendo. d ¶Deus fortis. infernū spoliando. e ¶Pater futuri
seculi. electos ad ciuitatē celestē admittendo.
f ¶Princeps pacis. s. interne quantū ad ꝓscientiā: et
superne quantū ad celestem gloriā. ꝓpter q̄ in eius † Desacra
natiuitate angeli cantauerūt: Gloria i altissimis deo: ⁊ in vncti. c.
⁊ in terra pax hominib⁹ bone voluntatis: Lu. ij.
g ¶Multiplicabitur ei⁹ imperium. vnde dixit Mat.
vlt⁹. Data est mihi omnis potestas in celo ⁊ in terra.
h ¶Et pacis ꝛc. scz pacis celestis ab eo date: que est
eterna. Et ex hoc patet q̄ hec littera nō potest intelli-
gi de ezechia rege iuda: quia pax parum duravit sub
eo. s. per. xv. annos vel circiter: quia manasses filius
eius fuit pessimus in principio regni sui: ꝓpter quod
turbata fuit pax regni: ⁊ ipe fuit in captiuitatem du-
ctus: vt habetur. ij. Paral. xxxiij. Sciendum autem
q̄ vbi dicitur hic: multiplicabitur eius imperium ꝛc.
In hebreo habetur: lemarbe: q̄ significat: ad mul-
tiplicandū: ⁊ ponitur ibi littera mem clausa in medio
dictionis contra naturam suā: quia semp ponitur in
fine dictionis: ⁊ nunq̄s in medio nec in principio: ⁊ ꝺ
ad denotandū q̄ christus de quo scriptura hic loqui
tur natus fuit cōtra cursum nature de virgine clau-
sa. i ¶Super soliū ꝛc. videlicet celeste figuratū per
solium dauid. vel: Super soliū dauid. i. sup ecclesiaz
militantē: ꝓ regnū dauid figuratā. k ¶Et confir-
met dauid ꝛc. Ex hoc patet q̄ non est hic sermo de re-
gno dauid nec de regno ezechie ad lr̄am: quia illud
regnum nō fuit confirmatū. l ¶In iudicio ⁊ iusti-
cia ꝛc. sed ecclesia sic est a rpo cōfirmata nō solum tri
umphans: sed etiā militans. ꝓpter q̄ꝺ dicit christus
Matth. vlt⁹. Ecce ego vobiscū sum oibus diebꝰ vsq̄
ad finē seculi. m ¶Zelus dñi ꝛc. zelus est amoz sin
gularis. ex amore aūt singulari ipius dei ad gen⁹ hu
manū impletū est christi mysteriū. ꝓpter q̄ꝺ dicit ad
Heb. ij. Nusq̄ angelos appēdit: sed semē abrae.
n ¶Uerbum misit. Descripta rpi exaltatiōe. hic con-
sequēter ponit liberatio regni iude a regibus israel ⁊
syrie ipm p̄sequentib⁹ ⁊ destruere volentib⁹. vt supra
dictū est ca. vij. Et remouet hic ꝓpheta tria in q̄bus
ꝓfidebāt illi reges. s. ꝺmo eoꝝ adiuuicē confederatio
nem: ⁊ scꝺo ꝓsonarū reputationē. ibi: Et dispdet. ter
tio populi multiplicationē. ibi: Succēsa est. Circa pri
mum dicitur: Uerbū misit ꝛc. ꝑ hoc verbum intelligi
tur prophetia Esaie cōtra regnū israel: ⁊ quia Jacob
vocat⁹ fuit israel. ideo subdit: o ¶Et cecidit in isra-
el. tanq̄ pondus destruens illud regnū. p ¶Et sci-
et. ꝑ experientiā sue deiectiōis. q ¶Omis populꝰ
ephraim. id est regni israel q̄ sic nōiatur: eo q̄ primus
rex Hieroboam fuit de tribu ephraim. r ¶Et babi
tantes samariam: que erat metropolis in illo regno
quā cepit salmanasar: ⁊ populū captiuauit. iij. Reg.
xvij. s ¶In superbia ꝛc. antecq̄ ꝑ salmanasar cape-
rent. t ¶Lateres ceci. ꝑ lateres hic intelliguntur
reges israel: sub quib⁹ regnū fuerat attritū. videlicet
ꝑe ioathan ⁊ ante. fm q̄ dicit. iiij. Reg⁹. xiij. Attri-
uerat eos rex syrie: ⁊ ꝺ pdixerat helyseus. iiij. Reg⁹.
viij. dicēs asaheli: Scio que facturus sis filijs israel
mala: ciuitates eoꝝ munitas igne succendes: ⁊ iuue-
nes eoꝝ interficies gladio: ⁊ paruulos eoꝝ elides et
pregnātes diuides. v ¶Sed q̄dris ꝛc. i. reges fo-
tiores habebim⁹: sicut mur⁹ de lapidib⁹ quadris for-
tior est q̄s laterici⁹: q̄ꝺ dicebāt de phaceē filio ei⁹ q̄
intendebāt facere regē in regno iuda: vt dictū est su-
pra. vij. ca. Et idē significat q̄ subdit: x ¶Syco-
moros succiderūt. i. reges parui valoris trāsierunt.
y ¶Sed cedros īmutabim⁹. i. altiores ⁊ potentiores
statuemus. Intendebant enī sibi subiugare regnum
ꝓfederat⁹. iō hāc ꝓfidētiā remouet ꝓpha. ꝺ. z ¶Et cle. ꝺo. ꝛc. s. assyrios q̄
interfecerūt eū: vt hr̄. iij. Reg⁹. xvj. a ¶Et inimicos ei⁹ i tu. ver. ꝺ est i ꝑliū
ꝓtra eū q̄ꝺ cōmittit cū clamore ⁊ tumultu: ⁊ q̄ capta syria rex assyrioꝝ addu
xit inde bellatores ꝓtra regnū israel. iō subdit: b ¶Syriā ab oriente. supple
faciet dñs venire. ⁊ dicit ab oriēte: q̄ syria ē in pte oriētali respectu regni israel.
c ¶Et philistiim ab occidēte. q̄ terra philistinoꝝ existēs sup mare mediterra-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tropo. Tropologice. Auferet dñs: caput ⁊ caudā. Maiorem .s. ⁊ minores. Cauda dicēdo: hereticos nō homines ꝑ iumēta demōstrat q̄ ꝑ membro tegūt stercora: ⁊ arcēt altera pars alia. Incurnātes ⁊ depauantē: q̄ ba leg' vel ꝓcepta subuertūt: ⁊ rectā depauāt viā. Rōgeuū quoq; q̄ caput est et pleudo .ppham .i. caudā disperdet: mgr̄os patres ⁊ discipl̄os: ⁊ q̄ .pter munera laudant: ⁊ q̄ laudati nō agunt pniam. Jō ī innenib⁹ n letab⁹ dñs: q̄r Ecclꝭ .10.c

D

a ꝟ more ferarū. b ꝟ tñ ꝟ vnde dñs: Sine cā p cussi filios vestros: disciplinā nō recepistis.

⁊ deuorabūt isr̄l toto ore. Jn om nib⁹ his nō ē auersus furor eius: sed adhuc manꝰ eius extenta: et

a† b† ꝟ dei. c d c† ꝟ dei. ꝟ quia. a ꝟ dñm. ꝟ qui peccat ex ipe medœur.

ppls nō est reuersus ad pcūtionem se: ⁊ dominū exercituuz non

f g ꝟ vel ex. ꝟ ideo.

a inq̄sierūt. Et dispdet dñs ab isra

b† ꝟ principes. ꝟ populum. ꝟ quod iustum est.

el caput ⁊ caudam: incuruantē ⁊

i† k† a ꝟ vel refrenantē. ꝟ verba legis. b ꝟ simul. c ꝟ principes.

depauantē die vnā. Longeuus ⁊ honorabilis ipe est caput: ⁊ propheta docens mēdaciū ipe ē cauda. Et erūt q̄ beatificāt populuz istū seducētes: ⁊ q̄ beatificantur.

a ꝟ Si cecus cecū duxerit am.in fo.ca. b ꝟ infelicem. ꝟ infidelem. ꝟ Populе meus qui beatum re dicunt: seducunt re.

k l ꝟ simul. ꝟ q̄.s. nō reuertuntur ad dominū.

precipitati. Propter hoc sup adole scentulis eius nō lētabitur dñs: ⁊ pupillozū eius: ⁊ viduaz nō miserebit: quia omnis hypocrita est ⁊ nequā: ⁊ vniuersum os locutum est stulticiā. Jn omibus his non est auersus furor eius: sed adhuc manꝰ eius extenta: et

m† a ꝟ talis populi. b ꝟ delectabit. n o† p q† ꝟ ergo. ꝟ non. a ꝟ non agrum culeum.

q̄si ignis impietas: vēpēt spinā et vrticā: ⁊ succendet in densitate

r† s t

vorabit: ⁊ succendet in densitate

a ꝟ vbi habitabāt bestie. b ꝟ igne supposito. c ꝟ altitudine. ꝟ omne enim quod in sublime ron surgit superbum potest dici.

saltus: et cōuoluetur in superbia

v

fumi. Jn ira domini exercituum

ꝟ quia. ꝟ rimore. a ꝟ obsessus a romanis.

x

conturbata est terra: ⁊ erit pōpu lus quasi esca ignis. Vir fratri suo non parcet: et declinabit ad

y z a ꝟ materialis vl infernalis. ꝟ quia. a ꝟ iusticiā.

dexteraz ⁊ esuriēt: ⁊ comedet ad sinistram ⁊ nō saturabit. Unusq̄sq; carnem brachij sui vora bit: quiq̄ carnem brachij sui vorabit: ⁊ viduaz nō miserebit: et pupillozū eius: ⁊ viduaz nō miserebit: quia omnis hypocrita est ⁊ nequā: ⁊ vniuersum os locutum est stulticiā. Jn omibus his non est auersus furor eius: sed adhuc manꝰ eius extenta.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z

ꝟ s. qui de vno vtero nati et eodem parentes. a ꝟ Aliud simulans: aliud agens: preferens castitatem ⁊ lasciuiens: ostentans paupertatē: marsupium replens. a ꝟ simul. ꝟ Quis inter se discordes: tñ cōcordes contra iudam. ꝟ pugnabunt. a ꝟ non in fructuosis arboribus. a ꝟ vitia cōsumens. ꝟ ad perterriendum: sicut rōz ei⁹: ꝟz adhuc manꝰ ei⁹ extenta.

neum est in parte occidentali respectu dicti regni. a Et deuorabunt ⁊ .i. destruent tm̄ toto affectu ⁊ conatu. b In oībus his. s. ꝓcussionib⁹ regni israel. c Non est auersus furor ei⁹. s. dñi. d Sed adhuc ⁊. ad ampli⁹ puniendu. s. p salmanasar regem q̄ postea captiuauit regnū israel. iiij. Reg'. xvij. e Et pl̄s. s. israel. f Nō est reuersus. p penitentiā ⁊ emendationē. g Ad perūtientē se. s. ad dñm cui⁹ voluntate ⁊ pmissione fiebat punitio illa. h Et dispdet. Hic ꝟsequēter ꝓpheta excludit scōm de quo ꝟfidebāt. s. ꝓsonarū reputationē: q̄r ꝟfidebant de principib⁹ ⁊ militib⁹ ꝓ ctis etate et fortibus armis. q̄d excludit cū dicit: Et dispdet dñs ab israel caput. scdo etiā ꝟfidebāt in ꝓphetis falsis: qui ꝓpter questū sequebant ꝓncipes et milites falso eis ꝓspera ꝓmittendo. q̄d excludit cū dr: i Et caudā ⁊. Dicuntur aūt ꝓphete falsi cauda: q̄r ꝓpter lucrū ꝓncipib⁹ adherebāt: sicut vulgariter adherētes alicui principi dicunt ei⁹ cauda: ⁊ in ista canda p mendacia sua incuruabat eos a rectitudine iusticie: ⁊ refrenabat eos a dei reuerētia ⁊ timore. k Et erūt qui ⁊. s. ꝓphete falsi ꝓmittentes eis ꝓspera. l Et q̄ beatificant ꝓcipitati: q̄r vtriq; fuerūt captiuati. m Propter hoc ⁊. q̄r ante etatē adultam fuerunt partim occisi: ⁊ partim captiuati. n Et pupillozū ⁊. ⁊ multo min⁹ alioz. q̄r ista ꝓpter debilitatē ⁊ impotentiā esset magis parcendum. o Quia oīs. scz de populo israel. p Hypocrita ⁊. p iusticie simulationē: q̄r ꝼm q̄ dicit Hiero. Simulata sanctitas duplex est iniq̄tas. Et dicit ꝓpheta: Oīnis ⁊. q̄r licet in ꝓlo illo essent aliq̄ boni: vt Tobias ⁊ siles ei: tñ erant ita pauci q̄ nō cōputabant: q̄r illud q̄d modicū est nō reputat: vt habet ij. phisicoz. q Jn oībus his ⁊. exponat vt supra. r Succēsa est ⁊. Hic excludit ꝟsequēter tertiū de q̄ cōfidebant. s. populi multitudines. d. Successa est enī ꝟsi ignis impietas. i. impietas pl̄i israel, puocauit irā dei ꝟtra se ꝟsi ignē ardentē. s Depze ⁊. i. populū oēm. t Et succendet in densitate salt'. ꝟsi diceret: densitas multitudinis eis nō valebit. v Et cōuoluet ⁊. i. maiores de ꝓlo ī fumo supbie laborantes simul punient cū populo: et q̄r nō solū ꝛmnebat eis malū ab aduersarijs extrinsec': sed etiā ex dissensiōib⁹ intrinsecis q̄ sunt mag' periculosc. iō subdit: x In ira dñi exercituū ꝛturbata est terra. in scipa. y Et erit pl̄s ⁊. i. materia diuine vltiōis. z Vir fratri suo non parcet. ꝓpter intrinsecā dissensionē. a Et declinabit ⁊. in ꝑ cōminat eis ꝓpheta malū famis q̄ aliq̄n magis nocet q̄z gladi⁹: vt dicit Vegetius libro de re militari. b Unusq̄sq; ⁊. i. illū de q̄ ꝓius ꝟfidebat: sicut de brachio: ⁊ hoc ꝓpter dissensionē intrinsecaz. ideo subdit: c Manasses ephraim. Iste enī due trib⁹ descenderunt de duobus filijs Joseph. Cetera patēt ex dictis. Vegetius de re mi. tari.

Ca. IX

Moraliter. a Primo tpe alleuiata est ⁊. Hoc fr̄alit̄ exposuit de credentib⁹ ad predicationē x̄pi: quoz aliq̄ in fide steterūt: ⁊ aliqui ab ea recesserūt. Moraliter aūt pōt exponi de religionē intrāntib⁹: quoz aliqui ibidē ꝓficiūt: ⁊ aliqui deficiūt. Ūñ dicit Aug⁹. Sicut nō inueni meliores illis q̄ in monasterijs ꝓfecerūt. ita nō inueni deteriores his qui in eis defecerūt. Hec igit̄ ira mixtim exponit̄ de istis ⁊ de illis: ⁊ ꝗntū ad ꝓficientes in principio tantū dr. Primo tpe. i. in principio ꝓfessionis. Alleuiata est terra ꝛbulon. qui interpretat̄ habitaculū pulchritudinis. ideo p terrā ꝛbulon significant̄ illi qui p pulchritudinē ꝟscientie deo ꝓparāt habitaculū pulchrū cordis. † Et terra neptalim. qui interpretat̄ dilatatio. ꝓter quod p terraz neptalim significant̄ illi q̄ dilatant̄ in opibus bonis. Per ꝑ igitur q̄ dicit: a† Primo tpe alleuiata est terra ⁊. ignis catnr q̄ isti in ꝓfessione alleuiant̄ a pondere terrenoz p votum volūtarie pauptatis. b† Et nouissimo aggrauata est via maris. Per mare tumultuosum significat̄ ꝓs seculū. iō via maris est vita secularis ad quā nouissimo reuertunt̄ deficientes in religione p apostasiam vel in habitu religiōis ducentes vitā secularē. q̄d notat̄ cū subdit: d Trans iordanē galilee gentiū. Galilea nanq; volubilis interpretat̄. nā ex volubilitate mētis ꝓcedit q̄ tales a bono ꝓposito sic mutantur. e† Populꝰ q̄ ambulabat in tenebris. scz ꝓcōz aū religionis ingressum. f† Vidit lucē magnā. ingrediēdo ⁊. ꝓtendo p inspirationē diuinaz. g† Habitantib⁹ in regione vmbre mortis ⁊. repetitio est eiusdē ad maiorē expressionem. h† Multiplicasti gentē. s. religiosam: sed q̄niā aliq̄ deficiūt vt dictū est. iō subdit de mal: i† Nō magnificasti leticiā. et de bōis subdit: † Letabunt̄ coram te. spūali deuotōe. † Sicut q̄ letant̄ in messe, ex bonoz fructuū collectione. † Sicut exultant

exultāt victores. de mūdo: carne ⁊ diabolo triūphātes. iō subdit: d Jugū enī onerꝭ ei⁹. s. carnis aggrauātis. e Et v̄gam hūeri ei⁹. i. mūdi: qui hūeris seruoz suoz imponit graue iugū. f Et sceptrū exactoris ei⁹. i. demōis. de q̄ dr Job. xlj. q̄ ipe est rex sup oēs filios supbie. † Supasti: sicut i die madian. i. ex diuia virtute: sicut madian fuit supatus a gedeone. Judic. vij. iō subdit: l Parvul⁹ enī nat⁹ est nobis. i. christus: cui⁹ virtute diabol⁹ est supat⁹. b† Et vocabit nomen ei⁹ admirabilis. facit enī mirabilia in bonis religiosis: eos ō terrenis celestes faciēdo. c Cōsiliari⁹. eos ad ꝓsiliozū obseruantiā inducēdo. d Dei fort⁹. patientiā in aduersis ꝓbendo. e Pater futuri seculi. filijs charissimis bona futuri seculi reseruādo. f Princeps pac⁹. s. triplicis: q̄z dat pacē ꝟscie internā: ⁊ cū ꝓximo pacē fraternā: ⁊ finaliē pacez glorie supnā. g Multiplicabit ei⁹ impiū. s. i multiplicatiōe seteru. m† Zelus dñi exercituū faciet hoc. i. ei⁹ charitas ad genus humanū. n Verbū misit ⁊. residuū hui⁹ ca. exponit ad ꝛsam de delectiōe regni israel: q̄ quā eccl̄ie delectio a statu viatutis mystice designat. cū dr: Verbū misit dñs in iacob. i. contra iacob: q̄ supplantās interpretat̄. iō p iacob ꝓncipes ⁊ ꝓlati supbi qui ꝛculcāt sibi subditos significant̄. o Et cecidit ī israel. i. ꝓtra doctores vanos: q̄ doctrinā vtilē antiquoz ꝓtenūt: ⁊ nouitates inutiles ad sui iactantiā anteponūt. iō subdit: s Jn supbia ⁊ magnitudine cordis dicentes: Lateres ceciderūt ⁊. i. doctores q̄ nos ꝓcesserūt respectu nr̄i rudes fuerūt: sicut lateres respectu lapidū quadroz: ⁊ sycomori respectu cedroz parū valēt. t Et eleuabit dñs hostes rasin. q̄ interpretat̄ varietas: ⁊ signat querētes opiniōes varias ⁊ nouas uas ad sui ostētationē. b Verter. syria ⁊. Syrij interpretant̄ sublimes: ⁊ philistijm cadētes: vt vtraq; interpratio cōgruit demonib⁹ q̄ ꝑ supbiā sublimes sunt: tū de ccło empyrreo ceciderūt. a† Et deuorabūt isr̄l toto ore. q̄z demones supbi incorporāt sibi supbos eccl̄ie. c Et pl̄s non est reuersus ad pcuriētē se. i. ad deū ꝑ pniam q̄ pmisit talē pcussionē. b† Et dispdet dñs ab isr̄l. i. a ꝓlo rpiano. i Caput ⁊ caudā. i. malos ꝓncipes ⁊ ꝓlatos ⁊ obsequentes eis: ⁊ q̄n ista cauda depzauat eos adulatiōib⁹ suis ⁊ incuruat eos a rectitudine rōnis. iō subdit: † Et incuruātē ⁊ depzauātē: ⁊ vtriq; erūt ꝓcipitati in fossaz inferni. m† Propter ꝟ sup adolescentulis ei⁹ nō delectabit̄ dñs ⁊. nā subditi mala supioz imitantur. Greg'. ī pasto. Cū pastoz ꝓ abrupta gdit: dñs est vt ad ꝓcipitiū grex sequat̄. iō seq̄t: o† Quia ois hy. ⁊. subdit obstinatio. cū dr. q† Jn oī. his ⁊. Sequit: nō est reuersus ⁊. ꝓpter quod sequit̄ pena. r† Succēsa est enī quasi ignis impietas. id est ignī gehenne deputata.

In ca. ix. vbi dr ī postil. Jtē ꝟ idē ptz ꝓ trāsla. chaldaicam.

Additio. Rabi Mo. egypti⁹ in q̄dam sua epla in q̄ tractat de messia: dic̄ q̄ sex noīa q̄ ꝑ ponūtur. s. admirabil⁹. ꝟsiliator ⁊. sūt noīa pueri nati. Jdem tenet Ba. abenbagra ī sua expositiōe. ꝛz postea extorte referāt signa.

Replica. Circa ꝓn cipiū. ix. ca. vel ſm aliq̄s biblias circa fi nē. viij. c. circa illū passū: ꝓio tpe alleuiata ⁊ ēra ꝛbulō. Bur gē. fortassis pnia duct⁹: vl ī defensiōem iudaismoz attendiat⁹ cōmēdat ꝑ: imo ꝟ suū morē expositiōez postil. ⁊ ad eum dirigit: nō obstāte q̄ postil. ī ea pte san. Tho. satis rep̄hendit.

Ca. X

Anago Pro.13.b

a v E qui condunt. Anagogi. Omnis hereticꝰ iniq̄tatē scribit: ⁊ ꝺcipit patres: nō diuites. vnde: Redemptio aīe viri propie diuitie. Pauper autem nō sustinet cōminationem. humilis vero cito scādalizat̄. ⁊ vidua que virū ꝑdidit deū: ⁊ pupillus qui ꝑem amisit creatozē. vñ: Deū q̄ te genuit dereli. et ob. es. d. c. r.

Quid ergo faciēt in die iudicij: cū tātos deceperint: a calamitat' de longe veniētis. Ad iustum dr: Prope ē verbū dei ī ore tuo. ⁊ alibi: Regnuz dei ītra vos ē. Ecōtra calamitas hereticoz de lōge venit: ⁊ msto tpe ꝑpārata. Ad quē ꝟfugiēt cū fictū habeat deum. Cui tradēt gliaz suā cū simulata sint oīa. Nō potert cuadere vinculū q̄ pluribus ligauerūt: cū singulis q̄z interfect' cadēt: et ī aliozū nece pcūt. Et cū multa patianꝰ dieq; visitatiōis aduenerit: non erit finis ītert' coz: sed sp sibi ipendētē manum dei ptimescūt. b De ass. ⁊. Ducusq; ꝺ decē et duas trib⁹: seqns ꝓphetia ꝓtra assyrios scribit̄.

Dicit dñs ad sennacherib ⁊ plin ei⁹. Jn q̄ secular' secta significat̄. Cōminat dñs sennacherib: licet enī pmiserit ei debellare. r. trib⁹: nō tñ voluit vt penit⁹ ꝓtereret: ꝛ flagellaret ⁊ ꝛculcaret vt lutū platearuz. Ille aūt ī modice elat⁹: assigūit ꝑ suis vir ib⁹ ⁊ ñ ꝺo. ⁊ ñ solū captiuauit: ꝑ parti deleuit.

Ipse

a v E qui cōdunt leges iniq̄s: ⁊ scribētes

a b ꝟ traditiōes. vñ: Donū q̄cūq; ex me ribi. pde/rit. cū dño dixit: Honora ꝑem tuū ⁊ matrē tuā.

iniusticiaz scripserūt vt opprime

c ꝟ iniusto. ꝟ querrēdo.

rent ī iudicio paupes: ⁊ vim face rent cause humiliuz ꝑ⁹ mei: vt

a ꝟ que non habent defensorem.

essent vidue preda eoz: ⁊ pupillos diriperēt. Quid faciet ī die

d e a ꝟ cōdolēdo. ꝟ q̄ rles est? vos scribet pharisei vl iudicū eterni longe ante predicti.

visitatiōis ⁊ calamitat' de longe

f a ꝟ quidem offendit.

venientis. Ad cui⁹ ꝓfugietis auxilium: et vbi derelinquetis gloriā

g h a ꝟ quasi nihil ꝓficiente vobis diuitie.

vestrā: nē incuruemini sub vinctō lo: et cum interfectis cadatis.

i k b ꝟ cr ad eius confugiatis auxilium. ꝟ capti/uitatis hostium.

†Super omnib⁹ his nō est auer/

l

sus furor ei⁹: ꝟz adhuc manꝰ eius extenta. † De assur virgā furoris mei ⁊ baculus ipse est. Jn manu

m n† † a ꝟ etiam in hostili terra punit eos. a ꝟ ditio imineꝝ. ꝟ datiu⁹. b ꝟ q̄r in ea cōrigo. ꝟ per quem flagella. ꝟ cozū. ꝟ complebitur.

eius indignatio mea: ad gētem

o

uas ad sui ostētationē. b Verter. syriā ⁊. Syrij interpretant̄ sublimes: ⁊ philistijm cadētes: vt vtraq; interpratio cōgruit demonib⁹ q̄ ꝑ supbiā sublimes sunt: tū de celo empyrreo ceciderūt. a† Et deuorabūt isr̄l toto ore. q̄z demones supbi incorporāt sibi supbos eccl̄ie. c Et pl̄s non est reuersus ad pcuriētē se. i. ad deū ꝑ pniam q̄ pmisit talē pcussionē. b† Et dispdet dñs ab isr̄l. i. a ꝓlo rpiano. i Caput ⁊ caudā. i. malos ꝓncipes ⁊ ꝓlatos ⁊ obsequentes eis: ⁊ q̄n ista cauda depzauat eos adulatiōib⁹ suis ⁊ incuruat eos a rectitudine rōnis. iō subdit: † Et incuruātē ⁊ depzauātē: ⁊ vtriq; erūt ꝓcipitati in fossaz inferni. m† Propter ꝟ sup adolescentulis ei⁹ nō delectabit̄ dñs ⁊. nā subditi mala supioz imitantur. Greg'. ī pasto. Cū pastoz ꝓ abrupta gdit: dñs est vt ad ꝓcipitiū grex sequat̄. iō seq̄t: o† Quia ois hy. ⁊. subdit obstinatio. cū dr. q† Jn oī. his ⁊. Sequit: nō est reuersus ⁊. ꝓpter quod sequit̄ pena. r† Succēsa est enī quasi ignis impietas. id est ignī gehenne deputata.

In ca. ix. vbi dr ī postil. Jtē ꝟ idē ptz ꝓ trāsla. chaldaicam.

Additio. Rabi Mo. egypti⁹ in q̄dam sua epla in q̄ tractat de messia: dic̄ q̄ sex noīa q̄ ꝑ ponūtur. s. admirabil⁹. ꝟsiliator ⁊. sūt noīa pueri nati. Jdem tenet Ba. abenbagra ī sua expositiōe. ꝛz postea extorte referāt signa.

Replica. Circa ꝓn cipiū. ix. ca. vel ſm aliq̄s biblias circa fi nē. viij. c. circa illū passū: ꝓio tpe alleuiata ⁊ ēra ꝛbulō. Bur gē. fortassis pnia duct⁹: vl ī defensiōem iudaismoz attendiat⁹ cōmēdat ꝑ: imo ꝟ suū morē expositiōez postil. ⁊ ad eum dirigit: nō obstāte q̄ postil. ī ea pte san. Tho. satis rep̄hendit.

Ca. X

a v E qui condūt. Hic ꝟsiter pro/pheta ꝟcludit ex ꝓdictis ꝟclusionē. s. populi israel extermiationē. ꝓter q̄ ista ira in aliq̄b⁹ bibliis antiqs est de ca. ix. in q̄ ꝓpha primo rememorat ꝓncipū isral maliciā. d. Ue q̄ condūt ⁊. eas instituēdo. b Et scribētes. eas in posteruz ꝟfirmādo: ⁊ ꝑ ad depssionē subiectoz: q̄ō est ꝓpriū tyrānoz: iō subdit: c Ut opprimerēt ⁊. et ptz ira vsq; ibi: d Quid facietis. vbi denūciat pnā debitā. e Jn die visitationis. qua dominus visitabit peccata vestra ea ꝓ assyrios puniendo. ideo subdit: f Et calamitatis ⁊. q̄z exercitus assyrioz venit de longe ꝟtra regnū israel. g Ad cuius ⁊. ad euadendū assyrioz gladium. h Et vbi derelinquetis ⁊. ꝓ modū custodie ⁊ depositi seu saluatiōis. i Ne incuruemini ⁊. ducti in captiuitatē vinculis alligati. k Et cū interfectis cadatis. quia populus israel ab assyrijs partim captiuat' fuit: ⁊ partim occisus. ⁊ dicit ꝓpheta: Ad cuius ꝟfugietis au xiliū ⁊. q. d. nullus poterit vos liberare ab istis malis: q̄r deꝰ sic decreuit. l Sup oībus his ⁊. s. dei ꝟtra vos.

m Sed adhuc ⁊. ad vlteriozē punitionem: quia decem tribus in captiuitatē ducte ibi fuerūt in magna afflictione: nec inde postea redierūt ad terram suā: vt dicut̄ indei. n De assur. ibi fm aliquos incipit ca. x. in quo ꝓpheta incipit describere punitionem extraneoz um. Et primo assyriozū: qui captiuauerunt regnū israel. secūdo babylonioz qui captiuauerunt regnū iuda. xiij. ca. tertio aliozū de afflictione inde oz gaudentiuz. xiiij. ca. ibi: Jn anno quo. Prima in duas. q̄z primo ꝓpheta describit assyriozū exterminiū. scdo reuertit̄ ad describendū christi mysteriū: q̄s erat suū principale intentū. ca. sc. Prima in duas: q̄z primo describit assyriozū punitionem. secūdo populi inde confortationem. ibi: Propter hoc dicit dominus. Prima adhuc in duas: quia primo describitur assyriozum culpa: ⁊ secūdo pena. ibi: Propter hoc mittet. Circa primū sciendum q̄ culpa assyriozum fuit in hoc q̄ potestate sibi a deo concessa ad puniendum populi israel et eriā alioz peccata abusi fuernnt duplicit̄. Uno modo attribuendo victorias illas virrtuti sue: ⁊ nō diuine. Scdo q̄ illa potestate vtebant̄ cum nimia crudelitate. Primo ergo describit̄ causa dicte potestatis a deo. in cui⁹ ꝑsona dicit̄: De assur ⁊. q̄z instrumētū fuit dei ad puniendum illos qui ꝑ peccata sua enormia ꝓuocauerāt iram dei. o Ad gentē fallacē. i. ad populum israel vbi erāt falsi ꝓphete decipientes ꝓnci/

† 23.q.5.c. fi. in rextu et in glo.

B

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ipse aũt. Sic philosophi/ci heretici: sic p̃secutores christiani nos: cum deꝰ aliquos eis verberandos p̃mittit: in omẽs seuiunt: nec verberare: sed occidere cupiũt ⁊ paucis superatis: in omnes audaciam sumunt. b Nũqd nõ p̃nces ⁊c. Ordo. reges sunt mei p̃nces. i. mihi seruientes. Multos enĩ secum reges adduxit: quos subiugauerat.

c Damascus. Damascꝰ metropolis in syria: hanc cõdidit elieçer seruꝰ abrahã: in hac regnauit rasin.

d Quomodo. Vox sennacherib admirantis potentiam suam. Pene dicta compleuit. Omẽs enĩ ciuitates. x. tribuum: ⁊ iuda ⁊ beniamin: p̃ter hierusalem dep̃redatꝰ est: ⁊ ipĩ partem inferiorẽ quã tradidit ei sobna scriba.

e Cũ ipleuerit ⁊c. Subuersiones. s. vbis: etiã obsidionẽ qñ venit rapsaces: ⁊ fecit ea que in sequẽtibꝰ cõmemorantur.

Tropo. f Visitabo. Tropologice. Cum samaria ⁊ hierusalez iram domini sustinuerint: ⁊ se idolorum fabricatione erraſſe senserint: tunc destruetur sensus magnꝰ assyriorum: qui in tãta cõtra dominum inflatur superbia: vt sapientie sue estimet cũcta cessura. Et q̃uis sint excelsa dogmata: ⁊ dyaletica arte munita: concutienda tamen ⁊ penitus destruenda: vt (tanq̃ pulli) non valeãt in sublime cõsurgere: ⁊ necdũ anima/ta insensibilia esse atq; torpentia: quod ĩ onis significatur: nec mutire quidẽ nec mouere linguam: contra sui sermonis fortitudinem audiãt.

g Hannibal. Hannibal est vulpium: vel vt alij aruũ.

h Nũquid ⁊c. Quasi sicut hec inanimata tñ sũt instrumẽta nihil facientia p se: sed per eum qui mouet ea: sic nec sennacherib p se: sed p dei virtutẽ operatꝰ est: vnde ⁊ gloriatio eius stulta ⁊ vltione digna.

i Nũquid ⁊c. Diabolus securis: serra ⁊ virga dicit: q; p illum infructuose arbores

† 21.di.c. inferior. succidunt: diuidunt ⁊ seruantur incredulorum duricia: et p cutiuntur virga qui non recipiunt disciplinam. Heretici quoq; sensum quem a deo accipiũt puertũt ⁊ loquunt cõtra eum a quo conditi sunt: ⁊ lingue ministerium q̃ dominus laudãdus est ĩ blasphemiam vertunt.

§ Et subtus

a § que inter me et idola claudicauit: que se facturam mea p̃cepta mentita est.

fallácem mittam eum: ⁊ contra populũ a
a § .x. tribuum.
furoris mei mãdabo illi: vt auferat spo/
a § als diuidat. b § non interficiat sic populũ meum.
lia et diripiãt p̃da: ⁊ ponat illum in b
conculcationem quasi lutum platearũ.
a § assur. § quasi modũ ire mee excessit: ⁊ etiam in gentes plurimas furorem exprendit.
a Ipse autem non sic arbitrabitur: et cor c†
eius nõ ita estimabit: sed ad conteren/ d
dum erit cor eius: et ad internitionem
§ sennacherib.
gentium non paucarum. Dicet enim: e
b Nunquid non p̃ncipes mei simul re/ f
a § seruit mihi. § cuitates gentiũ quas subegerat.
ges sunt? Nunqd non vt carchãmis sic g†
§ cepi.
calãno: ⁊ vt arphat: sic emath? Nunqd
a § seruit mihi. b § admiratiue legendũ est.
c non vt dãmascus: sic samaria? Quomõ b
a § potentia. b § .s. sicut regna idoli.
inuenit mãnus mea regna idoli: sic et i
§ subiugabo.
simulacra eoꝝ de hierusalẽ ⁊ õ samaria.
a § sicut cepi samariam cum idolis suis: sic hierusalem capiam: que cõsdez veneratur deos.
Nũqd non sicut feci samarie et idolis k
a § hoc non p̃misit dominꝰ p̃pter ezechiam.
eius: sic faciã hierusalez ⁊ simulacris l
§ dicit Esaias. § per sennacherib.
e eius? Et erit cũ impleuerit dominꝰ cun m†
§ que dispensauit. n†
cta opera sua in monte sion ⁊ in hieru/
a § hec dicit dñs. § vindicabo. § lxx. sensum vel mentem magnam. b § opera. c § superbi.
f salem. Visitãbo sup fructum mãgnifici o
a § qui intrantum superbit. p
cordis rẽgis assur: ⁊ sup gloriã altitudi q
a § superbus est in oculis suis. r
nis oculorum eius. Dixit enim: In for/ s
§ non dei.
titudine manus meę feci: et in sapien/ t
a § Multa regna deuicit eorum terminos abstulit: et sub potestate sua omnia conclusit.
tia mea intellexi: ⁊ abstuli termios po/ v
pulorꝝ: ⁊ p̃ncipes eorꝝ deprędaꝰ sum: et x
§ solus
detraxi q̃si potens in sublimi residẽtes. a
a § imporentes se tuert. § imbelles. b § potẽtia.
Et inuenit quasi nidum mãꝰ mea forti/ b
a § metaphorã nidi p̃sequit. b § habitatores. § alij vuas sed falso.
tudinẽ populorũ: ⁊ sicut cõligunt ouа c
§ a matre. § deficientibꝰ regibus.
q̃ derelicta sũt: sic vniuersam terrã ego d
a § q̃si nec fiere audent nec gemere. b § manũ contra me.
congregaui: ⁊ nõn fuit q̃ moueret pẽnã: e
§ mutiret. § sed
⁊ apiret os ⁊ gãniret? Nunqd gloriabi/ f
tur securis p̃tra eũ q̃ secat in ea? Aut ex g
altabitur serra contra eum a quo trahi/ g† h†
a § sic sennacherib contra dominũ.
tur? Quomodo si eleuet virga p̃tra ele
a § quasi quod esse non potest.
uantẽ se: ⁊ exaltet bacul⁹ q̃ vtiq; lignũ i†
a § quia in se gloriatur: p̃pter hoc.
est. Propter hoc mittet dñator dominꝰ k†

pes: ⁊ p̃ncipes defraudabãt inferiores p iniquas leges: vt predictũ est.

a Mittam eũ. vt puniat eum sploiando bonis ⁊ annihilãdo. iõ subdit: b Et ponat illũ ⁊c. qõ sine resistẽtia cõculcat. Consequẽter rangit abusus hui⁹ ptãtis. cũ dr: c Ipse autẽ nõ sic arbitrabit. q̃ sua victoria sit virtute mea. d Sed ad contrendũ erit cor eius ⁊c. abutendo sibi p̃cessa ptãte ex nimia cruditate. Et secundo hoc attribuendo ptãti sue. iõ subditur: e Dicet enĩ. cor de cor ⁊c. iactando. f Nunqd non p̃ncipes ⁊c. i. eqles regib⁹ vel maiores. vñ dixit rapsaces ecebie regi. iiij. Reg. xviij. Quõ potestis resistere ante vnũ satrapam de seruis dñi mei minimis? g Nunquid nõ vt carchamis ⁊c. noĩa sunt ciuitatũ regaliũ quas ceperat rex assyriorum. h Quõ inuenit manꝰ mea ⁊c. ea mihi subiiciẽdo.

i Sic ⁊ simulacra eoꝝ de hierusalez ⁊c. Nam in hierusalẽ tpe ezechie non erant simulacra ſm veritatẽ: q; ecechias ea abstulerat: sed tñ ſm reputationẽ regis assur: q; idem reputabat cultum qui fiebat in templo dñi: ⁊ cultũ idolorꝝ in aliis terris. k Nunqd non sicut feci samarie ⁊c. q; iam eaz destruxerat: ⁊ inde simulacra aurea abstulerat. l Sic faciã hierusalem. quã ꝓponebat destruere ⁊ templũ domini: sed q; frustraꝰ fuit ab intẽto: vt habek. iij. Reg. xix. iõ subdit ꝓpheta:

m Et erit. s. aliter q̃ cogitet. n Cum impleuerit dñs cuncta opa sua in monte sion ⁊c. affligendo eã. ꝑter aliqua peccata. o Visitabo sup fructũ. id est opera mala. p Magnifici cordis. i. superbi: q Regis assur. puniendo eum de malicia sua: ⁊ mutat hic. ꝓpheta modus loquẽdi de ꝑsona. ꝓpria ad dñm. qõ frequẽter fit in ꝓphetis qui a deo inspirati loquebant. Et ideo locutio ꝓpheturum est locutio diuina: sicut opatio instrumẽti est etiã operatio artificis. r Et super gloriã altitudinis ⁊c. hoc dicit: q; superbia citius ⁊ magis apparet in oculis q̃ ĩ aliꝰ partib⁹ corporis. s Dixit enim. ex supbia cordis. t In fortitudine ⁊c. ⁊ nõ diuine. v Feci. s. victorias predictas. x Et in sapientia mea intellexi. qualiter talia essent agenda. y Et abstuli ⁊c. adiungẽdo regno meo. z Et detraxi quasi potens. i. ꝓpria potẽtia captiuaui. a In sublimi re. i. in solio regali. b Et inuenit ⁊c. i. ita facilĩ eos debellaui: sicut pulli existẽtes in nido capiunt. c Et sicut col. oua ⁊c. s. a matre fouente: q̃ colligunt absq; difficultate.

d Sic vniuersam terrã ⁊c. i. habitatores ⁊ diuitias vniuerse terre. e Et non fuit qui moueret ⁊c. i. manum contra me. ꝑ sequitur metaphoram suã de auiculis inuentis in nido. f Et aperiet os. ad cõtradicendũ. g Et ganniret. i. conqueri auderet. Consequẽter arguit eius supbia. cum dicitur: h Nunquid gloriabitur securis contra eum ⁊c. attribuẽdo sibi sectionẽ: ⁊ nõ artifici mouenti eaz. ꝙsi dicer et: sic est in proposito. rex enim assur attribuebat sibi victorias diuina virtute factas: cũ tamẽ ipe nõ esset nisi solum instrumentũ dei: vt. s. dictũ est. i Propter hoc. Premissa assyrioꝝ culpa. k ꝓnr denunciat pena. cũ dicit: Propter hoc: id propter supbiã predictã ⁊ gloriationẽ falsam. l Mittet dñator ⁊c. id est angelorum: et ꝑ consequẽs nullus potest ei resistere. cum etiã angeli sibi seruiant.

In pin

a Et subtus glia. Dicit hiero. ſm hebreos corpora interfectorũ celesti igne exusta: ⁊ in pulueꝛẽ redacta vestimẽta illesa: ⁊ venientes iudei vestiũ summitate arrepta puluerem exentiebãt. Hiero. Quidã volunt hunc regẽ significare ptãtes assyriorũ principem. sicut legitur. Princeps persarum ⁊ medoꝝ ⁊ grecoꝝ. Et enim volunt ꝑpter supbiã sensum magnũ vocari: ⁊ iudicio gehẽne tradit: que parata est diabolo ⁊ angelis eius. Lumẽ aũt israel ⁊ sanctum. i. ipm dominũ succendere vepres et spinas ⁊ omnẽ assyrij potentiaz ⁊ inumerabiles pplos ad nihilum deducẽdos: tunc ei timore perterritum quasi columbum tortuosuz ⁊ fugitiuum imminẽtes penas velle vitare. Qui aũt de saltu ⁊ confusione eius ligniscꝝ perituris potuerit euadere: eos dignos esse q̃ numerenẽ ⁊ scribantur a puero: cuiꝰ principat⁹ est in humeris eius. b Et erit lumen: Dicunt hebrei q; michael archangelus fuerit cui cõmissa est custodia illiꝰ gentis: sicut Daniel dicit:

Dañ.10.c c Et gloria salt⁹ ⁊c. Carmelus mons magnus: fecũdus arboribus. Quasi exercitus innumerus (sicut ligna siluarũ) ⁊ corpore et ania peribit. d Ad carnem. Mereti quoq; cũ ecclastica doctrina illu rerit: ⁊ eoꝝ decipula paruerit: ad tantã ventũt solitudinẽ: vt de saltu infructuosis arboribus: ⁊ innumerabili multitudine: vir pauci resideant: qui eoꝝ sequãtur errorem. e Et erit in die illa. Cum pbacee ⁊ rasin vellẽt venire: ⁊ duas tribus captiuare: misit Achaz ad regem egypti. dicens: Seruus tuꝰ suꝰ: venit auferingũ pbacee ⁊ rasin de collo meo. Ille aũt non liberauit eos: sed dñs ꝑpter dauid seruũ suũ: q̃ mortuo Ezechias filius eius regnauit pro eo: ⁊ omia simulacra q̃ impiꝰ achaz vbicunq; posuerat ꝓfregit: ⁊ populum quẽ ille ad ritus gentiliũ peruerterat: ad deuꝫ reuocauit.

Dñs andiens sennacherib: iratꝰ est valde. Cunq; iam syros ⁊ philisteos hẽret: ⁊c. tribus captiuasset: cum innumerabili multitudine hierusalẽ aggressus est. Alias enĩ ciuitates inde iam ante vastauerat: Inde dicit duabꝰ tribus vt nõ ꝓfidant in assyrijs ⁊ egyptijs: q̃ sepe eos ꝓterie

Joseph⁹ li.10.c.2. bant: sed in deo suo spem ponãt. f Reliquie cõuer. Scõm Josephum innumerabili iudeoꝝ multitudine occisa: intelligimus paucos in apostol⁹ ⁊ apostolicis viris esse saluãdos. g Cõsummatio ab. Perfectio eoꝝ q̃ de ꝛpo erant tam longo tpe añ predicta trib⁹ ãnis ⁊ dimidio cõpleta. h Justiciam. Quia iniuste occisus: mortem ⁊ diabolum iuste vicit: ⁊ mundum redemit morte. i Consummationem enim ⁊ abbreuiationem ⁊c. Ad litterã. Fecit quia tantam multitudinẽ ꝓter decẽ. occidit breui spatio vnꝰ noctis.

§ Roli

a In pinguibus eius. i. in principibus suis et bellatoribus robustis.

b Tenuitatẽ. i. defectũ roboris p angelũ suũ qui vna nocte interfecit in castris assyriorũ. clxxxv. milia bellatorũ. vt habetur. iiij. Reg. xix.

c Et subtꝰ gloriã eius. i. sub armis ⁊ vestib⁹. d Succesa ardebit ⁊c. q; eoꝝ corpa sic cõbusta fuerũt ꝙ in cineres fuerũt redacta intactis armis ⁊ vestibus ſm aliquos: vt dictus est. ꝛ. ca. vij. e Et erit lumen israel. i. angelus custodie illius populi deputatꝰ: qui dr fuisse michael: Dañ. xij. f In igne. i. in peussione assyrioꝝ p ignẽ modo dicto. g Et sanctꝰ eiꝰ. id est idem angelus: b In flãma. i. ꝙ flammam eos interficiet. i Et succendet ⁊ devorabit spina eiꝰ. i. maiores sui exercitus.

k Et vepres. i. minores. l In die vna. i. simul. illa enim peussio fuit de nocte: q; tamen est pars diei naturalis. dicit hic: In die vna. m Et glia saltus eiꝰ. i. p̃ncipes sui exercituꝰ. n Et carmeli eiꝰ. i. acies bellatoꝝ. o Ab anima vsq; ad carnem cõsumetur. q; anie eoꝝ descenderũt ad ignem gehenne: ⁊ carnes fuerunt incinerate: quia tñ vestes remanserũt intacte. ideo dr hic: p Usq; ad carnẽ. f. inclusiue: quia cõbustio illa nõ p̃cessit vsq; ad vestes et arma. q Et erit terroꝛ ꝑfugus. q; sennacherib videns in mane plagam illaz: territꝰ fugit ad terrã suam cũ paucis. ideo subditur: r Et reliquie ⁊c. id est residui de suo exercitu: qui nõ fuerũt ꝑcussi. s Pote pancitate numerabuntur. cito ⁊ de facili. ideo subditur: t Et puer scribet eos. i. scribere poterit: quia potest facere vnũ modicũ simpliciter tractum cui⁹ figure est lra Joth apud hebreos: q̃ in numeris significat. x. apud eos: et tot eu aserũt cũ sennacherib. v Et erit in die illa. i. in tempore illo sennacherib fugato.

x Nõ adiciet ⁊c. id est illi q̃ euaserãt manũ Salmanasar qñ cepit samariã ⁊ regem israel: ⁊ nõ audebãt intrare regnũ iuda ꝑpter inimicitias que fuerãt inter regnũ israel ⁊ iuda: sed post recessum sennacherib Ezechias assecuratus eos p epistolas: ⁊ sic venerũt in hierusalez in deo confidentes ꝑpter ꝑcussionẽ p̃dictã. Vel aliter ⁊ melius vt credo exponit hoc de regno iude: quantũ ad ciuitates alias a hierusalem vnde habitatores fugerant timore sennacherib: et plures eoꝝ non fuerant ausi venire ĩ hierusalem: vel nõ poterãt: ⁊ sic alibi latebãt: sed fugato sennacherib redierũt ad loca sua: de domino confidentes audito miraculo.

† Ro.9.i § † 4.28.k y Inniti super eo ⁊c. i. super regem assyriorum: in quo tempore achaz ⁊ populus iuda fuit confusus: ⁊ ad petitionẽ achaz regẽ syrie interfecit: et regnum israel in parte spoliauit: vt habetur. iiij. Reg. xvj. sed postea de amico factus inimicus inuasit regnum iuda tempore sennacherib. z Sed inniteꝛ super omnum ⁊c. quia visa mirabili ꝑcussione sennacherib: extunc firmiter confisi fuerunt de deo qui sctificat israel. ideo subditur: a In veritate reliquie ⁊c. q; iudei q̃ remanserãt ad deũ vere q̃erẽtes conuersi sunt. b Si enĩ fuerit ꝓplus ⁊c. i. in magna multitudine. c Reliquie q̃erten tur ex eo. q; pauci remanebũt. s. ad deũ vere cõuersi: q; post captiuitatẽ regni israel ꝑ salmanasar regẽ assyrioꝝ: ⁊ post vastationẽ regni iude p sennacherib remanserunt pauci iudei respectu multitudinis eorum que fuerat temporibꝰ preteritis.

d Cõsummatio abbreuiata ⁊c. quia exterminatio exercitus sennacherib que facta est in breui tempore. scilicet in vna nocte fecit inundare. i. abundare iusticiam in iudeis: quia viso miraculo laudauerunt deum fideliter et corde. Aliqui vero libri habent inundabit: et falso ex vitio scriptorum ꝑpter similitudinem litterarum. Et quia illa exterminatio facta fuit virtute diuina: vt predictum est. ideo subditur:

e Consummationem enim et abbreuiationem dominus deus exercituum faciet in medio ⁊c. id est in iudea que est ĩ quarto climate terre habitabilis: que diuiditur in septem climata: et ibi fuit ꝑcussus exercitus sennacherib ex diuina iusticia sicut enim pater ꝑcutit filiꝫ

lio

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ a ¶Noli timere. Anago. Anagoge. ¶Precipitur populo ecclesie ne timeat aduersarios: qui ad pugnādū semp parati sunt: ⁊ multa diſputatione animas subuertunt. Ideo enī cōtra ꝓlīm dei pauci illā ptātem accipiūt: ⁊ nō tam gladio q̄ virga p̄cutiūt: quia in via egypti ambulauerūt: ⁊ nō sunt cōfisi in dño. Cū autē reuersi fuerint ⁊ viam egypti dereliq̄rint: flagellū dei i iudicio suscitabit ⁊tra aduersarios. Madian nāq; exiudicio interpr̄etatur: vt spū ozis ei⁹ et oleo misericor/ die iugū hostiū cō putrescat.

b ¶Super te i via egypti. Captinat/ decē tribuū reuersus est p̄ ciuitates iude⁊ beniamin: q̄ erāt in via egypti quas subuertit. Vel captis ciuitatib⁹ inde ⁊ beniamin: ⁊ parte hierusalez inferioꝛe: reuersus ē i egyptū. Cūq; iterū rediret ad hierusalē capti nandā: ciuitates q̄ remanserāt ⁊ i via ab egypto venientibus in hierusalē erant: cepit ⁊ subuertit. c ¶Paululum. Hoc longo tpe post cōpletū ē: sed oīa secula eternitati (in qua oīa p̄sentia sunt) cōparata momenta/nea sūt. d ¶Virgam suam. Quasi anteq̄ veniat sup te aggredieꝛ Tharachā regē ethiopie: ⁊ trāsibit mare rubrum: ⁊ leuabit virgā sup egyptum: et sic cū multo exercitu reuertetur contra hierusalem.

e ¶Transierunt. ¶Preteritum ꝓ futuro more prophetico.

f ¶Confortamini: adhuc dies est ⁊c. 4. Re.18.g ¶Postq̄ sennacherib tetendit in nobe tentoria: volēs mane expugnare hierusalem: non cessauit ad medi/

¶ am

a ¶Hierusalem dicitur ymbilicus mundi. i. in medio omnis terre.

nus de⁹ exercituū faciet in mē/ a ¶vr. s. nō timeat ezechias.
dio omnis terre. ¶Propter hoc a
hec dicit dominus deus exer/ b
a cituum. Noli timere populus c
¶ s. ab assyrijs.
meus habitator sion ab assur. d
a ¶Deprecādo nō penit⁹ delendo. hierusalē ei liberando ꝓpter dauid seruum suum.
¶In virga enī p̄cutiet te: ⁊ ba e f
¶ non percutiet.
b culum suum leuabit super te in g h
c via egypti. Adhuc enim pau/ i
lulum modicumq;: et consum/ k
mabitur indignatio mea: ⁊ fu/
a ¶ egyptiorum: assyriorū ⁊ sennacherib.
roꝛ meus super scelus eoꝛum. l
¶ vor ꝓphete. ¶ sennacherib.
†Et ſuſcitabit super eum domi/
¶ vltionem.
nus exercituum flagellum iu/ m
a ¶ Sicut madianite a gedeone sine sanguine iudeoꝛum victi sunt.
xtā plagam madian in petra
a ¶ vbi occisus est. b ¶ potentā. c ¶ rubrū.
d oꝛēb: et virgā suaz super mā
a ¶ quia speraſti in egyptijs. ¶ cum ab egypto redierit.
re: et leuabit eam in viā egy/ n
a ¶ hor. s. quod auferetur.
pti. Et erit in die illa auferetur o p
a ¶ sennacherib: occiſo exercitu ei⁹ ab angelo.
onus eius de humero tuo: ⁊ iu
a ¶ deficiet dñatio a ꝑsentia misericordie dei.
gum eius de collo tuo: ⁊ cōpſi/ q
a ¶ viam sennacherib ab egypto vſq; ad no/ be describit prophera.
trescet iuguz a facie olei. Ueni r
a ¶ festinanē. ¶ cursim. ¶ nolens ibi manere.
et in aioth: trānsibit i magron:
a ¶ ciuitarem. ¶ fiduciā habens capiende vr bis. ¶ quasi rediturus citro.
apud māgmas commendabit s
a ¶ sarcinas. b ¶ predictas ciuitates: vel magmas: ⁊ puenerūt in gabaa. ⁊ diꝛerūt: gabaa sedes nostra. ¶ sennacherib cum suis: sarcinis depositis.
e vāsa sua. Trānsierunt cursim: t
a ¶ vbi paululum refecit exercitum. ¶ hinc enim diuertit. b ¶ pauefacta.
gābaa sedes nostra. Obſtupu/ v f
a ¶ quia vicina. b ¶ qz due sunt huius nois. ¶ sedes regia. c ¶ hoc audiro.
it rāma: gabaa saūlis fugit. y
¶ ē. ¶ nimio vlularu hinnies. ¶ equoꝛ moze. z
Hinni voce tua filia gallim: at a b
a ¶ ciuitates israel p quas trāſiuit. ¶ i. declinare diligenter impetum currentis.
tende laiſa: pāupercula ana/ c
a ¶ qz. ¶ iam. ¶ fugit. ¶ ciuitates iude mede. ⁊ ga. b ¶ q̄si q̄ habitarē in collib⁹ quod significat gabin.
toth migrāuit medemena: bitā d e
a ¶ sennacherib ad exercitū dic. ¶ arma capite.
b ¶ q̄si sufficit hora dici vt i nobe figat ēoria
f tozes gabi ꝓfortāmi. Adhūcdi f
a ¶ ciuitas in iudea: de qua fuit gelbi vnus de. xxx. principib⁹ dauid. b ¶ minas potēte.
es ēyt i nobe ſteſ. Agitābit mā g

Super

¶ am noctem minari 2. Pa.32.a desolationem hierusalē. dicens: En ista sola ciuitas liberari de manu mea poterit? a ¶ Ecce dñator. d. Dixit pueri nomē de virgine nasciturī. s. emanuel: ⁊ postea in vtero ꝓphetis se ꝓcepti. s. accelera: spolia detrahe. f. p. ⁊ q̄ erāt lapis offensionis dua bus domibus israel. Sz nūc anteq̄ dicat q̄ dieſſe ⁊ dauid sit nasciturus. p translationē describit eius passionem.

La. XI

Egrediet virga de. Hiero. Ut ex ad principium visiōis babylonis ꝓphetia est de christo: quā p partes exꝑlanamus: ne lectoris memoriam ꝓfundamus.

¶ Egredieſ. Virgā ⁊ florē iudei ipm christum interpr̄etant: qz in virga regnantis potētia: i flore pulchritudo. Nos p virgaz mariā itelligimus cui nulla frutex adhesit.

Zac.3.d ¶ Et reqūieſcet sup eum spiritus domini: spiritus sapiēt/ tie et intellectus: spiritus consilij et fortitudinis: spiritus scien/
Cant.1.a tie et pietatis: ⁊ replebit eum spi

a ¶ Super montem filie sion ⁊c. quia ciuitatem ⁊ templū intendebat destruere quod erat in monte sion: sed quia fuit defraudatus ab intento ex p̄cussione sui exercit⁹ per angelū etiam anteq̄ obsideret hierusalē: vt dictū fuit. iiij. Reg. xix. ideo subditur:
b ¶ Ecce dominator domin⁹ ⁊c. id est exercit⁹ sennacherib virtutem. Laguncula enī dicitur ꝓpter fragilitatem. Per securim autē assyrius. Per lignum autē et baculum populus. Per virgam autē et baculum ꝓpheta. Per securim autē et lign

¶ Non fm. Non accipiet psonaz: qr non est psonaꝝ acceptor deus: sed in omni gente q̄ timet deū accept⁹ est illi. vnde ait: Ite vobis scribe ꝛ pharisei. b ¶ Et arguet. Phariseos ꝛ rep

Mar.23.b
Ibi.12.a

Boma.viij. Quicunq; enī spiritu dei aguntᵉ: hi filij dei sunt: ꝛ ideo dona sunt in ratione ꝛ voluntate. Ratio vero speculativa est ꝛ practica: et in vtraq; ꝑdicratur apprehensio veritat⁹: que ptinet ad inuentionē et iudiciū de veritate. Ad apprehensionem igit⁹ veritatis ꝑficit speculativa ratio p donū intellectus. practica vero p donū consiliȝ. Ad recte vero iudicandū speculativa ratio ꝑficitur p donū sapientie. practica vero per donū scientie. Solūtas aūt in his que sunt ad alterum ꝑficitur p donuȝ pietatis. In his aūt̄ que sunt ad seipm ꝑficitur ad donū fortitudinis cōtra terroꝛ periculoruȝ. Contra ꝛcupiscentiā vero inordinatā delectabiliū ꝑficitur p donū timoris. fm illud Prouer.xvj. In timore dñi declinat a malo: ꝛ sic patet q̄ dona se extendūt ad oīa ad que se extendūt virtutes intellectuales ꝛ morales. Ista aūt̄ dona perfectissime fuerūt in ania christi: que fuit pfectissima in oīb⁹ donis ꝛ charismatibus spūssancti. a ¶ Non fm visionē oculorū. i. corporaliū: b ¶ Iudicabit. qđ exponit Ra. Sa. dicens: q̄ messias iudicabit p sciam dei in eo existentē: p quā cognoscet ds̄ sit innocēs: ꝛ ds̄ reus: ꝛ in hoc bene dicit. Sed fm catholicos ista scientia dei existens in xp̄o duplex est. Una increata: que ꝛuenit ei inquantū deꝰ. de qua dicit. j. Reg. xvj. Homo videt ea q̄ parent: deus aūt̄ intuet cor. Alia creata que cōpetit ei inq̄ntū homo: diuinit⁹ tū ei data: et ista sciētia se extendit ad oīa que cognoscit deus scientia visionis. i. ad omia que sunt: fuerūt vel erunt. fm quācūq; differentiā temporis q̄ntūcunq; sint occulta: ꝛ sic de vtraq; scia verificatur in christo: q̄ p sciam dei in eo latentē cognoscit cordiū occulta. ꝛ ad idē referꝛ quod subdit: c ¶ Neq; fm auditū ꝛc. i. nō indigebit edoceri de veritate ab aliquo: q̄ p seipm cognoscet: ꝛ hoc impletū fuisse dr̄ in christo Joh. ij. Opus ei nō erat vt quis testimoniū phiberet de homīe: ipe enī sciebat q̄d esset in homīe. d ¶ Sed iudicabit ꝛc. s. euāgelicos indicans eos diuitijs celestib⁹ dignos Matth. v. Beati pauperes spū: quoniā ipsoꝝ est regnū celoꝝ. e ¶ Et arguet ꝛc. qđ fuit implet̄um q̄ phariseos arguit p̄ apostolis: quos falso notabant de trangressione sabbati Matth. xij. f ¶ Et pcutiet terrā: id est homīes terrenos. g ¶ Virga oris sui. i. doctrina sua arguendo eoꝝ peccata. h ¶ Et spiritu labioꝝ suoꝝ interficiet impium. i. antichristū. fm q̄ dicit. ij. Thessal. ij. Tunc revelabitur ille iniquus quez dominꝰ iesus interficiet spū oris sui: ꝛ destruet illustratiōe aduentus sui. i ¶ Et erit. Hic consequēter describit sanctitas in christi corpe mystico. cū dicit: Et erit iusticia cingulū lumboꝝ eius. k ¶ Et fides ꝛc. i. iusti ꝛ fideles adherebūt sibi sicut cingulū ꝛ lumbare adherent homini. vnde translatio chaldaica hic habet: Et erunt iusti circū circa ei: ꝛ agentes fideliter appropinquātes ei: et hoc patet impletū in apostol⁹ aliisq; discipulis ꝛ fidelib⁹ sibi p fidem ꝛ charitatē adherentib⁹. l ¶ Habitabit lupus cum agno ꝛc. Ex hoc enim ꝛ sequētibus dicunt hebrei q̄ in aduentu messie siue christi anialia quantūcunq; ferocia sic domesticabunt q̄ nō nocebūt ad inuicē: nec etiaȝ hoib⁹. Et ex hoc arguunt q̄ iesus naz̄aren⁹ nō fuit xp̄s in lege ꝛ ꝓphetie ꝓmissus: q̄ ista domesticatio nō est adimpleta tempoꝛib⁹ eius: sed Ra. Mo. istud dictū impoꝛbat quantū ad domesticationē anialiū. d. Mō ascendat super coꝛ q̄ in diebus messie deficiet aliquid de via hui⁹ seculi: vel innouetur aliquid de operib⁹ sex. diez: sed ibit mundus iuxta solitam viā: et per consequens animalia remanebunt in conditionib⁹ suis naturalibus: et sic ex dicto Ra. Mo. patet defectus argumenti. Similiter patet ex textu qui a p̄ncipio huius capituli loquit̄ metaphoice. cū dicitur: Egredietur virga de radice iesse: ꝛ flos de radice eius ascendet ꝛc. vbi dicit hebrei: Et botrus de radice eius ascēdet: ꝛ fm eos messias ibi noiatur virga ꝛ botrus metaphoice. Similiter quod dicitur: Et erit iusticia cingulū lumboꝝ eius: ꝛ fides cinctoꝛium renū ei⁹. fm hebreos iusti ꝛ fideles messie adherentes dicuntur metaphoice: et eius cingulum et cinctoꝛium: vt allegatum est. s. per translationem chaldaicam: ꝛ eadem ratione qđ immediate sequit̄: Habitabit lupus cum agno ꝛc. est metaphoica locutio: per quam intelligitur pacifica cōuersatio ꝛ cohabitatio fideliuȝ in primitiua ecclesia. fm q̄ dicitur Act. iiij Multitudinis autem credentium erat coꝛ vnum ꝛ ania una: nec quisq; eoꝝ que possidebat aliquid suum esse dicebat: sed erant illis omnia cōmunia: ꝛ sic quantūcunq; fuissent ante discordes in actibus ꝛ moribus vel modo viuendi: recepta fide christi ꝛ gratia spiritussti fiebāt concordes in actib⁹: moꝛib⁹ ꝛ mō vivendi. et hoc est quod dicitur: Habitabit lupus. i. ille qui ꝑius fuit raptoꝛ seuerus. m ¶ Cum agno. i. cum innocente ꝛ mansueto. Potest etiaȝ hoc exponi specialiter de paulo qui fuit de tribu beniamin: Philip. iij. Beniamin vero vocatur lupus: Genesis. xlix. Beniamin lupus rapax ꝛc. et paulus post conuersionem suam habitauit quiete cum anania spiritu ꝛ innocente. Qꝛ enim homines nominentur nominibus animalium patet Heñ. xlix. vbi iudas vocatur leo: dan coluber: ꝛ beniamin lupus: hoc etiam patet ex communi modo loquendi hominum: quo raptoꝛ vocatur lupus: iracundus canis: et mitis agnus: et sic de aliis fm diuersas conditiones.

Pro.28.a
Pro.29.a
Pro.15.a
Pro.16.a
Pro.14.b
Pro.19.a
Pro.21.a
Pro.22.a
Pro.24.a
Pro.25.a
Pro.26.a
Pro.27.a

n ¶ Pardus. id est habens maculas diuersas ex diuersis errozibus. o ¶ Cum hedo. id est cum simplici fideli. p ¶ Accubabit. id est cōmoꝛabitur pacifice post suam conuersionem ad fidem christi: et sic intelligitur de sequētibus. cum dicitur.

q ¶ Vitulus. id est homo ꝑius petulās et dissolutus. r ¶ Et leo. id est ꝑius superbus. s ¶ Et ouis. id est innocens.

¶ mundi partes intelligimus: erāt ibi q̄ drupedia: ꝛ serpentes: ꝛ bestie: ꝛ voluces celi figurati non dubitam⁹: vt qđ arca i diluuio: hoc ꝓfert ecclesia i mūdo. a ¶ Leo ¶si bos pal. Principes enim huiꝰ seculi ꝛ similes alij hiſtorie superficie sūt contenti: triticū eni ꝛ medullaȝ: id ē interiozē sensū nō intelligūt. a Infās. Christus vel apostoli malicia paruuli: sensu perfecti q̄ demones ejiciebant de coꝛporibus obsessis. b ¶ Reguli. Regul⁹ reꝛ omniuȝ serpentium qui fiam ꝛ visu non soluȝ cetera: sed et aues volātes necat: et diabolum significat. Sancti ergo ablactati qui .s. iā solido cibo pñt vti: gaudēt mittere manum pdicationis in cauernis aspidis ꝛ reguli: vt diabolum ejiciāt ꝺ obsessis coꝛpib⁹. s. c ¶ Manū. id est diuinam potentiam incōprehēsum exinde aspidem vel regulū. id ē diabolū tradet captiuum. d ¶ Quia repleta ꝛc. Moꝛe suo in fine ꝓpheталia verba pādūtur: ne ad lām accipiantur. e ¶ Qui stat i signum. Ecce posit⁹ est hic i ruinam et in resurrectionē multoꝝ in israel: et in signum cui cōtradicet Luc. Qui consurget vt sit p̄ceps gētium: in ipsū gētes sperabunt: ꝛ erit requies ei⁹ honoꝛ: id ē moꝛs eius gloꝛiosa. Postq̄ de nativitate eius ꝛ de ceteris sacramētis dictuȝ est: venit ad moꝛtem que requies ꝺr: qꝛ i xp̄o vita ꝓpetua idem significat sepulchrū.

Luc.2.c
Ro.9.f

f ¶ Reliquuȝ. Reliqe salue fient. Tradūt enim historie. Qꝛ apli toto oꝛbe diffusi prædicauerunt euangelium. ꝛ q̄daȝ persas indosq; penetrauerūt: vt ethiopia manum daret deo. g ¶ Signum. Crucis in qua est victoria: vt sciāt oēs in quo diabolus sit victus.

¶ A quattuoꝛ

a ¶ Et puer parvulus ꝛc. id est christus qui supra. lx. ca. vocatur paruul⁹. ducet eos ad voluntatem suam. quod adimpletum est in illis qui obediunt ei per fidem.

b ¶ Vitulus. id est petulans: vt dictum est. c ¶ Et vitus. i. ille qui ꝑius fuit gulosus. ꝛ post fidem sobrius. d ¶ Pascentur. vnifoꝛmiter viuendo. quia sicut dictuȝ est et familie ipsoꝝ. f ¶ Et leo quasi bos ꝛc. i. supbus ꝑius ꝛ delicatus: cū rusticano fideli victu simplici erit cōtentus: quod impletum fuit in primitiua ecclesia: vt dictuȝ est. ꝛ quotidie impletur in religionibus: vbi nobiles ꝛ ignobiles litterati ꝛ illitterati victu simplici vnifoꝛmiter sūt cōtēti.

g ¶ Et delectabit ꝛc. i. de nouo renatus p baptismum.

h ¶ Sup foramia aspidis. i. sup ꝓsonas a demonibus obsessas inde demones ejiciendo. fm q̄ dr̄ Marc. vlt. Signa aūt eos qui crediderint hec sequētur: in nomine meo demonia ejicient. linguis loquentur nouis. serpentes tollent ꝛc.

i ¶ Et in caverna reguli ꝛc. Repetitio est eiusdē sentētie per alia verba: qꝛ demō qui ꝑius vocabatur aspis: hic iam vocat regulus: q̄ est serpens venenosus. k ¶ Non nocebūt ꝛ non occident ꝛc. id est i ecclesia q̄ dicit mons sanctus: vt dictum est. s. ij. ca. In primitiua eni ecclesia credētibus dabat potestas sup demonia: sicut dictū est: ꝛ qz ista ꝓcedebāt ex receptione fidei ad p̄dicationem apostoloꝝ q̄ oꝛbē. ideo subditur: l ¶ Quia repleta est terra ꝛc. i. euangelio christi.

m ¶ Sicut aque maris operiētis. qꝛ tēpoꝛe apostoloꝝ fuit publicata fides catholica p oꝛbem vniuersum: sicut declaratum fuit. ps. xviij. super illud: In omnem terraꝫ exiit son⁹ eoꝝ ꝛc. n ¶ In die illa radix iesse. Hic consequenter describitur sublimitas christi ad quā peruenit inquātū homo per suam benedictaꝫ passionem. fm q̄ dicit Phil. ij. Humiliauit semetipm factus obediens vsq; ad moꝛtem: moꝛte aūtem crucis. ꝓpter qđ et deus exaltauit illum: ꝛ dedit illi nomen qđ est sup oēm nomē ꝛc. et describit ꝓmo ei⁹ exaltatio. secdo exaltationis diuulgatio. ibi: Et erit. Circa ꝑmū dicit: In die illa radix iesse. i. xp̄s egrediens de radice iesse: vt dictum est i ꝓncipio huius ca. Et ad hoc denotandū vbi translatoꝛ fm ꝓpietatez grāmatice debuit dicere q̄ in femineo genere: dixit qui in māsculino: qꝛ christus naturaȝ humanā accepit i sexu pfecto. ideo subditur: o ¶ Qui stat i signuȝ populoꝝ. i. in signū salutis gentiū. ꝛ hōc fuit in sua passione implerum. quādo fuit eleuatus i cruce. ꝓter qđ dixit saluatoꝛ Joh. iij. Sicut exaltauit moyses serpentem in heremo in ligno: ita exaltari oportet filium hominis: vt oīis q̄ credit in eum non pereat: sed habeat vitā eternā. De exaltatiōe aūt̄ serpētis a moyse dicit Num. xxj. Fac serpentē eneum ꝛ pone eum ꝑ signo. et qui percussus aspexerit eū viuet. qui serpens eneus fuit figura christi passuri: qm̄ sicut p aspectū illius serpentis saluabant homines a moꝛsibus serpentiuȝ: sic qui fide intuent moꝛtē christi sanant a moꝛsibus peccatorum. sicut dictū fuit plenius Num. xxj. et Joh. iij.

Num.21.a
Joh.3.a

p ¶ Ipm gentes deprecabunt. quia post christi resurrectiōnem ꝛ ascensionē gentiles conuersi ad fidem p p̄dicationem apostoloꝝ depcati sunt ipm devote. q ¶ Et erit sepulchrū ꝛc. tum quia ly moꝛs christi fuerit cōtemptibilis: sepultura tamē eius fuit honorabilis: quia i sepulchro nouo lapideo ꝛ cum linteamin⁹ et aromatibus pciosis: vt habet Joh. xix. tum quia fideles p oꝛbem existentes etiā magni ꝛ nobiles vadunt ad eius sepulchrū venerandū. r ¶ Et erit i die illa. Dic cōsequenter describitur exaltationis diuulgatio: q̄ facta est per p̄dicationem apostoloꝝ aliozūq; christi discipulorum per oꝛbem. cum dicitur: s ¶ Adjiciet dominus secūdo. quia ꝑimo p̄dicauerat p seipm. et secundo prædicauit p apostolos suos alios discipulos. t ¶ Manum suā. id est virtutez suam p̄dicationem istam confirmando miraculis. fm q̄ dicitur Marc. vlt. Illi autem profecti prædicauerunt vbiq; domino cooperante ꝛ sermonem confirmante sequentibus signis. v ¶ Ad possidendū. per fidem ꝛ charitatē.

Isa.49.a
Isa.60.a
Isa.66.a
Isa.66.b
Isa.66.c
Isa.66.d
Isa.66.e
Isa.66.f
Isa.66.g
Isa.66.h
Isa.66.i
Isa.66.k
Isa.66.l
Isa.66.m
Isa.66.n
Isa.66.o
Isa.66.p
Isa.66.q
Isa.66.r
Isa.66.s
Isa.66.t
Isa.66.v
Isa.66.x
Isa.66.y
Isa.66.z

x ¶ Reliquum populi sui. id est electos qui sunt pauci respectu aliorum. y ¶ Relinquetur ab assyriis: ꝛ ab egypto ꝛc. nosa sūt diuersaꝫ terraꝫ ꝛ loꝛ: ex qb⁹ p p̄dicatiōez apl̄oꝝ ecclesia sūt congregati ad fidē xp̄i. ꝛ p ista intelligunt alia loca q̄ nō exponūt hoc de sua cōgregatiōe in iudea tpe messie quē exspectāt. ꝛs huic expositiōi q̄ falso innitit fundamēto: cū aduentus xp̄i trāsierit in ꝛteritū repugnat etiā textus. ꝓmo p q̄s ꝺr̄ hic: Adjiciet dñs dño ꝛc. qꝛ ꝓmo iudei fuerūt adducti in iudeā de egypto: ꝛ scdo de babylone. Si aūt reducerent̄ itez ab hac dispersione in q̄ sūt. diceret: Abjiciet tertio. scdo qz ista dispersio in q̄ sunt facta fuit p romanos q̄ tñ nō numerāt p int̄ ꝓphetas. cū ꝺr: Ab assyriis et egypto. p̄ncipaliꝫ enī tūc noiarent̄ romani. z ¶ Et leua. ꝛc. i. Xrūs crucē faciet p̄dicari p apl̄os alios discipulos: quā p̄dicatione etiā signis confirmabit. qđ ia ē ipletū: vt dictū ē. a ¶ Et cōgregabit

Universidad de Deusto
Biblioteca

Act.2. a ℣ A quattuor. Hoc ī pentecoste videtur implet̄. Unde erant in hierusalem iudei vi.re.ex.o.n.rē. Ex his creditur vna die tria mi. alia die. v. ℣ Quatuor plagas mūdi: oriēt̄: occidēt̄: meridiem: t septentrionem significat: vt toti⁹ mūdi vocatio demōstretur. b ℣ Et auferetur ẓelus rē. Ñ esaias p̄dicebat inf̄ duas et. x. trib⁹ discordia inexorabilis erat. credēt̄es autem pacificati sunt ī fide christi t vnitate charitatis.

c ℣ Et volabūt. Aplī de quib⁹: ℣ Qui sunt isti q̄ vt nu. volāt. Sepe enī nauigio ī sulas adierūt interquas t philistinozum quib⁹ verbum vite annunciauerūt t fidei subiugauerunt. Q̄ Pauli exemplo cōijcimus: qui nauigabat ad mīras insulas: t vt ipe scribit ad hyspanos. d ℣ Preceptum man⁹ eorum. quod precipiunt operātur: t verbo docēt t exemplo.

℣ Linguaz ma. Qua idola laudabat. mare: id est populus egypti qui sup omnes idola colit: vt cum laudet t timeat t idola ꝺdenet et abijciat.

f ℣ Et leuabit. Et idumea t moab t filij amon tradent man⁹ aplis: sic t egyptij. g ℣ Et percutiet. Jd ē minuet pro vno septē p̄cipes ponēdo. Unū regē habebāt libia: aliū pētapolis: aliū thebaidis: aliū alexādria: aliū egyptus.

℣ Et percutiet rē. Cum hec Esaias p̄diceret nōdum nilus diuisus erat quē postea Alexander in septem riuos diuisit. Regnante autem Octauiano augusto. i. christo nato cum primuz facta est descriptio regnum egypti in morte Cleopatre destructum: est t diuisum ē in septez principes. Nilus quoq; ꝺ antecz̄ ab alexandro diuideret̄ imeabilis erat: cuz romani riuos ampliassent: pene exiccatus per imas valles serpebat vt siccis pedib⁹ trāsirēt. h ℣ Et trāseunt per eum rē. Sub metaphora nilus diuisus t in ptes cesus dicitur vt apostoli calciant: id est secure t sine impedimento p̄dicātes libere possent discurrere ad vltimas partes egypti romanorum virtute pacati. ℣ Ante natiuitatē domini non licebat de gente in gentez transire: qꝺ post passionē ei⁹ licuit dño euangelio viram p̄parante.

℣ Et dices

a ℣ de iuda et beniamin.

gos israel. Et dispersos iuda colliget a quattuor plagis terre: et

a ℣ odium.

auferetur ẓelus ephraim: et hostes iuda peribunt. Ephraim nō emulabitur iudam: t iudas non pugnabit cōtra ephraim. Et volabunt in humeros philistijm p

a ℣ celeriter desiderio p̄dicandi.

mare: simul ꝺdūc filios oriēt̄. d

a ℣ diabolo auferē. b ℣ orientales.

a ℣ qui ante inimici. ℣ p istas gentes omnes intelligimus. ℣ latitudo. i. ois arabie que ante dicta idolatrie. ℣ implebunt.

Jdūmea et moab p̄ceptū manus eozum: t filij āmon obedien

℣ eis.

tes erūt. Et desolabit dominus

a ℣ hoc mare mag. et spa. rē.

liguam māris egypti: et leuabit

a ℣ regnum egypti. b ℣ romanos adducendo.

manuz suam sup̄ flumen in fo

℣ vel populi.

titudine spiritus sui: et percutiet

b eum in septem riuis: ita vt trāse

℣ apostoli.

ant per eum calciati. † Et erit via

a ℣ predicatoribus. ℣ non fugiēti. b ℣ despicietur a superbis.

residuo p̄pulo meo q̄ rel̄inque

a ℣ sine impedimento.

tur ab assyrijs: sicut fuit israēli in

a ℣ percussa lingua: arefacto flumine. ℣ p mare rubrum.

die illa q̄ ascendit de tra egypti.

ta fuerunt impedimēta exitus israel de egypto. sic diuina virtute remouebunt impedimenta ab electis exeundo de ignozātia et errozū tenebris: quod impletum est in p̄dicatione apostolozum alioz̄umq; christi discipulozum: vt visum est. Aliter exponit ab illo loco: Et desolabitur rē. ita q; per linguam maris egypti intelligitur ipa egyptus: que est prope mare. et sic lingit ipsum. Per flumen potestas regia que fuit fortis. et magna. ꝓpter quod Cesar Augustus: sub quo natus fuit christus dimisit eam in septem principat⁹: t sic fuit multū diminuta ne posset rebellare. t talis subiugatio huius regni: t aliozū imperio romano fuit quedam dispositio ad hoc q; p̄dicatio euangelij fieret liber e per orbem. Ũ dicit Leo papa in ſmõe de apostolis Petro t Paulo. Dispositioni diuini opis maxime cōgruebat vt multa regna vno cōfederarentur imperio: vt cito peruios haberet populos p̄dicatio generalis quos vnius tenebat regimē ciuitatis. ideo subdit: Et erit via residua rē. et exponatur vt supra. et hoc maxime fuit impletū tempore Cōstantini qui voluit per orbem ecclesias licite fabricari et fidem christi predicari.

La. XI

Moraliter.

† Egredietꝫ virga rē. Capit̄ istud litteraliter exponit de christo. Moraliter aūt potest exponi de bono ipius vicario scz de bono papa in tota eccl̄ia: et episcopo bono in diocesi vna. et ꝺmo q̄tuz ad ei⁹ creationem cū dicit: † Egredietꝫ virga. id est pastor bonus cui⁹ est ferre virgā pastoralē. † De radice iesse. id est incēdit. nā ex inspiratiõe spūssancti debet institui. † Et flos de radice eius ascendet. id est puritas t decor sanctitatis apparebit ī opēribus suis. † Et requiescet sup eū spūs dñi rē. id est spūssancti septifozmis gratia. † Non ſm visionē oculoz iudicabit rē. i. sine p̄sonaz acceptiõe. † Et percutiet terrā. i. cupidos terreno⁹. † Zirga oris sui rē. id ē sñia ex oze suo p̄cedēte. † Et erit iusticia cingulū lumboz ei⁹. i. iusti t fideles adherebūt sibi sicut cingulū vel lūbare adheret corpi. † Habitabit lup⁹ cū agno rē. i. feritatē magnoz̄ suis monitis et doctrinis reducet ad māsuetudinē. ita q; habitabūt pacifice cum simplicib⁹ personis.

a ℣ Et puer parul⁹ minabit eos. i. ipemet bon⁹ pastor q; puer ē p innocentiā t puul⁹ p humilitatē. f ℣ Et leo q̄si bos comedet paleas. i. potētissim⁹ cibis simplicib⁹ erit ꝓtentus

content⁹. B potissime fuit ī eccl̄ia p̄mittua in q̄ oīa erāt cōmunia. B etiā est in religione in q̄ nobiles genere ꝓtenti sūt cibis illoz q̄ sūt de humili plebe. g ℣ Et delectabit infans ab vbere sup foramina aspidis rē. i. plat⁹ bon⁹ vel doctor vl ꝓfessor q̄ dicit infans p innocētiā magis delectabit extrahendo impios a malicijs suis q̄s suggēdo lac diuine ꝓeplatiõis cuius dulcedo aliqñ ē iterrūpēda ꝓpter necessitatē fratr̄. k ℣ Nō nocebūt rē. scz impij ad bonū ꝓuersi. n ℣ In die illa radix iesse. i. bon⁹ plat⁹ vel doctor vl ꝓfessor. o ℣ Qui stat ī signū pl⁹oz. ad ꝓgregandū eos charitate t animandū eos ẋbo et exẽplo ad pugnādū ꝓtra vitia. sicut vexillū erectū ꝓgregat t animat bellatores. p ℣ Ipm gentes deꝓcabunt. vt p ipsius dñm deꝓcet. q ℣ Et erit sepulchr⁹ ei⁹ gloriosū. i. moz⁹ ei⁹ erit coram deo p̄ciosa. ps. cxv. Pꝛecios in ꝓspectu dñi moꝛs sanctoz̄ ei⁹. Potest aūt ꝺ specialiter exponi ꝺ epis t doctoriꝫ canoniçatis ad q̄z sepulchra deuote vadunt fideles ozandi causa. r ℣ Et erit rē. hic ponit renouatio electoz ab ãticristo deceptoz p̄dicatione Enoch et Helie t suoz discipuloz cū dicit: ℣ In die illa adijciet dñs scõo manū suā rē. ꝓmanaq; vocatio fuit p p̄dicatiõez xp̄i t aplor ei⁹ t discipuloz ei⁹. ideo ꝺr hic scõo: y ℣ Qd reliquet ab assyrijs t ab egy, pto rē. i. ab oīb⁹ ptibus in q̄b⁹ erunt aliq̄ antichristo consentanei. b ℣ Et auferet ẓelus ephraim rē. q̄z tūc oēs credētes ad eoz p̄dicationē erūt vnanimes. c ℣ Et volabūt in humeros philistijm rē. p humeros q̄ supponūt onerib⁹ naues significāt in q̄b⁹ onera magna portāt. Est q̄ sensus q; discipuli Enoch et Helie in nauib⁹ philistijm ibūt ad ptes lõginquas vt reducāt deceptos ab antichristo t discipul ei⁹. f ℣ Et desolabit dñs linguā maris egypti. p mare egypti q̄ iterptatur tenebra significat antichrist⁹ t discipuli ei⁹ q̄ etūt amari et tenebrozi errozib⁹. lingua vero ipoz desolabit q̄ falsitas ipoꝝ detegef. g ℣ Et leuabit manū suā sup flu. i. sup antichristi psecutionē. h ℣ Et percutiet eū ī septē riuis. i. totaliꝫ auferet eā. nā vniuersitas septenario numero designat eo q; renouatiõe septē diez cõpbēdit oñe tps. i ℣ Et erit via residuo populi mei rē. i. electis ab antichristi deceptis erit via liberandi ad christum p penitentiā veram.

℣ In ca. xj. vbi dicit in postilla: Et egredietꝫ rē.

Additio. j.

Licet materia huj⁹ ca. q̄ ē de mysterio xp̄i ſm oēs expositoꝛes multum distat tpe t rõne a materia ímediate p̄cedēti ī q̄ agit ꝺ iteritu senna cherib t suoz. cõtinuat tñ ī ilã p iterpolatiõez huj⁹ ꝓtestatiõis copulatiue et. cū ꝺr: Et egredietꝫ. Nō enī dixit solū: Egredietꝫ ẋga. B cū additiõe dicit: Et egredietꝫ. vñ huj⁹ copulatiue sup, addite aliq̄lis rõ ē q̄rēda q̄ videt talis eē. Nā ī p̄cedēti capl̄o ꝓpha p̄nosticabat ꝓtestatiõem a sennacherib t exercitu suo p quā habituri erāt pacem tpalē t trāq̄llitatē: q̄ls esset valde grata t miraculosa: nō tñ erat tā excellēs nec fructuosa: sic liberatio fiēda p xp̄m in q̄ pax ꝓpetua t spūalis danda erat: t ideo ꝓpha postea descripsit ꝑmā liberatiõez adiungit secūdā. q. ꝺ. B liberatio a sennacherib ẋ magna ad modicū tñ re

Ps.97. a ℣ Dices La. XII rē. Confitebor. Sicut transito mari rubro dixerūt: Cãtemus dño rē. Sic regno mūdi destructo dic̄ ecclia: Cõfitebor tibi rē. b De fontib⁹. Uñ: Bñdicite dño ō fontib⁹ isr̄l. De fon. sal. We videretur alter esse q̄s quem supra nosauit emanuel. spolia detrahe ab eo

Luc.1. b quē gabriel virgini ꝓnunciãs iesū vocauit sic: t vocabis nomẽ ei⁹ iesū. Jdeo saluatorem q̄s appellat vt prophetia cum euangelio ꝓueniat. Hiero. liberis allegorie spatijs in Esaia euagatur: et interpretatis nominib⁹ ingeniū suū facꝫ ecclie sacramētū. Eusebi⁹ pāphyli historiā expositiõe ꝓmittẽs oblit⁹ ꝓposi ti in Orig. morẽ excidit.

℣ Onus

a ℣ Dices in die La. XII

℣ laudabo.

illa: Cõfitebor tibi dñe b+

℣ iuste. ℣ qui merui.

q̄niã iratus es mihi: cõ c

℣ sed. a ℣ in misericordiam.

uersus est furor tuus: et consola e+

a ℣ redimẽdo. b ℣ ī verbū caro factū est.

c ℣ iesus qui saluum faciet populū. a. p. r.

tus es mẽ. Ecce deus saluator f

a ℣ Nõ timebo quid faciet mihi homo.

meus fiduciãliter agam et non g

a ℣ quia non confidant in idolis: nec timebo nõ rimenda. i. diabolum.

timebo† Quia fortitudo mea et b

℣ non idola. ℣ incarnatus. i

laus mea dominus: t factus est k

℣ o fideles.

mihi in salutem. Haurietis a/ l+

a ℣ doctrine. b ℣ flumina de vẽre eius fluentes aque vive. ℣ euangelio. ℣ non de flumine egypti quod penitus est.

b quãs in gaudio de fontibus sal/ †

putat⁹ respectu alteri⁹ liberatiõis p xp̄m fiẽde. de q̄ ꝺr: Et egredietꝫ rē. eo mõ q̄ xp̄s dixit discipulis t aplis Luc. x. Ecce dedi vobis ptātē rē. B in ꝺ nolite gaudere rē. ideo grāz actiõez i ſq̄ueti ca. subdit. p ꝺ vltio bñficio. ℣ In eodem ca. vbi ꝺr i postilla: Et enumerāt hic septē dona spūssancti.

Additio. ij.

Sufficiētia donoz̄ sāctispūs quam postillator ꝺ ponit ē ẋa t ꝓpria. Et ponit sub eisdē ẋbis ī ꝑma scõe. q. lxviij. arti. iiij. Fm quem hmõi dona se extēdūt ad oīa ad q̄ se extēdūt ẋtues ītellectuales t morales. put ꝺr in post. Sed stati aliuz pulsat q̄dā inq̄stitiua q̄s. talis: Cur nō ponūt aliq̄ ptinētia ad theologicas ẋtues: nā ẋtues theologice marie ordināt nos ad deū. Ad q̄s dicēdū fm Tho. ibidē q; ẋtues theologice p̄supponāt ad dona sicut radices q̄dā donoz̄. nō enī mouet animⁿ a spūs sancto: nisi ei fm aliquē modū vniat sicut instrumētū nō mouet ab artifice nisi p̄ actū vl aliquā aliā vnionē. ꝑma aūt vnio ad deū ē p fidē: spē: t charitatē. vñ oīa dona ptinēt ad has tres ẋtues tanq̄z ab eis derivata. Cõsequēter circa q̄s q̄s dicit postil. q; ista dona pfectissime fuerūt in aīa xp̄i rē. Videt q̄rēdū q; ꝺ sit verissima: quō tñ ꝺ posset oñdi p ẽras cū de q̄libet viatore ī gr̄a exīte verificat q; reꝺeset sup eū spūs dñi sapie t ītellect⁹ rē. Ad q̄s videt dicēdū q; plenitudo horū donoz̄ i xp̄o ex ꝺ ꝓsideraē: q; ab ipo gr̄a spūssācti deriuat ī membris suis. s. ī corpe suo mystico. vñ cū Job. diristet de eo: Plenū gr̄a t vitat⁹. su bñ rit: Et de plenitudine ei⁹ oēs accepim⁹. Job. j. quā q̄dē plenitudinez ꝓpha ostēdit infra cū dixit: Erit iusticia cingulū lūboz ei⁹ rē. q̄s exponit de iustis t fidelib⁹ adherētib⁹ xp̄o sicut cīgulū t lūbare adherēt hoi. Ex q̄ metaphoza satis ptz q; oēs iusti seu fideles habēt xp̄m fidei t iusticie t alia hmõi ex adherētia ad ipm. Ex q̄ ptz intētū. s. q; ista habet xp̄s plenarie: vt ab ipo in alijs deriuet. Cõsequēter videt q̄rēdū q̄re sex dona ꝺ primo enumerata ponūt vniatim. Nō enī dic̄ spūs sapie t spūs ītellectus ſ spūs sapie t ītellectus. Similiter nō dicit spūs ꝓsilij et spiritus fortitudinis: sed spiritus ꝓsilij t fortitudinis t sic de alijs duob⁹. Ad q̄s dicēdū q; ī cõbinatione inuit cõuerio donoz̄ adinuicē: eo mõ q̄ ẋtues cardinales vno mõ, ꝑtē connexe ex ꝺ q; vna eaz q̄dāmodo p aliā ꝑficit: vñ Greg. ī primo moraliū de hmõi donis spūssācti loquēs dic̄: Minor ē sapia ſ ītellectu carcat: t valde iutilis ē ītellect⁹ ſ sapia nō subsistit. Ille ē ꝓsilij cui op⁹ fortitudis deest t valde fortitudo destruitur: nisi p ꝓsiliū fulciaf: nulla etiā ē scia ſ vtilitatē pietat⁹ non habeat: t valde iutilis ē pietas ſ scia discretionis caret: timoꝛ q̄z ipe si nō bas ẋtues habuerit ad nullū opus bone actiõis surgit. B ille ℣ In eodē vbi ꝺr i postil. Et auferet ẽ. ephraim.

Additio. iij.

Exemplificat ꝓpha mutuā ꝓcordiam seu amicitia xp̄ianoz̄ adinuicē p hoc qꝺ dicit: Auferet ẽ ephraim. qꝛ ſm glo. qñ Esaias B ꝓdicebat: inter duas t decem trib⁹ discordia execrabilis erat. credētes aūt pacifici sūt in xp̄i fide t vnitate charitatis ꝓut patuit in primitiua eccl̄ia qñ multitudinis credentiuz erat coꝛ vnum t aīa vna. Act. iiij. ca.

a ℣ Dices. Descripto xp̄i mysterio. ℣ La. XII hic ꝑ describit gr̄az actio ꝓ tāto bñficio. cū ꝺr: Et dices ī die illa. i. tpe gr̄e xp̄i revelare qꝺ tps vocat dies. Roma. xiij. Nox precessit dies aūt appropinq̄uit. b Cõfitebor tibi dñe. ꝓfessione laudis t gr̄az actionis. c Ñ irat⁹ es mihi. ꝓpter tā mea me puniẽdo ī captiuitate babylonica. t ꝓ secutiõe antiochi illustris t plurib⁹ tpibus alijs. d Cõuersus ē furor tu⁹. i. mãsuetudinē. e Et ꝺsolat⁹ es me. ꝓ tuā bñdictā incarnationē. Ideo subdit: f Ecce deus rē. visibiliter apparēs ī carne assũpta. g Fiducialiter agā t nō timebo. amplius tardari a vita beata que per christū fuit aperta. Sic enī confitebatur primitiua eccl̄ia sub aplis in hierusalem ꝺgregata: que ꝓ maiori pte erat de gente iudeoꝝ vt paret in actib⁹ apostoloz̄. b Quia fortitudo mea. id est dans mihi fortitudinē in aduersis. † Exo. 15 ¶ Ps. 117. i Et laus mea dñs. qꝛ virtute diuīa in primitiua ecclesia fideles non solū patiēter sustinebant tormenta sed gaudenter t cum laudib⁹ diuinis. k Et factꝫ est rē. q: ímediate transibāt ad vitā celestem: qꝺ nō fiebat sanctis veteris testamēti. l Hauriet⁹ aq̄s in rē. id est catholici haurietis dona spiritussācti de sacramentis noue legis in quibus confertur gratia quod non fiebat in sacramentis veteris legis.

Universidad de Sevilla Biblioteca

B O Nus babylonis. Babylon metropolis chaldeorum
cui⁹ muri. xv. milia passuū p quadrū ab angulo i angulum qui ē simul .lxiiij. milia .s. xlij. leucis t duab⁹
vni⁹ leuce partib⁹ tendebāt: Ibi turris trium miliū passuū i
altitudine. i. duab⁹ leucis a lato i angustū coartata. Et qz ibi
cōfusū ē labiū: hebraice babel: grece
dr babylon: Ibi nabuchodonosor
rex potētissim⁹ q̄ inē ceteras terras
etiā iudeā captiuauit: i cui⁹ ꝓsolatione ꝓphetauit ille⁹ desolatione ſpūſſanctus longe añ ꝓdicit sic: Onus ba-
Bar.4.b tē Babylonis. id ē mūdi qui lin-
guas: opa: mēteſq; ꝛfundit: cui⁹ rex
velut nabuchodonosor q̄ dicit: Vec
oīa tibi dabo ſi ca.ado.me.
b Montē cali. Mysteria ecclie po-
suit tenebras latibulū ſuū. c Le-
uate. O angeli. et o ꝓphete: ꝓdicate
ei⁹ desolationem. d Militie. Pre-
dicatorib⁹ instructis armatura apli
vt omnes interficiāt erigentes ſe cō-
tra scientiā dei. (¶ Dissoluēt

Nico.de lyra

a Et dicetis tē. erhortādo vos mu
tuo ad laudē diuinā. b Cōfitemi
ni dño. et⁹ bñficia recognoscēdo.
c Et inuocate tē. ipm deuote lau-
dādo. d Notas facite i populis.
id est in oīb⁹ gētib⁹ p ꝓdicationē euā
gelice veritatis. e Adinuentiōes
eius. i. modos mirabiles humane ſa
lutis q̄s adinuenit diuina sapīa in fi
lij dei incarnatiōe: ꝓdicatiōe: passio-
ne: resurrectiōe: t ascēsiōe. f Me-
mētote qm tē. Phil. ij. Dedit illi no
mē qđ est sup oē nomē: vt i nōie iesu
oīe genu flectat: celestiū: terrestriū
t infernoꝝ. t oīs lingua ꝓfiteat qz dñs
noster iesus xps in glia ē dei patris.
g Cātate dño tē. ponēdo naturam
humanā in xpo ad pfis dexterā.
h Annūciate b tē. quod impletuz
ē p ꝓdicatiōes aplorū aliorūq; christi
discipulorū p orbem vniuersū.
i Exulta. i. corde. k Et lauda. in
ore. l Habitatio sion. i. ecclesia q̄
vocat sion. Heb. xij. Accessistis ad si-
on mōtē t ciuitatē dei viuētis celestē
hierusalē tē. m Quia magn⁹ in
medio tui sanct⁹ israel. i. xps sanctifi
cans fidelē populū noīe israel appel-
latū: vt frequenter supra dictū ē. Pōt
etiā hec lra referri ad montē sion in
q̄ erat tēplū vbi legit xps frequēter
ꝓdicasse t miracula fecisse. ibi etiam
aplis suā resurrectionem manifesta-
uit. t sup eos spiritūsc tū in signo vi
sibili misit vt dicit Hiero. in epla ad
Paulinū de oīb⁹ sacre scripture libr⁹.

Moraliter. Ca. XII

b Confi-
tebor tibi tē. Hic ꝓfert ponit grāz
actio ecclesie a psecutiōe antichristi
liberate. Cum dr: Confitebor tibi
dñe qm̄ iratus es mihi. flagellando
p antichristū. p culpis meis. c Et
ꝓsolatus es me. i. bñficio liberatiōis
t grē tue donis. idō seqt: Hau-
rietis aquas. scz grē et glie. De fontibus saluatoris. i. de
plenitudine sue pietat⁹. a Et dicet⁹ i illa die ꝓfitemini tē.
inducēdo vos mutuo ad ꝓfessionē diuie laudis. d Notas
facite in populis adinuētiōes ei⁹. i. varios modos saluandi
electos. b Annūciate b i vniuersa terra. i. nō solū in terra
morientiū: sed etiā in terra viuētium in qua sācti deo de suis
bñficijs regratiant. ideo subdit: i Exulta et lauda habi-
tatio sion. i. habitatores ecli. k Quia magn⁹ i medio tui
sanctus isral, id est sanctificans israel.

In ca. xij

In ca. xij. vbi dr in postil. Mauricius aqs d fonti. saluator⁹.

Additio.

Hoc qđ dicit: Hauricius aquas cum gau-
dio de fontib⁹ saluatoris posset exponi ma
gis, ꝓpie ad ſram de aqua baptismi q̄ est ianua sacroꝝ in quo
gra salutaris ꝓferr t dona spūſſancti dantur.

Replica.

In ca. xij. vbi
postil. exponit il
lū passū: Hauricius aqs de fontibus † 1. Pe. iij.
saluatoris: d gra spūſſancti t donis q̄ Pō.
in euāgelio dicūt aq̄ vive q̄ hauriunt
de fontib⁹. i. sacramentis q̄ fontes sal-
uatoris b dicunt Burgen. dicit q magis
magis, ꝓpie est expositio de aq̄ baptismi
q̄ ē ianua sacroꝝ. Sed expositio Bur
gen. quā dicit magis ꝓpie possumus
dicere magis extorte rone illi⁹ termini
aqs. nā nō refert an aq̄ baptismi hau-
riat ex fontibus vel fluminib⁹. Et qz
vult sua expositione foze magis ꝓpie
cuz dicit baptismū foze ianua sacroꝝ.
idcirco sensus ē: hauricius ianuā ex
fontib⁹: quanta sit hmōi expositionis
ꝓpietas ptz etiā parū itelligenti. Et
cū oēs cōiter catholici exponēt li fon
tib⁹ saluatoris ꝑ sacris imprimis
ma esset Burgen. expositio. Hauricis
aquā. i. baptismū ex fōtib⁹ saluatoris
. i. sacris. q̄ rone eni baptism⁹ haurirī
deberet ex aliis sacris eadē rone t foz
tiori alia sacra hauriri deberēt ex bap
tismo: qz oīa illa sacra rite suscepta ba
ptismū ꝓsupponunt: cū baptism⁹ ē vn⁹
de fōtib⁹ sacramētalib⁹. ipse ꝓprissima
igit videt expositio Burg. q̄ significa
tur hauricis fontē ex fontib⁹: sic igit
Burgen. sepe mouet lana caprina.

n O Nus babylonis. Ca. XIII
Postq̄m ꝓpha denūciauit pu-
nitione assyrioꝝ q̄ captiuauerūt decē trib⁹. hic ꝓfter denunciat pu
nitionē babylonioꝝ. q̄ captiuauerūt regnū duaꝝ tribuū. Et primo denūci
at babylonioꝝ destructionē. secōo iu-
deoꝝ ꝓsolationē. ca. sequēti. Prima
in tres ptes. qz ꝑmo describit vastātis
exercitus ꝓuocatio. scōo babylonioꝝ
afflictio. ibi: Ululate. tertio sequens
desolatio. ibi: Et erit. Circa primū dr:
Onus babylonis. i. miseria eā oppri-
mens. o Qđ vidit esaias. i. preui-
dit in spū futurū. p Sup montē. i.
ꝑ babylonē tumoze supbie eleuatā.
q Caliginosū. i. erroris⁹ obtenebra-
tū. r Leuate signum. i. vexillū ꝑce
dens exercitum. s Exaltate vo. ex-
hortādo ad pliū. t Leuate ma. in
signū ꝓfectie t victorie obtinēde. ꝛo
subdit: v Et ingredianť poz. s. ba-
bylonis tāq̄ victores. x Duces. s.
psarū t medoꝝ: qz Cyr⁹ rex psarum t
Dari⁹ rex medoꝝ cū suis exercitib⁹ ba
bylonē ceperūt: vt habet Dan. v.
y Ego mādaui san. me. Hebrei dicūt
citatis meis. dictio eni hebraica que
ponit hic eq̄uoca ē ad citationē t san
ctificationē. hebrei tñ videt b melius
dicere: qz exponētes trāslatiōes nr̄am
dicūt: Mādaui sācificat⁹ meis. i. mi
nistris meis. ispirauit eni dñs volūta
tē t audaciā psis t medis pugnādi ꝑ babylonē. z Et voca
ui fort. m. dāo eis fortitudinē. a Jn ira mea. t. ad erequēdū
punitionē a me dispositā. b Exultātes i glo. m. i. victoria
gl̄iosa a me ꝓcēdēda. vel qz Cyr⁹ rex psaꝝ illam victoriā attri-
buit glie dīe: vt hr̄. ij. Paral. vlt. v. j. Esdre. j. Hec dic Cyr⁹
rex psaꝝ: Oia regna tre dedit mihi dñs tē. c Vor mul. i.
maximi exercit⁹ ꝑ babylonē venient. d Vor so. re. tē. i. Cy-
ri reg⁹ psaꝝ t Darij regis medoꝝ: t qz forte isti aliās alios re-
ges adduxerūt secū. e Dñs ex. tē. qz militib⁹ t bellatorib⁹
inspirauit

a ſ ipe enim saluū facier populū. ſ. a. p. c.
b ſ vos reliquie israel conuersis gentibus.

uatōris: et dicētis in die illa. † Lon a†
a ſ relictis idolis: cum laudādo: vos accusando. b
ſ vr iesus saluet vos

fitēmini dño n: et inuocate no/ c
a ſ solius cui cantandū est. b ſ predicate.
c ſ in fidelibus.

men eius. Notas facite in pōpu/ d†
a ſ Dādarū nouū do vobis vt di. inuicē.

lis adinuēntiōes eius: memētote e f
a ſ excelsus. d. t. b. r. b ſ soli⁹ cui cāndū est.

qm̄ excelsū est nomē eius. Cātate g
a ſ morte mortē vicit: carnē i celo vexit: et hmōi.

domino quoniaz māgnifice fecit: h
a ſ o apostoli. b ſ magnalia eius. c ſ in omnē
terram. c. f. c. b ſ vbi miscōia eius.

annunciāte hoc in vniu̇ersa tērra. b†
a ſ ergo tibi. ſ alijs. ſ deum tuum. b ſ dei tui.
ſ. i. primitiua ecclia de gentib⁹: ecclesia catholica.

Exulta et lauda habitatio sion: qz i†
a ſ medio: olim tm̄ notus in iudea. b ſ qui
sanctificat israel.

magn⁹ in mēdio tui sāctus israel. l† m
ſ hoc est. ſ miseria.

a Ous babylōis: Ca. XIII n†
ſ corde.

qđ vidit esaias filⁱ amos. o
a ſ babylonem sugdam. ſ renebras tribulationis
vel penas incēdū: multi eni succēdi incēdio eius.
b ſ o predicatores. ſ medi t perse.

Super mōntem caliginosū leuate p†
a ſ crucis victorie. b ſ predicando de altis. q†
c ſ opa bona faciendo. r†

signūm: exaltate vocē: leuate ma/ s†
a ſ hostes adiuuando. ſ eleuatio manuum meo/ t†
rū sa. vel. b ſ babylonie. ſ scripture sacramēta.

nūm: et ingrediantur pōrtas du v†
a ſ psarum et medoꝝ. ſ Cyrus t Darius.
b ſ vt veniret. ſ inspirando. ſ medis t psis
obedientib⁹ mihi. c ſ in compatione babylonis.
ſ ministris.

cēs. Ego mādaui sācificātī meis: x† y†
a ſ sicut paulum. ſ in hoc mihi seruientes.
b ſ extensa vt timerent posteri. ſ vindicta.

t vocaui fortes meos i irā mea ex z†
a ſ vnde: Sancti estore qm̄ ego sanct⁹ ſū. b ſ nō a†
fortitudine sua. c ſ imperium t multitudinem ho
stium describit. ſ audita. ſ consona. vnde ad
ipsum dicamus omnes.

ultātēs in glā mea. Vōx mltitudi b†
a ſ medoꝝ t persaꝝ. ſ sanctis. ſ babylonis. c†
ſ multorum.

nis i mōntib⁹ q̄si ꝓpꝛ frequētiū: ‡
a ſ audita est. b ſ magistroū. c ſ Darij t Cy-
ri et alioꝝ cum eis. ſ discipuloꝝ.

vōx sonit⁹ rēgū gētiū ꝛgregataꝝ. d
a ſ ois prās a deo. ſ medis t persis.

d Dñs exercituū ꝓcepit militię bel/ e†
ſ eum

a ſ flabus terre ad re cla. b ſ a summo celo egressio eius.
ſ quasi a finibus terre.

Glo.ordi. Esaie Ca. XIII Nico.de lyra

a Dissoluentur.
Quia nullū opus
dei iusticia dignū
reperietur. Unde:
Ps.142. Nō iustificabitur
in conspectu tuo
Ibi. 129. omnis viuens. Et
si iniq̄tates obser-
uaueris domine:
domine tē.
b Cōbuste. Qua
si carbones nimio
dolore vel in re.
Multi enim fuere
combusti a Cōbu
ste igne quem sibi
succēderunt: quia
dicere non possūt:
Ibidē. 4 Signatum est sup
nos. l. v. t. d. t nos
autem reuelata fa
cie. g. d. cōtempla.
c Obtenebratus
est sol. Possūt hec
ad diem iudicij re
ferri: quando om
nia luminaria ob
tenebrari videbun
tur cōparata splē
dori christi.
d Et visitabo su.
Vindicabo vt cor
rigiam: vehemen
ter autez super im
penitentes Hrab⁹
Osee. 4. c inquit non visita-
bo super filias ve
stras cum for. fue
rit tē. De his autē
q̄ ī ꝓpo sūt creditu
Ps.33. ri dicit: Visitabo
in virga iniq̄tates
eor: Misericordia autē
Jaco. 4. a mea nō auferē ab
eis. Et reḡesce
re. Quasi b faciaz
vt q̄ supbit humi
liet. De eni supbis
Pro. 16. c resistit humilibus
aūt dat grāz. ante
ruinā exaltabitur
cor. f Preciosi-
or tē. Qia rara ꝑ
ciosa. i. vir babylo
nis rari⁹ inuenie-
tur auro. Similiter dr
sermo dñi pciosus
. i. raro inuenietur. Jn die q̄s indicij
visitabit dñs ma
la orbis et descere
faciet arrogātiam
demonū: t pauci i
uenient electi, qđ
pscutionem anti-
xpi. g Celū tur.
tē. Non q̄ aiata
sint. sz ꝓpter indig
natione dei qui re
spicit ter. et facier
e. tre Fortitā imi
nēte captiuitate ce
lū tonādo. t terra
cōcutiēdo mota ē:
Pōt t de die iudi
cij legi. h Da
mula. Damula di
abol⁹ ē praua do-

(¶ ctrina

a ſ super terram. ſ cis. ſ ctiam.

dēt lumē suum† Obtenebratus est sol in c†
a ſ balthasar rex in corde suo. b ſ regina.

ortu suo: et luna non splendebit in lumine v†
a ſ babylonis ꝑ nimia multitudine populi.

o suo. Et visitabo super orbis mala: et con/ x† y†
a ſ visitabo.

tra impios iniquitatē eoꝝ. Et requiescere z
faciam superbiam infidelium: et arrogan a
a ſ tunc. ſ rariꝰ. ſ post destructionē.

tiam fortium humiliabo. Prēciosior erit b†
a ſ in terra pfecturas: cum venerit filius homi nis puras fidē
inuenier in terra. b ſ aurum rubium.

vir auro: et hōmo mundo obrizo. Super c/ d†
a ſ hyperbolice. b ſ videbitur captiuus moueri.
c ſ non solum homines.

g hōc cęluz turbabo: et mouēbitur tērra de
loco suo: ꝓpter indignationez domini ex
ercituum: et ꝓpter diem ire furoris ei⁹.
a ſ babylon. b ſ celo t terro cōmotis. c ſ leonem. d ſ lupū.
c ſ errabunda. i. discipuli.

b Et erit qđasi damula fugiēs: t qđasi ouis e†
f
a ſ nisi dominus de quo: A domio egressus. b. d. b ſ ad defen
sionē vel saluem. ſ liberatus a falsis magistris.

et non erit qui cōgreget. Unusquisq; ad g
a ſ vnusquisq; auxiliatoꝝ: vel q̄ a babylonijs captiui tenebāt. b†
poplum suum conuertet: et singuli ad ter
a ſ de qua orti sunt. ſ qui venerat ad auxilium.
b ſ in hereſi.

rām suam fugient. Omnis qui inuentus i
a ſ ab hostibus. b ſ malus vt viuat bonus.
ſ verre impiū t non erit. c ſ resistere voluerit. ſ scz.

fuerit occidetur: et omnis qui supuenerit k† l
a ſ spirituali. b ſ qui non venerunt ad perfectam charitatē.
ſ Beatus qui tenebit et allidet parvulos suos a pec. m
cadet in gladio. Jnfantes eoꝝ allidēt n† o

Nico.de lyra

inspirauit volūtatē t audaciā veniēdi cōtra
babylonē. a De ira lō. alis pcul. nō adhoꝛ
rētes laboꝛē itineris. t qz nō solū homies fue
rūt executores diuine iusticie ꝛ babylonē: ſz
etiā angeli. ideo subdit: b A sūmitate ce.
do. t va. fu. ei⁹. i. angeli q̄ sunt quedā instru-
mēta ad erequēdū diuīa iudicia. c Et dis-
perdat oēm ter. s. babyloms. Et ē locutio hy-
perbolica ad denotādū magnitudinē ciuita-
tis babylonice. t ꝓpter multitudines. sic aliqñ
dr: pariēs ē tot⁹ mundus. d Ululate. Hic
ꝓfter describit babylonioꝝ afflictio. Et pri-
mo xtūm ad eoꝝ anxietatē. secōo xtūm ad eoꝝ
pene acerbitatē. ibi: Ecce dies domini. tertio
xtūm ad aduersarioꝝ ferocitatem. ibi: Ecce
ego. Circa primū dr: Ululate. s. o vos babylo
nij. Ululat⁹ q̄ ē clamoꝛ ꝓfusus indiciū ē mag
ni timoris. ꝓhibētis formare vocē distincta.
e Quia ꝓpe tē. i. punitiōis ei⁹ sup vos.
f Propter b tē. a sua xtute p cordis timoꝛ
re. qz timoꝛ retrahit spūs t calorē a membris † Nau. 1. c
exterioꝛib⁹ t sic remanēt frigida et trementia:
et p ꝓs ualida. g Et dē cor. bo. ta. t. p. i.
ꝓterek: p tristicia. h Dolōres tē. i. baby
lonij affligent p angustia. sicut illi q̄ patiunt
talia. i Unusquisq; tē. nō potens cū iunare
nec ab eo iuuari. k Facies cō. vul. eo. qz p
se t medi ꝛcēderūt babylonē t multi fuerunt
ibi cōbusti. l Ecce dies. Hic ꝓfin describit
afflictio babylonioꝝ ex pene acerbitate. cum
dr: Ecce dies dñi. i. punitiōis ei⁹: m Echeles
cru. ipis babylonijs p acerbitate punitiōis.
ad qđ designādus subdit. n Jndignatiōis
plen⁹ tē. ad b eni ponunt tot ꝛba q̄si idē sig-
nificātia vt designēt maioꝛ exaggerationez
pene. o Ad ponēdū terrā. s. babylonis.
p Jn solitudinē. occisiōis incolis. q Stel
le celi. i. principes magni. r Et splēdoꝛ
earum. i. sapientia eoꝝ. s Non expādent
lumen suum. qz fugiet ab eis mens t ꝓsilium † Ezc. 32. b
contra imminens periculū. t Obtenebra-
tus est sol tē. i. balthasar rex qui occisus fuit
Dañ. v. et tū adhuc erat ꝓpe principium re-
gni sui. v Et luna tē. i. regina non ꝑcedet
vlterius i apparatu regio. x Et visitabo.
hoc dicit in ꝓsona domini. y Sup orbis
mala. i. babylonis. et ꝓpter hoc aliqui dicūt
hic: vbis et male: quia i hebreo est orbis. Et
dicit de babylone hyperbolice: sicut dicit pari-
sius totus mūdus: quia babylon erat valde
magna. Unde dicit pbs in libro politicoꝝ q̄
erat magis regio clausa muris q̄ ciuitas: eo
q̄ excedebat notabiliter magnitudinē ciuita
tis. dicit eni Hiero. q̄ muri erant in quadro
edificati. t quodlibet latus habebat. xvj. mi
liaria que faciunt octo leucas. z Et reḡ-
escere tē. qz babylonij erāt idolatre: vt patet
in Dañ. a Et arrogantiam tē. tactabant
eni se de fortitudie. b Prēciosior erit vir
auro. i. rarior eo modo loquendi quo dicitur
omne rarū ꝑciosum: quia valde pauci de ba-
bylonijs remanserūt viui. c Et homo mū.
. i. auro puro t rutilāte. et dicitur obrizum ab
ob t radio radias. d Sup hoc celum tur.
tē. locutio ē hypbolica ad designādū magni
tudinē ire dei contra babylonē. e Et erit
quasi damula fu. s. exercitus qui venerat ali-
unde ad auxiliū balthasar. f Et qsi ouis
fugiens lupum. g Et non erit qui congre
get. ad reducēdum eos i babylonis auxiliū.
ideo subdit: b Unusquisq; ad populū suum
conuertet tē. quia timoꝛe pterriti fugerūt ad
loca sua vñ venerāt. i Dis q̄ inuēt⁹ fuerit.
remanens cuz babylonijs. k Occidet. a
persis et medis. l Et oīs q̄ supuenerit. vt
babylonios adiuuet. m Cadet i gladio.
aduersariorū. n Jnfantes eoꝝ. scz baby-
loniorum. o Allidēt. ꝓtra parietas

certina: cuius magistri i damula significatur: q̄ grece dr dorcas. a Ecce ego tc. Legim⁹ in genesi: q̄ t madai filius noe auctor medor fuit q̄ interpretat mēsura sine a porcte vl forti. Igit̄ ꝑ babylonios q̄ mente ꝓfusi sē suscitāt a potentes fortidyo fortitudies ad puniendū: q̄ reddant vnicuiq; fm opa sua.

Gen. 10. a

War. 4. c

a ſ vt perfecti sint. b ſ magistrorum. c ſ opes vrensilia d ſ ecclesie.

i oculis eor: diripiēt dñm⁹ eor et a
a ſ prava sapientia t doctrina puersa q̄ cōcr. do. ep. int. b ſ hostili libidine. ſ eni.

vxores eor violabunt. Ecce ego c†
a ſ inspirando. b ſ terrena amātes. ſ babylonios. c ſ demones vel pdicatores q̄ secularis scientia ñ delectāt. d ſ nitore eloquii i q̄ sibi applaudebāt

suscitabo sup vos medos: q̄ argē- d
a ſ desiderio occidēdi. b ſ acumē ingenij: ſ tm penis delectantur. ſ sacre scripture.

tū nō grānt: nec aurū velint sz sa- e
a ſ vt fiant magistri. b ſ nec innocētib⁹ parcēt.

gittis pāruulos interficient: et la
a ſ in errore. ſ nō ad voluptatē sed ad salutē.

ctāntib⁹ vteri nō miserebūt: et su
per filios nō parcat oculus eorum.
a ſ suscitaris medis. ſ mundus. ſ olim.

Et erit babylon illa ciuitas glo- b f+
ſ olim. ſ gloria. a ſ quasi demonior. ſ trāsibit mūdus: et concupiscētia eius: Dicit celum no. et ter. no. ſ versa.

sa: i regnis inclyta i supbia cbalde g b
ozū subuſa† sicut subuertit de⁹ so- l k
ſ id est.

domā et gomorrā. Nō habitabit l+
ſ vnq̄. ſ vsq; in finē.

vsq; i finē: t nō fundabit vsq; ad m
generatiōez t generationez. Nec n
a ſ q̄ videt eā desertam. b ſ christus. vnde: fa cite iter illi q̄. af. sug. oc. d. n. illi. ce. ce. ad ozi.
ſ occidētalis qui ad finem rendit obliuiscens pre/terita: rendit in priora.

pōnet ibi tentoria arabs nec pa/
a ſ felli. ſ angeli qui presunt humano generi.

stores requiescent ibi: ſ requiescent o
ſ in mundo. s. a ſ ne tradas bestijs animas con/fi. tibi. ſ vbi lerabunt.

ibi bestie: et replebuntur domus p†
a ſ babyloniorum. ſ sed draconum vi. eorum.

eōrū draconib⁹. Et habitabūt ibi
a ſ aues solitudinē amāres: a parte totum.
b ſ ixr. demones. ſ vel stabunt.

strutiones: t pilosi saltabūt ibi: t re q r
a ſ adinuicē. b ſ vox lamentabilis.

spōdebūt ibi vbilule in edibus eius: f
a ſ q̄ auditores ducūt ad mortē. ſ in quibus lu, xuriabant. ſ vbi deū maxime offenderunt.

t syrenę in delubris voluptatis. s t

Isa. 13. a

In oculis eo. q̄ videre ē grauissimū. b Diripiēt do. eo. i. opes t vtensilia domoz. c Ecce ego. Hic describit̄ afflictio babyloniorum ex psequētiū ferocitate. cum dr: Ecce ego suscitabo sup eos. i. babylonios. d Medos q̄ tc. ita q̄ prae desiderio occidēdi retardabūt ꝑdari. ido subdit: e Sed sagittis par. tc. et tn talib⁹ ꝓsonis ad se defendēdū ualidis solet parci i bellis: et p̄ arguit̄ maior crudelitas ꝑ viros defendere se potētes. f Et erit. Hic post occisionē babyloniorum describit̄ ciuitat̄ destructio totalis absq; spe recedificatiōis. cū dr: Et erit ba. tc. q̄ de ea gloziabātur babylonij ꝓpt murorū fortitudinē t ꝓpt multitudinē. g In regnis idyta. i. nolata ꝓpt nobilitatē suā i oib⁹ regnis. h In superbia chal. q̄ de ipa se iactabāt. i Subuersa. i. destructa et delecta a statu suo. k Sicut sub. do. t go. i. irrepahiliter. ideo subdit: l Nō habitabit. ab hoib⁹. m Et non fū. ad sui reedificatiōez. n Nec po. ibi tc. Arabes tūc tpis habitabāt i tabernaculis frequēter mutātes loca ꝑ pastu aiaium. ꝑ q̄ q̄ dicit: Nec ponet tc. designat̄ destructio babylonis totalit̄: q̄ sic erit iepta habitatiōi hoiz. ita t pascuis domesticoz aialiū. ō subdit: o Sz reḡescet ibi be. l. frondes t venenose. t etiā mōstruose. ideo subdit: p Et replebūt tc. aues sūt magne solitudinē amantes. q Et pilosi saltabūt tc. i. vulpes t lupi vt dicūt alij. Alij ño dicūt q̄ pilosi hic accipiunt̄ ꝑ q̄busdā aialib⁹ mōstruosis q̄ in pte habēt effigiē hoīs et in pte bestie. Alij ño dicūt q̄ pilosi hic accipiunt̄ ꝑ hoibus siluestrib⁹: q̄b⁹ multitudo et magnitudo pilozū ē ꝑ indumētis. Alij ño dicūt q̄ pilosi hic accipiunt̄ ꝑ demonib⁹ incubis. sed istud nō ē verisimile: cū loc⁹ ille sit inhabitabilis nature hūane vt ꝓdictū est. demones aūt nō habitāt iter bestias q̄ peccare nō possunt: sed inter hoies eos ad petēn ptrahere nitentes. r Et respōdebūt tc. Aues sūt magnitudinis comune: sz maculis respersę: q̄ firo in palude rostro stridēt horrēde. ideo dicūt vlule ab vlulatu dicte. s Et syrene. Dicit Hiero. q̄ sunt serpētes alati et cristati. Alij ño dicūt q̄ sunt pisces marini in forma muliebri in pte supiori apparentes. Sz q̄cūq; sit de talib⁹ piscib⁹. tn̄ non accipiunt̄ hic syrene ꝑ eis: q̄ si sint tales pisces habitāt in mari et nō in ciuitatib⁹ destructis. t In delu. vo. i. in templis idoloz in q̄bus gētiles exercebant voluptatē carnis: vt in tēplo priapi et veneris.

Moraliter. n Onus babylo/nis. Hic ad ſam describit̄ destructio babylonis. Per babylonem q̄ ꝓfusio interpretat ciuitas diaboli q̄ē maloz hoīm ꝓgregatio significat. Hec aūt ciuitas dupliciter debellat̄. Uno mō ꝑ puersionē malorum ad bonū: q̄ fit ꝑ pdicationē t orationē bonoz. Alio mō ꝑ punitionē obstinatoz. Utrum ad ꝑmū moduz dr: p Super mōtē caliginosū. i. sup populū superbū peccat̄ obtenebratū. r Renuate signū. s. crucē vos pdicatores i pncipio vestre pdicatiōis vos signādo. s Et exaltate vocē. erhorationis. Esa. lviij. Quasi tuba exaltra vocē tuā t annūcia ppl'o meo scelera eoz. t Renuate manū. bone operationis. nā i pdicatiōe pl⁹ mouēt facta q̄m ẏba. v Et ingrediant portas duces. i. pdicatores q̄ sūt duces ẏbi diuini. sicut dr Act'. xiij. de Paulo q̄ erat dux ẏbi. ingrediant aures audiētiū ad mouēdū corda p efficaciā pdicādi. o Ego mādaui sanctificatis meis. i. pdicatorib⁹ deuot⁹ inspiraui spiritū pdicādi. x Vocaui fortes meos. i. pdicatores q̄ ad sustinēdū aduersa debēt cē fortes. a Ira mea. ꝑ vitia. b Exultātes in gl'ia mea. q̄ veri pdicatores nō q̄rūt gloriā ꝓpriā. Et q̄m in pncipio pdicatōis debet fieri oratio cōmunis. subdit: c Uox multitudinis. sez orantis. d In mōtib⁹ tc. nā oratio ē ascensus mētis i deū. e Frequētium populoz tc. nā minores et maiores i pdicatiōe debēt orare. f Dñs exercituū. Hic ponit̄ secūdus mod⁹ debellādi ciuitatē diaboli sez per punitionē obstinatoz q̄ erit maxime i iudicio finali in q̄ executores erūt angeli. ō sequit̄: g Dñs exercituū pcepit militie belli tc. i. angelis sanctis vt retrudant damnatos i inferni penis. Et q̄ null⁹ poterit resistere. ideo subdit: h Oēs man⁹ dissoluent̄ tc. q̄ nec aliuz iuuare nec ab eo iuuari poterit. ideo subdit: i Anuſsq; ad ꝓrimū stupebit tc. q̄m stelle celi t splēdoz eaz nō expādēt lumē suū. i. angeli sancti nō agent ampli⁹ vt reducāt peccatores ad gr'atiā. k Obtenebrat⁹ ē sol. idē xps nō in se ſ peccatorib⁹ q̄ non videbūt eū ampli⁹. l Et luna nō splēdebit. i. virgo maria peccatorib⁹ si ꝑdescēdet: q̄ suo filio ꝓformis erit. m Preciosior erit tc. quia pauci erūt ẏtuosi t saluati respectu multitudinis dānatoz. Matth. vij. Lata est via t spaciosa porta q̄ ducit ad mortē t multi intrāt ꝑ eā tc. n Sup ẏ celū turbabo tc. Matth. xxiiij. Erūt terremot⁹ ꝑ loca et virtutes celoz mouebunt. o Et erit q̄si damula fugiēs. sez si posset. p Anuſsq; ad populū suū cōuertet. q̄ sibi in culpa similiter punient. q Qui q̄ iuuen⁹ fuerit. sez in pctō mortali. r Occidet. morte gehēne. s Infantes eoz allidēs i oculis eoz. i. imitatores paterno⁹ scelerū cū eis cruciabūt q̄ō erit ad aggrauatiōez pene ipoz. ꝓpt q̄ō diues epulo petebat

ſ Prope

vt fratres sui nō venirēt cum eo ad locū tormētoz. Luc. xvj. c Ecce go suscitabo sup tc. i. demones q̄ nō curāt de bonis tēporalib⁹ sz tm̄ de alab⁹. f Et erit babylon illa glo. tc. Cui⁹ gl'ia ē ꝯsi momētanea i ꝓ mūdo erit subuersa in inferno. i Nō habitabit tc. i. a penis non liberabit sz erit cū demonib⁹. ideo sequit̄: p Et replebūt dom⁹ eoz draconib⁹ tc. In ca. xiij. vbi dr: i postil. Et pilosi saltabunt ibi. i. vulpes t lupi.

Additio. In hebreo ponit̄ q̄dā dictio q̄ sonat cohirim q̄ē plurale huius nois cohir: t habet multiplicē significationē. Uno mō significat pilosū. vñ Esa. xxvij. de elau q̄ erat vir pilosus: in hebreo dr cohir. Alio mō significat idē q̄ hirc⁹ capraz. vñ Leuit. xvj. vbi dr: Et a multitudine filioz isrl accipiet hircos. vbi i hebreo habetur cohirim. Alio mō significat demonē. Leuit. xvij. vbi dr: Nō imolabūt vltra victimas demonib⁹ i hebreo dr cohirim. In hoc ño loco dr cohirim saltabūt ibi: q̄ fm trāslationē. lxx. interpretū

Replica. In cap'o. xiij. pilosos exponit Burg. salātes in terra sēnaar ꝑ demonib⁹ habitātibus ibi: vbi vt dicit fabricatū ē opus diabolicū thalmud babylonicum: trāseat illud ꝓtra iudeos.

Allego. Caplm. XIIII

a Rope est vt ve.

p Alleg. Incar natiōis. sic. n. misertus dñs iacob. i. noui ppli. De isrl' elegit apl'os et alios q̄s reḡescere fecit sup bumū suā. i. ecclesiam.

b Iacob tc. Nota. p pretatē ẏboz. Iacob q̄ adhuc i lucta est misereē. Isrl' q̄ post victoriā nomē accepit: elegit. c Seruos. Legi obedientes de vtroq; seru: vel in tātū exaltati sūt post captiuitatē: vt de gentib⁹ seruos et ancillas habe/rent sez hebreos.

d Quō cessa. Admirādo quō vastator terrarū t tribut⁹ cuncta opprimēs sit ꝯtrit⁹ et ad nihilu⁹ redact⁹: et possūt hec i ꝑsona electozū in die iudicij de diabolo legi: vl' de nabuchodonosoz vt fabulāt hebrei. Quō: A domo dei iudiciū i cipit. vñ: A sācr' meis incipite. Pro diuersitate eni peccati dispo/nit ordo iudicij vt q̄ min⁹ peccauerunt aīa purgentur: nouissima aūt inimica destruēt mors. e Exactor. Qui exigit vsq; ad nouissimū q̄drātem a debitorib⁹ suis: q̄ dicūt: Dimitte no. debita. Huic tradēt debitozes. huic tradit paulus corinthios formātē. f Baculū. Ocat nabuchodonosoz vel diabolū: q̄z sicut ꝑ illum flagellantur a deo impij: sic per būe in penis inferni vl' q̄tidie in peccatis suggerendo insidiando. g Abietes quoq;. Principes diuersarū gentium ab illo afflicti. Uel filij quoz pa/

ſ tres

p Rope ē vt vēni at tps ei⁹: t dies ei⁹ nō elō/
a ſ deserta babylonie. ſ primo āno Cyri q̄ iudeos a primos soluit de captiuitate babylonis. b ſ coz. qui supplantarunt viria.

gabūt. Miserēbit̄ eni dñs iacob: t b+
ſ apl'os videres deum mente.

eliget adhuc ō isrl': t reḡescē eos faci d+
a ſ terrā viuentiū. b ſ ecclesiam. c ſ gentilis.

et sup hūmū suaz. Adiūgent̄ aduena e+
a ſ qui redierūt. ſ electos. b ſ fide.

ad eos: et adherēbit domui iacob.
a ſ affectu nō captiuitate. b ſ reuertētes. c ſ gēti/

Et tenēbūt eos ꝓpt: t adducēt eos f
les. ſ aduenas. a ſ ecclesiā. ſ hierusalē. b ſ p/
dest mal' fuire bonis. vñ elau dicit̄ fratri suo fuico.

in locū suū. Et possidebit eos dom⁹ b
isrl' sup terrā dñi t seruos t ancillas: i c
a ſ vinculis fidei vel in tempore assueri: vel holoser/nis. b ſ sophismatibus.

et erūt capiētes eos q̄ se ccperāt: et k
a ſ pnie. ſ fuisseti. b ſ quādo ois lucri causa faciūr.

subijcient exactores suos. Et erit in l+
a ſ o israel et iacob. b ſ ecclesia

die illa cuz requiē dederit tibi dñs a m
a ſ quo contra hereticos vel quoslibet ēpugnasti. b ſ a violentia qua tractus in captiuitatem.

Ezech. 9. c

labore tuo: t a pcussione tua: t a ser n o
a ſ falsi dogmat. b ſ chaldeoz. c ſ hoc erit.

1. Cor. 15. b

uitute dura q̄ añ seruisti: sumēs pa/ p+
a ſ nō simpliciter historiā. b ſ hereticū sermonē. c ſ erroris t confusionis.

rabolā istam ꝑ regē babylonis t di
ces: Quō cessauit exactor quieuit q+ r
a ſ pecunie vel peccati. ſ sic. s.
b ſ diaboli ve nabuchodonosor.

Dar. 6. b

1. Cor. 5. b

tribūtū: Cōtriuit dñs baculū impi q r
a ſ qui nolunt sustinere iugum leue.

ozū virgaz dominātiū cedēte plos r+
a ſ sua vel domini. b ſ morte eterna.
c ſ quia vult occidere nō emendare.

in indignatiōe plaga insanabili: sub/ s
ijciente in furore gētes: psequētem
a ſ a labore. ſ hoc contrito.
b ſ a fletu. c ſ que seditione plena erat.

crudeliter. Cōquieuit et siluit ois a
a ſ in damnatione eius.
b ſ Zerabitur iustus cū viderit vni. tc. ſ in domini virtute sublimes. ſ als uir.

terra: gauisa ē t exultābit: t abietes b c

a Rope ē: dic ꝓpr ꝓpha denūci/ Ca. XIIII
p at iudeoz ꝓsolationē. Circa q̄ ꝓmo nnn
ciat eorum liberatiō de captiuitate babylonica. scōo ꝓtra hostes insultatiō. ibi: Et erit. tertio insultatiōis cōfirmatio. ibi: Non vocabitur. Circa ꝓmū dicit: Rope ē tc. i. liberatiōis iudeoz ō babylone q̄ facta ē in pncipio regni cyri: vt patz Esdre. j. sed q̄ ō fuit Cyro inspiratū a deo vt ibidem dicit: Suscitauit dñs spiritū Cyri regis persaz tc. ideo subditur: b Miserebit eni dñs. ia. i. populi regni iude descēdēt a iacob. c Et eliget adhuc ō isrl'. paucos de regno isrl' cū zorobabel reducendo. Capta eni samaria t trāslato inde ꝓpl'o salmanasar aliq̄ cuadētes manū ei⁹ intrauerunt regnū iude ibidē habitātes vsq; ad captiuitatem babylonis: t sic cuz illis de regno iude fuerunt captiuati: t cum redeuntib⁹ de captiuitate redierūt. d Et requiescere eos tc. tpe zorobabel esdre neemie et machabeozū. e Adiungēt aduena ad eos. q̄ aliqui de gentilib⁹ quertebant ad iudaismū ꝑ vnius dei cultum. t isti dicebantur aduene. f Et tenebūt eos populi. i. dabūt eis in via securitatē. g Et adducent eos i locū suū: quia Cyrus dedit eis ꝓductū. h Et possidebit eos tc. i. in iudea q̄ erat diuīo cultui deputata. i In seruos et ancillas. hoc dicit q̄tū ad paupes gētiles q̄ iuncti sūt eis ad fidē. k Et erūt capiētes eos q̄ se ceperāt tc. Hoc fuit ꝓpletū tpe machabeoz q̄ regnū iudee recuperauerūt a grecis: multis eoz occisis t captis t aliquib⁹ eoz in seruitutē redactis: vt patz ꝓmo Machab. t scōo. l Et erit. Hic consequēter ponitur insultatio contra hostes. Et primo insultatio viuorum. t secundo mortuorum. ibi: Infernus. Circa ꝓmum dicit: Et erit in die illa. i. tempore reductionis captiuitatis babylonice. m Cum requiem tc. sez itineris q̄n ductus fuisti in babylonē. n Et a cōcussiōe tua. quia captiui ducunt impellendo t concutiendo. o Et a seruitute tc. sez in babylone. p Sumes parabolam istam. que sequitur contra regem babylonis. et dicit regē indefinite: quia aliqua de bis q̄ sequunt verificantur de vno rege. et aliqua de altero. q Quomodo cessauit exactor. q̄z rex babylonis ꝑ violentiam bona aliozum rapiebat.

†De pe. di. 2. c. principium. i prin.

r Quieuit tributū. q̄ imposuerat sup alias gentes t regna: et hoc fuit potissime tēpore nabuchodonosoz qui fuit potentissimus inter reges babylonis. s Cōtriuit dominus baculum. id est virtutem: t Impiozum. i. babylonioz. et hoc fuit impletuz in balthasar quē dñs ꝑ Cyrū t Darium expugnauit t occidit. Dan. v. u Virgā dominātiū. i. sceptrū babylonioz qui dominabant multis gentibus. x Cedente populos tc. i. superbe. y Plaga insanabili. q̄z nō poterant eis resistere. z Subijcientem in furore gentes tc. q̄z victoriis sibi a deo cōcessis abutebant i crudelitate nimia. a Conquieuit t siluit ois terra. i. habitatores ois terre habitaue/runt in pace regno babylonis delecto. b Gaudisa est. in corde. Et exultauit in signo exteriori. exultatio enim dicit q̄si extra saltatio. c Abietes q̄z.

Universidad de Deusto Biblioteca

tres interfecit. a Ex q̄ dormisti. Quia victo forti ⁊ dirept⁹ vasis eius satellites corruerunt. vnde: Ire in ignē eternū qui paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Nota mos mortis dormitio dicitur.

Mat.25.d

b Qui succidat.

Pſ.79. Aū: Operuit montes umbra eius: et arbusta ei⁹ cedros dei. Has aliquando peccantes tradit dominus supplicio ꝑterendas.

Iudic.9.b Vnde: Cōteret dominus cedros libani. c Infernus. Habitatores vl p̄n cipes eius inferni subter te. Sub terra enim est infernus in quo visus

Luc.16.f est dies ille a Lazaro. vnde: Dominus vinctos suos eruit: vinctum diabolum dimisit.

d Omnes principes. Et si hec facta non sunt: tamē fieri potuerunt. Solatium est malozū: inimicos habere socios penarum.

e Vulnerat⁹ es. Qui imortalis et deus videbaris. Nos p imbecillitate sensuum putabamus nō posse resistere potentie dei ⁊ te solum in altitudine tua ꝑmanere.

f Subter. Putredo tinea et operimentum vermiū: pene eterne sūt: q̄s ꝑua gignit ꝓscientia. Vel supplicioꝝ materia q̄ ex ꝑuersis peccatis nascitur: sicut enī q̄diu humor est in cadavere: vermes nascenk ex putredine. sic ex ipsa materia peccatorum gignūt supplicia. D Requies diabolī. lectus tentationis: qui dicebat: Ibo et ponam sedem meam ad aquilonem. Isa.14.b

Matt.4.b Vnde: Dabo tibi omnia hec si cadens adoraveris me.

g Qui mane oriebaris. Hi sūt falsi apostoli: operarij mendaces: qui transfigurant se in apostolos christi: qui lolium superseminat dormientibus prelatis ⁊ nolentib⁹ vl nō valentib⁹ resistere. Allego. Allego. Lucifer qui mane oriebaris. Diabol⁹ in exordio mūdi creatus vel inter angelos gloriosus: sed corruit. Fm illud: Videbam sathanam sicut fulgur de celo cadentem: qui prius cogitabat. In celū ascendā: supastra. se ad solium dei scz. Post lapsum quoq; arrogat idē sibi: vnde ⁊ gloriat ascendere sup angelos in celū. vel sup nubes corda scz electorum: ⁊ sedere in mōte testamēti in ecclesia: ⁊ in lateribus aquilonis in frigidis. h In celuz conscen. In firmamēto erat: in celū vbi ē dīt soliū cupiebat ascēdere.

Luc.10.c

a ℣ o diabole vel nabuchodonosor.

q̄z letatę sūt super tē: ⁊ cedri libani. a

a ℣ dicentes. b ℣ dor. somno mortis.

b ni. Ex quo dormisti non ascēdit b c

a ℣ occidar. b ℣ penalis locus vel diabolus: qui prepositus est inferis.

c qui succidāt nos. Infernūs sub- d†

a ℣ in amaritudinē versus. ℣ cōturbari potuit.

ter te cōturbātus est in occursuz e f

a ℣ nabuchodonosor. ℣ terrenos principes: ge.n.terra. ℣ alis uit.

aduent⁹ tui: suscitabit tibi gigān g

a ℣ anime eorum quos interfecerat. b ℣ in aduentu principis ve eius penaz mirētur cuius honorabant potentiam. ℣ consolare in penis eius.

d tes. Dēs principēs terre surrēxe d i

℣ etiam. ℣ surrexerunt.

runt de solijs suis: omnes principes nationum. Uniuersi respō-

℣ o nabucho. ℣ morte eterna.

e debūt ⁊ dicent tibi: Et tu vulne- k l

℣ vi. a ℣ ve quos in terra separauerit dignitas apud inferos socios pena. ℣ quos occidisti.

ratus es sicut et nos: nostri si- m

a ℣ in penis. ℣ quia

milis effectus es. Detracta ē ad

a ℣ qua subiectis gēib⁹ lerabaris. ℣ morte.

inferos superbia tua: concidit

a ℣ mortuum peccatis. b ℣ omnis pena diaboli requiret per contrarium erit. c ℣ qui super regum pectora recumbebas.

f cadāuer tuum. Subter tē sterne- n

a ℣ cū ꝑius pallia auro geminisq; distincta. ℣ p tineā ⁊ vermes inferni rozmēra designar.

tur tinea: ⁊ opērimentum tuum

erunt vermes. Quomodo de cę o

a ℣ de solio potentie. b ℣ sacrus hesperus. ℣ nabuchodonosor alijs regib⁹ gloriosior: vt lucifer stellis splēdidior. ℣ modo occidens.

g lō cecidisti lucifer qui mane oziē- p q r

baris? Corruisti in terrā qui vul- s

a ℣ ante casum vel post.

nerabas gentes: qui dicēbas in t

a ℣ cum subiecerim mihi terram ād restat nisi in celū cōscendā. ℣ iudeos qui et astra celi dei cognitione fulgentes.

b corde tua: In celūm conscendā: v

℣ non infra. a ℣ que non ceciderunt.

super astrā dei exaltabo solium

a ℣ ecclesia: Nō poterit abscōdi ciuitas supra mōtem posita. ℣ sion vbi remplū in quo restamētū: quod est in latere aquilonis.

meum. Sedebo in mōnte testa- a

menti in lateribꝰ aquilonis: ascē b c

a ℣ in firmamento erat: in celum vbi ē domini solium cupiebat ascendere. b ℣ diaboloruz.

b dām super altitudinem nūbium: d

a ℣ vt sicut ille ꝓpheras ⁊ apostolos habeam.

c similis ero altissimo. Uerūtamē e

a ℣ nabuchodonosor vel diabole. ℣ qui se exaltat humiliabitur. ℣ a rarita altitudine.

ad infernum dētraberis in pfun- f

a ℣ in penis. ℣ cordis inuitu.

f dū laci. Qui te viderint ad te in- g

℣ humilitate. ℣ dicentes.

clinabunt: tecū pspicient⁹ Mundā h

a ℣ dicēs: ero filius altissimo. b ℣ terrenos ḡbus dicit: Terra es ⁊ in terrā ibis.

g iste ē vir q̄ pturbauit tērrā q̄ con i

a ℣ non subuertit. vnde: Dei aūt pene mori sūt pedes p.ne effu. ⁊c. b ℣ reges quoz eo: i manu dei. c ℣ virtutibus fugatis.

cussit regna: q̄ posuit orbez dēser k

a ℣ virtus. b ℣ ḡbus christus dixit: ecce: ⁊ hic q̄ i renebris sunt reuelamini. vnde: Dirupuisti vincula mea. ⁊ alibi: Dās soluit cōpedes. ℣ peccatī.

1.Pa.11.c tum: et vrbes eius dēstruxit: vin l

ctis ei⁹ non aperuit carcerem? m

h Omnes reges gentium vniuer- n

a ℣ quieuerūt. b ℣ celebri. ℣ quia.

si dormierunt in gloriā: vir in do o

a ℣ In domo patris. m. m. m. sunt. ℣ dormiunt. ℣ sepulcro. ℣ quasi sepulcris regibus quos occidistis: insepultus abijceris: vl si oēs animę aliquam requiem quandoq; accipiant tu nunq̄. ℣ sepultura nabucho.

Mat.13.d l mō sua. Tu autē ꝓiectus es de p

a ℣ que in radice nascēs arbori affert sterilitatē: digna incendio.

sepulchro tuo quāsi stirps inuti- q

a ℣ sicut same. ℣ sanguine occisorum. ℣ sanie eorum. ℣ qui sunt.

lis pollutus et obuolutus: cum r

Ibi.18.c gistri q̄ ait: Succīctę solue rittis sup terram. e. s. ⁊. in. c.

Solūt aūt ꝓmone dei: ⁊ testimonio scripturaꝝ: et exhortatiōe virtutū. Vinctis ei⁹. Immēsa ei⁹ crudelitas dei gnat q̄ nō mō captiuos catenis onerabat: ſz i tenebris recludebat: vt nec Euilmerodach filio suo aperiret. h Oēs reges. Hiero. Reges gētiū q̄b⁹ de⁹ gētes crediderat gubernādas: q̄ concussī sūt a nabuchodonosor: nec tū subuersi: quoz nō regnat peccatū: qz coz coꝝ in manu dei erat mi-

Deu.10.d nime coꝛruerūt. Quō enī deus deoꝝ rp̄s: sic oēs dīantū ⁊.r.r. Hi reḡuerūt i gloria sua: vnusq̄sq;

Job.14.a in domo sua: qz apud patrē diuerse māsiones sūt ⁊ ꝓ varietate virtutū: varietas māsionum: ſz nabuchodonosoꝛ nec i morte q̄scit a cruciatib⁹. Tu aūt. Videt fabule ꝓsentire: q̄ dicūt iudei nabuchodonosoꝛ i statū pristinū regressū Euilmerodach filiū suū (q̄ eo iterualio septe ānoꝝ regnauit) in carcerē misisse: ⁊ eū ibi cū rege ioachin in vita patris fuisse. Quo mortuo cū non auderet regnum suscipere ioachin. ccc. aues de diuersis ptib⁹ mūdi exquisiuit: ⁊ coꝛp⁹ effossum in minutias dissipauꝝ ⁊ vnicuiq; ptē alligauit. Dixit enim ioachin cū de aues simul cōuenerint reuuiscet pater tuus.

Hec oia ad hereticos sunt referēda: qui cū deossū sint: cum ꝓncipe suo iactant se ecclīos esse.

Dic.1. c a Jn lateribꝰ aq̄. Aū: Ab aq̄lone erardescūt ma- Ꝑ43.a la ⁊ succendit olla Hieremie. De quo: Dicā aquiloni d.i. redde captiuos. b Rubiū. Prophe- Ꝑ.5. b tarū. de q̄b⁹: Mandabo nubib⁹ meis ne pluant sup eā

Pſ.35. imbrez. Et veritas tua vsq; ad nubes. Judas nubes fuit cū alijs apostolis: ſz vitio suo diabolum ascensorē suscepit. Uerūtā ad ī. Qui per virtutes potuisti ascēdere: ꝓ vitia cades. Sā cti habent pēnas colūbe et aquile vt volēt et reḡescāt. Impij quasi plumbum mergantur in aquis vehementibus: ⁊ descendūt in profun-

Zach.5.c dum quasi lapis. Aū: Iniq̄tas sedet sup talentū plūbi. d Detraberis. Inuitus. Christus descendit voluntarius. e Prophetā. Ad infimas et pessimas penas. Quāto enim gradus altioꝝ: tanto casus grauioꝝ. f Laci. Jā ē inferni. Aū:

Pſ. 87. Cū desceḡderit⁹ in lacuz et ne effu ⁊c. et posue. ⁊ me i lacu nouissimo. Sic lacꝰ aq̄s sic ifernus aias suscipit. ad

1.Pa.11.c quem banaias descendit tē pore ninus et leonem interfecit. Heretici relinquūt fōtem aque vive ⁊ fodiūt sibi lacus contritos qui aquaz nō valent cōtinere. Unde: Sicut refrigerat lacus aq̄s sic malicia habentes se: qui nec calidi nec frigidi sūt. i. nec credunt: nec oīno non credunt: sed per torꝓrē et simulationem fidei a domino reiciunt. g Est vir.

Mat.13.d l Non deus. Unde: Inimicꝰ homo superseminauit ciçaniam. h Arbores. Ecclias: vt faceret synagogas diaboli et hereticā prauitate pollueret mūdiciā fidei.

i Uinctis eius nō. Quos soluūt apli imitatores magistri q̄ ait: Succīctę solue rittis sup terram. e. s. ⁊. in. c.

Soluūt aūt ꝓmone dei: ⁊ testimonio scripturaꝝ: et exhortatiōe virtutū. Vinctis ei⁹. Immēsa ei⁹ crudelitas dei gnat q̄ nō mō captiuos catenis onerabat: ſz i tenebris recludebat: vt nec Euilmerodach filio suo aperiret. k Oēs reges. Hiero. Reges gētiū q̄b⁹ de⁹ gētes crediderat gubernādas: q̄ concussī sūt a nabuchodonosoꝛ: nec tū subuersi: quoz nō regnat peccatū: qz coz coꝝ in manu dei erat mi-

Deu.10.d nime coꝛruerūt. Quō enī deus deoꝝ rp̄s: sic oēs dīantū ⁊.r.r. Hi reḡuerūt i gloria sua: vnusq̄sq;

Job.14.a in domo sua: qz apud patrē diuerse māsiones sūt ⁊ ꝓ varietate virtutū: varietas māsionum: ſz nabuchodonosoꝛ nec i morte q̄scit a cruciatib⁹. Tu aūt. Videt fabule ꝓsentire: q̄ dicūt iudei nabuchodonosoꝛ i statū pristinū regressū Euilmerodach filiū suū (q̄ eo iterualio septe ānoꝝ regnauit) in carcerē misisse: ⁊ eū ibi cū rege ioachin in vita patris fuisse. Quo mortuo cū non auderet regnum suscipere ioachin. ccc. aues de diuersis ptib⁹ mūdi exquisiuit: ⁊ coꝛp⁹ effossum in minutias dissipauꝝ ⁊ vnicuiq; ptē alligauit. Dixit enim ioachin cū de aues simul cōuenerint reuuiscet pater tuus.

Quasi vt sibi exhiberent honorē soli deo debitū: ⁊ nulli subesse. nō simpliciter cū sciret se nō posse esse absq; dei manutentōne: sed ꝑtuz ad regulā agendoꝝ. a Sedebo ī mōte te. i. in celo empyrreo vnde ꝓcedūt oīa que ī terris fiūt tanq̄ de aula sūmi imperatoris. b Jn lateribꝰ aq̄lo. q̄z ſz fm ꝓbm altitudo mūdi sit ī polo antartico. tū fm apparentiā hoīm ē in polo opposito. s. artico: qz iste polꝰ ē nobis semp manifestus. ⁊ sup nostrum hemisperiū eleuat⁹. ⁊ circa tm videnē moueri stelle. Polꝰ aūt antarticus ē semp nob occultꝰ. Vel aliter: Sedebo ī mōte te. i. sup ecclīaz q̄ dr mōs. s. ca. ij. ⁊ sic dr mons noui testamēti. Sup psonas. n. ecclīastical⁹ appetit diabolꝰ marie dñari. Jn lateribꝰ aq̄lonis. i. in cordibus frigidis ex defectu charitat⁹. c Ascendā sup al. nu. i. angelozꝝ q̄ dicunt nubes metaphorice ꝓp velocitatē motꝰ. sicut ⁊ supza dicunt astra ꝓp claritatē naturalis ītellect⁹. d Sitis ero al. appetit enī sūtudinē diuinā: vt ꝓ dictum est.

e Uerūtā ad ī. ⁊. qz sicut culpa ei⁹ fuit grauior: ita pena maior. f Qui te vi. i. angeli lāti qui viderūt eū cadētē et vident eius dānationem.

g Ad te in. p ꝓsideratiōnē diuine iusticie dicentes: b Hūq̄d iste ⁊c. i. celū empyrreū. qō dr terra viuētiū. i Qui cō. re. i. ordines āgelozū. qz de oīb⁹ ordinib⁹ aliq̄ ceciderunt cū eo. Angeli ꝺo in sc̄ptura dicūt reges qz ꝓ eos regit⁹ tota coz ꝓzalis creatura. ⁊ ꝓ ꝑs ordines angelozꝝ dicūt regna. Al⁹ pōt istud intelligi ō terra habitationi hoīm deputata. cui⁹ pacē diabolꝰ nitit ꝑturbare et frequēter ꝑturbat. k Qui posuit oz. de. qz aū mortē xp̄i oēs decedētes trahebat ad ifernū.

† 151.

l Et vrbes ei⁹ destruxit. i. loca diuini cultus: q̄ frequēter destruxit a deo ꝑmissus. m Uinctꝰ ei⁹ nō aperuit carcerē. i. eos detinuit. q̄ aūt inde alīq̄ fūt amoti ī resurrectione xp̄i fuit ꝓtra ei⁹ voluntatē. Aliq̄ ꝺo expositores exponūt de rege babylonis ad ꝗam dicētes sic: Quō cecidisti lucifer. i. tu rex babylonis gloriosꝝ regib⁹ alijs sic lucifer alijs stellis: Qui mane oziebaris. qz ſz regnū babylonie fuit valde gliosū. tū i hac glia duraūt tps modicū: qz ꝑim⁹ rex gliosus legit⁹ fuit super nabuchodonosoꝛ cui succesſit euilmerodach filius ei⁹. ⁊ isti succesſit balthasar ⁊ ei⁹ filius: vt declaratū fuit diffusi⁹: Dan. ij. ⁊ in isto defecit regnū babylonie. ⁊ trāslatū fuit ad medos et ꝑsas: Dan. v. Coꝛruisti ī terrā. deiect⁹ a regni dignitate. Qui vulnerabas gētes. ex nimia crudelitate. Qui dicebas ī corde tuo: ī celū ascēdam ⁊c. Opinio enī erat gētiliū q̄ post dignitatē regni i vita pūti trāsferebāt ad celū: fm q̄d dr. ij. Machab. xi. Patre nr̄o iuſt deos trāslato. Sedebo ī mōte testamēti. i. sup hierlm extendā regnū meū: sicut et factū ē q̄ cepit sedechias. Jn lateribꝰ aquilonis. q̄z hierlm dicit ee in latere aq̄lonari montis sion. Ascendam sup altitudinem nubiū. i. ꝓphetarum. Similis ero altissimo. i. monarcha i mūdum laci. qz q̄ plus se exaltat p superbiā: magis deiçit p pena. qō impletum fuit in balthasar. vt supza dictū ē. Qui te viderint ad te inclinabūtur. quasi diceret: ita ꝑfunde deiçieris q̄ te voluerit videre oportebit se inclinare. Munq̄d iste est q̄ conturbauit terrā: id ē habitatores terre? Qui cōcussit regna. subiectēdo ea violenter suo imperio. Rex enī babylonis multa regna imperio suo subiecit armoū violētia. Qui posuit orbem desertum ꝑ magna parte: interfect⁹ incolis. Et vrbes ei⁹ destruxit: sicut ꝓz de hierlm et de multis alijs q̄s destruxit rex babylonis. Uinctꝰ eius: id est ab eo. Non aperuit carcerem. dimittendo eos etiā post lōgā macerationē. et fm istam exp̄sitionē littera ista dicit ꝺ de demone figuraliter tm. Prima tamē expositio magis cōsonat dictis sanctorum.

n Omnes reges. Hic ꝓsequenter ponit insultatio cōtra regem babylonis q̄tum ad sepulturā. Et intelligat pars ista de nabuchodonosoꝛ de quo dicit: hebrei q̄ ipso mortuo Euilmerodach filius eius quem icarcerauerat ꝓpter mala que tempore amētie patris fecerat: timens ne resurgeret a morte. sicut redierat de amentia de concilio ioachin fecit eum de sepulchro extrahi et particulatim etiam diuidi et vulturibus dari: vt sic ipis auolantibus partes non possent iterum congregari. ⁊ fm hoc dicitur: Omnes reges gentium ⁊c. somno mortis. o Jn gloria. id est honorifice sepulti. p Tu autem ꝓiectus ⁊c. modo predicto. q Quasi stirps inutilis: que ad nihilū ē utilis. r Pollutus. s. sanie. quia cadauera sic extracta sanie sunt pollura.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Quasi cadauer. Multitudine peccatorū putruerūt.et.c.l.c.mee. Virtus
ps.37. suauis odoris ē. Ut: Sicut vnguentū
ps.132. in capite: t odor tuus suauis: et facies tua speciosa. b Cōsortiū. Scilicet sepulture: altera ē enī pena auctoris: altera eī qui ab auctoritate cōpulsus ē. Hic est gladi⁹ quo vulnerati sunt plurimi et interfecti. vnde: Gladiū suuz vibrabit. c Tu enī terrā. Quasi in superbia tua regnū chaldeorū destructū est: qđ adhuc mānsisset si iugbia tua nō fuisset. d Populū. Quē tibi de⁹ cōmiserat cozrigēduz t regēdū: vñ audet
Mat.11.d dicē: Hec oīa mihi tradita sūt. e Occidisti. Non deo reseruans vitios sed pene tue preparans socios. f Non vocabik. Ideo nō vocabitur in eternū: quia ipe semen pessimorum est Non
Gen.1.d q semen maluz sit per se: deus enim fecit omnia bona. Sed ab his qui voluntate pessimi sunt: oztuz est semen malū: quod voluntate non natura fit. vnde:
Dan.13.f Semen chanaan: t nō iuda. De bonis
1.Cor.4.d dicitur: Per euāgeliū ego vos genui. Omnes concordant hīstorie: q occiso balthasar: null⁹ postea de semine nabuchodonosor regnauit: de ea est omnis progenies p singbia t negligentias patris. g Inquitate. Lxx. Pro iniquitate patris tui. Ō quidam non intelligētes: draconem qui regnat in mari: quem leuiathan appellant hebrei: vo-
Job.3.f lunt esse patrez diaboli. Sm illo: Qui mendax est t pater eius. qđ male intelligendo: depranant. h Et ponā tc. Nihil est in ea nisi venatio regia: t coetilibus murī post annos plurimos refectis inclusa. i In possessionē hericij. Mūdus quoq; ab hericio t paludibus possidetur modo. id est ab immundis spiritibus. sed in fine mundi scopabit: id est purgabit eum dominus igne purgatorio. k Jurauit dominꝰ tc. Inuciscz de babylone et regibus eī⁹ et populis. nunc de sennacherib t q tunc iminebant super assyrios qui samariaz iudeamq; vastauerunt preter hierusalem: et in superbiam contra dominum
4.Re.19.g elati: Unde vna nocte. clxxxv. milia ō eis ab angelo sūt percussa. Et hoc i terra iuda et in montibus eius sicut dominus pdixerat. l In montibus. Mota ppietatem: in terra pteritur: in mōtibus ab ipo domino conculcatur. Cū enī omnes inimici positi fuerint sub pedibus christi: vt nouissima destruatur mors: tūc auferet a sancto iugū assyrij. Hostis temerarius non solum terrā dei et humiliora occupare festinat: sed et eos qui virtutibus pfecerunt. de q̄
Ps.86. bus dicitur: Fundamenta eius in montibus sanctis. m Hoc consilium. id est vt auferatur iugum eius est meum consilium. Hoc consiliuz quod cogitaui super omnem terram. Gentes assyriozum scilicet vt omnium qui subiecti sunt sennacherib vel diabolo. In fine visionis aperitur quod latebat dominum scilicet cogitasse consilium super omnem terram et eleuata manus eius super omnes gentes non babyloniam tm: vnde ostenditur que dicta sunt generaliter ad ozbem terrarum ptinere.
n In anno quo moz. A pncipio libri hucusq; sub oçia ioathan achaz vaticinatus ē Esaias. vsq; ad finem sub Eçechia. pdicta t partim completa.

Achaz

§ two.s.

his qui interfecti sunt gladio :t de a b
§ inferni.

a scēderūt ad fundamēta laci. Qua/ a
a § sed tū existens quasi cadauer.
b § qđ oēs fugiunt. c § qz tu magister: illi discipuli: cui plus creditur: plus exigitur ab eo.

b si cādauer pūtridū nō hābebis cō/ b
a § .i. nō eris cū eis ꝙs occidisti socios i sepultura.

soztiūm : neq; cuz eis in sepultura. c d
a § hoc de diabolo: t nabuchodonosor. b § etiam tuam. c § non altenam rm.

c Tū enī terrā tuāz dispdisti: tu plm e
a § modo pphera i tertia pona loquit de nabuchodonosor. § de diabolo pōt etiā dici: non vocabit.
b § quasi potentia istius omnino perijt. § ruus.

tuū occidisti. Nō vocabit in eter/ f d
a § demonū. b § cogitationes opa mala ex impijs patribus nata.

nū semē pessimoꝝ. Prepate filios e
§ nabuchodonosor. § pro.

d eī occisioni i iniqtate patrū eoꝝ.
a § qui occidet ne cōsurgēt vltra. § in regnum.
b § patrio. § sanctoꝝ.

Nō psurgēt nec hereditabūt terrā: g
a § domini. b § Nulli dns custodierit ciuitatē.

neq; implebūt faciē orbis ciuitā
a § vel ns. § p qz. b § nō est pfecta hois victoria. § in Cyro t Dario.

tum. Et cōsurgam super eos dī/
§ filios.i. nabuchodonosor.

cit dominus exercituū: t perdā ba
a § vt non nominet domina regnoz. b § filios.s. c § ne vltra pullulent in vbib⁹ domini.

bylonis nomē: et reliquias et gēr/
§ vel alt. a § non contentus his.

b men et pgeniē dicit dns. Et ponā f
a § hinc etiā cetera monstra intelligire. § vel: ibus.

eā i possessionē hericij: et i paludes g
a § ibus circūdāt diuites. b § similitudo: vt oēs seq; auferantur quasi sordes.

aquārum: t scopabo eam in scopa b
a § vt pereant babylonia semina. § vt nihil rema/neat nisi herici⁹. b § imobiliter staruit. § quasi his gactis iuramentū domini cōplebitur.

k tērēs dicit dns exercituū. Jūrauit i
a § quasi non aliter pōt fieri.
§ apōstopelis: qsi nō credideritꝭ mihi: si nō fecero.

dns exercituū dicēs: Si nōn vt pu k
a § vel statūi.

tāui ita erit : t quō mente tractaui
§ scs vel er. § contrariam fortitudinem.

sic eueniet: vt pterā assyriū in terra l m
a § Ecce dedi vobis prātē calcādi sup serpentes.

l mea: t i mōtib⁹ meis pculcem euz: n o
a § sanctis. § iudeis. b § afflictionis graue.

t auferet ab eis iugū eius: t onūs p
a § assyriozuz et sennacherib vel diaboli. § ne seruiant amplius.

m illi⁹ ab humero eōrum tollet. Hoc q
§ si non putaui tc.

consiliuz quod cogitaui super om/
a § ad pregēdā oēm terrā. § hec ē man⁹.i. sennacherib: vel man⁹.s.mea ē extēta ad pregēdū.o.g.

nem terrām: et hec ē man⁹ extenta r s
a § quasi dicat pphera t hoc mutari non potest.

sup vniūsas gētes. Dōmin⁹ enim
§ quasi nullus.

exercituum decreuit: et qs poterit
a § decretū eius. b § ad pcuriēdum.

infirmāre : t man⁹ eius extēta : et
§ nemo.

n quis auertet eaz: In anno q̄ moz/ t

a Cum bis q̄ tc. qz cadauera remanent insepulta: t sic a bestijs t auib⁹ deuozāt. b Et descēderūt tc. qz carnib⁹ deuozat. ossa remanētia p iundātiā pluuiaz trahūt ad lac⁹ t paludes t descēdunt ad fūdū. Cetera patēt ex dictis.
c Tu enī. Posita insultatione ꝭ regē babylonis. hic ꝓsiter ponit insultatiōis ꝓfirmatio p q̄ dē nūciat terminatio regni. t primo ꝓfirmat xbo. secūdo exēplo. ibi: Jurauit dns. Circa pmuz dr: Tu eni terrā tc. i. cī⁹ ꝑditionē meruisti. t similiter exponit qđ subdit: Tu plm tuū tc. d Non, vocabit i eter. s. regnū babylonicū sal tē ꝓtum ad pgeniē nabuchodonosor. ideo subdit: e Prepara te filios eī⁹ oc. qz balthasar fuit interfect⁹ t tota cognatio eī⁹. t trāslatū fuit regnū vt pdictū est. t sic ptz lra vsq; ibi: f Et ponā eā. i. babylonē. g In possessionē hericij. qz facta ē habitabil hoib⁹. ē aūt hericī aīal spinosū. h Et scopabo eaz. auferēdo peccatores de ea. sicut de domo auferunt sordes cum scopa. i Jurauit dns. Hic ꝓphetie veritas ō destructiōe babylonica ꝓfirmat exēplo: scz regis assyriozū qui dē⁹ destruxit añ destructionē regni babylonis. et vtrāq; destructiōez pdixit Esaias i plurib⁹ locis. Et ō destructio regis assyriozū ponit ab eo pma in signū certū destructionis babylonice future. qsi diceret: Cū videritis dictū meū ipletū de rege assyriozum: sciatis ipm certitudinaliter implēdū de regno babylonico. et sm ō dr: Jurauit dns. i. firmit statuit. k Si nōvt pu. i. in ꝓsentia mea disposui. l Sic eueniet. Et quid sit illud subdit: m Et cōteram assyrium in terra mea. id ē in iudea vbi vigebat diuinus cultus. t ideo dicitur terra dei specialiter. n Et in montibus meis. quia iudea est terra montuosa.
o Conculcem eū. quia angelus dñi de exercitu assyriozum existente in iudea percussit. clxxv. milia bellatorum: vt patz. iiij. Reg. xix. p Et auferet ab eis iugū eius. s. ab Eçechia et populo ipsius. q Hoc consiliuz qđ cogitaui super omnē terrā. s. ab assyrijs depōssam et grauatā q̄ ab eo auferat iugū assyriozum. r per hoc qđ dicit ō: Hoc consilium qđ cogitaui patet q̄ est hic ꝓphetia pdestinationis. et per cōsequens infallibiliter implenda: vt patet ex predictis.
s Et hec ē man⁹. i. virtus dñi. t Extenta super vniuersas gentes. ad liberādum eas de oppressione assyriozum. Cetera patent.
u In anno quo. Postq̄ prophetā denunciauit punitionē assyriorum qui captiuauerūt regnū isrl. et babyloniorum qui captiuauerunt regnum iuda. hic ꝓsequēter denūciat punitionem alia⁹ gētiū de afflictione vtriusq; regni gaudentium et affligentes adiuuantium. t primo denunciat punitionem philistinoruz. t secūdo alioꝝ.

capitulo

a Achaz. Quo vinēte regnāte in peccatozib⁹: nec
pōdus oīra alienigenas: nec sermo dei (iuxta septuaginta) fieri poterat ad ꝓhetam. b Me leteris. Rege mozuo inimici lerāt ꝙsi aliq̄d lucri facturi no
nis rebus. Hinc philistei q̄s achaz afflixit de morte
eius letāt t indeis insultāt:
qz maturo rege pdito subiaceant eius filio quo regnāte se putauit fines eoꝝ posse inuadere. c Virga peussoꝛ. Abiecto iugo dei primū i cogitationib⁹ nostris radicat cōsensum colubri: post se de semine pessimo nascitur regulus q̄ est rex serpentum qui flatu et visu homines occidere dicitur. Hec sunt peccata vana de prauo thesauro cogitationum ad opus pessimum. pūtia. hec cuz regnauerint in bis q̄ a deo st alienis: regredīt serpētes pēnati vt ſ sufficiat cogitasse vl fuisse q̄ mala sūt: § patrocinia malox grant et bereses ꝓgāt. Possūt hereticī p pēnatos serpētes ītelligi q̄ se eleuāt ꝓtra sciam dei: et venenato ore absorbēt voluceres. i. ad excelsa volare cupientes. d Quem diligit dns corripit tc. Quasi filios erudit nos deus qui visitat i virga iniquitates. Hec est xga et iugum quod vult imponere salnator ceruicibus omnium: vt deposito iugo assyrij possint iugum xpi. qđ si quis abiecerit vel contrauerit: statim de radice colubri tortuoso egredietur regulus: t aspides fm. lxx. t ois serpētes volantes: vl q̄ absorbeāt voluceres. e Ulula. Quasi philistei ploraūt miseriam veram que venit per sēnacherib. Ulula porta: clama ciuitas. Philistei potione cadentes: inebriati scilicet calice babylonis: et vino in quo est luxuria. Di tamen ꝓpter cetera vitia cū ꝓpter ebrietatem regnum dei perdiderunt. Precipitur ergo eis vt vlulet porta eoꝝ: porta hereticoꝝ: os blasphemū: ciuitas: anima malis cogitationibus repleta. f Ab aq̄lone enim fumus tc. Exarde scentibus sagittis diaboli q̄ norius oculis: et contrarius lumini. Ab aquilone
Pro.25.d olla bieremie succendit. Unde in ꝓuerbijs: Aquilo ventus durus: noie autē dexter. Non est qui effu. ag. eius. Nullus ꝓter hierusalem. Et si quesierunt angeli qui presūt assyrijs cur sola saluetur. Respondebitur: quia dominus fundauit sion tc. Et si
Dic.22.d cut bieremias catenas ligneas posuit super colla eoꝝ qui ad se missi fuerant: dicit Esaias ad dominum quid respondebitur nunciis diuersarum gentium si quesierint super aduētuz sennacherib cui dominus: q̄ ipsi capiendi et sola hierusalem sit liberanda. g Nunciis gentis. Angelis qui presūt ciuitatibus et gentibus singulis mirantibus cur sola si
on amaritudinem fumi vitauerit vel euaserit.
h Fundauit sion et in ipso tc. Super fundamentum prudentie: iustitie: fortitudinis: temperantie q̄
1.Cor.3.c sunt christus: Unde: Fundamētum aliud nemo potest ponere repetere id qđ positum ē. qui autem fatuus est edificat super arenam.

Onus moab

a tuus est rex achaz: factum ē ōn⁹ a
a § de morte achaz. § cadens potiōe.

b istud. Me leteris philistea oīis b+
§ ex hoc. § Virga tua t baculus tuus.

c tu: quoniam comminuta est vir/ c+
§ achaz.

ga percussoris tui. De radice eni d
a § achaz q̄ philisteos momordit ſ nō absorbuit § Ezechias.

cōlubri egredietur regulus: et se f g
a § sicut basiliscꝰ solo flatu vel visu: pl⁹ eni oībus philisteos peulsit. § lxx. volantes serpētes.

men eius absorbēs volucrem. b+
a § dominꝰ pasce r me: t nihil mihi deerit. § cū re absorbuerit. b § iudei de qb⁹: filiꝰ me⁹ primogenit⁹ israel. § spiritu q̄ nō adiuuāt iugum.

Et pascētur primogeniti paupe/ i
a § spiritu q̄ ponūt i deo spem suā: nō i diuitijs.
b § absq; pauore. § pastore. p eis sollicito.

rum: et pauperes fiducialiter re/ k
a § in pace cum lazaro in sinu abrae.
b § verbi dei.

quiescēt: et interire faciā fame l+
b § qui relinquent ab ezechia. § ne quid de malo semine germinetur. § abijcientes iugum.
a § fortitudinem.

radicem tuam : et reliquias tu/ †
a § per assyrios t chaldeos. § ergo § qui habitant in porta ciuitatis philistheorum.

as interficiam. Ulula porta: cla/ m
a § vel ciues. § nihil in ea diuine sapientie.
§ quia. § ab assyrijs.

ma ciuitas: pstrata est philistea
a § muleus exercitus sennacherib vel fama.

c omnis. Ab aquilone enim fūm⁹
b § nemo enī sine peccato nec infans vnius diei.

f veniet: et nōn ē q̄ effugiat agmē
a § cum philistea corruerit t fumus eius vnuerſa penetrauerit. § fumi.

g eius. Et quid respondebitur nū/ n
a § hoc. s. respondetur.

b cijs gentis? Quia dominus fun o
a § er ideo saluantur.

dauit sion : et in ipso sperabunt p
§ spiritu.

pauperes populi eius.

a Achaz fuit rex peccatorib⁹ et idolatra. Et ideo ꝓpter peccata sua et populi sui tradidit eum dominus in manus regis assyriorum. Unde tc. ii. Paral. xxviij. Ipse peussit philisteos vsq; ad gaçam t oēs ter minos eoꝝ a turre custodū vsq; ad ciuitatē munitam. Et hoc denūciat hic ꝓpha futurū ad populi sui de ꝓsolationē: t philistinoꝝ destructionē. Et primo notat tēpus dicēs: In anno tc. i. ānō pmo eçechie q̄ mortuo achaz regnauit ī media te. a Factū ē onus istud. i. facta ē revelatio Esaie de philistinoꝝ punitiōe. ideo subditur:
b Me leteris philistea oīis tu. i. nulla ciuitas tua letet: qz ois nō et null⁹ ꝓpollet. vnde qđ ōr hic ois ciuitas nō letet. Sm ordinē ꝓstructionis idē est. ac si diceret: nulla ciuitas philistinoꝝ letet. s. de hoc qđ subdit: c Qm cōminuta est virga. i. potētia. d Percussoris tui. i. regni iude: qđ añ tēpus achaz ꝓsurrexit te percutere et subūcere. sicut ptz tpe dauid. ij. Reg. v. et tēpore oçie: vt habet. ij. Paral. xxvj. vbi ōr ō oçia: Egressus ē t pugnauit ꝓtra philistīm. t destruxit murū geth: et murū iamnie murūqz açoti. tū ꝓpter malicīā achaz tpe eius diminuta fuit potētia regni. sed itez fortificata tpe eçechie. ideo subdit: e De radice eni colubri. i. de ipo daret alioꝝ regū potentū. f Egredietur. non nascendo. qz iā erat in ꝓmo anno regni sui: ſ ad bellā dū cōtra vos o philistei. g Regulus. i. eçechias q̄ pl⁹ nocebit vobis q̄ ꝓdētes: sicut regul⁹ q̄ idē est qđ basiliscus. ꝙsi rex serpentuz: (a basileos grece qđ ē rex latine) plus nocet q̄ alij serpētes: qz interficit flatu et visu. nec mirandū q̄ dauid sanct⁹ et eçechias deuoꝛ nominant colubri t reguli nominib⁹: qz ſ ꝓpter nocumēta q̄ fecerūt infidelib⁹. sicut et samson q̄ ī cathalogo sanctoꝝ ponit. Hebraeoꝝ. xj. nominat colubri et cerastes. Seū. xlix. fm oēs expositores.
h Et semē eī⁹ absorbēs volucrē. id ē deprimēs philistinoꝝ supbiā nimis eleuatā ex victoria tē poze achaz habita. i Et pascētur pmogeniti pauperū. i. iudei tpe achaz depaupati releuabūtur tpe eçechie. k Et pauper fiducialiter requiescēt interfecto exercitu sennacherib p angelū. t philisteis p eçechiā depssis. ideo subditur: l Et iterire fa. tc. i. xtutē philistinoꝝ i obsidione ꝓpter defectum victualiū. m Ulula porta. tc. i. custodes portaꝝ t habitatores ciuitatū ꝓpter miseriā ī vobis futuraz. Ab aq̄lone enī fumus venie. i. exercitꝰ eçechie tēdens ad terram philistinoꝝ: qz geth t alie ciuitates philistinoꝝ supra posite ꝙs destruxit eçechias declināt versus austrālē partē respectu hierusalē. vnde mouit se exercitus eçechie: vt dicit Ra. Sa. Alij vero exponunt de exercitu assyriozū et babyloniorum qui venerūt a parte aquilonari ad destruendum terram iudeozum. sed prima expositio magis consonat precedētibus et subsequentib⁹. vnde subditur: n Et quid respondebit nūcijs eī⁹ gentis. id est nuncijs eçechie et ꝓncipiū eius qui discurrentes per iudeam pdicabant dicentes: Reuertimini ad dominū deū abraam et isaac et israel. et reuertētur ad reliquias que effugerunt manus regis assyriozum tc. ij. Paral. xxx. et subditur responsio.
o Quia dns fundauit sion. eligēs locū illum ad suum cultum.
p Et in ipo sperabūt pauperes populi eī⁹: qz nō solū illi de regno iude. sed etiā multi de regno israel venerūt ad eçechiā in hierusalem cōfidētes de diuina ꝓtectiōe vt ibidem subdit: sic exponit. Ra. Sa. Alij vero expositores nostri exponunt ō nuncijs sennacherib quos misit ī hierusalem ad terrendū eçechiā et populū eius: vt habet. ij. Paral. xxxij. et responsum fuit eis q̄ non traderent se regi assyriozum. sed magis cōfiderent de diuina ꝓtectione ꝓtra eum: eçechia ad hoc adhortante populum. vt habetur ibidem.

Ca. XIIII

Mozaliter. a† Prope est vt veniat tps eī⁹ tc. Sic dies iudicij erit tristabilis reprobis sic erit cōsolabilis electis: ꝓpter qđ salnatoꝛ loquens de ignis precedentibus dicit apostolis Luc. xxj. His aūt fieri incipientib⁹ respicite t leuate capita ꝙa: id est ex bila.

Universidad de Deusto
Biblioteca

id est exhilarate corda: vt exponit beat⁹ Greg⁹. et hoc describit in hoc capo moraliter intellecto. ideo subdit: b Mi scribit eni iacob ꝛc. i. cuilibet q̄ studet supplātare vitia. qz iacob supplātator interpretatur. d Et regelecere eos facit sup humū suā. i. in terra viuentiū q̄ debeāt supplantatoribꝰ vitiorum. e Adiungeā aduena ad eos. nā ex gētibus ꝛ iudeis facta est vna eccla militans ꝛ etiā triumphās. f Et adducent eos in locū suum. multi nanq; indei cōuersi sūt ad fidem p doctores ecclesie ex gentibꝰ oriundos. k Et erit. Hic ponit insultatio contra diabolū ꝛ eius exercitū. et primo ab electis cum dicit: † In die illa cū dederit tibi deus requiem. scz in beatitudie supna. p Sumes parabolā istā contra regem babylonis. id est contra principem demonum. q Quo cessauit exactor ꝛc. p penas corpales que hic expiāt: que nō babēt locū in demonibꝰ signanq; pene spūales maiores que sunt in demonibꝰ corpa non habētibꝰ: afflīgūt tā ab igne corpali. Et qm̄ sancti in punitione malox ex diuia iusticia letanē. sicut dicit ps. lvij. Letabit iustus cuz viderit vindictā. et hec letitia designat cum dicit: p Sumes parabolā istā ꝛc. Consequēter ponit insultatio dānatox cōtra principem inferni ꝛ eius exercitū de augmētatiōe pene demonum: eo q̄ induxerunt dānatos ad peccatū: sicut angelorum glia crescit de saluatis p ministeriū eorū. et hec insultatio dānatorū designat cū dicit: d Infernꝰ subtus te ⁊turbatus est in occursum aduentus tui ꝛc. Me leteris philistea. Philistea interpretat cadens potione. ideo signat qualibet p̄sonā in potu excedētē. ideo subdit: b Me leteris ꝛc. nā leticia p̄uenies ex tali excessu ꝛ etiā talis excessus prouenit ex defectu debite correctionis. ideo subdit: c Qm̄ cōminuta ē virga percussoris tui. i. tui correptoris q̄ te minus debite correxit. Et qm̄ ex potu excessiuo oriunt frequēter alia peccata grauiora. Sequit: e Radice colubri. i. vinū: eo qđ de ipo scribit Prouer. xxiij. Ingredit blāde ꝛ i nouissimo mordebit vt coluber. f Egrediet regul⁹. i. petīs graut⁹ vt adulteriū vel homicidiū. b Et semē eī⁹ absorbēs volucrē. i. intellectū q̄ nat⁹ ē surīū in deū eleuari. ſz absorbebit p excessiuā potationē vini. i Et pascēt p̄mogeniti paupex. ab excessu pot⁹ abstinentiū. et dicunt hic p̄mogeniti vires animi q̄ reficiunt ꝛ saluant in sobrietate. Eccī. xxxj. Sanitas anime ꝛ corpis sobꝰ potus. l Et interire facīa fame radicē tuā. i. humidū radicale in q̄ ꝟsistit vita. ꝛ hoc ꝟsumpto p ebrietatem substātia tua ꝟsumit. Eccī. xix. Qparius ebriosus nō locupletabitur. † Et reliquias tuas. i. plem tuā. qz ꝟsumpta patris substantia. filiū non habent vnde sustentenē in vita.

In capō. xiij. vbi dicitur in postilla: Quia mane orietur aris: quia inter creationem eius.

Additio. j. Duplex est opinio circa hoc: an aliqua mora fuit inter creationem et lapsū angeli: ꝓbabilior tamen est ꝛ magis sanctorū dictis consona q̄ statim post primū instans sue creationis diabolus peccauit: vnde de eo Joh. viij dicitur q̄ in veritate non stetit. Nec obstat q̄ inter quelibet duo instantia tempox est dare tempꝰ medium. put ꝓbatur in sexto physicox. Nam hoc habet veritatem de tempore continuo: in angelis tamen qui non sunt subiecti celesti motui qui primo per tempus continuū mensurat: tempus accipitur pro ipa successione operationū intellectus seu affectus: ꝛ ideo inter operationes tales ꝛz non sint simul non requiritur dare tempus medium vt in prima pte. q. lxij. arti. vj. in responsione ad vltimum argumentum.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Sic enī voluit preesse alijs angelis.

Additio. ij. Licet angelus malꝰ sciret se non posse esse absq; dei manutenētia nihil tñ ꝓ hibet vt ipse vellet nulli subesse simpliciter. Voluntas enim quandoq; est impossibilium presertim voluntas damnata: sicut in diabolo.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla. Aliqui vero exp

positores exponunt de rege babylonis.

Additio. iij. Hoc qđ dicit: Quō cecidisti lucifer: magis ꝓprie videt exponendū de angelo lapso q̄ de nabuch. cuiꝰ ratio est. naz nabuch. put dicūt historie fuit ꝑmo homo in fine ꝑditionis. ꝛ ideo nimirū si post suā magnā exaltationē cecidisset: cum res faciliter ꝟuertunt i naturā suā. ꝑsertim cū bona fortune sint valde murabilia ſm ꝑbm: vñ nō videtur dignū tāte admiratiōis q̄ cecidisset: vt de eo diceret: Quō cecidisti lucifer: ſ potiꝰ erat admirandū quō ascēdisset ad tantā sublimitatē: sed ꝺ angelo ꝑmo peccāte valde ꝓprie ꝟuenit admirari: q̄ fuit in tanta puritate nature q̄ ceteras creaturas excedebat: ꝑsertim cū ſm quosdam i gra fuit creat⁹ ꝛ ꝺ eo legit Eçech. xxviij. Tu signaculū dei fristi ꝛc. De tali igit merito admiratur ꝓpha dicēs: Quō cecidisti lucifer? Nō cni est modice admiratiōis vt creatura tā pura i naturalibus ꝛ etiā in gra creata q̄ nullū habebat impedimētū nec contrariū sic cecidisset ab altissimo loco in ꝓfundissimū. sed de nabuchodonosoꝛ rationabilit̄ ꝟingit p oppositū admirari. Tā de eo ꝓprie intelligit illud qđ infra dicit nunq̄d iste est vir qui ꝟturbauit terraz qui ꝟcussit regna ꝛc. q. d. nō modice admirationis ē q̄ natura tā ꝛtēptibilis attingeret ad faciēdū tā magna ꝛ insolita. q̄ qđē admiratio ē oppolita admiratiōi ꝓdicte.

Replica.

In capō. xiij. Burgen. circa casū ꝛ ortū luciferi voluit aliquid dicere cum suo auctore: quomodo statim post primuz instans sue creationis peccauit quasi motus spiritualis mensuret tpe. in eo nō eni ponitur cōmuniter primus ꝛ posteriꝰ instans nisi nature ꝑfectiōis vt originis nō successionis: qz eadē est mēsura opationis rei q̄ ē nature: cū igit natura angeli ſm ee sit indiuisibilis: erit etiam indiuisibilis sedm opari: q̄ ad mensurā successiuā q̄ indiuisibilis est ꝛ ex diuisibilib⁹ esse nō potest. Ponentes igit mozulas aut duas aut tres: aut ꝛtuo: inter creationez ꝛ lapsū angeli: oportet habere respectū ad ordinē nature q̄ ē ordo ꝑmanētiū: qz ſm illū ordinē prius ē esse q̄ bene esse. nā nō ꝟtit subsistendi ꝟsequētia: ꝛ ita nō ē apud ītelligentē terminos capibile angelū fuisse bonū vel malū nisi ꝓintelligat fuisse. Si igitur accipit illa bonitas ꝛ malicia tā ꝺ mozalis: tūc ē solū bonꝰ vel malꝰ vsus liberi arbitrij: ꝛ sic habem⁹ duas mozulas añ appositionē vel negationē gre: q̄ apposita vel negata oportet ponere tertiā: qz nō pōt ītelligi aliquē esse bonū bonitate gratuita nisi ꝓintelligat bonus bonitate naturali: et sic de malicia. In hac aūt tertia mozula oēs tā boni q̄ mali fuerūt i via: qz i statu merendi ꝛ demerēdi: qz meritū beatitudinis nō ē sine gra. oportet igit assignare quartā mozulā in q̄ fuerunt in termino meriti vel demeriti: qz nō est intelligibile stante lege ordinata q̄ ās sit i termino ꝓmij nisi ꝓius fuerit in via meriti: nisi ꝺs cū Hug'. ꝛ magistro velit dicere i angelis ꝑmiū ꝑcessisse meritū: ſz in ꝺ magistri illi non tenenē: de quo vide circa quartam di. ij. libri sententiarū. Illas aūt oēs mozulas possibile ē esse i eodē instanti tēporis: etiā si plures ponerēt ſm ordinē nature ꝑfectionis vel originis. Sz de angeloz motib⁹ et operationib⁹ p tēpora ꝛ loca dicendū q̄ non mensurarenē successionib⁹ sed solum coexistentijs ꝛ p̄sentijs: sicut fluxus aquarum circa palum et motus ſpheri in plano vide. Scotum circa di. iij. ar. v. libro. ij. ꝛ cum postill. vult luciferum sic superbisse: q̄ nulli voluit subesse: hoc intelligēdum ee nō simpliciter: qz sciuit se sine dei manutenētia esse nō posse. Burgeñ. aūt dicit q̄ voluit simpliciter ex ꝺ medio: qz volūtas ē impossibilū. Ad ꝺ meditū respōdet postil. q̄ potest esse verū in ordine agēdi ſz nō essendi: sciens enī modū essendi ſm ordinem essentialis dependentie q̄ imutabilis est ille sit forze ens ꝓhibitus ꝛ vt in illo ordine noluit subesse. Non est igit ad illud voluntas sed in ordine agendorum sūt multa impossibilia non simpliciter sed sibi: ꝛ ad ea bene fertur p̄sumptio voluntatis qualis fuit in ꝓposito ꝛc. In locꝰ medijs vsq; ad ca. xxvj. multa dicit Bur. q̄ ꝯuis sint alie applicationes: non tñ contra postil. qz eadē lra variis expositionibus sine absurditate applicari varie pōt.

Glo. ordi.

Onus moab. Hec ē vi Ca. XV sio Esaie habita de onere. i. ꝺ destructiōe moab. Moab filiꝰ Loth cuiꝰ pgenies ꝛ puincia moab vocata ē in ipa ē ar: q̄ nūc ariopolis metropolis. Onꝰ moab. Est circūcisio carnal' ꝛ spūalis. Ūñ: Nos sumꝰ circūcisio q̄ spū dño seruimus. Ad differentiam spūalis israel dicitur: Videte israel ſm carnem. Sic moab spiritualiter accipitur qui interpretatur

a ſ bene quia moab de incestu filie nocte conceptus est vel nox magnitudinem meroris significat.

Onus moab Ca. XV

Onꝰ moabitaꝝ q̄ descēderūt a loth cui abzaā pī iudeoꝝ fec̄ mīta bona educēdo eū ꝺ arā. ꝛ inde ducēdo eū i egyptū ꝛ reducēdo. Geñ. xij. ꝛ liberando eū ꝺ māu amraphel. q̄ duxerat eū captiuū. Geñ. xiiij. ꝛ p̄ces suas liberādo eū ꝺ subuersione sodomoꝝ. Geñ. xviij. ꝛ lō moabite debebant filios israel diligere

diligere sed ipi ecōtrario tanq̄ reddentes malum ꝓ bono gaudebāt de eorum afflictionib⁹ ꝛ fauebant eorum afflictorib⁹. et ideo ꝓpheta hic denunciat eorum vastationē. Et circa ꝺ primo vastationē eorum denunciare incipit. secūdo causam cuiusdā dicti sui reddit. in principio sequentꝫ capituli. tertio ad propositū redit. ibi: Audiuimus. Circa primum incipit denunciare eorum vastationem duplicē. primo per assyrios. secundo ꝑ babylonios. ibi: Ad torrentē. Circa primum dicit: Onus moab. i. eius vastatio mihi reuelata supple est q̄ sequit: a Quia nocte vastata ē ar. nomē est ciuitatis regie in regno illo. b Moab conticuit. tanq̄ cruis. ꝛ nō potens rebellare. et accipitur ꝺ moab pro populo moabitarum. c Quia nocte vastatus est mur⁹. id est fractus ab assyrijs: seo q̄ custodes muri non poterant ita defendere de nocte sicut de die. d Ascendit domus regia. id est regis familia. e Dybon. id ē habitatores dybon. f Ad excelsa. vbi erant eoꝝ ídola. g Jn planctus. quasi diceret nō ad sacrificandum pro victoria. sed ad flendum ꝓ deiectione sua. h Super nabo et super medbea. nota sunt ciuitatum ab aduersarijs eius captarum.

a ſ metropolis. b ſ puicia arabie

Quia nocte vastata ē ār: moāb b
a ſ non ausa rebellare.
a conticuit: quia nocte vastatus ē c
a ſ dialectica arte constructus. b ſ in ꝑtentū. c ſ ad plorandum vbi ꝓius ad immolandum.
b murus: moab conticuit. Ascēn d
a ſ regia. b ſ ciuitas nobilis. ſ aduerse sapientie. c ſ idolorum.
dit dōmus: et dybōn ad excēlsa e f
a ſ quod interpretatur scisio vel ꝑpheria. ſ ad plangendum mata. b ſ ciuitate nobili.
c in planctum: super nābo et supēr g b
a ſ de saltu. b ſ roca ꝓuincia.
mēdeba moāb vlulabit. † Jn cun i k†
a ſ antiqui in afflictione ꝛ luctu capita barbasq; radebāt. vnde Job: Loso capite corruit in terrā.
ctis cāpitibus eiꝰ caluiciū: et oīs
ſ in publico.
barba radetur. Jn triuijs eiꝰ ac l
a ſ penitentie.
cinct sūt saccō: sup tecta eius et i m
ſ o mnimodus.
d plateis eiꝰ oīs vlulatꝰ descendet
a ſ cogitationes. b ſ ascensio. ſ ciuitates ꝓuincie moab.
e in fletū. Clamauit ēsebō ꝛ eleāle:
a ſ factum vel mandatum. b ſ moabitarum.
vsq; iāsa audita est vox eōrum. n
ſ malum. ſ etiam non solum senes.
f Sup ꝺ expediti moab vlulabūt o
a ſ compassio: quia dei creatura quia est miseranda ee hostis.
g aia eiꝰ vlulabit sibi. Cōr meuz ad p
a ſ id est fortitudo vel termini eius deseruit crunt vsq; ad segoꝛ que est in fine.
moab clamabit: vēctes eius vsq; q

Moab vlulabit. ꝓ doloze emittens: scilicet sonum confusum. k Jn cunctis capitibus eius calui tium ⁊c. quia in signum tristicie deponebanē capilli et barba sicut dicit de Job: Conso capite corruit in terram: vel quia antiquitus capita et barbe capituoꝝ radebantur. vnde dicitur Deutero. xxi. De cruore oc cisoꝝ et de capite nudati inimicoꝝ capitis. l Jn triuijs eius accincti sunt sacco in signū tristicie vel captiuitatis. sicut dictum est de capillis. q̄ enim homines in signum tristicie indueruntse sacco: patet Hester. iiij. vbi dicitur: Que cuz audisset mardoche⁹ scidit vestimenta sua et indutus est sacco. ꝛ in pluribus alijs locis similiter sacco vestiebant̄ capitui bonis vestibus spoliati. m Super tecta eius ⁊c. In hoc tangitur magnitudo doloris ex magnitudine clamoris. n Vsq; iasa. que est ciuitas in extremitate regni moab. n Sup hoc erpe. moab vlula. Et dicunt hic expediti inuenes fortes carentes vroꝛibus ꝛ liberis: ꝛ ex clamoꝛe istoꝝ intelligit maioꝛ clamoꝛ aliorum. p Cor meū ad moab cla. Ybū est ꝓphete cōpatiēris eius miserie. cuius causa dicet caplo sequēti. q Vectes eiꝰ ⁊c. fortes illius populi q̄ deberēt ee clausura ꝛ defensio alijs fugerunt vsq; ad segoꝛ. Titulā ꝓpter luxurie petulantiā. Et dicit vitulā in femininoꝛ quia seru masculino vtebant̄ habitatores eiꝰ ꝓ feminino infecti vitio sodomitico.

Cōtenāte

B †Dic. 42. f Ezech. 7. e

C

Universidad de Deusto
Biblioteca

principem habere mereãtur: quem septuaginta dixerunt ariel quod interpretatur leo dei.

a Ad segor. Hiero. Segor est ex. v. vbibus so domoꝝ que ꝓpter Loth liberata est. Titulã: ꝓpter lꝰ ruriã cõternantẽ: non consternantes vt quidam legunt sed falso. Tradunt hebrei q̃ bis concussa tertio terremotu corruerit. Vel consternantes dicit robustam: sũt enĩ animalia robusta tertio ãno sicut homo. xxx. et põt itelligi q̃ robusta mãsisset si post liberatiõez non peccasset.

b Memrim. Memrim oppidum est super mare: et habet fontes multos et aquas sed salsas et amaras: et ideo steriles. Et notanduz: qꝛ non ideo aruit herba in moab q̃ aquę salse et amare essent in oĩ moab sicut aqua nemrim et ideo aruerunt herba.

D Ps. 55. c Et visitatio eozum. Visitatio i malo: Visitabo in virga iniquitates eozũ. Visitatio in bono: Visitauit nos oriẽs ex alto. d Ad torrentez salicum. Hactenus de captiuitate moabitarum ꝙ assyrios: modo de illa q̃ per chaldeos. e Ululatus eius. Quasi iõo vlulabit moab: qꝛ vbi luxus ꝓius et delectatio ꝓpter irrigua et fontiuz amena: ibi modo riui sanguinis.

f Aque dybon. Dybon silentium: dybon flens: et tamẽ vna est ciuitas.

A La. XVI

g Mitte. Idcirco ꝓphete vir itelligunt: qꝛ et psonas et numeros: et tpa subito cõmutant: et de q̃libet re transeũt ad aliã. Dũ enĩ modo loquereꝰ Esaias de captiuitate moab et miserijs ex insperato ꝙuertit oculũ mẽt̃ ad natiuitatẽ xp̃i: et cepit moab alloqui: q̃si non despes: age pniaz: qꝛ lz captiuãdꝰ: de tua tñ ꝓgenie nasceꝰ agnꝰ q̃ tollit pctã mũdi q̃ dominet in toto orbe. h Petra de. Ruth. s. q. in xta precepti dei moabite vsq̃ ad decimã generatiõez nõ ingrediũt eccl̃iam dei. Ruth moabit': booz nupsit ex q̃ obed genuit: ex q̃ iesse pr̃ dauid: de cuius semie xp̃o maria ꝓcessit: q̃ ꝓcepit et pepit xp̃m. Sic enĩ xp̃s ꝓ vtroq; ꝓlo venit: sic õ vtroq; nasci voluit. i Ad mõtem. Hierusalem: vel potius ad ecclesiaz que est in contemplatione tanq̃ speculationis filia. Jn hierusalem quoq; maxime predicauit: miracula fecit: passus est: mortuus est: resurrexit: et genus humanum redemit.

k Sic erunt. Sic in captiuitatez transibunt ꝓ arnon: q̃ est terminus moabitarũ et amoꝛreoꝝ.

Deu. 23.a Ruth. 4.c

Arnon.

a Consternantẽ. quia terremotu corruit in subuersione sodome. Hebrei dicunt: Titulã baroniſſam. et dicit Ra. Sa. q̃ est ciuitas fortis in terra moab ꝓpter qõ dicit baroniſſa ad quã moabite fugerũt ꝓpter eius fortitudinẽ. et hoc videt veriꝰ: qꝛ alia segoꝛ erat subuersa. b Per ascensũ enĩ luith. nomen ẽ montis ad quẽ fugit ps populi moab. c In via oronaim. nomen est loci q̃ quẽ incedebãt fugiẽtes et clamãtes. d Aq̃ enĩ nemrim. nomẽ est territoriꝰ abũdantis i fontibꝰ et ꝓ ꝓsequẽs bene habitabilis. e Deserte erũt. ab habitantibus inde fugiẽtibus. q̃si diceret: multo fortiꝰ alia loca remanebũt deserta. et subdit causa:

f Quia aruit herba: defecit germẽ. i. minenes fortes et robusti de moab perierũt. g Scõm magnitudinẽ opis. i. malicie coꝛ p culpã. h Et visitatio eoz. s. p pena ꝓvindicta diuia q̃ coꝛespõdet malicie. i Ad torrentẽ. Idic ꝓsequẽter denũciaꝰ vastatio moabitarũ p babylonios. cũ dr: Ad torrentẽ salicũ. i. ad terram babylonis q̃ abundat fluminibꝰ et salicibus ſm q̃ dicit ps. cxxxvj. Sup flumina babylonis et. Sequit: Jn salicibꝰ i medio eiꝰ et. k Ducent eos. scz babylonij. l Quĩ circũibit clamoꝛ et. q̃si dicet: in tota terra moab erit clamoꝛ: partim morientiũ et partim fugientiũ. ideo subdit: m Quia aq̃ dybon. nomen ẽ fluminis in terra moab. n Replete sũt sanguine. interfectoꝝ. o Ponã enĩ sup dybon additamẽta. s. sãguinis. qꝛ post effusionẽ sanguinis ꝙ assyrios addita ẽ effusio ꝙ babylonios. ideo subdit: p Leonẽ et. i. nabuchodonosoꝛ q̃ vocat leo. Hiere. iij. Ascendit leo de cubili suo. et b ꝓpter crudelitatez eiꝰ et audaciam. et qꝛ fortitan portabat leonẽ i armis suis depictũ: sicut rex romanoꝝ aquilã.

a Ornus moab. Per mo- ab q̃ ex parte iterp̃tat̃ guerꝛ itas iudeoꝝ signat̃. q̃b̃ dr Job. viij. Nos ex pre dia- bolo estis.

a Quia nocte vastata ẽ ar. ꝓ ar q̃ erat metropolis in terra moab signat hierm̃ metropolis iudee. Per b q̃ ꝙ dr b nocte vastata est ar. significat q̃ ꝓpe nocte errozis iudeoꝝ cõtra xp̃m destructa fuit hierl̃m ꝓ exercitũ romanoꝝ. et alie ciuitates inde per ciuitates moab hic nominatas signate. per clamores aũt et vlulatꝰ moabitaꝝ. signãt flet̃ et clamores iudeoꝝ in destructiõe ipoꝝ. ꝓ b ãt q̃s seq̃t infra.

m Aq̃ dybon replete sũt sãguine. signat multiplex effusio sãguinis ipoꝝ.

k In cũct' capitib' caluiciũ et. ꝓ hoc signat distractio captiuoꝝ. nã iudei ꝓ romanos partim fuerũt interfecti et ꝓtim in seruitutẽ venditi et per orbem dispersi.

La. XVI

q Mitte. Hic consequẽter redditur ratio cuiusdam dicti in capl̃o p̃cedẽti. Dixerat enĩ Esaias: Coꝛ meum ad moab clamabit. scilicet per compassionem: et ideo hic reddit huius compassionis causaz scilicet ꝓpter christum qui em ꝓpheta videbat nasciturum de populo moab per Ruth moabitidem quã acceperat Booz in vxorem ex q̃ genuit Obed: et Obed Jesse siue Jsai qui fuit pater Dauid. Ruth vlt'. de q̃ descendit christus. Jgitur circa hunc Esaias ꝓmo denunciat christi natiuitatem. et secundo eius regiã dignitatez. ibi: Et ꝓparabitur. Prima in duas: quia ꝙ pheta primo facit quod dictum est. secũdo quoddam coꝛrelarium infert. ibi: Et erit. Circa primum sciendũ q̃ antiqui patres multũ desiderabãt christi aduẽtuz. ideo propheta denunciat christum per modum deprecantis dicens: Emitte agnuz domine: domi. et. id est o tu domine pater emitte christuz qui dicitur agnus.

Job. 5. d

4. Re. 19 g

Jo. 1. Ecce agnus dei et.

r Dominatorem terre. ꝓpter quod dicitur Matth. vlt'. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra.

s De petra deserti. locus est in terra moab de qua fuit Ruth. Unde dicit Hiero. in epistola ad Paulinum de omnibus sacre scripture libris. Ruth moabitis Esaie exp̃ler vaticinium dicentis: Emitte agnum domine et.

t Ad montem filie sion. id est ad hierusalem in qua erat templum in mõte sion vbi beata virgo obtulit filium suum. Luce. ij.

v Et erit sicut. Idic ꝓpheta ex dictis infert coꝛrelarium: videlicet q̃ sicut ipe compatiebatur populo moabitarum ꝓpter christum: ita ecõuerso populus moab debebat compati populo iudeoꝝ ex quo descendit christus per Booz sicut et ex moab per Ruth vt dictũ est. Addit etiam ꝓpheta aliã rationem cõpatiendi: scilicet ꝓpter angustiam quaz moabite erãt passuri. Afflicti enim solent alijs afflictis cõpati. et hanc rationem ꝓmittit dicẽs: Et erit si cut auis fugiens et. scz timoze ne capiaꝝ. x Sic erunt filij moab. scz fugientes ne capiantur ab assyrijs et babylonis.

In trãsecꝰ

a Arnon. Que interpretatur illuminatio eoꝝ: qui derelict' erroribus trãsẽdunt ad scientiã veritatis. b Jni consilium. Nihil agas sine consilio: nec circũferaris omni vento doctrine: seqꝛe magni consilij angelum.

Coge consiliũ. De vag' scilicet et errantibus ecclesiam faciendo.

c Pone q̃si noctem. Tabernaculum scilicet in quo quiescere te putabas: qꝺ erat noctẽ et tenebraꝝ. pone in meridie: id ẽ in clarissimo lumine in quo absconderi debes de erroze fugientes: et ꝓpter vagos vitra nõ ꝓdere. d Pone i meridie dum erit pfecto in eozum. Pone o tu moab vmbram: id est defensionẽ quasi noctem: id est securã absc̃sionẽ iudeis. Rorandũ quia añ vastata hierusalem ab assyrijs et post a chaldeis q̃s moab: ideoꝛ ꝓcipitur et vt fugiẽt populum dei apud se recipiat et absc̃ondat.

e Profugi. Qui mẽ fugerunt: ꝺ ecclia egressi sunt: qui sensum suum sunt secuti: nõ doctrinam spũs̃cti.

Mystice. Mysti. Consideremus a principio huius oneris quõ moabite ꝓ gradꝰ et ordinẽ penitẽtie fiant israelite: et fugiant quasi auis: et volẽt quasi pulli de nido: vt trãscendãt ꝓ arnon: et habitent in mõte filie sion: et diabo li vl' antichristi potestate contrita: christus in his regnet et solum sũũ ponat q̃ saluati sunt misericordia atq; iustitia. Mõ enim pater indicat quẽq̃. s. o. i. d. f.

f Finitus ẽ. Subito transit ad interfectionẽ sennacherib: qui pulvis et miser: qꝛ gl̃ia eius tanq̃ pulvis quẽ ꝓcit vent'. a. f. zc. miserabiliter ab hac luce migrauit: occisus a filijs suis in templo dei sui. g Et ꝓparabitur zc. Judei exponunt hoc de Ezechia qui post mortem Senacherib in pace regnauit. Sz melius ad christum referuntur: et quedã ad ꝓximum aduentum: quedam ad secũdum referunt aduentuz. h Sedebit. Quiescens et iudicãs super coꝛda bonorum. i Audiuimus superbiaz moab. Moze scripture quia leta dixerat ne negligentes faceret cõminatione terret.

k Et indignatio. Cõtra deũ i celũ posuit os suum ꝓpheris detrahens. Illud euã-

Gelicum

a In transcensu arnon. fluuius est in finibus moabitarum. b Jni consiliuz. cum sapientibus moab. c Coge concilium. id est congrega in loco secreto ad videndum quomodo possis effugere manus vastatoris. et consequẽter dat modũ dicens: d Pone quasi noctez zc. id est fac latibula in quibus possis filios israel abscondere in meridie: ita q̃ ibi lateant ac si esset tempus noctis. et ideo subditur: e Absconde fugientes. eis compatiendo.

f Et vagos ne prodas. s. ꝓsecutoribus tradendo. et q̃ de filijs israel intelligat. subdit: g Habitabũt apud te. ꝓ fugi mei. i. fugiẽtes ꝺ populo meo timoze sennacherib: qꝛ lz non ceperit hierl̃m: tñ vastauit alias ciuitates in deꝛ: vt habeꝰ. iiij. Reg. xvij. et ꝺ illis multi fugerũt ad terrã moab. Et vlteriꝰ denũciat ꝓpha casũ sennacherib de ꝓpinq̃ futurũ: vt moabite nõ retrahãt a receptiõe ꝓfugi israel timore sennacherib. dicẽs: h Finit' ẽ enĩ pulvis. i. in ꝓpinquo ẽ exercit' sennacherib terminãdus q̃ ꝺ ꝺ pulvis: eo q̃ corpa bellatoꝝ fuerũt redacta i cinerem: vt dictũ est supra. i Cõsumat' ẽ miser. i. sennacherib ẽ i ꝓximo occidẽdus a filijs suis in terra sua. k Defecit q̃ conculcabat terrã. s. sennacherib q̃ subijciebat sibi habitatores terre.

Et ꝓparabit. Hic describit ipi' xp̃i regia ptãs. cuz ꝺ: Et ꝓparabit in misericoꝛdia solij: qꝛ post resurrectionẽ xp̃s ascẽdit i celũ et sedet ad dexterã p̃ris. vt hꝰ Marc. vlt'. cuius regnũ ẽ i dulcedine misericordie vsq̃ ad iudiciũ extremũ: i q̃ erit xp̃s iusticie. ió seq̃t: m Judicãs zc. s. extremũ. n Velocit red. zc. qꝛ i brevi tpe dabit sñia ꝓ iustis: Venite bñdicti zc. et ꝺ iniustos: Jte maledicti zc. Matth. xxv. vñ versus: Mortis vel vite breue verbũ ite venite. Dicek reprobis ite: venite probis. Totũ ãt istud ꝺ caplo p̃cti exponit Ra. Sa. ꝺ moab ad lrãm ꝓximũ ꝺ caplo p̃cedenti. Ad cuius intellectũ sciẽdũ q̃ mesa rex moab soluebat ꝓ tributo regi israel cẽtũ milia agnoꝝ: vt habeꝰ. iiij. Reg. iij. tñ postea mortuo achaz negauit: qꝛ ex tũc ꝓpls moab erexit se i superbiam: ꝺ qua ꝺ in parte sequenti: Audiuim' superbiã moab: superbus est valde. ideo Esaias volens eius superbiam repellere: improperat ei tributũ istud dicẽs: Emitte agnum dñe dominatoꝝ terre. nosa enim hebrea sunt inde clinabilia. ideo de facili dici potest dominatoꝝ ꝓ domina torẽ: sicut hec nosa cognoꝛ et gelu indifferenter accipiũt in casu accusatiuo et nosatiuo apud latinos. et est sensus ſm Ra. Sa. Emitte agnum quasi diceret, ꝓpheta: quid super bis populo moab cõtra regnũ iuda cõtemnendo: qꝛ ille q̃ fuit dñator et dñs in terra vestra. s. rex vester aliquando misit pro tributo regi israel. Agnum. i. agnos accipiendo singulare ꝓ plurali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarũ. De petra deserti. i. de tali loco terre moab vnde mitrebantur agni predicti. Ad montez filie sion: id est ad samariã que edificata fuit i monte ꝺ pto a Somer. iij. Reg'. xvj. et erat metropolis i regno israel † Dic. 43.a et dicit mons filie sion: quia oĩes ciuitates totius iudee fuerunt sub hierusalem in qua est mons sion vsq̃ ad dictionem regni tempoze roboam. Et erit, ꝓpter superbiam moab. Sicut auis fugiens et. quia vastato hec fuit eis inflicta ꝓ superbia sua cum alijs malis. Consequenter ostendit propheta modũ euadendi hanc penam scz ꝓ cõpassionem ad filios israel dicens: Jni consiliuz et. exponatur vt supra. ibi: Finitus est enim pulvis: consumatus est miser: defecit qui conculcabat terram. vbi Ra. Sa. dicit q̃ hec est littera hebraica: Defecit suctio. consumata ẽ mãmilla. defecerunt mobilia de terra. quam litteram sic exponit: Defecit suctio: id ẽ animalia que ante abundabãt in terra moab. non sugget amplius lac matrũ suarum. cõsumata est mãmilla. i. defecit lac de mãmillis animaliũ. vnde moabite lacte et butyro solebant abundare. Defecerũt mobilia de terra. i. animalia que gradiuntur super terram: quia hostes ꝺ eis rapuerunt ea per predam. hanc enim penam cõminatur eis Esaias. et tunc conuertit se ad nunciandũ fortificationẽ regni iude tempore Ezechie dicens: Et ꝓparabitur in misericordia solium: quia ex ꝺ ei misericordia exercit' sennacherib ab angelo percussus fuit: et ipe fugiens ad terrã suaz ibi interijt. et tũc Ezechias in pace et gloria regnauit: vt habetur. ij. Paral. xxij. Et sedebit super illud in veritate. vnde dixit: Fiat pax et veritas in diebus meis. iij. Reg'. xx. In tabernaculo dauid: id est in ciuitate quam edificauit dauid iudicans et querens iudicium zc. quia ipse fuit iustus. et in alijs iusticiam seruauit.

o Audiuimus. quia ſm expositoꝛes hebraicos et latinos moabite non fecerunt ſm monitionem Esaie de cõeruando fugitiuos de populo israel. ideo non euaserunt penam cõminatam. et ad hoc designandũ reuertit hic propheta ad describendum eozum penam et culpam. et primo predicit exterminiũ. secũdo excludit eozum remedium. ibi: Et erit. Circa primũ dicit: Audiuimus superbiam moab. ꝓ famaz volantem. p Superbia eius. in factis. q Et arrogantia eius. in verbis. r Et indignatio eius. in exterioribus signis. s Plus q̃ fortitudo eius. Est enim modus superbi plus estimare de se q̃ sit in veritate.

Jdcirco

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ geticũ apponẽs. Omnes qui venerunt ad te ante me: fures fuerũt et latrones. Moysen ⁊ Dauid homicidas vocat: Josue sanguinariũ. a ¶ Ululabit. Alter ad alterũ: oēs scz hereticoꝝ ⁊ philosophoꝝ diuersitates contra se in tormẽt' mugiẽt. b Super muros. Non edificatos quadro lapide sicut templũ dei in quo sic lapides politi: vt nec malleus auditus sit nec securis.

c Suburbana esebon. Oēs cogitationes eorum (qđ significat esebon) non ptinent ad ciuitatez dei: de qua: Fluminis impetꝰ letificat ciui. dei. Sz suburbana sunt vt ad vrbem domini credebantur.

d Sabama. Attollẽs altitudinẽ. L Qui in altum se erigit et superbe turrem vsq; ad celum extruere cupit ꝓcipue comburit. ¶ Sabama. non solum extollens altitudinẽ: sz etiam cõuersio aliqua: qz videtur i regione moabitica ad domini seruitutem aliqua ex parte velle conuerti: domini ergo gentium vinee sabama exciderunt flagella. e ¶ Errauerunt. Lustrantes vniuersam terram moab. f ¶ In deserto. vt tandem quos interficerent non haberent. g ¶ Propagines. Metaphoram vinee prosequitur.

h ¶ Transierunt mare. Ut mirabilia domini viderent in ꝓfundo tẽtationũ liberati ex eis. i ¶ Vineã. Vinea moab ex vicinia loci talis ẽ qualis sodoma. vnde: De vinea sodomoꝝ vinea. e. tẽ. k ¶ Sabama. Qui se extollit cõtra sententiã dei. l ¶ De carmelo. Carmelus mons ẽ inf̃ phenicem ⁊ palestinam iminẽs prolomaidi: in quo helias orauit. Et ponitur sepe ꝓ qualibet fertilitate: vñ ⁊ hic auferet leticia ⁊. e. de carmelo: id est fertilitas in qua letabant moabite. m ¶ Exultabit. Quia spiritualis circũcisionis noticiam se habere iactant heretici.

n ¶ Vocem. Ne draconis venena inde exprimantur: ⁊ bibentes iterficiantur. o ¶ Venter. Prophete qui tãꝗ cithara musica arte cõpositus: ⁊ de dei timore ꝓcipiens multos liberos generat: vt oĩs chorda sonum suũ reddat. p ¶ Et vi. mea. Sicut cithara sonũ cõposituz non emittit si vl' vna chorda rupta fuerit: sic sp̃aliter venter prophete: si vna chorda virtutũ defuerit dulce melos non resonabit: nec ad lateri cium murũ cũctis clamabit visceribus. Philosophorum quoq; sentẽtia est herere sibi inuicem vtutes.

Jacob. 2. b Et Jacobus: cui vna defuerit: deesse omnes. q ¶ Sancta sua. Ad sancta. s. ecclesie q̃ conabit sua facere non ꝓualebit: nõ enim statim ꝓfecte virtutem capimus. r ¶ Nõ valebit. In eis scilicet nõ inueniet auxilium in quibus sperabat ⁊ sic apparuit q̃ in cassum colebat.

s ¶ Hoc verbuz ⁊c. In ꝓmio. Ubi ꝺz onus moab. ¶ Extũc exquo. s. lo qui cepit: vt omne qđ dixit vnũ verbum: id est vna sententia sit. ¶ Hoc verbum. Prozemium reddit epilogum. Quod enim ibi ceperat: hic est completum.

¶ In tribus

a ¶ Jdcirco. id est ꝓpter istam supbiã.
b ¶ Ululabit moab ad moab ⁊c. querẽtes abinuicem auxilium. ⁊ non inueniẽt.
c ¶ Dis qui letantur super muros ⁊c. tales enim muri fiebant antiquitus: scz de lateribus coctis et in fortitudine talium murozum gloziabantur moabite.
d ¶ Loquimini. o vos ꝓphete.
e ¶ Plagas suas. id est miserias eis superueturas. f ¶ Quoniaz suburbana esebon. nomen est ciuitatis famose i terra illa. g ¶ Deserta sunt. a suis habitatoribus inde fugiẽtibus. h ¶ Et vineam sabama. ciuitas erat in moab abundans in vineis. i ¶ Domini gentium exciderũt. i. assyrij ꝓmo ⁊ postea babylonij. ⁊ dicunt vtriq; dñi gentiũ: qz temporibus suis multas gentes subiecerũt suis dominijs. k ¶ Flagella eius. i. palmites que vulgariter vocauẽ flagella. ⁊ sic ẽ in hebreo. tñ accipiunt hic palmites metaphorice: ꝓ populo illius ciuitatis que abundabat in vineis: vt dictum est. l ¶ Usq; ad iazer puenerunt. fugiendo aduersarios. m ¶ Errauerunt in deserto. boues eni ꝓ timore fugiẽtes de facili errant ꝓpter mentis perturbationem.
n ¶ Propagines eius. id est viri fortes: o ¶ Relicte sunt. s. a deo tanq; inutiles.
p ¶ Trãsierũt mare. i. euphratem ducti i captiuitatẽ ad terram alienã. ⁊ vocatur hic fluuius euphrates mare: ꝓter eius magnitudinẽ: sm mozẽ hebraicũ sm̃ois. quo ꝙgregatio aquarũ mare vocat: sm illud Sen̄. s. Cõgregatiõesq; aquarũ appellauit maria. q ¶ Sup boc plozabo. hoc dicit ꝓpheta cõpatiens populo moab rõne supradicta. r ¶ In fletu. i. veraciter ⁊ nõ ficte cõpatiẽs. ¶ Jazer. ẽ nomẽ ciuitatis i moab. t ¶ Et vineã sabama. i. super sabama ciuitatem vineis abundãtẽ: qz ille ciuitates fuerũt destructe. ⁊ eodẽ modo exponiẽ qđ subditur: v ¶ Inebriabo te ⁊c. esebon ⁊ eleale sunt nota ciuitatũ i moab. ⁊ causã sue cõpassionis subdit: x ¶ Cm̃ sup vindemiam ⁊c. vnde debebas viuere. y ¶ Vox calcãtiũ irruit. s. hostiũ sibi rapientium.
z ¶ Et auferet leticia ⁊c. Hoc est i moab fertilis i vino ⁊ blado. a ¶ Et i vineis nõ exultabit ⁊c. Cm̃ enim vindemia est abundãs ⁊ messis ⁊ colligit pacifice. homines exultãt ⁊ cãtant. ⁊ ideo qñ ab aduersarijs ptim occidunẽ ⁊ ptim fugãt et messis ⁊ vindemia ab aduersarijs capit. tũc habẽt materia tristicie ⁊ ploratus.
b ¶ Super boc venter meꝰ. i. mens mea. eo modo loquẽdi quo ꝺz de aliquo pax litterato: parũ habet in vẽtre. c ¶ Ad moab qsi cithara sonabit. emittẽdo vocem lugubrẽ gemitus: sicut in fletu moznoũ aliqñ cantabat carmẽ lugubre in citbara. d ¶ Et viscera mea. mouebũtur ꝓ cõpassionẽ. e ¶ Ad murum cocti lateris. i. ad moabitas q̃ habitabãt in ciuitatibꝰ clausis talibus muris: vt supra dictũ ẽ. f ¶ Et erit. Hic ꝓn̄ apbera excludit remediũ dicẽs: Et erit cũ apparuerit qđ laborauit moab. s. i vanum ad defendendũ. g ¶ Sup excelsis ⁊c. id est ad idola in montibꝰ posita: que reputauit sancta. ideo dicit hic: Sancta sua. nõ simplicit ⁊ absolute. sz cũ determinatione eiꝰ qđ est sua. h ¶ Et obsecret. ꝓ sua liberatiõe. ¶ Et non valebit. q̃ idola nullam habent virtutem adiuuandi.
k ¶ Hoc verbum quod ⁊c. id est de punitione moab absq; retractatione.

Extunc

¶ a In tribus annis. Quasi sicut pauci racemi remanent post vindemiatores: ita ex multitudine moab pauci effugient hostes. ¶ In tribus annis. Prophetia contra philisteos ⁊ moabitas mortuo achaç cepit dirigi: ⁊ põt stelligi: qz extunc tertio ãno moabite fuerit vastati ac si dicret: sicut mercẽnarius expectat finẽ ãni vt recipiat mercedez operis: sic moab post tres annos debilit ab assyrijs. Potest ⁊ de babylone intelligi: quia post captã hierusalem tertio anno a chaldeis vastãda fuit: vel ꝙ in tribus ãnis nulla requies sit danda eis.

Sicut miseri cordia dei i pdere est ⁊ mensura: sic in indeis cruciat? ⁊ supplicium: vt cũ tres anni trãsierint quibus reliquet? paruus ⁊ modicus ingloziis eẽ desistat. Mo ab igitur qui externus erat: nec ꝺ populo dei: sed relicto errore cõuersus tribus annis tm̃ paruus ⁊ modicus ⁊ ingloziis relinquiẽ. de quibus: Cogitaui dies antiquos: ⁊ annos eternos in mente habui. b ¶ Mercennarij. Falsa doctrina omnia lucri causa facit. Mercennariꝰ ei vidit lupũ. v. et f. Jdeo dictum est: Aduenã ⁊ mercenariũ sacerdotũ de sanctis nõ comedere: sed seruos sanctorũ esse participes: qz non ꝓ dilectione dñi sed ꝓ mercede cũcta faciunt vt lanis vestiãtur et lac mulgeant. Similiter qui facit elemosynã vt laudeẽ ab hoibus: recepit mercedẽ suã: quia mercennarius est. Qui castũ se simulat: habẽs aliud in corde supplicia peccatoris recipit. Jdeo in cõparatione duoũ malorũ leuius peccatũ est aperte peccare q̃ sanctitatẽ simulare. Ca. XVII

c ¶ Dus damas. Ecce damasc⁹. Damascus metropolis syrie quã cõdidit Elieçer seruꝰ abraam cuiꝰ rex rasin semp̃ pbebat auxiliũ decẽ tribubus cõtra iudã. Jdeo ꝑsũmanctus minat et captiuitatẽ per Esaiã: ꝓ eã aũt totã intelligim⁹ ꝓuinciam. ¶ Damascus: fundẽs sanguinẽ vel bibẽs: vel sanguinis osculũ: quia ibi occidit cain abel: vel sanguis ciuij. Vel enim ꝙ multũ sanguinẽ fundebant penitentiã agere debuerant: que significat ꝙ ciliciũ. Sz qz nõ egerunt penitentiã: captiuati sunt.

d ¶ Aroer. Mirica q̃ est arbor infructuosa nascẽs in desertis ⁊ salsosis locis. Quasi oĩs syri infructuosi erunt

¶ ⁊ desolati

a ¶ Extunc. i. ab eterno. qz extunc oĩa futura dispositus. Ra. Sa. exponit. Extunc. i. ex tẽpore quo moabite cõdurerũt balaam ad maledicẽdũ populo israel Nu. xxij. dispositus deus hãc penã sup moabitas futurã: nõ tñ intelligit per hoc ꝙ aliqua nouitas sit in deo: sed qz illud factũ fuit dispositiuũ seu meritorium respectu pene que hic describit. b ¶ Et nũc locutꝰ est dominꝰ. s. per me ꝓphetam suũ dicens.

c ¶ In tribus annis ⁊c. Aliqui numerant istos tres annos a morte achaz: sed hoc nõ videt verũ: qm̃ vastatio moabitarũ fuit post destructionẽ regni israel: vt ptz ex supradictis. Samaria vero metropolis in regno israel fuit capta et populus captiuatus. vj. anno eçechie. iiij. Reg. xviij. ⁊ p cõsequẽs. vj. anno post mortẽ achaz: ⁊ ideo alij numerãt a captiuitate regni israel: alij a captiuitate regni iude. Ra. Sa. autem exponit aliter dicẽs: qꝰ salmanasar tribus annis pugnauit cõtra samariã: et tandẽ eã cepit. iiij. Reg. xviij. ⁊ in suo exercitu erãt moabite stipendarij. ⁊ sic exponit qđ dicit hic: In tribus annis. i. ꝓ tribꝰ annis quibꝰ moabite cũ salmanasar impugnauerũt filios israel. d ¶ Quasi anni mercẽnarij. i. anni qui fuerũt moabitis quasi mercennarij eo ꝙ ꝓstipẽdijs erãt ibi. e ¶ Auferet gloria moab. ꝓ vastationẽ terre sue. q. d. illud factũ eoꝝ in tribus annis dictis fuit causa punitionis sue a deo: ⁊ sic ꝓ hoc dicit hic: in tribus annis: nõ ꝓtigit tẽpus sue punitionis sed assignat eis causa partialis. qz cõductio balaã ꝓdicta: ⁊ ista impugnatio populi israel' cõcurrerũt ad hoc: et etiã moabitarũ superbia vt dictũ est. f ¶ Et relinquet ⁊c. qđ pauci de moabitis effugerũt man? vastatoꝝ. vel qz aliqui pauci vel pauperes a vastatoribus fuerũt dimissi ꝓ cultura terre: sicut nabuçardan destructa hierusalẽ ꝓ ut ꝓlin reputationis in babylonẽ: ⁊ ꝺ pauperibus terre reliquit vinitores ⁊ agricolas vt habeẽt Hiere. vltimo.

¶ a In tribus annis. Quasi sicut pauci racemi remanent post vindemiatores: ita ex multitudine moab pauci effugient hostes. ¶ In tribus annis. Prophetia contra philisteos ⁊ moabitas mortuo achaç cepit dirigi: ⁊ põt stelligi: qz extunc tertio ãno moabite fuerit vastati ac si dicret: sicut mercẽnarius expectat finẽ ãni vt recipiat mercedez operis: sic moab post tres annos debilit ab assyrijs. Potest ⁊ de babylone intelligi: quia post captã hierusalem tertio anno a chaldeis vastãda fuit: vel ꝙ in tribus ãnis nulla requies sit danda eis.

Sicut miseri cordia dei i pdere est ⁊ mensura: sic in indeis cruciat? ⁊ supplicium: vt cũ tres anni trãsierint quibus reliquet? paruus ⁊ modicus ingloziis eẽ desistat. Mo ab igitur qui externus erat: nec ꝺ populo dei: sed relicto errore cõuersus tribus annis tm̃ paruus ⁊ modicus ⁊ ingloziis relinquiẽ. de quibus: Cogitaui dies antiquos: ⁊ annos eternos in mente habui. b ¶ Mercennarij. Falsa doctrina omnia lucri causa facit. Mercennariꝰ ei vidit lupũ. v. et f. Jdeo dictum est: Aduenã ⁊ mercenariũ sacerdotũ de sanctis nõ comedere: sed seruos sanctorũ esse participes: qz non ꝓ dilectione dñi sed ꝓ mercede cũcta faciunt vt lanis vestiãtur et lac mulgeant. Similiter qui facit elemosynã vt laudeẽ ab hoibus: recepit mercedẽ suã: quia mercennarius est. Qui castũ se simulat: habẽs aliud in corde supplicia peccatoris recipit. Jdeo in cõparatione duoũ malorũ leuius peccatũ est aperte peccare q̃ sanctitatẽ simulare. Ca. XVII

c ¶ Dus damas. Ecce damasc⁹. Damascus metropolis syrie quã cõdidit Elieçer seruꝰ abraam cuiꝰ rex rasin semp̃ pbebat auxiliũ decẽ tribubus cõtra iudã. Jdeo ꝑsũmanctus minat et captiuitatẽ per Esaiã: ꝓ eã aũt totã intelligim⁹ ꝓuinciam. ¶ Damascus: fundẽs sanguinẽ vel bibẽs: vel sanguinis osculũ: quia ibi occidit cain abel: vel sanguis ciuij. Vel enim ꝙ multũ sanguinẽ fundebant penitentiã agere debuerant: que significat ꝙ ciliciũ. Sz qz nõ egerunt penitentiã: captiuati sunt.

d ¶ Aroer. Mirica q̃ est arbor infructuosa nascẽs in desertis ⁊ salsosis locis. Quasi oĩs syri infructuosi erunt

¶ ⁊ desolati

a ¶ Extunc. i. ab eterno. qz extunc oĩa futura dispositus. Ra. Sa. exponit. Extunc. i. ex tẽpore quo moabite cõdurerũt balaam ad maledicẽdũ populo israel Nu. xxij. dispositus deus hãc penã sup moabitas futurã: nõ tñ intelligit per hoc ꝙ aliqua nouitas sit in deo: sed qz illud factũ fuit dispositiuũ seu meritorium respectu pene que hic describit. b ¶ Et nũc locutꝰ est dominꝰ. s. per me ꝓphetam suũ dicens.

c ¶ In tribus annis ⁊c. Aliqui numerant istos tres annos a morte achaz: sed hoc nõ videt verũ: qm̃ vastatio moabitarũ fuit post destructionẽ regni israel: vt ptz ex supradictis. Samaria vero metropolis in regno israel fuit capta et populus captiuatus. vj. anno eçechie. iiij. Reg. xviij. ⁊ p cõsequẽs. vj. anno post mortẽ achaz: ⁊ ideo alij numerãt a captiuitate regni israel: alij a captiuitate regni iude. Ra. Sa. autem exponit aliter dicẽs: qꝰ salmanasar tribus annis pugnauit cõtra samariã: et tandẽ eã cepit. iiij. Reg. xviij. ⁊ in suo exercitu erãt moabite stipendarij. ⁊ sic exponit qđ dicit hic: In tribus annis. i. ꝓ tribꝰ annis quibꝰ moabite cũ salmanasar impugnauerũt filios israel. d ¶ Quasi anni mercẽnarij. i. anni qui fuerũt moabitis quasi mercennarij eo ꝙ ꝓstipẽdijs erãt ibi. e ¶ Auferet gloria moab. ꝓ vastationẽ terre sue. q. d. illud factũ eoꝝ in tribus annis dictis fuit causa punitionis sue a deo: ⁊ sic ꝓ hoc dicit hic: in tribus annis: nõ ꝓtigit tẽpus sue punitionis sed assignat eis causa partialis. qz cõductio balaã ꝓdicta: ⁊ ista impugnatio populi israel' cõcurrerũt ad hoc: et etiã moabitarũ superbia vt dictũ est. f ¶ Et relinquet ⁊c. qđ pauci de moabitis effugerũt man? vastatoꝝ. vel qz aliqui pauci vel pauperes a vastatoribus fuerũt dimissi ꝓ cultura terre: sicut nabuçardan destructa hierusalẽ ꝓ ut ꝓlin reputationis in babylonẽ: ⁊ ꝺ pauperibus terre reliquit vinitores ⁊ agricolas vt habeẽt Hiere. vltimo.

Josephus de bel. iu.

ſ quia contra deum superbit a ſ ad scinuicẽ.

Jdcirco vlulabit moab: ad mo- a
ſ moab. a ſ q̃ cõfidũt ⁊ gloriãt in munitiõe mu- b
ab vnuſtus vlulabit. His q̃ lẽtãt c
rozũ. a ſ o plani ecclie vel de moab saluatã.

super muros cocti lateris lõqui- d
a ſ morte captiuitatẽ. ſ hereticoꝝ taciũt factas e
mini plãgas suas: quoniam sub f
a ſ vici ⁊ ville. b ſ ciuitas nobil: siẽ ⁊ sabama.
c ſ dei auxilio: vel combusta igne diuino.

urbãna esebõn dẽserta sunt. Et g
a ſ pauce. b ſ multitudinem ppli. c ſ principes assyrioꝝ vel chaldeoꝝ. ſ apti vel aptici viri.
ſ vel sic distingue: ⁊ vinea sabama dñi gẽrium.

vinẽam sabãma: dõmini gentiũ h
a ſ habitatores. s. sabama eeciderunt. ſ ne ex
aliꝰ hereſibꝰ alie nascerenẽ in infinitũ: exciderũt
flagella eius ⁊c. ſ eriam.

exciderũt. Flagella eius vsq; ad i
a ſ ciuitas. ſ qđ ẽ fortitudo eoꝝ. i. ad fortissima
queq; hereticoꝝ dogmata in qbus confidunt.
b ſ domini gentium.

iaçer peruenerunt: errauerunt in k
a ſ vt rãdẽ quos interficerẽ nõ haberẽt. b ſ pelsime radices. ſ excisis. i. flagellis. ſ a deo.
c ſ fugitiuos intelligite.

deserto. Prõpagines eius rẽlicte l
a ſ sed. ſ domini gentium. ſ ducti in babyloniam. b ſ tentationibus seculi: Beni in ꝓfundum maris ⁊c. e. d. m.

sunt: trãsierũt mãre. Super hoc m
a ſ malo. a ſ vt mecum ploret. ſ fortitudinẽ. s.
hereticoꝝ: que se extollit contra scientiam dei.
ſ esaias. b ſ destẽs. i. fazer.

plõrabo in fletu iaçer: et vinẽam n
b ſ abũdanter sup captiuitatẽ suã flebo. o
sabama. Jnẽbriabo te lachryma p
a ſ cogitationes eorum: quibus ad excelsa consẽ
derunt. ſ ascensio.

mea ẽsebon et eleale: quoniam q
super vindemiam tuam et super r
a ſ que nascitur in vallibus raphaim. b ſ dñoꝝ
gentium. ſ assyriorum: chaldeorum: duripiẽtium bona moabitarum.

mẽssem tuam vox calcãntium ir- s
a ſ hereticoꝝ: vt audiant beati q̃ lugent.

ruit. Et auferetur leticiã ⁊ exulta t
a ſ de scientia falsi nominis.

tio de carmelo: et in vineis non u
ſ moab. a ſ eterno silẽtio tacebũt. ſ qm̃.

exultabit neq; iubilãbit †Vinuz x
ſ moab.

in torculari non calcabit q̃ calca- y
a ſ celeuma: qđ cõsueuerãt vindemiãtes cãrare.

re cõsueuerat: vocem calcantiũ z
a ſ infortunio. ſ destructo moab ⁊ falsa letitia.
in luctum mutata. ſ sensus. ſ cõuersus.

abstuli. Super hõc venter meus a
a ſ penitentrem b ſ plangendo. ſ lucrũ.

ad mõab quasi citbara sonãbit: b
a ſ cordis interiora. vnde: Benedic alã meã dõmino: ⁊ oĩa que in. b ſ fragilẽ. c ſ cauitatis
que de lateribus.

et viscẽra mea ad mũrum cõcti la c
ſ vanum esse. ſ ipsi. d
teris. Et erit cũ apparuerit quod e
a ſ frustra. b ſ in montibꝰ ⁊ tectis. ſ dogmatibus que purabat excelsa. ſ tunc. f
làborauit moab super excẽlsis su g
ſ idola que sancta putabat.

is: ingredietur ad sancta sua vt h
a ſ ꝓ liberatione.

obsecretẽ: nõ valebit. Hoc ver- i
bum quod locutus est dominus k

a ſ ex quo creatus est: aie ei dñs Moabite: ⁊ amonite nõ intrabũt in ecclesiã meã: vel ex quo pscuit ea. b ſ contra.

ad mõab extũnc: et nunc locu- a
a ſ hoc de babylone. b ſ nõ pluribꝰ b
tus est dicẽs: Jn tribus annis c
a ſ ꝓfectus est moab: vt qui habuit multos comites erroris: relinquatur cum paucis.

quasi anni mercẽnarij aũferetur d
gloria moab super omni populo e
multo: ⁊ relinquẽt in eo sicut ra- f
a ſ humiliatre.

cemus paruus et modicus neq; g
q̃ multus. Ca. XVII

a ſ ethnicoꝝ qui ante fidẽ xp̃i amici erãt sãguinis ⁊ crudeliter: ⁊ oga digna plãctu et sacco agebant.

O Mus damasci. Ecce da s†
a ſ gentes. s. cõsurge: nõ erũt in pri/
stina cõuersatione: de vocatiõe gẽtiũ hic agit.
b ſ potens nobilis.

mascus desinet esse ciuitas: ⁊ erit
a ſ grex fidelis de multis collectus. b ſ vitiorũ.
c ſ iudeoꝝ exercatorum

sicut aceruus lapidũm in rui- b
a ſ ista cuersa. b ſ ab hominibus. c ſ Religio syrie in qua plures ciuitates. ſ mirica.

na. Derelicte ciuitates aroer

erat Paul? : ideo dicebat. 1. Cor. ix. Castigo corpus meũ et in seruitutem redigo: ne forte cũ aliis ꝓdicauerim ipse reprobꝰ efficiar. s† ¶ De petra deserti. i. de solitudine cõtẽplationis. t† ¶ Ad mõtẽ filie sion. i. ad regimen ecclesie. ad hoc enim tales sunt ꝺ ficiendi q̃ hauserũt in exercitio studij sacre scripture qđ possint in populũ sibi credituꝝ effundere ꝓ doctrinã. Et qz sm̃ Hre. i bonis rectoribꝰ debet esse iuste cõsulens misericordia ⁊ pie seuẽs disciplina. ideo subdit: l† ¶ Et ꝓparabit i misericordia solium ⁊c. Et qm̃ aliqui sunt nimis tardi iusticiã exequendo. ideo sequit: n ¶ Et velociter reddens qđ iustũ est. o ¶ Audiuim⁹ supbiam moab. hic ponit expositio mystica quãtũ ad moabitas ꝓ quos signãt iudei vt dictũ est capto ꝓcedẽti. Sic ergo dicit: ¶ Audiuim⁹ supbiaz moab ⁊c. i. iudeoꝝ primo christũ eis missum despiciẽdo ⁊ crucifigendo: ⁊ secũdo romanis rebellando: vt dicit Josephus libro de iudaico bello. a ¶ Ululabit moab ad moab. ꝓ quod designat cõtentio phariseoꝝ et saduceoꝝ de resurrectione mortuoꝝ: vt habet Act. xxiij. b ¶ Qui letantur sup muros ⁊c. ex confidentia nãç fortalicioꝝ rebellauerunt romanis. f ¶ Suburbana esebon deserta sunt ⁊c. ꝓ ista loca signanẽ iudee ciuitates deserte ꝓ romanos. b ¶ Sup hoc venter meus ad moab quasi citbara sonabit. gemendo ꝓ cõpassionẽ: sicut in citbara cantatur lugubre carmen. licet eñ destructioni iudeoꝝ parũ aut nihil esset cõpatiendum. tñ cõpatiẽdũ erat sanctitati locoꝝ in quibus christus fuerat conceptꝰ, natus, oblatus ⁊ sepultus: ꝓpter qđ christus ꝓuidens hãc destructionem fleuit per cõpassionẽ: Luce. xix. Ui dẽs iesus ciuitatẽ sanctam fleuit super illã ⁊c.

¶ In ca. xvj. vbi dicit ꝺ postilla. Extunc. i. ab eterno qz extũc oĩa futura dispositus.

Additio. Expositio Ra. Sa. videt irrõnabilis: tũ qz deus vsq; ad tertiaz ⁊ quartã generationẽ punit peccata patrũ in filios: vt ptz Exo. xx. ⁊ ideo iã trãsiuerãt multo plures generationes a tpe cõductionis balaã: vt manifestum est: tũ quia alia peccata hic expressa sufficiunt ad ꝓmerendam talẽ punitionẽ scz pugnatio filioꝝ israel fugientiũ: ⁊ etiã superbia ipsius moab que maximum peccatum est. vnde quod dicit: Extunc melius exponitur sm̃ postil. s. ab eterno. s. sm̃ diuinam ꝓscientiam.

Ca. XVII

O Mus damasci. Hic ponit punitio syroꝝ ppliz israel ad pctm̃ idolatrie: qz phacee rex israel fuit cõfederatꝰ regi syrie: vt dictũ ẽ. s. ca. vij. ⁊ sicut cõcauit ei in amicitia: ita ⁊ i adolatria. Sic achaz rex iuda fecit sibi fieri altare holocaustoꝝ i hierm̃ ad similitudinẽ altaris qđ erat i damasco: vt hr̃. iiij. Reg. xvj. Diuidit aũt pñs capt̃m i tres ptes: qz primo describit punitio syroꝝ filios israel ad pctm̃ trahẽtiũ. scdo filioꝝ israel i ipsis cõfidentiũ. ibi: Et erit. ⁊ tertio assyrioꝝ vtroq; vastantiũ. ibi: Ue multitudini. Circa primũ ꝺz: Onus damasci. i. punitio syrie a deo ꝓuisa. qz damasc⁹ erat metropolis i syria. Ecce damascus desinet esse ciuitas. s. notabilis vt exponunt aliq: eo ꝙ theglathphalassar q̃ iterfecit rasin regẽ syrie nõ legit eã destruxisse: ſ illud qđ subdit: videt repugnare: ⁊ erit sicut aceruꝰ lapidũ i ruina. ⁊ ideo dicẽdũ ꝙ damasc⁹ fuit destructa ꝓ theglathphalassar vel aliũ sibi succedẽtẽ ⁊ postea reedificata: sicut ꝺ hierm̃ legit ꝙ fuit bis destructa: ⁊ bis reedificata.

b ¶ Derelicte ciuitates aroer

f nomen

Universidad de Navarra Biblioteca

r desolati. Aliꝫ dicũt ex hac arbore malefic̃is artib⁹ odita cõcitari.
a ¶ Reliquie tc. Ironice. Pro ignominia. quasi sicut filij isrl i captiuitate ducti fũt: qz spẽ suã nõ i deo sed i hoĩe posuerũt. Sic r syri qui ꝓmittebãt auxiliuz eis vt separarẽt eos a cultu dei quod r fecerũt. ambo ergo captiuati ignominio/se. b ¶ Et regnũ. Ut petrũ non regnet in ea: q̃ prius sanguinẽ diligebat. c ¶ Et erit. Cũ syria vastata fuerit ab assyrijs: r damascus desierit esse ciuitas. ¶ Tres similitudines snia pene vnã. Sicut ei rarissime spice man⁹ fugiũt metẽtiũ r pauci racemi (q̃a remanendo dicti) man⁹ vindemiatoꝝ: r pauce olive remanẽt post excussionem olee: sic pauci remanebunt in damasco r in tota syria ꝓmiũ venẽtib⁹ assyrijs r post chaldeis. Sub captiuitate enĩ assyria pauci q̃ terrã excolerẽt remãserũt. Aliꝫ in cynerẽ translati q̃ est regio vltra egyptũ.
d Emarcescet. Nõ habebũt ꝓphetas nec signa: nec virtutes: nec regnũ: nõ sacerdotiũ: sed oĩ corpus gentis marcescet. e ¶ In messe. De gẽtib⁹ dr: Messis quidẽ m.o.a. Illi vero pauperes messis reliquias q̃ p apostolos saluate sunt: r rarissimas spicas legũt. Nec in montibus: sed in valle raphaim. i. in vilitate lr̃e. raphaim enĩ gigãtes sonat. f ¶ Sicut excussio. Percusso populo iudeoꝝ: oliua q̃ sub moyse ꝛcenta milia armatoꝝ habuit: et sub dauid numerãte ioab innumerũ populũ: vix paucos fructꝰ salutoꝝ obtulit. g ¶ Duarũ. Pauli r Barnabe. Et iterũ petri: iacobi: r iohannis: q̃ in monte trãsfigurãtũ dñm cõspexerũt: r archisynagogi filiã suscitari viderũt.
h ¶ Siue quat. Ibi sunt. ix. reliqui i ꝗbus iude ꝓditoris Matthias locũ obtinuit. Vi pro diuersitate gratiarũ nobis ignota: i quattuoꝝ aut in quinq; sepati sunt: vt euãgelioꝝ numerũ r legis in se volumina demõstrarẽt: tanq̃ ꝓdicatoꝛes vtriusq; testamẽti. i ¶ In die illa. A. domin⁹ esuries vir paucas oleas reperit in populo iudeoꝝ: r subintrauit plenitudo gẽtiũ. ¶ Reliquie de cẽ tribuũ. q̃ postq̃ maxima ps i assyrios ẽ captiuata: ꝓ idola q̃ colebãt vnũ i dan: alterũ i bethel: ecce hie regis litteris cõmonite ad dominũ cõuerse sũt r ad tẽplũ dei in hierlm venerũt: sicut legit i Paralypo. r idola abiecerunt. k ¶ In die. Irruẽtib⁹ assyrijs r vastãtib⁹ nõ solũ damascũ: ꝟ r frã. r. tribuũ.
l ¶ Aratra. Amoꝛeoꝝ: hoc ℈. r. trib⁹ q̃ſ sic olim venientib⁹ filijs isrl: relictis aratris fugerunt amoꝛei: sic modo decẽ trib⁹ venientib⁹ assyrijs. m ¶ Plãtationẽ fi. Plantatio fidelis ẽ q̃n q̃s plantat r colit r fructũ colligit. Plãtatio infidelis r germẽ alienũ: q̃n alien⁹ colligit. n ¶ Dis plãtatio quã nõ planta uit pater meus: eradicabit.
n ¶ Hermẽ alienũ. Nõ recipiẽs patrẽ: qz nõ recipis filiũ: q̃ enĩ credit in patrẽ: credit in filiũ. Hermẽ alie

¶ nũ: blas/

Mar. 9. d

Nu. 2. d. et 26. f

2. Re. 26. b

Act. 13. a

Mat. 17. a

Mar. 5. a

Act. 1. d

Mat. 15. b

f infructuose a ¶ .f. ecclesiasticis. ¶ in pascua. b ¶ mente pacata.

gregibꝰ eorũ: r requiescẽt ibi: a b
a ¶ tanta solitudo erit vt nec latro timẽdus sit.
b ¶ quia dominus inter eos: ꝓsente pastore nõ timebunt lupos.

et nõn erit qui exterreãt. Et cessa a
a ¶ damasci. ¶ dei. ¶ scribis r pharisẽis: qui cõtrarij populo dei.

sabit adiutoꝛium ab ephraim: a
a ¶ cessabit. b ¶ eoꝝ q̃ de gentib⁹ crediderunt.

a b r regnum a damasco r rẽliquie c d
a ¶ .f. sicut prius fuere filij israel regno iudeis ablato et gentibus tradito.

syrie sicut gloria filioꝝ israel
a ¶ per ꝓphetas. f. ꝓmisit.

erunt dicit dominus exercituuz.
a ¶ rũc. b ¶ syria r damascus i ꝟbus gloriabat.

c Et erit in die illa: attenuabitur f
a ¶ glorioſi enim in roꝛo oꝛde erant. ¶ fortitudo fiducie. b ¶ alij pingues eius carnes marcescent sed falso. ¶ iudeoꝝ. ¶ .i.

gloriã iacob: et pinguedo carnis s
¶ hoc. f.

d eius emarcescet: r erit sicut con/ b
e gregans in messe quod restiterit: r brachium eius spicas leget. Et
f erit sicut quẽrens spicas in val/ i
le raphaim: et relinquetur in eo k
a ¶ qui saluari fuerint. ¶ et erit.

sicut rãcemꝰ: r sicut excussio olee: l
g duarum aut trium oliuarum in
h summitate rami: siue quattuoꝛ
aut quinq;. In cacuminibus eꝰ
a ¶ .f. saluatẽ iudeoꝝ. ¶ q̃ mẽtiri nescit.

fructus eius dicit dominus de/
a ¶ delera damasco et syria. ¶ humiliabit.

i us israel. In die illa inclinabitur m
a ¶ gentilis conuersus. ¶ deum.

hõmo ad factoꝛem suum: r oculi
a ¶ remplum.

eius ad sanctum israel respicient
a ¶ idolorum.

et non inclinabitur ad altaria: q̃
fecerunt manus eiꝰ: r que opera
a ¶ qui relicturus fuerit.

ti sunt digiti eius. Non respici/
a ¶ in quibus sacrificare consueuerant.

k ent lucos et delubra. In die illa n
a ¶ robuste. ¶ israel.

erũt ciuitates foꝛtitudinis eius:
a ¶ ab hominibus. b ¶ timore romanoꝝ:

l derelicte sicut aratra: et segetes o p
a ¶ ab amoꝛreis. b ¶ imperu.

que derelicte sunt a facie filioꝝ
a ¶ et merito. b ¶ Vñ: isrl me nõ cognouit tc.
¶ quasi hec est causa tibi oim maloꝝ c ¶ plebs.

israel. Et eris deserta: quia obli/
a ¶ de ecclesie ab egypto. ¶ que tibi lex r ꝓphete ꝓnũciabãt. b ¶ ꝓ ferocissimas gentes.

ta es dei saluatoꝛis tui: r foꝛtis
adiutoꝛis tui non es recoꝛdata.
a ¶ qz oblita es. Ironia: quasi an ꝓterea tc.
b ¶ pdicans vnũ deũ.

m Propterea plãtabis plãtatione q
a ¶ nõ porius. b ¶ qb hostis colligar.
c ¶ in synagogis sathane

n fidelẽ: r gẽrmẽ alienũ semiabis: r s
a ¶ ideo. ¶ quia quasi oblita es. d. f. r.
b ¶ ꝓ vite oꝓtima nasceꝫ labrusca.

In die plantatiõis tue labrũsca: t

nomẽ est regionis i regno syrie i qua sũt plures ciuitates. Aroer aũt ꝓt est nomẽ vni⁹ ciuitatis: ẽ i iudea. a Gregib⁹ erũt. f. gregib⁹ aduersarioꝝ.
b Et requiescẽt ibi: r nõ erit q̃ exterreat. f. de syris. qz ꝓphs syrie fuit trãslatus cyrenẽ: vt hr Amos. i. r qz syri erãt cõsederati regno isrl: vt dictũ est: s. vij. ca. iõ subdit: c Et cessabit adiutoꝛium ab ephraim. i. a regno isrl: noiato ab ephraĩ eo q̃ hieroboã ꝓim⁹ rex fuit de illa tribu. d Et regnũ a dama. eo q̃ nomen regiũ fuit ablatũ ꝓ theglathphalassar.
e Et reliquie syrie tc. i. isti r illi capti uabunt paucis euadẽtib⁹ fugiẽdo. r sic factũ est. quia sicut theglathphalassar. captiuauit ꝓphm syrie: sic salmanasar regnũ isrl: vt hr. iiij. Reg. f Et erit. Hic ꝓfr describit punitio regni isrl eo q̃ cõfidebat de aduiutoꝛio syroꝝm plusq̃ de deo. r ad eoꝝ idolatriã trahebat. Et diuidit i tres ptes: qz primo ꝓpheta denũciat punitionis effectũ. scdo eiꝰ fructum ibi: In die illa inclinabit. tertio redit ad denũciandũ destructionẽ regni isrl. ibi: In die illa ciuitates. Circa ꝓmũ dr: Et erit i die illa tc. i. regni isrl. r ꝟ p destructionẽ syroꝝ ꝟ quoꝝ cõfidẽtia gliabat.
g Et pinguedo carnis eiꝰ emarcescet. i. diuitie eiꝰ deficiẽt: Vñ de aliquo diuite hoĩe dr cõiter q̃ ẽ pinguis: r hoc fuit q̃n salmanasar cepit samariã ꝓpter captiuauit: r sic diuitias regni sibi rapuit.
h Et erit sicut cõgre. tc. i. pauci de populo isrl euadẽt: sic spice remanẽtes post terga metentiũ pauce sũt. i Jn valle raphaim. locus ẽ i iudea vbi philisteꝰ venerũt ad pugnãdũ cõtra dr. ij. Reg. v. k Et relin. in eo tc. q̃ remanet post vindemiatoꝛes. l Et sicut ex. olee tc. Est aũt olea fructꝰ oliue. q̃ ista ꝛtelligit q̃ pauci nũero euaderẽt man⁹ salmanasar sic̃ post vindemiatoꝛes remanẽt pauci racemi r pauce olee post excussionẽ oliuarũ. m Jn die illa. Hic ostẽdit hui⁹ punitionis fructꝰ: qz illi q̃ euaserũt fugiendo: postea venerũt in regnũ iuda sub ezechia rege: r seruierũt dño idolis dimissis. r ꝟ est gõ dr: Jn die illa tc. f. ad dñm. r ptz ex ꝓdictis. n Jn die illa. Hic redit ꝓpheta ad denũciandũ destructionẽ regni isrl. dicẽs: Jn die illa erunt tc. f. samaria r alie ciuitates munite.
o Derelicte. ab habitatoꝛib⁹ suis i captiuitatẽ ductis. p Sicut aratra r sc. tc. qz sicut filij isrl nõ potuerũt defendere ea q̃ erãt i cãpis: ita nec seipsos i ciuitatib⁹ muratis. r huiꝰ destructiõis causa subdit: Et eris deserta quia oblita es dei saluatoꝛis tui tc. q Propterea plãta. plãtationẽ fide. Fm expositoꝛes nr̃os ꝓpbe irrisoꝛie ꝟ dicit: eo q̃ subdit:
n Et germẽ alienũ. f. a fide r moꝛib⁹.
s Seminabis. r ad ꝟ pcoꝛdat q̃ subdit: t Jn die plã. tue labrusca. i. vitis siluestris r iutilis: r p ista designat ꝓpl isrl malicia. Ba. Sa. alit exponit dicẽs: q̃ ꝓpheta hic loquet de ꝓterito p modũ futuri cũ dr: Propterea plãtabis plãtationẽ fidelẽ. qz ꝓpl⁹ isrl fuit plãtat⁹ i sanctis patriarchis: ꝟ postea declinauit ad idolatriã: iõ subdit: Et germẽ alienũ seminabis. Jn die plãtationis tue. i. receptionis leg⁹ diuine i mõte synai: qz dñs plãtauit isrl tã q̃ vitẽ ꝑ legis dationẽ. ita q̃ plantatio hic accipit aliter q̃ primo. Labrusca. qz tũc fecit sibi vitulum conflatilem.

Et mane

ñi: blasphemie cõtra ꝓm. a Mane semen tuũ. Cũ sez vsum fuerit germen: r aliquã ymbrã habere pietatis: dũ hoĩes ab idolatria retrahũtur: cũ ad fructũ colligendũ veneris: dolebis: cernẽs ꝓplm gentiũ tibi plaRo. 9. a tũ. Unde: Tristicia est mihi magna: r continuꝰ dolor cordi meo. Dolebant enĩ oẽs sancti cũ ramis olestri radicẽ saluari. b De multitudini. Sennacherib r exercitui eiꝰ quẽ cõgregauerat cõtra populũ dei minat sermo ꝓphetic⁹. Cũ tanta enĩ multitudine venit: vt sonit⁹ eiꝰ cõparet sonitui maris. ¶ De multitudini tc. Dixit gẽtiũ vocationẽ indeoꝝ ablectionẽ r in paucis electionẽ. Sed q̃ de gẽtibus multi vocati pauci electi: nec oĩm est fides: incredulis gentibus ve ꝓdicit: q̃ ꝓsecuti sunt ꝓplm dei: q̃ cõparanẽ fremẽti mari: cũctra oppimere et occupare cupienti. c ¶ Rapiet. 4 Re. 19. f Raptus est ab hierlm: quãdo cũ paucis fugit in nimiuẽ. De Ibidem. mũdo raptus est: quãdo a filijs suis cito occisus est.
d Hec est pars eoꝝ. q̃. Propheta ex ꝑsona isrl: quasi: sic solet dc⁹ beare inimicos nostros. ¶ La. XVIII

v Et terre. c. a. Quia de ceteris ꝓsecutoꝛib⁹ ecclesie dixerat: addit de hereticis q̃ cymbalũ dicunt: charitatẽ dñi nõ habẽtes. Ut 1. Cor. 13. a Si charitatẽ non habeã fact⁹ sum velut es. f. et sicut cymbalũ tinniens. Nec tũ cymbalũ raucũ cõcrepãs: sed ꝓpter leuitatẽ sermonis discurrentis cymbalũ alarũ que ẽ. r. f. oẽs enĩ sua impietate vincunt. Dicit epicurus nõ esse ꝓuidentiã r voluptatẽ summũ bonũ: sed illi peiores q̃ prouidentiã recipiunt r auctoꝛẽ accusant: quasi errãdo inutilia fecerit.
¶ De terre. c. a. Cõuertit iterũ ad egyptũ. r vocat eã cymbalũ alarũ. Milus eĩ qui geon fluuius immẽsius p ethiopiaz venẽs r p egyptũ fluens: hic anteq̃ diuideret magno sonitu p mõtana descẽdẽs: similis erat sonitui multarũ autum r grandiũ. Jdeoꝝ multitudo illi⁹ populi alarũ cõparat sonitui: velox quippe r cõcitus auiũ volat⁹ sono cymbali cõparat. Vel simpliciter milus citissim⁹ sonitũ alarũ i modũ cymbali habet. Vel cymbalũ alaꝝ q: sicut auis cito trãsuolat: sic cito milus fruges generat. Vel p cymbalũ alarũ: auxiliũ r ꝓtectionem quã duab⁹ tribub⁹ illi ꝓmittebãt: accipiam⁹ Fm illud: Sub vmbra alarũ tuaꝝ ꝓtege me. Jdeo minatur egyptijs: qz sicut syri decẽ tribub⁹: ita egyptij ꝓmittẽdo auxiliũ iudeis: timoꝛe dñi abstulerunt eis. Ps. 16.
f Jn vasis pa. i. in nauibus de papyro factis tante sunt magnitudinis Fm historiã Alexandri: vt naues fiant ex eis. Vel ex chartis de papyro factis quas p legatos mittebant. Vel indiculoꝝ capsulis de papyro factis. ¶ Jn vasis papyri. Qui bereticoꝝ portant volumina: recte vasa papyri. i. chartacia sup aquas poꝛtare dicunt: q̃ cito delent: libri enĩ vicino humoꝛe obscurant r delent. ita doctrina eoꝝ que in ꝓncipio fortis videt ꝓtransit r labit.

¶ Jte angeli

a Et mane se. tu. flo. i. ante tẽpus debitũ: r sic fructu carebit: ꝟ mõ populus isrl glorians de cõfidẽtia syroꝝ incõuenienter exhoꝛtat: r iõ pena secuta fuit vt p̃dictũ est. iõ subdit: b ¶ Ablata est messis. f. isrl ab assyrijs. c ¶ Jn die hereditatis. Hebrei dicũt: Jn die infirmitatis: qz virt⁹ ꝓpli isrl tũc fuit infirmata r annihilata. iõ subdit: Et dolebit grauiter. Fm aũt trãslationẽ nr̃am sic exponit: Jn die hereditatis. i. tpe quo debebat colligi messis r recõdi i horreis: r sicut hereditas possideri. d Et dolebit gra. f. isrl ex malis sibi illatis. cã aũt diuersitatis hui⁹ lr̃e est: qz dictio hebraica q̃ ponit hic. f. vabela cũ uocca est ad infirmitatẽ r hereditatẽ. e ¶ De multitu/ Hic describit punitio assyrioꝝ regna isrl r syrie vestantiũ. cũ dr: De multitudini populoꝝ multoꝝ: q̃ venerũt cũ sennacherib cõtra hierusalẽ: r ponit hic ve ꝓ onere. qz idẽ important in ꝓposito. f Ut multitudo maris sonãtis tc. in ꝓcessu enĩ exercit⁹ fit magn⁹ tumultus ex collusione armoꝝ r motu currũ r sonitu/ buccinarũ: r maxime qñ exercit⁹ est valde magnus qualis erat exercit⁹ sennacherib.
g Et increpabit eũ. ꝓ angelũ tuũ ꝓcurrendo ei⁹ exercitũ. iij. Reg. xvij. h ¶ Et fugiet ꝓcul. qz sennacherib visa plaga cũ paucis fugit ad terrã suã valde velociter. ideo subdit: Et rapiet sicut pulueꝛ tc. i Jn tpi vespere et ecce turbatio. qz ꝓcussio dicta facta fuit de nocte q̃ incipit a vespe. k Jn matutino r non subsistet. qz sennacherib in mane vidẽs plagã sui exercitus fugit. vt dictũ est: Et cõcludit ꝓpheta. l Hec est pars tc. i. pena dicta est illud qđ insisteret de⁹ inimicis nostris.

Moꝛaliter. ¶ La. XVII

Onus damasci.
Jn hoc capitulo litteraliter intellecte describitur punitio syrie p damascũ eiꝰ metropolim ĩtellecte. ꝓpter ꝟ q̃ isrl ad peccatũ idolatrie p traxit: r punitio isrl q̃ in hoc sibi ꝓsenſit: r punitio assyrioꝝ q̃ captiuauerũt: vtroſq; tũ iniq̃ volũtate. ¶ Moꝛaliter p damascũ q̃ sanguinẽ bibens interp̃tat signat quilibet q̃ laboꝛe et sanguine simplicũ mũdi r potat: sicut ẽ malus dñs p tyrãnidẽ: r quilibet deceptoꝛ p fraudẽ: r vsurarij p cupiditatẽ. p isrl assentiẽs damasco signant ministrates p̃dictis in ope malo. p assur qui captiuauit vtroſq; signat ꝓncipes superioꝝ malus: q̃ spoliat ambos sua cupiditate et potestate. ¶ La. XVIII

m v Et terre cymbalo. Ba. Sa. exponit hoc caplm de destructiõe exercit⁹ gog r magog p regẽ messiã quẽ iudei expectant futurũ: ꝟ hec expositio inniti falso fundamẽto. cũ aduẽt⁹ xp̃i trãslerit i ꝑteritũ. r iõ exposi/ toꝛes nr̃i dicũt q̃ Esaias incipit hic describere punitionẽ egyptioꝝ q̃ tpe sedechie fecerũt populũ de regno iuda cõtra se in suũ auxiliũ: r sic rebellauit ℈ regẽ babylonioꝝ: ꝓpter qđ captiuat⁹ fuit ppls r destructa ciuitas r tẽplus. Sic igit ꝓfr capl̃m i duas ptes diuidit: qz ꝓmo describit egyptioꝝ ꝑuaricatio. scdo pene cõminatio. ibi: Oẽs habitatoꝛes. Circa ꝓmũ dr: De terre. f. egypti. n ¶ Cymbalo alarum. Dicit aũt egypt⁹ alaꝝ cymbalũ. qz rex egypti denũciando regno inde magna ꝓmissa faciebat ipm i vanũ cõsidere sub alarũ suarũ vmbra. o ¶ Que ẽ trãs flumẽ ethiopie. istud flumẽ est nilus diuidẽs egyptũ ab ethiopia r p ipam trãsiuit Alexander magnus de ethiopia in egyptũ. p ¶ Qui mittit in mare legatos. i. nuncios p mare ad regẽ inde ipm assecurãdo. q ¶ Jn vasis pa. i. in nauib⁹ de papyro fact⁹. Est eĩ papyrus spẽs iunci: ita magni q̃ inde poterãt fieri nauicule: vt dicũt aliq̃: vel vt dicũt aliq̃. Jn vasis papyri. i. literis i papyro scriptis q̃s portabãt dicti nũcij. videt tũ mihi q̃ papyrus nõ accipit hic ꝓ iunco realiter: ꝟ tũ similitudinarie. scz. p ligno cõplanato: sicut iũcus habet sup ficiẽ planã r absq; nodis. vñ r Heñ. vj. vbi dr: Fac tibi arcã de ligmis leuigatis. i. dolat⁹ r cõplanat⁹: vt dicũ fuit ibidẽ. Jn heb. hr̃: de lignis gofer. Et ista eadẽ dictio ponit ꝟ vbi ei nos habemus: Jn vasis papyri: i hebreo hr̃. Jn vasis gofer: r Fm hebreos significat iũcũ. nõ tũ realiẽ ꝟ silitudinarie accipit ꝟ et ibi mõ dicto. Arca ei noe q̃ fuit tãte quãtitatis nõ potuit fieri de iuncis.

f 2 Jte angeli

Universidad de Navarra Biblioteca

Allego.

a Jte angeli. Allegorice. Ironice discipuli hereticorū hec dicunt q̄ oparij subdoli transfigurati in apostolos xp̄i. Jte ad gentē emulam: q̄ deo. s. laceratas mozsib⁹ hereticoꝝ populū horrendus: nihil horribili⁹ blasphemia q̄ ponit in celū os suū.

B Post quē nō ē alter. Omne enī peccatū cōparatū blasphemie lui⁹ est. Hentē expectā tē et cōculcantē. Oēs enī hereticī sibi ꝑmittūt ingentia: sed a demonib⁹ cōculcāt cui⁹ terrā diripuerūt flumina: non de celo sed de terra. Que eī terra est ad quā turbidus sermo hereticoꝝ nō pueniat. Itaq; oēs q̄ morant in ozbe terraruꝫ ad signū hereticozum quod quasi in montibus eleuatū ē oculos erigunt: ꝛ clangozem tube. i. doctrinā eozuꝫ audiunt.

b Ad montem. Exponit Esaias ad quaz terrā nūcios mittant. Uel egyptij quasi q̄rētib⁹ nūcijs quo mittā tur exponūt ad montē nois domini ironice.

c Rubes rozis. Hra ta messozibus fatigatis quibus refrigeriū ꝓestat et stipulam arē tē facit humectā do scabilem sic sermo meꝰ otra egyptum gratus omnibus erit in me credentibus et assyrijs a me eis ꝺata victoria.

d Immatura perfectio ger. tē. Unde:

Job. 15. a Ego sum vitis vera et pater meus agricola: oēm palmitē in me nō ferentē fructum tollet eum: et oēm q̄ fert fructum purgabit eum.

e Et omnes bestie. ꝛ. Hypbolicos. Neq; eī oēs bestie terre sup eū hyemabūt. Sed significat ꝛ occisionē īmētā ꝛ bestiarū mltitudinē maximā supuēturā: q̄ b⁹ estate ꝛ hyeme cadauera sufficiāt i escā.

f Jn tpe. Reuertit ꝓpheta ad ppm isrl. ꝛ ꝑmittit eis bona dicēs: Jn tpe tē. quasi vastata egypto: nō sperabit vltra iudas in vmbza ei⁹: ꝙ fidei ꝛ bonoꝝ operū dño offeret mun⁹. Q̄ ꝺ ipletū ē lxx. anno post captiuitatē sub zorobabel et aljs ducibus.

a ꝙ qui mittit dicēs: b ꝙ o nūcij mei. c ꝙ isrl.
b ꝙ a deo: ꝛ partim a terra sua.

a Jte angeli velociter ad gētē cōvulsā ꝛ dilaceratā: ad ppm terribi- a b
a ꝙ assyrijs. b ꝙ quōdā vū deū habebat precozē
sam ꝛ diffidentē: ad ꝓcinctū c
a ꝙ ei⁹ portēte cōparādus. b ꝙ auxiliū nostrū
lē post quē nō ē ali⁹: ad gētē expectā- d e
vel dei. a ꝙ aduersus gentibus.
tātē et conculcātam: cuius diripuerunt f g
a ꝙ reges ꝛ principes. ꝙ etiam.
b puerūt flumina terram eius. Ad a b i
a ꝙ vbi inuocati est nomen domini.
montem nominis domini exerci- k
ꝙ. s. a ꝙ in ꝑsona dei.
tuū montem sion. Omnes hābi- k
ꝙ quasi attendite omnes gentes.
tatores orbis qui moramini in l
a ꝙ victorie assyriozū.
terra: cū eleuatuꝫ fuerit signum l
a ꝙ vel nationib⁹. ꝙ egyptiozū. b ꝙ que cogitauerim sup egyptios. c ꝙ incipientib⁹ pugnare assyrijs. ꝙ quia. m n o
in montibus videbitis: et clā- n o
gorē tube audietis: quia hec di- p
cit dominus ad me. Ego quiescā
a ꝙ que in ecclesia sunt. b ꝙ celo. c ꝙ vel ecclesia. ꝙ finem rei.
ꝛ cōsiderabo in locō meo: sicut q r
a ꝙ ira vniuersa plustrat. Unde: Nec est qui se abscondat a calore eius.
c meridiāna lux clara est: ꝛ sicut nu- s
a ꝙ sic dīs habitatores ecclesie refrigerat quo ꝑ
sente cūcta florescunt. ꝙ consummationē.
bēs rozis in die messis. Ante mes- t
a ꝙ maturitatē. b ꝙ egyptius. c ꝙ ante tē
pus cōsumationis. ꝙ ante rp̄s: ideo inutilis.
sem eni tōtus efflozuit: ꝛ imma- u v
a ꝙ Unde quotquot ꝑfecti sumus hoc sentiam⁹.
b ꝙ quasi inutiles. ꝙ ne rorā massaz modicū fermentum corrumpat. ꝙ ideo.
tura ꝑfectiō germinauit: et prē- y
a ꝙ habitatozes. b ꝙ assyriozū.
cidētur rāmusculi eius falcibus:
a ꝙ ab assyrijs. b ꝙ a corpe ecclie. ꝙ a chaldeis.
ꝛ que derelicta fuerint āb sciden- z
a ꝙ de terra sua. b ꝙ deuozandi interfecti.
tur. Et exercitientur ꝛ relinquent 3
a ꝙ q̄ iuxta vīa comedūt semēem. b ꝙ ab⁹ radik
simul āuibus montium et bestijs
aia nō cōfrēs. a ꝙ in ꝑsperis.
terre: et estate perpetua erunt su a b
a ꝙ populum occisum
per eum volucres: ꝛ omnes be- c
a ꝙ in aduersitate.
stie terre super eum hyemabunt. d
f Jn tempore illo deferē munus e f
a ꝙ israel.
domino exercituum: a populo di- f g
a ꝙ ab ecclesia p hereticos. ꝙ ad tp̄s et a terra sua et a deo. ꝙ ab hostib⁹. ꝙ morsibus hereticozum. b ꝙ blasphemia. ꝙ hostibus.
uulso ꝛ dilaceratō: a populo ter- g
a ꝙ ram terribilis.
ribili post quem nōn fuit alius:
a ꝙ dei auxiliū. ꝙ promissa falsa. b ꝙ a demonibus. ꝙ ab hominibus. ꝙ ramen.
a gente expectrante ꝛ conculcāta: h
a ꝙ in gres varias. ꝙ reges ꝛ ꝓncipes diuersaꝝ gentium.
cuius diripuerunt flumina ter-
ram ei⁹: ad locū nominis domini
ꝙ. s. ꝙ ecclesiam.
exercituum montem sion.

a Jte angeli veloces. i. nūcij. b Ad gentē conuulsam tē. i. ad gentem regni iude: vt patebit ex fine hui⁹ ꝓtis. hec enī gens fuit multipliciter cōvulsa ꝛ dilacerata: ꝛ prequēter. s. a regib⁹ isrl egypti syrie assyriozū ꝛ babyloniozū: vt ꝓz. iiij. Reg. c Ad populū terribilē. nō a ptāte ꝙ a miseria sibi supueniēte: q̄ populus cadēs in infortunijs et miserijs ex sui cō sideratione incutit terrozē alijs ne sibi⁹ eis cōingat.

d Post quē nō est ali⁹. s. miserabilior. e Hentē expectantē. s. auxiliū ab egyptijs cōtra regē babylonis: sed q̄ illa expectatio fuit frustra. ī. cō subdit:

f Et cōculcatā. ab exercitu babylonis. g Cuius diripuerūt flumina. i. impet⁹ aduersariozum.

h Terrā ei⁹. ꝛ q̄ sit illa terra subdit: i Ad montē nois dñi tē. q̄ in hierlm erat tēplū nomini dei dedicatū. k Oēs habitatores. Hic cōsequēter ponitur egyptiozū punitio. Circa quā sciendū q̄ punitio egyptiozū posita i hoc ca. ꝛ duob⁹ sequentib⁹ cōiter exponit̄ a doctozib⁹ nostris de punitione egypti q̄ facta est ꝙ assyrios: ꝙ saluo meliozi iudicio videt mihi q̄ meli⁹ exponat̄ de triplici punitiōe egypti: quarū ꝓma ꝙm ordinē bistozie facta fuit ꝙ assyrios. scōo ꝙ babylonios. tertia ꝙ romanos. ꝛ primo hic ponit scōa. scōo tertia ca. sequēti. ꝛ tertio ꝓma ca. xx. Scriptura enī sacra nō semp ꝓcedit ꝙm ordinē bistozie: ꝛ marime in ꝓbetis: sed frequēter ꝙ facta posteri⁹ scribunt. vt ꝓz quasi i oībus libris sacre scripture. Rōnabiliter etiā primo ponit ꝓpheta punitionē per babylonios factā: cōtinuādo se ad partē ꝓcedentē i qua posuerat ꝓuaricationē egyptiozū ꝓbēdo cōfidētiā falsam iudeis rebellandi cōtra babylonios. ꝛ lō imediate subiūxit punitionē egyptiozū ꝙ ipos. Et diuidit in duas ꝑtes. q̄ primo ponit egyptiozū punitio. scōo iudeozū cōsolatio. ibi: Jn tpe illo. Circa ꝓmū dicit ꝓpheta: Oēs habitatores ozbis. i. egypti. ꝛ est locutio ꝟbolica ad denotandū magnitudinē illius regni: ꝛ multitudinē populi. sicut ꝺz: Parisius est totus mūdus. l Cū eleuatū fuerit signū. i. vexillū regis babylonis. m Jn mōtib⁹. i. in fortalicijs in alto situatis. n Videbitis. ad desolationē vestrā. o Et clangōrē tube audietis. ad cōcitandū bella cōtra totā terrā egypti residuā. p Ego quiescā. a tota ꝓtectione egyptiozū. q Et cōsiderabo i loco meo. i. i meipso. r Sicut meridiana lux clara est. q̄ oīa nuda ꝛ apta sunt oculis domini.

s Et sicut nubes tē. q̄ refrigerat messores a labore ꝛ caloze. ita refrigerabo babylonios a laboze belli vt de facili possint vos deuincere ꝛ detruncare.

t Ante enī messem. i. ante ꝑfectionē. v Tot⁹ efflozuit. s. popul⁹ egypti. x Et imatura ꝑfectio germinauit. i. ante tēp⁹ debitū ꝛ sic cito cozrupet. ideo subdit: y Et ꝑcident ramusculi ei⁹ falcib⁹ tē. i. populus egypti etiā vsq; ad minimos interficiet.

z Et relinquent tē. s. cadauera egyptiozum ab eis deuozāda. a Et estate ꝓpetua. i. vna estate integra. b Erūt sup euz volucres. q̄ inde satis habebūt ad comedendū ꝙ illo tpe. c Et omnes bestie terre. i. satis ad comedendū ꝙ totā hyemē habebūr. ꝙ estatē ei hic ꝓsitā ꝛ hyemē intelligit tēpus vnius anni. vt dicit Ra. Sa. d Jn tpe illo. Hic ꝓr describit cōsolatio iudeozū facta ꝙ Cyrū regē ꝑsarū q̄ dedit licentiā iudeis redeūdi i iudeā: ꝛ vasa tēpli remisit cum eis. vt habet. j. Esdre. j. ꝛ hoc q̄ dicit: Jn tpe illo: quia ꝓstq̄ nabuchodonosoz debellauerat egyptū: tpe balthasar nepotis sui regnū babylonie fuit ad medos ꝛ ꝑsas trāslatū. e Deferē mun⁹. i. vasa a cyro remissa. vt dictū ē: ꝛ etiā q̄ iudei remanentes i babylone miserūt ad locū diuini cult⁹ ꝙ iudeos illuc redeūtes munera plurima. vt habet. j. Esdre. j. f Ap̄plo. s. regni iude. g Diuulso ꝛ dilacerato. modo supza exposito.

Ca. XVIII

Moraliter. m Ue terre cymbalo alarū tē. Jn hoc capitulo ꝛ duob⁹ sequētib⁹ describit ad lrām ꝓuaricatio egyptiozū ꝛ punitio eozū i ꝙ q̄ fuerūt trib⁹ vicib⁹ debellati semel ꝙ regē babylonis: ꝛ hec describit in hoc capitulo: cui⁹ causa fuit: q̄ ꝙ litteras ꝛ nuncios iudeis auxiliū ꝓmiserūt sed nō impenderunt: ꝛ sic iudei sub eozum

Josephus li. xi.

declarationē attēdendū q̄ in his q̄ dicta sunt exprimit⁹ rō huius legatiōis. Dicit eī Jte ā̄geli veloces ad gentē cōvulsā: nō aūt dicit q̄d illi angeli seu nūcij debebāt nūciari illi genti cui mittebāt: vel q̄d ab eis debebāt scire: ꝙ b aliqualiter īuenīt i hoc q̄d dixit supra. Ad gētē spectātē. q. d. sciants ab eis si illud q̄d spectāt a deo habeāt in re: vt ꝛ nosipsi ꝓticipemus eoꝝ redēptionē. Ad q̄d rādet i ꝑsona dei: Oēs habitatores orbis q̄ moramini i terra cū eleuatū fuerit signū i mōtib⁹ videbitis ꝛ clāgorē tube audietis. Cui⁹ sensus ē q̄ redēptio veri messie. s. xp̄i quā oēs fideles expectabāt ostēdenda erat publice oīb⁹ habitatorib⁹ orbis i duob⁹ ꝓncipaīt. ꝓmo enī in leuatione signi crucis. Un: Si exaltat⁹ fuero a terra oīa trahā ad meip̄m. Joh. xij. scōo in ꝓdicatione vniuersali apl̄oꝝ ꝛ discipulozꝝ xp̄i ꝙ orbē diuulgata ō quo dicit: Et clāgorē tube audietis. q. d. nūcijs missis ꝓdictis: nō oportet vos mittere ad inquirendū de tpe spectationis redēptionis vr̄e q̄ b publicabit oībus cōmoratib⁹ i terra ꝓdictis duob⁹ modis. ꝓt etiā referri b q̄ ō: Cū eleuatū fuerit signū i mōtibus videbit⁹ ad exaltationē crucis ꝙ victoriā Cōstātini imperatoris q̄ ꝙ totū orbē salutifere fuit diuulgata. ꝛ sic in b q̄ dicit: Oēs habitatores orbis tē. oīdit q̄ saluator nō erat sic spectādus vt circūiret ꝙ orbē ad saluādos eos q̄ saluādi erāt. ꝓ ut q̄dā hebreozū erronee putabāt ꝙ ꝙ eleuationē signi et auditū clāgoris tube supradictis sal⁹ erat ꝙ orbē et vsq; ad exclusos ꝓdictos extēdēda. Ad q̄d ampli⁹ declarādū subdit: Quia hec dicit dñs ad me: quiescā ꝛ ꝓsiderabo in loco meo. Et ē sensus q̄ ꝓstq̄ passio xp̄i fuit celebrata non oportebat vr xp̄s ꝙ mūdū discurrere: ꝓ vt iā ꝺesceret a laboriꝺ. ꝺe q̄ dicit: Quiescā ꝛ ꝓsiderabo. i. q̄ ꝓuideret sue ecclie ipo surs̄um ī loco suo ad ꝺexterā ꝑis existēte. ꝺe q̄ dicit Et ꝓsiderabo i loco meo. Et q̄ hec cōsideratio seu ꝓuisio fit medīāte lumine fidei ꝛ feruoze charitat̄ ab ipo deo infusis. ō subdit: Sicut lux clara ē ꝛ meridiana. vt ꝓ b q̄ ꝺz. Nux clara: intelligāt lumē fidei: ꝛ ꝙ b q̄ dicit: meridiana feruoz charitatis sicut feruoz diei viget ꝑcipue sole existēte i meridie. Et q̄ ex istis virtutib⁹ q̄ a deo ꝺescēte ꝛ cōsiderāte i suo loco i ecclia infundū tur: deriuant̄ dona spūs̄ancti q̄ sui roris aspsione ecclam fecūdat. ō subdit: Et sicut nubes roris i ꝺie messis. Et seq̄t: Ante messez ei⁹ efflozuit. i. q̄ ꝓpheta ꝑsinuat istis trās flumina ethiopie existētib⁹ q̄ tpe ꝛ mō ad xp̄m accessuri erāt: et b erat suū ꝓncipale intētū q̄ ꝺe tps erit circa finē mundi: vt dictū ē. Finis eī mūdi ꝺz messis: Matth. viij. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messez. Et ē sensus ante messē. i. ante finale iudiciū ille ppls florebit. i. tēdet ad fructificandū i bonis opīb⁹ et cultu ꝺei: sicut flos tēdit i fructū ꝛ ꝺicit efflozuit ꝓteritū. ꝓ futuro ꝛ ne cū ꝺz tot⁹ intelligat. ꝓ toto illo ꝓpo nemine deficiēte. ō subdit Et i materia ꝑfectio germinabit q̄: nō oēs venient ad maturitatis ꝑfectionē. Prescindēt ramusculi ei⁹ falcib⁹ tē. q̄: illi ramusculi q̄ sūt q̄si inutiles ꝑcidēt ꝛ q̄ derelicta sūt abscindent. s. a corpe ecclie ꝛ excutient. s. de terra sua i q̄ sūt recluſi. Et seq̄t: Derelinquēt simul auib⁹ mōtiū vsq; ibi: Sup eū hyemabūt. i q̄ ꝓdicit strages ꝛ mozticinia q̄ debēt fieri i sua excussione ꝓut dictū fuit i ꝓncipio huī expositiōis: Et q̄ tā de existētib⁹ q̄s de obniātib⁹ erāt multi mozui. ō ꝺicit: Derelinquent simul. s. ab vtraq; ꝑte pugnantiū. Seq̄t: Jn tpe illo deferet mun⁹ tē. i q̄ ꝓpheta postq̄ ꝓdixit modū sue egressiōis siue excussiōis subdit tps sue cōuersionis ad xp̄m ꝺicēs: Jn tpe illo. s. añ messez vt expositū fuit deferet mun⁹ dño exercituū. s. p latrie cultū. A ppl̄o diuulso et dilacerato tē. s. a reliquijs pl̄i iudeozū ꝛ etiā ab illis q̄ exercitiendi sūt a terra trās flumina ethiopie supradicta: ꝺe vtriscq; ei⁹ possūt ꝓprie poni illa q̄ hic tradunt. Mā trā illi ꝺe decē tribub⁹ q̄ vltra flumina ꝓdicta existūt: vt est dictū q̄ illi ꝺe ꝺuabus tribub⁹ ꝓprie possunt dici gēs cōvulsa ꝛ dilacerata spectās ꝛ bmōi: vt patet intuēti. Et sequit Ad locū nois dñi i sion. s. ad ecclam: cōcozdat aūt huic sententie seu expositioni q̄ legit Sophonie. iij. vbi sic vltra flumina ethiopie inde supplices mei filij dispsozū meozū ꝺeferent munus mihi. Ad q̄d sciendū q̄ ibi loquit̄ ꝺe statu finali: quō oēs gētes redūcēde sūt ad verū cultū diuinū. q̄ imediate ante dicit: Tūc reddā populis labiū electū vt vocēt oēs i nois dñi ꝛ serviat ei humero vno. Et ibidē vocat illos q̄ sūt extra flumīa ethiopie. s. illos ꝺe ꝺecē tribubus ꝓdictis supplices ꝺei in q̄ntum ei humiliabūt q̄ penitētiā ꝺe ꝓteritis: ꝺicit etiā eos filios dispsozū meozū eo q̄ ꝺescēdunt ab illis qui dispersi fuerunt per assyrios ex sentētia ꝺiuina. ꝺe q̄bus cōcludit q̄ ꝺeferent ꝺeo mumera parifoꝛmia sicut hic dicit. Jn illo tpe deferet mun⁹ dño exercituū a populo diuulso tē.

Universidad de Deusto Biblioteca

Mus egypti ꝛc. La.XIX Sciēdū multa q̄ hic dicunt ad egyptū hist̄ialiter ptinere. Sed ꝛ hic ꝛ in alijs locis scripturarū multa ponūt q̄ nō possūt iuxta hist̄oriā stare: vt rerū necessitate cogamur altiorē intelligentiā querere. b Ecce dominus ascendet sup̄ nubem leuem. ꝛc. Egyptus tenebre vel meror: significat hūc mūdū ante aduētū dñi infidelitate tenebrosū: quē ꝑps ingressus est in leui nube. i. corpe: nulla grauato corruptione. Et tūc idola sūt cōmota. i. ꝓfracta: ꝛ ab hoibus ad christū venientib⁹ abiecta. Que hic de egypto dicunt tam ad eā⁹ destructionem q̄ assyrios: q̄s ad ꝑphetā aduētū referunt. Nubē enī leuem dicit exercitū assyrioū velocē. Dicit ergo: non p̄ angelū pcutiet dñs egyptū: sed ipse ascēdet sup̄ exercitū assyrioū velocissimū: ꝛ sic ingredietur egyptū ꝛc. Ascēdet aūt inspirando: ꝛ in bello vires ministrādo vt pcutiat egyptū q̄ seduxerat populū suū. ꝓmittēdo auxiliū. Simulacra egypti mota sunt. i. cōfracta ab assyrijs: vel fortitā dño coopante demones q̄ erāt i idolis nō poterant dare resp̄sum egyptijs sup̄uenientib⁹ assyrijs. Dñs quoq; sup̄ nubē leuē ascēdit: cum corpus humanū assumpsit nō grauatū corruptiōe virilis cōmixtionis: ꝛ cū Maria ꝛ Joseph i egyptū fugit: ꝛ tunc fortita simulacra egypti corruerūt ꝛ demones in eis obmutuerunt: et corda sapiētiū egypti panore tabuerūt. c Simulacra egypti. Idolatria fractam se sentiens: vt etiam magi a demonib⁹ docti. vel iuxta ꝑphetiā balaā intelligentes natus filium dei qui magicam destrueret artem in bethleem venerūt ꝛ puerum adorauerunt.

d Et concurrere fa. Unde in enāgelio: Non veni pacem mittere in terram sed gladiū: veni enim separare ho. a patre suo ꝛc.

e Et dirumpet. Diuidet incōtria voluntas egypti: vt nō magna sentiāt sicut ante: sed spirituali gladio separati cōsilium suum cognoscant precipitatum esse.

f Dominorum crudelium. Multis dñis egyptus tradita est primū assyrijs: post nabuchodonosor: tertio Alexandro: ad vltimū romanis: Anthonio ꝛ Cleopatra ab Augusto superatis: Chaldei crudeliores: romani potentiores.

g Et arescet. Fieri solet vt cum ira dei captiuitas venit vt indignationem eius pestilentia subsequat: ꝛ cōtra peccatores elementa deseuiant. Ueniente ergo captiuitate p̄ chaldeos vel romanos: fortitan ꝛ nilus ꝛ fontes siccati fūt. Hyperbolicos quoq; ꝓpter nimiam tribulationem flumina possunt dici defecisse: ꝛ fontes aruisse ꝛ riuuli. Methaphorice autez in flumine siccato regnum desolatum intelligimus: i riuis duces: in calamo et in iunco egypti abundantia: horum enim fertilissima est egyptus.

Stulti

a O Mus egypti. La. XIX
a ℣ exercitū assyrioū: vel carnē pōdere peti iminē. ℣ corp⁹ sancte virginis.
b Ecce dñs ascēdet sup̄ nūbem leuē: ꝛ b c
a ℣ ad litterā. vel mundum. ℣ sic.
c ingrediet egyptū: ꝛ mouebūt simula d
a ℣ .i. sapientes. b ℣ deficiet.
cra egypti a facie ei⁹: ꝛ corꝫ egypti tā e
bescet i medio eius. Et cōcurrere fa f
a ℣ ciues contra ciues: cū alij se tradere cupiebant: alij contradicebant.
cia egyptios aduersus egyptios: ꝛ
pugnabit vir cōtra fratrē suū: ꝛ vir
a ℣ non credentes cōtra credentes.
ꝓxima amicū suū: ciuitas aduersus ci
uitatē: regnū aduersus regnū: ꝛ di g
rumpet spiritus egypti in visceri
a ℣ quo rebellare conantur.
bus ei⁹: ꝛ cōsiliū ei⁹ ꝓcipitabo: ꝛ ī h i
a ℣ obstinati i malo. ℣ querēt: quare hec fient.
b ℣ hec assyrijs sugueniendo⁹: ꝛ in dñi aduentu simi li modo gerebant.
terrogabūt simulacra sua: et diui
nos suos: ꝛ phytonēs et ariolos: et
a ℣ qui et ventriloqui.
a ℣ cū hec fuerint. ℣ tamē quasi nihil ꝓderit.
b ℣ mundū. ℣ chaldeorū. ℣.
f trādam egyptum in manuz dñoꝝ k
a ℣ demonū vt discant non blalphemare.
b ℣ diabolus de quo: Cū fortis ar. c. a. ſ. ꝛc.
crudeliū: ꝛ rex fortis dominabit eo l
a ℣ cuius dicere est facere. b ℣ doctrina secularis. ℣ domitare regi fortī.
g rū ait dñs de⁹ exercituū. Et ārescet m
a ℣ marcotide lacu. ℣ nilus. ℣ diabolus a quo omnia mendacia.
aqua de mari: ꝛ fluuꝰ desolabitur
a ℣ cetera. ℣ nilus sepr̄fluus.
atq; siccabit: ꝛ deficiēt flumina. Ar
a ℣ rādē. b ℣ q̄ de turbidis aquis nili implebant.
tenuabunt ꝛ siccabunt rūi aggeꝛ.
a ℣ sermo vacuus. ℣ de quo charta fit. ℣ lxx. papyrus qui videbant habere medullā et nō esse vacuꝰ sed fragilis ꝛ cito marcescit. ℣ siccabit.
Lālam⁹ ꝛ iūcus marcescet: nudabi n
a ℣ riuus et fons. ℣ arefacto capite.
tur aluꝰ riui a fonte suo. Et ois se
a ℣ irrigara aquis egypti.
mētis irriguā siccabit: arescet ꝛ nō
a ℣ .i. flebūt. ℣ siccitatē fluminū. ℣ egypti q̄ contrarij sunt piscatorib⁹ euangelij.
erit. Et merebūt piscatores: ꝛ luge o
a ℣ ad decipiendum vt decipiant occulte.
bunt omnes mittentes hāmum in
a ℣ aquas turbidas. b ℣ publice loquentes in synagogis sathane: et adducentes decꝛ prozum greges.
flūmen: ꝛ expāndentes rete super
a ℣ egyptiarum.
faciēm aquārum emarcescēt. Con p
a ℣ vt faciant vestes sacerdotum.
fundentur qui operabantur linū:
a ℣ ad faciendas sagenas. ℣ illud. ℣ argumenta. ℣ vestimenta: vel qui rexebant ex iunco diuersi generis vascula.
plectentes et texentes subtilia. Et q
a ℣ egypti. ℣ arentia. ℣ merebunt.
erunt irrigua eius fiactentia: oēs q̄ r
a ℣ omnes. ſ. insidie piscatorū egypti destruent.
b ℣ viuaria
faciebāt lacūnas ad capiendos

a O Mus egypti. La. XIX
Dic ꝓr denunciat punitio egyptioꝝ p̄ romanos. ꝛ primo ponit dicta punitio. scdo iudeoꝝ cōsolatio. ibi: In die illa erūt. Circa primū sciendū q̄ Anthonius colega Augusti cesaris sub quo natus fuit xp̄s amore Cleopatre regie egypti capt⁹: repudiauit vxorē suā Augusti sororē: ꝛ Cleopatrā accepit: et augusto bellū induxit: a quo tū fuit debellat⁹ et capta egyptus. ꝛ q̄ tpe Augusti xp̄s fuit nat⁹ ꝛ in egyptum portat⁹: ió ab hoc incipit ꝙpheta dicens: b Ecce dñs ascēdet sup̄ nubē leuē: assumēdo sibi carnē humanā: q̄ dicit nubes: quia formata fuit spūs̄ancti virtute: sicut nubes surgit generanī in aere virtute solis. Et leuis. q̄ non fuit aggrauata pondere peccati originalis. c Et ingredietur egyptū. fugiens pſecutionem herodis Matth. ij. d Et mouebunt simulacra egypti a facie eius. q̄ eo ingrediente egyptū simulacra corruerunt: vt dicit in scholastica hist̄oria: in signum destructionis idolatrie p̄ predicationez euangelij destruende. e Et cōꝛ egypti ꝛc. hoc refertur ad Anthoniū regē et Cleopatram reginam: q̄ sicut coꝛ mouet alia membra: sic populū egypti mouebāt rex ꝛ regina: ꝛ bene dicit: Tabescet in medio ei⁹: q̄ exercitu egypti debellato Anthoni⁹ fugiēs seipsū interfecit. ne caperet ab Augusto: ꝛ similiter Cleopatra excitauit serpentē venenosum ad se mordendū: ꝛ sic mortuus serpentis interijt. f Et cōcurre faciā egyptios ꝛc. q̄ aliqui eoꝝ timentes Augusti potestatem iunxerūt se ei: ꝛ sic pugnabāt cōtra alios egyptios qui erant cum anthonio.

g Et dirumpet spiritus egypti ꝛc. id est fortitudo eius. h Et consiliū ei⁹ ꝛc. q̄ anthonius intendebat augustū deijcere ab imperio: ꝛ accidit econtrario. i Et interrogabūt simulacra sua ꝛc. q̄ anthoni⁹ ꝛ cleopatra in talib⁹ cōfidebāt. k Et trādā egyptū ꝛc. q̄ multi egyptij in illo bello fuerūt occisi: ꝛ q̄ capta egypto a romanis fuerūt ibi positi ꝓfecti romanoꝝ: q̄ sup̄ eos ponebāt graue iugū. l Et rex fortis dominabitur eoꝝ. ſ. augustus qui imperator fuit potentissim⁹. m Et arescet aqua ꝛc. p̄ hoc intelligit̄ desolatio terre egypti: que ex vna ꝑte est sup̄za mare: et ex alia super nilū. n Calamus et iuncus marcescet ꝛc. per hoc designatur q̄ gaudiuz ꝛ leticia deficient de egypto: q̄ viroꝝ iunci et calami leticiam significant. vnde ꝓtū virens cōmuniter dicit ridere.

o Et merebūt piscatores ꝛc. multi erāt illius artis erant in egypto eo q̄ abundat aquis: habet enim mare ex vna parte ꝛ nilū ex altera. p Confundent ꝛc. i. q̄ faciebāt opa subtilia de lino. q Et erunt irrigua ei⁹ ꝛc. id est arentia. r Omnes qui faciebant lacunas. i. viuaria: p̄ ista q̄ dicta sunt intelligit̄ q̄ omnes artifices egypti per romanos spoliarenī ꝛ vastarentur. Et consequēter idem ostēdit de principibus et maioribus: eoꝝ dicitur:

Stulti

a Stulti principes thaneos. dicti a thanis ciuitate egypti valde nobili. b Sapientes cōsiliarij pharaonis. Anthoniū vocat pharaonē: q̄ oēs reges egypti ab antiquo ꝛ tempore Esaie vocabant pharaones.

c Dederunt cōsiliū insipiens. ſ. anthonio de mouendo pl̄ū cōtra Augustū. d Quomodo dicetis ꝛc. allegabant enim q̄ in egypto viguerat sapientia ab antiquo. vt habet̄. i. methaph. ꝛ q̄ illud regnum erat valde antiquū et antiquius satis q̄z regnū romanoꝝ: q̄ incepit tē pore achaz regis iude. vt habet in hist̄oria scholastica. ꝛ sic dicebant q̄ nomē monarchie ibi poneret̄: ꝛ q̄ accidit cōtrarium. ideo subdit: e Ubi nūc sunt sapientes q̄. d. apparet eoꝝ insipientia. f Annūcient tibi ꝛc. q̄ si dicat nō poterunt. ꝛ patet littera vsq; ibi: g Deceperunt egyptum. ſ. cōsiliarij ꝓdicti: ꝛ subdit modus deceptionis. h Angulum populoꝝ eius. angulus q̄ duabus lineis concurrentibus efficitur: hic dicit̄ cōtio anthonij ꝛ cleopatre: ꝛ sic est sensus q̄ decipiendo cleopatrā ꝛ anthoniū deceperūt per consequens totam egyptum. i Dominus miscuit in medio eius. i. cōtrouersie et errotis. hoc enim fecit domin⁹ permissiue ꝓpter mala egyptioꝝ punienda. k Et non erit egypto opus ꝛc. i. populus egypti nō habebit se intromittere ō rege pficiendo qui per caput designat̄: nec de familia eum sequente que dicit̄ cauda: nec de iudicibus et pfectis populū gubernantibus eum refrenādo ab iniurijs inferendis: ꝛ penis incuruando ꝓ illatis: q̄ capta egypto per augustum: gubernatio egypti denolura est ad imperium romanum quod ponebat ibi pfectos ꝛ iudices. l In die illa erit egyptus: id est egyptij erunt taliter subiecti romanis. sicut mulieres viris.

m Et timebūt ꝛc. id est potestatis eius quā tribuit augusto contra egyptum. quia omnis potestas a deo est.

n Et erit terra iuda ꝛc. imputando vastationem suam euenisse ꝓpter mala que fecerat anthonius in terra iuda: qui antigonium descendentem a Machabeis interfecit et herodem alienigenam regem iudee instituit. vt habetur in scholastica hist̄oria. o Omnis qui illius fuerit recordatus: de malis que fecit anthonius i iudea ꝛ de illis qui ꝓpter hoc venerunt in egypto.

p Pauebit a facie consilij domini. timens eius iudicia. q In die illa. Hic cōsequēter describit egyptioꝝ reuelatio p̄ susceptionē fidei ꝛ cultus diuini que ꝓualet omnib⁹ tēporalibus bonis. Et diuidit in duas. q̄ primo describitur ista receptio fidei ab egyptijs. secundo ab assyrijs. ibi: In die illa. Circa primū sciendum q̄ alii qui hebrei: ꝛ similiter aliqui catholici in hoc eos sequentes exponūt partem istam de Onia sacerdote: qui de in dea cum pluribus alijs intrauit egyptuz dicens se velle implere ꝓphetiam Esaie que ponit hic. ꝛ cum rex egypti honorifice eum recepisset: ꝛ ciuitatem ad habitandū cōcessisset. ere. rit ibi altare domini hostias ꝛ oblationes offerens sup̄ illud: sed hoc nō videt verum: primo quia hic dicit: Erunt quinq; ciuitates ꝛc. Onie vero nō legitur nisi vna tm̄ ciuitas assignata. Secūdo quia illud factū Onie nō fuit laudabile: sed magis vituperabile. Item q̄ dicit Dan. x. Filij quoq; ꝓuaricatorum populi tui extollent̄: vt impleāt visionē ꝛ cozuēt: quod exponit de hoc facto Onie. nō enī licebat iudeis erigere altare ꝛ sacrificare nisi in hierusalē ꝛ maxime post templi salomonis edificationē: factū aūt q̄ hic dicit: cōmendabile est ꝛ deo acceptū. vt patebit litterā ꝓsequendo. Ra. Sa. alii am expositiones ponit dicens q̄ sennacherib vltimo veniens contra hierusalem adduxit secum aliquos principes de egypto quos ceperat in bello contra thara chā regem ethiopie quē inuabant. de quo bello habet̄. iij. Reḡ. xix. ꝛ illos principes adduxit se cum compedibus vt ostēderet eos Ezechie ꝛ populo eius ad terendū eos. Sed quando exercitus sennacherib fuit percussus ab angelo ipsi fuerunt salnati ꝛ per ezechiā a vinculis liberati: ꝛ sic reuertētes i terram suā fecerūt altaria ad colēdū deum israel qui eos liberauerat de manu sennacherib: ꝛ sic exponit̄ istam. r Erunt quinq; ciuitates in terra egypti ꝛc. sed contra hoc est. q̄ subdit: Loquētes linguā chananeā ꝛc. i. hebraicam. q̄ terra chanaan tunc ꝛ a longo tpe ante ab hebreis habitabat̄. si aūt dictum. Ra. Sa. esset̄ veruz: ꝓpheta diceret: Loquētes linguā egyptiacā ꝛc. Si aūt dicat̄ q̄ dure

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Quinq; ciuitates ꝛc. Quidã quinq; libros moysi intelligũt q̃ in Alexandria prius trãslati sunt. Sed hec melius ad domini aduẽtũ referunt. In die illa. ſ. post dominicã passionẽ erũt. v. ciui. i ter. egypti loquẽtes lingua chananea. Egyptius q̃ est meror: vel tenebre mũdus est: chanaã eõ mutata. Quinq; ciuitates ih̃u q; sensus corporis quarũ vna solis est. ſ. oculi quib⁹ lumẽ aspicimus. Qui vero vitijs seruiũt sensus corporis a prauis voluptatibus nõ custodiũt: lingua egyptiaca loquũt: q; de vitijs ad virtutes cõmutant. b Lingua chananea. Querit cur nõ lingua hebrea ſz chananitidi loquatur. v. ciuitates egypti? Quia. ſ. hebreus trãstorẽ sonat: qui de loco trahit ad locum. Odit ergo in egypto bul⁹ mũdi sum⁹ lingua hebrea loqui nõ possum⁹: sed lingua chananitidi q̃ inter hebreũ ꝛ egyptiaz linguam media ẽ: ꝛ hec magna ex parte cõfinis. Chanaan interp̃at cõmotio vel quasi respondẽs. Cũ de egypto recedimus cõmonemur: ꝛ quasi respondemus dñi voluntati. Sed q; adhuc in seculo sum⁹ lingua hebrea loqui nõ possum⁹. d Dicẽtes mulierẽ ad cõcupiscẽdũ loquunt lingua egyptiaca: ꝛ audientes iudicũ sanguinis. Et q̃ primis deo/ Philip.3 etanẽ vngũtis: ꝛ quoz deꝰ vẽter est gustus corũ egyptiaca lingua loquit: ꝛ qui tactu imundo deleẽtant. c Jn die. Hoc non intelligens Onias sacerdos ex/ nisset in egyptũ cum multitudine Josephus iudeozũ fm Josephũ edificauit tẽ- li.xij.xiij plũ dño ꝛ altare in ciuitate Elyopoli tãq; implẽs vaticiniũ Esaie cõtra hoc ꝓceptũ facies. Nõ edificabitis mihi altare p oẽs vrbes vestras: ſ. i loco quẽ elegero. Secundũ aũt q; nõ solũ elyopolis ſ. ꝛ quattuor huic vicine que iuxta riuocolurã sunt sitẽ lingua chanaã id est syra loquunt. Putãt quidã nabuchodonosoꝛ syros ꝛ arabes in eas ciuitates transtulisse: et eos vsq; hodie linguã ꝓpriam tenuisse. d Et timbus. Titulus domini euangelica doctrina ꝛ apostolica: q̃ est vsq; ad terminos terre. Unde: In omnẽ terraz exiuit sonus eoꝝ. Uel titulus iuxta terminum fidei optatio bona: q̃ quantũ est ex fides extendi debet: vt imitatio passionis christi.

e Clamabũt enĩ. Cũ euangelica doctrina creuerit et ꝓsecutio ingruerit: tũc q̃ crediderint clamabunt ad deũ patrẽ. f Jn die illa ꝛc. Ante aduentũ dñi singule nationes suos habebãt reges: nec licebat ꝺ vna trãsire ad aliã: q; exploratores timebant. Romani aũt omnes in vnã redegerunt sub quibus oĩa vnita sũt: et maxime postq̃ crediderunt. Ab euphrate vero vsq; ad tygrim regio assyriozum fuit: ꝛ quos antiqui assyrios vocant nos syros: partem ponentes pro toto. Post domini ergo passionem via patuit de egypto in assyrios: ꝛ egyptij in assyriaz libere transeũt: et maxime negociatores qui de regno in regnum discurrunt.

a ℔ quoz ciuitates i terra egypti lo/
a ℣ dei oiportẽs recordãtes nõ demoni.
b quẽtes ligua chananea ꝛ iurãtes
a ℣ iustitiã quo oculi illuminari cautarẽ videãt.
p dominũ exercituũ: ciuitas ſo/ a
a ℣ post passionẽ dñi.
lis vocabit vna. Jn die illa erit b
a ℣ q̃ hoc oia altaria habemus q̃ in mundo sunt vel q̃ altare fidẽ sup quã sacrificamus deo bona nostra q̃ agimus. ℣ mundi.
altare dñi i medio terre egypti:
a ℣ scripꝰ hebreis interis greco ꝛ latinis Jesus nazarenus rex iudeorũ.
b ꝛ titulus domini iuxta terminũ c
a ℣ fidei vel mundi. b ℣ altare vel titulus.
c ℣ passionis resurrectionis ꝛ crucis.
eius: et erit in signũm ꝛ i testimo
a ℣ oim gentiũ que hic egyptus appellant.
nium domino exercituum in ter
a ℣ apostoli vel alij. ℣ in cordib⁹ suis abba pat.
ra egypti. Clamabũt enĩz ad do/ d
a ℣ patrem. b ℣ persecutionis.
minũm a facie tribulantis: ꝛ mit e
a ℣ auxiliũ iesu xpi eis auxiliat ihũ a pẽ mittẽ.
ret eis saluatorem ꝛ propugna/
a ℣ vt liberati cognoscãt dñz ꝛ cognoscãt ab ipo.
torem qui liberet eos. Et cõgno f
a ℣ mundo. ℣ qui liberati fuerunt.
scetur dominus ab egyptõ: ꝛ co/
a ℣ ꝓsecutores. ſ. superati virtute dei: ꝛ iõ cõuersi.
gnoscent ẽgyptij dominũ in die
a ℣ corpe ꝛ sanguine christi. ℣ spiritualibus.
illa: ꝛ colent eum in hõstijs et in
a ℣ Sacrificiũ deo spiritꝰ eõ. ℣ bonis operib⁹.
b ℣ sicut in baptismo. ℣ vouete ꝛ reddi. d. d. v.
mũneribus: et vota vouebunt
a ℣ rei vota. b ℣ quẽ diligit dominꝰ coꝛripit.
℣ percutit pariet. ℣ trader passionib⁹ martyꝝ/
reo qui pauloante de mundo.
domino ꝛ soluent. Et percutiet i
a ℣ martyrij. b ℣ i resurrectione. ℣ passos co/
ronando: eterna fanitate fouendo.
dominus egyptum plãga: et sã/ k
a ℣ et si aliqui forte recesserunt a deo. ℣ peni/
tendo. ℣ sanari.
nabit eam: ꝛ rẽuertentur ad do/ l
a ℣ interim semp misericordia indigemus ꝛ nul/
lus finis clemẽte. ℣ vinẽã tribuẽdo. ℣ a pec̃o
minum ꝛ plãcabitur eis ꝛ sana/
a ℣ in aduẽtu oãt. b ℣ primis credentib⁹.
bit eos. Jn die illa erit viã ꝺ egy m
a ℣ conuertẽdos in ꝓdicatione egyptiozum vt ve/
niant cum eis in egyptum et eandem in iudeam
b ℣ conuersu.
to in assyrios: ꝛ intrabit assyrius
a ℣ que prius conuersa.
egyptuz: ꝛ egyptius in assyrios:

ris testamenti. Potest etiaz hoc referri non solum ad eucharistiã: sed etiam ad orationes ꝛ suffragia ecclesie. q̃ dicunt hostie. ℔. cxix. Sacrificium laudis honorificabit me ꝛc. i Et percutiet ꝛc. i. tẽporali pena. vt dictũ est. ad eius castigationẽ. k Et sanabit eã. ꝓ vera fidẽ. l Et rẽ. ad dñm veraciter et ꝓfecte. Ideo subdit: Et placabit eis ꝛ sanabit eos. m Jn die illa erit via de egypto in assyrios ꝛc. q; ꝓdicatores euangelij de vna terra discurrebant ad aliaz et conuersio. vt paret in actibus apostolorũ in pluribus locis.

Et seruiẽt

N a Et seruiẽt egyp. Nõ q̃ postea illi fuissent subiugati sed q; legiones romanoꝝ instructe syro milite custodiebãt egyptũ: vel q; vtraq; gens subiuncte exhibuit seruitiũ reciprocãdo cõmercia. Sicut i libro Machabeoꝝ 1.Mach.7. 11.2. legit: iudeoꝝ regnũ fidei assyrij et egyptij alternis vẽdi cabant vicib⁹. Jn dñi vero aduentu neq; illis neq; bis fs romanis fuit hactenus: cui cõdũsio. vñ: In die illa erit israel ter. ꝛc. quasi nõ vicissim ab assyrijs egyptijsq; medius verebatur: sed erit tertiꝰ cũ ipsis seruiens. ſ. romanis.

b Benedicet ꝛc. De regiõe p dñno aliqs monachis abundãter: ꝛ ideo benedicti meruerũt. Ca. XX

c In anno ꝛc. Assyria nomina sunt hec thartã: turris: vel supfluus: vel elongãs. Sargõ princeps horti: Rex assyrioꝝ. ſ. sensus magn⁹ habet plurimos vnces: quoꝝ vn⁹ est thartan: celer⁹ in supbia in celere longe ꝓcedẽs: q; mittit ad expugnandũ açotũ que hebraice dr eldod. i. ignis generationis. Duz nãq; regis assyrij expugnat eos: q̃ seruiũt generationi et libidini.

d Jn anno ꝛc. Açotus verbo palestinoꝝ poetissima de ih̃u q̃ sargõ q̃ et sennacherib. (Septẽ enĩ noibus dictus est fm Hiero.) misso thartan duce et exercit⁹ expugnauit ꝛ tenuit. Cũ aũt capta ẽt: locutus ẽ. d. in manu. Esaie verbis conueniente ope: opa enĩ bis ante ttabant: q̃ ei loqueb⁹ dominꝰ. e Cũ misisset ꝛc. Putebre rex assyrioꝝ sargon. i. pugnator bonꝰ dicit cui similis est achab q̃ vineã naboth i borũ vertere cupiebat: qđ ille tropologice intelligẽs maluit mori q̃ hereditatem paternã ꝛ possessiõ antiquatis regũ impũ mutare. Et deliuias.

3.Re.21.a

b Jn die illa erit altare ꝛc. dedicatũ in honore xpi. ideo subdit: c Et titulus ꝛc. istud põt referri ad xpm: ita q̃ iste titulus sit Jesus nazarenus rex iudeoꝝ: q̃ in termino vite christi passibilis fuit positꝰ sup crucẽ. signũ aũt crucis ponit i altaribus ꝛ locis xpi note dedicatis. potest etiã referri ad terrã egypti: vt sit sensus q; fides xpi fuerit ꝓdicata p totã egyptũ vsq; ad terminos eiꝰ. d Clamabũt enĩ ad dñm. ſ. egyptũ. e A facie tribulantis. ſ. demonis. f Et mittet eis saluatorem et propugnatorem. videlicet iesum christum ab eis receptum p veram fidem ab apostolis ab eo missis ꝓdicatam.

g Qui liberet eos. de tenebris erroris et potestate demonis. ideo subdit:

b Et cognoscetur dominus ab egypto ꝛc. hostia noui testamenti est eucharistia que dicitur hic hostie in plurali. quia fuit cedit omnibus hostijs ꝛ sacrificijs veteris testamenti. Potest etiaz hoc referri non solum ad eucharistiã: sed etiam ad orationes ꝛ suffragia ecclesie. q̃ dicunt hostie. ℔. cxix. Sacrificium laudis honorificabit me ꝛc. i Et percutiet ꝛc. i. tẽporali pena. vt dictũ est. ad eius castigationẽ. k Et sanabit eã. ꝓ vera fidẽ. l Et rẽ. ad dñm veraciter et ꝓfecte. Ideo subdit: Et placabit eis ꝛ sanabit eos. m Jn die illa erit via de egypto in assyrios ꝛc. q; ꝓdicatores euangelij de vna terra discurrebant ad aliaz et conuersio. vt paret in actibus apostolorũ in pluribus locis.

Et seruiẽt

a Et seruiẽt egyptij assyrijs. ſ. ex mutua charitate: q̃ in primitiua ecclesia fideles vndecunq; essent quãdo cõueniebãt adinuicẽ vinebãt in maxima cõcordia. vt ptz Act. iij. ꝛ ad hoc refert q̃ subdit:

b Jn die illa erit israel ꝛc. i: q; apostoli fuerũt de israel: ꝛ p ꝓdicationẽ christi congregauerũt populos adinuicẽ mutua charitate iõ subdit: c Benedicto i medio terre cui bñdixit dñs exercituũ dicẽs: Benedicet⁹ populus meꝰ egypti: q; benedicto dei dat existentibus in charitate. ꝛ bis dictis ptz sententia littere sequentis. Ca. XIX

℣ Moraliter. a Onus egypti ꝛc. Principiũ bul⁹ capituli literaliter exposiũ de trãslatione salutis i egyptũ. ꝓpter ꝓsecutionẽ herodis: vt hĩ Matth. ij. Mystice p hãc translationẽ signata fuit trãslatio verbi dei: eo q̃ christ⁹ est dei verbũ ad gentiles iudeis ꝓcurãtib⁹ apostolos ꝓdicantes: ꝓpter qđ Paulus et Barnabas cõstanter eis dixerunt Act. xiij. Vobis oportebat primũ loqui verbũ dei: ꝛ is qui repellitis illud ꝛ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce cõuertimur ad gẽtes: sic enĩ ꝓcepit nobis deus. d Et mouebunt simulacra egypti. que corruerũt ingrediente dño egyptũ. vt dicit in scholastica historia: p hoc aũt signata fuit idolatrie deiectio p ꝓdicationẽ apostoloꝝ. e Et cor egypti rabescet. Hic describit penitus egypti p romanos: ꝛ sicut in parte ꝓcedente p egyptum signata fuit gẽtilitas ad quã verbũ dei transiit p ꝓdicationẽ apostoloꝝ. ita hic p egypti pestilionem a romanis signata fuit ꝓsecutio credentiũ ex gentilitate a romanis imperatoribus et eoꝝ ministris: in qua ꝓsecutiõe multi fuerũt mortui corporaliter et alij spũaliter apostatãtes a fide christi suscepta. ꝛ qm̃ imperatores dicti ꝛ eoꝝ ministri gẽtiles erant. ideo subdit: f Et cõcurrere faciã egyptios aduersus egyptios. lez ꝓmissiue. g Et interrogabũt simulacra sua. ſ. manẽtes i infidelitate. q; h Jn die illa erit ꝛc. Hic describit revelatio egypti p inseptionẽ fidei christiane per ꝓdicationẽ Simonis apli ꝛ beati Marci euãgeliste: sicut pleni⁹ dixi i expositione Isai. ꝛ qm̃ hec expositio est etiã spũalis iõ ꝓtransieo de alia hic ponẽda.

Jn ca. xix. vbi ꝺr in postil. Dñs miscuit i medis eius spiritũ vertiginis.

℣ Additio. Uertigo. put in hoc loco cõperit significat cõuolutionẽ seu cõgyrationẽ q̃ qñq; fit in cerebro a morbo sicut in terra fit a vento. put medici tradũt: Uñ qui talẽ morbũ patitur non põt recte iudicare de agẽdis: sed errat sicut ebrius put dicit in littera. Ca. XX

b In anno. Hic cõsequẽter ponit punitio egyptiorum facta p assyrios. Et dividit in duas ꝓes. quia primo ponit punitio egyptioꝝ. secõ ex hoc sequens stupefactio indeoꝝ. ibi: Et timebunt. Circa primũ premittit tẽpus revelationis facte de ista punitione. cum dicitur: In anno quo ingressus est thartan in açotũ: que est ciuitas philistinoꝝ quaz cepit ille thartan princeps militie regis assyrioꝝ. c In tempore illo locutus est dñs ꝛc. de punitione egyptioꝝ. d Solue saccum ꝺ lumbis ꝛc. ꝓbere enĩ aliquãdo denunciabant ꝓphetiam suam nõ solum verbis: sed etiam aliquando sensibilibus signis: sicut Hieremias posuit catenas in collo suo: ad designandum q; sic ducerenẽ concatenati illi contra quos prophetabat: Hiere. xxvij. Et sic Esaias iuit nudus et discalciatus: ad designandum q; egyptij et ethiopes nudi et discalciati ducerentur in captiuitatem per regem assyriorum. Et patet littera hoc excepto.

e Trium annorum signum et portentum: quod exponit sic q; hoc fecit Esaias per tres annos anteq̃ accideret istud factum: quorum numerus incipit ab illo tempore quo thartan intrauit açotum. Rex enim assyriorum vi existens in iudea et eam deuastans: audiuit de rege ethiopum q; egressus erat ad impugnandum ipsum: ꝛ cum eo erat

Na Adignominiā. Quia pasca dñi comedere non poterant qđ comedit lumbis accinctus: baculū tenēs manu: calciatis pedib⁹ ne p̄ huic seculi solitudinē trālīēs a serpentib⁹ mordeatur. b Decine erat. Admiranda dei puidentia oīa regna cōtra se inuicē sugbientia destruit: Israel cōtra dei volūtatē in damasco syrios sperauit. ⁊ iō vtriq; captiuati ab assyrijs. Judas vero in ethiopib⁹ ⁊ egyptijs: ⁊ ipsi quoq; victi ab assyrijs et chaldeis. Assyrij qđ de se p̄sumpserūt: a chaldeis perierūt. Chaldei a babylonij erecti cōtra dñm: medis ⁊ p̄sis subiugati sūt. ⁊ bi Alexandro magno: q cū se tanq̄ deū eē nollet: veneno occisus est: ⁊ regnū ei⁹ i partes scissum: ⁊ post a romanis subiugatū. Romanū imperiū qđ quasi ferreis dentibus ⁊ vnguib⁹ carnes sanctorū lacerauit: ex magna parte iā periit. Jn fine ex toto peribit: cum regnū christi illuxerit. La. XXI

Onus deserti maris. Babylonis p̄ multitudine populi dicta mare. Unde: Desertū faciet dominus mare eius. Pic.5 1.b

d De deserto. Jn quo dñs tētatus in quo israelite pcussi a serpentibus.

Sq Qui increpat

Nico.de lyra

erat rex egypti: ⁊ tunc recesserat a iudea ⁊ illos reges debellauit: ⁊ populum duxit captiuū in finē triū annoꝝ post q̄ Esaias p̄dixerat hoc Ba.Sa. dicit q̄ li triū annoꝝ nō solū referk ad tempus reuelationis facte Esaie vsq; ad eius implētionē. vt dictū est: sed etiaz referk ad factū Esaie: scz q̄ tribus annis iuit sic nudus ⁊ discalciatus. sed hoc nō est verisimile q̄ dñs tā diu faceret cū incedere taliter. maxime cum esset de stirpe regia. ⁊ ideo alij expositores dicūt q̄ iuit sic tm̄ tribus: dieb⁹ in signū triū annoꝝ dictorū: sicut dr Ezech.xiij. Diem pro anno dedi tibi.

q Et timebūt. Hic cōsequenter ponitur stupefactio indeorū qui cōfidebāt i adiutorio regū egypti ⁊ ethiopie cōtra regē assyrioꝝ: ⁊ ideo quando senserūt eos captiuatos a rege assyrioꝝ fuerunt territi ⁊ stupefacti: ⁊ hoc est qđ dicit: Et timebunt ⁊ cōfundent. s. iudei. b Ab ethiopia spe sua: id ē de cui⁹ auxilio sperabant. c Et ab egypto gloria sua. i. de cuius auxilio glonabank. d Et dicet habitator⁹ insule hui⁹. i. populus regni iude quod dicit insula: eo q̄ est inter duo maria scz mare mortuū ab oriente: ⁊ mare mediterraneū ab occidente. Dicit tū alia q̄ dr insula eo q̄ cōcutiebat hinc ⁊ inde tribulationib⁹: sicut insula fluctib⁹: sed prima expositio est magis litteralis. Cetera patet ex dictis. La. XX

Moraliter. dr Jn anno quo ingressus est tharthan ⁊ cepit azotū cū misisset eū sargon rex assyrioꝝ. Per regē assyrioꝝ diabolus signat: eo q̄ est rex sup oēs filios superbie. vt dicit Job.xli. Per tarthan qui interpretatur sup stans signat cupiditas que nō est contenta necessarijs nec sufficientib⁹ sed semp querit sup flua. Per azotū que interp̄tat incēdiū charitas intelligit. p hoc igit q̄ rex assyrioꝝ misit tarthan ad capiendū azotū: signat q̄ diabolus excitat cupiditatē in hoibus ad destruendū in eis mutuā charitatez: qz cupiditas est venenū charitatis. Grego. homel. xxix. Anti quus hostis dū mentē nostrā ad rerū temporaliū dilectionez trahit: infirmioꝝ cōtra nos p̄mū excitat: q̄ ea ipa que diligimus auferre molitur: nec curat antiquus hostis hec faciens vt terrena tollat: sed vt charitatē in nobis feriat ⁊c. ff Da de et solue faciē de lūbis tuis ⁊c. Per hoc q̄ Esaias p̄dicta it nudus tūc ⁊ discalciatus: signat q̄ p̄dicator⁹ veritatis crescentib⁹ vitijs p defectū charitatis. sicut dicit Matth. xxiij.

Et qñ

a ſ humilē et dilectā: ꝛ ꝓpter ſuꝑbiā humiliata eſt. b ſ tribus annis ſicut ſeruus meus nudus ambulauit tribus diebus.

ꝛ ſup ethiopiam: ſic minabit rex aſſyriorū captiuitatem egypti: ꝛ a ſ minabit. b ſ ethiopes ſocian erāt egyptijs. ſ malicia robuſtum.

trāſmigrationē ethiopie: iuuenē a ſ murrerarū dierū malorū. b ſ nihil operti qđ nō reuelet. ſ captiuitatē dico.

ꝛ ſenēm: nūdā ꝛ diſcalciatā diſco a ſ p quas egredik ſtercus. b ſ demōſtrandā.

opertis nātib⁹ ad ignōminiam a ſ iudei. ſ pudoꝛe.

egypti. Et timēbūt ꝛ cōfundent a ſ cū viderint cōſulam. b ſ i qua ſperabāt.

ab ethiopiā ſpe ſuā: ꝛ ab egypto b a ſ in cui⁹ auxilio gloriabant. ſ ideo. b ſ non aduena et peregrin⁹ ſed māſionarius. c ſ hieru ſalē q̄ ſolennitatibus et ſuperſtitib⁹ inceſſanter tunde bat. ſ inſula quaſi in ſalo.

glā ſua. Et dicēt habitatoꝛ inſule b ſ ſeculi. a ſ ram fragilis.

huj⁹ in die illa. Nēccine erat ſpes a ſ ad quales fragiles et infirmos que ſe non poterant liberare.

noſtra: ād quos confugimus in auxiliū vt liberarent nos a facie/ a ſ quaſi nullo modo. ſ cū bi capti ſint.

regis aſſyrioꝝ. Et quōmodo effugere poterim⁹ nos: La. XXI

a ſ in quo nō habirat deꝰ. ſ a deo et hoibus. b ſ midi vnde qui. m. deſcēdit i nauib⁹. c ſ voꝛ babylōis

Onus deſerti mar. Sicut a ſ tempeſtatiū. b ſ Vnde venti vehementiſſimi. c†

turbines ab africo veniunt: de a ſ ſic de deſerto medoꝝ et perſarū mihi vaſtatas irruit. ſ mihi. d

deſertō venit: de terra horribi/ a ſ quantū tēpeſtatibus mundus plenus ſit. ſ captiuitatis. ſ a deo. ſ Eſaie ſ deo vel domino ſuo.

li. Viſiō dura nunciata eſt mihi. e†

mare vocat: ſm illud Geñ. j. cōgregationeſq; aquarū appellauit maria. f Sicut tur, ab af. ve. Africus enī est ventus lateralis inter meridiē ⁊ occidentē: ⁊ dicunt hic aliqui expositores q̄ perſe et medi ex illa parte venerunt cōtra babylonē: ſed hoc nō videk verum: qz regiones medie ⁊ pſidis magis declinant ad oppoſitā partē: ⁊ ideo p hoc qđ dicit hic.

g Ab africo ⁊c. nō deſignat terminū ſeu plaga. vñ venit exercit⁹ cōtra babylonē: ſed magis deſignat modus veniēdi: qz africus ē vēt⁹ tēpeſtuoſus generās turbines fulgura ⁊ tonitrua q̄ ſunt valde terribilia. ⁊ ex b pſe ⁊ medi venerūt contra babylonē quā deſtruxerūt ⁊ populū occiderūt. vt p̄dictū est 3.ca.xiij. b De deſerto venit. qz inter babylonē ⁊ locū vnde venit exercitus erat quoddā deſertū p qđ trāſijt. i De terra horribili. i. ō media ⁊ pſide q̄ erāt horrēde babylonijs. k Viſio dura. ꝛtra babylonios. l Nūciata est mihi: ⁊ q̄ ſit illa ſubdit: Qui incredulus est infideliter agit. ⁊ qui depopulator est vastat. Jn hebreo habet: Contēnens cōtēneris vel decipiēs decipieris. denaſtās denaſtaris: qđ exponit Ba. Sa. de regno babylonis ⁊ regno pſarū. qz poſt regnū babylonie qđ cōtēpſit seu decepit ⁊ denaſtauit multas ꝓuincias: surrexit regnū pſarū sub cyro q̄ ſibi ſubiecit regnū babylōie ⁊ denaſtauit

Na Qui incredulus. Generalis ſententia: quaſi culpa ſingulorū est qđ in tempeſtate oppriminf. b Aſcēde. e. xxv. Elamite ⁊ legati pſarū. Elamite: deſpicientes. Per ſe remōtes. c Aſcēde. q̄ ſitis pſe ⁊ medi nolite timere: equos aſcendite: babylonē obſidete.

Aſcēde. e. Dei ſententiā dne conſiliū audaciter cōtra aduerſarios loqñ.

Oēm gemitū. Quōte ⁊ alias gētes generē faciebat. Ideo vt nullius tā gemat preſſius potentia babylonia. Ideo tantis malis ſit afflicta: vt ꝓtra te genere nō audeat. d Done me ⁊c. Quaſi o pſe ⁊ medi ſumite cibū: ꝓparātes vos ad bellū cōtēplamini in ſpecula q̄ exarata ſunt i pariete: ꝓſpicites qz de⁹ regnū hui⁹ numerauit. Surgite poſtq̄ comedetitis ⁊ bibertis: arma arripite: babylonē debellate. Comedite ⁊ bibite crēātes ſanguinē et corpus oñ: vt principes ecclesie ſitis vt clypeum fidei ⁊ armatura i gbault arripiatis: in quo ignea tela diaboli reſtringat. e Conēplare. Quid poſt mēſam ingruat ei. Ideo cōtēplare o balthaſar qđ ſcripſerit in pariete Dan.5.g rei Mane, tetbel: phares. f Speculatorem. Speculatores dicunt ꝓ pbete. Ita ad ezechielez Speculatorē dedi te do Ezech.3.a mui iſrl. g Aſcendſorē Cyrus princeps imperabat medis ⁊ perſis poſt mortē darij auūculi ſui. Hunc ergo aſcendſorē vidit ꝓpheta cū medis et perſis veniētē cōtra babylonē cū dario auunculo ſuo. Aſſin⁹ regnū pſarū eſtiqđ ante cyrum ignobile fuit ⁊ nulli⁹ dignitatis. Camelus regnū medoꝝ: qđ ſemper potēciſſimū. h Quidā aſcēdē alūi Fm eū ꝓgeliū ⁊ cardinā ꝓpheras chriſtū dicunt: Aſcendſorem cameli: cōtrariā foꝛtitudinē ꝓpter feditatem tumoꝛis ſtalis. Aliq vero duos aſcēdſoꝛes ſic ſeꝛ⁹ ⁊ ſpiritus: ad duo referūt teſtamenta.

Leo. Jdē leo. p virtute aliq̄ ſpeculatoꝛ: ꝓgratia cōtēplationis.

i Sup ſpecu. d. e. i. Jdest q̄ die in cōtēplatione poſitus diebus ac noctibus paratus audire et loqui q̄ ꝓceperit.

Stans

a ſ datꝰ vel cyrus. b ſ cōtra dominū ſuū balthaſar occidendo illaz quāuis deo genitēre.

a †Qui ſcerdul⁹ est: infideliter agit: hoc d: de balthaſar rege babylonis q̄ fuit idolatra: peſſim⁹: vt dr Dañ. v. ⁊ ſic fuit incredul⁹. vl qz dicit Hie. re. xxix. de regni ſui terminatione credidit eſſe falſū: ꝓpter qđ fecit illud cōuiuiū magnū: Dañ. v. Egit etiā infidelit qz vaſa diuino cultui dedicata applicauit vſib⁹ cōib⁹ ſ illo cōuiuio. b Et q̄ depopulator ē vaſtat. qđ intelligik de cyro q̄ babylonē ⁊ multas alias ꝓuincias depopulauit ⁊ vaſtauit. c Aſcēde elām: obſide mē/ de. Omnē gemitū ei⁹ ceſſa/ a ſ maria vel dure viſionis. ſ voꝛ ꝓpheticā babylon ſic cōterik. ſ qz. ſ. iudei mei agētes penitentiā nō voluptate vt ꝓmiſ: ſed dolore plenī ſunt.

re feci. Propteā repleti ſunt ſ vel accipite.

lūbi mei dōloꝛe: et angustia a ſ Dulier cū parit m. h. q. v. h. e.

poſſedit me ſicut āgustia a ſ in cristiā vel in terrā. b ſ miſeriā babylonis. ſ viſionē duram.

pārturiēt. Corrui cū audirē a ſ in ſpiritu.

ꝓturbat⁹ ſū cū viderē. Emar/ a ſ angustie vel oculi caligauerūt ꝓ lachrymis

cuit cor meū: tenebꝛe ſtupe/ mis. a ſ mentē meā vt turbatus neſciē pene quid cernerē. ſ mundus qui i maligno poſitus. b ſ quondā. ſ vnusquisq; ſuis ſpeciem ſanctā eſſe vt ipſe homini.

fecerūt me. Babylō dilectā a ſ dei vel ꝓphete. b ſ quomodo ei cito ꝓcurrit a ſuꝑbis cuerri. ſ Eſaie.

meā poſita est mihi i mirā/ a ſ dñs ad ꝓpheā. b ſ domini: cui⁹ ſic ſeruatus q̄ ventura ſunt mūdo cōtemplat animus. c ſ o balthaſar. ſ o babylon. ſ ventura vt annūcies dicēs: Comede et bibe.

culū. Ponē mēſam: cōtem a ſ vos o duri et cure cū rege comēdētes et bi. Surgite et interficite dām vestrū.

plare in ſpecula. Comēden/ tes ⁊ bibentes ſurgite p̄ncipes ſ vel accipite.

cipes: arripite clypeū. Hec enī dixit mihi dominꝰ. Va/ a ſ in corde suo. i. diligenter inuestē que mundo ventura sunt. b ſ contemplum. ſ christum in quo ventura ſpeculamur.

de re pōne ſpeculatoꝛem: et ſ ſpiritu ꝓphetie.

qđcūq; viderit annunciet. a ſ ſpeculatoꝛ: ego. ſ. b ſ dignam q̄ duobus equis trahi ſoleꝛ.

Et vidit currū duōꝝ equitū a ſ vidēcet qui est pro equis aſcensoꝛ: aſino et camelo abutebatur.

aſcēſoꝛem aſini et aſcenſo/ a ſ ſpeculatoꝛ.

rem cameli: ⁊ contemplat⁹ eſt diligenter multo intuitu a ſ christus qui et ſpeculatoꝛ. b ſ ꝓponit quia ſic ſpeculatoꝛ.

Et damauit vt leō. † Supēr ſ Eſaias.

ſpeculā domini ego ſuꝛ ſtās a ſ in lumine. i. domini cōſtituꝛus: vnde ventura ꝓſpiciam.

iugiter pēr diem: et ſuper

uaſtauit ſm q̄ dr. j. xxxiij. Ve q̄ ſpnis nōne ⁊ ipe ſpnet: Ve q̄ pdaris nōne ⁊ ipſe pdabet: ⁊c. ad eūdē ſenſum reducit trālatio nra. a Qui incredulus est infideliter agit: hoc d: de balthaſar rege babylonis q̄ fuit idolatra: peſſim⁹: vt dr Dañ. v. ⁊ ſic fuit incredul⁹. vl qz dicit Hie. re. xxix. de regni ſui terminatione credidit eſſe falſū: ꝓpter qđ fecit illud cōuiuiū magnū: Dañ. v. Egit etiā infidelit qz vaſa diuino cultui dedicata applicauit vſib⁹ cōib⁹ ſ illo cōuiuio. b Et q̄ depopulator ē vaſtat. qđ intelligik de cyro q̄ babylonē ⁊ multas alias ꝓuincias depopulauit ⁊ vaſtauit. c Aſcēde elām: obſide medos. Omnē gemitū eius ceſſare feci. Propteā repleti ſunt lūbi mei dōloꝛe: et angustia poſſedit me ſicut āgustia pārturiēt. Corrui cū audirē. Emarcuit cor meū: tenebꝛe ſtupefecerūt me. Ponē mēſam. Comedite ⁊ bibite. Surgite p̄ncipes. Preparate clypeum. Hec enī dixit mihi dominꝰ. Vade. Pone ſpeculatoꝛem. Et quodcūq; viderit annunciet. Et vidit currū duōꝝ equitū. Et damauit vt leō. Super ſpeculā domini ego ſuꝛ ſtās iugiter pēr diem: et ſuper cuſtodiā meam. vt per defectum ſeu peccatum meuꝛ diuinis reuelationibus nō ponā impedimētū. ⁊ ſubdit viſio ſibi oſtenſa.

† Abac.1.a
Job.3.b

Eccleſie

a Transgressis noctib⁹. Ut me custodiã ab oi peccato: ⁊ sim oign⁹ audire verbũ dñi. b Ecce iste venit. Q̃ si quis le vidisse significat venire. i. saluatorẽ sup bigã sedẽte: ⁊ de duob⁹ gralibus. i. asino ⁊ camelo vnũ currũ iungentẽ. c Cecidit. c. Cyro ⁊ dario babyloně vastantib⁹ eius idola sunt cõfracta rẽplo Belt subuerso ⁊ igne cõcremato.

d Tritura mea. Quasi o populo q̃ recõdzdus es in horreo meo qui te trui varijs angustijs vt exce terẽ paleas: ⁊ trinci purũ conferre in horreo q̃ audiui a dño. c. d. i. a. v. e Onus duma. Lxx. Idumee q̃ est ,puincia saracenoꝝ. Duma regio idumee: habitatoꝛes eiꝰ de ,pgenie esau q̃ edom: ⁊ seir: Idumei aũt ab assyrijs et chaldeis expugnati sunt sicut et due tribꝰ: q̃ videtes post. lxx. annos duas tribꝰ a seruitio liberati ⁊ se in captiuitate tenẽti: cũ de ea dẽ stirpe fuerint implorabãt auxiliũ dñi: ⁊ hoc est: ad me. c.

f Ad me. c. ⁊c. Deꝰ. i. custos meus die ac nocte me ad penitentiaꝫ vocat: vt relinquẽs sec̃ qui iter̃ ꝑtat hũpidus et pileolus reuertat apud eũ habitaturus. Duma silentiũ. Idumea terrena. Ꝑdsilum⁹ ergo dicere q̃ ad similitudinẽ populi ifrl: vocat gentiũ multitudo: ⁊ vbi prius fuerat silentiuꝫ legis dei ibi sit clamor: cõfessionis. Ꝑdest et ecclesia narrare q̃ dñs de seir. i. de terrenis locis ad me clamet ⁊ ad saluteꝫ ꝓuocet: ⁊ dicat ad eũ. O custos qui de nocte cõsurgens versaris in tenebꝛis q̃ es in carne absq̃ peccato carnis: qua causa voluisti humanũ corpus assumere? Dixit custos samaritanꝰ: q̃ vulneratũ portauit ,ppꝛijs humeris ad stabulũ. Venit mane ⁊ nox: q̃titub⁹. i. sol iusticie: iudeis tenebꝛe. vñ. Et nõ videtes videãt: ⁊ videtes ceci fiant. Roquif deinde gentibus. Si me queritis. studiosius querite. q Venit. m. ⁊c. Quasi populo meo dabo lumẽ leticie reuertenti a captiuitate: vos aũt in nocte captiuitatis derelinquã: q̃ exultastis sup ꝛuinone ꝑpli mei: q̃ ei idumei ꝺ captiuitate ifrl sũt letati. ⁊ ꝓt sũt captiuati. h Si q̃ri. Si q̃rit⁹ meũ aut̃ illũ i necessitate: q̃rite sũr in ,pseritate. Cõuertimini ad me: corde. Venite oratione: ⁊ sic audiã vos.

i Onus i ara. Arabes sũt saraceni ab ismaele: ⁊ cedar filio eiꝰ: q̃ melꝰ ab agar matre sua: agareni: ꝙ maluerũt vocari saraceni quasi sare libere: nõ agar scille sint filij. Qui cũ debuissent panẽ ⁊ aquã dare iudeis fugientibꝰ a facie chaldeoꝝ: panẽ ꝑbẽtes aquã subtraxerũt vt sitiẽtes fatigarẽtur ⁊ perirẽt. Quapꝛopt ⁊ ipsi i captiuitatẽ ducti. Inde alloq̃t deꝰ iudeos fugiẽtes sic. In saltu a. v. d. i.

k In saltu. O indei q̃ obsidionẽ babylonicã fugitet̃ in saltu. i. siluis saracenoꝝ dormiet̃: fugiẽtes chaldeos i semitis dodanim qõ interꝑtat i ,ppinquos vel cognatos. i. via q̃ ducit ad ,ppinquos vꝛos saracenos: l Vespertina. Que ē ,principiũ noctis. Qui peccare incipit: i vespera est. q̃ ad ssimũ venit: i media nocte. Media nocte ꝓ mogenita egypti occidit: Petrus negat: luce iã vicina penitet. m In semitis. Quia vespera ,principiũ malozꝝ Lxx. In via dedan. qõ interꝑtat iudicia. Quot et peccatoꝝ genera: tot indicia. Qui peccatoꝝ ingrediunt̃ viã nõ in agris cõsitis dormiunt: ꝙ saltu infructuoso. vbi vepres: spine: bestie. Nic salꝰ plꝰ deuocauit de exercitu absalonis q̃ gladiꝰ qñ ꝓtra patrẽ rebellãuit. n Occurrentes. i. f. a. Hoc ꝙ eos põt dicit: q̃ ocio ⁊ desidie se tradiderunt et

a f officiũ mihi iniunctũ. vr. f. in tenebꝛis sili ꝓo spiciam ventura. f firmus.

a custodiã meam ego sum: stans
a f non solũ ꝓsperitate.

b totis nõctib⁹. Ecce iste venit vir
a f leo qui supra clamauerat. b f michi verba eiꝰ audire cupienti.

c āscensor bige equitum: et rẽspon
a f iam in ꝑsencia dei. f in aduẽtu meo ꝑmo: et penitus in sebo. b f totius orbis confusio.

c dit. ⁊ dixit: † Cecidit cecidit: bã
a f falsa dogmata: acuto ocumine: dialectice sctra et rhetoricis flucs colorata.

babylon ⁊ omnia sculptilia deoꝛuꝫ
a f Qui de terra ē: de terra loqt. f vox ꝓphete vel xpi: ifi q̃ debui feci tibi: ⁊ ne dicas nõ fuisse dꝛ etã b f o hostilis multis tribulatiõib⁹ exteꝛnata.

d eius contrita sunt in tẽrra. Tri
a f. i. ctpli cõstructi. in area orne idolũ qui ce arenna. b f ifi non sunt mea verba crede: domini enim sunt qui nescit fallere.

tura mea ⁊ filia areę meę: q̃ au
dui a domino exercituum deo

e isrl annũciaui vobis. Onus du
a f adhuc capnum qui est ex seir.

f ma. Ad me clamat ex seir. Cu
a f liberate populum tuum: ifi illis dormiẽtibus ꝓpter vigilas quare ⁊ nos de eodẽ genere simiter non liberas. b f vel quid

stos q̃d ō nocte: custos q̃d de no
a f deus omnipotens. b f tempus liberatiõis nꝛis populo meo.

c f tribulatio idumeis

g cte dixit custos: venit mãe ⁊ nox
a f me b f loco corde c f relinquentes idola.
f penitendo.

b Si q̃ritis: q̃rite: cõuertimi
a f etã sic b f ad me c f de captiuitate.

i ni et vẽnite. Onus in arabia.
a f ad vesperum domoꝛ. sic. ⁊ ad. m. l.

k In saltu ad vesperam dormietis
a f nõ expectetis donec veniat. f o ismaelite.

m in semitis dodanim. Occurrẽtes

dierit ciuitatẽ ⁊c. m Quid de nocte. i. quãtũ remanet nobis de nocte hui⁹ captiuitatis. n Dixit custos. i. dñs loquẽs ꝙ Esaĩ. o Venit mane ⁊ nox. i. mane cõsolationis ⁊ nox tribulationis inducũt a deo ſm merita ⁊ demerita hoĩm. q. d. si vultis crire de captiuitat̃ nocte. p Cõuertimini ⁊ venite. ad me veraciter ⁊ ex corde. iõ subdit: Si queritis q̃rite ⁊c. q Onus i arabia. Hic ꝓpheta scribit ꝙ agarenos q̃ magis ꝓprie sic noiank ꝙ saraceni: eo q̃ descenderũt ab abraã ꝙ ismaelem ancille agar filiũ: sed ipsi vsurpauerũt sibi nomẽ a sara q̃ fuit libera. tẽpoꝛe enim quo nabuchodonosoꝛ vastauit iudeã multi de iudeis fugerũt versus arabiam vbi habitabãt agareni credentes se ibi habere aliq̃s refugiũ: eo q̃ descenderant ab abraam sicut ⁊ ipsi: sed ipsi ecõtrario fuerũt eis nuri. ꝓpter qõ ꝓpheta denũciat eoꝝ punitionẽ. dicẽs: Onus i arabia. Circa qõ sciendũ q̃ duplex ē arabia. f. superior ⁊ inferior. inferior aũt ,ppinqua est iudee ad quã fugerũt iudei: ⁊ illa fuit captiuata a nabuchodonosoꝛ. ꝓpter nuriciã ꝓdictam ⁊ nõ alia: ⁊ ad hoc denotandum dicit hic: Onus in arabia. id est in vna parte arabie ⁊ non in tota: ⁊ nõ dicit onꝰ arabie sicut onus babylõis et aliarum. Consequẽter describit fugam iudeoꝝm. dicens:

r In saltu ad vesperam dormietis. ꝓpter defectum hospitij. q̃ non recipient vos agareni. s In semitis dodanim. nomen est loci ad quẽ est via per saltum illum. t Occurrentes sitienti ferte aquam qui habitatis terram austri: id est o vos agareni qui habitatis in plaga australi respectu iudee. occurrite miserico: diter iudeis

⁊ ꝓpria salute ꝓtenti sunt: nec penitẽtib⁹ ⁊ ꝓuersis manũ porrigũt. a Sitienti fer. aquã. Fangat̃ fratrib⁹ ardoꝛe solis rigũt. a Sitienti fertẽ aquã: ne in solitudine pereant. b Adhuc ⁊c. Quasi q̃ nõ babuistis in eos misericordiã: ꝓpꝛe sustinebat̃ captiuitat̃ miseriã. Post ānũ a indaica captiuitate: ⁊ hierusalem subuersione hi quoq̃ vastati sunt. vnde: Quasi in anno mer. q̃ ē: quõ mercẽnari⁹ annũ sũũ putat velocem ⁊ breuẽ oẽm laboꝛẽ: vũ inhiat ad mercedem: sic ⁊ vobis minimũ restat spatiũ: q̃ ꝓpe est exitium. Sicut ꝛes ann⁹ mercẽnarij cito pꝛeterit: qui tm expectat mercedẽ laboꝛis: vl̃ semꝑ laboꝛat: vt laboꝛis mercedẽ recipiat: sic gloria cedar: qui interpretat̃ tenebꝛe. vnde: Habitanti eũ habitanti bus cedar. Omis quoq̃ sagittarioꝝ id est diuersoꝝ dogmatũ numer⁹: q̃ in saltu arabie vulnerabat redigetur in nihilũ: cũ fugiẽtes fuerint de saltu liberati: ⁊ aquas baptismi acceperint: panemq̃ celestẽ comederint.

Ps. 119. Luc. 19. c

L. XXII

O! Vus vallis. Dieruſalẽ quondã dña gentiũ: ciuitas regis magni: nunc despectiue dicit̃ vallis. nõ enĩ vallis est. qz in mõte est: sed qz humilis est facta: ⁊ vilis subdita idolis: sicut ⁊ castellum despectue dicta est. Jte in castellũ q̃ cõtra vos est: ⁊ bene vallis vi. Jbi enĩ ꝓphetare: qui visiones videre mer̃uerunt: nec ꝓpter hec ad obsidionẽ q̃ facta ē a sennacherib ꝛpte ecpectbie: sed magis ad eã que ꝛpte sedechie a nabuchodonosoꝛ facta est. Onus hereticoꝝ qui de sublimi sensu scripturaꝝ ad infima corruerũt. De vallis visiõis. Lxx. sion. i. specule. f. ecclie. Ibi: Constituus sum rex ab e. ihg. f. m. Qui confidunt in dño sicut mons. f. Et: Diligite dño poꝛ. sup sion oĩa tab. ia.

Ps. 2. Jer. 13. c Judic. 20.

Quidnã

Nico.delyra

indeis fugientibus: qui sunt cognati vestri. a A facie enĩ gladioꝝ fugerunt ⁊c. quasi dicerẽt. ista fuga nõ ꝓcedit ex pusillanimitate sed ex necessitate. ꝓpter qõ debetis eis magis cõpati: ⁊ qz hoc nõ fecistis. ideo subditur pena vestra cũ dicit: b Quoniã hec dicit dñs. cuiꝰ dictũ non potest esse falsum. c Adhuc in vno anno. i. post captiuitatẽ indeoꝝ ꝙ vnum annũ nñ stabitis in gsia ⁊ ꝓtãte vestra.

d Quasi in anno mercẽnarij. i. sicut mercẽnarius cõsiderat finem anni in quo locatꝰ est ad seruiendũ ⁊ recipiendũ premium: sic ego ꝛsidero reddere vobis penam ꝙ vestra nuricia ⁊ nequicia statim illo anno transacto. ideo subdit: e Et auferetur omis gl̃ia cedar. i. terre agarenoꝝm sic nomiate a cedar filio ismaelis. per vnã annum enim post captiuitatem regni inde captiuauit eos nabuchodonosoꝛ. f Et reliquie numeri sagittarioꝝ fortiũ ⁊c. erant enĩ agareni exercitati i arte sagittandi sicut ⁊ ismael eoꝝ pater: vt dicitur Geñ. xxi. Facinsq̃ est inimicis sagittarius. g Dñs enĩ deꝰ ⁊c. cui⁹ verbum est stabile ⁊ firmũ: ⁊ in hoc ostendit ꝓpheta q̃ hec est ꝓpheta predestinatiõis: que infallibiliter adimplebit.

Mozaliter.

c Onus deserti maris ⁊c. Ꝑ deserti maris signatur mũdus. qui sonat in malũ. i. Job. v. Tomo mundus in maligno ꝓsit⁹ est. Et dicit̃ desertũ: eo q̃ est moribus scientꝰ: peccatoꝝ spinis ⁊ vepribꝰ repletus: ⁊ desertũ maris: eo q̃ est turbinibꝰ cauſarũ turbarꝰ: contra ipm dicit ꝓdicatoꝛ veritatis q̃ turbines venũt contra ipm. i. horribiles pene nisi penitear vere. ideo subdit: a Sicut incredulus est. verbis ꝓdicatoꝛis: Infideliter agit. in peccatis pseuerãdo. Et qz talis pseuerantia cõtemptũ parit: sicut dicit Ꝑouer. xviii. Impius cũ in profũdũ peccatoꝝ venerit: cõtempnit. ideo sequit: c Ascende clam. qui interpretat despiciens: ꝓpter quod simes antiqua: ⁊ significat ambitionẽ qua parẽtes ꝓmi voluerunt esse sicut dij Gen. iij. Item medeba aliter interpretat aquie eminẽtes. ideo signat ,pfundũ peccatoꝝ. e Omnẽ gemitũ eius cessare feci. p defectũ penitẽtie. Et quonĩã ꝓdicatoꝛ de ruinis angustiaꝝ. ideo sequit: f Propterea repleti sũt lumbi mei dolore. g Babylon ⁊c. Idem signat hic noie babylonis: qõ ꝓꝛ signatũ est ꝙ desertũ maris. f. mũdus peccatoꝝ plen⁹. de quo ꝛr: Babylon dilecta mea. nõ ,pter culpam: sed ,pter naturã. † Posita ē mihi in miraculũ. i. admirabilis materiã. f. quõ libeꝛ arbitriũ qõ est ordinatũ ad bonũ sic obstinate ꝙuertitur ad malũ. i Pone mẽsam. i. sacrã scripturã tu ꝓdicatoꝛ qui deligeris per Esaiã. k Conteꝑplare in specula diligẽter. videndo ipam. l Comedẽtes ⁊ bibentes surgite ,pncipes. i. vos ꝓdicatoꝛes sacra scriptura refecti: et ,pncipes in exercitu christiano constituti. Ps. cxliij. Constitues eos ,principes ⁊c. m Arripite clypeũ. f. oratiõis denote ad rẽsistendũ potestati diabolice. m Hoc enĩ dixit mihi dñs. per sacrã scripturã vel specialẽ inspiratiõnẽ. n Vade: pone speculatoꝛẽ. i. intellectũ tuũ ad intelligẽdũ. o Et vidit currũ duoꝝ equitũ. ꝓ duas currꝰ rotas duo testamẽta designant. ꝓ duos equites christꝰ ⁊ moyses intelligũtur. q Ascensoꝛ asini. f. xꝑm q̃ pullũ asine dicit̃ equitasse. Matth. xxi. q Et ascensoꝛ cameli. f. moyses populi iudaici ducẽ. camelus enĩ est animal gibbosum. iõ signat populum iudaicũ supbũ ꝛtra deũ. g Sup speculã dñi ego sum stãs. ad scẽdũ eius voluntatẽ. a Ecce venit vir ascensoꝛ. i. virit: accipiẽdo singulare ꝓ plurali: sicut ꝛr Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ: ⁊ isti viri sunt eqꝝ ⁊ dari⁹. ita q̃ ꝓ bigã equitũ idẽ intelligit q̃ supra ꝓ currũ duoꝝ equitũ. e Et respondit ⁊ dixit. f. esaias ꝓpheta q̃ nominatꝰ est hic speculatoꝛ. vt dictũ est. d Cecidit cecidit babylon. ⁊ duplicat cecidit ad maiorẽ affirmationẽ vt cõiter exponit. Ra. Sa. dicit q̃ duplicat ad significandũ duplicẽ babylonie casum. vnũ a cyro ⁊ dario a quib⁹ capta fuit. z incẽsa. aliũ a dño a quo ꝓstea subuersa est taliter q̃ ē inhabitabilis facta: vt dictũ est. ꝛ. xiij. Erit babylon subuersa: sicut subuertit dñs sodomã ⁊ gomorrã. e Et ola ⁊c. qz ꝙ se et medi ea cõsringẽtes: aurũ et argentũ asportauerũt. Cõsequẽter esaias cõuertit se ad loquẽdũ regno inde d. f Tritura mea ⁊c. In dolore hui⁹ filij⁹ idẽ ĩ significat vtroq̃ vocabulo. ꝓpheta ei populũ regni inde vocat tritura suã: ⁊ filiũ seu filiam arene. ꝙ ꝓ intelligit granũ purũ a palea excussum. Intẽtio enĩ eiꝰ erat excutere a populo illo oẽm malicia ⁊ castigare eos ꝙ aliorũ flagellatione ab eo denũciatam. ideo subdit: g Que audiui ⁊c. q̃ fallere nõ potest nec falli. b Annũciaui vobis. in veritate. ꝙ vestrã correctione. Et ꝓ hoc ꝛr q̃ tota pars ista a loco illo: Vade ⁊ pone speculatoꝛẽ ⁊c. intelligit ō esaias ⁊ non de alio ꝓpheta. i Onus duma. Hic ꝓpheta scribit cõtra idumeos q̃ post captiuitatẽ regni in de fuerũt captiuati a nabuchodonosoꝛ ⁊ postea liberatis iudeisq̃ cyrũ ipsi nõ fuerũt liberati: ꝓpter qõ cõquerebant cũ deſecẽdissent de isaac ꝙ esau: sicut filij isrl ꝙ iacob: ꝛs hoc nõ valebat: qz nõ fuerãt ita penitẽtes ⁊ cõuersi ad deũ sicut iudei: ⁊ hoc est qõ ꝛr: Onus duma. i. edom. nomina eni hebraica aliqñ variant̃ a ꝓte principij ⁊ a ꝓte finis sicut ⁊ latina. vnde sicut idẽ nomẽ est Colinꝰ ⁊ Nicolaus: sic edom ⁊ duma.

k Ad me clamat ex seir. i. ꝓplus idumeoꝝ in captiuitate detenꝰ. Edom enĩs et seir nom̃a sũt ciusdẽ terre: Ad me clamat. ꝓ sua liberatiõe. Ra. Sa. dicit q̃ iste clamor intelligit oratio angeli ꝓtidentis ꝓpulo idumeoꝝ. Angeli ei sancti deũ deprecant̃ ꝓ ꝓplo quoꝝ custodie sũt ꝓfecti: vt hꝰ Dan. x. l Custos. i. dñs q̃ es custos olim. f̃m illud Ps. cxxvi. Nisi dñs custodierit ciuitatẽ ⁊c. m Quid de nocte. i. quãtũ remanet nobis de nocte hui⁹ captiuitatis. n Dixit custos. i. dñs loquẽs ꝙ Esaĩ. o Venit mane ⁊ nox. i. mane cõsolationis ⁊ nox tribulationis inducũt a deo ſm merita ⁊ demerita hoĩm. q. d. si vultis crire de captiuitat̃ nocte. p Cõuertimini ⁊ venite. ad me veraciter ⁊ ex corde. iõ subdit: Si queritis q̃rite ⁊c. q Onus i arabia. Hic ꝓpheta scribit ꝙ agarenos q̃ magis ꝓprie sic noiank ꝙ saraceni: eo q̃ descenderũt ab abraã ꝙ ismaelem ancille agar filiũ: sed ipsi vsurpauerũt sibi nomẽ a sara q̃ fuit libera. tẽpoꝛe enim quo nabuchodonosoꝛ vastauit iudeã multi de iudeis fugerũt versus arabiam vbi habitabãt agareni credentes se ibi habere aliq̃s refugiũ: eo q̃ descenderant ab abraam sicut ⁊ ipsi: sed ipsi ecõtrario fuerũt eis nuri. ꝓpter qõ ꝓpheta denũciat eoꝝ punitionẽ. dicẽs: Onus i arabia. Circa qõ sciendũ q̃ duplex ē arabia. f. superior ⁊ inferior. inferior aũt ,ppinqua est iudee ad quã fugerũt iudei: ⁊ illa fuit captiuata a nabuchodonosoꝛ. ꝓpter nuriciã ꝓdictam ⁊ nõ alia: ⁊ ad hoc denotandum dicit hic: Onus in arabia. id est in vna parte arabie ⁊ non in tota: ⁊ nõ dicit onꝰ arabie sicut onus babylõis et aliarum. Consequẽter describit fugam iudeoꝝm. dicens:

r In saltu ad vesperam dormietis. ꝓpter defectum hospitij. q̃ non recipient vos agareni. s In semitis dodanim. nomen est loci ad quẽ est via per saltum illum. t Occurrentes sitienti ferte aquam qui habitatis terram austri: id est o vos agareni qui habitatis in plaga australi respectu iudee. occurrite miserico: diter iudeis fugientibus: qui sunt cognati vestri. a A facie enĩ gladioꝝ fugerunt ⁊c. quasi dicerẽt. ista fuga nõ ꝓcedit ex pusillanimitate sed ex necessitate. ꝓpter qõ debetis eis magis cõpati: ⁊ qz hoc nõ fecistis. ideo subditur pena vestra cũ dicit: b Quoniã hec dicit dñs. cuiꝰ dictũ non potest esse falsum. c Adhuc in vno anno. i. post captiuitatẽ indeoꝝ ꝙ vnum annũ nñ stabitis in gsia ⁊ ꝓtãte vestra.

d Quasi in anno mercẽnarij. i. sicut mercẽnarius cõsiderat finem anni in quo locatꝰ est ad seruiendũ ⁊ recipiendũ premium: sic ego ꝛsidero reddere vobis penam ꝙ vestra nuricia ⁊ nequicia statim illo anno transacto. ideo subdit: e Et auferetur omis gl̃ia cedar. i. terre agarenoꝝm sic nomiate a cedar filio ismaelis. per vnã annum enim post captiuitatem regni inde captiuauit eos nabuchodonosoꝛ. f Et reliquie numeri sagittarioꝝ fortiũ ⁊c. erant enĩ agareni exercitati i arte sagittandi sicut ⁊ ismael eoꝝ pater: vt dicitur Geñ. xxi. Facinsq̃ est inimicis sagittarius. g Dñs enĩ deꝰ ⁊c. cui⁹ verbum est stabile ⁊ firmũ: ⁊ in hoc ostendit ꝓpheta q̃ hec est ꝓpheta predestinatiõis: que infallibiliter adimplebit.

Mozaliter.

c Onus deserti maris ⁊c. Ꝑ deserti maris signatur mũdus. qui sonat in malũ. i. Job. v. Tomo mundus in maligno ꝓsit⁹ est. Et dicit̃ desertũ: eo q̃ est moribus scientꝰ: peccatoꝝ spinis ⁊ vepribꝰ repletus: ⁊ desertũ maris: eo q̃ est turbinibꝰ cauſarũ turbarꝰ: contra ipm dicit ꝓdicatoꝛ veritatis q̃ turbines venũt contra ipm. i. horribiles pene nisi penitear vere. ideo subdit: a Sicut incredulus est. verbis ꝓdicatoꝛis: Infideliter agit. in peccatis pseuerãdo. Et qz talis pseuerantia cõtemptũ parit: sicut dicit Ꝑouer. xviii. Impius cũ in profũdũ peccatoꝝ venerit: cõtempnit. ideo sequit: c Ascende clam. qui interpretat despiciens: ꝓpter quod simes antiqua: ⁊ significat ambitionẽ qua parẽtes ꝓmi voluerunt esse sicut dij Gen. iij. Item medeba aliter interpretat aquie eminẽtes. ideo signat ,pfundũ peccatoꝝ. e Omnẽ gemitũ eius cessare feci. p defectũ penitẽtie. Et quonĩã ꝓdicatoꝛ de ruinis angustiaꝝ. ideo sequit: f Propterea repleti sũt lumbi mei dolore. g Babylon ⁊c. Idem signat hic noie babylonis: qõ ꝓꝛ signatũ est ꝙ desertũ maris. f. mũdus peccatoꝝ plen⁹. de quo ꝛr: Babylon dilecta mea. nõ ,pter culpam: sed ,pter naturã. † Posita ē mihi in miraculũ. i. admirabilis materiã. f. quõ libeꝛ arbitriũ qõ est ordinatũ ad bonũ sic obstinate ꝙuertitur ad malũ. i Pone mẽsam. i. sacrã scripturã tu ꝓdicatoꝛ qui deligeris per Esaiã. k Conteꝑplare in specula diligẽter. videndo ipam. l Comedẽtes ⁊ bibentes surgite ,pncipes. i. vos ꝓdicatoꝛes sacra scriptura refecti: et ,pncipes in exercitu christiano constituti. Ps. cxliij. Constitues eos ,principes ⁊c. m Arripite clypeũ. f. oratiõis denote ad rẽsistendũ potestati diabolice. m Hoc enĩ dixit mihi dñs. per sacrã scripturã vel specialẽ inspiratiõnẽ. n Vade: pone speculatoꝛẽ. i. intellectũ tuũ ad intelligẽdũ. o Et vidit currũ duoꝝ equitũ. ꝓ duas currꝰ rotas duo testamẽta designant. ꝓ duos equites christꝰ ⁊ moyses intelligũtur. q Ascensoꝛ asini. f. xꝑm q̃ pullũ asine dicit̃ equitasse. Matth. xxi. q Et ascensoꝛ cameli. f. moyses populi iudaici ducẽ. camelus enĩ est animal gibbosum. iõ signat populum iudaicũ supbũ ꝛtra deũ. g Sup speculã dñi ego sum stãs. ad scẽdũ eius voluntatẽ. a Ecce venit vir ascensoꝛ. i. virit: accipiẽdo singulare ꝓ plurali: sicut ꝛr Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. Et isti viri sunt ꝛpꝰ ⁊ moyses. † Et dixit. i. dixerũt ꝛtra petentes obstinatos: contra ꝙs ꝛpꝰ ⁊ moyses locuti sunt. d Cecidit cecidit babylon. ꝓpter q̃ corruit ꝛtra peccatoꝛ

Ma ¶ Quidnam ti. Quasi cū philosophia ⁊ sapiēcia secularis de sublimib⁹ disputās: simplicitatē ecclesie ꝓēpnat: cur tu quoq; sectaris ecclesiā? b ¶ Plena. Doctrina hereticoꝝ plena ē multiloquio ⁊ clamore. c ¶ Interfecti tui. Gallis. s. non: voluntare ꝓpria ad hereticos. s. trāsierunt. ¶ Comparatione eoꝝ qui post pcliū victi sunt infelicius vulnerant qui spōte se tradūt. Quomodo in martyrio q̄ post penas negat leuius punitur q̄ qui sine necessitate christum abnegat.

d ¶ Cuncti pnci. ⁊c. Sicut in Hieremia legit: sedechias nocte p muri foramen cū principibus exiit ⁊ aufugit: sed in campis hierichontinis captus ad nabuchodonosor (qui tūc erat in reblatha: ibi ei manens exercitū suū ad capiendā vrbem premiserat) adducti sunt. Die sedechie filios ante ipm occidi iussit: ipi oculos eruit: ⁊ cecatū secū in babylonē duxit. Principes autē et alij q̄ cū eis capti sunt: aut occisi: aut dure ligati ⁊ in babylonē ducti sunt.

e ¶ Fugerūt. In fuga conrdes: quoꝝ princeps est draco fugiens coluber tortuosus. ¶ Et reuelabit. Lyr. Errozis. Non q̄ fletus ⁊ errozē a dño sit: sed occasione scripturarū quas dedit eis legendas: nascitur errozis occasio: ⁊ possūt dicere: Quare nos errare fecisti a via tua. Vñ: Dedit eis dñs spiritū errozis ⁊c. g ¶ Elam. Civitas in persida prouincia in qua optimi sagittarij. ¶ Elam sumpsit pharetram. Elam ascēsus eorū. i. supbia berciloꝝ sūpsit pharetrā vt sagittet i obscu. rec. corde.

h ¶ Parietē. Ecclesie firmamenta clypeo suo. i. impugnatiōe nudauit.

i ¶ Operimētū: Templū quod a gentibus ⁊ pollutis ante opertum et clausum erat. k ¶ Armamētarium. Juxta templum erat domus quam edificauit dauid ad reponēda arma in cuius circuitu arbores multe. Unde dicit dominus saltus. Ipa quoq; ē lapidea sed lignea. ex humore enim cementi ⁊ lapidum (vt aiunt) eruginat ferrum. l ¶ Et congregastis. Terrā promissionis q̄uis vberrima: magnaꝝ penuriā aque sustinebat: et maxime in hierusalem.

¶ Ideo

a ¶ Vox ꝓphete ex persona spiritussancti. ¶ nō tm alīs.

visionis. Quidnaꝝ tibi quoq; est: a b

a ¶ opinione tua: vnde post humiliaris. b ¶ inter alios. c ¶ plur aliter: quia multa hereticorum varietas. ¶ ad excelsa. d ¶ prius leticie: post tristitie.

qz ascēdisti ⁊ tu ois in tecta clamo c

a ¶ multitudine deceptorum. ¶ populosa.

ris plena: vrbs frequens ciuitas b c

a ¶ tempore dauid ⁊ salomonis. ¶ supbia inflati enim numer: et sanctioza se inuenisse gloriantur. b ¶ maxima sine cerramine et contentione ab hereticis supplantatur pars.

exultās. Interfecti tui ñ interfecti f g

a ¶ sed fame et sit. b ¶ qz oēs fugerunt.

gladio: nec mortui tui mortui bel b

¶ eni. ¶ hereticoꝝ. a ¶ a nobis exierūt: sed ex nobis nō fuerūt. ¶ ad synagogā sathane ab ecclia.

lo. Cūcti pncipes tui fugērūt sil: b c

a ¶ vinculis diaboli. vñ: Dia nra sicut. p. c. d. l. b ¶ qi obturauerūt aures suas vt nō audirēt bonū. c ¶ quos decipiunt heretici se inuenisse gloriantur. ¶ cum principibus

Die.39.a

dureqz ligāti sunt. Omnēs q̄ inuēn i

¶ laqueis peccati. a ¶ a domino. ¶ qi fugiūt.

ti sunt vincti sūt parit: pcul fugē k

¶ ego Esaias. a ¶ cōsolātes. b ¶ o cōprophete.

rūt. Ꝓpterea dixi: recēdite a mē: k

a ¶ Quis infirmat ⁊ ego nō infirmor. b ¶ vastitatem populi mei. ¶ hic samuel plangebat saul: ⁊ hierusalē christus. c ¶ inclinari ad me egrotantem nimio dolore.

amare flebō. Nolite incūbere vt B

a ¶ non filij qui virilitatis pūdicit dignitatem.

cōsolemini me: sup vastitate filiē k

a ¶ i. immer que singulorū opera demonstrer.

ppli mei. Dies eni interfectiōis ⁊ m

¶ nō hierusalē q̄ visio pacis: sed antiq̄ nois ichus: quod interpretatur cōculcatio. ¶ oritur.

pculcatiōis: ⁊ fletuū dño deo exer f l

a ¶ nō in monte visiōis. b ¶ hierusalē. c ¶ faciens scrutari et omnino destruatur.

cituū in vālle visiōnis. Scrutans n

a ¶ hereticoꝝ cōtra ecclesiā construerum. b ¶ exercite. c ¶ doctores q̄ se in christo monte consistere gloriant. vñ: Dentre ascēdam⁹ ad montē ⁊c. ¶ templum quod cuerti fecit. ¶ vel tec.

mūrū: ⁊ māgnific⁹ super montez. o

a ¶ contra populū meum.

Et clā sūpsit pharetrā: ⁊ currū ho p q

a ¶ templi auro vestiti.

minis eqtis: ⁊ parietem nudauit b r

a ¶ fortitudo chaldeoꝝ. b ¶ olim delectabiles. c ¶ humilia dogmata.

clypeus. Et erūt electe valles tue s

a ¶ o hierusalē. b ¶ que cū pharaone submergūtur. ¶ quas nō potuit capere ciuitas. c ¶ qui intrare poterunt.

Pſ.19.

plēne q̄drigāruz: ⁊ equites ponēt t u

a ¶ ne quis effugiat et saluetur. b ¶ ne conclusos in re patiantur exire. ¶ tunc. c ¶ a deo per ecclesiasticos viros.

sedēs suas in pōrta: ⁊ reuelabitur t v

a ¶ ingredientiū⁹ chaldeis. ¶ secretū coꝝ q̄ in fide confessione sunt. b ¶ o vallis sion. ¶ lumine veritatis.

operimēntū iude. Et videbitis in i

a ¶ curtum. ¶ armaturā apli. b ¶ in q̄ cōfitie tur ba gentiū. vñ: Inuenim⁹ eā in campis silue.

die illa armāmētariuz dom⁹ sālt⁹ k

a ¶ scissurata. i. ecclie q̄ multiplicatis vt decepros cōgregarēt. ¶ tunc. b ¶ hierusalē.

⁊ scissurās ciuitatī dō videbit: qz a

a ¶ scissure. a ¶ vos. i. q̄ vidist scissuras ciuitatis dauid. ¶ intra ciuitatē p occultos meatus. ¶ in lacum vnum.

multiplicate sūt. Et congregastis aqs b

vnam partem sit in monte: tamen vna pars ei⁹ est in valle: ⁊ quia ꝓpheta hic denunciat futurā ei⁹ delectionem p nabuchodonosor regem. ideo potius nominat eam nomine vallis q̄ montis.

o ¶ Visionis. quia multi ꝓphete visiones habuerunt de eius destructione. b ¶ Quidnam tibi quoq; est. id est qua de causa. c ¶ Quia ascendisti ⁊ tu omnis in recta. id est ad sacrificanduz idolis sup tecta domorum: vt dicunt cōmuniter exposītores nostri: ⁊ in hoc rangitur culpa ciuitatis ꝓpter quā destructa fuit. s. idolatria. Ra. Sa. exponit q̄ appropinquante exercitu nabuchodonosor ad hierusalē homines ascendebāt super tecta domorum: que sunt plana in terra illa ad considerādum inde magnitudinē exercitus: ⁊ ad projiciendū inde contra aduersarios lapides ⁊ spicula cū machinis ad hoc ibi dispositis. d ¶ Clamoris plena. quia in tali ꝓparatione fit clamor populi.

e ¶ Urbs frequens ciuitas exultans. i. que prius fuisti exultans ex frequētia populi in te habuantis. ¶ Interfecti tui. de populo tuo. g ¶ Non interfecti gladio. nuo: que est mors brevis: sed fame que est mors diuturnior. sm q̄ dicit. iij. Reg. vlt. ¶ Prevaluit fames in ciuitate. b ¶ Cuncti pncipes tui fugerūt. s. sedechias ⁊ viri bellatores: vt habet ibidem. i ¶ Dureqz ligati sunt. qz exercitus regis babylonis cōprehendit sedechiam: ⁊ eos qui erant cū eo. k ¶ Propterea dixi. Nec consequēter ponit cōpassio Esaie ꝓpter malū q̄ videbat futurū genti sue. cū dicit: Propterea dixi: recedite a me. quasi diceret: nolo consolationē humanaz: ⁊ patet littera vsq; ibi: l ¶ Domino deo exercituuz. i. a domino deo exercituū ordinata est: m ¶ Dies interfectionis. populi mei.

n ¶ Scrutans murū. s. domin⁹ faciēs scrutari per chaldeos ⁊ destrui. o ¶ Et magnificus sup montem. s. sion vbi erat templū ⁊ domus regia cū magnis sumptib⁹ ⁊ laboꝝ edificata: que omnia in momento destructa fuerūt a chaldeis: magis virtute diuina q̄ humana ꝓpter idolatrie peccata. Ra. Sa. dicit q̄ ab illo loco: Propterea dixi ⁊c. verba sunt ipius dei cōpatientis populo suo in afflictione posito. vnde ⁊ in libro qui apud hebreos dicitur berakoth. id est benedictionū dicit: q̄ sit deus recordat de destructione templi ⁊ captiuatione iudeoꝝ flet: ⁊ lachrymine eius cadunt in mare: sed hoc dictū falsum est ⁊ puerile. p ¶ Et clā sumpsit pharetram. i. clamite qui sunt optimi sagittarij sumpserunt pharetras ad veniendum cū nabuchodonosor contra hierusalē. q ¶ Et currum. i. currus ad portandū arma ⁊ alia necessaria exercitus. r ¶ Et parietem nudauit clypeus. id est clypei pendentes ad parietes inde fuerunt assumpti a bellatoribus nabuchodonosor: vt venirent ad bellandū contra hierusalē. s ¶ Et erūt electe valles tue. i. in quib⁹ crescebat triticū ⁊ vinum in abundātia. t ¶ Plene quadrigarū. omnia terrenascentia conterentiū. v ¶ Et equites ponent sedes suas. id est custodias suas. x ¶ In porta. id est in portis hierusalem: ita q̄ null⁹ posset ingredi ad auxiliandū: nec exire ad aliis signi ficandū: alias fugiendum. y ¶ Et revelabitur. Hic ponitur destructiōis hierusalē ratio duplex. Secunda ponitur ibi: Et vocabit. Prima ratio fuit: qz non confidebant de deo: sed magis de ꝓpria virtute ⁊ industria ad resistendum nabuchodonosor: ⁊ hoc est quod dicit: Et revelabitur ⁊c. scz templum quod propter sanctitatem sui fit erat opertum q̄ soli sacerdotes intrabant: sed tūc fecerunt inde portaliciū. z ¶ Et videbitis in die illa armamentarium. id est locum vbi reponebantur arma a tempe Salomonis: vt illis te munias contra chaldeos. a ¶ Et scissuras ciuitatis dauid. ad reparandū ⁊ ponendum ibi defensores contra chaldeos ꝓpter loci debilitatem.

b ¶ Et congregastis aquas piscine inferioris. ad prouidendum hominibus ⁊ iumentis de potu in tempore obsidionis.

Et domos

Ideo faciebant cisternas ad colligēdas aquas. fluuius enim iordanis inter galileam ⁊ iudeam fluit: illoꝝ autem ad radicē montis sion oritur. In hierusalem due piscine erant. inferior que ab hostibus capi poterat. superior que non poterat.

a ¶ Et lacum. Non puteum qui aquam vitalez habet ⁊ eternam: sed lacus contritos qui continere non valent aquā.

b ¶ Inter duos mu. s. et nouum ⁊ vetus testamē tum fecerunt sibi nouas aquas quas interiores patant: ⁊ maiora cōtinere mysteria q̄ vet⁹ testamentum. c ¶ Et vocauit. Quotidie pronocat dñs hereticos ad penitētiam ⁊ ad fletum. Beati enī flentes: quia ipi ridebunt. Et ad planctū: ne vocat eos: Lamētamin⁹ vobis ⁊ non planxistis. Et ad caluitiū vt opera mortis radant: ⁊ de cozpore suo quicqd non vtile auferant. Et ad cingulū faccine. p cingulo veste cinganf. Cū nabuchodonosor) sicut Hieremias ostēdit) cepisset obsidere ciuitatem misit dominus hieremiam ad sedechiam et ad iudeos vt peniterēt ⁊ miserēt eis comm: ⁊ vilipendentes ⁊ desperantes dicebant: Comedamus ⁊ bibam⁹: cras enim moriemur.

Dan.5.a

Ioſiæ.1.b

d ¶ Moriamini. Ritus aut cum eis ad inferos descendatis. Hoc nō solum de hereticis: sed de omni eo potest intelligi: qui negligēt peccata sua desperatione peior fit: et voluptatibus irretitus peccato blasphemiā iungit: vt omnem sensum viventiū putet finiri mortē: sm illū epicuri: Post mortem nihil est: ⁊ mors ipsa nihil est. ¶ Que hic dicuntur non pertinent ad captiuitatem factam tempore Ezechie.

e ¶ Sobnam. Uertere nunc: vel conversio interpretatur. cui dicitur: vt conuertatur de lege ad euangelium: ⁊ relictis figuris transeat ad veruz sacrificium. ¶ Sobnas: superb⁹ lupus rapax: b timore perturbans: inferiorem partem vebis tradidit exercitui sennacherib. vnde ei dom⁹ hec mala minatur.

f ¶ Quid tu hic? Ac si diceret: Cur tibi vis edificare domum occidentem litteram: et tabernaculum tuum quod non habet fundamentū in petre figura: id est firmitatem quod non tam tabernaculum et domus q̄ sepulchrum et memoria appellandum.

¶ Coronās

a ¶ Et domos hierusalē numerastis. ad sciendū quot essent tibi psone: ⁊ quot possent eis victualia sufficere. b ¶ Et destruxistis domos ad munien dum murū. id est muros hierusalem ad fortificandū eos de lapidibus ⁊ lignis inde assumptis: ⁊ etiam ne hostes possent ibi habere latibula: loquitur his hic de domib⁹ que erant in suburbijs: que solent destrui ante aduentus aduersariorū ne sint ciuitati obsesse in nocumentū.

c ¶ Et lacū fecistis. id est fossam in qua aqua curret. d ¶ Inter duos muros. ad murorū maiorez fortitudinē. ciuitas enim clausa erat triplici muro. e ¶ Et aquā piscine veteris. s. in statum pristinū restituistis. In obsidione enim plus indiget ciuitas aqua: eo q̄ plures conueniūt ibi ad defensionē ciuitatis: ⁊ ideo quedā piscina que alio tempore nō erat necessaria, ꝓpter quod fuerat derelicta: imminente obsidione fuit reparata. ¶ Et non suspexistis ad eum qui fecerat eam. s. hierusalem.

g ¶ Et operatorem eius de longe. quia ab eterno p ordinauit ibi ponere templum suo nomini dedicatum. b ¶ Non vidistis. ad eius auxiliū recurredo. hoc ponitur ad ostendendus q̄ alias talis preparatio pugne esset licita ⁊ bonas sicut ezechias diligenter se preparauit ad resistēdus sennacherib: vt habetur. iiij. Reg'. ⁊. ij. Paral. quia principaliter de deo cōsidit: ⁊ illud quod erat humane prouidētie non omisit: sed isti diuinam auxiliū totaliter neglexerant in sua virtute ac prouidentia confidentes. i ¶ Et vocabit. Hic ponitur secunda causa destructionis hierusalem. scz contemptus verbi dimini per prophetas eis dicti. ⁊ hoc est quod dicit: Et vocabit dom⁹. s. per prophetas. k ¶ In die illa. s. ante destructionem hierusalem. l ¶ Ad fletum ⁊ ad planctū ⁊c. id est ad debitam contritiōem ⁊ satisfactionem de peccatis: vt euitaretur pena divine vltionis. m ¶ Et ecce gaudium ⁊ letitia. per contrarium in contemptum verbi prophetarū eos ad penitentiā reuocantiū. n ¶ Comedam⁹ et bibamus: cras enim moriemur. hoc enim inter epulas derisorie dicebant: eo q̄ ꝓphete cōminabātur eis captiuitatem ⁊ mortē nisi peniterent: ⁊ quia talis contemptus maliz eoꝝ aggrauabat supra modum. ideo subdit: o ¶ Et revelata est in auribus meis vox dñi exercituuz. ꝓnocati p talem contemptum. p ¶ Si dimittet iniqtas hec. i. non dimittetur: accipiendo si ꝓ non. q ¶ Donec moriemini. non solum corporis morte: sed etiā gehenne ⁊ accipitur hic donec absq; tempis determinatiōe: sicut Psal. cix. Donec ponam inimicos tuos scabel. pedum. r ¶ Hec dicit. Hic psequēter loquit ꝓphet contra sacerdotiū: ⁊ primo contra sobnam i speciali. secūdo contra alios mag' in generali. ibi: In die illa. Prima in duas: quia ꝓmo ponitur ipsius sobne delictio. Secundo eliachim substitutio. ibi: Et erit. Circa ꝓmum sciendum q̄ iste sobna ⁊ ei adherentes suadebant ezechie q̄ redderet se ⁊ ciuitatem sennacherib: vt dicunt hebrei. Esaias aūt persuadebat contrariū: ⁊ quia sobne non fuit factum consilium: ideo partim motus indignatione: partim timore ne sennacherib ex magnitudine porcīe tempalis ciuitatem caperet armis. finaliter cum suis occulte exiuit ⁊ se reddidit assyrijs: ⁊ inde duxit in eoꝝ terrā ibi mortuus fuit: ⁊ hoc est quod ꝓdicitur hic Esaie a dño: s ¶ Vade ingredere ⁊c. ad sobnam ꝓpositum templi. i. summū sacerdotem: vt dicunt aliqui hebrei. Alij vero dicunt q̄ erat thesaurarius ⁊ custos vasoruz templi domini. Primi tamen videntur melius dicere: quia. j. dicit q̄ Eliachim filius helchie fuit substitutus loco eius: qui eliachim fuit sacerdos summus tempore ezechie: vt dicit h Ra. Sa. ⁊ scriptura hoc satis innuit i hoc ea. x. iij. Reg'. xix. t ¶ Quid tu hic. s. agis in templo dei indigne ministrando. v ¶ Aut quasi qs hic: quasi diceret: facto te ostendis ac si esses de genere regis dauid. ideo subditur: x ¶ Quia excidisti tibi hoc sepulchrum ⁊c. Edificauerat enim sibi sepulchrum notabile in ciuitate dauid inter sepulchra regia: vt post mortem esset in memoria celebri: sicut et iosiada summus sacerdos fuerat ibidem sepultus propter bonitatem ipsius: ut habetur. q. Paralip. xxiij. sed non erat simile de isto propter quod primatus fuit intento. ideo subditur:

1.Cor.15.b De pe.di. 2.c.ſi cūi. 8.quis ēm.

§ 2. Ecce

Universidad de Deusto
Biblioteca

Exo.28.f

a ¶ Coronans corona bit te. Qui.s. quondã habebas coronã pontificis: ꝛ sanctificationem in lamina aurea in qua scriptũ erat nomẽ dei: tribulatione et angustia coronaberis.

b ¶ Tribulatione.

c ¶ Quasi pilam. Sicut spera in loco deliciꝰ ꝛ spatioso stare non potest: sic pplus tuus in orbis termios dispergetur. d ¶ Seruum meum eliachim. Per sobnam superbũ: scribe ꝛ pharisei. Per eliachim iustũ ꝛ humilez (qui interpretatur deꝰ resurgens) christũ intelligimus: qui die tertia resurrexit: et sacerdotio iudeoꝝ reprobato: sacerdos factus est in eternũ ſm ordinem melchisedech. Vic est pater habitantibus in hierusalẽ. i. in ecclia.

¶ Eliachim: deꝰ resurgens: vel dei resurrectio. Filiũ belchie. i. patris domini. ¶ Clauem. Per clauẽ quam sup humerũ portat sceptrũ regni ꝛ signũ victorie. i. crucẽ possumꝰ intelligere: quã xps in suo ꝓpio portauit humero. Vbi: Factꝰ ẽ ꝓncipat sup humeꝝ eiꝰ.

Apoc.3.b

¶ Domꝰ dauid. Domũ dauid vocat domũ dñi in q̃ erat gurea clauis. g ¶ Et aperiet. Qui aprit ꝛ nemo claudit: claudit ꝛ nemo aperit. Quod in passione referauit: claudi nõ poterit. quod l cerimonijs clausit: nemo aperiet. h ¶ Et suspendam. Vnde in euangelio: Omis xplꝰ pendebat ex eo. Vnde ꝙ3 ad verbũ sapiẽ eiꝰ pendẽt.

Apoc.19.g

i ¶ Auferet parillus. Que hic dicunt nõ ptinẽt ad captiuitatem sobne: ꝙ sedechie ꝙ vltima. Et notãdũ cũ supra ꝙ parillum beliachim intelligeret: modo ipm sacerdotiuꝫ pꝰ morte eiꝰ destructũ. adueniẽte eni captiuitate tẽpe sedechie sacerdotio carebãt. ¶ Auferetur par. Cũ plenitudo gentiũ itrauerit: ꝛ antixps venerit in ꝑdicatione belie iudei cõuertentur ad fidẽ.

¶ Onus tyri.

a ſ vt etiam sepultus superbias.

excelſo memoriale: diligẽter in pe

a ſ sepulchrum. b ſ sed. ſ quasi: noli laborare de exclione sepulchri: quia tranferet dominus sacerdotum ruinã.

tra tabernaculũ tibi. Eccẽ domi/

a ſ captiuũ. b ſ facile sine labore.

nus aspõrtari te faciet: sicut aspõr

a ſ qui nutrit galline filios.

tatur gallus gallinatius: et quasi

a ſ leuiter super humerum leuatũ.

a amictũ sic subleuabit te. Coronãs

ſ que facile ima petit.

b coronabit te tribulatiõe: ꝯsi pilam

a ſ a monte glorioſo vallem ignominie.

mittẽs te in terrã latã ꝛ spatiosaz.

a ſ cũ littera tua. b ſ potẽtia.

Vbi mõrieriſ: et ibi erit curꝰ gloriꝫ

a ſ quo auet inclytus ferebatur. ꝛ ſ splendor. ſ. domus domini verteretur in ignominiam.

ſ reddita tibi.

thẽ: ꝛ ignominia domus dõmini

tui. Et expellã te de statiõe tua: et

a ſ cerimonijs scripturarũ translato sacerdotio nec esse est vt lego translatio fiat.

õ ministẽrio tuo õponã te. Et erit

a ſ te cicco de ministerio. ſ de ſ: Magnũ ẽ tibi vocari seruũ meum. ſ depositionis tue.

b in die illa: vocabo seruum meum

a ſ vnum. ſ. de. xxiiij. sacerdotibus qui post sobnã pontifex factus: quia iustus.

eliachim filiũ belchie: ꝛ induã illũ

a ſ vt eparũ ruũ accipiat alter. b ſ vt quod habebas in littera: ille possideat in spiritu.

tunica tua: ꝛ cingulo tuo ꝛfortabo

esi: ꝛ ptatẽ tuã dabo in mãu eiꝰ: et

ſ ru lupus rapax. a ſ vilione pacis. i. ecclia. ſ vbi ẽ vera fides cõfessio. de q̃: fides tua te saluũ fe.

erit ꝯsi pr̃ habitantibus hierlm ꝛ do

a ſ scientiam scripturarum.

mui iuda. Et dabo dauẽ domus

a ſ sanctã scripturã. b ſ vñ: Aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas.

dauid sup humerũ eiꝰ ꝛ aperiet: ꝛ

nõ erit ꝙ claudat. Et claudet ꝛ nõ

erit ꝙ aperiat. Et figam illũ paxil/

a ſ in ecclia. vbi cõuersus fidelium. b ſ metaphorice firmamenti. c ſ caput. ſ. ecclesie. ſ vez ipo rem eiꝰ familia honorez. ſ ideo.

lum i ldco fidẽli: ꝛ erit i solũz ghe

a ſ ecclesie. ſ angelos scẽz. b ſ attendere faciam ad doctrinam eius electos.

dõmui pris sui: ꝛ suspẽdaz super

a ſ ꝯsi paxillũ: ficut in postib⁹ unguis suspẽdunt.

eum õem gliaz domꝰ patris eius.

a ſ eram suspendã. ſ aplos ꝛ omes credentes. ſ cordium. ſ suspendam.

Vbi sor diuersa genera omnevas

a ſ benedicite deo de fontibus israelis: hic miscuit vinum sũ sapientia. b ſ aplis et aliis ꝯmunem doctrinã ministrante ecclesie.

pãruulũ: a vasis craterarum vsqꝫ

a ſ Cantorum qui dulci modulatione corda audiꝝ delectant: et ad dei amorem inuitant.

omne vas musicoꝝ. In die illa dic

a ſ transferetur ad iudeos.

dns exercituũ: auferet paxill⁹ qui

a ſ a ecclesia gentiũ. b ſ refrigescet charitas mul.

fixus fuerat in loco fidẽli: ꝛfrange

a ſ infidelitate. ſ multi ei nmore defecer. b ſ fide.

tur ꝛ cadet: ꝛ pibit qd pẽpenderat

ſ. i. pter.

in eo: quia dns locutus est.

a Ecce dominꝰ asportari te faciet. ab assyrijs.

b Sicut asportatur gallus gallinatius ꝙ. i. per captationẽ in pusillanimitatem galline reductus: ꝛ in hoc designat prophęta ꝙ partim erat ex timore sue ad syrijs redditur.

c Et quasi amictũ sic subleuabit te. id est faciliter ꝛ sine resistentia.

d Coronãs coronabit te tribulatione. id est vndiqꝫ suscitabit tibi tribulationes sicut corona caput circũdat.

e Quasi pilam mittet te. que a ludentibus projcitur de manu ad manum: sic iste sobna primo reddit manibus maiorũ: fuit positus ad manus minorum qui ducerent eum ad terram assyrioꝝ.

f Ibi morieris. ꝛ non hic vbi statuisti tibi sepulchrum.

g Ibi erit currus glorie tue. conuersus in ignominiam.

h Et ignominia domꝰ dñi tui. quia ex ignominia redundabat i templuꝫ dñi cui fuerat prepositus.

i Et expellam te de statione tua. id est de dignitate sacerdotali in qua credis stabilirī.

k Et erit. Vic consequẽter describit ipsi⁹ eliachim substitutio. cum dicit:

l Vocabo seruum meũ eliachim. id est mihi fideliter seruientẽ.

m Et induam illũ tunica tua. id est tunica sacerdotali hyacinthina.

n Et cingulo tuo. de preciositate materie, ꝛ speciositate forme istorũ ornamentorũ summi sacerdotis dictũ fuit diffuse Exo. xxviij.

o Et erit ipse pater habitantib⁹ hierusalẽ. id est habens curaz de eis pastoralem.

p Et dabo clauem domꝰ dauid. id est templi: quod dicit hic domus dauid: eo ꝙ pre cepit ipm fieri ꝙ Salomonẽ filium suũ: ꝛ preparauit expensas ꝙ magna parte: ꝛ tradidit Salomoni descriptionẽ templi ꝛ edificiorũ circa ipm: vt habek. j. Paral. xxviij.

q Super humerũ eius. quasi bajulans onus cure templi ꝛ totius populi.

r Et aperiet ꝛ nõ erit qui claudat. hoc dicit ad ostendendus superioritatẽ eius ad disponendũ de ingressu templi ꝛ ministerij ibidẽ exercendi. ex quo satis ostenditur ꝙ fuit in summo sacerdotio ꝛstitutus.

s Et figam illum paxillũ in loco fidẽli. id est principalez in templo domini.

t Et suspendam sup eum omnẽ gloriam domus patris sui. id est oñes alij sacerdotes ꝛ leuite innitent eius potestati: sicut appensa in paxillo innituntꝫ ei.

v Vasoꝝ diuersa genera ꝛc. per ꝟ innuens ꝙ oñia essent sub ordinatione ꝛ potestate sua.

x Usq; ad omne vas musicoꝝ. Vasa musicorum dicunt hic instrumẽta in ꝙbus cantores cantabant diuinas laudes: modo loquẽdi hebraico quo instrumentũ cuiuslibet artificis dicit vas eius. Exo. j. Reg⁹. xx. vbi dicit: Dedit ergo ionathas arma sua puero. In hebreo habet: Vasa sua.

y In die illa. Hic loquit prophęta etiã contra alios sacerdotes in generali: ſm ꝙ dicunt expositores nostri communiter dicentes: ꝙ hic prophetizat de abiectiõe sacerdotum tempore sedechie: quãdo templuꝫ fuit cõbustum: ꝛ sacerdotes in captiuitatẽ ducti. cũ dicit:

z Auferetur paxillus. id est iosedech qui tunc fuerat summus sacerdos.

a Et peribit qd̃ pependerat ẽ eo: id est alij sacerdotes ꝛ ministri innitentes ei stent principali. Ra. Sa. vero hoc exponit de electione sacerdotij minus generaliter: referens hanc scripturã ad ipm sobnam. de quo. ꝟ. fecerat mentionẽ in speciali: ꝛ hic iterũ vt ostendat delectiones aliorum sibi adherentiũ cum eo: ꝛ ſm hoc cũ dicit: Auferet paxillus: intelligitur ipe sobna qui fuit sacerdos summꝰ. Qui fixus fuerat in loco fidelit: id est constitutus in summo sacerdotio templi: ꝛ ꝙter hoc ballans a pomino: quia ministrabat infideliter ꝛ indigne. Et peribit quod pependerat in eo. i. adherentes sibi: ꝛ videtur ista expositio melior ꝙ prima: quia littera precedenti magis consona.

Ca. XXII

Moraliter.

b Onus vallis visiõis. Dicit ad ſram loquit ꝙter ꝓta iudaicũ ꝙsim. Mystice vero ꝓta maiuz populũ xpianũ: q̃ p iudaicũ signat. j. Cor. x. Omia in figura ꝓtingebãt illis. Qui xplꝰ xpianꝰ ẽ: vallis visionis: eo ꝙ in multꝫ declinãt ab eminẽtia virtut: licet infirmi fide maneant saluandi. ꝛ primo ꝙter ꝓtam regnũ. ꝛ secõ ꝓta sacerdotiũ. ibi: Nec dicit dominꝰ. Circa primũ ad ſram describit destructio regni

iude ꝙ nabucho. tpe sedechie. iiij. Reg⁹. vltꝰ. ꝙ ꝙs significata fuit destructio regni hierosolymitani ꝙ Saladinũ tpe Guidonis regis anno dñi. M. clxxxij. qz tñ valde cõpatiendũ est et dolendũ. Sequit: k Propterea dixi: recedite a me flebo amare ꝛc. Et sicut destructiõis facte sub sedechia fuit duplex causa. s. falsa ꝟsidentia de auxilio egyptꝰ: ꝛ derisio ꝓphetaꝝ: ꝓut describit hic ad ſram: sic destructiõis facte sub rege Iudone fuit duplex causa: scz falsa ꝟsidentia qua magis cõfidebant christiani de virtute ꝓpria ꝙuina: vt dicit eps Athonensis in libro de gestis transmarinis: ꝛ derisio ꝓdicatoꝝ ad penitentiã eos inducentiũ. ipi vero p. ꝛtrariũ vitã voluptuosam ducebant. ideo subdit: m Et ecce gaudiũ ꝛ letitia occidere vitulos ꝛc. Hec dicit dñs deꝰ ꝛc. hic ꝓphetat ꝛtra sacerdotiũ: ꝛ p sobnã ꝓpositũ tẽpli significat malꝰ ꝓlatꝰ in ecclesia dei. cui dr: n Quis tu. q. d. nõ deberes i hac dignitate stare.

v Aut qsi ds hic. q. d. nõ eo vere ꝓlatꝰ: sed fantasticus. Osee. ꝟj. O pastor ꝛ idolũ derelinquẽs gregem.

x Quia excidisti hic tibi sepulchꝝ. q. d. in inferni pena erit sepul

sepultura tua. Sic Lu. xvj. dr de diuite epulone: Mortuꝰ est diues: ꝛ sepultꝰ est in inferno.

a Ecce dns asportari te faciet. de pũi seculo p mortẽ.

b Sicut asport. gal. gallina. q̃ nõ facit opa galli: ſ galline: sic malꝰ ꝓlatꝰ nõ facit opa ꝓlati. s. verbo ꝛ exẽplo docere: sed magꝰ opꝰ mliebre viuẽdo delitiose.

d Coronans coronabit te tribulatiõe. i. vndiqꝫ tribulabit te: sic corona circũdat caput.

e Mittet te in t. la. i. in gehẽne penã. Mat. vij. Lata ẽ via ꝛ spatiosa porta q̃ ducit ad pditionem.

f Ibi morieꝝ. morte seua.

k In die illa ꝛc. cõtingit aũt aliqñ ex dei beneficio ꝙ optimꝰ prelatꝰ succedit pessimo: ꝛ sic dicitur.

l Et erit in die illa vocabo seruũ meũ ꝛc. i. bonũ prelatũ.

o Et erit quasi pr̃ habitantib⁹ hierusalẽ. i. religiosis.

† Et domui iuda. secularib⁹ actuis.

p Et dabo clauem. scz sciẽtie ꝛ potẽtie.

s Et figã eũ ꝙsi paxillũ. ad debiles suppotandũ.

ſ In die illa auferet paxillus. i. prelatus malus.

† Qui fit fuerat i loco fidelitatis ad officiũ: tã indigne ꝙpter abusum.

a Et peribit qd̃ pependerat ij eo. id est omnis adherens sibi in malo.

Nico.de lyra

Ca. XXIII

Onus tyri. Tyrꝰ nobilissima ciuitas chanaan erat. Cum hec Esaias ꝓdicebat insula magni maris erat. post aũt longo tẽpore Nabuchodonosor voluit eam continentez terre facere: sed misso fratus labore non potuit. Qui autem in ciuitate cum nõ possent resistere: qui naues potuerunt habere fugerũt in egyptum ꝛ in moab ꝛ in vicinas regiones. vnde nabuchodonosor: furore succẽsus naues fugientes succendit: ciuitatem subuertit: captiuos abstraxit: sicut patet in sequẽti. Et in chaldeam reuersus datum est ei a domino pro tyro regnũ egypti recidiuato tyro. Post. lxx. annos cũ alexander perget ad captiuandaz egyptum dimisit ibi partem exercitus: ꝛ terre eã cũ re voluit ꝛ non potuit. Egypto vero subiugata: ethiopes ꝛ multas alias gentes secum adduxit: ꝛ lapidibus ꝛ arboribus continentez terre fecit: cines cepit: ciuitatem subuertit. Nunc aũt Esaias de illa captiuitate agit quam nabuchodonosor fecit. Hoc vero ideo accidit: quia cum hierusalem caperentur: ꝛ populus eius in captiuitatez duceretur a chaldeis tempore sedechie. tyrꝰ que debuit compati cepit insultare. Hanc miseriam predixit Esaias. Onus tyri ꝛc.

b Ululate. In greco apertius. Ululate naues carthaginis. vos. s. qui tyrum venire consueuistis causa negotiationis. Carthago colonia fuit tyrus ab eis constructa ꝛ culta.

c Plangite naues maris. Hebraice tharsis. id est explorato gaudij vt contemplatio. quia gaudij contemplatio et letitie vertemur i lachrymas.

d Negociatio. Negociatores scilicet insule sunt de sydone: que interpretat venatrix: in ꝙ venatores pessimi. Unde Anna nostra sicut passer crepta est de la. ve.

Psal.123.

Qui habitant in insula negociatoribus huius seculi similes sunt qui omni vento doctrine cedunt: ꝛ de alijs vitijs ad alia transeunt.

e Semen nili ꝛc. Sic construitur: Semen nili fluminis erat messis ꝛ fruges eius. s. tyri. Terra chananeoꝝ in qua tyrus est: infertilis est. egyptus quam irrigat nilus fertilis frugibus quas tyrus ab egyptijs cõmunicabat.

f Vare

Ca. XXIII

Onus tyri. Ad intelligẽtiam huiꝰ capituli sciendũ: q̃ Tyrus fuit ciuitas sita in mari mediterraneo vndiqꝫ mari circũclusa: tamẽ ex vna parte non multum distabat a litore: ꝛ ideo erat aptissima ad receptionẽ nauium. ꝓpter quod afferebãtur ibi multa mercimonia: vnde processu temꝑis fuit multum ditata: ꝛ in superbiaz eleuata: ꝓpter quod diuino iudicio bis fuit cuersa. Primo per nabuchodonosor: qui vt eã facilius posset capere: voluit eam cõtiguare terre implendo spatium intermedium lapidib⁹ ꝛ lignis ꝛ terra: sed hoc non potuit: veruntamen nauigio eã cepit ꝛ subuertit: postea reedificata iterum ꝙ Alexandrum magnũ fuit cuersa: qui per multitudinez populi cum eo existentis: contiguauit eam terre: et sic eam cepit sine nauigio. De prima vero cuersione agitur in hoc capitulo: ꝛ specialiter ratione captiuitatis iudaice: quia regnum tyri ꝛ regnum inde fuerunt ad inuicem confederata tempore Salomonis. iij. Reg⁹. v. ꝛ ideo captiuis iudeis debuerũt compati ratione antique confederationis: sed econtrario magis gauisi fuerunt eos deridentes. propter quod prophęta hic denunciat tyri delectionem. Et diuiditur in duas partes: quia primo denunciatur huiusmodi delectio. secundo eiusdẽ restitutio. ibi: Et erit. Prima in duas: quia primo denunciaꝫ destructio tyri. secundo a quibus debeat destrui. ibi: Ecce terra chaldeoꝝ. Prima adhuc in duas. Fuit duo que simul prophęta describit cum tyri destructione. Primum est tristicia amantium. secundum fuga inhabitantiũ. ibi: Transite maria. Circa primũ dicitur: Onus tyri: id est eius depressio. que subditur:

b Ululate. ꝓ tristicia.

c Naues maris. id est vos naute: quia ponit hic continens ꝓ contento: sicut frequẽter in scriptura accipitur domus vel ciuitas ꝓ habitantibus in domo vel ciuitate. et subditur causa huius tristicie. cum dicitur:

d Quia vastata est domus. id est tyrus: in cuius domibus solebatis recipi.

e Unde venire consueuerat. supple vobis consolatio. naulgantes enim per mare multũ consolantur quando veniunt ad portum bonum ꝛ quietum: et est hic modus loquendi truncatus quem oportet perficere ꝙ aliquam suppletionem: ꝛ tali modo loquẽdi vtitur hic prophęta: quia modus loquendi dolentiuꝫ est in truncatione verborũ dolore impediente perfectam expressionem.

f De terra cethim ꝛc. in illa cui terra tyri habebant amicos: vt videbit. j. ꝛ illi prescientes apparatũ nabuchodonosor ad ventendum contra tyrum: pnunciauerunt eis vt se munirent: tamen quia hoc non valuit eis. iõ subditur:

g Tacete qui habitatis in insula. id est in tyro mari circumclusa. quasi diceret: non loquimini de defensione: quia non valebit vobis.

h Negociatio sydonis. multi enim mercatores de ciuitate sydonis frequentabant tyrum. ꝓpter quod dicitur hic: negociatio eius.

i Transfretantes mare replecuerũt te. diuitijs ꝛ mercimonijs in suis nauibus apportatis.

k In aquis multis. id est venientes per multas partes maris.

l Semen nili messis fluminis fruges eiꝰ ꝛc. in egypto raro fit pluuia: sed fluuiꝰ nili inundit per riuos: ad hoc vt fructificent semina in terra picta: vt habetur Deut. xj. ꝛ ideo fruges egypti dicunt fruges fluminis nili: ꝛ qz ibi crescunt in magna abũdãtia: ferebant inde ad tyrum per nauigium.

m Erubesce sydon ait mare. fortitudo maris dicens: id est tyrus que vocatur hic mare: eo ꝙ erat mari circumclusa. Erubesce sydon: quia delectio ciuitatis metropolis cuiusmodi erat tyrus respectu sydonis cedit in confusione aliaꝝ ciuitatũ: ꝛ modꝰ destructiõis subdit: cũ dr in ꝑsona tyri.

Universidad de Navarra
Biblioteca

Mare.Seculi.s. in q̄ parun anfalia cum magnis:t ora co quē dominꝰ formauit ad illudendū ei:videne a venatoribus christi capti:qui a demonibus fuerūt capti dicit ꝓtrarie fortitudini venatoꝝ:quaꝝ significat sydon. Erubesce sydon. b Non parturiui.ꝙsi nihil profuit parturisse:pepe/ risse:enutrisse iuuenes: qꝝ tyrus sine defensione capta est. c Cum audi.ꝛc.Cum de obꝫ uitijs: tum de hereticis hoc sentitur:qrona capta alia ptimescit:t in alterius confusione altera se capiendam sentit. d Tranlite ma.ꝛc.Sicut.s.dictum est cum nō possent nabuchodonosor resistere:festinauerūt qui potuerūt naues conscendere: alij remanserūt in ciuitate. e Quod non. Quasi.hec ideo ꝓcipio: quia vbs vestra tyrus deposito errore veteri:transibit ad veritatem. f Principes insti. Inter alios negociatores: vel etiam in regnis.

g Ad ignominiam. Non dominus ignominie auctor est: sed qō ignominiosum est ostē
Levi.15.b dit.Fm illud: Contaminatione contaminabit eum: non q̄ sacerdos contaminationis auctor sit:sed q̄ ostendit contaminatum eum quem munduꝫ putabant multi.

h Flumen. Babyloniorum.
Ps.136. Super flumina babylonis illic sedimus t fleuimꝰ:dum recordaremur sion. i Cingulum. Fortitudo resistēdi. Cingulo enim lumbos restringimus. In lumbis fortitudinez habere dicimur. k Cōtur babit regna. Scilicet egyptiorum t moabitarū t aliorū in circuitu. Tyro enim capta et subuersa:alia regna cōturbata sunt timore. Regnū quoq; egypti ꝓ subuersa tyro datuꝫ est nabuchodonosor. Unde i
Ezec.29.d Ezechiele: Fili hominis:nabuchodonosor seruo meo non ē reddita merces pro seruitute qua seruiuit mihi ꝓtra tyruꝫ, da ergo ei egyptū ꝓ tyro.
Allego. l Chanaan. Allego. Omnis ala in seculi fluctibus posita: vento doctrīe agitata:chanaan appellat:q̄ fluctuatio vel cō
Dan.13.k motio interꝑtat. vñ: Semen chanaan t nō iuda. m Filia sydonis. In ēra chanaan sūt
Mat.15.b tyri t sydon. Uñ: Miser chananea exiuit de finibus tyri t sydonis occurrens saluatori. n Transfreta ibi. Sepe videmus quosdam a proposito suo trāsire ad aliud a militia ad negociationē: a causis ad arma mutant industriam: vt mutrent infelicitatem. Sz deo dispensante: omnia eueniunt contraria: vt per miserias coacti nōn in se sed in domino creatore confidant.

Talis

a ſ que debuisti defendere tyrum ſi coloniam tuam. b ſ magni negociatores. ſ seculi. c ſ habitantium in mari.

a sydō ait mare: fortitudo maris
a ſ vox dolentis. b ſ partus me apostolico partu deletus est. ſ cōparatione.ſ.eius qui dicit ſ filioli mei quos iterum parturio.

b dices. Non pturiui: t nō pepi:t si a ſ sed ille q̄ dicit: Lac dedi vobis potum.
b ſ sed ille qui dicit: Desponsi enim vos vni vi.c. e.christo.

enutriui iuuenes: nec ad senectē tū
a ſ quia ante occisi vel rapte. ſ fatuas. b ſ propheta. ſ hoc. ſ q̄ palla est tyrus.

c perduxi virgines. Cum auditū fu b
a ſ que hebraice melsai.i.tribulans et coarctans, ſ que v cina t amicitia commercij coniunctа.
b ſ quia idem se passuros intelligent.

erit in egyptō: dolebūt cū audie/ c
a ſ subuersa. b ſ ad verū.ſ.gaudiū. c ſ hebraice tharsim: quod est cōemptorio vt replorario gaudij. ſ qui habetis naues. d ſ qui remanetis capriuandi.

d rint de tyrō. Trāsitē maria: vlula/ d e
a ſ tyro. ſ que omni parte rēpartionum fiuctibꝰ exponitur: recedite ergo ab ea.

e te q̄ habitatis i insula. Nunqd nō f g
ſ ciuitas. a ſ cuius gloria in cōfusione. c ſ deponite ve.h. cū acribus suis.

hec vsa est q̄ gliabat a diebus b
a ſ quia ceteris antiquior et dinot. ſ veteri etate. ſ verustate peccati.

pristinis in antiqtate sua? Ducēt c
a ſ que gloriatur in superbia. b ſ in chaldeam. ſ hoc de illis qui in ciuitate capti. ſ vt recedat ab angustiator christi cui gelito colla submittat: ſ vt sit aduena et incola saluatoris.

eāz longe pedes sui ad peregrinā d
a ſ nullus nisi dominꝰ.subaudi. ſ vox spūssancti. b ſ malum. c ſ principes tyri.

dū. Quis cogitauit hoc sup tyrū e k
a ſ ranis regina aliarū ciuitatū:vel q̄ in medio q̄si corona aliarū cingebatur: b ſ horū principum tota cura in negociationibus opes quereret.

quondā coronatā: Cui⁹ negocia/ l m
ſ in oi terra.

tores principes ipsius incly f
a ſ non ciu.qui terrena ēm cupiunt.

ti terre. Dominꝰ exercituū cogita n
a ſ consiliū.ſ. b ſ ab altitudine gloriæ.

uit hoc vt detraheret superbiaz ois o
a ſ eius qua contra deum superbiendo gloriatur.
b ſ pre gloria.

gloriē: t ad ignominiā deduceret p
ſ confuso. a ſ chananeoꝝ festinādo ad ceptum.

vniuersos indytos terre. Transi tr q
a ſ q̄ ciuissime nauib⁹ transitur. b ſ mundi.

rā tuā q̄si fluuiū filia maris: nō est r s
ſ sufficit. ſ nulli transiteris. ſ o tyre. ſ q̄.
ſ vindictam.

cingulū vltra tibi. Manū suaz su/ t v
a ſ siccandū. ſ dño. b ſ diaboli vel mūdi.

pra mare extēdit: conturbabit re/ x
a ſ inspirauit nabuchodo. ſ in terra.

gna. Dñs mādauit aduersus cha y
a ſ the nabuchodonosor. b ſ chanaan. ſ dña.

naā vt exterēret fortes eī⁹. Et dixit: z a
a ſ in diuitijs. b ſ a diabolo.

Nō adijcies vltra vt gliāris cālū b c
a ſ ab hoib⁹ accusata q̄si supba. b ſ turpitudini t voluptati tradita. ſ o ſ colonia sydoniorum.

nia sustinēs ꝙgo filiā sydonis. In d e
a ſ greci s cōgelescens. b ſ de illā q̄ naugio fugierūt. ſ quia capietis a nabuchodonosor.

cēthim ꝙsurgēs trāsfreta: ibi quo/ f
q̄ nō erit requies tibi. Ecce terra s

a Non parturiui t nō peperi ꝛc.quia i eius obsidione t destructione multe mulieres passe fuerunt aborsum:t multi de pueris natis t de iuuenibus t virginibꝰ mortui fuerunt ante etatem adultam t debitū incrementum.

b Cum auditū fuerit in egyptum. Ꝙ destructa fuerit tyrus. c Dolebunt. eo ꝙ habebant cū tyriis amicitiā ꝓpter abūdantiā frugum quā ibi adducebant ad vendendū.

d Transite. Hic cum destructione tyri denūciatur fuga inhabitantium. cū dicitur: Transite maria. fugiendo ꝙ nauigiū ad diuersa loca. e Ululate. ꝓe cōfusione et tristicia.

f Qui habitatis in insula. id est in tyro que dicitur insula ratione predicta. g Nunqd non hec vestra est. supple ciuitas: t est modus loquendi truncatus eadē ratione qua superius. h Que gloriabatur a diebus ꝑtinis in antiquitate sua: quia multa tempora cucurrerant a sua fundatione: t nulli potuerat eaz debellare. i Ducent eam pedes sui longe ad peregrinandū. id est habitatores eius.

k Quis cogitauit hoc super tyruꝫ. quasi dicat: nulli⁹ homo cogitasset ꝙ sic posset destrui. cuius ratio subdit: l Quondam coronā. id est sup alias ciuitates regina ꝓpter diuitias eius t fortitudinē. m Cui⁹ negociatores principes. i. equales magnis principibus terre vel maiores. n Dñs exercituū cogitauit hoc. inspirādo nabuchodonosor audaciaz inuadendi eā. t subdit causaz: o Ut detraheret superbiā omis glorie. id est tyri que dicitur hic omis gloria hyperbolice: ad designandū magnitudinez supbie eius: sicut de aliqua ciuitate in qua multū viget supbia. dicit vulgariter ꝙ in ea est supbia toti⁹ mundi: t eodē modo intelligitur quod subdit de nobilibus tyri. p Et ad ignominiā deduceret ꝛc. Cōsequenter denunciat velocitatē fuge habitantium in tyro. dicens: q Transi terram ꝛc. id est ad modū fluminis continue t velociter currentis. r Filia maris. i. o tu tyre: q̄ dicitur filia maris: eo ꝙ erat mari circūclusa: vt dictū est. s. s Non est cingulū vltra tibi. id est fortitudo resistendi: que designat ꝓ cingulum militare. t Manum suā. id est potestatem suā. v Sup mare extendit. s. tyrus que per nauigiū suum habebat i mari magnā potestatem. x Conturbauit regna. per potentiā suā iniuste deprimendo: t quia hec fuit vna causa sue subuersionis. subdit: y Dominꝰ mandauit ꝛc. i. aduersus tyrum q̄ sita est in terra chanaan. filij et israel nō potuerūt expellere totaliter chananeos. vnde Mat. xv. Jesus recessit in partes tyri et sydonis: et ecce mulier chananea a finib⁹ illis egressa ꝛc.

z Ut exterret fortes eī⁹. ꝓ nabuchodonosor. a Et dixit. s. dñs. b Non adijcies ꝛc. id est in tantam supbiam elevata. c Calumniam sustinens. a nabuchodonosor. d Virgo filia sydonis. Dicitur enim filia sydonis: quia sydonij existentes ꝓpe illam insulam edificauerunt eam de precepto regis assyriorum: cui tota terra illa fuit subiecta longo tempore: t ideo vnus rex assyriorum considerans q̄ illa insula erat aptissima ꝓ portu nauium: fecit eam edificari per populum prope existentem. e In cethim ꝛc. fugiendo. ibi enī habebant tyrij amicos: t ideo ibi fugerunt aliqui ꝓ receptaculo habendo: quia tamen hoc non valuit eis. ideo subditur: f Ibi quoq; nō erit tibi. quia nabuchodonosor misit ad terram illam vt redderentur sibi fugitiui de tyro t terra illa non fuit ausa eos retinere.

g Ecce terra. Hic cōsequēter prophetа denūciat a quibus tyrus foret destruenda. s. a chaldeis. t hoc est quod dicitur: Ecce terra chaldeorū parata ad inuadēdū tyrum.

Talis

a ſ q̄ interpretat quasi vbera. b ſ quasi transierit ad chaldeos: nec ibi requiescens in vbertate eorum.

a Talis populus non fuit. Usq; ad mortem nabuchodonosor fortissimi sup oēs chaldei t assyrii: postea ppls greco rū t romanoꝝ fortior fuit.

b Suffodecrunt. Cū nabuchodonosor tyrū inuaste nauigio: nō solū murus sed et domos subuertit: t que erat negociatio ciuitatū facta est per septuaginta annos siccatio sagenarū. c Ululate naues maris. Hebraice tharsis: quod oīum mario vel leticia interpretat. Sez dieb⁹ mūdus factus est: qui postea ꝓsummabit. Omnia autem bona seculi incerto nauium cursui comparant: q̄ eius peritura: t cūcta nauigātium fortitudo solueꝫ. Unde
Pro.11.d Ciuitates magnas firmas ascendit sapiēs t destruxit munitiōes eoꝝ. Quidā cl here ticoꝝ t sapie secularis arte cō ponit: vir ecclesiastes destruit t subijcit sibi. d Tyr. annis. Tyrus quondā angustiata vsq; ad exterminiū: vt expleto solum dinis tp̄e carmen meretricum in laudes dei verterꝫ: citharaꝫ assumat: oēs chordas ꝓinnētes habeat: vt postq̄ bñ cecinerit: rapud deū i memoria sit q̄ ꝓpter fornicationē oblitioni tradita fuit in ꝑtinū restituatur: t mercedes ꝓgreget dño. Unis q̄ nō habeat spem salutis si bñ cecinerit: si chordas
Ps.44. bñ cōposuerit. vñ: O filia tyri in muneribꝰ: vultū m. deꝓ. ꝛc. t ꝓpitiet rex decorē tuū.

e Septenarij t septuagesimꝰ q̄ vel de singulis diebꝰ vel ꝓ septem decadibus ꝓficit: ꝓfectam significat ꝓnaz. vt tpe pnie expleto iure tyr⁹ ad antiquū statū restituat. f Cāticū me. Que ab amatoribꝰ derelicta solet carmīa in ꝰolationē cōponere: t ꝑcita cōmōrare: sic t tyr⁹ reūsa. g Sume tibi citha. q̄ de ꝫ onere sequunt ad reuersionē tyri spectant.

g Bñ cane ꝛc. Admonet eā cantici misericordiaz suaz ꝙ cantare ne iteꝝ eadē patiatur. Nō est ei bñ esse musice naturā: si terā immenerit: lectioē facit. si tristē: tristiorē reddit.

h Et erit negociatiōes eiꝰ. Dicit dicit Piero. in ihieremiaz reuersis filijs isrl de captiuitate sub ꝯobabel t necessitatibus ꝓpter diuitias eius t fortitudinē. m Cui⁹ negociatores principes. i. equales magnis principibus terre vel maiores. n Dñs exercituū cogitauit hoc. inspirādo nabuchodonosor audaciaz inuadendi eā. t subdit causaz: o Ut detraheret superbiā omis glorie. id est tyri que dicitur hic omis gloria hyperbolice: ad designandū magnitudinez supbie eius: sicut de aliqua ciuitate in qua multū viget supbia. dicit vulgariter ꝙ in ea est supbia toti⁹ mundi: t eodē modo intelligitur quod subdit de nobilibus tyri. p Et ad ignominiā deduceret ꝛc. Cōsequenter denunciat velocitatē fuge habitantium in tyro. dicens: q Transi terram ꝛc. id est ad modū fluminis continue t velociter currentis. r Filia maris. i. o tu tyre: q̄ dicitur filia maris: eo ꝙ erat mari circūclusa: vt dictū est. s. s Non est cingulū vltra tibi. id est fortitudo resistendi: que designat ꝓ cingulum militare. t Manum suā. id est potestatem suā. v Sup mare extendit. s. tyrus que per nauigiū suum habebat i mari magnā potestatem. x Conturbauit regna. per potentiā suā iniuste deprimendo: t quia hec fuit vna causa sue subuersionis. subdit: y Dominꝰ mandauit ꝛc. i. aduersus tyrum q̄ sita est in terra chanaan. filij et israel nō potuerūt expellere totaliter chananeos. vnde Mat. xv. Jesus recessit in partes tyri et sydonis: et ecce mulier chananea a finib⁹ illis egressa ꝛc.

z Ut exterret fortes eī⁹. ꝓ nabuchodonosor. a Et dixit. s. dñs. b Non adijcies ꝛc. id est in tantam supbiam elevata. c Calumniam sustinens. a nabuchodonosor. d Virgo filia sydonis. Dicitur enim filia sydonis: quia sydonij existentes ꝓpe illam insulam edificauerunt eam de precepto regis assyriorum: cui tota terra illa fuit subiecta longo tempore: t ideo vnus rex assyriorum considerans q̄ illa insula erat aptissima ꝓ portu nauium: fecit eam edificari per populum prope existentem. e In cethim ꝛc. fugiendo. ibi enī habebant tyrij amicos: t ideo ibi fugerunt aliqui ꝓ receptaculo habendo: quia tamen hoc non valuit eis. ideo subditur: f Ibi quoq; nō erit tibi. quia nabuchodonosor misit ad terram illam vt redderentur sibi fugitiui de tyro t terra illa non fuit ausa eos retinere.

g Ecce terra. Hic cōsequēter prophetа denūciat a quibus tyrus foret destruenda. s. a chaldeis. t hoc est quod dicitur: Ecce terra chaldeorū parata ad inuadēdū tyrum.

Ecce dominus

a Talis populus nō fuit. id est tam fortis t crudelis. b Assur fundauit eam. Aliqui exponunt res ꝓ li eam intelligunt chaldeoꝝ terraz: sed hoc non est verū: quia Esa. s. dicitur: De terra illa egressus est Assur. s. de chaldea. t iste assur fuit filius sem: t ab eo denominatus est ꝓpius assyrioꝝ: vt dictum fuit diffusius Esa. s. Sed per li. eā potius accipiendus est tyrum: t quia ꝓcedente tempore quidam rex assyriorum fecit edificari eam: t ideo dicitur hic de ea: Assur fundauit eam: sed q̄ destructa fuit postea per chaldeos. ideo subdit:

c In captiuitatem traduxerunt ꝛc. t patet littera. d Ululate naues maris. i. naute: vt expositum est in principio huius ca. e Quia devastata est ꝛc. i. tyrus in qua erat port⁹ solennissimꝰ. f Et erit. Hic consequenter agitur de tyri reedificatione: t primo in temporalibus. secundo in spiritualibus. ibi: Et erunt. Circa primum tangitur primo vastationis tyri duratio. cum dicitur:

g In obliuione eris o tyre septuaginta annis. quia nō venient ibi homines ad habitandum.

h Sicut dies regis vnius. sez ipsius qui vocatus est Ba. Sa. qui vixit septuaginta annis: vt habetur. ij. Reg⁹. v. i Post septuaginta annos. sez vastationis tyri. k Erit tyro quasi cantici meretricis. meretrix enī derelicta a suo amatore solet conari ad cantandum melodiose ad retinendum amatum ad se. t in hac metaphora intelligitur desiderium illoꝝ qui remanserant de fugitiuis tyri ad reedificationē ipsius: vt sic mercatores de diuersis regnis iterum venirent ad tyrum. ideo subditur: l Et erit post septuaginta annos ꝛc. facies eā reedificari. m Et reducet eā ꝛc. illic apportaras de diuersis regnis. n Et rursum fornicabit ꝛc. q̄ ꝑ hoc intelligi de fornicatiōe corporali: q̄ mercatores elongari a suis moribus sic solent fornicari: t de fornicatiōe spirituali qua illa ciuitas idolatrie fuit dedita vsq; ad tpa christi. o Et erūt. hic incipit versus i hebreo. in quo describitur reedificatio tyri in spiritualibus. cū ꝙ Et erūt negociatiōes eiꝰ t merces eiꝰ sanctificate domino ꝛc. q̄ dicunt aliq̄ implenum fuisse tpe Mecabie post reditū captiuitatis babylonice: dicentes q̄ tunc in tyro fuerūt homines denoti t offerentes munera dño in hierusalē ad eius obsequiū et sustentationē ministrorum: sed q̄ hoc nō apparet ex his que scripta sunt i Esdra t Neemia: nec ex hystoria Josephi seu alia historia aucthentica. ideo videtur mihi saluo meliori iudicio q̄ impletio huiꝰ ꝓphetie reduci debeat ad tempꝰ christi: in q̄ multi de tyro deuote venerūt ad audiendū predicationem christi: vt habet Matth. iij. t Lu. vj. t reli qui de tyro: postea crediderunt ad predicationem discipulorum christi: se t sua ad obsequiū dei deuote offerentes. huic etiā expositioni cōcordat Ba. Sa. quantū ad aliq̄d. dicens q̄ hec ꝓphetia impleuda est in aduentu regis messie q̄ diuitias dei cultoribus applicabit: sed in hoc discordat q̄ dicit implendū de futuro qō in rege christo de ꝓterito est adimplenum.

Moraliter. ꝓ Onus tyri. In h capitulo ꝑm sensum literalem describitur tyri destructio ꝓ chaldeos: t eius reparatio ꝓ dominū: t sanctificatio diuitiarū eius domino post septuaginta annos. Moraliter aūt ꝓ tyrum qui interpretat angustia: peccator signatur: qui peccatorum aculeis cruciatur Esa. xlviij. Nō est pax impijs dicit dominus. Per chaldeos eiꝰ destructores signant demones ipm spoliantes gratuitis t naturalibꝰ vulnerātes: sicut signat Lu. x. ꝓ parabolam illius q̄ incidit i latrones. Per reparationē vero tyri post annos septuaginta signatur peccatoris restitutio ad statum grātie penitētia ꝓfecta. septuaginta nanq; resultant ex ductu denarij: qui signat ꝓfectionem: eo ꝙ est limes numeroꝝ. ꝓ septenariuz qui signat vniuersitatē: eo ꝙ ofne tempus revoluit septem diebus: t sic septuaginta ꝓfectā pniam signat de

Universidad de Navarra Biblioteca

La. XXIIII

Ece dñs nuda. Post specialem gentiū singularū correptionē iudee: babylonis: philistiim: moab: damasci: israel: egyptii: deserti maris: arabie: idumee: vallis visionis et tyri: q totus orbis in cōsummationē passurus sit describit.

Hec de singulis gentib⁹: ſ de cunctis pariter agit. Primus: que sunt impiorū tormenta quomō tranſeat celum et terra: et deducanť peccatores in infernū. post: quomō sancti rapiantur obuiaz domino in aera. De speciali ergo descriptione trāſit ad generalez que est quarta regula exconū. de specie enim et genere agitur: nec persona mutatur. Ece dñs nudabit. a specie ad genꝰ transit. descripto enī speciali onere babylonioꝝ: assyrioꝝ: egyptioꝝ: et multoꝝ aliorūz ad generale onus iudicij extremi trāſit. b Et erit sicut. Omnes simul vel bonis remunerabunť: vel p malis damnabuntur. Nulla diuersitas erit inter nobilez et ignobilem: sacerdotē et laicum: seruū et dominum &c.

Omēs enī ex equo stabunt ante tribunal christi: nec erit acceptio psonaruz apud deum. Unde Job: Paruꝰ et magnꝰ ibi sunt: et seruꝰ nō timet dñm suum. c Sic sacerdos. Bonus populus cū bono sacerdote percipiet coronā vite: mali simul iusti nebunt tormēta gehenne.

d Terra. Terrena opa ad nihilū redigenť: vt abolita imagie trem hois pmaneat imago celeſt. Caro enī sanguis regnū dei nō possidebūt: q; mortale ꝑ induet immortalitatē. e Maledictio. Sic i principio benedixit cūctis omni creature: sic in fine maledicit his q terreni sūt nec peregrini sed habitatores terre: et qui in ea peccāt obliti conditionis sue: contra se mutuo debachantes. Et pauci remanebunt q̄ beant imaginē celestis.

f Luxit vindemia &c. In consummatione mundi pz teritatē delitiarum recoīdatio erit materia cruciatuū.

Unde: Purpuratus dives qui receperat bona in vita sua: eleuans oculos de inferno cernit laçarum in requie. Unde: Ve vobis qui saturati estis: q; eiulabitis.

g Ingemuerunt omnes qui letabanť corde. Hoc testimonium ingerimus eis q̄ in conuiuijs non solum gula et ebrietate: sed auribꝰ luxuriantur. vt p oſſus sensus ante fortitudo mollescat.

Atrita

Ece dñs nudabit terrā: et dissipabit eam: et afflīget faciem eius

a ſ in diuersa loca bonorū vel malorū. ſ sepelīet ouos ab hedis.

et dispergēt habitatores ei⁹. Et erit sicut populus sic sacerdos:

a ſ sine acceptione persone.

et sicut seruus sic dñs eius: et sicut ancilla sic dña eius. Sicut emens sic ille qui vendit. Sicut

a ſ quasi meā rem.

fenerator: sic is q̄ mutuum accipit: sicut qui repetit sic qui debet. Dissipatione dissipabitur

a ſ habitatorꝝ suoꝝ. b ſ a domino.

terra: et direptione prædabitur. Dñs enim locutus est verbum hoc. Luxit et defluxit terra et infirmata ē: defluxit orbis

a ſ lugebit. b ſ extrema gau. luc. oc. c ſ deficit in igne.

a ſ infirmabitur in die iudicij. b ſ potētes superbi. Dē ſ ſuperbis &c. huius. dat g.

et infirmata est altitudo populi

a ſ ab alijs aliis. ſ ꝑpter eos qui sanguinē sanguini miscuerunt: et sanguineꝫ interfectorum ad dominum clamare fecerunt.

terre: et terra interfecta est ab habitatoribus suis: quia trangressi

a ſ scripturas vel naturales. ſ quia totus mūdus primo accepit naturalem legem: sed postea lex per moysen data est: q; prima dissipata est.

b ſ legem. ſ confuetudines.

leges: mutauerunt ius: a ſ pactū eternum quod deberet eē sempiternū.

dissipauerunt fœdus sempiternum. Propter hoc maledictio

ſ Jre maledicti in ignem eternum.

comedit terram: et peccabunt

a ſ stupebunt in die nouissimo.

habitatores eius: ideoq; insanient cultores eius: et relinquēntur homines pauci

a ſ amatores. ſ alijs damnatis.

a ſ Multi vocati pauci electi. b ſ amatorē vini et ebrietatis. ebriosi regnū dei nō possidebūt. ſ de vinea sodo. vi. c. ſ iugebit.

tur homines pauci: Luxit vindemia

a ſ risus doloꝛe miscebit.

mia: infirmata est vitis: ingemuerunt omnes qui letabanť corde. Cessauit gaudium tympanorum: quieuit sonitus letantiuz:

ſ quia.

conticuit dulcedo citharę. Cum

a ſ alio cantico. b ſ sicut ante. c ſ in die iudicij amara ꝑo dulcibus bibent.

gaudio non bibēnt vinū: amma

a ſ omnis ebrietas que statum mentis euertit hominis vigilare non patitur.

ra erit pōtio bibentibus illam.

peccatis ofbus. Per hoc aūt qs subdit: Et rursum erit cū fornicabit. significat q̄ habitatores in peccatis post penitentiā veraz aliqñ recidunt ꝓpter habitū inclinantē qui nō statim tollitur p penitentiā: sed quonīa talis recidiuatio p operā misericordie sanat. ideo subdit: o Et erūt negociationes eiꝰ et mercedes eiꝰ sanctificate dño. ꝓpter qō dicit Daniel. xiij. Peccata tua eleemosynis redime: et iniquitates tuas in misericordijs pauperum. La XXIIII.

Ece dominus. Aliqui expositores dicūt q̄ hoc capitulū exponendū est ad litteraz de destructione idumeoꝝ quā. ē. tetigit ꝓpheta breuiter ca. xxj. Sed hic resumitur vt diffusius ptracteturꝫ sed hoc dictū nō habet apparentiam. quia nec ex littera huius capituli nec ex circūstantia habeť aliquid p quod intelligi debeat de idumea. ꝓpter quod beatꝰ Hieronymꝰ dicit q̄ ꝓpheta hic loquitᵉ ad litterā de cuersione generali totius mundi in iudicio finali: ita q̄ in ꝓcedentibus propheta locutus fuerat de subuersiōe diuersarum gentiuz in speciali. s. iudeoꝝ: babyloniorꝝ: egyptiorꝝ et huiusmōi. vt patet ex precedentib⁹. Hic aūt loquitur generaliter de subuersiōe mūdi circa finale iudiciū. et q; illō iudicij erit q̄ ignominiam iniquorum et gloriam iustoꝝ: ideo sic pceditur: Quia primo ponuntur pertinentia ad istū iudicium. Secundo ꝓpheta insurgit ad deū pro eoīnm ca. sequenti. Prima in duas q̄ primo ponunť q̄dam iudicij antecedentia: et ſcdo consequentia. ibi: Et erit. Prima in duas: q; primo describitur tribulationis circa fines mundi acerbitas. ſcdo eiꝰ ineuitabilitas. ibi: Fomido. Circa ꝓmū sciendum q̄ tribulatio mundi precedens iudiciū licet futura sit horribilis iniustis: tamen erit iusta materia consolationis: propter qō salnator: Luce xxj. de hoc loquens dixit apostolis: His aūt fieri incipientibus respicite et leuate capita vestra: id ē exhilarate corda: vt exponit Greg. homelia ꝓma. Et ideo hic primo ponit malorū tribulatio. Scdo iustoꝝ consolatio. ibi: Quia hec erunt. Prima in duas: quia primo ponitur malorum afflictio. ſcdo letitie inductio. ibi: Luxit vindemia. Circa primum dicitur: Ecce dominus dissipabit terram: quia per ignem conflagrationis precedentē iudicium a statu suo immutabitur. b Nudabit eam. herbis et arboribus. c Et afflīget faciem eius. quia igne predicto superficies eiꝰ crematur. Et accipit hic afflictio metaphorice: sic q̄ ꝓpositū dicit terra vel ꝑatum ridere: quando vitescit. d Et disperget habitatores eius. q; tunc omnes morientur vt resurgant in iudicio. e Et erit sicut populus sic sacerdos &c. id est ꝗtum ad hoc non erit acceptio conditionis statꝰ aut sexꝰ. f Luxit et defluxit terra. id est habitantes in terra. g Defluxit orbis. a statu suo. h Et infirmata est altitudo populi terre. quia defecit bominibus dominium et principatus. i Et terra interfecta est. id est habitatores ꝛc. k Ab habitatoribus suis. id est ꝓpter peccata inhabitantium. ideo subditur: l Quia transgressi sunt leges diuinas. Mutauerunt ius. bonę cōsuetudinis que est ius humanum. m Dissipauerunt fœdus sempiternum. facientes contra ius naturę quod in mentibus humanis indelebiliter est scriptum. n Propter hoc maledictio. scilicet dei. o Vorabit terram. id est homines terrenos. p Et peccabunt habitatores eius. quia appropinquante iudicio abundabit iniquitas: et refrigescet charitas. Mat. xxiiij. q Luxit. Hic consequenter describitur subtractio gaudij: et primo ex defectu vini quod solet esse materia gaudij. Vnde illud Ps. ciij. Vinum letificat cor hominis. ideo dicitur: Luxit vindemia. Secundo ex subtractione ludi recreatiui. cum dicitur:

r Cessabit gaudium tympanorum: quieuit sonitus letantium &c. pater littera. Tertio ex destructione habitaculi. cum dicitur:

Atrita

a ſ quelibet ſpōalis vel babylon.

La Atrita est ciuitas vanitatis. Eccle.1.a Vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes. Omnia in quo omnia vana. vanitas vanitatū et omnia vanitas. Clausa est ois dom⁹ nullo in

ſ errorū.

trocūte. Clamor erit sup vino

a ſ non in angusta via que du. ad vi.

in plateis: deserta est ois lęti

a ſ in celos. ſ transiit in dolorem.

cia: trānslatū est gaudiū terrę:

a ſ quondam celeberrima.

relicta est in vrbe solitudo: et

a ſ miseria ſ habitatoꝝ. b ſ ꝙ quasi affluebant agmina populorum.

calāmitas opprimet portas:

ſ ꝑdicta. a ſ implera. b ſ cōstat de totius orbis interitu hoc nunciari.

quia hec erūt in medio terrę

a ſ ſic. b ſ in die iudicij.

in medio populoꝝ: Quomodo

a ſ si pauci electi post separationē malorū.

do si paucę oliuę quę remanserunt excutiantur ex olea et racemi cum fuerit finita vindemia. Hi leuabūt vocem suam

a ſ pauci. b ſ in sublime.

a ſ dominū. ſ Beati qui habitant in domo cu. oo. in. ſ. l. re. ſ in sancto.

atq; laūdabunt cum glorificatus

a ſ veniens in gloria patris cū angelis. ſ christus. b ſ de mūdo liberati.

tus fuerit dominus dē mari

a ſ ſe. abunt ineffabili letitia. b ſ quia audito primū veritā et ſupplicia reprobozū.

binniēt. Prōpter hoc in do

ſ vestris. a ſ apostoli: doctores eccle. ſ q̄ gloriatur in domino gloriet. ſ qui in seculo sacrio crudiri cstis. ſ non vos

ctrinis glōrificate dominum:

a ſ ecclesijs. non in vna. ſ Non nobis nec nō nobis: sed nomini tuo da gloriam.

b ſ seculi. ſ predicare.

in insulis māris nomen domini

a ſ ab alijs ꝛre vox cozꝝ de q̄b⁹ supra: Lenabunt vo. su. ꝛc. ſ vox electoꝝ in die iudicij.

ni dei isrl. A finibus terre laudes

a ſ qz omnia predicta implera. b ſ christi in iustificatrio omnes.

des: audiuimus glōriaz iusti.

a ſ hec dicentib⁹ aliis. ſ ꝑdicari. b ſ quod oculus non vidit nec au. au. ꝛc. ſ soli nō possum effari ſ est. c ſ ꝗā quāre pene ass ocsos meos ſ sanc.

Et dixi: Secrētū meū mihi: secretum meum mihi. Vę mihi. Prę

a ſ hec est causa vertus. ſ legem scripsam vel naturalem. ſ ex isto.

uaricantes pręuaricati sunt: et

ſ exaggeratio est.

pręuaricatione transgressoꝝ

ſ ex isto. a ſ quasi non differret pena nec predicitur futura.

ꝓuaricati sſ. Formido et fouea

ſ amatorē.

et laqueus sup te: q̄ habitator es

a ſ hoc est qui se putauerit fugisse ex alio in aliud.

terre. Et erit q̄ fugerit a facie formidinis cadet in foueam:

a Atrita est ciuitas vanitatis. i. quelibet ciuitas mūdique dicit vanitas. Eccl. j. Vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes &c. b Clausa ē o. do. nul. introcūte. qz deficient boies. c Clamor erit su. vino. i. ex defectu vini. p qō intelligit defectꝰ cuiuslibet potꝰ. d Deserta erit omnis letitia. in pātī vita. e Trānslatus est gaudiū terre. ad locū beatoꝝ vbi solum remanebit gaudiū. f Relicta est in vrbe solimdo. i. in vrbib⁹: acceptendo singulare ꝑ plurali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. Secundū etiā q̄ ꝓpheta loquitur de futuris per modum preteriti propter certitudinem prophetie: et quia talis modus loquendi frequenter est in ꝓphetis.

g Quia hec erūt. Hic ꝑsequēter describit iustoꝝ cōsolatio qui nūc sunt oppressi: sed in iudicio erunt exaltati. Et dividit in duas partes: in partē principalē et in eiden talē. ſcdā ibi: Ue mihi. Circa primū sciendus q̄ electi ad gloriā erunt valde pauci respectu dānatoꝝ: im q̄ dicit saluator Matth. vij. Lata porta et spatiosa via est q̄ ducit ad perditionē: et multi sūt q̄ intrant p eam. Qē angusta porta et arta via que ducit ad vitā: et pauci sunt q̄ inueniunt eam: et hoc est quod dicit hic. Quia hec erūt in medio terre. indicio enim vltimū dicit futurū prope hierusalem: que est in medio terre habitabilis: quia est in quarto climate. b Quasi pauce oliue &c. fructꝰ enī remanentes in oliua post excussionē: et racemi remanentes in vinea post vindemiationē sunt valde pauci respectu collectoꝝ: sic electi in iudicio erūt valde pauci respectu aliorū. et de istis paucis subditur: i Hi leuabunt vocem suam. ex magno affectu. k Atq; laudabūt. cū toto conatu. l Cum glorificatus fuerit dñs. i. cū dominus iesus christꝰ in iudicio apparuerit ſ forma humanitatis gloriosa. m Binnient. i. signa letitie ostēdēt sicut equus binniens ex letitia. n De mari. i. qz mūc transferenť de hoc mūdo qui est ad modū maris tempestuosi ad portum glorie in anīa et corpore: et quia hoc est valde desiderabile. ideo admonet ꝓpheta fideles vt se et alios ad hoc disponant ꝑ predicationē et susceptionem fidei catholice. dicens: o Propter hoc. i. vt cū electis in iudicio exultetis. p In doctrinis glorificate dominū. quod fecerūt apostoli aliīs discipuli christi.

q In insulis maris. quia predicauerūt non solū habitātib⁹ in arida ſ erīā. i insulā mar. vt ꝑz de paulo Actib⁹ apl̄oꝝ et in pluribus locis: et qz publicatio euangelij processit ad omnes partes orbis. ideo subditur. r A finibus terre laudes. ſ. diuinas. s Audiuimus gloriam iusti. ſ. christi: cuius gloria vbiq; terrarū est predicata: et quia mysterium christi erat occultum et secretum tempore veteris testamenti. propter quod. xxx. interpres pro eo quod habet. ē. ix. ca. de christo. Et vocabitur nomen eius admirabilis: consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis: transtulerunt. Et vocabit nomen eius magni consilij angelus. ideo dicit hic ꝓphet: t Et dixi: secretum meū. et duplicatur ad maiorez affirmationem: vel quia duplex continebatur secretum. ibi: Unum persone. in qua duplex coniungitur natura. ſcz diuina et humana: quod est valde arduum. Aliud tē porte. quia determinatum tempus sui aduentꝰ erat valde occultum. v Ue mihi. Hec est pars incidentalis in qua propheta deplorat casum populi sui: quia in aduentu christi pauci inde crediderunt: et multi remanserunt excecati: et per consequens sorte et gaudio electorum priuati: quod preuidens propheta dicit: Ue mihi: ex casu populi mei. x Prēuaricatores prauaricati sūt. Hic quater ponitur prēuaricatio: quia primo prauaricati sunt inde: christi humanitatem blasphemantes: Ecce homo vorax et potator vini: publicanorum et peccatoꝝ amicus. Matth. xj. Secundo eius diuinitatem: miracula virtute diuinitatis facta demonibus attribuentes. Luce. xj. In beelzebub principe demoniorum ejicit demonia. Tertio mortem eius procurantes. Quarto ipsum in suis discipulis persequentes: vt patet in actibus apostolorum in pluribus locis.

y Formido. Postq̄ supra circa malos descripta est penе acerbitas. hic consequenter describitur eius immutabilitas vel ineuitabilitas. cum dicitur. Formido et fouea Dic. 42. c
et laqueus super te qui habitatores terre. generaliter etiam dicitur hic: Formido. ex persecutione antichristi:

quam

Aperte sunt. Ut videat deus iniq̃tates antichristi ꝛ iudicet. Nũ enim nõ punit peccata: sed videre ea dissimulat. b Fundamẽta terre. Principes seculi terrena opa. c Confractione. Nõ q̃ terra redigat in pulue vel in nihilu: sed q̃ omnia terrena trãsibunt. Et quo ebrius nesciat q̃d agat: sic oes q̃ versant i terra malo magnitudine ebrietatis erũt: et stupebũt ad omia. d Labernaculũ vnius no. Quod a viatore transfertur vt nullũ remaneat vestigium: sic trãsibit figura huius mũdi: et erit terra deserta: vt nõ sit habitatio amplius hoim in ea.

e Et erit in die illa ꝛc. Quasi fenestre celi aperte sunt: vt prospiciẽte dño terrena petã ois figura terrenoꝝ operũ ꝓtereat: ꝛ corruat: necq; in pristina statura resurgat. f Visitabit ergo dñs in die illa sup militiã celi: vt nõ solum terrena: sed celestia iudicet. f Sup militiam celi. Inebriat est in celo gladius meus. astra nõ sunt mũda in ꝓspectu ei⁹: ꝛ in angelis suis reperit prauitatem.

Job.4.b

Eph5.6.b

g Reges terre. Rectores tenebraꝝ haꝝ: cõtra spũalia nequitie in celestibus. h Et in Daniele

Dan.10.c

Exijt in occursum mihi ꝓnceps regni persaruꝝ ꝛ ꝓnceps regni medorũ.

b Et ꝓgregabuntur.

Dan.25.b

Idiero. Origenes dicit: q̃ post hanc sniam: Ite maledicti in ignẽ eternũ: post multos dies. i. post mille ãnos visitãdi et liberãdi sunt. Sz b ecclia nõ recipit. dictũ est enĩ:

Ibidem.

Jbũt impij in supplicium eternũ: iusti aũt in vi. e. Nõ aũt eternũ ẽ oi fine caret: ꝛ sic gaudium eternũ: ita ꝛ suppliciũ.

Ibi.13.b

i Ent⁹ fal. Nũ: Alligate ea ꝙ fasciculos ad cõburendũ. k Et post mul. di. vi. Rotandũ q̃ nõ addit a dño vt ab angelis: sed absolute visitabunt. Ex q̃ ambiguitate verbi ꝛ remediũ põt intelligi ꝛ correctio. sz q̃ postq̃ iusti ꝓmia receperint: illi in ꝓpetuis penis visitent. Et tã sciẽdũ q̃ iudiciũ dei bũana nõ põt scire fragilitas: nec de penaꝝ magnitudine vel mẽsura ferre sniaz: q̃ dñi arbitrio derelictũ est.

l Et erube. In. Ũa creatura ingemiscit ꝛ parturit cernẽs. f. hoies. f. q̃ suo fructu bank iumẽ nihil dignũ dei bonitate fecisse q̃ solẽ inum oriri facit. Quo si dispẽsator veniẽte dño cernat familiã vas rius subiici crucialib⁹. vñ: Sol obscurabit: et luna nõ dabit lu. f.

Deu.24.c

m Senũ su. Ut imitant vetustã diez ḡles ꝑdyteros ubẽ moyses eligerit: ĩlis fuit abraam mortuo in senectute bona.

Amen

a ℣ voler explicare. b ℣ et ideo nõ cuadet. ℣ vt despiciat dominus omnia peccata que prius ignorare videbatur: quia non punicbat.

et q̃ se explicũerit de fouea tenẽ/ a b
a ℣ fenestre antichristi.

bitur laqueo: q: cataracte de ex/ c
a ℣ q̃ respicit terrã ꝛ facit eã tremere. ℣ terremotus magni erunt ꝑ loca. b ℣ ideo.

celsis ãpte sũt: ꝛ cõtinent fũdamẽ a b v
ta terre. Confractione cõfringet terra: contritione conteretur ter/ b c
℣ in re vel habitatoribus: omnia enim in momẽto trãsibunt.

ra. Cõmotione cõmouebitur ter/
ra: agitatiõe agitabit terra sicut c
ebrius: et auferetur ℣si taberna/
a ℣ vt non resurgat nid est non sit habitatio hominum in ea.

culũ vnius noctis. Et grauabit f
a ℣ pondere que in zacharia sedes super talentum plumbi. b ℣ i. non erit terrena conuersatio vel pristine vite status.

eam iniq̃tas sua: ꝛ corruet: ꝛ nõ s
℣ iudicij

c adiciet vt resurgat. Et erit in die b i
a ℣ quasi egroranti. ℣ vindicando visitabo in virga iniquitates ẽ. ꝛc. b ℣ prophetas antichristi vel demones qui in aera discurrunt.

illa: visitãbit dominus sup mili/ f
a ℣ aereas prãtes: vel ℣ sibet terrena amantes.

tiaz celi in excelso: ꝛ sup rẽges ter k
a ℣ animę illorum. b ℣ quia non seruauerũt sanctum gradum. ℣ pronunciae.

re qui sunt super terram. Et cõ/ l
a ℣ colligati. ℣ siles in pena: q: similes i culpa.

gregabuntur in cõgregatione
a ℣ inferni. Lacum aperuit ꝛ ef. i. ℣ ite in ignẽ eternum.

i vnius fascis in lãcum. Et clau/ m
℣ vsq; ad iudicium.

k dentur ibi in carcere: ꝛ post mul/ n
a ℣ euoluti seculi. b ℣ euocabunt ab inferis: vt receptis corporibus stabim ad penas rerrudant. c ℣ non luce amittendo: sed in cõparatione vere lucis que christus est tanq̃ nubi lucendo.

l tos dies visitãbuntur? Et erube/ o
a ℣ pacto iudicio ablatꝝ ipsius ne videãt gllaz dei.

scet luna: ꝛ ꝓfundetur sol cum re/ q
gnauerit dominus exercituuz in p
℣ celesti.

monte sion ꝛ in hierusalem: et in r
a ℣ Cuni hominis sapientia est. ℣ patriarchaꝝ: prophetarum ꝛ apostolorum.

m conspectu senũm suorum fuerit
℣ ea gloria quam videbunt soli filij dei.

glorificatus.

quam aliqui nimis formidantes cadent in foueam trãsgressionis ei obedientes. ideo subdit: Qui fugerit a facie formidinis ꝛc. a Et q̃ se explicauerit de fouea. post mortẽ antichristi de transgressione penitẽdo: q: ℣m sanctos ꝛ doctores nr̃os post mortẽ eius dabitur aliquod ꝛps penitentie dece/ptis ab eo. b Tenebitur laqueo. i. igne cõflagratiõis q̃ntũ ad oẽs generaliter: vel sententia dãnatiõis quantũ ad reprobos partialiter. c Quia cataracte de excelsis aperte sũt. i. talis punitio veniet a deo cui resisti nõ potest. d Et cõcutient fundamẽta terre: quia ꝑ terremotũ montes adequabunt terre plane. ideo subdit: Confractione ꝓfringet terra ꝛc. Et ꝑtz trãsq; ibi: e Et auferet quasi tabernaculuz vnius noctis. q̃ nõ habet stabilitatẽ. q. d. firmitas terre nõ poterit resistere volũtati diuine. f Et grauabit eam iniquitas sua. a suo statu pristino. g Et nõ adiciet vt resurgat. ad hoc q̃ sit apta habitatio ni hoim̃ ꝛ animaliũ: q: cessabit motus celi: ꝛ generatio ꝛ corruptio in elemẽtis: ita terra innouabitur ꝛ meliorabit sicut ꝛ cetera elementa. h Et erit lũc ponunt ꝓsequẽtia ad diuinũ iudiciuz. f. retrusio demoniũ ꝛ dãnatoꝝ in infernuz: ꝛ deductio electoruz ad celũ empyrreũ. primũ ponit cũ dicitur:

i In die illa visitabit dominus sup militias celi. i. sup demones in q̃b⁹ remãserũt naturalia integra: ꝛ in q̃b⁹ q̃uenerũt cũ angelis sctis: ꝛ sic sunt de militia celi: vel q̃ habitãt in ℣ aere caliginoso. vñ dicũt aeree prãtes: ꝛ ℣ mõ pñt dici militia celi sicut dicũtur aues celi: eo q̃ volitãt ꝑ celũ aereũ. k Et super re. ter. i. sup tyrãnos: ꝛ ꝑ oẽs sup omnes alios malos. l Et ꝓgregabunt in ꝓgregatione vnius fascis in lacũ. i. in infernũ: vbi simul detrudent demones ꝛ dãnati: ℣m q̃ dicit Matth. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ qui parat⁹ est diabolo et angelis eius ꝛc. m Et claudent ibi in carcere: q: inde nõ poterũt egredi. n Et post multos dies visitabunt. visitatio ꝛ aliq̃n accipit in bonũ: sicut Lu. i. Visitauit ꝛ fecit red emptionẽ plebis sue: ꝛ ℣ modo dicit hic eam accepisse Origenes dicens: ꝙ post magnũ circulũ annoꝝ saluabunt damnati et demones: q̃ est ꝛtra dictũ saluatoris allegatum. Matth. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ ꝛc. Alio modo accipit visitatio dei in malum pene: sicut. f. xxvij. Visitabit dñs in gladio suo duro ꝛc. ꝛ ℣ modo accipit hic ℣m doctores catholicos. ꝛ ẽ sensus: Post multos dies visitabunt. i. post quoscũq; ꝛcpus datũ in pena detinebunt. Scienduz tñ q̃ hic in hebreo habet: De diebus multis vel a dieb⁹ multis visitabunt. i. ꝑ pctis dieb⁹ multis ꝑpetratis puniẽtur. f. ꝑ peccatis ꝑpetratis a ꝓncipio mũdi. cõsequenter ponit secundũ de gloria bonoꝝ. cũ dicit:

o Et erubescet luna ꝛc. nõ quia tũc lumen eorum minuat: sed magis augmẽtabit: vt habet. f. xxx. Erit lux lune sicut lux solis: ꝛ lux solis septemplicis: ter: sed dicunt hic erubescere metaphorice: quia lumen eoꝝ quasi nullũ erit respectu luminis patrie: ℣m q̃ dicit Apocal. xxi. Ciuitas nõ eget sole neq; luna vt luceant in ea: sed claritas dei illuminabit illam: ꝛ lucerna eius est agnus. q Cũ regnauerit dñs exercituũ. i. angeloꝝ. p In monte sion ꝛ hierusalẽ. f. celesti. de qua dicit Gal. iiij. Illa que sursum est hierusalem libera est que est mr̃ nr̃a.

r Et in conspectu senum suoꝝ. f. patriarchaꝝ: ꝓphetarum ꝛ aliorum sanctorum. Fuerit glorificatus.

Moraliter.

La. XXIIII

a† Ecce dñs nudabit terram ꝛc. In precedentibus Esaias denũciauit diuersaz gentiũ ꝛ regnoꝝ subuersionẽ: ꝛ hoc ℣m sensum ĩ Esaiam. In hoc autẽ capitulo denunciat ad litterã vt videt generalem mundi subuersionẽ ꝑ tribulationẽ antichristi ꝛ ꝑ ignẽ cõflagratiõis aduentum iudicis precedentẽ: q̃ erit ad gloriã electoruz ꝛ ignominiã iniquoꝝ: ꝛ sic Esaiter exponit. ꝓpter q̃ sensus Esaie est etiã moral. ꝛ ideo de moralitate ĩ mihi videt B aliq̃d addẽdũ nisi q̃ ista ꝓdicta sint a ꝓpha vt q̃libz ex istis ꝓsideratiõe ꝑpet ꝑ opa iustitie: vt veniẽte videat iudicẽ ꝓfitabiliter ꝛ securc.

Additio.

In cã. xxiiij. vbi dr̃ B finiẽs ẽre laudes ad diuinũ ꝛc. f. sequẽdo expositionem postil. q̃ est vera: pot referri ad hoc q̃ dixerat paulo ante: quia bec erunt in medio terre. ꝙ quo sciendum q̃ bic ꝓpheta

ꝓpheta dolet de B q̃ pauci ℣ gẽte sua. f. ifrl adhesẽrũt doctrine christi cũ tã in medio eoꝝ ꝛps ꝓuersatus est: ꝛ illi q̃ longe erant. f. in insulis ꝛ extremis terre in magna copia tũi christo adhesẽrũt. vñ cũ dixisset supra: q: hec erunt in medio terre. f. hierusalem: q̃ vt ℣ in glo. est vmbilicus terre a qua pauci exclusi sunt. f. apostoli. de q̃bus dicit: Hi leuabũt vocẽ suaz ꝛc. ꝙ q̃z doctrinã glorificat⁹ est ℣ ois etiã in insulis maris. f. in remotis. Nunc autẽ subdit: B finiẽs terre laudes audiuimus gloriã iusti. q. d. admirando in medio terre vbi salus fuit celebrata in ℣ra illud ℣. Operat⁹ est salutem in medio terre: non

Glo.02.

La. XXV

a Amẽ. Hebreuz. q̃ sepe oẽs vtimur in euãgelio: amẽ amẽ. i. vere vere dico vobis. b Ciuitas. Eucrsa a Rabuchodo. restituta ẽ a Remia ꝛ ielũ fũ. mo sacerdote. Eucrsa a romanis: restituta ẽ ab elio Adriano: sed nõ in eodez loco: nec in statũ pristinuz. c Et ĩ sempiternuz. Ut mille annorum regnum: et auree hierusalem: et gemmate fabula q̃ eicat.

℣ Et tritu.

Esaie. XXV

a ℣ Dic Esaias de die iudicij vel de passione dñi q̃ an agonẽ parri.

Ominẽ de me a ℣ ergo. b ℣ ꝓdicãdo magnitudinem ruam.

us ẽs tu ꝛ exãltabo te: ꝛ b c
℣ gratias agã. a ℣ retribuẽdo vni/

ꝓfitebor noi tuo ñiam d
cuiqz ℣ opa sua. a ℣ quos ꝓdestinauit: bos ꝛ magnificabit.

fecisti mirabilia cõgita/ e
a ℣ ab eterno. b ℣ veritate implẽtas q̃s ꝓdicit: Venite bc.

tiones ãtiq̃s fidẽles b
a ℣ Causa quare confitcanr ꝛ q̃ sint mirabilia ꝛ cogitationes antique.

a amen. Quia posuisti ci/ f
a ℣ hierusalem. ℣ ruine.

uitãtem in tumultum: ℣. a ℣ humiliasti.

vibẽ fortẽ in ruinã: dõ/
a ℣ filij alieni mẽtri sune mihi: Et alibi: vos ex patre diabolo estis. ℣ iudeorum.

mum alienoꝝ vt non sit k
q̃ ciuitas: et in sempiter/
a ℣ destructa hierusalẽ. ℣ hac vindicta.

num non ẽdificetur. Super hõc lauda/ l
a ℣ gentium. b ℣ in passionibus pro nomine christi. c ℣ ecclesia. d ℣ gentilium.

bit te põpulus fõrtis: ciuitas gẽntium m
a ℣ Principium sapientie ti. do. ℣ videns ytrionẽ in iudeas. ℣ filio blasphemantibus.

robustaruz timẽbit te. Quia factus est n o
a ℣ vt in Zacharia: hebraice chron. i. pauper super pullum asine sedet. f. christus. qui erat. Beatus qui intelligit super egẽ. b ℣ christo.

fortitudo pauperi: fortitudo egẽno i tri p
a ℣ passionis. ℣ panibus. b ℣ iudaici imperi. ℣ q̃ dixit: Pater in manꝰ tu. cõmendo ℣m meã. b ℣ prorectio.

bulatione sua: spes a turbine: vmbra/ q
a ℣ mortis: vt b deficerent: et de terria resurgerer. ℣ iudeoꝝ.

culum ab estu. Spiritus eni robustoꝝ r o
a ℣ infantino. b ℣ nõ subuertẽs. c ℣ ictum in passione immobilem. b ℣ defunct patientem.

quasi turbo spellens parietẽ. Sicut est⁹ s p
℣ alius eius. ℣ iudeorum.

in siti tumultũ alienoꝝ hũiliabis: et q̃si t p
a ℣ mortuorum vires. ℣ opinione sua.

caloze sub nũbe torrẽte ꝓpagies fortiũ u
a ℣ sagitte paulog. f. l. p. e. b ℣ in die iudicij. ℣ cecitt ad eterna iudicia. ℣ post passionẽ domini.

mãcescere facies. Et faciet dñs exerci/ x
a ℣ nõ iudeis tñ. b ℣ circa. ex ol ppto. c ℣ in ecclia celestiti vel vt sitit sup monte sion sedes vt predicti est iudicabit.

tuũ ois⁹ populi mõtẽ h̃ z suiuiũ piguiũ: a b
a ℣ olmodã belandinẽ. vñ: Barnabor cũ ap. g. ꝛ alibi: Torrente. p. r. p. e. b ℣ holocaustã michillata: ꝛ vi. vidite ẽcce

ꝓuiuiũ vindemię pinguiũ medullaroꝝ: c
℣ purissime sine fece.

videmię defecatę. Et ꝑcipitabi in mon d

Nico.de lyra

Omine deus. Hic ꝓsequẽter insurgit ꝓpheta ad La. XXV de ꝓconiũ ex visione predicta: ꝛ primo ppñt ꝓphete ꝓconium. secundo celestium ciuium. ibi: Sup hoc laudabit. Circa primum dicit ꝓpheta: Dñe, rõne generalis gubernationis. b Deus. ratione creationis. c Deus. ratione specialis illuminationis. d Exaltabo te. collaudando te assidue. f Quoniam fecisti mirabilia. in dãnatione malorũ ꝛ glorificatione iustorum.

g Cogitationes antiquas. quia ista dispositisti ab eterno. h Fideles. quia vniuerse vie oñi misericordia ꝛ veritas. i Quia posuisti ꝛc. quod exponũt aliqui doctores nostri de destructione hierusalẽ facta per Titum ꝛ Vespasianũ: sed huic dicto obviat q̃ sequit: k Ut non sit ciuitas ꝛc. Hierusalem autẽ reedificata est post illam destructionem: sed ad hoc respondent q̃ est alia penitus ciuitas ꝛ in alio situ. quod arguit ex B q̃ christ⁹ passus fuit extra hierlm. Job. xix. ꝛ Heb. xiij. Loca aũt vbi passus fuit ꝛ sepult⁹ sunt clausa intra hierusalem que nũc est. Sed B non videtur velle: quia historiographi dicunt hierusalem que nunc est esse in eodem situ cum precedenti: hoc excepto q̃ a parte aquilonari murus fuit dilatatus ad includendum loca predicta: ꝛ ideo nomine huius ciuitatis intelliguntur omnes ciuitates mundi: accipiẽdo singulare pro pluraliter: que omnes destruentur in fine mundi: sicut dictum est capitulo pcedenti. Propheta enim in hoc capitulo gratias agit de visione sibi facta ꝓout continetur precedenti capitulo: ꝛ ad talem destructionem non sequitur alia reedificatio. l Super hoc. Hic ꝓsequẽter ponitur gratiarumactio celestium ciuiũ: ꝛ primo de sua ꝓmotione. secũdo de demonũ depressione. ca. xxvij. Prima in duas: q: primo ponitur gratiarũactio de beneficijs collatis in terra. scõo de collatis in celesti patria. ca. se. Circa primũ ponit gratiarũactio de quadruplici beneficio. f. de duplici exaltatione mali: ꝛ de duplici ꝓsecutione boni. Et ℣m hoc pars ista in quatuor dividitur: ꝛ patebũt partes ꝓsequendo. Primũ malus est ꝓsecutio tyranno⁹ huius mũdi a qua sunt penit⁹ liberati: ꝛ hoc est quod dicitur hic: Sup hoc ꝛc. i. celestis qui nõ põt amplius a suo statu deijci. m Civitas gentium robustarũ. i. civium celestium: ꝛ est replicatio eiusdem sententie ad maiorem affirmationem. n Timebit te. sez morte filialis reverentie: qui timor remanebit in patria. ℣m illud Pṡ. xviij. Timor domini sanctus permanet in seculum seculi. ꝛ huius laudis ꝛ reuerẽtie subditur ratio cum dicitur: o Quia factus est fortitudo pauperi. pectanti ei patientiam cõtra tyrannos pauperes spoliantes. p Fortitudo egeno ꝛc. quia cẽculcabatur a divitibus in ꝑsenti vita. q Spes a turbine. i. superborũ rabie. r Umbraculum ab estu. cupiditatis iniquorum. vnde subditur quasi ꝓpositione precedentis. s Spiritus enim robustorum. i. tyrannorũ potentium. t Quasi estus ꝛc. q: impellunt iustos ꝛ innocentes per tyrannidem. v Sicut estus in siti. sicut enim homo sitiens ab estu aggrauatur: sic pauperes per tyrannidem iniquorũ: que tamen a deo destruetur. ideo subditur: r Et ẽ sicut caloze ꝛc. i. tyrannorũ. y Marcescere faciet. i. deficere faciet. nubes enim multum calefacta sub sole immittit calorẽ inferius super terrenascentia: ex quo aliq̃s subito marcescit ꝛ deficeant: sic virtus divina aliq̃s repente destruit potentiã iniquoꝝ. z Et faciet. Hec est scõa pars i qua ponit ꝓsecutio primi boni q̃ respicit refectionẽ anie in sacramento eucharistie: q̃ instituit dñs in cena imminente sua passiõe. ꝛ ℣m̃ ad b dicit ꝓpheta: Et faciet dñs exercituũ. i. christ⁹ rex angelorũ. a Omnibus populis. i. electis suis qui assumunt ex oĩb⁹ populis. b In monte hoc. i. in monte sion: vbi dicit dñs fecisse cenã discipulis suis. c Cõuiuium pinguiũ ꝛc. i. cõuiuiũ excellentissimũ: habens in se omne spirituale delectamentũ: quod designat per delectabilia corporalia hic expressa. Tunc enim dicit discipulus suis corpus suũ in cibũ: ꝛ sanguinem in potum: ꝛ hoc sacramentum est anime maxime refectiuum: ꝛ p apostolos suos ꝛ discipulos fecit ꝛ facit hoc cõuiuiũ ministrari omĩb⁹ christianis p orbem diffusis. Aliqui autem exponũt istud cõuiuiũ de conuiuio a iudeis facto p gaudio de interfectiõe Holofernis: sed B nõ videt bene dictũ. tũ qz illa historia nõ est de canone nec apud hebreos habet. num qz ista expositio nõ se habet ꝓsequẽter ad precedẽtia: ꝛ tõ melius exponit ꝑmo modo sequẽdo Alexandrũ. d Et ꝑcipitabit. Hec est tertia pars in qua ponitur exaltatio secundi mali. i. ꝓsecutionis antichristi: q̃ grauior erit oĩb⁹ ꝓcedentib⁹. cui dr̃: Et precipitabit ꝛc. i. in monte sion in quo fuit templũ vbi stabunt antichristus sedẽ suã. ℣m qd dr̃. q. ad Thessal. ij. de

antichristo

Universidad de Navarra Biblioteca

Et triturabit m.rc. Licet generaliter de ꝙsummatiõe mũdi loqueret: nec tñ ꝓtia omnino negligere videt: nominat moab inimicũ ihũ: qui fecit cũ madianitis & ꝙfecerãt bel phegor: q̃ interpretat ꝓtia priapus. Cõtra quẽ Hieremi. xlviii. Dne. xl. f. ag loquẽs, ait: Egredietꝫ chamos in captiuitatez: sacerdotes eius & ꝓncipes illi⁹ simul. & infra: Confundet moab in chamos. Ex vno idolo & demone qui ei ꝓsidebat: indicat ꝓs Israelitas fontitudines humilian/das: & in infernũ deducẽdas: & ad instar puluer⁹ cõterendas. Moab fili⁹ loth a q̃ moabite q̃ sp filios ihũ infesti fuerũt: & balach rex eoz ꝙ filio balaam filios ihũ allexerit in pcm. Ꝑer moab igit recte intelligim⁹ diabolũ: filios vt aũt ariũ. b Palce & plau. Berra/bis plaustr⁹ terũt palee: vt eas facili⁹ alalia & pascãt & ruminẽt. ℣ In die

antichristo q̃ extollet supra oĩe qđ dicit deus aut qđ colit: itaꝙ in tẽplo dei sedeat: & christ⁹ eu⁹ ibi interficiet. vnde ibidẽ subdit aplus q̃ dñs iesus interficiet eũ spiritu oris sui: fm alios vero b erit in monte oliueti in illo loco vnde dñs ascendit in celu: & istud cõmuni⁹ tenet. a Faciem vinculi &c. i. faciẽ antichristi q̃ erit ĩsi quoddam vinculũ ꝙstringens omẽs ꝓpios sub sua ptãte. b Et rela qua ordi/nus est. i. ꝓcessum suũ & intentionem. c Precipitabit. Hoc est q̃rta pars ĩ qua ponit ꝙsecutio secũdi boni. i. incorruptio corpis. Et dimidit in duas partes: q̃ ꝓmo ꝓpheta describit cõsecutionẽ hui⁹ boni secũdi. Scdo redit ad describendũ delectionez antichristi. ibi: Et triturabit. Circa ꝓmum dicit: Precipitabit &c. q̃ in iudicio oẽs resurgẽt ad vitã immortalẽ. ista tñ immortalitas corpis erit in augmẽtũ pene dãnatoz: sicut erit in augmẽtũ glorie beatoz. d Et auferet dñs deus &c. qđ partim habet veritatẽ in reprobis sicut & in electis. tunc enĩ cessabit ois generatio & corruptio: & ideo non erit resolutio lachrymarum a cerebro nec defluxus earuꝫ p oculos: tñ in eis erit turbatio cerebri & dolor capitis & tristicia mẽtis: & ꝙsimilia que ptñt esse absq; corruptiõe: & fm istũ intellectuꝫ dicit Matth. viij. Ibi erit fletꝰ & stridor dentiũ: sed in electis nõ erunt lachrymę corporales seu mẽtales: nec dolor aliqs in corpe seu mente: sed plena delectatio vtroq; q̃. ió subdit:

c Et opprobriũ ꝑpli sui. i. electoruꝫ: quoniã frequẽter opprobria sustinent in ptĩ vita. f Auferet &c. ꝙferẽdo eis honorẽ celestẽ. g Et dicẽt in illa die. s. iudicij: q̃s videbũt xp̃m in forma gloriosa. & dicentẽ eis: Venite benedicti ꝑris mei &c. Matth. xxv.

h Ecce deꝰ nr̃ iste. visibilis in demõstrata humanitate. i Expectamus eũ. p veram spem. k Et salvabit nos. sicut promisit. l Iste dñs. s. omniũ. m Sustinuimus eũ. i. patienter sustinuim⁹ aduersa ꝓpter ipsum.

n Exultabimus. gaudio exterius: q̃ exultatio dicit quasi extra saltatio. o Et letabimur. interi⁹. p In salutari eꝰ. id est in salute eterna nobis ab eo cõcessa. q Quia reqẽscet man⁹ dñi. i. ptãs eius. r In monte isto. i. in monte syon qui ẽminet valli iosaphat vbi tenebit finale iudiciũ: vt habetur Joelis. iij. Et tũc requiescet ibi christi ptãs qua dãnati detrudent in infernũ: & electi in anla & corpe transferent ad celũ. s Et triturabit. Hic redit ꝓpheta ad describẽdã delectionem antichristi quã. ũ. tetigerat in breui. dicit igitur:

Et triturabit moab. i. antichristus: nec mirandũ si sic nominatur: quia ꝓphete & maxime Esaias frequẽter metaphorice loquuntur. antichristus vero erit totaliter a demone obsessus: & opera eiꝰ fient virtute demonis: & ideo noĩatur hic moab qui interpretatur ex patre: q̃ erit filiꝰ pditionis: vt dicit aplus. ij. ad Thessal. ij. & sic erit ex diabolo sicut ex patre. eo modo loquendi q̃ saluator dixit iudeis Joh. viij. Vos ex patre diabolo estis. t Sicciti terunt palee. quia virtus eius totaliter annihilabitur. v Et extendet. s. antichristus. x Manus suas sub eo &c. per hoc enim intelligitur q̃ valide a christo pcutietur: sicut aliq̃ in̊ homines alicui dicitur: ego percutiam te ita valide q̃ extenderis ad modũ natantis rane. ꝙphete enim frequenter vtuntur cõmuni modo loquendi.

y Et humiliabit. s. christ⁹. z Gloriam eius. s. antichristi: qui se ostẽdet tanq̃ sit deus ꝓ nimia superbia: vt dicit. ij. ad Thessal. ij. a Cum alii siom manuum eius. i. ministroꝝ eiꝰ.

b Et munimenta &c. o antichriste.

c Concident. quia omnia per ĩ q̃ crebat stabiliri in potestate sua defecient. Cetera patent.

La. XXV

Moraliter. a Domine deus meus exaltabo te &c. In principio huius capituli fm sensum litteralem ponit gratiarũactio ꝙphete de ꝑfecta diuinitꝰ reuelatione. sicut Daniel. ij. ponitur gratiarũactio de visione nabuchodonosor reuelata Danieli: & hoc moraliter docemur: q̃ de omni cognitione veri maxime circa diuina debemus deo regratiari. b Super hoc laudabit te &c. Istud litteraliter exposui de sanctis laudantibus deum de euasione duplicis mali. scz persecutionis tyrannorum ꝑteritꝰ: et persecutionis antichristi futureꝰ: & de duplici boni collatione. scz sacramenti eucharistie de ꝑteritoꝰ: & immortalitatis glorie de futuroꝰ: et sic sensus litteralis est etiam spiritualis: nec occurrit mihi aliquid addendum: nisi q̃ per hoc docemur deo gratias agere de cuiuslibz mali euasione: et cuiuslibet boni consecutione.

Jn capitulo. xxv. vbi dicitur in postilla: Quia posuisti ciuitatẽ in tumultum.

Additio. Hoc quod dicit: Quia posuisti ciuitatem in tumultũ: ꝓprie potest intelligi de destructione hierusalem per romanos: prout doctores nostri exponunt: nec obstat quod obijcit postilla dicens: q̃ hierusalem fuit reedificata ab Adriano: quia hoc non fuit in statum pristinum. scilicet vt ibi fieret cultus dei: ꝓout in veteri testamẽto. ad quem cultum templum in illa ciuitate constructum fuit & ordinatum: vt habetur. iij. Reg. viij. Ad̃ fm philosophũ: vnumquodq; est fm illud quod est principale i eo: & fm hanc expositionem hoc quod sequitur: Super hoc laudabit te populus fortis: et ciuitas gentium robustarum timebit te: ꝓprie intelligitur de ecclesia militante: que est fortis propter tolerantiam martyriorum pro nomine christi: que quidem fortitudo non ita fuit inuenta in populo veteris testamenti: que quidem expositio videtur magis consona littere. Cetera autem exponantur prout in postilla correspondent predictis.

Jn vie illa.

La. XXVI

a In die illa cantabitur canticum istud &c. Hoc ad ꝑtem ecclesiam pot referri: et ad diẽ iudicij. Nunc ecclesia canticũ nouum cantat de christi natiuitate: passione. resurrecti. ascen. Tũc nãq; antiquum hominem ad eternã detestationem ad celum ascendere.

b Urbs fortitudinis. Vox instoꝝ & nunc & in futuro.

c Aperite po. Hoc canticũ repente mutat ꝑsonas.

d Portas. Justicie. Hic: Agite mihi portas iustitie. Portevite & iustitie fides & charitas: humilitas & cetere virtutes. Et porte mort⁹. infirmitates & cetera vitia. Aut liberat de portis mort⁹: pot ingredi portas vite. q̃ bas nõ fuerit ingressus nõ inuenier vnã portam. de qua: Nec porta de. inuli intrabãt in eay. Ꝑer plebs margaritas: ad vnã venit: & ꝙ missas portas ad eum q̃ dicit:

Job.14.a Homo natus de muliere &c. Homo bõ filioꝝ ira &c. Et alibi: Vir vir cuiꝰ vroz cubile maculauerit: vt duplex bõ & duplex vir pacẽ ꝓsequat duplicem.

Ezec.14.a Jsa.5.b

e Conculcabit &c. Quia ois q̃ se exaltat humiliabit: et q̃ se humiliat exaltabit.

Mat.18.c

f Conculcabit eam pes: pes &c. Extã ad ptrarias fortitudines hec referri possunt.

g Ego non. Aplus: qs ex pulerũt iudei de finibus suis: q̃ dñi imitatores paupertatis: primi legium virtutis eius consecuti sunt.

h Anima mea desiderauit &c. Non considerabit &c. Non ca/ro: Sitiuit ania mea ad deum fontem viuum. Caro concupiscit aduersus spiritum.

Psal.41.

Gal.5.c

i Dñs & spiritus meus in peoꝝ &c. Audiuoꝝ & desiderium impingitur: spiritui autẽ mane et vigilia. Spiritu in precordijs vigilat ad deuꝫ: qui dicit: De profundis clamaui ad te domine: domine exaudi &c.

Psal.129.

Misereamur

La. XXVI

a & cũ moab sicut hũiliat⁹.

a In die illa cantabitur canticum istud &c. nouum.

b in terra iuda: Urbs fortitudinis &c. Sion. & cet.

c dinis nostrę sion saluator &c. ipe. & ꝙpo. & a sufficit fidei: nisi bona ogib⁹ cõsumet. b & organo. & de vinis lapidibus. & fidei. & ꝓphet.

d ponẽtur in ea mur⁹ & antemũ rale. Aperite portas: & ingrediat &c. nõ iudeus qui reus. & electi.

e dictur gens iusta: custodies &c. culꝰ idolatrus.

f veritatẽ. Elatus error abijt: &c. ideo. & quinte abi & corpis. b & pacẽ relinq̃ vobis: pacẽ meam do v. c & ecce meriet

g seruabis pacem: pacẽ: quia in te &c. In te domine speraui nõ cõfundar in eternũ. & prophera.

h sperauimus. Sperastis in domino &c. & d. i. exultauimus est eternus. & semper.

i dñm in seculis eternis: &c. & meritꝰ. b & eius auxilio in perpetuum. & Quat plenr autrit. i. e. & sperate.

k in dñmo deo fortis ĩ perpetuum. Quia incuruabit hãc &c. & Romam fm iudeos: hierusalẽ fm nos que occidit prophetas.

l bitantes in excelso ciuitatẽ &c. & sub babylonijs patus. b & per Dispasianum et Titum post.

m sublimez humiliabit. Humiliabit eam vsq; ad terrã: detrabet eam vsq; ad puluerẽ. causa erit quare conculcetur.

n Conculcabit eam pes: pes &c. & christi qui iniuste damnauerũt. & Ego sum pauꝑ & do. b & qui exulserant puluerem sup eam.

o pauperis gressus egenoꝝ. & ꝓpha. a & doctrina. b & christi. c & recte vie dominice insti ambulabunt in eis. & i.

p Semita iusti recta est: recte callis iusti ad ambulandum. & in euangelio in quo omnia iudicia rum veteris q̃ noui testamenti. & vox sancturum in die iudicij.

q Et in semita iudicioꝝ tuoꝝ &c. & patienter expectauimus.

r rum dñe sustinuimus te: nomen tuũ & memoriale tuũ &c. & nostre. & ergo. & ꝓphete.

s desiderio ãnię. Anima mea &c. & Laudate per singulas noctes &c. & Tribulationes: per diem sol nõ vret te: neq; luna per noctẽ. i. nec ꝓsperis nec aduersis mouebaris. & vel nocte & die: id est omni tempore.

t desiderauit te in nocte: sed et spiritu meo in precordijs

La. XXVI

a In die illa. Hic ꝓsequẽter pontifices gratiarũactio de beneficijs collatis in celo: & primo ostenditur ꝓpositũ. secũdo concludit ꝓpter correlarium. ibi: Morientes. Prima in duas. q: ꝓmo ponit apertio ianue electis. secũdo eiusdẽ clausio reprobis. ibi: Cũ fecerꝰ iudicia. Prima in duas: q̃ ꝓmo ponit apertio beatitudinis. secũdo ratio hui⁹ apertionis. ibi: Semita iusti. Circa ꝓmum dicit: In die illa. s. pacto indicio.

b Cantabit canticũ istud. ab electis.

c In terra iuda. que interpretatur ꝓfessio. i. in terra viuentiũ: vbi est ingressio cõfessio diuine laudis. fm illud Psal. lxxxiij. Beati q̃ habitant in domo tua dñe in secula seculoꝝ laudabũt te. Et ideo terra iuda fm sensum litteralẽ hic metaphorice accipit & sequit forma cantici. cũ dicit:

d Urbs fortitudinis nr̃e. i. ciuitas celestis: cui⁹ excellẽtia nõ pot verbis humanis exprimi: ꝓpter qs nõ noĩatur hic. Quẽ usꝫ in aliq̃bus libris ponit hic syon: additũ fuit ab aliq̃ expositore fm suã imaginationẽ: q̃ nõ est in hebreo nec in libris correctis.

e Salnator: ponẽt in ea &c. i. erit nobis ꝙ oĩmoda ꝓtectione.

f Aperite portas &c. ingredietꝰ de plano & libere.

g Sens iusta. ꝙ qua dabit divina ſnia. Gentes bñdicti &c. loquẽdo de ingressu electoꝝ generaliter in corpe & alia: tñ a tpe passiois xp̃i agta fuit ianua & ingressꝰ iusti ad celestẽ patriam. tñ ad alias: & aliq̃ etiã ꝙtũ ad corpa ex gra speciali: vt pie credit de beata virgine & de beato iohãne euãg. ministro: ab aliq̃bus.

h Custodies veritatẽ. vite & doctrine.

i Tũc error abijt. q̃diu enĩ homines sunt in ptĩ vita ptñt errare: sed in beatis deũ clare videntibꝰ ꝑfect impossibile est q̃ nõ solũ ibi sit clara visio sed etiã ꝓfecta fruitio totalis quietãs appetitꝰ. ió subdit:

k Seruabis pa. & cetera ad xp̃m: & pacẽ duplicatur ꝓpter q̃tẽ duplicꝰ appetitꝰ intellectiui & sensitiui p gliam corpis & ale.

l Quia in te &c. tanq̃ in redẽptorẽ nr̃m & glorificatorẽ.

m Spe. in do. vox est ꝓphe alloq̃ntis setos.

n In seculũ eternis. i. ad ꝓfectionẽ ab eo vitã eternã.

o In dño deo &c. ꝙ cui⁹ fortitudinẽ reprobi tenebũtur pensꝫ ꝓpeccatis. ió subdit: ꝓ Quia incur. &c. i. supbos demones & etiã tyrannos: & pontifices antixp̃m supbissimũ & sibi adherẽtes.

q Ciuitatẽ &c. id est ciuitates: accipiẽdo singulare ꝙ plurali vt frequẽter dictum est: in qb⁹ abũdat supbia & alia vitia.

r Conculcabit eam pes. i. pedes. & quoꝝ sunt isti pedes subdit:

s Pes pauperis. sic ẽ in hebreo & in libris correctis. & iste pauꝑ est christus etiã fm q̃ exponit hic Ra. Sa. addueno ad hoc ꝓpositum illud Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iust⁹: & saluator: ipe pauꝑ &c. sed reducit hoc ad ꝓmũ christi aduentũ in q̃ dicit ozbem ei subiugandũ. Sed in hoc falsum dicit: q̃ ꝓmus ei⁹ aduentus transiit in preteritũ: & fuit in humilitate. secũdus aũt erit in potestate: de quo loquit hic scriptura. cũ dicitur: Conculcabit eam pes pauꝑis. s. christi: q̃ in ꝓmo suo aduentu duxit vitã pauperẽ.

t Gressus egenoꝝ. i. apostoloꝝ qui ꝓpter christũ omia tpalia reliquerũt: ꝓpter qđ ei in iudicio assessores erũt: fm q̃ ipe dicit Matth. xix. Ecce nos reliquimus oĩa &c. Sequit: Sedebitꝭ sup sedes iudicantes xij. tribus isr̃l. Et sic supbi hui⁹ mũdi erũt pedibus eoꝝ subiecti.

v Semita iusti. Hic ꝓnit rõ apertionis ianue celestis q̃ est duplex. Prima & ꝓncipalis est meritũ xp̃i p qđ apta est generaliter q̃tũ est ex pte dei: q̃ vult oĩs homines saluos fieri. Scda & meritũ electoꝝ q̃ aperit electꝰ sic disponẽtibꝰ ad ingressũ & nõ reprobis. Primũ tãgit cũ ôr: Semita iusti. i. via xp̃i quã tenuit & docuit: ex ôr sequitur ꝓpter arctitudines ꝙliuꝝ. ôr aũt xp̃s instus absolute: q̃ ꝓ excellentiam. s. formaliter: & effective: q̃ alios iustificat.

x Recta est. distorsionẽ nullã hñs a rectitudine iustitie. oĩs enĩ alie leges ab euãgelica ꝓmittunt aliq̃ mala: sicut mãifeste ꝓz de legibꝰ hũanis q̃ ꝓmittũt meretrices in ciuitatibꝰ: & plura alia q̃ nõ ptñt corrigi lege hũana: vt dicit Aug. Silr de lege mosaica q̃ ꝓmittit vsuras cũ extraneis: & libellũ repudij ex parua cã: sicut diffusꝫ declarauit in ꝓncipio Matth. Lex aũt euãgelica nullã ꝑfectionẽ virtutis omittit: nec aliq̃d illiciti ꝓmittit. scõm aũt tangit cũ ôr: In ꝑsona electoꝝ.

y Et in semita iudicioꝝ tuoꝝ dñe. i. in via euãgelica te lequẽdo.

z Sustinuimus &c. i. ꝓpter te sustinuim⁹ tribulatiões & opprobria.

a Nomen tuũ. s. Iesus.

b Et memoriale tuum in desiderio anie. vnde dicit Bern. Jesus mel in ore mellos in aure: iubilus in corde. ideo subditur in ꝑsona cuiuslibet iusti:

c Anima mea desiderabit te in nocte. scilicet presentis vite in qua videmus per speculum et in enigmate. Desiderũ enĩ ꝓprie loquendo est rei non habite: sicut delectatio rei ꝑsentis: et ideo electi in vita presenti ꝓprie loquendo deum desiderant: cui desiderio succedit fruitio.

De mane

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ a Misereamur dominꝰ ad ꝓphetam. An misereamur impio vt discat.s.clemẽtiam meam?ꝛ̄ ipse saluatur quasi ꝑ me lius est. b Et nō discet.in.rē. Quasi quis poterit nosse tuam iusticiaz:ꝛ ꝑpert⁹ tuam clementia.

c Et non videbit. Dño ad ꝓphetā ꝗsi melius esset vt videat ꝛ erubescat de malis suis. Et nō. Quasi dꝰ nō videbit me regnantes cum sanctis meis. Lxx. auferetur impius vt non videat claritatē dei.

d Confundantur ge.po.Lxx. Tel⁹ apprehendet populum ineruditum.

e Domie dabis pacem no. Notandum ꝙ postq̄ opera nra reddiderit nobis pacem etiaz datur? sit: ꝛ ꝙ ideo postulent pacem:qz operaꝰ sit in eis. Dicit se.s.tormenta sustinuisse:vt post misericordiam consequantur.

f Domine.d.n.p. Demones quos in idolis columus.

Lxx. Domine extra te nescimus alium. Nō absolute alium:sed extra te. Pater enim in filio:ꝛ filius in patre.

g Tantū in te re. Nō aliud petimus nisi vt post errores digni scimus:q̄ nominis tui recordemur.

h Perdidisti omne.e. Lxx. masculinum eoꝝ. Eisdem enim tribꝰ Iris:cayꝛ caph ꝛ res:hebreum scribitur; sed q̄ memoria le dicimus legit zacharias:q̄ masculinū zachor. Hac ambiguitate saulem arbitrant esse decepti:q̄ de amaleth interfecit oē masculinū. ỏo ci ꝓcipiēte: vt deleret oīs memoria amaleth:nō tam errore q̄ cupidle p̄de ꝑ memoria masculinū interptat⁹ ē.ꝛ il lud:Nolite errare: deꝰ nō irrisꝫ. Nū q̄d. Nō ꝓniaz egit:ꝛ b ēmundā rē.q̄ securitas negligenti/ am:negligētia cōtēptum parit.

¶ Et pe.

a ¶ prosperitate. b ¶ Deus deꝰ meus:ad te de luce vigilo. c ¶ promerendum.

meis:de mane vigilabo ad te. a

a ¶ ꝓphera ad dñm. b ¶ vltiões. c ¶ in die iudicij. ¶ nō ante.

Cum feceris iudicia tua in terra: b

a ¶ fola vexatio dat intellectū auditui. ¶ iudei.

iusticiam discent omnes c

a ¶ qui modo te putāt iniustum.

habitatores orbis. Miserea/ d

a ¶ cuniber: vel ꝺ cultū dei nō hz. b ¶ ꝓphera:quaꝫ nisi flagellauerīs:nō aget penitentiam. ¶ ex persona humane impatientie.

mur impiꝰ ꝛ non discet iustici e

a ¶ cū dolore ꝓnunciandū. b ¶ apostolus q̄ alios:in q̄bus impiꝫ iniq̄e egerunt.ꝛ ideo sentient suam iusticiam.

am. In terra sanctorum ini/ f

a ¶ filium cui pater dedit iudiciū. b ¶ ꝓphera respondet.

riam domini. Domine exalte/ g

¶ in iudicio. a ¶ porētia. ¶ gloriā dei ꝑsie:nec ad penitendum? hoc lumine fruētur.

tur manus tua vt nō videant: h

a ¶ dns ad ꝓphetā.imo videant me exaltatū:nec gloriā electoꝝ meoꝝ. ¶ inuidentes mihi ꝛ meis.

videant ꝛ cōfundantur zelan/ i

a ¶ penitentie qui eos crucie ꝛ qui eā dēnā perdiderunt. b ¶ inuidie ꝛ gehēne.

tes populi:et ignis hostes tu/ k

a ¶ ꝛ locꝰ meoꝝ. ¶ ergo. ¶ prophetā congaudentes. ¶ tunc.

os deuoret. Domine dabis l

a ¶ q̄e exuperat oīm sensum:q̄e post cuncta tribuenda est.

pacem nobis:omnia enim o/ m

¶ vel in.

pera nostra operat⁹ es nobis. n

a ¶ quia. ¶ tu es. ¶ ex ꝑsona indoctorum qui post passionē dominī ad fidem cōuerti sunt.

Domine deus noster possede/ o

a ¶ idola vel demones eis affidentes. b ¶ qui solus ꝛ verus deus.

runt nos dñi absq̄ tē:tm p

a ¶ a christo christiani dicti.

in te recordemur nominis tui. q

a ¶ ꝓphera. b ¶ in peccato. b ¶ in gloria nisi ꝑnitent. c ¶ de formidine subditores.

Mortui non viuāt:gigan/ r

a ¶ ad gloriā in iudicio nisi ꝯtinent. b ¶ q̄ mortui in pcō:ꝛ fortes in malo vel heresi.

tes non resurgant. Propterea s

a ¶ vindicabis in iudicio.

visitasti ꝛ cōtriuisti eos:ꝛ per/ t

vel eos. a ¶ de terra viuentium.

didisti omnem memoriā eoꝝ. u

a ¶ ꝛ merito:q̄ sepe indulsisti.g.rē. b ¶ pec carnia.

Indulsisti domine gēti: in/ x

a ¶ humano generi. ¶ ab eis.

dulsisti gēti. Nunquid glori y

a ¶ elongari permisisti vt permaneant in errore. ¶ non.

ficatus es:¶ Elongasti omnes z

a ¶ omnes nationes. b ¶ quasi:per q̄re eos domine:quia nisi in angustia non requirent te.

Gal.6.d

termios fre. Dñe i angustia re &

a ¶.i.quia aliter nō possunt doceri tribulati: non ꝑsumentes palam clamare?murmurent ad te.

ꝙsiert te:i tribulatōe murmur? b

a De mane vigilabo ad te.i.a mane iuuentutis incipiā te querere. b Cum feceris. Descripta apertione ianue celestis electis.hic cōsequēter describitur auditus clausio iniust. Claudit̄ enim aliquib⁹ iniustis simpliciter: aliqb⁹ ad tempus. Primo ergo ponitur primū, secundo secundū.ibi:Domine dabis. Circa ꝑmum sciendum ꝙ claudit̄ simpliciter ꝛ ad semp malis in sua malicia plecrantibus ꝛ sic mortuis:ꝛ isti sunt propie qui non corrigunt̄ diuinis flagellis: nec etiaz beneficijs:ꝛ hoc est quod dicit̄ primo de flagellis. c Cum feceris iudicia tua in terra. flagellando peccatores. d Justiciam discent.id est iusticiam tuaz discent per experientiam flagelli:non tamen per emendationem peccati.sicut pharao expertus fuit diuina flagella:non tamen ad sui correctionem:sed magis ad obdurationem.secūdo de beneficijs.cum dicitur in persona dei: e Miseremur.ꝛ loquitur in plurali:propter trinitatem personarum:vel est sermo dei ad angelos:qui sunt executores suoꝝ beneficioꝝ. f Impio.obstinato. g Et non discet iusticiam. reuertendo ad ipsaz ꝓ beneficijs diuinis:sicut patet de pharaone:a quo deus frequenter ex sua misericordia retraxit penas inflictas:et tamen ex hoc non fuit reuersus ad statū iusticie. h In terra sanctorum iniqua gessit.non retractans ex loci sanctitate:quia talis peccat ex contemptu.ꝛ ideo subditur: i Et non videbit gloriam domini.quia nunq̄ admittetur ad gloriam paradisi. k Domine exaltetur manus tua.id est potestas tue iusticie. l Et non videant.i. vt non illuminentur a te ꝓpter suum demeritum.

m Videant.scz meritum sanctorum. n Et confundantur.sicut de Cain dicitur Gen.iiij. Iratus est cain vehementer ꝛ cōcidit vultus eius:quia deus respexerat ad abel ꝛ ad munera eius:vt ibi ꝓmittitur. o Zelantes populi.i. illi qui inuident fraterne gratie. p Et ignis.s.infernalis: q Hostes tuos deuoret.nō ꝙ eoꝝ cōsumptionē: sed ꝙ cōtinuam afflictionē. r Domine dabis rē. Hic cōsequenter ostenditur ꝺbus malis ianua celestis ad tempꝰ clauditur.s. Hdiu manent in peccatis:sed cū penitent:a deo visitati ei aperitur:ꝛ hoc est q̄ in eoꝝ ꝑsona dicit:Dñe dabis pacez nobis:nos recōciliando:ꝛ quia hoc ꝓuenit ex diuina gratia.subditur: s Omia et opera nostra.s. meritoria. Operatus es nobis:quia nō sunt meritoria nisi ex acceptatione diuina:ꝛ gratia ꝙ quam sunt acceptabilia a solo deo in nobis efficitur. t Domine deꝰ rē.id est spiritus malignꝰ q̄ sunt alieni a te possederunt nos vt seruos:quia qui facit peccatum:seruus est peccati. Joh.viij. u Tm in te recordemur nominis tui.ita ꝙ de cetero non seruiemus nisi tibi.

x Mortuos. Hic ex ꝓdictis concludit duplex corrolarium.secundū ponitur ibi:Dñe in angustia.superius locutus fuerat ꝑ ꝓpheta de resurrectione generali omniū:que nō erit similis in reꝓbis ꝛ in electis:vt ꝓz ex supradictis.ỏ ꝓdicit ꝙ reꝓbi nō resurgēt ad gloriā:sed ad ignominiā ꝛ penam:ꝛ hoc est quod dicit ꝓpheta:Mortui nō viuāt.vita glorie.hoc dicit optādo ex ꝑsonarum sue volūtatis ad vitam inficiā:ꝛ loquit̄ hic de mortuis⁹ in peccato mortali. y Gigantes.q̄ fuerūt incōpositi moribꝰ ꝛ tyrāni. z Nō resurgant.s.ad gloriā:sed magis ad penā.ideo subditur: a Propterea visitasti ꝛ ꝛtriuisti eos.ꝑ penā duram.

b Et ꝑdidisti oēm rē.Fm illud Prouer.x. Memē impiorū putrescet.qz si remanet aliq̄ eoꝝ memoria:non est eis ad honorē:sed ad ꝛfusionē. c Indulsisti rē.punitionē eoꝝ differendo vt haberēt locū penitendi:sed qz tales dilatiōis beneficio abusi sunt.subdit: d Mundā glorificat⁹ es.scz ab eis ꝙ pniam.q.d.nō.ideo subdit: e Elōngasti.s.a te:

f Omnes terminos terre.i.obstinatos in peccatis in quacunq̄ parte orbis. g Dñe.Hic ponit̄ secūdū corrolariū. scz q̄ electi resurgēt ad gloriā:ꝛ diuidit̄ in tres partes.qz ꝑ pheta ꝑmo describit circa resurrectionē iustoꝝ desideriū.secundo resurrectiōis actū.ibi:Viuēt mortui. tertio terminū. ibi:Vade populus meꝰ.Desideriū aūt resurrectionis ad vitam beatā ꝛsurgit ꝑncipaliter ex duobus. Primum est afflictio quā insti sustinent de cōmuni cursu in presenti vita:sm ꝙ dicitur.ij.Timot.iij.Omnes qui pie volūt viuere i christo persecutiōem patientur. ꝑter quod subdit Grego. Mala que nos hic cōprimūt ad deū re cōpellunt:ꝛ hoc est q̄ dicitur hic:Domine in angustia. positi electi tui in vita presenti. Requisierunt re.desiderātes vitam futuram ex toto corde. b In tribulatione murmuris.id est in tribulatione ꝙ de cōmuni cursu est occasio murmuris in tribulatis.

Doctrina

¶ a Et peperimus. Alij distinguūt sic:Et peperim⁹ spiritu:z salutem non fecimus in terra. b Spiritū salutis. Ac tota mente credamus:ꝛ quem ꝙ beneficia nō sensimus:ꝙ tormenta discamus. c Revelabit terra. Terreni tunc non poterunt celare quos occiderunt:quia tunc omia aperta. Vel terra que suscepit sanguinē martyrum et operuit:tunc revelabitur quando resurgent.

¶ In die

Nico.de lyra

a Doctrina tua eis.s.valet in dādo eis patientiam:qz tū nō aufert totalē tristiciā sensibilē licet diminuat. ideo subdimr:Sicut que concepit.rē.

b Sic facti sum⁹. et associat se ꝓphe ta iustis positis in tribulationibus et meritoꝝ qz post multas tribulationes fuit serratus:vt dictum fuit.s.ca.j.

c A facie. Hic ponitur secundū ex ꝙ cōsurgit desiderii future vite.scz clāritas faciei diuine:cuiꝰ aspectus c desiderabilis intūs q̄ in eam desiderant angeli prospicere.j.Pet.j.et hoc ē q̄ dicitur:A facie tua domine.i. ex pulchritudine faciei tue. d Concepim⁹ ꝛ ꝑturiuim⁹ rē. Hic est punct⁹ in hebreo ꝛ in lxx dnis correctis.ꝛ ꝙ spūs hic intelligitur feruēs desiderū.ỏ dñs Jsa Parturiui/ mus ꝛ peperim⁹.in partu ens est affli/ctio:ꝛ tū cū peperit mulier sequit̄ lete tatio.Fm illud Joh.xvj. Mulier cū parit tristiciā hz:cū aūt peperit puerꝝ tā nō meminit pressure ꝓpter gaudiū. sic desiderū vitiōis dnle in ꝑti babylonie afflictiōis rone dilatiōis: quia spes q̄ differt̄ affligit aiam. Prouer. xiij.ꝛ hz aliqd delectatiōis ꝓpt ꝑsem ꝙsequēdi optatū:sed cū venerit vitio diuina:tūc erit delectatio sūma absq̄ vlla tristicia. e Salutes nō fecim⁹ in terra.sic est in hebreo ꝛ libris correctis.Et est sensus.p ea que fecim⁹ non obtinem⁹:nec obtinere possum⁹ I terra. Salutes.i. aīe ꝛ corpis beatitudinē.ꝛ ꝙ primo reqrit mors generalis olim:ad quā sequet resurrectio mortuoꝝ que in electis erit ad gliam aīe ꝛ corpis. ꝑter qđ subdit: f Jdeo nō ecciderūt.ꝑ mortē corporalē.

g Habitatores terre.generalit.ꝛ tenetur hic li ideo ꝙsecutiue:ꝛ nō causaliter. h Viuēt mortui. Postq̄ descripsit ꝓpheta desideriū resurrectionis in electis.hic ꝑtr describit eiusdē resurrectiōis actus.ỏ. Viuent mortui. vita glie ꝗtū ad electos.de quoꝝ resurrectione fit hic sermo.ỏ subditur: i Interfectiq̄ mei. ꝑter deū ꝛ instā. k Revūrgēt.ꝛ dicit me ipse eis cōmmerando q̄si de sua morte ꝓphetando:qz fuit serrat⁹ sicut dictū est in ꝓncipio hui⁹ libri de precepto manasse regis idolatre pessimi:eo ꝙ ipse ꝙ alias idolatras arguebat. Cōsequēter cōcurrit sermo ad electos resuscitādos.ỏ. l Expergiscimini.a somno mortis. m Et laudate deū.de vestra glorificatiōe futura. n Qui habitatis in pulvere. Ejtuz ad corpora in cinerē redacta. Cōsequēter alloquit̄ deū: ex cuius virtute fiet resurrectio mortuoꝝ.ỏ. o Quia ros lucis ros tuus.i.sicut ros celestis est suauis ꝛ renascēs:ꝙ facit ea de tra resurgere:sic benignitas ma erit suauis electis ỏ mortuis⁹ q̄s facit ad glaz resurgere:ꝛ ecōtrario ỏ resurrectio erit terribil⁹ dānat⁹.ỏ subdit: p Et terrā gigantū.i.peccatoꝝ:qui ꝑ potentiā fidles oppresserūt. q Detrahes in ruinā.i. in gehennā:ꝛ accipitur hic terra ꝑ peccatoribus in ea habitantibus⁹ eo modo loquēdi ꝙ dicitur:terra destructa qñ eius habitatores destruuntur.

r Vade.hic ꝑtr describit resurrectiōis temp⁹. Posset enī aliquis

doctrina tua eis. Sicut ꝙ ꝓcepit a

a ¶ quasi sicut mulier appropinquāte ad partū dolore ejaculat:sic nos i angustia rogam⁹ rē.

cū appropinquerit ad partū:do/ lens clamat i doloribus suis: sic

¶ formidinis.

facti sumus. A facie tua domine b

¶ in persona martyrum. ¶ in agone.

cōcepimus:ꝛ quasi parturium⁹ c

¶ a ¶ sanctū:vt in tormētis ardētes spū ꝓferantur. b ¶ nō carnis filios. ¶ ꝛ tamē

ꝛ peperimus spiritū salutis. Ju d

a ¶ cū beneficerim⁹ diuersis:q̄ serui inutiles sum⁹.

sticiam nō fecimus in terra: ideo e

a ¶ sed pcuiaueruīt nobis. b ¶ terrena amātes.

nō ceciderunt habitatores terre: f

a ¶ sancte parētibus et habitatoribus terre coruentibus. ¶ resurgent martyres tui. b ¶ non absolute. c ¶ socij.nā et ipse serra ligneus est. ¶ sed.

viuēt mortui tui interfectiq̄ mei g

a ¶ o martyres. ¶ a morte. ¶ a somno.

resurgēt. Expergiscimini et lau/ h

¶ dām. ¶ pulvis iam facti.

dare qui habitatis in pulvere:qz i

a ¶ misericordia vna irrigane fide et ꝓdicione ad operationē sicut ros semen. ¶ raphaim. b ¶ corpora superborum cum animabus.

ros lucis ros tuus:et terrā gi/ k

¶ in barathrum.

gantium detrahes in ruinam. l

a ¶ domin⁹ ad martyres. ¶ o martyres. b ¶ cū ornatu intra in cubiculū rē. ¶ sepulchra.

Vade pplus meus intrā in cubi m

a ¶ Pone dne custodiā oti meo. ¶ sepulchroꝝ.

cula tua: claude ostia tua super n

a ¶ fruere bone cōscientie b ¶ vlqz ad iudiciū. c ¶ ad cōparationē eternitatis.

te:absconde modicum ad mō/ o

a ¶ id est quasi breue tempus est. ¶ reddā ipsis ꝺm opera sua.

mentū:donec pertrāseat indigna p

a ¶ quam rhela ursyane sibi impenitēcio. b ¶ in die iudicij videbitur egredi malis scelicet.

tio. Ecce enī dominꝰ egredietur q

a ¶ misericordia pietas loc⁹ ē ¶ vindicādo.

de loco suo: vt visitet iniquitatē a

¶ terrenorum amatorū. ¶ habitatorem.

habitatoris terre contra eum: et b

¶ vox sanguinis fratris tui clamat ad me.d.e.

revelabit terra sanguinem suuz: c

¶ martyres.

et nō opiet vltra interfectos suos.

aliquis credere ex ꝓdictis ꝙ esset ꝓpinquū temp⁹ resurrectionis:qđ nō est verū:sed erit in fine tpis.ideo dr: Vade populꝰ meus ꝺus recedēdo de vita pnti. d Intra in cubicula tua. id est sepulchriꝺ ꝗtum ad corpꝰ.ꝛ purgatoriū ꝗtū ad aīas electoꝝ:que ramē habent aliqđ purgandū in futuro. vel limbum patrū ꝗtuz ad purgatas et ante apertionē ianue ꝙ mortē xpi. vel celū empyreū ꝗtum ad purgatas post apertionē ianue. t Abscondere.qz defuncti ab hominib⁹ huius vite sunt absconditi. u Modicū ad momentum.quia tps vsq̄ ad iudicium respectu eternitat̄ est modicus ꝛ.ỏ modo dr aīabꝰ electoꝝ desiderātibꝰ vltimū iudiciū Apocal.vj. Et dictum est illis vt reqiescerēt tps adhuc modicum donec compleantur conserui eoꝝ et fratres eoꝝ. x Donec pertranseat indignatio.i.electoꝝ perturbatio ꝑ tribulationes tyrannoꝝ ꝛ maxime antichristi tempore. In aliquibus libris additur emea.sed nō est in hebreo: nec in libris correctis. y Ecce enim dominus.iesus christus. z Egredietur de celo suo.id est ỏ celo empyreo ad iudicium veniendo. quantum enim ad humanitatem egredietur et veniet per localem motum.quantum vero ad deitatem que est vbiqz egredietur per nouum effectum. a Et visitet iniquitatem rē.id est iniquitates peccatoruz terrena amantium.

b Et revelabit terra sanguinem suum.id est mortem ꝛ depressiones fidelium:quia tunc manifestabuntur omnia latentia. c Et non operiet vltra interfectos suos.quia de cetero nō committentur talia.

Ca. XXVI

Mozaliter. a† In die illa cantabitur rē. In hoc capitulo fm litteralem sensum describitur gratiarū actio sanctoꝝ:ꝛ eoꝝ exultatio de dei beneficijs in celo receptis:que sunt admissio eoꝝ ad gloriā:ꝛ exclusio reꝓborum ab ea:qz sicut sancti letant̄ de ꝓpria gloria.sic etiā letant̄ de diuia iusticia in reꝓborum pena. Psal.lvij. Letabitur iustus cum viderit vindictam:et sic sensui litterali non videtur addendum nisi q̄ per ipsum debem⁹ exarari ad imitandum vitam sanctoꝝ:vt cum ipsis possimus ad gloriam admitti:ꝛ malorum vitam deuitare cum socij simus sue pene. † Dicit.i.a

¶ In capitulo.xxvj. vbi dicitur in postilla. Nomen tuum.s.Iesus:ꝛ memoriale tuum.

Additio.j. Quomodo deꝰ nomen suuz ꝓ primum.scz tetragrammaton reseruant Moyſ. Exodi.iij.legitur sic: Hoc est nomen meum in eternum:ꝛ memoriale meum in generatione ꝛ generationem:vbi in additione ibidem fuit notatum ꝙ hoc quod dicitur:Hoc est nomen meum refertur ad nomen domini tetragrāmaton:quod ꝓprie significat essentiaz diuinam: ꝓout ibidem fuit expositum.ꝛ quod sequit:Hoc est memoriale meum:refertur ad nomen iesus:quod est conforme maxime tetragrāmaton:ꝓout ibidem fuit declaratum:ꝛ de hoc ꝓprie intelligitur illud ad Philip.ij. Et donauit illi nomen quod ē super omne nomē. vñ in ꝑsona expectantiū seu desiderantium xpi adu entū Esaias dicebat in ꝓ loco:Dñe sustinuim⁹ ternomen tuū ꝛ memoriale tuū desideriū anīe.q.d.desideram⁹ noticiam non solū nomis tui.s.tetragrāmaton nobis in ve.testa.

ꝓpositi

positiuſed etiã noticiã memorialẽ tui.qs.ſ.eſt ꝑ nomẽ ieſus: vt dictũ eſt: de quo plenꝰ habeꝫ in predicta additione.

¶ In eodẽ ca. vbi dr in poſtilla: Indulſiſti dñe genti.

Additio.ij. dñe genti.ꝛc. In hebꝛeo habetur ſic: Addidiſti dñe genti addidiſti: gloificaꝫ es elongaſti omia extrema terre:ꝛ ſm iſtã ſſam ꝓba loquik de additiõe gẽtiuꝫ ad pſm iſrãeliticuꝫ.ꝛ eſt ſenſus: Addidiſti dñe genti.ſ.iſraelitico gentes alias nationũ:ꝛ qꝛ ex hac additiõe deꝰ fuit magis glorificatꝰ in ꝛntũ nõ ſolũ laudarꝰ eſt in indea: ſed etiaꝫ a ſolis ortu vſq; ad occaſuꝫ, iõ ſubdit: Addidiſti glorificat⁹ es: ⁊ ne er ꝑ intelligereſ qꝫ oẽs indifferenꝫ fuerũt additi ꝓ vere fidei ſuſceptionẽ. iõ ſubdit: Elongaſti omia extrema terre. ſcz infideles ⁊ reprobos. ¶ In eodẽ ca. vbi dicit in poſtilla: Unde. hic ꝓſequẽter deſcribit reſurrectionis tempus.

Additio.iij. Si ꝓbera in ꝺ qꝺ dicit: Unde ꝑfs mens intra in cubicula tua ⁊ꝛ. intendiſſet excludere ne aliꝫs crederet, ꝓpinquũ eſſe ꝑs reſurrectionis vt poſtil. dicit: ſic valde impꝛopꝛie diceret: Abſcondere modicũ ad momẽtũ. Iſte enĩ dictiões ſignificãt ꝺrenitatẽ tẽporis: nõ aũt ꝓſpiritatẽ ſeu dilatationẽ. Hoc aũt qꝺ dr: Claude oſtia tua ſup te: nõ videt ꝓtinere adjuntantẽ in ſepulchꝛo: vel in limbo vel in empyrreo: vnde melꝰ videt dicendũ qꝫ qꝛ ꝓbera imediate ante locutꝰ fuerat de reſurrectiõe electoꝝ. dicens: Reuiuẽt mortui ⁊ꝛ. qꝺ in magnũ gaudiũ vertit electoꝝ. iõ de ꝓſecutione antichriſti q̃ modicũ ante ꝑs reſurrectionis futura eſt: que inẽ alias eſt maxima: vt habetur Dañ. xij.

Glo.ordi.

A

a IN die illa vi. ¶ Ca.XXVII ⁊ꝛ. Tradũt hebꝛei diabolũ: (id eſt criminatoꝛes: qꝺ greꝰ cũ nomẽ eſt) hebꝛaice dici ſathan. i. aduerſariũ. Aſi: Srabat ſathan a detrtis eiꝰ vt aduerſaret ei. dicit ⁊ belial. i. apoſtata. i. ꝓuaricator ⁊ abſq; iugo. Aſi: Que coicatio xꝛi ad beliaꝫ Dicit quoq; ⁊ alijs nolbus. Aſi: Sup aſpidẽ ⁊ baſiliſcũ ⁊ꝛ. et alibi: qꝺ captuꝰ eſt magnũ cetũ. Itez nnnq̃ capies leuiatha hamo ⁊ alibi: Draco iſte quẽ formaſti ad illudendũ: facius eſt enĩ vt angeli illudãt ei. Unde. Apſli accipiũt poteſtatẽ calcandi ſup ſerpentes ⁊ ſcorpiones. Quia ꝙ ab eo loco dñs diſſipabit terrã: ⁊ nudabit eã vſq; ad pñs capl̃m. contra totũ orbẽ in cõſũmatione mũdi inducẽ predictũ eſt: ⁊ nouiſſimꝰ inimiꝰ deſtruct mozs. cõtra diabolũ extrema ſentẽtia eſt: vt inducat gladiꝰ ſuper eũ. b Sup leuia. Hrego. i moꝛali. Draco vt fertur in terra ſerpit: natat in aq̃s: volat i aere. Inde diabolus: ⁊ ſerpens: ⁊ ceꝛ ⁊ꝛ. leuiathã. c Uectem. Lxx. Fugitiuuꝫ. Tunc enĩ fugiet q̃ fugere neſciebat: neſciẽs illud: Quo ibo a ſpũ tuo ⁊ꝛ. Uñ q̃ daꝫ pnlebꝛe luſit in gigantiomachia. Quo fugis Encelade? qnaſcunq; accelleris: oꝛas: ſub ione ſemp eris.

¶ Leuiathan additamentũ eoꝝ interpretat: quoꝝ niſi hominũ. Recte aũt additamentũ eoꝝ dicit: poſtq̃ primã culpam mala ſuggeſtione intulit: hanc q̃tidie angere grauibꝰ ſuaſionibꝰ non deliſtit. Leuiathan quippe iſte in eo qꝺ ſe homini tradere ſpopondit: toꝛtuoſis ad eum funibus irrepſit. Et dum falſo impoſſibilia ꝓmittit vera ⁊ poſſibilia ſubſtulit. Querendũ nobis: cur qui ſerpentem dixerat et toꝛtuoſum illi ſubiungebat: interpoſuit vectem: Niſi forte q̃ in ſerpentis toꝛtuoſitudine ſtura mollicies: in vecte autem eſt duricie rigiditas. Et ergo hunc et durum ſignaret et mollem: et vectem nominat et ſerpentem. Durus quippe eſt p maliciam, mollis per blandimentum. Recte dicitur: qui vſq; ad neceꝫ percutit. Serpens autem: quia inſidias moliter infundit.

d Cetum. Hebꝛaice tempnim. Unde hebꝛei fabulantur leuiathan habitare ſub terra ⁊ in ethere: tempnim vero in mari. e Uinea meri. Cui Hieremias ꝓpinat calicem meracliſſimum. Uerũ grece: purum latine.

¶ An potꝰ

a IN die illa Ca.XXVII a ſ animaduerter. b ſ verbo.ſ. filio ꝑ quem iudicabit pater.

viſitãbit dñs in gladio a+ b

a ſ impũs. b ſ vt oſoſcõpleb̃dat. b ſ vt nemo reſiſtat. ⁊ c ſ leuiathan additamẽtũ eoꝝ ꝑ antiꝓraſim: cui enĩ ſe addere ꝓmittat: minuit.

b **ſuo dũro ⁊ grandi ⁊ fort: ſup lẽ** c d

ſ ſerpẽ ne audiat. b ſ malleũ ymmenſe terre. ſ alij claudẽdũ. eo ꝙ carere ſuo miſtoꝛ clauſerit.

c **uiathan: ſerpẽtẽ vectem: et ſup** e+

a ſ qui in veritate nõ ſtetit. ſ ꝙ virtgi nõ poteſt virga directonis. ſ in decipiendo.

leuiathan ſerpẽtẽ toꝛtuoſum: f

a ſ ꝙ abſoꝛbuit ionã. b ſ mũdo ſalſo ⁊ amaro.

d+ **⁊ occidet cẽtum qui in mari eſt.** g+

a ſ vinea facta eſt dilecto. ſ populꝰ iudeoꝝ. b ſ medinata. c ſ canticum doloꝛis. ſ olim in prophetioꝝ ⁊ alijs ſanctis. ſ dño.

e **In die illa vinea meri cãtabit ei.** h+ i+

ſ quia. a ſ vel modo ab omnibus aduerſoꝝ vt obſeruo dans locũ penitẽtie. b ſ in iudicio.

Ego dominꝰ qui ſeruo eam: rẽ k+ l+

a ſ qua conuerti nõ vult. ſ calicem ire. ſ aliqua aduerſitate.

pente ꝓpinabo ei: ne fortevili m+

Nico. de lyra

a IN die illa. Poſtq̃ C.XXVII deſcripta eſt ꝓpꝛietatio de ꝓmotione electoꝝ. hic ꝓꝛ ponit gratiarũactio de delectiõe demonũ: ⁊ dividitur in duas partes: qꝛ ꝓmo ponit hmõi delectio. ſecõ ſoluit duplex queſtio. ibi: Ego dñs. Circa primũ dr: In die illa. ſcz iudicij general. b Ingladio ſuo duro. ꝛntũ ad pene aſperitatẽ. c Et grãdi. ꝛntũ ad eiꝰ lattitudinẽ. d Et fort. Ertũ ad imutabilitatẽ. e Sup leuiathan ⁊ꝛ. ꝓ leniathan q̃ hic bis ponit: ꝙ cetũ idẽ intelligit. ſ. diabolus: vt dictum fuit diffuſius Job. xl. ⁊ dr hic leniathan vectẽ ꝓter eius fortitudinẽ: ſm qꝺ de eo dr Job. xli. Non eſt ptãs ſup terras que ei cõparet: ⁊ leuiathan. f Tortuoſũ. ꝓpter eiꝰ calliditatẽ ad decipiendum.

g Et occidet cetũ ⁊ꝛ. i. diabolũ: q̃ habitat in hoc aere caliginoſo tanq̃ in mari tẽpeſtuoſo: non tñ intelligit eiꝰ occiſio ꝙ mortez nature: cũ ꝺ modo ſit imortalis: ſed ꝙ mortẽ gehẽne: qꝛ tunc ibi retrudet: nec poterit inde exire ⁊ homines tentare ſeu ad pctñ inducere: quod erit ſibi grane: ⁊ in hoc creſcet pena eiꝰ qua etiã patitur modo ignẽ ſuũ ſecũ. creſcet etiã pena ſua accidentalis ex dãnatione hoim q̃s induxit ad peccatũ: ſicut ⁊ gloria ſanctoꝝ angeloꝝ ex gña electoꝝ q̃s induxit ad bonũ. h Uinea meri. In hebꝛeo habet vinea vinoſa. Ex quo ꝑz q̃ meri hic nõ eſt nomẽ ꝓꝛiũ ſed cõmune: ⁊ ſignificat hic vinũ purũ ⁊ optimũ. Uinea igit meri: h accipitur ſocietas ſup noꝝ ciuitũ: i q̃bꝰ nihil erit impurũ: ⁊ ipi deum laudabũt de delectiõe demonuꝝ. k Ego dñs. Hic ꝓꝛ ſoluit duplex q̃ſtio oriens ex ꝓdictis. ſecũa ſoluit ibi: Quis dabit me. Prima q̃ſtio erit ex ꝺ qꝺ hic dr: Uinea meri ſocietas electoꝝ: qꝛ eꝛ fuerũt a deo ita electi ⁊ dilecti ab eterno vt deret alicui extra neũ quõ deꝰ ꝓmittit eos tribulari in ꝺ mõo: ſm qꝺ dr. ij. Timo. ij. Oẽs q̃ pie volũt vinere i xꝛo ꝓſecutionẽ patient. Et rñdet dominꝰ ad ꝺ q̃ talis ꝓmiſſio nõ eſt ex odio: ſed magꝛ ex dilectione ne ex ꝓſperis in ſupbiã eleuenꝫ: ⁊ p exercitiũ patiẽtie i bono cuſtodiant: ſm dictũ ſaluatoris Lu. xxi. In patiẽtia veſtra poſſidebitꝫ aias vꝛas: ⁊ ꝺ eſt qꝺ dr: b: Ego dñs q̃ ſeruo eã. ſ. vineã meã: q̃ eſt vniuerſalis eccliaꝛeo q̃ a ꝓto Abel iuſto vſq; ad vltimũ electũ q̃ in fine mũdi naſcitur eꝛ qꝛ electos ꝓmlit tot palmites miſit: vt dicit Greg'. homel. vij. l Repẽte ꝓꝛi. ſ. potũ tribulationis rõibꝰ ꝓdictꝝ. iõ ſubdit: m Ne forte. viſi. ⁊ꝛ. i. ne ex ꝓſperi inſoleſcat: ⁊ ſic ꝓ inſolentiꝫ viſitet ꝓtra eã in die iudicij.

Nocte

¶ a An potius ⁊ꝛ. Uoꝛ patris: deliberatione noſtroꝝ qui magna facturi deliberamus. Quaſi mirũ filiũ ad incarnandũ. An potius. ⁊. i. f An potius tenebo fortitudinẽ meã. vt. ſ. potius id agat fortitudo mea vt irã differam: ⁊ ſeruem eos ꝙ evangelij clemẽtiã qui non ſunt ſaluati auctoritate legis. b Iſrael. populus iudeoꝝ cõ uerſus videns doctriã filioꝝ ſuoꝝ oꝛdem ſtomiſſe. c Idcireo. quaſi iõ dimittet iniquitaꝫ domui iacob ⁊ꝛ. ꝓpter meritã. i. apoſtoloꝝ qui per miracula idolorum altaria cõminuerunt. d Conterentur. Sicut delbora ad bellum iuit: ⁊ populum ad ignominiam iudeoꝝ iudicauit: ⁊ imminente chaldeoꝝ captiuitate virtꝰ tacentibꝰ olda ꝓpheꝛauit: ſic imminente captiuitate romanoꝝ veniebant forte mulieres ⁊ docebant eos.

¶ Mulieres

Nico. de lyra

a Nocte ⁊ die ⁊ꝛ. i. ꝛpe aduerſitatis ⁊ ꝓſperitatis ſub paterna diſciplina. b Indignatio nõ eſt mihi. i. boc nõ facio ex ira ſeu indignatiõe: ſed ex paterna coꝛrectione. c Quis dabit. Hic ſoluitur ſecũda queſtio: qꝛ videtur aliqui qꝺ ꝓ merito iuſtoꝝ de populo iſrael: ⁊ maxime apoſtoloꝝ parcendũ fuiſſet alijs eiuſdẽ ppli de captiuitate que facta eſt ꝓ romanos: ⁊ ſic in hac queſtione ꝓcedit ⁊ qꝛ ꝓmo ponit ad vtrãq; ptẽ rõ. ſcõ ꝓꝛ ꝙſtiõis ſolutio. ibi: Rũdi in ira eſt. Primo arguit qꝛ nõ debuit pareiſ mag' ꝓmlitudine maloꝝ iuſti cũ eis debuerũt affligi. ſicut frequẽter factũ fuit in veteri teſtamento: ⁊ hoc eſt qꝺ dr in ꝓſona dñi: Quis dabit ⁊ꝛ. ad ſuccendendũ ciuitatẽ bierſim. d In prelio. ſ. romano: qui captã ciuitatẽ incendeꝛunt. e Hradiar ⁊ꝛ. cã calcãdo per romanos. f Succendã ⁊ꝛ. ſ. fideles in xꝛm tũc credẽtes cũ infidelib⁹ in ſua cecitate obſtinat'. q. d. boc videretur decẽs iuſticie mee: ſicut ſuccenſa fuit bieruſalẽ ꝙ chaldeos: ⁊ multi iuſti fuerunt ibi mortui ⁊ captiuati occaſione iniuſtoꝝ. g An potꝰ. Hic ponitur argumentũ ad oppoſitũ. ſ. ꝙ debeat parci malis. cũ dicit: An potius tenebo. i. retinebo. h Fortitudinẽ meã. ceſſando a punitiõe ſub ſpe coꝛrectiõis. ideo ſubdit: i Faciet pacẽ mihi: ⁊ pro apoſtoloꝝ alioꝝq; xꝛi diſcipuloꝝ meritis. ꝓpter quod ſubdit: k Qui egredientur. ſ. ad pdicãdum fidẽ catholicã ꝙ orbẽ: l Impetu. i. cã feruenti deliberio. m Jacob. i. a ꝓpio ſic cuiuſmodi fuerunt apli ⁊ alij. lxx. diſcipuli q̃ ꝓ maiori pte fuerũt iudei. n Florebit ⁊ꝛ. in aplis. ſ. floribus ſancte vite ⁊ doctrine. o Et implebũt ⁊ꝛ. ſ. verba euãgelice doctrine: ſm qꝺ dr in parabola ſeminantis Luc. viij. Semen eſt verbũ dei.

p Munquid. Hic ponitur ſolutio in qua ſic ꝓcedit: qꝛ ꝓmo ſoluit q̃ſtiõem ad malos. ſecundo q̃ſtiõem ad bonos. ibi: Et erit. q Circa primũ primo oſtẽditur qꝛ ꝓdictis nõ eſt malis ꝓcendũ. ſecõ ſoluit argumentũ. ibi: Idcir ⁊ tertio ponit malogꝝ exterminiũ. ibi: Ciuitas. r Circa primũ dicit: Rũdi in ira pra.

Ca. XXVII

a ſ ne vaſter eã aper de ſilua et alie beſtie.

tetur cõtra eaz. Nocte ⁊ die ſer a+

ſ quaſi rotiens irritatus nõ indignabor: q̃q; ſ ve ſciſſerim et reddere ſm opera ſua. ſ ſednunquid indignatio.

uo eam: indignãtio nõ eſt mihi. b

a ſ quaſi miquitas veſtra. b ſ mire et miſeri/corde modo. c ſ per amnphtalim. ſ per anfracticos. d ſ durũ ⁊ crudele vt viſa natura mea.

Quis dabit mẽ ſpinãz ⁊ vẽpẽ: c+

a ſ conculcabo eam. b ſ quam ante ſeruaui. ſ deſtruam.

In prelio grãdiar ſup eaz: ſuccẽ d e

dam eam pariter. An potius te a

a ſ filium. ſ chriſtus dei virtus et dei ſapientia. ſ non.

nebo fortitudinem meam. Faci b+

a ſ qꝛ. ſ carne aſſũpta mũdũ recõciliaꝫ mihi. a ſ apli. ſ ꝓphera de aplis. b ſ ſũ predicandum. c ſ deſiderij. d ſ de ſion exibit ⁊ꝛ.

Qui egredientur impetu a ia k l

a ſ nunc. b ſ fide. ſ operatione.

cob: florẽbit et germinabit iſra m

a ſ apoſtoli.

el: et implẽbunt faciem orbis ſe n o

a ſ femine pdicationis. ſ i omnẽ terrã exuit ſuo cop. ⁊ꝛ. b ſ ſicut inmiſericoꝛditer crucifixerunt eũ: et martyres eius occiderunt.

minẽ. Munquid iuxta plagam p p

a ſ populum iudeoꝝm. ſ maxime.

cutientis ſe percuſſit eum: ⁊ Aut q

a ſ martyres.

sicut occidit interfectos eiꝰ ſic oc r

a ſ nõ vult eni ſuſtinere eos: ſed quia nõ egerũt penitentiã. randẽ in menſura contra menſuram. ſ eam crudeliter. ſ pene.

ciſus eſt: In menſura ꝓtra men s

a ſ culpe. b ſ eũ apoſtoli ad genera tranſlegrant. c ſ per romanos vel in die iudicij:

ſuraz: cum abiecta fuerit iudica t

a ſ hieruſalem. b ſ dño. ſ dñs reprobauit eos.

bit eam. Mẽditatus ẽ in ſpiritu u

a ſ opinione maleuũ. b ſ fuc paſſionis: vt ſuoꝝ ſ gloꝛiationis: qñ ardentioꝛ indignatio.

ſuo dũro per diez eſtus. Idcireo v

super hoc dimittetur iniquitas p

a ſ iudeoꝝ de quibus apoſtoli. b ſ. i. ex virtute ꝓbatur vina reſeꝛt. ſ non alius.

domũi iacob: et iſtẽ omnis fru x y

ſ in alios vel in alios.

ctus vt auferatur peccatum eiꝰ. z

a ſ chorus apoſtolorum.

Cuz põſuerit omnes lapides al a b

ſ idolorum.

taris ſicut lapides cineꝝ alliſos c

a ſ in qb⁹ ſacrificabãt demonib⁹. b ſ hierſm.

nõ ſtabũt luci ⁊ ỽlubra. Ciuitas d e

a ſ caſtodia angeloꝝ. ſ olim. ſ p romanos: qꝛ filiũ dei occidit. b ſ quondã. ſ in qua habitabat ſpecioſus. ſ. pꝛe.

eni munita deſolata erit: ſpatiõ f g

a ſ a deo. ſ ſurgite eam⁹ hinc. b ſ ab bõib⁹.

ſa relinquẽt ⁊ dimittẽtur quaſi b

a ſ in vinea illa. b ſ romanus exercitus. vnde: Baſtauit eam aper de ſilua. ſ Liꝛ⁹: de quo ſingularis ſeruus deuaſtauit eam.

ỽſertũ. Ibi paſcet vitul': ⁊ ibi ac i k

a ſ quibus cõſurgus ciro mentur vinea.

ſ magnates.

cubabit: ⁊ ꝓſumet ſũmitates ei. l

a ſ metaphoꝛa. b ſ morte pletbis eiꝰ.

b ſ dolore.

In ſiccitate. meſſis illi⁹ cõterent m n

Nico. de lyra

iuxta plagam peuſtis ſe. i. populi iudaici dñi xꝛm tã crudeliter affligerẽt. q Percuſſit eũ. q. d. nõ ante ciuitatis deſtructionẽ. r Aut ſic occidit interfectos eius. i. apoſtolos chriſtiq; diſcipulos a iudeis occiſos: quos occiderunt iudei ⁊ pſecuti ſunt grauiter: vt patet Act. vij. de Stephano. ⁊. xij. de Jacobo. ⁊. viij. de pſecutiõe genẽrali xꝛianoꝝm: ⁊ in pluribus locis de pſecutione Pauli ⁊ aliꝝm apoſtoloꝝm. s Jn menſura contra menſuram ⁊ꝛ. q. d. non conuenit diuine iuſticie q̃ tãta facinoꝛa tranſeant abſq; debita pena. ideo ſubdit ⁊ t Medi tatus eſt ⁊ꝛ. i. diſpoſuit diffinitiue iſta punire. v Idcirco. Hic ſolnit argumentũ ad oppoſitũ de merito apoſtoloꝝ. cũ dicit: Idcirco ſup hoc. i. ꝓpter meritũ aploꝝ. x Dimittet iniquitas predicta. w Domũi iacob. id eſt in deis in ſua malicia obſtiatis. y Et iſte omnis fructus ⁊ꝛ. id eſt nec totius fructus meriti apoſtoloꝝ q̃ dimittet alijs in deis dictũ peccatũ: ⁊ vt terius ſpecificat meritũ illud dicens: z Cũ poſuerit. ſ. predicatio aploꝝ: a Omnes lapides altaris. i. altariũ idoloꝝ. b Sicut lapides cineris al liſos. ꝓ predicationẽ eni apoſtoloꝝ fuit cultus idoloꝝ multũ deſtructus ꝓ orbem etiam ipſis viuentibus: ⁊ qnaſi totaliter ablatus per ſucceſſores eoꝝm. ideo ſubditur: d Nõ ſtabunt lu. ⁊ ỽlubra. vbi exercebat idolatria: nec põt illud intelligi de idolatria indeoꝝ: qꝛ a reditu captiuitatis babyloice nõ legit in pplo iudaico fuiſſe niſi ad tempus modicũ: ⁊ per violẽtiam ⁊ in paucis. ſ. tẽpoꝛe antiochi illuſtris q̃ cogebat iudeos idolis ſmolare: vt patet. i. ⁊. ij. Macha. Nec qꝺ dicitur: Cuz poſuerit omnes lapides al taris ⁊ꝛ. põt cõuenienter exponi de deſtructione templi per romanos vt volunt aliqui dicere. quia ſtatiz ſubdit: Non ſtabunt luci ⁊ delubra. per qꝺ intelligitur idolatria: que nullo modo tunc erat apud iudeos. ⁊ ideo intelligitur de deſtructiõe idolatrie gentilitatis per predicationẽ apoſtoloꝝ vt dictum eſt. c Ciuitas ⁊ꝛ. Hic ponitur inde omm exterminiũ ꝙtũ ad obſtinatos. cum dicitur: Ciuitas ei munita. ſ. hieruſalem. f Deſolata erit. per romanos qui eam deſtruxerũt. g Spatioſa relinquẽt. i. hierꝛ que ante erat ciuitas ſpecioſa relinquet a ſuis habitatoꝛibus: qꝛ a principio obſtiatiõis vſq; ad finem multi fuerunt mortui gladio ⁊ fame ⁊ peſte. ſ. decies centum milia: vt dicit Egeſippus libꝛo. v.

h Et dimittetur quaſi deſertũ. qꝛ alij fuerunt in captiuitate ducti: ⁊ ciuitas fuit deſtructa ita q̃ nõ erat habitatio/ni hominuz apta. i Ibi paſcet vitulus. ſ. populus romanꝰ qui dicit ꝺ vitulus ꝓpter carnis petulantiaz. ibi enĩ fuit paſtus. i. diuitijs ciuitatis repleꝰ. k Et ibi accubabit. i. poterunt ſecure dormire: qꝛ omnz inhabitatoꝛes erant mortui vel captiuati: vt dictũ ⁊. l Et conſumet ſũmitates eiꝰ. i. rẽpiz ⁊ edificia in circuitu q̃ erãt in mõte ſiõ q̃ eſt ſupioꝛ ꝑs ciuitatis. m Jn ſiccitate meſſis illius. i. ex defectu victus i bierſm. n Cõterent mulieres vẽentes. i. bierꝛ ad diẽ feſtũ. vñ refert

b Egeſippus

Universidad de Navarra Biblioteca

Mulieres, diuerse synagoge. vel agte mulieres que nudatis pectoribus sanguinātes ferūt lacertos.
b Docentes eam. Magna infelicitas ppli q̄ reprehensio a mulieribꝰ la/
merātionis carmina discere.
c Ab aluco. Irr. ab euphra te vsq; ad riuū comilā. Est enī riuus non magnus qui diuidit terrā ꝓmissionis et egyptū: sup quē ci/uitas riuocomila sita est: quasi ab eo quo incipit: vsq; quo termiat. Ab aluco. s. Euphrate. s. vñ a flumīe vsq; ad termios orbis terre. Vlij iordanē putāt: et nota q̄ in terminis iudee illa vltima appellat: egypti finibꝰ torrens: q: hz turbidas aūs q̄ nō ppetuas.

La. XXVIII

Ve corone. Hucusq; de cōsūmatione mundi dictū ē: ab hoc loco: Ecce dīus dissipauit terras q̄ nudauit eā. De corōe dicamꝰ ꝓꝫ hi storiā: deinde tropologiā: tā dē vaticiniū ꝓphale. De. Supl̄ de die iudicij: de subuersiōe hierūm: de cōuersiōe gentiū. Nunc agit ꝙtra decem tribus que ephraim dicunt. vel a hieroboā qui de tribu ephraim ꝓmus sup eā regnauit. vel a Josue q̄ moysi successit. Nec corōa sup hie: qz de multitudine superbiūt: que ē quasi corona regis. multitudo enī populi gloria regis. Flos decidēs: qz a gloria sua cito decident. vnde spiritus sanctus: De co. s. Scōm prophetiā De corone. s. rē. Scribe q̄ pharisei q̄ iustā. Xx. dicūt mercēnarij ephraim. propter iudas qui de tribu ephraim: q̄ de vico einsdē tribus scarioth dominum vendidit: qui vere flos apostolice doctrine decidit sup montē pinguissimum. Unde: Incrassatus ē dilect⁹ et recalcitrauit: in vertice scilicet vallis geēmani fm hebreū vbi dominum tradidit: que dicit vallis pinguiū: ꝓpter vberta rē scribas et pharisēos: qui ibi dīm cōprehēdēr. Alij: Thauri pīgues obsederūt me. Ebri aūt fuit in duas: nō vino ſ̄ auaricia: q̄ diaboli cibo: q̄ pr̄ buccellā ſ̄jn trauit in ipm q̄ penit⁹ deuorat⁹ ē: qz oratio eius in precarum versa est: nec penitentia fructum salutis habuit.

ſ Vallis

a ſ itinere fame et squalore confecte. ſ vndiq;.
b mulieres vēnientes q̄ docentes a
a nō vult esse. ſ ideo docebūt mulieres.
ſ b ſ intelliges creatorē.
cam. Mon est ei pplus sapiēs: ꝓ b
pterea ñ miserebit eiꝰ q̄ fecit eū: et qui formauit eū nō parcet ei.
a ſ captiuitatis. b ſ terram iudeorum.
Et erit in die illa: percutiet do/ c
a ſ vt in rudes que quondā fuit terra ꝓmissionis: nullius reperiat sermo docrie vt sapientie scripturaz. vnde suadet vt nō accendamus iudicia stulis: ne mendacia hominū. b ſ ab iupitare
minus ab aluēo fluminis vsq; c
a ſ nilum. b ſ ad fidem.
ad torrentem egypti: q̄ vos cōn f
a ſ pauci. ſ veri israelite.
gregabimini vnꝰ q̄ vnus filij isrl g
a ſ post ascensionē vl subuersionē hierl. b ſ ab apostolis. c ſ pdicatiōe euāgelica
Et erit i die illa clangetur in tu/ h
a ſ gentes. ſ ad fidem. b ſ q̄ idolatriam.
ba magna: q̄ vēnient qui pērdi/ i
a ſ ab ortu solis vsq; ad occasum.
ri fuerant de loco assyriorum: et a ſ a deo. ſ q̄ hos ci oēs gēes significat.
qui eiecti erant de terra egypti: et adorabunt dominuz in mon/
a ſ ecclia. ſ scz.
te scō in hierlm La. XXVIII

Va ſ magistrio erroris b ſ poluerūt in ebrietate. c ſ vino fornicationis idolatrie. ſ virtus.

E corone superbie ebri k
narū tribuū persecutores. hic ꝓphetat contra ꝓphetarū cōtēptores. Et videtur in duas: qz primo ꝓphetat cōtra cōtēptores ꝓphetarū ꝓsentiā. secūdo futurū. xxx. ca. Prima in duas. q̄: primo ꝓphetat cōtra cōtēptores de decē tribubꝰ. scō contra eos de duabus. ibi: In die illa. Circa primū dicit: De corone superbie. i. regno decē tribuū: qđ intantū superbierat q̄ ꝓphetas domini omnino cōtēpserat: q̄ prophetis idoloꝝ adherebat. l Ebrius ephraim. quia illud regnū non solum infectum erat per peccatum ſperbie: sed etiam gule et luxurie. et denominatur ab ephraim illud regnum

Egesippus li. vj. q̄ quedam mulier de vltra iordanē venerat in hierusalem et cuz alijs fuit ibi obsessa et angustia famis cōstricta eo.xit ꝓpter filiū et comedit: et idē recidisse est de pluribus alijs: licet nō fuerint deprehense: quia talia enormia fiunt in clanculo.
a Et docentes eam. sic est in hebreo et libris correctis. et accipiuntur hic docentes ipi sacerdotes qui ex officio habebāt docere populū: et isti fuerunt rūe cōtriti. qz cū a Tito postularēt misericordiā iussit eos occidi: dicens eos degeneris ēe animi: qz tēplo et numini cuperēt supuiuere: et cū subditur: b Non est enī ꝓpius sapiēs. i. habēs dei saplam q̄ sapida est: sed tm̄ terrenā lapidēā que est animalis et diabolica. Jaco. iij. c Propterea nō miserebit rē. et pater isa.
d Et erit rē. Hic ioinit questio. Ītū ad bonos qui de iudeis crediderunt xp̄o q̄ destructa iudea fuerunt saluati in vita. ō dicitur: Et erit. s. qđ sequit. e In die illa peutiet rē. Et dicitur hic alue⁹ fluminis locus vbi oriē iordanis. Torēs autē egypti dicit riuocomila q̄ est paruus riuus in extremitate iudee in parte australi versus egyptū: ortus aūt iordanis est in termino iudee in parte aquilonari in radicibꝰ montis libani: vt dicit Hiero. et sic designat hic terra iudee pcussa a romanis. f Et vos cōgregabimini vnus et vnus. i. pauci respectu multitudinis gētis et captiuate. g Filij israel. i. vos in christū credentes fidē patriarche iacob q̄ alio nōie dicit isrl imitantes. Scribit enī in ecclesiastica historia q̄ ante obsidionem hierusalē per romanos: fideles qui erant in hierusalem et iudea fuerant admoniti p angelū vt trāsirent in regnū agrippe qui erat cōfederat⁹ romanis: et sic fuerūt ibi saluati.
b Et erit i die illa rē. per hāc tubā intelligit edictum Helij adriani ipatoris romani q̄ hierlm destructā p Titū recedificauit et suo nomine heliam appellauit: sed postea magis tenuit nomē antiquū: et ipe edicto publico ꝓhibuit ne aliqs iudeus ibidē habitaret: sed fuit ꝓmissa ipis xp̄ianis ad habitandū vt dicit Hugo floriacensis li. iij. Et tunc in hierlm cōsuebant vndecūq; iudei ad xp̄m ꝓuerti: eo q̄ diligebāt locū illū. ō subdit: i Et veniēt q̄ pditi fuerāt de loco rē. qz in istas terras p captiuitates ꝓcedentes multi iudei fuerant ducti et habitabāt ibidē q̄ p predicationē apostoloꝝ et alioꝝ discipulorū fuerūt conuersi ad fidē: et sic venerabāt in hierlm rōne dicta. et per istas duas terras intelligunt etiā alie in quibus in dei captiuati habitabant. pōt etiā hec lra intelligi de ecclesia nomine hierlm significata: fm q̄ dicit Apoca. xxi. Ciuitatē sanctā hierlm nouā descendētē de celo rē. ad quā pueneri p fidē multi de omnibus terris qui prius erāt pditi p errores et idolatriā deū adorātes fideles efficiūtur. Quote: et p adorande latrie
a ſ In die illa visita La. XXVII

Moraliter. bit dīus rē. Hic ad litteraz describit delectio demonuz: que fiet in iudicio finali: et qñ fm Hegomelia. r. omniū iniquoꝝ caput est diabolus. et huius capitis mēbra sunt omnes iniqui. ideo capitulū istud moralit pōt exponi de electione iniquoꝝ qui simul cū demonibus tūc dejicientur in penam gehenne: et sic dicit: a† In die illa. scz iudicij finalis. †
Ui situabit dominus in gladio suo duro. Iste gladius est illa terribilis sententia: que ponitur Matth. xxv. Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius rē. et Super leuiathan. qui interpretatur additamentū eoz. ideo signat peccatorem addentē peccato peccatū. et Serpētē vectem. id est in peccatis firmatū per malū habitū acquisitū sicut vectis firmat ostium. et Et super leuiathan serpentez tortuosū. sicut enī peccato: dicit leniathā: eo q̄ addit peccatū petō. sic ō: serpēs ex pec
cati veneno. et etiā tortuosus: qz declinat a diuie legis et rōnis recto iudicio. g Et occidet cetū q̄ est in mari. i. tyrannū q̄ denorat simplices: sicut cet⁹ maris pisces.
b In die illa rē. Sicut in die finalis iudicij reprobi cōfundent: sic insti exaltabunt. ō dicit: i† In die illa rē. i. eccla xp̄i a petō purissimi. † Cātabit ei. gras agendo sibi. k Ego dūs q̄ seruo eī. a nequicia hereticoꝝ dādo sibi verā sapiam: et a vo/
luptate tyrānoꝝ dādo sibi patientiā. l Repete. ꝓpi. ei potū adūstrat tpal. m† Re
forte visitet in cōdēnatiōe iudicij finalis. a Nocte et die rē. nocte aduersitat⁹ ne p ſpatientiā frāgat: et die ꝓſpitatis ne p ſuperbiā eleuet. c† Quis dabit me spinā rē. Hic vsq; ad finē capituli fm sensū lr̄alē tractat vna q̄stio. s. vtrū deꝰ parcere debuit iudeis a ꝓsecutione romanoꝝ. ꝓter bonos eiusdē ꝓpli. s. aplos et alios credētes ex iudaismo et rūdetur q̄ nō: qz fuerūt xp̄i ꝓsecutores et aplorū alioruꝫ credētiū in xp̄m: nō dei tū credentes in xp̄m tū e fuerūt saluati ab illa ꝓsecutiōe. nā monitu angeli trāsierūt in regnū agrippe ō cōfederat⁹ erat romanis: et sic fuerūt ibi saluati vt dr in ecclesiastica historia. Moralitas aūt huius est q̄ firmit⁹ est adherendū deo. nā adherētes sibi semper saluat spiritualiter: et aliquando etiam corporaliter: sicut patet in ꝓposito exēplo.
k E corone supbie. Superbus locutus est prophetā contra La. XXVIII

a ſ herereticorum. b ſ qz de gloria dāi excidēt de flore et spe celesti.
Vallis p. Egē/ mani fertilitate frugum: per eaz erat eis ascensus in ciuitatez et ibi figebant aliqui tudi causa tētoria dū in ciuitate morabāt. d Jn die illa. Scōs ꝓphetā cū dīs scribas et pharisēos: et in dā. ꝓdicē subuertit: erit cessa gle bis qui de iudeis crediderunt. i. apls et spiritus iudicū ſpirās ecclē plātis et fortitudo bellatorū⁹ ad se q̄ est ponta reuertenti bus. Scribe et pharisei a vino et sicera in ebriati sūt. Tropo/ lo. Jn die illa rē. Heretica a diabolo denoratio dūs erit corona glorie bis qui i ecclesia cōmorant: multitudine errātiū pauci sunt. Est aūt spiritus iudicij soādel lauans filiarum sion et fortitudo reuertētibus de bello quo diabolū vicerunt ad portā q̄ est xp̄s: cui omnia tribuunt. Uerū bi quoq; p vino ne. rē. Unum ē quod de vinea fit. Sicera omne quod i ebriare potest: quā p pue Bāla ebrietate transtulit. Sacerdos et prophetā neglexerūt pre ebrietate rē. tales fuerī Philo et Ma/
rimilla et Montanus qui negligebant quid dicerent. Inebriabāt⁹ vino qui scripturas male intelligunt et guerrunt. sicera: sidus/ sentiari scientia abruuntur. e Fortitudo. Non leguntꝰ bella ecclesie: sed domi/ nus pro eo bellū gessit/ firmiter interfectis. d xxx. v. milibus assyriorū: quorum iudei spolia collegerūt: et ad portas hierusalem cum gaudio reuersi sunt.
d Omnes enīz rē. Dum scripturarū nō digerūt cibos nec coꝛ/ pon faciunt viraleꝫ: sed immaturos et fetē eos egerunt: vt in eis dominꝰ nullum in/ueniat locum.
e Ablactatos a lacte auulsos. Alios ſ: quia portare non pos/ sunt. bi enīz sunt qui iā solido cibo vti pos/ sunt alijs dicit apostolus: Lac dedi vobis potum non escam.
ſ Quia

ris ephraim: et flori decidēti glo/ a† †
a ſ ebrij. b ſ epe dō vocari a rege vel exigere solemitate. nō enī ibi habitabāt: neq; ad eā forte gemebāt. c ſ. i. culmine sugbie.
rie exultatiōis ei⁹: qui erāt i vēr b†
a ſ herlm que erat sup gessemani. b ſ qi nō re/ nue mūa et humiliatē eccle sequūt: sed in mō/ re pinguissimo ranci⁹ ebrij versantur.
a tice vāl' pinguissime: errātes avi
a ſ idolatrie. b ſ errore sup eos.
nō. Ecce vālid⁹ et fortis dīs: sicī c† d†
a ſ exercit⁹ sennacherib significatur. b ſ violēnam nerat.
petus grandinis turbo consur/ e
q ſ errorem malorum.
gens: sicut impetus aquaꝝ mul f
a ſ que omnia obuia trahunt.
tarum inundantium: et emissarū g
a ſ decem tribus leuiter captiuandas. b ſ diabolꝰ. ſ assyriorum.
Tropo. super terram spatiosam. Pedi/ h
bus conculcabitur corona superbie ebriozꝝ ephraiz. Et erit flos decidēs gloriē exultationis ei⁹: i
qui est super verticem vall' pin/
a ſ malā prementiarū: vel aliquid huiusmodi. ſ quasi vallissimus cibus diabuli erāt.
guium: quasi tempozaneuz an/ k†
te maturitatez autumni. Quod l
cuz aspexerit videſ: stati vt ma
a ſ capide sic deuozabunt. s. arebus.
nu tenuerit deuozabit illud. Jn b† m
ſ deleta. ſ. tribubus ab assyrijs.
die illa: erit dominus exercituū n
a ſ quasi ex auro et gēmis. b ſ ex floribus.
cozona glorie: et sertuz exultatio k
a ſ duabus tribub⁹ que non sunt captiuate ab assyrijs tpe exēplar. b ſ ipe deus inſpirando quomodo iudicet.
nis residuo populi sui: et spiritus l† o
a ſ ezechie. b ſ regni.
iudicij sedēnti sup iudiciū: et fortī c
a ſ interfectōe assyriorum. b ſ hierlm.
tudo reuertētib⁹ de bello ad por/
a ſ qi inde et benjamin legē ꝓuaricati sunt. et ibi in captiuitatē duct sunt. ſ duę tribus. ſ filē alie tribus. b ſ fornicationis.
tam. Uerum bi quoq; ꝓpe vinō p†
a ſ errorē q̄ sepe liberauit eos. b ſ a via dei. q†
nesciērūt: et ꝓpe ebrietate errāue
a ſ iniquos. b ſ falsus.
rūt. Sacerdōs et ꝓphetā nesciē r
rūt ꝓ ebrietate: absorpti sūt a vi s
a ſ a via dei.
no: errauerūt i ebrietate: nesciert t
a ſ eum qui omnia videt. b ſ iustum.
videntez: ignorauerūt iudiciū. u
a ſ sup quas comedebant aure idolaz.
Omnes enim mēsę repletę sūt v
a ſ omni immundicia. b ſ in eis.
vomitu sordiūq;: ita vt nō esset w
a ſ vino. b ſ dignū do/rria domini. ſ domin⁹.
vltra locus. Quē docebit sciēti a†
a ſ quod audierit a dño ſ qui habet aures audiendi audiat. aut q̄s auris⁹ hauserit corde in/ telligat. ſ verbum caro factū est.
am: et quē ītelligere faciet audi/ b
a ſ auulsus ab vberib⁹ ſic isaac: ꝓpter cui⁹ auul/ sionē abrā let⁹ fecit grāde cōuiuiū.
c tū: Ablactatos a lacte: auūlsos c†

regnū: quia primus rex fuit de tribu ephraim. a Et flori decidenti glie exultatiōis ei⁹. ꝓ hoc de signās q̄ destructio illi⁹ regni erat ꝓpinqua: que facta fuit q̄ salmanasar regem assyrioꝝ. ix. anno oseē regis israel tiij. Reg. xvij. b Qui erāt in vertice vallis pinguissime. Ista vallis fm Ra. Sa. est vallis cenereth ferti lissima existens in regno decē tribuū. c Ecce valid⁹ et fortis dīs. cui nullus pōt resistere. d Sicut ipetus grādinis turbo rē. per hoc intelligit exercitus salmanasar instinctu diuino ventur⁹ cū magna fortitudine ad destruendum regnum israel ita q̄ israelite nō possent resistere sicut factū fuit. ideo subditur: Pedibus cōculcabit rē. et patz ex dictis ſ̄a vsq; ibi: c Quasi tēporaneū. i. primitiuū.
f Ante maturitatē autūni. i. ante maturitatem de cursu cōmuni. g Quod cum aspexerit rē. Et est ſnia q̄ sicut aliquis videns fructū aliquē maturū ante alios: vt pomū vel ficum vel huiusmodi ex desiderio nouitatis statim ac cipit et comedit: sic salmanasar et eius exercitus cū magna auiditate destruendi regnū israel. vēturi erāt de pinquio: et sic contigit: qz ꝓpm partim occiderūt et partiz captiuā duxerant in assyrios et terrā populanerūt alienis gentib⁹ tiij. Reg. xvij. b Jn die illa. Hic ꝓfr ꝓphetat cōtra cōtēptores qui erant de duabus tribubus: et primo contra maiores ppli specialiē. scōo cōtra totū ppm cōiter ea. se. Prima in duas: qz primo vt appareat cōtēpt⁹ granior: ꝓmittit dei būficium eis exhibitū. scōo ꝓphetā pdicit eoꝝ interitū. ibi: Uerū bi. Circa primū sciendū q̄ capti/uitatis decē tribub⁹ ꝙ salmanasar: sennacherib voluit destruere regnū iude: sed angel⁹ dūi pcussit eius exercitus: ita q̄ oportuit eū fugere ad terrā suā vbi a filijs suis fuit interfect⁹. iij. Reg. xix. Et tūc ecpchias rex inde cū populo suo de spolijs multoꝝ fuerūt valde ditati: et sic habuerūt duplicē materiā gaudij. s. de morte aduersarioꝝ suoꝝ et de spolijs eoꝝ. et hoc est qđ dicit: Jn die illa rē. i. angelorum. i Corona glorie. Ītū ad maiores. k Et sertū exultationis. Ītū ad minores: qz corona fit de auro et argento et gēmis: sertū vero de floribus. l Residuo populi sui. i. duabus tribubus q̄ remāserāt aliqs captiuatis. m Et spūs iudicij. i. inspirantis volantē iudiciuz faciendi. n Sedenti sup iudiciū. sic est in hebreo et in libris correctis. i. ezechie regi qui fuit iustus. o Et fortitudo rē. id est populo ezechie qui exiit ad colligendum spolia assyriorum vt predictū est. Et redijt ad portā ciuitatē hierusalem plenus diuitijs aduersariorum. et ideo dicitur hic: Reuertentibus de bello. et non bellantibus. qz illam victoriam non fecit dominus per homines: sed per angelum. p Uerum bi quoq. Hic premisso beneficio denunciatur interitus ratione ſgratitudinis: et primo ponitur interitus ouarum tribuum factus per chaldeos: secundo per romanos. ibi: Propter hoc audite. Prima in duas: quia primo propheta describit eoꝝ culpā. secundo debitam penam. ibi: Et erit. q Circa primum dicitur: Uerum bi. i. illi de duabus tribubus. q Pre vino nescierunt. quia exposuerunt se epulis et potibus et alijs malis. et cito dei beneficia obliti fuerūt. ideo subditur: r Sacerdos et propheta: qui deberent alios de dei beneficijs instruere: et ad dei laudem inuitare. s Nescierunt pre ebrietate. Et loquitur hic Esaias de prophetis falsis.
t Absorpti sunt a vino rē. inculcatio est verborum idē significantium: ad ostendendum magnitudinez excessus eoꝝ in talibus. v Nescierunt videntem. id est verū prophetam. fm q̄ dicitur. j. Reg. ix. Qui enim hodie dicitur propheta: olim appellabatur videns. Sacerdotes et mali et prophete falsi veros ꝓphetas domini cōtempnebant. ideo subditur: x Ignorauerunt iudicium: quia nolebant dirigi per verba sanctorum prophetarum.
y Omnes enim mense repleti sunt vomitu sordiumq;. ex nimio epulationis et potationis excessu.
z Ita vt non esset locus vltra. s. mundus a talib⁹ sordibus: et quia talis excessus causat cecitatē intellectus: sic econtrario abstinētia clarificat: fm q̄ dicit Dan. j. de ipo et socijs eius q̄ fuerūt valde abstinētes: vt ibidē dicitur: Pueris aūt his dedit deꝰ sciam et disciplinam in omni libro et in omni sapia rē. ō subdit: a Quē docebit sciam. i. ꝓ sacraz scripturaz studiū. b Et quē intel. rē. i. ꝓpha doctoꝝ vl etiā angeloꝝ reuelātū. et rūdit: c Ablactatos a lacte rē. i. segregatos a delectatiōib⁹ carnalib⁹: q̄ sūt circa cibos et venerea. et qz decēti delectationib⁹ carnalibus

b 2 sunt ad.

Universidad de Navarra Biblioteca

a ¶ Quia mādare. Quasi dicat: sed vos nō potestis docere: qui rident̄es p̄dicta p quos p̄dixit vob̄ mala inpugnantes vt penitētiā agat: & liberemini. Opponit: māda remāda. ¶ Si o ppheta p̄cipe q̄ vis: mināre que vis: ō tñ nō euenient q̄ minat'.

b ¶ In loquela ei. Quasi malo vr̄o hoc dicitis: q: nō p̄nūciabit vob̄ dñs māmodo mala: sed stati ifert: & hoc ē. In loq̄la enim labia & in ligua altera loquet̄ ad populum istū &c.

§ o ppheta.

ab vberib⁹. Quia māda remanda: māda remāda: māda remāda. Expēcta reexpecta: expecta reexpecta: modicū ibi modicum ibi: Jn loquela ei labij & i ligua altera loq̄tur ad pōpulū istū cui dixit: hęc ē requies mea reficite lassum: & hoc ē requies refrigerium: et noluerunt audire. Et erit eis verbum domi ni: manda remanda: manda remāda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicum ibi: modicum ibi: vt vād̄ant & cādant retrorsum & conterā tur: et illaqueentur et cāpiantur.

a ¶ ruīa ppḥe: vl ꝓ absentie verba ppḥe.

a ¶ manca in expectatiōe.

a ¶ laborare me fecistis in iniquitatibus vestris. & alibi: Laborauisti michi. ¶ me.

a ¶ in bonis operibus vestris.

a ¶ anima iusti sedes sapientie est

¶ quod irridebat.

a ¶ in tercium. ¶ vt cuncta cadant.

a ¶ boni cadunt in factem: mali retrorsum.

a ¶ a babyloniis vel romanis.

a ¶ quia illusistis.

Propter hōc audite verbum domini ni viri illusores: qui dominamini super populū meum qui est in hierusalem. Dixistis enī: Pēcussimus fœdus cum mōrte: et cuz inferno fecimus pactum. Flagelluz inundans cum transierit non veniet sup nos: quia posuimus mēdacium spem nostram: & mēdacio p̄tecti sum⁹. Jdcirco hec dicit dominus de⁹ †Ecce ego mittām in fundamētis sion lapidem. Lapidem qui edificantes reprobauerunt: hic factus est in caput anguli: viri. ſ. illusores ¶ Sicut eni

a ¶ ꝓ ponitices scribe et pharisei. b ¶ principes.

a ¶ pactū ꝓpheticum vt ꝓ desponsatione ꝓpheta ꝓ populo dicat.

a ¶ pactū cū morte. b ¶ ergo. ¶ captiuitatis.

a ¶ ante mortuos.

a ¶ quia. ſ. fruitur spem in deo habuimus: et in legem eius. b ¶ diabolum.

a ¶ diabolo qui est pater mendacij. ¶ quia mortui imminentē captiuitatem declinauimus.

a ¶ quia desperastis. b ¶ misericors & miserator.

a ¶ vobis volentibus. b ¶ quasi sapiēs architectus fundamentum posui. c ¶ ecclie.

a ¶ rpm. b ¶ gentes et iudeos copulantem.

c †lapidē angulārē lapidē b a ¶ a deo. b ¶ quo redimit mūdo.

dē ꝓbatum ꝓciosum: & a ¶ ecclie.

fundamēto fūdatuz'

sunt ad hoc inepti. ideo subditur: a ¶ Manda remanda: manda remanda. rē. sic enim loquebantur sacerdotes mali & ꝓphete falsi dicendo verba ꝓpheta rum sanctoꝝ que non intelligebāt sed falsa reputabāt. Circa qō sciendū q ꝓphe nitebant ꝑplm retrahere a mal' aliq̄s cōmīādo eis mala si in malis pseuerarent: & tūc vtebant ꝛbo mādati sic. ō. ca. v. Mādabo nubib⁹ ne. rē. & xiij. Mādabo militie belli. aliq̄s vero ꝓmittēdo bona si a malis desisterēt: & tūc vtebant ꝛbo expectatiōis: sicut Abachuc. ij. Si. morā fecerit expecta cū rē. & iō sacerdotes male & ꝓphete falsi eos deridēdo dicebāt: Māda remā. rē. & subdit: b ¶ Modicū ibi. q. d. de cōminatiōib⁹ coꝝ seu ꝓmissiōib⁹ modicū aut nihil videm⁹ ꝑ ipsū. c ¶ In loq̄la eni la. Jn hebreo habet: Jn balbutiē do. balbutiens eni satis monet labia: sed ꝑ loquit male intelligibiliter.

d ¶ Et in lingua altera. i. extranea. e ¶ Loquet̄ ad ꝑplm istū. & est sensus q sicut loquela balbutientis & loquentis alicui in lingua sibi extranea nō est sibi intelligibilis: sic verbū dñi ꝓ ꝓphetas loquētis nō intelligebat̄ saltē ꝑ tū ad effectū a cōtēptoribꝰ ꝓdictis. Et ponit exēplū cū subdit: f ¶ Qui dixit. ſ. dñs. g ¶ Dc̄ est requies mea. i. ipsis mee volūtat'. h ¶ Reficite lassū. i. afflict' ipendite opa misericordie. i ¶ Et hoc est refrigerū meū: ſm illud mat. xxv. Mādite opa minimis meis feciſtis mihi feciſtis. k ¶ Et noluerūt audire. mihi obvnī ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. l ¶ Et erit. Dic cō diendo: & sic factū est eis verbū dñi quasi nō intelligibile. l ¶ Et erit. Dic cō sequēter ponit pena debita ex dei iusticia ꝓ chaldeos ifligēda. Circa qō sciēdū q sedechias rebellauit regi babylonis ex ꝓsidētia adintroitū ꝓ regē egypti. & iō venīēte rege babylonis cōtra eū misit pluries ad regē egypti: ad habēdū auxiliū: & ille pluries ꝓmisit & de terra sua exiuit ad hoc agendū: ſz nō ꝑfecit: quia reuīit in egyptū: vt habet Hiere. xxxvij. & sic sedechias fuit defraudat⁹ a suis petitionib⁹ & ꝓmissis regis egypti: & hoc sibi ꝓperabāt hic: sicut ipse & sui ꝓperabāt ꝓphetis dñi q verba eoꝝ nō haberēt effectū: vt ꝓdictū est. & ꝓ hoc dr hic: Et erit eis verbū dñi. eos deridēdo. m ¶ Māda remāda. regē egypti ꝓ succursu habēdo. n ¶ Expecta reexpecta. eⁱ⁹ aduētū sicut dixit ꝓmittēdo. o ¶ Modicū ibi modicū ibi. i. nullū remediū habebis ab eo. ideo subdit:

p ¶ Ut vadāt. in rebellione sua ꝓcedēdo. q ¶ Et cadāt retrosū. tanq̄ victi. r ¶ Et cēterant. fame & gladio: ītū ad mortuos. s ¶ Et illaqueent & capiant. ītū ad ceteros i captiuitate babylonicā in vinculꝰ deductos. t ¶ Propter hoc. Hic ꝓfert destructionē ciuitatis ꝓ chaldeos: q cōtigit ꝓpter illusores ꝓphetaꝝ: vt dictū est. v ¶ Audite verbū dñi viri illusores. ſ. veritatis quales fuerūt sacerdotes & legis doctores xp̄i: ꝓpter qō dixit eis Mat. xv. Irritū feciſtis mādatū dñi ꝓpter traditionē vr̄am. doctrinā eī xp̄i verissimā illudebāt. x ¶ Qm dominamini rē. tunc enim sacerdotes & scribe regebāt ꝑplm. y ¶ Dixistis enī. i. facto ostenditis. z ¶ Percussimus fœ. rē. Jlle est q̄ habet fedus vel pactū cū alio nō timet ab eo. Est igit sensus: Vos ostēdistis ꝓ facta q nō timeretis mortē nature nec gehēne. q: ita obstiate ꝓsecuti sūt xp̄m innocentē vsq ad mortē: ac si nulla pena timeret inde seq̄ in p̄ns vl in futuro. iō subdit: a ¶ Flagellū inun. rē. sup alios: & intelligit ꝑ flagellū inundās: exercitus romanoꝝ q̄ afflixit totā mūdū. b ¶ Nō veniet sup nos. destruēdo nos & captiuādo. c ¶ Quia posuim⁹ men. rē. ad hoc enī ꝓcurauerūt mortē xp̄i vt euaderēt flagellū exercit⁹ romani: vt dr Job. xj. Si dimittit⁹ cū: sic omnes credēt in cū: & veniēt romāi & tollēt nr̄m locū & gentē. hāc aūt mortē ꝓcurauerūt ꝓ mēdacia accusātes cū coram pilato: eo q ꝓphebat tributa dari cesari: & q volebat se facere regē: vt dr Luc. xxiij. Sciebāt aūt ista esse falsa: q: respōderat ei⁹ contrariū: Mat. xxij. Reddite q̄ sūt cesaris cesari. rē. & q fugerat ꝑplm q̄ volebat cū regē cōstituere: Joh. vj. hoc enī fuerat ita publicū q nō poterat eos latere: & sic ꝓ talia mēdacia ꝓcurādo mortē xp̄i credebāt euadere iustus romanoꝝ. ꝓ hoc tñ accidit eis ꝓ trariū: vt ꝓdictū ē. d ¶ Jdcirco. Hic ponit ꝑ ipsius xp̄i stabilitas: q: ꝓ afflictionē & mortē a iudeis ſubt ꝓcuratas ꝓuenit ad stabilitatē imortalitatis corꝑis. & hoc ē qō dr hic: Jdcirco. i. ꝓpter nequitiā indeoꝝ ꝓdictā. e ¶ Hec dicit dñs de⁹. cui⁹ verbū nō pōt cassari. f ¶ Ecce ego. verbū illud est patris de filio vel toti⁹ trinitatis de homīe xp̄o. Sc̄m eni doctos expositores hebraicos & latinos scriptura hec loquit̄ de xp̄o. † Ro.10.b

g ¶ Mittā in fundamentis sion. i. ecclie militantis: q̄ fūdata fuit in sion ꝓ ꝓdicationē xp̄i: q: plurics in tēplo existēte in mōte sīō ꝓdicauit: & q: in mōte sīō iam resurrectionē discipulis manifestauit. & ibidē sup aplos spūsanctus in signo visibili misit. h ¶ Lapidē. i. xp̄m q̄ dicit lapis. Dan. ij. Lapis q̄ ꝓcussit statuā fact⁹ ē mōs magn⁹. i ¶ Lapidē ꝓbatū. multis ꝓcussionib⁹ in sua passōe & approbatū a deo patre. & q hoc intelligit de xp̄o ad ſram: etiā ſm iudeos: patet ꝓ trāslatione chaldaicā q̄ sic habet: Ecce ego stabilēs in sion regē meū fortē potentē angularē: quia ex iudeis & gentib⁹ tanq̄ ex duobus parietibus simul iūctis fecit vnā ecclesiā: ſm q̄ dr Job. x. Alias oues habeo que nō sūt ex hoc ouili: & illas oportet me adducere: & fiet vnū ouile & vn⁹ pastor. k ¶ Preciosū. humanitas eni xp̄i ex cōiunctiōe ad deitatē habet quodammō infinitū valoꝛ. l ¶ Jn fūdamēto fūdatū. ꝓ dicit q: apli aliq̄s dicunt ecclesie fundamēta

fūdamēta: Apoca. xxj. Murus ciuitatis habēs fūdamēta duodecim: tñ hoc eis solū cōuenit in q̄tum innitūt ipsi xp̄o. † Ro.10.b

a ¶ Qui crediderit rē. hoc pōt referri ad dictū Esaie. & sic est sensus: Qui crediderit. mihi denūciāti aduētū xp̄i primū. b ¶ Nō festinet. sic intelligēdo verbū meus q̄ xp̄s statim sit venturus: q: adhuc est longū tps. a tpe eni Esaie vsq ad tps xp̄i fluxerūt anni ꝛngēti vel circiter. Alio mō pōt referri ad ipm xp̄m. & sic est sensus: Qui crediderit: sc̄z doctrine xp̄i: q: pluries locut⁹ fuit de aduētu suo ad iudicium: vt patet ex ꝓdictis. Nō festinet. imo expectet patienter ipse a deo determinatū. vñ & apls ꝛgrentib⁹ de tpe huius aduent⁹: Act. j. respōdit: Nō est vestrū nosse tpa & momenta rē. c ¶ Et ponā in pōdere iudiciū rē. Hic ꝓfr describi tur pene iudeoꝝ acerbitas: ꝓ morte xp̄i nequiē ꝓcurata. vñ dicit: Et ponā in pōdere iudiciū rē. i. puniā eos ſm dē merita. d ¶ Et subuertet grādo. i. exercit⁹ romanoꝝ cum magno strepitu veniēs ad modū grādinis descendentis. e ¶ Spem mēdacij. q: sperabāt euadere insultū exercit⁹ romani mendaciter. ꝓcurādo mortē xp̄i: vt prędictū est.

f ¶ Et pactione. ex hoc mēdacio sperata. g ¶ Aque. sc̄z tribulationū. b ¶ Inundābit. i. simplicit auferent: sicut aque inundantes rapiūt que inueniūt. ideo subditur:

g ¶ Et delebit fedus vestrū cum morte. quia vos inuadet̄ i euitabiliter: a principio eni obsidionis ꝓ romanos fuerunt decies centū milia mortuorum: vt dictum est supra.

h ¶ Et pactum vestrum cum inferno non stabit. quia obstinati in sua infidelitate detracti fuerunt ſm animas ad penam gehenne. i ¶ Flagellum inundans. id est exercitus romanorum valde potens. m ¶ Cum transierit. ad terrā vestram. n ¶ Eritis in conculcationem. ītum ad mortuos. o ¶ Quandocunq; ptransierit tollet vos. ītū ad captiuos. p ¶ Quoniā mane diluculo ptrānsibit rē. id ē quocunq; tpe vel hora venerit cōtiget vobis sine dilatione ista miseria q ¶ Et tātūmodo sola vexatio rē. ꝓdixit eis xp̄s hanc destructionē pluries. vt patet in euāgelijs: ſz noluerunt credere donec fuerunt ꝓ experientiam. r ¶ Coangustatū eni est stratum. i. cor humanū non potest cāpere simul deum & diabolum: sed suscepto diabolo per peccatū exit deus: & ecconuerso suscepto deo per charitatem exit diabolus. s ¶ Et pallium breue. sc̄z amoris. t ¶ Utrumque operire nō potest: quia diabolus non potest operiri pallio charitatis: nec deus pallio amoris male inflammantis: et quia iudei a se ciecerant deum humanarum: & p cōsequēs receperant diabolum in dūm: ex quo merito debebat sequi dicta punitio. v ¶ Sicut eni in mōte diuisionum rē. Hic tanguntur breuiter due historie. prima habetur. ij. Reg. v. vbi dicitur ꝙ virtute diuina philistei venientes contra dauid fuerunt debellati & fugerunt relinquentes idola sua: et tunc dixit dauid: Diuisit dñs inimicos meos sicut diuidunt̄ aque: & ꝓpter hoc vocat⁹ est locus ille baalpharasim. id est campus diuisionū ſm hebraeos. Secūda historia habetur Josue. x. vbi dr Josue: Sol ne mouearis cōtra gabaon: & sic sterit sol imobilis donec fuerūt eius aduersarij roraliter debellati. Est ergo sensus q̄ sicut tūc dñs ostēdit irā suā tpe dauid cōtra philisteos: & tpe Josue cōtra chananeos: sic oñdit irā suā cōtra illusores veritatis predictos. ideo subditur: x ¶ Ut faciat opus suū. i. vindictā de peccatoribus: q: ramē punire nō est sibi ꝓpriū: sed magis misereri & parcere: ſm q̄ dicit ecclesia: Deus cui ꝓpriū est miſereri semp & parcere. punire aūt cōuenit ei per accidens. ſ. ꝓpter hominum maliciam. ideo subditur: y ¶ Alienū ei est op⁹ rē. q. d. op⁹ puniēdi nō inest ei ex sua ꝑditione: ſz ex malo ꝓ trāsgressione. z ¶ Et nūc. Hic ꝓfr agit de punitione q̄ erit in finali iudicio. cū dr. Et nūc. i. post ōstructionē ciuitatis ꝓ romanos. a ¶ Nolite illudere. Vitatē euāgelice ꝓdicatiōis. b ¶ Ne forte rē. pena irremediabili i iudicio finali. iō subdit: c ¶ Cōsummationē eni. ſ. mūdi: & abbreuiationē. i. infra breue tps respectu eternitatis. d ¶ Audiui a dño. q̄ est regula veritatis. e ¶ Sup vniuersā terrā. malos generaliē punitēdo pena irremediabili: & bonos ꝑmiādo glia interminabili. f ¶ Auris⁹ ꝓcipite rē. i. attēdite diligenē ista. & pōt exēplū ad hoc sūmbile. & ꝓmo ītuz ad premiationē bonoꝝ. d. g ¶ Rūād to. die. i. singul̄ diebus cōtinue. h ¶ Arabit arās. vt serat semē suū in agro.

i ¶ Proscidet. cū aratro vt ligone. k ¶ Et sariet. i. purgabit a sentib⁹ & herbis nocuis. q. d. nō. iō subdit:

l ¶ Nōne cū adequauerit faciē eⁱ⁹. i. supficiē tre ꝓfecte disposuerit ad recipiendū semina. m ¶ Seret gith. ſm glosam genus

a ¶ Sicut est rē. Philistei os cōgregatos supuenies dō auxilio domini diuisit vinos a mōtuis: & ꝓ diuisa loca diperiit. vnde loc⁹ ille baalpharasim nomē ac cepit. b ¶ Ali enū op⁹. Op⁹ ꝓprium dei est misereri: ꝓcē: cōdonare. Mō sium sed alienum est irasci punire. Hic go. Jn mundū veniet vt faciat opus suum scilicet redimat genus humanum. Sed ab ipso est alienū opus ei⁹. Non conuenit enim deitati: cōspuiz flagellari: crucifigi.

a ¶ in illum. ſ. ter. nō cōfūdet. ¶ si morā fecerit expectata eū. ¶ querere rerribunonē. b ¶ per filiū meū.

a ¶ Qui crēdiderit nō festinet: & pōnā meo: q: pater nō iudicat quēq̄. ¶ iusto examic.

b ¶ vt reddat vnicuiq; ſm opera sua.

a ¶ multitudo tormentoꝝ. b ¶ ipm diabolū vel ipsos qui in eo spē habuerūt.

a ¶ diabolū que putabat ꝓtectionē suam. b ¶ tribulationum.

a ¶ amicitie. b ¶ quod possibile cum diabolo.

a ¶ de quo dixistis: nō veniet sup nos.

a ¶ mortis vel captiuitatis sennacherib vel nabuchodonosor. a ¶ vel venetur. b ¶ circūcabit vos.

a ¶ quia. b ¶ destruet.

a ¶ vltra. a ¶ quasi dubia lux.

a ¶ cōtinuo. & ꝛ in ꝓsperis & in aduersis sentientes domini iram.

a ¶ facies nos intelligere vera esse que dicerūt ꝓphete. b ¶ vestro.

a ¶ nō capiet me et adulterū. ¶ dūs ad diē ſm ipsi ad vltra. b ¶ metaphora pudici mariti & adulterę exosi

a ¶ semo pōt duob⁹ dñis seruire. ¶ nō possūt deo seruire et māmone. b ¶ quasi absque idola vt mere fruatur cōplacibus.

a ¶ an stabit sic ītuc in mōte. ¶ quasi nō pugnabit ꝓ vobis sicut fecit cōtra philistheos et gabaonitas

b ¶ irat⁹ est iosue pugnāte et dicente sol et luna. et spacio vnī⁹ diei sterit sol: et de alijs gentis ꝓfr mīti.

a ¶ Quid tota. ꝓditus et misericors deus genus humanum vt fructio boni operis afferat arat vt agricola vomere predicationis: ꝓcscindit verbere tribulatiōis: mūe pestē: nunc eapptinitate coꝛrigit: & hoc est

b ¶ Nunquid to ta. d ¶ Nūquid gith & ciminus que i virga excutiunt̄: gentes que cognitionem dei nō habent intelliguntur que minus punient. Triticū & hordeum vnde panis fit. iudei pe minentes cognitione dei: vl mali pctari ecclesie & principes huius seculi: qui puniēt granionib⁹ torment̄. Del gith rē. Simplicem & idiote qui fidem acceptam male viuendo corrumpunt. Frumentuz ecclesie sacerdotes clauem scientie habētes.

¶ Sic et iuel

a ¶ semper. b ¶ aratot. c ¶ nō. ſz ꝓsequitur.

¶ cum trahat.

a ¶ sarculo et rastro.

a ¶ cōminatōe equauerit. b ¶ supficiē. ¶ gen⁹ legumīis ſmule cimino in quātitate: sed nigri coloris: et in pane vulerādo sp̄gitur.

d adequauerit faciē eius serēt gith: & m

Universidad de Navarra Biblioteca

sam gen⁹ est tegminis cimino si mile. a Et ponet triti. ꝛc. i. ponet semina ordinate ſm variā dispositionē terre: cuius vna pars ē aspa vni semi: altera alteri. Per hoc intelligitur q̄ ꝛps q̄ est agricola agri sui qui est eccla gacto finali iudicio ponet electos suos in distinctis mansionibus glie ſm varia cop meritas, ꝓpter quod dicit Job. xxiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. b Non enim in serris ꝛc. Hic ponitur exēplū de punitione malo⁹: q̄ terre nascentia collecta nō similiter triturantur seu excutiuntur vnifor miter: sed aliqua cū leuiori instrumento: vtpote cū virga vt ciminū ⁊ similia. alia aūt triturant cū instrumentis ferreis ⁊ ponderosis. Similiter in finali iudicio vbi erit vniuersalis peccato⁹ collectio nō o ēs vnifoꝛmiter punient: ſ aliq̄ grauio⁹ ⁊ alij mino⁹ graniter ſm eoꝝ demerita. ⁊ ſz hoc intelligitur ista.

a ſ conuenienti loco: nō eadem cellula parit omnia.

a ciminū sparget; ⁊ pōet triticū pr ordinē
a ſ in circuitu enim messium soles seminari.
⁊ hordeū et milū ⁊ viciā in finibus suis:
a ſ agricolā. b ſ discretione vt discrete et cōpetenter vnūq̄q̄
Et erudiet illū in iudicio: de⁹ su⁹ doce/
faciat. a ſ cū triture ꝛps fuerit.
b dit illū. Nō enī in serris triturabitur gith
nec rota plaustri sup ciminum circūibit:
sed in virga excutiet gith: ⁊ ciminū in ba
a ſ aurem. b ſ serris .i. plaustro. ſ aliud enī est impiis esse aliud peccatorē esse. ſ q̄ saluabunt ſi penituerint: saltē in die iudicii.
culo pānis āt cōminuet. Verū nō i ꝑpetu c
a ſ panem.
um triturās triturabit illum: neq; vexa/
a ſ serre sūmarinibus.
bit eū rota plaustri: nec vngulis suis cō/
a ſ rota plaustri. ſ vel hec dissipatio. ſ hec disp entatio.
minuet eū: ⁊ b a dño do exercituū exiuit e
vt mirabile faceret cōsilū: ⁊ magnificaret f
ſ ſm quā plus exigit ab eis qui plus acceperant.
iusticiam.

ista parabola: nec mirādū q̄ ꝛps eadē semia intelligank iusti p/miandi ⁊ pctōres puniēdi: q̄ bē. ꝓpt identitatē nature i ipsis: ꝑ est varietas ⁊ meritis ⁊ demeritis. c Panis āt ꝛc. id ē triticū vñ fit panis q̄ cōminuitur inter molas. d Nec non i ꝓpe. ꝛc. hoc refert ad penalitē pozales q̄b⁹ de⁹ ſz ordinē sapientie sue aliq̄ punit pctōres ad correctionē co⁹: vl ad terrozes alio⁹. ⁊ talis punitio cessabit i/ iudicio ⁊ succedet pena eterna: quā de⁹ cōmittet executiōi demonū: q̄b⁹ erūt subiecti in pena q̄ ab eis erāt eis subiecti i culpa. e Et ꝑ a dño deo ꝛc. tanꝝ ꝛbū ir retractabile. f Et mirabile sa. ꝛc. q̄ null⁹ scit in q̄ parte sit futurus: sez ꝓmiꝝ vel pene finalis.
g Et magnificaret iusticiam, quia finale iudicium omnibus apparebit iustum.

Additio

maxime est supra sensū hominis. vñ ⁊ discipuli xp̄i q̄ cl⁹ doctriaꝝ cōtinue audierūt: ⁊ eius miracula viderūt nō ꝛñ festinauerunt credere. vñ eis dicit etiam post resurrectionem: O tardi corde ad credendum.

In eo dē ꝛapitulo vbi ꝛ. in postil. Sic el in mōte diuisionū.

Additio. ij. Ad vlteriozem declarationē huius q̄ dicitur hic: Sicut enī in mōte diuisionum vsq; ad finem ca. considerandum q̄ he due hystorie ꝑ hic tanguntur. s. de monte diuisionis ⁊ de valle gabaon: videtur ꝓprie referende ad duos aduentus xp̄i in quoꝝ vtroq; in dicū mundi considerat. Nam in primo fuit iudicium discretionis seu separationis ſm quod separati fuerunt credentes ab infidelibus. de quo iudicio Job. xxi. Nunc iudicium est mundi: ⁊ ad hoc iudicium refertur quod dicitur hic: Sicut in mon te diuisionum stabit dñs. i. in iudicio discretionis seu separationis. In secundo vero aduentu erit vniuersale iudicium in valle iosaphat in quo iudicio finaliter reprobi punient. Ad q̄ iudicium refertur illud q̄ hic dicitur: Sicut in valle que est in gabaon irascitur: quia in eodem iudicio sol iusticie stans ad iudicandum cōtra damnatos irascet. s. signa ire ostendendo: ⁊ quia in primo aduentu opus redēptionis humani generis expleuit p passionē quā sustinuit: que nō cōuenit eius deitati. ideo subdit: Et faciat opus suū. alienū est op⁹ ei⁹. vbi glo. ⁊ est Bego. In mundū venit vt faciat opus suū. s. redimet genus hūanum: sed ab ipso alienum est opus eius. Nō enī cōuenit deitati conspui: flagellari: crucifigi: hec in glo. Et notandū q̄ iste modus exponendi huius quod dicit: Alienū est op⁹ ei⁹ ꝛc. vi def verio: q̄ dicere q̄ punire nō est ꝓpriū deo: ſ magis ꝓcere ⁊ misereri, ꝓt in postilla: tū q̄ licet vez sit q̄ deo ꝓprium sit misereri: in ḡtum ad ipm ꝓprie ꝓtinet revelare defect⁹ aliorū: nō vi videt cōcedendū q̄ opus puniēdi pctōres est alienum a deo: cū hoc opus ꝓtineat ad veritatē iusticie q̄ deo maxie cōpetit: vt sacra scriptura in ḡplimis locis testat: tum q̄ opus puniendi trāsgressores est bonū simplr: licet ſm quid. ſ. respectu puniti habeat rationē mali. s. pene. Cōstat aūt q̄ omne op⁹ bonū deo maxie cōpetit: ⁊ sic ptz q̄ punire delinquētes ſz ordiez diuine iusticie nō est dicendū esse alienū op⁹ a deo: licet misereri sit deo maxie ꝓpriū. In secō vero aduētu q̄ iudiciū vniuersale cōpetit xp̄o etiā ſm q̄ homo. Vñ Job. v. Potestatē dedit ei iudiciū facere: q̄ filius hominis est. que quidē potestas etiam se extēdit ad angelos: Vñ apls. i. Cor. vi. Nescitis quoniā angelos iudicabimus. s. auctoritate christi. ⁊ō sequitur: Et operetur op⁹ suū: peregrinū est op⁹ eius. Nā sicut alienū est. i. non aduenies deitati flagellari ⁊ crucifigi: ita peregrinū est hūanitati omnes holes ⁊ angelos iudicare: nisi ex vnione ad verbū: ex aliis gratijs in xp̄o singularib⁹ hec ei cōpetere: ⁊ q̄ ista sic sunt alta supra sensū hominū: vt infidelibus sumie fidei carentibus quādoq; indibia videātur. ideo subdit: Et nunc nolite illudere ne forte cōstringant vincula vestra. cōsumationē enī ⁊ abbreuiationē audiui a dño. q. d., ꝓpter tales illusiones ordinata est

nata est a deo cōsummatio abbreuiata: q̄ intelligit de captiuita te babylonica vel romana: ⁊ q̄ ad credenda illa q̄ dixerat de xp̄o esse aliena ⁊ peregrina vident requiri dispositiōes humane ⁊ diuina gratia. ideo subdit: Auribꝰ pcipite ꝛc. Rūdā to/ tis dicarabit arās ꝛc. q̄ quidē exemplū nō videt referendum ad finalē ꝑmationē bonoꝝ. tū q̄ in futura remuneratiōe valde ꝓpositum electi dicerent: ponit vt semina. Semina enī in scriptura dicūt esse in hac vita: vt cū ꝛo in pā. Euntes ibāt & flebāt mittētes semia sua. Fructꝰ vero seminū ꝓprie dicūtur esse in vita in qua manipuli rez seminatoꝝ ponunt. vñ dicit: Venietes veniēt cū exultatiōe portantes manipulos suos. Et alia in qua manipuli rez seminatoꝝ ponunt. vñ dicit: Venietes veniēt cū exultatiōe portantes manipulos suos. Et ponet triticū p ordinē ⁊ hordeū ꝛc. stari subligit: Et erudiet illū de⁹ in iudicio docebit illū. Cōstat aūt q̄ i finali statu beatoꝝ cessat eruditio ⁊ doctrina: q̄ tūc oēs electi erūt ꝓfecti ⁊ i dño docti. vt. j. Joh. ij. Et ideo hoc exemplū videt portꝰ esse referendū ad illa q̄ facit de⁹ misericorditer circa gen⁹ humanum vt credāt que ad salutē ꝓtinent: ⁊ bonū fructū afferāt morte bonis agricole qui multa ⁊ diuersa opa in agrō suū facit vt bū fructificet. vñ in hac glo. sic dicit: Pius ⁊ misericors vñ gen⁹ humanū vt fructū boni opis afferat arat vt agricola vomere ꝑdi cationis ꝑcindit verbere tribulatiōis: nūc peste: nūc captiuitate corrigit. ⁊ hoc est quod dicit: Numq̄d tota die. hec in glo. vbi notandū q̄ in hoc q̄ dr: Nūquid tota die. ſm expositionē q̄ est valde ꝓpria: ꝓbera monet auditoꝛes q̄s ad attētionē excitauerat supra. dicēs: Auribꝰ pcipe ꝛc. vt estimēt: q̄ sic agricola nō tota die arat: sic deus nō semp facit dispositiōes istas: sed tm vsq; ad tps futurū ex qua ꝓsideratione auditoꝛes discreti ad pēnitentiā reuocētur. Q̄s aūt sequit̄ in ista: Nō enī in serris triturabit gith ꝛc. referendū videt ad diuersū modū mortis electoꝝ. Posset enī aliqs q̄rere: ex quo ostenditur iusti cū de hac vita trāseunt sunt in statu gratie: q̄ quā vitā merent: q̄re aliqui mouūt in maximis tormētis ⁊ alij leuiꝰ hanc vitam transeunt. Ad quod respondendū per exemplum de collectione fructuū diuersoꝝ quoꝝ aliqui cū durities ⁊ asperitate colligunt: sicut bladū de quo fit panis. Alij vero leuiter p leue excussionem virge vel baculi. ⁊ hoc est q̄d dicit: Nō enī in serris triturabit gith. nec rota plaustri sup ciminū circūibit: ⁊ supple sicut sup bladū: sed in virga excutiet gith ⁊ ciminū in baculo ſz leuiter. panis aūt cōminuet. s. serris ⁊ plaustris: put i glo. Sed posset ꝙs dicere q̄ licet res q̄ decidit in exemplū sit vera. tñ ad ꝓpositū nō videt ꝓinere: eo q̄ videtur iusticie dei esse in cōsonū q̄ in his qui in statu gratie erūt de hac vita: tāta suauitatur diuersitas in ipso modo mortis. Ad q̄s duplicit rādet. Primo dicēdo. Verūtamē nō i ꝓpetuū triturās triturabit. q̄. si diceret: momentanea sūt ista tormenta respectu ꝓpetue ꝑmationis in qua omnia reducentur ad verā iusticiā. Secundo respōdet sic: Et ꝑ a dño deo exercituuꝝ exibit vt mirabile faceret

Glo. ordi.

La. XXIX

Luc. 19. g

1. Re. 5. b

1. Pa. 11. b

V Ve ariel. Domino ad hierusalem cōpatientis affectu. quasi li cogouisses ⁊ tu.
a Ariel. leo. Leo est hierūm potentissima ⁊ fortissima fuit.
b Expugnauit. Ut potentissima esset repugnantibus ecclie ⁊ claudis quādo ioab primus domarum ex ecclia consendit.
c Additus est ann⁹. Cum captiuati essent a nabuchodonosoꝛ ⁊ negs templum habebant negs sacrificiū: ⁊ hoc per multos annos: ⁊ hoc est annus ad annum additus.
d Quasi spherā in circuitu tuo. Templū similitudinem retinens antiquam: nō magnificentiam.
Ꝑ Ꝑbitonis

La. XXIX

V Ve ariel. Ariel
a ciuitas quaz expugna/
b uit dō. Additꝰ est annꝰ
c ad annum: solēnitates
a ſ sine sūt et perierūt. b ſ exercitu chaldeoꝝ
eꝝ lute sūt. Et circūual/
d labo ariel: ⁊ erit tristis
a ſ sub ista sacerdote magno.
⁊ merōr: et erit mihi q̄
a ſ symbā vñ ariel reminēs dignitatis. b ſ hec ad romanā obsidionē.
e si ariel Et arcūdabo ꝙsi
ſ quasi circundabunt te inimici mi vallabit et coangustabunt te vndiq;.
spheram i circuitu tuo:

Replica

plus exigit ab eis qui plura acceperūt.

Replica. In ca. xxviij. circa istā passū. Alienū opꝰ est. Postillator dicit q̄ per hoc intelligitur opus iusticie dei q̄ est alienū iustitiā alienū distinguit contra ꝓpriū. Idcirco sicut deo ꝓprium est misereri ita punire. Dicit hic deo alienū quia etiā punit citra cōdignū. Burgēs. instat rōnibꝰ q̄ ex dicto postillatoris sunt solute. Nā cū dicit iusticiā ⁊ veritatem ſm quā punitur iniquus bonū simpliciter ꝛc. Non negat postillator: sed loquit solū ſm cōparationē ꝓpriꝰ vt distinguit cōtra alienū qui sūt modi dicendi. Dicit ergo q̄ ſz esse iusticia ⁊ veritas ⁊ misericordia sunt vnū in deo ⁊ eque ꝓpria ſm esse sed nō ſm dici. Argumentū igitur quod facit Bur. cōtra postil. ⁊ sanctū Thomā optime reducit cōtra expositionē Burgēs. quā dicit verior: q̄ nūs incōtinū. Exponit enī Burgē. illā passū de ope redēptionis. dicēs: Id opus deo esse alienū. nā nō conuenit deitati: cōspui: flagellari: crucifigi: tūc arguitur sic: Ita vere ⁊ catholice dicim⁹ deū cōspuī: flagellari et crucifigi: sicut de virgine natū: ⁊ neutrū est alienū: nisi vt distinguit contra ꝓpriū ideo ma. Cōmunicatiōe eīm ideomatū ita verū est deū cōspui sicut a puero ſm Damasce. stellas creari. Et mirandū q̄ tā solubili rōne Burgēs. contra suū magistrum sanctum Thomam laborat: quem tamen pre cūctis colere cōsueuit Bur. etiā notat postillatorem exponentem seminationem pro retributione finali. Burgēs. enim vult q̄ semē serendo vt faciat fructum pertinet ad ꝓsentem vitam nō futuram: et maxime quia de significato per semen sequitur: Erudiet illum deus et docebit illum. nam eruditio ⁊ doctrina ꝓprie vult cessabunt ꝑ futura vita: q̄ō oēs erūt ꝓfecti. Sed ⁊ illud videtur impꝛopꝛie appꝛopꝛiari ꝓsenti statui. nā si modi seminandi ⁊ plantandi ꝓpter fructum qui venit a fruitione habent aliquam appꝛopꝛiationem ad statum vie in quo est fructus et fruitio imperfecta multo maioꝛē habent appꝛopriationem ad statum gloꝛie in quo est fructus ⁊ fruitio perfectissima: ⁊ si christus seminat iustos in terra morientium: ꝓpꝛiissime eos plantat et seminat in terra viuentium. Et saluo in dicto meliori minus erudite videtur dictum i vita beata eruditionem ⁊ doctrinam cessare: quia sic dicens destruit actus hierarchicos: qui actus non distrahunt a perfectione: vt dicit beatus Dionysius de celesti hierarchia: nec dic imperfectionem in vita beata accipere doctrinā sicut nec esse. ideo sicut christus accepit a patre esse ita et doctrinam: ⁊ in hoc sensu dixit Joban. viij. Mea doctrina non est mea ſm expositionem beati Hilarij ab hoc loco vsq; ad ca. xliij. multa dicit Burgen. que non sunt cōtraria postil. nisi ſm aliam applicationē q̄ vt dictū est supra nō variat catholicā veritatē.

Nico. de lyra

V Ve ariel. Hic ꝙr loquit ꝓpha cōtra illusoꝛes ve ritatis generaliter. Et diuidit i duas ptes. q̄ ꝑmo declarat sua ꝓpositū: ⁊ secūdo remouet dubiū. ibi: Ꝓpꝛe hoc. Prima adhuc in duas: quia primo cōminatur ꝑplo captiuitatē p chaldeos. secūdo p romanos. ibi: Obstupescite. Prima adhuc i duas. q̄ primo pplo cōminat. secō ipm aliqualiter ꝓsolat moze samaritani post vinū mordificatiū infundēs oleū lenitiū. secunda. ibi: Et erit. Circa primū dicit: Ve ariel. et quid ꝑ ariel intelligat ostenditur cū subdit: b Ariel ci. quā ex. dauid. sez hierūm quam expugnauit in principio regni sui inde cūctis iebusēis. ij. Reg. v.
c Additꝰ est annꝰ ad annū. q. d. appꝛopꝛiquat finis duratiōis hierusalē. q̄: chaldei destruxerunt eā ꝛepꝛe sedechie regis. d Solēnitates ꝛc. q̄: destructo ꝛeplo ꝑ chaldeos cessauerūt. vñ i heb. bꝰ: Ꝑcise sūt. Et loquit ꝓpha de futuro ꝑ modū ꝓteriti: ꝓpter q̄ subdit: e Et circūual. a. i. hierūm: q̄ a chaldeis fuit obsessa in circuitu iij. Reg. vi. f Et erit tristis et merōr ex fame ⁊ gladio supenientes. h Et erit mi. s. hierūm. b Quasi ariel. ſ ōr ad exꝑmēdēdū q̄ re hierūm ꝑ vocat ariel in loco isto. Ariel enī ſm hebꝛeos signat altare holocaustoꝝ: ⁊ ꝑ et hꝰ Ezech. xliij. per hoc aūt q̄s ꝛr de hierūm hic: Erit mihi ꝙsi ariel. intelligit q̄ sicut altare holocaustoꝝ erat apꝛtū ⁊ circūdatū carnibꝰ a fatis immolatoꝝ. q̄ vna ps ponebat sup altare ibi cremāda. alie aūt ptes dimittebant circa altare distribuende sacerdotibꝰ ⁊ leuitis ministrantibus: ⁊ alique etiā offerentibꝰ. s. de hostijs pacificis: sic in destructione hierusalē ꝑ chaldeos ciuitas fuit plena cadaueribus mortuoꝝ intus ⁊ circa. ⁊ sic expōit Ra. Sa.
i Et circumdabo. quasi spherā in circuitu tuo. Reuertitur ꝓpꝛpha ad describendum obsidionis modum: quia sic fuit obsessa a chaldeis q̄ nullus poterat egredi ad fugiendum: nec aliquis exterior intrare ad ciuitatis auxilium.

Universidad de Navarra Biblioteca

a phitonis. Phitonissa q̄ erat in endor p necromantiam y Samuelē suscitauit: r huiusmodi futura p̄dixit populo isto. b Mania insania. vnde manicheos māthoi diuisatio. b In tonitruo rē. Visi sē romani irruere cum tonitruo et fra moneri cor aduētu. r cū flāma ignis: quia et ultarem succēderunt r templū. c Obstupescite r admiramini: stupescite. rē. post subuersionē hierusalē r templi: id est ariel: cōtra scribas r pharisēos. ppheta dirigitur.

d Signatus est enim rē. hec ipleta sūt quādo r dignitatē r sacerdotium amiserunt: r ciuitas destructa est r templū a principibus romanis.

e Eo q̄ appropinquat populus iste rē. Dominus in euāgelio Matthei abutitur hoc testimōio: Matth.15.a Populus iste labijs me honorat: cor autem eorum longe ē a me. frustra aūt colunt me docentes doctrinas et precepta hominum. In quo notandum euangelistas r apostolos non verbum de verbo expressisse: nec lxx. interpretes secutos esse q̄ rum iā editio legebatur: sed quasi hebreos et lege instructos sine damno sensuum verbis propriis vsos.

f Labijs

a Et iacias rē. i. terrā lapides: r ligna ad implendū fossata. b Et munimenta ponā. i. machinas ad destruēdū muros. c Humiliaberis de terra loqueris rē. q̄z vulnerati ad terrā cadetes genitꝰ eius tebant. c Et erit quasi rē. Vox enī exquisita per artē phitonicā ē vox mortuoꝝ: vel potiꝰ dēmonū ad similitudinē mortuoꝝ apparentiū r loquentiū: vt dictū fuit. i. Reg. xxviij. r p hoc dat intelligere ppli moralitatē: ita q̄ nō an directur vltra vox eiꝰ nisi p modū phitonicū. d Et erit. Hic p̄fr̄ ppheta pplm regni inde aliqualiter cōsolat: denūciando babyloniorꝝ destructionē q̄ tūc fm ordinem diuine iustitie hierlm destruerūt magis virtute diuina q̄ humana: tū hoc iniqua volūtate fecerūt: r factū illud p̄ter virtuti attribuerūt: p̄ter q̄ postea p̄fas r medos etiā deleti fuerūt. r hoc est qđ dr: Et erit sicut pulvis tenuis: q̄ a vento rapit et diſpgitur. g Multitudo rē. idē chaldeoꝝ in captiuitatē te deducentiū: r patet littera vsq̄ ibi: h Visitabit rē. p hoc intelligit multitudo: fortitudo r crudelitas exercituꝫ persarū r medoꝝ venturi in breui cōtra babyloniē. i Et flamma rē. q̄z capta babylone scēderūt cā. k Et erit sicut somniū rē. q̄z sicut somnians nīqđ somniat se comedere r bibere r in deliciis esse r in hoc delectat: sed hec delectatio modicū durat. q̄z vigilans sentit se esurientē r sitientē: sic gloria regni babylonis modico tēpore durauit respectu aliorꝝ regnoꝝ: q̄ incepit esse gloriosū sub nabuchodonosore r sub nepote eius Walthasar defecit illud regnū: r fm istam fniam patet littera sequēs. l Obstupescite. Hic p̄fr̄ ppheta cōminat destructionē p romanos: que facta fuit. xlij. āno post passionē xp̄i: r illo tpe aliq̄ de iudeis licet pauci cōparatiue receperūt fidē xp̄i: r alij remāserūt in sua infidelitate exercati. Primo igit̄ ppha denūciat dictā destructionē. scōs malos execratione. ibi: Clauder oculos vestros. tertio bonos illuminationē. ibi: Hōne adhuc. Circa primū dr̄ ppheta: Obstupescite rē. p magnitudine mali sup vos venturi. m Fluctuate r vacillate: quia sicut dr̄ Joseph⁹: Imminente obsidione hierusalem a romanis indicebant dissentionibus interꝫ erat lacerata: r alij sequebātur vnā tyrannū: r alij aliū. appropinquantibꝰ etiā romanis alij consulebāt q̄ ciuitas redderet eis: alij aūt cōtrarij. r sic totus pplus erat in quasi fluctuatiōe r vacillatiōe.

n Inebriamini p defectū sensus r cōsilij. o Et non a vino. q̄z a stupore vos cōturbāte. p Mouemi de vno posito ad aliud. q Et nō in ebrietate: sed sez ex ppleti tate. r Quoniā miscuit vobis rē. i. mortis q̄ sopor nominat: r iste porꝰ fuit eis ppinatus a romanis q̄ pplm maxima multitudine occiderūt: r residuū captiuauerūt: vt dictū est. ū. ca. xxvij. s Claudet. Hic consequenter ponitur malorꝝ execratio. Et p̄mo q̄tū ad majores. secūdo q̄tū ad vulgares. ibi: Ite qui p̄sūdi estis. P̄cia in duas: q: primo ponit malorꝝ execratio. secūdo execrationis ratio. ibi: Et dixit dñs. Circa primū dicitur: Claudet oculos vestros. i. excecabit sacerdotes et scribas: qui debent vos dirigere sicut oculi cetera corpis membra. Sciendū tñ q̄ deꝰ nō est cā execratiōis directe: sed indirecte in q̄tū iuste a malis subtrahit gr̄az suā mētis illuminatiuā. t Prophetas. imminēte enī euersiōe hierlm apparuerūt plura signa hui⁹ euersiōis: vt dicit Joseph⁹: q̄ tñ aliq̄ tantū p̄phe falsi interpretabāt i cōtrariū. i. in bonū ciuitatis futurū. v Et principes vestros. q̄z decepti a talibꝰ pphetis rebellauerūt romanis. r Et erit rē. s. ppheta: antiquoꝝ qui ppbetauerūt de aduētu xp̄i: r de destructione ciuitatis r templi ꝑter eius morte. y Sicut verba rē. qui nō pōt legi q̄diu est sigillat⁹. ideo subdit:

z Quē cū dederit sciēti lras rē. sic enī rident indoctorum. multi enī doctores eoꝝ q̄ fecerunt determinare rūt rps aduētus messie: vnus post alium: r oēs defecerūt: q: tpa ab eis p̄fixa trāsierūt: fm q̄ dicit Da. Sa. sup Daniēl: r cām huius defectꝰ dicūt doctores moderni. i. q: sermones ppheta sūt clausi. a Et da. li. sanctus p̄dicatiōe xp̄i r apl̄oꝝ. b Nescienti lit. rē. q: q̄ simplicibus indeꝰ fit merito ꝺ aduētu xp̄i ꝓterito r de similibꝰ: dicit se nō esse peritos in lege: fm q̄ scirēt de talibꝰ rūdere: quoꝝ errorib⁹ firmissime adherēt. c Et dixit dominus. Hic ponitur causa dicte execrationis. s. hypocrisis in ue simulata scitas: q̄ fm Hiero. ē duplex iniq̄tas: r marie etiā videbat in sacerdotib⁹ scribis r pharisēis tpe xp̄i: vt patet ex decursu euāgelij, r hoc est qđ dr:

Eo q̄

Deut.13.a a Labijs fui. Lxx. Labijs suis me honorat: cor aūt eius lōge est a me. frustra autē colūt me: docētes p̄cepta hoīm atq̄ doctrinas. g Periibit enī. de loco d apostolus testimoniū ꝓfert. 1.Cor.1.c nūciando sapientiā sapientū r intellectū prudentium reprobabo. alias verbis eūdē sensū. Vere grāde miraculū fecit dñs de⁹ I populo: vt eodē tēpore ciuitas arderet: et templū corrueret: et omnis scientia magistroū deperiret.

c Ve dñmo. absconda. Quasi nō videat deus. Hoc erroꝝ adam⁹ et eua absconderunt se. Cain quoq̄ dixit: A facie tua absondar. Eccli.4.b

d Peruersa est rē. vt creator ignorat creaturam. vnde apostolus: O homo tu q̄ es qui respondeas deo: numquid dicit figmentum factori suo: quare me sic fecisti? Rom.9.b

e In modico r in. Modicus r breue. ex quo hoc predictum ē vsq̄ ad ascensionem dominī: omnia enim tempora eternitati cōparata breuia sunt et momentanea.

f Libanus in carmel. Libanus mons in phenicia carmel i confinio palestine et phenicie est. Et t alius in terra ꝑmissionis eiusdem nomis. Libanus cādidatio: carmel scientia circūcisionis: in quo fuit nabal homo stultus martini abigail: quo mortuo nupsit dō. Il lo enim viuente virū dauid accipere nō poterat: ne vocaret ad alterā si esset cum altero viro. Alias Carmel 1.Reg.25.a

g Et declinauerūt frustra a iusto. demones conati sunt declinare instum a iusticia sed frustra. Melꝰ est enī legere iustus q̄ a iusto. vel scribe r pharisei declinauerūt. f. a iusto dicētes: Nō habemus regē nisi cesarem. b Redemit abraam. De igne chaldeorum. Legitur enī chaldeos arā r abraam in ignem precipisse: eo q̄ nollet eū colere Josh.24.c Gen.11.b

h aram

a f appropinquamus deo mente non corpore. vnde solus moyses appropinquauit ad deū. f qui idola nō colit.

e rit dominus: Eo q̄ appr̄opinquat a f ranū: nō corde. a f qui nō

a populꝰ iste ore suo: r labijs suis glō credit filius: r qui nō credit in filiū: non credit in eum qui misit illū.

rificat me: cor aūt eius longe est a a f traditionibus scribarū et pharisēoꝝ: qui institoā suam volentes statuere: nullatenꝰ deo nō sūt subiecti. b f non dei.

me: r timuerunt me mādatō hōmi b num et doctris. ideo ecce ego ad c daz: vt admirationem faciaz pplo huic miraculo grandi et stupendo. a f scribe r pharisei q̄ fapiam dei nō receperūt.

b Peribit enīz sapiētia a sapientib⁹ d a f qui in littera continetur.

eius: r intellectus prudētiū eius ab a f ne cū reperiat q̄ illege cānet. b f defecerūt scrutatores scrutinio. f celātes inquirate vtam. c f sapientes fili hereticoꝝ magri iudeoꝝ r pharisēoꝝ.

scōdēt. Ve qui pfūdi estis cōde: vt e a f secreti. b f quia.

f a dño abscōdat cōsiliū: quoꝝ sūt a f in abscondita. b f mala. c f rangē de nō vide ante corda.

in tenebris ōpa. r dicunt Quis vi a f qui rō adiute celamus consilia

g det nos: r q̄s nouit nos? Peruer sa est hec vestra cogitatio: quasi si a f opus. lutū cōtra figulum cogitet: et dicat opꝰ fact: ei suo: nō fecisti me: et fig

mentū dicat factori suo: nō intelli h gis t Hōne adhuc in modico r in a f editione apostoloꝝ. b f gētes eādidate mūde. c f secunda vere circūcisionis. f hebon chermel. d f iudea extenꝰ circūcisi i gentes silvestres ifructuosas

i breui ꝓuertet libanꝰ i cārmel: r cār k mel in saltū reputabit: Et audient a f intelligent. a f gētes q̄ nō audierūt legē dei. b f ver⁹ r nouū testamentū scribis r pharisēis signatū. c f ignorātie.

in illa die surdi ꝯbā libri: r de tenē l bris r cāligie oculi ceciꝺrū videbūt. a f peccatorum. b f gentiū. c f misteria fidei

m a f sibi. f cōsiderabꝰ gentib⁹ ad fidē. b f apli vel ipli gentiles. c f beati pauperes spiritu.

Et ādēt mites i dño leticiā: r pau n a f in deo q̄ sanctificat israel. o peres homies in sāctō israel exulta p

a f in morte christi. b f princeps mundi. c f consūptus est.

būt: qm̄ deficit q̄ ꝑualebat cōsum q a f deceptor: hūani generis. b f mittri diaboli. matus ē illusor: et succisi sūt oīes r b f suggerēdi.

q vigilabāt sup iniq̄tātē: q̄ peccare s

a f admonebāt. b f indeos. c f blasphemie: in deū zebaoth prin. de. r hmōi. d f xpm vel quēlibet iustū peccatores corrigentē.

faciebāt hōmies in verbo: r argūē t a f vota nō facto: sed ipli declinauerunt frustra a iusto.

u tēi porta supplātābit: r ōcliaueſt v frustra a iusto. Propt̄ hoc dr̄ dñs w b ad domū iacob q̄ redemit abraam.

a Eo q̄ appropinquat ppls iste rē. false simulando iusticiā. b Et timuerunt me mādato hominū r doctrīs: ꝓter quod christꝰ ipseperat eis: Mat. xv. Irritū fecistis mandatū dei ꝓter rraditionē vestrā. c Ideo ecce ego addā ad excitatem eoꝝ. ꝓpter quod subditur: d Iperibit aūt sapientia a sapientibus. id est ab illis qui sunt in statu sapientū sicut erāt sacerdotes scribe r pharisei. e Ve q̄ profundi estis. Hic consequenter ponitur execratio vulgariū. tpe enī christi in iudeis erat vna secta seductorum qui negabant spiritum r angelum: r p consequens negabant punitionē omnē post vitam istāc rer hoc. pcessit error in vulgaribus hominibus: q̄ deus non intromitteret se de humanis actibus puniendis: neq̄ agnosceret. r hoc est quod dicitur: Ve qui profundi estis cordetenus fm estimationē vestram: q̄ divina scientia nō attingit ad ipsum.

f Quoꝝ sunt in tenebris opera. in tm q̄ sunt deo occulta fm errorem vestrum: r absurditatem hāc arguit prophēta dicens: g Peruersa est hec vestra cogitatio rē. propter quod dicit. r. viij. dicitur: sicut lutum in manu figuli: sic vos in manu mea domus israel. h Nonne adhuc in modico r breui. Hic cōsequenter ponitur simplicium illuminatio: sicut enī in aduentu christi sacerdotes r scribe qui erant litterati fuerunt suis deveritiis excecati: sic apostoli aliiq̄ discipuli christi qui prius erant simplices r illitterati fuerunt diuinitus illuminati: propter quod dicit saluator: Mat. xj. Confitebor tibi domine pater celi r terre: quia abscondisti hec a sapientibus r prudentibus: r revelasti ea parvulis. r hoc ē quod dicit b: Nonne adhuc in modico r in breui. quia illumination apostolorum fuit statij post christi resurrectionē: tunc enim aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas: Luc. vi. i Conuertetur libanus rē. In hebreo habetur: In nemus reputabitur. per chermel intelligitur hic mons carmeli: vbi Helias interfecit p̄phetas baal: qui locus est aridus r sterilis. Libanꝰ autem est nemus vbi arbores sunt pulchre r aromatice. per hanc igitur parabolam intelligitur q̄ sacerdotes r scribe qui erāt magne reputationis r auctoritatis annihilarentur per excecationem: r tandē per occisionem in destructione ciuitatis per romanos. r apostoli aliiq̄ discipuli christi: qui nulli⁹ erāt reputatiōis elenarenk per illuminationes diuinas r operationes miraculosas: vt patet i actibus apostolorum in pluribus locis. r quia per eorum predicationem conuersi sunt gentiles ad fidē. ideo subditur: k Et audient in die illa surdi. id est gentiles q̄ pri⁹ erant idolatrie dediti. l Verba libri. s. veteri⁹ ac noui testamenti. m Et de tenebris rē. erroꝝ scilicet r ignorantie. n Oculi cecorum. id est gentiliū. o Videbunt. Et addent mites. id est apostoli quib⁹ dixit christus Mat. xj. Discite a me quia mitis sum rē. p In domino leticiam. de conuersione gentium ad fidem. q Et pauperes homines. id est paupertatem euangelicam sequētes: quia in p̄mittua ecclesia omnia erant fidelibus cōmunia: quia si renunciando proprietati: Act. iiij.

r Quoniam defecit qui ꝑualebat. cetus sacerdotum scribarum r pharisēoꝝ qui in destructione ciuitatis fuit occisus. s Cōsummatus est illusor. illuserunt enim multipliciter doctrinam christi.

t Et succisi sunt rē. quia tota eoꝝ intentio versa erat ad auariciam r rapinā. v Qui peccare rē. quia querebant de oꝝ christi discipuloꝝq̄ eius aliquid calūniabile rapere: vt patet in euangelio r in actibus apostolorum in pluribus locis. x Et arguentē rē. scilicet christum arguentem eorum vitia palam. y Et declinauerunt rē. id est a christo qui dicitur iustus anthenomatice: eo q̄ alios iustificat: quem negauerunt coram pilato.

z Propter hoc. Hic remouetur quoddam dubium circa predicta de excecatione sapientū r illuminatione simplicium: ne forte crederet aliquis q̄ hoc deberet accidere prope tempus Esaie. ideo remouet ꝫ dicens:

Non mo

† 2.di.c.ff. cr.95.di.c. diacon fin 9.perte. Abdie.1.c 1.Cor.1.c

† Eccli.13.c

† Jer.31.b Dic.2.b

Universidad de Navarra
Biblioteca de Humanidades

Naram aūt ibi expirauit: abzaā illeſul exiuit. Inde: Ego dñs q̄ eduxi te de vr chaldeoꝝ. Ignis enī lingua eoꝝ vt dicit.

Dcū.15.b

Ve filij deſer. Poſt prophetiam cōtra ariel La. XXX ꝛ ceterā vſq; ad hunc locū varijnat q̄ poſt. c.l. annos qui fuerunt inter Eſaiam ꝛ Hieremiam, pbant eſſe cōplera. De his dicit qui ſpectō conſilio dei ꝛ Hieremie pᵒ mortes godolie quē reliquit ꝓfecerat ygabuchodonoſor ſu gierūt in egyptū: ꝛ hoc eſt: ve fi. def. Tropo. Tropolo. De fi. de. Offies. ſ. q̄ dei religiōe cōtēpta in eunit conſilium: nō per dominū: ꝛ addūt petā peccatis: vt ſuperati blanditijs peccatoꝝ recipiant etiam prauitatē dogmatū: ꝛ deſcendant in tenebras egypti querētes pharaonis auxiliū qui regnat in egypto: cuius fortitudo ducit in opprobriū ſempiternum. Sunt enim in taphnis. i. mandato humili ꝛ dejecto: principes eius qui fruſtra laborabant ſup populo. Sanctos magiſtros adiuuat diſcipulorū ſalus: q̄ditio ſeductoꝝ perdit iniquos. Qui ambulatis. Et dicit Hieron. Hieremias cū eis iuit ꝛ ſup portam ciuitatis taphnis lapides cōportauit. ꝛ dixit: Hec dicit dominus: Ecce ego adducam nabuchodonoſor ſeruum meum ꝛ ponet ſedem ſuam ſuper hos lapides ꝛ comprehendet vos pariter cū omnibus egyptijs in quibus confiſi eſtis: ꝛ peribitis fame: captiuitate dura: gladio: eo q̄ noluiſtis audire vocē meā vt habitaret' in terra veſtra. ℣ Erant enī

Dic.15.b

A

Nico. de lyra

a Non modo confunderur iacob. i. populus iudaicus qui pro maiori parte in aduentu chriſti fuit execrat⁹ et p romanos per orbem in captiuitate diu perſus: vbi multas confuſiones ſuſtinet. ꝛ ideo determinatio huius ꝛpōſis ſubdit. cū dicit:

b Sed cū viderit filios ſuos. i. apoſtolos qui fuerūt de gente illa. c Opera manū meaꝝ. q̄ p infuſionē ſpūſcti de idiotis ꝛ timentibus fecit eos ſapētiſſimos ꝛ cōſtantes. d In medio ſui ꝛc. ꝛ hoc fiebat potiſſime in die pentecoſtes: Act. ij. e Et ſanctificabūt. i. ſanctū ꝓdicabūt. f Sanctus iacob. i. chriſtū: q̄ de iacob patriarcha ꝓdirit vēturū ad ſanctificā dum mundū: Heū. xlix. Nō auferetur ſceptrū de iuda: ꝛ dux de femore eius donec veniat qui mittendus eſt: ꝛ ipſe erit expectatio gentiū. g Et deū iſrael ꝓdicabūt. gentibus per orbē diſpoſitis. h Et ſcient errātes ſpū. i. gentiles prius multis erroribus implicati: intellectū legis ꝛ euāgelij. i Et murmuratores. i. qui prius erāt otioſi ꝛ vanis occupati. k Diſcent legez. moſaicā ꝛ euangelicā: ꝛ hoc patet impleti tā p orbē quaſi vniuerſum.

a Ue ari La. XXIX (uerſum.

Moraliter.

el ꝛc. In hoc capitulo litteraliter ſtrelecto ꝓdicitur duplex deſtructio hierūſ: ꝓpter veritatis illuſionem. Prima facta fuit p chaldeos: quo ipſe fuerūt illuſores veritatis: ſicut pater in illuſione verboꝝ Hieremie ꝛ aliorū ſanctoꝝ ꝓphetarū. ſicut ſcribit. iij. Reg. Secūda deſtructio fuit p romanos ꝓpter illuſionē veritatis a chriſto eiuſq; diſcipul' ꝓdicate. Per primā cuius captiuitas fuit breuior: vt dictū eſt ca. ꝓcedenti. ſignat pena ꝛpōſalis que aliquādo in ſtigit illuſoribus veritatis. nā ꝛ tunc fuerūt ꝛpōſaliter afflicti. Per ſecundā vero que eſt diuturnior ſignat gehēne penā: que eſt illuſoribus veritatis pmanentibus in ſua malicia reſeruata.

z ℣ Propter hoc hec dicit dñs ad domū iacob ꝛc. Hic ad ſam p̄dixit Eſaias tempus execcatiōis in deoꝝ futurū tpe illuminationis apoſtoloꝝ q̄ fuerūt de eodē populo. p quod moraliter ſignatur q̄ predicatoꝝ veritatis catholice qui per Eſaiam figuratur: annunciando virtutes ꝛ premia bonoꝝ. debet ſimul denunciare vitia penaſq; maloꝝ. nā oppoſita in xta ſe poſita magis elucēſcāt: ꝛ ſic mali habēt maiorē occaſionem conuertendi ſe ad bonū: ꝛ boni ad magis ꝓficiendum.

In ca. xxix. vbi ōr i poſtil. Propt hoc hec dicit dñs ꝛc.

Additio.

Hoc gō dicitur: Propter hoc hec dicit dñs ad domū iacob: propheta videtur remouere quādam

a ſ hoc tpe. i. Eſaie. b ſ mōre ſup inclinare ſua

Nō modo ꝓfūdēt iacob: nec modo a ſ penitēdo.

a

do vultus eius erubeſcet. Sz cū b

a ſ quaſi tūc pēitebit. c ſ ipſe fecit nos et nō ipſi nos b ſ apoſtolos. d ſ ſcilicet.

viderit filios ſuos ꝙpera mānu- c

a ſ repleti ſpūſcto loquebant magnalia dei. vñde cōfuſi iudei qui dixerūt: quid faciem⁹ viri fratres: quib⁹ petr⁹: ſcio fratres q̄ ignorā. fa.

um mearuz: in medio ſui ſancti d

a ſ pphete. ſ apoſtoli.

ficantes nomen meū. Et ſcificā e

a ſ ꝙm d iacob. ſ parrēt filiū et ſpūſanctū.

bunt ſanctū iacob: ꝛ deum iſrael f

a ſ tunc. ſ iudei idola colētes.

ꝓdicabūt: et ſcient errātes ſpi- g

a ſ myſticū. b ſ qui ſp cōtra dominū murmurauerunt.

ritu intellectū: ꝛ murmuratores di- h

ſ ſpiritualiter.

ſcent legem.

La. XXX

a ſ dei conſiliū et hiteremie

a Ve filij deſertores dicit dominus: vt faceretis l

ℓ

m

ſ ſed contra.

conſilium: et non ex me n

a ſ ꝓnoſti demōſtrat cōſiliū. b ſ q̄ mōebat manere nō fugere. ſ metaphora.

ꝛ ordiremini telā: ꝛ nōn per ſpi- o

p

Glo.ordi. Esaie. XXX Nico.de lyra

a ſ cōtentiones ꝛ ſupbie. ſ verus:

ritum meū: vt adderetis peccātū ſup peccā a

a ſ quaſi ambulabitis. ab Eſaia enī vſq; ad Hieremiā cui⁹ꝛ hoc facto c.c.lxj. an. fuit.

tum. Qui ambulatis vt deſcendatꝫ in egy b

a ſ Hieremiā ꝓphetā: ꝓphete enī eo domui ſunt. Dū: Do dōi lo. eſt. b ſ quia quod interrogantes audierant negleuerunt

ptum ꝛ os meū nō iterrōgaſtis: ſpantes au

a ſ in fortitudine tua domine habemus fiduciam. b ſ pharao nomen dignitatis regie: ſicut Auguſtus etiā.

xiliū in fortitudie pharaōnis: ꝛ habētes fi

a ſ prouectione.

ducīā in vmbrā egypti: et erit vobis forti- c

a ſ qui et mephres ſicut alius nechao ꝛpnt.

tudo pharaōnis in cōfuſionē: ꝛ fiducia vm

ſ ironia. ſ emphaticoꝝ cū irriſiōe legendū ē. a ſ alu thamuis.

bre egypti i ignominiā. Erāt enī in taph- d

nis principes tui: ꝛ nuncij tui vſq; ad anes e

puenerunt. Omnes confuſi ſunt ſuper po- f

ſ quia.

pulo q̄ eis ꝓdeſſe nō potuit. Nō fuerūt in auxiliū ꝛ in aliquā vtilitatē. Sed in ꝓfuſio

a ſ due tribus. ſ homo cum in honore eſſet non intellexit: comparē in iumēt' inſipientib⁹.

nem et opprobrium. Onus iumentorum b

a ſ auia in auſtrali parte habitabant. b ſ metaphoricos. ſ hyerualem vel populus. ſ Johāna et alij principes.

auſtri. In terra tribulationis ꝛ anguſtię: lē c

a ſ venenatis venenati. b ſ generatio viperarum. c ſ ato tranſitue ſicut parres coꝝ.

ena et leo: ex eis vipera et regulus volās: k

a ſ ſerum in egyptum. b ſ equoꝝ aſinorum. c ſ aurum et argentum ꝛc.

portantes ſuper humeros iumentoꝝ diuit l

tias ſuas: et ſuper gibbū camelorū theſau m

ſ aduenient nabuchodonoſor.

ros ſuos ad populū qui eis prodeſſe non poterit. Egyptus enim fruſtra ꝛ vane auxi

a ſ quia in egypcijs vanum auxilium. b ſ in egypto nō confiantia bellī.

liabitur. Ideo clamaui ſuper hoc: Superbia n

a ſ ergo. b ſ in terra tua. c ſ egyptum.

tantū eſt: quieſce. Nunc ergo ingreſſus ſcri o

Dicr 40.c miam: ℣ Hieremia i p

greſſus cum eis in egyptum ꝛ ſcribe dilgenter que mandanti eis: vt non fugerent ſcilicet in egyptum: ſi manerēt in terra ſua: vt ſit ſcriptura hec in teſtimoniū: quia bene feci eis ſi bene docui et ipſi ſpreuerunt. q

a ſ vt imperpetuum maneat. b ſ ſcriptura illud

Et filij mendaces r

filij nolentes audire legem dei. Tropolo/gice. Omnis hereticus filius appellatur. Ex nobis enī exierūt ſed nō fuerūt ex nob̄ q̄ interioribꝰ auriꝰ nolūt audiſſe legē dei. Molite nobis videre q̄ recta ſunt: nec minare gehēne flāmas: ſed promittite nobis regna celeſtia. Ad populum quoq; eccleſie negligentem auſteritatem magiſtroꝝ ſuorum ſequentem ꝛ adulationem querentem hec referuntur.

Tropo. 1.Joh.4.c

cūſtia, ꝓuocās ē: ꝛ filij mēdāces: filij nolen/ s

a ſ ſi promiſerunt ſe bene facturos cito deficiunt. b ſ futura. ſ Hieremie et Baruch: et Olde. ſ ſpū ꝓphetico: ꝓpna industria. ſ Malore annūciare nobis verbū dominū eni audiem⁹.

tes audire legē dei. Qui dicūt videntibus t

nolite videre: et aſpicientibus nolite aſpi/ u

a ſ vt manemus hic. b ſ vt eamus in egyptum.

cere nobis ea q̄ recta ſunt. Loquimi nobis

a ſ finire nos errare.

placētia: videte nob errores: auferte a me

a ſ quam docetis. ſ auferte a me veritatem hanc. b ſ randē. c ſ preſentia.

viaz: declinate a me ſemitā: ceſſet a facie no 5

a ſ monita eius. ſ ꝓpterea hec dicit dom⁹ b ſ quia repro/batis illum. c ſ nolentibus ſe ingerere: vt quē negligentius commonerem ſeruiano punitē vt habitaret in terra ꝑſa.

ſtra ſctūs iſrāel. Propterea hec dicit ſanct⁹ iſrāl. a

Nico. de lyra

a Ut adderetis peccatū ſup peccatū. quia primo diſſiſi fuerunt de diuino auxilio. ſecūdo nimis confiſi de humano. ideo ſubditur:

b Qui ambulatis. et patet littera ex dictis vſq; ibi:

c Et erit vobis fortitudo pharaonis ꝛc. q̄ ex confidentia eius falſa rebel lauerunt chaldeis: qui venientes deſtruxerunt ciuitatē et templū: ꝛ partim occiderūt: ꝛ partim captiuauerunt cōfuſibiliter populum.

d Erāt enī in taphnis. aliqui li bri habent: Perant quod fuit ſic dictū ab aliquibus correctorib⁹ eo q̄ ſubditur: Vſq; ad anes puenerūt. ꝛ male: q̄ in hebreo ꝛ in libris correctis habet: Erant eī in taphnis. q̄ eſt ciuitas nobil' egypti.

e Principes tui ꝛ nuncij mi miſſi tāq; ſolēnes nuncij.

f Vſq; ad anes puenerūt. Primo enī intuenerūt regē egypti in taphnis: ſed anteq̄ reſpōderet eis trāſtulit ſe ad anes q̄ etiā eſt ciuitas egypti: ꝛ ſic ſecuti ſūt eū ad habēdū eius reſpōſū.

g Omnes cōfuſi ſūt. i. dixerūt nūcij: q̄ nō habuerūt inde aliq̄s remedium ſed cōfuſionē: ꝛ cū hoc magnū dānū. iō ſubdit:

h Onus iumētoꝝ auſtri. i. iumentoꝝ portāntiū onera verſus egyptū: q̄ eſt in parte auſtrali reſpectu regni iude: Munera multa ꝛ magna ꝓ habendo eius auxilio. et vt portarent ſubdit: in terra tribulationis ꝛc. i. in regno iude: cui imminebat magna tribulatio ꝛ anguſtia a nabuchodonoſor rege.

i Lena ꝛ leo. i. rex ſedechias ꝛ regina.

k Ex eis vipera ꝛc. i. filij ex eis nati veneno malicie pleni.

l Portantes ſup ꝛc.

m Filij enī regis aliquādo mittebant' ad querendū tale auxiliū. vel pōt exponi de q̄buſcunq; nunciis a rege ꝛ regina miſſis: ꝛ propter hoc dicunt eſſe ex eis.

n Sup gibbum camelorum. habet enī camelus gibbū ſup dorſo ſup quē ponitur ſella ꝛ onus. ꝛcetera parent ex dictis vſq; ibi: Superbia tm ē. ex magna enī ſuperbia ꝓcedebat q̄ ipſe ſedechias ꝛ pplus ei⁹ nolebāt ſeruire regi babylonis ſm cōſiliū hieremie a dño ſibi reuelatū.

o Quieſce. a querēdo tale auxilium ab egyptijs cōtra regē babylōis ꝛ ſeruitatem in pace.

p Nūc ergo ingreſſus. Dic conſequēter arguit pplm de ꝓteptu dei ꝛ ꝓphetarū ſuoꝝ. primo tū introducit deū loquēs ipſi Eſaie. dicens: Nūc ingreſſus. ſ. tu Eſaia locū vbi ſcribis tibi a dño reuelata.

† De pec. di. 2. c. fune q̄ arbitrāt ibi. peccatū quieſce. De appel. c. qua fronte. in glo.

q Scribe ei. i. populo iude.

r Sup bu. In hebreo habet ſup tabulā. ſ Hiero. trāſmitt bu cūeo q̄ tabule ad ſcribendū fuit cōmuniter de buxo.

s Et in libro di. ꝛc. ſ. p notariū tuū: habebāt enī ꝓphete aliquando notarios: ſicut baruch fuit notari⁹ Hiere. vt habet Hiere. xxxvj. ꝛ magis ꝓbabile ē de Eſaia qui fuit nobilis ꝛ de ſtirpe regia q̄ habuit notariū ſcribentē in volumīe illō q̄ ꝓpheta pri⁹ ſcripſerat in tabula ꝓ exemplari.

t Et erit in die nouiſſimo in teſtimoniū. ꝛ vocat ibi nouiſſima dies in qua ciuitas fuit deſtructa p chaldeos. tūc enī ſplena fuit cōminatio pene hic poſita.

v Aſq; in eternū. i. vſq; ad finē mūdi: q̄ ſp erit ꝓpheria Eſaie in teſtimoniū malicie illoꝝ contra quos loquebatur. ideo ſubdit:

x Populꝰ enī ad iracūdiā ꝓuocās eſt. ſ. ipm deū p malicia ꝛ cōtēptū.

y Qui dicūt videntibus. i. veris ꝓphetis. q̄ verba coꝝ veriſſima reputabāt inania ꝛ falſa: ꝛ patet lra vſq; ibi:

z Ceſſet a facie ꝛc. i. deus ſactificāſis iſrael. ex tali enim contemptu verbis ꝛ facti oſtendebant q̄ deus deberet eos dimittere propter ſuam malicia m.

a Propterea erit vobis iniquitas hec. De ſcripta populi malicia. hic conſequenter denunciatur debita pena. cū dicitur:

Universidad de Navarra Biblioteca

Allego.

Pro eo q̄ reprobastis ꝟbum: a
a ſ habētes fiduciam in egyptiorum calumnia arq̄ mēdacio. b ſ deceptione. c ſ ſuppōs egypti
& ſperastis in calūnia & i tumultu: b
ſ ſpe ſ tumultu.
& innixi estis sup eo. Propterea c
a ſ trālgrſſio p̄cepti.
erit vobis iniquitas hec: sicut in f
a ſ muri. b ſ ut ipſi cadatis subito.
terrūptio cadēs: & reqsita i muro
excelso. Cui sbito dū nō sperat
a ſ muri. b ſ alia ſimilitudo.
veniet cōtritio ei⁹: & cōminuet sic g
a ſ sic nec de vobis aliqđ vnle remāebit qſequē
te nabuchodonoſor.
cterik lagēa figuli cōtritiōe pūa
lida: & non inueniet de fragmē s
tis ei⁹ testa in q̄ portet ignicul⁹
de incēdio: aut hauriat paꝝ aq̄
ā ſ qui per me et Hieremiā vobis loquit.
de fouea. Quia hec dicit dōmi- b
nus deus israel: Si reuertami- i
a ſ quaſi penitentiam agite antēq̄ veniat capti
uitas. b ſ in terra vestra.
ni & quiescatis: salui eritis. In k m
a ſ quietis. b ſ fixa in me et non in egypto.
silentiō et i ſpē erit fortitudo ve n o
a ſ obedire mihi. b ſ manebimus hic.
stra. Et nōluistis: et dixistis: Nē p
a ſ egyptiorum.
quaq̄: sed ad equos fugiemus. q
a ſ concite gradu pgem⁹ ad eos.
Ideo fugietis. Et sup veloces r o
a ſ chaldei quos effugere nō poterimus.
ascendemus. Ideo velociores t
erunt qui persequent vos. Mil
a ſ egypti in quib⁹ cōfidistis. ſ chaldei
le hōmies a facie terroris vni⁹: v
& a facie terroris quinq̄ fugietis: x
ſ pauci in signū rārē capturatis. b ſ fixus
in signum naufragii.
donec relinquāmini quasi mālo⁹ v
nauis in vertice mōtis: et quasi y
a ſ potentie dei demonſtrande. et cuius sermo
complcatur: meus an illorum.
signū super collem. Propterea z
a ſ quasi hec venient nisi penitentiam egeritis: ꝓpterea ex.do. ſ penitentiā vestram.
expectat dns vt miserē vestri: 5
a ſ in misericordia: superexaltat misericordia in iudicio b ſ vel in cruce vt omnibus parcat.
& ideo exāltabit pārcēs vobis: a

ſ hoc.
Pro eo q̄ reprobastis ꝟbum: a
a ſ habētes fiduciam in egyptiorum calumnia arq̄ mēdacio. b ſ deceptione. c ſ ſuppōs egypti
& ſperastis in calūnia & i tumultu: b
ſ ſpe ſ tumultu.
& innixi estis sup eo. Propterea c
a ſ trālgrſſio p̄cepti.
erit vobis iniquitas hec: sicut in f
a ſ muri. b ſ ut ipſi cadatis subito.
terrūptio cadēs: & reqsita i muro
excelso. Cui sbito dū nō sperat
a ſ muri. b ſ alia ſimilitudo.
veniet cōtritio ei⁹: & cōminuet sic g
a ſ sic nec de vobis aliqđ vnle remāebit qſequē
te nabuchodonoſor.
cterik lagēa figuli cōtritiōe pūa
lida: & non inueniet de fragmē s
tis ei⁹ testa in q̄ portet ignicul⁹
de incēdio: aut hauriat paꝝ aq̄
ā ſ qui per me et Hieremiā vobis loquit.
de fouea. Quia hec dicit dōmi- b
nus deus israel: Si reuertami- i
a ſ quaſi penitentiam agite antēq̄ veniat capti
uitas. b ſ in terra vestra.
ni & quiescatis: salui eritis. In k m
a ſ quietis. b ſ fixa in me et non in egypto.
silentiō et i ſpē erit fortitudo ve n o
a ſ obedire mihi. b ſ manebimus hic.
stra. Et nōluistis: et dixistis: Nē p
a ſ egyptiorum.
quaq̄: sed ad equos fugiemus. q
a ſ concite gradu pgem⁹ ad eos.
Ideo fugietis. Et sup veloces r o
a ſ chaldei quos effugere nō poterimus.
ascendemus. Ideo velociores t
erunt qui persequent vos. Mil
a ſ egypti in quib⁹ cōfidistis. ſ chaldei
le hōmies a facie terroris vni⁹: v
& a facie terroris quinq̄ fugietis: x
ſ pauci in signū rārē capturatis. b ſ fixus
in signum naufragii.
donec relinquāmini quasi mālo⁹ v
nauis in vertice mōtis: et quasi y
a ſ potentie dei demonſtrande. et cuius sermo
complcatur: meus an illorum.
signū super collem. Propterea z
a ſ quasi hec venient nisi penitentiam egeritis: ꝓpterea ex.do. ſ penitentiā vestram.
expectat dns vt miserē vestri: 5
a ſ in misericordia: superexaltat misericordia in iudicio b ſ vel in cruce vt omnibus parcat.
& ideo exāltabit pārcēs vobis: a

Nico. de lyra

Pro eo q̄ reprobastis verbū hoc. id ē verbū domini q̄ ꝓphetas dictū.
Et sperastis in calumnia. quę rēdo occasionē recedendi a seruitute regis babylonis: cui ramē sedechias rex et ꝓncipes iurauerunt seruire. ꝛ. ꝓt habetur. ij. Paral. vl.
Et in tumultu. s. exercitus regis egyptioꝝ: quē sperabāt venire ad eoꝝ auxiliū: i magno fragore armoꝝ & pompa:
Et in nixi estis sup eo: magis q̄ sup diuino auxilio.
Propterea erit vobis iniquitas hec. de trangressione iuramēti & de cōtemptu dei.
Sicut iterruptio &c. quanto cadit a loco altiori: tāto magis opprimit illa super que cadit. & p hoc intelligitur q̄ iniq̄tas p̄dicta esset causa destructionis ciuitat⁹ & popli. & pater ꝛa vsq̄ ibi:
Et nō inuenietur de fragmētis eius testa. i. nō remanebunt aliqui residui de pplo in terra iuda qui possint cā ogari: q̄ illi quos dimisit nabuçardan ad colēdum terrā mortuo godolia fugerunt i egyptū timore chaldeoꝝ.
Quia hec dicit dominus deus israel. qui nō potest mentiri.
Si reuertamini. per penitentiā ad dei misericordiam.
Et quiescatis. a rebellatione contra regē babylonis.
Salui eritis. ita enī p̄dicauit Hieremias regibus & pplo regni iude: vt patet i multis locis siue ꝓphetie.
In silentio. i. humiliter & pacifice seruiendo regi babylonis fm domini voluntatez.
Et in spe. diuini auxilij nō humani.
Erit fortitudo vestra. conseruans ciuitatem & populū a destructione: si q̄ sedechias noluit credē Hieremie & populus eius. ideo subditur:
Et nolustis.
Et dixistis. nequaq̄. s. faciemus Hieremie consilium.
Sed ad equos fugiemus. i. ab cētibus egypti refugium & auxilium queremus.
Ideo fugietis. quia deficiēte auxilio egypti & rupta ciuitate sedechias rex & viri bellatores fugerunt nocte. iij. Reg. vl.
Et super veloces ascēdem⁹. id est si rex babylonis aduersus nos prenaluerit per velocitatem equoꝝ nostroꝝ euademus manus eius: quod excludit dicens:
Ideo velociores erunt qui persequentur vos: quia chaldei insequentes sedechiam fugientem ipm comprehēderunt. iiij. Regu. vlti.
Donec relinquamini quasi malus nauis in signum naufragij preteriti.
Et quasi signū super collem. vbi aliquando in sublimitate arboris magne ascendit speculator ad videndū si hostes veniant: & ex qua parte & sic dat signum fugiendi illis ꝓ quibus speculatur: & aq̄ꝝ partem debeant fugere ne cadant in manibus hostium: & ipse etiam velociter descendens fugit cū aliis: sic fuerit illi qui remanserunt de populo iuda: quorum aliqui fuerunt ducti in babylonem in signum victorie chaldeoꝝ & destructionis iudee: sicut malus est signum naufragij preteriti: & alij fugerunt in egyptum timētes cōtra se aduentum chaldeorum.
Propterea expectat. Dic consequenter ꝓpter ea post vnum mordificationum tinditoleū lenitiuū denuncians populi consolationem.
Circa quod sciendū q̄ hanc partem exponunt doctores nostri cōmuniter ad litteram de redemptione populi inde de captiuitate babylonica facta per cyrum destructo regno chaldeoꝝ: vt habetur Esdre. j.
Et huic expositioni nō videtur littera bene cōsonare in pluribus locis. vtpote quod dicitur. j. Plorās nequaq̄ plorabis. id est post reditū de captiuitate babylonica materiam tristicie nō habebis vt isti exponunt: contrarij vide tur Ieremie. j. vbi dicitur q̄ ppls reuersus de babylone erat in afflictione magna & oppressio. Ité quod subdit postea: Et dabit tibi dns panē artū & aquam breuem. i. in redeūdo de babylone sustinebis penuriam victus fm istos: hoc non bene cōsonat predictis ab eis. s. q̄ non haberent materiā tristicie. Item ei quod postea subditur: Et dabitur pluuia semi tuo &c. quod exponunt de magna abundātia i terre fructibus & animalibus, cuius cōtrariū videtur post reditum Ieremie. v. ca. vbi dicit q̄ multi de populo dimittebant vendere filios & filias suas in seruos & ancillas ꝓ victu habēdo. Item quod dicitur: & non faciet auolare a te vltra doctoꝛē tuū: scilicet Esdram: vt dicunt q̄ non videtur verū: quia Esdras non semp stetit cū eis: ꝛ pauco tēpoꝛe: quia post alios lōgo tēpoꝛe venit de babylone: & non multū superuixit. Item quod infra dicitur: Et erit lux lune sicut lux solis &c. exponunt dicētes q̄ hoc ītelligitur de maioꝛi leticia quā habuerūt post captiuitatem q̄ ante. tantus tamen excessus leticie non videtur bene predictis concordare: & maxime quia nunq̄ redierunt ad tantam ꝓsperitatem sicut fuerant ante de multo. maxime tempore dauid & Salomonis et aliorum regū plurimorum: & ideo saluo meliori iudicio videtur q̄ in dei melius ītum ad aliquid exponant partem istam: scilicet de redemptiōe coꝛ fienda per christum: sed in hoc errant q̄ expectant futurum quod iam transiit in preteritum. igitur accipiendo ab eis quod ē verum: & falsum respuentes: exponamus litterā de redemptione facta per christum. Et dicitur in duas partes. quia primo ponitur redēptio facta ꝓ christū i suo aduentu primo. secundo fiēda in secūdo. ibi: Et erit. Prima hic predicit ab Esaia. cū dicitur: Propterea. i. ꝓpter mala vra multiplicata.
Expectat do. &c. i. differt redēptionem vestraz pfectā p christū fiēdā: veritatemq̄ nō aufert cā. subditur:
Et iō exaltabit pcēs vobis. q̄ ꝓs sui aduētus erit ꝓs magne misericordie: veruntamen nō erit sine iustitia q̄

a ſ filij. ꝓ eni nō iudi. quēdā. sed offic. iu. d. s.
quia dēus iudicij dominꝰ. Bea a
a ſ expecta dominū & vl. a. &c.
ſ recta spe.
ti omnes qui expectāt eum. Po b
a ſ ecclesie que est modo in speculatione.
pūlus enim siōn habitabit i hie c
a ſ ecclesi vbi est vera visio pacis.
b ſ ante. c ſ cōuersus. ſ absterget deus oīm
la. o. s. ſ fletus tuus vertetur in gaudium.
ſ in hierusalem.
a rusalēm. Plōrans neqūaq̄ plo d
a ſ quotidie. ſ in die iudicij omnino.
rabis: miserāns miserebitur tui. e
a ſ plena miseratiōe. b ſ ſtoma. c ſ hierm
Ad vocem clāmoris tui statim f
a ſ si digna audierit. b ſ cece allum. ſ magis
re ſ voce.
vt audierit respōndebit tibi. Et g
a ſ iudei dicunt q̄ egressuri de captiuitate in/
optim obi et portus passi sunt.
b ſ doctrinam euangelij que duobus mandato coartat omnia mandata. v. c.
dābit tibi dominus pānez artū g
a ſ scripturā vbi obscura panis ītelligit agita aū.
et aquā breuem: et non faciet h
a ſ recedere. b ſ magister vester vn⁹ est christ⁹.
auolare a tē vltra doctoꝛē tuū i
a ſ cordis. b ſ modo in spe: tandem in re.
et erūt oculi tui videntes ꝓcepto k
ſ interiores. ſ exaudient.
rem tuum: et aures tuę audient k
ſ christi.
verbum monentis post tergū. l
a ſ christus ad credentes loquitur. ſ ego sum
via veritas & vita. ſ me imitamini. vnde: Bē
de omnia et sequere me: et qui mihi ministrat: me sequatur.
b ſ de virtute in virtutem.
Hēc ēvia ābulāte i ea: & nō decli/ m
a ſ noli esse nimiū iust⁹. b ſ in malū declines.
ne: neq̄ ad dēxtraz neq̄ ad sini o
a ſ conuersus ad fidem reprobabo omnia idola
contaminata sculptilia & conflatilia.
p stram. Et ꝓfanabis laminas
a ſ ornamentum.
sculptiliū argēti tui: & vēstimen
tū ꝓflatilis auri tui: & disperges
ea sicut immūdiciaz mēstruate.
a ſ Esaias vel Hieremia. b ſ populo credē
ti de gentibus.
Egrēdere. et dices ēi: Et dabit p q
a ſ grata ſpūſancti. b ſ predicationi.
c ſ in quascunq̄ gentes.
pluuia sēmini tuo vbicūq̄ se/
minauerīs i terra: & pānis frugū r
a ſ in cordibus sanctorum. b ſ grāne & pinguedine spiritusſancti.
terre erit vbērrimus & pinguis.
a ſ pane dei. b ſ ecclesia. c ſ cū idola cōfre/
Pascēt i possessiōe tua i diē il/ s o
geris. a ſ mitis corde qui sequit agnū quocūq̄ ip⁹ ierit: et semper ad oppositum est.
b ſ apostoli voces gregi. c ſ apostoli vel apostolici viri.
lo āgnus spatiose: & tauri tui et t u
a ſ filij. i. tudeorū & ꝓ asinam: vel gentilū qui ꝓ
asine pullum significantur. ſ subiecti.
b ſ vt fructificent. c ſ ecclesiam vel vnusquisq̄ corpus suum.
pūlli asinoꝝ qui ōpant tērram x
a ſ historiam cum spirituali sensu.
b ſ migma ē hordeum cum palea.
& cōmixtum migmā comedēt sic y 5

sticia q̄ semp dei misericordiam cōcomitat.
ideo subdit: Quia dens iudicij dñs.
Beati omnes &c. firmiter credēdo eius aduentum.
Populus enim sion. i. fidelis & catholic⁹.
Habitabit i hierusalem. i. in ecclesia: fm q̄ dicit ad Heb. xij. Accessistis ad montem sion et ciuitatem dei viuētis hierusalē celestem. et q̄ ad litterā in monte sion incepit fides catholica per predicationem christi i ꝓpria persona et per missionez spūssancti super apostolos: vt dictum fuit supra. ij. ca.
Plorās neqūaq̄ ploradis. p̄to dilatione christi venturi pro qua suspirabant ingemiscentes patres veteris testamenti.
Miserans miserebitur tui. in tantū q̄ exponet se morti.
Ad vocem clamoris tui &c. In primitiua ecclesia et per lōgū tempus postea sancti viri habebant frequētissime ad vota diuina responsa.
Et dabit dominus &c. id est ex dei gratia erit contentus paruo victu. alia parte: sicut patet in decursu ecclesie in viris ꝓfectis et religiosis.
Et non faciet auolare &c. id est christum qui dicit de seipso Matth. xxiij. Ex⁹ est magister vester christus. et de sua permanentia dicitur Mat. vlt. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsq̄ ad cōsūmationem seculi. fm enī diuinitatem vbiq̄ est per essentialem presentiā et potentiam. & in ecclesia sua per specialem gratiā. et fm humanitatem in eucharistie sacramēto in quo corpus est ex vi sacramenti anime & diuinitas ex cōcomitātia inseparabili post resurrectionez. In translatione chaldaica sic habetur: Et non recedet vltra diuinitas eius. Ex q̄ patet q̄ non potest conuenienter intelligi de Esdra doctore: sed christo conuenit optime.
Et erunt oculi tui videntes &c. id est christum qui apparuit visibilis etiaz oculis corporalibus in forma humanitatis. & in sacramento sub specie panis.
Et aures tue &c. scz euangelicuz.
Post tergum monentis. i. ad sequendum vestigia christi predicantis in persona propria puto: et postea in apostolis aliisq̄ discipulis.
Hec est via. scilz fides catholica.
Ambulate in ea &c. q̄ ecclesia nunq̄ declinabit generaliter a fide catholica.
Et contaminabis &c. quia gentiles ad predicationem apostolorum cōfregerūt idola sua materiam et ornamēta idolorum pauperibus erogantes.
Egredere et dices ei. id ē idolatrie que cessauit quasi in vniuerso orbe.
Et dabitur pluuia semini tuo &c. Semen parabolice dicitur hic verbum euangelicum: fm q̄ dicit saluator in parabola seminātis. Luce. viij. Semen est verbum dei. et receptionē ipm per fidē data est pluuia gratie dei et q̄ tālem modum dicit Deutero. xxxij. Cōcrescat vt pluuia doctrina mea.
Et pānis frugū &c. Iste ē panis eucharistie qui dicitur panis frugum terre: quia materia huius sacramenti est panis triticeus de terra producens. & continet iste panis pinguedinem gratie dīne.
Pascētur in possessione tua &c. id est christus de quo dicit Job. j. Ecce agnus dei q̄ tollit pec. &c. Pascetur spetiose in dilatatiōe castitatis ecclie. fm q̄ dicitur Cāt. ij. Qui pascitur in liliis donec aspiret dies & inclinentur vmbre.
Et tauri tui. id est apostoli.
Et pulli asinorum. alij inferiores predicatores.
Qui operantur terram. laborando i agro dominico verbo et exemplo.
Cōmixtum migmā comedent. glosa super locum istum dicit q̄ migma est hordeū mixtum cum palea. et eam sequuntur expositores nostri. sed huic dicto videtur contrariari q̄ subditur:
Ventilatum est. id est purgatū a palea. quid autem intelligerit Hiero. per migma nescio: sed in hebreo habetur sic: Mixtum forte comedent. i. cōmixtionem diuersoꝝ granoꝝ

a ¶ Et erunt. In die iudicij super montes ⁊ colles erũt rui ⁊c. aũx: q; bona opa sanctorũ clarebunt que obseruãtes mandata impleuerũt: et doctrina euangelij appropinquãte die iudicij p/dicatione bdicte ex enoch pene per omnes gentes

abũdabut. ¶ Et erũt sup oẽm. Judei multos interfectos et ruentes turres ad romanũ referunt ipe

Ecc.11.b rũ. Aũ vr qui tenet nũc teneat donec ⁊ medio fiat q; eo tpe rãra beatitudo fuerit qlo ifrl: vr nõ solũ valles ⁊ campestria sed montes ⁊ colles aqs fluentib⁹ irrigent. Nos montes et colles intelligimus qui virtutib⁹ ele/

Mat.5. a uantur qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiam quos domi/nus ꝓuocat ad bibẽ/

Joh.4. b dum: qui enim biberit ⁊ aquis eius non sitiet in eternum. vnde: Bñdicite domino de fon. israel.

b ¶ Interfectiõis multo/

Mat.10.b rum. Multi enĩ sunt vocati: pauci vero electi. Turres potestates demonum vl supbi de quibus dicit: Vidi impi. su/perexal. et. c. si. c. ii. Has turres edificare cupiebãt qui mouerũt pedes suos ab oriente quorum lingue in babylone ofu/se et sup qs ecciđ turrẽ i syloa. ¶ Et erit lux. Cum premiũ laboris ꝓcipient: quia creatura liberabit a fuitute corruptionis. Non mirũ si luna solis fulgorem recipi

Mat.13.f at: Quia iusti fulgebũt sicut sol. ¶ Ecce nomẽ dñi. Filius in nomĩe patris. vnum enĩ nomen ẽ patris ⁊ filij ⁊ spũssancti.

Jhi.22.b vnde: Baptizãtes eos ĩ nomĩe ꝑris ⁊ filij et spũs sanctinõ in noib⁹ sed in nomine qđ est deus.

¶ Spiritus eius ⁊c. Sicut torrẽs inundans eũ peruenerit vsq; ad collũ animãtẽ suffocat: sic spiritus ire dei in iudicio ĩpios suffocabit. ¶ Finem oĩm venisse significat: sicut torrens suffocat eum ad cuius colluz puenit: sic dei iudiciũ neminem transibit impunitum.

¶ Qđ erat in maxillis. ⁊c. Et ꝑ voluntate diabolꝰ circũferent. hec ꝓdr dñs in die iudicij vel ĩ ꝓdicatiõe apl̃oz: cũ gentes ad fidẽ venerint ⁊ idola relinquẽt. g ¶ Cantieũ erit vo. ¶ Penã maloz agit de glia sanctorũ.

Exo.15.a ¶ Sicut ifrl transito mari rubro cũ vidisset pharaonẽ et egyptios submersos: cũ leticia dixit: Cãtem⁹ do. glo. enl. ⁊c. Sic in die iudicij trãsito mundo et dãnato diabolo et mẽbris suis sancti cũ leticia exultabũt ĩ dei laudibus: eodẽ modo in ꝙuersione gentiũ. h ¶ Sicut q̃ ⁊c. Preceptum ẽ filijs israel vt decimas bonorum suorum tẽplo dñi offerrẽt datorem bonoꝝ glorificãtes: sic sãcti ĩ iudicio offerẽt manipulos suos exultãtes et deum laudantes: ⁊ gẽtes ꝙuerse similiter.

Sulphuris

a ꝑ scripture. b ꝑ a spiritusancto examinatũ. c ꝑ de die iudicij.

a in areã ventilatũ ẽ. Et erũt super a

a ꝑ sanctos virtutib⁹ eminẽtes vel plus vel min⁹ vel expolitores diuinorum eloquiorum.

oẽm mõtẽ excelsũ: et super oẽm

a ꝑ doctrina euangelij.

collem eleuatum riũ currentiuz b

ꝑ iudicij.

b aquaꝝ in die interfectionis mul c

a ꝑ demones munimentuz malorum et principes huius seculi.

torum: cum ceciderint turrẽs. Et d

a ꝑ post iudicium ⁊ celum erit no. et ter. no. offria enim ꝓpter hoiez facta ĩ eius lapsu peiorata sũt ⁊ sol et luna suo lumine minorata.

erit lux lunę sicut lux solis: et lux

ꝑ finitum ꝙ infinito.

solis erit septempliciter sicut lux

a ꝑ ꝙ quãdo creatus est mundus.

septẽ dierum: in die qua alliga

a ꝑ sanando. b ꝑ mox aturaꝝ peccati ⁊ oĩs miseriaꝝ. c ꝑ absolute: vt omnes deo seruientes signi ficet. ꝑ sanctorum. ꝑ fugiet doloz et gemit⁹.

uerit dñs populi sui: e

a ꝑ bonis promittit premia: contemptoribus minatur supplicia.

b ꝑ ad dãnandũ malos: ⁊ remunerandũ bonos.

uerit. Ecce nõmen domini venit f

a ꝑ post multa tẽpora. b ꝑ i vindicta more nro.

de lõginquo: ardẽs furoz eius g

a ꝑ reprobis. b ꝑ verba.

et grãuis ad portandum. Labia h

a ꝑ filij. b ꝑ dicendo: Esuriui et nõ dedistẽ mihi manducare ⁊c.

eius rẽpleta sunt indignatione: i

a ꝑ Jre maledicti in ignem eternum.

et lingua eius quasi ignis deuoraꝝ. k

a ꝑ diabolum et membra eius.

rans. Spiritus eiꝰ velut torrens l

inundans vsq; ad medium colli: m

ad perdẽdas gentes in nihilum: n

a ꝑ diabolum qui subiectos trahit in ruinam.

b ꝑ dominationem diaboli.

f ⁊ frẽnum erroris quod erat i ma o

gillis populoꝝ. Canticum erit p

vobis sicut vox sanctificatẽ solẽ/ q

b nitates: ⁊ leticia cordis sicut qui r

a ꝑ tubei ⁊ emplum: sancti in celum.

pergit cuz tibia: vt intrẽt in mõ/

¶ Et lingua eius quasi ignis deuoraꝝ. qz p sententiã ab eo ꝓlatam deducentur ad ignem gehẽne interminabilẽ. l ¶ Spũs eius. i. eiusdẽ indignatio cõtra reprobos. m ¶ Velut torrens inundans. qz non poterunt punitionem eius euadere. n ¶ An ꝓdendas gentes. s. ĩgtum ad reprobos.

o ¶ Et frenũ erroris. qz cognoscent se errasse. illa tñ cognitio nõ erit eis vtilis. sed magis afflictiua ꝓ remotum conscientie. de quo dicit. j. vlr. ca. Et mis eorum non morietꝝ. p ¶ Canticũ. Hic describitur dictus aduentus delectabilis electoꝝ. qui tunc letabunt non solũ ꝓ sua glorificatiõe. ꝛs etiã de reprobor̃ punitione applaudendo diuse iusticie. ⁊ hoc est qđ dicit: Canticũ erit vobis. s. electis. q ¶ Sicut vox. sic est in hebreo. r ¶ Sãctificate solẽnitatis. i. solẽnitatis paschalis in qua filij israel laudauerunt dñm ꝓ suo exitu de egypto. in quo figuratus fuit exitus electorũ de omni penalitate. qñ ad celũ transferenꝫ gloriosi in aia et corpore. s ¶ Et leticia cordis ⁊c. li sicut importat hic equalitatẽ: qz leticia electorũ tũc excedet omnẽ leticiaꝫ

que põt

a ¶ Salphuris. In inferno fetor intolerabilis ⁊ inextinguibilis ignis.

¶ Ue qui de

Nico.de lyra

que potest exprimi a nobis. ꝛs ꝓpter vtitur talibus exemplis hominibus cognitis. quia fm ꝙ dicit Greg⁹. baibutiẽdo: pur possumus: ex celsi dei facta relonamus. a ¶ Et audiram. Hic cõsequenter ostendit dict⁹ nabuchodonosor: regi cui seruire turauerãt per dominum deum: vt habetur. ij. Paral. in fine. nec ista rebellio ꝓfuit eis: sed multum nocuit. ¶ Moraliter autem per istos q̃ vocantur hic filij delectores signant claustrales qui ex confidentia secularũ claustrũ deserũt qđ ẽ eis ꝓfuibile ⁊ noxiũ. Primo spũaliter qz sunt fractores voti et etiam excõicati. runt etiaz de peccato in pessi ranꝫ derelicti a deo et potestati demonum subiugati. Secũdo nocet eis cozporaliter: quia seculares in quib⁹ confidebant frequenter attediant de ipsis et expellunt eos a se. aliqui ꝓpter expensas. et aliqui ꝓpter ꝑscientiam timentes excõmunicationẽ. et aliqui ꝓpter virtutes ⁊ sic defraudati ad latrocinia se ponunt vel celebrant excõicati. vel alia mala ꝓpterant. et aliqui egestate cõpulsi reuertunt̃ et graviter ac ꝓfusibiliter puniũt. ¶ Quapropterea exprecat dñs ⁊c. Hic ad iram post filiozum iuda interpationẽ. ꝓbera denunciat eoꝝ ꝓfolationem per christũ futuraz: moze boni samaritani post vinũ mordicatiuũ infundẽtis oleum lenituũ.

¶ Moraliter aũt potest exponi ꝓsequẽter ad ꝓdictam de apostatis expositionem. nam aliqui eoꝝ ex diuino respectu vere penitẽtes reuertunt̃ ⁊ imposterum sibi penam non solũ patiũter sustinent: sed etiã maiorem accipiant ex se ipsis: ⁊ sic magis ꝓficiunt in bono vir tutis q̃ aliqui qui nunq̃ a apostasiã ceciderũt. Uñ Greg⁹. exponens illud Luce. xv. Haudiũ est in celo sup vno peccatore penitentiaz agente q̃ super nonaginta iustis dicit. Dux in prelio militem illum plus diligit qui post fugam reuersus hostem fortiter ꝑmit q̃ illum qui nunq̃ terga ꝓbuit nec vnq̃ aliqđ fortiter fecit. sic et agricola illã terrã plus amat q̃ post spinas vberes fructus facit: q̃ illã que nunq̃ spinas habuit: nec vnq̃ frugem vberẽ ꝓdu/xit. ⁊ talibus dr qđ subdit: Erũt oculi tui videntes preceptorẽ tuum ⁊c. e ¶ Ecce nomẽ dñi. Hic ad ysaz deseribitur delectio demonis in iudicio finali. et sic expositio ista nõ solũ ẽ ysaie q̃ etiam spiritualis. ꝓpter qđ aliam adẽre non oportet.

¶ In capitulo. xxx. vbi dicit in postilla: Plorans nequaq̃ plorabit.

Additio.j. Licet ꝑres ve. testa. desiderassent aduẽtũ xpi nõ tã legunt̃ ꝓ dilatione hui⁹ ad uent⁹ ploꝛasse: vñ b qđ dr: Plorans nequaq̃ plorabit videt i telligẽdũ de sãctis eccle xpi q̃ ꝑsecutiões aduersarioꝝ p amore christi gaudẽter tolerabant: sicut de apls loquit̃ Act⁹. v. Ibãt apli gaudẽtes ⁊c. Et de sãctis martyrib⁹ legit̃ q̃ tomẽta sibi illata letãter sustinebãt. et de illis dicit: Plorãs nequaq̃ plorabis. Patres vo vete. testa. tribulatiõib⁹ aduenientib⁹ anebant et qñq̃ plorabant vt patz de Jacob Gen. xxxvij. ⁊ de Ezechia. j. xxxviij. Ratio aũt hui⁹ differẽtie videt̃ esse passio xpi quã sãcti eccle ꝙsiderãt vt ibi expti. Antiq̃ vo ꝙsiderauerunt vt futurũ nõ vt factũ. Cõstat aũt q̃ ea q̃ sunt actu magis mouẽt q̃ ea q̃ sũt in potentia. ¶ In eodẽ ca. vbi dicit i postil. Et frenum erroris quia cognoscent se errasse.

Additio.ij. Hoc qđ dicit: Et frenuz erroris quod erat in maxillis populoꝝ cãticum erit vobis ⁊c. cõtinuat̃ sub vna ista. ¶ Ad qđ sciendũ q̃ diabolus ante eius electionem seu relusionẽ sic dominabat̃ suis possessis q̃ trahebat eos ad libitũ suũ sicut ascensor trahit equũ cuz freno: vnde in glo. vbi dicit: Et frenũ erroris: dicit dominari onem diaboli q̃ subditos trahit ad ruinã: qđ quidez frenum erroris in canticũ erit vobis. s. electis eo modo q̃ dicit: Cantemus dño: gloriose enĩ honorificatus ẽ: equũ ⁊ ascẽsoꝛẽ, iecit in mare. Cetera exponunt̃ ꝓut in postilla.

Uulphuris ¶ De filij deserto res ⁊c. In hoc capto fm litteralẽ sẽ/ Ca.XXX sium arguuntur filij iuda de hoc q̃ confidentes de egyptijs rebellauerũt nabuchodonosoꝛ regi cui seruire turauerãt per dominum deum: vt habetur. ij. Paral. in fine. nec ista rebellio ꝓfuit eis: sed multum nocuit.

Universidad de Navarra
Biblioteca

Ca XXXI
Eq̄ dei. in egyptum.
Egit ō gloria bonoꝝ ⁊ depena reprobo⁊: nec reuertit ad relīq̄as q̄ reināserūt in ēra iuda ducto ezechia et alijs in babylonē. Sz prus monuit ne irēt egyptū modo q̄ terunt minaē malū. b Nō sūt cōfūi. Nō erāsterūt corde sed ꝟbis: direrūt enī ad Hieremiā: Oza ꝓ nobis dñm quid agere debeam⁹: ⁊ nolucrunt obedire.
Cui simile deū nō inuocauerit qō de malis sacerdotib⁹ dictum est.
Ꝑ Ipe aūt sapiēs ⁊c. Maledict⁹ hō qui ꝓfidit in ho. ⁊ po. c. ⁊c. Et alibi. Vana sal⁹ hoīm. Possum⁹ ꝑ itelligere sup eos qui ī pscutiōis tpe nō cōfidūt in dño sed
I seculi auxilio: ne scietes abrahā in egypto pclitarū: ⁊ in luto ⁊ in latere fuisse ibi dei populum q̄ spualiter dr fornax ferrea: Vñ in apocalypsi locus vbi crucifixus ē domin⁹ specialiter vocatur sodoma ⁊ egyptus. d Quia hec dicit ⁊c. Hoc de illis q̄ cum sedechia ī captiuitatē ducti p⁹ lxx. ānos dño miserante reuersi sūt celsis ī egypto ifra. elitis et egyptijs ī quoꝝ auxilio cōfidebant. e Sic ꝓtoget do. exer. Ira fecit dñs contra samaritanos q̄ ipedire conati sūt edificationem tem
pli. Et ī tēpore machabeoꝝ in paul⁹ multos fudit. f Cōuertimini sicut. In prophetia nec tēporis nec hystorie ordinem seruat locut⁹ est de illis qui sub Ieſu sacerdote magno reuersi sūt ō captiuitate: mō reuertit ad tēpora ezechie. Admonet aūt ꝓ pheta tribū iuda ⁊ bēiamin vt añq̄ Ⓢ senacherib

Ca XXXI
a ℣ rumore chaldeorū pcepta domini cōtemnetes. ℣ quærendum.
Eq̄ descēdūt ī egyptū ad auxiliū ī eqs sperātes: ⁊ habētes
a ℣ nō in dño: fallax equꝰ ad salutē.
b
fiduciā sup q̄drigis q̄ multe sūt: et sup eqtib⁹: q̄ ꝓualidi nimis: et
a ℣ qui manentib⁹ ī terra sua per Hieremiā ꝓmittebar auxilium.
c
nō sūt cōfisi sup sanctum isrl: et dominū non requisierunt. Ipe aūt
a ℣ omnipotēs b ℣ nabuchodonosor: vel absolute malum. ī. rem: non personam. c ℣ que locut⁹ est per Hieremiam ⁊ Esaiam.
d
sapiēs adduxit mālū: ⁊ verba sua
facendo irrita.
e
non abstulit. Et consurget contra
a ℣ tribum iuda. b ℣ incredulorum.
f
dōmū pessimoꝝ: ⁊ cōtra auxilium
a ℣ egyptiorum. b ℣ egyptius. c ℣ fragilis.
g
operātiū iniqtatē. Egypt⁹ hōmo
a ℣ innumerabilis. b ī ch⁹ cōfisi. b ℣ caro deficiēs.
h
⁊ nō dē⁹: ⁊ eq̄ eoꝝ caro ⁊ nō spūs.
a ℣ lapidabit habentes.
i
Et dominꝰ inclinābit manū suam
a ℣ egyptius. b ℣ iudeus.
k
et corruet auxiliātor: et cādet cui
a ℣ a nabuchodonosor.
l
prestatur auxiliū: simulq̄s omnes
m
cōsumēnt. Quia hec dicit dñs ad
a ℣ de tribu iuda.
n
me: Quō si rugiat leo ⁊ catul⁹ leonis sup p̄dam: suā cū occurrerit ei
o
multitudo pastoꝝ a voce eoꝝ nō
a ℣ cōtra viribus.
p
formidabit: ⁊ a multitudine eoꝝ
a ℣ miserando.
q
nō pauebit: sic descēdet dñs exer/
a ℣ rancū defensor. b ℣ non contra.
r
citū⁹ vt pugnet sup mōtē sion: ⁊
a ℣ sicut gallina cōgregat pullos suos. ℣ sicut aquila ꝓuocat pullos suos ad volandum.
s
sup collē ei⁹. Sicut aues volātes:
a ℣ ut princeps strenuus et puidus.
t
sic protget dñs exercituum hierlm:
u
protegēs ⁊ liberās trāsiēs ⁊ saluās.
a ℣ penitentes: pugnante domino ꝓ vobis.
b ℣ ī pfundo cōsilio peccato recessistis a dño.
f Cōuertimini: sicut ī pfundū recef
a ℣ Cōuertimini: si enī cōuersi fuerimus ī die illa ⁊c.
b ℣ monente ezechia cum liberasset eum dominus de manu assyrioꝝ. ℣ vel fm quosdam post redi/ tum a babylonia captiuitate vsq̄ aduētum domini nunq̄s filij israel idola coluerunt.
x
serat⁹ filij isrl. In die enī illā abijci
a ℣ ꝓ quibus capta est ciuitas vestra.
y
et vir idola argēti sui: ⁊ idola auri
℣ sub parte ezechie.
z
sui q̄ fecerūt vob⁹ man⁹ vre ī pctm.
a ℣ assyrius cuius meru fugietis.
Et cadet assur in gladio non viri:
a
et gladi⁹ nō homis vorabit eū: et
a ℣ sennacherib cum paucis.
b
fugiet nō a facie gladij: ⁊ iuuenes
a ℣ vectigales nabuchodonosoꝛ ⁊ postea medis ꝙ/ sus. b ℣ exercitus.
c
eius vectigales erunt: ⁊ fortitudo

Eq̄ descē. Post q̄ locut⁹ ē Esaias Ca. XXXI
otra regnū iude: eo q̄ ex diffidentia diuini auxilij recurrerūt ad humanū tēpore regis sedechie. hic ex simili causa loquit contra regnum israel tempore Osee q̄ vt euaderet redderet tributū regi: qō regi assyriorum dare cōsueuerat. misit nuncios ad suſach regē egypti. et sic ex eius confidētia rebellauit. propter qō salmanasar rex assyrioū venit contra eum et regnum eius destruxit: vt habet. iiij. Reg'. xvij. Secm hoc igit̄ istud capitulū diuiditur ī duas partes: q̄ primo ponitur destructio regni israel ex dicta causa. secundo saluatio regni iude. p tūc ratiōe opposita. ibi: Quia hec dicit: Circa primum sciendum q̄ sicut regnū israel fuit destructū ex mala confidentia super egyptum. sic rex egypti cuz suo exercitu fuit deuict⁹ a nabuchodonosoꝛ rege babylonis ītro anno ioachim filij iosie: vt habetur Hiere. xlvj. ⁊ hoc quia falsam fiduciam dederat regi israel. ⁊ vtrūq̄ istoꝝ denūciat Esaias hic. ⁊ patet littera ex dictis paucis exceptis. De qui descendunt in egyptum. Scz de populo isrl. b Habentes fiduciaz super quadrigis q̄ multe sūt. ad portandum arma et omnia exercitui necessaria.
Et super equitibus quia pualidi. tunc enim egyptij erant in armis famosi. d Et non sunt consūl super sanctum israel. id est super deum qui sanctificat israel.
Ipse aut̄ em sapiēs. id est ipse deus cuius sapientie nō est numerus. e Adduxit malum. scz pene sup regnuz israel. Et verba sua. que per prophetas dixit de destructione regni israel. b Non abstulit. scz ab effectu sed ea impleuit. Et consurget contra domum pessimorum. id est regnum israel qui vitulos aureos adorabant. k Et contra auxilium. id est contra regem egypti regi israel auxiliū promittenti. l Egyptus homo. et sic est sub deo ad puniendum illum pro libito sue voluntatis. m Et non deus. vt posset saluare regem israel contra ordinationem dei. n Et equi eoꝝ caro ⁊ non spiritus. id est spirituales substantie: cuiusmodi sunt angeli qui sunt exercitus dei. o Et dominus inclinabit manuz suā. ad accipiendū de vtroq̄ rege vindictā. ideo subdit: Et corruet ⁊c. p Simulq̄s oēs ꝑsu. li simul non importat identitatem temporis: quia duo reges ꝑdicti tunc scilicet eo dē tempore non fuerunt debellati. vt patet ex predictis. sed designat similitudinē pene vtriusq̄ regis. q Quia hec dicit. Hic consequenter ponitur saluatio regni iude pro tūc ex causa opposita scilicet ex vera confidentia in domino. Ezechias enim qui tēpore Osee regnauit. vt habetur. iiij. Reg'. xviij. totā confidētiam suā posuit in domino: ⁊ ad hoc induxit etiam populum suum. ꝓpter qō dominus modo mirabili liberauit eum de manibus sennacherib regis assyriorum. iiij. Reg'. xix. et hec saluatio describitur hic diffuse. ⁊ primo ꝓphetice. secūdo hystorice. ca. xxxvj. Prima in duas: q̄ primo ponitur modus dicte saluatiōis in generali. secūdo magis in speciali. ca. se. Prima in duas: q̄ primo ponitur regni iude saluatio. secundo sennacherib detectio. ibi: Et cadet. Circa primū ponitur exemplum de leone qui non dimittit predaz timore pastoꝝ sibi occurrentiū. sic dominus constanter et sine impedimento protexit et saluauit hierusalem contra sennacherib ⁊ eius exercitū. et sicut aues volantes non habent timere arcum sagittatoris: sic nec habitantes in hierusalem impetu sennacherib regis. ⁊ sic patet littera vsq̄ ibi: r Conuertimini sicut in profunduz recesseratis filij israel. hoc dicitur: q̄ populus israel dum trāsferebatur in assyrios per salmanasar regē aliqui de illo regno euaserunt: latitantes vbi poterant. sed postea venerunt ad Ezechiam regem. ⁊ rejecta idolatria cōuersi fuerant ad verum deī cultū. ideo subditur: s In die illa abijciet vir idola argenti sui. id est despiciet pre amore cultus diuini. t Et cadet. Hic consequēter ponit sennacherib detectio: q̄ facta fuit per hoc q̄ angelus domini percussit in exercitu ei⁹. clxxv. milia: quod videns sennacherib cum paucis fugit territus. et hoc est quod dicitur: Et cadet assur. id est exercitus assyriorum: v Non gladio non vir. sed angeli.
x Et fugiet. scilicet rex sennacherib. y Non a facie gladij. scz aduersariorum suorum: sed ex terroꝛe supradicto. z Et iuuenes eius vectigales erunt. id est tributarij qui antea tributū ab alijs accipiebant. a Et fortitudo eius a terroꝛe translibit: q̄ amplius non terrebit populos

sennacherib reuertēs de egypto cū assyrijs venit in hierlm multas habuit diuinas reuelationes ⁊ claras ⁊ alij prophete qui tunc tempoꝛis erāt. b Et aures audientiū diligēter ausultabant: quia Ezechias et eius populus verba Esaie deuote receperūt. l Et cor stultoꝝ. i. illoꝝ q̄ fuerant stulti tpe p̄cedenti. scilz tempoꝛe Achaz patris Ezechie qui fuit idolatra pessimus. m Intelliget sciētiam. tpe Ezechie qui fuit deuot⁹ ⁊ studiosus. n Et lingua balbozum. id est illoꝝ qui tēpoꝛe Achaz nō audebāt deuz laudare manifeste et idolatriam detestari. o Eloquitur loquet⁹ et plane. ꝓmꝑte deum confitendo ⁊ idolatriā manifeste detestādo. p Non vocabit tur vltra is qui insipiens est: scilicet Achaz qui a vera sapiētia decidit ꝓ idolatriam. q Rex fraudulent⁹ appellabitur ⁊c. id est Achaz q̄ fraudulenter rūdit Esaie. 7. vij. Nō petā et non tēptabo dominum. In hoc fraudulenter simulās dei reuerētiam. cū tñ ob ℣ recusaret signuz a deo dari. ne ex ℣ glorificaretur nomē domini. vt dictum fuit ibidem. r Stult⁹. Hic consequenter ponit malicia manasse filij Ezechie. propter cuius maliciam destructa fuit ciuitas ꝓ chaldeos. iij. Reg'. xxv. et primo describitur eius trāsgressio. secundo ciuitatis destructio. ibi: Mulieres. Circa primum sciendum q̄ sicut Esaias describēdo iusticiam Ezechie: simul tetigit maliciam Achaz patris sui. sic describendo maliciam Manasse tangit iusticiaz Josie nepotis sui: vt opposita iuxta se posita magis elucescant. dicit igitur: Stultus: scz Manasses qui ad idolatriaz declinauit super omnes: quia idolatria non solum est stulticia: sed magis insania.
s Fama loquetur. quia per verba sua seduxit pricipes et habitatoꝛes hierusalem: vt declinarēt cum eo ad idolatriam. ij. Paral. xxxiij.
t Et coꝛ eius faciet iniquitatem. q̄ ex magna libidine talia faciebat.
u Vt perficiat simulationem. ostendendo se querere bonum commune. vt per cultum omnium idoloꝝ im petraretur a multis dijs auxilium. Scut de ciuitate romana dicit Leo papa q̄ magnam arbitrabatur se fuisse religionem: cuz nullius gentis respueret falsitatē. t Et loquatur ad dominum fraudulēter. q̄ cū boc q̄ adoꝛabat idola: adoꝛabat etiam deum vt sic haberet gratiam aliquoꝝ principum qui a cultu dei non totaliter recesserant.
v Et vacuam faciat animam esurientis. quia ad cultum multoꝝ deoꝝ dicebat requiri magnas expensas. et sub isto pretexiu leuabat a populo magnas pecunias: vnde pauperes granabantur. z Fraudulenti vasa pessima sūt. id est ministri Manasse reg'. sunt pessimi. apud hebreos enim instrumēta cuiuslibet artis dicūtur vasa. et quia Manasses rex per ministros suos suam malitiam exercebat tanq̄ per instrumenta: ideo dicuntur hic vasa pessima. a Ipe eni. i. Manasses. b Cogitatiōes conciabit. i. machinationes suas malas ꝛbis iusticie apparēt⁹ colorabit. c Ad perdendos mites. i. innoxios. fm q̄ dicit iij. Reg. xxj. Sanguinem multū innoxiū effudit Manasses ī sermone mendacij. i. per mendacia sermonibus iustis ⁊ apparentibus colorata. sicut dictum fuit. 5. j. ca. q̄ Esaias condē/

a ℣ angeli. b ℣ deficiet. c ℣ decē vt alibi qui remanserūt cum eo.
eī⁹ a terroꝛe trāsibit: ⁊ pauebūt fu/
a ℣ supradicta. i. ymaſet.
gientes pricipes eī⁹. Dixit dñs cu/
a ℣ vt aduersarios cōsumat sicut flāma stipulā vel ligna. ℣ vilencōes in plenū ecclesia que speculat in futura. b ℣ plenitudo ardoris ⁊ charitatis ī celesti patria vbi pacis vere visio plena.
a
ius ignis ē in sion: ⁊ caminus eī⁹ ī
hierusalē Ca. XXXII
a ℣ nō accipiet plenā. b ℣ ꝓpe.
b
Ece ī iusticia regnabit rex
a ℣ apostoli. b ℣ iuste.
⁊ pricipes ī iudicio pcerūt.
a ℣ populus fidelis.
c
Et erit vir sicut qui absconditur a
a ℣ demonū. b ℣ huius mundi.
vento: ⁊ celat se a tēpestate. Sic ri
a ℣ irrigatio boꝛne. b ℣ ecclesie.
ui aquaꝝ in siti: ⁊ vmbra petre p/
minētis ī terra deserta. Nō caliga
a ℣ Heati oculi q̄ vident q̄. v. v. b ℣ apostoloꝝ ere dentū. c ℣ cordis. d ℣ que prius surde.
būt oculi videntiū: ⁊ aures audiē
a ℣ domino ꝓdicante.
tiū diligēter ausultabūt ⁊ cor stul
a ℣ ante. ℣ idioraꝝ vel gentiliū. ℣ stulta et infirma mūdi elegit deus. v. c. f. b ℣ domini.
c ℣ q̄ christū sonare nō poterat.
toꝝ itelliget sciētiā: ⁊ lingua bal
a ℣ pmus. ℣ expedite. b ℣ ꝑtū ad verba fidei.
c ℣ suggerēte spiritu. d ℣ aperte.
boꝝ velociter loquet ⁊ plane. Nō
a ℣ philosoph⁹. Sapia huius mūdi stulticia ē apō. d.
vocabitur vltra bis q̄ insipiēs ē
a ℣ sapiencie. b ℣ scribe ⁊ pharisei: qui fraudulenter legem dei interpretabantur.
pricēps: neq̄ fraudulēt⁹ appellabit
a ℣ i lege. b ℣ qui ibi trepidante vbi nō erat timor.
c ℣ demonium habes ⁊ hmōi.
mālor. Stult⁹ eni fatua loquet: et
a ℣ dixit insipiens ī corde suo: non est d. b ℣ sciam⁹ quia verax es ⁊c.
cor eī⁹ faciet iniqtatez: vt pficiāt si
mulationē: ⁊ loqt ad dñm fraudu
a ℣ pane verbi dei. b ℣ auertendo a ꝓdicatione christi. ℣ populi.
lēter: ⁊ vacuā faciet aiaz esurientis:
a ℣ doctrine. a ℣ doctrie.
et pōtum sitienti auferet fraudu/
a ℣ corda vel auditoꝛes: qualis magister talis discipulus. b ℣ argumenta cōmunia quibus probaret non esse christum. vnde ad ℣ Nicodemum seruare scripturas et vide: quia prophera a galilea nō surgit.
lenti vāsa pessima sunt. Ipe eni co
a
gitatiōes ꝓcinnabit ad pdendos

a Mulieres. Matronas alloquit captiuandas a romanis vt peniteāt. Vel p mulieres synagoge notāt: vel vrbes indete. Mulieres opu. rē. Post vocationē gentiū quib⁹ xp̄s in ti stet: imparauit: ad mulieres opulētas sermo dirigitur.

2.Cor.6. a Hō. 61. a b Post dies ⁊ an. Vīt: Ecce venit tēp⁹ acceptabile: ecce nūc dies saluris. ⁊ alibi: Annū placabile domino: id est post pdicationem xp̄i: qz eni impenitētes fuerūt: ⁊ si non illo tēpore mutati fūt illico p turbati: qz noluerūt recipere pdicationem dñi.

Luc.13. b c Sup vbera plāgite. Filie hierusalē nolite flere sup me: iz sup vosipsas flete ⁊ sup filios vestros. d Sup bumū ppli mei. Allegz. bumū quippe populi sui dñs electo⁹ oim mētes vocat sup q̄s spinas ⁊ vepres ascēdere phibet: qz nec ipas q̄z esse sine punctionib⁹ vitio⁹ videt. e Dom⁹ gaudij ciuitatis ceul. est mens prauo⁹: que dū ventura supplicia ꝓspicere negligit: i carnis voluptate se delerens inaniter hilarescit. ait ergo: Si ⁊ illoz mētē vitia deplumūt q̄ se p̄ celestis patrie desiderio affligunt q̄bus culpis subtracti sunt q̄ sine formidine se l carnis voluptate dereliquerūt. f Onagrorum. Quoūlibet siluestriū alalinum ⁊ asiū que ibi longo tpe habitauerunt

Allego. Allego. Pagani bestialiter insanientes diuersa portenta ibi coluerunt.

g Donec effundat. Spūs sanct⁹ predicāte Helia ⁊ Enoch descēdat sup vos sicut i pētecoste sup apostolos. Adiūgit autem se ꝓpheta cōpatiendo illis.

f Desertū

Nico.de lyra

nauit ad mortem quasi celo legis. et idez credendum ē q̄ fecerit de multis aliis. a Cū loquerēt pauper indiciū. i. diceret veritatē: eo eni q̄ Esaias et alij ꝓphete eius malicias veraciter arguebāt: querebat occasiones literādi eos. Consequēter transit ꝓphēta ad describendū iusticias Josie qui p duos annos post mortem Manasse regnauit dicēs: b Princeps Xo. id est Josias. c Ea que digna sunt pnitentie cogitabit. qz a iuuentute sua cepit cē multū sollicit⁹ de cultu dei: et cōmuni bono regni sui. d Et ipse sup duces stabit. qz nobiles iuda ad cultuz dei induxit. ⁊ toto tpe regni sui in b eos stabiliuit. e Mulieres opulente. Hic cōsequēter subdit ciuitatis ⁊ regni iude destructio. ⁊ secūdo restitutio. ibi: Et erit. Circa primuz dicit: Mulieres opulente. Habitatores eni hierusalem tēpore Sedechie vocat mulieres eo q̄ nō habuerunt virtutē se defendēdi velut effeminati. f Filie cōfidentes. in fortitudine muroz⁹ et in auxilio egyptiorum. vt patet ex supra dictis. ca. xxx. g Ꝑcipite aurib⁹ eloquiū meum. quasi dicerer cordib⁹ vestris deberet cē impressū. ⁊ q̄d sit illud subdit: b Post dies ⁊ anos. p hoc nō intelligit aliq̄ tps certum et determinatū. vt dicit Ra. Sa. sz ē sensus. sicut dies addenk ad dies predētes. ⁊ ann⁹ ad annū. sic multiplicabūtur vsq̄ in iniq̄tates quousq̄ veniat destructio p chaldeos. i Et vos cō. ꝑfi. i. vos q̄ mō ꝑfiditis vt securi eritis vltra modū ꝑturbati. k Cōsumata ē enim vin. qz ducek popul⁹ i captiuitatē. ⁊ tic nō erit qui vltra colat terrā: nec p ꝓsequens q̄ fructus colligat. l Obstupescite. p nimio terroze vobis imminente. m Exmite vos. vestibus gloriosis. n Et ꝑcingemini. inducēs vos vilib⁹ ⁊ asperis. ideo

f simplices.

mites in sermone mendacij: cum

a Si nō facio opa prīa: nec inolite credere mihi f christus: pauper p nobis.

loquerēt pauper iudicium. Pain a b

a f ielus q̄ ⁊ pauper. b f ego a deo pfectus: veni: ego ⁊ pater vnum sumus. ⁊ huiusmodi.

cēps vero ea q̄ digna sūt pūn c

a f apostolos.

cipi cogitabit: ⁊ ipse super ducēs d

a f quasi sollicitus p nobis omnibus.

b f olim. c f a virtūe.

stābit. Mulieres opulēte surgite: e ⁊

a f post ruinam. b f correctionem.

et audite vocem meā: filię con/ f

f in diuitijs.

fidētes pcipite auribus eloquiū g

a f duos annos ⁊ dimidium ⁊ annū. hoc est post ires annos ⁊ dimidium.

b meuz. Post dies ⁊ annos: ⁊ vos b ⁊ t

a f adimplera.

cōturbemini cōfidētes. Cōsum k

a f capriuitas. b f ⁊ hec ē vltima ⁊ pterua.

f vel annis.

mata est eni vindēmia: collectio

a f super miseria vestra.

vltra non veniet. Obstupēscite l

a f quōdā: ⁊ ideo miserabiliores. b f penitēres.

opulente: cōturbamini cōfidē

a f pectora nudate. hoc enim habet alia editio.

b f super peccato vestro.

tes. Exuitē vos et cōfūdemini: m n

a f cilicio.

c āccingite lumbos vestros. Sup o p

a f filios. b f a qua ejules.

vbēra plāgite: super regiōne de/ q

a f fluente lac ⁊ mel. b f domo israel.

sidērabili: super vineā fertili. Su r ⁊

a f iude ⁊ beniamin.

per bumū pōpuli mei spinę ⁊ ve/ s

pres ascendēt: quāto magis sup t

a f ciuitates aliarum tribuum.

omnes domōs gaudij ciuitatis

a f olim b f Dom⁹ mea dom⁹ oīonis vo. rē. f relinquet domus vestra deserta. f templum.

c f a deo: surgite eamus hinc.

exūltātis? † Dōmus eniz dimissa v

a f domorum. b f ab habitatoribus.

est: multitūdo vrbis rēlicta ē. Te x

a f ex dēlitate vepriū ⁊ spinaz. b f palpabiles.

nebrē et pālpatio factę sūt super y

a f abdita ⁊ secreta loca templi ⁊ mysteria.

b f manebit captiuitas.

spelunc̄as vsq̄ in ēternum. Gau z a

a f erunt.

e dium onagrorum pāscua gregū: b

a f vnde: Dirā vobis spiritū vertimus.

f donec effūdatur supēr nos spūs b

tamen ita modicum respective: q̄ quasi non est computandū. Et isti onagri gaudebant rapere bona iudeoz⁹ vnde deberēt viuere. b Donec effundatur super nos spiritus de excelso. quod fuit impletum quādo post resurrectionem et glorificationem christi spiritussanctus effusus est super apostolos. alios q̄ discipulos i signo visibili. Act. ij. qui est spiritus perfectę libertat⁹

a Desertum. Solitudo sz gētiliz vertetur in diuitias isr⁹: ⁊ israel reputabitur in gentes. b Et cultus iusticie. Ut in silentio oremus: non in placeis: non clamantes: non in multiloquio. Unde: Tu autem cum oraueris intra in cubile rē.

Deut.6. a Job.22. a c In tabernaculis. Jam in mansionibus celi cōsidenter habitat. Unde: In domo patris mei mā siones multe sunt. Uel in ecclesia q̄ in domino fiducialiter sperant.

d Hzando. Quasi cum popul⁹ christian⁹ in pulchritudine pacis sederit: tūc ira dei in saltū seuiet. e Beati q̄ seminatis. Hiero. in expositione ecclesiastes. Ille magister dign⁹ beatitudine habet qui sup irriguā pectus seminat audientiū tam de iudeis q̄ de gētibus vocāt congregato Ca. XXXIII

f Ue qui prædaris rē. Cōtra sennacherib: possunt hec etiaz referri ad quēlibet raptoez: ad ipm diabolum. f Dūe

Nico.de lyra

libertatis. Fm illud. ij. Cor. iij. Ubi spiritus domini ibi libertas. a Et erit desertum. id est gētilitas que fuit inculta ⁊ deserta non habens legē diuinam ⁊ ꝓbetas. b In chermel. id est abundās in bonis spiritualib⁹: sicut in dea q̄rum ad bonos. unde ac ciptur dic chermel pro carmelo qui ē in regno inde. ⁊ erat locus fertilis.

c Et chermel in saltum reputabit. i. iudea meliorabit q̄rum ad suscipientes christi fidez: qz apostoli ⁊ alij. lxx. discipuli q̄ fere omēs fuerāt iudei fuerunt magne arbores in ecclesia dei: q̄ dicit eius saltus. p eos eni publicata est fides p orbem. Ideo subditur:

d Et habitabit in solitudine. i. in gētilitate que pri⁹ erat inculta. vt dictuz est. e Judicium. i. exercitio iusticie que est p fidem. f Et iustitia. f. euā gelica. g In chermel sedebit. id est in credentib⁹ ex iudea. et quib⁹ ⁊ gentibus facta ē vna ecclesia. h Et erit opus iustitie pax. quā christo nato angeli clamauerāt. Luc. ij. Gloria in altissimis deo et in terra pax hominib⁹ bone volūtatis. i Et cultus iustitie silentiū. in prosperis cauēdo a verbis iactatoriis. ⁊ aduersis a murmuratoriis. k Et securitas vsq̄ in sempiternum. quia in primitiua ecclia ita erant firmati virtute spūssancti q̄ tormēta nō timebāt. sed magis ē eis gaudebāt. Act. v. l Et qz ex hac vita trāsibāt ad securitatē ⁊ gaudiū celeste amoto impedimēto p xp̄m. Ideo subditur: m Et sedebit popul⁹ meus in pulchritudine pacis. quia pax celestis ex nulla pte impedietur seu obscurabitur. n Et in tabernaculis. id est in mansionib⁹ diuersis fm varietatem meritoz⁹. ō quib⁹ dicit Joh. xiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. o Fiducie. quia omnes sūt ibi cert de sue beatitudinis eternitate. p Et in requie opulēta. quia ibi totaliter quietabitur appetitus. fm illud p̄. xvj. Satiabor cum apparuerit gloria tua. et quia post glorificationem christi destructa fuit hierusalez in vindictā mortis christi. Ideo subditur: q Hzando autem. id est multitudo exercitus romani. r In declensione saltus. id est in delectione templi et domus regie: que dicunt saltus eo q̄ ligna illius edificationis apportata fuerunt de saltu libani. s Et humiliabitur humiliabitur ciuitas. scilicet hierusalem que fuit destructa ⁊ proiecta ad terram. ⁊ quia illo tempore fides catholica fuit valde publicata per orbem. ideo subdit: t Beati qui seminat. sez Xpō euāgelicū. Luc. viij. Semē ē verbū dei. u Sup omēs aq̄s. i. sup oēs ꝓles gētiles ⁊ iudeos. Apoc. xvij. Aq̄ multe ꝓplī multi. ptz āt q̄ ꝓpha loq̄t ⁊ metaphorice. q̄ tamen materiale non seminatur super aquas materiales.

v Immittētes pedem bouis ⁊ asini. id est indifferēter ⁊ sine

acceptatiōe

Moraliter

Hic ad lram agit de xpīte regis Ecclie per quem bonus rex signat de quo dicit: Ecce in iusticia rē. que sicut dicit pbus. v. ethicoz⁹. est precia rissima virtutum ꝓpter quod decet statum regis precluere. c Et principes in iudicio pcerunt. nā membra regni debent capiti conformari. f Et erit vir. id est qui liber ⁊ populo subdito. g Sicut qui absconditur a vento rē. quia quando rex ⁊ principes sunt boni: subditi sunt in magna securitate positi. i Nō cātigabunt oculi videntium. id est ralis regis consiliarij non sunt p auaricias excecati. k Et aures audientium obligenter auscultabūt. id est populi subiectus erit ad obediendum paratus.

† 5.q.4.c. in loco. l Et lingua balbozū loquet velociter ⁊ plane. id est simplices de populo poterunt iusticiam suam in iudicio ꝓponere sine aduocatoruz consilio: qui mag⁹ suis fraudulētijs ꝑpediunt q̄ ꝓpediunt noticiam veritatis. p Nō vocabitur vltra is qui insipiens⁹ ꝑnceps rē. tales eni in statu suo non sunt nisi eq̄uoce. sic ꝑnceps lapide⁹ aut ocpier⁹: imo pei⁹. qz nulli nocet pictura ⁊ mult⁹ nocet talis malicia. ideo subdit: q Fraudulēti vasa pessi. rē. qz simplices decipiūt. ideo subdit: r Ad pdē dos mites in sermone mēdaci. z quoniam vrbes talium ō rapinis gaudēt et ad eas viros suos excitant. ideo subditur: s Mulieres opulente. de rapina. t Audite vocem meaz rē. ⁊ q̄ sit illa subdit: b Post dies ⁊ annū et vos cōturbabimini. id est ꝓpe a deo determinato acriter paniemini. ⁊ subdit ad hoc argumētū cū dr: u Sup humū populi mei spine ⁊ vepres ascendent. i. sup populū deo seruiētē tribulationes aliq̄ veniunt: z multo magis punietur tyrānus ⁊ eoz familie: qui de bonis alienis late viuūt ⁊ deliciose.

† De ieiunio. a Haudiū onagroz. residuū huius capituli ad lram exponit de saluatiōe facta p aduentū xp̄i ꝓpter q̄d nō indiget alia expositione spirituali.

Ca. XXXIII

v Ue q̄ prædar. Hic ꝓphēta describitur in ꝓticulari saluatio predicta regni iude cōtra assyrios. Secūdo ꝓtra idumeos. ca. sequēti. Circa ꝑmū sciēdum q̄ ꝑsens capl̄m ab expositoribus nostris fm lram refertur totū ad tēpus Ezechie: in q̄ deiect⁹ fuit sennacherib et populus iude liberat⁹. Ra. Sa. Nō exponit ad lram totum istud ca. redūcēdo ad tēpus messie in q̄ expectāt iudei de omnib⁹ gentib⁹ triūphare ⁊ eis simpliciter dominari. Videt aūt mihi q̄ expositores nīi melius dicant: ⁊ fm hoc ꝑsens capl̄m diuidit in duas ꝑtes: q̄ primo ponit sennacherib deiectio. secūdo status hierusalē melioratio. ibi: Respice sion. Prima in duas: qz primo describit deiectio sennacherib regis. Secūdo subne sibi adhērentis. vt dictū fuit. ō. xvij. ca. secūa ibi: Audite. Circa primū sciēdum q̄ ad deiectionē sennacherib secuta est exaltatio populi iude: ⁊ ideo ꝓphēta mixtim loquit de vtroq̄. Primo tamē increpatur contra sennacherib dicēs: a Ue qui prædaris. sz populum domini. b Nonne ⁊ ipe prædaberis. q. d. sic: qz exercitui eius ꝑcusso ab angelo. iiij. Reg. xix. popul⁹ Ezechie erinit ad colligendū spolia. c Et qui spernis. i. cōm deum: contra quē blasphemias dixit ⁊ scripsit. vt habet. iiij. Reg. xix.

a Nōne ⁊ ipe spernēris. i. a domino ⁊ populo tuo: qz ꝑcusso suo exercitu fugit ꝓfusus ad terrā suam vbi fuit interfect⁹ a filijs suis. Cōsequēter ꝓphēta conuertit sermonem ad deū ꝓ

liberatiōe

a Domine miserere. In persona populi obsessi a sennacherib. d Et porta aperta est omnium fidelium. b Mane. Qui de exercitu sennacherib remanserant socios quosdam viderunt et fugam versi sunt. c Angeli. Michaelis scz q̄ princeps in deorum: vel gravitatis qui fortitudo dei et dux prelio-rum. d Ruth. Ex loco ista ruth nascitur et quousq; alas habeat sic vocatur. Cum autē ale crescere cepe-rint: avelabit dicit eum plene volare ceperit: et est locusta. a dicitur: Noc-cet enī ruth plus q̄ avelabas: vel locusta: quia alis earet: nec moveri pōt: a sic vbi sēdet rit nihil relinqui facit. Jōo fuit fos-se et obmuntur lo custe ne a vēto ra piantur in mare: et ad terram relecte: ex onis que vite conceperant: mor tue etiaz ruchos gencrent.

c Tuis. o ecclesia Vel suis fm alios scz liberati ppli.

f Eius. scz salu tis: sine timore cui nec̄ sapientia ne q̄ scientia quicq̄ pdest. Unde. Ma bebis multa bona si timueris deū. et

Ps. 110. Initiū sapientie ti mor domini.

g Pactum. Nō pepigit dominus cum abraam mul tiplicabo semē tu um tē. et alibi: Na bitabis i loco isto amodo et vsq; in sempiternum.

b Libanus. Templum. vnde. Spe ri liban e portal tu as. et in Ezechiele: Deuoret ignis ce dros tuas: Ubi magnaz alarū ve nit ad libanum: et tulit medullam ce dri. i Basan.

Deu. 32. f Regio og: quā de dit moyses trans iordanē vnab⁹ tri bub⁹ et dimidie: fi q̄s vberrima. Car mel⁹ mons terre p missionis fertilissi-

g mus. Per hec q̄ debemus intelligere iudeos omnē fertilitatē amisisse.

a Quis poterit. Dei magnalia nar

Deu. 11. g Luc. 12. f rat: et deū ignē vocat. fm illud: De⁹ noster ignis cōsumēs est. et ipse: Ignem venī mittere i terrā: et quid volo nisi vt ardeat? b Sāguinē. Lxx. Judiciū sāguinis. Dies iniquitas et oppressio: et iniustitia iudicii sanguinis est sine gladio voluntate interficit. c Terrā. Unicuiq; Beati mites quī ipi pol. et. vel in celo positi terrena despiciunt.

Deu. 3. a d Tabernaculū. Tabernaculū q̄d habuerāt iudei p heremū de loco in

Jak. 18. a locū ducti sunt. Primo i ysto scindet nobe: de nobe in bierūm: inde de bie

2. Da. 2. b risalē ad montē syon sepulchrū: vt dicit li

Dan. 7. a ber machabeo. Ecclia aūt immobilis fundata est supra firmā petrā. g Dñs

tificatus est in excelsis: vt dictum fuit. ix. xxij. et q̄ sequit dicit: Audite q̄ longe estis. et i b notat magnitudinē rei nūciande. c Cōterriti sūt in sīō pec catores. i. sobna: et ei adherentes.

Ysa. 32. b b Possedit timor hypocritas. qz erāt i statu ministrādi dño. et sic ap parebant boni et deum exercē: sīpt nihil habebāt interē dignū sacerdo tio. et ppr cōquerit de ista dignitate sacerdotali. cū dr: c Quis poterit habitare de vobis cū igne deuorāte. i. digne ministrare in altari holo caustoz: vbi erat ignis ppetu⁹. Le nit². vj. Et eadē sūia replicat. cū sub dit: d Cū ardoribꝰ sempiternis. et subdit responso: e Qui ambulat in iustitijs. q̄si ad pfectionem vite. f Et loquit veritatē. ignis ad sanctē doctrine. g Qui proicit auaritiā tē. ita q̄ nulla habet nouā auarie: rapiēdo aliena q̄ violentiā: nec etiā accipiēdo bona ppria iustictā.

h Qui obturat aures suas ne audiat sanguinē. i. sermonez de sāguine effundēdo q̄ morte innocētis vel eius mutilatiōes. i Et claudit oculos suos ne videat malū. i. mulierē alienaz ad pēpiscendū. k Iste in excelsis habitabit. i. ratio dign⁹ ē fingi sūmo sacerdotio i more sīō vbi erat tēplū. et talis fuit iste eliachim: q̄ i b officio successit sobne. l Munimēta sa. tē. salomō et edificauit tēplū i monte mo ria de lapidibꝰ magnis et pctosis. iij. Reg. v. Et edificata ad templū ptinē ria: et ibi erat habitatio sūmi sacerdo tis. m Panis dat⁹ ē ei tē. nole pa nis et aq̄ intelligit⁹ ois eibꝰ et pot⁹ in scriptura. Isi. iij. Deg. vj. Ponē eis panē et aquā. et subdit: Et appolita ē eis magna cibor⁹ pparatio. Summo aūt sacerdoti debebant primitie fru ctuū et alaliū. n Regē i decore vi debūt. i. ecclīa gloriose regnātēp⁹ sennacherib delectionē: vt habet. ij. Paral. xxxij. et in hac gllā viderunt tpm eliachim pontifex et alij ministri tēpli. o Oculi ei⁹. i. eliachim.

p Cernēt terrā de lōge. qz de mōte ilon vbi erat ei⁹ habitatio poterat vi deri iudea p magna pte. q Cor: ruū. o eliachim. mutat enī ppām mo dū loquendi de tertia glona ad secū dam: q̄s fit frequēter in pphetis.

r Meditabit timorē. i. dnt ex casu fi decessoris sui. et ipo subdit: s Ubi

est litte-

f hinc vel a deo. f inimicis meis iudeis.

a f in hac vltione et mūere. f moabite.

lōge est⁽ⁱ⁾ q̄ fecerim: et cōgnoscite vicini

f deiei.

fortitudinē meā. Cōterriti sunt i sion a†

f qui deum occiderūt. f romanoz. f scribas et pha risei. De vobis scri. et pharisei hypocrite.

a peccatores: possedit tremor hypocri b tas. Quis poterit habitare de vobis c†

f deo. f peccata vel peccatores nūc et i futuro.

cū igne deuorante? Quis habitabit †

a f spiritusanen qui peccata cōsumit fideles accendit.

ex vobis cuz ardoribus sempiternis? d

f hui. l. a f semper diligentia. f de virtute in virtutē f pluribus

Qui ambulat in iusticijs: et loquitur c† f semper et non semel. a f que est mater calūnie: qz ex alterius damno: alterius pecunie coacervantur. f

veritatem: qui proiecit auaritiā ex cā g

f innocentis.

lumnia: et excutit manus suas ab oni f ouo. manus officij. f munera execrāt oculos su pimentum.

müeret Qui obturat aures suas ne au h

f ne peccato consentiat. f Auertet oculos meos ne vi va. Felix cōscientia que nec audit nec aspicit malum.

f vel capitus vel cordis.

diat sanguinez: et claudit oculos suos i

f cecus. f in celo cum domino.

ne videat malum. Iste in excelsis ha k† f sanctorum qui sunt fundati supra firmam petram.

bitabit: munimēta saxoꝝ sublimitas l

f exempla. b f prouerbio ad deum.

eius. Panis ei dat⁹ est: aque ei⁹ fide m† a f omnipotentem f deum ipsum. f in deitate.

f verbi f a deo. f doctrine. f adhec hereti.

les sunt. Regē in decore suo videbūt: n† f nunc in specie futuro in re. vnde: Credo videre bona dñi in terra viuentium.

c oculi eius cernent terrā de longe. Lor o† a f si vis habitare cum deo. f ideo b f Principiū sa p† pientie timor dñi f sanctitas in timore custodiuntur.

tuum meditabitur timorem. † Ubi est q† f philosophus f quasi non habitat cum deo.

a f scriba et pharise⁹ legē fugitiua exponitibꝰ onerans. e

litteratus? vbi legis verba ponde r a f sensu b f insipientiū. c f gregem philosophorum.

rans? vbi est doctor? paruulorum? Pō s† a f in ecclesia sanctorum. f. i.

pulum impzudentem nō videbis po t† f logice. f non sapientie.

pulum alti sermonis: ita vt nō possis u

f sicut Platonis: Aristoteles: Lullij facūdiaz et subtili tatem pauci intelligunt.

intelligere disertitudinez lingue eius

a f populo b f nulla quantum ad deum.

f perdam sapientiam sapientum tē. c f sed tm vba v† in quo nulla est sapiētia. Respice sion a† f presentes ecclesiam in qua vera solennitas f Qui b† cunqz influx. f cordis.

ciuitatem solennitatis nostre. Oculi b

a f celestem f Quod nec. o. v. nec a. a. nec i. c. h. a. f vel ciuitatem.

tui videbūt hierusalem habitationez †

a f ecclesiam presentez significatā i tabernaculo moysi.

opulentā tabernaculum qō nequaq̄ c† a f sicut tabernaculū iudeoz. trāslatū e f a fide charis tate. f maraphoris. b f sacrorum dñi sic a remouē.

trāsferri poterit: nec auferent claui ei⁹ d

a f preceptu quibus extensa dilatatur.

in sempiternum: et omnes funiculi ei e

a f non in conuenticulis hereticorum.

us non rumpentur: qz solumō ibi mā f

ris? Cū assumaueris deprædationē a f regio multaz victoriaz ab egypto rediens.

deprædaberis: cuz fatigāt⁹ desieris

a f libera nos de manu assyrioz.

a ptenere ptenere. Die misericorde no a f pretorie no idola.

stri: tē. eni expectauimus: esto bra a f defensio nostra. b f in pperitate. c f coīa fm Dionysiū. i. expugnatio inimicorum.

b chiū nostrū i mane: et salūa i tpe a f obsidionis. b f magni cōsilij. c f assyrij.

c tribulatiōis. A voce angeli fuge a†

a f in sanctis quos liberat. f in vl b†

tione malozꝝ magn⁹ et altus apparet dominus.

rūt pli: et ab exaltatiōe tua dispergc

a f quilibet persecutores. b f a iudeis.

se sūt gētes. Et cōgregabunt spolia e

a f vicris gentibus. b f o assyrij.

f vel vestra facta.

d liā vsa sicut colligit bruch⁹: velut a f in hoc miraculo.

cū fosse plene fuerūt ō eo. Magni f

a f mōtes sion vel celos. vel i cordibus electorum.

ficat⁹ ē dñs qui habitauit i excel g

a f per Ezechiā q̄ populum iuste iudicauit et ab idolatria reuocauit. f ecclesiam

so: implēbit sion iudicio et iusti b

a f tpe accepto exaudiui te. b f fidelis populus. f vel tuus.

cia: et erit fides i tēpoꝛib⁹ suis. Di i†

a f triumpz rez vr idolatrie abominātes ad dñm conuertenī. f sūt. b f humanarū rerum ne assyrijs se tradant.

uitię salutis sapiā et sciētia: timor m

a f reuerētē ad vltima captiuitatē. f apostoli.

b f Beati oculi q̄ vidēt q̄ vos. v. et euāgelio: Ecce ego mitto ad vos pphetas sapientes et scribas.

f dñi: ipe ē thesaur⁹ ei⁹. Ecce videtes o† †

a f iminēre captiuitate iter gētes. b f nūcij expul si a iudeis. c f recōciliatiōis meer deū et hoies.

clāmabūt foris: angeli pācis p† amaq

a f de gdine suę gētis. b f post captiuitatem ro manoz. c f vāi. Die syon lugēte: eo q̄ nō sint q̄ ve

re flebūt. Dissipāte sūt vie cessauit r† māt ad so. a f qui solebant venire ad solēnitatem. o

b f opinione hoīm.

Job. 4. b tränsiēs p semitā. Irritū factū est t†

a f dñi. b f dūs c f iudeoz. d f qi bestiali mo re viuētes non reputauerūt cū deū nec timuerūt.

s pactū: piecit ciuitates: nō reputa u

f eos: scl iumenta. f terreni.

Gen. 17. a uit hoies: Luxit et elāguit terra: cō x

f tēplū. a f ne ibi exaudiant pces a dño sic an.

b fusus est liban⁹ et ōbsurduit. Et fa a

a f pnūcia iter ioppē et liddā ibi cāpi ferriles et la

ctus ē saron sicut desertū: et pcussa b†

tissimi. a f regio og. b f cōtra indeoz vt a moz re: vel a patriēa. f qi aplos recipe noluerunt.

i ē bāsan et carmelus. Nūc psurgā b†

f in cruce

dicit dom⁹ nūc exaltabor et nūc c

a f i gerib⁹ spretus a iudeis vel ascēdēs ad celos. f o iudei.

sublimābor. Concipietis ardorez d

a f inuidie contra apostolos.

b f verba blasphemie inania vt stipula: dhuc em nutrīat inuidia. f sed. f malus.

et pārietis stipulaz: spūs vester vt e

f post captiuitatē.

ignis vorabit vos: et erunt ppli f

a f pauci reliqui i memoriā. b f perā indeorum.

quasi de incēdio cinis: spine pgre g

f gehenne. f o gentes.

gatę igni cōburentur. Audite qui h

liberatiōe populi dicēs: Domine miserere mei tē. et patz littera vsq; ibi: a A voce angeli. penitentes exercitū sennacherib. b Fugerūt populi. qz sennacherib cum illis qui remāserant fugit. c Et ab exaltatiōe mea. id est ab ostensione tue virtutis in angelo percutiente.

d Dispersе sunt gentes. scz sennacherib cum exercitu suo: quia aliqui mortui remanserunt et alij fugerunt. Jn hebreo sic habet: A voce multitudinis fugerūt populi. et fm hoc istud refert ad exercitū sennacherib qui populi audientes superuenire nō audebant expectare: quia plurimos deuicerat et expugnauit. Ab exaltatione tua id est a potestatis tue ostensione: o tu sennacherib: Dispersе sunt gentes per diuersas vias fugientes.

e Et cōgregabuntur spolia vestra sicut colligitur bruchus. id est facilitet et in magna copia: quia exercit⁹ sennacherib fuit sic percussus q̄ corpora erāt incinerata ꝫ vestibus et armis illesis. et ideo faciliter et copiose colligi poterant. f Magnificatus est dominus. in persecussione sennacherib mirabili. g Quoniam habitauit in excelso. id est in celo empyreo vbi specialiter relucet excellentia siue gloriez fm potentiam: presentiam: et essentiam sit vbiq;. h Implebit sion iudicio et iustitia. in diebus Ezechie qui fuit iustus: et principes suos ad insticiam induxit: vt habetur in principio precedentis. i Et erit fides. id est fidelitas. k Jn temporibus suis. scilicet Ezechie: hoc enim petiuit: vt habet. ij. xxxix. Fiat tm pax et veritas in diebus meis. l Diuitie salutis sapientia. id est in cognitione rerū diuinarū. m Et scientia. in cognitione humanorum. n Timor domini ipse est thesaurus eius. scz Ezechie qui ꝓposuit ista omnibus bonis tēporalibus. consequenter reuertit ꝓpheta ad narrandum afflictionem populi p sennacherib. dicēs: o Ecce videtes clamabunt foris. littera ē intricata: q̄si foris reducit ad videtes. speculatores enī existentes in alto videbant foris longe exercitum sennacherib. et sic denunciabant Ezechie regi et populo suo: vt se ꝑseruarent. p Angeli pacis. id est nūcij Ezechie ꝙs misit ad loquendū cum rapsace de pace. vt habet infra xxxvj. q Amare flebunt. quia propter blasphemias contra deum dictas a rapsace scissis vestibus flentes ad Ezechiam redierunt. r Dissipate sunt vie. ab exercitu sennacherib. s Cessauit transiens. scilicet de populo iude: quia nullus audebat timore assyriozum per terram ire. t Irritum factum est pactum. primo enim sennacherib fecit pactum cum Ezechia: sed fregit illud. vt dictum fuit. iiij. Regū. xviij. v Projecit ciuitates. que erant in regno inde circa hierusalem. x Non reputauit homines. scilicet q̄ possent sibi in aliq̄ resistere.

y Luxit et elanguit terra. i. iuda. z Confusus est libanus et absorduit. In hebreo habetur: Et pēsus fuit: quia ibi exercit⁹ sennacherib precidit multa ligna ad faciendum machinamenta: et ex tali occisione fuit libanus succisus sobne. a Munimēta sa. tē. salomō et edificauit tēplū i monte moria de lapidibꝰ magnis et pctosis. iij. Reg. v. Et edificata ad templū ptinēria: et ibi erat habitatio sūmi sacerdotis. m Panis dat⁹ ē ei tē. nole panis et aq̄ intelligit⁹ ois eibꝰ et pot⁹ in scriptura. Isi. iij. Deg. vj. Ponē eis panē et aquā. et subdit: Et appolita ē eis magna ciborꝝ pparatio. Summo aūt sacerdoti debebant primitie fructuū et alaliū. n Regē i decore videbūt. i. ecclīa gloriose regnātēp⁹ sennacherib delectionē: vt habet. ij. Paral. xxxij. et in hac gllā viderunt tpm eliachim pontifex et alij ministri tēpli. o Oculi ei⁹. i. eliachim.

p Cernēt terrā de lōge. qz de mōte ilon vbi erat ei⁹ habitatio poterat videri iudea p magna pte. q Cor: ruū. o eliachim. mutat enī ppām modū loquendi de tertia glona ad secūdam: q̄s fit frequēter in ꝓphetis.

r Meditabit timorē. i. dnt ex casu fi decessoris sui. et ipo subdit: s Ubi

est litte-

Nico.de lyra

est⁽ⁱ⁾ status tē. i. vbi è modo sobna ꝓdecessor⁹ meus in officio pōtificis: ꝓpter qd debuit esse litterat⁹ ad ponderandū. t Legis verba. ad docendum ignorātes q̄ dicūt hic paruuli. quasi diceret: perit i terra aliena: vt habet. ij. xxij. isto subdit: v Populū impudē tem. i. sobnam et sibi adherentes.

f Nō videbis. amplius i templo domini. y Populū alti sermonis tē. i. profundi: sicut dicit Job. iij. Puteus altus est: et dicit hic profundus sermo qui propter extraneitatē nō est intelligibilis. Et populum talis sermonis vocat b prophetа sennacherib et assyrios quos intendebat sobna introducere intra ciuitatez et templū: sed defecit a proposito. z In quo nulla est sapiētia. scz in sennacherib et populo eius: quia vera sapiētia non potest esse in infidelibꝰ. a Respice. Die cōsequēter deseritur ciuitatis melioratio: qz per delectionē sennacherib fuit mutata de timore in securitatē: de tristicia in letitiam: et de penuria i abūdantiā. Primo igit̄ hec melioratio describit. Secūdo ꝓpheta cōtra sennacherib iterū inuehit. ibi: Lazari sunt. Circa primū tangitur primo melioratio ꝙtum ad diuinum cultum. cuz dicit: Respice sion ciuitatez solennitatis nre. Vocabatur enim illa pars ciuitatis hierusalem vbi erat mons sīō ciuitas dauid: et in illa erat templum vbi celebrabantur solēnitates per annū scz pascē: pētecostes et tabernaculorum. in quibꝰ populus de terra debebat conuenire: qō non poterat ꝓpter exercitum sennacherib existentē in iudea: scz ipo delecto venerunt vndiq; gaudenter. Secundo ponit melioratio ꝙtum ad abundantiā. cum dicitur: b Oculi tui videbunt tē. quia de spoliis exercitus sennacherib omnes de ciuitate fuerunt repleti et ditati. Tertio ꝙtum ad securitatem. cuz dicitur: c Tabernaculum quod nequaq̄ transferri poterit. Vocat hic templum salomonis tabernaculū quod dicitur imobile: ad differentiam tabernaculi moysi: quod trāsferebatur de loco ad locum: vt patet in libro Nume. et ad idem ptinet qō subditur: d Nec auferētur claui eius in sem tē. Jn tabernaculo enim moysi parietes erāt de tabulis simul coniunctis per incastraturas et clauos qui amouebātur de locis suis quando tabernaculum deponebat et portabatur ad aliū locum. Jn templo enim salomonis parietes erant interius de lignis laminis aureis opertis: ea erant ibi clāui positi: vt inseparabiliter mānerent ibi. e Et omnes funiculi eius non tē. id est stabilitas templi per impetum sennacherib nō dissoluet. et causa subditur: f Quia solūmodo ibi magnificus dominus de⁹ tē. qz magnifice delecit sennacherib cum exercitu sine opere humano.

† 1. q. 1. c. nonnulli. 11. q. 3. c. reus. Ho sy mo. et si quelibet.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ps.95. a Dñs. Iudicabit orbē terre in iustitia. b Laxati sunt rc. Redit ad terrenā hierlim: ⁊ loqt de ea sb specie nauis. Supiora dicta sūt ō vbe solenni tatis nre quaz dominus fluuijs suis circūdat. Omnis

Nico. de lyra

a Locus fluuiorum riui latissimi et patentes. hoc refertur ad illud quod fecit Ezechias ꝑter exercitum sennacherib: quia aquā de ciuitate hierlm egredientē extra ipse retinuit ad adimpiendū fossata ⁊ piscinas magnas siē stagnū: ⁊ residuū aq̄ qō ñ poterat ibi capi: fecit ibi decurrere p aliū locū: vt sic exercitus assyriorum nullum inde haberet solatium. ideo subditur:

b Non transibit per eas nauis remi. rc. q; sic disposuit Ezechias aḡs illas q̄ erāt ad munimētū ciuitat⁹: ⁊ in nullū auxiliū aduersarijs: q; nō deseruiebāt eis ad potū nec ad nauigiū: vt sic cū nauigio posset obsidere vl̄ intrare ciuitatē. ⁊ q; ola ista erāt attribuēda bonitati diuine ꝓncipaliter. ideo subdit:

c Dñs iudex nr̄. i. iudicabit ꝓ nobis ⁊ sennacherib. d Dñs le. nr̄. q; ab eo recepim⁹ legem i mōte Synai: vt habetur Exo. xx. ⁊ Deutero. v. e Dñs rex nr̄. reges enī iuda nō erant nisi et⁹ vicarij. f Ipse saluabit nos. i. aliqb⁹ libris iterponit: veniet: ⁊ ñ est in hēb. nec i libris correct⁹. g Laxati sūt. Hic ꝓpheta itez inuehit cōtra sennacherib: cui⁹ exercitus ꝑcussus fuit ab angelo anteq̄ obsederat hierlm: vt dictū fuit. iiij. Reg. xviij. Disponebat tñ de ꝓpinquo obsidere eā figēdo tentoria ibidē

Esaie Ca. XXXIII

ſ videtur. ſ ibi.

gnific⁹ dñs de⁹ noster. Locus fluuiorum riui latissimi ⁊ patentes: non a
a ſ ypheratū aplox. b ſ expositores. c ſ plane

ambulabit per eos nauis remigū: nec b
exponentes. ſ locum. ſ diabolꝰ dominatio.

trāsibit sup eū nauis remigū: ne a ſ nauis rres ordines remoz habēs. i. diabolus q̄ rres partes mundi: asiam: africam: europā suo subiugauerat imperio.
b ſ in superbia. c ſ sicut olim.

q; trieris māḡ trāsgredietur eū. Do c
a ſ vox congratulantis ecclesie.
b ſ legis naturalis: mosaice: euangelice.

minus enim iudex nr̄: dominꝰ lex nr̄: dominus rex noster: ipse saluabit nos. d
a ſ reges eos in virga. ſ.

Laxati sunt funiculi tui: sed nō prevalebunt. e
a ſ nihil firmandū rc. b ſ dilatata

Sic erit malus tuus vt dilatare signum non queas. Tunc diuidet f
formando populi ad pugnādū contra romanos.
ſ a romanis

tur spolia predarum multarum: claudi diripient rapinam. g
ſ diuinarū rnay.

vicin⁹ elāgui. Populꝰ q̄ habitabit in ea: auferetur ab eo iniquitas. h
a ſ romani i sc. fortes in domio vires subministrā. rc. b ſ nemo romanorum de infirmitate cōqueretur. ſ vicino.
ſ peccatum illius stragis.

Nico.de lyra

ria ibidē. ideo dr: Laxati sūt funiculi tui. id est dispositi: vt cum eis figantur tentoria circa hierusalem.

b Sed non prevalebunt. quia non obsedit eas. c Sic erit malus. rc. malꝰ hic dr: lignū longū qō in medio tēpli erigit⁹ ilicut malꝰ in medio nauis: ⁊ q; delup ponit signū vel vexillū illiꝰ cui⁹ ē tentorij: sicut in simitate mali nauis ponit signuz aliqō. Ligna aūt tētoriorꝝ sennacherib circa hierusalez nō fuerūt erecta nec signa supra posita. ideo dr: Vt dilatare signū rc. d Tūc diuident spolia. scz assyriorū: q; habitatores hierlm pcusso exercitu sennacherib exierūt ad ꝑdam. e Predaz multaz. tum q; magna fuit multitudo percussoz. scilicet. clxxv. milia: tum quia apportauerant ibi spolia que i aliis locis iudee rapuerāt: tum quia rex sennacherib et fugientes cum eo nihil secum asportauerunt vt velocius fugerent: ⁊ quia ad tale lucrum cucurrerunt homines etiam debiles. ideo subditur: f Claudi etiam diripient rapinam. id est illud quod assyrij aliunde rapuerant. g Nec dicet vicinus elangui. id est ex longa firmitate precedente non detinebit: quin cum aliis vadat ad predam ꝑ ut poterit. h Populus qui habitat in ea. id est in hierusalem.

ꝑ Auferetur ab eo iniquitas. scilicet idolatrie: que ibi vigerat ante tempus Ezechie: propter quam ciuitas meruerat subuerti: sed ꝑter bonitatem Ezechie qui abstulit idolatrias: et reduxit populum ad dei cultum: dicta pena non fuit inflicta.

Ca. XXXIII

Moraliter.

r Ue q̄ ꝑdaris. Hoc ad ſam exponit ō rege sennacherib q̄ superbe deū blasphemauit: ⁊ populū ſrl affligit: ⁊ multiplicit ⁊ spoliauit. Mystice xp̄o pōt exponi ō antichristo de q̄ ij. Thessa. ij. Qui aduersat ⁊ extollit supra oē q̄ dicit deus aut q̄ colitur ita vt in tēplo dei sedeat tāḡ sit de⁹. Ipe etiam populus dei multū afflīget ⁊ spoliabit: tñ finaliter destruet sūt dr ibidē. Quē dñs ihesus interficiet spū oris sui: ⁊ destruet illustratiōe aduent⁹ sui. Et hoc faciet xp̄s ad p̄ces fideliū ab antichristo afflictoz: in q̄z p̄sona subdit:

s Dñe miserere nr̄i. te enī expectauim⁹ rc. Et qñ ſm cōmunē opinionē p angelū de mandato xp̄i fulminabit. ⁊ magna ps sui exercitus et alij fugient territi. ꝑter q̄ eoz spolia remanebūt fidelib⁹ post mortem antichristi remanentib⁹. ideo subdit.

a A voce angeli fugerūt populi. f. antichristo ꝓfecti. o Ecce videtes. Hic retertitur ꝓpheta ad denunciandū mala q̄ faciet antichrist⁹ ante mortē suā. dicēs: o Ecce videtes clamabūt foris. i. boles litterati clamabūt ꝓtra antichristū in oratiōe secrete: q̄ tunc nō audebūt loqui ꝓtra eum publice. p Angeli pacis amare flebunt. q; religiosi occultātes se gemēt. r Dissipate sūt vie. q; fideles nō audebūt p terrā transire. s Irritū factuz est pactū. nā ecclesiā q̄tum poterit destruer q̄ signat hic p libanum saron ⁊ camelū. Et q; de mandato dñi fulminabit vt dictū est. Seq̄t:

t Mūc ꝓsurgam dicit dñs rc. ⁊ patet ſra que facili pōt ad ꝓpositum applicari. a Cōtriti sunt I sion peccatores. Hic describit ad ſram abiectio sobne pontificis q̄ sennacherib adhesit p quem mystice signat quilibet platus malus: qui timore mortis antichristo adherebit. Sed q; tūc electi firmiꝭ stantes merebunt gloriā celi. sequit: c Quis poterit habitare de vobis cum igne deuorante. i. firmiter stare in antichristi tribulatione. d Quis habitabit de vobis cum ardoribꝰ sempiternis. in tentationibꝰ demonū semp ardentiū. quia portant ignē suū secum. et in antichristi tribulatione astabūt sibi in ꝑsecutiōe fideliū. et respondet. e Qui ambulat in iustitijs ⁊ loquit veritatem rc. iste supple in antichristi tribulatiōe poterit stare. ideo subdit: f Iste in excelsis habitabit munimēta saxoz sublimitas eius. i. firmitas thronoz. nam sancti ſm ꝙlitatē meriti assumunt ad ordines angelox. g Panis et aqua ē. id est ꝑs ⁊ q̄ est panis vitus. h Aque ei⁹ fideles sūt. id est dona spūssancti. Unde dicit saluator Joh. vij. Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aque vive. Hoc aūt dixit de spū quem accepturi erant credētes in cū. i Regē in decore videbunt. visione clara ⁊ beatifica. o Oculi ei⁹ terrā cernēt delongē. scz terram viuentiū: q; vinctus in corpe mortali celestia meditant. ⁊ p oppositū subdit ad litterā de sobne electiōe: p quem malus platus signat: ꝓpter q̄ dr eo mystice dr: o Ubi est litteratus rc. i. vbi ē malus platus qui scripturaz scire debuit ⁊ verba legis pōderare ⁊ paruulos docere. cui ſ̄tioni pōt responderi: Abscondit⁹ ē in inferno inferioꝛi: q; quāto stat⁹ altior tanto casus grauior. ideo de ipo et existentib⁹ cū eo subditur: v Populū impudentē non videbis. id est ꝓlatum damnatū cuz familijs suis nō videbis amplius in magnificētijs suis. y Populū alti sermōis. id est superbū in verbis q̄les sunt mali ꝓlati ⁊ adherētes sibi. z In quo nō est sapientia. scz de ſursū descendēs: sed illa que est terrena animalis et diabolica. Et quoniā opposita iuxta se posita magis elucescunt. ideo propheta cōsequenter inducit ad cōtemplationem glorie celestis. dicēs: a Respice sion ciuitatē solēnitatis nre. nam ibi est laus iugis. b Ciuitatē opulentam. id est omnib⁹ bonis plenā. c Tabernaculū q̄ nequaḡ trāsferri potest rc. p q̄ significat securitas sempiterna. ⁊ subdit causa cū dr: d Dominus legifer nr̄ rc. Laxati sūt funiculi tui. ſ ad ſam dicit de sennacherib. p quem sicut dictū est antichristus signat cui⁹ funiculi aq̄piendus ostes fideles extendentur. e Sz nō ꝓualebūt. naz electi saluabunt ꝓpter q̄s ꝓcul dubio eius ꝑsecutio: vt dicit Matth. xxiiij. ideo subdit: f Sic erit malꝰ tu⁹ vt dilatare signū nequeas. aliq̄s nāq; sic impedit xp̄us ne aute q; nō pōt velū leuare ⁊ tūc impedit ei⁹ nauigatio. sic antichristi virt⁹ auferet ⁊ cessabit ei⁹ ꝑsecutio. g Tūc diuidentur spolia p̄darum multarū. ab antichristo raptaz. q̄ diuidentur fidelib⁹ post antichristi mortem remanētu. is.

In ca. xxxiij.

Moraliter

Accedite

Nico.de lyra

Accedite gē. Ca. XXXIIII Hic ꝓpha cōminat idumeis q̄ fuerūt ꝓtrarij iudeis: cū tñ debuissent eos iuuare: eo q; a duob⁹ gemellis fratribus descenderāt: scz Esau et Jacob. Primo tñ propheta cōminat omnib⁹ existentib⁹ in circuitu regni babylonis generaliter. Secūdo idumeis spētialit. ibi: Ecce sup idumeā. Circa ꝓmū dr: Accedite gētes rc. et p b intimant q; vult dicere magna. tō subdit: b Quia indig. rc. q̄s scz rex babylonia ꝓtute armoꝝ sibi subiecit ⁊ fuerāt multe valde ſm q; ꝓphā exponit Hiere. xxv. c Et furor rc. q; nō potuerūt sibi resistere ꝓtute armoꝝ. ⁊ hā ponit hic: Indignatio dñi: q; nabuchodonosoꝛ ñ fecit illas victorias ꝓtute ꝓpter sua peccata vult⁹ ꝓphā exponit Hiere. xxv.

a ſ vle iudicij generalit. b ſ gētes.

Accedite gētes XXXIII
a ſ correctionē iustis iniuste reddita. ſ iudex.

et audite: populi attēdite: audiat tra ⁊ plēnitudo eius orbis
a ſ habitantes in ea
a ſ idē: ſ; repentio cōformatio rc. b ſ vindicta.

b+⁊ dē germē eius⁹ q; indignatio dñi sup
a ſ generalit⁹ i iudicio. b ſ specialiter.

omnes gētes: ⁊ furor super vniuersā militiā eoz. Interfecit eos tradidit eos
a ſ demonū. b ſ vices: Ire maledicten in igne eter.

c+ in occisionē. Interfecti eoz proiicient: ⁊ de
a ſ iusto iudicio.
b ſ quos diabol⁹ vel mali homes exemplo interfecerunt. ſ in infernum.

d+ cadauerib⁹ eoz ascendet fetor. Tabescent
a ſ peccatoribus. b ſ peccatoz. c ſ defi.

montes a sanguine eoz: et tabescet
a ſ tyranni. ſ vel angeli qui singulis gentibus ꝓsidebant.
b ſ quos occiderunt. ſ vel. cit

Esaie Ca. XXXIIII

Additio

In ca. xxxiij. vbi dicitur in postilla. Audite hic consequēter describit.

Additio.

Incipit ca. ſm hebreos et cōtinuatur visq; ibi: Auferet ab eo iniq̄tas. q̄ ꝓdem ca. ꝓprie videtur exponendum de electione pharisеorum r. spuentiū doctrinaz xp̄i: ⁊ de ꝓsperitate adherentiū xp̄o: ⁊ de q̄busdā ad dr ꝓtinentibus. dicit enī: Audite q̄ loḡ estis. f. post longa tēpora. Que fecerim Ilo „inimicꝰ meus iudeis. Et cognoscite vicini. f. ꝑsonanci. Fortitudine meā in hac vltione. Cōterriti sūt in sion peccatores. In hebreo habet: Timuerūt i sion peccatores: q; ⁊ vt in Jobe. xj. dicit: Timuerūt ne ꝑderent gentē ⁊ regnū si xp̄o adhesissēt. Possedit tremor hypocritas. i. pharisеos ⁊ scribas q̄s frequēter xp̄s hypocritas nōiat ꝓut i multis loc⁹ eā gerit habet: q̄ ꝓncipaliter ꝑdictū timorē habuerūt. Et q; i hoc trepidauerūt timore vbi nō erat timor: q; potius debuissent ire mere offensā dei ⁊ penas ꝑpetuas q̄s ꝓpter ō incurrebāt. ideo q̄si in ꝑsona eoꝝ, ꝓpheta subdit dicens: Quis poterit habitare rc. ex vobis cū ardoribus sempiternis. q. d. ꝓpheta magis esset timēdi ardoꝛes gehenne sempiterni q̄s bona tēpozalia ꝑdere p romanos: ꝑsertim cū ille q̄ non fiete sicut pharisei: sed recte in iustitijs ambulat. Et loquit veritatē. f. absq; hypocrisis fictione: ecce⁹ est ab aduersitat⁹ periculum quo ad spūalia indncentib⁹. de q̄ dicit: Iste in excelsis habitabit munimēta saxoz. f. exempla sanctoz. Sublimitas eius. i. ꝓtectio eius apud deū. Et aūt quera in quo reficiāt talis ente q̄ habitet i excelsis subdit dicēs: Panis ei datus ē: scz panis viuus qui de celo descendit. Aque eius fideles sunt. f. doctrine spūales. iuxta illud Joh. vij. Aque vive fluent de ventre. Que aūt sit ista ꝓmissio huius iusti de quo loquit. cum dicit: Habitabit in excelsis subdit. dicēs: Regē in decore suo videbūt oculi tui ex excelsis regē christū in decore in qua visione clara tota merces cōsistit ſm Aug⁹. vel ꝓcto iudicio oculi eius videbūt regem christum indutū decore humanitatis assumpte. Et q; hoc maxime longe ē a statu huius vite. ideo subdit: Oculi eius cernēt terrā delonge. f. terrā viuentiū. ⁊ sequit: Cor tuū meditabit timoꝛem. scz admirationis. q̄ ꝓdem admiratio ꝓsurgit ex hoc q; illi qui videbant ꝓdictos ⁊ speculatiui in ꝓsenti statu non vident ac tingere ad certitudā illā terrā de longe. ⁊ de hoc dicit: Ubi est litterat⁹. i. philosoph⁹ ſm glo. Ubi est verba legis ponderās: scz pharisеus ⁊ scriba q̄ verba legis potius q̄ mentē legis pōderabant. vnde Matth. xxj. et Luc. xiij. Curare hominē i sabbato ducebāt illicitū esse. Ubi est doctor: parulox: scz legispērtus q̄ dicit doctor: paruloꝝ eo q; dicitur ad Hal. iij. Lex pedagogus noster fuit in christo. Populū impudentē. f. in cor polita in moab⁹. Non videbis. f. in illa terra longinqua. Populū alti sermonis. ita q; nō possis intelligere disertitudinem lingue eius: q̄s ſm glo. intelligitur de rhetoricis: vt Tullius cuius facundiā ⁊ subtilitatē sermonis ſm glo. pauci intelligūt. In quo nulla est sapiētia. f. ꝑtum ad diuina: q̄ ola ponūt ad designandū q; doctrine christi nō in ꝑsuasibilib⁹ humane sapientie verbis sūt: ſ in doctrina et veritate vt in. j. ad Cor. ij.

Nico.de lyra

Consequenter dicit: Respice sion i quo ꝓpheta alloquitur peccatores et phariseos q̄ timuerunt gentes perdere ⁊ regnū ꝓpter adhesionem xp̄i: ostendens eis huc timoꝛē esse vanum cum ecclesia christo adherēs habet opulentiā et firmitatē nō obstantibus aduersarijs: ⁊ ō hoc dicit: Respice sion. f. o pharisee hypocrita. Respice sion ciuitatem solēnitatis nostre: scz ecclesiam militantem. Oculi tui videbūt hierusalem. f. huiusmodi ecclesiā. Habitationē opulentā. f. in qua nihil deficit de necessarijs ad salutē. Tabernaculū q̄ nequaḡ transferri poterit rc. Ecclesia enim militans ꝓpter tabernaculum dicatur respectu triūphantis non tamē transfertur de loco ad locum sicut tabernaculū indeoꝝ factum in deserto: quia immobilis est tanḡ fundata super firmaz petram: quod intelligit de ecclesia spūali ꝑsenti que in fide xp̄i fundata est. et ideo rationem huius ꝑmobilitat⁹ subdit. dicēs: Quia solūmodo ibi magnificꝰ dñs deus noster ſupple est „ꝓpriz fundamentū: ⁊ q; in hac ecclesia viget sana doctrina plana ⁊ patēs sine aliquo artificio seu industria humana. ideo subdit: Locus fluuioꝝ rinl latissimi ⁊ patentes non intrabit p eum nauis remigū nec trieris magna transgredietur eum: quia non p artificia magna nec parua huiusmodi doctrina acq̄renda est. Dñs enī noster inder: dominus legifer noster rc. q. d. totum regimen huius tabernaculi seu ecclesie ē in deo a quo speram⁹ salutez. ⁊ ideo ō tabernaculum est trāsferibile: quia non p industriam humanam: sed p ꝓuidentiā diuinā regit. Cōsequenter dicit: Laxati sunt funiculi tui: sed non ꝓualebunt rc. q. d. O phariseе cōtrarium ꝑdictorum tibi contingit: quia cum magis respicere ad hūana subsidia q̄ ad diuina: funiculi tabernaculi tui sic laxati sunt q̄ iam non possunt vlter⁹ ꝓualere. Sic erit malus tuus q̄ ītelligit de templo in quo vela ꝑciosa pēdebant q̄ destructum fuit irreparabiliter p romanos et spoliatū. de quo dicit: Tunc diuidentur spolia predarum multarum. que q̄dem spoliatio deuenit ad tantaz facilitatē q̄ etiam infirmi vel debiles ea diripierent. ⁊ de hoc dicit: Claudi diripient rapinam. ⁊ quia in hac vastatione hierusalē ⁊ templi per romanos discipuli xp̄i non fuerunt lesi: quia inspiratione diuīa receſſerunt ad terrā agrippe. ideo dicit: Nō dicet vicinus elangui. discipulos enim christi vocat vicinos illius hierusalē materialis. non autem ciues: quia non erāt cum eis vniti. q; quidem discipuli non solum fuerunt lesi in illa ꝑsecutione hierusalem: sed indulgentiam peccatoꝝ ibidem cōsecuti sunt. ideo subdit: Populus qui habitat in ea auferet ab eo iniquitas. scz ex merito passionis christi ibidem celebrate. Et attendendum q; ꝑdicta expositio non solum ē ꝓpria et vera: sed magis litteralis q̄ illa que cōtinetur in postilla. Nam ō q̄ dicit in principio huius ꝓphetie. Possedit timoꝛ: hypocritas: ꝓpria verificat de phariseis q̄ hoc nosse sepe a xp̄o vocant. ⁊ q̄ pniciose timuerūt ne tollerēt ab eis regno p romanos q̄s de iohanna. de quo nō legit q; timuisset: nec q; fuisset hypocrita. Similiter magis „ꝓpie dicit tabernaculum q̄ nequaḡ transferri poterit de ecclia q̄ ō tēplo Salomonis q̄ nō post multa tpa fuit penit⁹ destructū: ⁊ sic de aliis vt ptz intuēti.

Nico.de lyra

Tabescēt montes rc. per hoc designat multitudo ꝑfectis ad custodiā diuturnum gentiū: q̄s dicit simul puniri et ꝓtristari cū gentib⁹ quib⁹ ꝑsunt: q̄s est erroneum. illi enī sunt angeli deputati ⁊ ideo nō pōt eis aliquid ꝓtingere quod sit ꝓtrarium volūtati ipsoꝝ. et ideo in nullo tristant nec grauantur de punitione tpali seu eterna gentium q̄s custodiūt: q; talia ꝓcedunt ſm ordinez diuine iusticie: cui p ola ⁊ simplicit assentiūt. ⁊ ideo aliā expositoꝛes ꝑ exponūt ō demōib⁹: ꝑ non videt rationabiliter dictum: quia ō talibus occisionibus non tristāt: sed magis delectāt: et ideo per militiā celi sol ⁊ luna et alia astra notabilia ītelligūt: q̄ frequēter in sacra scriptura militia celi dicuntur: huiusmodi xo astra multi gentiles antiquitus colebant sicut deos, ⁊ ideo meta-

pboice

Ca. Dis mili. La. XXXIIII
tia. Sol ⁊ luna ⁊ stelle obscurari videbũt: clarescente vera luce que est xps: ipsis ↄz mali amissa prãte i inferno recludẽtur. b Et cõplicabunt ⁊c. Mõ scz interibũt ꝑ postꝫ ola pcã agta fuerint ⁊ derelicta: cõplicabũt libri ꝙ apti fuerãt et vltrz in eis nõ scribank de/
Dan.7.⁊ licta. Unde: Judicium sedit ⁊ apti sũt libri. ¶ Cõplicabunt
B si. li. cc. Per ista igne involuek et plicari videbik sicut liber. Postꝫ enĩ ola peccata agta fuerint: cõplicabũt libri ꝙ fuerant agti: nihil enĩ postea scri
Ibidem bek in eis. Unde Daniel: Judicũ sedit ⁊ libri aperti sunt.
c In bozra. In ciuitate mũdi cõtra deũ munita. Bosrha enim munita vel ex deo. mundus enĩ volũtate dñi firmat.
Ps. 23. vñ: Sug maria fũdauit ⁊c. Et
Ibid. 74. ego confirmaui co. ei⁹. Bosrham et edom hebreoz magistri romani volunt intelligi: ⁊ omnia de ipsa dicta que sequenti continentur capitulo.
d Quia dies vltionis dñi. Post generalẽ mũdi vltiõem ad hierusalez reuertit: cui primũ loquebak: ⁊ destructionez eius pleno sermone describit que facta est a romanis.
q Cõuertẽt tot. ⁊c. Hypbolicẽ sciendum romanorum et ꝓ nincie et ciuitatis ⁊ tẽpli signi
ficat incendium. f Hericius. Per hericiũ impure mentis scelerꝫ callide defendentis duplicitas designat. Hericiꝰ cum appzehẽditur caput ⁊ pedes conspiciunt: sed appzehẽsus in spherã colligit. Caput cernitur et pedes: cuꝫ ꝙ initio peccatur ad culpam venerit: vel quibus vestigijs culpa ꝓpetrata sit cognoscit. Sed adductis excusatiõibus ⁊ initia iniqtatis ⁊ vestigia abscõdũt cũ bis ꝙ corrigit cũcta ꝙ priꝰ nouerat amittẽs tergiuersati
C one praue defensiõis inolurũ ltra sciẽtiã cõperit. Malicios enĩ mẽtis duplicitas sese intra se colligẽs abscõdit i tenebzis defensionis. g Ibis. Vult aquarica serpentib⁹ ini
Josephus lib. 2. c. 7. mica: has aues dicit Josephꝰ a Moyse deletas i bello ꝓtra ethiopes: qz serpẽtes abũdãt i terra illa per quã adit⁹ erat.
h Mobiles eiꝰ. Apostoli enĩ tã transierant ad gentes. Alij fideles admonitione spiritus sancti imminente captiuitate transierunt iordanem in regnum agrippe qui pacem habebat cum romanis.
Moralit i Spine ⁊ vr. Moza. Exego. Quid per spinas nisi punitiones vitioꝝ? Quid p urticas nisi petoꝝ prurigines? In domib⁹ babylonis spine ⁊ vrtice pullulãt: qz in ꝓfluõe mentis repzobe ⁊ desideria cogitationũ surgũt ꝙ exsperant: ⁊ pec-

Ꝙ cata

a ꝙ demonum seriorum. b ꝙ virtutes celorum mouebuntur ⁊ cadent stelle de celo.

a ois militiã celoꝝ: et cõplicabunk a† ꝙ acrij.
sicut liber celi: ⁊ oñis militia eo/ b
a ꝙ sub aurino.
rum defluet sicut defluit folium
a ꝙ repletus malicia peccãtum. ꝙ sanguine interfectorum.
de vinea ⁊ õ ficu: quoniã inebzia c
a ꝙ acre in quo demones habitant. ꝙ vino.
tus ẽ in celo gladius meus. Ecce d†
a ꝙ post pnã demonũ. b ꝙ idumeus terrenus. ꝙ terrenam militiam.
sup̃ idumeaz descẽdet: et super †
a ꝙ interficiendum.
populũ interfectionis meę ad iu †
diciũ. Gladius domini repletus †
a ꝙ peccato. b ꝙ iniquitate superborum.
est sanguie: incrassatus est ãdipe
a ꝙ simplicium. ꝙ subiectorum. b ꝙ principum
de sanguine agnoꝝ et hircoꝝ e†
libidinosoꝝ. a ꝙ potentioꝝ durum.
rum: ⁊ de sanguine mẽdullatorũ g
a ꝙ romentea.
c arietum. Victimã enĩ domini in b
a ꝙ Quis est iste ꝙ venit de edõ tin. v. de bozrha.
bozrha ⁊ interfectio magna in ter i
a ꝙ mundo sanguineo vel terreno: edom nãqꝫ sanguineus vel terrenus. b ꝙ in infernum. c ꝙ mo
narchiam mundi obtinentes sicut Nero.
ra edõm: et descẽdent vnicõnes †k
a ꝙ principes alij.
cũ eis: ⁊ tauri cũ potentibus. In l†
a ꝙ infernus. b ꝙ malicia.
ebziabitur tẽra eoꝝ sanguine: ⁊
a ꝙ idem. b ꝙ superbia. ꝙ venter.
d hũm⁹ eoꝝ adipe pinguiũ. Quia n
a ꝙ sanguinis christi. b ꝙ tempus ꝓdicatiõis christi cõcepti a iudeis quod in iudicio retribuet eis ex in tempore captiuitatis.
dies vltiõis dñi ãnn⁹ retributio/
e nis iudiciũ siõ. Et ꝓtẽk torrẽtes o†
ei⁹ i picẽ: ⁊ humus ei⁹ i sulphur: ⁊ p†q†
a ꝙ illidue.
erit tra ei⁹ i picẽ ardẽtẽ: Nocte et
die nõ extinguek i sempiternum. r
a ꝙ signũ ⁊ memoria illius incendij.
Ascẽdet fum⁹ eius a generatiõe i
a ꝙ indeis.
generationẽ desolabitur in sẽcu/
a ꝙ decreuerũt romani vt nemo iudeoꝝ reuertere tur ad terrã nativitatis sue. ꝙ iudeꝰ libere sit ausus.
la sẽculorum. Mõn erit transiens s†
a ꝙ eadem. ꝙ solitudo.
p eã ⁊ possidebunt eaz onocrota t†
lus: et hericius: ⁊ ibis: ⁊ coruus u
a ꝙ vbi remplum prius ⁊ sedes regia.
habitabunt in eã. Et extendetur ††
a ꝙ pene ꝙm mensurã culpe.
super eaz mẽsura vt redigak ad
a ꝙ diuine inflictie: que non potest immurari.
b ꝙ commentarij regulam.
nihilum: ⁊ pẽrpendiculũ in dẽso †
k lationem. Nobiles eius nõ erũt ††
a ꝙ christum. ꝙ celi.
ibi. Regem potius inuocabũt: ⁊ q†
a ꝙ scribe: pharisei ⁊ sacerdotes.
omnes principes eius erũt in ni †
a ꝙ quondã ornatissimus. b ꝙ diuitijs.
l hilũ. Et ozẽk in domib⁹ eiꝰ spine b†
c†

Et erit

phorice dicunk tabescere in destructiõe gentiũ ea adoratiũ: eo ꝙ apparet manifeste ꝙ nõ poterant eas saluare. a Et cõplicabuntur sũt liber celi. in libro enĩ plicato quecꝫ scripta sũt nõ possunt legi: ⁊ eodem modo dicit hic ꝙ gẽtiles ex constellationibus futura prenosticantes non poterant ibi videre infortunia superuentura per nabuchodonosoꝛ. b Et oñis militia eoꝝ defluet. i. influentia stellarum eis non ꝓficiet. c Quoniã inebriatus est i celo gladius meꝰ. i. gladius vindicte mee et ordinatione celesti seu diuina extentus est ad actionez gentiũ: ⁊ effusionẽ multi sanguinis eorũ. d Ecce sup idumeam descendet. Dicẽsequenter ꝓpheta inuehitur contra idumeos specialiter: ⁊ diuiditur i tres partes: quia primo cõminatur eis dominũ occisionem. Secundo terre destructionem. ibi: Et conuertetur. et tertio ponit vtriusꝙ dicti confirmationem. ibi: Requirite diligenter. Circa primum dicit in persona domini: Ecce super idumeam ⁊c. et patet littera vsꝙ ibi. e De sanguine agnoꝝ. i. minoꝝ. f Et bircoꝝ. i. mediocrium. g Et de sanguine medullatorum arietum. i. maioꝝ in potentia et diuitijs.
h Victima enim domini. i. interfectio peccatoꝝ ex sententia domini. i In bozra. de hac enim ciuitate fuit iobab rex edom. Gen. xxxvj. k Et descendent vnicornes. i. super bi ⁊ cerui cosi. l Et tauri cuꝫ potentibus. i. indomiti. m Inebriabik terra eoꝝ sãgwine. In hoc notatur magnitudo effusionis sanguinis humani: cuius causa subditur. cũ dicitur: n Quia dies vltiõis dñi ⁊c. sic enim fuerunt puniti idumei eo ꝙ fuerunt molesti ⁊ aduersarij iudeis: quoꝝ ciuitas metropolis fuit hierusalem i qua erat mons sion. o Et conuertent. Hic consequenter propheta cõminatur eis terre destructionẽ. cũ dicitur: Et conuertentur torrentes eius in picem. i. in corruptionem et amaritudinez ex multitudine sanguinis ibidem decurrẽtis ⁊ cadauerũ ibidem projectoꝝ. p Et humus eius in sulphur. hoc est in fetorem ex cadaueribus exalantem.
q Et erit terra eius i picẽ ardẽtẽ nocte ⁊ die quia habitacula illiꝰ terre fuerunt cõbusta ab aduersarijs ita facilik ac si essent linita pice.
r Non extinguek ⁊c. ope humano: ignis enim ille nõ fuit extinctꝰ ab incolis ꝙ erãt ꝓ maiori pte interfecti ⁊ residui fugitiui vel capti: nec ab aduersarijs ꝙ ignem accẽderãt: ꝙ solũ cessauit ꝓ defectũ materie cõbustibilis. Uel pot vi et ꝙ in aliqua parte illius terre in signum diuine vindicte apparuit ignis extens de venis sulphureis terre qui adhuc perseuerat: sicut ⁊ in sicilia in monte etne. ideo subditur: Ascẽdet fumus eius ⁊c. s Non erit transiens per eam. quia euacuabitur ab incolis.
t Et possidebunt eam onocrotalus. auis est immunda. et dicitur ab onos. quod est asinꝰ eo ꝙ habeat faciem aliquo modo similem asinat vt habetur in libro qui dicitur catholicon. hebreꝰ tamẽ dicit hic: Noctua. ꝙ est auis volãs de nocte. v Et hericiꝰ. aial ẽ paruũ spinosũ. x Et ibis. i. ciconia. hebreꝰ dicit monedula. ꝓ ista designat vastatio terre: qz ista habitant in locis desertis. y Et extendetur sup eam mensura. i. destructio erit ⁊ vastatio ꝙm mensuram peccatorum. ideo sequitur:
z Nobiles eius non erunt ibi. qz erunt interfecti vel capti. ideo subditur: a Regẽ potius inuocabunt. i. regem babylonis cui erũt subiecti inuocabũt vt eoꝝ miserealk: qz tamẽ nõ inuenient apud eum misericordiaz. subditur: Et erunt omnes principes eius in nihilum.
b Et ozientur in domib⁹ eiꝰ. ruinosis ⁊ derelictis. c Spine ⁊ vrti. et pa. Carduus ẽ spinosus cum quo parantur panni.

Et erit

a ꝙ in templo in domo regia.

et vrtice: et paliurus in mũniti/
a ꝙ ibi. b ꝙ signa eterne solitudinis.
a onibus eius: et erit cubile draco a†
num et pascua struthionum: ⁊ oc/ b
a ꝙ inuicem. b ꝙ monstra demonum. c ꝙ ex alio per quem studet ⁊ libidinosi et rauro per quem notantur superbi his demones occurrunt. suggerendo inuando.
currẽt dẽmonia onocentauris: c
a ꝙ fm alios siluestres: homines: vel incubones: ⁊ simia.
et pilosus clamabit alter ad alte/ c
a ꝙ cetera habet feminea pedes equinos.
rum. Ibi cubauit lãmia et inue/ d
nit sibi requiez. Ibi habuit foue/
a ꝙ spinosus.
am hẽricꝰ et enutriuit catulos: ⁊ e
circũfouit et fouit i vmbza eius.
a ꝙ auis rapax.
b Illuc cõgregati sunt milũ: alter f†
a ꝙ dimanat. b ꝙ venturi.
ad alterũ. Requirite diligenter i li/ g†
a ꝙ hoc. i. quem a domino dicit. b ꝙ monstris.
bzo dñi ⁊ legite. Unũ ex eis non h
a ꝙ par pertransit: dominus adducit verũ ꝙ.
defuit: ãlf alterũ non ꝙsiuit: quia i
a ꝙ audiũ quid loquat dominꝰ ⁊c. ꝙ christꝰ.
quod ex ore meo ꝓcedit ille mã/ k†
dauit: ⁊ spũs eiꝰ ipse cõgregauit m
a ꝙ mõstra. b ꝙ quasi eius decreto omnia cõplebuntur ⁊ ordinem suum non relinquent.
c ꝙ quis ibi maneret. d ꝙ potẽtia.
eã: ⁊ ipse milit eis sortẽ: ⁊ manus o
a ꝙ pestilentia.
eius diuisit eã illis in mensuraz. p
a ꝙ non monstra sed eoꝝ significata.
Usq; in eternũ possidebunt eaz: q
a ꝙ homines bestiales monstruosi.
in generatione et generationem
habitabunt in ea.

Ꝙ Legabit

tualiter iugulari ⁊ sic iusti⁹ puniẽt. vñ subdit: Gladꝰ me⁹ replet⁹ ẽ ifa. ⁊c. ꝓ signifikanẽ peccata iracũdie inuidie et hmõi. p adipem ẽo peccata carnalia cõpiscẽtie ꝙ viget i clericis ⁊ i obstinatis punitꝫ pena gehẽne. k Et descẽdent vnicornes cũ eis ⁊c. ꝙ vnicornes ⁊ tauros signãt demones cũ eis puniẽdi. m Inebriabik terra eoꝝ sãguie ⁊c. ꝓ terrã intelligũt laici terrenis actib⁹ implicati: ꝙ peccatis inficiunk clericoꝝ dicẽtes: Quare nõ facerem⁹ qz clerici ⁊ religiosi talia facũt ꝙ sũt doctores nri. o Et ꝙerentk torrẽtes ei⁹ in picẽ. i. doctrine ecclie in ꝓfectũ ⁊ vilitatẽ. Exego. homel. xxxvij. Cui⁹ vita despicit restat vt ei⁹ ꝓdicatio ꝓfanak. p Et humus ei⁹ i sulphur. i. corꝓ⁹ qs ẽ de humo post ei⁹ resurrectiõẽ ardebit igne gehẽne sentido ⁊ etno. q Mõ erit trã. ⁊c. qz nulli⁹ euadere poterit de gehẽna. r Et possidebũt eã ono. ⁊c. ꝓ ꝺ aialia signãt diuersa demonia. y Et sup eã ex. ⁊c. i. diuine iustitie. † In desolationẽ. i. finalẽ ⁊ ꝙsummatã sic ꝓ oppositũ gsta sanctoꝝ ẽ gra ꝙsumata. tso subdit: 33 Nobiles eius. i. ꝺctuosi de ecclia. u Mõ erũt ibi. ꝺ i gloria celesti. a Regẽ potiꝰ suo. i. deũ ꝓinue laudabũt. b Et erũt oẽs ꝓnci. ei⁹. i. oẽs i ecclesia supde dominãtes. y In nihilũ. i. totaliter deiecti. b Et ozẽk i domib⁹ ei⁹ spine ⁊c. ꝙ que designãt diuerse pene ꝙ sũt i gehẽna. a Et erit cubile dra. ⁊c. i. demonũ diuersoꝝ. Et qm ꝺ scꝑta sũt i nouo ac veteri testamẽto. subdit: e Requirite diligenter ⁊c. vt ꝙ bonã ꝙsideratione istoꝝ possitis penã euadere tormẽtoꝝ.

Additio. In ca. xxxiiij. Accedite gentes.
Istud ca. i ꝙ ꝓpha inuitat oẽs gentes ad audiendũ: ⁊ indignationem domini sup oẽs gentes cõminatur et ꝙter restrigit se ad idumeã tm: de cui⁹ vastatione plura ⁊ ꝓncipalia ꝙ i hoc ca. ꝓtinenk dcñiciank fm postil. in postilla sua principaliter exponik de idumeis ab Esau descendẽtib⁹: eo ꝙ fuerunt ꝓtrarij iudeis cũ debuissent eos iuuare eo ꝙ a duob⁹ gemellis fratrib⁹ descẽderant. put i postilla

largꝫ

largius ottinet qđ nō videt rationabiliter dictū: tūc qz p̄ ambnlū but⁹ ꝓphetie dar̄ itelligi qz indicatio dei. de ꝙ agitur. sit maria respectu p̄dictaz ꝙ ꝓphetias p̄cedētib⁹ fuerūt tradite. dicit enī: Accedite gētes ⁊c. Audiat terra ⁊ plenitudo eī⁹ orbis terraz ⁊ oē germen eī⁹: q̄ hꝫ tā maximā attentionē denūciāt ⁊ rorū orbē terraz ad audiēdum excitāt nō leguntur in aliis ꝓphetis Esaie: in q̄b⁹ de destructiōe babyloniorū assyrioz egyptioz ⁊ aliorū agit. Ex q̄ videt qz in B ca. de acerbion ⁊ durion indignatiōe dei tractet: tū qz fraternitas gemella dau ⁊ iacob quā allegat ad b qz debuisset idumei admittere iudeos nunqz fuit causativa amicitie: ꝙ potⁱ causauit int eos magnā inimicitiā tā ī suis ꝓmodūm. vt ꝓz Heū. xxv. vbi de ipis gemellis ī vtero exūtib⁹ dr: Colliđebāt in vtero eī⁹ parvuli q̄b ī. peccīu ī suis posteris: vñ Exo. xvij. Primus aduersari⁹ q̄ erūt obuiā ꝓpl⁹ isr̄l ad pugnādū cū eis cū exiret de egypto fuit amalech filī eliphaz ꝓmogeniti Esau. vñ ij. Reg. viij. dr de dauid. Ꝓposuit ī idumea custodes: statuit q̄s p̄sidium: ⁊ facta ē vniuersa idumea seruiēs dauid. Ex quo ꝓz qz iste due gētes isr̄l. ſ. ⁊ idumei non habebāt se adinuicē vt fratres. ſz potⁱ vt aduersarij. put fuit ꝓpheratum de eis: Heū. vbi supra. Duo ꝓpl⁹ ex vētre tuo diuidēt: ꝓpl⁹ ſz populū superabit. Nō ḡ ex tali fraternitate videt ſeq̄ qđ idumei tam acerrume debuissent punīri: eo qđ nō audiuissent israelē: vnde aliā expositores nr̄i B ca. vident exponere ꝓncipaliter de finali iudicio ī q̄ oēs repr̄obi punīēt ex oīb⁹ natiōib⁹. Ex ḥz hute exp̄sitiōi plurima q̄ ī B ca. ꝓtinēt ꝓcordēt: tū nō ꝓsonat ei hoc qđ dr. ī. Regē potⁱ⁹ luocabūt cū ī iudicio. nec potⁱt iudicium nō sit aliud regnū nisi regnū xp̄i quē nō possūt luocare dānatiōn q̄b⁹ malignitas odij semp ꝓmanet: vt in ḡrto sniaz. di. xlvij. Ba. Sa. Xo ⁊ cōiter oēs hēdicoz exp̄sitores. B ca. exponūt de romano ḡpio seu regno. vñ glo. nr̄a p boꝛcrba ⁊ eō hēdicoz magistri romā volūt itelligi ⁊ oīa de ipa dici q̄ cōtinent ī sequēti ca. B ī glo. Circa qđ antēdēdū q̄ p romā intelligūt ecclām romana cui⁹ caput ī xp̄o ē roma quā dicūt cē destruēdā ꝙ messiā ab eis spectatū: qō q̄dē regnū ecclie dicūt cē ꝓfiguratū ꝙ ḡrtā bestiā. Dan. iij. ca. q̄ destruēda ē ꝙ unum regnū ī corruptibile a ꝺo suscitādū. put ibidē hr̄. In q̄ expositiōe duo falsa ꝓsupponūt. Primū. ſ. qđ regnū xp̄i seu ecclie sit figuratū ꝙ ḡrtā bestiā ī vltiōe Dan. ꝓtētā: qō ē manifeste falsū. put plene fuit expositū in additiōib⁹ sup Dan. ca. supradicto. Scōm ꝓsupponūt qđ ꝓpls xp̄ian⁹ sit idume⁹ ⁊ sic tenēt ī oībus suis libris tā thalmudicis q̄ aliis: vñ ī B ca. Ba. canbi. sic dicit qđ regnū romanū ⁊ oēs q̄ tenēt legē nr̄a erent. ꝙ maiori pte sūt idumei ī⁹ eis fuerūt aliq̄ nationes admixte. Silr dicūt qđ cesar ⁊ oēs reges q̄ fuerūt aī eū ī roma sūt idumei. Ad qō ꝙ bādū nihil allegat ꝙ solū suā fabulosā narratiōes ꝓsupponit tanq̄ verā cui⁹ falsitas tū ē manifestissima. Christiani enī si dicāt descēdere ex fidē tūc ꝓncipaliē descendūt a xp̄o cui⁹ fidē ⁊ venoiationē tenēt q̄ de dauid ⁊ ꝙ suis de iacob descēdit nō aūt de esau. Si aūt loquāt de descēsu ex carnē: tūc ꝺ oib⁹ natiōib⁹ sūt indifferēter. vñ Petr⁹ apls Act. x. Jn vēritate cōperi qz nō ē acceptoz ꝓsonaz de⁹ ꝙ ī qđ gēte. Paul⁹ etiā ad romanos. x. inquit: Nō ē distinctio inde ⁊ greci. Dicere ḡ q̄ p idumeā itelligat xp̄ianitas seu ecclia romana: nō solū nō habet fidamentū ꝙ etiā manifeste ē falsū. Et notādū qđ ī B loco sicut ī aliq̄b⁹ aliis vtificat de eis illud ꝓ. Gladi⁹ eoz ītret in corda ipsoz. Mā ꝙ bū ꝙ ille dr̄et scripture idumea ī B loco et in aliis similbus significat ad ſz synagogam iudeoz: q̄ p petrū negatiōis ⁊ occisiōis xp̄i facta ē eccle dei inimica: sicut idumea ab esau descēdēs aduersatrix fuit ipsi hierlm. Ad cuius declarationē ostēdendū ē qnō idumea q̄nq̄ sub metaphora litteralit significet ꝓdictaz synagogā iudeoz. sedo q̄liter ſra hut⁹ ca. applicet idumee ī B sensu ſupte. Circa primū sciēdū q̄ fm Ꝓsidoz. viij. cxv. q̄ esau ꝓmogenita sua ꝓpter escā fratri suo minori vēdidit ac postmodū paterna bñdictiōe sibi ꝓmissa primatus est: signat eundē populū israeliticū ꝙ a deo vt Exo. narrat liber ꝓmogenit⁹ filī⁹ nuncupat⁹ ē: ꝙ etiā ꝓpter ꝓtās seculi lucra nō solū primat⁹ sui honorē amisit: verūetiā ⁊ regni celestis premiū ꝓparatū adipisci nō meruit dño exp̄sa bñdictiōe cū dicit: Auferet a vobis regnū dei ⁊ dabit gēti facienti volūtatē ei⁹. hec ille. Ex q̄ p locū ab opposit⁹ p quē sicut ꝓpositū de ꝓposito: sic ⁊ oppositū ꝺ opposito verificat. q̄ sicut ꝓmogenitura ⁊ bñdictio esau ꝓmogeniti fm carnē transiuit in Jacob minorē: sic ꝓmogenitura ⁊ benedictio synagoge sathane ꝓmogeniti fm carnē trāsiuit ī eccliam erate minorē ⁊ sic in israeliticā dignitatē gētiū trāsiuit plenitudo: intrātū q̄ gētes veram fidē ipi⁹ iacob recipiētes ꝓpls isr̄l dicat. vñ. j. xlviij. de gētili ad fidē accedēti legit. Et ī noīe isr̄l assimilabit. Sic ea-

dem rōne descēdēs a iacob fm carnē et ab eī⁹ fide recedētes: sicut ē synagoga iudeoz ꝓm negātiū et crucifigētiū labiecti⁹ onē trāseūt idumeticā: vñ et nomē idumee sibi vēdicauerūt q̄ ab exordio fuit israeli inimica. ⁊ ideo Apoc. ij. de ipis dr: Qui dicūt se iudeos ⁊ nō sūt: ſz sūt synagoge sathane. Et notādū q̄ exordiū hui⁹ distinctionis. ſ. synagoge ⁊ ecclie ꝓprie figurat in exordio hoz duoz fratrū. ſ. esau et iacob. Heū. xxv. Si diligēter attēdāt ola ēni hoz fratrū gesta ꝓncipalī fuerūt figura tiua vt ibidē in additiōe dictū fuit. Sicut enī ibidē colliđebāt in vtero paruuli: sic hic ī vtero materno. ſ. in gremio sacre scripture q̄ mater ē vtriusq̄: cū ex ipa scriptura sacra materiā vtē spūalis sumit: in q̄ q̄dē Xo tā synagoga q̄ ecclia ꝓtinet colliđunt repugnantes sibiinuicē in eī⁹ intellectu: sicut etiā ꝓmo egressus ē esau: sc̄ḓo Xo iacob. sic ⁊ ꝺ synagoga patrū. ſ. ecclia antiq̄ testamēti ꝓmo egressa ē. Cōsequēter Xo ecclia xp̄i. ſ. notat testa. sicut etiā ibi iacob egrediēs plātā fratris tenebat manu: sic ecclia ī primo suo exordio que incepit a passione christi quodāmodo ritū synagoge tenebat in obseruātijs legalibus. Mā a tpe passionis christi vsq̄ ad diuulgationē euangelij. fm Aug⁹. ſz legalia mortua erāt: nō tū mortifera. Unde et paul⁹ circuncidit Timotheū: sicut aūt ibi post egressum totaliter sunt dimissi. vnde dicit duo populi ex vētre tuo diuidēnt: sic ⁊ hic ecclesia et synagoga olim sūt diuise in fide et moribus: sicut etiam ibidem dicit: Populꝰ populū superabit et maior minori seruiet. sic synagoga que est maior natu eccle q̄ minor est natu seruit. Ex q̄bus patet intentuz. ſ. q̄ sicut vniuersalis ecclia gentiū in vnitate fidei xp̄i adunata vere et ꝓprie dicit sirl⁹ et dom⁹ iacob: de qua angel⁹ ad virginē: Regnabit in domo iacob ī eternum. Luc. j. sic et synagoge sathane. ſ. iudeoz: q̄ domui iacob ſez vere ecclesie ē inimica idumea dici debet. Ité ad hāc veritatē ꝓfirmandā facit quoddā valde notabile: qđ habet ex tot dictis⁹ eoz valde autēticis. Tradūt enī ⁊ firmiter credūt q̄ doctrina thalmudica nephanda eoz̄ fuit data moysi a deo ī monte synai ozeten⁹: que q̄dem doctrina falsa et pharisaica redacta fuit in scriptis per quēdā qui dicit apud eos Ra. iudanaisi q̄ totam illam doctrinam accepit a quodam qui dicebatur Ra. mayr. a cui⁹ auctoritate dependet illa doctrina: sed constat per eos q̄ Ra. mayr. ille qui fuit ꝓncipalis actor erat idumeus natione et recepit fidem et ritum iudeoz̄ per tēpus post passionem christi vnde ⁊ ꝓselyt⁹ idumeus apud eos dicit: que omnia habenḓ in diuersis locis in thalmud: ⁊ epilogantur ꝙ ordinem in summa Rabi moy. egyptij que apud eos est solemnissima in ꝓlogo suo vbi agit de auctoritate thalmudice doctrine. Ex quo patz q̄ sicut ecclesia christi dicit ecclesia apostolica: eo q̄ doctrinam euāgelice legis recepit a christo mediātib⁹ apostolis: sic synagoga iudeorum qui doctrinam thalmudicā habent ꝓ lege dicenda est idumetica: eo q̄ recepit doctrinā illam mediante Rabi mayr idumeo: ⁊ sic habetur primū intētum. Circa secūdū dicit in littera: Accedite gentes et audite populi attendite: audiat terra ⁊ plenitudo eius. Jn q̄ imitat ꝓphera omnes gentes ad audiendum sententiaz latam cōtra idumeam ſz synagogā. Maz sicut passio christi per synagogā maliciose procurata: fuit diuulgata per orbem per ꝺdicationē apostolorū: sic cōdecens est vt penaūdumee ſz synagoge omnibus gentibus insinuaretur ad laudem diuine iusticie. et sequitur: Quia indignatio domini super omēs gētes. Ad qō sciendū qđ cum israele de egypto exeunte multum vulgus ꝓmiscuū exiit: vt habet Exo. xij. sic eum ipis ascēdentibus de babylonia multi se miscuerunt: vt patet Esdre. v. idcirco tpore passionis christi dicunt fuisse in hierusalē de cunctis nationibus vt habetur Act. ij. Et quia de ipis multi adheserūt synagoge. Unde in lapidatiōe Stephani Act. vij. Sarreuerūt quidaz de synagoga que appellabātur libertinorū. ideo dicit: Jndignatio domini est super omnes gētes: vt ītelligat diffributio ꝙ generibus singuloꝝ non ꝙ singulis generuz. Fuit etiā synagoga postmodū per orbē terrarū ignominiose dispersa: put fuit ꝓsticatuz per moysen. Deutero. xxviij. ⁊ sic vindicta de ipis inflicta publicat ꝙ omnes gentes. Qualis autē fuerit hec vindicta declarat dicēs: Interfecit eos ⁊c. qđ ꝓmo impletū fuit ꝙ romanos: qui capta ciuitate hierlm ītermerabiles occiderūt. Cōsequēter post modicū tps in ciuitate que dicebat vbi falsū messiaz super se posuerūt: ⁊ postea a romanis obsessi ⁊ capti multa milia ex eis cū suo messia fuerūt occisi. ꝙ vt ī historia Joseph⁹: ⁊ i aliis thalmudicā historijs narrat. Et qz raliū cadauera ꝓpter eoz multitudinē insepulta remanebāt: ideo subdit: Jnfecti eoz ꝓdicient ⁊ ꝺ cadauerib⁹ eorū ascēdet fetor: que q̄dem interfectio seu occisio non cessat: ḥz quodāmodo ꝓtinue durat cū per intervalla tēpoꝝ q̄nq̄ in gallia: q̄nq̄ in anglia

in anglia: aliq̄n in hispania: ⁊ sic de aliis nationib⁹ multa milia occidunt a regib⁹ seu a populis. Mā vt hec vindicta esset in memoria hoīm ⁊ nō traderet⁹ oblitioni: disposuit de⁹ q̄ in ꝓcessu tēpoz ⁊ in diuersis nationib⁹ seu regionib⁹ exercerek: ⁊ non simul de terra delerenk: put ꝓpha ozauit in ꝑs. dicēs: Ne occidas eos. ſ. simul ne forte obliuiscāt xp̄li mei: put fuit ibi exp̄situm in additiōe. Sequit in ira. Et tabescet eis mili tia celoz. ſ. demonū aereoz fm glosā: q̄ deficientib⁹ membris eorum quodāmodo vident tabescere vel annihilari de q̄ dicit: Et cōplicabūt sicut liber celi: q̄ sicut in libro cōplicato nihil apparet legendum: sic nō apparebūt hmōi aeree prātes: ac si essent vetustate ad ꝓsumptionem tendentes. de quo dicit: Et ois militia eoz defluet ⁊c. et sequit: Cum inebriata⁹ est in celo gladi⁹ me⁹: q̄z ex p celestē inflam inebriat⁹ est sanguine interfectoz gladius diuine vindicte modo ꝺdicto. ⁊ sequit: Et descēdet sc̄s gladius me⁹ de celo: sup idumeā. ſ. synagogā predictam. Et sup popnū interfectionis mee. ſ. qui me iterfecerūt ad iudicium. ſ. diuinū manifestandū. Et qz hec vltio sc habebat extēdere ad oēs tam maiozes ꝙ minores. ideo sequitur: Gladius dñi repletus ē sanguine ⁊c. vsq̄ ibi: Victima enim dñi in boꝛcra. Ad qō sciēdū q̄ boꝛcha ē ciuitas regia ī terra idumea vt habet Heū. xxxvj. Et sicut hic ꝙ synagoga accipit idumea rationib⁹ tā dictis ſi boꝛcha ꝙ codez accipit: sub alia tā rōne. Boꝛcha enī interptatur vindemiata. Mā vatin⁹ ī hebreo significat vindemiā. synagoga enī aī aduentū christi dicebat vinea domini ſupra. v. ca. Vinea dñi domus israel. q̄ q̄dez vinea ꝛz ante babuisset palmites cū racemis seu fructū: nihil tū post passionem christi in ea remāsit boni fructⁿ: sicut in vinea post vindemiā nihil fructuo remanet: qua ꝓsiderati one ꝓphe dicitur boꝛcha. ſ. vindemia. cetera patent ex dictis vsq̄ ibi: Ama oico vltionis domini. ſ. q̄ginis christi. put ī glo. Anno. i. tempus retributionū iudicij sion: q̄ non solus idumea. ſ. synagoga plecuta est xp̄m caput: sed etiam membra ecclie q̄ per sion delignant. Unde Matth. ca. xxiij. Cū reprobasset synagogā iudeoz ex plecutione ꝓphetarū ⁊ huiusmodi. dicēs: Ecce ego mitto ad vos ꝓpheras ⁊c. Et ex illis occidetis in synagogis vestris. subdit: Ut veniat sup genera tionē ista⁹ oīs sanguis innocētiu⁹: q̄ effusus est a sanguine abel iusti ⁊c. Ex quo ꝓz q̄ vindicta omnis sanguinis effusi iusti⁹ rium ecclesie ab abel inceptēs descendere debet sup synagogam: que p idumeam hic intelligit. et sequit: Et conuertent torrentes eius in picem ⁊ humus eius in sulphur ⁊c. Et ascendet fumus eius in generatiōe ⁊ generatiōnē. p torrentes enī intelligunk doctrine que a sacra scriptura fluunt p veros doctores: sicut supra ca. xxxiij. De simili dicit: Locus fluminoz rini latissimi. ⁊ in sequēti ca. dicit: Et torrentes in solitudine. vñ torrentes synagoge q̄ in antiquis sluebāt a sanctis ꝓphetis et doctoribus in aquas saluberrimas: postea ꝓuerti sunt ꝙ doctrinam pharisaicam et thalmudicaz in picem ⁊ sulphurem que generāt fetorē. Ad eius intellectū notanda sūt aliq̄ de multis ⁊ innumerabilibus que in eoz doctrinis absurda et nephanda leguntⁿ. Ad qō sciēdū q̄ synagoga iudeoz post passionē christi intantū fuit excecata q̄ in sua thalmudica doctrina quā false dei legem vocant multa tradiderūt maxīe absurda de deo. vnde in libro q̄ dicit baratboch Rabi eoz plane dicunt q̄ deus in qualibet vigilia noctis dolens de destructione templi sui et captiuitate iudeoz rugit vt leo: ⁊ dicit de seipo: Ue mihi q̄ destruxi domum meā et cōbussi templū meum et captiuaui filios meos inter gētes seculi. Et hāc sententiam multis et variis modis replicāt. Jn principio etiaz libri abodazera: ītūr q̄d fecit deus in duodecim horis diei. Ad qō respondēt q̄ in trib⁹ horis primis sedens studet in lege: in trib⁹ secūdis indicat vniuersum mundū. in trib⁹ tertijs pascit totū mūdū. in trib⁹ quartis ludit cū leuiathā. iuxta illud Job: Leuiathā iste q̄ formasti ad illudendū ei. Dicūt tū q̄ a die qua templū est destructum nō fuit ludus nec risus coā deo: sed fletus ⁊ plāctus. iuxta illud Esaie: Vocauit dñs exercituū in die illo ad fletū ⁊ planctū ⁊c. Cōsequēter ibidem querūt q̄d fecit in duodecim horis nocturnis. Et respondēt alia fabula ī fabulatione. vnde quilibet habēs vsum rōnis admirari debet de tāta excecate quō illi ꝙ glosant se habere legē dei attribuāt vero deo: q̄ nec in dijs habent simile passionē fletⁿ ⁊ planctus et hmōi: quas pessimi idolatre suis dijs non attribuūt: ⁊ q̄ peccāt⁹ est ꝙ Rabi eoz determināt in libro q̄ dicit bulim: q̄ deus peccauit faciēdo lunā minorē sole ī q̄drātate: ꝙ cuius peccato ſez dei explando dicūt q̄ offerebat. iij. Kal. hirc⁹ capitarū: de q̄ habet Numeri. xxviij. Ō mira ⁊ brutalis infamia q̄ deo audet attribuere q̄d etiaz bestie minime cōpetit. put est ve q̄d miseriā significat q̄ aliena est a q̄libet beatorū sīr̄ et peccare et expiatione ꝙ peccato indigere ⁊ hmōi. q̄ horrenda sunt et ſtupenda. Sed sūt nōnulli moderniorū q̄ ad has infamias coloradas dicūt q̄ ꝓdicta ⁊ multa ſsita q̄ ī thalmud: de quo dicunt sūt metaphorice itelligēda: eo modo quo sacra scriptura deo attribuit penitere: vt Heū. vj. et israeli: Numeri xxiij. et in aliis ꝙplurimis locis q̄ et similia intelligēda sunt si militudinarie. ſ. q̄ se habet in effectib⁹ fuis de quib⁹ in illis locis agit: rad modā tales passiones habētis: q̄ q̄dem cauillatio non valet: tum quia ꝛz in sacra scriptura ꝙt ꝓphete quādoq̄ more humano loquūtur talia q̄ibus tradant. in dictis tamē expositoꝝ sacre scripture talia nō sunt admittēda: cum ad expositores primeat vt sacram lr̄am exponant: non autē q̄ talia tradāt in actis suis que sunt erroꝝ in dumenta sicut predicta: tū qz penitere vel irasci aut moueri et huiusmodi q̄ ī sacra scriptura deo attribuūtur importāt aliquid qō in hoīb⁹ esset laudabile. penitere enī in homīe q̄ peccatuz ꝛz omittere iusticia exercere ē laudabile. Moueri etiā ad bona ꝓsequendo et mala fugiēda laudabile est: ⁊ talia deo attribuūtur vt bonū quod impōrāt homines conēt tantū: sed miserū esset vel peccare nihil boni importare ad qō imitandū homīes. puocari deberēt ⁊ si talia deo attribuere stultissimū est. Sunt etiā in ꝺdicta thalmudica doctrina nephanda quedā fetida q̄ aures cuiuscūq̄ modesti offendunt: quoꝝ multa epilogat magister Raimūdus in pugione. iij. ꝑte dis. iij. ca. xx. Et qz talia nō sunt digna repetitione seu relatione. ideo illa omitto: sed solū ex his infero q̄ talis doctrina manifeste ē absurda et fetida de qua ꝓprie dicit hic: Et ascendet fumus eius. ſ. horridus et fetid⁹ modo ꝺdicto. Sunt etiā in iurib⁹ deoꝝ thalmudicis multa iniquissima et natura li detestanti rōnis oīno incōsona vt plenius declarabitur ſup Jacob. ca. v. et sequit. Et desolabit in secula seculoꝝ. ſ. hierūm illa materialis a iudeis fm glo. Nō erit transiēs ꝙ eam: q̄z romani deo reuerētur: vt nemo ex iudeis reuerterek in terrā suā. ꝓ ut in glo. Et possidebit illā onocrocal⁹ et herici⁹. ꝙ aues ⁊ animalia q̄ in ꝺ ca. ponunk intelligūt vitioſi homīes: sicut cōiter exponit Deutero. xiij. vbi horum ⁊ similiū esuo. ꝓhibebat. sicut ꝙ comūs intelligunk illi qui sunt voluptatib⁹ denigrati: vt qui sunt expres bone afflictionis: q̄ cotinuo semel emissuo ab arca nō est reuersus: ⁊ in milio q̄ maximis vtik insidijs designantur fraudulēti. Ista enī vitia et similia frequenter in synagoga iudeoꝝ inuenīūt. que postq̄ a xp̄o recessit nunqz ad eā reuersa ē saltē vniuersaliter: et que fraudulētijs frequēter vtitur: et sic de aliis animalib⁹ hic ex expressis intelligenda sūt vitia que in ipis remanserūt postq̄ christū non receperūt: et nō solū vitia que p aīalia hic expr̄ssa designānk: sed etiā alia q̄ hic non exprimunt intelligānt inesse eis. ideo subdit: Requirite diligenter in li. dñi. ſ. mosaice legis. Et legite vnū ex eis nō defuit ſez ex avibus et animalib⁹ imundis cōtentis in lege: q̄ omnia fm eorum significata modo ꝺdicto ibi manent: que omnia divink in eis durare in secula seculoꝝ. ſ. durante eoꝝ pfidia. sicut ꝓuerb. xxij. dicit de bibēte vinum q̄ doloris eius nō recordāt amplⁱ⁹ ſez ebrietate durāte. Et fm hoc exponi pōt resiḓuum huius ca. cōformiter ad ꝺdicta exceptis duobus passibus qui specialiter sunt exponendi. primus enim dicit: Robiles eius non erūt ibi: regem potius inuocabūt et erunt omnes principes in nihilū. Ad qō sciendum q̄ iudei scientes se confusos in negatiōe christi per ꝓphetā patriarche Jacob. dicēt: Non auferet sceptrum ꝺ iuda et dux de femore eius donec veniat qui mittēdus est. ſ. christus. put in eoꝝ thargū. ſ. in trāslatiōe chaldaica exponit: eo q̄ iam a magnis tpib⁹ ablatū est ab eis sceptrū ⁊ ducat⁹: ⁊ tū messiā nō habēt: ideo fingūt q̄ illi ꝙ regūt eos in hac captiuitate ꝙ thalmudicā doctrinā dicunt habere sceptrū et ducatū: put tradunt in libro ꝙ ꝺ: cābedrim qō tū euacuat. ꝓpha. ꝺ. Nobiles eī⁹ nō erūt ibi. q. ꝺ. Ad ducē seu sceptrū habēt nobiliras gtinet quā tū ipi nō habēt: sed rege potⁱ⁹ luocabūt. manifeste enī cōfessi sūt coā ꝓpilato: Non habem⁹ regē nisi cesarē: ⁊ etiā extūc vbicūq̄ sint: sunt sub potestate regia alicui⁹ dominātis seu regētis. Et sic patet q̄ falsum est dicere se habere sceptrū et ducatum: ꝑsertim cum etiaz scribe et pharisei sub cuius doctrina sūt iam a longo tempore defuerunt. et de hoc subdit: Et erūt omnes ꝓncipes ei⁹ in nihilū. glo. scribe et sacerdotes ⁊ pharisei. Secūd⁹ passus ē cū dicit: Et pilosus clamabit alt⁹ ad alterū. Circa qō sciēdū q̄ pilosus ī ꝺ loco ītelligēdus ē demon. Eadē enī dictio ponit hic et Leuit. xvij. vbi dr: Nō immolabūt vltra victimas demonibus. ⁊ ē ſsus. nā fabricatores thalmudice facultat⁹: vel potⁱ⁹ falsitatis habebāt demones maxime ibi familiares: q̄uoꝝ vn⁹ vocabat

bethamaleon

bethamaleon:z ali⁹ iosepheda:z cū istis marie zuersabant: put i multis aliꝭ locꝭ ihi⁹ thalmud hr: z etiā narrat ab eis q semel fuerat a cesare phibitū ne illaz thalmudicā doctrinā diuulgarēt:z th ad siliū. z curatōes pdictoꝝ demonū hmōi prohibitio fuit reuocata z sic thalmudica doctrina recupata fuit demonū. z curatiōe: q̄ dē historia narrat q extēdz in libro tertuali ipius thalmud q̄ oz mebila q̄ ē autēticꝰ apd eos fm q̄ zpie oz q̄ idumeas. ſ. synagoga sathane. Et pilosus dicit madit alter ad alterū. ſ. vn⁹ demon z aliꝰ ꝓsciū ad op⁹ suum explēdū sen recu. pandū posset etiā hoc itelligi de duob⁹ diabolteis hoib⁹: q̄ int ceteros psecutores xpi z ecclie pniciosiores censenk. primꝰ sen pncipaliores i primitiua videlicet synaga sathane fuit scariothes. de q̄ xps: Qui tradidit me n. tē. vñ a ꝛpo diabol⁹ noiak. Job. vj. Rone. xij. elegi tē. Aliter vero pilosus pōt itelligi antichristꝰ q̄ pncipalior erit i psecutiōe vltima ecclie z virtute demonū miracula facier saltē apparentia. ꝙ quo dicit Apls. ad Thessal. ij. q̄ fm operationē sathane tē. et sic pilosi clamant alter ad alterū iz valde remoti in tpe: q̄ affectiōes eoꝝ diabolice adinuicē correspōdēt nitētes. scz xpm z ecclaz subuertere. alter. ſ. in capite. alter ꝙo i oīb⁹ mēbris vniuersalik sibi ꝓteporaneis. Si aūt obijcik ꝓtra expositionē ꝑdictā q̄ videk ee mystica nō k fallis: eo q̄ idumea ꝓprie significat illaz terrā seyr quā elau possedit: similiter boꝛba civitas pncipak in ea exḋ: vnde q̄ p ista itelligaf synagoga videk ꝓtinere ad sensū mysticū seu spūalē: z sic de multis i ꝑca. ꝓtētis fm ꝑdictā expositionē. Dicendū igit q̄ i dictis ꝙbaz mixta tradāt parabolice seu metaphoice sicut supra. v. Cū ergo dñs accipik ꝙ domo isrl. c. xxv. ꝙ moab itelligik antichristꝰ ad Iſraz: vt ibidē babet i postilla. vñ z i ꝑ loco q̄ Iſa dik. ca. non. dñs adaptat nec ꝓprie idumee nec rome: nec alijs de q̄b⁹ dictū est: ſz synagoge sathane mō ꝑdicto. Idcirco de illa exponik ad Iſraz q̄ i locutiōe parabolica: vt dictū fuit supra in q̄stione super ꝓpa. plogū Sed. sensus Iſaiis est non ille q̄ significat ꝓmo per voce: s ille q̄ intēdit significari ꝓsertim cū in hoc loco multa i veritati ꝓsona. vñ z i alijs locis frequēter accipitur idumea ꝙ synagoga ꝑdicta: vt infra. l. xij. Quis ē iste q̄ venit de edom tinctis vestib⁹ ō boꝛba. z i alijs locis. z eadē ratio de alijs in ꝑ capō parabolice ꝓtentis.

Replica. Sz i ca. xxxiij. recedit a postil. q̄ exponit ꝑ ca. ad Iſraz Bur. ipe ēt ꝙ allegoriā satis extēsā ponit ꝓpositiōes thalmudicas z alia mira: de quibus non iudico.

Etabit de. Exꝙ posita captiuitate iudeoꝝ: agit de q̄uersiōe gētium.

b Saron. Populi iudeoꝝ. Vñ: Erit saron sicut desertū. ℣ Airor.

B.32.d

Nico.de lyra

Etabit de. Andreas et aliqui expositores catholici in ꝑ ipm sequētes exponūt istū ca. ad Iſraz nimis iudaice. ſ. de ꝓsperitate iudeoꝝ post reditū de babylone. ſz hoc non videt rationabiliter dictū: q̄ ab illo tpe vsq̄ ad xpm fuerūt i futute ḡtis in fra sua: licet dictū fuit. s. xxxij. fuerit etiā in multis afflictionib⁹ et angustijs: vt patet in libris Esdre z Neemie et Mach. et ideo ꝓsperitas et iocunditas que in hoc capō describunk: ad tempus illud nullo mō referri videtur. Si aūt dicak q̄ imo: q̄ hic ē hyperbolica locutio: sicut dicit de alba mulier q̄ ē albior niue: ḡtis multū defeciat a niuis albedine. hoc non videt ꝓuenire ter dictū i ꝓposito: q̄ magni ficū z pium decet plus ꝓferre ḡ ꝓmittere vel saltē non minꝰ et minus punire ḡ cōminari. de⁹ aūt magnificētissimꝰ z pissimus est: ideo ei⁹ ꝓmissiones de bonis nō videnk rationabiliter exponi p restrictionē impletiōis nisi aliq̄ apparent manifeste: q̄ sic debeāt exponi: vt ꝓpter demeritū manifeste supuenies: ꝓpter q̄ bonū ꝓmissū inste rescindik vel totalik auferk. cōminationes tñ de malis rationabiliter aliq̄ p excessū sine restrictionē exponūt fm q̄ātitatē z mensurā peccatoꝝ ipsoꝝ deliquentiū: ꝓpter q̄ Ra. Sa. hoc ca. exponit de felici statu q̄ expectāt iudei in aduentu messie. Ingik dimittendo q̄ falsū ē in dictis eoꝝ. s. q̄ xps sit adhuc vēturꝰ in mūdum: z accipiēdo q̄ verū est. s. q̄ hoc ca. sit ad tps xpi referēdū: pōt sic ꝙtinuari ca. ꝓcedēti. in quo ꝓpheta denūciauit destructionē idumee ad ꝙsolationē iudeoꝝ. Dic ꝙiter denūciat eis ꝙsolationē ꝓfectā xpi tpe credentib⁹ a futurā. Et diuidik in tres ptes: q̄: primo cōsolak eos de futura multiplicatiōe. Secḋo de credentiū roboratiōe. ibi: Cōfortate manus. Tertio de demonū deiectiōe. ibi: In cubilib⁹. Ad euidētiā primi sciēdū q̄ i senhedrin hierosolymitano ā apud hebreos ē liber autēticꝰ. dicik q̄ q̄nq̄ res notabiles defuerunt in scḋo templo p̄ coroboabel edificato q̄ fuerāt i tēplo Salomonis. Primū ē ignis ꝙtinuus in altari holocaustoꝝ. q̄ tūc per pluuiā vel ventum non extinguebak ḡtis etiā sub diuo. Secm est arca testamēti. vnde dicik Diere. iij. In illis diebus non dicēt vltra arca testamēti dñi nec ascendet sup cor nec recordabunt illius tē. Tertiū est vnctio regū z pōtificū: q̄ pontifices q̄ fuerūt post captiuitatē babylonicā nō fuerūt instituti per vnctionem sacrām: sed instituebank frequēter q̄ reges ḡtis iudei erāt tributarij q̄ frequēter vendebāt sūmū sacerdotiū. Similiter to

a ſ gentilicas.

a Etabitur La. XXXV
a ſ a deo. b ſ sine ꝙpo q̄ dix: Ego sū via veritas z vita. c ſ sine deo creatiū veritatis. ſ id est.

b deserta et iuſilā: z exultabit solitu
a ſ cū odore opinionis bone ꝛ christi bon⁹ odor sumus deo. b ſ Sicut lubi iter spinas: sic amica mea inter. ſ. ſ hiem. ſ spe.

c do: z flōrebit q̄si liliū. z. Germinaſ
a ſ ogationē. ſ spe. b ſ adepta salutē cogniōe.

d germinabit: z exultabit letabūda
a ſ ꝛeū. b ſ repti legis. c ſ terrestrius terre ꝙ.

e z laudans. † Gloria libani data ē
a ſ gratis. ſ erit deserti in carmel. b ſ vere ciꝛ cūcisionis. c ſ apostoli et alij spūales.

f ēt: decoꝛ carmeli et saron. Ipſi vi
a ſ vnā substātā ꝓtis z filij z spūlāci. ſ quō pater in filio z filꝰ i patre: spūlancꝰ i vtroq;.

g débūt gloriam domini: z decoꝛē
a ſ o apostoli et alij sancti. ſ vnde: Exrēde manum ruam. ſ gēilium.

h dei nostri. † Cōfortate manꝰ diſ
a ſ a bono opere. ſ gressus claudicātes iter idola diuersis erroꝛib⁹. b ſ i fide z veritate.

Nico.de lyra

to illo tpe iudei reges non habuerunt nisi aliqs pancos parū ante tps xpi: et illi nō fuerūt p vnctionē istituti. Quare tū est spūlancꝰ seu diuinitas q̄ ꝓtās dicebak in tēplo Salomonis habitare: q̄ ibi a sūmo sacerdote audiebāt diuia responsa: non aūt in scḋo tēplo. Quinto est vrim z thumim: ꝙ quo ponik i lintino doctrina z veritas. Exo. xxviij. et Nm Josephū erat q̄dā fulgoꝛ subito ꝙ siliens de lapidib⁹ rationalis z supbameralis q̄ deꝰ acceptabat ꝓces sūmi sacerdotis. de q̄ dicit Josephus. xij. libro antiq̄tat⁹ iudaice: q̄ defecit ꝙ ducentos annos ante ḡ ineip et scribere librum illumin q̄ incepit scribere āno. xlij. a passione xpi vel circiter: q̄ liberū illū obmittit Vespasiano imperatoꝛi: q̄ cepit imperare anno dñice incarnatiōis. lxij. z tic fm iōm cessauit p magnā tempus ante christū. et adhuc p maius tēpus ab ecclesia fm libros ꝓllegatū. z fm ꝑ dictū Letabik deserta. i. iudea q̄ fuit deserta a deo ḡtum ad q̄nq̄ ꝓdicta. b Et in uia. Tpe enim tēpli. ꝓhete discurrebāt p iudeā populū a malis retrahēdo z ad bonū exhortādo. Tpe Xo tēpli nō legit babuisse nisi Aggeum Zachariā z Malachiā q̄. ꝓhetauerūt tpe reedificationis templi secūdi. sed postea populus iudaicus caruit ꝓphetis talibus per. cc. annos z amplius vsq̄ ad tēpus Johannis baptiste qui cepit penitentiā ꝓdicare et aduentū christi nūciare. c Letabit deserta. i. iudea q̄ fuerat ꝓdicto mō deserta. Et inuia: in aduētu xpi habebit materiā gaudij ḡtib⁹ ad deūctos quos xps de limbo patrū transtulit ad gloriā: z ḡtib⁹ ad viuos credentes in eum: q̄ potissime fuit impletum quando receptō spiritu sācto in die penteco stes confidenter et magna voce laudabant dominū. Act. ij. d Et exultabit solitudo. id est gentilitas que ad modū solitudinis caruerat culmi legis z ꝓphetarū: et cum gaudio suscepit fidez xpi ad ꝓdicationem apostoloꝝ. e Et florebit quasi lilium. decore sanctitatis et odore bone fame. f Germinās germinabit. q̄ talem replicationem et reduplicationē intelligik multitudo gentiliū recipiens xpi fidem. g Et exultabit letabūda. coadc. g Et laudans. etc. h Gloria libani tē. q̄ ista tria loca q̄ p alijs in idea fuerūt amena z fertilia: intelligik q̄ q̄ch erat pulchritudinis z amenitatis i sactitate z honestate i synagoga trāslatū est ad ecclesiam ex iudeis z gētib⁹ congregatā. i Ipſi videbūt gloriā dñi. i. ipi⁹ xpi quē viderūt apostoli alijq̄ discipuli ocl⁹ corporeis ḡtib⁹ ad humanitatē: z oculis mētis ḡtib⁹ ad deitatem Joh. j. Vidim⁹ gloriā ei⁹ gloriā q̄si vnigeniti a pre tē. viderūt etiā gliam ei⁹ i miraculoꝝ operatione z resurrectiōe ei⁹ z ascensione. Similes etiā postea ad fidē nuerti viderūt gliam ei⁹ i miraculis factis ꝙ apl̄os i nole xpi. k Cōfortate ma. dix. Hic ꝙiter denūciat materia gaudij ex roboratiōe credentiū. cū dix Cōfortate tē. et ē verbū ꝙbe ad apl̄os: Cōfortate manꝰ dissolutas

a ſ Airor calami. Impletio scripture q̄ p calamū z intētionis auditoꝝ q̄ p linteum. Calamus enī et iuncus in ꝛra aquas oriunt z virent.

℣ Et ſa

Nico.de lyra

tutas. i. gentilitū q̄ ante erāt tardi z pigri ad opus bonū. a Et genua debilia: gentilitū. b Roborate. verbo et exemplo ad quecūq̄s aspera ꝙ xpo sustinēdā. c Dicite. i. cōiter ꝑdicate. d Pusillanimes tpe ꝓcedenti. e Confortamini. in virtute christi. f Et nolite timere. s. tormenta tyrannoꝝ. cuius causa subdik: q̄ g Ecce deus noster vltionē adducet retributionis. super vestros psecutores.

b Ipse venit et saluabit nos. q̄ passiones modicas ad gloriā deducēdo: z sic factū fuit in primitiua ecclesia: z per longū tēpus postea: q̄ multi gentiles ad christū cōuersi ita erant i dño cōfortati q̄ nō timebāt tormēta: fi mag⁹ asperē tenant: vt ptz in legendis multoꝝ sanctoꝝ. i Tunc aperient oculi ceco. z aures surdoꝝ parebūt. Ista enī mira cula fuerūt facta corporaliter ꝙ xpm et postea ꝙ apostolos z alios credentes i nole xpi: vt ptz in cuāgelijs z actibus apostoloꝝ. Et fuerūt facta spiritualiter in illuminatione infidelitū fidē recipiēdo. Et aures eoꝝ fuerūt aperte mādatis christi obediendo. Et claudi sanati ꝙ viā mādi incedendo: z muti loquelā receperūt: fidē libere cōfitendo. cui⁹ cā subdik: k Quia scisse sunt in deserto. videe et gentilitatis: vt ptz ex supra dictis. l Deque. l. sacramēti baptismi. m Et torrentes in solitudine. i. varie gratie spūlancti. de q̄bus dicit j. Coꝛ. xij. Alij datur sermo sapientie tē. n Et q̄ erat arida in stagnum et sitiens in fontes aquarū. ꝙ hoc notak plenitudo gratie ꝓpter tempore ecclesie primitiue. o In cubilibus. Dic cōse quēter denūciak materia gaudij ex demonū delectione. cū dicit: In cubilib⁹ id est in ꝓbanis z templis idoloꝝ.

p In quibus prius habitabant draco nes. i. demones in idolis respōsa dantes: et aliquādo in talibus locis apparuerunt demones in specie draconū.

q Dñe viroꝛ calami z iunci. q̄ idolis inde abiectis talia loca frequenter ꝙ apostolos aliosq̄ discipulos diuino cultui applicabant. r Et erit ibi semita: quātū ad obseruationē cōsiliꝝ. s Et via quantū ad obseruationē mādatoꝝ. t Et hec erit vobis via directa. peruenienti ad beatitudinē.

v Ita vt stulti. i. simplices z illitterati etiam. x Nō errēt p eā. frequēter enī cōtingit q̄ simplices directius i credāt ꝙ hāc viā. Unde eī Aug⁹. legisset vitā Pauli monachi simplicē dixit: Simplices z illitterati rapiunt celum: z nos cum litteris nostris trahimur ad infernum. Et nō transibit p eā pollutus. ex hoc ps q̄ ꝓpheta nō loquit hic de via materiali: ꝙ quā indifferēter trāsit pollutus z mūdus. z sic metaphoꝛice loquit ꝓpheta in ꝓcedēti⁹ z sequētibus. cum dicit: y Non erit ibi leo et mala bestia nō ascedet p eā: ꝙ hoc intelligunt demones qui in primitiua ecclesia fugabant per credentes. Marci vlti. Signa eos qui crediderūt hec sequentur

a ſ a bono opere. ſ gressus claudicātes iter idola diuersis erroꝛib⁹. b ſ i fide z veritate.

a b solutās: z genua debilia róbo/
a ſ o doctores. ſ in fide. ſ hoc. ſ. ſ spe.

c d rate. Dicite: Pusillánimes con
a ſ infidēs diabolū: aduersa mūdi timoꝛ vni⁹ dei alios expellit. b ſ cā securitatis. ſ qr

e f fortamini: z nolite timére. Ecce
ſ xpō cui pr dedit iudiciū. ſ qr. b ſ i iudicio.

deus noster vltiónē adducet re
a ſ malorum. b ſ causa securitatis.

g tributiónis: deus ipse véniet z
a ſ bonoꝝ. ſ ad litteraꝝ. b ſ in primo aduētu: vt lumen veritatis aspiciant. c ſ exterioꝝ res et interioꝛes.

saluábit nos. † Túc apériét ócu
a ſ sine lumine veritatis. b ſ viraq;.

i li cęcoꝝ z aurés surdoꝝ páte/
a ſ de virtūe ad virtutem: de mundo ad celum.

† bunt. Tunc saliét sicut ceruus
a ſ sine gressu fidei et operis. b ſ in laude dei

† dáudus: et áperta erit lingua
a ſ quorum sathanas ora cōclusit. ſ emanentes.

k l murmurū: quia scisse sunt in de/
a ſ gentiū. ſ baptismi. b ſ abūdātes doctrine veteris et no. tē. ſ gratie spūmalis.

† serto aque: z torrentes in solitu
a ſ sine rore gratie. b ſ in plenitudine lectionis.

m dine: z que erat aridá in stágnū
ſ idem. a ſ in cordib⁹.

n † sitiés in fontes aquarū. In cú
a ſ demones.

o p bilibus in quibus prius dracó/
a ſ quibus seribak fides dominī et fella prius membra quiescant. b ſ in solitudine gētis.

q † nes habitabant orietur viroꝛ
a ſ Ego sum via veritas et vita
ſ sanctoꝝ. ſ a gentibus.

r et via sancta vocabitur. Non
a ſ Beati immaculati in via. ſ diabolus homicida ab initio. ſ ecclesiam.

† transibit per eam pollūtus: et
a ſ fides christi. ſ ad deum.

† hec erit vobis directa via: ita
a ſ gētes ante idola pro creatore colentes. stulta mundi elegit deus: vt confundat sapientes.

v † vt stúlti non errent per eā. Non
a ſ principes demonum qui circūit querēs quē deuoret. b ſ satellites diaboli.

† erit ibi leó: z mála bestia non as
a ſ vestigium colubri nō inuenietur in petra.

† cendet per eam nec inueniétur
a ſ per fidē expulsus. ſ de virtute in virtutem. b ſ a vinculis peccati et erroꝛis.

† ibi. Et ámbulabūt qui liberáti
a ſ sanguine agni.

fuerint et redempti a domino
a ſ per penitentiā. ſ sic. ſ in ecclesiā.

† conuertentur z venient in sion
ſ dei. ſ spe eterni boni.

† cum laude: z lętícia sempitérna
a ſ mentē: b ſ cursum cōsūmauit. i. l. repolita est mihi corona iust.

† super caput eoꝝ. Gáudium z
a ſ cum venerit in celestem hierusalem.

† ab eis. b ſ succedente gaudio nunc in spe in futuro in re.

† lętíciam óbtinebūt: z fugiét do
loꝛ et gemitus.

quent: In nomine meo demonia eiscent tē. s Et ambulabūt. q̄ viā iustitie: qui liberati fuerunt a demonis seruitute. a Et redempti a dño. ie/su christo suo sanguine ꝓcioso.

b Conuertent z venient in sion. i. ad ecclesiā militantē primo: postea ad triumphantē: fm q̄ dr Heb. xij. Accessistis ad sion montē z ciuitatē dei viuētis hierusalē celestē tē. c Et letícia sempiterna tē. ex hoc et pluribus alijs in hoc ca. positis videt q̄ hoc capitulū referri nō possit ad reditus iudeoꝝ de captiuitate babylonica redeuntium. ℣ Ca. XXXV

Mozaliter. deserta tē.

Mar. 13. c

Illud capitulū k fraliter expositū de ecclesia tpe xpi et ꝓ indeis et gentib⁹ collecta: z sic sensus litteralis est etiā spiritualis. pōt tñ cū b exponi mozaliter de quolibet peccatore ad deū cum magna penitentia reuertēte: z sic aliquādo plus in merito. pficit q̄n ille qui innocentiā seruauerit. vt dictum est. c. xxx. ca. ꝓpter q̄ dicit Rom. v. Ubi abūdauit delictū ibi ꝓabundat z gratia. Et de tali cōuenienter potest dici.

a Letabik deserta z inuia tē. quia p̄sona prius a deo deserta letabik i domino et germinat in bono. ꝓpter q̄ subdik de taliū ꝑmio. b Ipſi videbunt gloriam dñi. facie ad faciem. Et q̄si tales nō sibi tm. pficiūt q̄ vite meritū: sed etiā alijs p exemplū. iō subditur. k Confortate manus dissolutas tē. ad bene operandū et subdik fmum cū dicit: b Deus ipse veniet z saluabit nos. Tunc aperiēt oculi. qui prius erant clausi ad videndum ea que sunt salutis. Et aures surdoꝝ parebūt. ad audiendum dei verbū cū effectu implectionis. Tunc saliet sicut ceruus claudus. ad ambulandum velociter in via morū. Et aperta erit lingua mutoꝝ. ad deū magnifice laudandū. k Quia scisse sunt in deserto aque. i. dona gratie diuine. o In cubilibus in quibus habitabāt prius dracones. i. in mentibus humanis in quib⁹ habitabāt demones ꝙ culpam. Viroꝛ calami z iunci. per pulchritudinē mentis et exteriozis honestatis. vt sit locus aptus diuine habitatiōi. Non trānsibit per eam pollutus. i. diabolus. r Et hec erit vobis directa via. id est exemplum directiū ad bonū. nā in mozalib⁹ magis mouēt operū exempla q̄ verba ideo subdik: vt Ita vt stulti nō errent ꝙ eā. simplices enī qui nō possunt capere verba ꝓdicatoꝝ bene capiūt opa bona ipoꝝ. y Nō erit ibi leo tē. i. demon ad nocendum licet sit ad exercitiū. s Et ambulabunt tē. de virtute in virtutē. Et venient. finaliter ad videndū deū deoꝛ in sion. cuius visio habet annexā letitiā sempiternā.

In ca. xxxv. vbi dicit in postil. Ingik dimittēdo q̄ falsū ē i eius dictis.

Additio.

Presens ca. bene ꝙ ꝓprie videtur exponi a postil. ſz circa huiꝰ cōtinuationē ad ꝑterita attendendū est: q̄ i ca. xxxij. ꝓcedēti ab illo loco in quo dr: Audite qui longi estis tē. vt dictum est: Incipit capitulum scm hebreos

k vsq

Universidad de Navarra
Biblioteca

N La. XXXVI
A a ¶ Factus est. Lyra Regus et Paralip. cōsentiūt vj. anno regni Ezechie venisse salmanasar regē assyriorū: et expte maxima. x. trib⁹ trāstulisse vltra mōtes medorū et pharū: cū ḡbus et Tobias captiuat⁹ fuit sicut habet in libro ei⁹. ¶ Post salmanasar pbul q̄ et ipse populū partim captiuauit post theglatphalassar et sargon successerūt vsq; ad sennacherib: q̄ quarto decimo anno regis ezechie ascēdit. Sed quō tot reges tantillo spatio? Ex tradūt hebrei q̄ tot noībus dict⁹ fuit vn⁹ sennacherib: nec est pessimile veri. ¶ Sacra narrat
4.Re.15.b historia primū pbul assyriorū regem sub manabē rege isrl̄ vastasse. x. trib⁹. Scōm
Ibid.2.15.f 2.13.q.3.c.1. theglatphalassar ḡ phacee filio romelie venisse in samariaz.
Ibi.17.a Tertiuz salmanasar sub Oree rege isrl̄ totā cepisse samariam.
B 2.10.a Quartū fuisse sargō qui expugnauit aço tū. Quintū assaradon q̄ trāslato israel samaritanos cultores misit in iudeam.
4.Re.18.c Sextū sennacherib q̄ sub ezechia rege iuda capta lachis et multis alijs hierūm obsedit. b ¶ Sobna. Sobna scriba alius non fugibus q̄ vt tradūt hebrei cōminatione rapsacis p territus inferiorem ptē ciuitat⁹ tradidit arce remanēte x templo. c ¶ Hec dicit. Sicut forsan a patre audierat ḡ dicit dominū: x vt verba ei⁹ habeāt maiꝰ pondꝰ. Nota arrogantiam: hec dicit rex magn⁹ quasi cōtraria fortitudo. d ¶ Ecce confidis. Mentit plane Rusḡ enī legit ezechiā in egypto spēs posuisse. ¶ Nec pote. x. Nō ex imbecillitate: sed preceptoriz domini obseruatio/ ne qui per moysen ⁊ rege israel precepit dicens:
Deu.17.d L Nō multiplicabis tibi equos et currus: nec vxores plurimas.

¶ Facite

[1] La. XXXVI
a ¶ Factū est in quartodecimo anno regni ezechie: ascēdit sennacherib rex assyriorū sup oēs ciuitates iuda munitas b x cepit eas: x misit rex assyriorū rapsacen a ⁊ quā tūc expugnabat. c de lachis i hierūm ad regē ezechiā a ⁊ multitudine. i mānu graui: x steterit i aḡductu piscine superioris i via agri fullonis. d Et egressus a ⁊ erat ei⁹ inferior. b ⁊ vbi fullo manebat. e ad eū eliachim filiū helchie q̄ erat a ⁊ summus pontifex: qui sobne sugbo succesſit. f scribā. a ⁊ grammaticus. g sup domū: x sobna scribā x ioahe filiū asaph cancellarium regio. b ⁊ hunc alij filiū Esaie autumant: Alij samaritē fuisse: et ideo loqui hebraice. h cancellarius. a ⁊ rumoꝛē incutit. i sacerdotes. Dicite ezechie: Hec dicit rex magn⁹ rex assyriorū. Quę ē ista fiducia q̄ a ⁊ verba regis. m cōfidis? aut quo cōsilio vl̄ fortitudine confisus rebellare disponis? a ⁊ cum primus tributa reddideris: vnde modo scueritas mee merito morus incurris. n Sup quē habes fiduciā q̄ recēsisti a me? a ⁊ negando tributa. ⁊ falsum. o Ecce confidis tibi super baculū arundineū cōfractū istū super egyptū: cui si innixus fuerit hō: intrabit i manū ei⁹ x pforabit eam: sic est. a ⁊ imporeno sustinere. pharao rex egypti oibus qui cōfidūt in eo. p Q si respondeꝛis mihi: in dño deo nostro cōfidimus: nōne ipe ē cui a ⁊ hoc verū. b ⁊ deus. ⁊ hoc falsum. a ⁊ ꝙ actus pater ei⁹ cōstruxit et ezechias destruxit ab ecclesiasticis q̄s fecit cā religionis esse i sacerdotiū querit. ius abstulit ezechias excelsa et altaria: et dixit iude x hierūm coꝛā altari isto adoꝛabitis? q Et nūc trade te dño meo regi assyriorū: x dābo tibi duo a ⁊ solo. a ⁊ in persona regis. milia equoꝛū: nec poteris ex te ꝑbere r cauallorum domini mei minoꝛ⁹? s Q si confidis i egypto a ⁊ quasi me famulū sennacherib minimū nō poteris sustinere: quomodo sustinebis ipsum. ascēsoꝛes coꝛū. t Et quō sustinebis faciē iudicis vn⁹ loci ex seruis domini mei minoꝛ⁹? u Q si confidis i egypto a ⁊ quasi frustra. ⁊ respicit ad hoc si respōderis mihi in domino deo confidimus. pto i quadriga x i eqtib⁹? x nūc nūqd sine domino ascendi ad terrā istam vt dispdere eā? Dñs dixit ad me: Ascēde sup terrā istā x dispde eā. a ⁊ non quia. v Et dixit eliachim x sobna x ioahe ad rapsacen: a ⁊ quasi quid necesse est populū fidelis cōmouere terroribus: cū vanā iactare virtutem. b ⁊ chaldeā. loquere ad seruos tuos syrā lingua: intelligimus enī ne lōquaris ad a ⁊ eam que vtriusq; cōmunis est. b ⁊ hebraice loquebatur: vt astanti populo terroꝛ incuteretur.

¶ Sed

multi dij nō potuerūt defendere cultoꝛes suos ⁊ regem assyriorū: q̄ de⁹ vester q̄ vnus est: vt dicit⁹ nō poterit vos defendere. Is istud argumētū nullū est: q̄ illi nō erant dij veri sed falsi: x nullius virtutis. de⁹ aūt verus vnicus ē: x potēte infinite. p Et iusserūt ⁊ mādato regis ezechie. timebāt cū ne si respōderēt q̄ rapsaces multipliceret ꝛba blasphemie ꝙtra deū. q Et ingressus est eliachim x. vt referret ezechie rapsacis verba. r Scissis vestib⁹. hic erat modus iudeoꝝ q̄ scinde bant vestimēta in signū doloris quādo cōtra deum blasphemiā audiebāt. Unde et sumus sacerdos imponens xpo q̄ blasphemasset scidit vestimēta sua. vt habet Marci. xiiij.

La. XXXVI

Moraliter.

s Et factū est in quarto decimo anno regis ezechie x. Idē⁹ historie q̄ ponit in hoc ca. x in duob⁹ alijs immediate sequētibus sensus mysticus ponit ē. iij. Reg. xviij. ca. x. xix. et. xx. ꝓter quod hic ꝑtranseo.

¶ In cā. xxxvj. vbi ōr in psilla. Et nū trade te dominio meo x.

Additio. Dictio hebraica q̄ hic ponit vbi nos habemus: Nūc trade te ꝓprie significat mutationē: x ē sensus: Et nūc admisce te dño meo. i. sis de societate ei⁹ x ipse dabit tibi plus ⁊ equis quam tu poteris habere de alcēsoribus: x ꝓtz littera.

¶ Et in ca. xxxvij. vbi ōr describit ipius ezechie liberatio. x primo ponit eius liberatio ab hoste. scōo ab infirmitate. ca. se. Prima i duas. q̄ primo circa ḃ ponit ꝓphetica denūciatio. secūdo ꝑ angelica executio. ibi: Egressus est. ¶ Prima in duas ⁊m duplicē denūciationez. scōa ibi: Reuersus est: Prima i duas: q̄ primo ponit ezechie humil⁹ petitio. scōo Esaie consolabilis responsio. ibi: Et dixit: Circa pnū ōr: Et factū ē x. cadē causa q̄ x nūcij sui vt dictū ē. r Et obuolut⁹ ē sac⁹ co. i. veste cilicina humiliando se coꝛā dño. lō subdit. v Et intra. x. ad ipm dēcādū humiliter x deuote. t ¶ Et misit eliachim x. q̄ magis cōfidebat de meritꝰ Esaie q̄ de suis. u ¶ Filiū Amos ꝓphete. ita habent alij libri. qs factū est ab aliquibus correctoribus eo q̄

k 2 iste

a ¶ Facite mecum x. Laudate me: benedicite me. Et sicut habet alia editio. Facite q̄ vobis vtile ē: vt me recipiat: ⁊ pax maneat vobis. [1] La. XXXVII
b Et factū ē x. scidit vestimēta. Scindūt vestes q̄ audierant rapsacē blasphemātē. Scindu rent x peccatis suis ⁊ populi ḃ. euenisse credēs.
4.Re.19.a c ¶ Esaiā. f. a. In libro Regū legit ꝛc: misit ad Esaiaz ꝓphetā. ¶ hic q̄ de se ēsaias tacite tulit historiā: nō ꝓphetā ⁊ filiū ꝓphete se nolat.
¶ Pro reli.

Nico.de ly.

quere ad seruos suos x. q̄ nō erat intelligibilis ꝓpositi: et erat petitio rōnabilior q̄ talis tractat⁹ deber ē secreto quousq; sit ꝓfect⁹ x firmat⁹. a ¶ Et dixit ad eos rapsaces. Die ꝙr ponitur dicte petitionis refutatio cū subdit: b ¶ Nunqd ad dñm tuū. i. ezechiam. c ¶ Et ad te. eius nuncios. d ¶ Ecce cōmedit sterco. suā. id est nihil reddāt se volūtarie: cui erunt obsessi q̄ nō habebāt aliud ad comedendū x bibēdū. e ¶ Et biberunt vrinā pedum suoꝝ. i. fluentē ad pedes filioꝝ: hoībus enī i timore x angustia magna positis solet fluere vrina versus pedes: x ꝙ bibunt vrinā pedum suoꝝ. i. fluentē ad pedes filioꝝ: hoībus enī i timore x angustia magna positis solet fluere vrina versus pedes: x ꝙ bibunt vrinā pedum suoꝝ. i. futurā i obsidione nisi redderit se. f ¶ Et cla. voce magna iudaice. Et ꝙ dicit doctoꝛes: q̄ iste erat apostata a iudaismo. g ¶ Et ioahe filiū asaph acōmētarijs. i. cancellarius regis: x acōmentarijs vnū nomē indeclinabile x cōmunis generis. In hebreo tū hr: Recordator. Et vt dicit R a. Sa. habebat officiū reducēdi ad memoriā casus tractādos coꝛā rege: x fm debitū ordinē. put casus vebebāt prius vel posteriꝰ expediri. h ¶ Et dixit: Positis ḡbusdam pambulis. hic cōsequenter describit cōminatio rapsacis ex pte regis assyriorū loquētis.
m ¶ Que est ista fiducia qua cōfidis. s. te posse resistere. q. d. nulla est: q̄ si confidis de auxilio humano p regē egypti: illud nullū ē. ideo subdit: Ecce cōfidis sup baculū arundineū x. x ptz ifra vsq; ibi. n ¶ Q si responderis mihi in dño x. vbi excludit ab ezechia auxiliū diuinū dicens: o ¶ Nōne ipe ē cui⁹ sūt. q. d. nō debet a deo sperare auxiliū: cui⁹ dimisisti cultū. iste eīm rapsaces docebat falsū: q̄ post edificatiōez tēpli p salomonē nō fuit iudeis licitū alibi offerre sacrificia: nisi i casu ex dispēsatiōe diuīa: sicē helias obtulit i mōte carmeli. iij. Reg. xviij. p Et nūc tra. x. ioh liga te p cautionē sufficiētē. q ¶ Et dabo x. Ebr in heb. hr: Dis vadiat⁹. i. p duob⁹ millib⁹ equis tradā tibi. r ¶ Nec po. x. q. d. i toto ꝓpio nō inuenies tot boles q̄ sciāt x possint equitare.
s ¶ Et quō sustinebis. x. q. d. nullo mōꝛ: q̄libet coꝛ hz satis plures eqtes i acie sua. t ¶ Q si confidis x. i. adiutoꝛio dei x reg' egypti simul excludit ḃ dicēs: v ¶ Dns dixit x. ḃ falso dicebat ad ferē dū ezechiā. u ¶ Et dix. eliachī. Hic ꝙr ponit ezechie petitio p nūcios suos fracta. cū ōr: p Ro/

quare

nos iudaice i aurib⁹ populi q̄ ē sup muꝛ. Et dixit a ⁊ arroganter. b ⁊ clamo in sugbdiū: q̄ nunciosū humiliarate omnes quasi vnum alloqui⁊. ad eos rāpsaces. Nūqd ad dñm tuū x ad te misit me dñs me⁹: vt loquerer omnia verba ista: x b ⁊ obsessi. nō potius ad viros qui sedēt in mūro vt comedāt stercoꝛa sua: x bibānt vrinā pēdū suoꝝ vobiscum? Et stetit rapsaces: x clamauit voce magna iudaice x dixit: Audite verba regis magni a ⁊ fame. b ⁊ sui cōpulsi. c ⁊ quę fiunt ad pedes. d ⁊ vt populus intelligeret ex timore. e Esaiā. f. a. In libro Regū legit ꝛc: misit ad Esaiaz ꝓphetā. ¶ hic q̄ de se ēsaias tacite tulit historiā: nō ꝓphetā ⁊ filiū ꝓphete se nolat. f ¶ Pro reli. a ⁊ ꝙ actus pater ei⁹ cōstruxit et ezechias destruxit ab ecclesiasticis q̄s fecit cā religionis esse i sacerdotiū querit. a ⁊ vt populus intelligeret ex timore. b ⁊ accusatio rapsacis testimonia est ezechie q̄ in dño cāthlico populū cōfortauerit. ⁊ confortando. regis assyriorū. Hec dicit rex: Nō seducat vos ezechias: q: nō poterit eruere vos: x nō vobis tribuat ezechias fiduciā ꝙ dicit: Eruiens liberabit nos dñs: nō dabit ciuitas ista in manu regis assyriorū. Nolite audire ezechiā. Hec ei dicit a ⁊ suo. b ⁊ cōfidebat vel audiuerat ab aliq̄ ezechiā sic ꝙa dere ꝓpio. a ⁊ minus miser blandicias: vt quasi nō vincat terroꝛ: vincat ꝓmissione. b ⁊ que in benedictionē vestrā ꝓficiat. a rex assyriorū: Facite mecū benedictionē x egredimini ad me x comedite vnusquisq; vineā suam: x vnusquisq; ficū suaz: x bibite vnusquisq; aquā cisterne sue donec veniā et tollam vos ad: terrā a ⁊ quisq; desiderat terrā in qua nat⁹ est. ⁊ terrā medioꝛi ꝓmittit: q̄ est ex cultu ex sita terre mdeoꝝ similis: equalis ei inuenitur nō ꝓt. que est vt terra vestra: terrā frumenti x vini terram panū et vinearum. Nec ꝓturbet vos ezechias dicens: Dominus liberabit nos. Nūquid liberauerūt dij gentiū vnusquisq; terrā suā de manu regis assyriorū? Ubi est deꝰ emath x arphat: a ⁊ amathite et aliarū cinctarum. a ⁊ multi dij etiā quos ante capriū necē tribus coluerūt x ideo perierūt. vbi est deus sepharuaim? Nunquid liberauerūt samariam de manu mea? Quis est ex oībus dijs terrarum istaruz qui eruerit terrā suā de manu mea: vt eruāt hierusalem dominus de manu mea? Et siluerūt et nō responderūt ei verbum. a ⁊ cum eos coluerit. a ⁊ similiter. b ⁊ vn⁹ cū multis nō poterūt decē trib⁹ liberare. a ⁊ de stulto rādeas iuxta stulticiam suā ne videaris. Et alibi: Nō succendas carbones. p Handauerat enī rex dicens: nē respondeatis ei verbū. Et ingressus est eliachim filius helchie q̄ erat sup domū: x sobna scriba: x ioahe filiꝰ asaph a ⁊ more sue gentis audax blasphemia. acōmentarijs: ad ezechiā scissis vestib⁹ x nūciauerunt ei verba rapsacis. La. XXXVII a ⁊ blasphemias rapsacis.

b Et factū ē cū audisset rex ezechias scidit vestimenta sua: et obuolutus est sacco: et intrauit in domum domini. Et misit eliachim qui erat super domum: x sobnam scribam et senio/ a ⁊ ad auxilium aegritudinis fugit. a ⁊ peccato suo irasciꝰ quo putabat affligi cuncta rem. b ⁊ pallio regali purpura. a ⁊ nō stolis. ⁊ habitu miserabili. c res de sacerdotibus opertis saccis: ad esaiam filium amos prophetā: x dixerūt ad eum: Hec di/

4.Re.19.a

¶ a ¶ Ad ꝓ̄hetã. Jam ei dece trib⁹ ¶ ꝯtucte ciuitates iude et benjamin vastate: parꝫ cetiã inferioꝛ cuitatis in man⁹ hostiũ tradita ꝙ impio et sꝫbo pontifice sobna.
b ¶ Et dixit. Oratione eoꝝ ꝑ nuncios: i spiritu electa ꝓfetis.
¶ Ecce ego. Quasi nõ dicam vniuersa q̄ assyrio faciã: ne me ꝯ videar iactare potẽtiã. sed hoc. vnũ: Ecce ego dabo.
d ¶ Et inuenit. ꝛc. Pugnasse sennacherib regẽ assyriozũ cõ tra egyptios: ⁊ obsedisse pelusiũ: ⁊ ꝯ extructis aggeribꝰ vr be capienda: venisse tarachã regẽ ethiopũ i au xiliũ: vt vna nocte. clxxv. milia de assyrio exercitu corruisse narrat Herodotꝰ ⁊ Berosus chaldaice scriptoꝛes historie.
¶ Orauit. Jam securioꝛ de liberatione. Anteq̄ ascendit: sed nõ legit oasse: q̄ ꝑ peccatis suis metuebat hec fore.

¶ Vere

Nico. de lyra

iste Amos fuit ꝓpheta: sicut dictũ fuit in principio hui⁹ ꝛ melius dicit hic ꝓphetã vt referat ad Esaiam. sicut et .iij. Reg. xix. in principio vbi tractat ista historia. a ¶ Dies tribulatiõis ⁊ ꝯreptiõis. s. mei et totius populi. b ¶ Et blasphemie ꝯtra deum.
c ¶ Dies hec. s. in qua rapsaces dixerat ꝑdicta q̄ erant ad afflictionẽ regis ecechie ⁊ populi ⁊ vituperiũ dei.
d ¶ Quia venerunt filij vsq; ad ptũ ꝛc. in tanta afflictione sumus positi vt mulier existẽs in afflictione partus cui deficiunt vires pariendi.
¶ Si quo mõ audiat dñs ꝛc. sic legẽda est ista lra ibi: incipiẽdo. Rena ergo ad dñm orationẽ ꝓ reliquijs q̄ repertę sũt id est ꝓ iudeis q̄ remãserunt i regno iude q̄ sunt valde pauci cõparatiue ad tpa ꝓterita: q̄ iã decẽ tribꝰ erant captiuate. Si quo modo audiat dñs deus tuus. s. quẽ tu colis sollicite. f ¶ Verba rapsacis. vt sic moueat cõtra assyrios ꝓ verbis blasphematoꝛijs ⁊ liberet nos ab eis. g ¶ Et dixit ad eos Esaias. Hic cõsequẽter ponit Esaie cõsolatio responsio. cum subdit:
h ¶ Ne timeas a facie eoꝝ verboꝝ q̄ audisti: qb⁹ blasphemauerũt pueri ꝛc. q̄ verba illa erpimebãt deũ israel esse impotentẽ eo ꝙ nõ posset saluare ecechiã de manu regis assyriozũ: ⁊ sic sequebat q̄ eẽt impotentioꝛ: hoie mortali.
k ¶ Ecce ego dabo ei spiritu: ꝛ id est ꝓturbationẽ mentis.
l ¶ Et audiet nunciũ. de taracha rege ethiopũ inuadẽte regnum

a ꝟ conquestio. ꝟ nostre c ꝟ diuine.
cit ecechias. Dies tribulationis ⁊ cõrreptio/ a
a ꝟ hostiũ. b ꝟ per similitudinẽ parturientis doloꝛes significãt suos. ꝟ quasi nõ possumus dicere a timoꝛe tuo cocepim⁹ dominꝫ ⁊ peperimus spiritum saluti.
nis ⁊ blasphẽmie dies hec. Quiã venerũt fi/ b c d
a ꝟ consilia nostra. b ꝟ explẽdi. ꝟ quasi forrassis audiet.
lij vsq; ad pãrtũ: ⁊ virt⁹ nõ ẽ pariẽdi. Si quo e
a ꝟ non audemus dicere nostrum quem ira tanã sentimus.
mõ audiat dñs de⁹ tũ⁹ verba rapsacis: quez f
a ꝟ qui vindicare potest. ꝟ ad.
dñm deũ viuẽtẽ: et exꝓbrandũ sermonib⁹
a ꝟ nostram iaretem.
quos audiuit dñs de⁹ tuus. Leua ergo oraã/ a
tionẽ ꝓ reliquijs que repte sunt. Et venerũt
a ꝟ omnes reges duces seruꝫ cõsiliarij: amici. Bñ ꝛ Chusiquare nõ isti cũ amico tuo ab absalõ. b ꝟ nota humiliratẽnẽ se ꝓphetã dicit
b serui ecechiẽ regis ad esaiam. Et dixit ad eos g
a ꝟ non meo. ꝟ meus et eius.
esaias: Hec dicetis dño vẽstro. Hec dicit dñs:
a ꝟ cõminatione.
Ne timeas a facie eoꝝ verboꝝ q̄ audisti: qb⁹ b i
a ꝟ famuli. b ꝟ non re.
c blasphemauerũt pueri regis assyrioꝝ mẽ. Ecce k
a ꝟ de tarachaiue pater in sequenti.
ego dabo ei spiñ ⁊ audiet nũciũ: ⁊ reuertet i l m
a ꝟ chaldeoꝝ. b ꝟ duo dicit q̄ desiderabat audire ipm. s. a periculo liberandũ et hostẽ in terra sua moriturũ.
terrã suã: ⁊ corruere eũ faciã gladio in tra sua. n
a ꝟ domino gmittente venit ipse sapiente recessit.
d Reuersus est aũt rapsaces ⁊ inuenit regẽ assy o p
ꝟ ta fugara lachis vbi eũ dimiserat.
riozũ ꝙliatẽ aduersus lobnã. Audierat enĩ q q
a ꝟ vbi putabat eũ esse. b ꝟ iam capta vel deserta. ꝟ sennacherib.
ꝓfect⁹ esset de lachis: ⁊ audiuit ꝺ taracha rege r s
a ꝟ nuncios. ꝟ hoc. s.
ethiopię dicentẽs: Egressus est vt pugnet ꝓ t
a ꝟ vt quos nõ ceperat viribus sermone terreret.
te. Qꝺ cum audisset misit nũciꝺs ad ecechiã
dicens: Hec dicetis ecechie regi iude loquentes: Nõ te decipiat de⁹ tu⁹ in quo tu cõfidis v
dicens: Nõ dabit hierm in manu regis assy/
ꝟ patres mei.
riozũ. Ecce tu audisti ꝛc. alias x
nostri: ⁊ est eadẽ ratio q̄ posita est. ca. ꝓcedenti a rapiace dicta. y ¶ Et tulit ecechias.
Hic cõsequẽter ponit ipsius ecechie deuota depcatio. cuꝫ dicit: Et tulit. i. accepit.
z ¶ Libros. i. litteras regis assyrioꝝ qui ei comminabat litteris et verbis ad maioꝛẽꝫ assertionem.
a ¶ Et ascendit in domũ domini. ad deuotius depcandum ex sanctitate loci.
b ¶ Et expandit eos coraꝫ dño mino, scꝫ ecechias quia contendebant blasphemias contra ipsum: vt sic indignaret contra regem assyriozum.
c ¶ Domine exercituum. id ⁊ angelozum.
d ¶ Deus israel qui sedes sꝫ per cherubin. ꝓpiatoꝛium enim qꝺ sedes dei dicebatur super alas cherubin ponebatur vt dictũ fuit Exo. xxv. ꝛ per hoc designabatur q̄ ꝓ erat omni angelice creature.
e ¶ Inclina dñe ꝛc. i. effectũ tue in/

gnum suum: vt habeatur pa/ te sequenti.
ma ¶ Et reuertet ꝛ in terrã suã. ad eam defendendam.
n ¶ Et corruere eũ faciã gladio: hoc nõ fuit in ista reuersione qua rediit ꝓ defensiõe terre sue: sed in alia: qꝺ debellato rege ethiopũ. postea venit iudeã ad destruendã hierusalẽ: ⁊ ꝓcesso suo exercitu ab angelo fugiẽs rediit i terrã suã: ⁊ tũc filij eius interfecerũt eũ gladio: vt habet in fine hui⁹ ca. o ¶ Reuertis ẽ aũt rapsaces. Hic ponit secuꝺa denũciatio ꝓphetica de liberatione ecechie ⁊ populi sui. Et primo circa hoc ponit cõminatio ecechie ꝓ regez assyriozũ. scꝺo eius deuota oratio coꝝ rege celoꝝ. ibi. Et tulit ecechias. tertio cõsolatio eius ꝓ ꝓphetã cõsiũ secreto rũ diuinoꝝ. ibi: Et misit Esaias. Circa ꝓmũ notat locus cũ dicit: Reuersus est autem rapsaces pacto suo nuncio.
p ¶ Et inuenit regẽ assyrioꝝ ꝛc. vbi erat fortalitiũ.
q ¶ Audierat enĩ ꝛc. ipsa expugnata. r ¶ Et audiuit. s. sennacherib. s ¶ De taracha rege ꝛc. s. nũcios q̄ ad ꝙ venerant ad eũ dicẽtes qꝺ se quit: t ¶ Egressus est ꝛc. qꝺ cũ audisset misit nũcios ad ecechiã ne gloriaret aut ad securaret i aliquo ꝓpter recessiuꝫ sennacherib de iudea: asserẽs ꝓ certo q̄ rediret cõtra eũ ⁊ populũ iuũ in tanta fortitudine q̄ nõ posset ei resistere: nõ solũ virtute humana: sꝫ etiã diuina. iõ subdit: v ¶ Non te decipiat ꝛc. ⁊ sic blasphemauit deũ rangẽ sallosoquũ ⁊ impoteẽtẽ: ⁊ ad hoc inducit rationem. cũ subdit: x ¶ Ecce tu audisti ꝛc. alias nostri: ⁊ est eadẽ ratio q̄ posita est. ca. ꝓcedenti a rapiace dicta. y ¶ Et tulit ecechias. Hic cõsequẽter ponit ipsius ecechie deuota depcatio. cuꝫ dicit: Et tulit. i. accepit.
z ¶ Libros. i. litteras regis assyrioꝝ qui ei comminabat litteris et verbis ad maioꝛẽꝫ assertionem.
a ¶ Et ascendit in domũ domini. ad deuotius depcandum ex sanctitate loci.
b ¶ Et expandit eos coraꝫ dño mino, scꝫ ecechias quia contendebant blasphemias contra ipsum: vt sic indignaret contra regem assyriozum.
c ¶ Domine exercituum. id ⁊ angelozum.
d ¶ Deus israel qui sedes sꝫ per cherubin. ꝓpiatoꝛium enim qꝺ sedes dei dicebatur super alas cherubin ponebatur vt dictũ fuit Exo. xxv. ꝛ per hoc designabatur q̄ ꝓ erat omni angelice creature.
e ¶ Inclina dñe ꝛc. i. effectũ tue in/

¶ a ¶ Vere eni do. deser. Multi ꝓbat historijs venisse reges ꝓ sarã in greciã: ⁊ subuertisse et spoliasse templa. b ¶ Et misit ꝛ. Historia libri Regũ: ⁊ Parapomenon admisceꝫ ꝓphetie: q̄ ⁊ ꝓpheta de liberatiõe verbis de interitu assyrij: de reuersione solis: ⁊ de annis ecechie additis. c ¶ Filia hierusalẽ. Que ꝓ nõ respõderat i certa de vltione secura ꝙ pena.
d ¶ Et exiccaui. Tãq̄ fuit exercit⁹ vt fluenta exiccarẽt: ⁊ ideo puteos aque inopia faceret.
¶ Superbia.

Nico.de lyra

tue iusticie ostẽde contra senna cherib te blasphemantẽ, cetera patẽt vsq; ibi: a ¶ Cognoscãt oia regna ꝛ. cõterẽdo sennacherib ꝙ deos aliaꝝ gentiũ destruxit. b ¶ Et misit. Hic ꝓsequitur ponit ecechie consolatio ꝓ Esaiam: ruinam sennacherib de ꝓpinquo futuram denũciando. ⁊ primo dicta ruina predicit. secundo ad hoc signũ mirabile inducit. ibi: Tibi aute. Circa primũ dirigitur primo verbum ad ecechiam cũ subdit:
c ¶ Hec dicit dñs ꝛ. cui⁹ verbũ nõ ꝑt esse falsum.
d ¶ Pro qb⁹ ꝛ. sũt exaudita.
e ¶ Despexit te. i. corde suo virtutẽ mã. ꝓ nihilo reputãdo.
f ¶ Et subsannauit te. sensibili signo. subsannatio est ꝓprie dicit cõtẽptus qui fit per rugatiõẽ nasi. g ¶ Virgo filia sion: id est habitatio templi in monte sion mihi dilecta sicut filia: ⁊ dicit virgo ꝓpter integritatẽ fidei: q̄ semꝑ remãsit ibi i aliquibus: ⁊ maxime etiã tunc vigebat tpe ecechie. h ¶ Post te caput mouit. cõminando a longe. i ¶ Filia hierusalem. q̄ dicit virgo et filia ratione iam dictaꝝ: hierusalẽ fuit ciuitas electa ad dei cultum: vt habeẽtij. Paral. vj. Cõsequẽter cõtas virgit sermonẽ ad sennacherib. k ¶ Cui exprobrasti ꝛ. cõminãdo et blasphemando ex nimia sꝫbia: ⁊ respõdet ꝓphẽta. l ¶ Ad sanctũ israel. i. ad deũ sanctificãtẽ israel. Uel sic: Ad illũ q̄ israel adorat vt sanctũ sanctorum: ⁊ sic sꝫbditi cõtra deũ: ⁊ nõ ꝓtra holem tñ.
m ¶ In manu seruoꝝ ꝛ. vt patet de rapsace ꝓce. capi. ⁊ de alijs nũcijs a sennacherib missis: vt habeẽt in isto ca. ⁊ iste fuit maioꝛ contemptus qꝫ si sennacherib hoc fecisset in ꝓpria ꝑsona: sicut dare alapã alicui ꝓ persoñã vilem: qꝫ si aliquis nobilis hoc faceret manu ꝓpria.
n ¶ Et dixisti. presꝫptuose attribuendo sibi victorias quas diuina virtute habuisti. iõ subdit: In multitudine ꝛ.
o ¶ Ego ascẽdi altitudines mõtiũ. i. iudee q̄ est terra montuosa. p ¶ Juga libani. i. montẽ sion

a ꝟ conquestio. ꝟ nostre c ꝟ diuine.
cit ecechias. Dies tribulationis ⁊ cõrreptio/ a
a ꝟ hostiũ. b ꝟ per similitudinẽ parturientis doloꝛes significãt suos. ꝟ quasi nõ possumus dicere a timoꝛe tuo cocepim⁹ dominꝫ ⁊ peperimus spiritum saluti.
nis ⁊ blasphẽmie dies hec. Quiã venerũt fi/ b c d
a ꝟ consilia nostra. b ꝟ explẽdi. ꝟ quasi forrassis audiet.
lij vsq; ad pãrtũ: ⁊ virt⁹ nõ ẽ pariẽdi. Si quo e
a ꝟ non audemus dicere nostrum quem ira tanã sentimus.
mõ audiat dñs de⁹ tũ⁹ verba rapsacis: quez f
a ꝟ qui vindicare potest. ꝟ ad.
dñm deũ viuẽtẽ: et exꝓbrandũ sermonib⁹
a ꝟ nostram iaretem.
quos audiuit dñs de⁹ tuus. Leua ergo oraã/ a
tionẽ ꝓ reliquijs que repte sunt. Et venerũt
a ꝟ omnes reges duces seruꝫ cõsiliarij: amici. Bñ ꝛ Chusiquare nõ isti cũ amico tuo ab absalõ. b ꝟ nota humiliratẽnẽ se ꝓphetã dicit
b serui ecechiẽ regis ad esaiam. Et dixit ad eos g
a ꝟ non meo. ꝟ meus et eius.
esaias: Hec dicetis dño vẽstro. Hec dicit dñs:
a ꝟ cõminatione.
Ne timeas a facie eoꝝ verboꝝ q̄ audisti: qb⁹ b i
a ꝟ famuli. b ꝟ non re.
c blasphemauerũt pueri regis assyrioꝝ mẽ. Ecce k
a ꝟ de tarachaiue pater in sequenti.
ego dabo ei spiñ ⁊ audiet nũciũ: ⁊ reuertet i l m
a ꝟ chaldeoꝝ. b ꝟ duo dicit q̄ desiderabat audire ipm. s. a periculo liberandũ et hostẽ in terra sua moriturũ.
terrã suã: ⁊ corruere eũ faciã gladio in tra sua. n
a ꝟ domino gmittente venit ipse sapiente recessit.
d Reuersus est aũt rapsaces ⁊ inuenit regẽ assy o p
ꝟ ta fugara lachis vbi eũ dimiserat.
riozũ ꝙliatẽ aduersus lobnã. Audierat enĩ q q
a ꝟ vbi putabat eũ esse. b ꝟ iam capta vel deserta. ꝟ sennacherib.
ꝓfect⁹ esset de lachis: ⁊ audiuit ꝺ taracha rege r s
a ꝟ nuncios. ꝟ hoc. s.
ethiopię dicentẽs: Egressus est vt pugnet ꝓ t
a ꝟ vt quos nõ ceperat viribus sermone terreret.
te. Qꝺ cum audisset misit nũciꝺs ad ecechiã
dicens: Hec dicetis ecechie regi iude loquentes: Nõ te decipiat de⁹ tu⁹ in quo tu cõfidis v
dicens: Nõ dabit hierm in manu regis assy/
ꝟ patres mei.
riozũ. Ecce tu audisti ꝛc. alias x
nostri: ⁊ est eadẽ ratio q̄ posita est. ca. ꝓcedenti a rapiace dicta. y ¶ Et tulit ecechias. Hic cõsequẽter ponit ipsius ecechie deuota depcatio. cuꝫ dicit: Et tulit. i. accepit.
z ¶ Libros. i. litteras regis assyrioꝝ qui ei comminabat litteris et verbis ad maioꝛẽꝫ assertionem.
a ¶ Et ascendit in domũ domini. ad deuotius depcandum ex sanctitate loci.
b ¶ Et expandit eos coraꝫ dño mino, scꝫ ecechias quia contendebant blasphemias contra ipsum: vt sic indignaret contra regem assyriozum.
c ¶ Domine exercituum. id ⁊ angelozum.
d ¶ Deus israel qui sedes sꝫ per cherubin. ꝓpiatoꝛium enim qꝺ sedes dei dicebatur super alas cherubin ponebatur vt dictũ fuit Exo. xxv. ꝛ per hoc designabatur q̄ ꝓ erat omni angelice creature.
e ¶ Inclina dñe ꝛc. i. effectũ tue in/

ꝟ non idola nõ imagines mortuoꝝ.
a viuẽtẽ. Vere ei dñe desertas fecerũt reges assy a
a ꝟ idem cõtinent de nobis. ꝟ idola.
riozũ terrãs: ⁊ regiões earũ: ⁊ dederũt deos
ꝟ merito.
earũ igni. Nõ eñ erant dij: sed opera manuũ
ꝟ. s. ꝟ ideo.
hoim: lignum ⁊ lapis: ⁊ cõminuerunt eos.
ꝟ sic.
Et nũc dñe deus noster salua nos de manu
ꝟ sic ꝟ nomini tuo da gloriam.
ei⁹: ⁊ cognoscãt oia regna terrę: q̄ tu es dñs s
ꝟ nõ iuit qꝺ aũ audacter orauerat nec ad se vt ꝓ⁹ miserat.
b solus. Et misit esaias filius amos ad ecę/ b
ꝟ per nuncios.
chiã dicẽs: Hec dicit dñs de⁹ isrl: Pro quib⁹ c d
rogasti me de sennacherib rege assyriozum:
ꝟ sinceritia.
hoc est verbum qđ locut⁹ est dñs super eum.
a ꝟ o sennacherib. ꝟ quãdo nũcij ecechie nõ respõderũt nũcius tuus. ꝟ nõ corrupta cultu idoloꝝ. e
Despẽxit te ⁊ subsãnauit te virgo filia sion: f g
ꝟ fugiemẽ. clxxv. milia interfectio. ꝟ nõ mihi sed deo.
c post te caput mouit ẽgo filia hierlm: cui ex h i k
ꝟ ecechias ad sennacherib. ꝟ per seruos tuos.
ꝓbrasti ⁊ quẽ blasphemasti: ⁊ sup quẽ exal
ꝟ ꝓpriũ est sꝫplex sagittia erigere.
tasti vocẽ tuã: ⁊ leuasti altitudinẽ oculoꝝ l
ꝟ nõ ad me. ꝟ nõ rua ꝓpria vt maioꝛ esset arcus/
tuoꝝ? Ad sanctũ israel. In manu seruoꝝ tuo m
ganria.
ꝟ non mihi.
rum exꝓbrasti domino: ⁊ dixisti: In mul/ n
titudine quadrigarũ mearũ ego ascendi al/ o
ꝟ hierusalem. ꝟ templum.
titudinẽ montiũ: iuga libani: ⁊ succidam ex/ p q
ꝟ regna. ꝟ porentes reges: iudicio parentes.
celsa cedroꝝ eius: ⁊ electas abietes illius
ꝟ domum domini.
⁊ introibo altitudinẽ summitatis eius sal/ r
ꝟ populum. a ꝟ metaphoꝛice quasi in transitu reges ⁊ regiones subegi cũ habitatoꝛibus suis.
tum carmeli eius. Egõ fodi et bibi aquã: et s t
ꝟ populos.
b exsiccaui vestigio pedis mei oẽs riuos agge u
a ꝟ dominus ad elatam. b ꝟ in spiritu. c ꝟ ab eterno.
ꝟ predestinauerim.
rũ. Munquid nõ audisti quę olim feceriz ei? v x
a ꝟ ab initio. b ꝟ malũ quod per sennacherib infertur: nõ in hoc q̄ malum sed quod iustum et omne iustum bonum.
Ex diẽb⁹ antiquis ego plasmaui illũd ⁊ nũc y
a ꝟ idẽ super eũ. ꝟ hoc malõ. ꝟ meritis exigentib⁹. ꝟ principũ. a
ãdduxi: et factũ est in eradicationem colliũ b
ꝟ intra se.
cõpugnantiũ: ⁊ ciuitatũ munitarũ. Habita/ c
ꝟ retracta ab auxilio earum. ꝟ mea. ꝟ sub aductu eius.
toꝛes earum breuiata manu contremuerũt:
a ꝟ tremore. b ꝟ cito consumpti sũt peccatis impedientibus.
ꝟ non olive non vinee: nec fructuosis arboꝛibus cõparantur.
⁊ cõfusi sunt: facti sunt sicut fenum agri: et d
a ꝟ termis que messem impedit.
grãmen pascuę et herba tectoꝝ que ex/ e
a ꝟ in manu sennacherib. b ꝟ aure mortis tempus.
ꝟ babylonem.
ãruit anteq̄ mãturesceret. Habitationem f
a ꝟ o sennacherib. ꝟ inde. ꝟ in terram iudeoꝝ.
tuam et egressum tuum ⁊ introitum tuum f g
a ꝟ ꝓphetas cognoscere feci et annunciare.
b ꝟ qua dixisti: Quis deus poterit liberare vos de manu mea.
ꝟ in celum ascendam: supra sidera celi ponam sedem meam.
egõ cognoui: et insaniã tuam contra me. h i

sion vbi erat templum qđ dicit hic libanus: eo ꝙ erat edificatum de lignis libani: vt habet iij. Reg. v. Et loquitur de futuro per modũ ꝓteriti: quia ꝓ superbia credebat certitudinaliter hoc futurum esse: ac si iam fecisset: veritatem quia realiter nõ erat factum: ideo subditur per modũ futuri.
q ¶ Et succidam excelsa cedroꝝ rum eius: et electas abietes. tẽ plum enim erat edificatum partim de lignis cedrinis: ⁊ partim de abiegnis.
r ¶ Saltuz carmeli eius. ad depredandum animalia que ibi depascebantur in magna copia.
s ¶ Ego fodi ⁊ bi. aquã scilicet puteos et cisternas de nouo: ex causa subdit:
t ¶ Et exiccani vestigio pedis mei omnes riuos aggerũ: quasi diceret. tãta est multitudo exercit⁹ mei in hominibus ⁊ animalibus q̄ aque ꝓpter istẽs ibi non sufficerent.
v ¶ Munquid non audistis. tu sennacherib. x ¶ Que olim fecerim. creando mundum de nihilo. vel aliter ⁊ melius vt videtur: Que olim fecerim: trãsferendo regna de gente in gentem ꝓ voluntate mea. quasi diceret sic: vt ex annalibus et chronicis ꝙ in conspectu tuo lectis: sicut et de assuero legitur Hester vj. in aliquibus libris additur ei. sed non est in debreo. nec. iiij. Reg. xix. vbi ponit ista historia: sil ramen additur non est referendum ad regem assyriozum: vt aliqui exponitoꝛes dicunt: sed ad gen⁹ humanum cuius deus transtulit potestates ⁊ regna vt dictus ẽ.
y ¶ Ex diebus antiquis: id est ab eterno. z ¶ Ego plasmaui illud: id est disposui fiendum quicquid fit successione temporum. a ¶ Et nunc adduxi. set licet victorias quas per patres tuos et te feci ꝓpter peccata hominum punienda: sm q̄ dicitur. S. r. Ue assur virga furoris mei ⁊ baculus ipse est.
b ¶ Et factum est in eradicationem colliũ. ꝛ. id est principum ad inuicem discoꝛdantiũ: quia aliqui volebant se reddere: alij vero contradicebant.
c ¶ Habitatores earum breuiata ꝛ. potestate eoꝝ diminuta. d ¶ Facti sunt sicut fenum agri. in quo nõ est potentia resistendi. e ¶ Et herba tectoꝛum. que defecit anteq̄ veniret ad perfectionem.
f ¶ Habitationẽ tuã. in regno tuo. g ¶ Et egressu tuũ. ad venidũ contra populũ meũ.
h ¶ Et introitũ tuũ. intra inde am. i ¶ Ego cognoui: id est ante disposui. k ¶ Et insaniã tuam contra me: vt pmitterem hoc te facere: quia deus nõ est actoꝛ mali culpe nisi tantum ꝙ mittue.

k 5 Cum

Ca Supbia. Nō vltra sustinebo: vt scias tenō viri/
b tuis hec potuisse sed ar/
bitrio meo. merebanē enīz
impie gentes ꝛ infructuose
arbores vt p te: quasi secu/
ri succiderenk. b Po/
nā ergo. Quasi diceret co/
gitādo insidias suspiras: ſ
explere q̄ apperis nō valen
do oīpotentie mee circulū i
narib⁹ portas: vt cū bonoꝝ
morte ardenti⁹ anhelas ab
eoīz vita vacuus redeas.
c Tibi autē. Omnia hec
p nūcios ꝓpheta ad eçechi
am loquit q̄d ad sennache/
rib dixerit: quid ei dīus re/
spōderit. Nūc ad ipm ver
ba cōuertit: ne dubitet ven
tura q̄ pdixit. In hoc enim
maxime ꝓphet' credebak:
qz nō solū longe post futu
ra sed in ꝓximo cōplenda
testabāt. d Et in āno. ſ.
Imminēte messiōe irruerūt
assyrij ꝛ vastauerūt messes
ꝛ vineta ꝛ oliueta: et ob ni/
miam obsidionem quod ex
granis repertum est habu
erunt in victū primo anno
ꝛ secūdo: qz cīs in anno ob
sidionis serere nō potuerūt
que reperērūt ex pomis et
frugibus supserūt.
e Propterea. Reuertit
ad ꝓpositū ꝛ post futuroꝝ
spem metuz excutit pīcē.
Nō est tanta erit leticia su
per his que ꝓmittebat futu
ra quanta de imminentib⁹
cura. f Propter me ꝛc.
Significat qz nō ex merito
suo sed dei cōseruenk clemē
tia. imo patris eoꝝ dauid
memoria: in quo dauid ad
monenk sue negligentie: ꝛ
fidei illius atq; iustīcie quā
tūs diligit de⁹: vt posteros
sanctoꝝ merito coꝛ tueat.
g Et reuersus. Ideo ser
natus vt sciat potentiā dei
ꝛ blasphemantia cōprimat
oza: ꝛ pdicit maiestatē illi⁹
quā ante despexerat.
b Filij eius. Jnuidentes
fili tradītionē iudeoꝝ assa
raddon fratri suo ex altera
matre quē ob amorem ma
tris sibi decreuerat ī regno
succedere: ꝛ qz ille iam cepe
rat regnare fugerunt occi
so patre. Jn hoc nequioz
pp lo suo ostēsus: qz nō ī ter
ra dei ab ipso ꝓcessus: sed
ad gētes dei: sicut pharao ī
ter multas plagas referuat⁹
a filijs ī tēplo dei sui occi
dēdus. i Ararath. Re/
gio ē armenie cāpestris per
quā fluit araxes incredibil
vbertatis ad radicē tauri
mōtis q̄ illuc⁹ tēdit. Ar
ca Noe nō ad mōtes ge
neralis armenie delata ē q̄
appellata est ararath: ſ ad
mōtes tauri altissimos qui
imminēt cāpis ararath.

† 23.q.5.c. remittunk in pin.

ſ celsō ascēdā: supra sidera celi ponā sedē meā
Cū fureres aduersuz me: super/ a
bia tua ascendit in aures meas. c
ſ potentia diuinitatis: ꝛc refrenādo.
b Ponā ergo circulū in naribus d
a ſ quibus blasphemasti me. b ſ ab hierusa/
lem in terram tuam.
tuis: ꝛ frenū in lābijs tuis: et re e
ducā te in via per quā venisti. f
ſ prophete ad ezechiā per nūcios. ſ saluris
et eoꝝ q̄ futura pnūcio.
c Tibi aūt hoc erit signū: comede b
ſ que seuerant. ſ. anneçij venient assyrius.
hoc anno que sponte nascunk: ꝛ k
b ī āno secūdo pomis vescere. Jn l
ſ fugato assyrio.
anno aūt tertio seminate ꝛ me/
ſ que vastate sūt.
tite ꝛ plātate vineas: ꝛ comedi
te fructū eaꝝ. Et mittet id quod m
a ſ reliquie iudeoꝝ que se eualuras non cre/
dunt: sed rursū recipient abūdantiā: vt quasi ar
boz fertilissima pomis repleant. ſ. i.
saluātū fuerit de domo iuda: et n
ſ a simili arboris fructuose.
qō reliquū est mittet radices de o
a ſ quia et decē trib⁹ ꝛ ciuitates inde vastate.
orsū: ꝛ faciet fructū sursū. Quiā p q
de hierusalem exibunt reliquie: q
a ſ saluari. b ſ dilectio et misericordia: nō eo/
rum merita.
ꝛ saluātio de mōte sion. Zelus r
a ſ qui ꝛ aduersarios zelatus est populū suū.
dōmini exercituū faciet istud.
c Propterea hec dicit dominus s
ſ Jnius obiicar.
de rege assyrioꝝ: Nō introibit t
a ſ vnde quēq; occidat.
ciuitatē hanc: ꝛ nōn iaciet ibi sa u
gittam: ꝛ nō occupabit eā clype v
us ꝛ nō mittet in circūitu eius x
aggerem. Jnvia qua venit p eā y
reuertetur: ꝛ ciuitatē hanc nō in
gredietur dicit dōs. Et ptegaz z
a ſ Nō merito vestro. ſ Nora ibi aliquos eē
et fide et opere heredes dauid esse.
ciuitatē istā: vt saluē eā propter a
a ſ p bonis parrib⁹ eriā malis filijs miserek de⁹
me ꝛ ppter dauid seruum meū. b
a ſ dei potentia sine vulnere occidit: ꝛ in cinerē
redegit.
† Egressus ē aūt angel⁹ dñi ꝛ p/ a
cussit in castris assyrioꝝ centū
a ſ sennacherib: ꝛ pauci cū eo decē tm: vt ira/
dunt hebrei ꝛ israelite.
octoginta quīq; milia ēt surrexe
ſ mortui erant cadavera mortuoꝝ.
runt mane: ꝛ ecce oēs cadauera
ſ a iudea.
mortuoꝝ. Et egressus ē ꝛ abijt. b
s Et reuersus est sennacherib rex
assyrioꝝ: ꝛ habitauit in ninive.
a ſ cōꝛpror veri dei quasi vicco.
Et factū ē cū ādoraret in tēplo c
nesrach deū suū: adramelech ꝛ
a ſ non angelus a quo pcussus
filijs parricidio filiorum reseruatus est.
saraſar filij ei⁹ pcūsserūt eū gla/ d
dio: fugierūtq; in terrā ararath

Pro.3. b

In diebꝰ illis egrotauit. Quia de victoria di/
gnas deo grates nō retulit: ſ in superbia euanuit: sient Regū ꝛ Pa/
ralipomenon liber aperit. c Quē deꝰ diligit corripit: ne cleuet in
superbiā post incredibiles triūphos. b Moreris tu ꝛc. Cui sīle nīnive
subuertēt: ꝛ multa sub cōminatione pdicta nec ipleta: nō deo mutāte sentē
tiā: sed ꝓuocāte nos ad sui noticiā. Dīus em̄ penitē
tes est sup malicia. c Augustīn⁹. Jn psalmo. l.
Jncerta ꝛ occulta sapīe tue ma. mi. Sub hoc incer
Jone.3.c to niniuite penituerūt. Dixerūt em̄ qs scit: ſ cōuer
tat ꝛ ig. de⁹: Stetit q̄ ninive. An euersa est: aliter
videt hoīb⁹: aliter deo. Ego aūt impletū esse qđ ꝓ
pheta pdixit video. Respice q̄ fuit ninive ꝛ vide q̄
versa est in malo. edificata est in bono. Sic dictum
Dicit.1. b est hieremie. Ecce oabo tibi eradicare: ſuffodere:
ꝛ rursus edificare ꝛ plantare. Et inde est etiā illa
Deu.32. f voz: Ego peuttiaz ꝛ ego sanabo q Brego. Cuz ꝓ
phetia rerū euentꝰ imobili veritate ꝓnūciet falluz
videt qō elaias ait ad regē egrotantē: Dispone do
mui tui qz mo. tu: ꝛ nō vi. cū regi penitēt: ꝛ oranti
xv. annos addiderit dīus ad vitā. Silr de iona ōr
qz pdicauit niniuitis adhuc. xl. dies ꝛ ninive sub
uertet: ꝛ th postea ante. xl. dies niniuite misericoz/
diā dei cōsecuti sunt. Sed dicēdū est q̄ ꝓphete in
libro ipso pscientie deivbi ola scripta sunt legentes
nō ola ꝓpicbāt: sed quedā: ꝛ codē mō quo deꝰ ꝓ
mittebat. Legerat em̄ elaias in illo libro q̄ eçechi
as ſm opa q̄ fecerat longioꝛē nō merebat vitam: ꝛ
ſm rei physicā habere nō poterat. Sed nō legerat
q̄ p lachrymas ꝛ oōes esset impetraturꝰ. Lege/
rat similiter ionas in eodē libro q̄ ninituraz nec̄
tia ſm hoc qō agebāt, xl. die cōplenda erat: ꝛ ita ci
uitas eoꝝ destruenda. Sed illud non legerat q̄ p
suā cōmonitionē essent acturi penitentiā: ꝛ ita mise
ricordiā cōsecuturi. Utereꝝ igit qō legerat ꝓdica/
uit: ꝛ quātū ad eos ꝓtinebat incōmutabilis erat
veritas qz neminē intendebāt fallere. Dicit enim
Augustīn⁹. Q. uicūq; sic credit vt loquit: ꝛ ſ non
vera loquit: tñ fideliter loquit. Dīus em̄ ſm q̄ Bre
go. dicit sniam mutat: sed nō cōsilij. Sniam debe/
mus intelligere sensum verboꝝ: cōsilium vero ab
eterna dispositione est. Sniam vero seruis suis de
us reuelauerat: nō tñ cōsilij: sed vt eoꝝ cōminatio
nib⁹ penitētiā incuteret ꝓpīo suoꝝ: ꝛ sic eoꝝ misere
ret. Videt tñ q̄ ea verba q̄ dixerūt in libro vite nō
legissent. Cū em̄ elaias simpliciter diceret moreris
ꝛ nō vives: ꝛ ionas ninive subuertet ꝛ ista nō cēnt
futura: nō videnk illa esse in libro dei q̄ nō erant fu
tura. Sed sciendū est q̄ deus duobus modis ali/
quas res cōsiderat ſm merita ꝛ ſm rei naturā q̄ di
cunt causę inferioꝛes esse: ꝛ ſm suū consiliū. Unde
eçechiam moriturū deus ꝓuiderat ſm meritū vel
ſm physicā: licet nō futurū ꝛ nō morimurū ſm ꝓsiliū suum. Utrūq; igit scri
ptū erat in libro vite: sed alterū suo ꝓphete pmisit legendū: alterū vero nō
pmissum est. Uerū dixit nec est deceptus qz sic legit: nec est mentitus quia
sic credidit: ꝛ ſm illas inferioꝛes causas locutus est. Quis simpliciter et
sine additamento. Si quis videret cecum, ꝛ diceret: Jste amplꝰ nō videbit
etiā ſi diuino cōsilio lumen reciperet: ille nō mētirek qz rei physicā esset se/
cutus. Eodē mō ꝛ ionas subuertionem niniuitaruz vidit in mente diuina
q̄ tñ futura nō erat: qz illud qō vidit: ſm merita coꝛ vidit. Qz vero cōuersi
sunt cōsilio dei fuit: qō ipse non vidit. d Ad parietē. Tēpli. ſ. Juxta qō
salomon extruxit palatiū. Obsecro dñe. Jturus ad dīm narrat opera sua.
Felix cōscientia q̄ in rēpore malorum potest recordari bonorum.
e Obsecro dñe. Audītes se moriturū: nō annos plurimos petit: sed dei in
dicio dimittit quid ꝓstare velit. Nouerat salomonē deo placuisse quia nō
petierit amplioꝛes annos vite. f Et quod bo. Jdola patris sui destru/
xit ostia domꝰ dominī que ille clauserat aperuit. serpentem eneū quem in
gabaon indei adorabant cōminuit et in ventum sparsit.
g Et flenit. Flenit quia moriebak sine filijs: ꝛ promissionem patribus fa
ctā factam timebat perituram ꝓ peccatis suis: de qua ad dauid. Cum doꝛ/
mierit cū patribus tuis suscitabo semen tuū quod egrediet̄ de lūbis tu/
is: ꝛ ponā illud sup thronū israel in sempiternū: ꝛ erit mihi in filium: ꝛ ego
ero illi in patrē. Alij asserūt etiā sanctos morte terreri ꝓ incertitudine iu/
dicij. Notandū aūt q̄ dies mortis nō necessitate singulis prestita sit sed vo
luntate dei ꝛ ignotis mortalibus causis: vel viuat aliquis vel moriat: ꝓ/
sertim cū nunc staruta mortis necessitas differak ꝛ post mortem plurimos
resuscitaros legam⁹. b Et factū est ꝛc. Ꝓpostero ordine hic refertur
historia que in regū volumine consequentius legit.
i Ecce ego adiçiam su. di. Secūdū quod visum est. Jn pscientia enim in

a ſ q̄ missi samarie cultores ne inculta remaneret
ꝛ regnauit āsaraddon filius eiꝰ
pro eo.
ſ in diebus illis. i. quibus mortuus
est sennacherib.
Ca. XXXVIII
a † In diebus illis egrota/ a†
uit eçechias vsq; ad moꝛ
tem: ꝛ introiuit ad eū esaias filiꝰ
amos ꝓpheta ꝛ dixit ei: Hec di/
a ſ quia in regno succedāt ꝛc.
cit dīs: Dispone domui tuę: qz b
b morieris tu ꝛ nō vives. Et cōuer c
a ſ quia ad templū ire nō poterat. ſ domus
vel templi ne gemitus audiatur vel lachrime vi
deantur.
tit eçechias faciē suam ād pariē/
tē: et orauit ad dominū et dixit:
Obsecro dīe: memento queso d
quomodo ambulauerim coꝛā te
a ſ religionis. b ſ no claudicās post idola.
quis enī gloriatur modum se habere coꝛ.
e in vēritate ꝛ in cōrde perfecto: et
f qō bonū cōi oculis tuis fecerim: ꝛ
g fleuit eçechias fletu magno. Et e
a ſ plusq̄ exiret medā partem arru.
b factū est verbū domini ad esaiā
dicens: Uade ꝛ dic eçechię: Hec
a ſ eiꝰ ꝓmissione deliberas opera fecerās: freir
em recto sicut dauid pater eiꝰ: qz ambulasti in ve
ritate et in corde perfecto.
dicit dīs deꝰ dauid pātris tui.
Audiui oīationem tuā ꝛ vidi la f
ſ qz fleuisti fletu magno.
chrymas tuas. Ecce ego adiçiā
a ſ quos nō postulasti.
sup dies tuos ꝗndēcim annos: ꝛ g

tens q̄ ſi periculum hoc euaderet: in eius hono
rem duos filios ꝓdictos sacrificaret: quod intel
ligentes filij eum interfecerunt ꝛ ne ab eo occide/
rentur: ꝛ huic consonat quod dicitur: Cuz ado/

Ca. XXXVIII
a In diebus illis. Post liberatio/ a
nem eçechie ab
boste. Nic consequenter
ponit eiꝰ liberatio ab in
firmitate. Circa qō pri/
mo ponit eiꝰ mirabilis
sanatio. secūdo reprimit
ex hoc insurgens elatio
ca. se. Prima in tres qz
primo denūciat sanatio
scōo interponit eçechie
oratio. ibi: Scriptura.
tertio sanationis execu/
tio. ibi: Et iussit. Prima
in duas: qz primo sana/
tio nūciat. secūdo ad b
ſignum mirabile datur.
ibi: Hoc aūt. Circa pri/
mum ſmittitur infirmi/
tas. secūdo nunciat sa/
nitas. ibi: Et factus est.
Circa primum dicit: In
diebꝰ illis egrotauit ꝛc.
id est raliter q̄ non pote
rat curari p naturā. Di/
cunt autem aliqui q̄ b
cōtigit ei eo q̄ nō reddi/
derat gratias dīo suffi/
cienter de pcessione ex/
ercitus sennacherib. Uz
hoc improbat Ra. Sa.
per hoc q̄ Esaias dixit
sibi postea: Et de manu
regis assyriorum eruam
te ꝛ ciuitatem istam. Ex
quo videtur q̄ illa pcf/
cussio exercitꝰ fuit post
infirmitatem eçechie: et
non ante: ꝓpter qō di/
cit hoc ei accidisse eo q̄
nolu erat vꝛozem accipe
re quod tamē facere re/
nebatur vt linea dauid
in regno per ipsum con/
tinuaret: ꝓpter quod cō
nalescens accepit vꝛozem de qua genuit manas/
sen: et huic dicto concordare videtur quod ha/
bet. iij. Reg'. xxj. vbi dicitur q̄ manasses erat
duodecim annoꝝ cum regnare cepisset imme/
diate post mortem eçechie qui vixit quindecim
annis post sanationez istam. ideo dicit Ra. Sa.
q̄ illud qō sequitur: b Dispone domui tue
ꝛc. id est fac testamentū tuum. dixit Esaias eçe/
chie tertia die ante percussionem exercitus sen/
nacherib ꝛ terria die sequenti qua fuit illa pcus
sio facta eçechias sanatus ascendit in domum
domini. vt habetur. iij. Reg. xx.
c Et cōuertit eçechias faciem suam. vt oraret
secretius ꝛ deuotius ꝛ non impediretur ab assi/
stentibus. d Obsecro domine: memēto que/
so ꝛc. hoc nō dixit ad iactantiam sed magis ad
gratiarūactionem recognoscens q̄ hoc proceſ/
sisset ex bonitate diuina: vt sic gratus de prece/
dentibus vlteriozem gratiam impetraret.
e Et factum est verbum domini ꝛc. Die qsequē
ter denunciatur eius sanitas, ꝛ patet littera vsq;
ibi: f Ecce ego adiçiā super dies tuos. quos
iam perfecisti. g Quindecim annos. ista fu/
it ꝓphetia predestinationis que est quando
fit reuelatio ꝓphete alicuius futuri ꝓout est
in dispositiōe divina et eiꝰ pscientia, ꝛ hec infalli/
biliter impletur: qz diuina pscientia ē immutabi/

q̄ qua ⁊ hi ānī cōſt: nihil additū eſt. ꝓſtebat eīs deus cū quidē vlq; ad mortē infirmitate affligendū ſed oratione ⁊ penitētia cōualituru. Dicāt quidā q̄ male viuēdo nō mereāt ḡs ad vite ſue ⁊minū peruenire vel bn agēdo ante tps mereāt rapi ad
Ps.54. pmiā vite. vñ: Airi ſā guinū ⁊ doloſi ſi dimidiabūt dies ſuos.
Sap.4. c ⁊ illud: Raptꝰ eſt ne malicia mutaret cor illꝰ. Hiſtoria libri Regū ⁊ para lipomenon ꝓphetie mixta eſt: q̄ ⁊ ꝓphetia hiſtorie copulata: de liberatione vrbis: de interitu aſſyrij: de reuerſione ſolis ⁊ de annis ecechie additis

a Hoc aūt ri. Preſentis. ſ. tpis et futuri: vt quō ſol reuertīt ad ezechiū ſum: ita Ezechie vita ad exoptū reddeat annos. Nobis quoq; i hebdoade ⁊ ogdoade vinētibꝰ poſt reſurrectiōē xp̄i vite ſpacia ꝓtelenf.

b Ego dixi. Cū deꝰ ecechie ſine labore victoriā dediſſet: nec ille et cōdignas grās reddidiſſet: infirmitate coactus laudes ꝑſoluit quas in ꝓſperitate neglexit: ⁊ poſtq̄ cōualuit: q̄ in anguſtia cogitauerat edicit. Ego dixi in di. ⁊c. Sancti implent dies ſuos ſācte abrahā mortꝰ eſt plenꝰ die; in ſenectute bona: petōres i dimidio die;
Ps.54. morīūt. c In dimidio. Airi impij et doloſi nō dimidiabūt dies ſuos: q; nō implent opera virtutū nec penitēdo emēdant delicta. d Ad portas inferi. Vbi cōſtituta eſt domus omni viuēti ante aduētū xp̄i.

Nico.de lyra

lis. ꝓphetia aūt ſupra poſita qua dixit: Morieris tu ⁊ nō viues: fuit ꝓphetia cōminationis q̄ eſt q̄ reuelat aliquid futurū nō ꝓut eſt in mēte diuina ſed ꝓut eſt in cauſis inferioribus: ⁊ ſic erat de infirmitate ecechie q̄ erat incurabilis p̄ naturā: nō tā p̄ hoc excludebat quin diuina virtute curaretur: ⁊ ideo talis ꝓphetia nō ſemp impleꝫ. a Hoc aūt. Hic cōſequēter datur ſignū mirabile ad cōfirmationem dicte ꝓphetie q̄ erat p̄destinationis. cū ꝺr in ꝑſona dñi:
b Ecce ego ⁊c. ex hoc ꝓz q̄ illud horologiū erat ad ſolē ad cognoſcēdū horas diei p̄ vmbrā: ⁊ dicūt alīq̄ q̄ due linee faciebāt vnā horā: ⁊ ſm hoc illa dies artificialis fuit augmētata decē horis tm. ſ. q̄nq; horis i regreſſu ſolis Xp̄us orientē: ⁊ in q̄ bonis

ſ inſuper regni ſecuritas promittitur.

de manu regis aſſyriorū eruā te: ⁊ ciuitatē iſtam: ⁊ protegā eam.

ſ iudei ſemper querunt ſignum.

a †Hoc aūt tibi erit ſignum a dño quia faciet dominus verbū hoc quod locutꝰ eſt: Ecce ego reuerti faciā vmbrā linearū p quas deſcēderat i horologio achaz in ſo-
a ſ a decima enim hora in primam: ⁊ pene duplicatus eſt dies.
le retrorſū decē lineis: ⁊ reuerſus ē ſol decē lineis p gradus quos
a ſ lxx. oratio: ſed hoc melius quia ꝓterita narrat de beneficio agens gratias.
deſcēderat. Scriptura ecechię regis iuda cū egrotaſſet: ⁊ cōualuiſſ
a ſ q; nō cōpleto numerō annorū meorum ſicut patres mei. deſperando. ſ in anguſtia.
b ſet de infirmitate ſua. Ego dixi
c in dimidio dierum meorum: vadaz ād portas inferi. Queſiui re
a ſ ob ſuperbiā mihi ablatum.
ſ dānatꝰ apud inferos. ſ apud me.
ſiduum annorū meorum: Dixi nō
ſ beatitudine. ſ ſanctorū. ſ dum ſm Dionysium.
videbo dñm deū in terra viuen
a ſ timet ne aſpiciat cū ſāctis dei ⁊ habitet in requie ⁊ deū videat. b ſ chriſtum nobis ꝓmiſſum verū hominem ⁊ verum deum.
tū: nōn aſpiciā hominem vltra:

ſ Quieui reſiduum annorū meorū id eſt mecum conſiderabam quot annis poſſem viuere p naturam. b Dixi. audito verbo Eſaie: morieris tu ⁊c.
i Non videbo dominū deum. id eſt templum domini.
k In terra viuentiū. id eſt inter omnes viuentes non aſpiciam dominum vltra in p̄ſenti vita.

Et habitatorē

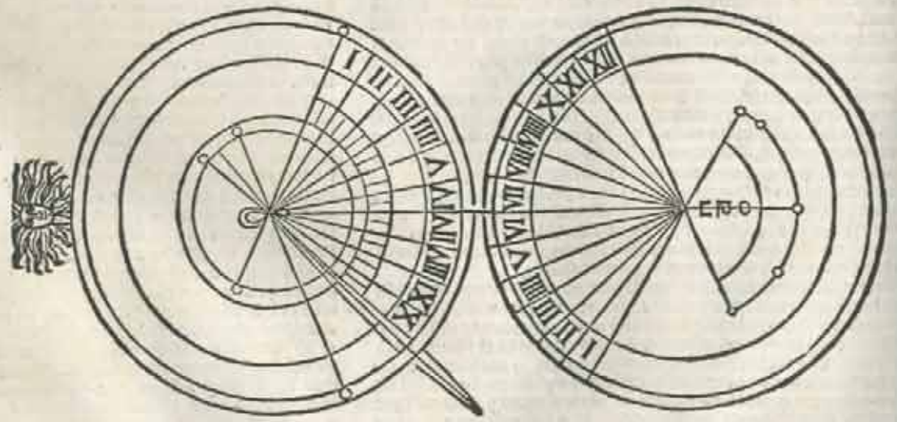

Na Quietis. Quidā credideo hūc ſenſum eſſe: Ego dixi in generatione mea q̄ō ⁊ Dicro. aliq̄s trāſtulit de ceptus ambiguitate verbi: ⁊ poſtea correxit.
b Reſpōde. Quod erraui emendabor: tu eſto fideiuſſor ⁊ ꝓtector. Nō ē vol̄ns ne q̄ currēns: ſz dei miſerētis.
c Cū ipe fecerit. Hoc mihi iuſte: iſti nō reſtat nili patiēter ſuſtinere: ⁊ ſm ſortem ex orare q̄ fec̄ q̄ volnit.
d Recogitabo. Q̄ ꝓteritā eſt nō ādinuat ſuſtinētē. vñ: Senira eſt epieuri inſa q̄ aſſerit recordatiōe ꝓteritoꝝ bonoꝝ mala ꝓſētia mitigari. e In amaritudine. Quaſi ex hi etiā in amaritudine: q; ꝑſa tribulatio nihil boni ꝓrerit ſentit: ⁊ ſemp humana felicitas aliquib⁹ aſp̄git edulcēſſio.
f Quia n. Sine fine dānati nec; i inferno penitētiā agūt nec; laudes deo reſerūt.
g Viuēs viuēs ⁊c. Nō infernꝰ vel mors pater filijs. In terroga. pa. r. ⁊. d. r.
h Sup vuln⁹ aūt hebraei ſinulc⁹ ſonare nō vuln⁹ q̄ō Aq̄la ⁊ ſymmachꝰ motiuā regiū i ter ꝓtati ſunt. alīq̄ nō vlc⁹ ſz apoſtema ſuſpicati ſūt: cui iuxta artē medicoū ſectionibꝰ ficis ⁊ cōfuſis ſubuenit ak̄ hꝰ ſanitas i ſuperficiē cutis ꝓuocatur: nec ſperne dā eſſe medicinā cū deꝰ fecerit eā.

ſ In ipe

a ſ iſm rām vel quēlibet iuſtū. b ſ creme. ſ vel quietē gemitū ablata eſſet ſic incipiat verſus. ſ filioꝝ. ſ mihi.
a ⁊ habitatorē quietī. Generatio mea ablata b
a ſ plicatu ſic generatio mea ne exrendak in poſteros. c
ta eſt ⁊ cōuoluta ē a me quaſi tabernacu
a ſ ante tempus. b ſ cela imperfecta.
la paſtorū. Precaſa ē velut a texente vita e
a ſ in iuuētute. b ſ diebꝰ. ſ more infirmi qui finiet vel mutari ſperat infirmitatē ſuā. mutatione reꝑoſita.
mea: dum adhuc ordirer ſuccidit me. † Dē
a ſ er de nocte ſperabā vſq; ad mane. ſ ſicut Job qui ſe exꝑectabat nocte ⁊ eiulatu. ſ o dñe.
Ro. 9. 2 mane vſq; ad veſperā finies me: ſperabā
a ſ. ſ. b ſ omnipotēs. c ſ omnia cōmutans.
vſq; ad mane. Quaſi leo ſic ꝓtriuit oſſa
a ſ nō ſolū carnes. b ſ ſuſpenſiue dicit: quaſi aut mane aut veſpere dabit mihi finem.
oſſa mea. Dē mane vſq; ad veſperā finies
a ſ ⁊ hoc ſicebat. b ſ ad matrē clamat vt eſcam percipiat. ſ ad deum.
me. Sicut pullus hirūdinis ſic clamabo: f
a ſ in nocte. b ſ gemitu compunctus.
meditabor vt colūbā. Arrenuati ſūt ocu- g h
a ſ ad dñm: vnde auxilii. b ſ violētia infirmitatis vitra vires corpis. c ſ plusq̄ poſſit mētua.
li mei ſuſpiciētes i excelſo. Dñe ūim pā- k l
a ſ vſq̄dē idē ē. b ſ lacrime mee ſ ſe reuertīt ſ ſigna' luto
b nor: videt p me. Quid dicā aut q̄d reſpō- m
ſ vel fecerim. ſ alq̄ reputabo.
ſ debit mihi cuz ipſe fecerit ⁊ Recogitabo n o
a ſ etiam infelicēs.
c tibi cēs annos meos i amaritudine aīe p
ſ vel ſic vel ſi. a ſ de ſtatu humane vite philoſophat ꝓ ſecurus. b ſ fragilis et caduca vita et miſerijs plena. vt. ſ. facile cadat.
meę. Dñe ſi ſic viuīſ: ⁊ in talib⁹ vitā ſpūs p
a ſ liuerauit tua et culpa mea. b ſ ſic. ſ miſericordia.
ſ ſaluetur et vitam dando.
mei. Corripies me: et viuificabis me: ec- q r
a ſ percuſſo cuius aſſyrio pax erat in populo.
ce i pace amaritudo mea amariſſima. Tu
a ſ corripiendo. ſ flagella. b ſ mō in inferno plantis vi te vel futurę.
aūt eruiſti aiam meā ut non periret: pro ſ t
a ſ ne meminerīs. b ſ vel ſenſum cuiꝰ vel meū. c ſ ne ego aſpicerē cauſed tuā miſericordiā.
tecaſti poſt tergū tuum oia peccāta mea. s
a ſ reprobi ſemel dānati. b ſ in inferno aute quis cōfitebit. ſ laudabit. ſ diabolus.
f Quia nō infern⁹ cōfitebit tibi: nec; mors
a ſ qui omnino damnati
laudabit te: nō expectabūt q̄ deſcēdūt in a
a ſ inferni. b ſ filij liberationē qui dicit: Ego ſum via veritas ⁊ vita. ſ nūc ꝓecrantur tua. ſ i futura requie.
g laci veritatē tuā. Viuēs viuēs ipe cōfite h
a ſ laudando. b ſ liberatus ab hoſtib⁹ gratias age.
c ſ bonus vt dauid. ſ filio quos poſt genuit: quia tunc nō habebat filios.
bit tibi ſicut ⁊ ego hodie. Pater filijs no v c
a ſ cultum vere religionis. ſ ergo. ſ ad aſſertio. f a morte animę.
tā faciet veritatē tuā. Domine ſaluū me g b
a ſ ego et populus meus laudauit vſq; hodie nudi et ſi non profit illis.
fac: ⁊ pſalmos noſtros cāntabimus cun- i k
a ſ templo. ſ corde. ſ famulis regis.
cti diebꝰ vite noſtrę i domo dñi. Et iuſſit l m
a ſ vt dei miraculo mirabilior eſſet poſtea morbo enim regis ſm Symmachum laborabat: cum nocēt omnia dulcia vel cara q̄ō vt aiunt vel guſtata.
Eccli. 38. a eſa ias vt tollerēt maſſaz de ficis: ⁊ catha
a ſ a domino inſtructum: no corpus eorum.
b plaſmarēt ſup vuln⁹: ⁊ ſanarek. Et dixit n

a Et habitatorē quietis. i. populū regni mei habitantē in pace mortuo ſennacherib. hoc dicebat ecechias. q; nā ecechias ſibi dicerat hoc ante ruinā ſennacherib ⁊ liberationē cuitatis ⁊ populi vt patet ca. ꝓcedenti: ⁊ ideo graue erat ecechie illud bonū tempus nō videre. b Generatio mea ablata eſt. id eſt nō habeo filiū mihi ſuccedentē in regno: ⁊ hoc conſonat dicto Ba. Sa. ſupra poſito q̄ nō habebat adhuc filiū. c Et cōuoluta ē a me. ne extendak vltra p generationes futuras: ſicut pallū plicatū nō extendit. d Quaſi tabernacu † Job. 4. b
lū paſtorū. q̄ō quādo mutāt locū deponūt ⁊ plicāt ad alibi ꝓtādū. e Precisa eſt velut a texente vita mea ⁊c. id eſt i medio ꝓceſſus ſui. ſicut tela aliquādo ſcindit a texente ꝙ eſt adhuc in fieri.
f Sicut pullus hirundinis clamāb. ꝓ paſtu recipiendo a matre. g Meditabor. in gemitib⁹ multis. h Ut colūba. que habet gemitū ꝓ cantu.
i Attenuati ſunt oculi mei ⁊c. q; ex ꝓtinua attentione oculoꝝ ad aliquid debilitak virtus viſiua.
k Domine vim patior. rōne infirmitatis ad mortem me ducentis. l Reſponde ꝓ me. ſic eſt i hebreo ⁊ i libris correctis. q. d. nō poſſū mortē euadere niſi negocia meū accipias ſup te. m Quid dicā. creatori meo: n Aut q̄d reſpō. ⁊c. ſicut figulꝰ luto. q. d. nō habeo de facto ſuo cōtēdere. o Cū ipſe fe. me crea. do. Vel aliter: Cū ipe fecerit. hāc infirmitatē ſuo iuſto iudicio mihi referēdo ꝓ delictis meis. ⁊ iō nō habeo nili illa referre humiliter cōꝛa ipſo. ideo ſubdit: Recogitabo ⁊c. p Domine ſi ſic vi ⁊c. vt ſcz cōſtitutus ſim in tali anguſtia.
q Corripies me. i. corripias: ita q̄ hec infirmitas nō ſit mihi ad mortē ſed ad correctionē.
r Et viuificabis me. i. viuifices. Hebrei ei nō habent optatiuū ſed loco eius ymnk futuro indicatiui. s Ecce in pace. i. tpe pacis mihi annūciate ꝓ eſaiā ſup dejectione ſennacherib de ꝓpinquo futura. t Amaritudo mea amariſſima. i. amaritudo mortis mihi imminentis niſi tu iuues me valde augmentabit: eo q̄ p mortē priuabor ab affectione et beneficio dicte pacis. v Tu aūt. Hic cōſequenter ecechias recolit beneficia a deo ſibi ꝓceſſiſſe de ꝓlongatione ſue vite. D
x Tu aūt eruiſti aiam meā. i. vitā meā. y Ut nō periret. p mortē.
z Proieciſti ⁊c. quaſi nolens ea videre amplius ad puniendū ⁊ ſic viuificaſti me nō ſolum corporaliter ſed etiā ſpiritualiter. a Quia nō infernus ⁊c. poſt mortē enī nō habet locū cōfeſſio peccatoꝝ.
a Nō expectabūt q̄ deſcēdunt in lacū. i. in infernū dānatoꝝ. b Veritatē tuā. i. effectū tue veritatis qua ꝓmiſiſti ſalutē humani generis p xp̄m: quia nō eduxit illos qui ibi detinebant.
c Viuens viuens ipſe cōfitebit tibi. ad cōfeſſionē enī peccati requirit vita p̄ſens: q; nō habet locū poſt mortē vt dictū eſt. Ad ꝓfeſſionē laudis requiritur vita grātie. quia non eſt ſpeciosa laus in ore peccatoris. Eccl. 15. ca. ideo duplicat li viuens.
d Sicut et ego hodie. cōfitebor vtroq; modo. Fecit enī hāc orationē poſt cōualeſcentiā de infirmitate vt ꝓdictū eſt. e Pater. ſ. quieſcēs de populo iſrl. f Filijs. ſ. ſuis. g Non faciet veritatē tuā. qua ſanaſti me ſicut dixiſti p Eſaiam: ⁊ h narrabūt patres filijs ſuis ad gloriā tuā. ⁊ q; ecechias ſemp indigebat diuino auxilio etiā poſt ſanationē. ideo cōcludit in fine. h Dñe ſaluum me fac. quia ex te pendet ſalus corporis mei ⁊ aie.
i Et ꝓſalmos noſtros cantabim⁹. ego ⁊ miniſtri mei. k Cunctis diebus. i. in aliqua parte dierum ſingulorum. l In domo dñi. vbi eſt locus deputatus oratiōi: ⁊ ſic oratio ceteris paribus eſt magis exaudibilis ibi q̄ alibi. m Et iuſſit. Hic ponitur executio ſanationis ecechie que tamen ordinate ꝓceſſit orationē ꝓdictā: vt ꝓz ex ꝓcedentibus et etiā ex ſequentib⁹. dicit igit: Et iuſſit Eſaias ⁊c. Dicūt alii q̄ et ſatis apparenter q̄ emplaſtrū de ficis ō natura ſua erat aggrauatiuū illꝰ infirmitatis. ⁊ iō iuſſit ꝓbeta apponi vt ſanatio mirabiliꝰ oꝛ appareret. n Et dixit ecechias ⁊c. Iſtud re-

fertur

In tpe illo tē. Superi⁹. Ca. XXXIX dicta ē q; assaraddō sennacherib siue cessit qui ungabat assyrijs ⁊ babylonijs: hic aūt q; merodach ḡ misit nūcios ad ēzechiā illo adhuc viuēte rex erat babylonio

a ℣ histeron proteron: ante hec enim dicta sanat ℣ que de sanitate ei⁹ oratione precesserūt.

rum. Sed duo regna erāt ⁊ ille perat assyrijs: hic babylonijs. Fuit aūt historie q; merodach parer nabuchodonosor fuit ḡ regna illa subiugata vnīuit. Generunt aūt nūcij q; pontētū in sole viderant: et astronomi erāt: ⁊ arte sua cognoscere nō poterāt: venerūt ḡ l hierām vt b a ꝓhet⁹ ⁊ sapientibus discerent. ¶ Trādūt hebrei. tō egrotasse ezechiam: q; post inauditā victoriam dño laudes nō cecinerit. Exo.15.a Sic Moyses ītmerso pharaone. ⁊ Delbora Judic.5. a interfecto Sysara. ⁊ 1.Re.1. a Anna nato samuele. vnde fragilitatis sue communitus est per infirmitatē. Rursum q; post corporis sanitatem: ⁊ signi magnitudinē offert alia oc casio suphie: quam vt pmdēs dei cultor debuit vitare nec diuitias quas deo tribuēre possi debat alicui genis monstrare. Mos quoq; ītm tropologiā nō debem⁹ margaritas ante porcos ponere: nec sanctum canibus dare.

A

† In tpe illo misit merodach baladan filius baladan rex babylonis a ℣ epistolas. libros ⁊ munera ad ezechiaz: Audierat ei q; egrotasset ⁊ cōualuisset a ℣ oblatione munerū et sanitatis congratulantes. Let⁹ est aūt sup eis ezechi/ b a ℣ ex epiphanū presbytā domū in qua sepeliebā tur corpora regum. as: ⁊ ostēdit eis cēlā aromatū ⁊ c a ℣ thesauros et vndiq; aromata multa. argenti et auri ⁊ odoramentoꝝ ℣ cellaria. et vnguēti optimi ⁊ oēs apothecas suppellectilis suę: ⁊ vniuersa ḡ inuēta sūt ī thesauris ei⁹. Non a ℣ res quelibet hebrea vel hebraica cōsuetudine fuit vērbum quod nō ostenderet a ℣ in thesauris suis. b eis ezechias in dōmo sua: ⁊ in oi ptāte sua. Introiuit autez esaias d prophēta ad ezechiam regem et dixit ei: Quid dixerūt viri isti ⁊ a ℣ duo querte. vnde venērūt ad te? Et dixit eze a ℣ multo labore. ℣ cū pondere sugdie. chias: de terra lōnginqua venē/ e ℣ vnum respondet: alterum tacet. ℣ que pe/ rentissima. rūt ad me de babylone. Et dixit: Quid viderūt in domo tua? Et a ℣ preciosa. dixit ezechias. Oīa que in domo a ℣ mirabilia. mea sūt viderūt. Nō fuit res quā nō ostēderim eis ī thesaurīs meis. a ℣ cū qui fecerat alienigenis ereptatis. Et dixit esaias ad ezechiaz. Au/ a ℣ predicat penam scelerie. di verbū dñi exercituū. Ecce f dies venient: ⁊ auferentur omia q; in domo tua sūt: ⁊ que thesauri/ cauerūt patres tui vsq; ad diē hanc in babylonē. Nō relinque/ a ℣ cuius sententia est firma. tur quicq; dicit dōminus: Et de g a ℣ de semine tuo. filijs tuis q; exībūt de te quōs ge/ h nueris tollent: ⁊ erūt eunuchi in

Additio.j. Licet cōis expositio doctorū sā trorū circa hoc signū factū. Ezechie sit cōsonnis huic qd exponit ī postilla: multa tn occurrūt ī hoc maxima admiratione digna. put in addītione sup. iiij. Reg. xx. ca. vbi de hoc eodē signo sīmiliter tractat fuit large ostensum. Unde ad ꝓdictas admirationes tollendas ⁊ ad veritatē lre. put plane sonat ꝓsequendā salua semp sanctorū auctoritate et absq; aliqua temeraria assertione: Hoc signū aliter vi det exponēdū. put ibidē plane fuit declaratū.

¶ In eō. ca. vbi dicit in postilla. Et dixit ezechias.

Additio.ij. Licet frequenter in sacra scriptura nō ſeruet ordo tpis: vt dicit in postilla: tn q; questio ibi determinata ⁊ satis facta statim sine medio iteret nō recolo me vidisse. vn de ℣ q; dicit hic: Dixit Ezechias: aliter videt posse exponi. Ad q; sciendū q; vbi nos habem⁹ hoc interrogatiuū. s. q; erit signū. in hebreo habet hec dictio ma q; vno modo significat hoc idem q; in trāslatione nostra. s. interrogationez de signo habendo. alio mō do hec dictio ma accipit cōparatiue seu admirattiue sicut ibi. Q; dilecta tabernacula tua. vbi loco q; pontur hec dictio ma ⁊ est sensus: sunt valde dilecta: ⁊ similis dictio. s. ma: ⁊ sub eodē sensu ponit ibi q; dulcia fanctibus meis. ⁊ ibi: q; bonū ⁊ q; iocūdū: ⁊ in multis aliis. vnde in hoc loco hec dictio ma nō videt transferenda sub primo sensu. s. interrogatiuo: sed sub secundo sic. s. Dixit Ezechias q; signū q; ascendā in domū dñi. i. q; mirabile seu notabile signū est q; datur mihi ad hoc q; ascendā in domū dñi: ⁊ sic verba Ezechie in hoc loco posita nō signāt questionē seu petitionem signi: eū iam illud habuerat: sed potius significant acceptionē signi iam dati seu admirationem de tanto signo: ⁊ sic enarrationes in ꝓdicto loco ponunt.

In tpe illo. Postq; descripta Ca. XXXIX est ezechie mirabilis sanatio. hic ītr describitur ex hoc cōsurgēs elatio. ⁊ dimidiū in duas ptes. q; primo hmōi elatio describit. ⁊ secdo reprimit ibi. Introiuit aūt. Circa primū sciendū q; babylonij circa cursum siderū erāt intenti. Ut ⁊ astronoma ibi dē primo fuit inuēta. s. i chaldea cui⁹ metropolis ē babylon: ⁊ ideo q; peeperūt retrocessionē solis ꝓdictā cōtra cursū nature: fuerūt solliciti querere qualiter h accideret. ⁊ cū audissent hoc accidisse in sanatiōe ezechie: de cōsilio sapientū rex babylonis misit libros. i. lras ad ezechiā ad sciendum ⁊ retrocessione solis mirabili: sm q; dicit. ij. Paral. xxxij. vbi ⁊ q; nūcij regis babylonis missi fuerūt ad ezechiā vt interrogarent ipm de portēto q; acciderat sup terrā: ⁊ misit munera in signū reuerentie. b Letat⁹ est aūt tē. letitia inepta ꝓcedēte ex elatione ex hoc q; talis rex ⁊ tātus ⁊ de tā longinquis partibus mississet sibi nuncios solēnes et munera. vñ subdit: c Et ostēdit eis tē. dicit Ra. Sa. q; nō solū ostendit eis diuitias regni sui ad suā iactantiā sed etiā ea que secretissime et reuerētissime seruabant in tēplo, i. sacrā vnctionē regū ⁊ pōtificū: tabulas testimonij et legem: que nō erant gentilibus ostendenda. ⁊ hoc notat⁹ cum subdit: Non fuit verbū tē. Et subdit: In omni ptāte sua.

d Introiuit. Hic cōsequēter reprimit dicta elatio q; reprehensionē ꝓbete cū dicit: Quid dixerunt viri isti tē. nō quesiit ex ignorātia: qz totū erat sibi a deo revelatū: ⁊ ex responsione ezechie cōuenienti⁹ arguret eū. e De terra longinqua. quasi diceret hoc mihi fuit ad magnā gloriā: ⁊ ideo ostendi eis totius regni magnificentiam.

f Ecce dies veni. tē. istud fuit cōpletū quādo nabuchodonosor rex babylonis tempore sedechie in babylonem trāstulit de hierusalem quicquid erat ibi pretiosum. vt habet. xxiij. Reg. xlvi. g Sed et de filijs tuis tē. hoc fuit impletū ī Daniele ⁊ sociis ei⁹ q; fuerūt de semine regis inde ⁊ ducti in babylonē tpe ioakim ⁊ ibi nutriti et eruditi vt possent stare in palatio regis. vt habet Dañ. j.

¶ Fiat

N a ¶ Fiat tñ pax. Debuit petiū fuū cū vanitā cōsiteri: ⁊ irā dei Exo.32.g remouere a posteris: aut cōpari cū moyse q; dicit: Dimitte eis hāc noxā aut dele me de libro quē scripsisti. Qd q; nō fecit ꝓ pterea nō rūdet ei: sed versus ad ꝓpm dicit: Cōsola tē.

b Onsolamini. Quasi q; rex vester nō cōpa Ca. XL

c tit vobis: cōsolamini rpo. Pot est ⁊ ad gentes referri: de q; Zac.8.2.b b dño p Zacharīā: Ego cōgregabo pplm orientis: ⁊ erūt mihi in pplm: ⁊ ego ero illis in deū. c ¶ Loquimini ad cor. Ad cor loquit q; mestū. ꝓlat Ruth.2.c sicut de siehen dicit: Locut⁹ ē siehen ad cor ei⁹: ⁊ cōsolat⁹ est eā. d Hieru salē tē. Hierusalē a chaldeis ⁊ romanis corpore et anima eccla a ꝓcentoribus corpore cruciata: animo angustiata. e Malicia ei⁹. Malicia ethni Amos.3.b cis: sicut illud: Si est malū in ciuitate q; nō faciat de⁹. f Dimissa est ini. il. tē. Causa cōsolationis remissio peccatorū. cā remissionis q; suscepit duplicia. ¶ Mortāl q; nō solunt peccata nisi de manu dñi suscepерim⁹ cā. Nec idē ē iolui petā ⁊ dimitti: cui Mar.2.a el dimittit soluto nō ītelligit. i. vbi: Dimittunt tibi petā tua. Cui aūt soluūtur ꝓterea soluunt q; purgata sunt Job.1.c ⁊ soluta q; penas. ¶ Vox cla. Vox vocis memores iudei miserūt ad iobā nem vt ītterrogarēt eū tu quis es? Joā.14. b dñs vallis exalta. Qui se exaltat hu. ē q; se hu. ex. Hoc visa bodie in deserto gentilis ecclesiarū clamāt magistri. ¶ Et videbit o. c. De primo āduēm subito ad templū raptus dicit. ⁊ vi. o. ca. k dñs dñi. Ipophete q; ꝓdicauerūt futurum xpm. s. saluatore dei nostri.

℣ Quid

Nico.de lyra

a Et dixit ezechias tē. Deinuit eī de sua elatiōe: ⁊ sic acceptauit dñi sententiā supra se ⁊ supra regnū suū: ꝓpter q; pena ista nō fuit iducta ꝓtēp⁹ sed in palatio regis babylonis. Et dixit a ℣ iustus. b ℣ iustum. ℣ cit. ezechias ad esaiā. Bonum verbū dñi quod locutus ē. Et dixit: a ℣ ab assyrio. b ℣ religiosus. a Fiat tantū pax ⁊ vēritas in die/ b bus meis. Ca. XL b ¶ Onsolamini cōsolami/ c ⁊ ℣ fidelius. c ni populę meo⁹ dicit de⁹ a ℣ o iudeorū fidelis: vel apli et iudeorū doctores. ℣ o eliachym. b ℣ blande cōsolando. c d Vester. Loquimini ad cōr: hieru/ d e ⁊ a ℣ a cristicia ⁊ ab idolatria. ℣ iudeos ⁊ gētiles salē ⁊ aduocāte eā: qm cōpleta ē f a ℣ affluetia et quieto reddita. b ℣ a dño in bap sino vel in martyrio. malicia ei⁹: dimissa ē iniquitas il g ℣ ignis. q ℣ qui scit voluntatē dñi sui et nō facit vapulabit multis. lius. Suscepit de manu dñi dñ/ i a ℣ apostoli. ℣ iohannes. ℣ christi. plicia p oīb⁹ peccatis suis. Vox k a ℣ iudee vel gentis. b ℣ bona opera quibus dominus ad vos ingreditur. clamātis i deserto: pārate viam l a ℣ cogitationes. dñi: rectas facite i solitudie sēmi/ m ℣ christi. n a ℣ iudee vel gentis humilis simplex. tas dei nostri. Oīs vallis exal/ o p a ℣ fide et opere. ℣ eius. ℣ superbus. tabitur: ⁊ oīs mons ⁊ collis hu/ q a ℣ cordis tuortuosi. b ℣ ad fidē et operationē. miliabit. Et erūt prāua in dire/ r a ℣ ferocia. b ℣ mollia et mansueta. c ℣ in pdi ctatione in baptismo quando aperti sunt celi: ⁊ spi ritus sup eum manst. cta et āspla in viās planas. Et rē s a ℣ filius de quo pater: resurge gloria mea. b ℣ in indicio vel in pena aduentu. uelabit gliā dñi: ⁊ videbit oīs ca t a ℣ homo no ſpūs pi⁹ iqz spiritu no habebat. ℣ propheta. k rō parit q; os dñi locutū ē. Vox u

Mozaliter.

a ¶ In tpe illo misit merodach. tē. Per illū regē babylonis q; misit nuncios et lras ad ezechiā: ex qua missione Ezechias licet esset bonus et sanctus. tn fuit in vanā gloriā elevat⁹. signāt⁹ diabolus q; mittit adulatores ad hoīem virtuosū: ex quoā adulatiōe in gloriā erigitur. p hoc aūt q; ezechias ostēdit eis thesauros suos ⁊ quecūq; habuit ꝓciosa: signat⁹ q; virtuosus adulationib⁹ decept⁹ merita sua manifestat ad sui gloriā: ⁊ sic amittit ea p diuinā sententiā Matth. vj. Amen dico vobis receperūt mercedē suam Et Greg. homel. xxxvij. Deprecdari desiderāt qui thesaurū in via publice ponant.

Ca. XL

c Onsolamini. In ꝓcedētib⁹ hui⁹ libri Esaias cū mysterio xpi denūciauit peccatoꝝ punitionē. hic ꝓsir describēdo idē mysteriū denūciat iustoꝝ ꝓsolationē. ⁊ diuidit in duas ptes. q; primo inducit eos ad expectandū ꝓmissa diuina. secdo magis in specialis ꝓsequit illa. xlv. ca. Prima ad duo diuidit in tres ſm tria ex q̄bus inducit rōnē ad dicta pro missa expectādū. q; primo inducit hoc ex diuina ptāte. secdo ex ei⁹ charitate. ca. se. tertio ex ei⁹ veritate. xliij. ca. Prima ī duas: q; primo denūciat cōsolatoris ꝓsonā. secdo declarat ei⁹ officiū. ibi: Quis mēsus est. Prima adhuc in tres. q; primo alloquit populū verbis cōsolatoris. secdo denūciat ꝓsonā peursionis. ibi: Vox clamātis. tertio ꝓsonā xpi cōsolatoris ibi: Super montē. Circa primū dicit: Cōsolamini ꝓsolamini. repliceat hoc verbum q; ꝓmittit eis duplicē cōsolationē. s. in bonis tpalib⁹ ⁊ spiritualibus. d Loquimini. vos ꝓhete. e Ad cor hierūm. i. ad cōsolationē fidelium. f Quīa cōpleta est. i. terminata. g Malicia ei⁹. q; pcm Ade q; xpm fuit amotus. b Dimissa est iniq̄tas illi⁹. q; xps ītra peccata ꝓsonalia ea tulit remediū: ⁊ loquit hic ꝓpheta de futuro p modū ꝓteriti ꝓpter certitudinē ꝓhetie. i Suscepit de manu dñi duplicia tē. i. duplicē cōsolationē p xpm. s. in collatione gre ⁊ apertione glorie: sicut p peccatis acceperat duplicē penam. s. corpis ⁊ aīe. k Vox clamātis. Hic ītroducit ꝓsona p/ cursionis. s. Johānis baptiste: de quo intelligit ad lram hec scriptura. vt patet Joh. j. et Marci. j. et Mat. iij. ꝓpter q; aliqui doctores catholici ma le vident dicere exponendo hunc passum ad lram ve redditum captivitat⁹ babylonice: i hoc mag⁹ indaicātes quā tū ad aliā ēq̄ brevi: q; hūc passum et totū ca. exponūt ad lram referēdo ad tps messie dicētes q; tūc sup fictes tēre habitabilis cōplanabit diuinit⁹ p elevationē vallis ⁊ depssionē mōtis: vr sic amotis oīb⁹ impedimētis iudei p orbem dispersi possint faciliter in iudea congregari: ⁊ sic exponūt q; h dr: Oīs vallis implebit tē. q; nō est verū in locutiōe parabolica, sicut Judicū. ix. cit dr: Jerunt ligna ad arborē rhānū tē. Sensus ifallo ibi nō ē d arboribꝰ materialib⁹ p voces significatis: q; sic scriptura cēt falla: ꝛ est d abimelech ⁊ viris sichē q; ibi p arbores metaphorice significant. Qz aūt sit hic metaphorica locutio: ptz nō solū p dicta doctorū catholicorū: sed etiam p dicta xta. Mo. dicētis: Nō ascēdat sup cor: q; in diebꝰ messie deficiat aliqd de via hui⁹ seculi: vel innouet aliquid de operib⁹ ser diey: ꝛ sibit mūdus iuxta solitā viā. ⁊ p cōsequēs nō est intelligendū q; in aduētu messie fiat talis cōplanatio mōtū ⁊ vallīū nisi intelligat de adnētu xpi ad iudicīū q; tūc inundabit mūdi status: ꝛ iudei b mō nō intelligūt ꝛ de adnētu ei⁹ ī mūdū vr sacris ptz ex ꝓdict⁹. Igit sequendo sniam cuiūcelistarū: passus iste ex ponēdus ē ad lram o tobe baptista et ei⁹ ꝓdicatiōe cū dr: Vox clamāt⁹. i. Johānis ꝓdicāt⁹. l In deserto. i. iudea: q; dr de ꝛ rone dicta supꝰ ī ps. m Parate. ꝓdicatio ei⁹ et ei⁹ ⁊ sui⁹ baptism⁹ erāt q; dā dispositiones xpli ad suscipiēdū de xpo fidē xpi vēturi: vt ptz ex decursu euāgelij. ⁊ dicit: n Oīa dñi. quātū ad mādata decalogi. o Semitas dei nr̄i. quātū ad ꝓfita euāgelica. p Oīs val. i. humil. q Et oīs mōs ⁊ col. i. supb⁹ ꝛ tē. qz sic dicti fuit ī ꝓncipio hui⁹ libri: q; adnētū xpi supbi detecti fūt ⁊ būiles exaltati. r Et erūt pua. i. hoīs ꝓsanati ex ꝓsuetudie peccandi. s In di. i. ad rectitudinē iustitie reduci ⁊ Et asperа. i. crudeles ⁊ duri. t In vi. plā. i. ad mānsuetudinē deducti. sic pr̄ ꝰ Paulo q; facer⁹ fuit agn⁹ ō lupꝰ. u Pōt etiā ꝺ alic exponi ō oīb⁹ pnie q; vident dura ⁊ aspa ꝺ p gram xpi facta sūt credētib⁹ lenia. vñ dicit Aug⁹. Oīa seua ⁊ imania leuia ⁊ ꝓpe nulla facit amor. v Et vide. gliā dñi. i. dei filij q; ꝺ gliā ꝓtis eo q; gloria ſm Tullīū ē clara notitia cū laude. vñ gloria dr dñi q; dā claritas ē mutata in q; illa aūt q; ad notitiā ptinēt ī dominis filio ap̄propriant. ⁊ ideo sicut dr: sapia patris. ita et⁹ gloria. y Et vide. oīs ca. i. poterit videre. z ¶ Ō os dñi lo. est cui⁹ verbū deficere nō pōt ab ipletiōe. a Vox di. s. dñi lo

Tullius

quētis

Universidad de Navarra Biblioteca

a ¶ Quid cla. Non sine cā querit: cū enī se sponte ob/
tulit dicēs: Ecce ego: mitte
Ps. 39. me: populo suo dura nūcia/
uit. t nūc idē metuit.
b ¶ Omnis caro. Qui por/
tat imaginē terreni t vitijs
seruit fenū est et flos preti/
ens Qui custodit imaginē
ecclesie caro est: is q̄ cernit
salutare dei q̄ quotidie re/
nouat fm imaginē creato/
ris: t tādē in corruptibilis
t immortalis gloriā mutat
nō naturā. ¶ Fenū nasce/
do habet virorē: t crescen/
do decorē: deinde florē: tan
dē ardore solis siccatū redu
git in puluerē. Sic hō per
eratuz successiones amittit
decorē: t cadit in mortē.
c ¶ Verbū aūt dñi. Verbū
xps cū corpore suo quod ē
ecclesia. d ¶ Super montē
ex. Grego. Qui celesti pdi/
catione vtik ima iam terre/
norū operū deserens in re/
rum culmine stare videtur:
L tantoq; facilius subditos
ad meliora pertrahit quan
to p vite merituz de supnis
clamat. Illa nāq; vox audi
toūm cor liberius penetrat
q̄ dicentis vita cōmendatur
qz qs̄ loquēdo imperat ostē
Exo. 29. d dendo adimuat vt fiat: Sīc
in lege pcipit armū de trū
et separatū dari sacerdoti/
bus. e ¶ Sion. Per sion,
t hierusalē apostolos t ali/
os doctores itelligit quos
admonet: vt q̄ a dño acce/
perunt pdicent: et culmina
virtutū ascendentes verbo
et exemplo doceāt.
f ¶ Gregē suū pa. Nunc in
cōtēplatione: in futuro ipsa
visione: nūc docēdo: postea
saluando vel satiando.
g ¶ Feras, Doctores filios
quotidie deo parturientes.
Gal. 4. c vnde apls̄us: Filioli mei q̄s
iterum parturio.
h ¶ Quis mēsus. Re de vo
catione gētiū dubitet: ma/
gnitudo vocantis describi
tur. i ¶ Pugillo. Pugill⁹
cōtractis digitis pugn⁹ pal
mus a pollice vsq; ad mini/
mū digitū extenta manus
vt p palmū et pugillū celos
extentos et globū terre no/
Ysa. 40. a uerim⁹. k ¶ Spūs do. Spt
rit⁹ dñi sup me: eo q̄. vn. m.
ad annūciādū mānsuet⁹ mi.
Ysa. 11. a me. t rejecit sup cū spirit⁹
dñi. l ¶ Quasi pul. ex. Ve/
bzei b Abū tenuissimū pul
uerē significari putāt q̄ ma
gis sentit q̄ videt. Nunc g
fossitā cū epicuro suo demo
crit⁹ athomos vocat: Mul
ta aūt sūt nota q̄ ita leguñ
in greco t in hebreo ,pter
interpādi difficultatē: t tā
grece q̄ latine lingue pau
pptatē. m ¶ Liban⁹ nō. Li
ban⁹ mōs maxim⁹ pascuis
¶ vberrim⁹

a ¶ mihi. b ¶o Esaia. ¶ ad iudeos. vel ad oēs.
a dicēntis: Clāma t dixi: Quid cla
a ¶ homo. ¶ fragilis
b mabo: † Omis cāro fenū: t omis gl̄ia b
a ¶ iuuenus. b ¶ potentia et cetera omnia va
nitas ,vanitatū: et omnia ,vanitas.
ei⁹ q̄si flos agri. Exiccatū ē fenū t
¶ sententia ire presentē excellit.
cecidit flos: q: spūs dñi sufflauit i c
eo. Vere fenū ē popul⁹: exiccatū
a ¶ iuuctus que seruit vitijs pcipue libidini
c ē fenū t cecidit flos: ,vbū aūt dñi f
a ¶ regnabit. b ¶ alij: verbū dei manet i eternū.
c ¶ christū vt nihil annūcies nisi qs ab ipo habes.
d stābit in ēternū. Sup mōtē excelsuz g
a ¶ bona nūcias. b ¶ nota q̄ sion q̄ est mōs iube
tur montē ascēdere. i. ,pm. ¶ o. c ¶ vt multi
audiant.
e ascēde tu q̄ euāgeliças sīō: exaltā b
a ¶ pdicatione.
in fortitudine vōcē tuā q̄ euāgeli
¶ o. a ¶ gloriosū sententiam: diaboli astutia.
ças hierlm: exalta nōli timere. i
a ¶ ecclesiā vel synagogis. ¶ vndenō fū missus
nisi ad ouco q̄ perierant dom⁹ israel. b ¶ apo/
stoli de scō aduentu. c ¶ vobis ,missus o iudei
vel gentes: suscipite illum.
Dic ciuitātib⁹ iude. † Ecce de⁹ vē k
a ¶ quem spernistis quasi vilem et debilem.
ster. Ecce dñs dē⁹ in fortitudine l
a ¶ fortitudo. b ¶ qui formā serui accepit.
veniet: t brāchiū ei⁹ dñabit. Ec m
a ¶ terribilis omnium. ¶ potestas iudicij.
ce mēces ei⁹ cū eo: t opus illī⁹ co n o
a ¶ qui vēturus est in maiestate. ¶ Ego sum
pastor bonus. ¶ sphera de primo aduentu.
¶ sed primo.
f rā illo. Sicut pastor gregē suū pa p
a ¶ in formidine. b ¶ ex oibus gentibus.
c ¶ pasce agnos. m. mitte: nō superbos.
scet: i brāchio suo ,gregabit āg/ q
a ¶ preciosne. b ¶ ad celum.
nos: t in sinū suo leuābit: fetas ip
a ¶ mēsuras eni et pōdera oim nouit. ¶ facile.
b i se portabit. Quis mēsus ē pugil/ r
lo aquas: t celos palmo pōdera/ s
a ¶ sup nihilū. ¶ metaphort. b ¶ potestate
trinitatis.
uit: Quis āppendit trib⁹ digitis t
a ¶ librātes suo pondere fecit.
molē terrę: t librāuit in pondere
a ¶ nullus. ¶ in creando.
mōtes t colles in statera: † Quis v
¶ verbo do. c. f. sunt et spiritu. o. e
k adiuuit spūs dñi: aut quis cōsilia f
a ¶ quid ageret. b ¶ qualiter opari debuisset.
rius ei⁹ fuit t ostēdit illi: Cū quo
iniit cōsiliū: t quis instruxit euz t
a ¶ regulam operandi.
docuit eū semitā iusticię: t erudi/
¶ nullus. ¶ quia.
uit eū scientia: t viā prudētię ostē
a ¶ idola colētes vel oēs gentes. b ¶ que cadēs
p nihilo dicit. ¶ in comparatione eius.
dit illi: Ecce gētes q̄si stillā situlę: y
a ¶ q̄s velut ex nihilo in veraçs parte declinat.
t quasi mōmētū statere reputate z
a ¶ in comparatione eius.
l sūt. Ecce insulę q̄si puluis exiguꝰ a
a ¶ hoc addit vt gentes ab idolatria ,procul auf/
rendo victimas: q: nec ligna nec alalia sufficiunt.
b ¶ hostiarū ignem.
m et libān⁹ nō sufficiet ad succēndē/ b

quētis ad Esaiā vel ad Johānē baptistam:
a Clama. i. publice denūcia. b ¶ Omnis ca
ro sensū. i. nullā firmitatē seu stabilitatē ex se ha/
bēs: t accipit hic caro, p oī hoīe carnaliter viuē
te: fm q̄ vī. j. Cor. xv. Caro t sanguis regnum
dei nō possidebunt. c ¶ Et ois gloria ēt. q̄si re
pente deficit ex modico calore febrili ex volūta
te dei. iō subdit: d ¶ Quia spūs dñi ēt.
e ¶ Vere fenū est populus, p hoc ostēdit manife
ste q̄ ,vbera loquit hic metaphorice vt pdixi.
f ¶ Verbū aūt dñi ēt. qđ pōt intelligi de verbo
creato fm q̄ vī Joh. j. In principio erat verbū
ēt. t de verbo creato p ,vbera dicto: qđ infal
libiliter impleturi ,vbera pdestinationis vt di
ctū est. g. frequēter. g ¶ Sup mōtē. Dic conse
quēter introducit pſona cōsolatoris. i. dñi no
stri iesu xpi. t est verbū dñi ad Esaiā vel potius
ad Johannē baptistā. cū dicit: Sup mōtē excel/
sum ascende. i. ad peninentiam sanctitatis vi
tet: tu. i. Johānes de quo dicit salnator Matth.
xi. Inter natos mulierū nō surrexit maior Johā
ne baptista. h ¶ Qui euangeliças sion. i. popu
lo iudaico. t dixit euāgeliças. qz pdicatio Johā
nis ad euāgeliū ptinet. i ¶ Exalta noli timere.
Johānes enī timore herodis aut pharisęorum t
sacerdotū nō destitit a cōstanti veritatis denūci
atione. k ¶ Ecce deus noster. i. deus humana
tus. sic enī denūciauit iohannes Joh. j. d. Ecce
agnus dei qui tollit peccata mūdi. noīe agni ex
primens humanitatē: t p ablationē peccati ei⁹
diuinitatē. l ¶ Ecce dñs dē⁹ ēt. in aduentu cū
suo xps egit miracula stupenda q̄ fieri nō pote
rant nisi virtute infinita. m ¶ Et brachiū eius
dñabit. p brachia enī ei⁹ in cruce extensa perue
nit ad gloriā sue resurrectionis: t sic ad dominā
plene ptātis. ,pter q̄s tunc dixit Matth. vl. Da
ta est mihi omnis ptās in celo et in terra.
n ¶ Ecce merces ei⁹ cū eo. qz virtute diuinitatis
de se poterat dare gratiā in pśenti t gloriā in fu
turo. o ¶ Et opus illius cū illo. i. in eius volun
tate et potestate. p ¶ Sicut pastor ēt. vnde dicit
de seipso Joh. x. Ego sum pastor bonus.
q ¶ In brachio suo ēt. Per hoc designat xpi
pietas ad fideles suos: ,pter q̄s ibidē dicit: Et
alias meā pono ,p ouibus meis. r ¶ Quis mē
sus est. Hic cōsequenter ponit potestas cōsolan
tis ad ostendendū q̄ de ei⁹ ,pmissione nullus de
beat dubitare: cū sit potēs adimplere. Et dividi
tur in duas: qz primo declarat eius potestas cō
tra idolatras et creaturā adequantes. secūdo cō
tra pusillanimes iudeos de ipso min⁹ debito cō
fidentes. ibi: Leuate. Prima in duas. qz primo
dicta potestas ostendit. scōo ex hoc idolatria
arguit. ibi: Cui ergo. Circa primū dicit: Quis
mensus est pugillo. i. valde faciliter. Aquas q̄
uis sint multe t magne. s ¶ Et celos ēt. id est
sine difficultate aliqua. sicut illud quod cōtinet
in palma. t ¶ Quis appendit ēt. id est valde fa
cilliter: quādo enī aliquis vult leuare aliq̄ pon
derosum apponit duas man⁹: sed quādo est fa
cilis valde leue apponit tm̄ duos vel tres digitos
p hoc aūt ostendit potestas christi q̄ virtute di
uinitatis oia ista fecit. Utitur aūt hic scriptura
verbis ponderis t statere. qz deus oia disponit
in numero pondere et mensura: Sap. xi. et ,pter
dictam potentiā subiungit. v ¶ Quis adiuuit
spiritum domini. quasi minus potēter: quasi di
ceret nullus. x ¶ Aut quis cōsiliarius eius fu
it ēt. quasi haberet sapientiam diminutam. t pa
ter littera vsq; ibi: y ¶ Ecce gentes. omnes ge
neraliter. Quasi stilla situle: id est cadens de si
tula que nullius momenti reputat. z ¶ Et qua
si momētū statere. id est lingula statere que val
de de facili ad vtrāq; partē mouet: de se nullam
habens stabilitatē. a ¶ Ecce insule quasi pul
uis exiguus. in cōspectu eius. b ¶ Et libanus
nō sufficiet ad succendendū. i. si aliquis vellet fa
cere sibi sacrificiū debitū: oia ligna nō sufficerēt
ad ipsum

¶ pminutur

¶ vberrimus et arboribꝰ: sed
enī omnia ligna succidan
tur ad succendendū: t om
nia animalia immolent ad
holocaustum ad implendā
vel placandā maiestatē: po
tentiam non sufficiunt.
a ¶ Cui ergo similē fe. dcīt.
Tropo. Tropologice. Inter cętera
principes hereticoꝝ q̄ dīa
sola de corde suo fingūt
vel eloquij venustate. i. ar
gento. vel sensus splendore
qui sīgnificatur in auro: vel
ligno iputribili que viliora
sunt dogmata: que dialecti
ca firmantur arte ne corru
ant. b ¶ Munquid. Scultī
cią gentiū redarguit vt ab
idolatria recedāt. c ¶ Fo/
re lignū ēt. hebraice succā:
quod gen⁹ ligni est iputri
bile: de que maxime idola
fiūt. hoc aūt dicit vt idolis
reprobatis: suscipiatur doc
trina euangelij t reueletur
gloria dñi: t videat oīs ca
ro salutare dei. d ¶ Ab ini
tio legis mo vti: vel a princi
pio mundi in ipsis creatur⁹
q̄ omnes suū suo modo pre
dicant artificem. e ¶ Sup
gyrum. Hinc nonnulli terrā
quasi punctū et globū esse
cōtendunt. f ¶ Quasi lo
custe. In eius cōparatione
vel cōsiderata terre mag
nitudine. g ¶ Taberna
culum. Hinc quoq; in simi
litudinē sphere celū esse cō
tēdūnt: et eius hemisperium
terris iminere. h ¶ Qui
dat scere. Stultam fecit deꝰ
sapientią huius mundi t ꝑ
est. Qui dat se. scru. quasi
non sint. i ¶ Cui assimila
stī. Quasi qre similē fe. deꝰ
cōparat: nec ex creaturarū
magnitudine deum creato
rem intelligitis: si non cre
ditis verbis credite oculis
vestris: t elementoꝝ omni
um seruitute potētią domi
ni cognitate. k ¶ In nume
ro. Illi numerata sunt: que
abraam numerare nō potu
it: t seruāt obsequio officio:
vt sol cursū celi vno expleat
anno: t cetera suo modo.
l ¶ Militia eoꝝ. Angelos.
s. vnde: Milia milium mini
strabant ei. Inde t dās sa
baoth dicit. i. militie vt ex
ercitum vel virtutū.
m ¶ Quare dicis iacob et
loqueris israel. Cum hec ,p
phera dicerea. p. tribus fuit
captiuate erant: due resta
bant captiuande. In cap
tiuitate aūt omnes desperan
tes dicebant terrenaꝝ nō
cōsiderat: nec curat quid
quisq; faciat. Ideo sine re
ge sine iudice sum⁹: t immē
rito affligimur. n ¶ Via
mea. bona opa: nō pertinēt
ad eū frena: nō ꝓsiderat qđ
quisq; agat. Inde iniuste op

dū: t alalia ei⁹ nō sufficiēt ad ho/
a ¶ que sub celo sunt.
locaustū. Oēs gētes q̄si non sint a
a ¶ in cōparatione eius.
sic sūt coā eo: et q̄si nihilū et in/
a ¶ similare.
ane reputate sūt ei. Cui ergo simi b
a ¶ vnum qui omnia fecit.
lē fēcistis deū: aut quā imaginez c
a ¶ qui spūs est in omnibus est t vbiq.
ponetis ei⁹: Nūquid sculptile cō/ d
a ¶ dominus ad omnes gentes.
fabit faber: aut artifex auro fi/
a ¶ simile deo qui vbiq.
gurābit illud: t laminis argēteis
a ¶ non. b ¶ durabile. vñ ¶ ferū simulacrū du
rat in longū.
c argētari⁹: Fōrte lignū t iputribi
a ¶ sapiens in hac arte.
le elegit artifex sāpiēs: querit quō
¶ o gētes. ¶ naturali rōne idola nihil esse: et me
deū eternum esse.
b tur. Nūqd nō scietis: Nūqd non e f
a ¶ talia fm legē scripā qui hec ,phibet
audistis: Nūqd nō annūciatū ē
a ¶ a dño fūdata
ab initio vobis: Nūquid nō itēl g
a ¶ omnia regit et ambit.
c xistī fūdamēta terre: Qui sedz sup h
a ¶ terre.
gyrū terre: t habitatōres ei⁹ sunt i
a ¶ quid ergo fugbiunt. b ¶ etiam.
f quasi locuste. Qui extēdit velut k
a ¶ tenuce: subtiles. b ¶ sub eis quasi sub rader
naculo habitāt homines ,supra angeli et sancti.
nihili ęlos: et expādit eos quasi l
a ¶ etiam.
g tabernaculū ad ihabitādū. Qui m
a ¶ philosophos. ¶ omnes mortui oblimāi dari
dat secretoꝝ scrutatorez quasi nō
a ¶ principes. b ¶ qi trāsēūt ętas.
sint: iudicez terre velut iānes fec. n o
a ¶ firmato. i.
Et quidē necꝺ plātatō: necꝺ sato: p q
a ¶ in pśenti vita. b ¶ starū.
necꝺ radicato in terra trūcō coꝝ.
a ¶ spūs dei. b ¶ mortui.
¶ transiui et ecce non erat.
Repēte flauit i eos t arūerūt. Et r
a ¶ repentina ,sua vel. b ¶ ad hac vita. ¶ deoꝝ
vestroꝝ.
¶ cū rāra sit pcētia.
turbo q̄si stipulā auferet eos. † Et
a ¶ indauit gētiles idola colētes.
i cui assimulastis me: t adequastis
a ¶ similarē. b ¶ cui ¶ intelligite salnā p creaturas.
dicit sanct⁹ † Leuate i excelsū ocłos o
a ¶ que in celo. b ¶ ille. i. d. educit.
vros: t videte qs creauit h: q̄ edu t v
a ¶ numerat mul. stel. ¶ angelos et stellas.
b ¶ celoꝝ. c ¶ stellas.
cit i numēro militiā soā: t oēs ex r
¶ quasi q̄ omniporēs.
noie vocat. Pre multitudie fortitu s
a ¶ ex eis ꝑ hic. ¶ alicuū a numero et a cogni. et.
dnis roborꝫ virtutisq; ei⁹: necꝺ ūnū t
¶ ergo. a ¶ cū rāra sit dei magnitudo: cū ex nu
tu regāt oia. ¶ vl eos. b ¶ duc trib⁹. ¶ deēt ei
bus ia in captiuitate duere.
m reliquū fuit Quāre dicꝫ iacob t lo a
a ¶ non videt eam.
n ꝗrꝫ israł: absc̄ditā ē vita mea a do b
c ¶ A domino. i. non redder ,p eis mercedē.

ad ipm eremandū: nec p cōsequēs ola alalia suf
ficerent ad offerendū sibi debitū holocaustū.
a ¶ Omnes gētes quasi nō si nt. qz ex se nō hā
bent aliquod esse. Omnia ista īducunt ad ostē
dendū q̄ in nullo indiget alter⁹ aut illo seu cō
silio. b ¶ Cui ergo. Hic ,pōr exoīct⁹ idolatria
reprehendit: in qua cult⁹ soli deo debitus crea
ture impenditur: t sic ei fm reputationem idola
tre adequatur. ,pter quod dicit: Cui ergo simi
lem fecistis. hoc dicit cōra idolatras credētes
aliquid diuinitatis esse in imaginibus factis.
c ¶ Aut quā imaginē ponetis ei. Et hoc dicitur
contra idolatras qui imaginibus non attribue
bant aliquid numinis: sed quibusdam ,phis inui
sibilibus in imaginibus repesentati: ponebāt
tamen pluralitatem deoꝝ. d ¶ Nūqd sculp
tile ēt. omnia ista inducuntur hic ad ostendēn
dū q̄ idola nullā stabilitatē habēt a se sed mag⁹
ab artifice. Et cū oēs gētes quasi nihil reputate
sint respectu dei vt predictū est. ex hoc cōcludit
q̄ idola adhuc minus sunt reputāda. ideo sub
ditur: e ¶ Nunquid nō scietis? illud quod pi
ctum est de idolis quod sensibiliter potestas ex
periri. f ¶ Nunquid non audistis? quasi dice
ret sic: quia in libris gentilū t chronicis sp fuit
facta mentio de ortu idolatrie per op⁹ hominū:
vt magis videbitur ea. sequenti. g ¶ Nūquid
non intellexistis ēt. quasi dicerez: intelligere de
buistis q̄ a solo deo habeat stabilitatem: cuz ni
hil sit sub ea sustentās eam. h ¶ Qui sedet ēt.
tanq̄ ,pceps terren⁹. i ¶ Et habitatores ei⁹.
id est homines ei subditi. Sunt quasi locuste. re
spectu dei. k ¶ Qui extendit ēt. cū sint natu
re vel materie fabilis: que dicitur quasi nihil:
eo q̄ non est palpabilis: eo modo loquēdi quo
aer nihil vocatur propter suā subtilitatem. Un
de dicitur cōmuniter nihil in puteo esse: cum ti
sit plenus aere. In debzeo habetur: Qui extēn
dit velut telā celos: t sic plana est littera t scēn
tibus consona. cum subditur: l ¶ Et expādit
eos ēt. loquitur hic de celo fm apparentiam vi
sus: quia extrema celi in circuitu oriçontis no
stri videntur super terrā figi: t mediū qđ est su
per capita nostra in altū erigi: t sic habet appa
rentiā tabernaculi extēti. m ¶ Qui dat scere
toꝝ scrutatores. id est sapientes in speculabili
bus. n ¶ Judices terre. i. prudentes in agibili
bus. o ¶ Celut inanes fecit. i. nullius reputa
tionis in dei cōparatione: quod ostendit per si
mile. cum subditur: p ¶ Et quidem. i. certe.
q ¶ Necꝺ plantato ēt. i. sicut plantula non radi
cata adhuc nec firmata in terra a modico ven
to eradicatur: sic etiam omnes predicti ꝗtūcun
q̄ magni ad nutum dei eradicantur t tolluntur
de vita presenti. t ideo in fine concluditur:
m ¶ Et cui assimulastis me ēt. quasi diceret: tal as
similatio est valde erronea. s ¶ Leuate. Hic
consequent ostendit dei potestas cōtra iudeos †Ysa. 46. b
de deo minus debito cōfidentes. t primo ad cō
sideratiōē diuīe maiestatis inducunt. cū dici
tur: Leuate in excelsum oculos vestros. i. ad o
pera celestia. t ¶ Et videte qs creauit hec. i. ex
hoc cōsiderate magnitudinē creatoris: fs qs di †
cit Sap. xiij. A magnitudie enim speciei t crea/ Dan. 13. b
ture poterat cognoscibiliter creator eoꝝ videri.
v ¶ Qui educit ēt. i. multitudinē stellaꝝ ordi
te in suo cursu ,predentiū. p ¶ Et omnes ex no
mine vocat. quia oia cognoscit perfecte vsq; ad
minima. y ¶ Pre multitudine ēt. ista tria in
deo sunt vnū: tamen in nobis differunt. Fami
tudo enī respicit magnitudinē t cor ęiponden
tia mēbroꝝ: robur fortitudinem ossium t neꝝ
num: virtus magnitudinē effectuū. 5 ¶ Necꝺ
vnū re. fuit. i. nulla res ꝗtūcūq; modica erit po
tentiā t sciam diuinā. ideo cōcludit: a ¶ Quā
re dicis iacob. i. ,pple indaice descendēs a iacob
b Abscondita est via mea. i. opera mea,
c A domino. i. non redder ,p eis mercedē.

¶ Et a deo

¶ primimus quasi inmēs
& pisces: sine rectore.
a ¶ Creauit. Ois nouit
oia cōtinet: oia maiesta-
te sua dispēsat. b ¶ Sa-
pictie ei⁹, ex hoc loco il-
Ro.11.d ind apli supīu videt: In
cōpēsibilia iudicia ei⁹:
& inuestigabiles vie ei⁹:
q̄si. fol⁹ de eter⁹ impal
fubilis: immutabilis. ce-
tera oia deficiēt. c ¶ De-
ficiēt pu. q̄. f. gaudēt cor
poris sanitate: & puericia
m & adolescētia purant
esse ppetuū. d ¶ Mura-
būt. vt sicut fortes i deo
fient debiles mundo: &
post mortē carnis fiēt im
mortales. e ¶ Sic aqui
le. sicut aquila fm phy
sicos alliso ad silicem ro
stro vetustate nimia ad-
uncato innouat: sic qui
vetustatem peccati p pe
traz que est xp̄s mortifi
cant mortui mundo in-
Ps.102 nouantur deo. vnde: Re
nouabit vt aq̄le iuuta.
¶ Insule

a ¶ q̄s pindicauit me.
mino: et a deo meo iudiciū meum
a ¶ vbi. a ¶ per tc. b ¶ in scripturis.
trāsiuit? Nūquid nescis: aut nō au-
a ¶ hoc scz. b ¶ vn⁹ est
b disti: Deus sempiterno⁹ dominꝰ q̄ crea
a ¶ de nihilo. b ¶ quia caro non est.
c ¶ ut
fines terre & nō deficiet neq;
a ¶ quia ipse oiporēs est. b ¶ qnta omnia nouit.
d laborabit: neq; est inuestigatio sa-
a ¶ in fide hēditāti. b ¶ fidei et operis.
pietie ei⁹. Qui dat lasso virtutē et
a ¶ in mūdo fortes.
his q̄ nō sūt fortitudie & robur mul
a ¶ sēd. ¶ ex toto vānan. b ¶ a puericia. ¶ qui pue
riliter viuūt. c ¶ in infirmitate.
e tiplicat. Deficient pueri & labora-
a ¶ qui fortes et sani. ¶ virtuo seruentes. b ¶ in hac
vita. ¶ anime & corporis.
būt: et iuuenes in infirmitate cadēt.
a ¶ non in se.
f Qui āt sperāt in dño murabūt fo-
a ¶ dñus voler ad deū. b ¶ innouati. c ¶ ad deum.
g titudiez: assumēt pēnas sic aq̄le cur
¶ omnia facilia amāti. ¶ pficient.
rent & nō laborabūt: ambulabūt &
¶ quia in eternum viuent.
non deficient.

a ¶ Et a deo meo iudiciū & ꝛ. i. non faciet violen-
tiam de iniurijs mihi illatis. Ex hoc videt q̄ in
populo illo erant aliqui qui decideranꝫ de illius
errorem q̄ dei ,puldēna ad actus humanos nō
se extenderet. vel dicendū q̄ ,ppheta vtitur com
muni modo loquēdi quo homines in afflictiōe
longa positi dicunt a deo derelicti & traditi ob-
linioni. b ¶ Nunquid nescis aut non audisti:
& quid sit illud subditur: c ¶ Deus sempiter-
nus. i. sua deitate. d ¶ Dās qui ꝛ. & sic dicit
dñs ex tēpore quo babuit creaturā subiectā. q.
d. ista debuisti scire: quia moyses tibi annuncia
uit in principio Heñ. e ¶ Non deficiet. in ope
gubernatiōis. f ¶ Neq; laborauit. q̄ lassitudi
nē opando nō incurrit. g ¶ Neq; est inuestiga
tio sapīe eius. s. ad perfectiū: quia excedit inuesti
gationem humanā in infinitū: Ro. xj. O altitu-
do diuitiaꝝ sapientie & sciētie dei &c. h ¶ Qui
dat lasso vir. &c. pducendo eos de nō esse ad e
se. ¶ Deficiēt pueri. i. morīb⁹ & sensu. k ¶ Et
iuuenes. i. insolētes. l ¶ In infirmitate cadēt.
primo in culpā & postea in penā. m ¶ Qui aūt
sperāt in dño. & nō in seipsis plumptuose.
n ¶ Mutabunt fortitudinem. quia qui erāt pi⁹
us debiles ad gratia sustinendum. gratia diui-
na efficiēt fortes. o ¶ Assumēt pēn. &c. i. q̄si cū
tardi & pigri ad bōa opa efficiēt velocꝫ ad ipa:
& b videt ipleta i v. & no. tel. p successiōes gene
rationū in illis q̄ veraciter cōuersi sunt ad deū.
¶ Taceant.

Additio

Moraliter.

a ¶ Cōsolamini cōsolami Ca. XL
ni populꝫ meus &c. Capitulū illō lit
teraliter exposui de cōsolatiōe ppli facta p christū in aduentu
suo primo: que duplex est. s. ex collatiōe gratie & glie p aptio-
nē ianue celestis. Sicut dicit Joh. j. Nos p mo ysen data est:
gr̄a & ꝛitas p iesū xp̄m. iō &c. b dis cōsolami: semel p collatiōe
gr̄e: & semel p collocatiōe glie in aperitiōe ianue celestis: & sic
patet q̄ hec expositio nō solū est litteralis: sed etiā spiritualis
,pter quod de alia spirituali ptranseo. maxime: q̄ alij exposi
tores cōmuniter exponunt hoc capitulū ad litterā de cōsolati
one facta pplo iudeoꝝ p cyrū regem pſaꝝ: quando dedit eis
licentiā redeundi in iudeā. & expositionem quaꝫ hic posui di
cūt esse mystica tm: ſz ptrariū ego ostendi p terrū euangeliū.
¶ In cā. xl. vbi dicitur in postilla: Sup montē. hic cōsequen-
ter introducitur pſona consolatoris.

Additio.

Licet expositio postillatoris de hoc q̄ di
citur: Sup montē excelsū. sit satis conso
na littere & veritati fm trāslationē nostrā: fm tū hebraicā ve
ritatē nō totaliter consonat littere. ¶ Pro quo sciendū q̄ grā
matica hebraici sermonis a mult⁹ deniat a grāmatica latīa:
& specialiter in hoc q̄ fm grāmaticā hebraicā in verbis habe
tur differentia inter sexū masculinū & femininū: sicut nos ha
bemus in nominibus & hoc fm quālibet differentiā triū plo
narum. Verbi gratia aliter dicitur a femina ego comedo ꝙ a
masculo: & sic in secunda & tertia pſona. Similiter in hoc. pno
mine tu tui &c. differentia est inter sexum masculinū & femini
num: loquens enī cū masculo aliter ,pnominat tu ꝙ si cū fe-
mina loqueretur: & hoc est valde manifestum cuicunq; habē
ti aliqualem noticiā in illa lingua. vnde i hoc loco vbi dicit:
Sup montē excelsū ascēde. li. ascende est feminini generis: nō
masculini. Similiter li tu: & li euangelizas: & li exalta: & sic de
ceteris verbis & ,pnominibus hic cōteris: q̄ oīa ptinent ad fe
mininū genus vsq; ibi: Ecce deus vester. & iō magis ,ppie b
verba fm verā litterā hebraicā intelligunt: referēda sunt ad
beatā virginē & ad sanctā elizabet: fm ea que traduntur de eis:
Luc. j. vt sit sensus q̄ Esa. in pſona dñi dicit beate virgini: Su
p montē excelsū ascēde tu q̄ euāgelizas filiō. s. beata virgo: q̄
ipleta est q̄ ꝛcepto filio dei in vtero virginali maria exurgēs
prerit in mōtana: vbi manifeste patet q̄ ascēdit in mōtem ex
celsum. nā in dea vbi Zacharias manebat erat altior galilea
a q̄ recessit maria. xp̄s ei de galilea i hierlm pgēs dicebat: Ec
ce ascēdim⁹ hierosolymā: & q̄ de galilea in hierlm btā virgo
nō per planā viā sed p montana iuit. ideo ,ppie ei dicit: Su-
p mōtē excelsū ascēde: & quia in salutatiōe ad elizabet nō solū
mater: ſz etiā infās in vtero ei⁹ xp̄m instinctu spūscti cogno-
uit: q̄ vt ō: Luc. j. Factū est vt audiuit salutatiōnē marie eli-
zabet

zabet: exultauit infās cū gaudio. in quo designat gaudiuꝫ de
pītia dñi. iō de beata virgie in ipa sertā salutatiōe ,ppriē tracta-
gitur. Qui euāgeliças sion. s. q̄ nūcias bona fetis animab⁹. s.
Elizabeth & Jobānī. Cōsequēter ,ppha in pſona dñi alloquit
ipam elizabet. d. Exalta vocē tuā q̄ euāgelizas hierlm: quod
impletū est q̄n elizabet exclamauit voce magna tuā gratulādo
ipi hierlm videlicet beate virgini dicēdo: Beata que credidi-
sti: q̄m pficientur in te que dicta sunt tibi a dño. Cōsequēter ,p
pheta in pſona dñi alloquit virginē dicēs: Exulta noli time-
re. in quo innuit canticū eius altioꝝ voce formādū q̄s cū ,pmo:
solū salutādo euāgelizauit: quasi diceret: nō solū loquere vo
ce submissa ,put sufficit ad cognate tue salutatiōnē: sed etiā ex
alta vocem. i. ,put requritur ad modū cātici: p q̄s cāticū cui
ratibus inde. i. ecclesijs pītibus & futuris annūcies pſentiā fi
lij dei in te incarnati. & hoc est q̄d dicit: Die ciuitatib⁹ inde: Ec
ce deus vester: q̄s cōtinue ipleē in ecclīa: cū p cāticū pītius
solennit memorat seu annūciat aduent⁹ dñi in eadē virgine:
interposuit ri ibi ,ppheta: Noli timere: quia virginalis pudi
citia paulā est & timida. ,vnde angelus ei dixit: Ne timeas
maria: & etiā vt innueret q̄ tanta erat humilitas virgis q̄ nō
pſumebat cāticū publice cātādū formare nisi spūssancti istin-
ct⁹ eā tāgeret seu moueret. De quibusdā aūt in cātico virgis
cōtētis q̄dā inuēdo ,ppheta hic pōit. vt cū dic: Ecce dñs i lor-
titudie veniet: & brachiū eius dhabit: q̄ quidē verba videt cō-
rndere huic q̄ ō: in cāticō: Fecit potentiā i brachio suo. viro
bicꝫ enī dat intelligi q̄ incarnatio filij dei ptinet ad sinitatē
diuine potentie. & sequit: Ecce merces ei⁹ cū eo. in ,ppheticis ei
locutionib⁹ ,pmittebat incarnatio filij dei quasi merces a deo
danda in futuꝫ. sicut Heñ. xxij. ubi dictū fuit: Benedicent
in semie tuo oēs gētes: sed in predicto cātico bec merces: vt iā
data annūciat. vñ dicit: Suscepit isrl puerꝫ suū. cui cōsident
Xba ,ppbete. dicēt: Ecce merces ei⁹ cū eo. Et qrit dicit Hugo.
in benedictiōe cereī: nihil nobis nasci ,pfuit: nisi redimi ,plu
isset. ideo subdit: Et opus illi⁹ cotā illo. s. opus redēptiōis: q̄d
maxime ptinet ad diuinā misericordiā: q̄ inter diuina opa pe-
minet. vñ in pſa. Miserationes ei⁹ sup oīa opa ei⁹: & ideo in can
tico cū dixisset: Suscepit israel puerꝫ suū. subdit: Recordat mi
sericordie sue. Deinde: Sic pastor gregē suū pascet: in quo innu
it ,ppheta q̄ xp̄s se haberet vt pastor ad gregē suū: non vt ad
gregem alienū sicut mercennari⁹: cui nō est cura de ouib⁹: Jo
han. x. q̄d confidet huic q̄d dicit in cātico. Sic locut⁹ est &c. ad
patres enī semp se habuit deus vt pastor: cuꝫ ,ppto grege. vñ
in pſa. Nos aūt pp̄s ei⁹ &c. Cetera exponātur vt in postil. q̄ q̄
dem expositio non solum videtur consona littere: sed in se rā-
onabilis. Esaias enim qui euangelicus ,pphēta dicitur: vt in
,plogo & in proemio: sicut de voce baptiste in deserto clamant⁹

historiā

Additio Esaie Ca. XLI Additio

historiam ,pheticē texuit. vt statim supra: sic non immerito de
voce virginis salutantis & cantantis ,pheticam historiam p-
dicere debuit: premittit tā historiā de voce baptiste: cuius or-
dine tpis posterior fuit: eo q̄ illa fuit oībus notioꝛa notiori.
hug enī incipit ,pcessus discipline.

In codē capitulo vbi dicitur in postilla: Pre multitudie for-
titudinis &c. Ubi nos habemus: Pre multitudine
fortitudinis: hebraica littera sic habet: Pre multitudine & for
titudine roboris & virtutis nec vnus defuit: cuius sensus pōt
esse talis q̄ militia celestis que in tāta multitudine est cōsi-
derari debet: q̄ quelibet stella habet fortitudinē. s. potētiā & vir
tutē actiuā ad influendū in istis inferioribus, vñ Heñ. j. de so-
le & luna & stellis dicit: Posuit ea in firmamēto celi &c. i. pōs.
Solē in potestate diei &c. & sic diuinā potētiā & scientā cōmen
dat ,ppheta nō solū ex numerosa multitudine celestis militie
sed etiā ex fortitudine & roboꝛe & virtute influxiua eis a deo
collata: a quibus nulla stella ētūcunq; modica deficit quin
habeat aliqualē potentiā: ex quibus ercitat magis humana
mēs ad cōsiderādū magnitudinē potētie creatoris.

Additio.

Additio. ij. Ubi nos habemus: Pre multitudine
fortitudinis: hebraica littera sic habet: Pre multitudine & for
titudine roboris & virtutis nec vnus defuit: cuius sensus pōt

Glo.ordi.

a ¶ Et a deo meo iudiciū & ꝛ. i. non faciet violen-
tiam de iniurijs mihi illatis. Ex hoc videt q̄ in
populo illo erant aliqui qui decideranꝫ de illius
errorem q̄ dei ,puldēna ad actus humanos nō
se extenderet. vel dicendū q̄ ,ppheta vtitur com
muni modo loquēdi quo homines in afflictiōe
longa positi dicunt a deo derelicti & traditi ob-
linioni. b ¶ Nunquid nescis aut non audisti:
& quid sit illud subditur: c ¶ Deus sempiter-
nus. i. sua deitate. d ¶ Dās qui ꝛ. & sic dicit
dñs ex tēpore quo babuit creaturā subiectā. q.
d. ista debuisti scire: quia moyses tibi annuncia
uit in principio Heñ. e ¶ Non deficiet. in ope
gubernatiōis. f ¶ Neq; laborauit. q̄ lassitudi
nē opando nō incurrit. g ¶ Neq; est inuestiga
tio sapīe eius. s. ad perfectiū: quia excedit inuesti
gationem humanā in infinitū: Ro. xj. O altitu-
do diuitiaꝝ sapientie & sciētie dei &c. h ¶ Qui
dat lasso vir. &c. pducendo eos de nō esse ad e
se. ¶ Deficiēt pueri. i. morīb⁹ & sensu. k ¶ Et
iuuenes. i. insolētes. l ¶ In infirmitate cadēt.
primo in culpā & postea in penā. m ¶ Qui aūt
sperāt in dño. & nō in seipsis plumptuose.
n ¶ Mutabunt fortitudinem. quia qui erāt pi⁹
us debiles ad gratia sustinendum. gratia diui-
na efficiēt fortes. o ¶ Assumēt pēn. &c. i. q̄si cū
tardi & pigri ad bōa opa efficiēt velocꝫ ad ipa:
& b videt ipleta i v. & no. tel. p successiōes gene
rationū in illis q̄ veraciter cōuersi sunt ad deū.
¶ Taceant.

Glo.oz.

a ¶ Audi
t
Taceant ad me in
sule. Quia in salo ponunt: gē
res. s. q̄ salsis & amaꝝ fluctib⁹
seculi tundunt. b ¶ Quis suscita-
ab ori. Quidā hebraoꝝ hoc ad cyrum
regē pſarū refert: q̄ suscitat⁹ sit aduer
sus babylonios ab oriente q̄ ei fecerit
parere dño plurimas gētes subijciēs
gladio eius & arcui. Sic quoq; cetera
ad ipm referūt q̄. s. babylonijs idola
nō profuerunt humano studio facta.
Alij hebraoꝝ hec ad abrahaz referunt
qui vocatus sit instus ab oriente. i. de
chaldeis qui sel⁹ inst⁹ inuent⁹ sit & ele
ct⁹ est deo. Egredies de terra tua: et
tradidit eis reges qui contra sodo-
mam & gomorrā venerant: & fecit eos
aī gladiū & arcū eius quasi pulueꝛē
et stipulā: & psecut⁹ est illos: reuersus
est in pacem: nec longi itineris cursū sen
sit: & hoc nō suis viribus sed dñi mise-
ricordia fecit q̄ ab initio cognouit hec

Videbit insule. i. gētes in circuitu: et
illi⁹ virtute pterrite sūt: & extrema ter
re. i. Sem filij⁹ noe q̄ extremo terraruꝫ
tpe ex patre & fratrib⁹ diluuiū euasit:
vsq; ad tpa illius reseruat⁹: quē mel-
chisedech intelligi volūt: & venisse ob
uiam abrae de prelio reuertenti: et eū
benedixisse & dei benedictionib⁹ robo
rasse. Jpm quoq; fabrū esse erariuꝫ q̄
abraam cōstauerit: & malleo sue artis
ad meliora pduxerit. & dixerit: Bonū
est vt timor dñi gluinerios: & eis ingra-
ris: & confortauit eum clauis ꝛceptoꝛ
rum vt in timoꝛe dñi permaneret.
c ¶ In pedibus. Laboꝛē vel lassitudi-
nem bui⁹ vite nō sentiet. Exultauit vt
Ps.18. gigas ad currendā viā. ¶ Et tu

Nico.de lyra

Taceant. Postq̄ ,ppheta idu-
xit populū israel ad certaꝫ ex-
pectationē, pmissoꝝ ex diuina
ꝛitate. hic ,psequēter idē facit ex eius
charitate que amicos nō defraudat a
,pmissi cōsecutione. & diuidit in duas
partes: q̄ ,pmo ostēdit dei dilectio ad
dictū populū ex beneficijs que ei i ꝑti
bus ,cessit. scōo ex ,pdicto filio quez ei
,pmisit ea. sequēti. ,Prima in tres fm
tria bñficia. scōm ponit ibi: Et tu isrl.
tertiuꝫ ibi: Prope facite. Circa primū
sciendū q̄ primū beneficiū fuit colla-
tū i abrahā qui de⁹ separauit ab infide
libus educendo eum ,pmo de ur chal-
deoꝝ: Heñ. xj. ca. Et scōo de aram: Heñ. xij. & p ꝙsequēs popu
luz ab eo descēdentē q̄ isaac & iacob ab infidelib⁹ separauit: pro
pter qd̄ & legē ei in mōte synai specialit ,cessit. ,pter qd̄ dicit
pſa. cxiiij. Nō fecit taliter oīni nationi: & iudicia sua nō manife-
stauit eis. Et diuidit i ona: q̄ ,pmo ponit hmōi sequtio. scōo
cōtra idolatras inuectio. ibi: Viderūt. Circa primū ,pmo ad
hui⁹ ,siderationē inducit. d. Taceāt ad me insule. i. habitato
res insulaꝝ. b ¶ Et gētes. terrā aridā habitātes. ¶ Forti-
tudinē mutēt. vt q̄ erāt fortes ad mala: sint fortes ad bona.
c ¶ Accedāt & tūc loquant simul. si bñt aliquid iustū ,p se. se-
cūdo de-

Nico.de lyra

a ¶ audi
t
Accāt ād me Ca. XLI
a ¶ q̄ erāt fortes in mūdo: sint for-
tes in deo. fortitudo mūdi: voluncꝛ
tē implorēt: deo mortificāt.
insule: & gētes mutēt fortitudi-
b ¶
nē: Accedāt & tūc loquantur: si
a ¶ vt discernant inter deum et idola: et verū de-
us omnia iuste disponat.
mul ad iudicium ,ppinquemus.
a ¶ nisi ego. b ¶ in iudeā q̄ & in oīali plaga
xpiāno icarnationis: suscitari volunt. c ¶ vt iustificā
b Quis suscitauit ab oriēte iustū: c ¶
a ¶ ilpirādo: et de sepulchro. d. Exurge glia mea
et surge⁹ rūdit: Exurgā diluculo. b ¶ obediēs vsq;
ad mortē. c ¶ Postula a me et dabo tibi gētes
hereditatē mā & possessionē tuā.
vocauit eū vt sequēret se: Dabit
c ¶
in conspectu eius gentes: & re-
a ¶ cōuersas. b ¶ vincul fidei. c ¶ pater. d ¶ cō-
tra eas potestates.
gēs obtinebit. Dabit q̄si pulue-
d ¶
¶ verbi.
rē gladio ei⁹ sic stipulā vento rap
a ¶ dicationi. b ¶ filij. c ¶ filius. d ¶ ad
uersarios. e ¶ de mūdo ad patrē.
tā arcui ei⁹. Persequet eos: trā
e ¶
a ¶ pacē relinquo vobis: pacē meā do vobis.
c sibit in pace: semita in pedibus
f ¶
a ¶ predicta.
eius nō apparebit. Quis hec o-
m ¶
a ¶ per b ¶ ad se. c ¶ omnes.
perat & fecit: vocās gēnera-
n ¶
a ¶ mundi. b ¶ sci quia primus &c.
tiōes ab exordio? Ego dñs pri-
o ¶
a ¶ sine principio. b ¶ sine fine.
mus et nouissimus ego sum. Vi
q ¶
a ¶ deū q̄ fidē. b ¶ gētes vt eccle. c ¶ Jnitiū sa
pientie time: domini. d ¶ In oīm terrā ex. so. e.
derūt insulæ: timuerūt: extrema
r ¶
a ¶ audita ꝓdicatione apostoloꝝ.
ma terre obstupuerūt: appro-
s ¶
a ¶ fide ad deum. b ¶ fidelium.
quaueſt & accesserūt. Unusquisq;
t ¶
a ¶ in fide. b ¶ verbo et facto. c ¶ infirmo
prio suo auxiliabit: & frātri suo
u ¶
a ¶ in dño deo viuo et vero: q̄ idola dñi nō sūt.
si opa holem. & fi ē cōfor. b ¶ deū suū studiose fa-
ciendo.
dicet: cōfortare. Cōfortauit
x ¶

cundo bñficiū recolit. d. ¶ Quis
suscita. ab ori. ꝛc. i. abrahā vt exponunt
cōmuniter catholici & hebrei quē dñs
vocauit ꝑmo a chaldea vt dictū est. et
postea abrahā. & vtraq; regio vergit ad
orientē respectu iudee quā dñs ei re-
promisit: Heñ. xiij. ¶ Vocauit eū. p
viaz fidei & obedētie. vñ & ex fide fm
mandatuꝫ dei voluit filium immolare:
Heñ. xxij. & ad Heb. xj. et ideo dño ei
astitit ipm ꝓtegendo: ,pter qd̄ sub-
ditur: g ¶ Dabit in cōspectu ꝛc. Et
loquitur hic ,ppheta de ꝓterito ꝑ mo-
dū futuri: sicut frequēter fit in ,pphet.
& hoc fuit ipletū qñ abrahā cū. ccc. ver
naculis suis quattuoꝛ regos fortes de
bellauit: Heñ. xiiij. b ¶ Dabit qua-
si pulueꝛē ꝛc. qz eos facillime debella
uit diuina virtute sibi assistente.
i ¶ Persequet eos. q̄: pcesserit fuit fu-
gientes: vsq; boba & phenicē: Heñ. xiiij.
k ¶ Trāsibit in pace. qz nullus de fu-
is in bello illo ceciderit. l ¶ Semita pe
dibus eius nō apparebit. qz valde faci-
liter ad bellū iuit & redijt: sicut de ho-
mine faciliter transeunte et leuiter: di-
citur q̄ non figit vestigiuꝫ in terra. vt
non tangit terrā. m ¶ Quis hec o-
perat? ꝛc. q. d. de⁹ & nō hō. iō subdit:
n ¶ Vocans generationes. s. ad fidem
& amicitiā suā. o ¶ Ab exordio. s. rē
por. q̄s ꝓtz i abel iusto: seth: noe: abra
am et sic de aliis. p ¶ Ego dñs. & iō
possum vocare ad meā amicitiā q̄s vo
lo sine iniuria cuiuscunq; cū nulli te-
neaꝛ: sed omnes id quod sunt tenent
a me. iō ibdē: Prim⁹ & nouissim⁹ ego
sū &c. q ¶ Viderūt &c. Hic cōsequēter per
oppositum ponitur inuectio contra fa-
ctoꝛes & cultoꝛes idoloꝝ. ¶ Circa q̄s
sciendū q̄ sicut dicit Eusebius in chro
nica sua āno vij. abrae Ninus rex as-
syriorum condidit niniuen & ipe incē-
pit idolatriam: unde fecit imaginē Belo
patri suo defuncto: cui exhibebat tantā
reuerentiā q̄ parcebat reis fugitiuis
ad ipam: vt dicit in scholastica histo-
ria: ,pter quod dicti cōfugientes ibi
perunt adoraꝛe illā imaginē. & ad imi
tationē huius facti alij fecerūt imagi-
nes charis suis defunctis: & sicut ima
go facta a Nino vocabat belus & fu-
it primuꝫ idolū: sic hoc nomen derua
tum ē ad alia idola: vtpote bel: baal:
baali: belphegoꝛ: & belçebub: & hu-
iusmodi: fm diuersitates gētium: & lin

A

B

† 3.44.a
cr. 45.b.
Bpo.2.c

guaꝝ: & quia hoc fuit multiplicatum tpe abrae vt dictū est. iō
iuxta ipius fidelitatē arguit hic idolatria istoꝝ. & hoc est q̄d
dicitur: Viderūt insule &c. i. habitatoꝛes insulaꝝ & aliaꝝ terra
rum viderunt reuerentiā idolis a potentib⁹ exhibitā: & sic in ri
more positi cōfugerūt ad ipsa veneraꝛa: vt sic eis parcerēt. iō
subditur: Appropinquauerūt & accesserūt. s. ad idola. Unus-
quisq; ꝓrio suo &c. quia q̄s aliquis habebat amicū in piculo
positū cōsulebat sibi refugere ad idolū. & q̄ exemplo nimi alij
potentes fecerūt idola per manus tñ artificū. ideo subdit:
r ¶ Cōfortauit faber &c. ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ in fabrica

i 2 tione idoli

a ¶ Et nu israhel seruus me⁹ iacob quez elegi semen abrahā amici mei. Domi/nus ad apostolos affectuose. Iudei autem hoc ad se referunt. Vota q̄ sphetia ordinē hi/storie tenāt. P⁹ vocatione enī gen/tiū pdicit vocatio aplor. Et nu israh. Carnali israhelitā dicit: Quare dicit ia/cob & loq̄ris? Ab scōdita ē via mea a dño &c. Huc ad spūalē loq̄t q̄ dñs suscepit aduentū. Hūc pmo seruuz deinde electū tan/dē semē abrahā vo/cat. Priusq̄ enī spi/ritum sernturis l timore accepim⁹. postea electi l ami/citā dei tūgimur. b ¶ Et a lōginquis. Iām vsq̄ ad extre/ma iudei dispsi: et inde ad fidē multi vocati. vñ: Nobis opon/ebat primuz loq̄ verbū dei &c. c ¶ Vermis iacob. &c. Vermes dicun/tur apostoli tanq̄ eius imitatores. q̄ dicit: Ego sum ver/mis & non homo. et sicut vermis pe/netrat terram: sic pdicatio comm/audientium corda

¶ Qui mortui e/stis ex israel &c. si/cut ille qui dicit: Quotidie morior ꝓpter vestram glo/riam fratres. & alī dr: Vino ego. iam non ego: vivit ve/ro in me christus.

e ¶ Ego posui te q̄ si plaustrum triturans nouum. Vir ecclesiasticus ha/bet pdicationis rostra serrantia in plaustro nouo qō nō operatur in ve/tustate sintere: sed in nouitate spīri/tus conterit inere/dulorum corda du/rissima. separans triticum a palea: mōtes colles q̄ cō/minuens id est he/reticorum princi/pes qui comminu/ti in pulverem re/diguntur: et nihil esse dicūtur: vt ma/le congregati de/ te dividantur.

¶ Dabo in

a ſ formā simulacri.

faber erarius pcutiēs eū malleo qui cu
a ſ cum idola colebantur. b ſ ferrarius fab.
debat tunc ꝓs: dicēs glutio bonū est: †
a ſ deum. b ſ quolibet impulsu.
& cōfortauit eūz clauis vt nō moueret. †
a ſ vere. b ſ pri⁹ spiritu nimoris. c ſ luctatos cōtra deme/nes. b ſ non vos me elegistis sed e.t.v. c ſ carne et sāg.
a Et tū israel fue me⁹: iacob quē elegi: se/ a†
a ſ spiritu charitatis. b ſ in eritus fide. c ſ es similes. b+
mē abrahā amici mei: in quo apphēdi tē c†
a ſ vbi dispsus eras. b ſ finibus. d
ab extremis terre: & a lōginquis ei⁹ vo/ e
a ſ spūaliter & et aliis pdicatorib⁹.
caui te et dixi tibi: Seruus me⁹ es tu: f
a ſ a facie ꝓfecturo. b ſ ecce ego vobiscū ius vsq̄ ad cō. g†
elegi te & nō abieci te. † Ne timeas. q̄ ego b
a ſ a me. b ſ via veritas et vita. c ſ ne vincaris.
tecū sū: ne declinēs q̄ ego de⁹ tu⁹. Cōn h
a ſ vt vincas.
fortaui te: & auxiliat⁹ sū tibi: & suscepi te i
a ſ portia filj mei. b ſ ideo. c ſ int⁹. ſ aduersarij mi pe/
dextera iusti mei. Ecce cōfundent et m
pulue iudeoꝝ. a ſ exterī⁹. b ſ iudei et gētes. c ſ esto
erubescēt & cōfundent q̄ pugnāt aduersū te. Erunt
deficiēt. ſ quia. ſ etiam fortes
q̄si nō sint: et pibunt viri q̄ ꝓtradicūt ti/
a ſ Dicit impium supereminentiorum et elevatus sicut cedros
libani. Et cranstui et ecce non erat et quesiui eum et non e.
bi. Quēres eos & nō inuenies viros re n
belles tuos: & eſt q̄si nō sint: & veluti cō
a ſ quasi nō debeo timere.
sūptio bois bellātis aduersū te; q̄: ego
a ſ ꝓtector. b ſ ogationē.
dñs deus tuus apphēdēt mānū tuā:
a ſ ne timueris. b ſ vel vadet. c ſ ego sū vermis et nō ho/
mo: ꝓpter ho. et abiectio plebis.
dicēsq̄ tibi: Nē timeas ego adiuui te. Nō p
ſ quis vilis. ſ mundo.
li timere vmis iacob: q̄ mortui estis ex q
ſ non alius
israel. Ego auxiliatus sū tui dicit dñs: &
ſ sanguine filij. ſ qui est.
redēptor tu⁹ sanct⁹ israel. Ego posui te r
ſ vt coterus cōtrarius poterateres.
q̄si plaustrū triturāt nouū: habēs rostra
ſ reges.
serrātia. Triturabis mōtes & cōminu s
a ſ duces comites. b ſ separans triticum a palea.
es: et cōlles quasi puluerē pones. Ēlēn t
a ſ superbia eorum.
tilabis eos & ventus rollet: & turbo dis/
a ſ fide bonoꝝ: potentia mira culorum: dispersione malog.
perget eos: et tu exultabis in domino: v
a ſ gentes magistrum veritatis non habentes.
in sancto israel lętaberis. Egēni & pau/ r†
a ſ a philosophia. b ſ doctrina. c ſ in philosophia.
peres quērunt aquas et non sūt: lin/ ‡
a ſ ideo. b ſ sine lege et ꝓphetia. c ſ alius nō poterit.
gua eorum siti āruit. Egō dominus ex/
ſ et. ſ omnino.
audiaz eos: deus israel: nō derelinquā
a ſ gentibus superbis. b ſ alias summis. c ſ flumina
pdicatorum a ꝓpheta flumine: flumē dei replerū est aquis.
ſ fluminis impetus lenificat civitatem dei.
eos. Aperiāz in supinis collibus flūmi †
a ſ humilium. b ſ benedicite deo do/
mino d. sonibus israel.
na: et in medio cāmporū fōntes. Ponā ‡
a ſ gentes. b ſ abundantia celestis sapientie c ſ qui si/
tit veniat et bibat. d ſ idem. e ſ doctorib⁹.
desertum in stāgna aquarum: & terrāz

tione idoli de metallo p malleationez tres operaq̄ sunt necessarij. Prim⁹ est ille qui materiā in igne ca/lefactā cū martello duc ad formā partiūlādoli. Secū/dus est qui partes sic formatas cū martello cū lima polit. Tert⁹ est qui partes sic preparatas ad inuicē cōsolidat & cōiungit. & hoc notanter cū dr: Confortauit &c. Et cōstruatur sic littera: Faber erarius. i. me/tallicus. Percutiēs malleo. i. martello. s. materiam ducendo ad idoli formā. Confortauit. i. efficacē mo/nuit. Eū qui cudebat. i. cū lima poliebat. Cudere est i vna significatione idem est quod polire: vt dicit in libro qui vocatur catholicon. Tunc temporis, id est tempore abrae quo fabricatio idolorum cepit multi/pliceari. vt dictum est. Dicens: iste qui poliebat erat dicens sūpple consolidatori. Glutino bonum est. id est bonum est partes idoli formatas & politas ad in/uicem continere glutino. i. forti iunctura. ita q̄ ac/cipitur hic glutinum pro illo metallo quo consolidā/tur partes ad invicem. Et vocatur gallice zonadeu/re. vnde in hebreo sic habetur: Dicens consolidato/ri bonum hoc. s. q̄ fortiter cōsolides partes idoli sic ꝓparatas: sic enim mutuo se exhonabāt artifices ꝓpter maius lucrū habendū: & ꝓpter gratiā domi/norum. a Et tu israel. Hic recolitur secundū be/neficiū exhibitū populo ꝓpe moysi. s. eductio de ser/vitute egypti. & diuiditur in tres partes. q: pmo de/scribitur hic exitus. secundo aduersariorum casus. ibi: Ecce cōfundentur. tertio hebreoꝝ ꝓfectus. ibi: Egeni. Circa primū dicit in pſona dei: Et tu israel serue meus. quasi diceret: ex q̄ eduxi te de seruitute egypti factus es specialiter seruus mihi. b Ia/cob quē elegi. esau reprobato. Ex qō dicit Malach. j. Jacob dilexi: esau aūt odio habui. & accipit p Ja/cob ꝓpm pplo discēdente ab eo. c Semē abrā ami ci mei. quia amore mei paratus fuit filiū vnigenitus immolare. d In quo apphēdi te. i. mihi appo/pinaui eius meritis. e Ab extremis terre & a lon ginquis eius vocaui te &c. q: abraam fuit vocat⁹ de chaldea. vt dictum est. s. f Seruus me⁹. exꝑa/tur vt supra. g Ne timeas. minas pharaonis. h Quia ego tecū sum. te ꝓtegens & defendens. i De declines a verbis moysi serui mei. k Quia ego deus tuus confortaui te. s. per ens. iō subditur: l Et suscepi te de terra iusti mei. i. moy/sisad extrahendū te de seruitute egypti. m Ec/ce confundentur. Hic consequēter ponitur aduersa rioꝝ casus. cū dicitur: Ecce cōfundent &c. q: pharao cū suo exercitu pseqūs hebreos submersus fuit in mari rubro. Exo. xiiij. n Quēres eos. q: licet dictū fuit Exo. xiiij. mare plecit egyptios mortuos ad litus ad quod transierant filij israel vt sic essent certi de morte eoꝝ: & vt haberent spolia. ideo dicit: Quere/s eos: inuestigando ꝓciosa que erāt super de functorum corpora. o Et non inuenies vi/ros re belles &c. non dicit: Non inuenies eos absolute: sed non inuenies viros rebelles tuos: id est te persequē/tes. q: iā erāt mortui: & sic nō poterāt amplius eos persequi: & sic patet littera vsq̄ ibi: p Noli time/re vermis iacob. i. qui fuisti inter egyptios reputa/tus vilis sicē vermis. q Qui mortui estis ex israel. i. reputati vt mortui in seruitute egypti: q: seruit⁹ est mors civilis: & q: nō solū egyptij aduersarij erāt be/braorum: sed etiam channei qui postea ab hebreis fuerunt debellati: vt patet libro Josue. ideo subdi/tur: r Ego posui te quasi plaustrum &c. sicut erā tale plaustrū ducti sup segetes conterit eas: sic po/pulus israel contrivit chananeos. ideo subditur: s Triturabis montes. i. malores: Josue enim de bellauit. xxxj. reges: Josue. xij. t Et colles. id ē minores principes. v Et tu exultabis &c. exꝑi sis chananeis de terra ꝓmissionis.

x Egeni et pauperes querunt aquas et non sunt. Hic describitur ꝓfectus filiorum israel per desertū vbi filij israel primo passi sunt aque defectū: sed do/minus supplenit non solum semel sed pluries: vt pa/tet Exo. xv. & xvij. & Nume. xx. & hoc est quod dici/tur: Egeni et pauperes querunt aquas et non sunt &c. et pater littera vsq̄ ibi:

Dabo in so

¶ Dabo in solitudinem cedrum &c. Arborum varietas ꝓuersitatez spūalis gratie significat: ne saltem vna choāda de cithara domini & a/liqua gratiarum virtus ecclesie de/esse videatur: quarum sublimita/tem ad celestia festinātē illuminat lignū olive: fomes luc'treq̄es labo/rantis vel lassari. b Spinam et myrtum et lignum oliue. In Ixx. scribūt: que est albe spine arbor si/milis myrthe leuitat' & fortimdinis & spurtibilis: de qua arca facta est. Ex hac etiā terra dicta ē scribm. Spina primo homi/ni ꝑnā fuit data. Hā cū opar' fu/erit terrā: nō da. f. fs spin. & tri. ger/ter. Hebr⁹ aūt ꝓ gloria ꝓdicatores spine sunt: qui subditorū vitia non palpāt sed pungūt. c Myrt' aro/matica spes spurtibilis fessa mem/bra cōsolidat & reparat. & iō cōsola/torez sancte ecclesie significat. vnde Aplus Philetus dē' & pater bai/ni' ihū xp̄i: q̄ ꝑuo. nos in omi tpe. d Rūciate. significat: q: idola nec audiendi nec respōdendi habēt fa/cultatē. nūciate futura: vt rex cui/tibus vram mōstret' porēti. Ro/mādū post adventū xp̄i ꝓticisse ido/la: futuroꝝ scientiā. ꝓmittentia. de xpo quoq; & de aplis: & de sua abo/litione nihil potuerūt ꝓdicere: imo minus ergo aliena bona vel mala nūciare potuerūt. Si quid aūt ꝓdi/xerūt: sp veritati iunxerūt mēdaci/um: & sic sibi ipsis tēperauerūt: vt q̄c/quid euenire oraculo cōsuleret: vt hoc: Aio te caedia romanos vin/cere posse. Paret q̄ idola post ad/ventū xp̄i vocē amiserūt. e Si potestis. neq; demones possūt nisi ꝓmissione dei q̄ assident idolis: q̄ nec porcos: nec sancti Job iumēta potuerūt dispdere sine dei ꝓmissio/ne. Paul⁹ q̄ tradidit sathāe quos dā. f Suscitauit. Adhuc contra idola loquit & cōtra cultores eorū post christi aduētū quibusdā in er/rore manētib⁹ suscitat' pplo natio/nū. Hebrei suscitari ab aquilone: & venire ab ortu solis assyriū & per/sā interptant q̄ hiersim venerāt & ꝓn cipes illi' cōcitauerūt: nullumq; idoloꝝ q̄ colebāt ꝑ scuit esse vērū & nisi solus deus qui vltus ē eos pro peccatis suis. g Suscitaui ab aqui lone et veniet ab ortu so. gētes que frigide torpentes sine calore dilecti onis vt credant in eum qui vēit ab ortu solis. vnde supra: Quis suscī/tauit ab oriente iustum.

f Quis annunciauit ab exordio vt sciamus: & a principio vt dicam⁹ iustus es. Quasi null⁹ deus in gē/tibus fuit qui annūciauerit aduen tū filij: si est autem qui annunciaue/rit: dicemus quia iustus est. g In aduentu filij demones qui i idolis ventura nunciabant obmuti erāt. h Audiens sermones vestros. q: britta gentilū corda errorē suū in/tellexerūt & vaticinia falsa reliqe/runt. b Primus ad sion dicet. Ecclesia scilicet ecce adsunt filij sci/licet tui: quos per fidem meam do/nauī tibi: sicilicet apostoli: quorum predicatione nati sunt tibi filij.

¶ Ecce om.

a ſ doctoribus. b ſ qui biberit ex hoc nō sitiet in ſ. eternū. c ſ irrigata terra omnē arborez d ſ gen/tium.

a inūtā in riūos aquaꝝ. Dabō in sō/ a†
a ſ lanceo in eternū victuros in quib⁹ opinionis bone odor. b ſ predicatorum rgbensionem.
b litudinē cedrū & spinaz et myrtuz
a ſ misericordes. b ſ gentū. c ſ altissimos Irā cō/uersatio in celis est.
et lignūz oliuę. Ponaz in dēserto
a ſ diuites seculi q̄ li sunt in se fructuosi ferūt ꝓdica/tores. sicut vimus vite. b ſ humiles fide virentes c ſ minores exempla maiorum.
Exo.25.a abiete vlmūz & būxū sil: vt vidēt
a ſ memoriter. b ſ id est intelligentes imirent.
et sciant & cōsiderēt et intelligāt pa
a ſ mirabilis deus in sanctis suis.
Gen.3.b rit: q: mān⁹ dñi fecit hec: & sāctus †
a ſ ipse fecit nos & nō ipli nos. b ſ mirabile. c ſ ipi eam⁹ in vijs: ve rādeamus: quare nō intellexistis q̄ ma/nus dñi fecit hec. f ſ gentes. que credere despiciūs alijs credēdibus: sicut scriptū ē israel esse credere et nō erē sentē.
isr' creauit illud. Ꝓpe facite iudi b+
a ſ quare ē vultis credere. f ſ celsius rōis quare ve/ritatē nō suscipiatis.
ciū vr̄m dic dñs: afferte si q̄d forte c
a ſ eos habēt et nō loquunt. b ſ indicēt idola si de/beant coli an nō. c ſ idola in quibus confidūt.
haberis dicit rex iacob. Accedāt & d†
a ſ filij aduentūri. ſ de gentū ingressu suū.
ānūcient vobis quēcūq; ventura e
a ſ quō mūd⁹ factus ex nihilo. b ſ si potestis.
c ſ vt colamus vos.
sūt. Priora q̄ fuerint nūciate: & pō/
a ſ vos habem et nō loquunt. b ſ vos deos esse.
c ſ fidem cunctis.
nem⁹ cō: nr̄m et sciēmus. Mouissi/ma eoꝝ & q̄ vētura sūt indicate no
bis: Annūciate q̄ futura sūt in fu/ f
ſ sic. a ſ alio signo demōstrat idola deos nō esse
turū: & sciem⁹ q: dij estis vos. Bē/ f.
ne q̄ aut male si potestis facite: et g†
a ſ agēda vel futura ꝓdicere sicut ego. b ſ ea de/bent coli.
loquāmur et videām⁹ sil. Ecce vos b+
a ſ idolū nihil est. b ſ q: dij putaminī quod ni/hil est.
estis ex nihilo: et op⁹ vr̄m ex eo q̄ h
a ſ abominabilis. b ſ facit et colunt.
nō ē: abomiatio est q̄ elegit vos. i+
a ſ quasi ego aūr. b ſ a quo exardescūt mala.
c ſ christus.
e Suscitaūi ab aq̄lone: et vēniet ab n†
a ſ quia in oriēte. b ſ christi. c ſ vt relictis idol/ vnū dñi colāt. vñ: Ego in nomīe patris mei veni.
o: tu solis. Vocabit nomē meuz: & p†
a ſ seculi. b ſ rangi vas figuli cōfringes eos.
adducet māgistrat⁹ q̄si lutū: & ve/ q†
a ſ figulus. b ſ vt faciat aliud vas in honorē alī/ud in cōtumeliam.
f lut plastes cōculcās humū. Quis o†
a ſ q̄ adhuc futura q̄si ꝓterita dico me fecisse.
ānūciauit ab exordio vt sciām⁹: & a
ſ quia. ſ ex vtis vestris.
ꝓncipio vt dicam⁹ iust' es? Nō est r†
a ſ ꝓterita. ſ q: muti. ſ futura. b ſ q: surdi.
g ānūciāt neq; ꝓdicēt: neq; audiēs s
a ſ primogēt⁹ me⁹. b ſ ꝓdicatores. b ſ vobis
auribus. v
h ſmōes vr̄os. Prim⁹ ad siō dicz: & ecce x†
a ſ eccle. b ſ bona annūciātes. c ſ ego omnipo/tens vidi.
adsū: & hierūz euāgelistā dabo. Et s†

a Dabo in solitudinē: in deserto enīz illo vigebat ardor solis: sed dñs ꝓmi/dit de vmbraculo q̄ columnam nubis: Exo. xiij. Et ſm hoc dicit: Dabo in soli/tudinē cedrū &c. i. vmbraculū ita bonū vl' meli' q̄s facerēt arbores iste. vmbra/culū enī nubis erat excellēti' q: ceteri⁹ divina virtute nō nature. iō subdit: Et itelligāt pariter: q: manⁿ dñi fecit hec. b Ꝓpe facite. Hic recolit tertiū be/neficiū populo exhibitū tpe cozobabel ses liberatio de captiuitate babyloni/ca. Et dividit i duas ꝑtes: q: primo cō/tra idola que vigebāt in babylone po/nitur inuectio. secūdo subdit ppli libe/ratio. ibi: Suscitaui. c Circa primū di/citur: Ꝓpe facite iudiciū vr̄m. i. de/clarate insticiā vestrā si habetis' o baby/lonii. c Afferte si quid habetis. s. iusticie et veritatis. d Accedāt et nunciēt vobis. s. idola vestra de ꝓbus cōfiditis. e Quecunqz vētura sūt &c. q̄s est ꝓpriū divinitatis. ideo subdi/tur: f Et sciem⁹ q: dij estis' vos o idō/la. g Bene quoqz aut male &c. q. d. nō potestis: q: leniu & intellectu caret'. ideo cōcludit: h Ecce vos estis ex nihilo. vos. s. babylonij. i Et opus vestrū. i. idola vestra que fecistis.

k Et eo q̄s nō est. i. nullū habēs fun/dāmentū seu firmamentū. Et conuertit sermonē ad idola. dicēs: l Abomi/natio est. i. supra modū abominabilis deo. ideo dicit abominatio in abstrac/to sicut excellens in liberalitate dicit li/beralitas. m Qui elegit vos. i. q̄/cunq; reputauit vos tanq̄ deos suos. n Suscitaui. Hic cōsequenter ponit li/beratio ppli de babylone q̄ facta fuit p cyrū. & hoc est q̄ dr: Suscitaui. s. cyꝝ ei volūtatē ispirādo pugnādi extra ba/ † 26.q.5. bylonē. o Ab aq̄lone &c. regio enīz c.1. ptidis est q̄si in medio aq̄lonis q̄ dicēt: mediū aūt ab vtroqz termino nomīat. & iō aduent⁹ cyri cōtra babylonē dicit b esse ab aq̄lone et ab oriente: Ut q: dari⁹ rex medoꝝm venit cū cyro extra ba/bylonē: & regnū vnius magis declinat ad orientē: alterius aūt ad aquilonē. p Vocabit nomē meū. i. cōfitebit. cō/fessus enī fuit cyr⁹ se obtinuisse monar/chiam virtute dei celi: vt patet. j. Esdre j. Hec dicit cyrus rex persaruz: Dia re/gna terre dedit mihi dñs de⁹ celi &c.

q Et adducet magistratus. i. potētes babylonis. r Quasi lutū. cōculcās eos & dejciēs. s Quis annun. ab exordio &c. i. anteqz fierēt. q. d. hoc nō fece/rūt idola babylonie: q: nō ꝓdixerūt ea sū illius terre. ideo subdit: t Nō est an. &c. cōsequenē ostendit q̄s annūcia/nit. v ¶ Prim⁹. i. ipe deus q̄ est prim⁹ & nouissimus: vt dictū est. s. &. co. ca.

x Ad sion dicet. i. ad ppm inde deno/minatū a loco principaliori i quo vige/bat cultus dei. y Ecce adsuz ad ve/strā liberationē p cyrū seruū meū.

z Et dicit sm euāgelistā dabo. i. ꝓbe/tā hoc bonū ꝓnunciantē. & ponit b euā/gelistā in singulari ꝓ plurali. sic Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitu/do muscarum: q: deus per plures pro/phetas hāc liberationē ꝓnūciauit.

a Et vidi. i. revelatione a dño mihi fa/ctā: & ē verbū Esaie cui plēs revelatio/nes fuerūt facte de ista liberatione: vt patuit ex ꝓce edentibus: et magis appa/rebit ex sequentibus.

15 Et non

¶ a Ecce oēs inm. Quicūq de idol vl de gētib⁹ dixim⁹ ad here
siarchas ⁊ psultat' dogmata referam⁹: q; xp̄o pacē eccle nū
ciāte ⁊ veritatē mōstrāte: ipi errorē sequūt: ⁊ vēto ⁊ turbini cō
b Ecce seruus me⁹. Notandū q; parank. La. XLII
Is. 41. aplūtiacob israel ⁊ semē abrae appellant: qb⁹ postea: q
si seruis ⁊ hominibus ōr: Ro
li timere vermis iacob ⁊c. Christ⁹ aūt
Phil. 2. a nō iacob vl isr̄l sed seruus ōr. Ān ser
uus meus ⁊c. Nūllauit enī se formaz
serui accipiēs. ¶ Dedi spūm

Nico. de lyra

a ¶ Et nō erat ex istis. i. ex babylonie idolis. b ¶ Unūsq; q; iniret cōsiliū. p liberatiōe cultoz suoz. c ¶ Et in
terrogat⁹. a suis cultorib⁹ ¶ Anderet verbū. id cōcludit: d ¶ Ecce oēs in iusti. s. babylonij. e ¶ Et vana opa coz. i. idola ab eis facta. ideo subdit: Ventⁿ ⁊ inane simulacra coz.

A †a.q.p.se.ti.p.os.9. ecce puer me⁹. Moraliter. La. XLI a ¶ Tacēāt ad me. Die primo pontl quedā exerta tio audientiū ad intellectū dicendoz que sunt duo ſm sensū litteralē huius ca. primū est vocatio a/
brae a dño: q; habet hēb. nq. q; mystice signaf ifiturio de
dita boni plāti. de qua dicit: c ¶ Quis suscitauit ab ori. ⁊c. dicit enī bon⁹ plāt⁹ suscitari ab oriēte ,pter splendoz sapien
tie: et iustus ,pter rectitudinē vite: que debēt attēdi in institu
tōe plāti: q; pontf in statu p̄fectiōis exercēde: q̄ō quidē exerci
tū p̄supponit p̄fectiōis habitū acquisitū. ⁊ō subdit: f ¶ Vo
cauit en. s. xp̄s vt sequeret se. ieſus enī nō venit ad acquirēdū
in se p̄fectionē quā habuit ab inf̄ti cōceptiōis: sed ad p̄fecti
onē alijs cōunicādā. g ¶ Dabit in cōspectu ei⁹ gētes ⁊c. q; debet cognoscere statū sibi subiectoz paruoz ⁊ magnoz.
h ¶ Dabit quasi pulueré gla. e. ⁊c. p gladiū q; de ,ppe p̄cutit
signaf doctrina p verbū, p arcū vero q; a lōge ferit doctrina p
scriptū. vtroq; nāq; mō scti plāti: vt Aug⁹. Hregoⁿ ⁊ alij he
reses ⁊ vitia de ſtru rerūt q̄b⁹ alij plāti debēt q̄ātū bono mo
do possibile est cōformari. k ¶ Trāsibit in pace. nā de pla
to dicit. ij. Timo. ij. Seruū dei nō oportet litigare: sed māsue
tū esse ad oēs: saluo tñ iusticia: aliſ nō esset mansuetudo vera:
ſ pusillanimitas detestāda. l ¶ Semita pedib⁹ ei⁹ nō ap
parebit. p semitā que est parua via declinās a via cōmuni: sig
naf declinatio aliqua a cōmuni doctrina ecclesie: que ſtūcūq; parua in plato nō debet esse. Et q; ,pmotio plati talis ē a deo. subdit: m ¶ Quis hec operat⁹ est. ⁊ sequit: p ¶ Ego do minus ⁊c. Unusq;sq; ,primo suo ⁊c. hoc ad litterā exponit de fabricātib⁹ idolū: p q̄ō signaf mal⁹ plār⁹, de quo ōr Osee. xj. O pastor et idolū de relinquēs gregē. Ideo p istos fabricātes idolū signant illi qui laborāt ad ,pmouendū plātū in dignū. ⁊ subdit mod⁹: ¶ Dicēs glutino bonū est. tales enī facīt colligatiōes vt obtineāt multitudinē: q̄ō nō p̄t rōne. ¶ Et cōfortauit eū clauis. s. aureis ⁊ argēteis p dona supioriū fa
cta. ¶ Ut nō moueret. i. ,pter insufficientiā iuste repellere
tur vel ,pmotus deponeret: sed quia bon⁹ plār⁹ talib⁹ cautel
at ⁊ fraudulentijs nō fulcit: indiget diuina cōsolatiōe cōtra iſur
gētes iniuste. iō sibi ōr a dño: a ¶ Et tu israel. p veritat⁹ no
ticiā. ¶ Serue me⁹. p debitā obedientiā. b ¶ Jacob p vi
tiorū supplātationē. ¶ Quē elegi. ,pmouēdo ad plationē,
c ¶ Semē abraam. imitādo suā p̄fectionē. ⁊ subdit: g ¶ Ne
timeas q; ego tecū sū. te ,ptegēs cōtra insurgētes tibi iniuste.
f ¶ Egeni ⁊ pauper. Nic ſ̄ sensū litteralē describit exit⁹ isr̄l de egypto et ,pgressus ei⁹ p desertū: p q̄ signaf exitus homi
nis de peccō: ⁊ ,pgressus eius p desertū penitētie: vt sic ꝓueniat
ad gliam p terrā ,pmissiōis signatā. ⁊ sic dicit: Egeni ⁊ paupe
res. i. petōres in spūalibus egentes. ¶ Querunt aquas. s. gratie. ¶ Et non sunt. donec fuerūt debite cōtriti: sed tunc
habebūt. ideo subdit: ¶ Aperiā in supmis collib⁹ flumīa.
per quod signaf effectus angeloz ad hoc q; penitētes ,pficiāt in gratia. ¶ Et in medio campoz fōtes. i. doctrias p̄dica
toz ad ,pmouendū bonū penitētiū. ¶ Ponā desertū. id ē
coz penitentis q̄ō pr⁹ erat a me derelictū. ¶ In stagna aq̄
rū. q; abundātia charismarū: fm illū Ro. v. Ubi abūdauit de
lictū iupabūdat ⁊ gr̄a. a ¶ Dabo in solitudine ⁊c. ⁊c. Per
istas arbores signant diuerse virtutes q̄ cū gr̄a infundūt.
¶ Et scitūs isr̄l ⁊c. i. de⁹ sactificās ,pfim suū. b ¶ Propter fa
cite in dictū. hic ad litterā describit destructio babyloniozū p

cyrum

Cyrū qui fuit figura christi. ideo mystice signaf hic cōmutatio
scribaz ⁊ phariseoz p xp̄m vt pater in euāgelio. Sic ergo dici
tur eis deridendo. et ¶ Prope facite iudiciū vīm ⁊c. nitchī
tur eni ostendere iusticias suas coā hominib⁹ ad questum et
vanā gliam. et ¶ Rūciēt vobis q̄ futura fūt. q. d. nō potu
erūt ,pnūciare aduentum romanoz ad
destructionē ipsoz. g ¶ Bene quo
q; aut male si po. fa. q. d. eis nō poterit
resistere. b ¶ Ecce vos estis ex nbi
lo. fingebāt enī bonitatē que fictio ni
hil est. i ¶ Abominatio est q̄ elegit
vos. i. ille qui elegit imitari fictionē ve
stram abominabilis est apud deū.
n ¶ Suscitaui ab aquilone. s. xp̄m ho
minē q̄ fuit cōcept⁹ in nazareth ⁊ nutri
tus est in aquilonari pte terre ,punitio
nis. h ¶ Et veniet ab ortu solis. q; fuit
baptiçatus in iordane: q̄ ē termin⁹ oriē
talis terre sancte. ⁊ inde venit ad p̄dicā
dū in alijs grib⁹ iudee. ideo subdit:
p ¶ Vocabit nomē meū. ipm p̄dican
do. q ¶ Adducet magistratus in lu
tū. scribas et legispitos ,pfutādo: vt pa
tet in plurib⁹ locis euāgelij. s ¶ Nūs
annūcia. ⁊c. s. aduētū xp̄i. q. d. Vos sacerdotes ⁊ legispiti nō
annūciastis. iō subdit: t ¶ Mō ē an. ⁊c. Prim⁹ ad siō dicet:
ecce adsū. xp̄s ei declarauit aduētū suū ꝓ scripturas sacras ⁊
opa miraculoz. s ¶ Et bierlin euā. da. s. xp̄m q̄ plies Ihe
rusalē ōdicauit. a ¶ Et vidi ⁊ nō erat ⁊c. s. legispit⁹ supb.
b ¶ Qui iniret cō. de salute aie sue: ꝓ de būlib⁹ peritis ve
nerūt aliq̄ ad xp̄m sc̄ Nicodem⁹ ⁊ Nathanael ⁊ plures alij.
¶ Vent⁹ ⁊ inane ⁊c. i. legispiti supbi erāt simulacra ⁊ q; falso
fingebāt sctātē. ¶ In ca. xlj. vbi dicitur in postilla: Be
ne q; aut male si potestis facite.

Additio. j.

Ubi nos habem⁹: Bene q; aut male est potestis facite. In hebreo habet: Bene quoq; aut male pote
testis facere. cui⁹ sensus est q; ,pphera idola alloquebat: Si
nūcietis nobis quecūq; vētura sūt: ⁊ sciem⁹ q; dij estis vos: ⁊
scientes etiā q; bene ⁊ male potestis facere. ratio: q; sic ꝓ ānū
ciationē futuroz si hoc fecissent idola scirēt q; essēt dij: cū sint
futura sū ,pria diuinitatis. eadē rōne sciret q; possent bñ vt
male facere sicut dij. vñ cū ōr: Et sciem⁹ q; dij estis: ista copu
latiua et cōiūgit silles oōnes. s. q; dij est⁹ vos. Et sciem⁹ q; be
ne et male potestis facere: sed ,ppha cōcludit q; quodlibet p̄
dictoz est falsū. d. Ecce vos estis ex nihilo. s. idola. Et op⁹ vē
strū ex eo q̄ nō est: q; scz nec iudicatis futura: nec potest⁹ be
ne facere. ⁊ ideo cōcludit: Abominatio est q̄ eligit vos. expo
natur vt in postilla.

In eo. ca. vbi ōr in postil. Prim⁹. i. ipe de⁹.

Additio. ij.

Ubi in trāslatiōe nr̄a ōr: Ecce adsuz. q̄ō est verbū prime ps̄one singularis numeri. In hebreo habet: Ecce adsunt. quod est tertie ps̄one pluralis numeri. ⁊ est sensus ſm glo. q; ,prim⁹ scz de⁹ ad sion. ecclam dicet: Ecce adsunt. s. filij tui q̄s p fidē meā dedi tibi scz apli quoz p̄dicatiōe nati sūt tibi filij: ⁊ sic q̄ō sequit: Et e
uangelistā dabo. intelligit ,pprie de euāgelist⁹ xp̄i q̄ a deo fue
runt dati bierl'm. s. eccle ad annūciandū bona spūalia a chr̄i
sto sibi data. ⁊ sequit: Et vidi ⁊ nō erat ⁊c. q; null⁹ fuit ex ido
latris nec ex incredulis q̄ iniret cōsiliū ad redēptionē alioz: nec rūderet verbū. Cū oēs essent iniusti ⁊ vana opa coz. ⁊ se
quit: Ecce seruus me⁹ suscipiaz eū elect⁹ me⁹. q̄ō exponit de
christo ad litterā, put in postilla. La. XLII

Ecce seruus. In p̄cedenti ca. ostensa est dilectio dei ad populū iudaicū ex beneficijs q̄ ei in patribus oēsitit. hic cōsequēter idē ostendit ex filio qui ei ex dilectiōe misit: fm q̄ dicit Joh. iij. Sic de⁹ dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret ⁊c. Et dividit in duas ptes. q; primo agit de filij missione. scḍo de fidei multiplicatiōe. ca. ſe. Pria adhuc in duas: q; primo describit huius beneficij magnitudo. scḍo malozū ingratitudo. ibi: Hec verba. prima in tres: q; prio p̄dicit filij vel aduētus. scḍo malozū casus. ibi: Dis ſic fort⁹. tertio iustoz ,pser status. ibi: Et educā. Pria adhuc ī tres: q; ,primo describit filij mittēdi cōditio. scḍo p̄dicit euisdē mis
sio. ibi: Hec dicit dño. tertio inducit gratiarūactio. ibi: Can
tate dño. Circa ,primū sciendū q; littera ista fm latinos ⁊ he
breos est de christo ad litterā intelligēda. ⁊ hoc patet Mat.
xxj. vbi ista littera allegat⁹ iplera in xp̄o: ⁊ hoc etiā ptz ꝓ trā
lationē chaldaicā q̄ vocat thargū apō hebreos: ⁊ ē tāte au
ctoritatis

¶ a ¶ Dedi spirit. in preceptōe. vñ
Luc. i. d Spūsēctū sup
ne. i. ter. Q̄ Ibaptismo cla
rui: ⁊ cū spūs ī spē colūbe sup
ipm requieuit
b ¶ Calamum
⁊c. Scribas ⁊
phari. cē niti
dos: int⁹ xp̄m
os q; idola nō
colebāt vñ ni
hēbāt sed fidē
nō habebāt in
tuo: vñ vacui.
Nos nō cōtri
uit sed ad pe
nitentiā voca
uit. Calamum
ergo ſm istos
dicit ter regnū
iudeoz quassa
cūt: quia tā alie
nigena regna
bat. c ¶ Li
num. s. Sacer
dotiū iā pene
extinctū. de li
no autem fit sa
cerdotale vesti
mētū. d ¶ Edu
cet. iudiciū in
dicabit. s. non
mentes scribaz
et phariseoz.
¶ Non erit. B
Matthens nō
posuit sine in
ter iudicium ⁊
iudicium me
dia scriptoris
errore sublata
sunt. Est autez
sensus equali
tatē vult⁹ om
ni tempore cō
fuabit: quod
de socrate fal
so gloriantur,
philosophi: q;
scilicet plus so
liro nec tristis
fuerit nec let⁹.
Job. 9. e Unde Jn iudi
cium ego veni
in mūdū istū:
vt q̄ nō vident
videāt ⁊c.
¶ Tristicia. in
stū fuit vt tran
siret per apl̄os
ad gentes ꝓ
ptus a iudeis.
b ¶ Dictū fu
nibz petr̄ꝫ: in
euāgelio quez
sarbanal vire
rat ꝓ̄s soluit
¶ Alteri: Filī
os ⁊ spūsctūs
i dextate a pre
alter nō est. et
ideo eādē glo
riā ⁊ laude ha
bet. k ¶ Gobis
¶ facia

a ſ in die ascensionis. b ſ ex multis ad redēp
tionē mūdi. c ſ hic est filius me⁹. ſ in quo om
nes virtutes qui dei virtus et sapientia.

suscipiā eū elect⁹ meus: cōplā
cuit sibi i illo anima mea. Dedi
a ſ q̄s an nesciebāt. b ſ q; credidēr iudeis exce
spūm meū sup eū iudiciū gēnti
ent. a ſ per apostolos. b ſ singulos. b ſ sicut
ouis ad occisionem ducetur ⁊c. ſ mittis et māsuet⁹
bus ꝓferet. Non clāmabit ne
a ſ i iudicio. b ſ Nā sū missus nisi ad ouez que
p̄ierāt dom⁹ israel. fuit ramē in confinio syri ⁊
sydonis. et cessarez philippi sed eos nō intrauit.
q; accipiet ꝓsōāz: nec audiet
a ſ a iudea.
vox eius fōris. Calamū quassa
a ſ qua misericors peccatoribus. b ſ propin
quos exaudiendi.
tū nō cōteret: et linūz fumigās
a ſ fm opera cuiusq. b ſ simp.
non extinguet. Jn veritate edū
a ſ ultimum. ſ semper enim hilaris: semp
q; socius fuit.
cet iudicium: nō erit tristis neq;
a ſ terrenis.
turbulentus: donec ponat in ter
a ſ nouissimū. b ſ euangelium.
ra iudicium: et legem eius insu
a ſ gentes vndeq; tribulationib⁹ pcusse. b ſ su
persticiosa. ſ ne dubitres de aurrore.
lē expectabunt. Hec dicit dñs
a ſ creatos. s. omnia. b ſ materiales. c ſ habi
taculum angelorum.
nus deus: creāns celos ⁊ extē
ſ vt ex creaturis creator intelligatur. ſ sug
dens eos: firmās terrā et ꝙ ger
a ſ quondā. b ſ animā ꝙ iliud: Et inspirauit
in faciē eius spiraculū vite.
minat ex ea: dāns flātū populo
ſ sanctum.
qui est super eam: et spūm calcā
a ſ virtute rationis. b ſ terrenitatē. c ſ o filī
ſ a index in genere. d ſ omnium.
tibus eam. Ego dñs vocaui
a ſ vnde patet iustificādus ⁊c nō cognouit.
b ſ pater in me manēs: ipe facit opera.
te i iusticia et apphēdi manū tu
a ſ a morte. b ſ qui omnia cōseruas. ſ implen
dā sicut pepigerā populo meo israel.
am et seruaui te. Et dedi te in fe
ſ que erant in tenebris.
dus pplī in lucē gētiū: vt apires
a ſ cordio. b ſ infidelium.
oculos cecōrum: et educeres de
a ſ demonum. b ſ fundā pcēz. ſ peri.
cōclusiōe vinctūz: de domo cār
ſ ignorantie.
ceris sedētes in tenebris. Ego do
a ſ non alius. b ſ dominus. c ſ glorificaui:
et iterum glorificabo.
minus hoc est nōmē meū. Glōri
a ſ preter te cui dedicari dignus sū. ſ idolis.
am meam alteri nō dabo: ⁊ lau
a ſ apphetis ꝓdicta.
dem meā sculptilibus. Quē pri
a ſ in filio impleta. b ſ euangelia: repulsionem
iudeorum: subuersionem hierusalem: conuersio
nem gentium.
ma fuerunt ecce vēnerūt: nōua
ſ fiant actu.
quoq; ego annūcio anteq; oriā
ſ apli euāgelia ꝓdicent.
tur audita vobis facia. Cantate

auctoritatis apud eos q; nullus fuit ausus ei cōtradicere: ,pt
quod aliqui doctores catholici exponentes passū istū ⁊ totū ca
pitulū de cyro rege q̄ iudeos liberauit a captiuitate babylon
ca male dicūt: ⁊ ,pterea dicūt ad hoc magis inducūtur q; hebrei exponē
tes ipm de xpo christi: tū hoc expectāt in futurū ⁊ male: q; tran
sijt ī ,pteritū. igit' sequēdo dicit⁹ beati Mat. apli ⁊ euāgeliste ex
ponāt de christo: vt sit verbū patris. cū dicit: Ecce seruus me⁹.
q; licet ab eterno fuit in forma dei: in tpe tñ accepit formā serui
vt habet Phil. ij. a ¶ Suscipiā eū. q; hūanitas xp̄i assūpta
est in vnitatē suppositi diuini. per hoc enī q̄ōd ꝙ: Suscipiā eus.
nō ē intelligendū q; pater naturā humanā assūpserit: ⁊ q; solus
filius est humanatus. sed hanc assūptionē tota trinitas fecit.
b ¶ Electus meus. ad redimendū humanū genus. c ¶ Con
placuit sibi in illo ⁊c. per hoc itelligit patris ad filiū dilectio p
fecta. d ¶ Dedi spūm meū sup eū. i. plenitudinē gr̄e spūsancti
in anima xp̄i: Joh. j. Vidimus eū quasi vnigenitū a patre ple
nū gratie ⁊ veritatis. e ¶ Judiciū gentibus ,pferet. iudiciū
eni extremū denūciauit hominibus futuz: vt pater Mat. xxv.
Jtē in forma humanitatis in qua indicatus fuit coā pilato fe
ret sententiā in vltimo iudicio: hoc excepto q; tūc apparebit in
forma gloriosa: Ezec. j. Dic iesus qui assumptus est a vobis sic
veniet. s. ad iudiciū. sicut vidistis eū ascendentē. i. in forma hu
manitatis gloriosa in qua ascēdit in celū. f ¶ Non clamabit.
clamore contētiōis: licet clamauerit clamore p̄dicationis: Joh.
vij. In nouissimo festiuitatis die stabat iesus ⁊ clamabat ⁊c. Et
clamore orōnis: ad Heb. v. Cū clamore valido ⁊ lachrymis of
ferēs ⁊c. g ¶ Neq; accipiet ꝓsonā: fm q̄ōd: Mat. xxij. Non
respicis ꝓsonā hominū. b ¶ Nec audiet vocē ei⁹ foris. s. vocē
dicantis extra iudeā: q; in ꝓsona ,pphe nō p̄dicauit ,pterq; iu
deis: nisi raro vt pote samaritanis: Joh. iiij. qui tñ erāt in par
te iudee: q; recipiebant quinq; libros moysi: ⁊ ,pt hoc dicit
Mat. xv. Nō fū missus nisi ad oues q; ,periert dom⁹ isr̄l.
i ¶ Calamū quassatū nō cōteret. i. pplm gentilē vacuū a fide ad
modū calami ⁊ cōquassatū variis errorib⁹ idolatrie. Nūc cala
mū nō cōteriuit sed magis refarciuit vocādo ad fidē ꝓ apostolo
rū p̄dicationē. k ¶ Et linū fumigans. i. pplm iudaicuz modice
aut nullius potestatis cōtra exercitū romanoz: l ¶ Nō extin
guet. q; ignis ꝓ romanos accensus in hierusalē nō fuit extinct⁹:
nisi per consumptionē cōbustibilis materie. m ¶ In veritate
educet iudiciū: quod intelligitur de iudicio discretiōis quo ali
quos vocauit ⁊ vocat ad fidē suo iusto iudicio: aliōs dimisit: ⁊
de iudicio extreme examinatiōis in quo ,precedet fm lineā equi
tatis. n ¶ Non erit tristis. in alo. o ¶ Neq; turbulent⁹. i. ex
terior signo. hoc tñ nō est intelligendū de tristicia naturali q̄ ē
passio existens in parte sensitiua: illā enī assūpsit ad ostendēdū
in se veritatē hūane nature: Mat. xxvj. Tristis est aīa mea vsq;
ad mortē: sed de tristicia obnubilante rōnē que in eo nō habuit
locū: vnde vbi habemus: Nō erit trist⁹. In hebreo habet: Nō
obscurabit donec ponat in terra iudiciū: q̄ō pōt intelligi de du
plici iudicio p̄dicto. p ¶ Et legē eius insule expectabūt: q̄ō pa
ter ipletū in sicilia: anglia: cypro et alijs insulis q̄ legē euāgeli
cā receperūt: et aliqua a tpe aplox: vt ptz in Actib⁹ aplox ī plu
rib⁹ locis: quō Paul⁹ p̄dicauit in insul: q ¶ Hec dic. Hic cō
seqnt describit ipa missio. cū ōr: Hec dic dñs de⁹ creās celos ⁊c.
q. d. sicut creauit ea de nihilo sua virtute infinita: ita cadē po
testate mittet filiū in mundū. iō sequit: r ¶ Ego dño ⁊c. q; xp̄s
mundū redemit p viā iusticie satisfactiōis ,p pctō plenissime.
s ¶ Et apphēdi manū tuā. hūanitas enī xp̄i est instrumētū diui
nitatis cōiunctū: ⁊ iō ſ monet ad aliqd nisi fm motū diuinitat⁹.
t ¶ Et seruaui te. recipiēdo aiam tuā ī morte: ſ q; saluator peri
it: Lu. xxiij. Pat' in man⁹ tuas cōmēdo spūm meū. v ¶ Et dē
dit te in fcd⁹ ppli. q; ꝙ mortē ei⁹ fuit⁹ deo recōciliati. x ¶ Jn lu
cē gentiū. recipientiū fidē ad apl̄oz p̄dicationē. y ¶ Ut operi
res oculos cecoz. i. gentiliū qui pr⁹ erāt erroribz excecati: quia
ad lrām xp̄s multos cecos illūinauit coꝙalit. z ¶ Et educe
res de cō. vinctū. i. ,pces de limbo q̄ ibi tenebant sicī carcere re
clusi. aa ¶ Sedentes in tenebris. q; carebāt claritate diuine vi
siōis. b ¶ Ego dñs ⁊c. i. simp⁹ ⁊ absolute. Alij aūt dicunt do
mini diminutiue ⁊ participatiue. c ¶ Gloriā meā. i. honorē mi
hi soli debitū. d ¶ Alteri nō dabo. cōcedēdo q; hoc possit lici
te fieri. e ¶ Que prima fuerūt. i. nūciata ꝙ moysen. f ¶ Ec
ce venerūt. sicut ptz de ingressu terre, pmissionis ⁊ pluriū alī
os ꝙ moysen nūciatis q̄ ipleta fūt a tpe elie ⁊c. g ¶ Nona q̄z
ego annūcio. s. ō missione filij in carnē. b ¶ Anteq; oriant. i.
incipiant fieri. i ¶ Indita vobis faciam. per Esaiā ⁊ alios ꝓ
phetas. k ¶ Cantate. Nic consequēter pontf gratiarūactio ꝓ
tanti beneficij ,pmissione. cū dicitur: Cantate domino cantic⁹
nouū: ꝓ nouitate tāti mysterij. vnde et nato christo nouum can

B †.49.b

†.43.c

Ps. 149.

faciam. Ut sci
at quia ego do
minus et non ẽ
alius: et qui pri
ora cernitis: im
plcta credatis q̃
pollicor futura
a Nouum. In
nouitate spũs:
nõ in vetustate
lr̃e: nec solũ ī ve
teri testamẽto: sẽ
ctā in nouo.
b Qui descẽ. ī
mare. Pn̄s pis
catores pisciũ:
post hoim: vn
de ad lr̃am mul
ta maria trãsie
rũt. vñ: Ecce ī
mũdũ vniuersũ
p̃dicauerũt. cꝰ crea.
c Cedar. filiꝰ
ismahel: sarace
ni ab eo q̃ melꝰ
agarent: sed nos
nelibere velane
rũt ignominiaꝫ
scille: Ismahel
enī filiꝰ ancille
agar fuit ab hac
saraceni. rij. cñ
duces genuit.
Nomine quoꝝ
eius ipsa dicitur
prouincia.
d De vtice mõ
tium cia. Super
montẽ excelsum
&c. tu. q. c. sion.
De vertice mon
tis: de altitudie
virtutis et cõẽ
plationis: vt et
am exẽplo doce
ant que p̃dicãt.
e Et ociferabi
tur. Vñ: Ipi me
,puocauerũt in
eo q̃ nõ erat deꝰ
et ego ī gẽte stul
ta irritabo eos.
Sic̃ parturiẽt
partũ cõsilij mei
,pfundam in lu
cem sicut mulier
infantem: sic ,p
feram dilimmla
tum dolorem.
g In semitis.
In cognitione
prophetarum q̃
sũt semite ad xp̃m
dum eius natiui
tatem: resurrec
tionem: ascensi
onẽ p̃dicãt.
h Cõfudãt rẽ.
Cũ plenitudo gẽ
tiũ intrauerit tũc
et ist̃l ꝓfectꝰ cr
rorꝰ sui pẽitebit
q̃ idola fumit
i Et ceci. Ille
populus ceꝯ vꝰ q̃
ait vidit: ille im
pputat q̃ nunq̃.
Ista inde ,ppet
gẽtil

a ſ noua hec. b ſ In omnẽ terrã eximit sonus eoꝝ
&c. a summo celo egressio eius. c ſ miraculis: a solis or
tu et ab occasu laudabile nomẽ dñi.

a dño cãticũ nouũ: laus eiꝰ ab extrẽ a
a ſ sculi ꝛpectatores.

mis terrę. Qui descẽditis in mãre et b
a ſ nauder. b ſ diuerse ecclie vel gẽtes. c ſ gentes.

plẽnitudo eius: insule ꝛ habitatores c
a ſ laudet et leret. ſ vocem in laudẽ quia liberauit
et leret de salute sua.

eaꝝ. Leuet desertũ et ciuitates eius: d
a ſ ec cleſie. b ſ qui nõ solebat. ſ tenebre. i. gentes de
um ignorantes. c ſ dominum.

in dõmibus habitabit cedar. Laũda e
a ſ gentes. b ſ ciuitas in palestina: sed hic turricia gẽ
tium ſgnificat. ſ christi.

date habitatores pẽtre: de vtice mõ f
ſ apostoli et alij. ſ in audientibus.

tiũ clamabũt. Ponẽt dño gl̃iaꝫ ꝛ lau g
a ſ gentibus. ſ deserte ſalutaris aduentũ ꝛ copa
rat cũ viro fortissimo contra aduersarios pugnaturo.
ſ qui videbat debilia.

dẽ eꝝ in insulis nũciabũt. Dñs sicꝯ fort h
a ſ de captiuitate iudeoꝝ. ſ a misericordia: sophiste nõ
re. b ſ contra inimicos suos.

tis egrediet: sicut vir pliatoꝝ suscitabit i
ſ virilis. a ſ dicens: vos ex patre diabolo estis.

ẽlum. Clociabit et clamabit: sup k
a ſ iudeos. b ſ per romanos. c ſ o indei.

inimicos suos cõfortabit. Tacui: semp l
a ſ expectans penitentiam vestram.

silui patiens fui: sic parturiẽs loquar. m
a ſ consilia vestra. ſ aperiã que cogitauerim.
b ſ vos omnino delebo.

Dissipabo et absorbebo simul: deser n
a ſ maiores. ſ sugbor variatores. b ſ mediocres.

tos faciam mõtes ꝛ cõles: et om o
a ſ populum. b ſ per romanos. tunc.

ne gẽrmen eorum exiccabo. Ponam q
a ſ fluuẽ sapiẽtie. b ſ gentiũ. c ſ doctrine iudeoꝝ
vt ꝓpheras legentes nõ intelligãt.

flumina in insulas: et stagna arefaci r
a ſ gentes. ſ xp̃m qui est via veritas ꝛ vita. ſ modo.

am. Et educam cęcos in viaꝫ quã ne p
a ſ pficere.

sciũt: ꝛ i semitꝫ gs ignorauerũt. Ambu t
a ſ nõ est voluntas neqꝫ currẽtis: sed dei mi. b ſ ignorãtiã

lare eos faciam. Ponam tenebras co v
a ſ genebus. b ſ verũ vere. resta. lumẽ xp̃i accipiãt
ſ corda eoꝝ. c ſ hostes.

rã eis in lucem: et prãua in recta. Hęc x
a ſ vt territi pẽiteant. b ſ nõ futura ꝓmitto: ſs ꝓmis
sa ſã reddo. c ſ incorrectos. d ſ sed ipi. ſ hys audiri.

verba fęci eis ꝛ nõ derelicꝯ eos: ꝓuersi y
a ſ cetã aplos expellẽdo. b ſ de gẽtes q̃ p̃dicabũt apo
stoli credere noluerũt. c ſ cõfudant oes q̃ adorãt sculp
tilia. ſ gentes.

sũt retrorsũ. Cõfudãt cõfusiõe q̃ cõfi z
dũt ī sculptili: q̃ dicũt ꝓflatili vos dij a
ſ sed. a ſ auribus cordis. b ſ mente.

nfi. Surdi audite: ꝛ cęci intuemini ad b
a ſ lumẽ vere. ſ expositio. b ſ nõ gẽtes vt meminit iu
dei. ſ ist̃l q̃ dño pñs seruiute.

ũidẽdũ. Quis cęcꝰ nisi serꝰ meꝰ: ꝛ sur c
ſ propheras.

dus nisi ad quem nũciõs meos misi: d
a ſ modo. b ſ sub pena.

Quis cęcꝰ nisi q̃ venũdatꝰ ẽ: ꝛ qs cęcꝰ e
a ſ ꝓmus. b ſ o israel. c ſ intelligite legẽ ꝛ ꝓphas.

nisi serꝰ dñi? Qui vides multa: non f
a ſ q̃ ibi scripsit. b ſ de q̃ supra: Audiens audiet: et
non intelliget. c ſ corpio.

ne custodies? Qui apertas habes aũ g

a ſ obedies. ſ ramen. b ſ gratie.

res nõne audies? Et dñs volũ a
a ſ obseruãdo. b ſ populum.

it vt ſsctificãret eiꝯ: et magni b
a ſ de virtute ad virtutes. ſ sacerdotem.

ficaret legẽ et exõlleret. Ipse c
a ſ inobedientes. b ſ spiritibus imundis.
ſ ab hostibus chaldeis romanis.

aũt populus direptus ꝛ vasta d
a ſ impedimentũ ne credant in xp̃m. b ſ in
ſspientiã.

tus? Laqueus ſtuentũ oẽs: et i e
a ſ in carcere et cloceri sũt. ſ in absẽdito eos
dus mei sumus q̃ veraꝫ eo.

dõmibus carceꝝ abscõditi sũt. f
a ſ hostium. b ſ nec ꝓphera nec dux q̃ inf
cedat ad eũm p eos sicut moyses et alij.

Facti sunt in rapinã: nẽc est q̃ s
a ſ predam inimicorum.

eruat: in direptionẽ: nec ẽ qui a
a ſ dño. b ſ eis liberrate. ſ salte pauci au
diant.

b dicat: rẽdde. Quis est in vob b
a ſ quod ꝓmuncio.

qui audiat hoc: attẽdat et au i
ſ romanorum.

sultet futura? Quis dedit in
direptionẽ iacob et israel va
ſ pauer. ſ non alius.

stantibus? Nonne dñs ipe est k
a ſ occidendo filiũ. b ſ gnia.

cui peccauimꝰ? Et noluerũt in l
ſ mandatis. ſ ex. ſ a filio.

vijs eius ambulare. Nõ audie m
a ſ euangelium ſ ideo. b ſ g romanos

c runt legẽ eius. Et effudit sup n
ſ populum.

cũm indignatiõe furoꝛis sui:
a ſ famem: gladium: captiuitatem.

et fortẽ bellum: et cõbussit eiꝯ o
a ſ hoc ẽt in vltionẽ mortis christi.

b in circũitu et non cognouit: et p
a ſ igne materiali et tribulationis.

succendit eiꝯ ꝛ nõ intellexit.

Ca. XLIII

Et nunc hec dicit do e
ſ primus luceratore
min̄ creans te iacob a
ſ post conſpiratore.
et formãs te israel. Noli b
a ſ sanguine filij. b ſ quasi familiarez: vt in
euitanter ꝓdicos nihil formides.

timere quia rẽdemi te: ꝛ vocaũ c
a ſ o israel. b ſ seruus.

ui te nominẽ tuo. Meus es tu. d
a ſ per hoc innumera apostolorꝫ et aliorum
predicatorum tormenta ſgnificat.
ſ tutor.

Cũ transieris pẽr aquas tecũ e
ero: et flumina non operiẽt te.
a ſ anima ſmis corpore.

Cũ ãbulaueris in igne nõ cõm b
burerꝭ: ꝛ flãma nõ ardebit te:
a ſ noli timere. b ſ quia tecum sum vsq̃ ad
consummationem seculi.

quia ego dõmin̄ deꝰ tuꝰ san g
ſ qui predicatores te facio.

ctꝰ israel saluãtor tuꝰ. Dedi p c

a Nonne audies. q. d. audisti qure corporis: sed nõ mẽt.
b Et dñs voluit vt sanctificaret eũ. ſ. pplm in daicũ mittens
eis filiũ suũ. c Et magnificaret legem. in christo implens
eam: sm q̃ ipse dixit Mat. v. Non veni soluere legẽ sed adim
plere. d Ipse aũt pplus direptus et vastatus. p romanos
,pter incredulitatẽ iuã. e Laqueus iuuenũ oẽs. i. a tunc
nidus ducti sunt ligati. ſ. a bellatoribus. f Et in domib⁹
carcerũ. ,p magna ꝑte positi. g Facti sunt in rapinã nec ẽ
qui eruat. adhuc enī sũt in hac captiuitate: que iã durauit p
annos mille. ccliij. ſ. anno dñi. M. ccc. xvij. quo liber iste fuit
scriptus. h Quis ex vobis q̃ audiat hoc. antrib⁹ metis
q. d. pauci. i Quis dedit i direptio. iacob rẽ. r ndet: Nõ
ne dominus iesus christus. k Ipse ẽ cui peccauimus. eũ † 2.q.5.ſi.
negando corã pilato: et m ortem eius ,perando. i loquit de paulus &c
futuro per modũ preteriti ex persona iudeorum: qui post de cit.
structionẽ ciuitatis non creꝺerunt in christum.
l Et noluerũt in vijs eius ambulare. ſ. increduli sequendo
x̃m per opera bõe vite.
m Et nõ audierũt le. ei⁹. ſ. euãgelicã. ſed magis respuerũt eũ.
n Et effudit sup eum indignationẽ. per exercitũ romanorũ.
o Et cõbussit eũ in circuitu: q̃ romani nõ solũ cõbusserũt hie
rusalẽ: sed et alias ciuitates i circuitu. p Et nõ cognouit
sez q̃ boc esset in vindictã mortis christi: ꝛ sic etiã in infideli
tate permãsit.

Ca. XLII

Moraliter. rẽ. Ecce seruus meus suscipiã eũ.
exponũt ad lr̃am cõmuniter doctores nostri de liberatiõe po
puli iudaici de captiuitate babylonica p cyrũ: ꝛ de multipli
catione eiusdem populi post eiusdem populi reditum in iude
am: et de eius ,piperitate tẽporali. Vñ stice vero exponũt
dicta capitula de christo ꝛ ꝓsperitate ſpuali ppli christiãi. Ego
vero secundũ dictũ beati Mat. apli dicentis. rij. ea. hanc lit
teram: Ecce seruus meus rẽ. impletã in christo fuisse. exposui
dicta capitula litteraliter de liberatione fidelis ppli facta per
christũ: et de multiplicatione eiusdẽ ppli p̃dicatiõnẽ aposto
lorꝫ et de eius spirituali prosperitate: propter quod de alia ex
positione spirituali pertranseo manse: quia expositio mea ab
aliis mystica nominatur.

Ca. XLIII

Et nũc. Postq̃ actũ est capitulo p̃cedenti de missione
filij dei. hic cõsequenter agit de multiplicatione fide
liũ. ꝛ diuiditur in duas partes: q̃ primo ponit genti
um illuminatio. secundo iudeoꝝ excecatio. ibi: Hec dicit. Pri
ma in duas: q̃ primo ponitur multiplicatio fidelium. secũdo
huius multiplicationis effectiuũ principiũ. ibi: Quis in vo
bis. Circa primũ sciendũ q̃ fides multiplicata est per opera
mirabilia virtutẽ totius nature trãscendentia: quib⁹ visis i
fideles connertebant ad christũ: vt patet in Actibus aplorꝫ
in pluribus locis: et in sanctorꝫ legendis. ꝛ ideo primo ponit
hic tale operatio. secũdo fidelium multiplicatio. ibi: Dedi ,pi
tiationẽ. Circa primum dicit: r Hec dicit dñs. sicut ei
fides patrũ sanctorũ a iudeis trãsijt in christianos: sic ꝛ nomi
na: sm q̃d dicit ca. se. Ille vocabit in nole iacob: ꝛ hic scribet
manu sua domino: ꝛ in nomle israel assimilabit. vt plenꝫ ibi
dicetur: ꝛ ideo nominibus iacob et israel intelligit ꝺ popul⁹
christianus. cum dicitur: s Creãs te iacob. id est dedueens
te ad esse gratie per fidei susceptionẽ. t Et formãs te israel.
in moribus per apostolorꝫ predicationem. v Noli time
re: inter pressuras primitiue ecclesie.
x Quia redemi te. sanguine meo. y Et vocaui te nomi
ne tuo. id est nomine christiano.
z Cum transieris per aquas. id est per tribulationes tem
porales. a Tecum ero et flumina non operient te. id ẽ ad
litteram multi christiani super aquas ambulauerunt ad con
firmationem fidei. b Cum ambulaueris in igne nõ cõbure
ris: et flamma non ardebit te rẽ. dicit hic Rab i Salomon q̃
tempore futuro quod vocat tempus messie: accendetur ignis
diuinitus cõburens alios populos: et non ledens iudeos: ꝺ
quod expectat futurum. iam transijt i preteritum: quia multi
christiani ab infidelibus in ignem proiecti fuerunt diuinitus
liberati: et frequenter carnifices cõbusti. c Dedi propitia
tionem tuam egyptum. Dic consequenter ponitur fidelium mul
tiplicatio. cum dicitur: Dedi propitiationem tuam egyptum.
Glosa dicit hic: ꝛ similiter magister Alexander de bales q̃ ꝺ
intelligit ad lr̃am de cõuersiõe egypti ꝛ ethiopie ad fidẽ xp̃i
ꝛ sic ẽ sensus: Dedi ,pitiationẽ mã egyptũ. i. dedi egyptũ si
milẽ tibi in ,pitiatiõe incorporãdo eũ christo per fidem. qui ẽ
propitiatio pro peccatis totius mundi. i. Joh. iij. ꝛ in ꝺ allo
quit deus ecclam primitiuam: que primo fuit in iudea colle

ſ ctu. ꝛ in

Ex quo audi
Mar.16.c erūt a dño: Eūn
tes in mundum
vniuersū p.c.o.
cre. Illi aūt ꝓse
cti pre. a Ab
oriēn. Multi ve
nient ab oriente
et occi. ⁊ recū
cū obrā ysaac ⁊
iacob: ab omni
bus. f. mūdi ptī
bus. b Dicā
aquiloni. Greg.
Aquiloni dicit
da: cum. offerre
deo sue fidei mu
nera gēilitas i
peratur. austro
aūt inhet ne p/
hibeat: q; hebre
is in fide cōfidē
tibus ꝓcipit ne
vitā gentiū con
tēdēo repellāt
⁊c. c Educ fo
ras po. Dor pa
tris ad filiū de
iudeis mente ce
cis. Et nota pu
us esse factā vo
catiōne in deoīa
deinde gēium.
Luc.13.g Unde ⁊ Paul⁹
Vobis oporte
bat primo loqui
verbū dei.
d Oēs gētes.
Prophēta ad
gētes increpās
de idolatria et
admirās q; nul
lus in gentib⁹ b
ꝑsciare potuit⁹ sz
nūs populꝰ dei q̄
legem dei acce/
pit ꝓphetas ha
Ps.77. buit. Inō: Ro
tus in iudea de/
us. e Non
est formator de/
us. Quidaz co/
dicet habēt plaꝰ
matus: sed non
conuenit bene.
sic tamen potest
expōi. Ante me
non est formatꝰ
idolum: quia se
ci hominem in/
stum a quo inin
ste se matus est
idolū. f Ego
ānūciaui: Per
propheras nati
uitatem filij: vo
cationem genti
um expulsionez
demonum.
g Hec dicit do
minꝰ ⁊c. Hec. f.
que sequuntur:
Dat ad aplos:
Propt̄ vos q̄. f.
testes mei estis:
q̄ sez ex ānūciū ꝑ
dicatis: q̄b⁹ di/
ritis nolite timē.
h Chaldeos

a ſ o israel. b ſ conuertendo.

pitiationē tuā egyptū: ethiopiaz ⁊ a
ſ p tua vltimate.
et saba ꝓ te. Ex quo honorabilis fa/ b
a ſ p illo cōuersio. b ſ nō hominū. ſ ideo.
ctus es in ocul⁹ meis ⁊ gloriosus. Ego d
a ſ prior: vnde: Jhc prior dilexit nos. b ſ vñ habes
mercedē. c ſ conuersos in ꝑdicatione tua.
dilexi te: et dabo homies ꝓ tē: et pō/ e f
a ſ salute. b ſ ergo. c ſ aduersa mundi.
pulos ꝓ ānima tua. Noli timere quia g b
a ſ ad ecclesiam. b ſ filios tuos in fide
ſ similes ribi.
a ego tecū sū. Ab oriēte adducā semēn i
tuū: et ab occidēte cōgregabo te. Di/
a ſ diabolo. redde quos captiuasti.
cā aquiloni da: ⁊ austro noli ꝓhibere.
a ſ o israel. b ſ ꝑdestinatos. c ſ ab extremis terre.
ſ qui erratis pe longe ꝓpe facti estis sanguine xpi.
Affer filios meos de longinquo: et fi/ k
a ſ alios vel mulieres sanctas. b ſ adducam.
lias meas ab extremis terrę. Et omnē l
qui inuocat nomē meū in gloriā meā
a ſ corpore. b ſ anima. ſ fidelem. c ſ o fili. m
creaui eū: formaui eū et feci eū. Educ c n o p q r
a ſ sub infidelitate mentis. b ſ corporis.
foras populū cēcū: et oculos habētē: s t o
a ſ mente. b ſ in corpore. c ſ post vocationē indeoꝝ
surdū: et aures ei sūt. Omnes gentes d
a ſ in oulle ouū cuius et vꝰ pastor. b ſ pnus.
cōgregate sūt simul: et collecte sūt tri/ e
a ſ iudei predestinati. b ſ deoꝝ vestroꝝ. c ſ o gētes.
ſ quod dico.
bus. Quis in vobis annunciet istud: f g
a ſ ꝓterrita. b ſ sicut deus noster. c ſ ipsi dij reliquos
nos se probent.
et q̄ ꝑmā sūt audire vos faciet? Dent h
a ſ ita. ſ veri dij ꝓbentur. b ſ quod dubitēt.
testes eorum et iustificentur: et audi/ i
a ſ veros deos esse. b ſ o prophetes: o apostoli. ſ qua
si ipsi non habent: sed vere vos testes mei estis ⁊c.
ant et dicānt: Vere vos testes mei di k
a ſ pater. b ſ christus.
c ſ ex omnibus in salutez omniū. ſ in quo ēplacui.
cit dominus: ⁊ seruꝰ meus quē elegi: l
a ſ hec omnia sez fient. b ſ qui prīs bruti et insensibiles
vt sciātis et credatis mihi: ⁊ intelligā m
a ſ solue. b ſ deus. c ſ ego omnia creaui: q;
ante te ⁊c. d ſ qui sum ꝓncipiū ⁊c.
tis quia ego ipse sum. Ante me non ē n
a ſ formatus alia littera. ſ alicuius rei. b ſ ex finis sū
c ſ quia. ſ non alius. ſ reperiuo cōfirmetur est.
formatus de⁹: et post me nō erit. Ego o
a ſ q; vnū in substātia pater et filiꝰ et ſpūsanctus. vel si
ne me nō est filius qui est mundi salus.
suz ego sū dñs: et nō est absq; me sal p
a ſ in filio genus humanum. b ſ ꝓtereritum vel fu/
turum annunciaui.
uator. Ego ānunciaui et salūaui: audi q
a ſ prophetis et apostolis predicauimus. b ſ scili/
cet deus: sed ego tm.
c ſ prophete et apostoli quia ego predixi: nō alius.
tū fecistis ⁊ nō fuit in vob⁹ alien⁹. Vos te r
stes mei dic dñs: et ego de⁹. Et ab in/
a ſ porestate. ſ qui ab initio ꝓdico futura.
itio ego ipse: et non est qui de mānu
a ſ salutem gentium.
mea eruat. Operabor: et quis euertet
a ſ opus. b ſ q̄ filiū. ſ vl recipiet. c ſ o apostoli.
illud? Hec dic dominꝰ saluator yſ sanc s
a ſ filium. b ſ mūdū cōfusū pec̄.

Nico.de lyra

ficia veteris testamēti. ⁊ secūdo nouī. ibi: L
Memenimeritis. Inter beneficia exhibita
iudeis tpe veteris testamenti. ista fuerunt
magis famosa et nota. f. liberatio de seruī/
tute egyptiaca: ⁊ liberatio de captiuitate
babylonica. Primo igit hic recolit scōm
eū dr: a Propter vos. f. liberādos.
b Emisi in ba. f. exrū ⁊ dariū cū exercitī/
bus suis. c Et detraxi ve. vn. i. clausu/
ras in quib⁹ cōsidebāt. d Et chaldeos
in na. su. glo. q; de eis laueruīt plura regna
nō solū bellis cāpalib⁹. sed etiā nauālib⁹?.
Consequenter recolit primū bñficiū. cū dr:
e Hec dicit dñs ⁊c. qui dedit in mare viā: ⁊ in aquis semi/
tas. Mare vocat filios israel trāsitū p ipm. f Et i
aquas tor. f. de ecclā do iordanē fluuiū in trā
situ arce: vt hr Josue. iij. g Qui edu/
cau. ⁊ equū. i. curr⁹ ⁊ cętes egyptiorꝝ ad li
sequēdū filios israel intra mare rubrū.
b Simul obdormierūt. somno mortis: q;
fuerūt submersi in aquis. Exo. xiiij.
i Mememinerītis. Hic recolunt bñficia
noui testamenti. cū dicit: Mememinerit⁹
priorꝝ ⁊c. i. ꝑdictorꝝ bñficiorꝝ. q. d. licet fue
rint magna. tñ in cōparatiōe ad bñficia in
carnatiōis sunt modica aut nulla. iō sub/ ‡ 1.Co.1.b
dit: k Ecce ego facio noua. fm q̄ di/ Apo.21.b
cit Hiere. xxxj. Creauit dñs nouū in trā
rā. multer circūdabit virū. i. ꝓm in vtero
suo ad initātī incarnatiōis virū ꝓfectū vir
tutibus ⁊ scientijs. l Ponā in deserto
viā. f. ꝓfectiōis ⁊ iusticie: ⁊ vocat hic deser
tū indea ⁊ gētilitas. sicut dictū ē. ō. xxxv.
m Et in iuie flumia. i. spūssci dona. Un
dicit saluator Joh. vij. Qui credit i me flu
mina de vētre ei⁹ fluēt aque viue. q̄d expo
nēs euāgelista subdit: hoc aūt dixit de spū
quē acceptur erāt credētes in eū. n Et
glorificabit me bestia agri ⁊c. i. illi q̄ ante
cōuersionē bestialiter ⁊ crudelit vixerāt. D
o Ut darē potū populo meo electo meo. ꝑ christiano.
Electo meo. ad vitā beatā. hoc addit
quia non oēs christiani saluabunt: sed tñ
electi. q Nō me inuocasti. Hic pōit in/
deoꝝ obstinatoꝝ ingratitudo. cū dr: Non
me inuocasti iacob: gratias agēdo de tan/
tis beneficijs. r Nec laborasti. i. nec la
borē magnū sustinuisti. In hebreo habet:
Quia laborasti. exponit tñ ad eundē sen/
sū ab hebreis sic: Quia laborasti. i. cito ac
tediatus ⁊ fatigatus fuisti seruiēdo mihi.
s Non obtulisti mihi arietē ⁊c. hoc refer
tur ad beneficiū liberatiōis de egypto: fm
q̄ dicit Hiere. vij. Non ꝑcepi eis in die q̄
edux eos de terra egypti: de verbo holo/
caustomatū ⁊ victimarū ⁊c. t Nō emi/
sti mihi ⁊c. f. in exitu de egypto. Est aūt ca
lamus vna de quattuor speciebus aroma
ticis que ponebantur in rymiamate.
v Verūtamē seruire me fecisti in peccā
tuis: id est ꝓ peccatis tuis expiandis. B
perfectissime fuit impletū in deo ⁊ homine
christo: qui formā serui accepit: vt ꝓ pec/
catis nostris satisfaceret. x Prebuisti
mihi labozem. id est fuisti mihi occasio vt
labozem passionis sustinerem.
y Ego sum. et non alius. z Qui de/
leo iniqtates tuas ꝓper me ⁊c. id est ex
misericordia mea ⁊ charitate: ⁊ non ꝓper
tua merita. iō subdit: a Redue me i me
moriā. f. alicuius meriti. ꝓpter quod de/
berem talia pati. q. d. nō potes. iō subdit:
b Narra si q̄d ha. ⁊c. si aūt dicaꝝ ꝓpes
B meruerī. aūr B excludit. cū dr: c Pa/ † De pec.dri.
ter tuus primus peccauit. Dicit Ra. Salo- c.e.postq.
mon q̄ ille pater fuit abrahām qui pecca- ¶.dic tu.et
uit quando dixit: Gen. xv. Domine deus c.cece nūc
vnde scire possum q̄ possessur⁹ sū eā. dubi tempus.
tans de

Chaldeos in na/
nt. Scōm historiam
chaldei abundāt flu
minib⁹: et strenui sūt
nauib⁹ ⁊ inde gloriā
tur. b Ego domi
nus sanctus vester.
Oliꝝ filio israel: mō
vobis. Dapū in mū
do expulsis demoni
bus ⁊ oibus vicī ꝑn
cipib⁹. c Facio no
ua. Multa que fecit
unt animal nō corpo
ra. oli de pterra vnuꝝ
sūs. ꝑduri fontes ad
corpora reficienda.
d Dracones. mali/
gni: venenosi: q̄ in so
litudine gentiū morā
bāt: idolatrie sāgui
ne morīq̄ feritate be
stiales. Struito spe
cie alarū habet: vola
tu caret. Sic hypo
crita speciem sanctita
tis habet: ⁊ re aūr non
habet. e Nō me
fuocasti: Ad iudeos
loquit q̄ an aduētum
dñi idola coluerunt.
vel ad eos q̄ post ad/
ventū credere nolue
rūt. f Me labo/
rasti. Nō fecisti te labo
rare post adventū filij
vt preciosa que eꝝ of/
Ps.50. ferres: q; sacrificium
deo spūs con. Ut nō
laborasti i me tm: ⁊ q;
idolis offerebas.
g In thure. Per
thus ⁊ calamum q̄ fe
runt in arbor⁹ aro/
maticas olā aromata
accipe. h Ego in.
quasi feecisti me labo/
rare sub onere pecca
ti mi. Ideo tā nō ser/
uum: non puerū vo/
co: sed simplicit ap/
pello iacob ⁊ isr̄l: vt
ostendā ⁊ arguā pec/
Ezec.5.b cātores. i Redue
me. bona q̄ feci tibi.
Quid vltra debui fa
cere tibi ⁊ ñ feci? Ut
si q̄d inuti habes ego
libenter recipiā.
k Narra si ⁊c. Xer.
de suo addidit: Dic
tu ꝓior iniquitates
tuas vt iustificeris.
Narra tu ꝓior: Si
pnos dixero: ꝛoppōes
forsitā te: vel sapiētia
mea: vel fortitudine
grauatum: vel multi
plicatione verborꝝ.

Dat r. Abraas. f.
qui domino terram
promissionis pollicē
sem dixit: Jn q̄ sciā
possidebo eā? Ipse
abrā q̄ pec/
casse dr in promissione
filij dubitādo. Ut po
pulus in

a ſ filium. b ſ mūdū cōfusū pecō.

ctus isr̄l. Propter vos ēmisi babylonez: a b
a ſ a cardibus hominū. b ſ impedimēta principū demoniū.
c ſ demones ꝙ fluctus huius seculi miserā aias circūducēres
et inde gloriantes.
a et detraxi vectes vniuersos: ⁊ chaldeos c d
a ſ non alios. b ſ hoc detexit. c ſ sanctificans vos.
i nauib⁹ suis gloriātes. Ego dominꝰ san/ e
a ſ corcplanuos. b ſ regnus vos.
ctus vester: creās isr̄l: rex vester. Hec dic f
a ſ iordanis vel arnon: vt exitus de egypto introis in terrā ꝓ
missionis haberet ex miraculo.
dñs q̄ dedit in mari viā: ⁊ in aquis tor/ g
a ſ de egypto. b ſ currus. c ſ equites.
tib⁹ semitā. Qui eduxit quadrigā ⁊ equū h
a ſ scz magni. ſ id est. b ſ omnes. ſ famno mortis.
āgmē robustū ꝙz. Simul obdormierūt nec i
a ſ ad bonum suum. b ſ impetu aquarum. c ſ in momento
sucitam vel igne correptum.
resurgēt: contriti sūt quasi linū: ⁊ extincti k
a ſ o apli. b ſ sup radicetoꝝ: q; maiora facia: et vosipli.
c ſ parua maioꝝ cōparatiōe. d ſ miremini.
sūt. Nē memineritis priorꝝ: et āntiq̄ ne itue l
ſ quia. a ſ noua magio miranda.
aminī? Ecce ego facio noua: ⁊ nūc orīēt: k m
a ſ gentili. ſ veritas mundi nō ñ in mari rubro. b ſ ꝓm
vtiq̄ cognoscet; eā. Ponā i deserto viaz: l n
a ſ doctrine. b ſ nunc. c ſ qđ nō ante. d ſ baptismo.
et in iuiō flumia: et glorificabit me bestia m o
ſ hypocrite.
agri dracones ⁊ strūciones. Quia dedi i p
a ſ ezz. b ſ veteris et no. tes. c ſ idem. d ſ arridurare rōis.
deserto aquas: et flumia in inuio vt dare q
a ſ aque viue. b ſ fideli. ſ. ſ. c ſ gentiem.
pōtū pplo meo electo meo. Populū istū r
a ſ in fide. b ſ nanuratis: passionis ⁊c. al. c ſ aliꝝ.
d ſ sed idola.
fōrmaui mihi: laudē meaz narrabit. Nōn s
a ſ corde. b ſ laudauit⁹ dcitus. ſ penitēdo
me inuocasti iacob: nec laborāsti in me isr̄l. t
a ſ impletus significato. vñ fa. re b. nolui. au. ⁊c. b ſ ñ sz ido
latre: ego nō quero partem sed totū.
Nō obtulisti mihi arietē holocausti tui: u
a ſ vnde supra: vt qđ mihi multitudinē victimaꝝ vestraꝝ di
cit dñs. b ſ nec rechsui a te ꝓcessū alicuiꝰ in quo parū do labo
rares.
et victis tuis nō glificasti me. Nō te seruire x
a ſ tali. ſ spūs contri. ⁊c. b ſ tibi. c ſ sic oblato.
feci in oblatiōe: nec laborē tibi ꝓbui i thū y
a ſ post aduētū christi: vt nō mihi tñ: sed idol. ſ incēsū abo/
minatio est mihi.
re. Nō ēmisti mihi argēto calamū: ⁊ adi/ z
a ſ nō meaz. b ſ nō placuerūt mihi. ſ sed idola. c ſ diu
expectaui te ad penitentiā vt coacꝰ diceres: laborauī sustinēs.
pe victimaz tuaz nō sebuāsti me. Verū/ a b
tamē fuire me fecisti in pctis tuis: ꝓbuisti c
ſ idem. a ſ sustinendi. ſ quia induratus es in nequitia tua.
b ſ indeos horratur ad penitentiā et ꝓmittit venia. ſ pt⁹ fu.
mihi labore in iniqtatib⁹ tuis. Ego sum: d
a ſ misericors. b ſ in aspersione sanguinis noui testa. delens
antiquū cyrographū. ſ ū cōuersus fueris. c ſ non ꝓpter te.
quia misericors sum.
egō sū ipe q̄ deleō iniqtates tuas ꝓpter e
a ſ in baptismo dimissionem. ſ post dignos fructus penitēt.
me: et pctoz tuoz nō recordabor. Reduc a
a ſ ezo er tu do recte egerit videamus. b ſ quasi qz nil ha/
bes q̄d dicas contra me. ſ quid poteris sez.
me in memoriā ⁊ iudicemur sīl. Narra si b
a ſ in iudicio. ſ ego loquor vt te saiae que poteris sustinere
iuste. et me sola clemētia misereri.
b ſ adam vel abraam.
qđ habes vt iustificeris. Pāt⁹ tuꝰ primus c

Universidad de Navarra Biblioteca

pulus in deserto contra deū murmurando: quasi cognoscere te de peccatorū generatū. a Interpretes. Quasi interpretes.s.patrē ferētes.

La. XLIIII

E Tnunc audi. Primos fideles de idolis alijs obdurationis cū quodā priuilegio nois ⁊ dignitate bonoris: alloquit aplos: scz chos. audi iacob seruc meus: ⁊ israel quē elegi. prima seruitꝰ. scōa electio. c Ab vtero. In quo fratris plantā supplantasti: vel in principio ecclie manus plecutos enasisti. Et recte dixit. Israel fm hebraicā veritatem rectus vel rectissimus. Q. aūt vir videns deū dicitur: nō a pprietate sed a sono vocis habet. f Effundam

Nico.de lyra

tans de diuino ꝓmisso: scz qz ibi tenni cōtrariū sicut ⁊ alij doctores catholici: ⁊ maxime qz ibidem ꝓmittit .Credidit abraam deo: ⁊ reputatū est ei ad iusticiā. ideo melius dicit q iste pater primus intelligitur adā: de quo certū est q peccauit trāsgrediēdo dei māda tū: Deū. iij. ⁊ quia peccatuz eius trāsit ad posteros .nō sic aūt peccata aliorū parentū. ideo sit hic specialis mentio de eius peccato. a Et interpres mi. i.moyses ⁊ aaron: qui verba domini referebāt ad ꝓpm: ⁊ ecōuerso vba populi ad deū. b Prevaricati sunt i me aaron in fabricatiōe vituli. Exo. xxxii. ⁊ vtero simul ad aquas cōtradictionis: Nu. xx. c Et cōtaminani. i. contaminatos ostēdi. d Principes sanctos. s. david in adulterio bethsabee ⁊ homicidio vrie: ⁊ ecclesiā in elationē: q̄ nuncij regis babylonis fuerūt ad eū missi. iiij. Reg. xx. e Dedi ad interritionē iacob. p reges assyrioz ⁊ babylonis: vt patet ex supradictis: ⁊ ꝓpter peccata populi ⁊ principū. f Et israel in blasphemiam. ex hoc esū q deus israel nō liberauerat suū ꝓpm. gentiles dicebāt eū ipotentē. Aliqui etiā de populo israel in patientia fracti .pupēbāt in blasphemiā dei.

In ca. xliij. vbi dr in postil. Primus. i. ipe dc.

Additio. j.

Sicut apostoli fuerūt veri testes xpi .p. Act. j. Eritis mihi testes in hierlm: sic ⁊ potius xps testis dei dicitur. vñ de xpo ad ysam dicit: Ecce testē gētiū dedi eū. ⁊ in euāgelio. Ego ad hoc veni in mūdū ⁊c. vnde qō dicit hic: Et seruus meꝰ quē elegi. s. erit testis meus. intelligendū est ꝓpue ad litteram de christo.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla: Consequenter hoc concluditur. cū dicitur: Pater tuus.

Additio. ij.

Quod aūt dicit hic: Pater tuus primus peccauit. recte exponitur de adam sient in postilla .put verba plane sonāt. Adā enī fuit primꝰ pater simplicit ⁊ peccauit: Gen. iij. sed qō sequit: Et interpres tui ꝓuaricati sūt in me. nō bñ exponit de moyse ⁊ aaron. tuz quia moyses ⁊ aaron .ppbete dñi dicunt nō interpres. gratia enim .ppbādi distinguit a gra interpādi vt ptz p aplm. j. Cor. xij. tum qz licet moyses ⁊ aaron peccassent nūq̄ fū ꝓuaricati dicunt fuisse in deū .ꝓuaricari enī addit sup rōnē peccādi: sic q ꝓuaricari importat trāsgressionē legis p alios: vt habet in catholicon: qō nō potest dici de moyse: cuius peccatū ad aquam cōtradictionis nō fuit ita graue vt ostēdū est in additiōe. Nu. xx. ⁊ ideo videt aliter hic dicendū. Pro quo attendēdū est q .ppbeta hic facit mentionē de duobus peccatis ad posteros transiciūt: ⁊ de penis illis peccatis correspōdentib⁹. Primū ē peccatū ade qō transiit ad posteros p originē. Secūm est peccatū phariseoz legē diuinā puerse interpretātiū: quibꝰ xps Mat. v. Irritū fecistis mandatū dei ⁊c. qō quidē petīn trāsiit ad posteros nō p originē: sed p doctrine successionē. falsa enī interpratio legis p phariseos primo inuenta transiit in posteros. s. in iudeos hodiernos cā suscipiētes. vñ isti pharisei .ppie dicuntur interpres: nō enī suā doctrinā tradūt vt .ppbete: sed vt legis expositores seu interpretes: qui quidem proprie dicuntur prevaricati in deum: quia p aliqs trāsgressionē legis cōmittūt falsā interprationē: de quoz falsa et perversa doctrina dictū fuit supra in additiōe ca. xxxiij. de penis aūt prio peccato correspōdēte. s. ade dicit .ppba: Et cōtaminani ꝑn. ⁊c. vbi i hebreo habet

a ꝑ morseo et aaron ad aquas cōtradictiōis: q̄ medij sunt inter me et te.

a peccauit: et interpretes tui ꝓua- a
a ꝑ cōtaminari ꝓmisi ne intrarent terrā pro- missionis.
ricati sunt in me. Et ptāminaui c
a ꝑ morsen et aaron. b ꝑ ne quis itraret in ter- ram ꝓmissionis ꝑter Josue et Caleb.
ꝓncipes sctōs: dedi ad interni- d
a ꝑ quoz corpora ꝑstrata sūt in deserto.
tionē iacob: et israel in blaspheꝫ- f
miam. La. XLIIII
a ꝑ mādatu mea.
b ꝑ fidei: qz infidel israel nō vult.

E Tnunc audi iacob fue s
ꝑ in predestinatiōe.
meꝰ: ⁊ israel quē elegi. Hec
in corpe. ꝑ in anima. ꝑ aureꝫ ecles
c dic dñs faciēs ⁊ formans te: ab
ꝑ crudelitatē cog.
vtero auxiliator tuꝰ. Noli timeꝫ b

babek: Et ꝓphanauī ꝑn. san. ⁊ est sensus qz ꝓpter ꝓmissa adp̄incipes scil. s. patriarchē ⁊ alij iusti q debuissent gaudere diuino cōsortio fuerūt a deo ꝓphanati: carētes diuia visiōe .ꝑ. xphani. de pena aūt correspōdēte seōo peto dicit: Et dedi ad interptationē iacob. s. p romanos: q exequētes vindictā sanguinis xpi. q̄ p malitiā phariseoz fuit effusus recipientiū ipm sanguinez supse ⁊ filios suos. Ipsū iacob. i. ppm isrl electicū. Ad internitionē dederūt ⁊ ꝓncipes israel in blasphemiā: qz sūt a deo cōdēnati tanq̄ blasphemi dei. Consequēter aūt vt ostēdat .ppbeta qz iacob q dat⁹ est ad internitionē: ⁊ isrl in blasphemiā: distinguit a vero iacob q est ppls fidelis: ⁊ a vero israel q̄ est a deo electus. ideo subdit in principio huius capitis sequentis. Et nūc audi iacob seruc meꝰ ⁊ israel quē elegi. q. d. tu iacob seruc meꝰ. s. ppls fidelis: qz infideles isrl nō vult. vt in glo. Et isrl quē elegi. s. h. destinā do. q. d. ñ loquoz iacob ꝓducto in ꝓcēdētib⁹ q̄ nū fm carnē iacob dicitur: q̄ dat⁹ est ad internitionē: nec isrl eli q̄ in blasphemiā: ꝑs iacob suo meo ⁊ israel quē elegi. Et huic sentētie ꝓcedat glo. ⁊ sequit: Hec dicit dñs. in q̄ p̄ dicit quō iacob seruꝰ ⁊ isrl electꝰ a deo erāt saluādi. s. ꝓ aquā baptismi: ⁊ infusionez spūscti. d. Effundā enī aq̄s sup sitientē ⁊c. Effundā spūm meum sup semen tuū. exponatur totum sicut in postilla.

Replica.

In ca. xxxix. xliij. cum dr: Vere testes mei estis. et seruus meꝰ quē elegi. Burgen. dicit illud vltimū ad litterā .ꝓpie intelligi de xpo contra expositionē postil. sed hoc videt periculosū: sicut periculosū ē dicere xpm .ꝓpie creaturā: quēadmodū arri q̄ .ꝓpter ꝟ creputit: ⁊ eꝰ diffusa sūt viscera. ita dicere xpm simplicit ⁊ .ꝓpie ter unum cū sit filiꝰ ⁊ heres p deū: ad Hala. iij. Raz ad Phil. ij. dicit accepisse formā serui. ex hoc nō debet dici seruus sīe missus in similitudinē ⁊ formā carnis peccati: nullo mō dicēdus ē peccator. Et sī aliqñ dr seruꝰ: vt infra. xlix. hoc debet accipi specificatiue. s. in gñe hō vl xm similitudinē: sed .ꝓpe hō nō debet concedi simpliciter seruus: sicut nec creatura nisi cū reduplicatiōe specificatiue tēta. Jo eodē ca. Burgen. notat postil. ⁊c. qz dicit moysen ⁊ aaron interpres. Primo qz fuerūt vere .ppbete dñi: sed ex hoc nō bene infert: igit nō sūt interpres. Nā dñs iesū .ppbetā oim .ppbetaz euāgelista nō dedignat dicere interpre: qz interpretabatur scripturas. Luc. vl. secūdo obijcit Burgen. qz hic dicunt ꝓuaricati qō de moyse ⁊ aaron dicī non pōt. Rūdeo q aaron ꝓuaricatoz fuit in fabricatione vituli: ⁊ vtero ad aquas cōtradictionis: quoz peccata sic fuerunt grauia vt eoz occasione terram .ꝓmissionis ingredi nō ꝓmittebāt a deo: Ru. xx. nec Burgen. bis moriuis inualidis solum impugnat postillatorem: sed etiam sanctum Thomam cum postil. in hoc concordem.

E Tnunc audi. Superius Esaias indu. La. XLIIII xit populū ad expectationē diuinoz .ꝓmissoz ex diuina potestate ⁊ eius charitate. hic facit illud idē ex diuina veritate. qui est Iplere .ꝓmissa. Et diuidit 3 tres ptes. q. primo declaratur diuina veritas ex impletione promissi. secūdo ex defectione idoli. ibi: Hec dicit dominus redemptor. Circa primā partē sciendū q̄ aliqui doctores catholici eā exponūt de liberatione populi a captiuitate babylonica quam .ꝓmiserat deus ante per .ppbetas: ⁊ de ꝓsperitate eius temporali et spirituali post illā reditū: sed quia populus non legitur tunc tālā .ꝓsperitatē habuisse. sicut dictū fuit. s. xxxv. io Ba. Ga. expōit eā magis catholice ḡtū ad hoc de ꝓpletione promissionis facte ipi iacob: Gen. xxviij. Erit semē tuū quasi puluis terre: dilataberis ad orientē ⁊ occidentē ⁊c. quā .ꝓmissionē Ba. Ga. dicit implēdā xpe messie p conuersionē aliorū ad ei⁹ fidē: ⁊ in hoc vez dicitur: sed q̄ expectat fuuz iā transiit in ꝑteritū. vt ostendek. igit sic exponāt: Et nūc audi ⁊c. Primo excitat attentionē. p hoc insinuans qz denunciaturus sit aliquid magnum. b Noli timere serue meus iacob. alloquitur populum nomine iacob a quo descendit. Et rectissime iacob dicitus est altero nomine israel: qm interpretatur directus siue

deo: vt plenius ostendit: Heb. xxxij. ideo loco israel dicit hic: a Rectissime quem elegi. etiā reprobato.

ꝑ israel.

a Effundaz. fidelez i baptismo ꝓ impositionē manuum. b Quasi fidelices tē. Salix arbor: ſtructuosa sed cito crescit: maxie si in ꝓta aquas sit. ⁊ aūt physici qz si q̄ eā sum ꝑcrit vel cibo vel potu: steriliem eum facit. Bñ ergo gētes significat: que ante sterilis in ꝓta fluēta euāgelij cito crescentes fructū cauerūt cōtra naturam. Vel vt trāsiz populi vocationē ꝑ possimus accipere p herbas ꝙz multitudinē gentiū ad fidē venientiū. p salices vero ꝓmissā de tudeis ecclesiam: q̄ eis credidit ꝑdicantib⁹ a postolis. Iste dicet tē. credētium varietatē describit.

a ꝑ effundam. b ꝑ fine humore diffecrōis sapie ⁊ gratie. c ꝑ filios spōsalez

a ꝑ árida. Effundā spiritū meū sup semen f
a ꝑ gratiā que cor auditoris illuminat: per quā sermo ꝓdr canonis fructificat.

tuū: ⁊ bñdictionē meā sup stirpē tuā. g
ꝑ sic. a ꝑ bono ope. b ꝑ in baptismo reman. ꝑ sanctos fide virentes. c ꝑ ex ipis liquū qō plātaro ē le. dicit. aquazz.

b Et germinābūt inter herbas quasi sali- b
a ꝑ fidelitz. ꝑ ogib⁹ iusticie cōfluo.

ces iurta ꝓterfluēta aquas. Iste dicet: i
a ꝑ nō seruus idoloz: nec ab illo factus nec ab ipo redēpt⁹.
b ꝑ ali⁹ fidelis ad ꝓtectā vt vnia supplāret.

dñi ego sū: ⁊ ille vocabit in nole ia k
a ꝑ idem. b ꝑ ostēdet opa. c ꝑ Exx. manu sua: vt de ꝙrocinio se ꝓpi milicie gliet. ꝑ fm hebreū dñi. I. ego sum.

cob. Et hic scribēt manu sua dño: ⁊ no l
a ꝑ si nō carne erit fm nomē isrl. s. vir videns deū mūdū spe et fide: eandem ipsa re.

mine isrl assimilabit. Hec dicit dñs rex n
a ꝑ qui credenturus est. ꝑ qui filij adoptiū sūscipiet. b ꝑ om niporens. c ꝑ virtutū.

israel et redēptoz eiūs: dñs exercitu
a ꝑ ante me nullꝰ ergo fil al. ex o. principi. et fi. b ꝑ qz puer quē elegi in me deus est. ꝑ post me nullus.

um: Ego ꝓmus: ⁊ ego nouissim⁹: ⁊ absq̄ o
a ꝑ naturalit. b ꝑ in idolis. c ꝑ ea que no fuerūt ante ea q̄ fiāt

me nō est dc⁹. Quis sicis mei: vocet et p q
a ꝑ ego creaui olā ex nihilo ita ergo ex ordine coꝝ. b ꝑ ab adā vel ex q̄ elegi ꝓpm isrl actiuum in peculiarē mihi.

annūciet: ⁊ ordinē exponat mihi. ex quo r
a ꝑ li deus verus est sicut ego annunciaui.

cōstitui ꝓpm antiquū ventura ⁊ q̄ fu- r
a ꝑ o fideles. b ꝑ manos idolatrarū.

c Et in nole- f
il. al. vt recipiant legē ⁊ ꝓphetas: ⁊ spiritus. s. gratias q̄ israel .ꝓmisse sunt.

tura sunt annūciet eis. Nolite timere: ne
a ꝑ romanos. b ꝑ quia idolum nihil est.

q̄ cōturbemini. Et tunc audire te feci: ⁊ s
a ꝑ o apostoli. b ꝑ quia deus sum omnium.

ānūciaui. Vos estis testes mei. Nūquid t
a ꝑ alterius mundi.

est deus absq̄ me: et formator: quē ego u
a ꝑ facturos nō solū idola. b ꝑ similes illis s. qui fa. ta.

non nouerim? Plaste idoli omes nichil x
a ꝑ preciosissima in idolis. b ꝑ in die iudicij vl quolibet tēpore vindicte.

sunt: et amantissima eoz non prōderūt y
a ꝑ scalptoribus. ꝑ factores. b ꝑ idoloꝝ. c ꝑ vel quia. b ꝑ oculos habēt et non videbūt.

eis. Ipsi testes eoz sūt quia non vidēt a
a ꝑ facturos. b ꝑ in ops suis. b ꝑ qui ab infanus qui sic putat fieri deum.

neq̄ intelligūt vt cōfundant. Quis for- b
mauit deū: ⁊ sculptile cōflauit ad nichil
a ꝑ qui facit et qui colit.
b ꝑ assumpti ad eos fabricandos.

vtile? Ecce oēs ptic̄pes ei⁹ cōfūdēt: fa- c
a ꝑ ad iudicium.

bri ei sūt ex hominib⁹. Conueniēt oēs: b
a ꝑ tanq̄ iudicandi. b ꝑ cōscientia peccati. c ꝑ sup errore

stabūnt et pauebunt et cōfūdēt simul. c
ꝑ quia.

Faber ferrarius lima operatus est: in s
prunis et in malleis formauit illud: et
ꝑ idolum.

operat⁹ est in brachio fortitudinis sue.
ꝑ tamē. ꝑ nō dabit ei mādūcare ratio deꝰ
ꝑ dante deo suo

Esuriet et deficiet: non bibet aquam b

deo: vt plenius ostendit: Heb. xxxij. ideo loco israel dicit hic: a Rectissime quem elegi. etiā reprobato.

b Effundā eni aquas. diuine glie. c Sup sitientē. scz indeam. d Et fluenta. sane doctrine. e Sup aridā. i. gētilitatē. vtraq; eni supra nolara est deserta et soluta do. xxxv. ⁊ cadē rōne ōr hic: Sitiēs ⁊ arida. et q̄ p aquas vtas intelligat diuia grā. ostēdit cū subdit: f Effundā spūm ⁊c. i. sup boiez xpm: q̄ fm carnē defecit de semie iacob: ⁊ ab instāti incarnatiōis fuit repletꝰ spūscto. g Et benedictionē meā ⁊c. i. sup aplos ⁊ allos xpi discipulos: q̄ fuerūt iudei in ꝓncipio: sup quos ē effusa diuina bñdictio in effusiōe spūsancti sup ipos in signo visibili. h Et germinabūt inter herbas. q̄ glo sat sic Ba. Sa. i. i medio Esau p quē intelligit romanū imperiū. i Iste dicet domini ego sū. isti erūt isti p fecte. k Et ille inuocabit in nole iacob. isti sūt parnuli filij impioz. i. indei descēdentes a malis patrib⁹: ⁊ sic parnuli sunt in noticia legis tanq̄ male edocti a parentib⁹. vel qz cōmuniter romanos designat sub nomine impioz parunlos intelligit filios romanoz tpe messie credituroz. l Et hic scribet ⁊c. isti sūt viri penitētie seu reuersiōis. m Et in nomie isrl assimilabit. In hebreo habet .ꝓnominabit. isti sūt cōuersi de gentib⁹. Nec est glo. Ba. Sa. ⁊ patet qz ly a ista etiā accipiēdo ꝛ expositionē sūā est ipsa ra: licet hoc nō īmediate: qz in ciuitate romana que est metropolis romani imperij tanq̄ crenit fides catholica: q̄ romana sedes facta ē caput populi christiani. Viri aūt ꝑfecti veraciter dicunt apli: qui fuerūt in gra ꝓfirmati. Et de quolibet istoz dr: Iste dicet dñi. Ego sū. s. aplus ad cuiuslibet ei⁹ ꝓdicandū. Similiter multi filij iudeoz ⁊ etiā romanoz fidem christi recepērt per baptismū. Item a principio ecclie multi de gentibus facti sunt viri penitentie accipientes religiosū statum: conuersi etiā ex gentibus apparēt per totū mundū. Patet etiā q̄ nomina israel ⁊ iacob cōmunicant gentibus conuersis ad fidē. n Hec dicit. Hic ꝓsequēter ostendit diuina veritas ex defectu idolorum. Et primo ostendit idoloz defectū. secūdo reuocat iudeos ad vez dei cultū. ibi: Memento hoz. Prima adhuc in duas. quia primo ostendit idoloz defectus. secūdo fabricādi modus. ibi: Quis formauit. Circa primū: vt opposita iurta se posita magis elucescāt. primo ponit^ divine excellentie singularitas. cum dicit: o Ego primꝰ ⁊c. vt per hoc magis appareat idoloz defectibilitas. cū dicitur: p Quis similis mei? q. d. nullus. sed sunt dii falsiq̄ ꝓbatur per hoc quod subditur: q Nolcet et annūciet ⁊c. i. ordinate referat illa que feci a ꝓncipio mundi ante hominis conditionē q̄ nō potuerūt sciri q̄ hominem nisi ex diuina reuelatiōe sicut factū est moysi qui in principio Gen. ordinate narrat creationē mūdi. r Ventura ⁊c. i. cōtingētia futura: que soli deo sūt nota. q. d. hec non potuerunt facere idola: sed ego possuz. ideo subditur: s Etenim audire te feci. i. ante p lōgum tps. s. illud quod erat sic futurū. t Testes. s. ꝓphete. estis testes mei: quod talia ante aduentū vobis nunciaui. v Nūquid est deꝰ ⁊c. q. d. nō. x Plaste idoli. i. formatores idoloz. ⁊ declinat hic plastes but⁹ plaste. y Oēs nihil sūt. i. nulli⁹ vtilis ad faciēdū aliqd numis: z Et amātis. eo. i. idola sua. a Ipsi sūt testes eoz ⁊c. Ex hoc enī q̄ fecerūt ea de materia sensibili ⁊ inanimata: possunt veraciter testificari q̄ in eis nō est virtus vlisima nec intellectiua: ⁊ sic debēt in scriptis cōfundi de cultu eoz. b Quis for. Hic ꝓsequēter circa idola formationis mod⁹: vt p hoc quilibet aduertat q̄ nichil est ibi diuinitatis: quia illud quod fit per artificium hominis nō pōt esse nobilius ipo: sed est vilis⁹ ⁊ defectibilius. idolū est hmōi q̄ ⁊c. virtutē huius rōnis deducit hic diffuse. ⁊ primo in formatione idoloz memillicoz. eā dicitur: Quis formauit deū ⁊c. q. d. nullus: nisi fm rēputationē suā qua idolū reputat deū verū. c Fabri. scz idoloz. sunt ex hominib⁹. i. de numero hominum: ⁊ sic non possunt facere aliquid maius homine. d Conueniēt oēs .boies ad iudiciū extremū. e Et pauebūt. a facie iudic. f Et cōfū. si. p ei⁹ iniaz. g Faber ferr. ⁊c. totū ꝓ idacit ad ostēdēdū quō idolū de metallo formāt laboze boīs. ⁊ p ꝓs ē aliqd min⁹ ipo. h Esurit et de. s. faber ferrari⁹. ⁊ p ꝓ ostendit diligētia artificis ad faciendū idola. nō ꝓpter lucrū: nō ꝓpē grāz dñoz.

Virtutes

† Is. 41. b et 43. b

† Act. 1. b

† Batu. 6. a

† Dic. 10. a

ferri pōt pncipe ꝙ si-
mulacra dogmatū suo
rū artifici corde cōpo-
nūt ⁊ venerant ea ꝙ se
simulasse sciunt. Nec
sufficit eis error ipi⁹:
nisi simplices ꝙ⁹ ado
ratiōe decipiāt: ꝙ que-
stā pi⁹ tatē pūrāt: ⁊ de
noāt domos viduaꝝ
abutētes vulgi imperi
tia: ita dialectica arte
quasi terebro ⁊ lima er
rūcia formāt deū suū:
et malleis cudūt: ⁊ in-
gurāt rhetorici sermo-
nis venustate: quoꝝ de
us venter est ⁊ gtia in
confusiōe coꝝ.

a Jubilate ex. Ange
li qui habitatoribus
terre pcūt. Bel apli:
vl, pphete sup quos et
alij esse constant. vnū:
Sup edificati sup fida
mento. apo. ⁊ pphe. ⁊c.

b Hec dicit ⁊c. Su-
pra locutus est de ido-
loꝝ subuersiōe ⁊ israel
penitentie redēptiōe.
nūc ait de potentie sue
magnitudine ne ḡs du
bitet de salutiōe quā
pmittit. c Qui di-
co ⁊c. De restauratiōe
que facta est a cyro ba-
bel ⁊ aliis ducib⁹ cyro
pmittēte loquit: cum
adhuc implenda esset
captiuitas.

Flumina

Mic.de ly.

a Artifex lignari⁹.
Hic inducit virt⁹ pdi-
cte rōnis ḡtū ad ido-
la ignea labore artifi-
cū facta: ⁊ patet sentē-
tia aliquibus pauc' ex
ceptis ꝙ discurrenk.

b Extēdit nomā. in
hebreo habek: Lineā.
quia primū in factione
idoli lignei est extēde
re lineā sup lignuz fm
quātitatē idoli formā
di. c Formauit illō
in run. est aūt runcina
instrumentū ad causā
dum ligna. d Fecit
illud in angularib⁹. in
idolis enī fiunt multe
figure angulares. Le
tera patent vsq; ibi:
e Succidit cedros: tu
lit ⁊c. ista induenīt ad
ostēdendū ꝙ idola ali-
quando fiūt de vili ma
teria: ⁊ applicabili fo
co ꝓ necessarijs hois.
⁊ iō nō ē applicabilis
ad ℟ ꝙ fiat ibi aliquid
numis: ⁊ sic patz fatui
tas colētiū. ꝓter qō l
fine cōclusiōis: f Coꝝ
insipiēs ado. adoratio
ne latrie. g Neq; di-
cet ⁊c. l. idolū qō de se
est mēdaci

a ℣ ideo. b ℣ operando. c ℣ vt rectū opus faceret.

a ℣ quadrangulum vel rotundum. b ℣ rotno. c ℣ vt repetet in deum consurgeret.

a ℣ aliud. b ℣ in quadraro vel rotundo. c ℣ vt quāto pulchriꝰ tanto putetur de⁹ angu
stior. b ℣ cinulum eterno carcere: qui lōgo tpe creuerat in salutibus. vel cedrus: vl pinꝰ.

a ℣ faber ad idola facienda.

a ℣ in templum. b ℣ penitendo: quod si fecerit: celū ⁊ ter
ra et omnia elementa in salute tua letabuntur.

a ℣ sanguine filij. b ℣ ideo. c ℣ o angeli. d ℣ misericordiā eum iacob.

a ℣ angeli vl portētates ihꝰ porrō fundamēta terre. b ℣ lugiores sancti. c ℣ ppl fideles

a ℣ Lxx. colles. id est mediocres. ℣ electi iustitia ꝓdari. b ℣ morte vnigeniti.
c ℣ apud deum et homines.

a ℣ antecōsules. b ℣ quasi bene hoc possum facere: quia extendi celos solus

a ℣ filium non excludit nec spiritum sanctum: quia vnum: sed idolum

a ℣ deorum. b ℣ preter filium qui in me. c ℣ precipue in aduentu filij. d ℣ pdicta a di
uinis vel facta: hmōi enī ante aduentū mirabilia multa fecerunt.

a ℣ ostēdēs: quia humanis cogitationibus dei sapientia non cōprehenditur. b ℣ per mū
dum. ℣ euangelū predicandi. c ℣ christi. ℣ voluntarius dei.

a ℣ apostoloꝝ et predicatorum b ℣ opert. c ℣ etiam. d ℣ quasi hoc ego faci.
e ℣ a fidelibus eā iudicis ihū generalis⁹.

Ecclesia

Esaie La. XLIIII

ēt lāsescet. †Artifex lignarius extēdit nōmā: formauit illud
in runcina. Fēcit illud in angularibus: ⁊ in circinō tōrnauit
illud: et fēcit imāginem viri quāsi spēciosum hominē hābi-
tantem in domo. Succidit cedros: tulit ilicem ⁊ quercum
quę steterat inter ligna saltus. Plantauit pinuz quam plu-
uia nutriuit: ⁊ factā est hominibus in focum. Sūpsit ex eis
et calefactus est: et succendit ⁊ coxit panes: de reliquo aūt
operat⁹ est deū ⁊ adorauit: fecit sculptile: et curuat⁹ ē aī il-
lud. Mediū ex⁹ cōbussit igni: ⁊ de medio ei⁹ carnes coxit. Lo
medit pulmētū ⁊ saturat⁹ ē: ⁊ calefactus ē ⁊ dixit: Vah cale
factus sum: vidi focū. Reliquū aūt eius deū fecit ⁊ sculpti-
le sibi. Curuat ante illō ⁊ adorat illud: ⁊ obsecrat dicēs: Li-
bera me: quia de⁹ meus es tu. Nescierūt neq; intellexerūt. Ob
liti sūt enī ne videāt oculi eoꝝ: ⁊ ne intelligāt corde suo. Nō
recogitāt in mētē suā: neq; cōgnoscūt neq; sciūt vt dicant.
Medietatē eius cōbussi igni: ⁊ coxi sup carbōes ei⁹ panes:
coxi carnes et comedi: et de reliquo eius idolū faciam?

Ante trūncum ligni prōcidam? Pārs eius cinis est. Coꝝ in
sipiens adorabit illud: et nō liberabit animā suam: neq; di-
cet: fōrte mēdaciū est in dēxtera mea. Adēmēto hōꝝ iacob
et israel: qm̄ seruus mē⁹ es tu. Formaui te: seruus meus es
tu israel: nōn obliuīscaris mei. Dēleui vt nubē iniquitates
tuas: et quasi nebulā pēccata tua. Reuertere ad me: qm̄ re-
dēmi te. Laudate cēli qm̄ misericordiam fecit dn̄s: iubilate
extremā terra. Resonate mōntes laudationē: saltus ⁊ om-
ne lignū eius qm̄ redēmit dn̄s iacob: ⁊ israel glōziabitur.
Hec dicit dn̄s redēptoꝝ tuꝰ ⁊ formatoꝝ tuus ex vtero. Egō
sum dominus faciēs omnia: extendens celos solus: stabili
ens terram ⁊ nūllus mecum. Irrītā faciens signa diuinoꝝ:
et ariolos in furorem vertens. Cōuertens sapientes retroꝝ
sū: et sciētiaz eoꝝ stultā faciēs. Suscitās vbūz sērui sui: ⁊ cō
siliū nūnciorꝝ suoꝝ cōplēns. Qui dicō hierū hābitaberis

Et ciuitatib⁹

Esaie La. XLV

a ℣ Flumina tua. Sub dario. f. ⁊ cyro nepo
te eius. Morte enī qua ab eis Balthasar occi
sus est ꝓphetares fluuius q̄ p mediā ciuitatē
fluebat ab eorum exercitu in riuos diuisus ēt:
vt per eius aluenm ciuitatē ingrederentur.

Ec dicit dn̄s xp̄o meo
cyro ⁊c. Aliegorice. Possum⁹ hec de
ecclesiastico viro dicere:
cui deus dat sermonē et
sapientiam vt cōtrarias
sectas sua disputatiōe ſ-
uertat: sicut Stephano
cui⁹ nō poterant inimici
resistere sapientie. ⁊ vt re
ges. id est patriarchas
singularum heresum sue
subuciat potestati: ⁊ ape
ria ⁊ atq; confringat qō
dialectica arte videbat
conclusum: ⁊ in medium
proferat arcana hereti-
corum superānō et con
uincens: vel xp̄i secreta
agnoscat: in quo omnes
thesauri sapientie ⁊ scien
tie abscōditi. Talem vi
rum deus nomine vocat
qz defensor est pueri su i
iacob: et electi sui israel.
Hūc suscipit ⁊ assimilat
sibi: monī suo q̄ ḡs cauere
debet ne sūi putet cē qō
loquit: ne audiri mereā
tur: Audi ⁊ ⁊ nō cog
nouisti me. Cū enī ostēs
docuerit nō esse aliū deū
nisi vnū deū iacob ⁊ isr̄l.
Cōfūdet martion duos
deos intelligēs: vnū bo
nū: alterū iniustū: alterū
visibilē: alterū inuisibili
um cōditorē. Quoꝝ pri-
or lucē faciat: secūd⁹ tene
bras. Ille pacem: hic ma
lū: cū vtrūq; p dīūstare
meritoꝝ vnus de⁹ idēq;
cōdiderit. c Christo.
Apl̄s romānos diadema:
apō iudeos vnctio: ⁊ re-
ges facit ⁊ sacerdotes: a
qua ⁊ christi dicunt. Cy
rus xp̄s: nō vnctiōe sed
dignitate. d Et dorsa
reguz ⁊c. que ciuitas illi
nō patuit: quis regū ter
ga nō vertit? q̄ muri ante
inexpugnabiles nō sunt
eius obsidione subuersi?
Hec aūt cōplenta plen⁹ i
nenies in historia Scenophōris. e Thesau
ros abscon. Cunctarū vbiū: vt abiectis ido-
lis beneficijs inuitatus vnū deum sentires: q̄
ante predixi tmonen mū antēq̄ esses. f Et
vocaui te ⁊c. Sicut vocaui abraam isaac ⁊ ia-
cob: ⁊ multos ante predixi: vt isaac ⁊ iosiam:
ne ille esse videaris in cuius typū pcessisti: et
nō cognouisti me. g Et vocaui te. Assimilaui
te filio meo in nomine. l. Cyrus enīz heres: qz
annunciati hereditatem suscepit. Christus quo
qz heres ē. fm illud: Postula a me ⁊ dabo ti-
bi gentes ⁊c. Cyrus quoq; xp̄s dignitate im-
perij. Filij aūt xp̄s oleo leticie vncti⁹ p̄ ceti-
pib⁹ suis. g Extra me. qz filij ⁊ spūsti⁹
in patre: ꝓter sermonē quippe ⁊ rationē virtu
temq; meam ⁊ sapientiam que in me est: non
est alius deus.

Et ciuitatibus iude edificabimini. p pplm de babylone redeuntē ad ciui
tates suas ⁊ loca. b Qui dico, pfundo desolare. i. fluuio p babyloniē trā
seunti. quē exercitus cyri longe a ciuitate diuisit in plures ptes: ⁊ sic trauit
p eius alueū ciuitatē: vt dicū est. ē. xxj. ca. c Qui dico cyro. nomē ei⁹ p̄
dixerum. d Pastor meus es. curā gerēs de
ouibus meis: fez in deis. e Et omnē volu ntatē
meā cōplebis. puniendo babylonios ꝓ peccat⁹ in
ios: ⁊ populū meū liberando: Esdre. j.

In ca. xliij. vbi dicitur in postil. Quis forma
uit. Hic consequēter.

Additio.

Cum gētiles nō solū idola ma
nufacta colebāt: sed etiā solem
⁊ lunā ⁊ stellas: Deut. iiij. nō videt rō ꝓpter q̄ ex
fomicatiōe idoloꝝ p artificiū homis fumāt suffice
re: etiā ꝓdicta corpora celestia nō sūt per man⁹ hoīm
fabricata. Ad qō dicendū q̄ celestes talia semp fa
ciebāt aliqua humano artificio q̄bus credebāt in
fluentias celestes ad se trahere. ⁊ ideo ratio, ꝓpter
te contra eos militat.

Ca. XLV

Ec dicit. Postq̄ Esaias induxit pplm ad
expectandū diuina ꝓmissa rancōs certitudi
naliter adimplenda. hic ꝓsr̄ pſequit magn̄
in speciali illa beneficia. Et primo ḡtū ad liberati
onē a malis. secōo ḡtū ad cōsecutionē in bōis. ca.
lvj. Prima in duas: qz ꝓmo, ꝓmittit eis liberatio-
nis beneficium. secundo excludit hunc liberatio-
nis impedimentum. ca. l. Prīa adhuc in tres: quia
primo prefignat liberatorem. secundo detinentium
destructionem ca. sc. ⁊ tertio pdicit iudeoꝝ liberati
onem. ca. lviij. Prima in tres: quia primo prenū
ciat liberationem. secundo refellit contradictoꝝ.
ibi: Ve qui contradicit. ⁊ tertio denunciat liberati
onē. ibi: Hec dicit. Prima in duas: qz primo deseri
bitur liberatoris potestas. secūdo eius nativitas.
ibi: Rorate celi. Prima adhuc in duas: qz primo
ponit liberatoris virtus. secōo cōsequēs fructꝰ. ibi:
Ut sciāt. Circa primū sciendū q̄ Ra. Sa. exponēs
hanc litteram: Hec dicit dominus christo meo. sic
enīz est in hebreo. dicit hic Ra. Sa. magistri nostri
sic dixerūt: id est sic exposuerūt. ⁊ vocat magistros
suos doctores hebreorum antiquos: quorum plu-
res fuerunt ante christi aduentum. Deus sanctus
⁊ benedictus dicit messie suo: id est messie in lege ⁊
ꝓphetis ꝓmisso. Apponens ego te ipsi cyro: id ē
designans te per cyrum. Ex quo patet q̄ fm inten
tionem antiquorum hebreorum per cyrum hic in-
troducrum liberatorem populi de babylone princi
paliter intelligitur christus mundi saluator: ⁊ per
saluationem populi de babylone partialē intellig
tur principaliter saluatio mundi generalis. Scien-
dum tamen q̄ figura non correspōdet in omnibus
figurato. quia tunc non esset figura vel similitudo
sed idēritas. ⁊ ideo cyrus non fuit xp̄i figura i om
nibus que de eo dicunt: vtpote in illis q̄ sunt im-
pfectionis. vt cum dicitur: Non cognouisti me. qō
dicitur de cyro rām. Et econtrario illa que sunt per-
fectionis simpliciter intelligenda sunt de christo so
lum. Et sic in hoc capitulo aliqua dicuntur ad litte
ram de cyro rām: aliqua de christo seu tempore christi
rām. ⁊ aliqua de vtroq;. f. illa in quibus cyrus fu
it christi figura: ⁊ verificantur de vtroq; principali

Vat. 7.g

Josephus lib.11.c.1.

Isa Et sciāt. Esdras dicit cyrum scripsisse omnibus gentibus nō esse deus nisi deum israel. Vel ex captiuo p liberatione dei clementia & potētia omnib⁹ magis nota. Josephus aūt i libro antiquitatū ideo populum fuisse dimissum: quia cyrus legit in libro Esaie q̄ de eō dominus per ppheram dixerat aī. b Formans lucem et cre.r. Ego. Nō mala q̄ nulla sua natura subsistunt creantur a deo mino: sz creare se ma la domin⁹ indicat cū res bū creata⁹ nobis male agentib⁹ in flagellū format: vt ea ipsa q̄ p doloꝛē quo fuerint delinquētib⁹ mala: sint & p naturaz q̄ exīstūt bona. vnde et venenū q̄dez mors ē hominiz & vita serpēti. Formāſ lucē & creans te. qz cū p fla.exterꝛ⁹ doloꝛis tenebre creanē: inruꝛ⁹ eruditionē lucꝛ mentꝛ accēditur. Faciens pa.& creans malū. qz nunc nobiſ pax cū deo redditur: cū hec que bñ ſint ꝓdita: sz nō bñ cōcipita in ea que nob⁹ mala sūt flagella verunt. c Tenebras noctē vl captiuitatē. Quasi pēitētes miſſus a captiuitate reduco. Iratus peccātes captiuo. d Malum. Bellum. s. afflictionē ſm qō ōꝛ: sufficit dici malicia sua. Confundanꝰ ergo q̄ deū malorꝛ cōditorez arbitrantur. Dic cū malū nō cōtrariū bono: sed ꝑ afflictione ponitur & bello.

Tra.q.3.d. dam.4.col kiani.

e Rorate ce. &c. de aduentu xp̄i p cyrum significatiꝛ: qz a captiuitate diaboli liberauit genus humanum ꝓuenienter adiūgit: Vel possunt hec bene superioribus: vt ciro captiuitatem laxāte methonomicos celū & terra letentur.

f Et nubes. Prophete corda nostra saluꝛi pluuia irrigantes: & christi naturitatē & Passionē & resurrectionē & ascēſionem annūciantes. Ita: Mādabo nubib⁹ ne pluant. g Creaui cū. Qui sez vermis fuit: & germinatus de terra legitur ſm humanitatem. h De qui. Quasi credite que predico xp̄m. s. venturū: qz ve qui cōtradi. fac. sez vel cyrū cui per liberationez ppli mei omnia regna subiternam.

Mulieri quid parturis. Vir mulier⁹ potens. mulier viri potens. k Plastes eius. Filij ſm humanitatē in vtero virginali. Unde: Spūſanctus superueniet i te

Auct.1.b

a Accinxi te. fortitudine ad debellandū gentes & regna. b Et nō cognouisti & cognouisti me. etiā postq̄ dedi tibi fortitudinem: q̄uis cyrus recognouerit ois regna a deo sibi data: vt predictū est: tū nō cognouit eū tanq̄ solū adorandū: quia colebat idola. c Et sciant. Hic ꝑfr ponitur potestatis cyri sequēs frucꝰ. s. liberatiōe ppli inde de babylone & in cōfessiōe potestatis diuine: q̄ sicut habeꝰ. 1. Esdre. 1. cyrus verbis & litteris significauit per totum suū imperiū monarchiam a deo sibi datā: & ab eo sibi mandatum fuisse de tēpli reedificatione. & ad hoc faciendum ꝑplin inde ad terrā suā remittere. & hoc est q̄d dicitur: elt sciāt hi q̄ ab ortu solis & q̄ ab occidente. i. p totū impiū cyri p litteras eiꝰ missas: mō ꝑdicto.

d Quia absq̄ me nō est deꝰ. qui possit tot & tāta facere. e Formās lucē. iudeis ipsos de carceribꝰ educēdo. f Et creans tenebras. babylonijs ipos p cyrū destruendo. g Faciēs pacē. iudeis reuertentibꝰ in hierlm. h Et creans malū. s. pene ad punitionem peccatoꝝ. i Rorate celi. Hic cōsequēter describit liberatois natiuitas. sicut dictū est. principalis intentio ꝓphete est hic designare xp̄m per cyrū: & sic deligatur hic christi natiuitas per natiuitatem cyri. Pro mo ergo exponamur figura. Ad cuius intellectū sciendū q̄ Astyages rex medoꝝ & plaꝝ vidit in somnis de genitalib⁹ sue filie vitē ozri que totā asiā occupabat: & dictū fuit sibi a cōiectoribꝰ de ea filiū nasciturū q̄ totā terrā illā occuparet: qō ipleta fuit i cyro filio Astyagis filio. & ideo natiuitas cyri hic describitur sub metaphora virtis seu plante orientis de terra: ad quam requiritur influētia celestis: & dispositio terre per deſcensū sup eā pluuie & rotis. & hoc est qō dicit: Rorate celi desuper. roꝛē & influentiā emittēdo. & nubes pluant iustū. i. disponāt materiā ad ortū iusti. i. cyri. q̄ vocatur hic iustus in ꝗtū fuit executoꝛ diuine iusticie ergā babylonios. Aperiat̄ terra. i. Astyagis filia: & germinet saluatoꝛē. i. cyrū ad saluandū populā inde a babylonica captiuitate. Et iusticia oriatur simul. i. virtꝰ ex equēdi iustitiā meā. Ego dñs creaui cū: dādo ei imperiū. sicut papa vl imperatoꝛ dr creari: qđ ꝓmouet ad tāte dignitate. Cōsequēter exponat̄ ſa de re figurata. i. de xp̄i natiuitate. Rorate celi &c. terra ista germinans saluatoꝛē: est beata virgo cōcipiēs saluatoꝛē mūdi. nō ex virili semine: sed virtute spūſācti tanq̄ roꝛe celesti. Et quia ꝓncipalis ītētio ꝓphete est hoc significare. iō sub isto sensu hāc auctoritatē allegauī in aliquib⁹ locis. k Et iustitia oriatur simul. i. gratia iustificās: Joh. 1. Gratia & veritas per iesū xp̄m facta est. † Ba.

l Ego dñs creaui eū. ꝗtū ad humanitatē: q̄ est creatura dei. m De qui cōtradicit. Hic ꝓpheta increpat cōtradictoꝛē seu ipeditoꝛē. Astyages enī audiens expositionē somnij ꝑdicti timēs ne regno ꝓtuaret filiam suā dedit vxoꝛē cuidā plebeo militi: vt si filius de ea nasceret nō haberet amicos potētes: qui tuuarēt ꝓ sum ad obtinendum regnū. cum hoc etiam fecit diligenter obseruari tempus ipregnationis filie sue † parturo et puerum natum fecit sibi apportari. quē cuidam principi occidendum tradidit. ille aūt cōpassus tradidit eum cuidā famulo vt secreto eum ad nemora portaret: & euz ibi dimitteret: quod cum factū fuisset canicula pastorum inꝛta nemora habitantiū que catulos nutriebat. diuina ꝓuidentia horis cōpetentibus accedebat ad puerū. & cum lactabat: quam sequēs pastor mirans ad quid nemora intraret inuenit puerum quē vxoꝛ sue tradidit nutriendū vocans eū sparrateiz: q̄ spartes līgua ꝓsica canē signat: sed postea ab eodē ꝓncipe cui traditus fuerat occidendus vocatus fuit cho

Et omni

ꝗ virtꝰ altiſ. o. t. tē. a Et omni mi. Hac occasione putant q̄dā astra eē rationalia. aiunt enī q̄ in ſensatio ſi māderet aliquid que mandata non intelligerent. b Ego fusci. Quasi qui ſupradicta feci: q̄d mirū ſi & filiū mittā i mūdum vt redimat genus humanū & a morte eternā ſuſcitē eū. c Iustos. Uias ei⁹ dicit pec. ñ fe. nec inuenit eō d. i oze eius. d Ipse edifi. De quo dictū est non cognouisti me. Nec ipse edificauit ciuitatē vel tēplū: sed ꝓmisit edificari. Nec in eī tpe ꝑ cōſimatū est sed assueri. d Labor eg. Cultꝰ idoloꝝ. Multū enī laborat l ereꝛ ꝺdis idoloꝝ sacrificijs. Sed aplis ꝑdicantibꝰ ꝓuerſi sūt & ꝑ osbus regnis abūdant ibi religiones monachoꝝ: vt vbi abūdauit de. su. & gra. e Nō in abſcondito. olim in mōte synai vni tm̄ populo dixit: Non erūt tibi oēs alieni. Euangelium aūt ꝓ apostolos olim ꝑ gētibus ꝑdicatū. Isa.45.a Dixi. In omnez terrā ext. so. e. f Nō dixi &c. Primū q̄dem ad iudeos venit: vt vmbrā legis reliquentes veritatē sequerēt admonuit. vñ: Nō ſū missus nisi ad o. &c. g Annūciās re. Ut creatura creatoꝛē adoret: vt relictis figurꝰ sequat̄ veritatē euangelij.

Psa.95.c

Mescie.

a Et omni militie eoꝝ mandauī. i. cursum siderū disposui & ordinaui. b Ego suscitaui eū. s. cyrū eadez potestate. Ad iusticiā. s. faciendā de babylonijs. c Ipse edificabit ciuitatem meā. i. licentiabit reedificare: & loquit̄ de reedificatione hierlm. Circa qō sciendum q̄ hec reedificatio pōt dupliciter intelligi. Uno modo quantū ad domos inhabitātiū: & sic Cyrus dedit licentiā reedificandi hierusalē: qz mandauit reedificare templū ad dei cultū: & sic ꝓcessit q̄ sacerdotes & ministri & alij indifferēter habitarēt ibi. Alio modo accipitur reedificatio ꝗntū ad muros ciuitat̄ & portas: & b modo fuit reedificata p Neemiā de licentia & voluntate regis Artaxerxis. d Et captiuitatē meaz. id est indeoꝝ in me credentiū. e Dimitter. gratis: & qz ex hoc facto ptās cyri fuit ampliata. ideo ſubdit: f Labor egypti. i. preciosa. ꝑ ꝗbus egypti laborauerūt. g Et negociatio ethiopie. i. preciose diuitie ethiopū que de longe ꝓ mercatoꝛes ibi apportare ſūt: & qz nō ſolū diuitie ſed etiā oēs earū facti fuerunt ſubiecti cyro in premiū libꝝtatiōis indeoꝝ de babylone. ideo ſubdit: h Viri ſublimes. i. reges et principes dictarū terraz. i Ad te transibūt. i. ſub dominio tuo. k Post te ambulabūt. te ſeqntes vt ꝓm. l Vincti manicis. i. cōpedib⁹ manualib⁹. m Pergent. qz aliā eoꝝ sic ducebant cōpediti: ad declarationem victorie cyri. n Et te adorabūt. ſupplices ꝓſtulando a te misericordiam. o Vere tu es. Hic ꝓphetа cōuertit sermonē ad deū p modū gratiarūactionis ꝓfitendo eī⁹ diuinitatem & potestatē ꝓ liberatiōe ꝓpuli ſui. dicens: p Tu in te es deꝰ &c. i. nullus est deus nisi tu & potes facere talia: & qz diuinitas dei nō patet hoim oculis. iō subdit: Vere tu es deꝰ absconditus: & ex b ſequēter inuehit ꝓtra idolatras. d. q Confusi sunt fabricatores erroꝝ. i. idoloꝝ. Et vocanꝰ hic fabricatores nō ſolū artifices facientes idola: sed etiā illi qui faciūt fieri: vt adoreāt ea: & isti dicūtur hic ꝓfusi: qz idola ſua nō potuerūt saluari de manu cyri. r Israel saluaꝰ. ſt in dño. i. ꝑ virtutē dei oīpotentis. s Salute eterna. ex hoc dicēt q̄ istud ſit referendū ad salutē factā ꝑ xp̄m: qz illa q̄ facta fuit tpe cyri non fuit talis: qz postea populus israel fuit multū afflictus tpe antiochi illustris: & postea captiuatus a romanis. Et ſi dicat q̄ ꝺ in hebreo habetur: Salute eolamim. i. salute ſeculorum: q̄ nō ꝓportat eternitatem. ſed tempꝰ longū. hoc remouet ꝑ illud q̄ ſubditur: t Non confunde. &c. In hebreo habet: Usq̄ in ſecla & vltra: & talis locutio vbiq̄ i ſacra ſcriptura importat eternitatez a parte finis ſm doctores hebreoꝝ. Et q̄ deus ſit potens ad ꝓmiſſa dādū talē salutez. ostendit cum subditur: v Quia hec dicit dñs creans celos de nihilo virtute ſua infinita. & ptz ſra vſq̄ ibi: r Non in abſcondito. locutus ſum. vando filijs israel legem: ſed in monte ſynai in aperto.

Non dixi semini &c. adimplendo precepta mea pro modico premio: ſed pro magno valde. s. eterna ſalute. ſicut enim ſupra frequēter dictum est: vbicūq̄ lex vetꝰ ꝓ virtutum operibus de quibus ſunt mandata legꝭ promittit ꝓ premio bona temporalia. ſub illis intelligūtur eterna bona principaliter promiſſa: quia diuinum premium principale non est minoris bonitatꝭ q̄ꝫ meritum: ſed maioris. Bona autem temporalia ſunt minora bona q̄ꝫ opera virtutum. propter quod nō ſūt eorum principale premium. t Congregamini. Hic ꝓſequenter agitur de ſalute gentiū: & exponunt partes iſtam aliqui doctores nostri de gentilibus conuerſis ad iudaismum: quādo viderunt liberationē eorum ꝑ Cyrum: & ſic eum eis venerunt in hierusalem: ſed hoc non videtur bene dictum: quia illi fuerūt pauci: vt patet libro. 1. Esdre. Conuerſio autem istorum de quibꝰ est hic ſermo: se extendit ad omnem nationē & linguā: vt ꝓſequendo litteram: & ideo intelligendo est de cōuerſione gentilium ad fidem christi per predicationez apostolorum: & ſm hoc dicitur: Congregamini & venite. id est venite per fidem: Congregamini per charitatem.

Qui saluati estis ex gentibus. et quia nō omnes crediderunt ad predicationem apostolorum: ſed multi in idolatria remanſerunt. ideo ſubditur:

m Nescierūt

¶ a Nescierūt. Volu erunt scire q̄libā remanētes i errore sub simulacroꝝ sez onere granati: ⁊ sperātes i quib⁹ nō est salus. b ¶ Cōsiliamini. Ut oēs p mūdū iuntes idē annūcietis. Nine qui simul symbolū cō posuerūt de trinitate ⁊ vnitate: ⁊ cōione ecclesie: de generali resurrectione. c Vide dixi. Gentes esse salnandas: idolū nihil esse: q̄ locutus sum abzac: vel q̄ legē dedi. d Egredief. In mūdū visibiliter in carnē. Justicie verbum filius donec obedientiam impleuerit: vl sermo prædicationis nō completus fuerit. ¶ Justicie ✠ bum filius qui sapientia patris: vel sententia iustificandaz gentium vel rerū. e Curuabit om.g. Phil.2.b In nōie do.o.ge.flec.e.⁊ infer. Mos ecclesiaste⁹ ē xpianos xp̄o genua flecteret q̄ indei supbiā mētis demōstrātes omnino nō faciunt. f In domino dicent. Omnes gentes et barbare nō in synagogis: sed in ecclesijs ꝓfitentes.

¶ Cōfractus

a tibus. Nescierūt q̄ leuāt signuz sculpture a ſ se ⁊ alios. b ſ vos tū o apostoli annunciate oportune ⁊ importune. a†
b
sue: ⁊ rogāt dīm nō saluāntē. Annūciāte c
a ſ nisi ego q̄ abzac dixi: In semine tuo būdicent oēs gentes: et alia similia. et qui dixit nō erūt tibi dij alieni ꝛc. ſ in vnum.
b ⁊ venite: ⁊ cōsiliamini simul. Quis audi- b
ſ ore prophetarum.
c tum fecit hoc ab initio? Extūc prædixi il- c
ſ ergo. ſ quia. a ſ In parte enim filius. et in filio pater.
lud. Nunqd nō ego dñs: ⁊ nō ē vltra de⁹
a ſ non vnius gentis: sed totius mūdi. cui ō: Cōuertimini ꝛc.
absq; me? Deus iustus ⁊ saluās nō ē prę- e
ſ ergo. ſ ab idolio. ſ a morte gehēne.
ter me. Conuertimini ad me et salui eritis f
ſ postula a me et o.t.g.h.r. ſ non idola.
omnes fines terre: q̄r ego deus ⁊ non est
a ſ quia non est maior. b ſ immobiliter stat: vt firmissimū solarium habentis.
d alius. † In mēmetipo iurāui: egredietur d
ſ de salute gentium.
de oze meo iustice verbū: ⁊ nō reuertet: b
a ſ nō idolis sicut ante. b ſ corporis et mētis. c ſ firmiter mihi obedient tanq̄ iurauerit. debet enim sermo christianoz esse: est ei: non non.
e quia mihi curuabitur omne gēnu: ⁊ iurā- e
ſ genera hominū. a ſ christiani. ſ nō iudeoꝝ
f bit oīs lingua. Ergo i dño dicēt: Meę sūt f
a ſ legis nā figure. b ſ in iudicio p vniuersum orbem.
c ſ christū. ſ gentes. vndiqs fide et ope. d ſ trūc ſ in iudicio. d ſ quē trucēū habuistis trūc i his in q̄b⁹ nūc erubescit.
iustice ⁊ imperiū. Ad eū veniēt ⁊ ꝛfūn- n
a ſ penitentes sup errore suo q̄ primo euāgelio repugnabant.
b ſ obstinati. c ſ per baptismū. ſ p penitentiā.
denť oēs q̄ repūgnāt ei. In dño iustificā/ o
a ſ Videāt ogs vestra bonaꝛ g.p.v.q.in c.ē. Et alibi: Laudabunt oēs recti corde. ſ ¶ Laudabit oīe semen isr. apli. ſ. ex eoz filij quoz predicatio i toto orbe vberes fructus attulit.
bitur: ⁊ laūdabitur omne semen israel. p

Ca. XLV

Moraliter.

f Hec dicit dominꝰ christo meo. Capitulum illud litteraliter exponi partim de Cyro: ⁊ partim de christo. Moraliter autē pōt exponi de q̄libet doctore notabili catholico. specialiter autē de Paulo aplo vel Augustino: qui p cyrū significat eo q̄ cyr⁹ beres interpretat. talis aūt sanct⁹ heres est eterne vite: et sic dicit de eo. ¶ Hec dicit dñs christo meo cyro cui⁹ apphendi dexterā. dans ei cōtra fidei aduersarios potentiā ⁊ virtutem. t Ut subiciam ante facie eius gentes. eas iugo christi per fidem ⁊ mores subiciēdo. ¶ Et dorsa regū vertam. i. demonū: eos ab obsessis corpe vel mente repellendo: qui dicuntur reges ⁊ pncipes Eph. vi. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus principes ⁊ prātes: aduersus mūdi rectores tenebraꝝ hui⁹: cōtra spūalia nequicie. k Et aperiā ante eū ianuas. i. intellect⁹ litterales ⁊ mysticos sacre scripture. k Ego ante te ibo. in doctrina dirigēdo. l Et gloriosos terre humiliabo. supbos hereticos confutando. m Doztas ereas ꝛterā ꝛc. obstinatos ad pniam reducendo. n Et dabo tibi thesauros absc̄ditos ꝛc. i. gre ⁊ glie. s. Coz. ij. Oculus nō vidit ⁊ aur⁹ nō au. ꝛc. q Propter seruū meū iacob ꝛc. i. ꝓpter salutē ppli xpiani: q̄ de iacob ḡntū ad actiuos: ⁊ israel ḡntū ad ꝛemplatiuos. r ¶ Assimilauit te mihi. p. gratiā. s ¶ Et nō cognouisti me. ante vocationē tuam. t ¶ Et sciant dī q̄ ab ortu solis ꝛc. scz p doctrinā tuā verbo ⁊ scripto. u ¶ Quoniā absq; me nō est de⁹. hoc enī docuerunt Paulus ⁊ Augustin⁹. x ¶ Formans lucē. piperitatis. f ¶ Et creans tenebras. aduersitatis: ⁊ quoniā talis doctor datur ecclie ex beneficio diuine gratie. Sequit: t ¶ Rorate celi desup ꝛc. Ve q̄ ꝛtradicit factori suo. nā ꝛtradicendo tali doctori ꝛtradicit deo: qui dedit illum: ⁊ qui pater est ecclesie filios generādo: ⁊ mater eos nutriēdo. † Ventura interrogate me. p oznē deuotā: ⁊ nō diuinos p obseruationē superstitiosam

sticiosam. r ¶ Quia ego feci terrā ꝛc. ⁊ sic possum respondere de oibus veritatē. b ¶ Ego suscitaui eū. scz doctorem dotum ad iusticiā operandā ⁊ docendā. c ¶ Ipe edificabit ciuitatē. scz ecclie militantē. d ¶ Et captiuitatē meā dimittet. populū meū eruendo a peccatis. e ¶ Nō in precio ꝛc. q̄r scriptum est Matth. x. Gratis accepistis: gratis date. f ¶ Labor egypti ꝛc. p hoc significant laboriosos diuersis vitijs. Sap. v. Lassati sum⁹ in via iniq̄tatis ⁊ pditionis ꝛc. Per egyptū enī que tenebras interpretat vitiū luxurie designatur. Job. xxiij. Oculus adulteri obseruat caliginē. Per ethiopiaz detractque denigrat fratris famā. Per sabay. i. clamantes aduocato rū malicia designat: q̄ p clamoꝛes veritatē subuertere nituntur. h ¶ Viri sublimes. p superbiā. i ¶ Ad te trāsibūt. p veraz humiliationē. k ¶ Post te ambulabūt. mā seqndo doctrinā.

Vincti manib⁹. i. opibus vinculo charitatis: q̄ est vinculū perfectionis. Colos. iij. n ¶ Te adorabūt. adoratione vulte tūs. p ¶ Tm in te de⁹ est. supple p vez cultū latrie. de q̄ dicit vera confessione. Tu es de⁹ absconditus sub assumpta humanitate. q ¶ Confusi sunt. Vide ex pdictis pnīt inuectio ꝛtra rebelles christo: ⁊ consolatio credentiū in ipm. cū dicit: Confusi sunt ꝛc. subdit: r ¶ Fabricatores erroꝛ. isti sunt in dei dimittētes mandata dei. ꝓpter traditiones scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ Matth. xv. s ¶ Israel saluat⁹ est in dño. i. ppls christian⁹ in xpo domino. t ¶ Non inuanū creauit eā. scz viuentiū terrā: vt habitet a sanctis post hanc vitā. v ¶ Nō in absconditō locutus sum. Job. xvij. Ego palā locut⁹ sum mūdo. y ¶ Nō dixi semini iacob frustra querite me. hoc dicit ꝓpter aplos et alios credentes de iudaismo: quoꝝ fides nō est frustra. z ¶ Congregamini ⁊ venite. hoc dicit ꝓpter credētes ex gentib⁹ ex q̄bus cū iudeis facta est vna eccla. a ¶ Nescierūt qui leuāt ligneū. i. idolatre nesciūt xp̄m. Licet enī idolatria p maioꝝ gte cessauerit p p̄dicationē euāgelij: ⁊ adhuc dicunt esse aliū habitantes

bitantes in parte aquilonari: q̄ nolant linicarij: ⁊ adorant p deo dici primū viuens qđ occurrerit eis in mane: quoꝝ dij nō possunt annūciare futura sic annūciat de⁹ ver⁹. ideo subditur in psona ei⁹: ff Cōuertimini ad me ⁊ salui eritis.

¶ In ca. xlv. vbi dicit in postilla. Assimilauit. te.

Additio. j.

Ubi trāslatio nr̄a habet: Cognominaui te: ⁊ est sensus: non solū deus nomē Cyri reuelauit longe ante temp⁹ mārted etiā cognomen: vocans eū pastorem: vt. s. xliij. q̄ dicit de eo cyro pastor meus ꝛc. ¶ In eōdem ca. vbi dicit in postilla: Et hoc est quod dicitur: Rorate celi desuper.

Additio. ij.

Hoc quod dicit: Rorate celi: valde exponit de natiuitate Cyri i qua nihil nouū euenit ꝓter illud qđ in ceteris boīgi natiuitatib⁹ cōtingit. Illud enī quod narrat de cantela eis nutriente seu lacrante qđ videt in eo singulariter cōtigisse nō ꝓtinet ad ei⁹ natiuitatē: sed ad ei⁹ educationē. ⁊ ideo qđ hic dicit: Rorate celi desuper: de nullo plane pōt intelligi nisi de xp̄i ꝛceptione: q̄ de rorante spūsctō beata virgo germinauit. Nec etiaz qđ sequit: Et iusticia oriatur: simul pōt de ortu cyri in q̄ nulla est iusticia orta intelligi. Ās hec ancetoꝛas nullo modo est applicabilis nisi ad ortū christi: ⁊ ideo ab vniuersali ecclia in diuinis officijs solū ad istud trahit. ꝓpositū qđ ꝓprie cōtinuat ad immediate sequēta. Ad qđ sciendū q̄ ꝛtra mysteriū christi duplex impugnatio surrexit: prima. s. p corporalē p̄secutionem: q̄ incepit ab hero de volente xp̄m occidere ne p̄deret regnū iudee. secunda est p̄secutio spūalis: q̄ incepit a pharisēis doctrinā christi impugnātib⁹. s. negando eū diuinitatē: sibi ꝛ matris virginitatē. Unde ꝓpheta in hoc loco alludens istis duab⁹ impugnatio

Replica.

Jn ca. xlv. Burgen. singulariter mouet contra postil. ipm ca. exponentē multis distinctē: dicens q̄ in eo quedā dicunt tū de cyro in quibus non gerit figurā christi. sicut cū dicit: Non cognouisti me: quod sine absurditate christo non potest applicari: quedā autem dicunt de christo tm: quedā de vtroq̄: principaliter tū de christo tanq̄ p cyrum figurato. ⁊ sic exponit illā passum: Rorate celi desuper ꝛc. Quia nihil absurditatis est in vtraq̄ expositione. Burgen. autem dicit: sed nihil ꝓbat q̄ de cyro exponi non possit. Q: antē inquit ecclesia vnq̄ illo passu in diuinis officio. Si illa ratio valeret ꝓb⁹. Domine probasti in officio dīno assumi nō deberet: q̄ de dauid ab oib⁹ exponit tanq̄ figura: ⁊ sic de q̄plurib⁹ alijs loc⁹ ps⁹. ⁊ sacre scripture.

¶ c Confract⁹ est bel. Post vocationē gentiū subiicitur destructio idoloꝝ.

b ¶ Nabo. Nabo est aurū. nabo est idolū. Sed hic magꝰ interpꝛtatio nois ogat. dicit enī ꝓpheta vel diuinatio. Et nota cū dixerit: Cōfract⁹ ē bel. et addit: Cōtritus est nabo: de specie ad genus transiuit: signifi- cans q̄ post ascensionē dñi per predicationē apostolorū idola destructa sunt: ⁊ prophetia de- monū: ⁊ diuinatio magorū ad nihilum deuenerunt. c ¶ Bestijs ⁊ iumentis. Bestias enim ⁊ iumenta adorabant: et regio eoꝝ pierijs oppidis ex bestijs ⁊ iumētis q̄ adorabāt nota imposuit: vt. s. leonta a leone: ⁊ alia huiusmodi. d ¶ Et anima eorū. Non q̄ simulacra habeant: sed metaphorice ⁊ anima et membra earū rerum dicunt q̄ ⁊ sensū ⁊ mēbris carent. Unde Pio.21.d Moyses ⁊ vita i manib⁹ lingue. vel est sensus q̄ error idolatrie grauissimū on⁹ gētib⁹ fuerit: q̄ cultores suos depssit ad terrā: ⁊ saluare alios nō potuit ips⁹ diabolo ⁊ demonib⁹ subiunxit. e ¶ Dom⁹ iacob. Nō dic iacob serui mei cū adiectiōe honoris sed simplicit: ⁊ alloquit̄ tanq̄ carnales ⁊ recedētes a mādat⁹ suis. f ¶ Qui portati. ꝛc. Qui gestamini tanq̄ fet⁹ ꝓceptus p deū vsq; ad terrā ꝓmissionis. dim enī patient eos exportauit: ⁊ i deserto peccātes: ⁊ terra ꝓmissionis: ⁊ post passionē p. xlij. annos. g ¶ Cui assimilastis ꝛc. In eos ꝓpiue fuit q̄ ꝛpe achaz ⁊ ecclie idola cōtulerūt in angulis platearū: i bon⁹ in lucis: sup domos.

¶ Memento.

Nico.delyra

a ¶ Nescierūt intelligere. veritatē fidei.

b ¶ Qui leuāt ꝛc. In hebreo bn q̄ leuant ligneū sculpture sue: ⁊ credo q̄ aliqs scriptoꝝ posuit. g. p. l. tū est eadē sntia: q̄ ꝓ lignū vel signū intelligit idolū sculptū. qđ a suis cultoꝛib⁹ leuat in altū vt reuerent⁹ adoretur.

c ¶ Annūciate ꝛc. ad inuicē conferendo.

d ¶ Quis auditū fecit hoc ab initio. i. euentū futuri ꝛtingētis longe anteq̄ veniret.

e ¶ Extūc predixi illud. i. inuenietis p dicta ꝓphetarū: q̄ ego solus talia p̄dixi: qui sum solus de⁹ saluās: ⁊ iō ꝓiter inducūtur oēs generalit̄ ad cultū vni⁹ veri dei. cū dicit:

f ¶ Conuertimini ad me ꝛc. i. habitantes in oibus finib⁹ terre. g ¶ In memetipo iurauī. hoc dicit ad ostendendū certitudinē illius qđ ḡnunciat. Ās adhuc subditur:

h ¶ Nō reuertet. s. incassum. sed implebit. ⁊ quid sit illud subdit: i ¶ Quia mihi curuabitur omne genu. p adoratione latrie: cuius signū exteri⁹ est genuū flexio: vt dictum fuit pleni⁹ Vester. iij. Et iurabit oīs lingua. Ista nūc sunt adimpleta: q̄ p ozdez cessauit idolatria: ⁊ ab oībus colit vn⁹ de⁹: licet vario modo a xp̄ianis indeis ⁊ saracenis ⁊ alijs. alio modo pōt intelligi de solis christianis: q̄r de omnib⁹ gentibus ⁊ linguis aliqui credunt in christū ipm venerātes tanq̄ verum deū: ⁊ adhuc plures credent circa finē mundi. Ex dictis concludit: l ¶ Ergo in domino dicent. i. poterūt dicere. m ¶ Hec sunt iusticie ⁊ imperiū. quia principes mundi p̄ magna parte submiserunt colla iugo christi: ⁊ obediunt eius vicario summo pontifici: ⁊ q̄ adhuc ples veniēt ad fidē i ꝓtum vt dictū est. ideo subdit: n ¶ Ad eū venient ꝛc. de suis p̄stinis erroribus.

o ¶ Omnes qui repugnāt ei. per infidelitatem seu malam vitam. p ¶ In domino iustificabitur ꝛc. Semen israel. dicitur hic omnis fidelis qui imitatur fidem ipsius israelis: qui de aduētu christi prophetizauit: Honestū. xlix. prout dictū est capi. precedenti.

¶ Confractus est bel

Moraliter

Capitulum illud litteraliter exponi partim de Cyro: ⁊ partim de christo. Moraliter autē pōt exponi de q̄libet doctore notabili catholico. specialiter autē de Paulo aplo vel Augustino: qui p cyrū significat eo q̄ cyr⁹ beres interpretat. talis aūt sanct⁹ heres est eterne vite: et sic dicit de eo. ¶ Hec dicit dñs christo meo cyro cui⁹ apphendi dexterā. dans ei cōtra fidei aduersarios potentiā ⁊ virtutem. t ¶ Ut subiciam ante facie eius gentes. eas iugo christi per fidem ⁊ mores subiciēdo. ¶ Et dorsa regū vertam. i. demonū: eos ab obsessis corpe vel mente repellendo: qui dicuntur reges ⁊ pncipes Eph. vi. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus principes ⁊ prātes: aduersus mūdi rectores tenebraꝝ hui⁹: cōtra spūalia nequicie. k ¶ Et aperiā ante eū ianuas. i. intellect⁹ litterales ⁊ mysticos sacre scripture. k ¶ Ego ante te ibo. in doctrina dirigēdo. l ¶ Et gloriosos terre humiliabo. supbos hereticos confutando. m ¶ Doztas ereas ꝛterā ꝛc. obstinatos ad pniam reducendo. n ¶ Et dabo tibi thesauros absc̄ditos ꝛc. i. gre ⁊ glie. s. Coz. ij. Oculus nō vidit ⁊ aur⁹ nō au. ꝛc. q ¶ Propter seruū meū iacob ꝛc. i. ꝓpter salutē ppli xpiani: q̄ de iacob ḡntū ad actiuos: ⁊ israel ḡntū ad ꝛemplatiuos. r ¶ Assimilauit te mihi. p. gratiā. s ¶ Et nō cognouisti me. ante vocationē tuam. t ¶ Et sciant dī q̄ ab ortu solis ꝛc. scz p doctrinā tuā verbo ⁊ scripto. u ¶ Quoniā absq; me nō est de⁹. hoc enī docuerunt Paulus ⁊ Augustin⁹. x ¶ Formans lucē. piperitatis. f ¶ Et creans tenebras. aduersitatis: ⁊ quoniā talis doctor datur ecclie ex beneficio diuine gratie. Sequit: t ¶ Rorate celi desup ꝛc. Ve q̄ ꝛtradicit factori suo. nā ꝛtradicendo tali doctori ꝛtradicit deo: qui dedit illum: ⁊ qui pater est ecclesie filios generādo: ⁊ mater eos nutriēdo. † Ventura interrogate me. p oznē deuotā: ⁊ nō diuinos p obseruationē superstitiosam

Nico.delyra

a ¶ Onfract⁹ est bel. Post liberatoꝛis ꝓsignationē. hic ꝓfr ꝓphetia denūciat hostiū. s. babylonioꝝ destrucōnē: ⁊ dividit in duas ptes: q̄r ꝓmo denunciat destructio idolatrie ⁊ ppli. scdo cessatio regni. capitulo seqnti. Prima in tres: q̄r primo dicta destructio denunciat. scdo ppls ad cultū latrie reuocat. ibi: Audite me. tertio liberatio ei promittitur. ibi: Recordāmini. Circa primū ꝓmittitur idoloꝝ destructio. cū dr: Confract⁹ est bel. als conflatus: q̄s erat principale idolū babyloniorū: ⁊ loquitur de futuro p modū ꝓteriti.

b ¶ Contritus est nabo. aliud idolum minus principale. Dicunt tū alij q̄ nabo nō est nomē ꝓprium sed appellatiuū: ⁊ signat ꝓphetiā siue diuinationē. ⁊ sic est sensus: Confracto idolo nomine bel: cōtrita est ꝓphetia seu diuinatio quā sacerdotes belis fingebant: vel q̄r demones in idolis aliquā do dabant responsa.

c ¶ Facta sunt simulacra eoꝝ bestijs ⁊ iumētis. i. similia eis: quia carentia intellectu. Cōsequēter denūciatur destructio idolatrantiū. Circa qđ sciendum q̄ sacerdotes idoloꝝ querentes fugere de babylone: q̄s capta fuit p cyrum secum portabant idolas: et sic ꝓpter pondus a veloci cursu fuerunt impediti: ⁊ sic cū idolis capti ⁊ destructi: ⁊ hoc est qđ dicit: d ¶ Onera vestra. i. idola. e ¶ Graui pondere ꝛc. vos a cursu impedientia. f ¶ Contabuerūt ⁊ contrita sunt simul. id est vna vobiscum. g ¶ Anima eoꝝ. scz sacerdotū ⁊ idolatrarū. h ¶ In captiuitatem ibit. quia aliqui eoꝝ fuerunt capti vini ⁊ in captiuitatem ducti. i ¶ Audite me domus iacob. Hic consequenter reuocat populuꝝ inde ad verum cultum. q̄r multi fuerūt idolatre ante captiuitatem babylonicam: vt patet. iij. Reg. in pluribus locis: ⁊ ex hoc probabile videt q̄ multi eoꝝ qui fuerunt ducti in babyloneꝝ sequebant babyloniorū idolatriam: ⁊ ad reuocandū eum primo ostēdit affectus dei ad ipm. cū dicit in persona dei: Audite me dom⁹ iacob ꝛc. Sequitur: k ¶ Qui portamini a meo vtero. i. qui officior ad vos sicut mater ad filios.

l ¶ Usq; ad senectam egoipe. i. istam affectionē ego continuabo. Cōsequenter reuocat ꝓpter qđ idolatria. dicens: m ¶ Cui assimilastī me ꝛc. fabricando vobis idola. ideo subditur;

Universidad de Deusto
Biblioteca

Wemētore istō. Quia vos genuit et usq; ad senectaz portauit: deserite idola que fecistī: et ad vnīm dei cultum reuertimini. b Ad eoz. Intellectum. qui ꝯ̄ bestie erant: simulacra venerantes: vt furiosi in ligna et lapides impingentes.

c Annunciās. rē. Per ꝓphetas: vt cū ꝓdicta implenero p diuinationē. i. ꝓphetaz ꝓdicentē futura: futurā probem diuinitatē meā. d Wo

1.Co.10.c uissimus. Nos sumꝰ quos fines seculoz deuenerunt. et alibi:

Bar.3.a At vbi vēit plenitudo temporis. m.d.f. Et

1.Joh.2.c Johes. Filioli iam nouissima hora est.

e Constitui m. Redimendi mūdū per filium: quasi constituz meū statutū nunc dico: vt cū videritis effectū sciatis nullū ee deū nisi ꝙ futura cognouit: z fieri ꝓcepit.

f Ao. ab. o. Quem vt hebreos cyrū regem persaz: vel darium regē medoz ꝙ celtissime ab oriēte adnolauerūt: z vtra babylonios voluntatē dñi ipleuerunt. Nos veriꝰ referimus hec ad christū qui ꝯ̄ cto volatu sua fide p apostolos totū mundū impleuit. vñ Ba

Nu.24.c laam: Orietur stella ex iacob. z alibi: Ori

Zach.6.b ens nomen eiꝰ. Et ma

Dut.2.a gi ab oriente venientes adorauerūt

g Puro corde. Qui semp resistitis veritati: primo ꝓphetē: tandem z filio. h Dabo in sion sa. Ltr. salutare: z i israel. gloriā me. filiū. i. qui dicit. Mō quero gloriā

Joh.8.k Ibi.14.b meā. z pater i me manēs ipe fa. o Jn siō. qz in indea natꝰ: palsus: vel p sion signifi cat eccliaz in speculatione positam.

Ca. XLVII

Escende sede in pul. Quia ois creatura dei sumꝰ. Nec iuxta hereticos natura babylonis damnabilꝭ: vel ob luxuriam z oz natū potentissime vrbis ꝙ iā senex: z vicina occasui virgūcula se z puellā tactat.

Mora.

a ad idola facienda.
b Quito carū: Quis absconditum.

Qui ꝓfertis aurū de sacculo: a†
a vt sciatis quantū quisq; obtulerit.
z argentū stātera ponderat: b
Scito. a cuius est facture nō fiert.
ꝓducētes aurifice vt faciāt de
Somēo. deū talē. facto deo
a qz p se moueri nō pōt.
um: z pcidunt z adorāt. Pōz †
sacerdoteo.
tant illū in humeris gestātes:
positue.
z ponētes in loco suo. Et stā/
a pedes hōr z nō ambulabūt. per se.
bit ac de loco suo nō mouebi/
culoreo.
tur. Sed et cū clamauerint ad †
a aures habent et nō audient.
eū nō audiet: de tribulatione †
o idolatrie.
a non saluabit eos. Ademētote †
predicti. a in fide christi penitentes.
b ne sabato idolatrie vos turbo subuertat.
c naturalis legē scripte.
istūd z fundamini: rēdite ꝑuā/ b
a que bona fecerim vobis: exquo eduxivos
de terra egypti.
ricatores ad coz. Recōrdami/ c†
ab initio mundi. nō alius
ni priozis seculi: quoniaz ego e†
a vt ꝯ̄ illa vēdi. b ex si dū manufacti.
sum deꝰ z nō ē vltra deꝰ: nec
quia. f.
c est similis mei annūcians ab f
a mundi vel abraam cui vicinus est: Jn semi
ne tuo benedicentur omnes gentes.
b exōrdio nouissimū: z ab initio
a filij aduentum: electionem apostolorum:
vocationem gentium.
que nēcdū facta sunt dicens:
Consilium meū stabit: z omis g
hominis saluatio. b in filio.
f volūtas mea fiēt. Vocans b+
a Judea cui in qua natus est sub oriente.
b christum. c Bā in Job. Semiā
ignorauit auis. mūdo qui longe a celo.
ab oriēte aūem: z de tra lon
a filium in quo mihi complacui vocaui ad
celum in ascensione.
ginqua virūm volūtatis meę. i
a per ꝓphetas de aduētu filij: de redempti/
one mundi. b in filio. cōsiliū.
Et locut⁹ sum z adducā illud: k
a fm bonitatē. b voluntatē meam.
c domus iacobite residuū domꝰ israel.
creāui z faciām illud. Audite l
me duro corde: qui longe estis m
a christo q̄ os iustificat. b facia. mitte
ram filium. i. in mundum.
a iusticia. Prope fēci iusticiaz n
a fate. b filiue: qz saluū
facier populum suum a peccatis eoꝝ.
meā z nō elōgābit: z salūs mea o
a in iudea in qua natus est.
b non mōrabitur. Dabo in sion p
a filiū. vñ: Diderūt oculi mei saluare suū.
b idē. a ala hierlm.
salutēz in israel gloriā meā. q
a fmuebitur in babylonem et
chaldeos. o babylon de soloꝭ
regni.

Escende La. XLVII r†

a Qui confertis aurū de sacculo. quasi diceret: Quis diligatis aurū sicut auari: tamen ita fuistis ad idolatriā ꝓclinati aurū sicut auari: tamen ita fuistis ad idolatriā pro
ni q̄ ibi posuistis aurū vestrū. Idco subditur: Conducētes aurificem rē. Et consequēter ostendit idoloꝝ impotentiam. dicens: Ponant illum in humeris. apter quod in fu
ne conducitur: b Redite preuaricatores. id est idoloꝝ fabricatores z cultores. c Ad eoz. cogitando q̄ idolis nihil numinis sit seu virtutis. d Recōrdamini. Die de
nunciatur liberatio populi: primo tamen ostēditur dei potentia ad hoc agendum. cum dicitur: Recordamini priozis
Ber. seculi. i. creationis mundi: qui a me creatus est. Ideo subditur: e Quoniam ego sum deus solus: creator: et ideo
possum populū meum liberare z liberationē predicere. ideo subditur: f Annūcians ab exordio nouissimū. i. antequā fieret annunciaui principiū rei z terminum: sicut patet Gen. xv. vbi simul denunciauit abrae descensum iacob et filioꝝ eius in egyptum: z afflictionē eorum ibidem: z liberationem: z eodem modo Esaie reuelauit futurā captiuitatem populi p nabuchodonosoꝛ: z liberationem p cyrum: z quia illud sit certum ostenditur ꝙsequenter cum dicitur:
g Consilium meum stabit. de liberatione populi p cyrū.
h Vocans ab oriente auem. i. cyrum ad modum auis velociter venturum. i Virum voluntatis mee. i. executorem mee voluntatis. k Creaui. i. creandum disposui.
Et faciam illud. quia voluntas mea non potest impediri: z ad huius considerationem excitat in deo comm attentionem. dicens: m Audite me duro corde. i. qui habet duram coz. apter quod dicit dns Exo. xxxii. Cerno q̄ populus iste dure cerulicis sit. n Prope feci. i. fiendaz disposui. o Justiciā meā. in babyloniorū destructionem et vstra liberatione. p Dabo in sion salutem. rectificando ibi templū ad nominis mei cultum: per quem cultores continuantur salutem. q Et in israel. sic est in hebreo z in septuaginta: Et in populo imitāte fidem eius. r Gloriam meā. qō fuit impletū imꝑfecte in liberatōe facta p cyrum: z pfecte in liberatione facta p xp̄m: de qua est principalis intentio huⁱ⁹ capituli: vt dictū est. s.ō.

La. XLVI

Moraliter.

a Contract⁹ est bel. q̄ deuora z obiosus signat: z sic in corpe z aia frangit: qz sicut dicit Eccl. xxxi. Sanitas ē alē z corpi sobꝰ por⁹. Et p oppositū excessus i cibis z potib⁹ est infirmitas corpis z alē. b Contrit⁹ est nabo. q̄ interptat⁹ supuentēs. apter qō signat supbum q̄ supgredi vult oēm aliū: z sic ꝓterit in mētē qz non pt ad b attingere. c Cōfracta sūt simulacra eoꝝ. simulacra castrimargi sunt imaginatiōes de cibis z potibus: et similacra stupbi sunt imaginatiōes de excellēs indebitaz honoꝝ⁹ q̄ ꝓfringunt: nā a deo ḡuiē puniunt. d Oneꝛa vra grauia pondere rē. b oz petoꝝ⁹ in quoꝛ psona dicitur Sap. v. Lassati sum⁹ in via iniq̄tatis rē. e Nō potuit saluare portantē. s. in vita pñti: qz magꝭ accelerāt motem. f Audite me dom⁹ iacob rē. i. supplātatores vitioꝝ z ꝓtemptatores diuinoꝝ qui p iacob z isrl signantur.
k Qui portamini a meo vtero. i. sustentamini a me sicut filij a matre. m Cui assimilastis me. Dic increpant homines mali q̄ nō solū equāt bolem mortalē deo: sed etiā ꝓponūt magis timētes offensaz mali ꝓncipis vel plāti: q̄ offensam dei. apter qō eis dr in psona dei: Cui assimilastī me rē. q. d. in b fecistī pessime. a Qui cōfertis aurz de sacculo rē. isti sunt mediatores simonie vt p munera habeāt fibi fauozabilē prelatū: qui nō sit nisi idolus. sic dr Oseē. xi. O pastoz z idolū derelinquēs gregē. d Portāt illū i humeris. excusando suos defectꝰ ne deponant. e Sed z ēi clamauerint ad eū. p aliā tribulatiōe eccliē. f Nō audiet. i. remediū adhibere nō poterit neq; sciet. g Memētote istud rē. vere penitēdo de ꝓmotiōe talis plāti. h Recordamini ꝓtis seculi. i. tpis eccliē ꝓmitiue in q̄ no ꝓmouebant nisi digni rōneviteꝛ i eccliē qui psonā dei vere repliētabāt. iō sequit: e Cui ego sum deꝰ rē. annūciās p bonos plātos voluntatē meā. b Vocans ab oriente auē. id est bonū ꝓtemplatiuū: vt ab oriēte ꝓtemplatiōis descēdat ad eccliē regimē. apter ppli necessitatē: z sic solebat fieri vt ptz de beato Greg. scto Martino z multis aliis: et rales eccliē sunt vtiles. iō subdit: p Dabo in sion salutē rē.

Escende. Dic consequēter deberi/ La. XLVII
bitur delectio babyloniorū ḡntiū ad cessationem regni. Et diuidit in tres partes. quia primo ponitur hmōi cessatio. scōo subdit huⁱ⁹ pene ratio. ibi: Jratꝰ. z tertio ex

Mora. Grego. Descende sede in p. fi. baby. Hoc loco humana mens virgo nō incorrupta (vt arbitroꝛ) dicit: sed infecunda. Et q̄ babylon ꝓfulio interptat⁹ recte infecūda mens filia babylonis vocat: que in eo q̄ nequaq̄ bona opera germinat (nā nullo ordine recte vite ēsponit) quasi matre cōfusione generatur. Sinautē virgo nō infecunda dicit: sed corrupta: postq̄ statū salutis prodidit ad confusiōis sue cumulū appellat: qō fuit descende. Jn alto quippe humanus animus stat: quando superbis retributionibus inhiat. Sed ab hoc statu descendit: cum turpiter vinc⁹ sese o effluentib⁹ mūdi desideriis subiicit: cui moꝛ bene addit: Sede et pulvere. Descendeūs enīz in pulvere residet: quia celestia deserens terrenis cogitationibus aspersus et infimis vilescit. Sede in terr. quia de celesti cōuersatione noluisti te erigere: sub temetipso in terrenis ꝓstrat⁹ humiliare. Unde necessario subditur: Nō est so. filia. Caldei feroces interpretantur: valde autem feroces sunt qui voluptates. ꝓprias seqn̄tes nec suis motibus parcere sciunt. Sed filia ferocium solium non habet: q̄ mēs q̄ ad amorem mundi ex prauis desideriis nascit⁹ atq; in eisdez obscurat⁹ in eo q̄ se terrenis desideriis subiicit sedem amittit: et quasi a iudicio sui lesione repellitur: qui per exteriozes concupiscētias vagatur: z sepe iusto iudicio in sua ipsoꝝ luntate relinquitur: q̄ sub ea que anxie appetit laboriosa mōli ministeria relabant. Quia vl. non vo. in. er. t. Constat nimirū q̄a tenere filie sue parētes parcūt nec durē atq; seruilib⁹ operibus hanc affligunt. Omnipotens ergo deus quasi teneram filiā vocat q̄ dilectam eiusq; animā a laboriosis huius mūdi seruitijs reuocat: nec dum ab exteriozibus afficitur ab interioꝛibus desideriis obdurat. Sed chaldeoꝝ filia mollis z tenera nō vocat: quia mens prauis desideriis dedita bui⁹ seculi laboꝛi relinquit: vt solus mūdo velut ancilla seruiat: qz int⁹ de um nequaq̄ vt filia amat. Unde z molā tollere z farinā molere phibetur. Mola i gyro ducitur: z farina ꝓfertur. Unaquecq; aūt huius mūdi actio mala est: que dū multas curas cōgerit humanas mentes quasi in gyruꝝ vertit: utq; ex se quasi farinas ꝓiicit: q̄ fetidꝰ coz de semper minutissimas cogitationes gignit. Nonnūq̄ vero qui quiet⁹ alicuius momenti creditur: positus in qualibet actione vencudatur. Denudat rē. Jnani q̄ppe ministratione opis turpitudo denudat: dum vilis abiectaq; mens in actiōis ostentatiōe cognoscit: q̄ quieta prius magna putabat. Numerū mens discooperit: q̄ opus suū qō ignorabat ostēdit: eius revelat: q̄ ꝯfusā ꝯfusā desideriozꝝ passibus lucrio mūdi inhiarit manifestat. Flumina etiā transit: q̄ actiōes huius seculi que q̄dte ad terminū desinūt: indefinēter appetit. Dumq; alias relinquit alias sequit: quasi de flumine ad flumen transit.

Weba. a Non vocaberis mol. Metaphoꝛ. Solent regine molles esse z delicate: nec scipas deserētes ꝓ teneritudine. sub hac specie alloquit babylon. b Farinam. Uel cottū prebe medis z persis q̄ in hoc feruentissimi sūt. Sedm hoc dicit hebreꝰ q̄ philistei samsonē erutis oculis molere coegerūt. i. cum mulieribus suis cotre: vt ex eo suscipient boies magne z imminentibilis stature. c Et nō revelabit. Sicut moyses deo volenti delere filios israel. Significat autem angelum babyloni ꝓpositum qui cū alijs ait: Curauimus babylonem: z non est sanata. d Sede. Germo ad Dicr. 51.a Babylonem refertur: z q̄si q̄dā reginā: modo ancillam alloquit. Sede humilis et vilis: tace vt tristis ꝓsiderans miseriam tuam.
e Jratus sum rē. Causam reddit ꝙre chaldeos ita afflixit: ne sine causa fecisse videret qui

ꝯ nihil

a ſ vt captiua. b ſ sterilis a bono opere.
c ſ plebs babylonis.
sede in pulvere virgo filia bā/ a†
a vt ancilla: qz nō est soliū. b ſ dignitas regni. b†
bylon: sede in terra: nō est soli c†
a quia a chaldeis condita.
um filie chaldeoꝝ: qz vltra nō d
a ſ delicata delitijs affluens. d†
vocaberis mollis z tenera. Tol f+
a ſ que paulo ante regina. b ſo captiua: ſ est cui opus capeiuoꝝ. c ſ dominis tuis medijs et persis viceoꝛibus.
le molā z mole farinā. †Denu/ g†
da turpitudinē tuā. Discoope a+
a ſ vt mulier videaris. b ſ libidini vicioſti. b+
c velut erāleas flumia cūdo in caprinitatē.
ri hūmerū: reuela crura: trāsi f†
a ſ regnū: captiuate: ebebar. b ſ hostib⁹.
flūmina. †Revelabitur ignomi †
a ſ miseria captiuitatis.
nia tua: z videbit ꝓpꝛobriuz
a ſ rē. ſ Vindicabo mihi populuz meum quē oppressistis mi ꝓtecpi vt affligeret: nō tamen vt opprimeret omnino.
tuū. Ultionē capiā z non resi/ h+
a ſ seruitute captiuitatis. ſ voꝛ populi post ter. annos de captiuitate reuocantis.
ster mihi homo. Redēptoꝛ nr̄ i
a ſ hominū et angelorum. ſ est.
dns exercituum: nomen illius m
a ſ qui dicit Sancti estote: qm̄ ego sanctus sum. b ſ pro cōfusione ne videaris. n
sanctus israel. Sede tace z in/ o
a ſ pro cōfusione tacē terre nō sufficiens. p+
b ſ quia construeta a chaldeis.
tra in tenebras filia chaldeo/ q+
a ſ sicut ante.
rum: qz nō vocaberis vltra do †
a ſ egyptioꝝ: assyrioꝝ et aliop. ſ qz.
mina regnoꝝ. Jratus sum su/ r
a ſ iudeos. b ſ z re cōtaminari gentil.
per pōpulum meum. Cōtami/ s
a ſ is. b ſ. l. vt flagellares nō vt occideres
naui hereditatē meaz: et dedi t
a ſ nullius miserta eo.
eos in manu tua. Non posu/ v
isti eis misericordias. Super a ſ etiam qui miserandus et hosti. ſ crudelitas.
b ſ vel meis.
senēm aggrauasti iugum tuuz x
a ſ superbia.
valde: et dixisti: Jn sempitēr/ y
a ſ semper regnabo.
num ero dōmina. Non posui/ a
a ſ que modo patieris. b ſ in prosperis eum ramus aduersis.
sti hec super cor tuum: nēq; re/ a
a ſ recogitans futura. ſ venturi mali. ſ is
cordāta es nouissimi tui. Et
ſ predicenda. ſ delitijs affluens.
nūc audi hec delicata: et habi
ſ nihil metuens.
tans confidenter: que dicis in
a ſ domina mundi. b ſ z regnet
corde tuo ego sum: et non est
preter me amplius. Non sede/
a ſ sine regē. b ſ quia semp erit qui regnet ex me.
bo vidua: et ignorabo sterili/
ſ ergo.
tatem. †Venient tibi duo hec

tio excluditur ei⁹ euasio. ibi: Stā cū incantatorib⁹. Circa primū vidit: Descende. de dignitate regni.
a Sede in puluere, tanq̄ vilis z abiecta. b Virgo filia babylon. i. ciuitas babylonis. z dicitur virgo: qz alias nō fuerat violata siue capta ab aduersarijs.
c Non est soliū. i. regni thronꝰ.
d Filie chaldeoꝝ. i. babylonis: que erat metropolis in chaldea.
e Quia vltra n rē. i. regina seu dña que solent esse delicate: ſ magis seruituti subiecta. iō subdit:
f Tolle molā z mole. qō est officium ancille. † Exc.16.c
g Denuda turpitudinē tuā. qz oma menti ablatio est quedā turpitudinis denudatio. i Revela crura. transi flumia rē. q. d. in captiuitatē ouerris pedirando. z sic oportebit te eleuare vestes: z discooperire partes ifriores ad trāsecundū aquas z flumina.
k Ultionē capiam. de malis tuis. l Redemptoꝛ noster. Dñs locutus est ꝓbeta in ꝓsona dñi: nūc loquit⁹ i ꝓpria ꝓsona d. Redemptoꝛ noster ꝙ egypto z babylone. B
m Dns exercituū. i. angelorū.
n Nomen illi⁹. z sic est i hebreoꝛ ita q̄ nomen domini hic dicit dominus exercituū. i. angelorum.
o Sanctus israel. id est sanctificans israel. p Sede tace. tanq̄ confusa. Et redit hic ꝓbeta ad loquendū in ꝓsona dñi. q Et intra in tenebras. qz multi de babylonijs in captiuitatē ducti fuerūt z incarcerati in locis tenebꝛosis.
r Jratus sum. Dic ꝙsequēter ponitur dicte punitionis ratio: que triplex est. Prima accipit ex crudelitate quam babylonij exercuerunt in populū regni indeire hoc est quod dicitur in persona dñi: Jratus sum de ꝓcterito.
s Super populū meum. propter eius peccatum. t Contaminauit hereditatem meam. i. contaminari permisi hierusalem z templū a babylonijs ingredientib⁹ z sic cedentibus vtrūq; Iiij. Reg. vlti.
v Nō posuisti eis rē. crudeliter vtens victoria a me tibi data. †Apo.18.c
x Super senem aggrauasti. cui ꝓpter etatem omēs debēt compati. y Et dixi. Dic ponit secunda ratio que accipit ex babyloniorum superbia. cum dicit: Et dixisti. ꝓ nimia elatione. z Jn sempiternum ero domina. aliorum regnorum.
a Non posuisti hec super cor tuum. scilicet q̄ in momento deijcere tē possum a dignitate et confidētia tua: et patet littera vsq; ibi: Venient tibi hec duo subito: z q̄ sint illa subditur:

m 5 Sterilitas. †Ps.1

nihil sine cau/
sa operatur: t
vt eo cognoscant
chaldei: quia
non in viribꝰ
suis superaue-
runt populum
dei.
a ¶ Subito,
De impetu ipo
truente Cyro
t dario. nō eni
metuebat vt a
medis et per-
sis (qui illius
comparatione
nullius erant
fortitudinis t
ipsi subiecti)
possent superā
ri.
b ¶ Nescies
ortum eius et
irruet super te
cala. tt. Ex in
sperato veniet
calamitas: in ea
magis nec di
uinis ꝑdicta.
desperti enim
t subiectus po
pulum non ti-
mebant.

c ¶ Augures
celi. Astrolo-
gi qui stellis ar
bitrantur om-
nia regi. Qua
si: quare non
ꝑuiderūt oīa
tibi? Vulgo
appellant ma
thematici: qui
curiū astrorum
res mūdanas
putāt regi. vn
de: Ab orien-
te venerūt ma
gi dicētes: Vi-
dimus stellam
eius in orien-
te. Del varici-
nio Balaam ꝑ
uocati qui aiūt
Orietur stella
ex Iacob.

d ¶ Facti sunt
quasi stipula
ignis tt. Lxx.
habes carbo-
nes ignis: sede
bis super eos:
bi erunt tibi i
aditorium.
Quasi gaçare
ni et magi per
errorem ducū
te ad superbi-
am. Incendi-
um autem ba-
bylonis: per
supplicia vo-
cat ad peniten
tiam.

¶ Audite
c.

a ſ populoꝝ quasi filiop. ſ regis
subito ſ die ꝙna ſterilitas t vidui a
ſ a me t prophetis predictis. b
tas. Vniuersa venērūt sup te: ꝑ c
a ſ nō ſolū ꝓpter crudelitatē t ſupbiā tuam.
b ſ qz. ſ. in magicis t i malefic. tuis et coīū con
siliis confidis.
pter mūltitudinē mālefic̄iorum
v ſ quia mentieris re ſemper regnaturam du
ram et ſuperbam faciebant.
tuoꝝ: t ꝓpter vūricīā incanta d
toꝝ tuoꝝ vehementez. Et fidu/ e
ſ regnandi. a ſ in cōsilio malefic̄oꝝ tuoꝝ.
cīā habuisti in mālicia tua: t di/ f
a ſ qui cozrigit ea que facio. b ſ arioli ma/
gi aruspices.
xisti: Non est q̄ videat me. tSā/ g
a ſ diuinatio astrorum aspectio.
pientia tua t sciētiā tua hec decē
ſ quod peius. a ſ domina mundi.
pit me: t dix isti i corde tuo. Egō h
ſ regnatura.
suz: t ꝓter me si est altera. Ve/ i
a ſ terribuno mali q̄ fecisti. ſ minū.
b niet super te mālū t nescies ortū
ſ malt. ſ irruent mali.
ei⁹: t irruet sup te calamitas quā k
ſ a te expellere.
nō poter⁊ expiare. Veniet sup te
a ſ modo. b ſ cōtra cyrū t darū.
miseria repēte quā nēscies. Stā l
ſ ironia. a ſ in quibus confidis.
cū incantatoribꝰ tuis: t cū multi m
tudine maleficiorū tuoꝝ in qui i
a ſ multo studio. b ſ a principio regni eo/
rum consilio cuncta disponis.
bꝰ laborasti ab ādolescētia tua: n
si forte q̄d ꝓsint tibi: aut si pos/
a ſ per eos. b ſ sed. ſ quibus primo
multas gentes superasti.
sis fieri fortior. Defecisti in mul o
ſ ironice.
titudine consiliorū tuoꝝ. Stent
ſ astrologi.
vt saluēt te augures celi: qui cō c
templabantur sidera: t suppura
bāt menses: vt ex eis āñūciarēt
a ſ quę dīs cogitauit fugere. b ſ illis raceni
bus prophetā ventura annunciat.
vētura tibi. Ecce facti sunt qua/ p
a ſ impotentes resistere. b ſ ciuitatis vel tribu
lationis. ſ vobiscum.
si stipula: ignis combussit eos. q
ſ etiam. ſ vitam.
Non liberabūt aiam suā de ma
a ſ diuina sapientia qua possint preuidere t eua
dere: et frigus erroris expellere.
nu flammę: nōn sunt ꝓtunę qui/ r
a ſ vt possint ęxcutere tenebras sed vnde consu
mantur.
bus calefiāt: nec focus vt sedēāt
ſ sicut deest lumen vere sapientie tibi.
ſ humilis.
ad eū. Sic facta sūt tibi in q̄bus s
a ſ magi. ſ ścārratores tui mēdacia tibi vēdēret.
cūcz laborazueras negōciatores t
ſ a principio regni te seducentes.
tui ab adolescentia tua: vnus/ v
ſ diuersa secta. ſ ex eis.
quisq; ꝙa via sua errauerūt. Nō est x
ſ a miseria.
qui saluet te.

a ¶ Sterilitas. i. carētia, plus ꝙ interfectionē vīrātū ite. b ¶ Ea
viduitas. i. carētia dominū. c ¶ Amūsa. Hic ponit tertia rō
q̄ accipit ex maleficioꝝ multiplicatione. cū vñ vniuersa venerit
tt. t dicunt malefici q̄ vtunt̄ iuocatiōibꝰ demoniū. d ¶ Et ꝓt
durīcīā tt. q̄ deludūt sensus hūanos. e ¶ Et fid. ba. tt. i ipa
psecurēdo absq; timore. cui⁹rō ſdūit: ¶ Et dixisti: nō ē tt. il
le ei⁹ error erat tūc i babylone. s. q⁹ dīna ꝓuidētia ad act⁹ hūa
nos se nō extendat: t sic rollit timor dñi. f ¶ Sapientia tua
tt. t bene dicit ſ tua. qz nō erat vera scientia nec sapia: sed de
ceptio. g ¶ Veniet me nō est altera: similis in ptāte t digni
tate. h ¶ Veniet sup te malū tt. t ideo nō poteris tibi ꝓui/ Dicit⁹
dere. In hebreo habet: Et nescies requirere ipm. hoc est nō p
nidebis: t sic remediū querere nō poteris. Cętera patēt ex di
ctis. i ¶ Sta. Hic consequēter excludit dicte pene euasio: et
banc excludendo ponit tria: p que regnū babylonis confide
bat manere in sua potentia. Primū erat multitudo incantato
rum t maleficoꝝ: per quoꝝ artes t opera credebant se posse
scire occulta t futura: t sic cauere pericula. hoc autez excludi
tur cum dicit: Sta cum incantatoribꝰ tuis. q. d. ꝓ eos non sta
bis. k ¶ In q̄bus laborasti tt. hoc est a principio ex quo ba
bylon fuit fundata: vnde t necromācia cepta fuit in chaldea.
m ¶ Si forte quid ꝓsit tibi. eoꝝ scientia. q. d. nō ꝓderit.
n ¶ Aut si possis fieri fortior. te muniendo contra futura peri
cula tibi ꝙ eos prenunciara. q. d. non: quia te ꝓmunire nō po
terunt. ideo subditur: Defecisti tt. o ¶ Stent tt. Dic exclu
ditur secundū de quo confidebant. s. scientia astrologoꝝ t or
uinoꝝ ad precognitionem futuroꝝ. hoc excludit dicens:
Stent tt. id est diuinantes de futuris per motū celi. quasi di
cat: nihil poterunt indicare tibi. ideo subditur: p Ecce fa
cti sunt quasi stipula. id est materia ad incendiū parata.
q ¶ Ignis combussit eos. quia perierūt in incendio babylo
nice ciuitatis. r ¶ Non sunt ꝓtunę quibus calefiant tt. id
est ille ignis no erit ad recreationez sicut ille qui fit in camino
in hyemes sed ad exterminationē. s ¶ Sic facta sunt tibi tt.
id est data combustioni. t ¶ Negociatores. Hic excludit ter
tium de quo confidebant babylonij. scz multitudo t potentia
mercatorum: quibus abundabat illud regnum: qui discurre
bant ad diuersas partes per mare t per terram: t inde diuiti
as multas apponabant ad muniendū regnum babylonicuz.
explorabant etiā ꝓditiones aliarū gentiū: qō multū faciebat
ad stabiliēdū regnū suū. hoc igitur excludit cū dicit: Negoci
atores tui tt. L. quos habere ꝓsueuisti a fundatione tua.
v ¶ Vnusquisq; in via sua errauerunt. i. in itineribꝰ suis t ope
ribus. t ideo ex supradictis excludit: x ¶ Non est q̄ saluet. i.
in ostibus illis ꝙ qs ꝓfidebas saluari t stabiliri: vt ꝓz ꝙ exclu
sionē eoꝝ ex predictis. Ca. XLVII

Moraliter. y ¶ Descende sede in pulucre virgo
filia babylon. que confusio interpre
tatur. ideo ꝙ filiā babylonis ꝙsona peccatrix: que ē digna cō
fusione significat: sicut. ij. Reg'. xij. dr: Cur mortis est vir ille
tā est dignus morte. igit tali peccatrici pſone dr: Descende. de
sublimitate supbie. a ¶ Sede in pulucre. ꝙ iugem meditatio
nē mortis tue: q: puluis es t in pulucrē reuerteris. c ¶ Non
est solū. tibi. s. in celis. c ¶ Quia vltra nō vocaber⁊ mollis.
id est nō debes vocare carnalib⁹ delitijs: sed austeritatibꝰ pe
nitentie ꝙ peccatis cōmissis. ideo subdit: f ¶ Tolle molā. i.
contere carnē. g ¶ Denuda turpitudinē. peccati spūalis per
verā confessionē. h ¶ Discooperi humez. abiciēdo a te pec
cati sarcinā. i ¶ Reuela crura. ꝓfitendo peccata carnalia.
k ¶ Trani flumina. carnis illecebras dimittēdo. l ¶ Reuela
bitur ignominia tua. in foro ꝓscientie sacerdotis: ne manifestet
in iudicio finali. m ¶ Ultionē capiā. ꝙ pnie penā. n ¶ Et non
resistet mihi homo. nā vtens rōne nō rennit penā penitentie
sed magis acceptat satisfaciens diuine iusticie. p ¶ Sede tz
ce. ꝙ verā humiliationē. q ¶ Et intra in tenebras. ꝙ peccato
rum tuoꝝ lamentationē. r ¶ Nō vocaberis vltra dña regno
rum. i. nō queras vltra ꝙ supbiā elevari. sed magꝝ humiliari.
Alit ꝑ dicit sic. In b cni capitulo ad ſrom ꝓnūciat destructio
babyloniꝰ ꝓpter tria. Primū est: qz victoria de iudeis habi
ta vsi fuerūt nimis crudeliter t dure partim occidēdoꝝ partim
captiuādo. Secōm qz vsi sunt ea nimis supbe attribuētes cam
totaliter virtuti ꝓprie. Tertiū qz ad hūdū ipsam vsi fuerūt dini
natiōib⁹ supstitiosis. Quer b aūt moraliter docenr bellatores: vt
victoriā habitā vtanr tgate. s. cum moderamine miscētes qz
vtanr hūiliter. s. attribuēdo victoriā virtuti diuine. tertio cauē
do ne in ralib⁹ vtanr aliq̄ supstitiosa observatiōe: ne sicut ba
bylonij tradanr ꝓfusibiliter manib⁹ inimicoꝝ suoꝝ: et sic ꝓti
mo tgaliter t post eternaliter ꝓfundantur.

¶ Audite

¶ La. XLVIII
Audite b.
¶ Consuetu
do ē vt qñ
agit de carnali is
rael simpliciter t si
ne nois adtentio
ne iacob vt israel
dicat. sicut in b lo
co: vbi eos allo
quit̄ q̄ nominetenr
iacob vel israel ap
pellanr. b ¶ Et
de aqs iuda. Hic
de facit mētionē:
qz decē tribus ca
ptiuatis: iuda et
beniamin t leuite
in terra ꝓmiſ. ma
nebāt: t regem de
iuda habebant.
c ¶ Et dei israel.
Dat.15.a Populus hic la
bijs me honorat.
c. a. c. l. est a me.
d ¶ De ciuitate. Ac
si dicat: habitato
res hierlm vos ē
iactatis: t vñ fa
bacth bñe ꝓuilegi
um: cui cassa vobis
iacob isrl t sctē v
bis: t dei oipoten
tis assumat̄ voca
bula. e ¶ Pro
ra ertūc. Predixit
babylonios super
randos t repente
facias q̄ minamus
suz: vt cū venerit
q̄ ꝓdicta fūt sciās
nec fortuitu nec
deoꝝ tuoꝝ num
accidisse. ¶ Pro
ra miracula. s. que
feci i medio eoꝝ
ex̄ ab egypto exi
erūt: t ūminēte ea
ptinitate a nabu
chodonosoꝛ. Nūc
aūt anteq̄ capti
uent predicit eoꝝ
liberationē t chal
deoꝝ vastationē:
vnde repente scili
cet q̄ nūc ventura
ꝓdico ogar⁹ sum.
f ¶ Reru⁹. f. Dicit
stephan⁹ dura cer
nice et incirecisil
cordes: frons. t. e.
Ezech.3.b vñ Ezech. Olī ip
pe dom⁹ isrl attri
ta frōte est: t du
ro corde. Et alibi.
Dicit.3.b. ¶ Frons meretricis
facta ē tibi: nolu
isti erubescere.
g ¶ Et ꝑser. Qua
si ꝙsona nūciatur⁹
erāsti qz nō recoz
daris q̄ dico: q̄ di
cit⁹ erā referuo.
h ¶ Propt n. tt. s.
ne violaret: longe
faciā feci. s. furoꝛē
meū ne disperdez
te: qz adoratibus
¶ Iam

¶ La. XLVIII
q̄d dicam. ſ ac si dicat q̄ baby
lonij ꝓdigni: necesse ē ipsos: vos aūt
audire atrenos⁹ q̄ sum dicturus.
Audite hec domus ia/ a
a ſ nō iacobnis israelis: nō habens opus nois.
ſ iuda t beniamin et leui. ſ solo nois.
cob qui vocamini nomine isra/
a ſ semine: et carne. s. nō fide.
el: t de aqs iuda existis. Qui iu b
a ſ non in honorē dñi: sed in confirmationē ve
stri mendacij: qui idola adoratis quoꝝ abomina
tione precepīt est: vt iuret ꝙ nome domini.
ratis i nōie dñi: et dei isrl recoz/ c
damini: nō i veritate neq; i iusti d
ſ ironia. ſ sicut facrant.
cia. De ciuitate ei sctā vocati sī: e
ſ a hierlm hierosolymite.
ſ protectorem. ſ fundari.
t super deū israel ꝓstabiliri sunt: f
a ſ cui⁹ nos. s. fratres sum⁹. ſ est. ſ antiqua.
dñs exercituū nomē ei⁹. Priora b
a ſ ex quo cepi loqui contra babylones: omnia ba
bylo. tt. ſ ꝓphetio.
ertūc ānūciāui: t ex ore meo exi i
crunt: t audita feci ea. Repente
a ſ vt ient. b ſ chaldeoꝝ subuersio. vi. a reuersio
opat⁹ suz t vēnerūt. Saltī ei qz k
a ſ ſſt ꝓ veritate tua loquor.
ſ increduluo. b ſ irremorabilis supbia.
dur⁹ es tu: t neru⁹ ferre⁹ cerūix l
a ſ inuerecunda. b ſ futura tibi et babylon.
tua: t frons tua ere. Prēdixi ti
a ſ ex quo cepi loqui cōtra babylonē: ꝓpheras
ne forte diceres idola mea tt.
bi ertūc: anteq̄ venirēt indicaui
ſ vt ertus et dart⁹ de babylonio meridie cr.
tibi. Ne forte diceres: idola mea m
fecerūt hec: t sculptilia mea t cō
a ſ ꝓ prophetas complenda.
flatilia mādauerūt ista. Q̄e au n
ſ implera. a ſ filius vrie q̄ venturā erat
super babylonem: sed vos eclastio veritatem.
disti: vide omnia. Vos aūt nōn o
a ſ de miserijs babylonis.
annūciastis. Audita feci tibi nō q
ſ nō q̄ de egypto eduxerim⁊ huiusmodi.
ſ a me.
ua ertūc: t ꝓseruata sunt q̄e ne r
a ſ a me. ſ apud me anteq̄ fūt. ſ cognouisti.
scis. Nunc creāta sunt t non ex/ t
ſ ā creata sunt. ſ ā impleanr. ſ a dijs tuis.
tūc: t ante diem: t nō audisti ea: u
ſ a ꝙo meis.
ne forte dicas: ecce ego cognoui v
ea. Neq; audisti neq; cognoui/ x y
ſ ex quo apud me fuerūt. ſ cordis vl opis.
ſ audiens ea.
sti: neq; ertūc apta est aur⁊ tua. z
a ſ legē moysi. ſ in adultio filij legē euangelij.
Scio enim q̄a preuaricans p/ 3
a ſ ex̄ legē accepisti: qz illico idolis adorasti.
b ſ qs de egypto liberat⁹: quasi meo vitio cōs
ceptus es.
uaricaber⁊: t trāsgressorē ex vtē a
ſ ne vilescat. ſ nō tuo merito.
ro vocauī te. Propter nomen b
a ſ ante. ſ differendo. ſ fecī. ne disperdā. ſ re
darguendo a captiuitate.
meum longe faciam furōrez me
a ſ ve malaudeo. b ſ freno legi: vt ꝙsi iumētū
me sequaris.
um: et laude mea infrēnabo te c

¶ Audite bec. Postq̄ Esaias ꝓ/ ¶ La. XLVIII
pheta denūciauit babylonioꝝ destructionē. hic ꝑ
denūciat ppli iude liberationē. q̄ captiui⁹ a babylo
nijs tenebar: t diuidit in duas partes: q: ꝓmo excitat audi
entiū intellectū. secōo ꝓcequit̄ ꝓpositū. ibi: Priora. Circa ꝓ
mū recolit duo de q̄bus gloriabant: t q̄ debebāt eos moue
re ad bonū. Primū est nobilitas eoꝝ: secōo debet mouere ad
bonū. vñ dicit Boetius. iij. de ꝙsol. q⁹ in nobilitate generis
istud est optimū: qz ꝓ b est imposita ipsis nobilibꝰ q̄da neces
sitas ne a maioꝝ suoꝝ ꝓbitate degenerent. t ꝙntuz ad hoc
dicit: Audite me dom⁹ iacob. i. q̄ descēdit⁊ a tāto ꝓtriarcha:
t ab eo vocati estis filij isrl. b ¶ Et de aqs iuda existis.
id est de tribu nobiliori filioꝝ israel: qz erat regia. Secūdo est
sanctitatis cultꝰ: qz soli iudei ꝓcebant ꝑ alios cultores dei.
t ꝙntū ad hoc dicit: c ¶ Qui iurat⁊ in nōie dñi: ꝙsi ad ei⁹
reuerentiā. hoc eni ꝑ maiorē sui iurāt. Heb. vj. sed qz reue
rentia debita nō est i illicito iuramēto: sed magꝝ irreuerētia.
tō ad remouēdū eoꝝ falsaz gloriā subdit: d ¶ Nō in veri
tate neq; i iusticia. Et sic eos notat de iuramēto falso: qō ca
ret veritate: t de iuramēto iniquo: quod caret iusticia.
e ¶ De ciuitate eni sancta. i. hierusalē ad cultum dei electa.
f ¶ Vocati sunt. i. denominati ciues: de quo sibi gloriabantur.
g ¶ Et sup deū israel tt. qz legē eius seruare ꝓmiserūt: t hoc
etiā debebat eos mouere ad bonū. b ¶ Priora. Hic ꝓce
dit ꝓpositū. s. de ppli liberatione. Circa quā primo ponit li
berantis ꝓditio. secūdo subditur ipa liberatio. ibi: Congre
gamini. Cōditio aūt liberantis est q̄ sit sciens t potens ad
hoc: t ideo primo ostendit ipi⁹ dei sciā: t secōo ipsius poten
tia. ibi: Audi me. Prima in duas: qz primo dei scientia osten
ditur. secūdo quedā obiectio solvitur. ibi: Propter nomen
meū. Circa primū sciendum q⁹ dei scia ostendit dupliciter. vno
modo ex certa reuelatiōe ꝓtingentiū futuroꝝ. alio modo ex
occultatione eoꝝ. secōm ponit ibi: Audita feci. Circa primū
dicit in ꝙsona dñi: Priora ertūc. i. anteq̄ fierent. ¶ An
nunciaui. dicit ꝑz Heb. xi. vbi denūciauit abrae peregrinati
onē seminis sui futurā in egyptū: t inde reditura ī 4ta gene
ratione. t sicut denūciauit: ita postea in effectū ꝓduxit. ideo
subdit: Repente operatus sum tt. t causa huius reuelatio
nis t ꝓsimili subdit: k ¶ Scitū eni q: dur⁹ es tu. s. ad cre
dendū veritatē: t ꝓnoꝰ ad idolatrie falsitatē. ió: l ¶ Pre
dixi tibi ertūc. s. lōge ante factū. m ¶ Ne forte dicas. tt. si cue
nissent absq; mea denūciatiōe. n ¶ Que audisti. q⁹ me re
uelata. o ¶ Aide oia. sicut ꝓdixi ad impleta: t sic potes sci
re q⁹ ego feci t nō idola. p ¶ Clos aūt nō annūciastis: t ego
q̄ hec reuelaui abrae t aliis ꝓphet. q ¶ Audita feci. Hic
ostendit ꝓpositū ex aliquoꝝ occultatiōe. sicut eni deus aliq̄
reuelauit iudeis anteq̄ fierent: ne idolis eoꝝ ascribereni: t
vt dictū ē. ita aliq̄ nō reuelauit eis: ne ꝓcognitio idolis ascri
bere⁊. t hoc est q̄ dr: Audita tibi feci noua extunc. i. anteq̄
fierent: vt dictū est parte ꝓcedēti: t sic ꝓtinuat se ad ꝓceden
tia. r ¶ Et ꝓseruata sunt. i. nota apud me tm. s ¶ Que ne
scis nūc creata sūt. i. in effectu posita. t ¶ Et nō ex. tt. i. lon
ge anteq̄ eēnt: nec etiā ante diē vel horā in q̄ facta sunt illa
cognouisti. eni⁹ rō subdit: v ¶ Ne forte dicas: ecce ego co
gnoui ea. ꝙ me vel ꝓ idola anteq̄ fierēt. ió subdit: x ¶ Ne
q⁹ audisti. ab idolis tuis. y ¶ Neq; cognouisti. ꝙ teipm.
Neq; ertūc apta est aur⁊ tua. t subdit ea: z ¶ Scio ei tt.
id est scio ꝓnitatē tuā ad idolatriā. a ¶ Et trāsgressorez
de ventre⁊ als ex vtero vocaui te. i. de deserto in q̄ portabaz
reiēctā mater puez in ventre. ubi eni fabricauit ꝙs isrl vitu
lū constantiēm t adorauit hostias imolando. Exo. xxxij. t ió
aliqua sunt illi populo celata vel velata vsq; ad horā euen
tus: ne ex ꝓnitate eius ad idolatriam attribueret idolis
istam precognitionem. b ¶ Propter nomen meuz. Hic re
mouetur quedā obiectio: quia posset aliquis dicere: q⁹ de
us prescivit malitiam t ꝓnitatez huis populi: non debuit
eis tot bona facere. hoc remouet. d. q⁹ illa non fecit propter
populū: sed propter nomen suuz. t hoc est quod dicit: Pro
pter nomen meum longe faciam tt. id est feci: t loquitur de
ꝓterito q modū futuri: sicut frequēter fit in ꝓphetis. Quia
tunc penit⁹ non te deleui: vt seruarē ꝓmissum meū ad Abra
am: Isaac t Jacob de conseruando semen eoꝝ. ꝓpter qō
dicente domio Moysi Exo. xxxij. Cerno q⁹ populus iste du
re cervicis sit: dimitte me vt irascatur furor meus cōtra eos
t deleā eos. Moyses oravit dñm dicēs: Quiescat ira tua t
esto placabil⁹ sup nequicia ppli tui. Recordare abraam: isaac t
israel seruoꝝ tuoꝝ: quib⁹ iurasti tt. c ¶ Et laude mea infre
nabo tt. id est in frena subtrā: occupando te in cerimonijs.

¶ 4. Ne interea

Ulum: q laudem mea vt me non scz laudares: infrenabo te lege mea.
a ¶ In camino paup. Purgādo p paupertatē: diuitias tuas dā
do hostib⁹: vel in egypto vbi ostēdit diuitijs q pauptate ple
Mar.10.b rat: Audite me domꝰ iacob: q vocamini nole nō re isrl. Mul
ti enī vocati: pauci vero ele. Ideo nō ele
ctos: q nō dū saluatore receperāt sed
vocatos appellat. c ¶ Congrega-
mini. Quid ergo gloriatur terra q ci-
nis: ignozās fragilitatē suā. d ¶ An
nūciauit hec. De Cyrus babylonez
destruēret: vel q filiꝰ meꝰ de virgine
nasciturꝰ esset. e ¶ Dñs dilexit cuz.
Hec q̄te ad xp̃m ptinent: possunt ta
men ad Cyrū referri q Dariū vsq ad
locū illū: Directa est via eius.
f ¶ Quam. Quia capiet cā: Ut filius
in mundo redimēdo eum: q chalde-
os scz demōes eiecit: vnō: Princeps
Job.12.c huiꝰ mun. eici. fo. g ¶ Vocani eū.
Luc.1.c Cyrū vel filiū. p gabrielez dicens: Et
L vocabis nomē eius iesū. h ¶ Misit

Nico.de lyra

a ¶ Me intereas. offerendo. s. idolis.
ista fuit vna de causis multiplicatōis
cerimonialiū. b ¶ Ecce exco ri te. p
tribulationes multiplices in deserto:
q postea in terra p̃missionis p reges
assyriozū q babylonie. c ¶ Sed non
quasi argentū. q. d. scmp in te remānsit
aliquid impurū. d ¶ Elegi te in ca-
mino pauptat⁹. i. in egypto vbi i pau-
pertate q afflictiōe coquebas lateres
in camino. e ¶ Propter me propter
me. i. ꝓpter honorē meū seruandū: q
duplicaf li ꝓpter me: ad maiozē asser-
tionē. f ¶ Faciā. s. liberationē tuaz
q salutationē. g ¶ Et n blasphemer.
a dicentib⁹ q nō tenerē ad patres pz
dictos fidelitatē. h ¶ Et gloriā me-
am. i. cultū mihi debitū. i ¶ Alteri
nō dabo. i. dari licite nō ꝓcedam.
k ¶ Audi me. Hic ꝓiter oñdit potē
tia dei liberant: q p̃ ex creatiōe reruz
de nihilo ad quā requirit potēcia infi
nita: q inter nihil q aliqd nō est ꝓpo
tio aliqua: q p̃ est q̄ subdit: l ¶ Ego
ipe q nō alius. supple est creator.
m ¶ Ego primꝰ q ego nouissimꝰ. a quo
dependēt oīe esse creatū. n ¶ Ma
nus q̄z mea q̄. hoc scz: q terra ē pars
infima mūdi: sicut fundamentū in do-
mo. o ¶ Et dextera mea mēsa est ce-
los. In hebreo habetur: Palmi cānite
celos. i. palmo mēsurauit: p q̄ intelli
gitur facilitas mēsuratiōis: sicut est in eo q̄ mēsurat palmo
hominis. p ¶ Ego vocabo eos. i. corpa celestia imponēdo
eis ꝓria nomia. Ps. cxlvj. Qui numerat multitudinē stel-
larū: q oibus eis noia vocat. q ¶ Et stabūt simul. i. parati
sunt ad obsequiū meū: q sic ostendit dei ptās nō solū ex reruz
creatione: sed etiā ex eaz gubernatiōe. r ¶ Congregamini.
Postq̄ Esaias denūciauit dei liberātis ꝓditionē. hic ꝓiter de
nunciat ipam liberationē: q scōo liberatiōis modū q ordinē.
ibi: Egredimini. Circa primū sciendū q liberatio ppli de ba-
bylone facta p Cyrū figura fuit liberatiōis a ptāte demonis
facte p xp̃m: q tō primo ponit liberatio pria: q scōo secūda. ibi:
Accedite ad me. modus est enī ifinis ꝓhetar: vt freq̄nter di-
ctū est. s. denūciando statū illi⁹ ppli: simul denūciare myste-
riū xp̃i. Circa primū ꝓmittit: Congregamini oēs vos. i. vos in dei.
s ¶ Et audite, vocē dñi loquētis p os ꝓphete. t ¶ Quis
de eis. i. de chaldeis: de q̄b⁹. s. fecerat mentionē. v ¶ An-
nūciauit hec. s. mala eis futura p cyrū. q. d. nullus etiā d ido-
lis hec annūciare potuit. x ¶ Dñs dilexit eū. s. cyrum. Circa
q̄ sciendū q diligere est velle alicui bonū. de⁹ aūt ꝓmouit
cyrū ad dignitatē regni de statu infimo q vili: vt dictū fuit. s.
xlv. q sic dilexit eū q̄ntū ad bonū regni q monarchie, nō tñ q̄n
tum ad bonū gr̃e q glōie: q̄z licet deū cōli ꝓfectus fuerit: vt ha-

a ¶ fornace tribulationis.
ne intereas. Ecce excōxi te: ꝛ nō a b
¶ quia non es purgatus.
a q̄si argētū: elegi te i camio paup- c d
a ¶ misericordiā meam. ¶ non ꝓ meritis ve-
strīs liberando vos. e
tatis. Ꝓpꝑ me ꝓpꝑ me faciā vt ſ f g
a ¶ in gentibus quasi imperos liberare.
¶ laudē. ¶ idolo.
blāsphemer: q gloriā meā alteri b i
a ¶ ne videatur oppressisse popm̄ suum.
b ¶ carnalio. ¶ nomine non re.
nō dabo. Audi me iacob q israel k
¶ ad penitentiā q ad salutē. ¶ vinus. ¶ imitū.
quē ego vocaui. Ego ipe ego ꝓmus l
a ¶ finis. ¶ mortuus. ¶ q̄ vivo q sum mortuus.
b ¶ filius. vn: Omnia in sapia fecisti.
q manus mea fundauit trā: q dextera mea mē- m n o
¶ filius.
sa ē celos. Ego vocabo eos q sta p
¶ coīa me. a ¶ celi vel oēs creature: vel filij isrl.
c būt simul. Congregamini omēs q r
a ¶ que dicturꝰ sum. b ¶ celos vel creaturas.
d vos q audite. Quis de eis anūci s t
a ¶ Cyrum q Darium q demisit popm̄ suum.
e auit hec: Dominꝰ dilexit eū: fa- v x
f cier voluntatē suā in babylone: y
¶ q̄ interficiat eos.
q brachiū suuz in chaldeis. Ego z
a ¶ de Cyro q ꝓphetas meos vel de filio.
b ¶ proprio nole q Esaiam aureꝝ nascerentur.
g ego locuꝰ sum q vocaui eū: ad- a b
a ¶ .s. filiū in carnē missi. b ¶ ab oriente cōtra ba
bylon. c ¶ via eius: non cyri: qui idolatra:
sed christi qui peccatū nō fe. nec in. est do. in o.
duxi eū: m q direcꝛa est via eius. c d
a ¶ filius ad genres: Venite ad me oēs qui labo.
q oneran estis q ego refi. vos.
Accēdite ad me q audite b. Mō a v c
a ¶ multi enim audierunt que moysi in mōte spīa
locutus sum.
ꝓncipio in abscōdito locuꝰ sum. f

ne eiꝰ spiraculū vite. Ergo q̄ō dici: Ex tpe anteq̄ fierēt ibi erā
vel a ꝓncipio sui esse ego ibi nō pōt intelligi de Esaia. b etiam
pz in q̄dā libro apud hebreos autētico: vbi ista lra inducitur
dicta ī psona dei: sic ꝛ ꝓcedēs imediate. s. Mō a ꝓncipio in ab
scōdito locuꝰ sū. q eodē mō q̄ō subdit ī eodē ꝓtexta q sub eo-
dē versu. Et nūc misit me dñs q̄. in psona dei dr: Si enī ad p
sonā Esaie referrē. cēt ibi ꝓncipiū nouī versus: vt cēt distinctio
inī psonas loq̄ntes. nūc aūt in hebreo vnic⁹ ē versus q̄ ibi incī
pit: Accedite ad me q̄. q terminat ibi: Et nūc dñs deus misit
me q spūs eiꝰ. inclusiue. Ex dict pz mysteriū sctē trinitat⁹: q
hic exꝑsse dr de⁹ missus a deo q spū eiꝰ. inī missuz q mittentē ē
psonal⁹ distinctio: q sic apparet distinctio psonalis ipī⁹ filij mis
si a pr̄e q spūsctō a q̄ⁿ missus ē in carnē. ꝓ mūdi salute. Resta
mat q lra a ꝓncipio. cū dr: Accedite ad me q audite b. verbū
est filij dei: vt pz ex ꝓdict: q excitat attētionē audiētiū ad sp
gnificādū q vult dicē aliqd mgn̄ū. s. sctē trinitat⁹ q incarnatio-
nis filij mysteriū. e ¶ Mō a ꝓncipio. s. dationis legis. f ¶ In
abscō. lo. suz. q ī mālesto eā dedi. Circa q̄ sciēdū q lex il
la fuerit data a tota trinitate cui⁹ opa sūt īdiuisa: tñ illa data
appropriat filio. Sicut ei illa q̄ ptinēt ad potēiā appropriant
pri: q q̄ ad bōtatē spūsctō: ita q̄ ptinēt ad sapiaz appropriant
filio: cuiusmodi ē datio legis et ꝓphetice cognitiōis: q similit.

Ex tpe

D a ¶ Misit me. Totam trinitatē breuiter q plene q apte distin-
guit. b ¶ Ego dñs. d. Qui israel futura promittit. Reddit
causam ire eos pr̄ affligerit. c ¶ Nō sitierunt q̄. De egy-
pto venientib⁹ ad litterā. de captiuitate aūt babylonis rede-
untib⁹ hoc in re impletū fuisse nō legim⁹: sed hypolice acci-
1.Co.10.a piendū: sient cetera multa: apls autē
gra spūsancti de xp̃o ꝓfuit. ¶ Nō
sitierūt fideles de mūdo mente eruin-
tos: satiati aqua sapie. d ¶ Scidit
pe. Petra erat xp̃s. Scindit i partes
Job.12.f seruo diuin⁹. vt quē torū susceꝑe non
possim⁹ p partes sumamus. e ¶ Et
fluxerūt. a. q̄. Un⁹ militū lancea lat⁹
ei⁹ a. q̄. ptinno exiuit sanguis nr̄e redē
ptionis: q aq̄ baptismi: baptismum et
martyriū dedicās nob. ¶ Audi

Nico.de lyra

a ¶ Et tpe anteq̄ fierēt ibi erā. cū pr̄e
q ipūsctō fm diuinitatē. b ¶ Et nūc.
id est tpe gr̃e. c ¶ Misit me. ad hūa-
nitatis assumptionē. d ¶ Dñs. i. de⁹
pater. e ¶ Et spi. e. q̄ est terna in tri-
nitate psona. f ¶ Hec dicit. Hic ꝓiter
describit liberatio facta p filiū incar
natū: q hoc p sūā sanctā doctrinam et
opa. Ob dr: Hec dicit dñs de⁹ redēptor
tuus. i. dei filij incarnat⁹: q redēptor
est mūdi q vn⁹ de⁹ q dñs cū pr̄e q ipūs-
ctō. g ¶ Sanct⁹ isrl. i. sctificās isrl.
h ¶ Ego dñs. d. q. ratione deitatis.
i ¶ Docens te vti. i. cuāgelica q̄silitaq̄
licet nō sint necessaria ad salutē. dispo
nūt tū ad pfectionē. xp̃s enī q̄ntū ad
moralia ꝓcepta nō addidit nisi q̄silita.
k ¶ Gubernans te i via q̄ ambulas. i.
in pūi vita q̄ est via ad patriā: q q̄ li-
cet doctrinā xp̃i plures iudei accepe-
rint: tñ multo plōs recusauerūt: vt pa
tet i euāgelijs q actib⁹ apl̄oz. ito subdi
tur: l ¶ Utinā ar. q̄. Utinā essent ita cre-
denda xp̃s plura docuit tā q̄ de necē
sitate salut⁹: vt de articulo sctē trinita
tis q incarnatiōis de baptismo q ꝓsili-
bus. m ¶ Facta f. q̄. vicz q̄ntum ad
pacē tpales: q romani nō venissent ad
destructiōē locū q gētē: q destructio fu
it in vindictā mort⁹ xp̃i: q̄ntū ad pa-
cē internā ꝓscie: q pacez supne glie fi-
nalit ꝓsequēdā: sic angeli clamauerūt
in natiuitate xp̃i credēdū affuturaz:
Lu. ij. Glia i altissimis deo: q i t. p. b.
b. v. q̄. n ¶ Et in. t. s. q. m. i. valde a-
bundāter: q: iusticia q̄ est p fidē xp̃i: ui-
la est iusticia abūdas. o ¶ Et f. q. a.
sc. mū. i. filij mi q filie fuisset mstro plu
res q̄ sūt: q: i destructiōe hierlm ꝓpt
xp̃i mortē multi iudei fuerūt interfecti.
vicz decies cētū milia a ꝓncipio obsi-
dionis vsq ad finē: q i captiuitatē du
cti nonagintaseptē mi. vt dicit Egesip-
Egesipp⁹. pus illoz tēpoz vicin⁹ li. v. p ¶ Et
sūrpe vteri tui. i. filij q filie. q ¶ Et
lapilli ei⁹. i. maris. Repetitio ē ei⁹dē
sūle. Docauit etiā hic semē q filij q filie
omnes q̄ credidissent ad doctrinā iudeoz: si fidē xp̃i recepis-
sent. r ¶ Nō interisset q̄. i. nō fuisset destructio q̄ dicta.
s ¶ Egredimini. Postq̄ Esaias denūciauit dupliciē liberati-
onē. s. p cyrum q p christū. hic ꝓiter describit vtrūsq ordinē
siue modū. q primo ꝓmc. secōo secūde ca. se. Circa primū dicit:
Egredimini de babylone. q. d., ꝓpe est destructio ei⁹ p cyrū et
exercitū ipius. t ¶ Fugite a chaldeis. q: nō solū ciuitas me
tropolis fuit capta a cyro: sed etiam tota regio. v ¶ In voce
exultatiōis annūciate. s. hanc destructionē applaudēdo diui-
ne iusticie: q etiā liberatiōi iudeoz: q̄ post destructionē facta
est p cyrum. x ¶ Dicite: redemit dñs seruū suū iacob. s. in li-
beratione de captiuitate babylonica. reducite etiā ad memo
riā tanq̄ grati liberationē de fuitute egypti. y ¶ Nō sitie-

a ¶ que facta sunt. ¶ in patre.
runt in Ex tpe anteq̄ fierēt ibi erā: t nūc a b
¶ pater. a ¶ incarnari cōstituit. b ¶ filiū. c ¶ eo
ipsius est de spiritu sancto. c d e
a dñs de⁹ misit mē q spiritus eius. f
¶ aplos alloquit. a ¶ sanguine.
Hec dicit dñs ds redēptor tuus scūs g h i
isrl. Ego dñs de⁹ tuus docens te b
¶ euāgelijs. ¶ predicatōis.
vtilia: gubernās te i via q̄ ambu k
¶ oprint⁹ affectu. ¶ mēte. ¶ o israel vel apostoli.
las. Utinaz attēdisses mandata l
¶ quia inde. ¶ abundans.
mea. Facta fuisset sic flumen pax m
¶ in cele. a ¶ hyperbole: huc illuc reūdās.
tua q iusticia tua sicut gurgites n
¶ innumerabilis.
maris. Et fuisset q̄si harena semē o
a ¶ fidele apostolici. ¶ idē. ¶ stirps: filioli mei
quos iterū parturio donec for. te. ¶ arene.
tuū: et stirps vteri tui vt lapilli p q
¶ semen. a ¶ semper essent veri israelite vt
christianum nomen a christo enim omēs filij apo
stolorum christiani.
ei⁹. Nō interisset ēt nō fuisset attri- r
¶ israel. ¶ o iudei de babylone permixti
te cyro: vel fideles de mundo.
tū nomē ei⁹ a facie mea. Egrēdi- s
a ¶ sine corpore vel mente.
mini de babylone: fugite a chal- t
a ¶ o iudei liberationi: vel o vos apostoli anima
rum redemptionem.
deis. In voce exultatiōis annun v
a ¶ predicando
ciate: auditū facite hoc: et efferte
a ¶ o iudei vel apostoli.
illud vsq ad extrema trē. Dicitē: x
¶ ad li. am: vel supplātatores vinez. ¶ de babylo
nia vel de mundo. ¶ precio sanguinis.
Redemit dominꝰ seruū suum ia y
a ¶ egressi de babylone sub zorobabel et alijs duc
bus: egressi de egypto non solū sinerunt sed mur
murauerunt. ¶ fecuti.
cob. Nō sitierūt i deserto: cū edu- z
¶ de babylone vel de mundo.
ceret eos: aquā de petra ꝓduxit a b
a ¶ de egypto venientibus ad litteram.
b ¶ gmanet scinde. c ¶ lac⁹ christi. o ¶ ablutiōis
cis: et scidit pētrā et fluxerēt āque. c
a ¶ incredulis qui in errore remanserunt: qui de
petra non bibere meruerunt.
¶ christ⁹ q̄ est pax nostra q̄ fecit vtraq̄ vnum.
Non est pax impijs dicit dñs. a

Additio.j. In ca. xlviij. vbi dr in postil. Propē nomē meū loge faciā. Quod in ꝓphetiis scripturis frequen
ter fit sermo de futuro per modum pterite rationis est propter certitudinem prophete, vt communi dici
tur: sed q̄ de preterito per modum futuri fit sermo: hec ratio
non sufficit: sed assignanda est alia. ¶ In eodem capi. vbi
dicitur in postilla. Et laude mea infrenabo te, etc.

Additio.ij. Per diuinam laudem homo ascendit in deum per affectum intantum q̄ per
hoc retrahitur ab his que sunt contra deum: et hoc est quod di
cit prophet⁹: Laude mea infrenabo te ne intereas fm sanctuz
Tho. in secunda secunde. q. xcj. que videtur magis propie ex
positio q̄ illa que in postilla dicitur de laude.

In eodem.

Universidad de Navarra
Biblioteca

In eodem.x.n. vbi dicit in postilla. Et dextera mea mensa est celos.

Additio.iij. Per hoc q dicit. Dextera mea palmicauit celos fm hebraicam litteraz nō solum intelligitur facilitas mensurationis sed etiam mensuratiōis debitę ꝓgruētia seu coadapratio ad rem ꝙ edificari intendit: sicut ille ꝙ palma aliq̄d mensurat nic vt nō excedat: nec deficiat ab intento: fm illud Sapie. xj. Omnia fecit dñs numero ponderе ꝛ mensura.

Replica. In ca. xlviij. postil. exponit illū passum: ꝓpter nomē meū furorē meum longe faciam. i. feci: ponendo futurū ꝓ preterito. Burgē. dicit vtiq̄ tatū in ꝓphetis ponere preteritū ꝓ futuro ꝓpter certitudinē ꝓpheție: sed ponere futurū ꝓ preterito hz aliā rōnē quā tū non assignat. pōt aūt ꝑter alias rōnes dici q ꝓpe vtunt: ꝛ sacra scriptura de deo loq̄ntes verbo oim̄ tempoꝝ indifferenter: q̄ eternitas soli deo ꝓueniens coexistit oib⁹ differentijs tēpoꝝ: sicut dictū est supra Exo. xxx. In eodē ca. vbi dr: Et laudem mea infrenabo te ne intereas. hoc frenū dicit postil. cerimoniales obligationes q̄bus populus retinebat: ne ad idola deflueret. Burgē. aūt hoc factū parupendens dicit illam laudem fore ascēsum mētis in deū ꝓ affectū tam feruidū vt ꝙ hūc tanq̄ frenū retrahatur ab his q̄ sunt cōtra deū. Sed manifestum est ex littera: q̄ illi iudei de q̄bus hic dicit hmōi affectū nō habuerūt ad deū: q̄ coluerūt deū timore seruili. dū enī tribularent ad dñm clamauerunt: vt dicit de hoc ꝓpheta in multis locis sacre scripture. ꝛ ꝓe aūt ꝓsperitatis deū ꝓtinus derelinquebant ad idola. ideo dicit de eodē: Populus hic labijs me honorat. ꝛc. Unde alia est laus dei q̄ ꝓcedit a libera volūtate q̄ q̄e a seruili obligatione. prima nō habet rōnē freni sed libertatis: q̄ fit amore instincte. secūda habet rationez freni: q̄ fit timore pene. prima nō retrahit a malo: sed rendit in bonū: q̄ō fit libere sine freno. secūda aūt retrahit a malo: sed nō afficit ad bonum. Et q̄ de prima hoc non dicatur sed de secunda probat san. Tho. exponēs hunc locum et dicens: Infrenam. i. obligam te ad cerimoniales laudes meas: ne sacrificia idolis offerēs intereas: ꝛ addu cit ad id concordantiam ꝓ ō. Jn chamo ꝛ freno maxillas eorum constringe: puto hic ꝛ alibi oculos Burgē. odio ꝛ liuore cecatos: vt videre non potuit: q̄ vilipendo postil. sa. Tho. vilipendit: cuius tamen dicta dicit in prologo sui operis igne charitatis examinata: ꝛ naturalis rationis dictamine multipliciter purgata: ꝛ tamen hic Burgē. pro sui erroris confirmatione allegat san. Tho. secūda secunde. q. xcj. vt eum sic relinquat in contradictione.

Blo.ordi.

A Udite insule. La. XLIX Post reliquiaꝝ ilsrl vocationē ꝛ infideliū abiectionē (de qui bus: nō est par impijs. d. dñs) iub insularū noſe alloquit in ꝓsona filij ecclesias de gentib⁹. b Gladius acutū. Nō veni pacē mittere sed gladiuꝫ: malos. s. a bonis separans. c Glorificabor. Q̄ō nō in alijs scripsit. Pōt glorificari nomē tuū. ꝛ alibi: Exurge gloria mea ꝛc. d Ego dixi. Quasi quō te glorificaui qui magnā partem indeoꝝ ad te reuocare nō potui? Hic aūt liberū hois monstrat arbitrium. dei enī est vocare: nostrū credere: ipsoꝝ aūt adimplere: vt iusti volūtat⁹ premiū consequantur. e Judiciū. Judicabit pater virū ola fecerim eis que debui. Manifestaui nomē tuū mū hoib⁹. q. d. mihi. ꝛ alibi: Ego te glorificaui sup terrā. Opus

Nico.de lyra

Udite insule. La. XLIX Hic ꝓiter describit modus. i. fecūde liberatiōis facte ꝓ christum. Sciendū tū q̄ aliq̄ doctores catholici totū istud capitulū exponūt de liberatione facta ꝓ cyrū: sed istud nō videt verū: q̄ ppls de babylone rediens nō fuit in tanta ꝓsperitate q̄ualis describit hic: imo fuit in multa angustia ꝛ paupertate: sicut dictū est. ō. xxxv. ꝛ in plurib⁹ aliis locis. Preterea sic exponentes magis indaiçant ꝛntum ad hoc q̄ doctores hebreoꝝ antiqui: q̄ aliq̄ dicta in hoc capitulo referūt ad temp⁹ xpi. i. illud: Dedi te in lucē gentium vt sis sal⁹ mea vsq̄ ad extremuꝫ terre: ꝛ ꝓ ꝓphs alia que annexunt huic ſnie ꝓiter vel antecedenti. q̄ aūt ita sit ꝓz in glo. magna sup Ecc. xlj. ca. vbi mouetur talis questio de messia. Poterit ne dici q̄ redemptor ex venerit: sit leuans facies. i. acceptor ꝓsonaꝝ fm modū loquendi hebraicū. ꝛ rndetur ibi: Ablit: sed oēs ꝓtentes et ei cedentes ore ꝛ operib⁹ saluabit. sicut scriptū est Hiere. xxiij. Jn diebꝰ illis saluabit iuda ꝛ ilsrl ꝛc. ac si dicat: Cōtentes ei: ꝛ sic ō. Esa. xlix. Dedi te in lucē gentiū: vt sis salus mea vsq̄ ad extremū terre. hec glo. fm omnes doctores catholicos intelligit ad litterā de xpo: vt plenius videbit q̄s erimus ibi: dño ꝓcedente: ꝛ p ꝓphs alia que ad idem inducunt de ea. ista: Dedi te in lucē gentium ꝛc. fm auctoꝛē vel auctores illi⁹ intelligit ad lſam de xpo. Item Act'. xiij. hec auctoritas: Dedi te in lucē ꝛc. ꝙ Paulo ꝛ barnaba inducitur tanq̄ dicta ad lſam de questione gentiliuꝫ ad fidem christi. Itē Ba. Sa. dicit q̄ illud q̄s habet versus finē huius capituli: Bunā rolleka sozi preda ꝛc. intelligit de Esau: ꝙ quem

a ꝙ ecclie fructib⁹ sect⁹ vndiq̄ ꝓuenit.

E Uldite insule. L. XLIX Posle ꝛ attēdite ꝓpli de lon a ꝙ ab extremis terre. b ꝙ vocabis nomen eius iesum.

gꝭ. Dominus ab vtero vocauit b

a ꝙ anteq̄ nascerer. b ꝙ per gabrielem dicens: Vocabis nomen eius iesum.

me: de vētre matris mee recor ꝛ

a ꝙ vt spū eius sui intercederet impiꝰ. ꝙ eba oris mei. vn: Gladius spūs quod est verbuꝫ dei.

datꝰ est nomis mei: et posuit ds c

ꝙ protectione.

b meū q̄si gladiū acutū: in vmbraz d

a ꝙ potentie diuinitatis. b ꝙ ab omni malo: vt vultus carnis regeretur potentia diuinitatis. vn de: Spūsancteus super. in re et v. a. o. t.

mānus sue ꝓtexit me: ꝛ posuit e

a ꝙ super alios: prophete enim et apostoli sagitte sunt: sagitte potentie acute.

me sicut sagittā electam. Jn pha f

ꝙ in carne. ꝙ vū supra: Lu es deꝰ absconditꝰ. ꝙ diuinitatem.

retra sua ābscōdit me: ꝛ dixit mi g

a ꝙ obediens vsq̄ ad mortē. b ꝙ de genere ilsrā et fm carnem.

hi ꝙ Seruus meꝰ es tu ilsrāel: q: i h

a ꝙ pr in me manes: ipe facit opa. b ꝙ patri. c ꝙ quantū ad incredulos.

c d tē glificabo: Et ego dixi: In vā m n

ꝙ patiendo. a ꝙ quia non profuit eis.

cuū laboraui: sine causa et vane o

quā intelligit romanū impiū: q: cū a liis iudeis expectat ꝙ messiā venturū liberari de seruitute in q̄ sunt: ꝛ sic fm eū referendū est ad tps xpi: q̄ō vez: sed expectāt futurū q̄ō ꝙ iesuꝫ nazarenū impletuꝫ ē, ꝓter q̄ō dicit Matth. xvij. Ergo liberi sunt filij: ꝛ loquit de tributo romano imperatoi reddendo. Jgitur exponēdo capitulū fm hunc sensuꝫ i duas ꝑtes diuidit: q: ꝓmo ponit modꝰ saluatiōis. secō tollit meꝰ desperatiōis. ibi: Et dixit sion. Prima i duas: q: ꝓmo ponit saluator ꝙ ōdio. secō subditur salutis operatio. ibi: Et ego dixi. Circa ꝓmum dicitur: Audite insule. Hic excitat attētio: vt ꝙ ō de signet nūciande rei magnitudo.

b Dis ab vte. voca. me. ꝙ ō zin ꝙo na xpi bois de q̄ adhuc existēte in vtero mris dixit dñs ꝙ angelū suū ad ioseph: Vocabis nomē eiꝰ iesuꝫ. Jbid seph: Vocabis nomē eiꝰ iesuꝫ. Jbid

Nico.de lyra

q̄ō intelligit romanū impiū: q: cū a liis iudeis expectat ꝙ messiā venturū liberari de seruitute in q̄ sunt: ꝛ sic fm eū referendū est ad tps xpi: q̄ō vez: sed expectāt futurū q̄ō ꝙ iesuꝫ nazarenū impletuꝫ ē, ꝓter q̄ō dicit Matth. xvij. Ergo liberi sunt filij: ꝛ loquit de tributo romano imperatoi reddendo. Jgitur exponēdo capitulū fm hunc sensuꝫ i duas ꝑtes diuidit: q: ꝓmo ponit modꝰ saluatiōis. secō tollit meꝰ desperatiōis. ibi: Et dixit sion. Prima i duas: q: ꝓmo ponit saluator ꝙ ōdio. secō subditur salutis operatio. ibi: Et ego dixi. Circa ꝓmum dicitur: Audite insule. Hic excitat attētio: vt ꝙ ō de signet nūciande rei magnitudo.

b Dis ab vte. voca. me. ꝙ ō zin ꝙo na xpi bois de q̄ adhuc existēte in vtero mris dixit dñs ꝙ angelū suū ad ioseph: Vocabis nomē eiꝰ iesuꝫ. Jbid

Blo.ordi.

Opus me. Aliꝭ labor ꝛ dolor meꝰ: q: fleuit eiuitatē. ꝛ ait in psal mo: Que vtilitas i sanguine meo? Jurta hebraicū: pendens i cruce longe a salute mea: verba lamētationū meaꝝ. b Glorificatus. Quasi iudeos perditi: sed glorificatꝰ sur in gentib⁹. Unde: Dura est mihi o. po. in ce. ꝛ in ter.

Ps. 29. Deut. 18. d

c Abominatā. Christū ꝛ naçarenos eius: q̄s q̄idē iudei i synagogis maledicūt: q: ꝓpter eos regnum: locū ꝛ gentē amiserunt.

d Reges v. ꝓphete ad filiū. Reges vi. re veniente ad iudiciū: reges. i. apostoli: ꝛ alij q̄ cū dominō iudicabūt. e Jn tpe plac. Passionis resurrectiōis: in q̄ cōplacuit deo redimere genꝰ humanum. Dixit sion

Nico.de lyra

a Ergo iudiciū meū cū dño ꝛc. q: ſpe videt q̄ nihil omiſi de ꝓtin gentib⁹ ad salutē indeoꝝ.

b Formans me ex vtero seruum sibi. q: ab instanti incarnatiōis sue ut diuinꝰ corꝰ xpi formarū ꝛ ant matū: ꝛ sic exiuit ꝑfect⁹ fruit christꝰ olb⁹ scientijs ꝛ charismatib⁹.

c Et redu. iacob ad eū. i. populū ilsrl desecēdentē a iacob ad quez docendū fuit missus: vt dictū est. d Et israel nō ꝙgregabi. Et in oculis dñi ꝛ deꝰ meꝰ factus est fortitudo

Blo.ordi.

fortitudiuē meā ꝓsumpsi. Ergo iudicium a ꝙ quod feci eis. ꝙ coram.

a meū cū dño: ꝛ opꝰ meū cum deo meo. Et a ꝙ pater. ꝙ rūdit filio. i. ꝛrementi aruū laboraui. b ꝙ ex vtero formatur: seruus appellatur. vñ: De ventre matris mee deus meꝰ es tu.

nunc: hec dicit dñs fōmās me ex vtē b+

a ꝙ ꝙ fidez. b ꝙ errantē deserto creatore idola colentē. vñ: Non veni nisi ad ſoues que perierūt do. isl.

ro seruū sibi: vt rēducam iacob ad eum: ꝛ c+ d+

ꝙ ramen. ꝙ in veritate fidei.

israel nō ꝙgregabiꝭ. Et glorificatꝰ sum in c+

a ꝙ fm hominem. ꝙ in resurrectione.

oculis dñi: ꝛ deꝰ meꝰ factus est fortitudo

a ꝙ consolando: sug abiectione ppli mei. b ꝙ ꝛpz. Magnū est tibi vt vocetis puer meus. ꝙ nbi.

mea. Et dixit: Parū est vt sis mihi ser f

ꝙ a morte anime. ꝙ trib. a ꝙ q̄ vitio corruperunt. ꝙ despective.

uus ad suscitandas tribꝰ iacob: et feces isꝛ g

ꝙ ad fidez. a ꝛ ideo. ꝙ pro illis. b ꝙ o Elia. c ꝙ vt gen tes illuminarēo ad fidem adducas.

rael ꝓuertendas† Dedi tē in lūcem genti/ h

ꝙ mentem.

um: vt sis salus mea vsq̄ ad extremū ter/ i

ꝙ pater. ꝙ fidelib⁹. ꝙ fortificio.

re. Hec dicit dñs redemptor israel: sanctꝰ m† n o p q

a ꝙ vilipensus cum despectū ꝛc. b ꝙ christum.

eius ad ꝓēmptibilē ānimā ad abomina/ r

a ꝙ Christum qui amre pilarum et carpham ranq̄ seruus iudicatus est. b ꝙ ad litteram: vel quorū cor in manu dei.

b tam gentē ad seruū dñoꝝ. Reges vide/ s+

a ꝙ in honorem eius. b ꝙ glorificationē tuā implendo. et salutem gentium. ꝙ ecclesie. ꝙ rc. ꝙ cum venerit in gloria patris cum angelis.

bunt ꝛ ꝓsurgēt principes: et adoꝝabunt t v+

ꝙ parrem.

ꝓpter dñm: q: fidelis est: ꝛ sanctū isra/ x

a ꝙ in salutem mundi. b ꝙ pater ad filium. c ꝙ Grate.

liat⁹ suꝫ tui. Et seruaui te: ꝛ dedi te i fedus f g

ꝙ fidelis. a ꝙ ad vitam anime. b ꝙ indeorū qui credere nolucrunt. ꝙ terrenos qui in idolatria iacebāt erroribus.

populi: vt suscitāres terrā ꝛ possideres b+

a ꝙ genres: Postula a me ꝛ d. r. b ꝙ per varios errores.

hereditātes dissipatas: vt diceres his q̄ k+

a ꝙ funiculis peccatorum: funibus enim peccatorum suorum quisq̄ constringitur. b ꝙ infidelitatis ꝛ ignorantie: qui lucez videre non poterant.

vincti sunt: exite: et bis qui in tenēbris l

a ꝛ sic. b ꝙ Conversi lumen christi aspicientes. ꝙ doctrinas apostolorum et prophetarum. ꝙ Dominus pascet me: ꝙ illuminamini. er mihi mihi dicere ꝛc.

reuelamini. Sūper vias pascentur: et in m n†

a ꝙ apertis scripturis. ꝙ erit. ꝙ pasti ante. ꝙ panē verbi.

oīb⁹ plānis pascua eorum† Non esurient o† p† q

a ꝙ aquam sapientie. b ꝙ aduersa seculi non no/ cebunt: Per diem sol nō vret te: neq̄s lu. p nō.

neq̄ sitient: ꝛ non percutiet eos ęstus ꝛ sol: r

a ꝙ Christus qui in misericordia sua redemit. b ꝙ Benedicte domino de fontib⁹ israel. ꝛc alibi: Maurietꝭ aquas d. f. f.

quia miserāt⁹ eoꝝ reget eos: et ad fon s

ꝙ veteris et noui testamenti. ꝙ eis

tes aquarum potabit eos. Et ponam t+

a ꝙ impedimenta mundi: vel apostolos: qui via alios. ꝙ planam. c ꝙ gradientes p semitas meas.

oēs mōntes meos in viam: ꝛ semitę meę

sumpta

Nico.de lyra

sumpta ꝛ ꝛptibilis apparuit. J. liij. Quasi abscondit⁹ vultus eiꝰ ꝛ despect⁹ ꝛc. q Ad abominatā gentē. i. primitiuā ecclesiā quā supra modū abominati sunt principes indeoꝝ: vt ꝓz in Actib⁹ apl̄oꝝ in plurib⁹ locis: sicut postea multi romani imperatores: vt Nero: Domicianus: Diocletianus: Maximianus: ꝛ multi alij eā totaliter exterminare ꝛntes. r Ad iterū dño ꝛc. i. ppl̄m catholicum: q: tūc xpiani freqnter ꝺdenabantur ad metalla fodiēda: ꝛ alia opa seruilia facienda. s Reges videbūt. miracula in virtute nois xpi fieda ꝓ apl̄os ꝛ eorum successores. t Et ꝑsur. ꝓncipes. ad statū fidei xpiane: q̄ō maxime paruit tpe Cōstantini. v Et ado. propter dominū. f. patrē. x Quia fidelis est. mittendo redēptoꝛē mū/ do: sicut patrib⁹ ꝓmiserat. † ꝙ. 42. b Act. 13. g

y Et sancti israel. i. sanctificatoꝛē eius. z Qui elegit te. fecꝭ xpm hoiem ad opus redemptionis hūane. a Hec dicit dño. i. deꝰ pater. b Jn tpe placito. i. gratie: c Exaudiui te. Dis enī oratio xpi ad patrez fuit exaudita: q̄, ꝑcessit fm deliberatiuā voluntatē. d Et in die salutis. i. i die passionis: qua operatꝰ est salutem in medio terre. e Ut ꝑstituas hereditatē. f Et dicas vinctis. Ut ꝑstituas sum tui. dando ꝓstantiā partendi. g Et seruaui te. recipiēdo animā tuā in morte: ꝛ ꝑseruādo corpus a corruptione. h Et dedi te i fedꝰ ꝓpli: vt ꝙ te do se deraret. i Et ꝛstituires hereditates dissipatas. i. habitātes in terra a nioꝛ te culpe ad vitā gratie. k Et possideres hereditates dissipatas. i. nationes gentiū diuersis erroꝛibus laceratas. l Et diceres his qui vincti sunt. consuetudine peccandi. m Exite. per veritatem penitentie. Et bis qui in tenebris sunt. i. ignorantie. n Benedamini. i. veritatis cognitione. o Supvias pascentur. i. in obseruationē mandatoꝝ ꝛ consiliorum. p Et in omnibus planis. i. in sanctorum exemplis: que sunt ita plana ꝙ possunt ab omnib⁹ videri. q Pascua eorum. qz magis edificant exēpla q̄ verba. q Non esurient neq̄s sitient ꝛc. Ex hoc enim pater ꝙ nō intelligitur de reditu captiuitatis babylonie: quia nūq̄ sic est impletū: sed de redemptione facta ꝙ christum: que quidem habet effectum in consecutione vite beate: vbi nullus sentitur malum ꝛ habet omne bonum. ideo subditur: † Bpo. 7. a

r Et ad fontes aquarum potabit eos. per quod designatur quies appetitus in bono adepto. s Et ponam omnes montes meos ꝛc. per hoc intelligitur remotio impedimentoꝝ publicatiōis euāgelij ꝙ discursum

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

Dixit ſñs. Die ruſalē ⁊ ſion ſtitu/ or modus ⁊: terre na. de qua: dicit/ ſalem q̄ occidis ꝓ phetas. Congrega no iuſtos in terra poſita. vñ: Diligit Ps.86. dñs portas ſion. Multimodo celeſti tum virtutū ⁊ san/ ctorum iam cū dño regnantiū. vnde: Gal.4.b Que ſurſum eſt: li bera eſt: q̄ eſt ma/ ter noſtra. Et illa quā indei ⁊ noſtri iudaizantes fin/ gunt deſcēdere de celo ornatā ſm a/ pocalypſim Job. 2.q.6.c ad roma. Sciēdū āt q̄ cō nam.11. gregatio ſcōz i ca ptinitate babylo nis ꝺ dicit: dereli q̄t me ꝺ. ꝺ Ec ce in ma.⁊c. Er ꝺ diſcim⁹ hierim i re gione paleſtine ſi eſſe q̄ndā q̄ toti/ us ꝓuincie deter rima ⁊ ſaroſtis mō tib⁹ exaſpara pe/ nurīā fontiū pati/ tur. c Structo res. Apli ⁊ alij. Culpa iudeoꝝ.i. ſcribaꝝ ⁊ phariſe/ oꝝ deſtructa eo: predicattōe q̄run/ dā iudeoꝝ.i. apo/ ſtoloꝝ tam de iu/ deis q̄ de gētib⁹ congregata eo. d Omnes iſti cō eregati ſunt ⁊c. Judei ex oſſi na/ tione que ſub celo eſt in die penteco/ ſtes. diſperſi enim fuerant tempe ma chabeorum ab an tiocho epiphane. Ex his credide/ runt vna die tria milia. in altera āt q̄ milia. Gentes quoq; ex omnib⁹ partibus mūdi q̄/ tidie congregan/ tur ad fidē eccle. e Ornamento. Dariſſi ſpirituſſan ti gratiis quibuſ ornatur ſponſe am/ bitio. de qua dici/ Ps.44. tur: Aſtitit regīa a dextris tuis i ve ſtitu. deau. cir. va. f Ego ſterilis et no pariēs. Quia poſt Aggeū ⁊ ca chariam ⁊ Wala/ chiaz q̄ ⁊ Eſdras: non habuerūt ꝓ/ phetas: q̄ eos i le ge nutrirent: vſq; ad iohēs baptiſtā.

Regine

a ſ quibus paratur via. b ſ ab oriente. ſ ad fidem ad vni tatem eccleſie.

exaltabunt. Eccē iſti de longe vēnient et a† a ſ alij fideles. b ſ quaſi ab omnibus mūdi partibus. c ſ occidente.

eccē illi ab aq̄lone ⁊ mări: ⁊ iſti de terra au/ b a ſ ergo. ſ dominum de ſalute hūani generis. ſ o angeli. b ſ habitatores terre. c ſ ex immenſa cordis leticia. c†

ſtrali. Laūdate celi ⁊ exulta tērra: iubilāte d† e† a ſ preeminentes virtute. ſ per filium . ſ parer.

mōntes laudē: ⁊ quia conſolatus eſt dñs/ a ſ fidelem: qui. ſ. ex indeis crediderūt. b ſ Beati pauperes ſpi ritu: quoniā ipoz eſt re.ce. ſ gentiū que ſine lege: ⁊ ſine deo. ſ qui deſerti ſunt demonibus ſubiacebant.

nus populū ſuū: ⁊ pauperū ſuoꝝ miſerebi a ſ congregano ſanctorum. ſ capituam.

f† g† tur. Et dixit ſiōn: Dereliquit me dominus: ſ tam diu. a ſ reſponſio domini naturali ſimilitudi/ ne vrenno. ſ ſed

⁊ dominus oblitus eſt mei† Mūqd obliui b† ſci poteſt mulier infantē ſuū vt nō miſerea a ſ non. b ſ ramen: ſ quaſi pius aliqđ dicā. c ſ du ricia mentis vincens iura nature. ſ crearor.

tur filio vteri ſui: Et ſi illā oblita fuerit: ego a ſ creature. ſ ſemper ſanctorū animas in medio corde rennebo. b ſ ixx. ſup manus meas depinxi muros tuos.

b tamen nō obliuiſcar tūi. Ecce in mānibus i a ſ vt ſemper videam et memorem remere arbitreris penit⁹ de/ relictā. ſ patriarche ꝓphete q̄ oīmib⁹ ſuis te muniant.

meis deſcripſi te: muri tui coraz oculis me/ k† † a ſ ſcribe et phariſei traditionibus ſuis.

c is ſemp. Venerūt ſtructores tui deſtrūen/ m† n† a ſ plauus exemplis ſuis: doctores ꝓtaui vt ſequaris traditio/ nes dominum non legem dei. b ſ capti a romanis. c ſ Leuate oculos veſtros et videte regiones: q̄ iam albe ſunt ad meſſem.

tes te: ⁊ diſſipāntes a te exibūt. † Leua in o† p† a ſ o apoſtoli primitiua eccleſia.

d circūitu oculos tuos ⁊ vide: omnes iſti cō q† a ſ iurādo ſecuros facit: hoc eſt iuramentū veteris te.

gregati ſunt: venerūt tibi. Viuo ego dicit a ſ fidelibus ram indeis q̄ gentibus: felix qui taurus eſt vt ori/ namentum eccleſie vocetur.

e dominus quia oībus his velut ornamen/ s a ſ ornaberis. ſ eccleſia que chriſti corpuvñ de eis tanq̄ vna perſona loquitur: iuxta primam regulam Ciconij.

to veſtieris: ⁊ circūndabis tibi eos quaſi ſ infidelium. ſ ſine deo.

ſponſa. Quia deſerta tua ⁊ ſolitudines tuę t a ſ venuente euangelio. ſ qt ſubintrabūt fideles.

⁊ terra ruine tue: nūnc anguſta erūt pre ha v a ſ a romanis. b ſ a deo ſeparabant a falſa doctri/ na et operatione mala. ſ phar. et ſcribe. ſ ſpecuratores.

bitatoribus: ⁊ lōnge fugabuntur q̄ abſor/ x a ſ o primitiua eccleſia.

bebant te. Adhuc dicēnt in auribus tuis y a ſ quia diu ſterilis fuiſti. b ſ in iudea in ſynagogis.

filij ſterilitatis tue. Angūſtus eſt mihi lo/ z a ſ in toto mundo in eccleſijs. b ſ latius ne comprimar blaſ/ phemijs iudeorum. c ſ ammirande: non vā/ lens magnitudinem literie tue ore proferre.

cus fāc ſpātium mihi vt habitez. Et dicēs a ſ filios.

f i coꝝde tuo. Quis genuit mihi iſtos: Ego ſ cram. ſ in generatiōe fidelīū. ſ deo. ſ in babyloneni.

ſterilis ⁊ non pariens tranſmigrata et ca/ b ſ filios. ſ a deo viro meo.

ptiua: ⁊ iſtos q̄s enutriuit: Ego deſtituta a ſ filij. ſ miratur quomodo tam citorales et tot genuerit. b ſ pater. ſ quaſi non mereris. vnde. filios habeas ⁊c. Ecce ⁊c.

⁊ ſola: ēt iſti vbi hic erant: Hęc dicit dñs/ c a ſ reuelo: q̄ erurget regere gētes: gētis ſpērabūt. ſ filij.

nus de⁹: Ecce leuabo ad gētes manū meā: d

cursum apoſtoloꝝ aliorūq; diſcipuloꝝ: vt ſa it dictū ſupra. xl. ca. ideo ſubdit: a Ecce iſti de longe venient. ſ. ad fidem ꝓ predicatio nem. a Et ecce illi ab aq̄lone ⁊c. i. de oſtia parte terre habitabilis aride ⁊ inſularū ma ris. c Laudate celi. Vic ꝓſequēter ponit hui⁹ beneficij gratiarūactio. cū dicit: Lau/ date celi. i. angeli qui ſūt cines celi: ⁊ chriſto nato gr̄as agentes cantauerūt: gloria in al/ tiſſimis deo ⁊c. Lu. 2. d Et exulta terra. id eſt habitantes in terra ḡntū ad minores ⁊ mediocres. e Jubilate montes laudem. quantū ad maiores. Quia conſolatus eſt dñs populū ſuū. per modū predicti. f Et di/ xit ſion. Vic ꝓſequēter rollitur metus deſpe/ rationis: ⁊ primo reſpectu redemptionis hu/ ic ꝓ Cyrum. ſecundo reſpectu redemptionis fiende ꝓ chriſtū: quia iſte due ſimul tanguñt a ꝓphera: vt dictū eſt ſupra. ſecunda ibi: Re/ ua in circuitu. Circa primū dicitur: Et dixit ſion. i. illi qui fuerant habitatores ſion.

g Dereliquit me dñs. hoc dicebāt indei in babylonem ducti: poſt deſtructionē ciuitat⁹ ⁊ templi. quod remouet cū ſubdit: b Mūquid obliuiſci pōt ⁊c. ⁊ pater littera.

i Ecce in manibus meis deſcripſi te. i. ita te habeo in memoria: ſicut illud qđ tenet ma nu. k Muri tui. ſ. ciuitatis ⁊ templi.

l Coram oculis meis ſemp. quia premides eorū reparationē. m Venerūt ſtructores tui. i. cito venient. ſ. eozobabel ⁊ ieſus filij⁹ ſe decech. ad recedificationē templi: ⁊ Neemias ad recedificationē ciuitatis. n Deſtruc/ tes te. i. conātes te deſtruere. o Si ceſſ/ bunt. qđ ſtę impletū de ſamaritanis q̄s no luerant reuerſi de captiuitate aſſociare ſibi templi recedificatione. vt habet. j. Eſdre. iiij. ⁊ ſūt de edificatiōe ciuitat⁹: dicerūt eis Re/ mie. ij. Vobis nō eſt pars ⁊ iuſticia ⁊ memo ria in hierlm. p Leua. Vic remouet mē⁹ deſperationis reſpectu redēptionis fiendę ꝓ xp̄m. In ꝓmitiua ec eccl̄a erāt credētes pau ci ⁊ de humili plebe ⁊ ꝓſecutiōib⁹ ꝓncipa op preſſi: vt ꝓz in Act. apo. ꝓpter qđ eſtimari poſſet de facili q̄ totū cito deberet annihila/ ri: ⁊ lō denūciat eccl̄e ꝓmitine multiplicatio nē magnā fidelīū. ⁊ ꝓmo denūciat hec multi plicatio. ſcđo remouet q̄dā obiectio. ibi: Mū qđ tollet. Circa primū ⁊ Leua in circuita oculos tuos. i. ad oēs partes orbis. q Et vide. multi ꝓpīi ad te p fidē venictus.

r Omēs iſti congre. ſunt. in fide formata cha ritate. s Olīb⁹ his velut or. veſter. mul/ titudo eni fidelīū eſt eccl̄e ornamētum.

t Quia deſer. tua ⁊ ſoli. tue ⁊c. ſic vocat ter ram iudee. q̄ poſt paſſionē xp̄i a romanis fu it deſtructa. v Mūc angu. erūt. i. oēs fide les non poſſent ibi capi. ꝓpter qđ apli aliqs diſcipuli ꝓ maiori parte egreſſi ſunt inde ad alias partes mūdi ꝓ dilatatiōe fidei.

x Et lon. fn. q̄ ⁊c. i. mitebantur abſorbere: ꝓncipes iudeoꝝ q̄ conabāt eccl̄ias naſcentes abſorbere: vt ꝓz Act. iiij. v. ⁊. viij. ⁊ I pluri/ b⁹ alijs loc⁹ ꝓ romanos partim fuerūt truci dati ⁊ partim captiuati. y Adhuc di. i au. tu. fi. ⁊c. i. pancirat⁹ fidelīū. z Angūſt⁹ et mi. lo. ⁊c. q̄ ſicut dictū ē exierūt apli ꝓ totū ſum orbē. ꝓ multiplicatiōe fidelīū. a Et dices i coꝝ. t. ꝓ admiratōe tāte m'tiplicatōis. b Trāſmi. ⁊ ca. qt̄ pe ꝓſecutionis que facta eſt ſub ſtephano oēs fideles q̄ erāt in hierlm diſpſi ſunt ad alias regiōes ꝓter apoſtolos Act. viij. illi etiā q̄ poterāt capi trahebāt ad carceres vt captini. Act. iij. ⁊ mod⁹ hic mul/ tiplicatiōis oſtēdit. cū ſubdit: c Hec dic dō. dē. ecce le. ad gētes. q. d. nō fiet xp̄ute hu mana ſ dīna. d Manū meā. in opib⁹ mi/ raculoſis: q̄b⁹ viſis gētiles ꝓnertebant.

Et ad

a Regine. Jdē. ſ. mag⁹ affectuoſe: Aſtitit. regi. a. d. ſ. i. v. d. Ps.44. cir. va. que. ſ. quotidie chriſti paruulos nutrit ⁊ ad ꝓfectā era/ Just. 91. tē ducit. b Adorabūt. Venerabūt. ſm illud: Adorate ſca/ bellū p. c. in quo pedē maieſtas indicat. c Pulueꝛē pedu⁹ mo. Dēm. ſ. terrenitatē verbo ⁊ exemplo mūdabūt. ſecūdū q Jbi. 10.b dictū eſt: Q̄ bēūgs ſoluerit ſup terrā Mat.16c c. ſ. Dā: Exerutite pulueꝛē pedū vr̄oꝝ. d Quia hec. d. d. Reſpōdēs queſti oni q̄ hec. ſ. in aduētu ſuo cōpleanē. e Carnibus ſuis. Non aliena mor/ te ſed ꝓpria: vt qui carnales ſunt (qz dñi ſpūm gdiderūt) ſuis carnib⁹ ſa/ turent. Ga: Dum appropiant ſup me nocētes: vt edant c. m. Hō eni ſpūs q̄ inco: poralis eſt: ſed caro comedit: ſe/ rocīā beſtiarū patēs morſibus.

Gen.31.f f Fortis iacob. Qui dedi fortitudi nē iacob luctandi cū angelo: oratiōe (vt aiunt) nō manibus. Volebat eni angelus q̄ eū cuſtodiebat in peregri/ natione ad dēū recedere. Euicit autez orationē: vt eū būdiceret: ⁊ audiuit. Si cū deo fortis eſt i oratione. ſ. Cito magis cōtra boſes ꝑualebis / quaſi ⁊ oratione contra Elau quē metuis pre/ ualebis. Hec dicit

Nico.de lyra

a Et ad ꝓpłos exaltabo ſignū meū: id eſt ſignū crucis. b Et offerent fi lios ſuos ⁊c. q. ſe ⁊ ple ſuā offerebāt apłis altiſq; diſcipulis vt fierēt filij ec eleſie ꝓ ſuſceptionē ſacramēti bapti/ matis. c Et erūt re. nutri. tui ⁊c. hoc ꝓz impletū in multis regib⁹ ⁊ re ginis: q̄ fidē catholicā ſuſcipiēres pa/ ſtebant pauperes fideles.

d Adūtu in terra demiſſo adorabūt te. i. babebūt te i maxima reuerentia: qō ꝓz impletū tpe Coſtātini ⁊ alioꝝ regum xp̄ianoꝝ. e Et ſcies q̄ ego dñs: ꝓ experientiā tāri boni.

f Sup quo nō cōfundent ⁊c. qz fina liter cōſequunt expectata. g Mūqđ tollet ⁊c. Vic remouet obiectionē q̄ poſſet fieri. ⁊ primo ponit eā dicēs: Mūqđ tollet a forti ꝑda ⁊c. tanta eni erat ꝓās principū iudeoꝝ in primi tiua eccleſia q̄ primo conati ſunt eccle ſiā abſorbere: ⁊ mlto maior imperatoꝝ romanoꝝ q̄ poſtea idē attentauerūt vt. ū. dictū eſt. qđ nō videbāt poſſibi/ le eccleſiā erui de manib⁹ eoꝝ: ⁊ p fo rē dic intelligit ꝓās indeoꝝ. p robu ſtū ꝓās romanoꝝ. Cōſequēter remo uet dāc obiectionē. d. b Equidem ⁊ capti. a forti tollet ⁊c. qz in vtraq; p ſecutione nō ſolū eccleſia fuit ſaluata ſed eriā mirabiliter multiplicata.

i Eos vero. i. iudeos ⁊ romanos: k Qui iudicauerūt te. iniuſte.

l Ego iudicabo. inferendo penā de dictā ꝓ peccato. ideo ſubdit:

m Et cibabo hoſtes tuos carnib⁹ ſuis ⁊c. i. ſtos ſociabo ꝺ carnib⁹ illoꝝ qz romani multū ſanguinē indeoꝝ ef/ fuderūt. iudei etiā inter ſe multa bella intrinſeca tūc ꝓis ba/ buerūt. vt dicit Joſephus. multi etiā impatores romani ꝓſe/ quētes eccleſiā ꝓ ſenatū ad mortē cōdēnati ſunt: vt ꝓz de Ne rone q̄ primā mouit ꝓſecutionē. ⁊ ꝺ Domitiano q̄ mouit ſecū/ dam. n Et ſcier oēs caro. i. ſcire poterit oēs hō. o Quia ego dñs ſaluās te. rantas eni ꝓſecutiones ſuſtinuit eccl̄ia q̄ ꝺ/ libet rōnabiliter ſcire pōt q̄ ſterit ſola virtute diuina.

p Redēptor tu⁹. ꝓpio ſanguine. q Fortis iacob. i. fort ſupplantator diaboli. ⁊ ſic iacob eſt notatiui caſus. Vel fortis ad defendendū populū meū catholicū: ⁊ ſic iacob eſt genitini caſus vel dativi. nomina eſti iacob ⁊ iſrrael tranſlata ſunt ad populū

a ſ in vexillo crucis. ſ q̄ admirabile eſt nomē tuū in vniuerſa terra. b ſ crucem.

⁊ ad ꝓpłos exaltabo ſignū me a ſ tūc. a ſ apoſtoli ad fidē vel angeli poſt mor tē ad regnū. b ſ filioli mei quos adu. c ſ o pri/ mitiua eccleſia. d ſ verbo ⁊ opere.

ps.16. um. Et ofterēt filiōs ſuos in ūl/ b a ſ hac dedi vobis porū nō eſcā. ſ ſeminas vel animas.

nis: ⁊ filiās ſuas ſup hūerōs po: a ſ apoſtoli. ſ quotū cor i manu dei vñ. abzae ꝺ: Rex ad deū tuū nobis es. b ſ i tacte verbi.

rabūt. Et erūt rēges nūtricij tui: c a ſ ſupplices.

a ⁊ regine nutrices tue. Vultu i ter b a ſ o pumitiua eccl̄a i capite tuo: q̄ ē chriſtus.

b ra dimiſſo adorabūt tē: ⁊ pulue/ a ſ per hec omnia.

rem pedū tuoꝝ lingent. Et ſcies c quia ego dominus: ſup quo nō f a ſ non ali⁹ ſ criminas. ſ ſug me. ſ. a ſ in iudicio. ſ fideles.

confundēntur qui expectant eū. a ſ p quēlibet ſanctoꝝ. b ſ Cū fumo armat⁹ eſt/ ſtudit aurū ſuū ⁊c. ſ diabolo. c ſ hūanū gen⁹.

Mūnquid tolletur a fōrti prēdā: g a ſ idē: b ſ mūdus i maligno poſit⁹ ⁊. c ſ qui audet dicere: Dec ola dabo tibi ſi p. a. me.

aut q̄d cāptum fuerit a rōbuſto ſaluū eē poterit: Quia hec dicit b a ſ humanū genus: captiua ꝓpter captiuica.

dominus: Equidē et cāptiuitas b a ſ diabolo. b ſ per filium.

a fōrti tolletur: et q̄d ablātū fue/ a ſ diabolo. b ſ ſanguine filij. c ſ demo/ nes vel gentes: vel iudeos.

rit a robuſto ſaluābit. Eos vero i a ſ iuuſte. b ſ ex in pſenn. ſ ⁊ i die iudicij.

qui iudicauerunt te ego iudicā/ h l a ſ in fide. b ſ a morte eterna.

bo: ⁊ filiōs tuos ego ſaluabo. Et m a ſ in pſenti et in futuro. b ſ cōtrarias poteſta tes. c ſ pena carnaliratio. ſ. ſuis peccatis.

ſ nō aliena morte: ſed ꝓpria.

e cibābo hoſtes tuos cārnibus ſu a ſ pena ſanguinis q̄d fuderūt.

is: ⁊ quaſi muſto ſāguinē ſuo in/ a ſ ex ſic. ſ tūc. ſ que videbit ſalutare dei.

ebriabunt. Et ſciēt oēs caro quia n o a ſ in ſanguine filij.

ego dñs ſaluans te: ⁊ redēptor p a ſ qui iuerarus ſū eū iacob: vel fortitudinis ia cob auxiliator fui: vt in paſſione ſuperat⁹ bene di cere crucifigēt⁹: Pater ignoſce illis ⁊c.

f tuus fōrtis iacob. q

Moraliter.

a† Audite inſule ⁊c. Ca. XLIX Capitulū iſtud litteraliter exponit ſ modo liberationis facte ꝓ xp̄m. Moraliter autē pōt exponi de modo liberationis ecclēſie ꝓ bonū ꝓlatū q̄ primo recognoſ ſcit ꝓmotionē ſuā ā dño factā dicēs:

⁊ Dns ab vtero vocauit me. i. de ſtu dio ſacre ſcripture vocauit me ad regi mē eccl̄ie ſue. ⁊ hec ē debita vocatio. nō de curijs principū ⁊ tumultib⁹ ſe/ cularīū negocioꝝ. ⁊ De ventre ma tris mee ⁊c. repetitio eſt ejuſdē ſentē/ tie ꝓ alia verba. † Et poſuit os me um quaſi gladiū acutū. ꝓ ſanā doctri/ nā bereſes ⁊ vitia reſcindētē. d In vmbra manꝰ ſue ꝓtexit me. a demonū puerſitate. ff Et poſuit me ſicut ſa gittā electā. a longe ferientē. lō ſignat doctrinā ſanā vatā in ſcripto q̄ nō ſo/ lū docet ꝑſenres. ſed eriā futuros.

g† In vmbraculo ſua abſcondit me. ꝓ ſpālē mei cuſtodiā. ⁊ † Et dixit mi/ hi ſeruus me⁹ tu. diuina celebrādo.

h† Quia in te gloriabor. i. ꝓ te glo/ riā meā oſtēdā alijs exemplo vite et ꝺo doctrine. Et qm̄ dicit Ⱡc. xvij. Cū ola q̄ ꝓcpta ſunt fecerītis dicite: ſerui inutiles ſumus. ideo ſubdit ver bū boni ꝓlati. m† Ego dixi inua/ cuū laboraui ⁊c. a‡ Ergo iudiciuz meū cū dño. i. gratiā eius tanū erpe/ cto. lō ſubdit: b† Formās me ⁊c. ex infuſione ſue gratie. c† Ut redu cā ad eū. Jacob. ſ. ſimplicē baptizatū. ⁊ Et iſrl nō cōgregabit. i. Irā⁹ ſup/ bus cū ſanctis nō ſociabit. Unde be/ atus Aug⁹. cū legiſſet vitā Pauli ſim plicio ſerr diriſſe. Simplices et illitte rati rapiūt celū: nos aūt cū litteris no ſtris trahimur ad Ifernū. e Et glo rificatus ſū in oculis dñi. i. in ſpe. Dz q̄ bon⁹ ꝓlat⁹ nō ſolū in ſua dioceſi ꝓ ficit ſed eriā i alijs: ſicut ꝓz de beatis Augustino ⁊ Ambroſio. ⁊ ſimilib⁹ ⁊ ꝓ libros ab eis cōditos ꝓficiūt toti eccleſie dei. lō dicit a dño ſibi: † Pa rū eſt vt mihi ſis ſeru⁹ ad ſuſcitādas trib⁹ iacob ⁊c. Sequit: i† Dedi te i lucē gentiū ⁊c. m† Hec dicit dñs. qm̄ ſub bono ꝓlato ꝓficiūt magni et parui. ideo ſubdit: † Hec dicit do/ min⁹ ad cōtēptibilē aiam ⁊c. i. quo no tanē parui. e Reges videbūt ⁊c. in quo notanē magni. v† Et ado rabunt dām deum ⁊c. ꝓficientes i bono ex tua doctrina. Et qm̄ boni ꝓ/ lati deſpeanē ꝓ tali ꝓfectu popu li ſui ſubdit: a† Hec dicit dñs: In tēpore placito exaudiui te vt ſuſcita/ res terram. i. hoſtes terrenos a morte culpe: i† Et poſſideres hereditā/ tes diſſipatas. i. alias peccatis lacera/ tas. k† Et dicetes his q̄ vincti ſūt. cōſuetudine peccādi q̄ eſt quedā cate na ligans peccatoꝛē in culpa. † Et bis q̄ in tenebris ſunt. ſ. ignorantie.

n† Sup vias. ſ. mādatoꝝ dei ⁊ cor Josephus ſiliorū. n† Pascenk. doctrina tua. o† Et i olīb⁹ planis: id eſt ſanctoꝝ exemplis q̄ de plano eriā a ſimplicib⁹ capiunk. p† Pascuā eoꝝ. i. refectio mēt'. p‡ Nō eſuriēt ⁊c. i. illi q̄ ꝺducti fuerint ad celi gaudia. s† Ponā oēs mōtes i viā. i. impedimēta ꝓdicatiōis auferā. nā ⁊ plani q̄ rōne ſtat⁹ mōtes poſſūt dici dāt. ꝓficere valētib⁹ auctoritatē ꝓdicādi i oibus ptib⁹ ſue dioceſis. lō ſubdit: a† Ecce iſti delonge venīt. Et qm̄ ex tali ꝓfectu laudādus ē de⁹. Scđ: c Laudate ce li. i. angeli. d Et exultet terra. i. habitatores terre. nā vtrq; debēt de cōuerſione ꝓcū gaudere. f† Et dixit ſion ⁊c. aliqn fuit eccl̄ia i tāta tribulatiōe q̄ videbāt aliq⁹ de eā de

n ſeruiſſe

Pp Ec dicit dñs ꝛc. Post vocationē gēcium post captiuitatez fortis cui⁹ p̄da diuisa est apostolis: loquit ad populū iudeorū sup sion q̄ superius ait: Dereliquit me dñs ꝛc.

Ro.7.c b Ueduī. Ego aūt carnalis sū venūdatus sub pec/ Job.2.b caro. Qui fac pec/ catū fern⁹ pec. est. Ro.6.b Dā: Non regnet ꝑcm in corpe ve/stro. c Quia veni. Hoc ē vt sciatis non me matrē vestrā repudiasse ꝙ eā voluntate ꝓ pria recessisse: post ℣ 31.q.1. hec trac⁹ in fine multa bñficia carnē assūpsi: nec iā ꝑ ꝓphetas: sed ꝑ/ sonā ipe locut⁹ fu. d Non erat vir. Herodi ꝓpter malicia dictū est: Mi/ Luc.13.c cite vulpi illi. Et Dar.23.d pharisęis genimina viperarū. Et ꝺ libidinosis equi i/ sanientes in femi/ Ibidē.7.a nas. De libidinosis: Noli mittere margaritas añ por/ cos. De impudēti/ Ibidem. bꝰ. Nolite sanctū/ dare canibus. De oīb⁹ in cōe visio q̄ drupedū in deser/ to. e Vocaui. Quasi rōnales in/ clinate aurē vr̄az inverba otis mei Job.7.f Qui sitit veniat ꝛ bibat ꝛ hmōi. f Nunquid ꝛc. Immobil cōtra eos qui putabāt dñm nō potuisse libera re pplm suū a ca/ptiuitate: ponens rationē ꝛ exēpla planissima. Qua si q̄ olim hec feci: etiā nunc populū meū liberare po/tui? Sel qui celuꝫ terras ꝛ maria fa/cio seruire mihi: crucē etiā emade/re nō potui? Im il/ Dar.26.c lud: An putas q̄ non possum roga re patrem meū, vt exhibeat mihi plꝰ q̄ꝫ. xij. legiōes an/gelorum. g Induā celos. Aiunt ꝑbi: nō am/plius, x. stadijs a terra nubes i sublime leuari. ꝛ solis splē/dorē abscondi: sic exclusis celi lumine: aer iferior obscurat. h Induā. c. ꝛ. Sāctos. s. Pro.13.c vt se cognoscāt pctores. Ēt iustus i prin/cipio accusator est sui: ꝛ saccum p. o. c. vt agāt penitētiā in cinere ꝛ cilitio. b Dñs d̄ dcit. Quis possint hec referri ad esaiam: ꝓpie tñ referunt ad christū. Quasi qui olim talia ogamus sū et mō

a Dēc dicit dñs. La. L. a
b a ℣ quasi dicitis o iudei me abiecisse matrē vestrā: ipsa ꝑius abiecit me
Quis ē hic liber repudij b
a ℣ quasi nullus. b ℣ ac si dicat libellū repudij ostēdere nō poteritis sed dicens forsitꝫ: q̄ creditori meo nō aliud habens: vos crediderim.
matris vr̄e: quo dimissi eā? Aūt c
a ℣ cancti: no habes quid aliud reddas.
b q̄s est creditor meus: cui vēdi/di
a ℣ quasi ego vendidi vos sed vos ipsi.
di vos? Ecce enī in iniquitatib⁹ d
a ℣ p̄ libidine: auaricia ꝛ hmōi ℣ diabolo q̄ alias accepit ꝓpter ꝑcata vr̄a b ℣ nō culpa mea.
vr̄is vēndi estis: et in scelerib⁹ e
a ℣ vltra tenere nō potuit: volentem abire ꝓmisit.
b ℣ fornicantem.
vestris dimisi mātrem vestram f
a ℣ i carne. ℣ ad ꝓias ℣ hō cū i honore esset
c nō intellexit. b ℣ quia oēs quasi bestie.
d qz vēni ꝛ nōn erat vir: vocaui et g
a ℣ vocantem.
f nō erat qui audiret. Nūquid ab h
a ℣ potentia.
breuiata ꝛ parua facta ē mān⁹
a ℣ a diabolo ficut liberaui ab egypto. ℣ a baby
mea vt nō possim rēdimere: aut fi
lonijs. a ℣ populum meū ficut olim.
est in me virtus ād liberādū: Ec/ m
a ℣ iussione mea. b ℣ aquis.
ce in increpatione mea dēsertum n
a ℣ si voluero ficut feci mare rubrum. b ℣ man dūer eius amaritudo fuerunt ꝓauos doctrinas. ō quibus exaco dicebar: Dea sue flumia ꝛ ego se ci ea. c ℣ alia ficut arnon: ꝛ iordanem
fāciā māre: ponā flūmina i siccū:
a ℣ in sitercore suo. ℣ curiosi. b ℣ sicut in flumine egypti. c ℣ spūſanci gratia.
Cōputrescēt pisces sinē aqua: et
a ℣ separati a bonis piscibus. ℣ aque vine
℣ sicut in egypto arescēt⁹ fluuijs. b ℣ aerios.
g mōrientur in siti. Induam cēlos o
a ℣ rnū⁹ dieb⁹ in egypto tenebras palpabiles fe/cit vt celi sacco operiū videret.
tenebris: ꝛ saccū ponā operimē/ p
a ℣ pater. b ℣ homini.
h tū eorum. Dominus dēdit mihi q
a ℣ scientiā et sapientiā.
linguā erūditā vt sciam sustēta/ r
a ℣ humanū genus. b ℣ in peccatū in mortem.
c ℣ predicationis.
re eū⁹ qui lāpsus est verbō. Eri/ s
a ℣ sicut magister. b ℣ a natiuitate. ℣ vel ab initio ꝓdicationis. c ℣ mentis.
git māne: mane ērigit mihi āu/
a ℣ ego aūt a meipso non loquor
rē: vt āudiam quasi magistrum.

Ca. L

a Dēc dicit dñs. La. L. a
b a ℣ quasi dicitis o iudei me abiecisse matrē vestrā: ipsa ꝑius abiecit me
Quis ē hic liber repudij b
a ℣ quasi nullus. b ℣ ac si dicat libellū repudij ostēdere nō poteritis sed dicens forsitꝫ: q̄ creditori meo nō aliud habens: vos crediderim.
matris vr̄e: quo dimissi eā? Aūt c
a ℣ cancti: no habes quid aliud reddas.
b q̄s est creditor meus: cui vēdi/di
a ℣ quasi ego vendidi vos sed vos ipsi.
di vos? Ecce enī in iniquitatib⁹ d
a ℣ p̄ libidine: auaricia ꝛ hmōi ℣ diabolo q̄ alias accepit ꝓpter ꝑcata vr̄a b ℣ nō culpa mea.
vr̄is vēndi estis: et in scelerib⁹ e
a ℣ vltra tenere nō potuit: volentem abire ꝓmisit.
b ℣ fornicantem.
vestris dimisi mātrem vestram f
a ℣ i carne. ℣ ad ꝓias ℣ hō cū i honore esset
c nō intellexit. b ℣ quia oēs quasi bestie.
d qz vēni ꝛ nōn erat vir: vocaui et g
a ℣ vocantem.
f nō erat qui audiret. Nūquid ab h
a ℣ potentia.
breuiata ꝛ parua facta ē mān⁹
a ℣ a diabolo ficut liberaui ab egypto. ℣ a baby
mea vt nō possim rēdimere: aut fi
lonijs. a ℣ populum meū ficut olim.
est in me virtus ād liberādū: Ec/ m
a ℣ iussione mea. b ℣ aquis.
ce in increpatione mea dēsertum n
a ℣ si voluero ficut feci mare rubrum. b ℣ man dūer eius amaritudo fuerunt ꝓauos doctrinas. ō quibus exaco dicebar: Dea sue flumia ꝛ ego se ci ea. c ℣ alia ficut arnon: ꝛ iordanem
fāciā māre: ponā flūmina i siccū:
a ℣ in sitercore suo. ℣ curiosi. b ℣ sicut in flumine egypti. c ℣ spūſanci gratia.
Cōputrescēt pisces sinē aqua: et
a ℣ separati a bonis piscibus. ℣ aque vine
℣ sicut in egypto arescēt⁹ fluuijs. b ℣ aerios.
g mōrientur in siti. Induam cēlos o
a ℣ rnū⁹ dieb⁹ in egypto tenebras palpabiles fe/cit vt celi sacco operiū videret.
tenebris: ꝛ saccū ponā operimē/ p
a ℣ pater. b ℣ homini.
h tū eorum. Dominus dēdit mihi q
a ℣ scientiā et sapientiā.
linguā erūditā vt sciam sustēta/ r
a ℣ humanū genus. b ℣ in peccatū in mortem.
c ℣ predicationis.
re eū⁹ qui lāpsus est verbō. Eri/ s
a ℣ sicut magister. b ℣ a natiuitate. ℣ vel ab initio ꝓdicationis. c ℣ mentis.
git māne: mane ērigit mihi āu/
a ℣ ego aūt a meipso non loquor
rē: vt āudiam quasi magistrum.

Additio. Iste versus: Reges videbūt: pūctuatur sic in heb. Reges videbūt ꝛ consurgēt: ibi pūctus: ꝛ est sensus q̄ reges videbūt miracula christi seu discipulorū eiꝰ. Cōsurgent. s. ad venerādā doctrinā xp̄i eo mō quo d̄: Leuit. xix. Coꝫ cano capite consurge: principes adorabūt dñm deū tuū, ꝛ est sensus: Principes videbūt miracula supradicta. Et adorabūt deū. s. ꝙ primo adorabāt idola: ꝛ est quasi repetitio eiusdē.

Dēc dicit dñs. Superi⁹ denūciata est po/ La. L pulī dei liberatio. Nūc cōsequēter ponit impedimēti remotio. ꝛ diuidit in tres ptes ſm triplex impedimentū. secūda incipit sequēti ca. tertia. lij. Circa primū sciendū q̄ impedimentū sic excludit ex pte dei. q̄ cōuerso cōcludit ex pte ꝓpli increduli. Dinidit ḡ in tres ptes: q̄ primo excludit impedimētū. scōo declarat ꝓpositum. dicit: Ecce in increpatione. tertio cōcludit incredulos inter/ rit⁹. ibi: Quis ex vobis. Impedimentū aūt posset esse ex parte salnatoris tripliciter: vtpote si esset nolēs vel nesciens aut impotēs ad salnandū. ꝛ iō primo excludit ab eo defect⁹ volūtatis. cū d̄: Dd ec dicit dñs saluator noster ie/sus christus alloquēs iudeos incredulos. b Quis ē hic liber repudij ꝛc. q. d. nō potestis ostēdere q̄ ego dimiserim synagogā matrē vestrā, ꝓpter odiū sicut in lege veteri vir dimittebat vxorē rōne odij: nec etiā ꝓpter lucrū meū. iō subdit: c Aut q̄s est creditor meꝰ cui vendidi vos a me aliēnādo. ꝛ iō cōsequēter verū impedimētū cōcludit cōtra incredulos. cū d̄: d Ecce enī in iniquitatib⁹ vestris. i. ꝓ iniq̄tatib⁹ vestris. e Eleditī estis. i. seruos ꝛ ancillas a romanis. f Et in scelerib⁹ vestris dimisi matrē vestrā. i. synagogā. Sciendū q̄ scelus ꝓprie accipiēdo est petitū ꝗtra deū. iniquitas aūt cōtra ꝓximū eo q̄ sit cōtra equitatem iusticie. indei aūt primo peccauerūt in xp̄m: vt cōtra ꝓximū dicētes: Ecce bō vorax ꝛ potator: vini ꝛc. ꝛ iterū q̄n ꝓditorie emerūt ipm vt morti traderent fm humanitatē: q̄ diuinitas mori nō poterat. ꝛ ꝓpter hoc venditi fuerūt ꝓ romanos in seruos ꝛ ancillas: intrū q̄ nō defuerūt alię vēditores ꝙ. xxx. ꝓ uno nummi/mare darēt: vt dicit Hugo florlacēsis. sicut ecōuerso xp̄m xxx. denarijs emerāt. Peccauerūt etiā i xp̄m tā ex in deoga miraculosa diuinitatis ostensiua demonib⁹ attribuentes: Luce. xj. In beelzebub principe demoniorū ejcit demonia. scōo remouet impedimētū ignorātie. cū dicit: g Quia veni. in humanitate ꝑfecta scientijs ꝛ virtutibus. h Et nō erat vir. q̄ pauci virtutes operū christi imitabant. i Uocaui. ꝓ ꝑdicationē claram ꝛ efficacē. k Et nō erat q̄ audiret. cū effectu. q̄ cōpatiue multo plures nō credidērūt ei. tertio remouet impedimētū impotentie. cū d̄: l Nunquid abbreuiata ꝛc. q. d. non. ꝛ ꝓ xp̄a. m Ecce in increpatione ꝛc. Hic cōsequēter declarat ꝓpositū. ꝛ primo ponit hmōi declaratio. scōo soluit quedā obiecta. ibi: In ꝗ ra est. Declaratio vero ponit primo ḡtūm ad exclusionē impotentie. cū d̄: Ecce in increpatione mea. i. in verbo meo. n Deserū faciā mare. i. sicū potero facere cum voluero: sicut feci in exitu ď egypto o Induā celos tenebris. sic enī fecit ꝛpe tue passionis. p Et saccū ponā operimentū eorū. i. nigredinē. scōo declarat ꝓpositū ḡtūm ad exclusionē ignorantie. cū d̄: q Dñs dedit mihi linguā eruditā. i. loquētē ex interiori cognitione: q̄ humanitas xp̄i fuit plena oībus scientijs ꝛ virtutibus.

r Et sciā sustētare eū qui lassus est. Sic est in hebreo ꝛ libris correctis. i. monere eū ad tolerantiā patiētie verbo ꝑdicatiōis meę: ꝛ q̄ in xp̄o est duplex scientia: vna diuina ꝛ eterna. alia ꝛgalis ꝛ humana. ꝛ vtraq̄ est a patre i filio fm duplicē naturā. iō subdit: s Erigit mane. mane erigit mihi aurē. ita q̄ primū mane accipit ꝓ eternitate. in qua filꝰ habet sciētiā diuinā a patre. ꝛ scōm ꝓ instanti incarnationis in quo habuit sciam infusam. tertio declarat ꝓpositū ḡtūm ad exclusionē impotentie

℣ similia opari possuꝫ nō ē potēcia limitata. ℣ quasi vestimētū. Estimētū vestitate ꝛ tinea cōsumit. Judei q̄s. xlij. annis post passionē ad penitentiā vocati sūt: tā dē negligētes ꝛ triti sūt aduenientib⁹ romanis: ꝛ male oscle tinea demorati.

b Quis ex vobis. ꝛc. Nō ꝑcer⁹ in charitate q̄ timet. sed hic timor ꝓ bonitate ponit. Dā: b ear⁹ q̄ omnia mea mīt. i. q̄ timorā⁹ est in religione dei. De b timore scripū ē: Timor dñi ſuperat anīa. Et initiū ſaple timor dñi. ꝛ alibi: Nō est inopia timentib⁹ eū. Et timor dñi sanct⁹ pmanet i seculū seculi. Hic custodit alios sanctos integros ꝛ pudicas ꝛ purgat. Dā: Timete dñm ꝛ date gloriā ei. Quis ambulauit in te. Semilis populus i tenebris i fidelitatis q̄ nō ē lumē ei ꝛps qui dicit: Ego sum lux mūdi. Quasi vos me fugellastis ꝛ cōſpuiſtꝫ ego tū ad penitentiā

Ezec.18.g voco. Nolo ei. m. ꝓ. d Ecce oēs vos ꝛc. Quasi nihil ꝓdest exhortatio: nec est spes salutis post scelera. Dā: Oēs decli. Roma.3.b simul: inuti. facti sūt ꝛc. Ascendentes ignez. Ciuitatis ignem q̄ a romanis succensa est. Accēdēte ira ꝗ ira xp̄m celi ꝛ inuidie eraſcebat. Vine offcum⁹ ꝙ ſ/ tate pati vnūquēq⁹ sibi ignem succendere. Et quō in eodem loco vel tecmlo: alij fami. simul alij febribꝰ ex obscuritate humorū diuersa supplicia sentiētes. Sic in peccatorib⁹ diuersi peti materia plus vel minꝰ succendit.

f In doloribus. Quia nec bñficio: nec tormētis dei filiū suscipere voluerunt.

Deu.13.b Unde: Ite maledicti in ignem eternū.

Ca. LI

g Attendite ad. p.

1.Co.10.a Christū ď quo: Petra aūt erat xp̄s. vnde etiam christiani a christo dicti. Et ad cauernā lacus fossio

℣ nem la/ ℣ imitigendi. a micitie ex parte volūtat⁹. ꝙ hoc ꝙ saluator iesus xp̄s ex maxima charitate suſtinuit passiones multas pro oībus. cū d̄: a Dñs deus. i. pater. b Aperuit mihi aurē trinu ādo mihi futurā ꝓ pplo passionem meā. c Ego aūt nō cōtradico. imo dixit: Fiat voluntas tua. Matth. xxvj. loquēs de passione sua.

Herrorisim nō abiꝰ imo querētib⁹ ipm ad mortez iuit obuiā: Job. xvij. d Corpꝰ meū dedi pcutiēti/b⁹ ꝛ vt ptz in euāgelijs. f Et genas vellentib⁹. Is nō sit scriptū in euāgelijs q̄ euellerent eiꝰ barbā. tñ paratus fuit hoc suſtinere sicut ꝛ alia maloꝛ. ꝛ fortan suſtinuit. q̄ nō oīa sunt scripta. g Faciē meā nō auerti. hoc ptz ex euāgelijs. b Dñs deꝰ. i. pat. Auxiliator meꝰ, ꝑbēs mihi volūtatē ꝛ cōstantiā pātiēdi. k Et ideo nō sum cōfusus: q̄ ꝓ passiones suā trāſtt ad gloriā siue rēsurrectionis: corpus etiaꝫ eiꝰ mortuū fuit honorifice sepultū. l Jdeo posui ꝛc. i. me exposui ad suſtinēdā quecūq̄ aſperā.

m Juxta est. Hic soluit quedā obiectio. indei. enī dixerūt xp̄o: Job. viij. Tu de teipso testimoniū phibes: testimoniū mū nō ē verū. ꝛ saluator rñdit: Nec testimoniū phibet de me q̄ mecū ē pater. ꝛ ista rōne ꝓbasa ſpōſato ponit hic. cū d̄: Juxta ē q̄ iuſtificat me scz pater: q̄ d̄ esse iuxta filiū, ꝓpter vnitatē essentie ꝛ distinctionē ꝓsone. iuſtificat aūt filiū facīdo opera diuina q̄ ipm, ꝓpter q̄s ibidē dicit saluator: Job. v. Opera q̄ ego facio inpoſe patriq̄ mei illa testimoniū phibēt de me. n Quis cōtradicit mihi: fm veritatē. q. d. nullus vestrū. Christus enī frequēter legit impoſuiſſe indeis silentiū: ꝓpter veritatis euidētiā. o Ecce dñs deus auxiliator meꝰ. i. mea passione nō ꝓdito. p Quis est qui cōdēnet me. i. iuſte. quasi diceret nullus. fuit enī iniuste ad mortē cōdēnatus. primo ꝙ sacerdotes. postea ꝙ pilatū: ſ ex hoc deposuerūt exterminiū imrantū ꝙ pilatus ꝙ Tiberiū imperatorem fuit missus in exilium et ibi ignominiose mortuꝰ. ꝛ sacerdotes ꝙ Titū fuerūt interfecti in destructione templi. Dixit enī iuſtū esse sacerdotes ex teplo perire. ideo subdit: q Ecce oēs quasi vestimentu conterenꝫ quātū ad mortuos in exilio.

r Tinea comedet eos. Ētū ad interfectos gladio sicut tinea cōſumit vestimentū quadā violentia.

s Quis ex vobis timēs dominū. Hic consequenter cōcludit incredulos inter itū. ꝛ primo arguit eorum culpā dicēs: Quis ex vobis timens dñm audiens vocem serui sui: id est christi ratione forme serui assumpte. t Quis ambulauit in tenebris. s. ignorantie. v Et nō est lumen ei si credidit verbis xp̄i. quasi dicerēt nullus. ideo subdit: x Speret i nomine domini. s. quilibet fidelis. scōo subiūgit penam cum dicit: y Ecce vos omnes accendētes ignē: id est ex incredulitate vestra meremini q̄ succēdami/ni cū ciuitate ꝛ regione vestra. z Ile fuit factū ꝙ exercitū romanoꝝ. et quia factū est hoc fm ordinem diuine iusticie. subdit: a De manu mea factū est hoc vobis. in doloribus dormietis: id est moriemini. nā ꝗ enim populus iudaicus tot et tantos dolores suſtinuit: sicut in obsidione ꝛ destructione hierusalē ꝙ Titum: vt patet ꝙ Josephū libro de indaico bello. ꝛ alios historiographos illis tēporibus vicinos.

Audite me. Hic remouet secūdā La. LI impedimentū ex dilatione. ꝓmissi ex hoc enī q̄ liberatio ꝙ christū fienda tñ differebatur estimabant aliqui indei q̄ illa liberatio nulla foret: ideo hoc remouet in hoc ca. et primo ofert spes assequendi. ꝓmissum. scōo auferꝫ timor circa malū pene huic liberationi annexum. ibi: Audite me. primū facit dupliciter. s. exemplo et verbo. secūdū. ibi: Attendite ad me. Circa primū sciēdū q̄ abrae facta fuit ꝓmissio de obtentu terre chanaā: Gen. xv. ꝛ tamē ista ꝓmissio nō fuit impleta tunc. sed post quadringtos annos. vt habet ibidem. tamē finaliter fuit impleta ꝓpter fidē abrae ꝛ sare que eiusdem fidei fuit. et ex hoc cōcludit q̄ vilario aduentus christi non debuit iudeis differentiā inducere. primo igit circa hoc ponit exemplum cū dicit: b Attendite ad petram. id est ad abrahā et sarā. vt exponit postea. cum dicitur: c Attendite ad abrahā patrē ꝛc. ꝛ vocat abraam

Universidad de Deusto Biblioteca

ñ nclateris christi. De qua ꝓ cui estis quãdo exiuit sanguis redẽptionis ⁊ aquã baptismatis. Q sepulchrũ domini ꝓ quo requiescunt innumerabiles filios genuit. Vel ecclesia q̃ dñi sterilꝫ q̃ quotidie excidimur id ẽ nascimur per lauacrũ baptismi. a Audium ⁊c. Rota in sion que cõparat paradiso dei tantũ debet esse gaudium ⁊ leticia et confessio et vox laudis: vt quod in celo facturi sunt cũ angelis in terra iugiter medit̃tur. b Justus ⁊c. Omnes iusti/ficans vel iustificia elegan/ter: vt nõ vna gens sed tot⁹ orbis saluet. c Celi sicut fumus. De sã/ctis dictum ẽ: ⁊ nos immutabimur: quãto magis ergo ꝺ celo sole ⁊ stellis credendus est: quãdo luna solis lumẽ accipiet: et sol septuplo fulgore rutilabit Unde: Omnis creatura ingemiscit: ⁊ parturit expectans liberationem filiorũ dei vt sez mutent in melius: nõ solum anime q̃ / mortales crũt sed et corpora quorũ substãtia clarificab. Quidã tamẽ perire ⁊ innouari ꝺstruere pro abolitione et morte accipiunt. d Lẽ/surge ⁊c. Doꝛ ꝓphete ⁊ fidelis populi ad uẽtũ filij dei ꝓmissi erat aut ꝓ filium.

a ꝺ christũ patrẽ multaq̃ gẽtiũ. b ꝺ ecclesiã q̃ prius sterilis.

re ad abrãã patrã vestrũ ⁊ ad sarã
a ꝺ solũ ẽt de terra mea. ⁊ de cognatis.
q̃ peperit vos. Quia ũnũ vocaui a
a ꝺ in operib⁹ suis. b ꝺ subditam filijs.
eum ⁊ benẽdixi ei: ⁊ multiplicaui b
a ꝺ q̃ olim abrãã multiplicaui ⁊ cõsolat⁹ sũ: ecclesiã q̃z et multiplicare et cõsolari possum.
b ꝺ ecclesiã. c ꝺ in apostolis.
eũ. Cõsolabit ergo dñs sion: ⁊ cõsolabi c
a ꝺ supplebit ruinas iudeorũ multitudine gẽtiũ.
b ꝺ quasi q̃ prius erat a deo deserta ipso ihabitante erit deliciosa urbs: afferẽs flores ⁊ poma ꝓfectionis
bisq̃ oẽs ruinas eꝰ. Et ponet deser d
a ꝺ ꝓ beneficijs dei. ꝺ dei.
tũ eꝰ q̃si hortũ dñi. Gaudiũ ⁊ leticia in s
a ꝺ ꝓ beneficijs dei. ꝺ dei.
ueniet i ea: gr̃ãrũactio ⁊ vox lau
a ꝺ ergo. ꝺ diligenter. ꝺ apostoli. ꝺ gentes vel religiose israel. Vñ: Loramim gẽtes cũ ple.e.
dis. Attendite ad me pꝓle meã: ⁊ b
ꝺ fideles. ꝺ euangeli.
trib⁹ mea me audite. Quia lex a i
a ꝺ decretũ. ꝺ ut iudicia credere nolentib⁹ gẽtes ad fidẽ vocet. b ꝺ Ypsis q̃ abulat i tenebris. v. l. m.
me exiet: ⁊ iudiciũ meũ i lucẽ pꝰ/ k l
a ꝺ supradicta filij⁹ ihec aũt pater de filio dicit.
ꝺ cito nascet filius de virgine vt ipleant q̃ ꝺ mitto.
pulox requiescet. Pꝓpe ẽ iust⁹ meus b m
a ꝺ gentium a patre sine xpo. b ꝺ qui salutẽ facient p. l. a. p. c ꝺ viri. ꝺ apli iudicãtes. xii. tri. isr.
egrẽssus ẽ saluãtox meox: ⁊ brachia n
a ꝺ in nouissimo die. b ꝺ gẽtes vel eccliæ vt sæc aie.
mea pꝓlos iudicãbũt. Me insulæ o
a ꝺ ipse erit expectatio gẽtiũ. b ꝺ filiũ q̃ qui ois sci. c ꝺ patienter expectabam.
expectabunt: ⁊ brachiũ meũ susti p q r
a ꝺ o gentes vel ecclesie. b ꝺ manus.
nebũt. Leuate i cẽlũ oculos vꝰos s
ꝺ xpi.
c ⁊ videte sub terra deorsũ: q̃x cẽli si t
a ꝺ ꝺm figurã: nõ ꝺm cẽntũ. b ꝺ cẽlũ ⁊ terra trãsibunt. a ꝺ qui vim inuenient.
cut fumꝰ liquẽscẽt: ⁊ terra sicut ve v
a ꝺ ex ij habem⁹ q̃ cetera nõ i mthiũ redigẽt: ij i melꝰ mutabũt. ꝺ ꝺm figurã et ventilatẽ. b ꝺ filiꝰ ꝺ: Viderũt oculi mei saluatore tuũ: ⁊ alibi Sa
sicut hec itẽribũt. Salꝰ aũt mea x
lutare tuũ ex .vo. a ꝺ ideo. ꝺ idem.
in sempiternũ erit: ⁊ iusticiã mea y
a ꝺ q̃ lex a me egrediet ⁊c. ꝺ intelligite. b ꝺ christum vel iudicium quo discrete oia faciam.
nõ deficiet. Audite me q̃ scitis iũ/ z
a ꝺ fidelis. b ꝺ euãgelii. ꝺ lex dei eius in corde
stũ: popul⁹ meꝰ lex meã i corde eo a b
ipsoꝝ ⁊c. a ꝺ o apostoli. ꝺ Nolite timere eos q̃ corpus occidũt: cõtra plerumtores quos futuros fore ꝓscibat ezechiel eos. ꝺ nõ in oze ẽm.
rũ. Nolite timere opꝓbriũ ho c
minũ: ⁊ blasphemias eorũ ne me
a ꝺ quasi cito erũbitur et oppꝓbriũ eoꝝ sicut vestimẽtũ vetustate et tinea cõterꝓtũ.
tuar[.]. Sicẽ enĩ vestimẽtũ sic come/ d
a ꝺ cõscientie qui nõ mozit.
det eos vẽrmis: ⁊ sicẽ lanã sic ocuo
a ꝺ iniquꝰ mentis. ꝺ christus.
rabit eos tinea. Salus aũt mea in e
sempiternũ erit: ⁊ iusticia mea in f
a ꝺ ꝓnotis populi ⁊ posteriorib⁹ q̃ aduẽtũ illius re ceperũt de quo supra: Pꝓpe est iustus meus.
b ꝺ in eternũ. c ꝺ de solio paterne glorie.
generãtiões generationũ. Cõsur/ g

a ꝺ christũ patrẽ multaq̃ gẽtiũ. b ꝺ ecclesiã q̃ prius sterilis.

Nico.de lyra

raam petra, ꝓpter fidei firmitatẽ. a Quia vnũ vocaui eũ, id ẽ solũ sine ꝓle. b Et benediri ei. cõferẽdo ei bona tẽporalia ⁊ spiritualia. c Et multiplicani eũ in multitudinem populoꝝ q̃ isaac hismaelẽ ⁊ alios filios eius. Cõsequẽter cõcludit intentũ. s. de cõsolatione populi q̃ christũ. cũ dicit: d Consolabit ergo dñs sion. i. ecclesiã quevocat sion: eo q̃ ibi incepit. vt dictũ est. ꝺ. ij. ca. ⁊ in plurib⁹ aliis locis.
e Et cõsolabit oẽs ruinas eius. ex diuersis erroribꝰ ortas ꝺ populo iudeorũ ex mala doctrina doctoꝝ: quos amonit xps p suã doctrinã: ꝓpter qõ dicit saluator de eis Matth. xv. Cæci sunt ⁊ duces cecorũ. f Et ponet desertũ eius. quasi deliciarum. qz iudea bonis spiritualib⁹ erat deserta: sed p christum fuit adimpleta potissime p infussionẽ spũs sancti sup credentes in signo visibili Act'. ij. ⁊ in pluribus aliis locis.
g Gaudiũ ⁊ leticia ⁊c. qz spiritu sancto repleti loquebãt magnalia dei: leetanter manifeste et cõstanter. h Attẽdite. Hic consequẽter remouet dictũ impedimẽtũ verbo: ⁊ primo remouet impedimẽtũ. scꝺo cõfirmat dictũ. ibi: Leuate. Remouetur aũt impedimentũ in hoc q̃ asserit aduentus christi de ꝓpinquo: ⁊ primo excitat attentio. cũ dicit: Attendite ⁊c. quia nunciat hic magna ⁊ ardua. s. lex euangelica. cũ dicit:
i Quia lex a me exiet. ⁊ q̃ de lege christi intelligat ostenditur cũ subdit: k Et iudiciũ meũ. i. fm legẽ meam.
l In lucem populoꝝ requiescet. qõ nõ pot intelligi de lege mosaica q̃ fuit data vni populo fm: sed lex christi diffusa est p orbẽ vniuersum. Ra. Sa. etiã dicit hic q̃ istud erit quãdo dicũ Sophonie impledit. iij. ca. vbi dicit dñs: Tũc reddã populis meis labiũ electũ: vt inuocẽt oẽs nomẽ dñi: ⁊ seruient ei humero vno. qõ fm omnes expositores catholicos et hebreos referẽt ad tẽpus christi. Ex hoc patet q̃ aliqui expositores catholici in vno magis iudaizant hic quãm ad hoc q̃ hebrei exponẽtes. qõ dicit hic: Quia lex a me exiet ⁊c. dicẽdo q̃ intelligit ꝺ edicto Cyri p totũ imperiũ suũ publicato q̃ iudei redirent libere in terrã suã. Cõsequẽter exprimit legislatorẽ. cũ subdit: m Pꝓpe est iustus meus. i. christus qui dicit iust⁹ absolute ⁊ antonomatice: eo q̃ non solũ est iustus formaliter vt alij: sed etiã effective alios iustificando. n Et brachia mea populos iudicabũt. i. apostoli qui dicunt brachia corporis ecclesie, sicut ⁊ christus caput. quibus dicit Matth. xix. Cũ sederit filius hois in sede maiestatis sue, sedebit⁹ et vos iudicantes duodecim tribus ⁊c. o Me insule. i. gẽtiles vt dicũt hebrei. p Expectabũt, sicut dicit Heñ. xlix. Et ipse erit expectatio gentiũ. q Et brachiũ meũ. i. christus qui brachiũ dñi dicit. ꝺ. liij. ca. vt videbit. r Sustinebũt. legẽ eius reciptẽdo. s Leuate. Hic cõsequẽter ponit confirmatio dicti q̃ stabilitatẽ ipsius christi. cũ dicit: Leuate i celũ ⁊c. i. cõsiderate in stabilitatẽ superiorũ ⁊ inferiorũ corporũ.
t Quia celi sicut fumꝰ liquescẽt. Adueñtũ ei christi ad iudicium ꝓcedet ignis cõflagrationis purgãs celũ aereũ ⁊ terrã: vel si intelligãt de celo sidereo: ꝓ hanc liquefactionẽ intelligitur cessatio a motu qui cessabit in finali iudicio.
v Et habitatores eius sicut hec interibũt: qz in igne cõflagrationis morient omnes qui tũc vivi reperient. x Salꝰ aũt mea. i. christus qui dicit salus a deo data. y Et iusticia mea. i. christus similiter qui ꝓpter excellentiã iusticie nõ solũ dicit iustus in cõcreto: sed etiã iusticia in abstracto.
z Audite me. Hic cõsequẽter tollit timor: mali annexi. recipiendi eni fidei xpi annexa erat ꝓpssio mali pene. ꝓpter qõ saluator dicebat apostolis. ⁊ ꝓ sequẽs fidelibus alys Joh. xvj. Venit hora vt omnis qui interficit vos arbitret obsequium se prestare deo: et hoc patuit in ꝓsecutionib⁹ ecclesie ꝓtentis: ⁊ in ꝓsecutione antichristi magis apparebit. primo ergo tollit timor ꝓsequẽtiũ generaliter. scꝺo antichristi specialiter ibi: Quis tu vt timeas ⁊c. Primus aũt timor tollit ꝓ hoc q̃ ille ꝓsecutiones ostendunt parue ⁊ breues ⁊c. ⁊ cõsolatio fortiora est ꝓpterea. ideo dicit: Audite me qui scitis iustũ. i. christum ꝓ fidẽ cognoscitis. a Lex mea. qz euangelica: vt declaratum est. ꝺ. b In corde eorũ. radicata ⁊ firmata.
c Nolite timere opꝓbriũ hoꝝ. ꝓpter christũ: sed magis gaudete: qz sut impleta Act'. v. Ybant apostoli gaudentes a cõspectu cõcilij: qm digni habiti sunt ꝓ nomine iesu cõtumelia pati: ⁊ idẽ apparuit et apparet in multis sanctis.
d Sicut enim vestimẽtũ ⁊c. i. cito morient ꝓsecutores. et rodent eos vermes. e Salus aũt mea: id est christus.
f In sempiternum erit. saluans fideles suos salute eterna. ⁊ ideo aduentum eius desiderans: Esaias ꝓpheta orando exclamat: g Consurge consurge. et ꝓpitietur ꝓpter duplicẽ christi aduentum. primũ et secundũ.

Jnduere

a ꝺ genus humanũ redimendo. b ꝺ diuinitatis cõtra principẽ mũdi.
get cõsurge: induere fortitudinem brachium a
a ꝺ o filia. ꝺ genus humanũ redimẽdo. ꝺ de solio paterne glie.
b ꝺ ad egyptijs liberãdo.
domini. Cõsurge sicut in diebus antiquis: in
a ꝺ ecclesiæ. ꝺ suum patrib⁹ nostris ostendisti poteñs tuã.
b ꝺ o filia. c ꝺ cum patre.
gẽrationib⁹ seculoꝝ. Nũqd non tu pcussisti b
a ꝺ diabolũ. b ꝺ pharaonẽ vel diabolũ. c ꝺ o filia. ꝺ quasi qui hec fecisti hoc quoq; facturus es.
supbũ: vulnerasti draconẽ? Nũqd nõ tu sicca c
a ꝺ rubri. ꝺ huius seculi. b ꝺ doctrinã philosophicã. ꝺ dogma. c ꝺ secularia ꝓtendentes.
sti mare: aquã abyssi vehementis? Qui posuisti
a ꝺ de quo: Veni in ꝓfundũ maris ⁊ tẽpestas demersit me.
b ꝺ huius seculi. c ꝺ ab egyptijs.
ꝓfundũm maris viã: vt transirent liberati. Et b
a ꝺ sanguine filij. b ꝺ ad viã iusticie.
nũc q̃ redẽpti sunt a dño reuertent et venient in c
a ꝺ ꝓsentẽ ecclesiã et in beatitudinẽ eternã. b ꝺ Beati qui habitant in domo tua. c ꝺ que nõ deficiet. b ꝺ mentes.
sion laudantes: ⁊ leticiã sempiternã sup capitã b
a ꝺ in celo.
eorũ. Gaudiũ ⁊ leticiã renẽbunt: fugiet dolor et
a ꝺ filiꝰ quasi invocatus me et ego cõs. vos ⁊c.
b qz aliud non ꝓfert. b ꝺ nõ ꝓ ꝓpheta sed ꝓ me mentiũtur. ꝺ Absterget deus omnẽ lꝫ. ab oculis. c ꝺ ipse oẽs miseriacordiarũ et cõsolationis.
gemitus. Egõ ego ipse cõsolabor: i k
a ꝺ quasi dicit: Nolite timere opprobria homi et blasphemias: quo ergo timeris que tam cito arescunt ad instar fẽni.
a vos. Quis tu vt timeas ab ho/ l m
mine mortali ⁊ a filio hominis: a ꝺ hominẽ timens.
3.40.b
qui quasi fenũ ita arescet: ⁊ obli/ n o
a ꝺ alios factoꝝ. b ꝺ ꝺ credibili statue suspẽdit.
tus es dñi creatoris tui? Qui tẽ
a ꝺ stabilis mole.
tẽdit celos: ⁊ fũdauit terrã: ⁊ tor p
a ꝺ passionis. ꝺ nõ ad horã qõ veniale.
midabit iugiter tota die a facie fu/ q
a ꝺ in corpore.
roris ei⁹ q̃ re tribulabat ⁊ para/ r
a ꝺ quasi nõ estimẽdũ qõ cito cranitur. ꝺ in aia.
uerat ad pdẽdũ? Ubi ẽ nũc furoꝝ
a ꝺ filiꝰ. b ꝺ fm humanitatem.
Job.19.a tribulãtis? Citoveniet gradiẽs ad s t
a ꝺ ex sagbotis vel infernũ. b ꝺ peccatores sed vocabor ad penitentiã.
Moraliꝫ Moraliter. Possum⁹ hec iuxta anagoꝝ gen super anima intelligere peccatrice: q̃ nolẽs bibere calicem furoris domini dicit: Domine ne in furore tuo arguas me: ne q̃ in ira t. ⁊c. Si autẽ bibe rit bonum est ei sua sentire supplicia: ⁊ deum audire dicentes: Cũ ira furoꝝ mei trãsierit: rursum curabo. ⁊ alibi: Nunquid qui cadit non adijcit vt resurgat?
Ps.6. Ps.40.b Deut.32.a Ps.40.b
a Induere fortitudinẽ. ad saluandũ populũ tuũ. ⁊ ad hoc adducit exemplũ ꝓteritoꝝ tẽꝓoꝝ. dicẽs: b Nũquid non tu peussisti supbũ ⁊c. i. pharaonẽ q̃ supbiit ꝓtra dñm o. Resco dñm ⁊ ifra nõ dimittã: Exo. v. Dicit etiã draco ꝓpter malitiã qua filios isrl oꝑimebat iniuste. Exo. j. ꝓpter qõ dr de pharaõe. Ezech. xxix. a. Draco magne q̃ cubas i medio fluminũ. c Nũqd nõ tu siccasti mare ⁊c. vt habet Exo. xiiij.
d Et hic. i. tpe gratie. e Qui redẽpti sũt a dño. iesu xpo. f Reuertent. ad vnitatẽ fidei ecclesiasticæ. g Et veniẽt i sion. i. ad sẽtã ecclesiã q̃ vocat sion vt ꝓdictũ est. Poꝛest etiam ꝓ sion hic intelligi ecclesia triũphans q̃ vocat sion i pluribus locis scripture. vñ ad Heb. xij. Accessistis ad sion mõtẽ ⁊ ciuitatẽ dei viuẽtis dicitur ecclesiæ: ⁊ multoꝝ milliũ angelorũ frequẽtiã. ad quã veniunt fideles xpi post hanc vitã: et huic sensui cõcordat ista sequens. b Et leticia sempiterna sup capita eorũ ⁊c. qõ nõ pot habere in ꝑsenti vita. ideo subdit:
i Ego ego ipse. ⁊ nõ alꝰ. k Cõsolabor vos. ꝓ solatione eterna q̃ a solo deo pot dari. l Quis tu. Hic cõsequenter amonet timor antichristi: ⁊ hoc duplici rõne. scꝺa ponit ibi: Ego aũt. Prima aũt rõ accipit ex breuitate tẽporis. qz ꝑ ipsũ antichristi futura sit valde grauis. sit et breuis tpe. ꝓpter qõ minus timenda. Unde dr Matth. xxiiij. Nisi breuiati fuissent dies illi nõ fieret salua oẽs caro ⁊c. dicit ig: Quis tu vt timeas? ⁊ alloquit quẽlibet futurũ fidelẽ tempoꝛe antichristi: qui cũ sit regeneratus⁹ i christo nõ debet timere ꝓsecutionẽ antichristi timore deficiente a bono. m Ab homine mortali. antichristus fml erit homo purus: et cito morietꝫ post assectionẽ dominij. ideo subdit: n Qui quasi fenum ita arescet. Fenũ enĩ existens in viroꝛe si supueniat estus imoderatus facit ipm arescere. sic antichristꝰ existẽs in ꝑsona ꝓtestatis interficiet a deo repente. o Et oblitus es dñi creatoris tui. Ꝺ dicit ꝓ illo q̃ cadent a fide vel cõstantia motũ timore antichristi. ideo subdit: p Et formidasti iugiter. i. nimis diu ⁊ irrationabiliter. q A facie fu. eius q̃ te tribulabat. Tunc enim erit tribulatio magna qualis nõ fuit a principio mũdi Matth. xxiiij. r Et parauerat ad gẽndũ. disponeret enĩ antichristus totaliter exterminare populũ christianũ.
s Cito veniet. i. velociter attinget gradũ siue potestatis.
t Gradiens ad aperiendũ. suũ pessimũ intentũ contra christum. In hebreo habet: ad larandũ. quod exponit Ra. Sa. de laxatione seu defectu virtutis. licet ad aliũ intellectũ. per hoc igit fm intellectũ nostrũ designat q̃ sicut potestas antichristi cito ascẽdet. ita cito deficiet. ideo subdit:
v Et nõ interficiet vsq; ad internitionẽ. i. christianos morte repentina ꝓcuntus. In hebreo habet: Et nõ morietꝫ interfectione. i. humano gladio. x Nec deficiet panis ei⁹. i. nõ morietꝫ fame: sicut nec gladio: sed domini nostri iesu xpi verbo. fm q̃ dicit. ij. ad Thessalo. ij. Quẽ dominus iesus interficiet spiritu oris sui ⁊c. y Ego autem sum. Hic ponit scꝺa rõ ad tollendũ timorẽ antichristi: ⁊ accipit ex cõsolatione fidelium illã ꝓsecutionẽ sequentes. ꝓpter quod est minus timẽda ⁊ quia oppꝓsita iuxta se ꝓsita magis elucescant. ideo primo ponit magnitudo tribulationis precedentis. scꝺo subditur magnitudo consolationis sequentis. ibi: Zdcirco audi. Circa primum deus pater alloquit filium qui deficiet antichristum: ⁊ consolabit populum suum. cũ subdit: Ego autẽ sum dominus deus tuus. rationẽ humanitatis tue à me create.
z Qui cõturbo mare ⁊ intumescunt fluctꝰ eius. i. facio tribulationes in mundo venire fm ordinem sapientie mee ⁊ iustitie. a Posui verba mea in ore tuo. ad nunciandũ euangelium. ꝓpter quod dicit christus Joh. vij. Mea doctrina nõ est mea: sed eius qui misit me. b Et in vmbra manus mee ꝓtexi te. a iudeis volentibus te occidere: quod tamẽ nõ ꝓmittit fieri ante cõpletionẽ doctrine tue. ideo subdit:
c Ut plantes celos. i. boies contemplatiuos.
d Et fundes terram. i. actiuos. vtrãq; enim viram ꝓdicauit christus. s. cõtemplatiuã et actiuam. e Et dicas ad sion. i. ad ecclesiam. f Populus meus es tu. ꝓ susceptione baptismi. Ex hoc patet q̃ verba ista non sunt ipsius dei ad Esaiam: vt aliqui exponunt quia populus sion non fuit sub dominio Esaie. ⁊ quid dicat christus ecclesie in antichristi persecutione subditur: g Eleuare. a persecutione temporali ad pacem quãtum ad omnes. quia illa erit vltima persecutio ecclesie. h Eleuare. de culpa ad gratiam ꝗ̃tum ad penitentes qui timore antichristi ceciderant.
i Consurge. ad accipiendum premiũ a christo veniente ad iudiciũ. k Hierusalẽ. i. ecclesia rationib⁹ dictis supra.
l Que bibisti de manu dñi. i. ex eiꝰ ꝓmissione ⁊ ordinatiõe.

Calicem

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

15 a Calicē ire ꝛc. Solent medici amaris simū antidotū q̄s ex gustu nomē accepit dare stomacho nauseanti: vt noxios humores euomat: et possit coctos cibos atq; digestos in aluū trāsmitte-

a potestate. b ſ vastationē q̄ romanos.

re: quos flemma tuz magnitudo digeri nō sinebat igitur ꝛ hic ysaie q̄ bibit de calice: furoris dñi inbet ō christe cōsurgere qz totum epotauit. Si cl adhuc biberet nō consurgeret: vnde patet q̄ de vltima captiuitate hoc dicitur:

b Ecce r. Perdidit captiuitatem futurā: nūc hortat ad penitētiā vt euadāt.

c Ponā illū i ma. ꝛc. Secundū litterā humilianerunt eos chaldei: et ipsi humiliati a medis et persis: et humiliauerunt eos romani et ipsi i multis humiliati. humiliauerūt eos demones suadendo vt crucifigerent ꝛpm et ipsi in hoc humiliati sunt: qz sic potestatē suā amiserunt: ꝛ in iudicio olno humili

Moraliter abunt. Moraliter aūt anima dō peccat diabolo subdit captiua: dū penitentiaz agit cleuat et cōsurgit et diabolus humiliatus ruit.

La. LII

6 Onsurge consurge. Eos hortatur ꝓpheta q̄ post ascēsiones ꝑdicantiū apostolis credidērūt. Allego. Eadē ꝛ de ecclesia possum⁹ dicere q̄ visio pacis ꝛ speculatio fidei heresim corruerit: inbet erire et pristine fidei ornamēta suscipere. Et si fuerit suscitata: sanctas eius et cōtinētie ꝑmia ꝓmittūt: vt p eā nō trāseat in circūcisiūs vel immundus: qđ ad immunditie oga referri pōt. Incircūcisi enī et īmūdi q̄ corpis voluptati ꝛ libidini seruiunt.

a Calicē ire eius. in ꝓsecutione antichristi. b Usq; ad fundum calicis ꝛc. ꝙ hoc designat magnitudo tribulationis future antichristi tēpore. Sciendum in q̄ li usq; ad. hic accipit exclusiue: qz fundus calicis est antichristo et eis satellitib⁹ reseruatus vt videbit postea. c Nō est qui sustētet eā ꝛc. qz nullus de principib⁹ christianis audebit se opponere: vel resistere poterit antichristo. ꝛ ad idē facit qđ subdit:

d Et nō ē qui apphendat manū ei⁹. ad educēdū eā ꝛ tribulatiōē: licet enī Enoch ꝛ Helias tūc se opponēt antichristo. tamē interficient ab eo. e Duo sunt. s. mala pene.

f Que occurrēt tibi. q̄ postea subdunt: sed interponit. g Quis cōtristabit sup te. q. d. nulli aut pauci. ꝛ istud refert ad illud qđ ꝓdictū est: Nō est qui sustētet eā: q̄ aūt sint duo mala pene ꝓdicta. subdit: b Vastitas ꝛ cō. ꝛ exponēdo subdit: i Et fames et ꝑdi ē. i. fames ꝓ q̄ posita est vastitas. k Et gladius. ꝙ quo posita est cōtritio. ita q̄ ly post nanc ibi quattuor: fm nomē. sūt tamē duo trū fm rem.

l Quis cōsolabit ꝛc: Si diceret. nulli aut pauci. eis⁹ causa subdit: m Filij tui. qui te possent cōsolari.

n Projecti sunt. i. mortui. ō subdit: o Dormierūt. somno mortis. p In capite oīm viarū. carentes sepultura.

q Sicut oryx. animal est īmūdū. vt habet Deut. xiiij. ꝛ declinat onz ongis. r Pleni indignatiōe dñi. hoc dicit fm estimationē hoim. qz tribulatio antichristi principaliter ordinabit ad purgationē et miserīā electoꝝ: quis tūc estimēt homēs mādari deum ꝑtra eos esse offensum. s Idcirco. Hic ꝓsequēter ponit sequēs ꝓsolatio. cū dr: Idcirco audi ꝙ paupercula. i. eccla tūc depauperāda p antichꝝm: et nimiras acceperūt. t Et ebria. i. plena. v Nō a vino. sed a tribulationis tormento. hoc dicit ꝓsequēdo parabolā de potatione calicis ꝓdictā. x Hec dicit dñator tuꝰ. ad te cōsolandū. y Qui pugnauit ꝓ populo suo. i. crucis ligno in humanitate assumpta. z Ecce tuli de manu tua calicē fortis. i. penā tribulationis. a Fundū calicis indignationis mee. de manu tua abstuli. b Nō adq. vt bibas illum vltra: qz tribulatio ecclie tēpore antichristi erit vltima.

c Et ponā illū. s. fundū calicis reseruatū. d In ma. cōz ā te humiliauerūt. s. antichristi et satellitū ei⁹. e Et dixerūt mc. i. tibi. f Incurvare vt trāsea. sup te sicut sup terrā intētio eni antichristi erit totaliter cōculcare ecclesiam.

g Et pos. vt ter. cor. tuū. qz corpa fidelīū occisorū tūc remanebūt sup terrā insepulta. vt dictū est: ita q̄ boues ꝛ bestie poterūt sup ea transire. La. LII

Onsurge. Aliq̄ expositores catholici exponūt illum capl̄m de liberatione ꝓpli iudaici de babylone facta ꝙ Cyrū de qua frequēter supra dictum est. sed saluo meliori iudicio nō videt hoc cōuenienter dictū: qz Paulus apl̄us i lege ꝛ ꝓphetis humanit⁹ cōtentus ꝛ spūsancto plenus. illud qđ br in b ca. Qz pulchri sup montes pedes annūciantis et ꝑdicantis pacē ꝛc. allegat hoc dici de ꝑdicatione euangelij. Ro. x. ꝛ iō nō videt cōueniēter exponi de nūcijs Cyri missis ꝙ imperiū sūū ad publicādū edictū de libertia data iudeis redeūdi in hierūm: vt isti exponunt. Itē Ba. Sa. Sup istud ca. dicit qz iste cōsolationes vltime. s. ponūtur ab isto loco vsq; ad finē libri nō dicunt nisi sup captiuitate ecclesie dom. p quē intelligit romanū imperiū qđ posuit iudeos in ista captiuitate in qua sunt: a qua liberari expectāt ꝙ regem messiā: ꝛ sic fm eū hoc capl̄m intelligit de tpe xpi: ꝛ in b verbo dicit: licet erret expectādo futurū qđ iam est ꝑteritū. Itē sequēdo sniam apl̄i. ꝛ dictū Ba. Sa. in hoc ca. Rōm ad id qđ cōtinet veritatis. potest dici cōsequēter qz i hoc ca. remanet ternū impedimētū liberationis facte ꝙ xpm ītū ad incredulos qđ ꝓuenit ex contēptu humiliatis xpi. Principes ei sacerdotū ꝛ scribe de aduētu xpi nimis carnaliter sapientes expectabāt eū tēporaliter regnatu⁹. ꝛ dominiū a romanis ablaturū. ꝛ iō cū viderūt eū humilē abiectū ꝛ pauperem: ꝛ cōtemptū terreno⁹ docentē i contēpserunt eū: ꝛ sic fuerunt cecati: ꝛ fructu sue redemptionis priuati: ꝛ b iuste. qz aduentus ei⁹ fuerat ꝓnunciat⁹ in pauptate. Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iustus ꝛ saluator: ꝛ ipse pauꝑ ꝛc. qđ fm omnes doctores debitacos de aduētu christi intelligit. hoc igitur impedimētū remouet hic: ostendēdo ꝙ humiliatio christi fuit dispositio ad gloriā fm ꝙ dicit Philip. ij. Humiliauit semetipsum factus obediens vsq; ad mortem: mortem aūt crucis. ꝓpter qđ de⁹ exaltauit illū ꝛc. ꝛ nō solū post mortem fuit glorificatus: sed etiā ante in operibus miraculosis ad declarationē sue diuinitatis: ꝓpter quod christo petente Joh. xvij. Clarifica me pater ꝛc. respōsum fuit: Clarificani et iteruz clarificabo. i. clarificani te in miraculis: ꝛ iterū te clarificabo per gloriam resurrectionis: ꝛ sic est in corpore mystico christi quod est ecclesia. quia post depressiones eius ꝙ iudeos ꝛ tyrannos elevata est in magna gloria etiā temporaliter

ſ Induere

Moralit. a ſ Induere vestimē. Moralit. Alia ꝗs ſ ꝓpriam pristinum robur recepit: vocabit habitaculū sanctū: ꝛ sic fiet ꝛpli dei nec ꝑtrāsibūt p eā incircūcisus ꝛ imūdus. ꝙ ꝓb⁹ dr: Si mei nō fuerint dñati tūc. im. e. Ola aūt q̄ punitūr sion ꝛ hierlm non vt indeat somniāt ad lapides ꝛ cineres illi⁹ dictū vt instaurent in pristinū statū: sed ad ꝓpm hierlm q̄ occidit ꝓphetas q̄ cruciēs i passione xpi i resurrectione illi⁹ est reuiscitat: ꝙ multa milia de iudeis credidērūt: ꝛ reliquie salue facte sunt.

b Quia non adq. Dec ad celestē hierlm q̄ nullus īmūdus ingredit. c Excutere ꝛc. Alia pollutā sordib⁹ cādore pristinū amittit. Sz excutit pulnere cū apostis: qz imaginem terreni acceperat vt portet imaginē celestis. De pulnere boc dr: Rūq̄d ꝓstitebit tibi pulnis ꝛc. Soluunt ꝗs vincula colli vt non audiat ner⁹ ferre⁹ collū suuz sicut moniliū vt graui onere liberata: ꝛ recipiens pristina ornamenta cesset esse captiua redēpta ab eo q̄ venit ꝑdicare captiuis remissionē: nō corruptibilib⁹ argēto ꝛ auro ſ sanguine agni i magnlari. d Exrat. ꝛc. Hec cōmodū habuisti. nec icomodus effugistis eū filiū dei tradidistis.

Ecc.49.a † Egyptum. Arguit iudeos ꝛ vētura ꝑdicit. s. qz descenderūt sponte ad egyptiol tpe famis: post ab assyrijs sine eā oppressi sūt. f In egypto d.p.m. Quasi egyptij voluerunt ꝓpm meū seruire oppimere: ꝛ videbāt aliqđ inde rōnis habere: qz subuenerāt eis in famis necessitate. Sz ego liberani eum ꝛ eduxi eū in terrā ꝑ. p desertū. Sz qđ cause ē assyrio vt etiā in terra sua oppimat isral̄ ꝛ calūniet ei.

† Mali. 1. b Rom. 9. c ſ Pulchri. De eo q̄ supradixerat. Ego ipse ꝙ loquebar ecce

a ſ qz debilitare cecidistis.

g ſ tge induere fortitudine tua a ſ sion. Induere vestimentis b ſ ei⁹ exercitū. b ſ oci vel templi. Ps.12. c ſ Qui societas lucis ad tenebras: q̄ cōuētio xpi ad belial? b ſ spūaliter. d ſ ꝓphetas. e ſ Ola sedes ꝛ populus ē. f ſ facē bonū. b ſ quieta mente. Luc.11.c g ſ captiua. b ſ peccata. h ſ declina a malo. b ſ peccati. i ſ Ola sedes ꝛ populus ē. k ſ effemināte animi vsq; hodie populus iudeorū nabuchodonosor iugū portare ꝛ peccatoꝝ suoꝝ fumibus cōstringit. Ro.9.f l ſ vestra ignorate. b ſ diabolo. m ſ nulle mercēo vestro: sed gratuito dei beneficio. b ſ sanguine filij. n ſ a ſ gētes. b ſ in patribus o ſ gētes. p ſ Abraam pater ejulta. vt vi. die meū. ſ incarnationis. b ſ olim per prophetas. q ſ Ola sedes ꝛ populus ē. r ſ Dominatores eius inique agūt dicit dñs. Et iugiter a ſ per quotidie maledicūt dñm ꝛ nazareos eius. b ſ in synagogis: vel in gēb⁹ Vndeq; vos nomen dñi blasphemat in gentibus. Dan.10.b s ſ Ola sedes ꝛ populus ē. t ſ Ola sedes ꝛ populus ē. v ſ Ola sedes ꝛ populus ē. x ſ Ola sedes ꝛ populus ē. Ps.19. y ſ Ola sedes ꝛ populus ē. z ſ Ola sedes ꝛ populus ē. a ſ Ola sedes ꝛ populus ē. b ſ Ola sedes ꝛ populus ē. c ſ Ola sedes ꝛ populus ē. d ſ Ola sedes ꝛ populus ē. e ſ Ola sedes ꝛ populus ē. f ſ Ola sedes ꝛ populus ē.

† Gen.46.b

† 1.q.1. c. emēdari. 1. fi.i glo. ꝛ q.1.c. olim. De pēn. dist. 3.c. penitē. i glo. 55. dist. c. hec autem sunt. in fine.

Universidad de Navarra
Biblioteca

assū.testat̄ ꝓphēta ꝙ ipe supra mōtes ecclīā ꝑdicauit. a Annūciant̄. Christi p se ipm ptz ꝙ aplos ihū: Joh.14.b nit: Pacē relinq̄ vob: pacē.do vo. sup̄ hs dns sedēs ꝑdicabat: ibi etiā pedes xpi ꝑdicatōe eius notādo. b Qui spe. Aplos t alios q̄ i specula sunt semp: vt ois ꝓuideāt t subiectos ōmoneāt.

£ c Gaudete rē. Primitiā ecclīam ꝓlat̄ q̄ multitudine gētiū q̄ excecatis iudeis i locū eoꝝ subltr̄ uenerunt. Dz ducto ꝓlo a romanis i captiuitatē: t suecēsis vbiḡ habitatoribus aut null⁹ remāsit: aut rarus. Ecclīa aūt que quondā i eis fuit multitudine gētiū t reparata ē t mltiplicata ē. vñ eis q̄ crediderūt dicit: Gaudete rē.

d Brachiū. In brachio meo gētes sperabūt. t alibi: Brachiuꝫ tuū cū potētia.

e Recedite r. t̄. Hoc iudei ad se referūt: qñ pmittēte Cyro regressi sūt in hierlm: t vasa dñi q̄ nabuchodonosor asportauerat reportauerunt. Quibus vt aiūt mūdicia indicit: vt ab illis sancta vasa referāt: t q̄ nō in multitu vel fuga exibūt ꝑdicit. Sed melⁿ ad aplos t ad primitiuā ecclesiā ꝑ referim⁹ ante ci q̄s romani supuenirēt t apli i gētes sūt diuisi t alij fideles i regnū agrippe trāsierūt a spūsācto admoniti.

Mar.12.d 2.Cor.6.d f Exite. In toto orbe euāgelii ꝑdicātes. Jte docete oēs gentes.

Act.9.c g Vasa dñi. Cēpluꝫ dñi sāctū ē: qđ est vos vasa. s. aurea vel argētea. vnde Paul⁹ vas electionis dicit: Vel vasa domini armatura dei: Lorica iusticie: clypeus fidei: galea salutis: t gladius spūs quod est verbū dñi.

h Ecce intelliget. Me dubitēt quis dicerit: qui loquebar ecce adsum: t quod sit brachium dominiꝫ paret pspicue docet.

i Sicut obstupuerūt Mō seruāt ordo historie. Superi⁹ ei loquebat ꝓpheta i pſona patris de assūptōe filij: et subito ad passionem rediit.

£ Quis

a sanctos. b milites: vel apostolos virtutib⁹ eminētes. c apli quoꝝ pedes domin⁹ laut. d christi per apostolos: p scriptum.

sup mōtes pedes ānūciantis t ꝛ a
a nobis. b nobis p scriptū. c ei deo et ei angelis. d pacē his q̄ longe et his q̄ ꝓpe: hic est pax nostra qui fecit vtraq; vnū. e euangeliū: gratia spiritussancti.

a dicāntis pāc̄: annūciātis bonuz: a
a sicut prius de egyptis: sed in pace regis. b nuncios. c victo diabolo.

p̄dicāntis salūt̄ dicentis: Sion re c
a nō peccatū. b audiet in toto orbe. c sug maros tuos constituti sunt custodes.

b gnabit dē⁹ tu⁹. Vōr speculatoꝝ b
a alta loquētes. b ipli. c ꝑdicationis: In oīm terrā exiuit son⁹ eoꝝ. d simul corda q̄ discordat nō laudat. e dominū.

tuoꝝ: lēuauerūt vōc̄: simūl laudā- d
a coadis. b oculi mei semp ad dominū. c fa cie ad faciem.

būt: qz oculō ad oculū vidēbūt: cū e
a fidē. b In cōuertēdo do. cap. iij. f. l. s. d. c ecclesia. d quia instaurata.

c cōuērterit dōmin⁹ siōn. Gaudete t i
a reliquie iudeoꝝ: apostoli et alij.

laudate simul deserta hierlz: qz cō
a per spiritūsancti subuertēte multitudine gentiū. b fidelem. c sanguine filij.

solāt⁹ ē dns pplm suū: redēmit hie
a generalē ecclesiā. b incarnari fecit filiū vel ꝑdicari vbiq;.

d rūsalē. Parauit dns brachiū sāctū k
a cordium.

suū in oculis ōmniū gentiū: t vi- l
a corde vel etiā corpore in iudicio. b omnes mundi cardines. c filium.

debūt ōēs fines terre salūtare dei m
a apostoli ne peccatis cotū involuamini: vel q̄ liber sancti. b a hierusalem.

e nostri. Recedite recedite: exite in- m
a iudeos morte t sanguine xpi. b Qui retrigerit pcē ingemabit ab ea.

f de pollutū nolite tangere. Exite z n
a hierusalē. b a apostoli. c a vitijs a exemplo blasphemantiū: in necē quoꝝ parat exercitus romanꝰ. c a vasis dñi vel arma iustitie.

g mediō ei⁹: mūdā mini q̄ fertis vā- o
a sicut prius de egyptis: sed in pace regis. b timore. c Quis enī ceteris victoriosis existit. d a iudeis

sa dñi. Quoniā nō in tūmultu exi- p
a vt vitri. sed victores quoridie multa iudeorum milia fidei subiicientes. b d ad gentes.

bitis: nec in fugā ꝓperābitis. Pīe q
a exuites ad gētes. b vos et mediatores.

cedet enī vōs dns: t congregabit o
a ex iudeis t gētib⁹ vt faciat vnū ouile. b volūtate mea. c dei verbū et dei sapientia. d filij⁹ obedictis vsq; ad mortē.

b vōs de⁹ isrl. Ecce intēlliget seruus t
a ideo. a a ad celos: vel p apostolorū ꝑdicationē. b sup oēs celos. c ad dexterā patris.

meus: exāltabit̄ t eleuabit̄ t sub- v y
a admiranees miracula ante passionē.

limis erit valde. Sicut obstupue- z
a vnde maiora miracula. b in passione. c qz conspurcus: flagellatus: crucifixus re vera cum erat speciosus forma p filiis hoim.

rūt sup te multi: sic inglōrius erit i a b
a spectes sine honore.

ter viros aspect⁹ eius: t formā ei⁹ c
a lauabit sanguine ꝓprio nō sicut in lege sanguine agni. b in baptismo.

inter filios hoim. Iste āsperget gen- c
a sup sapientiā ei⁹ ꝑdicātib⁹ apostolis. b a pli quoꝝ sapiēcia a crucis ꝑdicatōe subuersa est.

tes multas: sup ipm cōtinebūt rē- d

os subditos cōtinere: blasphemos puniēdo. a Quia quib⁹ nō est narratū de eo viderūt credēdo: t isti sunt gentiles ad quos ꝓphete missi nō fuerūt: neq; audierūt xpm ꝓnaliter ꝑdicātē sicut iudei, ꝓpter qđ dicit saluator Matth. xv. Nō missus nisi ad oues q̄ perierūt domus isrl. s. ad ꝑdicandū ingsona ꝓpria.

In ca. liij. vbi ꝛ in postil. Cōsurge.

Additio. In hoc ca. liij. videtur ꝓpheta ꝛdam ambula pſupponere ad passionē xpi ꝓtinentiā: de qua victurus est apte et plene in sequenti capi. s. liij. vnde primo hortat ppm fidelē ad virtutē. d Cōsurge cōsurge iduere fortitudine tua sion. duplicat aūt hoc verbū consurge ad maiorē confirmationē. vel ꝙ primū cōsurge intelligitur resurrectio a peccatis. ꝙ scām vero processus ad virtutes. t sequitur Induere fortitudine tua sion. s. fortitudine gratie ꝙ q̄nā resistit aduersitatib⁹ mūdanis t diabolicis tēptationib⁹ iuxta illud ad Heb. xj. Estote mitericordes rē. t q: ꝙ talē fortitudinē deuenit ad statū glie, put ibidē sequit: Et accipietis regnū eternū. ió subdit: Induere vestimētis gloriē tue hierlm ciuitas sancta. s. celestis de q̄ ꝓpie verificat q̄ subdit. Quia nō adiicet vltra rē. quā exhortationē t expctationē iterū ad maiorē cōfirmationē sub aliis verbis repetit d. Psa.19. e Excutere de pulvere. s. petōz: iuxta Jōs. Rūād cōsurbit eos pulvis. Cōsurge. s. ad faciēdū bonū. Hierlz fcde. s. mēte q̄ta. Solue vincula colli tui rē. s. p cōtritionē verā ꝙ vincula petōz soluūt. Qualiter aūt seu ꝙ virtute possent hmōi vincula captiuitat̄ petōz solui. subdit. d. Hec dicit dns grat̄ venundati estis. Jn b ei qđ dicit grat̄ venūdati estis itelligit venūdario q̄ est p pctō. vñ supra. l. ca. di cerat: Ecce i iniq̄tatib⁹ vestris venūdati estis. Rā q̄ facit pctm seru⁹ petī est: Joh. viij. Jn b aūt qđ sequit: Et sine argēto redimemini. oñdit q̄ passio xpi de q̄ intēdit i primo loq̄tur operata ē salutē nostrā p modū redēptōis nō corporalis: sm quā q̄nq; aliq̄ peculiali pcio redimunt⁹ p redēptionē spūalē. s. p sanguinē pciosū xpi. vnde j. Petri. j. Nō corruptibilib⁹ auro vel argēto redēpti estis: sed pciosō sanguine agni imaculati t incōtaminati xpi: q̄ quidem verba apli manifeste correspondēt ꝓdictis verbis ꝓpheticis scz cū dr: Sine argēto redimemini: t ad declarationē ꝓdictoꝝ subdit: Q; hec dicit dns de⁹. i egyptū descēdit ꝓpls me⁹. vbi, ꝓpheta ostēdit differētiā iter captiuitatē babylonicā t egyptiacā a q̄b⁹ fuerūt p deū liberati: t captiuitatē pcti seu diaboli a quo xps redemit hūanū gen⁹ p suā passionē. nā i ꝓdict⁹ duab⁹ captiuitatib⁹ Is essent iter se differentes q̄z egyptiace incurerūt spōte descēdētes i egyptū vt coloni cēt ibi vt ptz Hēzlvj. t sic egyptij habuerūt aliqlē rōnē detinēdi eos: q: subnerūt eis in famis necessitate. vt i glo. i captiuitate aūt babylonica q̄ significat hic ꝙ assur: eo ꝙ assyrij cū nabuch. venerūt nō fuit talis cā vt i terra sua calūniarent̄ t opprimerēt eos. vt in glo. ibi traq; aūt captiuitate ꝓdicta q̄ solū corpalis erat i manu violēta p coactionē opprimētiū sufficiēter fuerūt redēpti p potētiā diuinā aduersarios violēter ppm dei detinētes opprimētē: vt ptz i sacris scripturis de b loquētib⁹: ē in hac captiuitate a q̄ xps p suā passionē redemit: b nō solū nō cōgruebat. s. q̄ de⁹ p suā solā potētiā diabolū spoliaret: eo ꝙ hūanū genus p pctm qđ sm Aug⁹. nō ē nisi volūtarū captiuatū fuit: q̄ rōne erat iuste sub seruitute diaboli derelict⁹ a deo: vt tractat a doctoribus. i. iij. di. xix. t b ē qđ sequit: Et nūc q̄d mihi est: Hec dicit dns: q: ablat⁹ ē ꝓpls me⁹ grat̄. q. d. t nūc. s. hac captiuitate b nō sufficit. s. p solā potētiā redimere. Qm̄ ablat⁹ ē ꝓpls me⁹ gratis. s. ꝓpter tradēdo se petō seu diabolo: q̄ rōne cōueniēs ē vt p iusticiā redimat. Si aūt ꝛ b dicat q̄ xps p suoꝝ passionē nō solū ab actuali ꝛ a petō originali ꝓncipaliter redemit: qđ q̄ dē originale petm nō est volūtariū i ipis descēdētib⁹ p ꝓpagationē. Dicēdū q̄ ly petm originale nō sit volūtariū i ipis ꝓpagatis: fuit tñ volūtariū in primis parētib⁹ a q̄bus trahit originē. Et ió simpliciter dixit: Ablat⁹ ē ꝓpls me⁹ gratis. s. sponte se tradidit diabolo seu petō: t ió nō p solā potētiā redimendus est sicut in aliis captiuitatib⁹ supradictis, t sequit: Dñatores ei⁹ iniq̄ agūt. q. d. ly dñatores ei⁹. s. pūcipes renebrarū iniquę agūt deducēdo eos ad peccā dñi: nihilominus q: grat̄. s. spōte: vt dictū ē se tradiderūt. Et iugit tota die nomē meū blasphemat. i. eo ꝙ i eis remanet culpa pcti sm quā de⁹ offendit: t ió de blasphemari iuxta illud ad Roma. ij. Per vos nomen dñi blasphemat̄ i gētib⁹. Ex supradict⁹ igit̄ ꝛcludit q̄ captiui-

a ſ horū cōparatione iudeorū duricia reprehendit de quibus: Audietis audietis et non intelligetis. b ſ gentibus.

ges os suū. t Quia qūb⁹ nō ē nar a
a ſ corde rē. credēt. b ſ ab ipso i carne ꝑdicāte de quibus. Beati qui nō viderunt rē.

ratū de eo viderūt: t q̄ nō audiē
ſ fide.

runt contemplati sunt.

tas de

ecce assū. s. q̄ carnē assūpta. q. d. redēptiōes ꝓterite ꝓticulares t corpales p angelos seu ꝓphas i plona mea ꝙdā facte sūt: ſ redēptio q̄ spūalis atq; vniuersal⁹ ē oportet vt p me fiat. Ut ego ipe q̄ loqbar ecce assū. Jte circa b qđ dr: Sciet populꝰ me⁹ nomē meū. Moꝛ dā ꝙ sic i redēptiōe egyptiaca fuit moysi: t deinde sentoub⁹ isrl: t deinde ꝓpls reuelatū nomē dñi tetragrāmaton: sm eos⁹ verā significationē qđ deū ꝓtinet signa t ꝓdigna facere faculterē nature excedētia q̄ reḡre bat ad illā redēptionē, put fuit dictū Exo. iij. t additiōe xvij. sic i hac redēptiōe vniuersali renelatū fuit nomē iesus. p mo⁹ ygint ghose deide iosepb t aliis discipul⁹ t fidelib⁹: p qđ nomē intelligit sal⁹ vel saluator a pctis. vt dictū ē. sequit: Ex pulchri sup mōtes. Ubi postq̄ ꝓpha ostenderat ꝙ ꝑdicta redēptio sp̄ualis erat ab ipo Xo deo fieda ó publicatiōe hui⁹ redēptiōis dicit: Ex pulchri sup mōtes. Ad qđ sciēdū ꝙ facta redēptiōe ꝙ passionē xpi ꝛ pluries suis aplis i sua reiurrecti one apparuit: tñ ó apparitiōe ei⁹ facta i mōte galilee spūalem mētionē fecit pdicēs mulieribꝰ. Annūciate frib⁹ meis vt eāt i galileā: q̄ ibē apparitio fuit i qđā mōte galilee. vñ Matth. vl. Undecim discipuli abierūt i galileā i mōtē vbi ordinerat illis iesus: ó q̄ ꝓpie pōt itelligi ista. vbi: Ex pulchri sup mōtes. i. sup mōte sm̄ edo plurale, p singulari sic i aliis multis locis. t sequit: Pedes annūciāt⁹ t ꝑdicātis pacē. s. pedes xpi q̄ i illo mōte annūciauit eis: t iniūxit ꝑdicationē euāgelij pacis. d. Euntes docete oēs gētes. s. euāgeliū pacis. Annūciātis bonū ꝑdicātis salutē: q: tūc dictū fuit eis: Qui crediderit t baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. Matth. vl. i q̄ verbo manifeste ꝑdixit saluti ois credentiū d. Sion regnabit de⁹ tu⁹: q: tūc xps dixit sion. s. apls i q̄b⁹ ꝓcipue ecclia residebat: Data est mihi ois ꝓtās i celo t in terra. Si aūte q̄rat q̄re pedes xpi singulariter nom̄at ꝓpheta. Dicendū q̄ in hoc designatur adoratio apostoloꝝ fuisse ibi facta vsq; ad pedes eo q̄ ó mulieribꝰ ibidē dicit: Illi aūt accesserūt t tenuerūt pedes ei⁹ t adorauerūt eū. t sequit: Vox speculatoꝝ tuoꝝ. qđ cōiter exponit de aplis et aliis ꝓlatis eis succedētib⁹: sed saluo melioꝛ iudicio mag⁹ ꝓprie videt exponēdū de ꝓphis i limbo existētib⁹: q̄ speculatores vocāt in ve. te. Excelt. iij. et. xxxiij. ca. Fili hois speculatorē te dedi. Isti enī ꝓphe dicunt leuare vocē t letari cū gaudio sue liberatiōis simul: q: cōiūctim liberati fuerūt t beatitudinē sibi ꝓmissā t dei spectatā attigerūt. ó q̄ dicit: Quia oculo ad oculū videbūt. i. facie ad faciē. Cū cōuerterit dns sion. t sequit: Gaudete t laudate simul deserta hierlm: qđ sat⁹ ꝓprie applicat ꝓmitiue ecclie, put i glo. Parauit dns brachiū sc̄m suū: ꝛponat sicut i ꝓstilla: rekerēdo tā ad ipa ꝑdicatōis ꝓpos. Recedite recedite: exite inde. ex ponat ó ꝓmitiua ecclia sicut i glo. q: antecēs romani supuenirēt apli t alij fideles a iudeis q̄ cōtaminata remāserat ex occisione xpi i regnū agrippe trāsierūt t ad alias gētes spūsctō admonēte: vt i historia ecclīastica hr. sequit: Mundami. s. a vitijs q̄ sert vasa dñi. Per vasa dñi sm glosā intelligūt sanctī. vñ: Paul⁹ vas electionis dr vt vasa dñi sūt armatura dei: Lorica iusticie clypeꝰ fidei: galea salut⁹: t hmōi. t ne qs estimaret ex hoc q̄ dixerat: Recedite recedite: exite inde: q: i hac redēptione redibat recessus corporal⁹ q̄ modus fuge sic i redēptiōe egyptiaca. Exo. xij. ió ibdit Qm̄ ñ i tumltu exibit̄ nec i fuga ꝓperabit̄. s. sic tūc. Precedet ei vos dns. s. ipe dei filiꝰ i plona ꝓpria. Et ꝙgregabit vos dns de⁹ isrl. i fide t charitate. q̄s aūt sit iste de⁹ isrl itaq; ibdit. d. Ecce intelliget fus⁹ me⁹: quē b vocat seruū eo ꝙ fuit obediēs vsq; ad mortē. de q̄ monte statī i sequēti ca. tractat. t sequit. Exaltabit. s. ad celos sm glo. q: p

Quis credidit auditui nostro. i. passionis christi mysterio: qđ ego et alij ꝓphete audiuimus a spiritu sancto. Putat eni Esaias ꝓpheta iudeos ꝑ maiorẽ partẽ nõ credituros. secũdũ qđ dicit Joh. xij. Cum aũt tanta signa fecisset coram eis nõ credebant in eũ: vt sermo Esaie implereť quẽ dixit: Domine quis credidit auditui nostro ⁊c. ⁊ sequit: Propterea non poterant credere: quia iterum dixit Esaias: Excecauit oculos eorum: et indurauit cor eorum ⁊c. et subditur: Hec dixit Esaias quando vidit gloriam eius et locutus ẽ de eo. b Et brachium dominj: id est filius vt dictum est ca. precedenti. c Cui revelatum est, quasi diceret valde est incomplete.

d Et ascendet. Hic consequenter ꝑsequitur dicendorum ordinem. ⁊ primo quantũ ad modum nascentis. cũ dicitur: Et ascendet sicut virgultum coram eo: id est coram deo patre.

e Et sicut radix. sursum fructificãs. f De terra sitienti. i. de virgine non humectata vel fecundata humano semine. g Non est species ei. Hic consequenter ꝑsequit ordinem summ ẽmm ad tolerantiam patiẽtis. ⁊ primo describitur eius passio ignominiosa. secundo nobis fructuosa. ibi: Ipse autem. tertio sibi finaliter gloriosa. ibi: De angustia. Ista tamen diuisio nõ est sic ꝑcisa quin partes in aliquo coincidant. ⁊ sic est cõmuniter ꝑ totũ librum istum: sicut a principio fuit dictum. Circa primũ dicit: Nõ est ei species neq; decor: ẽmis enim fm veritatem christus in humanitate assumpta fuerit speciosus forma ꝑ filijs hominũ Ps. xliij. tamẽ ista speciositas fuit deturpata alapis in facie eius ista ruram ⁊ liuorem causantibus ⁊ sputis eam fedantibus. b Et vidimus eum et non erat aspectus. qz ꝑ horore auertebant homines faciem.

i Et desideraumus eum. loquitur ꝓpheta in persona sui et aliorum sanctorum aduentum christi desiderantium: fm qđ dicit Matth. xiij. Multi ꝓphete et iusti desiderauerunt videre que vos videtis: ⁊ non viderunt ⁊c. k Et nouissimum virorum: id est valde abiectum. l Virũ dolorum. id multi ⁊ magni doloris expertum passiue: sicut vir sanguinum dicit qui est effusor multi sanguinis actiue. m Et scientem infirmitatem. s. carnis per experientiam absq; tamẽ peccato. n Et quasi absconditus vultus eius. pre verecundia.

o Unde nec reputauimus eum. nõ tantũ. s. saluatorem sed nec etiam aliquẽ valoris hoẽm: ⁊ loquit hic ꝓpheta ꝑ ꝑsonã iudeoꝝ tpe xpi existentiũ ⁊ cõnumerat se eis inquãtũ erat ꝺ populo iudaico. sicut Daniel cõnumerat se petrob⁹ enormib⁹ q̃ fuerãt i regno inde. ix. ca. Cuius ꝓticeps nõ fuisset. p Vere languores nr̃os ipse tulit. i. infirmitates carnis vt famẽ: sitim: ⁊ similia q̃ vere fuerunt in eo sicut ⁊ humanitas vera. q Et nos reputauimus eũ quasi leprosum. i. vilem ⁊ abominabilẽ ad modũ leprosi.

r Et percussũ a deo et humiliatũ. ꝓter peccata sua ꝓpria. imposuerũt eni sibi indei qđ haberet demoniũ: ⁊ qđ subuertebat populũ. ⁊ multa alia crimina. vt ptz ex decursu euangeliorum. s Ipse aũt. Hic cõsequẽter ostenditur passio christi nobis fructuosa: quia nõ passus fuit ꝑ peccatis ꝓpriis: sed ꝑ nostris expiandis. et hoc est qđ dicit: Ipse aũt vulneratus ẽ ꝓter iniquitates nostras. ⁊ ptz littera. Ra. Sa. dicit q̃ istud dicitur in ꝑsona gẽtiliũ: ⁊ vocat gẽtiles oẽs ꝑter iudeos. dicens q̃ in aduẽtu messie gẽtiles videntes iudeos ꝑ eũ mirabiliter exaltari dicẽt q̃ afflictiones quas mõ sustinent iudei ⁊ hec captiuitate fuerũt ꝓpter peccata gẽtiliũ ⁊ in hoc ſubꝝpſi cõtradicit. qz alibi in multis locis dicit q̃ hec captiuitas est ꝓpter peccatũ viuũ cõstantiũ egyptandũ: Exo. xxxij. a Oẽs nos quasi oues erramus. qz nullus quãtũcũq; iustus põt euitare omne peccatũ saltẽ veniale. b Et posuit dñs in eo iniquitatẽ oim nostrũ. i. penã ꝑ iniquitatib⁹ omniũ expiandis. ⁊ qz ꝛpõ hanc penã ex maxima charitate sustinuit, ideo subdit: c Oblatus est. i. ad passionẽ. d Quis ipse voluit. ꝓpter obedientiã dei patris ⁊ liberationẽ humani generis. e Et nõ ape. os suũ. verbis recalcitrãdo. ⁊ iniurias ꝑ iniurijs reddẽdo. fi magis coram false accusantib⁹. ⁊ iniuste iudicantib⁹ tacẽdo. sicut ptz ex eiãdem gestis. Cetera patẽt.

k De angustia. Hic cõsequẽter ostẽdit eũ passio finaliter gloriosa: qz ꝑ eã trãsiit ad resurrectionis gloriã: Luce vl. Oportuit pati xpm ⁊ resurgere a mortuis: ⁊ ita intrare in gloriã suã. ⁊ hoc est qđ dr: De angustia. i. mortis. g Et de iudicio. quo oẽs precedẽtes ex diuina ĩmia detinebant in limbo. h Sublatus est. ꝑ potẽtiã sue resurrectionis. i Generationẽ eius q̃s enarrabit: qđ fm Hiero. sup Matth. intelligitur de generatione diuinitatis q̃ inenarrabilis ⁊ incõprehensibilis est. nõ tñ ab holbus sed etiã ab angelis. Ambros⁹. Impossibile est scire generationis secretũ: mẽs deficit: vox silet: nõ mea tñ fi etiã ãgelox videt tñ mihi saluo meliori iudicio q̃ mell⁹ exponat de spirituali generatione ꝙ multiplicationẽ fidelium. Iõ subdit: k Quia ablatus est de terra viuentiũ: ꝑ mortẽ corporalẽ ad quã secuta est multiplicatio fidelium. fm qđ dr Job. xij. Nisi granũ frumẽti cadens in terra mortuũ fuerit ipm solũ manet: si aũt mortuũ fuerit multũ fructũ affert. Ad generationẽ vero eternã filij nõ videt habere aliquã cõueniẽtiã qđ sequit: Quia ablatus est ⁊c. l Propter scelus ꝙli meum. expiandũ. m Percussi eũ. i. peccati ꝓpinii.

n Et dabit impios ꝓ sepultura sua ⁊c. i. iudeos impios ⁊ anaros dabit i manib⁹ romanoꝝ i penã mortis sue. qđ tpe Tyti fuit adimpletũ. o Eo qđ iniq. nõ fecerit ⁊c. ⁊ sic mors eius fuit punitione digna.

p Et dñs. s. pater. Voluit cõterere eũ i infirmitate. i. s carnis. qz ꝙ diuinitas patiẽdi est ipossibile. Per hoc aũt qđ dicit hic: Eo ꝙ iniquitatẽ nõ fecerit. ptz falsa expositio Ra. Sa. exponẽtis hoc capitulũ ꝺ populo iudaico. vt. ũ. dictũ est. qz ab antiquo vsq; ad plenũ populus ille multas iniq̃tates fecit cõtra deũ ⁊ ꝓphetas. vt ptz ex decursu scripturarũ. Nec; dolus fuerit in ore eius. qđ similiter ptz falsum de populo iudeoꝝ cũ inter omnes homines sint et fuerũt multum mẽdaces ⁊ dolosi. nõ solum erga alios sed etiã interscipsos. q Si posuerit aiam suã ꝑ peccato. accipit hic ꝑ quis: qz xpus aiam suã posuit ꝑ peccato mundi. r Videbit semẽ longeuũ. i. multiplicationẽ fidelium q̃ sunt semẽ xpi. ⁊ hec multiplicatio secuta ẽ ad mortẽ eius. vt ꝑdictũ est. s Et voluntas dñi. de salute mũdi. t In manu eius dirigetur. i. ꝓ ipsum cõpletur. v Pro eo ꝙ laborauit anima eius. ieiunãdo: vigilãdo: ꝓdicando mortẽ sustinẽdo.

x Videbit. resurrectionẽ suã. y Et saturabit. tñ eni ⁊ nõ ante habuit gloriã in corpore. ⁊ sic fuit saturatus ex omni parte. z In sciẽtia sua. diuina ⁊ humana. a Justificabit ipse ⁊c. qz nullus iustificabitur nisi ꝑ ipsum sed qz multi reddũt se indignos ideo dicit hic: b Multos. ⁊ non omnes.

c Et iniquitates eorũ. i. penã ꝑ iniquitatibus.

d Ipse portabit. ex obediẽtia ad patrem. ⁊ charitate ad hoiem. e Ideo dispertiã ei plurimos. id ẽ reddã ei plures de gẽtilib⁹ q̃s ecclesiã dr de iudeis.

f Et fortiũ. i. demonũ de quorum fortitudine dicit Job. xli. Nõ est potestas sup terrã q̃ cõparet ei ⁊c.

g Dividet spolia. ex trahendo patres de limbo. qđ fecit xpus in sua resurrectione. h Pro eo ꝙ tradidit aiam. ex maxima charitate. i In mortẽ. valde acerbã. ⁊ cũ hoc cõsibilẽ. Iõ subdit: k Et cum scelestis ⁊c. qz inter latrones fuit crucifix⁹: vt ꝑ ꝺ patet ex malefic⁹ coꝝ a vulgaribus reputarẽt. ad hoc enim impe

---

a Quis credidit. Propheta ꝑsona ꝓphete q̃rũ cõqrit qđ pauci ex iudeis credũt qđ de aduẽtu sij ab illis audiũt. b Et brachiũ dñi. Pater filiũ suum modo nũciauit vẽturũ ⁊ ante scandalũ crucis ꝑmisit gloriã resurgẽtis. Eleuabit ⁊ exaltabit ⁊c. Rãdet ergo ꝓpheta chorus se officiũ implesse ⁊ brachium dñi ãnũciasse. c Virgultũ. Symmachus: ramũ hoẽm significãs q̃ ꝓcessit de vtero virginis. d Sitienti. Aquila iuuta: vbi virginitatis priuilegiũ demõstrat: qz sine semine de terra prius inuta creat⁹ est. e Liuore. Perspicuũ est qz sicut corpus lacerati et flagellatũ: ita alia vere voluit ꝑ nobis nre ex pte xpi nras: ex pte mẽdaciũ i xpo credat.

Non

Additio

obedientiã vsq; ad mortẽ de⁹ exaltauit illũ: vt habet Phil. ij. Et eleuabitur sup oẽs celos: ⁊ sublimis erit valde q̃ ad dexterã patris sedens. hec in glo. Antiq; aũt hebreoꝝ ifidas elevatiões exponũt de messia sic: Exaltabitur ꝑ Abrãã. Et eleuabit ꝑ Moysen. Et sublimis erit valde ꝑ angelos ꝙ hoẽs ꝓ ꝑ messias de q̃ eiã ꝛcõm ipsos loquit ꝑ ꝓpheta esset sublimior angelis superioribus. Et cũ scõm eos iter naturã diuinã ⁊ angelicã nõ sit mediũ. cõsequenter cõcedere habẽt q̃ ipse sit de⁹. ⁊ cuius ꝓpheta hic vocat eũ seruũ qđ nõ cõpetit diuine nature: sequit q̃ in ipso sint due nature: diuina. s. ⁊ humana qđ tñ ipsi negant: iz cõcedãt ꝑmissa. In his eni ⁊ similib⁹ nõ verenť veritati ꝙ eos implicite cõcesse cõtradicere.

Quis credidit. Ra. Sa. et Andreas exponũt hoc capitulũ ad lrãm de populo iudeoꝝ: dicẽtes q̃ ꝓpheta de illo loquitur qnali de hoie vno eo modo loquẽdi quo dicit Exo. iiij. Filius me⁹ primogenitus isrl: sed eorũ ꝙcersitas patet ꝑ doctores hebraeorũ antiquos: vt dictũ ẽ precẽdẽti ca. Itẽ sup illud Heu. xxiij. Et introduxit eũ illaac ⁊c. dicit Ra. Moy. Hic ẽ rex messias q̃ dedit eor suũ ad petẽdũ miserationes ꝓ isrl. q̃d ietunãdũ ⁊ humiliandũ se ꝙ eis. sicut scriptũ ẽ Esa. liij. Ipse aũt vulneratus eũ ꝓpter iniquitates nostras: attritus ẽ ꝓpter scelera nostra ⁊c. Et quo ptz q̃ fm istũ doctorẽ hoc capitulũ loquit de xpo ad lrãm. hoc etiã patet ꝙ scripturas noui testamẽti q̃ sunt maioris auctoritatis q̃nis a iudeis nõ recipiant. qđ ei dicit i ꝓcipio capituli: Dñe quis credidit ⁊c. Joh. xij. dicit impletũ in christo. ⁊ similiter ad Ro. x. Itẽ qđ dicit infra. Vere lãgores nostros ipse tulit ⁊c. Matth. viij. dicit impletũ esse in christo. Similiter qđ postea subdit: Sicut ouis ad occisionẽ ducet ⁊c. vsq; ibi: Qui ablatus est de terra viuentiũ: Act'. viij. dicit dictũ ad litterã de christo. similiter qđ postea subdit: Et cũ sceleratis reputatus est. Marci. xv. dicit impletus in christo. Jgit sequẽdo hanc sentẽtiã. dicendũ q̃ hic ponit remedia cõtra tria impedimẽta ꝓdicta. sicut fuit supra diuisum capitulo. I. Et diuidit in tres ptes fm tria remedia. secũdũ ponit capitulo sequenti. tertiũ. lv. ca. Primũ aũt impedimẽtũ ꝓcipiẽdi fructũ redẽptionis christi fuit iudeoꝝ peccatũ: cõtra qđ ponitur hic remediũ passionis christi que sufficit ad delendũ omne peccatũ quãtũ est ex se. Et diuidit ꝑsens capitulũ in duas partes: qz primo Esaias rei dicende designat altitudinẽ. secũdo ꝓsequit dicẽdoꝝ ordinẽ. ibi: Et ascedet. Circa primũ dicit: Quis

† De.pe.di 2.c.si eni in 9.peccatũ. De cel.mis. ia.c.cum marthe.

† Jo.12.a

† De.11 1.Pet.

---

a Quasi q̃ pauci ex iudeis.

† Quis credidit La. LIII a

a ℣ hus que audiuit a nobis. b ℣ filius ꝙ quẽ pater omnia fecit.

b Auditui nostro: ⁊ brachi b

a ℣ vt crederet q̃nis a nobis audiret. b ℣ Egredietur virga de radice iesse. ℣ resurgẽdo ascẽdẽdo ⁊ mudũ fide cõplẽdo.

um dñi cui revelatũ ẽ? Et ascẽdet c d

a ℣ per omnia placens.

c sicut virgultũ cõram eo: ⁊ sicut e

a ℣ de vtero virgine mudo a virili cõmixtu. b ℣ ficta. c ℣ opinione malorũ.

d radix de terrã sitienti. Nõ ẽ spe f g

a ℣ nos ꝓpter oculos cordis.

cies ei neq; decor. Et vidim⁹ eũ h

a ℣ ei in passione. b ℣ multo ante videri.

⁊ nõ erat aspectus: ⁊ desideravi i

a ℣ a iudeis pendentẽ in cruce ⁊ ꝑ nobis maledictum. b ℣ vilissimũ opinione.

mus eum ⁊ despectum ⁊ novissi k

a ℣ omniũ. b ℣ verus hoẽ vere voluit.

mũ virorũ: virũ dolorũ ⁊ sciens l m

a ℣ pati. b ℣ a nobis assumptã: quã diuinitate superauit. b ℣ diuinitas abscondita in corpe.

℣ vnde supra: ⁊ eo de⁹ ablatus⁹ ⁊ negligebam⁹

tem infirmitatẽ. Et quasi ab scõn n

a ℣ iudeis.

ditus vult⁹ eius ⁊ despectus: vñ

a ℣ multi ex nobis post ramẽ crediturũ. b ℣ dei filiũ. c ℣ sed. ℣ nõ putauit: sed vere crucifixus: vere voluit. Vnde: Cristo est mea vsq; ad mortem.

nec reputauim⁹ cũm. † Vere lan o p

a ℣ peccata. b ℣ nõ suos. c ℣ nõ alĩ. ℣ a nobis

guores nõstros ipse tulit: ⁊ dolo

a ℣ nõ suos. b ℣ in corpore suo sup lignũ.

c ℣ qui ignorantes peccauim⁹ ſed penitẽtes credim⁹: in illoꝝ eni ꝑsona Esaias loquit.

res nõstros ipe portavit. Et nos q

a ℣ peccatorum.

putauim⁹ eũ quasi lẽprosum: ⁊ p r

a ℣ ꝓ peccatis suis. b ℣ abiectũ ꝓpter nos: qz cũ latrõib⁹ crucifix⁹. c ℣ nos putauim. e. le. ſz ipe

cũssum a deo ⁊ humiliatũ. Ipse s

a ℣ foderũt manus meas ⁊ pedes me. ℣ vt suo vulnere nostra vulnera curarent.

aũt vulneratus est ꝓpter iniqui

a ℣ nõ suas. b ℣ flagellis: alapis factꝰ ꝓ nobis maledictum.

tates nostras: attritus est ꝓpter

a ℣ flagellũ quo deo et angelis recõciliatꝰ summus. b ℣ ipse est pax nostra qui fecit vtraq; vnũ.

sceleră nra. Disciplina pacis no

a ℣ virgarum.

e stre super eũ: ⁊ liuore eius sanati

---

a ℣ non aperuit. Pilato vel herodi. Pauca eni respõdit ne differretur saluo humani generis. b Et

Exo.11.a quasi agn⁹. In cuius figura ꝓpius israel agnũ i egypto comedit.

Joh.1.b Hic est agn⁹ q̃ tollit peccã mũdi. qui occisus est ab origine mũdi: q̃ carne ⁊ sanguine suo nos pascit: ⁊ velle re ꝓtectiõis nos vestit. c De illo dicto. Judex olim iudicij nõ reppererit veritatẽ: sed sine culpa dãnatus est. Ũde admirat ꝓpheta q̃ olim de eius passioni se rapuerit. d Et

pa.13. Eni.49.a paulo: Mane comedet pie. ⁊. y. di. spo. k Cũ sceleratis. Ut scelerato a petõ reduceret oĩa oĩb⁹ factꝰ Petã eni nra potauit in cor. s. Cuius imitator pau

1.Cor.9.b lus ait: Omnib⁹ omnia factus sum ut omnes lucrifacerem.

Vocauit

a ℣ a peccato. b ℣ misericordia egenus. ℣ nõ est diuinitus indita ⁊ greci. c ℣ tradendo cũ morti. ℣ erravi quasi ouis ꝙ perierat: q̃ videlicet humanus pũ passionis est reportare.

sum⁹. Omnes nos quasi oues erra a

a ℣ ppriã errorẽ ꝺ crucifixo ſentiẽtes diuersa. ℣ prauã b ℣ a christo ꝺ est vera via clamãtes crucifige ⁊c.

uim⁹: vnusquisq; i viaz suã ꝺclinã

a ℣ penã olim iniquitatum vel peccatorum nostrorũ quã sustinere nequimus⁹ sustinuit homo deus.

uit. Et posuit dñs i eo iniqtatẽ oim b

a ℣ hostia ꝓ nobis i ara crucis. b ℣ nemo coegit vũ: ꝓrefkatẽ habeo ponẽdi aiam meã et iterũ sumã eã. c d e

nostrũ. Oblãt⁹ ẽ qz ipe voluit: ⁊ nõ

a ℣ innocẽs mãsuet⁹. b ℣ Pasca nostrũ imo. expo.

a aperuit os suũ † Sicut ouis ad occisi

a ℣ qui tollit peccata mundi.

b nẽ duceť: ⁊ quasi ãgn⁹ coram tondẽte

a ℣ nõ repugnãs: ⁊ cũ redemerer a militib⁹ obmutui.

se õbmutescet: ⁊ non aperiet os suũ.

a ℣ ideo. ℣ passionis. b ℣ inuisto. c ℣ i resurrectione qñ data est illi oĩs ꝓtas in celo et in terra. f g

c De ãngustia ⁊ de iudiciõ sublãt⁹ est. h

a ℣ diuinis vel humanã: quã nemo rõnr humana cõprehendit: vel dissertu. ℣ rarus aut nullus. ℣ vel qui. ℣ a iudeis.

† Generatiõez eius⁹ q̃s enarrabit: Quia i k

a ℣ et li deo inspirãte sciuerit. b ℣ cõuersatione hoim vñ: Eradam⁹ cũ ꝺ terra viuentiũ. ℣ vt viuerez i celo.

ablatus ẽ de terra viuentiũ. Propter l

a ℣ delendũ. b ℣ peculiario. c ℣ gmillione. vnde: g̃ eccliã pastorẽ et oĩpgẽ oues gre. d ℣ romanis.

d scelus ꝑpuli mei pcussi eũ. Et dabit m n

a ℣ iudeos. ℣ qz vsq; ad mortẽ ꝓsecuti sũt eũ et mutierũt sepulchrũ sig. la. cũ cui. c ℣ qz mortẽ tradidẽrt eũ

e impios ꝓ sepultura: ⁊ divites ꝓ mort o

a ℣ quod de nullo alio põr dici: Nemo ei mũdus a sordibus. b ℣ facto iustus fuit

te sua: eo q̃ iniqtatẽ nõ fecerit: neq; o

a ℣ verbo verus fuit. ℣ et ideo qz. ℣ pater. ℣ dolo gratia. ℣ peruiam pastorẽ ⁊c.

dol⁹ fuerit i ore ei⁹: et dñs voluit cõ p

a ℣ conteri. ℣ sic. ℣ carnis. ℣ filius.

terere eũ in infirmitate. Si posuerit q

a ℣ vitã. b ℣ nostro. c ℣ fidelem i ꝑpetuũ regnãtem.

Job.17.b f ãiam suã ꝓ peccato videbit semẽ r

a ℣ redẽptio humani generis. b ℣ patris. c ℣ opere.

e longeuũ: ⁊ voluntas dñi in manu s

a ℣ implebit. ℣ in iudeis ꝑficiẽdo: miracula faciẽdo patiendo: regnãt in eis nõ mueritis: Unde vulpes foue⁹ habẽt ⁊c. ⁊ alibi: Laborauĩ sustinens.

b ℣ frustra: qz nolueruĩ converti.

ei⁹ dirigeť. Pro eo q̃ laborauit aia t

a ℣ videbit ecclesias i toto orbe ꝺ gẽtib⁹. b ℣ doctrina.

b eius: videbit ⁊ saturabit. In sciẽtia u x y

a ℣ nõ iustificat⁹ sed iustificãs. b ℣ q̃ peccatũ nõ fecit. c ℣ filij⁹ formã serui accipiens.

sua iũstificabit ipe iustus serũ⁹ me⁹ a

a ℣ nõ oẽs: Quia multi vocati pauci electi. b ℣ ꝓpriã iniquitatem. c ℣ qz illa nõ peccãt. d ℣ in corpore suo super lig. b c d

multos: ⁊ iniquitates eorũ ipse põr e

a ℣ quia factus obediens patrib⁹ vsq; ad mortẽ.

b ℣ p multos negligẽtib⁹ gẽtes fideles. Postula a me et dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuam. c ℣ demoniũ. f

i tabit. Ideo disptiã ei plurimos ⁊ fort g

a ℣ apostolus: vt alias in decisis alius gẽtib⁹ plur.

b ℣ genus humanũ a diabolo ereptum c ℣ fier hoc. d ℣ filius. ℣ ipontes. g

tiũ dividet spolia: ꝓ eo q̃ trãdidit i h

a ℣ viram. b ℣ vnde: reparatus sum cũ descendentibus in lacum ⁊c. ℣ latronibus.

k mortẽ ãnimã suaz: ⁊ cum sceleratis i k

---

† De.pe.di 2.c.si eni in 9.peccatũ. De cel.mis. ia.c.cum marthe.

† De.11 1.Pet.

† Mar.15.c Luc.22.a

Universidad de Sevilla
Biblioteca

ſ̄ a Rogauit pater ignoſce illis. Ad hāc vocē ſm quāgeliū
nazarenū multa milia iudeoꝝ aſtāt̄ circa crucē crediderūt.

Lauda ſterilis ꝛc. Dicten⁹ de natiuitate ꝙ La. LIIII
paſſione. reſurrectione: nūc de gentiū ⁊ iudeorū voca-
tione. Sterilis gētilitas ꝙ tūc illos non pariebat deo:
qz nec lr gē nec pphetas habebat: nūc
aūt plures generāt ꝙ ſynagoga ꝙ ſe
deū verū habere putab. Vel ecclesia q̄
in iudeis deſerta erat ꝙ aduenīēte do
mino filios ei⁹ nō pariebat: vt hoc refe
rat ad eccleſiā rā de iudeis q̄ de gē-
tibus congregatā. ꝙ Lauda ſterilē ꝛc.
Baſ.4.b Apoſtol⁹ in ꝛta. lxx. Letare ſterilis q̄
non paris: erumpe et clama que non
parturis ꝛc. ſ̄ Ad dexterā

A

Nico.de lyra

ei impetrauerūt iudei a pilato vt duo
latrones cū eo crucifigerent: ſed ex dei ordinatione etiā ꝟ fa-
ctū eſt vt hec ſcriptura impleret. vt dr Marci. xv. a Et ipe
peccata multoꝝ tulit. quātū ad efficaciā. oim tā quātū ad ſuf
ficientiā. b Et p trāſgreſſoꝝ⁹ rogauit. Luce. xxiij. Pater
ignoſce illis ꝛc. ⁊ ex hoc ptz expoſitio. Ra. Sa. falſa. qz pplus
iudaicus nō orat p gētiles⁹ imo quotidie orat p deſtructione
romani imperij. ⁊ maxime p deſtructione diſcipulorū xpi ſm
q̄ dicit Hiero. ⁊ p ei⁹ diſcipulos intelligit xpianos.

In ca. liij. vbi dr in poſtil. Et pabit ipios p ſepultura.

Additio.j.

tura ſua. ꝓprie videt exponi de iudeis q̄
traditi fuerūt romanis in pena mortis xpi. ꝓut in poſtil. qz ſi
ſic debuiſſet dicere: Dabit impios p morte ſua nō q̄ ſepultu-
ra: qz licet in morte xpi maxime peccauerūt: in ſepultura tamē
nō. Meritorie enī ⁊ honorifice xps fuit ſepultus. Sūt Eſa. xj.
Erit ſepulchrū ei⁹ gloriosū. vnde aliter videt dicendū. Pto q̄
attendēdū eſt q̄ ſicut aliqui erranerūt circa diuinitatē xpi cre
dentes eū purū eſſe hoiem ſicut Fotin⁹ ⁊ Meſton⁹. ⁊ aliq here
tici. ſic aliq erranerūt circa humanitatē: ſicut Manicheꝰ qui
exiſtimabat myſteriū icarnatiōis humanā naturā a chriſto au-
ferendo. ſic fuerūt aliq̄ q̄ negauerūt xpi mortē ⁊ ſepulturā ſi-
cut Saraceni. vñ Machomet⁹ i ſuo alchorano nephādo dicit
expreſſe q̄ ieſus nō fuit ſuſpenſus nec mortu⁹: ſed q̄ ſic aſſimi-
labat videt̄ib⁹. ſ. ꝓ apparitionē fantaſticā nō verā: quoꝝ er-
rorē ꝓpheta excludit dicēs: Et dabit impios ꝓ ſepultura ſua.
⁊ eſt ſenſus q̄ impij. ſ. milites cuſtodientes ſepulchrū dñi fue-
rūt teſtes ſue ſepulture: ⁊ ſic dedit impios. ſ. milites teſtes pro
ſepultura ſua. ⁊ ſequit: Et diuitē ꝓ morte ſua. ſ. Ioſeph ab ari
mathia q̄ nobilis decurio erat. Iſte enī fuit teſtis mortis dñi:
qz ipe corpus ei⁹ petijt Matth. xxvij. ⁊ ſic dedit teſtē diuitē ꝓ
morte ſua. vñ notāter poſuit impios in plurali ⁊ diuitē i ſingu
lari: qz cuſtodes ſepulchri plures erāt ⁊ diues ille vn⁹ tm.

In eodē ca. vbi dr in poſtil. Si poſuerit aiam ſuā ꝓ peto.

Additio.ij.

Vbi nos habem⁹: Si poſuerit aiam ſu
am ꝓ peccato. In hebreo hr. Si poſue-
ris peccatū aiam ſuā. Ad qō ſciendū q̄ hic videt loq̄ ꝓphe-
ta cōtra iudeos ⁊ alios q̄uerſe credētes ſeu opinātes q̄ chriſt⁹
ꝓ peto ſuo ꝓprio fuiſſet paſſus: quoꝝ falſam credulitatē ſeu
opinionē euacuat ꝓpheta p ꝟ qō ex morte xpi ſecuta ē ꝓpaga
tio fideliū longeua: ⁊ humana vita p ipm xpm in deū directa:
qō ptz ex ꝟ q̄ ſeruātes legē xpi ⁊ ꝑcipue ei⁹ cōſilia nō ſolū vt
boies ſcōm rōnē viuūt: ſ̄ etiā quaſi angeli in celis conuerſan-
tes. Unde apūs ad Phil. iij. Cōuerſatio noſtra i celis eſt. Dic
enī Hiero. In carne ꝑter carnē viuere nō terrena vita eſt ſed
celeſtis. ſm quā ſniam lr̄a ſic exponit: Si poſueris ꝓ peto ani
mam ſuā. i. ſi tu infidelis poſueris petiñ aiam ſuaz. i. ſi aſſeru
eris peccatricē fuiſſe aiam xpi. Videbit ſemē lōgeuū: qō intel-
ligit admiratiue ſeu interrogatiue dictum. q. d. quō videbit ſe
men lōgeuū. ſ. multiplicationē fideliū q̄ ſecuta ē ad mortē xpi:
q̄ quidē fideles ſemen xpi ſūt p adoptionē: q̄ quidē rō ꝓphete
cōlonat rōni Hamalielis honorabilis legis doctoris q̄ Act⁹.
v. phariſeis dicebat: Diſcedite ab hoīb⁹ iſtis. ſ. a diſcipul⁹ xpi ⁊
ſinite illos: qm ſi eſt ex hoīb⁹ conſiliū ꝟ aut opus diſſoluet. ſi
vero ex deo eſt: nō poteritis diſſoluere. Si aūt ꝟa ꝟ dicat q̄
alique ſecte prane q̄uz durāt magno tpe ꝑmiſſione diuina vt
ptz de ſaracenis. Ad hoc euacuādū inducit ꝓpheta aliā rōnē
d. Et volūtas dñi i manu ei⁹ dirigef. Conſtat aūt q̄ volūtas
dñi eſt ſanctificatio nr̄a. ſ. ad Theſſal. iiij. Sz cōſtat q̄ ſanctifi
catio humana nūq̄ in le. ve. nec i aliqua lege ſeu ſecta fuit ſic
frequēter directa in deū: ſicut i ſequentib⁹ doctrinā ⁊ vitā xpi

reperiē

reputāt⁹ eſt. Et ipſe peccata mūl a
a ſ langunt et iaunt. b ſ iudeus gloeuroub⁹. ſ vel oraum.
torū tulit: ⁊ p trāſgreſſoribꝰ roga b
uit. La. LIII
a ſ creatorē ſuū. ſ eccleſia.
b †Audā ſterilē q̄ nō paris: c

Landa ſterilis. Alij doctores catholici exponūt hoc
ca. de reditu captiuitatis babylonice: ita q̄ cadē gēs
ſcz iudea dr hic habēs virū ⁊ fecunda ſterilis ⁊ deſer-
ta ſm diuerſa tpa. Habēs virū ⁊ fecūda. a tpe leg⁹ date: q̄
fuit tūc veſpōſata deo p legis ſuſceptionē. Derelicta ⁊ ſterilis.
tpe babyloīce captiuitatis. ſed hoc nō videt bñ dictū: q̄ ſte
rili ⁊ deſerte. ꝓmittit hic maioꝝ multiplicatio. ꝓlis exaltatio
nis ⁊ honoris q̄ habēti virū: populus aūt reuerſus de capti
uitate babylonica nūq̄ fuit poſtea in tāta ꝓſperitate quātū
ad multitudinē populi: diuitias honoꝝ ⁊ bmōi ſicut fuerat
ante captiuitatē: ⁊ maxime tpe dauid ⁊ ſalomonis: ideo fuit
ſeruitute licet in terra ſua et afflictionib⁹ multis. vt dictū eſt
Deu.xxviij. Ibid. j. eodē ca. dicit: Ecce ſternā p ordinē lapides tu
os ⁊ fundabo te in ſapphyris: i quo denotat reedificatio ci-
uitatis ⁊ tēpli multo excellentioꝝ q̄ ante. Reedificatio vero
tēpli ⁊ ciuitatis poſt captiuitatē babylonicā nulla fuit reſpe-
ctu illi⁹ q̄ ꝑceſſit. Et iō Za. Sa. exponit iſtud ca. de tpe xpi.
ita q̄ ſm eū iudea dr habēs virū ⁊ fecūda ꝓ tpe ante captiui
tatē factā p Titū. Sterilis ⁊ derelicta a viro: ꝓ tpe captiuita
tis i qua ē modo: ſ̄ in adūtu meſſie erit in maiori ꝓſperitate
q̄ ſi incōpabiliter q̄ fuerit vnq̄: ſ̄ iſtud dictū ſūdat ſup erro-
neū fundamētū. ſ. q̄ xps ſit adhuc vētur⁹: ꝓpter q̄ Paulus
apūs ad Hal. iiij. exponit principiū huiꝰ capituli de voca-
tione gētiliū ad fidē xpi. quā ſniam intēdo ꝓſequi. Igit ad in
tellectū dictōrū ſciēdū q̄ ſicut vna ē fides antiquoꝝ ⁊ mo-
dernoꝝ. ita ſit mō magis explicita: ita eſt vna eccleſia a ꝓnci
pio mūdi vſq̄ ad finē. vñ dicit Greg. homel. vij. Quis rectꝰ
patriſſamilias ſimilitudinē tenet q̄ cōditor noſter: q̄ eos q̄s
cōdidit quaſi ſubiectos poſſidet in domo q̄ habet vnā vni
uerſalē. ſ. eccleſiam. q̄ a primo Abel iuſto vſq̄ ad vltimū electū
q̄ i fine mūdi naſcetur⁹ ē quot ſāctos ꝓtulit: q̄ſi tot palmites
miſit: ⁊ ſic vna ⁊ eadē eccleſia dr ſterilis ⁊ fecūda vir̄ habēs ⁊
derelicta. ſm diuerſas gētes ⁊ tpa: ita q̄ ꝓ tpe veteris teſta-
mēti dr fecūda: ⁊ virū habēs quātū ad iudeos rōne legis ac-
cepte ⁊ diuini cult⁹: q̄ duo viguerūt apud eos. Sterilis ⁊ de-
relicta quātū ad gētiles quoꝝ pauci habuerūt fidē mediato
ris vt ſanct⁹ Iob ⁊ alīq̄ alij: nec data fuit eis lex diuina. Ecō-
uerſo aūt ꝓ tpe noui teſtamēti in quo pauci de iudeis cōpati
uer⁹ ⁊ mul⁹ti de gentilib⁹ crediderūt. Secūdū hoc igit dicēdū
q̄ in ꝓſenti capitulo ponit remediū oppoſitū impedimēto li-
berationis fiende ꝓ xpm ſacro. ſ. ca. lj. qz ex dilatiōe ꝑmiſſio
nis dicte ſaluationis ab aliq̄b⁹ poterat eſtimari lr fallo q̄ ꝑ-
miſſio poſſet fruſtrari. Jn ꝟ aūt ca. oſtēdit dicta ꝓmiſſio non
ſolū adimpleri quātū ad iudeos eis q̄ credere noluerūt ſed

etiam

ſ̄ filio

a ſ dt modo pariet. b ſ nimio gaudio ſicut
equus ad victor am.
decantā laudē: ⁊ hinni q̄ nō pa a
a ſ opimone. ſ eccleſie vel gētilitatis. b
riebas: quontā multi filij deſer c
ſ qz et ipſa apoſtolos: ⁊ eos genuit multos.
a ſ ſynagoge. de qua: Hoc ſa facta eſt q̄ patre/
bat ſepte. ꝓ pter myſteriū. ſ. ſabbati cui pius po
puſ⁹ alligat⁹ erat. b ſ videbat ha
bere. ſ deū.
Pro.j.b te magis q̄ eius q̄ habebat vi/ o
ſ cui⁹ dicere facere eſt. a ſ o ſterilis. b ſ p
torū mādū nō in iudea tñi. c ſ. i. eccleſie per
rabernaculū moyſi figurare.
rū dicit dñs. Dilatā locū tentō c
a ſ rubricā de. ſ. marmore et hyacinthinas cōr
replanimos. ſ ꝑdicatoꝝ. ſ. eccleſiā pregētes.
ry tui: ⁊ pelles tabernaculoꝝ
tuoꝝ extēde. Me parcas. Lon/
a ſ pregna diuina. b ſ rationē et intellectū ſ
bus ꝓcr⁹ cōſtāt.
ges fac funiculos tuos: et cla/
a ſ ad oia loca mūdi.
Dan.12.b a nos tuos cōſolida. Ad dexterā f
a ſ verbū euangelij.
eni ⁊ leuā penetrabis: ⁊ ſemē g
a ſ xpiāz dñoꝝ. ſ. Ab pomm⁹ ſabaoth reliquiſ
ti nobis ſemen. b ſ eccleſiam vel gētes
vel animas.
tuū gētes hereditabit: ⁊ ciui⁹ h
a ſ a deo ꝓtim. b ſ eccla de gentib⁹.
i tates deſertas inhabitabit. Nō k
a ſ erubescentia ſicut ante.
li timere: qz nō cōfunderis neq̄
erubesces. Non eni te pudebit:
a ſ in edificatione turris.
quia cōfuſiōnis adoleſcētię tuę l
obliuiſceris: ⁊ opprobrij vidui/
a ſ vtro tuo lociata p fidē.
tatis tuę nō recordaberis am/
ſ non idola.
plius. Quia dominabit tui qui
fecit te: dñs exercituuz nomen
ſ ſanguine. ſ ſanctificās.
ei⁹: ⁊ redēptor tuus ſanctus iſ/
ſ no iudee tm.
rael: deꝰ oīs trę vocabit. Quia m
a ſ mulier derelicta gentilitas: qz ei idolis ſoz/
mecara. b ſ a deo. c ſ per penitentiā.
vt mulierē derelictā ⁊ merentē
a ſ concle vero. b ſ ad ſi. c ſ auerſam.
ſpiritū vocauit tē dñs: ⁊ vxorez
a ſ ad edificationē turris: quādo adhuc nouel
la et iuuencula. ſ Quia.
ab adoleſcētia abiectam. Dixit
a ſ omnia rēpora eternitati cōparata quaſi pū
ctum ſunt. b ſ vſq̄ ad incarnationē.
deꝰ tuus. ⁊ Ad punctū in modi/ n
a ſ ſine vllis meritis. ſ Miſericordia de
mini plena eſt terra.
co dereliqui te: ⁊ i miſerationi/
a ſ de cuncta terra. b ſ parua tpe.
b⁹ magnis congregabo te. In mo
a ſ ꝓpter idolatriā. ſ cognitionē.
mēto idignatiōis abſcōdi facie
meā parūper a te: ⁊ in miſerico/
a ſ redimendo.
dia ſempiterna miſerrus tuum
ſ Alias: ꝛc.
tui: Dicit redēptor tuus dñs.

Nico.de lyra

etiā ſm̄ ad gētiles q̄s videtes adūpleri iudei qui credide-
rūt in primitiua eccliā admirātes ⁊ glificantes deū dicerūt ⁊
Ergo ⁊ in nationes gratia ſpōſi ſui effuſa eſt. Act. xj. Sciēs ꝟ
igit pīus capitulū in tres partes diuidit: qz primo deſcribit
ſaluatiōis fiende per xpm dilatatio. ſecūdo fidelium exalta-
tio. ibi: Moli timere. tertio hoſtiū ꝓſtratio. ibi: Ecce ego crea
ui. Circa primū dicit: Lauda ſterilis ꝛc. i. eccliā que fuiſti ſte
rilis in gentilib⁹ tpe veteris teſtamenti. ⁊ dicit: Lauda. ſ. in
terius corde. a Decāta laudē. exterius ore. b Et hinni
in corpe: qz fortis motus deuotiōis redūdat exterius in mo
tibus corpis. Pſ. lxxviij. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt ī
deū viuū: ⁊ ſubdit rō rāte exiſtātiōis cū dr: c Quōm multi
fi. deſerte. i. gētilitatis q̄ fuit deſerta tpe ve. te. d Magis q̄
eius q̄ habebat virū. i. gentis iudaice: qz in nouo teſtamento
plures ſunt fideles de gētilib⁹ q̄ de iudeis fuerūt ꝓ veteris
teſtamēti: ⁊ qz ad multiplicationē fidelū ſequit augmētatio
diuini cultus ſubdit: e Dilata locū tentorij tui ꝛc. ꝓ locū
tētorij intelligit locus ſacrificij: eo q̄ ſacrificia in veteri lege
fiebāt in tabernaculo accipiēdo tabernaculū. ꝓ altio ſacerdo
tū q̄s erat añ tabernaculi moyſi. facti de coninis: pellib⁹: ta
bulis: ⁊ ſimilib⁹ ad erectionē tabernaculi neceſſarijs. locus
aūt ſacrificij fuit artius tpe veteris teſtamēti: qz nō erat licitū
offerre ſacrificiū niſi in hierūm nec in tota ciuitate ſed in mō
te ſion vbi erat tēplū. ſ tpe noui teſtamēti dilatat⁹ ē locus ꝓ
orbē vniuerſū: vbi a xpianis offert euchariſtia q̄ eſt noui te
ſtamenti ſacrificiū. ſm q̄ fuit ꝓdictū Malach. j. Ab ortu enī
ſolis vſq̄ ad occaſū magnū ē nomē meū in gentib⁹ dicit dñs:
⁊ i oī loco ſacrificat ⁊ offert nomi meo oblatio mūda. ꝛc. ⁊ ꝓt
hoc dr hic: Dilata locū tētorij tui ꝛc. ad deſignādū ampliati-
onē cultus diuini. f Ad dexterā eni ⁊ leuā pe. i. dilaraberi
ad oēm partē orbis. g Et ſemē tuū gentes hereditabit: qz
apoſt⁹ ⁊ alij fideles acq̄ſierūt eccliē alias gētes ꝓ ſuā ꝓdicatio
nem. h Et ciuitates deſertas. ſ. a deo. ꝓter idolatrie cul-
tū. i Inhabitabit. fidē ibi ſeminādo. k Noli timere: qz
multiplicatio holm nō ē ad letitiā niſi ſit ordinata ad bonū:
ſm q̄ dr. ē. ix. Multiplicaſti gentē. nō magnificaſti letitiaz.
Pō poſt multiplicationē fidelū hic ꝓfr deſcribitur exaltatio
eoꝝ. ⁊ diuidit in duas ptes: qz ꝓmo ponit remotio cauſe cōg
cōfuſionis. ſcdo aſſecutio honoris. ibi: Paupercula. Circa pri
mū dr. Noli timere qz nō cōfunderis. cuius rō ſubdit cū di-
citur. l Quia cōfuſiōis adoleſcētie tue ꝛc. Ad intellectū
huiꝰ ſciendū q̄ a principio nō fuit diſtinctio iudee ⁊ gētili-
tatis: ſed incepit in abrāā q̄ circūciſionē accepit in ſignū di-
ſtinctiōis. vñ circūciſio ſic diffinit: Circūciſio ē ſignū diſtin-
guēs iſrl a gētilib⁹: ⁊ iō cōfuſio adoleſcētie gētilitatis ē. idō
latrie: ad quā ſtatim declinauit cultu dei remanēte in abrāaz
⁊ ſuis ſucceſſorib⁹ p iſaac. Opprobriū vo viduitatis in gen-
litate accipit a tpe legis date: quo ꝓter idolatriaz ſibi a deo
dimiſſa eſt ⁊ repudiata ipſa iudea ab ipſo per legē deſpōſata.
Confuſio vo adoleſcētie ipſius in ꝛte eſt idolatria: ad quam
declinauit poſt datione legis in deſerto. ⁊ poſtea in terra pro
miſſionis: vñ dr. Hiere. ij. Recordatus ſum tui miſeraſ ado-
leſcentiaz tuam: ⁊ charitatē deſponſationis tue: qñ ſecuta es
me in deſerto. Opprobriū aūt viduitatis eius eſt a tpe legis
none q̄nā renuit recipere: ⁊ ſic derelicta eſt a deo ⁊ repudiata
ꝓ maiori parte. Huc aūt ita eſt q̄ iſte cōfuſiones ⁊ opprobria
gentilitatis ⁊ in deo: nō ſunt recordanda in eccliā ex iudeis et
gentilibus conſtituta tpe gratie eo q̄ ſunt equales iudei et
gentiles ad participandum gratiam chriſti in via ⁊ gloriam
in patria: ⁊ hoc eſt quod dicit apoſtolus ad Ro. x. Non ei eſt
diſtinctio iudei ⁊ greci. nam idem dominus omniū dītes in
oēs qui inuocant illum: ⁊ ad Gal. v. et. vj. ca. In xpo enī ie-
ſu neq; circūciſio valet aliquid neq; preputiū ſed noua crea-
tura. ſ. per baptiſmū regenerata. q̄ baptiſm⁹ eſt culpe ⁊ pene
deletiuus: ⁊ per cōſequēs cōfuſionis ⁊ opprobrij. ꝓpter q̄ iu-
dei credentes nō poſſunt aliquid improperare gentilib⁹ cre-
dentibus de preteritis nec econuerſo. Ideo dicit: Quia con-
fuſionis adoleſcētie me obliuiſceris ꝛc. ⁊ pater littera ex pre-
dictis vſq̄ ibi: m Quia vt mulierem ꝛc. vbi alloquit ec-
cleſiam prout ſe extendit ad iudeos ⁊ gentiles ⁊ fideles qui
in preſenti vita cōmuniter affligunt: vt pater ex decurſu ve-
teris ac noui teſtamenti. iō aſſimilat mulieri derelicte ⁊ me-
renti: ſed quia iſta triſticia cōuertitur in gaudiū in vita bea-
ta: que a tpe paſſionis xpi eſt aperta. ideo ſubditur: n Ad
punctū in modico dereliqui te. qz quecūq; tribulatio vite preſ-
ſti ſm momētanea ē reſpectu cōſolatiōis celeſtis. iō ſubdit: Et in
miſeria ſempiterna miſerti ſui tui. Merādū q̄ in hac prebri trā
ſlatio noſtra habet: Quis oīabit tui: q̄ fecit te: dñs exercitu

tuum

† 3.26.b

filio reuertenti ꝑ
lū stolā osculūs por
rigit. a ¶Sicut i die
bus Noe ꝛc. Ut cre
dat sctō ꝙgregatio
misericordiā dī sem
pitnā: ꝛ ad pūctū ee
desertos vt amict dei
fedeat: eſdo ſāt ma
lestā ponit exempla.
b ¶Fūdabo. Hiero.
lxx. Prędebo vel ꝑ
parabo tibi carbūcu
lus ꝛc. Carbūculus
sermo ignit⁹: q̄ fuga
tis tenebris erroꝝ
illuminat corda cre
dentiuꝫ. Hic eſt quo
Esaie labia purgant
ꝛ iuxta Heū. in terra
exilarh nascit. Sap
phyrus celi habet ſi
militudinez illos sig
nificans q̄ cū socra
te dicūt: Seādo aerē
solēq; despicio. ꝛ cū
Paulo: Nostra con
uersatio in celis eſt.
Jaspis aūt munit ꝑ
pugnacula q̄ possūt
oēm altitudinē ele
uantē se ꝛ scientiā dei
destruere: ꝛ mēdaci
um ritati subijcere:
Jaspidū multa gene
ra sūt: alius eſt ſma
ragdo similis qui re
perit in fontibus
termodoontis: ꝛ vo
cat amastistos q̄ ola
tās̄mata fugari pu
tāt. Alⁱ⁹ viridior ma
ri ꝛ tinct⁹ q̄si floridⁱ⁹
q̄ in phrygia repit in
ida i ꝓfundissimi spe
cubⁱ⁹. Alⁱ⁹ inꝛa hy
beros hircanoq; et
mare caspium: ꝛ pcī
pue lacū neusim. Ali
us nimi ꝛ spume simi
lis eſt marine clemē
ter mixto colore sub
rutilās. Hec dixim⁹
vt oēs ſpūales gr̄as
in ecclesie ꝓpugna
culis cognoscam⁹ q̄
bⁱ⁹ vani timores fu
gant: q̄s q̄ habet di
cit: Frater quē⁹ di
lect⁹ cādidⁱ⁹ et rubi
cūdus. c ¶Recede.
Cōsolat⁹ ē ecclam ō
gētibⁱ⁹ ꝓmittēs eis
ſpūales gr̄as: nunc
docet q̄d agat ne ad
uersarios timeat.
d ¶Ecce ac. Hoc ad
se turīt indei tāq̄
sint futuri ꝓselyti ex
gētibⁱ⁹ tpe xp̄i sūt.
e ¶Ecce ego. Nō q̄
sim cā pditiōis eoꝝ
Sz aduersarⁱ⁹ ipu
gnās vict⁹ pditiōis
victoribⁱ⁹ cā ē ꝓmi.
f ¶Hec ē hc. Re in
stus tribulat⁹ defici
at addit premia.

¶ Oēs

n ¶ quādo venit diluuiū. b ¶ iuramentum.

†Sicut i diebⁱ⁹ noe istud mihi est: cui a
¶ er nō sum transgressus.
iurauī ne īducerē aquas diluuiū vl/
a ¶ immobiliter. b ¶ o ecclesia cui miserⁱ sum.
tra sup terrā: sic iurāui vt nō irāscar b
a ¶ sicut olim. b ¶ Celū et terra translibūr: verba
aūt mea nō translibūr.
tibi ꝛ nō increpē te. Montes enī cō c
mouebunt ꝛ colles cōtremiscēt: mi
sericordia aūt mea nō recedet a te:
¶ quod pepigi tecū sicut cū Noe.
ꝛ fedus pacis meę nō mouebitur: d
a ¶ qō nō merito tuo sed mea clemēcia. b ¶ o eccle
sia. ¶ primo. ¶ sine diuisiōe legis ꝛ doctrine.
dixit miserator tuⁱ⁹ dñs. Paupercula e
a ¶ demoniū: variorū errorū. b ¶ siue patriarchio:
ypheno: apostolio. ¶ que substantia in medicis q̄
diderat. ¶ spiritu sancti.
tępestate cōuulsa absq; vlla cōsola/ f
a ¶ in terris celestē disciplin edificādo que sponsa est vi
oi agni b ¶ peccatorū cōtinētiū cōsugatorū.
c ¶ predicatoroꝝ.
tiōe: ecce ego sternā ꝑ ordinē lapi/ g
a ¶ Sapphyr⁹ aerū colorē significat illos qui celestē
viram ducunt in terris.
des tuos: ꝛ fundabo te i sapphyris b
a ¶ Jaspis colore viridis ꝑfert nitorē fidei.
b ¶ defensionem.
ꝛ ponā lapidē ꝑ pugnācula tua: ꝛ
a ¶ pdicatoroꝝ q̄ alios introducūt. b ¶ vita et doctri
portas tuas in lapides sculptos: et
na patrū. a ¶ predicatores qui vitā et doctrina sub
tectos: et terminū et modū vitandi prescribūt.
b ¶ In omnē terrā exiuit son⁹ eorū. c ¶ viuos. i. qui
voluūt super terrā.
omnes terminos tuos i lapides de
a ¶ bonos. b ¶ rediſe. c ¶ discipulos. d ¶ spūales.
siderabiles. Uniuersos filios tuos b
a ¶ sacās. Erūt oēs docibiles dei. b ¶ dabo.
c ¶ reconciliando deo et angelis et hominibus.
doctos a dño ꝛ multitudinē pacis
¶ omni virtute.
filijs tuis: ꝛ in iustitia fundaberis.
a ¶ ne calūnieris. b ¶ si hoc feceris. ¶ diabolū vel
Recede pcul a calūnia: q̄ nō timē/ i k
mēbra eius sed deum. ¶ pauor.
bis: ꝛ a pauore q̄ nō appropinq̄bit
¶ rationi me. a ¶ o primitiua ecclesia. b ¶ gēti
lis ante seruiens idolis. ¶ ad me.
tibi. Ecce accolā veniet q̄ non erat l m
a ¶ pcipe⁹. ¶ q̄ alien⁹ a fide tua. b ¶ vnitare fidei.
mecū: aduenā quondā tuⁱ⁹ ādiūget n o
a ¶ q̄. b ¶ m substantiā. c ¶ diabolū. ¶ iniqui
tatis: ꝛ olim malorū. ¶ suggestione.
tibi. Ecce ego creaui fabrū sufflā p
a ¶ ignēas prunas. i. incentiua viciorū. b ¶ inde.
c ¶ quodlibet malum.
rem i ignē prūnas: ꝛ pferēt ꝛ vās i q
a ¶ vt faciat voluntatē suā. b ¶ bonū: in se malum.
b ¶ eoꝝ qui increduli sūt futuri.
ōp⁹ suū: et ego creaui interfectōrē ad r
a ¶ malos. b ¶ diabolus vel hereici ꝑsecutores
omnes mali. c ¶ a diabolo.
dispdēndū. Oē vās q̄ fictū est cō s
a ¶ualebit. b ¶ hereticoꝝ. ¶ philosophoꝝ.
tra te nō dirigēt: ꝛ oēm linguā re/ t
a ¶ nūc vel in futuro. b ¶ damnabis vel separabis
disputatione conuicto.
sistentē tibi i iudiciō iudicabis. Hec u x
a ¶ vita eterna. b ¶ sanctorū. ¶ ielu. c ¶ vr ꝙ labo
re eternaliter quiescant.
est hereditas seruoꝝ dñi: ꝛ iustitia
eoꝝ apud me dicit dñs.

tuū nomē eius. Jn hebreo habeſ sic: Quia dñatores tui. Ita.
tui factores tui. dñs exercituū nomē eius. ibi manife
ste apparet pluralitas ꝙnarū in deo. cū dicit in plu
rali. Dominatores tui factores tui. ꝛ vnitas essentie.
cū subdit: Dñs exercituū nomē eſt eius: ita ꝙ nota
pluralis numeri cōiungunt cū nolibus numeri singu
laris. a Sicut in diebⁱ⁹ Noe. Hic cōsequēter ponit
cōfirmatio dicti ꝛ hoc iuramēto diuino. cū dr: Sicut
in diebus Noe mihi istud ꝛ. pactū eni firmū. statuit
deⁱ⁹ cū noe de diluuio vltra nō inducēdo sup terrā. et
eodē mō dicit de tribulatione vlteri⁹ nō inducēda su
p ecclesiā. cū dicit: b Sic iurani vt nō irascar tibi
ꝛ nō increpē te. increpatio diuina eſt tribulatio a deo
immissa. ꝛ sic ꝓx ꝙ scriptura loquit hic de statu eccle
sie triūphantis. vbi cōsulo ꝛ tribulatio nulli locū da
bent. Unde ꝛ ad hoc subdit: c Montes enī cōmo
uebunt. ante aduentū xp̄i ad iudiciū. d Fedus pa
cis mee nō mouebit. qō si intelligaſ de federe gratie
nō mouebit ab ecclesia militāte generaliter. fedus au
tē glorie eſt oīno immutabile. e ¶Pauperula. Hic
cōsequēter ponit honoris assecutio: vbi primo recoli
tur ꝑcedēs tribulatio. cū dr: Paupercula tępestate.
sez primo fuit ꝛ eſt. f Cōuulsa ꝛ. quia ecclesia vt
plurimū fuit et eſt afflicta: ꝛ erit in ꝑsenti vita: loquē
do de ipsa qūtū ad illos q̄ numero ꝛ merito sunt in
ecclesia. ꝛ hoc ꝓmittit hic: vt opposita consolatio siue
honoratio clariⁱ⁹ eluceſcat. cum subdit: g Ecce ego
sternā ꝑ ordinē lapides tuos ꝛ. Quod vno mō ꝑt
intelligi de ecclesia militante: ꝛ sic lapides isti sunt vi
ri sancti in diuersis gradibⁱ⁹ ꝛ officijs ecclesie cōstitu
ti: ex ꝙbⁱ⁹ edificat ecclesia. Alio mō de ecclesia triūm
phante. ꝛ sic lapides isti sunt beati in diuersis mānsio
nibⁱ⁹ ꝛ gradibⁱ⁹ glorie collocati. de quo edificio habeſ
Apo. xxi. vñ ibi cōcludit: Et ciuitas nō eget sole neq;
luna vt luceāt in ea. nā claritas dei illuminabit illā.
h ¶Uniuersos filios doctos a dño. qz in beatitudine
celesti oēs videāt in diuina essentia illud qō ꝓtinet ad
eorū beatitudinē: ꝛ sic sunt edocti a dño imediate: et
hoc eſt qō dr: Hiere. xxxi. Et nō docebit vltra vir ꝓ
mum suū: ꝛ vir fratrē suū: dicēs cognosce dñm. Oēs
enī cognoscēt me a minimo eorū vsq; ad maximū ait
dñs. i Recede. i. recedes. k ¶Procula calūnia.
qz nō habebit locū in patria. l Ecce ac. venient. i. gen
tilis. m ¶Qui nō erat mecū. ante cōuersionē ad fi
dē. n ¶Aduena quōdā tuⁱ⁹. i. qui non fuit natione
iudeus. o ¶Adiungeſ tibi. i. adequabit tibi in do
nis gratie ꝛ glorie. vt. s. dictū eſt. p ¶Ecce ego. Hic
cōsequenter describit hostiū deiectio. i. demonis ꝛ an
tichristi qui erit instrumētū diaboli ad ꝑsequēdū eccle
siā. ꝛ hoc eſt qō dr: Ecce ego creaui fabrū ꝛ. i. diabo
lū qui quantū ad materiā q̄ bona eſt a deo creatⁱ⁹ eſt:
sed ꝑ suā malitiā deprauatus: de quo dicit Job. xli.
Halitus eius prunas ardere facit. i. tentationes i eo
dibus peccatoū et persecutiones cōtra ecclesiam fide
lium. q ¶Et ꝓferentem vas in opus suū: id eſt an
tichristum quē possidebit. et ad ꝑsecutionem fidelium
applicabit. r ¶Et ego creaui interfectorem ad dis
pendum: id eſt michaelē archangelum cuⁱ⁹ minite
rio de ꝓcepto domini antichristus ꝛ magna pars ad
herentiū ibi interficiet. vt dicit doctores sancti. ideo
subdit: s ¶Omne vas quod factū eſt contra te. di
aboli instigatione. t ¶Non dirigeſ: id est intento
frustrabit. v ¶Et omnē linguā resistentem tibi. i.
aduersantem catholice fidei.
x ¶In iudicio iudicabis. quia sancti in extremo iudi
cio cum domino impios iudicabunt.
y ¶Hec eſt hereditas seruoꝝ dñi ꝛ iustitia ꝛ. qz
peracto iudicio celestem hereditatem in corpore ꝛ ani
ma possidebunt.
¶Jn ca. liij. vbi dicit i postil. Quia dominabit mi
qui fecit te dominus exercituū nomen eius.

Additio. Ubi trāslatio nr̄a habet. Qz dña
dix tui qui fecit te. in hebreo habe
tur. Qz dñator tui ☞factor tui dñs exercituū nomē eiⁱ⁹
ꝛ sic in ꝑ loco nō apparet pluralitas ꝑsonarū in deo:
nec inde debet sumi argumētū cōtra hebreos: qz forte
cederet eis in derisum: sunt tñ multa alia loca in ꝙbⁱ⁹
hoc mysteriū clariⁱ⁹ cōprobaſ.

Omnes

Ps.35. Jer.7. Epł.2.a Dan.2.a 1.Cor.4.a

Ca. LV
Omnes sitientes. Quia vas fictū cō
tra ecclesiam direrat
cōtrādū: ꝛ oēm lin
guā armatā ꝑ scien
tiā dei superādā. p
uocat credentes ad
fluuiū dei q̄ replet⁹ ē
agnis. b Ad aqs. Spiritusancti: bap
tismat. vñ: Apud te
est fons vite: et. in. l. t.
v. l. Et alibi Si aqs si
tit ve. a. m. et. b. Mas
aquas spargunt nu
bes. Ad quas venit
veritas dei.
c ¶Et q̄ nō habetis.
Hēa salut facti estis
ꝛ alibi: Gratis acce
pistis gratis date.
d ¶Comedite. Au
diendo: loquēdo: le
gendo: meditando:
operādo: corde reti
nēdo. Diuina siqui
dē scriptura ꝛ potus
est agra ꝛ alⁱ⁹ oleū
ra: Ipsa enī ꝛ aqua ē
ꝛ panis qui de celo
descēdit.
e ¶Quare appen
dit. ar. ꝛ. Palatus
sacra eloquia ꝙ nō re
tentionē q̄ solā spēm
ſe custodit. ō spūa
li intelligētia pingue
dinē interne refectio
nis amittitis.
f ¶Et feriaz vobis. Feriri pactū dicit q̄
i pacto cōfirmando
hostia feriaſ.
g ¶Ecce testē. Pro
ducit iudeos ad
credēdū. ꝙ si celebat
illis nō reddētibⁱ⁹ gē
tiles esse crediturōs
dicit se filiū misisse q̄
precepta ipius pūlis
nūciaret. h ¶Dūm
deuz tuū. Un pater
dr: pater xp̄i sm diui
nitatez dr: pater glie
sm humanitatē: pa
do. no. ie. christi.
i ¶Querite dñm ꝛ.
Nec ptinēt ad inde
os vel ad gētes ꝙlīt
ter ꝛ ad vnūquēq;
generalit. Propha
ta ad indeos. Querite
do. ꝛ. Quasi gētes
suscipiunt mīsteōias
dñi. vos dedignami
ni agite pniam: ꝛ con
uertimini dū tps ha
bet. Ut: Ecce nunc
tps acceptabile. ecce
nunc dies salutis.
k ¶Dum ppe. Reve
stris vijs recedat:
qui appropiquat ap
propinquantibus si
bimet filio reuertenti
letus occurrit.

¶ Non est

a ¶ rā iudei q̄ gentiles.
Omnes sitientes. Hic incipit capitulū Ca. LV
Hebreo. i quo ponit remediū oppositū tertio im
pedimēto. s. posito. iij. ex cōtēptu xp̄i. precedēte. et
ideo hic ponit eⁱ⁹ eminētia. ꝛ dividit in tres ptes: qz pri
mo describit eⁱ⁹ magnifica liberalitas. secō ipius suma
dignitas. ibi: Ecce testē. tertio excitat nr̄a sedulitas. ibi:
Querite dñm. Circa primum dr: Oēs sitientes venite ad
aquas. i. gr̄e i spūtu: q̄ hec i ciuitate celesti: qz ipm xp̄m do
nādas. Sm q̄ ipe dicit Joh. iij. Qui aūt biberit ex aqua
quā ego dabo ei nō sitiet i eternū. ꝙ aqua quā ego dabo
ei fiet i eo fons aque saliētis i vitā eternā. b Et q̄ nō
ba. ar. ꝛ. q. d. ista nō cadūt sub ꝓco tpalitⁱ⁹ dant ex me
ra liberalitate diuina. c ¶Uinū ꝛ lac. ꝓ ista q̄ in nutribi
libⁱ⁹ sūt ꝓcipua intelligunt bona gr̄e ꝛ glie spiritualia aīe
nutritiua. qz xp̄iū ē hostⁱ⁹ ad cognitionē spūalīū ꝙ sensi
bilia deuenire. d ¶Quare appen. ar. ꝛ. i. ponit⁹ studiū
ꝛ laborē vestrū circa bona tpalia trāsitoria ꝛ decepcoria
q̄ nō reficiūt: ꝙ magis famē ꝛ sitim facūt: qz cupiditatem
augēt: Ut dicit poeta: Crescit amor nūmi: quātū ipa pe
cunia crescit. Et idē dicit Ambrosⁱ⁹ sup Luc. de hydro
pico: ꝛ idē ē de ambitione bonoꝝ ꝛ hmōi. e ¶Et dele
ctabit in crassitudine. i. gr̄e pinguedine. f ¶Ua vestra.
nō corpus qō nō sentit talia. g Inclinate aurē vestrā
ad euāgelica veritatē. h ¶Et viuet aīa vestra. vita gr̄e
ꝛ postea glorie: ꝛ vnde ista ꝓmissa subdit: i ¶Et feriā
vobiscū pactū sempiternū. i. legē euāgelicā eni alia non
succedēt. k ¶Misericordias dauid fideles. sic eſt in he
breo ꝛ i libris correctis. i. misericordias xp̄i fideliter ad
implendas. Qz aūt ꝓ dauid intelligat xp̄s ꝓx ꝓphetat. Ose. iij.
Reuertent filij isrl ꝛ querēt dñm deū suū ꝛ dauid regem
suū: vbi trāslatio chaldaica habet: Et obedient messie fi
lio dauid regi suo. ꝛ Hiere. xxx. Seruient ꝓho deo suo: ꝛ
dauid regi suo quē suscitabo eis. Glo. hebraica. Obediēt
messie filio dauid. Certū ē tū q̄ dauid diu ante erat defū
ctus q̄ isti. ꝓphete essent. ꝛ iō nō intelligit ꝛ de tpo ꝙ de
xp̄o ab eo delecturo. Sm q̄ dicit Ro. i. Qui factⁱ⁹ ē ei ex
semine dauid sm carnē. ꝛ eodē mō hic ꝓ dauid intelligit
xp̄s. b etiā ptz ꝓ Psalm aplm. ꝙ Act. iij. allegat hāc scri
ptrā de xp̄o dictā. d. Dabo vobis sancta dauid fideliter
vbi emi trāslatio nr̄a habet hic: Misericordias dauid fi
deles trāslatio. lxx. quā allegat. Paulus habet: Sancta
dauid fidelia. vt dicit glosa Act. xiij. Ex quo etiā viteriⁱ⁹
ptz q̄ ista toti⁹ capitulī ad xp̄m reducēda ē ad tēpus xp̄i
hoc etiā sentit Ra. Sa. vt ptz ex supra dictis. l ¶Ecce te
stē. Hic ꝑ describit ipius xp̄i sublimitas: ꝛ primo i do
ctrina. cū dr: Ecce testē populis dedi eū. i. in veritatis di
mīe testimoniū. ꝓpter qō dixit Job. xviij. Ego i hoc na
tus sum: ꝛ ad hoc veni in mūdū: vt testimoniū phibeā ve
ritati. secō in potestatis eminentia. cū subdit: m Du
cē ac ꝓceptorē gentibⁱ⁹. Sm q̄ dr Matth. vl. Nata eſt mi
hi oīs ptās in celo ꝛ in terra. n ¶Ecce gentes. Hic mi
raf modus loquēdi de tertia ꝑsona ad secūdā: qō frequē
ter fit in ꝓphetis: ꝛ dirigit sermonē ad xp̄m d. Ecce gētē
id eſt ꝓpīm gentilē. o ¶Quaz nescietbas. p appropriatio
nem ꝓpter eius idolatrias: eo modo loquendi quo dici
tur fātis virginibus. Nescio vos Matth. xxv.
p ¶Et gētes que te nō cognouerunt. per fidem.
q ¶Ad te current. p celerem conuersionē ad predicatio
nem apostolorum. r ¶Propter dominū deū tuū. id ē
patrem qui eſt deus ipius christi dominus.
s ¶Et sanctum israel. i. deum sanctificantē israel.
t ¶Quia glorificauit te. quantū ad gloriā corporis in re
surrectione quā tūc habuit xp̄s et nō ante. ꝛ quantū ad
sessionem ad dexteram patris in humanitate: quā habu
it in ascensione: ꝛ quantum ad operationem miraculoꝝ
ꝑ apostolos factoꝝ in nominis christi inuocatione: que
videntes populi gentiles ad xp̄m cōuertebanⁱ⁹. vt habeſ
in Actibus apostolorū in pluribus locis.
v ¶Querite. Hic cōsequenter excitatur humana sedulī
tas ad querendū deū tempore gratie ex consideratione
sue liberalitatis et maiestatis. Et primo fit ꝓpositū. secū
do declaratur dictū. ibi: Non enim. Circa primū dicitur
Querite dominum dum inueniri potest: id est anteq̄ ve
niat seueritas iudicij. x ¶Jnuocate eum. per deuotaz
orationem. y ¶Dum prope eſt. ad ꝙadiendum para
tus: et quia peccatoris oratio nō ē exaudibilis. ideo sub
ditur: z ¶Derelinquat impius viam suam: id est ope
ra sua mala.

Et vir

A
† 15.di.c.fi
nali in fi.

† Apo.22.b

† De pt. di.
1.c. de ali
quib⁹ hoc
sacrorum
libris.

B

Universidad de Navarra Biblioteca

§ a Nō enī. Me putetis difficile esse quod ꝓdico: cōsiderate q̄ inter meā t vrā cōitia multa sit differentia: t quanta nature tāta voluntat̄ diuersitas. b ¶ Et quomō. Alia similitudine ostēdit: q̄ multꝰ ē ad bñficiēdū.

c ¶ Panē co. t. Ait Salomō. Mitte panē tuū sup aquas q̄: multitudine dierū inuenies eū. hoc ē panē doctrine tue t gratiā spiritualē cūctis infunde: q̄ in nouissimo ꝑmia recipies. d ¶ Nō reuertet t̄. Sed postq̄ meā impleuerit volūtatē in terris redibit t sedebit a dextris meis. Ps. 109. Fm illū: Sede a dex. meis t̄. e ¶ Montes. s. aie sanctoꝝ q̄ ꝓ varietate virtutū mōtes appellant et colles. ¶ Pro saliū cula. Salincula aculeis t punctionibus plena. Abies alta ꝓ cera fabricandis domibꝰ apta pice fecūda. ¶ Brego. i. Moralib⁹. Pro salliēcula ascēdet abies: dū in sanctoꝝ corde ꝓ abiectiōe terrene cogitationis altitudo supne cōtēplationis erigit. Ortica vero oīno ignee nature dicit: Myrtus ꝙ tēperatiue ferē esse virtutis. Pro ortica ergo crescit myrt⁹: cuꝝ iustoꝝ mētes a prauitate t ardore vitioꝝ ad cognitionis tē periē trāquillitatēq̄ pueniāt: dū ia terrena nō appetūt: dum flāmas carnis desiderijs celestib⁹ extinguunt. g ¶ Et erit dominus in nomē t in signū sempiternū q̄ nō deficiet. LVI

A

D Ec dicit dñs b Custodite iudiciū. Termināto gētiū vaticinio q̄ aduētu ꝙ ꝓ salutē myrtꝰ q̄ mutant loquit ad auditores illiꝰ ꝙ is vt se parent ad aduentū saluatoris q̄ est misericordia t iusticia. ¶ Custo. Deu. 16. d iudiciū. Nō accipiētes gloriā in iudicio Dñi enī iudiciū est q̄ iudicat iudicātes do

§ na. Nā

§ iudeus. a § antiquas pessimas de quibus: Vt quid cogitatio mala in cordib⁹ vestris.

suā: t vir iniquus cogitatiōes suas: a

a § ſac bonū. b § qui nō vult mortē peccatoris: sed vt magis cōuertat et viuat.

t reuertat ad dominuꝝ et miserebit b

a § multū misericors. b § clementissimus pater.

ei⁹: t ad deū nr̄z q̄m multꝰ ē ād igno v

a § quasi ex misereri volo t possum: nō enim cogi. m. b § cōsiliū dei manet in eternū: cogitationes ei⁹ i ge. ne. et ge. § immutabiles. § domin⁹ reprobat cogitationes populorum. c § sicut.

a sēdū. Mōn ei cogitatiōes meę cogi- c

§ vane. § recte. § sicut. § plane.

tatiōes vr̄e: neq; vię meę vię vestrę

a § angelorū.

dicit dñs. Quia sicut exaltant cēli a f

§ hominū. § recte. § prauis.

terra: sic exaltatę sūt vię meę a vijs

a § imobiles et inuestigabiles. § inseruabilia ei⁹ iudicia. b § q̄m vane fūt. § cogitauerūt cōsilia. q.

vestris: t cogitatiōes meę a cōgita- d

n po. sta. a § de nubib⁹. b § euāgelica doctrina.

tionib⁹ vr̄is. Et quō descēdit imber g

§ apostolis.

et niz de celo t illuc vltra nō reuerti- e

a § humore. b § terrenoꝝ corda. c § aqua viua.

tur: sed inebriat terrā t infundit eaz b

§ sic. a § fructus iusticie. b ¶ Qui seminat in lachrymis i exultatione me. c § filios spūales. d § ꝑdicāti.

t germinare eā facit: t dat semē serē

a § verbi. § doctrine. b § exercenti. c § ꝑmissio de salute iudeoꝝ.

ti: t pānē comedēti: sic erit verbum i

a § filij: In principio erat verbū. b § humana simili tudine. c § ꝓphetaꝝ: apostoloꝝ.

d meū qđ egredietur de oze meo. Nō re k

a § vnde quę placita sunt ei facio. b § de redemptione humani generis.

uertet ad me vacuū: sz faciet quęcū m

a § cessā fm hoiem ꝑdicādo ad fidē cōuertendo.

q̄ volui: et ꝓsperabit i his ad q̄ misi n

a § geres ab idolatria: nudes a legis vmbra. b § christo qui est pax nostra. § gracia vobis et pax.

illō. Quia i leticia egrediemi t i pā- o

a § ad patriā celestē. b § angeli. c § patriarche ꝓphete: apostoli. d § leti de salute vestra.

c ce deducēmini. Mōtes t colles cān- p q

§ deo.

tabūt coꝝ vobis laudē: t oia ligna r

a § vel siluarū. § primitiue ecclesie. i. fideles q̄ erāt tūc lig. q̄ plā. t. l. d. a. b § opere. c § spinosis t vitiosis. § ꝓ virtute virtutes.

f regiōnis plaudēt manū. Pro saliun s t

a § virtutes. § virtutib⁹ exaltati. b § ignois aculeis plenis. § libidinosis cupidinis.

cula ascēdet abies: t ꝓ vrticā crescet

a § odore virtutū plen: animaruꝝ medic: myrtus est odora aromatica: vrtica ignea aculeis plena.

§ rua. § cōmercio de malo in bonū. b § qz a ꝙ nominabunt christiani: hoc signo insignit.

g myrtus. Et erit dns nōiat⁹ in signuz v x

a § nomen christi. b § vt crutis eius caractere omnes muniantur vel inuranf. c § fidelibus.

eternum quōd nō auferētur. y

h Ec dicit do/ La. LVI

§ iustum.

i minus. Custodite iudiciuz z a

a § omnes virutes: a parte totū. oēs mi

sibi herent: vt qui vna caruerit ceteris carcat.

b § cito venier.

et facitē iusticiam: quia iuxtā est sa- b c

a § filius meus saluans iustificans mundū. b § vi sibilis mundo apparcat.

lūs mea vt veniāt: et iusticia mea d

a Et vir iniq⁹ cogitatiōes suas. ex hoc ꝓz falsitas Josephi dicētis q̄ cogitationes intrā manētes nō sunt peccata. b ¶ Et reuertat ad dñm. ꝓ verā penitētiā. c ¶ Et miserebit eius. dādo ei grātiā

d ¶ Mā multus est ad ignoscendū. i. ꝓniot ꝙ ad cōdēnandū. e ¶ Nō enī cogitatiōes mee t̄. Dic cōsequēter declarat dictū suum. t primo de diuina pietate. d. Nō enī cogitatiōes mee t̄. cogitationes enī humane sunt ad iniurias vindicandū. cogitationes aūt diuine sūt magis ad miserendū.

¶ Quia sicut exaltant cēli a terra: q̄ celū sursum est: t terra deorsum: sic cogitationes diuine t opa sunt semp elevata ad fruitionē. fm q̄ Sī Ꝓuō. xvj. Vniuersa ꝓpter semetipm operatus est dns. Cogitationes aūt humane t opa tendūt ad deorsuꝝ. Eccl. viij. Sensus t cogitatio humani cordis ꝓna sunt ad malū ab adolescētia sua. scḋo quantū ad verbi stabilitatē. cū Sī: g ¶ Et quō descendit imber t̄. absq; effectu. ideo sequitur:

b ¶ Sed inebriat terram t infundit eam. et patet vsq; ibi: t ¶ Sic erit verbum meum. ꝙ ꝓpheta dictū ¶ Vel aliter. Verbū meū. i. filiꝰ. de quo dicit Joh. j. In principio erat verbū t̄. k ¶ Nō egredief de ore meo. q̄: semp nascit a patre eiusta eni nativitas mēsurat eternitate q̄ cōplectit oē tēpus.

l ¶ Nō reuertet ad me vacuū. filius eni ꝓcedit a patre et venit̄ i mūdū nō redit vacuus in celū: s patres peractos i limbo adduxit secū. tō subdit:

m ¶ Sed faciet quecūq; volui. i. quecūq; ꝓ ipm fieri disposui. similiter si hoc referat ad verbum dñi q̄ ꝓphetas dicti: nō frustrat effectu a deo intēto:

n ¶ Quia in in leticia egrediemini. vos patres in limbo detenti. q̄ ¶ Et in pace deducemini. ad gloriā celi. p ¶ Montes et colles. i. angeli superiores t inferiores: eo modo loquēdi quo Sī Pō. cxiij. Montes in circuitu eī. i. angeli. vt dicit glo. Augustini. q̄ ¶ Cātabunt coꝝ vobis laudem. q̄ ꝓ adcēdente cū electis fuit gaudium t leticia angelis sanctis. r ¶ Et oīa lingna regionis. i. omnis creatura etiā insensibilis. s ¶ Plaudēt manu. cōgaudentes suo creatori. t ¶ Pro saliūcula ascendet abies. q̄ exponit Ra. Sa. sic. i. potestas auferet ab impijs: t dabit iustis. t istud fuit impletū in resurrectione xpi. ꝓ quā patres in limbo detenti fuerūt de potestate demonū liberati: t ad celū exaltati. t plenius implebit in iudicio finali: quādo demones retrudent in infernū: t omnes electi in corpore et anima transferent ad celū. ideo subdit:

v ¶ Et erit dominus nominatus. ab omnibus electis. x ¶ In signum eternū: id est in signū salutis eterne. y ¶ Quod non auferetur. quia perpetuitas in ratione vere beatitudinis includitur.

La. LVI

1 b Ec dicit dominus. Superi⁹ ꝓpheta consolatus est fideles denūciando eis liberationē a malis. hic iterū eos consolat denūciādo eis cōseruationem in bonis. Et dividit in tres partes. quia ꝓmo ponit hui⁹ salutis ꝓparatio. secūdo hui⁹ salutis collatio. ca. lix. tertio salutis collate discretio. Ixiij. ca. ꝓmo in duas: q̄: ꝓmo ponit dicta ꝓparatio seu dispositio. scḋo tollit erroris occasio. ibi: Et nō dicat. Circa ꝓmū sciendū q̄ debita dispositio ad recipiendū salutem p christum donandam est q̄ homines iuste se habeāt erga ꝓximum: t deuote erga deum. ꝓmum tangit cum dicitur: a ¶ Custodite iudiciū: quod dicit iudicib⁹ t maioribus: vt nō declinent a rectitudine iudicij timore vel amore. b ¶ Et facite iusticiam. hoc dicitur quantuz ad omnes. q̄ quilibet tenet viuere iuste cum ꝓximo. c ¶ Quia in ꝛta est salus mea. i. christus q̄ quē a patre data est mundo salus.

d ¶ Et veniat. carnem assumēdo.

e ¶ Et iusticia mea: id est christus qui per viam iusticie satisfecit deo patri. Dicitur autē christus iusticia t salus: quia perfectio christi vno nomine nō potest explicari: t ideo nominat pluribus nomib⁹ hic t alibi. Consequenter ponitur secūdū de diuino cultu: cum dicit: Beatus

§ hominibus. a § q̄ beati q̄ custodiūt iu. t fa. iusticiā omni tempore. § forme.

Ps. 105. vt reueleturꝰ Beatus vir qui fa/ a

a § iudiciū et iusticiā. b § meritoria hois. vnde in leuitico sepe homo homo dicit. § strenue.

cit hōc: t filius hōis q̄ apprehē/

a § ferendo a virijs iusti. sēdo bonis opibus.

Job. 15. c rāt ꝙ⁹ ōs: Si ō mōo b

§ male operando. § s.

polluat illud: custodiēs manus c

a § quodlibet peccatum.

b suas ne faciat oē mālū. Et nō di d

§ proselytus. § gentilis. a § p circūcisionem.

cat filius aduene q̄ adhęret do/ e

a § cum venerit non dignans me equali gloria. § hoc. s.

Ro. 10. c mino dicens: Separatiōe diuī/ f

§ istradtorum.

det me dns a populo suo. Et nō g

b dicat eunuchus: Ecce ego lignū b

§ qz sine prole. § vere.

c aridum. Quia hec dicit dns eu/ d

a § cōtinēdi⁹. § vñ: Bona sterilē immaculata q̄ nō cognouit virū in delicto. b § a vitijs cessādo.

nūchis: Qui custodierit sabbata k

a § de ꝓceptis meis. b § cōmenti. c § non preceꝑi. vñ. Qui poterat capere capiat. § nō que ꝓ imbecillitate permisi.

Deu. 23. b mea: t elegerit q̄e ego vōlui: t l

§ omni fide. a § bonum. b § quod prepegerōt mecum in baptismo.

tenuerint fedus meuz: dabo eis m n

a § in domo patris mei mā. mul. s. § in nūero ꝓ dicatoꝝ. b § vt maniāt ꝓbitectos verbo et exemplo.

in dōmo mea t ī mūris meis lo/ o p

a § quod nulla oblivione delebitur.

cū: t nōmen melius a filijs et fi/ q

§ christianum quod non deficiet.

liab⁹ ¶ Nōmen sempiternū dabo r

§ vel is. § gentilis.

e eis qđ non pibit. Et filios adue s

a § fide. b § dabo. c § seruēdo honorādo.

ne qui adhęret dōmino vt cōlāt

a § quasi filij. b § qđ est christ⁹. c § xpi. § filij.

eū: t diligānt nōmē eius vt sint

§ eunuchum aduenā. § vt supra.

f ei in seruos: omnem custodiētē

a § vt sp ifister oīōni. vñ: Sine ire mittēdo orare

sabbatū ne polluat illud: t tenē

tem fedus meū: adducaz eos in t

a § christum ipsum: qui mons domini: vel ecclesiam ꝓsentem vel domo veritatis.

mōntem sanctū meuz: et lętifica v

a § in ecclesia vel in eterna beatitudine.

bo eos in domo orationis meę.

a § spiritualia. b § eunuchoꝝ q̄ se ꝛoros conseruant domino. c § victima a vinciendo.

Col. 3. a g ihōlocausta eōruz t victimē eo/ x

§ aduenoꝝ q̄ ad rempⁿ vacant oīōni. § christo.

b rūm placebunt mihi sup altari

a § non figurale templū. b § ecclesia extra quā nec sacrificij nec orationis locus est.

Ro. 12. a meo. ¶ Quia domꝰ meā domus y

a § nō tauroꝝ: nō hyrcoꝝ. b § nō tm iudeis.

oratiōnis vocabitur cūctis po

a § hoc ꝓmittens. b § in vnā omle. vñ: Vt illos deꝰ q̄ erant dispersi cōgregaret in vnum.

pulis: ait dominꝰ deus qui con/ z

a § dispsos isrl duodecī tribꝰ q̄ mūdū vel q̄ diuersos errores. § qđ scribit petrꝰ ēsi electis ad uenis dispsionis. b § dispersis congregatis.

gregat dispsos israel. Adhuc cō/ a

a Beatus vir qui facit hoc. scz quod postea subditur: b Custodiens sabbatū ne polluat illud. per sabbatuz quod erat ordinatū specialiter diuino cultui: intelligit omne illud quod pertinet ad diuinum cultuz in noua lege. † Sap. 1. b c ¶ Custodiens manus suas. a malis operibus in quibus maxime est transgressio sabbati t cultus diuini magis ꝙ in operibus corporalibus vtilitati hominū deseruientibus. d ¶ Et non dicat t̄. Hic consequēter remouetur error ortus circa predictā dispositionē: t dividitur in tres partes: fm tres errores. secunda pars incipit sequenti ca. tertia. Ivij. ca. Prima in duas. q: primo ponitur erroris remotio. secundo doctoruꝝ punitio. ibi: Omnes bestie. Prima adhuc in duas. quia primo error tollitur. secūdo contraria veritas asserit. ibi: Quia hec dicit. Iste aūt error ꝓmꝰ procedit ex defectu naturali. s. generis t ꝓlis. Et ꝗ eni q̄ gentiles cōuersi ad indaismū nō admittebant ad cetū iudeoꝝ equaliter: q: recipiebant ad legis obseruantiā: nō tā admittebantur statim ad ea q̄ erant bonoris: sed aliq̄ in tertia generatiōe: t aliqui in decima: t aliq̄ nunq̄: vt dictū fuit plenius Deut. xxiij. t ex hoc credebāt q̄ in premio beatitudinis cēsētur tā distantia. t ꝗ remouet cū dicit: Et nō dicat filꝰ adue ne. i. gentilis natiōe. e ¶ Qui adhęret dño. p veram fidem. ¶ Separatione diuidet me dns. in retributione iustoꝝ. g ¶ A populo suo. s. iudaico. Similiter q: defectus ꝓlis in lege erat vituperabilis aliqui simplices ꝓle carentes: q̄nis essent de populo israel: estimabāt se deficere a ꝓmio iustoꝝ: eo q̄ nō multiplicabāt populū. t hoc remouet cum dicit: h ¶ Et nō dicat eunuchus. i. impotens ad generandū. i ¶ Ecce ego lignum aridū. t nō faciens ꝓlis fructū: t sub intelligit diminutio mercedis vel ablatio. k ¶ Quia hec t̄. Hic consequēter ꝓtraria veritas asserit: videlicet q̄ eunuchus et gentilis veniens ad fidē t̄m bonū ꝓsequet gratie in ꝓsenti t glorie in futuro. ceteris tū paribꝰ: quantū recipient iudeus natiōe t votoꝝ⁹ multa ꝓle: t hoc ꝓz impletū in noua lege: Act. x. vbi spiritus sanct⁹ in signo vuidi descendit sup Cornelū t alios gentiles cū eo existentes: sicut ceciderat sup apostolos et alios fideles de iudeis existentes. ꝓter q̄d dicit Paulus apūs Rom. x. Nō est distinctio iudei t greci. nā idem dñs oīum diues in oēs qui inuocāt illū. t hoc est q̄d dicit: Quia hec dicit dñs t̄. i. debite deū coluerint. l ¶ Et elegerint quę ego volui. s. iuste viuere cū ꝓximo. m ¶ Et tenuerint fedus meū. i. legē euangelicā ꝙ quā deo fœderamur. † Sap. 3. a

n ¶ Dabo eis in domo mea. i. in ecclia militāte. vt dictū est. ꝛ. ij. ca. o ¶ Et in muris meis. i. in ecclia triūphante que ꝙ muros intelligit: eo q̄ violentia nō pōt ibi inferri. p ¶ Locū. recipiendo gram in ꝓsenti t gloriā in futuro. q ¶ Et nomē melius t̄. istud ꝓprie refert ad illos qui se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ per castitatis obseruantiā: que melior est t magis meritoria ꝙ fecunditas ꝓlis: fm q̄ dicit saluator Matth. xix. Sunt eunuchi q̄ se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ: q̄ potest capere capiat: id est tantū bonū ꝓpter sui altitudinē nō ꝓcipit sed ꝓsumitur. r ¶ Nomē sempiternū dabo eis. qđ nō pōt intelligi de vita ꝓsenti. vbi nō ꝓtinuat nomē alicui ꝙ successionē generationis: sed intelligit de vita beata. Cōsequēter ostendit. ꝓpositū in gentilib⁹. cū dicit: s ¶ Et filios aduene t̄. t ꝓz ista ex dict⁹ vsq; ibi: t ¶ Adducam eos t̄. i. in gloriā celestē vbi nihil admittit nisi sanctū. Apoc. xxi. Nō introibit in illā aliq̄d coinq̄natū: t ꝓmittit hic stat⁹ ecclie triūphātis: eo q̄ est ꝓmꝰ in intentiōe: et subditur stat⁹ ecclie militātis. cū dicit: v ¶ Et lętificabo eos t̄. orationes eoꝝ acceptā do. ideo subditur:

x ¶ Holocausta eoꝝ t̄. et victime eoꝝ hic holocausta et victime quecunq; bona ad gloriaz dei facta. Potest etiā hoc accipi specialiter de eucharistia que est sacrificium fidelium: t dicitur holocausta t victime in plurali: q: continet in se virtutem omnīū sacrificiorum veteris leg⁹ modo supereminenti. y ¶ Cūctis populis. sine aliqua acceptatione. ꝓpter quod dixit Petrꝰ Act. x. In veritate comperi quod non est personarum acceptor deus t̄. z ¶ Qui congregat dispersos israel. i. omnes electos in vnitate charitatis t fidei. a ¶ Adhuc congregabo ad eum omnes t̄. quia post congregationem fidelium i vita ꝓsenti modo ꝓdicto fiet iterū ꝙgregatio ihōlū in celo: et illa congregatio amplius nō dispergetur.

† 88. di. c. 2. Ciri. 9. 3. c. Salvator. in fi. 16. q. 7. c. hoc vt. in ꝓn. Mar. 21. d Mar. 11. c Luc. 19. c

Universidad de Navarra Biblioteca

sup quaz ola offe/runt: sine q̄ sposti/bile est deo place/re. Unde: Fuit autē/ me ex fide vinit.
Gnōs be. Ro/mānos ad exhi/bendū q̄ aduocat/ dū hierm q̄ius/ pene tot⁹ libris ser/uiebat. Vel p̄ be/stiam demōes q̄b⁹/ ad deuorādus tu/di traditi sunt.
Cāes. Non ha/bentes xp̄m verū/ limē vel fidē t alia/ virtutes.
Cānes. Sicut/ cānes gregem: sic/ prelati debent cu/stodire plebem.
Cānes impud. Nō est: tūc canes/ sine discretiōe etiā/ bonos sepe perse/quunt: sic et inde/ impudenē clāma/ erunt cruci. cru/cifi: t nec dūi satu/rati sūt opprobrijs.
Uenite suma. Sic quertebāt q̄/ corrigere debue/rant. Et q̄ omnes/ peccauerūt traditi/ sunt in man⁹ roma/noz. Unde sup: Rescierūt saturi/ Moraliē rarē. Mora. Ve/ni te vitem⁹ exem/ Eph.5.d pla malo: nec in/ebriemur vino in/ q̄ est luxuria: nec/ voluptatib⁹ obnu/amur: nec ⁊tra ad/uersarios muti si/mus.

La.LVII

A Ustus pe/rit ⁊c. Hec/ referūt iu/dei ad Esaiā q̄ ser/ra lignea sectus a/ manasse impissi/mo rege: t alios⁊/ phetas quos ipse/ occidit appellāt vi/ros miscrie. Sed/ verū dic de illo di/cit q̄ est summe iu/ Dut.17.b st⁹. de q̄: Nihil ti/bi t illi iusto: t pi/ Ibidē.c lat⁹: Quid faciā/ ō ieu qui dicit in/stus? Et nō/ est qui ⁊c. Propt/ speculatores ce/cos: et canes mu/tos: non est: quia/ cecī t muti ignorā/tes sapiaz nō cogi/tant ea q̄ dei sunt.
g Ueniat pax. ⁊ Prophēta precat/ vt xp̄s veniat. t re/surgēs a mortuis/ reīciat in eu. in/ glia. s. paterne ma/

⁊ iestatis.

⁊ ego pater. ⁊ christū. ⁊ in predestinatione.

gregabo ad eum congregatos

a ⁊ gentes sine ratione. b ⁊ mudi. c ⁊ de longinquo.

a **cius. Omnes bēstię āgri vēnite** a b

a ⁊ iudeum non credentē in christum. ⁊ celestem panem: carnē agni.
b ⁊ Non tradas bestias ani. con. tibi.

ad deuorandum: vniuersę bē/

a ⁊ incultę gentilitatis. b ⁊ scribe t pharisei sacerdotes: reges: principes: sic t hodie in ecclia.

⁊ quia

stię saltus. ⁊ Speculatores eius c

a ⁊ Si cecus cecum ducat ambo in fo.ca.
⁊ deum veram lucem.

cēci oēs: nēscierūt vniūsi: canes d

a ⁊ sine voce predicationis contra inimicos.
b ⁊ q̄ astricti virgo. c ⁊ predicare.
c ⁊ sapientes in malo.

mūti nō vālentes latrāre: vidēn f

⁊ in peccatis.

tes vana: dormiētes et amātes g

⁊ quibus decipiebantur a demonibus quasi nō possunt loqui veritatem sed mēdacium.

somniā: t canes impudentissimi h

a ⁊ peccatorum. vnde: Canis reuersus ad vomitum. Et alibi. Qui denotat plebem meā fu/cur eleam. ⁊ qui t canes.

nescierūt saturitātez. Ipsi pasto i

a ⁊ legis t prophetarum. vnde: Et/ratio nescientes scripturas.

res ignouauerūt intēlligentiaz. i

a ⁊ prauam. b ⁊ nō dei. c ⁊ Omnes declinauerūt simul inutiles facti sunt.

Omnes in viaz suā dēclinaue k

a ⁊ quia a via domini declinauerunt. b ⁊ que sua sunt: non que iesu christi querētes.

rūt: t vnūsquisq; ad auariciam suā l

a ⁊ principib⁹. b a planta pedis vsq; ad verti/cem non est in eo sa. ⁊ populum.

a sūmo vsq; ad nouissimū ⁊ Uenī m

c ⁊ omedam⁹ et bibam⁹ eras enī moriemur.

te sumām⁹ vinū: t ipleamur ebri

a ⁊ vel sicera in hebreo enī sicera t ostie q̄ ine/briare pōt. b ⁊ vñ supra: Nescierūt saturitatē.

etāte: t erit sicut hodie: sic t cras n

t multo amplius. La. LVII

a ⁊ q̄. ⁊ christus. ⁊ morīt. ⁊ opinione infide/lū: vel imēliorate rōmētoz. b ⁊ re pbos iudeoz.

I Ustus perit. Hic remouet er/ La. LVII ⁊Sal.
ror: secūdus q̄ puenie/bat ex defectu penali. ex b enī Lyra
q̄ aliā ⁊siderabant iustos de cōmuni curſu t aliter
affligi p ceteris: t maxime xp̄m t aplos et fideles alios in
primitiua eccliā cogitabāt q̄ hoc esset ꝓ peccat' eoz t resu/
giebant vitā t doctrinā ipoz: ad oppolita vitia se ꝙuerte/
tes in veteri t nouo testamēto: t ⁊m hoc pñs capitulū di/
uidit in duas ptes. q̄ primo error excludit. secōo malicia
eoz arguit. ibi: Uos aūt. Circa ꝓmū dr: Just⁹ perit. i. xp̄s
q̄ morte ⁊fusibili ex b mūdo trāsijt. p Et non est q̄ recogi/tet. q̄ b nō est ꝓpt suū delictū: ⁊ ꝓpter nim expiandū.
q Et vir misericors. i. apls aliiq; fideles ex cōpassiōe alioz/ laboribꝰ t romētis exponētes. r Colligunt. de vita p/senti: sicut fructꝰ maturi ad reponendū in horreo celesti.
s Nō est q̄ intelligat. q̄ hoc sit ad bonū ipoz: sed magis/ ad malū vt estimāt. quod excludit cū subdit: t A fa/cie enim malicie. holim ps̄entis vite. v Collectus est in/stus. in hebreo celesti. x Ueniat pax. celestis sup eum.
y Requiescat in cubili suo. i. in gradu alle sibi ꝑparato.
z Qui ambulauit. in pūri vita. a ⁊In directiōe sua. nō/ declinando a recta via. b Uos aūr. Hic ꝓsequēter ar/guitur errantiū malicia. secūdo cōmendat redeuntiū pe/nitentia. ibi: Qui aūt. tertio amboū differētia. ibi: Non enī ⁊c. Prima in duas. q̄ primo arguit malicia populi indal/ci captiuitatē babyloniā p̄cedens. secūdo subsequēs. ibi: In multitudine. Malicia aūt p̄cedens potissime fuit ido/latria: ꝓpter quā secuta t captiuitas illa: vt ptz ex. iij. Pa/g'. r. ij. Paralip. t hoc est quod dicit: Uos autez accedite/ huc filij augurarricī. i. gent' iudaice: q̄ fuit multū intenta/ augurijs tpe manasse: t alioz regum maloz. c Semen/ adul. t foi. sic t in hebreo t ī libris correct'. vocat antē hic/ adulter ipm idolū: t fornicaria ipa iudea: q̄ idolatriā cū/ idolo fornicata fuit: t sic posteri eoz dicunt filij fornicarie/ t adulteri: t non solum illi qui fuerunt ante captiuitatem/ babylonis: sed etiam illi qui fuerunt posteriaz tempe chri/ stiquia sicut merita patrum vt abraam: isaac t iacob recō/ dantur ad laudem bonorum: ita mala idolatrarum impe/ rantur malis.

Supra

lectarios: vel in eccliā in q̄/ in directione ambulauit:/ 1.Pe.2.d q̄ peccatū nō fecit: nec l. ē/ do. in o.c. a Sup quē/ Dor filij. Sup quē lu. q̄i/ Dut.16.g filij sup me. dicētes: Pro/pheriā: dās ē q̄ te peruſit:/ Tropo. b Unūqd nō vos. Tro/pologice possūt hec de be/reticis legi: q̄ sunt filij sce/lesti mendaces: semen dia/boli q̄ est pater mendacij: qui ꝓlank in secte sue si/mulacris: subter lignum/ frondosum. s. voluptates/ suas. Sicut Adam post/ Gen.3.b peccatuz abscondit se sub/ter lignum: ne dei pateret/ telpectui. Di filios quos/ deceperunt immolant in/ vallibus. Di in baratro l/ pierantis subter imminen/tes petras: que semp mi/nantur ruinā. Que ꝓ di/uersitate mendacij t vari/etate puerilū dogmatuz/ plures dicunt petre. Rol/ aūt vnā petraz habem⁹ q̄/ semp populū dī sequitur:/ de q̄ ppls isr bibebat: cū/ fallibilitate dñi fruebat'./ c Libamen. Uinū: role/um t bmōi liquamia. Sa/crificiū panis victima: et/ huiusmodi. d Sup m./ e. ⁊c. Hereticī quoq; q̄ cle/nantur in sup bia: q̄ eccle/sie humilitate ⁊tempta si/bi excelsa promittunt: do/gmatū suoz montes ascē/dunt: t ibi cubile suū de/ Deu.19.f monib⁹ ꝓstituūt. Et q̄ cō/ uersi sunt retrorsum vroꝛe/ loth imitantes: murant ī/ statuā salis: bñtes imagi/nē ecclesiastice ꝓdurre et/ saporē nō bñtes: q̄ ꝓnūci/ pantur foras vt cōculcētur/ ab hoibus. e Et post/ osti. Quasi nō soli ī mon/tib⁹ idola adorasti: ⁊ post/ ostiū posuisti vt ingredi/ens t egrediens videres:/ t sp adorares. f Quia/ iuxta me. d. Metaphora/ adultere sicut supra mere/tricis: ⁊si dormiente viro/ cā suscipiat adulterum: t/ discooperiat pallū: dila/ tet straſ t faciat pactum/ ꝓ si dor' instrm. Ꝑ q̄ signi/ficat q̄ etiā in templo simu/lacruz baal posuerit: sicut/ etiā mercetricē arguerat q̄/ in introitu domoz t locis/ tenebrosis post ostia pro/ſtituta sit omnibus expo/sita intrantibus.
g Uisisti legatos. Ut/ afferrēt longinq; idola. ⁊si/ nō sufficiāt vicina. Et ī/ babyloniol t egyptios de/ os significat. h In mul./ Qui aūt ambulat via regia nō/ laborat. Una via ē Ytaz/ Job.24.a q̄ dicit: Ego sū via Ytaz t/ vita. Alte vie mūdanoz./ 3.35.c vñ: Nō sūt vie mee vie vre.

⁊ Qui aūt

a ⁊ nisi sup me. b ⁊ in palliōe. ⁊ consuendo fa/ciem velando barbam. c ⁊ inclamantes: Crucifige: crucifige.

a **Sūp quē lūsisti: sup quez dilāta/** a b

a ⁊ vnde: Posuerūt os suū in celū. b ⁊ vt: Sa/ maritanus ru eo ꝓ demo. ha. c ⁊ quasi vos ita fe/cistis: qui estis filij sceleſti.

b **stis ōs: t eiecāsti linguā? Unūqd** c d

a ⁊ vos ex pte diabolo estis. ⁊ filij diaboli qui/ pater mēdacij. vñ: Sendar est et pater eius.

non vos filij sceleſti: semēn men/ e

⁊ alienis.

dax: Qui ꝓlamini in dijs subt f

a ⁊ imolauerūt filios suos et filias suas. b. ⁊ dēs.

ossę lignū frondosuz: imōlantes g

⁊ innocentes. ⁊ vel im.

paruulos ī torrētib⁹ subter emi/ h

a ⁊ ifi relinquēs domū deuiuspra torrētes immo/ lasti.

nētes petras. In pārtib⁹ torrētī i

a ⁊ o piterusalē. b ⁊ cultū idoloꝝ. ⁊ vos.

pārs tua: hęc est sōrs tua. Et ipis k

⁊ sacrificasti.

effudisti libamē: obtulisti sacrifi/ l m

a ⁊ peccatis tuis. b ⁊ vindicando. ⁊ ifi/ merito indignabor: quia

ciū. Unūqd sup his non indignā/ n

a ⁊ hoc in tpe Esaie sub rege achas maxime.

b⁹? Sup montē excēlsuz t subli o

a ⁊ vt idola colerez et luxuriā explerez.

mē posuisti cūbile tuū t illuc ascē/ p

disti vt imolares hostias. Et post p

a ⁊ tuttle simulacrū in cruitonē domoz. b ⁊ ido/lum in memoria habendum

⁊ i.

ōstiū t retro postē posuisti memō q

⁊ eram. ⁊ te.

riale tuū. Quia iuxta me discoo/ q

⁊ diabolum.

peruisti: t suscepisti adultez. Di/ r

a ⁊ vt suscipes. b ⁊ vt ad me nō redires.

latāsti cubile tuū: et pepēgisti cū r

a ⁊ auar⁹ t imūd⁹. b ⁊ adulterijs. c ⁊ adulteroꝝ.

eis fędus. Dilexisti strātū eōrum s

⁊ ope. a ⁊ sine verecūdia: vt turpitudinē nō ab/ sconderes. b ⁊ diabolico. diabolus enī rex super/ omēs filios superbie. c ⁊ idolū moabitaz: molech/ vel melon interpraf rex: cui ornabat se hierlm.

manu āpta: t ornasti te rēgio vn t

a ⁊ quasi vana ornamenta quesisti: vt visu t odo/re adulteros prouocares.

guēto: t multiplicasti pigmēnta v

⁊ insuper. ⁊ ideo.

tua. Misisti legatos tuos pcul: t x

a ⁊ de culmine castitatis in barathrū libidinis.

b hūiliāta es vsq; ad iferos. In mul y

a ⁊ actionis prauę. b ⁊ declinando ad terrenā/ vel ad sinistram.

titudine vię tūe labōrasti: nec di/ a

a ⁊ penitendo. ⁊ ab ope malo. b ⁊ abundan/ tiam diuitiarum. ⁊ alias viam.

xisti: ꝺesēām. Uitām manus tuę b

a ⁊ corde t si ore. ⁊ me.

inuenisti: propterea nō rōgasti. c

a ⁊ p diuitijs custodiedis. ⁊ eā in diuitijs confi/dens me rogare noluisti. ideo malos timuisti.
b ⁊ hostes vel deos a ꝺñō re eas hīre putabas.
c ⁊ dicens: Omnia ꝺ locum⁹ sic deus faciemus.

Pro q̄ sollicita timuisti: q̄ mēn/ d e

a ⁊ dicentis: Nonora dominū et cōfortabero.
⁊ in lerica tua.

rita es t mēi ñ es recordata: neq; f

⁊ hoc.s.

cogitasti in corde tuo: quia ego f

Nico.de lyra

a Sup quē lusistis. i. illusistis christū sputis et colaphis illudendo. b Sup quē dilatastī os. ipm diffamando t vituperādo. c Et eiecistis linguā. ipm blasphemādo: que parēt in multe/ loc⁹ in euāgelio. q. d. hoc nō fecistis sup hominem tm: sed etiā sup deū t salnatorē vestrū. d Nū quid nō vos filij sceleſti. i. sceleriḃ⁹ pleni.
e Senien mēdax. q. d. sic. f Qui ꝓsolamini in dijs ⁊c. ibi enī colebant ídola: t in loc⁹ umbro/sis iuxta hoc luxuriā exercebāt in veneratione⁹ aliquoz idoloꝝ. s. veneris t priapi. g Immo/ lātes parulos ī torrētib⁹. ita q̄ sanguinē in pte decurrere faciebant intra aquā ad hūdā ibi diui/ nationē. h Subter eminētes petras. de rupi/bus enī solēt torrētes oriēdere. i In ptibus torrētis ps tua. hoc ⁊tra: ad imolādū pueros eli/ gebāt talia loca. k Et ipis. i. idolis. l Et/ fudisti libamē. de parte sanguis pueroꝝ. libamen enī est oblatio de liḃis. m Obtulisti sacrifi/ ciū. de carnib⁹ eoz. n Unūqd sup his non in/ dignabor. q. d. sic. tum ꝓpter effusionē sanguinis innocentis. tum q̄ hoc fiebat ad impendendum obsequiū idolis. o Sup montē excelsum ⁊c. ad fornicandū p idolatriā. p Et post ostiū ⁊c. vt sic ingrediendo t egrediendo domum videres idolū: vt sic nō elaberef de tua memoria.
q Quia iuxta me discooperuisti ⁊c. loquitur de/ inde⁊ sicut de adultera ezechielis. q̄ in eodē loco recipit adulterū cū marito: t hoc fuit impletum potissime tpe regis manasse: q̄ posuit idolū in tē/plū dñi. ij. Paral. xxxiij. r Et pepegisti cū eis fedus. s. idolatrie. s Dilexisti stratū eoz manu aperta. s. ad faciendū expensas magnas in idola/ tria. t Et ornasti te regi. sic est in hebreo t Ili/ bris correctis. v Unguento. quo meretrices pingunt facies suas vt magis placeāt adulteris. t hoc fuit impletū maxime tpe Joram filij achaz regis israel p ieçabel matrē eius: que ad introitū iehu in ieçrahel depinxit oculos suos stibio ⁊c. vt placeret eisdē habet. iij. Reg'. ix. u Misisti le/ gatos tuos procul. s. ad theglathphalassar regem assyriozū tpe achaz: vt ptz. iiij. Reg'. xvj. t ad re/ gem egypti tpe sedechie ꝓfidendo de hoib⁹: et de dño diffidendo: ppter q̄ secuta ē captiuitas ba/ bylonica: vt hr. iiij. Reg'. vlt. ⁊ iō subdit: y Et humiliata es vsq; ad inferos. In hebreo habet: Usq; sheol. q̄ aliqñ accipit ꝓ fossa: aliqñ ꝓ in/ fernoz: t vtroq; modo accipit hic: q̄ in captivita/ te babylonica multi fuerunt mortui in petis suis: quoz cadauera in fossis fuerūt ꝓiecta: t anie ad infernum descenderunt. z In multitudīe ⁊c. Hic ꝓsequēter ponunt peccata iudeoꝝ post ca/ ptiuitatem babylonicā: inter que primū fuit auā/ ricia: vt dictū est supra. t ex hoc processerūt alia: quia ꝙm q̄ dicit. i. Timoth'. vj. Radix omniū ma/ lorū est cupiditas: t hoc est q̄d dicit. In multitu/ dine ⁊c. quia rectores populi vt sacerdotes t hu/ iusmodi ꝓ diuersas vias querebāt extorquere pe/ cunias a populo. a Nec diuisti: quiescā. quia auaricia semp inuenescit. b Etiā mane me in/ uenisti. i. oīa necessaria ad vitam venerūt tibi ad manū. c Propterea nō rogasti. me deprecando deuote: q̄ boies pleni diuitijs obliuiscuntur dei. Deut. xxxij. Incrassat' est dilect⁹ t recalcitrauit. incrassat': impinguat': dilatat'. s. diuitijs. t sic/ tur: Dereliq̄t deū factorē suū ⁊c. d Pro q̄ sol/ licita timuisti. Hic incipit Ysus in hebreo: t legat interrogatiue. vt sit sensus: Pro q̄ sollicita timui/ sti. ⁊si diceret: nō ꝓ me: nec ꝓ cultu nois mei. ideo sequit: e Quia mērita es. scribit enim Exo. xxiij. Uenit q̄ moyses t narrauit plebi vniuersa verba dñi atq; iudicia. Respōditq; tot⁹ populus vna voce: Omia verba dñi q̄ locut' est faciem⁹: t sic ꝓmisit ꝓ se t ꝓ sua posteritate legē dñi seruaꝝ: quod non fecit. f Neq; cogitasti ī corde tuo quia ego tacens t quasi non videns ⁊c. id est dis/ simulans punire peccata vsq; ad tempus: tamen postea punio grauius. ideo subditur:

o 2 Ego

Allego.

Ps.36.

Dicit.4.a

Ps.79.

Ibi.36.

Allego.

† De pe. di.3.c.talis

Allego.

Allego.

Ps.

a ℣ Qui aũt. Qui idola non coluerũt. vel in captiuitate dueti penituerunt et sub ꝯrobabel ⁊ alijs ducibus reuersi dominum suum in loco suo adorauerũt ℞m hebreos.

c ℣ Quia spũs ⁊c. Pax gaudium: vita omniũ q̃ sensum dat et intellectũ. Quasi ⁊ spiritũ vinificatem tribuo ⁊ animã creo: indignum ẽ vt eternalit̃ pereant. Referuntur aũt hec generalit̃ ad oẽs fideles qui coripiuntur in presenti a domino specialiter ad iudeos.

f Abscõdi a te f.m. Scz auriliũ meũ vt ampliꝰ delideraret̃ dicẽs. Oſtẽde faciem tuã et salui erimꝰ. g ℣ Abijt. Ꝯ qui dẽ intelligens ait: Tota die ꝓtristatus ingrediẽbar.

h ℣ Eius ciꝰ. Allego. Si det actiões bonas credẽt̃ ꝓpũ; ⁊ reddit ꝓsolationẽ spũſſancti: q̃ paracly/tus. i. cõsolator: ℞: quaꝫ adã p inobedientiã pdidit: penitentibꝰ ⁊ peccata ingẽtibus reddit.

i ℣ Creani. Quasi liberationẽ a captiuitate quaꝫ ꝓ Hieremiã posſ. lxx. annos ꝛmisit ope cõpleui.

k ℣ Creani.fr.t. Allego. Ꝯ de filio p ꝙbas dixi: adsplenꝺ: faciens per ſm pacem iudeis: qui p legem prope ⁊ gentibus que a deo longe: q: sine

℣ lege

a ℣ quasi dissimulãdo; ⁊ si nõ timore falsam ꝑ patrem ecclia mea rediret. ℣ ad horam nõ sp. vnde: Lucũ: nunquid semper racebo. ℣ peccata ruã.

tacẽs ⁊ quasi nõ vidẽs: ⁊ mei ob

a ℣ sed. ℣ qm diu tacui. b ℣ eibus. ℣ ironice. ℣ eandẽ tradẽs ꝛc chaldeis, romanis vel iudicio.

lita eos. Egõ annũciabo iusticiã tu

a ℣ idola. ℣ que cõtra me egisti rge passionis. ℣ in iudicio.

am: ⁊ ὀpa tua nõ ꝓderũt tibi. Luz

a ℣ ad me rge captiuitatis: vel in die iudicij. b ℣ a periculo. c ℣ ou ex diuersis gentiꝫ accẽsit.

clamauerl liberẽt te ꝯgregati tui.

a ℣ deoo. b ℣ in rge captiuitatis. c ℣ impetꝰ hoſtium.

Et oẽs eos auferet vẽntus: tollet

℣ idem est. a ℣ in domino iesu christo.

aura. Qui aũt fiduciã habet mei:

a ℣ viuentium. b ℣ hierusalem celestẽ: vel scripturas sanctas. ℣ christum.

hereditabit trãz: ⁊ possidebit mõ

a ℣ Cyro et principibus eius. b ℣ populo meo redeuntibus ex captiuitate babilonis. ℣ patrijs ritibus.

tẽ scꝫm meũ. Et dicãz: Viãz facite:

a ℣ doctores. b ℣ ne impediatis semitam eorum.

prebẽte iter: declinãte de semita:

a ℣ omnia nociua vel quecunq; difficilia videntur: vestre interpretatione dissolute.

auferte offẽdicula ὁ via pplꝰ mei.

a ℣ sup oẽs gẽtes dñs: nõ loco ℣ merito ecclie in q̃ habitat. vnde: Extrabo te dñe q. sus. me.

Quia hec dicit̃ dñs excẽlsus ⁊ sub/

a ℣ sine fine sine principio.

limis habitãs eternitatez: et sctm

a ℣ sanctificet̃ nomẽ tuũ. b ℣ filio vt quodlibet̃ q̃ fidem et dilectionem. ℣ celo vel celestibus.

nõmẽ ei⁹ i excẽlso ⁊ i sctõ habitãs:

a ℣ habitat. b ℣ Cor cõtritũ ⁊ humiliatũ deus nõ despicies. c ℣ remissione peccatorum: ex incremento virtutum.

⁊ cũm ꝓtritõ ⁊ hũili spũ: vt viuifi/

a ℣ vt consolando de tristicia seculi ad letitiam de morte ad vitam ꝛanseam.

cet spiritũ hũiliũ ⁊ viuificet cor cõ

a ℣ ego pater excelsus sublimis.

tritoꝝ. Nõ enĩ i sempiternũ litigã/

a ℣ ac si dicat: iram et vltionem non semper effundam super eos. ℣ scilꝫ.

bo: neq; vsq; ad finẽ irascar: q: spi

a ℣ unias. vñ: Inspiramus in fa. e. spi. vi.

ritꝰ a facie mea egrediet̃: ⁊ flãtus

℣ vlo. a ℣ qz. i. michi rarẽ cõcupiut nõ vna cõtẽ.

ego faciã: Ꝓpꝛ iniquitatẽ auari

a ℣ iudaici populi. b ℣ ad vtrũq; vt lanarẽ. ℣ assyrios: q; chaldeos: tandem per romanos.

cie eius iratus sum: et percussi eũ.

a ℣ o iudee. b ℣ contra et propter idolatriam: et ꝓ nece filij mei.

Abscõdi a te faciẽ meã ⁊ indignã

a ℣ vt nõ in facie hominis: sed i corde penitereꝰ. b ℣ amens sicut Cain. cui dictũ est: eris vagus ⁊ profugꝰ. c ℣ actione prava.

tus suz: et ãbijt vãgꝰ in viã cordis

a ℣ conuersionis. ℣ opera bona. ℣ iudaici populi. b ℣ quem vulneraueram.

sui. Viãs eiꝰ vidi: ⁊ sanaui eum et

a ℣ ad patriã. ℣ ad penitentiã. ℣ a captiuitate: vñ in captiuitate fierẽt ꝑã sua. b ℣ quẽ auerã.

a ℣ veras: multe enim false. ℣ hereditatẽ ꝛpũã.

reduxi cũm: ⁊ reddidi cõsolatiões

a ℣ populo vel principibus. ℣ subiectis. b ℣ Dalo penitentiam persõe q̃ mortem.

ipi ⁊ lugẽtibꝰ eiꝰ. Creaui fructũ la

a ℣ Dec est ꝓmissio eiꝰ. Pacẽ mea relinq̃ vo. pacẽ mea do vobis. b ℣ scilicet. c ℣ a terra sua.

bioꝝ pacem: pacẽ ei qui lõge est:

℣ Et qui

a Ego annũciabo. i. manifestabo. b Iusticiã mã. i. iniusticiã mã: q: ironice loquit. sicut fatuo ironice dicit: tu es multũ sapiens. c Et opa tua. i. divitie tibi ꝯgregate. d Nõ ꝑderũt tibi. iõ subdit: e Cũ clamaueris in angustia. obsidionis ꝙ romanos. f Liberent te congregati tui. ſ. numi aurei ⁊ argentei: q̃s indebite congregasti. q. d. nõ poterũt. iõ subdit: g Et omnes eos auferet vent⁹. i. romanorum impetus.

h Qui aũt. Hic ꝓsequẽter describit reuerentiam penitẽtie: q: ad ꝓdicationẽ x̃pi ⁊ apłoꝝ plures de iudeis crediderũt: ⁊ penã ꝙ romanos inflixerãt euaserũt: q: ante aduentũ romanoꝝ in iudeam admoniti fuerũt fideles ꝓ angelũ: vt trãsirẽt in regnũ agrippe q̃ erat cõfederatus romanis: vt habeẽt in ecclesiastica historia. ideo ℞: Qui aũt fiducĩã habet mei. i. in me ⁊ nõ in pecuniis suis: cuiusmodi tũc erant fideles nihil ꝓpriũ possidẽtes: vt habeẽt Act. iij. i Hereditabit terram ⁊c, ſz hierusalez in qua est mons sion. Helyus enim adrianꝰ imperator hierũm destructa ꝙ Titũ recidit cauit: ꝓhibẽs iudeos habitare in ea: ⁊ cõcedens eius habitationẽ x̃pianis. iõ subdit: k Et dicam. i. dici faciã ꝓ Helyum adrianũ. l Viã facite ⁊c. ſ. ꝙ ꝓpłs meꝰ christianꝰ absq; vllo impedimento possit ibi redire. Potest etiã aliter exponi: vt ꝙ hoc q̃ ℞: Hereditabit terraz. intelligat terra viuentiũ quã vere penitẽtes possidebũt. vñ q̃ subdit postea: m Declinate de semita ⁊c. In hebraco habek: Expediteviã. q̃s sic glosat Ba. Sa. Amouete de vijs vestris figmentuz maliũ. q̃ intelligit inclinationẽ fomitis ad pctũ: ⁊ sic patet ꝙ ſm ipm passus iste nõ intelligit̃ ad ſkam de expeditione vie materialis in reditu babylonie captiuitatis: vt aliã expositores nr̃i volũt dicere; sed de expeditiõe vie i reditu ad deũ ꝓ penitentiã: ⁊ huic dicto cõcordat q̃ subdit: Quia hec dicit excelsus ⁊c. Sequit: n In sctõ habitans ⁊ cũ cõtrito ⁊ humili spiritu ⁊c. o Non enĩ. Hic cõsequẽter ponit obstinatoꝝ ⁊ penitentiũ differentia in punitiõe ⁊ remedio. Circa q̃ sciendũ q̃ ad ueniente punitione cessat cõminatio ⁊ ira punientis: put q̃libet experitur, ⁊ hoc modo loquit̃ dñs di. Nõ enĩ in sempiternũ litigabo ꝓ ℞ꝰ cõminando. p Neq; vsq; in finẽ. i. semp. q Irascar. cui⁹ ratio subditur: r Quia spũs a facie mea egrediet̃ ⁊c. loquit de scipo ad modũ hois puniẽtis: de cui⁹ narib⁹ egredit fumꝰ ⁊ flatus. q. d. punitione facta cessabit ira mea. s Propt iniquitatẽ auaricie eius. supplet alioꝝ malioꝝ ad hanc auariciã sequentiũ. t Frat⁹ sum ⁊ percussi eum. ꝙ exercitum romanoũ. Auaricia enim phariseoꝝ ⁊ sacerdotum fuit occasio eis deridendi x̃pm. ſm q̃ dicit Luc. xvj. Audiebant autẽ hec omia pharisei qui erant auari ⁊ deridebant eum: ⁊ ex consequenti odium contra ſm̃ conceperũt: ex quo vltim⁹ eiꝰ mortẽ procurauerunt. ꝓter q̃s postea ꝙ romanos puniti fuerũt. v Abscondi. ſ. me: gratiã meam ab eis iuste subtrahendo. x Et abijt vagus. ꝙ diuersa vitia. y In via cordis sui. ꝓnitatem fomitis sequendo.

z Vias eius vidi. quia omnia nuda ⁊ apta sunt oculis dei. a Et sanaui eum. id est dedi ꝙ omnibus sanationis sufficiens remedium.

b Et reduxi eum. per penitentiam: quod intelligitur non de omnibus: sed de vere penitentibꝰ solum. c Et reddidi consolationes ipi. id est donum spiritus sancti in signo visibili apostolis aliisq; credentibus. Act. ij. d Et lugentibus eius. quia eadem die ad predicationẽ petri multi corde cõpuncti receperunt fidem christi. ſm q̃ dicitur Act. ij. Et apposite sunt in die illa ante circiter tria milia: ⁊ propter hoc subditur:

e Creani fructum labiorum. i. predicatiõis christi ⁊ apostoloꝝ. f Pacẽ. ſ. gratie in presentia: et gloríe in futuro. quibus subditur: g Pacem ei qui longe est. id est populo gentili ad christum cõuerso: qui legẽ ⁊ ꝓphetas nõ habuerat.

Et qui

Bar.4.5

Ps.25.

Esa.42.a.b

Dic.14.c

Dic.14.c

Ps.

a ℣ leger: ⁊ sanaui eũ a pec/

cato. ſ. vtrumq; ꝑpłm.

a Impijs aũt. Supra ℞ illis q̃ in captiuitate pniaz egerũt: ⁊ iõ liberati sũt: ⁊ ℞ illis q̃ post ascẽsionẽ crediderũt. Hic de illꝫ specialit̃ loq̃tur q̃ in ſkidelitate sua remãserũt. vnde: Job opponebat ꝑmũ loq̃ verbũ dei ⁊c. LVIII

b Clama ne. Dñs ad ꝓphetas: vt ad apłos finito scilicet priori capitulo: in q̃ pax iusticie et nulla regẽs nunciat impijs.

c Quasi tu. ⁊c. Ibi apłis ℞: In mõte excelsũ ascẽde tu q̃ euã. ſ. nec buccina nec tuba assumit: ſ montẽ in bet ascenderet: ⁊ ꝓpia voce personare. Hic ãt q̃t petrões sũt: ⁊ deoz suꝝ q̃b⁹ ẽ nũciãdũ: nõ iubet̃ ꝓba in mõte ascẽdere: ſz tñ voce suã sicut tubaz exaltare: ⁊ futura nunciare bella. vt quõ mortui ad vocẽ tube sunt viuificandi. (Ait: Canet ei t. et. m. rc.) sic ifkt peccato mortꝰ audiat scelera sua.

d Popu. m. Ac si dicat: videãt q̃lẽ patrez pdiderũt q̃ et petrões ꝑpłm suum vocat.

e Quasi. Dẽ gre ſi ex andiam eos sic illos q̃ in ecclesia iusticiã faciunt iuste ⁊ pie viuẽtes x̃pm vez deũ ⁊ verum hoẽz ꝓfitentes.

f Bogant. Alia temeritas iudeoꝝ q̃si ꝓfitẽtes in ꝑscia bona iudicii iustũ postulãt. ſm illud: Judica me dñe: q. d. i no. m. igressus sum.

g Quare ieiunauim⁹. Obliti sũt veteris histozie: q: dñs ſi respexit ad mũera eoꝝ: in eo q̃ nõ recte diuidebat cũ frẽ cui charitatẽ dei inuidebat.

h Ecce i die ie. Ieiunũ deo acceptũ ẽ non solũ a cibis: ſz ab oĩb⁹ reb⁹ illicitꝫ abstinere.

i Voluntas vestra. Hrego. Voluntas ad iusticiam: pignus pertinet ad iram. Incalsum per penitẽtiaz coꝝpus atterit: ſi ꝛ ordinatis motibus meno/vitis dissipatur.

k Repetitis. Qui repent non hũtem: deo facit ꝛsolentiam.

l Nolite ieiuna. Me videamur reprobare ieiunium: deo est quomõ sit ieiunandum.

℣ Colliga.

a ℣ non vni ẽ genti sed cori mũdo. b ℣ a pecato. c ℣ penitentẽ.

⁊ q̃ ꝓpe dixit dñs: ⁊ sanaui eũz.

a ℣ iudei inclamãtes: reus ẽ mortis. b ℣ sq̃tur baniran.

a Impij aũt q̃si mãre feruens q̃

a ℣ qz vixerũt: Sanguis eiꝰ sup nos et. ſu. ſ. n. b ℣ in christianos. c ℣ erũt. ſ. conculcari vt larũ aduenientiũ romanis. ℣ gleucationes.

q̃escere ñ põt: ⁊ redũdãt fluctꝰ

℣ maris. ℣ demonibus. ℣ peccati.

eius i ꝯculcatiõe ⁊ lutũ: Nõ est

℣ xpo. ℣ in circuitu impij ambu.

pax impijs dicit dñs deus.

℣ tu tñ. ℣ agre abiecto rimore annũcia captiuitatẽ ilã imineꝫ ⁊ mul toꝝ nece aduentiẽbꝰ romanis.

Clama ne ⁊c. LVIII

a ℣ a predicatione. b ℣ vt ab omnibus possis audiri.

cesses: q̃si tuba exalta vocẽ tuã:

a ℣ si adhuc portes relipisceret. b ℣ exterabilia idolatrie ⁊ homicidia: et huiusmodi. ℣ malozu.

⁊ annũcia populo meo scẽlera

℣ minoza.

eoꝝ: ⁊ domui iacob petã coꝝuz.

a ℣ quotidie. b ℣ ore ⁊ si nõ corde ad remplus ad synagogam cõueniendo legẽ dei legendo.

Me etenim de die in diem que/

a ℣ actiones: voluntates. ℣ nõ vere.

runt: ⁊ scire vias meas volunt.

℣ qz idola nõ colunt.

(Quasi gens que iusticiã fecerit:

a ℣ xpm qui omnes iustificat. eidem iudicũ: quia pater nõ iudicat quẽq;. ℣ legem vel veꝝ fidez de qua iustus viuit.

⁊ que iudiciũ dei sui non dereli/

℣ vt. ſ. faciam.

q̃rit. Rogãt me iudicia iusticie.

a ℣ voce. vñ: Populꝰ hic labijs me ho. c. a. c. i. est a m. ℣ voce tñ. ℣ cui nõ loco ꝓpinqua. ſz meritoꝝ. ℣ q̃si ideo nõ exaudiã. b ℣ multitudie arguũt deũ q̃si nõ respiciat opera bona. ℣ dicentes.

⁊ appꝛopinq̃re deo volũt. Quia

a ℣ veneris esurit̃ putant virtutẽ. vnde: Jeunobis in sabbato. ℣ quasi gratũ.

re ieiũnauim⁹ ⁊ nõ aspexisti: bu/

℣ afflixim⁹ ieiunando. ℣ vitã anilem.

miliauimus animas nostras et

a ℣ nõ placuit tibi. ℣ responsio. b ℣ quasi non exaudio: quia sine misericordia et ꝓ laude et ꝓ vana gloria ieiunatis. ℣ non mei.

nẽscisti? Ecce in die ieiunij vestri

a ℣ ieiunia nõ cõremonise/d q̃ obsunt ieiunijs. b ℣ vel volũtas in cibis. ſ. luxuriosꝰ. ℣ carnalis. ℣ non dei.

i inuẽnitur võlũtas vestra: ⁊ om

a ℣ ideo forsitan sepe ieiunabãt: vt repetendis debitis vacarent. ℣ cum lite.

nes debitores vestros repetitis.

a ℣ qz. ℣ homo interiot velentur carnibus ozationis qui datus in ecclia populis ethyopum. ℣ contra debitores.

Ecce ad lites ⁊ ꝓtentiones ieiu

a ℣ exterius. ℣ exigẽtes etiam que nõ accomodastis. ℣ restituendo. b ℣ quod pcium est.

nãtis: ⁊ percutitꝫ pugno impie.

a ℣ q̃si ſi vnitꝫ vt exaudiã vos. b ℣ sine misericordia. ℣ p laude hoim vt audiat̃ dñ ozatio in synagogis ⁊ i angulis platearum vt videamini ab hoĩb⁹.

Nolite ieiũare sicut vsq; ad hãc

℣ Intra in cubiculũ: ⁊ clauso o. o. p. ſ.

diez: vt audiat̃ i excẽlso clamoz

℣ quale agitis.

vester. Nunquid tale est ieiuniũ

℣ Et qui prope est. i. populo iudaico legẽ ⁊ ꝓphetas habenti. hanc aũt scripturã induxit apłus Epł. ij. in xpo impletam. d. Et veniens euãgelizauit pacẽ vobis qui longe fuistis. Ex quo patet ꝙ passus iste nõ intelligit̃ ad litteraz de nunciis Cyri ꝙ regnũ suũ missis ad denunciandũ licentiam datam iudeis redeundi pacifice in iudeã: vt alijs expositores nostri volũt dicere. b Impij autẽ. i. iudei in sua malicia obstinati. c Quasi mare feruens ⁊c. qz ipse quebantur ad mortem credentes in xpo: vt patet in actibꝰ apostoloꝝ in pluribꝰ locis. d Et redundant fluctus eius in conculcatione ⁊ luti. Sicut enim fluctꝰ maris vecta ad litoza generant ibi lutũ: q̃ postea a transeuntibus conculcat: sic ꝑsecutiones a iudeis illate xpianis ꝙ romanos qui eos tenebant subiectos.

e Et apꝛopinq̃re deo volũt. scilicet in iudicio ad allegãdum suam iusticiam. ideo subditur in persona eoꝝm:

f Quare ieiunauimus ⁊ non aspexisti. per exauditionẽ.

g Humiliauimus animas nostras. i. nosmetipsos in cilicio ⁊ cinere. h Et nescisti. per approbationem. q̃ antez tempore christi talia ieiunia facerent ꝑtz Matth. ix. vbi discipuli Johannis dixerunt xpo: Quare nos ⁊ pharisei ieiunamus frequenter: tui aũt discipuli non ieiunant.

i Ecce. Hic excludit̃ remedium falsum per responsionem domini. cum dicitur: Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra. Et accipitur hic voluntas pro appetitu sensitiuo: quẽ ꝙsequebantur contra dictamen rationis ⁊ divine legis. ideo subditur: k Et omnes debitores vestros repetitis. cum austeritate etiam impotentes ad solnẽdum ⁊ tempore prohibito. ſcz anno septimo qui est remissionis. Deutero. xv. l Ecce ad lites ⁊ contentiones ieiunatis. id est in die ieiunij vestri talia exercetis. m Et percutitis pugno impie. iniuriando proximo non solum verbis sed etiam factis. ideo subditur: a Nolite ieiunare. ꝙ talem modum. b Ut audiatur in excelso clamor vester. cõtentiones ⁊ brigas suscitando. c Nunquid tale est ieiunium quod elegi. id est approbaui.

N a Colligationes. Peccata intelligim⁹ q̄ in die ieunij ꝓximis dimittē iubemur: vt nobis dimittat de⁹: vt sceuri dicam: Dimitte no.d.n.s.t n.

Dar.6.d

Lxx.aperi⁹. Omnē scripturam iniquā ꝙscinde: falsa.l. cyrographa: q̄b⁹ sepe pauperes deprimebāt impij. Si enī impium est debitū ab eis exigere qui nō ꝑt reddere: nunqd magis ab his qui nō debent.

Tropo. Tropologice. Qui ieiunat ab oīb⁹ malis ꝫ vult ieiunij suū rēpitei: nō solū declinet a malo sed etiā faciat bonū: vt soluat vinculū iniq̄tatis quo simplices hereticoꝝ ligati sūt

Ps.114. fraudib⁹. Ān: Declinātes aūt in obligatiōe adducet dīs cū o.ini. Dmōi enī q̄ fracti sūt: dimittere dz vir ecclastic⁹: atq̄ dissoluere oēm scripturā here

3.5.d ticoꝝ. Ān ꝓba: De qui scribūt iniq̄tatem rē. Frangat q̄s esurientib⁹ panē doctrine. dīs enī fractos panes apls̄ tradidit: q̄s eis in.vij. spōr⁹ ꝫ.xij. cophinis cōminutos atq̄ confractos i cuāgelio ſ integros: sicut erant in lege dereliq̄t: vt dīsent qō paupib⁹ erogarent. Quos non būtes calorē fidei ꝫ extra ecclesiā algētes frigore infidelitat⁹ inopes atq̄ pe-

† 13.q.2.c. non time mus. ibi. ne mo vn q̄ carnē suā.

grinos inducat in domuꝫ ecclesie: ꝫ optat incorruptionis pallio: vt tunica xp̄i vestiti nō manēt⁹ i sepulchris qō de eo legim⁹ q̄ possessus a demonū

Mar.5.a legionein monumētis mortuorū habitabat nudus. Cunq̄ hoc fecerit: carnē suā ne despexerit. l. spūalit⁹ domesticos fidei. qō dr̄erunt. Ixv. domesticos seminis mi ne despexer'.

b Frange esu. p.t. Panem esurienti frangim⁹: cū christi fidem q̄ panis viu⁹ est: ꝫ scripturā sacrā que spūalis ē nobis vict⁹ alijs manifestam⁹.

Ps.cxi. Si nō potes totū dare: vel vt multis prosit: dilīsit dedit paupib⁹. Q̄s māducaturus eras si nō ieunares: da pauperib⁹ vt ieiunū tuū nō sit lucrum marsupij sed anle saturitas. c Et carnē tuā. Proximū in necessitate q̄libet recognosce sistem tibi: ꝫ sideralis te mortalē ꝫ passibilē. Ān: Si

Job.5.d sitās speciē tuā nō peccabis.

d Lumē tu. Sicut matutina lux soluit tenebras: ita lumen veritat⁹ fugat errores.

e Justicia. Xp̄s q̄ oēs iustificat ante ibit ad gloriā. Ān:

Job.14.a Dabo vobis parare locū.

Ibi.11.d Jdē: Et glia dī colliget te. i. suscipiet ad se: ꝫ dixit: Ubi ego sum: illic ꝫ minister me⁹ erit.

f Catenā. Peccatoꝝ. vnō:

Ps.118. Funes peccatoꝝ circūpleri sunt me: ꝫ sunib⁹ peccatoꝝ suoꝝ ꝙstringitur quisq̄. g Digitū ex. Pro primos notare: detrahere. i. nō solū nō cogites ꝫ ſ facies bene: sed ne detrahas.

S Dottug

a ſ coram. b ſ nō emendare. ſ abstinendo a dictis non ab illicitis.

qō elegi p dictm affligere hoiem ani- a

a ſ inclinando ad pedes: vel in cinerib⁹ sicut monachi. b ſ exterius tm̄. c ſ hec bona sūt et accepta deo: ſi fiant corde puro.

mā suā: Mūqd cōtorquere quāsi cir- b

ſ induere.

culum caput suum et saccum ꝫ cine- c

ſ alias ui.

rem sternere: Mūqd istud vocabis ie- e

a ſ acceptabile deo. b ſ nō: sed hoc est magis. c ſ ostē so quale ieiunū reprobet: quale approbet ostendit⁹.

iūnium ꝫ die acceptabilē dño: Mōne f

hoc ē magꝫ ieiunū qō elegi: Dissolue g

a ſ falsas chartas de q̄bus dicebāt obligatos pauperes. b ſ nō prohibet sua repetere. d ſ .i. sine lite. c ſ falsa cyrographa q̄b⁹ innocētes opprimeb⁹t feneratores.

colligationes ipietātis: soluē fasciculū b

a ſ chartarū. b ſ fame vel longa seruitute: aliqn̄ enim vlera terminū detinebant eos. ſ qui pro fame se vendi dederunt: quod sepe faciebant.

los deprimētes. Dimitte eos q̄ ꝓfrā- i

a ſ a seruitute. b ſ seminum vel peccati. ſ quasi dicat aliquis: Debitores nō habeo. quid faciam vt suscipiatur ieiunium meū: Frange ēlurienti pa-

cti sunt liberos: ꝫ oīe onus dirum- a ſ nō alienā. b ſ ne de

paupare causeris. ſ egenos ꝫ vagos in domū induci: vnitarem reuocam⁹. c ſ a q̄bus nō expectas premium.

pe. Frāge esurīēti panē tūū: ēt egenos b

a ſ hospitaleo inuicē. b ſ prebe recrū: accipe celūs: si nō potes prebere panē. c ſ conducti: si nō habes tuū.

vāgosq̄ induc in dōmū tuā. Cum vi- a

a ſ fide: virtutibus ꝫ operib⁹. b ſ verbo et exemplo. c ſ peccatorem ibi similē.

deris nūdū operi cū⁹ ꝫ cārnem tuā ne c

a ſ cōsideranꝫ ecclām ne et tu rē. b ſ cū hec fecer⁹is. c ſ vnde: Tuenenti⁹ nomē meū oriet⁹ sol iusticie. ſ fi⁹ cut sol in mane.

despexeris. Tunc erūpet q̄asi mane k

ſ christus. a ſ remissionem peccatorum.

lumē tuū: ꝫ sanitās tua citi⁹ oriet⁹. l

a ſ ad presentā iudicia. ad beatitudinē. vnde: Ecce homo et opera eius. b ſ bona opera.

Et antēbit faciem tuā iūstitia tua: et m

a ſ filius. de ſ: Exurge gloria mea. b ſ ve glificeris apud deū et hoīem. ſ in gressione misericordie. c ſ ozeicordie: et opere.

glōria dñi cōlliget te. Tunc inuoca- o

a ſ cuius voluntatē fecisti. b ſ benefic⁹is respondēdo.

bis: ꝫ dōminus exaūdiet: clamabis p

a ſ ad remunerandū: q̄ affui in bonis opib⁹ auxilium.

ꝫ dicet: ecce adsum: q̄ misericors sum q

ſ deposueris.

dīs de⁹ tu⁹. Si abstuleris de medio o

ſ detrahere.

tui catenā: ꝫ desier⁹ digitū extendere: r

a ſ sed obest. b ſ larga pietate. c ſ panem spiritualem vel corporalem.

et loq̄ q̄ nō pdēst. Cū effuderis ēsu- s

a ſ voluntatē cōpatiendi. b ſ quacūq̄ angustia. c ſ ēsuriēs dīficio: nō modo sustērādo: ſ etiā satiādo si potes.

rieti aiām tuā ꝫ afflictā repleue t

a ſ pcōz fugādis. b ſ xp̄o. c ſ fuisti aliqā tenebre: nunc autem lux in dño. ſ perā.

ris: oriet in tenebris lux tua: et tene- s

a ſ claritas iusticie. b ſ tunc. ſ cum tenebre tue erunt sicut meridies. ſ eternam.

bre tue erūt sicut mēridies. Et requiē a

dabit tibi dominus deus tuus semp b

a ſ vnde. Tecum principium in die virtutis tuem splendoribus sanctoꝝ. b ſ virtutib⁹ vel visione dei ratis.

ꝫ implēbit splendōribus aiam tuam: c

a Per diem affligere hominē animā suam. id est seipsum per abstinentiā abiectā pietate. q.d. non. quia exercitatio corporalis ad modicū vtilis est: pietas autem ad omnia. j. Timot'. vj. b Rūquid contorquere quasi circulū. In hebreo habet: quasi hamum. c Caput suum. quod faciebant ad ostentationez ieiunij: in hoc designātes dolorem capitis ex ieiunio. d Et saccuz ꝫ cinerem sternere. i. pro lecto sibi parare.

c Rūqd istud vocabis ieiunium. scz deo acceptū. q.d. nō. ex quo est pietate ꝫ virtute vacuū. f Mōne hoc est. Hic ꝓsequēter verū remediū cōcludit: ꝫ primo quantū ad pietatis exercitiū. secundo quantū ad diuinū cultū. ibi: Si auerteris. quantū ad ꝑmū dicit: Mōne hoc est magis ieiunū qō elegi. i. approbaui, scz in quo fit abstinētia a vitiis ꝫ exercitiū in opib⁹ pietat'. iō subdit: g Dissolue colligatiōes ipietat'. i. cauillationes q̄b⁹ sacerdotes ꝫ pharisei inuolue bāt simplices ad pecunias eoꝝ extrahēdū. h Solue fasci. depri. i. penas graues quas ꝑponēbāt sup ꝑplm. Fm q̄d Matth. xxiij. Alligant ei onera grauia ꝫ impoxabilia sup humeros hoīm.

i Dimitte eos q̄ cōfracti sunt. ex dura seruitute. Cetera patēt vsq̄ ibi:

k Tūc erūpet q̄si mane lumē tuū. oriente tibi sole iusticie p gr̄am. l Et sanitas tua citi⁹ oriet. ab infirmitate culpe. m Et antebit facie tuam iusticia tua. p angelū te custodientē coā deo p̄sentata. n Et glia dñi colliget te. in morte: o Tūc invocabis. Nic cōcludit remediū vez Hrū ad oīnē. cū dicitur: Tūc invocabis ꝫ dīs exaudiet. scz qñ exercueris opa pietatis. p Clamabis. in seruore oīnis. q Et dicet: ecce adsum. p exauditionis effectuz. q̄d aūt subdit: r Quia miser. ꝛc sum dīs de⁹ tuus. nō est in hebreo nec in libris correctis: sed p modū glose interlinearis ꝑmo fuit positū: postea p imperitiā scriptoꝝ textui insertū. s Si abstuler' de medio tui catenaz. incarceratos relaxando: vel catenā vocat calumniationē ad inuolucrū simplices. t Et desieris extēdere digitū. alios de peccatis notando: sicut faciebat pharisei⁹: Luc'. xvij. d. Velut etiam hic publicanus. u Et loqui quod non prodest. alios vituperando: ꝫ te cōmendando: sicut ille pharisei⁹ dicebat: Non sum sicut ceteri hominū: raptores: adulteri: vel iuno bis in sabbato rē. x Cum effuderis esurienti animam tuam. per pietatis affectum: ꝫ etiam si facultas adsit q̄ effectum. ideo subditur: y Et animam afflictam repleueris, eius defectū subleuando. z Orietur in tenebris lux tua. id est mutaberis de penis culpe ad lucem gratie. a Et requiem. licet mentis. b Dabit tibi dominus semper. Ex quo patet q̄ nō loquitur de requie temporali: que frequenter interrumpitur: ꝫ maxime iustis qui de communi cursu plus ceteris temporaliter affliguntur. ij. Timot'. iij. Omēs qui pie volunt viuere in christo iesu persecutionem patientur. q̄ autem in aliquibus libris interponitur: Deus tuus: non est de certu.

c Et implebit splendoribus animam tuam. id est splendoribus diuine notitie et virtutis.

Et ossa

N a Hort⁹ irriguꝰ. Voluptatis paradisus quē plantauit dīs de⁹ a ꝓncipio. ſ. ecclesiam. Fons i medio xp̄ est: cui⁹ nō deficiunt aque doctrine spūales: q̄ ecclesiā irrigāt. ꝫ hoc est: Et eris q̄si hor. i. hor. fidei: vt ecclesia. b Sic fons. Assimilab⁹ xp̄o capiti suo. c Ædificabūt. Judei referūt b ad restaurationē q̄ facta est sub zorobabel: et iesu sacerdote magno: vel ad illam quā delyrāt futurā in vltimo. Veli⁹ ad ecclesiā hec referri possunt.

d Fundamēta. Apl̄os: ꝓphas et sules. vñ: Fundamēta ei⁹ in montibus s. Fundamentū aūt singlar' numeri xp̄s est. Sūt

1.Cor.3.c Fundamentū aliud nemo p̄t ponere preter id q̄d positū est: q̄ est xp̄s iesus. e Inūitamem. Vel in q̄rē. scz semitas erroris. in quiet⁹ vi⁹ram pacē. f Cerre. Iuuentū q̄ sint suz nō ꝓfūd. vñ

Deu.19.d loth dr̄: In monte salnū te fac.

g Hereditate. ecclesti quam dedi iacob: cuius. filū⁹ es p fidem ꝫ operationē: vitia atq̄ peccata supplantando: cuius enim ꝺ imitator fuerit ei⁹ filius dicitur.

La. LIX

b Ece nō est. Sed iniquitates. ve. Ostēdit ārē nō eraudiri ꝫ in captiuitatē duci. c Manus. Iniqtates p ptes expōit: nec idolatriā obiicit q̄ tpe Ysaie celebat: ſ sanguinis effusionem. vñ. ē. Just⁹ p. ꝫ ſ č.q.r.

Wanus eni vestre. Hieremias lapidanerūt. Esaiā secuerunt. Ecechielem in babylone occiderunt: ꝫ tandez filiū dei in cruci-

Deu.32.c mātes: Sanguis ei⁹ sup nos ꝫ sup filios nostros.

S Conce.

a ſ brutes ne deficiāt: vel corp⁹ in die iudicij sustentabit ſ ab igne eterno.

ꝫ ossa tua liberābit. Et eris q̄si a b

a ſ fidelis vel ecclia. b ſ virtutū floreb⁹ et operū fructib⁹ cōspicuus. c ſ ep̄s. d ſ spūalium.

hort⁹ irrigūs: ꝫ sic fons aquā- b b

a ſ Celū et terra trāsibūt: verba aūt mea nō rē.

b ſ preter ceteras.

rum cuius nō deficiēt aque. Et c

ſ i ecclesia p fidē. a ſ o ecclesia. b ſ conticulis iudeoꝝ. ſ pter infidelitatē. c ſ multoꝝ.

c edificabunt in tē deserta seculo

rū fundamēta generationis et d

a ſ veritatis populi. b ſ o ecclia. c ſ o ꝓphane.

generatiōis suscitabis. Et vōca e

a ſ predicatoꝝ. ſ ꝓtendo ꝑm verū deum et hoīem. b ſ doctrinaꝝ q̄b⁹ munit ecclesia.

beris edificātor: sēpiū: auertens f

a ſ errorū: q̄bus nō ē quies nec pax q̄ est xp̄o. b ſ ne transgrediaris. ſ ne malefacias in die sabbati. ſ als iniquitatū.

e semitas in q̄tem. Si aūerteris g

a ſ quiete animeque omni rge celebrāda. b ſ mei aūt pene mori sine pedes. ſ carnis.

a sabbāto pēdē tuū facere volū- b

a ſ celebrando dno sabbata dedicata.

tatē tuā in die sctō meo: ēt voca i

ſ deo accepti. ſ puri

ueris sabbatū delicatuz: et sctū

ſ non rnum. a ſ in operibus tuis.

domini gloriosuz: ꝫ glōrificaue k

ſ dūm. ſ vel die sabbati. a ſ actiōes prauas.

ris eum dū nō facis vias tuas: i

a ſ ve nec. Lopere pecces nec voluptate.

ꝫ nō inuēnit⁹ volūtas tua: vt lo m

a ſ odiosum vel ociosum. b ſ cū supradicta fecero. c ſ Delectare in dño ꝫ dabit tibi pc.e.t.

quaris sermōnē: tunc delēctabe o

a ſ in eterna beatitudine.

ris super domino: ꝫ sustōllaz te p

ſ alias nem. a ſ eterne solidit⁹ ratio. hoc enim solū elementū immobile ꝫ solidum.

f sup altitūdines tērrę: et cibabo q

a ſ .ſ. patria vera. ſ Or nec oculus vi. nec auditus nec in cor ho. ascendit.

g te hereditate iacob patris tui. r

a ſ quasi vera sunt hec omia q̄b⁹ eni do.

b ſ p ꝓperam. ſ sermonē. ſ.

Os enim domini locutū est.

La. LIX

ſ prophera ad iudeos.

b Ece non est abbreuia- b s

a ſ breuiata potentia ex quo liberauit vos ab egypto. b ſ vos si crediderit⁹.

ta mānus dominiꝫ saluare ne- t

queat: neq̄ aggrauata est auris v

a ſ Si pure inuocaueritis: sicut moyses et alios olim audiuit.

eius vt non exaūdiat. Sed ini- x

a ſ quasi morus interpositus. ſ cultus idolorum. b ſ christus solus partecem medium macerie. c ſ ne vos saluet vel audiat.

qūitates vestrę diuiserunt intēr

a ſ non p̄t facie peccatum vestroꝝ sustinere.

vos ꝫ deū vestrū: ꝫ peccāta ve- y

a ſ ne videat curpitudinē vestram sed flarum feriat. ſ quasi murus interpositus. b ſ presentiam: auxilium: gratiam.

stra absconderūt faciē ei⁹ a vobis

ſ in tempore tribulationis.

ne exaudiret. † Manꝰ eni vestre z

a Et ossa tua liberabit. ad infirmitate corpis. b Et eris quasi hortus irriguus. i. in bonis operibus fecundus.

c Et edificabunt in te deserta seculoꝝ. id est gentiles adsūgentur tibi in vna ecclesia: qui fuerunt deserti in priūstinis seculis inquantū caruerūt lege ꝫ ꝓphetis. d Fundamenta generationis ꝫ generatiōis suscitabis. i. p generationuꝫ successionem additces aliquos ad fidem: quod impletuz est in apostolis ꝫ in alijs credentibus de iudeis: per quoꝝ ꝓdicationem ꝫ doctrinam in scripturis coꝝ relictam cōsertūtur gentiles ad fidem. e Et vocaberis edificator: sepiuz. Edificare sepes materiales est officium pauperū ꝫ rusticoꝝ: ꝫ ideo non est tale quid quod debeat promitti pro operibus virtutum. ꝫ ideo per sepes hic intelligunt impedimenta peccatoꝝ per sanam doctrinam ꝫ ordinationes sacras: ꝫ hoc impletum est in apostolis ꝫ eorum successoribus qui per sanam doctrinam ꝫ sacre ecclesie institutā oppositerunt peccatis obstacula. ꝫ ideo subditur: f Auertens semitas in quietem. sic est in hebreo ꝫ in libris correctis. Ad cessationē enim peccatoꝝ sequitur quies mentis. ꝓpter quod dicitur in fine ca. precedentis: Non est pax impijs dicit dñs deus.

g Si auerteris. Nic ponitur verū remediū quantū ad dei cultū. Circa q̄d sciendū q̄ p observationē sabbati hic intelligunt omīa que ptinēt ad debitū dei cultū: sicut ꝫ ꝑ precepto decalogi: Exo. xx. Memento vt diem sabbati sanctifices. ad cuius observationē requirit cessatio ab operib⁹ peccatoꝝ: que sunt maxime seruilia Joh. viij. Qui facit peccatum: seruus est peccati. ideo dicit: Si auerteris a sabbato pedem tuum: vt nō procedas ad male agendū. ideo subdit: h Facere voluntatem tuā. sequēdo appetitum tuum irrationabilem. Secundo ad observationem sabbati requiritur occupatio ꝫ meditatio circa diuina. ideo subditur: i Et vocaueris sabbatum rē. id est intrendendo ad diuina. k Et glorificaueris. id est honoraueris debite obseruando. l Dū non facis vias tuas. sequēdo tuas concupiscentias.

m Et nō inuenitur voluntas tua. i. effectus sensibilis appetitus. n Et loquaris sermonem. i. malū contra deum vel proximū: sed magis sis intent⁹ ad deum laudandum.

o Tunc delectaberis super dño. sentiens intra te ꝫsolationes diuinas. p Et sustollam te super altitudines terre. p contemptū terrenoꝝ ꝫ appetitū celestiū. q Et cibabo te hereditate iacob patris tui. i. in beatitudīe celesti. bona enī terrena cū sint multo minoza bona operib⁹ virtutū: nō possunt esse principale premiū promissum patriarchis pro operibus virtutis: sicut declaratū fuit difficili⁹ Gen. xv. r Os enim domini locutum est. q. d. hoc stabile est ꝫ firmū.

In cā. lviij. vbi dicitur in postilla: Nolite ieiunare.

Additio. Ubi translatio nostra habet: Nolite ieiunare. hebraica lra habet quedā verba q̄ vno modo signāt: Et nō ieiunetis: ꝫ alio modo signāt: et nō ieiunatis. ꝫ si primo modo intelligant exponunt sicut in postilla. Si aūt secūdo modo: sensus est: Et nō ieiunaris vt audiatur in excelso clamor vester. i. nō intendetis in ieiunādo vt audiamini a deo: q̄ si sic cessaretis a ꝓtentiōib⁹ ꝫ ieiunijs que deo nō placēt. Et hec expositio videt magis ꝓpria speciali ꝓpter li ꝫ q̄ ꝓponit huic verbo ieiunaris seu ieiunetis.

A †3.50.a ‡Jon.11.c

Ece nō est abbreuiata. Postq̄ po- La. LIX sita est preparatio ad salutē. hic ꝓsequēter ponit salus: ꝫ diuidit in duas partes. q̄ primo ponit ipsa salus. secūdo magnitudo ipi⁹. ca. sequēti. Prima in duas: q̄ primo ponit salutis necessitas. secūdo eius equitas. ibi: Et vidit dñs. Circa primū sciendū q̄ necessitas ista est ꝓpter mi seriam culpe ꝫ pene quam incurrerūt indei ex ꝓtemptu christi: ꝫ de ista eadem miseria exponit Ba. Sa. ꝓhs capitulus: ꝫ quantum ad hoc conuenit mecum: sed discōuenit inquātuz dicit indeos ab ea liberari ꝑ christū venturū: cuius aduentus transit in preteritū. Igitur primo ponitur huius miserie descriptio. secundo eiusdem cōfessio. ibi: Propter hoc. Prima in duas: q̄ primo describit miseria culpe. secūdo pene. ibi: Cogitationes. Circa primū dicit: Ecce nō est abbreuiata. i. minoraꝝ. t Manus dñi. i. ptās eius. v Aggrauata auris ei⁹ rē. q.d. ista miseria in qua estis non ꝓuenit ex dei impotentia vel ignorantia ad faciendū: sed ex parte vestra. ideo subditur: x Sed iniquitates vestre diuiserunt inter vos ꝫ deum vestrum. separantes vos ab eo.

† 3.1.b

y Et ꝓcā vra absconderūt faciē eius a vobis. demeritorie.

z Ne exaudiret. q̄ nō est speciosa laus in ore peccatoris.

a Manꝰ eni vestre. i. opa vra que p manꝰ designant. eo q̄ manus est organum organoꝝ. iij. de anima.

¶ a ¶ Cōceperūt. Qui expectant antixpm. Quę enim multo labore acq̄rūt: ini quitate suscipient. b Qua. Ex quo fetus. ex corde cōsiliū, ex q̄ actū. Qua q̄ ripuerāt dum corda iniqua et venenosa ꝓsilia xp̄is ostēderūt dicētes: Rē est mort'. c ¶ Aspidū. Aspis ad p̄mā vocē incātatoris alterā aurē terre infigit: alteram cauda obturat: ne possit incantari. ille iudei inherētes terrenis: ne loquū q̄ gentē pderent metuentes: xp̄i p̄dicationē repulerūt venenati venatoꝝ filij. vſ: Seminū viperarū. d ¶ Erūpet in. r. Ex ouis aspidū regulus: q̄ r basiliscus ex iude is antixp̄s. Ex cis enī nascetur flatu suo. i. fmone venenoso mꝫtos occidēs volantes p aerā. e ¶ Telas. Ex corde cōsiliū, ex q̄ actū. Qua q̄ ripuerāt dum corda iniqua et venenosa ꝓsilia xp̄is ostēderūt dicētes: Rē est mort'. c ¶ Aspidū. Aspis ad p̄mā vocē incātatoris alterā aurē terre infigit: alteram cauda obturat: ne possit incantari. ille iudei inherētes terrenis: ne loquū q̄ gentē pderent metuentes: xp̄i p̄dicationē repulerūt venenati venatoꝝ filij. vſ: Seminū viperarū. d ¶ Erūpet in. r. Ex ouis aspidū regulus: q̄ r basiliscus ex iude is antixp̄s. Ex cis enī nascetur flatu suo. i. fmone venenoso mꝫtos occidēs volantes p aerā. e ¶ Telas. Hoc apostolus posuit ad Romanos. sīc illud: Velociores pedes eoꝝ ad effundēdū sāguinē. Mōs milti ignorātes de tertiodecimo psalmo purāt sumptū: q̄ versus in editione vulgata additi sūt: et in hebraico nō hāt. f ¶ Prōpt hoc. Prophetа in p̄sona ppli p̄cipitis rndet p̄ accusationē quid loqui debeāt pnitentes. g ¶ Rugiem⁹ q̄si v. o. r. Indecorū meditatio et doctrina i sacra scriptura rugitui vsit colūbe gemitui cōparat: q̄si lutū t vanaꝝ sīc r illa: Circa subiectos quoq; ¶ seuiunt vt vrſ: otra maiores vt equales gemūt vt colūbe: vt illud: Ephraim factꝰ ē q̄si colūba non hās cor. q̄ Veritas. Christꝰ q̄ est via veritas t vita. Ps. 24. Ps. 13. Dan. 16 g Dan. 23. d

a ¶ propheтarum t xp̄ianoꝝ christi. b ¶ quādo dixerūt: Omnia que pcepit dominꝰ nobis facie⁹ t vel demonium habes: t huiusmodi.

pollutę sunt sangūie: t digiti vſi iniq̄tāte. La/ a b c

a ¶ pro xp̄o antichristū ponunt: vel ꝑmittūt. b ¶ blasphemiam.

bia vſa locuta sūt mēdāciū: t lingua vſa iniq̄tā d

a ¶ credat in christum.

tē fatur. Nō est q̄ invocet iusticiaz: neq; est qui e f

a ¶ q̄ elegerūt barrabam: crucifixerūt xp̄m. b ¶ in idolo: idolū nihil est: vel in nescio quo messia futuro.

iūdicet vere: sed ꝓfidunt in nihili t loquuntur g h

a ¶ iudaicas fabulas. ¶ christum rer quotidie in synagogis blasphemando: messiam adhuc expectando. b ¶ multo labore morte christi machinantes. c ¶ parient. i. suscipientes antichristum.

vanitātes. †Cōceperūt laborē t pepērerūt ini † Iob. 15. k

a ¶ cōsilia venenosa. b ¶ manifestando. c ¶ consilia operavana et inutilia: muscas et culices. i. stultos t simplices capientia.

quitatē. Ova aspidū rupērunt: t telas aranee l m

a ¶ cōtra xp̄m machinātes. b ¶ acquiescēdo ¶ sicut abel acquiescēs cain. dicentꝰ: egrediamur in agrū. c ¶ cōsiliis. d ¶ iudeoꝝ. e ¶ morte eterna.

terūerūt. Qui comēderit de ouis eoꝝ mōriet: n o

a ¶ nutritū ex ouis. b ¶ cum corda iniqua t venenosa consilia verbis ostēderunt. dicentes: Reus est mortis. c ¶ antichristū regē omnium malorū. d ¶ cōsilia: opera: doctrina.

d t quod cōfotū est erūpēt in regulū. Tele eoꝝ p q

a ¶ anime. ¶ cōtra frigus inferni. e ¶ sanctorū vestimēta: opera bona. vnde: Sacer dotes tui indu. ¶ malis: iquia.

nō erunt in vestimēta: neq; opērient opēribꝰ r

a ¶ tele aranearū. b ¶ Omēs declinaverūt: simul inutiles facti sunt. c ¶ morte christi.

suis. Opēra eoꝝ ōpera inutilia: t opus iniq̄ta s

a ¶ iguꝝ dicant: Nobis nō licet interficere quenq̄.

b ¶ affectus. c ¶ cum latrocinio t facibus ad cō p: chendendam christum. d ¶ operando.

tis i mānibꝰ eoꝝ: Pēdes eoꝝ ad mālū currūt: t u

a ¶ crudiole pilarum rogando. b ¶ vt vilem aquā. c ¶ christi vel prophetarum. vnde: Hierusalem que occidis prophetas ꝛc.

t festinānt vt effundant sangūinē innocentez. v

a ¶ cōtra deū: Eradamus eū de terra viuentium: et huiusmodi.

b ¶ ab hostibus: a diabolo.

c Logitatiōes eoꝝ cōgitatiōes iuniles: vāstitas x y

a ¶ actionibus prauis pro quibus vastari et cōteri. b ¶ christū q̄ est pax vera. qui ait: Pacē ꝛc. vo. pa. m. do vo. c ¶ credere nolēte.

t tritio in viis eoꝝ. Viam pacis nēscierūt: z a b

a ¶ xp̄o. ¶ de quo: iudicium gentibus ꝓferet. ¶ discretio boni t mali vel recti nudo. b ¶ operibus. c ¶ actiones.

t nō est iūdiciū in grēssib⁹ eoꝝ. Sēmitę eoꝝ c d

a ¶ non natura sed voluntate. quicqd enim meditatur de recto torquetur i prauum. ¶ a bono in malū. b ¶ imitatur. c ¶ nō solum nō inuenit. sed nescit quid querere debeat.

incuruatę sunt eis: ois qui cālcat in eis ignō e

a ¶ quia ignoramus pacem. b ¶ transiens ad gētes. c ¶ filius cui datū ē iudicū. ¶ christū.

f rat pācem. Propter hoc elōngatū est iudicium f

a ¶ fide trahendo. ¶ sed gentes. b ¶ a gentibus comprehensa. ¶ christus.

a nobis: t nō apprēhendet nos iūsticia. Expe/ g h

a ¶ xp̄m in lege promissum. de quo: Emitte lucem tuam ꝛc. b ¶ infidelitas antixp̄i. c ¶ xp̄m qui splendor glorie et figura substantie patris.

ctauimus lūcem et ecce tenēbrę: splendōrem b i

a ¶ ignorantie peccati. b ¶ scripturam sacram xp̄m in ea nō videntes. verba tm et folia: non sensum fructumq; querentes.

et in tenēbris ambulauimus. Palpauimus si/

a ¶ quia pene oculis etiam visibilis offertur xp̄s.

cut cęci parietem: t quasi absq; oculis attrecta

a ¶ in scripturam sacram que quasi meridies clara et aperta sanctis.

b ¶ in toto orbe sole iustitie runilantes. c ¶ non intelligentes.

uimus. Impēgimus mēridie quasi in tenē k

a ¶ obscurio mysterijs: Vidit enim legiem moyse: velamen super eoꝝ da corum est.

bris: in cāliginosis quasi mortui. Rugiemus l

a ¶ non habentes cor.

quasi vrsi oēs: t ¶si cōlūbe meditātes gemem⁹.

a ¶ Pollute sunt sanguine. i. pauperū bona coꝝ rapiendo. b ¶ Et digiti vſi iniq̄tate. p hoc designant ininsticie minorem cut digitus minor est manu. c ¶ Labia vestra locuta sunt mendaciū. contra christū dicendo q̄ fuit magus t ꝓpheta falsus. d ¶ Et lingua vestra iniquitatem fatur. replicatio est eiusdē sentētie ad maiorē assertionē. e ¶ Non est qui invocet iusticiā. i. xp̄m. Qui fact' est nobis a deo sapientia t iusticia t sanctificatio ꝛc. i. Cor. i.

¶ Neq; est qui iudicet vere. de factis xp̄i: t loquit' ꝓpheta ꝑtū ad illos q̄ sunt in infidelitate obstinati. g ¶ Sed ꝓfidunt in nihili. i. in aduētu messie futuro q̄ tā transijt in pretertū: t iō ralis ꝓfidentia est sup nihilū. h ¶ Et loquunt' vanitates. q: docto res iudeoꝝ multotiēs termios p̄hiberūt de aduētu messie: t oēs transierūt tanq; p nunciari inaniter t falsē. i ¶ Cōceperūt laborē. i. ero gitauerūt inferre laborē xp̄o t discipulis ei⁹. k ¶ Et pepererūt iniq̄tatem, pcedēdo ad effectū: vt ptz ex euāgelijs t actib⁹ apl̄oꝝ. l ¶ Ova aspidū rupērūt. i. ꝓsilia venenosa cōtra xp̄m t discipulos ei⁹ in effectū exterī⁹ ꝓnunciati. m ¶ Et telas aranee texuerūt. i. ad inuētiones falsas ꝑtra doctrinā xp̄i: vt ab ea populus auerterēt. n ¶ Qui comederit de ouis eoꝝ. p̄scutiēdo malignis cōsiliis ipsorū. o ¶ Morie⁹. morte culpe. p ¶ Et q̄s cōfotū est erūpet in regulū. q: q̄ cōfouebat ex dict' cōsiliis totū erat venenosū. q ¶ Tele eoꝝ nō erūt in vestimētū. sciente t virtute q̄b⁹ aſe vestiunt' t omanēt: ꝛs magis ad ꝑtarū. r ¶ Opa eoꝝ opa inutilia. i. nociua. minꝰ enī dicēdo plus significat. iō sequit'. s ¶ Et opus iniq̄tatis ꝛc. ¶ Pedes eoꝝ ad malū currūt ꝛc. i. ad effusionē sanguinis xp̄i t suoꝝ discipuloꝝ: vt de xp̄o ptz in euāgelijs t in actibus apl̄oꝝ de ei⁹ discipul'. t ¶ Cogitatiōes. Hic ꝑpo nit miseria pene. Dicit enī Josephus. li. de iudaico bello. q̄ post mortē xp̄i aſi destructionē ciuitat' p Titū in dea erat multū lacerata intrancis dissensionib⁹ t sic cogitabant se mutuo spoliare t interficere. iō ꝺr Cogitationes eoꝝ cogitatiōes inutiles. i. nociue. v ¶ Vastitas t ꝑtritio. i. mutua priuatio rez t occisio ꝑsonaꝝ. x ¶ In viis eoꝝ: vt dictū est. y ¶ Viā pacis nescierūt. q: post dissensiones intrancas romanis re bell anerūt. z ¶ Et nō est iudiciū. i. exercitio opez iusticie. a ¶ In gressib⁹ eoꝝ. i. in suis ꝓcessib⁹. b ¶ Semite eoꝝ inuerute sunt eis. a rectitudine iustitie t veritat'. c ¶ Qs q̄ calcat i eis. p eas ꝓcedendo. d ¶ Ignorat pacē. cū deo t ꝓximo. e ¶ Propter b. Hic ꝑpōit ꝓdicte miserie cōsequtio. Esaias enī ipam ꝓuidēs eā ꝓtēt se cū illis numerādo: eo q̄ erat ꝺ popnlo iudaico: sicut Danielis. ix. cap̄. confitetur peccata populi sui numerando se cum peccatoribus: licet esset innocens: t sic dicit Esaias: Propter hoc elongatum est iudicium a nobis. id est executio iusticie actualis. f ¶ Et non apprehendet nos iusticia. habet similiter loquitur de futuro per modum preteriti, ꝓpter certitudinē prophetie. g ¶ Expectauim⁹ lucē. i. xp̄m qui ꝺr lux. ꝛ. Isa. lx. Surge illumināre. h ¶ Et ecce tenebre. q: in aduētu xp̄i iudei ꝑ maiorē partē fuerūt excecati. i ¶ Splēdōrē t te. ꝛc. repetio est eiusdē rei ad maiorē exaggerationē. k ¶ Impe. meri. i. i tpe lucē gre. q̄s maxie habuit rōez meridiei tpe ꝓdicationis xp̄i. ꝑ quē euidētiā miraculoꝝ. l ¶ Rugie⁹ ꝛc. ꝑ fuit ipletū i aduētu romanoꝝ ꝛ iudeoꝝ.

Expectauim⁹

¶ seuiunt vt vrſ: otra maiores vt equales gemūt vt colūbe: vt illud: Ephraim factꝰ ē q̄si colūba non hās cor. q̄ Veritas. Christꝰ q̄ est via veritas t vita. Ps. 24. d ¶ Et lingua vestra iniquitatem fatur. replicatio est eiusdē sentētie ad maiorē assertionē. e ¶ Non est qui invocet iusticiā. i. xp̄m. Qui fact' est nobis a deo sapientia t iusticia t sanctificatio ꝛc. i. Cor. i.

¶ Neq; est qui iudicet vere. de factis xp̄i: t loquit' ꝓpheta ꝑtū ad illos q̄ sunt in infidelitate obstinati. g ¶ Sed ꝓfidunt in nihili. i. in aduētu messie futuro q̄ tā transijt in pretertū: t iō ralis ꝓfidentia est sup nihilū. h ¶ Et loquunt' vanitates. q: docto res iudeoꝝ multotiēs termios p̄hiberūt de aduētu messie: t oēs transierūt tanq; p nunciari inaniter t falsē. i ¶ Cōceperūt laborē. i. ero gitauerūt inferre laborē xp̄o t discipulis ei⁹. k ¶ Et pepererūt iniq̄tatem, pcedēdo ad effectū: vt ptz ex euāgelijs t actib⁹ apl̄oꝝ. l ¶ Ova aspidū rupērūt. i. ꝓsilia venenosa cōtra xp̄m t discipulos ei⁹ in effectū exterī⁹ ꝓnunciati. m ¶ Et telas aranee texuerūt. i. ad inuētiones falsas ꝑtra doctrinā xp̄i: vt ab ea populus auerterēt. n ¶ Qui comederit de ouis eoꝝ. p̄scutiēdo malignis cōsiliis ipsorū. o ¶ Morie⁹. morte culpe. p ¶ Et q̄s cōfotū est erūpet in regulū. q: q̄ cōfouebat ex dict' cōsiliis totū erat venenosū. q ¶ Tele eoꝝ nō erūt in vestimētū. sciente t virtute q̄b⁹ aſe vestiunt' t omanēt: ꝛs magis ad ꝑtarū. r ¶ Opa eoꝝ opa inutilia. i. nociua. minꝰ enī dicēdo plus significat. iō sequit'. s ¶ Et opus iniq̄tatis ꝛc. ¶ Pedes eoꝝ ad malū currūt ꝛc. i. ad effusionē sanguinis xp̄i t suoꝝ discipuloꝝ: vt de xp̄o ptz in euāgelijs t in actibus apl̄oꝝ de ei⁹ discipul'. t ¶ Cogitatiōes. Hic ꝑpo nit miseria pene. Dicit enī Josephus. li. de iudaico bello. q̄ post mortē xp̄i aſi destructionē ciuitat' p Titū in dea erat multū lacerata intrancis dissensionib⁹ t sic cogitabant se mutuo spoliare t interficere. iō ꝺr Cogitationes eoꝝ cogitatiōes inutiles. i. nociue. v ¶ Vastitas t ꝑtritio. i. mutua priuatio rez t occisio ꝑsonaꝝ. x ¶ In viis eoꝝ: vt dictū est. y ¶ Viā pacis nescierūt. q: post dissensiones intrancas romanis re bell anerūt. z ¶ Et nō est iudiciū. i. exercitio opez iusticie. a ¶ In gressib⁹ eoꝝ. i. in suis ꝓcessib⁹. b ¶ Semite eoꝝ inuerute sunt eis. a rectitudine iustitie t veritat'. c ¶ Qs q̄ calcat i eis. p eas ꝓcedendo. d ¶ Ignorat pacē. cū deo t ꝓximo. e ¶ Propter b. Hic ꝑpōit ꝓdicte miserie cōsequtio. Esaias enī ipam ꝓuidēs eā ꝓtēt se cū illis numerādo: eo q̄ erat ꝺ popnlo iudaico: sicut Danielis. ix. cap̄. confitetur peccata populi sui numerando se cum peccatoribus: licet esset innocens: t sic dicit Esaias: Propter hoc elongatum est iudicium a nobis. id est executio iusticie actualis. f ¶ Et non apprehendet nos iusticia. habet similiter loquitur de futuro per modum preteriti, ꝓpter certitudinē prophetie. g ¶ Expectauim⁹ lucē. i. xp̄m qui ꝺr lux. ꝛ. Isa. lx. Surge illumināre. h ¶ Et ecce tenebre. q: in aduētu xp̄i iudei ꝑ maiorē partē fuerūt excecati. i ¶ Splēdōrē t te. ꝛc. repetio est eiusdē rei ad maiorē exaggerationē. k ¶ Impe. meri. i. i tpe lucē gre. q̄s maxie habuit rōez meridiei tpe ꝓdicationis xp̄i. ꝑ quē euidētiā miraculoꝝ. l ¶ Rugie⁹ ꝛc. ꝑ fuit ipletū i aduētu romanoꝝ ꝛ iudeoꝝ.

Expectauim⁹ iudiciū: t nō ē: salutē t elōnga

a ¶ q̄ ꝛ scripturam cōtēpserunt et auctorem occiderunt. b ¶ a quibus facium auertens ne eterneret ne ferret.

ta est a nobis. Multiplicate sūt enī iniq̄tates c d

a ¶ cui nihil occultum. b ¶ ꝺm inequitates nostras recipimus.

nfę coram tē. t peccāta nostra respondērunt e f

a ¶ ꝺm pertinnem nostram. Sanguis eius super nos ꝛ super filios nostros. b ¶ sunt adhuc. c ¶ quasi parabamus esse iusticiam.

nobis. Quia scelera nostra nobiscū: t iniq̄tā g h

a ¶ penitentes quando compunxit corde dixerunt: Quid faciemus viri fratres: et huiusmodi. b ¶ tradendo pilato. c ¶ dicendo: Reus est mortis ꝛc.

tes nostras cognouim⁹ pēccare t mēntiri cō/

a ¶ domine. ¶ dicentes: Scimus quoniā moysi locutus est dominus. hunc autem nesimus vnde sit. b ¶ imitantes. vnde: Si dō minus ministrat me sequatur. et illud: Post ꝺm deū tuū ambulabis.

tra ꝺm: t aūersi sum⁹ nē iremus post tergum i

a ¶ Die hō nō est a deo q̄ sabbatū nō custodit. b ¶ contra christū. ¶ legie.

dei nostri. Et lōqueremur cālumniaz t trans/ k l

¶ seniter.

gressionē: concepimus t locuti sum⁹ de corde m

a ¶ Inuenimus eum subuertentem genē nostrū. ¶ traditores hominum. b ¶ ad gentes. c ¶ christus.

verba mendācij. Et cōuersum est retrorsuz iūdi n o

¶ i. a ¶ que para iusticie cū iniquitate. b ¶ a nobis. c ¶ in gentibus. d ¶ quasi non manſit in eis qui mandā latitudinem et voluſ/ tatem sequuntur scribis et phariseis et huiusmodi. ¶ vel retro.

cium: t iūsticia longē stetit. Quia corruit i plā p q

a ¶ idem. b ¶ que in cordibus habitat per fidem non potuit ingredi ꝓpter infidelitatem. c ¶ cordis iudeorum.

tea veritas: t equitās non potuit ingrēdi. Et r

a ¶ christus. b ¶ iudeo. ¶ credendo in christum.

facta est vēritas in obliuione: et qui recessit s

¶ infidelitatis. a ¶ aliorū iudeorū qui dyripiebant fidelium bona. vnde: Rapinā bonorū vestrorū cū gaudio suscepistis.

¶ penitentiam eorū infructuosam.

a malo ꝓdē patuit. Et vidit dēus et malum t

a ¶ q̄ nō puro corde. b ¶ q̄ ois videt. c ¶ q̄ translatum ē ad gentes. d ¶ discretio boni et mali: vel inter simplicitatē et duplicitatē: vel in eorum penitentiam iudicium recipiendum. ¶ eis.

appārūit in oculis ei⁹: qūia nōn est iūdicium. u

¶ pater. a ¶ in iudeis. b ¶ sanct⁹. c ¶ sicut moyses dauid et alios. d ¶ contristatus ē de infidelitate eoꝝ.

Et vidit dē⁹ qūia nō ēst vir: t apōriat⁹ est: q: v w x y z

a ¶ iudeis in infidelitate obstinatis. ¶ interuenit pro eis sicut moyses in deserto. ¶ deo ne gentiat. b ¶ a persecutione illoꝝ refugiendo a mortuis. ¶ vel iuſt. c ¶ filium per quem omnia facta sunt.

nō est q̄ occūrat. Et salūabit sibi brāchiū suū: a

a ¶ i. filius per quem omnis iusticia.

b ¶ vel dat. ¶ in gentib⁹ q̄ fidē. c ¶ patrē. d ¶ illos eos suos ab inimicorum persecutione liberando: et ꝓ ipso pugnando ipsos saluando. ¶ hoc est iuſte quasi loricatus: et galeatus in virtute inimicorum suorum ventr: eum per romanos guerre indicam.

et iūsticia eius ipsa cōfirmauit eum †Indūt⁹ b

est iusticia t lorica: t galea salutis i capite ei⁹. † Eph. 6. c 1. Thes. 5. b

a ¶ militibus romanis.

Indutus est vēstimentis vltionis: t opertus c d

a ¶ ire vindicte. c ¶ paratus armis induitus.

est quasi pallio ẓēli. Sicut ad vindictām qua/ e

a ¶ vt ꝺm opera sua recipiat. ¶ iudeis.

si ad retribūtionem indignationis hostibus f

a ¶ vt sicut prophetas et ipm christū occiderunt ita romanis occidantur. ¶ retribuendam. b ¶ iniquitatis. c ¶ contrarijs⁹ iudeoꝝ.

suis: et vicissitudinem inimicis suis: insulis g

a ¶ mercedem inimicorum. b ¶ defendo eos. c ¶ Sanctereaste: filiaſter. vnde: Beatus vir qui timet dominum: vel seruili timore.

¶ Dolm ab oriente et occidente venient ꝛc.

vicēm reddēt. Et timębunt qui ab occiden/ g

a ¶ patris. vnde: Manifestaui nomen tuum hominibus. ¶ filium. cui dicitur: Exurge gloria mea.

te nomen dōmini: t qui ab ortu solis glori/

rat a mēte et⁹ recessit ꝓ sacerdō tū decptiōnē. g ¶ Et q̄ recessit a ma. de persecutiōe t morte xp̄i penitēdo: cuiusmodi fuerūt iudei: q̄ ꝓtriti fuerūt ad p̄dicationē petri. Act'. ij. vbi dicit': Hijs audiris cōpūcti sūt corde: t dixerūt ad petrū t ad reliq̄s aplos: Quid faciem⁹ viri frēs. Petr⁹ vero air ad illos: Pententiaz agite: t baptizet' vnus q̄sq; vestrū i nomle ielu xp̄i ꝛc. sequit ibidē: Et apostite sūt in die illa aie circiter tria milia. t ¶ Prede patuit. vt ptz Act'. viij. Facta est aūt in die illa pse cutio magna i ecclia q̄ erat hie rosolymis. v ¶ Et vidit. Dicāt' ponit' salutis ex tas p pnitionē malox t salnationē bonoꝝ. Ē enī exigit rōnas: t ꝺ in destructione iudee p romanos fuit splenꝺ q̄dā. Icreduli mortui fuerūt t captiuati: t credentes fuerūt saluati. ꝑmo ab exercitu romanoꝝ: q: monitu angeli trāſierūt i regnū agrippe aū aduētum eoꝝ vt dictum est. ū. Postea a iudeis q: p eoꝝ destructionē fuerūt liberati a pse cutiōib⁹ q̄s eis faciebāt: t reedificata ciuitate diersis p belyum adrianū eā ibitare pacifice pmisit fuerūt. iō ꝺr Et vidit dominꝰ t malū apparuit i oculis ei⁹. ꝛ. q: fideles a iudeis fredulis sic affligerēt. iō sequit. x ¶ Quia nō ē in eo q̄ iuste ꝓncipes iudeoꝝ xp̄ianos cōdenabant. y ¶ Et vi. q: ñ ē ꝛ. i. q̄ nō apponebat ibi remediū bñana potētia. z ¶ Et apo. est. i. de miseria t infelicitate eoꝝ molestantes. a ¶ Et salua. sibi bra. su. ꝛ. i. fideles virtute sua. b ¶ Indut⁹ est iu. t lo. ꝛc. loquit' de deo ad modū militis armati ꝓcedentis ad salnationē ꝑpli sui. c ¶ Induit⁹ est vestimētis vltionis. i. exercitū romanoꝝ ꝓparato ad punitionē maloꝝ ex iſtinctu diuino. d ¶ Et opert⁹ est q̄si pallio ẓēli. i. Tito q̄ erat sup exercitū sicut pallū sup alia vestimēta: t vocat' pallū ẓēli: q: multū fuit sollicit' de captiōe hierm ad malox punitionē. iō subditur: e ¶ Quasi ad retributionē indignatiōis hostib⁹ suis. i. indeis in infidelitate obstinatis: licet enī Titus debellaret ciuitatē: eo q̄ rebellauerāt romanis: deus tū ad ꝺ eū instigabat: vt p eum vindicta fieret de xp̄i inimicis. f ¶ Insulis viceredder. Dicunt' aūt hic insule hierlm: t alie ciuitates iudee: eo q̄ sint site inf mare. tota enī in dea ꝺm suū longitudinē stra est sup mare mediterraneū ex pte occidētis: t in latere opposito ꝺz iordanē fluuiū transeuntē p liare galilee mare mortuū. g ¶ Et timebūt qui ab occidente nomē ꝺñi ꝛc. q: a tpe apostolorum fides catholica fuit multum dilatata ad omnes partes orbis.

† Eph. 6. c 1. Thes. 5. b

Cum ve

Universidad de Navarra Biblioteca

Ps.147. a Quasi dy. Quia citissime mundū sua predicatiōe t fide impleuit.de q: Velociter currit sermo eius. b Quē spūs d. c. Ad redimēdū gen⁹ hūanū spūscītūs.s. Ihū: Qui occpt⁹ est de spūscīto: recēset sup eū.s.d.tc. Hoc fed⁹ nie. tc. Ut.s. eos sanguine filij redimā: t ipi precepta mea faciant: t memorik te neant: t b est spūs meus tc. c Semininis. Sequētiū. pheta: t aplorum: t martyrū: q eodē spū repleti sunt. Spiritū cui scīus q docuit Esaiā. Ad alios quoq; spū p successionē trāsit. Et b t amodo t vsq; in sempiternū.

Isa.59.a d Surge il. Hoc re[Ca. LX]ferūt iudei ad tēp⁹ christi sui: quē nos anti⁹m dicim⁹: t intelligūt hierusalē illā quā aureā t ornatā de celo autumant descēturā. Cuius iohānes in Apocalypsi facit mentionē: p quā nos sanctā eccliam accipimus. Dicūt enī q tūc omēs gentes seruient eis: cameli dromedarij: maditan t effa: oēs de saba venientes auxferentes thus. Et oues cedar: t arietes nabaioth cōgregent ad offerendum dño sup altare templi. qō tūc extructū erūt. Nos aūt eos insanias ptēnentes: hoc ad ecclesiā primitiuaz referimus. Quidā aūt hoc omia iudeis carnaliter ꝓmissa dicunt: vt vk.p bis suscipiant dei filiū. e Surge. In ecclesijs q occidisti in synagogis. Surge i gentib⁹ que ceciderāt in iudeis. Surge q confessionez p virtutes que ceciderāt per negationē p vitia: t cū surrexeris illuminare.i. accipe christi fidē. c Lumen. Tibi longe ante ꝓmissuz ad redemptionē tuā ventur⁹ qō illuminat o.do.ve.l h.m.f.qui dicit. Ego sum lux m.a quo illuminaberis si fidem christi susceperis. f Hīa dñi. Ad illuminādū. filiū. f. sicut sol ortus illuminat mūdū: in cui⁹ figura moysi t salomoni alteri tabernaculū: alteri templū edificāti ohdiē gīa dñi. Hīa quoq; dñi fuit mortui resuscitatio: leprosi mundatio: t huiusmodi.

Job.1.a Ibidē.s.b † 13.di.c.fi. in fi. A

Nico.de lyra

a Cum venerit quasi fluuius violent⁹.i.romanoz exercit⁹. b Quē spūs dñi cogit.qz spūs dñi ad hoc cū instigauit: vt predictū est. c Et venerit sion redemptor. t est hic sion dat. causs.per quā intelligit ecclia: vt dictum est.s.ij.ca.ad quā redimendā venit in passione sua: t iterū venit p effectuz in destructione hierusalē ad accipiendū vindictam de morte sua. veniet etiam ad recipiendū penitentes in sua misericordia: t maxime iudeos feruide reuertentes ad ipm̄ detecta falsitate antixpi p enoch t heliam. ideo sequit: d Et eis qui redeunt ab iniquitate tc. t in hoc sensu allegat hec scriptura Ro.xj. e Hoc fedus meū cū eis tc. qō subdit cū dicit: f Spūs me⁹ q est in te. ad b enī defendit spūscītūs sup ecclesiā. i die pentecostes: vt q pri⁹ erāt timidi: fierēt firmi t stabiles l amore xpi. g Et verba mea que posui in ore tuo: qz illa extūc p̄dicauit eccla: t p̄dicabit vsq; in finē mundi. t tūc gloria t veritas hic p̄dicata: lucide apparebit in patria.

In ca.lix. vbi dz in postil. Quia corruit i plateis veritas.

Additio.j.

Hoc quod dicit: Quia corruit in plateis veritas: xpūs videt exponēduz de ipo xpo: q de seipo dicit Job.xiij. Ego sum via veritas t vita. t qō sequit: Et facta est veritas in oblionē: bū exponit de veritate t doctrina xpi. put i postilla. pma enī veritas h̄ dicta corruit in plateis p mortē. scda vero veritas. s. doctrine facta est in oblionē. In eodē ca. vbi dicit in postilla: Et timebunt qui ab occidente nomen dñi.

Additio.ij.

Circa b qō dz: Et timebūt q ab occidēte no. do. tc. Cōsiderādū q tior dei scz filiaī fuit i toto orbe q̄tū ad iustos diffusus apl̄is p̄dicati⁹ de q dz: b: Et timebūt q ab occidēte nomē dñi: t ab ortu solis gliaz ei⁹: t b p̄cipaliter ex q̄nq; q hic exponunt: liez nō scruato

a Quasi dy. Quia citissime mundū sua predicatiōe t fide impleuit.de q: Velociter currit sermo eius. b Quē spūs d. c. Ad redimēdū gen⁹ hūanū spūscītūs.s. Ihū: Qui occpt⁹ est de spūscīto: recēset sup eū.s.d.tc. Hoc fed⁹ nie. tc. Ut.s. eos sanguine filij redimā: t ipi precepta mea faciant: t memorik te neant: t b est spūs meus tc. c Seminis. Sequētiū. pheta: t aplorum: t martyrū: q eodē spū repleti sunt. Spiritū cui scīus q docuit Esaiā. Ad alios quoq; spū p successionē trāsit. Et b t amodo t vsq; in sempiternū.

d Surge il. Hoc re[Ca. LX]ferūt iudei ad tēp⁹ christi sui: quē nos anti⁹m dicim⁹: t intelligūt hierusalē illā quā aureā t ornatā de celo autumant descēturā. Cuius iohānes in Apocalypsi facit mentionē: p quā nos sanctā eccliam accipimus. Dicūt enī q tūc omēs gentes seruient eis: cameli dromedarij: maditan t effa: oēs de saba venientes auxferentes thus. Et oues cedar: t arietes nabaioth cōgregent ad offerendum dño sup altare templi. qō tūc extructū erūt. Nos aūt eos insanias ptēnentes: hoc ad ecclesiā primitiuaz referimus. Quidā aūt hoc omia iudeis carnaliter ꝓmissa dicunt: vt vk.p bis suscipiant dei filiū. e Surge. In ecclesijs q occidisti in synagogis. Surge i gentib⁹ que ceciderāt in iudeis. Surge q confessionez p virtutes que ceciderāt per negationē p vitia: t cū surrexeris illuminare.i. accipe christi fidē. c Lumen. Tibi longe ante ꝓmissuz ad redemptionē tuā ventur⁹ qō illuminat o.do.ve.l h.m.f.qui dicit. Ego sum lux m.a quo illuminaberis si fidem christi susceperis. f Hīa dñi. Ad illuminādū. filiū. f. sicut sol ortus illuminat mūdū: in cui⁹ figura moysi t salomoni alteri tabernaculū: alteri templū edificāti ohdiē gīa dñi. Hīa quoq; dñi fuit mortui resuscitatio: leprosi mundatio: t huiusmodi.

Terrā

Nico.de lyra

a Terrā. Judeos terrena tm̄ amantes: quib⁹ dicit: Bona tre comedet⁹ qō carnalit accipiūt. b Qui⁹ rui. Quos ex aqua t spūscto nata ex: omnes in splendore ortus ꝓmittit ecclie ambulaturos: qz eandē fidē habem⁹: eodē baptiſmo renascimur. c Leua in circ. tc. Lui gione: qz albe sunt tā ad messem. d Filij rui. Quos in fide genuisti. Hīa Paulus p euangeliū: Ego vos genui. Potimi fideles de iudeis qī spūs dat⁹ est: erant in hierlm viri religiosi ex omni natione que sub celo est: vel gētes ex ofnib⁹ partib⁹ mūdi. e De longe venient. Quia longe erāt a deo p idolatriam. Hīa: Dos q erātis longe facti estis prope. f De latere. Hiero. Quidā codices habent: de latere surgent. Perfrato enim in cruce oī latere: effluxit sanguis redemptiōis: t aqua baptismi: de q bus facta est ecclia. sicut ex costa lateris ade mater oīm eiu. Unā bonā sine altero nō prodest. Nisi enim christi passionē t resurrectionē p̄s nostra redemptione credamus: Quis baptizemur: nō saluabimur. Nec ſ hec credam⁹: nisi baptizemur. Sed hoc necz in hebreo necz l. lxx. inuenit: necz Hieronymi sensus ad hoc inclinatur. g Camelor. Camel⁹ animal est gibbosum t onerifer⁹. Bi sunt diuitues onus diuitiarū t peccatoꝝ gibbū portantes. h Dromedarij. Dromedarius vel dromas: vtrūqz enim dicit: est enim animal camelo minus: sed velocius: in quo figurantur gentes ad fidē vocitur currentes. i Madian t effa. Regiones trans arabiam camelis t dromedarijs abundātes: per quas designātur omnes partes mundi de quibus veniunt ad fidem gentes. Madian inijtas. Effa resolutus vel effundens. Saba connersatio vel captiuitas. Diuites ergo t potentes huius seculi t gētes vocitur ad fidem venientes: resolut⁹ vinculis iniquitatis animas suas domino effuderunt: t reuertentes de captiuitate diaboli t vane cōuersationis munus fidei que per aurum t orationis munde q per thus figuratur domino obtulerunt. k Omne pecus cc. Simplices qui antea erant tenebre t meroz. Under Fnistis aliqū tenebre: nunc autē lu.in do. Inter peccatur enim cedar tenebre t meroz.

Cedar filius ismahelis: a quo regio nomē accepit vbi habitant saraceni de illi⁹ stirpe ꝓgeniti. l Arietes. Predicatores: gregis duces: filij prophetaruz: qui ea que prophete predixerunt de christo impleta docuerunt. m Nabaioth. Filius ismahelis: t interpretatur prophetia. n Ministrabūt ti. Sancti episcopi presbyteri ministri ecclesie: corpus t sanguinē christi fidelibus ministrādo. o Qui sunt. Admiratur ꝓpheta gentes tam cito ad fidem currentes: vel primitiua ecclesia. p Et nubes vo. Et nubes volant: pluunt verbis: comscant miraculis: ad celum volant contemplatione mentis. q Grego. Imbrium gurgites de nubibus fluunt: quia profunde predicationis sequentium intelligentie origīnē a sanctis apostolis receperūt. ps.17. vñ: Tenebrosa aqua in nu.a. q Ad fenestras. Ad fenestras suas stant sancti custodientes q̄nq; sensus corpis ne p eos tanq̄ p fenestras itret mors i animas. vñ: Ecce mors intrat per fenestras nras. Ideo prudentes stt ser.t sim.si.co.

Argentū

a Terrā. Judeos terrena tm̄ amantes: quib⁹ dicit: Bona tre comedet⁹ qō carnalit accipiūt. b Qui⁹ rui. Quos ex aqua t spūscto nata ex: omnes in splendore ortus ꝓmittit ecclie ambulaturos: qz eandē fidē habem⁹: eodē baptiſmo renascimur. c Leua in circ. tc. Lui gione: qz albe sunt tā ad messem. d Filij rui. Quos in fide genuisti. Hīa Paulus p euangeliū: Ego vos genui. Potimi fideles de iudeis qī spūs dat⁹ est: erant in hierlm viri religiosi ex omni natione que sub celo est: vel gētes ex ofnib⁹ partib⁹ mūdi. e De longe venient. Quia longe erāt a deo p idolatriam. Hīa: Dos q erātis longe facti estis prope. f De latere. Hiero. Quidā codices habent: de latere surgent. Perfrato enim in cruce oī latere: effluxit sanguis redemptiōis: t aqua baptismi: de q bus facta est ecclia. sicut ex costa lateris ade mater oīm eiu. Unā bonā sine altero nō prodest. Nisi enim christi passionē t resurrectionē p̄s nostra redemptione credamus: Quis baptizemur: nō saluabimur. Nec ſ hec credam⁹: nisi baptizemur. Sed hoc necz in hebreo necz l. lxx. inuenit: necz Hieronymi sensus ad hoc inclinatur. g Camelor. Camel⁹ animal est gibbosum t onerifer⁹. Bi sunt diuitues onus diuitiarū t peccatoꝝ gibbū portantes. h Dromedarij. Dromedarius vel dromas: vtrūqz enim dicit: est enim animal camelo minus: sed velocius: in quo figurantur gentes ad fidē vocitur currentes. i Madian t effa. Regiones trans arabiam camelis t dromedarijs abundātes: per quas designātur omnes partes mundi de quibus veniunt ad fidem gentes. Madian inijtas. Effa resolutus vel effundens. Saba connersatio vel captiuitas. Diuites ergo t potentes huius seculi t gētes vocitur ad fidem venientes: resolut⁹ vinculis iniquitatis animas suas domino effuderunt: t reuertentes de captiuitate diaboli t vane cōuersationis munus fidei que per aurum t orationis munde q per thus figuratur domino obtulerunt. k Omne pecus cc. Simplices qui antea erant tenebre t meroz. Under Fnistis aliqū tenebre: nunc autē lu.in do. Inter peccatur enim cedar tenebre t meroz.

Cedar filius ismahelis: a quo regio nomē accepit vbi habitant saraceni de illi⁹ stirpe ꝓgeniti. l Arietes. Predicatores: gregis duces: filij prophetaruz: qui ea que prophete predixerunt de christo impleta docuerunt. m Nabaioth. Filius ismahelis: t interpretatur prophetia. n Ministrabūt ti. Sancti episcopi presbyteri ministri ecclesie: corpus t sanguinē christi fidelibus ministrādo. o Qui sunt. Admiratur ꝓpheta gentes tam cito ad fidem currentes: vel primitiua ecclesia. p Et nubes vo. Et nubes volant: pluunt verbis: comscant miraculis: ad celum volant contemplatione mentis. q Grego. Imbrium gurgites de nubibus fluunt: quia profunde predicationis sequentium intelligentie origīnē a sanctis apostolis receperūt. ps.17. vñ: Tenebrosa aqua in nu.a. q Ad fenestras. Ad fenestras suas stant sancti custodientes q̄nq; sensus corpis ne p eos tanq̄ p fenestras itret mors i animas. vñ: Ecce mors intrat per fenestras nras. Ideo prudentes stt ser.t sim.si.co.

Argentū

Gen.45.c a Terrā. Judeos terrena tm̄ amantes: quib⁹ dicit: Bona tre comedet⁹ qō carnalit accipiūt. b Qui⁹ rui. Quos ex aqua t spūscto nata ex: omnes in splendore ortus ꝓmittit ecclie ambulaturos: qz eandē fidē habem⁹: eodē baptiſmo renascimur. c Leua in circ. tc. Lui gione: qz albe sunt tā ad messem. d Filij rui. Quos in fide genuisti. Hīa Paulus p euangeliū: Ego vos genui. Potimi fideles de iudeis qī spūs dat⁹ est: erant in hierlm viri religiosi ex omni natione que sub celo est: vel gētes ex ofnib⁹ partib⁹ mūdi. e De longe venient. Quia longe erāt a deo p idolatriam. Hīa: Dos q erātis longe facti estis prope. f De latere. Hiero. Quidā codices habent: de latere surgent. Perfrato enim in cruce oī latere: effluxit sanguis redemptiōis: t aqua baptismi: de q bus facta est ecclia. sicut ex costa lateris ade mater oīm eiu. Unā bonā sine altero nō prodest. Nisi enim christi passionē t resurrectionē p̄s nostra redemptione credamus: Quis baptizemur: nō saluabimur. Nec ſ hec credam⁹: nisi baptizemur. Sed hoc necz in hebreo necz l. lxx. inuenit: necz Hieronymi sensus ad hoc inclinatur. g Camelor. Camel⁹ animal est gibbosum t onerifer⁹. Bi sunt diuitues onus diuitiarū t peccatoꝝ gibbū portantes. h Dromedarij. Dromedarius vel dromas: vtrūqz enim dicit: est enim animal camelo minus: sed velocius: in quo figurantur gentes ad fidē vocitur currentes. i Madian t effa. Regiones trans arabiam camelis t dromedarijs abundātes: per quas designātur omnes partes mundi de quibus veniunt ad fidem gentes. Madian inijtas. Effa resolutus vel effundens. Saba connersatio vel captiuitas. Diuites ergo t potentes huius seculi t gētes vocitur ad fidem venientes: resolut⁹ vinculis iniquitatis animas suas domino effuderunt: t reuertentes de captiuitate diaboli t vane cōuersationis munus fidei que per aurum t orationis munde q per thus figuratur domino obtulerunt. k Omne pecus cc. Simplices qui antea erant tenebre t meroz. Under Fnistis aliqū tenebre: nunc autē lu.in do. Inter peccatur enim cedar tenebre t meroz.

Cedar filius ismahelis: a quo regio nomē accepit vbi habitant saraceni de illi⁹ stirpe ꝓgeniti. l Arietes. Predicatores: gregis duces: filij prophetaruz: qui ea que prophete predixerunt de christo impleta docuerunt. m Nabaioth. Filius ismahelis: t interpretatur prophetia. n Ministrabūt ti. Sancti episcopi presbyteri ministri ecclesie: corpus t sanguinē christi fidelibus ministrādo. o Qui sunt. Admiratur ꝓpheta gentes tam cito ad fidem currentes: vel primitiua ecclesia. p Et nubes vo. Et nubes volant: pluunt verbis: comscant miraculis: ad celum volant contemplatione mentis. q Grego. Imbrium gurgites de nubibus fluunt: quia profunde predicationis sequentium intelligentie origīnē a sanctis apostolis receperūt. ps.17. vñ: Tenebrosa aqua in nu.a. q Ad fenestras. Ad fenestras suas stant sancti custodientes q̄nq; sensus corpis ne p eos tanq̄ p fenestras itret mors i animas. vñ: Ecce mors intrat per fenestras nras. Ideo prudentes stt ser.t sim.si.co.

Argentū

a Quia ecce tenebre operiēt trā tc. vbiqz alia extra ecclias fūt tenebre erroris t ignorātie. b Et glia eius in te videbit. p oparione miraculoz gliam diuine virtutis demōstrantiū. c Et ambu.gē.in lu.tuo tc.i. in lumine fidei xpiane: qō apparet impletuz i diuersis partib⁹ orbis in filijs ecclie. d Leua in circuitu oculos tuos tc. ad oēm sex differentiā orbis respectu hierusalē vbi ꝓmo ꝓdicati est euāgeliuz: et inde alibi p xpi discipulos deriuatum. e Congregati sūt. fideles in vnitate fidei xpiane. f Filij tui de lōge venient t filie tue ſ latere.i. de prope. g Surgē.q.d. vtrinsqz sex⁹ ꝓpone na scent filij t filie ecclie tā de longinquis partib⁹ qz de ꝓximis. b Lucyide bis. multitudinē credētiū. i Et afflues. ꝓlatiōib⁹ diuinis. k Et mirabit. ex tam veloci multiplicatiōe qz a tpe aplorū deriuata est fides ad oēs terre habitabil partes: sic declaratum fuit sup illud Ps. xviij. In oēm terrā exiuit ion⁹ eoꝝ. l Et dilatabit cor tuū. p gaudio. m Qñ uersa fuerit ad te multitudo mar⁹.i. habitantiū in insulis: sicut ptz de sicilia: anglia et alijs insul⁹ maris. n Fortitudo gētiū.i. imperiū romanoz qō tori mūdo dñabat. o Venerit tibi. qō impletū fuit tpe Cōstantini. p Inundatio camelorum operiet te tc. Cōstantin⁹ enī imperator t multi alij potētes exēplo iui alati diuitias suas multas p orbē miserūt sup talia aūalia ad sustētationē ministroz ecclie t pauperū xpianoz t edificatiōes ecclias. q Madian t Effa. hoc dz: qz in terr⁹ illis specialit nascūt rata aūalia forma. r Omēs de saba venient tc. hoc dicunt expositores nostri cōiter impletū in illis regib⁹ qui venerunt ad adorandū xpm natū: t iō subdit: Omēs tc. qz populi subiecti in illis regib⁹ virtualiter ꝓtinebantur. s Omne pecus cedar tc. nabaioth et cedar descēderūt de abraam p ismahelem: Gen. xxv. Et isti habitabāt i tabernaculis nutrientes pecora. ideo ex tali occupatiōe designāt hic cū dicit: Omne pecus cedar: ꝓntuz ad minores illi⁹ populi. t Congregabit tibi. in ont le dñi. loquit⁹ eni hic ꝓpheta metaphorice: sicut etiā in multis alijs locis. v Arietes nabaioth. i. maiores illi⁹ populi. x Ministrabunt tibi. sicut deuoti filij. de ist⁹ ei gentib⁹ plures crediderūt ad aplos ꝓdicatiōnē altoriz discipulorum: ij postea gens illa fuerit in fecta p fidia machometi. p istos aūt intelligunt alij gentiles ad fidē venientes: sed isti specialiter exprimunt: quia descenderūt de abraam patre fidei nostre. y Offerent sup placabili altari meo. i. ipi xpo qui ē altare t hostia. z Et domū maiestatis mee. i. ecclesiam militantē. a Glorificabo. miraculi doctrinā ecclie confirmātib⁹. b Qui sunt isti qui vt nubes volant. id est apostoli alijqz predicatores p orbem velociter discurrentes ad moduz nubium t columbarum. quasi dicerent: sunt valde mirabiles. c Me enim insule expectant. id est habitatores insularum ad recipiendā fidē. vnde t Paulus apostol⁹ in multis insulis fidē publicauit: vt habetur in Actibus apostolorum

Et nauce

Ro.10.b

Allego.

2.Re.5.b

Ps.118.

Ruth.1.a

Ro.5.b

2.Cor.6.b

Eph.4.a

Act.4.f

Ps.21.f

Thren.3.b

Abac.3.c

Isa.4.c

Ps.44.f

Apo.21.c

Apo.21.g

Ps.71.

Ps.71.

Ps.71.

a Aptionē. Scilicet relaturonēsie eni Symmachus aptiꝰ trāstulit b Die vltionis. Dānationis :q̄ p romanos fm illud: Veniēt dies i te.et cir.te in.tē. et cū videritis ab exercitu circundari hierlim tē. c Cozonam p cinere. Luz scz viderit deiudeis pluri/mos crediditse: t pro lugubri instrumento stolam mūdissimam accipere. Pro cinere. Pro luctu et dolore fructuum suoꝝ: cū scz viderint gētes ad fidem ꝓfluentes :tūc habebūt oleū gaudij pro luctu: palliū laudis pro spiritu meroris. d Sinitorese. Mali cultores vinee scribe et pharisei. de q̄bus: Malos male perdet: t vineā suā locabit alijs agricolis. e Vos autē. Hoc ad p̄dicatores de gentibus q̄ filij peregrinoꝝ. Sed ad apl̄os: de q̄bus: Reliq̄e salue fient: vt q̄ maiozis dignitatis dicāt sacerdotes domini: vt istud de filijs dauid qui erāt sacerdotes i domo domini. f Partem eorū. Dñm. vñ: Dñs pars hereditatis me. m.tē. Q̄ nemo veracit dicit qui alias p̄tē querit. g Quia ego do.tē. Quasi ꝑ faciet dñs q̄ magis diligit iusticiā paupe/rū: t iudicium verū q̄ munera diuitū que sepe de rapina

Deu.21.d

Ro.9. f

Ps. 15.

a fꝰ remissione pecꝰ. b fꝰ compunctione. fꝰ Coz cōtritū t humiliatū deꝰ nō despicies.

vt mēderer ꝓtritis cōde: t p̄dicarē captiuis indulgētiā: t clau/ a b

a fꝰ dicēs: Penitentiam agite. b fꝰ sub diabolo t erroribus varijs.

cārē captiuis indulgētiā: t clau/ c d

a fꝰ totū tempus quo in carne cōuersaꝰ ē. vnde Paulꝰ de primo aduētu: Ecce nūc rps ac. fꝰ tempus gratie. vnde: Ecce nūc t.ac.

sis aptiōem: vt p̄dicarē ānnum e f

a fꝰ fide t salute hominum. b fꝰ pater eni est xpi deus fm humanitatem.

placābilē dño: t diē vltiōis deo g

a fꝰ pena sua t aliozꝝ. vñ: Beati q̄ lu. qui fm xpi cō/

nfo. Vt cōsolarer oēs lugentes b

a fꝰ apostolis. vnde: Tristicia ē mihi magna: et continuus dolor ꝓ fratribus meis: t oprabam anathema esse ꝓ fratribꝰ meis.

vt ponerē ꝓsolationē lugentib i

a fꝰ remunerationē eccl̄a. b fꝰ habitu lucuoso.

sion: t darē eis coronā ꝓ cinere k l

a fꝰ vestimentū iocunditatis ꝓ lugubri.

oleū gaudij ꝓ luctu: pallium lau m n o p q

a fꝰ tunc. fꝰ illo tpe.

dis ꝓ spiritu meroris. Et vocā/ r

a fꝰ ecclesia. b fꝰ apli t alij. c fꝰ ad iusticiam faciendā. d fꝰ plātati i domo dñi ad ipo. fꝰ scz.

būtur in ea fortes iusticie: plan/ s

fꝰ deum.

tatio dñi ad glorificādū. Et ędi/ t v

a fꝰ apostoli plātati verbo t exemplo. b fꝰ a deo corda gentium t iudeorum.

ficābunt desertā a seculo: t rui/ x

a fꝰ iudeoꝝ infidelitatē. b fꝰ aquas fidē. c fꝰ per eos q̄ ex eo populo crediderūt.

nās antiquas ērigēt. Et instāu/ y

a fꝰ diuersas ecclias diuersaꝝ gēti vl.v. sensus corpoꝝ. b fꝰ a deo. c fꝰ p diuersos errores.

rabūt ciuitātes desertas t dissipā/

fꝰ iudeorum. fꝰ gentium.

tas i generatiōez t generatiōez. z a

a fꝰ recti fide t ope. b fꝰ a deo. fꝰ gentes de quibus multi predicatores. c fꝰ pabulo verbi dei. fꝰ repulsis prauis pastoribus.

Et stābunt ālieni et pāscent pe/ a a

a fꝰ simplices māsueros. vnde: Pasce oues me. fꝰ idem. fꝰ Pasce agnos meos.

cōza vīa: et filij peregrinoꝝ agri b

a fꝰ cultores eccl̄e. b fꝰ vineam custodientes et excolentes: Vinea domini sabaoth do.is.est.

cōlę: et vinitōres vestri erunt. c

a fꝰ quasi filij pere.agri.tē. vos aūt apostoli. fꝰ magistri eorum.

Vos aūt sacerdotes dñi vocabi c

fꝰ quia.

mini: ministri dei nostri dicetur

a fꝰ martyres omnia superantes. b fꝰ o apostoli delectati: refecti victoria martyrum.

vobis. Fortitudinē gentium cō d

fꝰ exaltabimini.

medetis: t i gloria eoꝝ supbiet e

fꝰ qz. a fꝰ o apli. b fꝰ de infidelitate iudeorum: et apostasia vl idolatria gentiū.

Pro cōfusione vīa duplici et ru f

a fꝰ iudei t gentes conuerse ad fidem.

bozę laudabūt ptē eoꝝ. Propt g

a fꝰ viuentiū: q̄ sursū nō decoriū. vñ ad Loth: Jnmōre saluaberis. b fꝰ aīe et corpis ꝑmia.

Ꝫ i frā sua duplicia possidebūt: i

leticia sempiterna erit eis. Quia k l

ego dñs diligēs iudiciū: t odio m

dñs rapinā i holocaustū. Et da n

Ꝫ sunt nec magis q̄ scorti ꝓtectus vel canis sacrificiū: vel si quis immolet filium dño placēt. In veritate. Ut i veritate comedant agnū: vt faciāt circūcisionē cordiū: que data sunt in figura: omnia in veritate faciāt. Fedus p. Euangeliū eternum: nō vt vetus testamentū cui succedit euangeliuz. g Semen eoruz. Fideles: q̄b apostoli semen ẋbi cōmiserunt q̄ a domino acceperunt. vnde: Ite docete omnes gē. b.c.tē. h Gaudens gau. Gaudebo i domino nō in mundo. Phili. 4.a vnde: Gaudete in domino semper. i Uestimētis sa. Gal. 3.d tē. Virtutib ipso christo. vñ: Christum induistis tē. christus enim ē indumentū sanctis: t ipi ei. k Quasi spō. tē. Christ ecclie sponsus: sed tamen perfectos i ecclesia eodem nomie dignatur. 1. Cor. 2. b q̄bus: Sapientiam loq̄mur inter ꝑfectos. Imperfecti sponsa. de quib dicitur: Tā q̄ paruulis i christo lac vobis potum dedi nō escā. Jose ergo sponsus christus spōsos facit et spōsas: tamē vna in capite et in membris ē eccl̄ia. l Et quasi sponalterius comparationis ponit exemplar: quoꝝ pr̄o ad sponsum sequens refert ad sponsaz. m Et laudē. suaz. Ps. 116. vñ: Laudate dominēs gen. Et alibi: Ibid. 1. Domie dñs nr tē. Quasi sicut terra et hortus irriguꝰ germinant: sic ecclesia spūsancto fecūdata reddet domino fructum laudis t bone cpationis. Ca. LXII

Ropter sion non tacebo: t propter hierusalez

a fꝰ a ꝑcib donec veniat dei filꝰ. vñ alibi: Drinā virūperes celos t venires. b fꝰ ex vtero matris.

non quiēscam: donec egrediatur q

a fꝰ christus splendor patris et sol iusticie. b fꝰ a quo omnis iusticia. fꝰ iesus.

vt splendoz iustꝰ eius: t saluator r s

a fꝰ ecclesie. b fꝰ qui dicit: Ego sum. i. m. c fꝰ in cordibus fidelium. fꝰ tunc.

ciꝰ vt lāpas accēndaf: t vide t

a fꝰ fide mentis. fꝰ vnde: Beati qui non vi. tē. b fꝰ christum. fꝰ o primitiua eccl̄ia.

būnt gentes iustum tuum: t cun x

fꝰ fideles. fꝰ tunc

cti reges inclytum tuū. Et voca/ y

fꝰ o ecclesia. a fꝰ christiani et que prius syna goga sion hierusalē: modo ecclesia.

bit tibi nōmē nouum: qđ os dñi z

apostoloꝝ t eis succedentiū. a In veritate. id est in predicatione veritatis catholice. b Et scietur in gentib semen eorum. id est successores eorum. c Omnes qui viderint eos cognoscent illos. distinctos ab alijs i operibus mirāculosis t virtuosis: in quibus apostoli t alij successores cōmunem populum excelebant. t adhuc excellunt in multis. d Laudens. Hic consequēter ponitur ecclesie gratitudo. cum dicitur: Laudēs gaudebo in domino. t duplicatur verbum gaudij. quia ex gaudio t gratitudine interiori fit redūdantia in signo t opere exteriori. e Quia induit me vestimētis salutis. id est noticia diuine gratie t virtutis: que sunt ecclesie vestimēta t ornamēta. f Et indumēto iusticie. id ē opere iusto ad ꝓximū. g Quasi sponsum decoratum corona. hoc dicit propter prelatos qui sunt sponsi ecclesiarum sibi cōmissarum. t in hoc sunt christi vicarij. h Et quasi sponsam tē. hoc refertur ad populum prelatis subditum. i Sicut enī terra ꝓfert germen suum. ex influentia solis: k Sic dominus deus. qui est sol iusticie. l Germinabit. id ē germinare faciet. m Justiciam. in corde t opere. n Et laudem. in ore. o Coram vniuersis gentibus. per predicationem apostoloꝝ t aliozꝝ christi discipulozum t eis succedentium.

La. LXI

Additio. In ca. lxj. vbi dicit in postil. Et in gloria eoꝝ supbietis. Ubi in translatione nostra dicitur: Et in gloria eorum exaltabimini q̄ magis concordat sententie: quia superbia sonat in malum non autē exaltatio seu bonor.

La. LXII

Propter sion. Aliq̄ expositores catholici exponūt hoc capitulum sicut t precedēs de ꝓsperitate reddeuntium de babylone dicentes: q̄ per illud q̄ dicitur hic: Donec egrediatur vt splēdor iustus eius tē. intelligitur Cyrus qui fecit iusticiam eos remittendo. et de captiuitate salnando. et sic consequenter litteram adaptant ad suum propositum. sed valde extorte in multis quorum pauca accipiam. Q̄ enim subditur hic: Et eris corona glorie tē. exponunt de dignitate sacerdotali et regia. q̄ non pōt ꝓuenienter dici. quia dignitas sacerdotalis t regia consistebat in hoc q̄ instituebantur reges t sacerdotes per sacram vnctionem: que fm iudeos cessauit a destructione primi templi: ita q̄ toto tempore templi secūdi per redeuntes de babylone edificati non fuerūt alii qui reges vel sacerdotes sic instituti. Item toto illo tpe caruerunt regibus vsq̄ ad Aristobolum filiuz Hyrcani qui primus sibi diadema imposuit post. cccclxxxj. annos t tres mēses. ex q̄ populꝰ de captiuitate babylonica liberatus ad ꝓria remeauit. vt dicit Josephꝰ. xiij. lib. antiq̄tatum ca. xxj. Jtē q̄ dicit infra: Si dedero triticū tuū vltra cibum inimicis tuis tē. exponūt de pacifica collectiōe terrenascentiū a iudeis post dictū reditū q̄ nō ē verum: quia frequēter illo tēpore fuerūt molestati a samaritanis t alijs gentib se circūstantib. non solum in bonis exteriozibus: sed etiā in psonis: vt patet in lib. Esdre. Neemie. Machabeoꝝ: t Josephi. Regibus etiam persarum reddebant tributum de bonis suis. t postea grecis t romanis ꝓpter quod etiā Ra. Sa. t alij hebrei exponūt istud capitulum t precedens de ꝓsperitate quam expectant eis futuraz tempore messie. ꝓpter quod nos qui fm veritatem confitemur christum venisse. habemus ipm exponere de ꝓsperitate ecclesie. igitur sicut ca. precedēti ostēsa est clementia saluatoris in consolationib t beneficijs ecclesie exhibitis. ita in hoc capitulo ex cōsimilib ostendit eius potentia. t diuiditur in duas partes: quia primo describitur eius potestas. secūdo potestatis veritas. ibi: Jurauit dominus. Circa primū dicit. ꝓpheta: Propter sion tē. id est ꝓpter gloriam ecclesie quā video i futuro. Non cessabo. a diuinis laudib t ꝑcib. q̄ Donec egrediat. de sinu patris in mundū. r Et splendor. id est christus qui ratione diuinitatis dicitur splendor patris. t figura substantie eius. ad Heb. j. s Et saluator eius per suaz omnipotentiā. ꝓpter quam subditur in auctoritate allegata ad Heb. j. Portāsq̄ omnia ẋbo virtutis sue: purgationē peccatoꝝ faciens tē. t Et lampas accendat. ardore charitatis ad alios accendendum. sicut t de lampade accensa accenduntur alie. ꝓpter q̄ dicit Luc. vij. Jgnem veni mittere in terram: t quid volo nisi vt accendatur? v Et videbunt gentes iustum tuum. per fidem in predicatione apostolozum. x Et cuncti reges inclytum tuum. quozum multi receperunt fidem christi. t omnes recipient ante finem mundi. y Et vocabitur tibi nomen nouū. scz ecclesia christiana: q̄ prius vocabatur iudeoruz synagoga. z Os domini noiauit. Matth. xvj.

Luc. 11. f

Cuis rebus nouū nomi-
na imponere. Ait enim
aiunt abraam prius di
ctus ē ram: quod inde
cōiiciunt Heliu filius
Barachelis bucites.
B de cognatione ram: de
inde dictus est Abrā.
id ē pater ecclesius: tā
dem Abraam. Simil-
ter pr' Simon: postea
Petrus. a Corona
glorie. De omnib' par-
tibus mundi quasi co-
rona venientibus fide
libus. b Non voca
beris vltra derelī. Ec-
clesiam de vtroq; ꝓlo
alloquitur: quasi non
hoc vocabulorū fine
contenta eris. c Et
Gen. 2. d gaudebit. Propter ꝙ
Dar. 19. a relinquet homo ꝑem
et matrem. Sacramen
tum hoc magnum ē in
christo ⁊ in ecclesia.
d Super muros tu.
Apostolos predicato-
res qui ecclesiā muni-
unt. quorum custodes
Job. 1. d angeli sunt. Ait: Om-
nes administratorij spi-
ritus sunt propter eos
missi qui hereditatē ca
piunt salutis. Uel mu-
ri ecclesiarum: aposto-
lorum discipuli quorū
custodes ipi apostoli.
e Donec ponat hie-
rusalem. Quod est vl
L ipsa longe lateq; diffu-
sa vbiq; laudetur: vel
vbiq; laudet semp cre-
atorem suum.
f Juravit. Per filiū
scz qui dei virtus est ⁊
dei sapientia. g In
dextera. In filio. Ait:
Ps. 103. Omnia in sapientia fe
cisti: qui ⁊ brachiū for-
titudo patris. Unde:
Job. 1. a Qia ꝙ ipm facta sunt.
h Si dedero triticū.
Triticum iudeoꝝ ⁊ vi
nū sepe dedit inimicis
Judic. 6. a coꝝ. sicut i libro Judi
cū legit ꝙ in tempore
messis madianite: irrue
bāt: ⁊ coꝝ fruges colli
gebant. Et qñ captiui
ducti sūt samaritani q̄
coꝝ messes comederēt
subtituti sunt. Sed in
hoc loco itelligit cibū
ecclie virtutes et bona
opa corꝝ xpi ⁊ sangui
nē. Jd ē laudes opa
q̄ cū idolis impēderis
demones comedebāt.
Sed post aduentū filij
dñi delectatus ē i eis.
Triticū q̄z ⁊ vinum ci
bus scz iudeorū corꝝ
xpi ⁊ sāguinē significa
Job. 6. c bāt. Ait. Caro mea ve
re ē cib' et sāguis me'
vere ē potus. Hic ho-
D die nō sumit ab here-
ticis

a noīauit. Et eris corona glīe a
a ℣ porēta vel ī xpo q̄ manus patris.
b ℣ honoris q̄ marreres sua varietate di-
stinxerunt. ℣ vt filium suum eorum coronet
victorijs.
ī mānu dñi: ⁊ diādema regni b
b in manu dei tui. Non voca- d
℣ a deo. ℣ habitatio.
beris vltra derelicta: et terra e
a ℣ quia christus in medio tui erit.
tua nō vocabit ampli' dēso-
a ℣ hoc est qui a voluntatem dei facit.
lata. Sz vocaberis voluntas f
mea in ea: ⁊ terra tua inhabi g
a ℣ deo. b ℣ nō meritis tuis sicut olim di-
splicuit: omnes enī rā iudei ℣ gentiles pec
cabant.
tāta. Quia cōplacuit domio
℣ deo.
ī te: ⁊ terra tua inhabitabit. b
a ℣ caste ⁊ sancte: sicut Maria cū Joseph
Chrysantus et Daria.
Habitabit enim iuuenis cuz i
virgine: et habitabunt in te k
a ℣ uales. a ℣ christus: de quo: Ec ipse
tanq̄ sponsus procedens de thalamo suo.
filij tui. Et gaudebit sponsus l
a ℣ ecclesiaz. de q̄: Qui habet sponsā sponsus ē.
super sponsā: ⁊ gaudebit sup m
a ℣ o ecclesia. b ℣ omnipotens. c ℣ deus
pater ad hierusalem.
tē deus tuus. Super mūros n
a ℣ o ecclesia que visio pacis.
tuos hierusalez constitui cu-
a ℣ in ꝓsperitate. b ℣ aduersitate.
stodes: tota die ⁊ tōta nocte
a ℣ vnde: Non possumus non loqui que vi
dimꝰ ⁊ audiuimꝰ. ℣ a ꝓcib' ⁊ a ꝓdicatiōe.
in ꝑpetuū nō tacebūt. Qui o
a ℣ dicit prophera ad custodes murorum.
℣ ergo o custodes murorū qui scitis volun
tatem domini. b ℣ a ꝓcibus ⁊ a votis.
rēminiscimini domini: nē ta-
a ℣ istare oportune impoztune: sicut vidua
durum iudicem fatigādo oratione vicit.
b ℣ domino.
ceat⁊: et nē detis silentium ēi
℣ firmando.
donec stabiliat: et donec po- pq
a ℣ ecclesiam. b ℣ eius.
nat hierusalē laudē in terra. r
a ℣ imobiliter staruit. b ℣ pater.
Jurāuit dōminus in dextera s
sua: ⁊ ī brachio fortitudinis t
b suę. Si dedero triticum tuū v
vltra cibum inimicis tuis: et x
a ℣ a fide.
si biberint filij alieni vinum y
a ℣ aposiopesis. ℣ gemitib' votis ꝓcib'
exercendo corpus cotis viribus.
tuuz in quo lāboraſti. Quia a
a ℣ xpi: ꝓbyteri: diaconi: ministri ecclie. b
℣ a dunare consecrando ꝓparare. c
qui cōgregabunt illud co- d
a ℣ triticū: fruges: vel corꝝ xpi in altari.
℣ Satiabor cum apparuc. glo. r.
medēt et laudabunt dñm: e
℣ vinum.
et qui comportāt illud bibēt ef
a ℣ ecclesijs. b ℣ In domo patris mei
mā. mul. sunt. c ℣ custodes murorꝝ.
ī ātrijs sāctis meis. Trānsite g

a Et eris corona glorie ⁊c. i. coronata glorioſe: sicut ꝺ no
tabiliter liberali no solū dicit ꝙ sit liberalis in cōcreto: sed
etiam liberalitas in abstracto. b In manu domini. i. in
eius ꝓtectione. c Et diadema regni. Ista secūda coro-
natio ptinet ad bonorem ecclesie triūphātis: prima ad ho
norem ecclesie militantis. d Non vocaberis vltra dere
licta. a sponso tuo. qui dicit Matth. vlt. Ecce ego vobiscū
sum omnibus diebus vsq; ad consūmationem seculi.
e Et terra tua nō vocabitur amplius desolata. i. diuinis
cōsolationibus destituta: q̄ semp aderunt ecclesie etiam in
pressuris. f Sed vocaberis voluntas mea in ea. per bo
na opera mihi accepta. g Et terra tua inhabi. ⁊ sequit
iterū post hoc: h Et terra tua inhabitabit. per hanc se
cūdam intelligitur terra viuentiū. ad quā fideles dc ꝓsen
ti vita transferunt. i Habitabit enim iuuenis cum vir
gine sancte ⁊ caste: vt Joseph ⁊ Johānes cū Maria. Vale
rianus cū Cecilia. ⁊ Chrysant' cum Daria. et plures alij
hanc ꝓfectionem imitantes. vt habeā in collationibus pa
trum: ⁊ in alijs pluribus locis. k Et habitabit in te fi
lij tui. per baptismū regenerati. l Et gaudebit sponsus
super sponsam. i. xp̄s super ecclesiā. m Et gaudebit sup
te deus. id est tota trinitas. n Super muros tuos hie-
rusalem constitui custodes. id est constituendos a deo pre
dixi. vt sit verbū Esaie. Dicit autē hic glosa hebraica. q̄ p
muros intelligunt hic patres sancti Abrāā Isaac Jacob
⁊ ceteri. quoꝝ merita sunt posteris quasi defensionis mu-
ri. ⁊ p custodes angeli sancti eoꝝ merita coram deo recolē
tes. ⁊ nos multo fortius ſm veritatez possumus dicere q̄
isti muri sint apli. ſm q̄ dicit Apoc. xxi. Et murus ciuita-
tis habens fundamenta. xij. ⁊ in ipis nomina. xij. aplorꝝ
agni scripta. ⁊ p custodes intelligunt angeli ad custodiaz
fideliū deputati: eoruz merita coram deo ꝓsentantes. et q̄
p bono statu ecclesie non solū angeli sunt solliciti: ſz etiaz
homines deuoti. ideo eos exhortando subdit: o Qui
reminiscimini dñi ne taceatis. cessando a precibus ⁊ laudi
bus diuinis. p Donec stabiliat. contra omnē aduersi-
tatem. q Et donec ponat hierusalem. i. ecclesiam.
r Laudem in terra. qō implebitur circa finem mundi qñ
omnes conuertentur ad fidem xp̄i. s Jurauit dñs. Hic
ꝓsequenē describit ſalutaris veritas. q̄ non sufficeret po
testas ad saluandū nisi simul adesset veritas in adimplen
do ꝓmissum. ⁊ diuidit in duas partes: quia primo ponit
huius veritatis ostēsio. secūdo ex hoc inducit quedam sa
lubris monitio. ibi: Transite. primū ostendit per certitudi
nem iuramēti. cū dicit: Jurauit dominꝰ in dextera sua ⁊c.
id est in filio q̄ dicit eius dextera ⁊ brachiū vt. s. lij. Bra
chium domini cui reuelatū est. t Si dedero. i. nō dabo:
v Triticū tuum ⁊c. triticum ecclie est sacramentū eucha
ristie in pane triticeo cōfectum: qō non est infidelib' pan-
dum: nec per hoc quod additur: x Ultra. intelligen-
dum est ꝙ ante fuerit eis datuz. q̄z hec dictio vltra nō sem
per importat talem anteceſſionē. sicut patet Deutero. vlt.
vbi dicitur: Non surrexit vltra ꝓpheta sicut moyses. q̄ poſ
set dominū videre facie ad faciem ⁊c. quia nec similis ante
eum fuerat in cōditionibus ibidem expressis. y Et si bi
berint. i. non bibent. z Filij alieni. a fide catholica.
a Vinum tuum. i. xp̄i sanguinē sub specie vini ꝓtentum.
b In quo laborasti. Iz enī sūmus sacerdos iesus christꝰ
hanc ꝓsecrationē faciat. tū sacerdotes ad hoc laborāt ieiu
nijs ⁊ orationib' et aliis pijs operib' se disponēdo: vt ver
ba cōsecrationis debite ꝓferant ⁊ sacramētū ꝓficiant.
c Quia q̄ ꝓgregabūt illud. s. triticū ꝓdictum. d Co-
medent. p ꝓgregationē. hic intelligit labor fidelium dispo
nēdo se ad debite cōmunicādū: sicut dictū est de sacerdoti-
bus. nominat tū iste labor nomine ꝓgregationis: q̄ illud
sacramētū est sacramentū ecclesiastice vnitatis. est etiā circa
ꝑ sacrm̄ labor fideliū corꝝalis in ꝓparatione materie. s. pa
nis ⁊ vini in q̄bus ꝓficit hoc sacramentū. e Et q̄ com-
portāt illud. s. vinum. p comparationē intelligit hic labor
ꝓdictus fidelium. f Bibent in atrijs sanctis meis. i. in
locis diuino cultui consecratis. Ex hoc pater ꝙ non ē hic
sermo de pane triticeo ⁊ vino cōiter acceptis. q̄bus vtunt
homines in locis non sacris. ⁊ magis q̄ in sacris: q̄ loca sa
cra non sunt epulis ⁊ conuiuijs cōmunibus apta. nec erāt
in veteri lege. g Transite. Hic ex predictis ponit moni
tio siue exhortatio. ex hoc enim ꝙ saluator est potēs ⁊ fide-
lis in promissis adimplendis: debent omnes ad ecclesiam
trāsire

Ctis paganis iudeis inimicis ecclesie. a Per portas. Mi
nistros ecclesie qui alios introducūt. Uel virtutes qui ducūt
in celum quasi de virtute in virtutē. b Planū facite iter.
Auferendo scandala in baptismo. remittendo peccata.
c Eligite. Uel proijcite ſm. lxx. quod est auferte ouriciaz in-
fidelitatis a cordibus hominū vel re-
probos ⁊ duros a ꝓpositio fidelium.
Can. 1. b d Dicite filie sion. Scilicet ꝓmittue
ecclesie: que ex iudeis primū. Ait: Fi-
Job. 1. b lij matris mee pugnauerūt ꝓtra me.
Uel ſm illud: Quotquot autem rece
perūt eum ⁊c. e Et vocabunt eos.
Dicentes: Vos estis populꝰ sanctus:
vos estis redempti a domino deo: sic
enī quidā codices habēt. Ca. LXIII
Q Uis est iste ⁊c. Quidaz ange
li non plene cognoscentes my
sterium incarnationis passio-
nis: resurrectionis: videtes ad celum
ascendere dñm cū multitudine ange-
lorū ⁊ sāctorū hoīm ꝓpria virtute non
auxilio angelorū admirant' icarnatio
nis: ⁊ passiōis: ⁊ resurrectiōis: ⁊ ascē-
sionis mysteriū: ⁊ quō sibi ⁊ alijs ape
riat regnum celorū. Unde: Et angelis
dñm comitantib' dicunt. Quis ē iste
Ps. 23. q̄ venit de. Et dauid similiter: Quis
est iste rex glorie? Uidet tū Aug'. di-
cere super genesim: q̄ omēs angeli ab
ipa creatione sua statim cognouerūt
in ꝓtemplatione sui creatoris quicq̄d
ipe erat facturus. Hiero. autē apte de
clarat: q̄ q̄dam angeli donec ꝓficeret
mysterium incarnatiōis ad plenū nō
cognouerūt. f De eodem

Nico.de lyra

transire cui bona ꝓmissa ꝓmittūtur
⁊ conceduntur. ⁊ hoc est quod dicit:
Transite. ad ecclesiā militātē. Trāsi-
te. ad triūphantē. a Per portas.
porta militantis est baptismus. porta
triūphantis est extrema vnctio. que ē
sacramentuz exeuntiū de hoc mundo
ad transeundū ad celū. b Preparate viam populo, vos
ꝓdicatores ⁊ sacerdotes sacramenta ministrātes. c Pla-
num facite iter. amouendo impedimenta que sunt peccata.
vnde hic dicit Ra. Sa. q̄ hoc dicitur de figmento malo: p q̄
intelligit fomitem inclinantem ad peccatum. ⁊ sic patet etiaz
ſm ipm q̄ non est hic sermo de ꝓparatione materialis vie.
d Et elevate signum ad populos. virtutem sancte cruc' eis
ꝓdicando. ⁊ quia iam factum est ꝺ̄tum ad aliquos credētes
in omnibus terre habitabilis locis a tempore apostolorum.
ſm q̄ diffusius declaraui sup illud ps. xvij. In omnē terraz
exiuit sonus eoꝝ. ideo subditur: Ecce dominus auditū fe-
cit in extremis terre. et subditur: e Dicite filie sion. id est
cōgregationi infidelium. f Ecce saluator tuus venit. id ē
veniet ad iudiciū. sicut per incarnationē iam venit in mūdū.
g Ecce merces eius cū eo. ad reddendum penam vel ꝓmiū
ſm merita ⁊ demerita hominū. h Et vocabunt. scz ange-
li sancti qui erunt executores diuini iudicij. i Eos. scilicet
electos. k Populos sanctos. eos ad gloriā reducendo.
l Tu autem. scz ecclesia. m Vocaberis ciuitas quesita. s.
a domino ⁊ angelis sanctis. n Et nō derelicta. in manib'
demonū cum reprobis. Ca. LXII
Jn ca. lxij. vbi dr in postil. Et videbūt gentes iustum tuū.
Additio. Hoc q̄ dicit: Et videbūt gentes iustum
tuū. pōt intelligi de visione christi i corpo
re assumpto: in qua deus visibiliter cognoscitur. ⁊ etiam ō vi
sione eucharistie eadem ratione. Ca. LXIII
Q Uis est iste. Capitulū istud exponitur ō christo cōmu
niter ab hebreis expositorib' ⁊ latinis: aliter ⁊ aliter
tamē. Dicit enī Ra. Sa. q̄ ꝓ eodem cuz dicit ꝺ: Quis
est iste q̄ venit de edom ⁊c. itelligit romanū imperū. put fuit
in latinitate sua qū dominabaī vniuerso orbi. ꝺ. q̄ messias i
aduentu suo multos de habitatoribꝰ orbis interficiet. ꝓpter
hoc describitur hic eius vestimētū sanguine rubricatū. ⁊ oēs
residuos iudeis subijciet. ⁊ ad ꝺ aptat ista. put pōt. ſ nō ꝓ-

a ℣ tāq̄ vigiles oia ꝓuidēdo ne mīstri vel cadāt
vel somno rospescār. b ℣ doctrina ⁊ exemplo.
c ℣ rectam.
a trāsite per portas ꝓpārate viām a
a ℣ voleri intrare. b
populo: planū facite itēr: eligite c
a ℣ ꝓdicādo. b ℣ crucis. s. passionē ⁊ resurrectio
nem annūciādo. c ℣ nationū: nō ēm in iudea.
lapides: ⁊ eleuāte signū ad pō d
a ℣ fidem passionis ⁊ resur. b ℣ g apostolos.
pulos. Ecce dominꝰ auditum fe- e
a ℣ o custodes murorꝝ. b ℣ ecclesie.
cit in extremis terre. † Dicite filiē f
a ℣ sedo aduēru. s. i dic iudicij cū prāte mag. ⁊ m.
sion. Ecce saluator tuus vēnit ec g
a ℣ bonorꝝ ⁊ malorꝝ. b ℣ prūs iudicandi.
ce mērces eius cum eo: et ōpus
a ℣ apostoli et alij do. rores congaudētes eis q̄s
acquisierunt.
eius coram illo. Et vocabūt eos h
a ℣ populū. s. a deo: sic habet hebraica veritas sic
ait Dieronym⁹: ⁊ sensus agetis. ℣ alias redēpti.
populus sanctus redempti a do k
℣ o ecclesia.
mino. Tu autem vocaberis ciui l
a deo. b ℣ sanguine filij. vnde: Venit filꝰ ho. q.
er. s. f. quod p. hec ē enim ouis quaz pastor bonus
querere venit alijs in deserto dimissis.
tas quesitā: ⁊ non derelicta. n
a ℣ hoc in ꝑsona angelorꝝ ꝙsi myste
rium ignorātiū ⁊ ideo querentium.
b ℣ q̄ magn⁹ q̄ potens q̄ admira-
bilis cum tanto exercitu.
f †Uis est iste Ca. LXIII o

sequo: hāc expositionē. qm̄ fundaī sup falsum. cū aduentꝰ xp̄i
trālerit in ꝓteritū. Catholici ℞o cōmuniter exponunt de xpo
post passionē suā redeūte ad patrem: sequentes in hoc beatos
Hiero. ⁊ Dionys. ſm q̄s illud q̄ dr hic: Quis est iste q̄ venit ō
edom ⁊c. est verbū angelorꝝ xp̄m ascendentē admirantiū. ⁊ de
eius mysterijs plenius doceri et illu-
minari petentiū. aliter tū. q̄ ſm Hie-
ro. est verbū angelorꝝ inferiorꝝ q̄rentiū
edoceri a superioribꝰ. Scōm Dionys. ve
ro. vij. ca. celestis hierarchie e ℞bum
oim. q̄ etiaz supremi angeli q̄sierunt
de ꝓdictis plenius edoceri. ꝑ istis vi-
dēt obuiare dictum Aug. v. sup Gen.
ad lram vbi dicit q̄ angeli a ꝓncipio
cognouerunt oia mysteria gratie hien
da. Cui dicto respondeī ab alijs: q̄ iz
cognouerint dicta mysteria in genera
li. nō tū ꝺ̄tum ad oēs cognitiōes pti-
culares. ⁊ de istis quesierunt plenius † Is. 9. c
edoceri. hāc aūt expositionē nō inten Zach. 9. b
do prosequi p oia: q̄z diffuse tradit in Dar. 21. a
glosis ⁊ alioꝝ postillis ad q̄s q̄libet
pōt recurrere. nec ipaz intēdo in aliq̄
reprobare. sed tm̄ p modū inq̄sitionis
scholastice aliq̄ circa eam dicere. Pri-
mum est q̄ ista expositio in aliquibus
videī extranea. q̄ ſm ipam cū dr hic:
Quis est iste q̄ venit de edom ⁊c. per
edom intelligēdus ē locus vnde xp̄s
ascēdit. s. mons olivet' vel hierlm q̄ ē
iuxta eū. q̄ aūt hierlm vel iudea intel-
ligaī p edom videī extraneū: cū idu-
mea semper fuerit iudee inimica: sicut
Esau ipi Jacob. Item q̄ dicit. j. Et
asperſus ē sāguis eoꝝ. i. sanguis meus qui dr
eoꝝ: eo q̄ est effusus p ꝓcuratione iu
deoꝝ. hoc extraneū videī. q̄: nō reco-
lo me vidisse alibi in scriptura talē lo-
quēdi modū. Item xpo ascēdente my A
sterij incarnatiōis iam erat in effectu † Apo. 19. c
cōpletum ꝺ̄tum ad substantiā facti ⁊
circūstātias. talia vero poſt q̄ſ sūt in effectu posita: nō videtur
excedere facultatē cognitiōis angelice. ⁊ maxīe q̄ angeli etiā
inferiores q̄ mittunt' in ministerium fuerūt in istis ministri. vt
patz de angelis natiuitatē xp̄i nunciantib' ipis pastoribus. ⁊
de angelis apparentibus Marie ⁊ Joseph ⁊ trib⁹ magis ⁊ ꝙsi
milib' : vt ptz ex euangelio in plurib⁹ locis. ⁊ ideo dubium vi
deī q̄ ascēdente xpo quererēt plenius edoceri de passiōe xp̄i
dicēdo: Quare ꝑ rubrū est indumentū tuū ⁊c. vt dicit exposi-
tio ista. Itē daro q̄ nō sit ibi aliq̄ tale dubium seu modus lo-
quēdi extraneus. tū nō sum⁹ artati ad tenēdū ipaz: vt videī.
tum q̄z sacra scriptura exp̄sse nō determinat q̄ iste debeat esse
sensus huiꝰ scripture. sicut determinat de plurib⁹ aliis in ꝑ li-
bro scriptis. ⁊ aliqs veter' testamēti locis. Ubi gra q̄ dicitur
supra i ꝓncipio. lxj. ca. Spūs dñi super me eo q̄ vnxerit me. sal
uator dicit Luce. iiij. impletū fuisse i ipo. tum silr nec aucto
ritas ecclesie determinauit hoc q̄ videretur vel audierim. sed
solū ad hoc habem⁹ auctoritates sanctorꝝ Dionysij. ℣ Hieronymi. ex q̄bus nō habeī argumentū necessariū sed tm̄ ꝓbabile:
q̄ sic debeat itelligi. vt habet in ſuma sancti Thome ꝑte pri-
ma. arti. viij. ꝓme q̄stionis. Et ideo dicit sanctus Aug⁹. in epi
stola ad Uincentiū donatistā: q̄ arguebat ꝓtra ipm de dicto sā
ti Hilarij. Ad q̄ respōdēs. dicit: Hoc gen⁹ litterarū ab ancto
ritate canonis distinguēdū est. nō enī sic legūt tāq̄ ita ex eis
testimonia ꝓferanī: vt ꝙ sentire nō liceat ⁊c. Item de obscura
traditione sacre scripture in plurib⁹ locis. ⁊ maxīe i ꝓphe
tis vna causa a doctoribꝰ assignaī: vt ꝑ studiosos multiplicit
exponaī. ſm q̄ dr Dan. xij. Tu aūt Daniel claude sermones
⁊ signa libri vsq; ad tps statutū: ꝓtransibit plurimi. ⁊ multi
plex erit scientia. i. expositio. vt dicūt doctores nostri. propter
q̄ absq; ꝓdicio aliquo expositionis ꝓdicte intēdo aliā ꝓ-
sequi q̄ mihi clariꝰ videī. ꝓdicta ℞o sic diffuse posui nō soluz
ꝑ isto loco sacre scripture. sed etiā ꝑ alijs: vt diligēs lector cō
sideret q̄ expositiōes sacre scripture necessario sūt tenēde: ⁊ que
nō. Ad euidentiā expositiōis ponende ꝙsiderandū q̄ eodem ⁊

¶ a De edom. Edom. Ab edulio ru
Gen.25.d fe lentis: propter quod vēdidit pri
mogenita. Vel a caloꝛe. iterꝝ ea
terrenus: vel sanguineus: ꝛ mun
dum significat. Esau vero quercꝰ
vel roboreus. Seyr hispidus. i. pi
losus. Hic autē non ipm hominem
sed mundū. fm interpretationē sig
nificat. Sicut ꝛ bosra. i. munita vl
firma non rem suam hic ꝫ infernū
fm suam interpretationē significat
vbi firmiter quasi sub multꝫ custo
Ps. 59. dibus anime tenebātur. vñ: Quis
deducet me in ciuitatez munitam?
Vel terrenam hierusalē: que firmi
Josephus simis muris munita fuit: i qua pas
lib.10.7.c.3. sus est dñs. Unde Homerꝰ: fm Io
sephum Jeron inqt a quo hieruſa
lem interpretatur munita vel firma.
Bosra aūt ciuitas neqꝫ in terra p
missionis neqꝫ i edom sita sed i mo
ab. Venit ergo christus de mundo
sanguineo. venit de bosra: tinct; ve
stibus. i. corporeis membris. de ci
uitate munita. i. hierusalē: vbi pas
sus. Vel de inferno spoliato cuꝫ fi
delibꝰ suis victor. b Formosus
in stola ꝛc. Formosum calidū. Aſi
formosus quasi calidus: qꝛ ex calo
re rubeus ꝛ roseus efficiꝫ vultꝰ: et
inde speciosus. c Quare ergo.
Cāp̄ dicant angeli didicimꝰ q̄ lo
queris iusticiā: ꝛ salꝰ omniū in tuo
est arbitrio: sed scire volumꝰ quare
vestimēta tua sint velut musto tin
cta: ꝛ tunica: q̄ desup ꝓterta est: et
scindi non pōt: ꝛ de vtero ꝝginali
tantū candoꝛē habuerit: quātū fil
lo nō potest facere sup terrā: quare
sanguine cruentef. Magis clemē
tia tibi cōuenit q̄ crudelitas. Qui
bus ꝛndet: Torcular calcaui solꝰ.
d Torcular calcaui. Scilicet cru
cem ꝛ oīa tormenta passionis in q̄
bus q̄si prelo pressus vt etiam san
guis funderet. d Torcular ꝓ supp
licijs peccatoꝝ ponit. vñ Hiere
Thren.1.c mias: Torcular calcauit dñs virgi
ni filie iuda. Interdū in ꝛgregatio
ne nouoꝝ fructū. Unde i bonā
partem pro torcularibus quidam
ps intitulantur. e Solus et ꝛc.
Judi. 16.c Solus samson ꝓcisis crinibus phi
listeis preponitur: nec angelus nec
archangelus vel q̄libet celestis spi
ritus: denicꝫ humani generis nul
lus vel gētilis vel indeus auxilia
toꝝ: solꝰ pugnat: solus superat.
B f Aſperſus ē ꝛc. Sāguis meꝰ eo
Job.13.g rum rancoꝛe demonū suasione effu
sus. Unde: Diabolꝰ misit coꝝ vt
traderet eum iudas ꝛc. Est eoꝝm
sanguis suasione fusus ꝛ ipi ibidē
victi ꝛ occisi. Similiter sāguis chri
sti iudeoꝝm dicit quia fuderunt:
ꝛ inde vindictam sustinuerunt. Et
est a simili victoris dictum et victi
cuiꝰ sepe sāguis sup vestimenta vi
ctoris aspergitur. g Et non fuit
Job.19.b qui adiuuaret. Unde: Oēs amici
mei dereliquērūt me et non mei sed
alieni re.a me. b Et salua. Dic
ro. ad Aug. ꝛ aliptum. Impieratez
Sabelli declinantes: tres psonas
exꝑsas. sub ꝓprietate distinguimꝰ
non ipm sibi patrē: ipsuꝫ sibi filiū:
tm sibi spiritū. s. esse dicentes. Sz
aliā patris: aliā filij: aliā spūs Acti
¶ psonā

a f in celum. b f mundo. c f prius sangui
ne. scz in cruce: vel quia etiam tūc apparebāt
cicatrices eius.

a qui vēnit de edom tinctis vē/ a b
a f membris corporeis. b f quis est iste.
c f Speciosus forma pre filijs hoim.

b stibus ō bosra: Iste fōmosus c
a f habitu humanitatis. b f vel ambulās
sup celos oēs. f nullo egens auxilio.
c f siue in plenitudine diuinitatis sue.

in stola sua: grādiens in mūlti d
a f vel fortitudinis. b f cui datū ē iudiciū.
f augelis racentibus ipe responder.

tudine virtūtꝫ sue. Egō qui lo e
a f roddens vnicuiq; fm opera sua.
b f contra demones.

quoꝛ iūsticiaz: ꝛ ꝓpugnatoꝛ f
a f genꝰ humanuz. f homicidas: adulteros:
et huiusmodi. b f rursus querunt angeli.
f si talis es.

c sum ād saluandū. Quāre ergō g
a f sāguine tuo. b f corpus.

rubrūm est indūmentum tuū:

a f membris rubra: sicut musto nigro subra/
beo. f quasi: tibi nō conueniūt ista: sed homi
cidis: ꝛ aduleris: et huiusmodi.

et v estimentā tua sicut calcan

a f interrogantibus respondet christus: ram
plene vt non necesse sit amplius querere: sic
torcular. f ideo scz quia. f q̄uis calcarꝰ die
tercia refurrexi. f pressuram crucis sustinui
solus.

d tium i toꝛculari? Toꝛcular cal b
a f omnes apostoli relicto eo fugerunt.

c caui solus: ꝛ de gentibūs non i
a f in adiutoriū mihi. f nec Petrus.
b f iudeos demones.

ēst vir mecum. Calcaui eōs in k
a f furoꝛ subitus. ira longa. vnde: Furoꝛ est
ira breuis. f vindicta. b f auferens demo/
nibus mundi principatum: ꝛ iudeis locum ꝛ
gentem sacerdotium remplum ꝛ omneꝫ digni
tatem per romanos.

furoꝛe meo: ꝛ cōculcaui eos i
f meus.

f ira mea. Et aspersus ē sāguis l
a f ad eis fusus. b f membra.

eoꝝm super vestimenta mea:
a f id est. b f opinione coꝝ. f inquari p/
misi. f in demones vel in iudeos.

ēt oīa indumēta mea iniqui m
naui. † Dies enim vltionis in n

a f dū penderē in cruce. b f q̄ f ipse acce/
ptabile. c f vl retributiōis. f huāi generi.

cōꝛde meo: annus rēdemptio/ o
a f i cruce. vñ: Cōsiderabā ad dexteraz ꝛ vi.
et non erat qui cogno. me.

nis mee venit. Circumspēxi et p
a f mihi. f quilibet. b f adiutoꝛem. vnde:
Expectraui qui simul cōtristaretur ꝛ non fuit
ꝛ q̄ cōsolaret: et non inueni.

g non erat auxiliatoꝛ: quēsiui et
b non fuit qui adiuuaret: et sal/ q
a f saluationē mihi fecit. f. resurrectionem.
b f verbū carni vniruz: vel foꝛtitudo mea sal
uauit mihi oēs predestinatos ad vitam.

uāuit mihi brāchium meū: et r
a f vindicta in iudeos ꝛ demones.

indignātio mea ipa auxiliata s
f iudeos.

ē mihi. Et cōculcaui populos v
a f repleui afflictiōe miseria p romanos.

in furoꝛe meo: ꝛ inebriāui eos x
indignatione mea: et detraxi y

bosra in hebreo sunt nota ꝓria et appellati
ua. put aūt sunt ꝓpria. edom est nomen filij
Isaac: q̄ alio nomie vocat Esau. Gen. xxv. et
etiam terre ab eo denominate: q̄ latine dici
tur idumea. Bosra ꝛo vel potius bisra. sic
enim scribitur in hebreo nomen est ciuitatꝫ
vnde fuit iobab rex edom. Gen. xxxvij. put
vero sunt nomina appellatiua edom signat
rubedinem. ꝛ bosra munitionez. Hic igitur
ꝓdictis veniamꝰ ad diuisionem. Superius
enī posita est facta p xpm saluatio. hic conse
quenter ponit saluationis discretio que pfe
cte fiet in finali iudicio. tūc enim saluatoꝛes se
gregabit electos a reprobis. sicut segregat
pastoꝛ oues ab hedis Matth. xxv. illud aūt
iudicium ꝓcedet ꝓsecutio antichristi et eius
exterminiū. ꝛ ideo primo ponit antichristi ex
terminatio. secūdo iudicij executio ca. sequē
ti. Circa primū sciēdum sicut dicit Metho
dius martyr. ꝛ doctoꝛes cōmuniter: ad dete
gendum antichristi perfidiam mittent̄ a deo
Enoch ꝛ helias. qui detecta iudei conuer
tentur ad fidem christi penitentiam agētes.
ꝛ ideo hic primo ponitur antichristi detectio.
ꝛ secundo indeoꝝm conuersio. ibi: Miseraꝛ
tionum domini. Circa primum Esaias preui
dens antichristi potestatem futuraz. ꝛ q̄ chri
stum subito deficiendam: admiratiue dicit ō
christo. Quis est iste. id est q̄s victoriosus.
a Qui venit de bosra. i. de hierm ciuitate
munita in qua antichristꝰ sedebit in templo
tāq̄ sit deus. ij. Thessal. ij. ꝛ ipm munier ad
sui stabilitionē. b De edom tinctis vesti
bus. i. rubricatis. fm q̄ dicit infra. Quare
ergo rubrū est indumentū tuū. ꝛ p ō designa
tur interfectio antixpi. Quem dns iesus in
terficiet spū oris sui in mōte olineti iuxta hie
rusalē. ꝛ loquit hic ꝓpheta de xpo ad modū
hoīs victoris: cuiꝰ vestimēta sunt rubricata
sanguine victoꝝ ab eo. c Iste formosus i
stola sua. i. in humanitate sua gloriosa. q̄ est q̄si
vestimentū diuinitatis. Phil. ij. In similitu
dine hoim factus ꝛ habitu inuētꝰ vt homo.
d Gradiēs in multitudine ꝛtutis sue. quia
tūc apparebit cū angeloꝝ multitudie. ꝓinter
ponit xpi rāsio ad q̄stionē ꝓphete dicētis:
e Ego q̄ loquoꝛ iusticiā. spū oris mei. inter
ficiēdo impiū ꝛ magnā ptem sibi adherētiū.
f Et ꝓpugnatoꝛ sū ad saluanduz. s. electos
de ꝓsecutione antixpi. ꝛ ꝓinter q̄rit ꝓpha ite
rum: g Quare ḡ ru. est indu. tuum ꝛc. et
ptz ex dictis sniā. ꝛ subdik xpi respōsio dicē
tis: b Torcular calcaui solꝰ. et accipitur † Isa.34.
hic ꝛtinens p cōtento. s. torcular ꝓ vuis in
torculari calcatis: p quas hic intelligik anti
christus ꝛ satellites eiꝰ. d Et de gentibꝰ nō
est vir mecum. qꝛ nullus de hoibus poterit
desicere antichristū. k Calcaui eos in fu
roꝛe meo. in vindicta iusticie mee.
l Et aspsus ē sanguis eoꝝm ꝛc. et patet ex
dictis sniā. m Dies enī vltiōis. s. sancto
rum de imperio antichristi interfectoꝝm.
n In coꝛde meo. scz firmiter disposita.
o Annus re. mee venit reddendo sibi ꝛ sa
tellitibus suis penaz debitā ꝓ peccatis. Vl
aliter: Annus retributionis. i. iudicij gene
ralis. p Circūspexi ꝛ nō erat auxiliatoꝛ.
exponatur sicut supra: De gētibus nō est vir
mecū. q Et saluauit mihi. s. electos meos
de ꝓsecutiōe antixpi. r Brāchiū meum. s.
potentia mea. s Indignatio mea. ꝫ anti
xpi mala. t Ipa auxiliata ē mihi. inq̄tus
excedentia diuine iusticie. precedet ista vindi
cta. loq̄t hic. ꝓpha de futuro ꝓ modū ꝓteriti.
vt frequēter fit i ꝓphetis. q̄t certitudinē ꝓ
phetie. v Et ꝛcul. ꝓpos. antixpo adherē
tes. x Et inebriaui eos. auferēdo ei sensū
ꝛ potētiā euadēdi. y Et detraxi i ira ꝛc.
annihilādo

¶ psonā esse dicētes: nō
ēnī noīa rūmō ꝫ etiaꝫ
ꝓprietates cōfitemur
noīm. a Miserationū dñi re a
a f signa ꝛ miracula. f pdicādo qꝛ iustus dns i om. vi. f.
b f bonis vel malis q̄ ꝓ peccatis nostris.

coꝛdabor: laudē dñi sup omnibus que
f ꝓ malis.

reddidit nobis dns: ꝛ sup multitudinē
f datoꝛ.

b bonoꝝ domui isrl̄ q̄ largitꝰ ē eis scom b
a f nō coꝛ merita. f id est.

indulgentiā suā: et fm multitudinē mi
a f vel: ricoꝛdiarū. b f dns. s. videns coꝛ penitentiā.
c f Israel.

seꝛationū suarum. Et dixit: Uerūtū pō b c
a f qꝛ. s. sunt. b f me. c f sicut alij. f vel is: filij scz
sūt populi nō negantes patriarcharū ꝓpheraū qui i me
vere crediderunt. d f domin⁹.

pulus meꝰ ē: filij nō negātes. Et factꝰ d e
a f penitētib⁹. b f in egypto: in deserto.

est eis saluatoꝛ: in oī tribulatiōe eoꝝ.
a f vel ꝛ ipe saluatoꝛ cōpassus. f vnde: Angeli coꝝ semp
vident facie patris ꝛc. qꝛ semp in ꝓsencia dei sunt.

c Nōn ē tribulatꝰ: et angelꝰ faciei eiꝰ sal/ f g
a f nō meritis coꝝ. b f misericoꝛdie sue. h i
uabit eos. In dilectiōe sua ꝛ indulgen

a f ab egypto a baby. vel a mozte eēna i sāguine filij.
b f ab egypto in terraz ꝓmissionis. vnde: Expandit alas
suas: ꝛ assumpsit eos a. p. in. h. s.

tia sua ipē redemit eos: ꝛ ꝓꝛtauit eos i
a f sup alias gētes. b f ab initio ex q̄ elegit eos i ꝓpm.

ꝛ eleuauit eos cūctis diebꝰ seculi. Ipi m
aūt ad iracūdiā ꝓuocauerunt: ꝛ afflixe n
a f qꝛ ꝓprius amicus infirmos sanādo: mozuos suscitādo.
f vel crum.

b runt spiritū sancti eiꝰ. Et cōuersus est o
a f male agentib⁹. f opinione. f vlroꝛe mali. b f q̄ ro/
manos. xiij. anno ascensiōis. c f imissis hostib⁹ in eos.

eis i inimicū: ꝛ ipse debellauit eos. Et p

a f credere nolētes. pōt eni ad tēpus incarnatiōis ħ refer/
ri. f post flexus ad misericoꝛdiā ꝓ moyse seruo q̄ oꝛauit ꝓ
eis in deserto: Aut dimitte eis: aut dele me de li. vi.
b f saluatoꝛi oratione moysi.

recōdatꝰ est dierū seculi moysi ꝛ pōpuli
a f moyses. s. b f moyse ꝛ aaron: maria hur. ꝛ aliꝫ.

e sui? Ubi ē q̄ edūxit eos de mari cūm pa q r
a f ineffabilis misericoꝛdia dei.

f storibus grēgis sui? Ubi est q̄ posuit i s
a f Populi. b f paraclyti. c f filij. d f vbi est.

in medio eiūs spiritū sāncti sui? Qui t u
a f de egypto. b f ꝓspere. c f filio q̄ potentia ꝛ virtꝰ
patris ē. f q̄ diuisit mare rubrū in di. s. in. xij. vias.

edūxit ad dexterā moysē brāchio maie x
a f vbi ē potentia eius. b f mare rubium.

g stātis sue: qui scidit āq̄s añ eos: vt face y
f laudem.

rēt sibi nomē sempiternū? Qui eduxit a
a f ꝓfunditates maris.

eos p abyssos quasi equū i deserto nō b
a f sine impedimento. b f in offenso cursu.
c f descenderunt scilicet in terrā ꝓmissionis.

impingēntē: q̄si aīal in cāpo descēdēs. c d
a f ideo. s. offendere non potuit: qꝛ spūs domini ꝛc.
b f populi. c f sine offensa.

b spiritus domini ductoꝛ eiūs fuit. Sic e f
a f in terram ꝓmissionis. b f ꝓ toꝛ miracula.

adduxisti populū tuuz: vt faceres tibi g h
a f gloriosum. b f in persona penitentis populi.
f miseriam nostram. c f miserere fm illud: Vidi vidēs
afflictionem populi mei. f qui tanta fecisti nobis.

i nōmen glozię. † Attende de cęlo ꝛ vidē

annihilādo ipam. a Miserationuz. b ꝓpr
ponitur ꝓuersio iudeoꝝ ad xpm. vbi primo ꝓ
gra impetrāda recolūt bñficia antiqua. secū
do ponit eoꝝ petitio deuota. ibi: Ubi est. Cir
ca primū recoluntur primo in generali benefi
cia exhibita iudeis cum Esaias dixit in eoꝝ
ꝑsona: Miserationuz domini recoꝛdabor ꝛc.
et patet sententia vsq̄ ibi: b Et dixit. s. dns.
c Uerūtamē. s. populus meus est ꝛc. ꝛ. Quis
sint peccatores in multis etiam a tēporib⁹ an
tiquis. tamē elegi eos in populuz a tpe abrae
cui data fuit circūcisio que ē signū distīguēs
israel a gentibus. d Filij nō negantes. scz
nomen meū in afflictione egypti. q. d. decens
est ꝓpter hoc apud me ipsoruz misereri. ideo
subditur: e Et factus ꝛc. quā sustinuerūt.
f Non est tribulatus. scz populus iudaicus
ꝛtum demeruit. ꝛ ideo subdit: g Et angē
lus faciei eiꝰ. i. a facie dei missus. h Salua
uit eos. fm q̄ ꝛo. Exo. xiij. Tollensq̄ se ange
lus oñi qui precedebat castra filiorum israel:
ab hīc post eos. ꝛ cum eo pariter columna nu
bis. vt egyptij non possent nocere eis. ꝛ ibidē
subdit: vt toto noctis tempoze ad inuicē acce
dere nō valerēt. i Jn dilectiōe sua. gratui
ta. k Et indulgētia sua. remittente eoꝝm
peccata. l Ipe redemit eos. s. dns. et non
ex populi iusticia. q̄ patet ex ingratitudie se
quēti cum subdit: m Ipi autem ꝛc. scz do
minum in fabricatione vituli. Exo. xxxij. ꝛ in
multis alijs factis. vt patz in libris ve. testa.
n Et afflixerūt spi. sanc. eius. s. moysi. cuius
spiritū multotiens ꝛ multipliciter afflixerūt
vt patet in libris Exo. et Deutero. ꝛ Nume.
o Et ꝛuersus est eis in inimicū. scz dns non
ex odio vel iusticia puniens eos ꝓ vicinos eo
rum vt patet li. Judic. ꝛ postea per reges egy
pti: assyrioꝝm ꝛ babylonis. iiij. Reg.
p Et recoꝛdat⁹ ꝛc. quia sicut per moysen li
berauit eos ō egypto. sic postea liberauit eos
de captiuitate babylonica ꝓ Cyrū. q Ubi
est q̄ eduxit ꝛc. hic cōsequenter ponit petitio
eoꝝ deuota et primo ꝓ liberatiōe a pena. scdo
ꝓ liberatione a culpa. ibi: Tu autem. Circa
primū dicit in persona iudeoꝝm tempoze an
tichristi futuroꝝ ꝛtum ad penitētes. Ubi est
qui eduxit eos de mari scz rubro aquas coꝛ
eis diuidendo. Exo. xiiij. r Cuz pastoꝛib⁹
gregis sui. id ē cuz moyse ꝛ aaron. ps. lxxvj.
Deduxisti sicut oues populuz tuum in manu †
moysi ꝛ aaron. quasi dicat: ita faciliter posset Exo.14.e
nos educere de ꝓsecutiōe antichristi. ꝛ bñ Ps.76.
subintelligēdū est in oib⁹ sequētibus partis
hui⁹. s Ubi est qui posuit in medio eius.
scz populi israelitici. t Spiritū sancti sui.
id est moysi cui dedit spiritū ꝓbetandi: ꝛ sa
pientiam ꝛ constantiam ad educenduz israel
de terra egypti. v Qui eduxit ad dextrā
moysen. id est ad partem bonam ꝛ ꝓsperam.
liberādo eum de ꝓsecutione pharaonis eum
occidere volētis. Exo. ij. x Brachio maie
statis sue. id est foꝛtitudine deitatis sue.
y Qui scidit aquas. scz marꝛ. vt patet ex dl
ctis. z Ut faceret sibi nomen sempiternū.
ad gloriam enī nomis dei recolik ꝛ recoleꝛ in
futuris generationib⁹ istud factū. a Qui
eduxit eos p abyssos. id est p ꝓfundū maris
rubri. b Quasi equum in deserto non im
pingentē. id est ꝓmptē ꝛ absq̄ aliquo impe
dimēto ꝓcedentem. c Quasi animal i cā
po. id est in terra plana. vbi non habet obsta
cula. d Descendens spiritꝰ domini. id est
angelus a deo missus. e Ductoꝛ eiꝰ fuit.
vt patet ex ꝓdictis. f Sic adduxisti popu
lū tuū. vt faceres tibi nomen glozie. istud enī
factū fuit reductū ad memoriā vsq̄ nūc. ꝛ re
ducet ꝛ postea ad gliaz diuini nois. g At
tēde de celo. ad oratiōnē nr̄az. b Et vide †Deu.26.d
Baru.2.b
¶ 4 de habita,

celo. Fm illud: Celū mihi sedes: qz sedet in celestib⁹ angelis: hoib⁹ iustis: ḡz scz p uersatio est in celis ei⁹ voluntas ꝑcipue fit. a Ubi ē celus. Quasi. Quia peccauim⁹: ⁊ nos odisse cepistī: recessit celus tu⁹ quo recedēte recedit fortitudo et paternoꝝ viscez supraḱ affectus. b Et abraā ne. Quia te of

Jer. 3. c

Ezec. 14. c

fendim⁹. filios suos nō agnoscit esse filios suos: qz scz dissimiles illi recessim⁹

Deu. 27. c

a deo: q̄ de causa non orat ꝓ nobis: qz nihil impetraret. vñ ad Hieremiā: Noli orare ꝓ ꝓplo isto: qz non exaudiā te: quēsti enī filij oratione sanctoꝝ patruꝫ nō possūt liberari. Uñ ad Ezechielem: Si fuerint tres viri in medio hier'lm: Noe: Daniel: Job: filiū ⁊ filiā nō liberabūt: ꝺ ipi soli iusticia sua liberabunt aīas suas ⁊ de iacob sūtter a Abraam nesciuit nos ⁊c. Abraā de gētib⁹ ad fidem vocat⁹ est: ⁊ ꝓ q̄litate prioris et sequētis ꝺditionis sortiꝰ ē mutationem nois. Jacob q̄z vt appellareť isr̄l multo labore acq̄siuit. vñ: Abraam habuit tres vxores: Jacob ḡtuor: Isaac vsq; ad finē antiquū nomē possedit: ⁊ ecclie indicās castitatē vna fuit vxor contēptus. Jsti ergo qui precantur de peiorib⁹ cōmutationem in meliorem statū eorum assumūt similitudinem q̄bus leta post tristia successerunt. Hoc autem est qđ petunt: vt qui pater eorum ē: nō obliuiscať filiorum suorum: ne ꝓ ipsos nomē dei blasphemeť in gentibus.

P. 13. q. 1. c. qui diuina. ℣. De mor tuis.

c Quare errare. Paulus ad Corinthios scribens ad vnius scz populum ciuitatis ꝓo varietate habitantiū sanctorum: scilicet ⁊ peccatorum: nunc laudat nunc reprehendit. sic psens capitulum quod ex oratione populi domini deum deprecantis ꝓcedit: nūc laudat dominum nunc accusat: iuxta secūdam regulaz Ticonij que est de corpore domini mixto. d Quasi in principio cum ⁊c. Anteq̄ vocares nos in abraam. Uel cum in egypto colebam⁹ idola sine rege: sine ꝓncipe: sine ꝓphetis: sine deo: sine lege: sine sacerdote: que partim in aduentu christi: omnino post eius ascensionem completa sunt. Complentur autem quotidie fm illaz maledictionem. Sanguis eius super nos ⁊ super filios nostros. Dum enim permanserint in vetustate legis nec susceperint veritatem euangelij non vocabuntur populꝰ dei a christo scilicet christiani. ℣ Utinam

a ℣ angelis ⁊ alijs iustis.

de habitaculo sancto tuo et glo/

a ℣ vnde: Jā nō trascar ꝛcibi ⁊ zel⁹ me⁹ recessit a te. ℣ quo dilexisti nos ⁊ patres.

b ℣ qz eduxisti patres nr̄os de egypto. ℣ vbi est.

a rie tue. Ubi ē zel⁹ tu⁹ et fortitudo a b

a ℣ affectus circa nos. ℣ quasi obliuiscet misereri deus.

tua: multitudo viscerum tuoꝝ et c

miserationū tuaꝝ: Sup me conti d

a ℣ qz te offendimus: filios suos non cognoscit.

b ℣ creator. ℣ Aug⁹. dicit: Quia mortui nesciunt: etiam sancti quid agant viui: etiam coꝝ filij.

b nuerunt se ⁊ Tu enī pater noster: ⁊ e f

a ℣ iacob. ſ. isaac quoꝝ adiunxisset nisi per extrema intelligi voluisset medium.

abraā nesciuit nos: et isrāel igno/

℣ creator.

rauit nos. Tu dñe pf nr̄: redēptor g h

a ℣ manet. b ℣ laus.

c nr̄: a sęculo nomen tuū. Quare er k

a ℣ errotis ⁊ duricie causa videť dum non corripit delinquentes. b ℣ ꝓmissit. c ℣ mandatis.

rare nos fecisti dñe de uijs tuis: l

a ℣ indurari ꝓmisisti: suspendendo flagella. Fm illud: Indurabo coꝛ pha. ⁊c.

indurasti coꝛ nr̄m ne timeremus m n

a ℣ ad misericordiā. ℣ vel ꝛc. b ℣ patres nostros.

a abraā ⁊ israel qui non cognouerunt nos.

te: Conuertere ꝓpter seruos tuos o p

℣ scz. vel possessionis.

trib⁹ hereditat⁹ tue. Quasi nihilū q r

a ℣ nos. b ℣ olim.

possederūt populū sanctum tuum

a ℣ chaldei: babylonij: romani. b ℣ templum.

hostes nr̄i: calcauerūt sanctificati s t

a ℣ quia. ℣ sine deo.

onē tuā. Facti sum⁹ q̄si i principio v

cū nō dominareris nostri: neq; in

a ℣ dum populus dei non vocaretur.

uocaretur nomē tuum super nos.

Additio. j.

In ca. lxij. vbi ꝺr in postil. Primū ē ꝙ ista expositio in ali quibus videť extranea.

Expositio sanctoꝝ in b loco nō videť extranea si bñ ꝙsideret⁹ ℣ satis rōnabilis ⁊ obstātib⁹ postillatoris rōnib⁹ ꝺ eā factis. ⁊ ideo sic ꝓ modū inq̄sitionis scholastice eā postillator impugnauit: sic pari mō defendēda eē videtur. Ad b enī ꝙ primo dicť ꝙ hierlm seu iudea nō debet ītelligi per edom cū idumea semp fuerit iudee inimica: dicēdū ꝙ descendētes a iacob fm carnē: ⁊ ab ei⁹ fide recedentes: sic fuit synagoga iudeoꝝ rp̄m negātiū ⁊ crucifigētiū: talis synagoga merito trāsit⁹ i idumiteā inimicitiā ꝺ verā iudeā. vñ ⁊ nomē idumee sibi vendicat q̄ ab exodio fuit israeli inimica. put plene declaratū ē. ℣. xxxiij. ca. i additiōe: vbi ostēsum fuit ꝙ p idumeā ītelligiť ibi ad lr̄az ſb sensu metaphorico synagoga iudeoꝝ q̄ ē synagoga satbane. Apoc. ij. Sitr̄ p bosra eadē intelligiť synagoga ad lr̄am ſb alia rōne. vide ibi: Jtē ad b qō dicť: ex b ꝙ ꝺr: Aspsus ē sanguis eoꝝ sup vestimēta mea: nō recte ītelligiť de sanguine rp̄i: qz nō inenit talē modū loquendi i scripturis sacris: dicēdū ꝙ sicut i scripturis sacris qđq; attribuūť rp̄o aliq̄ q̄ ci nō cōpetāt fm sen⁹ alias ꝙsideratiōes: vt cū ꝺr ī ps. in psona rp̄i: Verba delictoꝝ meoꝝ. In job dicť delicta alioꝝ ē sua inq̄stū ꝓ eis pena sustinuit: vt ipe postil. ibidē exponit: sic ī b loco aspsus ꝺr ē sanguis eoꝝ: nō qz eēt eoꝝ sanguis ꝓprie: ſ qz ꝓ ꝓcuratione eoꝝ fuit effusus: vt etiā qz ipi fecerūt se ob noxios sanguis. d. Sāguis ei⁹ sup nos ⁊ sup filios nr̄os. Jtē ad b ꝙ dicť ꝙ rp̄o ascēdente mysteriū incarnatiōis iā erat ī effectu cōpleū dicēdū: ꝙ ly angeli visione beatifica mysteria gr̄e cognoscūt: nō tñ ola: neq; eḡlie oēs. sed fm ꝙ de⁹ voluerit eis reuelare: vt ī ꝑma pte. q. lvij. arti. vij. ī corpe q̄stionis. ⁊ ideo cognitio oīm mysteriorꝝ incarnatiōis rp̄i videť excedere facultatē angelice cognitionis. vñ de talib⁹ angeli ampliꝰ q̄rebāt edoceri. Dato etiā ꝙ hec rō esset valida: tñ adhuc nō cogeret exponere hāc ꝓphetiā de rp̄o post passionē suā ad patrē redeūte: ⁊ b exponendo quod ꝺr hic: Quis ē iste q̄ venit de edom. sit ꝺbū Esa. admirantis ꝺ victoria passiōis: ꝙt postillator vult fm suā expositionē. Jtē ad b qō dicit: ꝙ nō artamur ad tenēdū expositionē ꝑdictoꝝ sctoꝝ dicēdum ꝙ ly ve⁹ ē: ꝙ ea q̄ habeť tñ ex dictis sctoꝝ doctoꝝ non sūt tante auctoritatis: vt ex eis testimonijs ꝓferanť ꝙt dicit Aug⁹. tñ fm pietatē seu ex dono pietat⁹ oportet bonoꝛare sanctos ⁊ nō ꝛtradicere temerarie coꝝ scripturis.

In eodē ca. vbi ꝺr ī postil. Indignatio mea ℣ antirp̄i mala.

Additio. ij.

Ubi nos habem⁹: Indignatio mea. in hebreo habeť: Jra mea auriliata ē mihi. cuius sensus ē: Rā fm pōm: ad ꝑsentiam vindicte delectatio sequitť. q̄ ꝺ vindicta si sit ꝓfecta totaliter excludit tristiciā. vnde hic loquitť de⁹ ad modū hoīs q̄ vindictā ꝓfectaz exercens ꝓ suā irā ex b ꝓsequitť quietationē seu delectationem et sic ira

ſle ira auriliať irato. de q̄ dicit: Jra mea seu indignatio mea auriliata ē mihi.

In eodē ca. vbi ꝺr in postil. Tu enī pater noster. In generatiōe enī mater ministrat materiam.

Additio. iij.

Sicut de⁹ infūdit aiam corpi organizato ꝓcreādo. Uñ fm ꝙsiderationē postillatoris: sic ptineret ad deū respectu hoīs rō maternitat⁹: sicut ⁊ paternitatis. Et ideo alič videť dicēdū. Ꝓto q̄ attēdendū ē ꝙ ad b ꝙ affectū filialē habeam⁹ ad deū reḡrič donū ꝑfūsiū. scz. donuz pietat⁹ ꝙ qđ donū cultū ⁊ officiū exhibem⁹ deo vt pr̄i. Fm illū Ro. viij. Accepist⁹ spiritū adoptiōis filioꝝ i q̄ clamam⁹ abba pr̄. vñ fm scm̄ Tho. i ſcda ſcde. q. cxxj. artī. i. ī rūsione ſcdi argumēti. deo exhibere cultū vt pr̄i ē excellēti⁹ q̄s exhibere cultū deo. vt creatori ⁊ dño. Et ideo ad pclamādū paternalē pietatē dei cū dixisset: Multitudo viscez tuoꝝ ⁊c. subdit: Tu enī pr̄ nr̄. q. d. nō solū ad te clamam⁹. vt creatorē seu dñm ſ vt ad patrē cui mag⁹ ptinet ostēdere viscera miserationuz ad filios ⁊ sequit: Abraam nescinit nos. q. d. paternitas tua erga nos non ē ita sicut paternitas abrae vel israelis: qz tu non solū es pater sed etiam domin⁹ et redemptor ⁊ sal. vnde subdit ꝓba dicens: Pater noster: redemptor noster a seculo ⁊c.

Replica.

Jn ca. lxij. postillator allegat expositionē bti Dionysij ⁊ bti Hieronymi exponētiū ꝓut cōiter de rp̄o post passionē redeūte ad patrē: ſz dicit salua reuerētia sctoꝝ illā expositionē nec velle seq̄: nec reprobare: ſ p modū scholastice inq̄stitōis pauca circa eaz dicere. Primū q̄ illa expositio videť ad lr̄az esse extranea vbi p edō accipiť modus oliueti vel hierlm. cū edom fuit iudee semper hostil⁹ sīc esau iacob. Scōm circa b ꝙ ꝺr: Et aspersus ē sāguis eoꝝ sup vestimēta mea. exponit⁹ ꝙ sanguis rp̄i dicať sanguis indeoꝝ. q. d. ꝓcurationē coꝝ effusus ē. dicit postillator se non recolere sīc. z modū loquēdi ī scriptur⁹. Tertio est sibi dubiū q̄ ad admirationēs b positas. q̄s ista expositio dicť ē angelorū ⁊c. Et finaliter se excusās a seq̄la illi⁹ expositionis dicť: dato ꝙ nō eēt talis loquēdi extraneitas. nō sum⁹ tñ artati ad tenēdū illā expositionē: tū q̄ sacra scriptura exp̄sse nō declarat ꝙ iste sit sensus hui⁹ scripture ⁊ non ali⁹ sicut in pleriſq; locis fit ex emplū supra. viij. ca. Ecce ẏgo ꝺcipiet. sensus illius determinatur auctoritate euā gelij. ⁊ sic de alijs. Hec ecclia determinauit: ſz solū habem⁹ ad id auctoritatē Dionysij ⁊ Hieronymi: ex q̄ nō habeť argumētū necessariū q̄uis ꝑbabile. put vult sanct⁹ Tho. ꝑma pte sūme arti. viij. q. q. in respōne ad scm̄ argumētū. Et b idē vult beat⁹ Aug. ad Uincētiū donatistā: q̄ arguebat ꝓtra eum de dict⁹ beati Hilarij. cui rūdit beatus Aug⁹. dicēs: Hoc gen⁹ scripturaꝝ ab auctoritate sacri canonis distinguēdū ē. nō enī sic legunť tāq̄ ex eis testimonia ꝑferanť vt ꝺ nō liceat sentire. Sic ⁊ eisdē beat⁹ Aug⁹. libros suos non os nō vult legi: vt necessitatē crudelitat⁹ ꝺponāt: vt ꝙz ī libris retrac. Sz bis bñ dict⁹. ⁊ ad multa valēti⁹ Burg. se opponit volēs dicta motiua postil. euacuare. Ad ꝙmū rūdet ꝙ sensum quē ipemet dicť metaphoricū: ꝙ ꝙ edō significeť hierlm qō si ita ē nihil ē ad ꝓpositū: qz postillator dicť ad lr̄az nō ad metaphorā. Rā multa sūt vera ꝓ metaphorā q̄ ad lr̄az vt termini sonāt sūt absurda: vt Judicū. ix. Jerunt ligna vt eligeret sibi regē. vñ sic fm Burg. ⁊ oēs cōiter doctores a solo sensu lr̄ali sumit efficax argumētū: igiť. etiā a solo sensu lr̄ali nō a metaphorico sumit efficax ad argumētū rūsio: qz igiť Burgē. ꝓ metaphorā rūdet. nō euacuat ꝓmū postillator⁹ argumētū. Ad scōz argumētū postil. rūdet Burgē. per lr̄e corruptionē: qz mutat ctiuū i passiuū. ꝓba eni in ꝑsona rp̄i dicit b de sanguis effusione quā actiue rp̄s fecit nō q̄s passiue sustinuit. ptz b ex ira ī q̄ ꝺr: Calcaui eos i ira ⁊ conculcaui eos i furore meo. ⁊ aspsus ē sanguis eoꝝ sup vestē meā ⁊c. b fit ẏmo de ira furoze ⁊ indignatione rp̄i: q̄ ī effusiōe sāguinis rp̄i q̄ de corpe ei⁹ effusus ē: locum nō bñt: qz ī ea ex pte rp̄i nec fuit ira: nec furoꝝ: nec ī̄dignatio: ſ charitas: patiēria ⁊ diuina miseratio. Ad tertiū argumētuz postillator⁹ Bur. rūdet q̄s act⁹ aliq̄s hierarchic⁹ eēt inq̄sitiu⁹ qđ nō videť vez: qz act⁹ hierarchici sūt supioꝝ ad inferiores: vt docet beat⁹ Dionysi⁹. Cū igiť nō sit minor difficultas ī q̄rendo q̄s ī determinādo q̄sita: talis igiť act⁹ hierarchic⁹ si eēt nō eēt inferioꝝ ad supiores: ſ econuerso: sūt igiť act⁹ hierarchici reuelatiōes spōtanee nō inq̄sitiōes exacte. Sūt etiā bti ī his q̄ ostēdūť ꝓtēti nō ī inḡrēdo curiosi. ⁊ videť ī hac pte Burg. postillatorē nō recte vidisse qñ dicť eū sentire: q̄ ille inq̄sitiones sint Esaie de victoria passiōis rp̄i. Nō enī postillator ꝺ dicť dicit q̄ Esaias admirať ꝙ hmōi inq̄sitiones de victoria rp̄i ꝺ antirp̄m: de q̄ ⁊ Burg. rōne cōpulsus dimittēdo sniaz sctoꝝ et sequēdo postillatorē exponit hunc passū. Et indignatio mea auriliata ē mihi ꝺ antirp̄m inḡr. Ad vltimā rōnez postillatoris nō recte inuit Burg. q̄s postil. temerarie se opponat dictis sanctoꝝ: qđ ptz in sua ꝓtestatione: qz vt dicit sine ꝓiudicio sniē sctoꝝ intendo aliā ꝓsequi. In eodē ca. vbi ꝺr: Tu pr̄ noster es. postillator dicit ꝙ de⁹ potiꝰ ꝺr pater hoīs: q̄ mater: qz ministrat formā: mater ẏo materiā ī hoīs generatiōe. Burg. volēs b bñ dictū infirmare arguit ꝙ fm dictuz postil. de⁹ habet ita rōnez maternitat⁹ sic pr̄nitat⁹: qz creādo materiā mīstrat sic ⁊ formā. Rūdeo q̄uis de⁹ creauit materiā ꝓmā. ex ꝙ tñ nō ꝺr mat ī generatiōe hoīs: qz nō cōponit hō ex illa materia ꝓma ⁊ alia: ſ ex corpe ⁊ aīa. corꝑ⁹ enī organizatū non ē ex nihilo ꝙ ꝓsequēs nō ē creatū: sed ope parentū generatū. parens aūt in hoc ope ministrans materiā vere mater ꝺr. administrās formā ꝺr pater: qz igiť de⁹ huic corpori generato dat formā. ſ. animā: igiť ꝺr pater. Est igiť obiectio Burg. tentativa sicut in vico straminū parisius cōsueuit fieri contra beanos.

Dina dirū. Jn ca. LXIIII ꝓsona sua ⁊ omniū ꝓphax ad a v

a ℣ qz hostes nostri cōculcauerūt sanctificationē tuā. ℣ ppe venīdo: ꝙmissa iplēdo.

uentu christi desiderantiū loquitur Esaias ꝓuidens aduentum filij abiectionē sui populi vocationez gēlis. Et hoc ē: vtinā di. ce. Jtē da- Psa. 17. uid: Inclinauit celos. ⁊ de. ℣ Aque

Tinā dirumperes ce a v

a ℣ in carne visibilis. ℣ excita dñe potēciā tuā ⁊ veni. ℣ a maiestate.

℣ qua invisibilis nobis. ℣ quia si descenderes a facie scz a ꝑsentia.

los et descēderes. A facie tua b

a ℣ superbia iudeoꝝ: vel demonū. b ℣ lignū: fenū: stipula: de⁹ noster ignis consumens est.

montes defluerent: sicut exustio c

Nico.de lyra

Tinam. Alič ca. LXIIII doctores catholici exponunt a v

principium huius capituli ꝺ primo christi aduentu. sed hoc non videtur cōuenienter dictum: quia primo christi aduentus fuit in maxima humilitate. ⁊ sic descriptus fuit futurus. Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator: et ipse pauper ⁊c. Unde super illud Heñ. xlix. Ligans ad vitem pullum suum ⁊c. dicit Ra. Mo. quando veniet rex messias in hierusalem ad saluandum israel ipe erit cingulās asinum suum. et equitans super eum. vt ducat se cum humilitate. sicut scriptum est Zach. ix. Et ipe pauper. Hic autē aduentus eius describitur cum magna potestate ⁊ terroze. propter quod magister Alexāder de bales exponit hoc de secundo aduentu eius: scz ad iudiciū q̄ in ptāte magna erit ⁊ manifestate: Luce. xxj. Igiť hanc sententiam sequendo. dicenduz q̄ postq̄ descriptū ē antichristi exterminiū. ſ ꝓter describit iudiciū. circa qđ primo ponit sanctoꝝ desideriū. secdo ipsū iudiciū. ibi: Ecce tu iraꝰ es. Primo in duas. q: primo ponitur dictū tūc non rumpantur celi supioꝛes q̄ non sunt scissibiles: tamen celum aereum. de quo dicitur in euangelio: Uolucres celi ⁊c. inflāmabitur igne conflagrationis iudicis aduentū ꝑcedente. fm q̄ dicit ps. xcvj. Ignis ante ipsum precedet. ⁊ circa eum aereum quodāmodo lacerabitur. q̄ dicitur celi pluraliter ponendo plurale ꝓo singulari. sicut Exo. xxxij. dicitur: Isti sunt dij tui. de vitulo conflatili qui erat vnicus. vel aliter ꝓpter diuersas partes aeris. scilicet superiorem montes transcēdēť ⁊ inferioꝛē. ignis enim cōflagrationis attinget vrāz partem: quia tātum ascendet quātum aque diluuij que. xv. cubitis vltra cacumina montiū ascenderunt. Heñ. vij. b A facie tua montes defluerēt. qz ante aduentum iudicis montes terremotu corruent. c Sicut exustio ignis tabescerent. igne enī cōflagrationis materia montium cum alia terra purgabitur.

p ſ Aque ar.

Universidad de Sevilla Biblioteca

a Aque arderent. Symmachus. Aq̄ maris arderent igni. Quod est populi mūdi inflāmarent̄ igne charitatis. vñ:
Luc. 12. f Ignē veni mittere in terrā ⁊ quid volo nisi vt ardeat? et sic notum fieret nomē tuū qd̄ est iesus inimicis tuis. scz iudeis. b Nō sustine. Nos iudei: sed blasphemabim⁹ dicētes:
Mar. 3. c In principe demonioꝝ beelçebub. e. d. Hoc enī dic̄ ꝓpba in ꝑsona infideliū.
Descēdisti. tā q̄ ꝑcib⁹ suis exauditis inq̄t descēdisti. d Mōtes deflu. Amissa potētia. Vñ:
Job. 12. c Nūc principes hui⁹ mundi e. f. Et iudeis dicit:
Mat. 21. g Auferet̄ a vob̄ regnū dei. s. sancta scriptura et oīs gl̄ia: et oīs dignitas.
e A seculo ⁊c̄. 1. Cor. 2. b Hinc Paul⁹ ad corinthios testimoniū sumit: ñ v̄bū ex v̄bo: sz sensū exp̄mens.
f Oculus ⁊c̄. Quia nō ē corpus vel color.
Ibidem Qd̄ apl̄s ponit in cor hoīs non ascēdit. qz mai⁹ et cor. scz debet illuc dirigi. parauit enī seip̄m cognitionē sui: cognitionē sancte trinitat̄. vnde:
Job. 17. a Hec est vita eterna vt cognoscant te ve. de. ⁊ quē mi. ihm xp̄z
L Hec nemo pōt videre. vñ illd̄:
Ibidē. 1. b Deū nemo vidit vnq̄. g Ecce tu ⁊c̄. In ꝑsona infidelis ꝓpl̄i q̄ volens transire ad v̄itatē euangelij pnīaz p̄ferebat ore quā ñ habebat in corde. h Mēstruate. Mene hebraice. luna latine. Vñ mēstruate q̄ singul̄ mensib⁹ solēt sanguinis fluxum sustinere. ⁊ tūc viri abstinere debēt ab eis. Tunc enī ꝯcipiūt̄ mēbris dānati: ceci: claudi: leprosi: et hmōi. Et qz parentes nō erubuerūt misceri ī ꝯclaui: eoꝝ pctā pateant cūctis ⁊ aperte redarguant̄ in paruulis. i Vēt⁹. Cōmotio aeris: vt
Mat. 8. c ibi: Impauit vēt̄ ⁊ mari. Vl̄ spūssāct⁹
Act. 2. a sicut ibi: Aduenientis spūs vehemētis.

a Aque arderent igni. quia ille ignis purgabit aquas existentes in superficie terre. b Vt notum fieret nomen tuum. id est potestas tua tanq̄ iudicis venientis. c Inimicis tuis. quia ante timorem tuum a se abiecerunt. d A facie tua gentes turbarentur. s̄m q̄ dicitur Luce. xxi. Arescentibus hominibus pre timore et expectatione que superuenient vniuerso orbi. ideo subditur: e Cum feceris mirabilia predicta. f Non sustinebimus. quia quātūcūq; sint tunc temporis aliqui homines iusti. concutientur tamē horrore ex humana fragilitate. quod consequenter declaratur per simile. cum dicitur: g Descendisti. in datione leg̃ super montem synai. h Et a facie tua montes defluxerūt. quia tunc mons synai videbatur tremere ⁊ ardere. vt habetur Exo. xx. propter quod filij israel territi et pauore cōcussi steterunt a longe dicentes moysi: Loquere tu nobis et audiemus ⁊ non loquat̄ nobis dominus: ne forte moriamur. et ex hoc sequitur q̄ maior terror erit quando veniet ad iudicium. quia illud respectu istius fuit minimum.
i A seculo non audierūt. Hic consequenter ponitur ratio dicti desiderij. scilicet ex perfecta beatitudine quaz sācti tūc habebunt in anima ⁊ corpore. ⁊ non ante. A seculo non audierūt ⁊c̄. quia illud bonum est infinitum. ⁊ per consequēs inenarrabile. k Que preparasti expectantib⁹ te. scilicet filium tuum. in cuius aspectu reficientur beati interius ratione sue deitatis. ⁊ exterius ratiōe sue humanitatis. s̄m q̄ dicit Aug⁹. super Johannē. ⁊ s̄m hoc allegatur hec auctoritas dicta de filio: qui est dei sapientia. j. ad Cor. ij.
l Occurristi. id est occurres. ⁊ loquitur de futuro per modum preteriti propter certitudinem prophetie. m Letāti ⁊ facienti iusticiam. id est cetui electorū tunc in iudicio apparenti. vt cum leticia deducatur ad patriam. n In vijs tuis recordabuntur tui. gratias agēdo de omnibus bonis que eis fecisti. o Ecce tu iratus. Hic consequēter describitur ip̄m iudicium. Circa qd̄ sciendum q̄ duplex est dei iudicium. vnum discretionis quod est vocatio aliquorū ad fidem alijs dimissis iudicio dei occulto tamē iusto. ⁊ istud iudicium q̄tum ad suum statum potissimū incepit a principio p̄dicationis xp̄i. propter quod dicit̄ Job. xij. Nunc iudiciū est mundi s̄m q̄ exponunt sancti. Aliud est iudicium discussionis quo dei iudicio reddūtur pene ac premia pro peccat̄ ⁊ meritis. ⁊ istud potissimum fiet in iudicio finali: quādo in anima ⁊ corpore beatificabūtur electi: ⁊ cruciabuntur reprobi. a tempore tamē passionis christi cepit premiatio electorū q̄tum ad gloriam anime. ⁊ punitio reproborum ī anima. nō solum ex tunc. sed etiam ante. De istis autem duobus iudicijs videt̄ Esaias loqui mixtim vsq; ad finem libri. Et diuiditur in duas partes. In prima ponitur iudeorum querimonia. In secūda domini sentētia. ca. se. Circa primū sciendū q̄ iudei per orbem dispersi frequenter lamētantur destructionem ciuitatis ⁊ templi per Titum factaz. ⁊ suā dispersionē per orbem. precantes in iudea congregari. ⁊ ciuitatem ⁊ tēplum sibi restitui. lz autē dicta destructio ⁊ dispersio inflicte fuerint eis ꝓpter mortē christi: vt habetur expresse Luc. xix. tamē hoc nō credūt iudei. sed attribuunt hoc peccato idolatrie vituli conflatilis. inducētes ad hoc illud qd̄ Exo. xxxij. d̄r: Ego autē in die vltionis visitabo hoc peccatū ipsorū. et idolatrie antiquorū que ꝯtinetur in libris iudicū ⁊ regū tēpore tēpli primi. ⁊ peccatis auaricie ⁊ odij fraterni: q̄ viguerunt tempore tēpli secūdi. et s̄m hoc pōt hec littera exponi. In hoc igitur querimonia primo ponitur confessio peccatorū. cū dicit̄: Ecce tu iratus es ꝯtra nos. ⁊ causa subdit̄. cum dicit̄: p Et peccauimus. q. d. ⁊ iuste iratus es. qz peccauimus. ⁊ non solū de nouo. sed etiā ab antiquo. ideo subdit̄: q Et in ip̄is. scz peccatis. r Fuimus semp̄. tamē de tua misericordia speramus. ideo subdit̄: s Et saluabimur. nō ex nr̄a iusticia: s̄ tua miscōdia. ideo subdit̄: t Et facti sum⁹ vt īmūdi oēs nos. īmūdicia peccati. pōt etiā hoc exponi corporaliter: qz iudei p orbē dispersi ab alijs gētib⁹ reputāt̄ viles ⁊ abominabiles. v Et q̄si pān⁹ mēstruate vniuerse iusticie nr̄e. qz iudei modo nō possunt sacrificia ꝓ peccatis offerre. qz talia non possunt offerri ab eis nisi in hierusalem ⁊ sine talib⁹ sacrificijs nō reputāt se ꝑfecte mūdari ⁊ iustificari. x Et cecidim⁹ quasi folium. de arbore cadēs. sic cecidimus ab honore regni ⁊ sacerdotij. y Iniquitates nr̄e quasi vētus abstulerūt nos. expellēdo de terra ꝓmissiōis ad lōginquas partes orbis. z Nō ē q̄ inuo. ⁊c̄. i. non habem⁹ summū sacerdotē q̄ oret ꝓ nobis ⁊ offerat sacrificiū vt nobis placeris. s̄m q̄ dicit̄ Leuit. iiij. de expiatione peccati totius multitudinis. ⁊ post determinationem sacrificij debiti pro peccato subditur: Et orante ꝓ eis sacerdote ꝓpiti⁹ erit eis dominus. ideo subditur: a Qui consurgat. pro nobis. b Et teneat te. in nostra reconciliatione. c Abscōdisti faciē tuā ⁊c̄. loquitur de deo ad modū hoīs irati: q̄ nō vult ostēdere faciem

a ꝯ accepta hac sentētia: hoc implebitur in die iudicij: Ite in ignem eternum: quotidie tamen partim impletur.
a ignis tabescerēt: aq̄ue arderent a
a ꝯ ꝑ potentiā. b ꝯ iesus.
igni: vt notum fieret nomen tu b
ꝯ demonibus iudeis quibuslibet aduersarijs.
b ꝯ gentiles mori ad penitentiā.
um inimicis tuis: a facie tua gen c d
a ꝯ alia trāslatio habet cōmouebūtur. ꝯ tamen.
ꝯ incarnatus. ꝯ mortuos suscitādo ⁊ alia hmōi.
tes turbarēt̄. Cū feceris mirabi e
a ꝯ aduētū tuū. b ꝯ in vterū v̄ginis. i. v. c.
lia nō sustinebim⁹. †Descēdisti: et f g
a ꝯ presentia. b ꝯ iudei demones.
a facie tua mōtes defluxerunt. A h i
a ꝯ a principio mūdi. b ꝯ corporis: qz nō ē son⁹.
seculo nō audierūt neq; auribus
ꝯ bona. s. ꝯ et.
ꝑceperūt †Oculus non vidit de⁹ f
a ꝯ vel diligentibus.
absq; te: q̄ ꝑparasti expectātibus k
a ꝯ quia. ꝯ visibilis vt symeoni vel in auxilium: vt dauid: machabeis ⁊ alijs. b ꝯ vt symeoni de aduentu tuo gaudenti. de quo: Symeon iustus et timorat⁹: expectans cōsolationē israel.
te. Occurristi letanti ⁊ faciēti iu l m
a ꝯ mādatis. b ꝯ vt idem symeon ⁊ anna.
sticiā: in vijs tuis recordabuntur n
a ꝯ sed. b ꝯ qz scz ꝯ vnde hec mala nobis. ꝯ histeron proteron.
tui. Ecce tu iratus es: et peccaui o p
ꝯ peccatis.
mus: in ip̄is fuimus semp̄: et sal q r
a ꝯ gratia tua: nō meritis nr̄is. b ꝯ leprosus.
uabimur. Et facti sum⁹ vt īmūn s t
a ꝯ quo nihil īmundius.
di omēs nos: ⁊ quasi pānn⁹ mē v
a ꝯ mulieris. ꝯ sūt. b ꝯ circūcisio ⁊ oblatio īmolatio post mortem. s. veri agni.
struate vniuerse iusticie nr̄e. Et x
a ꝯ occisi a romanis. b ꝯ leuiter.
cecidimus quasi foliū vniuersi: ⁊
a ꝯ impij tāq̄ puluis quē ꝓijcit vēt⁹ a facie t̄re.
ꝯ in christū. b ꝯ tentatio demonū: ꝑsecutio romanorum. ꝯ folia.
iniquitates nostre quasi vētus y
a ꝯ a terra nostra: a p̄sentia tua. b ꝯ qz sicut folia defluximus.
abstulerunt nos. Nō est qui in z
a ꝯ ꝓ nobis: voce: corde: ope. b ꝯ fortis in aduersis ad orationē. ꝯ de ruina iniquitatū.
uocet nomen tuū: qui consurgat a
a ꝯ p̄cibus. ꝯ sicut moyses: ne effundes irā tuam super nos. ꝯ vnde: Inueni quem quesiuit anima mea: tenebo eū nec dimittam. b ꝯ misericordiā p̄sentiam: auxilium.
⁊ teneat te. Abscondisti faciē tuā b c

Hic enī spūs pro vento ponit̄ in significatione spiritussancti. Vel tentatio demonū ⁊ maloꝝ hoīm vt illd̄: Venerūt flumīa ⁊ flauerunt venti. et hoc est q̄si ventus. a Et nunc domie. Ac si dicat si consideremus nostra merita desperandum est: si clementiaz tuam qui flagellas omnē filium quem recipis: audemus preces fūdere: tu enim pater noster es. b Opa manuū. Quasi respice opus tuū: non merita nostra. Ministeriū trinitatis recta confessio est ignorantia scientia. c Ne irascaris domine ⁊c̄. Hoc est nō vitamus iram nec vltra querim⁹ patientiā: per quā thesauriçamus irā in die vindicte. Sz q̄sumus ne irascaris nobis sat̄: ne tempore vltionis meminer̄ iniquitatis nostre. d Sion deserta. Sion et hierusalem in hoc loco idem significant templum. s. ⁊ ciuitatez: vbi quōdā specula virtutuz ⁊ visio pacis. Sed postq̄ populus iudeoruz negauit regem christum suum.
Job. 19. e ⁊ addidit. Nō habemus regē nisi cesarem: hierusalem derelicta est a deo. vnde: Relinquet̄
Mat. 23. d vobis dom⁹ vestra deserta. et
Mar. 14. e illud: Surgite eamus hinc. Et in templo: audite voces (sicut dicit ecclesiastica histo.) trāseamus ab his sedibus. e Domus. Alleg. Domus dei ecclesia: et vnaquaq; fidelis anima que aliquādo ignibus luxurie corrumpitur ⁊ auaricie.
f Quesierunt. Ca. LXV
Ps. 63. g. ⁊c̄. Ad h̄ rūdet filius: Quare nos er. fe. ī ui. t. Quasi si alieni me q̄rētes tā clemētē inuenerūt nō ē crudelitas mea q̄ vobis neget auxiliū: s̄ iniq̄tas vr̄a ⁊ impenitēs cor vestrū. vñ: Popul⁹ quē nō cog. ser. mihi. ⁊ filij alieni mē. ser. mihi. g Expādi ma. ⁊c̄.
Luc. 23. e In cruce orans ꝓ eis: Pater ignosce illis qz nesciūt quid faciūt. Vel vt eos recipere ⁊ collocare in sinu meo. Vel beneficia opeꝝ largiendo ex q̄ eduxi eos ab egypto. Incarnat⁹ q̄z infirmos eoꝝ curaui. mortuos suscitaui: paucis panibus eos paui. Ip̄i tñ semp̄ extiterunt increduli. h Popul⁹ qui ad
Allego. ⁊c̄. Allego. Oīs hereticus deū ad iracundiā ꝓuocat: in falsitate doctrine offert īmunda sacrificia nō in ꝑpetuū māsura: s̄ ad instar hortoruz ad breue virētia. Carnis enim delitijs ꝓuidet. vñ: Oīs caro sicut fenū.
Eccli. 14. c Hinc quoq; illius apd̄ grecos
Plato. sapientissimi laudat̄ sententia: qui omnes seculi voluptates ⁊ mūdi pōpā ⁊ celeriter trāseuntem luxuriaz hortos adonidis vocat. Sacrificant āt heretici sup̄ lateres qñ exq̄sita mēdacia dialectica cupiūt arte firmare: ⁊ ī q̄drū extruere: ⁊ secti ī latere pulueris roborare lineis.

In delu.

a ꝯ ope quo vitia nos retinent sicut manib⁹. vnde: Mors ⁊ vita in manibus lingue.
a nobis: et allisisti nos in manu a b
a iniquitatis nr̄e. Et nunc domine c
a ꝯ vnde: Filios genui et exaltaui ⁊c̄. et filij me⁹ primogenitus israel. b ꝯ limus terre.
pater noster es tu: nos vero lutū d
a ꝯ plasmator. b ꝯ ideo resistere non possumus voluntati tue. ꝯ quasi manus tue fecerunt me: et plasmauerunt me ⁊c̄.
b ⁊ fictor nr̄ tu: et opera manuū tu
a ꝯ ergo. b ꝯ operi tuo.
c arū omnes nos †Ne irascaris do e
a ꝯ nimis. b ꝯ id est. c ꝯ etiam s̄m iusticiā: quia ferre non possumus.
mine satis: et ne vltra memine f
a ꝯ sed operis tui.
ris iniquitatis nostre. Ecce respi g
a ꝯ fuimus: olim icz.
ce: populus tuus omnes nos. h
a ꝯ quā fluminis impetus. l. ⁊ in qua quōdā fuit speculū virtutis. b ꝯ sanctuarij tēpli tui. ꝯ a te.
Ciuitas sancti tui facta est deser i k
ꝯ a te.
b ta: sion deserta facta ē: hierusalē
a ꝯ templum. b ꝯ vbi sanctificabamur immolabamus gloriabamur.
c desolata: dom⁹ sanctificatōis no l
stre ⁊ gl̄ie nr̄e: vbi laudauerūt te m
a ꝯ succēsa a romanis.
patres nr̄i: facta ē ī exustionē ig
a ꝯ sanctasanctoꝝ.
nis: ⁊ oīa desiderabilia nr̄a versa
a ꝯ ergo. b ꝯ miserijs nostris: flagitijs hostiū.
sunt in ruinas. Nunquid sup̄ his n
a ꝯ a miscōia. b ꝯ aduersarijs blasphemātib⁹.
continebis te dñe: ⁊ tacebis ⁊ af o p
a ꝯ quasi durus indignans audire nos.
b ꝯ humiles. c ꝯ non more solito. ꝯ in ꝑpetuū.
fliges nos vehemēter. Ca. LXV q
a ꝯ gentes per fidem.
f Quesierunt me qui ante r s
a ꝯ antequā homo fierem. ꝯ Popul⁹ quem nō cognoui seruiuit mihi.
nō interrogabant: inue t
a ꝯ misericordem me. s. b ꝯ ante.
nerunt qui non quesierunt me. v
a ꝯ formam serui accipiēs. ꝯ filius qui ante dixi moysi: Ego sum qui sum. b ꝯ vt faciam. s. c. cunctis gentib⁹ vnam christiani nominis.
Dixi: Ecce ego ecce ego ad gētez x y z
a ꝯ que nesciebat me.
que non inuocabat nomen me
a ꝯ quasi largus nihil denegans penitentibus.
g um. Expandi manus meas tota a b
a ꝯ passionis. b ꝯ iudeorum.
die ad populum increduluz: qui c d
a ꝯ relicto christo qui est via. b ꝯ lata ⁊ spaciosa que ducit ad mortem.
gradit̄ in via nō bona post cogi
a ꝯ vnde: Populus hic labijs me. ho. c. a. e. ⁊c̄.
ꝯ prauas. ꝯ Ab occultis meis munda me.
b ꝯ hec fecit populus. c ꝯ vindictam. ꝯ studio delinquendo. ꝯ aperte quod peius est. ꝯ in templo meo. s. idola posuerūt in qua sepe exhibui patientiam meam.
h tātiōes suas. Popul⁹ q̄ ad irācū e
a ꝯ cui omnia patent.
diā ꝓuocat me: ante faciem meā
a ꝯ a dijs alienis idolatrie iungētes luxuriam.
semper: q̄ immolant in hortis: ⁊ f g
a ꝯ demonib⁹. b ꝯ incensā. c ꝯ ꝓ vno altari qd̄ erat ī tēplo plura faciebāt ⁊ sup̄sacrificabant.
sacrificant sup̄ lateres q̄ habitāt h

faciem suam illis contra quos iratus est.
a Et allisisti nos. i. confregisti. b In manu iniquitatis nostre. i. ꝓpter iniquitatē nostram. Cōsequenter notat̄ misericordie petitio. cum dicit̄: c Et nūc domine pr̄ nr̄ es tu. ꝑ creationē. d Nos vero lutum. ⁊ fictor noster supple es tu. s̄m q̄ dicitur Hiere. xviij. Sicut lutuz in manu figuli. ita vos in manu mea domus israel. e Ne irascaris dñe satis. i. abundāter. f Et ne vltra memineris iniquitatis nostre. ad amplius puniendum. g Ecce respice. miseriam nostram. ⁊ allegatur ratio cum dicitur:
h Populus tuus omnes nos. per legem moysi nobis dataz. i Ciuitas sancti tui. scilicet hierusalem tuo cultui deputata.
k Facta est deserta. per Tituz. l Dom⁹ sanctificatiōis nostre. id est templū vbi offerebantur sacrificia ꝓ sanctificatiōe nostra.
m Et glorie nostre. qz in ip̄a gloriabamur super omnia terrena. Cetera patent ex dict̄ vsq; ibi: n Nūq̄d sup̄ his. miserijs nr̄is.
o Continebis te domine. a nostra consolatione. quasi diceret: non. p Tacebis et affliges nos. id est affligi ꝑmittes ab inimicis nostris. q Vehementer. i. vltra possibilitatem nostram sustinendi. quasi diceret: non decet te.

Ca. LXV

Quesierunt. Hic ꝯñr̄ ponit̄ dñi snīa: ⁊ p̄mo d̄ gētiū vocatiōe. scd̄o d̄ iudeorū reprobatiōe. ibi: Expādi. Sic enī allegat Paul⁹ apl̄us ad Roma. x. hāc lr̄am dictā esse de vocatiōe gētiliū: ⁊ reprobatiōe iudeoꝝ. Circa primū d̄r: Quesierūt me. ad me deuote ꝑ fidē venientes ad p̄dicationem apl̄oꝝ. s Qui añ nō īterro. s. gētiles. qz legē diuinitus datā ⁊ ꝓphas nō habebant.
t Inuenerūt. s. me ꝑ graz. v Qui nō q̄sierūt me. s. añ p̄dicationē apl̄oꝝ. iō subdit̄:
x Dixi. s. determinate diffiniēdo. y Ecce ego ecce ego. et fit duplicatio ad maiorē assertionem. z Ad gentē que nesciebat ⁊c̄. qz ante p̄dicationē apostolorū gentiles erāt cōmuniter idolatrie dediti. et sic inuocabāt idola ⁊ non nomē dñi. a Expādi. ibi ponitur sentētia dñi q̄tum ad iudeos. et p̄mo ponit̄ ista sentētia. secūdo remouetur iudeorū falsa fiducia. sequenti ca. Prima diuidit̄ in tres. qz primo ponit̄ multitudinis iudaice reprobatio. secūdo paucorum electio. ibi: Hec dicit dñs. et tertio vtrorūq; retributio. ibi: Et vos. Ista tamē diuisio nō est oīno p̄cisa. qz in prima parte ponit̄ aliq̄d de punitione reproborū. qz ꝓphete frequenter d̄ vno transeūt ad aliud ⁊ econuerso. ⁊ maxīe Esaias. Circa primū dicitur in persona domini. Expandi man⁹ meas. volēs ad me trahere.
b Tota die. i. ab antiquo vsq; ad presens. primo ꝑ ꝓphetas. postea ꝑ meip̄m incarnatum. c Ad populū incredulum. i. iudaicum qui semp̄ fuit dure ceruicis. vt patet ex decursu veteris ac noui testamēti. d Qui gradit̄ in via non bona post cogitatiōes suas. i. post inclinationē fomitis ad malum et nō post leges meas. e Popul⁹ q̄ ad iracūdiā ꝓuocat me añ faciē meam. quia etiaz in loco diuini cultus exercebant idolatriaz tēpore manasse et aliquorum aliorum regum. vt patet. iiij. Reg. et. ij. Paral. f Qui īmolant in hortis. vbi colebant idola in locis. scz nemorosis. vbi etiam luxuriam exercebant in venerationem idoloruz. vtpote veneris ⁊ priapi. g Et sacrificant super lateres. id est super tecta domorū ⁊ in loco patenti. ad dandum alijs idolatrie exemplū.
h Qui habitant in sepulchris. querendo diuinationes in mortuis per artem phitonicam. ⁊ alijs modis superstitiosis.

Et in delu.

Universidad de Navarra
Biblioteca

E a In delubris. Delubra a delendo dicta eo q ibi pu
tabat ablui anima. Vel quia ppe erant piscine vbi et
Allego. sacerdos lauabat t hostia. Alleg. Heretici i memo
rijs magistroz z in specieb⁹ dormiūt: qui lumē spiritus
sancti relinquētes: t cenaculum in quo apostoli versa
banē in diaboli tenebris com
morantur: t spelūcas diligūt
Dar.u. c de qb⁹: dos ante fe. il. spe. la.
Domus credūt et fantasias:
Carnē porcoz comedūt de q̄
Dar.7. a bus oz: Ne mittatis margari
tas ante porcos: t ius ppha
num qō in libris eoz heretica
arte conditū est. Vasa eoz im
munda tam doctrine. s. q̄z co
pora. In tantā quoq; amētiā
veniunt vt qui ipis non fuerit
silis quasi pditum detestent.
b In furore meo. Furorem:
oblionē: tram: penitudinē:
ita in deo accipere debemus:
quomodo manus: pedes: ocu
los: aures t cetera membra q̄
habere dicit. nō q his pateat
perturbationibus: qui eas ex
tinguit in nobis: sed p verba
nostra dei intelligim⁹ affectuz
erga nos. c Non tacebo.
3.42. c Qui superi⁹ dixit: Tacui: sem
per silui: patiens fui. modo di
xit: Nō tacebo. id est nec par
cam ampli⁹ neq; sustinebo ini
quitates eoz. d Iniq̄tates
patrū vestroz. Ut sz nō soluz
p peccat' vestris puniamini:
sed etiaz pro patrum iniquita
tibus quos imitati estis. Ali
ter enim nō portat filius iniq̄
tatem patris. e Qui sacri
3.Re.12. f ficauerunt sup. Q̄ū in berbel
t i dan. aureos vitulos adora
uerunt. Hereticos q̄z contem
nens simplicitatem ecclesie sa
crificat in mōtib⁹ t exprobrat
deo dū eius pcepta ptēnit.
f Quō si tē. Quasi ppē ma
los nō perdā bonos: sed quō
si tē. Mixtus erat enī peritus isrl.
g De iacob semē: Semen ia
cob et iude apli possidentes
mōtes alios. s. credētes virtu
Ro.9. k tib⁹ eminētes. vnde: Nisi dns
sabaoth reliquisset no. se. q̄si so
facti essemus. h Mōtes tā
Lxx. Montē meū. s. xp̄m: qui
est mons montium. Montes
enim sunt apostoli qui de iu
deis possederunt xp̄m in quo
fundati sūt. i Et hereditа
Ps.104. būt. Vñ: Semē abrae serui ei⁹
fi. ia. e. eius. Quicūq; adhuc
semē sūt: nec formati i filiū ser
Job.2. e ui domini sunt q̄bus oz: Scio
q; semē abrae est. nōdū. s. filij.
Qui aūt filij est dñi electi est.
Vñ: Electi possidēt hierusalē:
Ro.8. c serui habitant in ea. vñ: Non
accepistis spiritū fuitut' iterū ti
timo. s acce. spi. adop. fi. dei.
k Campestria. Alij saltus.
Ps.28. vnde. Dominus reuelabit cō
densa siluaruz vt latrones ibi
latitare desistant: et bestie ve
nenatoz animalia in ecclesiā dei transeant.
l Jn caulas gregum. Alia trā slatio habet saronas
que est regio inter ioppen et lidiam atq; ramam se
cunda t pabulosa sed latronibus infesta. vnde inter
pretatur vallis effundens sanguinem.

a Et in delubris idoloꝝ dormiunt. ibi enim antiquitus super co
rium hostie imolate dormiebāt ad habendū reuelationes in somnis:
sicut legitur de bruto in historia bzitonū. b Qui comedūt carnem
suillam. idolis imolatam. t sic erat ibi duplex transgressio. scilicet leg
mosaice que absolute prohibet talem carnem comedere. t prohibitio
nis idolatrie. c Et ius prophanum invasis
eoꝝm. i. oblatio ō materia liquida que fiebat
cum oblatione sacrificij de animalibus.
d Qui dicunt. scz gentili. e Recede a me
tē. reputabant enī gentiles ita imūdos q nō
cōmunicabāt cum eis. vt patet ex libris veter
t noui testamēti. Jste tamē contēptus sic inua
luit t maxime apud iudeos qui pharisei dice
bant q etiam iudeos cōtemnebant q nō erāt
de secta sua. vnde t domino discūbente in do
mo Matthei qui erat natione iudeus. dixerūt
Matth⁹. ix. Quare cuz publicanis tē. et tamē
Matthe⁹ erat natione iudeus. et simile legit i
euangelio in plurib⁹ locis. Jsti enim pharisei
erāt iusti apparēter: sed non realiter. t q̄z simu
lata sanctitas duplex est iniquitas. sm q dicit
Hiero. ideo subdit debita punitio. cum dicit:
f Jsti fumus erūt i furore meo. i. materia ap
plicabilis igni gehenne. g Jgnis ardēs to
ta die. i. ptinue et absq; fine. sicut dicit infra t
fine libri. Ignis eoꝝ non extinguet. h Ec
ce scriptū est coram me. indelebiliter. sm q̄ dr
Hiere. xvij. Peccatū iuda scriptū est stilo fer
reo in vngue adamantino. i Non tacebo.
dissimulando. k Sed reddā t re. tē. Adi
tellectum huius sciendū q̄ sicut gloria cuiusli
bet beati crescit ex gloria sibi cōiunctoꝝ: sic pe
na cuiuslibet dānati crescit ex pena sibi ciun
ctorum. ꝓter q̄d iuxta epulo in inferno posi
tus petijt Lazarū mitti ad fratres suos vt cō
testaretur illis ne venirent in locum tormento
rum. Luc. xvj. t hoc est q̄d dicit: Sed reddaz
t retribuā in sinu eoꝝm. i. iudeoꝝ reprobato
rum generaliter priozū t posterioꝝ. l Jni
quitates vestras. hoc dicit ꝙtuz ad iudeos q̄
fuerunt post captiuitatē babylonis magie tē
poze christi et deinceps. m Et iniquitates
patruz tē. ita q ex pena vestra crescit pena eo
rum t ecōuerso. vt dictuz est. n Qui sacri
ficauerūt super montes. Jstud refertur ad iu
deos illos qui pcesserunt captiuitatē babylo
nicam q̄ fuerunt multipliciter idolatre. vt ptz
i libris Judicū Regū t Paralipomenō. post
captiuitatē vero babylonicam non legunt iu
dei fuisse idolatre nisi aliqui pauci circa tēpo
ra machabeoꝝm. sed postea agetur de pecca
tis eoꝝm. t iam in parte dictum est supra.
o Et super colles tē. colēdo enim idola facie
bant deo opprobria. p Et remetiar op⁹ eo
rum inferēdo penam sm mensuram peccati et
modum. q Primū in sinu eoꝝ. id est pecca
tū factū in iuuentute simul puniā cū peccato fa
cto in senectute. Vl' aliter: Primuz. i. pcm̄ pa
trum in filijs: modo dicto. r Hec dicit tē.
Hic ꝙnter circa iudeos ponit paucoꝝ electio
scz apostoloꝝm t aliozum qui crediderunt in
christo. cuz dicitur: Hec dicit dominus. cuius
verbum frustrari non potest. s Quomo
do si inueniatur granum. scz vnū. t In bo
tro. post tempestatem quod est modicuz respe
ctiue. v Et dicātur. dolenn accipere.
t Hec dissipes illud qm̄ benedictio est. id est
vocemini circūcisio: ß ꝙcisio.
k Quia obli. Ut nō idoloꝝ
meminerint: t ꝓstini erroris.
nō obliuione memozie ß succe
sione bonoꝝ. Vñ: In die bo
na oblinio bonoꝝm. t alibi.
Eccl.11.d Afflictio boze obliuionem fa
cit delitiaꝝ. Et forsitā t in fu
turo pristine cōuersatiōis me
moria oīno delebitur.

ß Et vallis

a ß mortuorum que iudei in modum domoꝝm
faciunt.
a in sepulchris et in delubris ido/ a
a ß super pelles scz hostiarū: vt futura somnient.
b ß contra pceptum legis.
lozum dormiunt: qui comedunt b
carnem suillam t ius prophanū c
a ß immundi. ß alij non manducāri non adorā
ri idola. ß porcinum.
in vasis eoꝝm: qui dicunt rece/ d
de a me: non appropinques mi/ e
a ß q: ralia agunt: t in alios sputāt.
hi: quia immūdus es. Jsti fūm⁹ f
a ß nihil. b ß et. c ß erit ß gehēne. d ß in eis.
erūt in furore meo: ignis ardēs g
a ß semper. b ß malū eoꝝ vt non obliuiscar.
totā die. Ecce scriptum est coram h
a ß imo dicam: Tre maledicti in ignē eternū.
me: Non tacebo sed reddam et i k
a ß i ulcionem mētis vt ppria roxqueāt cōsciētia.
retribuam in sinū eoꝝm iniqui/ l
a ß idolatrarum.
tates vestras: t iniquitates pā/ m
a ß vt puniamini sicut illi quos imitari estis: t sic
quodāmodo eoꝝm filij.
trum vestroꝝ simul dicit domi
a ß filios t filias demonijs.
nus: qui sacrificāuerūt sup mon/ n
a ß ne despiciendo: t idolis immolando.
tes t sup colles exprobrauerunt o
a ß p culpa penam meriendo vel mesurando.
mihi: t rem̄etiar op⁹ eoꝝ primū p q
a ß in anima post iudiciū: t in corpore cum t ver
mis eoꝝm non mo. t ig. non ex.
in sinū eoꝝ. Hec dicit domin⁹. r
a ß post tempestatē. b ß illesum.
Quomodo si inueniat granū in s t
a ß volenti rangere. b ß sine crescere.
botro: et dicat ne dissipes istud: v x
a ß. i. placuit dño vt p benedictione de tanta co
pia reseruaret illud. ß aliquos reseruando.
qm̄ bñdictiō est: sic faciam ꝓpter y
a ß abrā: isaac: t iacob: ad quos facta est pmis
sio: vel ꝓpter eos qui inter plurimos peccatores
seruant mihi.
seruos meos vt non disperdam z
a ß gen⁹ humanū ß Nō deficiet sceptrum de iu
da tē. c ß christū qō supra botri granum.
totū. Et educaz de iacob semē: a
a ß apostolos. vnde: Leuaui oculos meos ad mō
tes. et alibi: Montes in circuitu eius tē.
t ō iuda possidētē mōtes sanctos b c
a ß scz hereditatē. de q̄: Dabo tibi gētes. here. t.
b ß scz ecclesiam. c ß apostoli. vnde: Non vos
me elegistis: sed ego elegi vos.
meos. Et hereditabūt eaz electi d e
ß fideles.
mei: t serui mei habitabunt ibi.
a ß fidelū: Quoꝝ coz vnū t alia vna. ß ecclias.
Et erūt campestria i caulas gregū: f
da. de qua tribu natus est christus sm carnē. g Possidētem mon
tes meos: id est ecclesiam militantem t triūphantem. h Et hereditabunt eam scz ecclesiam militantem primo t triumphantem postea.
i Electi mei. id est christiani veri. k Et erunt campestria in caulas gregum tē. t per greges frequenē in scriptura intelligūt fideles.
ps. xciij

ß requiem.
Jos.7.c a Et vall' achor. Ubi achor filius charmi de spoliis bieri
cho furatus cum omni domo
periit. vocatur locus vallis
achor. i. turbatiōis vl' tumul
tus in quo significatur genti
litas: sicut t p saronas q̄ iter
pretatur vallis fundens san
guinem que effusione sangui
nis plena in tumultu t in tur
batione vitioꝝ manebat. Sz
achor versa est in caulas gre
gum sine oullia. t i cubile ar
mētoꝝ. i. ecclesias t requiem
pdicatoꝝm t aliozꝝ fidelium
qui designanē per armenta et
greges outū. b Armento
rum. Pdicatoꝝ qui eccle
siam armant t defendūt. Ar
mentū enī dicit ab armādo.
Allego. c Et vos qui dere. Allego.
Dēs qui ecclesiā deserunt et
obliuiscunt montez sanctum
dei tradētes se spiritib⁹ erro
ris vel imundis et doctrinis
demoniozū: parāt fortune mē
sam et nihil ad deum ptinere
credentes: sed stellaruz cursu
vel varietate fortune oīa gu
bernari: bi tradētur eternis
supplicijs vt nullus eoꝝ pos
sit euadere. d Fortune mē.
Dee egyptioꝝ cui i fine anni
parabant mensam omnibus
escis refertam t poculis mul
sa mixtis: vel q̄ felicē annuz
prebuerit: vel q̄ futurum feli
cem pbitura sit. e Voca
Jer.43.d ui. Per prophetas dicēs: Cō
uertimini ad me et sal. e. Et p
memetipm̄: penitentiā agite.
Dar.11.d Et alibi: Venite ad me oēs q̄
la. t one. estis. f Ecce ser.
Quasi nō solū corruetis gla
dio ꝓ iniq̄tatib⁹ vestris: sz t i
psenti esurietis t sitietis. Hē
tiles vero ad fidem conuersi
in presenti satiabunt cibo coꝝ
potis t sāguinis mei. t doctri
na spūalt: t in fine visione tri
nitatis g Comedēt. Coꝝ
Job.6.f pus meum. Unde: Qui mā
car. fi. bo. Vl' doctrinā spūa
lē mysteria fidei: vel i futuro
cognitionē diuinitat'. unde:
Luc.11. e Ut edat' t bibat' sup mē. m.
Ps.16. i re. p. m. Et satiabor cū a. glo
ria tua. h Et dimit. Ut aliq̄
affirmātes dicāt. Si aliter fe
cero cōtingat mihi sic̄ indeis
romanoꝝ gladio occisis. Vel
ita iuro p deū in quē olim iu
dei crediderūt. Vel q̄ de⁹ in
ramētum eoꝝ erat q̄ xp̄ianī
mō iurāt necessitate cōpulsi:
viuit dns. s. i Et interficiet.
Ut vl' būc nō habeat' q̄ dic:
Job.14. a Ego sū via Xitas t vita. Nec
quisquam circūcisio: ß ꝙcisio.
k Quia obli. Ut nō idoloꝝ
meminerint: t ꝓstini erroris.
nō obliuione memozie ß succe
sione bonoꝝ. Vñ: In die bo
na oblinio bonoꝝm. t alibi.
Eccl.11.d Afflictio boze obliuionem fa
cit delitiaꝝ. Et forsitā t in fu
turo pristine cōuersatiōis me
moria oīno delebitur.

ß Quia

a ß fidelū. s.
b ß hec fient cis. s. d requi. me.
c ß fide t opere.
pōpulo meo q̄ requisierunt mē.
ß o iudei.
c Et vos q̄ dereliquistis dominū a
a ß templum quod in more: vel celestem hieru
salē vel christum qui est mons montium.
qui obliti estis mōntem sanctū b
a ß alia translatio: paratis.
meum: qui pōnitis fortune mē c
a ß ne quis euadat.
sam: t libatis super eam: nūme d
rabo vos in gladio: et omnes i e f
a ß pressura: non enim omnes occisi sūt vel om
nes afflicti. ß chaldeorum: romanorum demo
num. ß qualiber afflictione.
b ß pter cetera. c ß omnia feci que debui.
cēde cozruetis † prō eo q̄ vocā/ g
a ß obediendo sequēdo. b ß presens nobiscū
emanuel. ß in parabolis.
ui et nō respondistis: locutus h
a ß mente. b ß insuper.
sum t non audistis: et faciebat' i k
a ß quia omnia video: vel in templo idola colē
res. b ß idolatriam.
malum in oculis meis: et q̄ē l
a ß aliud vult deus: aliud premittit. b ß ma
lum. s. c ß vt percutis barraban homicidij t
seditionis actorem.
nōlui elegist'. Propter hoc hec f
dicit dominus deus: Ecce ser/ m
ui mei comedent: et vos esurie/
a ß sanguinē meū. b ß aqnā viuā.
tis. Ecce serui mei bibent t vos
a ß in eterna beatitudine. vnde illud: Gaudium
vestrū non tolletur a vobis.
sirietis. Ecce serui mei letābun/ n
a ß videntes alios in locum vestrū successisse.
tur: et vos cōfundemini. Ecce o
a ß im illud: In secula seculoꝝ laudabūt te.
serui mei lāudabunt ꝓ exulta p
a ß in inferno.
tione cordis: t vos clāmabitis q
a ß conscientia peccatorum.
ꝓ dōlore cordis t ꝓ contriti r
a ß vnde: Ibi erit fletꝰ t stridor dentiū: vel i iudi
cio positis hedis a sinistris: t ouib⁹ a dextris.
one spiritus vlulābitis: t dimit s t
a ß alijs in locum vestrum succedentibus.
b ß sacrosanctum.
tētis nomen vestrum in iuramē
a ß vt dicātur filij abrae sicut vos olim.
b ß spūali gladio in iudicio.
tum electis meis. Et interficiet v x
te dominus deus: et seruos su/ y
a ß christiano. b ß noie vel christo.
os vocabit nōmie alio. In quo z
a ß christianus vocat⁹ a ipm nomen i terra hac
bene custodierit. b ß nūc scz.
qui bñdict⁹ est super terrā: bñdi a b
a ß in futuro. vnde: Venite benedicti pa. m. tē.
t alibi: De bñdictione hereditare possidearis.
b ß fideliter t veraciter. ß veritatem loquit.
c ß hac: In die iudicij vere t fideliter deum lau
dabit.
cēt i deo amē. Et q̄ iurāt i tērra c d
a ß succedentibus bonis eternis: Absterget do
minus oēm lachrymā ab oculis eoꝝ.
iurabit in deo amen. Quia ob/ e f
a ß ne sit ps malox ꝓnons angustie memoz. ari.
liuioni tradite sūt angustie pri/ g

ps. xciiij. Mos autē popul⁹ pascue eius. t ouēs
manus eius. per caulas igitur in campestribus
t vallibus edificatas intelliguntur ecclesie edi
ficate per orbem vbiq; in quibus fideles cōgre
gantur ad percipiendum sacramēta t diuini ver
bi nutrimentū. Exprimitur tamē in speciali val
lis achor qui de peccato suo vere penitēs dedit
gloriam deo. Josue. vij. quia ecclesia est locus re
ceptiuus vere penitentiū. Designātur etiam hic
nomine gregū fideles minozes. t maiozes nomi
ne armentoꝝm. a Et vōs qui. Hic cōsequē
ter ponitur predicatoꝝm retributio. t primo re
proborum t electoꝝm mixtim. secūdo electoꝝ
separatim. ibi: Quia obliuioni. Circa primū di
citur: Et vos qui dereliquistis dominū. cōtēres
idola. b Qui obliti estis montem sanctū me
um. vbi erat templum diuino cultui dedicatū.
c Qui ponit' fortune mensam. eo q̄ reputaba
tur dea felicitatis temporalis. d Et libat' su
per eam oblationem de liquidis. i hac idolatria
et supradictis fuerunt iudei multiplicati ante ca
ptiuitatē babylonicam: quia multi ex eis seque
bantur omnimodam idolatriaz. vt patet ex. iiij.
Reg'. e Numerabo vos in gladio. quasi di
ceret. nullus euadet. ideo subditur: f Et om
nes in tē. pro eo q̄ vocaui. per prophetas.
† Prō. i. é Piere. 7. é
g Et non respondistis. peccata vestra confitē
do. sed magis prophetas derisistis contumaciā
augendo. vt patet. ij. Paral. vltī. h Locut⁹
sum. in persona ppria in humanitate assūpta.
i Et non audistis. sed magis doctrinaz meam
reprobastis. vt patet ex euangelio in plurib⁹ lo
cis. k Et faciebatis malum in tē. bona pau
perum rapiendo t fratres vestros odiendo: ista
enim duo scilicet auaricia t odium fraternū mul
tum viguerunt in populo iudaico post reditum
captiuitatis babylonice: vt dicunt etiam iudei.
et magis increuerunt imminente tempore xp̄i.
l Et que nolui elegistis. scilicet falsam apparē
tiaz sanctitatis. propter quod christus maxime
contra hypocrisim predicauit. et subditur pena
iuxta bonoruz premia: quia opposita iuxta se po
sita magis elucescant. cum subditur: m Ecce
serui mei comedent t vos tē. per cibum et potū
hic intelligit refectio bonoruz in celo. quia com
muniter in scriptura sacra bona spiritualia t ce
lestia metaphorice per corporalia designantur:
et per sitim t esuriem punitio malozū in inferno.
vbi est defectus omnis boni. n Serui mei le
tabuntur. in clara visione diuina. o Et vos
cōfun. ꝓfusione extrema deiecti cum demonibus
in penam. p Serui mei laudabunt. etiā lau
de corporali. que fm doctores erit in patria.
q Et vos clamabitis p̄ dolore cordis. sicut enī
in patria ponit clamoz exultatiōis: sic i gehēna
clamoz tristicie t desolatiōis. r Et p̄ contritione
spūs. i. desolatione. ꝓtritio enim meritoria ibi lo
cū nō habebit. s Ululabitis. qz vlulat' ē vox
ꝓfusa: t designat magnitudinē angustie t dolo
ris. t Et dimitteris nomē tē. scz execratiōis.
v Electis meis. i. christianis q̄ sic iurant aliq̄
si feci istud q̄d mihi ponit: susp̄endar ego p̄
des sicut iudeus. x Interficiet te dns deus.
quod fuit impletum per Titum. y Et seruos
suos. in eū credentes. z Vocabit nōie alio.
qz vocāt' xp̄iani a xp̄o. a Jn q̄ bñdi. est tē.
bñdictiōe gr̄e: q̄ dat in baptismo. in q̄ accipit' no
mē xp̄iani. b Bñdicet i deo. i. bñdictiōe cele
sti si in gra pseueret. c Amen. i. fidelit' sic fiet.
d Et qui iurat i tra. i. hoib⁹ aliq̄d affirmando.
e Jurabit i deo. t nō i idolo. f Amē. i. fideli
ter debet iurare. g Quia ob. Hic ꝓfr describ
bit retributio electoꝝ separatim. tñ aliq̄d interpo
nit de punitiōe maloꝝ. vt videbit'. t primo ponit
retributio q̄tū ad cōsecutionē boni. cum dicit:
Quia obliuioni tē. q̄s fidelis sustinuerunt xp̄t
magnitudinem glorie supueniētis in patria. t q̄
sic intelligat patet per hoc quod subditur:

Ecce

a Quia ecce ꝛc. Ex angelis scz ꝛ hominib⁹ vnā ecclesiā ꝛ exultabūt ꝛ gaudebūt vt ego qui creauī ꝛ exultem ꝛ gaudeam in eis.
b Exultationez. Uniuerse terre: vt que vet⁹ vnigeniti erat gaudiū: nouaꝫ cūctis nationibus leticia sit.
c Gaudiuz. Quod vel post resurrectionem possimus ītelligere: vel post baptismum in prima resurrectiōe. Hoc ad generalē resurrectionē qua omnes in pfecta etate resurgēt: et hoc est: non erit.
d Puer centuz an. Ille scz qui et si dim: tñ pueriliter vixit: seruiens vitijs: et ꝫ exponit sic: Et peccator ꝛc. Hzeg. in mozalibus. Puer centū annoꝝ. Uita q̄dez pueri in longum trahit: vt a factis puerilibus corrigat. Sed si a peccati ꝓpetratione nec tpis lōgitate compescitur: hec ipsa vita longinquitas quā p misericordiam dei accepit ei ad culmē maledictionis crescit.
e Domos. Uirtutes ꝓ quibus in celestibus requiescūt. Uñ.
Job.14. a In domo pris m. mā. † 2.q.7.c. Paul⁹ dic. ex.c.dbus. m. sunt: vnusq̄sq; ꝓpriam mercedem accipiet ſm ꝓprium laborē. Tales domos obstetrices sibi dicuntur edificasse: quia timuerūt deū. Jacob q̄z habitat in domo quam Esau qui fer⁹ delectabatur possidere nō potuit. Ad litterā enim stare non potest. Multi enim sancti edificāt domos: et nō habitāt in eis.
t.Co.5.b Scdz enim dies lig. Sicut ꝛps iā nō mozit: mozs illi vltra nō dominabit: ſ ī eternū regnat cuz patre sic ꝛ illi: lignū enī vite ꝛps est qđ erat ī medio paradisi. s. ecclesie. Uñ salomō. Lignū vite est bis q̄ apprehēderūt eā. s. sapientiā q̄ ē christus.
g Opa ma. Fidem: doctrinā: opationem apl̄oꝝ ītemerabūt vsq; ad finē seculi fuādo fideles eoꝝ imitatores. s. Vel ſm q̄ dā codices hūt electe meis ītemerabūt. id ē eternaliter saluabūt eos opa eoꝝ. s. apl̄oꝝ.
b Semē be. Apli ꝛ alij doctores ī pdicatōe vel alijs opib⁹ sicut iudei. quia eternam mercedem percipient: qz veniēt cū ex. poz. ma. su.
i Nepotes. Quos filij eoꝝ ī fide genuerūt: sic marc⁹ petri discipul⁹, ꝛ lucas pauli fili⁹.

Ecce eni ego ꝛc. qz ī futuro ītemabūt corpa celestia ꝛ elemēta: nō ꝯtuz ad substātiā ſ ꝯtū ad claritatē ꝛ decorē: vt sic magis relucent ī eis bonitas diuina ad gllaz dei ꝛ etiā electoꝝ ī ipis bonitatē dei clari⁹ cōtēplādū ꝯ añ. ꝛ talis ītematio vocat hic creatio. sicut dr rex vl papa creari, ꝓter ītemutationez statꝰ: Ꝯuis eoꝝ substātia nō mutet. b Et nō erūt ī me. ps. ꝛc. hoc ē dicrū. q̄ statꝰ eoꝝ ꝓcedēs nulli⁹ momēti reputabit respectu sequēt⁹.
c Dz gau. ꝛc. vos electi. d Alsp ī sem. qz eternitas a ꝓte post ē de rōne beatitudis. e Jn his q̄ ꝛc. i. in corporib⁹ celestib⁹ ꝛ elemētis ꝓdicto modo melioratꝰ.
f Quia ecce ꝛc. i. ecclias triūphātē. Deb. xij. Accessistis ad sion mōtē ꝛ ciuitatē dei viuentis hierūm celestē ꝛc. nō eni dr creari simplicit: qz celū empyreū a principio mundi fuit factū ꝛ angelis repletū. ſ dr creari ꝯtū ad nouā exultationē q̄ fiet ī fine mundi. qz pacto iudicio electi trāseret illuc ī pfecta beatitudie corporis et aīe. ꝛ ex ꝫ crescet gaudiū angeloꝝ. ido subdit: g Et ꝓpter ei⁹ gau. qz angeli gaudebūt de pfecta beatitudie electoꝝ. ꝛ electi dr ꝓ sorte angeloꝝ. h Et exultabo in hierūm. nō ē ītelligēdū q̄ aliqđ p ꝫ deo accrescat: cum ex seipō sit pfecte beat⁹. ſ qz faciet eiues celestes ī seipō pfecte exultari, sicut dr Heſ. xxij. Mūc cognoui. i. cognoscere feci. i Et nō audiet. Hic ꝓpriē ponit dicta retributio ꝯtū ad amotionem mali. cū dr: Et nō audiet in ea vltra vox flet⁹ ꝛc. in q̄ notaf amotio oīs tristicie iterioris ꝛ exteriozis. k Nō erit ibi ꝛc. i. aliqs habes multos dies deficiēs tñ ī industria vel scia. l Et se. q̄ nō imple. di. suos. i. habēs multos ānos in vacuum trāsactos: ſ plenos meritꝰ. ꝛ ꝫ a ciuitate celesti amouet defectꝰ noticie ꝛ virtutis. Et q̄ sic debeat hec lra ī telligi: ꝓz ꝫ ꝫ qđ subdit: m Qm puer centū an. i. q̄ multū virit pueriliter sequens passiones suas.
n Moriet. morte eterna. o Et pec. cen. an. q̄ transegit tēpus suū ī vacuū a bonis opib⁹: peccās ex certa malicia. p Maledictus eris, illa maledictiōe q̄ habet Matth. xxv. Jte maledicti in ignē eternum ꝛc.
q Et edificabunt domos ꝛc. ꝫ ꝫ remouet malū infortunij a hierusalē celesti. Circa qđ sciendū q̄ magnū infortuniū reputat inter hoīes: qñ q̄s multū laborat in aliquo ꝛ nō pcipit fructū. in edificatiōe aūt dom⁹ ꝛ plātatione vinee añ ꝯ faciet fructū ē magnus labor. ideo magnū infortuniū reputabat antiquit⁹ ꝛ adhuc reputat: qñ aliqs ꝓuenit morte anteq̄ expiat bonū sequēs domus ab eo edificate ꝛ vinee plātate. ꝓpr qđ Deutero. xx. dr q̄ illi q̄ edificauerāt domos nouas ꝛ plātauerant vineas nō intrarēt ꝓlū: ſ reuerterent ad domos suas ne forte interficerēt ī plio ꝛ ꝓuarent bono cōsequente mō ꝓdicto. ꝛ ex horrore hui⁹ infortuniꝰ multi postea possent a bello ꝓ republica defendēdā retrahi. ꝫ igit qđ dr hic: r Nō edificabūt ꝛc. dat ītelligi q̄ nulla infortunia erūt ī ciuitate celesti. ista tñ speciali ter exprimūt: qz cōmuni⁹ inter hoīes hui⁹ vite reperiūtur. ideo subdit: s Scōm enī dies ligni. de q̄ ligno debeat ītelligi exprimit trāslatio chaldaica q̄ dicitur thargū apud hebreos. ꝛ est valde autētica apud eos: q̄ sic habet: Scōm dies ligni vite. ꝓ eſum enī ligni vite durāte statu inocentie cōtinuabat vita humana absq; aliqua ītemeratiōe. ꝛ illud fuit figura christi: ſm q̄ dicit Job. in Apoc. vlt. Quo ligno reficiunt beati intrius in aspectu sue deitatis. ꝛ exterius ī aspectu sue humanitatis. ideo subdit: t Erunt dies populi mei. qz vita beatoꝝ ē ꝓperna a parte post. sicut ꝛ christus qui per lignum vite hic ītelligit. v Opera manuū eorū ītem. electi mei. i. merita sanctoꝝ tñ durabūt in premio. ꝓ eis reddito ꝯtum ipsi. ſm q̄ dicit Apoc. xiiij. Opa enim illoꝝ sequunt illos. ꝓ hoc aūt qđ dicit hic: Ītemeterabūt. non ītelligit aliqua corruptio. sed ꝓpter duratio. eo modo loquendi quo dicit de deo Dan. vij. Donec venit antiqu⁹ dier. ꝛ iudiciū dedit sanctis ꝛc. per antiquitatē ītelligit eternitas. ꝛ non defectio q̄ cōcomitatur antiquitatē cōiter dicta m. Deb. viij. Qđ antiquat ꝛ senescit, ꝓpe iteritū est. x Nō laborabūt. i. non laborauerūt. qz frequēter ꝫ accipit ſ ꝓterito. y Frustra. qz ꝓsequūt ꝓmia. z Neq; gene. i. ꝓturbatiōe, i. carnalit. quā generationē sequit ꝓturbatio sollicitudis circa ꝓuisionē vxoris familie ꝛ ꝓlis: qđ nō habet locū ī cel. ido dic saluator: Matth. xxij. In resurrectiōe nō nubēt neq; nubēt. ſ sūt sicut angeli dei in celo. a Quia semē bñdictoꝝ dñi ē. i. apostoloꝝ. b Et nepotes eoꝝ cum eis. isti sunt electi ꝓ successores ꝛ discipulos apostoloꝝ in fide regenerati. Potest etiam exponi qđ dicit

ores: ꝛ qz absc̄dite sūt ab oculis
a ſ adiūgit se eis: qz ꝛ ipe mitta ꝓuit serra ligna secꝰ a iudeis. b ſ sanctos q̄ quoridie inuocatur. vnde: Videbo c. ꝛ. ꝛc.
nōstris. Ecce eni ego creo celos a
a ſ meliorādo: qualitates murādo. vnde Johānes: Vidi celū nouū: et terram nouā. et apostolus: Preterit figura huius mundi.
b ſ bonam. ſ que afferet fructum in patriā.
nouos ꝛ terrā nouā: ꝛ nō erūt in b
a ſ mala rozmēta. b ſ in memoriā. s. vestrā.
memoria prioza: ꝛ nō ascendet
ſ vestrum.
sup coz: sz gaudebitis ꝛ exultabi c
a ſ sine fine. ſ omnibus rebus a me factis.
tis usq; ī sempiternū ī his q̄ ego d e
a ſ celestē. ſ ex angelis et hoibus.
a creo. Quia ecce ego creo hierūm f
ſ emphasis.
b exultationē: ꝛ populū eius gau g
diū: ꝛ exultabo in hierūm: ꝛ gau h
a ſ Absterget deus oēm lachrym. ab o.
debo ī ꝓ'o meo. Et nō audiet ī i
a ſ vbi gaudiū ꝛ exultatio: contraria enī simul esse non possunt. ſ non sicut iudei: ꝓ iudicio faciet clamorem.
ea vox flet⁹ vltra: ꝛ vōx clamo k
a ſ Deus enim resurgemus in virum ꝓfectum in mensura etat. ple. christi.
ris. † Nō erit ibi ampli⁹ infans diez k
a ſ puerus morte. b ſ qz nemo morietur.
et senex q̄ non impleat dies suos. l
a ſ et si hic diu viuat.
b Qm puer cētū ānoꝝ morietur et m n
peccator cētū ānoꝝ maledictus o p
a ſ in ꝓsenti. b ſ virtutes.
e erit. Et edificabūt domos et ha q
a ſ opa bona. vnde: Inebriabūtur ab vbertate d. ꝛ. ꝛ alibi: Saciabor ī. a. g. r. ſ hec est vinea q̄ air: Ego sū vitis vera ꝛ vos pal. ꝛ p. m. a. ē.
bitabunt: ꝛ plantabunt vineas
ꝛ comedēt fructū earū. Nō edifi r
a ſ diabolus. s. ſ in medio eorum.
cabūt ꝛ alius habitabit: nō plā
a ſ diabol⁹. i. non deuorabit virtutes eoꝝ.
f tabunt: ꝛ alius comedet. Scom s
ſ de q̄: Just⁹ vt palma flo. qui. s. q̄dite trīphum reportat de aduersarijs suis. ſ vite.
enim dies ligni erunt dies po t
ſ fidelis.
g puli mei: ꝛ opera manuū eoꝝ i v
ſ vel is. ſ vel is. ſ ergo.
ueterabūt electi mei. Non labo x
a ſ filios spūales sicut rachel carnalē filium.
rabūt frustra neq; gēnerabunt y
b in conturbatiōe: quia semē bñ z a
ſ apostolorum.
i dictoꝝ domini ē: ꝛ nepotes eo b

Nā i. Esd. 2. d Heb. 49. d Jer. 31. c
a Anteq̄ clamēt. Jn ꝓturbatiōe: in dolore mētis: ſ in gaudio ꝛ leticia. Uñ: Qđ eni ē gaudiuz nr̄m aut corona glie: nō ne vos ꝛc. b Lupus ꝛ Lupus: saulus. i. ꝓsecutor ꝫ quo: Benjamin lupus rapax. c Agn⁹. Qui. s. cādidis vestib⁹ sequunt agnuz quocūq; ierit. De quib⁹ Petro dicit: Pascite agnos meos. d Deo ꝛ bos eo. ꝛc. Uir. s. disert⁹ ꝛ potentissim⁹ in seculo: spera philosophie eloquentia comeder paleas. i. vilitatē ꝛ superficiē historie cum bob⁹. i. pdicatoribus ecclesie. Hec comedūt leones donec multis laborib⁹ veniāt ad ꝓfunditatē mysterij sicut Aug. ꝛ Cyprian⁹ ꝛ alij.
e Neq; occi. Depositā feritate: vel ī pñti vl ī futuro. ꝛ b ē. Jn oi. mō. s. m. Hoc iudei carnaliter accipiunt dicentes: q̄ in tpe xpi fuit tanta pax ꝛ securitas sibi erit vt lupi et agni leones et boues serpentes ꝛ hoies commorent simul ꝛ comedant: neq; eis nocebit q̄ in rēplo ꝛ ī mōte sancto habitāt. Et q̄ colligit q̄ oēs alij occident. Sed hoc falsum esse ostendit his verbis. Hec dicit domin⁹: Celū sedes mea: ter. scabellum ꝛc. et hoc tamen iudei carnaliter intelligunt. Ca. LXVI
b Ec dicit dñs: Celū. Omes sancti quoꝝ conuersatio in celis est. vnde anima iusti sedes est dei. Celū sedes mea. Quasi ne putetis ſ ad ſram eē cōplenda. g Nec est ista, Quasi putaris me localē ꝛ in templo tuo manentem. Sed que ē ista domus ꝛc. & Ad quē

Nico.de lyra

qđ dicit hic: Neq; generabūt in ꝓturbatione: de generatione baptismali q̄ est per grām ſpūssancti mētis quietatiuā. a Eritq;. Hic tertio ponit retributio electorum ꝯtum ad dei familiarem assistentiā. ꝛ mutuaz charitat⁹ concordiam. Ctum ad primuz dicit: Eritq; anteq̄ clament ego exaudiaz. clamor enī oratiōnis est ꝓpter implerionem desideriꝰ clamātis. sācti vero ī patria nihil volunt absolute nisi qđ deus vult: ꝛ ido non orant nisi pro eo q̄ estimant deuz velle. ꝛ sic deus exaudit eos anteq̄ clamēt: in ꝯtum in sua dispositione immutabili iam est ordinatū q̄c. quid simpliciter volunt seu optant. Secūdum pontur ibi:
b Lupus ꝛ agnus pascent simul ꝛc. si hoc referatur ad statum ecclesie militātis. patet sentētia ex dictis supra. xj. ca. ex cepto quod hic additur. Et serpenti puluis panis eius. per serpentem hic ītelligitur diabolus qui sub specie serpentis primos parētes decepit. Heū. iij. Cuius panis. i. nutrimentū sunt homines vani ꝛ terreni in quibus delectāt. qui nomine puluēris designant. Si autē referatur ad statuz ecclesie trīphantis: eo q̄ ꝓpheta semper transit de vno statu ad aliuz ꝛ econuerso: sic exponatur: Lupus. id est ille q̄ in mundo prius fuit rapax: sed postea penituit bene viuēdo. c Et agn⁹. id est ille qui bene vixit in innocentia perseuerādo. d Pascentur simul. quia in celesti patria simul reficiūtur: vt Paulus ꝛ Johānes euangelista ꝛ cōsimiles. e Et leo ꝛ bos. id est rex vel princeps secularis ꝛ homo ruralis. f Comedēt paleas. i. similiter reficientur in patria: dum tamē sint similes in meritis. Et si dicatur hic q̄ per paleam nō intelligitur conuenienter refectio celestis. Dicendū q̄ hic est metaphorica locutio. vt satis patet ex ꝓdictis. que non importat semp similitudinē in oibus. sicut christus metaphorice leo dicit Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda. ꝓpter eius ꝫstantiam ꝛ victoriam: ꝛ non ꝯtum ad crudelitatē. ꝛ eodē modo tenet hic ꝓpheta similitudinē ꝯtum ad refectionis vnifōmitatē: ꝛ non ꝯtum ad paleaz vilitatē. g Et serpenti puluis panis ē. ex ponat vt ꝓdictum est. h Non nocebunt ꝛc. illa enī ciuitas celestis erit immunis a mutuo nocumento. ꝛ omnib⁹ modis inuicem consolabuntur.
Jn ca. lxv. vbi dicit in postilla: Benedicet ī deo. i. benedictione

a ſ sunt dñi: vel in eternū gaudebunt. ſ ore.
rū cūz eis. Eritq; anteq̄ clamēt a
a ſ clamātes corde. b ſ apostolis. ſ ꝓdicantibus: vel ꝓ aliquo rogantibus.
ego exaudiā: adhuc illis loquē/
a ſ qđ petierunt dando: miracula faciendo.
ſ sermonē eoꝝ signis cōfirmādo. b ſ saulus.
b tibus ego audiām. Lupus ꝛ ag b
a ſ Ananias. b ſ fide credēnū: pane vbi dei.
ſ in aduētu christi. c ſ pdicatores corda audiroꝝ vomere pdicationis arantes.
c nūs pascēntur simul: leo et bos c d
a ſ simul in ecclia. b ſ simplicē doctrinā cū ꝓ e fundūtare mysteriū pascent: sicut quidaz codices habent. c ſ leues infructuosi. ſ impij rangūpuluis q̄ ꝓ. v. a. f. r. ſ diabolo.
cōmedent paleas: ꝛ serpēti pul f g
a ſ vnde terrā comedes. b ſ agnis ꝛ bob⁹.
e uis pānis ei⁹. Nō nocebūt: neq; h
a ſ lupus ꝛ leo cōuersi. b ſ ecclesia ī cōfessione christi q̄ est mons in vertice montium.
occidēt ī oi mōnte sancto meo
dicit domin⁹. Ca. LXVI
f Ec dicit dominus: Celum i
a ſ vbi volūtas mea fit. b ſ terre
h mi a prāre angeli quos ꝓpria brute calcauit.
lū sedes mea: terra aūt k
g scabellū pedum meoꝝ. Que est l
a ſ ve in ea includar.
ista dom⁹ quā edificabitis mihi
a ſ humilis ꝛ quiet⁹ et tremēs sermones meos.
et quis iste locus quietis meę: m
a ſ quasi nullus quia omnia ꝛc.
Omniā hec manꝰ mea fecit ꝛ fa n
ſ a me. ſ.
cta sunt vniuersa ista: dicit dñs.

Additio. Ista dictio Amen: non legitur in ve. testa. dici in dei ꝓsona aliqua affirmatiua annūciantis seu ꝓmittentis: sed solū in ꝓsona hoīs supplicātis. vñ Deutero. xxvij. Rñdit oīs populus amē. Et Hiere. xj. Et dixi dñe. Amen. i. supplico vt ita fiat. ꝛ sic in alijs similibus: sed in euāgelio hec dictio frequēter reperit dici in ꝓsona christi, ꝓmittentis seu annūciātis: vt cum dicit: Amen dico vobis: q̄ denotat ꝓmissiones seu assertiones a christo factas fore veras seu fideliter ꝫplēdas. vñ xps ꝓpie pōt dici de⁹ amē: eo q̄ ipe sol⁹ hanc dictionez frequētabat ꝓmittēdo seu asserendo. ꝛ q̄z ei⁹ significationem firmiter obseruat implēdo ꝓmissa: ꝛ ideo posteā ꝓpheta dixit q̄ nomīa iudeoꝝ xp̄m non recipientium dimittere enī in iuramentū scz execratorium: eo modo q̄ dicit Hiere. xxix. Et assūmet ex eis maledictio oīm trāsmigrationi iudee q̄ ē in babylone dicentium. Ponat re dñs sicut sedechias et achab quos frixit rex babylonis i ignē. ꝛ subiunxit: Qz serui dei vocarent nomine alio. s. christiani. Cōsequēter dicit q̄ deus etiā sortiet aliud nomē scz deus Amē: et hoc est qđ dic: Qui est benedictus super terram benedicetur in deo amen. q̄ omnis benedictio gratie seu glorie nō haberur nisi a deo amen. s. christo. Similiter qui iurat in terra debet iurare in deo amen: q̄ iuramentū ꝯtinet ad latriā. vnde Deutero. vj. cū dixisset: Dñm deū tuū time bis ꝛc. subdit: Et ꝓ nomen illius iurabis. ꝛ sic ex ꝓdictis xbis, ꝓbera intēdit q̄ oīs benedictio expectanda est a deo amen. s. a xpo. et oīs latria debet deo amen. s. ipi xpo qui dicit de⁹ amē rōne ꝓdicta. Et nota q̄ deus in ve. le. ꝓmittebat bona spūalia ꝛ eterna implicite: ꝛ tñ totaliter dabat: sed christ⁹ ꝓdicta ꝓmissa implenit. vnde super illud Roma. j. Ex fide in fidem. glo. Ex fide ꝓmissiōis: in fidez implerionis. ꝛ ideo de⁹ in ve. testa. nūq̄s legit dici deus amen ꝓpter eoꝝ implerionē.

Replica. In ca. lxv. vbi dr: Qui bñdicet ē sup terram bñdicet in deo amē. vbi Burg. facit vnā extortā expositionē dicēs hic amen esse debere cognomē xpi: vt dicat xps deus amen. ꝓprie: quia frequenter vtebatur illo nomīe: vt patet in pluribus locis euangeliorū. Sed videtur ironia imponere alicui nomē ex aliquo termino q̄ loquelā frequentato: sicut ꝓdicans de nomine iesu ꝓ discolos nominat⁹ fuit iesita ironice. Ad enī ꝓhibet hic amen accipi significatiue in ꝓpria significatione sine tali abusiua expositione. Postīl. eni expositio valde rōnabilis est vsq; ad finez huius libri. Ca. LXVI
b Ec dicit dñs. Hic circa ꝓdicta remouetur iudeoꝝ fiducia falsa. ꝛ primo hec fiducia tollitur. secūdo ꝓpheta ad ꝓpositum reuertitur. ibi: Audite verbum dñi. Circa primum sciendū q̄ iudei in aduentu messie expectant templū reedificandū. in quo offerenī sacrificia deo acceptissima. hoc remouet ꝓpheta. ꝛ primo confidentiam edificationis. secundo dicte oblationis. ibi: Ad quem. Circa primum dicit in persona domini: k Celū sedes mea. ꝛ terra scabellū pedū meoꝝ. rum. non ē ꝓ hoc intelligendū q̄ in deo sunt liniamēta corpis. sicut intelleexerunt aliqui iudei. ꝛ etiā aliqui simplices christiani: qui ꝓpter hoc dicti sunt antropomorphite. vt habetur in collationibus patrum collatione Jsaac. q̄. sed ꝓ hoc daf intelligi q̄ diuina essentia nō est loco cōprehēsibilis. ideo subdit: l Que ē ista domus quā edificabitis mihi. i. quā creditis in futuro edificari ꝓ meo cultu. q. d. in hoc frustra ꝫfiditis.
m Et ꝺs iste loc⁹ quietis. als requietiōis mee: q. d. nō desco nisi in meipso: qz in seipo ꝓfecte beat⁹ est. n Hia ꝛ ē. q. d. istis nō indigeo: ſ ecōuerso indigent ꝫseruatione mea: aliter redigerenī in nihilū, sicut ex nihilo facta sunt.

Ad quem

Universidad de Deusto Biblioteca

Ca Ad quē autē respiciam nisi ad pauperculū & contritū spū & trementē sermones meos? Qui immolat bouē quasi qui interficiat virū: qui mactat pecū quasi qui excerebret canē. Qui offert oblationē quasi sanguinē suillū offerat. Qui recordatur thuris quasi qui benedicat idolo. Hec oīa elegerūt in viis suis: et in abominationibus suis anima eorū delectata est. Unde & ego eligam illusiones eorū: et que timebant adducam eis. Quia vocaui et nō erat qui responderet: locutus sū & non audierūt. Fecerūtq; malū in oculis meis: & q nolui elegerūt. Audite verbū domini: qui tremitis ad verbū eius. Dixerunt fratres vestri odientes vos: & abijcientes propter nomen meū. Glorificet dñs: et videbimus in leticia vestra: ipi aūt confundent.

a Ad quē aūt &c. Hic ꝓsequēter removet confidentia sacrificiorum. Circa qđ sciendum q sacrificia veteris legis ex duobus fuerunt accepta. vnum erat devotio & obediētia offerentium: eo q deus talia preceperat offerri. & fm hoc motus voluntarius interior ad obediendum deo erat principaliter deo gratus. & ītrum ad hoc dicitur: Ad quem autem respiciam nisi ad pauperculum &c. id est ad vere humilem.

b Et trementem sermones meos. i. vere obedientem qui reformidat transgredi verba mea etiā in minimis. Aliud erat fides offerentium. sacrificia enim illa fuerunt quedam signa oblationis christi future in cruce. & ideo talis oblatio erat q dam protestatio huius fidei. oblatio autem christi in cruce iam transijt in preteritum. & ideo oblatio talium sacrificiorū post publicationē euangelij est mortifera. sicut si quis vellet protestari q christus sit venturus: q iam venit. et hoc est qđ dicitur hic: c Qui immolat bouem quasi qui interficiat virum. istud semper fuit prohibitum & illicitum. & eodem modo offerre tale sacrificium post euangelij publicationem.

d Qui mactat pecus. i. capram vel ouem. de istis enim tribus speciebus animalium. s. bouis capre et ouis fiebant sacrificia veteris legis. sicut dictum fuit plenius sup Leuit'.

e Quasi qui excerebret canem. reputabatur enim canis tāte vilitatis: q non solum erat animal īmundum ad īmolandum et comedendum: sed etiam ad redimendum. primogenitum enim asini ly non offerretur: tamē redimebat oue. Exo. xiij. Non autem primogenitum canis: sed excerebrabat.

f Qui offert oblationem. de terrenascentibus vt de pane: vino: oleo: & thure.

g Quasi qui sanguinez suil. offerat. qđ erat abominabile coram deo. tum q ius est animal īmūdum fm legē. tum q idolatre in suis sacrificijs tali sāguine vtebant'. vt patet. j. Machab. j.

h Qui recordat thuris. id ē oblationis tymiamatis.

i Quasi q̄ be. i. offerat idolo. accipit enim b benedictio ꝓ oblatione vel exenio. sicut 2 j. Reg'. xxv. Accipe b̄ndictionē quaz attulit famula tua &c.

k Hec oīa elegerūt in vijs suis dimittentes vias cuāgelij.

l Et in abominationib⁹ suis. i. in talibus oblationibus deo abominabilib⁹.

m Alia eorum delectata est. non quia modo offerāt talia sacrificia cū offerre nō sit eis licitū nisi in templo qđ erat in hierusalē quod ē destructum. sed q̄ sperant talia delectabiliter exercere i adūctu messie: vt dictū ē. Potest etiam hoc referri ad tēpus qđ fuit post publicationē euangelij in hierusalē ꝑ apostolos vsq; ad destructionē templi: quilo tēpore offerebant sacrificia etiā tpe obsidionis ciuitatis ꝑ Titus. vt dicit Josephus libro. vj. de iudaico bello: q̄ sacerdotes offerentes sacrificia in altari holocaustoꝝ aliqñ interficiebantur lapidib⁹ machinaꝝ.

n Unde & ego eligaz &c. frustrādo eos sua fiducia.

o Et q timebāt adducā eis. scz destructionē tēpli & ciuitatis. si referaē hoc ad tempus imediate p̄dictum qđ ꝑcessit tēpli destructionē. si aūt referaē ad tēpus sequēs b exponēdū ē de deiectione & opprobrio. & alijs malis tēporalib⁹ in qb⁹ sunt & erunt. q̄ timent iudei & timuerūt. & causa boꝝ malorꝝ subdit. cū dr:

p Quia vocaui eos ad fidē in psona ꝓphetaꝝ. quia eis p̄dicādo. & ꝑ apl̄os & eoꝝ successores.

q Et nō erat q̄ respōderet. q̄ pauci cōparatiue hanc p̄dicationē receperūt.

r Locut' sū &c. repetitio ē eiusdem sñie ad maiorē exaggerationē.

s Fecerūtq; malū &c. q̄ in dei vsuris rapinis & sortilegijs sūt valde intenti cōtra.

t Audite. Remota falsa fiducia iudeoꝝ. b ꝓpheta reuertit ad ꝓpositū: qđ ē describere duplex dei iudiciū a p̄cipio cal rijj. vsq; ad finē libri. vt dictuz fuit ibidem. Et diuidit istud hui⁹ capituli i tres ptes. q̄ primo ꝓpheta describit aliā ptinentia ad iudiciū discretiōis. scdo aliqua ptinentia ad iudiciū retributiōis. ibi: Letamini. tertio aliqua ptinentia ad vtrūq; ibi. Et mittā. Circa primū sciēdū q̄ iudiciū discretionis ē quo alijq; iudei vocati sūt ad fidē alijs in sua infidelitate dimissis iusto dei iudicio. Iz nobis occulto. primo ergo tāgit iudiciū discretiōis q̄tum ad dimissos. scdo q̄tum ad vocatos. ibi: Anteq̄. Circa primū sciendū q̄ iudei i infidelitate pmanētes fuerūt valde molesti credentib⁹ vt patet in actibus apostoloꝝ in multis locis. & hoc est quod dicitur hic: Audite verbum domini vos apostoli & alij credentes.

v Qui tremitis ad verbū eius. tangit vere humiles & obedientes.

w Dixerunt fratres vestri. id ē iudei in infidelitate obstinati.

x Odientes vos. interius in corde.

y Et abijcientes. i. exterius ingerentes ꝑsecutiones in corpore.

z Propter nomen meū. i. q̄ confitemini me tangē verum christum.

a Glorificetur dñs. istud dicebant ironice de christo. vnde: Et ipi in cruce pēdēti dicebant Matth. xxvij. Alios saluos fecit: seipsum non potest saluum facere &c.

b Et videbimus i leticia vestra. q̄si dicer et: finis vestre credulitatis non erit vobis ad leticiam. sed magis ad tristiciam & confusionem. sed quia accidit contrarium. ideo subditur:

c Ipsi aūt confundent'. Uox populi &c. clamātis in eius destructione.

Uox de

regiā domū ꝑs ꝓpli & ꝓncipū: reliquaz ꝓpto Titi: dicentes iustum esse sacerdotes cū tēplo perire.

a Uox de templo. s. sacerdotū quādo tēplū fuit cōbustū: & ipsi fuerūt occisi de pce/

Pugnabāt ergo & extra cōtra hostes: & intra cōtra cives. Romanis ergo vtbē irrūpentib⁹ audita est vox ppli plā/

gēt' de ciuitate:

vox sacerdotū & cū ipsi erāt de tēplo. vox etiaz dñi audita est i romanis ecclīa/

tibus q̄ etiā nutu dei venerunt reddēris re. ini. s. iudeis. s. per romanos.

a Anteq̄ &c. nō paulatim sed nec multo tē poze vt ꝑs in/deoꝝ crenit ec/clesia: sed statiz mund⁹ cōcepit

audita predicatione et peperit masculum quez pharao & herodes conabāt occidere: q̄ in moyse & in xp̄o salvatus ē in egypto. Abraā q̄z & isaac masculos habuere filios. Jacob inter mstos filios dynā genuit ꝑ quā multa sustinuit. Ipe perit ergo sion. i. relīq̄e isr̄l' masculū. i. xp̄m q̄ in toto orbe generaf simf q̄ nullus audiuit: nulla historia narranit vt aliqui⁹ doctrina oēs sic crederēt natiōes & de diuersis gētibus vna fieret.

Ioel.3.c Uāi: Adorate in aspectu ei⁹ vniū/si terre. Et

Ps.64. dō inq̄t: Speset omniū finiū terre & in mari lon.

b Masculū populū fonē. de q

Ro.2.c Stephanus: Paul⁹ qui dicit: Quis nos separabit a charitate xp̄i?

c In die. Apli filios suos tangit vna die et simul genuerunt: q̄z in xp̄o qui lux & dies: & in vnitate fidei.

d Si ego &c. Quasi ego q̄ oēs creaui hoies ex nihilo: creabo mihi ex omnib⁹ gentib⁹ eccle siā vnā q̄ edificaf de vinis lapidibus.

e Letamini. o angeli: o apli tristes de pditiōe iudeoꝝ infidelitū. Letamini cōsolari de fide & salute gentiū de quib⁹ edificat eccla.

f Et sugatis. Fidē simpliciū & opa bōa inde delectati. Fides credentiū lac er cib⁹ est p̄dicatoꝝ. vñ:

Job.4.d er xp̄s: Ego cibū habeo māducare quē vos nescitis.

g Ut sugatis & re. &c. Puerpera que gennit masculū nō caret abundantia lactis in educatione gentis et paruuloꝝ qui simul nati sūt vt p̄ deret eis duo vbera veter[& no. tes. Et

Ḡ notādū

a Audita est. b Sacerdotū. c Exultatiōis in romanis. f audita est.

de ciuitate vōx de tēplo vōx do

a Ꝑ morte patriarchaꝝ ꝓphetaꝝ et ipius xp̄i. f iudeis. s. qui olim filij. f iudeis q romanos. f iudeis pro impietate sua damnatis.

mini reddentis rētributionē ini

a Maria. f primitiua ecclesia.

micis suis. Anteq̄ parturiret pe

a Idem. f quasi insperate citissime. b f marie f primitiue ecclesie.

perit: ānteq̄ veniret partūs ei⁹

a Parer. f gēuit sine tpe. f vna die tria milia. alia. v. qui ante potuerūt mori q̄ a fide christi & charitate separari. b f forte filiū q̄ de omnia facta sunt et subsistunt.

b pepērit mascul⁹ Quis audiuit

f vt antea parturiat pariat: cū naturalit̄ parturitio partū p̄cedat: ter in tā breui sparo gignat mlia hominum.

vnq̄ tale: et q̄s vidit huic sile

a Semel tangit omnia sit in lucem fusura. b f quam illustrat sol iusticie.

c Nunquid pārturiet terra in die

a Filioli mei quos iterꝝ parturio dōec xp̄s formetur in vobis. b f rota.

vna: aut parietur gens simul: q

a Quasi multo labore genuit in fide. b f apli c f spirituales.

partūriuit et pepit siō filios su

a Simile qui plan. au. non audiet. b f carnalit̄

os? Munquid ego q̄ alios pāre

a Spiritualiter filiū coercernū et alios spuales. Dā: Dedi eis potestatē filios dei fieri.

d re facio ipe nō pārīā dic dñs: Si

a Quasi mirū erit.

ego qui generationē ceteris tri/

buo sterilis ero ait dñs de⁹ tu⁹?

a Que edificatur ex viuis lapidib⁹. f celesti et ecclesia presenti. b f in fide filioꝝ eius.

e Letami cū hierusalē & exultate i

a Ex gentibus collecta.

ea oēs qui diligitis eā. Gaudete

a Vero. b f de pfidia iudeoꝝ. f beati qui lugent qm ipsi consolabuntur.

cū ea gaudio: vniūsi qui lugetis

f super eaz: vt sugatis & repleami

Joseph⁹ de iudaico bello.

c Reddēris retribu/

d Inimicis suis. i. iudeis qui ei⁹ mortē pcurauerūt.

e Anteq̄. Hic agit de iudicio discretiōis q̄tū ad vocatos ad fidē: & q̄ xp̄s est caput fideliū. ideo primo agit de natiuitate xp̄i: scdo de natuitate fidelīū in regeneratiōe baptismali. ibi: Nūquid parturiet. Circa ꝑmū sciēdū q̄ pars ista abhebreis antiqs & etiā a modernis cōmunit exponit de natiuitate christi: & debeat sic itelligi patet ꝑ trāslationē chaldaicā apud hebreos autenticā: que vbi hic habem⁹: Antequā parturiret peperit: anteq̄ veiret ptus ei⁹ pepit mascul⁹. sic habet: Adhuc nō erat ei veniēs angustia redimet: & adhuc nō veniet ei tremor ex doloꝝ⁹ ꝓpter partū: reuelabitur rex messias. dicūt igit indei moderni q̄ rex edē die qua fuit destructū templū ꝑ romanos: nat⁹ fuit rex messias: sed adhuc nō liberauit iudeos de captiuitate: q̄z adhuc nō habuit licētiam a deo ꝓpter eoꝝ pctā: sed stat cū habuerit exequet. et ideo expectāt cū ventuꝝ. s. ad suā liberationē sicut filij reg⁹ natus adhuc magno tpe expectaf ad regnandū. Sed pōt q̄ri ab eis: vbi stetit tārū tpis: q̄z a destructiōe tēpli vsq; nunc fluxerunt anni. M. cclj. quia tēplū fuit cōbustū anno a pas/sione dñi. xlij. & mō currit annus dñi. M. ccc. lxvij. Ad hoc aūt rident varie: q̄z alīq̄ dicūt q̄ est cū angelis: sic fuit Moyses. xl. dieb⁹ &. xl. noctib⁹ cū angelo q̄ loquebaf ei in ꝑsona dñi: Act. vij. Alij vero dicūt q̄ ipe est rome in porta sedens cū pauprib⁹ leprosis: allegātes ad hoc illd Esa. liij. Et nos vidimus eū quasi leprosū a deo ꝑcussū & humiliatū. & intelligitur de xp̄o etiā fm hebreos: vt dictū fuit ibidē. Alij dicūt q̄ vadit ꝑ mundū in pauprate & afflictiōe ad satisfaciendum ꝓ pctis iudeoꝝ. Sed iste rōnes & cōsimiles sat' apparent frivole & false ex eoꝝ variatiōe. Itē fm eos messias est purbō: vt ptz ex dictis: & q̄z reputāt eū hominē puꝝ: & ꝑ nos bz senectutē & corruptionē annexā. & tō nulla apparētia ē q̄ tā diu vixerit. Itē extorte exponūt Iraz istā: Anteq̄ parturiret pepit. q. d. dñs ꝑturiret. s. iudeam vel ciuitas hierosolymitana sētiēs dolorē de ciuitat' & tēpli destructione: pepit saluatorez. s. messiā: dicēdo q̄ cadē die fuit dicta destructioꝝ messie nativitas: q̄z ista dictio anq̄s ꝓ denotat tpis antecessionē. & idez est de dictione hebraica hic posita. s. bethere: q̄ sp significat in anī: & nūq̄s significat dñs vl q̄s. igit accipiēdo id qđ est verū in hoc dicto hebraeoꝝ. s. q̄ iste passus ītelligēd⁹ est ad Iraz de natiuitate messie. i. xp̄i. & dimittēdo id qđ ē falsū: sic exponit Iraz xpitatē: Anteq̄ ꝑturiret pepit. i. anq̄ bta virgo Maria doloꝛē pt⁹ sentiret pepit: q̄z sic xpo ꝓcipit: ita sine dolore pepit.

f Anteq̄ veniret pt⁹ ei⁹. i. doloꝛ ex ptu: & ē replicatio eiusdē sñie ad maiorē exꝑssionē & ꝓfirmationē.

g Quis audiuit vnq̄ ta. &c. q. d. null⁹: q̄z sic nulla alia virgo ꝓcipit: ita nec sine doloꝛe pepit.

h Nūq̄d pturiet &c. Hic ꝓr agit ō natiuitate fideliū ꝑ regenerationē baptismalē: q̄z post resurrectionē & ascensionē xp̄i fideles bzeui tpe furūt valde multiplicati: vt apparet in Actib⁹ apl̄oꝝ i ꝑsib⁹ locis. & in legēdis apl̄oꝝ aliozūq; xp̄i discipulorum: ita q̄ viuente Petro fuit fides publicata in omnib⁹ ptib⁹ terre habitabilis: sicut fuit dictū plenius sup illud ps. xviij. In omnem terrā exiuit sonus eoꝝ &c. & hoc ē quod dicitur: Nūq̄d parturiet terra in die vna: id est tempore bzeui. & dicet: Parturiet gens simul. id est gētiles de omnibus partib⁹.

k Quia parturiuit & peperit si/on. id est ecclesia sic nominata: vt dictū est supra ca. ij.

l Filios suos. in christo regeneratos: et quia talis multiplicatio repentina facta est virtute diuina. ideo subditur:

m Nunquid ego qui alios parere facio: id est fecunditatē naturalē omnib⁹ tribuo.

n Ipse non pariam dicit dominus. multiplicando fideles dicto modo: quasi diceret: immo sic faciam. ideo subditur:

o Si ego qui generationē &c. replicatio est eiusdem sententie ad maiorem affirmationem. Alliqui autez doctores catholici exponunt hoc de eterna generatione filij a patre scdm naturam diuinam: sed hec expositio videtur magis mystica q̄ litteralis.

p Letamini cum hierusalē & exultate in ea. Hic cōsequenter agitur de ptinentibus ad iudiciū retributionis: et primo retributionis bonoꝝ. secūdo malorꝝ sine reprobatione. ibi: Et cognoscet. Circa primū dicit: Letamini cum hierusalē. i. cum ecclesia militante ad triūphantem trānseunte in finali iudicio.

q Omnes qui diligitis eam. id est habentes veraz & firmam charitatē.

r Gaudete cū ea gaudio. replicatur gaudiū ꝓpter duplicem leticiā tunc perfecte habendā. s. interius & exterius ex gloria anime & corporis.

s Uniuersi qui lugebatis sup eā. i. afflictionibus tyrannoꝝ: & maxime antichristi.

t Ut sugatis & repleamini ab vberib⁹ consolatiōis ei⁹. tot verba cōsolatiua & affluētie boni expressiua ponunt hic: ad designādū excellētiā retributionis celestis q̄ excedit nr̄am apprehensionē: sic dictū est. s. I xliij. Oculus nō vidit de⁹ absq; te q̄ ꝑparabit

q sti expectā

notandū q̄ parvuli lacte cōsolationis indigent quali adhuc in carne versātes: qui vero post lac cōsolatiōis ad solidū cibum p̄fecerūt affluēt delitijs veritatis ⁊ scientia omnimode glie. a Et mulgeatis. Sancta ecclia in omnib⁹ vna in alijs habet lac simplicē.s. fidē ⁊ operationē. Jn alijs affluit omnimoda gl̄a charismatū.s. abūdāna ⁊ diuinitatis scientia ⁊ bũanitatis xp̄i. Sācti igitur p̄dicatores in omnib⁹ delectant tanq̄ carpētes ab alijs boc: ab alijs illud.
b Ad vbera poz. ab apostolis ⁊ p̄dicatoribus ad dona spūssan. vel ad doctrinā veteris ⁊ noui tes. Quod enī p̄dicāt operibus monstrāt: vt sic auditoribus ducatuz p̄beāt. c Blādiēt vos. sustētates lac. sic
Ro.11.a ille qui dicit: Obsecro vos fratres p misericordiā dei vt exi. coz. v. hostiā vi. sanc. et
1.Pe.2.b deo pla. Et obsecro vos tanq̄ ad. ⁊ pere.
d Quō ⁊c. Omnipotēs de⁹ tanq̄ misericors ⁊ miserator: mō aquile: mō galline: mō matri blādienti se cōparat: vt vos sal tē blanditijs alliciat. Sicut etiā aquila in rupibus in accessis nidū parat: ne accessus alicui pateat. Et in medio ametistū lapidē qui omnia venena fugat fz physicos: ppter serpentes arcēdos: et quedā alia secreta nature collocat. Sic ipse in cordibus
Dan.2.g nr̄is lapidez .i. fidē suā ponit. s. scip̄m q̄ est lapis absc̄isus sine manibus de mōte quo omnia venena diaboli fugātur. Aquila ēt plus omnib⁹ bestijs et timētis pecudib⁹ auibusq̄ fetus diligit vt aiunt q̄ de animātium scripsere naturis. e Videbitis. o apostoli multitudinē vententiū ad fidem.
E Et gaudebit coz vestrū de salute illoz: ⁊ ossa vestra virtute germinabūt in alioz cordibus fructus bone voluntatis ⁊ opationis. Sicut enī corp⁹ ossib⁹: ita aīa sustēta ⁊ tur virtutib⁹. f Et ossa vr̄a in die iudicij corpa vr̄a reuiuiscēt in ĩmortalitate: vt sicut corpe ⁊ aīa in p̄senti vita deo seruiui stis: sic corpe ⁊ aīa p̄mia recipiatis.
g Cognoscēt in iudicio. Jn iudicio: scz bonis suauis et mitis: impijs vltoz ⁊ fort cognoscēt filius: qui patris man⁹ p quem omnia operatur. h Jn igne. qui etern⁹ erit malis quos inuoluet: ⁊ ducet ad suppliciū eternū quo purgabitur quod in bonis erit purgandum. i Quadrige. currus: q: tūc triūphatur⁹: ⁊ oēs aduersarios debellatur⁹: nō q̄ egeat ministerio angelorū. k Jn igne do. Jn iudicio. Ad discretio ei⁹ ⁊ iustitia mōstrāt dū bonos a malis diuidit iusto iudicio nō potētia. l Gla
Amos.9.c dio. Sētētia. vū Amos: Gladio dei pibūt oēs pctōres terre. Dū enī reddet vnicuiq̄ qđ merēt: oēs cognoscēt illū iustū iudicez ⁊ laudabūt ei⁹ iudiciū. m Qui sāctificabunt. opinione sua in fontib⁹ et baptismatibus que sibi i locis amenis parabāt: vbi et luxuriabunt libentius vt statim se mundarent et abluerent tanq̄ sic mundari potuissent. Jbi ante idola luxuriabunt cū masculis et feminis more canū. Et hoc est: post vnā intrinsecus. i. retro quod turpe est dicere: sed tñ dicit ad confusionē eorum qui nec erubescunt facere. n Qui sanctificabunt. possumus fm tropologiā dicere omnes voluptatis magis q̄ dei amatores dicere sanctificari in hortis ⁊ in liminibus fm Lxx. qz in mysteria veritat⁹ nō valēt itroire ⁊ comedere cibos pietat⁹: qz nō sūt scti corpe ⁊ spū. Nec comedūt carnē
1.Coz.5.c xp̄i vt habeāt vitā eternā: Et ei pasca nr̄m imola. ē xp̄s. q̄ nō potis ē in vna domo ⁊ i
Leui.4.a tus comedit. o Jn hortis. nō sacrificio vitule rufe sicut p̄cipit̄ in lege.

Ego aūt

ꝺ duob⁹ testamēt. vū trahit doctrīa simpliciū quasi lac infantiū: vñ et ipsa cōsolatur: vel donis spūssanct.
ab vberibus cōsolatiōis eius:
a ꝺ simplicium fidem. ꝺ sic.
a vt mulgeatis et delitijs affluatis ab omnimoda gloria eius.
a ꝺ fide virtutib⁹ operib⁹: cognitione diuinitatis et humanitatis christi.
c Et gaudebit coz vr̄m. q: dicte visioni annexa est fruitio beata. d Et ossa vestra q̄ modo sunt in terra parti arida: parti putrefacta. e Quasi herba germinabūt. in resurrectiōe futura. vñ ⁊. j. Coz. xv. resurrectio mortuoz assimilat̄ semini germinanti.
f Et cognoscēt ⁊c. Hic agit de retributiōe pene ęternū ad reprobos: et cōtinuāda sequētia p̄missis dicit: Et cognoma. dñi ser. ei⁹ ⁊ indi. ⁊c. sic potestas dñi manifeste apparebit in retributione glie seruis suis ⁊ electis: ita apparebit eius ptās in retributiōe pene infidelib⁹ ⁊ reprobis. idco subdit:
g Quia ecce do. in igne ve. q: ignis cōflagratiōis aū facie ei⁹ ad iudiciuz venietis p̄cedet. ps. xcvj. Jgnis ante ip̄m p̄cedet. h Et quasi turbo quadrige ei⁹. i. angeli qui erūt executores diuini iudicij. ⁊ veniēt cū magna potestate. i Reddere in indignatiōe su. su. i. sue iusticie effectū. k Et increpationem suā. qua dicet reprobis: Esuriui et nō dedistī mihi mādūcare. Sitiui et non dedistis mihi bibere ⁊c.
l Jn flamma ignis. q: post increpationē dictā p̄cedet cōtra eos sniam. d. Jte maledicti in ignē eternū ⁊c. vt habet ibidē. m Quia in igne dñs dijudicabit. hoc p̄t referri ad ignē p̄cedentē aduersus iudicis: vt dictū ē: ⁊ ad ignē gehenne. in quē post sententiam iudicis reprobi detrudent: vt dictū ē. aliqui libi habēt: Quia in igne dñs dijudicabit. ⁊ sic est in hebreo: ⁊ ea. dem snia. n Dijudicabit. i. ei⁹ iusticia ostendet. q: q̄libet eius iudiciū iustū videbit. o Et in gladio suo. i. in snia sua q̄ gladi⁹ oz. p Ad omnē carnē. i. carnalit̄ viuentē. q Et multiplicabunt interfecti. morte gehenne. r Qui san. ⁊ mūdos se putabāt. falso tamē. s Jn hortis. i. in locis amenis: vbi colebāt idola ad suaz sanctificationē fm suā erroneā estimationē. t Post vnā intrinsecus. sic est in hebreo ⁊ in libris correctis: ⁊ est sensus: intrinsecus. i. intra hortos dictos. Post vnā. s. poziam vel clausurā. ⁊ ideo aliqui libri habēt post ianuam. Ra. Sa. sic exponit: Post vnā. id est vna societas post aliam: q: nō omnes idolatre intrabant simul hortos ad venerationē idoli: sed vna societas primo: qua egressa alia post intrabat. ⁊ sic cōsequenter. v Qui comedebāt carnē suillā. idolis immolatā.
r Et abominationē ⁊ murē. i. aialia immūda fm legē: nō solū ad offerendū sed etiā ad comedēdū: que gētiles sacrificabāt idolis. ⁊ inde aliquā partē comedebāt in veneratiōe idoloꝝ. et similiter multi indei boc faciebāt: qui nō solū imitabant gētiles in idolatria imo ēt frequēt excedebāt: vt ptz. iij. Reg. ⁊. ij. Parał. ꝑter qđ oz de iudea sub noie hierm: Ecce ꝺ. v. Et pl⁹ esset impia q̄ gētes ⁊c. v Simul eō sumēnt. non per pene terminationem: sed magis per eius continuationem: sicut dicit̄ in fine bui⁹ capituli: Jgnis eorum

a Ego aūt. Quasi iō venio ad iudiciū cū omnib⁹ gētib⁹ in liguis vt iudicē simul oīa opa eoꝝ ⁊ cogitatiōes ⁊ reddā eis oīa
Is.34.b iuxta. b Linguis. Que fm aplm nō solū hoīm sūt sed etiā angeloꝝ. Vñ in
a ꝺ cui omnia aperta b ꝺ que modo latent. c ꝺ vel ꝺ que etiā iudicabunt. vnde: Qui viderit mulierē ad cōcupiscendā eam ⁊c.
a cit dñs. Ego aūt opera eoꝝ ⁊ cō
a ꝺ vnde: Congregabunt ante euz oēs gētes.
gitationes eoꝝ veniovt congregem cum omnibus gentibus et
a ꝺ quibus cogitationes accusabunt vel defendent. b ꝺ omnes gentes ad iudicium vel ad fidē. hec enī pertinēt ad primū aduentū et fidē gētiū. c ꝺ oculis cordis.
b linguis: et venient et videbunt
a ꝺ diuinitatem ⁊ humanitatem que supra oia.
c gloriam meam. Et ponaz in eis
a ꝺ qui crediderūt. b ꝺ apostolos. c ꝺ iudeis. d ꝺ reliquate salue fient: nisi dñs sa. re. no. se.
Is.7.c as: Ecce virgo cō. ⁊c. d Jn mare. Mūdū. s. cui⁹ ptes subdit africam ⁊c. meridianā. s. plagaz i qua africa ē.
e Et mittā ex eis. Videt esse cōtrari um cuz de iudicio pz⁹ dictū sit reuerti ad primū aduē. tū quo apli ad gentes dirigunt ⁊ audiunt. Jte do. oēs gē. Sed iudicij dies p̄dicat vt metu future pene ꝑterriti accipiāt aduentū saluator⁹ ⁊ apostoloꝝ p̄dicationē q̄ sūt p̄mittēdi.
f Jn eōs. Jn eqs sūt adducti q̄ velociter credūt: ⁊ cito ad fidem currunt.
g Jn quadrigis. Phylosophos. s. ⁊ doctrina ⁊ motū honestate fulgētes. vñ citius ad doctrinā q̄tuoz euangelistaꝝ p̄uenerūt ⁊ q̄tuoz p̄ncipalibus virtutib⁹ sub leuati celestia mente attigerunt.
h Jn mulis. Super quos dauid et Salomō sedisse legunt: quia enim a mundi fetu steriles sunt dño qui per illos figuratur: quasi mansueti deseruiunt
Bal.6.a i Jn carrucis. Lxx. tectis vehiculis. alij simplicit̄ vehiculis. Vbi sunt quibus dicitur: Inuicem onera vestra portate.
k Quomodo. Quasi cum tanta leticia adducūt Apostoli: fratres vestros quoꝝ munera: fides: spes: charitas: oratio mūda: bona opera ⁊ cetera vasa pura corde et corpora immaculata. l Jnferāt. qđ fm legē ter in anno faciebāt. s. in pasca: i pentecoste: in festiuitate tabernaculoruz.
Exo.23.b Vñ: Nō apparebis in ꝑspectu meo vacuus. m Domū do. Templū dei sāctū ē qđ
1.Coz.3.c Bi.6.d est⁹ vos. Et alibi: Templū dei estis ⁊ spiri
tussāct⁹

a ꝺ de qbus: Nolite fieri sicut equs ⁊ mul⁹ ⁊c.
ꝺ qui auxilio adduci alioz et moz grauitare ornati deseruiunt sapiēte et predicationi. b ꝺ ecclesiam presentē et futuram. ꝺ prius ad presentem post ad celestem hierlm: et hoc q̄ ad m. s. m.
b mulis: ⁊ in carruc ad montē sā
a ꝺ quali leticia. s. agit illō qđ cū sūmo gaudio cōsueuerūt facere.
ctū meū hierlm dic dñs: quō si i
a ꝺ spuales fructus anime. b ꝺ corpe imaculato
l ferāt filij israel mun⁹ in vase mū
ꝺ ecclesiam.
m do in domum dñi. Et assumam

boc quod subditur: Ad montem sanctum meum hierusalem. quia eadem rone hic acciperet hierlz ⁊ mōs siō ad lrāz p̄ ciuitate ⁊ templo materialib⁹ qđ nō ꝑt dici. qz nō posset ibi cōgregari tot⁹ ppl⁹ xp̄ian⁹: imo nec etiā iudaic⁹ p ordē dispsius. ⁊ tō talis adductio seu cōgregatio intelligēda est in vnitate fidei ⁊ charitatis. de q̄ dicit saluator Mat. xviij. Vbi duo vel tres cōgregati fuerūt in nomine meo in medio eoꝝ sū. Et p varios vectures modos. cū dicit ꝺ: Jn equis et q̄drigis ⁊c. intelligūt misteria apostoloꝝ: et aduitoria angeloꝝ quib⁹ infideles adducti sūt ad fidē: ita q̄ p equos et quadrigas fm Hiero. itelliguntur auxilia angeloꝝ: eo q̄ Helias eqs igneis ⁊ curru igneo legit̄ raptus in celū. iiij. Reg. ij. ⁊ ꝺ ministerio angelico. n Per lecticas ⁊ mulas ⁊ carrucas itelliguntur ministeria apostoloꝝ: fm tria q̄ in eis fuerūt ad ꝙuersionē ifideliū. s. sctā ꝙuersatio: sana p̄dicatio: ⁊ p miracula cōfirmatio.
3 Ad montē sctm ⁊c. i. ecclesiam militantē: vt dictū est. s. ca. ij. a Quō si inferāt filij isrl. i. apli q̄ fuerūt israelite genere. b Mun⁹ in vase mun. ⁊c. sic supplē accepta est coram deo conuersio infidelium per laborem eoz: nimirum multo plus: quia sacrificiū deo acceptissimum est ꝯelus animarum. c Et assumam ex eis.

¶ tus sanctus habitat in vobis. a ¶ Quia sicut cc. Quasi: sicut hec innouata in eternū manebūt inmobilia: sic semē vestrum o Apostoli innouatū ab omni corruptione carnis in eternū me cū regnabit. ¶ Quia sicut cc. nouū. Hec vsq; ad finē libri per tinēt ad diē iudicij. b ¶ Mensis ex men. Mene grece: latine luna. vñ neomenia: quasi noua luna. A mene mensis apud illos qui initiū kalendar nō ſm solis cursū ⁊ diuersa ſpatia mensiū: sed ſm lune circuitū et terminār ⁊ incipiūt qō bedzi facīūt. Per mensē ergo lunā: p lunam q̄ modo crescit modo decrescit: ⁊ sicut aiūt physici ⁊ philosophi a sole qđ nō habet lumē recipit: ecclia itelligit. de q̄:

Ps.71. Permanebit cū sole ⁊ ante lunā. ⁊ a
Cant.6.d alibi: Pulchra vt luna electa vt sol. ⁊ hoc est: erit m.e.m. c ¶ Et egredientur. Electi quasi ad videndū nō loco sed intelligentia vl visione māifesta: vt ad laudē dei magis accendantur.
d ¶ Et videbūt. nō mirū si sancti iam immortales reprobos videāt: cū ꝓbe adhuc mortales hec oſa videre meruerī
e ¶ Cadauera. qz in eternā dānationē cadēt ſz qđ ⁊ demōes cadauera pūt dici. ſm q̄ etiā homines appellant. vn
Mat.13.d de: Inimicus homo hoc fecit.
f ¶ Vermis eo. Materialis vel cōsciē
P10.25.c tie. Unde: Sicut tinea comedit vestimentū: ⁊ vermis corrodit lignū: ⁊ ignis deuorat ligna: sic meroz ⁊ tribulatio exercitat coz viri. g ¶ Ad satietatē. quia scilicet boni videbūt eos a se iusto dei iudicio separatos: amissa potētia qua seruiebant cōtra bonos ⁊ vindictā dei in illos tantā vt maiorez nō
Apoc.6.c exposcāt. Qui modo dicūt. Usq; quo dñe nō vindicas sanguinē nostrum? Satiabunt quo q̄ de beatitudine sua agentes gratias visa impiox ineffabili pena. ſ Origenes

Nico.de lyra

id est ex gētib⁹ a ¶ In sacer. qz plures ex ipis etiā a tpe apostolorū ordinati sunt episcopi ⁊ ecclesie ministri: vt ptz de beatis Clemēte ⁊ Dionysio ⁊ multis aliis. Et hoc etiā dicit quedā glosa hebraica: Exo. xij. sup illud: Hec est religio phase ꝛc. Et sequit: Eadē lex erit indigene et colono qui peregrinatur apud vos. glosa. Futurū est vt cōuersi de gentibus sint sacerdotes dño ministrātes. b ¶ Quia sicut cc. Hic cōsequēter subdit id quod pertiet ad iudiciū retributionis. ⁊ primo quo ad bonos. cū dicit: Sic celi noui ⁊ terra noua ꝛc. qz a statu illi⁹ innouatiōis future: de q̄ supra dictū est: in ppetuū nō mutabunt. c ¶ Sic stabit semē vestrū. i. adducti ad fidē p vos q̄ sunt de numero electoꝝ.
d ¶ Et nomē vestrū. i. aploꝝ in ppetuū de ciuitate celesti. ideo subdit: e ¶ Et erit mēsis ex mense ⁊ sabbatū ex sabbato. id est ppetua quies ⁊ duratio: que nō possūt a vobis exprimi nec capi nisi p nomina ⁊ verba differētia⁹ tpis significātia: ⁊ hō mō de eternitate dei ꝺ: Apoca. j. Qui est ⁊ q̄ erat ⁊ qui venturꝰ ē. Eternitas tamē durationis designat p hoc qđ dicit: Mensi ex mense. Et eternitas quietis. cum dicitur: Sabbatum ex sabbato, sabbatum enim quietem significat in hebreo.
f ¶ Veniet omnis caro. id est omnis homo existēs de bonorū numero: eo modo quo dicitur supra. xl. Videbit ois caro pariter quod os domini locutū est. vbi translatio. lxx. habet: Videbit omnis caro salutare dei nostri vt adoret cōra facie mea: que clare videtur in patria. Consequenter ponitur retributio malorū simul cū retributiōe bonoꝝ. cū dicit: g ¶ Egredientē. scz beati: non p loci mutationē: sed p cōsiderationē.
h ¶ Et videbunt cadauera ꝛc. i. corpora damnatoꝝ in gehenna: ⁊ q̄ iste sit intellectus patet p hoc qđ subditur: i ¶ Vermis eoꝝ nō morietur. qz vermes corpora mortuoꝝ corrodētes in sepulchris cito deficiūt cū eis ⁊ in puluerē conuertunt.

a ſ iudeis. ſ vel ex vtriſq;. ſ gentibus cōuersis reprobato ministerio iudeoꝝ. ſ te et alios sanctificantes. b ſ sacerdotes aplos et apostolicos viros. ſ qui in abſcōdito nō sequuntur seriē generis: sed ordinem fidei.
c ſ assumptos de mundo in ministros dei.

ex ēis in sacerdotes et leuitas dī a
a ſ aerū. b ſ ſm figurā innouati.
a cit dominus. Quia sicut cēli nō b
a ſ Beati mites qm̄ ipsi possidebunt terraz. b ſ immobilia.
ui et tērra noua q̄ ego facio stā
re cora me dic dñs de⁹: sic stabit c
a ſ liberatū a seruiture corruptionis. ſ filij spirituales. ſ filij dei. ſ o apostoli. b ſ christianū cui aliud nō succedit. c ſ o apostoli.
semē vestrū ⁊ nomē vestrū. Et d e
a ſ ecclia ſcz celestis cōstructa ex ſſenti. ſ spiritualis. ſ et erit m. vt ſcz trāſcēſis die⁹ in ch⁹ facc⁹ est mund⁹ in vero sabbato quiescamus. b ſ carnali. c ſ sabbatiſmus qui reſeruat pplo dei. ſ q̄si ille quiescer in futuro: q̄ hic quiescit a malo opere.
b erit mēsis ex mēse: et sabbātū
a ſ in die iudicij. b ſ oēs gēes ſſeuēs feci. ve. et ado. ꝛc. ſ et videbit ois caro sa. de. ſ sancti cū corpib⁹ suis. ſ cētā mali territ⁹ dei omnipotētiā adorabunt.
ex sabbato. Uēniet ōmnis caro f
vt adoret cora facie mea dic do g h
minus. Et egredient ⁊ videbūt
a ſ oim reprobox. b ſ legē naturalē vl ſcriptā ſ puaricāres re. o. p. t.
e cadauera virox q̄ puaricati sūt i
a ſ materiat vl cōsciēne. c ſ sic nec materia ei⁹.
f mer Uermis eox nō morief: et i k
ſ Lerabit iust⁹ cū viderit vin. ſ sanctis.
s cq ad satietatē visiōis oīm carni. m

Finit Esaias propheta.

vestrū nō placet mihi post immolationē veri sacrificij: in cui⁹ vmbra sacrificia vobis cōcessi. Hec cū habentur in glosa: ſm quā glosā continuātur hec verba ad illud qđ immediate dixerat. Ad quē aūt respiciā. q. d. ad illū sc̄z pauperculū supra dictū respiciā. nō solū vt tēplū meū: sed etiā vt mun⁹ mihi suauis sime oblatū. iuxta illud ad Ephe. v. Tradidit semetipm̄ p nobis oblationē ⁊ hostiā ꝛc. Post quod sacrificiū q̄ immolat bonem: qui sī interficiat virū: quia post euangelij publicationem talia sūt pestifera: put in postilla. ⁊ exponant cetera. put ibidē vsq; ibi: Audite verbū dñi. vbi cōsequēter tertio propheta declarat fallū motiuū: quod iudei habuerī: vt ī abomi nationibus p̄dictis pmansissent: ⁊ infert eox confutationē. Ad cuius declarationē sciendū q̄ p̄dicta duo q̄ sūt de puncti alibus fundamentis fidei legis noue: quoꝝ primū est q̄ deus dicitur ppie habitare in christo homine singulariori ⁊ excellētiori modo q̄m in aliqua alia re. s. p vnionē psonalē. de quo dicit: Ad quē aūt respiciā ꝛc. vt fuit expositū. Secūdū est q̄ sacrificiū xp̄i fuit deo acceptissimū. ppter quod dicit: Qui immolat bonē ꝛc. ista ⁊ similia que sunt vera fidei fundamēta iudei existimant esse valde derogatoria diuine excellentie. Primū enim credūt implicare q̄ creatoꝝ sit creatura. Secōm vero q̄ diuinitas sit passibilis seu corruptibilis: quoꝝ vtrūq; esset derogatorium diuine excellentie si sic intelligeret: vt ipse false existimāt. vnde in hoc loco ꝓpheta dirigit sermonē ad discipulos christi qui reuerenter susceperūt eius verbū ⁊ doctrinā. dicens: Audite verbū domini qui tremitis. ad verbū eius dixerunt fratres vestri. s. iudei infideles qui fratres sūt ex carne: odientes vos et abijcientes. ppter nomen meus: quia iudei tm odium conceperunt de christo q̄ inter se statuerunt: vt si quis confiteretur nomen christi extra synagogā ejceret. ⁊ sic de eis propzie dicit: Abijcientes vos. ppter nomen meū. Quid aūt dixerunt hi fratres odientes subdit. cū dicit: Glorificet dñs. q. d. Absit q̄ de deo glorioso talia dicant. s. q̄ sit hō verus. si militer et q̄ sit in sacrificio oblat⁹: qz ista. put ipsi falsē concipiunt sunt contra diuinā excellentiā vt dictū est: quos. ꝓpheta cōfutat. dicens in psona sui ⁊ iust⁹: Et videbimus in letitia vestra. q. d. veritas p̄dictoꝝ elucidabit in euētu. Primo qz videbimus in letitia vestra. s. discipuloꝝ: put infra eo. ca. declarat vbi dicitur: Letamini cū hierlm. vt ibidē exponet. Secundo p cōfusione fratrū odientiū p̄dictoꝝ dicit: Ipsi autem confundentur. de qua confusione statim subdit: Uox ppli de ciuitate ꝛc. Circa quod sciendū q̄ in destructione templi secundi tria maxime aduersātia iudeis cōtigerūt. vnū. s. q̄ cūctos eorū ad imitē odientes se interficiebant. put dicit Joseph⁹. de quo dicit: Uox ppli de ciuitate. Secōm erat q̄ in tēplo occurrerunt multa signa diuina reprobatiōis: vt cū velū tēpli scissū fuit: Mat. xxvij. ⁊ alia multa q̄ in thalmud narrant ad hec pertinentia. de quo intelligitur illud: Uox de templo. Tertiū est vox romanoꝝ exequētiū diuinā iusticiā. de quo dicit: Uox domini reddētis retributionē inimicis suis. ⁊ sequit: Antequā parturiret peperit. Ubi consequenter quarto ꝓpheta agit de natiuitate pauperculi. s. xpi. de quo ante dixerat: Ad quē aūt respiciā nisi ad pauperculū. de quo denūciat q̄ ei⁹ natiuitas de beata virgine fuit maxime admirabilis. ⁊ ideo subdit: Quis audiuit vnq̄ tale: aut q̄s vidit huic simile: subiūgit etiam ꝓpha de regeneratiōe fideliū. d. Nūq̄d parturiet terra. ⁊ expōat totū sic ī postilla. subdit ꝓpha de generatiōe eterna. d. Nūq̄d ego q̄ alios parere facio: ipe nō pariā: qz q̄cq̄d p̄fectiōis est in creaturis pamplī⁹ ⁊ pfect⁹ in deo inuenit̄ secluſa q̄cunq; ip̄fectione. vñ hec expositio q̄ dat a sanct⁹ doctoribꝰ: vt in postilla nō videt esse mystica sed litteralis. Nā paternitas ⁊ filiatio p prius ⁊ magis ꝓprie dicunt̄ in diuinis q̄m in creaturis. iuxta illud apostoli ad Ephe. iij. Flecto genua mea ad patrē dñi nostri ihesu xp̄i ꝛc. Cōsequēter. v. dicit: Letami cū hierlm ꝛc. vbi expresse declarat illos qđ pri⁹ discipulos xp̄i dixerat: Videbim⁹ in letitia vra. expōat totū sic ī postilla. Cōsequēter sexto declarat extēse punitionē fratrū odientiū ⁊ abijcientiū discipulos xp̄i ꝓpt nomē ei⁹. de q̄b⁹ dixerat. s. Ipi aūt ꝓfudent. ⁊ de b⁹ agit cū dicit: Et indignabit inimicis suis. vsq; ibi: Simul cōsumētur dicit dñs. ⁊ exponat totū sicut in postilla. Et notādū q̄ ex hoc qđ ꝺr hic: Qui comedebāt carnē suillā ꝛc. Simul cōsumētur. Expositores hebraeoꝝ credūt se habere efficax argumentū ad hoc qđ status xp̄ianitatis cōsumend⁹ est tpe messie inanit̄ spectati: eo q̄ christiani vescunt carnib⁹ suill⁹: nō tm iudei nec ēt saraceni. Sed falsitas eox declarat ī glo. maiori sup Esa. vbi exp̄sse habetur q̄ ois quoꝝ esus erat illicit⁹ in ve. lege debebāt esse licita ad cēm tpe messie: ⁊ spāliter hoc dicūt de porco. vñ hoc qđ dicit: Qui comedebāt carnē suillā, exponendū est

Incipit expositio fratris Britōis ordinis minor sup prologū Hieremie.

b Jeremias pphā ꝛc. Istuz prologū dirigit Hieronymus ad Paulā et Eustochiū: ad quarū instantiā trāstulit libz istū. Diuiditur aut iste plogus in quinq; pticulas: in quarū prima dicitur q licet iste pphēta ceteris pphetis simplicior videatur in verbis: tamē in sensibus est equalis. Unde dicit Hiero. Hieremias pphēta ꝛc. In secūda pte simplicitatis huius rationē assignat: in q̄ eum multipliciter cōmendat. ꝛ ista ps incipit ibi: Porro simplicitas eloquij ꝛc. in qua cōmendat a tribus. primo a dignitate. ibi: Sacerdos ex sacerdotib⁹. secūdo a priuilegio gratie. ibi: Et i matris vtero sanctificatus. tertio a statu pfectiōe. ibi: In virginitate sua ꝛc. In tertia parte quattuor exprimūt. s. pphetie tps. materia ꝛ loc⁹. ꝛ pphete lamētationis mod⁹. Tps pphetie exprimit. cū dicit: Hic vaticinari exoꝛsus est puer. Materia. ibi: Captiuitatē vbis atq; iude ꝛc. Agit enī de captiuitate duarū tribuū. Loc⁹ tangit cū dicit: vūi: In iuda tm̄ ꝛc. Lamētatiōis mod⁹ tāgit ibi: Et ciuitatis sue ruinas ꝛc. Et quia lamentatio metrice scribit in hebreo. dicit q̄ fm mensuras metri ꝛ versuū distinxit lētētias in latino. ibi: Ad nos mētre metri ꝛc. In quarta tāgit modus agēdi in libro isto. cū dr: Porro tertia ordinē visionū ꝛc. Ultimo dicit q̄ quia libz Baruch omiserat cūq; libz istū ad petitionē earū trāstulerat: contra se emulos ꝓuocabat quos silē do cōpescere rectius erat. ibi: Liburz Baruch ꝛc. Littera satis plana est.

b Rusticior. id ē simplicior: ꝛ huic exp̄sitioni concordat littera sequens. s. porro simplicitas eloquij. Aliqui tamen exponunt: Rusticior. i. rudior: q̄ nō plano sermōe loquit sicut Esaias: sed sub figuris. c Sed sensib⁹ par est quippe qui eodem spiritu prophetauit. ꝛc. Sed contra Hieronymus dicit in glosa in principio Esaie: Nemo me putet Esaiam breuiter posse exponere cū vniuersa domini sacramenta contineat: sed illū nusq; legit de Hieremia: ergo nō videtur sensibus esse par Esaie. Itē in principio Ezechielis dicit glosa Hieronymi: Ezechielis difficultatē hebreoꝛ mōstrat traditio: nisi enīz ās apō eos sacerdotalis ministerij dignitatem. i. xx. annos ipleuerit: nec principia geneseos: nec cantica canticoꝝ: nec exordium ezechielis vel finem legere permittitur vt ad plenā sententiā ꝛ mysticos intellectus plenum humane nature tempus accedat: sed hoc nusq; de Hieremia legitur. quomodo ergo dicitur sensib⁹ par? Respōdeo par sensibus dicitur: quia vtrobiq; de xpo ꝛ de captiuitate duarum tribuū. pphetizatur: sī illus tamen ꝓfundior in aliis inuenitur. d Anathotites. i. de anathot. e Aliculus. s. anathot.

f Et vsq; hodie distans tribus militibus: id est tribus militaribus.

g Sanctificat⁹. Unde Hiere. j. Antequā exires de vētre sanctificaui te. q̄d de aliis non legitur. h Virginitate sua euangelicum virum. id est euangelica p.

Incipit prefatio in Hieremiam prophetam.

Hec interpretatio Hieronymi est. Si q̄d i ea nouerit: fm hebreos codices exploret. Alia ē septuagi/ta interpretū ecclesijs vsitata. Que cuius nōnulla aliter habeat q̄ i hebreis codicib⁹ inueniꝛ: tū vtraq; id est fm septuaginta ꝛ fm hebreaz aplica auctoritate firmata est: nō erroze neq; rebellione superiori sed certo cōsilio septuagita nōnulli alit dixisse vl ꝓtexuisse intelligunt. Q̄ ideo ꝑmonemus ne quisq; alteraz ex altera velit cōmedare. Q̄ singlox i suo genere vitas obseruāda est.

Incipit prologus sancti Hieronymi in eundem.

Jeremias pphēta cui hic prologus scribitur sermone q̄dez apō hebreos Esaie et Osee et quibusdā alijs pphetis videtur esse rusticior: sed sensib⁹ par est: quippe qui eodem spiritu prophetauerit. Porro simplicitas eloquij de loco ei i quo natus est accidit. Fuit enī anathotites qui est vsq; hodie viculus tribus ab hierosolymis distans milibus sacerdos ex sacerdotibus: et in matris vtero sanctificatus: virginitate sua euangelicū viruz christi ecclesie dedicās. Hic vaticinari exoꝛsus est puer: et captiuitatez vbis atq; iudee non solū spiritu sed et oculis carnis intuitus est. Jam decem tribus israel assyrij in medos trāstulerant: iam terras earum colonī gentium possidebant. Unde i iuda tm̄ ꝛ i bēiamin pphetauit: ꝛ ciuitatis sue ruinas q̄druplici plāxit alphabeto: q̄d nos mēsure metri: versibusq; reddidimus. Preterea ordinēvisionū q̄ apud grecos et latios omnino ꝓfusus est: ad pristinā fidē correximus.

gellica perfectione preditum. i Christi ecclesie dedicās. i. copulās. p hoc ē q̄ sub lege seruabat virginitatē i sacerdotio ꝓtendebat in se continentie perfectionem que docetur in euāgelio. Siquanter aūt dicitur christi ecclesie dedicans. i. inseparabiliter per fidem adherens. k Vaticinari. i. pphetare l Exoꝛsus est. i. incepit. ordioꝛ. diris. oꝛditus sum vel oꝛsus sum. dicitur telā ponere: et quia qui telam ponit tūc eā incipit. ideo oꝛdiri ponitur pro incipere. ꝛ cōpōitur exordioꝛ. vnde exoꝛsus. m Puer. Hiere. j. Ecce nescio loqui q̄z puer ego sū ꝛc. n Vbis hierusalem atq; iude. i. duarū tribuū.

o Oculis carnis. Unde Hiere. xxiij. Postq̄ p̄ dixerat captiuitatē hierm ꝛ trāslationē populi in babylonem. legitur q̄ nabuchodonosoꝛ rex babylōis precepit nabuzardan vt tolleret Hieremiā et nihil mali ei faceret. Sed quare non pphetiçat de captiuitate decē tribuum: sed duarū tm̄ reddit causam. cū dicit: p Jam decē tribus is. ꝛc. continua sic: Non solum spiritu reuelāte: sed oculis corporis intuitus est captiuitatem duarum tribuum. Jam enī decem tribus israel assyrij in medos trāstulit. Ū. iiij. Reg. xvij. Trāslatus est israel de terra sua in assyrios ꝛc.

q Jam terras earum coloni gentiū possidebant. Colonia dicitur vbs vel castrum quod pro defectu indigenarū nouis colonis adimpletur. Item colonia dicitur agricultura vel cultus religionis. quia ergo indigēs: id est decez tribubus in assyrios translatis: rex assyriozum misit gentes de babylōe ꝛ de cutha ꝛ de abaiath ꝛ de emath et de sepharuaim: que pro filijs israel possederunt samariam et habitauerunt in vrbibus eius. Unde dicitur hic:

r Colonie gētiū. id est gentes colentes: id est inhabitantes vbes decē tribuum possidebant terras earum. vel coloni. i. agricultere.

s Gentium. id gentes agriculture dicte: quia a rege assyriozum misse erāt ad colendam sibi terram decem tribuum. Possidebant terras earum. Vel Coloni gentium: id est gentes varium cultuz religionis habentes: quia sicut dicitur. iiij. Reg'. xvij. Unaquecq; gēs fabricata est deum suum. Possidebāt terras earum.

t In iuda tm̄. id est in duabus tribubus. v Et in beniamin prophetauit: et ciuitatis sue. ꝛc. id est hierusalez. quia in sorte beniamin primo fuit hierusalem: sicut dictum est supra circa finem prologi in Esaiam.

x Quadruplici planxit vel distinxit alphabeto. illud expositus est supra in epistola ad Paulinum.

y Q. scilicet quadruplex alphabetum: z Mos. in trāslatione nostra.

a Mensure metri: versibusq; reddidi mus. id est iuxta mensuras metri ꝛ versuum quas habet in hebraico distinximus in latino: quia distinximus sentētias fm dictas mensuras. metrice enīz scribūtur. Threni i hebraico. et sub certis clausularum mensuris distinguuntur in latino.

b Ad pristinam fidem correximus. id est iuxta hebraicam veritatem cui fides debet adhiberi.

Preterea ordinē

a Preterea ordinē visionū q̄ apud hebreos nec legitur: nec habetur preterea ordinē visionū. b Apostolos. i. expectantes. Ihesus. Prestolor expecto: prestolor querere dicto. Paula fuit quedam matrona romana: cuius filia fuit Eustochiū. de quibus inuenies satis supra in plogo sup Josue versus finem. c Ceterum ad cōpendium mali rectius fuerat modum furoꝛi eoruz silentio meo pōere: q̄ quotidie noui aliq̄d scriptitantem inuidoruz insaniam prouocare.

Item alius plogus in eundē.

Liburz autē baruch notarij eius: q̄ apud hebreos nec legitur: nec habetur preterea ordinē visionū. b Apostolos. i. expectantes. Ihesus. Prestolor expecto: prestolor querere dicto. Paula fuit quedam matrona romana: cuius filia fuit Eustochiū. de quibus inuenies satis supra in plogo sup Josue versus finem. c Ceterum ad cōpendium mali rectius fuerat modum furoꝛi eoruz silentio meo pōere: q̄ quotidie noui aliq̄d scriptitantem inuidoruz insaniam prouocare.

Item alius plogus in eundē.

Iakim filij⁹ iosie: cuius tertiodecio āno pphetare oꝛsus est hieremias: sub quo et olda mulier pphetauit: ipse est q̄ alio nomie appellat eliachim ꝛ regnauit super tribū iudaz hierm annis vndeci. Cui successit i regnū filij⁹ ioachin cognomēto iechonias q̄ tertio mēse regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosoꝛ ductus est in babylonē: ꝛ in loco ei⁹ cōstitut⁹ est sedechias filius iosie patruus eius: cuius anno vndecimo hierusalē capta atq; subuersa est. Nemo igit⁹ putet eundē in danielis principio ioachin q̄ i ezechielis exordio ioakim scribit. Iste extremā syllabaz kim habet: iste chin: ꝛ ob hāc causam in euāgelio scōm Mattheū vna videt deesse generatio: quia secūda tesseredecas i ioakim desinit filiū iosie: et tertia incipit a ioachin filio ioakim. Q̄ ignoraꝝs porphyrij⁹ calūniā instruit eccl'ie: suā ostendēs imperitiā: dū euāgelistā Mattheuz arguere nitit falsitatis. Q̄dq; traditū scribit ioakim mōstrat non aduersariozū fortitudis fuisse victoriā: sed domini voluntatis.

Incipit argumentū in eūdē.

Jeremias anathotites: qui est viculus tribus a hierosolymis distans milibus: apud taphnas in egypto a popl'o lapidibus obrut⁹ occubuit. Jacet vero in eo loco sepultus: quo dudum pharao rex habitauerat. Et quoniā postulatiōe sua defugatis ab eodē loco serpētib⁹ egyptios a tactu aspidū facit eē securos: magna eū ibi religiōe egyptij venerant.

terra. In diebus illis saluabit iuda: ꝛ israel habitabit cōfidenter. Et hoc ē nomē q̄d vocabit eū: dns iustus noster. Hec enim auctoritas ad trāslationē xpi dicit: fz oēs doctoꝛes hebreos ꝛ latios vt pleni⁹ videbit ibidē dño procedēte. p hoc aūt q̄ dr: Suscitabo dauid germē iustū. exprimit būanitas xpi q̄ fact⁹ est ex semīe dauid fm carnē. ad Ro. j. p hoc aūt q̄ subdit: Et hic est nomē q̄d vocabit eū dns iust⁹ noster: exprimit diuinitas xpi clari⁹ vt mihi videt q̄ in alijs libris veter' testamenti: q̄ vbi habem⁹ dns. In hebreo hr: nomē dñi tetragrāmato: q̄d fm antiquos doctoꝛes hebreoꝝ sic ē appropriatū altissimo creatori: vt nō liceat ipm nomē de alio dici: qui plenius dicetur dño procedēte: q̄n ad loc⁹ illū veniem⁹. Et quia Hieremias ita clare xpi mysteriū denūciauit: pphetice pōt dici de eo q̄d scribit Lu. j. Et tu puer. pphēta altissimi vocaberis. q̄ valde clare exprimit altitudinez siue diuinitatis: ꝛ hec est materia p̄cipalis huius libri. vñ dicit Ra. Sa. sup ix. ca. Zacharie. q̄ vniuersi pphete nō sunt locuti nisi de die⁹ messie: q̄d est intelligendū de principali intētione eoꝝ: q̄ de plurib⁹ alijs fuit locuti: Et fm hoc de⁹ humanādus est subiectū in omnib⁹ libris pphetalib⁹: sic deus humanat⁹ in euāgelijs: q̄ q̄d pphete nūciant futurū: euāgeliste narrāt factū. Sicut ei deus sub rōne absoluta est subiectū in tota sacra scriptura: sic est in partib⁹ eius subiectū sub rationibus determinatis: vt dictū fuit plenī⁹ in principio Gen. Alia vero sunt lōginqua a cognitiōe būana ꝓpter sue entitatis et veritatis deficientiā: cuiusmodi sunt futura ꝓtingentia: de quibus non est determinata veritas apud nos: sed est determinata apud deum: ꝛ de talibus est ꝓpheria: fm q̄d dicit Cassiodoꝛ⁹ super psal. Prophetia est diuīa inspiratio rerū cuent⁹ immobili veritate denūcians. De talibus vero erat destructio ciuitatis ꝛ tēpli ꝛ captiuatio populi p nabuchodonosoꝛ futura: quā Hieremias pphetice denūciat: ꝛ scribit in hoc libro intātū q̄ voluerunt eum ꝓpter hoc occidere: fm q̄ dicit infra. xxvj. Judicium mortis ē viro huic: quia pphetauit aduersus ciuitatem istam. Et hec ē materia huius libri secundaria sub nomine pphete designata. Causa etiā formalis huius libri sub nomine pphete designat.

Circa quod sciendum q̄ duplex est forma libri. s. forma tractat⁹ ꝛ forma tractandi. Forma tractatus est diuisio libri per partes et capitula. de q̄ videbitur in prosecutione libri. Forma vero tractandi est modus agēdi qui modus est propheticus describēdo diuinas reuelatiōes Hieremie factas: ꝓpter quod de ipso potest dici illud quod scribitur Job. vj. Hic ē vere pphēta. ꝛ dicit vere pphēta: ad differentiā pseudo pphetarū qui nō pphetabant ex diuina inspiratione sicut Hieremias: sed aliqui eorum ex propria fictione ꝓpter questuz. alij ex reuelatione demonū qui sunt mendaces: ꝓpter quod false erant: vt in pluribus pphetie eoꝝ. Causa fina

Universidad de Sevilla Biblioteca

Rigenes. Deus ad benefaciendū ꝓmptus est: ad puniendū dissita
tor. Cū enī possit reos sine cōtestatione venturi iudicij punire, nus/
q̄ hoc facit: sed etiā sī cōdēnauerit: ꝓdicit vt liberent ꝑ penitentiā:
qui damnati fuerāt ꝑ delictū. Niniuitē ꝑdēnati erāt peccatores a deo. Ad
huc enim tres dies ⁊ Niniue erat subuertenda. Voluit enī deus cū filētio
punire damnatos: sed dans eis locū penitentie mi
sit hebreū ꝓpheta: qui diceret: Adhuc tres dies ⁊
Niniue subuertet. ne perirēt. ſ. qz cōdemnati erant
sed agētes penitentiā impetrarēt misericordiā. So/
q̄ et Homorrei diuino iā erāt exitio destina
ti: sicut sermo dei ad Abraā ostēdit: tū qō suū erat
fecerunt angeli volētes eos saluare: qui se idignos
salute iudicauerūt: ⁊ dicētes ad Loth: Est ne aliqs
tibi gener: aut filij aut filie tē. neq; ignorabāt ū es/
se eos secuturos Loth: sed ostenderūt suaz pariter
⁊ eiꝰ q̄ eos miserat benignitatē ⁊ amorē. Simile q̄d
dam in Hieremia inuenimꝰ. Notandū est enī tps
ꝓphetie eiꝰ quādo ꝓphetare cepit vel finierit. Di/
cit ergo aliqs: Quid ad me tps historie: qz cepit
ꝓphetare in diebꝰ Josie filij Amos regis iuda vs/
q̄ ad annū tertiū decimū in regno eius. Deinde ꝓ
phetauit in diebus Joakim filij Joste regis iuda
vsq̄ ad cōsummationē vndecimi anni sedechie filij
Josie regis iuda: ⁊ p tres reges. ꝓphetia eius extē
sa est vsq̄ ad captiuitatē hierlm in quinto mēse. Cō
dēnauerat enī deꝰ hierlm ꝓter petā sua: ⁊ hec erat
extrema sentētia sua: vt captiuitati reliquerēt. Sz
cū hoim amator sit deꝰ: nec quēq̄ velit perire ante
q̄ depopulatiōis tps istaret: misit ⁊ hūc ꝓphetam
q̄ inuitaret ad penitentiā. Misit eundē etiā sub fe/
cundo rege post primū. Misit q̄z sub tertio. Jā ca/
ptiuitas imminebat: ⁊ adhuc ad salutē hortabat de/
us tribuens et ante vnū diē locū penitentie. vñ scri
ptū est: Usq̄ ad captiuitatē hierlm ⁊ vsq̄ ad. quin
tū mensē. ꝓphetasse Hieremiā. Jā hostiuz vincula
strinxerāt manus: et nihilominus hec dicebat deꝰ
Ecce captiui facti estis: agite (licet sero) pēitentiā.
Rogate me ꝑ parcā vobis: possū eruere de captiui
tate qui tradidi. Hec etiā de nobis possumꝰ intelli/
gere. Si peccauerimus: captiui futuri sumꝰ: Tradi
enī peccatorē sathane nihil distat ab eo q̄ iudei traditi sunt Nabuchodo/
nosor: vt sicut illos deus concessit aduersario ꝓpter frequentes impieta/
tes: sic nos ꝓpt peccata trademur spirituali Nabuchodonosor. Ū: Quos
tradidi sathane vt discāt nō blasphemare. Putas quātū malū est peccare
vt tradaris sathane captiuātis aīas eoz qui relinquūtur a deo nō sine cā
ſ. nec sine iudicio: Cū enī miserit pluuiā sup vineā: ⁊ ipa ꝑ vua attulerit spi
nas: q̄d faciet nisi vt mādet nubibꝰ ne pluant sup vineā imbrē: Ꝓpe ē er/
go et captiuitas nostra: si nō egerimus penitētiā: vt tradamur. ſ. Nabucho
donosor et babyloniis quibꝰ iā adiacētibꝰ fmões ꝓphetaꝝ legis apl'oꝝ: ⁊
ipsiꝰ xp̄i hortanē nos ad penitētiā ꝓuocāt ad salutē. Si audierimꝰ: credi/
mus ei qui dixit. Et ego penitentiā agā de oībꝰ malꝭ q̄ locutꝰ sū eis facere.

Hieronymꝰ ad Eusebiū. Quia volumē est longissimū: ⁊ in plerisq̄ histo
ria manifesta in Hieremia latā explanationē nō queras. sup his maxime q̄
iā in aliis ꝓphetis sunt dicta. Ut nihil desit in sensib⁹ cū multū desit in ver
bis: stamina tibi atq̄ subtegmina ⁊ litia ꝑparabo: tu ipe vestem pulcherri/
mā conficito. Ceteri ꝓphete: vt Esaias: Osee: Johel fuerūt ante captiuita
tē duaꝝ tribuuꝫ. ſ. iude ⁊ beniamin. alij post: vt Daniel: Aggeꝰ ⁊ Zacha/
as. Hieremias vero ⁊ Ezechiel iminēte captiuitate ꝓphetauerūt: alt in ter
ra iuda: alter in babylone. Hieremias puer ꝓphetare cepit tertiodecio an/
no Josie regis iuda filij Amon ⁊. ꝓphetauitq̄ sub eo decē ⁊ nouē annis: et
sub Joakim filio eiꝰ annis vndecim: ⁊ sub Sedechia qui vltimꝰ fuit regum
iuda ānis. xj. vsq̄ ad. v. mēsem q̄ babyloniis captiuata ē hierlm. Joachaz
xo ⁊ Jechonie trini mēses (q̄z alt in egyptū: alt cū matre ducti ē in baby/
lone) in supradictis ānis cōputāt. Et p b ab exordio ꝓphetie sue vsq̄ ad
captiuitatē hierlm in qua ipe captꝰ est. ꝓphetauit annis. lx. vno ꝑ ter illō
tps quo in egyptū ducꝰ est: ibiq̄ ꝓphetauit in thānis: sicut in hoc ipso vo
lumine continetur.

Ca. I

Erba Hieremie. Lxx. Verbū dei: qz verba Hieremie verbuz
dñi est. Hiero. post exordiū vaticinatiōis Hieremie. xxv. ꝓ
phetie anno: Ezechiel in babylonę his qui cū eo captiuati
fuerāt exordius ē ꝓphetare. b In die. tē. Hiero. Mirabilis
dei clemētia. Jā captiuitate vicina: ⁊ babyloio exercitu vallāte hierlm: ni/
hilemin⁹ ꝓplm ad pēitētiā vocat: malēs suare ꝯsos q̄s pdere delinq̄ntes.
c Priusq̄ te tē. Nō q̄ aū ꝓceptionē fuerit: vt heretici suspicāt. Sz qz ꝓe
sciuit eū dñs futuꝝ: cui facieda iā fcta sūt: q̄ vocat ea q̄ nō sūt: tā q̄ ea q̄ sūt.
Hiero. Priusq̄ tē. Quidā hūc locū sup saluatorē intelligūt q̄ ꝓple ꝑ
phera gētiū fuit ⁊ p aplos oēs nationes vocauit. Qui priusq̄ i utero virgi
nis formaret aīaq̄ de vulua exiret sctificat⁹ ē in utero: ⁊ notꝰ ꝑri q̄ sp ipse ⁊i

Incipit Hieremias ꝓpha.

Erba La. I
Hieremię filij
helchię de sa/
cerdotibꝰ q̄ fue
rūt in ānatoth
in terra benia/
min. Qui factuz est verbū dñi ad
euz in diebus iosie filij amon re
gis iuda in tertiodecio anno re/
gni eiꝰ. Et factū est in diebꝰ ioa/
kim filij iosię regis iuda vsq̄ ad
consummationē vndecimi anni
sedechię filij iosię regis iuda vsq̄
Lxx. captiuitatem.
ad trāsmigrationē hierlm in mē
se quito. Et factū est verbum do
mini ad me. dicēs: Priusq̄ te fo/

a ſ ecce locus.
b ſ vicusꝰ est in tertio ab vrbe miliario.
ſ id ē qz. a ſ hoc est. b ſ quod erat in princi
pio apud patrem.

Ca. I

Erba Hieremie fi. Liber iste di
cit̄ in duas ꝑ
tes: scilicet in ꝓoemium
⁊ tractatum. secunda in/
cipit ibi: Et factū ē. Pri/
ma in duas: qz ꝓmo ponitur auctoris notificatio. secūdo fcta sibi cōmissio.
ibi: Et factū est. Circa ꝓmum notificat auctor primo ex nomine. cū dici/
tur: Verba Hiere. ſupple sunt que sequuntur in b libro. secūdo ex genere. cū dicitur: b Filij hel/
chie. qui fuit etiā ꝓpheta licet non tam famosus sicut Hieremias: ⁊ hoc ſm regulam hebreorum
que dicit: q̄ quando in principio alicuius ꝓphe
tie exprimitur nomen patris ipsius ꝓphete. intel/
ligendū est q̄ et pater fuit ꝓpheta. c De sa/
cerdotibus qui tē. ex quo patet dignitas sui ge/
neris. quia tribus sacerdotalis cōmixta fuit tri/
bui regie. ꝓpter sui dignitatē. Tertio ex locō. cū
dicitur: d In terra beniamin. Dicit ei Hie/
ronymus in ꝓlogo huius libri q̄ anathoth ē
vicus tribus miliarib⁹ dist̄as a hierusalē in sor/
te beniamin situs. Quarto notificatur ex tēpore
cum dicitur: e Q: factum est verbū domini
ad eū in diebus Josie. Et sciendū q̄ istud q̄ nō
est pronomē sed conīctio. ⁊ pōitur ꝑ quia: ⁊ re/
fertur ad id q̄ dicit in principio: Verba Hiere
mie tē. Et ad ostendendum q̄ hec verba ꝓcede
bant ex spiritu diuino. dicit: Q: factum est tē. i.
quia factū est verbum domini ad euz in diebus
Josie tē. Tacētur hic duo reges quoꝝ tēporib⁹
ꝓphetauit. ſ. Ioachaz ⁊ Iechonias filius Ioakim:
eo q̄ quilibet eoꝝ regnauit trib⁹ tribus mēsib⁹: et
sic tps eoꝝ cōputat̄ sub alijs regib⁹ vsq̄ ad trā
migrationē hierlm. i. captiuitatē populi eius: ci
uitate destructa per nabuchodonosor in mense
quinto. Contrariū videt. j. xxix. Ubi dicitur:
Mense quarto quinta die mensis aperta est ciui
tas tē. dicendū q̄ mense quarto fuit capta a ba/
bylōijs vt ibi ōr: ſz ciuitas nō fuit destructa nec
ꝓ⁹ in babylonē ducti: donec sup hoc audirēt
volūtas nabuchodonosor existētis tunc in anti
ochia: per nuncios ad hoc missos: qui redierunt
mense quinto. vt dicitur hic: f Et factum est
verbum domini ad me dicens: Hic consequenter
describitur cōmissio facta Hieremie de actu pro/
phetādi. cū ōre ei a dño: g Priusq̄ te forma.
i utero noui. te. noticia ꝑdestinatiōis q̄ ē ab eterno.

a Anteq̄ de vul. tē. Hiero. Ex illo Pauli Postq̄ cōpla
cuit et q̄ me segregauit ex vtero mris mee ⁊ vocauit p grāz suā: vt reue
laret filiū suū in me vt euāgelizarē eū i gentib⁹. Johānes scribit q̄
dz in utero ⁊ spūmsanctū accipit: ⁊ in vulua mouet̄: ⁊ p os matrꝭ lo
quit: b Ha ha ha dñe deꝰ tē. Detestat officiū qō ꝑ erate nō pōt
sustinere. Eadē verecūdia qua moyses gra
cilis et tenuis vocis se esse dicit: sed ille ꝗsi
magne ⁊ robuste etatis corripit: quasi pue
ro huic vēia dat: q̄ verecūdia ⁊ pudore de
cozat. c Noli dicere tē. Hrego. Officiū
p̄dicatiōis alij laudabiliē appetūt: ad qō
alq̄ laudabiliē cogunt̄: Esaias enī vltro se
obtulit dicēs: Ecce ego: mitte me. Hieremi
as humiliē reluctat̄. dicēs: Ha ha ha dñe
deus tē. Ab vtrisq̄ exterius diuersa vox
ꝓdijt: ſz nō a diuerso fōte dilectiōis. Duo
enī sunt ꝓcepta charitat̄. dei. ſ. amor ⁊ ꝓxi
mi. Per actiuā ergo vitā ꝓxis ꝓdesse cu
piens Esaias officiū p̄dicationis appetit.
Per cōtēplatiuam Hieremias amore dei
inherere desiderās: mitti ad p̄dicandū re
nuit. Dic ne tacite cōtēplatiōis lucra lq̄n
do ꝑderet. Ille ne dāna studiosi opis tacē
do sentiret. Sed notādū q̄: q̄ recusauit pe
nitus nō restitit: ⁊ q̄ mitti voluit: tante se p
altaris calculū purgatū vidit: ne aut non
purgat⁹ adire q̄s sacra mysteria audeat:
aut quē deus elegit sub humilitatis specie
supbe ⁊ traditcat. Quia q̄ difficile est pur
gatū se cognoscere p̄dicationis officiū tuti
ns declinatur. Non tū pertinaciter declia
ri debet: cū ad hoc suscipiendū supna volū
tas agnoscit̄: Quod moyses vtrūq; mira
biliter expleuit: qui ꝓesse tāte multitudi
ni: ⁊ noluit ⁊ obediuit. Forte enī supbꝰ es
set si ducatū intrepidꝰ suscipere⁹: vel auctо
ris impio obedire recusaret. Utrobiq; er/
go subiectus ⁊ ꝓesse pplis sese metiendo
noluit: ⁊ tū de imperantis viribꝰ ꝓesumē
do consentit. d Et misit dñs ma. tē. Mo
tandū q̄ hic manus dei mittit̄ que tangit
os ꝓphete. ⁊ dicit̄: Ecce dedi verba mea i
oze tuo. Jn Esaia aūt scriptū est: Et missus
ē vnus de seraphin ⁊ i manu habebat car
bonem quem forcipe tulerat de altari: ⁊ te/
tigit os meū tē. Quia esaias pfecte etatis
erat et immuda labia habebat: ⁊ in medio
populi polluta labia habentis habitabat.
Mittitur vnus de seraphin q̄ nō manu sed
forcipe ⁊ carbone tangat os eius intiquita
tes auferat. Hic autē ipsius dei manꝰ mit/
tit nō vt peccata auferat: q̄ multa p pueri
ciam nō fecerat: sed vt loquēdi gratiaz tri/
buat. Ezechiel vero librū deuorat iniꝰ ⁊ foris scriptū. ſ. tā sacramen
ta diuina q̄ simplicē hist̄oriā cōtinentē. Hieremie os tangit̄: ⁊ dñi
verba tribuunt̄: vt cōsidentiā accipiat p̄dicandi. e Et euellas
et de. Quattuor tristibus duo leta succedūt: neq; enī poterāt edifi/
cari bona nisi destructa essent mala: nec plātari optima: nisi eradica
renť pessima. Omnis enī plantatio quā nō plātauit pater m. c. e. et
edificatio q̄ nō est edificata supza petrā sed sup arenaz: sermone dei
suffodit atq; destruit. Illam aūt quā ꝓsumet dñs spū oris sui: ⁊ de/
struet adnūtu p̄sentie suc: omnē. ſ. sacrilegā puersamq; doctrinā dis/
p̄det in ꝓpetuū. Ea vero q̄ eleuant̄ cōtra scientiā dei: ⁊ in sua confi/
dunt sapientia que est apud deū stultitia dissipabit atq; deponet vt
p his edificent̄ humilia: ⁊ in locū superiox ꝑducta sūt ⁊ erui
ta extruant̄ ⁊ plantent̄ que ecclesiastice cōueniūt xpiani. de quib⁹:
Dei edificatio estis: dei agricultura estis. Misti hūc locū sup per
sona christi accipiunt. Hieremias enī iterpl̄at excelsus dñi q̄ destru
xit regna diaboli: que sibi in excelso montis ostēderat: aduersarias
perdidit potestates: delens ꝯ graphū erroꝝ in cruce: de quibus
post historie veritatem tres libros dicit: Quare fremuerūt gentes et
populi meditati sunt inania. Astiterunt reges terre: et principes cō
uenerunt in vnum. ꝓ to his eunlis destructis perditis: et in inferi
ora detractis edificat̄ ⁊ plantat̄ ecclia dei. Sup Hieremie aūt ꝓba
nulla dubitatio ē q̄ i manu accipit calicē meri plenū vini ⁊ ꝓpare tu
bec⁹ oīb⁹ natiōib⁹. f Virgā vi. virgā vigilia. Lxx. baculū nuce
um. ꝓpt̄ vbi sistūdane trāstulerūt: vigilia ei ⁊ vigil et vigilare: be
braice secbed ōr ⁊ ouz seded. Unde in sequentib⁹ pardus vigilans

ſ quo semꝫ

a Et āteqū exires de vulua sanctificaui te. purgādo ab
originali in vtero matris per gratiā sanctificantē.
b Et ꝓphetā in gentib⁹ dedi te. nūc tibi officiū ꝓphet̄e
di iponēdo: ⁊ qz officiuz est magnū. iō subdit̄ excusatio
Hieremie. c Et dixi. Ha ha ha dñe deꝰ. ⁊ dicūt aliq̄ ex
positores q̄ b ter ponit̄ ha: qz Hie
remias se excusat a tāto officio ꝓ
pter triplicē ofectū. ſ. etatis: sciē ⁊
eloq̄ntie: qz adhuc erat iuuenis: ſz
b expositio ꝓcedit ex ignorantia
hebraici ꝑmōis vbi pōit̄ hic vna
dictio ⁊ dicit̄ ha ha cōposita extri
bus lt̄is. ſ. aleph: he ⁊ he. qz bis
pōit̄ hec lt̄a he: ⁊ hec dictio sic so
nat: ha ha ha. littera ei be aliqua
do sonat in hebreo sic a in latio: ⁊
est dicta dictio ſteriectio dolenti
vl' admirātis. Sed qz deus ꝑ sup
plere omnem ofectū. idco subdit:
c Noli di. qz puer sū. tē. q. d. po
tes sū omnē ofectū mū supplere:
⁊ te ab ipugnationibus eoꝝ q̄s
tu formidas ꝓtegere. Sciebat ei
Hieremias q̄ ꝓphete qui ante eū
fuerāt: ꝓsecutiones vsq̄ ad mortē
sustinuerant: maxime tempe ma
nasse regis: vt habet̄. iiij. Reg. ⁊
subdit iniunctio officij. cū ōr:
e Et misit dñs manū suā ⁊ tetigit os meū. vidit enī imaginaria
visione quasi similitudinē homis
dei rep̄sentātis: os Hieremie ma
nu sua tāgentis: ⁊ itellexit q̄ p b
designabat collatio doni ꝓphetie
sibi date a deo. idco subdit:
Ecce dedi ꝟba mea tē. ⁊ qz Hie
remias nō solū ꝓphetauit ꝓpria re
gnū iude: sed etiā ꝓpria plura alia
vt videbit̄. j. ideo sequit: g Ec
ce cōstitui tē. vt euellas. i. euellēdo
denūcies trāsferēdo inde habita/
tores. h Et destruas ꝯtū ad
occidēdos. i Et dispdas. ꝯtū
ad fugiētes ꝑ diuersas vias.
k Et dissipes. ꝯtū ad moriētes
in fuga vl' captiuitate. l Et edi
fices ⁊ plātes. i. denūcies indeos
reedificādos ⁊ plātādos in terra
sua. quod implētū fuit tpe Cyri q̄
dedit pplo licentiā redeundi i ter
ram suam: et reedificandi tēplū. ⁊
tpe artaxerxis q̄ dedit licentiam
Neemie reedificandi ciuitatē hie/
rusalē: vt habet̄. j. Edre. j. ⁊ Neemie. j. m Et factū. fi
nito ꝓmio hic incipit tractat⁹. Circa q̄e sciendū q̄
licet principalis materia huiꝰ libri sit mysteriū ipsiꝰ xp̄i:
vt. ſ. dictū est. tū Hieremias multo diffusius scribit futu
rā ciuitatis ⁊ tēpli destructionē. ꝓpter q̄ melꝰ pōt ac
cipi diuisio libri ſm istā materiā. Et ſm hoc liber iste in
duas ptes diuidit̄: quia ꝓmo Hieremias hanc destru
ctionem futuram denunciat. secundo ipsam factam de
ploratur in Threnis: q̄ non est liber distinctus ab isto: vt
patet per Hieronymum in ꝓlogo galeato: qui ꝓlo/
gus ponitur in principio libri Reg. Prima in duas: qz
ꝓmo futurā destructionē denunciat. secūdo dicta epilo
gat. ca. lij. Prima adhuc in duas. qz ꝓmo ꝓnunciat̄
destructio iudeoꝝ. secundo aduersariox suoꝝ. ca. xlvj.
Prima adhuc in duas: quia ꝓmo denunciat̄ dicta de/
structio ꝓphetice. secundo historice. ca. xxxix. Ꝓria ad
huc ī duas. qz ꝓmo oñdit̄ dstructio ciuitat̄ futura. secō
subdit̄ huiꝰ destructiōis cā. ca. se. Ꝓria adhuc ī duas: qz
ꝓmo ponit̄ dicta ostēsio. secō ꝓphe ꝓfectio. ibi: Tu ḡ.
Ostēsio xo destructiōis future fuit duplici visione. scōa
pōit̄ ibi: Et factū ē. Ꝓria pōit̄ cū ōr: n Quid tu vi.
tē. nō q̄rit dñs ex ignorātia: ſ vt ex eiꝰ rsiōe ꝓuenienti
cū istruat de futura destructiōe ciuitat̄. iō ꝓr pōit̄ ꝓphe
rsio. o Virgā vi. tē. Alij sic exponūt: Virgā vigi
lantem: id est vigilātiū. ſ. latronuz qui vigilant de nocte

ſ quando

Universidad de Sevilla Biblioteca

Ē hoīe ponīt. Ds t in Daniele iuxt
Theodocionē scriptū ē: vt arbori-
Dañ.13.f bus cyno t pino: ilice scz t lētisco
scissio t serratio adulteris pbyterī
decernat. t in pncipio geneseos. A
viro qui dicit is: appellat issa mu-
lier q̄ q̄dā virago. Quidā vir
gā vigilantē atq; nuceā dīm intelli
Exe.11.a gūt. De quo Esa. Exibit x̄ga de ra
dice iesse. ū: virga aarō q̄ putabat
emortua i resurrectiōe dñi floruisse
Moralit narrat Moraliter Virgā vi. de
Pā.11. qua: Virga rua t ha.t. ipā me con-
sūt. Ad ħ enī corripit dñs vt emen
det: t quō nup t amigdalū amaris-
simū habet corticē tenuissimā:
vt detractis duris t amaris: fructꝰ
dulcissimus reperiat: sic oīs cozre-
ctio t labor cōtinētie amara sūt ad
psens: sz fructū dulcissimū parit.
Ait vetus illa snīa est: Litterarum
radices amare: fructus dulces.
a Et factū est. Hadatim peccātes
corripiunt qui nolnerūt percutiēte
virga corrigi vl emendari: mittunt
Job.41.b ī ollā succēlā. de qua plenꝰ Ezech.
b Ollā suc. Hinc dñs ad Job di
cit: De narib⁹ eī⁹ pcedit fumꝰ sicut
olle succēse atq; feruēt. Halit⁹ eius
prunas ardere facit: t flāma de ore
eius egredit. Quidā būc locū
in bonā partē accipiūt. Q̄ hi vide
licet q̄ in olla erea excocti sūt t per
cruciatus purgati: postea pncipes
sint hierlm: et postq̄ dñs fuerit mi
sertus cozr exprobret eis: q: se deser
to simulacra coluerunt. Sed hec vi
delīa t prauа interptatio est.
c Habitatores ter. de q̄b⁹ ī Apo
Apo.8.d calypsi: De sup habitatores terre.
sancti enī nō sunt habitatores terre
sed aduene et peregrini. Ait vnꝰ eo
Pā.38. rū dicit: Aduena ego sū et peregri
nus: sicut oēs patres mei. Et alius
Par sūt t pessimi dies mei. q̄b⁹ ego
1.Pe.1.a peregrinoz sup terrā. Et petrꝰ: Ele
ctis aduenis pōti. ga. ca. a. b. t cū.
d Tu ergo accin. lu. t. rē. Iob q̄z
Eph.6.c aplꝰ: State ergo succieti lūbos v.
ī v. rē. vt accinctis lūbis q̄s helias
t Jobes baptista çonī mortificaue
re pelliceis: lucernas teneāt in ma
nibus suis. ēāgelice. ī. pdicatiōis.
Quicūq; pdicaturꝰ est sermōes dei
debet accigere lūbos suos. Diabo
Pā.37. li enī fortitudo in lūbis. Ut: Lum
bi mei impleti sūt illusionib⁹. accin
Eph.5.d ctis lūbis audiat q̄ scriptū ē: Sur
ge q̄ dormis t illuminabit tibi xp̄s
vt sp vigilās t de somno cōsurgēs
iperata faciat t dicat. e Ciuita
tē. nō domū vnā: nō turrim aut ali
quā menia: sed ciuitatē totaz q̄ sup
montē posita latere nō potest.
f Et in columnā. De qua Aplus
1.Tio.3.d ait: Colūna et firmamētū veritat⁹:
t Petrꝰ t Jacobꝰ t Johānes q̄ pu
tabāt ee colūne eccīe: t Paulo t
Gal.2.b Barnabe dederūt dextras cōmuni
onis. g Regib⁹ in. si qñ reges in
da q̄ iterptat confessio: t pncipes t sa
cerdotes eī⁹ t ppli: epi. s. t pbyteri t
diaconi t vulgꝰ vile atq; ignobile:
ōtra scīm vir. ꝺsurgē voluerī: fidei
firmitatē habeat nec timeat in deo
sperare vt vincat.

Adolesce

s. cōsideret: vt pcutiat et corripiat.

vigilātē ego video. Et dixit do
minꝰ ad me. Bñ vidisti: q: vigi a
a f omnia cōsiderans.
labō ego super verbo meo vt fa
cīā illud. Et factū est x̄bū dñi se b
cūdo ad me dicēs: Quid tu vi c
b des? et dixi: Ollāz succēlā ego vi d†
a f diaboli. f de quo Salomō. Ādlo durꝰ ē vē
rus: nomīe aūt dextrer vocat ab his: scz q̄ ei⁹ frigo
re calorē fidei pdiderūt.
deo: et faciez eī⁹ a facie āq̄lonis. e f
f alijs exardescēt mala.
Et dixit dñs ad me: ab aq̄lōe pā g
decꝰ oīne malū sup oēs habitato
a f iudee. f. vel vniuerse terre.
res x̄rē. Quia ecce ego vocabo †
a f regi babylonio subiectos.
ōēs cognatiōes regnoz aq̄lōis
a f vocati. b f obsessa ciuitate.
ait dñs: t vēniēt t pōnent vnus h†
a f rhzonū. tēroziū suū. b f ne ds exire possit.
q̄sq; soliū suū in introitu portarū i
hierlm: t sup oēs muros eī⁹ i cir †
a f sīl obsidiōe vallatas. f nō rm sup hierlm.
cūitu: et sup vniuersas vrbes iu †
a f cū ciuitas capra fuerit oīdā iudicia mea fuis
se recta: et recepisse singulos q̄ merebant.
da. Et lōquar iudicia mea cum k
f nullū petm̄ ipunitū.
eis sup omnē maliciaz eoz̄ qui
a f quasi nō. p cereris vitijs q̄bus subiacet hūa
na cōditio: sed maxie. p idolatria. b f dām suū.
dereliḡrūt mē et liberauerī oīs
a f quos nō coluerunt patres eoz.
b f q̄s fecerūt nō a quo facti sūt.
ālienis: t adorauerūt opus ma
b f op⁹ simulacra gentiū: argē. et aur. o. m. ho.
nuuz suaz. Tu ḡ accinge lūbos l
tuos t surge: t loḡre ad eos oīa
a f quasi fac q̄ tuū est: ptō sū facere q̄ meū ē.
q̄ ego p̄cipio tibi. Nē formidel a
a f qui correctionē nō sustinent. b f sic
c f videt facere timere q̄s reliquit formidine.
facie eoz: nec enī timerē te faciā m
a f comes et adiutor: quo duce turus eris.
subiecta t p matoꝛi pte collegit inde exer
citū ad veniendū ꝓtra hierlm: vt sic chal
deā dimitteret munitaz bellatoꝛib⁹ in sui
absentiam ꝓtra pericula imminētia: q: ät
ponitur duplex visio ad significandū idē
scz ciuitatis distructionē: facit ad iudiciū
veritatis. et vt sermo dei velocius cōplea
tur: fm q̄ exposuit Joseph de duplicī sō
nio Pharaonis famē futuram significā
te: Gen. xlj. i Tu ergo accinge lum
bos. Hic consequenter ponitur prophete
confortatio: cum dicitur: Tu ergo accin
ge lumbos tuos. rē. i. sis promptus t pa
ratus ad exequendum mandatū meum
abijciendo a te timoꝛē humanū. ꝓpter qō
subditur: n Nec eīī timere te faciam.
id est permittā. ꝓpter quod subdit:
n Ego quippe dedi te hodie in ciuitatē †
munitā rē. q. d. sīc ciuitas mūita nō p̄t ca
pi: nec colūna ferrea frāgi: nec murꝰ enī⁹
penetrari: sic nec poteris a tuis aduersa
rijs supari. cuiꝰ cā subdit: o Quia ego
tecū sū rē. qui sum infinite virtutis: et sic
possū te in omnibus protegere.

Et factum

Moraliter. a† Verba Hieremie. Per Ca. I Hieremiā q̄ excelsus dñs interptat bo
nus plat⁹ vel doctoꝛ vel pdicatoꝛ significat. quilibet enī istoꝛ
in gradu suo est excelsus dño. Huic aūt dicit a dño. g† Pri
usq̄ te formarē in vtero noui te rē. Aterꝰ aūt in quo formaī ē
studiū sacre scripture. t inde erit vel educitur a domino vt ap
plicetur regimini populi vel eius doctrine: seu eiꝰ pdicationi
et ppheta constituīt per denūciationē future pene t glie. Per
hoc aūt q̄ dicitur: † Ecce nescio loqui rē. ostendit q̄ qui
libet reputare se debet insufficientē ad officia dicta. ꝓpter qō
valentissimi viri legunt officiū pastorale x̄tū poterāt recusa
se. s. Ambro. Hiego. Augꝰ. t plures alij: sed multi valde insuf
ficientes modo se ingerūt impudenter sicut auicula festinās ad
predā t muscipulā nō attendēs. d† Noli dicere q: puer e
go sū. sciens ei circa se voluntatē dñi de sua ꝓmotione debet
humiliter obedire: t sic fecerūt sancti pdicti. e† Et misit do
minus manū suā rē. ꝓmotis enī ex ordinatione dīna ipe dat
gratiā exequendi debite officia imposita. † Et euellas. vi
tia. h† et destruas. hereses. † Et dispdas et dissipes,
malos colligatiōes. † Et edifices. virtutes. † Et plā
tes. in ecclia bonas psonas t sufficientes. Et talis platus vi
det virgulā vigilantē. q: cōsiderat finalis iudicij terroꝛē.
d† Et ollā succensā. i. pene gehennalis hoꝛroꝛē vt ipse time
at et ad hoc alios inducat: q: maligni spūs ad cōrariū nitun
tur. ideo sequitur: † Quia ecce ego conuocabo omnes co
gnationes regnoz aquilonis ait dominus rē. per quas signā
tur congregationes demonū quas dicitur hic deus cōgregare
in cētum ꝓmittit demones suos fideles tētare: sicut patet de sā
cto Job. h† Et ponet vnusquisq; soliū suū in introitu por
tarū hierlm. per quas signant sacerdotes curati: q: ministri
sunt sacramentoꝛ: et sic ꝓbent alijs aditū ad ecclīam dei.
† Et sup omnes muros. p quos signant plati t pdicato
res qui debent esse muri ad defēsionē pplī christiani. ꝓpter qō
de malis dicit Ezech. xiij. Nō opposuistis vos murū. p domo
israel. † Et sup vniuersas vrbes iuda. id est sup alioꝛuz
fidelium congregationes. super omnes enī predictos querunt
demones dominari: ꝓpter quod doctoꝛes t plati debēt ad op
positū conari. ideo sequit: o† Dedi te hodie in ciuitatē mu
nitā. recipiendo charitatiue cōfugientes ad tuū consiliū.
† Et in columnā ferreā. ad suppoꝛtationē debiliū. † Et in
murū eneū. resistendo violētie tyrānoꝛ: t subdit diuinū auxi
liū cū dicitur: † Et nō prevalebūt q: ego tecū sum rē.
In capitulo primo Hieremie vbi dicit in postilla: Filij bel
ehie qui fuit etiam ppheta.

Additio. j. Quod sit regula apud hebreos q̄ quan
do in principia alicuius prophetie expri
mitur nomen patris ipsius ppheteː intelligēdū est q̄ pater fu
it ppheta: nullū habet fundamentū in sacra scriptura: nec ali
quē hebreoꝝ expositoꝛē me recolo legisse hoc asserentē: licz in
quodā thalmudico libro hoc legaī: tamē hoc nō ē ꝓ regla re
putandū. immo fm Ra. cambi t alios auctenticos hebreoꝝ
expositoꝛes. belchias hic nomīatus est belchias ille summus

Et factū est. Idic cōse Ca. II
quēter ꝺscribit dicte destructi
onis cā. s. ꝓpli iudaici malicia.
Et diuidit in duas ptes. q: ꝓmo Hie
remias arguit ꝓpli maliciā. scōo ex b
patit multiplicē iniuriā ca. xx. Prima
in duas: q: primo arguit ꝓpli maligni
tas. secūdo eius irreparabilitas. xiij.
ca. Prima adhuc in duas: q: primo
Hieremias arguit ꝓpli transgressionē. scōo plāgit sibi futuraz
pscutionē. ca. xj. circa mediū. ibi: Tu aūt domine demōstra
sti mihi. Sed istud dictū videī repugnare ei quod dictū est ca
pitulo precedenti. Nec enim timere te faciam. id est permittaz:
quia planctus de malo futuro videtur ꝓcedere ex timore. Ad
quod dicendū q̄ sicut dicit pbus. ꝛ. rhetorice: Timoꝛ ē passio
de malo futuro de difficili euitabili: nō tamē ipossibili: q: si ap
prehendaī vt impossibile euitari: iā cessat timoꝛ: t succedit tri
sticia q̄ est. ꝓprie de malo ꝓsenti: q: iā apprehendit illud ma
lū vt ꝓsens: ꝓpter quod indicati ad mortē cū illuc ducuntur
nō timent. sed tristantur: t hoc est peius q̄z timere. Prouerb.
xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Hieremias aūt per diuinā reue
lationē erat certus de persecutione sibi futura. Et ideo nō erat
in eo timoꝛ de hoc sed tristicia. et sic plangebat: quia appre
hendebaī illam quasi iam presentem: ꝓpter euasionis impos

sibilitatem

sibilitatem. Planctus enim ꝓprie est
de malo ꝓsenti vel ꝓterito fm rem
vel fm apprehensionem. Per dicta
patet solutio argumenti. Pria adhuc
diuiditur in duas. quia prio arguitur
populi multiplex flagitium. Secundo
excludit ab eo remediū. ca. v. Pria ad
huc in tres. quia primo arguitur popu
li malicia. scōo peccandi inerecūdia
capitulo sequenti. tertio peccantium cōtumacia. ca. iiij. Pre
sens autem capitulū in duas partes diuiditur: quia primo p̄
mittitur dei et populi mutua dilectio. Secundo ipsius popu
li deprauatio: vt grauioꝛ appareat ex precedenti bonitate. sc
cunda. ibi: Audite. Circa primum sciendum q̄ deus mag
nam dilectionem ostendit populo iudaico quando sic mirabi
liter eduxit eum de egypto: et sibi specialiter desponsauit per
dationem legis: fm q̄ dicitur ps. cxlvij. Non fecit taliter om
ni nationi et iudicia sua non manifestauit eis. Et econuerso:
populus magnam dilectionem ostendit ad deum: quādo ad
mandatum eius exiuit in desertuz: vbi victualia non cresce
bant: nec cibos ad sufficientiam sibi ꝓparare poterāt: t hoc
est quod dicit hic: b Vade et clama in auribus hierusalē
. i. habitatoꝛ eius: ita q̄ oēs possint audire tā maioꝛes q̄z mi
noꝛes. c Hec dicit dñs. cuiꝰ verbū nō pōt esse falsum.

Recordatus

Universidad de Navarra Biblioteca

Ezech. 23. (¶) a Adolescentiā ꝛc. Pleni⁹ hoc i Ezechiele La. II legit vbi sibi deus hierusalē matrimonio copulat: et sub pl̄one vroris suis iūgit ap̄lis. Siue vt ardēti ozē mōstret effectū: puellā eā ꝛ adolescentulā et despātā vocat. Quo et nōdū potuit sum⁹ ardēti⁹ appetitu⁹.

Ps. 26. b Cū appropiāt sup me nocētes: vt ederāt car. m. ꝛc. vsq; cecidērūt. Nec̄q; a supplicio ip̄unes erūt: qz oēs sērtiā impleuerūt.

Luc. 17. a Oportet ei vt veniāt scādala: sed ve ei per quē scādalū vēit. Hieremie debēt sacerdotes nō hostib⁹. c Isrl vtrū qs nomē pontī iacob ꝛ isrl: nō sm duas ꝛ decē trib⁹: ꝑ iustra omnē pplm cum ipe iacob postea dict⁹ sit israel. d Quid inue. pa. Offensam dicit deus a patribus factā: nō qz pecca ta patrū filijs ip̄utent: sed qz filij habētes similitudinem patrū et suo et parētū scelere puniunt. Nec propter sanctos pres filioz miserē deus. e Neqz habitauit hō. Qui sēp ad maiora festinat. nō est enī pfectio in via sed in fine: ꝛ in mā sione que sctis in celis paraē.

Ps. 134. quib⁹ ōz: Qui statis in domo domini in atriis dom⁹ dei nr̄i. Frustra igit heretici suspicant hic per fectā esse victoriā vbi pugna est ꝛ nō victoria: ꝑ certamen ꝛ incertus exitus futurorum. f Et induxi vos. quasi pro labore durissimi itineris: dedi vobis abundantiam omnium rex: quod significat carmel⁹: qui hebraice cherme: latine scientia circumcisionis. Quomodo autē popul⁹ ille terram sanctam et omnium rerum fertilem idolatria polluit et violauit: sic ꝛ nos vere circūcisionis accipiētes sciētiam: comedimus fructū eius ꝛ sī negligentia surrepserit: cō taminamus hereditatē dei et hereditatē illius abominabilem facimus. g Sacerdotes non dixerūt: vbi est dom⁹ ꝛc. Hzego. Nesciri se a sacerdotibus querit veritas: et nescire se p̄cipatū nescientiū ꝓ

Luc. 13. f testat. vnde: Recedite a me o perarij iniquitatis: nescio qui estis. Quia iniqui dū ea q̄ sūt dūi nescīt: a dño nesciūt. vñ:

1. Co. 14. g Si quis ignorat ignorabitur. Que pastoꝝ ip̄eritia sepe merit subiectoꝝ cōgruit: q̄ q̄uis lumē scientie sua culpa exigente nō habeant: districto tū iudicio agitur vt ꝓ eoꝝ ignorantiā ꝛet qui sequunt offendant.

Mar. 15. d vñ: Si cecus ceco ducatū ꝑbeat: ambo in foueam cadunt.

Quasi: post mlta beneficia dignitatis ꝓuilegia verterunt in contemptum vt sacerdotes dominū nō quererent: doctores legis ignorarent cum qui alios docere debērent: et pastores per negligētiā pcuaricatores fierēt. Et prophete in populis disputant: non in deo loquūtur: sed in idolo: et sua figmenta venerant. Dis verbis ¶ vrēdū est.

a Recordatus sū tui. s. o israel. b Miserans adolescentiā tuaz. id est temp⁹ tui exit⁹ de egypto. c Et charitatē despōsatiōis tue. i. legis datiōe. d Nā secuta es me in deserto. ad dictuz moysi serui mei. e In terra que nō seminat: eo ꝙ est omnino sterl. f Sāctus isrl dño. q. d. tūc pplus isrl fuit dño sanctificat⁹. g Primitie frugū ei⁹. q. d. sicut primitie frugū offerebantur dño ꝑ frugib⁹ alijs. sic pplus israel fuit ei applicat⁹ specialiter ꝓ susceptiōne legis: tūc ei dixerūt: Oia quecunqz locut⁹ ē dñs faciem⁹. Exo. xxiiij. b Nēs q̄ deuozāt eum delinquūt. sicut enī primitie nō comedebant licite nisi a sacerdotibus ꝛ eoꝝ familijs: sic pplī terrarū vastātes pplm iudaicū peccauerūt: qz licet hec punitio ꝓcederet a diuina iustitia. tamē aduersarij iudeoꝝ ꝛrequebāt volūtate mala. Ideo subditur: i Mala veniēt sup eos. sicut declaratū est multipliciter in Ysaia. ꝛ adhuc declarabit. j. k Audite verbum dñi. Hic ꝙr describit populi depzauatio. ꝛ diuidi tur in duas: quia primo describitur eius malicia. secūdo remouetur falsa fiducia ibi: Si laueris te. Prima adhuc in tres: sm qd malicia populi ex tribus ostenditur. Primo ex eius ingratitudie. Secūdo ex gētiliū cōparatiōe. ibi: Ꝓpterea. Tertio ex flagelloꝝ multitudine. ibi: Nunquid seruus ꝛē Circa primū dicit: l Quid inuenerūt patres vestri in me iniquitatis: q. d. nihil: quia nō habet locū in deo. m Quia clongauerūt a me. q. d. non fuit defectus ex parte mea sed sua. n Et ambulauerunt post vanitatem. i. idola que nullā habent virtutē aut bonitatē. o Et vani facti sunt. i. bonitate vacui sicut ꝛ idola: ꝓpt qđ dicit. ps. cxiij. Similes illis fiāt q̄ facūt ea ꝛc. Qz enī declinauerūt ad idolatriā patet Exo. xxxij. in adoratiōe vituli: ꝛ postea in libris Iudicū: Reg. ꝛ Paral. p Et nō dixerūt. i. facto nō ostenderūt. q Ubi est dñs q̄ ascēdere nos fecit ꝛc. qz nō ostenderūt se gratos de beneficio. r Qui traduxit nos ꝑ desertū. q̄ erat locus inhabitabil⁹ ꝛ inuius. s Per terrā sitis: qz carebat fontib⁹ ꝛ fluminibus. t Et imaginē mortis. ꝓpter serpētes ꝛ alia venenosa ibi existētia. Deut. viij. v Per terrā in qua nō ābulauit vir. s. antea: ꝛ si aliqui ambulauerūt fuerunt ita pauci ꝙ quasi nihil sunt reputādi: et tū in tota ista via de⁹ ꝑ uidit bonis de victu et vestitu: ita ꝙ nihil eis defuit: sm qđ ōz Deut. ij. Dūs nouit iter tuū quō trāsieris solitudinē hāc magnā ꝑ. xl. annos habitans tecum: ꝛ nihil tibi defuit. ꝛ in ꝑ maioz dei dilectio apparuit ꝙ tanto tēpore ꝓuidit eis: ꝛ ita bene. p Et induxi vos. mutatur modus loquendi de tertia persona ad primam. q Jn terram carmeli. i. terram israel. Exponitur tamen specialiter carmelus. eo ꝙ ē locus fertilis et amenus. iste tamen carmelus est alius ab illo carmelo: qui est in sorte ephraim: qui est magis sterilis: licut dictū fuit Esa. xxix. Libanus cōuertetur in chermel: et chermel in saltū reputabitur. z Et ingressi cō taminastis. multis idolatrijs.

a Sacerdotes nō dixerunt vbi est dominus. cum debuerit requirendo.

b Et tenentes legem. que dat mei cognitionem. c Nescierunt me. recognoscendo me dominū per debitam seruitutem. d Et pastores. i. reges et principes. e Prevaricati sunt in me. cultū mihi debitū idol exhibētes. f Et prophete ꝓphetauerunt in baal. loquūt de falsis ꝓphetis quos reges et principes fouebant contra veros dñi ꝓphetas: vt patz. iij. Reg. tpe Achab. ꝛ iiij. Reg. tpe Manasse et plurium aliorum: vt patet infra. xx. g Ꝓpterea adhuc iudicio. Hic consequenter arguitur malicia ꝑpli iudeoꝝ in cōparatione aliaꝝ gentium. cum dicitur i persona domini: Ꝓpterea adhuc iudicio cōtendam ꝛc. quasi diceret: nolo vos et filios vros ꝑ violētiā deꝑmere: ꝑ viā iusticie: qz peiores estis gētib⁹ alijs. ideo subditur:

Trāsite

a Si hoc totū misericordie mee ē: nō meriti tui

a Recordat⁹ sū tui miserās adole a b

a sm instar despōsatioīs legis tibi ornamenta et verboz distribui monita.

lescētiā tuā: ꝛ charitatē despōsa c

tiōis tue: qū secuta me es in de/ d†

a sm fuit tamē eiuz affluentia.

serto: in terrā que nō seminat. Sā e† f

a sm pplus enī gentiū post primitias iudeoꝝ cō gregatur.

ctus israel dño ꝓmitiē frugū ei⁹. g

sm ergo.

b Omnes q̄ deuozāt eū deliquūt: b

mala veniēt sup eos dicit dñs. i

a sm quasi: Popule me⁹ qđ feci tibi: aut quid molestus fui tibi. rñde mihi ꝛē.

Audite verbū dñi dom⁹ iacob: k

c et omnes cognatiōes dom⁹ isrl. l†

d Hec dicit dñs: Quid iuenerunt

patres vestri in me iniquitatis: m

sm id est lōgo tpe reliquerūt.

qz elōgauerūt a me: ꝛ ambula/ n†

a sm idola que non ꝑsunt cultoribus: sed illis similes fiunt. sm illud: Similes illis fiūt qui faciūt ea: ꝛ omnes qui cōfidūt in eis.

uerūt post vānitatē: et vani fa/ o†

cti sunt: Et non dixerūt: vbi est p† q

a sm q̄dtu in hoc seculo sumus: et de egypto educimur: paulatim ascendimus.

dñs qui ascēdere nos fecit de ter

sm prius.

ra egypti: qui traduxit nos per r†

sm qua sanctus inhabitare nō debet.

desertū: per terrā inhabitabilē †

a sm difficultatē notat inueris. b sm in qua sp maiora cupimus: nō cōtēt ꝑsentibus. c sm semp enī in gradu⁹ sum⁹: et laqueos vndiq; rendit diabol⁹.

et inūiā: per terrā sitis et imāgi/ s†

nē mortis: per terrā in q̄ nō am/ t†

a sm vir q̄ ꝓfecere erat⁹: in ꝓfectos ei surgem⁹ in virū ꝓfectum: in mensurā etatis ple. xpi domini nostri. sm dei.

bulauit vir neq; habitauit homo. e †

f †Et iduxi vos in terraz carmeli: †Elisa

vt comederetis fructū ei⁹ ꝛ bo/

sm idolatria.

na illius. Et ingressi cōtamiastis s†

terrā meā: et hereditatem meaz †

g posuistis in abominationē. Sa/ ‡

cerdotes nō dixerūt: vbi ē domi a†

nus: et tenētes legē nescierūt me: b*

ꝛ pastores p̄uaricati sūt i me. c†

Et ꝓphete ꝓphetauerūt i baal: d†

a sm ne videatur opp̄imere per potentiam: ꝙi cū patribus rone cōrēdit. vñ: vt iustificeris i sermonib⁹ tuis: et vincas cū iudicaris.

ꝛ idola secuti sunt. Ꝓpterea s†

¶ vrēdū est aduersus magistros nostri ordinis q̄ deuozāt populū dei velut cibū panis: ꝛ ꝑ mala opa nō inuocāt nomē dūi. a Cethim. Cethim vel italie. s. vl occidentaliū partiū: qz iudee cyprus insula in qua vrbs bul⁹ nois vicina est: de qua ꝛeno ꝓinceps stoicoꝝ. Possumus cōtra eos hoc dicere: q̄ maiori studio sequunt vitia q̄ virRo. 6. d tutes: quibus dicit: Humanū dico ꝓpter infirmitatem carnis vestre sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immūditie ꝛ iniquitati ad iniquitatē ꝛē. c Populus me⁹. Ut antropomorphite: qui occasione hui⁹ testimonij: Faciam⁹ hominē ad imaginē et similitudinē: non immēsam et simplicem diuinitatis substātiā liniamētis nostris: ꝛ humana figuratione cōpositā ptinaciter contendūt. d Obstupescite celi. Hiero. Xpr. Obstupuit ce/

Deu. 32. a lū. s. de quo dicit: Attēde celū ꝛ loquar: et audi celū ꝛ auribus ꝑcipe terra. Videt̄s ꝓcepta dei cōculcata inhoꝛescit: ꝛ stupoꝝ dissimulare nō pōt. omnis creatura cōtremiscit ꝛ cōdolet sup peccat⁹ hoīm. Aqui la ꝛ Symmachus: celos. Xpr. et Theodotion celū interptati sūt Sed samay hebreū cōmunis numeri est: et tam celi q̄ celū eodem dicunt nomine: vt ibēbe atheme.

e Me dereliquerūt. Qui ꝓtecEzech. 20. a ptum dei dicēs: Ego sum dominus deus tu⁹ qui eduxi te de terra egypti. Et sm quod in eodē loco scriptum est: Nō sint tibi dij alieni in cōspectu meo: ꝓ quo secutus est demones. f Fontē aque viue. Fons ꝓpetuus est et vitales habet aquas. Cisterne et lacus d torrentibus et aquis turbidis cōplentur in pluuijs. g Nunquid seIbidē. a ruus. Ex hoc loco iudei in superbiam elati dixerunt: Semen abzae sumus et nemini seruiuimus vnq̄: quomodo tu dicis liberi erit⁹? Nescietes q̄ omnis qui facit peccatū Joh. 8. d seru⁹ est peccati: et seruiet ei a quo vincitur. Mali de amico dei abzaā vitio suo quasi filij Cham facti sūt cui dictum est: Maledictus chanaan seruus erit fratribus suis.

Gen. 9. b b Leones. Sēm anagogē leones intelligimus aduersas potestas vel hereticoꝝ ꝓncipes: qui terram ecclesie desolantes omnes vbes illius hereticoꝝ incendio vastauerunt illo igne. ō quo dicit:

Ose. 7. a i Omnes adulterantes quasi cliba/ nus corda eoꝝ.

i Usq; ad verticem. Sēm illud

Esa. 1. b A planta pedis vsq; ad verticem non est in eo sanitas. Tanta fuit libido egyptiozum qui sunt magnarum carniū vt nulli parcerent mēbro: Juxta litterā hec ad idola egyptiozum referuntur. Spiritualiter ad magistros puerū dogmat⁹ qui puritatē ecclesie sua polluunt turpitudine.

Tropo. k Brego. Usq; ad verticē. Tropologice. Cōstupzari est post male operationis vsum et in ipsa fidei sublimitate coꝛrumpi. Cuz enī nequissimi spiritus vnuscuiusq; animū impijs operibus i uoluunt: sed integritatem fidei vitiare non possunt quasi adhuc inferioza membra polluunt. Qui autem in fide coꝛrumpit iam vsq; ad verticē constupzat: Malignus enim spiritus quasi ab inferioribus mēbris vsq; ad summa pertingit cum actiuā vitā polluens: castam celsitudinez fidei diffidentie morbo coꝛrumpit. k Et bibas. aquaz turbidam

a Trāsite ad insulas cethim. i. ad insulas maris mediterranei in quib⁹ habitant barbari. b Et in cedar mittite. i. ad agarenos q̄ desecērūt ab agar ancilla abzae ꝑ bisnaelē et cedar filiū bismaelis. c Et cōsiderate vehemēter. i. toto mētis conatu. d Si mutauit gens. s. alia quecunq; a vobis. e Deos suos. quasi diceret nō. sed quelibet gens alia illud qđ primo coluit rangē deus tenuit eius cultū ꝙuis sint dij falsi.

f Populus vero me⁹. i. populus israel a me specialiter electꝰ. g Mutauit gloriā suā. i. deū suū in quo debebat gloriari b Jn idolum. sicut ꝑz Exo. xxxij. vbi rangē deū coluit idolū vituli. ꝓpter qđ dicit Ps. cv. Mutauerūt gloriā suam issimilitudinem vituli ꝛē. Postea vero multis idolis ꝛ varijs seruierunt. vt ꝑz i libris Judicū Regū ꝛ Paral. ꝛ qz istud erat valde inhonorabile. ideo subdi/

tur: i Obstupescite celi. i. angeli superiores. ꝛ porte celi. i. ageli inferiores. Sciendū tū ꝙ in hebreo sic habet: Obstupescite celi sup hoc ꝛ turbetis ac dissipetis: ꝛ sm hebreos loquit̄ de celo aereo: qđ dicit hic celi ꝛ plurali ꝓpter diuersas eius partes: vel accipiēdo plurale ꝓ singulari: sicut Exo. xxxij. dicit: Isti sunt dij tui israel. ꝛ tamen erat ibi tm vnicū idolum. Dicit aūr celū aereū metaphorice obstupescere quādo notabiliter imutat: sicut homo stupidus in facie mutat ꝛ in modo se habendi: in tempestate ꝛ dissipatione quā do fiūt ibi tonitrua ꝓcelle ꝛ fulgura que sunt ire diuine signa. ꝛ per hoc vt dicit Ra. Sa. intelligit destructio ciuitatis ꝛ templi futura ꝙ nabuchodonosoꝛ q̄ fuit magna rēpestas iudeis: sicut i cōmuni mō loquendo dicit aliqua gens vel ciuitas tempestari quādo magnum infoꝛtunū accidit ei. ꝛ huius tempestatis subdit causa cū dicit: k Duo enī mala fecit populus meus. ꝛ que sint illa subdit: l Me dereliquerūt fontem aque viue. sic nomniatur deus: eo ꝙ est vita per essentiā dans omnibus alijs vitā ꝛ inspiratiōnē. m Et foderunt sibi. id est cū diligētia et labore qu̇esierūt.

n Cisternas dissipatas ꝛc. i. idola nulla vite virtutē in se nec in alijs habētia.

o Nunquid. Hic ostendit malicia populi ex flagelloꝝ multiplicatione cū dicit: Nunquid seruus. i. empticius ē isrl aut vernaculus. i. seruus natus i domo vt sic debeat flagellari: quasi diceret: nō est ista causa. ꝛ ideo inquirit de ea cū dicit: p Quare ergo factus est in ꝑdā: †Ps. 46. a alijs gentibus. q Sup eū rugierunt leones. i. assyriozū et egyptiozum reges crudeliter ipsum inuadentes. ideo subdit: r Posuerūt terrā eius ꝛc. ꝛ patet littera vsq; ibi: s Filij quoq; mēpheos ꝛ thaneos. i. egypti sic nominati qz mēphis ꝛ thanis erāt ciuitates notabiles in egypto. t Cōstupzauerūt te. id est dissipauerūt te. Jn hebreo habet. Cōfregerūt te vsq; ad verticē. istud fuit implerū qñ egyptij interfecerūt Josiā rege q̄ erat caput in iuda: ꝛ subdit dictoꝝ malozū vera cā cum dicitur:

v Nunqd nō istud factū ē tibi: quasi diceret sic.

x Quia dereliquisti dūm ꝙ idolatriam. y Eo tpe. i. ab illo tpe: z Quo ducebat te ꝙ viā. s. colūnā ignis et nubis ꝑcedēdo: vt habet Exo. xiij. Et hoc fuit qñ populus fecit sibi vitulū conflatilem ꝛ adoranit vt deū: Exo. xxxij. ꝛ postea tempore Judicum quando nō habebant regē nisi deū. vt habet. j. Reg.

a Et nūc quid tibi vis ꝛc. aquā turbidā. i. nili: vt habet in hebreo: qui Nilus diuiditur ꝙ multos riuos ad irrigandum terram egypti: et sic ex commixtione terre fit eius aqua turbida: et per bibitionez illius aque intelligit̄ pertio subsidij ab illa gēte.

r Et quid

bidam. Moraliter. Qui fontem aque viue christum reliquerũt: t hereticoꝝ lacus sibi foderunt. qui doctrinarũ aquas cõtinere nõ possunt: necesse est vt leonib⁹ subiciantur qui redigant eozũ terrã in solitudinẽ: t vniuersas ecclesias destruant vsq; ad verticem polluant: et bibãt aquas turbidas: t assyrij fluminis t aquilonis: vnde ezechiel dicit mala sup terrã. a Arguet te ma. t. tc. Hiero. Nota q̃ malicia t puaricatio postq̃ guaricãte sanauerunt: t instar cõturnicis vsq; ad nauseã deuenerũt: erudiant agentẽ penitentiã cui imperatur vt videat quid reliquerit et quid secutus sit: quomodo sperneꝝ bona t dulcia mala elegerit et amara: hoc aũt totuz factũ est quia dereliquit dñm deũ suũ.

b A seculo cõfregisti. Hieronym. Potest hoc ad eũ dici: q̃ ab initio christian⁹ et sacris lris ex parte deditus: postea desiderio secularis litterature que significat in collibus et amene eloquentie q̃ in frondosis arboribus monstratur: psternit se demonibus q̃ sub occasione eruditiõis t sublimis scientie pollũt animas eredẽtiũ vt faciunt dimaricare pedes suos omni trãseũti. c Dineã electã. In hebreo sozeth quod genus est vitis optime: de cuius surculo plantauit israel: t mirat quomodo semen verũ et electa vinea in amaritudinez versa facta sit aliena. d Quõ q̃ cõuersa tc. Nullus securus sit: si et plantatio dñi et semen verũ: t vinea sozeth in tñ vitio suo cõmutat: vt per amaritudinẽ a deo recedat t fiat vitis aliena. Et notanda creatoris clementia qui est vitis vera. Ipse enĩ discipulis suis t credenti i se populo dedit vt sint vitis vera: vitis electa: si pmãserint in eo qõ plantata est. e Bozith. Ipm hebreũ. lxx. vero herbã fullonũ que in palestina in humidis t viretibus nascit: t ad lauandas sordes eandem vim habet quã t nitrũ. Hiero. Allego. Nitrum nostrũ et herba fullonis peniten-
tia est. Ecclesiasticus quoq; sermo qui arguit t increpat et corrigit delinquentẽ mozdatioris nitri habet similitudinẽ. Qui vero leui peccato; sozde maculat⁹ est: leuioribus purgat. Porro grauia peccata que ad mortẽ trahũt nec nitro nec herba bozith dilui possunt: sed grauioꝝ tozmẽtis i diget. Untuscuiusq; opus quale sit ignis ꝓbabit. f Quõ dicis tc. Juxta tropologiã: impudentiã frontis eozũ arguit qui nolũt vitia sua cõfiteri: operibꝫ ipis patet: q̃ nõ ambulãt in arta t angusta via q̃ ducit ad vitã: sed in lata et spaciosa quã ingrediunt plurimi q̃ ducit ad mortẽ: que signanter poliandrion nominata est. Vel iuxta hystoriã quia idolatrie malo ibi perdita est: t interfecta populi multitudo. g Vide vi. r. i. respice cõuallem filioꝝ ennon que cyloe fontibus irrigat. ibi cernes delubrũ baal quẽ relicto deo coluisti. h Prohibe pedẽ tuũ tc. Pasca facturi calciamenta inbentur habere in pedibus. Et apostolus ꝑdicat pedes eozũ calciatos qui ad euangelium ꝑparantur. Me dum p seculi huius solitudinẽ ingrediuntur venenatis patcant animantibus q̃

a Et quid tibi tc. fluminis. s. euphrat⁹ p terrã illã currẽtis. Terra enĩ isrl erat sita inter syriã t egyptũ: q̃ ab aquilone babet syriã: a meredie egyptũ: t qñ infestabant filij isrl ab vna parte querebãt auxiliũ ab altera: t nihil eis valebat. ió subdit: b Arguet te malicia tua. desperãtes ei de diuino auxilio recurrebãt ad humanã. t ió iusto dei iudicio deficiebãt cadentes in manib⁹ aduersarioꝝ. ió subdit: c Scito t vide. pena intellectũ dante.

d Quia malũ. ex priuatione boni prius habiti. e Et amarũ. ex incursione mali prius inerpti. f Reliquisse te dñm. p idolatrie cultũ. g A seculo. i. a principio legis date: b Cõfregisti iugũ meũ. faciendo et adozãdo conflatilẽ vitulũ: Exo. xxxij. i Rupisti vincula mea. i. ꝓcepta. k Et dixisti. facto. l Nõ seruiã. q̃ seruisti idolis. t nemo põt duob⁹ dñis seruire: Matth. vj. m Jn oĩ enĩ colle tc. in colli⁹ enĩ colebãt idola ꝓter eminẽtiã loci t amenitatẽ ibidẽ in veneratiõe idoloꝝ: exercẽtes in cõdẽtis luxuria in veneratione veneris et priapi. n Ego autem plãtaui te vineã electã. in sanctis patrib⁹ primis abrãã isaac et iacob. o Quõ ergo cõuersa es tc. quasi diceret ex malicia tua. p Si laueris re. Dic cõsequẽter removet falsa fiducia in duob⁹ q̃ excludunt secũdũ. ibi: Quid niteris. Prima in duas. q̃: primo fit ista remotio. scõo pene cõminatio. ibi: Prohibe. Primũ in quo cõfidebãt erãt sacrificia q̃ in templo offerebant. p peccatorum expiatione: q̃ tamẽ nõ valebant absq; debita penitentia. ió subditur: Si laueris te nitro. species est terre qua vtunt purgatores vestiũ. t dicit aliter nitres: q̃ facit vestes nitidas.

q Et multiplicaueris tibi herbã bozith: que similiter habet vim purgatiuã. Jn hebreo nõ habet herbã: sed tñ bozith: quod fm hebreos significat saponez qui habet vim purgatiuã. t p ista intelligit multiplicatio sacrificiozũ veteris legis ad expiandũ peccata: que nõ valent ad hoc sine debita penitentia. r Quomodo dicis tc. q̃ peccata negare t defendere grauius ẽ q̃ facere. j. Reg. xv. Quasi peccatũ arrogandi est repugnare tc. ideo sequit:

s Vide in conualle. s. cnnon. vbi filios suos tradebãt p ignem offerentes idolis. Ra. Sa. dicit: Jn cõualle phegoꝝ: vbi filij isrl cõmiserũt idolatriã: Ru. xxv.

t Curso; leuis tc. quasi diceret: sine freno cucurristis ad idolatriã. Jn hebreo habetur: Camela leuis retinens vias suas. i. modũ sũ currendi absq; obliuione exercens: et est eadẽ sentẽtia: t dicit hebrei q̃ femella camela agilioꝝ est ad currendũ q̃ masculus. v Onager assuetus in solitudine. q̃ ibi conuersatur. x Jn desiderio anime sue tc. per talez attractionẽ sentit a longe femellã: t sic insequit sine retinaculo. q. d. sic gens iudaica secuta est idolatriam. y Omnes qui querunt eam. ad fornicandũ cum ea per idolatriam.

z Jn menstruis eius inuenient eam. in lege ꝓhibitum erat ne mulier tempore menstruoꝝ suoꝝ admitteret concubitũ alicuius viri: ꝓter quod nimis luxuriosa reputabatur q̃ tali tempore se exponebat. t p hoc designatur vehemens tia idolatrie in populo israel: quia omni tempore erat ad eam paratus. Jn hebreo habet. Jn mense suo inuenient eam. q̃ exponens Ra. Sa. dicit q̃ in vno mẽse anni onager domit toto mense: t alio tempore nõ querit vt capiat: q. hoc esset pro nihilo ꝓter eius cursum velocẽ: sed tunc capitur faciliter t sine defectu: t p hoc vt dicit designat captio gentis iudaice q̃ facta est per nabuchodonosoꝝ mẽse quarto. vt habet. xlij. Reg. vlti. a Prohibe tc. Dic cõsequẽter ponit pene cõminatio. cũ dr: Prohibe pedẽ tuũ tc. q. d. recede ab idolatria ne ducaris in captiuitatẽ nudis pedibus et sitiens: sicut solent du-

a ℣ hebraice spoꝝ: cõmunis editio habet geon. ℣ Nilũ. s. cuius aqua turbida.

a ℣ euphrates. s. q̃ est assyrioꝝ flumen.

a ℣ alij crudiet te ꝑuaricatio tua.

a ℣ qui principium sapientie.

a ℣ qui rimẽdus. b ℣ quasi ad meretricẽ loquit.

a ℣ contugũ. b ℣ vel tua.

a ℣ domino vel marito

a ℣ amena t excelsa semp idolis dedicant.

a ℣ idolatrie. ℣ quasi.

a ℣ Lxx. in amaritudine virus alicne.

a ℣ q̃ noui cogitatiões hoim. vñ: Nõ iustificabit i cõspectu tuo oĩs vi. b ℣ ĩmũdicia tactus: fruꝝ

a ℣ lxx. poliãdrion qõ ẽ sepulchꝝ multitudinis b ℣ scio q̃d feceris: clausos oculos aperit negãti: vt videat qõ aspicere erubescit. ℣ capiza.

a ℣ vt expedire ferat ad fabula. b ℣ q; sicut ad meretricẽ loquebat q̃ describit fornicationẽ ei⁹.

a ℣ sic isrl toto ipeiu ac desiderio libidinis: ferꝝ t omni idolorum amore feruet.

a ℣ saluratibus monitis. b ℣ obstinatã.

℣ sordibus.

Jer.7.c

Exo.33.

Job.1.a

Ibi.13.c

Exo.29.c

Deu.32.d

Exo.21.d

Allego.

Mat.7.b

Exo.12.b

Eph.6.c

Job.15.a

a ℣ vnde: Qui sitit veniat t bibat

deberent euangelico pede calcari et conteri.

a Desperaui. Hiero. cõueniunt hec eis qui heretico; sequunt qui a bono desperant: t in suo confortant erroze. Necesse est autẽ vt qui aliena doctrinã sequit alienos diligat.

b Adamaui. Impudẽtia cõfessione putat se crimina deuitare.

c Quõ cõfudit. Hiero. Vti possim⁹ hoc testimonio si quando prudentes nostri et bi qui in ecclesia putant duces int peccatis turpibus depbendũt.

d Terterũt. Proficientes sermões meos retrosum. Quando enĩ magister ꝑcipit iudiciũ est obaudientis si demisso auditu capite. Si tergũ vertat tc. Quõ ergo cõuersa es tc. quasi diceret ex malicia tua. p Si laueris re. Dic cõsequẽter removet falsa fiducia in duob⁹ q̃ excludunt secũdũ. ibi: Quid niteris. Prima in duas. q̃: primo fit ista remotio. scõo pene cõminatio. ibi: Prohibe. Primũ in quo cõfidebãt erãt sacrificia q̃ in templo offerebant. p peccatorum expiatione: q̃ tamẽ nõ valebant absq; debita penitentia. ió subditur: Si laueris te nitro. species est terre qua vtunt purgatores vestiũ. t dicit aliter nitres: q̃ facit vestes nitidas.

q Et multiplicaueris tibi herbã bozith: que similiter habet vim purgatiuã. Jn hebreo nõ habet herbã: sed tñ bozith: quod fm hebreos significat saponez qui habet vim purgatiuã. t p ista intelligit multiplicatio sacrificiozũ veteris legis ad expiandũ peccata: que nõ valent ad hoc sine debita penitentia. r Quomodo dicis tc. q̃ peccata negare t defendere grauius ẽ q̃ facere. j. Reg. xv. Quasi peccatũ arrogandi est repugnare tc. ideo sequit:

s Vide in conualle. s. cnnon. vbi filios suos tradebãt p ignem offerentes idolis. Ra. Sa. dicit: Jn cõualle phegoꝝ: vbi filij isrl cõmiserũt idolatriã: Ru. xxv.

t Curso; leuis tc. quasi diceret: sine freno cucurristis ad idolatriã. Jn hebreo habetur: Camela leuis retinens vias suas. i. modũ sũ currendi absq; obliuione exercens: et est eadẽ sentẽtia: t dicit hebrei q̃ femella camela agilioꝝ est ad currendũ q̃ masculus. v Onager assuetus in solitudine. q̃ ibi conuersatur. x Jn desiderio anime sue tc. per talez attractionẽ sentit a longe femellã: t sic insequit sine retinaculo. q. d. sic gens iudaica secuta est idolatriam. y Omnes qui querunt eam. ad fornicandũ cum ea per idolatriam.

z Jn menstruis eius inuenient eam. in lege ꝓhibitum erat ne mulier tempore menstruoꝝ suoꝝ admitteret concubitũ alicuius viri: ꝓter quod nimis luxuriosa reputabatur q̃ tali tempore se exponebat. t p hoc designatur vehemens tia idolatrie in populo israel: quia omni tempore erat ad eam paratus. Jn hebreo habet. Jn mense suo inuenient eam. q̃ exponens Ra. Sa. dicit q̃ in vno mẽse anni onager domit toto mense: t alio tempore nõ querit vt capiat: q. hoc esset pro nihilo ꝓter eius cursum velocẽ: sed tunc capitur faciliter t sine defectu: t p hoc vt dicit designat captio gentis iudaice q̃ facta est per nabuchodonosoꝝ mẽse quarto. vt habet. xlij. Reg. vlti. a Prohibe tc. Dic cõsequẽter ponit pene cõminatio. cũ dr: Prohibe pedẽ tuũ tc. q. d. recede ab idolatria ne ducaris in captiuitatẽ nudis pedibus et sitiens: sicut solent duci captiui. a Et diristi. de medio: t ió nõ dimittã. Jn hebreo habet nõ curo. s. de tali cõminatione: t mag⁹ cõsonat ei quod sequit: b Adamaui ꝙpe alienos. s. deos: t talis amor vehemẽs facit nõ curare de monitione ad oppositũ. c Quõ cõfundit tc. q. d. sic cõfundent filij isrl: q; inuenient idola eoꝝ a chaldeis eos saluare nõ potentia. t loqꝫ ꝓpheta ó futuro p modũ ꝓteriti. t ió subdit: d Jn tpe afflictionis dicẽt. i. tempore obsidionis ꝑ chaldeos. e Libera nos. t subdit dñi responsio: f Surgant tc. q; ipe noluit eos liberare. g Scõm numerũ quippe tc. p dñi cultu habebãt vnũ tñ altare ad imolandũ in hierlm. ex quo ptz dei cõtẽpt⁹ maloz. ideo sequit:

b Sẽs dereliquisti me. sine differẽtia seruus aut etatis. i Frustra pcussi tc. q; nõ est secuta correctio. k Deuotauit gladi⁹ vester ꝓphetas vestros. s. Zachariã tpe ioas: t Esaiã tpe manasse: t plures alios q̃ occisi fuerũt ante tpꝰ Hieremie. ió subdit: l Quasi leo vastator. q̃ aialia innocentia occidit: vt ceruos et bmõi. m Generatio vra. q̃ semp sitiuit sanguinẽ innoxiũ. n Numq̃d solitudo facta tc. q. d. nõ: imo ꝓuidi ei de terra fertili lacte et melle manãti. o Quare g dixit tc. q. d. nulla cãm habuit nisi malicia sui. p Numq̃d obliuiscet virgo desponsata. q Ornamenti. qõ dat ei sponsus in desponsatione sua. r Aut sponsa fascie. i. ligamenti mamillarũ ne grossities earũ indecenter appareat. quasi dicat nõ. t p hoc utelligit q̃ gens iudaica nullo modo debuit obliuisci legẽ quã deus dedit ei in ornamẽtũ qñ eã desponsauit in monte synai: t ꝓceptoꝝ restringentiũ indecentiã vite: q; tñ fecit cõtrariũ et longo tpe. ideo sequit: Populus autẽ meus tc. s Quid niteris tc. Hic removet secũdũ. s. apparẽs iustitia p qua stabat malicia palliabãt. vnde t rex manasses occisionẽ Esaie palliauit celo legis imponẽs ei q̃ ꝓtra moysen locutus fuisset. vt dictũ fuit Esaie. j. ꝓpter qꝫ dicit: Quid niteris tc. q. d. frustra pallias malitiã tuam: q; fm Hiero. simulata sanctitas duplex est iniquitas. t Ad querendã dilectionẽ. allegãdo q̃ deberet te deus diligere. v Ne insup t malicias tc. semp in malis crescendo. x Et in alis tuis. i. in sacerdotibus ꝑ q̃ deus debebat populꝫ subleuari sicut auis p alas. y Jnuentus est sanguis. s. ꝓphetarũ et maxime tpe manasse. vñ dicit. xlij. Regl. xxj. Et sanguinẽ innoxiũ effudit manasses multũ nimis: ita vt implerẽt hierlm vsq; ad os. z Nõ in fossis inueni eos. quasi diceret ista occisio innocentũ nõ fuit facta in occulto sed in manifesto: ita q̃ non potest negari. Ra. Sa. dicit q̃ hec ẽ vera littera: Non in fossis inuenisti eos: t est sensus: nõ habuisti causam occidendi eos: sicut ille qui inuenit furem de nocte domum effodientem: licite potest eũ occidere: vt habet Exo. xxij.

a Sed in omnibus que. s. memozaui. i. quia fueruisti eos de idolatria tua t aliis malis ꝑdictis te arguentes: ideo occidisti eos. cum tamen debuisses eorum verba recepisse cum tremoze et reuerentia.

b Et dixisti. post ista flagitia manifesta.

c Absq; peccato innocens sum. quia licet malum sit peccare: grauius tamẽ est peccata perpetrata mendaciter excusare. ideo subdit:

a ℣ desperatione meliozũ vel malozũ negat se facere qõ dominus imperauit.

a ℣ quia. b ℣ deos. ℣ hereticos vel demones.

a ℣ q̃uis impudens: et procax.

a ℣ deꝑhensi in idolatria b ℣ illi qui sunt do.

a ℣ non modo populus.

a ℣ admirãdo. b ℣ cũ idola sequat: quasi celebritate vbiũ

a ℣ q̃ imbiẽ no recipit docrie. b ℣ plena scriũ. nõ exulta. s.

a ℣ quondã. b ℣ quod scelestum. c ℣ quod scelestius. ℣ grauis offensat: nolle placare quẽ offenderis.

a ℣ ecclesia que mater parit. t virgo ẽ sine macula et ruga.

a ℣ Hiero. quanto longi⁹ obliuiscimur deũ: tãto mai⁹ peccatum est: cũ nec longitudine seculoꝝ possum⁹ edomari.

a ℣ quasi frustra niteris verboꝝ re arte defendere: quasi bona opera tua ostẽderet mercaris dilectionẽ q̃ insup tc.

a ℣ alios: vt alijs esses exemplum malorum.

a ℣ alij in manibus.

a ℣ quos idolis immolasti: vel exemplo ꝑdidisti.

a ℣ quod plerũq; accidit latronũ insidijs. b ℣ interfectos. ℣ vel istis. a ℣ que supra dixi. s.

a ℣ o hierusalem.

℣ immo

¶ imo maius peccatū sit qđ fecisti nō lugere sed excusationes p̄tendere. a ¶ Ecce ego cū. Hiero. Audiat hereſis noua ex veteri irā dei eſſe vel maximā nolle peccatū humiliter cōfiteri ꝛ imprudenter lactare iuſticiā. b ¶ Et ab egypto. Et egyptioꝝ impetū declinarēt: ꝛ ad aſſyrios cōfugiebāt q̄ nihil ꝓfuerūt.

Ab egyptijs enī victi ſūt. Rurſus vt irā aſſyrioꝝ fugerent ad egyptios fugiebant: ſed nihilominꝰ ſuperati ſunt. Increpanſ ergo qz relicto deo ſpem in holbus ponūt. c ¶ Sup caput tuum. Moze lugetiū: thamar ab amnō corrupta cinere caput ſperſit: ꝛ manꝰ ſupza poſuit. ¶ Ca. III

Ulgo dicit: Si dimiſerit ꝛc. Ecce de fomicata ꝛ relicta muliere argumētū inſticie ꝓponitur: ꝛ tamē nobis poſt lapſum redeūtibꝰ nō iuſticia ſed pietas exhibet: vt colligam⁹ ſi vobis delinquētibꝰ tāta pietate parcitur a nobis: nec poſt delictū redeūtibꝰ quāta impzobitate peccā. Aut que ab illo erit ſup ipzobos venia: q̄ nō ceſſat vocare poſt culpā. Eſa.30.c vñ: Et erūt oculi tui videntes ꝓceptorē mū: ꝛ aures tue verbū poſt tergus monentis audiēt. Debem⁹ igit pietatē vocantis erubeſcere ſi iuſticiā noluerim⁹ fomidare: qz tanto grauioꝛi impzobitate cōtēnit: quanto contēptus adhuc vocare nō dedignat. ¶ Si dimiſerit vir vx. ſu. Hoc dicere poſſum⁹ aduerſus eos qui fidē dñi relinquentes ꝛ hereticoꝝ erroꝛibꝰ irretiti poſt multas fomicationes et deceptionez ſuarū alarū ſimulāt ſe reuerti ad pſtinā veritatē: nō vt deponāt venena pectoꝛis: ſed vt inſinuent alijs.

¶ Tu aūt fomicata es. Siue habuiſti paſtoꝛes multos in offenſionē tui: vt deū. ſ. offenderes: ꝛ q̄ magiſtri eſſe debuerāt vt alios ab omni erroꝛe ꝓhiberēt auctoꝛes ipietatis extiterūt. f ¶ Tamē reuertere. Si reuertebaris ad me dicit dominus. Arguit impudentiam meretricis que poſt adulterium audet reuerti ad maritum. ¶ Leua oculos tuos

Nico.de lyra

a ¶ Ecce ego iudicio cōtendā tecū. cōuincēs te et malicia tua ꝛ puniens nō violenter ſed rōnabiliter. ꝛ ptz lra vſq; ibi:

b ¶ Et ab egypto ꝛc. ab aſſur. tpe enī achaz ꝓceſſerat iſta conſulio ab aſſur: qz ſpoliata domo dñi miſit regi aſſyrioꝝ munera: ꝛ iſtū finaliter nō valuit ei: ſed magis nocuit: qz iuit obuiaz regi aſſyrioꝝ in damaſcū vbi vidēs altare idolatrie fecit fieri ſimile in domo dñi qđ fuit occaſio ruine ſibi et populo ſuo. et eodē mō poſtea ſecuta ē cōfuſio ab egypto tpe ſedechie: q̄ etiā ex cōfidēcia regis egypti rebellauit nabuchodonoſoꝛ regi: ꝓpter qđ ciuitatē et tēplū deſtruxit: ꝛ populū partim occidit et partim captiuauit: egypti rege nullū auxiliū tribuēte. iō ſubdit: c ¶ Mā et ab iſta. ſ. terra. d ¶ Egredieris. in captiuitatē ducta. e ¶ Et manus tue erūt ſup caput tuū. in ſignū cōfuſionis et triſticie: ſicut thamar ab amnō violata ꝛ electa poſuit manꝰ ſup caput ſuū. ij. Reg. xiij. f ¶ Qm̄ obtriuit dñs cōfidentiā tuā. quā habebas in rege egypti: et loquit de futuro ꝓ modū ꝓteriti. ¶ Ca. II

Moraliter ¶ a ¶ Et factū eſt verbū dñi ꝛc. Sequitur: Recozdat⁹ ſum tui. Hoc pōt moraliter exponi de religioſis generaliter ꝛ de mendicantibꝰ ſpecialiter quibꝰ ad memoziā reducit ſeruoꝛ deuotiōis ſue in religionis ingreſſu vt cōuenientius arguat tepoꝛ et remiſſio i ꝓgreſſu: ꝛ ſic dicit i ꝓſona dñi. a ¶ Recozdatus ſū tui miſeraꝝ adoleſcētiā tuā ꝛc. in principio ꝓfeſſiōis. d ¶ Mā ſecuta es me in deſerto. religionis. e ¶ In terra q̄ nō ſeminat. qđ de religioſis mendicantibꝰ ꝓprie dicit: Et cōſequēter arguit relatio cū dicit: f ¶ Quid inuenerūt patres veſtri in me iniquitatis. ꝛ nō loquit de ꝓmis patribꝰ q̄ fuerūt valde feruentes ſed de ſequentibꝰ q̄ ceperunt paulatim declinare a ꝓima ꝓfectione. g ¶ Et ambulauerūt poſt vanitatē. ꝓ ſeculariū imitationē.

a ¶ ex quo diffiteris. b ¶ dicit dominus.
c ¶ non poreneia.

a me. Ecce egō iudicio ꝓtēdā tecū: a
a ¶ cū malus peccatū ſit: aliud habere in conſcientia: aliud in ore.
eo q̄ dixēris: nō peccaui. Ecce vi-
a ¶ ſepius. ¶ peccata tua.
lis facta es nimis: itērans vias
b tuas. Et ab egypto cōfūderis: ſi b
a ¶ in quo nō inueniſti auxiliū.
cut cōfuſa es ab aſſur. Haz et ab c
a ¶ egypto ſicut ab aſſyrijs. b ¶ ſepe fruſtrata
c ¶ lugetis: qz fruſtra ſperaſti auxilium.
iſtā egrēdieris: ꝛ mān⁹ tuę erunt de
c ſup caput tuuz: qm̄ obtriuit dñs f
a ¶ quā in alienis poſuiſti.
cōfidēntiā tuam: ꝛ nihil habebis
¶ aduerſo deo.
Uprosperum. ¶ Ca. III
Ulgo dicitur. Si dimiſerit vir vxoꝛē ſuam: et gf
b
recedēs ab eo duxerit vixalteꝝ: i
nunquid reuertet ad eam vltra? k
Munqđ nō polluta ꝛ cōtamiata l
a ¶ alij terra: qz terrā iſrl adultere cōparabat.
erit mulier illa? Tu aūt fornicata m
a ¶ vel paſtoribus: hebreū enim remi paſtoꝛes roꝛ
mi amatoꝛes ſignificat.
f es cū amātoribꝰ multis: tñ reuitere n
a ¶ poſt fomicationē ſuſcipit penitentē et hoꝛtat
vt ad ſe reuerꝛatur. o
ad mē dicit dñs. Et ego ſuſcipiā p

¶ Leua oculos tuos

aque vide. fugiētes oꝛonis ſtudiū ꝛ ſacre ſcripture exercitiū
m ¶ Et foderūt ſibi ciſternas diſſipatas. immiſcentes ſe ſecularibꝰ negocijs ꝛ gētiliū doctrinis. s ¶ Filij quoq; mēphe
os et thaneos. ciuitates ſūt egypti i qua primo fuerunt pbi:
vt habeā. ſ. metaphiſice. iō ꝓ iſtos filios intelligunt philoſophi et eoꝝ doctrina qua multi abutunt in theologia ꝛ plꝰ videnſ reuereri dicta pbꝝ ꝙ ſanctoꝝ. iō ſubdit: r ¶ Cōfuꝛpzauerūt te vſq; ad verticē. ꝓpter qđ ſubdit: ꝛ ¶ Et nūc q̄d
tibi vis in via egypti vt bibas aquā turbidā. i. doctrinā erroribus plenā. p ¶ Si lauēris te. hic auferꝛ falſa ꝓfidentia ꝓ
dictoꝝ q̄ cōſiſtit in ſequēti cōfeſſione et celebratione q̄ parū
aut nihil valet ſine emēdatiōe. iō ꝛ: p ¶ Si lauc. te ꝛc. iz qm̄
aliq̄ malū ſuū falſo volit excuſare. Sequit: r ¶ Quō dicis ꝛc.
Et admoneſt humiliatio vera. cū ſubdit: s ¶ Aide in cōualle vias tuas ꝛc. ꝓhibe pedē tuū a nuditate. virtutis. t ¶ Et
guttur tuū a ſiti. mūdane cupiditat⁹. ¶ Et diſti. ꝓ obſtinatione i malo. a ¶ Deſpaui. poſſe fuare ꝓfectionē regulariū
ꝛ ſubdit cā cū ꝛ: b ¶ Adamaui q̄ppe alie. i. mores ſeculariū
ꝛ ſubdit punitio taliū. c ¶ Quō ꝛudit fur qñ deꝓhēdit. qz
cū furto ſuo ad mortē ducit. ¶ Sic ꝛfuſi ſūt do. iſrl. i. religioſi; mali i morte: qz cū pctis ſuis ducūt ad mortē gehenne.

Ulgo ꝛ. Poſtq̄ ꝓpha redarguit ꝓli mali ¶ Ca. III
ciā. hic ꝙñr arguit peccantiū iuerecūdiā: r ſub metaphoza mulieris ꝓ ſua libidine a marito dimiſſe. ꝛ dividit i duas ptes: qz ꝓmo arguit ħ iuerecūdia abſolute. ſecūdo cōpatiue. ibi: Et dixit: Circa ꝓmū ꝛ: Vulgo ꝛ. i. vulgariter ſeu cōiter. b ¶ Si di. vir ꝛc. ꝓpt effrenatā ei⁹ libidinē.
c ¶ Et recedēs ꝛc. nolēs aliqualiter ꝛtinere i recōciliatione viri modicū expectare. k ¶ Munqđ reuer. ꝛc. ſ. vir ꝓmꝰ. q. d. nō. ꝛ
cā ſubdit: l ¶ Munqđ nō pol. ꝛc. q. d. ſic: qz nimis vilificata
eſt. ꝛ ex ħ oſtdit dei clemētia cū ſubdit: m ¶ Tu aūt fornicas. ꝙ
idolatriā. n ¶ Cū ama. mul. i. ſeruitēdo multꝰ idol. o ¶ Tū
reuer. ad me. q. d. ſuſcipiā te. qđ aūt ſubdit: p ¶ Et ego ſu. te.

in aliqb⁹

¶ a ¶ Leua oculos tuos. Juxta anagogen his q̄ hereticos errores deſerere ſe. pmittunt: ꝓcipit vt leuent oculos in directū. Niſi enī recta vide
rint ꝓſtinā ꝓuitatē dānare nō poſſunt. b ¶ Quaſi latro in. Sicut
ſolent latrones ad veſperā in deſertis locis viatoribꝰ inſidiari: ſic tu vt
cōcubitu tuo alas interficeres fornicantiū. ¶ Ꝓ latrone: in Heb. ara

a ¶ o hieruſalem: huc illuccęs.
Luc.10.c te. Leua ōculos tuos i directū ꝛ a b+
vide vbi nūc ꝓſtrata ſis. In vijs c+
b ſedebas expectās eos q̄ſi latro i d
a ¶ vel iterfeciſti: qz multi idolatrie malo pierūt.
ſidiās i ſolitudine: ꝛ polluiſti ter e+
rā in fornicationibꝰ tuis ꝛ i mali f
a ¶ ablata eſt. ſ. omnium rerum benedictio vt paꝛ
rer̄ſur ſiccitatem ſermonis dei.
Heb.3.a c ciꝭ tuis. Ꝓhibitem ꝓhibite ſūt g+
ſtille pluuiarum: ꝛ ſerotinus im-
¶ Lxx. facies.
d ber non fuit. Frons mulieris me b+
¶ Lxx. facta eſt ad omnes.
retricis factā eſt tibi: noluiſti eru i
a ¶ erubeſcāt hereticꝰ qz ad meliora noſūt cōuerti
beſcere. Ergo ſaltem amodo vo- k
3.1.5 ē. dixit: nō peccaui. arguit eā vt mulierē pec- l
ca me pater me⁹: dux virginita m
cem q̄ ad nullū declinare erubeſcit. e ¶ Dux
virgi. Deſpōdit de⁹ aīam amplexibꝰ ſuis: ꝛ docet quō oꝛare debeat et agere penitētiā. Quā
ro aūt ille clementioꝛ q̄ ſalutis viā poſt fomi- n
cationē oſtēdit: tanto miſerioꝛ meretrix q̄ non
f mala: ꝛ potuiſti. Et dixit domi- o P+
¶ ſic hec ꝓpheria in diebꝰ Joſie regis iuſti ſub
quo Hieremias oſtus eſt ꝓpherare.
nue ad me in diebus Joſie regis. q+
Munqđ vidiſti que fecerit aduerſa r
i trix iſrl? Abijt ſibimet ſup oēz mō s+
¶ vbi maioꝛ voluptas.
tē excelſū: ꝛ ſub oñi ligno frōdo t
ſo: ꝛ fornicata eſt ibi. Et dixit: cū u
feciſſet hec oīnia ad me reuertere

in aliquib⁹ libꝰ: nō ē de textu: qz nō eſt in hebreo nec i libris correct⁹: ħ ſubintelligit ꝙ: ꝓpter qđ aliąs expoſitoꝛ ponit hic ꝙ modū glōſe interlinearis: q̄ poſtea inſerta fuit textui ꝙ imperitiā ſcriptoꝝ. a ¶ Leua oculos tuos i directū. i. ad facta tua recte cōſideꝛādū. b ¶ Et vide vbi nūc ꝓſtrata ſis. q. d. nō ē locus vbi nō exercueris idolatriam.
c ¶ In vijs ſedebas. ſicut meretrix in biuio vt ſe exponat trāſeuntibꝰ. d ¶ Expectans eos quaſi latro. i. cum magno fomicandi deſiderio. ſicut latro expectat aliquē trāſeuntē deſideraꝝ ipm ſpoliare.
e ¶ Et polluiſti terrā in fornicationibꝰ tuis. i. in idolatrijs
f ¶ Et in malu. tuis. peccādo cōtra ꝓximū. g ¶ Ꝓhibitem ꝓhibite ſunt ſtille pluuiaruz ſicut ꝓz. iij. Reg. xvij. vbi dr q̄ clauſum fuit celū ꝓpter peccata terre: iz nō dicit ibi q̄dtum tempoꝛis: ſed Jacobi. v. dicit q̄ nō pluit annis tribus et menſibus ſex: ꝓpter idolatriam et alia peccata tempoꝛe achab et ieçabelis. Cōſequēter ex ꝓdictis concludit inuerecundia peccandi. cū dicit:
b ¶ Frons mulieris meretricis ꝛc. ꝛ ſubdit diuina clemētia ad penitentiā recipere ſem
per parata. enim dr: i ¶ Ego ſaltem amodo. i. poſt tot ꝛ tāta flagitia. k ¶ Voca me pater meus. recognoſcendo beneficiū tue creationis.
l ¶ Dux virginitat⁹ mee tu es. recognoſcēdo beneficiū eductionis tue de egypto. tūc enī populus hebreus cōmuniter erat integer ab idolatrie pec- † Ja.2.b
cato vſq; ad fabricationē vi- L
tuli. m ¶ Munquid iraſceris in perpetū. recedendo a me per peccatū. n ¶ Ecce locuta es et feciſti mala. i. oze et opere peccaſti.
o ¶ Et potuiſti. me permittente et tuo demerito: qđ autem ſequit: Et pro verbis penitentie ꝛc. vſq; ibi: Quod ſermone tractaſti inclinſiue: non eſt de textu: quia nō habetur in hebꝛeo nec in libris bene coꝛrectis. p ¶ Et dixit: Hic cōſequenter arguit inuerecundia ꝓdicta comparatiue. ſ. ad populum regni iſrael. Et ꝓtiditur in duas ptes: qz primo ponit ꝓdicta comparatio: ꝛ ſecūdo peccantiū reuocatio. ibi: Vade et clama. Circa primū notāt tempus buiꝰ reuelationis facte Hieremie cū dicit: Et dixit dñs. Josie regis. ſ. inde. ante enī tempoꝛe Ezechie regis iude Oſee reꝛ iſrael ꝛ populus eiꝰ fuerat debellatus et captiuatus et ductus in aſſyrios ꝓpter idolatriam et alia peccata ipſoꝝ: ſm quod dicit. iiij. Reg. xvij. et hoc eſt quod dicit: q ¶ Munquid vidiſti: id eſt cōſideraſti. Hieremias enim non vidit oculis carnis: nondū enī erat natus quando populus regni iſrael fuit captiuat⁹: qz hoc fuit ſexto anno Ezechie. iiij. Reg. xvij. et extunc vſq; ad. xvij. annū regis Josie in quo iſta reuelatio facta fuit Hieremie: vt dicit Ra. Sa. fluxerunt anni. xcviij. vt patet. iiij. Reg. coniungēdo annos intermedios per tempoꝛa quibus dicūt regnaſſe reges iuda illius tempoꝛis. Hieremias aūt adhuc iuuenis cepit ꝓphetare tempoꝛe Josie. vt dictū eſt. ſ. ca. j. r ¶ Que fecerit auer ſatrix iſrael. i. populus regni iſrael. s ¶ Abijt ſibi met ſuper omnem montē ꝛc. i. expoſuit ſe omni idolatrie. t ¶ Et dixit cum feciſſet hec omnia ad me reuertere. hoc dixit dominꝰ per Amos et Oſee qui ꝓphetauerunt de regno iſrael.

¶ bilominꝰ

bilomin⁹ sub specie ecclesiastice vitat⁹ antiquū sequūt errorē. a Et vidit ꝺ. Alioꝝ tormēta alioꝝ remedia fut. Cūq; punit homicida recipit q̄dē ipe qđ fecit: ꝺ alij terrenā a scelere. De cē tribub⁹ q̄ vocabant isr̄l captis ab assyrijs in medāꝯ translatis: due trib⁹ iuda ⁊ beniamin q̄ debuerūt simi lia formidare: et tota mēte ad dēū cōuerti vi cerūt decē tribuū scele ra: vt i tēplo dei statu am Baal ponerēt q̄ in Ezechiele ōr idolū ad ęmulationē dñi collocatū. b Et me chata .Origē. Et me chat lignū et lapidem ⁊c. Cū peccam⁹ duro corde ꝓtra deum: lapi dē fornicamur. qñ pec camus in voluptate: mechamur subter om ne lignū nemorosū. Et in his oib⁹ nō est quer sa ad me ꝓuaricatrix iuda ex toto corde suo sed in mendacio. Hos quoq; cōuersi sum⁹ ad dñm: ꝭ nō ex toto cor de ꝺ in mēdacio. Reqs vero ait: Nō ē cōuersa ad me ꝓuaricatrix iu da ⁊ tacuit ꝭ addidit ex toto corde suo: ꝺ in mēdacio: vt ostēderet eos q̄ nō ex toto corde cōuerrunt in mēdacio nō in vitate cōuerti. c Justificauit aīam. Justificata ē sodoma sozor tua ex te. Et ali bi: Descēdit hic iustificat⁹ in domū suā ab illo. d Unde ⁊ clama ⁊c. Hiero. Contra aq̄lonē et assyrios dirigi tur sermo ⁊ ad decē et ad duas trib⁹ et earuꝫ reversio ꝓdicat.

e Et nō auer. Unde Auerte faciē t. Alij ve ro obfirmabo faciē me am ꝓtra vos. i. nō austeritate iudicis: ꝭ vultu misēdie suscipiā vos. Sanct⁹ enī ⁊ misericors sum: vt vltra nō meminerim iniq̄tatis vestre. Hoc ad hereticos ⁊ negligētes i ecclesia referri pōt: q̄ quotidie p ecclesiasticos viros ad penitētiā vocant: q̄b⁹ ꝓprie aptat. Et vocē meā nō audistis. Qis aūt hereticus habitat i aq̄lone sine fidei calore: nec illō apū pōt audire: spū ferueres ⁊c. Et qz se voluptatib⁹ tradidit a dño recessit: ⁊ vias suas alienis dogmatib⁹ dispsit: ⁊ voluptatē secut⁹ ē. Nulla enī heresis nisi ꝓpter gulā ⁊ vētrē: se ducēs mulierculas oneratas pctis semp discētes ⁊ nūq̄ ad scientiā veritat⁹ puenientes. de q̄b⁹ vere dr: Qui de uozāt pplm meū sicut escā panis. f Tū sci. Quia cū miser⁹ fuero tui: ne te iustū putes: ꝺ semp memēto iniq̄tat⁹ tue: ⁊ ſpudice colla dimitte: vt q̄ ꝺ arrogantiā offendisti: p humilitatē placare deū possis. g Cōuertimini ⁊c. Hiero. Judei putant hoc completuꝫ esse post reuersionem de babylone ūb zorobabel: ⁊ q̄ nō oēs fuerunt reuersi in hoc significari. Assumā vos ⁊c. Sz meli⁹ cōplet in aduentu xp̄i quando reliquie saluant. Unde aplus: Nisi dñs sabaoth reliquisset nobis semen sicut so. ⁊c.

Ezech.8.b

Ezec.16.k

Gal.18.c

Ps.50.

Ecci.2.c

Esa.64.d

Ro.9.f

a Et nō est reuersa. qz ad verba eoꝝ nō fecit penitentiam: sed magis auxit malicia. b Et vidit ꝓuaricatrix sozor eⁱ⁹ iuda. i. populus de regno inde q̄ descenderat ex eisdem patrib⁹: ꝓpter qđ vocat eius sozor. c Quia ꝓ eo q̄ mechata esset ⁊c. exponēdo se omni idolatrie. vt dictū est. d Dimisissem eam. in manibus regis assyriozū. e Et dedissem ei libellū repudij. pmittēdo q̄ ducerek in captiuitatē. f Et nō timuit ꝓuaricatrix iuda sozor eⁱ⁹. ex dicta pena illata populo isr̄l ⁊ tū debuisset timere ne accideret sibi simile: qđ nō fecit. iō subdit: g Sed abijt et fornicata est. ꝺ idolatriā timore dei postposito. h Et in oibus his nō ē reuersa ad me. licet eā reuocauerim verbo ꝓphetaꝝ ⁊ facto punitionis in populo isr̄l vt dictū est.

i Jn toto corde suo. sed in mendacio. qz in populo iuda erāt multi q̄ exteri⁹ videbant iusti: ⁊ tamē non erāt. vt dictū est ca. ꝓce. k Et dixit dñs ad me. causa⁹ dictū non pōt esse falsum. l Justificauit aīam suā auersatrix isr̄l. non simpliciter sed cōparatiue. iō subdit: m Cōparatiōe ꝓuaricatricis iuda. ꝺ modo dixit iudas: Heū. xxxviij. de thamar: Justior me est: qz minus peccauerat q̄ ipse: ⁊ sic est in ꝓpositoꝝ tū qz in regno iuda erat templū et cult⁹ diuinus quo debebat regnū iuda teneri in timore dei: tū qz regnū iuda viderat punitionē ꝓteritā regni isr̄l: ex qua debebat a peccato retrahi. regnū aūt isr̄l nō sic videratꝫ punitionē ꝓteritā regni iuda. n Gade. Hic ꝓponit peccantiū reuocatio. ⁊ primo de regno isr̄l specialiter. secꝺo oim generaliter. ibi: Conuertimini. Circa primū ōr: Gade ⁊ clama sermōes istos ꝓtra aquilonē. ⁊ est verbū dñi ad Hieremiaꝫ qui vt dicit Ra. Sa. fuit missus in terrā assyriozū q̄ est in plaga aquilonari respectu iudee: vbi ppls isr̄l detinebat captiuus ad ꝓdicandū eis penitētiā. Alij vero dicūt ⁊ verisimilius vt videt q̄ fuit missus ad aliquos ꝺ ꝓpulo isr̄l effugerāt manus regis assyriozū: ⁊ latuerāt in terris circūadiacentib⁹ ⁊ postea ad terrā isr̄l redierant. ⁊ ibi multiplicati fuerāt: ⁊ qz erāt idolatre sicut ante captiuitatē fratrū suozū. iō Hieremias iuit ad reducēdū eos ab idolatria ad dei cultum q̄ videbat i hierlm maxime tpe Josie. terra aūt regni isr̄l est in pte aq̄lonari respectu hierlm ⁊ regni iude.

o Reuertere auersatrix isr̄l. ab idolatria. p Et nō auertā faciē meā a vobis. ꝭ suscipiā vos in misericordia. q Quia sanct⁹ ego sū. q. ꝺ. b faciā ex bonitate mea: nō ꝓpter vestra merita: ⁊ qz ad verā cognitionē requirit ꝓpij pctī cognitio. iō subdit: Verūtū scito iniq̄tatē tuā ⁊c. r Et dispsisti vias tuas alienis sub ⁊ idolis. a ꝭ vbi delicata et amena religio. oī ligno frondoso: ⁊ vocem meā nō audisti ait dñs. Cōuertimini ⁊ in venerationē veneris ⁊ ꝓapi. s Cōuertimini. Hic ꝓponit reuocatio peccātiū generaliter. Sciendū tū q̄ aliq̄ expositores nr̄i exponūt residuū huius capli de reditu filioꝝ isr̄l de captiuitate babylonica. ⁊ qz plures eoꝝ remāserūt in babylone detenti amore ꝓlis quā genuerāt: ⁊ possessionum q̄s ibi acq̄sierant. iō subdit: Et assumā vos vnū de ciuitate et duos de cognatione ⁊c. ⁊ qđ subdit: Et dabo vobis pastores ⁊c. exponūt ꝺ zorobabel: esdra neemia: aggeo ⁊ zacharia: q̄ gubernauerūt pplm i tpalibus ⁊ spiritualib⁹. Nō dicēt vltra arca testamēti ⁊c. qz i tēplo ab eis reedificato nō fuit arca: vt dicūt etiā iudei: ⁊ habek. ij. Mach. j. ⁊ sic ꝓr adaptāt ista ad istud ꝓpositū. put possūt. Sz huic dicto obuiat qđ subdit: In tpe illo vocabunt hierlm solū dñi: qz nō legit hierlm fuisse in tanta solēnitate ⁊ reuerentia post tēpus captiuitatis babylonice: sed semp vel quasi semp erat subiecta seruituti. primo ꝑsarū. postea grecoꝝ: ⁊ vltimo romanoꝝ. vt ptz ex libris Esdre Neemie Machabeoꝝ. ⁊ ex euāgelijs. Jtē qđ subdit: Et congregabunt ad eā oēs gentes in nōe dñi: qz nō legunt cōuersi ad iudaismū de gentilib⁹ nisi pauci sīl̄ter qđ subdit: In dieb⁹ illis ibit dom⁹ iuda ad domū isr̄l ⁊ veniēt simul de terra aquilonis: qz nō legit q̄ aliq̄ iudei eiusdē tpis iuerint ad reducendū filios israel de regno assyriozū vbi fuerunt ducti per assyrios. Propter qđ Ra. Sa. exponit passum istū de tpe christi: ⁊ in hoc dicit magis catholice q̄ expositores ꝓdicti. dicit tamē q̄ ista sūt implenda de futuro: sicut ⁊ expectat xp̄m venturum: cuius tamen aduētus transit in ꝓteritum. Jgit̄ sequendo dictum eius q̄tum ad id qđ continet veritatis pars ista in qua agit̄ de vocatione christi qui venit vocare peccatores: Matth. ix. dividit in duas. qz primo circa hanc vocationem ponit vocantis benignitas. ⁊ secꝺo indeoꝝ malignitas, ibi: Sed quomodo. Prima adhuc in duas. qz primo ponit dictā vocatio

Jer.79.

Joh.1.b

Nā Cunq; mul. Hiero. Alij hec ad finē tēporū referūt qñ subintrāte plenitudine gentiū oēs isr̄l saluus fiet. b Arca testamēti. Hiero. Jn arca q̄ custos erat mosaice legis non habebāt fiduciā: sed et ipsi erūt in tēplo dei. Nec iuxta errātes nazareos abolitis inseruient sacrificijs: ꝭ spūalem cibū sectabūtur. c Vocabūt. Qui olim dicebār: Qui sedes sup cherubin manifestare ⁊c. Jnter duo cherubin i. ꝓpiciatorio dñi maiestas apparebat: ⁊ loquebatur moysi et sacerdotibus: sed modo aliter tempore fidei.

d Jn diebus illo. Hoc ꝓprie in christi aduentu completur. cū duodecim tribus simul euangelio credūt: ⁊ terram aquilonis relinquunt ⁊ diaboli imperium. e Jn filijs. Jn numero filioꝝ qui de gentibus crediderūt. Quotquot enī receperunt eus dedit eis potestatē fi. dei fieri. f Multi er amatoꝝ. Semel mixta videns cuꝫ seruire libidini sue: ⁊ in se mutatā legē nature per quā quondā viro subiecta fuerat: dicente domino ⁊ abs te conuersio eius. g Uox in vijs au. Libēter suscipit dom⁹ penitentem: occurrit filio inopia et squaloze confecto. pristinis vestibus induit: gratiā reddit reuertēti: si tū cū plozatu ⁊ vlulatu redeat ad patrē. ꝭ Auersiones

Nico.de lyra

catio. secūdo circa hoc solutk questio. ibi: Et dixi. Circa ꝓmū dicit⁹ in persona christi: Conuertimini filij reuertentes. i. vere penitentes reuertendo de tenebris ad lucem: ō vmbra ad veritatem. a Quia ego vir vester. i. sponsus: sīc enim habet in hebreo. qō optime conuenit christo qui sponsus est ecclesie. ꝭm q̄ dicit Joh. iij. Qui habet sponsam sponsus est. Deruta⁹mē quia ad christi vocationem pauci de iudeis crediderūt: qbus ipse in ꝑsona ꝓpria ꝓdicauit. ideo sequit:

b Et assumam vos. vnum de ciuitate ⁊c. id est paucos respectu multitudinis in sua infidelitate remanentis. et istud fuit figuratum in ingressu terre ꝓmissionis. quia de sexcentis milibus qui exierunt de egypto duo tantū ingressi sunt eam. s. caleb et Iosue.

c Et introducā vos in sion. id est in ecclesiā militantem: que dicit sion et hierusalem: eo q̄ ecclesia ꝓut dixim contra synagogam: ibi incepit ꝑ christi predicationem ⁊ miraculoꝝ operationem: vt patet ex euāgelijs: et spiritussancti missionē super apostolos: vt patet Act. ij. ꝓpter quod de ipsa dicit Heb. xij. Accessistis ad sion mōtem et ad ciuitatem dei viuentis hierusalē celestē ⁊c. d Et dabo vobis pastores. s. apostolos. e Et pascēt vos. scientia. i. fide certa que dicit scientia ꝓpter certitudinē adhesionis.

f Et doctrina. i. moribus sanctis.

g Cūq; multiplicati fueritis. s. post christi ascensionem ꝭm q̄ dicit Act. vj. Augebatur numerus discipulorū id est credentiū in hierusalem valde.

h Et creueritis in terra. ꝑ vocationem gentilium ad fidē: qđ videmus impletum ꝑ orbem. i Non dicent vltra arca testamenti. s. q̄ circa eā debeat esse cultus dei sicut fuit tpe veteris testamēti.

k Reqs ascendet super coz. i. fideles non ponent ibi fiduciā sicut fiebat antiquitus quādo portabat ad bellū vt saluaret ab inimicis populū iudeoꝝ: vt habek. j. Reg. i plurib⁹ locis.

l Neq; recordabunk. amplius de arca quā fecit moyses.

m Nec fiet vltra. s. alia noua. ⁊ per ista designat cessatio ceriminiarum veteris legis quā videmus impletā. Per dicta etiā patet falsitas iudeoꝝ dicentiū: q̄ in aduentu messie red detur eis arca testamenti: ⁊ altaria holocaustoꝝ et incensi et cetera ad cultum vetcris legis ꝓtinēntia. n Jn tpe illo vocabunt hierusalem. i. ecclesiā. vt ꝓdictum est.

o Solium domini. Si hoc referat ad ecclesiaz triumphantē hoc fuit impletū in ascensione christi: ꝭm q̄ dicit Marci vl. Et dominus quidā iesus postq̄ locutus est eis assumpt⁹ est in celū et sedet a dextris dei. Si aūt referatur ad ecclesiā militantē impletū fuit qñ christus sedēs apostolos docebat: ⁊ implek in eucharistia q̄ reuerēter seruatur in ecclesia in qua tot⁹ christus continetur. p Et congregabūtur ad eam oēs gentes. i. alliqui ex oībus gentibus ꝑ fidē charitate formatā q̄ Et nō ambulabūt post prauitatē: sequēdo idolatriā sicut ante fidei receptionē. r Jn dieb⁹ illis ⁊c. sancti et apli Simō et Judas fuerūt de domo iuda: qz fuerūt cognati germani ipi⁹ xp̄i: ipi vero ꝓdicauerūt i pside q̄ est i pte aq̄lonari respectu terre ꝓmissiōis. Ab: Exierūt xp̄i discipuli ad ꝓdicādū ꝑ orbē: vbi erāt multi israelite q̄ nō redierāt de captiuitate: et multos de illis addurerūt ad fidē. sicut ⁊ de gētilib⁹. s Ad terrā quā de. i. ad terrā viuentiū ad quā xp̄s ascendēs in celū trāstulit patres sāctos q̄ prius detenti fuerāt in limbo. Illa eni terra fuit eis ꝓmissa principaliter sicut declarauī pleni⁹ Heū. xv. Ꝓmissiū enī a deo ꝓmissum nō est minus sed maius merito. ofa vero bona terrena sunt min⁹ bonū q̄s opus xtutis: ⁊ ideo quandocūq; ꝑ opibus virtutū a deo ꝓmittit aliquid terrenū. intelligit principaliter ꝓmissum bonū spūale ⁊ eternū. t Ego aūt. Hic circa predicta mouet questio. s. qualiter habeat fidelitū multiplicatio ⁊ heriditatis celestis adeptio. cū dicit:

v Quō ponā ⁊c. ⁊ ptz ex dictis isr̄a vsq; ibi: ꝑ hereditatē pclarā. quia ibi clare videt de⁹ facie ad faciē:

y Exercituū gentiū. exercit⁹ gētiū dicūt hic angeli sancti ad custodiā regnoꝝ ⁊ gētiū deputati. ⁊ illoꝝ ꝓprie est hereditas celestis. z Et dixi: Hic ponit rūsio. s. q̄ duo ꝓdicta habent ꝑ fidē ⁊ mores. ideo subdit:

a Patrē vocabis me. nō solū corde credēdo: sed ore cōfitendo. ad Ro. x. Corde enī creditk ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad salutez. Et qz fides sine operib⁹ mortua est: Jacobi. ij. iō subdit: b Et post me ingredi nō cessabis. bona opa vsq; ad finē cōtinuando. c Sed quō. Hic ꝓponit circa christi vocationē ponit iudeoꝝ malignitas. cū ōr: Sz quō si contenat mulier amatoꝛē suū. i. maritū suū. vū ⁊ in hebreo habek sociū suū. d Sic contēpsit me do. isr̄l blasphemādo: ꝑsequēdo ⁊ tandē occidēdo: ⁊ qz i vindictā ei⁹ secuta est destructio iudeoꝝ ꝑ romanos. vt habek Luce. xix. ideo subdit: e Uox in vijs audita est ploratus ⁊ vlulatus ⁊c. Uox in vijs audita est ploratus ⁊ vlulatus filioꝝ isr̄ael: quoniā iniquā fecerūt viā suā: obliti sūt dñi dei ꝭ vitio suo.

a ꝭ Alij vāgi et recedentes.

filij reuertētes dicit dominus: qz ego vir vester. Et assumam vos unū de ciuitate: ⁊ duos ō cōgnatione ⁊ introducam vos in sion. a ꝭ Dei dominatoꝛ vestri.

Et dabo vobis pastores iuxta cor meū: ⁊ pascēt vos scientia et doctrinā. Cūq; multiplicati fueritis ⁊ creueritis in terrā i dieb⁹ illis ait dñs: non dicent vltra arca testamenti dñi: neq; ascendet sup cor: neq; recordabunk illius nec visitabitur: nec fiet vltra. Jn tempore illo vocabūt hierlm sedes dñi: ⁊ congregabunk ad eam omnes gentes in nomine dñi in pastores a ꝭ credentes. b ꝭ christi. a ꝭ non iudaicis cerimonijs. b ꝭ in toto orbe multiplicato euangelio. a ꝭ apostolos et apostolicos viros. a ꝭ Jn omnē terrā exiuit son⁹ eoꝝ. ꝭ ecclesiā. a ꝭ oēs qui ꝓfecte credētes thron⁹ dei eruar. ꝭ fideles. a ꝭ ecclesiā. b ꝭ facientes desideria sua et sequentes errōres suos: sed dicent: Adhesit aīa mea post te me suscepit d. r.

Jerusalē: ⁊ nō ambulabūt post prauitatē cordis sui pessimi. Jn diebus illis ibit dom⁹ iuda ad domū isr̄l: ⁊ venient simul de terra aquilonis ad terraz quā dedi patrib⁹ vris. Egō aūt dixi: Quō ponā te i filios: ⁊ tribuā tibi terrā desiderabilē hereditatē ꝓclarā exercituū gentiū: Et dixi: Patrem vocabis me: ⁊ post me ingredi nō cessabis. Sed quō si cōtenat mulier amatoꝛē suū: sic contēpsit me domus israel dicit dñs. ⁊ Uox in vijs audita est: ploratus ⁊ vlulatus filioꝝ israel: quoniā iniquā fecerūt viā suā: obliti sūt dñi dei

a ꝭ durissimi frigoris. ꝭ pmissiōis. ꝭ sicut ꝓmisit a ꝭ Abrahā isaac ⁊ iacob. b ꝭ xp̄o. c ꝭ vor xp̄i. a ꝭ vt stat vnū oule. b ꝭ viuentium. a ꝭ .i. fortiū. b ꝭ Theodorio: robustissimi. s. xp̄i. c ꝭ Qui credit in me credit in deū patrem. a ꝭ o israel. b ꝭ imitando. ꝭ obediendo. a ꝭ nō virū. b ꝭ in ꝓniciem suā. ꝭ saluare⁊.

Ps.79.

Jer.3.b

Jer.3.c

Jer.3.d

Jer.3.e

Jer.3.f

Jer.3.g

Jer.3.h

Jer.3.i

Jer.3.k

Jer.3.l

Jer.3.m

Jer.3.n

Jer.3.o

Jer.3.p

Jer.3.q

Jer.3.r

Jer.3.s

Jer.3.t

Jer.3.v

Jer.3.y

Jer.3.z

Jer.3.a

Jer.3.b

Jer.3.c

Jer.3.d

† 5.31.c Dura.c

Reqs

r 4 crediderūt

Universidad de Sevilla Biblioteca

¶ a Auersiones. Alij cõuersiones: Quis ꝓpria voluntate ad eũ cõuertant: nisi tũ ille nos traxerit: t cupiditatẽ nostrã suo ꝓsidio corroborauerit: nõ possum⁹ esse salui. Intelligim⁹ t de populo iudeorũ ad cũ reuertẽte: t de hereticis q̃ dñm dereliquerũt. b Dormiemus. Q̃ dr isrl qui deũ suũ nõ audiuit et hereticꝰ penitentis. Pars eni est salutis peccata nosce t cõfiteri. vnde:

Pſ.50. Die tu prius iniquitates tuas. vt iustificeris. Ca. IIII

c ¶ Si reuerteris. Lxx. alia lra: cõuerteris. i. si salutẽ desideras t re peccasse dicis plene: reuertere. i. quẽ negasti erede. ¶ Si abs

Nico.de lyra

crediderũt: tenẽtes q̃ ꝑter eius mortẽ fuisset illa destructio subsecuta. iõ Hieremias hoc ꝓuidẽs dicit quantũ ad istos: a Cõuertimini filij reuertẽtes. exponat vt. s. b Et sanabo auersiones vestras. q̃bus auersi estis a xpo. t subdit penitentiũ responsio: c Ecce nos venimꝰ ad te. p. fidem. d Tu eni es dñs deus noster. iudei eni vere cõuersi xpm esse verũ deũ cõfitent. e Vere mendaces erãt colles t. i. stupbi p colles t mõtes ꝭ metaphorice designati. sicut Esa. xl. dicitur: Qis mons t collis humiliabit. q̃. ꝓphete vt cõiter metaphorice loquunt: t isti superbi fuerũt sacerdotes et pharisei qui p suã supbiã xpm contẽpserũt: t populũ p sua mendacia a fide christi auerterũt q̃ mẽdacia cõuersi de iudaismo recognoscũt. f Vere in dño deo nostro. s. christo. g Salus israel. fm q̃ dr Act. iiij. ō ipso. Et non est in alio aliquo salus. h Confusio. i. peccatũ in christũ: propter qđ venit sup nos cõfusio. i Comedit laborem patrũ t. q̃ romani oĩa p̃ciosa in q̃bus laborauerãt iudei et aĩalia et filios et filias eoꝝ rapuerũt. t iõ sequit: k Dormiemus in cõfusione nostra. q̃diu stabim⁹ in infidelitate. ideo subdit: l Quĩ dño deo nostro peccauim⁹. ista sũt verba penitentiũ peccata ꝑterita lamẽtãtiũ. t nõ solũ peccata ꝓpria: ꝙ patrũ suoꝝũ. t ptz ira ex dictis.

Mozaliter.

g ¶ Vulgo dicitur t. ¶ Ca. III hic arguit inuerecũdia malorũ religiosorũ sub metaphora meretricis inuerecunde. nã aliqui de posita verecũdia ita se gerũt dissolute sicut seculares: verũtñ quia deus semp est paratus recipe penitẽtes sequit: o h Tu reuertente ad me t. c. Leua oculos tuos in directũ: cõsideranꝺo tuũ religionis ingressum habens ꝓficiendi ꝓpositum. b i Et vide vbi nũc ꝑstrata sis. deuiando a rectitudine obseruantie regularis. c k Jn vijs sedebas expectãs eos qua si latro. tuis malis exemplis iuniores virtutib⁹ spoliando. e l Et polluisti terrã. i. religionẽ tuã. g m Quorsum ꝓhibite sunt stille pluuiarũ. i. distributiones diuinarũ gratiarũ. Et cõcludit ꝓpositũ cũ dicit: b n Frõs mulieris meretricis facta est tibi. p inuerecũdiã peccandi. p o Et dixit dñs ad me. Hic sub metaphora gentis isrl et iuda ostẽdit intelligi trãsgressio duplicis religionis. s. habentiũ possessiones. t mendicãtiũ. Per israel eni q̃ colebat vitulos aureos: vt habet. iij. Reg. xij. signant trãsgressores religionis habentiũ possessiones: q̃ p vitiũ ꝓprietatis coacerũt sibi aurũ et argentũ: vt p b ascẽdãt ad maiorẽ statũ. iõ subdit: s p Et abijt sibimet sup montẽ excelsum. sequẽdo pompam secularitatis. q Et sub omni ligno frondoso. ducẽdo vitã carnaliũ. b r Et vidit ꝑuaricatrix sozor eius iuda. i. religio mendicantiũ. Juda eñ cõfessio interꝑtat. mẽdicãtes aũt saltẽ ꝑ magna ꝑte in confessionib⁹ occupãt. c s Quia ꝑ eo q̃ mechata esset aduersatrix israel dimisit eã. ruere de peccato in peccatũ. f t Et nõ timuit ꝑuaricatrix iuda. s. iudicia mea seuera. g u Sz abijt t fornicata est. sequẽdo vicia ꝑdicta. b x Et in oĩb⁹ his nõ ẽ reuersa. ꝑ verã penitẽtiã. k y Sz i mẽdacio. ꝙ falsam sãctitatis simulationẽ

a ꝙ sed. q̃ intellectus patrũ peccatis cũ ploratu t vlulatu reduent ad parrem.

sui. Cõuertimini filij reuertẽtes a

a ꝙ quibus auersi estis a domino.

a t sanabo auersiones vras. Ecce b

ꝙ dicat ꝭ penitẽs t oẽm supbiã relinquẽs.

nos venimus ad te. Tu enim es b

dominus deus noster. Vere mẽ e

a ꝙ altitudo qua supbiẽ cõtra deũ.

daces erant colles et mũltitudo

a ꝙ non in alijs.

mõtiũ. Vere in dño deo no/ f

a ꝙ Dñs scripsit ẽ: Defecerũt scrutãtes scrutinio.

stro salus israel. Cõfusio come/ g h

ꝙ hereticorum.

dit laborem patrũ nostrorũ ab

ꝙ quos deceperũt.

adolescentia nostra. Greges eoꝝ

a ꝙ qui in hereſi ꝓcerãt.

et armẽta eoꝝ: filios eoꝝ t filias

eoꝝ comedit cõfusio. Dormiem⁹ k

in confusione nra t operiet nos

ignominia nostra: quoniam do/ l

a ꝙ christo. ꝙ non solum quando in carne apparuit sed et anteq̃ veneriꝫ.

minõ deo nro peccauim⁹ nos et

patres nostri ab adolescẽtia no/

a ꝙ Si crederit⁹ moysi for. t mi. ō me ei ille sc̃hsir.

stra vsq; ad hãc diem: et nõn au

diuim⁹ vocẽ dñi dei nostri.

a ꝙ qui parentib⁹ nostris loquebat.

c ¶ Si reuerti vis a captiuitate

Si reuerteris Ca. IIII m

ad me israel ait dñs. Lõ

ãdeles xpm negãtes. qđ videt ineuẽiens: sed figura hui⁹ paucitatis credentiũ de iudeis ꝓprie ꝓcessit tpe Hieroboaꝝ iij. Reg. xij. q̃n tot⁹ populꝰ israeliticus fuit diuisus in duas ptes: quaꝝ maior. s. decẽ trib⁹ recesserũt a regno dauid q̃ fuit figura xpi t a cultu dei q̃ vigebat in tẽplo t coluerũt vitulos. Minor vero pars. s. due trib⁹ adhesserũt regno dauid et cultui diuino: ꝓut hec figura largi⁹ tractat in pugione: ꝓma ꝑte ca. ij. eã ꝓprie ad ꝓpositũ adaptrãdo.

Replica.

In ca. iij. Bur. mutat textũ trãslationis nostre ab actiuo ad passiuuꝫ t sic postil. vno mõ applicat Bur. Alio mõ veritas est in vtraq; applicatione. Sed q̃ dicit Bur. in hebreo haberi: rebelles. vbi nos reuertentes: credat Bur. q̃ voluerit puto beatum Hiero. postillaroẽ oẽs alios ita ignaros hebraici sermonis vsq; ad Burgẽs. nõ fuisse vt interꝑtarent rebelles ꝓ reuertẽtes filios. Jn eodẽ ca. postil. dicit paucitatẽ credentiũ in xpm ex iudeis figuratã esse paucitatẽ ingredientiũ terrã. ꝓmissionis ex egritudinib⁹ de egypto. Bur. assignat aliã figurã putãs figurã postil. nõ esse. ꝓpriã. Ad ꝙ dicẽdũ q̃ vni⁹ facti possunt esse plures figure: sicut ꝑz in locis multis sacri canonis. Etiã cũ figura alicuꝰ sit ei⁹ similitudo q̃ nõ semp currit quatuor pedib⁹. Si eni oĩs similitudo esset oĩmoda nulla esset similitudo sicut arguit beatus Aug⁹. Si oĩa essent equalia non essent oĩa. Omnimoda enĩs similitudo potius esset dicẽda identitas q̃ similitudo: vt dicit Burgẽs. vide circa ꝓmum ca. Osee.

Ca. IIII

m ¶ Si reuerteris. Postq̃ Hieremias reꝑhendit populũ de peccãti inuerecũdia: hic arguit eũ de cõtumacia. t primo dicta cõtumacia arguit. secũdo pena debita subiũgit. ibi: Annũciate. Circa ꝓmũ vr i ꝑsona dñi. Si reuerteris

a ꝙ ꝓpius penitẽdo. b ꝙ idola.

a Si abstuleris. Patet q̃ q̃n mouemur t dicim⁹

Pſ.72. Mei aũt pene moti sũt pedes. p. e. sunt. g. mei. Nõ ex imbecillitate nature ꝭ patimur: ꝭ q̃ cõtra deum offendicula et idola nra ponim⁹. b Et iurabis viuit dñs i vitatẽ t i c

a ꝙ cũ hec. s. fecerit isrl: cum p apostolos magister gentium fuerit.

iudicio t i iustitia: t benedicẽt d

a ꝙ qr salus ex israel est.

eũ gentes ipm q̃ laudabũt. Hec e

a ꝙ vere fidei.

eni dicit dñs viro iuda t habita/

ꝙ ecclesie.

Deut.7. c tori hierlm. ¶ Mouate vobis noua f+

a ꝙ que suffocãt semẽ. b ꝙ mũdamini. ꝙ Symmachus purificamini.

d le: t nolite serere sup spinas. Circũ g

a ꝙ vitia. ꝙ Symmachus malicias.

cidimini dño t auferte ꝓputiã cor b+

diũ vroꝝ viri iuda t habitatores

e hierlm: ne forte egrediat vt ignis i+

idignatio mea: t succẽdat t nõ sit

q̃ extinguat. Mia aũt hec malave

a ꝙ hec omnia fient.

niẽt ꝓpter mãliã cogitationũ vra

a ꝙ in quo cõfessio dei. b ꝙ in qua pãr.

rũ. Annũciate i iuda: t i hierlm au k+

ditũ facite: loq̃mini t canite tuba l

a ꝙ cui simile. Et alta in fortitudine voce t.

i terra: clamate fortiter t dicite: Lõ m

a ꝙ in vnã fidẽ. b ꝙ quasi hereticorũ bella cõsurgũt. xpi munimenta nos reneant.

congregami t igrediamur ciuitates

ꝙ crucis. a ꝙ i specula t sublimitate ecclesie. n

munitas. Leuate signũ i sion. Lõ o p

fortami nolite stare: qr maluz q

a ꝙ verũ nabuchodonosor. s. q̃ iõ i mudo isto a me ꝓmittit: vt fortitudo vestra cõprobet.

Job.14.d egõ adduco ab aq̃lõe t ptritionẽ r

a ꝙ nabuchodonosor: ver⁹ q̃ rãs leo cir. q. q. d.

b ꝙ. i. de nequicia vel de inferno vbi retruder.

magna. Ascẽdit leõ ō cubili suo: t s+

ꝑdo gẽtiũ se leuabit. Egressus ẽ ō t+

a ꝙ scz ecclesiã: vt egressi de ecclesia pugnẽt cõtra ipam. vñ: A nobis ex. sed nõ erãt ex no.

loco suo: vt ponat trã tuã i solitu u

a ꝙ ecclesie. b ꝙ cũ florebãt hereticorũ cõsiliabula.

dinẽ. Ciuitates tue vastabũt: re/ i

manẽtes absq; habitatore. Sup ꝭ ac 3

cigite vos cilitijs: plãgite t vlula

te: qr nõ ẽ auersa ira furoꝝ dñi a

a ꝙ Lxx. a nobis, ꝙ pdone ecclesiã vastãte ira dei cõtra nos permanente.

1.Cor.1.c Stultam eni fecit deus sapientiã huius mundi: qr ꝓ illum nõ cognouerũt deum. i m ¶ Prophete cõsternabũtur: Q aquila amẽtes erũt. Quis enim non insaniat: non perdat cor: cũ principes et reges t sacerdotes quõdã suos sub leone conspexerit:

n ¶ Et dixi: heu. Quia supra dixit. In tempore illo vocabunt hierusalem solium dñi t. Nunc dicit peribit cor regis t. Turbatur ꝓpheta in se putat

¶ deum

Hieremie La. IIII Nico.de lyra

uertere. Si abstuleris offendicula a+

tua a facie mea nõ cõmoueberis. b

a ꝙ ius iurandũ vereris re. b ꝙ despicens idolis q̃ que prius iurabas. ꝙ hos vere comites habet iusiurandũ: qui si defuerint giurũ est.

b ꝭ Et iurabis viuit dñs i vitatẽ t i c+

a ꝙ cũ hec. s. fecerit isrl: cum p apostolos magister gentium fuerit.

iudicio t i iustitia: t benedicẽt d

a ꝙ qr salus ex israel est.

eũ gentes ipm q̃ laudabũt. Hec e

a ꝙ vere fidei.

eni dicit dñs viro iuda t habita/

ꝙ ecclesie.

c tori hierlm. ¶ Mouate vobis noua f+

a ꝙ que suffocãt semẽ. b ꝙ mũdamini. ꝙ Symmachus purificamini.

d le: t nolite serere sup spinas. Circũ g

a ꝙ vitia. ꝙ Symmachus malicias.

cidimini dño t auferte ꝓputiã cor b+

diũ vroꝝ viri iuda t habitatores

e hierlm: ne forte egrediat vt ignis i+

idignatio mea: t succẽdat t nõ sit

q̃ extinguat. Mia aũt hec malave

a ꝙ hec omnia fient.

niẽt ꝓpter mãliã cogitationũ vra

a ꝙ in quo cõfessio dei. b ꝙ in qua pãr.

rũ. Annũciate i iudã: t i hierlz au k+

ditũ facite: loq̃mini t canite tuba l

a ꝙ cui simile. Et alta in fortitudine voce t.

i terra: clamate fortiter t dicite: Lõ m

a ꝙ in vnã fidẽ. b ꝙ quasi hereticorũ bella cõsurgũt. xpi munimenta nos reneant.

gregami t igrediamur ciuitates

ꝙ crucis. a ꝙ i specula t sublimitate ecclesie. n

munitas. Leuate signũ i siõn. Lõ o p

fortami nolite stare: qr maluz q

a ꝙ verũ nabuchodonosor. s. q̃ iõ i mudo isto a me ꝓmittit: vt fortitudo vestra cõprobet.

Job.14.d egõ adduco ab aq̃lõe t ptritionẽ r

a ꝙ nabuchodonosor: ver⁹ q̃ rãs leo cir. q. q. d.

b ꝙ. i. de nequicia vel de inferno vbi retruder.

magna. Ascẽdit leõ ō cubili suo: t s+

ꝑdo gẽtiũ se leuabit. Egressus ẽ ō t+

a ꝙ scz ecclesiã: vt egressi de ecclesia pugnẽt cõtra ipam. vñ: A nobis ex. sed nõ erãt ex no.

loco suo: vt ponat trã tuã i solitu u

a ꝙ ecclesie. b ꝙ cũ florebãt hereticorũ cõsiliabula.

dinẽ. Ciuitates tue vastabũt: re/ i

manẽtes absq; habitatore. Sup ꝭ ac 3

cigite vos cilitijs: plãgite t vlula

te: qr nõ ẽ auersa ira furoꝝ dñi a

a ꝙ Lxx. a nobis, ꝙ pdone ecclesiã vastãte ira dei cõtra nos permanente.

vobis. Et erit i die illa dicit dñs: a+

a ꝙ iurisle erit oẽ cõsiliũ. b ꝙ q̃s deber eẽ i manu ei.

k peribit cor regi t cor ꝓncipũ: t ob b

l stupescẽt sacerdotes t ꝓphe ꝓster

m nabũt. Et dixi: heu: heu heu: dñe c+

n de⁹. Ergo ne decepisti ꝓpm istũ t e+

hierlm dicẽs: Pax erit vob. Et ec f+

a ꝙ ꝙ fecer t purget vitia: aliter eni pax t ꝓmissio nõ sequit. b ꝙ nihil vtrale i aĩa referuat.

ce puenit gladi⁹ vsq; ad aiam. In b+

a ꝙ cũ venerit gladius vsq; ad aiam t area fuerit consummata.

tempore illo dicet populo huic et

uerteris isrl. hic accipit si ꝓ nõ: qr ista reuersio nõ fuit subsecuta. t sic apparet cõtumacia. t eo dẽ mõ accipit cũ subdit: a Si abstuleris offendicula tua. i. peccata quibus me offendisti. b Mõ cõmoueber⁹. de terra tua in captiuitatẽ babylonicã. c Et iurabis t. Hic ponũt tres comites iuramẽti liciti: q̃ quolibet subtracto redit illicitũ. sicut est iuramẽtũ mẽdax qđ caret veritate: t iuramẽtũ iniquũ: vt si quis iuret se homiẽ occisurũ qđ caret iustitia: t iuramentũ incautũ qđ caret iudicio discretionis: vt si ꝺs iuret sine cã t rõne legitima. d Et bñdicẽt eum t. impẽcãdo sibi bona si fecerit ista: t mutat modus loquẽdi de sẽda ꝑsona ad tertiã. sed qr hoc nõ fecit: iõ in captiuitatẽ ductus fuit: t ꝓ israel intelligit hic ppls regni iude: qr isrl est nomen generale ad oẽs hebreos: t ꝑ ptz ꝙ bñ subditur: e Hec eni dicit dominꝰ viro iuda t ha. t. in aliãbus libris interponit habitatoꝛi: sed nõ est de textu. f Mouate vobis nouale. est autez nouale terra de nouo culta ꝓius spinis t sentibus plena. t per hoc innuit ꝓpheta qđ erãt inueterati in malicia. g Circũcidimini domino. in circũcisione spũali q̃ placet ei: et q̃ sit illa subdit: h Et auferte t. i. peccata t cõsuetudines peccãdi. i Ne forte egrediat t. i. vindicta mea ꝓ ignẽ t qr hoc nõ fecerũt in cõtumacia ꝓmanẽtes. iõ secuta est succensio ciuitatis et tẽpli ꝙ chaldeos tpe sedechie. iiij. Reg. vl. et. j. xxxix. k Annũciate. Hic cõsequẽter ponit cõpassio Hieremie eo q̃ erat de populo illo. Et diuidit i duas: qr primo ponit ipsius dolor in mente. secõ i cor ꝑe. ibi: Ventre meũ. Circa ꝓmũ dicit Hieremias. d Heu. interiectio est dolentis. t ponitur ter ꝓpter triplicẽ destructionẽ. s. templi: ciuitatis et populi. e Ergo ne decepisti populũ istum: id est decipi permisisti ꝙ falsos ꝓphetas q. d. sic. ¶ Dicens: id est dicere permittes per eos. g Pax erit vobis t. potest etiã exponi negatiue, ergo ne decepisti: quasi diceret nõ: sed falsi ꝓphete fingentes loqui per te.

b Ecce ecce peruenit gladius vsq; ad animam. i. vsq; ad intima cordium populi t principum: et loquit de futuro per modũ ꝓteriti. ideo subdit: In tempore illo dicetur t.

deū mēritū nec intelligit illud lōge
post hoc in ꝓmo futurum.
a Uentus vrens tē. Ñ.ſ.q̃uenerit
gladi⁹ vsq; ad aiam & fuerit area cō
ſumata:tūc veni⁹ vrens veniet de de
ſerto q̃ nō eā purget & vētilet vt pa
leis huc illucq; diſpſis:frumentū in
horrea recōdat. Sz ſpūs plen⁹ neq;
ꝯ ppō:ſ mihi veniet vt meū triticū
diligat. b Spiritus plen⁹. Qui
dā hūc locū ſic exponunt. vt poſtq̃
purgata fuerit area:reliquie ſalue fi
ent. Ñ ſcriptū eſt:Spūs plenitudi
nis veniet mihi. Ñ euāgelista: De
plenitudine eⁱ oēs accepim⁹.
c Et nūc ego tē. Apoſtopeſis ſicut
ait Virgili⁹. Quos ego: ſed motos
ꝓſtat cōponere fluctus. Dicturus ꝓ
ſpera retinet ſe:et triſtibus iuxit tri
ſtia. d Ecce quaſi nu. Ventura
cernit vt ꝓſentia: & babylonios de
ſcribit exercitū:cui⁹ currū rotarūq;
ſtrepit⁹ tēpeſtati ſeuiſſime cōparat &
equoꝝ velocitas aquilis. e Exerci
tus diaboli currus.ſ.& equites pha
raonis:qō intelligēs vir Eccleſiaſti
cus dicit: De nob. qñ va.ſu. credēs
illi ſnīe. Cū q̃erſus ingemuer⁹ſal.e.
e De nobis. Quia ꝓpheta quaſi di
gito demōſtrauit:ꝓpſus ingemiſcit.
Et nō futura ſed iā facta ſentit dicēs
De nobis tē. f Naua a ma. Ñdit
ꝓpheta: Immo in ꝓpheta dñs. Na
ua tē. vñ Eſaias: Lauamini mundi
eſtote.ſ.aqua baptiſmi aqua peniten
tie ſalutaris. g Uox enī an. Jux
ta ſitū iudee loquit. Trib⁹ enī Dan
iuxta libanū mōtē et vrbē q̃ nūc pa
neas ⁊ aquilonē reſpicit. vñ vētur⁹
nabuchodonoſor. h De monte
Poſt tribū enī Dan ſuccedit terra
ephraim ꝑ quā venit in hierūm. Al
lego. Venit iudiciū dñi in terrā do
mino delinquentē cū omni vbertate
ſupplicij. i Concitate gentes: Ad
uerſarios.ſ.q̃ tam diligenter obſide
ant:& munitionib⁹ vrbē claudāt vt
magis vineaꝝ agroꝝq; cuſtodes
ꝯ aduerſarios putes. Sult domin⁹
nationes oēs in circuitu ſuam noſſe
ſniam:et flagellata hieruſalē cūctos
recipere diſciplinā. k Dictue tē.
Quicquid mali nobis accidit vitij
noſtri eſt:nō dei qui dulcē deū verti
mus in amaritudinē:& cogim⁹ ſeui
re volentē. l Non viri⁹ hoſtiū im
putet hoc:ſed culpe hierlm. Si cī in
pozcos nō habēt poteſtatē demones
quāto min⁹ in hoīes:& hoīes quon
dā ciuitatis dei:. m Uētre m. Hie
ro. Loquit hoc dñs cū ſeditionem &
diſcordiam cernit in eccleſia:& in cō
uenticulis ſuis clamare ꝓdicem: et ī
bella cōuerti dei requiē. Ñ ſequit:
n Uſq; q̃ v.f.tē. Uox ꝓphete:& p.p
phetā dei dolētis ſup ꝓtritionē ꝑſi
ſui:cui⁹ viſcera ad inſtar hois lace
rant. Sicut ſaluator in morte laçari
& ſup hieruſalem fleuit:nec doloꝛem
celat ſilētio:& clāgoꝛ buccine:& ſtre
pit⁹ ꝑliꝛ illi⁹ turbat affectū dñ ma
la malis cumulantur: et vniuerſa
duarū tribuū terra vaſtatur.
n Quia ſtul.po.me. Lxx.q̃ ꝓnci
pes ꝑſi mei nō cognouerūt. Ut ma
giſtroꝝ maioꝛ ſit culpa:ꝯ ꝑſi dei ſci
entiā nō habēt. Que ē maioꝛ ſtulti
cia ꝯ boue cognoſcente dominum
ꝯ ſuum

a ſ nabuchodonoſoꝛ vel diabolus.
b ſ non qui purget & ventiler.
a hierlm vēnt⁹ vrēns in vijs q̃ a
a ſ vbi non eſt hoſpitium dei.
ſunt in deſertō:vie filię popu b
li mei nō ad ventilādum & ad c
b purgādū. Spūs plen⁹ ex his d e
ſ et non populo.
c veniet mihi. Et nunc ego: ſed f g
a ſ vt ſciāt ſe iuſte ſuſtinere q̃ ſuſtinent.
d lōquar iudicia mea cū eis. Ec h i
a ſ quaſi digito oſtendar.
ce quaſi nubes aſcēdet: & qua k l
ſi tempeſtas currus eius. Ue/ m
e lociores aquilis equi illi⁹. Uę n
f nobis q̃ vaſtati ſum⁹. Laua o
a ſ metropolis iudeoꝝ
a malicia coꝛ tuuꝫ hierūſalē:
vt ſalua fias. †Uſq;quo moꝛa p †Ps.94
a ſ que procedunt de coꝛde:coꝛ autem in ſcri
pturis ſanctis ꝓ anima et ſenſibus debem⁹
accipere.
būtur ī te cōgitatiōes noxię?
a ſ iudicium.
g Uox enī annūciantis a dān: q r
h et notum facientis idolum de s t
a ſ vbertas. b ſ Dicit dominus omnes
nationes in circuitu. ſ al⁹. Dicite gēnb⁹.
i monte ephꝛaim. Cōcitate gē
ſ crebꝛo ſcz.
tes. Ecce auditum eſt in hie/ v
ruſalē cuſtodes venire de ter/ p
ra longinqua:& dare ſup ciui
a ſ vlulantis. b ſ exercitus.
tates iuda vōcē ſuā. Quaſi
cuſtodes agroꝝ facti ſunt ſup x
eā in gyro:qꝛ me ad iracundi y
a ſ actiones tue. ſ o hieruſalē.
k am ꝓuocauit dicit dñs. Uię z
tuę & cogitatiōes tuę fecerūt
ſ per ſe.
hęc tibi. Ista malicia tua quia a
a ſ interioꝛa anime penetrauit. ſ vel os.
amara: quia tētigit coꝛ tuuꝫ.
a ſ mentis afflictionē patiꝛ.
l Uentrem meū: ventrem me/ 5†
um doleo: ſenſus coꝛdis mei a
turbati ſūt in me. Nō tacebo:
qñ vocē buccine audiuit aia b
mea:clamoꝛē ꝑlij. Cōtritio ſu/ c†
per contritionē vocata eſt et
a ſ inſperato.
vaſtata ē omnis terra. Rępę/ d
a ſ irruente babylonio. ſ ſcz quondā bo
ſpita ī ꝑdā ceſſere hoſtiū. ſ quondam.
te vaſtāta ſunt tābernacula
m mea:ſubito pelles meę. Uſq; e f
a ſ regem babyloniū:vel a meo ſeruitio re
cedentes.
quo videbo fugiētęm:audiaꝫ
a ſ cauſam ſupponit ꝑdictoꝛū maloꝛū.
b ſ non natura ſed ſtudio voluptatis.
n vocem buccinę:† Quiā ſtūlt⁹ g
ſ quia.
popul⁹ meus me nō cognouit. h
ſ facti ſcz. a ſ ꝓ ſapientibus.
Filij ſiſipiētes ſūt & vecōrdes. i k

a Uentus vrēs in vijs q̃ ſunt in deſerto:
id eſt ſicut vētus vrēs oīa cōſumēs que
ſcūt in deſerto cōtenere q̃ ſemp cupiebat vi
dere. a Sapientes ſunt:Sapientes mali
Luc.16.c eoſi: cui ſimile. Filij but⁹ ſeculi ſapientioꝛes
Ibidem. ſunt filijs lucis in generatione ſua. Et villi
cus iniquitatis que
dā ſapientius feciſſe
Gen.3.c narraſ. & ſerpēs ī pa
radiſo prudētioꝛ cū
et⁹ beſtijs legit. Illa
ergo eſt vera ſapien
tia q̃ cū timoꝛe dei ſū
git. Ubi aūt inſidie
& tergiuerſatio: ſi ſa
pientia ſed verſutia
et calliditas vocat.
b Aſperi ter. Ꝓ
pheta cernit in ſpiri
tu q̃ vētura ſunt: vt
audiēs ppls terreaꝫ
& penitētiā agat: vt
nō ſuſtineat q̃ formi
dat. Quicqđ ēm bi
ſtoriā de iudea et hie
ruſalē dicit ad eccle
ſiā dei referam⁹: que
cum deuz offenderit
& vitijs & ꝑſecutione
vaſtata fuerit: vbi
quondā virtutū co
hoꝛs & leticia:ibi mꝛ
titudo peccatoꝛuz et
meroꝛ verſetur
c Dec ei dicit: Mit
ta ē dñi clemētia ire:
terra deſerta: ſed nō
cōſumi⁹: vt remane/
ant qui intelligāt cle
mentiā eius.
d Cogitaui. Ut ꝑ
dictā auferrē ſenten
tiā:& ira ſeuitię n ō
ueniret ad finem :
minat⁹ eſt dominus
per Jonam: ſed im/
pendentem gladiuz
lachrymarum et ge
mituum magnitudo
ſuperauit.
e A voce equitis.
Deſcribit furentium
exercitum a cuius ti
more populus ciui
tatem relinquit & ar
dua conſcendit: ſed
tñ ſtram dei declina
re nō potuit. Hoc to
tū ad eccleſiā poteſt
referri:cum deuz of
fenderit:& aduerſa
rijs tempoꝛe perſecu
tionis vel vitijs atq;
peccatis tradita fue
rit. f Tu aūtez.
vaſtata. Hieronym⁹
Hoc idez dicendum
cōtra eos qui conti
gales affectus & ve
re fidei pudicitiā ꝑ
diderunt.
g Cum veſtie. Hec
eni et tuis amaroꝛibus ꝓparas:& lect⁹ angu
ſtus vtrūq; capere non pōt. Hec deus oꝛna
menta ſuſcipit quibus
placuiſti. b Docem eni quaſi. Duo exem
pla poſita ſūt et parturientis & lugētis:& q̃dā
mulier patiꝛ vel in fetu vel in morte filioꝛum
hieruſalem patiaꝫ in populis.

ſuum:& aſino ꝓſepe.d.ſ.iſrael do.nō cogno
ſcere & ꝓſentē cōtenere que ſemp cupiebat vi
dere. a Sapientes ſunt:Sapientes mali
cioſi: cui ſimile. Filij but⁹ ſeculi ſapientioꝛes
ſunt filijs lucis in generatione ſua. Et villi
cus iniquitatis que
dā ſapientius feciſſe
narraſ. & ſerpēs ī pa
radiſo prudētioꝛ cū
et⁹ beſtijs legit. Illa
ergo eſt vera ſapien
tia q̃ cū timoꝛe dei ſū
git. Ubi aūt inſidie
& tergiuerſatio: ſi ſa
pientia ſed verſutia
et calliditas vocat.
b Aſperi ter. Ꝓ
pheta cernit in ſpiri
tu q̃ vētura ſunt: vt
audiēs ppls terreaꝫ
& penitētiā agat: vt
nō ſuſtineat q̃ formi
dat. Quicqđ ēm bi
ſtoriā de iudea et hie
ruſalē dicit ad eccle
ſiā dei referam⁹: que
cum deuz offenderit
& vitijs & ꝑſecutione
vaſtata fuerit: vbi
quondā virtutū co
hoꝛs & leticia:ibi mꝛ
titudo peccatoꝛuz et
meroꝛ verſetur
c Dec ei dicit: Mit
ta ē dñi clemētia ire:
terra deſerta: ſed nō
cōſumi⁹: vt remane/
ant qui intelligāt cle
mentiā eius.
d Cogitaui. Ut ꝑ
dictā auferrē ſenten
tiā:& ira ſeuitię n ō
ueniret ad finem :
minat⁹ eſt dominus
per Jonam: ſed im/
pendentem gladiuz
lachrymarum et ge
mituum magnitudo
ſuperauit.
e A voce equitis.
Deſcribit furentium
exercitum a cuius ti
more populus ciui
tatem relinquit & ar
dua conſcendit: ſed
tñ ſtram dei declina
re nō potuit. Hoc to
tū ad eccleſiā poteſt
referri:cum deuz of
fenderit:& aduerſa
rijs tempoꝛe perſecu
tionis vel vitijs atq;
peccatis tradita fue
rit. f Tu aūtez.
vaſtata. Hieronym⁹
Hoc idez dicendum
cōtra eos qui conti
gales affectus & ve
re fidei pudicitiā ꝑ
diderunt.
g Cum veſtie. Hec
eni et tuis amaroꝛibus ꝓparas:& lect⁹ angu
ſtus vtrūq; capere non pōt. Hec deus oꝛna
menta ſuſcipit quibus
placuiſti. b Docem eni quaſi. Duo exem
pla poſita ſūt et parturientis & lugētis:& q̃dā
mulier patiꝛ vel in fetu vel in morte filioꝛum
hieruſalem patiaꝫ in populis.

a Sapiētes ſunt vt faciant mala: a
b bene aūt facere neſcierūt. Aſperi b
a ſ habitatoꝛe deſero.
terrā & ecce vācua erat:& nihil et c d
a ſ terꝛoꝛis magnitudiē populo nō vidente.
cęlos & nōn erat lux in eis. Uidi e
a ſ hyperbolicos.
mōtes & ecce mōuebāt:& omnes f
a ſ cōturbati videnf. b ſ circūquaq;.
colles ꝓturbati ſūt. Intuit⁹ ſūt ec g
a ſ qō ſolet habitatoꝛes ſequi. ſ irā dei ſentiūt
clemera et irrōnabilia primeſcūt animalia.
ce nō erat hō:et oē vōlatile cęli re h
a ſ cū homine:peꝛiꝛ cū pereūnte. b ſ qui ma
ri magno iminet oleis conſitus arbuſtis vineiſq;
depictus vel condenſus.
cēſſit. Aſperi & ecce cārmel⁹ deſer i
a ſ inſtantia dei. b ſ inſtātia. c ſ vitio po
tus: & omnes ciuitates eius deſtructe ſūt
puli concitare que omniū malorū cauſa.
a facię dñi & a facię irę furoꝛis ei⁹. k
Hęc ei dicit dñs: Deſerta erit oīs l m
terra:ſz tñ cōſūmationē nō faciā. n o
Lugebit terra:& mœrebūt cęli de p
ſup eo q̃ locut⁹ ſū. Cogitaui & nō q
penituit me:nec auerſus ſuz ab
eo. A voce equitis & mittēt ſagit r q
tā fugit oīs ciuitas. Ingreſſi ſūt
ardua:& aſcenderūt rupes. Uni/
uerſę vrbes derelictę ſūt:& nō ha
a ſ que culpa clemenē deum amaricaſti.
bitat⁹ i eis hō. Tū aūt vaſtata q̃d r
a ſ ſub figura adultere alloquit eā. b ſ fide
ſanguinis chriſti.
g facies:& Lūz veſtier⁹ te cōcino:cū s
a ſ meditatione ſenſus et intelligentia ſpirituali.
oꝛnata fuer⁹ mōili aureo:& pin t
a ſ ſi habueris ſtudiū myſterioꝝ:& dei ſecreta co
gnoſcēdi b ſ cū deū quaſi virū ſuū offenderis.
ꝑēris ſtibio oculos tuos: frustrā v
a ſ demones.
cōponeris. Cōtēpſerūt te amāto x
a ſ non ſtupri imundicīā. b ſ deſcribit hierlm
cuigilantem arcę clamantem.
b res tui aiām tuā quērēt. Uōcē ei y z
a ſ inter quas poteſt vix reſpirare.
quaſi parturientis audiui: ăngu
a ſ huiuſmodi dolorem nondum experte.
ſtias vt puerpęrę. Uōx filię ſion b ſ eſt talis ſcz.
ſ ſuos.
inter mozientes expādēteſq; ma a
nus ſuas. Uę mihi: quia defe/

Circūſte

principū.i.dolebit coꝛ bonoꝝ regentiū de pditione ſuoꝝ ſubditoꝝm ſm il
lud Apoſt.ij.Coꝛ.vij. Quis ſcandaliçat & ego nō vroꝛ: ideo in eoꝛ ꝑſona ꝺꝛ
dēu heu heu dñe. debēt eni tinere ne ꝓtingat ꝗ ex aliqua negligētia ipo
rū. e Ergō ne decipiſti ppłm iſtū.i.decipi pmiſiſti ꝑ ſuggeſtiōes demonū di
cētiū: g Pax erit vobis. ſic eni ſuggerūt demones hoibus: q̃ nō damna
bunt ꝓ ſuis peccatis. h Et ecce puenit gladius vſq; ad animam. ipſum
iugulās morte culpe & ꝑſequēter morte gehēne. Et q̃m boni paſtoꝛes ꝓditio
ne ſuoꝝ

Universidad de Sevilla Biblioteca

Ca c Jrcuite vias. Hrādis amor iustitie vt nō iuxta interrogationē ad corpus, ideo in corū psona subdit postea: 3t Uetrē meū doleo. Et subditur causa: ct Cōtritio sup cōtritionē vocata est. id est mors gehenne super mortem culpe.

Gen.18.c Abrae t respōsionē dei: q̄ p decē viris iustis liberet de civitatē iamiāq; periturā: sed si vnū inuenerit q̄ faciet iudiciū et queratr fidē.

In ca.iiij. vbi dicit in postilla. Circa primum dicit Hieremias heu.

Additio. Ubi dicit heu heu heu. eadem dictio ponit in hebreo sicut in primo ca. vbi dr̄ ha ha ha. Nec ibi nec hic ponit triplex dictio: sed est vna dictio cōposita ex trib⁹ litteris. put postilla. ibidē exponit. t eodē mō ē ī hoc loco exponēdū.

†Gen.18.c

b Dñe oculi t. Dānank opa iudeox (in q̄bus iuxta legis cerimonias erubātur) p fidē christianox: p quā gra salui facti sum⁹. c Percussisti t. Greg. Dis diuina pcussio: aut purgatio est nobis vite psentis: aut initium pene sequētis: Propter eos q̄ pficiunt dictū ē: Qui fingis laboze ī p. Quia dū flagellat iniq⁹ t coz rigit q̄ pceptū audire noluit audiuit dolorē: t a malis quasi pepto doloze cohibet. De his xo q̄s dānāt flagella et nō emēdāt dr̄: Percussi eos et nō doluerūt t. Hec flagella in hac vita inchoāt: in eternū pdurāt. Ufi: Ignis exarsit ab ira mea: t ardebit vsq; ad īferos deorsū. Et est vnū flagellum qd̄ tpaliter incipit t eternis cōsumat supplicijs. d Et nō doluerūt: Inferūt supplicia vt corrigant vitia: sed nō emendāt hierusalez nec p tormenta.

e Fozitan pauperes sūt. Sicut illud: Mitrā filiū meuz forstran ipm verebunt. Utitur deus sermone dubitantis: vt ex ambiguitate sentētie et verboz suspensione liberum hominis monstret arbitrium. f Ecce magis hi simul cōfregerūt. Juxta tropologiam qui magni putant in ecclesia: quia solvūt iugum t rumpunt vincula: traditur ī ignominias passionū: vt faciunt que nō conueniūt. g Uincula: Preceptorum dei nō phariseorū. de quibus dicit: Dirumpam⁹ vincula eorū: t pro. a nob ingū ipox. h Pardus vigilās. Alexandri imperum significat: qui subditis sibi varijs gentib⁹ quasi variatus pardus contra medos persasq; arma corripuit. Quia vero non de futuro sed de preterito: vel iamiamq; futuris historiam texit: ideo de romano tacet imperio: de quo forsitan dicit: Omnis qui egredi⁹ sus fuerit ex eis t.

i Super quo tibi. Cathalogus peccatox hierusalem: dum dicit se deus ignorare qua ratione possit eis misereri.

cit aia mea ꝓpter interfectos.

a †Jrcūite vias hie La.V
c rusalē t aspicite t ꝓside
rate t ḡrite ī plateis eī⁹: †
an ueniatis virū facientē iudici b
um: t querentē fidē: t ꝓpitius
a ſ porcrār aliq̄ in populo cultū dei simulare: t p dñm iurare: deus aut nō delectat sermone sedve ritate: et eos diligit quox ꝓba labia q̄ cōsentiūt.
ero ei. Q si etiā viuit dñs dixerit c†
a ſ postverbū quo dicit: Circūtrevias hierlm t. prophera loquitur ad dominū.
b et hoc falso iurabunt. Dñe oculi d
ſ alis p.to.
c tui respiciunt fidem. Percussisti f+
ſ ramen.
d eos t nō doluerūt: attriuisti eos g
ſ ramen.
t renuerūt accipere disciplinam.
a ſ super omnia. ſ impudentes ne vitra sua erubescerent.
Jndurāuerunt facies suas supra h
a ſ salrē in pudore. b ſ mecū cogitās.
petrā: t nōluerunt reuerti. Egō k k+
a ſ in plebe. ſ. ſ vulgus ignobile imperitū si nō pōr dei noscere mādata excusabile est.
e aūt dixi: forsitā pauper sūt t stulti: ignorātes viam dñi t iudiciuz l
a ſ qui pſunt populo. m n
dei sui. Jbo igit ad optimātes et o+
loquar eis. Jpsi ei cognouerunt p
viā domini t iudiciuz dei sui. Et q r+
a ſ magistri petores discipul: t quāro in pusillis⁹ maior aucroritas: tāro maior insolentia pcōtū.
f ecce māgis hi simul ꝓfregerūt iu
ſ legis.
g gum: ruperūt vincula. Jdcirco p s †
a ſ babyloniorū regnum. b ſ Dedi. et perse quod significat Dria in Daniele.
cussit eos lēo de silua: lūp⁹ ad vesꝑ t+
b perā vastauit eos: pard⁹ vigilās v+
super ciuitates eorum. Omnis r+
qui egressus fuerit ex eis capiet: †
ſ hec omna patientur.
q̄ multiplicate sunt p̄uaricati x
a ſ vsu assiduo. b ſ a domino.
ones eox: ꝓfortāte sūt auersiões y
i eorū. Super quo tibi ꝓpitius a+

ſ Saturaui cos. Audiāt hoc qui acceptis diuitijs luxurie seruiūt.

b Equi ama. Equi cuz nō vident inmentum nō apparent genitalia. Sz cū vident imminent t irruunt sup eas. c Hebrai ce mosechim. i. trahētes vr ostendatur magnitudo genitalium. vnde in Ezechiele: quasi asinorum carnes eorum: Et alibi Assimilatus ē iumentis insipientibus et similis factus est illis.

c Et dissipate t. Audiat ecclesia q̄ cito muri et ꝓpugnacula dissipent eorum qui non habent spem in domino: et p̄uaricantur in eum. Sed ramen non fiat consumatio propter clemētiam iudicis non ꝓpter meritum peccantium.

d Negauerunt domini t. Audiat hoc ecclesia negligens: t ꝓuidentiā dei refutans: q̄ t gladium et famem sustineat nisi ventura credideri t q̄ dicūt. e Jn ignē. Ut icredduli sermōe tuo cremēt. Sicut de⁹ ignis cōsumēs dr̄: vt cōsumat in nobis ligna: fenū: isti pulā: isti supra fundamētū christi edificauerim⁹.

f Jgnorabis linguā. Jn hebreo: non intelliges q̄d loquar. Est enim malorū solatiū si habeas hostes quos rogare valeas q̄ itelligāt pces tuas. g Et comedet. Castitatem terre describit: interfectionē multorum: abactionē pecoruz subuersionē vrbiū t murorum q̄ gladio hostili cūcta capiāt. h Uerūtamen t. Reliquie scz salue fient vel eox qui ī babylonē ducti: vel reliqui ad culturā t̄re indee vel eox qui post pscutionis ardoꝛ vel fuga: vt ꝓfessione fidē deo seruarent. i Q si dixerit.

Tropo. Tropologice: Pōt hoc sup hereticis accipi
1.Joh.2.c de quib⁹: A nobis exierunt ſ ex nobis nō erāt t. Hereticos nāq; ꝓpter dominus ab ecclesia q̄ multo tpe sub nomine eius mēdaciorū suox simulacra venerati sunt: vt fortis ea colāt: t palee separentr a tritico.

k Dijs alienis t ter. t. Babylonijs t chaldeis ipsi: Si vos pegrina religio dlectat: q̄d lōgiquū necesse ē errorē suscipe? Habitate immo seruite dis quox deos colitis.

ſ Audi

a ſ non mei.

esse potero? Filij tui dereliquerūt me: t iurāt a†
a ſ quibus honorē tribuēr dei. b ſ sine cerere et bacho friget venus amica sunt vētet et generalia. b
a in his qui nō sūt dij. Saturaui eos t mecha- d
ti sunt: t in domo meretricis luxuriabātur. e
a ſ nō homines: Homo cū in honore esset non intellexit cōparat⁹ est iumentis insipiēnt⁹: et similis factus est illis.
b †Equi amatores i feminas: t emissarij facti f+
a ſ meraphora. ſ quasi equus libidine plenus.
sūt: vnusq̄sq; ad vxorē primi sui binniebat. g
a ſ cū hoc fecerīs: visitatione dignā es. b ſ visitabo in virga ini quitates eorum.
† Nūq̄id sup his nō visitābo dicit dñs: t in h
a ſ quasi tam nō populus dei. b ſ quod in vetteri te. p affectu ponit: in nouo p veritate: Poresrātē habeo potendi animā meā.
c ſ vos gentes de quibus. peussit leo de silua t.
ſ Hiero. pro vera anima.
gēte tali nō vlciscet anima mea? Ascēdite i+
a ſ o hierlm. b ſ vt saluenr reliquie: et sint qui annūcient in gentibus gloriā dei. c ſ seueritati misceri clementiam.
c murōs eī⁹ t dissipate: cōsūmationē aūt noli k+
ſ alij sustentacula scz. l+
te facere. Auferte ꝓpagines eī⁹ quia nō sūt m
domini. Preuaricatione enī ḡuaricata est in o
a ſ decem tribus. b ſ due.
d me dōmus isrl: t dom⁹ iuda. ait dñs: Nega- p
a ſ cuī⁹ iudicio fiant omnia: sed casu fiunt. q+
uerunt dominū t dixerūt. Non est ipse neq; r+
a ſ quod ꝓbere minant. b ſ obsidionis.
veniet sup nos mālū: gladiū t famē non s
a ſ omnia irrita transierunt.
videbim⁹. Prophete fuerūt in ventū locuti: s
a ſ domini. b ſ que scz sequo sermo describit.
t rēspōsum nō fuit in eis. Hec ergo euenient r
illis. Hec dicit dñs de⁹ exercituū. Quia locu
a ſ ꝓbere fuerunt in ventū locuti.
ti estis verbū istud: Ecce ego do verba mea v+
a ſ o Jeremia. b ſ que. scz. ignis habeant potestatem.
e in oze tuo in ignē: t populū istū in ligna: r
a ſ quasi nō in ventū locuti sunt ꝓphete. ſ iam nunc.
t vorabit eos. Ecce ego adducam sup vos r+
ſ babylonis.
gentem de longinquo: dom⁹ israel ait dñs:
a ſ p quo in hebreo ethan. b ſ cui quondam dominatus est Nemroth gigas. z
gētē robustā: gētē antiquā: gentē cuius a
ignorabis linguā nec intelliges quid loqua b
ſ armatura babyloniox: Assyrij et babylonij persi et medi sagitrarij sunt.
tur. Pharetra eī⁹ ſi sepulchrū patens: vniū c
a ſ gens predicta. d
si fortes. Et cōmedet segetes tuas: t panez e+
tuū deuorabit: filios tuos et filias tuas comedet: gregē tuū t armēta tua: et comedet vineā tuā et ficū tuā: t cōteret vrbes muni/
ſ hostili.
tas tuas in q̄bus tu habes fiduciaz gladio.
b Uerūtamē in dieb⁹ illis ait dñs: non faciaz f
a ſ grandis stulticia: nescire cur patiant: cū rāra cōmiserīt mala.
i vos in cōsūmationē. † Q si dixeritis: quare g+
nobis fecit dñs deus noster hec oia? Dices b
a ſ brevis responsio.
ad eos: Sicut dereliquistis me: et seruistis i+
a ſ Baal vel dijs alienis omnium gēriū. b ſ iudea.
k deō alienō in terra vestrā: sic seruietis dijs l
alienis in terra nō vestra. Annunciate hec
domui iacob: t auditum facite in iuda dicē/

dñs: ex quo nō est iusticia in vulgari⁹ b
b⁹ nec̄ principib⁹ ex pte ipōrū: nō pōt tibi remediari. t ideo dr̄ vltiōs tibi dabit: a
a Filij tui. i. maiores t minores. q̄ dicunt filij regni iude t et etiā hierlm q̄ erat metropolis. b Dereliquerūt me. p idolatriā. c Et iurāt i his scz idolis ad eox reuerētiā. d Saturaui eos. replēdo bonis tpalibus. e Et mechati sunt. p idolatriā q̄ est spūalis mechia. t etiā corpozali luxuria. ideo sequit: Et in domo meretricis tē. f Equi ama. i fe. ideo notat effrenatā eox luxuriā. eo q̄ eā p ardoꝛe libidinis aliq̄n insanitūt post equas. g Unusquisq; ad vxo. pxi. sui binniebat. i. signa luxurie ꝓtēdebat in ereciōne. h Nūq̄d su. his nō vi. q. d. sic ideo cōuertit sermonē ad chaldeos dicēs: i Ascēdite mu. eī⁹ t dis. ciuitatē t gētē. k Cōsūmationē aūt. i. totalē ꝓpli exterminatiōez. l Nolite facere. q. illi q̄ fuerūt ad vitā reseruati t ī captiuitatē ducti: postea redierunt in hierlm tpe Cyri. m Auferte p. eī⁹. i. ramos t nō radices: q̄ ꝓ designās reditū dictū. n Quia non sūt dñi. i. seruiētes ei. o Preuaricatiōe enī ꝓpria. ē i me dom⁹ isrl. i. decē trib⁹ ꝓmo q̄ erāt ī captiuitate ī assyrios.

p Et do. iu. i. de trib⁹ postea. q Negauerūt dñz. s. facto idolis īmolādo. r Neq; venit sup nos mālū. a hieremia et alijs ꝓphetis nūciatū: sic ei falso estimabāt. iō sequit: s Prophete fuerūt in ventū locuti. i. ꝓ nihilo. Et rīsum nō fuit in eis: q̄ nō est secuta aliqua coꝛrectio. t Hec ḡ. Hic ꝓpr ponit debita pena. t ꝓmo ponit huj⁹ pene cōmiatio. scōo cōminatiōis rō. ibi: Q si dixerit. Circa ꝓmū dr̄. Hec ḡ euenient eis. i. pene q̄ sequunt. v Ecce ego do verba mea ī oze tuo. in ignē verbū ē dñi ad Hieremiā q̄ ꝓpberauit ciuitatē succendēdā. s. s. ca. x Et populū istū ī ligna. q̄ multi de populo cū ciuitate fuerūt cōbusti.

y Ecce ego adducā sup vos gentē de lōginquo. q. d. nō miserebit vestri et aliqua familiaritate ꝓstina sicut solet esse inter vicinos. z Gentē robustā. cui nō poterit resistere. a Hēc antiq̄. q̄ Nemroth cito post diluuiū regnauit in chaldea. q. d. exercitata est ī armis ab antiquo. b Hēc cui⁹ ignoro. linguā. t ideo pces tue non valebunt apud eam: q̄ non intelliget te nec tu eam. c Pharetra eius quasi sepulchrū pātes. q. d. in ea sunt optimi sagittarij ita q̄ percussī ab eis statim morīunt et ad sepulchrū portant.

d Uniuersi fortes. ad sustinendum belli labores. e Et come. sege. tu. t. i. destruet oia bona tua in reb⁹ ꝓ le et animalibus t rerre fructibus.

f Uerūtamen in dieb⁹ il. t. exponatur vt. s. g Q si dixeritis. Hic cōsequenter ponit dicte cōminationis dupler ratio. scūda ibi: Iniquitates prima ratio accipit ex peccato idolatrie. cum dicit: h Dices ad eos. tu Hieremias ex domini persona.

i Sicut dere. me. legem meam transgrediendo. k Et seruistis deo ali. in ter ve. s. in iudea. l Sic ser. dijs ali. in ter. nō ve. s. ī babylone vbi multi de iudeis trāslati secuti fuerūt illius terre idolatriam.

Audi

a ¶ Audi ple. Propzie ad tu/ dā logr̄ ad do/ mū iacob. Isrl aūt mlto lā tpe/ exilabat i assy/ rios. b ¶ Qui non ba.coz. r̄. Dat intelligi q̄ ablz̄ p̄cepto na/ turaliter debe/ mꝰ itelligere q̄ recta sunt.

c ¶ Qui ha. Cui simile. Oculos habēt r̄ nō vi/ debūt r̄. Simi/ lis illi fiūt q̄ fa/ ciunt ea r̄ oēs q̄ cōfidūt i eis.

d ¶ Inigtates. r̄. Si qs̄ mare trāsceādat termi/ nos r̄ pluuia re/ trahik: manus dñi nō abbreui/ atur vt ista non faciat. Sz pctā/ nā ad nos bec veniētia decli/ nauerūt: vt per/ gāt ad alios q̄ nō peccauerūt.

Eſa.5.b Uñ: Mādabo nubib⁹ meis ne/ pluāt r̄. Pos/ sum⁹ imbr̄ tem/ pozaneū r̄ sero/ tinū legez atq; cuāgeliū accipe/ re: et diuersas vocationes a p̄/ ma hora vsq; ad vndecimā: i q̄b⁹ oparijs vi/ nee eterne ꝓmiū ꝓmittitur.

e ¶ Sicut deci. Dñs inuicē se ve/ nanē ad mortē r̄ aliozū dānis atq; dispendijs domos suas cō/ plēt ꝑm illā phi/ losophoz̄ sniaz̄ Qis dines aut iniqu⁹: aut he/ res iniqui: atq; vtinam hec trā/ ab eis fiāt q̄ fo/ ris sūt: r̄ non a/ nobis. r̄ venē/ tiū ad nos: non mau⁹ cōtēplex̄/ sz oza. f ¶ In/ crassa. Cui sile. Incrassat⁹ ipin guar⁹ di. dereli/ qt deū r̄. Et in/ crassat⁹ ē dilect⁹ r̄ recalcitrauit. g ¶ Et ꝑte. Jn di/ uitijs ꝑfiū q̄si di/ cāt. Alia multa bona habes po/ sita i ānos plu/ rimos. reḡesce: comede bibe.

¶ Confor.

Pſa.113.

Luc.12. e

a ¶ mulc⁹ modis peccatores retrahit ad salutē: r̄ stultū vocat ꝓpm q̄ sapiētie reliquit auctorē.

a b tes: Audi populestulte q̄ nō ha/ a
a ¶ simulacris similis.
b c bes coz: q̄ habētes oculos nō vi/ b c
a ¶ qui tanta fecit vobis.
d bis: r̄ aures r̄ non auditl. Mē d
a ¶ quasi nō dilectionē quero ꝓfectozū: sed timo/ rem incipientium.
ergo nō timēbitis ait dñs: r̄ a fa/
a ¶ beneficia narrat: vt ingratos arguat.
e cie mea nō dolebitl: Aūt posui e
a ¶ ne litora ingrediat. b ¶ rā poterī elemēto.
f arenā t̄rminū mār: ꝑceptū sem f
piternū q̄ nō ꝑteribit: r̄ cōmoue g
a ¶ quasi me sentiūr q̄ nō habent sensum.
bunt r̄ nō poterūt: r̄ intumēscēt
fluct⁹ eius r̄ nō trāsibūt illud. Po b
a ¶ quondā meo. ſ.
pulo aūt hūc factū est coz incre/ i
a ¶ nō solū cōrēnēs. b ¶ rerga mihi dederunt.
dulū r̄ exāsperās. Recēsserunt et k
a ¶ concito gradu. b ¶ nec tacita eos retrax/ it conscientia.
ābierūt r̄ nō dixer̄ūt i coꝛde suo.
Metuam⁹ dñm deū nostrū q̄ dat
a ¶ per hec omnia bona significat.
nobis plūuiam tēpozaneā et se/ rotinam in tempoze suo: plenitu l
a ¶ nobis.
dinē annuę messis custodientem nobis. Jniquitates nr̄e declina/ l
a ¶ nobis.
uerūt hec: r̄ peccata nostra ꝓhi/ m
buerūt bonū a nobis: q̄ inuenti n†
a ¶ q̄ aperte negāt deū: in ingras arcę ꝓm si cō/ fiteāt errorē: facile ad misericordiā flecti debūt.
sūt in ꝑplo meo impij insidiātes
quasi aucupes laqueos ponētes o
r̄ pedicas ad capiendos viros.
c Sicut decipula plena auib⁹: sic pars
dom⁹ eoꝛ plenę dolo. Jdeo ma/
f gnificati sunt r̄ ditati: incrassati
a ¶ cuncros despicientes.
g sūt r̄ ipinguati: r̄ ꝑterierūt sermo
a ¶ q̄ dare nō poterit.
nes meos pessime. † Causā viduę t
a ¶ q̄ dare nō pōt. ¶ iudicis est aduocatū pu/ pillo dare: r̄ causam eius dirigere.
nō iudicauerūt: causaz̄ pupilli nō v
a ¶ quod iustū est.
direxerūt: r̄ iudiciū paupez̄ nōn
¶ peccatis.
iudicauerūt. † Munqd sup his nō x
visitabo dicit dominus: aut sup
a ¶ tam malum. b ¶ affectus.
gētē huiuscēmodi nō vlciscet̄ āia
mea? Stupoꝛ r̄ mirabilia facta y
a ¶ de q̄b⁹ ibo ad optimates. b ¶ q̄ futura ꝓdicūt
sunt in terra. Prōphetę ꝓphetā/ z a
a ¶ nemo in his omnibus qui recta sentira. b ¶ qui faciendaꝛ ex lege decernūr.
bāt mēdaciū: r̄ sacerdotes ap/ b c
a ¶ quasi populus quoq; nō est sine culpa.
plaudebant manibus suis: et pō d
¶ quondā: ꝙ postq̄ ralia dilexit me⁹ esse desūr.
pulus meus dilexit talia. Quid e†
a ¶ ab eis. b ¶ iudicio vel captiuitatis. ſ.
igit̄ fiet in nouissimo eius? f

a ¶ Audi populestul. q̄ nō habes coz. i. intelligētiam boni. Coꝛ enī frequēter ponit in scriptura ꝓ mente seu intelligen/ tia. b ¶ Qui ha. oc. ſ. carnis. c ¶ Nō vide. oculis mētis.
d Me ergo nō timebitis r̄. q. d. me debetis timere. r̄ de of/ fensa mea dolere. cuiꝰ ratio subdit: e ¶ Qui posui arenam. i. terrā aridā. f ¶ Terminū mari. quē nō trāsit vltra se effū/ dendo. g ¶ Et cōmouebunt r̄. ſ. ꝓtūcūq; cōmouēant r̄ in/ tumescāt fluct⁹ eius: nō tū trāseūt terminū a me ꝓfixū: cū tū/ nullā habeant cognitionē. h ¶ Populo aūt huic. ad ima/ ginē dei facto ꝓ rōnē r̄ intellectū. i ¶ Factū est coꝛ incredu/ lū. verbis meis ꝓ ꝓphetas dictis. k ¶ Et exāsperans. i. le/ ges meas trāsgredies. Cetera patēt in lra. l ¶ Jniquita/ tes. Hic ꝑ̄ ponit scōa rō ꝙ accipit ex peccato auaricie. et primo cōtinuat littera hec ꝓcedenti. cuz dicit: Jniquitates nostre declinauerūt hec. i. abstulerunt. ſ. plenitudinē annue messis. m ¶ Et peccata no. ꝓhi. bonū a nobis. ſ. bonū spi/ rituale r̄ temporale. r̄ subdit quō: n ¶ Quia inuenti sunt in populo meo impij insidiantes. simplicib⁹ ad eos decipiē/ dū et depauperandū. o ¶ Quasi aucupes. qui student de/ cipere aues. r̄ ō subdit: p ¶ Sicut decipula. i. rete aucu/ pū. q ¶ Plena auibus. ab eis deceptis. r ¶ Sic dom⁹ eo/ rū plene dolo. i. bonis simpliciū dolose acquisitis.
s Jdeo magnificati sunt r̄. r ꝓ. ser. me. pessime. qz ꝑm q̄ dicit apostolus. j. Timoꝛ. vj. Radix oīm malozū est cupidi/ tas. ō subdit: t ¶ Causam nō iudicauerūt. ſ. iuste: sed in/ iuste ꝓpter munera. aliqui libri habent: Causam vidue. li vidue nō est in hebreo nec in libris coꝛrectis. v ¶ Causam pupilli nō direxerūt r̄. qz nō sperabāt inde habere lucruz. x ¶ Munquid sup his nō visitabo. q. d. imo penā debitā in/ ferendo. y ¶ Stupoꝛ r̄ mirabilia fa. sunt in ter. r̄ q̄ sint illa subdit: z ¶ Prophete. ſ. falsi. a ¶ Prophetabāt menda/ ciū. cū tū fingebāt q̄ loquerent̄ quasi eꝛ oze dei qui est veri/ tas. b ¶ Et sacerdotes. q̄ ꝑ alijs debent esse intelligentes. c ¶ Applaudebāt. eozū mendacijs. d ¶ Et populus me⁹ di/ lexit talia. qz populus cōis. ꝓn⁹ est ad mala. e ¶ Quid igi/ tur fiet. vos sacerdotes r̄ ꝓphete falsi. f ¶ In nouissimo ei⁹. scz populi mei. q̄ ꝑ chaldeos occidet et captiuabit. q. d. cū eis cōfusibiliter morientini r̄ captiuabimini. La. V

Moꝛaliter. a† ¶ Circūite vias hierl̄m r̄. Hic ad litterā excludit insticia habitā/ tiū ꝓtunc in hierl̄m: ꝑ quā mystice signat militās ecclesia i qua sunt clerici et laici: r̄ in hoc caplo excludit iusticia lai/ cozū: et clericoꝛ in capitulo sequēti. nā de vtrisq; pauci com/ paratiue sūt iusti: r̄ ꝓ oppositū concludit iniusticia eoꝛ. Et quantū ad laicos vulgares dicit: † ¶ Querite in plateis hierl̄m an inuenietis virū facientē iudiciū. q. d. paucos vel de inuenietis. Matth. vij. Arta est via q̄ ducit ad vitā r̄ pau/ci intrāt ꝑ eam. c† ¶ Et si etiā viuit dñs dixerint r̄. i. si ali/ quid sub iuramento ꝓmiserint vel dixerint nō tenebunt.
f† ¶ Percussisti eos et nō doluerūt r̄. i. flagellis tuis senō emēdauerūt: sed obstinati in suis fecibus remanserunt.
k† ¶ Ego aūt dixi. Hic cōsequēter ostendit ꝓpositū quātū ad principes de quib⁹ subdit: o† ¶ Ibo ergo ad optima/ tes r̄. Et sequit: r† ¶ Et ecce ipsi magis cōfregerūt iugum scz iusticie r̄ legis diuine. † ¶ Jdcirco percussit eos leo. i. dia/ bolus ō ꝛ leo iquātū ꝑcutit ꝓncipes plaga supbie. t† ¶ Et lupus. inquātū ꝑcutit eos subditoꝛ oppꝛessione r̄ bonoꝛ su/ozū devoratiōe. v† ¶ Et ꝓdus vigilans. inquātū ꝑcutit eos plaga dolositat⁹ r̄ malicie. r̄ ſbdit eoꝛ pena cū ꝛ: x† ¶ Om/ nis q̄ egressus fuerit eꝛ eis. ſ. de ꝑsenti vita. † ¶ Capiet. a demonib⁹ r̄ puniet i gehēna. a† ¶ Sup ā. Hic oñdit ꝙ posti/ quātū ad vtrosq; ſ. vulgares r̄ ꝓncipes simul r̄ argui/ tur de infidelitate cū ꝛ a dño: a† ¶ Filij tui dereliquerunt me r̄. arguit etiā ō luxurie fedītate cū ꝛ: f ¶ Equi ama/ tozes i femias r̄. r̄ subdit pena cū ꝛ: i ¶ Ascēdite muros ei⁹ r̄ dissipate. auferēdo ab eis ꝑsidiū angeloꝝ: sic i ꝑsona eo/ rū ꝛ Hiere. lj. Curauim⁹ babylonē r̄ nō ē sanata: dereliqua/ mꝰ eā. k† ¶ Cōsūmationē aūt nolite facere. Ꝟ ꝛ eo ꝙ i vita ꝑsenti pōt peccatoꝛ semp ad bonū reuerti. q† ¶ Megauerūt dñm r̄. ſ. factis de q̄b⁹ ꝛ Titū. j. Cōfitent̄ se nosse deū: fa/ ctis aūt negāt. r† ¶ Meꝝ veniet sup nos malū. sic enī dicūt aliq̄ peccatores de⁹ nō fecit nos ad dānādū r̄ verū dicūt si faciam⁹ debitū nostrū. ideo sequit: v† ¶ Ecce ego do ꝛba mea in oze tuo in ignē. debēt ei ꝑdicatozes ignē gehenne ob/ stinatis in malo denūciare. y† ¶ Ecce ego adducam sup vos gē. r̄. id est demones de inferno que dicunt hic gens robusta quia non est potestas super terram que eis compa/ retur: Job. xli. Et gens antiqua. Nam a mundi principio peccauerūt

peccauerūt. e† ¶ Et comedet segetes tuas r̄. i. cōsumet oīa bona tua. g† ¶ Si dixerit̄ quare nobis fecit dñs de⁹ noster hec oīa? Et respondet̄ dupler causa. Prima est multiplicatio peccatozū cōtra dñm cū dicit: i† ¶ Sicut dereliquistis me r̄ seruistis deo alteno r̄. Secunda est multiplicatio peccatozū ꝛtra ꝓximū q̄ tangit̄ cū dicit̄ postea. n† ¶ Jnuenti sunt i po/ pulo meo impij insidiantes. ſ. simplicib⁹ ad defraudandū eos verbis mendacib⁹. e† ¶ Quid igit̄ fiet in nouissimis eius. quasi diceret grauissime punie⁊.
¶ In ca. v. vbi ꝛ in postilla. Dñe oculi tui respiciūt fidem.

Additio. Quod dicit. Domine oculi tui respiciunt fidē. ꝓpie potest exponi ꝛvera fide ꝙ̄ homo iustificat̄. ſm illud Abac. ij. Justus in fide sua vivit. q̄

a c ¶ Onfortamini Ca VI Quia iamlīq; ab aquilone nabuchodonoſoꝛ vēturus est: o habitatores hie/ rusalē: arma coꝛripite: vt hosti/ b⁹ possitis resistere. ¶ Hec oīa referam⁹ ad ecclesiam: vt si dere/ liquerit r̄ ꝑsecutionis ꝑetus fuerit ꝑparet se ad resistēdū.
b Hierl̄m r̄ the. Hiero. Hieru/ salē i tribu beniamī sita ē: The/ cuā vicinū i mōte situ. xij. mil/ b⁹ ab hierl̄m sepatū quotidie oculis cernim⁹. Jnter hos ali⁹ vicus est q̄ lingua syra r̄ hebrea bethacaren nosat̄ in mōte po/ situs. c ¶ Speciose. Describi/ tur pulcritudo hierl̄m: q̄ ē ip/ sa sion: vt aliud totā vbē: aliud arcē vrbis sonet. Sion enī arx. i. specula interꝑtat̄: r̄ spe/ cioſe mulieri cōparat.
d ¶ Pastores. Satis elegāter ponit hic verbū hebreū: quod q̄ttuoꝛ lr̄is scribit. Res: eyn: iorh: men. Si enim legat̄ reim amatozes: si roim pastoꝛes signi/ ficat: Vel in ꝛta metaphoꝛā pul/ chre mulieris amatozes vel iu/ ta exercitionē vrbis: intelligant pastoꝛes. quoꝛū alij festināt ad pollluendū scoꝛtū: alij ad vrbis excidium
e ¶ Ve nobis quia decli. r̄. Hiero. Illis dicēt⁹ surgite: r̄ ascen. isti respondent ve nobis r̄. et est hic sensus si ꝙ̄ dicē hoc patimur q̄d ꝙ̄ noctē patiemur.
Jer.49.f ¶ Surgite. Qui dixerūt con/ surgite et descēdite r̄. sese illis verbis ꝓuocāt ad bellū: Sur/ gite et ascendam⁹ in nocte: vt sciāt aduersarij nō tēpoꝛis esse victoziam: sed virtutum.
g ¶ Sicut frigidā: Sine caloꝛe fidei ecclesia spiritu feruentes.
Da.14.b Mala aūt frigida. vnde Petri
Pſ.27. gesceꝛt charitas multoꝝ. Et il/ lud assimilabor descēdentibus in lacū. Semel sufficiat dixisse lacū nō stagnū sonare ſm gre/ cos: sed cisternaz: q̄ syro et he/ breo sermone gab dicit.
h ¶ Jniquitas. Nrr. Jmpietas r̄ miseria audient̄ i ea cōtra fa/ ciem eius. ꝓ omnē doloꝛē r̄ fla/ gellū eruditeris hierl̄m r̄.
i ¶ Erudire hierl̄m. Hierony.
Deu.32.b ¶ Per hoc discimus q̄ flagellet deus omnem filiū quē recipit. et ō plagis et tormētis erudiē hierusalem vt coꝛrigat̄ et non

¶ recedat

a a ¶ Onfortamini. Ca.VI ſ hierosolymite. ſ filij
c dēcrete.
ni filij beniamin in
b medio hierusalē: et in thecua b
a ¶ tuba b ¶ villa vinee.
clāgite būccina: r̄ sup bethā/
caren leuate vexillū: qz ma/
a ¶ a quo exardescūt mala sup terrā.
lum visum est āb aquilone r̄
c cōtritio magna. Speciose et c†
delicate assimilaui filiā sion: d
a ¶ sicut ad mulieres amatoꝛes. b ¶ prin/ cipes. c ¶ exercitus chaldeoꝛum.
d ad eā veniēt pastoꝛes r̄ grē/ e f
ges eoꝝ. Fixerūt in ea tento g
a ¶ ad obsidionē vrbis. b ¶ princeps.
ria i circūitu. Pascet vnūsq;/ b
a ¶ turmas suas. ¶ vel am. b ¶ ptāre.
q̄ ꝙs qui sub mānu sua sūt. i
a ¶ pastoꝛes scz dicēs gregib⁹ suis. b ¶ do/ mini eni imperiū est. ¶ confirmante.
b ¶ hierusalem.
Sanctificāte sup eā bellū: k† l
a ¶ cito. b ¶ nō nocet. nō ꝑ insidias ple/ na luce pugnemus: nemo ei nobis resister. m
cōsurgit̄ē et ascendam⁹ i mē/ n
e ridie. Ue nobis qz declina/ o
a ¶ alij defecerūt. b ¶ Cui simile: Dato/ resq; cadunt alri⁊ de montib⁹ vmbre.
uit dies: quia lōgiōres fāctę
f sunt vmbrę vespi. † Surgite p
et ascēdam⁹ in nocte: r̄ dissi/ q
a ¶ vel fodite. ¶ hic ſignificat vbē nō ſtarum ſz longa obsidione capiendam.
gnū eī⁹: r̄ fūdit̄ē circa hierl̄m r s
a ¶ munitionibus faciendis. b ¶ enim.
aggerē̄m. Hēc est ciuitas vi/ t
a ¶ deis ¶ Visitabo in virga iniquitates eozū. b ¶ sicophancia. ¶ hoc maximū in ter peccata.
sitatiōis ois calūnia in me/ v†
¶ ergo.
dio eius. Sicut frigidā facit x†
cisterna aquā suam: sic frigi/ y
dā fecit malicia suā. Jniqtas
r̄ vastitas audiet̄ i ea coꝛā me
i semp infirmitas r̄ plaga. Eru/ z
dire hierl̄m ne forte recedat a

a ¶ Onfortamini. Hic cōsequēter Ca.VI excludit̄ secūdū remediū. ſ. sacerdotū san/ ctimonia. ꝓ qua parcet̄ eī⁹ ꝓplo si adesset si/ cut ad ꝓces aaron et oblationē incensi extinctus fuit ignis q̄ devorabat ꝓplm: Nu. xvj. sed hoc re/ mediū in hoc ca. excludit: qō dimidit i quattuoꝛ ꝑtes: qz ꝓmo punitio populi nūciat. scdo cā pu/ nitionis assignat ibi: Qis calūnia. tertio remedi/ um ꝑ sacerdotes exactuat. ibi: A minoꝛe. quarto denunciatio punitionis iteraī. ibi: Propterea. Circa ꝓmū dicit ꝓphet. Cōfortamini filij ben/ iamin i medio hierl̄m: ad defendēdū eā. hoc aūt dicit qz hierl̄m ꝓ vna ꝓcerat in ꝛte benjamin.
b ¶ Et in thecua clangite r̄. Thecua ē et bethā/ caren erāt duo fortalicia in iudea i ꝑte aquilo/ nari respectu hierl̄m. r̄ ō in illis fuerūt ponite ar/ matozū custodie ad impediēdū iter exercit⁹ chal/ deozū veniētis ex illa ꝑte versus hierl̄m. vt dictū est. ſ. ca. j. c ¶ Speciose et delicate. ſ. mulieri q̄ nō pōt sustinere aliquid laboris. d ¶ Assimilaui fi/ sion. i. hierl̄z. q̄ dicit filia siō: eo q̄ tē. lū r̄ reg⁹ pa/ latiū erāt in monte sion: et ꝑ hierl̄m hic intelligit̄ ꝑplꝰ habitās in ea: r̄ ideo q̄ dictū est: Confortami/ ni r̄. dicit ironice. q. d. ꝓpheta. sic facietis vos ꝑ/ parantes ad resistendū: sed nō poteritis. vñ subdit: e ¶ Ad cā. ſ. hierl̄m. ¶ Venient pastoꝛes r̄ greges coꝛū. i. ꝓncipes exercitus regis babylo/ nis cū acieb⁹ suis. g ¶ Fixerūt in ea tentoria in circūitu sic eā occidendo: vt nullus posset egredi ad fugiendū nec ingredi ad ꝑēdū obsessis auxi/ liū. b ¶ Pascet vnusquisq. ꝓncipū dictoꝛū.
Eos qui sub manu sua sunt. de ꝑdis terre.
k ¶ Sāctificate sup eū bellū. i. cōfirmate. qz sāctū in vna significatione idē est qd firmū. l ¶ Cōsur/ gite. verbū est bellantiū cōtra hierl̄m. r̄ mutuo se exhoꝛtantiū. m ¶ Et ascendam⁹. muros eī⁹.
n ¶ In meridie. in quo designat desideriū eoꝝm ad bellandum cōtra ciuitatem: quasi non retracti ꝓpe fernoꝛe solis ab acru bellandi. † 16.q.7.c. 2 & dixim⁹ in princi.
o ¶ Ue nobis quia declinauit dies: r̄ sic non po/ terimus eam capere ante noctē. p ¶ Surgite et ascendamus in nocte. totum istud dicit ad exprī/ mendū dictū desideriū chaldeoꝛū. quasi non re/ trahant̄ a bello ꝓpter tenebras noctis et quādo homines solent quiescere a laboꝛe diurno. B
q ¶ Cedite lignū eius. i. ligna regiōis in circūitu.
r ¶ Et fudite. i. effundite. s ¶ Circa hierl̄m agge/ rem. i. cōgerie. de lignis terra r̄ lapidibus ad im/ plēdū fossata. t ¶ Hec est ciuitas visi. i. punitio/ nis a deo. v ¶ Omnis. Hic ꝓsequēter dicte puni/ tionis assignat causa. cū dicit: Omnis calūnia i medio eius quia potēt̄oꝛes oīb⁹ modis quere/ bant occasiones cōtra minoꝛes ad rapiendū bo/ na coꝛū. x ¶ Sicut fri. fa. ci. aquā su. r̄. Hoc est dictū q̄ charitas in populo erat totaliter refrigi/ data et ꝑ cōsequēs malicia augmētata: ſm q̄ di/ cit saluatoꝛ Matth. xxiiij. Et qm abundabit ini/ quitas refrigesceꝛt charitas multoꝝ. y ¶ In hebreo habet: Sicut pureus effluit aquā suā. ſ. cōtinue: sic populus cōtinuat malicia suā. y ¶ Jniquitas r̄ vastatio. in ea. i. destructio et plaga. z ¶ Erudire hic. verbū est dñi quasi cōpatientis. a ¶ Ne forte recedat alia mea a te. i. dilectio mea.

Ne forte

recedat ab ea. Si qñ igit̄ crebris angustijs subiacem⁹: ist⁹ versiculi recordemur: p oēm dolorē t flagellū eruditi. hierusalē. a Usq; ad racemū. Quasi cū vastata fuerit hierl̄m reliquie salue fient. Vel sic: Re vn⁹ q̄ dē racem⁹ remaneat: t q̄modo videmiator sic quocunq; inueneris ptrahe i babylonez quasi in cartallū vel in torcular.

b Incircūcise au. tē. Notandū q̄ circūcisio in scripturis trib⁹ ōz modis. Inpputio in corde: in auribus. vnde: Qui habet aures audiendi audiat.

c Idcirco furore. Quasi venientē irā dei. pspicio t furoze eius et iracundia plenus sum t vltra sustinere nō possum. Hec pro peccatoribus audeo dep̄cari deum. d Extendā Xxx. Eleuabo: vtrūq; autem pcutientis habit⁹ est.

vnde: Et adhuc man⁹ ei⁹ extenta siue excelsa.

e Et curabant cō. Quasi cū tanta facerent mala tñ. pspera queq; populo meo nūciabant. Et quasi curare cupiebant vulnus t cū ignominia fi.p.m.dicentes pax pax. Hoc. ppie de sacerdotibus et doctoribus intelligēdū est qui diuinitibus t honoratis repromittunt. pspera et clementē p̄dicant deum: magis illos supplicio et dei iracundie p̄parātes.

f Confusi sunt tē. Depressius hic legendū ē iuxta hebraicum. Et cū inquit ranta fecerint nūq̄d confusi sunt. nunquid eruberunt in sceleribꝰ suis: quin potius peccatū auxerunt contemptu.

g Nescierūt: Noluerūt: sed nimio cōceptu t vitio violenti mali nec intellige re q̄dē potuerūt. Hādis impietas nō solū nō cauere: sed ne intelligere velle peccata: t nullam habere distantiā bonorū malorū q̄ operū. h State sup

tē. Negam⁹ euāgelicā parabolā in qua negociator bonos oēs vēdidit margaritas. vt vnā emat p̄cio sam: vt sez p patriarchas t ppheras veniam⁹ ad eū

q̄ dicit: Ego sū via. vnde: State sup vias tē.

i Uocē tu. Hiero. Tuba: mandata euangelij vel doctrinā apl̄oz. vnde

In montē excelsum ascende tu qui euāgelizas siō.

Exalta sicut tuba vocem tuam qui annuncias hierusalem.

Ut q̄d

a sa mea a te: ne forte ponā te desertam terrā inhabitabilē. Hec dicit dñs exercituū. Usq; ad racemū colligēt. li usq; tenet hic exclusiue: t est sensus q̄ sicut pauci racemi euadūt manus vindemiatoris: sic pauci indei euadent manus chaldeoz̄. ī subdit: b Conuerte tē. ad cartallū. q̄d est instrumētū quo portātur vue ad pressoriū: t est verbū dñi directū ad exercitū chaldeoz̄ q̄ partim occiderūt t partim captiuauerūt: pplm ipsuz ducentes ad pressoriū mortis t angustie. In hebreo habet: Ad iteratas scrutationes: p hoc designat captiuatio iudeoz̄ q̄ remāserāt cū godolia: quo interfecto fugerūt in egyptū ō ysliū. Hieremie: vt habet. j. xliij. t ibi cū egyptijs perierūt per chaldeos: vt hr̄. j. xliij. c Cui lo. Xbū est Hiere. desperantis de iudeoz̄ correctione. ī subdit: d Ecce īcir. au. eo. In hebreo habet: obturate. e Ecce verbū do. tē. q̄d est pessimū: q̄ pei⁹ est ipm virtuperare q̄ nō audire: ppter q̄d subdit p̄pheta. f Idcirco fu. do. i. eius vindicta. g Plen⁹ sum. q̄ plene reuelata est mihi sup populū futura. h Laboraui fusti. i. pplo meo cōpatiēs. i Effunde. id est effundēs dictā vindictam. t loquit Hiere. ad dñm. k Sup paruulum foris tē. quasi dicat: nō parces alicui tēre etatis serus aut cōditionis. l Et transibūt do. eoz̄ ad al. i. bona ō domib⁹ eoz̄. m Agri. i. bona agroz̄. chaldei enī non remāserūt in terra ad possidēdū domos t agros in iudea. n A minoze. Hic cōsequēter excludit remediū q̄d posset haberi p sacerdotiū. t primo ppter malicias eoz̄. scdo ppter displicētiā sacrificioz̄. ibi: Ut q̄d. Circa primū ō: A minore quippe id est a leuita q̄ ministrabat sacerdoti.

o Usq; ad maiorē. i. summū sacerdotē.

p Oēs auaricie studēt. varijs cautelis t dolis subtrahēdo bona laicoz̄.

q Et curabāt cōtritionē filie populi mei. i. destructionē hierl̄m p̄ ppheras dñi nūciatā. r Cū ignominia. i. cū falsitate.

s Dicētes pax pax. s. pplo t ciuitati.

t Cōfusi sūt. i. cōfundent̄ in destructione ciuitatis. qz tūc eoz̄ falsitas apparebit t ipsi ignominiose occident̄ et captiuabūtur. v Quin potiꝰ cōfusione nō sunt cōfusi. qz etiā ante destructionē ciuitatis apparuit eoz̄ falsitas ī multis de quo nō erubescebant ꝛ magis errorē suū mēdacijs palliabāt. x Qđobrē cadēt iter ruentes. qz in captiōe hierl̄m fuerūt cū alijs dantib⁹ ocisi t partim capti. y State su. vi. i. varios viuēdi modos. z Et videte. inspiciēdo scripturas. a Et interrogate. a ppheris dñi q̄ sciūt intellectum scripturaz̄ p reuelationē sp̄usancti.

b De semit⁹ an. i. ātiquoz̄. s. abrāā ysaac t iacob t aliox̄ sctoz̄ patrū. c Et ambulate ī ea. aliter etiā el⁹ cognitio nō p̄fice ret. d Et inuenietis tē. in sinu abrae cuz patrib⁹ sāctis. e Et dixerūt. facto.

f Nō ambulabim⁹. qz viuebāt mō ꝓtrario. g Et cōstitui sup vos spe. s. ppbas sāctos ēm q̄ ōz̄ Ezech. xij. Fili hois speculatorē dedi te domui isr̄l. h Audite vo. tu. i. sancti. ppbete: q̄ ōz̄ tuba: eo q̄ sicut tuba materialis nō pōt emittere sonū nisi insufflata: sic. ppbete sācti loquebāt a deo inspirati. ij. Pe. j. Mō volūtate humana allata ē aliq̄n. ppheta. ꝛ sp̄usancto inspirati locuti sūt sancti dei hoies.

i Et dixerūt nō audiem⁹. qz. ppbet⁹ non credebāt: ꝛ ma gis eis calūnia inferebāt vt hr̄. j. xx. ppter q̄d subdit pena eoꝝ cū ōz̄: Ecce ego adducā mala tē.

Fructū

a Fructū cogitationū ei⁹. fructus est vltimū q̄d de arboze expectat̄. t similiter pena vel p̄miū est illud q̄d ꝓpe malo vel bono vltimo recipit̄. b Ut quid. Hic excludit remediū p̄ sacerdotes q̄tuz ad sacrificia p̄ ipsos oblata q̄ nō erant ire dei placatiua. ppter q̄d ōz̄ in ꝑsona dei: Ut q̄d mihi thus de saba affertis. in illa enim terra inuenit thus lucidissimū q̄d ponebat in thymiamate cremādo in altari incensi. Exo. xxx. c Et calamū sua. olē. de ter. tō. i. de india. est ār calam⁹ arbor aromatica gracilis t nodosa ad modū cāne vel arundinis: t ponebat in sacra vnctiōe qua vngebant̄ vasa diuīo cultui cōsecrata: Exo. xxx. d Holocaustomata vra. id est sacrificia totalr̄ icēsa. e Mō st ac. qz sacrificia veter⁹ legē nō erāt accepta ex seipsis: sicē eucharistia: q̄ ē sacramentū noue legis: sed erāt tñmodo accepta ex fide t deuotiōe offerētiū. sacerdotes aūt isti erant infideles t indeuoti: vt ptz ex ꝓdictis: t tō sacrificia t vi/ etime eoz̄ nō placebāt deo. f Propterea. Hic ꝛ excluso remedio ex parte sacerdotū: iterat denūciatio punitionis. t primo ponit hec iteratio. scdo inferrt q̄d ꝛclusio. ibi: Probatorem. Circa primū dicit: Propterea. ī. ꝓpter mala supradicta. g Ecce ego da. in po. ist. rni. s. famis: gladijz captiuitat̄. h Ecce. po. ve. de ter. aq̄. s. exercitus nabuchodonosoz̄ d̄ intrauit iudeā ex illa ꝑte. i Dens ma. tē. i. fortis t ad p̄liū docta. k Crudelis est. t sic non parcet alicui pietate ducta. l Uox ei⁹ quasi mare sonabit. i. terribilē sicut son⁹ maris ex vndaz collisione ē terribilis. m Audiuim⁹ famā ei⁹. et loquit Hieremias ex ꝑsona populi inde. n Dissolute sunt man⁹ nostre. p timoze. Timoz enī cordis causat tremorem in exteriozib⁹ membris. Cetera patēt vsq; ibi: o Filia ppli mei. i. hierusalem que ōz̄ ppli filia: eo q̄ fuit ab eo edificata. vel ad litteram: Filia. i. filie: accipiendo singulare ꝓ plurali: sicut Exo. viij. Venit musca ḡuissima. i. multitudo muscaz. p Accingere cilicio tē. in signū tristicie t doloris. mulieres enī in tālib⁹ tribulatiōib⁹ ostendūt maioza signa tristicie t doloris q̄z viri.

q Luctum vnigeniti fac tibi. id est similem luctui quem facit mater ꝓ mozte vnigeniti filij sui: qui est maximus et amarissimus. r Probatorem. Dicit ꝓdictis infertur conclusio. scilicet q̄ labor Hieremie ad renouandum sacerdotes et populum de malo ad bonum: non habuit aliquem effectum: sicut labor examinatoris seu probatoris aliculus metalli: quando metallum illud non purgatur: sed magis in scoriam t cineres consumitur: t hoc est q̄d dicit dominus Hieremie: Probatorē. id est examinatorem: s Dedi te in po. tē. robustum. quia ppter quascūq; minas t psecutiones nō dimisit arguere eius malū: sed quia correctio non fuit secuta. ideo sequit: t Omēs isti ꝓncipes declinantes. a cultu dñi p̄ idolatriam. v Ambulātes fraudulēter. dolo t calumnia alios bonis suis defraudantes. x Es t ferrū vniuersi. i. incorrigibiles. ī subdit: Corrupti sūt et nō emēdati. y Defecit sufflā. i. igne. id est nō habuit effectū verbū tuū.

s Cōsumptū

Universidad de Sevilla Biblioteca

purgari. Aū: Frustra cōflauit cōflator. malicie ei eox n. s. cō. tē. t alibi: Si tradidero eos. me. ita vt ar. cha. a. nō ha. ni. mi/ bi. ꝓdest. Aliꝫ enī de deo ꝓaua sentiūt: alij a ꝓximox societa/ te dissentiāt. Illi erroze fidei: isti scismatis diuisi sunt. Aū in principio decalogi vtroꝝq culpa reprimit: cum diuina vo/ ce dicit: Diliges dñm deū tuū ex toto corde tē. t statim subdit: Diliges ꝓximū tuū sicut teip. Qui ei de deo ꝓaua sentit: nō cuz diligit. Qui ab ecclesie vnitate discedit ꝓximū nō amat.

La. VII

a In porta. Per quā multitudo populi ad roganduz dñm ingreditur vt hac occasione audiāt que dñs ꝓcepit. Per qō intelligim⁹ duriciā iudaici populi: q quasi mēdaces t vesanos habuerūt ꝓphetas t ꝓ occasione t celebritate loci audire cogant verbum dñi. b Templū dñi. Potest ꝑ conuenire illis virginib⁹: que iactāt pudicicia t impudēti vultu ꝓferūt castitatē: cū aliud habeāt in ꝓscietia. Virgo aūt vera t corꝑe t spiritu casta est. Quid enī ꝓdest corꝑis pudicicia mē te corrupta: vel si virtutes defuerint quas ꝓpheticus sermo enumerat.

Precepit tūc populo iudeox: t hodie nobis qui videmur in eccla cōstituti ne habeam⁹ fiduciā in splendoze edificiox t auratis laquearib⁹ t marmoreis parietib⁹. t dicam⁹: Templuz dñi tē. Illud enī vere templū dñi est in quo fides vera: puersatio sancta: t oīm virtutū chorus. ¶ Ecce

Nico. de lyra

a Consumptū est plumbum. loquit de Hieremia ad modū aurifabri: qui fundens aurū vel argentū in igne apponit simul plūbū vel stannū vt calox ignis aurū vel argentū non cōsumat: sed magis stannū vel plūbuz: t iō qñ stannū est totaliter ꝓsumptū ignis cōsumit aurū vel argentū positū in fornace: t sic eo ꝓsumpto labor aurifabri ē habet effectū optatū sed magis ꝓtrarium: t sic Hieremias in correctione iudeox. iō subdit: b Frustra cōflauit cōflatox tē. t ptz ꝛnia ex dictis.

† 23. q. 5. c. regum.

B Moraliter. La. VI

a Cōfortamini filij beniamin tē. Hic excludit iusticia clericox: t iniusticia cōcludit ꝑ oppositū. Sed qz malicia cleri ē occasio transgressionis ppli: sicut dicit Grego. Cū pastox ꝑ abrupta gradit: ꝓsequēs est vt ad ꝑcipitiū grex sequatur. ideo primo tangit malū ppli cum dicit: Cōfortamini tē. t ad litteraz dicit ironice. ꝓpter qō idē est ac si diceret: Desolamini: quia traditi estis in manu diaboli ꝑ regem babylonie designati. c† Speciose t delicate assimilaui filiā sion. qz sicut mulier delicata ñ potest se defendere: sic nec ppls peccatis assuetis potest temptationibus demonis resistere. ideo subdit: k Sanctifica te sup eam bellū. i. firmate. sanctū enī in vna significatiōe idē est qđ firmū. t sanctificare idē est qđ firmare. t subdit causa cū dicit: vt Omnis calūnia in medio eius. ad subuertendū simplices t resistere nō potētes. l Sicut frigidā facit cisterna aquā suā: sic frigidā facit malicia cleri vt ꝓdictū est. de qua ox: A minore. s. clerico habente solā tonsurā. o Ast qs ad maiorē. qui habet pontificalē dignitatē. † Omnis auaricie studet. qz ꝑ diuersas cautelas pecunias extorquēt.

Eta ꝑ

† Et a ꝓpheta vsqz ad sacerdotē. i. a simplici predicatore vsqz ad curā habentē. q† Et curabāt ꝓ tritionē tē. excusando potentū peccata. ꝓpter qđ cū ips damnabunt t grauiō. iō subdit: r Quibrem cadent int ruētes. Et qñ sacrificia raliū nō valent eis. sequit postea: b Ut qđ mihi tb⁹ de saba affertis tē. circa qđ sciendu/ q oīa sacrificia veteris legē figura fuerūt vnius sacrificij ꝓfecti. s. eucharistie: qđ licet in se sit bonū t sanctū: tñ si offerat ꝑ obstinatis in malo eis nō valet: t offerēti indigne multū nocet: qz iudiciū sibi māducat t bibit. 1. Corinth. xi. ꝓpter qđ replicat pena cum subdit postea: b† Ecce ppls venit de terra aq̄lonis tē. i. exercit⁹ demonis ad vozquendū malū cleꝝ in pensis: t subdit causa q̄ est desperatio correptionis. cū oz versus finē capituli: † Defecit sufflatoziuz tē. loquit de deo sicut de aurifabro: q̄ purgare volens auruz apponit plumbū vel stannū ne ignis ꝓsumat aurū: sed qñ consumptū est plūbū: tunc cōflatio nocet auro ipm ꝓsumendo. Deꝰ aūt ad purgandū peccata aliqñ cōflat ꝑ his doctoruz t aliqñ flagellis aduersarioz. t qñ ad neutz sequit emēdatio: frustra fit conflatio: t est signū qz talis peccator qui verbis t flagellis nō emendatur gehenne reseruatur.

† In sexto ca. vbi dicitur in postilla: Ideo subdit: Ecce incircūcise aures eorum.

Additio. In hebreo in b loco nō dicit aures obturate: sed ꝓprie oz incircūcise aures: sed qz auris incircūcisa intelligit hēe ꝓputiū qō aures videt obturare. iō ꝑ incircūcisionē auriū intelligit eoz obturatio. La. VII

O Erbū. Hic oīr excludit tertiū remediū in q ꝓsidebant iudei. scz sanctitas tēpli. ꝓpter quam credebāt ab aduersarijs defensari: et diuidit in duas partes: qz ꝑmo ponit hec exclusio. secundo dicti confirmatio. ibi: Tu ergo. Ꝓxia i duas: qz ꝑmo ponit exclusio remedij. secūdo destructio templi. ibi: Ite ad locū. Ꝓxima i duas: qz primo excludit fiducia in tēplo ex omissione boni impositi. secundo ex cōmissione mali prohibiti. ibi: Ecce vos. Circa primū oz Hieremie: d Sta in poz. do. dñi. vt omēs ingredientes t egredientes possint te audire. Cetera patēt vsq ibi: c Bonas fa. vi. ve. i. opera. f Et studia ve. i. cogitatiōes. g Et habitabo vo. in lo. isto. vras preces exaudiendo. q. d. si ista omiseritis facere nō exaudiā. iō subdit: h Molite ꝓfidere in verbis mendacij dicentes: Templū domini: tēplū domini: templum domini ē. Quoniā si benedixeritis vias vestras: et studia vra: si feceritis iudiciū inter virū t ꝓximū eius. † Aduenę et pupillo et viduę nō feceritis calūniam: nec sanguinez innocentē effuderitis in loco hoc: et post deos alienos nō ambulaueritis in malū vobis: metipis: habitabo vobiscū in lo/ men. q̄ dicebaut a sacerdotib⁹. ꝓpter tale lucrū. t que sint ille subdit: Tēplū dñi tē. Sic enim dicebāt sacerdotes q oīa mala remitterent eis si facerēt multas oblatiōes. t replicatur ter vt sacerdotes oñderent dictū suū magis firmum: qđ tñ erat falsuz: qz ꝑmo reꝛrit pnia de ꝓterit. t cautela de furtis. iō subdit: k Mñ si bñ. i. bñ dictiōe dignas feceritis: Alias ve. tē. i. opatiōes t cogitatiōes vras: et explicat magis i speciali dicēs: m Si fecerit. vos iudices. n Iudicū. scz rectū ētū ad itraneos t etiā ētū ad extraneos. iō oz: Aduene. t ētū ad ipotētes se defendere. iō subdit: o Et pupillo tē. t istud tāgit iudices: vt i fauoꝛē ptis opposite ñ ꝺdēnēt eos. t etiā alios iferiores vt ñ moueāt ꝺ eos cās iniustas. p Nec san. tē. vos iudices inocētes ꝺdēnādo: t vos iferiores falso accusādo. t i b monet eos q se habeāt iuste erga ꝓximū. q Et post deos alie. tē. colēdo solū deuz vez: vos bñ hītes erga deū. ista ꝺponūt hoīb⁹ faciēda. s. bñ se hre in his q̄ sūt ad deū: t i his q̄ ad ꝓximū. r Habitabo vobis. exponat vt. s.

Ecce

a Ecce vos. Hic ꝓfr excludit dicta fiducia ex cōmissiōe mali ꝓhibiti. cū oz: Ecce vos ꝑsi. vo. in ser. mēdacij. pseudo ꝓphetaꝝ t sacerdotū. b Qui nō ꝓcrūt vobis. sed mag⁹ nocebūt. minus enī dicēdo plus signat. c Furari. ꝑ quod nocet ꝓximo i reb⁹ possessis. d Occidere. nocēdo ei in ꝑsona ꝓpria. e Adulterari. in ꝑsona sibi cōiuncta. f Jurare mendaciter tē. ista sunt peccata cōtra deum directe: t ꝑ hoc designat q̄ sacerdotes t ꝓphete falsi informabāt populū: q̄ ofie peccatū cōmissum ꝓtra deū vel ꝓximū remittebat eis ꝑ solas oblationes in templo que cedebāt in vsum sacerdotū in toto: cuiusmodi erant oblationes ꝑ pecaro. de oblatiōib⁹ aūt pacifici vna pars cedebat in vsum offerentiū. ideo subdit. g Et venistis. cōfidenter fm informatiōnē predictā. h Et dixistis. fact⁹ ob lationib⁹ vestris. i Liberati sum⁹. ab oibus peccatis. k Eo q̄ fecerim⁹ ab/ ominationes istas tē. qđ pōt exponi dupliciter. Uno modo sic: eo q̄ fecerim⁹ tē. id est ab oī malo qđ fecimus absqz alia satisfactione. Alio modo sic: eo q̄ fecerim⁹ abominatiōes istas. i. eo q̄ fecim⁹ oblationes in tēplo: que fm veritatē erant abominatiōes ipi deo: qz de alieno erāt facte t mala intentiōe. ideo subdit: l Nunqđ ergo spelūca latronū tē. q. d. sic. Spelunca enī latronū est eis ad refugiū et ad repositionē suox furtox: t sic ad templuz recurrebāt ꝑ salute ꝓsequēda: t ibi offerebāt predas t latrocinia. m Ite. hic ex predicti⁹ nunciat tēpli destructio. cū dicitur: Ite ad locū meū. i. cultui meo deputatū. n In sylo. que est ciuitas in tribu ephraim. o Ubi habitauit nomē meum a principio: qz tabernaculum moysi t arca testamēti primo habuerunt ibi stabilem mansionē: vt habet Josue. xviij. p Et videte que fecerim ei. qz locus iā erat destructus: t cultus dñi inde subiatus. q Et nunc qz fe. omia opa hec. i. mala predicta q̄ sunt tanta vel maiora q̄ illa ꝓpter que destructa fuit sylo. r Et locutus sum ad vos. ꝑ ꝓphetas vos renocando. s Mane ꝓsurgens. i. diligenter ꝑ faciens. t Et nō audistis. vos corrigendo. v Faciam domui huic. i. templo ꝑ Salomonē edificato. x Sicut feci sylo. qđ implectuz fuit ꝑ nabuchodonosoꝛ: qui destruxit hierusalē t tēplū: vt habet. j. y Et ꝓiciaz vos a facie mea. ejciendo de terra vestra in babyloniam captiuitatem. z Sicut ꝓieci oēs fratres vestros. i. decem tribus que iam erant in captiuitate inter assyrios.

a Uniuersum semen ephraim. hoc dicitur: quia illa tribus erat principalioz inter decem: t quia hieroboam primus rex eoꝛuz fuit de tribu ephraim. b Tu ergo. excluso predicto remedio. hic cōsequēter ponitur dicte exclusionis cōfirmatio: t hoc extribus que hic excluduntur. scz Hieremie oratio: t holocaustoꝛum oblatio. ibi: Hec dicit. et adhesio populi cum deo. ibi: Tonde capillum. Circa primum dicit dominꝰ Hieremie: Tu ergo noli orare ꝓ populo. et subditur post: c Et non obsistas mihi. rogando q̄ non inferam ei predicta mala. d Mulia nō eram ei predicta mala. e Nonne vides q̄d isti faciunt. id est ꝗ horribile. quasi dicat: dignum est q̄ puniantur: t q̄d sit istud ostenditur: f Filij colligunt ligna. ad coquendū idolatrie sacrificia. ad hoc enim pueri inducebantur a parentibus vt nutriti in talibus in senectute non recederent ab eis: fm q̄ dicitur Ꝓuer. xxij. Adolescens iuxta viam suam etiaz cum senuerit nō recedet ab ea. g Et patres succendūt ignem. dantes filijs exemplum sic faciendi cum venerint ad etatem adultam.

a Ecce vos cō. Frustra eos in tēplo habere fiduciā hec peccata demonstrant. Quid enī ꝓdest audacter ingredi limen domus dñi: t erecta stare ceruice: t nō solū coꝛ: sed manus bñe pollutas. Hec spiritualiter accidere ecclesia nemo dubitat: qñ ꝑsentis tpis felicitatē consideran/ tes sua peccata nō emēdant. Sed deū non videre putant: qz nō statī vindicta cōsequit: Et intantā ꝓrumpunt amentiā vt liberatos se iactent: qz a cultu dei recesserunt.

b Spelunca. Hiero. De hoc loco sumptū puto qō dicit in euangelio: Domꝰ mea domus oza. vos aūt fe. il. spe. la. Sine vī alio euāgelio est: Domꝰ negotiationis. Ecclesia dei vertit in spelunca latronū: qñ furta: homicidia: adulteria: piuria: sacrilegiū: hereses t alia scelera versanē in ea: qñ anaricie facib⁹ ꝓncipes inardescūt: t regū quondā opes vile: aut certe nō ville palliolū possidet. vñ infert: Ego ego tē. c Ite ad locū. Ubi. s. fuit tabernaculū meuz.

Ps. 77. Aū: Repuli tabnaculuz sylo. Sicut enī in cinerem lapsuz est: ita t templū cū similium fuerit habitatio peccatoꝛ. Sicut aūt sylo exemplū est templi: sic templuz nobis.

Luc. 18. b Aū: Cū venerit filꝰ hoīs putas inuenīet t fidē sup terram?

d Ad vos ma. tē. Non q̄ ei tēpus absqz diluculo sit: sed qz post noctis quietez coꝛpis viribus instauratis anima dominū vigentioꝛ sit: t non voluptatibus occupata audire t facere valeat q̄ dicuntur. vnde: Mane exaudies vocez meā. Mane astabo tibi t videbo.

Ps. 5. Ibidem Esa. 26. b Scām. lxx

Et in Esaia. De nocte siue diluculo consurgit spūs meus ad te deus: qz lux ꝑcepta tua sunt super terram. vnde: Filij lucis dicūtur t non noctis neqz tenebraruz nec dormientes: qui scz mandata dei conseruant.

1. Esd. 5. a

e Sicut feci sylo. Abiecit sylo: abiectur⁹ t templū. abiecit decem tribus: abiecturus t duas tribus. Quicquid illi populo minatur timeamus: t nobis similia faciam⁹.

f Tu ergo noli. Hiero. Me videat ꝓpheta rogans non impetrare quod postulat: ꝓcipit dñs: ne oret ꝑ populo peccatoꝛe: t nullam penitentiam agente.

g Et nō ob. Sancto/ rū preces ire dei pñt obsistere. vñ

Exo. 32. c Moysi dicit: Dimitte me vt peream populū istū tē. Et stetit phinees t pla. tē. Aaron quoqz arrepto thuribulo inter ignē t populū arsuruz medius stetit: t ira dei cessauit.

Hiero. Duo sunt q̄ obsistunt oīb⁹ ne audiant a domino: incoꝛrect⁹. s. t ꝑmanens erroꝛ: t coꝛ impenitens. Erroꝛ enim nunqđ venia ꝓmeret: sed q̄ ab eo veraciter absoluit. Coꝛvero impenitens in spiritū sctū peccat quo i vnū ppls dei ꝓgregat: quo spiritus immūdus ejicit: quo baptiçamur: quo pctā omia dimittunt: t quē accipit ecclia: vt cui dimiserit peccata dimittantur. Uerbum enim valde maluz t nimis impiū dicit cōtra spūm sctū cogitatiōe vel lingua: vt fm duriciam coꝛdis thesauriçet sibi irā hec impenitentia: hec blasphemia: vel verbū in spūm sctū remissionē nō habz in eternū.

h Nonne vides. Re putemus crudelē deū: q̄ nec rogari patiatur: causam reddit ꝛre nō audiat. Nōne vides.

¶ Confla

a apostolis: et apostolicis viris.

co ista in terra quā dedi pātrib⁹ a vestr̄ a seculo t vsqz i seculū. Ecce vos cōfiditis vobis i sermonibus mēdacij: q̄ nō ꝓderunt vobis furari: occidere: adulterari iurare mendaciter: liberare baalim: et ire post deos alienos qs ignoratis. Et venistis t stetistis cozā me i domo hac i q̄ inuocatū ē

a ꝑ post opera mala.

est nomē meū. Et dixistis: Liberati sum⁹: eo q̄ fecerim⁹ oēs abominatiōes istas † Nūqđ ergo spelūca latronū facta est dom⁹ ista: in qua inuocatū est nomē meum in oculis vestris? Ego ego suz: ego

¶ quod puratis occulum. a ¶ ex ꝓdictis docer fieri ꝑsentia.

c vidi dicit dominus. Ite ad locū meū in sylo: vbi habitauit nomē meū a ꝓncipio: t videte q̄ fecerim ei ꝓpter maliciam populi

¶ similia. s.

mei isr̄. Et nunc quia fecistis oia opa hec dicit domin⁹: t locutus

a ¶ vt vos de renebris libera rem.

d sum ad vos mane cōsurgens t locutus: t nō audistis: † vocaui vos

a ¶ remplo in quo cōfidistis.

t nō rndistis: faciam dōmui huic

a ¶ vt similia peccata pari feriātur sententia.

in qua inuocatū est nomē meuz: et in qua vos habet̄ fiduciā et loco quē dedi vobis et patrib⁹ vestris sicut feci sylo: t ꝓiciam vos

a ¶ decem tribus quibus ꝓfuit hieroboam de tribu ephraim.

a facie mea sicut ꝓieci oēs fratres vestros. i. decem tribus que iam erant in captiuitate inter assyrios.

a Uniuersum semen ephraim. hoc dicitur: quia illa tribus erat principalioz inter decem: t quia hieroboam primus rex eoꝛuz fuit de tribu ephraim. b Tu ergo. excluso predicto remedio. hic cōsequēter ponitur dicte exclusionis cōfirmatio: t hoc extribus que hic excluduntur. scz Hieremie oratio: t holocaustoꝛum oblatio. ibi: Hec dicit. et adhesio populi cum deo. ibi: Tonde capillum. Circa primum dicit dominꝰ Hieremie: Tu ergo noli orare ꝓ populo. et subditur post: c Et non obsistas mihi. rogando q̄ non inferam ei predicta mala. d Mulia nō eram ei predicta mala. e Nonne vides q̄d isti faciunt. id est ꝗ horribile. quasi dicat: dignum est q̄ puniantur: t q̄d sit istud ostenditur: f Filij colligunt ligna. ad coquendū idolatrie sacrificia. ad hoc enim pueri inducebantur a parentibus vt nutriti in talibus in senectute non recederent ab eis: fm q̄ dicitur Ꝓuer. xxij. Adolescens iuxta viam suam etiaz cum senuerit nō recedet ab ea. g Et patres succendūt ignem. dantes filijs exemplum sic faciendi cum venerint ad etatem adultam.

audiam te. cuius causa subditur: e Nonne vides q̄d isti faciunt. id est ꝗ horribile. quasi dicat: dignum est q̄ puniantur: t q̄d sit istud ostenditur: f Filij colligunt ligna. ad coquendū idolatrie sacrificia. ad hoc enim pueri inducebantur a parentibus vt nutriti in talibus in senectute non recederent ab eis: fm q̄ dicitur Ꝓuer. xxij. Adolescens iuxta viam suam etiaz cum senuerit nō recedet ab ea. g Et patres succendūt ignem. dantes filijs exemplum sic faciendi cum venerint ad etatem adultam.

† Ps. 10. 1. c Esa. 65. 8

† Esa. 56. c Mar. 21. b Ier. 32. f

† Ps. 14. b Ps. 11. c

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ a Cōstatur. Hiero. Quasi qđ̄ dm facere nolui vīoum peccatoꝝ multitudine facere ꝓcelloz sup viros ꝰ sup iumēta. Cū ira scīc dē: et homines ꝛ̄q̄ sūt bois silem se ueritatē senti/ nnt.

b Quia ñ si. ꝛc. Manifeste oñdit: qz ꝑmū decalogū de/ dit ī lapideis tabul' scriptus digito dī: t pⁿ offensaz idola trie: caputq; vi tuli insserit si bi hostias fie/ri magⁿ. ēē de/ monⁱ⁹. aufe/rens religionē purā mādato/rū dei: t conce dēs sanguinez victimarū carniūq; desideri uz. c A die q̄ egressi. Om/ne tp̄s mediū dicit: eos p̄ of/fensā dñi trāl/egisse. Necessa ria ꝙ fuit euan gelica gr̄a que eos nō merito sed dei miseri/cordia ꝓseruā/ret. d Et lo q̄ris ad ꝛc. Me dubitet' indu/rasse ceruices ꝛc. Ecce do lo cū pnie: nec iō loq̄r vt fiāt q̄ dico: sed qz fu/tura iō p̄dico: Nunc saltē lo/quere eis ver/bis meis.

e Hec ē gēs ꝛc. Hoc in tpe ꝓphetaruꝫ fa ctū est: t in ym bra p̄essit. In xp̄o plene com pletū est cuius disciplinā no/luerunt audi/re. Añ elegan ter inferꝫ: pe/rijt fides: q̄ ꝑ pzie christiano rum est.

f Tonde ca. Apud veteres ꝓsuetudo fuit lugentiū ton/dere cesariez: nūc eōtra co/mā dimittē lu/ctus indicīū ē.

¶ Excelsa.

succendūt ignē: t mulieres ꝓspergūt adi/ a
a ¶ Hiero. vel p̄parationes: omne genⁱ sacrificiū.
b ¶ lune vel militie celi: vel omibus stellis. b c
pem: vt faciāt placentas regine celi: et li/ d
a ¶ qui non sunt dij: sed sub noibus deoꝝ demoniⁱ⁹ immo/ laut. ¶ sic. b ¶ quam non habeo. ſ.
bent dijs ālienis: t me ad iracūdiā ꝓuo/ e
a ¶ quasi hoc faciēnes: non intelligunt miseri q̄ hec conten/ no non me ledat: quem ira non mutat: sed ipsos.
cent. Numq̄d me ad iracūdiaz ꝓuocāt di/
a ¶ deum nun ꝫ ledimus qui ledi non potest. sed nobis ineri/ tur ꝓparamus thesaurizantes nobis iram in die ire.
b ¶ ignomimia sempiterna erunt.
tus sui: Jdeo hec dicit dñs deⁱ. Ecce furōr b
a ¶ vel stillabit. i. moderatā penā inferet. si añ in stilla tanta duricia est. qđ si ois imber fuerit effusus qđ erit in furoru.
meus: t indignatio mea cōflātur sup locū t
istum sup viros t sup iumēta: t sup lignū k l
¶ furoꝝ.
regionis: t sup fruges terrę: t succendet
a ¶ quoniam non agit populus in quo possit extingui.
t nō extinguetur. Hec dicit dñs exercitu/ m
a ¶ quorum reprobauit templum reprobat sacrificiū: et publi ce arguit: qz nō veneratiōe suis: sed epularum desiderio immo laucrunt.
um deus israel. Holocaustomata vra ad/ n o
dite victimis vestris: t comedite carnes. p
Quia nō sum locut⁹ cū patrib⁹ vestris et q
nō ꝓcepi eis i die qua eduxi eos de ter/ r
ra egypti de verbo holocaustomatū t vi
ctimarū: sed hoc verbum ꝓcepi eis di/ s
a ¶ mandata in quibus religio pura.
cens: Audite vocem meā: t ero vobis de
a ¶ proficientes.
us: t vos eritis mihi populus. Et ambū
a ¶ quasi vobis ꝓuideo
nō mihi. verus dñs sum. nō egeo seruoꝝ officijs.
te in oi via quā mandaui vobis: vt bēne
a ¶ me dicente: Audite vocem meam.
sit vobis. Et nō audierūt nec incliuaue/ t
rūt aurē suam: sed abierunt in voluptati v
a ¶ contra illud apostoli: Que retro sunt obliuiscens in anteriora me extendo.
bus et ꝓauitate cordis sui mali: factiq; x y
a ¶ ꝓtercita cupientes. b ¶ futura cōcrementes.
sūt retrōrsuz. t nō ꝓfante: a die q̄ egressi sūt z
pres eoꝝ de terra ęgypti vsq; ad hāc dic. a
Et misi ad vos oēs seruos meos ꝓphas b
¶ sicut supra.
p dic: ꝓsurgēs diluculo: t mittens: t non
a ¶ pariter: qz merito stillauit ira dei super populum cōtempto rem dure ceruicis.
audierūt me: nec inclinauerūt aurē suā: sed
idurauerū t ceruicē suā: t peius opati sūt
¶ ramen.
pres eoꝝ. Et loq̄ris ad eos oia ⁊ba hec d
¶ ramen. a ¶ rante sunt superbie
vt dedignentur respondere. ¶ ramen.
t nō audiēt te: t vocabis eos ⁊t nō rnde/ c d
a ¶ non populus dei.
būt tibi. Et dices ad eos: Hec ē gēs q̄ ñ e
auduit vocē dñi dei sui: nec recepit disci/
a ¶ fides christianoꝝ. ¶ filij dei: fidei q̄ confessio. e
plinā. Pērijt fides t ablata ē de ore eoꝝ. ⁊t b i k l
Tonde capillum tuum t ꝓijce: et sume f
in directum planctum: quia ꝓiecit do/

a Et mulieres con. adipē. i. farinā tritici delicatis simā: ſm illud ꝑs. cxlvij. Ex adipe frumēti satiat te. in qua miscebāt aquā facīdo inde pastā.
b At fa. pla. i. panes rotūdos t tenues. c Re gine celi. i. lune: t sic ptz q̄ oēs pśone dom⁹ intrin/ ††44.c
secē. ſ. vir: vxor t proles erāt in illa idolatria occu/ pate. d Et li. di. alie. libamina sunt oblatiōes de liq̄dis: vt de vino oleo t siłibus. e Et me ad ira. p. ſ. ad inferēdū vindictā: qz ira t alie passiōes nō sunt ī deo: sed eⁱ⁹ punitio ꝺz ira: eo q̄ ad moduꝫ hoīs irati se ꝺz q̄ñ pūit. f Nōne semetipos. ſupple ꝓuocāt. g Jn cō. vult' sui. q. d. sic eo q̄ ꝓcurāt q̄ mala sua ꝙ me ꝓfusibiliter puniri. ꝓpter qđ sub/ ditur: h Ecce fu. m. i. vindicta mea. i Con/ flatur su. lo. iſtū. ad destruēdā ciuitatē t templuꝫ. k Sup vi. puniēdo eos in pśonis ꝓpriis. l Et su. iu. ꝛc. puniēdo eos in bonis possessis. m Nec di. Dic ꝙr ꝓfirmaſ ꝓpositū p exclusionē holocau/ sti deo oblati: ita q̄ nō valeat pplo ad aliqđ remedi/ū. cū ꝺz: n Holocau. v. ista erāt sacrificia di/ gnioza: eo q̄ totaliter incendebant ad diuinū hono/ rē. o Addite v. ve. i. hostijs pacifics: quaꝫ vna pars cedebāt ī vsuz offerentiū. iō subdit: p Et co. c. ſ. holocaustoꝝ. q. d. nō incēdite ꝙ me: qz i nul/ lo placēt mihi. iō subdit: q Quia nō sum lo. de ipis mihi offerēdis. r Jn die qua eduxi eos de terra egypti: sicut ptz Exo. xx. vbi deⁱ dedit p̄cepta decalogi pplo: t de holocaustis nō fit ibi sermo.
s Sed hoc verbū ꝓcepi eis dicens: Audite vo cem ꝛc. Et ꝫ ptz Exo. xix. vbi dicit: Si audieritⁱ vo cem meā t custodieritis pactū meuz: eritis mihi in peculiū. Melior est enim obedientia q̄ victime. j. Regⁱ. xv. Sciendū tñ q̄ postea dñs p moysen ꝓce/ pit holocausta t victimas sibi offerri a pplo ne ta/ lia offerrent idolis: ad qđ erāt ꝓni: t ad experiē/ dum obedientiā populi: t ad ꝓfigurandū futuraz īmolationē xp̄i: t. ꝓpter ꝫ dictū est hic: Non ꝓcece/ pi eis in die q̄ eduxi ꝛc. ꝙ qđ nō excludit ꝓceptum postea datū. t Et nō audierūt. obediendo.
v Sed abierūt in voluptatibⁱ⁹. q̄ruz ad delitias carnis. x Et ꝓauitate cordis sui mali. seruien/ do idolis. y Factiq; sunt retro: ſum: a me rece/ dentes. z Q die qua egressi sunt ꝛc. i. a tempo/ re illius egressionis: quia tunc fecerunt t adoraue runt vitulū conflatilē: Exo. xxxij. a Vsq; ad di em hanc. nō qz ꝓtinue fuerint idolatre: sed ꝓ maio ri pte tpis: vt ptz ex libris Judicⁱ. Reg. t Paral. b Et misi ad vos. ſ. reuocandos: sic est ī hebreo. t mutatur modus loquēdi de tertia pśona in secū/ dam. Cetera patēt ex supradictis vsq; ibi: c Et vocabis eos. ad penitentiā. d Et nō respondebunt tibi. ꝙ correctionem. ꝓpter quod post sequi tur: e Perijt fides. i. fidelitas populi erga de/ um et proximū. f Et ablata est de ore eoꝝ. quia tantūmodo loquūtur dolos et mendacium.
g Tonde. Hic tertio cōfirmatur ꝓpositum exclu dendo coniunctionem t amicitiam populi cū deo. Ad cuius intellectum sciendum q̄ ꝓphete domini nō solū ꝓphetabant verbis: sed etiā aliqñ sensibili bus signis: sicut Hieremias posuit in collo suo ca/ tenas ad significandum q̄ sic ducerent concatena ti in captiuitatem. j. xxvij. t sic in ꝓposito domi nus ꝓcepit Hieremie vt raderet capillos suos ‡ Fig.a Fig.c
suo capiti adherentes t ei valde amabiles: eo q̄ e/ rat naçareus ex utero matris sue: vt dictū est. ſ. ca. j. t sic nouacula nō debebat sup caput suum ascen/ dere: vt dicitur de samsone Judicⁱ. xiij. et hoc fuit ad significandum q̄ dominus populū regni iuda sibi ꝓius adherentem et amabilem separaret t. p/ ijceret a se: et hoc est qđ dicitur: Tonde capillū tu um. i. capillos: accipiendo singulare ꝓ plurali.
h Et ꝓuoce. a te. i Et sume in directū. i. dire/ cte aspiciens capillos. k Planctū. cuius signi/ ficatio subditur: l Quia ꝓiecit dñs et reliq̄t generationem furoris sui. id est populum iudā quē dilexit ꝓius: quia per mala sua ꝓuocauit cōtra se iram dei. et ideo dicitur hic: generatio furoris dei: sicut homo dignⁱ⁹ morte ꝺz filius mortⁱ. ij. Regⁱ. xij.

Conse/

¶ a Excelsa toph. Hiero. Toph hebraice: latitudo latine: qui locⁱ est ī valle filioꝝ ennon. Et hebraice dicit geennon. Be enim vallem: ennon homis nomen: vel gratiaz sonat. Et tradūt hebrei ex hoc loco dictā gehennā: eo q̄ omis populus iudeoꝝ ibi offendens dīm perijt. Jn quo loco etiā filios su/ os in igne idolis conseraverunt.
b Qui est in valle. Locuz qui ſyloe fontibⁱ⁹ irrigat ſignificat amenⁱ atq; nemorosus: t vsq; hodie horroꝝ ꝑbet delitias. Dic aūt gentilitat' errorē om/ nes. puincias occupauit: vt ad capita fontiū lucosq; amenissimos victimas īmolarent. c Et fi. Si iepte obtulit filiā virginē nō sacrificiū deo: sed ani mus placuit offerētis. Neq; enī si ca/ nis aut asiⁿ aut immūdū q̄dlibz ani mal ꝑmū occurrisset dño offerre debu isset. d Ecce di. ve. ꝛc. Añ recessit a fidelitate dñi sui tūc incepit. Sed cū rex egypti veniret vt liberaret hieru/ salem: nabuchodonosoꝝ illū fugauit. Postea nabuzardan obsedit eā: et ce pit t durit sedechiā in antiochiā t ibi ozbatⁿ est. e Et quiesce. Cū locus idolatrie ꝛ̄sus fuerit in sepulchra: vt vbi deū offenderāt: ibi cadauera eoꝝ inhumata iacerēt. ¶ Jn tpe

Nico.de lyra

Consequēter ponit duplex causa hu ius ꝓiectionis. Prima cū dicitur:
a Posuerūt offendicula sua. i. ido/ la. b Jn domo in qua ꝛc. ſ. in tem plo diuino cultui deputato: vt habeē iiij. Regⁱ. xxj. t hoc fuit valde detestā dum: sicut cū mulier introducit adul teriū in eodē lecto cū marito suo. sc̄da ponit ibi: c Et edificauerūt excel sa. i. altaria alta: qz locⁱ ille erat in val le: vt patet ex littera sequēti. d To phet. i. idolo moloch: t ſm hoc dicit Ra. Sa. sonat tympanū seu tympani/ cationez: eo q̄ in ritu illⁱ⁹ idoli fiebat tympani/catio. Erat enī illud idolum ereum t interⁿ concauum: t intra cō/ cauitatem illā fiebat ignis fortⁱ: t qñ idolum erat ignitum: ponebatur pu er qui offerebatur in manibus eius: t tunc sacerdotes ꝓcutiebant fortiē tym pana ne parentes pueri audirent cla/ morem pueri t cōpaterentur: t vt cre derent sine dolore corporis animam euolasse: t istud erat valde horribile. scz innocentem ad veneratiōem idoli sic interficere. e Filij ennon. nomen erat ꝓpriuz homi nis: cuius filius erat dominus loci illius. f Ut incende/ rent filios suos ꝛc. modo predicto. g Que nō ꝓcepi ꝛc. hoc dicitur: quia sacerdotes illius idoli asserebant talem ob/ lationem esse deo valde acceptam: eo q̄ dominⁱ dixit abrae: Tolle filium tuum vnigenitum quem diligis isaac: t offer il/ lum in holocaustum ꝛc. Heū. xxij. quod est falsum: quia illud nō fuit dictum abrae vt isaac moreretur: sed vt abrae obedi/ entia probaretur. ꝓpter quod ibidem subditur: Ne extēdas manum tuam super puerum: neq; facias illi quicq̄: nunc co/ gnoui q̄ timeas dominū ꝛc. b Et non dicetur amplius toph et t vallis filij ennon. licet enim ennon sit nomen ꝓpri um vt dictum est: tamen alio modo est appellatiū: et signat consolationem. q. d. non vocabitur amplius locus consola/ tionis: sed magis contrarium. scz vallis intersectionis: quia multi iudei ibi fuerunt postea interfecti a chaldeis. i Et sepelientur in toph et. scz sepultura asini: sicut dicitur. j. xxij. de iechonia. Sepultura asini sepelieⁿ: t hoc ptz ꝑ hoc quod subditur: Et erit mortalium populi huius in cibum volucri bus ꝛc. Cetera patēt.

Mozaliter.

Ca. VII

b Verbum quod factum est ad Hieremiā ꝛc. Jn hoc ca. ſm sensū lit teralem excluditur falsa ꝓfidentia iudeoꝝ de sanctitate tem/ pli: qua credebant peccata sua sine penitentia expiari. qđ est falsum. Moraliter aūt ꝓ hoc signantur christiani qui capel las edificant de rapinis vel ministris ecclesie elemosynas dāt: ꝓ hoc credētes saluari sine emendatiōe peccati. ideo talib⁹ ꝺz: b † Nolite cōsiderē in verbis mendacij dicētes: Templū dñi ꝛc. id est peccata vestra nō ꝓpter ꝓ predicta absq; debita pe nitentia: t dicit ter templū dñi. ꝓpter tres radices peccatoꝝ. scz ꝓcupiscen/ tiā carnis. cōcupiscentiā oculoꝝ: t su/ perbiā vite. peccata nanq; ex eis ꝓce dentia nō expianⁿ ꝙ modū predictuꝫ. Et quoniaz edificia dicto modo facta cito cadere solent. ideo sequit postea: m † Jte ad locū meū in syło. vbi fuit arca dñi: t ī tū fuit destructⁿ. ꝓpter ma liciā populi: t sic temporibus moder/ nis destructa sunt loca sancta in deo. ꝓ pter peccata gentis christiane. ꝓpter qđ sequit: n Nōne vides qđ isti fa ciunt in ciuitatibⁱ⁹ iuda ꝛc. dicit enim q̄ ante destructionē nostre ꝑdicte ci enormia fiebant in terra illa. Et ꝓntā hoc debet esse causa doloris oībus bo nis. ideo dicit post: o ¶ Tonde ca/ pillū tuū ꝛc. modus enī antiquoꝝ fu it tondere capillos in signū doloris t humiliatiōis: sicut ꝺz de sancto Job: Scidit vestimenta sua: t tonso capite corruit in terram.
p Jn ca. vij. vbi dicit in postil. Et re/ plicatur ter.

Additio. j.

Scīm translati onē chaldaicaz replicāt hic ter templū dñi: eo q̄ ter ī anno debebāt apparere in templo co/ rā dño: vt ptz Deut. xvj. ꝑ quā trinaz apparitionē credebant expiari a suis delictis. qđ tñ erat falsum: nisi corrige rent vias suas vt cōiter dicit.
Jn eo. ca. vbi ꝺz in postill. Regina celi. i. lune.

Additio. ij.

Ubi nos habe mus: Regine ce/ li: in hebreo habeē qđā dictio q̄ vno modo significat reginaz: t alio modo significat opus: t sic nō designat vnū certū planetā: sed totum opus celeste qđ obseruaⁿ ab astronomis ſm certas ꝓstellationes: t quōcunq; sit irrationa/ le videē dici q̄ luna sit regina celi: cū sol sit maioris efficacie lumiⁿs Xrist⁹. † Exc.26.e
Jn eo. ca. vbi ꝺz in postill. Quia nō sum locutⁿ de ipis mihi offerēdis.

Additio. iij.

Licet in ꝓce/ ptis decalo/ gi nō fiat mētio de holocaustⁱ: nec de sacrificijs: tū antea t spe cialiter qñ deⁿ eduxit pplm de egypto ꝓcepit eis de agno pasca/ li īmolādo: qđ fuit celebratū in die. ꝓpria seu tpe eductiōis de egypto: vt hr Exo. xij. qđ q̄dē sacrificiū vt habeē ibidē: vocat victima: t hoc fuit primū preceptū t de ꝓncipalibⁱ⁹ datis filijs israel a deo ꝙ moysen. Añ ratio postillatoris q̄ dicit q̄ in hoc qđ ꝺz hic: Nō ꝓcepi eis in die qua eduxi ꝛc. nō excludit ꝓce ptū postea datū. ſ. de sacrificijs: sed ꝓceptū antea ñ videē suffi cere: vt ptz: t ideo aliter videē hic dicendū. Pro q̄ sciendū est q̄ in ꝓcedenti ca. iā dixerat ꝓpheta q̄ holocaustomata t victi me nō placebāt deo: eo q̄ legē nō seruabāt: nūc aūt arguit eos ex hoc q̄ īmolatiōes suas seu sacrificia nō ꝓ cultu dei: sed ma gis ꝓ vocacitate sua faciebāt. Unde glosa interlinearis super istud verbū: Et comedite carnes: sic dicit: q̄ non veneratione sui: sed epularū desiderio īmolauerūt. Idē in glo. Añ cū dicit hic: Holocaustomata vra addite victimis vris ꝛc. sensus est: Ex q̄ ad appetitū vīm satiandū īmolatis ꝓuenienti⁹ est vt nō offeratis holocausta: q̄ totalit incendunt: t sic ꝑ ir videnⁿ cō sumi totalit in honorē meū: sed addatis ea victimis vestr' vt saturemini carnibⁱ⁹. nā victime ꝙ maiori parte cedebāt ī vsuz offerentiū. Et sequit: Quia nō sum locutⁿ cū patribⁱ⁹ vestris: t nō ꝓcepi eis in die qua eduxi eos de terra egypti de verbo holocaustomatū t victimarū: quia tunc non ꝓcepit eis face re holocausta t victimas: sed solū victimā: nam agnⁱ paschalis

victima

victimā erat: vt ptz in p̄dicto ca. Exo. xij. nō aūt holocaustū. postea vero cū lapsi fuerūt in idolatriā d: precepit eis holocausta & victimas sibi offerri a pplo: ne talia offerent idolis: put in postilla. Et sequit: Sed h̄ verbū p̄cepi eis. Audite vocem meā. q. d. hoc mandatū de obediēdo deo in q̄ verus dei cultus cōsistit semp fuit p se intentū a deo: nō aūt holocausta & victime &c. ¶ In eodē ca. vbi dicit in postilla: Perijt fides: id est fidelitas populi.

Additio. iij. Hoc quod dr hic: Perijt fides. p. prie pōt intelligi de fide iustificante: qui idola colūt sicut vere deū: manifeste deficiūt in fide: credētes idolū habere potētiā seu auctoritatē diuinā. Et q̄ duplex est act⁹ fidei. s. intrinsec⁹ in corde q̄ credit ad iusticiā: & extrinsec⁹ in ore q̄ fit p confessio ad salutē: ad Ro. x. iō de p̄mo dicit: Perijt fides. s. in corde. de scō vero: Et ablata est de corde eor: et istū sensum videt tenere glosa. ¶ In eo. ca. vbi dicit in postil. Tonde. Hic tertio cōfirmat p̄positū &c.

Additio. v. Hoc qd dr hic: Tonde capillū & pijce & sume: nō sunt verba dñi directa ad Hieremiā: q: vt dictū fuit Esa. xl. sup illud verbū: Sup montem excelsum ascēde. verba hebraica & p̄noīa distinguuntur f̄m sexū: q: aliq̄ sūt masculina & aliq̄ feminina: & q̄ hic dicit: Tonde & proijce & sume: sūt feminini generis in hebraico in h̄ loco: sic q̄ dicunt ad feminā: & iō hec x̄ba intelligēda sunt cū dicta q̄ ppha⁊ i pl̄ona dñi ad ciuitatē hierl̄m vt. s. i. signū meroris tonderet capillos: q: vt dr in glo. apud veteres sīue tudo fuit lugentiū tondere cesariē: sicut nūc ecōtra comā dimittere

Glo. ordi. Ca. VIII

a In tpe illo ait dñs: eijciēt ossa reguz iuda: & ossa p̄ncipum ei⁹: et a ¶ que effodit auaricia. ossa sacerdotū: & ossa pphetax: et ossa eox q̄ habitauerūt hierl̄m de sepulchris suis: & expandēt ea ad c ¶ vt q̄b⁹ fuerāt derelicto deo eox pareāt aspectib⁹ solē & lunā & oēm militiā celi q̄ dilexerūt: & q̄b⁹ seruierūt: & post q̄ ambulauerūt: & q̄ q̄sierūt & adorauerūt. Nō colligent & non sepelient: b ¶ inhumati. in sterq̄liniū sup faciē t̄re erūt. Et e ¶ si qui fugere potuerūt. eligēt magis mortē q̄ vitā omis q̄ f residui fuerit d cognatiōe hac pessima: i vniūsis locis q̄ derelicta sūt: g ad q̄ eieci eos dicit dñs exercitum. Et dices ad eos: Hec dicit dñs. h ¶ peccādo. ¶ penitendo. Nunq̄d q̄ cadit n resurget: et qui i a ¶ a domino. ¶ ad eum. auſus ē nō reuertet⁹? Quare q̄ auk sus ē pp̄l⁹ iste i hierl̄m auersiōe cō l a ¶ fornit. b ¶ idolaꝝ q̄ libz p̄ua vitari iusticieq⁹ p̄tia tentiosa? Apphēdērūt mēdāciuz: m a ¶ q̄ cū possent studiose fecerari sunt iniqua. b ¶ si redirent. si aliquid boni dicerent. & nōluerūt reuerti. Attēdi et ausn Ps. 13. cultaui: nēo q̄d bonū ē loq̄t. Mulo p† Ibidē. 11. lus ē q̄ agat p̄niaz sup pctō suo di f L ¶ ore vel corde. cens: Quid feci? Oēs p̄si sūt ad q a ¶ erecto collo cōtra deū. cursū suum: q̄si equ⁹ ipetu vadēs a ¶ cui simile: Cognouit bos possessorē su. et as. t̄re. b ¶ Piero. in aere. in q̄liū. Milu⁹ i celo cognouit tēr† pus suū: turtur & hyrūdo et cico/ mittere lucē⁹ indiciū ē. Hec i glo. t̄e. ¶ In eo. ca. vbi dr in postilla: Et nō dicet ampli⁹ topheth: & vallis filij ennon.

Additio. vj. Ubi nos habem⁹: Vallis filij ennon: in hebreo habet: Gehen hynnon. vnde ex h̄ noīe fuit assūptū in hebreo gehēna: ad significandū locū infernalē vbi cruciant dānati: & sic hr̄ in catholicon. & rō ē: q: in h̄ loco crudelissime & irremediabiliter cruciabant boies p demonū admistratiōe q̄dāmō sicut i inferno. Sisr & topheth nomē ē iferni. iuxta illd Esa. xxx. Preparata ē ab heri topheth &c.

Replica. In ca. vij. extraneū videt Bur. q̄ postil. reginā celi vocat lunā: eo q̄ sol sit maior efficacie. q̄d argumētū Bur. modicū ꝛcludit: h̄ vsu loquendi p̄hox & poetax ꝛcludit illa rō p postillatoꝛe. Nā sol dr p̄: q: generat holez: & si hoīm tm̄ si deox. i. alioꝝ planetax: & a milt poet⁹ dr sol rex rō maior⁹ efficacie. luna dr regia & mr & bona gruētia: q: sol & luna sē duo magna lūaria. sol tm̄ maior & luna min⁹: vt ptz Gen. j. ita i regno magne plone sē rex & regia: maior tm̄ rex q̄ regia &c. ¶ In eo. ca. vbi dr: Nō p̄cepi eis i die q̄ edu. &c. dic postil. p h̄ excludūt p̄cepta p⁹ data: vbi Bur. accipit occasionē ꝛ postillatoꝛe: cū tm̄ & h̄ ille volūt idē: vt ptz. In eo. c. vbi dr: Tōde capillū Bur. h. t. s. Esa. xlij. fantasiat ꝛ generib⁹ x̄boꝝ: q̄ vicio x̄ba sē masculini ge. & feminini ge. in grāmatica hebraica: sic noīa i grāmatica latina. Nō sī ita ē puto tm̄ Hie. o. & alios ñ latuisse. Sz glo. quā adducit ñ fac⁹ p eox: h̄ stat cū expositiōe postil. q̄ tōsio capit⁹ Hieremie h̄ p̄cepta p̄nostice designāt meroꝛē cinitat⁹ & ppli: sic i ipi⁹ collo catena fuit p̄nosticū signū captiuitat⁹: de quo. j. xxvij.

a In tpe il. Hic excludit q̄rtū remedium. s. sapia doctoꝝ si inesset. p quā pp̄l⁹ posset ab errore & idolatria reduci: & a pnitentia divina liberari: h̄ excludit in h̄ ca. q̄d dividitur in duas partes: q: p̄mo p̄dicit pp̄li exterminiū. scōo excludit dictū remediū. ibi: Milu⁹ i celo. Prīa adhuc in duas: q: prīo ponit pp̄li extermiatio. scōo extermiatiōis rō. ibi: Et vices. Circa p̄mū p̄mo ponit exterminatio q̄tū ad defunctos: q̄ inē boies ñ remanēt nisi ossa sepulta: & q̄tū ad h̄ dr: In tpe illo. s. destructionis hierl̄m p chaldeos. b Ejcient ossa re. t̄e. mos enī fuit apud iudeos sepelire mortuos sūptuose: vt dr Job. xlv. & marie psonas regū & pontificū et aliox notabiliū: ita q̄ i capitib⁹ regū ponebant coronas aureas cū lapidib⁹ p̄ciosis: & anulos i digitis: & circa alias psonas ponebāt alia p̄ciosa f̄m q̄ueniētiā sui stat⁹. ꝛpter q̄d chaldei i destructiōe hierl̄m sepulchra taliū effoderūt: ossa ꝛpiciētes & ioalia accipientes. c Et expan. ca ad so. & lu. t̄e. q. d. sicut sacrificaueruṅ soli & lune & ceteris stellis: sic iustū est q̄ ossa eox projiciant⁹ ad solē & lunā extracta de sepulchris. iō subdit: d Nō colli. & ñ sepe. de cetero. q: habitatores terre i captiuitatē ducent⁹. e In stercquiliniū sup faciē ter. erūt. i. putrefiēt sup terrā ꝛ pluuiā & niuē desup cadentē. Cōseqūnter ponit exterminatio q̄tū ad vivos. cū dr: f Et eligēt mag⁹ mortē t̄e. ꝛ nimia anxietate & miseria quā sustinebunt. g In vni. lo. q̄ derelicta sūt: ad q̄ eieci eos. i captiuitatē ductos: vbi dicēt mortuos fuisse beatos. h Et dices. Hic ꝛ̄r ponit huiⁿ exterminij rō: q̄ est obstinatio pp̄li in pctō. cū dr: i Nunq̄d q̄ cadit ñ resurget. t̄e. q. d. ille q̄ cadit ad t̄ra libenter resurgit: & q̄ auersus ē a recta via libenter reuertit ad eā. k Quare q̄ auersus ē ꝛ. iste i hie. a via mox. l Auersiōe p̄te. id est obstinata nolēs reuerti. & subdit huiⁿ causa: m Apphēderūt mē. pseudo pphax. n Et nolu. reti ad meū obsequiū. o Attēdi & ausc. loq̄t de⁹ ad modū boīs emēdatiōnē sui filij desiderāt: & q: ñ fuit secuta. subdit: p Nullus ē q̄ a. pe. de pctis p̄teritis: ñ est obstinati ad futura ppārada. tō seq̄t: q Oēs cō. sī ad cur. s. t̄e. i q̄ notat libido peccādi & obstinatio maxima. r Milu⁹. Hic ꝛ̄r excludit remediū q̄ ponit⁹ fer hr̄i ꝛ sapiam docto: & ꝛ nō h̄ remediux excludit. scōo exterminiū pp̄li futurū repetit. ibi: Cōgregās. Circa p̄mū p̄mittit ignorātia pp̄li ꝛ exēplū auiū trelectu carētiū. cū dr: Milu⁹ in celo cognouit t̄ps suū. scz nidificandi & pullificandi. s Turtur & hyrundo & ciconia custodierūt temp⁹ aduentus sui: q: tpe tpe determinato recedūt & reuertuntur.

Populus

a Propterea dab. Receperūt mercedē suā: & qui verbux do mini abiecerunt: ipsi abiecti sunt.
b Et sanabant cō. Quasi boni medici aliena vulnera x̄bis sanare cupiebāt: qui olbus flagitijs vulnerati erant. Hec q̄ quotidie in nr̄o populo cernim⁹. Unde: Ro. 2. c Qui p̄dicas non furandū furaris. t̄c. Huiusmodi enī cū pctōres & diuites videt sanare ꝛtritionez cuiuſ filie populi mei: id est ecclie: a ignominia eox q̄ decipiūt dicētes: pax: pax: t̄c.
c Jdcirco ca. Ut q̄ rux dignitas excellebat: etiā ruine populi misceanē. quasi. s. d minoꝛe vsq̄ ad maiozē oēs auaricia se. d Non est vna t̄e. Quasi cū tpa pretereant: et estati succedat autumn⁹: et hyeme arbox cadent folia: de longe cūcta vidēbitis: nec ex eis cibum capietis.
e Quare sedem⁹. Dr pp̄li inducit⁹ respōdēris: & vitia sua ꝛfitēt⁹: & sese mutuo cohortantis: cōueniamus & ingrediamur ciuitates munitas. Ut ynam ciuitatē hierusalem: iam enī alie capte fuerāt. Piero. Personax mutatio maxime in pphetis difficilē facit intellectū: q̄ si in suis locis & causis & tpib⁹ redd̄ant: plana fiēt que obscura videbant.
f A dan. Ubi iordanis fluit⁹ oriē. Babuchodonosoꝛ discribit a dan veniens p phenicez cū exercitu suo. g Mittam vo. ser. t̄e. Ut insanabiliter p cutiam eos. Frustra p̄ces fūdūt cōtra serpentes antiquū colubrū tortuosum: qui ꝛ p̄cepta contempserunt. Sic quoq̄ qui eloquia dñi cōtemnūt tradūtur aduersarijs potestatib⁹. h Dolor me⁹. Ex p̄sona dñi ꝛ legenda sunt euersionē hierl̄m plangētis: & eiⁿ miseriā nō ferentis. i Et ecce vox clamo. Describit fletum & ululatū vrbis ingressis hostibus.

Hostes

nia custodierunt tempus aduentus sui: a ¶ dolenter pronunciandū est. a ¶ supuenerūt. pp̄l⁹ aūt meus nō cognouit iudicium dñi. a† a ¶ o vos scribe et pharisei. ¶ q̄si legis tractatis noticiam & scripturis inquirerem. Quō dicitis sapiētes nos sum⁹: & lex dñi b† nobiscū est: Vere mendaciū operat⁹ est stilus c† a ¶ qui scz iudicio suo possunt cōdemnari: hox sapiēcia stulticia est. vnde: Qui alium doces: teipm̄ non doces scribarum. lus mēdax scribax. Cōfusi sunt sapiētes: f perterriti & capti sunt. Verbū eni dñi pie/ g a ¶ sed frustra tractat legis noticiā q̄ opib⁹ destruit doctrinam. Ro. 2. c Qui p̄dicas non furandū furaris. t̄c. Huiusmodi enī cū pctōres & diuites videt sanare ꝛtritionez cuiuſ filie populi mei: id est ecclie: a ignominia eox q̄ decipiūt dicētes: pax: pax: t̄c. a cerūt: et sapiēntia nulla est in eis. Propte/ ¶ vxores. ¶ hostibus. ¶ possessiones. rea dabo mulieres eorum exteris: agros m a ¶ qui in perpetuum teneant. ¶ quasi ipsi sunt causa: non mea crudelitas. eox hereditab⁹ †: Quia a minimo vsq̄ ad ma n† o a ¶ que est radix omnium malorum. ximum auaricia omēs sequunt⁹: a pphēta a ¶ qui debuerunt prohibere. b ¶ aliena rapiendo. c ¶ vt non sit inꝛe eorum veritas. vsq̄ ad sacerdotē cuncti faciūt mēdaci/ ¶ rales. um. Et sanabant contritiones filię populi b mei ad ignominiam dicentes: pax: pax: cū a ¶ mentis. ¶ corporis. ¶ imo bellū imminet pctōrū. b ¶ intelligēres abominationem quam fecerunt. nō esset pax. Confusi sunt q̄ abominatione a ¶ in suis. i. sceleribus. b ¶ non scz. imo in tanta amentia proruperunt: vt nec confusione cuperent emendare vitia: nec spe venie confiteri. fecerunt: quinimō confusione non sunt cō/ c fusi: et erubescere nescierunt. Idcirco cadēt ¶ captiuitatis. inter corruentes: in tempore visitationis a ¶ i hierl̄m scz vt obsidiōne a chaldeis diu & fame crucē ¶ nobis. sue corruent dicit dominus. Congregans p ¶ nobis. congregabo eos ait dominus. Nō est vua q a ¶ obsesso populo: q: ficus hostiū sunt. ¶ in hyeme. in vitibus: & non sunt fic⁹ in ficulnea: folium a ¶ que preterire cernerent et tangere non auderent: et magis dolerent. defluxit: et dedi eis que pretergressa sunt. r e Quare sedem⁹? Cōuenite & ingrediamur. s ¶ lxx. vel eos. a ¶ q: nō audem⁹ depcari. b ¶ quē offendim⁹. t ciuitatem munitā: & sileamus ibi: q: domi v a ¶ quia dulcem deum nobis amarum facimus. nus de⁹ nr̄ silere nos fecit: & potū dedit no y bis aquam fellis. Peccauimus eni domi/ z ¶ qui nihil boni fecimus. nos expectauimus pacē & non erat bonum: a b a ¶ nostre. b ¶ omnia formidine plena. c ¶ quasi iam pretērita narrat pro veritate rei. tempus medele: & ecce formido. A dan au/ c f d ¶ Nabuchodonosoꝛ. ditus est fremitus equorum eius: a voce a ¶ alias hinnitūm. ¶ hyperbole. hinnituum pugnatorum eius cōmota est omnis terra. Et venerunt et deuoꝛauerūt a ¶ hierl̄m. b ¶ ve habitanti⁹ terrā. terrā & plenitudinē ei⁹: vrbem & habitato/ a ¶ aquila regulos. res ei⁹. Quia ecce ego mittā vobis serpēn g e tes pessimos quibus nō est incantatio: et f mordebunt vos ait dominus. Dolox me⁹ g sup dolorē: in me cox meū merēs. Ecce vox h clamoris filię populi mei de tra lōginqua. i

a Populus aūt meus nō cognouit iudiciū dñi. i. cius mādata: p quox trāsgressiones dñs iudicabit populū & ꝛdemnabit: & q: ignorantia pp̄li prouenit ex defectu doctoꝛū. iō ꝛiter arguit inspientiā eoꝝ dicens: b Quō dicitis, vos scribe et doctores. c Sapiētes nos sum⁹. cognoscētes diuina: de q̄b⁹ ꝛpie est sapientia. d Et lex dñi nobiscū est. i. apud nos ē eiⁿ intellect⁹ q̄b⁹ excludit cū subdit: e Vere mendacia operat⁹ est stilus scribarum. q: falsē et extorte legē interpretabant: sicut dictum ē ca. p̄cedenti de relatiōe rapinax p oblationes. f Cōfusi sunt sapiētes &. i. cōfundent⁹ gñ cū ciuitate capient. s. cui⁹ contrariū asserebant. cui⁹ causa subdit: g Verbum eni dñi. p. pphetas dictū. h Proiecerunt. tanq̄ falsum. i Et sapientia eius. scz domini. k Nulla est in eis. sed tm̄ sapiētia que terrena est: a ialis & diabolica: Jaco. iij. ꝛpter q̄ subdit pena cū dr: l Propterea &c. exteris. i. chaldeis q̄ eas violabūt: & postea ducent captiuas. †Ezech. 6. c Esa. 56. a m Agros eox. i. bona agroꝝ. n Meretibus. i. extraneis. nō ad modicū tp⁹: sed ad longū q̄si bereditario iure. Dimisit enī ibi rex babylonis de paupib⁹ terre q̄ colerent terrā. nō sicut dñi ꝛ magi⁹ serui reddēdo tributū regi: & post reditū de babylone iudea fuit sub scruitute. p̄mo persarum. secundo grecoꝝ: & tertio romanoꝝ: vt ptz ex libris Esdre: Neemie: Machabeoꝝ: & etiā ex euāgelijs q̄tum ad seruitutē sub romanis. o Quia a nimio &. vsq̄ ad locuz illū: Cōgregans: expositū est. i. v. ca. circa medium. p Congregans. Post q̄ exclusum est doctoꝝ remedium. hic ꝛiter repetit populi exterminiū. cū dicit: Congregans cōgregabo eos: q: timore exercitus chaldeoꝝ de villis campestrib⁹ fugerunt hierusalem. q Nō est vua in vitib⁹ &. id est nō erit: adducnētib⁹ chaldeis q̄ totū comedent. ideo subdit: r Et dedi eis. s. iudeis terrenalcētia in abundātia. s Que pretergressa sunt. s. ab eis & occupata a chaldeis. t Quare sedem⁹. verbū est habitantiū extra hierusalem. q. d. si tardem⁹ fugere in hierusalem: que est ciuitas fortis & munita: a chaldeis capiemur. v Et sileam⁹ ibi: modus est eni obsessoꝝ silere de die: vt audiāt sonū tube & currant ad locū vbi fit insultus hostiū. x Quia dñs noster silere nos fecit. i. ad hanc necessitatem nos adduxit. y Et potum dedit nobis aquā fellis. i. angustiatem amarā dedit nobis. cui⁹ causa subdit: z Peccauimus enī dño. hoc dicebant illi qui peccatū suum recognoscebant. a Expectauim⁹ pacē. f̄m dicta pseudo pphetarū. b Et nō erat bonū. s. pacis: q̄d est sūmum bonū in vita: sicut dicit Priscian⁹ i minori volumine. si queraē q̄d sit summū bonū in vita: bene rūdet par. c Tempus medele. a rege egypti q̄ miserat auxilium sedechie & defecit. iō subdit: Et ecce formido. cui⁹ cā subdit: d A dan audit⁹ est fremit⁹ &. ab illa enī parte intrauit iudeā exercitus chaldeoꝝ cū maxia ptāte. & ptz ira vsq̄ ibi: e Mittā vobis serpentes regulos. i. chaldeos. f Quib⁹ nō est incantatio. i. depcatiōib⁹ vtis nō flectentur ad parcendū vob. g Dolor me⁹ sup dolorē. verbū est Hieremie dolentis de ppli sui culpa: & de superueniente pena. h Ecce vox clamoris filie populi mei. i. synagoge vel ꝛgregatiōis iudeoꝝ. i De terra lōginq̄. i. de babylone: vbi ducta i captiuitatē lamētabat hierl̄m & structiōez dicēdo:

Universidad de Navarra Biblioteca

Hostes venientes de terra longinq̃ clamãt otra ciuitatẽ: vel ciues ꝺ hostes.
a Trãsijt me. ſ. verba ꝓphe in hierm lõga obſidiõe cõclusi: qz mutata ſt̃ tpa. anni circulus reuolut⁹. Spes aũt nr̃a irrita. b Super cõ. Dñi reſpõſio q̃ in afflictione hierl̃m ꝓdeſt afflictus.

C Ca. IX
Quis da/ bit. Rex hierusa/ lẽ obſeſſa ciuita/ te ab hoſtib⁹ no/ cte fregit murũ ciuitat̃ & fugit: & i campo hieri/ chõtino captus eſt cũ ſeqẽtib⁹: & duct⁹ antiochi/ am exorbat⁹ eſt cozã filijs ſuis.
Quis dabit. Quaſi ſi totus vertar in fletuz & non ſint gutte lachrymaz: ſed abundãtia flu/ minis: digne tñ flere nõ potero. Tanta enĩ ſunt mala vt omnez dolorẽ ſua vin/ cant magnitu/ dine. Hoc aut̃ tã ex ꝓſona dñi q̃ ex ꝓſona ꝓ/ phete intelligi põt. d Quis dab. &c. Quaſi meli⁹ eſt habita re in ſolitudine q̃ inter tãta ſce/ lera hoĩm com/ morari. Vnꝺ in euãgelio. Vſq; q̃ ſuſtineho vos?
Et alibi: q̃ intel ligit ſed ebitꝝ ta cebit qñ tẽp⁹ peſſimũ eſt.
e Quia de ma lo in. De malo i malũ tranſeunt pctores: qñ ido/ lũ idolo mutãt: & de pcto cadũt in peius pctũ: vel de obſidione ĩ capti uitatẽ. De ſanct⁹ ꝺr: Ibũt de virtute in virtutẽ. de peccatoriꝫ⁹ vero: de malo in malũ egreſſi ſſ. Causa ãt malorũ eſt q̃ non cognouerũt dominũ & cetus ſunt pnaricantiũ: & lingua armantium in blaſphemiã. f Annũciq; ſe. Hiero. Calitdus hoſtis cũ a bonoz cozdibus expelli ſe ꝓſpicit: cos q̃ ab illis valde dilignt exhrit: & ꝓ eoz verba blãdiẽs loquitur: qui plus ceteris amantur: vt dum vis amoris cor perforat: facile ꝓ/ ſuaſionis gladius ad intime rectitudi/ nis intima irrumpat.
g A ꝓximo ſuo. Quia et inimici hominis domeſtici eius. Fratrum quo q̃ gratia rara. Et tradet pater filium: et filius patrem. Et duo in tres: et tres in duos diuidentur.

Et ꝓ

a Munq̃d dñs nõ eſt in ſion &c. q. d. nõ. quia templũ eſt deſtructũ: & rex ſedechias captiuatus. & ſubdit reſpõſio dñi ad hanc querimoniã. b Quare ergo me ad ira cundiã &c. q. d. iſta eſt dicte deſtructionis cauſa. Cõſequenter ponunt verba Hiere mie lamẽtantis. c Tranſijt meſſis &c. id eſt tempus quo rex egypti debebat no bis auxiliari: quia guerre fiunt in eſtate. d Et nos ſaluati non ſum⁹. i. deſtructi ſum⁹. min⁹ enim dicẽdo plus ſignat. Ex confidentia enĩ regis egypti rebellauit ſedechias regi babylonis: ex hoc ſecuta eſt deſtructio ciuitatis & ꝓpli: vt habetur. ſ. xxxvj. & ideo ſubdit Hieremias. e Sup contritiõe filie ꝓpli mei cõtrit⁹ ſum. i. affictus corpe. f Et cõtristatus. mente. g Stupoz. i. ſtupefactio mẽbroꝝ. h Obtinuit me. ꝑ horroze tanti mali.
i Munq̃d reſina nõ eſt in galaad. q̃ reſinã intelligitur gutta aromatica & medicinalis: ꝓ quã vt dicit Ba. Sa. hic intelligit ſapientia: & ꝓ medicũ ſapiens qui curat vulnera peccatoruꝫ: & talis erat Hieremias & etiã Baruch & alij ꝓphete ſancti. ideo ſubdit: k Quare igit̃ nõ eſt obducta. i. ꝓfecte curata: l Cicatrix. i. vulnus: m Filie populi mei. ex quo habet medic⁹ & medicina: & tacet reſpõſio: quia loquit̃ ad modũ do minis turbati q̃ truncat verbũ ſuũ & nõ complet. Reſpõſio tñ eſt q̃ populus nolebat audire medicũ: nec eius recipe medici nã: vt patet ex ſupradictis.

Ca. VIII
Moraliter. ſa regis iuda &c. Per reges & princi/ pes veteris teſtamẽti ſignant̃ ꝓncipes noui teſtamẽti: & per ſa cerdotes ꝓlati nr̃i: & ꝓ. ꝓphas doctores & ꝓdicatores catholi/ ci: & ꝓ habitatores ĩ hierl̃m religioſi. Per iſtoz igit̃ oſſa q̃ poſt mortẽ remanent carne putrefacta: ſignant̃ eoꝝ peccata q̃ poſt mortẽ remanent puniẽda. Hec aũt oſſa ſepulta ſunt ẽdin ſut occulta: & ad ſolẽ expandunt̃ q̃ publice ꝑpetranꝝ. q̃ ĩ mul/ tis de oĩb⁹ ſtatib⁹ ꝓdictis fit bodie. nã publice peccãt & inue/ recũde in ſcandalũ magnũ populariũ. ideo ſubdit: e Jn ſter quilinio ſup facie terre erũt. ſ. q̃ infamiã ipoꝝ inẽ habitatores terre: & qz plures de talib⁹ ĩ ſua malicia ſũt obſtinati. ſequit: f Nullus eſt q̃ agat pniam ſup pcto ſuo &c. Talis aũt obſti natio obfuſcat intellectũ nõ ſolũ q̃tũ ad cognitionẽ legis di/ uine: & etiã legis nature. ideo ſubdit: g Miluus ĩ celo cogno/ uit tp̃s ſuũ &c. ſ. ad agendũ ea que ſm̃ naturã ſuã ſunt q̃uenientia. a Populus aũt me⁹ nõ cognouit iudiciũ dñi. i. legem nature ſcriptã in corde ſuo: & tñ tales frequẽter ſe iactãt de ſa/ pientia ſua: q̃ terrena eſt anialis & diabolica: vt ꝺr Jacobi. iij. q̃uertit enĩ legẽ nature q̃ dicit: Hoc facias alij q̃ tibi vis fieri. hoc nõ facias alij q̃ tibi nõ vis fieri. ꝑpter q̃ ꝓtra ſapien tiã taliũ ꝺr: b Quõ dicit̃ ſapientes nos ſum⁹. q̃ talis ſapia ſtultricia eſt apud deũ. ꝑpter q̃ ſubdit: c Vere mendaciũ operat⁹ eſt ſtilus mẽdax ſcribax. Et ſubdit ipoꝝ pena cũ dicit: d Inhabitabo te &c. Jnhabitabo & in/ ambulalo in eis.
e Cordis ſui. Non in corde noſtro ſed ĩ domino oſtendum eſt. f Prauum eſt cor hominis: de quo exeunt praue cogitatio/ nes. g Idcirco ꝺ di. ꝺo. &c. Poteſt de vicino tempore ꝓphetari q̃ capti ſunt a chaldeis: & ꝓpzie de hoc q̃ in omnib⁹ gentibus ſunt diſper ſi & toto orbe diuiſi.
g Gladiũ. Alma terialem vel ſpiritua lem quo diuiduntur ne in malum conſen/ tiant: ſed in eo q̃ ma li ſunt diſpereant.
h Et vocate. Voca te lamentatrices ꝓ/ pter futuram captiui tatem: & ciuitat̃ euer ſionẽ. Lamẽtatrices vocare iubet q̃ voce flebili verberatis la/ certis ad lachrymas inuitãt. Jſ enĩ mos vſq; hodie perma/ net ĩ indea: vt ſparſis crinib⁹ mlieres nuda t̃ pectoriꝫ⁹ voce mo dulata ꝓſm̃ trãſſun dãt in lachrymas.

Oculi

a Et ꝓbabo &c. Jn fornace tribulatiõis. Eccli.27.a Vasa figuli ꝓbat fornax: vt hoc̃ in nob adulterine materie ẽ excoquat̃. Argentũ ei dñi igne ex. ꝓ. ter. Ps.11. b Munquid super bis. Sepe versiculuz iſtũ repetit: vt malis eorum enumerat̃ in ferat ſe iuſte facẽ q̃ facit. c Sup mon tes Tropologice. Sup montes fiet⁹ aſ Tropo. ſumitur: & lamẽtatio ſup ſpeciosa deſerti: dñ peccant ꝓncipes eccleſie: & nihil in ea inuenitur ſubſtantie dei: nec auditur voꝝ chriſti eccleſiã poſſi dentis q̃ apoſtolicoſ viros. Et a volucri⁹ cc. vſ. ad pecora. Ab his. ſ. qui poſſũt in ſublime aſcendere vſq; ad ſimplices re/ ceſſerunt a deo.
d Et dabo hieruſa lem. Cũ eccleſiaſtici doctores deficũt: hie ruſalem oaĩ in acer uum arene: vel in tranſmigrationẽ: vt hereticus ſermo ĩ ea ꝓualeat. Et ſic cu bile draconum & ciui tates illius deſolen tur: ne inhabitet ſer mo diuinus. & qui di 2.Cap.6.d cit: Jnhabitabo & in/ ambulalo in eis.
e Cordis ſui. Non in corde noſtro ſed ĩ domino oſtendum Ps.17.b eſt. Prauum eſt cor homis: de quo exeunt praue cogitatio/ nes. f Idcirco ꝺ di. ꝺo. &c. Potest de vicino tempore ꝓ/ phetari q̃ capti ſunt a chaldeis: & ꝓpzie de hoc q̃ in omnib⁹ gentibus ſunt diſper ſi & toto orbe diuiſi.
g Gladiũ. Al/ materialem vel ſpiritua lem quo diuiduntur ne in malum conſen/ tiant: ſed in eo q̃ ma li ſunt diſpereant.
h Et vocate. Voca te lamentatrices ꝓ/ pter futuram captiui tatem: & ciuitat̃ euer ſionẽ. Lamẽtatrices vocare iubet q̃ voce flebili verberatis la/ certis ad lachrymas inuitãt. Jſ enĩ mos vſq; hodie perma/ net ĩ indea: vt ſparſis crinib⁹ mlieres nuda t̃ pectoriꝫ⁹ voce mo dulata ꝓſm̃ trãſſun dãt in lachrymas.

Oculi

suo cuſtodiat: & in oi fratre ſuo non habeat fi/ duciã: qz omis frater ſupplãtãs ſupplãtabit: a
a ſ manc nomen amicitie: nomen inane fides.
et omnis ãmicus fraudulenter inceder: et vir fratrẽ ſuũ deridebit: & veritatẽ non loquẽtur.
a ſ vſus facit magiſtrũ: cõſuetudo altera natura eſt. b ſ verba mẽ/ dacij.
Docuerunt enĩ linguã ſuam loqui mẽdaciũ: b
a ſ ſtudent ſcz vt agant iniquitatẽ. b ſ o hieremia. ſ vel hierm.
vt inique ãgerẽt laborauerũt. Habitatio tua c
a ſ populi doloſi. b ſ quotidie peccata augẽtes. c ſ d. hoc ꝓhibui.
in medio dõli: in dolo rẽnuerũt mẽ ſcire dicit d
domin⁹. Propterea hec dicat dñs exercituz. e
a ſ vel igne examinabo.
a Ecce ego cõflabo & ꝓbabo eos. Quid enĩ ali f g
a ſ impudentia. b ſ hierusalem. c ſ quondam.
ud faciã a facie filie põpuli mei? Sagitta vul/ h
a ſ hereticoꝝ. qui vulnerant corda auditoruz & neſcientiũ. contra ꝙs dicẽtur: Omni cuſtodia cuſtodi cor tuum. b ſ non dei.
nerans lingua eorũ: dolũ locuta ẽt Jn ore ſuo i
a ſ quia in corde et corde loquit̃. vnde: Qui loquũtur pacem cũ ꝓ. ſuo. mala aũt in cordib⁹ eoꝝ: ec venenum aſpi. ſub la. c.
pacẽm cuz amico ſuo loquit̃: et occulte ponit
ſ tor et rantis. ſ in virga.
b ei inſidias. & Munquid ſup his nõ viſitabo dr̃. k
a ſ tam iniquam.
cit dominus: aut in gẽte huiuſcemodi nõ vl/
a ſ babylonio cunera vaſtante propheratur ſolitudo ꝙuincie.
c iſcetur anima mea? Super montes aſſumam l
ſ vel ſemiras.
fletum ac lamentũ: & ſup ſpeciosa deſerti plan m
a ſ nõ eſt qui ꝙ terram gradiat̃. b ſ homo. c ſ celis om/ nibus nihil remanſit qõ viuere poſſit.
crum: qm̃ incenſa ſunt: eo q̃ nõn ſit ũir ptrãn/ n
a ſ vl ſubſtãtie cuiuſlibz. ſ. poſſeſſiõis. b ſ ira dei vniuerſa ſentit.
ſiens: & nõ audierũt vocẽ põſſidentis. A volu o
cre cẽli vſq; ad pecora tranſmigrauerunt et re q
a ſ eccleſiam. ſ vel tranſmigrationem.
b ceſſerunt. Et dabo hierũſalem in aceruos are/ r
ſ hereticoꝝ. ſ confeſſionis.
ne & cubilia draconuz: & dabo ciuitates iuda s
ſ deus.
in deſolationẽ: eo q̃ non ſit habitator. & Quis t
ſ prophera. ſ ſcz in hierusalem.
eſt vir ſapiens qui intelligat hoc: et ad quem
ſ digne. ſ alijs. a ſ cauſam aperit.
verbũ oris dñi fiat: vt anũnciet iſtud. Quare v
a ſ deſolara. b ſ a deo. c ſ oĩb⁹ interfectis.
perierit tra: & exũſta ſit q̃ſi deſertũ a ꝺr: eo q̃ ñ
a ſ inducit prophetam dominum reſponden/ tem cauſaſq; reddentem.
ſit qui pertranſeat? Et dixit dñs: Quia x
dereliquerũt legem meã quã dedi eis: et non
ſ preceptra.
audierũt vocẽ meam: & non ambulauerunt in
e ea: & abierũt poſt prauitatẽ cordis ſui: et poſt
a ſ baalim pluralis numeri: baal ſingularis numeri: idolum ſdonio rum. b ſ nec parentum error: ſequendus eſt ſed auctoritas ſcripturarum et dei docentis imperium.
f baalim quod didicerũt a patribus ſuis. Jd/ circo hec dicit dñs exercituũ deus iſrael: & Ecce y
a ſ neceſſitatib⁹ et angustijs.
ego cibabo populũ iſtũ abſinthio: & potuz da
a ſ magnitudinem malorum: et ſempiternum exilium: aut legis igno rantiam. ꝓ chriſto enim antichriſtum ſunt ſuſcepturi.
bo eis ãquã fellis. Et diſpergã eos in gentib⁹ 5
quas nõ nouerũt ipſ & pres eoz: & mittã poſt a
g eos gladiũ donec ꝺſumãt. Hec dicit dñs exerci b
b tuum. Cõtemplamini & vocate lamẽtatrices c
d

adiunctã: qz vicini & conſanguinei nũ/ quã ꝓdere ſe ad inuicẽ. ſ. ꝺbdit: a Quia oĩs frater ſupplãtans. du/ plicat aũt ſupplantationis verbũ: qz multũ ſtudebant ad hoc q̃ vn⁹ aliuꝫ deciperet & ſupplãtaret. b Docue runt enĩ linguã &c. ꝙ verba pulchra & deceptoria ſua mendacia colorando. ideo ſubditur: c Habitatio tua in medio doli, qz quieſcẽtes in ſuis do mibus dolos cõtra alios cogitabãt. d Jn dolo renuerũt ſcire me. i. man data mea vt licenti⁹ peccarẽt.
e Propterea. Hic ponit ſcõa ratio lamentatiõis: & diuidit in duas par/ tes. qz primo ponit hec ratio. ſecundo querit huiꝰ ratiõis conſideratio. ibi: Quis eſt. Circa primũ dicitur: Pro/ pterea. i. ꝓpter peccata populi predi/ cta. f Ecce ego cõflabo. i. puniam eos debita pena. g Quid enĩ ali L
ud faciam &c. q. d. tantũ dedecus cul/ pe nõ debz dimitti ſine decore iuſticie. † Pro.18.a
h Sagitta vulnerans lingua eorũ. cr.25.c
quia habebãt verba nociua valde. ideo Ps.27.
ſubditur: i Jn ore ſuo pacem &c. nulla enim peſtis grauior ad nocẽdũ ẽ familiaris inimicus: & iſte eſt ami/ † Ps.5.c
cus fictus. k Munquid ſup bis nõ viſitabo. debitam penam inferen/ do. q. d. ſic. l Super montes aſſu/ mam fletũ. i. aſſumi faciam: et ꝙ mon tes intelligitur iudea que eſt ſra mon tuoſa. m Et ſup ſpe. deſer. plane. quoniã incẽ. ſunt. loquitur de futuro per modũ preteriti, ꝓpter certitudinẽ. n Eo q̃ non ſit vir pertranſiens. qz ſunt occiſi vel captiuati. o Et non audierunt vocem poſſidentis. i. ipius dei: qui eſt domin⁹ totius terre: & ſpe/ cialiter terre promiſſiõis. p A vo lucre celi vſq; ad pecora. i. a maiori/ bus vſq; ad minores. q Tranſmi grauerunt in babylonem. Hel a volu cre celi &c. quia cũ homib⁹ capta ſunt pecora: & ad receſſum anialiũ & pecoꝝ remanet terra deſerta: & ſic inde fugi/ unt aues nutrimentũ ibi conueniens † Oſee.14.d
nõ habentes. r Et dabo hierũſalẽ in aceruos arene. ꝓ deſtructionẽ mu/ rorũ et domoꝝ. s Et cubilia dra conũ. anialia enĩ venenoſa habitant in ruinis. t Quis eſt. Hic conſe/ quẽter queritur huius deſtructionis conſideratio. cum dicit: Quis eſt vir ſapiens q̃ intelligat hoc. i. conſideret dictam deſtructionẽ. v Ad annũ ciet iſtud. grendo ãre perierit terra. et ſubdit rñſio dñi: p Quia dereliq̃/ runt legẽ meã &c. et ꝓz lra ex ſupradictis. v Ecce ego cibabo &c. i. mit/ tam eis tribulatiões amaras. z Et diſpergam eos in gentibus. extraneis. a Et mittam poſt eos gladiũ. quia multi de iudeis in via captiuita/ tis babylonice et in termino fuerunt mortui: & ſimilit̃ de illis qui ex ſtra Hie/ remie cõſilium poſt deſtructionẽ ciui/ † Deu.32 f.23.c
tatis fugerunt in egyptum. b Hec dicit dominus. Hic ꝓſequẽter Hiere/ mias alios inducit ad lamentum di/ cẽs: c Cõtẽplamini. i. ꝓſiderate ma la ſupradicta. d Et vocate lamẽta/ trices. Antiq̃t⁹ enĩ in lamẽtatiõib⁹ vo cabant mlieres carmẽ lugubre ꝓinẽ/ tes ad cõmouẽdũ alios ad fletũ: eo q̃ mulieres magis ſunt cõpaſſiue q̃ vi/ ri: & adhuc ſit in aliqbus terris.

Et ad eas

a Oculi nostri. Prophetæ vel iudices dei adiugit se cõpatienti affectu: vt qõ pl's sustinet sustinere & sentire ipe dicat. b Quõ via. s. tẽ. Dicãt b i psecutiõe ere dẽtiuz turbe & idcirco vastate st atq; pfuse: q; derelinq̃rãt legez dñi: & deseruẽt tabernacula sua. c Audite & tẽ. Superi⁹ dixit: vocate lamẽtatrices tẽ. Hũc q̃si pñtes alloq̃t in sugillationẽ sacerdotum atq; doctoꝝ virorum oĩm: vt illa doctrĩa cessantib⁹ mlieres audiãt ꝟbũ dñi. d Quia ascẽ. mors. Quia tanta erit fortitudo & velocitas hostiũ: vt nõ expectẽt ostiũ: sz p fenestras & tecta ascẽdãt. e Nõ q̃re ꝟbi. tẽ. Verbũ hebraicũ qđ trib⁹ lr̃is scribit delerb: berb. res. Vocales ei i medio nõ hz: p̃ sequẽtia & legẽt arbitrio si legat dabar sermonẽ significat si deber mortem: si daber: loq̃re. Unde lxx. & theodotio iũrere illud i fine capituli qđ sic terminauerũt: vt dicerẽt:

Jer.59.e Juuenes ꝺ plateis mortẽ. Aḋlaz symmachus trãstulerũt: loq̃re: vt impereꝛ domin⁹ ꝟbere.

b Quasi fenũ. Quod post tergũ metentes q̃si inutile negligit. In q̃ ostendit tantã in ꝟbe et circa futurã cedẽ: vt nõ sit q̃ sepeliat eos nec tez. g Qui fa. m. tẽ. Et si quedã videant in iusta oĩa tñ fac iuste: oĩa puide. Ubi sũt q̃ dicũt hostem ꝟpio regi arbitrio: & sic daraz libert arbitrij ptãtem: vt dei tollãt misericordiaz atq; iusticiã. Hoc apls ponit testimoniũ dicẽs: Qui gloriaꝝ in dño glorieꝝ. h Ecce dies ve. tẽ. Multe gentiũ & marie indee & palestine ꝟfines vsq; hodie circũcidunt: & pcipue egiptij et idumei amonite moabite & oĩs regio saracenoꝝ q̃ habitãt i solitudie: & q̃ ab tõsi sẽ i comã. Nõ igit dz glari iuda si ex lege circũcisus ẽ. circũcisio ei ñ ꝓdest nisi legẽ observes. La. X

1 a Audite ꝟbũ. Propte adũsus eos loq̃t. q̃ celestia venerant: q̃ i signũ posita sẽ ãnoꝝ & tẽpoꝝ et mẽsũ & diez: tanq̃ ab

vt veniãt: & ad eas q̃ sapiẽtes sũt a
a ſ vt loquantur.
mittite: pr̃operent: festinant et assumãt sup nos lamentũ. Deducãt b
oculi nri lachrymas et palpebre nre defluãt aq̃s: q; vox lamenta- a
a ſ vox est lamentantium in sion.
tionis audita est de sion. Quõva- b
a ſ ipsi sibi respondent.
stati sum⁹ & confusi vehementer: ſ nostro vitio.
Quia dereliquim⁹ terrã: q̃m deie- a
a ſ que q̃si pereuntes quondã possederãt vel possi debant.
cta sũt tabernacula nra. Audite er- c
a ſ viris negligentibus.
go mulieres verbũ dñi: & assumãt aures vre sermonẽ oris ei⁹: & docete filias vras lamẽtũ: & vnaquęq; a ſ causa lachrymax.
primã suã planctũ: quia ascendit d
a ſ peccatoꝝ. b ſ sensus. c ſ ad interitũ animę.
mors p fenestras vras: ingressa ẽ ſ menera. a ſ ad disperdendum. ſ sensu.
domos vras disperdere paruulos a ſ extra ecclesiã. b ſ leues qui ambulant spacio/sam viã q̃ d. a. m. c ſ cum hec cõplera fuerint.
deforis: iuuenes de plateis. Lo- e
a ſ cadauera mortuorum.
quere. Hec dic dñs: Et cadet mor- d
ticinũ homis quasi stercus sup faciem regionis: & quasi fenum post f
tergũ metẽtis: & non est qui colli- a ſ omnis auferet supbia: sola eꝝ vera gloriatio est scire deum et intelligere.
gat. Hec dicit dñs: Non glorietur e
sapiens in sapia sua: et nõ glorieť fortis in fortitudine sua: & nõ glorietur diues in diuitijs suis: sed in f
hoc glorieť q̃ gloriať scire et nosse g
me: q; ego sum dñs qui facio misericordiã & iudiciuz & iusticiam in terra. Hec enĩ placent mihi ait do- h
minus: Ecce dies veniũt dicit do- h
minus: & visitabo sup omnẽ q̃ in- k
ſ scz
circũcisũ hz pr̃putiũ: sup egyptũ l
ſ circumcisum carne non corde.
& sup iudã: & sup edom: & sup filios
ſ gentem significat nõ fortitudinẽ pugnatoꝝ.
amon: & sup moab: & sup oĩs qui m
attonsi sũt i comã habitãtes in de- a ſ alie gentes. ſ carnis.
serto: q; oĩs gẽtes hñt pr̃putiuz. n
Omnis autẽ domus israel incir- a ſ non carne: qđ ad mortẽ ducit.
cumcisi sunt cõrde. La. X

1 a Audite verbũ qđ locutus est dñs sup vos dom⁹ israel. Hec dicit dñs: Juxta vias gentiuz nolite discere: & a si- p
gnis celi nolite metuere q̃ timent q
a ſ humana sapientia. b ſ inutiles sunt.
gẽtes: q; leges pplorum vane sunt.

a Et ad eas que sapi. sunt. in hac arte. b Festinate & properent. q. d. tempus lamentationis instat. cetera patent in lra vsq; ibi: c Quia ascẽdit mors tẽ. quasi dicat: nihil valebit claudere ostia vel portas contra chaldeos: q; ascendent & intrabũt p fenestras ad interficiendũ inuenes & paruulos. d Et cadet morticinũ hois tẽ. q. d. non erit q̃ sepeliat. iõ subdit: e Nõ glorieť sapiens tẽ. hoc dicit: q; illi de regno iude iactabãt se posse cladeis resistere: partim p sapiam doctoꝝ: partim p fortitudinẽ bellatoꝝ: & partim p munitiones & diuitias in hiersm cõgregatas. q. d. ista nõ valebunt vobis. f Sz in hoc glo. tẽ. vere. g Scire & nosse me. cauẽdo offensam meã & recurrendo ad meũ auxilium & nõ bumanum. h Ecce dies veniunt. de ꝟpinquo.

i Et visitabo. p punitionẽ. k Sup oẽm q̃ incir. ha. pr̃putiũ, siue sit pr̃putiũ carnis siue pr̃putium cordis. l Sup egyptũ & sup iudam. cum punitio ne populi iude exprimit hic punitionez aliquoꝝ populoꝝ qui erant eis ꝟpinqui: & in q̃bus habuerant fiduciã de adiutorio: & ipi magis fuerũt eis in nocumentũ: ꝟpter qđ hic exprimit punitio eoꝝ.

m Et sup oẽs qui tẽ. isti erant agarent descẽdentes de bismael filio abrae: qui habebãt capillos recisos vsq; ad aurẽ ad modũ pugilũ. In hebreo habetur: Et sup omnẽ angulatũ angulo. & dicit Ra. Sa. q̃ p hoc intelligit⁹ pplos habitans in deserto iuxta angulum iudee. n Quia oẽs gentes habẽt pr̃putium. s. carnis: & iudei pr̃putiũ cordis. Sciendũ autẽ q̃ vbi nos habem⁹. s. Sup oẽm q̃ incircũcisum habet pr̃putiũ. in hebreo habet: Sup oẽm incircũcisũ habentẽ pr̃putiũ. qz aliq̃ de populis circũstantib⁹ iudeã erant circũcisi in carne. s. bismaelite. & q̃ agareni seu saraceni dicunt: & filꝛ idumei: sicut bismael filius abrae: & esau filꝛ isaac a quib⁹ descẽderunt fuerunt circũcisi: & sic quantũ ad circũcisionẽ carnis filij israel ñ precellebãt istos pplos. Est ergo sñia q̃ sicut circũcisio carnis nõ valebat extrancis: eo q̃ erãt incircũcisi mente p idolatriã: sic nõ valebat filijs israel qui ꝟ modo erãt incircũcisi corde: & sm hoc lra que sequit: Quia oẽs gentes hñt pr̃putiũ: sic est exponenda: q̃ hñt pr̃putiũ cordis q̃tũ ad circũcisos carne: vel pr̃putiũ carnis & cordis q̃tũ ad alios. † 1.Co.15 2.Co.10.

Moraliter. n Quis La. IX dabit capiti meo aquã tẽ. Increpata malicia pplꝰ iude: Hieremias hic se ꝟuertit ad lugendũ pplꝰ sui culpas & penas ꝟpter hoc dicto pplo infligẽdas: & in ꝟ dedit exemplũ ecclesie plantis lugẽdi ꝟpter peccata sibi subditoꝝ: & ꝟpter penas eis infligẽdas i eternũ: nec reꝛrit hic alia moralitas: q; sensus l'alis est etiã moralis.

o Audite ꝟbũ. Postq̃ Hieremi/as deplorauit pplꝰ malicia: hic ꝟuter reuocat eos ad pniam. Et ꝓmo reuocat eos a seruitute idolatrie. secdo a transgressiõe legis diuine ca. sc. Prima in duas: q; primo ponit dicta reuocatio. secundo obstinatoꝝ punitio. ibi: Congrega. Prima adhuc in duas: q; primo ponit reuocatio pplꝰ. secdo declaratio dicti. ibi: Quia lignũ. Ad intelligentiaz ꝓme⁹ part⁹ sciẽdũ q̃ gentiles crediderũt corpora celestia esse aniata: & nõ solũ esse aniata: sed hr̃e aliquid diuinitat⁹: & sic ex libero arbitrio influere in ista inferiora ad causandũ effect⁹ ꝓsperos vl aduersos hominib⁹: & ideo statuerũt ea placare sacrificijs & oblationib⁹: & istud ẽ falsum: qz vt dicẽ Damascẽ. celi inanimati sũt & insensibiles: & sic agũt i hec inferiora ex necessitate nature: & sic offerre eis mũera ad placationẽ ex timore effectus est erroneũ & supstitiosum ad idolatriã ptinẽs: & qz iudei i hũc errorẽ inciderãt: vt patet ex supradict⁹. vij. ca. q̃ faciebãt placẽtas regine celi. ideo ab ꝟ erroꝛe reuocat eos Hieremias dicens: p Juxta vi. gẽ. i. leges & statuta earũ. q Nolite discere. s. idolatriã. r Et a sig. ce. i. a planet⁹ et cõ stellationib⁹ diuersis. s Nolite metuere. s. metu supstitioso mõ ꝓdicto. t Quia leges po. va. sunt. qb⁹ statuerũt signa celi placare mũerib⁹: vt dictũ ẽ. p ꝟ ñ excludit met⁹ rõnabil: iz ei corpa celestia sint agentia de necessitate: hñt tñ virtutẽ immutandi

els regaꝝ gen⁹ humanũ: & ex causis celestiuz modereñ terrena. a Lignuz tẽ. Nõ de idolis dicimus ad hereticos referam⁹. Ꝟpi enĩ ingentia ꝓmittũt: & simulacra vani cult⁹ de suo corde ꝟfingũt. Jactant grãdia: & q̃si sensib⁹ aureis & eloquijs argentis imperitoꝝ acie ꝟstrigũt: q̃ dogmata a suis inuentoribus⁹ pozrant: in q̃b⁹ nulla vtilitas: q̃ cultura gẽtiuz ꝓtia est: & eoꝝ qui ignorãt deũ. b Argẽto & auro. Hiero. Ut fulgore materie simplices occupet & decipiat. Hic error vsq; ad nos puenit vt religiones in diuitijs arbitremur c Molite q̃ timere. Solẽt plerisq; gẽtiũ demones colere ne offendãt: & alios exorare vt ꝓficiant. vñ Virgilꝰ: Nigrã Virgilius ver. enei6. bycemi pecudẽ zephyris felicib⁹ albã. d Nõ est si. Nõ est silꝛs tui dñe: deoꝝ. s. q̃ ab heretic⁹ finguntur.

e Tuũ ẽ enĩ tẽ. Quis he reticꝰ iuxta sapiam mũdi q̃ destruit sibi sapiẽtes videantur: ñ in oĩbus regnis q̃ ecclesiã lacerant null⁹ simi- 1.Cor.1.c lis dño. Unde: Perdaz sapientiam sapientiuz: & prudentiam prudentiuz repzobabo. f Inuolutuz tẽ. Aliter: nõ decipit: falsitas inuoluit: ꝟitas aperit. g Ophir. Anũ de septez noibus quib⁹ aurum apud hebreos appellaťq̃. qđ dicere possumus obziçum: vt in superficie splendeat qđ intus latet. h Hyacinth⁹ tẽ. Ut supficiẽ intuẽtes decipiant: dũ celi sibi colorẽ ostendũt: & celestia ꝓmittũt.

i Celos & terrã. Que cooperatores ꝟpi q̃ dij vocantur & dñi p doctrinã ecclesiasticam partim fecerũt.

k Qui facit terrã. Gzig. Dñs q̃ facit terrã in foꝛ. tẽ. Tres quodãmodo ꝟtutes dei assumẽs ꝓpheta: fortitudinẽ: sapientiaz: prudentiam vniuiq; ꝓria opa distribuit. Fortitudini terrã. sapiẽ ozbẽ terraꝝ. prudẽtie celuz. In nra ergo terra (de q̃ dictũ est: Terra es & in terraz ibis) necessariã habem⁹ fortitudinẽ dei: sine qua impossibile est exeq̃ qđ repugnat carni. Cum aũt mortificata Col.3.a fuerint mẽbra sup terrã: tũc Ro.8.c paret spũs volũtati. Spiritu enĩ facta carnis mortificanť. Dñs ergo facit terraz in fortitudine sua: quaz (sicut scriptũ est in Job) statuit supra nihilũ: quo constat Job.26.b in fortitudine dei imediate mũdi terre libraz sustineri. Ueniam & ad orbem terrarum qui grece cycoimen hic dicitur. id est inhabitata. Scio animam inhabitatam. Scio desertam. Si Jer.4.c ergo non habet deum patrem & filium dicentẽ: Ego & pater apud eũ mansionẽ faciem⁹: & spñscrꝰ: vere deserta est. Habitata aũt est q̃ deo plena est: & habet ꝟbum & spñscrũ. Hinc dauid in psalmo cõfessionis.

Spũ

a ſ descriptio idoloꝝ. b ſ materia vilis & corruptibilis.

a Quia lignũz ꝺ saltu p̃cidit opus a† †
a ſ qui mortalis immortalia facere non pote.
manus artific⁹ in ãscia. Argẽto & b †
a ſ mirabilis portẽta idoloꝝ q̃ p se stare nõ põr.
auro decorauit illud: clauis et †
malleis cõpegit vt nõ dissoluat.
a ſ quasi pulchritudinez habens materie et picture: sed nihil vrile est vitale.
In similitudinẽ palmę fabricata b†
a ſ vnde: Os habent et non loquentur.
b ſ fortio: ergo q̃ portat.
sũt: & si loquenť: portãta tollenť: † Virgilius
quia incedere nõ valent. Nolite † ver. enei6.
ergo timere ea: qz nec male pos- c †
a ſ hec in lxx. non habentur. sed de theodotione in pleriscꝰ addunctur.
sunt facere nec bñ. Non est simi- d e
lis tui dñe: magnus es tu: et ma
gnũ nomẽ tuũ i fortitudie† Quis d
a ſ Principium sapientie timor domini.
b ſ in veritate decoꝝ: in mẽdacio turpitudo.
nõ timẽbit te o rex gẽtiũ? Tuũ e
est ei decus. Inter cũctos sapien f
tes gentiũ: & in vniuersis regnis
eoꝝ: nullus est silꝛs tui. Pariter g
ſ simul.
insipiẽtes et fatui ꝓbabunť: do- b†
ctrina vanitatis eoꝝ lignum est. i†
a ſ similis argento eloquentie venustare.
b ſ verboꝝ artificio. c ſ regio indie: ſm Josephum: vel quodlibet mare.
Argẽtuz inuolutum de thãrsis k †
ſ vel ophaz.
& aurũ de ophir opus ar- l† m†
tificis: & manꝰ erarij. Hyacinthꝰ n†
& purpura indumẽtũ eoꝝ. Opus
a ſ putantur: apud deum enim stulti sunt.
ſ siue sapientum.
artificũ vniuersa hec: dñs autem o†
ſ illa mendacia. ſ illa mortua.
deꝰ verus est. Ipse deus viuens p†
ſ illa transitoria. q
& rex sempiternus. Ab indigna- r
tione eiꝰ cõmouebiť terra: & non s
ſ nõ populus dei.
sustinebũt gẽtes cõminatiõez eiꝰ. t
a ſ falsis dñs ista dicẽda sunt.
Sic ergo dicetis eis: Dij qui cę- u
los & terrã nõ fecerunt pereãt de v
terra: & de his que sub celo sunt. x
ſ pater. a ſ filio qui dei virtus & sapiẽtia dicit.
Qui facit terrã i fortitudie sua: † †

a Et sapi. sunt. in hac arte. Hieremias ostendit quod idola non sunt venerãda: sed magis vituperanda. & ꝟ est qđ ꝺz: Sic ergo dicet⁹ tẽ. Ba. Sa. dicit q̃ ꝟ est principiũ lr̃e misse a Hieremia ioachin regi iuda: & illis qui cum eo iam erant in babylone: quia de cõsilio hieremie se tradiderant regi babylonis: vt habeť. liij. Reg⁹. xxiiij. vnõ & chaldaice scribitur ab hoc loco: Sic ergo dicet⁹ tẽ. vsq; ibi: Que sub celo sunt: inclusiue. Et ẽ sensus sm Ra. Sa. Cũ babylonij inducẽt vos ad idolatriã sic dicetis eis: p Dij qui celos & terrã tẽ. patet littera vsq; ibi:

Ps.50. Spū principali ꝓfir.me.Spūs re.in.l u.m.Spūs s.t.ne au.a me.Nec in appro-
Ꝑ bationē bui⁹ rei dotrim⁹ q̄ hūtata.i.ordis terraꝝ i sapia dei fabricata sit.Sa-
Sap.5.c pientia enī auxiliat̄ iusto suꝫ.x.ꝑtēt būti ciuitates.Sapiam enī⁊ disciplinā
q̄ abiecit infelix ē:⁊ vana spes ei⁹ ⁊ labores insensati⁊ inutilia opa.Laboremus q̄ vt hūtata aīa nr̄a dei sapia erigat̄.Cecidit enī de sublimi venientib⁹
nobis in locū miseriaꝝ cecidit post q̄ peccauimus.
Veniꝝ q̄cuꝫ vel q̄cq̄ ē in isto ordine ante erectionē
cecidit.Oēs enī eorū⁹ ꝓ petrū in ordē terrarū.
Sed dūs eleuauit iacētes:⁊ in prudētia sua exten-
dit celū.Nō fortitudo:nō sapia i celi extētione as-
Pro.3.c sumpta ē.Vñ:Dūs sapia fūdauit terrā:ꝑparauit
L aūt celos prudētia.Est g̃ aliq̄ prudētia dei quā no
lo vt extra xp̄m recipias.Qa enī q̄ dei sunt xp̄s est.
Ipe ē sapia ei⁹:ipe fortitudo:iustitia:scitas.Ipe
etiā prudētia.Sed cū vnū sit i subiacēti ꝓ varieta
te sensuū diuersis vocabulis nuncupat̄.Aliud enī
significat sapia:aliud iustitia.Qñ enī sapia dicit̄
disciplinis te humanarū diuinarūq̄ rex instituit.
Qñ iustitia:distributor⁊ iudex meritoꝝ significa-
tur.Ita ergo prudētiā ei⁹ hic intellige:cū doctria
est⁊ demonstratio bonaꝝ aut malaꝝ rerū aut neu-
trarū.Sicq̄ nūc celū extendisse dr̄ in prudētia sua.
Pro.1.c vñ:Extendi verba mea⁊ nō attēdistis.Asserit enī
Ps.103. quandā esse verboꝝ extensionē:vt celi.vñ:Qui ex-
tendit celū sicut pellē.Extendit enī aīa nr̄a q̄ ꝑus
fuerat ꝓtracta.Qui aūt celestē portāt hoīem:celi
Eccls.3.d sunt.Si enī ad pcōrē dr̄:Terra es⁊ in terrā ibis.
Cur nō dicāt ad iustū:Celū es⁊ in celū ibis?Aut
si ꝓpter coycū dr̄ ei q̄ portat imaginē coyci:Terra
es:⁊ i terrā ibis.Cur ꝓpter celestē ei q̄ portat ima
ginē celestis nō dicāt:Celū es⁊ in celū ibis?Unus
quisq̄ nostrū aut celestia facta habet aut terrena.
Si terrena sunt:ad cognatā sibi terrā deducūt cū
qui thesauriçauit sibi in terra:⁊ nō in celo.Si vero
celestia:thesauriçatorē suū ad ꝓpinquā sibi regio-
nem subuehunt. a Nebulas.Que nouerūt scz
quib⁹ pluuias suspendāt:⁊ q̄b⁹ impēdant.Moy
Job.29.d ses quasi nubes loquebatur qui dicebat.Expectet
Esa.1.a terra vt pluuiā verba mea.Et Esaias.Audi celū:
auribꝰ pcipe terra:q̄ dūs locutus est. b Ab
Mar.9.c extre.Qui vult in vobis ꝓm⁹ esse:fiat nouissim⁹.
Aliter enī nemo fit nubes. c Fulgura in plu.
⁊c.Orige.Fertur q̄ fulgura ex nubiū vel imbriū
collisione generant̄.Sicut ex durioribꝰ silicib⁹ sibi
cōplosis medi⁹ ignis elabit.Moyses nubes erat:
⁊ iesu naue qui dū sibi colliduñt ex sermonib⁹ coꝝ
micant fulgura.Hieremias q̄s⁊ Baruch sibi collo
quētes rutilantia fulgura mittūt. d Et edu.v.
d.r.Idem.Venti q̄ terras pflant:de thesauris dei
nō sunt:qz natura coꝝ manifesta:sed sunt thesauri
ventoꝝ.i.spiritū:spūs.s.sapie⁊ intellect⁹.spūs cō
silij⁊ fortitudinis:spūs scie⁊ pietatis:⁊ spūs timo
ris dūi.Di aūt thesauri sunt in xp̄o absconditi.In-
de ozīt vt alius sit sapiēs:ali⁹ fidelis:⁊ huiusmōi.
e Stultus fa.Stult⁹ cōparatiōe dei.Stultū enī
dei sapienti⁹ est oīb⁹ hoīb⁹ sapiētib⁹.s.Insatuauit
enī de⁹ sapiam mūdi:nō in sapia sua.nō enī pōt sa
pientia mūdi capere sapiam dei.nō enī dignāt sapia
dei ad mūdi sapiam cōuincēdā tota descēdere.Sz
modicū quid necessariū fuit:quod fatuū dei erat.
Omia enī ctraria assumpsit deus vt ctraria dissol
uat. f Falsum est.Orige.Qō in corde suo fin
git.Falsum est enī qō conflauit:sicut stult⁹ est om-
nis homo a scientia.stultū est enī quod facit.
g Nō ē spi.in.Notandum q̄ in h̄ capitulo ven-
tus⁊ spiritus vno nomine apud hebreos appellā-
tur rucha. h Cana sunt.Aut enī rustica sunt:
vt lignum.aut pulchro sermone tinnientia: vt ar-
gentum.aut de ꝓpzio sensu simulata mentiuntur
aurum. i In tpe visi.⁊c.Ad tps valet heresis:vt q̄ ꝓbati sunt manifesti
fiant.Cū aūt visitatio dei venerit:⁊ oculus ei⁹ cūcta respexerit oīa cōtice-
scent. k Congrega.Precipit hierusalē vt q̄cquid substātie foris habet
in vbē minutissimā ꝓgreget:⁊ longe obsidioni ꝓparet alimēta.Nō enī de⁹
sicut pri⁹ longe post futura minat:sed statim futura. l Ve mihi ⁊c.Conq̄
ritur hierusalē q̄ vehemēter afflicta sit⁊ plaga insanabili. m Taberna-
culū.Plangit hierusalē tam facilē factā subuersionē suā vt nō menia eruta:
sed tabernaculū ablatū putes. n Et nō subsistūt.Neq̄ enim in chaldea
am translati sunt:sed magna pars coꝝ interfecta atq̄ delcta est.

a Ad voce tuā dat multitudinē aquarū i ce-
lo.s.aereo:vbi vapores būidi ꝓdensant̄ in nu-
bes:⁊ nubes in pluuias resoluunt. b Et
eleuat nebulas ab extremitatib⁹ terre.i.a ma-
ri oceano q̄s terminat terrā habitabilez.inde
eni eleuant̄ nebule ꝑ ma-
tori parte. c Fulgura
in pluuiā facit.qz resolu-
tis in pluuiā nubib⁹ ful-
gura cessant q̄ procede-
bant ex eis. d Et e-
ducit vētū de thesaur⁹ su-
is.i.de locis occultis.
e Stult⁹ fa.⁊c.a scia:
faciēdi idola⁊ colendi.
f Cana sunt:⁊ op⁹ risu
dignū.i.derisiōe. g In
tpe visita.sue a deo.
h Peribūt.idola⁊ ido-
latre. i Nō ē bis.s.ido-
lis. k Silis pars ia- † Ps.134.
cob.s.ipe de⁹ quē solū co
luit. l Qui enī forma
uit oīa ipe ē.s.de⁹ iacob.
m Et isrl.i.ꝑls israel.
n Virga he.ei⁹.i.ꝑs ei⁹
mēsura in qtū elegit eu⁹
specialr ad cultū suum.
o Dūs exercituū.i.an-
geloꝝ. p Nomē illi.⁊
nō alteri.boies enī bene
vñant hoīb⁹:sed nō an-
gelis. q Congrega.
Hic ꝑsr describit obsti-
natoꝝ punitio. et primo
quantū ad iudeos. secō
quantuz ad extraneos.ibi:
Effunde.Circa primū di
citur: Cōgrega de terra
confusionē tuā.q.d.veni
et tibi cōfusio ex vniuer-
sis partibus. r Que
habitas in obsidione.id
est tu hierusalem que ob-
sideberi⁊ a chaldeis:⁊ lo-
quitur de futuro ꝓ mo-
dū ꝑsentis ꝓpter certitu-
dinē ꝓphetie. s Ec-
ce ego longe proiiciā ⁊c.
ante enim captiuitatem
babylonis aliqui de re-
gno iude fuerūt captiua
ti in ꝓpinquis regiōib⁹:
vt in egypto⁊ syria et si-
milib⁹:iz babylonia val-
de longe distat a iudea.
t Ita vt nō inueniant.
scz ab amicis suis. In he
breo habetur: Ita vt inue
niant.s. penam debitam
ꝓ peccatis suis:vt dicit
glosa hebraica.idco sub-
ditur: v Ve mihi su-
per contritione mea.loq̄-
tur sub persona hierusa-
lem seu populi habitan-
tis i ea. x Ego autē
dixi.vexatiōe mihi intel-
lectum dante.
y Plane hec infirmitas mea est.id est pena
ista processit ex culpa mea.
z Et portabo illam.mihi a deo iuste inflicta.
a Tabernaculum meum vastatum est.id est
templum.de quo loquitur ad modum taber-
naculi Moysi quod funibus extendebatur:et
pellibus cooperiebatur.
b Filij mei exierunt a me.id est habitatores
mei in captiuitatem ducti.

Quia

a ſ lxx.⁊ erexit orbē.b ſ filio.ipe enī dixit:⁊ fa.s.
ipe mand.⁊c.loquens ad filiū: Faciamus ho.⁊c.
‡ ‡ prepārat orbē in sapiēntia sua:⁊
prudentia sua extēdit celos. Ad a
a ſ omnis doctrina dūi de celestibus fluit.vnde:
Pluuiā volūrarii segregabis hereditari tue de⁹.
vocē suā:dat multitudinē aqua-
a ſ de ḡb⁹.Mandauit nu.m.ne.p.s.e.imbr̄.
rum in celo:et eleuat nebulas ab b+
a b ſ non a consulibus:nō a ducib⁹:nō a diuitib⁹.
Beati enī paupes spū:q.i.ē re.c. ſ cū arentia
hoīm corda cozuscanti doctrina satiar. b ſ prius
fragilis:modo firmus dei fortitudine.
c extremitatibus terre.† Fulgura i c+
b pluuiā facit:⁊ educit ventum de d+
ſ in ḡb⁹ oēs sunt thesauri sapie et scie absc̄diti.
e thesauris suis. Stult⁹ factus est e+
omnis homo a sciētia sua:confu
sus est omnis artifex in sculptili:
f quoniā falsum est quod cōflauit: f
ſ sanctus. ſ hereticis.
g et nō ē spūs in eis. Vana sunt et f
i opus risu dignum. In tempore g
visitationis sue peribūt. Non est h
a ſ eorum scz qui supplantrauerūt iudeos et
destruunt hereticos.vnde. Dūs pars here.mee.
his similis pārs iacob. Qui enī k l
a ſ tam in alia ḡ in corpe. b ſ oīs qui directe⁹ est
in deovl sensu cernēs deū:sceptrū ē hereditat⁹ ei⁹.
formauit oīa ipse est:⁊ israel vir- m n
ſ sabaoth.
ga hereditatis ei⁹:dūs exercituū o
ſ o hierusalem. ſ angelis.
nomen illi. Congrega de terra cō- p q
a ſ substantiam.quicquid enim habes confusione
dignum est.
fusionē tuam que habitas in ob- r
sidione:quia hec dicit dūs. Ecce s
ſ non alius. ſ a terra sua. ſ quasi funda.
ego longe proiiciam habitato-
res terre in hac vice:⁊ tribulabo
a ſ in ydc scz effugere non valentes.
eos ita vt nō inueniant. Ve mihi t v
ſ super contritione mea pessima pla
a ſ verba hierusalē culpā suā confitentis.
ga mea. Ego āt dixi: Plane hec x y
ſ patienter. a ſ vel iram dei sustinebo.
infirmitas mea ē:⁊ portabo illā. z
ſ habitatio. ſ qz peccaui ei.
m Tabernaculum meū vastatū est: a
ſ sicut rentorij.
omnes funiculi mei dirupti sūt:
ſ interfecti.
n filij mei exierūt a me:⁊ nō subsistūt. b

Ier.10.a

Ps.36.

Dic.12.b

Esa.11.a

Ps.78.
Eccli.36.b

a ſ Grex.Hiero.Lxx.pecora. Nō in xta historiaz stare nō pōt.
In tā lōga eni obsidione pecora nō durassent. b Dox au-
ditōis ⁊c.Nec oīa q̄ ꝓtert⁹ a pūs sermo describit:ad pfecuti/
onis ecclesiastice tēpora referam⁹:qū tabernacla dūi subuer-
tunt:⁊ habitatio eccle in solitudinē redigit. Que oīa culpa
pastoꝝ fiunt:qui stulte egerūt:⁊ do/
minū nō quesierūt. c Draconū. At
strutionū.Symmach⁹ syrenaꝝ.Ut ꝓ
hominibus habitēt scz dracones⁊ om-
nia venenata. Vel strutiones q̄ soli/
tudini familiares in desertis nascunt
⁊ nutriunt. Aut syrenes.s.quedā mō
stra⁊ demonū fantasmata.
d Scio ⁊c.Erubescāt q̄ dicūt vnū/
quēq̄ suo regi arbitrio. Nō est enī ho
minis via eius ⁊c. Vñ dauid:A dño
gressus hominis dirigē. e In iudi/
cio ⁊c.Quasi q̄ putamur magna sūt⁊
maiora meremur: sz corripe vt pater
filiū:nō affligas:vt hostis inimicum.
Castigas enī oēm filiū quē recipis:⁊
omni dolore⁊ flagello emēdas vicu
salē. Hentes aūt que nō cognouerunt
te: non iudiciū sed indignationē me/
rentur. ſ Verbum.

Nico. de lyra

a Quia stulte egerūt pastores .i.ꝑn
cipes et sacerdotes. b Et dominū
nō quesierūt.per dcbitū cultū.
c Propterea nō intellexerūt.verba
ꝓphetarū. d Et omnis grex eoꝝ.
id est populus. e Dispersus ē.par-
tim occisione partim captiuitate.
f Vox auditiōis ⁊c.qz a parte aqui/
lonis intrauit exercitus chaldeorum
in deam ad destruendū eā. g Scio
dñe quia nō est hominis via eius ⁊c.
id est non est in potestate hominis ⁊c-
cte ambulare in via iusticie nisi per te
dirigat:qz tū deus nō deficit alicui di
rectionē istā debite petenti:sed mīti ꝑ
sua peccata demerent̄ a deo dimitti:
⁊ sic errant in dei.idco subditur:
h Corripe me domine.de meo erro/
re. i Ne ūtamē in iudicio.tua mi
sericordia tēperato. k Et nō in fu
rore.id est in rigore iusticie. l Me
forte ad nihilū redigas me.ita q̄ nul
lus de populo meo remaneat.
m Effunde.Hic consequēter petit pu
nitio ḡtis ad extraneos qui iudeā va
stauerunt:qz licet in hoc fuerint executores diuine iusticie:ta
men hoc fecerunt mala voluntate.s.ex odio⁊ sue virtuti pūs/
ptuose attribuendo q̄ fiebat a deo.ideo dicit:Effunde indig
nationē.i.punitionē. n Super gentes que nō cognouerūt
te.per fidē verā. o Que nomē tuū nō inuocauerunt :sed
magis nomina idolorum. p Quia comederunt iacob.po-
pulū israel crudeliter occidendo. q Et decus eius dissipa/
uerunt.i.tēplū in quo iudei maxime gloriabantur.

Moraliter.

o Audite verbū dūi ⁊c. Ca. X
Postq̄ Hieremias lurit ꝑpūi sui pec/
cata.reuocat eū a sua malicia⁊ pzio reuocat euz ab idolatria.
dicēs: p Iuxta vias gētiū nolite discere ⁊c.⁊ subdit cā cū
dr: r Quia leges populoꝝ vane sūt.nam inducūt ad fui
endū idolis que nihil sūt:vt dicit.j.Coꝝ.viij.⁊ subdit rō cum
dicit: a Lignū de saltu pcidit ⁊c.Moraliter p saltuz cui⁹
ligna sunt infructuosa:signat̄ gl̄ibet cōgregatio q̄ in pluribus
caret bonis operib⁹:qō aliquādo cōtingit in religiosis⁊ secu-
larib⁹ :igit lignū de saltu accipit cū aliqs insufficiēs sciētia pa-
riter et vita ad eccl̄ie regimē eligit̄ vel assumit vt inde fiat ido
lū.de quo dicit Zacha.xj. O pastor et idolū derelinquēs gre-
gem. Opus manuū artificis.talis enī ꝓmotio est ab homi/
nibus et nō a spūsancto. † Auro⁊ argēto decorabit illō.
qz tales ꝓmotores ꝓmouēt eum ad cōgregationem auri⁊ ar-
gēti vt habeāt ptē sibi. † Clauis⁊ malleis cōpegit illō vt
nō dissoluat.tales enī ꝓmoti nō stāt in statu pastorali ꝑ virtu
tē intellectualē vel moralē:sed ꝑ potentiā tyrālē. b Jn simi
litudinē pal.

litudinē palme fabricata sunt. Nam qui plātat palmā nō co/
medit eius fructū:qz cōmuniter mozit ante palme fructifica/
tionē.similit̄ q̄ ꝓnouet plantū inutilē nō ꝑcipit inde fructum
dulcē meriti sed amarū peccati. † Portata tolienf.nā a ꝑ
morozibus incōuenient sustentant. † Quia incedere non
valent.scz per via mozū. b Doctri
na.Hic moralit arguit doctrina curio/
osa.cū dicit: Doctrina vanitat̄ eo/
rū.s.multoꝝ theologoꝝ qui magis stu
dēt curiositati q̄ veritati⁊ cuz maiori
pōdere allegāt autoritates ꝑbi⁊ cōme
tatoris: q̄ dicta nostri saluatoris.
i Lignū est argentū inuolutū.talis
eni doctrina sicut lignū aridū caret bu
more deuotionis :⁊ ē inuoluta verbis
ornatis. Ve tharsis afferē ⁊c.thar
sis explozās gaudiū interp̄tat̄.idco si
gnat doctoꝝ vanū q̄ nō querit docere
vtilia sed magis curiosis auditoribus
placentia. l Et aurū de ophir.q̄
interp̄tat̄ radiās.qz nō curat de verita
te sed magis de apparentia fame.
m Opus artificis⁊ nō dei. qz talis
doctrina nō est ex instinctu spūsancti.
n Hyacinth⁹ purpura indumēta co
rū.naz anhelant ad pōtificalē ornatū.
o Dūs aūt de⁹.Hic ostendit diuīa
veritas in xta ꝓdictoꝝ falsitatē.vt op/
posita in xta se posita magis eluceſcāt.
ideo dicit: p Dūs aūt de⁹ ver⁹ est.
in factis et verbis. † Qui facit ter
ram in fortitudīe sua ⁊c. id ē terrenos
ꝓncipes:ad defensionē bonoꝝ:⁊ punī
tionē maloꝝ. † Preparat orbē.id
est ecclesiam. † In sapiētia sua.s.euā
gelica⁊ nō philosophica. † Et pru
dētia sua extē.ce.i.boies cōtēplatinos
oīdit ad ꝓrzum regimis ecclie ꝓpē po
tabile verbū.s.q̄ gētiles crediderūt corpa celestia aīata:⁊ nō
solū aīata:ß habere aliq̄d diuinitat̄:⁊ sic ex libero arbitrio in/
fluere in ista inferioza ad causandū in hoīb⁹ ꝑsperitatē⁊ ad-
uersitatē.⁊ ideo statuerūt ea placare sacrificijs⁊ oblationib⁹:
ß aūt est erroneū⁊ supstitiosū ad idolatriā ptinēs. Et ꝓtius
Bur.in ḡtū vult esse catholicū ß totū notabile non audet ne
gare.trūcatim tū postillatoris factū interp̄tat̄.dicit q̄ postil
lator nō bene dicit esse erroꝛem q̄ corpora celestia sint aīata:
⁊ quia vt

Ps.78.
Eccli.36.b

Esa.1.a

Ier.10.a

Ps.36.

Dic.12.b

Additio.

Nō solū gētiles vt platonici posuerūt coꝛ
pora celestia esse animata:sed etiam docto
res nr̄i aliqui hoc sentire videnf:vt Orige.⁊ Hiero. Augu/
stinus vero sup Gen.ad lram hoc relinquit sub dubio nō de-
clinās ad aliquā ptē.dicit etiā in enchiridion q̄ si corpora ce
lestia sūt aīata aīe eoꝝ ad angeloꝝ societatē ptinēt. Sanctus
Tho vero in parte prima.q.lxx.arti.iij.in decisione q̄stionis
in fine dicit q̄ interponētes corpora celestia eē animata:⁊ po
nētes ea nō animata :parua vī nulla differentia inueni in re:
sed in voce tm̄.vñ nō debet censeri erroneū dicere q̄ corpa ce
lestia sint animata. Ite supstitio idolatraꝝ nō solū se extēdit
ad colēdū res aīatas:ß etiā res inanimatas⁊ corruptibiles:
vt patet Esa.xlviij.⁊ in multis alijs loc̄.Et ideo motiuū ido
latrādi cū planetis nō pēdet ex hoc q̄ credant̄ esse animata
seu inanimata:ꝑsert cū scēm vtrāq̄ opinionē moueāt a sub
stātia apprehendente ⁊c.

Replica.

In ca.x. vbi in ꝓncipio postil.ponit no/
tabile verbū.s.q̄ gētiles crediderūt corpa celestia aīata:⁊ nō
solū aīata:ß habere aliq̄d diuinitat̄:⁊ sic ex libero arbitrio in/
fluere in ista inferioza ad causandū in hoīb⁹ ꝑsperitatē⁊ ad-
uersitatē.⁊ ideo statuerūt ea placare sacrificijs⁊ oblationib⁹:
ß aūt est erroneū⁊ supstitiosū ad idolatriā ptinēs. Et ꝓtius
Bur.in ḡtū vult esse catholicū ß totū notabile non audet ne
gare.trūcatim tū postillatoris factū interp̄tat̄.dicit q̄ postil
lator nō bene dicit esse erroꝛem q̄ corpora celestia sint aīata:
⁊ quia vt

qz vt inqt Bur. ꝺ dicit Origē. ⁊ Hiero. ⁊ beat⁹ Aug⁹. relin/quit sub optiõe. Allegat etiã sctũ Thomã i. i. pte. q. lxx. di/quit ꝺ interponẽtes corpa celestia fore esse aiata: ⁊ ponẽtes cõtrariũ parua vel nulla differentia est in re: sed in voce tñ. Quicq̃ sit de opinione sctoꝝ circa illas ꝓpositiões: tamẽ vt Plato ⁊ alij ꝓbi posuerũt ex hmõi aiatione mũdũ fore aial. ꝺ dicit btus Aug⁹. 1. retract. ca. x. nec haberi posse ex ratiõe nec scripture auctoritate. Ũã ptz q ⁊ si opabile sit sic dici celũ vt mundũ aiatũ: nõ est tñ ꝓbabile. q ꝟ sit aial: qz talis aia celi si ponat: nõ tñ est vt ꝑs essentialis cũ celo cõstituẽs vnũ ꝑ se. ꝺ dictũ cõiter doctores moderni exponẽtes. dicũt illas corpo/rũ celestiũ alias cõiũgi solũ vt motores: ⁊ cõiungunt illis cor/poib⁹ fm opari nõ fm esse. Jdeo dicit btus Aug⁹. in enchi/ridion: Si corpa celestia sũt aiata aie eoꝝ ad angeloꝝ societa/tẽ ptinẽt. Ũã ptz esse falsũ q modica sit differẽtia tñ vocis et nõ rei inter tales positiões: qz positio gentiliũ vult tales alas coniũgi corpib⁹ vt cõstituãt vnũ ꝑ se tanq̃ ptes essẽtiales. po/sitio aũt xp̃iani ꝟ est fm rẽ ⁊ traria: qz tales alas si sũt nõ cõsti/tuũt vnũ nisi sicut motor ⁊ mobile: qꝺ nõ est vnũ ꝑ se sz ꝑ acci/dens. Inter modernos aũt fortassis verꝟ est q nõ sit differen/tia in re inter positionẽ affirmatiuã vel negatiuã. Qui enĩ ne/gãt celũ animatũ intelligũt fm esse ⁊ ꝓprie. q aũt ponũt intelli/gũt fm opari tñ ⁊ ꝓprie. Scõm eni ꝓpriã rõnẽ anime quaꝝ ꝓpit Aristoteles. ij. de aĩa. ipa est actus corpis orgãici phisici hãt. vitã i potẽtia: q rõ nõ cõuenit motoribꝰ celi ꝓprie. igit nõ dicũt aie corpoꝝ celestiũ q ñ sũt organizata: qz nõ mixta ꝑ sim/plicia. nec habẽtia vitã i potẽtia: qz sũt ingenerabilia ⁊ icorru/pibilia. ptz ex his q̃ vtilit Bur. mouẽt cõtra postillatorẽ.

Glo. ordi.

A a v Erbũ. Qꝺ. s. erit in principio apõ deũ. Hec est enĩ vtilitas ꝓdicãtiõ: vt ad singu/los fiat dei verbũ. Quid enĩ ꝓdest mihi eum/ venisse in mundũ: si nõ habeã eũ qui factus est ad ꝓ/Mat. 12. ꝺ pbetas ⁊ discipulos ait: Quotiẽs sum vsq̃ ad cõsum/mationẽ scli. Verbũ qꝺ factũ est ⁊c. Nõ est positus in titulo: quo tpe vel quo rege: vel quoto ei⁹ anno ꝺ ꝓphetia facta est: sed intelligimus priori ꝓphetie ⁊ tẽ/pori hec esse iungẽda. Vel q post tpis interualla hic sermo dñi ad ꝓphã factus sit. Proprie aũt nũc ad viros iuda ⁊ hierlm sermo dirigit. b Ad viros iuda ⁊c. Allego. Christianos. s. Christus enĩ de iuda/Allego. Deũ. 49. ꝺ ortus est. Vñ quo vere dicitur: Juda te laudabũt fra/tres tui: manus tua: sup dorsũ inimicorũ t. ⁊c. c Hierusalẽ ⁊c. ecclesie que est ciuitas regis magni ⁊ visio pacis. Par enĩ in ea multiplicat ⁊ cernit. d Maledictus. Origē. Judei enĩ maledicti q̃ nõ au/dierũt testamentuꝝ dei: qñ eduxit eos de terra egyp/ti. Nos aũt qui in christo credim⁹ testamẽto ei⁹ obe/dimus qꝺ ꝑ moysen traditur. Et nobis hoc dicit: ne maledicti sim⁹. e Eduxi vos. Hiero. Origē. Nos quoq; eduxit deus de egypto ⁊ fornace ferrea: mun/do scz et eius angustia: locus enĩ vbi crucifix⁹ est do/minus vocatur ſpecialiter ſodoma ⁊ egyptus. f Fornace ferrea. Tribulationis ⁊ pene magnitu/dinem significat: non locum aliquẽ ferri materia ĩ pe/nam ꝓparatum. g Audite vocem. Ac si dicat: non generis ꝓuilegio: nõ circũcisionis ꝓgatiua: nõ sabbati ocio: sed ꝓpter obediẽtiã israel efficiꝰ de/us: ⁊ ipse populus meus. Et hic quidez ad seruos lo/Job. 15. ꝺ quitur in euangelio ad amicos: Vos amici mei estis si feceritis que ꝓcipio vobis. Jam non dicam vos/Ibidem. seruos ⁊c. Cum aũt amici fuerint: de amicis transe/Mar. 5. g unt in filios. Quotquot enĩ receperũt eum: dedit eis potẽ. filios dei fie. Amicis aũt ⁊ filijs ꝓcipit: Esto/ B te perfecti sicut pater vester perfectus est. Similitudi/nem imperat nõ equalitatẽ. Jn lege obedientia man/datorum: hi similitudo dei. b Et ego. Non ẽ de/Gen. 3. ꝺ us omnius. sed eorum tñ quibus se largitur. Unde: Ego deus tuus. ⁊ alibi alijs quoq; inquit: Ero deꝰ/Luc. 20. g eorum. ⁊ ego sum deus abraam: deus ysaac: ⁊ deꝰ ia/cob. Quod exponens saluator ait: Deus aũt nõ est mortuoꝝ sed viuoꝝ. Mortuus est. s. peccator. i Lacte et melle. Melle et lacte rerũ omniũ abũdã/Virgilius in bucolicis tiam significat. sicut Virgilius: Mella fluunt illis fe/rat et rubus asper amomuꝝ. Vel tropologice terra lacte et melle manans: ecclesia est in qua paruuli nu/triuntur lacte donec possint solidum cibum accipere. k Et dixit: Vox ꝓphete desiderantis impleri pro/missionem domini. quasi vere dñe implesti quod ꝓmi/sisti. Vel fiat: ꝺe. i. semper maneat quod dedisti. l Quia cõtestat⁹ ⁊c. Vsq; vt facerẽt hec. in. lxx. nõ habenẽ. Quod sequitur ⁊ non fecerunt ab ipsis in fine superioris capituli positũ est. Audite verba ⁊c. m Jnuenta est coniuratio. Origeñ. Jnuenta ẽ col/ligatio in viris iuda ⁊c. Si peccauerim⁹ q̃ viri iuda ꝓpter christum dicimur. de nobis dicit: Jnuẽta ẽ col/ligatio vel coniuratio in viris iuda: ⁊ in ba. hieru. cum in eccl̃a tales sint in/quibus reperiatur laqueus iniquitatis: ⁊ vincula peccati. de quib⁹ dicit: Sin/culis peccatorum suorum quisq; constringitur. Cõuersi sunt ad iniquitates patrum suorum priorum. Non ait simpliciter patrũ: sed addidit patrũ suoꝝ/ priorꝝ. Duplices enĩ habemus patres. ⁊ vna ſpecies est pessimorũ patrũ. An/

Nico. de lyra

a a v Erbũ qꝺ factũ La. XI qꝺ fa. ẽ ⁊c. Dic/ a a† est ad hieremiaz a dño dicens: Audite verba b

ſ verbũ bene ih̃ aquila symmach⁹ ſp pactũ: lxx. et theodotion interpranꝺ teſtamentum.

b pacti hui⁹: ⁊ loquimini ad viros iuda et habitatores hierusalẽ: ⁊ c c† dices ad eos: Hec dicit dominꝰ d deus israel: Maledictus vir qui nõ audierit ver̃ba pacti huius: qꝺ ꝓcepi patrib⁹ vr̃is in die qua d† e eduxi eos de terra egypti de for/ f nace ferrea dicẽs: Audite vocez g meã et facite oia q̃ ꝓcepi vobis: ſ sic ſcz. i. nõ aliter.

b ⁊ eritis mihi in pplm: ⁊ ego ero vobis in deũ: vt ſuſcitẽ iuramẽ/ f† a ſ parres ſuſcripſunt in filijs et ꝓmiſſiões abrae impleantur in filijs.

tũ quod iurauí pãtribus vestr̃ g daturum me eis terrã fluentem b lacte ⁊ melle: ſicut ẽ dies hec. Et i† i ſ Lxx. fiat dñe quod idem eſt

k respondi ⁊ dixi: Amen dñe. Et k† l ſ frequẽter deus futura ꝓdicit vt incredulí mol/liant: ꝓdicit aũt tã in vbe q̃ for. is. vt quoꝝ vnũ eſt diſcrimẽ: ſit eadẽ penitẽtia.

dixit dñs ad me. Vociferare oia m verba hec in ciuitatibus iuda: ⁊ foris hierlm dicẽs: Audite ver/ l. ba pacti hui⁹: ⁊ facite illa. Quia cõtestãs cõtestat⁹ ſuz ꝓtes vr̃os i die qua eduxi eos de terra egy/ ſ sicut ſupra. pti vſq; ad diẽ hãc. Mane cõſur/ gens cõtestatus ſum: ⁊ dixi: Au/ dite vocem meam: ⁊ non audie/ rũt nec inclinauerũt aurẽ ſuã: ſz abierũt vnuſquiſq; in ꝓuitate cordiſ ſui mali. Et iduxi ſup eos oia verba pacti huius: quod ꝙ/ cepiyt facerẽt ⁊ nõ fecerũt. Et di/ m n† xit dominuſ ad me. Jnuenta eſt/

cepto. n Jnuẽta est. ⁊c. Jn hebreo habe/tur: Jnuẽta est colligatio: ⁊ est eadẽ ſnia: illi enĩ q̃ colligãt ſe ad aliqꝺ malũ agẽdũ: ſolẽt ſe ad hoc aſtringere ꝙ iuramentũ: ⁊ in hoc deſig/nat⁹ obſtinatio ꝓpli in malo: qꝺ videbat vna/ gimiter ope/

Glo. ordi.

Job. 2. f Ecẽ crederemus diabolus pater noster fuit. Vñ: Vos ex patre diabolo estis. Cũ aũt credideri/mus facti sum⁹ filij dei. Si ꝓstea peccam⁹ quer/1. Job. 3. ꝺ timur ad iniq̃tates ꝑ patrũ ꝓiox. Omnis enĩ qui facit peccatũ ex diabolo natꝰ est. Totiẽs enĩ ex diabolo nascimur quotiens peccam⁹. Infelix il/le q̃ sp a diabolo generat: ille aũt felix q̃ semper ex deo nascit. Nõ enĩ semel dicã iustũ ex deo na/tũ: sed ꝙ singula virtutis opa sp ex deo nascit. Saluator q̃z noster splẽdor claritatis est: splen/dor aũt nõ semel nascit ⁊ desinit: sed quotiens/cunq; ortũ fuerit lumẽ ex quo splẽdor oriꝰ: toti/ens oriꝰ etiã splẽdor claritat⁹. Saluator noster sapientia est dei: sapiẽtia vero est splẽdor eterne luc⁹. Sic ergo saluator noster sp nascit. Vñ ait: P:o. 3. c Ante omnes colles generat me. nõ vt quidã ma/le legunt generauit. Tu q̃z in similitudinẽ ei⁹. si tũ adoptiõis habes spũm: sp generar⁹ a deo per/singulos intellectus ꝙ singula opa: ⁊ efficier⁹ fi/lius dei in rp̃o iesu. a Clamabũt. Jn necessi/1. Pa. 10. ꝺ tatib⁹ ⁊ nõ exaudiam: qz me audire noluerũt q etiã Saul passus est. Cũ enĩ philisteos timeret: ⁊ verbũ dei accipe nõ meruisset: cõuersus est ad phitonissã vt ab idolis disceret qꝺ sñtatia ordi/nis ⁊ fletuũ a dño extorq̃re ꝺbuiſſ. Vñ discim⁹ si dñs nõ exaudierit: nõ esse cessandũ. Cito enĩz irat⁹ flectit mutatq; sententiã. si q̃ꝺ irat⁹ est: cõ/mutenẽ. Totũ aũt qꝺ nũc vꝺ ad indã ⁊ hierlm ꝓtinet quibus instat captiuitas. b Scõm nu/merũ ⁊c. Jn libro regũ ⁊ Paralipomenõ inue/nimus indã ⁊ hierlm mlto peiora q̃ irl̃ fecisse: vt qꝺ habebãt vrbes tot habere idoloꝝ speci/es: ⁊ q̃t in vbe platee ⁊ viaꝝ capita: tot in cõfu/sionẽ suã aras haberẽt quibus idolis immola/rent. c Tu ergo ⁊c. ꝓpecipit ꝓphete ne ꝑ eis oret in quos est iã cõsumata sñia: ne videat oratio ei⁹ infirma: ⁊ merito nõ exaudita. Me as/sumas ꝑ eis in laudẽ ⁊c. Quasi ne replicado ve/teris historie clementiã qua miserari soleo: ⁊ lau/dando meã nitaris mutare sententiã. Non enĩz exaudiã eos qui afflictiõe coacti clamãt. Ex his discimus frustra ꝙ aliquo rogari q̃ nõ mereat ac cipere. d Quid est. Hiero. Dicam⁹ hoc ꝓnci/pibus ecclesiaꝝ vel dimitt⁹: q̃ cũ aliena rapiãt: ⁊ malicias cordis sui nõ auferãt: putãt se dei me/reri clementiã. Nunq̃ carnes. s. ⁊c. At nũc pu/blice offerentiũ nomĩa recitanꝰ: et redẽptio pec/Lucr. 11. a catoꝝ ĩ laudẽ mutatꝰ: nec euãgelice vidiue memo/ria celebratꝰ que plus omnib⁹ in gazophylatiũ misit. e Ad vocẽ lo. ⁊c. Quasi exaltatꝰ ꝑ su/perbiã: nõ humiliter creatoꝝ ⁊ dñatoꝝ tuũ in/telleꝛisti: sed cõtra dominũ grãditer locutꝰ igne eius successus redigeris in nihilũ. f Et do/minus ⁊c. Quasi oliuã vberẽ pul. fru. s. vo. d. n. t. atq; plãtauit te: sed ꝓpter vocẽ loquele gran/dis flamma eius descendit in te.

g Tu aũt. Judei et nostri iudaiçantes ad p sonam Hieremie hoc referũt ⁊ ꝓpter vaticiniuꝫ futuroꝝ malorꝝ hec eũ a populo sustinuiſſi asse/runt. Sed quõ eũ crucifixũ ꝙbãl cũ scriptura ꝺ nõ dicat: nisi forte dicant populũ cogitasse ⁊ nõ feciſſe. Origē. Tu aũt dñe ⁊c. Vel: Motuꝫ fac Ps. 93. mihi dñe ⁊ cognoscã. Juxta psalmistã: Dñs do/Deut. 13. a cet hominem scientiam. Vñ: Nolite vocari ma/gistri sup ter. Unus quippe est magister vester qui in celis est: qui. s. erudit hominẽ vl per se: vl per filiũ. Erudit etiã ꝙ Paulũ: per Petrũ vel quẽlibet sanctoꝝ. Tũ deus spũs: ⁊ deus sermo descẽdat ⁊ doceat. Motũ fac mihi dñe ⁊ cogno/sca. quasi: Non possum scire nisi tu reuelaueꝛi. Te aũt demonstrãte videbo cogitationes sin/gulorum: ⁊ quid gerant: vel cuius sint volunta/tis. Mittamus lig. in pa. e. ⁊c. Panis iesu q̃ nu/trimur est sermo eius. Quia vero docẽte eo vo/luerunt quidã scandalũ ponere doctrine el⁹ cru/cifigentes eum dixerunt: Mittamus lig. in pa. e. ⁊c. Cũ enĩ verbo ⁊ discipline eius cõiũgit cru/cifixio magistri ĩ panẽ lignũ mittit: ⁊ illi quidẽ

a ſ alij colligatio quaſi pari mẽte: et studio se mandata dei conrẽnunt.

Jer. 11. b Juraꝛio in viris iuda ⁊ i ha/ † bitatoribus hierlm. Reuersi † sũt ad iniquitates patrũ suo/rũ ꝓioꝛes: q̃ noluerũt audire ꝟba mea. Et ꝓ hi ergo post de/os aliẽos abierũt vt seruirẽt a ſ decem tribus. eis. Irritus fecerunt dõmus a ſ duo. ſ vt quoꝝ ẽ cõe studiũ: fiat cõmu/ne ſupplicium. israel et domus iuda pactum meũ quod pepigi cũ patrib⁹ eoꝝ. Ꝺobrẽ hec ꝺicẽ dñs: Ec/ce ego inducã sup eos mala de q̃bus exire nõ poterunt: c et clamabũt ad me: ⁊ non ex/ d audiã eos. Et ibũt ciuitates e iuda et habitatores hierlm: ⁊ clamabunt ad eos q̃bus li/ f bãt: et nõ saluabũt eos in tẽ/ g poze afflictiõis eoꝝ. † Scõm numerũ ciuitatũ ei⁹ erãt h ꝺij tui iuda: et scõm numerũ i viarũ tuaꝝ hierlm posuistis aras ꝓfusionis: aras ad libã/ k dum baali. Tu ergo noli ora/ l re ꝓ ꝓplo hoc: et ne assumas ꝑ ea laudẽ ⁊ oratiõnẽ: qz nõ exaudiã in tpe clamoꝛis eoꝝ ad me: in tpe afflictiõis eoꝝ.

ſ populus iuda.

Jer. 11. ꝺ † Quid est q̃ ꝺilectus meus ĩ m† n ſ venerando idola. domo mea fecit scelera mul/ o a ſ quaſi multitudie taliũ ſacrificioꝝ nõ de lentur peccata tua. ta? Nũq̃ carnes sãcte au/ p† ferẽt a te malicias tuas in q̃/ q† bus gloriata es? Oliuã vbe/ r† rẽ: pulchrã: fructiferã: ſpecio/ sam vocauit dñs nomen tu/ um. Ad vocẽ loquele grãdis e† a ſ gladio oſtium. Vñ: Exterminauit eas aper de ſilua. exarſit ignis in ea: ⁊ cõbũſta t† ſ ꝓpius. f sunt fruteta eius. Et domi/ nus exercituũ qui plantauit te: locutus est sup te malũ ꝓ

ſ nõ imerito cũ possit deꝰ facere qꝺ vult: cauſas rũ exponit ne videat iniuſtus. Vñ: Vt iuſtificeris in ſer. r. ⁊ vincas cũ iudi.

malis domus israel et domꝰ ſ ſtudioſe. iuda que fecerunt sibi ad irri/ tandum me libãtes baa lim.

a ſ pater. b ſ ſm hominem. c ſ quomo/do oporteat me loqui. ſ filio

g Tu aũt dñe ꝺemõſtrasti mihi v

nimit er opari ac ſi eſſet iuramẽto conſtrictus. a Ꝺobrẽ. Hic cõ/ſequẽter ponit inſtictio ſupplicij. cũ dicit: b Ecce inducã super eos mala. ſ. famis: gladij et capti/uitat⁹. c De quibus exire nõ poterũt. ꝓ ſe nec ꝑ aditores de q̃ bus cõfidũt. ꝺ Et clamabũt ad me. neceſſitate coptꝰ. e Et nõ exaudiã eos. qz nõ ꝓmeruerũt. f Et clamabũt ad eos quib⁹ ĩ/bant. offerendo ſacrificia liq̃da. ſ. idolis. g Et nõ ſaluabũt eos, qz nulla hãt virtutẽ ſaluãdi.

g Scõm numerꝫ enĩ ciuitatũ tu/arũ ⁊c. ex quo patz multiplicatio idolatrie in terra iuda. l Et ꝙz numerꝫ viaꝝ tuaꝝ hierlm ⁊c. qz in singulis vicis ⁊ plateis erãt altaria cõſtructa idolis: ⁊ maxime tẽ/ꝑore Manaſſe regis qui idolatri/am ⁊ alia mala ſupza modum mul tiplicauit in hieruſalem: vt habeꝛ iij. Reg. xxj. ⁊ ſubdit: k Tu ergo. Hieremia l Noli orare pro pplo hoc. q. ꝺ. nõ est dignus vt ꝓ/ces tue ꝓ eis exaudiant: et ſpeci/alis ratio ad hoc ſubdit: m Quid est q̃ dilectus. i. ppls † ſ. a. f israel a me ſpecialiter electus.

n Jn domo mea. ⁊. in tẽplo meo nomine ꝓfanato. o Fecit ſce/lera multa. ponẽdo ibi idola tpe manaſſe regis. iij. Reg'. xxj. ⁊ in hoc fuit maxim⁹ dei cõtẽptus: qz ſiſe est ac ſi vxoꝛ introducat adultẽ/rũ ĩ eoꝺẽ lecto cũ marito. p Nũ q̃ carnes ſctẽ. ſ. ſacrificioꝝ mihi oblatoꝝ. q Auferẽt a te mali/cias tuas. q. ꝺ. nõ: qz talia nõ pla/cẽt niſi ex ꝺeuotiõe ⁊ bonitate of/ferentium. ꝓter hoc ꝺr Heñ. iiij. † De cõſe. ꝺi. 2. c. qui ſtuꝺer. Beſpexit dñs ad Abel ⁊ ad mũ/ra ei⁹: qz ꝓncipalit reſpexit ad bo/nitatẽ offerẽtis: ⁊ ex ꝓfũti ad eius oblationẽ Ba. Sa. expõit: Nũq̃ carnes ſctẽ ⁊c. i. circũciſio. q. ꝺi. circũciſio nõ liberabit te niſi cum ea affint opa iuſticie. r Oliuã vberẽ ⁊c. in ꝓncipio eni exitus de egypto vſq; ad cõſtationem vitu/li aurei fuit gratioſius stat⁹ ppli. vl ſtud ꝓt referri ad ſtatũ ipſi⁹ tẽ/ꝑore ꝺauiꝺ ⁊ Salomõis eo q̃ ꝺa/uid augmẽtauit cultũ ꝺiuinũ: ⁊ ꝺ ꝓcepto eiuſ Salomõ edificauit tẽ plũ: vt hr̃. j. Paral. ⁊ ſubdit ꝺete rioratio. cũ ꝺicit: s Ad vocẽz/ loq. ⁊c. i. ipſi⁹ ꝺei cul⁹ magnitudis nõ est finis: vel ipſi⁹ nabuchodo/noſoꝛ q̃ fuit iſtrumẽtũ ꝺei ꝺeſtru ctiõe tẽpli. t Exarſit ignis ĩ ea. nabuchodonoſoꝛ ei ꝓcepit icẽꝺi ciuitatẽ ⁊ tẽplũ: ⁊ ꝺ cõtigit ꝓter ppli pctã. Cetera patẽt in irã.

v Tu aũ. Supra ꝓncipio tracta tus hui⁹ libꝛi Hieremias increpa uit ppli iuꝺe malicias. ꝺ nõr plan/git iminentẽ ex hoc ſibi iniuriam: qz ſicut ꝺicit Johẽs os aureũ: Jn currit oꝺiũ q̃ arguit criminoſos. Et ꝺiuiꝺit in ꝺuas ptes: qz ꝓ plãgit ſuã aꝺuerſitatẽ. ⁊ ſcꝺo aꝺ/uerſantiũ ſibi ꝓſperitatẽ. ca. ſe.

Circa ꝓmium ꝺicit: Tu autem ꝺomine ꝺemonſtraſti mihi ⁊c. cer/titꝺinaliꝛ per tuã reuelationez. ⁊ quiꝺ ſit illuꝺ ſubꝺitur: D

insidiantes dicunt. Mittamus lignum in panem eius. Ego vero inuisibile vt mirabile quoddā inferā: lignum mittam in panē eius: panem fecit melior. i. doctrinā dulciorē. Sicut lignū p moysen missū in amarā aquā fecit eā dulcem. Ante enī mittebatur lignū in panem eius: quia tūc erat panis: et non lignum: i omnem terram nō exierat sonus eorum. Sz post passionem fortitudinez per lignum in omnez terrā: sermo pdicationis eius seminatus est. Ego autē: legem non intellectaz amaram esse aquaz. Cum aūt venit lignuz ihesu xpi: et sermo saluatoris in eam descendit dulcoratur: vt eramus a terra viuentium.

a Tu ostendisti mihi studia eorum. qz p vias occultas querebāt interficere eū. ō subditur: Et ego quasi agnus mansuetus. b Et nō cognoui. ante reuelationem tuā facta mihi. Quia cogitauerūt sup me cōsilia. qō subdit: c Dicētes. nō est de textu sed subintelligit. d Mittamus lignū in panē eius rē. Est ei in terra illa arbor nomine taxus venenata: et ide dicit toxicū. i. venenū. et toxico toxicas. i. venenare: a mutata in o. et de ligno illius arboris minutatim inciso volebant ponere in cibo Hieremie: qui cibus nomīe panis intelligit: vt sic mozeret et amplius eos nō argueret. e Tu aūt dñe sabaoth. i. exercituū p quod angeli designant. f Vidicā vltionē tuā ex eis. hoc dicebat nō zelo vindicte: sed amore iustitie: et maxime qz volebāt verbū diuinū ipedire.

† Esa. 3.d

g Propterea hec dicit dominus ad viros anatoth. isti enī erant qui principaliter cū occidere volebant. erat enī Hieremias de eadē ciuitate: et sic frequētius et acrius eos arguebat: pter quod magis odiebāt eū: et qz pter donuz pphetie sibi magis inuidebāt eū: et qz pp donū pphetie sibi ma / gis inuidebāt ḡ alij: eo ꝙ inuidia magis est inter cōpatriotas et simul habitātes ḡ inter extraneos et longinquos: sm qō dicit pbs. ij. Rhetorice. cuius ratio est: qz inuidia est tristicia de bono alterius in ḡtū estimat. pprij boni diminutium. bonū aūt si excellentia alicui⁹ multū lōginq nō appendik: sic diminutiuū boni. pprij sicut excellentia. pinq: ideo subditur: b Et dicunt. ex inuidia moti. i Non pphetabis in nōe dñi rē. i. si tu cessesa. pheria sicut et nos. nō interficiemus te. k Propterea rē. ego visitabo sup eos. penā debitam inferendo. p iua malicia. et pater littera.

† Deu. 10.b

Moraliter. a Verbū qō factū e rē. La. XI Sedm sēsū litteralē reuocāt b ppls iudaice a mosaice legis trāsgressiōe. Moraliter aūt reuocatur ppls christiane a legis euāgelice trāsgressiōe. c Audiet. vir q nō audierit xba pacti hui⁹ qō pcepi. i. ego rē. d Patrib⁹ ve. i. aplis et fidelib⁹ alijs. e In die q eduxi eos rē. sicut enī lex mosaica data fuit ḡntēgesima die egressiōis ppli de egypto. sic lex euāgelica p spūm sctm scripta fuit in cordib⁹ aplox ḡntēgesima die eductiōis patrū de limbo q dicit fornax ferrea. pter lōgā detentionē. s. a pncipio mūdi vsq tūc. † Audite vocē meā rē. mihi fidelit obedicdo. f At suscitē iuramentū rē. in iuramento nāq diuino facto patribus de terra. pmissiōis itelligebat pncipalit. pmissio de terra viuentiū. sic ostēdi Heū. xv. in expositiōe litterali. et hec. pmissio p xpm est ipleta. ideo sequit: † Sicut est dies hec. nā a tpe eductiōis de limbo dat fidelib⁹ purgat' vera btitudo. g Inuēta est rē. Qm multi christiani et speciales mali clerici et religiosi declinat a veritate euāgelij. vnde postea: Inuēta ē iura. rē. i. malā colligatio in clericis q signant p viros iuda. i. pfitēri: qz deputati sūt ad pfessionē diuine laudis. † Et i habitato. hic. i. i religiosis q debēt ee pacifici et qeti: et tn multi clerici faciūt litigia et appellatiōes: et multi religiosi sūt suis superioib⁹ rebelles. iō subdit: † Reuersi sūt ad iniqtatē pa. rē. i. Adā et Eue q fuerūt deo inobedientes. et subdit pena cū dr: † Indūcā sup eos ma. rē. nā in inferno nulla ē redēptio. Et de celebrāt⁹ indigne dr postea: m Quid est q dilect⁹ me. rē. signū magne dilectionis ē qn dns admittit aliquē ad sue corpis et sāguis ofectionē. ppter qō petā taliū scelera dicunt. ppē grauitatē: nec p celebrationē expiant. i. magis aggrauant. iō subdit:

† Ecclī. 9.a

† Job. 12.a Bar. 1.a

p Mūdā carnes scti. i. sagni imaculati iesu xpi. q Auferēt a te malici. t. q. d. nō: magis multiplicabūt. Et subdit debita cōditio clerici et religiosi cū dr. r Oliua vbe. rē. debet enī esse vber oliua p pietatē. pulchra p ofectie puritatē. fructifera p opis boni multiplicitatē. speciosa p diuersitatis honestatē. nominata p fame celebritatē. Et subditur oliue dicte deterioratio cū dicitur: s† Ad vocē loquele grandis. id est diabolice suggestionis exarsit vinea. idem signatur hic per vineam quod pius per oliuam. de qua dicitur Esa. v. Vinea domini exercituū domus israel est. Sed hec vinea exarsit igne carnalitatis et cupiditatis. † Et cōbusta sūt. rē. i. oīa dei dona.

† Esa. 56.b

I Ustus es dē. Hic ostendit Hieremias plāgit sibi aduersantiū ꝓsperitatē. La. XII rē. aliq tn expositores dicūt q plāgit b ꝓsperitatē chaldeox q erāt infideles: sed ista precedēs et subsequens magis osonat q loquat de viris anatoth psequentib⁹ Hieremiā: vt dictū est. et dividit in duas: qz pmo p modū grimonie ponit Hieremie ḡstio. Secdo dñi rīsio. ibi: Si cū peditib⁹. Circa pmū dr: Justus es dē. Et ego tu es dñe. b enī pmittit Hieremias ne videat loq temere de diuinis iudicijs horib⁹ occult'. vere tamē iusta loquar ad te. nō p modū pterōis seu disputatiōis: sed p modū hūl' ḡstiōis sicut discipul⁹ ḡrit a magistro volēs doceri ab eo. n Quare via ipiox. i. viroz iniq anatoth me psequentiū: o Prosperat'. i. tpalia bona veniūt eis ad votū. iō subdit: p Plātasti eos rē. i. firmati sunt in terra filijs et amicis. q Proficiūt. in bonis tēporalibus. r Et faciūt fructū. plem multiplicando.

Ps. 72. in illo ps. Et bon⁹ isrl rē. Sz pcipue contra

cōtra hereticos.

a Et tu do. rē. Ac si dicat: Nō scādalizo si impij vel heretici. ptē flozēt. Licet enim pficiāt: filios faciāt: licet ppe sis ozi eoz: et lōge a renib⁹ eoz. i. a conscientia: nō est tn solatio parua qz signant vel significant ad victimā sicut pecora. b Congrega eos. In pasca quādo omnes cōgregabant ad diē festū: tūc obsessi sunt et ducti in captiuitatē. c Occisionis. Occisio hereticox salus est deceptozū cū fuerīt. s. ecclesiastico iugulati martirone. d Si cū peditib⁹. Quasi: Si captiuitas vicinarū gētiū te fatigauit moabitaz. s. philistijm ā monitarū: idumeozū qui. pter difficultatē locoz nō tā pugnē ḡ latrocinio apti sē. e Quō rē. i. qd facies cū ad captiuitatē in chaldeā venerī. Chaldei enī et pseques gaudent.

Job. 19.b

f Mā et fratres tui et domus patris tui. hic ostendit ḡ pp̄s christ⁹ a legis euāgelice trāsgressiōe. Moraliter aūt reuocatur pp̄s christian⁹ a mosaice legis trāsgressiōe. Et subditur: Patrib⁹ ve. i. aplis et fidelib⁹ alijs. g Etiā ipsi pugnauerūt. Hic ostendit ḡ pp̄s christian⁹ a legis euāgelice trāsgressiōe. Et subditur: Patrib⁹ ve. i. aplis et fidelib⁹ alijs. h In die q eduxi eos rē. sicut enī lex mosaica data fuit ḡntēgesima die egressiōis ppli de egypto. sic lex euāgelica p spūm sctm scripta fuit in cordib⁹ aplox ḡntēgesima die eductiōis patrū de limbo q dicit fornax ferrea. pter lōgā detentionē. s. a pncipio mūdi vsq tūc. † Audite vocē meā rē. mihi fidelit obedicdo. i At suscitē iuramentū rē. in iuramento nāq diuino facto patribus de terra. pmissiōis itelligebat pncipalit. pmissio de terra viuentiū. sic ostēdi Heū. xv. in expositiōe litterali. et hec. pmissio p xpm est ipleta. ideo sequit: † Sicut est dies hec. nā a tpe eductiōis de limbo dat fidelib⁹ purgat' vera btitudo. k Inuēta est rē. Qm multi christiani et speciales mali clerici et religiosi declinat a veritate euāgelij. vnde postea: Inuēta ē iura. rē. i. malā colligatio in clericis q signant p viros iuda. i. pfitēri: qz deputati sūt ad pfessionē diuine laudis. † Et i habitato. hic. i. i religiosis q debēt ee pacifici et qeti: et tn multi clerici faciūt litigia et appellatiōes: et multi religiosi sūt suis superioib⁹ rebelles. iō subdit: † Reuersi sūt ad iniqtatē pa. rē. i. Adā et Eue q fuerūt deo inobedientes. et subdit pena cū dr: † Indūcā sup eos ma. rē. nā in inferno nulla ē redēptio. Et de celebrāt⁹ indigne dr postea: m Quid est q dilect⁹ me. rē. signū magne dilectionis ē qn dns admittit aliquē ad sue corpis et sāguis ofectionē. ppter qō petā taliū scelera dicunt. ppē grauitatē: nec p celebrationē expiant. i. magis aggrauant. iō subdit: p Mūdā carnes scti. i. sagni imaculati iesu xpi. q Auferēt a te malici. t. q. d. nō: magis multiplicabūt. Et subdit debita cōditio clerici et religiosi cū dr. r Oliua vbe. rē. debet enī esse vber oliua p pietatē. pulchra p ofectie puritatē. fructifera p opis boni multiplicitatē. speciosa p diuersitatis honestatē. nominata p fame celebritatē. Et subditur oliue dicte deterioratio cū dicitur: s† Ad vocē loquele grandis. id est diabolice suggestionis exarsit vinea. idem signatur hic per vineam quod pius per oliuam. de qua dicitur Esa. v. Vinea domini exercituū domus israel est. Sed hec vinea exarsit igne carnalitatis et cupiditatis. † Et cōbusta sūt. rē. i. oīa dei dona.

Jer. 19.b

Luc. 13.g

Dar. 14.c

Ps. 72. in illo ps. Et bon⁹ isrl rē. Sz pcipue

a ſ vnde: pp̄s hic labijs me honorat: cor aūt eorū longe est a me.

Prope es tu ozi eox et lōgē a renibus eorū. Et tu dñe nosti me: vidisti mē: et pbasti cor meū tecū: cōgrega eos q̄si gregē ad victimā: et sanctificā eos in die occisionis. Usqquo lugebit terra: et herba omnis regionis siccabit ppter malicia habitātium in ea? Cōsūptū est a'al et vos et lucre: qm dixerūt nō videbit nos nouissima nra. Si cū peditib⁹ curristi: quō poteris ptēdere cū equis? Uz aūt in terra pacis securus es: quid facies in superbia iordanis? Mā et fratres tui et domus patris tui: etiā ipi pugnauerūt aduersum te: et clamauerūt post te plena voce. Ne credas eis cū locuti fuerint tibi bona. Reliqui domum meā: dimisi hereditatē meā: dedi dilectā animā meā in manu inimicox eius: facta ē mihi hereditas mea tanq̄ leo in silua. Dedit contra me vocē: io odiui eā. Munqd auis discolor hereditas mea mihi? Nūqd auis tincta p totū? Venite congregamini oēs bestie terre: properate ad deuorādū. Pastores multi demoliti sūt vineā meā: conculcauerūt partē meā. Dederūt portionē meā desiderabilē in desertū solitudinis: posuerūt eā in dissipationem: luxitqz super me.

a ſ Et tu dñe nosti me. qz nihil eis nocui: sed magis pficere volui. b Congrega eos rē. hoc dicit zelo diuine iusticie. c Et sanctifica eos. In hebrco habet: Et ppara eos in die occisionis: vt tua iusticia ipleat: et ne ppter eox malicia terra vlterius sterilis reddat. ideo subdit: d Usqquo lugebit rē. ia enī vt videt dñi induxerat siccitatē. de qua habet. j. xliij. ca. e Cōsūptū ē animal et volucre. vtrū in cāpis nō inueniētia. et causa huius siccitatis subdit cū dicit: f Qm dixerūt viri anatoth. i. alij mali. g Non videbit. s. dñs. h Nouissima nostra. ad puniendū. Ex quo videtur qz ecciderāt in errorē quo negat anime hūane imortalitas: et sic post mortē nō remanet punitio aliqua. vl in illū errorē q negat diuinā ꝓuidentia se extendere ad actus humanos: eo qz ꝓcedunt ex libero arbitrio: et sic non puniuntur a deo. i Si cum. Hic consequenter ponitur dñi responsio ḡtum ad duo. secundū positur ibi: Reliqui. Cōquerebatur aūt Hieremias de viris anatoth cum persequentibus. et dominus respōdet sibi qz sit gratioza passurus. dicens: Si cum pedi / tibus currens laborasti rē. metaphorice est locutio. et est sensus: Si cum difficultate sustines persecutionem viroz anatoth qui sūt quasi pedites et parui moēti: quō sustinebis persecutionē regis et ꝓncipū qui sunt quasi equites respectu eorum: et tamē oportebit te illā sustinere: vt habet. j. xxxvj. m Cum aūt in terra rē. id est in ciuitate anatoth in qua natus et nutritus fuisti: et sic habes ibi parentes et amicos qui aliquaz securitatem possunt dare tibi: et tū ibi times. n Quid facies in superbia iordānis. i. in hierusalē vbi oportebit te sustinere persecutionē: vt habet. j. xxvj. Locaf. aūt hierīm hic superbia iordanis: qz iordānis fluuius frequēter intumescit. intrātū qz exit ripas suas. sic hierīm ppter potentiā et diuitias superbierat et metas suas circa diuinū cultū supra modū exterat ad idolatriā declinādo: vt patet ex dictis prece. ca. o Mā et fratres tui. i. viri anatoth q sūt sacerdotes sicut et tu. p Et domus patris tui. i. aliq tibi ꝓsanguinei. q Etiā ipsi pugnauerūt aduersū te. cū alijs querētes te intoxicare. r Clamaue. p⁹ te. dicētes tibi xba pūgitiua. vl potiꝰ xba detractiua q nō dicūt. sed faciem ꝓ p⁹. i. occulte. s Ne credas eis rē. aliquādo enī lo quebant et pacifice fingentes amicitiā: vt magis eum deciperent. t Reliqui domum meam. Hic ponitur secundum de quo respōdet dominꝰ Hieremie. s. de populi inde destructione. Et primo denunciatur hec destructio. et secundo ipsius reparatio. ibi: Et cū euulsero. Et ex istis duobus apparebit questiōis Hieremie solutio. Circa primū dicit dominus: Reliqui domū meā. id est templum meo nomini dedicatum. v Dimisi hereditatem meā. i. hierusalē et iudeā. x Dedi dilectā animā meā. i. ita mihi dilectā sicut ē anima mea. et dicitur hoc ad exprimendū amicitiā dei erga locū et gentē: sicut aliqs de amico suo speciali dicit: talis est cor meū et anima mea. y In manu inimicox eius. i. nabuchodonosor et exercitū eius. z Facta est mihi hereditas mea. i. gens iudaica: sm qō dicit Esa. xix. Hereditas mea israel. a Quasi leo in silua. i. a me extranea p idolatriaz. b Dedit contra me vocē. dicēdo contra me blasphemiā. c Ideo odiui eā. dimittēdo eā in manib⁹ inimicox suox. ideo subditur: d Munquid auis discolor. i. rubricata sāguine in diuersis partibus. q. d. sic: qz regnū iuda fuerat afflictū partialiter ab egyptijs et assyrijs. e Munqd auis tincta per totū. i. tota sanguinolenta q. d. sic p nabuchodonosor q tota terrā destruxit occidendo et captiuando. ideo subdit: f Venite rē. p perate ad deuorandū carnes occisox. g Pastores multi. i. ꝓncipes exercit⁹ nabuchodonosor ꝙ qō expositū est. s. ca. vj. in pri. Ad eā venient pastores rē. h Demoliti sūt vineā meā. i. ppli isrl. sicut dicit Esa. v. Vinea dñi exercituū dom⁹ isrl est. i Luxitqz super me. p me, afflictiōe dāte eis intellectū. Cetera patēt vsq ibi

† 3 Demauerūt

plebis ⁊ sacerdotes:sed hostiū ꝓncipes itelligūt
q̄ ppl'm dei dissipauerūt. a Desolatione ⁊c.
Origē. Q̄si iudei cōpleuerūt mēsurā patrū suo-
rū:et addiderūt ad ꝓhetaꝝ occisionē:etiā sal-
natozis:tūc exterminatiōe exterminata est om-
nis tra eoꝝ. Origē.
Cōsidera terrā q̄ est in
te quō exterminata sit:
⁊ videbis post aduen-
tū ꝓpl'i pleta cē q̄ dicta
sunt mortificat' mēbr'
nr̄is sup tr̄ā. Cū iā nō
operet terra opa sua:
nec fiāt apō instū ea q̄-
bus caro ātea foueba-
tur fornicatio.s.imun-
dicia:luxuria ⁊c. Q̄si:
Bar.10.d Nō veni mittere pacē
D sed gladiū. Anteq̄ il-
le veniret nō erat gla-
Gal.5.c diꝰ sup terrā:neq; con
cupiscebat caro aduer
sus spīm:neq; spūs ad
uersus carnē. Cū aūt
venit et docti sumus q̄
sunt carnis vel spūs:
doctrina eiꝰ quasi gla-
dius immissus diuisit
terrā.i.carnē a spū: et
exterminauit eā: quia
mortificationē iesu cir
cūferim⁹ in corꝑe nr̄o:
⁊ nō viuim⁹ iuxta car-
nē:viuit aūt spūs.Et se
minam⁹ nō in carne ſ
Ibi.6.b in spū:vt nō metamus
corruptionē de carne:
sed de spū vitā eternā.
b Nō est pax ⁊c.Ca-
ro pacē dei in se recipe
nō pōt.Sapiētia enim
carnis inimica ē deo:⁊
q̄ in carne sunt deo pla
cere nō pōt. c Semi
nauerūt ⁊c.Hoc q̄ꝫ ec-
clesiasticis dicit q̄ ver-
bū dei mala cōuersati-
one disperdūt.De q̄b⁹
p Xxx.inferr'.Cleri co
rū nō ꝑderūt eis.Ni-
hil enī ꝑderit nomē e-
piscopi:pbyteri ⁊ bu-
iusmodi: sed magis di
gnitatibus suis grauа-
Sap.6.a bunt:Et potētes potē
ter tormēta patient:et
cui plus cōmittit plus
ab eo exigit. d Af fru
ctib⁹ ⁊c.Xxx.A gloria-
tiōe vr̄a:vestib⁹.s.p̄
ciosis domib⁹ exorna-
tis possessionibus mul
tis seculari sapientia:
1.Cor.1.d Qui aūt gloriat i dño
gloriet:et in cruce do-
mini nr̄i iesu christi: et
in infirmitatibus suis:
vt habitet i eo virtus
christi. e Vicinos
meos.Ad litteraꝫ idu
Allego, meos:philistiim moab.⁊ ammon. Allegorice.
hereticos qui christiani dicuntur:et magis terre
sancte fiunt affines q̄ habitatores. La. XIII
b Ec dicit do.Aude ⁊ posside ⁊c. vir sāct⁹
lumbare dei dicit:qui de limo terre assū-
ptus est et eius cōsortio copulat'.Et quo
dāmodo que in ecclesia videntur obscena maio
ri diligentia circūdat:ne gentium et hereticorū

a Seminauerūt triticū et spinas messuerunt.q̄s exponit Ba.Sa.dicēs
q̄ iminēte destructiōe ciuitatis iudei fecerūt aliqua bona sed nō valuerūt
eis:eo q̄ nō fecerāt debitā penitētiā de malis ꝑteritis ſm monitionē Hiere
mie.5.ꝑsitā.iij.ca.Rouate vobis nouale ⁊ nolite serere sup spinas.Pōt
etiā hoc exponi:q̄ dñs ante aduentū nabuchodonosoꝛ ūmiserat sterilitatē
per quā nō fuit reuersus ppls ad penitentiā. b Cō
fundemini.in captiuitatē ducti. c A fructib⁹ ve-
stris.i.ꝑpter demerita vestra. d Hec dicit do.⁊c.
Hic ꝓpr̄ pp̄l'i inde reparatio.⁊ hoc ad ꝓfectionē ma
loꝝ:ꝑmittit tū destructio aduersariorꝝ.cū dicit: Hec
dicit dñs aduersū omnes vicinos meos pessimos.isti
erant idumei descēdētes ab Esau fratre Jacob.⁊ mo
abite ⁊ āmonite q̄ descēderāt de loth nepote Abrae:
ꝑpter quod debebāt iudeos diligere:⁊ ipsi cōtrario
aduersabant eis:et incitauerūt nabuchodonosoꝛ cō-
tra eos:⁊ in eius exercitu venerūt cōtra iudeā. ideo
subdit: e Qui tangūt hereditatē ⁊c.Ecce ego e-
uellā eos de terra sua:quia post captiuitatē iudeoꝝ
ipsi fuerunt satis cito captiuati. f Et domū iuda
euellā de medio eoꝝ.q̄ ipsi habitabāt circa terrā iu-
da. g Et cū euulsero eos.s.iudeos. h Con
uertar⁊ miserebor eoꝝ ⁊c.⁊ hoc fuit impletū tpe cyri
regis ꝑsarū qui remisit captiuitatē iudeoꝝ: vt habet
j.Esdre.j.⁊ q̄ plures de babylonijs cōuersi ad iuda-
ismū venerūt cū eis.ideo subdit: i Et crit si eru-
diti.a iudeis.alīꝫ libri habēt:Eruti.⁊ male. k Di
dicerint vias ppli mei.idolatriā dimittēdo:⁊ vnum
deū colendo. l Et iurēt in nomine meo.iuramen
tū eni tale q̄ habēt circūstātias deitas fit in reue-
rentiā dei. m Sicut docuerūt ppl'z meū iurare ⁊c.
q̄ ante cōuersionē inducebant iudeos ad ritū gētilē.
n Edificabunt in medio ppli mei:fide et moꝛib⁹ et

Moraliter.

tpalibus bonis. La. XII
mine ⁊c. Per hoc aūt q̄ sctūs Hieremias in .b. ca.do
minū interpellat cōtra ꝓsecutores suos eis optando
penā tpalē.d.infra. d Cōgrēga eos quasi gregē
ad victimā ⁊c.ostendit q̄ innocētes possūt licite ẓelo
iusticie diuine optare penas corporales et tpales su-
is ꝓsecutoribus:q̄ sunt quedā medicie:vt sic verati
one dāte intellectū corrigant'.vel saltē ad male agen
dū impoētes efficiant':sed q̄m̄ innocētes parati debēt
esse ad grauiora sustinendū si dominꝰ voluerit. ideo
sequit: l Si cū pedtib⁹ currēs laborasti.q̄ est
est minus. m Quō poteris cū equis cōtēdere.q̄
est grauius.q.d.si penalitates vite ꝓsentis cū difficul
tate sustines.quō penas purgatoꝝ ꝓceptoꝝ dei sustinere
hec enī meditatio cū maioꝛi patiētia sustinere facit vi
te ꝓsentis mala:⁊ q̄m̄ ad idē facit passiōis christi me
moria.ideo subdit in eius persona. n Dedi dile
ctam animā meā in manus inimicoꝝ eius facta ē he-
reditas mea.id est plebs iudaica. o Quāsi leo
in silua ⁊c.rugiēs ⁊tra me nequicia magna. p Re
dit cōtra me vocē.d.Crucifige crucifige eū.
q Ideo odiui eam.volēdo p romanos eius puni
tionē.de q̄ subdit: r Mūd aut auis disco.⁊c.fuit ei
plebs indaica p romanos partim rubea ex sui sāgui
nis effusiōe:⁊ partim nigra ex ciuitatis cū ppl'o cōbu
stiōe. s Et q̄m̄ ꝓncipes romanoꝝ nō solū ꝑsecuti sunt
iudeā:ſ etiā postea graniter ecclīam tpe Neronis et
alioꝝ tyrannoꝝ.ī̄ō subdit pena eoꝝ cū dr: t Hec
dicit dñs aduer.⁊c.dicunt' aūt romani christianoꝝ vi-
cini eo q̄ christiani int' eos habitāt. u Euellā eos
de terra sua.p̄les ei⁹ patores romāi christianoꝝ ꝑsecu
tores fūt de sua dignitate deiecti.s.Nero:Domicia-
nus ⁊ ꝑles alij. x Et cū euul.eos ⁊c.tpe Cōstātī
ni q̄ baptizat⁹ ꝓcepit gr̄az xp̄i ⁊ cū eo magna
pars ppli romani. La. XIII
Ec dicit do.Supl⁹ a ꝓncipio tractat⁹ hui⁹ li
ri descripta est circa populū regni iude malicie grauital'.Hic ꝓpr̄ describi
tur ipsi⁹ icorigibilitas seu irreparabilitas.et diuidit in.vij partes.Fuit ei
ptē modos ostēdēdi ꝓpositū.ptes patebūt ꝓsequēdo.Primꝰ aūt modus
ꝓtinet in hoc ca.videlicet p parabolā lumbaris putrefacti ad nihilū vltra
valentis.et diuidit in duas partes:q̄ primo parabola ponit' ad ꝓpositū.
secūdo ad hoc adducit' exemplū.ibi:Si mutare pōt.Prima in duas:q̄ꝓ
mo parabola ponit' et secūdo exponit' ibi:Et factū est. Circa primū dici
tur: p Posside tibi lūbare lineū.i.de lino ꝓtextum.

Et pone

ſ mosibus

ſ id est auxilio meo destructa.
a Desolatiōe desolata est oīs ter-
ſ deum.
ra:q̄ nullꝰ est qui recogitet cor-
de.Sup oēs vias deserti vene-
ſ hostes.
rūt oēs vastatores terrę: q̄ gla
a ſ a termino vſq̄ ad terminū.
diꝰ domini deuorauit ab extrē
mo terrę vſq̄ ad extremum eiꝰ.
a ſ alij finis. ſ etiā de vnde fugiētib⁹. b ſ ſi
ꝑpeccauerūt bona:et venerūt mala:ꝓspera:et
ecce aduersa.
Nō ēst pax vniūsę carni. Sēmia a
uerūt triticū et messuerūt spinas:
a ſ rex omniū abūdantiā a dño acceperūt.
hereditatē acceperūt:⁊ nō eis ꝓ b
a ſ quib⁹ ſcz cleri nō ꝑderunt.
derit.Cōfūdemini a fructib⁹ ve- b
stris ꝓpter irā furoꝛis domini. c
Hęc dicit dñs aduersum oēs vi dt
ſ vel vastant.
cinos meos pessimos:q̄ tāgūt e
ſ id est ecclīam.
hereditatē quam distribui ꝓpl'o
meo isr̄l. Ecce ego euellā eos de f
terra sua.Et domū iuda euellaꝫ
a ſ de fauctibus inimicoꝝ hereticoꝝ. g
de medio eoꝝ. Et cum cūulsero gt
eos cōuertar ⁊ miserebor eoꝝ:⁊ h
ſ ecclīam.
reducā eos virū ad hereditatez
ſ viuentium.
suā:⁊ vixꝫ i terraꝫ suā. Et erit si e- i
a ſ redeūtes ab hereticis. b ſ in ecclīa.
rūditi didicērint vias ppl'i mei: k
a ſ nō idoloꝝ q̄ de corde finxerunt.
vt iurēt i noīe meo:viuit domi- l
nus:sicut docuerūt populū me- m
ſ a dño ꝑs ppl'i sui.
um iurare in baal: ędificabunt n
in medio ppl'i mei. Quod si nō
a ſ verba,mea. b ſ remanētes i hęresi. ſ de po
pulo meo.
aūdierit eūellā gentē illam euul o
a ſ ꝑpetua vt nō reliquat' locus penitentie. hoc
quotidie cernimus et rebus ꝓbamus q̄ heren
ci fidei veritatē simulanꝫ vt simplices decipiāt:
ipsi tamen nunq̄ redeant.
sione et pērditione ait dominꝰ.

Ec dicit dñs La. XIII o†

ſ sicut ego filios isr̄l.
f Ad me.Uadē ⁊ posside ti p

ſ cincrozium.
a bi lumbare lineuꝫ et pōes illud sup lum- a
ſ ne corrumpatur.
bos tuos:et in aquā nō inferes illud. Et b
ſ vel cincrozium.
possedi lūbare iuxta verbuꝫ dñi:et posui
ſ postq̄ peccauit.
circa lumbos meos.Et factꝰ ē sermo do-
a ſ a re sicut ablatū est a me.
mini ad me scō dicens: Tolle lūbare qō
ſ quia ego surgam in vindictam.
possediſti qō ē circa lūbos tuos:⁊ surgēs
a ſ ad assyrios. ſ ꝑdicta absolvendū.
vade ad eūphraten:⁊ ābscōde illud ibi in b
ſ in rypo domini.
foramine petrę.Et abij ⁊ abscōdi illud in
euphratē sic ꝓceperat mihi dñs.Et factū ē
post dies plurimos dixit dñs ad me:Sur
ſ sicut ego reducam filios israel
ge et vade ad euphratē et tolle inde lum
bare qō ꝓcepi tibi vt abscōderes illō ibi.
Et abij ad euphraten ⁊ effodi:⁊ tuli lūba c
ſ in signum captiuitatis.
re de loco vbi abscōderā illud. Et ecce cō- †
putruerat lūbare ita vt nulli vsui aptum
esset. Et factū est verbum domini ad me c
a ſ adaptar similitudinem.
dicens:Hęc dicit dominꝰ deus .Sic cōm d
ſ duarum tribuum iuda.
putrescere faciā superbiā iuda:et superbi
am hierusalē multā:populum istū pessi- e
ſ vitia sua sequētes
mū qui nolūt audire verba mea:et ambu f
lant in prauitate cordis sui: abieruntq̄
post deos alienos vt seruirēt eis et ado-
rarēt eos.Et erūt sicut lūbare istud quod b
nulli vsui aptū est.Sicut enī adheret lum i
bare ad lūbos viri: sic agglutinaui mihi
omnē dōmū isr̄ael:⁊ omnē dōmū iuda di k
cit dñs vt essent mihi in ꝓpl'm ⁊ in nomē l
a ſ rū. ſ me qui hec oīa feci. m
et in laudē et in gl̄iam:et nō audierūt. Di n
ces ergo ad eos ſmonē istū. Hęc dicit do o
a ſ bonus ſcz vel mal⁹. b ſ singuloꝝ meritis congruo
min⁹ deꝰ isr̄l. Oīs lāgūcula iplebit vinō ⁊ p
dicēt ad te:Nunquid ignoramꝰ q̄ oīs la q
guncula implebit vinō:Et dicet ad eos: r
Hęc dicit dominus :Ecce ego iplebo om s

a ſ nō solū vulgus ignobile. b ſ ecclīarū. ſ .i. c ſ resupini
erecta cervice:ꝓfūdo aqua:liculo.i.stomacho.

nēs habitatores terre huiꝰ:et rēges q̄ sē
a ſ secundus in ecclesia gradus.
dēt de stirpe dauid sup thronū eiꝰ:⁊ sacēr
a ſ qui vident habere scientiā scripturaꝝ. b ſ ꝓ pcōꝝ varie
rate.
dotes ⁊ ꝓphetās et oēs habitātores hie-
a ſ vt crescat dolor: pene dū murmis se nō cōsolant' alloquūs.
b ſ .i. ſ ebriosos. c ſ vt diuersis pollūtur errozib⁹ et he
resibus:vt sub nomīe xp̄i dimicēt cōtra matrē suā ecclīam.
e rusalē ebrietate:et dispgām eos virūm a
fratre suo:et patres et filios parit ait do-
f minꝰ. Nō parcā ⁊ nō cōcedā:neq; misere- v

a Et pone illud sup lūbos tu
os.te accingēdo. b Et in
aquā nō inferes illō:ne ex ma
defactione citius putrefiat: ſz
magis aliūde.Cetera patēt in
littera. c Et factū est. Hic
ꝓpr̄ exponit' parabola. ⁊ primo
ꝓtū ad ppl'm iude culpā. ſcdo
ꝓtū ad penā.ibi:Dices ergo.
Circa primū dicit: d Sic
putrescere faciā supbiam iuda
⁊c.eā annihilādo.⁊ q̄ hoc insi
nuat' q̄ nabuchodonosoꝛ non
annihilauit gloriā regni iude
virtute ꝓpria sed diuina:sicut
lūbare nō fuerat putrefactum
ex madefactione aque: nec ex
loci cōditione:q̄ erat abscōdi
tum in foramine petre:sed di-
uina voluntate. e Popu-
lū istū pessimū. ꝓpo propter
eius inobedientiā. ideo subdi
tur:Quia nolunt audire ver
ba mea.Secundo ꝓpter neg-
ligentiam in ꝓmum.cū dicit:
f Et ābulant in prauitate cor
dis sui.ex certa scientia noc-
mentum inferentes ꝓmis su
is in rebus suis p auariciā:sic
dictū est supra vj.ca.A mino- B
re vsq̄ ad maiozē omnes aua-
ritie studēt ⁊c.⁊ in vrozibus
p luxuriā.s.v.ca.Ānusquisq̄
ad vrozē ꝓprii sui dīnebat.
g Abierūtq̄ post deos alie-
nos.p idolatriā. h Et erūt
sicut lūbare istud. destructi et
annihilati. i Sicut enī ⁊c.
sic agglutinaui mihi. i.adūxi
mihi k Oēs domū isr̄l. ꝓtū
ad decē tribꝰ. l Et omnem
domū iuda. ꝓtū ad duas.
m Ut cēnt mihi in ꝓpl'm.dā
do eis legē i mōte ſynai p cete
ris ppl'is. n Et in nomē.vt
nominarent ſ specialiter ꝓplus
dei. o In laudē et gl̄iam.
i.vt essēt famosi per totū orbē.
supple si audierint verba mea
debite obediēdo. p Et nō
audierunt.in cōtrariū rebeliā
do. q Dices ergo. Hic con
sequēter subdit' debita pena.
⁊ diuidit' in duas partes.q̄ꝓ
mo ponit' denūciatio pene q̄ꝫ
tum ad omnes generaliter.se
cūdo ꝓtum ad ꝓncipes spe
cialiter.ibi :Dic regi . Cir
ca primū ꝓmittit' parabola.
cū dicit: r Oīs lagūcula i.
vi.est aūt lagūcula vas terre
um ad reponēdū vinū: ⁊ quia
acceperit verba ꝓphete ad lit
terā.ideo exponit parabolam
dicēs: s Hec dicit dñs.ec
ce ego implebo ⁊c.i.sicut lagū
cula materialis impletur vino
sic totus populus regni iude
ꝓtum ad maiozes ⁊ minozes
⁊ mediocres replebitur ſpiri
tuali ebrietate. id est defectu
mētis ⁊ corꝑis ad resistēdū ad
uersarijs: sic ebrietas aufert sē
sū ⁊ membroꝝ vsū. t Et disp
gā eos.i captiuitatē ad diuer
sas ciuitates et loca. v Mi-
ſeq̄ misereboꝛ ⁊c.q.d.bñ rū mi
serebor in alio.s.postea reuocā

t 4 do ipsos

Universidad de Deusto
Biblioteca

babylonie sit in chaldandus: et capti
uitate obruēd⁹. a Date dño ꝛc.
Ad penitentiā ꝓuocat anteq̄ du/
Allego. cant in babyloné Allego. Date
Job.9.a dño ꝛc. Quasi opā.dū dies ēueniat
nox cū ñ poterit⁹ opari. Vñ ⁊ Ysai
Esa.13.b as: Stelle celi nō dabūt lucē: ⁊ tene
brabūt orto sole ꝛc. Et sophonias:
Dies tenebrarū ⁊ turbis. b Qz
si ꝑ nō audieritis. Dicam⁹ iudeis ⁊
nris iudaicantib⁹ q̄ litterā occiden
tē sequunt. Misi audieritis i abscō
dito.i. in mysterio. Vl ꝙz aquilā in
tenebris quas posuit latibulū suū.
et iuxta Salomonē: intellexerit⁹ pa
rabolā et tenebrosū sermonē: ploza
bit anima ꝑ̄phete a facie supbie eo
rū. c Captus est.a diabolo vel
nabuchodonosor vel cōtritus. Ali
quādo israel fuit grex dñi: sed qz i
dignos se iudicauerūt salute cōue
nit sermo ad gentes. Caueat o/
leaster in bonā oliuā ꝓtra naturaz
insertus ne et ipse cōteraī. d Dic
regi et domi. Verbū hebreū gebira
Aquila ⁊ Symmachus dñatricē et
dñam interꝓtati. Lxx. pntātes esse
geburoth potētes dixerī: Dic regi ⁊
potētibus. Deliraī in hoc loco q̄ re
gē xp̄m ⁊ potētes angelos itelligit:
vt assūmāt corpus humilitatis: ⁊ i
puluere sedeant ⁊ amittant de capi
te sto coronā ⁊ gliam fortitudinis.
Ciuitates q̄z austri clausas: infer/
nū que nulli aperiant: ⁊ oēm glori
am inde esse trāslatā q̄si in passio/
Ps.13. ne cōpleū ē: Oēs decliauerūt simł
inutiles facti sunt Dic regi et do.
ꝛc. Manicheus dicebat naturā bo
nā a deo creatā: malā vero a diabo
lo. Et q̄ quidā angeli passi sūt ꝑ re
demptione demonū: ⁊ post iudiciū
portas inferni claudi: et nullum ibi
puniri qō Orige. sentire videt: qō
friuolum est. e Tu enī docuisti.
Quādo eçechias ostendit thesau⁊
nuncio regis babylonie. Tu enim
docuisti eos ꝛc. Audiat hoc ecclia
negligens q̄ docet aduersarios su/
os quō possint eā spirituali captiui
tate cōprehendere: et pecus eius be
stiali crudelitate lacerare.
Ꝑ ſ Propter multitudinē ꝛc. Hiero.
Hinc discim⁹ q̄diu peccata sunt mi
nora deū patienter agere: et penitē
tiā nr̄am expectare. Si aūt delictis
delicto copulamus: ⁊ cumulos pec
cato⁊ facimus: reuelabunt pudenda
Dan.10.c nostra vel in hoc seculo vt in fu/
turo. Nihil enī opertū quod nō re/
uelet quando illud Danielis imple
Dañ.12.a bitur: Isti resurgēt in vitā eternā: ⁊
illi in oppꝓbriū et confusionez sem
piternā. g Si mutare pōt ethi.
pel. ꝛc. hoc testimōio vtunt q̄ diuer
sas naturas asserere conant: trāsta
nigredinē vel varietatē pcō⁊ dicē/
tes vt in candorē ⁊ vni⁹ coloris pul
chritudinē trāsire nō possit. Nō hoc
attēdētes cū dixerit: malū. Quic
quid enī discit nō nature est: sed stu
dij ⁊ ꝓprie voluntatis: que ꝙsuetu
dine peccandi quodāmodo in na
turam trāsit. Sed quod hominib⁹
impossibile est: deo possibile est: vt
nō ethiops vel pardus suam natu/
rā mutare videat: sz qui ī illis ope/
Phil.4.c rat. Vñ Aplus: Omnia possum in
ſ eo qui

a ſ ergo. ſ rū intrinsecus ℈ extrinsecus: tā men/
te q̄ corpore.

boz vt nō dispergā eos. Audite a
a ſ i superbiā. quasi cogitare fragilitatē vestrā:
qt nullus q̄p qualitate peri hac ebrietate careat.
⁊ auribus pcipite: nolite eleuari b
a ſ. i. agite pēitentiā. vñ alibi: date gliaz deo vro
a qz dominꝰ locutꝰ est. Date dño c
a ſ in die iudicij. ſ vobis in babylone.
deo vestro gloriam āteq̄ tenē/ d
brescat: et anteq̄ offendant pe/
a ſ babylon ⁊ omnis regio chaldeoꝝ mōres cali
ginosi dicunt. vñ Esaias: Sup caliginosū mon
tē elevate signū. ſ caliginosos demones qui cru
ciandos prepositi.
des vri ad mōntes caliginosos.
ſ hic. ſ ibi.
Expectabitis lucez: et ponet eā e
b in vmbrā mortꝭ ⁊ i caliginē. Ꝙ f
a ſ ve nec gemi⁹ quidē et ploraꝰ liber ſt: ne vi
crōres offendantur.
si hoc nō audieritis: in abscōdi/ b
a ſ dei vel ꝓphe. b ſ vicoꝝ. ſ impenitentiū.
to ploxabit aīa mea a facie sup/ i
a ſ vnde. ſ. i. dolorē meū dissimlare nō potero.
biez Plōxans ploxabit ⁊ educet.
a ſ a diabolo vel nabuchodonosor.
c oculꝰ meus lachrymaz: qz cāptꝰ
a ſ ironice. b ſ vox dñi ad ꝓphetā. ſ iechonie.
c ſ marri eius.
d est grex dñi. Dic regi ⁊ dñatrici. k
ſ in puluere.
Humiliamini: sedete i terra: qm
a ſ regia dignitas babylonio trradita.
descēdet de capite vro cōrona
a ſ iudee et hierusalē que ad austrū est: versa ē.
glie vre. Ciuitates austri clause l
a ſ obsidione clausas.
sunt et nō est qui apiat. Trāsla/ m
ta est ois iuda trāsmigratione p n
fecta. Leuate oculos vestros et o
ſ chaldei.
videte: qui venitis ab aquilōe.
a ſ o hierlm. b ſ ppls. c ſ a deo. d ſ inclyta
multitudo: quasi rora ꝙincia sn vnū cōgregata
Ubi ēst grex qui datꝰ est tibi: pē p
cus inclytū tuū? Quid dices cū q
ſ in virga babylonis tradendo.
b ſ ad coz. aurilia fugiēdo: ⁊ idola colēdo q̄ sub
occasiōe amicitie didicerūt q̄ venirēt ad te.
e visitauerit te? Tu enīz docuisti r
eos aduersū te: et erudisti in ca/ s
ſ captiuitatis.
put tuū. Nūquid nō dolores ap t
ſ subito dū nescis.
prehendent te quasi mulierem
ſ id est si causam queris
parturientē? Ꝙ si dixeris i coz/
de tuo quare venerūt mihi hec? v
a ſ respondeo.
f † Propter multitudinē iniqtātꝭ v
a ſ sic mereticx vt publice pareat fornicatio
tua. ſ subtalaris vestibus.
tuę reuelata sꝭ verecūdioza tua: x
a ſ quasi ipsi nō pūr. deus pōt.
g pollutę sūt plātę tuę. Si mūtare y
a ſ niger i peris. b ſ diuersitates vitioꝝ.
pt ethiops pellē suā aut pardꝰ va
rietates suas: ⁊ vos poteritⁱ bñ

do ipsos. sic dictū est ca. p̄ ce. a Audi
te ⁊ au. pci. verba sūt Hiere. reuocantis
populū ab erroze. b Nolite ele. cōtē
nendo xbū dñi. c Date dño deo ve
stro gliam. cōfitēdo humilit culpam ve
stram et eius iusticiam: sicut Josue dixit
achan. Josue vij. Fili da gliam deo ꝛc.
d Anteq̄ ꝛtenebrescat. i. āteq̄ tribula
tio importabilis sup vos veniat.
e Expectabitis lucē. i. cōsolationē a re
ge egypti a quo tpe sedechie sperauerūt
cōtra nabuchodonosoz auxiliari.
f Et ponet eā in vmbrā mortis: qz illa
fiducia fuit eis occasio destructionis. vt
dictū est supra frequēter. g Ꝙ si ꝑ nō
audieritis. in malo pseuerādo. b In
abscondito ploxabit aīa mea. vobis cō/
patiēs. i A facie supbie. i. de malis
vobis supuenientib⁹ ꝓpter supbiam ve
strā. k Dic regi. Postq̄ posita est pe
na sup totū ꝑplm generalit. hic ꝓr̄ pōit
q̄tū ad ꝓncipes specialit. cū dicit: Dic
regi et dñatrici: humiliamini ꝛc. qđ expo
nit Ra. Sa. de ioakim filio iosie ⁊ matre
eius: q̄ reddiderūt se nabuchodonosoz:
et duxit eos in babyloné: vt habet. j. r.
xix. ca. lra tū sequēs magis cōcordat q̄ i
telligat de sedechia rege et eius vxore q̄
captus fuit a nabuchodonosoz: ⁊ exocu/ †Jere
latus. l Ciuitates austri clause sūt. Lyra
p̄ timoze nabuchodonosoz venient⁹ con
tra sedechiā: ⁊ dicunt hic ciuitates reg/
ni inde ciuitates austri: qz regnū iuda re
spectu regni isrl est in parte australi.
m Et nō est qui aperiat. i. exire audeat.
n Trāslata est ois iuda. qđ fuit sub se
decbia. trāslatio enī que fuit snb ioakim
fuit tm partialis. o Leuate ocu. ꝛc.
ab aquilone. exercitus enī nabuchodo/
nosoz venit ab illa parte. p Ubi est
grex. i. populus. q. d. nō cōparebit in ter
ra tua: sz trāsferet ad aliena. q Quid
dices cū visitauerit te. s. nabuchodono/
soz te captiuando. q. d. nō habebis excu
sationē: qz dedisti ei occasionē. ideo sub/
ditur: r Tu enī docuisti eos. i. baby
lonios. s Aduersū te. ⁊ hoc ꝓpno fu
it quando eçechias ostia que in domo sua
erāt nūcijs regis babylonis ostendit: ꝓ
pter qđ Esaias cū reprehendens dixit q̄
de filijs ei⁹ ducēdi essent eunuchi in ba
bylone: ⁊ q̄ ibi trāsportarent bona hie/
rusalē. Esa. xxxix. secūdo hoc fuit qñ illi
de regno inde miserūt nūcios in babylo
nē ad apportādū inde idola. sicut habe/
tur Ezechiel. xxiij. ⁊ sic babylonij ꝓtra/
xerunt cū eis familiaritatē. ⁊ ꝓsideraue/
rūt infirma terre ꝙ que possent eā obtine
re et habere ꝓciosa q̄ ibi viderāt tpe Eze
chie: et postea alijs tpibus. t Nūqđ
nō dolores apꝓhēdent te. q. d. sic nabu/
chodonosoz te captiuante. ⁊ subdit causa cū ꝺ: vz Propter multitudinē iniq
tatis tue i n. primū ⁊ in deū. x Re/
uelata sūt verecūdioza tua. i. spoliata es
bonis tuis. ⁊ loquit de hierusalē ad mo/
dū meretricis: que cū spoliat ad vitupe
riū incipit a gte inferiori. y Pollute † Jere.c.
sunt plante tue. i. gressus tui ꝙ quos ope
ra designant. In hebreo habet: Precise
sūt plāte tue. q. d. nō poteris vltra i mal
tuis ꝓcedere. z Si mutare. Hic ad/
ducit exemplū ad ꝓpositū. ⁊ diuidit in
duas: qz primo ad ꝓpositū ꝓnunt duo
exēpla. Secūdo subdit debita pena. ibi:
Et disseminabo. Primū exemplū est de
ethiope q̄ nō pōt sua nigredinē imutare.
Scōm de pardo: q̄ nō pōt mutare varie/
tates pellis

Defecerūt

a ſ studio nō natura.
facere cū didicerit malū. Et dis a
a ſ quasi studio peccādi nō poruerunt murare
naturā. b ſ vñ: Lāḡ⁹ pulus quēꝑ. v. a fa. ter.
1.Co.9.b seminābo eos q̄si stipulā q̄ vēn/
a ſ o hierusalē.
to raptā ī deserto. Hēc sors tua b
ſ quā elegisti. vñ: In qua mēsura mēsi fue. ꝛc.
pscz mensure tue a me dic dñs:
a ſ causa dispōnis isrl. b ſ in rpalibus.
Dic. 9.g qz ōblita es mei: ⁊ ꝓiecisti eā i mēn c
a ſ vel posteriora tua: vt scz videat ignominiā
suā: et q̄ retro esse debēt fiant in ꝓtorib⁹.
a dacio. Ecē et ego nudaui femō/ d
ſ omnibus.
ra tua ꝓtra faciē tuā: ⁊ apparuit e
ignominia tua: adulteria tua: ⁊ f
a ſ quasi equaz q̄ īsaniūt ad coitū. vñ Virgil⁹
Lentū distillat ab inguine virꝰ.
Allego. hinnitus tuꝰ: scelꝰ fornicatiōis g
ſ nō solū in ciuitate.
tue. Sup colles in agro vidi ab b
a ſ idola. ſ ergo.
ominatiōes tuas. Ue tibi hieru
a ſ cuius tactus re sequi vestigia mea: et mei no
minis vēneles cōfessionē.
salē. Nō mūdaberī post me: vs/ i
q̄quo adhuc?

Capitulum: XIIII

ſ id est quia.
Quod factū est verbum c
dñi ad hieremiā de ser/ l+
a ſ ꝓ fameverbi dei. ſ cultū dei se
pūr⁹ hēe iactās ⁊ cōfessionē de fidi
monib⁹ siccitatē. Luxit m+
Jud. 2.c iudea et portę ei⁹ corruerūt et ob n+
a ſ peccatis b ſ confusus non rationabil.
scurate sūt in terra: ⁊ clamor hie o+
a ſ qui ipsi deberent pergere.
rusalē ascēdit. Maiores miserūt p+
a ſ in quibus non sunt cani sapientie. ſ quam
leguntur inuenisse patriarche.
Job. b minores suos ad aquam: vene/
runt ad hauriendum. Non in/
a ſ minores: nō q̄ aque nō fuerūr: sed qz illi in/
uenire non potuerunt.
uenerunt aquā: rēportauerunt †
vasa sua vacua: Confusi sunt et †
afflicti ⁊ operuerūt capita sua ꝓ †
a ſ causa: q̄ quippe mandatum est nubibus ne
pluant super eam imbrem.
pter terre vastitatē: qz nō vēnit †
pluuia in terram. Confusi sunt †
a ſ non intelligentes sine dei gratia se nihil pro
ficere.
Pſa.41. e ag̃ricole: operuerūt capita sua.
a ſ grandis est sterilitas. b ſ que venenosa in
terficiunt. ſ cui assimilantur.
f Nam ⁊ cerua in agro peperit et q+
a ſ pastus gratie.
reliquit quia non erat herba. Et †+
a ſ vnde Job: Quis dimisit onagrū liberum.
b ſ plana relinquentes currere non valētes.
g onagri steterunt in rupibus: tra †
ſ trahuntur odore nariū.
xerunt ventuz quasi dracones. o

Defecerūt

tates pellis sue: qz vtrūq; istoꝝ est a natura. Et sic dicit
de iudeis q̄ nō poterāt reuerti ad bonū ꝓpter cōsuetu/
dinē ad malū: qz cōsuetudo est quedam natura: vt dicit
pbs libro de memoria et reminiscentia: ⁊ sm hoc patet
lra. Sciendū tū q̄ hēc sūt duo nō tenet simplicit: sz tūc
sm quid. Illā enī natura q̄ est rā nigredinis ethiopis ī
nullo subiacet ipsorū rōnis. ⁊ ideo ethiops nō pōt illaz
limitare q̄tūcunq; conet ad hoc: sed habit⁹ ex cōsuetu
dine peccādi generat⁹ ꝙ modū nature inclinātad ma
lū. causat ex inclinatiōe appetit⁹ sensitiui: qui natus est
obedire rōni. ⁊ ideo ꝙ conatū liberi arbitrij ad opposi/
tū pōt reuerti ad bonū tū cū difficultate ꝓpter habitū ī
clinantē ad oppositū: ⁊ hoc dicit ipossibile sm q̄d ꝓpri
ꝺz. v. Metaphy. Uno mō ꝺz ipossibile qđ vtr ꝓt fieri:
aut cū difficultate. in exemplis aūt positis de ethiope ⁊
pardo est impossibile simplr: sm naturā tū: qz deo nō ē
ipossibile. a Et disseminabo. Hic ꝓr̄ ponit debita
pena cū dicit: Et disseminābo ꝛc. eijciēdo in captiuita/
tē ad diuersa loca. b Hec sors tua ꝛc. i. pena cōre/
spondēs pctis tuis. c Quia oblita es mei. dimittē
do culeū diuinū. d Et cōfisa es in mēdacio. i. in ido
lo. Unde et ego nu. fe. tua ꝛc. i. inferēdo tibi penā
debitā ostendi pctō⁊ tuo⁊ turpitudinē. ō subdit:
f Adulteria tua ꝛc. i. adulteriū spuale ꝓ idolatriā. ⁊
corpale ꝑ luxuriā. g Et hinnitus tuꝰ. i. vtriusq; ad
ulterij patēs libido. h Sup colles ꝛc. ibi enī cole
bāt idola. ideo cōcludit: Ue tibi hierlm. ⁊ causa subdi/
tur: i Nō mūdaberis post me. i. mihi obediēdo.
k Alēquo adhuc. i. ita cito. ⁊ sic legit̄ ꝓpersiue. alij
aūt legunt interrogatiue. q. d. nō est tā dē snia.

Moraliter. o Hec dicit dō La. XIII
minus ad me vade et ꝓfūde
tibi lūbare lineū ꝛc. ꝑ Hieremiam qui interꝓetatur
excelsus domino signat⁹ dñs noster iesus xp̄s ad patrē
dextrā eleuatus. Mar. vlti. Per lūbare vero lumbis
eius adherens populus christianus qui sibi debet ad/
hērere per fidē formatā charitate: sed quia multi ab ea
declinant. iubetur lumbare poni ī euphrate: per quod
signatur declinatio ad amoēm terrene cupiditat⁹. ⁊ de/
lectationis carnālis et sic putrescit vtilis. Per foramen
petre in quo ponitur: in malis obstinatio signat⁹: et sic
inutilis ad omne bonum homo redditur. ideo dicitur:
Et ecce computruerat lumbare ita vt nulli vsui aptum
esset. Et sequitur pena cū dicit: † Hec dicit domi/
nus ꝛc. Per vinū enī mordicatiuū signat⁹ pena: vt pa/
tet i lra seq̄nte. ⁊ p ip̄letionē lagūcule magnitudo pene.
In ca. xiij. vbi ꝺz: In abscōdito ploxabit aīa mea.

Additio. Dicit in abscōdito se ploxare vt ostē
dat q̄ tanta esset supbia inimicoꝝ
q̄ nō auderet libere ploxare seu gemere: ne offenderent
inimici: qui erant maxime superbi. ideo subdit: A facie
superbi.

La. XIIII

Quod factū est verbū dñi ad hieremiaz. Nic po/
nit secundū per quod ostendit peccati irrepara
bilitas. s. per siccitatē inductā ad designandum
q̄ humor gratie et deuotionis totaliter deficerat in eis
sicut terrenā sēcria totalit desiccata vltra ñ vireſcit. cir/
ca quod primo ponit siccitatis reuelatio. secūdo ꝓpbe
cōpatio. ibi: Si iniquitates. tertio dñi responsio. ibi:
Hec dicit. ⁊ quarto dēpcatiōis iteratio. ibi: Nūquid.
Circa primū ꝑmittit destructio hierlm. cū dicit:
Luxit iudea. i. luget ꝓpter mala sibi futura. loquit
enī de futuro ꝙ modū ꝓteriti ꝓpter certitudinē ꝓphē
tie. Et porte eius corruerūt. i. corruent ꝙ caldeos
deiecte. Et obscu. ⁊. i. obscurabunt terra et lu/
to eo qz nō reuelabunt: ℈ putrefiēt. Meemias enī ciui
tatē reedificās fecit ibi portas nouas: qz priores erāt to
talit putrefacte ꝙ lōgitudinē tpis: ⁊ subdit de siccitate
ꝑ̄ dicte destructiōi. cū ꝺz: ꝙ Maiores mi. ꝛc. ⁊ pa
tet lra vsq; ibi: q Nā et cerua ꝛc. vt tret ad querēdū
pastū vt possit nutrire fetū: ⁊ qz nō inuenit mortua ē fa
me ex pte vna: et fet⁹ ex altera. r Et onagri steter. ꝛc.
In hebreo hꝫ: In ripis. s. fluuioꝝ ⁊ torrētiū desiccato⁊.
Et traxerūt ventum. i. attraxerūt aerē ad sui refrigera
tionē: eo qz non inueniebant aquam. s Quasi dra/
cones. habet enim draco multū de caloze intrinseco. et
ideo ad eius refrigerium non solum vtitur potu aque:
sed etiam aeris attractione.

Defecerūt

Universidad de Deusto Biblioteca

a Defecerũt oculi nr̃i. Claraz lucẽ cernere nõ valẽtes subtractis rationalibus cibis. Hec sicitas sepe accidit ecclie qñ cerui r onagri inueniunt in populis: r magistror penuria cõa/
B bescunt: fũt qui dissẽt nõ q̃ deceant. b Expectatio isr̃l r̃e.
Pa.50.d Jus.6.d Wciam⁹ r nos in tpe siccitatis mus r malũ coꝛã te fecim⁹: tuũ pstolamur aduentum q̃ saluas isrl: nõ suo merito ꝑ tua gr̃a.
c Quasi colo.r̃e. Heg. Qui eni vt dns audit⁹ nõ est nõ possessor agri sed colon⁹ ẽ credit⁹: qui quasi viator ad manẽdum tm̃odo decliauit: qr paucos ex iudea abstulit: et ad gentiũ vocationẽ pgens iter ceptũ pegit. d Et quasi viator. Iudei hũc locũ sic exponũt: Quare segregas te a populo meo: r quasi viator vnius hore refrigerium nõ curas quasi vtaris hospitio? ſz ad alia trãsiturus non saluas pplm tuũ et templũ quondã inclytũ. Nostri de incarnatione dici putant q̃ futurus sit christ⁹ peregrinus in terra: et tpe paruo terre vsur⁹ hospitio: et quasi vir pertransiẽs ac robustus relicto israel rẽdat ad gentes: vt de loco ad locum de populo ad populum. de templo ad eccleſiam. e Moue/
re pedes suos et nõ q̃uit. Notãdũ in scripturis sanctis q̃ ſp peccatorum pedes moueãtur:
Deu.5.d r sanctis cum moyse dicat: Tu vero hic sta mecum. Et alibi:
Pa.134. Laudate serui dominũ qui statis in domo dñi: in atriis dom⁹ dei nostri. Et qui turrem babylonis edificauerũt ab oriente mouerunt pedes suos.
f Noli ozare pro populo isto i bonum. Stultũ est ozare ꝑ eo qui peccauerit ad mortem. Ũñ
1. Joh.5.d Johãnes: Est peccatũ ad mortem nõ ꝑ illo dico vt roget q̃s r est peccatũ non ad mortẽ. Jeiunia et pces r victime r holocausta tũc pficiunt cũ a vitijs recedim⁹ r ãtiqua peccata deflemus. Si aũt in sclerib⁹ permanemus putãtes votis atq̃ sacrificijs redimi aures dei: vehementer erramus: quia deus iniquum arbitramur: qui eniz semel gladio r fami et pesti desti nat nullis pcibus eruitur.
L Unde: Noli ozare pro populo isto in bo. g Prophete dicunt eis r̃e. Audiant hec magistri qui peccantibus et in vitijs permanentib⁹ ꝑspera policentur. Multi tales hodie sunt qui nõ curãt vndecũq̃ sit oblatio cõsulẽtes sue auaricie: vt q̃dã fecisse dr qui psuadebat vt secreta ꝓfiterẽt petã cozã deo añ altare: r ipe ex adũso sedebat r audiebat. r hãc securitatẽ dabat: tũ largas elemosynas facẽ r sufficẽ. h Hec di. d. Caueãt pseudo ꝓphe ne q̃ decipiẽdo lactant pplm dei r tpi peãt

☞ cũ decepti

a Defecerunt oculi eoꝝ. i. onagroꝝ.
b Nulla nõ erat berba. r sic moziebant ex defectu potus r pastus. c Si iniq̃tates. Sic oꝝ ponit ꝓphete deꝑcatio: eo q̃ cõpatiebat pplo suo. r ꝑmo cõfitet pctã populi sui dicẽs: Si iniq̃tates nr̃e rñderũt nobis: r ponit hic si. p qz. q. d. ex pctis nr̃is sum⁹ cõscij q̃ micruim⁹ a te puniri: r q̃uis esset iustus cõnumerat se tũ pctoꝛibus eo q̃ erat de eodẽ pplo. d Dñe fac. ꝓter no. r. i. p tuã miscẽdam: nõ ꝓter nr̃am iusticiã. e Quare quasi co. r̃e. Dicit aũt colon⁹ q̃ nõ est de terra nat⁹, r iõ de facili receꝺet inde, r p talẽ modũ loquit de deo q̃ erat recessur⁹ a iudea p subtractionẽ auxilij sui cõtra chaldeos. f Et quasi viator declinãs ad manẽdũ. i. quare ita parũ stabis nobilcũ quasi viator qui tm̃ per vnã noctẽ manet in domo i qua hospitat. g Quare futur⁹ es velut vir vagus. nos dimittens r ad alios trãsiens. In hebꝛeo habet: velut vir pauidus et fortis r̃e. q. d. cuius sis potẽs ad nos saluandũ. tũ chaldei dicẽt re pauidũ et ipoteꝛ tem nos saluare: r ita dixerunt chaldei postea attribuentes victoꝛiaz sue virtuti ꝓpꝛie. ꝓter qõ p ꝑas fuerũt destructi.
b Tu aũt in nobis es dñe. h dicit: qz in tẽplo erat ꝓpitiatoꝛiũ quasi sedes ipsius dei: vt dictũ fuit plen⁹ Exo. xxv. i Et nomẽ tuũ inuocatũ est sup nos: qz licet sit de⁹ omniũ: tñ vocabat specialiꝫ de⁹ hebꝛeoꝝ. idola vero dicebanꝫ diy gentiũ. r ideo subdit ꝓpheta: k Ne derelinquas nos. in manibus aduersarioꝝ nr̃oꝝ. Alio mõ exponit ꝫ littera: Quare quasi colon⁹ r̃e. de rpo q̃ habitauit inter homies q̃st alien⁹: Joh. j. In ꝓpꝛia venit r sui eũ nõ receperũt. Et quasi viator declinãs r̃e. qz rps nõ habuit ꝓpꝛiũ domiciliũ Mat. viij. Filius hois nõ habet vbi caput suũ reclinet. r ideo decliabat ad domũ Marthe r alioꝝ deuotoꝝ ad hospitandũ. r velut vir vag⁹: qz discurrebat p iudeã ad ꝓdicandũ. Et vir fort⁹ q̃ nõ pot saluare. in passione enĩ sua nõ fuit vsus sua fortitudine. ꝓter qõ deridebãt eũ dicẽtes: Alios saluos fecit: seipz nõ pt saluũ facere: Mat. xxvij. r hec expositio magr cõsonat huic litere pcise: r ꝫ B ozab aliqb⁹ expositio hꝛab: r pcedẽs figuratiua: qz ꝓphe nũciãdo pplo captiuitatẽ futurã: p xpm redẽptionẽ intermiscebãt: vt ptz in plib⁹ locis. Cõsiderãdo ꝺo hꝛam pcedentẽ r subsequẽtẽ ozab aliꝰ poꝛ expositio hꝛab: r ista mystica. l Hec di. do. r̃e. B ꝺñr pñt ꝺñi rñsio. r sc̃o. circa B ꝓphe admiratio. ibi: Et dixi. Circa pmũ dicẽ Hiere. explicãs ꝺñi rñsionẽ. Hec dicẽ ꝺñs populo huic. Hieremias ei rogauerat ꝓ pplo: r iõ pplo fit rñsio. m Qui dilexit mo. r̃e. ad q̃rẽdũ aliũ de idola. sicẽ dictũ fuit. ſ. ca. ꝓce. n Et nõ q̃uit. in cultu diuino. o Et ꝺño nõ pla. i. displicuit. p Nũc recoꝛ. ineoꝝ. inferẽdo penã absq̃ retractione. r iõ ꝓhibet ꝓphã ꝓ eis ozare. cũ ꝺr: Et dixit r̃e. q Cũ ieiunauerit r̃e. q. d. ꝓ afflictiõe sua coꝛpoꝛali r ꝓ pcibus et sacrificijs nõ dimittã punitionẽ. iõ subdit: Cm̃ gladio r̃e. r Et dixi. Hic ꝫ ponit ꝓphete admiratio de tãta pplo sui destructiõe. cũ subdit:
s A a domie deus. dicũt aliq̃ q hic põitur ter a ꝺra tria ve posita: Ezechiel. xxiij. in simili materia: sed hoc procedit ex ignoratia hebꝛaici sermonis: sicut dictũ fuit plenius supra ca. j. qz hic et ibi est vna dictio q̃ sic sonat: Aha. et est aduerbiũ admirandi. Cuius causa subditur:
t Prophete dicunt eis non videbitis gladiũ et fames in vobis nõ erit. r subditur responsio domini. cũ dicitur: Et dixit ꝺñs ad me. r primo

Vcũ deceptis r iaceãt sepulti: r nõ sit qui opiat ignominiaz eoꝝ puluere pẽitẽtie. a Deducat oculi mei r̃e. Dupliciter hic locꝰ itelligit: q̃ vel ipse deus pplm suũ plãgat r fiere ſ desinat: vel imperet pplo vt lachrymis affluat. Aliꝫ ex psona ꝓphete hec dici arbitrãtur. b Cm̃ cõtritiõe r̃e. Justa cã plangẽdi: virgo cõtrita: filia pcussa: ꝓpꝛis delict⁹
c Si egressus r̃e. Audiant hec ꝓphete nr̃i et sacer dotes: q̃ nec for⁹ nec int⁹ ꝓpꝛe negligentiã coꝝ sit vlla securitas. Qui foris sunt ab eis scãdalizanꝫ: r eos qui int⁹ sũt fame perire patiuntur. Sed q̃ autores fuerunt peccandi ĩ tormentis sint primi. d Propheta quoq̃. Qui prophetabant ꝓspera: et legis manda ta aperire debebant: abierũt in terrã quã ignorabãt. i. captiuati sunt. e Nunquid proiscies r̃e. vt vbi fuerat cultus dei r tranquillitas ibi sit seditio et bostilis fremitus. Si quãdo nostra sion noster⁹q̃ iudas abomiabilis abijcitur: nequaq̃ miremur: ſz dicamus quod sequit: Cognouimus dñe im. r̃e. f Cognouimus dñe impie. no. r̃e. Quasi r nos et patres nr̃i eadẽ demẽtia dei ꝓcepta negleximus: et implera est in nob mensura patꝝ nostroꝝ: r q̃ illis defuerat peccato nostro cumulat⁹. Ũñ de iuda dicit:
Pa.105. In memoriã redeat iniquitas patrũ eius in cõspectu dei: et peccatũ matris eius nõ deleatur. fiãt ozta dñm sp r̃e. Patrum nr̃oꝝ. Ũñ: Implete mẽsurã patrũ vestroꝝ: nõdũ venerãt ad iniquitatis cumulũ q̃ in xpi morte cõpletũ ẽ.
g Solũ glie t. Tepli vl cul⁹ liber sancti in quo sicut scriptum est: Thronũ eius in terra allisisti. tũc allidit atq̃ destruitur cum ab eo multitudine peccatorum deus offenditur. Sed qui sua culpa perditur domini clementia sustentatur que mutatur seueritate sententie si irritum faciat do/
minus pactum suum quo nobis pollicitus est salutem.
b Nunquid sunt in sculptilib⁹ gentiũ qui pluant. Post multos varioſq̃ sermões redit ad tituluz ꝓphetie quo scriptum est: Factũ est verbũ domini ad Hieremiã de fmonibus siccitatis. Quasi de/
monum simulacra pluuiã dare nõ possũt: tu ergo da cuiusomne donũ est: sine quo dari nõ pot. Heretici q̃z pluuiã doctrie dare nõ pñt q̃uis se ce/
Pa.18. los eẽ glient: de q̃b⁹ ꝺr. Celi enar. glo. ꝺ. Tu sol⁹ es q̃ ꝓpꝛ tuũ potes instruere: et diuisiones gratiarum dare expectantibus te.

☞ Et dixit

misi: dicẽtes: gladius et fames nõ erit in terra hac. In gladio r
a ſ qui calcauerunt mãdata dei.
fame cõsument⁹ ꝓphete illi: r pa puli quib⁹ ꝓpheratꝰ erunt ꝓ/
a ſ quãtos cernimus iacere in vijs hierlm inse/pultos: et recipere sua mala.
iect⁹ in vijs hierlm ꝓ fame r gla
a ſ pluere penitentie.
dio: r nõ erit q̃ sepiliãt eos: ipi r
a ſ decepte plebes. b ſ gemmina vipaz
c ſ idiote d ſ abundanter.
vxores eoꝝ filij et filie eoꝝ et ẽ
ſ quod meruerunt.
fundã sup eos malũ suũ. Et di/
ces ad eos verbũ istud: Dedu/
ſ vel vestri. ſ assidue.
ducãt oculi mei lachrymaz ꝓ diẽ
a ſ lachryme pẽdera vocis habẽt. b ſ nõ leue nõ vile q̃ plangit.
et noctẽ r nõ tãceãt: q̃m ꝓtritiõ
a ſ quõdã nõ idolatria pollura ſ cui⁹ erari r teneritudini r integritati naturaliter cõdolet.
ne magna cõtrita est virgo filia
ſ intolerabili.
ꝑpli mei plaga pessima vehemẽ
ſ ecclesiam.
ter. Si egressus fuero ad agros
ecce occisi gladio: et si introiero
a ſ eccliaz. b ſ vir ossib⁹ hereticus. ſ verbi dei
i ciuitatẽ: ecce attenuati fame.
a ſ quasi ne miretr̃ plebẽ et vulg⁹ ignobile.
ꝓphet⁹ q̃z et sacerdos abi/
a ſ dño. b ſ in infernũ. c ſ debito dignitatis et officio. d ſ mirat ꝓphã q̃ de⁹ sic iudã abiecerat.
ẽrũt i terrã quã ignoꝛabãt. Nũ/
a ſ rã repente. b ſ duas tribus in quibus religio et templum domini.
quid ꝓiciens abieciſti iũdam:
aut sion abominata est anima
ſ plaga insanabili.
tua? Quare ergo pcussisti nos
ita vt nlla sit sanitas? Expecta
uimus pacẽ et non est bonũ: et
ſ vbi fuerat cultus.
tẽp⁹ curatiõis: r ecce turbatio.
Cognouimus domine impieta
tes nostras iniquitates patruz
nostroꝝ: qz peccauim⁹ tibi. Ne
nos des i opꝓbriũ ꝓpter no
men tuũ: neq̃ facias nobis cõ/
a ſ rempli. b ſ cuiusliber sancti.
tumeliã. Sõlij glie tũe recoꝛda/
ſ saluatis ꝓmisse.
re: ne irritũ facias fedus tuũ no
biscũ. Munquid sũt i sculptilib⁹
ſ per se.
gẽtiũ: qui pluãt aut celi possũt
dare ibrez nisi tu voluer⁹? Nõne
tu es dñs deus noster quẽ expe
a ſ i quo spes nostra ad quem couertimus vo/
ta.
ctauimus? Tu eni feciſti oia h.

me. et primo ꝓtium ad ꝓphetas populũ decipiẽtes. cum dicit: Falsa ꝓphete vaticinãt⁹ r̃e. r pater littera. Secundo q̃tũ ad pplm a falsis ꝓphetis deceptũ. cum dicitur: a Et pplꝰ r̃e. erunt ꝓiecti mortui. r patet lr̃a. Tertio q̃tũ ad Hieremiam ꝓ populo orantẽ. cũ dicit: b Et dices ad eos verbũ istud: Deducant oculi mei lachrymã r̃e. q. d. ꝓpheta: ex quo nõ possũ ꝓ vobis exaudiri: nõ restat mihi nisi lachrymari. Cetera patent in lr̃a.
c Nũquid ꝓiciens. Hic ponit ipsius Hieremie deꝑcatio iterata: cuius ei dictũ essz sibi q̃ non exaudiret⁹ quin popul⁹ captiuaretur: tamẽ in aliquo sperabat penã differri vel diminui: et habeẽ simile. ij. Reg. de dauid qui licet audiisset a Nathan ꝓpheta q̃ puer natus de Bethsabee mozeret: tamẽ tpo egrotãte iciunabat et ozabat ꝓ eius sanatione. Similiter Samuel postq̃ cognouit Saulẽ abiectuz eẽ a dño: tñ lugebat eũ. j. Reg⁹. xv. Dicit igit Hieremias lamẽtãdo: Nũq̃d ꝓiciẽs abiecisti iudã? r dupli cat⁹ xbũ abijciẽdi: ad designãdũ abiectiõis magnitudinẽ. d Expectauim⁹ pacẽ. ꝓ auxilium regis egypti. e Et nõ est bonũ: qz magis fuit in nocumentũ: vt frequẽter dictũ est. ſ. f Cognouim⁹ dñe ipietates nr̃as r̃e. hoc dixit Hieremias in pſona sua r aliox bonoꝝ petã ppli ꝓfitentiũ. g Ne des nos in opꝓbriũ ꝓpe nomen tuũ: quod inuocatũ est sup nos: vt ꝓdictũ est. q. d. quodãmodo redũdaret in te. h Solij glie tue. i. tẽpli vbi est ꝓpitiatoꝛiũ tanqz sedile tuũ. i Recordare. tẽperãdo rigoꝛẽ iusticie tue. k Ne irritũ facias fedus tuũ nobiscuz. quo in montẽ synai elegisti nos i ſpectalẽ pplm. Et vt ipetret aliquã misericoꝛdiã cõtrec dei magnificentiã. dicẽs: l Nũq̃d sũt in sculptilib⁹ gen. q̃ plu. q. d. nõ: sed tu das pluuiã. m Aut celi pñt dare imbꝛes. q. d. nullo mõ sine te.
n Nõne tu es dñe de⁹ noster. q. d. sic.
o Quẽ expectanim⁹. saluatoꝛẽ in nr̃is tribulationib⁹. p Tu eni feciſti oia hec. ſ. celos r imbꝛes: r omnia alia que sũt in celo r in terra.

Moraliter. l Quod Ca. XIIII factũ est verbuz dñi ad Hiere. r̃e. Per quam signatur in ecclesia areſactio deuotionis. ideo subditur: m Luxit in dea r̃e. Per quam signatur ecclesia per christuz et apostolos qui fuerunt iudei in hierusalẽ pio fundata: que nunc habet lugendi materiam ꝓpter ariditatem deuotionis et doctrie salutar⁹. nam multi theologi nimis sunt occupati erga curiosa et inutilia de quibus nũq̃ scient veritatẽ. et dato q̃ scirent et docerent nihil proficeret ad animarum salutem. o Et cius porte corrue runt. id est prelati qui porte dicuntur ecclesie. eo q̃ per eos alij debent ingredi ad vitam: et ipsi. p magna parte corruerunt per superbiam: sicut angeli superbientes de celo ceciderunt in terram.
o Et obscurate sunt. iste porte per ignoratiã: r quia magis studeant ad congregãdũ pecunias q̃z scientiam. Et clamor hierusalem ascendit. id est murmur populi contra eos r si tacerẽt lapides clamare deberent. p Maiores. Hic ponitur malum sequens ex doctrina curiosa. cũ dicitur: Maiores miserũt minores suos ad aquã. nam episcopi aliquos de suis subditis licentiãt vt vadãt ad audiendũ doctrinã salutarẽ: r similiter superiores religionum idem faciũt. r sequitur: Reportauerunt vasa sua vacua. scili cet salutari doctrina. Confusi sunt r afflicti. nã in addiſcendis curiosis magnus est labor r paruz aut nihil vtilitat⁹. vñ subdit: Operuerunt capita sua. ꝓ cõfusione. nã aliquãdo de cõmunibus ad salutem ptinentibus interrogant et nesciũt respõdere. r subdit cã: Quia nõ venit pluuia in terrã. i. doctrina salutaris ad aures audientis. Confusi sunt agricole. id est prædicatores quoꝝ officium est in agro domini laborare: sed nesciunt ꝓpter defectuz scientie.

qz lecto res

quia lectores nō legūt eis vtilia de quibus debēt pplm infor/
mare. ideo subdit: q Cerna peperit in agro et reliquit .id
est simplex persona bonū opus inchoatū cito relinquit.
† Quia nō erat herba.t. fomentū vtilis p̄dicatiōis.
r† Et onagri steterūt in rupibus. per onagros in solitudie
cōmorantes. signant̄ primi religiosi cōtēplationi vacantes. tu
multus seculariū fugientes: sed modo mutatū est p̄dicamē
tū. nam multi se ingerūt negocijs seculariū vt ascēdāt ad pre
lationis statum. ideo dicitur: s† Traxerunt ventu⁹ quasi
dracones. aspirantes magis preesse q̄ prodesse. a† Defece
runt oculi eor⁹. a cōtēplatiōe diuinor⁹. b† Quia nō erat
her. t. deuotiōis fomētū. Et q̄n tal' doctrīa subtrahit aliq̄n. p
pter auditor⁹ defectū: sic Ezech. iij. dr: Linguā tuā adherere

Glo. ordi.

Ga Dixit dñs. Moy La. XV
A e ses et samuel. Exego. Omissis
tot partib⁹ soli moyses t Sa/
muel ad mediū deducunt: quor⁹ mira
obtinēdi virt⁹ ostendit: dū nec ip̄i pos
se intercedere dicūt. Quasi nec illos
audio q̄s, ꝑter magnū petitionis sue
meritū minime cōtemno. Quid est er
go q̄ moyses t samuel ceteris parib⁹
in postulatiōe ꝑficiunt: nisi q̄ isti duo
tm̄ in omni testamenti veter' serie. eti
am p inimicis orasse legunt. An⁹ a po
pulo lapidibus impetit: et tū p lapi
datoribus ꝓcat. Alt er ꝓcipatur ei⁹
Jos.22.f citur et ait: Absit a me hoc peccatum:
vt cessem orare p vobis. Si moyses i
quit t samuel cor̄ me: nō est aia mea
ad populum istum. Quasi nec illos
modo p amicis audio: quos magne
virtutis merito orare etiā p inimicis
scio t. Virt⁹ ergo vere orationis est
celsitudo charitatis: et tūc quisq̄ qd
recte petit adipiscit: cū ei⁹ anim⁹ nec i
petitione odio inimici fuscatur.
b Et visitabo sup. Quattuor plagas
quib⁹ pplm inde tradit⁹ ē: etiā Ezechi
el ꝓpheta demōstrat gladiū pestilēti/
am et famē: bestias et captiuitatē. In
ter bestias aūt canes q̄s t volatilia in
tellige quib⁹ lacerāda t deuorāda t
dissipanda corpora tradita sūt. Neq;
enī fieri poterat vt creatore neglecto
nō vniuersa creatura cōsurgeret i pec
catores. c Et dabo eos t̄. hoc sub
babylonijs exparte cōpletū est: t nūc
expletur in toto q̄ pessimū regez et q̄
hierlm a porta vsq; ad portā repleuit
cruore iustor⁹ pplus ipius imitat⁹ est.
Ex quo discimus regū ac p̄ncipū ac p̄
positor⁹ scelere pplos plerūq; deleri.
d Propt manassen t̄. Legim⁹ i die
rū volumie manassem post captiuita/
tē t penitentiā reuersū in hierlm regz
nasse. Sed quō scīrū merita ad poste
ros descendūt: sicut dauid t ceteror⁹:
sic pctor⁹ flagitia: si liberi nepotesq; si
milia gesserint ad posteros puenīūt.
Jste manasses nequissim⁹ fuit Esai
4.Re.21.d ām serra lignea secuit. Amō filiū suū
p ignē traduxit ad honorē idoloruz et
tophet. e Quis enī mi. null⁹ offenso
deo pōt rogare p flagitijs peccāriū: qz
nec tā clemēs pōt esse creatura q̄s crea
tor: nec tā alien⁹ externis q̄ dñs suis
misereri. f Retrorsum abisti. Cum
iuxta apostolū posteriora obliuiscens
ad prioza se extendere debuit egypti/
as carnes desiderauit.
g Multiplicati sunt mihi vidue ei⁹
super arenaz ma. Diuersis medicami
nibus cupit deus saluare peccātes: vt
qui contempserant blandientem time/
ant minantem.

a T Dixit dñs La. XV
a ſ p pplo. b ſ cui dicrū ē: Dimit
te me t̄. c ſ qui ire dei p pplo legū/
tur restitisse: et tā impendentē ſuiaz
auertisse.
ad me. Si ſteterit mōy/
b ses et samuel corā me: nō ē ani/
a ſ ergo. c ſ ostende electros.
ma mea ad pplz istū. Ejcē illos e
a ſ qz indigni. b ſ nō loco sed voluntate. quāq̄
legam⁹. t adā: et eam cē electos a facie dñi.
a facie mea t egrediāt: q̄ si dixe
rit ad te: Quo egrediemur? Di/
ces ad eos: Hec dicit dñs: Qui f
ad mortē: ad mortē: et q̄ ad gla/
diū ad gladiū: et qui ad famem
ad famē: t qui ad captiuitatem
b ad captiuitatē. Et visitabo sup g
eos quattuor speciē. i. quattuor modos cō
sumendi eos qui patent in littera.
h Et dabo eos i feruoz vniuersis re
gnis. In hebreo habet: In cōmotionē.
quia vbicunq; audiebatur eor⁹ destru
ctio: fiebat in hominibus cordiū cōmo
tio siue cōcussio que vocat hic feruor.
i Propter manassen. qui supra mo/
dum irritauit dñm idolatriā multipli/
cando: t sanguinē innoxi um effunden
do. iij. Reg. xxj. k Quis enī mise
rebit tui hierlm. q. d. nullus. post tāta
mala in te ꝑpetrata. l Aut q̄s con
tristabit. p te. q. d. q̄libet iustus magis
lerabit. de impletiōe diuine iusticie.
m Aut q̄s ibit ad rogandū. p pac. t.
q. d. nullus: ex quo oratio moysi t sa/
muelis est exclusa. n Tu reliquisti.
Hic cōsequenter ponitur dicte reproba
tiōis ratio. cū dicit: Tu reliqsti me t̄.
t patet ira vsq; ibi: o Laborauī ro
gans. In hebreo habet: Laborauī re/
cogitās: pluries punitionē differēdo:
tuā emendationē expectādo. t ad eun
dem sensū pertinet littera ista: Labora
ui rogans. i. laborare feci. ꝓphetas re/
uocando pplm dulciter p deprecatiōis
modū. p Et dispergā eos. ventila/
bro iusticie mee. q In port' terre. eiz
ciendo eos ad diuersas ptes t longin/
quas. r Interfeci et disperdidi po/
pulum: per flagella multiplicia eos ca
stigando: et tū nō sunt emendati.
s Multiplicate sunt mihi vidue. ma/
ritis earū interfectis. t Super are/
nam maris. hyperbole est ad denotan/
dum magnam multitudinem virorum
interfector̄. v Induxi eis super ma
trem adolescentis. i. adolescentiū: acci/
picndo singulare ꝓ plurali: t hec mat̄
dicitur hierlm: q̄ erat mat⁹ tot⁹ terre.
r Vastatorē meri. i. palā t mātfeste.

Nico. de lyra

a T Dixit dñs. Hic po La. XV
a c nitur tertiū ad ostendēdū pec
catū iude irremediabile ēē tum
ad penā tpalē. ſ. p exclusionez oratiōis
moysi et samuelis: quoz tū ozōnes fue/
rūt valde efficaces. t diuidit in tres p
tes: qz ꝑmo ponit pplī reprobatio. se
cundo reprobatiōis rō ibi: Tu reliqsti.
tertio Hieremie lamētatio. ibi: Ve mi/
hi. Circa ꝑmū dr in ꝓsona dñi:
b Si steterit moy. t sa. q̄ sūt valde a/
mici mei. c Corā me. ad depcādu
z p pplo isto. d Mō ē aia mea. i. volū
tas mea ad pcēdū ei. iō subdit: e Ej
ce illos t̄. i. tu Hieremia denūcia eos
deijciēdos de terra sua: t q̄ ista electio
sit dura. subdit: f Qui ad mortez
t̄. qz in obsidione hierlm aliq̄ fuerunt
mortui infirmitate et peste. aliqui gla/
dio: et aliqui fame: et reliqui in capti/
uitatem ducti. g Et visitabo sup eos
quattuor speciē. i. quattuor modos cō
sumendi eos qui patent in littera.
h Et dabo eos i feruoz vniuersis re
gnis. In hebreo habet: In cōmotionē.
quia vbicunq; audiebatur eor⁹ destru
ctio: fiebat in hominibus cordiū cōmo
tio siue cōcussio que vocat hic feruor.
i Propter manassen. qui supra mo/
dum irritauit dñm idolatriā multipli/
cando: t sanguinē innoxi um effunden
do. iij. Reg. xxj. k Quis enī mise
rebit tui hierlm. q. d. nullus. post tāta
mala in te ꝑpetrata. l Aut q̄s con
tristabit. p te. q. d. q̄libet iustus magis
lerabit. de impletiōe diuine iusticie.
m Aut q̄s ibit ad rogandū. p pac. t.
q. d. nullus: ex quo oratio moysi t sa/
muelis est exclusa. n Tu reliqsti.
Hic cōsequenter ponitur dicte reproba
tiōis ratio. cū dicit: Tu reliqsti me t̄.
t patet ira vsq; ibi: o Laborauī ro
gans. In hebreo habet: Laborauī re/
cogitās: pluries punitionē differēdo:
tuā emendationē expectādo. t ad eun
dem sensū pertinet littera ista: Labora
ui rogans. i. laborare feci. ꝓphetas re/
uocando pplm dulciter p deprecatiōis
modū. p Et dispergā eos. ventila/
bro iusticie mee. q In port' terre. eiz
ciendo eos ad diuersas ptes t longin/
quas. r Interfeci et disperdidi po/
pulum: per flagella multiplicia eos ca
stigando: et tū nō sunt emendati.
s Multiplicate sunt mihi vidue. ma/
ritis earū interfectis. t Super are/
nam maris. hyperbole est ad denotan/
dum magnam multitudinem virorum
interfector̄. v Induxi eis super ma
trem adolescentis. i. adolescentiū: acci/
picndo singulare ꝓ plurali: t hec mat̄
dicitur hierlm: q̄ erat mat⁹ tot⁹ terre.
r Vastatorē meri. i. palā t mātfeste.

Ga Septē. Verbū hebraicū sabe: vel septē: vel iuramentū: vel
plurimos sonat. Ab. Xxx. t Aquila t Theodotio septē inter
ptant: apud Symmachū in plurimos trāsferr. Alij hec ad sy/
1.Re.2.a nagogā referūt q̄ infirmata est ecclia crescente. Ab: Steril' pe
perit septē vl' plimos: t q̄ multos habebat filios infirmata ē.
Job.9.g Inde occidit sol iusticie: i cui⁹ penis ē
Luc.2.c sanitas ꝓfusa in eternū spūali gladio
pdēs pplm sūm. b De mihi t̄. Po
test hoc synodochicos de Hieremia i/
telligi qui nō in toto orbe terraz: s in
iudea iudicatus fit. Vere aūt dño cō
petit q̄ ait: In iudiciū ego in mūdum
istū veni: vt q̄ nō vidēt videāt: t q̄ vi
dent ceci fiāt. De quo scriptū est: Po
situs est hic in ruinā t resurrectionez
multoz in israel: t in signū cui ꝓtradi
cetur. Quis enī philosophoz: quis
gentiliū: q̄s hereticoz nō iudicat chri
stū ponēdo ei legē nascendi: patiēdi et
resurgendi: t substātie: varie de eius
essentia opinando? De mihi t̄. Non
mirū in xta humanitatez ꝑm dicere:
Dicit.7.a De mi. t̄. Cū alibi aptē dicat: De mi
hi: quia factus sū sicut qui colligit sti/
pulam i messe: t racemū in vindemia
t̄. Et ne putem⁹ vilitatē gemituz re/
ferri ad del verbū: quid sit iste q̄ plan/
git statim indicat: De mihi anima: qz
perūt reuertens de terra. Nō q̄ dixi/
damus ꝓsonas vt impij. sed q̄ vn⁹ ar
q̄z idez fili⁹ del t homis nūc tm̄ carnē
nūc in xta deitatē loq̄t. Nō fenera
ui. Xxx. Non ꝓfui nec mihi ꝓfuit q̄s
q̄. Theodocio nō debui: neq; debuit
mihi quisq̄. Quoz̄ omniū hic sēsus
est: Null⁹ digne era mea suscepit: nec
fenerauit mihi quisq̄ in paupibus cō
fouendis me sibi debitorem faciens.
Non feneraui vel nō profui. Null⁹
enim voluit tantum accipere quātum
ego dare: neq; profuit mihi q̄sq̄. Sa/
lus creature luce⁹ est creator⁹. Unde:
Non debui. i. nemo mihi dedit quan/
tum voluit: nec me sibi debitorem fecit: nec debuit mihi quisq̄.
Quasi: quomodo mihi potuit vsurā debere qui fenus nō ē di
gnus accipere? Omnes maledicūt mihi beretici. ſ. per uerse cre
dendo: peruersius blasphemando. d Omnes maledicunt
t̄. Hiero. Pro eo q̄ nos iuxta hebraicū interpretati sum⁹ om
nes maledicunt mihi vsq; ad hoc: In tēpore tribulationis ad/
uersū inimicū. in vulgata editione repperi: Fortitudo mea de/
fecit in his qui maledicunt mihi: fiat dñe dirigētib⁹ illis si nō
astiti tibi in tpe afflictiōis eor⁹ t tēpore tribulatiōis eor⁹ i bo
na cōtra inimicū. Quasi: fortitudo mea defecit in his q̄ male/
dicunt mihi. Non enī intelligūt virtutē meā que in infirmita/
te pficitur: t ꝙ toplus mihi maledixerūt: tanto mea in illis de
fecit amplius fortitudo. Jungitur ꝓpheta vel dominus t ait:
Fiat domie dirigentibus illis t hoc est. Eueniant mihi male/
dicta que loquunt̄ inimici t illi dirigant̄ in bonū: si nō in tem
Lucl.23.d pore tribulationis eor⁹ et angustie: quando eos vastabat ini/
micus. steti in conspectu tuo: t rogaui te, p illis. t dixi: Pater
ignosce illis: quod enim faciūt nesciunt. Sed et Hieremiā de/
prehendimus sepe in hoc volumine rogasse pro populo.
c Si non reliquie. Respōsio domini ad id quod Hieremias
supradixerat: De mihi mater mea t̄. quasi noli considerare p
sentia tm̄: sed futura. Reliquie enim tue in bonum. In presen/
ti quoq; cum te cuperent inimici oppimere occurri tibi: et pro
texi te. Si non reliquie tue in bonum. de christo quoq; fm
humanitatem possunt hec dici: Si non reliquie t̄. Possūt
hec de Hieremia accipi qui pessimo tpe imminenteq; captiui/
tate prophetare cōpulsus est: t dura perpeti a populo nō cre/
dente. f Nūquid federabitur ferrū ferro. Quasi nō do/
leas q̄ populus tuus inimicus sit: te enī dura nunciante non
p̄t te amare q̄ dur⁹ ē. Al' babylōij q̄ ab aq̄lōe vēiūt t sūt ferrū
durissimū. huic populo duriori t idomito in silitudinē eris nō
poterūt amicitia copulari. Al' ferrū durissimū. i. pplis israel de
recognitione indign⁹ ē qui in tantā puenit malicīā vt durioi
merallo. i. ere circūdar⁹ sit. g Et thesau. Orige. Un⁹ thesau
r⁹ ē Hieremias. Al⁹ Esaias vl' moyses: t ceteri. Vos thesauros

a Misi sup ciuitates. alias. b Repente terroz. audita
destructione hierlm. c Infirmata est que pe. sep. aliq̄ libri
habēt additū: Filios. sed nō est in hebreo nec in libris coro/
ctis. p istā infirmatā intelligit terra decē tribuū q̄ iā erat cap
tiuata p regē assyrioz: t p septē quos peperat intelligunt se/
ptem cognationes regū maloruz q̄ ibi
regnauerāt: vt dicit b Ra. Sa. ſ. Hiero
boam et domus sua baasa: et dom⁹ isa
amri: iehu: manahen: phacee t osee cū
domibus suis. d Occidit ei sol cuz
adhuc esset dies. qz regnū israel fuit ca
ptiuatuz cū adhuc regnū iude stabat i
,pseritate sub Ezechia rege. e Et
residuos eius. i. illos de regno iuda q̄
dicunt eius residui: qz vtrunq; regnū
erat ps eiusdē ppli. ſ. hebraici. f Jn
gladiū dabo. p chaldeos. g De mi
hi. Hic ꝓr ponit Hieremie lamenta/
tio. t diuidit in duas ptes: qz ꝓmo po/
nit̄ ei⁹ lamētatio. secdo dñi colloquio.
ibi: Dicit dñs. Circa ꝑmū dicē Hie
remias: De mihi mater mea q̄. t̄. hoc
dicit ꝓpt ꝑsecutionez viroz anatoth
ptra ipm: vt dictū est. s. ca. rj. ideo sub
dit: h Quare genuisti me virū ri/
xe: qz ipm ꝓsequebanē verbis t fact⁹.
i Jn vniuersa terra. ſ. illa: qz nō intel
ligit generalit: t ꝓr oñdit q̄ nō erat
ex culpa sua. dicens: k Non fene/
rani. i. nō cōmodaui. q. d. nullū tracta
tum de re tpali cū eis habui vñ possent
me odire et psecq. l Oēs maledicūt
mihi. t hoc erat. qz vitia eoz arguebat
Incurrit enī odiū q̄ arguit criminosos
vt dicit Jobes os aureū. m Dicit
dominus. Hic ponitur primo dñi con/
solatio. t secdo ꝓphete petitio. ibi: Tu
scis. t tertio dñi responsio. ibi: Propt
hoc. Circa primum dicitur in perso/
na domini consolantis Hieremiam.
n Si non reliquie tue in bonum. id
est nisi finis hui⁹ negocij veniat ad bo
num tuū. supple non credatur mihi. et
est modus loquēdi q̄ apd hebreos dr trūcat⁹ vbi oporet ali/
quid suppleri. t eodē modo etiā cū dicit: o Si nō occurri
tibi. i. occurrā. p Jn tpe afflictionis. Jn hebreo habet: Si
nō feci tibi occurrere t̄. t est eadē sēnia: qz dñs pōt occurrere
p se vel p aliū. Et exponit istud Ra. Sa. duplicit. Uno modo
de sedechia rege iuda q̄ tpe sue afflictiōis misit nūcios ad Hie
remiā rogās vt oraret deū ,p ipso et pplo suo: vt hr. j. rrj. ca.
q̄ sedechias dr ꝙ inimic⁹ chaldeoz ipm obsidēbat. Al' Hiere.
qz ipm ,pmisit tm̄ carerari: vt hr. j. cū tū ex officio reg⁹ debuis
set cū dēdē. Alio mō d nabuçardā q̄ dstructa ciuitate t po
pulo captiuato occurrit Hieremie dādo ei munera t liberta/
tē eūdi vel manēdi vbi vellet: vt hr. j. xl. qū sedechias: sacer/
dotes t falsi ,phete inimici Hieremie in angustia t afflictiōe
crāt. q Nūq̄d federabit ferrū t̄. ferrū ꝙ accipit ꝓmo pro
rege egypti. t iterꝝ ,p rege babylōis: qz vterq; rex erat fortis.
es vero ,p sedechia rege q̄ erat debilior. Est igit̄ sensus: Nū/
q̄d rex egypti vel sedechias faciēt pacē cū nabuchodonosor: q̄
dicit ferrū ab aq̄lone: eo q̄ venit ptra hierusalē ex illa parte.
quasi diceret: nō pacificabunt̄: qz sic ,phetia tua inuēiret fal
sa t magis te psequerēt tanq̄ ,phetā falsū cōuictū. Ra. Sa.
dicit q̄ hec est littera vera: Nūquid cōteret ferrū ferro ab aq̄
lone t es. Nō hui⁹ diuersitatis est: qz verbū hebraicū ꝙ posi/
tū a Hiero. equiuocū est t signat associationē t ꝓfractionē. p
mā significationē sequitur translatio nostra. secundam vero
Ra. Sa. t fm cū p ferrū primo positū intelligit rex egypti. ꝙ
cuius auxilio ꝓfidebat sedechias. p ferrū secūdo positū rex
babylonis: t p es ipe Hieremias: q̄ in fine hui⁹ ca. vocatur
murus ere. t sic est sensus: Nūquid rex egypti p sua fortitu/
dinē cōteret regē babylonis t te qui ,phetiças ,p rege baby
lonis cōtra sedechiā t regē egypti. quasi diceret nō: immo ac/
cidit ptrariū. ideo subdit cōuertēdo sermonē ad regnū iuda.
r Diuitias tuas t thesauros tuos in direptionem dabo gra
tis. id est ꝓ nihilo. Sedechias enim vnam partem misit regi
egypti vt auxiliaretur sibi t nihil ei valuit: vt habebit̄. j. alia
vero partē rapuerunt chaldei.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dar.xii.d ¶ Abstulit deus iudeis: ⁊ dedit nobis
Unde: Auferet a vobis regnū dei
et dabit gen. fa. ei⁹. Dñiū credita
sūt illis eloꝗa dei: ⁊ postea data no
bis. habēt quidē legē ⁊ ꝓphas: sed
nō intelligūt. a ¶ In oibus. p. id
est. ꝓpter pcta tua: q̄ in omnes ter
minos tuos puenerūt: qz. s. cōtū in
re est inter feesti sapientiā ⁊ verita
tē. Siquidē xp̄s sapiētia est ⁊ veri
tas. Omnia ergo pdiderūt: ⁊ resur
ges xp̄s nō apparuit vltra interfe
ctoribꝫ suis: sed tm̄ credētibꝫ.
b ¶ Ardebit. Nō pōt extingui: qz
materiā ꝓbuistis ardoris: vt meus
ignis tua que in te sunt ligna cōsu
mat et fenū et stipulā. Nō est ergo
causa ardoris i dño: sed in his q̄ fo
mēta ministrāt incēdio. c ¶ Moli ī
patiētia. Dor xpi. Quasi longani
mis fuisti sp huic ꝑplo delinq̄nti. sz
qz etiā ꝑtra me erexit temeritatē su
am noli iā esse longanimis. Si aūt
ꝑsideres tpa dñice passiōis: ⁊ ruine
hierlm: videbis qz nō patiens fuit.
A q̄ntodecimo enī anno tiberij ce
saris vsq; ad subuersionē tēpli nu
meranť anni. xlij. Quia spatiū pe
nitētie oportebat dari. ꝓpť eos qui
p aplos erāt crediturī. d ¶ Nō se
di ī cōcilio hēbrei arbitranť hec ex ꝑso
na hierlm dici q̄ sola sederit amari
tudie repleta. ⁊ dolor eiꝰ ꝓpterꝰ: et
sient aque ꝑtrāsēūt: sic verba. ꝓphe
tarum q̄ ꝓspera. ꝓmittebāt trāsire
mēdacit. Sz meli⁹ a ꝓpha vl viro
sctō hec dicunť q̄ nō sedit in cōcilio
Indentiū. ¶ Deflet nobis dñs nō
sedere in cōcilio ludentium: ⁊ eoꝝ q̄
futura nō cogitāt ꝑster nos aduer
sis non credere: sed semp dei sentē
tiā formidare: ⁊ cū ꝓpha dicere: q̄
† 11.q.3.c. quando. amaritudie repleť su. Haudeāt il
li lusibus: nobis aūt bonū sit adhe
rere deo ⁊ ponere spē nr̄az in eo: sa
turati opprobriis: ⁊ expectare setē
tiā iudicis: q̄ ope mōstrabit omnē
amaritudinē instar fuisse fluentiuꝫ
aquaꝝ. e ¶ A facie manus tue ⁊c.
Orige. Facies manus dei est ipa p
cussio insti iudicij q̄ supblētē homi
nē a paradiso expulit in hāc cecita
tem ꝑsētis exilij. Comminatio ve
ro eius est terror adhuc pūtis sup
plicij. Post faciem ergo manus ad
huc nos mine terrificāt: qz post ex
perimentū iudicij nos pena ꝑsen
tis exilij peulit: ⁊ si peccare nō desi
stim⁹ eternis adhuc supplicijs ad
ijcit. ¶ Solus sedebā ⁊c. Hzego.
Quasi dicat dñs cōsidero q̄d iā per
iudicij experimentū patior a tumul
tu desideriozū tpaliū trepidus mē
tis secessū peto: quia adhuc acrius
illa q̄ minaris eterna supplicia foꝛ
mido. g ¶ Si separaueris ⁊c. Hze
go. Filis q̄ppe est deo ꝑsens mun
dus: preciosa est ei munda anima.
Qui ergo preciosū a vili separat: q̄
si os dñi vocatur: quia per eū domi
nus verba sua exerit: qui ab amo
re ꝑsentis seculi loquendo que pōt
humanā animā euellit.
b ¶ Quasi os meū. Consideremus
quantam mercedem habeat sermo
doctoris: si ab erroꝛe quempiam li
berare voluerit: et de peccantium
numero reuocare.

¶ Nō accl.

a reptionē dabo gratis in om / a
nibus peccatis tuis: ⁊ i omni b
bus termis tuis † Et adducā i /
imicos tuos ō terra quā nesci: c
qz ignis succēsus est in furoꝛe
a ¶ felix cōcia q̄ ꝓpť deū patiť opprobriū.
meo ⁊ sup vos ardebit. Tū scis d
dñe recordare mei ⁊ visita me: f
⁊ tuere me ab his q̄ ꝑsequunť
me. Noli in patiētia tua susci / g
pere me. Scito q̄m sustinui ꝓ / h
¶ veri.
pter te opꝓbriū. Inuēti sūt i
a ¶ qui illos meo oꝛe loquebaꝝ. b ¶ id est
versi sunt mihi i cibū: Symmachus suscipiā
eos: subaudis: i gaudiū q̄ fuerāt i opprobriū
sermōnes tui ⁊ cōmedi eos. Et k
¶ alis dñi.
factū est mihi verbū tuū i gau
¶ quasi ideo gaudeus sū: qz ꝓpter nomē tuū
dura passus sum.
diū ⁊ in leticiā cordis mei: q̄m m
inuocatū est nomen tuū super
me: domin⁹ deus exercituuꝫ.
Nō sedi cū cōcilio ya. ⁊ cū int. gerē. nō irroꝛ.
hinc iesus se resurrexisse docens: air: dimittet
vo. do. v. d. reliquit cm̄ sermo diuinus concī
lium iudeoꝝ.
b ¶ Non sedi in cōcilio ludentiuꝫ: n
a ¶ nō habere consortiū maloꝝ. b ¶ dū ipe
denē mihi manū tuā semꝑ expecto.
c et glōriatus sum a facie man⁹ o

a ¶ Solitari⁹ sū ego donec transeā. b ¶ q̄si
in cōcilio ludentū sedere nolui: sed amaritudi
nē mea deuoraui: vt in futuro ꝓparāre gaudi
um mihi.
f tue. † Sōl⁹ sedebā: quōniaz a / p
a ¶ quasi nō habui interualla doloris: nec vl
la remedia expectaui.
maritudie replesti me † Quare r
factus est doloꝛ meus perpe /
¶ pualuerūt q̄ me cōrisabāt.
tuus: et plaga mea desperabi

a ¶ in hoc est consolatio: sicut enī aque defīu
unt sic ipe⁹ inimicoꝝ. te adiuuante peribit.
lis renuit curari: Facta est mi s
hi quasi mendacium aquarū i
a ¶ pareť q̄ ꝓpheta sṗiora dixerit cui dñs re
sponderit.
fideliū. Propter hoc hec dicit t
a ¶ pplm a peccatis. b ¶ de tribulatiōe in le
ticiam.
dñs: Si cōuerteris cōuertā te: v
a ¶ sicut angeli stāt in cōspectu dei videres fa
ciē eius. b ¶ sermonibus tuis.
s et ante faciē meā stābis: ⁊ ſ cē
a ¶ sanctum. b ¶ peccatoꝛe. c ¶ quasi ne
pures boni opis nō esse mercedē. ¶ ꝓceptis
meis copulaberis.
b parauerisꝓcioſum a vili: q̄si a†
a ¶ imitatoꝛes rui erūt: nō tu coꝛ.
os meū eris. Cōuertēť ipi ad b
te: et tu non conuerteris ad c
¶ ne reformides. dicens: quare factus doloꝛ
meus per.
eos. Et dabo te ꝓpo huic i mu d†
¶ vt contra aduersarium omni roboꝛe resi
stas.
rum ereū fortē ⁊ bellabūt ad /

a ¶ In omnibus ꝑtis tuis. i. ꝓ ꝑtis tuis
accidēt tibi hec. b ¶ Et in omnib⁹ termis
tuis. sicut in omnibus terminis tuis statui
tis idola: vt habeťur supra ca. rj. c ¶ Ig /
nis succēsus est in furoꝛe meo. i. celus vindi † Deu.32.d
cte mee. d ¶ Et sup vos ardebit. i. vindi /
ctā meā nō euadetis. e ¶ Tu scis. Hic cō
sequēter ponit ꝓphete petitio: qz dixerat si
bi dñs q̄ finis su⁹ esset bon⁹ ipm ꝓsolādo.
ideo petit hui⁹ ꝓsolationis acceleratiōnē di
cēs: Tu scis dñe innocentiā meā. supple.
f ¶ Recordare mei. me cito ꝓsolādo ⁊ de ad
uersarijs liberādo. g ¶ Noli in patientia
tua. i. dim supportādo adūsarios meos. vñ
in hebreo habeť: Noli in ꝓlōgatiōe tua su
scipere me. i. meā petitionē eraudire in lon /
ginquū. h ¶ Scito q̄m sustinui ꝓ te op /
probriū. q. d. cito debes adhibere remediū.
k ¶ Inuēti sūt sermōes tui. s. veritate pleni.
¶ Et comedi eos. i. suscepi tanq̄ cibū sua
uem. l ¶ Et factū est mihi verbū tuū i gau
diū. s. a ꝓncipio q̄si missū me ad arguendū
pplm. cuius cozrectionē sperabā: eo q̄ di xi
sti. s. iij. ca. Tu aūt fornicata es cū amatoꝛi
bus multis tū reuertere ad me. ⁊ sic exponit
Ra. Sa. Aliter exponitur sic: Et factū ē mi
hi ⁊c. qz materia gaudij debz ē hoī q̄si illu
stratur reuelatiōe diuīa ⁊ marie in inuētute
sua. sic fuit de hieremia vt habeť. s. j. ca. et
huic exꝓsitiōi ꝓcordat ira sequēs cū subdi
tur: nu ¶ Q̄m inuocatū ē no. ⁊c. eo q̄ sum
institutus ⁊ vocoꝛ ꝓpha dñi. Et qz. ꝓpheſe
abstrahebāt a vanitatib⁹ mūdi vt cēnt ma
gis apti ad ꝓcipiendū illumiatiōes diuīas.
ideo subdit: n ¶ Nō sedi ⁊c. ⁊ glorior⁹ su.
in te nō i mūdana vanitate. veruntā qz. p
cessu tpis reuelata ē hieremie destructio ci
uitatis ⁊ tēpli diffinitiue. ita q̄ sciuit illā. p
phetiā esse ꝑdestinatiōis. de qua tū in ꝓnci
pio nesciebat vtꝛ eēt ꝑdestinationis vl tm̄
cōminatiōis: qz sic ī cognitiōe naturali ē. p
cessus de cognitiōe min⁹ determiata ad ma
gis determiata vt hr̄. j. phisicoꝛ. sic frequē
ter fit ī cognitiōe supnaturali. q̄ ꝓcessus est
p reuelationē diuinā. ī. cō sequiť: o ¶ A fa / †
cie manus tue. i. ꝓpter cognitiōem vindicte tue future. p ¶ Solus sedebā. tanq̄ tristꝰ
et merēs. q ¶ Q̄m amaritudie repleti me.
reuelādo destructionē ciuitať ⁊ templi dif
finitine. ⁊ subdiť: r ¶ Quare factꝰ ē doloꝛ
meꝰ ꝓpterꝰ. i. ablatꝝ ꝓsolatiōe tpiꝰ meis. qz
videbat q̄ ciuitas ⁊ tēplū nō reedificarenť
tpe suo. s ¶ Facta ē mi. q̄si men. aq̄ infide /
liū. dicūť aque infideles torrētes q̄ ad tps
fluūt aquis q̄ aduenīēte siccitate deficiūt. ⁊
p hāc similitudinē insinuat ꝓpha q̄ cōsolatio
tpalis sibi deficiebat q̄n ea indigebat. sicut
aqua torrētis magꝝ eēt necessaria ī estate q̄
in hyeme. t ¶ Propter h. Dic ꝓinde ponitur
dñi risus i q̄. ꝓmittit ꝓphe supna cōsolatio
que ē sume appetēda. cū dr: v ¶ Si ꝑuerte
ris. s. aliquos de malo ad bonum per tuam
exhortationem. x ¶ Conuertam te. scz ad
me dando tibi internam consolationem.
y ¶ Et ante faciem meaz stabis. eternaliter
videndo clare faciem meam cum angelis.
z ¶ Et si sepauer⁹ ꝓciosū a vili. i. ꝑdestinatos
a ꝑsecutis. a ¶ Quasi os meum eris. q̄si
diceret. in hoc loqueris. ꝓ me qui ꝑdesti /
natos ab eterno ad gratiā voco in tempoꝛe.
ille cm̄ qui loquitur ꝓ rege dicitur os re /
gis. b ¶ Cōuertēť ipi ad te. malū dimitten
do ⁊ te imitādo. c ¶ Et tu nō ꝑuerteris ad
cos. i. ad coꝛ malicia ꝓcedēte. q. d. dñs: nō
debes dimittere ꝑdicationē ex b q̄ pauci ti
bi credūt. ⁊ multi ꝓpter hoc te odiūt. et quia
ero tecū ꝯ eos. ī. ꝑdicāt: d ¶ Et dabo te ⁊c. i
tātū q̄ nō bēbis eos timē. cui⁹ cā subdiť: † 3.1.b
Quia ego

¶ a ¶ Nō accipies vroꝛē. Instāte captiuitate ne su Ca. XVI
Cor.7.c p ꝓpriū doloꝛē vroꝛēq̄z ⁊ liberoꝝ miserijs roꝛāri. Bene ergo
1.Pa.21.c Aplus iubet: qz tps breue est ⁊ cōsumatio imminet vt q̄ vro
res habēt sint quasi nō habētes. b ¶ Moꝛtibus ergo. Ro
ta q̄ lōga infirmitate rabescere ira dei est. vnde ioz filiꝰ iosa / Deu.32.d
phat infirmitate ꝓsumit. ⁊ Aplꝰ ait:
1.Co.11.g Ideo inter vos multi infirmi ⁊ ibecil /
Ibi.5.d les ⁊c. c ¶ Ne ingrediaris. Tū cuz
huiusmodi nec cibum sumere: nec de /
Luc.10.c bes dicere ei aue. apostolis quoꝝ iter
dictū est: ne quēq̄ in itinere salutent.
vñ et Heliseus salutantē gieꝛi inter
4.Re.4.c dicit. Mos aūt est lugentiū ferre ci /
bos et ꝓparare conuiniū que parēta
Pro.31.a lia vocant: eo q̄ a parentib⁹ iusta ce /
lebrant. Unde alibi: Date vinū bis q̄
sunt in luctu vt obliuiscant dolorꝭ.
Ꝓcipit ergo ꝓphete ne quenq̄ de
populo consoleť: ne inimicoꝝ dei cōiu
gijs misceat. ne iusta celebret in mortu
oꝝ funeribꝫ. Aliud enī est moꝛi com
muni lege nature: aliud dei occubui /
se sentētia. ¶ Hieremias inuenis ad p
dicandū missus est a dño. Unde ait:
Ja.1.a Ua ha ha dñe nescio loqui. Et virgo
fuit castus et sine liberis vt expediť⁹
ꝑdicaret. d ¶ Mecꝝ plangent. Mos
fuit apud veteres ⁊ vsq; hodie ꝓma
net in quibusdam iudeoꝝ in luctu la
Job.1.d certos incidere: qđ etiā legimus Job
fecisse. Interdicit ergo ꝓphete ne pa
nē inter eos frangat: ne ingrediat⁹ do
mum cōiuij ne misceat eis quos dei
sententia execrauit. Si autem de lugē
tibus hoc dicit: quid fiet de hereticis
quoꝝ sermo serpit vt cancer: ⁊ quoti /
die deceptoꝝ funera ꝓsternūt in eccle
sia. ¶ Ecce ego

Nico. de lyra

a ¶ Quia ego tecū sum. qui sum vir /
tutis infinite. b ¶ Et liberabo te de
manu pessimoꝝ. i. sacerdotū ⁊ pseudo
ꝓphetarū: qui sub specie sanctitať de
cipiebant ꝓplm: ⁊ dicebāt Hieremiaz
esse ꝓphetā falsū. ⁊ hoc est pessimū. sez
sub specie sanctitatis agere malū. Vñ
dicit Hiero. Simulata scītas duplex
est iniquitas. ¶ Et redimā te de ma
nu fortiū. i. regis ⁊ pncipū q̄ ꝑseque
bant Hieremiā ad instinctū sacerdo /
tū ⁊ falsoꝝ ꝓphetaꝝ. Ca. XV
¶ Moralitꝛ. a ¶ Et dixit
dñs ad mesi
steterit moyses ⁊ samuel ⁊c. Ex hoc ptz
q̄ oratio iustoꝝ facta ꝓ peccatoribus
obstinatis nō habet ꝓ ipsis effectū. iō
sequiť: f ¶ Hec dicit dñs q̄ ad moꝛ
tē ⁊c. Per septē que ponunť hic ꝑfit notari septē vitia capita /
lia ꝓpter q̄ dānanť pctoꝛes obstinati. Per moꝛtē q̄ facit com
putrescere luxuria. ō qua dicit Hzego. in moralib⁹: Jumēta in
suo stercoꝛe cōputrescere est in fetoꝛe luxurie vitā finire. Per
gladiū ira q̄ facit insurgere ad occisionē. Per famē insatiabi /
lis auaricia. Per captiuitatē animū deprimēte accidia. Per
canes coꝛrodētes moꝛdaꝝ inuidia. Per volatilia nimis elc /
uans superbia. Per bestias terre deuoꝛātes voraꝝ gula.
s† ¶ Multiplicate sunt. Hic describitur malū ꝓuenies ex de /
fectu prelatoꝝ. cū dicitur ¶ Multiplicate sunt mihi vidue.
nā eccle multe derelicte sunt a suis pastoꝛib⁹ ꝯtū ad fructuz
alia: sed nō ꝯtū ad leuationē pecuniarū ꝙs expēdūt exceſſi /
ue in pncipū negotijs. et alij qđ pei⁹ est in venationib⁹ ⁊ au /
cupijs. ⁊ alij quod pessimū est in reb⁹ bellic⁹: nō ꝓ sua ecclesia
defēdenda: sz frequēter ꝓ alia indebita cā. ⁊ i aliꝭ maleficijs
vt ¶ Induxi. ꝓmissiue. † ¶ Sup marrē adolescentis. i. ꝓpſi
ignorantis ⁊ insolescētis. r ¶ Vastatoꝛe in meridie. i. demoni
um meridianū. deuastās bonū ꝓpſi. ꝓpter defectū pastoꝝ. bo /
ni. t ¶ Infirmata est que peperit. i. ecclesia que tpe bōi spō /
si pariebat multos filios bonos. infirmata est que peperit sep
tē tpe sponsi
tem tpe spōsi defectuosi. † ¶ Defecit alia ei⁹. i. deuotiōis spi /
ritus. d † ¶ Occidit ei sol sapiētie. cū adhuc esset dies. id est
tps bene opandi. ⁊ sic dicit saluator Joh. ix. We oportet ope
rari opa ei⁹ q̄ misit me donec dies est ⁊c. g † ¶ Ue mihi. Ver
ba sunt Hieremie ad litterā cōquerētis de ꝑsecutiōe sibi mo /
ta a suis ciuib⁹. ꝓpter ꝓphetā veritať:
⁊ in hoc bene signat quēlibet ꝑdicatoꝛē vel
doctoꝛē bonū qui. ꝓpter doctrinā ve /
ritatis fit odiosus malis hominib⁹: et
ꝑsecutionē patiť ab ipis: sed q̄m dñs
tales cōsolať sequiť: m † ¶ Dicit do /
minus si nō reliquie tue in bonū. i. non
dubites quin op⁹ tuū habeat finē bo /
nū. o † ¶ Si nō occurri tibi. i. occur
rā. † ¶ In tpe afflictiōis. dādo tibi
patientie virtutē ⁊ meā consolationez.
ideo sequiť postea: Et factum est mihi
verbū tuū in gaudiū ⁊c. z † Et si se
praueris. Dic ostendiť meritoz boni
ꝑdicatoris vel doctoris. cū dicit: ¶ Si
separaueris ꝓciosū a vili. i. animas xpi
sanguine ꝓciosa redemptas a vilitate
peccati q̄ tuā doctrinam. a † ¶ Quasi
coꝛ meū eris. qz verbū boni ꝑdicatoꝛis
verbū saluatoris: Mat. v. Nō enī vos
estis q̄ loquimi: sz spūs patris vr̄i qui
loquiť in vobis. d † ¶ Et dabo te po
pulo huic ī murū ereū ⁊c. es enī est so /
lidū durabile et sonoꝝ sic ꝑdicatoꝛ vel
doctoꝛ bonus in aduersis est solidꝰ ꝓ
patientiā. durabilis per constantiam:
et sonoꝛus per eloquentiā efficacem.
¶ In ca. xv. vbi dicit in postilla: Pro
pter manasses ⁊c.

Additio. Hoc qđ dicit hic:
¶ Propter manasses
⁊c. videť esse ꝑtra illud qđ habeť Deu
tero. xxiij. Non occidenť filij ꝓ parri
bus. Ad qđ dicendū fm glo. q̄ quō sā
ctoꝝ merita ad posteros descēdūt sicut
dauid et ceteroꝝ si pctoꝝ fiagicia si li /
beri neporesq̄ similia agerēt ad poste
ros peruenirent. ¶ Ca. XVI
¶ Et factū est. Dic ponitur quar /
tū ꝓ qđ ostendit petrus iudā irre
mediabile ꝯtū ꝑ euasionē pe
ne. s. moꝛtalitas hoim futura sine retra
ctiōe. ⁊ diuidit in duas ptes: qz primo
ponit hui⁹ moꝛtalitať denūciatio. scđo
ipsi⁹ cā. vl rō. ibi: Et cū annunciaueris.
Circa ꝓmū dic dñs Hieremie: c ¶ Nō
accipies vroꝛē ⁊c. ex hoc loco dicit do
ctoꝛes q̄ Hieremias moꝛtuꝰ fuit virgo:
qz nō est aliq̄ mō verisile q̄ cognouerit
mulierē fornicarie cū fuit scrificať⁹ i te
ro mris: vt hr̄. s. j. ca. ⁊ illustrať dono
ꝓphetie a iunēture vsq; ad moꝛtē. Sed
otra ꝑ posz obijci qđ ibidē: ¶ In loco
isto. ex q̄ videť q̄ alibi accepit vroꝛē. Ad qđ dicēdū q̄ argu
mētū ē mag⁹ ad oppositū ꝙ ad ꝓpositū: qz cū dr: In loco isto
intelligiť tota iudea q̄ ꝓ nabuchodonoſoꝛ fuit ꝑvastata: ⁊ mul
tomagis excludūt ab eo nuptie ī terra aliena. ī. in egypto vbi
deſecēdit cū populo iude fugitiuo. vt hr̄. j. xliij. nec habuit ibi
materiā leticie seu nuptiaꝝ ꝙz magꝝ tristicie: ⁊ miseriaꝝ. ꝓ cul
pa ꝓpli quā arguebat ⁊ ꝓ pena seqnte quā ꝓuidebat. Cetera
patēt vsq; ibi: g ¶ Ne ingrediaris do. cō. s. gaudiosi. q. d. nō
iminet tps gaudij ꝙz doloris. h ¶ Necꝝ vadas ad plā. s. moꝛ
tuos: tū qz nō vacabat alicui plāgere amicū moꝛtuū. ꝓpť con
tinuū insultū chaldeoꝝ: tū qz ꝓ nimia angustia meliozis cōdi
tiōis reputabanť moꝛtui ꝙz viuētes. Cetera patēt vsq; ibi:
i ¶ Et nō se incidēt. In hebreo habetur: Nacerabūt vnguib⁹.
k ¶ Necꝝ caluiciū fiet. ꝓ eis. i. eradicatio seu tonsio capilloꝝ.
talia enī fiebāt tunc in luctu moꝛtuoꝝ. l ¶ Et nō frāgēt in
ter eos lugenti panem ⁊c. cōueniebāt enī amici defūcti ad mā
ducandū ⁊ bibendū cū filio et⁹ vel alio repꝛesentāte ꝓsonā de
functi ad ꝓsolationē. ꝓ morte eiꝰ: et adhuc fit in ꝓphꝫ terris.
ꝓ hoc aūt qz hic dr ꝙ talia nō fiēt: designať qz nō vacabit alī
cui flere moꝛtuos: nec flētes cōsolari roniꝫ ꝑdict⁹.

Et cū an.

Universidad de Piura Biblioteca

¶ a Ecce ego auferã. Sic ꝙz peccãti ecclie aufert de⁹ oñe gaudiũ ⁊ oẽm leticiã. De quo dicit: Phil.4.a Gaudete in dño sp ⁊c. b ¶ Sz ⁊ vos ⁊c. Re fortẽ dicerent: iniusta sententia est patres come/disse vuã acerbam et dentes filiorũ obstupescere. c Ecce dies veniẽt dicit dominus ⁊c. Predicunt miracula que iuxta litteram sub zorobabel et iesu pontifice pãtiz completa sũt. Spiritualiter pleni⁹ in christo complẽda.

¶ Ecce dies venient dicit domi.⁊c. Post/sumus hoc de psecutionibus dicere: ꝙ populo nostro accidere a diebus Neronis vsq; ad tempora Mar/miani. Misertus enĩ dominus popło suo reduxit eos in terrã suã. i. ecclesiã quã dedit patribus eorum. id ẽ apłis ⁊ apłic⁹ viris. d Ecce ego. Judei putãt piscatorũ nomine significari chaldeos: ⁊ p vẽatores romanos: qui de mõtib⁹ collibusq; et de cauernis petrarum venati sunt in felicem populum.

e Cauernis petrarum. Apostolis ⁊ apostolicis viris. Petra enĩz christus: sed et Petro donauit vt petra vocaretur: i cuius sensibus requiescentes recte dicunt translati de petra. et ostẽdit vl apostolos. vel qui postea venandi sunt peccata habuisse et recepisse ouplices iniquitates suas. f Duplices iniquitates et peccata eoz. Luc.11. Quia seruus sciens et non faciens voluntatem domini vapulabit multis. Dignũ est enĩ eos qui de gẽtibus sunt simplicia peccata nõ recipere: et nos duplicia. vnũ volũtarie nobis peccantibus non relinq̃tur hostia p peccat'. g Ad te gentes venient ab extre. Post ꝙ electus est israel ⁊ a piscatorib⁹ venatoribusq; trãslat⁹: gẽtiũ multitudo ꝑfitẽ vocat: ⁊ ꝑtinũ ꝓfitẽt error. h Ab extre. ꝑmi ẽt. ¶ sũt sapientes ¶ seculi

Hieremie La. XVI

eos lugẽti panẽ ad cõsolandũ sup mortuo: ⁊ nõ dabũt eis potũ calicis ad ꝙsolãdũ sup patre suo et matre. Et domũ cõuiuij nõ ingrediaris vt sedeas cũ eis ⁊ comedas et bibas. Quia hec dicit dñs exercituũ deus israel: Ecce ego auferam de loco isto in oculis vestris et in dieb⁹ vestris

¶ qui habet sponsam sponsus est.

vocẽ gaudij et vocẽ leticiẽ vocem sponsi ⁊ vocẽ sponse. Et cũ annũciaueris populo huic omnia a verba hec: et dixerint tibi quare locutus est dominus sup nos omne malũ grãde istud: Que iniquitas nostra aut quod peccatũ nr̃m qđ peccauim⁹ domio deo nostro: Dices ad eos: Quia b

¶ qui presunt in ecclesia.

dereliquerunt me pãtres vestri ait dominus: ⁊ a ¶ quoz deus venter est: auaricia: luxuria et hutusmodi. b ¶ a quo ds vincitur eius seruus est. c ¶ adorat quisq; quod diligit.

abierũt post deos aliẽos: et seruierũt eis: ⁊ ado c

a ¶ sacerdotũ est proprium: non solum docere sed etiam facere legem: vt non solum verbis sed etiã exemplis gregem doceant.

rauerũt eos et me dereliquerũt: et lẽgem meam non custodierũt Sed ⁊ vos pcius operati estis d

a ¶ semel a domino dereliceri faciunt que non conueniunt.

ꝙ patres vestri. Ecce ecẽ vnusq̃sq; ambulat post a ¶ de quo exeunt cogitationes pessime: ideo ab ecclesia separantur: vt vadãt in terrã lõginquã: quã nec ipi nec pres eoz nouerãt añs peccarẽt.

prauitatem cordis sui mali: vt me non audiat: et ejciã eos de terra hac in terrã quã ignoratis e

¶ qui non sunt dij sed puranrur.

vos et patres vestri: et seruietis ibi dijs alienis f

a ¶ perseuerantiam peccandi ostendit dñs in diebus flagitijs in nocrib⁹ seruiunt libidini. b ¶ dij: quicquid ergo peccamus imperium demonũ est ꝙ nunq̃ dãt nob requiẽ: sed ſp cõpellũt delicta cumulare delicta.

die ac nocte: qui non dabũt vobis requiẽ Pro g

a ¶ manifeste populo restitutio predicatur.

pterea ecce dies veniũt dicit dominus: ⁊ nõ di h

a ¶ per morsen et saron.

cetur vltra viuit dominus: qui eduxit filios isrl

a ¶ Cyro rege persarũ laxante captiuos.

de terra egypti: sed viuit dominus qui eduxit fi

a ¶ quod nõ sub cyro: sed sub christo cõpleri est. Bñ: Cũ plenitudo gentium intrauerit: tunc omnis israel saluus fiet.

lios israel de terra aquilõis: et de vniuersis terris ad aquas eieci eos: et reducam eos in terrã

¶ enim.

suam quam dedi patribus eorum. Ecce ego mit i

a ¶ apostolos. Venire post me faciam vos fieri piscatores hominum.

tam piscatores multos dicit dominus: et pisca

a ¶ ecclesiasticos viros: vel angelos qui post ꝙ consummatio aduenerit venientur sanctos.

buntur eos. Et post hec mittam eis multos vẽ k

¶ dogmarũ.

natores: et venabuntur eos de omni monte: ⁊ l

¶ bonorum operum.

de omni collẽ et de cauernis petrarũ: quia ocu m

li mei super omnes vias eorum. Non sunt abscõdite a facie mea: ⁊ nõ fuit occlta iniqtas eor

a ¶ quia postea bona recipiens.

ab oclis meis. Et reddã ꝑmũ duplices iniqtates n

a ¶ vt subdit⁹ fiat dis mũd⁹ deo: ⁊ nõ merito sed miscõia conseruetur.

⁊ peccata eorum: qr cõtãminauerunt terrã meã o

in mortícinis idolor suor: ⁊ abominationib⁹ su p

a ¶ christ⁹ dñe refugium factus est nobis.

is impleuerũt hereditatem meam. Dominẽ for q

titudo mea ⁊ robur meũ: ⁊ refugium meũ in die r

a ¶ vnde redimentes tempus: qr dies mali sunt. s

tribulatiõis. Ad te gẽtes venient ab extremis t

Nico.de lyra

a Et cũ annũciaueris. Hic ꝑ ordinẽ ꝓpte dicte mortalitatis ratio. ⁊ diuidit in duas: qr primo explicat causa. secũdo replicat pena. ibi: Et ejciã. Prima pars patet vsq; ibi:

b Quia dereliquerũt me patres vestri. negligendo diuinũ cultũ.

c Et abierũt post deos alienos. p idolatriã. hoc ptz Exo.xxxij. i adoratione vituli cõstatilis: ⁊ in libro Judicũ quasi p totũ. d Sed et vos pet⁹ operati estis. q nõ solũ coluistis idola: sed etiã ea posuistis i templo dñi: vt habet. iij. Reg. xxj. qđ nõ fecerũt patres vestri. ⁊ in ꝑ ẽt estis obstinati. ideo subdit: Ecce ego vnusquisq; ⁊c. e Et ejciã. Hic cõsequẽter replicat pena: ⁊ diuidit in duas. qr primo ponit iudeoz reprobatio. secũdo gentium vocatio. ibi: Bñe fortitudo. Circa primũ dicit Et ejciã vos de terra hac ⁊c. ꝑ fuit ꝙletũ qñ nabuchodonosor i babyloniã trãstulit ꝙpłz: vt habet. j. lij. f Et seruietis ibi dijs alie. qr multi iudeoz adheserũt idolatrie babyloniorũ. g Qui non dabũt vobis requiem. quasi dicat: ibi afflige mini valde dura seruitute. ideo sq̃tur: h Ecce dies veniẽt dicit dominus ⁊c. per hoc innuit seruitutem babylonicam fore duriorem egyptiaca: quia facier obliuisci seruitutis egyptiace: ⁊ liberatio de babylone liberationẽ de egypto. motus enim maiores repellunt minores. li bro de somno et vigilia.

i Ecce ego mittaz piscatores multos. i. chaldeos qui ceperunt babilatores hierusalem tanq̃m pisces cõclusos intra rete. k Et post hec mittã eis multos venatores. qr resedechias ⁊ viri bellatores: ⁊ ꝓles alij de hierlm fugerũt p viã occultã: sed chaldei ad modũ venatoruz insecuti sunt eos ⁊ ceperũt: vt habetur. iiij. Reg. vl. l Et venabunt eos de omni mõte ⁊c. de omnib⁹ latibulis vbi refugient. m Quia oculi mei sup oẽs vias eoz. i. super omnia mala opa sua ad punitiõẽ.

n Et reddam primũ duplices iniquitates et peccata eorum. i. peccata cordis et operis ipsorũ. Al⁹ peccata contra deum et ꝓximũ primi/am debite anteq̃ reuocẽ eos de babylone. o Quia contaminauerunt terram meam. s. in deam que erat diuino cultui deputata ratione tẽpli quod erat in ea. p In mortícinis idolorum. i. in animalib⁹ idolis immolatis. q Domine. Hic iuxta delectionẽ iudeorum ponitur erectio gentiliũ ad fidem: sicut fit i pluribus locis in prophetis: ⁊ quia istud fuit ex maxima dei miseratiõe ⁊ potentia. ideo ꝓpheta dei potentiam confitetur. dicens: Domine fortitudo mea. in aggrediẽdo magna cõfidẽs de virtute tua. r Et refugium meum. i. me roborans in sustinẽdo aduersa. s Et refugiũ meum. ꝓtra iminentia pericula. t Ad te gẽtes. i. gẽtiles: vel Ueniẽt. p fidem ad apłor ꝓdicationẽ. u Ab extremis terre. qr in omnem terram exiuit son⁹ eoz: et i fines orbis ⁊c. põ. xvij.

¶ seculi: nobiles: diuites: optimates. Sz 1.Cor.1.c extrema. i. stulta mũdi elegit deus: vt fortia quẽq; ꝙfundat. Uenĩt gentes ab extremis terre. i. ab his q̃ sũt nouissimi sup terrã: fatui ⁊ ignobiles ⁊ ablecti. a De/os. Nõ solũ ō corporeũ simulacris faciunt sibi hoies deos: sz ⁊ de corde cõfingunt. Gẽs philosophi heretici: q̃ varia dogmata ꝓdiderũt: fecerũt sibi idola: ⁊ aĩe volũtatem putauerũt deũ: ⁊ adorauerunt op⁹ manuuz suaz putãtes vera eẽ q̃ finxerũt.

¶ La. XVII b Ecca/ p tũ iu/da ⁊c. Quasi gẽtiuz peccata deleta sũt. de qb⁹ ad moysen dicit: Exo.32.c Dimitte me vt iterficiã popuIũ istũ ⁊ faciaz te i gentẽ magnam. peccatũ ẽo iuda indelibile q̃si scriptum stilo ferreo in vngue adamãtino q̃ hebraice dr samir non q⁹ vll⁹ vnguis appellet samir: ꝙ adamas q̃ i eo q⁹ indomit⁹ sit ⁊ infrãgibilis ꝙ nomen accepit: tãtũ nitorẽ habet ⁊ lenitatez vt absq; vllo impedimẽto scribi possit i eo stilo ferreo: vt dura ferri materies scribat i duriozi tabula. ⁊ scriptura i Deut.17.c eternũ maneat. Fm illud: Sãguis el⁹ sup nos ⁊ sup fi. no Hiero. Peccatũ iuda ⁊c. De gentib⁹ zuersis dictuz est. Idcirco ego ostendã eis ⁊c. nunc ꝙ abiecto isrl loquit peccatũ iuda ⁊c. Cur aũt hoc a. lxx. ptermissum sit nescio nisi ꝓpter crimẽ populo suo. Sic Esa.1.d in eo loco Esaie. Quiescite ab homie cuius spũs in naribus eius. Aug. Fortitan pctũ iuda pctũ nrm: q̃ credimus in christum de tribu iuda. Antẽq̃ peccatum faciam. nulla in corde meo peccati imago versatur. Cum autem cõscientia peccati imaginem sumpserit: habeo formam illius ⁊ añ oculos cordis mei delicti pompa depingitur. Et siquidem esset peccatũ atramento conscriptum: deleri posset. Sz scriptum est stilo fer. in vngue ada. sup Luc.22.a pectus cordis vt cõpleat. Nihil opertum quod nõ reueletur: neq; occqđ nõ sciatur. Nudabit⁹ pectoris mei cõscientia ⁊ aperto corde videbuntur littere peccatorũ que stilo ferreo cum vngue adamantino scripte sunt. atq; vniuersa spectãtiuz multitudo leget i pectore meo signatas imagines peccatorũ. Si de iuda ꝓditoꝛ volueri⁹ i telligere. pctũ. i. f. est. repugnat quod ¶ scdm

a Et dicẽt. tuã deitatẽ ꝓfitẽdo. b ¶ Uere mẽdaciũ i cultu idolor. c ¶ Possederũt pres nr̃i. sic enĩ dicebãt gẽtiles quẽrũ p apłor ꝓdicationẽ de idolis pres q̃ eoz colerant. ideo subdit: d Nũqđ fa. ⁊c. q. d. nõ: ꝙ magis ecõuerso de⁹ facit hoies. ideo concludit de idolis. Et ipi nõ sũt dij. i. ab his q̃ sũt nouissimus ad fidẽ veniẽtib⁹. e ¶ Idcirco ecce ⁊c. i. gentilit ꝑ vicẽ hãc. i. apłos: ⁊ qđ ostẽdat subdit: g ¶ Ostẽdã eis manũ meã. i. potẽtiã i opib⁹ miraculosis ad ꝓfirmationez Xpistus ꝓdicate p apłos fm qr ōr Marc. vlt. At illi ꝓfecti ꝓdicauerũt vbiqz dño cooperãte ⁊ sermonẽ ꝓfirmãte sequẽtib⁹ signis. h Et sciẽt qr nomẽ mihi dñs. In hebreo habeẽ hic: Romẽ dñi tetragrãmatõ qđ ẽ appropriatũ sũmo creatori. Hẽtiles enĩ vidẽtes miracula q̃ non poterãt fieri nisi virute diuina: statim ꝓfitebanꝰ diuinitatẽ xpi in cui⁹ noie ꝺ fiebãt. Totũ autẽ istud ab illo loco: Ad te gẽtes. exponit ab aliquibus doctoꝛ⁹ ꝓiter ad lrã ꝓcedentẽ de iudeis reuertẽtib⁹ de babylone cum qbus plures gẽtiles zuersi ad iudaismũ redierũt. ⁊ vtriqz cõfitebanꝰ patres suos i idolatria erasse. ⁊ patet applicatio littere ad hãc sententiam.

Moraliter.

¶ La. XVI

†d Et factũ ẽ verbum dñi ad me dicẽs: Mõ accipies vxorẽ ⁊c. Uxor accipienda ẽ vera sapientia sicut dicit Sap. viij. Hanc q̃sui mihi sponsã assumere. Et p oppositum mũdana sapientia q̃ vt dicit Jacobi. iij. ẽ terrena animalis ⁊ diabolica ẽ mulier refutanda. et sic dicit hic: et Mõ accipies vxorem ⁊ nõ erũt tibi filij ⁊c. i. nõ facies opa a sapiẽtia mundi. pcedẽtia: q̃ sunt fraudes: lites pẽtiones et similia. ¶ Mortib⁹ egroꝛtantiuz mortiũ. ⁊ dicit mortib⁹ qui⁹ morte culpe ⁊ morte gehẽne qb⁹ moriũ⁹ tales filios faciẽtes. ¶ Mõ sepelient. p occultationẽ. nã talia veniũt ad cõunẽ noticiã. ideo subdit: ¶ In sterquilinijs. p scandalum ⁊ infamiã. ¶ Et erũt cadauer eoz i escã volatilib⁹ ⁊c. id ẽ anime eoz i peccatis putrefacte tradent demonib⁹ q̃ per volucres designãt. Matth. xij. in pabola seminatis cũ dr: Et volucres celi comederũt illud. i. demones vt saluator exponit ibidẽ. Et qr i inferno nulla ꝙsolatio. iõ subdit: ¶ Abeigredi/aris domũ ꝓiuij. p qđ itelligit exclusus ois modus gaudij. Residuũ huiꝰ capli ad lrã est repetitio punitionis iudeoruz ꝑ chaldeos. p quam signanꝰ pene dãnatoꝛ p spũs malignos q̃ non est a nobis plene explicabilis. ideo ptranseo.

¶ In ca. xvj. vbi dr i postil. Mõ ingrediaris domũ ꝓiuij. Jer.31.a

Additio. j.

Ubi lra nra habet: Cõuiuij i hebreo habeẽ qđã dictio q̃ significat ꝓiuiũ si simplicit ꝺ ꝓiuiũ lugẽtiũ tm. vñ glo. i ꝺ loco. Mos ẽ lugẽtibus ferre cibos ⁊ parare ꝓiuiũ. vñ alibi: Date vinũ bis q̃ sunt in luctu vt obliuiscanꝰ doloris. Hec in glo. ¶ In eodẽ ca. vbi dr in postil. Ecce dies venient dicit dominus.

Additio. ij.

Liberatio ab egyptiaca captiuitate q̃si incõpabilit excedit liberationẽ a captiuitate babylonica. illa enĩ fuit cũ maxis miraculis ⁊ portẽtis ⁊ cuz ꝛa libertate ⁊ triũpho sine alicꝰ iugo gẽtiũ cui⁹ oppositũ ꝓtigit in babylonica captiuitate. Uñ i tẽplo scõo celebrabaꝰ festũ pasce i memoriã liberatiõis egyptiace. vñ Luc. xxij. Appropinq̃bit ãt pasca dies fest⁹ iudeoꝛ. Unde de illo tẽplo nõ verificaret illud qđ hic dicit: Mõ dicẽt vltra viuit dñs q̃ eduxit filios isrl de terra egypti. cũ in illo tpe vigebat memoria liberatiõis egyptiace sicut in ꝓmo tẽplo: ⁊ iõ hec ꝓphetia de tpe redẽptionis xpi itelligenda ẽ: q̃ qđẽ redẽptio incõpabiliter excedit redẽptionẽ egyptiacã Uñ in glo. ꝺ qđ ōr nõ sub Cyro sed sub christo completũ est.

Replica.

In ca. xvj. vbi ōr: Mõ ingrediar⁹ domum ꝓiuij. postil. dicit gaudios: Bur. lugẽtiũ tm qr mos ẽ inq̃t ferre cibos ⁊ parare ꝓiuiũ lugẽtib⁹: qr alibi ōr: Date vinũ bis q̃ sũt in luctu vt obliuiscãꝰ doloris. Hec Burgẽ. Sz hec expositio videt ꝑ lram q̃ dicit: Mõ ingrediaris ad ꝓiuiũ. Burgẽ. aũt ꝓcipit in suo sensu parari ꝓiuiũ: ⁊ sic glo. Burgẽ. ꝓcipit qđ lra. ꝓhibet ⁊ interdicit: Jer.31.a In eo. ca. vbi ōr: Ecce dies venient ⁊c. Exponit postil. ꝓut lra sonat q̃ seruitus babylonica fuit duriozi egyptiaca ⁊ ꝓpterea gloriosioꝛ ⁊ cõpendiosioꝛ q̃s ab ista: hoc sane itelligẽdo ꝺ liberatõe cõplera: q̃ ꝑ xp̃z tpe scõi tẽpli fuit cõsumata. Ista supletõez ponit postilla. infra. xviij. ca. ⁊ p eã tollit obiectio Burg. in hoc loco. Ea q̃ ab hoc loco vsq; ad. xlj. ca. Burg. facit sunt modice speculationis.

¶ La. XVII

p Eccatũ iuda. Hic ponit q̃ntũ ad ostẽdẽdũ pctũ ꝓli iude insanabile. p ꝺ qđ ōr: Scriptũ stilo ferreo i ada. q̃ sẽptura ẽ indelibil. ⁊ diuidit ꝺ capl̃m in duas ptes. qr ꝓmo ponit ꝓli iude reprobatio. scõo Hieremie depcatio. ibi: Sana me dñe. Prima i duas. qr ꝓmo ponit ꝓli iude reprobatio ꝓli. qđ ei⁹ idolatriã. scõo qđ ipi⁹ fallã ꝓfidẽ tiã. ibi: Hec dic. Circa ꝓmũ ōr: Pctũ iuda sẽptum ẽ stilo ferreo. i. ꝑ sculpturã. k ¶ In vngue ada. i. i lapide adamãtino ad modũ vnguis polito: ⁊ i ꝺ designat idelibilitas huiꝰ peccati ⁊ eiꝰ manifestatio coꝛã deo. l Exaratũ. i. scriptũ. m ¶ Sup lati. In hebreo habeẽ: Sup tabulã cordis eoꝛ. ex hoc ptz qr i vngue adamãtino significauit coꝛ ꝓli iude. qđ sic noiaꝰ qđ obstinatiõez i pctõ. In hebreo ōr: In vngue samir. ⁊ dicũt hebrei qr samir ẽ nomẽ cuiusdã ꝺmis cuius sãguis ꝺz vim cauãdi ⁊ icidẽdi lapidẽ. ⁊ fm ꝺ vnguis ñ accipiẽ ꝺ ꝑ politiõẽ: ꝺ ꝑ virute filij sãguis. ⁊ fm eos sic fuerũt scissi lapides q̃ ponebãt i tẽplo salomõis. sic dictũ fuit. iij. Reg. vj. sup illo: Malle⁹ ⁊ securi ñ sũt audita i domo dñi cũ ederet. n Et i coꝛ. ⁊c. qz ibi erãt sculpta noia idolorũ. o ¶ Cũ recordati ⁊c. imitantes idolatriã patrũ in oĩb⁹ locis vbi pres coꝛ sacrificabãt idolis. p Fortitudinẽ tuã. i. bellatores tuos. q Et oẽs thesau. tu. i. oẽs

¶ divitias

¶ sequit coꝛ. a Excelsa. Que hebraice ramoth. ⁊ significant hereticꝰ q̄ ponit ī celū os suū: ⁊ in tantā insaniā ꝓperunt: vt sine sp̄ūsancti gratia soli remanserint: ⁊ hereditatē domini ꝓiozem p̄diderunt. i. veritatē fidei. Ideꝰ eternū cōparatur incendiū ⁊ seruitus demoniū qui inimici ⁊ vltores.

b Maledictus homo ⁊c. Maledicꝰ ergo Paulus famosiores nus ⁊ Fotinus q̄ ¶ uis sanctū ⁊ cunctis virtutibus excelsuꝫ: xp̄m tamē p̄dicāt hominez tm̄. Nos autē benedicti q̄ credim⁹ in eū q̄ dicit: Queritis me liter ficere hominez qui vera locut⁹ sum vobis. Et si enī christū aliquando fm carnē cognouim⁹: sed nūc iā non nouim⁹. De quo dicit: Paul⁹ apl's: Nō ab hoībus neq; p hoīem sed p iesum xp̄m. Si enim absoꝛpta ē moꝛs in victoria: quare nō carnis humilitas que ꝓpter nos assūpta est in diuinitatis trāsierit maiestatem vt fieret vtrūq; vnum: ⁊ non adoremus creaturā ꝑ creatorem. c Benedictus vir Quasi iudet maledicti ⁊ hereti ci q̄ non habēt spem in domino id est in xp̄o: quē nō dei filium sed hoīem putāt purū. Qui enī p̄fidit in dño ⁊ dns ē fiducia eius: in tpe iudaice siccitat⁹ nō metuet: sed semp afferet fructum: credēs in cū q̄ semel moꝛtuus est ⁊ vltra nō moꝛit. Et dicit: Ego sum vita. d Quod ad humoꝛē ⁊c. Quasi de siccitate iudaica trāsit ad baptīmi gratiam.. e Praui est coꝛ ⁊c. Lxx. profundum est coꝛ sup omnia: ⁊ homo est quis cognoscet eum? Verbū hebraicū enos quattuoꝛ lr̄is scribit. f Sleph. nun: vau: schin. Si igit legat enos: homo dicit. Si aūt enon: inscrutabile vel desperabile: q̄ coꝛ hominuꝫ nemo pōt inuenire Symmachus inscrutabile coꝛ hominū. Cui autē quis ē q̄ inuenit illud? Solentq; nr̄i celo dei: ꝛ nō fm scientiaꝫ b̄ dicere ꝓtra iudeos q̄ hō sit xp̄s fm carnē: ⁊ nemo possit eꝝ cognoscere natiuitatē. fm illō: Hec. b nerationē eius q̄s enarrabit? ⁊ arcana rimat? et reddit vnicuiq; iuxta opa sua. Quia dixit: maledict⁹ homo q̄ p̄fidit in homine: ⁊ bñdict⁹ vir q̄ confidit ī domino. ne hominū certū putemus esse iudiciū: infert omniū ꝓpe esse coꝛda p̄uersa. vñ: Ab occultis meis mūda me. i. cogitationib⁹. Et in Genesi: Cūcta cogitatio hoīs intenta ad malū. Et iterū: Sēlus ⁊ cogitatio humani coꝛdis in malum ⁊c. Patet ergo solum deum nosse cogitatiōes hominū. xp̄s ergo deus: qui vidit cogitationes. f Perdix fouit. Ga. lxx. dicunt. Clamauit p̄dix: ad hereticos referēdū est: per quos diabolus clamat: ⁊ diuitias ꝛgregat: que

a tuos ī direptiōez dabo. Excelsa a
tua ꝓpter pctā ī vniūsis finibus b
tuis. Et relinquer⁹ sola ab hereditate tua quā dedi tibi: et fuire te c d
ꝑ babyloniis: vel versus romanis.
faciā inimicꝫ tuis ī t̄ra quā igno
a ꝑ clemētissimū deū in furoꝛē p̄uocando.
ras. Cm̄ ignez succēdisti ī furoze e
a ꝑ hoc in. lxx. non habeꝫ ne permaneat in gente sua sententia eterna. b ꝑ ignis.
meo usq; ī ętnū ardēbit. Hec dic f
ꝑ dns. Maledictus homo qui cōfi g b+
a ꝑ em̄: homo enim ⁊ deus christus.
b ꝑ non deū. c ꝑ fortitudinē scz honoꝛ suoꝛ.
dit in hōmie: ⁊ ponit carnem brā
a ꝑ sic. b ꝑ asserēs se posse q̄s nō pōr.
chium suuz: et a domino recedit i
ꝑ hebraice aroer. ꝑ Symmach⁹: quasi lignū in fructuosum in solitudine.
coꝛ eius †Erit enī quasi myrice in k+
deserto: ⁊ nō videbit cuz venerit l+
a ꝑ q̄s vsure gēes. ꝑ sicut iudei qui a deo deseruti sunt fructū q̄s non faciunt.
bonū: sed habitabit in deserto in
a ꝑ infructuosa: q̄ non habet hospitem deum nec p̄sidia an gelorum: nec sp̄ūsancti gratiam: nō magistroꝝ scientiam.
siccitate ī terra salsuginis ⁊ inha m
a ꝑ vel beatus. b ꝑ ecclesiasticus.
c bitabili †Benedictus uir qui con ‡
a ꝑ de quo: Scitote q̄m do. ipe est deus. ‡
b ꝑ non homo.
fidit ī dōmino: ⁊ erit dominus fi
a ꝑ vera. b ꝑ de quo: Et erit tanq̄ lignum q̄s plantratum est secus decursus aquaꝝ.
ducia eiꝰ. Et erit quasi lignuꝫ q̄s † †
a ꝑ sp̄ūsancti diuisas gratias.
d transplātat sup aquās: quod ad n+
a ꝑ gratiā. ꝑ vt a domino accipiat vbertatē.
humoꝛē mittit radices suas: ⁊ nō
ꝑ psecutionis vel iudiciū.
timebit cuz venerit estus. Et erit
a ꝑ non timēs siccitatē.
folium eius viride: ⁊ in tempoze
a ꝑ quādo dominus iratus mādabit nubibus: ne pluant super israel imbrem.
siccitātis nō erit sollicitū: nec ali
a ꝑ sicut ficus cui maledixit dns. b ꝑ virtutū.
e qū desinet facere fructuz. Praui o+
est coꝛ hominis et inscrutabile. p+
Quis cognoscet illud? †Ego do q
minus scrutās coꝛ ⁊ probans re r
nes: qui do vnicuiq; iuxta viam s
suā: ⁊ iuxta fructū adinuentionū
a ꝑ lxx. clamauit perdix. cōgregauit que nō pepe rit. ꝑ diabolus. b ꝑ vel cōgregauit.
f suaꝝ. Perdix fouit q̄ nō peperit. r+
a ꝑ dicēs: Tibi dabo hec oīa: si ca. ad. me.
Fec diuitias ⁊ nō i iudicio. In di p
a ꝑ vel derelinquent eū: quia conuertentur ad dominū per apostolos. p
midio dieꝝ suoꝝ dereliquet eas:
a ꝑ iudicio. b ꝑ q̄ sibi sapiēs videbat.
c ꝑ perdice relicto.
⁊ ī nouissimo suo erit ilsipiēs. Dō p
a ꝑ dominī scz qui habitat in sanctis.
b ꝑ quasi vbicūq; est locus sācrus est.
liū glie altitudinis a pncipio: lō a
ꝑ est.
cus sāctificatiōis nr̄e expectatio b+

diuitias. a ¶ In direptionem da. ipis chaldeis q̄ diripiēt sibi oīa. b Propter petā ī vniuersis finib⁹ tuis. qz nō solū in hierlm ꝛ etiam in alijs ciuitatibus iudee figebat idolatria. vt habet. ē. rj. c Et relinqueris sola. i. priuata. d Ab hereditate tua. i. a terra iudee. e Quoniā ignē succēdisti. i. occasionē te puniēdi mihi p̄buisti. f Alēq; in eternū ardebit. hoc ē ętnum ad illos qui in peccatis suis moꝛtui sūt: ⁊ sic nō tm̄ tēporali ter ꝛ eternaliē puniti sūt. g Hec dicit. Hic p̄fir ponit reprobatio populi iude. qui falsaz diuitias ⁊c. i. nō mō licito ꝛ illicito. p In dimidio dieꝝ suoꝝ derelinquet eas. malis gratib⁹ suis: chaldeis eas rapientibus. † Apo. 2. f
y Et nouiss. suo erit insipiēs. i. tūc peribit insipientiā suā aliena bona illicite sibi aggregando. Sed qz in populo illo erant aliq̄ boni vt p̄dictū est: qui nō ponebāt spem suam in bonis tp̄alib⁹ ꝑ in sp̄ualib⁹ ⁊ eternis. isto subdit q̄stū ad eos: q Solū glie altitudinis a principio. i. celū empyrreū q̄ ē altissimū. qđ dr̄ soli glorie: qz de⁹ p̄sidēs omni creature: ibi clare videt ⁊ laudat a beatis a pncipio ꝓfirmationis sanctoꝝ angelorum ⁊ electionis malox. nec pōt hoc q̄nēter ītelligi de tēplo Salomonis: qz nō fuit factuz a pncipio tēporis: ꝛ ex q̄ celū empyrreum fuit factū fuit angelis repletū. a Locꝰ sanctificationis nr̄e. qz nullus pōt ingredi nisi sanctus. b Expectatio isral. supple est iste locꝰ glorie. ⁊ accipit hic israel. p bonis de populo israel. ⁊ iste locus fuit. pmissus abzac ⁊ semini eius. Heū. xv. vt plenī⁹ dictū fuit ibidē. et ex hoc p oppositum concludit Hieremias

dānatione

¶ gat: que derelinquēt eū. a Perdix fouit ⁊c. Aliī scriptoꝛes naturalis historie tam bestiarū ⁊ volucrū q̄ arboꝝ ⁊ herbaꝝ (quoꝝ principes sūt apud grecos Aristoteles ⁊ Theophrast⁹: apd nos Plini⁹ secūs) hāc p̄dicis esse naturā vt ouа alteri⁹ p̄dicī furripiat: incubet ⁊ foueat: fetus ꝛo adultos auolare ⁊ alienuꝫ parentē relinquere. Hmōi diuites sunt q̄ aliena rapiūt ⁊ sine respectu iudicij dei diuitias faciūt: q̄s in medio tp̄e derelinquūt morte ꝓuenti. Luc. 12. c
Vñ: Stulte hac nocte repetēt aiaz tuā a te q̄. c. c. c. Nihil aūt ilsipiēs q̄ nō p̄uidere nouissima: et breuia putare ꝑpetua. Perdicem q̄ꝛ pugnacē dicūt ⁊ imūdū: vt palma sit vitiosis pollutisse victū in quo signifi cat diabolu⁹. Orig. Perdix iste. id est diabol⁹ clamando per hereticos creaturas q̄s nō generauit cōgregat ⁊ alienas facit suas sez ſplices fideliū laqueo beretice sācti onis impedit. Diues fact⁹ ē p̄dix. Ecce quāta sūt milia: ꝛ nō sūt cū iudicio. Hō enī cogitat iudiciū neq; hz ī coꝛde iusticiaz: ꝛ oīa sine lege. Christ⁹ aūt facit diuitias suas cuz iudicio: exaltata et elenata est eius opulētia. Jn dimidio dierum ⁊c. Dies eius dies huius seculi sunt. Eruit nos ꝓs ō hoc seclo nequā: ⁊ sic derelinquim⁹ p̄dicē. Monissimum eius erit insipiēs: cuz oīnia subiecta fuerit christo: Nouissim⁹ inimicus destructur mors. 1. Cor. 15. c
Luc. 2. f a Sane me domine. Multi medici curauerūt emoꝛroissā euangeli cam: sed a nullo potuit sanari nisi ab illo qui verus est medicus. Jā prophera a populo passus opprobria: ⁊ insidijs circūuent⁹ ab eo curari ⁊ sanari cupit: cui⁹ vera laus ⁊ vera medicina. Et ego nō sum ⁊c. Quāto pl⁹ xp̄m sequeris tanto minus laboeas. Nō est enī lassitudo ī iacob neq; doloꝛ in israel. vñ: Aenite ad me oēs qui la. et one. estis. ⁊ ego reficiam vos. b Non sis ⁊c. Lxx. Non fias mihi in alienuꝫ parcēs mihi ī die malo. Quasi: ne pareas mihi ī p̄senti seculo quod malum ē: sed redde mihi iuxta pec cata mea: vt requiem sempiternam habeā. Quē enī diligis coꝛripis ⁊ flagellas omnē filiū quem recipis. Vel dies iudicij mal⁹ his q̄ tormēta patiunt. c Vade et sta in ⁊c. Quasi qz verba tua audire contēnunt: ⁊ dei sententiaz nō requirūt: vade ad locum celeberrimuz: quo omnes ingrediūt ⁊ egrediunt. p̄di es oportune et ip̄oꝛtune ne possint excusari: q̄si non audierint: hz audi ant velint nolint. d Custodite aīas ⁊c. Me ꝓceptū sabbati instauratū p Hieremiā discerpamus: totum simul ponim⁹ vt simul oīa cognoscamus. e Et non inferatis. Si nostri iudaiçantes explanationem tropicā repudiauerint aut iudei esse cogent. et cum obseruatiōe sabbati circūcidere ꝓpucia aut reprehendere saluatoꝛem qui iussit ī sabbato paralytico rollere lectum suū. p q̄ magis q̄rebāt eū iudei interficere: qz nō solū soluebat sabba Deu. 11. d Exo. 20. b Luc. 5. d

¶ tū: sed ꝑ videntis deū. ꝑ econtra.

isral. Dñe omnes qui te derelinquūt a+
a ꝑ ppetuo. b ꝑ deleri de libro viuentiū Jp̄ conuersatio ē ī celo scribūt in celo: recedētes a dño scribūt in terra cū his q̄ terrena sapiūt. ꝑ deleri de libro vite.
ꝓfundēt: recedētes a te in t̄ra scri b+
a ꝑ qui dicit: Si quis sitit veniat et bibat. ꝑ vnde: flumina de ventre eius fluent aque viue.
bent: qm̄ dereliquerūt vēnā aqua/ d
rū viuētiū dñm. Sana me dñe ⁊ sa e f g h
nabo: saluū me fac ⁊ salu⁹ ero: qm̄ i
ꝑ qui nō credunt ventura que dico: dissimulatione sententie dilationem arbitrantes.
laus mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad k+
a ꝑ illis ira dicentib⁹.
me: vbi ē ꝙbū dñi: Veniat. Et ego l m
non fūi turbat⁹ te pastoꝛe sequens: n o
a ꝑ vitā longā vel ꝓspera hui⁹ seculi: ꝛ dñi. i. resurrectionis. ꝑ certā. b ꝑ quasi tu testis qui ⁊ iudex.
et diē hois nō desideraui. Tu scis p+
a ꝑ non mendosum. q
qđ egressū ē de labijs meis: rectū in r
a ꝑ beneplacito tuo. b ꝑ non hominū.
b ꝓspectu tuo fuit. Nō sis tu mihi foꝛ/ t+
midini: spes mea tu ī die afflictōis. v+
a ꝑ q̄ expiobiāt ⁊ dicūt: Vbi ē ꝙbū dñi ⁊c. ꝑ bene in
Cōfundāt q̄ me psequūt ⁊ nō ꝑfun x
salurē. a ꝑ q̄ vera ꝓdico. b ꝑ deū vel penas.
dar ego: pāueāt illi et ū pauea ego. y
a ꝑ vltiois. b ꝑ tūc. c ꝑ gladio ⁊ fame: aīa ⁊ corpe.
Jnduc sup eos diē afflictiōis: et du z a
plici ꝓtritiōe ꝓtere eos. Hec dic dns c
ad me: Vade ⁊ sta ī porta filioꝝ pp̄li mei p quā ingrediunt reges iuda ⁊ egrediūt et ī cūctis portis hierlm.
Et dices ad eos: † Audite ꝙbū dñi b
reges iuda: ⁊ oēs iuda: cūctiq; habitatoꝛes hierusalem: qui ingredimi
a ꝑ templi vel vrbis.
ni per pōrtas istas: Hec dicit domi p
nus † Custodite animas vestras: et
a ꝑ peccatoꝝ. b ꝑ non enim porranda sunt hz porius abijcienda. c ꝑ quietis.
nolite pondera pōrtare in die sāb/
ꝑ virtutes.
bati: nec inferat⁹ p portas hierlm:
a ꝑ porranda penitus. b ꝑ corporibus mentibus.
et nolite eijcere onera ō dom⁹ ve/
a ꝑ seruile de quo dicitur: Esca ventri: ⁊ venter escis ⁊c. sed opus quod non perit.
ſtris ī die sabbati: ⁊ dōmne opus nō b
a ꝑ omne tēpus vestrū in sanctificatiōe ducentes.
facietis. † Sanctificate diem sabba
ti sicut p̄cepi patribus vestr⁹. Et
a ꝑ mentis.
non audierūt: nec inclinauerūt au/
a ꝑ reḡientes iugū legis sicut indomiti tauri.
rem suam: sed indurauerūt ceruicē
ꝑ docentem.
suā ne audirēt me ⁊ ne acciperēt di
sciplinā. † Et erit: si audierit⁹ me dic
e dns: vt nō inferat⁹ onera p portas
ciuitatis huius in die sabbati. Et si
sāctificaueritis diem sabbati: ne fa
a ꝑ hoc est ꝑmtū obedientie.
ciatis in eo omne opus. Jngrēdi/
entur per portas ciuitatis hui⁹ re/

damnationem malorum dicens:

a Domie omnes q̄ te derelinquūt. p idolatriam ⁊ alia opera mala.

b Cōfundent. quia ꝑfusibiliter punientur. ⁊ modus punitiōis subdit:

c Recedētes a te in terra scribēt. i. itt inferno q̄ a doctoꝛib⁹ esse sub terra dicitur.

d Cm̄ dereliquerunt venam aquaꝝ viuentiū dñm. a quo fluunt oēs gre: q̄ dicunt aq̄ viue: eo q̄ deducūt ad vitā eternā. Joh. iiij.

Qui biberit ex aqua quā ego dabo ei: fiet in eo fons aque saliēt⁹ ī vitā eternam.

e Sana me. Hic ꝓfiter ponitur ipius Hieremie depcatio: ⁊ secundo dñi respōsio. ibi: Nec dicit: Circa primū dicit Hieremias: Sana me dñe. ab infirmitate culpe.

f Et sanabor. q. d. de hac infirmitate non possim sanari nisi p te. hz enim ect⁹ iustus: tamē non fuit imunis ab omni culpa saltem veniali.

g Saluū me fac. ab insidiantib⁹ mihi tiudeis.

h Et saluus ero. qz nihil possūt cōtra te.

i Quoniā laus mea tu es. scz obiectiue ⁊ finaliter.

k Ecce ipi dicunt ad me. derisorie.

l Ubi est verbū dñi. i. vbi est pena cōminata: quā in nōie domini denunciasti nobis:

m Veniat. quasi dicerēt: certi sumus q̄ nō veniet: qz tu es falsus ꝓpheta.

n Et ego nō fui turbat⁹. turbatione rōem subuertēte. ꝓpt verba eoꝝ.

o Te pastoꝛez sequēs. mādata tua exequēdo.

p Et diē hominis. i. vitā carnalē ⁊ delicioſaz.

q Nō desideraui. Tu scis q̄ secreta coꝛdium cognoscis.

r Qđ egressū est de labijs meis. pctoꝛes arguēdo.

s Rectū in ꝓspectu tuo fuit. Bēni feci de mādato tuo.

t Nō sis mihi tu formidini. i. pena qđ super populū inducere dispouisti nō veniat sup me. idō subditur:

v Spes mea tu ī die af. future per chaldeos quā p te spero euadere ꝑ sup malos veniet. idco subdit:

x Cōfundāt ⁊c. i. ꝓfundēt ita q̄ nō loquit optatiue ſ futuro. pōt etiā dici q̄ loquit optatiue non sitiēs populi penā ſ approbans diuinā iusticiā. fm illud ps. lxij. Auferte iustus cum videris vindictaz.

y Et duplici contritiōe. scz moꝛtis et captiuitatis: qz aliqui fuerūt interfecti ⁊ alij captiuati.

z Cōtere eos. id est cōteres vel optando diuinā iusticiam vt dictum est.

a Hec dicit dominus. Hic ponitur domini respōsio in qua p̄cepit Hieremie q̄ timore dominū non dimittat mala arguere ⁊ specialiter ō sabbati violatione: ⁊ hoc p̄cipiendo assecurat eum: ⁊ ptz littera vsq; ibi:

b Et omne opus non facietis. quod ītelligitur de opere seruili seu coꝛpozali impediente reuerentiam sabbati. tamen opera coꝛpoꝛalia non prohibeantur q̄ non poterant bono modo differri nec antici pari. sicut animalia adaquare et pabulum eis p̄bere. ⁊ in casualibus remediū adhibere quando periculum erat in moꝛa. sicut bonem lapsum in foueā inde leuare ⁊ silia. poterāt fieri licite. fm q̄ dic saluatoꝛ Luc. xiij. et. xiiij. ⁊ B modo machabei pugnauerunt cōtra inuadētes eos die sabbati. j. Machab. ij. Cetera patent in

† Léui. 25. a
Deu. 5. b
Ezec. 20. c
† Deu. 4. b
† Jer. 19. b
† Jer. 22. c
b. 7. a.

¶ 2 littera

Universidad de Navarra
Biblioteca

tum: ℣ patrē suum dicebat deum ꝛc.
a ℣ Sacrificiū. Pro quo.lxx. ipsum hebrai cū posuere manaa. qđ in nostris codicib⁹ scriptorum negligentia manet legitur.
b Si autē nō audieritis me ꝛc. Quasi hec sunt premia eorum qui sanctificāt sabbatū. ꝛ nullo pōdere grauant. Si autem ꝛc.

Ca. XVIII

VErbuꝫ qđ factū ꝛc. Per oēs sensus ad indiciū ꝛ intelligentiā animi pueniēs ad ditū odoratum. gustum. tactum: ℣ magis mente retinetur qđ oculis cernitur. Unde ppheta inbetur ire ad domum figuli ꝛ ibi audire p̄cepta dñi.
d Et dissipatum ē. Dissipatū divina ꝓuidētia: vt nesciꝰ artifex ex/roze suo parabolam figuraret.
e Repēte loquar ꝛc. Liberum arbitriū significat dicēs se annū/ciare regno et gēti mala et rursum bona: nec tamē ventura sed in contrarium mutatis euenire cōtraria. Non q̄ hec ignoret futura: sed q̄ homines sue voluntati dimittat vt merito suo recipiat: vel ꝓmia vl penas.
Mon tamē totum bonuꝫ est hominis: ℣ divine largitatis.
Ita enim fuatur libertas arbitrij vt in omnibus excellat grā largitoris.
Aū: Nisi dominus edificauerit domum ꝛc.

Ps.126.

℣ Non

a ℣ ipe cor in manu dei: q̄ regnāt i corporib⁹ suis.
b ℣ imitātes christi exemplum.

gēs ꝛ principes sedētes sup solium
a ℣ de quibus: Curꝰ dei vel decē milib⁹ ꝛc. et alibi: Equitatio tua salus.

dauid: ꝛ ascēdētes i currib⁹ ꝛ eqs
a ℣ qui confitentur dominum.

ipi ꝛ principes eoꝝ furi iuda et habitatores hierlm: ꝛ habitabit cum
a ℣ de q̄ factꝰ ē in salem. i. in pace locus eius ꝛc.

ecclesia.

uitas ħ i sempiternū. Et veniēt ciuitatib⁹ iuda i circuitu hierlm ꝛ
a ℣ q̄ filius virtutis ꝛ dexterę. b ℣ qđ hebraice sephcla: qđ historie planiciem significat.

ō fra bēniamin ꝛ de cāpestribus
a ℣ excelsis dogmatibus. b ℣ de quo: Dominus ab austro venit: vnde calo: ꝛ plena lux: ꝛ omne frigus expellitur. c ℣ seipsos consecrātes.

ꝛ ō montuosis ꝛ ab austro pōtātes holocaustū ꝛ victimā ꝛ sacrifi
a ℣ Sacrificiū deo spi. cōtri. vel rpmiama ō quo: Christi bonꝰ odor su. ꝛc. dirigat oratio mea. ℣ oblationē. vel laudē ℣m. lxx. q̄ hebraice thoda. i. gratiarū actio. b ℣ de q̄: De q̄ mihi thus afferris de saba.

a cūm ꝛ thus: ꝛ inferēt oblationē
a ℣ ecclesiam.

b i dōmū dñi. Si aūt nō audieritis me vt sāctificetꝰ die sabbati ꝛ ne portetꝰ onus: ꝛ ne inferatꝰ p portas hierlm i die sabbati: succēdā a
a ℣ de q̄ oēs adulterōres q̄si clibanus corda coꝝ.

ignē in portis eiꝰ et deuorabit
a ℣ vnusquisq; opus quale sit ignis ꝓbabit: ꝛ si cuius opus exarserit: detrimentum patiet.

domos hierlm ꝛ nō extinguēt. b

c VErbū qđ factum ē ad hieremiaz a dño dicēs: Surge ꝛ de/scēde i domū figuli: et ibi audies verba mea. Et descēdi in domuz figuli: ꝛ ecce ipse faciebat op⁹ su/
a ℣ sup lapides ambiguitare decepti. hebreū enim ꝓ diuerlitate loci ꝛ ꝓnūciationis: ꝛ organū id est rotā figuli significat ꝛ lapides.

d per rotā ꝛ dissipatū ē vas qđ ipe faciebat e luto manib⁹ suis. Cō/uersusq; fecit illud vas alteruz sicut placuerat i oculis eiꝰ vt face/
℣ statim.

ret. Et factū ē verbum dñi ad me dicēs: Nūquid sicut figulus istē e
a ℣ qui perisse videmini.

nō potero facere vobis domꝰ islrl ait dñs? Ecce sicut lutū in manu
a ℣ vt possim ꝛ pdere: ꝛ restituere.

figuli: sic vos i manu mea domꝰ islrl. Repēte loquar aduersū gētē f+
e

ꝛ aduersus regnū: vbi eradicē et
℣ ramen

destruā ꝛ dispdā illud. Si pnitē g+
℣ mala. ℣ recedendo.

tiā egerit gēs illa a malo suo qđ
a ℣. i. non inducā.

locutus sum aduersus eā: āgam b
et ego pnitentiā super malo qđ cogitaui vt facerem ei: et subito

f22.q.4.c. incōmutabilis. De pe.di.1.c.si agamus.ce. ꝓbatem

littera vsq; ibi: a Succēdam ignē ꝛc. hoc fuit impletū q̄n Nabuchardan incēdit domū dñi: ꝛ domū regis: ꝛ omnes domos hierusalē ꝓ circuitū. iiij. Reg. vlc. b Et nō extinguet. l. ꝓ humanū officiū: sz tm̄ ꝓ materie combustibilis defectū. chaldei eni q̄ cā accēderāt non extinxerunt: nec populus inde q̄ptim erat mortuus ꝛ ptim captiuatus.

Ca. XVII

i Peccatū iuda scriptū ē ꝛc. Iumixta. ꝛ ideo signat statū ꝓlatoꝝ q̄b⁹ dr. j. Petri. ij. Vos est genꝰ electū regale sacerdotiū ꝛc. Et qz quāto status altior tāto casus grauior. ideo dr: Peccatum iuda scriptū ē stilo ferreo. i. indelibiliter: qz ꝓpter eiꝰ grauitatez difficulter pōt deleri.
k Exaratū sup latitudinē cordis coꝝ. ꝓ qđ designat dilatatio bulꝰ peccati ad alios ꝓ exēplū. Greg⁹ in pastorali. Cū pastor ꝓ abrupta gradik: ꝓsequēs ē vt ad ꝓcipitiū gregē sequat.
l Et i cornib⁹ araꝝ eoꝝ. i. in mitris suis cornutis q̄ nimis sūptuose ornate sūt auro ꝛ lapidib⁹ ꝓciosis ad ostētationem de bonis q̄ deberēt expēdi ad paupeꝝ sustētationē. o Cū recordati fuerint filij eoꝝ araꝝ suaꝝ ꝛc. eoꝝ filij dicunt b clerici inferiores q̄ mēte tractātes vitā superiorꝝ in vanitatib⁹ et carnalitatib⁹ studēt eos sequi. p Fortitudinē tuā ꝛ omnes thesauros tuos i directionē dabo. nā aliq̄ coꝝ corpa sua ꝛ diuitias suas expendūt discurrēdo ꝛ laborādo ꝓ pōzalib⁹ negocijs principū sperātes ꝓ ħ altis ꝓmoueri. ideo sequitur:
b Maledict⁹ hō q̄ confidit in hoīe. ꝓ tali ꝓmotiōe. ideo sequit:
k Erit eni ℣ sī myrice. i. iuniperus ad edificiū eccl̄ie. sicut myrice non valēt ad materiale edificiū. nec ad faciendū fructuz ꝓ pastu hoīm. l Mō videbit cū venerit bonū. qz carebit visione divina. Et ecōtrario dr ō bono plato. † Benedict⁹ vir. id est ꝓlatus ꝛnosius. † Qui confidit in dño. de bonis gr̄e ꝛ gle obtinēdis ab eo. Et erit ℣ sī lignū qđ transplātat sup aq̄s. id ē semp i meliꝰ ꝓficiēdo. n Et nō timebit cū venerit estus. scilicet ꝓsecutionis humane vel diabolice tentationis.
o Prauū coꝝ hoīs. Nic ponit vnde maluz hoīs oriꝛ: sc̄z ex inclinatiōe mala ex parentib⁹ contracta. ideo dicit: Prauum coꝝ hoīs. Sen. viij. Sensus ꝛ cogitatio humani cordis ꝓna sunt ad malū ab adolescētia sua. p Et inscrutabile ꝛc. sc̄z ab hoīe sed non a deo. ideo subdit: Ego dñs scrutans corda ꝛc. q Perdix fouit ova aliena q̄ furat. et q̄ pulli sunt nati fugiūt ab ea. sic diuitie male acquisite frequenter ab alijs rapiunt: ꝛ sic laborantes ad eaꝝ acquisitionē defraudant ꝓpt̄ qđ non ē in eis spes ponēda ℣ in gloria futura. ideo subdit:
Soliū glorie ꝛc. sequit: b Expectatio islrl. ecōtrario dicit de nō ꝛfidentib⁹. a Dñe oēs qui te derelinquunt confundent. in finali iudicio. c Recedētes a te in terra scribent. i. in inferno q̄ dicit esse i terre ꝓfundo. k Ecce ipi dicūt vbi est verbū dñi: veniat. Scōm sensū litteraleꝫ hoc dicit ironice ꝛ similiter i peccatis obstinati deridēt ꝓdicationes de penis inferni ꝛ gaudijs paradisi. ℣ qz ꝓdicator nō debet ꝓpter hoc dimittere sue ꝓdicationis officium. sequit: Et ego non sū turbatus te pastorē sequens. p Et diē hoīs nō desideraui. id est vitā voluptuosā. Sic dicebat ℣ Paul⁹: Castigo coꝝ⁹ meuz ꝛ in seruitutē redigo ne forte cū alijs ꝓdicauerim ipe reprob⁹ efficiar. Et qz ꝓdicator veritatis aliqā ꝓpter ħ sustinet ꝓsecutionem. sequit: t Mō⁹ tu mihi formidini. i. auferas a me hoim formidinē ꝓ tuaz ꝓsolationē. ꝛ solutionē. ꝛ qđ sequit causa cum dicit:
v Spes mea tu dñe i die afflictiōis.

Ca. XVIII

VErbū qđ factū est. Nic ponit sext⁹ modus ostēdendi peccatū iude irremediabile ꝓ similitudinē figuli vas dissipatū refomāt⁹ eo q̄ lutū nō resistebat ei: ℣ populus iude in peccato obstinat⁹ resistebat diuine gr̄e: ꝓpter qđ iusto dei iudicio ꝓmissus ē perire. Et ℣m hoc ꝓsens capitulum in duas ꝓtes diuidit: qz ꝓmo ponit miseratio dei benigna. secūdo obstinatio ꝓ⁹ maligna. ibi: Qui dixerūt. Circa ꝓmū ꝓmo exemplū de figulo ꝛ luto ponit. cum dicit: d Surge ꝛ descende in domū figuli ꝛc. et ꝓtz hīa. sc̄do ad ꝓpositum applicat. cuz dicit: e Nūqđ sicut figul⁹ ꝛc. q̄dd placuerit mihi q. d. sic. tū ex ꝓte materie ē dissimilitudo. iq: lutū nō habet aliqđ vnde possit se subtrahere a figuli ordinatione. ℣ homo habet liberū arbitriū per qđ pōt declinare a diuina lege ꝓ peccatum. Verūtamē ħ modo exiens dei ordinatiōēz ex ꝓte vna recidit in eam. ex ꝓte altera. i. in ordinē diuine iusticie punientis decus culpe. Verūtamē qz deꝰ semp paratꝰ ē misereri et parcere pnitentib⁹. ideo subdit: f Repente loquar aduersus gētē ꝛc. cōminando ei penā ꝓpter culpā suā. g Si pnitentiā egerit gens illa. de peccatis suis vere penitendo.
h Agā ꝛ ego pniaz. nō inferēdo pena cōminatā. ꝛ isō inducit ꝙliu iude ad pniaz ꝓ Hieremiā dicēs: Nūc ergo ꝛc.

Ecce ego

Ro.9. Mō ē eni volentis neq; currētis ꝛc.
a Ecce ego ꝛc. Implet parabolā quā ꝛ aspectu docuit ꝛ sermone.
b Post cogi. ꝛc. Ubi est absq; grā dei liberi arbitrij ꝓprie vo lūtatis iudiciū cū sit dei offensa seq̄ cogitatiōes ꝛ ꝓua ui cordis facere vo luntatē. Unde infert Interrogate gentes ꝛc. i. oēs in circuitu eiꝰ nationes. c Nunqđ de petra ꝛc. Tale inquit Virgilius:
Virgilius in buccoli.
Aū leues ergo pascent in ethere cerui. Et freta destituent nudos in litore pisces. Quam nostro illius labatur pectore vultꝰ.
Et alibi: In freta dum fluuij currēt: dū montibus umbre Lustrabūt: cōuexa pol⁹ dum sidera pascet. Semper honos nomen q; tuum laudesq; manebūt. Nunqđ de petra ꝛc. Quasi sicut de libani sū mitatib⁹ niꝛ deficere nō pōt: nec vllo ardore solis superari: ꝛ fluentes de mōtib⁹ riui nō siccant: sic nomē tuū stabile ꝛ ꝓpetuum nō pōt immutari. Cū eni cetera ordinē seruēt: populꝰ oblitus est mei.
d Et fieret terra ꝛc. Hoc pleni⁹ ꝓ adiuētu dñi videt eē cōpletū: qñ nullus iudeoꝝ terraz ꝛ vbē sācta ingredi lege ꝓmittitur. Sz cū ad plāctum venerint mirāt et deflēt vaticinia ꝓphetaꝝ cōplera.
e Sicut vē. Usq; hodie hec sntia permanet i iudeis toto orbe dispsis cora dnico. i. diabolo vl inimicis. i. demonibus. Et cum dieb⁹ ac noctib⁹ i synagog⁹ sathane inocēt nomē dñi: dorsū ꝛ nō faciem ostēdit eis vt itelligāt eū recedētē: et nūq̄ ad se venientē. Dies aūt iudaice ꝓditiōis oēs tps est post passionem ℣ salua.

loquar de gente et de regno vt edificem ꝛ plantem illud.
℣ sed a ℣ qz omnia video.
Si fecerit malū in oc̄l⁹ meis
a ℣ ꝓcepta.
vt non audiat vocem meaz: ℣ id est nō dabo: qz ralibus non ꝓmisi sed bonis ꝛ penitentibus.
penitētiā agam super bono quod locutus sum vt facerē ei. Nunc ergo dicviro iuda ꝛ habitatori hierlm dicēs: Hec a
dicit dominus: Ecce ego fin a
a ℣ sicut figuli lutū. b ℣ id est meritā inferam sententiā. c ℣ vnde facies pacem: et creans malum: nō q̄ ꝓ se malum sit vt patientibus videtur.
gō contra vos mālum: et cogito cōtra vos cogitationē. b
a ℣. i. mutare opa: vt mureē sententia.
†Reuertat⁹ vnusq̄sq; a via sua mala: ꝛ dirigite via vras ꝛ c
a ℣ ecōtrario.
studia vra: Qui dixerūt: De/ d
a ℣ saluē. ℣ vel cōsortabimur in malis sc̄z vel deficimus. id est deum placare non possumus.
Virgilius i. Eneid.
Et alibi: In freta dum fluuij currēt: e f g
dū montibus vmbre Lustrabūt: cōuexa pol⁹ dum sidera pascet. Semper honos nomen q; tuum laudesq; manebūt. Nunqđ de petra ꝛc. Quasi sicut de libani sū mitatib⁹ niꝛ deficere nō pōt: nec vllo ardore solis superari: ꝛ fluentes de mōtib⁹ riui nō siccant: sic nomē tuū stabile ꝛ ꝓpetuum nō pōt immutari. Cū eni cetera ordinē seruēt: populꝰ oblitus est mei.
d Et fieret terra ꝛc. Hoc pleni⁹ ꝓ adiuētu dñi videt eē cōpletū: qñ nullus iudeoꝝ terraz ꝛ vbē sācta ingredi lege ꝓmittitur. Sz cū ad plāctum venerint mirāt et deflēt vaticinia ꝓphetaꝝ cōplera.
e Sicut vē. Usq; hodie hec sntia permanet i iudeis toto orbe dispsis corā dnico. i. diabolo vl inimicis. i. demonibus. Et cum dieb⁹ ac noctib⁹ i synagog⁹ sathane inocēt nomē dñi: dorsū ꝛ nō faciem ostēdit eis vt itelligāt eū recedētē: et nūq̄ ad se venientē. Dies aūt iudaice ꝓditiōis oēs tps est post passionem ℣ salua.
spērauim⁹: pⁿ cogitatiōes eni b
a ℣ operando. b ℣ idolis seruiēs.
nras ibimūs: et vnusquisq; ꝓauitatē cordis sui mali fa/ i
ciemus. Ideo hec dicit dominus: Interrogate gentes. l
†Quis audiuit talia horribi k
a ℣ ylera gentes. b ℣ deo desponsata. vnde: Horus i iudea deus. ℣ olim.
lia: q̄e fecē nimis virgō islrl? l m
Nunquid de petra agri defi n
ciet niꝛ libani: aut euelli pos o
sunt aque erumpētes frigide ꝛ defluentes? Quia oblitꝰ ē p
a ℣ qui sum via. b ℣ inuiteliter
mei populus meus frustra li q
a ℣ idolis. a ℣ offendentes.
bantes ꝛ impingētes in vijs r
℣ non dei.
suis in semitis seculi: vt ambu/ s
larent per eas in itinere t
a ℣ vestigijs sanctorum deū colentiū q̄ relicto deo idola coluerunt. vnde infert penā q̄ sequitur vt fieret terra eoꝝm.
b ℣ quia reliquerunt cultum dei: idolatrie semiram secuti.
non tritō. Et fieret terra eo/ v
a ℣ solitudinem.
rum in desolātionē ꝛ in sibi/ x
a ℣ ꝓ stupore mentis.
lum sempiternū †Omnis eni y
a ℣ olim florentissimam.
qui pterierit ꝓ eaz obstupe
a ℣ in signum confuse mētis.
scet: ꝛ mouebit cāput suū. Si z a
cut ventus vrens dispergaz b
eos coram inimico: dorsuz ꝛ non faciem ostēdam eis i die c
ꝓditionis eoꝝ. Et dixerunt:

a Ecce ego fingo. i. inferre dispono. dicit tū fingo: ꝓsequēdo parabolā de figulo. b Cōtra vos malū. ℣. pene vobis inferēdo. c Reuertat⁹ vnusq̄sq; mala relinquēdo. d Et dirigite vias vras. i bonis vos exercēdo. e Et stu. ve. ō talibus meditādo. ꝛ supplēdū ē. ꝛ ego penā cōminatā retractabo. Circa ꝓdicta sciēdū q̄ pnia in deo nō habet locum: ita q̄ velit aliq̄d ꝛ postea nolit illud: qz volūtas eiꝰ ē immutabilis: ℣ sic nr̄ itellect⁹ imaterialiter itelligit materialia: ita voluntas diuia imutabilit vult mutabilia. Sciēdū tm̄ q̄ cōminatiōes penarū ꝛ ꝓmissiones bonoꝝ aliq̄n denūcianꝫ ꝓut sunt in dispositione mētis diuie: ꝛ sic veniūt i effectū imutabiliter. ꝛ ℣ modo dixit Samuel de ablectiōe Saulis. j. Reg. xv. Porro triūphatoꝝ isral nō parcet ꝛ penitudine nō flectet: neq; enī hō ē q̄ agat penitētiā. Aliq̄n ꝛo denūcianꝫ ꝛ cōmuniꝫ ꝓut sūt i causis secundis. videlicet i hoīm meritꝫ vel demeritis ꝓpt̄ q̄ fm legē diuinam aliq̄ meruerūt ꝓmiari vel puniri. ꝛ talia nō semp eueniūt sicut sūt nūciata: qz cause iste sūt mutabiles. possunt enī hoies mutari ō malo i bonū ꝛ ecōuerso. ꝛ sic ō Jone. iij. Adhuc. xl. dies ꝛ ninive subuertet. sic enī demeruerāt pctā ninive. ℣ quia niniuite egerūt pniaz subuersio nō fuit subsecuta vt ō ibidez. sic ergo ō: hic ꝛ i aliꝫ locꝫ scripture dñs penitere: eo q̄ ad modum hoīs penitētis se habet inquātū nō facit qđ ꝓdixit: sicut homo penitēs de ħ qđ ꝓposuit illud nō facit. volūtas tm̄ hoīs in ħ mutat nō natura diuina. f Qui dixerūt. Hic ꝙnter ponit inducoꝝ obstinatio maligna. ꝓmo ō dñm. sc̄do ō eiꝰ nunciū. ibi: Et dixerūt. Circa ꝓmū ō: Qui dixerūt. s. iudei i malo obstinati. g Desperauim⁹. s. de dei auxilio ꝛ eiꝰ ꝓmissiōib⁹ ꝓpter hoc eni recurrebāt ad humanū remediū. vt dicit⁹ est ca. ꝓcc. h Post cogitatiōes eni nras ibim⁹. absq; freno ꝛ retinaculo. ideo admiratiue sequit: i Interrogate gētes. i. gētiles legem a deo nō habentes. k Quis audiuit talia horri. a gētib⁹ facta. l Que fecit nimis. reiterādo ꝛ ꝓtinuādo. m Uirgo islrl. i. populꝰ iuda. q. d. iter gētiles nō inuenienꝫ talia. qz sicut habet. ē. ij. ca. ℣ libet alia gens coluit ꝓ deo illud qđ ꝓmo recepit ꝛ nō mutauit. populus aūt islrl frequenter mutauit: ꝛ i idola multa. ꝛ i admiratiōe hui⁹ subdit: n Nunqđ de pe. agri deficiet niꝛ libani. in monte libani descendebāt nines: vt dicūt aliq̄ expositores in tāta abūdātia qz ex eaꝝ resolutione ꝓtinuabat riuus descendēs ad agros petrosos.
o Aut euelli possūt aque erūpētes. de fontib⁹ abūdātib⁹. ℣ istas similitudines arguit malicia iudeoꝝ: qz ℣ ℣ aque riuales ꝛ fontales cognitionē nō habeāt: tamē cursum suū debitū tenēt. iudei autē ad imaginē dei facti ꝛ lege diuia directi a deo totaliter retrocedebāt ꝓ idolatriā. ideo sequit: p Quia oblitus est mei populus meus. dimittendo cultum meum.
q Frustra libātes. idolis impotentib⁹ ad eos adiuuandum.
r Et impingētes in vijs suis. cadēdo de peccatis in peccata.
s In semit⁹. s. e. i. in idolatrijs q̄b⁹ tunc seculū erat infectum.
t In itinere nō trito. via enī regia ō trita. ꝛ illa ē ꝓ decalogi ꝓcepta quā iudei dimiserāt ꝛ ꝓ aliā incedebāt. In hebreo aūt sic habet: Nūqđ derelinquet de petra agri niuē libani. qđ sic exponit: Nūqđ derelinquet hō sitiēs niuē libani. i. aquā frigidam ad modū niuis fluentē de libano. ꝛ consequēter de petra agri. i. de agro petroso: qz in alueo aquarū currentiū solēt esse lapilli. q. d. non derelinquet. imo cū magno desiderio accipiet eam ad potandū. Aut euelli possunt. s. de facili ab hoīe sitiēte. Aque erūpentes. de libano: Frigide ꝛ defluentes. q. d. nō. ꝛ sunt cedē aque q̄ primo designanꝫ sub nomine niuis. cū dicitur: Niꝛ libani. De monte enī libani fluunt aque abundātes ꝛ optime. de q̄bus dicit Cañ. iiij. Fons hortoꝝ puteꝰ aquarū viuentiū que fluunt impetu de libano. Igit̄ sensus huiꝰ litterę est q̄ homo sitiens nō dimittit aquas istas voluntate ꝓpria. ꝛ si aliquis velit eas ab eo auferre resistit quātū pōt violētie. ꝛ per hoc designat malicia populi iude qui volūtarie reliquerat dñm qui est vena aquarum viuentiū: vt dictū est ca. ꝓcc. ideo subdit: Quia oblitus est mei populꝰ meus. ꝛ exponit vt ꝓius usq; ibi: v Et fieret terra coꝝ i desolationē. vbi ponitur pena sequēs malicia ꝓdictā. ꝓpter quaz terra iude fuit per chaldeos vastata. x Et in sibilū. i. in derisionez. y Omis qui ꝓterierit ꝓ eam obstupescet. de tanta destructione. z Et mouebit caput suū. notandū q̄ hoc ꝛtigit ꝓpter magnam malitiam habitatoꝝ. ideo subdit: a Sicut ventus vrens. qui dispergit ꝛ cōsumit. b Dorsum ꝛ nō faciē ostendā eis. i. nō iuuabo eos: sicut homo vertit dorsū illi cui non vult ꝓstare auxilium. c Et dixerūt. Hic ꝙnter ponit obstinatio iudeoꝝ ō dñi nūciū. ꝛ diuidit in duas. qz ꝓmo hec obstinatio ponitur. ꝛ sc̄do Hieremie deꝓcatio. ibi: Attende dñe. Circa ꝓmū sciendum q̄ dñs i filijs islrl instituit sacerdotiū. vt ħ Exo. xxix. ꝛ hoc ad

† Esa 66.c

† Jone. i. ℣ iij. b

† Reg. 4.

† 22. 19. c

† 49. c

v ℣ colendū

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ saluatoris vsq; ad ꝓsumatiõem secli: vt postq̃ subintrauerit plenitudo gẽ tiũ tũc oĩs isrl̃ saluus fiet. a Venite ⁊c. Ista tũc iudeox̃ ⁊ nũc hereticox̃ ꝯ seruos dei cogitatio ẽ: vt calũnias ĩstruant:et sanctos accusatiõe premãt nõ cogitãtes quãtã illi lo quant x̃itatis ¶ ad instruant mendacij. Jactant enĩ in sacerdotib⁹ et in sapientib⁹ ⁊ in pfendo ꝓpheꝛ suis legem dei ꝓsiliũ ⁊ eloquium pmanere: cũ in maliuolã aĩam ñ ĩtroeat sapiẽtia. Hiero. Manifesta trãscurrim⁹ vt ĩ obscuris ĩmo remur. Mõ delyramẽta quorundã ⁊ captiuitatez celestis hierlm ĩterpretãtes:¶ perspicuam historiaz et manifestissimã ꝓpheꝛiam oĩ verborum ⁊ sensuũ ꝓfidentia ꝓsequẽtes. b Attẽde domine ⁊c. In tẽpo saluatoris Hieremias a iudeis ℔ vniuersa perpetitur q̃ postea babylonio venięte vastanꝫ. Sed plenius complet ĩ christo vbe subuersa romano gladio: nõ ꝓpter idolatriam:q̃ tunc nulla erat: sed qz filio dei morte inclamauerũt. Tolle:tolle eũ nõ habem⁹ re/ gẽ nisi cesarẽ. Et ĩmpcatio eox̃ ĩ eknuz cõplex:Sãguis ei⁹ sup nos ⁊ sup filios nr̃os. c Ne ꝓpiteris ⁊c. Mõ ẽ cõtrarius supiori sñie in q̃ ꝓpio depcatur. Sz qz spaciũ penitẽtie ꝓterijt:illi qmanẽtes ĩ scelerib⁹ suis nõ tam ꝓ se puniũt q̃ ꝓ alijs:ne inultũ pcm̃ ilis fieret in exemplũ. La. XIX

b Dic dicit dñs. Vade et accipe. Vult diuina scriptura nõ soluz aurib⁹ docere populũ:¶ etiaz oculis. Magis enĩ mẽte retinek qđ visu pcipitur q̃ qđ auditu. c Lagũculam. Pro laguncula figuli (que hebraice dicit bodioc) lxx. doliũ transtulerunt. Pro porta fictili: aq̃la ⁊ symmachus ⁊ theodotio:ipm hebrẽũ posuerũt barsith. Lxx. more suo ꝓ aspiratiõe beth lr̃e addiderũt ebi grecũ:

¶ vt dicerẽt colendũ dñm ⁊ docendũ de lege dñi populũ. Siliter instituit. lxx. viros ℔ seniozibus isrl̃ q̃ cũ moyse sustinerẽt onus regimis ꝓpli. Numeri. xj. ⁊ extuncvsq; ad destructiõez ciuitatis ⁊ tẽpli fuerũt sic statuti. lxx. viri q̃ cũ rege ⁊ sumo sacerdote determinabant causas arduas. Siliter ꝓmisit ꝓp̃o dare ꝓphetas p successiõẽ tpis. Et qz ista tria a deo fuerãt instituta: credebãt aliq̃ ⁊ maxime illi ℔ anatoth qr semp durarẽt. ꝓpter qđ

Xba Hieremie ⁊trariũ asserẽtis ⁊tenebãt ⁊ cũ psequebãt. Et hoc ẽ qđ dr: Et diperũt. ad inuicẽ ꝓferendo. a Venite ⁊ cogitemꝰ ⁊tra Hieremiã cogitatiões. i. vias ꝛuenietes ad cũ occidẽdũ tã q̃ ꝓpheꝛã falsũ. Cui⁹ causa subdit: b Nõ enĩ peribit lex a sa. q̃n possit de ea populũ docere. c Neq; ꝓsiliuz a sa. i. a sapiẽtib⁹ ponẽdo singulare ꝓ plurali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. ⁊ dicunt hic sapientes. lxx. senes ꝓdicti. d Nec sermo a ꝓpheta. qr̃ dos ĩstituit ista ⁊ isti male arguebant: qz sicut de⁹ dat beneficia ꝓseuerãtib⁹ in bono: ita data subtrahit obstinatis in malo.

e Percutiam⁹ eũ lingua. accusando eũ esse ꝓpheꝛã falsum ⁊ sic moziaꝝ. f Et nõ attẽdam⁹ ad ⁊c. hec lr̃a est trãsposita et sic ẽ ostrueda. Et ad vniuersos sermones ei⁹ nõ attẽdam⁹: scz vt sic negatio sequaꝝ signũ vniuersale q̃ facit suo ⁊trario ꝯpollere. qz oĩs nõ ⁊ null⁹ ꝯpollẽt. ⁊ sic est sensus: Ad nullos ẽmões ei⁹ attẽdam⁹: cũ sint friuoli ⁊ null⁹ momẽti. g Attẽde dñe. Hic ꝛsuꝛ ponit Hieremie depcatio dicẽtis: Attende dñe ad me liberandũ de meis inimicis. h Et audi voce aduersariox̃ meox̃. ad eã puniendũ. i Mũq̃d red. s. mihi: k Pro bono malũ. q. d. sic. l Quia foderũt foueam aie mee. querẽtes eã educere de corpe maliciose. m Recordare ⁊c. q̃ laborauerim ꝓ bono eox̃. n Propterea da filios eox̃ in famẽ ⁊c. qđ duplicit exponit. Uno mõ denũciatiue tm̃ sic: Da. i. dabis. Alio mõ depcatiue nõ stricndo ꝓh̃ penam: sz magis diuinã iusticiã: sicut dictũ est capl̃o ꝓcedẽti. o Audiaꝝ clamoz de domib⁹ eox̃. familie sue ibidem fame ⁊ gladio morientis. p Adduces enĩ sup eos latronẽ. i. nabuchodonosoz cũ suo exercitu populũ depdantẽ occidentẽ ⁊ captiuantẽ. Cetera patẽt vsq; ibi: q Ne ꝓpiteris iniq̃tati eox̃. i. nõ dimittas tãtũ dedẽ⁹ culpe sine decore iusticie. r In tpe furoris tui. i. vindicte a te inferẽde. s Abutere eis. Circa qđ sciẽdũ q̃ abusus ꝓprie est vti aliq̃ re ad aliud q̃ sit ordinata. natura x̃a humana eo q̃ ẽ ad imaginẽ dei facta ẽ ad gllaz dei ordinata. ista tñ ordiatio ẽ lõginqua: qz diꝓponit de ꝓpinquo p gr̃az ⁊ ad penã diꝓponit p culpã. ⁊ sic in dãnatlõe hoĩm malox̃ si ꝓsideres natura tm̃ ẽ abusus in ℔ q̃ natura applicaꝝ ad penã q̃ erat ordinata ad gllam. si tñ ꝓsideraꝝ natura obstinatione ĩ malo deposita. nõ ẽ abusus: sed debitus vsus iusticie. Sciẽdũ tñ q̃ in hebreo sic habẽt. Jn tpe furoris tui fac eis scz qđ debet fieri fm ordinẽ tue iusticie. ⁊ sic est lr̃a plana.

Moraliter. c Uerbũ qđ factũ ẽ La. XVIII ad Hieremiã a dño dicẽs: descẽde in domũ figuli. Jn domũ figuli descẽdere ẽ dei potẽtiã ⁊ fragilitatẽ ꝓpriã ꝓsiderare. d Et ibi audies verba mea. nã humilibus reuelatur veritas diuina: Matth̃. xj. Cõfiteoꝛ tibi pater dñe celi ⁊ terre: qz abscondisti hec a sapiẽtibus ⁊ prudẽtib⁹ et reuelasti ea paruulis. e Et ecce ipe faciebat opus sup rotã. p figulũ istũ ĩtelligit de⁹: cuius speciale opus ẽ homo ad imaginẽ dei factus ⁊ ꝓsidens aliꝰ creaturꝰ inferioꝛib⁹. ⁊ ideo ꝛ factus sup rotã. i. creaturis corruptibilib⁹ ꝓsidentẽ. Heñ. j. Et ꝓh̃t piscib⁹ maris ⁊ volatilibus ⁊c. f Et dissipatꝰ ẽ vas ⁊c. scz ipe Adam cui⁹ corp⁹ erat vas aĩe. ⁊ aĩa sciẽtie: qr̃ fact⁹ fuit pfectus in scientia potẽs docere sicut ⁊ generare. g Cõuersus q̃z fecit vas alt̃z. i. christum qui dicit nouissim⁹ adam. j. Coz. xv. h Sicut placuerat in oculis eius. de x̃po nanq; dicit Matth̃. iij. Hic est filius me⁹ dilectus in q̃ mihi cõplacui. Potest etiã aliter exponi de eodẽ boĩe qui p se ipm dissipak p culpã ⁊ a deo repak p gr̃am. Osee. xiij. Perditio tua ex te isrl̃. tm̃modo ex me auxiliũ tuũ. Siliter põt exponi de vno regno vel de vna gẽte vt ptz de ninuitis. Jone. iij. ideo sequiꝫ: i Repente loquar aduersus gentẽ ⁊ aduersus regnũ. Et seqꝫ: g Si pniaz egerit gens illa ⁊c. agã ⁊ ego pniaz ⁊c. Et dixerũt: a Venite ⁊ cogitem⁹ ⁊tra hieremiã cogitationes. Per istos signanꝫ mali clerici ⁊ mali sacerdotes: machinanꝫ ⁊tra paupes ꝓdicatoꝛes ⁊ suggerũt ꝓlatis vt auferãt ab eis potestatẽ ꝓdicãdi ⁊ audiẽdi ꝓfessiones: dicẽtes qđ seqꝫ: b Non enĩ peribit lex a sacerdote ⁊c. dicunt enĩ se ad regimẽ ecclesiaꝝ suaꝝ sufficere: ⁊ hoc frequẽti⁹ dicunt illi qui minus sufficiũt. nam intelligẽtes põdus oneris sui libenter volũt ab alijs adiuuari. c Venite ⁊ pcutiam⁹ eũ lingua. dicẽdo populis qz nõ habẽt ꝓphetas nisi de licẽtia ꝓprij sacerdotis qđ tũ ẽ falsũ: cũ maioꝛ sit ꝓtas ꝓphetox̃. Et qm̃ in talib⁹ recurrẽdũ ẽ ad deũ. subdit: g Attẽde dñe ad me: ⁊ audi voces aduersariox̃ meox̃. dãdo eis penitẽtie spiritũ. h Mũq̃d reddit ꝓ bono malũ. q. d. sic. qñ ꝓ adiutorio reddit ꝓsecutio.

i Dic dicit domin⁹. Hic ponit septimum ad ostendendũ irreme/ La. XIX diabile populi peccatum: scz per fractiõẽ lagene terree cuius fractura est irreparabilis. Et diuiditur in duas partes. quia ꝓmo ponitur domini precẽptum, secũdo ostenditur ipsum adimpletum, ibi: Venit autẽ. Sententia ꝓme partis patet in

¶ vt dicerent charsith: sicut ꝓ berzon ebedzon: ⁊ ꝓ hieribo bierichdo. a Eo q̃ ⁊c. Omnis heretieus derelinquit deũ: ⁊ alienum facit locũ habitatiõis dei quem sua fraude polluit: et libat dijs alienis quos non nouerunt patres sui. i. apostoli et apostolici viri. Reges autẽ inda. i. berestiarche implent locuz dei quondã sanguine decepto/ rum ⁊ innocẽtiũ. Memo enĩ nisi stultus ⁊ simpleꝛ cito subuertitur. Et edificant excelsa baalim: dum ℔ sublimib⁹ disputãt. Et comburunt idolis filios suos quos in hereſi genuerũt.

b Que nõ ꝓcepi. Non ꝓcepi: vel cogitaui ⁊c. Non q̃ dñs futura nesciat: ℔ q̃ idigna sũt sua noticia ignozare se dicat: sic ille: Recedite a me nescio vos: Mouit enĩ dñs q̃ sũt ei⁹. et q̃ ignozat ignozabit. Uel antropospathos hec de deo accipienda sunt sicut et alia. c Topbet et vallis fi. ⁊c. Hiero. Que sit vallis filij ennon q̃ hebraice dr gebennon. vñ gehennã appellãtã putant supradictam⁹. Miroz aũt qđ sibi volũt. lxx. ꝓ tophet ruinam ponẽtes ⁊ ꝓ valle pollãdrion. i. viroꝝ multitudinẽ nisi forte q̃ ibi populus corruerit: ⁊ cesa sit multitudo hoĩm: vel spiritualit̃ erroꝛe idolatrie vel historialiter babylonio vastante. d Et dabo cadauera ⁊c. Omis hec in babylonia captiuitate populo acciderit: verius tñ in tpib⁹ x̃pi qñ a vespasiano ⁊ Tito Adriano ciuitas obsessa ⁊ i eternos cineres collapsa ẽ: vt q̃ obtulerant filios suos idolis: eos denozarent ne cessitate cõpulsi: vt q̃ dei muneriby abusi erãt ĩ impietate ⁊ ꝓ pria viscera idolis ĩmolarent: vẽtres suos sepulchra facerent liberoꝝ. e Sic ꝓte. Sub bello adriano ciuitas: ⁊ nomẽ pdidit ⁊ statũ ad frangẽdã supbiam habitatoꝝ. Sãcte autem cruciꝰ ⁊ resurrectiõis vocabula nõ vbẽ significãt sed locũ.

Hiero. Judei auratã hierlm atq; gẽmatã restituẽdã putãt: ⁊ victimas ⁊ sacrificia ⁊ coniugia sanctoꝝ ⁊ in terra saluatoris regnũ. Que lz non seq̃mur dãnare nõ possumus qz multi et ecclesiastici viri et martyres testantur: vnusquisq; abundet in suo sensu: ⁊ vo iudici cũcta reseruentur. f Et in tophet sepelieñ ⁊c. Quod supradixerat non vocabit locus iste amplius tophet ⁊ vallis filij ennon: sed vallis occisionis. hic apit q̃ tã ta in ipo solo cedes futura sit: vt ibi aceruatim populus sepeliaꝝ ⁊ locus religionis fiat mozꝰ tumulus. ⁊ ipa ciuitas q̃ huic imminet loco fiat sicut tophet. g Et domus. Omnis domus regum iuda sicut locus tophet. Hoc in hebreo non habetur: sed a. lxx. interseritur.

¶ Et audi

a ¶ vt videant qui intelligere deberent.

figuli testeaz a seniozib⁹ ꝑpli et a seniozib⁹ a

a ¶ vbi delubrũ baal: ⁊ lacus ſploc fontib⁹ irrigarus.

sacerdotũ: ⁊ egredere ad vallẽ filij ennon q̃ † ⁊ pclamabis ibi verba q̃ ego loquar ad te: et dices: Au- b †

a ¶ regie stirpis. b ¶ populꝰ vt omnes inexcusabiles sint qui audire noluerunt.

dite dñi rẽges iuda ⁊ hãbitatores hierlm. Hec dicit dñs exercituũ de⁹ isrl̃: †Ecce ego

a ¶ templum dei vbi baal ⁊ ara eius: sup quam ĩmolauerunt: ⁊ incenderunt filios suos.

inducã afflictionez sup lõcum istum: ita vt a

ois q̃ audierit illã: tinniant aures ei⁹ eo q̃ dereliquerint me: ⁊ alienũ fecerit locũ istũ c et libauerint ĩ eo dijs alienis quos nescierũt ipi ⁊ patres eorũ et reges iuda: ⁊ repleuerũt locũ istũ sanguine innocentũ. Et ędificauerũt excelsa baalim ad cõburẽdos filios suos igni ĩ holocaustũ baalim: q̃ ñ ꝓcepi: nec locut⁹ sum: nec ascenderũt in cor meum. Propterea ecce dies veniẽt dicit dñs: c ⁊ nõ vocabit̃ locꝰ iste amplius tophet ⁊ vallis filij ennon sz vallis occisionis. Et dissipabo ꝓsiliũ iude ⁊ hierusalez in loco isto: ⁊ subuertam eos gladio in conspectu inimicoꝝ suoꝝ ⁊ in manu querentium animas eoꝝ. Et dabo cadauera eoꝝ escã volatilibus cęli et bestijs terre. Et ponam ciuitatẽ hãc in stupoꝛem ⁊ in sibiluz. †Omnis qui ꝓterierit p eam obstupescet: ⁊ sibilabit sup vniuersa plaga eius. Et cibabo k eos carnibus filioꝝ suoꝝ: ⁊ carnibus filiarum suarum: ⁊ vnusquisq; carnes amici sui comedet ĩ obsidione et angustia in q̃ concludent eos inimici eoꝝ et quẽrunt

a ¶ omnino in romana captiuitate.

animas eorum. Et cõteres lagunculam ĩ l+ oculis virorum qui ibunt tecum: et dices

¶ vt non restauretur post romanam captiuitatem sicut post babyloniam.

e ad eos: Hec dicit dominus exercituũ: Sic conteram populum istum ⁊ ciuitatem istã sicut conteritur vas figuli quod nõ potest

a ¶ in antiquum statum.

f vltra instaurari. Et in tophet sepelient: eo q̃ non sit alius locus ad sepeliendũ. Sic faciã loco huic ait dñs: ⁊ habitatoꝛib⁹ eius

¶ lxx. ruinam.

vt ponã ciuitatez istã sicut tophet. Et erũt m

¶ palacia.

g domus hierusalem ⁊ domus regum iuda

a ¶ in ruina. ¶ meriꝛo. b ¶ idolatria.

sicut locus tophet inmundę: omnes domus in quarum domatibus sacrificaue/

a ¶ soli lune stellis. b ¶ non contenti his.

runt õmni militię celi: et libauerunt libamina dijs alienis. Uenit autem hieremi/ p

a ¶ vbi fregit lagunculam presentibus seniozibus quos duxerat secum.

as de tophet quo miserat eum domin⁹ ad

patet in littera exceptis aliq̃bus que exponẽtur. a A seniozibus populi et a seniozib⁹ sacerdotum. quia isti pre ceteꝛ tenebantur verba dei recipere ⁊ ad hoc populum inducere. b Porte fictilis. sic nominabãtur. quia ibi manebant figuli facientes vasa fictilia: vt dicunt aliqui. Ra. Sa. dicit q̃ extra ciuitatem prope portã illaz projiciebantur fragmẽta vasoꝛum fictilium: ppter qđ sic nominabãt. c Et alienauz fecerunt locum istum. scilicet mecuius causa subdit: d Et libauerit in eo dijs alienis. idẽ enĩ locus non conuenit cultui dei nostro. sicut nec idem lectus marito ⁊ adultero. e Et reges iuda. ⁊ repleuerunt locum istũ sanguine innocentũ. quod ꝓz de manasse rege. iiij. Reg̃. xxj. et de ioas qui interfecit zachariam in tẽplo. ℔. Paral. xxiiij. f Ad cõburẽdos filios suos igni ĩ holocaustũ baalim. dicẽtes se imitari in ℔ abzaã. ſz hoc est falsũ. qz dñs ꝓhibuit interfectionẽ innocentũ. vnde ⁊ abzae volẽti isaac ĩmolare dictuz fuit a dño: Ne extendas manu tuam super puerum ⁊c. Heñ. xxij. Illud enĩ ꝓceptum fuit datum abzae ad declarationẽ sue obedientie tm̃. ideo ibidẽ subdit: Nũc cognoui q̃ timeas dominum ⁊c. id cognoscere feci. g Sed vallis occisionis. dicitur ab occisione iudeoꝝ ibi futura. h Et dissipabo ꝓsiliũ iude. quo rebellauit regi babylonis contra consilium hieremie. i Et ponam ciuitatem hanc in stupoꝛem ⁊ in sibilum. exponatur sicut caplo ꝓcedẽti. k Et cibabo eos carnibus filioꝝ suoꝝm. quia ꝓualuit nimis fames in hierusalem ob sessa a chaldeis. iiij. Reg̃. vlc̃. l Et conteres lagunculam in oculis virorum: vt ostendas sensibili signo quod dixisti verbo. m Et ponam ciuitatem istam sicut tophet. scilicet absq; domib⁹ ⁊ habitatoꝛib⁹. n Jn quarum domatibus. id est tectis. o Sacrificauerunt omni militie celi. erãt autem tecta domoꝛuz plana: ⁊ ibi constituerũt homines altaria ad sacrificandum militie celi. id est soli et lune et ceteris planetis in aspectu eoꝝm.

p Uenit autem hieremias ⁊c. Hic ostenditur mandatum domini adimpletũ p hoc q̃ hieremias expleto mãdato domini in tophet: venit inde ad atriũ templi domini ad prophetandum illud quod in tophet ꝓphetauerat: vt quod dixerat coram paucis reiteraret coram multis in atrio templi domini: vbi commeliebat populus ad oraõdũ ⁊ verbũ legis audiẽdũ. ⁊ pater littera ex dictis.

Et audi.phas. Hic erat pontifex templi & dignitate sacerdotij puer se abutebat: nō vt doceret & sermone corriper sed cruciatibus exterreret. Dñs ēt & apostolus Paulus

Ca.XX

Job.19.a Act.22.f

iussu pontificū verberabāt. nec mirum si vsq; hodie serui dei a phasicorū ecclesijs & in carcerem mittunt: dat enim hec potestas a domino vt sanctorum fides ostendatur. Nec vincit qui cedit sed q̄ cedit: & domini iudicium humiliter patitur: nec reclamat ad verberātē sed considerat imperātez. b Cūq; illuxisset. Nota da pphete patientia atq; prudētia: missus in carcerez tacet & silentio vincit iniuriaz nec tū dissimulat q̄s scit esse venturum: vt saltem dei pōtifex peccare desistat et dei clementiam deprecet. c Non phassur &c. Iuxta superiorē interpretationē qua phassur nomen fuerat imutatū vt appellaret phasicorū omnes similiter transtulerunt vt significarent vel pauorē vel pegrinationez vel subleuationez vel translationez.

Mō phassur vocauit dominū &c. Mutatur nomen pontificis: vt futurū demonstret supplicium. Quasi nō habebis otiū nigredinē & iniquū potestatis imperium: sed captiuus ducer̄ in babylonem. Hoc enī significat pauor vndiq; vt tremens & salutis incertꝰ huc illucq; circūspicias: et veniētes aduersarios reformides. d Sedūristi me dñe &c. Dicit se prophetā a domino deceptū cui supra dictuz ē.

Pro.1.b Prophetaz in gētibꝰ dedit te: et cōstitui te hodie super g. & r. &c. Quibus x̄pis arbitratus ē nihil se ꝫ iudeos dicturū ꝙ ꝫ gētes: & ideo pphetiā libenter assūpsit. Hūc aūt res i ꝯtrariū recidit vt captiuitatez hierusalē p̄dicans: psecutiones & angustias sustineat.

Exclusit pontifex templi & dignitate sacerdotij puer se abutebat: nō vt doceret & sermone corriper sed cruciatibus exterreret. Dñs ēt & apostolus Paulus

Moraliter.

ter humana fragilitas cōsideratur: que consideratio ptinet ad p̄dicatorem: vt p̄ peccatores inducat ad celerem cōuersionem.

† Et egredere ad vallē filij ennon. qui interpretat fons doloris: id est induc peccatores ad fontem lachrymarū ex dolore vere cōtritionis. d Et p̄dicabis ibi verba mea. scz penas obstinatorū in peccatis vt ptz in littera sequēti. et p oppositum p̄mia veraciter cōtritoꝝ. Per hoc autez q̄s postea subditur. h Et cōteres laguncula in oculis virorū. signatur q̄ p̄dicator non solum debet p̄dicare verbis sed etiaz sensibilibus exemplis. in moralibus enī magis mouēt facta q̄z verba. pter quod dicit Greg. homel. xxxviij. Cuiꝰ vita despicit restat vt eiꝰ p̄dicatio p̄tēnat.

pphetanduz: & stetit in atrio domus dñi: & dixit ad oēz populū:

a ꝫ Qui noluit cum eo ire in topher.

Hec dicit dñs exercituuz deꝰ isrl: Ecce ego inducā sup ciuitatē hāc

ꝫ subditas.

et super omnes vrbes eiꝰ vniuersa mala que locutus sum aduer/

ꝫ non iniuste. b ꝫ dura cervice: & incircūcisi corde: nec post multas impietates agūt penitētiā.

sus eam: † quōniā indurauerunt ceruicem suam & nō audirent sermones meos.

Ca. XX

ꝫ Lxx. falchor. q̄ interpretatur otiꝰ nigredo.

a Et audiuit phassur filiꝰ

a ꝫ verbū de quo nigredo generat non vitio parentis sed scelere degenerantis.

emmēr sacerdos q̄ cōstitutꝰ erat p̄nceps i domo dñi hieremiā pphetātē sermones istos.

† Et pcussit phassur hieremiā pro

a ꝫ genus tormēti.

phetam: et misit euz in nēruū qd̄

a ꝫ filij dextere. b ꝫ q̄ non veritatē indicat sed iniustā pontificis potestatem.

erat in porta beniāmin supiori i

domo dñi. Cūq; illuxisset i crastinū eduxit phassur hieremiā ō neruo: & dixit ad eū hieremias: Non phassur vocauit dñs nomē tuuz sed pauorem vndiq;: quia hec dicit dñs: Ecce ego dabo te i pauorem & oēs amicos tuos: et corruent gladio inimicorū suorū: et oculi tui videbūt. Et omnē iudā dabo i manu regis babylonis: & traducet eos i babylonē: & pcuti et eos gladio. Et dabo vniuersā substantiā ciuitatꝭ huius et oēm laborē eius omneq; p̄ciuz: & cunctos thesauros regū iuda dabo in manu inimicoꝝ eorū: et diripient eos & tollēt: et ducent eos in babylonē. Tu aūt phassur et oēs habitatores domus tue ibitis i captiuitatē: & i babylonē venies & ibi morieris: ibiq; sepelieris tu & omnes amici tui q̄bus pphetasti mēdāciū. Seduxisti me do/

a ꝫ nō vera & trīstia: ꝫ mēdosa & pspera pollicēdo

Factus

do potest exponi vt sit verbum Hieremie exprimentis illud quod de ipo dicebant sacerdotes et falsi. pphete qui reputabant eum pphetam falsum. & sic est sensus: Si sum seductus vt dicunt sacerdotes & pseudo pphete: sum seductus a te. q̄s tū est impossibile. aliqua enim ppositio 2ditionalis bene est vera cuius vtraq; pars est falsa scz ista: Si homo volat homo habet alas.

Factus sum in derisum &c. Propheta pruaricat statim futurum q̄ dñs minabat: & populus estimabat q̄ statim nō venerat nō cē venturū. Aug⁹. De adulterinis coniugijs. Reconciliari penitens non potest in cadē nequicia pseuerando. Aut voluntate cōtinentiā elegerūt fecerunt eam esse necessitatis: quoniā iam ab illa sine dānatione deuiare nō possūt.

Et factus est mihi. Heg. Propterea q̄ se minime audiri conspexit silētium appetit: sed cum crescentia malicia. & pscientia mala cerneret in eo dē silentio non pmansit. Qui enim fortis caluit et tedio locutionis intus ignem ptulit ex celo charitatis. Inflāmantur quippe corda iustorū cum nō correcta crescere cōspiciunt: ac malorū cordaq; culpe sue principes credunt: q̄s in iniq̄tate sibi dō pmittunt. Ysa 30: Cōcaluit cor meū intra me: et i me. m. ex. ig. Lxx. Quia amaro vbo meo ridebō: puarication & miseriā inuocabo. Quasi scio pfentem tristitiam futuro gaudio cōmutandā. vñ: Beati flentes quoniā ipi ridebūr. ido misericordiam & iniq̄tate afflictionēq; libenter sustineo: cupio: inuoco: breuitatē iniurie felicitatis eternitate compensans. e Et tu domine. Solus deus est qui pbat iusticiam sicut solus est q̄ cordis videt pscientiā. Vñ: Jesus sciens cogitatiōes hominū: non ex pfectu vt q̄dam putant; sed natura deus est. Cui simile. Mō iustificabit in ospectu tuo oīs viuēs. In viribus. s. multo minus ergo in peccatis mortuus. d Videam quesō &c. Cum sciat iustus se deum habere pugnatorē in patientia tū fragilitatē humane q̄ nouit eē venturū iā nunc videre desiderat. e Tibi enim. Qui dicis: mihi vindictā &c. r. &c. Felix pscientia cui⁹ causa dño reuelatur. vnde apls: Qñe q̄ manifestat lux &c. f Quia lib&c. Paup spiritu vindictā a dño psecur̄ laudat: et fe de manu pessimoꝝ erutū gloriatur. Hoc aūt nō fit merito ꝙ eius gra qui pauperē liberauit: q̄ nō amat diuitias sup̄bie corruentis ꝙ humilitatem pauperis liberati. g Maledicta di. In ānta mese. i. augusto natus & Hieremias: & eodē desolata est ciuitas a chaldeis et romanis et eadem die q̄ nat⁹ fuerat: & ppē hāc miseriaz quaz p̄uiderat dicit: maledicta dies &c. Hebrei q̄ntū mensem q̄ ciuitas capta & p̄lūcta subuersū est natiuitati Hieremie suppūtāt inextricabilibus argumēt. & incredibilib⁹. Q̄d si probare potuerint quō testimoniū Job exponēt nisi & illū die p̄figurationez & vaticiniū future subuersiōis & p̄li autumēt. h Maledict⁹ vir &c. Qui putāt aīas fuisse in celestib⁹: & de melioꝝ in peiorē statū p̄cipitatas: & bis hmōi vtiꝰ testimonijs: q̄. s. melⁱ⁹ fuerit i celestib⁹ q̄z i terrenis cōmorari & corpe indui. Nos x̄o ꝫm illos beati Job: Maledicta dies i q̄ nat⁹ sū & nor illa i q̄ dictū est: ecce masculꝰ: et maledict⁹ hō q̄ annunciauit p̄ri meo dicēs: natꝰ ē tibi puer. Hoc testimoniū exponimus: vt scz melius sit nō esse q̄z in supplicijs esse. Unde moꝛs viri requies ē cui clausit deꝰ viā suā.

Et quare

mine et seductus sum: fortior

a ꝫ q̄z putarē me omnia meritum.

a me fuisti & inualuisti. Factus sum in derisum tota die. Omnēs subsānabant me: quia iā olim loquor vociferās: iniquitatem & vastitatē clamito. Et

ꝫ hostium. ꝫ babyloniam.

b ꝫ dum rarditarem prophetē putarē esse mēdacium.

factus est mihi sermo domini in opprobrium & derisū tota die. Et dixi: Nōn recordabor

a ꝫ id est non loquar vltra verba eius: nec nomen illius nominabo.

eius neq; lōquar vltra in nomine meo. Et factus ē in corde meo quasi ignis exęstuās: claususq; i ossibus meis: & defeci ferre non sustinens. Audiui enim contumelias multorū et terrorem in circūitu. Persequimini & psequamur euz: ab omnib⁹ viris qui erāt pacifici mei & custodiētes latꝰ meum. Si q̄ modo decipiat & pualeamus aduersus eū: & pseqmur

a ꝫ nos quoq; in simili persecutione idem dicamus. ꝫ gratia.

vltionem ex eo. Dominus autem mecū ē quasi bellator fortis: Idcirco qui pseq̄ūt me cadēt: & infirmi erūt & confundent vehementer: quia non intellexerunt opprobriū sempiternū quod nunq̄ delebit. Et

a ꝫ vel ideo pfecit sūt: & intelligere nō potuerūt pphetam. sez vnde confusio eis erit.

b ꝫ quia pseq̄untur.

tu domine exercituū probator

a iusti qui vides renes & cor: vide causam meā apud te. Quia tibi reuelaui causā meā

b ꝫ Tibi enim reuelaui causā meam. Cātate domino: laudate dominū: quia liberauit aīam

a ꝫ spū q̄ nō habet diuitias huius seculi: q̄s q̄ habet recipit cōsolationem suam.

pauperis de manu malorum.

† Maledicta dies i qua natus sum: dies in qua peperit me mater mea non sit benedicta.

a ꝫ iure vel q̄ masculū nūciat narū maledicitur: q̄ eius nuncio reprobum gaudiū nostri corruptionis indicatur.

b Maledictus vir qui annūciauit patri meo dicens: natus ē tibi puer masculꝰ: & quasi gau

a Fortior me fu. q̄z me horrētem pphetare pter malū iminēs: pphetare fecisti: nō p violentiā q̄ libero arbitrio nō pōt inferri: sed p eiꝰ inclinationē q̄ vertit ad voluntatem diuinā. Prouer. xxi. Cor regis in manu dñi quocūq; voluerit inclinabit illud.

b Factꝰ sū i derisū tota die. i. continue.

c Oēs subsannāt me. ē aūt subsannatio q̄daz specialis derisio sic nominata a naso rugato.

d Quia iā olim lo. voci. iniq̄tatē. populi.

e Et vastitatez clamito. i. destructionē & rē. pter peccata secuturam. pter hoc enī deridebāt Hieremiaz tanq̄ falsū pphetā: q̄z diu ante ista prędixerat et nō euenerāt.

f Et factꝰ ē mihi sermo dñi i opprobriū. q. d. nō dixi ista de capite meo sed de pcepto dñico.

g Et dixi. i. cogitando decreui ꝫm impulsū sensualitatis.

h Nō recordabor ei⁹ &c. i. non pphetabo ampli⁹.

i Et factꝰ ē. s. f. mo dñi.

k In corde meo q̄si ignis estuās. q̄ nō pōt retineri quin exterius pdeat.

l Et defeci. a pposito quo tacere pposueram.

m Ferre nō sustinēs. s. impulsū dñi ad pphetandum q̄n exęquerer q̄uis videre inde pfecutionē mihi imminentē. ideo subdit:

n Audiui enī ꝙmelias. i. x̄bis.

o Et terroꝛē. in factis.

p Persequimini & pseq̄mur. x̄ba erāt aduersariorū Hieremie mutuo se exhortantiū ad eiꝰ psecutionē.

q Ab oī bus viris q̄ erāt pacifici mei. & b erāt gratissimū: q̄z nulla pestis grauioz ad nocēdū q̄s familiaris inimicus.

r Et custodientes latus meū. i. mihi insidiātes ex oīi latere ad me subuertendum p verba deceptoria. ideo subdit:

s Si quo modo decipiat. i. ad nostrā ꝭniaz ptrahatur: vt dicit Ra. Sa.

t Et pualeam aduersus eum. ita q̄ dictū nostrū approbet & suum reprobet.

v Et pseqna. vl. ex eo. p eiꝰ mortē. q̄z si primā pphetiā retractasset dicēdo contrariū reputarēt quicq̄ de falsitate pphetie. & sic iterfice&c ꝫm legē.

x Dñs aūt. Hic ꝙfert ponit Hieremie ꝙsolatio. q̄z sentiebat diuinū adiutoriū sibi assistens. ideo dicit: Dñs autem mecū ē &c. et ptz lra vsq; ibi:

y Quia non intel. op. sem. i. penā gehēne q̄ eterna ē p oculis non habuerunt.

z Et tu do. exer. i. angelorū.

a Probator iusti. i. ei⁹ approbator.

b Qui vi. re. et cor. i. cor p⁹ & alia. vl affectiones & cogitationes.

c Videā q̄so &c. hoc dicit nō sitiēs penā & dei iusticiā.

d Tibi enī re. &c. nō tibi aliq̄d manifestādo q̄s ignores. q̄z hoc est impossibile: ꝙ aūt riliū a te postulando. & q̄z intellexit se exauditū. ido iuitat alios ad laudandū deū secū dicēs: Cātate dño &c.

e Maledicta. Hic Hieremias ḡulat diri gens sermonē ad ortū suū. et primo ad tps sui ortus dicēs: Maledicta dies &c. nō sit imparientis & desperantis verba sed i hoc exprimit horroꝛē sensualitat̄ respectu mali iminentis. de qua tamen ratio patienter tolerabit: sicut sanctus Job exemplar patientie dixit: Pereat dies in qua natus sū &c. et sic est sensus: Maledicta dies in qua &c. id est si sequerer sensualitatis horroꝛez: tempoꝛi natiuitat̄ mee maledicerem: sicut etiam aliqui se interficiūt p horroꝛe mali p̄sentis vel iminentis. Pōt etiaz hec lra exponi vt sit verbū Hieremie recitātis x̄ba aduersariorū suoꝝ natiuitati Hieremie maledicentiuz. scōo dirigit verbū ad ꝓncipia sui ortus. s. ad patrē et matrem dicens:

f Maledict⁹ vir &c. & exponat dupliciter sicut littera precedens. Uno modo referendo ad sensualitatem. Alio modo ad aduersarios Hieremie.

Sit homo

D

Ca.XIX

† Jer.7.a 17.c

† Jer.30.

† Job.3.a

Job.3.d Et ꝛc data ē mis̄ero lux ꝛc. Et melꝰ illi erat si
Mat.26.c natus non fuisset.non q̄ sit qui natus non fue
rit: ꝙ melius sit nō esse q̄ male esse. Aliud ē
enim omnino nō esse.aliud cum sit absq̄ vlla ī
termissione cruciari:sicut mortē quietā vite mi
sere preferimus vnde
Amos.5.c Amos die tenebrarū
diem afflictiōis appel
lat:ꝛiacob eo ꝙ vixe
rit ī labore ꝛ angustia
Gen.47.b dies vite sue paucos
et pessimos vocat. Et
Epł̄s.5.d Paulus: Ut eriperet
nos de presenti sculo
nequā:et redimētes tē
pus q̄m dies mali sūt.
Maledictus vir ꝛc.
In ꝓsona ꝓphete flu
ctuāris humani gene
ris mutabilitas desig
nat:per patrem illius
ste de q̄ nascimur mū
dus exprimitur. Uir q̄
natiuitatem nostrā an
nūciat patri nostro an
tiquus hostis est:q̄ cū
nos in cogitatiōibus
fluctuare ꝑsiderat:ma
lorum mentes ad per
suasionem nostre dece
ptionis instigat. Cunꝫ nos agere ifirma cō
spexerit:ea quasi fortia fauoribus extollit:
ꝛ q̄si masculos nātos
loq̄t cū corruptores ve
ritat̄ vel īnocētie per
mēdaciuꝫ nos extinxisse
gratulat̄. Patri q̄ ma
sculā natū denunciat:
q̄s huic mūdo euꝫ quē
ꝓsuaserit factū īnocen
tie corruptorem demō
strat. Nam cum cuili
bet peccanti ac super
bienti dicitur:feciſti si
cut vir: quis alius q̄s
natus masculus ī mūdo nūciat. Ca.XXI

a V Erbum qđ ꝛc. Quādo missit
ad eū ꝛc. Ro
tandum q̄ in ꝓphetis
ꝛ maxime in Ezechie
le ꝛ Hieremia neq̄ re
rum neq̄ temporū or
do seruatur. Sed pre
postere quod iuxta hi
storiam postea factum
ē prius refertur:ꝛ ecō
uerso. Aliud est enim
historiam aliud ꝓphe
tiam scribere. Unde ī
ꝑsenti loco Sedechiaſ
q̄ cū vrbe hierlm captꝰ
ē mittēs scribit ad hie
remiā: ꝛ eo tpe q̄ obsi
debaſ hierlm:ꝛ postea
narraſ historia fratris
eiꝰ Ioakim:q̄ añ cū regnauit:ꝛ ioachin.i.iecho
nie q̄ fuit filiꝰ ioakim de q̄bꝰ ōr in sequentibus.
b Phassur fi.ꝛc. Supra pōtifex phassur siue
phalchor q̄ pcussit Hieremiā pfem habuit Em
mer:ꝫ ät phassur filiꝰ ē melchie:nō ēnt ē idem.
c Ecce ego ꝛc. Quasi frustra repugnare vult
ꝛ arma bellica ꝓparat̄ q̄z ī media vrbe vsū tñ
habebit̄ vt armati cēvideamini. Nō enī habu
erūt hostes q̄s vincerēt ꝫ tñ q̄s caperent.

a Sit hō ille vt sūt ciuitates .s.sodoma ꝛ gomorra ꝛ alie de quib⁹ habetur
Gen.xix. b Et nō penituit eū.qz illas nō reparauit.ꝛ sic ad modū penite
tis nō se habuit. c Audiat clamorē ꝛc.i. ꝓtinue audiat terroꝛē fremitus
belli ꝛ aduersariorꝫ. d Qui nō me ꝛc.i.qz me non interfecit ante nativi
tatē. e Et vulua eiꝰ ꝛc.ita q̄ nunq̄ ꝓcessissem ad ortū.Cetera patent. Et
illa que dicunt hic ex parte matr̄ possunt exponi du
pliciter:sicut ꝓdicta ꝑ Hieremie exponūt tā q̄ dicta ab eo ex subi
ta mentis turbatione.scripsit tñ ea ex deliberatione:
vt nō de venia desperem⁹:si aliquādo ex mētis turba
tione verba indebita ꝓferam⁹. Alij ꝯ dicūt q̄ Hie
remias hic loquit̄ in ꝓsona populi in destructione ci
uitatis sic affligendi q̄ maledicit natiuitati sue ꝛ con
ceptui.Sed due expositiones prime videnṫ magis ra
tionabiles ꝛ magis consone alijs locis similibus sa
cre scripture. La. XX

a Et audiuit phassur ꝛc.
Doraliter. Per Hieremiaꝫ q̄ fuit mag
nus ꝓdicator in veteri testamento: mystice signatus
fuit Paul⁹ ꝓdicator veritatis in nouo.ꝑ phassur ve
ro qui tempore Hieremie fuit princeps in domo do
mini:signatus fuit Ananias pōtifex tempore Pauli
vt habeť Act̄. xxiij. ꝛ sic phassur pcussit Hieremiam
ꝓphetam veritatis.sic Ananias precepit pcutere os
Pauli veritatē ꝓdicantis.ꝛ sicut Hieremias denūci
auit miseriā futurā ipſi phassur ꝛ amicſ suis.sic Pau
lus dixit Ananie: Percutiet te dñs pariesdealbate:
qō videť impletū fuisse p romanos .nā cū capta ciui
tate hierlm sacerdotes peterēt misericordiā Tytus ꝑ
cepit eos occidi dicēs eos esse degener̄ animi q̄ cupe
rent supiuere tēplo ꝛ numini. e Maledicta dies
in qua natꝰ sum.Fm moraleꝫ sensum ꝫ dicit in ꝓsona
peccatoris ꝛ de natiuitate ipius ꝑ culpā:in q̄ natiui
tate diabolꝰ ē pater:ꝛ ꝓpiscētia ꝑ diabolū excitata
mater. Unde ōr Job. viij. Vos ex patre diabolo estꝭ.
Dies aūt hui⁹ natiuitatis est ꝓductio actꝰ exterioris
q̄ dies maledicit:cū homo pctm̄ suū ꝑ verā ꝓfessi
testať. f Maledict⁹ vir q̄ annūciauit patri meo d.
quia natꝰ est tibi puer masculus:ꝛ q̄si gaudio letifica
uit eū.hic vir est adulator pessimus q̄ pctm̄ attribuit
Xpisto vt homicidiū ꝓbitati:et sic de similib⁹.ꝛ inde
pater diabolꝰ letificať:qz de pctō ꝓpetrato ꝛ ō adula
tione sequenti gratulať. a Sit hō ille vt ciuitates
q̄s subuertit dñs.qz talis adulator ē gehēne dignus.
ci Audiat clamorē mane ꝛc.i. sit in ꝓtinuo dolore.
d Qui nō me interfecit a vulua.pctm̄ a vulua iterfi
cit:cū añ actū exteriorē p pnaz delet. La.XXI

V Erbū ꝛc. Hic Hieremias pꝰ illatā sibi iniuriā
resumit suā ꝓphetiā.ꝛ diuidit in duas.qz pri
mo resumit ꝓphetia.secō q̄tū ad pte ostēdit
ipleta.ca.xxiij. Prima adhuc diuidit in duas ptes.
qz primo ꝓphetat ꝓtra habitatores hierlm generali
ter.secō cōtra maiores specialiter.capō sequēti. Pri
ma in duas.qz primo ponitur Sedechie regi petitio.
secō Hieremie responsio.ibi:Et dixit.Circa primū di
citur: Uerbū ꝛc.qđ misit ad eū rex Sedechias. Et ꝫ
patet q̄ liber iste non pcedit fm ordinē tēporis.quia
sequenti capō ꝛ pluribus alijs scribunt plura q̄ an
teq̄ regnaret Sedechias fuerunt facta:vt videbit in
fra. g Phassur filiū Melchie.ex hoc patet q̄ iste ē
alius ab illo Phassur q̄ ponit ca. pcedenti:q: ille di
cit filiꝰ Emmer. h Interroga.p nobis dñm.in ob
sidiōe ꝛ angustia positi recurrerūt ad Hieremiā cuꝰ
añ ꝓtepserant ꝓphetiā:sicut dñs ꝓdixerat sibi.ſ.ca.
xv. Cōuertent ipſi ad te ꝛc. i Et dixit.Hic ponitur
Hieremie rūsio.ꝛ diuidit in duas ptes.qz primo denū
ciat futurū exterminiū.secō dat ꝓsiliū.ibi:Et ad po
pulū.Circa primū dicit: k Ecce ego conuertam vasa
belli.i.instrumēta bellica:qz mō loquēdi hebraico in
strumēta cuiuslibet artis dicunt eius vasa.ꝛ dicit: Conuertam scz in nocu
mentū vestrū.ex hoc enim q̄ indei restituerunt ꝛtum potuerūt chaldei fue
runt eis magis duri.ꝛ idem significať ꝑ ꝫ qđ seq̄ť: l Et ꝓgre.ea.i. instru
mēta bellica. m In me.ci.hui⁹.i.ī nocumētū ei⁹ mō dicto. n Et debel.
ego.ex q̄ ptz q̄ nabuchodonosoꝛ nō debellauit iudeos Xpisto ꝓpria sed di
uina:quia in hoc erat instrumentū dei:sicut Athila rex hunoꝝ dixit sancto
Lupo treceſi se esse flagellū dei. Cetera patent vsq̄ ibi: o Et post hoc ait
dñs.dabo Sedechiā:qz capta ciuitate fugit cū virſ bellatorib⁹: sed captus
fuit a chaldeis eū insequentib⁹:ꝛ ad regem babylonis adductus qui ī eō spectu

a Dabo sedechiā ꝛc. Primum de vni
uersa vrbe ꝓpteratum est:nunc ꝓprie se
dechie ꝛ populo eius q̄ supest pesti fami
et gladio q̄ a nabuchodonosoꝛ capien
dus ē: sic ꝛ interficiēdus cū amicis suis:
nec vllā spem et misericordiā cū fedus ꝑ
iurio vigilauerit. b In manu.Ju ma
nu nabuchodonosoꝛ re.b. ꝛ in manu ini
micoꝝ eius. Nec in.lxx. nō habentur.
c Neq̄ parcet ꝛc. Lxx. ita: nō parcam
neq̄ misereboꝛ. Sed melius est iuxta he
braicuꝫ vt crudelis ꝛ inflexibilis sit sen
tentia reg̃ dñi. d Et ad popu
lum. Nuncijs regis q̄ venerant ad ꝓphe
tam vt interrogaret dñm ſuplora rādit
q̄ nunciarēt regi:nunc horaꝫ vt rūdeat
ipſe ꝛ dat ꝓsiliū vt trāſugiant ad chal
deos ꝓra voluntatē regis :q̄ ꝓphete
fuisse periculosuꝫ nemo dubitat:vnde ꝛ
mortem sibi impetrecať dicēs: Maledicta
dies in q̄ natus sū. e Ecce ego do co.
ꝛc. Sunt q̄ hunc locū ſm tropologiā sic
exponūt : melꝰ ē se tradere secularib⁹ di
sciplinis et maxime philosophicis:q̄s in
ecclia illa pmanere in q̄ fames sit ſm illos
deiꝰ: ois populꝰ hereticoꝝ gladio ꝛ do
ctrine penuria ꝛ peste hereticā morāť.
f Judicate mane ꝛc. In b loco clemen
tia dei demōstrať: cū enī supra dixisset:
Posui faciē meā sup hāc ciuitatē in ma
lum ꝛc. Hūc ꝓpter eos ad salutē ī vr
gente ſnia:nō q̄ ignoret vrbē esse captē
dam:ſz liberū hois demōstrat arbitriū:
vt ꝙia volūtate videat̄ subire pericu
lū. Quō saluatoꝛ sciebat populum nega
turū ꝛ se crucifigēdū ꝛ ꝫ sepe aplis dixe
rat:ꝛ nihilomin⁹ ad ꝓnaz cōmonebat:
vt q̄cūq̄ postea sustinerēt vitio suo acci
deret eis nō duricia cōminantis.
g Ecce ego ꝛc. loquar cōtra hierlm q̄
obsessa est. Ut sicut tyrus mari ita baby
lonio cingiť exercitu ꝛ euadere non pōt.
Uel q̄si petra durissima se inexpugnabi
le ꝛ robustā putat ꝑ soliditate ꝛ magni
tudine muroꝝ. h Habitatricem val.
Lxx. qui habitas in valle soꝝ atq̄ cāpe
stri. Pro q̄ Symmach⁹ petram Theo
dotio oppressum. Aquile ꝓma editio so
lidū. Sed a tyrum. Soꝝ enim sine sur lin
gua hebraea tyrū ꝛ siliceꝫ coartatā sonat.
i Ciriatabo sup ꝛc. Hesy⁹. qz peccatis
alijs adiūgerūt pcā q̄ ꝓpterať ꝑ ꝓsiliū.
Nō tā ꝓpter facta dñs q̄s studia prauita
tis iseq̄ť. In fact̄ enī sepe ſtirmitate sepe
negligētia:in studijs Xo maliciosa semp
ꝑs.1. iteriōe peccať. Un: Et ī cathedra pestilē
tie nō sedit. In puersi ꝓsiliꝫ cathedra se
det q̄ tanta inq̄tatis elatiōe attollit: vt
implere malū etiā ꝑ ꝓsilia conet. Ma
gis delinq̄t ille q̄ studiose ꝛ sciēter pecca
tum cōmittit:q̄s ille q̄ ignoraťer ꝛ ex fra
gilitate. k In saltu.Hierusalez ꝛ ad
iacentem regionē que frugiferas arbo
res bonoꝝ operꝫ non habebat.ꝛ ideo in
cendio digna. Ut pulchre vallē cāpestrē
appellat:q̄si putam hostibus : non mon
tem excelsum:q̄ difficile ascendať. Unde
Esa.22.a Esaias: Dilio vallis sion. La.XXII

b Ec dicit do. Hic sermo dñi factꝰ
est ad ꝓphetam anteq̄s Sedechi
as ad eū miserit nūcios:vl̄ post
q̄s ꝓcepit nunciis q̄d annunciarēt regi.
Hec dicit dñs: Precipit Hieremie vt
nō ꝓ nūcios ꝫ ꝓ seipm loquatur regi. Et
aduertenda diuina sapientia : ꝑ nūcios
iubet tristicia nunciari. ꝑ ipm ꝓphetam
non tristia:ſz quid facere debeat: vt im
pendentē ſcz fugiat dei sententiam.

Facite

a dus.Dabo sedechiā regē iu
da et seruos eius ꝛ populuꝫ a
eius ꝛ q̄ dereliqui sūt ī ciuita
te hac a peste et gladio et fa
me ī mān nabuchodonosoꝝ
regis babylonis :ꝛ in manu
inimicoꝝ eoꝝ:ꝛ ī manu q̄rentiū aiam eoꝝ: ꝛ peutiet eos ī
ore gladij :ꝛ non flecteť neq̄ c
parcet neq̄ miserebiť. Et ad b
populum hunc dices: Hec di
cit dominus deus ✝Ecce ego ✝
do coram vobis viaz vitę: ꝛ ✝
viaz mortis. Qui habitaue b+
rit ī vrbe hac :morieť gladio c
a ꝫ quasi hoc idem grauius ꝫ cum fame et pestilentia viuere q̄ mori gladio .ꝛ fa.ꝛ.p.
✝+ et fame et peste. Qui autem ✝+
egressus fuerit et trāſugerit e
ad chaldeos q̄ obsident vos
viuet: et erit ei anima sua q̄ ✝+
si spolium. Posui enī faciem
meā super ciuitatē hāc in ma
lum ꝛ non in bonū ait domi
nus. In manu regis babylo
nis dabitur ꝛ exuret eā igni.
ꝫ dices q̄ supra populo. ꝫ regie domui ſ ꝙprie ꝓdicit ꝙ cuius culpa maxime ciuitas
obsidet. vt penitentia emendet errorem. et clementiam domini consequatur.

Et domui regis iuda. Audi b
te verbū dñi domus dauid.
f Hec dicit dñs: Judicate ma i
a ꝫ in luce iustitie. ꝫ pauperē.
ne iudiciū:ꝛ eruite vi oppreſ
a ꝫ diuitis. ꝫ quasi nō accipias ꝓsonā i iu
dicio. b ꝫ quasi si hoc feceritis ignis furo
ris mei non inueniet in vobis materiaz quā
consumat.
sum ō manu cālūniantis :nē
forte egrediatur vt ignis in k
dignatio mea:et succendať:
a ꝫ hoc in.lxx. non habeť.
et non sit qui extinguat ꝓ k
pter malicias studiorum ve
strorū. Ecce ego ad te habita l
tricem vallis solide atq̄ cam m
pestris ait dñs: Qui dicit: n
quis percutiet nos:ꝛ quis ī
gredietur domos nostras:
ꝫ ego si non alius pōt cuius oculum effu
gere non porcstis.
Et vilitabo super vos iuxta o
fructū studiorum vestroꝝ dicit p
a ꝫ ego non babyloni⁹. q
k dñs:et succēndam ignem in r
saltu eius :et deuorabit om s
nia in circuitu eius.

La. XXII

b Ec dicit dominus: t
Descende in domū
regī iuda:ꝛ loqueris ibi ver

spectu ei⁹ interfecit filios ei⁹ ꝛ nobiles.ꝛ
post hec eū exoculatū duxit ī babylonē
captiuū. iiij. Reg̃. vlť.cr.ij. Paraľ. vlť.
ideo ī fine cōcludit: Et nō flecterur neq̄
parcet nec miserebiť. a Et ad po. Hic
ꝓsequit Hieremias dat ꝓsiliū. ꝛ ꝑmo oībus
generaliť dicēs: b Qui habi. ꝛc. ꝓ mi
nuādo rebellionē ꝫ regem babylonis.
c Morieť gla.ꝛ fa.ꝛ pe.qz aliq̄ fuerunt
occisi.ꝛ aliq̄ fame ꝙsupti.ꝛ aliq̄ corrupti
one aeris mortui. d Qui autē egrel.
fue.de ciuitate volūtarie. e Et trans
fu.ad chal.se eis reddēdo. f Uiuet.
qz recipient eū salua vita. g Et erit ei
alia sua q̄si spoliū.q.d. sufficiat ei vitam
suā saluare.Cetera patent vsq̄ ibi:
h Et domui regis ꝛc. vbi dat ꝓsilium †Deu.30
domui regie specialiť dicēs: i Judica Ecci.15.d
te mane iudiciū.i.celeriť exequimini qđ ✝38.a
instū ē:nō differēdo ꝓpter fauoꝛē vel po
tentiā pris iniuste.Ideo subdit:Et eruite
vi oppressū ꝛc. k Propter ma.stu
dioꝝ vroꝝ.peccabāt enī ex certa scia.
l Ecce ego ad te.s.destruēdā. m Ha
bitatricē vallis solide atq̄ cāpestr̄.i. ad
te gentē iudaicā q̄ habitas ī hierusalez
q̄ ōr ꝫ vallis solida ꝛ cāpestris . qz ptim
erat sita in valle:ꝛ ptim in monte:ꝛ erat
clausa trib⁹ muris. n Qui dicit.ꝙs
peutiet nos. ꝙfidentes de fortitudine ꝛ
pluralitate muroꝝ. ꝫ qz ꝫ nihil valet cō
tra dñm.ideo subdit: o Et visita.sup
vos.s.ad malum vestrū. p Juxta fru
ctū.i.opus. q Studioꝝ vroꝝ. qz stu
diose ꝛ sciēter opati estis malū. r Et
succēdaz ignē ī saltu ei⁹.i. in domo salt̄
libani quā edificauit Salomon ad repo
nendū arma ꝛ q̄cūq̄ ꝑciosa. s Et de
uo.oīa in circuitu ei⁹.qz nabuc̄ardan in
cēdit domū regis ꝛ domū dñi ꝛ domos
hierlm.iiij. Reg̃. vlť. La. XXI

Doraliter. Uerbuꝫ qđ factū ē ad hie †Ier.22.a
remiā ꝛc. Per regē Sedechiā qui misit
nūcios ad Hieremiaꝫ ꝑ ꝓsilio ꝛ auxilio
rcārendo ꝑ ꝑces eius ad dñm . signanť
illi qui petunt a religiosis ꝓsonis oratio
nū suffragia:ꝛ in ꝓdicationib⁹ ꝛ ꝓfessio
nib⁹ ꝑ peccatis suis ꝓsilia .ꝫ sicut Sede
chie nō valuit:qz ꝓsiliū Hieremie nō fe
cit.sic talib⁹ nō valēt suffragia vel ꝓsilia
nisi faciāt fm bona cōsilia sibi data.ideo
sequit postea: t Ecce ego do coraꝝ vo
bis viā vite.scz si fm bona cōsilia feceri
tis. t Et viam mortis.si ea repulerit⁹.
b Qui habitat in civitate hac morie
tur ꝛc. per vrbem istam que erat peccať
maximis inuoluta.signatur cōgregatio
maloruꝫ que est ciuitas diaboli .sicut cō
gregatio bonorum est ciuitas dei. illi ve
ro qui manent in ciuitate diaboli morie
unť gladio diabolice inanitatis. t Et fa
me. et defectu sacre eruditiōis. t Et
peste.prave exemplificationis superioꝛ
que moraliter corrumpit multitudinem
subditoꝝ. d Qui autem egressus fue
rit.de ciuitate diaboli per veram penitē
tiam. f Uiuet.p gratiaz. g Et erit
ei anima sua quasi spolium.rapturꝫ ō ma
nibus inimicorum. La. XXII

Ec dicit dñs. Hic Hieremias ꝓ
b phetat cōtra maiores specialiť.
ꝛ primo ꝓtra reges .secō ꝫ pseu
do.ꝓphas ꝛ sacerdotes. ca.sequēti. Pri
ma in duas.qz primo ꝓphetat cōtra do
mum regiaz in generali .secō ꝫ aliquos
reges in speciali. ibi: Nolite flere. Circa
primum dicit de mandato domini.

Audi

¶ a Facite iudiciū. Quicqd regie domui dictū ē itelligāt epi:pfecti:diaconi:t ois ordo ecclīastie. Q si fecerint pcepta dei t inocētiū sanguinez nō fuderint cā daligātes minimos:t pcientes ofcientias singulorum obtineant ꝓpriam dignitatē:alioquin redigāt

a Audi verbū dñi.nō solū aure cotpis:ſ etiā mēte t cum effectu opis.
b Rex iuda tē.q.d.sicut tu es successor dauid i honore: ita debes cē i valore. c Facite iusti.t iudiciū.iusticia eni ē ſmia iusta.iudiciū ve ro executio illi⁹ iusticie q debet celeriter fieri.iō subdit: d Et lidera

bum hoc et dices: Audi verbum a
dñi rex iuda q̄ sedes sup soliū da b
uid tu t serui tui: et popul⁹ tu⁹ q̄
ingredimini p portas istas .Hec
a ſ quod ꝓprium est regis ꝓapiti.
a dicit dñs:†Facite iudiciū t iusti- c
ciā:et liberate vi oppressū de ma- d
a ſ hi facilius opprimuntur a potentibus.
nu calūniatoris: t āduenu t pu
a ſ quasi non solū eripiatis:sed nec patiamini ab
aliis contristari vel opprimi.
pillū t viduā nōlite ꝓtristare:ne
q̄ oprimatis iniuq:t sanguinē i
a ſ homicidas eni t sacrilegos t venenarios pu-
nire nō ē effusio ſāguinis:sed ministeriū legis.
nocētē ne effundat in loco isto:
b Si eni faciētes feceritis verbum e
a ſ id est pristinā rerinebitis prāterz :t cum ambi
tione ingredemini p portas hierusalem.
istud ingrēdiēt p portas domus f
hui⁹ reges sedentes ō genere da
uid sup thronum ei⁹ :t ascēdētes
curr⁹ t equos ipi t serui t popul⁹
a ſ isi:nō rā dñi erit crudelitas q̄ vre volūtatis.
eoz. Q si non audieritis verba g
a ſ quasi maiorē non habui.
hec: i mēmetipo iurauī dicit dñs b
q̄ i solitudinem erit domus hec.
Quia hec dicit dñs sup domū re i
gis iuda. Galaad tu mihi caput k
ſ ego non rex babylonis.
libani. Si nō posuero te solitudi- l
nē vrbes ihabitabiles .Et sāctifi m n
cabo sup te interficientez virum o
a ſ nabuchodonosor:q dñi sentrentiam exequit.
t arma ei⁹ :t succident electas ce p
a ſ potentes t principes ciuitatis.
b ſ omnia consumet flāma vorax.
drōs tuas:t ꝓcipitābūt in ignē: q
ſ omnibus deleris.
t ptrāsibūt gētes multe p ciuita r
tē hanc: t dicet vnusq̄sq̄ ꝓximo s
suo:†Quare fecit dñs sic ciuitati
ſ pessime. ſ interroganti.
huic grādi:Et rndebūt:eo q̄ de- t
reliquerit pactum dñi dei sui: et
ſ p deo vero.
adorauerint deos alienos :t fui
e erint eis. Nolite flere mortuū ne v
q̄ lugeatis sup eū fletu. Plāgite x

Allego.

Deu.31.g

Pſ.28.
Ibi.36.

Zach.11.a

B

C

D

E

F

a Audi xbū dñi.nō solū aure cotpis:ſ etiā mēte t cum effectu opis.
b Rex iuda tē.q.d.sicut tu es successor dauid i honore: ita debes cē i valore. c Facite iusti.t iudiciū.iusticia eni ē ſmia iusta.iudiciū ve ro executio illi⁹ iusticie q̄ debet celeriter fieri.iō subdit: d Et lidera te tē.et aduenā t pupillū tē.nolite ꝓtristare tē.p̄ inuit q̄ ibi fiebāt talia mala. e Si eni fa.fe.verbū istud.s.iu sticiā exequēdo t iniusticiā declinādo. f Ingrediēt p por.do.hui⁹ reges tē.i. pseuerabūt i honore regio. g Q si non au. xba ſ.di mittēdo iusticiā t plequēdo iniusticiam.
h In memetipo iu.di.do.hoies eni ꝓ maiorē sui iurāt:ad Heb.vi.de autē nō habet maiorē se:ideo p semetipm iurauit. i Quia in so.c. do.ſ.i.dom⁹ regia ad illaz eni venerat Hiere- mias: vt ptz i ꝓncipio hui⁹ capti. k Galaad tu mi.ca.li. galaad ē mōticul⁹ i sūmitate mōt libani existēs:t sic ad modum capitis ibidē se habēs:t p ſ itelligit dom⁹ regia vt soliū p me dū capit se habēs ad alias regni ptes.t nō ac cipit ſ galaad,p illa terra q̄ est vltra iordanē. l Si non po.t subintelligit nō credāt mihi. m Urbes inhabita.ſ eni impleuit de⁹ p cbal deos.hierlm q̄ erat caput regni succedentes t vbes i circuitu destruētes. n Et sāctifica- bo.hebrei dicūt:Et ꝓparabo.xbū eni hebrai cū ſ positū ē eḋuciū ad sāctificare t ꝓparare: hebrei tū vident meli⁹ ſ dicere: q̄ chaldei qui hoc fecerūt nō fuerūt sancti ſs infideles: tū fm trāslationē nostrā possunt dici sancti vel sācti ficati.non formaliter sed effectiue tm:in quātū erāt instrumenta diuine iusticie que est sancta. o Interficiētē vi.t ar.ei⁹.i.chaldeos ad iter ficiendū paratos t arma coz. p Et succidēt tē.i.principes t nobiles q̄ vocant ḃ cedri:ꝓ sequēdo siltrudinē:quia regnū iuda signatum est nole libani in quo crescūt cedri. q Et p cipita.qz chaldei succēderūt ciuitatē. r Et p trāsibūt gē. post destructionē ciuitat. s Et dicet vnusq̄sq.admirans de ciuitatis tā fortis destructiōe. t Et respō.attribuētes hoc xtm ti t iusticie diuine ꝓt pctm idolatrie. v Noli te flere.Dic ꝓr Hieremias ꝓhetat cōtra ali- quos reges in speciali. Ad cuius intellectū sciē dum q̄ mortuo Iosia rege iude successit ei filꝰ Joachaz quē rex egypti cepit t vinctū duxit i egyptū.vbi t mortu⁹ ē. t subst̄ituit rex egypti fratrē eius Heliachim t vertit nomen eius in Joakim scriptum p.m.in fine.iiij.Reg'.xxiij. ꝓtra istud venit Nabuchodonosor cū exercitu bus suis t fecit eū sibi tributariū trib⁹ annis. ītro xo anno p̄cipiēs ei⁹ rebellionē i fauorem regis egypti q̄ fecerat eū regē fecit eū capi t in terfectū extra portas hierlm inhumatū ꝓici ꝓstituens ,p eo ei⁹ filiū Joachin scriptū p.n.i fine.sed post tres mēses cogitās q̄ non fideliē ei seruiret ,p interfectione patris tam vili.venit cōtra eū:q̄ filio Hieremie tradidit se regi ba bylonis a quo cū matre sua: t mult⁹ nobilib⁹ regni iude ductus ē in babylonē vbi fuit vsq̄ ad diē mortis sue: t loco ei⁹ ꝓstituit regem Se dechiā eius patruū t filiū Josie:qui postea re bellans regi babylonis captus a chaldeis ex oculatus fuit t i babylonem duct⁹.iiij.Reg'. vlt.igit de istis ītruoz lognit hic Hieremias. et primo de Joachaz .scdo de Sedechia .ibi: Plāgite.tertio de Joakim filio Josie.ibi: Se q̄ edificat.ītro de Joachin nepote Josie.ibi: Viuo ego. Circa primū dicit Hieremias: No lite flere mortuū.id ē Joachaz filiū Josie mor tuum in egypto:vt dictum est.quasi diceret.inors eius nō est sic lamē tabilis vobis sicut aliorum trium sequentium :quia rex egypti non le gitur aliud malū fecisse populo iude nisi q̄ duxit eum vinctū t impo- suit regno iude tributum.peioza autē satis cōtigerunt in temporibus aliozū vt videbit. r Plāgite. Dic cōsequēter loquit de Sedechia qui inter istos vltimo regnauit.non enim in scribendo tenet ordinem temporis vt dictū est capitulo p̄cedenti.dicit ergo :Plāgite eum qui egredit.i.egredieť.Loquit enim de futuro per modū p̄sentis de Se dechia,qui exoculat⁹ ductus fuit postea in babylonem ibiq̄ mortu⁹: t tpe

¶ Te qui edificat domū sū am tē. a Ad sellū tē. Josias rex iust⁹ tres filios habuit:ioachaz et io- akim :t sedechiam. Primū pharao nechao tra- duxit i egyptū:t ibi mor tuus est t substituit fra trē ei⁹ ioakim:quo mor tuo regnauit filꝰ ei⁹ Je- chonias q̄ a nabuchodo nosor cū matre t principi bus in captiuitatē duct⁹ est: ꝓ quo patru⁹ eius sedechias regnauit: q̄ ca pta hierlm ductus est in babylonē. Cū itaq̄ tres captiuati sint:hebrei pu tant hoc oibus cōuenire: t oēs filios iosie sellē vel sellū appellāt.i. cōsumationē vel cōpletionē: ido q̄ in eis regnū iuda finitū sit. b Te qui tē. Jo akim filio iosie: quē sub stituit pharao ꝓ ioachaz fratre suo q̄.vi.annis im pie t crudeliť regnauit: quē mortuū nō sepultum narrat hist⁹ria:cuz alie nos reges t mortuos et sepultos referat.hūc aūt ꝓphe rat narrat mortuum t nō sepultū: de quo dicē- m⁹ in posteriozibus.
c Non plan.cū. Hiero. dō de hebreo posuim⁹ nō plāgēt eū:ve frater:et ve sozor.in Xxx.nō habe tur: ꝓpterea ꝑ ꝓtra ioa kim regē iuda: t aperiť qd̄ inter fratres erat am biguū: vt nō sit sermo de ioachaz vel de sedechia: sed ꝓprie de ioakim quē interfectū a latrunculis chaldeoz syrie amonita rū t moabitaruz hebrea narrat historia. Ītā i ma lachim mortuus scribit: sepultus tacet. In libro dierū legim⁹ catenis vinctū t in babylonē ductū: nec vltra aliquid referť de eo. Ductus a nabu chodonosor vinculatus: sed etiaz in via pacē sub tributo fecit. Sed postea rebellauit.tandē latrun culi interfecerūt eū. vn de sepultura asini tē.
d Ascēde liba.tē. Per metaphoraz libani t ba san regiōis t mōtiū trās iordanē ad hierlm ,phe tat:q̄ frustra in egyptijs sit cōfisa. Vel ad Ioakim q̄ tunc repugnabat t ab egyptijs rex cōstitut⁹ fu erat q̄ frustra ab eis spe ret auxiliū:ipsi eni a rege babylonio captiuati sūt.
Hiero. Quod nos di cim⁹ ad transeuntes cla ma.vt t i hebreo scriptū est: Heabali.Lxx.t The odotio verterūt trās ma re. Symmachus decōtra

¶ vt signifi-

1.Pa.36.a

4.Re.24.b

2.Pa.36.a

a ſ tres filios iosie vel ꝓprie sedechiam.
eū q̄ egredit:qz non reuertet vltra nec videbit terrā natiuitatis sue. a
Quia hec dicit dñs ad sellū filiuz a
iosie regez iuda q̄ regnauit p iosia patre suo q̄ egressus ē de loco isto. b
Nō reuertet huc amplī⁹:sed in lo co ad quē trāstuli eū ibi morietur:t
ſ hereticō.
terrā istā nō videbit amplī⁹. Ue q̄ c
a ſ cōuenticulū. b ſ qz aliena diripit.
edificat dōmū suā in iniusticiā: et
a ſ quē decipit nomine amicitie.
cenacula sua nō i iudicio .Amicuz d
a ſ quā promittentis.
suū opprimet frustra:t mercedem
a ſ purans se imperuū regnaturū.
non reddet ei: qui dicit edificabo e
mihi domū latā t cenacula spacio f
a ſ nō eni habet solidū t ꝓteruū edificiū.
sa.Qui aperit sibi fenestras t facit g
a ſ videt eni edificationē habere pulcherrimā.
b ſ christi sanguine.
laquearia cedrina :pingitq̄ sinopi- h
a ſ impperuū. ſ hereticī nō regnāt impperuū.
b ſ contendēdo cōtra ecclesiā.
de.Nūqd regnabis qm cōferis te i k
a ſ iosie parri iusto regi. b ſ iosias pater tu⁹.
c ſ ecclesiasticus omnes hereticī ab ecclesia incepe runt. d ſ corpus christi fruens regijs opib⁹.
cedro? Pater tu⁹ nunqd nō come l m
ſ sanguinem.
dit t bibit t fecit iudiciū t iusticia n
a ſ quasi nō fugbiuit de abūdantia.ideo ram in p̄ senti q̄ in futuro bene fuis ei:vel erit.
tūc cūz bñ erat ei? Judicauit cau-
a ſ pauperis et egeni:vel suūpius.
sa z paupis t egeni i bonū suū. Nū o
a ſ hec bona habuit.
qd nō ideo qz cognouit me dicit p
a ſ ioakim:corporis et anime.
dñs? Tui vero oculi t coz ad aua- q
ſ vt aliena diripias. ſ deceptorum.
ricia:t ad sāguinē innocētē fundē r
dū t ad calūniā t ad cursum mali s
opis. Propterea hec dicit dñs ad t
ioakim filiū iosie regē iuda. Non v
plāgēt eū. Ue frater:t ve sozor nō x
ſ sed.
cōcrepabūt ei:ve dñe:t ve iclyte.
a ſ .i.insepultus a bestijs:et ab auibus laceratus:
hec est eni asini sepultura.
Sepultura asini sepelieť:putrefa- y z
ct⁹ et pieť⁹ extra portas hierlm.
Ascēde libanū t clama t i basā da a
b
vocē tuā t clama ad trāseūtes: qz c
a ſ deus per
ꝓpheras:vel locutus est prophete scilicet.
cōtriti sunt oēs amatores tui. Lō v
ſ superbiens contra me et abundantia.
cutus sum ad te:in abūdātia tua: e
a ſ .i.superbia ex quo educta es ab egypto
dixisti non audiaz. Hec est viā tua f g
ab adolescētia tua:qz non audisti h
a ſ principes: huc illucq̄ dispsos.
vocē meā. Oēs pastores tuos pa- i
a ſ babyloniam.
scet vēt⁹:t amatores tui i captiui- l

t tpe sue captionis fuit templum cōbustum t eli uatus et populus partim occisus t partim capti uatus:que erant occasio magni luctus.
a Quia hec dicit dominus ad sellū.i.ad sedechiā qui nominat sellū.j. Paral.iij.vt dictū fuit ibidē qui regnauit pro iosia patre suo. nō im mediate sed in quarto loco.quia ante euz regna uerunt duo fratres sui t eius nepos:vt dictū ē.
b Qui egressus est de loco isto. loquit de futuro p modum ꝓteriti ,pter certitudinē ꝓphetie. Cetera patent. c Te qui edificat. Hic loquit de ioakim filio iosie.cuius primo describit malicia.secūdo debitam penā. ibi: Propterea. Circa primū dicit: Te qui edificat domū suā in iniusticia.erat eni iste ioakim cupidus et superbus: ,pter qđ ad faciēdū sibi edificia excelsa in magnitudine t curiositate rapiebat bona alie na. q Amicū suū opprimet frustra. id est sine causa legitima.t sū faciebat hoc ioakim amicis multo fortius alijs. c Qui dicit: edificabo mihi domū latā.i.excelsuā in altitudine.
d Et cenacula.i.solaria i quo notat excessus i latitudine. g Et facit laquearia cedrina.t sic est excessus in materia. h Pingitq̄ sinopide. in quo notat excessus in curiositate. i Nūqd regnabis.ſ.pseuerāter. k Cm cōferis te cedro.i.te eleuas vitra debitū:vel cōferis te cedro .i.salomoni potētissimo ad edificandū.
l Pater tu⁹.ſ.iosias q̄ fuit deuot⁹ t sanctus. m Nunqd nō comedit et bibit.i.pacifice vixit. n Et fecit iudiciū et iusticiā.tūc cū bene erat ei. q.d.ex statu ꝓspero potuisset aliter fecisse. ideo sequit: o Nunqd nō ideo. supple vixit bñ et iuste. p Quia cognouit me dicit dñs.q.d.sic, q Tui vero oculi t coz ad auariciā.t ito dege neras a patre. r Et ad sāguinē innocētē tē., ad hoc eni q̄ bona innocētū sibi acquireret:eri mē pīgnū morte eius ꝓponebat. s Et ad cursū mali operis.cupiditas eni impellit ad oīa mala ,pter qđ dicit aplus.j. Timot.vj. Radix oīm malorū est cupiditas. t Propterea. Hic ꝓr ꝓpheta denūciat debitā penā: t primo respectu regis dicēs: v Nō plāgent eū:ve frater tē.i. fratres eius t sorores nō plangēt eū mortuū. dicētes:ve nobis de morte fratris. x Nō cōcrepabūt el.i.fratres nō dicēt carmē lugubre: sicut tūc fiebat in solēnib⁹ sepulturis. ,pter qđ subdi tur: y Sepultura asini.cui⁹ cadauer ,pīcit in cāpū vel fossatū. z Sepeliet: putrefact⁹ tē. Cōtra hoc videť illud qđ dz.iiij.Reg'.xxiij. de isto ioakim.Et dormiuit ioakim cū fratrib⁹ suis.Ad hoc dicunt aliqui q̄ qz cadauer regis sic ,pīctū redūdabat nimis in verecūdiā indeoruz impetrauerunt a nabuchodonosor q̄ sepeliret. Vel potest dici q.iij. Reg.xxiij. nō dicit q̄ sepultus fuerit:sed q̄ dormiuit cū patribus suis: que dormitio nō ꝓportat nisi mortē. Consequēter ponit pena populi iude:cum dicit:
a Ascende libanū t cla.tē.i. denūcia vsq̄ ad extremitates regni.qz liban⁹ est in extrema ꝑte versus aquilonē:t basan versus orientem.
b Et clama ad trāseuntes. ita q̄ oēs ętia extra nei p terrā tuā transeuntes:pcipiat doloꝛē tuū.
c Quia cōtriti sunt oēs amato.tui.i. egyptij ō quoū auxilio cōfidebas quos nabuchodonosor debellauit.iiij.Reg.xxiij. d Vocāt⁹ su.ad te.p ꝓphetas meos. e In abūdātia tua.i. tpe ,pseritatis In heb.habeť: In pace tua. sine q̄ nō potest esse ,pseritas. f Dixisti nō audiā. qz rebellis fuisti verbis prophetarum.
g Hec est via tua.i.consuetudo tua.
h Ab adolescentia tua.i.ab exitu de egypto. ex tunc eni fuerunt frequēter rebelles moysi et deo. i Omnes pastores tuos.id est reges t sacerdotes. k Pascet ventus.i. inanis fiducia quā habent de egyptijs,de quibus subdi tur: l Et amatores tui in captiuitatē ibūt. per nabuchodonosor captiuandi.

x Et tūc

vt significent q̄ vox ꝑphete vsq; ad monꝫ libanū ⁊ basan debeat q̄nire. a Uiuo ego ⁊c. Supra dixerat domui regis iuda hec loqueris. deinde descēdē ī domū regis iuda ⁊ iterū hec dicit dñs sup domū regis iuda et prepositero ordine post q̄ locutus est de sedecchia q̄ vltim⁹ rex fuit: reuertit

a Et tūc cōfunderis. ꝑpter frustrationē tue spei. b Que sedes ī libano. i. in hierlm de lignis libani edificata. c Et nidificas ī cedris. i. in diuitiis male cōgregādo. d Quō cō. i. cōgemisces. q. loquitur de futuro p modū ꝓteriti. e Cū ve. ti. do. ⁊c. i. cū veniēt in destructione tēpli et ciuitatis. f Uiuo ego. Hic vltimo loquif de ioachin nepote iosie dicēs ī p̄sona dñi: g Quia si fue. In heb. habek chonias. ē tñ idē nomē ioachin ie/chonias ⁊ chonias; variatū tñ. ī heb. sicut ī latino idē nomē est Nicola⁹ cole tus et colin⁹. b Annulus ī manu dextera mea ⁊c. antiquit⁹ enī annulus erat signū dilectionis ⁊ etiā firmitat⁹. hr ei signabāt annulo reg⁹: vt habet ī libro Hester ⁊ ī plurib⁹ aliꝭ locis. Est igit sensus: Si apparuerint signa dilectionis mee erga iechoniā ⁊ sue stabilitatis ī regno: nihilominꝰ ejciā eū. i Et dabo te. mutat modus loquēdi de tertia ꝑsona ad secūdā. Cetera patēt ex dictis. ē. vsq; ibi: k Et in ter. ⁊c. i. ī iudeā ad quā cū magno desiderio anhelabāt reuerti. l Rō re. ⁊ in B ptz q̄ dictū ē. ē. de ioachaz q̄ erat min⁹ lugēd⁹ q̄z iste: qz cū isto multi nobiles fuerūt captiuati absq; reuersione. m Rūq̄d vas fi. atq; cō. i. nulli⁹ momenti. n Uir iste iechonias. q. d. sic. o Rūq̄d vas absq; oi bo. i. nullam bonitatē babēs ī se. ió seq̄t: p Quare ab. sūt ⁊c. q. d. ꝓ malicia sua. q Terra terra terra. ter replicat ad maiorē assertionē eiꝰ q̄d subdit: r Scribe vi. istū sterī. ꝓ sniam dei diffinitiuā. cui⁹ sterilitas exꝓlicat. cū dr: s Uirū q̄ in die. ⁊c. in regimine regni nec etiā in posteris. ió sequit: t Nec enī erit de se. ei⁹ ⁊c. qz sibi successit sede chias ei⁹ patru⁹: vt dictū est. ē.

tatē ibūt. Et tūc cōfūderis ⁊ eru/ a ¶ arrogantia ſignificat.
besces ab omni malicia tua q̄ sē/ b
des in libano: ⁊ nidificas in ce/ c
dris Quō cōgemuisti cū venissēt d e
¶ subite captiuitatis.
tibi dolores quasi dolores par/
turientis? Uiuo ego dicit domi/ f
b nus: quia si fuerit iechonias filꝰ g
ioakim regis iuda annulus ī ma h
a ¶ de manu pictoris difficulter eripit. ¶ cū.
nū dextera mea ide euellā eū. Et i
a ¶ babyloniorū.
dabo te ī mānu quorētiū animā
tuā: et in manu quorū tu formi/
das faciē: ⁊ in manu nabuchodo
nosor regis babylonis: ⁊ in ma/
nu chaldeoꝝ. Et mittam te ⁊ ma k
trē tuā q̄ genuit te ī terrā alienā
in qua nati nō estis: ibiq; morie/
¶ iudeam. ¶ desiderio.
mini ⁊ in terrā ad quā ipsi leuant l m
animā suā: vt ipi reuertant illuc.
c ⁊ nō reuertent. Rūq̄d vas ficti n
d le atq; ꝓtritū vir iste iechonias?
¶ vel lun.
Rūq̄d vas absq; oi voluptate? o
a ¶ hoc factū de iechonia nemo dubitat.
Quare abiecti sūt ipse et semen p
ei⁹: et ꝓiecti in terrā quā ignora
uerūt? Terra: terra terra: audi ser q
e monē dñi. Hec dicit dñs: Scribe e
f virū istū sterilē: virū q̄ in diebus
suis non ꝓsperabit. Nec enī erit f
¶ rm: sed christus deus ⁊ homo cui⁹ regnū non
erit terrenū: ⁊ breue sicut regnū dauid: sed perpe
ruum est atq; celeste.
de semine ei⁹ vir q̄ sedeat sup so/
liū dauid et potestatē habeat vl
tra in iuda. La. XXIII
g V Ę pastoribus qui dispergunt: et dilacerant gre/ p
gez pascuę mee dicit do r
minus. Ideo hec dicit dominus

nis pastoribꝰ tradit⁹ et reliquie saluant⁹. p dunt oues pastores herelim docētes. lacerant ⁊ dissipāt scissinata faciētes. eyciunt ab ecclesia iniuste sepantes. nō visitāt infirmos. penitentibus manū cōtrahentes. quoꝝ oīm misereatur deus: pristina pascua reddēs ⁊ malos pastores auferens. a Ecce dies ⁊c. Abie/ a ¶ synagoge scribas ⁊ pharise.
ctis pastoribus synagoge scribis. ſ. et pharisēis ⁊ apostolis: in loco eoꝝ sub stitut⁹ inducit xp̄s pastoꝝ pastorū.

¶ Propter

Nico.de lyra

bo falsę doctrine. ió subdit pena cuꝫ ē:: a Ecce ego vi. ſu. vos acriter punīēdo. b Malicia ſtu. ve. ex quo ptz q̄ ex certa sciētia faciebāt talia.
c Et ego. Hic ꝓ̄r nūciat aduēt⁹ bo/ ni pastoris. ſ. xp̄i de quo est principalis intētio hui⁹. ꝑphete ⁊ aliorū sicut dictū fuit in principio hui⁹ libri: tamē aliꝰ expositores nostri totā istā ꝑtem vsq; ibi: Ad. ꝑphetas exponūt de reditu captiuitatis babylonice. ⁊ quod subdit: Et suscitabo sup eos pastores ⁊c. exponūt de iesu filio iosedech: Esdra. Neemia: Aggeo et Zacharia. et qō postea subdit: Suscitabo dō germē iustū: exponūt ō eorobabel q̄ fuit de semine dauid: vt pater Matth. ī. ⁊ fuit dux populi de captiuitate redeūtis. qō aūt postea subdit: Et hoc ē nomē qō vocabūt eū dñs iustus noster: qz sicut dicūt isti expositores in dei imponebant antiquit⁹ filijs suis nomīa dei. Sed ista expositio nō videt vera. primo qz ōr hic. Nō formidabūt vltra ⁊ nō pauebūt. reuersi aūt de captiuitate babylonica fuerūt frequēter ī afflictione magna ⁊ abiectione: vt dicit Neemie. j. ⁊ in magno timore a gentib⁹ circūstantib⁹ in tñ q̄ vna mann faciebant opa ⁊ altera tenebāt gladiuꝫ. ſcḋo qz subdit: Et nullus quereť ex numero. i. deficiet. qz nō oēs iudei reuersi fuerūt de babylone: ſz multi remānserūt amore vrozū q̄s ibi acceperāt ⁊ plis quā ibi genuerāt vt dictū fuit Esdre. j. Itē qō exponūt de zorobabel. Suscitabo dauid germē iustū ⁊c. nō est verū. qz ibi subdit: Et regnabit rex ⁊c. qz zorobabel nō fuit rex. Itē qz de illo eodē rege subdit: Et hoc est nomē q̄ vocabūt eū dñs iust⁹ noster. vbi enī trāslatio nostra habet dñs. In heb. habet: nomē dñi tetragrāmaton: qō ſm doctores hebreoꝝ est appropriatū sūmo creatori. ⁊ ió nō pōt cōuenire alicui puro hoi: qō aūt dicunt vlteri⁹ q̄ iudei nolā dei imponebāt filijs suis est ficticiū ⁊ maxime de nolē dñi tetragrāmaton: qō ꝑpter sui sanctitatē nullus audebat nolare nisi soli sacerdotes: nec tñ vbiq; ſz tñ in templo. Preterea exꝓlitores isti magis iudaizant q̄z iudei q̄ passū istū intelligendū dicūt ad rām de xp̄o. Uñ ⁊ trāslatio chaldaica q̄ apud hebreos est autētica: ⁊ ōr thargū apud eos: vbi nos habem⁹: Suscitabo dauid germē iustum babet. Statuā dauid messiā iustū: ꝑpter qō littera ista de xp̄o est exponēda: ⁊ dimidiē in tres ptes qz primo ꝓdicit fideliū cōgregatio. ſcḋo subdit cōgregātis cōditio. ibi: Ecce dies. tertio tāti beneficij recognitio. ibi: Propter. Circa primū ōr in ꝑsona dñi: Et ego congregabo reliquias gregis mei: q̄ congregatio non est intelligēda p localē motū: ſ p vnitatē fidei ⁊ charitat⁹ nec/ tum ſm qō ōr Job. xxj. q̄ xp̄s moritur⁹ erat ꝑ gentē ⁊ vt filios dei q̄ dispsi erāt cōgregaret ī vnū. i. ī vnū ritū fidei ꝓfanę de variis sectis gētiū ⁊ iudeoꝝ ī q̄bus erāt dispsi. d Et ꝑuer. eos ad ru. sua. ager aūt dñicus ē ecclia: ⁊ sic ōr ager vn⁹ ꝑter vnitatē vniuersalis ecclie. ita possūt dici plures agri ꝑter diuersas ꝓuincias ī q̄b⁹ viget cultꝰ xp̄i: ⁊ ꝑ diuersa loca huic cultui ꝓfecrata ad q̄ conuiūt fideles: ⁊ dicūt ꝫ rura: In heb. aūt hr: Ad maneria sua. ꝑ q̄d clari⁹ signanť loca deo dicata.
e Et cresc. ⁊ mul. sicut ptz ꝓpletū ꝑ multiplicationē fideliū.
f Et susci. sup ⁊c. ſ. xp̄m q̄ ē ꝓnceps pastorū: ⁊ apl̄os ⁊ successores eoꝝ. g Nō ter. vl. ⁊c. istud referť ad statū triūphantę ecclie q̄ sīl currit cū statu ecclie militantę. a tpe passionis xp̄i p quam

a ¶ ve sine vnū oulle.
† deus israel ad pastores q̄ pascūt a
populū meū. Vos dispsistis gre/ b
gē meū: ⁊ eiecistis eos: ⁊ non vi/ c
sitastis eos † Ecce ego visitabo su a
ꝑ vos malicia studioꝝ vestroꝝ ⁊ b
ait dominus. Et ego cōgregabo c
a ¶ ve sine vnū oulle.
reliquias gregl mei de ōibus ter
ris ad quas eiecero eos illuc: ⁊ cō v
uertā eos ad rura sua: ⁊ crescent e
⁊ multiplicabunť: ⁊ suscitabo su/ f
a ¶ apostolos. b ¶ pane verbi dei. c ¶ eccle
sie gregem.
per eos pastores ⁊ pascent eos.
Nō formidabūt vltra: ⁊ non pa/ g
uebūt: ⁊ nullus quereť ex nume/ h
a ro dicit dom⁹. Ecce dies veni/ i+
unt dicit dñs: et suscitabo dauid k+
¶ ch̄ristum.
germen iustum: et regnabit rex ⁊ l
a ¶ nō erit pater iudicat quēq; sed omne iudicij
decus filio.
sapiens erit: et faciet iudicium et m
iustitiam ī terra † In diebus illis n
a ¶ vt de duabus virgis fiet vna. b ¶ due tri/ o
bus. ¶ decem tribus. p †
saluabit iudā: ⁊ israel habitabit q
a ¶ sicut et in Esaia Emanuel appellat.
cōfidēter. Et hoc est nomē quod r
a ¶ Rū q̄ fact⁹ est nobis sapiētia a deo ⁊ iusticia
vocabūt eum dñs⁹ iustus no/ s

† 24.9.5.c trāsferunt

† 7.33.c

† Deu.33.8

trāslatoꝝ loco ipl̄ posuit nomē cōe. ⁊ B mō trāsferť dictū nomē vbiq; ī veteri testamēto inuenit. Aliq̄ dicūt q̄ B nomē dñi tetragrāmatō nō ōr de deo tñmō ſ etiā de aliis. Vbi gra Ezech. vl. ōr: Et nomē ciuitat⁹ dñs: ⁊ vbi habem⁹ dñs. In heb hr tetragrāmatō. q̄ B nomē tetragrāmaton qō stat B ꝑ ciuitate nō ōr de deo. Itē Hcū. xxij. Uocauit abraā nomē loci illi⁹ dñs vider. ⁊ vbi habem⁹ dñs. In heb hr: nomē dñi tetragrāmaton. Itē Judi. vj. legit: Edificauit q̄ altare dño vocauitq; illō dñi pax: vbi ī heb. hr nomē dñi tetragrāmatō. Itē Exo. xxv. Edificauit moyses altare dño ⁊ vocauit nomē ei⁹ dñs exaltatio mea. vbi habem⁹ dñs. In heb. hr nomē dñi tetragrāmaton: ſ ista nō derogāt dict⁹ Ra. Mo. qz nullū ꝑdicto⁹ nolat nolē dci ꝓpio ⁊ absolute. ſ a q̄dā effectu: dei. ſ nulli⁹ bō. ꝓprie et absolute vocat de⁹: ſ cū q̄dā cōnotatione ⁊ ab aliquo effectu dei: sicut multi sūt vocati deodat⁹: dñs dedit: ⁊ sīr de plib⁹ tā boib⁹ q̄ locis: sicut ē ī locis allegat⁹. ē. vt ptz intuenti. Uerūtū ī prima auctoritate dicēte: Et nomē ciuitat⁹ dñs debet addi: ibidē. Uñ trāslatio chaldaica hz: nomē ciuitat⁹ exponēt a die q̄ faciet dñs descēdere de diuinitatē suam ibidē: ⁊ sic ptz ad alia: q̄d sit dicēdū: qz semp cū aliq̄ cōnotatione ponit dictū nomē q̄n ponit ꝑ alio q̄z ꝑ vero deo.
s Just⁹ no. i. iustificans nos. ꝑ q̄d etiā oñdit ei⁹ diuinitas cui⁹ ꝓpriū ē iustificare ipiū. Sciēdū aūt q̄ hebrei ne ex hac auctoritate cogerenť xp̄i diuinitatē ofiteri quē expectāt futurū hoiem purū: moyse tñ sactioꝝ. dicūt q̄ lra hebraica talis est. Et B ē nomē ei⁹ q̄ vocabit eū dñs iust⁹ nr̄. ita q̄ nomē dñi tetragrāmaton q̄d soli deo ꝓuenit: nō ōr de messia ſm eos: ſ de deo q̄ vocabit eū ad redēptionē indeoꝝ. ⁊ ipi possūt sic mutare lrāz de facili. qz dictio hebraica q̄ hic ponit. ſ. Esser. indifferēter accipit ꝑ q̄ et ꝑ q̄d. Itē vocabūt eū ⁊ vocabit eū eisdē lrīs hebraicis penit⁹ scribūť: ſ varie pūctanť: q̄ pūctatio pēr

Colos. i. c

Auc. i. c

Josephus

Ezec. 34. f

¶ a ¶Propt̃ hoc ꝛc. Hoc totū caplm̃ Lxx. nō habet cui⁹ hic sensus est. Qm̃ nō p̃ moysen pplus dei d̃ egypto liberet: sed p̃ rp̃m de toto orbe qđ ex toto cōpiehit: qui ab oriēte ⁊ occidēte et septē trione ⁊ meridie veniēt ⁊ recūbēt cū abrā. ysa. ⁊ ia. et postq̃ intrauerit plenitudo gētiū tūc oēs isrl̃ saluos fiat. b ¶Quasi hō. m. ꝛc. Nulli⁹ intelligentie: nulli⁹ sapie. Dominꝰ ei nouit cogitationes ho. q̃ vane sūt. Ubi sūt q̃ dꝛ pfectā i hoie iusticiā p̃dicāt. Si rūderit de sanct̃ se d̃ dicere: nō de semetipsis. Quis sanctio: hieremia. Qui virgo ꝓpheta sanctificat̃ l̃ utero ꝓferēs saluatorē noīe suo. Hieremias enī interp̃tat̃ excelsus dñi. c ¶A facie do. ꝛc. Considerato vultu oīpotēt̃ dei. i. p̃ris: ⁊ vultu filij q̃ est splēdo: glie: ⁊ figura substātie ei⁹: ꝓpheta et aīo ⁊ corpe phorescit ⁊ se nihil esse itelligit. vñ: Ps.71. Ut iumēti facꝰ sū apd̃ te. d ¶Luxit terra ꝛc. Quicqđ de terra iudea iuxta ꝛram intelligis ad gregationē credētiū referre poteris. Propter adulteria ei⁹ ⁊ mendacia ⁊ piuria vtutū ⁊ grāru sterilitas cōsequit. e ¶Prophēta nāq; ⁊ sacerdos polluti sūt. ¶Afferā sup̃ eos. Nō q̃ mala sint aut dominꝰ inferat mala: sz mala vident̃ his q̃ sustinēt supplicia: alioquin eadē ⁊ bona et mala sūt. Mala iuxta eos q̃s cruciāt: bona iuxta eos q̃s emēdant. Et notandū q̃ annus visitationis dñi dr̃ correctio ⁊ cruciat⁹ peccātis. vñ: Ysaie 27. Visitabo i virga iniq̃tatis eoꝝ ꝛc. Misericordiā aūr meā non dispgā ab eo. g ¶Et in ꝓphetis sa. Quo ꝓphete samarie q̃dā loquūt̃ ꝓphetāt i baal: sic bereici in ecclesia sue extra vt supplantēt pplm̃ isrl̃ q̃ prius cernebat deū loquūt̃ in demonibus. h ¶A ꝓphetis ei. Utinam enī hoc testimonio aduersus eos qui eplas plenas mēdacio ⁊ fraudulentia ⁊ piurio in orbē dirigūt ⁊ aures audientiū pollunt. Non enī sufficit eis iniquitatē p̃

¶ p̃iam

a ¶ quando orietꝰ sol iusticie

ster. ¶Propter hoc ecce dies veni a
unt dicit dominꝰ: ⁊ nō dicent vl b
a ¶ per moysen.
tra viuit dominꝰ qui ēduxit filios isrl̃ de terra egypti: ¶ viuit c
¶ per christum.
dominꝰ qui eduxit ⁊ adduxit semen domus isrl̃ de terra aquilonis: ⁊ de cūctis terris ad quas eiecerā eos illuc: et habitābūt i ter d
¶ ecclesia. ¶ pseudo. ¶ sermo dirigitur.
a ¶ victimā humilitatis offert deo. Vñ: Cor contr hu. d. n. d. de qbus oīa ossa mea dicēt. d. q. s. r.
ra sua. Ad ꝓphetas. Contritum et
est cor meum in medio mei: con f
tremuerūt oīa ossa mea. Factus g
sum quasi vir ebrius: ⁊ quasi hō b
madidus a vino a facie dñi: et a c
¶ vel decoris glorie eius.
facie sanctōrū verborū ei⁹: quia i
a ¶ hoc in. Lxx. non habemus.
adulteriis repleta ē tra: q̃ a facie k
a ¶ Lxx. iuramēti vani sui ¶ iō. b ¶ sterilia facta
māledictiōis luxit terra: arefacta l
sūt aruia deserti. Factꝰ ē cursus m
eorū malꝰ: ⁊ fortitudo eorū dissi n
a ¶ doctor. b ¶ ministerij dogmatis
milis. ¶Prophēta nāq; ⁊ sacerdos o
a ¶ ecclesia.
polluti sūt: ⁊ i domō mea inueni p
malū eorū ait dominꝰ. Idcirco q
a ¶ hereticoꝝ error. b ¶ Unde: Nō videant q̃ dicit ego sum lux mundi. ¶ contra quas signa tum est super nos. l. y. r. d.
viā eorū erit quasi lubricū i tēne r
bris. Impellēnt enī ⁊ corruent i
ea. Afferam enī sup̃ eos mala: an f
nū visitationis eorum ait dñs.
a ¶ qui nō habēt christū dei virtutē: dei sapientiā b ¶ idolo demonibus consecrato.
iratem: ⁊ ꝓphētabant in bāal: et t
decipiebant populū meum israel.
a ¶ doctorib⁹ nō solū in hereticis. ¶ ecclesie.
Et in ꝓphētis hierl̃m vidi simili v
a ¶ cunctes per viā mendacij acquiescentes hereticis. ¶ i. verbi dei.
tudinem adulteratiū ⁊ itēr men x
a ¶ quos debuerant corrigere.
dacij. Et confortauerunt mānus y
pessimorum: vt non conuerteret
a ¶ quasi non impune ferent finis eorū quasi sodome et gomorre.
vnusq̃sq; a malicia sua. Facti sūt z
mihi omnes sodoma: et habitatores eius quasi gomorra. Propterea hec dicit dñs exercituum a
ad prophetas: ¶Ecce ego cibabo b
a ¶ vel doloribꝰ vel amaritudine.
eos absinthio ⁊ potabo eos felle.
A ꝓphetis enī hierl̃m egressa est c
pollutio super omnem terram. d

valde de facili fieri: ⁊ q̃ iudei talē falsitatē fecerint ¶ † 3.16.c
B loco ptz p. Lxx. interp̃tes q̃ fuerūt iudei valde literati: ⁊ in B loco sic trāstulerūt. Et B est nomen qđ vocabūt eū dñs iustus noster. nec tū p̃ hoc reuelauerūt diuinitatē rp̃i. Ptolemeo regi quā studebāt ei celare fm̃ q̃ dicit Hiero. in plurib⁹ locis: q̃ p̃ nomine dñi tetragrāmaton trāstulerūt nomē grecū significans dñm: sicut hoc nomē dñs ponit in trāslatione latina. qđ nomē nō solū dr̃ de deo: sed etiā de q̃libet hoie magno. Falsitas etiā h̃dicta ptz p trāslatiōnē chaldaicā q̃ sic habet i B loco. Et B est nomen qđ vocabūt cū ꝛc. c ¶Propter B. Hic p̃r ponit tantū pbātij recognitio. cū dr̃: b ¶Et nō dr̃. vl. vi. dñs ꝛc. q̃ sicut ad p̃sentia maioris luminis min⁹ obfuscat: sic aduentꝰ te pbātij incarnationis iesu rp̃i et redēptionis nr̃e p̃ cū facte obfuscata sūt oīa pbātia ⁊ q̃si oblitioni data q̃ fuerūt in veteri lege tāq̃m modica aut nulla respectiue. c ¶Sz vi. dñs q̃ edūcit addu. ꝛc. qđ nō p̃t intelligi de reditu captiuitatis babylonice. q̃ illud beneficiū q̃si incōparabiliter minꝰ fuit q̃ eductio filiorꝰ isrl̃ de egypto in tot signis ⁊ mirabilib⁹ diuinis: ⁊ i tāta multitudine q̃ crāt sexcēta milia absq̃ mulierib⁹ ⁊ parunlis. ⁊ iō ista adductio intelligit de vocatione ad fidē p̃. q̃ de oībus terre ptib⁹ sūt aliqui vocati: ⁊ ista vocatio maior est ⁊ excellētior q̃si incōpabiliter oīb⁹ pbātijs veteris testamēti. d ¶Et ha. i ter. sua. i. i ecclia multante: ⁊ postea i triūphāte q̃ ē terra viuētiū. p̃missa fidelib⁹ i p̃mū: vt frequēter supi⁹ declarauī.
e ¶Ad ꝓphetas. Hic p̃r nequicīā malorū pastorꝰ diffusi⁹ reiumit: ⁊ primo arguit eorū vitam. secō docerinā. ibi: Hec dicit. Prima adhuc i duas. q̃ primo arguit eorū mala vita. secō subdit pena. ibi: Idcirco. Circa primū dicit Hieremias. f ¶Cōtritū ē cor meū ꝛc. q̃ dolebat de mala vita sacerdotū ⁊ falsorū ꝓpheta. cōpatiebat etiā eoꝝ nature ꝓter mala q̃ videbat eis ūinere. sz eorū culpā odiret. g ¶Factus sū q̃si vir ebrius. i. attonit⁹ p̃ eorū malicia ⁊ sequēti pena. iō subdit: h ¶A facie dñi. vindictā p̃parantis. i ¶Quia adulteriis replera est terra. iuxta dictū est. s. v. Unusquisq; ad vsurem ꝓximi sui hinniebat. k ¶Quia a facie maledictiōis. i. ꝓter blasphemias ⁊tra deū et alia mala. l ¶Luxit terra. h̃ siccitate nimia. sicut diffusius explicat. s. xiiij. Sicut enī ꝓtrū dr̃ ridere metaphorice quādo virescit terra lugere quādo aret. m ¶Factus est cursus eorū malus. ad mala enī currebāt sine freno rationis ⁊ diuine legis. n ¶Et fortitudo eorū dissimilis. patrib⁹ antiquis. o ¶Prophēta nāq; ⁊ sacerdos polluti sūt. In ecclesia et aliā mala. l ¶Luxit terra. h̃ siccitate nimia. sicut diffusius explicat. s. xiiij. Sicut enī ꝓtrū dr̃ ridere metaphorice quādo virescit terra lugere quādo aret. m ¶Factus est cursus eorū malus. ad mala enī currebāt sine freno rationis ⁊ diuine legis. n ¶Et fortitudo eorū dissimilis. patrib⁹ antiquis. o ¶Prophēta nāq; ⁊ sacerdos polluti sūt. In ecclesia et aliā mala. p ¶Et i domo mea. id ē in tēplo meo nomini dedicato. q ¶Inuēni malum eorū. i. idola q̃ colebāt. iiij. Reg. xxi. r ¶Idcirco. Hic subiungit pena. cū dicit: Idcirco via eoꝝ erit quasi lubricū ꝛc. hoc est dictū. inferam eis plura mala vnū sup̃ aliud. s ¶Et in ꝓphetis samarie. q̃ iam erāt in captiuitatē ducti a sexto anno ezechie. iiij. Reg. xviij. vbi habem⁹: fatuitatē. In hebreo habet: blasphemiā. ideo subdit: t ¶Et ꝓphetabāt in baal. querēdo respōsū ab idolo vel potiꝰ a demone in ipso ⁊ non a deo. ⁊ sic erat quedā blasphemia. quia p̃ hoc ostendebant q̃ reputabāt baal plus q̃ deū. v ¶Et in ꝓphet⁹ hierusalē vidi similitudinem. ad ꝓphetas samarie. Adulteran. id est idolatriā. x ¶Et iter mendacij. quia decipiebant populū iude: sicut illi populꝰ samarie. In hebreo habet sic: Vidi turpitudinem adulterij: ⁊ iter mendacij. turpitudo enī adulterij est quādo adultera in eodē lecto recipit adulterū cum marito: ⁊ sic isti fecerūt. quia in templo domini idolū posuerūt. y ¶Et cōfortauerūt. suo malo exemplo ⁊ verbo falso. z ¶Manus pessimorum. ad p̃manēdū in peccato. a ¶Facti sunt mihi omnes sodoma. i. abominabiles vt sodomite. ideo subdit inflictio pene. b ¶Ecce ego cibabo eos absinthio ꝛc. i. replebo eos pena amarissima. c ¶A ꝓphetis enī hierusalem egressa est pollutio. idolatrie et aliorum malorum. d ¶Super omnem terram. sz iudee quia populus eos imitabatur.

† 3.16.c

Dec dicit

¶ p̃iam deuotare vel ꝓfanos ꝓphetare. Hic cōsequēter arguit ꝓphetarū falsorū ⁊ sacerdotū doctrina. ⁊ primo quātū ad denūciationē falsitat̃. secūdo quātū ad derisionē veritatis. ibi: Si ¶ igit. Prima adhuc in duas. q̃ primo arguit in eis denūciatio falsi. secō coloratio sui dicti. ibi: Audiui. Circa primū dicit: b ¶Nolite audire verba ꝓphetarū. qui ꝓphetāt mendacia ad vos decipiendū. c ¶Visionē cordis sui. i. fictā abeis. d ¶Dicūt his qui blasphemabant me. ore ⁊ opere. e ¶Pax erit vobis. asserendo ⁊ nutriendo eos in malis.
f ¶Quis enī astuit in cōsilio dñi. de ꝓphetis sic loquēt̃ib⁹. q. d. nullus. q̃ euenier cōtrarū. ideo sequit: g ¶Ecce turbo dominice indignationis. i. impet⁹ diuine vindicte. h ¶Sup̃ caput impiorū. sine sint sacerdotes siue populares.
i ¶Nō reuertet̃. i. nō impediet̃ sed absq̃ dubio veniet. k ¶In nouissimis diēb⁹. id est tpe destructionis ciuitatis qđ dicit hic vltimū. q̃ tunc terminatū fuit regnū in deoꝝ. l ¶Intelligetis cōsiliū meū. i. penā quā disposui inferre videbitis p̃ effectū m ¶Si stetissent in cōsilio meo. verbis ꝓphetarū meoꝝ credendo.
n ¶Et nota se. ver. mea po. meo. sicut tenebant ex officio. o ¶Auertissem eos vtiq̃ a via sua mala. spiritū vere penitentie eis conferendo. p ¶Putas ne deus † 3.14.c † 3.29.c
e vicino ego sum. i. cognoscēs tm̃ illa que E
sunt prope me et nō ea que sunt lōge. hoc nō inducit ad excludēdā dei ꝓsentiā vbiq̃ sed ad excludendū doctrinā falsam aliquoꝝ sacerdotū qui dicebant dei ꝓnidentiā attingere tm̃ ad superiora ⁊ nō ad ista inferiora: qui error incepit a tēpore sancti Job. vnde in ꝓsona sic errantiū dicit Job. xxij. Circa cardines celi gambulat nec nostra cōsiderat. Sed quia dei ꝓnidentia attingit ad oīa quātūcūq̃ occulta. ideo sequit: q ¶Si occultabitur ꝛc. id est non occultabitur: quod probatur ex eius ꝓsentia vbiq̃ eum dicitur:
r ¶Nūqđ non celum ꝛc. q. d. sic
s ¶Audiui. Hic consequenter arguit in falsis ꝓphetis coloratio sui dicti: ad B enī q̃ magis sibi credere ⁊ vtebant̃ modo loquēdi ꝓphetarū. et hoc est quod dicitur: Audiui que dixerūt ꝓphete. s. falsi: q̃ verba eoꝝ nota sunt mihi.
t ¶Prophetantes in nomine meo mendacium. ꝓmittentes sue false ꝓphetie: hec dicit dominus sicut ꝓphete veri.
v ¶Somniaui. i. visionē a deo accepi in somno: ⁊ quia hoc faciebant ad facilius decipiēdū populū: vt dictū est. iō sequit:
x ¶Qui volunt facere ꝛc. p̃ suaz falsam doctrinā. ideo sequit: y ¶Prophēta q̃ habet somniū. s. vanū. i. narret somniū. i. referat tanq̃ somniū: ⁊ nō ꝓmittat hec dicit dominꝰ. a ¶Et qui habet sermonem meū. sibi hieremias ⁊ alij veri ꝓphete. b ¶Loquat sermonē meū vere. sz ꝓmittendo: hec dicit dñs. c ¶Quid paleis ad triticū. i. sicut palee nō sunt tritico cōmiscende vel econuerso. sic nec nomen domini est adiungendū false doctrine ꝓphetarum. d ¶Nunquid nō verba mea sunt quasi ignis. q. d. sic: ꝓter quod dixit hieremias. ē. xx. ca. Factus ē sermo dei quasi ignis exestuans in corde meo. q. d. sicut ignis consumit paleas et malleus conterit petras: sic virtus nomini mei quo colorauit falsitatē suas erit occasio attritionis et cōsūptionis eoꝝ. ideo subditur:

¶ dñs

a ¶ o populenepute re alienū a culpa si acquieueris: par enī pena discipulo ⁊ magistro.
Hec dicit dñs exercituum. Nolite audi a
re verba ꝓphetarū q̃ ꝓphetāt vobis: et b
a ¶ quā simularunt.
decipiūt vos. Visionē cordis sui loquūt c
a ¶ hereticis et peruersis.
nō de ore dñi. Dicunt his q̃ blasphemāt d
a ¶ qđ dicem⁹. ¶ nō nos. b ¶ quasi ne timeatis vanis comminationibus territi.
me: locut⁹ est dñs: pax erit vobis ⁊ oīb⁹ e
q̃ ambulat i prauitate cordis sui: dixerūt
a ¶ qđ timem⁹ ꝓ cōsentia mala ¶ bonū qđ locut⁹ ē dñs.
a nō veniet sup vos malū. Quis enī affuit f
in cōsilio dñi et vidit ⁊ audiuit sermonem
ei⁹? Quis cōsiderauit verbū illi⁹ ⁊ audi b
uit? Ecce turbo dominice indignationis g
a ¶ non sup̃ alios.
egrediet ⁊ tēpestas erūpens sup̃ caput b
a ¶ populi vel eoꝝ qui falsa nunciant. b ¶ id est nō placabitur sicut olim: sed qđ sepe cōminatus est cōplebit.
impiorū veniet: nō reuertet furor dñi i
vsq̃ dū faciat: ⁊ vsq̃ dū cōpleat cogitatū k
a ¶ cū exercitū captiuitatis tempus cucurrit. l
a ¶ quod vos nō intelligitis: sed intelligere iaceratis.
c ligent cōsiliū ei⁹? Nō mittebā ꝓphetas: l
⁊ ipsi currebāt. Nō loquebar ad eos ⁊ ipi
a ¶ de corde suo. b ¶ i. volebant mee acquiescere.
ꝓphetabāt. Si stetissent in consilio meo: m
a ¶ nō blandientes eis neq̃ adulantes: ⁊ dicētes: in iusticia vestra viuetis.
⁊ nota fecissent ꝙba mea ꝓpło meo: auer n
a ¶ sic facerēt ea q̃ nō cōuenīūt sequētes cogitatiōes suas.
tissem eos vtiq̃ a via sua mala et a pessi o
a ¶ vt eis oīa pūra cognosceā nō lōgiꝰ vbiq̃ sū oīa cognosco.
mis cogitationib⁹ suis. Putās ne deꝰ e p
a ¶ Lxx. deus appropinquans ego ꝛc.
vicino ego sum dicit dominus: et nō deꝰ q
¶ quasi. a ¶ Quo ibo a spiritu tuo et quo a fa. t. fu.
de longe? Si occultābit vir in absconditis: et ego nō videbo eum dicit dominꝰ? r
a ¶ quasi vbiq̃ ꝑsens sum: quia omnia impleo.
¶Nunquid nō celum ⁊ terrā ego implebo s
dicit dominꝰ? Audiui que dixerūt ꝓphe t
a ¶ contra quos est superior: titulus ad ꝓphetas.
tę ꝓphetantes in nomine meo menda u
cium atq̃ dicētes: Somniaui somniaui.
Usq̃quo istud est in corde prophetarum v
vaticinantiū mendaciū: ⁊ prophetantiū
seductiones cordis sui. Qui volunt face x
¶ qui nunc est.
re vt obliuiscat̃ pplus meus nois mei ꝓ
e pter somnia eoꝝ que narrāt vnusquisq̃ y
a ¶ antiquus populus de egypto egressus.
ad primū suum. Sicut obliti sunt pātres
a ¶ quasi nō i noie meo ꝓpheraret sed in baal.
eoꝝ nominis mei ꝓptēr baal. Prophe y
a ¶ eoꝝ est exponere somniū qui habent dei sermonē in quibus est veritas nō mendaciū.
ta q̃ habet somniū nārret somniū: et qui z
habet sermonem meū loquat̃ sermonem a
a ¶ hereticis. b ¶ sanctos.
meū vere. Quid paleis ad triticum dicit b
a ¶ non hereticoꝝ. ¶ quasi nūciante ventura supplicia non adulantur paleis incendiū minantur.
s dñs? Nunquid nō verba mea sunt quasi c

¶ dñs t vidi dñm t verbū dñi qđ factū est ad illū siue ad illā. Sic heretici assumunt testimonia scripturaꝝ ō vtroq; testamento: t furant verba salvatoris vnusquisq; a primo suo ppheris: aplis: euāgelistis t assumūt liguas suas vt cordis vanena ore pmūciēt t dominār dominatiōe. Vñ Dominī somniū suū t nihil i. oēs vi. di. i ma. su. Minatur ¶ dñs otra hmōi se esse venturum.

a Quasi malle

3. Re. 6. a De ecclesiasticis viris scriptū est q malleus et securis nō sunt audita in domo domini.

b ¶ Qui furant. Semp em̄ mendaciū imitat veritatē: aliter em̄ non pōt decipere.

c ¶ Si igit̄ ꝛc. Verbū hebraicū massa Aquila onus i terp̄tat: Symmachus t. lxx. t theodotio assūptionē: vbi ergo grauest t plenū pondet: t laboris pōdus dicitur. Vbi aūt pspera pmittunt: vel post cōminationē meliora visio dicit vel verbū dñi. t pspicuū est ex ipso titulo pphetie ponderis vel visionis vt verbi domini q̄lis vaticinatio sequat. Quia igit̄ pphete solebant peccantib⁹ tristia nunciare: t sic ad penitentiam puocare. Dñs aūt misericorditer sentētiā differebat iōq; putabat populus pseudo pphetaꝝ fraude decceptus: nō ventura q̄ dñs minabat t rem seriam in ludū iocū q; vertebat: pphetantibusq; pphet̄ irridēdo dicebat: Hic iterum videt pondus t on⁹ domini: atq; ita fiebat vt nō vltra visio: sed per locum onus appellaret. Precepit ergo dominus vt si populus vel propheta vel sacerdos interrogauerit hieremiaz quod sit onus dñi. dicat: Vos estis onus t vos assūptio. Assumā em̄ vos et p̄iciaz ꝛc. Si quis aūt ausus fuerit onus domini nominare. Visitabo super virū illū ꝛc. Dicat itaq; vnusquisq; p̄ximo suo: Quid on⁹ dñi: sed qđ respondit dñs t quid locutus est dñs? Si autem onus dñi dixeritis: ppter hoc dicit dominus. Quia dixistis sermonē istū onus dñi: t misi ad vos dicens: Nolite dicere on⁹ dñi: ppterea

a ¶ Ecce ego. supple paratus sum. b ¶ Ad pphetas. i. ad puniendū pphetas falsos. c ¶ Qui furant verba mea. a veris pphetis. cōsiderabāt enī attente modū loquēdi ipōz t illo vtebāt in suis falsis pphetijs. sic Ananias audiuit i principio regni sedechie hieremiā dicentem: Hec dicit dominꝰ exercituū: ecce ego confringā arcū elam ifra. xlix. t ad similitudinē hui⁹ dixit quarto anno sedechie. Hec dicit dñs: Sic cōfrigā iugū nabuchodonosor ꝛc. ifra. xxviij ideo sequit: d ¶ Qui assumūt linguas suas. i. modos loquēdi pphetarū dñi. e ¶ Et aiunt dicit dominꝰ, in suis falsis pphetijs. f ¶ Ecce ego ad pphetas. exponat vt s. g ¶ Somniantes mendaciū. dicentes se habuisse a deo visionē in somno. h ¶ Et seduxerūt populū meū in mēdacio suo quod finxerunt. i ¶ Et in miraculis suis. In hebreo habet: Et in extasib⁹ suis. aliqñ enī fingebāt se esse raptos a sensib⁹ ad fingendū magnitudinē reuelationis sibi facte. t talia possunt quodāmodo dici miracula: qz inducūt simplices hoīes in admirationē.

k ¶ Si igit̄ interrogauerit te. Hic arguit malicia eorum in derisione veritatis. Circa qđ sciendum q̄ sacerdotes t falsi pphete derisorie nominabāt onus pphetiā hieremie t aliorū pphetarū dñi: t populū inducebant ad talem modū loquendi duplici ratione. Una est qz pphete dñi arguendo eoz vitia cōminabant eis penas graues: quas pphete falsi vocabant onera. Alia est qz iste pene diu ante euentū fuerūt q̄ pphetas dñi nūciate: t ideo derisorie dicebant: Onus onus: q̄ hoc insinuādo q̄ ille pphetie eēnt derisibiles tāq̄ friuole t effectū nō habētes: t ppter talē derisionē dñs cōminab⁹ penā: t ponit̄ ista sententia hic diffuse et intricate: cū dicit in persona dñi hieremie: Si igit̄ interrogauerit te populus ꝛc. qđ est onus dñi: pphetiā tuā onus nominabis dicit. q. Reg. xxiij. Ipse est quasi tenerrim⁹ ligni vermiculus: qui quāuis sit valde mollis: tū lignū durū penetrat sicut ferrū. q. qđ signat q̄ vicarius veri dauid. s. iesu christi debet esse valde mollis pietate erga bonos: t durus equitate erga malos obstinatos. p ¶ In dieb⁹ illis saluabit̄ iuda: et israel habitabit cōfidenter. nā sub tali principe vel plato cōfidēter habitāt actiui boni qui p iuda t boni contēplatiui qui per israel signāt. et ¶ Ad pphetas ꝛc. Per falsos pphetas veteris testamenti contra quos loquit hieremias signanꝫ mali doctores t predicatores noui testamēti, qui docent vel pdicāt presumptuose ad sui ostentationē vel questus temporalis, peurationem quod est valde periculosum, pter quod subdit hieremias: ft ¶ Contritū est cor meum ꝛc. nam tales doctores vel pdicatores frequēter imiscent errores ex ignorantia vel rei temporalis concupiscentia mala potentū nequiter excusantes. ideo de talib⁹ subdit postea: st ¶ Et in pphet̄ samarie vidi fatuitatē, magna nāq; fatuitas est docere vel pdicare q̄ ignorant: qđ tñ frequenter cōtingit. Unde dicit Hieronymꝰ in epistola ad Paulinū de oibus sacre scripture libris: Sola scriptura ars est quā sibi passim omnes vendicāt: hanc garrula anus hanc delirus senex, hanc sophista verbosus: hanc vniuersi psumunt lacerant docent antequā discant.

v ¶ Et in pphetis hierusalem vidi similitudinē adulterij. p. adulteriū enī. pceant filij falsi: t p pdicationē questualē finiūt discipuli eoꝝ audientes decepti: pter qđ de talib⁹ adulterantibus verbū dei dicit apostolus. ij. Cor. ij. Nō sumus sicut plurimi adulterantes verbū dei: sed ex sinceritate ꝛc.

¶ In ca. xxiij. vbi dicit in postil. Sciendum, aūt q̄ hebrei ꝛc.

Additio. j.

Hebrei nō solū subterfugere nituntꝰ a veritate huius auctoritatis q̄ diuinitatē xpi satis manifestat p varietatē lr̄e, put postillator dicit: quā varietatē recte cōfutat, put in postilla: ꝫ etiā dicūt q̄ licet nomē dñi tetragrāmaton nō cōueniat essentialiter alicui creature: tū q̄nq; in scriptura ꝛcā tura denotat pdicto modo ad effectus ipius dei. Ad qđ inducūt illud Exo. xvij. vbi dicit: Edificauit moyses altare t vocauit nomē ei⁹ dōs exaltatio mea. t vbi nos habem⁹ dñs: ih heb. ponit̄ tetragrāmaton: qđ nō cōuenit ipsi altari sm essentiā: ꝫ denotat sic ab effectu ipius dñi exaltantis pplm isrl: vt ibidē exponit in postil. vñ t apposito dicit q̄ ꝫ nomē, pprium dei. s. dñs iustus noster: ōz de illo germine suscitādo ꝫ dō nō essentialiter intelligit i hac auctoritate. ibi ei de essentiali notatione loquit vt ibidē ptz ꝛc.

¶ In eodē ca. vbi dicit in postil. Circa qđ sciendū q̄ sacerdotes et falsi pphete derisorie nominabant onus prophetiam.

Additio. ij.

Ubi nos habem⁹ in ꝫ loco onus. in hebreo habetur hec dictio masca q̄ vno mō significat idē qđ onus: alio mō significat assūptionē. s. xbū assūptū a pphet̄a. vñ Ru. xxij. et. xxiij. vbi dicit de Balaā assūpta parabola dixit: in heb. habet rō isti⁹ dictionis. s. masca p ut signat assūptionē verbi vel parabole dei: t sic in aliis locis similr. vbi ꝫ graue erat seu ponderosum qđ pphetizabāt irrisores vocabāt illā pphetiā onus intelligēdo in prima significatione. Quia igit̄ pphete solebant peccantib⁹ tristia enunciare: vt ad penitentiā eos reuocāret: q̄ tñ deus sepe misericorditer differebat: ideo populus pseudo pphetarū fraude deceptus putabat non ventura que dñs minabat: vnde pphetiā veraꝫ et seriosam in ludū vertebat t veris pphetis irridendo dicebat: Hi viri pōdus seu on⁹ dñi annūciāt. Ans lā vltra pphetia nō visio ſ on⁹ vel pōdus dñi apud eos dicebat. t ideo dñs ad hieremiā dicebat: Si interrogauerit te pplṡ ꝛc. t hec snia pleni⁹ hr̄ in glosa.

¶ Ca. XXIIII

Stēdit mihi. Supius posita t hieremie, pphetia. hic ꝫ ostēdit in pte implera. t diuidit in duas. q̄ primo ostēdit hec ſpletio. ſcdo ponit̄ pphetie hieremie repetitio ca. se. Prima i duas: q̄ primo ponit̄ qđā imaginaria visio: t ſcdo ponit̄ eī⁹ expositio. ibi: Et factū est. aliter enī nō fuisset vera pphetia: nisi hieremias intellexisset visionē. sicut pharao videns spicas nō fuit pphet̄a: q̄ nō intellexit significationē. pter qđ ōz Dan. ꝫ. Intelligētia op⁹ est in visione. Circa primū ōz: b Ecce duo calathi pleni ficis positi añ tēplū dñi. B vidit hieremias primo visionē imaginaria. t subdit hui⁹ visiōis tps cū ōz: c Postq̄ trāstulit nabuchodonosor ꝛc. ō q̄ trāslatione pleni⁹ dictū e. s. xxij. d Et fabrū. i. artificē subtilē. e Et inclusoz. i. aurifabrū q̄ gēmas pciosas ponit i auro vel argēto: t i ꝫ ptz pphetiā hieremie implerā esse i pte: q̄ frequēter ꝫ dixerat regē t pplm in babylonē ducēdū. Cetera patēt i lra q̄tū ad visionē imaginariā. f Et factū ē verbū dñi ad me dicēs: Hic ꝫ ponit̄

Universidad de Sevilla Biblioteca

¶ t alios prophetas. Qui vero peccatores fuerūt: in terra hac t in valle lachrymarū esse mo/ rituros. a ¶ Et ponā oculos. In captiuitate posuit oculos suos sup illos t dedit eis terrā exercere: domos edificare: po/ ma plātare. Daniel oc capti uo princeps factus est: tres pu eri eoꝝ forma ce gloriose liberati sunt. Expletis. lxx. annis sub zorobabel et iesu sacerdote ma gno magna pars reuersa est in hierlm. ¶ Hiero. Totā huius visionis simul ꝓposui picopē: ne sensū i expositōe diuidere.

D v Erbū qđ ¶ Ca. XXV factū est tē. Hec ꝓtota sūt ꝓterita visione. Il la enī sub sedechia facta est: ie/ chonia iā trāslato i babyloneꝫ hec aūt sub ioakim filio iosie et patre iechonie. Mō enī cure est ꝓphete tpa cōseruare: qđ de siderāt leges historie: ꝛ scribe re ꝙ auditoribꝰ t lectoribꝰ de/ beant ꝓficere: vū in psalterio: Male quidā iurta tertū histo rie psalmoꝝ ordinē requirunt qđ nō obseruat carmē liricū.

c ¶ Anno quarto. Quarto an/ no regis ioakim filij iosie pa tris iechonie Nabuchodono/ sor babyloniū suscepit imperiū t ita cōtigit vt ann° q̄ primus erat nabuchodonosor in baby lone quart° esset in hierlm re/ gis ioakim. Octauo deniq; an no regni sui iechoniā cum ma/ tre et principibꝰ duxit in capti uitatē q̄ trib° tm̄ mensib° post interfectionē patris ioakim re gnauit. Joakim interfect° est xj. anno regni sui.

d ¶ A tertiode. an. tē. A tre/ decimo anno regni iosie q̄ re/ gnauit in hierlm annos. xxx. vnū: cepit hieremias ꝓpheta/ re: sub quo ꝓphauit ānis. xix. cui succesit filius eiꝰ ioachaz quo statim capto a pharaone nechao Joakim frater eius re gnū obtinuit: Jn cuius regni quarto anno factꝰ est ad hiere miā iste sermo dñi. Ita ergo. xxiij. annꝰ erat hieremie ꝓphe/ tex quo loqui cepit ad popu lū nec vn̄q̄ cessauit: sed singu lis diebꝰ sūmo diluculo t no/ cte cōsurgēs hortabat: nec tū audierūt. Si aūt vt volūt he/ retici. lex semel in adiutoriū da ta est et cōstituta ꝑcepta q̄ pro/ pzio arbitrio vel facim° vel ne/ gligim°: quare ꝓpheta se inge rit et quotidie replicat mādata dei si semel accepta sufficiunt? Sed ostēdit nos semp dei auxi lio indigere: nec sufficere q̄ se/ mel datum est nisi assidue dñi ammonitione reuocemur.

e ¶ Et misit dominus ad vos. Nō ꝓ vnū. ꝓpheta: sed ꝓ oēs populum suum ammonuit: et quasi in vigiliis et excubys cō stitutus: surrexit diluculo vt cōmoneret. t nō audierunt vt quāto crebrior ammonitio tan

¶ to con

me dicēs. Hec dicit dñs deꝰ
a ¶ exponit parabolā.
isrl: Sicut ficus hę bone: sic a
a ¶ que facta est meo consilio sub iechonia.
cognoscā trāsmigrātionē iu/
a ¶ iechoniā. s. t ꝓncipes eiꝰ. b ¶ hierlm.
da quā emisi ō loco isto i ter/
rā chaldeoꝝ in bonū: t ponā
oculos meos sup eos ad pla
a ¶ captiuitatē. b ¶ a captiuitate.
cāndū. Et reducā eos in ter/ b
ram hāc: t ędificabo eos: et c
nō destruā: et plantabo eos
a ¶ simile deꝰ est qui operat in nobis: t vel le et perficere: nō ei tm̄ opera: sed voluntas nostra dei auxilio inmitit.
t nō euellā: t dabo eis coꝛ vt d
sciāt me: qꝛ ego sum dñs †Et
erūt mihi i ꝓplm t ego ero eis
in deū. Quia reuertēt ad me e
in toto coꝛde suo. Et sicut fi/
cus pessime q̄ comedi nō pos †
sunt: eo ꝙ sint male. Hec di/
cit dñs: Sic dabo sedechiaz f
regem iuda et principes eiꝰ:
t reliquos de hierlm qui re/
māserūt i vrbe hac: t qui ha/
a ¶ qui. s. transfugerūt in egyptū. b ¶ qi in egypto quoq; capti sunt et nabuchodo/ nosor posuit in thamnis soliū suum.
bitāt i terrā ęgypti †Et dabo
eos in vexationē afflictionē
q̄ oīb° regnis terrę: i oppro/
briū t in parabolā t in ꝓuer
biū t in maledictionē: in vni g
uersis locis ad q̄ cieci eos: t
mittā in eis gladiū et famē t h
¶ pmissionis. s.
pestē: donec ꝓsumāt de terra
quā dedi eis t patribꝰ eoꝝ.

V Erbū qđ ¶ Ca. XXV i+
factū ē ad hieremiā
de oī populo iude i k
anno quarto ioakim filij io/
¶ ipe est. a. p. na. rc. ba. ¶ i. Lxx. nō habet.
sie regi iuda. Ipse ē annꝰ pri l
mus nabuchodonosor regis
babylonis. Et locutus est
hieremias ꝓpheta ad omnē
populum iuda: et ad vniuer
sos habitatores hierusalem
dicens: A tertiodecimo an/ m
no iosie filij amon regis iu
da: vsq; ad hanc diem. Ipse
est terti° et vicesim° annus:
factū est verbum domini ad
me: t locutus sum ad vos de n
nocte consurgens: t loquēs: o
t nō audistis. Et misit domi p
¶ non vnum.
nꝰ ad vos oēs seruos suos ꝓ

expositio siue intellectꝰ dicte vīsōis. cum dicit:
a ¶ Sicut ficus he bone sic cognoscā trāsmigratio nē iuda tē. i. trāsmigratis dabo gratiā meā: t erit eis multo melꝰ q̄m illis ꝙ remāserūt in iudea: qꝛ io/ akim rex iuda ꝓ filiū nabuchodonosoꝛ fuit repo/ sit° i magno statu valde. fm ꝙ hr̄. iiij. Reg. vlti. t Daniel et socij eiꝰ t mardocheus ꝙ fuerūt de trans migratis cū ioachin fuerūt multū honorati a regi bꝰ: vt ꝓtz in libris Hester t Dan̄. hec aūt vilio fa cta fuit hieremie: qꝛ illi ꝙ erāt i hierlm cū sedechia rege reputabāt miseros ioachin regē t alios ꝙ cuꝫ eo educti fuerāt in babyloneꝫ. b ¶ Et reducā eos in terrā hāc. Iꝫ enī ioachin daniel et socij eiꝰ t mar docheus nō redierint i ꝓsonis ꝓpriis: redierūt tñ in posteris suis. plures etiā illoꝝ ꝙ cū eis transmi/ grauerūt cōpletis septuaginta annis etiā in iudeā redierūt. c ¶ Et edificabo eos t non destruā tē. i. multiplicabo eos in ꝓle t bonis tpalibus.
d ¶ Et dabo eis coꝛ vt sciāt me. multiplicādo eos i bonis spūalib°. e ¶ Et sicut ficus pessime. q̄ sūt ab ominabiles. f ¶ Sic dabo sedechiā regē. mihi et hoib° abominabilē: qꝛ postea fuit captꝰ t exoculatus t filij eiꝰ t nobiles occisi t ꝓplus partim occi/ sus t ꝑtim captiuat° t ciuitas cōbusta. t ex h ꝓtz hui° lr̄e ſnia vsq; ibi: g ¶ Et in maledictionem. qꝛ post istā miseriā q̄cuꝫ maledicebat alteri sic dice/ bat: sic accidat tibi sicut sedechie regi t ꝓplo eius.
h ¶ Et mittā in eis gladiū t famē et pestē. qꝛ aliq̄ eoꝝ fuerūt mortui gladio t aliqui fame et aliq̄ coꝛ ruptione aeris seu mortalitate. ¶ Ca. XXIIII

Moraliter. a ¶ Ostendit mihi dñs t ecce duo calathi pleni fi cis. per quos signanꝫ due ciuitates .s. dei t dia/ boli. ꝙ calathū aūt ficus bonas habentē signaꝫ ci/ uitas dei. ciues aūt dei sunt boni christiani dulces dulcoꝛe gratie et dispositi ad dulcedinē glorie. sic̄ male sūt ciues diaboli pleni amaritudine culpe et dispositi ad amaritudinē gehenne. Et de bonis fi/ † Jer.24 cis dicit: ¶ Ut solent ficus esse primi temporis. i. similes christianis ecclesie primitiue: de quoꝝ cha ritate dr̄ Act. iiij. Multitudinis credētiū erat coꝛ vnū et aīa vna. Et quo ꝓtz ꝙ in eis erat charitaꝫ dulcedo magna. De malis aūt ficis subditur:
† ¶ Que comedi nō possunt eo ꝙ sint male. quia christiani in malicia obstinati ꝓpo nō possūt incoꝛ pari ꝓ fidē charitate formatā. Itē aliter pōt expo/ ni vt ꝓ ficus bonas intelligaꝫ boni reliq̄osi qui sūt sicut ficus primi tēporis. i. sīles primis fratribꝰ fundatoribꝰ sue religionis. ꝓ malas aūt ficus itel/ liganꝫ fratres mali q̄ comedi nō possunt. i. regula ri discipline incoꝛpari. Unde dicit Aug°. Sicut nō inueni meliores his q̄ in monasterijs ꝓfecerūt: ita nō inueni peiores his q̄ i monasterijs defecerūt.

V Erbū qđ ¶ Ca. XXV t
Hic ponit replicatio ꝓphetie hiere. t ꝓmo
ꝑtū ad b ꝙ ꝓnūciauerat penā. ibi: Propterea. Cir/ ca primū primo notaꝫ tps. cū dr̄: k ¶ In an. quar to ioa. fi. iosie. ex q̄ ꝓtz ꝙ hec reuelatio facta hiere. fuit ante trāsmigrationē ꝑdēti ca. dictā. qꝛ iecho nias siue ioachin sub quo facta ē illa trāsmigratio fuit filiꝰ isti° ioakim: sicut dictū ē. s. xxij. t iō subdi tur: Postꝫ. i. post istā reuelationē factā hiere. trāſ lat° ē iechonias: qꝛ octauo anno post includendo hūc quartū annū ioakim ꝓis eiꝰ translatus fuit.
l ¶ Ipse ē an. ꝓi. nabu. qđ ꝓtz ex b ꝙ decimonono anno nabuchodonosoꝛ destructa fuit hierlm. iiij. Reg. vl. t a quarto anno isti° ioakim inclusiue vsq; ad. xj. annū sedechie i q̄ destructa fuit ciuitas flu xerūt decē t nouē ānī. s. octo ō regno ioakim q̄ vn decim ānis regnauit: t vndecim ō regno sedechie. Cetera patēt vsq; ibi: m ¶ A tertiode. tē. vbi incipit ista replicatio. qꝛ a tertiodecimo āno iosie cepit hiere. ꝓbare a q̄ tpe fluxerūt ānni vigintres vsq; ad quartū ānū ioakim. iō subdit: Ipse ē terti° t vi gesim° annꝰ. n ¶ Et locu. tū tē. i. vigilanter t ꝓse uerāter. o ¶ Et nō audistis. vos cui dādo.
p ¶ Et misit dñs ad vos oēs seruos suos ꝓphetas ex quoꝝ

¶ to cōtēptus maioꝝ.
a ¶ Necꝫ inclinastis tē. Ta ta fuit duricia: vt nec habi tū q̄dē audiētes assumerēt t inclinarēt aures suas cō monēte dño vt reuerterēt: t notāda est diuina dei cle/ mentia infinita nō sufficiū pro ꝑcelere irrogat.
b ¶ Post deos tē. Quasi hec cū superioꝛib° monebā ne dijs alienis fuiret°: nec me ad tracūdiā ꝓuocaret°: t nolentē ad penā ꝓstram cogeretis. c ¶ Et assumā. Nō sicut ꝓphete t alij san/ cti ꝙ deo seruiūt: sed quia i euersione hierusalē dñi ser/ uiant voluntati. fm illud: 1. Lmo. 1 d Quos tradidi sathane vt discant nō blasphemare.
d ¶ Et adducā eos sup ter/ rā tē. Nec sūt ꝑmia cōtēp/ toꝝ t deū audire nolētū. Quicquid ergo mali sup nos adducit: nostra pecca ta merentꝫ: et sicut gētes cō tra hierlm adducte sūt: sic hodie ꝓtra negligentē ec/ clesiā seniunt.
e ¶ Perdā et tē. Moꝛi cō ciliabulo malignantū cō/ probat vt magistri eoꝝ nō docēāt verbū dei: sꝫ sibilēt ad instar colubꝛi in ąbus voꝛ gaudij t leticie ꝓtz: vt nō audiāt illō apostoli. Phili. 4. a Gaudete in dño semp: iterꝫ dico gaudete.
f ¶ Et seruient. Sicut hie/ rusalē post annos. xx. ꝓsti nos habitatores recipit: ꝛ pletis supplicijs ꝓistina fe licitate fruiē obedientes sentē tie dei: sic rex babylonis in superbiam elatus t suis assi gnās viribus q̄ regnat in gentib° a medijs t persis de struitur: deniq; vsq; hodie babylonis reliquie manēt quā posuit deus in sempi/ ternā solitudinē q̄ impleut oīa verba hieremie: qui in sequentibus que babylon passura sit ꝓphetico sermo/ ne describit. g ¶ Cūq; im pleti tē. Nota q̄ nō solū cō tra babyloneꝫ ꝓphetat hie/ mias: iꝫ ꝓtra oēs gentes q̄ in exercitu babylonis fue/ rūt t ꝓtra populū dei dimi cauerūt. vñ in sequētib° cō tra egyptuꝫ et philistijm et moab tē.
h ¶ Sume calicem vini tē. Ꝓpriatio calicis domi ni furoꝛis iudicium est: q̄ omnes gentes que contra dei populū dimicauerūt bi bāt ꝺ calice furoꝛis dñi. vn Esa. 51. f de Esaias: Calicem furoꝛis dñi bibisti t enacuasti ꝓpte rea cōsurge. Hic aūt calix ideo bibit a cunctis genti/ bus: vt vomāt t insaniāt: q̄ quidā ꝓauus interpres t bonā ꝑte accipit ad instar cathartice potiōis vt quic/

¶ quid

phetas cōsurgēs diluculo mittēsq; t a
¶ famen.
non audistis. Necꝫ inclinastis aures a
vestras vt audiretis cū ꝓcerent: † Re/
¶ operatione.
uertimini vnusq̄sq; a via sua mala: et
a ¶ que sint opere reputanꝫ in peccato.
a pessimis cogitatiōib° vestris et ha/
a ¶ promittit premiū: si fecerint ꝑceptum.
bitabitis in terra quā dedit domin°
a ¶ sed filiorū vitio auferꝫ. b ¶ ostendit dei dona esse perpetua si digni fuerint quibus data sunt.
vobis t pātrib° vestris a seculo t ūsq; b
in seculū. Et nolite irę post deos alie
nos t seruiatis eis adoꝛetisq; eos ne
q̄ me ad iracūdiā ꝓuocet°: i opib° ma
nuū vestrarū: t nō affligā vos. Et nō
¶ dicit dñs: vt me ad iracundia ꝓ. i. o. ma. v. i malum. v. hoc. in. lxx. non habetur.
audistis me dicit dñs: vt me ad iracū
diā ꝓuocaretis in operibus manuū
a ¶ quia me ad iracundiam ꝓuo. et vocauerem ad penitē tiam contempsistis.
vestrarū in malū vestruꝫ. Propterea c†
hec dicit dominꝰ exercituuꝫ. Pro eo d
q̄ non audistis verba mea. Ecce ego e
¶ angelos q̄ excitent gentes.
c mittā t assumā vniuersas cognatio/
a ¶ supra sirū hierlm: in aquilone sunt chaldei.
nes āquilonis ait dñs: t nabuchodo
nosoꝛ regē babylonis seruū meū. Et f§
adducā eos sup terrā istā t sup habi/
tatoꝛes eius et sup omnes nationes
que in circuitu illiꝰ sunt et interficiaz
¶ qui est miraculi et stuporis indicium.
eos: t ponā eos in stupoꝛē t in sibilū †
¶ vt nō habeant deum ꝓsidem.
e t in solitudines sempiternas. Perdā † e
q̄s ex eis vocē gaudij et vocem leticię †
a ¶ christi q̄ habet sponsā sponsus est. ¶ ecclesiasticee fidei
vocem sponsi et vocem sponse: vo/ †
a ¶ vt nō cōtrahaꝫ in eo frumentaꝛi: et populus tributaꝛius efficiatur. b ¶ lucerna pedibus meis, Verbū t. d. et lumen s. m. ¶ doctrinam ꝓphetarū. Johannes quo/ q̄ erat lucerna ardens.
cē mōle et lūmen lucernę. Et erit vni/ b+
a ¶ hereticoꝝ cū nouissimū eius apparebit insipiens.
uersa terrā eius in solitudinē t in stu/ †
f pore. Et seruiēt omnes gentes. istę
regi babylonis septuaginta annis.
s †Cumq; impleti fuerit anni septuagi/ i+
ta visitabo sup regem babylonis et †
super gentem illam dicit dominꝰ ini
quitatem eoꝝ et super terram chalde
oꝝ t ponā illaz in solitudines sem k
piternas. Et adducā sup terrā illaz oīa
verba mea q̄ locut° sū cōtra eā: oē qđ
scriptū ē i libꝛo isto q̄cuꝫ ꝓphetauit
hieremias aduersum oēs gentes: qꝛ l
seruierūt eis cū essent gētes multę et m
reges magni. Et reddā eis ſm opera n
eoꝝ t ſm facta manuum suarum.
Quia sic dicit dominus exercituum o
deus israel. Sume calicem vini furo/ p†

¶ Et minabis

† 7.13. b
7.35. c
4. Re. 17. e

B

C

D

Universidad de Navarra
Biblioteca

¶ dā colere ⁊ ptmitte ⁊ nos ꝛ humoris in pectore est: fo
ras exire cōpellat: ⁊ pristi
nā salutē restituat. ¶ Sic dō hieremia quoꝫ saluatorē accipit: q̄ cūct⁹ gētib⁹ ꝑpi
nat ad quas missus ē: vt ablecta idolatria dei se
cultib⁹ dedicarēt qđ̄ otra
riū esse scripture sācte mō
strarūt sequēcia. Mō cī ꝑ remedio sicut ille delirat
calix ꝓpinat sed ꝑ pena.
a ¶ Hierēm ⁊ ci.rē. Qua
si putabā ꝙ solis gētibus ꝓpinarē ⁊ ideo huic mini
sterio me letus obtulerā:
sed inter ceteras gētes im
mo ante ceteras ꝓpinaui hierūm et ciuitatib⁹ iuda
B.10. b rē. vñ.ē. sed ꝙsti me dñe:
⁊ seduxtus sum.
b ¶ Pharaoni rē. Post
hierēm bibit pharao rex
egypti ⁊ serui ei⁹ ⁊ princi
pes: ⁊ vniuersus pplus q̄
nō quidez est egypti⁹ ꝙ in
eius regionib⁹ cōmorat.
E c ¶ Philistīm. Generali
note terrā palestinoꝝ si
gnificat: vrbes ei⁹ speciali
ter notat: solā geth tacet.
quā in relīqs aḡoti intelli
git: cui est affinis palesti
nos aut a babylonijs capt⁹ atq̄ vastatos scribit
Esaias. d ¶ Tyri ⁊ vni
uersis rē. Tyrus ⁊ sidon
sunt in litore phenicis q̄ a babylonijs supate sunt.
Quarum carthago colo
nia: vnde peni quasi phe
ni corrupto sermone ap
pellant. Quoruz lingua hebraice magna ex pte cō
finis est. e ¶ Regibus
elam. Oz sequit elam ⁊ re
ges medoꝝ arbitrāt̄ ꝙm
bri esse ꝓsidis regionē. Ai
si forte qz ꝑcessit arabia: i
telligant esse reges solitu
dinis. f ¶ Bibite ⁊ ine
Allego. briamini. Hiero. Allego
rici interpretes omnē hūc
locū ad cunctas referunt
nationes quas inebriauit
diabolus calice peccato
rum: ⁊ nouissim⁹ ipe rex
babyloniꝰ bibet suppli
2.Tef.2. b cia ⁊ cruciatus. vñ: Quē
dominus interficiet spiri
4.Cor.15.d tu oris et alibi. Nouissi
mus inimicus destructur
mors. g ¶ Et rex sesach
bibet post eos. Et rex se
sach quasi omnes in circū
itu nationes babyloniꝰ
subiacebunt imperio ⁊ ser
uient et bibent de calice
Ps.8 eius. Unde: Calix aure
us babylō inebriās oēm
terram. Rex babyloniꝰ
nouissimus bibet ꝓpi
nantibus medis ⁊ ꝑsis.
¶ Babylōn que hebrai
ce babel: sesach quoꝫ ōr:
Sicut enī grecū alphabe
tū vsq̄ ad nouissimaz lit
¶ terā

ris huⁱ⁹ de manu mea: ⁊ ꝓpi a
nabis de illo cūctis gētib⁹ ad
quas ego mittā te: ⁊ bibēt: et b
turbabūt ⁊ insaniēt a facie gla c
dij quē ego mittā iter eos. Et d
accepi calicez de manu domi
ni: ⁊ ꝓpinaui cunctis genti
bus ad quas misit me domi
nus hierusalem ⁊ ciuitatibus a
iuda ⁊ regibus eius et princi
pib⁹ eius: vt darē eos in soli
tudinē ⁊ in stupoꝛē ⁊ in sibilū
⁊ in maledictionē sicut est di
es ista. Pharaoni regi egypti b
et seruis ei⁹ ⁊ principib⁹ ei⁹ et
omni populo ei⁹: ⁊ vniuersis
a ¶ que hebraice hus: de qua dicit: Dō qđā
erat in regione ausitidis: nosse Job: hic tamē
versiculus i. Lxx. nō habet: ⁊ theodotio pro
hus insulam interpretatus est.
generaliter. Cūctis regib⁹ tēr c
re ausitidis et cūctis regibus b
terre philistīm et ascalonis et
gaze ⁊ accaroni aḡoti ⁊ reliqs i
a ¶ in qua mōres seyr. que hebraice edom.
b ¶ hij sunt filij Loth: ꝓmi mari mortuo.
idūmee ⁊ moab ⁊ filijs ammō k
et cūctis regib⁹ tyri ⁊ vniuer
a ¶ Cypri rhodi: et aliarū quas babylonij ex
pugnauerūt.
sis regib⁹ sidonis ⁊ regib⁹ tēr l
re insularū q̄ sunt trans mare
a ¶ he gētes in solitudine sune vicine: ⁊ mix
te hismaelitis quos nūc saracenos vocant: q̄
arronsi sunt in comam.
⁊ dedān et theman ⁊ huz et m
vniuersis q̄ attonsi sunt in co
a ¶ post Dedan et theman: ⁊ hus: ⁊ hismaeli
tas regionū ordinē ꝓsequit.
mā ⁊ cūctis rēgib⁹ arabie: et
cunctis regibus occidentis q̄
habitant in deserto: ⁊ cunctis
regibus ẓambri et cūctis regi
a ¶ regio persis trās babylonē: inde clamite.
b ¶ a quibus babylon capta est: ipsi enī vera
citer calicē Alexandro ꝓpinare potuerunt.
¶ quibus specialiter enumeratis generali
ter ponit oēs reges aquilonis.
bus ēlam et cūctis regib⁹ mē
¶ Lxx. subsolani.
dozū cūctī q̄s regib⁹ aḡlonis
a ¶ dedi meracamyre insaniant sez et murnis
vulneribus corruant.
de ꝓpe ⁊ de lōge vnicūiq̄ cō
a ¶ generaliter ne particulariter singulis nu
meratis longū: et tediosum faceret.
tra fratrē suū et oibus regnis n
terre que sup faciē ei⁹ sunt. Et o
rex sesach bibet post eos. Et
¶ cum oibus gentibus ꝓpinaueris.
dices ad eos. Hec dicit domi
f nus exercituū deus israel† Bi p
bite ⁊ inebriamini et vomite
a ¶ paret q̄ nō i bono accipitur hec potio.
et cadite: ⁊ neq̄ surgatis a fa

Et ꝓpinabis de il.cū gē.rē.i. ꝓphetabis hāc puni
tionē sup eas vēturā: ⁊ dicit ꝓpinabis ꝓsequēdo me
taphorā ō calice. b ¶ Et turba. ⁊ insa. i. fugiet ab eis
mēs ⁊ ꝓsilij. c ¶ A fa.gla.i. ꝑ timore gladioꝝ sup eos
veniētiū. d ¶ Et acce.ca.de ma.dñi. i. auctoritatē ꝓ
phetādi punitionē vēturā. ⁊ dicit aliā q̄ videbat ima
ginaria visione calicē a deo sibi tradi ⁊ ꝓpinari regib⁹ ⁊ gētib⁹ ifra scriptis: ⁊ intelligebat visiōis si
gnificationē: ⁊ primo ponit̄ punitio iudeoꝝ. cū ōr:
¶ Hierēm ⁊ ci.rē. sicut ē dies ista. loqt̄ de futuro per
modū ꝑtis ꝙ certitudinē euēt⁹. qz dies accipit hic
ꝓ die destructiōis ciuitat⁹ ⁊ tēpli futura sub sedechia.
Sedo ponit̄ punitio egyptioꝝ. cū ōr: f ¶ Pharaoni
re.egy.rē. qz dedit occasionē sedechie rebellādi nabu
chodonosoꝛ ꝓmittēs ei subsidiū: ex q̄ rebellione secu
ta ē dicta destructio. g ¶ Cūctis re.ter.au. In heb.
hr̄: Terre hus. de q̄ fuit Job. ⁊ illa est vicina iudee a
ꝓte orientis. h ¶ Et cūct⁹ re.ter.philistīm. isti erāt vici
ni iudeoꝝ a pte occidentis. i ¶ Et reliqs indu. ⁊ mo.
q̄ sūt erāt ꝓpinq iudeis. k ¶ Et cūct⁹ re.tyri rē. Ty
rus cui ⁊ sidon erāt vicine iudee a pte aq̄lonis.
¶ Et re.ter.insu. q̄ sūt trāl mare. i. vltra aliquā ptem
mar⁹ respectu terre ꝓmissionis: sicut sūt Cyprus: rho
dus ⁊ cōsiles. si el essent totaliter trāl mare. ita nō esset
insule. m ¶ Et vni. q̄ ar. sūt i co. i. agarenis q̄ habe
bāt capillos recisos ad modū pugilū. In heb. hr̄: Et
vniuersis angular⁹ ꝑ q̄s intelligūt illi q̄ habitabant
circa angulos terre ꝓmissiōis vt dicūt aliq̄: ⁊ subdū
tur mīsta noīa regū ⁊ trāz. ⁊ postea subdit: n ¶ Et o
mn⁹ re.ter. ē hypbole ad designādū mītitudinē terraz
⁊ regnoꝝ q̄ chaldei subiecerūt sibi. sic. j. Esdre. j. dixit
Cyr⁹ rex ꝑsaz. Mia regna terre dedit mihi dñs: ⁊ tñ
medicras ēre habitabil nō erat sibi subiecta: ⁊ ꝑ talez
modū loquēdi ōr cōiter: tota ciuitas vadit ad tale spe
taculū. Iz maioꝛ ꝑs remaneat. Punitio aūt istoꝝ hic
ponit̄. qz fuerūt cū nabuchodonosoꝛ i destructiōe iu
deoꝝ. ⁊ tñ multi eoꝝ debuissent magꝛ iuuisse iudeos
rōne vicinitat⁹. sicut philistei ⁊ tyri ⁊ sidonij ⁊ cōsiles.
vel rōne cōsanguinitat⁹: sicut idumei q̄ descēderūt ab
Esau fratre iacob: ⁊ moabite ⁊ āmonite q̄ descēdēt a
Loth nepote abrae. o ¶ Et rex se.rē. i. pūiet. ꝑ sesach
itelligit rex babylōis vt dicūt Hiero. ⁊ beb. Nō bn⁹ ē
qz sesach ⁊ babel ꝑ qđ̄ itelligit rex babylōis i hebreo
scribūt l̄ris sibi cognātib⁹. Ad cui⁹ itellectū sciēdū
q̄ pueri apud hebreos ⁊ latinos addiscūt alphabetū
ꝓmo ordie recto ꝓcedēdo de ꝓma l̄ra ad vltimā. scōo
ordie retrogrado icipiēdo ab vltīa l̄ra ad ꝓmā redeū
do: ⁊ sī isti duo ordines iuxta se scribant vltima linee
ra ordinis primi. s. tau est ꝓma in ordine scōo ⁊ eodē
respōdet ipi aleph q̄ est ꝓma i ordine primo. ⁊ penul
tima l̄ra. s. schin. cognātet ipsi beth q̄ est scōa. ⁊ sic ꝓ
ꝓcedendo ex vtraq̄ ꝑte versus medīū alphabeti vbi
caph ⁊ lameth sibi correspondent dicto modo. Nunc
aūt sic est q̄ hoc nomē babel in hebreo. scribit̄ ꝑ tres
l̄ras tñ. s. ꝑ duplicem beth ⁊ vnā lameth. ⁊ sīc hoc no
mē sesach ꝑ tres. s. ꝑ duplicē schin ⁊ ꝑ vnā caph. Ex q̄
ptz q̄ scribūt ꝑ l̄ras sibi cognātes nō ꝑdicto. Ali
Xo iudei volūt aliā q̄ velate scribere bn̄ faciūt talē cō
mutationē l̄raz: ⁊ bn̄ nō scꝑsit bn̄ Hiere. dicit̄ chal
deoꝝ velate: ⁊ huic dicto ꝛcordat qđ̄. j. ij. ca. babylō
noīat sesach: vt dic Hiero. ne forte ꝓuocaret israhel
chaldeoꝝ ꝛ iudeos q̄ redigēdi erāt sub futura cozū.
Sz q̄dā sūt q̄ xitate. ista tñ rō nō videt valere: qz hic
remias i bn̄ ca. ⁊ i ꝑlīb⁹ aliis locis scribit dictionē re
gis ⁊ regni chaldeoꝝ valde lucide et apte. ⁊ iō posset
breuī⁹ dici q̄ sesach ē hic nomē regis egypti: sicut enīz
imꝑatores romani oēs noīabant cesares: ⁊ cū ꝑ ꝓpri
um nomē babētes: vt Julius augustꝰ ⁊ hmōi. sic oēs
reges egypti vocabāt̄ ꝓharaones ⁊ ꝛter bn̄ habebant
nomē ꝓpriū: vt sesach. iij. Reg. xj. Fugit ad sesach re
gē egypti: et Hechao. iiij. Reg. xxiij. ⁊ sic de aliis. et
sic ꝓbabiliter pōt dici q̄ ille rex egypti sub quo vasta
tū fuit regnū i bn̄ ca. s. exꝓmit nolle cōi. cū dicit: Joba
raoni regi egypti rē. ⁊ hic ꝓpio noīe cū dicit: Et rex † Cal.14
sesach bibet post eos rē. p ¶ Bibite et inebriamini ⁊
vomite ⁊ cadite rē. i. sicut hō multū ebrius nō habet
sensum nec virtutē resistēdi. sic nec vos poteritis resi
stere vindicte dei.

Cuiꝰ

¶ terā ꝑ ordinē legimus. i. alpha:
betha rē. vsq̄ o. Rursuꝫ ꝓpter
memoriā paruulorum lectionis or
dinē vertim⁹ ꝓma ⁊ extrema
miscem⁹. Verbi gratia: alpha: o
betha: psi. sic apud hebreos pa
mū est: Aleph. scōm beth. tertiuz
gymel: ⁊ sic vsq̄ ad. xxij. i. extre
mā l̄raz tau cui penultia est schin.
Legimus itaq̄ aleph: tau: beth:
schin: cū venerimus ad mediū la
meth littere occurrit caph. ⁊ vt re
cte legim⁹ babel: itaq̄ ordine cō
mutato legim⁹ sesach. vocalef aūt
littere iter beth ⁊ lameth schin ⁊
caph in ꝑ idioma līgue hebree i ꝑ
noīe nō ponunt̄ qđ̄ fozitā ꝓphe
ta velauit prudēter ne babyloniꝰ
rū cōtra se moueret insaniā: sicut
apl̄us otra romanū imperiū: de
2.Tef.2. b antichristo scribens ait: Qui te
net teneat donec ō medio fiat. ro
manū significās imperiū: ante an
tichristum fm Danielē destruen
dum. a ¶ Dās de excelso rē. Hie
Allego. ro. Allegorici iterꝑtes iuxta. lxx.
hūc locū ad bonā ptem referunt.
Dñs inquīt de excelso respōsuz
dabit his. s. quos saluaturus est:
⁊ de loco sancto suo dabit vocem
suā: rūdebitq̄ sermonem in loco
suo. Illi aūt quasi vindemiātes:
pleni fructib⁹ illi⁹ snie rūdebunt
sup oēs habitatores terre rē. Ve
nit aūt interit⁹: nō sup vniuersaz
terram: sed sup ꝑtē terre eoꝝ. s. q̄
nō credūt. Judiciū enī erit in gen
tib⁹: ⁊ ipe iudicabit cū oī carne:
Jmpijs aūt tradet gladio.
b ¶ Judiciū dño. Quia sunt ⁊ gē
Job.3.c tiū diuersa merita: q̄ nō credit tā
iudicatus est in eo. s. q̄ nō credit.
Sed q̄ nō credūt diuersis afficien
tur supplicijs. c ¶ Ecce egre. af
flictio rē. Erubescāt q̄ vim scrip
ture sācte faciētes i bonā partem
accipiūt dīt cōminationes. Hie
ro. Ecce egre. rē. Puto ex b loco
Luc.21. c dñm dixisse. Cōsurget gēs aduer
sus gentē et regnū aduersus reg.
rē. Sūt aūt hec facta iuxta histo
riā cū a rege babylonio cūcte in
circuītu subiugate sūt nationes:
iuxta ꝓphetiā vero in cōsūmatio
ne mūdi futura sunt. d ¶ Ululate ꝑstores rē. Ululatus optima
tū gregis. lxx. iubilū arietū. Jn
ter pastores aūt ⁊ arietes. ꝑ inter
est q̄ pastores ecclesiastico gregi
cum sapientia et doctrina ꝓsunt.
Arietes vero ꝓncipes videnī i
populo: sed nihil sapientie nihil
doctrine habēt: ⁊ nimia simplici
tate ꝓpe stulti sunt. Cū aūt ba
bueritis pacē: ⁊ non intellexerint
speciosa pacis luxurie ⁊ ocio dedi
ti conticescent bona pacis. ⁊ au
ferentur in furoze domini: Unde
1.Tef.5. a cū dixerint pax et securitas: tunc
repentinus superueniet interit⁹.
e ¶ A facie ire columbe rē. Greg.
Quia in deum nulla furoris ine
qualitas reperit: furorem domi
ni iram colūbe nominauit. vt enī
vim diuine districtiōis impertur
babilem demōstraret: et iram
dixit columbe: quasi dicat distri
ctum iudicium inconcussus exe
¶ rit qui

cie gladij quē ego mittā inter vos.
a ¶ si forte rōsidēt: qui ꝓcepīt dei facere noluerūt: ne
cessitate faceruos.
Cuiꝫ nōluerint accipe calicē de ma a
nu tua vt bibāt: dices ad eos. Hec b c
a ¶ velitis nolitis.
dicit dñs exercituū: Bibēt⁊ bibet⁊. d
a ¶ notus in iudea.
Quia ecce i citate i q̄ inuocātū ē no e
a ¶ qui ꝓ deo idola colitis
mē meū ego icipio affligere: et vos f g
quasi inocētes ⁊ imunes eritis? Nō
a ¶ ponunt. ¶ vnde: mittit nabuchodonosoꝛ regez
babylonis seruū meū rē.
eritis imunes. Gladiū ei ego voco
¶ nō tm̄ israel.
sup oēs habitatores trē: dicit dñs
exercituū: Et tu ꝓphetabis ad eos
a ¶ quasi cūctis gētib⁹ ꝓpheta bis: ⁊ dices ad illos.
a oia verba hec: ⁊ dices ad illos† Dñs h
a ¶ iudicio furoꝛis sui. vnde: Leo rugiet quis non ti
de excelso rugiet ⁊ de habitaculo sā mebit rē. a ¶ vt cunctos terreat audientes.
cto suo dabit vocē suā. Rugiēs ru i
a ¶ replū. b ¶. i. cū rugiens instar calcātū in tor
cular: celeuma cantabit: ⁊ in effusione mutui sāgui
nis: carnē lugubre concinnet.
giet sup decōrē suū. Celeuma quasi k
calcātū cōcinnet̄ aduersus oēs ha
¶ celeumatis.
bitatores trē. Peruenit sonit⁹ vsq̄z
ad extrema terre: qz iudiciū dño cū b
a ¶ vt nullus eat iniudicat⁹. ¶ nō credūt.
gētib⁹. Judicat ipe cū oī carne. Jm l
a ¶ sempiterno.
pios tradidi gladio dic dñs. Hec di
cit dñs exercituū: Ecce egredief af m
flictio de gente in gētē ⁊ turbo ma
gnus egredief a sūmitatib⁹ terre.
a ¶ nō q̄ dñs ipse ꝓcuriat: sed in interitu pessimoꝝ
implebit imperiū eius et voluntas.
Et cruēt interfecti domini i die illa a n
sūmo terre vsq̄ ad summū ei⁹. Non o
plāgēt: ⁊ nō colligēt neq̄ sepelief:
i sterq̄linio sup faciē terre iacebunt.
a ¶ rationabilium.
Ululate ꝑstores ⁊ clamate: ⁊ asp p q
a ¶ diuites qui estis pars gregis.
gitevos cinere ōptimates gregis: qz r
¶ peccatis completis.
cōpleti sūt dies vri vt interficiamini:
¶ quorum maius dānū. ¶ cōfracta q̄ nō valuerūt
⁊ dissipatiōes vre ⁊ cadet⁊ q̄si vasa t
restaurari. ¶ qm̄ nō egerūt penitentiā. Unde
gemimina viperarū ds ostendit vobis fugere a vētu
ra ire: et alibi: Perīt fuga a me.
ꝓciosa: Et pibit fuga a pastorib⁹: ⁊ p
saluatio ab optimatib⁹ gregis. Vox
clamoris pastoꝝ ⁊ vlulat⁹ optima
tū gregis: qz vastauit dñs pascua eo
¶ speciosa.
rū: ⁊ cōticuerunt arua pacis a facie v r
a ¶ domin⁹. b ¶ q̄ custodiēre nemo audet accedere.
ire furoris dñi. Dereliq̄t q̄si leo ta y
a ¶ hebraice socoth. b ¶ vnde fact⁹ est in pace lo
cus eius. c ¶ relinquente leone. d ¶ iudeoꝝ vel
bernaculū suum quia facta est terra
omnium gentium. ¶ vastantibus bestijs.
e eoꝝ i desolationē a facie ire colūbe z

a Cuiꝫ noluerint accipere calicem.
Hic cōsequēter ponit̄ cōfirmatio dicti
cū dicit: Cuiꝫ noluerint accipere cali
cē. repellendo ꝓphetā tm̄ fal
sum. b ¶ Dices ad eos. confirmādo
eā. c ¶ Hec dicit dñs exercituū. cuius
verbū nō pōt esse falsum. d ¶ Biben
tes bibetis. i. sustinebitis penā velitis
nolitis. cui⁹ rō subdit: e ¶ Quia ecce
in ciuitate in qua inuocatū est nomen
meū. i. in hierūm q̄ ad cultū dei erat elec
ta. f ¶ Ego incipio affligere. s. pecca
tores. g ¶ Et vos quasi inocētes ⁊ im
munes erit⁊? q. d. nullo modo. Cetera
parēt vsq̄ ibi: h ¶ Dñs de excelso ru
giet rē. loquit de deo ad modū leonis
q̄ rugiēs facit stare oēs bestias ⁊ tunc
deuorat illā quā vult. sic de⁹ ꝓ volūta
te sua punit peccatoꝛes absq̄ resistētia.
i ¶ Rugiet sup decoꝛe suū. i. sup hierl̄m
⁊ tēplū. k ¶ Celeūma quasi calcātū
cōcinnetur: celeuma est cantus vinde
miatoꝝ in fine vindemie quādo ba
bēt abūdanter vinū et in hoc designa
tur exultatio bellatoꝝ in effusione san
guinis deuictoꝝ ⁊ multitudine spo
liorū. l ¶ Judicatur ipse. i. ostendit
iustus in peccatoꝝ punitione. Jn he
breo habet: Judiciū hoc. i. iusta dei pu
nitio. q̄ ad quos se extendat subditur:
Jmpios tradidi gladio. sequit̄:
m ¶ Ecce egre. afflictio de gente in gentem
q̄ babyloniꝰ affligit̄ iudeos ⁊ mul
ta regna. s. nōiata. ⁊ iterū medi ⁊ pse
destruxerūt babylonios. n ¶ Et erāt
interfecti dñi. i. a dño vel virtute eius.
o ¶ A summo terre vsq̄ ad summum
eius. hypbole est ad designandū mul
titudinem interfectoꝝ. et ad idē fa
cit quod subdit: Non plangent ⁊ non
colligentur rē. p ¶ Ululate pastoꝛes. G
Hic resumitur vastatio iudeoꝝ cui⁹ di
citur: Ululate pastoꝛes: vlulat⁹ est vox
confusa et est signum magni doloris.
q ¶ Et aspergite vos cinere. in signum
humiliationis. r ¶ Optimates gre
gis. i. maiores de populo.
s ¶ Quia cōpleti sunt dies vestri. q. d.
terminus vestre destructionis instat.
t ¶ Et cadetis quasi vasa preciosa id est
irreparabiliter. vilia enī que cadūt be
ne recuperant. qz inueniētes parū aut
nihil curāt ō eis. Vastauit dñs pascua
eoꝝ. i. bona vnde solebant nutriri.
v ¶ Et cōti. ar. pa. Jn hebreo habetur:
Speciosa pacis. tpe enī pacis arua sūt
speciosa: qz sūt bene culta ⁊ fructifican
tia: ⁊ sic dicunt metaphorice cantare:
⁊ cōtrario cōticere q̄n sūt destructa ab
aduersarijs: sicut ꝓtū dicit ridere q̄n
viret: ⁊ plozare q̄n aret. x ¶ A facie ire
furoris dñi. i. ꝓpter vindictam ipius.
y ¶ Dereliquit quasi leo tabernaculuz
suum. id est templum qđ a chaldeis fu
it incensum. z ¶ A facie ire columbe. i.
nabuchodonosoꝛis: eo q̄ babebat in ali
quo vexillo sui exercitus imaginem co
lumbe: vt dicunt aliqui: sed hoc non vi
detur multum ꝓbabiliter dictū. qz. s.
iij. ca. dictum fuit q̄ habebat in vexil
lo signū leonis. Ra. Sa. dicit q̄ est lit
tera: A facie ire vinose. i. a facie vindi
cte dei inebriantis. et sic prosequit me
taphoram. s. ꝓstam de calice vini fu
roris ⁊ de potatione ei⁹ ⁊ inebria
tione. ratio hui⁹ diuersitatis est: qz
dictio he
braica hic posita. s. Jona.
equivoca
ad colūbam et vinosi
tem.

Et a facie

Crit qui gnianēs māsuet⁹ punit. vñ ⁊ in extremo iudicio in semetipso incōmutabilis manēs nulla vicissitudine ac mutabilitate variat. Sed tñ electis et reprobis nequaq̄ sub specie eiusdē icōmutabilitatis ostēdit. Quia ⁊ trāquill⁹ iustus ⁊ irat⁹ apparebit iniustis. Teste ei conscientia ītra semetipsos defecerūt. vñ eorū mentes eque vnū respiciāt: sz nō equaliter modificenť: q: ⁊ istis cū benignū ostēdit ante acta iusticia illis terribilē culpa.

a Et a facie ire furoris dñi. In hebreo habeť: Itē furoris sui ⁊ sic referť ad eūdē de quo p̄dicit: A facie ire colūbe.

Lā.XXV

Moraliter i Verbū qđ factū est ad hieremiā. In hoc caplo replicat hieremias cōtra pplm iude multiplicationē peccatorū et obstinationē. p qđ signať multiplicatio peccatorū ⁊ obduratio in malis christianis maxime tēporib⁹ antichristi. sic ꝺ: Matth. xxiiij. Et quoniā abūdabit iniquitas refrigescet charitas multorū. ct Propterea hec dicit dñs exercituū ⁊c. p punitionē populi iude quā hieremias hic p̄nūciat futurā p regē babylonis ⁊ ei⁹ exercitū. signať tribulatio populi christiani futura tēporib⁹ antichristi ad puniendum malos ⁊ purgādū electos. de qua tribulatione subdit: ⁊ Et pona eos in stupoꝛe ⁊c. qz tūc erit tribulatio magna quāta nō fuit antea. ⁊ Perdāq̄s ex eis vocē gaudij ⁊c. qz tūc auferēt celebratio solēnis diuinoꝛ ab ecclesia q̄ debet fieri cū mentis leticia Ps. lxxxiij. Coꝛ meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. ⁊ hoc signať p hoc qđ ꝺ: ⁊ Et vocē leticie. q̄ dicit a latitudine. quod ꝑpue fit qñ gaudiū mentis redūdat in corpe. ⁊ Vocē sponsi et vocem sponse. i. mutuā cōsolationē plati ⁊ sue ecclesie: nulli enīz aut pauci tūc audebūt se plātos ecclesie ꝓfiteri ne ducantur ad tormēta primi: sicut fuit tēporib⁹ ecclesie p̄mitiue. b Vocē molē. i. p̄dicationis qua terit⁹ frumentū sacre scripture populis exponēdo. ⁊ Et lumē lucerne. i. doctrinā sacre scripture quā null⁹ audebit publice legere. ꝺ qua ꝺ: Prouer. vj. Mādatū lucerna est. ⁊c. ii Cūq impleti fuerint ⁊c. Hic hieremias p̄nūciat destructionez regis babylōis ⁊ regni sui p quā signať antichristi mors et sui exercitus saltē. p pte magna quā christ⁹ faciet: sicut dicit. ij. Thes. ij. Quē dominus iesus interficiet spiritu oris sui ⁊ destruet illustratione aduēt⁹ sui. ⁊ Anni septuaginta. q̄ numer⁹ ꝓsurgit ex ductu denarij p septenariū: et vteroz numer⁹ pfectionē signať. ⁊ p hoc signať q antichristi psecutio erit vltima: ⁊ sic ecclesie tribulatio erit cōsūmata. q aūt septenari⁹ numer⁹ pfectionē significet: dicit Greg. Domet. xxv. qñ omne tps septē dieb⁹ cōphē dik: recte septenario numero vniuersitas figurať. similiter denarius idē signat qz limes est numerorū. et numeri sequentes sūt ipius ⁊ partiū ei⁹ replicationes. p⁹ Sume calicē vini. p quē signať austeritas vite. Vñ ꝺ: Ps. xxij. Calix meus inebrians q̄s p̄clarus est. Inebriat eni vino cōpūctionis et clarificat puritate cōuersationis. Hūc calicē debet p̄dicator q̄ p hieremiā signať assumere exemplo Pauli dicentis. j. Coꝛ. ix. Castigo corpus meū ⁊ in seruitutē redigo: ne forte cū alijs p̄dicauerim ipe reprob⁹ efficiar. Et p p̄dicationē suā alijs ꝓpinare: ⁊ si recusauerint accipere: debet eis dicere qđ postea subdik: ꝺ: ⁊ Bibentes bibetis. i. si nō vultis hic sustinere penā debitā p peccatis vestris: sustinebitis maiorē velitis nolitis. s. penam purgatorij vel inferni.

a ¶ nabuchodonosoꝛ qui supra seruus domini dicit. vel hierm que leonis sui trata dolet perdidisse custodiam.

⁊ ā facie ire furoris domini. a

a IN principio ¶ La XXVI regni ioakim filij iosie regis iuda: factū ē verbuz istud a dño dicēs: Hec dicit dñs: b+

a ¶ Qui statis in domo dñi in atriis dom⁹ dei nostri. ⁊ ¶ quasi dicturus verbū domini.

b Stā in atrio dom⁹ domini: ⁊ loqueris ad oēs ciuitates iuda: de q̄bus veniūt vt adorent in domo domini: vniuersos sermōes quos ego mādaui tibi: vt loqua c+ d

a ¶ licet eriste: licet cōtra re insaniant.

ris ad eos. Nōli subtrahere verbū. Si forte audiāt ⁊ conuertan/ e
tur vnusq̄sq̄ a via sua mala. Et f
a ¶ illis penitentibus: ⁊ mutatis ipse penitēs: cōmutabo sententiam. g

pnitēt me mali qō cogitaui facere eis: ꝓpter maliciaz studioꝛ eoꝝ. Et dices ad eos: Hec dicit
b
domin⁹. Si nō audieritis me: vt ambuletis in lege mea quā dedi vobis: vt audiatis sermones seruoꝛ meoꝛ prophetarū quos
a ¶ quotidie. b ¶ sollicitus.

ego misi ad vos ō nocte ꝓsurgēs ⁊ dirigēs ⁊ nō audistī: dabo do
e b
a ¶ templū. b ¶ vbi fuit tabernaculū. ¶ destruc/to templo.

mū istā sicut sylo: ⁊ vrbem hanc i k
dabo in maledictionē cūctis gē/ l

Additio.j. Inchoatio septuaginta annoꝝ captiuitatis babylonice q̄/renda est in nono ca. Dañ. vbi de. lxx. hebdomadib⁹ Danieli reuelatis agit. ibi enī large ō istis habeť in postilla ⁊ in additione.

¶ In eodem ca. vbi dicit in postilla. A facie ire colūbe.

Additio.ij. Dictio hebraica hic posita. s. iona nō est equiuoca: nihil enī signat in hebreo nisi colūba: q aūt dicit Ra. Sa. q signat vinosam nō est verū nisi forte ꝑm etymologiā qđ nō ptinet ad sensū lr̄alem. Unde ꝑm glo. ⁊ est Hre. p hoc qđ dicit: A facie ire colūbe. intelligit ira dei. dicit enī sic qz illa nīta furoris ineq̄litas repit: furoze dñi irā colūbe notat. ō q̄ lat⁹ i glo.

Dt. xi. b

b IN principio. Superi⁹ hieremias ꝓpter veritatē sue ꝓphetie Ca. XXVI passus ē iniuriā a pſona singulari. s. a sūmo pōtifice: hic eadē de cā patit iniuriā a multitudine. ⁊ primo a pseudo ꝓphet⁹ ⁊ sacerdotib⁹. scdo a rege et p̄cipib⁹. xxvij. ca. Prima i duas. qz primo patit iniuriā. scdo cōstāter resumit suā ꝓphetiā ca. se. Prima i duas. qz primo ponit hieremie psecutio. scdo eiusdē liberatio. ibi: Et audierūt. Circa primū primo ponit tps hui⁹ psecutiōis. cū ꝺ: In principio regni ioakim filij iosie ⁊c. scdo cā ei⁹ q̄ fuit hieremie p̄dicatio. cū ꝺ: ei: A dño. c Sta in atrio dom⁹ dñi. vbi causa orationis ꝓuenichāt iudei. d Et loqueris ad oēs ciuitates iuda. i. ad oēs boies venientes de oīb⁹ ciuitatib⁹. e Nōli subtrahere verbū. aliqđ omittēdo. f Si forte audiāt. hoc dicit ꝓpter libertatē arbitrij qua pōt homo penitere ⁊ obstinari. g Et pniteat me mali. nō inferendo eis penā cōminatā. talia vero nō arguūt ī deo aliquā mutationē: sed tñ in creatura: sicut dictū est diffusius. ꝺ. xviij. ca. Cetera patēt vsq̄ ibi. b Dabo domuz istam. i. templum a salomone edificatū. ¶ Sicut sylo. in qua ciuitate primo fuit fixū tabernaculū moysi. Josue. xviij. ⁊ illa ciuitas erat destructa diu ante ⁊ cul⁹ diuin⁹ inde ablat⁹. k Et vrbē hāc. s. hierm. ¶ Dabo i ma. ⁊c. i. boies maledictos alicui ciuitati dicēt: sic ꝓtigat ei sic hierz. tertio ponit psecutiōis mod⁹ cū ꝺ:

Et audierūt

⁊ data est vrbs iudeorum in maledictionem: de qua nos dominus liberauit redimēs a maledicto legis factus ꝓ nobis maledictum. a Morte morte. Noua dicitur q: q in ea sedebāt ⁊ iudicia ꝓferant sacerdotū ⁊ pseudo ꝓphetārū calūnie resistebāt.

b Et locu. sunt ⁊c. Sedentibus vbis principib⁹ in porta tēpli q̄ cōcurrerūt de palatio regis ad sedandā seditionē populi: cōtione congregata: sacerdotes ⁊ pseudo ꝓphete accusant: ⁊ si habuissent iudicij prātē dānassent etiā ꝓphetā. vnde intelligiū⁹ crudeliores fuisse ꝓ iniuidia sanctitatis q̄ vidēbant esse religiosi: q̄s q̄ decerant necessitatib⁹ publicis. ¶ Irati q: pdicerer religionē pitura ⁊ lucra de religione venētia. Si q̄s ꝓphetādata dei ⁊ veritatē fidei sacerdotes vel pseudo ꝓphete vel deceptus pplus nobis trascunť: nō magnopere curem⁹ sed sentētiam dei exequamur: non psentia mala sed futurā bona cogitantes.

c Et ait ⁊c. Illis accusantib⁹ et crimē mortis intendētib⁹. Hieremias ad p̄cipes loquit ⁊ ad populū quē illi concitanerūt: pudēter et humiliter et cōstanter a domino se missum dicit: vt contra tēplum ⁊ ciuitatem loqueret: ⁊ dat consilium vt agant penitentiā et dñs muret suaz sniam: humiliter loquit dicēs: Ecce ī manibus vestris sum ⁊c. Constanter: in veritate eni misit me. ꝺ. ad vos.

d Nunc ergo ⁊c. Quasi si ira/scimini q̄ cōtra tēplū ⁊ vrbē locutus sum et diligit⁹ saluteꝝ vbis et templi: cur peccata peccatis cumulatis: et sanguinis mei vrbem ⁊ inhabitatores ei⁹ reos facitis? Si q̄s igit ꝑ necessitate nobis bumiliter opus est: sic eā assumam⁹ ne veritatē ⁊ cōstantiā deseram⁹. Aliud est enī fugbe cōtumeliā facere iudicanti: qđ signū est stultitie. Aliud sic ipēdēs piculū vitare vt nihil subtrahat deveritate.

e Et dixe. Principes ciuitatis ⁊ ppli intelligūt iudicij veritatem. Senes aūt quoꝛū est nosse vetera replicāt historiā ⁊ micheā cōparant hieremie: et ostendunt illum dixisse graniora: nec a iusto rege quicq̄ perpessum: sed cunctis ad penitentiā cōuersis dominū mutasse sententiā. frangūt quoq; ac cusatoꝛum rabiem se eis cōnumerantes: Nō faciamus malū grande cōtra aias nr̄as. Quasi acusato non nocebim⁹ ꝺ aīab⁹ vestris q̄s mutatioe sniē possum⁹ liberare. ¶ Fuit q̄s vir. Querit cum Urias eadēq; hieremias ꝓphauerit ⁊ ī egyptū fugerit ⁊ ide retract⁹ occisus sit: quō hieremias q̄ audacter in sniā pstitit euadere poterit vulgi p̄cipūq; iudicio ⁊ senioꝛ ꝓsilio? Ad qđ rndendū: Nō posse sciri dei iudiciū dum cā eadē ali⁹ punit: ali⁹ liberat. Sed fortā vrias ī cōdēnatione accusatoꝛ ⁊ ppli occisus est. Hieremias aūt dei iudicio reseruat⁹ est

¶ vt re.

a ¶ Lxx. pseudo.

tibus terre. Et audierūt sacerdotes ⁊ ꝓphē a
te: ⁊ ois populus hieremiā loquentē verba
hec in domo dñi. Cūq; cōplesset hieremias
loquens oīa que ꝑceperat ei dominus vt lo
querēť ad vniuersum populū: apprehende/ †
rūt eū sacerdotes ⁊ ꝓphete: ⁊ omnis popu/
lus dicētes: Morte moriaŕ. Quare ꝓpheta
uit in nomine dñi dicēs: Sicut sylo erit do/
mꝰ hec: ⁊ vrbs ista desolabiŕ: eo q̄ nō sit ha/
a ¶ mora seditione.
bitator? Et cōgr̄egatus est oīs populus ad/
a ¶ cōprehensum. b ¶ vbi erat Hieremias.
uersum hieremiā in domo domini. Et audie/ b
a ¶ qui versabantur in domo regia.
runt p̄ncipes iuda verba hec: ⁊ ascēderunt c
a ¶ Mora q̄ in domū dñi ascensus est. b ¶ quod erat officiū eorū vt negocij vr seditionis veritatē cognoscāt.
de dōmo regis in domū domini: ⁊ sedērunt d
in introitu portę domus dñi noue. Et locuti e
sunt sacerdotes ⁊ ꝓphete ad p̄ncipes: ⁊ ad f
oēm populū dicētes: Judiciū mortis est vi/
ro huic: q: ꝓphetauit aduersū ciuitatē istaz g
sicut audistis aurib⁹ vestris. Et ait hieremi/
as ad oēs p̄cipes ⁊ ad vniuersuz populuz
dicēs: Dominꝰ misit me vt ꝓphetarē ad do
mū istā et ad ciuitatē hāc omnia verba que
audistis † Nūc ergo bonas facite vias vr̄as: h
et studia vestra: ⁊ audite vocem dñi dei ve/ i
stri: ⁊ pnitebit dñm mali qō locutus est ad/
uersum vos. Ego aūt ecce in manibus vr̄is
sum: facite mihi qō bonū ⁊ rectū ē in oculis
vestris. Verūtamē scitote ⁊ cognoscite: q:
si occideritis me: sanguinē innocentē trade/
tis contra vosmetipsos: ⁊ cōtra ciuitatē istā
⁊ habitatoꝛes eius. In veritate enī misit me
dñs ad vos vt loquerer in aurib⁹ vestris oīa
e verba hec. Et dixerūt p̄ncipes ⁊ ois popu/ k+
a ¶ quasi nō a sacerdotibus ⁊ pseudo ꝓphetis seductus: populus aūt audita ratione cito mutat sententiā: q: dñs ꝓmisit indulgentiā si bonas fecerint vias suas. sacerdotes aūt et pseudo ꝓphete in accusatione perseuerant.
lūs ad sacerdotes ⁊ ꝓphetas. Non est viro l
huic iudiciū mortis quia in nomine dei no/
stri locutus est ad nos. Surrexerunt ergo vi
ri de senioribus terre: ⁊ dixerunt ad omnem
cętum populi loquentes: † Micheas de mo/
rasthi fuit ꝓpheta in diebus ezechie regis
iude ⁊ ait ad omnē populū iude dicēs: Hec
dicit dñs exercituū. Sion quasi ager arabiť:
et hierusalē in aceruū lapidum erit: ⁊ mons
domus dñi in excelsa siluarū. Nunquid mor
te cōdemnauit eū ezechias rex iuda ⁊ ois iu
da? Nūquid nō timuerunt dñm et deprecati sūt faciem domini: et pnituit dñm mali m
quod locutus fuerat aduersum eos? Itaq; n
nos facim⁹ malū grande ꝓtra animas nr̄as.
f Fuit quoq; vir ꝓphetans in noīe domini o
vrias filꝰ semei de cariathiarim. ⁊ ꝓphetauit aduersus ciuitatē istā ⁊ aduersus trā hāc

a ¶ Et audierūt sacerdotes ⁊ ꝓphete scz falsi. Cetera patēt. b ¶ Et audierūt ꝑin. Hic ꝓr describitur hieremie liberatio. Circa quā primo ponitur cause examinatio. scdo eī determinatio. ibi: Et dixerūt. Circa primū primo ponūť iudices. cū ꝺ: Et audierūt p̄ncipes iuda verba hec: videlz cōmotionē sacerdotū ⁊ populi cōtra hieremiā. c ¶ Et ascēde. ꝺo. rc. qz tēplū erat in summitate mōtis sion et dom⁹ regis in decliui montis. d ¶ Et sederūt vt maturē examinarēt negociū. e ¶ In introitu por. ꝺo. dñi no. illa erat porta de q̄ ꝺ. iij. Reg. xv. q̄ ioathā edificauit portā dom⁹ dñi sublimissimā q̄ ꝺ: hic nouā. qz longe post tēpus salomonis fuit edificata. Conseq̄ter ponit hieremie accusatio. cū ꝺ: f Et locuti sūt sacer. ⁊c. Tertio hieremie rnsio. cū ꝺ: g Et ait hieremias. Dñs misit me. q. ꝺ. nō feci de ꝓrio capite. b Bonas fa. vi. ve. l. operationes. i Et studia ve. i. cogitationes. Cetera patēt. k Et dixerūt. Hic ponit cause determinatio. cū ꝺ: Et dixerūt p̄ncipes. vbi primo ponit rō ꝓ ei⁹ liberatiōe. cū ꝺ: l Nō ē vi. huic iu. mor. qz in noīe dñi dei nr̄i locut⁹ ē. q. ꝺ. interficiēdo ipm fieret cōtra deū cul⁹ ē nūciat⁹: ⁊ inducit ad ꝑ exēplū michee ꝓphe q̄ fuit temp⁹ ezechie regis iude. cū ꝺ: m Et pe/ni. ꝺo. nō ꝓ aliquā mutationē ī deo factā: s ī effectu. sic dictū est. s. n ¶ Itaq; nos fa. grā de malū supple si occidam⁹ hieremiā.

† Dicb 3.1

o Fuit q̄z. Hic ꝓr ponit aliud exēplū ad eādē conclusionē: vt dicūt expositoꝛes nr̄i cōiter ꝺ Uria. ꝓpha q̄ ꝓphauit destructionē ciuitat⁹ ⁊ tēpli sic ⁊ hieremias tpe regis ioakim ⁊ ꝓt ꝑ fuit occisus ab eo: vt ꝺ. xx. et ponit istud exēplū ad hāc ꝯclusionem ac si dicat: ezechias q̄ fuit bon⁹ rex nō interfecit micheā si saluauit. ioakim vero malus rex ī terfecit Uriam. ⁊ nos nō debem⁹ imitari facta malorum sed bonoruz: ꝓpter qđ debemus saluare vitā Hieremie. ideo concluditur in fine.

Igitur

Universidad de Navarra Biblioteca

Act.12.a

Job.2.g

Dan.14.c

G

A

B

C

D

Ier.29.a

Ier.29.b

Ier.29.c

Ier.29.d

Ier.29.e

Ier.29.f

Ier.29.g

Ier.29.h

Ier.29.i

Ier.29.k

Ier.29.l

Ier.29.m

Ier.29.n

Ier.29.o

Ier.29.p

Ier.29.q

Ier.29.r

Ier.29.s

Ier.29.t

Ier.29.v

Ps.103. Job.1.a

Ier.1.d

Ier.29.b

Ier.29.c

Ier.29.d

Ier.29.e

Ier.29.f

Ier.29.g

Ier.29.h

Ier.29.i

Ier.29.k

Ier.29.l

Ier.29.m

Ier.29.n

Ier.29.o

Ier.29.p

Ier.29.q

Ier.29.r

Ier.29.s

Ier.29.t

Ier.29.v

Exo.32.c

† 3.14.e † 29. b

vt reliquis populis ꝑdiceret: t ad penitentiā ꝓuocaret. Si cut Jacob ſtatim martyrio coronat⁹ eſt. Petrus et alij apoſtoli ad ꝑdicandū reſeruati. Et animaduertēda eſt ꝓpheta/lis cōſtantia: qr nec de egypto retractus vrias ſententiā mutat: t imminēte morte nihilomin⁹ loquit q̄ ꝑceperat domin⁹.

Ur timuit t fugit: nō infidelitat⁹ ſed prudentie iudiciuz eſt: ne frustra nos offeram⁹ periculis. Chriſtus quo qs de manibus perſequentiū lapſus eſt quod apoſtolus ait: Si vos perſe/cuti fuerint in vnā ci. f. in aliam.

a ¶ Et miſit rex tē. Querit⁹ quō ioa/kim rex parui imperij t debilitati: tā/iāqs periturī in egyptū potuerit mitte re t vnā educere. Sz cōſiderare debe m⁹ q̄ Nechao rex egypti principē cō/ſtituit eū: t hāc ꝓphetiā factā eſſe cū cepiſſet regnare. b ¶ Jgit⁹ man⁹ tē. Quis hieremias domini aurilio libe/rat⁹ ſit: in mercedē tū deputat⁹ illi per quē ꝓpheta ſuū liberauit: regni ioa/kim credam⁹ fuiſſe. ¶ Ca. XXVII

c IN principio regni tē. Multi putant hoc ſequētis capituli eſſe principiū: ſed ſuperiori eſt iungendū: vt quicqd dictū referr⁹ vel factū: in principio regni ioakim cre/dam⁹ fuiſſe. d ¶ Hec dicit dōs. ꝓte/rita viſio in principio regni ioakim: ſ aūt ſb ſedechia q extremo regnauit i hierl̄m ſub quo vbs capta ē t euer/ſa. e ¶ Terrā t boles tē. Ordo cō/trari⁹ in Geneſi pr⁹ fiūt animātia: hō poſtea: hic aūt ꝓius boīem nominat poſtea q̄ ſūt ei ſubiecta. ſ In fo

Nico.de lyra

a ¶ Jgit⁹ manus aichā tē. iſte ei erat principalis in allegatiōe t determina/tione iſta. Ra. Sa. hoc exponit ad cō/trariū dicēs: q̄ inter illos principes erāt alīq̄ boni q̄ ſtabāt ꝓ Hieremia t illi allegauerūt primū exemplū d eçe/chia rege t Michea ꝓpheta. Aliqui aūt erant mali: t illi erāt Hieremie cō/trarij: ſicut ſacerdotes t ꝓphete falſi t iſti ad hoc allegauerūt ſecūdū exem/plū de ioakim qui occidit Uriā. q. d. ſic debem⁹ occidere Hieremiā. tñ alia pars fuit maior t ꝑualuit: t ſic finali/ter aichan ſniam dedit ꝓ hieremia et iꝑm liberauit. t hec expoſitio ſcda vi/det rōnabilior: qr nō eſt verſimile q̄ principes regis actu regnātis ex ei⁹ malicia facerent argumē/tū ad liberationē Hieremie. ¶ Ca. XXVI

Ꝺoꝛaliter

b ¶ In principio regni ioakim tē. Sequit. ¶ Sta in atrio dom⁹ dñi t loqueris ꝓ hieremiā cōſtanter ꝑdicantē cōtra vitia ſacerdotū et falſoꝝ ꝓphetarū t populoꝝ eis credētiū: ſignat⁹ ꝑdicator cō/ſtans ſecularis vel religioſus: q̄ cōſtanter ꝑdicat ꝟra malicia/ cleri t populi chriſtiani. Et ſequit poſtea: ¶ Apphenderūt eū ſacerdotes tē. ꝓ quos ſignant⁹ mali ſacerdotes t clerici et populi ab eis decepti ꝓſequētes veritatis ꝑdicatores: ſicut et ſacerdotes iudeoꝝ deceperūt turbā ad petēdū Barrabe libe/rationē: t Jeſu chriſti crucifixionē. vt habet Matth. xxvij.

¶ Et dixerūt principes tē. ꝓ principes iſtos de domo regis q̄ liberauerūt hieremiā a pena mortis ſignant⁹ principes t nobi/les chriſtiani t miſericordes ꝓlati q̄ defendūt ꝑdicatores veri/tat⁹ ab iniurijs t moleſtijs ſibi crudeliter illat⁹. ¶ Ca. XXVII

b IN principio regni ioakim. Hic conſequenter hieremi/as liberat⁹ reſumit ſuā ꝓphetiā. t primo ꝓphetat popu/lo aduerſa. ſcdo ꝓſpera. xxx. ca. Prima adhuc in tres ꝑtes. qr primo ꝓphetat ꝙ ſedechiā. ſcdo ꝟra ananiā ca. ſe. ter/tio ꝙ iechoniā. ca. xxix. Prima adhuc in duas. qr primo ꝓphe/tat ꝟra reges ad ſedechiā nūcios mittētes. ſcdo ꝟra ipm ſe/dechiā. ibi: Et ad ſedechiā. Circa primū ſciēdū q̄ illud qđ po/nit hic. In principio regni ioakim tē. vſq; ibi: Hec dicit dōs. excluſiue eſt finis ca. p̄cēdētis ſm expoſitores latinos cōiter: qr illa q̄ dicta ſunt ca. xxvj. cōtigerūt in principio regni ioa/kim filij ioſie: vt patet in principio ca. illa aūt q̄ ſequunt⁹ i iſto ca. fuerūt tp̄e ſedechie. A principio aūt regni dicti ioakim vſq; ad principiū regni ſedechie fluxerūt. xj. anni t tres menſes vt ꝑz. iiij. Reg. xxiij. t ideo ſic exponūt qđ dicit hic. In prin/cipio regni ioakim tē. dicēs. ſ. ca q̄ di/cta ſunt in principio ca. p̄ce. ita q̄ hoc eſt quedā recapitulatio ca. xxvj. t qđ ſequit. Hec dicit dōs ad me tē. eſt ꝓ/cipiū. xxvij. ca. t eſt alia ſnīa q̄ contin/git tp̄e ſedechie. hebrei vero dicūt q̄ hoc eſt de ca. xxvij. t dicit Ra. Sa. q̄ a principio regni ioakim filij ioſie do/min⁹ dixit hieremie illud qđ ſequit i hoc capitulo. Fac tibi vincula et ca/tenas t pones eas in collo tuo. t q̄ portauit eas a principio regni ioakim filij ioſie vſq; ad quartū annum ſede/chie in quo Ananias abſtulit eas de collo hieremie t fregit: vt habet⁹ cā. ſequēti. Si aūt dicat q̄ hoc videt de/riſibile q̄ hieremias portaret catenas in collo ſuo tanto tp̄e. ſ. q̄decim an/nis: pōt dici q̄ ꝓphete dñi talia gra/uia et alijs deriſibilia legunt⁹ feciſſe ꝫ mādato dñi: ſicut cęchiel dormiuit ſup latus ſuuz ſiniſtrū. ccc̄c. diebus et iterum quadraginta diebus ſuper lat⁹ dextrū abſq; ꝟſſione de latere i lat⁹. vt hr̄. Ezech. iiij. et ſic Iſaias iuit nudus t diſcalciat⁹ trib⁹ annis ſm hebreos. ſm alios ꝟo trib⁹ dieb⁹ vt dictū fuit Iſa. xx. qđ erat ſat⁹ gra/ue t deriſibile tanto homini q̄ erat de regio genere. Jgit⁹ ſm iſtā ſniam pr̄/ſens capl̄m ſic diuidit⁹: qr primo ponit⁹ tur dei ꝑceptū de catenis fiendis. ſe/cūdo de ipſis mittendis. ibi: Et mit/tes eas. Circa primū ponit⁹ tēpus pre/cepti. cū ꝟ: In ꝓncipio regni ioakim qui regnauit vndeci annis. iiij. Reg. xxiij. c ¶ Fac tibi vincula t catenas iſte catene erant lignee. ſm q̄ habet⁹ ca. ſe. t ꝟ partes earū quibuſdā vin/culis adinuicē adiungebant⁹. d ¶ Et mittes eas ad regē edom. Hic ponit⁹ ꝑceptū de miſſione catenarū. t primo ꝑcipit⁹ hec miſſio. ſecūdo ſubdit⁹ miſſi onis rō. ibi: Et ꝑcipies. Circa primū ꝟ: Et mittes eas ad regez edom tē. t ſequit: e ¶ In manu. i. ꝓ manū.

f ¶ Nūciozū q̄ venerūt hierl̄m ad ſe/dechiā. De cauſa hui⁹ aduēt⁹ dicunt expoſitores noſtri q̄ venerūt ad ſedechiā ad tractandū cum eo qualiter poſſent rebellare regi babylonis t de ei⁹ tributo ſe expedire. t lra ſequēs ad hoc concordat in qua hieremias monet iſtos reges t ſedechiā vt nō rebellēt regi babylonis: ſed magis ei ſeruiēt ſub tributo Ra. Sa. cū hoc addit aliam cām dicēs q̄ ſedechias quarto anno regni ſui iuit in babylo/nē: vt habet⁹. j. li. ca. ad portandū exenia regi babylonis q̄ fe/cerat eū regē: vt habet⁹. iiij. Reg. xxiij. t tūc rex babylonis ꝑ/fecit eū q̄nqs regib⁹ hic notatis vt ab illis acciperet tributū i babylonē cū ſuo mittendū. t ideo q̄ redijt ſedechias in hie/ruſalē miſerūt iſti quinqs reges nūcios ad eū eo q̄ erat inſti/tut⁹ de nouo ad recipiēdū cozū tributū. t tūc vt dicūt expoſi/tores noſtri habuerūt adinuicē tractatū de rebellione t tri/buti, negatiōe: eo q̄ iſti quinqs reges t etiā ſedechias liberta/tē deſiderabāt. verūtū ſedechias nō rebellauit apte vſq; ad vij. annū regni ſui. vt dicit Joſephus. in tal⁹ enī negocius ponit magn⁹ tp̄is tract⁹. ſed tūc cōfidēs ꝺ auxilio regis egy/pti: t forte iſtoꝝ quinqs regū aperte rebellauit t tributū regi babylonis negauit. g ¶ Et ꝑcipies eis. Hic ꝟ ponit⁹ dicte miſſionis ratio q̄ eſt vt ꝓpheta nō ſolū verbo ſed etiā ſenſibi/li ſigno ſignificaret eis q̄ ſi rebellarēt male cōtingeret ipſis: et patet littera exceptis aliquibus que exponent.

h ¶ Ego feci terram et homines et iumenta que ſunt ſup faciem terre in fortitudine mea magna. quia ad opus creatiōis requiritur virtus infinita.

Et dedi

Ps.103. Job.1.a

Ier.1.d

Ier.29.b

Ier.29.c

Ier.29.d

Ier.29.e

Ier.29.f

Ier.29.g

Ier.29.h

Ier.29.i

Ier.29.k

Ier.29.l

Ier.29.m

Ier.29.n

Ier.29.o

Ier.29.p

Ier.29.q

Ier.29.r

Ier.29.s

Ier.29.t

Ier.29.v

Exo.32.c

† 3.14.e † 29. b

a ſ In fortitudine. Chriſtus dei vir/tus t dei ſapiētia. vnde Oīa in ſapi/entia feciſti. t alibi: Oīa p ipſum fa/cta ſunt. b ¶ Et dedi tē. Significat q̄ humano generi oīa p dei gratiam ſūt tributa. c ¶ In manu nabu. tē. Quāte infelicitatis eſt iſrl̄: cui⁹ cō/parione nabuchodonoſoꝛ ſeruus dei appellat. d ¶ Inſup t be. tē. Oē genus aīalīū: cū hoſe em oīa tradūt⁹ que ipſi ſubijciunt⁹ vel feras gentes. vt illi ſeruiant q̄ ſeruire nō nouerāt.

c ¶ Donec veniat tē. Me putet⁹ re/gnū nabuchodonoſoꝛ eſſe ꝓcutuz: ſignificat ipm a medijs t ꝓis eſſe ca/piendū. f ¶ Gens aūt tē. Non ſolū dōs peccantes ſubijcit nabuchodo/noſoꝛ: ſed et Paulus q̄ ait: Quos tradidi ſathane vt diſcāt nō blaſphe/mare in interitū carnis: vt ſpirit⁹ ſal/uus fiat. porc̄atibus quoq; obedi/re monet: nō ſolum ꝓpter tram ſed ꝓpter cōſcientiā. Hāc locū allego/ricus interpres hiſtorie ſugiēs veri/tatē: de celeſti hierl̄m interꝓtat⁹. Qr/debeant habitatores ei⁹ ſponte aſſu/mere corpora et deſcendere in baby/lonē. i. mundi cōfuſionē qui eſt poſi/tus in malīgno et ſeruire regi baby/lonio. i. diabolo. Si aūt noluerit nō grauia corpora portaturos ſed peri/turos gladio fame et peſte: nec futu/ros boles ſed demones hoc ille dire/rit. Nos ſimpliciē hiſtoriā ſequamur ne quibuſdā pſtigijs inuoluamur.

g ¶ Et ad ſedechiā. Poſt vniuerſas gētes träſit ad ſedechiā t eadē cēmi/nat: neqs ei iudei pnullegiū merent: qui aut ſimilia aut grauioza gērū⁹ peccauerūt: t q̄ audire dedignāt pe/ſte t fame cōſumunt⁹.

b ¶ Nolite audire. In hoc loco alle/goricus interpres in celeſti hierl̄m poſitos hortat⁹ ne ꝓphetas ſuos audiāt t diuinos: ſed ſeruiant nabu/chodonoſoꝛ corpus humiliat⁹ aſſu/mēdo infantiū vagitū t incunabula parnuloꝝ. Si enī hoc fecerint exple/to famulatu t cōditione mortalitat⁹ reuertentur ad propriam ſuam ter/ram. addit quoq; ſuſpicari ſe eos q̄ precepta dei contempſerint: huma/nis corporibus pregrauati: futuros demones et immundos ſpiritus t ſe/dem priſtinam nō recepturos.

i ¶ Non ſeruietis. Melius eſt ſpon/te ſeruire et amicum deū habere t gē/tilem terram colere q̄ neceſſitate ca/ptiuum ſeruire. ¶ Verba ꝓpheta/rum: Notandum in ſcripturis ſan/ctis pſeudo ꝓphetas vocari ꝓphe/tas. k ¶ Et ad ſacerdotes t ad po/pulū iſtū. tē. Poſt gentes t reges: ſacerdotibus loquit t populo q̄ iā/ interitum prophetis annūcianerat dicens: et ei⁹dem vos tē. loquit⁹ au/tem eadem que. ſ. l ¶ Ut viuatis. Mota dei clementiam leuioꝛi pene vult tradere: ne ſuſcipiant grauioꝛē/m ¶ Et ſi prophete ſunt et eſt ver. tē. Qui verus ꝓpheta eſt ꝑcibus dño occurrere poteſt: ſicut moyſes cui di/ctuz eſt: Dimitte me vt peccātiā popu/lum iſtū. In quo oſtendit⁹ poſſe reti/neri deum precibus ſanctorum.

n ¶ Occurrāt do. Occurrāt t q̄ ꝑdi/cunt opere cōpleta demōſtrēt: t tunc veritate vaticiniū ꝓbabit⁹.

ſ Ad colū/

a t iumenta que ſunt ſuper faciem terre: in
a ſ vnde brachium domini cui reuelatū eſt.
fortitudine mea magna: t in brāchio meo
b extento: et dedi eā ei qui placuit in oculis a
meis. Et nūc itaq; ego dedi omnes terras
a ſ diaboli qui ait: Hec omnia mihi tradita ſunt.
c iſtas in manu nābuchodonoſoꝛ regis ba/
d bylonis ſerui mei. Inſup t beſtias agri de b c
di ei vt ſeruiant illi. Et ſeruient ei oēs gen d
a ſ cuilmerodach. b ſ balthaſar. e
e tes t filiō ei⁹: t filio filij ei⁹ donec veniat f g
a ſ nō omnes: hoc enī ꝓprie chriſto cōuenit.
tēpus terre eius t ipſius. Et ſeruiēt ei gē/
f tes multe et reges magni. Sens aūt t re/
gnū qđ nō ſeruierit nabuchodonoſoꝛ regi
babylōis: t q̄cūq; nō curuauerit collū ſuū
ſub iugo regis babylonis: in gladio et i fa
a ſ gentil⁹ qui ſimulabāt ſe diuinos ſpiritu futura ꝑdicere.
mę et i peſte viſitabo ſup gēntē illā ait do/
min⁹: donec cōſumā eos i manu ei⁹. Vos b
ergo nolite audire ꝓphetas veſtros: t di i
a ſ qui imitauit Joſeph et Daniel. b ſ qui volatu auiū et ofci/
litum vocibus faciendū vel nō faciendū aliquid reſtantur.
c ſ demonum fantaſmatibus ſeruientes.
uinos t ſomniātoꝛes t āugures t mālefi/ k l m
cos q̄ dicūt vobis: Non ſeruietis regi ba/
bylonis: q: ꝓphetāt vobis mēdaciū: vt lō n
ge faciāt vos de terra veſtra: t eiciāt vos
t pereatis. Porro gēs q̄ ſubiecerit ceruicē
ſuā ſub iugo regis babylōis t ſeruierit ei:
dimittā eā in terra ſua dicit dōs: t colet eā o
a ſ ne reſpondeant legati: et reges ꝑdicarū gentiū: quare hoc
populo tuo nō ꝑcipis: Sedechie quoq; et ꝓphetis et ſacerdo/
tibus ſimilia loquitur.
s t habitabit in ea. Et ād ſedechiā regem iu p
da locutus ſum ſm oīa verba hec dicens:
Subijcite colla veſtra ſub iugo regis ba/
bylonis t ſeruite ei t populo ei⁹: t viuet⁹.
Quare moriemini tu et pp̄s tuus gladio
et fame et peſte: ſicut locutus eſt dōs ad
gentez q̄ ſeruire noluerit regi babylonis?
† Nolite audire verba ꝓphetaꝝ vobis q
i bis: Nō ſeruietis regi babylonis q: men/
daciū ipſi loquūt⁹ vobis. Quia nō miſi eos
eis dōs: et ipſi ꝓphetāt in nōie meo men/
daciter vt eijciāt vos: t pereatis tam vos r
ꝙ ꝓphete qui vaticinātur vobis. Et ad
k ſacerdotes et ad populū iſtū locutus ſum
dicens: Hec dicit dōs: Nolite audire ver/
ba ꝓphetarū veſtroꝝ q̄ ꝓphetant vobis
a ſ que cū iechonia fuerant apportata.
dicentes: Ecce vāſa dōi reuertent⁹ de ba/
bylone nūc cito: mendaciū ei ꝓphetāt vo/
bis. Nolite ergo audire eos: ſz ſeruite regi
l babylonis vt viuat⁹. Quare daꝫ hec ciui/ m
tas i ſolitudinē? Et ſi ꝓphete ſūt t ē verbū n o
dōi i eis: occurrāt dño exercituū: vt nō ve r
niāt vaſa q̄ derelicta fuerūt i domo dōi: t
in domo regi iuda t i hierl̄m in babylonē.

a Et dedi eā ei qui placu/
it in oculis meis. nō eſt per/
hoc intelligendū q̄ nabu/
chodonoſoꝛ habuerit gra/
am gratū facientē ſiue ſacri/
ficantē cuz eſſet infidelis et
idolatra: ſed hoc dicit quia
de⁹ indifferenter bonis et
malis dat bona tēporalia
put ſibi placet.
b Serui mei. erat ei exe/
cutor diuine iuſticie. vt. ſ.
dictū eſt. xxv. c Inſup t
beſtias agri dedi ei: Dicit
Ra. Sa. q̄ hoc dicit⁹ eo q̄
nabuchodonoſoꝛ leo dz. ſ.
iij. ca. qui eſt rex aīalium.
d Et ſer. ei oēs gētes. by/
pbole eſt ad deſignandum
multitudinē ſui imperij.
e Et filio ei⁹. ſ. euilmero/
dach. f Et filio filij ei⁹.
ſcz balthaſar i quo defecit
regnū babylonie: Daſi. v.
iō ſubdit⁹: g Donec ve/
niat tēpus. ſ. punitiōis ter/
re ei⁹ t ipius. Cętera patēt
vſq; ibi: b Vos q̄ nolite
audire ꝓphetas veſtros: q̄
fingebāt ſe habere viſiōes
a deo in vigilia. i Et di
uinos. q̄ cōiecturabāt per
aſtra. k Et ſomniatoꝛes.
q̄ dicebāt ſe habere viſiōes
in ſomno. l Et augures.
qui diuinabant p garritus
et volatū auiū. m Et ma
lefic̄os. qui diuinabāt i ho
ſtijs demonib⁹ immolat⁹.
n Ut longe faciāt vos ō
terra veſtra tē. iſtud vt di/
cit cōſecutiue t nō cauſali/
ter: ex hoc enī q̄ credebant
talibus mendaciis rebella/
bant: ad qđ ſequebat⁹ cozū
deſtructio t captiuitas. Ce/
tera patēt vſq; ibi:
o Dimittā eā i terra ſua.
ſ. ſub tributo regis baby/
lonis. p Et ad ſe. Hic cō
ſequēter ponit⁹ ꝓpheta cō/
tra ſedechiā et eius populū
quā ꝑdixerat Hieremias:
vt ꝑz ſuperius in plurib⁹
locis. ſed hic eā repetit lo/
quendo nūcijs regū ꝑzdi/
ctoum. ſm q̄ dicit hic Ra.
Sa. t patet ſententia vſq;
ibi: q ¶ Nolite au. ver/
ba ꝓphetarum. ſ. falſoꝝ:
vt patet ex ſequentibus.
r Et eſciant vos. li vt te
netur hic conſecutiue t nō
cauſaliter: vt. ſ. dictuz eſt.
t patet littera vſq; ibi:
s Et ſi ꝓphete ſūt. ſ. dei.
t Occurrant domino. p/
ces efficaces ei porrigēdo.
vnde in hebreo habet⁹. De/
precentur dominum exerci
tuum: vt non veniant tē.
id eſt vaſa que remanſerūt
in domo domini non por/
tentur in babylonem: ſicut
illa que fuerant portata in
tranſmigratione iechonie
que tamen portabantur.
ideo ſubditur:

Quia

Ga Ad colum. ꝛc. Enumerata vasa q̄ trālata fuerūt i babylonem capto sedechia ciuitate in cēsa rēplooꝝ subuerso.

La. XXVIII

b Et factū est. Rō. dū Ezechiele vaticinā. te i babyloe ad eos q̄ cū iechonia fuerāt trālati. c Propheta de. Lxx. pseudo ꝓpheta manifestius. breu ei nebia ꝓ phetā sonat: nō pseudo prophetā sic fere vbiq; trāsferūt: nō ꝛ bū sequētes sed sensum.

d In do. dñi. In qua fiducialiter loquit: qz prosperā populo pollicetur: ꝛ mēdacia libenter audiūt p̄cipue q̄ optata ꝓmittūt. e Giaua sa ꝛc. Hieremias dixerat etiaz reliq̄ vasa apportanda. Hic affirmat apportata esse reportāda. f Amē sic ꝛc. Optat fieri qđ ille mentit: b̄ significat amē: q̄ sepe dñs i euangelio vtit: ꝛ cupit ꝓ rerū ꝓspe ritate magis illū q̄ se vera dicere. vnde alib̄ ꝓpheta: Utinā nō essem vir habēs spīm ꝛ mendaciū potiꝰ loq̄rer. Jonas aūt cōtristat qz mētit⁹ est: ꝛ arguit a dño vtilis⁹ esse mēdaciū q̄ tan ꝛe ruinā multitudinis. Re tū videret pseudo ꝓbare vaticinium ablq; mētis iniuria: sub alioꝝ exemplo veritatē asserit. g Uerūtamē. ꝛc. Potuit dicere mētiris: populum decipis: pseudo ꝓpheta es. Sed poterat ille in hieremiā eadē retorquere. Rō ergo fa-

Jcit iiurią

a †Quia hec dicit dñs exercituū ad colūnas et ad mare ꝛ ad bases ꝛ ad reliq̄ vasoꝝ q̄ remāserūt i ciuitate hac q̄ nō tulit nabuchodonosoꝛ rex babylonis cū transferret iechoniā filiū ioakim regē iuda de hierl̄m: i babylonē ꝛ oēs optimates iuda ꝛ hierl̄m. Quia hec dicit dñs exercituū deꝰ islr̄ ad vasa q̄ derelicta sūt i domo dñi: ꝛ i domo regl̄ iuda ꝛ in hierl̄m. Jn babylonē trāsferē tur: et ibi erūt vsq; ad diē visitationis sue dicit dñs: ꝛ afferri faciam ea et restitui in loco isto.

b ¶ Et factū est i anno illo i ꝓcipio regni sedechie regis iuda: i anno quarto i mēse quito

a ℑ vt videbat populo.

c dixit ad me ananias filꝰ āgur ꝓ

d pheta de gabaō i domo dñi: coram sacerdotib⁹ ꝛ oñi ꝓlo dicēs: Hec dicit dñs exercituum deus

a ℑ destruxi. b ℑ imperium.

islr̄: Cōtriui iugū regis baby

a ℑ vt breue tempus gaudij magnitudinem augeret.

lonis: adhūc duo anni dieruꝫ ꝛ

e ego referri faciā ad locū istū oia vasa dñi q̄ tulit nabuchodonosoꝛ rex babylonis de loco isto: ꝛ

ℑ nō vasa trīn.

trāstulit ea in babylonē: ꝛ iechoniā filiū ioakim regē iuda ꝛ oēz trāsmigrationē iude: q̄ ingressi sunt i babylonē ego cōuertā ad locū istū ait dñs. Cōterā eni iugū regl̄ babylonis. Et dixit hie

i remias ꝓpheta ad Ananiā ꝓphetā: i oculis sacerdotū ꝛ i oculis oīs ꝓplī qui stabat in domo

f dñi: ꝛ ait hieremias. ꝓpha: Amē k Sic faciat dñs. Suscitet dñs ꝟba q̄ ꝓphetasti: vt referant vasa in domū dñi: ꝛ omnis trāsmigratio ō babylone ad locū istū.

g Uerūtamē audi verbū hoc qđ l ego loquoꝛ i auribꝰ tuis ꝛ in auribꝰ vniuersi ꝓpli. Prophetę qui fuerūt ante me ꝛ ante te ab initio: ꝛ prophetauerūt sup terras multas: ꝛ sup regna magna: de ꝓ lio ꝛ de afflictiōe ꝛ de fame: ꝓpheta qui vaticinat⁹ ē pacē cū venerit ꝟbū eiꝰ: scieꝫ tūc ꝓphe-

m

n

ta quem misit dñs in veritate.

a ¶ Quia hec dicit dñs exercituū ad columnas. ſ. duas magnas ꝛ valde notabiles q̄ erāt in porticu tēpli. b ¶ Et ad mare. ſ. eneū in quo lauabant sacerdotes. c ¶ Et ad bases. ſ. lutetū q̄ erāt valde curiose: vt ptz. iij. Reg. ideo vero ista bis exprimunt i speciali: qz erāt valde notabilia. cetera aūt dicta sunt in generali. cū subdit: Et reliqua vasoū ꝛc. ꝛ ō omnib⁹ in fine cōcludit: d Jn babylonē trāsferent. qđ fuit impletū capto sedechia rege. vt habet. iiij. Reg. vl. e ¶ Et ibi erūt vsq; ad diē visitationis sue. ſ. ad tēpus Cyri q̄ in ꝓncipio regni sui dedit licētiā indeis redeundi ꝛ reedificādi tēplū: ꝛ vasa q̄ fuerūt in babylonē portata fecit in hierl̄m reportari: vt habetur Esdre. j. ca.

La. XXVII

Moraliter. b ¶ Hec dicit dñs ad me fac tibi vincula et catenas ꝛc. ꝓ q̄ ſm se nſuz literalē signat seruitꝰ regis babylonis. ſm sensum moralem signāt peccata q̄bus peccator⁹ tenet in seruitute demonis.

c ¶ Et mittes eas ad regē edom ꝛc. Edom aūt interꝓtat sāguineus: ꝛ ideo ꝓ ipm signat ꝓnceps sitiens sanguinē innocentū: ꝛ ꝓ hoc est demonis seruꝰ. Per regē Moab q̄ interꝓtat ex patre: eo q̄ ex incestu ꝓlis cū filia nat⁹ fuit Gen. xix. signat rex carnalis et lubricꝰ. Per regē filioū Ammon q̄ interꝓtat inutilis: signat ꝓnceps fatuꝰ sub quo misere viuit populus. Eccl. x. Ue terre cuiꝰ rex est puer. Per regē Tyri ꝛ sidonis qui interꝓtat venatio: signat ꝓnceps cupidus et malicios⁹ q̄ ꝓ malicias exquisitas populū subditū sibi grauat. Prouer. xxviij. Leo rugiēs et vrsus esuriēs ꝓnceps impius sup populū pauperē. Et iste moraliter est rex Tyri q̄ interꝓtat angustia. nā ꝓ eū populus angustiat. Per regē sedechiam qui interꝓtat iustitia dei et tū eam non tenuit: qz regi babylonis peierauit signat rex hypocrita qui sub specie bonitatis iniusticias facit qualis fuit Julian⁹ apostata q̄ cupiditatē suā euāgelij testimonio colerabat. d. christianis. Christus vester dicit: Nisi quis renūciauerit oñib⁹ q̄ possidet nō potest meus esse discipulus. Et sic ab eis patrimonia auferebat et de tali rege dr̄ Job. xxxiij. Qui ꝓpter pctā populi regnare facit hoīem hypocritā. Oēs isti reges sunt serui regis babylonis. id est inferni. Nā babylon interꝓtat confusio. in inferno aūt nullus est ordo: ꝛ ꝓ cōsequēs est ibi maxima confusio: ꝛ sicut reges ꝓdicti sunt hic serui diaboli ꝓ culpā: sic in futuro subiicient ei nisi penituerint ꝓ pena. La. XXVIII

e ¶ Et factū est. Hic ꝓsequēter Hieremias ꝓpherat ꝓtra Ananiā falsū ꝓphetā. ꝛ diuidit in duas. qz primo ꝓphetia Ananie ponit. scdo a domino reprobat. ibi: Et factū est. Prima in duas. quia primo ananias ꝓphetat verbo. scdo sensibili signo. ibi: Et tulit. Prima adhuc in duas: qz primo ponit ꝓphetia Ananie. scdo respōsio Hieremie. ibi: Et dixit: Circa primū notāt tēpus cū dr̄: Et factum est in anno illo scz quarto anno sedechie quo venerūt nūcij regum ad ipm. ſm qz subdit post: Jn anno quarto ꝛc. Sed cōtra b videt illud quod interponit in ꝓncipio regni sedechie. quartus enī annus sui regni non potest dici conuenienter ꝓncipium eius: ꝓpter quod Ra. Sa. dicit qz ꝓncipium regni hic accipit ꝓ illo tēpore quo nabuchodonosoꝛ ꝓfecit eū quīq; regibus. vt ꝓdictū est ca. ꝓcedenti. ꝛ hoc fuit quarto anno regni sedechie. g Dixit ad me Ananias. dirigendo sermonē ad me contrariū asserentem. h Hec dicit dominꝰ exercituū deꝰ israel: cōtriui iugū regis babylonis. Audiuerat enī iste Ananias primo anno regni Sedechie Hieremiā dicētē: Hec dicit dñs exercituū: Ecce cōfringā arcū bela: ꝛ ad similitudinē huiꝰ dixit postea quarto anno sedechie illud qđ dicit hic: Hec dicit dñs ꝛc. qz falsū ꝓphete accipiebāt modū loquendi ꝓphetarū domini: sicut dictū est. ꝯ. xxij. Cetera patent in littera. i ¶ Et dixit Hieremias. Hic ꝓsequēter ponit respōsio Hieremie dicentis: k Amē: Sic faciat dñs. desiderabat enī Hieremias reditū trāsmigratiōis ꝛ vasoū q̄ cum iechonia trāsmigrāte fuerūt deportata: supposita tū sup b volūtate diuina: sed qz sciebat hoc nō euēturū. iō subdit: l Uerūtū audi verbū hoc. ꝓ qđ apparebit si ꝓphetia tua sit vera vt nō. m Propheta qui vaticinatꝰ est pacē. sup populo futurā. Cū venerit verbū eius in effectu: n Sciet ꝓpheta. i. cognoscet de ipso qz est ꝓpheta verus a deo missus. Ex hoc loco acceperunt iudei occasionē errandi: dicentes qz ꝓmissiones dei de bono futuro fiunt absolute nec retractant sed cōminationes de malo sunt sub conditione. ſ. si nō egerint penitentiam illi quibus fiunt. ꝛ ideo accedente penitentia retractant: sicut ꝓphetia Jone de ninive subuersione ꝓpter penitentiā niniuitarū: ꝛ sic exponūt qđ dicit hic: Propheta qui vaticinatꝰ est pacem ꝛc. quasi diceret Hieremias Ananie: tu ꝓphetas

Ueit iniuriam: loquit quasi ad ꝓphetaz q̄si nō solū nos ꝓphete sum⁹: sed fuerūt alij multi ante nos: Esaias: Osee: Jobel ꝛ Amos: q̄ ꝓpheraucēr ꝓtra terras multas: bellū ꝛ aduersitatē ꝛ penuriā. ꝓnunciātes. alij q̄z pacē et ꝓsperitatē nūcianerūt: quos nō adulatio mendacij sed rerū exitus examinauit. Dñs quoq; ꝓ moysen dicit q̄. ꝓpha vaticinij fine monstratur. Et notandū q̄ nō mināciter: nō crudeliter ſz fiducia veritatis mentientē increpet ꝛ differt in futurū: vt q̄ audiunt expectent exitum.

a ¶ Et tulit ꝛc. Considerandа hieremie prudētia: humilitas et patiētia pseudo ꝓpha rebꝰ facit iniuriā: ꝛ terit de cruce eius furcā: quod nō fecisset si ferrea eēt. Hieremias tacet et dolorez dissimulat. Mondum enī ꝙd diceret a dño accepat: in q̄ scriptura sancta tacite innuit: nō ꝓpheras tū suo arbitrio loqui: sed volūtate domini: maxime de futuris quoruz noticia soli⁹ dei est. b Ananias ꝓpha. Putative. Multa enī in scripturis sanctis dicunt iuxta opinionem ꝓpriā q̄ gesta referunt: nō iuxta veri-
Luc. 2. g. tatē rei. vnde: Ego ꝛ pater tuus dolentes querebamus te.

c ¶ Et factū est ꝛc. Cū abiisset Hieremias: ꝛ silētio deuorasset iniurias: fact⁹ est sermo domini ad eū: nō vt suis verbis ad ananiā mēdacio gloriantē loquereꝛ. sed dixerat: hec dicit dñs: qđ tū ille dixerat: sed mēdaciū semp veritatē imitatur.

d Catenas ligneas ꝛc. Ostēdit qđ minoꝛē penā retinens: maioris supplicij causa sit. Et in hoc loco delyrat allegoric⁹ interpres furcas ꝛ catenas ligneas appellās etherea ꝛ aerea corpora demonuz. ſ. ꝛ aduersariaꝝ potestatū. ferreas vero nra corpora grossiora q̄ nerujs ossib⁹ carnibusq; ꝛ venis confecta sunt: vt q̄ nolnerint de celesti hierl̄m ꝓ qualitate peccati miꝰes subire cruciatus: in catenas nr̄oꝝ corporū ꝑdēnent: ꝛ infancie vagit⁹ pannoꝝ vincula sordesq; fusti neant: ꝛ seruiāt diabolo regi babylonis. i. mūdi cū bestijs terre que in bruto ꝝ animalium corpora sunt religate.

e ¶ Et dixit hiere. Notā dū q̄ Hieremias passus iniuriā nōdū facto ad eū sermone dñi silet: postea ꝟo missus a dño audacter arguit mentieti denūcians ꝓpinquā mortē. f Hoc anno ꝛc. Si qñ morimur de carcerib⁹ corpoꝝ liberamur: ſm illud q̄ male interꝓtan-
Ps. 141. tur heretici: Educ de carcere a. m. quomō ꝓ supplicio moꝛs irrogat. g Mense septi. Forsitan mēse septio qui requiē significare solet. iō mortuuz mētiunt: vt de
Eccl. 22. c malis corpis liberet. iuxta illud: Moꝛs viro requies est. nos aūt nomiⁿ corpa credētiū esse tēpla dei: si spiritussanctus habitet in illis. La. XXIX

b ¶ Et hec sunt ꝛc. Intēdit psuadere ne acquiescāt pseudo ꝓphis: q̄ eis post breue tps reditum in hierl̄m ꝓmittebāt. Sz sciāt se in babylone multo tpe moraturos. c Uerba li. Hic libell⁹ Hieremie mittit i babylonē ad eos q̄ cū iechonia trāslati erāt vt ꝓ occasionē regie legatiōis opꝰ suū ꝓpria cōpleret: et q̄ a dño sibi impata fuerāt populo suaderet.

ℑ putative. ℑ vel furcam que

hebraice michoharth.

a Et tulit ananias ꝓpha catenam a
de collo hieremię ꝓphę: ꝛ confre
b git eam. Et ait ananias in cōspectu omis populi dicens: Hec di-
cit dñs: Sic cōfringam iugū nabuchodonosoꝛ regis babylonis
post duos annos dierū de collo

a ℑ quasi victus: q̄si illud cantans: Factus sum rancꝫ surdus nō audiēs: ꝛ nō ha. in o. ſ. re.

oim gentiū: ꝛ abiit hieremias ꝓ b
c pheta in viā suā. Et factū est ver- c
bū dñi ad hieremiā postq̄z confregit catenam ananias ꝓpheta de
collo hieremię prophetę dicens:
Uade ꝛ dices ananię: Hec dicit
d dñs: Catenas ligneas cōtriuisti: d
ꝛ facies ꝓ eis catenas ferreas: e
qz hec dicit dominus exercituuz
deus islr̄: Jugū ferreum posui su
per collū cunctarū gentiū istarū:
vt seruiāt nabuchodonosoꝛ regi
babylonis: ꝛ seruiēt ei: insuꝑ be
e stias ꝛę dedi ei. Et dixit hieremi f

a ℑ veritas historie seruat: non iuxta quod erat sed iuxta quod illo tempore putabatur.

as ꝓpheta ad ananiam ꝓphe-

a ℑ non hic propheram vocat quē missum a domino negat.

tā. Audi ānania. Non misit te dominus: et tu fecisti cōfidere ꝓplm

ℑ ne acquiescat sententię domini.

istuz i mēdacio. Jdcirco hec dicit
dñs: Ecce ego mittā te a facie ter g
f ręhoc anno morieris: aduersum
enim dñm locutus es. Et mortuus est ananias ꝓpha i anno illo
g mense septimo. La. XXIX

b ¶ Et hec sunt verba libi ꝙ i
misit hieremias ꝓphe

Hieremiam autem sibi contradicentem: significat predicator⁹ ver⁹ qui non solum veritatem predicare sed etiam falsos ꝑdicatores scit ꝛ vult confutare: ſm qz dicitur ad Titum. j. Ample ctentem enim qui ſm doctrinam est fidelem sermonem vt potens sit exhortari in doctrina sana: et eos qui contradicunt arguere. Per hoc autem q̄ Hieremias ꝑ dixit ei mortem corporalem de proximo sibi futuram in falsitatis sue penam: et sic euenit sicut dicitur infra: h Et mortuus est ananias propheta in anno illo. signatur qz doctor falsus vel predicator incurrit mortem culpe: et postea nisi vere peniteat mortem gehenne: ꝛ hoc etiam signatur per hoc quod dicit hic de catenis ligneis confractis: pro quibus imposite sunt ferree: que sunt multo maioris ponderis q̄s lignee. sic qui non vult hic sustinere penam pro peccatis suis habz necessario sustinere maiorem quasi incōparabiliter in purgatorio vel in inferno. La. XXIX

k ¶ Et hec sunt verba libi. Hic cōsequēter ꝓphetat contra iechoniam: qui iam cū matre ꝛ nobilibus regni ꝛ sacerdotibus ꝛ ꝓphetis pluribus ductus fuerat in babylonem: sed sperabat et anhelabat redire in iudeam: et illi qui cum eo translati fuerant dece-

ℑ pti a

Universidad de Sevilla
Biblioteca

Ca Ad reliquias seniox ꝛc. Primo ad senes. deinde ad sacerdotes. tertio ad ꝓphetas. quarto ad oēm pplm dei sermo dirigitur: vel fm ordi

Mystice. nem etatis eiꝰ epistola ꝓphete mittitur. Mystice postqꝫ de hierusalē. i. de ecclesia ꝓpter peccata nra electi fuerim⁹ ꝛ traditi nabuchodonoso

1.Cor.5.b sor. ꝫ quo dixit apls: Tradere hmōi sathane i

1.Lio.1.d teritu carnis ꝛc. Et alibi: Quos tradidi sathane vt dis. ñ blas. Non debem⁹ securi eē oīno vl ocio torpere vel penit⁹ desperare: sed primū edificare domos non sup arenā sed sup petrā: quales edi

Ero.1.c ficauerūt obstetrices i Exodo: qz timebāt dīm. deinde plantare hortos qualē dñs plātauit paradisum: ꝛ posuit in eo lignū vite. de ꝗ: Lignuz

Pro.3.c vite est his ꝙ apprehenderūt eaz ꝛc. Tertio vrores accipere: quarū vna sapientia est. de qua ait

Sap.8.a Salomon: Ama illam ꝛ seruabit te ꝛc. Et alibi: Hanc exquisiui sponsaz accipe mihi ꝛc. Hec sufficit vna cōiunx: plures habere debem⁹: fortitudinem: temperantiā atqꝫ iusticiā addam⁹ vt plures filios generemus. filias nras. i. bona opa veris. i. fidei veritati copulem⁹: et tales filios filiasqꝫ generātes multiplicemur: ꝛ destruētes ea ꝗ sunt parunli: ꝛ in pfectū virū crescentes audiamus. Scribo vobis patres qm cognouistis eux

B

1.Cor.4.d qui ab initio est: ꝛ cū apls dicam⁹: Per euāgelium enim ego vos genui. Queram⁹ ergo pacē ecclesie: ciuitatis ꝛ terre nostre vt ad eam redire mereamur. de qua dīi iudicio translati sum⁹: vt in cōfusione errozis habitarem⁹. Sic enim habe

Luc.6.d bimus pacem. Consideranda vero domini clementia pro inimicꝫ quoꝝ ozare debemus: vt bene faciamus his qui oderunt nos. b Accipite vrores ꝛc. Hieremie: quia prope est captiuitas hierusalem: imperatur ne accipiat vroꝛē ne faciat filios. vnde apls: Tempꝰ breue est. Superest vt qui habent vrores sic sint quasi nō habentes. Si autem propter angustiā temporꝭ habentibus vsus vroꝝm tollitur: quanto magis

1.Cor.7.c non habentib⁹ ne accipiant: imperat.

1.Lio.2.a c Querite pacē ꝛc. Ūū apls: Obsecro primū omniū fieri obsecratiōes ꝛ orationes: postulationes ꝛ gratiarūactiones pro oībus homib⁹: pregib⁹ ꝛ cūctis ꝙ in sublimitate sunt: vt quietaz ꝛ tranquillā vitam agam⁹ ꝛc. d Non vos seducant. Falsos ꝓphetas ꝛ diuinos ꝛ somniatores fuisse in babylone inter eos: qui cū iechonia translati sunt Ezechiel testat: cū tñ hec epla mitebat: nōdū ille ꝓphetabat ꝙ ānto anno transmigrationis iechonie orsus est ꝓphetare ꝙ idez erat regni sedechie.

Trepo. Tropologice. Nō vos seducant ꝓphete ꝛc. Pseudo ꝓphete sunt ꝙ preter spiritumsancti sensuz scripturas exponūt. Diuini: qui cōiecturā sue mentis ꝛ incerta futurorum: quasi vera ꝓnunciant.

C Somniatores: ꝙ

Pro.6.a illud nō audiūt. Ne dederis somnū oculis tuis: ꝛ palpebris tu. dor. quoꝝ mens nō vigilat erroꝛis sopoze depressa. ꝙbus dr: Surge ꝙ dormis: et

Eph.5.d illuminabit te xps. e Cū cepint. Nolite credere pseudo ꝓphetis ꝙ vicinū reditū pollicētur vobis: pus enī voꝝ explebunt septuagita anni

† De peni. di.1.c. Predixerat. ꝗs redeat⁹. Septuagita an. ꝛc. Tamdiu i seculi ꝛfusiōe ꝛsamur. Ꝺdiu requiē septenarij numeri mereamur accipere: ꝛ accepta pnīa de⁹ ipleat qđ ꝓmisit ꝛ reducat ad locū nrm. i. ad ecclesiam: ꝙ credit vt sanet: ꝙ dabit finē laboris ꝛ patientie. Inuocabim⁹ cī ꝛ ozabim⁹ ꝛ exaudiemur: queremus toto corde: ꝛ inueniem⁹ eum. Quidā

Psa.89. lxx. annos intelligūt. iuxta illud: Dies annoruz nrōz in ip. lxx. an. Qui cū fuerint impleti ad dominū in toto corde reuertimur et exaudimur: et tunc est finis laboris nostri atqꝫ patientie.

g Et ibitis ꝛ ado. Sine invocatione et oratione: poterat implere quod promiserat: sed horaꝛ ad ꝑces vt ꝓmissa mereantur. Et reuerti vos vt certi⁹ sciatis ꝙ hūc reditū tā ꝓpinquū spera re nō debeaꝭ: sed domos edificare: pomeria plātare: filios generare: ꝛ tps expectare ꝓmissum.

Ꝗ Quasi

ta de hierlm ad reliqas seni/ a
ozū trāsmigrationis: ꝛ ad sacerdotes et ad ꝓphas: et ad oēm pplm quem traduxerat nabuchodonosoꝛ de hierlm i

a ꝗ nō porrecta babyloniozꝫ: sed ꝛ domini voluntate translati sunt.

babylonem. Postqꝫ egressus
ꝗ alij regina.
est iechonias rex ꝛ dña ꝛ eu/ b
nuchi ꝛ principes iuda ꝛ hierusalem ꝛ faber ꝛ includor de c
a ꝗ misit pro eo hieremias: ꝗ istos.
hierusalem in mānu elasa fi/ e
lij saphan et gamalie filij hel
chie ꝙs misit sedechias rex iuda ad nabuchodonosoꝛ regem babylonis in babylonē dicens: Hec dicit dñs exerci f
tuum deus isrl: oīni transmigrationi quā trāstuli de hierusalem i babylonē. Ędificate domos ꝛ habitate: ꝛ plan gꝫ
ꝗ vel pomeria.
tate hortos ꝛ comedite fru/ †
ctum eoꝝ: accipite vrores et ‡
generate filios ꝛ filias: ꝛ date filijs vris vrores et filias †
ꝗ ibi.
vras vt crescāt filios ꝛ filias ꝛ multiplicamini ibi: ꝛ †
nolite esse pauci nūero: ꝛ ꝗri c †
ꝗ eius.
te pacē ciuitatꝭ ad quaz trās/
migrare vos feci et ozate p
ea ad dīm: qz i pace illi⁹ erit †
pax vra. Hec enī dicit dñs exercituū deus isrl. Nō vos se/ d
ducant ꝓphe vri ꝙ sūt in medio vrm ꝛ diuini vri: ꝛ ne attendatis ad somnia vra que vos somniatis: qz falso ipsi ꝓphetāt vob i noie meo ꝛ ñ
misi eos dicit dñs. Quia hec e
dicit dñs ꝛ Cū cepint impleri f
in babylone septuagīta annī: visitabo vos et suscitabo t
sup vos verbū meū bonū vt reducam vos ad locū istum. m
a ꝗ sed nō alit⁹: soli⁹ enī dei est nosse futura.
Ego enī scio cogitatiōes ꝗs
cogito super vos dicit dñs:
a ꝗ captiuitatis.
cogitatiōis pacis ꝛ nō afflicti
onis: vt dem vobis finem ꝛ n
a ꝗ laborum presentium. b ꝗ nunc vel spe futurozum.
patiētiam: ꝛ inuocabitꝭ me o
ꝛ veniet⁹: et orabit⁹ me et ego p
a ꝗ queritis ꝛ inuenietis.
exaudiam vos. Queretꝭ me

pti a falsis ꝓphetis existētibus inter eos: sed Hieremias scribēdo eis nititur auferre istā confidentiā falsam: et diuidit in duas partes: qz ꝓmo epistole Hieremie ꝓponit ꝓfatio. secdo narratio. ibi: Hec dicit dñs. In ꝓfatione exprimitur primo persona mittens epistolā. cū dr: Que misit hieremias ꝓpheta: ꝛ loc⁹ vnde misit. cū subdit: De hierlm. secdo ꝓsone ad ꝙs misit. cū subditur: a Ad reliqas seniozꝫ ꝛc. ꝛ patet lra vsqz ibi: b Et dña. i. mater regī. c Et eunuchi. i. regī ꝛ regine ministri: qui sic nolūtur nō a membroꝝ sectione: sed a castitatis honestate. tales enī ponebant antiqⁱ in regūs domib⁹: ꝛ marie circa obsequiū dñaꝝ: ꝛ fm talē moduz loquendi dicit saluator Mat. xix. Sūt eunuchi ꝙ se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ. d Et faber ꝛ includor. hec nolūa exponūtur ꝛ. xxiij. tertio exꝑmitur ꝓsone ꝓxātes epla. cū dr: e In manu elasa filij saphan ꝛc. quos misit sedechias rex iuda. ad portandū tributū qđ debebat regi babylonis vel aliqđ exenium. f Hec dicit dīs. Hic ꝓfr ponitur epla narratio: in ꝗ hieremias aufert ꝓmo trāsmigratis falsam ꝓfidētiā. secdo subiūgit decipientiū penā. ibi: Hec dic. Pria in duas: qz prio aufert ꝓfidētiā falsaz. secdo denūciat veraz. ibi: Quia hec. Circa ꝓmū dicit ꝗ ꝓsona dīi. g Edificate do. ꝛc. id est disponite vos ad manēdū diu i babylone. quidēdo vobis de domib⁹ terre fructib⁹ ꝛ multiplicatiōe ꝙlis: ꝛ cito redire fal so nō spret⁹. iō subdit: h Nō vos seduc. ꝓbe vri. ꝛ. falsi redītum ꝓpinquum denūciādo.
i Quia hec dicit. Hic ꝓfr denūciat eis verā fiduciā: ꝛ primo denūciat eā trāslatis in babylonē. secdo ꝛtrariū nūciat habitantib⁹ in hierlm. ibi: Quia ℔. Circa ꝓmū dicit: Quia hec dic dominꝰ. q. d. nolite credere falsis ꝓphis: qz hec est snīa dīi de vro reditu. k Cū cepint ipleri in babylone septuaginta anni. tot enī anni fluxerūt fm hebreos a primo annum cyri. fm alios vero computatio istoꝝ annoꝝ incipit tardius. s. a destructiōe ciuitatis sub sedechia: vt dictum est ℔. xxv. l Visitabo vos. sic misericors pr filios. cetera patēt vsqz ibi: m Et reducam vos ad locum istum. id est in hierusalem: non ꝙ omnes redierunt in personis propriis: quia in tanto tempore multi fuerunt mortui: maxime illi qui erant tā provecte etatis.
n Ut dem vobis finem. captiuitatis vestre.
o Et patientiam. interim vsqz ad terminū predictū. p Et inuocabitꝭ me. ꝛ ibitis ad terrā vram. cetera patēt vsqz ibi.

De vin

Ca Quasi ficus malas. Theodotio suarinas. i. secūdas: symmach⁹ nouissimas: ꝙ hebraice suarim.
b De nocte ꝓsur. Nō cessaui monere: vt vos imitar enī ꝙ in trāsmigratione securo otio fruiminī: donec cōpleant ꝓmissa dei. c Ad achab filiū cī. Aiunt hebrei hos eē ꝓbyteros quos meminit Daniel

Dan.13.f vnī eoꝝ dicēs: Inueterate diez malox ꝛc. Alteri: Semen chanaan et nō iuda: species decepit te ꝛc. Qui ꝓphetant vobis in nōie meo mēdaciū: qz vt aiūt mulierculis iactabāt se esse de tribu iuda: ꝛ ꝓm generādum de ꝓgenie sua. vñ acēscebāt cupidine allecte: tanqꝫ xpi mīres future: sed videt hoc obesse ꝙ rex babylonis dr eos fr̄tisse cū dicat Daniel lapidatos esse. vñ a plerisqꝫ ac pene oīb⁹ habeis illud qsi fabula negligit. nō enī putāt ꝙ captiui lapidandi ꝓncipes ꝛ ꝓbas suos protestatē habuer⁹: ꝛ b magⁱ vex eē affirmāt: ꝙ ait Hieremias cōiuctos ꝺdē esse a Daniele: sed snīam dataz a rege. Multi aūt de nro grege propheāt in nōie mēdaciū. Ēt proxes ciuiū suoꝝ adulterant ꝙs verus nabuchodonosoꝛ frigit igne peccati.

Ose.7.b fm illud: Oīnes adulterātes quasi clibanus succēsus a coquēte. Fe-

Lyra.3.d lix aūt ꝙ portat in gū dīi ab adolescēta: ꝙ sedet solus: ꝙ amaritudine

Ps.25. plen⁹. vt dicat: Non sedi cū cōsilio malignantiū. Jn hoc caplo alle/ gozicus interpres somniat ruinam celestis hierlm: ꝛ ad eos ꝓphetias dirigi suspicatur ꝙ in mūdi bui⁹ babylonia versant: qz bene fecerint i hec corpa sponte descendentes: domos edificātes: filios generantes: ꝛ bonis opibus studentes: qz post lxx. annos in celestē hierlm mittentur. ꝙ aūt noluerint ad terrena descēdere: passuros dicit ꝙ dīs minatur sedechie: qz nolunt imitari frēs suos nec venire in babylonē: qz domin⁹ mittet in eos gladiū ꝛ famē et pestem. i. rerū omniū penuriā: ꝛ faciet ꝙs fic⁹ pessimas: ꝛ psequet gladio sempiterno: ꝛ dabit in vexatiōē oībus regnis: nec fient homines sed demones: ꝛ erūt oībus angelis qui presunt singulis ꝓuinciis i maledictionē: quia in celesti hierusalez noluerūt audire verba ꝓphetaruz hortantiū: vt ad terrena descenderent: vt acta penitentia post verum sabbatum pristinum locum possiderent. d Ad semeiam ꝛc. Semeias de loco neclami qui interpretat torrens cum iechonia ductus est in babylonem: ꝛ populo prophetauit mendaciū. q. s. cito reuersuri essent in hierusalem. Quia igitur Hieremias ad eos qui erāt in babylone litteras miserat dicens: Ędificate domos ꝛc. ꝛ post addiderat: Non vos seducant prophete vestri ꝛc. Intelligens Semeias cōtra se hoc scriptum mittit in hierusalem litteras ad sophoniam filium maasie: ꝛ ad reliquos sacerdotes: quare non increpetur Hieremias a sophonia cuius est officium discernere inter falsos et veros prophetas: et iubetur in carcere recludi: ꝛ soluere pe/

Ꝗ nas men

ꝛ inuenietis. Cū quesieritꝭ me i toto corde vro et inueniar a vob ait dīs. Et reducā captiuitatem vestram: ꝛ ꝓgregabo vos de vniuer a
sis gentib⁹ et de cūctis locis ad ꝙs expuli vos dicit dominꝰ. Et reuerti vos faciā de loco ad quē transmigrare vos feci: quia dixistis: b
a ꝗ quasi frustra putatis vos habere ꝓpheras in babylone.
Sūscitabit nobis dīs ꝓphetas i babylone. Quia hec dicit domi/ c
ꝗ sedechiam.
nus ad regem ꝙ sedet sup soliū david: ꝛ ad oēm populū habitatorē
a ꝗ nolentes obedire sententie mee.
vrbis huius: ad fratres vestros ꝙ non sunt egressi vobiscū in trāsmigrationē. Hec dicit dīs exerci/ b
a ꝗ captiuitatem: sed non poterunt effugere.
tuū. Ecce ego mittā i eos gladi/ e
um ꝛ famē ꝛ pestē: ꝛ ponā eos qsi f
fic⁹ malas ꝙ comedi nō pōt: eo ꝙ
a ꝗ qui in hierusalem sunt.
pessimę sint: ꝛ persequar eos i gladio ꝛ
a ꝗ dispersos.
i fame ꝛ in pestilentia: ꝛ dabo eos g
in vexationē vniuersis regnis ter b
a ꝗ vt in exemplo sint omnibus maledictiōis.
re: in maledictionē ꝛ in stupozem i k
ꝛ in sibilū ꝛ in opprobriū cunctis l
gētib⁹ ꝙs ego ejeci eos: eo ꝙ si audierint ꝝba mea dicit dīs: ꝙ misi
b ad eos p seruos meos ꝓphas de nocte ꝓsurgēs ꝛ mittēs: ꝛ nō audi
a ꝗ qui mee obedistis voluntati.
stis dicit dīs. Vos ꝙ audite verbū dīi: vos trāsmigratio quā emisi de hierlm i babylonē. Hec dicit dīs exercituū deus isrl ad achab filiū chu m
c lie: ꝛ ad sedechiā filiū maasie ꝙ ꝓ- n
phetāt vob i nōie meo mēdaciter: ecce ego tradā eos i mānu nabuchodonosoꝛ regī babylonis: ꝛ percutiet eos i oculꝝ vrīs. Et assūet ex eis maledictio oi trāsmigratiōi iude: ꝙ ē o
i babylone dicētiū: Ponat te dīs sic sedechiā ꝛ sic achab ꝙs frixit rex babylōis i igne: p eo ꝙ fecerit stulticiā i isrl: ꝛ mechati sūt in vroxes aiox suox: ꝛ locuti sꝛ̄bū in nōie meo mēdacē: qđ nō mādaui eis.
a ꝗ qsi nō opinio sed ipa re cognoui hec vera esse: nō possunt celare nec iudicū veritatē assumere.
Ego sū iudex ꝛ testis dicit dīs. Et ad p
semeiā neelamitē dices: Hec dicit q
dīs exercituū deus isrl. Pro eo ꝙ mi r
sisti libros i nōie meo ad oēz pplz s
ꝙ est in hierlm: ꝛ ad sophoniā filiū maasie sacerdotē: ꝛ ad vniūsos sacerdotes dicēs: Dīs dedit te sacer t

De vniuersis gentib⁹ ꝛc. qz i regno babylonis erāt gētes varie ad quas in dei fuerūt translati ꝛpe ioachin ꝛ sedechie: ꝛ inde redierunt cū zorobabel duce. b Quia dixistis: suscitabit nob⁹ dīs ꝓphetas. i. qz credidistis ꝓphetis falsis vos decipientib⁹ et dicētib⁹ se locqui in nōie dīi. iō annunciaui vob ter/ minū vestre reuersiōis in iudeā: vt non credatis eis dicētibus vobis ꝙ cito de beatis reuerti. c Quia hec dicit dominꝰ. Hic ꝓfr hāc fiduciā removet a se decbia rege ꝛ eiꝰ pplo ꝙ nō trāsmigrauerant in babylonē: denūciando ꝙ pasturi sint multo graviora. iō subditur:
d Hec dicit dīs exercituū. i. angelox. e Ecce ego mittā in eos gla. ꝛ famē et pestem. oīa enī ista venerūt sup eos obsessos in hierlm: vt habet. iiij. Reg. vlti. f Et ponā eos quasi fic⁹ malas. id est abominabiles deo ꝛ hoibus: sicut dictum est. ℔. xxiiij. in parabola de ficubus. g Et dabo eos in vexationez. ꝓ seruilia opera ꝛ grauia. h Vniuersis regnis terre. hoc dr qz sub rege babylonis erāt plura regna. i In maledictionē. ꝙtū ad verba dura ꝙ eis inferebant. k Et in stupoꝛē. ꝓ admiratione eoꝝ miserie. l Et in sibilū. i. in derisū. cetera patēt in lra. m Hec dicit dīs. Hic ꝓfr ponit pena falsoꝝ ꝓbaꝝ ꝙ decipiebāt pplm de babylone transmigratū: et ꝓmo ponit pena duoꝝ simul ꝙ nō solū erant ꝓphete falsi ꝙ etiā adulteri. secdo pena tertij: ꝙ nō solū erat asserto: falsitatis: sed etiā ꝓsecutoz veritatis. ibi: Et ad semeiam: noīa autē duoꝝ ponunt. cū dr: n Ad achab filiū chulie ꝛ ad sedechiā filiuz maasie. et subdit eoꝝ pena. cū dr: Ecce ego tradam eos in manu nabuchodonosoꝛ. dicunt expositoꝛes nr̄i cōiter ꝙ isti fuerūt duo senes ꝙs cōiuit Daniel de falso testimonio ꝓtra susannā: ꝓpter qđ fuerūt ꝺdēnati ad mortē: vt dr Dan. xiij. Veruntū qz iudei in babylone erant seruī: nō habebāt aliquā iusticiaz: nec ꝙ ꝓnis potestatē ꝺdēnādi aliquē ad mortē. iō subditur hic ꝙ fuerūt traditi in manu nabuchodonosoꝛ: qz de sua falsitate fuerunt accusati p. iudeos coꝝ rege vl loco cum eiꝰ tenēte: ꝙ snīaz mozt⁹ in eos dedit: ꝛ executionē iudeis cōmisit: ꝛ iō cū dr Dan. xiij. ꝓpls eos interfeciſſe intelligendū est tm̄ executiue. Cetera patēt vsqz ibi: o Quos fr̄ixit rex babylonis in igne. Sz ꝓtra: Dan. xiij. dr̄ꝫ fuerunt lapidati. Ad qđ dicendū ꝙ ālibz pena mortis aliqñ in scriptura signifi/ catur nōie ignis. vel qz ꝓmo fuerunt lapidati: postea cōbusti: sicut de achan dicit fuit Josue. vij. ꝛ hic exꝑmitur pena ignis. in Dan. vero pena lapidatōis. illud tm̄ qđ de eis dr i Dan. ſi ē autēticū. qz nō est de scꝑtura canōica. Cetera patēt vsqz ibi: p Ego sum index ꝛ testis dicit dīs. q. d. nullⁱ pōt effugere iusticiā meā. q Et ad semeiā. Hic cōsequēter ponit pena tertij: ꝙ non solum erat ꝓpha falsus illis ꝙ erāt in babylone: ſ etiā ꝓsecutor hieremie scribens de babylone sūmo pōtifici ꝙ erat i hierlm vt incarceraret hieremiaz: eo ꝙ scripserat trāsmigratis ne falso sperarent cito reuerti. ꝛ b ē ꝙđ dr: r Pro eo ꝙ misisti libros. i. lras. s Nōie meo: tāqꝫ nōie veri. ꝓbe dicēs sophonie. Dominꝰ dedit te sacerdotē. i. summum.

Ejas mendacij: q populū seduxit. Joiadas vero sacerdos fuit: q̄ ioas post interfectionē athalie imperiū tradidit: t sacerdotes baal interfecit. Quasi quare ioiadā nō interficis? dñs enī instituit te hieremiā pseudo pphetā nō interficis? dñs enī instituit te p ioiada: vt discernas quo spū q̄z loquar. Discretio xo spt

4. Re. 11. a rituū spūalis gra est. Athalia mulier quedā fuit que occidit de regio semine quos potuit: a qua ioiada sacerdos seruauit ioas: t postq̄ illa interfecta est a pplo: tradidit ei imperiū.

Luc. 16. b a Quare nō increpasti. Mendacio plenit veritatem: qō ipe merebar alij imponit: q: prudētiores sunt filij tenebrarū filijs lucis: et qō timēt sibi inferunt alijs. b Hec dicit do. Semeias vere neelamites: q̄ de torrente turbidas aquas sumpserat: irascit cōtra mēdacij suū scripsisse hieremiā: et ad sophoniam mittit eplas: cur ausus sit scribere veritatē et cupit eum reclusi in carcerez ne loquat. Sophonias q̄z latenter accusat: et eplam in accusatiōnē lactat. Sīc rei sunt q̄ pseudo pphetas defendūt: et alios mendacia peccata sua faciūt. cōtra quos subditur:

Ecce ego visitabo. Ca. XXX

Ezech. 37. f

b De verbū q. rē. Hieremias reuersionē pmittebat intra bienium: vt illi mentiebant. Sed finitis. lxx. annis nūc iubet scribere t memorie tradere que dñs pronūciat. vñ pōt colligi vaticiniū nō cito ipleri. Sed cū israel et iudas in terrā suaz reuertent: et sicut Ezechiel pphetauit. Due virge copulabunt: et erit dauid rex et pastor omiū. Vocē

Nico.de lyra

a Pro ioiada sacerdote. licet ista ioiada fuisset diu ante: tū ipm nolat eo q̄ fuerat hō sanctitat' magne t auctoritatis: in b adulādo isti sophonie. q. d. tu es tante sanctitatis t auctoritat' sicut ille. b Ut sis dux i. princeps sacerdotū. Sup oēm virū arrepti ciū et pphetantē. i. q̄ pphetat ex virtute demonis ei' fantasiā cōmouentis. c Ut mittas eū in nerū. i. i cippū: ita q̄ nō possit talia semīare in pplo. d Et nūc ire nō increpas hieremiā. taliter pphetantē in hierlm: t nō solū in hierlm verbis sed etiaz i babylone scriptis. iō subdit: f Quia sup b misit ad nos. s. eplam: vt dictū est i pncipio bui' ca. g Dicēs. in eadem epla. h Longū est. s. tps moze vre in babylone. i Edificate do. rē. i. disponitevos ad diutinā mansionē: sicut expositū est. 5. k Legit q̄ sophonias sacerdos. ad arguēdū hieremiā de epla quā miserat. cetera patēt vsq̄ ibi: l Ecce ego. vbi ponit pena semeie. cū ōr: m Visitabo sup semeiam neelamitē. in psona ei'. n Et sup semē ei'. i. in psonis sibi cōsūctis. o Nō erit ei vir sedens. i. habitās. p In medio pplī hui'. s. reuertētis in hierlm. q Et non videbit bonū qō ego faciā pplo meo. ipm de captivitate liberādo.

r Quia p̄uaricatiōes locut' est aduersus dñm. notādo hieremiam de falsitate qui ex ore dñi loquebat. Ca. XXIX

Moraliter. k† Et hec sunt verba libri rē. Sequitur Hec dicit dominꝰ exercituum deus israel omni transmigratiōi rē. Per transmigratos istos de terra natiua ad aliā possunt intelligi religiosi qui de seculo transmigrāt ad vitā claustralē. q̄bus dicit: g Edificate domos. id est edificiis virtutū. Et habitate. p continuationē opez bonoz: q̄z nemo mittens manū ad aratrum et aspiciens retro: aptus est regno dei. Luc'. ix. Et plantate hortos. id est facite de secularib⁹ deuotos nouellos t de bonis nouiciis. pfessos. Et comedite fructū eoz. id est eoruz opera bona cedent vobis ad meritū et postea ad premium.

Accipite vxores. i. scientiā de speculatiōib⁹ diuinis t prudentiam de agibilib⁹ humanis que signant p vxores Jacob: rachel t lyam. Gen. xxix. Et generate filios t filias. scz spirituales p vestrā bonam doctrinā: exemplo Pauli. d. Corin. thijs. In xpo iesu p euangeliū ego vos genui. 1. Co. 4. d Et date filijs vestris vxores rē. i.

dotem p ioiade sacerdote: vt sis dux in domo dñi sup oēm virū arrepticiū t pphetantē: vt mittas a eū i neruū t i carcerē. Et nūc ire nō increpasti hieremiā anathothiten q̄ pphetat vobis? Quia sup hoc misit ad nos i babylonē dicēs: Longū est: edificate domos t habitate: t plātate hortos t comedite fructū eoz. Lēgit q̄ sophonias sacerdos libz istū in auribꝰ hieremie pphē. Et factū est vbū dñi ad hieremiā dicēs: Mitte ad oēz trāsmigratōnē dicēs: Hec dicit dñs ad semeiā neelamitē. Pro eo q̄ pphetauit vob semeias t ego nō misi eū: t fecit vos cōfidere in mēdacio. Idcirco hec dicit dñs:

a ¶ visitabo in virga iniquitatis eoz.

Ecce ego visitābo super semeiam l m
¶ discipulos quos suo errore decepit.
neelamitē t sup semē ei'. Nō erit n o
a ¶ ne sedeat in medio quiescentium qui cum stantibus stare noluit.
ei vir sedēs i medio pplī hui': t nō p q
videbit bonū qō ego faciaz pplo
a ¶ peccata scz iam esse soluta: captiuos scz iam esse reuersuros.
meo ait dñs: q̄z p̄uaricationez r
locut' est aduersuz dñm. c

b De verbū Ca. XXX s†
qō factū ē ad hieremiaz
a dño dicēs: Hec dicit dominus

istud aūt qō erat sūme p̄sperū erat aduēt' xpi ad saluē mōdi: cui' figura fuerāt saluatio pplī de captiuitate babylōica: de q̄ fecerat mētionē ca. p̄ce. inē aspa q̄ nūcupabatur: vt opposita in se posita magis eluceſceret: t iō p̄uenienē p' figurā b p̄ir denūcat rē figurata. s. p xpm saluē generalē. qō fac i b ca. x se. nec pōt p̄uenienē alie expōi nisi referēdo ad tps xpi vt i pscndo magis apparebit. Ad itellectū tū seqntiū sciēdū q̄ pbe i scribēdo nō seruāt sp ordinē tpis: sed freqnē pti' facta scribūt posteri': et ecōuerso. vñ dicūt doctores hebrei: Nō est pti' t posteri' in lege. p quā itelligūt ve. testa. i. q̄ nō est attendēdus ordo tpis fm ordinē descriptiōis: t idē dicūt doctores latini q̄ freqnter sacra scriptura loquit' p anticipationē. s. posteriora pponēdo: et p recapitulationē priora postponēdo: t b mō. pcedit hieremias i b libro in pl'. loc'. vt ptz i pcedētib⁹: t i seqntib⁹ apparebit: t i b loco sic. pcedit: q̄z pzo denūciat xpi regnū. scdo ei' aduētū. ea se. Circa pmū sciēdū q̄ lz bō xps ab istāti icarnatiōis habuerit dñium sup oia creata auctoritatiue: fi tū executiue. fi b mō accepit i sua resurrectiōe. fm q̄ dic Mat. vlt'. Data ē mihi oīs ptās i celo t i tra: t pfecti⁹ habebit i iudicio finali. tunc ei oia erūt ei simplr subiecta. vñ dicit aplus ad Heb. ij. Nūc āt necdū videm⁹ oia subiecta ei. iudiciū āt finale p̄cedit antixp̄i psecutio: t iō pzo nūciat b psecutio antixp̄i. scdo dñium xpi. ibi: Et erit. tertio rñdetur tacite quēstioni. ibi: Te autem. Circa pmū

Ea Noce terroris rē. Quidaz hūc locū fm tropologiaz sic exponūt vt putēt illud testimoni- Esa. 16. c um. Aūoze tuo dñe cōcepimus et peperim⁹ rē. Gal. 4. c Doct filioli mei q̄s iterū parturio donec for. in vo. christ'. huic exēplo cōparari pōt q̄ manifestū est: nō ad terroze sed ad gaudiū ptinere: cū p̄sens scriptura vastatiōis t ruine tps significet b Te qz magna. Deus tristia nūciātur vt post malōz magnitudinez leta succedant: t magnitudo dolor' vertat in gaudium. Gratior ē enī sanitas post egritudinez: q̄si fugata pace bello t sanguine omnia cōplebunt: et viri qui debēbāt pugnare q̄si mulieres time bunt: nec manibus arma: b lū bos q̄si parturiens tenebūt.

c Et dauid. Xpo scz. Quō enī pum⁹ adam t secūdus scribunē in xta cozporis veritatē: sic t dauid. xps ei de dauid fm carnē. d Serue me⁹. Familiariter vocat si cut abzaam: isaac: iacob vocantur fm dei. moyses q̄z t alij pzophete t paul⁹ in pncipio epl'arū b titulo gloriantur. e Sz ca. Symmach⁹. Et mūdās nō mundabo te. Adla. Cū te eruditoro p iudiciū: neq̄ inocētē faciā t b ē. Vis mūdus: pncipes vl angeli indigent misēdia vi t nullus q̄uis sctūs securus pgit ad iudicez ꝛ nouā scz t veterē bestiā: q̄ putat i bac mortali carne in aliq̄ perfe-

a Noce terroris rē. Quidaz hūc locū fm tropologiaz sic exponūt vt putēt illud testimonium. Aūoze tuo dñe cōcepimus et peperim⁹ rē. Doct filioli mei q̄s iterū parturio donec for. in vo. christ'. huic exēplo cōparari pōt q̄ manifestū est: nō ad terroze sed ad gaudiū ptinere: cū p̄sens scriptura vastatiōis t ruine tps significet b Te qz magna. Deus tristia nūciātur vt post malōz magnitudinez leta succedant: t magnitudo dolor' vertat in gaudium. Gratior ē enī sanitas post egritudinez: q̄si fugata pace bello t sanguine omnia cōplebunt: et viri qui debēbāt pugnare q̄si mulieres time bunt: nec manibus arma: b lū bos q̄si parturiens tenebūt.

c Et dauid. Xpo scz. Quō enī pum⁹ adam t secūdus scribunē in xta cozporis veritatē: sic t dauid. xps ei de dauid fm carnē. d Serue me⁹. Familiariter vocat si cut abzaam: isaac: iacob vocantur fm dei. moyses q̄z t alij pzophete t paul⁹ in pncipio epl'arū b titulo gloriantur. e Sz ca. Symmach⁹. Et mūdās nō mundabo te. Adla. Cū te eruditoro p iudiciū: neq̄ inocētē faciā t b ē. Vis mūdus: pncipes vl angeli indigent misēdia vi t nullus q̄uis sctūs securus pgit ad iudicez ꝛ nouā scz t veterē bestiā: q̄ putat i bac mortali carne in aliq̄ perfe-

deus israel: Scribe tibi omnia a verba que locutus sum ad te in libro. Ecce enim dies veniūt di b cit dominus: t conuertā cōuersionem populi mei israel t iuda. ait dñs: t conuertaz eos ad terrā quā dedi patrib⁹ eoz̄: t possidebūt eam. Et hec verba que locut' est dñs ad isrl' t ad iudam

a Quoniā hec dicit dñs: vocē terb rozis audiuim⁹: formido et nō est pax. Interrogate et videte: c si generat masculus. Quare ergo vidi omnis viri manum suam per lumbum suum quasi parturientis: t cōuerse sunt vniuerse b facies in auruginē? Tē q̄z magna dies illa: nec est similis ei⁹: i

a ¶ populi dei.

tempus q̄z tribulatiōis ē iacob: k
a ¶ xij. tribuum tempore euangelij non sub 30. robabel vt patuit.
et ex ipo saluabit. Et erit in die l m
illa ait dominus exercituum: cōn
teraz iugum eius de collo tuo: o
t vincula eius dirumpā: t non p q
dñabunt ei amplius alieni: sed r
seruient domino deo suo: et da- c
uid regi suo quez suscitabo eis. s

a ¶ hec ꝓcopen in. lxx. non habetur.

d † Tū ergo ne timeas serue me⁹ t
¶ due tribus.
iacob ait dominus: neq̄ pauea ¶ decem tribus.
as israel. Quia ecce ego salua- v
a ¶ reducendo.
bo tē de terra longinqua: et semen tuū ō terra captiuitat' eoz. Et reuertetur iacob et req̄e- x y

a ¶ fm illud: fiat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis.

scet: et cūctis affluet bonis: et 3
non erit quem formidet: quoniam ego tecum sum dicit dominus vt saluem te. Faciā ei con- a

a ¶ disperdendo eas.

summationez in cūctis gētib⁹ b
in q̄b⁹ dispsi te. Te aūt nō faci-

a ¶ quasi ꝓsonsam. ¶ q̄si nō tradidi te pene: sed eruditioni: vt iudicarē quasi ꝓpriosine perdere rem quasi alienos. qui enim non credit tam iudicarus est. i. preiudicarus in interitum.

e am i ꝓsūmationē: sed castigabo te i iudicio: vt nō tibi videar i

a ¶ non mihi qui fregi.

nori⁹. Quia hec dicit dñs: Insa- c
nabil' fractura tua pessima plaga tua: nō est q̄ iudicet iudiciuz d
tuū: ad alligādā curationē tuaz

a ¶ quocūq̄ te verterī qz vex medicū offendisti.
¶ sacerdotes.

vtilitās ū ē tibi. Oēs amatores e

ca primū d: Hieremie: a Scribe tibi oīa verba rē. q. d. ista futura sūt in longinquū t sunt digna memoria: ideo sunt scribēda. b Ecce enī dies veniūt dicit dñs: t cōuertā conuersionē pplī mei israel t iuda. istud nō pōt intelligi de reditione captiuitatis babylonice: nec de aliq̄ alia seqūēti saluatione tpali: q̄z fm doctores hebreoz t fm veritatem pplis israel put diuidit ꝓtra pplm iuda: sicut ē hic: nō est reuersus de captiuitate: nec a iudeis expectat reuersur⁹ vsq̄ ad tps messie qui iudei expectāt vēturū: t iō fm hos q̄ ostendimur ei⁹ aduentū ꝓterisse: oportet q̄ lra ista aliq̄ intelligat: t dicūt alij q̄ intelligitur de psuersione spūali: iudeoz ad p̄dicationē christi et aplo z: quoz alij fuerūt de regno israel: q̄z Salmanasar captiuante illud regnū alij fugitiui euaserūt q̄ postea habitauerunt in regno iude tpe eçechie: et cū illis de regno iuda in babylonē ducti fuerūt: t cū redeuntibus redierunt: sicut dictum fuit pleni⁹. iij. Reg'. quod autē subdit: c Et ꝓuertam eos ad terrā quā dedi rē. intelligit de terra viuentiu z q̄ sub ꝓmissione facta abzae fuit ꝓcipaliter intellecta: sicut dictum fuit pleni⁹ Hesa. xv. t in plurib⁹ alijs locis: sed q̄z iudei qui crediderūt ad predicationē xpi t aplo z fuerunt pauci respectiue. iō melī⁹ intelligit q̄ dz hic: Et ꝓuertā conuersionem pplī mei isrl' t iuda. de generali ꝓuersione iudeoz ad xpm de- † Amos. 5. e
subdit: d Am hec dicit dñs: Vocē terroris audiuimus t Johel. 2. c
formido rē. t cōnumerat se dñs xps fidelib⁹ suis tūc passur⁹: B
eo modo q̄ dixit Act'. ix. Saule saule q̄d me ꝑseqūris?

e Interrogate t videte si generat masculus. hic accipit generare ꝓ parere. vñ in hebreo habet: Si parit masculū. t p B
ihunit an rietas t angustia tūc futura christifidelib⁹. iō subditur: f Quare q̄ vidi oēs viri. i. cuiuslibet xpiani cōtum cunctz fort' t firmi. g Manū sup lumbū suū q̄si parturientis. modū enī mulier' parturiētis est ponere man⁹ suas ad lumbos suos. h Et ꝓuerse sunt vniuerse facies in aurugi nē. i. in colorē deformē ꝓ angustia t timore. i Te quia magna dies illa. i. temꝑ illud magnū cōtū ad intensionē tribulationis. k Nec est filis eius. ꝓpter qō dz Matth. xxiiij. Erit enim tribulatio magna qualis nunc̄ fuit ab initio mūdi vsq̄ modo neq̄ fiet. l Et ex ipo saluabit. ois p̄destinat' ad vitā beatā qui nole iacob intelligit: eo q̄ supplātatoz interpretatur. m Et erit in die illa. Hic ꝓfr pomt dñs chri sti qui spū otis sui interficiet antixpm: vt dz. ij. ad Thes. ij. et † 1. 46. 5
magnā partē adherentiū sibi. iō subdit: n Cōterā iugu Esa. 44. a
eius de collo tuo. s. militār' ecclie. o Et vincula ei⁹ dirūpam. i. machinatiōes ei⁹ t decepciones. p Et nō dñabunt ei amplius alieni. s. a deo. q Sed seruiēt dño deo suo. s. deo patri. r Et dauid regi suo. i. dei filio incarnato. vñ in translatiōe chaldaica que apud hebreos est autentica: vt frequēter dictū est sic habet: Et obedient messie filio dauid regi suo. vñ fm oēs doctores hebreoruz istud intelligit de christo ad litterā. s Que suscitabo eis. i. faciaz apparere ad eoz salutē: t etiā q̄: ad litteram deus pater suscitauit iesum a morte. t Tu ergo ne timeas. confortatio est ꝓtra tribulationē antichristi futurā. v Saluabo te de terra lōginqua: t semen tuū de terra captiuitatis eoz: iudei enī tūc saluandi dispersi sunt in longinq̄s partib⁹ mūdi: t ibi captiui.

x Reuertet' iacob. s. ad christū: q̄ non solū intelligit de iudeis tūc ꝓuertēdis: sed etiaz de christianis ab antixpo deceptis q̄ postea penitebūt. y Et quiescet. a tribulatiōe antichristo interfecto. z Et cūctis affluet bonis t nō erit quē formidet rē. B refert ad statū ecclie triūphātis vbi habet bonū infinitū t securitas pfecta. a Faciā enī cōsūma. in cūctis gentib⁹: q̄z oēs gētes sectas suas varias dimittēt. p fide xpi. b Te aūt nō faciā in cōsūmationē. Idic rñdet quēstioni tacite duplici. scda ponit ibi: Propterea. Circa pmum posset fieri q̄stio q̄re dñs pmittet fideles suos sic tribulari tp e antichristi: t rñdet hic q̄ hoc fiet vt purgent' a peccatis q̄ circa tpa illa abundabūt: fm q̄ dicit Matth. xxiiij. Et qm abundabit iniquitas rē. et hoc est quod dicit: Te autem non faciam in consummationem. quasi dicat: quantumcunq̄ futura sit acerba persecutio antichristi: non tamen deficiet ecclesia sed purgabitur. ideo subditur: Sed castigabo te in iudicio vt nō tibi videaris innoxius. c Insanabilis fractura tua. quia persecutio antichristi erit irremediabilis via humana.

d Non est qui iudicet iudicium tuum. quia tūc nullus audebit stare pro iustis ad eos liberandum.

e Omnes amatores tui obliti sunt tui. quia principes terreni qui modo defendunt ecclesiam non audebunt ei ostendere nisi amicitiam.

ction esse: ⁊ omes simul iust⁹ posse virtutes implere.

a ¶ Plaga eni. Alit amic⁹ alit pcutit inimic⁹: alit pr: alit hostis. ille eni vt cotrigat: iste pcutit vt oc-
Ps.6. cidat. vñ: Dñe ne in furore tuo arguas me.

¶ Grego. Quotiēs ds pctōr feriēdo corrigit tad ꝟ flagellū emittit vt parcat. Cū vero eī⁹ vitā in pctō pmanentē feriendo concludit: flagellū emittit sed nō parcit. Qui eni flagellu⁹ emisit vt parceret: ad ꝟ qnq; emittit vt nō parcat. In hac eni vita ds tāto mag⁹ stu det vt parcat: quāto magis flagellādo et expectādo flagellat.
Apo.3.d vñ: Quos amo: arguo ⁊ castigo. ⁊ alibi:
Deb.12.b Quē diligit dñs castigat. Flagellat aūt oēm filiū quem recipit. De flagello autē dānatiōis scriptū ē:
Ps.9. In opib⁹ manuū suarū cōprehēsus ē peccator. ⁊ i Hieremia: Plaga eni inimici pcussi te: castigatiōe ⁊c. ⁊c. ꝟ ¶ Propterea o. ⁊c. Sub cōparatione bel hec facta cognoscim⁹: qñ assyrios. i. nininē vastauere babylonij ⁊ chaldei: et tpōs medi et perse: ⁊ babylon ꝺstructa ē. Tūc sion cepit habere dñm reqrentes: et obducta est cicatrix eī⁹. Sz plenī⁹ atq; pfecti⁹ in xpo cōplēt. ¶ Ecce ego ꝓuertā. ⁊c. Quox typ⁹ pcessit in zorobabel ⁊ esdra: qū reuersus est ppls: ⁊ cepit edificari ciuitas in. excelso suo tēplioꝫ obseruari religio ⁊c. que in Esdra cōtinent⁹: plenī⁹ atq; pfecti⁹ i xpo ⁊ in aplis cōtinent⁹. ¶ Ludentiū. Non
1.Co.10.b fm illud: Sedit ppls mā ducare ⁊ bibere ⁊ surrexerunt ludere.
1.Pa.15.b Sz fm illud: Ludebant ante arcā dñi.

Ca.XXXI

A IN tpe illo ⁊c. Ope cōpleto cognoscitur artifex: adepta sanitate medicine iudustria. Sic euersa hierlm ⁊ abiecto priori pplo intelligit ꝙ repulsio iudeoꝝ salus sit gentiū.

¶ Longe

a Plaga inimici pcussi te. q. d. tunc videbor aduersari ecclie: sicut pater dure castigans filiū videtur ei inimicari indicio exterioꝝ. b ¶ Propter multitudinē iniqtatis tue: que tūc abūdabit supra modum: vt dictū est. c ¶ Dura facta sunt pctā tua. i. dura correctione indigentia. d ¶ Quid clamas sup cōtritione tua. q. d. iuste tibi infert. e ¶ Insanabilis ē dolor tuus. i. via humana. ꝓter qō xps apponet remediū interficiēdo antichristū: vt ꝺpiciū est. f ¶ Propterea oīes. Hic soluit scōa questio: qr posset aliqs ꝛgere qd faciet xps de antixpo psecutore ⁊ sibi adherentib⁹ ⁊ rndet ꝙ nō euadent diuina vindicta: et ꝟ est qō dicit: Propterea oīes q̄ comedūt te deuorabunt: non solū morte tpali sed etiā eterna. g ¶ Et vniuersi hostes tui in captiuitatē ducent⁹ a demonibus.
h ¶ Obducā eni cicatricē tibi dando spm penitētie decentes ab antixpo ⁊ ei⁹ satellitib⁹. i ¶ Quia ecclesia vocata est sion. i. o tu ecclia nomīe sion vocata Esa.ij. ⁊ Heb.xij. Que vocabit electa durāte antixpi psecutione. k ¶ Cōuertā cōuersionē tabernaculox iacob. id est societates fideliū ab antixpo deceptox: qr dabitur eis xps pnie. l ¶ Et edificabit ciuitas. i. ecclia que est ciuiū xpi vnitas. m ¶ In excelso suo. i. ꝺbono re magno: qz tunc oēs cōgliget ad eā. n ¶ Et tēplū iuxta ordinē suū fundabit. i. cultus xpi ab antixpo deiectus in statū suū reformabit. o ¶ Et egredietur de eis laus. s. diuina. p ¶ Vox qꝫ ludentiū. nō p dissolutionē sed p deuotionem: sicut dicebat dauid de seipo. ij. Reg⁹. vj. Ludam ante dñm. q ¶ Et erūt filij ei⁹ sicut a ꝓncipio. i. sicut ante psecutionē antixpi. r ¶ Et erit dux ei⁹ ex eo. i. xps vere homo.
s ¶ Et applicabo cū ⁊ accedet ad me. qz xps bō pol⁹ hz accessum ad patrē. ió subdit: t ¶ Quis ē iste est. i. quāte excellētie. v ¶ Qui applicet cor suū. qz volūtas xpi homis in oībus ꝙformis est voluntati diuine. x ¶ Ut appropinquet mibi. p sua voluntate: sicut filius patri. y ¶ Et eritis mihi in ppm. s. deo patri p filiū: ⁊ subdit de pena impioꝝ. z ¶ Ecce turbo dñi. s. in die iudicij. a ¶ In capite impiox cōquiescet. i. in antixpo ꝙ erit caput impiox qñ fulminabit. Tel: In capite impiox. generaliter ꝓ finalem sententiā cū dicet eis: Ite maledicti i ignē eternū ⁊c. Matth.xxv. b ¶ In nouissimo diex intelliget⁹ ea. p hoc satis innuit ꝙ Hieremias loquit de futuris in nouissimo tpis. Et qz tunc oēs cōuertent⁹ ad vnum deū: vt predictū est. ió subdit:

Ca. XXX

¶ Doxaliter. r ¶ Hoc verbū qō factum est ad Hieremiam ⁊c. Illud capitulū ⁊ etiā immediate sequēs exponūt ad litterā indei ⁊ etiaz aliqui doctores catholici de liberatione iudeoꝝ a captiuitate babylonica quantū ad bonos ⁊ flagellatiōe eox quantuz ad rebelles ⁊ malos. ego vero capitulū vtrūq; litteraliter exposui de liberatione mūdi facta p christū: ostēdendo ꝓ non potui ꝙ non pūt aliter ꝙuenient⁹ ad lītam exponi. ꝓpter qō hec expositio spūalis est respectu aliaruz: nec occurrit mihi alia conuenientior hic ponenda.
¶ In ca. xxx. vbi dicitur in postilla: Et applicabo eū ⁊ accedet ad me.

¶ Additio. Hoc qō ꝺz hic: Applicabo eum ⁊ acceder ad me: ꝓpter intelligit de xpo hoīe ꝙ ad deū hz duplicē applicationē seu accessum: vnū. s. p gr̄am: ⁊ aliū p vnionē ꝙsonalē: ⁊ qz nullus alī⁹ hz sīlem accessum duplicē. ió subdit: Quis ē iste est ꝙ applicet cor suū vt appropinquet mihi. q. d. nullus sez ꝙ habeat duplicē accessuz seu adherentiaz ad deū mō ꝓdicto. Qd aūt ꝺz in postilla ꝙ volūtas xpi hoīs in oīb⁹ ꝙformis est volūtati diuīe: vez est: sed etiā ꝟ posset verificari de volūtate beatoꝝ: ⁊ ió respectu huī⁹ nō ꝓpie diceret. Quis eni iste ē. vñ ꝓdicta expositio videt magis ꝓpria.

Ca. XXXI

I IN tpe illo dicit dñs: Ero dē vniuersis cognatiōib⁹ isrl. qō est vez: siue accipiaf isrl fm carnē: qz tūc oēs iudei ꝓuertent⁹ ad xpm: vt dictū est: siue accipiaf fm spm. s. ꝓ oīb⁹ fidelib⁹ ꝙ noīe isrl notant Esa.liij. d ¶ Hec dicit dñs. Hic incipit capitulū in hebreo ꝓ spaciū vacuū inf lītam istā ⁊ precedentē immediate ꝙ ꝓiūgit lītē ꝓcedentl. ca. ⁊ ꝓpter ꝟ sic eam ex

Jos.19.c a ¶ Longe do. ap. Quia offenderat dñm isrl dicēs: Non habem⁹ regē nisi cesarē. ⁊ venite interficiam⁹ cū: ⁊ nra erit hereditas: ⁊ longe recesserat a deo. Ió post multuz tpis apparuit ei: nō tpe ozobabel ⁊ esdre cū rursū capti sī: ih̄ i charitate ppetua dilexit eū ⁊ attraxit eū miserās. clemētia eni ñ merito saluat⁹ est. b ¶ Plantabūt plantātes.
Deu.28.c Qui post captiuitatez isrl ab alienis possessi sunt. qb⁹ ꝺz: Plantate plātaria ⁊ vindemiate. c ¶ Reliqas isrl.
Esa.1.c Que fm electionez saluant⁹. vñ: Misi dñs sabaoth reliqūsset nobis semē ⁊c.
d ¶ Ecce ego adbuc. Per apostos ⁊ apostolicos viros: q̄ sunt custodes clamantes in mōte samarie: qb⁹ ꝓcipit⁹ Personate: canite ⁊c. e ¶ Laud⁹.
3.Re.18.d Qualib⁹ p heliā ꝺz: Vsqquo claudicatis vtroqꝫ pede? Sed in xpo postea
Esa.9.a cucurrerūt: Et q̄ ambulabat i tenebr⁹ vidit lucē magnā. f ¶ In fletu venient ⁊c. Iudei ꝺ putāt esse cōpletū qñ sub Esdra post dīē pasce egressi sūt de babylone vt reuerterētur in hierlm. Sed ibi typus fuit nō veritas. neqꝫ ei in illo tpe vniuersa hec fuisse cōpleta pūt. ꝓbare.

¶ Reducā

Nico.de lyra

eam ordinaui. In ꝟ aūt capitulo agit de ptinentib⁹ ad aduentū christi: ⁊ ꝺuiditur in tres partes: qr primo agit de ptinentib⁹ ad christi predicationē. secūdo de ptinentib⁹ ad eius incarnationē. ibi: Hec dicit dñs. tertio de ptinentibus ad legis euāgelice lationē. ibi: Ecce dies venient. Prima adhuc in duas: qr primo ponit figura: ⁊ secūdo res figurata. ibi: Longe. Circa primū sciendu⁹ q̄ saluatio populi isrl de egypto fuit figura salnatiōis fiende ꝙ christū qui deduxit fideles ad terram viuentiū ꝙ penitētie desertū: sic Moyses filios israel trāseundo ꝙ desertum materiale ad possessionē terre ꝓmisse. ⁊ quantum ad hoc ꝺz: a ¶ Inuenit gratiā in deserto populꝰ q̄ remāserat gladio. oīes eni q̄ exierūt de egypto numerati a. xx. annis ⁊ supra mortui fuerūt i deserto: vt habet Num⁹. xiij. Et ꝙ magna parte mortui fuerūt gladio. vt ptz in libris Exo. ⁊ Nume. ergo populus q̄ inuenit gratiā fuerunt eorū filij q̄ ingressi fuerūt terrā ꝓmissionis. ideo subdit: b ¶ Vadet ad requiē suaz israel. ⁊ dicit Hieremias: vadet de futuro: ad designādū q̄ ille ingressus terre ꝓmissiōis q̄ ꝓterierat: erat figura ingressus i requiē celestē: qui erat futur⁹: fm q̄ ꝺffuse declarat apls ad Hebr. iij. ⁊. iiij. c ¶ Longe dūs apparuit mihi. Hic ꝙnter declaratur res figurata. s. salus ꝓ christum. ꝓ tunc fienda q̄ facta est ꝙ eccle edificationez: ⁊ qz illud temp⁹ adhuc erat longinquū. ió dicit Hieremias: Longe dūs apparuit mihi: ⁊ subdit in ꝙsona dei rndentis ꝙ modū dialogi.
d ¶ In charitate ppetua dilexi te. licz ab eterno dilexerit oīes electos eos predestinādo: tñ speciali modo dilexit electos de populo israel: inquantū erat de eo carnez assumpturus: ꝓpter quod isti populo specialia cōtulit dona. ideo subditur: e ¶ Ideo attraxi te beneficijs specialib⁹ in datione legis ⁊ cōsimilib⁹. ꝓpter quod dicit Ps. cxlvij. Non fecit taliter oñi nationi: et iudicia sua nō manifestauit eis. Ueruntamen qr illis bñficijs abusus fuit: ⁊ sic ab honore ceciḋit. ideo subditur: f ¶ Rursumq; edificabo te. qō exponēs Ba. Sa. dicit: ꝙ edificationes ciuitatis hierlm: ⁊ templi ꝙ Salomonē zorobabel ⁊ neemiā. ideo corruerūt: qr fuerūt facte ꝓ bonem: sed ista de qua loquit hic Hieremias fiet ꝙ manū diuinā. ideo stabit in eternū: et in hoc dicit verū: sed quod subdit est falsum. s. ꝙ in aduētu messie quē iudei expectant de⁹ edificabit hierusalē nouā: quasi in cōparabiliter nobiliorē q̄ fuerit precedens in qua messias tēporaliter regnabit: ⁊ oīes gentes erunt subdite dominio iudeoꝝ: sed quod de falso dicit implendū iā est impletū: qr xps ver⁹ de⁹ edificauit ecclīaz q̄ hierlm ꝺz Esa. ij. ⁊ ad Heb. xij. ⁊ Apoc. xxj. Iudi ciuitatem sctām hierlm ⁊c. in q̄ regnat xps: cuius regnū stabit i eternū. g ¶ Et edifi. vir. isrl. i. plebs fideliuz q̄ isrl noīat: Esa. xliij. Et noīe isrl ꝓnoiabit. sic ē in hebreo: fm q̄ trāslatio nra hz assimilabit. h ¶ Adhuc oz. tym. tuis. qz adhuc i ecclia ꝓuenīt fideles ad sonitū cāpanaꝫ ad deū laudādā. ió subdit:
i ¶ Et egre in cho. ludē. nō dissolute ꝙ deuote. sicut cū vn⁹ chorus cantat alacriter cōtra aliū. k ¶ Adhuc plātabis vineas in mon. samarie. qō nō potest intelligi de redeuntib⁹ a babylonica captiuitate: qr nunq; recuperauerunt terrā illā: sed illā occupabāt gentes aliunde adducte: que dicebāt samaritani: ⁊ ideo intelligitur de samaritanis credentibus ad predicationē christi. vt habetur Joh. iiij. Et ad predicationē apostoloz: vt habet Act⁹. viij. Fideles autem nomine vineaꝝ designantur: vt patet in pluribus locis sacre scripture: ⁊ licet tota ecclesia dicatur vna vinea propter fidei vnitatem: ꝺcitur tamē etiā aliquando plures ꝓpter gentium ⁊ locoꝝ numerum et personarum diuersitatez. l ¶ Et donec tempus veniat nō vindemiabūt. vindemiare est fructū vinee colligere. fructus autem vltimus huius vinee est beatitudo ꝓfecta: que non habetur in presenti vita sed futura. m ¶ Quia erit dies in qua clamabunt custodes. id est predicatores. n ¶ In monte ephraim. i. in ecclesia. ephraim eni crescens vel frugifer interpretatur: ⁊ etiā ad litteram in partibus illis predicauit christus: ⁊ etiam apostoli.
o ¶ Surgite ascendamus. proficiēdo de bono in melius. p ¶ In sion. id est in ecclesiam militantem ⁊ triūphantem que sion nominatur: Esa. ij. ⁊ ad Hebr. xij. q ¶ Exultate in leticia iacob. id est populi christiani sic nominati: quia christus ⁊ apostoli et quasi omnes fideles primi descenderunt de iacob. r ¶ Et binnite contra caput gentium. id contra diabolum qui tenebat gentes sibi subditas per idolatriam quam apostoli ꝓ magna parte destruxerunt per suam predicationē: veruntamē quia non omēs adhuc credunt christo. ideo subditur:
s ¶ Salua domine populū tuum reliquias israel. ⁊ dicuntur hic reliquie israel omnes crediturī generaliter: ⁊ iudei circa finem mundi cōuertendi specialiter. ⁊ sequitur responsio dei:
t ¶ Ecce ego adducam eos de ter. ⁊c.

† 28.q.1.c. iudeoꝝ. in glo.

v ¶ Inter quos erunt cecus ⁊ claudus ⁊c. id est habentes impedimenta veniendi ad fidem christi que tollentur. potest etiā dici ad litteram ꝙ multi per christum et apostolos et eoꝝ successores fuerunt illuminati corpore et mente: et erecti et sanati ab infirmitatibus consimilibus: non solum corporalibus sed etiam spiritualibus. x ¶ In fletu venient. scilicet vere contritionis. y ¶ Et in misericordia reducam eos. que non negatur vere contritis.

a Reducam ꝛc. Lxx. in solēnitate pasce. i. in fe/ rijs dñice passionis cū christus crucifixus omnia traxit ad se. b Et ephraim ꝛc. Ephraim qui ē typus gentilis ppli, fuit enī posterior filiꝰ ioseph: Gen. 42.b ꝛ surripuit manasse pmogenita q̄ natura primus erat: sed in mysterio crucis transuersis manibꝰ: q̄ stabat ad sinistras iacob: dextre suscepit benedictiōez: ꝛ qui ad dextram sinistra benedictus: i. secūdū gradū est redactꝰ. Et quō Jacob ei au: sic ephraim manasse rapuit pmogenita. Et ois ppls decē tribuuz vocatꝰ est ephraim: qz biroboā filiꝰ nabath ex hac tribu in samaria primꝰ regnū obtinuit ꝛc. c Ve manu po. ꝛc. Aduersarie partes que natura fortior aut fide fortiores. Si tū liberanī ab eo q̄ alligat fortē ꝛ domū eius diripit. d Aniam sacerdotum. Qui bñt sciam dei: de q̄ ore interrogāt lege: q̄ credūnt in euz q̄ est sacerdos in eternū. e Pingue/ dine. Dñs in valle gessemani. i. pinguedis cōpzehensus est. f Vox i excelso. Quidā iudeoꝝ hūc locū sic exponūt: q̄ capta hierlm sub Vespasiano p hanc viā infinita captiuoꝝ milia directa sunt. Alij vero q̄ sub Adriano ybre uersa: innumerabil ppls cuiusq̄ etatis vel sexus in mercato terebinthi venūdatus sit: ꝛ idcirco iudeis esse execrabile mercatū celeberrimū visere.

Lxx. Vox in rama audita est lamentatiōi: ꝛ fletus ꝛ luctꝰ: rachel plozās filios suos: ꝛ noluit cōsolari sup eis q̄ nō sunt. Matthe/ us aūt nō iuxta hebraicū nec iuxta. Lxx. ptulit testimoniū: Vox i rama audita ē: plozaꝰ ꝛ vlulaꝰ multus: rachel plorans filios suos ꝛ noluit consolari q̄ nō sunt. Unde perspicuuz est euāgelistas ꝛ aplos nō ex hebraica interpratiōez alicuius secutos: sed tanq̄ hebreos quod legebāt hebraice suis sermonibus expressisse. g Rachel Gen. 35.c plorans. Rachel mater ioseph cū veniret bethleem subito partꝰ dolore correpta: pepit filiū quē obstetrix q̄ morieba vocauit bennoni: pater aūt vocabuluz mutās beniamin. i. filium dextre appellauit.

Querit ergo quō Matthe testimoniū ꝓphete ad interfectionē paruuloꝝ trāstulit: cū ꝑspicue de decē tribuꝰ scriptū sit: quaꝝ ꝓnceps ephraim: et ephrata nō in tribu ephraim sed in tribu iuda sit. Ipa est enī bethleē ꝛ quenūt nota. bethleē nāq̄ dom' pānis: ephrata ꝺo vbertas. Sz qz rachel i ephrata. i. i bethleē ē ꝺdita, sic scptura sēā ꝛ titulꝰ sepulchri eī testat: fiere ꝺ pueroꝝ iuxe se iterfectoꝝ.

a Et adducam eos p torrētes aquaꝝ. i. p sacramēta eccle in q̄b dant aque grē: Joh. iij. Qui biberit ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū ꝛc. b In via recta. i. in fide catholica. c Quia factꝰ sum israel pater. i. pplō catholico generaliter: ꝛ quersus a iudaismo specialiter. d Et ephraim pmogenitꝰ meꝰ est. qz ꝑmi vocati ad fidē catholicā: vt andreas: petrus ꝛ philippus ꝛ nathanael: vt habet Joh. j. fuerūt de regno decem tribuū: q̄ nomie ephraim frequēter in scriptura noīat: eo q̄ primꝰ rex. i. biroboam fuit de tribu ephraim. iij. Reg'. xj. Et qz post iudeos primo credentes q̄uis pauci fuerint cōparatiue vocati sunt gentiles. ideo subdit:

e Audite ꝛc. Qui dispsit israel. i. dispergi pmisit p varias sectas ꝛ erros. f Cōgregabit eū. in vnitate fidei catholice: ꝛ nomie israel intelligitur quecūq̄ gens ad fidē predestinata: vt dictū ē supra. g Redimet enī dñs iacob. sanguine p pzio. h Et liberabit eū de manu potētioꝝ. i. demonis. de q̄ scribit Job. xli. Nō est sup terram ptās que cōpareī ei. i Et veniēt ꝛ laudabūt in monte sion. i. in ecclia militante et triūphante sic noiata: vt dictū est supra. k Sup frumento vino ꝛ oleo. p que parabolice intelligunt bona spiritualia que nō capiunt ab hoib' nisi sub sibi similitudine corporaliū. ꝓpter q̄ scriptura veteris ac noui testamēti frequēter parabolice loquit: ꝛ ē ibi sensus litteralis: nō ille q̄ p voces imediate significatur: sed q̄ p res significatas intelligit'. sicut cū ꝺr Judic'. ix. Jerunt ligna ad rbānū ꝛc. Sensus literalis nō est de arboib' sz de abimelech ꝛ sichimitis hoibus: ꝛ sic in ꝓposito p frumentū ꝛ vinū intelligitur eukaristie sacramētum q̄ sub specie panis ꝛ vini cōficitur: ꝛ p olēū gratia que in hoc sacramēto ꝛ alijs cōfertur. l Et fetu pecoꝝ et armentoꝝ. i. multiplicitatiōe fideliū: fm q̄ dicitur Psal. cxiij. Et nos ppls pascue eī' ꝛ oues manꝰ eī': ꝛ dicunt hic pecora minoꝛes: ꝛ armēta maiores. m Eritq̄ ania eoꝝ q̄si hoꝛt' irriguus. ex sacramētis noue legis ex q̄b' aque grē effluunt in aiam. n Et vltra nō esuriēt. istud ꝓprie refertur ad statū ecclie triūphantis: vbi appetitꝰ totaliter satiaf'. o Tunc letabit' virgo. i. virgines. p In choro. s. angeloꝝ: ad quoꝝ societates homines assumunt'. q Et cōuertā luctum eoꝝ in gaudiū pfectū ꝛ eternū. r Et inebriabo. fm plebo. s Aniam sacerdotū pinguedine. i. glorie plenitudine: qz nō gloriant' tm̄ de gloria ꝓpria: sed etiā illoꝝ qui saluati sunt eoꝝ doctrina. ꝓpter quod vltra cōmunes sanctos dicuntur habere aureolam. t Hec dicit dominus. Hic cōsequēter ponūtur aliqua ad incarnationē christi ptinentia: et primo ponitur illud quod respicit eius ortum. secundo conceptuz. ibi: Statue tibi. tertio passionis effectum. ibi: In dieb' illis. Prima in duas. in partem principalem ꝛ incidētalem. ibi: Et est spes. Circa primum sciendum q̄ audita christi natiuitate herodes voluit eum interficere: vt habetur Matth. ij. ꝛ quia non cognoscebat euz determinate: interfecit omnes pueros a bimatu et infra qui erant in bethleez ꝛ finibus eius: vt dicitur ibidem: ꝛ tūc implera fuit hec scriptura fm q̄ expresse dicit sanctus Matthe spū sancto illuminatus. ꝓpter quod catholici eam aliter exponētes nimis iudaizant extorte ex ponentes: quas expositiones ꝓpter ꝓlixitatē ꝛ inutilitatem omitto. Est igitur sensus:

v Vox i excelso audita est. In hebreo habetur: Uox in rama audita est: sicut allegat Matth. sed sciendum q̄ rama est nomen equinoctium: qz vno modo est ꝓprium nomen loci qui est iuxta gabaa: ꝛ est alio modo nomen appellatiuum: et significat excelsum. non potest autem hic accipi ꝓout est nomen ꝓprium loci: quia rama non est ꝓpe bethleem sed bene distans: ꝛ per hierusalez intermediam: ꝛ ideo Hiero. transtulit nomen appellatiuum dicēs: In excelso: ad designandum magnitudinem clamoris mulierum quarum filij interficiebantur. x Rachel plorantis filios suos. Rachel enim sepulta fuit iuxta bethleem: vt habetur Genesis. xxxv. et ideo dicebatur mater ciuitatis Bethleem et totius territorij: sicut apud nos sancti quoruz corpora requiescunt in ecclesijs dicunt patroni non solum illarum eccle/ siarum: sed etiam ciuitatum ꝛ territoꝝ adiacētis: ꝛ sic dicit plozare in filiabꝰ suis. i. in matribꝰ puerozꝝ. sicut ꝛ sancti dicunt ꝺpati affectuoꝝ sunt patroni. Judei aūt aliq̄ dicūt q̄ cū iudei ducerent captiui in babylonē ꝛ trāsirent iuxta sepulchrū rachel: vox de sepulchro miraculo ꝓdiens fuit audita imploraūdo deī pietatē. p illis q̄ captiui ducebantur. Et hoc dictum posuit super Genes. xlviij. nō asserendo sed tm̄ referēdo: qz fictitium videt'. tum qz dissonat a dicto euāgeliste. tum qz nō est verisimile q̄n intrāti miraculū fuisset expssum. iiij. Reg'. vel. ij. Parał. vel in fine bui' libꝛ: in q̄b' locis describit' deductio illoꝝ captiuoꝝ: qz iudei fuerūt valde solliciti scribere ea que erāt ad honorē ipoꝝ.

a Et nolētis ꝛ solari. ꝛ solatiōe bñana. b Quia nō sunt. s. amplī' vīuētes ꝓtī vita. ꝓpter q̄ subdit: cōsolatio diuina. c Quiescat vox tua ꝛc. qui est merces operi tuo. i. filijs tuis q̄ dicunt ꝛ sunt opa parentū. ꝓ morte enī illā reportauerūt martyriꝝ premiuz: qz tū morientes q̄ruēcun. q̄ iusti descendebāt ad limbū inferni. Ideo subdit: d Et reuertent' de terra inimici. ista reuersio fuit in xpi resurrectione: qz tunc sctūs de inferno eduxit: z in ei' ascensione q̄n eos ad celestia addux'it. e Et est spes. Hic incipit versus in hebreo: ꝛ est ps incidentalis. occasione enī ꝛ solatiōis rachel de pueris occisis q̄ dicebant' eī' filij rōne sepulture: vt dictū est. hic ꝓiter hui' occasione dat' sibi ꝛ solatio de filijs suis sic dictis rōne regenitu re. Ephraim enim p q̄ intelligit' regnū decē tribuum vt predictū est: descendit de rachel p ioseph filiū suū: ꝛ de q̄rsione ille ad deum fit hic mentio. cū dicit: Et est spes. s. future de atitudinis. f Monissimis tuis. i. filijs tuis residuis. g Et reuertent' filij. s. tui.

h Ad terminos suos. i. ad ecclīaz militanteq̄ est terminꝰ ꝓtī vita: ꝛ triūphantē que est terminꝰ in futura: ꝛ hoc fuit impletum partim in aplis altijsq̄ credentibꝰ ad ꝓdicationē christi ꝛ aplorꝝ q̄ fuerūt de regno decē tribuū: ꝛ pfectius implebit' circa finē mūdi in conuersōe eoꝝ generali. i Audiēs audiui ephraim trāsmigrantē. q. d. ex tūc disposui eū reuocare ad fidez cōpetenti tpe: ꝛ subdit' in ꝓsona iam ꝓuersoꝝ ꝛ in fine mūdi ꝓuertendoꝝ.

k Castigasti me. p flagellationem in captiuitate. l Quasi iuuēculus indomit'. Jn hebreo habet': Quasi vitulus indomitꝰ: ꝛ nomināt sic ille ppls: qz adorabat vitulos aureos. fm illud Ps'. cxiij. Similes illis fiant q̄ faciunt ea: ꝛ oēs q̄ ꝓfidunt in eis. q̄s ad hoc fecit hieroboam. iij. Reg'. xij. m Cōuerte me dñe ꝛ cōuertar. nō enī pōt aliq̄s ad fidē christi venire nisi gra dei tm̄ ꝓueniente. fm q̄ dicit Joh. vj. Nemo pōt venire ad me nisi pater q̄ misit me traxerit eū. ideo subdit: n Postq̄ enim cōuertisti me. tua gratia ꝓueniendo. o Egi penitentiam. ad te fructuose reuertendo. p Et postq̄ ostendisti mihi. illuminando tenebras erroꝝ mei. q Percussi femur meum. passiones meas refrenando.

r Confusus sum. de hoc q̄ tamdiu te prouocauli: ꝛ subdit ur misericordia dei recipientis. cum dicitur: s Si filius honorabilis mihi ephraim: et ponit hic si ꝓ quia: quia quilibet reuertēs ad deum: veraciter efficitur honorabis in conspectu eius. t Si puer delicatus. Jn hebreo habetur: Solatiosus. i. materia solatij. fm illud Luc'. xv. Gaudiū est angelis in celis super vno peccatore penitentiā agente. v Quia ex quo locutꝰ sum de eo reuocando ad meritum.

x Adhuc recordabor eius. dando sibi premiū. y Idcirco turbata sunt. i. pietate cōmota. Viscera mea sup eum. z Statue tibi. Hic ꝓiter agitur de christi cōceptu: ꝛ diuidit' in duas partes: qz ꝓmo describit' hec cōceptio. secō subdit' fidei dilatatio. ibi: Hec dicit. Circa primū premittit' dispositio populi ad christū q̄ est vera pnia. fm q̄ Joh. eius precursor dicit Matth. iij. Penitētiā agite: appropinquabit enim regnum celorum. ꝛ quantū ad hoc dicitur: Statue tibi speculam. id est explorādo. ꝓpriā ꝓscientiā. a Pone tibi amaritudines. i. ꝛtritiōis doloꝛē. b Dirige cor tuū in viā rectā. s. iusticie.

Et reuer.
In qua

Universidad de Sevilla Biblioteca

rarū ꝑgere decernit: nec ꝑ
dcia erroris: nec ꝑ lux
seculi declinare ꝑsentit.
a Reuertere virgo ⁊c.
Licet hec ꝙdā in ꝛa hiſto
riā ad reuerſionē indeorū
de babylonia in terrā ſu
am referant: vt edificēt ci
uitates diruta: ſiet ſedes
antiquas. ſm illud. Rece
dite de medio babylonis
⁊ de terra chaldeoꝝ egre
dimini ⁊c. Mihi tñ apti⁹
videt ad noni teſtamenti
tp̄s ꝯcta referre in q̄ vir
ginis part⁹ vniuerſo mun
do edidit ſaluatorē: vt vir
go iſrl̄ quā ſibi dñs deſpō
dit i iuſticia ⁊ in dicio ⁊ mi
ſericordia: poſt pollutiōes
paſtinas reuertat̄ ad ciui
tates eccle ⁊ deſinat va
gari ꝑ luxꝰ ſeculi. b Ad
huc di. Chriſtianis. ſ. tpi
bus q̄bus captiuitatē po
puli ſm dñs conuertit.
c Benedicat ti. Hec ſub
zorobabel ex parte viden
tur eſſe cōpleta: plenitudo
aūt vaticinij ad ꝓm refer
tur: cū ꝑmo aduēru ſpūali
ter hec facta ſunt. In ſecū
do vero vniuerſa cōplebū
tur. In ꝛa nos ſpūaliter.
in ꝛa iudeos ⁊ noſtros iu
daiçantes carnaliter.
d Quia inebriani. Mu
tatio ꝓſonax obſcuraz fa
cit intelligētiā ꝓphax: di
xerat dñs: adhuc dicēt x̄o
bū iſtud i t.iu.⁊c. q̄b⁹ vi
uētib⁹ rñdit: qz inebriani
am laſſaz ⁊c. Quo dicē
te: rñdz ppls de captiuita
te reuerſul. Jō ꝙ ego fact⁹
ſum ⁊c. e Jō ꝙſi ⁊c.
Pā.3. Ut imitarer dicentē: Ego
dormiui ⁊ ſomnū cepi ⁊c.
Jdeo quaſi ⁊c. Quia
ſcz ꝑ gratiā chriſti: qui de
ſopore mortis reſurrexit i
gloria. ꝓpheta de ſomno
tedij ⁊ triſticie diuīa reue
latione ſuſcitat⁹: ſomnum
quiet⁹ ⁊ pac⁹ dei ꝓmiſſio
nib⁹ ꝙſolat⁹ inuēit. vnde:
Mich.5.c Si dormieris nō timebis.
q̄eſces ⁊ ſuauis erit ſom
nus tu⁹. Juxta ſra cui ſe
cut⁹ dormit ⁊ vigilat: q̄e
ſcit ⁊ ambulat: q̄ ſe innocē
tem ante deū: ⁊ iuſte viue
re meminit. Sed ⁊ iuſtus
cū in morte dormierit nō
ſolū poterias malignoꝛz
ſpiritū nō metuit: ſ etiaz
in pace quieſcit: ⁊ ſecurus
dormit: ⁊ diem reſurrecti
onis expectat.
f Ecce dies. Omnes hu
iuſcemodi reꝓmiſſiones iu
xta iudeos ⁊ noſtros iu
daiçantes in mille anno
rum regno expectantur.
Nos autē in ꝓmo aduen
tu chriſti ſpūaliter ex pte
completa defendimus: qz
nunc in ſpeculo videm⁹ ⁊
ℭ neſcim⁹

a ſ qz per eam redditurus.
a rectā in q̄a ambulaſti. Reuer a b
a ſ quas captiua deſeruiſti.
tere x̄ogo iſrl̄: reuertere ad ciui/ c
ſ quaſi: Reſpice quid dicturus ſum: ⁊ vnde
ridi erit tua beatitudo ſperanda: audiui inau
ditum: qz. c. d. n.
tates tuas iſtas. Uſqꝙo de d
litijs diſſolueris filia vaga? e
a ſ nora quia nanuiras ſaluatoris ⁊ cōceptio
dei dicitur creatio.
Quia creauit dñs nouuz ſup f
a ſ maria. b ſ gremio vteri. c ſ abſq; viri
ſemine. ſ Eccevir oriens nomē eī. ſ a cō
cepta: qz iuxta ineſmēra eratis: q̄a qr⁹ ⁊ in
fantia ꝓficere videbit ſapientia ⁊ etate: ſed ꝑ
fectus vir in ventre femineo ſolitis menſib⁹
continebitur.
terrā: fēminā circūdabit virū. g
Hec dicit dñs exercituū deus h
ſ fideles.
iſrl̄. Adhuc dicēt verbū iſtud i i
a ſ .i. eccleſia. b ſ cōfeſſionis. ſ.
terra iūda: ⁊ in vrbib⁹ ei⁹ cum
a ſ in terrā ſuā. b ſ qz vere eſt pulchritudo
iuſticie: mons ſanctus: in q̄ habitauerit:
nullas timebit inſidias.
c ꝙuertero captiuitatē eoꝝ. Bē/ k l
a ſ Speciosus forma ꝑ filijs ho.
nedicat tibi dñs pulchritudo
a ſ Dentre aſcendam⁹ ad montem domini.
b ſ abſq; iniquitate.
iuſticię: mons ſcūs. Et habita m
a ſ confitens. b ſ ⁊ eccle gētiū: quas rener
vna fides catholica q̄ eſt ciuitas regū magni.
būt in eo iudas ⁊ ōnes ciuita n o
a ſ multitudinis aūt credentiū erat cor vnū
⁊ anima vna. b ſ predicatores.
tes ei⁹ simul agricolę ⁊ minan p
a ſ ſubditos. b ſ in bono. fm illud: Comedi
te amici et inebriamini charissimi. hac ebriera
te inebriatus est ioseph cum fratribus suis in
meridie.
tes grēges. Quia inebriaui a/ q r
nimā laſſam ⁊ omnē animam
a ſ Beati qui eſuriunt et ſitiunt iuſticiam.
b ſ ſitientem. qui ſitit veniat ad me ⁊ bibat.
eſuriēntem ſatūraui. Jdeo s
a ſ qui laſſi fuerant: et eſurierāt inebriati ac
q; ſaturati gratias agentes reſpondent.
b ſ vel exꝑgefactus ſum.
quaſi de ſomno ſuſcitāt⁹ ſum
a ſ chriſtum reſuſcitantem et dicentem: Sur
ge qui dormis ⁊c.
ēt vidi: ⁊ ſomnus me⁹ dulcis t
a ſ noui teſtamenti.
mihi. Ecce dies veniunt dicit v
a ſ catholicam eccleſiam.
dominus: et ſeminabo dōmū x
iſrael et domum iuda ſemine y

a ſ iudeorum diuina lege inſtituorum. ſ ra
tionabilium. b ſ gentilium. ſ. quia nō eſt ꝑ
ſonarum acceptor deus: nec eſt diſtinctio iu
dei et greci. ſ ſimplicium.
hōminum et ſemine iumēto
a ſ vt facerem que minarus ſum.
rum: et ſicūt vigilaui ſup eos z
a ſ omnes gentes propter originalia pecca/
ta et actualia.
b ſ vſi: Vt euellas et deſtru/
as et diſpdas et edifices et plantes.
vt eūellerem et demōlirer et
diſſiparez et diſperderē ⁊ affli
gerem: ſic vigilabo ſuper eos a

a Jn qua ambulaſti. in patrib⁹ antiqꝭ q̄ fuerūt iu
ſti. Ra. Sa. dicit ꝙ hec eſt vera ſra hebraica: Statue
tibi ſpeculā: Pone tibi palmas: Dirige coꝛ tuū in vi
am rectā in q̄ ambulaui. gō ſic pōt exponi: Statue ti
bi ſpeculā. ſpecula eſt loc⁹ altus vnde pōt a longe q̄s
videre. eſt ergo ſenſus: Statue tibi ſpeculā. q. d. my
ſteriū incarnatiōis adhuc longe diſtat: ſicut dꝛ in ꝓn
cipio hui⁹ ca. Longe dñs aparuit mihi. Pone tibi
palmas: ꝓſiderā do innocentuz victorias q̄ palmam
martyrij obtinuerūt titulo xp̄i nati: vt dictū eſt parte
ꝓcedenti. quaſi diceret. iſte palme erūt ſignum natiui
tatis chriſti implete. Dirige coꝛ tuū in viā rectam. i. le
gem euāgelicā: que nullā patiē diſtorſionez. ſicut lex
moſaica patiebaī que ꝑmittebat libellū repudij vſu
ras cū extraneis: Deut. xxiij. ⁊. xxiij. Jn q̄ ambula
ui: in natura hūana aſſumpta. fm ꝙ dicit Act. j. Ce
pit ieſus facere ⁊ docere. b Reuertere ꝛgo iſrael.
id eſt plebs predeſtinata ad fidē. c Ad ciuita. tu
as iſtas. i. ad eccleſiā militantē ⁊ triūphantē: que ci
uitates dicunē in veteri ⁊ nouo teſtamēto: vt dictuz
eſt ſupra. d Uſqꝙo delitijs diſſolueris. carnali
ter viuēdo. e Filia vaga. ꝓ diuerſa vitia.
f Quia creauit dñs nouū. i. incarnatiōis myſteriū:
⁊ loquit̄ de futuro ꝓ modū ꝓteriti, ꝓter certitudinez
ꝓphetie: ⁊ ponit ibi qz: tanq̄ rediturū cauſe reſpe
ctu ꝓcedētis ſentētie. q. d. debet dimitti vita carnalis
adueniente xp̄i incarnatiōe: ⁊ inchoari ſpūalis.
g Femina circūdabit virū. qō fuit impletū i maria
que chriſtū virū perfectuz ſcientiꝭ ⁊ virtutib⁹ ab in
ſtanti incarnatiōis in vtero ſuo circumdedit.
h Hec dicit dñs exercituū deus iſrael. Dic ꝙ ſequen
ter ponit dilatatio fidei chriſtiane que ſecuta eſt ad
chriſti cōceptū ⁊ ortū. cū dicit: i Adhuc dicēt ver
bū iſtud in terra iuda. nomīe iude intelligit omis ve
re confitens deū: ad litterā etiam fm expoſitores he
breoꝛ: vt declaratum eſt ſupra. xxiij. ⁊ ſic terra iuda
eſt terra credentiū chriſtū ⁊ cōfitētiū. k Cū cōuer
tero captiuitatem eoꝛ. de ſeruitute peccati ad gratie
libertatem. l Benedicat tibi dñs pulchritudo iu
ſticie et mons ſanctus: ſic enim orant fideles vt eccle
ſia que eſt pulchritudo iuſticie ⁊ mons ſanctus multi
plicetur in bonis ſpūalibus ⁊ temporalibus: q̄ mul
tiplicatio in ſacra ſcriptura frequēter dicit̄ dei bene
dictio. m Et babi. in eo. i. in eccleſia que dē mons
ſanctus: vt habeē. ſ. ca. ij. n Judas. i. q̄libz fide
lis cōfitens xp̄m vt dictū eſt. o Et oēs ciuitates. i.
fideles: qz ponit̄ hic ꝓtinens ꝓ ꝓtento: ſicut frequen
ter accipitur ciuitas ꝓ pp̄lo in ea ꝓtento. ſicut cū dꝛ:
talis eccliā fecit hoc. p Agricole ⁊ minantes gre
ges. i. paſtores eccle maiores ⁊ minores laborantes
in agro dñico ⁊ gregē dñi paſcētes. q Quia ine
briaui. i. gratia repleni. r Aniam laſſam. i. prius
ſub peccato afflictam. s Jdeo q̄ſi de ſomno ſu
ſcitatus ſum. verbuz eſt Jheremie: q̄ de tribulatiōib⁹
quas viderat venturas ſup populū ſuū fuerat quaſi
ſomno depreſſus: ſed audita redēptione ſicnda ꝑ chri
ſtum fuit quaſi excitat⁹: ſicut de Jacob dꝛ Geñ. xlv.
Quaſi de graui ſomno euigilās ⁊c. audito q̄ ioſeph
filius ſuus adhuc viueret. t Et ſomn⁹ me⁹ dulcis
mihi. i. verſus in dulcedinem ꝓpter conſolatiōnē ſu
perueniētē. v Ecce dies veniūt. i. tempus noui
teſtamenti quod dicitur dies. ad Ro. xiij. Nox precef
ſit: dies autem appropinquauit. x Et ſeminabo
domū iſrael ⁊c. i. eccleſiam que eſt domus credentiū
⁊ confitentiū chriſtū. y Semine hominū et ſemie
iumentoꝝ. i. ſapientū ⁊ ſimpliciū: ⁊ hoc modo etiam
exponit Ra. Sa. ⁊ in eccleſia videmus ſimplices ſapi
entibus ꝑmixtos ⁊ mnltiplicatos. poteſt etiā hoc in
telligi ſpecialiter de credentib⁹ ex iudeis. quoꝝ ali
qui fuerunt ſapientes et litterati etiam a principio. ſi
cut Nathanael ⁊ Paulus ⁊ plures alij. ⁊ aliqui ſim
plices vt Petrus: andreas ⁊ matthens: ⁊ circa finez
mundi adhuc magis multiplicabuntur credentes de
iudeis ſimplices ⁊ litterati. z Et ſicut vigilaui ſu
per eos ⁊c. in captiuitate babylonica ⁊ romanorum.
a Sic vigilabo ſuper eos vt edificem ⁊ plantez. qō
impletum eſt in his qui iam crediderūt in xp̄m: ⁊ am
plius implebit in crediturīs ante iudicium.

Jn dieb⁹

neſcimus ſicut oportet nos ſcire: aut in
ſeꝛo cōplenda credimus: cū dominus
in maieſtate ſua apparebit: ⁊ plēturo
gentiū ſubintrauerit: vt ois iſrael ſal
uus ſit: ⁊ nō ex parte ꝑ ſingulos: ſed ſit
deus omīa in oībus. a Omis hō q̄
co. Hrego. Quid enim vua acerba niſi
petrū. Qua quippe acerba eſt fruct⁹ an
te temp⁹. b Quiſq; enī pūtis vite de
lectationib⁹ ſatiari deſiderat: q̄ſi fruct⁹
ante tp̄s comedere feſtinat. Qui igitur
vuā acerbā comedit dentes ei⁹ obſtupe
ſcunt: qz qui pūtis mūdi delitijs paſci
tur: in terrenis ſenſus ei⁹ ligant: vt iā
ſpūalia mandare. i. intelligere neque
ant: qz q̄ in exterioribus delectati ſunt:
inde in intimis obſtupeſcūt: ⁊ dū pec
cato aniā paſcit: panē iuſticie edere nō
valet: qz ligati dentes ex peccati cōſue
tudine iuſtum quod intus ſapiūt non
pūt edere. b Obſtupeſcēt dentes.
Pā.33. Dentes comedentiū nō pūt ſuauitatez
ſentire. de qua dꝛ: Guſtate ⁊ videte qm̄
ſuauis eſt dñs. Quicūq; ſcripturas ſ
intelligit: vt veritas hz: vuā acerbā co
medit. Aū heretici panē q̄ de celo de
ſcendit comedere non pūt: qz obſtupe
ſcūt dentes eoꝛ: nō auſteritate cibozū:
ſed vitio dentū. c Ecce dies. Hoc
teſtimonio paulus: ſiue q̄s ali⁹ ſcripſe
rit epiſtolā ad Heb: eos vſus eſt: oēſq;
deinceps eccliaſtici viri in ꝓmo ſaluato
ris aduentu dicūt vniuerſa cōpleta: et
nouū teſtamentū. i. euangeliū ſucceſſiſ
ſe veteri: legem quoq; litter⁹: lege ſpiri
tus cōmutatā: vt oīa ſacrificia: ⁊ circū
ciſio ⁊ ſabbatū ſpūaliter cōplentur.
d Et nō docebit. Et nō querāt iudai
cos magiſtros ⁊ mādata hoīm: ſed do
ceantur a ſpūſancto: ſi tū templum dei
fuerint: ⁊ ſpūſanct⁹ habitauerit i ipis
1.Co.13.b qui ſpirat vbi vult: ⁊ diuerſas hz grati
as. Noticia tamen vni⁹ dei omniū vir
tutum poſſeſſio eſt. Omēs enī co.
Quia omnes erūt in contemplatione
Joh.3.a veritatis. Un: Videm⁹ nunc ꝑ ſpeculū
in enigmate: tunc aūt facie ad faciē. Et
alibi: Videbim⁹ eū ſicuti eſt: non ſicut
homīes vident. ſ. vel videbit: qſi appa
ruit in ſpecie qua voluit: nō in natura
qua in ſemetipo etiā cum videret latu
it. f Qui dat ſolē. fm Heñ. Sol in
celo poſitus eſt i lumīe diei. luna ⁊ ſtel
le in lumine noctis. Jn pſalmo quoq; le
gitur. Dies diei eructat verbuz: et noz
noc. indi. ſcientiā. quia inuicem ſibi di
es ⁊ noctes ſuccedunt. g Si defe
cerint ⁊c. Si celi peribunt: ⁊ ſicut veſti
mentū veteraſcēt: quō ſemen iſrael pōt
Heb.49.a eſſe ꝓpetuuz? Celi aūt pibūt. vñ Jacob
filijs ait: Uenite ⁊ annunciabo vobis
Dar.13.d q̄d futurū ſit in nouiſſimis diebus. in q̄
Dar.12.d pater mundū nō eſſe perpetuū. Un: Ce
lum et terra tranſibunt. Et alibi: Ecce
ego vobiſcum ſum vſq; ad conſumma
Allego. tionē ſeculi. Vel aliter: Allego. Edi
mundus iſte fuerit: ſemen iſrael perma
nebit: nō in his qui increduli ſunt: ſed
qui in apoſtolis ⁊ per apoſtolos credi
derunt vt reliquie ſalue fierent.
b Si menſurari. Quaſi. Quō rerū ⁊
maxime celeſtiū aſtroꝛ nō poteſt ordo
mutari: ⁊ maris fluctus voluunt ad li
toꝛa: ⁊ fragoꝛ gurgitum audit̄ terri
Pā.103. bilis: nec vltra preceptum progredi.
Unde: Terminū poſuiſti eis quez non
trāſgredient ⁊c. Sic ſemē iſrael dñi vo
lūtate ꝓpetuū erit: nec aliqñ ceſſabit.
ℭ Ecce dies

a ſ Dei enī agricultura: dei edificatio eſtis.
b ſ morte xp̄i placat⁹ ⁊ effuſione ſanguinis eius.
vt edificēm ⁊ plātē ait dominus.
† Jn diebus illis nō dicēt vltra: a
a ſ Hilliderē⁹: hoc explanando Ezechielem ple
ne gloſauit. b ſ vitia et peccata.
†patres comederūt vuaz acerbā: b
⁊ dentes filiorū obſtupuerūt: ſed
a ſ Domin⁹ enī morē nō facit: ſed peccā. vñ: An
ma que peccauerit ipa morietur: quaſi nō peccat
patrū ſed ꝓpꝛijs offendit iſrael: et fide i chriſtū
poſt tempoꝛa multa ſaluabitur.
vnuſqſq; in iniq̄tate ſua morief. c
a Omnis hō qui comederit vuam
b acerbam obſtupeſcēt dentes ei⁹.
c † Ecce dies veniēt dicit domin⁹: b
et feriam domui iſrael: et domui c
a ſ teſtamentum ſ. quod ꝙ ſpiritum ſanctum
ſcribitur in cordibus fidelium. b ſ ve/
teris teſtamenti quod in tabulis lapideis ſcripꝝ
eſt dure nationi et incredule.
iuda fędus nouum: non ſm pa/ d e
ctum qō pepigi cū patribus ve/
a ſ quaſi familiaris.
ſtris in die qua appēndi manū f
eoꝝ: vt educerem eos de terra
egypti: pactū quod irritum fece/ g
a ſ ideo. b ſ iuſte vlciſcendo.
runt: ⁊ ego dñatus ſuz eoꝝ dicit b
domin⁹: ſed hoc erit pactū qō fe/
a ſ poſt crucem. ſ. reſurrectionē et aſcenſionem.
riam cum domo iſrael. Poſt di/ i
a ſ De ſion exibit lex: et verbū domini de hieſm.
es illos dicit domin⁹: dabo legē k
a ſ Lex dei ei⁹ in corde ipius. b ſ non in tabu
lis lapideis: ſed in tabulis cordis carnalibus.
meam in viſceribus eoꝝ: ⁊ in cōꝛ
a ſ poſt hec.
de eoꝝ ſcribā eā: ⁊ ero eis in de/ l
uz: ⁊ ipi erūt mihi i populū. Et ñ
docebit vltra vir proximū ſuū: ⁊
vir fratrē ſuum dicens: cognoſce
e dominuz. Omnes enī cognoſcēt
me a mimo eoꝝ vſq; ad maximū
a ſ. i. primo aduentu.
ait domin⁹: quia ꝓpitiabor ini/ m
quitati eoꝝ: et peccati eorum
ñ memoꝛabor ampli⁹. Hec dicit
f domin⁹. Qui dat ſolē in lumine
diei: ordinē lune ⁊ ſtellaꝝ i lumi
ne noctis: q̄ turbat mare ⁊ ſonāt
fluct⁹ ei⁹. Dñs exercituū nomē il
a ſ conſtitutio et ordo nature
li. Si defecerīt lēges iſte coꝝ me n
a ſ ſicut celi nō pibunt. ſic ſemē iſrael dominivolū
tate perpetuū erit: nec aliquādo ceſſabit.
dicit dñs: tunc et ſemēn iſrael de/
ficiet: vt nō ſit gens coꝝ me cun
b ctis dieb⁹. Hec dicit domin⁹. Si o
ſ vt magnitudo eoꝝ cognoſcatur.
menſurari poterunt celi ſurſum:
a ſ vt ratione cōprehendant. quaſi ſicut hoc im
poſſibile eſt: ita illud: ⁊ ſi audierimus iudeos hoc
teſtimonio gloriari: aſſentiamus q̄ nō abiecīt ſit
vniuerſum ſemen iſrael: ſed rñs infideles.
⁊ inueſtigari fundamenta terre
deoꝛſuz: ⁊ ego abiçiā vniuerſum

a Jn dieb⁹ illis. Hic ponit effectus
paſſionis xp̄i. Currebat enī tp̄e Die
remie iſtud. puerbium apud iudeos
de filijs. p pctō parentū punitis. † Ezc.18.d
Patres comederūt vuā acerbā ⁊c.
⁊ iſtud durauit a ꝓncipio mūdi vſq;
ad paſſionē xp̄i: qz. p pctō ꝓmoꝛ pa/ † 37.di.c.
rentū oēs deſcēdebant ad infernū: ſ vino.in fi.
in paſſiōe xp̄i qua apta eſt ianua celi
illa punitio eſt amota: ⁊ iō. puerbiū
iſtud nō hz locuz in illis q̄ facti ſunt
mēbra xp̄i ꝙ baptiſmū. ante ꝛo paſſi
onē xp̄i pueri ꝙ circūciſionē liberati
a pctō originali ibi deſcēdebāt: ⁊ om
nes ꝯtinuo iuſti. iō dꝛ: Jn dieb⁹ illꝭ
⁊c. ſed vnuſqſq; in iniq̄tate ſua mo/ f
rietur. i. ꝓ iniq̄tate ſua dānabit̄ pe/ † Deu.8.c
na eterna: ſed pena tpali aliq̄ puni/
untur filij ꝓ parentib⁹ ſm ordinē iu
ſticie inq̄tū ſunt q̄dā res vt pars pa
rentū. b Ecce dies. Hic ꝓnter po
nuntur quedā ꝓtinentia ad legē euā
gelice datione: et qz leges ciuitatib⁹
ponūt: ideo ponit primo hui⁹ legiſ/
latio. ſecundo ciuitatis fidelitū edifi/
catio. ibi: Ecce dies. Circa primū di/
citur: Ecce dies venient. i. tempa no/
ui teſtamenti. c Et feriaz domui
iſrael et domui iuda. i. fidelib⁹ chri/
ſtum cōfitentibus generaliter: ⁊ cre/
dentibus de iudeis ſpecialiē: ſm q̄
dicit Act. xiij. de iudeis: Joh opoz/
tebat primū loqui verbū dei ⁊c.
d Fedus nouū. i. legem nouaz. lex
enim frequēter in veteri teſtamento
vocatur fedus ꝙ pactum. e Nō
ſm pactū quod pepigi cum patrib⁹
veſtris: quia illa lex fuit timoris: iſta
aūt amoꝛis. f Jn die qua apre
hendi manū eoꝝ vt educerem eos
de terra egypti. i. in tempoꝛe. q̄nqua/
geſima enim die ab exitu de egypto
data fuit lex in monte ſynai: vt patet † ē.24.c
in Exo. g Pactū quod irritum † Deu.8.d
fecerunt. ipm multipliciter tranſgre/
diendo: vt patet i libris Judic. Re/
gū. ⁊ Paral. b Et ego dominat⁹
ſum coꝝ. pro tranſgreſſionibus eos
puniendo: ⁊ ſubditur conditio noue
legis. cum dicit: Sed hoc erit ⁊c.
i Poſt dies illos. i. poſt curſuz ve
teris teſtamenti. k Dabo legem
meā in viſceribꝰ eoꝝ: ⁊ in corde eo
rum ⁊c. quia chriſt⁹ legem euangeli
cam nō ſcripſit in pellibus vel tabu
lis materialibus: ſed i humanis coꝛ/
dibus. ⁊ potiſſime quādo ſuper cre/
dentes miſit ſpir itūſanctū in die pen
tecoſtes. ideo ſubditur: l Et nō
docebit vltra vir ꝓximū ſuum ⁊c.
qz illi omēs immediate a deo fuerūt
edocti de ꝓtinentib⁹ ad legez nouā:
⁊ poſtea multi alij ſancti habuerunt
ſcientiā a deo infuſaz: ⁊ ſi iſtud gene
raliter intelligaī: ad ſtatū triūphan
tis eccliē referē: vbi oēs immediate vi
dent diuinā eſſentiā. m Hec di/
cit dñs qui dat ſolē in lumīe diei ⁊c.
ordinate diſponēs oīa. n Si de/
fecerint leges iſte. rebus naturalib⁹
a me impoſite. q. d. ſic ſunt ſtabiles:
ita fideles ſtabūt coꝛā me. quod pfe
cte impletur in eccliā triumphante.
o Si menſurari poterūt ⁊c. ſicut ñ
poſſunt mēſurari: ſic nō abiçiā vni/
uerſum ſemen iſrael: qz aliq̄ iā ſūt vo
cati ad fidez a tpe xp̄i: ⁊ plen⁹ voca
bunt aliꝭ circa finem mundi.

Ecce dies,

Ecce dies ve. Qui mille annorum regnū in iudea expectāt: conant ostendere a turre ananebel vsq; ad portam anguli collē gareb ꝛ goatha ꝛc. sanctuariū dñi: id est templū esse condensū: mālsurūq; in perpetuū. Ō qz ipsi eozobabel nō pūt mōstrare completum trāslatū ad xp̄i tpa: quē in cōsummatiōe mūdi dicunt esse venturū: vt aurea hieru salē descēdat de celo: ꝛ hoc terre spatio edificet per cir cūitū: ꝟ ide cōiciunt: qz a turre ananeel vsq; ad portā anguli. Et exibit vltra nozmā mēsurę i cō spectu ei⁹ sup collē gareb: ꝛ circūi

a ℣ lxx. grȳum. b ℣ Theodotio ipsum hebraeum posuit fagarim: vel ruinarum alia littera.

bit gōatha ꝛ oēm vallē cādaueꝝ ꝛ cineres ꝛ vniuersam regionem mortis vsq; ad torrentē cedron: ꝛ vsq; ad angulū portę equoruꝫ orientalis. Sanctū dñi nō euelletur: ꝛ nō destruet vltra in ppetuū.

a Ecce dies. Hic ꝓnter agit de ciuitatis edificatiōe: ꝛ ſm q̄ dicit hic Ra. Sa. et bene ꝙntū ad hoc nō pōt itelligi de edificatiōib⁹ factis p Salomonē ꝛ Reemiā: qz nō fuerūt tante amplitudinis sicut ista describit. Itē qz in fine dr: Sanctū dñi nō euelletur: ꝛ nō destruet vltra in ppetuū. Ciuitas aūt edificata p Salomonez fuit destructa p chaldeos ꝛ templū in ea exist̄s: ꝛ ciuitatē reedificatā p Reemiam et templū destruerūt romani: ꝛ iō dicit q̄ Hieremias loq̄tur de reedificatiōe hierlm ꝛ tēpli a deo reedificari materialiter multo ꝑciosius ꝛ lati⁹ q̄ ꝙngit fuerit: sed ꝫ dicit fundatur sup erroneū fundamentū. s. q̄ aduent⁹ xp̄i sit futurus: qui iā transijt in ꝑteritū. ꝓpter qđ Hiero. ꝛ alij expositores nr̄i dicūt q̄ nō pōt intelligi ad lr̄am de edificatiōe hierlm materialis: sed spūalis q̄ edificata est a christo ex viuis lapidib⁹. s. christi fidelib⁹: ſm q̄ dr Apoc. xxi. Vidi ciuitatē scām hierlm ꝛc. cui⁹ edificatio hic parabolice describit: Ecce dies veniēt. i. tp̄s noui testamēti. Et edificabitur ciuitas. i. eccl̄ia. de qua dr Ps. lxxxvij. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. A turre ananebel. Ananebel interpretat gratia dei. p turrem igit ananebel metaphorice designantur apli ꝛ alij credētes primi q̄ ad moduz turris fuerūt solidati p gr̄am spūsancti descēdētis sup eos i die pentecostes in signo visibili: ꝛ isti lapides primarij fuerūt iudei: sed qz postea fuerūt gentiles ad fidē deuoteuenientes: eis in hoc edificio cōuncti. ideo subditur: Usq; ad portā anguli. Sicut enī due linee ꝙungunt in angulo: sic iudei ꝛ gentiles in xp̄o: ꝓpter qđ dr lapis angularis. Et qz eccl̄ia militans nō solū habet in se iustos ꝫ etiā pctōres quantū ad numerū: licet ñ ẽqlū ad merituz. ideo subditur: Et exibit vltra nozmā mensure. s. ad recipiendū pctōres. qđ exprimit magis in speciali. cū subdit: Super collem gareb. p qđ intelligunt supbi deo abominabiles. Gareb enī interpretatur scabies. Et circūibit goatha: qđ interpretat gens peccatrix. Et oēm vallem cadauerū. p quā intelligunt carnales. Et cineres. i. pctōres penitētes: ſm illud Jobyl timo. Ago penitentiā in fauilla ꝛ cinere. Et vniuersam regionē mortis. i. generaliter oēs pctōres in regione vmbre mortis habitātes. Usq; ad torrentez cedron. q̄ interpretatur tenebre: qz pctōr mentē obtenebrat: ꝛ qz multi de pctōrib⁹ ad lucez gratie reuertunt: ꝛ ardentiores in dei obedientia efficiunt. ideo subdit: Et vsq; ad angulū porte equoꝝ orientalis: ꝛ dicunt hic equi q̄ agunt instinctu spūsancti. ſm q̄ dr ad Ro. viij. Qui spū dei agūtur: hi filij dei sunt: ꝛ ad istos se hz spūsanctus sicut sessor ad equū. Sctūs dñi nō euellet ꝛc. qz cultꝰ dei ab eccl̄ia nō tollet: sed ꝙmanebit vsq; ad finē mūdi: ꝛ tūc nō destruet: sed magis ꝓficiet in patria vbi erit laus iugis ꝛ ppetua. ſm illud Ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dne: i seculoz laudabūt te. Licet aūt hoc sit bū dictū: videt tū mihi saluo iudicio meliori q̄ loc⁹ iste possit exponi de reedificatiōe hierlm p Adrianū impatorē post destructionē factā sub Tito ꝛ Uespasiano: in q̄ edificatiōe murus hierlm fuit dilatatus intrantū q̄ loca q̄nce passiōis ꝛ sepulture sunt ibi inclusa: vt dicit Hugo floriacensis ꝛ alij historiographi: q̄ tū erāt extra hierlm p romanos destructā: vt patet Job. xix. ꝛ ad Heb. xiij. Et illā tradidit Adrian⁹ christianis habitandā: ꝓbiens ne aliqs iudeus habitaret ibidem. Sic ergo pōt exponi lr̄a: Ecce dies ꝛc. ꝛ edificabit ciuitas. s. hierusalē. b Dño. i. ad honorē dñi: qz soli christiani ibi habitare fuerūt ꝓmissi: vt dictū est. c A turre ananebel vsq; ad portā anguli. ab antiquo fuit in hierlm quedā turris ꝛ quedā porta sic nōiate: vt habet Reemie iij. ꝛ. iiij. Reg. xiiij. ꝛ inter illa duo loca erat q̄si longitudo ciuitatis: ꝛ qz in latere aquilonari fuit dilatat⁹ murus: vt dictū est. iō sequit: d Et exibit vltra. s. antiquā clausurā. e Nozmā mensure. s. hierlm ad includendū loca p̄dicta. iō subditur: f Sup collē gareb. i. montē caluarie vbi christ⁹ fuit passus. vn⁹ enim et idem loc⁹ aliqn nōiat plurib⁹ nōibus: sicut mons synai nōiatur etiā mons oreb ꝛ mons dei. g Et circūibit goatha. iste videt ille loc⁹ q̄ Job. xix. dicit golgotha. sic enim frequēter variant nōia locoꝝ p longitudinē tempoꝝ: sicut Job. iij. nōiatur sichar ille loc⁹ q̄ vocat sichem. Hen. xxxiij. b Et omnē vallē cadaueꝝ sic nōiatā: qz ibi puniebant ad mortē iudicati: quoꝝ cadauera ibi remanebant: ꝛ eadē rōne dr regio mortis ꝛ cineres: qz ibi fiebāt diuerse punitiones: ꝛ ibi aliqui cōburebant: quoꝝ cineres remanebāt. i Usq; ad torrentē cedron. s. exclusiue. dilatatio ei⁹ muri p̄dicta ꝓtingit ꝓpe torrentē cedron ſm descriptionē ciuitat⁹ factā ab illis qui viderūt eā. k Et vsq; ad angulū porte equoꝝ. sic nōiate: qz equi p illam adducebant ꝓ adaquatione in torrente cedron: ꝛ dicit orientalis ad differentiā alterius porte que dicebat porta equoruꝫ: que erat prope templū sic nominata: eo q̄ homines equitare poterāt vsq; ad locū illum: sed inde dimissis equis procedebant peditando vsq; ad templū: sicut dictum fuit Neemie. iij. Et ista erat in parte occidentali ciuitatis sicut ꝛ templum: illa vero magis in parte orientali. l Sanctum domini non euelletur ꝛc. i. sepulchri edificium quod saraceni capiētes ciuitatem nō destruxerunt: sed magis honorifice reseruauerunt vsq; hodie: sicut dicunt illi qui viderunt ꝛ in scriptis reliquerunt.

Ps. 101.

Job. 18. a

Ps. 67.

Jn ca. xxxj. vbi dr in postilla: Et sic in ꝓposito p frumentū ꝛ vinum.

Additio. j. Sicut p frumentū ꝛ vinū intelligitur hic eucharistie sacramentū: sic p oleum in hoc loco debet intelligi oleū qđ ēmateria sacramentoꝝ confirmationis ꝛ vnctionis extreme. Ō aūt p oleū intelligatur gratia: hoc magis videtur ꝙtinere ad sensum mysticum.

Jn eo.

Jn eo. ca. vbi dr: i postil. Tūc letabit̄ xp̄o. i. xp̄ines.

Additio. ij. Ō hic dicit. Tūc letabit̄ xp̄o: nō ē necessariū q̄ exponaf ꝑ plurale. s. dicēdo xp̄ines. pōt enī ꝙprie exponi de beata xp̄igine q̄ antonomatice dr xp̄o: illa enī excellētion mō ꝯ ceteri beati letāt in choro nō solū angeloꝝ ꝫ etiā sanctoꝝ hoīm. de qb⁹ subdit: Iuuenes ꝛ senes simul. vt p iuuenes itelligant̄ sācti noui testamēti q̄ nouiter veniūt: ꝛ p senes sancti veteris testamenti q̄ simul letant̄ i eccl̄ia triūphāti de q̄ agit vt postillator dicit. Et qz xp̄o p̄dicta ꝯ dieti sācti iuuenes ꝛ senes añq; ad statū beatitudinis puenissent fuerūt i cultu hui⁹ seculi ꝛ doloꝛe. iō subdit: Cōuertā luctū eoꝝ in gaudiū. a Jn eodē ca. vbi dr in postilla. Ō fictitiū vr: tū qz dissonat a dicto euangeliste.

Additio. iij. Ratiōes ꝙs postillator allegat ꝛ exp̄positionē ficticiā indeoꝝ ꝫ hac ꝓphetia: Uoꝛ i rama audita ꝛc. vere sūt: ꝫ ñ accipiūt ab eis. Dc ꝑma ptz. nā ipi nō accipiūt veritatē euāgelij. de qđ xp̄o nam dicūt q̄ ꝫ miraculū satis exprimit i isto loco p hieremiam qđ dicūt sufficere ad publicationē hui⁹ miraculi: ꝑsertī cū hieremias fuit post captiuitatē decē tribuū ꝛ videt narrare ꝫ istud factū de ploratu rachel tanq̄ ꝑteritū. Sz est alia rō valida ꝙ eos. s. ex ꝫ qđ seq̄t. Dec dicit dñs: Quiescat voꝛ tua a ploratu ꝛc. Qualis enī erat ꝛsolatio matri seu mulieri ꝓpter cede ꝑsti seu de captiuitate tāte multitudinis filioꝝ etiā si certificarēt de ꝫ q̄ post multa curricula annoꝝ reuerterēt ꝺ terra inimici posteritas illoꝝ captiuoꝝ seu occisoꝝ ad q̄tia patriā seu ad termios suos. put ipi exponūt ꝫ qđ seq̄t: Est merces operi tuo ꝛ reuertēt ꝛc. qđ itelligūt implēdum i aduentu xp̄i. Ro. 1. a

Glo.ordi.

a v Caplm. XXXII

Erbum quod. Non solū verba sed ꝛ opera ꝓphetarū sūt nobis in exempla virtutum: poterat hieremias nunciare ꝓspera et fruire regis amicitia: sed maluit deo obedire q̄ posse ꝛ a fam ꝛ coꝛp⁹ pdere i gehenna. b In atrio carceris ꝛc. Notāda est ꝑs parte regis clementia qui non in carcere: sed in vestibulo ꝓphetam reclusi iusserat i libera sez custodia ne posset effugere. q. non omnis hierusalez clausa munitiōibus fuerit cōmunis carcer. c Clauserat enim eum ꝛc. Jam vicina captiuitate: tam peste et fame consumpta ciuitate: ꝛ ramen p̄stat sedechias in sententia. d Quare vaticinaris ꝛc. Stanioz est terroꝛ ante increpationem verboꝝ ꝯ penarum sustinere cruciatū ꝛ videre quē timeas. e Uisitem cum ꝛc. Tēperauit sententiā vt ad bonam ꝛ malaz partem possit referri: visitatio enim ꝛ consolationē et suppliciuz significat. f Ecce ananebel. Melchias ꝛ selum frēs fuere germani. Hieremias melchie filij⁹ fuit. Sellum ananebel. Melchias ꝛ terꝫ pars dñi. Hieremias sublimitas dñi ꝛ recte altitudo dñi ꝺ parte domini etiā nascit̄. Sellū vero pacifice vel pax. Ananebel donū vel gr̄a dei: quenienter autem pax ꝛ gr̄a ꝙiūgunt ſm illud. Hr̄a vobis ꝛ pax ꝛc. Primū q̄ ꝓ pace meremur donū dei: et ꝺ pace nobis gr̄a nascit̄: q̄ nō est in arbitrio possidētis ꝫ donātis. Defert aūt emptionē gr̄a dei ei q̄ I alto est: vt ꝙis videat excelsus gr̄a tū indigeat. Fuisse aūt hieremiā filiū belchie de sacerdotibus qui erāt in anatoth i terra beniamin voluminis hui⁹ mōstrat exoꝺiū. g Eme tibi agrū. Ager iste sacerdotalis cui⁹ emptio ꝛ possessio hieremie deferf est in anatoth in tra beniamin q̄ ꝓximum obediētia: scōm filiū ꝺ tribu sonat: et ꝙuenienter appetit ei⁹ emptionē: i quo obediētia ꝛ virtus dñi ꝓsabatur.

Jn terra

a v Erbū. Ca. XXXII

qđ factuz est ad hieremiaz a domino in anno decimo sedechie regis iuda: ipe est ann⁹ octauus decim⁹ nabuchodonosoꝛ. Tūc exercit⁹ regꝫ babylonis obsidebat hierlm: ꝛ hieremias ꝓpheta erat clausus in atrio carceris q̄ erat in domo regꝫ iuda. Clauserat enī eum sedechias rex iuda dicens: Quare vaticinaris dicens hec dicit dñs: Ecce ego dabo ciuitatē istam i manus regis babylonis ꝛ capiet eam: et sedechias rex iuda nō effugiet de manu chaldeoꝝ ꝫ tradef in manus regꝫ babylonis ꝛ loquef os ei⁹ cū oꝛe ipsi⁹ ꝛ oculi ei⁹ oculos ei⁹ videbūt: ꝛ i babylonē ducet sedechiaz ꝛ ibi erit dōnec visitē euz ait dñs. Si aūt dimicaueritis aduersū chaldeos nihil ꝓsperū habebitis. Et dixit hieremias: Factū ē verbum dñi ad me dicens: Ecce ananebel filius sellū patruelis tu⁹ veni⁹ et ad te dicēs: Eme tibi agrū

a ℣ huic irat⁹ ē rex qz loquif in nocte domini que sibi fuerant imperata.

b ℣ humilis captiui. b ℣ potēris ꝛ insani.

a ℣ verbū ambiguū ponit ne cruciat⁹ videatur ꝛ miserias ꝓperare.

Nico.de lyra

a v Erbū. Sup⁹ hieremi⁹ Ca. XXXII

as passus ē iniuriā a falsis ꝓphet̄ et sacerdotib⁹. b item patif iniuriā a regib⁹ ꝛ ꝓncipib⁹. ꝛ ꝓmo a regib⁹. scdo a ꝓncipib⁹ ca. xxxvij. Prima i duas: qz ꝓmo patif iniuriā a sedechia rege. scdo a ioakim eius fratre. ca. xxxv. Iste tñ ioakim regnauit aū sedechiā vt dictū ē. ca. xxij. qz iste liber nō ꝓcedit ſm ordinē tpis. vt dictū ē. ca. Prima i duas: qz ꝓmo ꝓphetiat ꝓsit iude liberationez. scdo sedechie finē. ca. xxxiij. Circa ꝓmū sciēdū q̄ liberatio ꝓsit ꝓ Cyrū fuit signū ꝛ figura liberatiōis fiēde ꝓ xp̄m. iō ꝓmo nunciaf ꝓma. scdo scda. ca. sc. Prima i duas: qz ꝓmo nunciaf liberatio populi. scdo ponitur cōfirmatio dicti. ibi: Et orauit. Primū ostēdit ꝓ ꝫ q̄ ex ordinatiōe diuina patruelis hieremie venit ad eū offerens ei venalē agrū suū ꝛ ex diuina monitione hieremias emit: vt sic nō solū verbo ſ etiā facto ostēderet q̄ possessiōes destructe a chaldeis. itez emerēt ꝛ possiderēt a iudeis post reditum de babylone: ꝛ ſm ꝫ ptz ifa aliq⁹ exceptꝰ q̄ exponenf. Et dixit ꝺiere. hoc nō referf ad lr̄am immediate ꝑcedentē tā: qz sit rūsio hieremie facta sedechie: ſ referf ad ꝓncipiū ca. cū dicit: Uerbū qđ factū ē ad hieremiā a dño. s. ꝺ liberatione ꝓsit. Sz qz reuelatio fuit sibi facta in carcere. iō iterꝓsita fuit ei⁹ incarceratio ꝛ i carceratiōis rō. quo facto hic reuertit hieremias ad narrādū reuelationē sibi factā. cum dr: Et dixit hieremias. s. illis q̄ cū eo erant in carcere ad sua ꝛ eoꝝ ꝛsolationem. d Ecce ananebel. in hebreo habef anabahel patruelis tuus

B

a In terra be. rē. Hec ē ō suburbanis q̄ sacerdotib⁹ p singulas tribus ⁊ ciuitates data sūt ex lege: nec licitum erat possessionē de tribu in tribū trāsferre: nec de familia ad familiā: vñ ⁊ filie salphaat iter fratres suos acceperūt sortē. Precipue xo suburbana sacerdotū venūdari non poterāt vsq̄ ad annū remissionis nisi cui cōpetebat ꝓpinquitate sāguinis. b Intelleri aūt. Rādendū videbat q̄ iam capiendā vrbē ⁊ vicinā captiuitatem ꝓpheta bat: agrū emere quē nō posset possidere: sed ireellerit verbū dñi esse et emptionem vaticinio dñi ꝓuenire. Decem ⁊ septem sycles emit agrū: i quo numero cantauit puer dñi dauid in die qua eruit eum dñs de manu inimicoꝝ eius ⁊ de manu saul et dixit: Diligam te dne fortitudo mea rē. Denarū numerū mysticū esse ostēdit decalogus scriptus digito dei. Septenarⁱ quoq̄ in quo verus est sabbatismⁱ⁹ et requies sancta multis testimonijs cōmendat. Et hoc numero ꝓpheta ⁊ sacerdos emit possessionem: scribituꝝq̄ in libro et signatur: testes adhibent ⁊ argentū dilligenter appēditur: vt omnia venditionis ⁊ emptiōis iura seruent: ⁊ sit possessio certa stipulationibus ⁊ responsionib⁹ robo rata. Audiant hoc qui falsa testamēta et interdū nec testamenta adhibitis testib⁹ vendicare conantur. c Et precepi baruch. Baruch qui iterpretat benedictus qui fuit filius neri: id est lucerne mee: de qua dicit: Lucerna pedib⁹ meis ver. ⁊. ⁊ lu. se. m. Neri quoq̄ fuit filius maasie. i. facture ō operis dñi. Aduerte q̄ quātis virtutiꝫ puuilegijs baruch hieremie ministrauerit. Fm illud: Ambulās in via īmaculata ſ mihi ministrabat. Unde heliseus minister helie intantū deo placuit vt translato magistro duplicem spiritum mereret accipere. hoc dicit cōtra eos qui malozum abutūtur mysterijs: nec audēt abijcere conscios iniquitatis sue.

d Sume libros. Usq̄ hodie seruat hec cōsuetudo vt q̄s intrinsecus signacula continent hoc legere cupientibus exhibeat apertum volumen. e In vase fictili rē. Re foris positi paterent rapine ⁊ humo crediti soluerentur humore. Hoc aūt fit vt qui vident intelligant rursum hierusalem esse habitandā ⁊ possessionē possidendā: cuius autem p se possint intelligere cōmonent tū dei sermone. f Ad huc possidebūt. Et hoc est q̄ hieremias supra dixit se itelleriſſe verbū dei: ⁊ idcirco emi agrum. g Qui facis mihi rē. Brandis misericordia creatoris. Misericordiam suam in mille generationes extēdere: ⁊ iusticiaꝫ in altera generatione mōstrare que tamē mixta sit misericordie. Mō enī statim punit delinquentē: sed expectat penitudinem vt liberis si imitati fuerint patrum vitia: diu dilata pena reddatur. h Fortissime magne rē. hec nomina potentiam creatoris indicāt: iꝫ ꝓprie nomē dei pater ē. vnde: Pater manifestaui nomen tuum hominibus. i Magnus cōsilio. Remo secretis dei se inſerat: ⁊ de illius iudicijs iudicare p̄sumat. k Et reddas rē. Significat q̄ iterdū p̄ nimia patiētia indicia eⁱ⁹ videāt iniusta. vnde: Ignoraſ q̄m patiētia dei ad. p. t. a. Quāto igit serior vindicta tāto iustior: sicut i pharaone ptz q̄ decē plagⁱ admonitⁱ⁹: nō punit⁹ ⁊ in duricia pseueras tādem rubri maris fluctib⁹ obrut⁹ est. l Qui posuisti signa rē. De generali trāsit ad specia-

meū q̄ ē i anatoth. Tibi ei cōpetit
a ſ vt ꝓpheria ope impleret.
ex ꝓpinqtate vt emas. Et venit
a ſ gratia dei. b ſ pacis.
ad me anānehel filiꝰ patrui mei ſm x̄m dñi advestibulū carcerⁱ: ⁊
a ſ que dominus ꝓdixerat.
ait ad me: Posside agꝝ meū q̄ ē in
anatoth i tra bēiamin qz tibi cōpetit hereditas et tu ꝓpinquⁱ⁹ es vt possideas. Intelleri aūt q̄ x̄bum dñi eēt. Et emi agrū ab ananehel filio patrui mei q̄ ē i anatoth: ⁊ ap
a ſ syclos. Syclus habet viginti obolos.
pēdi ei argētū septē stateres ⁊ decē argēteos: ⁊ scripsi i libro ⁊ signaui ⁊ adhibui testes. Et apēdi argētū
a ſ quāḡs ciro esset possessio relinquenda.
i statera et accepi libꝝ possessiōis
a ſ tanto ⁊ tali viro.
signatū ⁊ stipulatiōes ⁊ rata ⁊ sig-
na fozisec⁹: ⁊ dēdi libꝝ possessiōis
a ſ qui vendiderat.
baruch filio neri filij maasie: i oculꝰ
a ſ qui vendiderat.
anānehel patruelis mei ⁊ i oculꝰ testiū q̄ scripti erāt i libro emptiōis:
a ſ vel ad ꝓpheram consolandū venerant: vel domini verba audire cupiebant.
⁊ i oculis oīm iudeoꝝ q̄ sedēbāt in
a ſ supradictis ꝓsentib⁹ ⁊ videntibus.
atrio carcerⁱ. Et ꝓcepi baruch cōza
a ſ quasi ꝓ me ꝓcepit dominⁿ.
eis dicēs: Hec dicit dñs exercituū deⁱ⁹ isrl. Sume libros istos: librum emptiōis hūc signatū: ⁊ libꝝ hūc q̄ apt⁹ ē: ⁊ pones illos i vase fictili vt
pmanere possint dieb⁹ multⁱ. Hec enī dicit dñs exercituū deⁱ⁹ isrl. Adhuc possidebunt dom⁹ ⁊ agri ⁊ vi-
a ſ celebrata emptione agri: ⁊ accepta sentētia domini q̄ adhuc possideant ⁊ domus agri ⁊ vinee.
neę i tra ista. Et oraui ad dñm post
a ſ dolorem cordis gemitus exprimit.
tradidi libꝝ possessiōis baruch
a ſ dolorem cordis gemitus exprimit.
filio neri dicēs: Heu heu heu dne
a ſ xp̄s dei virⁿ⁹ ⁊ dei sapia. vñ: Ota i sapia fecisti.
deⁱ⁹. Ecce tu fecisti celū ⁊ terrā i fortitudie tua magꝝ ⁊ i brāchio tuo ex
a ſ ecuriērē indicat. b ſ que apud homes impossibilia sunt deo possibilia. ſ.
tētō. Mō erit tibi difficilē oē x̄bū: q̄ facis miscōiaꝫ i milib⁹ ⁊ reddis iniqtatē patrū i sinū filioꝝ eoꝝ pⁿ eos. Fortissime magne ⁊ potens: dñs exercituū nomē tibi. Magnⁿ
a ſ quem nō cōprehendit cogitatio quomodo pōt sermo cōprehendere.
ꝓsilio et incōphēnsibilis cogitatu. r
a ſ nemo ergo se putet abscondere posse.
Cuius oculi āperti sunt super oēs vias filioꝝ adā vt reddas vnicuiq̄ ſm vias suas: et ſm fructum ad inuētionū eiⁿ. Qui posuisti signa

Usq̄ ad

Preciū aūt hui⁹ agri sūt septē stateres ⁊ decē argētei p q̄s signat implerio decalogi p numerū denariū ⁊ pfectio ꝓsiliozꝫ euāgelij p septenariū q̄ signat septiformē grāz spūssancti. Liber aūt emptiōis aptus sūt x̄ba pfessiōis exteriⁿ. plata. ⁊ liber signat⁹ ē interior intētio deuota: q̄ custodia cōmittit ipsi baruch q̄ hūdieⁿ⁹ interꝑtat. ideo signat spiritūsācti⁹ p quē veritas pfessiōis interioꝝ ⁊ exterioꝝ custodit. testes xo hui⁹ rei sūt angeli sācti: q̄ de bonis hoīm ogib⁹ ⁊ ꝓceptionib⁹ coꝝ deo testificant: custodiunt aūt i vase fictili. i. in corde humili quod non reputat se niſi quid fragile ⁊ nulliūs pēt: humilitas enī

Additio.

custos ⁊ decor est omniū charismatū et donorum. Prouer. xj. Ubi humilitas ibi saptētia. Que tenet excellentiorem gradū inter spūssancti dona. Esa. xj. enumerāta. Requiescet super eū spūs sapientie ⁊ intellect⁹ rē. Et sic habet alia sibi annexa.

In ca. xxxij. vbi dicit in postil. Heu heu heū.

Additio. Ubi nōs habemus. A. a. a. in hebreo non ponitur hic aliqua dictio ter: sed vnita ꝑdictio ex tribus litteris composita: sicut dictum fuit supra in additione super ēpīm quarti: ⁊ hec dictio est quedā interiectio ⁊ exprimens dolorem.

La. XXXIII

Et factū ē. Ꝓdicit q̄ sic peccatozib⁹ vindicta ita penitentib⁹ parebit medicina. vbi enī p indignationē dñi iacuerāt cadauera: ibi ꝙuersoꝝ reedificabūtur tabernacula cum bonoꝝ oīm abūdātia vt in de gloria dñi ꝓdicēt ⁊ laus ⁊ letitia i oib⁹ gētibus oriaſ. Ms q̄dā ad resolutionē captiuitatis chaldaici referunt: sed melius videt ad x̄pianā ꝑsonā referri: vbi spūalit dñs fidelib⁹ suis vnuersa bona tribuit: vt in oī pace ⁊ ꝓcordia ꝙuerſēt.

Joh.14. d vñ: Pacē meā do vob: Dan.12.d pa. re. vo. et alibi: Ecce ego vobiscū sū oib⁹ diebus. v. a. cō. Cum xo ō babylone redisset: finiti me gētes infestabāt ꝓhibētes reedificare templū ⁊ citatē. In machabeoꝝ q̄z tpib⁹ plima ad uersa passi sūt: nec vnq̄ plenā securitatē habuerūt donec a romanis p totuꝫ orbē dispersi sunt.

b Clama ad me et rē. Ostēdit q̄ p orones ꝓphetaꝝ ⁊ sctoꝝ q̄ fuerūt in plebe dñs placatⁿ⁹ sit. ⁊ reuelauerit eis reuersionē i terrā suā q̄ adhuc occulta latebat. Supra
Ier.11. c dictuꝫ ē: Noli orare ꝓ ꝓplo hoc rē. Nunc aūt dr: Clama ad me ⁊ exaudiam te: qz iminentē captiuitatē dñs auertere nolluit: vt primū soluerent penā peccati sui. postea vero reuersionem nō negauit quā modo ꝓmittit. c Adhuc au. Re desperēt iudei ꝓpter minas ⁊ captiuitates futuras restauratiōis bona ꝓmittit: vt locⁿ q̄ desertus fuerat ꝓpter scelera habitatoꝝ: ꝑ correctionē ⁊ emendationē habi-
Mystice tet. Mystice. ecclia gētiliuꝫ q̄ deserta fuerat a dño p idolatriā ⁊ scelerū ꝺmanitatē: habitaꝫ p x̄pi fidē ⁊ repleⁿ multitudine credētiū ex diuersis natiōib⁹. cui p esaiaꝫ
Esa.35. a dr: Letabit deserta ⁊ inuia ⁊ exaltabit solitudo

⁊ rē. et

La. XXXIII

Et factuꝫ ē verbū dñi ad hieremiaꝫ scdo cum adhuc
a ſ vbi sedechias clauserat eum.
clausus eēt in atriō carce-
ſ cuius omnes serui sunt.
ris dicens: Hec dicit dñs: qui factur⁹ ē et formatur⁹ illō et patur⁹: dñs nomen eiⁿ. Clama ad me et exaudiam te: ⁊ annūciabo tibi grādia ⁊ firma q̄ nescis. Quia h dicit dñs deⁱ⁹ isrl ad domos vrbis hui⁹ ⁊ ad domos regis iuda q̄ de structe sūt ⁊ ad munitiōes ⁊ ad gladiū venientiū vt dimicēt cū chaldeis et ipleant eas cadauerib⁹ hoīm quos ꝑcussi in furoze meo ⁊ i indignatiōe mea: absc̄o dens faciē meā a ciuitate hac ꝓpter oēm malicīā eorū. Ecce ego obducā eis cicatricē ⁊ sanitatem ⁊ curabo eos: ⁊ reuelabo eis de ꝑcationem pacis ⁊ veritatis ⁊ conuertam conuersiōnem iuda ⁊ cōuersionem hierusalē: ⁊ edificabo eos sicut a principio: ⁊ emūda bo illos ab oi iniqtate sua in qua peccauerūt mihi: ⁊
a ſ in aduentu christi.
ꝓpitⁿ⁹ero cūctⁱ iniquitatibus eoꝝ i qb⁹ deliq̄rūt
ſ hoc.
mihi ⁊ spreuerⁱ me. Et erit mihi i nomē ⁊ i gaudiū ⁊ i laudē ⁊ i exultationē cunctis gentib⁹ terrę q̄ audierint oia bona q̄ ego facturus sū eis: et pauebunt et turbabūⁱ in vniuersis locis: ⁊ in omni pace quam ego faciā eis. Hec dicit dominⁿ Adhuc audiet⁹ i loco isto quē vos dicitⁱ eē de-

Et factū ē. Ibic ꝓn describit redēptio facta p x̄pm. ⁊ qz tal reuelatio ē ardua. ideo ꝓmittit q̄dā ꝓfatio. scdo subdit narratio. ibi: Quia h dicit. Circa ꝓmū ponit ordo hui⁹ reuelatiōis respectu p̄cedentis. cū dr: Scdo. ⁊ locus. Jn atrio carcerⁱ. et actor: Hec dicit dñs q̄ factur⁹ ē rē. Jn ꝓceptiōe enī x̄pi aliq̄d factū ē a deo p creationē. s. aīa. ⁊ corp⁹ formatū ē x̄turē spūssācti: ⁊ aīa parata ē plenitudie grē. b Clama ad me. sic sancti ꝓdecessores tui orauerūt ad me de ꝓmissione x̄pi. c Et exau. te. debito tñ tpe. d Et ānū. tibi. ex nūc. e Grādia ⁊ fir. futura sc̄z mysteriū redēptiōis fidē p x̄pz q̄s ē q̄d maximū ⁊ stabilissimū. f Que nesc⁹. qz istō mysteriū nō ē cōphensibile a mortali hoīe. g Quia h. Ibic ꝓn ponit narratio. vbi primo describit mod⁹ redēptiōis. scdo ꝓsona redēptoris. ibi: Ecce dies. Prima adhuc i duas. qz primo breuit repetit ꝓli captiuatio. scdo x̄pi redemptio. ibi: Ecce ego: vt sic oppositā iuxta se posita magⁿ elucescāt. Circa ꝓmū dicit: Hec dicit dñs deⁱ⁹ isrl ad domos rē. et subdit: h Que destru. sūt. tūc enī ciuitas erat obsessa a chaldeis vt dictū ē ca. ꝓce. ⁊ machinas, ꝓiectes lapides itra ciuitatē dom⁹ iā i ꝑte erāt destructe. i Et ad munitiōes. s. bladi vini ⁊ victualiū q̄ iā fere erant ꝓsūpte i ciuitate. k Et ad gla. ve. vt di. cū chal. ꝛ ciuitatē. exercitus enī chaldeoꝝ sp augmētabat. l Et ꝓleat eas. sc̄z domos. hierm ⁊ plateas. m Cadauerib⁹ ho. q̄s ꝑcussi. Chaldei enī i illis interfectionib⁹ fuerūt q̄si instīa dei ⁊ executores iusticie eiⁿ: vt frequēter dictū ē. s. n Ecce ego. Ibic ꝓn ponit medicīna siue redēptio. Circa q̄ sciēdū q̄ totū residuuꝫ hui⁹ capⁱˢ exponit Ra. Sa. de tpe messie dicēs illō adimplēdū q̄d iā ē implet⁹. vt ḡ i ꝑsona redēptoris: Ecce ego obdūcā eis cicatricē: cū enī cicatrix vulneris est obducta: tunc est vuln⁹ ꝑfecte sanatū: ⁊ sanitas ꝑfecta dāta est ꝓ x̄pm ⁊ non p aliū. o Et reuelabo rē. s. pacē ⁊ veritatez. p q̄ peccati sunt pr̄es veterⁱ testamēti. iō x̄po nato clamauerūt ā gelī: Luc. ij. Glia in al. deo: ⁊ in ter. pax. bo. bo. vo. p Et ꝙuertā ꝙuersionē iuda rē. i. ꝓtētiū pctā suā ⁊ veniētiū ad eccliaz q̄ notatur hierm Esa. ij. ⁊ Deb. xij. ⁊ Apoc. xxj. q Et edificabo rē. ꝓncipiū edificatiōis fuit i exitu ds egypto: que edificatio fuit p signa ⁊ miracula diuīe x̄but⁹: vt ptz i Exo. ⁊ li. Nu. i plīb⁹ locis. ⁊ b mō edificata ē eccliā i aduētu saluatoris: vt ptz i euāgelijs. r Et emūdabo il. rē. b nō possūt exponere iudei de aliq̄ tpali saluatiōe ꝓli ꝓterita: q: dicūt q̄ i oī punitione vⁱ afflictiōe quā sustinuerūt vsq̄ nūc ⁊ sustinebūt vsq̄ ad aduētū messie: scīp expiaⁿ aliq̄ ps pene debite ꝓ vituli adoratiōe. ⁊ iō ista emūdatio ꝓpe itelligit de x̄po q̄ p suū sāguinē lauit nos a pctis nr̄is q̄ ē ꝑfecta mundatio: ꝓpt q̄ ill q̄ lauāt ꝑ baptismū nō ponit aliq̄ pnia satisfactoria ꝓ pctis ꝓteritⁱ: qz baptism⁹ delet penā ⁊ culpā. s Et erit rē. scd̄. Cūctⁱ gētib⁹ tre. qz i oib⁹ gētib⁹ sūt aliq̄ credētes x̄po i q̄b⁹ notaſ ⁊ laudaſ: ⁊ aū finē mūdi ꝑfectⁿ⁹ ꝙplebit. t Que audierint oia bona. s. assūptiōis bñane nature: ogatiōis miraculoꝝ: eductiōis de inferno ⁊ trāslatiōis ad celum. v Et pauebunt ⁊ turbabunⁱ. iste pauor ⁊ ista turbatio non sūt ire vel impatientie: sed admirationis ꝓe magnitudine diuine misericordie in ꝑdictis. x Adhuc audiet in loco isto. Fm q̄ dicit Ra. Sa. hic est metaphorica locutio: ita q̄ boues ⁊ pastores intelligunⁱ populi rectores: ⁊ p pecora iumenta et greges intelligunⁱ subditi eoꝝ. vnde q̄ in fine dicit: Adhuc transibūt greges ad manum numerantis. sic exponit. id est populi sub manu regis in capite eorum ꝑcedentis: p q̄ regem intelligit messiam venturū. q̄em nos confitemur venisse. ⁊ fm hoc exponenda est sic littera: Adhuc audiet in loco isto. id est in ecclesia nomīe hierusalē significata: eo q̄ ibi fuit inchoata per christi ꝓdicationē passionē resurrectionē ⁊ spūssancti missionem. y Quem vos dicitⁱ esse desertū. per chaldeos in rēporalibus. ⁊ per demones i spiritualib⁹: ⁊ quid ibi audiatur subditur:

tē.et alibi:Landa steri/lis que nō paris:decāta laudē t hymnū q nō par turis:qz mlti filij derēte.
a Accubātium gre.tē. Reges eccle.s.ō gētiō gregē q ī culmie ȳtu tū ꝓsūtur:t tū humilita/tē nō deserūt:ꝙ p feruorē spūssancti exercēt studiū bone opationis t dilectio/nis iura seruāt:qbꝫ soci/antur greges vl gētes q ī terra beniamin ī circū/tu hierlm:t ī ciuitatibꝫ iuda versantur:qz ō illo prioꝝ pl̄o mlti sūt qui ad fidē xpi t ouiū suarū numerꝫ ptinent:de qbus ō:. Oues mee vocē meā audiunt:et ego agnosco eas t sequunt me.
b Ad domū isrl. De q̄/bus esaias:Erit ī nouissimis dieb⁹ ꝑparat⁹ mōs dom⁹ dñi ī vertice montiū tē. c Nō īteribit. Ra/ban⁹.Hoc testioniū nec regno iudaici pl̄i nec sa/cerdotio pōt aptari: ne/cesse ē q̄ vt ad regnū xpi t sacerdotiū trāsferat. ō q̄ ō:. Ponā ī seculō seculi semē ei⁹ t thronū ei⁹ sicut dies celi.t alibi: Jurauit dñs t nō penitebit eū: tu es sacerdos ī eternū ſm ord.mel.Mul⁹ sacerdotis mēbra sūt filij eccle. vñ ꝑetr⁹: Vos est genus electū regale sacerdotiū tē.b holocaustā t sacrifi/cia offert gratissima pa/tri. d Et factuz ē ver/dñi tē.Rabanus. Con/grua similitudie hostes insultātes pplo dei con/fūdit: qz sicut leges celi t terre diei t noctis i ord/dine suo īmobiliter persi/stunt:sic ꝓmissio dei im/mobilis ꝓmanebit:quāl cognatiões a domio ele/ctas regalē t sacerdota/lem tribū vel duas q̄ fu/erunt in hierlm: t decē q̄ fuerunt in samaria pos/sumus intelligere. Has elegit dñs q̄s patrib⁹ eo/rum ꝓmisit terram flu/tem lacte t melle. Sed ꝛs plurimi eorū in veritate errauerūt:plerīq; tū ī fi/de recta et opatiōe bona ꝓbati inuēti sunt: qz ex ipis apli t ꝓmitiua eccle/sia. e Hec dicit domi/nus. s. diverat de creati/one sol⁹ t lune t stellarū t cursu eaꝝ q eoꝝ leges mutari nō possūt .nūc si/militer dicit pactum diei t noctis irritū non posse fieri neq; pactuz domini cum dauid. Finito enim sacerdotio legali: christi regnum et sacerdotiū in eternum manebit.

Jer.44.a
Job.19.c
Isa.2.a
Ps.88.
Jbidē.109
Ps.
† 32.q.4.
-9- his tra
ibi dic do/
mui israel.
1.Pe.2.b

ſ Verbū sertū eo q nō sit hō nec iumētū ī ciuitatib⁹ iuda t foris hierlm q̄ deso/late sūt absq; hoīe t absq; habitato/re t absq; pecore: vōx gaudiȳ vōx
a ſ pdicatio euangelij. b ſ alleluia.
ſ christi. ſ ecclesie.
leticiē: vox spōsi t vox spōse: vox di/centiū: Confitemini dño exercituū qm̄ bon⁹ dñs: qm̄ ī eternū miscōdia
a ſ seipsos. b ſ Nō manu factā.
ei⁹: et ꝓtrātium vota ī domo dñi.
a ſ gentium. b ſ vt sit oibus vna fides t in con/fessione labiuꝫ vnum.
Reducā eni cōuersionez terre sicūt a principio dic̄ dñs. Hec dicit dñs exercituuz: Adhuc erit in loco isto deserto absq; hoīe t absq; iumēto: et in cūctis ciuitatib⁹ ei⁹ habitacu
a ſ apostolorū et euangelistaꝝ t doctoꝝ noui testa/menti. ſ vel gū.
lū pāstorū t accubātiū greges t ī ciuitatib⁹ mōtosis: t ī ciuitatib⁹ cā/pestribus: et in ciuitatib⁹ q̄ ad au/strū sūt t ī terra beniamin t ī cir/cūitu hierlm: et in ciuitatib⁹ iuda:
ſ viā hui⁹ vite. a ſ iuxta dispositionē.s. veri pasto/ris viuētes q̄ air: Baudete qz noīa vr̄a scripta sūt in
adhuc trāsibūt greges ad mānum celis. a ſ q numerat multitudinē stellaꝝ.
numerantis ait dñs† Ecce dies ve/niūt dicit dñs: t suscitābo vbū bo/nū qd locut⁹ sum ad domū isrl t ad domū iuda. In dieb⁹ illis et in tpe
a ſ aduētū filij quo verbū dei caro factū est: habi/tauit in nobis. a ſ ꝓpheraꝝ.
a ſ christū q̄ fecit iudiciū t iusticiā in terra: qz iusti/cia cingulū lumboꝝ eius t fides cinc.re.eius.
illo germinare faciā dauid germē iusticie: t faciet iudiciū et iusticiam in terra. In diebus illis saluabit
a ſ apostoli t primitiua ecclesia. b ſ in fide xpi.
c ſ sub ꝓfectione dei.
iuda: t israel hābitabit cōfidēter.
a ſ qō alibi dicit emanuel.i. nobiscū deus: qz verbuz caro factum est t habitauit in nobis.
Et hoc est nōmen qō vocabunt eū
a ſ reddens vnicuiq; iuxta opera sua.
dominus iūstus noster. Quia hec
a ſ christus et membra eius.
dicit domin⁹: Non interibit ūr de
ſ ecclesie.
dauid q̄ sedeat sup thronuz dom⁹
a ſ quia christi sacerdotiū eternū.
isrl: t de sacerdotib⁹ t leuitis nōn ī/teribit vir a facie mea qui offerat holocaustomata t incendat sacrifi/ciū et cedat victimas cūctis dieb⁹.
Et factū ē verbū dñi ad hieremiaz dicēs: Hec dicit dñs: si irritum pōt fieri pactū meū cū die t pactū meū cū nocte: vt nō sint dies t nox ī tpe suo: t pactū meū irritū esse poterit cuz seruo meo dauid: vt non sit ex eo fil⁹ q̄ regnet ī domo ei⁹: et leui/

Ps.8.
† 5.23.a

a Vox gaudiȳ t vox leticie. quod fuit impletuz in christi natiuitate angelis deum iocunde lau/dātibus: Luc.ij. t in spūssancti missione quādo apostoli alijq; credentes varijs linguis loque/bantur magnalia dei: Act⁹.ij. b Vox sponsi. id est christi pdicantis. c Et vox sponse. id est ecclesie deū laudantis: vt iam dictum est de apo/stolis. d Et pōtātiū vota in domo domini. qō videm⁹ impletum in credentib⁹ cum diuinis laudib⁹ ad ecclesiā portantib⁹ vota sua. e Re/ducam eni ꝓsperitatez terre sicut a principio. i. p miracula reducā hoies ad fidez sicut populum isrl p miracula eduxi ō egypto. f Adhuc erit in loco deserto absq; hoīe t absq; iumento: et in cunctis ciuitatib⁹ eius habitaculū pastoꝝ tē. i. apostoloꝝ t successoꝝ eozundez in ecclesia q̄ ha/bent officiū pascendi fideles in ecclesia dei.
g In ciuitatib⁹ montosis t in ciuitatibus cam/pestribus tē. t. in oīb⁹ mūdi partib⁹: exprimi/tur tamē in speciali hierlm t iudea t loca illa. p/pinqua: qz ibi incepit ecclesia .put ꝓtra synago/gam distinguit: t hoc p ꝓdicationem xpi t apo/stoloꝝ .ꝓpter qō dixit eis Act⁹.j. Eritis mihi te/stes in hierusalē t in omni iudea t samaria t vs/q; ad vltimuz terre: qz tū pastores t populares sūt sub vno rege christo. ideo subdit: h Ad huc transibunt greges ad manū numerantis. i. christi regis cui cognitus est numerus electoꝝ. i Ecce dies veniēt. Hic ꝓsequenter describit p/sona redemptoris. qz primo ꝯtum ad veram hu/manitatē. cū dicit: k Germinare faciā dauid germen iusticie. qz christus ſm carnem descēdit de dauid: Matth.j. q̄ aūt de xpo itelligat ad lit/terā patet p translationē chaldaicā q̄ sic habet in loco isto: In diebus illis t in illo tempore sta/tuam dauid messiam iustum. Secūdo describit ꝯtum ad diuinitatem cum subditur: Et hoc est nomen quod vocabunt eum domin⁹ iustus no/ster. t vbi translatio nostra habet: Dñs. In he/breo habetur: Nomen domini tetragrāmaton: quod de solo deo vero dicit: sicut dictuz fuit ple/nius. s. xxiij. vbi cōsimilis auctoritas ponitur: ꝓpter quod de expositione hic ptranseo breui⁹: quia illuc potest recurri .p residuo huius aucto/ritatis: quod non est hic ad plenum expositum. Sciendum tamen q̄ sicut illam auctoritatē falsi/ficauerunt iudei ne cogerentur diuinitatē chri/sti confiteri: sic et istam: dicentes q̄ hec est litte/ra: l In diebus illis saluabit iuda: et israel habitabit cōfidenter. t in hoc dicunt verum: sed illud quod sequit falsificant dicentes: Et iste q̄ vocabit eum domin⁹ iustus noster: ita q̄ nomē domini tetragrāmatō loco cuius habemus do/minus: non referē ad messiam sed ad deū q̄ mit/tet eum: et edificabit nouā hierusalez ſm eoꝝ er/rorem: vt dictuz est. s. xxxj. et sic dicit vocare eā in ꝯtum ipsemet edificabit: h falsificatio ista ap/paret per translationē chaldaicam que vbi nos habemus: Et hoc est q̄ vocabūt eum. sic habet: Et hoc est nomen qō ipsi dicent ei. t ideo aliqui correctores nostri qui sic correxerunt. Et hoc est nomen quod vocabūt eum. videntur in hoc ali/quo modo sequi falsificationē ꝓdictā. m Nō interibit vir de dauid qui sedebat tē. hoc imple/tum est in christo qui ſm carnem est de tribu sa/cerdotali t de tribu regia que erāt cōmixte t ei⁹ regnum et sacerdotiū sunt eterna: ſm qō dedu/cit apostol⁹ ad hebreos satis diffuse. n Qui offerat holocaustomata. oblatio enim christi in cruce continet in se perfectius virtutem omniū sacrificiorum veteris legis: et ideo designatur h per plura et varia sacrificia veter⁹ legis. Et istō sacrificium offertur quotidie in ecclesia in qua christus est sacerdos et hostia. o Si irritum potest fieri pactum meum cum die tē. istud pa/ctum habetur Heū.viij. Nox t dies non requi/escent. est ergo sensus: q̄ sicut illud pactum fuit firmū: ita illud qō ꝓ: hic de regno t sacerdotio.

Sicut

ſ le: t ād ꝓie ꝓstiterit israeli breui sermone p currit. a Et pōtēta tē. Quibus afflicta est vsq; ad diē hanc posteriorib⁹ copulādum est. Quasi t israel et ī cūctis mortalib⁹ tua quotidie signa cōplēt. b El aliter. Signa et pōtēta non soluz in egypto fecisti ſ vsq; ho/die eadem tue misericordie fortitudo saluat populū tuū: t generi humano creatoris sub uenis potestate. Et notandū q̄ israel ab om/nibus separat. Juxta illud: Fili⁹ meus pri/mogenitus israel. b Et ingressi sūt. Nihil mediū inter possessionem t inobedientiam. Libertas eni securitatē: securitas negligen/tiā: negligentia ꝓtemptū parit. c Et non obedierūt. Frustra ergo ꝓmiserunt dicētes: Quecūq; preceperit domin⁹ faciem⁹: nō eni in spōsione sed in opere premiū est. d Ecce munitiões ex.tē. Decimus annus sedechie erat t ciuitas obsessa: vt supra dictū ē: t hie/remias in atrio carceris. vnde subdit: Ecce munitiones extructe sunt. e Et capiāt. Quasi non habent quos vincant sed quos capiant iam fame t peste ꝓsumptos. f Et quecūq; locut⁹ tē. Ex creaturis predicat cre atorē. t primo potentiā eius t miracula atq; iusticiā in omne hominū gen⁹. deinde trāsit ad isrl: t quātā ei ꝓstiterit describit. Et post tāta bñficia īmemores bonoꝝ: clementiā illi us in amaritudinē ꝓuocasse vt ciuitas obsi/deat: t anteq̄ capiat gladio et fame t peste consumat. Hec aūt vniuersa ꝓmittit: vt infe rat quasi in reprehēsionē divine sentētie. Et tu dicis mihi domine de⁹ eme agrū. g Et tu dicis. Nō reprehendit ſ interrogat: nec tā sibi vult dicere q̄z aliis: q̄ sedebāt ī atrio car ceris t forsitā reprehendebāt taciti. Quō pro pheta quē vez nūciare credebāt: t vbi de/cat capiendā t agrū emat quē tū nō posside/at. h Ecce ego dñs tē. non omniū gentiū vel populi isrl tm: vel vt de sanctis dici solet deus abraā t deus isaac t deus iacob: ſ vni uerse carnis. i. rationalia et bruta animātia fecisse credatur. Sunt eni qui puidentiā cre atoris vsq; ad rationabilia ꝓfitent: bruta ve ro casu vel perire vel viuere. Jsa ꝓpheta de clarat nihil esse q̄ puidentiā t scientiaz dei fugiat: quia alia ꝓter te: alia in vsum homi num sūt facta. i Ecce ego tradam. Quia mihi ē cure omnia regere: vniuersa dispone re: t singulis reddere iuxta vias suas.
k Ciuitatem istā. Primū vallara exercitu chaldeoruz absente nabuchodonosor capta est: et sedechias in reblatha regi tradit⁹ est. l Et venient. Ad la. Mell⁹ ingredient: non enim absentes erant vt venirēt qui obsideāt ciuitatem: verbū aūt hebreū t venient t in gredient sonat. m Et domos. Quō peri/turus scribit mundus. iuxta illud: Celuz et terra transibūt: eo q̄ in maligno positus sit: sic t domus ipa t loca in quibus flagitia fa/cta sunt: ire dei subiacebunt. n Facientes malum. Sine fine. vbi ergo iusticia sempiter na. Nec. soli dei.n. noticiā habebāt: t ab eo recedebāt. Jdeo soli in ecclesijs ei⁹ peccāt: q̄ cum increduli pmanserūt: quasi illo non vi/dente t negligente delinquunt: vnde dauid vir sanct⁹ t penitēs ait: Malū coram te feci. i. in ꝓspectu tuo. o Et verterunt tē. Nō ali bi: Vertūt ꝓtra me scapulā recedētem. Qui eni ꝑcā inclinata cervice in terra .pnus fun dit. q̄ Xo tergū vertit gestu corporis indicat se negligere cōminantē. p Cum docerem eos. Fugatis tenebris erroris t idolorū cul/tura illuminare eos cupiebā t docere que re cta sunt. q Et posuerunt tē. Non solum nunc iudas posuit idolum in templo dei ſ vs q; hodie in ecclia vel in corde credētiū ponī/tur idolū q̄ nouū dogma ꝓstruit t abscō/

ſ dito

a t portēta i tra egypti vsq; ad diē hāc: t
a ſ laudes tue in toto orbe celebrant
i isrl: t i hoīb⁹: et tibi fecisti nōmē sicut ē
a ſ cū eni eductus ē tuo seruiebat imperio.
dies hec. Et eduxisti populū tuū isrl de
a ſ qō mare rubrū viam ꝓbuit israeli t egyptios oppressit.
terra egypti i signis t ꝓtētis t i ma/nu robusta t i brachio extēto t i terroze magno: t dedisti eis terrā hāc quā iura
a ſ abraam isaac t iacob non enim suo merito sed patrum virtutibus terrā acceperunt ꝓmissionis.
sti pātrib⁹ eoꝝ vt dares eis terrā fluētē
a ſ qz nondū solidum cibum capere poterāt: quibus aliter infantia vel rerum omniū abundantia.
lācte t melle. Et ingressi sūt t possedert eā. Et ſ obedierūt voci tue: t i lege tua nō ambulauerūt: ola q̄ mandasti eis vt
a ſ iuxta domini ꝓmissiones: bona reddit⁹ vnicuiq; ſm opa sua.
facerēt non fecerūt: et euenerūt eis oīa mala hec. Ecce munitiões extructe sūt aduersū ciuitatē vt capiāt t vrbs data ē in man⁹ chaldeoruz t in man⁹ regis ba/bylonis qui ꝓliant aduersus eā a facie gladij t famis t pestilētie: t ꝙcūq; locu/tus es acciderūt vt tuipe cernis. Et tu dicis mihi dñe de⁹ eme agrum argēto et adhibe testes: cū vrbs data sit in ma/nus chaldeoꝝ! Et factū ē verbū dñi ad hieremiā dicēs: Ecce ego dñs deus vni
a ſ nō erit impossibile oē verbū apud deū. i. quelibet res.
uersę carnis. Nūqd mihi difficile erit oñe verbū? Propterea hec dicit domi/nus: Ecce ego tradam ciuitatem istaz ī manus chaldeoruz t i manus regis ba/bylonis t capient eā: t venient chaldei ꝓliantes aduersum vrbē hanc: t succen/dent eam igni t cōburēt eam: t domos
a ſ non erroze ſz contemnōe vt in creatore contumeliā face/re viderentur. b ſ idolo sidoniorū.
in quarū domatibus sacrificābāt bāal t libabant dijs alienis libamina ad ir/
ſ decē tribus.
ritandū me. Erant enim filij israel et fi/
a ſ due tribus.
lij iūda iugiter faciētes malū in oculis meis ab adolescentia sua: filij isrl qui vſ q; nunc exacerbāt me in opere manuū suarū dicit dñs: qz in furoze t in indig/natiōe mea facta est mihi ciuitas hec a die q̄ ędificauerūt eā vsq; ad diē istam: qua auferetur ō cōspectu meo ꝓpter
a ſ q generaliter ꝑdixit p partes enumerat.
mālicią filioꝝ israel t filioruz iuda quā fecerūt ad iracundiā me ꝓuocantes: ipi
a ſ non mei.
t reges eorum t principes eōrū t sacer dotes t ꝓphete eorū viri iuda t habita tores hierlm. Et verterunt ad me terga t nō facies: cū docerem eos et erudirē
ſ liberū significat arbitrium.
diluculo t nollēt audire vt acciperēt di sciplinā. Et posuerūt idola sua i domo

a Usq; ad diem hāc. est memoria huius.
b Et in israel t in hō/minibus. altarū gētiū.
c Et tibi fecisti nomē. ostēdendo q̄ tu sis de⁹ israel. d Sicut ē dies hec .id est sicut apparet in ꝓsenti. Letera patēt vsq; ibi. e Ecce mu/nitiones extructe sunt aduersū ciuitatē. i. arie tes ad frangendū mu/ros: t prerie ad ꝓiciē/dum lapides ītra ciui/tatem et turres ligneę ad pugnandū de pari cū illis q̄ defendūt mu/rū. f A facie gladij et famis t pestilētie .qz multi de illis erāt ī hie/rusalē iam erāt mortui gladio: t multi fame et mlti aeris corruptiōe. g Et tu dic⁹ mihi dñe de⁹ eme agrū argēto t adhibe testes. q. d. hoc est mirabile ꝓpter ista. h Et factū est verbum dñi. Hic cōsequēter po nit dominj responsio. et ꝓmo de cliuitatē destru/ctiōe t populi captiua/tione. Secūdo ō popu/puli reductione. ibi: Et nūc. Sētēie prime par tis patet in littera vsq; ibi: i Et domos in quarū domatibus. i. te ctis. k Sacrificabāt baal. tecta cui domoꝝ illius terre sunt plana t ibi edificabāt altaria idolorū ad maiorem re uerentiā ipoꝝ. l Fa cientes malū in oculis meis ab adolescentia sua. Adolescentia ꝓpli israel ꝓz in exitu ō egy/pto: vt dictū ē. s. ca.ij. t extunc fuerunt idola tre: vt ꝓz i vitulī ado/ratione: Exo.xxxij.
m Quia in furoze et in indignatio. tē. facta ē mihi ciuitas Hie.i. dig/na vindicte t punitio/nis mee. n A die. i. a tpe. o Qua edifi/cauerunt eā. t hoc fuit tēpore salomonis q̄ hie rusalē prius edificata a melchisedech ampli/auit: et triplici muro clausit: et ipse idolatra fuit. iij. Reg. xj. t occa/sione ei⁹ multi de pplo. p Auferet ō cōspectu meo. p ei⁹ destructiōez. Cetera patent vsq; ibi: q Cū docerē eos. per ꝓphas meos. r Jlluculo. id est valde solli/cite t diligenter.
s Et posuerunt ido/la sua i domo i qua tē. Ꝑ potissime fuit tēpore manasse. iij. Reg. xxj.

Et edi

dito adorak. a Et edificaue/rūt ꝛc. Propter tribus iuda et beniamin in fano baalis ꝛ mo/loch demonuꝫ simulacra vene/rabāt: vitulos aureos i dan ꝛ
§.Re.12.g i bethel. ꝛ trib⁹: qō tam exēcra bile ē vt dñs nunq̄ sc cogitasse testet. b In valle. Que sy/loe fontib⁹ subiacet ꝛ amenita/te sui ꝓpter ad iu/riaz ꝛ iniuriaz ꝓuoca/uit quā seq̄t cultus idolorum. c Ecce ego. Multi putāt hoc i tpe cozobabel fuisse cōpletū qñ templū edificatū ē sub neemia et muri extructi p circuitum. Sed quō erit vez? habitare eos fa/cia ꝓficēter: ꝛ feriā eis pactum sempiternū: nō solū cū a vicinis gētib⁹: ñ a pſis ꝛ a macedonib⁹ ab egyptijs ꝛ romanis sepe ca/pti hucusq̄ seruiūt. ad aduēt⁹ igit xp̄i oia referēda sūt in q̄ cō/pleta videm⁹: ꝛ electio reliq̄æ saluak. d Et reducā eos. Si/cut sperāt⁹ au reliū ꝛ i muroꝫ firmitate fidentib⁹ ciuitas sub/uertēda ꝓdicak vel ꝓhetak et pls oi angustia periturus: sic/ desperāt⁹ ꝛ post subuersionē vbis nulla salutē expectāt⁹ sui. ꝓmittit au reliū: vt ꝓfiden/tia atq̄ supbia iustā sniaz ꝛ de/speratio atq̄ būilitas dei mere atur au reliū. e Erūt mihi ꝛc. Tristib⁹ leta subiungit ꝛ capti uis reditū ꝓmittit: ñ ꝓmū oste/dit causā offense ꝛ iusti furoꝛ: ꝛ quāto maior culpa tāto i pec catozes amplioꝛ clementia.
§ Et dabo eis ꝛc. Cassio. Ma/nifeste ꝓdit initiū nobis bone volūtatis dño inspirāte ꝓcedi: cū aut p se aut p exhortationez cuiuslibet hois aut p necessita/tē ad salut⁹ viā nos retrahit vl trāsfert: ꝛ pfectionem sūmit ab eodē ꝓdonari. Nostrū ño ē ad i exhortationē au reliūq̄ dei eni/xus vel remissi⁹ seq̄: ꝛ p ñ vel remunerationē vel supplicia p mereri. g Et timoꝛe. Sic li/bex donat arbitriū vt timoꝛ q̄ retribuitur ex gratia sit largito ris. h In toto coꝛde meo ꝛc. Si verba sunt saluatozis: recte ꝛ coꝛ ꝛ anima ei⁹ credik qui di/
Job.10.c cit: Potestatē habeo ponendi animā meaz ꝛc. Si autē patris antropospatos est intelligēdū
Amos.5.f sicut illud: Festiuitates vestras odiuit anima mea. i Quia hec dicit domin⁹ ꝛc. Hec in ꝛta litteram in typo post reditū de chaldeis quando ad Cyri regē imperiuz reuersus est populus iudeoꝝ. Sed spiritualiter in christo ꝛ apostolis plenius cō/pleta sunt. Rabanus. Supra dictum est q̄ sedechias clausit hieremiam in atrio carceris: q̄ vaticinabatur dicens: hec dicit dominus: Ecce ego dabo ciui/tem istam in manu regis baby/lonis ꝛc. Ubi etiam clausus emit agrū a filio fratris patris sui. Ibi etiā nunc secūdo verbū consolatiōis datur eidem de re ditu populi.

§ Et factū

tin q̄ inuocatū ē nomē meū vt pol
a § hebraice bamoth.
a luerēt eaz: et ędificauerēt excelsa bā a
b al q̄ sūt i valle filij ennon vt imiçia b
a § idolo ammonitaꝝ quod interpretatur rex: nō eni mi baal seruiebant.
rēt filios suos ꝛ filias suas mōloch
a § antroposparos.
qō nō mādaui eis: nec ascēdit i coꝛ meū vt facerēt abominatiōez hāc: ꝛ i pctīs deducerēt iudā. Et nūc ꝓpt c
ista hec dic dñs de⁹ isrl ad ciuitatē d
hāc: de q̄ vos dicit⁹ q̄ tradak i ma e f
nus regis babylonis i gladio ꝛ i fa/
a § in ecclesiam.
me ꝛ i peste. Ecce ego congr̄gabo g
§ vñ: Et vt filios dei q̄ erāt dispsi ꝛgregarer i vnū.
eos ō vniūsis terr⁹ ad qs eieci eos
i furoꝛe meo ꝛ i ira mea ꝛ i indigna
tione grandi: ꝛ reducam eos ad lo h
cum istū ꝛ habitare eos faciā cōfi/
dēter: ꝛ erunt mihi i ꝓpl'm ꝛ ego ero
a § multitudinis credētū erat coꝛ vnū ꝛ alia vna.
eis i deū. † Et dabo eis coꝛ vnum et i † Ezech.11.e
a § filialiter beatus vir qui timet dominū.
viā vnā: vt timeāt me vniūsis die k
bus ꝛ bū sit eis ꝛ filijs eoꝝ p⁹ eos.
a § nouū r.
Et feriā eis pactū sempiternū: ꝛ non l
desinā eis bñfacere: ꝛ timoꝛē meū m
a § non in oꝛe.
dabo in coꝛde eoꝝ vt nō recedāt a
a § dona mea diligā in eis. § saluaris q̄ fūr creatu/ra mea. vñ: Et gaudiū ē angeloꝝ i celis. s. v. p. p. s.
me: ꝛ letabor super eis cum bñ eis n
a § ꝓsenti ecclesia vel futura.
fecero. Et plātabo eos i trā istā in o
veritate i toto coꝛde meo et i tota
alā mea. Quia h̄ dic dñs Sic ad/ p
duxi sup ꝓpl'm istū oē malum h̄ grā
de: sic adducā sup eos omne bonū q
qō ego loquoꝛ ad eos. Et posside/ r
bunt agri i terra ista de q̄ vos dici s
tis q̄ deserta sit eo q̄ nō remāserit
§ rationalis. a § simplices hoies ꝛ iumēta salua/bō ꝛ iumētū: ꝛ data sit i man⁹ chal/
bis dñe. a § vt faciam⁹ nobis amicos de māmona iniquitatis vt recipiane nos in eterna tabe.
deoꝝ: ágri emēt pecunia ꝛ scribēt t
a § vinctis. b § crucis ꝛ victorie. c § martyres ꝛ
in libr̄ō: ꝛ imprimět signūz et tēst⁹ v
sanctoꝝ chorus. a § vbi domini fortitudo.
adhibebit i terra beniamin ꝛ i cir/ s
a § in q̄ visio pacis ꝛ eterna securitas.
b § vbi vera christi confessio.
cūitu hierl'm i ciuitatib⁹ iuda: et in
a § ō q̄z vna ōr: nō pōt ciuitas absc̄di supra mōtē posita. b § q̄ hebraice sephela: vt de ꝓfundo ꝛ de/pressis q̄ capoꝫ equalitatē ad summa egrediamur.
ciuitatib⁹ mōtanis et in ciuitatib⁹ a
campestribus: ꝛ in ciuitatib⁹ q̄ ad
a § Lxx. vageb vbi scz est meridies ꝛ plena lux veri tatis. b § his completis. c § Ascendens in altū capriuā duxit captiuitatē dedit dona hominibus.
austrum sunt: quia cōuertaz captiuitatem eoꝝ ait dominus.

a Et edificauerūt ꝛc. Videk ꝛtradictio ex † 3.7.c
celsa ꝛ i valle. Dicendū q̄ ꝛ eēnt altaria in 4.Reg.23
valle: tñ coꝛp⁹ altar⁹ idoli erat excelsi⁹ q̄ al/tare. dñi. b Ut initiarēt. i. ꝓsecrarēt. de modo āt hui⁹ ꝓsecratiōis dictū ē. s. frequē/ter. c Et nūc. Hic ponit rñsio dñi de reduc tione ꝓpl'i. ꝛ ꝓmo ꝓtinuat ꝓ ira ꝓcedēti⁹ cū oꝝ: Et nūc ꝓpter ista. s. pctā ꝓdicta.
d Hec dicit dñs ꝛc. illud q̄ ꝓsteā seq̄t. e De ḡnos dicit⁹. tu hieremia ꝛ alij ꝓphe. f Quē tradaī ꝛc. et in veritate erit ita. ꝓ q̄d dic de⁹ isrl ad hāc ciuitatem vltra. ꝛ subdit rñsio dñi: g Ecce ego ꝛgre. ꝛc. et loq̄t de reductiōe captiuitat⁹ babylonice: q̄ capti/uitas ꝓ salmanasar regem assyrioꝝ facta de regno isrl vltra mōtes caspios nō ē adhuc reducta. h Et habita. ꝛc. non ē ꝓ h̄ intelligē dū ꝓ ois tpe generalik: q̄ aliq̄n ꝓ hus ꝓ ba/bylone reduct⁹ fuit i magno timoꝛe aduer/sarioꝝ positus: vt patz i Neemia ꝛ i libris machabeoꝝ. i Et dabo eis ꝛc. q̄ a tpe illo nō legit⁹ populꝰ ille cōiter ad idolatriā declinasse. k Et timeāt ꝛc. q̄ implētū ē i credentib⁹ de iudeis. l Et feriam ꝛc. q̄ alīq̄ exponūt de lege noua cui non succedet alia: i hebreo tñ habet: Pactū seculi ꝓpter q̄ pōt exponi de ꝓmissiōe reductionis ca/ptiuitat⁹ babylonice: ꝛ ꝓseruatiōe ꝓ i ter ra. m Et nō desinā ꝛc. ḡdiu stabunt in obedidictia mea. tales enī ꝓmissiones sunt sub ꝓditiōe vt dictū ē. s. xxviij. ꝛ. xvij.
n Et letabor sup ꝛc. de⁹ enī nō delectat⁹ in penis: ñ i bñficijs largiēdis. o Et plāta. eos ꝛc. i. firmit⁹ ita q̄ nō euellēt ꝓ captiuita tē ḡdiu adherebūt mihi: ñ post q̄s negaue/rūt eū coꝛā pilato dicētes: Nō habem⁹ re/gē nisi cesarē. expulsi sūt de terra illa ꝓ Ty tū ꝛ Vespasianū: ꝛ ꝓ orbē dispersi sunt.
p Sicut addu xi ꝛc. scz destructionē tēpli ciuitat⁹ ꝛ populi. q Sic adducā sup ꝛc. nō simplicit ꝛ absolute: ñ sū determinatiōe. ideo subdit: r Quō ego loq̄r ad eos. s. re/ductionē de captiuitate ad terrā ꝓpriā. ideo subdit: s Et possidebunt agri ꝛc. et ptz ista vsq̄ ibi: t Et scribent. s. emptiones.
v In libro. i. in chartis. ꝛ ponit ō singu/lare ꝓ ꝓrali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima ꝛc. u Et imprimět signū. i. si/gillū. x Et testis adhibebit. i. testes.
3 In terra beniamin ꝛc. loquit enī tñ de regno duaꝝ tribuū. s. iude ꝛ beniamin: re/uertēres enī de babylone non recuperaue/rūt regnū samarie: ñ manebāt ibi gētiles ḡ diceb⁹ k samaritani etiā ꝛpe christi. a Et in ciui. q̄ ad au. sūt. ille erāt de sorte iude q̄ erat i ꝛte australi terre. ꝓmissiōis: sicut ha/bet Josue. xv. ca. La. XXXII.

Mozaliter. a Verbū qō fa/ctū ē ad hieremiaz ꝛc. Sequit: Et hieremias. ꝓba clausus erat i atrio carcer⁹ ꝛc. Per hieremiā. ꝓhe/tā veritat⁹ q̄ clausus erat de mādato reg⁹: signat bon⁹ ꝓlat⁹ vel doctoꝛ ꝓsecutionē sū/stinēs ab aliq̄ potēte. ꝓ veritat⁹ doctrinā vel executionē eāt atis: sicut sā⁹ Thomas cantuarien. passus ē a rege anglie ꝛ satelli/tib⁹ suis: ꝛ multi alij sīlia passi sūt. d Ec/ce ananebel. q̄ ikptak grat⁹ deoꝝ: ꝓ qō sig/nat xp̄m deo patri gratissimuz. Matth. iij. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi complacui. Per hieremiā clausū in atrio carceris: sig/nak bon⁹ religiosus in claustro religionis. huic ꝓsuader xp̄s emere agrū in q̄ ē thesau rus absc̄dit⁹: de quo dicit Greg⁹. homel. xxxvij. thesaur⁹ aūt celeste desideriū ē. ager ño in q̄ absc̄dit disciplina ē studij celest⁹: ꝛ q̄ vigere debet i loco religionis. ꝛ ibo ager iste ōr ē in anatoth q̄ obedictia interpꝛat.

Porcū

te et sacerdotes ministri mei sicut enume/rari nō possūt stellę cęli ꝛ metiri arenę ma/ a § spūale cui⁹ sūma soli deo nota qui numerat multitudinem stellarum ꝛc.
ris: sic multiplicabo semēn dauid fui mei. et leuitas mistros meos. Et factum ē ver/ b
bum dñi ad hieremiā dicēs: Nūq̄d nō vi a § hostiū. b § insulcando.
disti q̄d pōpul⁹ h̄ locutus sit dicens: Duę c
a § sacerdotalis ꝛ regia: vl iudas ꝛ isrl. b § q̄b⁹ ꝓmiserat ter/ram fluentē lacte ꝛ melle. § ex toto.
cōgnatiōes q̄s elēgerat dñs abiecte sunt d e
a § hoc dicentes. b § reputantiōe ipoꝝ.
et ꝓpl'm meum despexerūt: eo q̄ nō sit vltrā f
gens coꝛā eis. Hec dic dñs. Si pactū meū g
inter diē ꝛ noctē ꝛ leges cęlo ꝛ trę non po h
sui: eędem ꝛ semē iacob ꝛ dauid serui mei b
a § de q̄bus dicit: § Nati sunt nobi filij cō. e. p. s. o. terram.
ꝓpciam vt nō assumē de seminē ei⁹ ꝓnci/ i
pes seminis abrāā isaac ꝛ iacob. Reducā enim conuersionē eoꝝ ꝛ miserebor eis.

La. XXXIIII

§ Ca.XXXIIII a V Erbū qō factū est ad hieremiā a dño q̄n nabuchodonosoꝛ rex ba/ l
bylonis ꝛ oīs exercitus ei⁹ vniuersaq̄ regna terrę quę erāt sub prāte manus ei⁹ et oēs populi bellabant ꝓtra hierl'm ꝛ contra oēs vrbes eius dicens: Hec dicit dñs de⁹ isrl: Vade ꝛ loquere ad sedechiā regē iuda: ꝛ dices ad eū: Hec dicit dñs: Ecce m
ego tradam ciuitatem hāc in man⁹ regis babylonis: ꝛ succendet eā igni: ꝛ tu non n
effugies de manu ei⁹: ꝛ ꝙphensione capieris: ꝛ i ma/nu eius traderis: et oc̄i tui o
oculos regis babylonis vi debūt: ꝛ os ei⁹ cū oꝛe tuo lo quetur: et babylonē introi bis. Attamē audi ꝓbū do/mini sedechia rex iuda. Hec dicit dñs ad te: Nō morier⁹ p
i gladio ꝛ i pace morier⁹: ꝛ q
ſm cōbustiones patrū tuoꝝ regū ꝓtioꝝ r
q̄ fuerūt ante te sic comburēt te: et vę dñe s
plangēt te: quia verbum hoc ego locutus sum dicit dominus. Et locutus est hiere/mias ꝓpha ad sedechiā regē iuda vniuer/sa verba hec in hierl'm: ꝛ exercit⁹ regis ba/bylonis pugnabat ꝓtra hierl'm: ꝛ ꝓtra oēs ciuitates iuda q̄ reliquę erāt cōtra lachis ꝛ cōtra azecha. Hę enī superāt de ciuitati/ t
bus iuda vrbes munitę. Verbuz quod fa vt
ctum est ad hieremiā a domio postq̄s pcus sit rex sedechias fedus cum omni populo

La. XXXIIII

a Sicut enumerari non possunt stelle celi et metiri arene maris. Istud impletum est in christo descēdēte de dauid: cui⁹ semen sunt fi/deles ꝓ orbē multiplicati sicut stelle celi. b Nūquid non vidisti quid ꝓlus h. s. babylonic⁹: c Locut⁹ sit dicēs: due cogna. s. iude ꝛ beniamin. d Quas elegerat dñs. alijs decē captiuatis ꝓnus ꝓ reges assyrioꝝ e Abiecte sunt. sic loquebant chaldei postq̄s de/struxerāt regnū duārū tribuū estimātes q̄ illud regnū nunq̄ debe ret resurgere. ꝛ ideo subdit: f Si pactū meū inter diē ꝛ noctē. vt sibi ꝓtinue succedant ḡdiu durabit generatio hoīm. g Et leges celo ꝛ terre nō posui. dicunt hic celi leges mot⁹ celi ꝛ influxus stella/rū: ꝛ leges terre ꝓductio terrenaꝝ scentiū. h Equidē ꝛ semē iacob ꝛc. hoc est dictū q̄ sicut iste leges sūt firme ꝛ stabiles: sic semē iacob ꝛ dauid erit semp coꝛā me stabile. i Et nō assumā de semine eius ꝓncipes. q̄ ꝓtissime impletū ē in xp̄o ꝛ aplis ꝛ eoꝝ successoꝛibus. pē. rliū. Constitues eos ꝓncipes ꝛc. La. XXXIII

Mozaliter. a Et factus ē verbū dñi ꝛc. Sequitur: Hec dicit dñs de⁹ isrl ad domos vrbis hui⁹ Per vrbē signat vniuersalis militans ecclia. de qua d: Apoc. xxj. Vidi ciuitatē sanctā hierl'm ꝛc. Dom⁹ aūt hui⁹ vrbis sūt priculares ecclie p orbē diffuse. b Et ad domos regis. id est curias laicales. h Que destructe sūt. nā in ecclesijs ꝓ magna pte cult⁹ dei negligi tur ꝛ in curijs laicis iusticia frequēter subuertit. i Et ad muniti/ones. s. alimēroꝝ ꝓ q̄s signāt doctrie sacraꝝ scripturaꝝ: q̄ ꝓ magna pte sunt cōsumpte. nā doctoꝛes plurimi docent curiosa ꝛ inutilia ad ostentationē sui: ꝛ ꝓdicatoꝛes multi ꝓdicant ꝓpter questū vel fauoꝛ rem audientiū: ꝛ sic tacēt vel palliant vitia magnatoꝝ. k Et ad gladiū veniētiū vt dimicēt cū chaldeis. ꝓ egyptios q̄ tenebroſis inter ꝓtant: hoies mali signant q̄ sūt mēbra demonū ꝓ chaldeos signato k*
rū. ꝛ sic cū demonib⁹ impugnāt populū christianū seminādo discoꝛ/dias ꝛ alia mala ꝓsuadendo. Residuū aūt hui⁹ capli de xp̄o ꝛ redē/ptiōe facta ꝓ ipm exposui litteralik: ꝛ sic expositio mea respectu alia rū est spūalis ꝓpt q̄ ptrāseo de alia ꝓ ponēda.
l In ca. xxxiij. vbi ōr in postil. Ecce ego obducā eis cicatricē.

Additio. j. Ubi nos habem⁹ cicatricem. In hebreo habet quedā dictio q̄ significat sanitatem acquisitā post lōgū tēpus: qō magis cōsonat ꝓposito q̄m cicatrix. nam sanitas data ꝓ xp̄m respectu antiquoꝝ patrū data fuit post longū tēpus sed respectu fideliū tpe xp̄i existentiū fuit data sine magna moza tpis: ꝛ ideo ponunt hic due dictiones significantes sanitatē: q̄z vna signifi/cat post longā infirmitatē: alia non. Itē vbi nos habem⁹: Et reuela bo eis dep̄cationē pacis ꝛ veritatis. In hebreo habet: Abundātiā pacis ꝛ veritatis ꝛc. m In eodem caplo vbi dicitur i postilla. Secū/do describit ęꝛnum ad diuinitatem.

Additio. ij. Supra in caplo. xxxij. habek ꝓsimilis aucto/ritas: ꝛ ibi est quedā additio ad ꝓfirmandū expositionē postillatoris ꝛ contra falsificationē indeoꝝ: vide ibi.

V Erbum qō factū est. Hic hieremias ꝓdi/cit finem sedechie. ꝛ diuidit in duas ptes. q̄: primo p̄dicit fi/nem sedechie regis. scō arguit ipm ꝛ populum de trāsgres/sione diuine legis. ibi: Verbū quod factū est. Circa primū primo po/nit tempus. cuz dicit: l Nū nabuchodonosoꝛ rex babylonis ꝛ omnis exercitus eius ꝛc. et ista obsidio incepit nono anno sedechie et āno vndecimo eius capta fuit ciuitas. vt habet. j. xxxix. ꝛ de ista captione subdit: m Ecce ego tradaz ciuitatem hanc in manus re gis babylonis ꝛc. et subdit finis sedechie. ꝛ primo q̄tum ad maluz pene. cum dicit: n Et tu non effugies de manu eius: sed cōprehē sione capieris ꝛc. q̄ exercitus chaldeoꝝ cōprehendit sedechiā fugiē tem: ꝛ addu rit eu⁹ ad regē babylonis in reblata: vt habet. j. xxxix. ideo subdit: o Et oculi tui oculos regis babylonis videbunt: ꝛ os eius cum oꝛe tuo loquet⁹: sicut dicit. j. xxxix. q̄ locutus est ad eu⁹ iudicia eum arguēdo de infidelitate ꝛ ꝓiurio: ꝓpter quod fecit occi di filios eius coram eo. ꝛ postea ipm exoculari ꝛ i babylonem duci. Scō ꝓdicit finis sedechie q̄tū ad bonū. cū dicit: p Nō morie/ris in gladio. i. morte violenta. q Sz in pace. i. naturali morte: ꝛ sepelieris honorifice. ideo subdit: r Et ſm cōbustiones patrū tu/oꝝ regū ꝓtioꝝ q̄ fuerūt ante te ꝛc. In sepulturis enī regū cōbure bant aromatica non solū ꝓ ꝛta cadaueris fetoꝛē sed etiā ad defuncti honoꝛē. s Et ve dñe plagēt te. cātādo carmen lugubre sicut in se/pulturis solēnib⁹. Cetera patēt vsq̄ ibi: t De enī superāt de ciui/tatib⁹ iuda vbes munite. i. nōdum capte. s. hierl'm lachis et azecha: alijs oībus iā captis a chaldeis. v Verbū qō factū est ad hiere/miā a dño ꝛc. Hic ꝓsequenter hieremias arguit regem ꝛ populuz de trāsgressione diuine legis. ꝛ diuiditur in duas partes: quia ꝓmo po/nitur transgressio. secundo transgressionis punitio. ibi: Propterea hec. Circa primū sciendū q̄ Exo. xxj. dicitur: Si emeris seruum he/breū scr ānis seruiet tibi: i anno septimo egredietur liber gratis: ita q̄ non poterat vltra teneri nisi vellet remanere. tempore vero regis sedechie et aī tenuerunt seruos ꝛ ancillas diuti⁹ p auariciā suā. ꝛ tñ

3 4 ad monitionē

¶ a Audierũt ergo rc. Rabanus. Pater h loco quia nihil ꝓficit ciuilibet bonũ inchoare/ rest nõ studuerit illud ad bonũ finẽ ꝑducere. Qui enĩ ꝑseuerauerit vsq; in finẽ saluꝰ erit. ¶ Præceptũ erat i lege vt filij isrl frẽs suos nõ vẽderẽt cõditione fuorũ nec affligerent: ꝙ tpe statuto reuerterẽtur ad cognationẽ ⁊ possessionem patrũ suorũ: habereẽtq; seruos ⁊ ancillas de nationibus q̃ in circuitu eorum eẽnt. Hoc sedechias ⁊ populꝰ iudeorum se facturos ꝓmiserũt: sed conuersi retroxum ꝓ suos et ancillas retraxerũt quos dimiserãt liberos. vnde: Ira tus dominꝰ tradidit eos omnibus regnis terre: ⁊ gladiũ et pestem et famem misit sup eos: et ciuitates eorũ igne.

Dat.10.c

Deu.15.c

Tropo. succẽdit. Tropologice autez cuz fratres nostros in tutelã nostram susceperimus ꝓptet deum nobis subiectos non opprimamus per potẽtiam: non inuitos seruitutis ꝙponamus molestiam: sed fraterno affectu tractemus eos adiuuiemꝰ eos verbo ⁊ exemplo: vt xo dño q̃ eos redemit sanguĩe suo possint dignuz exhibere seruitiũ donec verꝰ inhabile veniat ⁊ vnꝰ q̃sq; ꝑpe restituat dignitati ⁊ possessiõi. vñ

1.Pet.5.a petrꝰ: ¶ Pascite q̃ i vobis ẽ gregem dñi spõtanee: neq; vt dominãtes

¶ minãtes ĩ cleꝛ rc. Ca.XXXV

a v Erbũ qõ. Rabanꝰ. Cũ ꝓpha in ꝓmo capꝫlo de sedechia et q̃ sub eo facta sunt egisset: nunc ad ioakim filij iosie tpa narrationem ꝙuertit. Vñ ptz q̃ nõ ordinem tpis in narratiõe seruauit: sed ꝑm dispensationẽ spũssancti q̃ i eo locutꝰ ẽ ꝓ opportunitate cantarũ ⁊ ꝓ quiẽtia rerũ ꝓphetiã suã scribi voluit sicut i multis maxie in euãgelio fit: vt sciat lector: scripturas sacras non humana dispositiõe ꝛ compositas ꝑ inspiratiõe ⁊ ordinatione diuina. b Dade ad domuz. Rabanꝰ. Ad ꝓfutandã sup biam iudeoꝝ q̃ mãdatis dei restiterunt ⁊ iussui dñi: recbabitas obediẽtes objcit qui preceptꝝ ionadab in oĩbꝰ obedierũt vsq; quo exercitus necessitate babylonij bierlm cõpulsi sũt itrare: vnde ꝓmittit eis dñs q̃ nõ deficiet vir ꝺ stirpe ionadab stãs in cõspectu suo cũctis diebus.

Mystice. Mystice autẽ recbabite signifi cant eos q̃ desiderio pfectiõis trãscenderũt mãdata legꝭ. Justi enim q̃bus nõ est lex posita: sic ꝙbant nõ esse sub lege: ꝛ iusticias legis. ſ. non solũ implere verũ etiam supare ꝛtendũt: vt

Deũ.14.b debitis volũtaria addãt. binc abzaam q̃ iure sibi victorie debebanꝫ: ipso cuꝰ spolia retulerat suppliciter offerente noluit accipe. binc dauid plequẽtes ĩterfectos defleuit. binc helias ⁊ heremias virgines ꝓmanserunt. binc filij ionadab ꝓpter obedientiam patri exhibitaz a dño laudãꝫ ⁊ futura eis bona ꝓmittunꝫ: qui offerre decimas possessionũ nõ ꝛtenti: ꝗ et ipas possessiões respuẽtes suas animas deo obtulerũt. Quaz enĩ cõmutatiõez habit homo ꝓ anima sua. Scire ergo debemꝰ a q̃ bus legale mandatũ nõ exigit:

Dat.16.c

Dat.19.c ꝗ ꝛmo sonat euãgelie: Si vis pfectꝰ esse vade ⁊ vẽde oĩa q̃ habes rc. Cum decimas offerimꝰ quodãmodo sub legis sarcina detinemur: nec ad euangelicuz fastigium puenimus qõ obperantibus ꝓmittit non tm̃ ꝑsentis vite ꝓmia sed future. Nex autem butꝰ vite solatia ꝓmittit dicens: Qui fecerit hec viuet in eis. Euangeliũ vero dicit: Beati pauꝑes spũ qm̃ ip/ sozũ ẽ regnũ celoꝝ. Nõ magnũ est si ab illicitis abstineamꝰ ꝛz si ab illicitis ꝓpter reuerentiã eiꝰ qui ea nobis ꝓpter infirmitatẽ nostram ꝓmisit. Non enim ꝑpienduz generaliter erat qõ ab oĩbus appbendi nõ poterat: q̃ enĩ magni sunt pfectiõe ꝛtutũ possũt cozonari. q̃ aũt parui sũt nec ĩplẽt mensurã etat̃ plenitudinis corꝑis xpi: ꝛz fulgore martyrũ latere videãꝫ: a tenebr̃ tm̃ maledictionũ q̃ i lege sũt alieni nec ꝑsentibꝰ malis adjciũꝫ nec supplicio plectunꝫ eterno.

¶ Si forte

a ¶ ab iniquitatibus vestroꝝ patrum.

¶ beneplacito.

¶ ad iniquitatem vestram.

a ¶ victime quã sacrificauerunt domino iuxta conditionẽ pacti quod inierant.

† Exo.22.b Deu.15.c

Mo Ca. XXXIIII

Ralíter. h Verbum qõ factum est rc. Sequitur: Dade et loquere ad regem sedechiaz rc. per quem signatur christus duplici rõne ſz ratione regie dignitatis ⁊ interpretationis. nam sedechias interꝑtat iusticia dei. ⁊ de christo dicit. ſ. Cor. ſ. Factꝰ est nobis sapientia ⁊ iusticia ꝓ hoc igit qõ ꝓdicit ipi sedechie captio ignominiosa et tm̃ honorabilis sepultura: fuit figurata xpi captio q̃ fuit cũ ignominia. Mat. xxvj Tanq̃ ad latronẽ cũ gladijs ⁊ fustibꝰ existis cõprehẽdere me. Et et sepultura fuit honorabilis ⁊ ꝓcio sa vt ptz Job. xlx. et ꝑ ꝓdictũ fuit Esa. xj. Et erit sepulchrũ eiꝰ gloriosũ. i Et factũ ẽ xbũ dñi ad hieremiã. ¶ Per istos qui ad ꝓdicationẽ hieremie dimiserũt seruos suos hebreos ⁊ ancillas hebreas liberos sicut tenebãꝫ ex ꝓcepto legꝭ: Exo. xxj. ⁊ postea cupiditate ducti subiecerũt eos pristine ꝛuituti. signanꝫ potẽtes butꝰ seculi q̃ ad ꝓdicationẽ boni ꝓdicatozis vel ad ꝓfessozis relaxãt indebitas exactiões: ⁊ postea cupiditate ducti reponũt eas in toto vel in ꝑte vel adinueniunt alias de nouo tantas vel maiozes. k Titulũ quẽ cõciderũt in duas ꝑtes rc. hoc fiebat ad signandum q̃ transgrediẽtes pactuz de libertate concessa essent digni morte corꝑali qõ hieremias dixit eis futurum ꝓ dicta transgressione: sic qui exactiones indebitas amotas reponunt vel alias adinueniunt incurrũt mortem culpe ⁊ postea gehenne.

Verbũ

uersum eã: ⁊ capiẽt eam ⁊ incendent igni. Et ciuitates iuda dabo i solitudinẽ: eo q̃ nõ sit habitator. Ca.XXXV

a v Erbum qõ factũ est ad hieremiã a dño i dieb⁹ ioakim filij iosie regis iuda dicẽs: Vade ad domũ rechabitarũ ⁊ loquere eis ⁊ introduces eos in domũ dñi i vnã exedrã thesaurozũ: ⁊ dabis eis bibere vinũ. Et assũpsi iechoniã filiuz hieremie filij absame ⁊ fratres eiꝰ ⁊ oẽs filios eiꝰ ⁊ vniuersã domũ rechabitarũ: ⁊ introduxi eos in domũ dñi ad gaçophylatiũ filioꝝ anan filij ieçedelie hominis dei qõ erat iuxta gaçophylatiũ ꝓcipum sup thesauꝝ maasie filij sellũ: q̃ erat custos vestibuli. Et posui cozã filijs domꝰ rechabitarũ cyphos plenos vino: ⁊ calices: ⁊ dixi ad eos: Bibite vinũ. Qui respõderũt: Nõ bibemꝰ vinũ: qz ionadab filiꝰ rechab pater noster ꝑcepit nobis dicẽs: Nõ bibe

a ¶ in quo est luxuria que euertit mentem.

b ¶ quia qui ꝑseuauerit vsq; in finẽ saluus erit.

tis vinũz vos ⁊ filij vri vsq; i sempitẽrnũ.

¶ tanq̃ cogrinantes de craſtino.

Et domũ nõ ędificabitis et semẽtẽ nõ seretis: ⁊ vineas nõ plãtabitis nec habebi

a ¶ tanq̃ aduene ⁊ pegrini sup terram.

tis: ſz i tãbernaculis habitabitis cunctis

a ¶ cõuersatione vite sancte agatis.

diebꝰ vris vt viuãt̃ diebꝰ multꝫ sup faciẽ

a ¶ a domino.

trę in q̃ vos pẽgrinamini. Obediuimꝰ ¶ g voci ionadab filij rechab pris nri i oĩbꝰ q̃ ꝑcepit nobis: ita vt nõ biberemꝰ vinũ cũctis diebꝰ nris nos ⁊ mulieres nrę filij ⁊ filie nrę: ⁊ nõ ędificaremꝰ domos ad habitãdũ ⁊ vineã ⁊ agrũ ⁊ semẽtẽ ñ habuimꝰ:

a ¶ quia si quid minus fecerimus non voluntati sed necessitati ascribẽdum est.

ſz habitauimꝰ i tabernaculis ⁊ obediẽtes fuimꝰ iuxta oĩa q̃ ꝑcepit nob ionadab pr nr. Cũ aũt ascẽdisset nabuchodonosoꝛ rex

o ¶ quasi cõmuni cõsilio non ꝓpitiãrer hoc fecimus.

babylonis ad terrã nrã xit dixim⁹: Venite ĩgrediamur hierusalẽ a facie exercitꝰ chaldeozum et a facie exercitus syrię: et mansimus in hierusalem. Et factum est verbũ p domini ad hieremiaz dicẽs: Hec dicit dominus exercituũ deus israel: Vade ⁊ dic viris iuda et habitatoribus hierusalem: Nũquid nõ accipietis disciplinam vt obediatis verbis meis dicit dominus? Prevaluerunt sermones ionadab filij rechab quos ꝑcepit filijs suis vt nõ biberent vinum: ⁊ nõ biberunt vsq; ad diẽ hãc: quia

a ¶ qui maioꝛ ionadab ⁊ vnus pater omniũ.

obedierũt ꝑcepto pris sui. Ego aũt lo

a ¶ ꝑ ꝓpheras.

cutꝰ sum ad vos de mane cõsurgẽs et loquens et non obedistis mihi. Misiq; ad

a v Erbũ. Supꝝ Ca.XXXV hieremias passus est iniuriam a sedechie rege: h patitur iniuriã a ioakim eius fratre. ista tm̃ iniuria fuit prior precedenti q̃tuz ad tpus: vt dictũ ẽ. ſ. xxiij. Et diuidit in duas partes. qz ꝓmo hieremias arguit regis ⁊ populi ĩobedientiam. ſcdo ex hoc patit iniuriã ca. ſequẽti. ¶ Primũ declarat exemplo rechabitarũ. ido ꝓmo ponitur exemplũ. ſecũdo applicat ad ꝓpositum. ibi: Et factum est. Circa primũ ponit tpus. cuz dr: b In dieb⁹ ioakim filij iosie. q̃ regnauit ante sedechiam: vt dictũ ẽ. ſ. xxiij. c Dade ad domum rechabitaz. i. ad domũ in q̃ sunt hospitati: vt videbitur infra. d Et introduces eos in domũ dñi. per hoc non ĩtelligitur templum sed edificia ad cõtinẽtia. ideo subdit: e In vnã exedram. i. cameraꝝ. f Thesaurorum. Erant enĩ plures thesaurarii templi: quia aliqui custodiebãt vasa aurea alij argentea: alij vestes sacerdotales ⁊ consimilia: ⁊ prope tẽplum habebant edificia ꝓ repositione talium ⁊ ꝓ sua habitatione. g Et dabis eis bibere vinum. id est offeres: quia ipi nõ biberũt: vt infra habeturꝝ nec istud ꝓpositum dimini ⁊ executio eius per hieremiaz fiebant ad hoc q̃ ipi biberent: ꝗ vt ꝓbaretur eoꝝ obedientia ad ionadab patrem suum q̃ ꝓhibuerat eis vini potũ. h Et assumpsi iechoniam rc. isti omnes erant de rechabitis. i Filij ieçedelie hominis dei. Iste fuit ꝓpheta ꝛm q̃ dicit Ra. Sa. ꝓpter quod hieremias confidentius iuit ad locum illum cuz rechabitis. k Nõ erat iuxta gaçophylatiũ ꝓncipũ sic nominatũ eo q̃ oblatiões ꝓncipũ ibi seruabantur. l Super thesaurum. id est ꝓpe locũ thesauri. m Maasie filij sellum qui erat custos ve. id est loci vbi reponebantur vestes sacerdotum. Cetera patent vsq; ibi:

n Obediuimꝰ ergo ionadab. vnde ab isto incepit modus viuendi religiosus. ꝓ tale enĩ modũ viuẽdi ostendebant se esse tm̃ peregrinos in presenti vita ⁊ tendere ad vitam manentẽ. ⁊ dicunt doctoꝛes hebrei ⁊ latini q̃ isti descenderũt de ietro socero moysi. o Cum autez astẽdisset nabuchodonosoꝛ rex babylonis ad terram nostraz diximus. hoc dixerunt ad suam excusationẽ de hoc q̃ pro tunc manebant infra domum in hierusalem: vt dicitur ĩ ꝓncipio huius capituli. quasi diceret: nos fecimus hoc necessitate compulsi que non habet legem.

p Et factum est verbũ domini ad hieremiam. Hic applicatur ad ꝓpositum: quia recbabite firmit obedierant homini et rex ioakim cum populo suo nolebant obedire deo omnium patri et creatoꝛi: ex quo concluditur q̃ merito erant arguendi ⁊ puniẽdi. et patet littera patens exceptis. q Ego autem locutus sum ad vos. ꝑ ꝓpheras meos. r De mane consurgens rc. id est sollicite et diligenter.

¶ 5 Vocaui

vos omnes seruos meos prophetas cõsurgens diluculo
a ℣ p phetas.
a ℣ oratione cogitatione locutione.
mittens⁊ t dicẽs †Cõuertimini vnusquisq; a via sua pessima
t bona facite studia vestra:t nolite sequi deos alienos neq;
colat⁊ eos: t habitabit⁊ i terra quã dedi vobis t patrib⁹ vris.
Et nõ inclinast⁊ aurẽ vram neq; audistis me.
a ℣ firmiter tenuerunt.
Firmauerũt igit filij ionadab filij rechab ꝓceptũ patris sui qõ ꝓcepat eis. Populus autez iste nõ obediuit mihi. Idcirco hec dic dñs exercituũ deꝰ isrl. Ecce ego adducã sup iudã t super oẽs habitatores hierlm vniuersaz afflictionẽ quã locut⁹ sum aduersũ illos: eo q̃ locut⁹
a ℣ per ꝓphetas. b ℣ obediendo.
a b
sum ad illos t nõ audierũt: vocaui illos t nõ ꝛ
sponderũt mihi. Domui autẽ rechabitaruum dixit hieremias: hec dicit dñs exercituuz deꝰ israel. Pro eo q̃ obedistis ꝓceptio ionadab patris vestri:t custodist⁊ omia mandata eiꝰ et fecistis vniuersa quę ꝓcepit vobis. Propte/
℣ cui in ionadab obedistis.
rea hec dicit dñs exercituum deus israel: Non
a ℣ imobilis viriliter agens.
deficietvir de stirpe ionadab filij rechab stãns in cõspectu meo cũctis diebus. La. XXXVI

c ¶ Et factum est in anno quarto ioakim filij iosie regis iuda: factuz est verbũ hoc ad hieremiam a domino dicens:
Tolle volumẽ libri:t scribes in eo omnia verba q̃ locutus sum tibi aduersum israel et iudã et aduersũ omnes gẽtes a die qua locutus sũ ad te:ex diebus iosie vsq; ad diem hãc. Si forte audiente domo iuda vniuersa mala q̃ ego cogito facere eis: reuertat⁊ vnusq;sq; a via sua pessima t propitius ero iniquitati et peccato eorum. Vocauit ergo hieremias baruch filiũ
a b
℣ ne aliquid deperiret.
nerie:t scripsit baruch ex ore hieremię omnes sermones domini quos locutus est ad euz in volumie libri. Et precepit hieremias baruch
f
℣ quasi ego si clausus sum verbũ domini non est alligatum.
dicẽs: Ego clausus sum:nec valeo ingredi domum domini. Ingredere ergo tu⁊ lege de volumine in quo scripsisti ex ore meo verba dñi
a ℣ quo populus arrentius audiet.
audiente populo in domo domini in die ieiu
g
a ℣ vt nemo excusabilis sit.
nij. Insup t audiẽte vniuerso iuda q̃ veniũt ꝺ ciuitatibꝰ suis. Leges eis si forte cadat oratio eoꝝ in cõspectu dñi t reuertat⁊ vnusq;sq; a via sua pessima: qm̃ magnꝰ furoꝛ t indignatio est quam locutꝰ ẽ dominus aduersũ ꝓ̃m hũc. Et
† f
fecit baruch filꝰ nerie iuxta oĩa q̃ ꝓcepat ei hieremias prophetа:legens ex volumine sermones in domo domini. Factuz est aũt in anno quinto ioakim filij iosie regis iuda in mense
c
nono: predicauerũt ieiu nium in cõspectu dñi omni ppło i hierlm:t vniuersę mltitudini quę cõfluxerat ꝺ ciuitatibꝰ iuda in hierlm. Legitq;

a ¶ Vocaui illos.q̃ ꝓphetaꝝ verba t attrabẽ do eos q̃ beneficia t deterrendo q̃ flagella.
b ¶ Et nõ rẽsponderũt mibi. verba ꝓphetarũ reuerenter audiẽdo: t de beneficijs meis re/ gratiando:t timore flagellorũ de malis se retrahendo. Cetera patẽt i lra. † 5.18.b 7.25.b
¶ Cetera patẽt i lra La. XXXV

Moraliter. a ¶ Verbuz quod factũ est ad hieremiam. Sequit:Vade ad domũ rechabitarum. Per istos rechabitas q̃ ascẽdẽtes interptantur viri pfecti ascendentes de ẋtute in ẋtutem donec videat deꝰ deoz in sion signanꝫ: t isti sunt rechabite qui non sollicitanꝫ ꝺ domibus edificãdis:de semẽte vel vineis colendis:reputãdo se pegrinos t ãdenas in hoc mundo cũ apło Heb. xiij. non habemꝰ ꝺ manentẽ ciuitatẽ sed futurã inquirimus:t sic excludiũ sollicitudo temporaliũ vt liberꝫ ꝓtemplationi celestiũ intendaꝫ. Per hoc aũt q̃ rechabite vinũ nõ bibebant qđ letificat cor bominis:signaꝫ q̃ tales perfecti excludunt a se q̃ntũ possibile ẽ cõsolationẽ gaudij mũdialis vt in solo domino ꝓsolenꝫ. vñ de antiqs monachis scribit in legenda beati Hieronymi t in collatioibꝰ patrũ q̃ habitabant i terra solis ardoribꝰ exusta q̃ ꝓhebat eis boziduũ habitaculũ. q̃ non erat ibi viriditas arboꝝ nec cãtus auiũ ꝑ tñ solatiũ diuinũ, ꝑm illud ps. lxij. In terra deserta t inuia t inaquosa: sic in sancto apparui tibi vt viderim ẋtutem tuam t gloriam tuam. c ¶ Vade t dic viris iuda t habitatoribus hierusalẽ. q̃ hoc aũt q̃ hieremias de mandato dñi annũciauit ꝓfecti onem rechabitarũ viris iuda q̃ quos significanꝫ laici. t habitatoribꝰ hierusalẽ q̃ quos ꝓtelligunꝫ religiosi:ostẽdit q̃ exempla ẋtutũ sunt secularibus t regularibꝰ ꝓdicanda.

¶ Et factũ ẽ. Hic ꝓiter La. XXXVI infertur hieremie iniuria. scdo ab eo resumit ꝓphetia. ibi: Et factũ ẽ. Prima in tres: quia primo hieremias reclusit. secũdo liber eius comburit. ibi: Misit itaq;. tertio ad mortem querit. ibi. Et ꝓcepit. Prima ꝺ duas. quia primo ponit iniurie occasio. scdo hieremie reclusio. secũda ibi: Et ꝓcepit. Occasio autẽ reclusionis fuit quia arguebat vitia regis t populi denũcians super eos vẽtura flagella dei nisi a peccatis resiliret. Circa primum ponit tempus. cum dicit: In ãno ãrto ioakim t̃. et sequit: d ¶ Ex diebus iosie. tpe enĩ iosie cepit hieremias ꝓphetare. vt dictũ est supra in ꝓncipio huius libri. ¶ Si forte audiente domo iuda t̃. p hoc nõ intelligitur in deo aliqua ignoratia respectu futuri:sed p hoc designatur libertas arbitrij: ꝑ quã rex t populꝰ poterant a malis suis reuerti. Cetera patẽt. f ¶ Et ꝓcepit. Hic ꝓfir ostendit hieremie reclusio: ioakim enĩ reclusit eum ne ꝓphetiam suã publicaret in populo: q̃ non potuit exequi p seipm executus est p baruch amicũ suuz: qz quod p amicos facimus quodãmodo per nosipsos facimus: vt dicit pbs. viij. ethicoꝝ. t patet lra vsq; ibi:
g ¶ In die ieiunij. Dicunt aliqui q̃ fuit in festo expiationis in quo tenebantur iudei afflĝere animas suas: Leuit. xxiij. sed rex vidꝰ detur ꝓtradicere: qz. J. dicit q̃ istud ieiunij de q̃ fit mẽ sermo fuit mense nono. festũ xbo expiationis fiebat decima die septimi mensis. t ideo alij dicũt q̃ istud ieiunij fuit tũc publice ꝓclo impositũ: qz auditũ fuerat i hierlm q̃ rex babylõis se disponebat ad veniẽdũ ꝑ iudeã t hierlm: sic niniuite ꝓdicauerũt ieiunij audito xbo Jone ꝓphete ꝺ futura subuersione ninive: ꝛ quia talis afflictio corꝑis nõ valet coꝛã deo nisi homies resiliãt a peccatis. ideo hieremias misit baruch ad legẽdũ ꝓphetiam suam in presentia oĩm. Cetera patẽt vsq; ibi: Jnvesti.

℣ obsidẽdaz: cũ magno veniebat exercitu. Rex aũt egyptius audiens quia sedechias eius amicꝰ esset obsessus: adepta virtute maxima bellatorum venit ad iudeam ꝛ ꝑ absoluturus obsidionẽ. babyloniꝰ autem recedẽs ab hierosolymis occurrit egyptiis quos omnes superatos ꝓelio in fugã vertens: de tyria exire coegit. Cunq; discessisset babyloniorũ rex ab hierosolymis: deceperũt falsi ꝓphete sedechiam dicentes: babylonios nõ esse contra eus dimicaturos sed reuersuros: scilicet q̃ i babylonia captiui erant cum vasis dei que rex abstulerat. Hieremias contraria t vera ꝓphetabat.
a ¶ Sobzẽ irati ꝓncipes t̃. Raban⁹: Frustra excusat sedechiam: quasi non sponte ꝑ coactus violẽtia populi: et rogatu principum hieremiã in carcerem miserit: illud ad confirmatiõez opinionis inducẽtes q̃ pio affectu i necessitate famis iusserit ei dari cibaria: cum ille qui infidelis t deo cõtrarius fuit homini fidem ꝙuare nõ potuerit. paret enim in operibus ei⁹ q̃ nec i dei timore nec in ꝓmi dilectione aliquid deo gratũ egerit. et ideo iuste peccatoruz suoꝝ vindictã passus sit.
¶ Et dixit

est de egypto: t audiẽtes chaldei q̃ obsedebãt hierlm huiusce mõi nunciũ: recesserũt ab hierlm. Et factuz ẽ ad hieremiã ꝓphetã dicẽs: hec dicit dñs deꝰ isrl: Sic dicetis regi iuda q̃ misit vos ad iterrogãduz me. Ecce exercitꝰ pharaonis q̃ egressus ẽ vob i auxiliũ reuertet⁊ in terrã suã i egyptũ: t rediẽt chaldei et bellabũt ꝑ ciuitatẽ hãc t capiẽt eã: t succendẽt eã igni. Hec dicit dñs: Nolite decipe aias vras dicẽtes: Eũtes abibunt t recedẽt a nob chaldei: qz nõ abibũt. Sz t si pcusseritꝭ oẽm exercitũ chaldeoꝝ q̃ ꝓliãt aduersum vos t derelicti fuerit ex eis aliq̃ vulnerati: singuli ꝺ tẽtorio suo ꝓsurgẽt t incẽdẽt ciuitatẽ hãc igni. Ergo cũ recessisset exercitꝰ chaldeoꝝ ab hierusalẽ ꝓpt exercitũ pharaõis: egressus ẽ hieremias de hierlm vt iret in trã beniamin t diuideret ibi possessionẽ i ꝓspectu ciuiũ. Cũq; pueniisset ad portaz beniamin erat ibi custos porte q̃ vices: noie hierias filꝰ selemie filij ananie: t apprehẽdit hieremiã ꝓphetã dicẽs: Ad chaldeos ꝓfugis? Et rñdit hieremias: falsũ ẽ. Nõ fugio ad chaldeos: t nõ audiuit eũ ℣ cõphẽdit hierias hieremiã t addu
a
xit eũ ad ꝓncipes. † Sobzẽ irati ꝓncipes ꝑ hieremiã: cesũ eũ miserũt in carcerẽ q̃ erat in domo ionathã scribe. Jpe enĩ erat ꝓpositꝰ sup carcerẽ. Jtaq; ingressus ẽ hieremias i domũ laci t i ergastulũ: t sedit ibi hieremias dieb⁹ multꝭ. † Misitq; autẽ rex sedechias tulit eũ et iterrogauit eũ in domo sua absc̃dite t dixit: Putaſ nec sermo a dño? Et dixit hieremias: Est. Et ait: In manꝰ regis babylonis traderis. Et dixit hieremias ad regẽ sedechiã: Quid peccaui tibi et seruis tuis t ꝓpło tuo: qz misisti me i domũ carcerꝭ: Ubi sũt ꝓphe vri q̃ ꝓphetabãt vob t dicebãt: nõ veni et sup vos rex babylõis t sup terrã banc? Nunc ꝙ audi obsecro dñe mi rex. Valeat decꝑcatio mea i ꝓspectu tuo: t ne me remittas i domũ ionathe scribe: ne moziar ibi. Precepit ꝙ rex sedechias vt traderet hieremiaſ i vestibulũ carcerꝭ: et daret ei torta panis q̃tidie: excepto pulmẽto: donec ꝓsumerẽt oẽs panes ꝺ ciuitate. Et mãsit hieremiaſ i vestibꝭo carcerꝭ.

a ¶ Ecce exercitus pharaonis qui egressus est vobis i auxilium. supple vobis non valebit. Ideo subdit: b ¶ Reuertetur in terram suam. dicit aũt hic Ra. Sa. q̃ egyptij veniebãt per mare in nauibꝰ t dominus fecit apparere supra mare similitudines hominũ submersorum t tunc dixerunt egyptij: isti sunt patres nostri qui fuerũt submersi. p iudeis ad quoꝝ auxiliũ ꝓcedimus:t sic indignati redierunt. sed istud videtur ficticiũ: quia ab exitu de egypto q̃s illi fuerunt submersi vsq; ad tẽpus sedechie fluxerũt anni nõgenti vel circiter. q̃ aũt egyptij qui erant homines sensati crederent corpora tanto tẽpore fuisse in mari absq; ominoda dissolutiõe non est aliqualiter verisimile. t ideo sicut dictũ est supra redierunt moti timore: quia chaldei tã q̃ potẽtiores iam occupauerãt magnã partem terre regis egypti: vt habet⁊. iiij. Reg⁹. xxiij. c ¶ Et redient chaldei ad obsidendũ t destruendũ hierusalem. Cetera patent vsq; ibi: d ¶ Sed t si percusseritis omnẽ exercitũ chaldeorum t̃. q̃si diceret: voluntas dei est q̃ ꝓalcant vobis finaliter. t ideo si nõ remanerẽt iter eos nisi valde pauci et cum ꝺ vulnerati. tñ ꝓualerẽt vobis finaliter ẋtute dei cui nõ põt resisti. Ergo cũ recessisset exercitꝰ chaldeoꝝ t̃. Hic consequẽter ponitur hieremie incarceratio. t subditur secdechie iterata iterrogatio. ibi: Mittẽs aũt. Circa ꝓmũ sciẽdum q̃ exercitu chaldeoꝝ existente circa hierusalez hieremias non poterat ire ad terram suã: ꝓpter qõ dimissa obsidione ꝓpter egyptios: vt ꝓdictum est: tũc hieremias voluit ire. t hoc ẽ qđ dicit: Ergo cum recessisset exercitꝰ chaldeoꝝ t̃. t ptz littera vsq; ibi: f ¶ Et dimideret ibi possessionẽ. i. agrũ quem emerat: vt habet⁊. s. xxxij. possessionez eius accipiendo t sic separãdo seu diuidẽdo a vẽditore.
g ¶ In cõspectu ciuiũ. videbat enĩ cito populũ in babylonem ducendũ. ideo volebat ante in possessionẽ se ponere.
h ¶ Cunq; pueniisset ad portã beniamin. sic nominatuz: qz ad sortẽ beniamin ducebat. ¶ Erat ibi custos porte per vices nomie hierias filius selemie filij ananie. Dicit Ra. Sa. q̃ iste custos erat nepos ananie: cuius mortẽ nunciauit festinã hieremias. s. xxviij. ꝓpter qõ erat ꝓnonus ad inferendũ calumniã hieremie scilicet q̃ fugeret ad chaldeos vt ꝓdito: ciuitatis ꝓpter qõ non audiuit eius excusationem. k ¶ Et adduxit eum ad principes. qui erãt peiores ipo sedechia rege: vt ꝓdictum est. ¶ Cesum eum mi serũt in carcerẽ. tã q̃ dignum nõ solum carcere sed etiã plagis siue morte. m ¶ Qui erat in domo ionathan. ille carcer erat durior aliis. n ¶ Jtaq; ingressus ẽ hieremias in domũ laci. i. in carcerẽ in ꝙrta lacũ in quo ꝓcebãt ad mortem ꝺdẽnati: vt habet ca. sequẽti. o ¶ Et in ergastulũ. i. in laboris locũ. t dicit ab erge quod ẽ labor. t nominabatur sic: quia laboziosum erat ibi esse: t quia religati ibidez cogebanꝫ laboziosa operari. p ¶ Mittẽs aũt. Hic ꝓiter ponit sedechie iterata iterrogatio. cũ ꝺ: q ¶ Interrogauit eũ i domo sua. ad quã fecerat eũ venire. ¶ Abscõdi te. ne ostẽderet ꝓncipes q̃ eũ incarcerauerãt. s ¶ Putas ne ẽ ꝛmo a dño. vt doceas me ꝺ futuro. ¶ Et ait: In manus regꝭ babylonis traderis. nõ celãs ẋtitatẽ timore mortis. v ¶ Quid peccaui tibi t seruis tuis t̃. q. d. non merui erga te vt seruos nos incarcerari: qz q̃d locutus sũ ꝺixi de mãdato dñi: qđ ꝓbat cõsequẽter p falsitatẽ ꝓphetarũ contrarium asserentium dicẽs: x ¶ Ubi sũt ꝓphete vestri t̃. q. d. p effectũ ꝑz q̃ dicebãt vobis falsũ. Cõsequẽter ponit supplicationẽ suã dicẽs: y ¶ Nũc ergo audi t̃. ne me remittas in domũ ionathe: qz ibi erat carcer nimis durus cui assensit rex nõ de totali liberatione ꝓpter principes: sed de mutatiõe carceris ad locũ magis humanũ: t ꝓuidens ei de victu. z ¶ Excepto pulmẽto. p hoc intelligitur q̃ cuz pane daret ei pulmentũ. hebrei tamen dicunt q̃ hec ẽ vera littera. De vico panificũ. t sic non exprimit hic datio pulmenti: sed locus vnde de pane ꝓuideretur sibi.

Moraliter. a ¶ La. XXXVII Et regnãt rex sede. t̃. Sedẽt: Jgit exercitꝰ pharaõis egressus ẽ ꝺ egypto. q̃ istos q̃ egressi fuerũt de egypto ad pugnãdũ ꝑ chaldeos t territi fuerũt reuersi sine pugna: signãt illi q̃ egrediũt ꝺ tenebzis mundane ꝙuersatiõis ad pugnandum ꝓtra demones i castris religionis. de quibus põt dici illud Heñ. xxiij. castra dei sunt hec. ꝛ tamen territi ansteritate vitẽdi ad seculum reuertuntur ante tempus ꝓfessionis. c ¶ Et rediẽt chaldei t bellabunt contra ciuitatẽ hãc. p recessũ chaldeoꝝ a hierusalẽ t eoꝝ reditũ ad ipsam debellãdã significat malicia demonũ

Universidad de Navarra Biblioteca

Ca. XXXVIII

a Et dixit rex sc. tt. Qui erat sedechi/ am sine puro affe/ ctu hieremie impe/ disse miscebiam. Si/ ni vere euz diligeret: non cuz princi/ pib⁹ traderet. In/ fructuosa ⁊ fuit si/ mulata miseratio: sicut pilato q̄ i pas/ sione dñi coraz po/ pulo lauit manus
Dar.27.c suas dicēs: Innoc/ cēs ego sū a sāgui/ ne huius. Postea ꝛo flagellatū tra/ didit cū iudeis vt crucifigeret.

B b Audiuit aūt ab. Sic illi ꝓncipes q̄ a ꝓphaz miserūt i la/ cū demōes signifi/ cant: q̄ fideles xpi sp̄ desiderant mer/ gere i cenū vitioꝝ ⁊ sordes pctoꝝ. sic iste ethiops eunu/ chus q̄ timore dei ⁊ amore cōpūctus eripuit ꝓphaz: sig/ nificat ꝑdicatores de gēib⁹ q̄ sepos castrauerūt ꝓpt̄ reg/ nū celoꝝ. q̄ ve cha/ ritat⁹ instictu iniq̄ opp̄ssos studēt ver/ bo et ope ⁊ exēplo ō foues ḡditionis eruere qō et nomē ei⁹ testat⁹. Abdeme/ lech eni fu⁹ reg⁹ in/ terptat⁹. Illi⁹ .s. de
Ps.93. q̄ ō: Rex magnus sup oēs deos. Cui ordo ꝑdicatoꝝ ser/ uit p xp̄m euāgelij gētes associādo fi/ dei. Q: aūt diuinis āmonitiōib⁹ ⁊ p̄ce/ dentiū exēplis ad/ inti: ō hui⁹ vite ꝓ/ fundo liberamur dñ̄ p hieremiā figu/ rat q̄ cum ō puteo eleuet funes ad eū ⁊ veteres pānī de/ ponūt. Funib⁹ eni ꝓcepta dei figurāt q̄ qz nos i pctis po/ sitos ꝓiicit ⁊ eri/ pit q̄si ligāt ⁊ tra/ hūt: coartant ⁊ le/ uant. Sz ne ligat⁹ his funib⁹ dū tra/ hit etiā icidant: si/ mul etiā pānī vete/ res apponūt: qz ne diuina ꝓcepta nos terreāt antiq̄ pa/ trū nos exēpla cō/ fortāt: vt eoz cōpa/ ratiōe nos posse ꝓ/ sumam⁹ qō ex nr̄a flebilitate formi/ dam⁹. Si q̄ ō b ꝓ/ fūdo eleuari festi/

[illegible] namus

Hieremias aūt locutus est ad omnem populum omnia verba hec dicens: Hec dicit dñs exercituum deus israel: Vadite et dicite ad sedechiam regem iuda qui dicit vobis: Ecce ingredientur babylonii urbem hanc et capient eam igni. Tu autem saluus eris de manu eorum. Hec dicit dñs: Audite verbum dñi sedechia rex iuda. Non morieris gladio. Sed morieris in pace. Et sicut combusta sunt aromata patribus tuis priorib⁹ qui fuerunt ante te: ita comburent te. Et heu dñe. Quia ego locutus sum verbum hoc dicit dñs. Et hieremias propheta loquebatur ad sedechiam regem iuda in hierusalem. Et exercitus regis babylonis obsidebat hierusalem. Et hieremias adhuc detinebatur in atrio carcerali. Et ascendit sedechias rex iuda et custodes eum dicens: Quare tu prophetas dicis: Ecce babylonii obsident hanc urbem. Et gladio et fame et peste tradetur. Et dicis ad me: Quia dñs dicit: Ecce ego tradam hanc urbem in manu regis babylonis et capiet eam. Et sedechias rex iuda non effugiet manus eius. Sed tradendo tradetur in manu regis babylonis et os eius os eius loquetur. Et oculi eius oculos eius videbunt. Et ad babylonem ducet sedechiam. Et ibi erit donec visitem eum dicit dñs. Si pugnaueritis contra babylonios non prosperabimini. Et dixit hieremias: Factum est verbum dñi ad me dicens: Ecce hanamehel filius sellum patruus tuus venit ad te dicens: Eme tibi agrum meum qui est in anathoth. Tibi enim competit emptio hereditatis ut emas. Et ingressus est ad me hanameel patruelis meus secundum verbum dñi in atrium carcerale. Et dixit mihi: Eme agrum meum qui est in anathoth in terra beniamin. Quia tibi competit hereditas et tu possessio. Et scio quia hoc est verbum dñi. Et emi agrum hanameel patruelis mei qui erat in anathoth. Et appendi ei argentum septem siclos et decem argenteos. Et scripsi in libro et signaui et testes adhibui. Et appendi argentum in statera. Et tuli librum emptionis signatum iuxta legem et ceremonias et uniuersum quod habebatur in thesauris. Et dedi librum emptionis baruch filio neriae filii maasiae coram hanameel patruele meo et coram testibus qui scripti erant in libro emptionis coram omnibus iudeis qui habitabant in atrio carcerali. Et precepi baruch coram eis dicens: Hec dicit dñs exercituum deus israel: Tolle libros istos libros emptionis istos signatum et librum istum apertum et pone eos in uasculo fictili ut permaneant per multos dies. Hec enim dicit dñs exercituum deus israel: Adhuc possidebuntur domus et agri et uineae in terra hac. Postquam tradidi scripturam emptionis baruch filio neriae. Et orauit hieremias ad dñm dicens: Ah ah ah dñe deus. Ecce tu fecisti celum et terram in fortitudine tua et brachio extento. Non est tibi difficile omne uerbum. Qui facis misericordiam in millibus et reddis iniquitatem patrum in sinum filiorum eorum post eos. Deus magnus et potens dñs exercituum nomen tibi. Magnificus consilio et incomprehensibilis cogitatu. Quorum aperti sunt oculi tui super omnes uias filiorum hominum. Ut reddas unicuique iuxta uias suas et iuxta fructum adinuentionum suarum. Qui posuisti signa et prodigia in terra egypti usque in hodiernum diem et in israel et in hominibus et fecisti tibi nomen sicut est hodie. Et eduxisti populum tuum israel de terra egypti in signis et prodigiis et in manu forti et brachio extento et in terrore magno. Et dedisti eis terram hanc quam iurasti patribus eorum ut traderes eis terram fluentem lac et mel. Et ingressi possederunt eam. Et non audierunt uocem tuam nec in lege tua ambulauerunt. Omnia quecumque mandasti ut facerent non fecerunt. Et ideo euenire fecisti eis omnia mala hec. Ecce enim agger iam uenit ad urbem ut capiatur. Et urbs tradetur in manu babyloniorum qui pugnant contra eam a facie gladii et fame et pestilentie. Et quecumque locutus es futura ecce uidis. Et tu dñe deus dixisti mihi: Eme tibi agrum pecunia et testes adhibe. Ciuitas autem tradetur in manu babyloniorum. Factum est autem uerbum dñi ad hieremiam dicens: Ecce ego dñs deus omnis carnis. Numquid mihi difficile erit omne uerbum. Propterea hec dicit dñs: Ecce ego tradam ciuitatem hanc in manu babyloniorum et in manu nabuchodonosor regis babylonis et capiet eam. Et babylonii qui impugnant ciuitatem hanc ingredientur et succendent ciuitatem hanc igni et comburent eam cum domibus in quarum tectis adolebatur incensum baal et libabatur libamen diis alienis ad irritandum me. Quia filii israel et filii iuda non fecerunt nisi malum coram me ab adolescentia sua. Filii enim israel non fecerunt nisi irritare me in operibus manuum suarum dicit dñs. Quia in furore meo et in ira mea fuit mihi ciuitas hec a die qua edificauerunt eam usque in diem hanc ut auferam eam a facie mea. Propter omnem malitiam filiorum israel et filiorum iuda quam fecerunt ut irritarent me ipsi et reges eorum et principes eorum et sacerdotes eorum et uiri iuda et habitatores hierusalem. Et uerterunt ad me dorsum et non facies. Et cum docerem eos de mane consurgens et docens non audierunt ut acciperent disciplinam. Et posuerunt idola in domo in qua inuocatum est nomen meum super eam ut polluerent eam. Et edificauerunt excelsa baal que sunt in ualle filii ennom ut consumerent filios suos et filias suas igni. Quod non precepi eis nec ascendit in cor meum ut facerent abominationem hanc et peccare facerent iudam. Et nunc propterea hec dicit dñs deus israel ad ciuitatem istam de qua uos dicitis: Tradita est in manu regis babylonis in gladio et fame et peste. Ecce ego congregabo eos de uniuersis terris in quas eiecero eos in furore meo et in ira mea et in indignatione magna. Et reducam eos ad locum istum et habitare faciam eos confidenter. Et erunt mihi in populum et ego ero eis in deum. Et dabo eis cor unum et uiam unam ut timeant me cunctis diebus ut bene sit eis et filiis eorum post eos. Et feriam eis pactum sempiternum ut non auertam me a tergo eorum et benefaciam eis. Et timorem meum dabo in corde eorum ut non recedant a me. Et letabor super eis cum benefecero eis. Et plantabo eos in terra ista in ueritate in toto corde meo et in tota anima mea. Quia hec dicit dñs: Sicut adduxi super populum istum omne malum grande hoc sic ego adducam super eos omne bonum quod loquor ad eos. Et possidebitur ager in terra hac de qua uos dicitis: Desolata est absque homine et iumento. Tradita est in manu babyloniorum. Agros emite pecunia et scribite in libris et signate testibus in terra beniamin et in circuitu hierusalem et in ciuitatibus iuda. Et in montanis et in campestribus et in ciuitatibus que ad meridiem sunt. Quia reducam captiuos eorum dicit dñs.

Factum est autem uerbum dñi ad hieremiam secundo cum adhuc clausus teneretur in atrio carcerali dicens: Hec dicit dñs faciens et formans ut confirmet eum dñs nomen eius: Inuoca me et exaudiam te et annunciabo tibi grandia et inscrutabilia que nescis. Propterea hec dicit dñs deus israel ad domos ciuitatis huius et ad domos regum iuda que destructe sunt ad aggerem et ad gladium. Et ad eos qui pugnant contra babylonios et ut impleant eas cadaueribus hominum quos percussi in furore meo et in ira mea et propter omnem malitiam eorum a quibus abscondi faciem meam a ciuitate hac propter omnem malitiam eorum. Ecce ego inducam ei sanitatem et curationem et curabo eos et reuelabo eis abundantiam pacis et ueritatis. Et reducam captiuos iuda et captiuos israel et edificabo eos sicut a principio. Et mundabo eos ab omni iniquitate qua peccauerunt in me et dimittam omnes iniquitates eorum quibus peccauerunt in me et quibus preuaricati sunt in me. Et erit mihi in nomen gaudii laudis et gloriae apud omnes gentes terre que audient omnia bona que ego faciam eis et pauebunt et contremiscent super omnibus bonis et super omnibus pacificis que ego faciam ei. Hec dicit dñs: Adhuc audietur in loco isto de quo uos dicitis: Desolatus est absque homine et absque iumento in ciuitatibus iuda et foris hierusalem que deserte sunt absque homine et absque habitatore et absque iumento. Adhuc audietur uox gaudii et uox leticie uox sponsi et uox sponse uox dicentium: Confitemini dño exercituum quoniam bonus quoniam in seculum misericordia eius. Et inferentium sacrificium laudis in domo dñi. Reducam enim captiuos terre huius sicut a principio dicit dñs. Hec dicit dñs exercituum: Adhuc erit in habitatione pastorum requiescentium pecora. In omnibus ciuitatibus eius in montanis et in campestribus et in ciuitatibus que ad meridiem sunt et in terra beniamin et in circuitu hierusalem et in ciuitatibus iuda adhuc transibunt greges per manus numerantis dicit dñs. Ecce dies uenient dicit dñs et suscitabo uerbum bonum quod locutus sum ad domum israel et ad domum iuda. In diebus illis et in tempore illo germinare faciam dauid germen iustitie et faciet iudicium et iustitiam in terra. In diebus illis saluabitur iuda et hierusalem habitabit confidenter et hoc est nomen quod uocabunt eam dñs iustus noster. Quia hec dicit dñs: Non auferetur de dauid uir sedens super solium domus israel. Et sacerdotibus leuitis non auferetur uir coram me offerens holocaustum et accendens incensum et immolans hostiam cunctis diebus. Factum est autem uerbum dñi ad hieremiam dicens: Hec dicit dñs: Si irritum facere potueritis pactum meum diei et pactum meum noctis ut non sint dies et nox in tempore suo. Etiam pactum meum irritum fieri poterit cum dauid seruo meo ut non sit ei filius regnans super solium eius et leuitis sacerdotibus ministris meis. Sicut non potest enumerari exercitus celi et non potest metiri arena maris sic multiplicabo semen dauid seruum meum et leuitas ministros meos. Et factum est uerbum dñi ad hieremiam dicens: Nonne uidisti quid populus iste locutus est dicens: Duas cognationes quas elegit dñs reppulit eas et populum meum quasi non habeat ultra gentem apud eos. Hec dicit dñs: Si pactum meum diei et pactum meum noctis non fecero et ordinationes celi et terre non posuero: etiam semen iacob et dauid serui mei reppellam ut non sumam de semine eius principantia super semen abraham isaac et iacob. Reducam enim captiuos eorum et miserebor eorum.

Verbum quod factum est ad hieremiam a dño postquam percussit sedechias rex omnem populum qui erat in hierusalem ut proclamaret eis: Hec dicit dñs deus israel: Vade et loquere sedechie regi iuda et dices ei: Hec dicit dñs: Ecce ego dabo ciuitatem hanc in manu regis babylonis et succendet eam igni. Tu autem non effugies manum eius. Sed capiendo capieris et in manu eius traderis. Et os tuum os regis babylonis uidebit et ad os eius loquetur. Et in babylonem ibis. Verumtamen audi uerbum dñi sedechia rex iuda. Hec dicit dñs de te:

Bal.6.b & nebit vindictã. Que enĩ seminauerit homo hec et meter. Notãdum autem q in paralipomenon legitur: q hunc ioakim nabuchodonosor vinctũ 2.Pa.36.a 4.Re.24.a duxit in babilonez. & in libro regum q dormierit ioakim cum patribus suis et regnauit ioachin filius eius pro eo. ¶ Ioseph Ioseph hieremie ꝟbis magis cõcordare videtur asserens ipsum ioakim patrem iechonie a rege babylonis in hierusalem fuisse interfectũ non captiuum i babylonem ductũ. In decimo antiquitatũ libro dicẽs ita: Dũ rex babylonis intrasset ciuitatẽ nequaq̃ fidẽ seruauit: ſ iuuenes fortissimos & decoros occidit vna cum rege ioakim quem etiaz añ muros insepultum ꝓiici iussit. Filium vero eius ioachin regem cõstituit vniuerse prouincie:eos autez qui erant in dignitatibus constituti numero tria milia captiuos duxit in babylonem inter quos eçechiel ꝓpheta erat adhuc puer: hic ergo finis babuit regem ioakim qui vixit annis triginta ſer. Regnauit autez annis vndecim: Successor vero regni ioachin regnauit tribus mẽsibus & diebus decẽ. Sed vtrum i hierusalem an in chaldea memoratus ioakim perierit non est querendum: cum iuxta ꝓphetam cadauer eius constet esse ꝓiectum ad estum per diem et ad gelu p noctez: vt qui scripturam ꝓphetica igne cremauerit: estu solis & gelu' noctẽ vereꝛ. a Hieremias autem tulit volumen aliud &c. Baba. Post cõbustionem. ſ. prioris: quia reprobata iudea ꝓpter perfidiam libri legis & prophetarum ad salutem gentium seruari sunt: ad quas omnis gloria veteris testamẽti transiata est. 1.Co.10.c Quia oĩa in figurã cõtingebãt illis: scripta sunt autem ad correctionez nostram &c. Et additi sunt sermones multo plures q̃s ante fuerant: qz illi historiã tm̃ nos autem cũ historia 2.Cor.3.c mysticũ sensum habemus. Illi enĩ super coz velamen habent cum legitur moyses: nos aũt reuelata facie gloriã dei ꝓtemplamur. La. XXXVII

b ¶ Regnauit rex sedechi. &c. Q̃ sedechias post ioachin qui cognominatus est iechonias regnauit vndecim annis: non soluz hieremias ſz & liber regum & paralipomenõ narrant. Si quidem post iosiã patrem eius regnauit ioachaz tribus mẽsib⁹ post quẽ eliachĩ qui & ioakim frater eius annis vndecim. post hũc q̃s ioachin filiꝰ ioakim trib⁹ mensib⁹ & dieb⁹ decẽ & post eum sedechias patruus eius annis vndecim sed omnes iniqui fuerũt & idolatre: & ideo pericrunt. c Ora p nobis dñm &c. Mequaq̃ p se orare potulauit qz diuinis mãdatis obtẽperare noluit: q̃ enĩ auertit aurẽ suaz ne audiat legẽ oratio eiꝰ erit execrabilis. d ¶ Igit er. Quõ chaldei soluerũt Josephus hãc obsidionẽ aduenientib⁹ egyptijs ioseph⁹ manifestat Vaffrem regẽ egypti in auxiliũ venisse iudeis dicẽs: Itaq̃ dũ cognouisset ꝑ babylõie rex mouit castra aduersus eũ: & afflicta ꝓuincia & munitiões eiꝰ diripiẽs ad ipaz hierosolymoz ciuitatẽ

§ obsidendã

noctẽ. Et visitabo cõtra eũ et cõtra semẽ eiꝰ & ꝓtra seruos eiꝰ iniquitates suas: & adducã sup eos & super habitatores hierlm et supvi- a ros iuda omne malũ q̃ locutꝰ sũ ad eos: & nõ audieſt. Hieremias aũt tulit volumẽ aliud & dedit illud baruch filio nerie scribe qui scripsit in eo ex ore hieremie oẽs sermões libri quẽ cõbusserat ioakim rex iuda igni: & insup additi b sũt sermones multo plures q̃s antea fuerant. La. XXXVII

c ¶ Regnauit rex sedechias filius iosie pro iechonia filio ioakim quẽ cõstituit regem nabuchodonosor rex babylonis i terra iuda: & non d obediuit ipe & serui eius & populus terre verbis dñi que locutꝰ ẽ im manu hieremie prophete. Et e misit rex sedechias iuchal filium selemie & sophoniã filiuz maasie sacerdotẽ ad hieremiã ꝓphetam dicẽs ¶ Ora pro nobis dñm deuz nr̃m. Hieremias aũt libere ambulabat f in medio populi. Mõ enĩ missus erat euz in custodiã carceris.

d ¶ Igit exercitꝰ pharaõis egressus b+ ens q̃ rebellare volebat & regi egypti adherere. missis exercitib⁹ iterũ cepit eũ & interfectũ ꝓiecerũt extra hierusalẽ: vt dictũ est. ſ. xxij. Cetera patent vsq̃ ibi: a Hieremias aũt. vbi ponit reparatio libri combusti. & eũ hoc supadditio. sicut dicitur in fine. b Et insup additi sunt sermones &c. Dicit aũt hic Ra. Sa. q̃ in libro primo quem cõbussit ioakim erant scripta tm̃ tria capitula lamentationũ. ſ. primũ secundum et quartũ. in q̃bus est alphabetũ hebraicuz simplex: quia singuli versus a singulis litteris incipiũt. sed in isto secũdo fuit additũ tertiũ capitulũ scz: Ego vir videꝫ &c. i quo alphabetũ ẽ triplicatum: qz sub qualibet lr̃a sunt tres versiculi. Sz cõtra istud dictũ videt: qz in lamentationib⁹ hieremias deplorat destructionẽ ciuitatis factam: q̃ destructio fuit post tẽpus ioakim. de libro ꝯo primo hieremie dicit in principio but⁹ ca. Tolle volumen libri & scribes i eo omnia verba que locutꝰ sum tibi &c. et subdit: A die qua locutus sum ad te ex diebus iosse: vsq̃ ad hãc diẽ que erat i quarto anno regni ioakim: vt ibidez premittit. Ad q̃ ꝓt dici q̃ non solum tẽpore ioakim: sed etiam ex principio quo iam hieremias cepit ꝓphetare: de destructione ciuitatis ꝓphetauit: & in multis loc⁹ eam denunciauit p modum ꝓteriti tanq̃ factã: ſ esset vẽtura: vt patuit in ꝓcedentib⁹. & ꝑ ꝓt certitudinẽ ꝓphetie: & qz in ꝓphetia hieremie ordo tẽporis non seruatur. La. XXXVI

c+ ¶ Et factuz ẽ in anno Moraliter. ãrto ioakim &c. Sedr̃: ¶ Tolle volumẽ libri et scribes i eo &c. Per hoc aũt q̃ hieremias nõ solũ ꝓphetauit verbo ſ etiaz scripto ꝓpter futuros & absentes: signat q̃ hõ literatꝰ in scripturis diuinis non solũ debet docere verbo ꝓdicando vel legẽdo. sed etiã scripto: vt sic non soluz ꝓsentib⁹ ꝓficiat ſ etiam absentib⁹ & futuris. ¶ Et fecit baruch filiꝰ nerie &c. q̃ hoc aũt q̃ ipe ꝓstanter legit verba hieremie cozã principibus & populo: signat q̃ ꝓdicator veritatis debet cõstãter annũciare verba sacre scripture & doctorum approbatoꝝ cozaz magnis & paruis. c+ ¶ Cũ q̃ legisset iudi tres pagellas &c. q̃ hoc aũt q̃ rex noluit audire ꝓfecte sed fecit libũ incidi & cõburi & eiꝰ actores scz hieremiã & baruch ad mortem queri: signanr̃ illi q̃ dei verbũ audire nõ possunt dicẽtes illud Job. vj. Durus ẽ hic sermo et quis põt eũ audire? Insup etiã q̃runt doctrinã veritatis & doctores eius destruere. Per ꝟ aũt q̃ dis †Ezech.2.a absẽdit eos: scz baruch & hieremiã ostẽdit diuia clemẽtia cui⁹ ꝓpriũ ẽ succurrere in easib⁹ desperatis. ¶ Rursum tolle volumẽ aliud & scribe in eo &c. per hoc enĩ q̃ hieremias de mandato dñi scripsit plures sermones de punitiõe regis & maloꝝ sibi adherentiũ duo signanr̃. primuz est q̃ doctor veritatis ex ꝓsecutiõe nõ debet cessare a veritatis doctrina sed ꝓstãti docere. scõm est q̃ ex augmento scripture designat peccatoribus obstinatis

augmentatio sue pene. La. XXXVII

e e ¶ Regnauit rex. Superius scriptuz est quid hieremias passus sit a regibus. hic cõsequenter ponit quid passus sit a principibus. & diuidit in duas: quia primo ab eis incarceratr̃. secũdo mors eius. ꝓcuratr̃ ca. ſe. Prima in duas. quia primo ponitur sedechie postulatio. secũdo hieremie incarceratio. ibi: Ergo. Circa primũ primo ponitur conditio postulantis cum dicitur: Et regnauit rex sedechias. iste vocatur sellum. ſ. xxij. et mathathias. iiij. Reg̃. xxiij. sed rex babylonis eus regem cõstituit ꝑ iechonia vertit nomen eius in sedechiam: quod sonat iusticiam dei vt cet memoz: regi babylonis fideliter seruire et egyptijs non fauere.

d ¶ Et non obediuit ipe & serui eius &c. quia contra monitionem hieremie ex ore domini fecit fedus cum egyptijs & rebellauit regi babylonis. Secũdo ponitur modus sue postulationis: scz per nuncios cum dicitur:

e ¶ Et misit rex sedechias &c. ad hieremiam ꝓphetaz dicens: Ora p nobis dominũ. dicit enĩ Ba. Sa. q̃ iste sedechias erat ꝺ se mansuetus: ſ fuit per malozũ consiliũ deceptus. ¶ Hieremias autem libere ambulabat. hoc dicit ad ostendendũ regis reuerentia erga euz. quia ipm venire ad se non iussit sed ad euz solẽnes nũcios misit. g ¶ Non enĩ miserãt eũ in custodiam carceris. scz principes ioakim: tamẽ rex eum incarcerauerat ꝓt vt dictum est in capl̃o ꝓcedenti. tertio ponit causa postulatiõis sedechie. cum dicit: h ¶ Igitur exercitus pharaonis. chaldei enĩ obsidentes hierusalẽ audiẽtes egyptios venire in auxiliũ iudeoꝝ dimittẽtes obsidionẽ occurrerũt egyptijs: & tunc sedechias sperauit se liberandum simpliciter a chaldeis: ꝓpter q̃ quesiuit a hieremia sup hoc domini responsũ sed audiuit ab eo contrariũ, vnde sequitur responsum hieremie.

Ecce exer-

§ nam⁹ ligemur finib⁹. i. ꝑcipiẽ ꝺñi. astringamur. Inter sint etiã panni veteres vt melius teneant fundes. i. ꝓcedentiũ conformemur exẽplis ne ifirmos nos ꝓcepta subtilia vulnerẽt. Ita: Dcb.13.b Mẽtẽtote ꝓpositoꝝ vestroꝝ quivob locuti sũt vob̃ dei q̃ intuẽtes exitꝰ cõuersationis imitamini fidez. a Si ꝓf. et⁹. Prophete ꝓnuncies ciuitatẽ ee tradẽdam i manꝰ chaldeoꝝ: ꝓsuluit regi: vt se tradere. & i manꝰ regis babylonis: vt sic furibundũ ei⁹ animũ mitigaret & leuiorem sniaz susciperẽ. ꝑ mẽs idurata corrigi ſ potest. b Ecce. significat q̃ sua cogitatio & voluptuosi cõsiliatores & lubrico carnaliũ desideriozum & ceno vitioũ gressus nr̃oꝝ operũ demergunt: & cuz demersos videant a nobis recedunt. q̃ ꝓditis nullũ cõsilium dare posſũt: q̃ ꝑ soluz studebãt vt i ꝓcipi vozaginẽ ꝓcipitarẽt. Si q̃ consilio diuinaꝝ scripturarũ ꝓtã cozrigere & animas nr̃as a ꝓditione ꝓpriam liberare noluerim⁹: cũ vozibus. i. cũ ꝓcipiscentijs carnalib⁹ & filijs. i. prauis actibus ad chaldeos q̃ interꝑrant demones educemur et i mãu regis. e. ne ꝓfusiõis victi trademur q̃ ei ultrate nr̃az. i. carnẽ sil & animã igne cõburet iertiguibili

§ Precepat

tibi nũqd nõ iterficies me? Et si ꝓsiliũ de a dero tibi non me audies. Iurauit q̃ sedeb chias rex hieremie clam dicẽs: Viuit dñs c q̃ fecit nob aiaz hãc. Si occidero te & si tra- d e didero i manꝰ virozꝝ istoꝝ q̃ querũt aiam tuã. Et dixit hieremias ad sedechiã. Hec a dicit dñs exercituũ deꝰ isrl̃. Si ꝓfect⁹ exieris ad ꝓcipes regis babylonis: viuet aia tua & ciuitas hec non succendetur igni: & saluus eris tu et domus tua. Si aũt non

a ſ sponte. b ſ a domino.

exieris ad ꝓcipes regis babylõis trad̃et

ſ potestatem.

hec ciuitas i manꝰ chaldeoꝝ & succẽdẽt eã f igni & tu nõ effugies de manu eoꝝ. Et di g xit rex sedechias ad hieremiaz. Sollicitꝰ b+ sũ ꝓpter iudeos q̃ trãsfugerũt ad chaldeos ne forte tradar i manꝰ eorũ & illudant i mihi. Respõdit aũt hieremias & dixit ei. Mõ te tradẽt: Audi q̃so vocẽ dñi quã loquar ego ad te: et bũ erit tibi & viuet aia tua. Q̃ si noluer̃is egredi iste ẽ fmo quẽ h ostẽdit mihi dñs. Ecce oẽs mulieres q̃ remãserũt i domos regis iuda educẽt ad ꝓncipes regis babylonis: & ipi dicẽt: Sedu k

a ſ voluptuosi consiliatores.

rerũt te & ꝓualuerũt aduersũ te ũiri pacifici tui: demerserũt te i cenõ & i lubrico pe l

a ſ virtuoz. b ſ carnalis desideriozz.

dis tuos & recesserũt a te. Et ões vtores o

a ſ grossus opez. b ſ carnales cõcupiscentie.

tuę & filij tui deducẽt ad chaldeos: & non

ſ praui actus. ſ demones.

effugies manꝰ eoꝝ. Sz i manu regis baby

a ſ diaboli eterne cõfusionis.

lonis traderis: ciuitatẽ hãc cõburent igni. Dixit ergo sedechias rex ad hieremiam: p Nullus sciet verba hec et non morieris. Si autem audierint principes quia locutus sum tecum: et venerint ad te et dixerint tibi. Indica nobis quid locutus sis cum rege. Ne ceies et non te interficiemus: et quid locutus ẽ tecum rex. Dices ad eos: Prostraui ego preces meas cozã q rege ne me reduci iuberet in domum ionathã: et ibi morerer. Venerũt ergo omnes principes ad hieremiam: et interrogauerunt eum. Et locutus est eis iuxta oĩa verba que ꝓceꝑerat ei rex. Et cessauerunt ab eo. Nihil enim fuerat auditum. Mansit ergo hieremias in vestibulo carceris vsq̃ ad diem quo capta ẽ hierusalem. Et factum est vt caperetur hierusalem. La. XXXIX

r+ ¶ Hano nono sedechię regis iuda: & mẽse decimo venit nabuchodonosor rex babylonis & omnis exercitus eiꝰ ad hierusalẽ & obsidebant eaz.

a ¶ Et si ꝓsiliũ de. &c. ꝓmũ aũt ꝓcessit sedechias. ideo subdit: b ¶ Iurauit &c. sedechias rex hieremie clã. ne ꝓuocarẽt ꝓncipes si fecisset b manifeste. c ¶ Viuit dñs &c. i. sicut est verũ q̃ deus viuit & aias nras creauit. d ¶ Si occidero &c. accipit hic si ꝓo non. q.d. sicut verũ est illud qđ dixi ita verũ est q̃ nõ occidam te ꝓ memetipm. nec etiã ꝑ alium. ideo subdit: e ¶ Et si tradidero te in manus virozꝝ istoꝝ. ſ. principum q̃ posuerant eum in lacum vt dictum est. cetera patent vsq̃ ibi: f ¶ Et succendent eaz igni. q.d. tu eris causa but⁹ incẽdij qđ repurabak peccatũ grauissimũ. g ¶ Et dixit. Hic ꝓsequenter ꝓsilium datum renuit. cum dicit: h ¶ Sollicit⁹ sum ꝓpter iudeos &c. in quo apparet malignitas iudeoꝝ & crudelitas qz sedechias magis timebat eos q̃ extraneos.

¶ Et illudãt mihi. inferẽdo mortẽ opprobriosã et vilem. plus enĩ timebat modũ moziẽdi opprobriosũ q̃ ipam mortẽ. Cetera patẽt vsq̃ ibi: k ¶ Et ipe dicẽt. tibi imprꝺperãdo. l ¶ Prevaluerũt aduersũ te viri pacifici tui. i. ꝓphete falsi denũciãtes pacẽ tibi.

m ¶ Demerserũt te in ceno. i. ad statum vilitatis.

n ¶ Et in lubrico pedes tuos. ꝺãdo tibi occasionem ruine. o ¶ Et recesserũt a te. qz imminẽte captione ciuitatis trãsfugerũt ad chaldeos. Cetera patent.

p ¶ Dixit ergo. Hic ꝓsequẽter negociũ in secreto ponit. timebat enĩ sedechias offensã principũ si ad eoꝝ noticiã pueniret tractat⁹ inter ipm & hieremiaz. & ptz ira vsq̃ ibi: q ¶ Prostraui ego ꝓces meas coram rege ne &c. in hoc vez dixit rex. als hieremias nõ obediuisset ei mẽtiẽdo. & hoc ptz ex ꝟ qđ supra dictũ est q̃ rex iurauit ei q̃ nõ interficeret eus nec traderet eũ in manꝰ ꝓncipũ q̃ miserãt eũ intra lacum q̃ erat in domo ionathan scribe: nec est verisimile q̃ rex iurasset de aliquo qđ hieremias nõ petiuisset. Cetera patent in littera. La. XXXVIII

Moraliter. a ¶ Audiuit aũt saphaci &c. as &c. Per istos hieremiã accusantes inique regi & eius mortẽ postulantes signãtur detractores pessimi apud magnos accusãtes nequiter innocentes & eozum penam confusibilẽ impetrantes. ¶ Et submiserunt hieremiam funibus in lacum &c. per istos funes signanr̃ malignoꝝ coligationes ad penam iustorum. de quibus dicit Esa. lviij. Dissolue colligationes ꝑuersitatis &c. ¶ Et submiserunt ea ad hieremiam per funiculos &c. per funes istos quibus hieremias extractus fuit ꝺ lacu signãtur colligationes charitatis ad liberandũ innocentes. de quibus dicit Osee. xj. in funiculis adam traham eos in vinculis charitat̃. per pannos veteres signantur antiqui patres sancti quorum meritis successores eorum iusti leguntur frequenter a penalitatibus liberati. ¶ Aliter aũt potest moraliter dici q̃ per hieremiam signatur vir bonus per deceptiones demonum in lutum peccati deiectus. eo q̃ in gratia non erat confirmatus. per abdemelech qui fuit⁹ regis i terpretat̃. perditator bonus de salute hominũ sollicitus & telligit̃. qui talem lapsum cum adiutorio dei extrahit ipm de luto peccati per funes & pannos veteres: id est per charitatem dei et ꝓximi qua est accensus et exemplo sanctoruz patrum ad hoc inductus. habet autez secum, xxx. viros. per quos signãtur opera decalogi facta in fide & ſpe & charitate ſpiritussancti: quia numer⁹ tricenarius ex ductu denarij per ternarium consurgit. b ¶ Sollicitus sum ꝓpter iudeos qui transfugerunt ad chaldeos &c. ex ꝟ patet q̃ apostate de quolibet statu magis formidandi sunt illis a quibus recesserunt q̃s alij aduersarij. propter quod apostolus. ij. Cor̃. xj. capi. inter pericula in quibus fuerat dicit in fine. periculum in falsis fratribus tanq̃ completiuum aliozum.

Hano nono sedechie &c. La. XXXIX

r+ ¶ Superius descripta est destructio hierusalẽ ꝓphetice hic ꝓsiter describit̃ historice. & diuiditur in duas partes: qz primo fit ꝓpositũ. secundo ponitur quoddam corelarium. ca. xlv. Prima i duas. quia primo describitur ciuitatis captio. secundo populi remanẽtis ordinatio. ibi: Et reliquias. Circa primum primo ponitur tempus obsidionis. cum

dicit: Anno

Undecimo aũt ãno sedechie mẽse quarto quinta mensis apta ẽ ciuitas :ꝛ ingressi sũt oẽs pn̄cipes regis babylonis ꝛ sederunt in porta media: neregel:sereser:semegar:nabusarsathim:rapsaces:neregel:sereser:rebmag: et omnes reliqui pn̄cipes regis babylonis. Lunqꝫ vidisset eos sedechias rex iudaꝫ oẽs viri bellatores:fugerũt ꝛ egressi sũt nocte ỽ ciuitate ꝑ viã horti regis:ꝛ ꝑ portam ḡ erat iter duos muros ꝛ egressi sũt aduiã deserti. Persecut⁹ ẽ aũt eos exercit⁹ chaldeoꝝ ꝛ cõphẽderũt sedechiã in cãpo solitudinis hierichõtine:ꝛ captũ adduxerũt ad nabuchodonosoꝛ regem babylõis in reblatha ḡ ẽ i terra emath:ꝛ locut⁹ est ad eũ iudicia. Et occidit rex babylonis filios sedechie in reblatha i oculis ei⁹:ꝛ oẽs nobiles iuda occidit rex babylonis. Oculos ꝙꝫ sedechie eruit ꝛ vinxrit eũz cõpedib⁹ vt duceretur in babylonẽ. Domũ ꝙꝫ regis ꝛ domũ vulgi succẽderũt chaldei igni:ꝛ murũ hierl̄m subuerterunt. Et reliqas plẽ ḡ remãserãt in ciuitate:ꝛ ꝓfugos q̃ trãsfugerant ad eũ ꝛ supfluos vulgi q̃ remanserãt:trãstulit nabuçardan magister militũ i babylonẽ :ꝛ ỽ plebe pauperũ q̃ nihil penit⁹ habebãt dimisit nabuçardan magr militie in terra iuda:ꝛ dedit eis vineas ꝛ cisternas i die illa. Ꝓcepat aũt nabuchodonosoꝛ rex babylonis ỽ hieremia nabuçardã mgro militũ dicẽs: Tolle illũ et pone sup eũ oc̃os tuos:nihil qꝫ ei mali facias:sed vt voluerit sic facies ei. Misit ḡ nabuçardã pn̄ceps militie ꝛ nabu ꝛ sesbã ꝛ rapsaces ꝛ nergel ꝛ sereser ꝛ rebmag:ꝛ oẽs optimates regis babylonis miserũt ꝛ tulerũt hieremiã de vestibulo carcer̄:ꝛ tradiderũt eũ godolie filio aichã filij saphã vt itraret i domuz ꝛ hitaret i ꝓ̃lo. Ad hieremiã aũt factꝰ ẽ ſmo dñi cũ clausus eẽt i vestibulo carcer̄ dicẽs: Vade et dic abdemelech ethiopi dicẽs: Hec dicit dñs exercituũ deꝰ isr̄l: Ecce ego inducã sermones meos sup ciuitatẽ hãc in malũ ꝛ nõ in bonum :ꝛ erunt in cõspectu tuo in die illa:et liberabo te in die illa ait dñs:ꝛ non traderis in manꝰ virozuz:quos tu formidas: sed eruẽs liberabo te ꝛ gladio nõ cades:ſz erit tibi aia tua i saluteˇ:qꝛ in me habuisti fiducia dicit dñs. Ca. XL

Sermo q̃ factꝰ est ad Hieremiã a dño postq̃ dimissus est a nabuçardan magistro militie de rama:quãdo tulit eũ vinctũ catenis in medio omniũ qui migrabãt de hierl̄m et iuda ꝛ ducebãt in babylonẽ. Tollens ergo pn̄ceps militie Hieremiã dixit ad eũ : Dñs deus tuꝰ locutꝰ est malum sup locũ istũ:et adduxit ꝛ fecit dñs sicut locutus est:qꝛ peccastis dño et nõ audistis vocem eius:et factꝰ est vobis sermo hic. Nũc ergo ecce solui te hodie de catenis q̃ sunt i manib⁹ tuis. Si placet tibi vt venias mecũ in babylonẽ:veni ꝛ ponã oculos meos super te. Si autẽ displicet tibi venire mecum in babylonem:reside. Ecce omnis terra in conspectu tuo est. Quod elegeris et q̃ placuerit tibi vt vadas illic perge :et mecum noli venire:sed habita apud godoliã filiũ aichaz filij saphan quẽ ꝓposuit rex babylonis ciuitatibus iude:habita ergo cuz eo in medio ꝑpli:vl̄ quocunqꝫ placuerit tibi vt vadas vade. Dedit quoqꝫ ei magister militie cibaria et munuscula:et dimisit eũ. Venit autẽ hieremias ad godoliã filiũ ai/cham in maspha:ꝛ habitauit cũ eo in medio populi qui relictus fuerat in terra. Cũ qꝫ audissent omnes principes exercitus q̃ dispersi fuerant per regiones:ipi et socij eorũ q̃ ꝓfecisset rex babylonis godoliã filium aichã terrę: et q̃ cõmendasset ei viros et mulieres et paruulos : et de pauperib⁹ terrę qui nõ fuerãt trãslati in babylonẽ venerũt ad godoliã in maspha:ꝛ hismael filius nathanie et iohãnã filius chareę et ioathan et sareas filius thenoemeth et filij offi qui erant de nethophati ꝛ iechonias filius maachati ipi ꝛ viri eoꝝ. Et iurauit eis godolias filꝰ aichã filij saphan:ꝛ comitib⁹ eoꝝ. dicẽs: Nolite timere seruire chaldeis: habitate in ra ꝛ fuite regi babylõis:ꝛ bñ erit vobis. Ecce ego habito i maspha: vt rñdeã ꝓcepto chaldeoꝝ q̃ mittunt ad nos. Vos aũt colligite videmiã ꝛ messẽ ꝛ oleũ ꝛ cõdite in vasis vr̄is :et manete i vrbib⁹ vestris quas tenetis. Sed et omnes iudei q̃ erant in moab et in finibus ãmon ꝛ in idumea et in vniuersis regiõib⁹:audito q̃ dedisset rex babylonis reliquias in iudea :et q̃ ꝓposuisset sup eos godoliã filiũ aichã filij saphan reuersi sunt inquaz iudei oẽs de vniuersis locis ad quę ꝓfugerant:et venerũt in terrã iuda ad godoliã i maspha: et collegerunt vinũ et messem multã nimis.

Sermo qui factus est ad Hieremiã a dño postq̃ dimissus est a Nabuzardan magistro militie de rama cum vinctus esset inter omnes captiuos de Hierusalem et Iuda qui ducebantur in babylonem. Ca. XL

Hic ordinatio circa Hieremiã resumitur. Circa quã sciendũ q̃ sic dicit Ra.Sa. Hieremias videns pplm duci in babylonẽ in vinculis ꝛ catenis iuit cum eo vsqꝫ rama et ponebat se volũtarie int̄ ligatos et carc̃atos supponẽs collũ suũ catenis eoꝝ ſm qꝺ poterat : ꝓpter qꝺ nabuzardan cui rex q̃ eũ recõmẽdauerat noluit q̃ ꝺ modo iret cũ ꝑplo:sed posuit i ei⁹ optiõe q̃ iret cũ eo in babylonẽ honorifice ꝛ nõ sicut captiuus. vel q̃ remaneret in terra iuda cũ godolia:ꝛ tũc fuit sibi reuelatũ a deo q̃ remãret:qꝺ et fecit vt ꝑ ꝑplo remanẽte ozaret: ꝛ circa ipm quereret dñi volũtatẽ. ꝛ ꝓpter ꝺ dicit :Sermo q̃ factꝰ est ad Hieremiã a dño postq̃ dimissus est ꝛc. ꝛ istud referr̄ ad illꝺ qꝺ infra dicit. xlij. Cũ aũt cõpleti essent decẽ dies factũ est verbũ dñi ad Hieremiã ꝛc. sed hic interponit Hieremie remissio ꝛ fugitiuoꝝ reuersio et etiã godolie occisio.

De rãma .nomẽ est loci vñ redijt Hieremias ad godoliã ex causa ꝓdicta. Cũ tulit eũ vinctũ catenis.nõ ꝓpriis a quib⁹ iã ante solut⁹ fuerat in hierl̄m:ꝺ catenis transmigrãtium quibus se ingerebat.ideo subditur: In medio omnium qui migrabant ꝛc.

Tollẽs ergo princeps militie Hieremiam.ne nabuchodonosoꝛ contra eum offenderetur si duceret hieremiaz taliter in babylonem.

Dominus deus tuus locutus est malum hoc.quasi diceret nõ debes ei tãtum compati ex quo est voluntas dei tui.

Quia peccastis domino et nõ audistis vocem eius.non loquit̄ hic ꝓ Hieremia ꝺ ꝓ populo de quo erat.

Nũc ergo ecce solui te hodie de catenis que sunt in manibus tuis.nolens q̃ sic in babylonẽ duc̃aris.

Si placet tibi vt venias mecũ in babylonem.honeste ſm regis mandatum.

Veni et ponam oculos meos sup te.aliter non.

Et mecũ noli venire.sed habita apud godoliam. In hebreo habetur: Et ad huc nõ est reuersus:et reuersus est ad godoliam.quod sic exponitur ab heb:eis: Et adhuc non est reuersus.ſ.propter verba nabuzardan.sed tũc facta est sibi revelatio domini de reuersione ratione predicta .ideo sequitur: Et reuersus est ad godoliam. ſ.propter verba domini.iste enim godolias transfugerat ad chaldeos ante captionẽ ciuitatis de consilio Hieremie: vt dicit Ra.Sa .propter quod rex babylonis prefecit eũ populo remanenti in terra.cetera patent in littera.

Cunqꝫ audissent omnes principes exercitus.Hic ponitur ordinatio popli q̃tũ ad eos qui fugerant. ꝛ diuiditur in duas ptes. quia primo ponitur eoꝝ receptio benigna. secundo contra godoliam conspiratio mali gna.ibi: Johannam autem. Sẽtẽtia prime partis patet in littera paucis exceptis.

Qui dispersi fuerant per regiones.ſ.circa Iudeã.qz diuersi fugiebant ad diuersa loca sperantes ibi habere latibula ꝓpter alicuã amicitiã seu familiaritatẽ ibi ꝓ cõtra eam.

Et iurauit eis godolias.q̃ fua ret vitã eoꝝ.

Ecce ego habito in maspha vt rñdeã ꝓcepto chal.q.d. potestis ad me secure recurrere si in aliquo formidatis.

Sed ꝛ oẽs iudei qui erãt in moab ꝛc. q̃ ad illa loca fugerãt iminẽte guerra.

Audito q̃ de. ꝛc. i. q̃ ordiasset aliqs de iudeis manere pacifice in terra sua:ne terra redigeret in solitudinẽ ꝓ defectu cultoꝝ. ꝛ sic redderet iurisdictionẽ regi babylõis.

Col legerũt vi. ꝛc. ꝺ respectu ꝑpli q̃ remãserat: qz ꝙuis chaldei vineas ꝛ agros ꝓ magna ꝑte destruxissent:tũ illꝺ qꝺ remãsit nõ sufficiebat ꝓ his q̃ intẽ agẽtes.

Ecce ꝓncipes qui aiaz hieremie q̃rebãt captiuanꝫ :eunuchus q̃ eũ liberauerat pfectapotiꝰ ẽ libera/te. Sic q̃z liberat̄ sanctis p̃dicatorib⁹ :pse curozes eterna vltione puniẽtur.

Deu.13.c

Ysa.7.d

Dan.3.c

Wystice.

4. Re.15.f

ET factū est ꝛc. Hzego. Ca. XLI
Hec fraus rūc ꝙ hismaelē hīstoria liter facta est: sed quotidie ꝙ diabolū fit spiritualiter. Sciendū vero est ꝙ bona nostra tribꝰ modis diabolꝰ insequitur: vt qꝫ rectum agit: coā homini bus: in ecrni iudicis cōspectu vitiatur. Aliquā do ei intētionē polluit vt sequēs actio ab origine īmūda sit. Sz si ḃ ñ fualet i ipsa actione quasi in itinere se opponit. vt cū ꝙ ꝓpositum mentis securi oꝛ ꝙs graditur ꝺ/ inneto latenter vitio. quasi ex insidiis perimatur. Aliquā do vero nec in tērionē vitiat: nec in itinere supplantat: sed opꝰ bonū in fine actiōis illa queat. vñ: Jn via hac qua ambula/ bā absco. su. laq. mi. Qꝺ bñ ꝺ Hieremias īsinuat qui dū gesta forte retulit: que intus gerā tur indicauit dicēs: Venerūt. lxxx. viri de sichem ꝛc. Barbā radūt: q̄ si bi de ꝓpriis viri / bus fiduciam subtrahūt. Vestes sciḋunt: q̄ sibimetip/sis interioris deco ris laceratiōe non parcūt: Oblaturi in domo dñi thus et munera veniūt: qui exhibere ī dei sacrificio oratiōez cū opibus pollicē tur. Sed tū si se īsanctę deuotionis via caute cōspice/re nesciūt: hismael nathanie filiꝰ in eorū occursū venit: qꝛ q̄libet maligꝰ spūs priozis sui sathane. s. exēplis īsuphie erroꝛe generat se ad decipiendū opponit. De q̄ bū dicit: Jncedēs et plorās ibat: qꝛ vt deuotas mētes ĩterimere feriēdo ñualeat: se sub velamine virtutꝫ oc/cultat: et dū cōcoꝛdare se vere lugentibꝰ simulat: ad coꝛdis intima securius admissus q̄ intus de virtute latet occidit: quia plerunq; se ꝓmittit ad altioza ꝓuehere. vñ dixisse phibetur: Venite ad godoliaz filium aichā: et dū maioza ꝓmittit etiaz minima subtrahit. vnde dictū est: Cū venissent ad mediū ciuitatis interfecit eos: viros ergo ad offerenda deo munera venientes in medio ciuitatis iterfecit: quia

Johānā aūt filiꝰ careę ꝛ oēs ꝓn/cipes exercitꝰ q̄ dispsi fuerāt i re/gionibꝰ: venerāt ad godoliā i maſphat et dixerunt ei: Scito q̄ ba/bal rex filioꝛ āmō misit hismael filiū nathanię ꝓcutere aiaz tuā. Et nō credidit eis godolias filꝰ aichaz. Johannā aūt filꝰ careę dixit ad godoliā seoꝛsuz in maſphat loquens: Jbo et percutiā hismael filiū nathāię nllo sciēte: ne interficiat animā tuā: et dissipentur iudei omnes q̄ ꝓgregati sūt ad te: ꝛ pibūt reliq̄e iuda. Et ait godolias filius aichaz ad iohannā filium careę. Noli facere verbū hoc: falsum eni tu loqueris de hismael.

Capitulum: XLI

ET factum est in mense septimo: venit hismael filiꝰ nathanię filij elisama de semie regali ꝛ optimas regl: ꝛ decē viri cū eo ad godoliā filiū aichaz in maſphat: ꝛ comederūt ibi panes sic in maſphat. †Surrexit aūt hismael filiꝰ nathanię ꝛ decē viri q̄ cū eo erāt ꝛ ꝓcusserūt godoliā filiū aichaz filij saphan gladio: ꝛ interfecerūt eū quez ꝓfecerat rex babylonis terre. Omnes quoq; iudeos qui erāt cum godolia in maſphat et chaldeos q̄ repti sūt ibi ꝛ viros bellatoꝛes ꝓcussit hismael. Scḋo āt die postq̄ occiderat godoliā nullo adhuc sciēte: venerūt viri de sichem ꝛ de silo ꝛ de samaria

a ꝙ fiduciam in ꝓpriis viribus nō habentes.

octogīta viri rāsi barba ꝛ scissis vestibꝰ et squalētes: ꝛ mūnera ꝛ thus habebāt in manu vt offerrent in domo domini. Egressus ergo hismael

a ꝙ malignus quilibet spūs.

rēt in domo domini. Egressus ergo hismael
ꝙ sathane. s.
filius nathanię in occursuz eoꝝ de maſphat
a ꝙ q̄ subytamice ꝛuit se occēlat et cōcoꝛdare se virtlugentib⁹ simlar.
incedēs ꝛ plorās ibat. Cū aūt occurrissz eis:
a ꝙ quia ad altiora se ducere ꝓmittit: q̄ erā minima subtrahit.
dixit ad eos: Venite ad godoliā filiū aichā.
a ꝙ in ipso itinere actionis.
Qui cū venissent ad mediū ciuitatis: iterfecit eos hismael filius nathanię circa mediuz laci ipe et viri qui erāt cū eo. Decē aūt viri re/pti sūt inter eos qui dixerūt ad hismael: Noli occidere nos: quia habemus thesāuros in agro frumēti ꝛ hoꝛdei et olei ꝛ mellis. Et cessauit et nō interfecit eos cū fratribus suis. Lacus aūt ī quē ꝓiecerat hismael omnia cadauera virorꝫ quos ꝓcussit ꝓpter godoliaz: ipse ē quē fecit rex asa ꝓpter baasa regē isrl.
ꝙ spem penitentie sez.
a ꝙ quoscuqꝫ diabolus dolose inficit precipitat in locū sulphuris ꝛ ignis eterni.

a ꝙ ꝓcis ligaras. b ꝙ fideles sez in cōtēplatiōe vel meditatiōe legē manentes. vel in specula virtutum.

Et cāptiuas duxit hismael oēs reliq̄as ꝓpuli qui erāt in maſphat. Filiās regis ꝛ vniuersū ꝓplm qui remāserāt in maſphat: q̄s cō mēdauerat nabuzardā ꝓnceps militię godolię filio aichā. Et cepit eos hismael filius nathanię: et abijt vt trāsiret ad filios ammon.
a ꝙ animas. b ꝙ ecrni.
ꝙ dei gratia.
Audiuit aūt iohannā filius careę ꝛ omnes
ꝙ doctoꝛes. s. scī dei gra ꝛ misdia ꝓfotati q̄s spūales necḋias pugnādo captiuos ad ecclīam reducūt.
principes bellatoꝛ qui erāt cū eo omne malū q̄ fecerat hismael filiꝰ nathanię: et assūptis vniuersis viris ꝓfecti sūt vt bellarēt ad/uersū hismaelē filiū nathanię: ꝛ inuenerūt eū ad aquas multas q̄ sūt in gabaō. Cūq; vidisset oēs ꝓplꝰ qui erat cū hismael iohannā filium careę et vniuersos ꝓncipes bellatoꝛuz qui erāt cū eo lętati sūt. Et reuersus ē ois populꝰ quez cepat hismael in maſphat: reuersus
ꝙ quasi ad principem.
q̄s abijt ad iohannā filiū careę. Jhismael aūt
a ꝙ resistere diabolo et fugiet a vobis.
filiꝰ nathanię fugit cū octo viris a facie iohānan: ꝛ abijt ad filios ammō. Tulit ergo iohānan filiꝰ careę et omēs ꝓncipes bellatoꝛuz qui erāt cū eo vniuersas reliquias vulgi q̄s reduxerāt ab hismael filio nathanię de maſphat postq̄ ꝓcussit godoliā filiū aichā. viros ad prelium: ꝛ mulieres et pueros et eunuchos q̄s reduxerat de gabaō: ꝛ abierūt et sederūt peregrinātes in channaā q̄ est iuxta bethleē: vt pgerēt et introirēt egyptū a facie chaldeoꝝ. Timebāt eni eos: qꝛ ꝓcusserat hismael filiꝰ nathanię godoliā filiū aichaz quē ꝓposuerat rex babylonis in terra iuda.

ps.141.

† 76. di. c. ieiunium.

a ꝙ decori suo nō parcētes. b ꝙ opa.

† ‡ ‡

a Johannā filius careę ꝛ omnes principes exercitus q̄ erant cum eo ad Hzego. Ca. XL. Moralem. b Scito q̄ baḃal rex ammon misit hismael filium nathanie ꝓcutere animā tuā. Jdcirco ꝓfir ponit maligna cōspiratio cōtra godoliā. ꝛ diuidit in duas: qꝛ ꝓmo ꝓspiratio fidelit detegit. scḋo nequit ꝓficere se. ca. Prima ps patet vsq; b Scito q̄ baḃalis rex ꝛc. ꝓcutere animā tuā. i. te occidere. frequēter enī in scriptura aia accipit ꝓ toto homine. eo mō loquēdi quo totū denominat a digniori pte: iste aūt hismael eo q̄ erat de sanguine regio indignabat q̄ godolias ꝑerat ꝓplo. ꝛ ideo petijt a rege ammon ad quē cōfugerat aut illū ad ipm occulte tugulandū: sed istud innotuit Johannā filio careę ꝛ socijs eī. q̄ reuelauerūt hoc godolie volētes remediū adhibere: sed ipe nō credidit ꝛ occisionē hismaelis ꝓhibuit. et patet ista. Ca. XL.

Moraliter. a Sermo q̄ factꝰ est ad Hieremiā. Sequit: Habita aūt godolia ꝛc. Per godoliā q̄ interꝑtat magnificās dominū: signat bonꝰ vir ꝛ litterat⁹ qui scit et vult magnificare dominū coꝛde sacra meditādo: oꝛe vera docendo: et ope virtuosa opando. et talis ꝓficī debet ecclie sicut godolias fuit ꝓfectus terre. de quo dicit consequēter q̄ habitabat in maſphat q̄ interꝑtat cōtēplatio. debet eni cōsiderare bonus ꝓlatus cōditiones tpm: qꝛ sic diuersimode ē agēdū. b Cunq; audissēt oēs ꝓncipes exercitꝰ ꝛc. Sequit:

† Venerūt ad godoliā. officiū eni boni ꝓlati est dispsos ꝓ discordiā reunire ꝙ coꝛdiā charitatis: et eos assecurare in bono. ideo subdit: † Nolite timere ꝛc. ꝛ ad bonū opus inducere. ideo sequit: † Hos aūt colli. vin. bone cōpūctiōis. † Et messē. multiplicī bone opatiōis. † Et oleū. pie miserationis. † Et cōdite in vasis vris. id est in coꝛdib⁹ vris ꝙ rectitudinē debite intentionis. Hzego. Homel. xxxvij. Sic aūt sit opꝰ in publico quatenꝰ intentio maneat in occulto: vt et de bono ope, primis ꝓbeamus exemplū: ꝛ in intētione qua soli deo placē querimꝰ: semp optemꝰ secretū. b† Scito q̄ baḃal rex filio ammon misit hismael filiū nathanie ꝓcutere animā tuā. Ammon interꝑtat ꝓplꝰ iniquꝰ. ꝛ iō ꝙ regē ammō signat diabolus: qui vt dicit Hzego. Homel. r. est caput oīm iniquorū. et huius capitis mēbra sūt oēs iniq. ꝛ ipe hismaelē. id est hominē impiū et ferocē mittit ad interficiendū hominē innocētē qui signat ꝙ godoliā: et sic ille godolias non credidit qō dicebatur de hismaele: et sic interfect⁹ fuit. sic qꝛ innocēs nō credit de facili malū de alio sibi dictuz: frequēter incurrit damnū tpale: licet cedat ad eius bonū spirituale si sustineat patienter. Pzoner. xxij. Calidꝰ vidit malū et absc̄ōdit se. innocēs aūt ꝓtrāsit et afflict⁹ est

ET factū est. Hic cōsequēter (damno Ca. XLI. er cōspiratio hismaelis nequiter ꝓficī. et diuidit in tres ptes. qꝛ ꝓmo ponit godolie occisio. secūdo occisoris ꝓsecutio. ibi: Audiuit aūt. tertio ꝓplꝰ trepidatio. ibi: Tulit ergo. Prima ps patet vsq; ibi: d Et comederūt ibi panes. nomine panis intelligit⁹ oīs cibus. fecit eni eis godolias ꝙuiuiū: credēs q̄ venissent amicabiliter ad ipsum. e Surrexerūt aūt hismael filiꝰ nathanie et decē viri ꝛc. erāt eni multo plures aliter nō fecissent talez stragem. sed isti decē q̄ expimūt erāt ꝓncipales cū eo. Cetera patent vsq; ibi: Et chaldeos q̄ reperti sunt ibi: qꝛ aliquando mittebant de babylone ad godoliā vt responderet ō officio sibi ꝓposito vt habet ca. ꝓce. Ecce ego habito in maſphat. vt respōdeā ꝓcepto chaldeoꝝ. g Et viros bella. qui erāt cū godolia ad munitionē loci. h Per cussit ismael. qꝛ nō ꝓcauebāt sibi. hismael āt ꝛ qui erāt cū eo erāt occulte armati. i Scḋo aūt die. Hic ꝓfir ponit occisio hominū venientiū ad godoliā deuote. cū dicit:

k Venerūt viri de sichem ꝛc. rasi barba ꝛ scissis vestibꝰ ꝛc. Dicit hic Ra. Sa. q̄ isti ibāt in hierm ad offerendum munera in tēplo: qꝛ q̄n recesserūt de domibꝰ suis nesciebāt templū esse cōbustū: sed in via audierūt ꝛ tūc in signū tristicie fecerunt barbas suas radi et vestes iciderūt ꝙ modū iudeoꝝ ī afflictiōe existētiū. Sz ḃ nō videt vex: qꝛ tēplū fuit cōbustū q̄nto mēse decīa die mēsis vt hr. ꝙ. lij. viri

ät isti venert mēse septio: vt ptz ex ꝓncipio hui⁹ ca. et sic ab secḋio tēpli et ciuitat⁹ vsq; ad aduentū eoꝝ fluxerunt duo menses vel circiter. quod autē factū sic notabile tam diu nesciretur in locis vnde venerūt: nō habet aliquā apparentiaz veritatis: qꝛ samaria q̄ plus distabat a hierusalē non distabat nisi ꝓ. xxviij. miliaria q̄ faciūt tm. xiij. leucas: ꝛ sichem. ꝓ. xij. miliaria vt dicit in discriptione terre sancte. Propter quod dicendū q̄ godolias post destructionē tēpli edificauit ī maſphat altare domini: quia tempore samuelis fuit ibi arca domini et altare per aliquod tēpus vt dictum fuit. j. Reg. vij. et ad illum locum ex deuotione veniebant isti viri rasis tamē barbis et scissis vestibus in ſignum tristicie ꝓ templi destructione vt offerrent in domo domini: sic enim nominatur locus ille ratione altaris: ꝛ quia erat sta

Esa.30.a

ꝙ diuinis

a Tulit ergo iohannan filius careę ꝛ omnes ꝓncipes bellatorum q̄ erant cum eo: vniuersas reliquias gētis q̄s reduxerāt ab hismael filio nathanię de maſphat postq̄ ꝓcussit godoliā filiū aichā. viros ad ꝓlium: ꝛ mulieres et pueros et eunuchos q̄s reduxerat de gabaō: ꝛ abierūt et sederūt peregrinātes in channaā q̄ est iuxta bethleē: vt pgerēt et introirēt egyptū a facie chaldeoꝝ. Timebāt eni eos: qꝛ ꝓcusserat hismael filiꝰ nathanię godoliā filiū aichaz quē ꝓposuerat rex babylonis in terra iuda.

erat statutus locus oratiōis. g Egressus ergo hismael. vt eos deciperet. viderat enim eos de alto loco venientes. b Jncedēs et plorās. in hoc simulans se dolere de morte godolie vt dicunt aliqui: sed huic cōtradicere videtur quod subdit: c Dixit ad eos. Jeni / te ad godoliā. s. securi tāq̄ ad ꝓfectū terre. nō eni est ver. simile q̄ loquerēt de cadauere ipsius ꝛ aliox interfectoꝝ q̄ magis volebat celare. ꝛ ideo cū dicit: Jncedēs ꝛ plorās. hoc est intelligendū q̄ ꝓformabat se eis in luctu ꝓ destructiōe tēpli ꝛ ciuitatis: vt magis crederēt sibi. d Qui cū ve. ad me. ci. ꝛc. ibi eni dimiserat homies armatos latēter ad hoc faciēdū: ꝛ ipse solus vel cū paucis occurrerat illis viris. cetera patēt vsq; ibi: e Noli occidere nos. q̄ habemꝰ thesaurū ꝛc. q. d. tibi erit necessariꝰ et īuenire nō poteris nisi indicauerimꝰ. f Lacus aūt in quē ꝓiecerat ist⁹ oīa cadauera ꝛc. ipe est quē fecit asa rex ꝓpter baasa sicut habetur. iij. Reg. xv. baasa rex israel cepit edificare rāma: vt null⁹ possz egredi secure de regno iude. ꝓpter q̄ asa misit mūera magna regi syrie vt inuaderet regnū baasa q̄ et fecit. ꝓpter q̄ baasa fuit cōpulsus dimittere edificia rama: ꝛ tūc asa cōuocato toto ꝓplo trio ex lapidibus ꝛ lignis dicti edificij fecit fortalicia ad munidū se de baasa: ꝛ tūc etiā fecit ist⁹ lacū ad locū maſphat fortificādū. g Et captiuas duxit. ꝛc. ꝙ videt ꝓdicere ei qō. s. dictū est ꝙ interfecerat iā añ oēs q̄ erāt cū godolia in maſphat. ꝓpter qō dicēdū q̄ ibi ꝓ maſphat intelligit illū fortaliciū ꝑsse vbi erat godolias filiꝰ aichaz. hic aūt territoriū qō erat circa illud fortaliciū vbi manebāt alīq̄ iudei q̄ nō fuerāt cū godolia interfecti. Cetera patēt. h Audiuit aūt. Hic cōsequēter describit ipsius hismaelis ꝑsecutio. et patet littera vsq; ibi: i Et inuenerūt eum ad aquas multas que sunt in gabaon. licet gabaon sit in mōte in quo nō sūt aque in abūdātia: tū de subtus erat vallis magna in q̄ erant iste aque. k Cunq; vidisset oēs ꝓplꝰ. ꝛc. letati sūt. ꝓ ista liberatione de manibꝰ hismaelis ipso fugente. ꝙ qō dicitur postea: l Fugit cū octo viris. duo eni de decē principalibꝰ quos secum adduxerat fuerant interfecti. m Tulit ergo. Hic consequēter ponit popli trepidatio. ꝛ primo iste timoꝛ describit. secūdo Hieremie consilium ꝛ. timoꝛ ꝓfiliarius facit: vt dicit ꝓbs. ij. rhetorice. secūda ps incipit in principio sequentis ca. n Circa primū sciendū q̄ ideo timuit ꝓplꝰ remanere in terra iuda ne ꝓpter interfectionē godolie qui tenebat ibi locū regis babylonis venirent chaldei et interficerent totū populū residuū imponētes ei godolie homicidiū: et patet littera paucis exceptis. o Quas reduxerat ab hismael filio nathanie. ꝛ hic est punct⁹ ꝛ quod sequit:

o De maſphat. nō significat locū vnde iohānā eas reduxit: qꝛ nō reduxit eas de maſphat sed de gabaō vt dictū est. ꝛ iō li de maſphat ſignificat locū vñ erāt ille reliquie: qꝛ erāt ō territorio maſphat: vt ꝓdictū est. p Quos reduxerat. s. iohannā filius charee et socij eiꝰ. q Ut pgerent et introirent egyptum. rex enī egypti erat aduersarius regis babylōis. ꝛ iō credebāt ibi esse securi. Ca. XLI

Moraliter. r Et factū est ī mēsi septimo vēit hismael ꝛc. Per illū hismaelē qui fuit homicida pessimus signat diabolꝰ. ō quo scribit Joh. viij. Jlle homicida erat ab initio. ipe vero vēit ad godoliā ꝙ quē intelligit vir innocēs ꝛ bonus ad cum subuertendū de statu gratie ad miseriam culpe. s Et comederunt ibi panes sil. quod fit quando vir innocēs in cogitatiōe peccati per suggestionez diaboli incipit delectari. de quo etiā diabolus delectatur. ꝛ sic hismael

t godolias simul comedūt et pascunt: sed cuz diabolo trahit ipm ad peccati consensū vt actū tūe interficit cū. p iterfectos aūt simul cū godolia intelligunt opera boni viri q ipo peccāte mortificant. Possūt etiā p istos intelligi illi q ex laplu boni viri accipiūt occastonē peccādi. † Secūdo aūt die venerūt de sich ēt de sylo et de samaria octogi. viri. p sylo q ink pectāt auulsio: religionis .pfessio signatur. per quaz homo a seculari cōuersatiōe totaliter auellit. per sichem qui humer⁹ interptat: obedientia signatur p quā humer⁹ ad portandum onera religiōis applicat. per samariā q interptat custodia: intelligit observātia regular⁹: et sic p istos octogita viros vniuersitas religiosorū designat. dicunt aūt rasi barba. p quod significat castitas: eo q barba signū est virilis sexus. casti vero sūt eunuchi ꝓpter regnū celoꝝ castrati: vt dicit Mat. rix. † Et scissis vestibus. quod est lignū merozis sine luct⁹. Mebreo. rij. Omnis disciplina in pñti nō est gaudū sed merozis Et cōperit religiosis. Hiero. ad riparium. Monachus plangentis habet officiū tē. † Et squalētes. p quod designat asperitas vite quā religiosi debēt ducere. † Munera habebant. multiplicis bone operatiōis. † Et ibus. deuote oratiōnis. † Ut offerrēt in domo domini. nam illa fieri debent ad honorē dei t nō ad gliam mūdi. a† Egressus est ergo hismael filⁱ nathanie. nā diabolus p hismaeles signat⁹ aliquā do se trāsfigurat in angelū luc⁹ vt religiosos decipiat suis fallacijs dicēs: † Uenite ad godoliam. inuitādo eos malicioſe ad viri pfectionis imitatiōnē: q tñ nō est imitanda: sicut secunda collatione mosi abbatis: dicit q quidā a diabolo fuit sic deceptus q p eius exhortatiōnē voluit immolare filiū suū qui secum erat in monasterio vt pfectiōi abrae eēret. et sic feciſſet nisi puer fugisset. † Interfecit eos hismael. id est diabol⁹ qui multos interfecit p tales fraudulentias morte culpe. † Decē aūt viri tē. p illos decē viros q euasērūt mortē eo q habebant thesaurū in agro signanē religiosi litterati et discreti thesauꝝ sacre scripture habētes: t sic nō credunt omni spiritui: sed ꝓbant spūs vtrū ex deo sint: fz cōsiliū beati Job. j. Canonica. ca. iiij. b† Audiuit aūt iobā

A a† Accesserūt. La. XLII serūt. licet populꝰ vel let i egyptū fugere: tñ prius voluerī ꝛsiliū hieremie querere. ꝓpter qđ diuidit in duas ptes: qz primo ponit ppli petitio. secdo hieremie responsio. ibi: Dixit aūt. sentētia prime partⁱ patet vsq; ibi: b Cadat oza nra in cōspectu tuo. i. humiliē te deprecamur vsq; ad pedū oscula. c Oza. p nobis tē. et patet ſra. d Dixit aūt. Hic cōsequēter pōit hieremie responsio. Et diuiditur in duas ptes. qz primo querit eoꝝ ascensuz. secūdo explicat eis dñi responsum. ibi: Cū autez cōpleti essent. B Quesiuit āt hieremias asc cēsū ppli vt faceret. ꝓpter t sine rebellione alicuⁱ dñi responsū sibi fiendū: qz minus malū est cōsiliū dñi nō quere cz quesitū t datū respuere. ꝓpter qđ dicit saluator Luc. rij. Seruus q sciuit voluntatē dñi sui: t nō fecit: vapulabit multis. t populus nō solū assensit sed assensuz iuramento firmauit. dicēs: c Sit dñs inter nos testis veritatis. iurare enim ē deum testē inocare. f Si nō iuxta omne ꝟbū in quo miserit te dñs tē. subintelligit puniat nos sm seueritatem sue iustitie si nō sic fecerim⁹ g Siue bonū est. i. prospe

E t accesserūt oēs principes bellatorū et iohānan filⁱ careę et iechonias filius ozię t reliquū vulgⁱ a quo vsq; b ad magnū: dixerūtq; ad hieremiā ꝓpheta † Cadat oratio nostra in cōspectu tuo: t oza pro nobis ad dñm deū tuū. p vniuersis reliquijs istis: qz dereliqui sumus pauci de plurib⁹ sicut oculi tui nos intuentur: et annūciet nobis dñs deꝰ tuꝰ viā p quā pgamus: t verbū qđ faciam⁹. Dixit aūt ad eos hieremias ꝓpheta. Audiui: Ecce ego oro ad dñm deum vrm scom ꝟba vestra: oīe ꝟbuz qđcūq; rūderit mihi indicabo vobis nec celabo vos quicq̄. Et illi dixerūt ad hieremiā. Sit dñs iter nos testⁱ ꝟitatⁱ t fidei: si nō iuxta oīe ꝟbū in quo miserit te dñs deꝰ tuꝰ ad nos: sic faciem⁹ siue bonuz ē siue malū. Voci dñi dei nostri ad quē mittim⁹ te obediemus: vt bene sit nobis cū audierim⁹ vocē domini dei nostri. Cū aūt cōpleti essent decē dies factū est verbū dñi ad hieremiā. Vocauitq; iohānā filiū careę et oēs principes bellatorū qui erāt cuz eo t vniuersū ppl⁹ a minimo vsq; ad magnuz: t dixit ad eos: Hec dicit dñs ds israel ad quē misisti⁹ me: vt ꝓsternerē ꝓces vestras in ꝓspectu eiꝰ. Si quiescentes māseritis in terra hac: ędificabo vos t nō destruā: plantabo et nō euellā. Jā enī placatꝰ suz super malo qđ feci vobis. Nolite timere a facie regis babylonis quē vos pauidi formidatis. Noli te metuere eū dicit dñs: qz vobiscū sum ego vt saluos vos faciam et eruam de manu eius: et dabo

na filius carec tē. per illū aūt t alios bellatores secū existētes signat⁹ bonus doctor vl⁹ platus t eoꝝ discipuli boni: qui audito animarū damno p demonē ꝓcurato vadūt ad bellandū cōtra eū et suos satellites gladio feruide ꝓdicatiōis et sagitta deuote oratiōnis. de qua dicit pōt illud. xlij. Reg. xiij. Sagitta salutis dñi cōtra syriā. i. cōtra demonū superbiā, nā syri sublimes interpretant. t de diabolo dicit Job. xlj. Omne sublime videt: ipse est rex sup omnes filios superbie.

† In ca. xlj. vbi dicitur in postil. Propter quod dicendū tē.

Additio. Quod godolias post destructionē tēpli edificasset masphat altare dñi nllo modo videtur dicendū: tū qz de tali edificatiōe nulla fit hic mētio: nec quarto Reg. nec in secūdo Paral⁹. tū quia post edificationez tēpli ꝓhibitū erat sacrificare seu edificare altare nisi in loco tēpli: vt habet Deut⁹. xvj. ca. t in alijs locis: t ideo dicēduz q ꝗ dicit hic: vt offerrēt in domo dñi. intelligit de domo dñi in hierosolyma: qz licet scirēt eā destructā: erat tū apud eos cū lebzis et venerāda sicut dom⁹ dñi. put etiā hodie ad illū locuz peregrinant⁹ t libenter ibi offerrēt si ꝓmitterent⁹ a saracenis.

Replica. In ca. xlj. pōit postil. godolia in masphat edificasse altare: vbi tēplo cōbusto ipse et alij obtulerunt suas deuotiones. Burgen. dicit hoc nullo modo dicendū: vtens argumento sibi t vuicklef familiari: quia i quit in scripturis non fit mentio tē. sed o arguit ex Deut⁹. vbi post edificationē tēpli. ꝓhibet sacrificari in alio loco ꝓterqz hierosolymis. Dic videt dicendū q nō oportet eundē modum viuendi seruare tpe pacis et psecutionis. tpe enī pacis dicit⁹ ē apostolis: Nihil tuleritis in via tpe psecutionis dispensative vt dictū ē. Sed nūc qui ꝟz tunicam tollat simul et palliū. Jta tpe pacis non licebat extra templū altare cōstruere: tpe transmigrationis potuit licere nō ad sacrificandum in illo: sed pro deuotione offerenda: nec oportuit de huiusmodi ope indifferēti in scriptura multam fieri mentionem: per hoc patet ad motiua Burgen. Circa residuū huius libri nihil facit Burgen. p tractatiōe dignū: t circa libū Threnoꝝ Burgen. cōmedat dominum t fratrē Aureoli ꝛtra postil. tñ nihil tāgit in singlari.

ruz. b Sine malū. i. asperum. ita q non accipit b ꝓ malo culpe. sed pene: sic medicina amara suscipiēda est ꝓpter sanitatē inde cōsequ/tem. † ꝓ. xx. 8 i Cū autē cōpleti essent decē dies. Hic cōsequēter Hieremias explicat diuinum responsuz sibi factum. et diuiditur in duas ptes: quia primo ponitur huiⁿ responsi explicatio. secūdo eius refutatio. ca. sequēti. Circa primū sciendū q responsū domini stat in hoc q primo ꝓmittit eis bonum si in terra iuda remanserint. secūdo predicitur malum si exierint. ibi: Si autē dixeritis. Circa primum premittit tempus diuini responsi. cuz dicitur: Cum aūt cōpleti essent decem dies tē. sic est in hebreo: t ideo aliq̄ libri male habēt Septē. ex hoc patet q Hieremias querēdo diuinū responsuz orauit decem diebus: qz audita petitiōe populi respōdit. s. Ecce ego oro tē. q. d. exnūc incipiam orare pro vobis. Cetera patent vsq; ibi:

k Ut ꝓsternerē ꝓces vestras. i. preces meas ꝓ vob Cetera patēt vsq; ibi:

l Jam enī placatⁱ sū sup malo tē. loquit⁹ deⁿ de scipso ad modū hominis irati q qñ victā intulit placat⁹. Cetera patent in littera.

Si autē

a dicendum ad bonū cōfessorē et discretū: vl⁹ ad cōsiliariū bonū ꝓpositū sue iuuetis tñ eius auditō cōsilio eis displicēti retrocedūt ꝓnōtes cōfessori vel cōsiliario ignorantiā vel affectionē peruersam vel aliam huiusmodi falsaz excusationē.

La. XLIII

P Actū ē. Postq̄ posita ē diuini responsi explicatio. hic ꝓsequit ꝓnt⁹ eiusdē refutatio. t diuidit in duas partes: qz primo hec refutatio pontⁱ t secūdo pēa sequēs sibiq̄ fit. ibi: Et factⁿ est. Prima ps ptz vsq; ibi: q Oēs viri supbi. qz rebellabāt verbo dñi. r Sz baruch filius nerie incitat te. hieremias ei erat magne fame t auctoritatis. t ideo dictuz hieremie qđ dicebant falsū retozquebant in malicia Baruch q tamen erat innocēs. Cetera patent vsq; ibi:

s Et hieremiā ꝓphetā t Baruch. Isti enim nō ibant voluntarie sz coacti a ꝓncipib⁹ bellatoꝝ t ꝓpl⁹. t Et venerūt vsq; ad taphnis. nomen est ciuitatⁱ famose in egypto. v Et factⁿ ē. Hic ꝓnt pena debita subiungitur. t primo. ꝓpt peccatū inobedientie. secundo. ꝓpter peccatū idolatrie ca. se. Primū ostenditur sensibili signo. cū dicit. x Sume tē. sub muro lateritio tē. In hebreo habet: In luto lateritio. i. in luto dispositio ad faciendū ī de lateres. y Cernentib⁹ viris iudeis. vt cū cōpletū fuerit sint memores qđ ꝓdictū est eis: z Ecce ego mittam et assumā nabuchodonosor: istigādo eū ad veniendū cōtra egyptū. a Seruū meū. hoc dicitur: qz erat executor diuine iustitie. b Et ponā thronuz ei⁹ sup lapides istos. i. sup locū vbi sunt lapides isti vel ꝓpe: qz frequent in hebreo ponitur super ꝓ iuxta: sic dicitur cōi sermōe q rotho magus ē sup secanā. Dicūt aūt alīq̄ expositores catholici q indicī ꝑ hieremiā cōcrati ꝓpt ꝟba ista cū illis lapidib⁹ inf fecerūt eū: t ī hoc sequūtur epiphaniū q ꝟ t plura alia dixit ꝺ hieremias ꝙ hoc nō habet ex textu nec ex Josepho. Ra. Salomon etiam sentit contrarium vt videbitur capitulo sequenti.

vobis misericordias et miserebor vestri: et habitare
a vos faciā in terra vra. Si aūt dixeritis vos: nō habitabim⁹ in terra ista nec audiemus vocē dñi dei nri di-
b c centes: Nequaq̄: sed ad terrā egypti pgem⁹ vbi nō videbimus bellū: et clāgorē tube nō audiem⁹: et famez
d nō sustinebim⁹ t ibi habitabim⁹: ꝓpter hoc nūc audite ꝟbū dñi reliqe iuda. Hec dicit dñs deⁿ exercituū deus israel. Si posueritis faciē vestraz vt ingrediamini
e egyptū et intraueritis vt ibi habitetis: gladius quez
f g vos formidatis ibi cōprehēdet vos in terra egypti et fames ꝓ qua estis solliciti adherebit vobis ī egypto/
h et ibi moriemini. Omnesq̄ viri qui posuerint faciē suam vt ingrediāt egyptū vt habitēt ibi: morient gladio et fame et peste. Nullus de eis remanebit: nec effugiet a facie mali quod ego afferā sup eos. Quia hec dicit
i k l dñs exercituū deⁿ israel. Sicut cōflatⁿ ē furor meⁿ t indignatio mea sup habitatores hierūm: sic cōflabit indignatio mea sup vos cū ingressi fueritis egyptū: et eritis ī
m n iusiurādū et in stupore t in maledictū t in opprobriū: et nequaq̄ vltra videbitis locū istum. Verbū dñi sup vos reliqe iuda. Nolite itrare egyptū. Sciētes sciet⁾: qz obtestat⁹ sū vobis hodie: qz decepistⁱ animas vestras.
o Vos enī misistis me ad dñm deum nrm. dicētes: Ora ꝓ nob ad dñm deū nrm t iuxta oia q̄cūq; dixerit tibi dñs deⁿ nr: sic annūcia nobis et faciem⁹. Et annūcia
ui vobis hodie: et nō audistis vocē dñi dei vestri sup vniuersis ꝓ q̄bus misit me ad vos. Nūc ergo sciētes sciet⁾: qz gladio et fame et peste moriemini in loco ad
quē voluistis itraret habitaretis ibi. La. XLIII

f A ctū est aūt cū cōplesset hieremias loquens p† ad ppl⁹ vniuersos sermones dñi dei eoꝝ ꝓ quib⁹ miserat eū dñs deⁿ eoꝝ ad illos oīa verba hec: dixit azarias filⁱ osię et iohānan filⁱ careę et
q oēs viri supbi dicētes ad hieremiā. Mēdaciū tu logris. Nō misit te dñs deⁿ noster dicēs: Ne ingrediami
r egyptum vt habitetis illic: sed baruch filius nerię incitat te aduersū nos vt tradat nos in manus chaldeoꝝ et interficiat nos t traduci faciat ī babylonē. Et nō
audiuit iohānan filⁱ careę et omnes ꝓncipes bellatoꝝ et vniuersus ppl⁹ vocē dñi: vt manerēt in terra iuda: sed tollēs iohannā filⁱ careę et vniuersi ꝓncipes bellatoꝝ: vniuersos reliquias ꝝ iuda q̄ reuersi fuerant de cūctis gentib⁹ ad quas fuerāt ante dispsi: vt habitarent in terra iudaꝫ viros t mulieres t puulos t filias regis et omnē animā quā reliquerat nabuzardan
princeps militię cū godolia filio aichā filij saphan: t s tulit hieremiā ꝓphetā et baruch filiū nerię: t ingressi
t sūt in terrā egypti: qz nō obedierūt voci dñi t venerūt vsq; ad taphnis. Et factⁿ est sermo dñi ad hieremiam v
ī taphnis dicēs: Sume tibi ī manu tua lapides gran- p†
des t ascōdes eos ī cripta q̄ ē sub muro lateritio ī porta domⁿ pharaōis taphnis cernētib⁹ viris iudeis: t y
dices ad eos. Hec dicit dñs exercituū deⁿ israel. Ecce z
ego mittā et assumam nabuchodonosor regē babylonis seruū meū: et ponā thronū eiⁿ sup lapides istos a b
quos abscōdi: et statuet soliū suū sup eos. Venienscz

pcutiet terrā egypti. Quos in morte in morte: ꝙs i captiuitatē captiuitate: ꝛ ꝙs in gladio i gladio. Et succēdet ignē in delubris deoꝝ egypti ꝛ cōburet ea ꝛ captiuos ducet illos: ꝛ amicietꝫ terra egypti sic amicit pastor pallio suo: ꝛ egredietꝫ inde i pace. Et cōteret statuas domꝰ sol q̄ sūt in terra egypti: ꝛ delubra deoꝝ egypti cōburet igni. La. XLIIII

a Erbū qđ factū ē ad hieremiā ꝛ ad oēs iudę
a ℣ vbs est egypti vltra mare rubꝝ.

Vos q̄ habitāt i ꝛra egypti habitates i mag/
a ℣ vbs est in egypto. b ℣ regio egypti.

dalo et in tāphnis ꝛ i mēphis: ꝛ i ꝛra phātu/ res dicēs: Hęc dicit dōs exercituū deꝰ isrł. Vos vidi/ stis oīe malū istud qđ adduxi sup hierlm ꝛ sup oēs vbes iuda: et ecce sūt desertę hodie ꝛ nō ē in eis ha/ bitator: ppł malicię quā fecerūt vt me ad iracūdiā p/ uocarēt: ꝛ irēt ꝛ sacrificarent ꝛ colerēt deos alienos
c ℣ clemētis dūi ostēdit et vigilantiā ac strēnuitatē ppheraꝝ.

ꝙs nesciebant illi ꝛ vos et patres vestri. Et misi ad vos oēs seruos meos ppłas de nocte ꝛsurgēs: mit/ tensq; ꝛ dicēs: Nolite facere verbū abominatiōis hu/ iusce modi. Et nō audierūt nec inclinauerūt aurē suā vt cō/ uerterēt a malꝫ suis ꝛ nō sacrificarēt dijs alienis. Et cō/ flata ē indignatio mea ꝛ furor meꝰ: ꝛ succēsa est i ciui/ tatibꝰ iuda ꝛ i plateis hierlm ꝛ vsq; sūt i solitudiez ꝛ vastitatē ℣ diē hāc. Et nūc hec dicit dōs exercituū deꝰ isrł: Quare vos faciłł maluz grāde ꝓtra aīas vras vt itereat ex vobis vir ꝛ mulier paruułꝰ ꝛ lactās de medio iude nec reliquat vob q̄dq; residuū: puocātes me in opibꝰ manuū vrar sacrificādo dijs alienis in terra egypti in quā egressi estł vt habitetł ibi: ꝛ dis/ peatł ꝛ sitł i maledictiōez ꝛ i opprobriū cūctis gētibꝰ ꝛre. Nūqd obliti estł mala patrū vrox ꝛ mala reguꝫ iuda: ꝛ mala vrox eorū ꝛ mala vestra: ꝛ mala vxorū vrarū q̄ fecerūt in ꝛra iuda ꝛ i regiōibꝰ hierlm: Non sūt mūdati vsq; ad diē hāc ꝛ nō timuerūt ꝛ nō ābu/ lauerūt i lege dōi ꝛ i ꝓceptł meis q̄ dedi coꝝ vob et coꝝ patribꝰ vris. Jdeo hec dicit dōs exercituū deꝰ isrł.

†Ecce ego ponā faciā meā i vob i ma/ lū: et disperdā oēm iudā: ꝛ assumā reliq as iude: q̄ posuerł facies suas vt ingre derenł terrā egypti ꝛ habitarēt ibi et ꝓsumenł oēs i ꝛra egypti: ꝛ cadēt i gla dio ꝛ i fame. Consumēł a minimo vs/ q; ad maximū: i gladio ꝛ fame morię/ tur: ꝛ erūt i iusiurādū ꝛ i miraculū ꝛ i maledictiōez ꝛ i opprobriū. Et visita bo sup habitatores ꝛre egypti sic visita/ ui hierusalez: i gladio ꝛ fame ꝛ peste: ꝛ nō erit q̄ effugiat ꝛ sit residuꝰ de reli quijs iudeoꝝ q̄ vadūt vt peregrinēł i terra egypti et reuertanł in terrā iu/ da: ad quā ipi eleuāt aīas suas vt re/ uertanł et habitēt ibi. Nō reūtentur nisi q̄ fugerit. Rsidebł āt hieremię oēs viri sciētes ł q̄ sacrificarēt vxores eorū dijs alienis ꝛc. Hic consequenter describitur ppli obstinatio. Circa qđ ꝑmo pōit irrationabilis ppli rnsio. scđo rōnabil dicte re/ sponsionis cōfutatio. ibi: Et dixit. Tertia pme partis patet vsq

a Quos in morte ꝛc. q̄ aliquos interficiet ꝛ aliq̄s ca/ ptiuabit. b Et succendet ignē in delubris. i. in tem/ plis. ꝛ dicunt delubra a deleo les. q̄ ibi delent peccata ꝑm errorē gentiliū. Et captiuos ducet illos. id est egyp/ tios. c Et āmicietur. i. inuoluet. d Terra egypti. multitudine exercitus regis babylonis ita q̄ nō poterit resistere. Jn hebreo habet: Et amiciet terrā egypti. id ē inuoluet. e Sicut amictł. id est inuoluitur. f Pa/ stor pallio suo. pastor enī trāsferēs gregē de vno loco ad aliū int. oluit palliū suū: et portat sup humeꝝ: ꝛ p hoc de/ signat q̄ rex deꝑdabit bona egypti portās ea ad terram suā. ideo subdit: g Et egredietł inde in pace. i. sic vi/ ctor cui nō pōt resisti. h Et cōteret statuas domꝰ sol. id est tēplū in quo colebat sol. qđ erat in ciuitate eliopo/ leos. Heli. xlj. sic nominata ab elios qđ est sol et polis ci/ uitas: ꝛ de ea dicit Esa. xix. ciuitas solis vocabit vna.

Moraliter. pt Factū est ār La. XLIII

qc. Sequit: Sz tollēs iobā. ꝛc. Per illos qui nō acquieuerūt verbo domini ex ore Hie/ remie sed contrariū facientes recesserunt de iudea q̄ cō/ fessio vel laudatio interpłat et cōuenit statui gratie. et i gressi sunt egyptū que tenebra interpłat: ꝓpter qđ cōue/ nit statui culpe. signanł illi qui cadūt a gratia in culpaꝫ diabolo suggerente. per hoc aūt q̄ iohanna et alij prin/ cipes dux erunt secū i egyptum alios omnes viros ꝛ mu/ lieres quoscunq; potuerūt ꝛuenire: signanł q̄ peccatores obstinati secum trahunt alios ꝛtū possunt ad tenebras peccati. sicut ecōtrario homines boni studēt secū trahe/ re alios ad opera meriti. ꝑ. xvij. Cū sancto sanctꝰ eris ꝛ cū peruerso puerteris. pt Sume tibi in manu tua lapides grādes ꝛc. per illos lapides abscōditos in scrip ta signanł peccatores obdurati in culpa. ideo rex baby/ lonis. id est diabolus sup eos solū suū colloca. naꝫ i ta libus reghar: et sicut sūt ei subiecti in culpa: sic ei subiici entur in pena. La. XLIIII

Erbū. Hic ꝓr ponit cōminatio pene. ꝓ peccato idolatrie. ꝛ diuidit in duas: q̄ primo ponit di/ cta cōminatio. secūdo ppli obstinatio. ibi: Respō derūt aūt. Prima adhuc in duas: q̄ primo arguit cul/ pa. secūdo subdit pena. ibi: Jdeo hec dicit. Circa primū ponit locꝰ. cū dicit: k Habitātes in magdalo ꝛ in ta/ phnis ꝛc. nomina sunt villarū in quib habitabāt iudei qui trāsfugerāt in egyptū: vt dictū est ca. ꝓcedēti. l Vos vidistis omne maluz istud quod adduxi sup hierusalē ꝛc. q. d. ex eo q̄ vidistis sensibiliter penā quaꝫ intuli hierusalē et terre inda ꝓpter peccatū idolatrie de/ beretis esse correcti. m Et misi ad vos omnes ſuos meos ꝓphetas de nocte cōsurgēs. i. misi ad vos plures nuncios frequenter et sollicite ad retrahendum vos de idolatria. Cetera patēt vsq; ibi: n Secundū diē hāc. id est vsq; ad diē hāc apparet manifeste vindicta quā in/ tulit. Cetera patēt vsq; ibi: o Nūquid obliti estł ma la patrū vestrox. q. d. bene deberetł esse memores de pe/ na quā eis intuli: vt sic in peccatis eos nō imitaremini. p Nō sūt mūdati vsq; ad diē hanc: quia macula rema net in vobis qui estis eorū filij imitantes eos in malis. q Jdeo hec dicit dōs. Hic ponit cōminatio pene. ꝛ pa tet littera vsq; ibi: r Qui posuerūt facies suas vt i/ grederenł terrā egypti. se ad hoc ꝓfirmādo ꝛ alios indu cendo. s Et cōsumenł oēs in terra egypti: q̄ aliq̄ tñ euaserūt inde q̄ nō iuerāt volūtarie ſz magr ab alijs tra/ ctit vt videbił postea. t Ad quā ipi eruāt aīas su/ as. sperātes reuerti aliquādo in terrā inda. v Nō re uertēt nisi q̄ fugerit. Jn hebreo habet: Misi euadētes. ꝛ dicit hic Ra. Sa. q̄ isti sunt Jeremias et Baruch q̄ in destructione hierusalem habuerūt regem babylonis ꝓ pitium: vt dictum est supra. xxxvij. ꝛ. xxxviij. ꝛ similiter quando destruxit egyptum inueniens Jeremiam ibi et Baruch fuit eis ꝓpitius dimittens eos redire pacifi/ ce in iudeam. probabile tamen est q̄ cum eis redierint aliqui alij de iudeis. Ex hoc patet quod dixi in ca. ꝓce denti. s. q̄ Ra. Sa. negat Jeremiam fuisse lapidatuꝫ in egypto. quid tamen circa hoc verius sit iudicio alioꝝ re/ linquo. Responderunt autem Jeremie omnes vi ri scientes q̄ sacrificarent vxores eorum dijs alienis ꝛc. Hic consequenter describitur ppli obstinatio. Circa qđ ꝑmo pōit irrationabilis ppli rnsio. scđo rōnabil dicte re/ sponsionis cōfutatio. ibi: Et dixit. Tertia pme partis patet vsq

Amos. 9 b

a Respōderł. Stulta rnsio ꝓfitenł eū loq̄ i nole dnī: nec acq̄escunt sed sequunt prauitatis sue ꝓsiliū.

Mystice. Mystice oēs heretici in egypto bui⁹ mūdi. i. in tenebris erroris ꝓstitu/ ti: sacrificia nō deo vero ꝑ de/ monibus offe/ rūt cū figmēta ꝛ prana dog/ mata ad deci/ piēdos homi/ nes et fidē sub/ uertendā scri/ bunt. Jdeo ve nię super eos malꝫ: et erūt i desolationē et in stupozem.

℣ Aiuit

℣ a Aiuit dominus ꝛc. Cō/ tradicit ꝓphęta ex sermone domini: ne nostrū eius vo/ cetur ore iudeorum in terra egypti: quoniā qui contra dei preceptum illuc ptran/ sierant: ꝓtestiones domini ibidem habere nō debebāt

Mystice, Mystice aūt nō vocaꝫ no/ men domini ore hereticoꝝ in terra egypti: quia nec ser mo eoꝝ nec oratio dum in erroꝛe sunt: accepta est deo. Non enī est pulchra laus i ore peccatoꝝ. Qui ergo in erroꝛe pseuerauerint peri/ būt gladio districti iudicij. Qui aūt relicto erroꝛe de egypto in terram iuda redi/ erunt: penitētes: ꝛ deiceps catholicā fidem tenētes sal uabunt. ℣ La. XLV

Nico.de ly.

pater vsq; ibi: a Sermo/ nem quez locutꝰ es ad nos in nomine domini nō audi/ emus ex te. q. d. reputamus te falsum dicere. b Sed facientes faciemꝰ. abłq; re/ tinaculo. c Et sacrifice/ mus regine celi. i. lune. d Et bene nobis erat. in hoc falsum dicūt: vt postea ostendetur. e Qz si non sacrificamus. verbū est mu lierū post viros suos loquē tiū. f Nunquid sine vi/ ris nostris. i. sine scitu ꝛ vo luntate eorum. g Facie mus ei placētas. q. d. nō sic exprimitur in textu ꝑceden/ ti. sciētes ł q̄ sacrificarēt vxo res eorū. Jn hebreo habet hic: Fecimus ei placentas ad faciendū ei vultum. offe rebant enim ei panes rotū/ dos in quibus erat impres/ sa effigies lune. h Et di/ xit hieremias. Hic cōsequē/ ter ponit dicte responsiōis confutatio. et secūdo infer/ tur debita punitio. ibi: Di/ xit aūt. Prima ꝙs patet vs q; ibi: i Nonne recordatuꝰ est dominus. ſ. sacrificioruꝫ que patres vestri ꝛ vos feci stis in hierusalē. dicit enim inde ex iusꝰ recordari de ma lis impioꝝ quādo infert de bitaꝫ supplicii. k Et nō poterāt dōs vltra portare. id est mala vestra dissimula re absq; punitiōe. l Si/ cut est dies hec. i. ita claruꝫ est hoc sic hec dies. ꝛ sic ptz confutatio rnsionis ꝓdi cte. quia ex sacrificijs ido/ loꝝ nō habuerunt prospe/ ritatē sed magis ad uersi/ tatem. m Dixit aūr. Hic consequenter infertur debi ta punitio. et patz littera vs q; ibi: n Ecce ego iura/ ui i nomie meo magno ait dominus. quia nō habuit maloꝛē se per quez iurarent:

a ℣ lune aut iunonis: aut nereciniphine q̄ saturni vxor ꝛ mat deoꝝ dicit:

tiū in terra egypti in phatures dicētes: Sermo/ nē quē locutꝰ es ad nos i noie domini nō audie/ mus ex te: sed faciētes faciemꝰ oīne ꝓbū qđ egre/ dieł ō ore nro: vt sacrificemꝰ regię celi ꝛ libemꝰ ei libamia: sic fecimꝰ nos et pres nri reges nri ꝛ pn cipes nri i vrbib iuda ꝛ i plateis hierlm ꝛ satu/ rati sumꝰ pānib ꝛ benē nob erat: malūq; nō vidimꝰ. Ex eo aūt tpe q̄ cessauimꝰ sacrificare regię celi et libare ei libamia: indiguimꝰ omnib et gladio ꝛ fame ꝓsūpti sumꝰ. Qz si nō sacrificamꝰ regię celi ꝛ libamꝰ ei libamia: nūqd sine viris nostris facie/ mus ei placētas ad colēdū eā: ꝛ libamia ad libā/ dū? Et dixit hieremias ad oēm pplm aduersū vi ros et aduersū mlieres ꝛ aduersū vniuersā plebē q̄ respōderāt ei verbū dicēs: Nūquid nō sacrifici um qđ sacrificastis in ciuitatib iuda ꝛ i plateis hierlm vos et patres vestri reges vestri ꝛ pnci/ pes vestri et populus terrę: horum recordatus ē domin et ascendit super coꝛ eius? Et nō poterat domin vltra portare, ppł maliciā studioꝝ vroꝝ et ꝓpter abominationes quas fecistis. Et facta est terra vestra in desolationē et i stupoꝛē ꝛ i ma/ ledictū: eo q̄ nō sit habitator sic est dies hec. Pro pterea q̄ sacrificaueritis idolis ꝛ peccaueritł do mino ꝛ nō audieritis vocē dōi ꝛ in lege ꝛ in ꝑce/ ptis ꝛ in testimonijs ei nō ambulaueritis: idcir co euenerūt vobis mala ista sicut ē dies hec. Di/ xit aūt hieremias ad omnē pplm ꝛ ad vniuersas mulieres: Audite verbū dōi oēs iuda q̄ estis i ter ra egypti. Jhec inqt dōs exercituū deus israel di cens: Vos et vxores vestre locuti estis ore vro: et manibus vestris implestis dicētes: Faciamꝰ vota nostra que vouimꝰ vt sacrificemꝰ regię celi ꝛ libemꝰ ei libamina. Jmplestł vota vestra ꝛ ope re ppetrastis ea: ideo audite verbū domini oēs iuda qui habitatis in terra egypti† Ecce ego iura ui in nomine meo magno ait dōs: q̄ nequaq; vl tra vocabitur nomen meū ex ore omnis viri iu/ dei dicentis: Viuit dominus deus in omni ter/ ra egypti. Ecce ego vigilabo sup eos in malū et non in bonum: et consumentur omnes viri iuda qui sunt in terra egypti gladio et fame: donec penitus consumantur. Et qui fugerint gladium reuertentur de terra egypti in terram iuda vi/ ri pauci: et scient oēs reliquię iuda ingredienti/ um terram egypti vt habitent ibi: cuius sermo compleatur: meus an illorum. Et hoc vobis si/ gnum ait dominus: q̄ visitem ego super vos in loco isto: vt sciatis quia vere cōplebūtur sermo/ nes mei ꝓtra vos in maluz. Hec dicit dōs: Ecce ego tradam pharaonē ephree regē egypti i ma/ nu inimicoꝝ eius ꝛ i manu quęrētiū animā illi⁹: sic tradidi sedechiā regē iuda in manu nabucho donosoꝛ regis babylonis inimici sui et quęren/ rentis animam eius.

ideo iurauit per nomē suū: sic et Heli. xxij. Per memet ipm iurau dicit dōs ꝛc.

o Ecce ego vigilabo ꝛc. i. cito inducā sup eos malū pe ne. p Et sciēt oēs reliq iuda. q̄ pene experientias q̄ bāt modo oēs clausos p culpā. Cetera patēt.

La. XLIIII

Moraliter.

k Verbum qđ factū ē ad Hieremiā et ad oēs iudeos qui habitabāt in terra egy/ pti in magdalo: q̄ interpłat inidtatis magnitudo. iō p eā supbia signłat q̄ cōcurrit in oīi pctō. Et i raph/ nis. q̄ interpłat mādās bu/ milia. ꝓpter qđ auariciā signat q̄ magnitudine stat nō ęrit sed paruitatē vt ō pecu/ nijs faciat magnū acerū. Et in mēphis. q̄ ex ore i/ terpłat ꝓpter hoc q̄ eā gula signaꝫ. Et i terra pha/ tures. q̄ decepti cōculcatio i/ terpłat. iō q̄ eā luxuria desi gnaꝫ. Eccl. ix. Mulier fo/ nicaria quasi sterc in via cō culcabił. Jgit habitātes in magdalo sūt inanię gloꝛio/ si. in raphnis vero cupidi et auari. i mēphis aūt gulosi: ꝛ in terra phatures luxurio si: et de istis dicit infra in eo rū pſona. Faciemꝰ om ne verbum quod egreditur de ore nostro vt sacrificemꝰ regine celi. i. lune per quā si gnaꝫ fortuna eo q̄ ē varia, bilis sicut illa. Unde dicit q̄ dā: Rota fortūe variaꝫ imagine lune. Crescit decrescit i eo dē sistere nescit. Oēs aūt ꝓdicti i cultu fortune sūt oc/ cupati mā ad q̄rēdū bōa for tune sunt totalit intēti q̄ bo/ na sunt excellētie mūdiales ꝓtū ad supbos. diuitie tpa/ les ꝓtū ad cupidos ꝛ aua/ ros. delitie carnales ꝓtū ad gulosos ꝛ luxuriosos. Cum istis aūt habitabat Jere/ mias nō tñ cōmunicās ope/ rib eoꝝ malignis: ꝑ magis eos reuocās ab eis. ꝓpł qđ dixit eis infra: Hec di/ cit dominus exercituū. ꝛ se/ quit: Consumenł om nes in terra egypti gladio ꝛ fame ꝛc. q̄ istas penas corpo/ rales signanł inferni pene multiplices quas incurrunt predicti peccatores.

In ca. xliij. vbi dicit i po stilla: Et sacrificemus regi/ ne celi.

Additio.

Ubi nos habemꝰ i hoc loco: Ut sacrificemꝰ re/ gine ce. Jn hebreo hr: Opt celesti seu celoꝝ. qđ nō ē itel/ ligēdū de luna tm ꝑ de ꝓstel/ latiōe fideꝝ. ꝓut dictum fuit supra capitulo septimo i ad/ ditione secunda.

Erbū qđ locut⁹ ē ꝛc. Hie La. XLV
Rudis adhuc intollerātia passionum quas experturus erat Baruch: expa/
uit captiuitatis calamitatē que tpe ioākim fi/
lij iosie regis iuda imminebat. vñ ꝙquerit do

Erbū quod locutus est Hieremias. Hic ponit quo dā La. XLV
correlariū. et refert istud factū ad tps pcedēs. cū dicit: b Anno
quarto ioakim filij iosie ꝛc. Z sic patet ꝙ istud fuit ante destructionez
hierlm p. xviij. annos: qz ioakim regnauit vndecī annis. ꝛ anno vndecimo
sedechie quarto mense capta fuit hierusalē: vt dictū est. s. xxxix. c Hec di
cit dominꝰ deus israel ad te Baruch ꝛc. Hic dic Ra. Sa. ꝙ iste Baruch ferebat moleste ꝙ ipse nō erat as/
secutus spūm ꝓphetie: qz diu serulerat Hieremie: sic
Josue minister Moysi ꝛ Heliseus minister Helie cō/
secuti fuerūt donū ꝓphetie: ꝛ sic exponit qđ subdit:
d Dixisti. tu Baruch. e Ue misero mihi qm̄ ad/
dns dō. dolo. meo. dolebat enī de incarceratiōe Hie/
remie q̄ tunc erat reclusus: vt dictū est. s. xxxvj. ꝛ de
hoc quod nō habebat spūm ꝓphetie. f Laboraui i gemitu meo. ꝓter ista duo. g Et requiē nō
inueni. i. nō sū exptus sup me reḋescere spūm dñi. ꝛ sub
ditur reprehensio sui dicti cū dicitur in pſona dei:
h Ecce quos ego edificaui destruo. i. populū meuz
et templū nomini meo dedicatū destruā de ꝓpinquo.
i Et tu queris tibi grādia. qui vis fieri ꝓphera. ali
qui libri habent: Haudia. ꝛ male: quia littera ē corru
pta p scriptores ꝓpter similitudinē litterarū.
k Noli querere. q. d. ceret: magister tuus nō queri/
uit: sed magis de ꝓphetia se excusauit: vt patet in ꝓn
cipio huius libri. l Quia ecce ego adducā malū.
captiuitatis et destructionis. m Sup omnē car
nem. i. super omnem hominem: de iudea tñ: qz de illa
terra loquitur hic scriptura: ꝛ inducitur hoc ꝓ ratio
ne ex qua debeat cessare a sua petitione: quia spiritꝰ
prophetie datur ꝓ communi vtilitate populi: ſm qđ
dicitur. j. ad Coꝛ. xij. ꝛ ideo imminente destructione
ꝛ captiuitate populi nō debet spiritꝰ ꝓphetie postu
lari. n Et dabo tibi animā tuam. i. vitam: ꝛ ꝑ suf/
ficiat tibi. Expositores vero nr̄i nō dicūt ꝙ Baruch
quereret ꝓphetie spūm sibi dari: sed ꝙ ꝑatienter vl
saltem minus patienter portabat tribulationē magi
stri sui et suam: quia Hieremias erat reclusus ꝛ liber
quez scripserat Baruch cōbustus: ꝛ vterq; ad mortē
querebat: vt habet. s. xxxvj. ꝛ ꝓpt̄ ista dicebat: Ue
misero mihi qm̄ addidit dñs dolorē dolori meo. ideo
subditur in persona dñi: Ecce quos edificaui ego de/
struo. q. d. debes portare patienter tribulationem tu
am ſm qđ dicit apls: Flere cum flentibus Et tu q̄/
ris tibi grandia. i. vt sis in quiete et pace tua. Noli q̄
rere. q. d. non est tempꝰ imminente populi tui tribu/
latiōe et captiuitate. cetera patēt ex dictis. La. XLV

Qđ factū ē ꝝbū dñi ad
Hieremiam ꝓphetā cō/
tra gentes. Ad egyptū
aduersum exercitū pharaōis ne/
chao regis egypti: q̄ erat iuxta
fluuiuz euphratē i charchamis:
quem ꝑcussit nabuchodonosoꝛ
rex babylōis i ꝗrto āno ioaki filij
ſ ironice.
iosię regis iuda. Preparate scu/

Ozaliter. Hieremias ꝓpheta ad Ba/
ruch ꝛc. In hoc ca. reprehēdit Baruch de hoc ꝙ mi/
nus patiēter debito portabat pſecutionē Hieremie et
suā maxime: qz de ꝓpinquo imminebat pſecutio communis ppli qui ꝓtim e/
rat occidendus per exercitū regis babylōis ꝛ partim captiuādus. ꝓ hoc aūt
docenſ innocētes patienſ tolerare et etiā iuste ꝓpias anxietates qū immiet
pſecutio cōis ppli cuius sūt pars. La. XLVI.

Qđ factū est verbū dñi ad Hieremiā. Superius Hieremias ꝓ/
phetiauit contra iudeos ꝓncipalit: licet aliqua īmiscuerit cōtra gen/
tiles. hic ꝓ̄ir ꝓphetiçat cōtra extraneos. ꝛ diuidit i duas ptes. quia
primo ꝓmittit quedā breuis ꝓfatio: secūdo subditur narratio. ibi: Ad egy
ptum Circa primū dicit: Quod factū est verbū dñi ad Hieremiā ꝓpheta
contra gentes. ista prophetia erat ad consolationē iudeoꝝ. ꝛ ideo facta est cō
tra illas gentes que speciali mō eis nocuerunt: ꝛ iste gentes fuerunt babylo
nij qui populum captiuauerunt et egyptij ex quorum confidentia iudei na/
buchodonosoꝛ rebellauerunt: vt patet ex supradictis. ꝛ ammonite ꝛ moabite
qui debuissent eos iuuare ratiōe consanguinitatis: eo ꝙ descēderūt de Loth
nepote abrae: et saraceni qui descenderūt ab bismael filio abrae. ꝛ idumei q̄
descēderūt ab esau fratre iacob: ꝛ philistei: ꝛ syri ratione vicinitatis: et tamē
magis nocuerunt eis. p Ad egyptum aduersum exer. pharaonis. Hic in/
cipit narratio. et diuiditur in quinq; partes ſm quinq; gentes contra quas
Hieremias prophetiçat: ptes prosequendo patebūt. incipit aūt ab egyptis:
ꝛ diuidit in duas ptes. qz ꝓmo describit egyptioꝝ destructio. secūdo iudeoꝝ
salutatio. ibi: Et tu ne timeas. Ꝓma i duas: qz ꝓmo describit egyptioꝝ debel
latio. secūdo regni eoꝝ delectio. ibi: Uerbū qđ locut⁹ est. Ꝓma adhuc in duas:
qz ꝓmo describit egyptioꝝ debellationis generalitas. ꝛ secūdo eiusdē grauі
tas. ibi: Ascende in galaad. Prima adhuc in duas: qz primo describit de/
bellatio q̄tū ad egyptios. secundo q̄tū ad eoꝝ auxiliarios. ibi: Egyptus.
Circa primum primo tangit locus belli. cū dr: Juxta flumen euphraten in
charchamis. secūdo tempꝰ. ibi: Quarto anno ioakim. tertio belli apparat⁹.
cū dicitur: q Preparate scutū, qđ ꝓprie est militum.

Et clypeū

nechao rex egypti i char/
chamis cū nabuchodono/
sor pugnauit ꝛ supatus ē.
a Ascēdite equos. Me/
retici ꝛ scismatici ex diuer
sis ꝓuinciis oriti: frustra
disponūt ꝓtra ciuitatē dei
bella. Dorte enī inferi nō
ꝓuabūt. c. Sed in die vlti/
onis dñi gladi⁹ ei⁹ deuo/
rabit carnes. De quo dici
tur: Inebriabo sagittas
meas sanguīe: ꝛ gla. me⁹
de. car. Et erit victima do
mini in terra aq̄lōis iuxta
fluuiū euphraten. i. fluxū
secularis voluptatis: cuz
tradunt in man⁹ ei⁹ q̄ so/
liū suū posuit ad aquilo/
nē vt mittat eos in stagnū
ignis ꝛ sulphuris.
b Ascēde in ga. Mōs ē
ad quē septima die vēt ia
cob de charraz fugiēs: est
aūt ad tergum phenicis ꝛ
arabie colib⁹ libani copu
latus: extēditurq; per de/
sertū vsq; ad trāl iordanē
vbi habitauit seon rex am
morreoꝝ. Cecidit aūt i sor/
tē filioꝝ ruben ꝛ gad. ꝛ di
midie tribus manasse.
c Tolle resinā. Greci re
cinā vocāt. Veci enī dr de
qđ manat. Est aūt lachy/
ma sudoꝛe lignoꝝ exala/
ta vt cerasi ꝛ lētisci: ꝛ hu/
iusmodi. Prima resina ē
terebinthina oīm ꝓstanti/
oꝝ: hāc gignit arabia: iu/
dea: syria cyprus ꝛ affrica
ꝛ insule ciclades. Secūda
est lētiscina q̄ myrrhiꝝ vo/
cat. hec ex chio insula de/
portat. Tertia pinalis: q̄/
rū alia pictines: alia picti
ne: alia liq̄da: alia arida:
ꝛ afferunt ex colophonia.
vnde et nomē colophonia
resina sūpsit. Resina aūt
apta ē lesis corporib⁹ ꝛ ꝓ
medicīa pōit. vñ: Rūq̄d
resina nō ē in galaad. Re/
sina ergo ꝓ penitentia po
nit ꝛ medicamie cōuersio
nis ad deum. Inde hortа
tur ꝓpheta egyptū et cō
fines ꝓuincias vt agant
pēitētiā: alioquin a falsis
dijs frustra medicamīa ex
pectant: quia non accipi/
ent ab eis sanitatez sed cō
fusionem. d Audiert.
quasi frustrato solatio ido
lorū: corā hostib⁹ corruit ꝛ
mutua clade fortis cū for
ti cecidit. Sic heretici qui
semper discordes in vario
errore versant: alterutruz
sese lacerantes: non victo
riam veritatis accipiunt:
sed errore captiui pariter
in foueam perditionis ca
dūt. e Annūciate egy.
pto. Quasi vos qui audi/
tis vaticiniū meū nūciate
pharaōi qz ꝓpe ē tps ꝛ tu/
multus belli.
ſ Qm̄ sicut

a Et clypeū q̄ ꝓprie est peditū. tñ frequenſ vnū
ponit ꝓ alio. b Et ꝓcedite ad bellū. ordina/
te p acies distinctas. c Jūgite equos. In he
breo habet: Ligate equos. i. cingulate: qđ fit ant
te ascensū equitū. d Polite lanceas. i. scribite
ferra lancearū vt melius penetrent. Consequēter
ponit cōsiter⁹. cū dicit: e Uidi ipsos pauidos. s.
egyptios. f Et terga vertētes. i. fugientes.
g Nec respexerūt retro se. ex festinatiōe fuge: et
adhuc nō valebit eis. ideo subdit: h Mō fugi
et velox ꝛc. ideo admirādo sbdit adhuc ꝓphe/
i Quis est iste. s. rex egypti. k Qui quasi flu
men ascendit. i. cū magna pōpa ꝛ apparatu ad p̄/
liū venit: ꝛ tñ sic est turpiter debellat⁹. l Egyp/
tus. Hic ꝙr describit debellatio ḋtū ad aurilia
rios. cū dicit: m Et velut flumina mouebun
tur fluct⁹ ei⁹. qz plures alias gētes secū habebat
et fortes. vt postea subdit: de quoꝝ auxilio nimis
ꝓfidebat. ideo subditur: Et dicet ascēdēs ꝛc.
n Exultate in currib⁹. qz antiquit⁹ aliqui pug
nabāt in currib⁹. o Et ꝓcedāt fortissimi ethiopie. i.
bellatores de terra illa. p Tenētes scutū. i. do/
cti ad prelū. q Et lydij arripientes ꝛ iaciētes
sagittas: qz erāt edocti in arte sagittādi. r Di
es aūt ille dñi ꝛc. q. d. totū istud nō valebit egyp
tijs: qz dies ille belli statut⁹ est a deo vt fiat vindi
cta de eis. s Deuorabit gladi⁹. s. regis baby
lonis egyptioꝝ exercitū. t Et inebriabit̄ san
guine eoꝝ. i. absq; mensura effundet sanguinē.
v Ascende in galaad. Hic describit debellatio/
nis gravitas: qz multi fuerūt interfecti ꝛ alij vul
nerati ꝛ magna ꝛre insanabilit. ideo dicit: Ascē/
de in galaad. vbi abundabāt medicinalia.
x Et tolle resinā. i. medicinā: qz tñ hoc dicit iro
nice. ideo subdit: Frustra multiplicas medicami
na ꝛc. y Audierūt gētes ignominiā tuā. ex fu
ga et debellatiōe. z Ululat⁹ tu⁹. i. sonus cōfu
sus fugientiū ꝛ mozientiū. Repleuit terrā. ꝛ subdi
tur causa: a Quia fortis impe. in fortē. milites
enī pharaonis qui adhuc nō erāt vulnerati ex fe/
stinatione fugiendi: vnus ipellebat aliū ad terrā
ꝛ sic mutuo sibi nocebant. b Uerbū. Hic ꝙr
describit regni delectio. z secūdo subdit eiꝰ repa/
ratio. ibi: Et post hec. Prima adhuc in duas. qz
ꝓmo ponit egyptioꝝ ruina. secūo chaldeoꝝ potent
tia. ibi: Uox eius. Circa primū dicit: Uerbū qđ
locut⁹ est dñs ad Hieremiā ꝓpheta sup eo q̄ vē/
turus esset nabuchodonosoꝛ. dicit Josephꝰ. r. li/
bro antiquitatis iudaice q̄ nabuchodonosoꝛ. xx/
iij. anno regni sui ītrauit egyptū ꝛ subiecit sibi. de
bellatio autem egypti predicta fuit. iiij. anno ioa/
kim filij iosie: vt dicit in ꝓncipio huius ca. ꝛ ille
fuit primus annus regni nabuchodonosoꝛ: vt ha
betur. s. xxv. ꝛ sic ab illa debellatione egypti vsq;
ad istā destructionē regni sui fluxerūt. xxij. anni.
c Annunciate egypto ꝛc. i. in omnibus ciuitati
bus et locis proclamate q̄ omnes ꝓpārent se ad
bellum. ideo subditur: d Sta et ꝓpara te. qz
tamen hoc eis nō valuit. ideo subditur: Quia de
uorabit gladius ea que per circuitum tuum sunt.
e Quare cōputruit fortis tuus? In hebreo ha
betur: Quare inclinauit cadens ad terraz nō po
tens se sustinere sicut res putrida. redditur causa:
Quoniā dominꝰ subuertit eum. f Surgē et
reuertamur ad populum nostrum et ad terrā na
tiuitatis nostre. sic dicebant illi qui venerāt in au
rilium egyptiorum. g A facie gladij colum/
be. id est exercitus chaldeorum sic nominati: eo q̄
in aliquo eius vexillo erat signum columbe vt ex
positores nostri dicunt. In hebreo habetur: A fa
cie gladij vinosi. id est inebriati sanguine occisoꝝ.
sicut. s. eodem capitulo dicitur: Deuorabit gladi
us et inebriabitur sanguine eorum. ratio diuersita
tis huius littere est: quia dictio hebraica hic posi
ta equinoca est ad vinositatem et columbam: vt
dictum est supra. xxv. h Uocate nomen pha/
raonis regis egypti. ironice dicitur hoc.
i Tumultum adduxit tempus. viuo ego ꝛc. id ē
tps a deo

Josephus

Josephus

Ca Quoniã sicut tha. ꝛc. hoc est ex cõparatione loco⁹ ſ. fugiferoꝝ ꝙſi in mare submerſoꝝ: grandꝫ egyptioꝝ ptãtis ſt elligeruinã. Tabor termin⁹ est cabulon: mons in medio galilee campo⁹mira rotũditate ſublimis distans a dioceſaria. x. millibus ⁊tra orientalẽ plagã. Qui cõfiniũ ꝺ̃s inter tribus iſachar ⁊ neptalim fuit carmelus. vbi nabal carmelus fuit: et nũc villa est carmela noſe: in decimo lapide oppidi chebron: vergẽs ad orientalẽ plagam vbi romanoꝝ ꝓſidiũ est. Mystice aũt: qz thabor venies lumẽ: vel veniat lux. ⁊ carmelus tenellus aut mollis ſiue ſciẽtia circũciſionis interpretant: ſignificãt hereticos in lumine ſecularis ſcientie et ſapiẽtie ſuphientes: vel iudeos molles vl delitioſos in circũciſione carnis gloriantes: qui ſub vero pharaone verſanť ⁊ ꝓ̃o ſeruire renuunt: in huius ſeculi mare demerſi: et i dãnationẽ ppetuã. b Mitula elegãs. Quia egyptia plebs in delitijs nutrita i domita laſciuia iugũ diſciplie recuſaunt. c Mercennarij ꝺ̃s ꝛc. Principes egyptioꝝ nõ paſtores ſed mercẽnarios vocat qui nõ curã gregis habebãt ſed auariciæ ⁊ luxurie ſtudebãt. Ideo cozã hoſtib⁹ in fugã cõuerſi ſunt. Mystice aũt: Mercẽnarios egypti fictos paſtores eccliæ i hoc mũdo peregrinãtes poſſum⁹ intelligere: qui luerũ terrenũ querẽtes: ouel ſibi commendatas cõtra vaſtatores defendere nõ ꝓſumunt. vñ: Mercẽnarius aũt ⁊ q̃ nõ est paſtor videt lupũ venientẽ: dimittit oues ⁊ fugit. d Vox eius quaſi ꝛc. Mõ ſolũ hiſtoriali egypto iuſto dei iudicio vindicta ſuguenit: ſed ⁊ ſpũali in die iudicij ſupuẽtura est quã nũc ſcriptura in toto orbe clara futurã ꝓnũciat. vñ bene vox ei⁹ erit ſonãti cõparať: qõ ceteris metallis ſonorius tinniat: et dies iudicij cunctis retrocorreptionib⁹ fortiꝰ ſonabit. Tũc enĩ deꝰ manifeſteveniet ⁊ nõ ſilebit. Ignis in conſpectu eius exardeſcet: ⁊ in circũitu ei⁹ tẽpeſtas va. Tũc angeli ꝓperabũt vt colligant de regno ei⁹ oĩa ſcãdala ⁊ ligna iſtructioſa ſecuribus validi examinis cedãt. Tũc ſuccidef ſaltus inutilis: qz oĩe lignũ nõ faciẽs fructũ bonũ excidef ⁊ in ignẽ mittef. Et mltitudo ꝓditoꝝ q̃ quaſi locuſte breui volatu ſe extollũt: in infernum demergetur et tũc patebit confuſionũ omniũ carnaliũ cognatio: q̃ voluptatib⁹ ſcili innitiť cũ diabolo punieda tradef. vñ ſeq̃tur: Cõfuſa ẽ filia egypti ꝛc. e Et poſt hec. licet videať intimare regnũ egyptioꝝ nõ irreparabiliter a nabuchodonoſoꝛ eſſe deſtructũ cuz poſtea ibi fuerint reges vſq; ad auguſtũ. altioꝛ tñ ſẽſu xp̃iana de ſignat tpa: qñ dei cult⁹ in egypto huiꝰ mũdi reſtaurat⁹ est. ad quẽ exercendũ hõ natus ẽ. de quo Eſaias: Percutiet dñs egyptũ plaga ⁊ ſana. eã ꝛc. f Et tu no. ti. ꝛc. Hec ꝓmiſſio nõ bñ ꝓuẽit iudeis q̃ toto oꝛbe diſperſi ꝙſumũť: nec regnũ hũt: nec ſacerdotium. Conuenit aũtez chriſtiane gẽti que colligitur de omnibus gentibus et reuertitur de captiuitate erroꝛis ad terrã eccleſie vbi requieſcet in ſpe et proſperabitur ſucceſſu virtutum: nec timebit aduerſarium confidens in deo ſuo. Non conſumetur quidẽ: ſed ſicut aurũ qõ per ignem tranſit purgabitur atq; probabitur. Poſſumus tamen dicere q̃ generatio illa antiqua ante diem iudicij penitus non conſumeť. Quia ex parte cecitas contigit in iſrael: ⁊ cũ plenitudo gentiũ ſubĩtrauerit: tunc omnis iſrael ſaluus fiet.

Ꝺ Qõ factum

Mystice.

Joh.10.b

Ps.49.c

Ro.11.c

dita in mãnus populi aquilonis dicit dñs exercituũ deus iſrl. Ecce ego viſitabo ſup tumultũ alexãdrię et ſup egyptũ ⁊ ſup deos eius et ſup reges eius et ſup pharaonez: ⁊ ſup oẽs q̃ confidũt in eo: ⁊ dabo eos in manꝰ querentiũ aĩam eorum: ⁊ in manus nabuchodonoſoꝛ regis babylonis: et in manus ſeruorum eius. Et poſt hec habitabiť ſicut diebus priſtinis ait dominꝰ. † Et tu ne timeas ſue meꝰ iacob: et ne paueas iſrael. Quia ecce ego ſaluum te faciam de lõginquo: ⁊ ſemen tuum de terra captiuitatis tue. Et reuerteť iacob et requieſcet ⁊ proſperabitur: ⁊ non erit qui exfreat eũ. Et tu noli timere ſerue meus iacob ait dominus: quia ego tecuz ſum quia ego cõſumã cũctas gentes ad q̃s eieci te. Te vero non conſu-

a ſ demonũ. ſ. b ſ nabuchodonoſoꝛ ⁊ chaldeoꝝ: hi enĩ diruperunt omnia et ſtatũ regni euerterunt.

tempus a deo cõſtitutum adduxit multitudinem chaldeoꝝ ad te deſtruendum. In hebꝛeo habeť: Vocate ibi. ſ. ad bellũ pharao rex. ⁊ eſt vocatiui caſus. Tumultꝰ. ſ. belli träſit tps ſtatutũ. Dic hic Ra. Sa. q̃ die ſtatuta debebat egredi rex egypti in campũ cõtra regez babylõis ſz nõ fuit ausus exire: ⁊ ſic ad deriſionẽ ei⁹ ꝺ̃z hic q̃ tps ſtatutũ belli träſijt. a Sic thabor in mon. ꝛc. i. ſic verũ eſt q̃ thabor eſt ſit⁹ in mõte ⁊ carmelus ꝓpe mare: ſic veniet deſtructio egypti. iõ ſubdit: b Vaſa träſmigrationis ꝛc. i. ꝓpara te ad fugaz de terra. Sciendũ aũt q̃ ſcriptura nõ loquiť hic de carmelo vbi mãſit nabal: q̃ ẽ ſat⁹ lõge a mari: ſz de carmelo in quo fuit mãſio Helie q̃ eſt ꝓpinqꝰ mari mediterraneo. c Mitula ele. ꝛc. ꝺ̃ dicit: qz ꝓpis egypti erat petulãs et laſciu⁹. d Stimulator ab aq̃lone veniet. i. nabuchodonoſoꝛ q̃ a ꝓte aq̃lõis itrauit egyptuz ⁊ gladio ſuo ſtimulauit eũ. e Mercẽnarij ꝺ̃s ei⁹ ꝛc. terra egypti eſt ſupra mare mediterraneũ: ꝓt q̃ mercatores de extraneis regionibus veniẽtes ibi morabanť ad tp̃s. f Quaſi vituli ſaginati. i. dinitijs pleni: g Verſi ſunt ꝛc. ⁊ fugierũt vnuſquiſq; ad terrã ſuaz ꝓpter guerrã imminentẽ. iõ ſubdit: h Quia dies iter. eo. ſ. q̃tũ ad remanẽtes in egypto. i Vox ei⁹. Hic pñr ponit babylonioꝝ potẽtia. cũ ꝺ̃: Vox ei⁹. i. fragoꝝ ⁊ ſtrepit⁹ exercit⁹.

k Quaſi eris ſonabit. i. ſic tuba eris. l Et cũ securib⁹ veniẽt ei ꝛc. quaſi dicat: ſicut ligna nõ pñt reſiſtere ſecuribꝰ ſe cedentiũ: ſic nec egyptus poterit reſiſtere exercitui babyloniorũ. m Multiplicati ſũt ꝛc. i. h̃ deſignať magna multitudo exercit⁹ babylõis. n Viſitabo ſup tumultũ alex. nomẽ ẽ ciuitatis egypti famoſe i q̃ erat ppl's multꝰ. iõ ſignať h̃ ꝓ tumultuz. In hebꝛeo tñ hť h̃: Sup tumultũ mino. ſic ei vocabať illa ciuitas ꝛpe Hieremie: ꝓ poſtea ꝓ magnũ tp̃s Alexãder magn⁹ egyptũ ſibi ſubiecit: ⁊ illã ciuitatẽ in pte deſtructã reedificauit ⁊ amplianit ⁊ ſuo noie denominauit: ꝓpt q̃ trãſlatoꝛ q̃ fuit poſt tp̃s alexandri träſtulit nomẽ vltimũ q̃ erat ⁊ est famoſũ. o Et ſup deos ei⁹. i. ſuper idola argẽtea et aurea q̃ rapuerũt chaldei. p Et ſup reges ei⁹. qz ples reguli erãt ſub rege egypti. q Et ſup omnes q̃ cõ. i eo. q̃ venerãt ad ei⁹ auxiliuz ſperãtes ab eo auxiliari i caſu cõſimili. r Et poſt h̃ ba. Hic ꝙſir pñt regni egypti reparatio. qz licz tũc nabuchodonoſoꝛ egyptũ vaſtauerit ⁊ nomẽ regni iude abſtulerit: tñ poſtea fuit ab egyptijſ habitata. ſ. pꝰ finẽ q̃dragita ãnoꝝ: ſm q̃ hť Ezechiel. xxix. fuerũt etiã ibi poſtea reges magni ⁊ porẽtes: vt ptz in libris Dan. ⁊ Machab. ⁊ hoc ẽ q̃ ꝺ̃z: Et poſt hec habitabitur ſicut in diebꝰ pri. ꝛc. et patet littera. s Et tu ne timeas ſerue meus iacob. Hic conſequenter deſcribitur conſolatio iudeoꝝ q̃ ꝺ̃ bus promittitur reuerſio a captiuitate babylonica. cum dicitur: Et tu ne timeas ſerue meus iacob. cuius cauſa ſubditur: t Quia ecce ego ſaluum te faciam de longinquo ꝛc. et dicitur hoc de iuſtis illius populi: quia impij fuerunt deleti. cetera patent vſq; ibi:

v Te vero non conſumam. totaliter delendo.

Sed caſti-

Quod factũ ẽ ver Ca. XLVII bũ ꝛc. Hieremias ſic Iſaias ⁊ Ezechiel vicinis nationib⁹ plagas venturas ꝓdicit: qz ꝓpñs dei infeſtabãt: ⁊ i illã aduerſitate gaudebãt. Paleſtinis ergo ſic ante egyptijs ꝓnunciat captiui tatẽ venturã.

b Et diſſi. ty. Oſtẽdit tyꝛ ⁊ ſi donẽ ad paleſtinos attinere: licet tyꝛ in ſortez neptalim ceciderit: ⁊ ſidõ terminus chananeoꝝ in ſortẽ aſer: ſz nõ eã poſſedit qz hoſtes expellere nõ valuit.

c Relĩquias ilu. In qua habitabãt capadoces priſtinis cultoribꝰ iter feci⁹: ſ. eſt ẽmin⁹ chanane oꝝ in ꝛgypti: ceciditq; i ſortẽ iude: ſz eã nõ obtinuit: qz enachi. i. gigãtes allophiloꝝ fortiſſime reſtiterũt: et eſt vſq; hodie i ſigniſ ciuitas paleſtine: ſ. Gaza futura ea. ꝓpheterũ ſit Gaça futura ẽ i tumulũ ſepiternũ: ſ vbi pri⁹ fuit vir vlla remanẽt veſtigia. In alio eſt loco edificata ẽ. d Venit calui. ꝛc. Hereticꝰ ⁊ ſciſmaticis ⁊ oĩb⁹ eccliæ hoſtib⁹ plagam veturaz ſignificat: qz xp̃i ꝓfeſſoꝛib⁹ ꝓparanerũt inſidias: intulerũt bella ⁊ i cenſoꝛe diabolo multa ꝓſecutio. nũ genera. Ad extremũ xo ipi tradũť hoſtib⁹ ſeuiſſimis ⁊ penis ꝓpetuiſ. Interꝓtanť ei philiſtei potione cadẽtes: tyꝛ ãguſtia: ſidon venatio: aſcalõ ignis ifamis. Gaça fortitudo ei⁹: q̃ oĩa bñ cõueniũt antixp̃o ⁊ mẽbris ei⁹: q̃ ꝓ ſuphiã in apoſtaſiã cadẽs ãguſtia mẽt⁹ etuã do vẽationẽ exercet i mũdo: q̃s ꝓt ꝺ ecclia rapiẽdo ⁊ inꝺficiẽdo cul⁹ fortitudo ignis ẽ ifamiſ. i. ocupiſcẽtia carnis. vñ: Virt⁹ ei⁹ i lũbis ei⁹ ꝛc. Per libidinẽ ei carnaliũ mẽtes exurit: ſ i nouiſſimo ꝑcipitabiť. e Quo ꝺc. Quaſi ñ ꝓt gladi⁹ ꝙſcẽ niſi dño iubẽte cui vidicta exercet. Vl q̃ſi ex ꝓſona afflictoꝝ ad gladiũ dñi locuꝰ erat: ſ h̃ rñdet in perſona ſua.

Ad moab

a Sed caſtigabo te in iudicio. penis tpalibus ſm ordinẽ iuſticie mee te affligẽdo.

b Nec quaſi innocẽti parcã tibi. q. d. qz nõ es innocẽs ſm veritatẽ: vel ſic: Nec in-

Moraliter.

dices te innocentẽ ſi tibi pcerẽ. Ca. XLVI

o Verbũ quod factũ est ad Hieremiã ꝛc. Sequiť: Prepara tionẽ ad pugnãdũ cõtra regẽ babylonis ſignať pparatio hominis ad pugnandũ ⁊tra diabolũ q̃ ꝺ̃ rex ſuper oẽs filios ſuꝑbie: Job. xli. contra quẽ accipiendũ ẽ ſcutũ patientie qõ ad modũ ſcuti militaris debet eſſe triangulũ. ſ. ad portandũ patiẽter cõtumelias verboꝝ et moleſtias verberũ et damna tpaliũ rerũ: ⁊ clypeũ qõ ꝓpie loquẽdo est rotundũ: ꝓpter quod ſignat munitionẽ ſacre ſcripture ⁊tinẽtẽ pfectionẽ vite q̃ ſignať p clypeũ circulare figure: Prouer. xxx. Omnis ſermo dei ignitus: clype⁹ est ſperantiũ in ſe.

b Et ꝓcedite ad bellũ. ꝙſtanter et itrepide. nã tales timet diabol⁹ et refugit: Jaco. iij. Reſiſtite diabolo et fugiet a vobis. c† Jungite equos. In hebꝛeo habeť: Cingulate equos. nã in bello cõtra diabolũ corpa que ſut equi animaꝝ. cingulanda ſũt cingulo caſtitatis et mũdicie. † Et aſcẽdite equites. p dominiũ anime ſupra corpus ꝓpriũm.

† State in galeis. per rectitudinẽ intẽtiõis: qz ſicut galea ẽ in capite: ſic intẽtio recta eſſe debet in volũtate q̃ caput ẽ in viribus anime. d† Polite lanceas. i. fozibite ferra lãceaꝝ amouẽdo inde rubiginẽ: qõ fit moralit⁹ p verã ⁊ pfectam penitentiã de peccatis. † Et induite vos loricis. Per cuſtodiã iuſticie et equitatis: Epheſ. vj. Induti lorica iuſticie ꝛc. Et qñ in hoc cõgreſſu multi ſunt puſillanimes ex humana fragilitate. ſequiť: † Quid igiť. vidi ipos pauidos ⁊ terga vertẽtes et fortes eoꝝ cesos. ⁊ quoniã aliq; ſic letaliter vulnerank q̃ de cetero nõ curank. ideo ſequiť poſtea:

† Fruſtra multiplicaſti medicamina.

In ca. xlvj. vbi dicitur in poſtil. ⁊ ammon et moabitẽ.

Additio. j.

De iſtis cõſanguinitatibus tã antiqꝫ ſeu beneficijs tã lõgo tpe añ receptꝫ q̃ poſtillatoꝛ allegat nõ fit mẽtio in hoc loco nec in alijs ſimilibꝰ: qz talia nõ cõſueuerũt in memoriã reduci niſi apud eos q̃ ſcripturã ſacrã recipiũt: vnde nationes hic expreſſe repbendunk ꝓpter vicinitatẽ vel ſaltẽ humanitatẽ: qz ſm legẽ nature hõ nõ debet alterũ ledere ꝛc.

In eodẽ ca. vbi ꝺ̃ in poſtilla: Et tolle reſinam.

Additio. ij.

Ubi nos habem⁹ reſinam. in hebꝛeo habetur tozi. qõ ſignat tiriacã. put dictũ fuit ſupra in additiõe ſup capitulum viij.

In eodẽ ca. vbi ꝺ̃ in poſtil. A facie gladij colũbe.

Additio. iij.

In hebꝛeo in hoc loco ꝓpie dicit: A facie gladij vinoſi: ꝙliter aũt intelligať gladi⁹ colũbe. vide ſupra ca. xxv. in additione vltima. Ca XLVII

Quod factũ est ꝛc. Hic ꝓfir Hieremias ꝓphetizat cõtra paleſtinos. ⁊ ꝓmo pñt huiꝰ reuelatiõis tp̃s. cuz ꝺ̃: Qõ factũ ẽ Xbũ ꝺ. ad Hie. p. ꝛc. ⁊ vt dic Ra. Salo. hoc fuit tp̃s quo nabuchodonoſoꝛ obſidebat hierlm: vt dictũ est. ſ. xxxix. ⁊ ab illa obſidiõe diſceſſerũt chaldei vt obuiarent egyptijs venientib⁹ in auxiliũ iudeoꝝ: quoꝝ occurſu timẽs rex egypti ſpoliauit gaçam q̃ est ciuitas in extremitate terre philiſtinoꝝ xſus egyptũ: vt patet in deſcriptiõe illiꝰ terre: et reuerſus est in terrã ſuã. Cõſeq̃nt pñt vaſtatio philiſtinoꝝ p regẽ babylonis. cũ ꝺ̃: Ecce aque ꝺa. ꝛc. qz a pte aq̃lõis intrauit exercit⁹ babylõis terrã philiſtinoꝝ q̃ nominať nomiẽ aquaꝝ iundantiũ: ad deſignandũ fortitudiẽs exercit⁹ ⁊ ei⁹ ipetũ. ſic Eſa. viij. ꝺ̃: Adducet dñs ſup eos aquas fluuiꝰ fortes ⁊ multas: regẽ aſſyrioꝝ ꝛc. e Clamabũt ho. ꝛc. ẽ cnĩ vlulatꝰ ſon⁹ ꝓfuſus ꝓcedẽs ex magno timore ⁊ anxietate. f Nõ reſpexe. ꝛc. ad adiuuandũ eos ex ipotentia. g Et diſſipabiť tyꝛ ⁊ ſidõ. iſte ciuitates erãt cõfederate philiſteis. ⁊ iõ diſſipate fuerũt cũ eis. h Reliquias

Jer.47.a

Eſa.44.a

Jer.50.b

Eſa.44.a

insu. capa. capadoces et philiſtei exierũt de eadẽ gẽte: ꝛz qõ ꝺ̃ Heſ. x. de quib⁹ egreſſi ſũt philiſtijm ⁊ capturi. i. cappadoces. vñ h̃ hť in hebꝛeo: Insule capbtur. ⁊ ꝓpinq̃tatẽ ꝺcã in auxiliũ philiſtioꝝ venerãt ⁊ cũ eis pierť. i Cecidit cal. ꝛc. licz ei fuiſſet ꝓmo ſpoliata ꝓ regẽ egypti: vt dictũ ẽ: tñ poſtea fuit ampliꝰ deſtructa ꝓ regem babylõis. k Cõticuit aſca. i. ppls aſcalõis nõ potẽs reſiſtere. l Aſcẽdite cõ. hic eſt finis xſus et referť ad terrã philiſtinoꝝ. ⁊ qõ ſequiť: m O mucro do. dirigiť ad gladiũ regis babylõis: q̃ ꝺ̃ mucro dñi: eo q̃ erat executoꝛ diuine iuſticie: vt frequẽter dictũ ẽ. ſ. n Aſcẽdite ꝛc. q̃ nõ q̃. Ingredẽ i v. ꝛc. ⁊ ſic dicebãt philiſtei ꝛ regiões ille gladio babylõis afflicte: ⁊ rñdet ꝓba. o Quo ꝺeſcet ꝛc. q. ꝺ. tales occiſiões ⁊ victorias nõ facit virtute ꝓpria ſed diuina. ⁊ ſilẽ ceſſabit ab occiſiõib⁹ ⁊ victoriis qñ ꝛz oꝛ-

Moraliter.

ẽ ver. ꝺo. ꝛc. q̃ iterꝓtãť oꝛe ꝺtũdẽtes ⁊ oꝛe ꝺtuli: iõ ꝓ ipos ſignať ꝺtractoꝛes q̃ oꝛe ſuo maledicto ꝺtũdũt famã bonoꝝ. ⁊ p̃ ipi ſt oꝛe ꝺtuſi. nã p

os ſuum

Moab. Sic ē circūcisio carnal' ⁊ spūal': La. XLVIII sic moab carnal' ⁊ spūal'. Moab interp̄tat de pr̄e vl' aqua paterna tā ꝯ de incestu ⁊ ebrietate cōcept' quasi absente ⁊ nesciēte patre. Rex moabitar̄ balaā: ariolū ad maledicendū
Nu.24.c invitauit: qui cōtra moab hec intra cetera ꝓphetauit: Orietur stella ex iacob et exurget homo ex isra/ el et percutiet principes moab. Significat aut̄ moab sapientiā secularē. de q̄ dicit: Perdam sapientiā sapiēt̄ū que aucto rē sui sensū habet: qui ex dei cog/ nitione generatur. videt quidē de pa/ tre naturā: sed q̄ adulter est et aduersari/
Gen.19.a us pplo dei de incestu ⁊ spelūca ⁊ nocte generatur: vnde in nocte pereūt fm Esaiam in errore. s. sempiterno: sicut egyp/ tij a vigilia matutina. i. nocte fluctib⁹ obruti sūt. Et Loth de sodomis nocte
Esa.15.a peuntib⁹ venit in segor: et orī ē ei sol. Hic Esaias. Quiā nocte vastata est ar. cōticuit moab. Notandū aūt q̄ nabo interp̄tat̄ festio vel ꝓphetia. cariathia/ rim ciuitas vel villa siluar̄: esebon co/ gitationes: luith gene ozonaim foramē nicrozis. Quia ergo omne dogma ꝟri/ um veritati absq̄ inspiratiōe dei: de hu/ mano sensu in errozis tenebr̄is nascit: nocte vastat: et argumēta eius. i. muri eccl̄iastico sermone destruūt: vt eter/ no silēcio cōticescāt: et factio eoꝝ ad pe/ nitentiā et lachrymas ⁊ fac sup nabo. i. ꝓphetiā vel sessionē: magistros. s. eo/ rū ⁊ sup cariathiarim vbi non sūt arbo/ res fructuose: sed saltus infertilis erit: vlulat⁹ et planct⁹ ⁊ oīa eloquētie oma/ menta tollent: vt nudi remaneant ⁊ de/ formes. Et si quid virilitatis habuerē debank: in barba rasa a viro ecclesiasti co effeminatū et debile cōprobet. Acci/ gunt̄ sacco penitēt̄ie: et sup tecta et do/ gmata in quib⁹ se sublimes credebāt: ⁊ in plateis spacioſe vie q̄ ducit ad mor/ tē erit vlulat⁹: nec ascēdet p supbiaz fz descendent in fletū. Tūc intelligēt om/ nes cogitatiōes suas vanas q̄ interp/ tat̄ esebon: ⁊ casū et ascensuz supbie vt
Ps.50. vor eoꝝ audiat̄ vsq̄ ad opa mala q̄ fe/ cerūt: et mādatū q̄ putabāt dei pprīa se cōfessione dānātes. Cūq̄ egerit peni/ tentiā: q̄ p luith. i. genarū lachrymas ad altare concedāt: ⁊ q̄si merozis fora/ mine in introitu clamorē cōtritiōis le/ uēt ad dm̄ dicētes. Sacri. d. s. cō. ⁊c.

De sup na. Ꝓdicit vastationē ba/ bylonioꝝ sup nabo venturaz et sup eiꝰ vrbes inclytas: vt qui hostes fuerūt po/ puli dei et deriserūt eū: vertenī in deri/ sum ceteris nationib⁹. vnde in sequen/ tib⁹: Fuit enī tibi in derisū israel quasi inter fures reperisses eū. Hinc Esaias.
Esa.15.a Onus moab ⁊c. Est āt moab ꝓincia arabū: nabo ciuitas nobil' i q̄ erat cha/ mos idolū qō et beelphegoꝛ.

Saluate alas ve. Qui volūt salua/ re aliaz suā fugiāt versutā doctrinā phi/ losophoꝝ et hereticoꝝ: vbi certe est inte/ rit⁹: ⁊ p humilitatē cōfessiōis agāt peni/ tētiā errozis in deserto districte abstinē/ tie: maneātq̄ in simplicitate ⁊ veritate catholice doctrine. Date flo. ⁊c. q̄ inuētiōe hūanaꝝ in sekari scia flozeꝛ evi/ debāt: in desertū ⁊ in solitudinē redige/ tur: qz vere displicet deo oīs hypocrisis vt sequēs snīa oñdit: Maledict⁹ q̄ facit o. d. f. Necesse est enī vt nō solū intueamur qd̄ agim⁹: sed etiā qua discretiōe agim⁹.

Maledict⁹ q̄ fa. ⁊c. Desidia p torꝛorē nascit̄: fraus p priua/ tā dilectionē: illā minoꝛ amoꝛ dei exagerat: hāc ꝓpꝛ⁹ amoꝛ sui excitat. Fraudem quippe in dei opere ꝓpetrat: qui se inordina/ te diligēs: p q̄d recte agit ad remūeratiōis trāsitoꝛie bōa festi

a ℣ aduersum moab.

a Hec dicit dñs exercituū ℣ sessio vel ꝓphetia.
b deꝰ isr'. Ue sup nabo: q̄m vastata ē ⁊ cōfusa. Capta est
a ℣ ciuitas vel villa siluarū.
cariathiarim: cōfusa ē fortī ⁊ tre/
a ℣ ex parte vel aqua paterna.
muit. Mō ē vltra exultatio i mō/
a ℣ ciuitas seon regī ammonreoꝝ. vñ: Egressus est ignis de esebon et flamma de medio seon.
ab: cōtra esebōn cogitauerūt ma/
℣ cogitationes.
lum. Uenite et disp̄dam⁹ eā de
gēte. Ergo silēs ꝓticesces: seque
turꝫ te gladi⁹. Uox clamoꝛis de
℣ foramen merozis.
oꝛonaim: vastitas ⁊ cōtritio ma/
℣ puncia arabū.
gna. Cōtrita ē moab: annūciate
clamoꝛē paruulis ei⁹. Per ascēsū
℣ gene interp̄tat̄.
eniz luith plozās ascēdet i fletu:
℣ cliui. s. itineris q̄ ducit ad assyros.
q̄m in descensu oꝛonaim hostes
vlulatū cōtritiōis audierūt. Fu/
℣ pereūre moab.
gite: saluate animas vestras: et
℣ myrica arbor est humilis.
eritis q̄si myrice i deserto. Pꝛo
a ℣ dialecticis disputationib⁹
eo ei q̄ habuisti fiduciā in mūni
a ℣ sapientie secularis vel memorie.
tionibus tuis et in thēsaurīs tu/

a ab ecclesiasticis qui muniuntur scuto fidei ⁊ scuto pugnante veritatis. b ℣ figmenta hereti/ coꝝ vel philosophoꝝ que colūt quasi idola.
is: tu quoq̄ capieris: ⁊ ibit chā/
℣ cultores.
mos in trāsmigrationē: sacerdo/
℣ ministri.
tes ei⁹ et pncipes ei⁹ simul. Et
a ℣ ecclesiasticus. b ℣ secularis scientie mu nitionem.
veniet pr̄dō ad oēm vrbē m: et
a ℣ quia ois prauꝰ intellectus captiuabitur.
urbs nulla saluabit̄. Et peribūt
℣ false humiliationes. ℣ ficte virtutes.
valles et dissipabunt̄ cāpestria:
℣ quasi vsq̄ adhuc stomie.
q̄m dixit dñs. Date flozē moab
quia flozēs egredietur: ⁊ ciuita/
tes eius deserte erūt ⁊ inhabita/
biles. Maledictus qui facit op⁹ dñi fraudulent': ⁊ maledict⁹ q̄ ꝓhi/
bet gladiū suū a sanguie. Fertilis
fuit moab ab adolescētia sua: ⁊ re/
quieuit in feab⁹ suis. Nec trāsfusus
℣ captiuitatis.
est de vase i vas: nec i trāsmigratio/
a ℣ antiqua felicitas.
nē nō abijt. Idcirco pmānsit gust⁹
℣ fama.
eius in eo: ⁊ odoꝛ ei⁹ nō est imuta/
tus. Propterea ecce dies veniunt
a ℣. i. hostibus tradam diripiendam qui seruen/ tur omnem suppellectilem eius.
dicit dñs: ⁊ mittāz ei ordiatoꝛes ⁊
stratoꝛes lagūculaꝝ ⁊ sternēt eū: ⁊
vasa ei⁹ exhauriēt: et lagunculas
eoꝝ collidēt. Et cōfundet̄ moab a
a ℣ qui non poterit auxiliari.
chāmos: sicut ꝓfusa est dom⁹ israel
a ℣ vbi colebat virulos aureos. b ℣ liberationis.
a bēthel in q̄ hēbat fidūciaz. Quō
a ℣ sub noīe moab stulticia seculi signbia cōfutat.
dicitis fortes sum⁹ et viri robusti
ad pr̄eliandū? Uastata ē moāb ⁊
℣ hostes.
ciuitates illi⁹ succenderūt: ⁊ electi
a ℣ qui i propria virtute vel scientia confidebāt.
b ℣ damnationem perpetuam.
iuuenes ei⁹ descēderūt in occisio/
nē ait rex dñs exercituum nomen
℣ eternus.
ei⁹. Prope est interit⁹ moab vt ve/
a ℣ non diuturnū est q̄ cerno fini obnoxium est.
niat: et mālū eius velociī accurret
℣ ironice.
nimis. Cōsolamini enī oēs q̄ estis
in circuītu eius: ⁊ vniuersi q̄ scitis
nomē eius dicite: Quō cōfracta
est virga fortis: baculus gloꝛio/
sus? Descende de gloꝛia et sede in
siti habitatio filie dibon: quoniaz
vastatoꝛ moab ascendet ad te: dis/
sipabit munitiones tuas. In via
a ℣ stupoꝛē indicat aroer ꝓpter subitum casum.
sta ⁊ pꝛōspice habitatio aroer. Inter
roga fugientē: ⁊ ei qui euasit dic:
a ℣ responsio fugientis.
Quid accidit? Cōfūsus est moab
qm̄ victus est. Ululate ⁊ clamate
annunciate in arnon: quoniā va/
stata est moab: et iudiciū venit ad
terrā cāpestrē sup helō et super ia/
sa et super mephat et sup dibon ⁊
sup nabo et sup domū deblatha/
im ⁊ super cariathaim ⁊ sup beth/
gamul ⁊ sup bethmaon et sup ca/
rioth et sup bosra et sup oēs ciui/
tates terr̄e moab: q̄ longe ⁊ q̄ pꝛo
a ℣ quicquid in seculo dogmatum peruersorum est.
pe sunt. Absciſum ē cornu moab:

nat. Trib⁹ aūt modis fraus ista cōmitti/ tur: q̄z aut tacita cordis hūani gr̄a: aut fauoris aura: aut res q̄libet exterioꝛ desi/
Esa.33.c derat. Cōtra q̄ ꝓpheta dr: Beat⁹ qui excutit manꝰ suas ab oī munere: q̄z enī nō solū fraus in exceptiōe pecunie ē: nec munus vnū est. Tres verō sunt accepti/ ones munerū: ad quas ex fraude festina/ tur. Munus est enī a corde: captata gra/ tia a cogitatiōe. Mun⁹ ab oꝛe. glia p fa/ uoꝛem. Mun⁹ ex manu: premiū p datio/ nē. Just⁹ vero ab oī munere manꝰ excu/ tit: q̄z in eo q̄ recte agit: nec ab humano corde inanē gl̄iam: nec ab oꝛe laudē: nec a manu q̄rit recipere dationē. Solus i dei opere fraudē nō facit: q̄ cū in studio bo/ ne actionis vigilat: nec ad corpoꝛalis rei pr̄emia: nec ad laudis verba: nec ad būa/ nā gratiam anhelat. Ipa igit̄ bona nr̄a: q̄z insidiantis culpe gladiū euadere neq̄/
Job.9.d unt: niſi sollicito timoꝛe quotidie muni/ ant. recte p Job dr: Uerebar opa mea: quasi que apte egerim in deo: sed quid i his latenter ꝓtilerim ignoꝛo. Sepe enī bona nr̄a latrocināte fraude pereunt: q̄z rect⁹ actiōib⁹ cōcupiscētie terrene se inge/ rūt. sepe desidia interueniēte deficiūt: et frigescente amoꝛe rabefiūt. a Et ma/ ledict⁹ q̄ pro. ⁊c. Potest hec maledictio oibus cōuenire q̄ luxū seculi loquunt̄: et coꝛpa sua castigare ⁊ seruituti subiicere negligunt. fm illud: Qui aūt sunt chri/
Gal.5.b sti carnē suā crucifixerunt ⁊c. Quia sine sanguinis effusione nō fit remissio pecca/
1.Cor.15.f toꝝ. Caro enī ⁊ sanguis regnum dei nō possidebūt. Maledictus ergo q̄ ꝓhibet gladiū. i. verbū dei a sanguie: quo. s. ani/ mar̄ materia peccatoꝝ. fundendum est q̄ cōd in mēbris nr̄is carnale ⁊ terrenum inoleuit: ⁊ resecandū gladio verbi dei.

Ergo. Gladiū a sanguine ꝓhibere ē/ predicatiōis verbū a carnalis vite inter/
Esa.1.c fectione retinere. de quo dr: Gladi⁹ meꝰ
Ezec.20.f debuꝛabit carnes. Hic Paulus ait: Cō/ testoꝛ hodie q̄z mūdus sum a sanguīe om/ niū. Mō enī subterfugi quo minꝰ annun/ ciarē oīne ꝓsiliū dei vobis. b Fertil⁹ fuit. Ostendit moab ex abundātia i oci/ um ⁊ elevatione venisse: ⁊ pplm dei affli/ ctum despexisse: qz nihil afflictionis vel captiuitatis patiebatur. c Miſtaz ei
Mystice. ⁊c. Mystice. Quicunq̄ in būana philo/ sophia ꝓfidūt: despicītes ecclie fidem et doctrinā simplicē: veniēt illis ordinato/ res ⁊ stratoꝛes dogmatuz suoꝝ: ⁊ diripi/ entes thesauros false scientie q̄s i libris q̄si in vasis habuere maligni. i. spirit⁹: ⁊ tunc ꝓfundenī in exitu vite: pbātes ni/ hil sibi ꝓfuisse studiū suū: ⁊ falsoꝝ suoꝝ
Ps.95. deoꝝ cultura. Quia dij gentiū demōia:
Dan.13.d eas inexpugnabiles. d Et in the. tu. estimādo q̄ inde posset̄ bellatoꝛes ꝓducere ad resistendū omni homini. m Tu q̄z capie. qz nulla ptās hūa/ na valet ꝓtra judiciū dei. n Et ibit chamos. idolū erat moabitaꝝ.
Mystice. o Jn trāsmigratione. qz chaldei poꝛ/ tauerī ipm ad terrā suā. ꝓpe materie p̄ciositatē. p Et veniet p. i. exercit⁹ chaldeoꝝ. q Et pibūt val. ⁊c. Id ē habitantes in vallib⁹ ⁊ cāpestrib⁹.

Date flo. moab ⁊c. i. dicite cū simi/ lē flozi cui⁹ pulchritudo marcescit et ōficit subito. trāsitio chaldaica habet sic: Date coꝛonā moab. qz egredīēs egredi/ etur. ⁊ est b moab genitiui casus. ⁊ est sensus: Regnū moab dabit alteri. ⁊ sic egrediet a dignitate regia. s Maledi/ ctus ⁊c. op⁹ dei dr destructio moab eo q̄ ꝓcedebat fm ordi/ nē divīe institicie: cui⁹ executoꝛ erat exercit⁹ chaldeoꝝ. ī sub/ dit: Male/

dictur: Maledict⁹ q̄ ꝓhibet gladiū suū a sanguīe. i. moabitaꝝ. Cōscīn/ ter reuertī ad describendū eius di/ uitias de q̄b⁹ supbierat. dicens:
a Fertilis fuit moab. s. diuitijs.
b Ab adolescētia sua. i. a tpe q̄ ce/
c pit esse ppl's noīaꝝ. c Et requē. i/
d feci. suis. i. q̄te possedit diuitias su/ as: q̄ feces dicunt eo q̄ ꝓstāt fomē/ tū oīb⁹ vitijs. d Nec trāsfū. ē de vase in vas ⁊c. loquit̄ de eo fm me/ taphoꝛā vini qō nō est trāsfusuz de vno vase ad aliud: eo q̄ non fuerat translat⁹ de terra sua ad aliā p ca/
e f g h ptiuitatē. e Idcirco pmānsit gu/
i stus ei⁹. i. sapoꝛ ei⁹. f In eo. p. qō designat̄ appetit⁹ eius ⁊ inclinatio ad vitia q̄b⁹ diuitie ꝓstant fomētū
k l. Timot'. vj. Qui volūt diuites fi/ eri incidūt in laqueū ⁊ tentationes diaboli: ⁊ in desideria mala et noci/
l na ⁊c. g Et odoꝛ eius. i. fama.
m h Mō ē imutat⁹. ab antiq̄ enī erāt diffamati de vitijs carnalibus.
i Propterea ecce di. de. ūe. ꝓin quo. k Et mittā ei ordi. ⁊ stra/ lagun. ⁊ sternēt eū. Isa hebraica pla/
o nior est q̄ est talis: Mittā euacua/ toꝛes ⁊ euacuabūt eū. isti enim fue/ rūt assyrij q̄ euacuerūt eū diuitijs.
l Et lagunculas eoꝝ collident. i. hoīes possessoꝛes diuitiaꝝ vel loca vbi diuitie ꝓseruabant. hec oīa de/
p struxerūt assyrij. m Et confun/ det moab a chamos. i. ꝓpter cul/ tum idoli chamos. n Sicut cō/
s fusa est dom⁹ israel a bethel. in ꝓ/ pter cultū vituli aurei in bethel. fm q̄ habet. iij. Reg'. xij. o Quō dicitis: fortes sum⁹. Hic ponit scōa/ ratio destructiōis moab q̄ est iactā/ tia de fortitudine bellatoꝝ suoꝝ. cū dr: Quō dicitis fortes sum⁹ ⁊ viri robusti ad pr̄eliandū. q. d. p effe/
t ctum apparebit ⁊ trariū. iō subdit: p Uastata est moab ⁊ ciuita. illi⁹ succenderūt. s. aduersarij. q Et
u electi iuuenes ei⁹. s. moab. r De/ scenderunt a sup̄bia sua. s In
x y occisionē. a suis aduersatijs.
z t Consolamini eū. ironice loquit̄. a ꝓter quod subdit: v Dicite: Quō ꝓfracta ē virga fortis. i. ptās moab. x Baculꝰ gloꝛiosus. i. sce/
b ptrū regni ei⁹ sup̄bū. y Descen/ de de gl̄ia. in ꝓfusionē. z Sede in siti. i. in penuria q̄ sup̄bisti ex ni/ mia abundātia. a Habitatio fi/ lie dibon. nomē est ciuitat̄ famose.
b In via sta et ꝓspice habitatio/ aroer. loquit̄ de ppio moab p mo/
c dū hoīs in pauoꝛe ⁊ angustia exīstē/ tis q̄ prospicit hinc ⁊ inde ad viden/ dum si veniat aliq̄s vnde possit ali/ quid consolabile audire: frequen/ ter tamen audit contrariū: ⁊ sic fu/ it in ꝓpositō. ideo sequit̄: e Cō/ fusus est moab quoniā victus est. responsio est interrogati. d Ulu/ late ⁊ clamate annūciate in arnon ⁊c. vt oñes pr̄eparent se ad fugaz: eo q̄ ciuitates fortes sūt destructe: ⁊ nolantur in lr̄a: ⁊ patet. e Ab/
d scisuz est cornu moab. Hic ponitur ratio destructiōis moab: que acci/ pitur ex eius cōtemptu ⁊ infidelita/ te. cum dicitur: Absciſum est cornu
e moab. i. superbia eius est deiecta.

¶ hoc seculo dogmatū
quorūp est q̄cq̄ ad
terrenā sciam ptinet
⁊ putat robustū sub
uertit: vt nihil phi
betur qđ fortissimus
putabat. a Au-
diuim⁹ supbiam ⁊c.
Quia in priori comi
te errātes ad pniam
puocabat ⁊ ad xp̃m
q̃uerti monebat: vt i
eius fide ppetuo ma
nerēt: nūc incorrigi
biles plūmos ⁊ obsti
natos agnoscēs ex p
sona eox q̄ de moab
saluari sunt: ⁊ experi
mēto suo eī supbiaz
Esa.16.c didicerūt ait: Audi-
uim⁹ supbiam moab
⁊c. Et moab supbie
arguit: q: plus effer-
tur q̄ possit: vel po-
scat eius fortitudo.
b Jdeo sup ⁊c. Po
tentiā pristine felici-
tatis ⁊ plagā repen-
tine subuersiōis ostē
dit. c Muri ficti-
lis. Que interpt̄at
fortitudo eorum: et
significat fortissima
dogmata hereticoꝝ
dialectice ꝯstructa: i
q̄bus videbāt eē for
titudo errōis.
d Plorabo ti. Te-
stabit huic⁹ secti. Ui
det eī significare ali
q̄s de moab ad dñm
q̃uerti velle. sabama
enī q̃uersio aliq̄ iter-
pretat. e Vinea
sabama. Attollēs al
titudinē: q: superbie
turrim ad celū cona-
tur erigere. f A
segor. Arbs q̄ mor-
tuo mari ūminet vbi
termin⁹ moabitarū.
Jndicat g̃ q: vsq̄ ad
extremos prouincie
vlulat⁹ plonabit. De
Esa.16.c q̄ Esaias: vectes eius
vsq̄ segor vitulā con
ternantē. i. p fecte eta
tis: sicut enim in ho
minib⁹ tricesim⁹ an
nus: ita in pecudib⁹
⁊ iumentis ann⁹ ter
tius robustissim⁹ est.
g Aque quoq̄. E
Jbidem. saias. Aque enī nem
rim deserte erunt ⁊c.
Et que hic minus di
cuntur in Esaia ple
ne exponuntur. Est
enī nemrim opidum
super mare mortuū.
h Et auferā ⁊ mo.
Jntereunte secta hu
manę sapientie: cessa
uit pompa ⁊ clamor
verboꝝ: vt nec phi
losophi nec heretici
de ecclesia egressi ali
quid inueniāt in do-
¶ ctrina

Hieremie La. XLVIII Nico. de lyra

⁊ brachiū eī ꝓritū est ait dñs. Jn
¶ calice ire dei.
ebriate eū: qm̄ cōtra dñm erect⁹ est.
a ¶ i. in pena sua alios punire cessabit.
Et ällidet manū moab in vomitu
a ¶ alios deriserit sic stulta sapiētia mūdi irrideōs xp̃i
anā simpliciterē i fine errorē sui stulticiā agnoscet.
suo: ⁊ erit in derisum etiā ipē. Fuit
eni in derisuz tibi isr̄l: q̄si iter fures
repperisses eū. Propter ꝟba ergo
a ¶ sicut filia babylonis.
tua q̄ aduersum illū locut⁹es cāpti
a ¶ sapientes. b ¶ consiliū prophete.
uus duter⁹. Relinquite ciuitates
a ¶ habitacula errorū. b ¶ christū. sm illud: Colum
ba mea in foraminibus petre: ⁊ in cauernis macerie.
⁊ hābitate i pētra habitatores mo
a ¶ bene operans. ¶. eternum habitaculū preparās.
ab: ⁊ estote q̄si colūba nidificāns i
a ¶ id est in pfecta confessione passionis ⁊ resurre-
ctionis christi. b ¶ idem pene Esaias ait.
summō ore foraminis. Audiuimus
a ¶ hereticī supbi sūt ⁊ simpliciterē ecclie despiciūt.
supbiaz moab. Supbus est valde:
sublimitatē eius ⁊ arrogantiā ⁊ su-
perbiā et altitudinē cordis illius.
a ¶ quem nihil later.
Ego scio ait dñs: iactantiam eius
a ¶ sed vltra.
eo q̄ nō sit iuxta eā virt⁹ eius: nec
iuxta qđ poterat conata sit facere.
a ¶ dolens miseriam eius ⁊ tristiciā vel stulticiam.
b Jdeo super moab eiūlabo et ad
a ¶ quincā vt̄ metropoli. b ¶ hereticoꝝ ſnagogā.
mōab vniūersam clamabo: ad vi-
a ¶ munitiōis sophistice. ¶ fragilis ⁊ solubilis.
c ros mūri fictilis lamentantes. De
a ¶ que se extollit contra scientiam dei.
d planctu iāzer plorabo tibi vinea sa
a ¶ aliqui volentes conuerti.
bama. Propāgines tue trāsierunt
mare vsq̄z ad mare iaçer puenerūt.
a ¶ ne fiat inde panis q̄ cōuertatur in fel aspidum.
b ¶ ne fiat inde vinū quod est fel draconum.
Sup mēssem tuā ⁊ vindēmiaz tuā
a ¶ vt cōculcet ⁊ destruat: ne inde comedētes et bi
benres mozianē. ¶ euāgelic⁹. b ¶ conuersis hereti-
cis. ¶ Beati qui lugent q. ipi conso.
prędō irruit. Ablāta est lęticiā ⁊ ex
a ¶ scientia falsi nominis. i. de his qui se sci
entiaz circūcisionis habere iactant.
ultatio de cārmelo ⁊ ō tra moab: ⁊
¶ draconū.
vinū ō torcularibus sustuli. Neq̄q̄
a ¶ q: eterno silentio opprimentur.
calcatorvue sōlitū celeuma canta-
a ¶ cogitatio.
bit. De clamore esebō vsq̄ eleale ⁊
iasa dederūt vocē suā a segor vsq̄
ad oronaim vitulā ꝑternātē: aquę q̄
a ¶ amare false: ideo steriles. b ¶ q: cum defecit re
gnum cessauit vsus sacrificiorum.
nēmrim pessimę erūt. Et auferā de
moab ait dñs offerētē i excelsis et
a ¶ affectus.
sacrificātē dijs eī. Propter ea cōr me
a ¶ lugubre carmen cantans.
um ad moab q̄si tibia eris resonā
a ¶ affectus. b ¶ munitionis fragilis.
bit: ⁊ cōr meū ad viros mūri fictil

a Et brachiū eī cōritū est. id est fortudo eī est cō
trita. b Jnebriate eū. ¶. calice ire dñi. istud tamē
in aliqbus libris ponit in textu: ⁊ hoc fuit p ignoꝛ
tiam scriptoꝝ: qui banē glosam interlinearem textui
interseruerūt: sicut ⁊ in multis alijs locis scripture.
c Quoniā cōtra dñm erectus est. p supbia eū con
temnendo. d Et allidet. ¶. domin⁹. e Manū
moab. i. potestatē eius. f Jn vomitu suo. in b ꝑse
quit meraphoram homis inebriati: q̄ reijcit ea q̄ ha
bet interi⁹: sic ex dei iusticia moab fuit diuitijs ⁊ vir
tute vacuatus. g Et erit in derisum etiaz ipe. cu
ius causa subditur: Fuit enim in derisum tibi isra el:
q̄si captiuat⁹ fuit a rege Salmanasar. sm illud Esa.
xxxiij. Ue qui spernis: nōne ti ipe spernēris?
b Propter verba ergo tua. cōemptibilia cōtra is
rael. i Captiuus duceris. sicut ⁊ ipe. ideo subdi
tur: k Relinquite ciuitates ⁊c. ⁊ estote quasi co
lūba nidificans i summo ore foraminis. quod expo
nens Ra. Sa. dicit q̄ in ripis fluuioꝝ ex cauatione
aque fiunt foramina: ⁊ q̄ fluuij multū decrescūt sūt
satis alta ab aqua: ⁊ ibi nidificāt colūbe: sed q̄n cre
scit fluuius intrat aqua ⁊ aufert nidū secū. sic ꝑplus
moab p inundantiā exercitus assyrioꝝ de terra sua
fuit trāslatus. Alij aūt exponūt aliter cū dicitur:
l Habitate in petra. i. in rupib⁹ altis. m Habi
tatores moab. qui solebat habitare in ciuitatib⁹ de
licatis. n Et estote q̄si columba nidificās in sū
mo ore foraminis. i. in altiori loco rupis: vbi homi
nes armati non possunt ascendere ⁊ vos sequi. q. d.
non potestis aliter euadere. ꝓpter quod reuertitur
scriptura ad increpandū supbiam moab. cum dicit:
Audiuimus supbiam moab ⁊c. o Sublimitatē
eius in statu. p Et arrogantiā. in affatu.
q Et superbiam. in effectu. r Et altitudinē cor
dis. in cogitatu. s Jactantiam eius: eo q̄ nō sit
iuxta eam virtus eius: nec iuxta quod poterat cona
ta sit facere. Jn hebreo habet: Ira eius iniusta ⁊ for
titudo eius non sic fecit. qđ sic exponit Ra. Sa. Ira
eius. i. odium contra populū israel. Jniusta. q: ma
gis debuit populum israel diligere tanq̄ gratus de
beneficijs que fecit abrahām erga lot̄h patrē ipsius
moab: quem captum ab hostibus eripuit: Heū. xiij.
⁊ de subuersiōe sodome suis precib⁹ liberauit: Heū.
xix. t Jdeo super moab eiulabo. Hic ponitur
consequenter compassio hieremie qui moabit̄ com
patiebatur: eo q̄ videbat in spiritu christū descensu
rum de Ruth moabitide: ō qua genuit booz obeth:
⁊ obeth iesse patrem dauid: sicut dictum fuit pleni⁹
Esa. xv. ⁊ hoc est quod dicitur: Jdeo sup moab eiu
labo: id est flebiliter clamabo. v Ad viros mu
ri fictilis. id est ad moabitas habitantes ciuitates
edificatas ⁊ clausas de lateribus coctis.
x De planctu iaçer. nomen est loci vbi est vinearū
abundantia. y Propagines tue. id est viri tui
fortes: quos sic vocat ex vineis ibi abundantibus.
z Transierunt mare. in captiuitatem ducti.
a Et exultatio de carmelo. nomen est loci in moab
alius a carmelo qui est in iudea. b Mequaq̄
calcator vue solitum celeuma cantabit. est autem ce
leuma canticum vindemiatorum: quando abūdant
in vino: ⁊ per hoc intelligitur destructio vinearum:
et captiuatio hominum. c De clamore esebon ⁊c.
nomen est ciuitatis populose. propter quod clamor
populi in eius destructione longe fuit diffusus.
d A segor vsq̄ ad oronaim. qui locus est in ꝓfun
do moab. e Titulam cōternantem. hoc dicitur
eo q̄ segor fuit subuersa cum sodoma. sciendum ta
mem q̄ segor non erat in terra moab: sed in extremi
tate iudee versus terram moab.
f Aque vero nemrim pessime erunt. propter mul
titudinem sanguinis humani ibi currentis.
g Et auferam de moab ait dominus offerentez in
excelsis. ibi enim idola colebantur. h Propte
rea cor meum ad moab. per compassionem.
i Quasi tibia eris resonabit. alte clamando: et re
sumit hic prophęta modum sue compassionis: sicut
solet fieri in carminibus lugubribus vbi principium
in prosequendo resumitur.

Quia

¶ etria sua: qđ hu
mane vite vtile
sit. a Omne
ei ca. ⁊c. Apud
ātiq̄s barbe ca
pitiq̄z rasura lu
ctus indiciū fu
it. p b ergo ma
gnitudo mero
ris ostendit q̄si
nō erunt plāc
te lachrymę: pu
blica lamēta re
sonabunt: nec
matrone nec vir
gines nec etas
puerilis nec se
nilis erit immu
nis: pudorem et
imbecillitatē ex
trema captiui
tas nescit. Hinc
Esa.15.a Esaias: Jn cun
ctis capitib⁹ ei⁹
caluiciū: omnis
barba radetur.
b Qm̄ cōri.
Omis doctria
phoꝝ et hereti
coꝝ q: fragilis
⁊ inutilis a veri
tate ꝑterit ⁊ dis
sipat. c Et
erit cor. for. mo.
Bene cor modi
cor di mlier⁹ ꝑ
turientis cōpa
rat: q: d magna
luxuria ad ma
gnā puenit tri
sticiā. d Jn
vmbra. Quia i
ei⁹ munitiōe spe
rabant sibi sola
tiū: sed frustra:
q: ignis vidicte
verticē tumult⁹
filioꝝ moab iu
sto iudice retri
buente oppōsit.
e Ue tibi ⁊c.
Quia nec mu
nitio vbiū: nec
virt⁹ idoloꝝ va
luit te defende
re: sic erit ppetu
um ve his q̄ ofi
dūt i sapia hūa
na ⁊ seruiūt er
roribus⁹ diuersis.
f Et fuer. ⁊c.
Videt̄ tps gre
significare: in q̄
q̄cūq̄z inuocaue
rit nomē dñi sal
uus erit.

¶ Ca. XLIX

¶ D filios
a ammon.
post mo,
ab ad filios am
mō verba ꝟtūt:
⁊ increpāt q: au
si sūt terminū is
rael tuadere. vñ
et eis vltio di
gna pnūciat: et
isr̄l possessores
¶ suos

a ¶ lugubrē. ¶. b ¶ supbiendo.
dabit sōnitū tibiaꝝ: q: pl⁹ fecit
a q̄ potuit: idcirco perierit. Oñe
ni caput caluiciū: ⁊ ois barba
rasa erit. Jn cūctis manib⁹ col
ligatio: ⁊ sup oē dorsuz ciliciū.
Et sup oīa tecta moab: et in
plateis ei⁹ ois planct⁹: qm̄ cō
triui moab sicut vas iutile ait
a ¶ regio moab. b ¶ habitatores ei⁹.
domin⁹. Quōvictā ē ⁊ vlulaue
a ¶ superbie.
runt: Quomō deiecit cerūicez
moab ⁊ cōfusus est: Eritq̄z mo
a ¶ deiecte supbie: sic humana sapientia quāco
cōtra deū se erigit. tanto verius ruit superante co
ram omnibus erubescit.
ab in derisum ⁊ i exemplū oīb⁹
in circūitu suo. Hec dicit dñs.
a ¶ nabuchodonosor rapax. ¶. et velox.
Ecce q̄si aquila volabit ⁊ ex
a ¶ transiens. ¶. ad moab.
tendet alas suas ad moab. La
a ¶ ciuitas famosa.
pta est cārioth: et munitiones
cōprehense sūt. Et erit cor forti
um moab in die illa: sic cor mu
lieris parturientis. Et cessabit
moab esse ppl⁹: qm̄ ꝟtra domi
¶ mentis. ¶ decepriōis.
nū gliat⁹ est? Pāuor ⁊ fouea et
¶ captiuitatis.
laque⁹ sup te o hitator moab
ait dñs. Qui fugerit a facie pa
a ¶ obsidionis. b ¶ rēptans euadere.
uoris cadet in fouea: ⁊ qui ꝟscē
¶ captiuitatis.
derit de fouea capiet laqueo.
Adducā enī sup moab annum
¶ iuste retributionis.
visitatiōis eorum ait dñs. Jn
a ¶ de iniquitate eorum. ¶.
vmbra esebon steterūt ō lāqo
fugientes: q: ignis egressus ē
de esebon: ⁊ flamma de medio
seon: ⁊ deuorauit partem mo
ab ⁊ verticem filioꝝ tumult⁹.
e Uę tibi moab. Periisti popule
chamos: quia cōprehensi sunt
a ¶ discipuli. ¶. cum magistris traduntur erro
ne captiuitati.
filij tui ⁊ filię tuę in captiuita
tē. Et ꝟtā captitatē moab i
nouissimis dieb⁹ ait dñs. Huc
usq̄z iudicia moab. ¶a XLIX

¶ D filios ām̄on hec di
a ammon.
cit domin⁹: Nūquid
non filij sūt israel: aut
hęres non est ei: Cur igitur hę
a ¶ idolum est āmoni
tarum: et interpretatur rex meus.
reditate possedit mēlchō gad:
⁊ populus eius in vrbibus eī

a Quia plus fecit q̄ potuit. i. attentauit aliqua mala que p
ficere non potuit: quia tamē sibi est imputandū ac si fecisset. ¶.
subditur: b Jdcirco perierunt. moabite. c Oñe eni † Esa.15.a
caput caluiciū ⁊c. illi enim qui antiquit⁹ ducebant captiui ra
debant quantū ad capillos ⁊ barbā. sm q̄ dicit Deut. xxij.
De captiuitate nudati inimicoꝝ capitis. d Jn cūctis ma
nibus colligatio ⁊c. capti enim in bello ducunt colligati ⁊ cili
cio seu sacco induti: subtractis eis vestib⁹ preciosis. cetera pa
tent in littera. e Hec dicit. Hic ꝓsequēter ponit destructio
moabitarū ꝑ regem babylonis que fuit magno tpe post predi
ctam. ió dicitur: f Ecce quasi aquila volabit. qz exercit⁹ ba
bylonis velociter ⁊ sine impedimēto cōtra moab venit.
g Et extendet alas suas. i. acies q̄ ordinate vocant ale.
h Et erit cor ⁊c. sicut cor mulieris parturiētis. i. valde timi
dū ⁊ anxium. i Et cessabit moab esse ppl⁹. q. d. ita pauci
remanebūt ꝙ dici ppl⁹ nō poterūt. k Qm̄ ꝟba dñm lo
cutus est. ex supbia enī ꝓcedit blasphemia. l Pauor ⁊ fo
uea ⁊ laqueus ⁊c. i. tot pericula: ⁊ ex diuersis ꝑtib⁹ occurrēt
moabitis q̄ si euadent aliqua capient in alijs. m Addu
cam enī sup moab annū visitatiōis eoꝝ. i. punitionis peccato
rum suoꝝ. n Jn vmbra esebon steterūt de laqueo fugien
tes. esebon enī erat ciuitas fortis: ꝓpter qđ multi ne caperen
tur a chaldeis cōfugerūt ad eā vt ibi quasi in vmbra protege
rentur: ꝓpter qđ nabuchodonosor irat⁹ illā succēdit ⁊ similit
seon: ad quā sīr̄ alij fugerāt ꝓpter eī⁹ fortitudinez. o Et
deuorauit partē moab. i. magnā partē ppli refugientis ibi.
p Et verticē. i. ciuitatē regni capitaneā. q Filioꝝ tumul
tus. sic nolebat: eo q̄ erat ibi ppl⁹ multus. r Periisti po
chamos. sic nolāt ab idolo qđ colebat. s Et fuer. cap. mo
ab ⁊c. ß addit i fine ad oñēdū q̄ ppl⁹ moab repararet futu
ris tpib⁹. ⁊ subdit ꝓclusio huiꝰ ca. t Ducuntq̄z in. moab. i. il
la q̄ vētura sūt sup eū ex ordinatiōe dñe iusticie. ¶ XLVIII

Moraliter. a† Ad moab hec dicit domin⁹ ⁊c.
Per moab qui interpretat̄ ex patre:
eo q̄ ex patre ⁊ filio fuit nat⁹ Heū. xix. signatur homo in pec
catis nat⁹ ⁊ nutritus: ⁊ p eī⁹ subiectionē assyrijs qui facturevi
gilantes interpt̄anē ipius subiectio demonib⁹ qui munḡ dor
miūt signat. ió subdit: b† Ue sup nabo. q̄ interpretat̄ cōfu † Esa.24.c
latio. talis aūt hois ꝓsolatio nō est nisi in turpib⁹ ⁊ peccatis q̄
ducit ad ve eterne maledictiōis. † Quoniam vastata est. in
morte. ¶ Et ꝓfusa. ꝓfusione gehenne. ¶ Capta est cariathi
arim. que interpt̄at vbs siluarū: ꝓ qua signatur congregatio
opeꝝ iutiliū: sic silua est cōgregatio lignoꝝ infructuosoꝝ: ⁊ sic
moraliter capta est cariathiarim in morte: qz tūc cessant opati
ones inutiles ⁊ male q̄sū ad exercitiū: sed nō q̄sū ad supplti
ciū. † Nō est vltra exultatio. sed maxia desolatio. d† Co
tra esebon. q̄ interpretat cingulū tristicie: et signat fasciculum
peccatoꝝ. ¶ Cogitauerūt malū. scz demones q̄ petōribus dis
ponūt penas horribiles. † Ergo silens conticesces. in penis
gehenne. scz turꝰ te gladi⁹. scz demonū sine fine. Et qm̄ tales
frequēter tpaliter ꝓsperant. sequit: c† Date florē moab qz
florens egredie⁹. i. licet ad tps ꝓsperet: tū eternaliter punie⁹.
Job. xxj. Tenent tympanū ⁊ citharā ⁊ gaudēt ad sonū orga
ni: ducūt in bonis dies suos: ⁊ in puncto ad inferna descēdūt.
Exēplū ō diuite epulone Lu. xvj. Et qm̄ tales ad palliādū su
as malicias aliq̄s faciūt aliq̄ bōa opa ō genē. sed ⁊ s† Ma
ledict⁹ q̄ fac⁹ op⁹ dei fraudulēt. op⁹ dei fraudulent facere ē ope
bono de genere magnā malicia palliare. ¶ Et maledict⁹ q̄ ꝓ
hibet gladiū suū a sanguine. i. iusticie exercitiū a pctōr ꝓcio
ne cū possit ⁊ debeat cōrigere. a† Fertilis fuit moab. in tē
poralib⁹ bonis. c† Et rēqeuit in fecib⁹ suis. qz diuitie fomē
tum prestant omnibus peccatis: ⁊ per hanc requiem signatur
perseuerantia in malis.

¶ Ca. XLIX

D filios. Hic in ārto loco ponit ꝓphetia cōtra āmoni
tas ⁊ alias ātituoꝝ gētes: ⁊ ió diuidit istud ca. in quīq̄
ptes: q̄ patebūt ꝓsequēdo. Jn ꝓia aūt parte ponit ꝓ
phetia ꝟtra āmonitas q̄ debuerūt diligere ⁊ iuuare ꝑplm isra
el. ꝓpter beneficia que fecit abrahām lot̄h patri eoꝝ: vt dictum
est ca. ꝑc. ⁊ ipi magis nocuerūt eis: nō solū gaudēdo de eoꝝ
infortunijs: sed etiā terrā eoꝝ in pte occupando. ꝓpter qđ ꝺ
hic: Ad filios āmon: ⁊ est verbū dñi ad aduersarios eoꝝ dinam
iusticiā exequētes. ¶ Munqđ nō filij sunt israel aut he
res nō est ei. q. d. imo. ideo subdit: ¶ Cur igit̄ he. pos. mel
chon. i. rex eoꝝ. ¶. āmonitaꝝ. melchon enī interpretat̄ rex eoꝝ:
⁊ aliq̄n accipit ꝑ idolo āmonitaꝝ. aliq̄n ꝑ rege ipoꝝ.
¶ Sad. i. hereditatē gad. accipit enī trib⁹ gad hereditatē vl
tra iodanē. ꝓpe āmonitas. ꝓpter qđ āmonite illaz occupaue
runt violenter ⁊ iniuste. ideo sequitur pena cum dicitur:

suos ꝓdicit possessur⁹. a Filij rabbath. Metropolis moabitar: que nunc ar iopolis dr cōpōsito noīe ex hebreo t greco:nō q̄ ares.i. mart⁹ ciuitas vocetur. b Et post hec reuertet.tc. Quia post ꝙuersionē hereticor⁹ ad fidē: captiuitas peccati dissoluet:et recipient in cōmunionē ecclie vñ erierant. c Et captiuos filio. Possum⁹ ꝑ filios āmon q̄ de loth in spelūca t in ebrietate t incestu generati sunt:here-
1.Joh.2.c ticos accipe:fm illud. Ex nobis exierūt:sed ex nobis non erant. d Ad idumeaz tc.
Tropo. Tropologi.idumea terrena t carnea delectatio q̄ consurgit aduersus spm:vt nō faciam⁹ ea q̄ sūt spūs t aiam in meditatio positam ad se trahere festinat:rebellās contra filios iuda q̄bus ꝓuis erat subdita:t recordar dolozis antiq̄ cōtra eos q̄ a carne recedētes:spiritū sequūtur. Jdeo dns extendit manū suā sup idumeaz: vt redigat eā in solitudinē:t themam q̄ interpretatur deficiēs et dedan.i.cognationē vt serui-
Ro.6.c ant domui iude. Jacob enim dilexi:esau autez odio habui. Diligit dns iacob:qz carneuz t frenū supplātat:t bñdictionē illi⁹ accipit. Primū enī fm carnē viuim⁹: postea fm spiritū. Priora enī sūt vitia:deinde virtutes q̄b⁹ vitia obnubtur. Appositū est enī cor hois ad malicīā a puericia: errorez vero adolescētie etas matura
Pſa.24. cōdēnat. vñ: Delicta iuuētut⁹ mee:t ignoraciones me ne memineris. Scīēdū tñ q̄ iacob accepit bñdictionē primā:esau secūdā:t ad extre-
Deu.27.f mū dicit ei: Seru⁹ eris fratr⁹ tui. Cū enī spūs caro subiecta fuerit idumea trāsibit in inde am:t caro seruiet rationi.

c Si fures. Hereticī q̄ furantur sufficientiam sibi:t q̄tidie de ecclīa aliq̄s rapiūt:ingredientes vineā dñi quaz de egypto trāstulit:cupiūt vniuersa populari: vt vix racemū in ea relinquāt:sed dns ecōtra oīa secreta cor:t patriarcharum esau:q̄ primi.s.hereses in eneūt p viros ecclīasticos et doctores ꝓfert in mediū. Et prima illi⁹ victoria est patefacere
Tropo. q̄ regebantur. Tropologice. Cōtra indeos fact⁹ est sermo q̄ christianis inuidēt t p sequunt iuste frātrē suū qui ꝑmogenita patris rapuit vel ꝓripuit. Vel cōtra hereses t contraria dogmata que vidē tur nobis esse vicina:ſz de paterna hereditate simplicem iacob t habitatorē dom⁹ nitun tur expellere. idumea enī terrena interpretatur: t propter rubrum colorem cruenta intel
Eſa.63.a ligi potest. vnde: Quis ē iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra. Sicut q̄ idu-

meam

habitauit:Jdeo ecce dies veniūt a
in te dicit dns: t auditū faciā sup b
a ſ metropolis:q̄ postea a ptolemeo phyladelpho q̄ arabiā cū iudea tenuit phyladelphia vocata est.
rabbath filioz āmon fremitū pre- c
lij. Et erit in tumuluz dissipata:fi- d
lieq̄z ei⁹ igni succendent:t possidebit israel possessores suos. f
dicit dns. Ulula esebon:qm̄ vastata est hai. g
a Clamate filij rabba:accingite vos
cilicijs:plāgite et circumite per se- b
a ſ in quo confidebatis.
pes:qm̄ melchon in trāsmigratio i
a ſ sicut populus sic sacerdotes.
nē ducē:sacerdotes ei⁹ t ꝓncipes
a ſ abundātia frugū in qua āmonite cōfidebant.
ei⁹ simul. Quid gloriaris i vallib⁹? k
a ſ abundantia superbie et plebis acquisite.
Defluxit vallis tua filia delicata: l
ſ scientie.
q̄ ꝓfidebas in thesaurl tuis t dice n
a ſ corrector vel victor. o
bas: Quis veniat ad me? Ecce ego p
a ſ ecclesiasticoz viroz.
inducā sup te terroꝛē ait dns de⁹
exercituum ab omnib⁹ q̄ sūt i cir-
a ſ catholica ecclesia p rorum ordem dilarata.
cūitū tuo:et dispgemini singuli a q
ꝓspectu vſo:nec erit q̄ congreget fu-
gientes. Et post hec reuerti faciaz r†
c fugiētes t captiuos filiozū āmon
d ait dns. Ad idumeā hec dicit dns s†
a ſ predicit idumee q̄ vltra nō sit sapia i theman.
exercituum. Nūquid non est vl- t
tra sapia i themā: perijt ꝓsiliū a fi-
lijs. Jnutil facta est sapia eoꝝ. Fu
gite t terga vertite:descēdite i vo v†
a ſ vbs est idumee:t interpretat cognatio.
raginē habitatores dedā:qm̄ pditi-
onē esau adduxi sup eū:tps visita
a ſ vastatores qui palam t omnino vastant.
tionis ei⁹. Si vindemiatores ei⁹ x
venissent sup te:nō reliquissent ra
a ſ qui nocte fodiunt domos.
cemū:si fures in nocte rapuissent e
a ſ aliq̄d reliquissent vel satiari vel ignorantes.
q̄b sufficēret sibi. Ego vero discoo
a ſ per babylonios. b ſ oia.s.secreta:cauernas:t foramia spelūcaz: qz illa regio in speluncas habitat propter nimium calorem.
perui esau: reuelaui ābscōdita ei⁹
t celari ñ poterit. Vastatū ē semē
ei⁹ t frēs ei⁹ t vicini ei⁹ et nō erit.
a ſ tribi derelict⁹ ē paup.orphano tu eris adiutor.
Relinq̄ pupillos tuos:et ego eos y
a ſ viduam eius bñdicens bñdicā. z
faciā viuē:t vidue tue i me spabūt
a ſ q̄si. vir iust⁹ sal.impij et pcōres vbi parebūt.
qz hec dic dns: Ecce q̄b⁹ fi erat iu- a
diciū vt biberēt calicē:bibētes bi-
bēt:t tu q̄si innocēs relinq̄ris. Nō eris b
innocēs:ſ bibēs bibes. Quia p me
metipz iurauī dic dns:q̄ i solitudi
nē t i opprobriū t i defectū t i male- c

a Jdeo ecce dies veniūt.in brevi. b Et au.fa.sup rabbath.ciuitas erat metropol⁹ in regno ammon. c Fremitū ꝓelij. quē sustinere nō poterit.ideo sequit: d Et erit i tumulū dissipata.sic ei ē in hebreo aliā libri habent tumultū t male. e Filiez ei⁹.i.ciuitates t ville sub ea existentes. f Igni succendent t possidebit israel possessores suos. hoc fuit impletuz tpe machabeoz: qui aliqs de āmonitis sibi subiecerūt. g Ulula esebon qm̄ vastata est hai.nomē est ciuitatis forte tales ꝓpinqui ciuitati esebon.ideo ex destructione ei⁹ imminebat destructio esebon.
h Circuite p sepes. tanq̄ vagabūde t fugitiue. i Qm̄ melchon in trāsmigratione ducet.erat enī idoluz de materia ꝓciosa. ꝙd quod fuit aspor:tatū ab aduersarijs.
k Quid gloriaris in vallib⁹.in terra enī ille erant valles fertiles in bonis de q̄b⁹ gloriabant:sed ꝑ excludit cū subdit: l Defluxit val.tua.i.a bonis suis est euacuata.
m Filia delicata.i. gens āmonitaꝝ delitijs carnalib⁹ intēta. n Que ꝓfidebas in thesauris tuis.tam de diuitijs naturalib⁹:sicut sunt ꝓgregatio bladi t vini t olei:q̄ de arti ficialib⁹:sicut sūt cōgregatio pecunie auri et argēti. o Et dicebas p superbia. p Quis veniet ad me.i.nullus audebit me inuadere: sed ꝑtrariū inducit cū dr:Ecce ego inducam sup te terroꝛē tc. q Disp gemini singuli a cōspectu vſo.ita q̄ nullus videat aliū de cetero. r Et post hec reuerti faciā fugiētes t captiuos tc.hoc dicit ad aliquā āmonitarū consolationē respectu tñ futuri temporis.
s Ad idumeā. Hec est secūda pars in q̄ ponitur ꝓphetia cōtra idumeos: q̄ debuerūt filios israel diligere:eo q̄ descenderūt ab esau israelis fratre:t ipi ecōtrario oderūt eos.ꝓpter qd dns eos infatuauit vt nescirent inuenire consiliū cōtra imminens periculū:t hoc ē qd dicit: t Nunq̄d nō vltra est sapiētia in theman.q.d.non:t tñ in illa ciuitate vigebat studiū sapiētie:t qz deficiente ꝓsilio contra periculū nō restat nisi fuga. ideo subdit: v Fugite tc. Descēdite i voraginē.i. i abyssū maloruz. vel ad Iram: In voraginē.i.in loca subterranea vos absc̄ondendo. x Si vindemiatores ei⁹ tc.q.d.si vindemiatores vl fures introisset ad te: aliq̄d tibi reliquisset: sed hostes tui ita scrutabuntur omia occulta tua q̄ nihil remanebit ibi:nec etiaz homies. ideo subdit: Vastatū est semē ei⁹ tc. y Relinque pupillos tuos.qñ enim viri occidunt seu in captiuitatē ducunt: paruuli t mulieres relinquunt fm modū bellandi rationabilē. vnde i hist̄oria sancti silnestri dicit: q̄ cū erat statutū in bellis romanoꝝ vt q̄cunqs aliquē occidisset infantē capitali sentētia puniret.ꝓ hoc ergo quod dicit: Relinque pupillos tc. dak intelligi q̄ omēs viri sint occidendi vl captiuandi:ita q̄ solum remaneant mulieres t paruuli. z Et ego faciā eos viuere. ꝙrium est enim ipsius dei innocentib⁹ in necessitatis tpe ꝓuidere.t subdit ratio talis punitionis cū dicit: a Ecce q̄bus nō erat iudicū vt biberent calicē.i.nō meruerant mortis seu captiuitatis penā:sicut hieremias innocens fuit incarceratus: t Baruch cū ipo ad mortē quesit⁹:vt dictū est.s.xxxvj. b Et tu quasi innocens relinq̄ris:cū tñ multa iniqua feceris.Cetera patent vsq̄ ibi: c In maledictionē erit bosra.i.exemplū maledictionis:vt cum aliquis maledicet alicui ciuitati.dicet:Sic fiat de ea sicut ō bosra. Dicit autem hic Ba.Sa.q̄ bosra est ciuitas i moab: sed ponit hic in punitione idumee: qz de ea fuit natus vnus rex edom:fm q̄ dicit Heñ. xxxvj. Et regnauit ꝑ eo Jobab de bosra.po-

est tñ

meam ad carnē referant t aduersus eam extimāt aniam ꝓuocari: vt mortificātes membra nra fornicationē.s.immūditiā t huiusmodi:eternā in christo victoriā cōsequamur. a Auditu audiui. Abdie.1.a Hec sentētia in abdia pene eisdē verbis continet t multa huj⁹ capituli. b Ecce enī paruulū tc. Quasi de edom q̄ minoꝛes inter omnes in circuitu nationes:et ad cōparationē ceterarū gentiū parvulus merito t numero:sed vltra vires erigeris supbia. Cuncta habitas in spelūcis t in cauernis petrarū:humilis t paup q̄si aquila extolleres:t intantū cogitatione intumescis vt inter sidera habitare te credas: sed si vltra naturam posses celi altitudinez penetrare: inde te detraherem t ad terraz reducerem ceterarum gentium.
c Paruulū. O hereticе licz magnus tibi videaris t cotēnas par uitatē ecclesie:paruus tñ es t contemptibilis. d Cū exaltauer⁹. Quia hereticī altitudinē t sūmitudinē aquilarū pollicent sibi:que ad cadauer dominicū congregantur.hec quoq̄ contra carnē dicuntur:quia imminute sunt vires ei⁹ inaduentu christi:t contemptibilē facta est anime:subiecta imperio t frustra erigitur:cum habiter in cauernis petre vel sensib⁹ vl cogitationibus:t vult dominari anime exaltans solium suum:nec opera sua posse credit superari. Cui dicitur q̄ ꝙuis se erigat t aquile imitetur excelsa:multoq̄z sanctoꝝ decipiat:a domino tamen superetur. Quod autem contra hereticos t carnem dictum est:cōtra iudeos quoq̄ intelligi potest.
e Ecce quasi leo. Sicut dom⁹ castiganit superbiam iudeoꝝ q̄s per iordanem significat: Jta idumeoꝝ perfidiam t inuidiā quā contra fratres suos exercuerant: per ministros ire sue plene castigabit: nullusq̄z consilio t voluntati eius resistet:hereticī quoq̄ et bostes ecclesie tormenta sibi ꝓdigna non euadent:sed leo seuissimus in tartarum eos perpetuo crucians/dos detrudet. f A voce ruine. Veniente vastatore strepit⁹ ruine eoꝝ longe lateq̄z resonabit terrorem incutiens vicinis ꝓuinctis.
g Confusa est emath et ar. tc. Post ꝓbilist̄eos:mobitas:ammonitas quoq̄z et idumeos ad Damascum.i.arabiam verba conuertit. Damascus vero regalis quondaz ciuitas fuit:t i omni syria primatum tenuit.necdū flozebat antiochia:laodicia et apamia:quas post alexandrum auctas esse nouimus: quia ergo decem tribubus contra iudam ꝓtendebat auxiliuz: ipsi vastitatem a babylonijs imminere significat. b Auditū pesimum audierunt tc.Captiuitatē scilicet que a babylonijs imminet vel a romanis fm alios. cum enī captus est populus iudeoꝝ:damasc⁹ cui imperabat aretha simili ter capta est.

a ſ ciuitas in moab que interꝑat firma vel robusta vel munita.
dictionē erit bosra:t oēs ciuitates
a ſ spūale.
ei⁹ erūt i solitudiel sempiternas† Audi a
a ſ aure spūali. b ſ christus desideratus cūctis gentibus.ipse est enim angelus magni consilij.
tū audiui a dño:et legat⁹ ad gētes b
a ſ mecum. ſ exhortatio legati.
missus sum. Cōgrēgamini t venite
a ſ idumeā. b ſ ego ero dux t ꝓmus in acie.
c ſ cōparatione ceterarū gentiū.
b ꝓtra eaz:t ꝙsurgam⁹ i ꝓeliuz. Ecce c
c eni paruulū dedi te i gētib⁹:ꝓpti d
a ſ rationales sapientes. b ſ omnis hereticus arrogans:quia superbia facit hereticum.
bilē int hoīes† Arrogātia tua dece- e
a ſ non ignorantia.
pit te t superbiā cordis tui:q̄ habi f
a ſ in scisturis.s.scismatis t heresis q̄ scindunt a petra xp̄i t ab vnitate fidei. b ſ cogitatiōe itumescēs.
tas i cauernis petre:t ap̄phendere g
a ſ i.ſi exaltare possis vltra naturā.
niteris altitudinē collis† Cū exalta
a ſ q̄ cūctis auib⁹ alti⁹ volat. b ſ promittens tibi regnum celorum.
uer⁹ q̄si aq̄la nidū tuū: inde detra
a ſ synagoga hereticoꝝ vel iudeoꝝ.
hā te dicit domin⁹. Et erit idumea
a ſ intuendo.
deserta† Dis q̄ trānsibit p eā stupe/
a ſ magnitudine tormentorum.
bit:et sibilābit sup oēs plagas ei⁹:
a ſ Pluer sup pcōres laqueos:ignis et sul.
sicut subuīsa ē sodoma t gomorra t
vicine ei⁹ ait dns. Non habitabit
ſ viriliter agens. a ſ rationalis sapientis.
ibi vir:t nō incolet eā filius hois.
ſ diabolus. ſ iudeorum.
e Ecce q̄si leo ascēdz ō supbia iordāis b 1
a ſ cōtra idumeā.s.q̄ pulchra sibi t robusta videt.
ad pulchritudinē robustā:qz subi/ k
to curre faciā eū ad illā. Et q̄s erit l
electus quē ꝓponā ei? Quis enī m
a ſ quasi quis resister vo.mee. n
silis mei:et q̄is sustinebit me? Et o
q̄s est iste pastor qui resistat vultui p
meo? Propterea audite ꝓsiliū dñi
q̄ iniit de edom:t cogitatiōes ei⁹
q̄s cogitauit de habitatorib⁹ themā.
a ſ recta fide t bo dogmate.b ſ hūiles.c ſ ecclīastici
Si nō deiecerint eos pauli grēgis: q r
a ſ apostopelis. a ſ piaus dogmata.
nisi dissipauerint cū eis habitacu/ s
lū eoꝝ. A voce ruine eoꝝ cōmota ē t
terra:clamor in mari rubro audit⁹
est vocis ei⁹. Ecce quasi aquila a/ v
a ſ ad rapiendum.
scendet:et euolabit et expandet a/ x
a ſ fastus.s.hereticorum cōtereretur.
las suas super bosram. Et erit cor y
fortium idumee in die illa: quasi z
cor mulieris parturientis. Ad da/ a+
a ſ vbes sunt damasci t arabie.
mascū. Cōfusa ē emath t arphath: b
qz auditū pessimuz audierūt. Tur/ c
bati sūt i mari p̄ sollicitudie q̄sce/ d
test tamē dicit q̄ est alia ciuitas idumee eiusdē nois.in diuersis enī terris bene sunt ciuitates eiusdē nois. a Auditū audiui a dño. verbū est hieremie.
b Et legatus ad gētes missus sum.de nūciando ex parte dei vt veniāt ad destructionē idumee.ideo subditur: †Abdi.1.a
c Ecce enī paruulū dedi te in gētib⁹. qui solebas esse maxim⁹. d Contēptibilē.qui eras honorat⁹. cuius causa subdit: e Arrogantia tua decepit te.qz excecat intellectū. f Qui habitas in cauernis petre.i.in locis inaccessibilib⁹ t inexpugnabilib⁹. g Et appreh̄endere niter⁊ altitudinē collis.i. indebiti tibi bonozis:sed magl detiçeris.ideo subdit: Cū exaltaueris tc.et ꝓpter hoc vſoꝛ ibi: h Ecce ꝙsi leo ascēder.i.rex babylonis q̄ designat nomie leonis:eo q̄ habebat signū leonis i vexillo:vt dictū est.s.iiij.ca. i De superbia iordanis.i.ad silitudinez iordanis intumescētis:q̄ rūc operit terrā iuxta posita:t ꝓ hoc designat ꝙ rex babylonis veniet sit cū tanta multitudine t potestate q̄ absorbeat idumeā.qđ notat cū dicit: k Ad pulchritudi/nē robustā: eoꝝ ibi crāt ciuitates pulchre et fortes. l Et q̄s erit electus. i. princeps in idumea. m Que ꝓpo nam ei.vt ei resistat t ꝓualeat.q.d.nullus:eo q̄ iste est executoꝛ mee iusticie t ꝓcedens mea voluntas.iō subditur: n Quis enim similis mei. quasi dicet:nullus. †Abdi.1.b †Jer.49.f †Eſa.47.c †Jer.18.c et 19.c†Jer.50.c
o Et q̄s ē iste pastor.i.idumee rector. p Qui resistat vul.meo.q.d.nullus. ideo sequit postea: q Si non deie. eos.s.idumeos. r Paruuli gregl. id est minimi de exercitu mea virtute ꝓcedentes. s Et nisi dissi.cū eis.ha. eoꝝ.i.ciuitates t fortalicia idumeoꝝ. q.d.nisi fiat ita nō credaꝛ mihi: q̄ tamē sum veritas ipa. t Avo.ru.eoꝝ cō.est terra.qz rumoꝛ huius statim fuit diffusus ad habitātes in terra: t nauigantes in mari. v Ecce ꝙsi aq̄.as.et euolabit.i.rex babylonis fortis t celeriter veniet ꝓtra idumeā. x Et expandet alas suas.i.acies suas. y Super bosrā.ciuitatē regiaz. z Et erit coꝛ fortium.idu.in die illa.s.q̄n debebūt resistere t bellare. a Quasi coꝛ mulieris parturiētis.i.pauidi t anxiū nimis.
b Ad damascuz. Dixit ꝓphetia ꝓtra syros q̄ multa mala intulerūt iudeis:vt ꝓz.iij.Reg⁷.x.iij. in pluribus locis.t hoc est qđ dr: Ad damascuz.erat enī ciuitas metropolis syrie. fm qđ dr Esa.vij. Caput syrie Damascus.t ideo ꝓphetando ꝓtra damascū ꝓphetiat contra totā syriam. E
c Cōfusa est emath t arphath.nomina sunt ciuitatuz syrie. d Quia auditum pessimū audierūt.s. captionē damasci que erat metropolis. e Turbati sunt in mari.i.habitantes in q̄busdam insulis maris syrie ꝓpinquis et sub eius dominio existētibus. propter quod audita vastatiōe syrie turbati fuerunt. f Pre sollicitudine quiescere nō potuit.seꝛ populus ibi habitās: timens ne ad ipsum perueniret gladi⁹. In hebreo autem habetur: Sicut mare turbatum quiescere non potuit.scilicet popul⁹ existēs in emath et arphath: et est littera plana: quia non leguntur tales insule fuisse sub dominio syrie.

¶ g Dissoluta est damascus ꝛc. Damascus interpretat poculuꝫ sanguinis: aut sanguinez bibẽs ant sanguis cilicij q̃ ois ethnicꝰ cõueniunt: qui ante fidẽ christi amici erãt sanguinis ⁊ crudelitatis ⁊ opa agebant digna planctu ⁊ sacco. In libro diex narrat 2.Pa.24.f historia: q̃ impleto anno ascendit cõtra ioas regẽ iudeorum exercitus syrie: ⁊ venit hierusalem ⁊ omẽs principes eiꝰ interfecerit: eunctaq; prædaꝫ miserit regi damasci q̃ cũ paucis venerat: et deꝰ tradidit in manꝰ eoꝝ multitudinẽ magnã nimis: eo q̃ dereliquissent dñm deũ patrem. post finez eni anni acceptabil' in quo christi euãgeliũ p̃dicatũ ẽ: ascendit de damasco gentiũ exercitus in paucis viris ꝓtra iudam et hierlim q̃ dereliquerunt dñm: ⁊ oẽs eoꝝ leges ⁊ ꝓpheta rũ abstulerunt diuitias: ⁊ miserũt regi damasci viri ecclesiastici: q; ad cõparationẽ totꝰ mundi fideles adhuc pauci erant: et tñ dñs tradidit hierlim in manꝰ eorũ: q; dereliquerũt dei filiũ qui ꝑ ꝓphetas ante p̃dictꝰ est. Per damascũ ergo vocatio gentium significat: q̃ pri⁹ amãtes sanguinẽ: postq̃ in xpm crediderũt p̃stine ꝙuersationis ciuitas cẽ desierũt. vñ Esaias: Et erunt sicut acerꝰ cumulus lapidũ in ruina. Quõ eni acerus lapidũ de dispersis lapidibꝰ cumulat: sic de oĩbus nationibꝰ acerus credentiũ cõgregat in ruina indeoꝝ cadentium dũ gentes surgũt. b Ad cedar. Hi agareni sunt: sed vsurpato nomĩe saraceni vocantur: ⁊ habitant per solitudinẽ totã. de q̃bus poeta dicit: Lateq; vagãtes argei. Mystice. Cedar q̃ interpretat tenebre: ꝛ asor. i. sagitta luminis hereticos signi- Mystice. ficant mente tenebrosos: ⁊ cum suis dogmatis sui sagittas luminis fingẽtes ꝙ se simulẽt filios oziẽtis: cũ sint tenebraꝝ filij. c Tabernacula ꝛc. Hec oĩa saracenoꝝ ꝓprie gentẽ significãt: q̃ in tentoriis manẽt: ⁊ vbi nox coegerit sedes habẽt: ⁊ armẽta multa et pecora camelorũq; greges: sed non habebant ostia nec vectes. nõ enim versantur in vrbibus: sed in solitudine: bi omnes a babylonijs sunt deleti.

b Ecce ego cõfringã ꝛc. Etiam est regio persidis: vnde clamite. Prædicit enim ꝓpheta persis ⁊ medis: licet babyloniam vastauerint regnumq; chaldeorũ destruerint q; per macedones destruendi sunt. Qui enim cetera regna pro iniquitatibꝰ corripuit: hoc regnum impunitũ nõ reliquit. Et clamite quoq; despicientes vel tẽptantes interpretant: ⁊ significant psecutores ecclie. c Et inducam super eam ꝛc. Dat.24.c Mittit enim filius hominis angelos suos a quattuor ventis celi vt colligant omnia scandala de regno eius.

¶ Verbum

a re nõ potuit. Dissoluta est damascus: versa est in fugaz tremor ap- a
a ¶ pio peccatis penitentem.
prehendit eã: angustię et dolores b
a ¶ vt parturiat ipm saluatis ⁊ bonorum operum fructum pareret.
tenuerũt eã q̃si parturientẽ. Quõ c
dereliq̃rũt ciuitatẽ laudabilẽ: vt
bem lęticię: Ideo cadẽt iuuenes d
ei⁹ in plateis ei⁹ et oẽs viri prœlij
ꝓticescẽt in die illa ait dñs exerci- e
tuũ. Et succẽdã ignẽ in muro dama f+
sci: et deuorabit mœnia benadap. g
Ad cedar et ad regna asor q̃ pcus- b+
sit nabuchodonosor rex babylo- i
nis. Hec dicit dñs: Surgite ⁊ ascẽ
dite ad cedar: ⁊ vastate filios oriẽ k+
¶ synagoga. ¶ discipulos.
tis. Tabernacula eorum ⁊ greges l
a ¶ monstra peccatoꝝ. b ¶ nequitie: ire.
eoꝝ capiẽt: pelles eorũ ⁊ oĩa vasa
a ¶ bruros gibbo peccatorum deformatos.
eoꝝ ⁊ camelos eoꝝ tollẽt sibi: vo
cabũt sup eos formidinẽ in circũi/
a ¶ irruẽtibus spiritualibus chaldeis. b ¶ pcoꝝ.
tu ei⁹. Fugite: abite vehemẽt i vo m
a ¶ latitantes. b ¶ sagittã illi⁹ luminis. ¶ metro
raginib⁹ sedẽte q̃ habitat⁹ asor ait
polis illi⁹ gẽti. a ¶ diabolus.
dñs. Inijt eni ↄ vos nabuchodo/ n
a ¶ cõfusionis eterne. b ¶ doli astutieq;. c ¶ diabolus vel nabuchodonosor.
nosor rex babylonis ꝓsilium ⁊ cogi
tauit adũsus vos cogitatiões. Lõ o
surgite ⁊ ascẽdite ad gentẽ q̃etã ⁊
habitatẽ cõfidenter ait dñs. Non p+
a ¶ cõtinentie. b ¶ vere defensionis. c ¶ absq; deo.
ostiã nec vectes eis soli habitant. q
a ¶ demonibus.
Et erũt cameli eoꝝ i direptionẽ: ⁊ r
a ¶ stultorum.
multitudo iumentoꝝ in prędaz. Et s
a ¶ doctrine. b ¶ quis. i. se
priuatos crinibus vitiorum arbitrentur.
dispaz eos i oẽm ventũ q̃ sunt at- t
a ¶ q; demones vicini nobis et in hoc proximo aere volitantes.
tonsi i comã: ⁊ ẽr oi ꝓfinio eoꝝ ad/
¶ eternum.
ducã interituz sup eos ait dñs. Et v
a ¶ demonũ. ¶ a deo.
erit asor i habitaculũ draconũ: deser x
ta vsq; i ęternũ. Non manebit ibi
¶ ecclesiasticus. a ¶ vere rationalis.
vir: nec incolet eã filius hois. Hõ y+
factũ est ꝙbũ dñi ad hieremiã p/
phetã adũsus elã i ꝓncipio regni
sedechię regi iuda dicẽs: Hec dicit
dominus exercituũ: Ecce ego con z+
fringã arcũ elam ⁊ sumã fortitudi- a+
nem eoꝝ: ⁊ iducã sup elã q̃ttuor vẽ e
tos a q̃ttuor plagis celi: ⁊ vẽtilabo b
eos i oẽs vẽtos istos: ⁊ nõ erit gẽs
ad quã nõ pueniãt pfugi elaz. Et

a Dissoluta est damascꝰ. p timore qui dissoluit virtutẽ animi ⁊ coꝛpis. iõ subditur: Uersa ẽ in fugã ꝛc. b Dolores tenuerũt eã q̃si parturientẽ. q̃ patiẽ dolorẽ mariti ⁊ angustiã. c Quõ dereliquerunt ciuitatẽ laudabilẽ. i. damascũ metropolim vbi habitauerũt abũdant ⁊ tocose. In bebreo hr̃: Quõ nõ est fortificata ciuitas laudabil' ꝛc. q; nõ fuit sufficienꝫ munita a ciuibus cõtra hostes. ⁊ sic intelligit q̃ dr̃ hic: Quõ dereliq̃rũt ciuitatẽ. i. sic imunitã. vñ subdit: d Iõ cadẽt iuue. ei⁹ i plateis. eius. eo q̃ hostes de facili introibunt. e Et oẽs viri pliꝰ ꝓticescẽt. nõ potẽtes resistere. f Et succẽdã ig. in mu. damasci. i. i domibus muro adhęrẽtib⁹. g Et deuo. mœnia benadap. fuit ei benadap rex syrie magnꝰ ⁊ potẽs: vt hr̃. iij. Reg'. xx. ⁊ fecit magna edificia i damasco q̃ tunc fuerũt cõbusta. b Ad cedar. Hec ẽ ꝓra ps buiꝰ ca. in q̃ ꝓphetiçat ꝓra saracenos: q̃ melꝰ dicerent agareni: qz descẽderũt ab abraaz p hismaelẽ filiũ agar ancille: sed ipi vsurpauerũt sibi nomẽ a sara libera. cedar aũt fuit filius hismaelis: vt hr̃ Heũ. xxv. ⁊ qz fuit potens ⁊ famosus. p ipsum intelligunt hic agareni. i Et ad regna asor nomen est ciuitatis metropolis. cuius ei agareni habitarẽt in tabernaculis ⁊ nõ in ciuitatib⁹: vt postea dicet: tñ habebãt aliãs ciuitates in q̃bus manebãt artifices ad faciendum multa dolꝰ. necessaria: q̃ nõ pũt fieri i tentoriis cõpetenꝫ: sicut mõ in dominio tartaroꝝ sunt aliq; ciuitates. p mercatoribus ⁊ artificib⁹: sed nobiles ⁊ boies armoꝝ habitãt in cãpis ⁊ in tentoriis. Q̃z aũt dr̃ hic: Ad regna asor. ponit plurale. p singlari: sicut Exo. xxvij. Isti sunt dij tui isrl'. et tñ ibi erat vnicum idolũ. Vel dr̃ regna in plali: q̃ sub vno ꝓncipali rege erãt plures reguli. k Et vastate filios oriẽtis. sic enĩ nominant agareni. q̃ habitãt in ꝑte oriẽtali respectu iudee. l Tabernacula eoꝝ ⁊ greges. eo. capiẽt ꝛc. q̃ sicut dictũ est: habitabãt in tabernacul' cũ gregib⁹ suis: ⁊ depastayna regione trãsferebãt tentoria sua ad aliã. m Jn voꝛaginibꝰ sedete. i. in locis occultis subterraneis vbi chaldei non pũt vos inuenire. n Jnijt eni ꝓra vos nabuchodonosor rex babylonis cõsiliũ. cuiꝰ diffinitio fuit vos debellare. dicẽs bellatoribꝰ suis: o Cõsurgite ⁊ ascẽdite ad gẽtem q̃etã. q. d. de facili poterit debellari: q̃ nõ cauet sibi. p Nõ ostia nec vectes eis. id est nõ habitãt in fortaliciis ꝛ in cãpis. q Soli habitãt. i. nõ bñt cũ aliis gẽtibꝰ ꝛfederationẽ a ꝙbꝰ auxilienꝫ. iõ subditur: r Et erũt cameli eoꝝ ꝛc. ⁊ qz nõ restat eis nisi fuga. subdit: s Et dispz. e. in oẽz vẽtũ. q̃ homies fugiẽtes vadũt ad diuersas partes. t Qui sunt ar. in comã. agareni enĩ tũc habebãt capillos recisos ad modũ pugilũ: vt dicũt expositores nr̃i. In hebreo hr̃ sic: Et dispgã eos i oẽm ventũ angulatos angulos. i. fugatos vsq; ad terre angulos: vt exponit Ra. Sa. v Et erit asor. ciuitas. s. dicta. x In ha. draconũ. tanq̃ destructa sine repatiõe. y Hõ factũ ẽ. Hec ẽ ꝓnta ps buiꝰ ca. in q̃ ꝓphetiçat ꝓra clamitas: ⁊ ponit ꝓtio tps buiꝰ relatiõis facte hieremie. cũ dicit: Jn ꝓncipio regni sedechie. ⁊ subdit ꝓpheta cũ dicit: z Ecce ego ꝓfrin. ar. elã. i. eiꝰ ptãtẽ que designat p arcũ eo q̃ erant optimi sagittarij. a Et inducã sup elã q̃ttuor vẽtos. i. aduersarios a q̃ttuor vẽtis. b Et ventilabo eos. ejiciendo eos longe a terra sua. Cetera patent vsq; ibi.

Et ponã

¶ Verbũ qđ locutꝰ est ꝛc. Expleto vatici- Ca. L
nio ꝓtra egyptũ: palestinos: moab filios ãmon: damascum quoq; ⁊ cedar: cõtra babylonẽ ⁊ chaldeos fmo dirigit: vt q̃s ante latenꝫ arguit: nũc palã scelera eoꝝ manifestando vastationẽ ⁊ desolationẽ subsequ apte ꝓnũciat. Esaias ꝓmittit filij israel. Nec ꝓmissio reuersionẽ ppũ dei de captiuitate signi- ficat: qua sub assyrijs vel chaldeis sustinuit: vel magꝭ christiana tpa qñ de diuersis gentib⁹ filij dei cõuenerũt ad ecclesiã catholicã vbi q̃rerẽt deũ suũ: interrogantes ⁊ discẽtes viã veritat': vultũq; cordis sui ad faciendã voluntatẽ dei cõuertẽtes: vt iũgant illi fedus sempiternũ. ¶ Brex per

Nico.de lyra

a Et ponã soliũ meũ in elaz. i. dabo dñium ei⁹ alteri: cuiꝰ soliũ erit meũ in quantũ potestate ⁊ auctẽ mea obtinebit. In bebreo hr̃: Et ponã sedẽ meã. id est obsidionẽ meã in elã: vt exꝑlit Ra. Sa. ⁊ dr̃ illa obsidio dñi: eo q̃ dominꝰ instigauit eã fieri. b Jn noũissi. aũt dl. re. fa. cap. elã. illud cinĩ regnũ fuit postea reparatũ per magnuz tempus. Ca. XLIX

a Uerbũ qđ locutꝰ est dominus de babylõe ⁊ de terra chaldeoꝝ i manu hieremię ꝓphetę. Annũciate in gentib⁹ et auditum facite. Leuate signũ: prędicate ⁊ nolite celare. Dicite: Capta ẽ babylon: ꝓfusus est bel: victꝰ est marodach. Confusa a ¶ idola. s. que ꝓio dijs colebant. sunt oĩa sculptilia eoꝝ: supata sũt idola eoꝝ. Qm̃ ascendet cõtra eã ¶ persarum et medorum. gens ab aquilone: que ponet terram eiꝰ in solitudinẽ: ⁊ non erit q̃ habitet in ea ab homine vsq; ad pecꝰ. Et moti sunt ⁊ abierunt. In diebus illis ⁊ in tempore illo ait a ¶ ad ecclesiã. b ¶ deũ videntes. c ¶ viri. s. confessores. dominꝰ: veniẽt filij israꝫ: ipsi ẽt filij a ¶ de virtute in virtutem. b ¶ ꝓio peccatis. iuda simul. Ambulãtes ⁊ flentes ꝓperabunt: ⁊ dñm deum suum a ¶ ecclesia. querẽt. In siõn interrogabũt vi- ¶ veritatis. a ¶ cordium. am: huc facies eoꝝ veniẽt: et apponent ad dñm fœdere sempiterno: qđ nulla obliuiõe delebitur.

pauere faciã elã cozã inimicis suis: ⁊ ꝑspectu querẽtiũ aiaz eoꝝ. a ¶ de ꝙ dr̃: Dñe ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Et adducã sup eos malũ: irãm furoris mei dicit dñs. Et mittã post eos gladiũ donec cõsumã eos: et ponã soliũ meũ in elã: ⁊ pdã inde b ¶ qz ꝑsecutoribꝰ mortuis multi cõuertẽt ad fidẽ. reges ⁊ ꝓncipes ait dñs. Jn nõ b+ ¶ ad dominum. uissimis aũt diebꝰ reuerti faciam a ¶ a peccatis. captiuos elam dicit dñs. L.L

a Uerbũ qđ locutꝰ est dñs. Hieremias supꝫ. ꝓbauit ↄ gẽtiles: bic vlteriꝰ. ꝓbetat ꝓtra babylonios. tũ qz magꝭ circa eos imoratꝫ. tũ qz ꝑ hec ꝓphetia seqnti ire magꝭ contiuaꝫ vt videbit: ⁊ diuidit i duas partes. qz ꝓio ponit destructio chaldeorũ xbis planis. scdo magꝭ paraboliciis. ca. se. Prima i tres: qz ꝓio ponit destructio chaldeoꝝ. scdo destructionis rõ. ibi: Qm̃ exultat'. tertio destruẽtiũ additio. ibi: Ecce ꝓpls. Prima adhuc in duas. qz ꝓio describit chaldeoꝝ interitꝰ. scdo iudeoꝝ reditꝰ. ibi: Jn diebꝰ illis. Circa pmũ dr̃: d Annũciate i gẽtibꝰ. tanq̃ mirabile factũ omibꝰ. c Leuate signũ. i. ponite vexillũ ad, uersarioꝝ sup portas babylonis i signũ captiõis. iõ subdit: ¶ Dicite capta ẽ bab. ꝙfu. ẽ bel: vic. ẽ marodach. dicũt expositores aliq; q̃ p marodach intelligit balthasar quẽ interfecerũt perse ⁊ medi: Dan. v. ⁊ dr̃ marodach: qz fuit filiꝰ euilmerodach. talia ei⁹ nomina aliq̃s variant i medio: sic Suilhelmꝰ ⁊ guilorꝰ sẽ idẽ nomẽ. Ra. Sa. dicit q̃ marodach est ꝙ nomẽ idoli sic ⁊ bel: q̃ dicunt ꝙ cõfusa ⁊ deuicta: qz manifeste apparuit q̃ nõ habebãt potestatẽ saluãdi suos cultores. g Qm̃ ascẽdet cõ. eã ge. ab aquilo. i. a media ⁊ pside q̃ veniunt ab aq̃lone respectu babylonie. h Que po. ter. ei⁹ i solitu. qz babylonia tũc destructa nõ fuit postea reedificata: sicut hr̃. j. co. ca. ⁊ Esa. xiij. i Jn diebꝰ illis. Hic ꝓfr describit iudeoꝝ reditꝰ: qz post destructionẽ babylonie eyrꝰ ꝓmo ano regni sui dedit iudeis licentiã reuertẽdi i iudeã. j. Esdre. j. ⁊ ꝙ est qđ dr̃: Jn diebꝰ illꝰ ⁊ in tpe illo ait dñs: venient filij isrl' ipi ⁊ filij iuda simul. Regno enĩ isrl' captiuato per Salmanasar aliq; euasit ũt q̃ postea i regno iude habitauerũt: ⁊ sic cũ filijs iuda ducti fuerũt in babylonẽ ⁊ cũ eis redierunt. k Et flẽtes. ꝑ gaudio seu ex ꝓnitiõe precẽtiũ petoꝝ. ꝓpter q̃ fuerãt captiuati. l Properabũt ⁊ do. de. su. q̃rẽt. ꝓ debitus cultũ. vñ. j. Esdre. iij. dr̃ q̃ veniẽtes in hierlim ereꝛerũt ibi altare dñi offerẽtes sup illud holocaustũ dño mane ⁊ vespere. m Et appo. ad do. fe. sem. qz postea ñ legũt iudei a deo ꝙ idolatriã declinasse nisi aliq̃ pauci tpe machabeoꝝ: ⁊ magꝭ violẽtia ꝙ volũtate. Sciẽdũ tñ q̃ in heb. hic hr̃: Federe i seclm: qđ nõ sp importat ꝓpetuitatẽ ꝛ durationẽ notabilẽ. n Quod nul. obli. delebit. in heb. hr̃. Qđ obliuiõi nõ dabit. qđ ẽ intelligendũ vsq; ad xpi aduẽtũ q̃ tpe fuerũt a deo separi ꝓpꝛ suã

† 26.q.4.c facẽdũ. i. fi. ibi. iminente ꝛeploꝛ ⁊ simulacroꝝ euersio/ ne.

a Brex pditus. Hac ſnia notant reges iſraelitarū, q̄ errare fecerunt ppl̄m: declinare ad idolatriā: quorū fuit hierobo3 ꝑm filij nabath: de ceteri q̄ uaricatores legis.

b Recedite de me. Seꝺm hiſtoriā monet iſraelitas q̄ captiuā di erant in babyloně vt nō ſtabilē poſſeſſionem arbitrent̄ ſe ibi habituros: ſpem reuertendi habeāt: & cum captiuitas laꝑet: fugerent inde: q̄ ventur3 erat vt a medis et perſis vaſtaret. Origē. Quō corꝝ noſtrū in aliq̄ terre loco cōſiſtit: ſic aīa ſm ſtatū ſuū in aliq̄ terre loco nuncupatiue eſt. Corpus noſtrū aut in egypto aut in babylone aut ī paleſtina eſt aut in ſyria aut vbicūq;: & ſil̄r aīa. & ꝓ qualitate vite locorū diuerſitas diſtinguit. In babylone enī eſt q̄ ſ ofundit: turbat̄ et pace deſerta bella ſuſtinet paſſionū. Talibus alabus ꝺr: Fugite de medio babylonis: & ſaluet vnuſq;q; aſam ſuaz. ꝺū enī in babylone eſt ſaluari nō pōt. Qui aūt ibi recordat̄ hieruſalē ingemiſcit: & dicit: Quō cantabim⁹ canticū ꝺñi in terra aliena. Impoſſibile enī eſt in babylone cōſtitutū deo organis canere. otioſa enī ſunt ibi organa hymnoz3 dei. Ibidem. vñ in ſalicib⁹: In medio eī⁹ .ſ. o. n. Suſpenſa ſunt organa nr̄a ꝺum in babylone ſum⁹: in ſalicib⁹ fluminū eī⁹. Si aūt venerim⁹ in hierl̄m in loco viſionis & pac⁹: organi ꝯabimus: pſallemus: citharizabim⁹ & ſp laudabimus deū. Sicut aūt aīa pctōris i babylone: ſic iuſti i iudea ē: & in ꝯra equalitatē fidei & vite: in ipa iudea locis inter ſe varijs ſeparantur. Eſt aūt in dan q̄ extreme ptes indee ſunt vel in ſupcioribus locis paulo melioꝛib⁹: vel in mediꝭ finibus indee: vel circa hierl̄m. Eſt aut̄ oīm beatiſſima q̄ in medio hieruſalē cōſiſtit. Qui aūt pctōr eſt & nimijs ſcelerib⁹ oppꝑſus in babylone eſt q̄ nōdū ad ſummū pctōrum culmen aſcēdit: in egypto ē & in partibus eī⁹ mozab. Et ſicut q̄ in iudea ſūt: nō eq̄lia poſſidēt loca. alius eſt enī in dan. alī⁹ in neptalim. alius ī finib⁹ gad: ſic in egypto alī⁹ eſt in taphnis. alī⁹ eſt in mēphis. alī⁹ in ſienni. alī⁹ in bubaſtis habitat.

c Confuſa eſt &c. Eſaias dicit ſimilia. Et erit babylon illa gloſa ī regnis inclyta: in ſuꝑbia chaldeorū ſubuertet̄: ſicut ꝺñs ſubuertit ſodomā et gomoꝛam. ꝺ Ecce noTropo. uiſſima. Tropologia. in fine mūdi in morte cuiuſq; oīs gl̄ia & ſuꝑbia chaldeoꝝ: & confuſio mūdi recedet a nobis: & ita oīa ſubuertentur: ſicut ſubuertit deus ſodomam et gomoꝛam: nec vltra voluptatis vel mundi futurus eſt ſtatus.

e Sicut fecit facite. i. ſicut illa p nabuchodonoſoꝛ gētes circūquaq; vaſtauit: & retributionē reddite ei. f A facie gla. Colūba ſtulta ꝺr q̄: nutrit pullos alienos: ita nabuchodonoſoꝛ alios oppꝛimēdo & foueꝺo: etiā nabuchodonoſoꝛ columbam vocāt nō ꝓ ſimplicitate: ſed ꝓ ſtulticia ſuperbie.

Leones

a Brex ꝺit⁹ factus eſt ppl̄s meus. a

a ſ ſcribe et phariſei vel hereticī. b ſ a culeu dei. b

Paſtōres eoꝝ ſeduxerūt eos: fecerūt eos c

a ſ diuerſis hereticoꝝ ſectis. b ſ ſuꝑbie. c ſ legē.

vagāri i mōntib⁹. De mōte

a ſ humiliare hereſis que ramen putarur habere aliquā aſtructurā. b ſ eccleſie vbi ſpōſa cū ſponſo ꝺelectar̄. c Seduxerūt eos. vt ptz ex ꝓdict̄ in ꝺ li. in plīb⁹ locis. ꝺ Fecerūt eos vaga. in mōtib⁹. in cultu idoloꝝ q̄ in talib⁹ locis ponebant̄. e Obliti ſ. cu. ſui. i. tēpli ꝺñi q̄ ꝺicebat cauſa ſiue cubile fidelīū: et q̄ ꝓ ſ fregnter traditi fuerūt iudei ī māib⁹ hoſtiū. iō ſubdit: f Oēs qui inuenerūt &c. ꝺixerūt: Nō peccauim⁹ &c. ex hoc q̄ iudei ꝓ offēſā ſi tradebāt in māib⁹ hoſtiū: ꝺicebāt hoſtes ſe non peccare tractādo eos cū nimia crudelitate: & ſ nō eſt ver: q̄ ꝺe actib⁹ malox bū vtiq; in bonū: ſicut ꝓ ꝺemones exercet ſuā iuſticiā ī ꝺānatos. g Recedite de me ba. vos iudei ꝓ cyrū liceāt ꝺi. h Et eſtote q̄. be. añ gre. i. letanē redite in iudeā. i Qm̄ ecce ego ſuſ. &c. ꝓ aduentū enī periax & medox fuit capta babylōia: & ex ꝺſequēti ꝺata eis licētia. cetera patēt ī lr̄a. k Qm̄ ex ultatis. Hic ꝑ ponit̄ ꝺeſtructiōis ba ꝺ ylonice rō: & eſt ꝺuplex. vna. ꝓpt̄ crudelitatē erga ꝓpl̄m iudaicū. alia. ꝓpter ꝑpetratez erga ꝺñm. ſcꝺa ꝓpt̄ ibi: Ecce fugientiū. Pria adhuc ꝺiuidit ī ꝺuas. q̄ ad ꝺeſtructionē chaldeoꝝ ſecuta ē liberatio iudeoꝝ. iō ꝓmo ponitur ꝓmū. ſecō ſeꝺm. ibi: Brex diſpſus. Circa primū ꝺr: Qm̄ exultat̄. i. ꝺebellatiōe ꝓpl̄i mei. l Et ma. lo ꝺmini. attribuētes ꝺ vſe virtuti. m Diripiētes ꝺe. m. i. iudeā: eo q̄ ibi viguit ꝺiuin⁹ cultus.

n Qm̄ effuſi eſt̄. ad lacerādū ꝓpl̄m meū. o Sic̄ vi. ſu. verbā. ad eū ꝺeglutiēdū. i ḥeb. ḥr: Et vitula triturās q̄ ꝺedit⁹ ſuis meſſez cōteritꝝ oze ſuo comedit. p Et mugi. ſi. rau. ad ſ̄m amplī⁹ terrēdū. q Cōfuſa eſt mr̄ vra. i. babylon metropolis in regno chaldeorū. r Et adeq̄ta pul. i. delecta in terrā. s Ecce no. erit. q̄ ſolebat eſſe ꝓma inf oēs ciuitates. t Et deſerta. ab hoib⁹. v Jnuia. q̄ nullus audebit trāſire ꝓpt̄ ſerpētes & ꝺracones ibi habitātes. x Et arens. q̄ euphrates trāſiēs p eam fuit ꝺeniat⁹ ab alueo ſuo ꝓ ſias⁹ medos eā obſidētes: ita q̄ ꝓ alueū ſiccū intrauerūt ciuitatem.

y Ab irā ꝺo. non ha. i. a vindicta ꝺei factū ē q̄ ꝺe cetero nō habitet̄: vt ꝓdictū eſt. z Oīs q̄ tr̄. ꝺe ꝺeſtructione tante ciuitat̄. a Et ſibilabit. ꝺerideꝺo ſuphiā eī⁹ ꝓcedentē. b Prepa ramini &c. ita q̄ null⁹ poſſit ſtare ad ꝓpugnacula ad eī⁹ ꝺefenſionē. c Clā mate aꝺuer. eā. exhoꝛtando bellatores ꝛ eā. ꝺ Ebiꝛ ꝺe. ma. i. vbiꝛ queſuit aur iliū & nō ſuenit: ſic̄. j. ꝺr in fine liꝺri: Egypto ꝺedim⁹ manū &c. e Sicut fecit. ꝺeſtruēꝺo crudeſt̄ alia regna. f Facite ei. eam ꝺeſtruēꝺo. g Diſpdite ſatoꝛē &c. i. reꝺdite terrā ī circūitu eī⁹ ꝺeſertā & inculta. h A fa. gla. colū. i. ꝓpter crudelita tē regī babylōis q̄ ꝺr colūba: nō a carētia fel: ſ ſagacitatis: ſm illud Oſee: Ephraim colūba ſeducta &c. Jn ḥeb. ḥr: A facie gladij vinoſi. i. ſanguīe babylonioꝝ inebriati. & ꝓ ꝑ intelligit̄ gladi⁹ medoꝝ & ꝑſaꝛ. ꝺicio enī ḥebꝛaica ꝑ poſita. ſ. iona equoca eſt ad columbā & vinoſitatem: vt ꝺicrum eſt

increꝺulitatē: & ſic ītelligit̄ q̄ obliuiōi nō ꝺabit̄ vſq; ad magnū tp̄s. a reꝺitu enī captiuitat̄ babylōice vſq; ad x̄pm fluxerūt ānī circit̄. cccc. a Brex ꝺi. fa. ē po. m. in captiuitate babylonica. & ſubdit cā: b Paſtōres eoꝝ. ſ. reges ſacerꝺotes & falſi ꝓphe. c Seduxerūt eos. vt ptz ex ꝓdict̄ in ꝺ li. in plīb⁹ locis. ꝺ Fecerūtꝝ vaga. in mōtib⁹. in cultu idoloꝝ q̄ in talib⁹ locis ponebant̄. e Obliti ſ. cu. ſui. i. tēpli ꝺñi q̄ ꝺicebat cauſa ſiue cubile fidelīū: et q̄ ꝓ ſ fregnter traditi fuerūt iudei ī māib⁹ hoſtiū. iō ſubdit: f Oēs qui inuenerūt &c. ꝺixerūt: Nō peccauim⁹ &c. ex hoc q̄ iudei ꝓ offēſā ſi tradebāt in māib⁹ hoſtiū: ꝺicebāt hoſtes ſe non peccare tractādo eos cū nimia crudelitate: & ſ nō eſt ver: q̄ ꝺe actib⁹ malox bū vtiq; in bonū: ſicut ꝓ ꝺemones exercet ſuā iuſticiā ī ꝺānatos. g Recedite de me ba. vos iudei ꝓ cyrū liceāt ꝺi. h Et eſtote q̄. be. añ gre. i. letanē redite in iudeā. i Qm̄ ecce ego ſuſ. &c. ꝓ aduentū enī periax & medox fuit capta babylōia: & ex ꝺſequēti ꝺata eis licētia. cetera patēt ī lr̄a. k Qm̄ exultatis. Hic ꝑ ponit̄ ꝺeſtructiōis ba ꝺ ylonice rō: & eſt ꝺuplex. vna. ꝓpt̄ crudelitatē erga ꝓpl̄m iudaicū. alia. ꝓpter ꝑpetratez erga ꝺñm. ſcꝺa ꝓpt̄ ibi: Ecce fugientiū. Pria adhuc ꝺiuidit ī ꝺuas. q̄ ad ꝺeſtructionē chaldeoꝝ ſecuta ē liberatio iudeoꝝ. iō ꝓmo ponitur ꝓmū. ſecō ſeꝺm. ibi: Brex diſpſus. Circa primū ꝺr: Qm̄ exultat̄. i. ꝺebellatiōe ꝓpl̄i mei. l Et ma. lo ꝺmini. attribuētes ꝺ vſe virtuti. m Diripiētes ꝺe. m. i. iudeā: eo q̄ ibi viguit ꝺiuin⁹ cultus. n Qm̄ effuſi eſt̄. ad lacerādū ꝓpl̄m meū. o Sic̄ vi. ſu. verbā. ad eū ꝺeglutiēdū. i ḥeb. ḥr: Et vitula triturās q̄ ꝺedit⁹ ſuis meſſez cōteritꝝ oze ſuo comedit. p Et mugi. ſi. rau. ad ſ̄m amplī⁹ terrēdū. q Cōfuſa eſt mr̄ vra. i. babylon metropolis in regno chaldeorū. r Et adeq̄ta pul. i. delecta in terrā. s Ecce no. erit. q̄ ſolebat eſſe ꝓma inf oēs ciuitates. t Et deſerta. ab hoib⁹. v Jnuia. q̄ nullus audebit trāſire ꝓpt̄ ſerpētes & ꝺracones ibi habitātes. x Et arens. q̄ euphrates trāſiēs p eam fuit ꝺeniat⁹ ab alueo ſuo ꝓ ſias⁹ medos eā obſidētes: ita q̄ ꝓ alueū ſiccū intrauerūt ciuitatem.

y Ab irā ꝺo. non ha. i. a vindicta ꝺei factū ē q̄ ꝺe cetero nō habitet̄: vt ꝓdictū eſt. z Oīs q̄ tr̄. ꝺe ꝺeſtructione tante ciuitat̄. a Et ſibilabit. ꝺeriꝺo ſuphiā eī⁹ ꝓcedentē. b Prepa ramini &c. ita q̄ null⁹ poſſit ſtare ad ꝓpugnacula ad eī⁹ ꝺefenſionē. c Clā mate aꝺuer. eā. exhoꝛtando bellatores ꝛ eā. ꝺ Ebiꝛ ꝺe. ma. i. vbiꝛ queſuit aur iliū & nō ſuenit: ſic̄. j. ꝺr in fine liꝺri: Egypto ꝺedim⁹ manū &c. e Sicut fecit. ꝺeſtruēꝺo crudeſt̄ alia regna. f Facite ei. eam ꝺeſtruēꝺo. g Diſpdite ſatoꝛē &c. i. reꝺdite terrā ī circūitu eī⁹ ꝺeſertā & inculta. h A fa. gla. colū. i. ꝓpter crudelita tē regī babylōis q̄ ꝺr colūba: nō a carētia fel: ſ ſagacitatis: ſm illud Oſee: Ephraim colūba ſeducta &c. Jn ḥeb. ḥr: A facie gladij vinoſi. i. ſanguīe babylonioꝝ inebriati. & ꝓ ꝑ intelligit̄ gladi⁹ medoꝝ & ꝑſaꝛ. ꝺicio enī ḥebꝛaica ꝑ poſita. ſ. iona equoca eſt ad columbā & vinoſitatem: vt ꝺicrum eſt

a ſ auxiliator. ſ. b ſ ide Eſaias et eide⁹ 85.

colūbę. Vnūq;q; ad ꝓpulū ſu- a b

a ſ capra babylone.

um q̄ertet̄: & ſinguli ad terram c d e f

ſuā fugiēt. Brex diſpſus iſr̄: leo- g

nes eiecerūt eū. Primus come- h

a ſ qui hierl̄m ſubuertit et templū ſuccendit.

ꝺit eū rex aſſur: iſte nouiſſim⁹ ex i

oſſauit eū nabuchodonoſoꝛ rex k

babyloniſ. Propterea hec ꝺicit l

ꝺñs exercituū ꝺeꝰ iſr̄: Ecce ego b

a ſ per eyrum et ꝺariū. b ſ balthaſar q̄ nouiſſimus in babylone regnauit.

viſitabo rēgē babylonis & terrā

a ſ ſennacherib quando. ſ. angelus ꝺomini percuſſit aſſyrioꝝm. clxxv. milia.

eius: ſicut viſitaui regē aſſur: m

a ſ permittente eyro. i. fere milia egreſſi ſunt in iudeam.

& reꝺucā iſrael ad habitaculum n

ſuum. Et paſcet̄ carmelus & ba- o

a ſ vt virra neq; moz neq; lucrus: ſed nouus populus ſit.

ſan: & in monte ephraim & gala- p

ad ſaturabit̄ aīa eī⁹. In ꝺieb⁹ il- q

lis et in tpe illo ait ꝺñs: quere- r

niq̄tas iſr̄ & nō erit: & peccatuz s

a ſ vñ: Gratis aūt ꝺei vita eterna.

iuꝺa & nō inueniet̄: quōniā ꝓpi t

a ſ alijs abiceris.

cius ero eis q̄ſos religīo. Sup u

a ſ babylonīā. b ſ chaldeoꝝ. c ſ exercitꝰ meꝺorum et perſarum.

terrā ꝺñantiū aſcēnde: & ſup ha x

a ſ vt poſteritas babylonis funditus intereat.

bitatoꝛes eius viſita. Diſſipā & y

interfice que poſt eos ſunt ait z

ꝺominus: & fac iuxta oīa que &

a ſ in interitu babylonis gauꝺiū & exultatio multoꝝm.

cepi tibi. Tēꝛ belli in terra: & cō- a

tritio magna. Quomō cōfract̄ b

a ſ babylon & reges eius qui plures gentes cōtriuerant.

eſt et cōtrit⁹ malleus vniuerſe c

terre: Quō verſa ē in ꝺeſertum d

babylon ī gentib⁹: Jllaqueaui e

te & capta es babylon et neſcie- f

bas. Jnuēta es & apꝑhenſa: qm̄ g

ꝺominū ꝓuocaſti. Aperuit ꝺo- h i

ſ eccleſiam.

minus theſaurum ſuum et ꝓꝺu- k

a ſ peccatoꝛes.

tulit vaſa ire ſue: quoniā opus l

eſt ꝺomino ꝺeo exercituum in m

a ſ eoꝝm ſcilicet qui ſtellis aſcribunt que in terris fiunt.

b ſ diſſipatoꝛes ſpi-

rituales babylonis.

terra chaldeoꝝum. Veꝛnite ad eā n

ab extremis finibus: aperite vt o

ſ predicatoꝛes.

exeant q̄ ꝺculcent eā. Tollite ꝺe p

ſ babylonis.

via lapides et redigite in acer- q

a ſ vrtia. ſ. confuſionis.

uos: et iterficite eā: nec ſit quic- r

ctum eſt. ſ. xxv. & xlvj.

a Anuſq;ſcꝺ. ſ. alienigenarū in babylone exiſtentium.

b Ad ꝑpl̄m ſuū q̄uertet̄. ꝺe babylone recedēꝺo. c Brex diſpſus. Hic ꝑ ſr̄ ꝺeſcribit liberatio indeoꝝ q̄ ſecuta ē ad ꝺeſtructionē chaldeoꝝ: ꝓmittit̄ tū eī⁹ captiuatio. cui⁹ ꝺicit: Brex diſpſus iſr̄. i. ꝺuct⁹ ad ꝺiuerſa loca extra terrā ſuaz. ꝺ Leones. i. reges crudeles. e Eiecerūt eū. & q̄ fuerint illi ſubdit: f Prim⁹ comeꝺit eū rex aſſur. & q̄ captiuauit ꝺecem trib⁹. iiij. Reg. xvij. g Jſte nouiſ. exoſ. e. na. & ꝺeſtruxit hierl̄m & tēplū vbi erat fortituꝺo ꝑpl̄i & tpaliter: ſicut fortitudo coꝛꝑis eſt ī oſſib⁹. h Ꝓpꝛpterea &c. Ecce ego viſitabo re gē babylonis: ꝺebitā penā inferendo. i Et paſcet̄ car. & baſan. i. viuēt abūꝺanē ꝺe bonis terre ſue. k Jn ꝺieb⁹ illis &c. q̄reē iniq̄tas iſr̄. ſ. ꝺo latꝛis ꝓpter quā fuerat captiuat̄. l Et nō erit. q̄ poſt re ꝺitū captiuitatis babylonice nō legit̄ ꝑpl̄s ad idolatriā ꝺeclinaſſe: vt ꝺictum ē. ſ. ꝑñr reuertet̄ ad ꝺeſtructionē babylonis. cū ꝺr: n Sup terrā ꝺñantiū. i. babyloniꝝ & multis regnis ꝺñabant̄. Jn ḥeb. ḥr: Rebellantiū. rebellauerūt enī ꝺño tēplū eī⁹ ꝺeſtruēꝺo. n Aſcēꝺe. tu eyre. o Et ſuper ba. e. viſita. i malū. iō ſubdit: p Diſſipa & interfi. &c. ꝺr⁹ ē malle⁹ terre. i. rex babylonis & ꝺriuerat miſtas gētes: ſicut malleus lapides. q Quō ẋſa eſt ī ꝺeſertuz. et ſubdit modū: r Jllaqueaui te. te capiēꝺo mō a te ꝓpꝛioꝛi ſo: ſicut auis laqꝺo capit̄. mediēnī & ꝑſe lōge a babylone fecerūt fluuiū euphraten & q̄ currebat ꝑ ciuitatē alibi ꝺiuertere. & ſic ꝑ alueū vbi nō erat mur⁹ ſtrauerūt repēte. s Jnuēta es & apꝑhēſa. ab aꝺuerſarijs tuis. t Qm̄ ꝺñm ꝓuocaſti. q. ꝺ. nō eſt ogatio hūana ſ vindicta ꝺiuīa. iō ſubꝺitur: v Aꝑuit ꝺñs theſaurū ſuū. i. mala pene ī ſua ꝑſentia noꝝ occulta ꝑparata tibi ꝓtulit ī effectu. x Veꝛnite ad eaz ab extremis fini. fre. i. a longinq̄s valꝺe partib⁹ vñ collect⁹ fuit exercit⁹ cyri & ꝺarij. y Aperite vt exeant q̄ ꝺculcēt eā. i. remouete ipeꝺimēta exercitui meꝺoꝝ & ꝑſarū. iō ſubꝺit: z Tollite ꝺe via lapi. & redi. i acer. ſra hebꝛaica ad aliū ſenſū reꝺucit̄ q̄ taꝰ eſt: Apite portas. ſ. babylonis caſ frāgēꝺo. Cōculcate ſic̄ aceruos. ſ. frugū q̄ extrēꝺūtur ī area & terunt̄ pedib⁹ aſaliū in ſra illa ad granū exeuntendū. q. ꝺ. ſic ꝺculcate babylonis ꝑpl̄m: & iſte ſenſ⁹ magꝭ ꝺonat ſre ꝑce. & ibſe. vt ptz ꝺe ſe.

Esa est: & vasa ire cū vasis miscēdie inhabitāt: palee cū frumento: & pisces mali cum bonis qui in rete cecide runt: quem cū aperuerit in iudicio et ꝓtulerit vasa ire: dicent forsitan vasa misericordie: egredientibus
1.Joh.2.c vasis ire. Exierūt a nobis: nō eni erant ex nobis.

Idem. Aperuit dō. &c. In thesauris dñi sunt vasa ire: extra thesaurū vasa peccātia que nō sunt vasa ire sed misedie: Serui eni sunt ignozātes voluntatez dñi & nō facientes. Qui aūt ingredit ecclesiam: aut vas ire est aut misēdie: qui foris est neq; misēdie neq; ire. Aliud ergo nomē ei⁹ inquiro. opus iñgt domio virtutū in terra chaldeoꝝ est. Scōm diuersos intelle ctus: terrenus loc⁹ multipliciter dr vel noiaf: et quō differenti rōne christ⁹ plura habet vocabula: cum in subiacenti sit vn⁹: varius aūt in virtutib⁹: sic ꝑ mali cia generis humani terrena negocia cū vnum sint in subiacenti: tū intellectus diuersitate sūt plūa. Anū enim subiacens est xp̄s: sed alio intellectu medicus.
Dat.2.c vn: Nō necesse habent sani medico &c. alio pastor: qz irrationabilib⁹ p̄est. alio rex: qz rōnabilib⁹ principa tur. alio vitis vera: qz in eū inserti boies vberes fru ctus afferunt & silia. Quō ergo in christo plurimi in tellectus sunt diuersoꝝ nominū: & subiacens vnum: sic terrena negocia in subiacenti vnū: sed in xta intel lectum plurima. Sepe etiā allegoriçātes babylonez dixim⁹ esse terrena negocia: que semp cōfusa sunt vi tijs egyptū affligentia & chaldeam: qz multi q̄ gerun tur in terris stellis ꝑsecrant: & ex earū nutib⁹ fieri as seuerant. Omis ergo q̄ putat q̄ stelle faciant hoies luxuriosos: adulteros: caldos vel hmōi: in terra chal deoꝝ est. Cōminatur ergo deus specialiter his q̄ in terra chaldeoꝝ sunt: abzaam vero ꝓmouens ad me
Gen.15.b lioza ait: Ego sum q̄ te educo de terra chaldeoꝝ. Po tens est de⁹ educere nos de terra chaldeoꝝ: & nullū alium credam⁹ vitā nostrā dispensare ꝑ qualitatib⁹ meritoꝝ. Opus dño ergo virtutū in terra chaldeoꝝ est: qz venerūt tpa eius: aperite apothecas eius: do ctrinas. s. natiuitatū: scrutamini eā quasi speluncam & dispergite eā. Qui respuit suppurationes natalitiaꝝ q̄ veritatis sermone vtiē aduersum eas: q̄ ostēdit fal sa esse que mathematici dicunt: qui docet inscrutabi lia dei iudicia nec ab oībus posse cōprehēdi: qui asse rit sideꝝ non esse causas eoꝝ que fiunt sup terrā: ꝑcipue eoꝝ que christianis accidūt: ꝓceptū domi ni exequit. a Cor fugientium. Quis. Utinam hec esset nostra vox o catheeumini: fugientium de ba bylone & fugietiū. s. vitia & pctā. Cor ei fugiētiū & re salnatoꝝ ñ sufficit fugere de ēra babylōis: ꝑ resalua ri de ēra babylōis ad annūciādū i sion vindictā dño deo nr̄o: vt fugiētes de terra babylonis veniatis de sion speculatoꝝ ecclesiā dei ad annunciandū in si on. i. ecclesia vindictam a domino deo nostro. Vindi ctam populi eius denunciate in babylonem multis omni tendēti arcum. Multi enim in babylone sunt: in hierusalē pauci. Non enim ait: Dilexit vos pater vester: quia multi eratis: vos enim pauci estis ab oī bus gentibus. Annunciate in babylonē multis om ni tendenti arcum: vt non sit ex ea qui saluetur. Dis perdite interficite omnia vt nō sit qui saluetur ex ba bylonio semine. Iusta ea que fecit facite ei. Dum ha bes in te ꝓcauas cogitationes ꝑcti & fidei resisten tes: babylonios in te habes: sed fac vindictaz: inter fice oēs peccatores terre qui in te sunt: & oēs baby lonios vt possis mūdatus in hierusalē transgredi ci
Mystice nitatem dei. b Ecce ego ad te. Mystice ꝓnunci at antichristo q̄ extolleꝝ sup oēm id qđ dr deus & mē bris eius. i. iniqs oībus futurā damnationē: & oēs munitiones sapiētie secularis & cōcilia malignantiū: quibus boies decipiebat: futuro incendio cōremā da vt vniuerse machinationes eius & arma quib⁹ or bem ecclesiasticum impugnabat: eterno interitu de uozentur: quia nō timuerunt calumniā & captiuitatē populo dei inferre. vnde sequit: Calumniā sustinent filij israel. c Et erūt quasi mu. &c. Imbelles q̄si mulieres per medos & persas destruxit eos: oēs quo qs q̄ in cōfusione mūdi versantur: & qui sapiētie secu lari innitentes errozis simulacra ꝑ veritate colunt: cū thesauris doctrinarū & opeꝝ suoꝝ in iudicio dam
ℱ nabit

ℱ viriorum.

q̄ reliquū. Dissipate vniuersos
a ℱ subtiliora et fortiora vitia.
fortes eius: desecēt i occisionē. Ve eis: quia venit dies eoꝝ tem
a ℱ de his prophetat qui mores patrios reliqueꝝ runt et leges gentium.
pus visitationis eoꝝ. Cor fugi a
ℱ saluatorum.
entiū et eoꝝ q̄ euaserūt de terra babylonis: vt annūcient in sion vltionē dñi dei nostri: vltionem templi eius. Annūciate i babylo nē plurimis: oibus qui tendunt arcū. Consistite aduersus eam p gyrū: et nullus euadat. Reddite b
ei ſm opus suum: iuxta oia que fecit facite ei: qz contra dominū c
erecta est: aduersum sanctuz isr̄l. d
ℱ fortes.
Idcirco cadēt iuuenes ei⁹ in pla
a ℱ que ducunt ad mortē: nō eni arripiēt angustā viam que ducit ad vitam. b ℱ robusti. b ℱ con tra ecclesiam pugnantes.
tēis eius: & oēs viri bellatores
a ℱ visitationis dñi: quia post iudicium nulla erit ei potestas ꝓeliandi et nocendi.
eius ꝓtescent i die illa ait dñs.
ℱ rex babylonis.
b Ecce ego ad te superbe dic dñs c
deus exercituū: qz venit dies tu
ℱ capriuitatis. s. tue et ruoꝝ.
us temp⁹ visitationis tue. Et ca
ℱ antichristus.
det supbus et corruet: & nō erit q̄
suscitet eum. Et succendā ignem
ℱ in munitionibus secularis sapientie.
in vrbibus ei⁹: & deuorabit oia i f
circuitu eius. Hec dicit dominus g
exercituū. Calūniam sustinēt filij
israel: et filij iuda simul. Omnes
q̄ ceperūt eos tenēt: nolūt dimit
re eos. Redēptor eoꝝ fortis do
minus exercituū nomē eius. Iu b
dicio defendat cām eoꝝ: vt exter i
reat terram: & commoueat habi
a ℱ dñi de q̄ dicit: Si acuero vt fulgur gladiū. k
tatores babylonis. Gladius ad
chaldeos ait dñs: & ad habitato
res babylonis & ad ꝓncipes & sa
pientes eius. Gladius ad diuinos m
ei⁹ q̄ stulti erunt. Gladius ad for n
tes illius qui timebunt. Gladius
ad equos ei⁹ & ad currus eius: et
ad omne vulgus quod est in me
c dio eius: & erunt quasi mulieres.
Gladius ad thesauros eius q̄ di
ripientur. Siccitas super aquas o
eius erit & arescēt: qz terra sculpti p
liū est & in portentis gloriantur. q
a ℱ hec in Esaia: historice et tropologice ſm Hie ronymum plene exposita sunt.
Propterea habitabūt dracones r

a Cor fugientium: Hic ponit secūda cau sa destructionis baby lonice q̄ est ipietas con tra deū destruēdo eius templū. si eni verū deū ipm reputassent: ei⁹ tē plū nō cōbussissent: et hoc ē qđ dicit: Cor fu gientiū &c. q. d. ad hoc diuinit⁹ fuerūt aliq̄ in babylone a morte ꝑseruati: vt agnoscerēt & cō fiterent babylonē de structā in vltionem de structiōis tēpli dñi. cetera patēt vsq; ibi:
b Et null⁹ euadat. s. de illis qs de⁹ ꝓordina nit interfici: qz plures mortē euaserūt: vt ꝓdi ctum est immediate.
c Quia ꝓtra dñm erecta est. destructionez hierlm sue virtuti ipu rando & tēplū dñi con cremādo. d Aduer sum scīm isr̄l. i. adūsus deū q̄ colit ab isr̄l sicut scrūsectōnz. cetera pa tēt vsq; ibi: e Ecce ego ad te supbe. tu rex babylonis q̄ faciebas te adorari sicut deum: Dañ. iij. f Et deuo. oia i cir. ei⁹: qz medi et perse nō solū destruxe rūt vbes: sed alia q̄ erāt in circuitu vbium.
g Hec dicit. h ꝓn po nit liberatio iudeoꝝ ꝓsecuta ad destructio nē chaldeoꝝ a qb⁹ du re tractabāt. io ꝑdit: Calūniam sustinēt &c. subdit eoꝝ liberatio virtute diuia: Redem ptor eoꝝ fortis &c.
h Judicio. i. ſm ordi ne sue iusticie. i De fendat cām eoꝝ. eos li berādo & chaldeos pu niēdo. sequit: k Gla dij. s. medoꝝ & persaꝝ.
l Ad chaldeos. de struēdos. m Gla dij ad diuinos ei⁹. q̄ de lusi a demōib⁹ falsa ba bylōijs diuinabāt eis securitatez ꝓmittēdo. io seqt: n Qui stul. erūt. qz ꝓtiū apparuit ꝑ effectū. cetera patēt vs q; ibi: o Siccitas su. aq. ei⁹. qz medi & perse siccauerūt alueū euphra tis mō ꝓdicto. p Ur ter. scul. &c. i. diuisis ido latrijs dedicata. q Et in poz. glo. i. in fallis fi gmētis: vt dic glo. Jn heb. hr̄: In enim glori ank. i. deo vl idolo gi gantū: vt dic Ra. Sa. r Propterea habita bunt dracones. qui ha bitant in locis rutno sis et desertis.
Cū fatuis

Inabit: & arescet doctrina bereti coꝝ et siccabit. qz synagoga eo rū terra sculpti liū est & impor tent⁹. i. falsis fi gmētis gliañ.
a Ecce pplus ve. &c. Manife sta ē hystoria q̄ gens innūcrabi lis medoꝝ & per sarum: et reges multi cū Cyro & dario ꝓuene rūt ad destructi onē babylonis vbi Balthasar cōuiuio ꝓpara to vasa templi q̄ nabuchodono sor de hierosoly mis apportaue rat: ꝓcubinis ad potādum dedit. publi cauit. Jō manū in pariete scribē tē vidit destru ctionē sui et re gni sui. quaz cū
Dañ.5.b isset: meroe et trisricia fatiga tus nequaq; re sistere parauit: qz eadē nocte in terfectus fuit: & dar⁹ in regnuz succesit. b Ec ce q̄ leo. Raba. Videt significa re q̄ nabucho donosor postq̄ regnū iudeoruz tāq; leo subuer tit: iudeā vasta uit & hierlm & tē plū succēdit: ad sedē suā i baby lonē victor & se cur⁹ reūsus sit: & poster⁹ suis in egyptū regnum icolume reliquerit. Sz dño dis pensante & vlciscente ad cyruz trāslatū &c. de q̄ dicit: Qui erit electus quē ꝓponam ei? Et vt demōstret nō cy ri potētia ſ dñi iudicio factū eē subdit: Quis ei⁹ sicut mei &c.
La. LI
c Qm̄ nō fu. vid. Quia dñs misit eos in vin dictā populi sui quem non ocorri piendo castiga uit: sed seniēdo cōtriuit. vnde:
Esa.10.b De assur: virga furoris mei.
ℱ Fugite

a ℱ siluanis hominibus.
cū fatuis ficarijs: & habitabūt i ea
b
strutiones. Et nō inhabitabit vltra vsq; i sempiternū: nec extruet vsq; ad generationē & generationē. Si cut subuertit dñs sodomā & gomoz rā & vicinas ei⁹ ait dñs. Nō habi tabit ibi vir: neq; incolet eā filius
a ℱ persaꝝ et medoꝝ. b ℱ vbi habitat.
a hois. Ecce ꝓpius vēiet ab aq̄lone: b
a ℱ cum cyro et dario.
& gens magna & reges multi ꝓsur gent a finib⁹ trę. Arcū & scutū app̄ hendēt: crudeles sunt & īmisericoz
a ℱ sonitu multo et fragore.
des. Vox eoꝝ q̄si mare sonābit: et sup eqs ascēdēt sicut vir parat⁹ ad
b
preliū ℣ te filia babylon. Audiuit
a ℱ balthasar. b ℱ meroe et tristicia.
rex babylonis famā eoꝝ: & dissolū e
a ℱ timoris.
te ſt man⁹ ei⁹. Angustia apphēdit f
eū dolor q̄si parturientez. Ecce q̄si g
b
a ℱ nabuchodonosor.
leo ascēdet de supbia iordanis ad i
pulchritudinē robustaz: qz subito
a ℱ quasi porcīa mea et iudicio meo facū est hoc.
currere faciā eū ad illā: & quis ērit elect⁹ quez ꝓponam ei? Quis eni sīlis mei & qs sustiebit me? Et qs
ē iste pastor q̄ resistat vultui meo?
a ℱ Hinc Esaias: Nec dicit dñs christo meo cyro cuius apprehendi dexteram &c.
Propterea audite consiliū dñi qđ mēte ꝓcepit adūsum babylonē: et cogitatiōes ei⁹ q̄s cogitauit super terram chaldeoꝝ: nisi detraxerint
a ℱ babylonios. b ℱ medi & perse q̄ videbant̄ par uuli et cōtēptibiles.
eos pāruuli gregū. Nisi dissipāt uz
ℱ habitatores⁹. a ℱ babylon. ℱ apo siopelis. q. d. nō credatis mihi.
fuerit cū ipis habitaculuz eoꝝ. A voce captiuitat⁹ babylōis ꝓmota est tra: & clamor in^ gētes audit⁹ &c.

Hec dicit dñs: La. LI
b Ecce ego suscitabo super babylonem & super habi tatores eius qui cor suum leuaue runt cōtra me q̄si vētum pestilen
a ℱ medos et persas. m
tē: & mittā i babylonē vētilatores n
& vētilabūt eā. Et ōmolieē tra ei⁹: o
qm̄ venerūt sup eā vndiq; i die af
a ℱ et qz non poterunt arcitenentes vel loricati ba bylonie resistere. p q
flictiōis ei⁹. Mon tēdat q̄ tēdit ar cum suū: & non ascendet loricat⁹.
a ℱ o medi et perse: nec erari. s. parcent nec serui.
Mōlite ꝓcere iuuenib⁹ ei⁹: interficite oēz militiā ei⁹. Et cadēt ifecti i ter ra chaldeoꝝ: & vulnerati i regiōib⁹
c ei⁹: qm̄ ñ fuit viduat⁹ isr̄l & iuda a r

a Cū fatuis ficarijs. i. faunis & satyris: vt dicit Hugutio q̄ sunt hoies siluestres: vel sm alios demones in tali effigie apparentes. cetera patēt ex supra dict⁹. b Ecce ppls. Hic ponit destruentiū ordinatio: & primo ex regione. cū dr: Ecce po pul⁹ venit ab aq̄lone. scdo a statura. cū dr: Et gens magna. homies eni aq̄lonares sunt maioris corporis q̄s australes. ter Gen.14.c
tio a multitudine. ibi: Et reges multi. q̄rto ab animositate & crudelitate. cū dr: Arcū & scutū &c. quanto eni hoies sūt ma gis aq̄lonares: tanto plus hūt de sanguine & sunt magis aīo si & iracūdi. c Cor eoꝝ q̄si mare sonabit. ex multitudi ne hominū & fremitu armoꝝ. d Audiuit rex baby. fa. eoꝝ. in ꝓdictis cōditionib⁹. e Et dissolute sunt manus eius. ꝓe timore. f Angustia apprehēdit eū. in anio inte rius. g Dolor quasi parturientē. in sensibus exterius. b Ecce quasi leo ascender. iste populus ꝛtra babylonē. i De superbia iordanis &c. exponatur sicut. s. xlix. hoc exce pto quod ibi dicitur contra idumeā. h autem contra baby lonem vsq; ad finem hui⁹ ca.
La. L
Moraliter. c Verbū qđ locutus est dñs de babylone. que cōfusio interpretat. ideo ꝑ ipam iudeoꝝ superbia ꝑ romanos ꝓfusa signat. Io sub ditur: d Annūciate in gentib⁹. i. romanis: qui gentiles erant. e Tenate signū. i. vexillū belli cōtra iudeos i vin dictam mortis xp̄i: sicut exp̄sse dicit Lu. xix. f Capta est babylon. i. iudea. g Cōfusus est bel. q̄ interpretatur vera stas: & ꝑ hoc designat legaliū cessatio. h Victus est moza dach. qui interpretat amaritudinē immittens. ꝓpter quod signat legaliū onus graue qđ est deiectū ꝑ gratiā legis no ne. i Confusa sunt sculptilia ei⁹. i. sacerdotes iudeoꝝ di cunt hic sculptilia: eoꝝ ꝓplus maiorē eis reuerentiaz facie bat q̄s deo: mandata ipius ꝓpter traditiōes coꝝ dimittēdo: vt dr Mar. vij. g Qm̄ ascendet ꝛtra eā gens ab aquilo ne. Uespasian⁹ eni dux exercit⁹ romanoꝝ venit de tracia con tra hierlm q̄ est a parte aq̄lonari respectu hierlm. i Jn dieb⁹ illis & in tpe illo ait dñs: venient filij israel &c. Sequi tur: k Ambulantes & flentes ꝓperabūt ad dominū. naz illo tempore multi de iudeis cōuerti fuerūt ad xp̄m. l Et interrogabūt viā. scz ꝓfessionē euangelicoꝝ a credentibus in christū. m Et apponent ad dominuz federe sempiterno. ꝑ glorie cōsecutione. n Erex ꝑditus fact⁹ est ꝓpter me &c. ꝓ falsam doctrinā scribaꝝ & sacerdotū docentiū eos dimittere dei ꝓcepta ꝓ traditiōib⁹ suis: vt dicit Mar. vij. ideo ꝓclu dit postea: g Recedite de medio babylōis. i. de iudai ca perfidia. Cetera de facili possunt ad dictam sententiā ap plicari: ꝓpter qđ & ꝓpter ꝓlixitatem vitandam hanc appli cationem omitto.
Jn ca. l. vbi dicitur in postil. A facie glacij columbe.
Additio. Jn hebreo nō habetur hic aliqua dictio equinoca ad columbā & ad vinositatē: ſ solū significat columbā ad lram: & exponatur sicut. s. xxv. i additione.
La. LI
k Ec dicit dñs: Descripta babylonis destructiōe modo b plano. b describit mō magis parabolico. Et diuidit i duas ptes. qz ꝓmo describit sub parabola xp̄i. scdo sub parabola facti. ibi: Verbū qđ ꝓcepit. Prīa in duas: qz ꝓ mo ponit parabolica descriptio. scdo ponit explanatio. ibi: A cuite sagittas. Prima in duas ſm duas parabolas. scda ibi: Calix aureus. Prima parabola est de vento pestilente. ꝑ quē intelligit exercit⁹ medoꝝ & persaꝝ veniēs ad destru ctionē babylonis. cū dr: l Ecce &c. leuauerūt ℣ mc. tem plū meū cōburēdo tpe nabuchodonosor: & vasa mei cultus hūanis vsib⁹ applicādo tpe balthasar: Dañ. v. m Qua si ven. pestil. s. exercitū medoꝝ & persaꝝ. n Et mittā in ba bylo. ventil. s. Cyrū & darij exercit⁹ rectores. o Et ven tila. eā &c. bona ei⁹ rapiēdo & eā destruēdo. p Nō tēdat. sic hūt libri correcti. q Qui tēdit ar. su. &c. q. d. pedites sagittarij & eqtes loricati nō poterūt defendere babylonez. Scōm hebreos lra tal est: Attēdat tēdens arcū suū & nō va lebit lorica: & est mod⁹ loq̄ndi decurtatus vbi oporter aliq̄d supplere: sic. ij. Reg. v. ꝓposuerat in die illa q̄ percussisset iebu seū: subintelligēdū ē: fiet magr militie. & ſ mō cū dr hic: Atten dat. subintelligit bellatoꝝ babylonicū. Tendēs arcū suū. scz q̄libet sagittarij⁹ de exercitu cyri & darij: & nō valebit lori ca. s. babylonioꝝ ad sustinēdū ictū: & huic sensui mag⁹ cōso nat lra sequēs cū dr: Molite parcere &c. Qui⁹ destructionis subdit vna cā cū dr: r Qm̄ nō &c. i. derelict⁹ ab eo tota liter: qz licet ꝑmiserit populū suum affligi & captiuari q̄ chal deis: tamē postea vindictā accepit. ideo subditur:
Fugite.

a Fugite de medio ba. ꝛc. Post plagas babylonis ad iudeos historice, ad fideles mystice exhortatione ꝓmittit: vt fugiant de medio babylonis. i. mudane confusionis. Orige. Non gradatim. s. nō pedetentim sed velociter exite ꝙcunq; cōfusam babetis aliam varioꝝ passione vitioꝝ ad vos sermo dirigit. Pōt euenire vt ꝙs in babylone sit: sed cum i extremis finibus est: q̄dāmodo extra babylonē esse videat. Aliud aūt est imediate babylonis ee vt vnūqq; eē sit spatiū: ꝛ in vmbilico ei⁹ q̄si in medio cordis alalis habiter. Sicut alalis medietas est cor: ꝛ lucas cor terre medietatē terre nomiat.

Ezc.27.g Sicut in Ezechiele dicit videt: In corde maris posita tyrus ꝛ nunc peccatores de medio babylōis. i. de corde ei⁹ fugere debere. Fugite ḡ de medio babylonis vt medietatē deserētes: in finib⁹ incipiatis esse nō in medio. Qui enī valde mersus est vitijs: medi⁹ babylonis habitator est: q̄ paulatim malum relinq̄t: ꝛ naturā ad meliora conuertit: ꝛ incipit nō tam virtutes possidere ḡ cupere. de medio babylōis fugit: nō tamē discedit. Taliter exponēdo credendū est sacras lras nec vnuq quidē apicem habere vacuū. a sapientia dei. Qui enī ait: Nō apparebis in cōspectu meo vacuus: multo plus vacuum ipe nihil loquit. De plenitudie eius accipientes ꝓphete que erant de plenitudine sumpta cecinerunt. Ideo semp sacra volumina spiritū plenitudinis spirant. Nihilq; est qđ nō a plenitudine maiestatis descēdat. Spirāt aūt his qui habēt oculos ad videnda celestia: ꝛ aures ad audiēda diuina: ꝛ nares ad ea que sūt plenitudinis odorāda. Primū ḡ oportet fugere de medio babylonis: deinde singulas aīas saluare. Nec tm̄ dixit saluare: sed fm aliā editionē reslauare. Quia quondā gustates salutē: ꝛ deea p peccatū corruentes: venim⁹ in babylonē. Ideo oportet vnūquēq; reslauare animā suā: vt incipiat recuperare quod pdidit. vñ Petrus: Reportabim⁹ finē fidei: salutem animarū ꝛc. Sed in nobis est fugere de babylone et in nostra potestate: si volum⁹ resuscitare qđ corruit. b Nolite tacere. Orige. Alia editio. Ne ꝓsciamini inimicatib⁹ ꝛc. Qui in iniusticia babylonis est ꝛ penitentiā nō egerit: consequens est vt ꝓsciat. vñ alibi dicit: Elegi abiect⁹ esse in domo dei nr̄i nō ꝓiectus. Hic aūt nō posuit: ne abiciamini: sed ne ꝓsciamini. Aliud est enī ꝓsci: aliud abiici. Qđ enim desipiēs abiicitur. qđ penit⁹ a salute alienus est ꝓsicit. Aū: Duces populi mei ꝓsicient ex domo deliciarū suarū ꝓpter pessimas volūtates suas. Cleri eorū nō ꝓdierūt eis: qz temp⁹ vindicte eius est a dño. Miro sensu dicit supplicia irrogari ꝓpter ei⁹ vltionē qui ea patit. Cū enī quis nō vindicat: impunit⁹ relinquit. vñ. Nō visitabo sup filias vestras qñ fornicabunt. Nō ergo de⁹ irat⁹ petōres punit: sed sic expedit loquit: Magna ira est a deo roman non perpeti. Qui enī punit ad hoc punit vt emendet: etiā si ab ea q̄ vocat ira dei corripit. Christi quoq; filijs peccantib⁹ pena ꝓmittit: ne venia denegetur. Si de⁹ eliquerint filij ei⁹ legē meam: ꝛ in iudicijs meis nō ambulauerit ꝛc. vide ḡ qđ nōdū pena dign⁹ sit: qui ad huc criminalia scelera cōmittit: nec luit. Visitatio ei dei p vsitata romāna demonstrat. Qui aūt peccans corripit: nescio qđ ei excurrat de pena. c Vicissitudinez ipe re. Idem ꝛc. Nō oīb⁹ ipe de⁹ retribuit. sunt q̄b⁹ p alios retribuit: vt puniens vel medicās p dolorē. vñ: Misit in eos furorē ire sue. Furorē ꝛ irā: angustiā: immissionē p angelos pessimos: alijs fortan p bonos angelos retribuit vt eis q̄ p scelerib⁹ puniunt est qñ ministroꝝ officio refutato ipe retribuit vt nūc babylonia: qñ vero sunt vulnera facilia: ꝓmpta curatio mittit medic⁹ seruū: mittit discipulū ꝛ p eū medicat. Aliqñ sectionis ꝛ ferri indiget q̄ sanat: nō tñ ipe venit: sed vno ex discipulis q̄ curare valeat vtīq; mistro. Qñ vero insanabiles plage ꝛ alta putredo in emortua carne: qñ nec serui nec discipuli: sed ipi⁹ mgr̄i manib⁹ indiget: tūc ipe manib⁹ ꝓpinet⁹ lūbos ad sectionē vulneris ꝓcurat. Silr qñ sunt miseria pcta mistris vtīq de⁹:

ℭ qñ vero

dño deo suo: dño exercituuꝫ: ter
a ℭ carnalis vita.
ra aūt eoꝝ repleta ē delicto a sancto isrl. Fugite de medio babylonis: vt saluet vnusq̄sq; aīam suā. a†
a ℭ nōdū pena. s. digna ē. ℭ q̄ ei racēdo asserit dei ceps fit penet culpe: dum adhuc scelera cōmittit nec luit.
b Nolite tacere sup iniquitatē ei⁹: quoniaz tempus vltionis ei⁹ est
a ℭ non p ministros sed p semetipsum.
c dño: vicissitudinez ipē retribuet
a ℭ ornatus sermonis. ℭ poreſtate.
d ei. Calix aureus babylon in mānu b+
a ℭ vitijs. b ℭ oēs. s. qui terra sunt.
e domini inebriās oēm terraz. De
a ℭ in quo est luxuria. b ℭ nihil certi tenētes.
vinō eius biberūt gentes: ꝛ ideo
a ℭ non paulatim non ꝙ partes. ℭ qz dios domini sicut fur venier.
f cōmotę sunt. †Subito cecidit ba/
a ℭ in corde eius cui aduenit christus. ℭ plangite.
b bylon ꝛ ꝓtrita est. Ululate super
a ℭ angeli scilicet animaꝝ medici. b ℭ qz nulla aīa deo insanabilis.
eā: tollite resinaz ad dolorem ei⁹ c

qñ vero grauiora tūc ad retributionē ipe festinat. d Calix aure⁹ baby. ꝛc. Nō est semp calix aure⁹ babylōis vt in manu dñi. Cū enī ad vindictā venerit ꝛ in mānu dñi posita fuerit: efficiet terra ḡ tacta est in Job. Nec iugiter in manu dñi continet: sed tūc tm̄ cū restituet ei dīs qđ meretur. Orige. Calix aure⁹ ba. ꝛc. Nabuchodonosoꝛ volēs decipe hoīes p calicē babylonis: non miscuit in vase fictili ferr eo: eneo: stanneo: ꝛ q̄ ista p̄cellit argenteo. In vase aureo poculū tēperauit: vt videſ de coꝛe radiant⁹ auri totis oculis hereas in speciē: nec ꝓsideres qđ int⁹ h3: sed arripias ꝛ nesciēs bibas Calicē nabuchodonosoꝛ intellige ꝓnuoꝝ pestifera verba dogmatū: qualē habeāt sermonū cōpositionē: qualē eloquētie decoꝛe: ꝛ cognosces q̄lit q̄sq; docta calicē aureū ꝛpauit: ꝛ inicit venenū idolatrie ꝛ turpiloquij ꝛ eoꝝ dogmatū q̄ aīam occidūt: ꝛ falsi nois scie. Jesus aūt ꝓtra fecit. Scies enī aureū calicez diaboli: ne ꝙs ad fidē veniēs putaret etiā talē rp̄i calicē esse qualē reliq̄rat: ꝛ p similitudine materie formidaret error⁹: curauit vt haberet thesaur⁹ iste in vasis fictilib⁹. Sepe vidi aureū calicē in pulchro sermonis ornatu: ꝛ dogmatū venena ꝓsideraſ deꝓhendi calicē babylonis. e Inebriās omnē ter. ꝛc. Vide oēs hoīes ebrios: inebriamur ira ꝛ tristicia: inebriamur ꝛ mēte: excedim⁹ amoꝛe: ꝛcupiscētia: vanagloria. Inflauerte oēm terrā plenā esse pctis: ꝛ nō ꝙres quō babylon oēz terrā inebriauerit. Just⁹ enī nō est in terra: sed sup terrā quersationē dīs ī celis: nec ꝙeniet ei dict: Terra es: et in ter. ibis: sed celū es ꝛ in celū ibis. pot tat enī imaginē celestiū. Inebriat ḡ calix aureus oēz terrā. i. ab eo oēs inebriamur q̄diu terra sum⁹. f De vino ei⁹ bi. ꝛc. Sicut in bis q̄ vinū corpale bibūt sup mēsurā videm⁹ ebrij corꝑis motū: vacillantes pedes: caput ꝛ tympora granata: os dissolutū ꝛ herētib⁹ labijs ꝛba psecisa. sic qui de calice aureo babylonis biberūt: instabiles gressu: debilitati mente: fluctuāte conatu nibil firmuz tenēt: ſ semp in turbatiōe agunt incerti. biberūt gētes: iō cōmote sūt. g Subito cecidit ba. ꝛc. Significat ꝓsūmationē mūdi subito futurā: q̄ nō p ptes sed repēte fiet: sicut bierichо corruēs: cito vel subito periit. Si aūt veneris ad aduētū rp̄i ꝛ videri magnū ei⁹ opus quō subuertit oīa dogmata gentiū vt credentes de erroꝛis iugo eximer⁹t videbis: qz in passiōe ei⁹ babylon subito corruit ꝛ ꝓtrita est: videat q̄sq; babylonem in pectoꝛe suo corruisse: in cui⁹ enī coꝛde nō cecidit: rp̄s ei nōdū aduenit: babylon ruit ꝛ edificat bierlm ciuitas sctā dei. b Ululate super eā ꝛc. Hiero. Quia nulla aīa apud deū insanabilis: ꝓfuit⁹ dat eis q̄ pūt trāsmigratiōis in hierlm ꝛ testimonij br̄e resinā ad emplastra facieda vt assumāt medicamīa: ꝛ quāto pīt studio sanitati restituāt babylonē. Rogem⁹ ḡ dīm vt det nob⁹ resinā rōnabilē. de q̄ dicam⁹: Est malagma imponere ꝛ oleū ꝛ alligaturas: ꝛ imponēt̄es ligem⁹ vulnera babylonis vt saneſ ꝛ curata desinat eē qđ fuerat. Hoc est qđ ait: Aceipe resinaz ad correctionē ei⁹ si quō sanabitur. Ubi sunt heretici q̄ naturas quasdā introducētes asserūt esse materiā desperabilē que penit⁹ nō recipiat salutē. De⁹ aūt nec despicit babylonē. peccipit enī medicis vt accipiāt resinā si quō saneſ. Quidā ḡ eoꝝ accipiētes resinā correctiōis babylonis fecerūt qđ fuerat ꝑparatū: eā audiētes posse recipe sanitatē: ſ qz noluit curari satisfaciūt boni medici ꝛ dicūt: Curauim⁹ babylonez ꝛ nō ē sanata.

ℭ Curauimus

Nico. de lyra

a Fugite de medio babylonis ꝛc. ꝛ patet littera. b Calix. Hic ponitur secunda parabola. scz calicis aurei inebriantis gentes: per quem designatur rex babylonis: qui potū doloris multis gentibus ꝓpinauit: ꝛ quia hoc fecit crudeliter et superbe: attribuens sue virtuti qđ fiebat virtute dei. ideo factum est sibi simile fm ordinem diuine iusticie: ꝛ fm hoc patet littera vsq; ibi: c Tollite resinā. i. medicinā ad dolorē ei⁹ sanandū seu mitigandū: ꝛ loquit ironice. vnde subditur:

Curauimus

a Curauim⁹ bab. ꝛc. Vide ne qñ angelis ꝑcipiat de⁹ languēti aīe tue medicamīa cōficere si q̄ mō possit sanari: ꝛ rūdeant ei: Curauim⁹ babylonē: ostēdentes aīam tuā passione ꝓfusam ꝛ nō esse sanatā. Nō scientiā art̄ nec vim reprime criminank: sed re q̄ noluisti eis obedire. Sunt medici sub magno medico angeli dei volentes aīas nr̄as a vitijs curare: quos ipi repellimus dū ꝓsilijs eoꝝ nō acquiescim⁹: videntes se perdere operā ad inuicez dicūt: Relinquamus eaz ꝛc. quasi tradita est nobis medicina a deo vt aīam curem⁹ humanā: aduitoria medicamina adhibuim⁹: cōtumaz est: non vult obseruare qđ dicimus: studiū nostrū nō sequitur effect⁹: abeamus vnusq̄sq; in terrā suā. i. ad domesticū ꝛ ꝓmū negociū. Caue qñ relinquat te medicus vel angelus dei: vl cui credita cura est sermonis ad medicamina salut̄. si enim dereliquerit ꝛ diꝛerint: Abeamus quisq; in terrā suaz: q̄ appropinquauit in celū iudiciu ei⁹. patet ꝙ absessio medici cōdēnatio tua sit irremediabilis nolētisq; curari. Accidet ergo tibi qđ accidit bis qui desperantur a medicis: et vrentes voluptate morbi ad peiora merguntur: Sepe prudens medicus accedit ad languētez: et quantū ars patit ꝛ industria medicine nō cessat: sed si egritudo tanta sit vt repugnet curationi: aut eger p impatientiam doloris cōra faciat qđ iubetur. relinquit eū desperans medicus ne erpiꝛet inter manus ei⁹ ꝛ mortis videat ruinas. Re ergo inter sanctoꝝ angelorꝝ manus moiamur ne relinquāt nos desperātes ꝛ dicentes: Nō est malagma imponere: neq; oleū neq; alligaturam: q̄ appropinquauit iudicium eius celo ei⁹ cauit vsq; ad astra. Qui paruū peccatū habet nō vsq; ad celū ꝛ sidera iudicium suū effert: pusillū enī ꝛ humile est. Qui vero crescit in scelere: crescit et in iudicio: simulq; cū vitijs augeſ ꝛ pena. Et quia intantū delinquit vt iudicium eius vsq; ad celū subleuetur: ꝛ p impietatem suam resistens deo ad superiora ascendat: profert deus iudiciū suuz ad humiliandum quod exaltatum est.

b Qui leuat nubes. i. predicatores q̄ nos a caloꝛe futuri iudicij defendūt imbꝛe eloquij sui cum futura deꝓmunt.

c Fulgura in pluuiā ꝛc. Predicatores ꝓpheratū fulgura sunt cum inimicos ꝓcutiunt: pluuie cū deuotos a peccatis ablunt ꝛ imbꝛe salut̄ infundūt: vñ spūales germinent fruct⁹ ꝛ in maturam messem coalescant. d Et prodūcit ven. ꝛc. Venti sunt apli quoꝝ prędicatio ꝑcurrit mundū tanq̄ vent⁹ celerimus. de quibus alibi dicitur: Sagittas suas ardentib⁹ effecit. Ipsis enim ventis penne ꝓpter discursus celeritatem tribuunt̄. vnde: Volauit sup pennas ventoꝝ. e Stultus fact⁹ est ꝛc. Bene post subuersionē babylonis rep hendit fabricatores idoloꝝ: q̄ p stulticiā humane mētis faciūt opa vana ꝛ risu digna: qz nec spūs in eis nec voꝛ nec vlla efficacia. vñ nec se nec cultores suos in die visitatiōis liberare possunt.

f Cōfusus est ꝛc. Baba. Demōstrata subuersione baby. redit ꝓpheta ad auctoꝛē tanti indicij: quia nō est potestas nisi a deo q̄ dñatur in regno hominū: ꝛ cui voluerit dabit illud.

ℭ Ecce

a ℭ quasi poteſt sanari si vult. b ℭ voꝛ medicoꝝ vomito respondentium. ℭ quasi non est virtus artis refine.

a si forte sanētur. Curauim⁹ baby/ a
a ℭ quia non vult nobis obedire. ℭ qz scz perūt opera ꝛ impensa.
lonē ꝛ nō est sanāta. Derelinqua
a ℭ in infirmitate desperaram.
mus eam et eamus vnusquisq
a ℭ ꝓprium negocium.
in terram suā. Quoniā peruenit b
a ℭ crescente culpa crescit ꝛ damnatio.
vsq; ad celos iudicium eius: ꝛ eleuatum est vsq; ad nubes. Pro/ c
a ℭ contra babylonem.
tulit dominus iusticias nostras:
a ℭ voꝛ angeloꝝ vel predicatoꝝ qui videreo placam babylonis incurabilē: hortanť sese. d. venite et narremus. b ℭ virtutes. s. ꝛ miracula. c ℭ ecclesia q̄ sola genuit ad dei cōꝛeplationē cū angel.
venite ꝛ narrēmus in siōn opus
ℭ o medi et ꝑse
domini dī nr̄i. Acuite sagittas ꝛ d
iplete pharetras. Suscitauit do/
minus spirituz regum medoꝝ: ꝛ
contra babylonez mens eius est
a ℭ ꝓ populo suo.
vt ꝑdat eaz. Quoniā vltio domi e
a ℭ quod succenderunt babylonij.
ni est vltio tēpli sui. Super mu f g
ros babylonis leuate signū: au/
a ℭ vt nemo effugiat.
gēte custodiā. Leuate custodes: p
parate insidias: qz cogitauit do/
ℭ per ꝓpheras.
minus ꝛ fecit quęcūq; locut⁹ est
a ℭ o babylon.
ꝓtra habitatores babylonis. Quę h
a ℭ qz per medū eius effluit euphrates: vel, rpice significat multitudinem populoꝝ.
habitas supēr aq̄s multas locu/ i
plex in thesauris: venit finis tu⁹ k
a ℭ firmiter statuit.
pedalis ꝓcisionis tuę† Jurauit l
a ℭ toto affectu.
domin⁹ exercituū p̄ anīmā suā: m
a ℭ quia ad destructionem eius innumere gentes cōuenerūt.
quoniā rēplebo te hoībus quasi n o p
a ℭ triumphale carmen. b ℭ ab hostibus ꝓo adepta victoria.
bruchoꝛ: et super te cēleuma cāta/ q
a ℭ filio qui virē ꝛ sapientia patris. Omia enī p ipsum facta sunt ꝛc.
bitur† Qui fecit terram in fortitū r s
dine sua: ꝛ ꝑparauit oꝛbē ī sapiē/ t
a ℭ quia omnia celestia fecit.
tia sua: ꝛ pru dētia sua ex̄tēdit ce/ v x y
los. Dante eoꝝ voce multiplicank
a ℭ dicatiōis doctrine. b ℭ celestib⁹. c ℭ ad p dicationis fastigia. d ℭ ab humili ꝓspitio.
aq̄s ī celō. Qui lēuat nubes ab ex z a b
tremo frę: fulgura in pluuiā fec: ꝛ
a ℭ. s. vnde: spūales possunt ꝓdire diuitie.
ꝓduxit vētos de thēsauris suis.
a ℭ idolatras vl hereticos vl scismaticos. b ℭ figmēti. c d
Stult⁹ fact⁹ ē oīs hō a scīa: ꝓfusus e
a ℭ idoloꝝ vl erroꝝ ꝛ ꝓuoꝝ dogmatū. b ℭ ē: ñ ē talis israel vnius dei cultor: licet enī plurimi erraꝛuerūt: multi tñ i fide ꝑmāserūt: ꝛ iō liberati sunt.
ē oīs ꝓfanoꝝ i sculptili qz mēdax ē e

a Curauim⁹ babylonē ꝛc. ꝛ loquit̄ scriptura ad modū medici totaliť desperātis de sanatiōe infirmi: qz tūc dimittit eū. dicit tū gloria q̄ verbū est angeloꝝ ad custodiā babylonie deputatoꝝ dimittētiū eū tpaliť affligi: er q̄ vi derūt sup̄ ꝑ voluntatē dei. iō subdit: b Cū pueuit vsq; ad celos iudicium ei⁹. i. cōꝛa deo. c Protulit deus. no. verbū ē ꝓpbe ī pſona redeūtiū de babylonica captiuitate ꝓfitētiū se liberatos p meritū Hieremie: Ezechielis ꝛ Danielꝛ aliorꝝ sctoꝝ illi⁹ tpis: ꝛ etiā patruz antiq̄. d Acuite. Hic ꝓr ponit dictaꝝ parabolaꝝ exꝑlanatio. ꝛ ꝑmo prime. scdo scde. ibi: Collidis. Ꝑdicta in duas: qz ꝑmo ponit exꝑlanatio. scdo dicti ꝑfirmatio. ibi: Jurauit. ꝑma ꝑabola significabat exercitū medoꝝ ꝛ ꝑsaꝝ babylonia destruentē: ꝛ aūt fuit maꝛie ꝑ artē sagittādi: ꝛ iō explanās modū destructionis dicit: Acuite sagittas ꝛc. e Qm̄ vltio dīi est. in cui⁹ ꝓceptuz baltheasar vasa diuino cultui deputata cōib⁹ vsib⁹ applicauit. f Ultio tēpli sui. qđ nabuchodonosoꝛ cōbussit. g Sup muros baby. le. si. ꝛc. q. d. q̄ntūcūq; babylonij se disponāt ad defendēdū: tū nihil eis valebit. iō sequit: Quia cogitauit dīs ꝛ fecit ꝛc. h Que ha. sup a. ml̄. ℔ dr qz euphrates fluui⁹ magn⁹ trāsibat p ciuitatē aīa ei⁹ destructionem. i Locuplex ī the. de diuersis ꝓuincijs crudelit̄ congregatis. k Venit fi. tu. peda. ꝓci. tue. q. d. tu es ꝓpe casu: sic arbor cui ē sola mēsura pedis ꝓscinde da. In beō. hr̄: Venit finis tu⁹ mensura rapine tue. i. fm mēsurā ꝓci tui rapiēdo crudelit̄ bona aliorꝝ: ꝛ iste sensus magis ꝓpriat ihc ꝑsone. vbi dr: Locuplex in thesaurꝛ. l Jurauit do. ℔ ꝓr ponit ꝓfirmatio dicti: ꝛ ℔ diuino iuramēto cū dr: Jurauit dīs exercituū. i. āgelorꝝ. m Per aīaz suā. i. p scipm: qz spūs ē de⁹. Job. iiij. nō eni hz maioreſ p quē iuret. iō iurat p seipz: Deu. xxij. Per memetipm iurauī dicit dominꝰ. † n Qm̄ rēple. te. babylonē. o Noī. Amos. 6. c b⁹. tibi aduersantib⁹. p Quasi dracho. q̄ cēdit cū magꝝ mistitudie. q Super te celeu. can. est aūt celeuma cantica cū vindemiatoꝝ ꝛ ꝑ ℔ designať gaudiū medoꝝ ꝛ psaꝝ ī effusiōe sanguinis chaldeoꝝ: ꝛ deꝑdatiōe eoꝝ. r Qui fe. ter. ℔ referť ad illud qđ ꝓdictū est: Jurauit do. s In fortitudine sua. i. portēta ifinita q̄ redrīt ad creationē. t Et ꝓparauit oꝛbē. i. guberna uit. v Prudētia sua exte. ce. q̄ ad † ℔. 10. b modū tectoꝝ videnť extēdi sup terrā. x Date eo voce. i. ꝓcipiēte. y Multiplicant aq̄ in celo. s. aereo in q̄ generant. z Qui leuat nu. ab extre. t. i. ab oceano terrā habitabilē ēmināte. inde enī ꝑ maioꝛi ꝑte eleuant exalationes humide q̄ ꝓdensanť in nubes.

a Fulgura ī pluuiā fecit. pluuia enī abūdans facit cessare fulgura. b Et ꝓduxit ventos de the. suis. i. de locis hoīb⁹ occultis. c Stult⁹ ꝛc. a scia. ꝛ loquit̄ hic de scia supstitiosa: cuius modi ē necromantia ꝛ eiꝰ ꝑtes. iō subdit: d Cōfusus ē oīs ꝓfatoꝝ i sculptili: ꝛ loquit̄ de imaginib⁹ ꝑ astronomiā factis: ꝛ ꝑ alios modos superstitiosos. e Quia mendax est cōfatio eius, quod probat dicens:

Nec est

Ex a Ecce ego ad.tē. Mons pestifer nabuchodonosor et regnū chaldeor: vł diabolus ą alibi mons caliginosus ꝓter tenebras erroris dr. b Et dabo te in mon.tē. Ad hūc montē ptinēt iudei: hereticiblasphemi t oēs impij ą pduxerant in malicia: nec ꝓuertunt vt fiant lapides vini in edificio dei. c Cessauerunt tē. Veniēte Cyro t Dario cessauit robur baby. t ꝓncipū ei⁹. d Filia babylōis ꝗsi ar. Fuit plebs baby. qñ p potentiaz regni t diuitiaz abundātiam triturabat t cōterebat gētes: sed tps messionis ei⁹ venit: cū cogit recipe qđ gessit: de qua ex ꝑsona indaice plebis cōsequenter dicit: Comedit me et deuorauit me rex baby. tē.

Nico. de lyra

a Nec est spūs in eis. si enī aliqñ dent in eis respōsa. hoc est a demonibus. b Vana sūt opa. i. nullā virtutē de se hūtia. c Et rīsu digna. i. de risibilia sapiētib⁹. d In tpe visi. sue pibunt. destructa enim babylone: destructa fuerūt idola q̄ ibi erāt. e Nō sicut hec. s. vana. f Pars iacob. supple est. g Quia q̄ fecit omia. s. deus vē⁹. h Ipe ē. s. ps iacob. i Et isrł sceptrū hereditatis ei⁹. fideles cui possident dūm p fidem t dilectionē: t de⁹ possidet eos p grām: t iō sicut fideles sunt pars dei: ita t de⁹ est pars eor: qz prelecti sunt a deo: t ipi pelegūt eū alijs cōtemptis. k Collidis. Dicit ponit explanatio secūde parabole. et dividit in duas ptes: qz primo ponit parabole sententia. scdo hierēm ꝛimonia. ibi: Comedit me. Sentētia vero parabole ꝓsistit in b qz p eā delignat rex babylonis ꝓpinans alijs potū merozis: t sic factū est sibi t suis: qz victorias factas virtute dei ascribebat sibi. iō sibi dr in ꝑsona domini: Collidis tu mihi. i. vt in strumentū iusticie mee.

l Vasa belli. i. apparatū belloꝝ aliaꝝ gentiuꝫ. m Et ego collidā te in gētes. qz iusticiā meā volūtate inițį exercitus es. n Et dispdā in te regna. tibi subiecta t te auxiliantia. o Collidā in te equū t equitē. i. equos t equites: qz ponit hic singulare ꝓ plurali: t sili⁹ in sequētibus: t ptz lra vsq; ibi: p Omne malū qđ fecerunt in sion. tem plū cōcremādo. q Jn oculr vr̄is. m b alloquit iudeos ą hoc viderūt: q̄rū plures erāt in babylone. r Ecce ego ad te mons pestifer. i. babylō ꝗ es mons alt⁹ p potentiaz et supbiaz: t pestifer: occidendo gentes alias crudeliter.

s Evoluā te de petris. i. de fortalitijs tuis in qb⁹ ꝓfidis. t Et dabo te in montē combustiōis. qz babylon fuit cōbusta a medis t persis. v Et nō tollēt de te lapidez in angulū tē. i. nō reedificaber̄ vltra. x Leuate signū. id est vexillū ad cōgregandū bellatores cōtra babylonez. y Sanctificate. i. cōfirmate ad bellandū. sanctū enim in vna significatione idez est quod firmū. z Annūcia te cōtra illā regib⁹ ararath. i. armenie regib⁹. a Venī t ascenez. nōia sunt regnorum. b Numerate cōtra eaz taphsar. nomē est hebraicum t significat exercitū qui numeratur in expeditione. c Adducite equū. i. equos. d Quasi bruchū aculeatū. i. agiles et ꝑparatos ad bellum. cetera patēt vsq; ibi:

e Quia euigilabit ꝓtra babylonē cogitatio dūi. videbatur enī quasi dormiens ꝓmittendo crudelitates chaldeorū: t euigilans in punitione eoꝝ. f Cessauerūt fortes babylonis. victorias cnī fecerant virtute diuina: et ideo ipa retracta non solū cessauerunt a victorijs: sed etiā fuerunt deuicti ab alijs. iō subditur: g Et facti sunt q̄si mulieres: que sunt imbelles. h Incensa sunt tabernacula eius. i. habitationes babylonis. i Contriti sunt vectes eius. per fractionē porterū. k Currens obuiaz curreti tē. Babylon cnī erat ciuitas valde magna. dicit ei Hiero. sup ꝑsal. q erat edificata in quadro: t quodlibet latus habebat in longitudine. xvj. miliaria: que faciunt octo leucas. ꝓpter quod dicit ꝑbs in libro poli. q magł erat dicēda regio clausa muris q̄s ciuitas: et ideo dedomo regia frequēter currebāt nuncij ad portas ciuitatis: t econuerso ad denunciandum statum. et ideo ingressus aduersarioꝝ cito fuit regi nunciatus. ideo subditur:

l Capta est ciuitas eius a sum. vsq; ad fū. i. a ꝓma porta vsq; ad vltimaz. m Et vada ꝓcupata sunt. qz medi t perse p alueum fluminis intrauerunt: vt dictum est. n Et palū. incēse. i. fortalitia q̄dā in paludib⁹ sita. o Et viri. bel. ꝓtur. sł. ex subito ingressu hostiū. p Filia babylōis. i. gēs babylonica. q Quasi area. i. mēsis extensa in area. r Tps triture ei⁹. i. sue ꝓtritionis: siē blādū terit i area. s Comedit me. b ponit ꝛ babylonez ꝛimonia de malo qđ fecit in hierusalē: t dividitur in tres partes

Mystice. a Et desertū faciaz mare. Mystice. Mare hui⁹ seculi significat turbulentiaz qđ dūs desertum ponit. Faciet enī cessare lucrum ei⁹ t dissipabuntur iniqui: q̄ ꝓfusiōi errorū vitioꝝq; deseruiebāt. b Quō capta est sesach. Sesach byssus sacci vel man⁹ sacci interpretatur: sicut babylon cōfusio. Capta est q̄si sesach: t in stupoꝛez facta est babylon: quia idolatre t diuersis vitijs seruientes fluctib⁹ futuri iudicij subuertenť: t sero penitentes cū bel q̄ interpretať vanitas. i. cū antiq̄ hoste confusionē in inferno patientur ꝑpetuaz. vū fideles āmonent vt egrediantur de societate eoꝝ ne cū illis pereant. egredimini tē.

c Egredimī de medio ei⁹. Qui vult animā suā saluam facere fugiat ꝑdituꝝ ꝓsortium: vereať sermonē dūi vindictā ꝑtonuꝫ ꝓdicent: q̄ q̄ridie ꝑdicať in ecclia et auditur in scripturť sanctis de anno in annū attestātib⁹: qz inder dictur⁹ sit his q̄ a sDec.25.d nistris ei⁹ erūt. Discedite a me maledicti i ignē eternū tē. Non enī debem⁹ in desideriis carnis mollescere et segnes in bono esse: sed in meditatione ei⁹ legł t exercitio virtutū strenui.

d Propterea cc.d. ve. tē. Enūerat plagas babyloni supuēturas et optimatib⁹ eius: ducib⁹ et magistratib⁹ t oīm ꝑpoꝛ: qui. s. diuersis suppliciꝭ interempti dormient somno eterne Mystice. mortł. Mystice hic ruinā ꝑfide ciuitatis annūciat quā diabolus ab initio construxit: p quā ꝓtra ciuitatē dei sedulo pugnauit: qz liberatł electł dei impia ciuitas in eternū suppliciuꝫ demergeť. vnđ Joh. in Apo.14.b apocalypsi: Cecidit: cecidit babylon magnaťē. t post pauca: Ibidem. Exite ō illa ꝑpls mea: ne participes sitł delictoꝝ eius: t de plagis eius non accipiatis tē.

Sic sub

deuorauit me nabuchodonosor rex babylonis. Reddidit me quasi vas inane. Absorbuit me quasi draco: repleuit ventrem suū teneritudine mea: t eieecit me. Jniqtas adūsum me: t caro mea super babylonē dicē habitatio sion: t sanguis me⁹ sup habitatores chaldee dicit hierusalem. Propterea hec dicit dūs: Ecce ego iudicabo causam tuā t vlciscar vł

a ſ multitudinem habitantiū. supervius enim multitudo egꝛpti mari comparata est.

tionē tuā: et desertū faciā mare eius: et

a ſ luxus. ſ.

siccabo venam eius. Et erit babylon in

a ſ arenarum. b ſ demonum. c ſ miranꝝtium t videntium interitum eius.

tumulos habitatio draconū: stupor et sibilus: eo q̄ nō sit habitator. Simul vt

a ſ maiores demones. b ſ duces chaldeorum.

leones rugient: t excutient comas velu

a ſ minores. b ſ estu tribulationum.

ti catuli leonū. Jn caloꝛe eoꝝ ponā potus eoꝝ: t inebriabo eos vt sopiant et

a ſ calice ire. b ſ sopore mortis eterne.

dormiant somnū sempiternū: t nō consurgant dicit dominꝰ. Deducaz eos q̄si

a ſ duces babylonis.

agnos ad victimā: t quasi arietes cum

a ſ populus peccatoribus. b ſ babylon.

hedis. Quō capta est sesach: et comprehensa ē inclyta vniuersę terre: Quō facta est in stupoꝛe babylon inter gētes: Ascendit sup babylon mare: multitudine fluctuū ei⁹ opta est. Facte sunt ciuitates ei⁹ in stupoꝛe: terra inhabitabilis t deserta: terra i qua nullus habitet: nec trāsiet p eā filius hominis. Et visitabo sup bel in babylone: t ejciā qđ absorbuerat de oꝛe eius: t nō cōfluent vltra ad eam gentes. Siquidem et murus babylonis coꝛruet. Egredimini de medio

ſ fidelis.

eius populus meus vt saluet vnusquisq;

a ſ ventura.

animā suā ab irā furoꝛis domini. Et ne

a ſ desideriis carnalibus.

forte mollescat coꝛ vestrum: t timeatis

a ſ Discedite a me malig. in ig. erer.

auditū qui audietur in terra. Et veniet

ſ de anno in annum.

in anno auditio: t post hunc annus auditus ꝑpetuus: t ꝓtectio t iniqtas in terra: t dñator sup dñā

a ſ quia remunerabitur iniquitas in terra mortuoꝝm.
b ſ vt qui potentiores fuerūt in peccatis maioꝛa tormenta patiantur.

a ſ terributionis: qm iudicabit orbem terrarum in iusticia t populos in equitate.

torē. Propterea ecce dies venīūt: t vi

a ſ simulacra erroꝝ q̄ hereticī fingūt. b ſ frena ꝓuersano.

sitabo sup sculptilia babylōis: t omis terra

a ſ perpetue. b ſ errantes t in erroꝛe mittentes. c ſ gladio domini.

ei⁹ ꝓfundeť: t vniuersi interfecti ei⁹ cadēt

a ſ qz ꝓdo omnium gentiū vastatus est.

in medio ei⁹. Et laudabūt sup babylonē

partes: qz ꝓmo ponit ꝛimonia. scdo circa eaz diuina iusticia. ibi: Propterea. tertio sequens laus diuina. ibi: Et laudabūt. Circa ꝓmū dr in ꝑsona hierlm: Comedit me: ꝑplm meū occidendo t bona rapiendo. a Deuorauit me. crudelit hoc agendo. b Reddidit me q̄si vas inane. qđ nō est aptū ad suū officium: qz sic hierlm destruxit q̄ nō erat apta habitatiōi hoīm. c Repleuit ventrē suum teneritudine mea. i. eo q̄ fe nerrime diligebā rapiēdo sibi vasa aurea t argentea ꝓsecrata diuino cultui. d Et eiecit me. ꝑplm meū captiuādo. e Jniqtas aduersuꝫ me. i. facta mihi a chaldeis. f Et caro mea. lacerata ab eis. g Sup baby. supple vēiat vltio ei⁹. h Propterea. ibi: ꝓpter nē ponit diuina iusticia: cū in ꝑsona dūi rūdeť hierlm ꝛfrenti. i Ecce ego iudicabo cām tuā. dādo ꝑ te sententiā ꝓtra babylonē. k Et desertū faciam mare ei⁹. i. ꝛgregatione aq̄ꝝ ex cursu euphrať ꝓm modū loq̄ndi hebraicū: q̄ oēs aquaꝝ cōgregatio vocať mare. ꝓm illud Gen. j. Congregatio aq̄ꝝ appellauit maria. l Et sicca. venā ei⁹. i. cursuꝫ euphrať mō. ꝑ. dicto. m Et erit ba. in tumu. ex ruinis domoꝝ t murorum. n Stupoꝛ t sibil⁹. ꝑ admiratiōe tante ruine. o Simul vt leo. ru. s. chaldei. leones enī horribilit rugiūt qñ sunt deuicti. p Et excutiet comas suas. detrahēdo capillos suos ꝑ dolore t indignatiōe: sicut faciūt leones qñ sūt deuicti. Jn hebreo tñ habeť sic: Recanabūt vt catuli leonū. i. extrance rugiēt ꝓpter dolore: qz recanare ꝑ prie est asinoꝝ. q Jn caloꝛe eoꝝ ponaz potꝰ eoꝝ tē. i. calefactā eos p potū t dormire faciaz. t nō solū dormitiōe sopoꝛis: sed etiā mortis. iō subdit: r Et dormiant som. sempi. dicit enī Dan. v. qđ balthasar fecit grāde cōuiuium suis ꝓncipib⁹: et calefactꝰ vino fecit apporari vasa dei vt biberēt in eis: t ibidē sequit qđ eadē nocte interfectꝰ est balthasar: t regnū ei⁹ accepit Darⁱ⁹ medus: t qz fatigati a vino fuerūt interfecti. iō sequit: s Deducā eos q̄si agnos. i. sine defensione. t Ad victimā. Quō capta ē sesach. i. babylon sic notata ꝓpter correspōdentiā lrāꝝ: vt dictū est. ē. xxv. ꝓm Ba. Sa.

u Ascendit sup ba. ma. i. exercitꝰ magnꝰ valde t fortis. x Multitudīe fluctuū eius. i. belatoꝝ. y Operta est. i. absoꝛpta t destructa. cetera patent vsq; ibi: z Et visitabo sup bel. idolū erat in babylonia. q̄ qđ delignať ꝓles colens cū. a Ejciā qđ absoꝛbuerat de oꝛe ei⁹. diuitie enī aliaꝝ gentiū q̄s babylonij absoꝛbuerant sibi rapiēdo ex diuina ſnia date fuerūt medis t persis. b Et nō cōfluent ad eaz vltra gentes. q̄ erāt subdite dūio eoꝝ. c Egredimini de me. ei⁹ po. me⁹. licet enī iudei ēent serui in terra babylonis: ita q̄ nō poterant exire regnū: tū poterāt de vna ciuitate trāsire ad aliaz reddendo regi de bonis suis ꝑ tributo magnā ꝑtionē: sicut est de iudeis mantentib⁹ sub ꝓncipibus christianis. t multi ex diuina admonitione sic exiuerunt ante destructionem babylonis. hoc modo Tobias ꝑuidens interitū ninive dixit filijs suis q̄ eo sepulto inde exirēt: Tobie. xiij. d Reſoꝛ. mol. coꝛ vīm tē. i. nimio timoꝛe resoluať ex auditu appꝛopinq̄tionis exercitū z babylonē. e Et ve. in an. au. s. rumoris de occisiōe balthasar: t destructiōe babylonis. f Et pⁿ hūcē. s. de vra reūsiōe i hierlm: vt expōit Ra. Sa. Occiso ei balthasar Darⁱ⁹ medus suscepit regnū ei⁹: vt dictū ē: t regnāt ꝑ annū stregū t ꝑtē scdi: t sic ille scdꝰ ꝑ ꝑte ei⁹ fuit ꝑnᵐ ān⁹ cyri q̄ successit dario: ꝛpmo ano cyri fuit data dicta licētia redeūdi. g Et iqtas i fraz qz darⁱ⁹ t cyr⁹ fuerunt idolatre. h Et dñator sup do. i. cyr⁹ ꝑ darū. vt dictū ē. ceca patēt ex s. dict⁹. i Et lau. bo⁹ pōit laus dīna ō iusticia circa babylonē fctā. cū dr. Et lau. sup ba. celi t terra. i. angeli t hoīes, iō subditur:

Et ola

a ℣ a quo exardescunt mala super terram.

celi ⁊ terra: ⁊ oia q̄ i eis sūt: q⁊ ab aq̄lone veniēt ei
℣ spūalis.
predones: ait dñs. Et quō fecit babylon vt cadent occisi i isr̄l: sic de babylone cadēt occisi in vniuersa tra. Q̄ui fugistis gladiuz venite nolite stare.
a ℣ israelite. ℣ vox ppbe. b ℣ in babylone. c ℣ si vultis saluari. d ℣ in babylone.
a ℣ in terra longinqua. b ℣ ciuitas regis magni. c ℣ non babylon cuius vastatio predicitur.
Recordamini p̄cul dñi: ⁊ hierl'm ascēdat sup cor
a ℣ vox populi. b ℣ insultantib⁹ vicinis q̄si captiuis.
c ℣ vicinoꝝ.
vestrū. Cōfusi sum⁹: quoniā audiuim⁹ opprobriū. Operuit ignominia facies nr̄as: q⁊ venerūt
a ℣ rempli. b ℣ responsio prophete.
alieni sup sctificationē dom⁹ dñi. Propterea ecce dies veniūt dicit dñs: ⁊ visitabo super sculptilia babylonis: ⁊ in oi terra ei⁹ mugiet vulnerat⁹
℣ superbiendo.
ascēderit babylon i celum ⁊ firmauerit in excelso robur suū: ad me veniēt vastatores eius ait dñs.
Vox clamoris de babylone ⁊ p̄tritio magna de
a ℣ cuitarē confusionis.
terra chaldeoꝝ. Q̄m vastauit dñs babylonez et pdidit ex ea vocē magnā: ⁊ sonabunt fluct⁹ eoꝝ q̄si aq̄ multe. Dedit sonitū vox eoꝝ: q⁊ venit sup
a ℣ diabolus.
eam. i. sup babylonē predō. Et appbensi sunt fortes ei⁹: ⁊ emarcuit arc⁹ eoꝝ: q⁊ fortis vltor domi
a ℣ calice ire.
nus reddēs retribuet. Et inebriabo p̄ncipes ei⁹ ⁊ sapientes ei⁹: duces ei⁹ ⁊ magistrat⁹ ei⁹ et fortes eius † Et dormiēt somnū sempiternū: ⁊ nō expgiscent ait rex: Dñs exercituuz nomē ei⁹. Hec dicit
a ℣ munitio queliber.
dominus exercituum. Murus babylonis ille latissimus suffossione suffodietur: ⁊ porte ei⁹ excelse igne cōburentur: ⁊ labores populoꝝ ad nihilum: ⁊ gentiū in ignē erūt ⁊ dissipbūt. Verbum
a ℣ eternum.
quod p̄cepit hieremias ꝓpheta saraie filio nerie filij maasie cū pgeret cū sedechia rege in babylonē in āno q̄rto regni ei⁹. Saraias aūt erat p̄nceps prophetie. Et scripsit hieremias oīe malum qđ venturū erat sup babylonē i libro vno: oīa verba hec que scripta sunt ꝓtra babylonē. Et dixit hieremias ad saraiam: Cum veneris in babylonem ⁊ videris ⁊ legeris oia verba hec. dices: Dñe tu locutus es ꝓtra locū istū vt dispderes euz: ne sit q̄ in eo habitet ab hoie vsq̄ ad pecus: et vt sit perpetua solitudo. Cunq̄ cōpleueris legere librū istū: ligabis ad eū lapidez: ⁊ p̄jci es illū in mediū euphraten. et dices: Sic submergetur babylon: et nō ꝓsurget a facie afflictiōis quaz ego adduco sup eā: et dissoluetur. Hucusq̄ verba hieremię.

Sic submergetur ba. ⁊c. Nō ℣m historiam babylon i euphrarē mersa est: cuius insolitudines redacta: sed spiritualis babylonis eternuz interitum pdicit: que i pfunduz inferni cū p̄cipe diabolo demergēt.

Bpo.12.f Unde Job. in apocalypsi sustulit vnus angelus fortis lapidē quasi molarē magnū: et misit i mare dicens: Hoc impetu mittetur babylon.

℣ Filij

a Et oīa. et accipit hic ⁊ p id est. Celū enī est habitatio angeloꝝ. ⁊ terra hoīm. b Quia ab aq̄lone veniēt ei pdones. s. medi ⁊ perse: q venerūt de aq̄lonari pte respectu babylonis. ⁊ subdit vna cā. s. occisio crudel' filioꝝ isr̄l. cum dr: Et quō fecit babylon ⁊c. c Qui fugi. gla. i. vos iudei q̄ eua sistis. d Venite. in iudea. e Et hierl'm ascēdat supeoꝝ vām. i. accipiat' cozdi destructionē hierl'm ⁊ tēpli: vt ad eoꝝ reedificationē animemini. f Cōfusi sum⁹ ⁊c. q. d. q̄diu tēplū dñi remaneb⁹ ⁊ sic destructū a gentilib⁹: erit nobis ꝓfusio ⁊ opprobriū. ideo subdit: g Quia ve. alieni. i. idolatre: q̄ sunt alieni a cultu dei. h Sup sctificationē dom⁹ dñi. eā intēdēdo: vt bñ ca. se. ⁊. iiij. Reg'. vlti. i Propterea ecce dies veniūt. de ꝓpinq̄. k Et visitabo sup sculptilia. i. idola ⁊ tēpla baby. onis. l Et in oi terra ei⁹ mugiet vulnerat⁹. non potens loq̄ recte p dolore: sed mugiens ad modū bestie. m Si ascēderit babylon i celū ⁊c. q. d. q̄ntūcunq̄ sit eleuata in honore ⁊ firmata in p̄te: tū destruet mea virtute. ideo sequit. Ad me veniēt vastatores. n Et p didit vocē magnā. i. ꝓba iactātie de sua magnitudine et potestate. o Et sonabūt fluct⁹ eoꝝ. i. exercit⁹ medoꝝ ⁊ persarū. Cetera patēt vsq̄ ibi: p Et emarcuit arc⁹ eoꝝ. i. nō †ꝫ.49.d. poterūt se defendere p artē sagittādi in q̄ sūt edocti. q Et inebriabo p̄ncipes ei⁹ ⁊c. q. nocte sequēti festū balthasar in quo ipe ⁊ p̄ncipes ei⁹ fuerūt vino repleti: interfect⁹ fuit balthasar ⁊ p̄ncipes ei⁹ cū eo: vt dictū est. ℣. r Murus babylonis ille latissim⁹: sic est in hebreo ⁊ in libris correctis.

s Suffossione suffodiet. i. deijciet q̄tūcunq̄ sit lat⁹ ⁊ fort'. t Et labores pplorꝝ ad nihilū. i. edificatiōe ei⁹ muroꝝ et domoꝝ babylonis fuerūt expense multe diuitie acq̄site laboribus pplorꝝ ⁊ gentiū: quas ab eis abstulerūt chaldei: ⁊ iō diuinū fuit iudiciū q̄ tales edificatiōes redigerenē ad nihilū. v Verbū. Hic ꝓr describit destructio babylonis sub parabola facti. sicut enī parabola Xbi est qñ p significatū vocū aliud intelligit: vt cū dr Judic'. ix. Jerūt ligna ad rhānū. p qđ intelliguntē habitatores sychem ⁊ abimelech quē fecerūt sibi regem: sic parabola facti est qñ fit aliq̄d ad signandum aliud fiendū: ⁊ sic ē in ꝓposito: q⁊ destructio babylonis scripta in quodā libello: ⁊ alligata lapidi ponderoso: p̄jecta fuit in fluuiū euphraten coꝝ plurib⁹ iudeis ad significanduz destructionē babylonis futurā. Primo ponit ergo ds p̄cepit hoc fieri. cū dicit: Verbum qđ p̄cepit Hieremias. ⁊ cui: Sarate filio nerie ⁊c. ⁊ temp⁹: ⁊ etiā loc'. cū dr: x Cū p/gereet cū sedechia rege in babylonē ⁊c. sedechias enī fuerat institut⁹ rex a rege babylonis. ⁊ ideo quarto anno regni sui fuit in babylonē ad faciendū ei reuerentiā: ⁊ ad deferenduz munera: cū quo iuit iste saraias: cui⁹ subdit' officiū cū dicitur: y Erat p̄nceps ꝓphetie. i. principalis inter leuitas qui in tēplo decantabāt laudes diuinas a dauid et ab alijs ꝓphetis factas. In hebreo habet: Erat p̄nceps exenij: et iō iuit cū sedechia ad faciendū exenij regi babylonis noie sedechie. Cetera patēt vsq̄ ibi: z Cū veneris in babylonē ⁊ videris. diligēter ea que sunt scripta in ℣ libro. a Et legeris oia verba hec. s. coꝝ iudeis. q̄ illuc translati fuerāt cū iechonia rege inda. b Dices. coꝝ eisdē. c Dñe tu locutus es ꝓtra locū istū. i. ꝓtra babylonē. Cetera patēt vsq̄ ibi: d Ligabis ad eū lapidē: vt demergat in ꝓfundum fluminis: ad designādū totalē destructionē babylonis.

e Hucusq̄ verba hieremie. dicūt alij q̄ nō est de textu: sed quedā rubrica apposita: sed hoc nō est verū: q⁊ sic scribik in hebreo sicut ⁊ alia p̄cedentia.

Moraliter

h Hec dic dñs de⁹: Ecce ego ſscitabo sup babylonē ⁊c. In hoc capitulo describit destructio babylonis metaphorice. p quam mystice signat destructio iudee: ⁊ ponit hic triplex parabola. i Prima est de vento pestilēte. cū dr: m Quasi ventū pestilentē ⁊c. p quē signat exercitus romanoꝝ: q⁊ sicut ventus pestilens destruit domos: ⁊ frangit arbores et eradicat: sic exercit⁹ romanoꝝ destruxit iudee ciuitates ⁊ castra: ⁊ succidit arbores ad faciendū machinas ⁊ implendū fossata: et homies partim occisi ⁊ partim captiuati fuerūt in illa guerra. k Fugite de medio babylonis vt saluet vnusquisq̄ animā suam. p hoc signatur salus christianoꝝ: qui imminēte romanoꝝ aduentu p monitionē angeli recesserunt de tu dea transeuntes in regnū agrippe: qui confederat⁹ erat romanis: ⁊ sic fuerūt ibi saluati. l Moraliter aūt p ventū pestilentē signat̄ superbia: que vent⁹ est subuertēs oīa bona. Ñ versus. Si cibi copia si sapia formaq̄ decꝰ. Sola superbia destruit oīa si comitet. m Scda parabola ponit b: b† Calix aureus

aureus babylonis ⁊c. p calicē in sacra scriptura frequēter significat dolor penalis ⁊ angustia: ꝓt qđ p calicē illū significat passio christi ⁊ discipuloꝝ ei⁹: que calicem iudea ꝓpinauit eis: vt ptz ex textu cuāgeliorū ⁊ Actuū apl'oꝝ. ꝓter qđ christus dixit discipulis Matth'. xx. Potestis bibere calicē quem ego bibitur⁹ sum ⁊c. ⁊ ideo iusto dei iudicio in vltionē mortis christi ⁊ discipuloꝝ ei⁹ iudei calice doloris ⁊ āgustie fuerūt in ebriati ⁊ hec eoꝝ tribulatio significat hic diffuse p tribulatiō nē babylonioꝝ q̄ fuit valde magna. ideo cōcludit inferius.

q Et inebriabo ꝓin. ⁊c. Sequit: † Et dormiēt somnū sempiternum. p mortem dolorosā. vt r Verbū quod p̄cepit hieremias ⁊c. Hic ponit tertia parabola q̄ ē facti. s. de libro cui p̄cipit lapis alligari ⁊ i euphrate demergi. Liber aūt ille signat cuāgeliū cui alligat xp̄s q̄ dr lapis absciſus de mōte sine manib⁹ Dañ. ij. nā ei⁹ doctrina ⁊ facta cōtinenē in cuāgelio. p eius vero p̄iectionē in euphratē q̄ frugifer interp̄tat aplorꝝ p̄dicatio gētilib⁹ valde fructifera ⁊ iudeoꝝ reprobatio eā repellentiū significat: ꝓter qđ Paulus ⁊ Barnabas iudeis cōstanter dixerūt Act'. xiij. Vobis oportebat primū loq̄ verbū dei: ꝫ qñ repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite ecce cōuertimur ad gētes sic enī p̄cepit nobis deus.

In ca. lj. vbi dicit in postilla: Tollite resinā.

Additio. j. Dictio i hoc loco posita significat tyriacā nō resinā. put dictū fuit supra in additione ca. vlij.

In eodem ca. vbi dicit in postil. Stultus factus oīs homo.

Additio. ij. Quia gentiles idoloꝝ cultores nō solū errabāt in ℣ q̄ idola vana colebat sed etiā q⁊ stulte estimabāt q̄ de⁹ ver⁹ quē pplus isr̄l colebāt erat similis oīb⁹ coꝝ. vñ: Esa. xxxvj. et. xxxvij. sennacherib et sui dicebāt q̄ nō potuerat de⁹ isr̄l defendere hierl'm a manib⁹ assyrioꝝ: nec sicut dij altarū gentiū potuerāt gētes suas ꝓtegere ab eis: quos de⁹ cōfutauit p Esaiā denūciādo eis defensionē populi vt ibidē: sed in hoc loco q⁊ hieremias nō potuerat ostēdere chaldeis excellentiā diuine potētie p defensionē hierl'm cū ex ordine iusticie diuine ꝓter peccata ppli erat destruēda. iō ostēdit eis excellētiā dei isr̄l respectu falsoꝝ deoꝝ ex ℣ q̄ dij falsi sūt ab hoib⁹ fabricati seu ficti ⁊ sic cū actoribꝰ suis pereūt: ⁊ ꝓter ℣ dicit: Stult⁹ fact⁹ est oīs hō a scientia. s.

Glo.ordi.

a Jlic⁹ vigiti ⁊ vni⁹. Ca. LII

f Historia q̄ captū refert sedechiā et hierl'm a chaldeis vastatā: i libro Regū plene tota cōtinet. b Factum ē aūt ⁊c. Mouenari⁹ minor denario impfectionē legis significat: sicut vndenari⁹ trāsgressionē. Vñ q̄ nabuchodonosor. ix. anno sedechie regni obsedit ciuitatē mēse. x. decima die mēsis. q⁊ cū mali pastores decalogū scīut ⁊ iplere negligūt: necesse ē vt plebē eis cōmissaz antiqu⁹ hostis cū exercitu suo circūdet munitione errozū ⁊ vitioꝝ vallādo. Et fames verbi dei in ciuitate ꝓualeat: cū nō expēdit libere panis doctrine ⁊ interrūpit ciuitas: ⁊ viri bellatores nocte fugiunt. Interrupta ei tentatione diaboli custodia pplorꝝ q̄ debuerāt ciuitatē gladio xbi dei defēdere: nocte ignozātie tenebris pcōzum vallati fugiūt: ⁊ vidētes lupū venientē oues dimittūt. c Per viam porte ⁊c. Nat̄er arguit inertiā doctoꝝ q̄ inter muros duoꝝ testamētoꝝ cōstituti: nō bellū gerere ſz effugere querūt: ⁊ delitijs magis affluere (quas bonus signat) q̄z scuto fidei ociū relinq̄re. d Persecut⁹ est a. ⁊c. In li
4. Re.25.b b:o Regū ita legit: Fugit sedechias ꝓ viā q̄ ducit ad cāpestria soliſtudinis: ⁊ psecut⁹ est exercit⁹ chaldeoꝝ: cōphēditq̄ eū i planicie hiericho ⁊ oēs bellatores q̄ erant cū
℣ eo dispſi

Nico.de lyra

a Jlic⁹ vigiti ⁊ vni⁹. Ca. LII

† Jstud ca. a principio libri fuit diuisum ꝓtra p̄cēdētia. est enī quedā breuis epilogatio respectu p̄cēdētiū in q̄bus descripta est destructio hierl'm: ly occasione hui⁹ plura alia fuerint annexa. ⁊ diuidit ꝓ caplīm i tres ptes. q⁊ primo ponit ciuitat' captio. secō capte destructio. ibi: In mēse autē quinto. tertio de reliquijs ordinatio ibi: De pauperib⁹. Prima i duas q⁊ primo ponit captiōis occasio. secō ipa captio. ibi: Factū ē aūt. Occasio aūt captiōis prima fuit pcūn regis et ꝓpl'i ꝓtra deū. qđ notat cū dicit:

b Et fecit malū in oculis dñi. imitādo i ꝓ ioakim filiū iosie ⁊ alios reges q̄ fuerūt idolatre ꝓpter qđ dñs voluit hierl'm destruere: ⁊ maxime qđ peccatū manasse q̄ posuit idola in domo dñi. Scda occasio fuit pcūn sedechie in regē babylonis: cui rebellauit cū iuraſſet et fideliter seruire: vt habet. ij. Parał. vlti. quod notat cū dicit: Et recessit sedechias a rege babylonis. c Factū est. Hic ponit ciuitatis captio. et patet sententia ex his que dicta sunt. s. xxix. vbi describit ista captio: sicut et hic: pancis exceptis q̄ exponent. d Chaldeis obsidentibus vrbē i gyro. Si ergo querat quō rex et bellatores potuerunt exire: dicē dum q⁊ erat via subterranea cuius introitus erat intra ciuitatem inter duos muros: ⁊ exitus erat longe a ciuitate vltra locū vbi erāt chaldei: ⁊ p illā fugerūt rex et alij: sicut dictū fuit.

† A 4 Re.24.8 2 Pa.36.b

B

℣ Filij

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ eo disp si ꝛc. Malignis spiritib⁹ po
pulũ circũdãtib⁹: rector non fugit
Ps. 114. ad mõtes. ꝺ q̃b⁹ ꝺr: Mõtes i circũi
tu ei⁹. ꝛ. d. i. c. p. s. ß ad cãpestria so
litudinis. i. ad latã ꝛ spaciosã viaz
q̃ d. a. m. Cõphẽditos eũ i planicie
hiericho: ꝛ oẽs viri bellatores qui
erãt cũ eo disp si sũt ꝛ reliquerũt eũ.
cũ ꝛtutes hoiem deserũt q̃ defen
dere debuerãt: i deserto capiẽ: ꝛ in
planicie hiericho. i. i lascivia vel in
defectu carnalis ꝓcupiscẽtie ꝛ con
uersatiõis. Hiericho ei iterꝑtat lu
na ꝛ significat defectũ carnis. vñ:
Luc. 10. c Qui de hierl̃m descẽdebat i hieri
choin latrones incidisse describit.
4 Re. 25. b Appꝓhẽũ q̃ regẽ duxerũt ad regez
babylonis in reblatha ꝛc. a ¶ Et
L adduxit eũ. Quia aĩa in ꝓfusione
pctoꝝ vincta cõpedibus vitioꝝ: ꝑ
malignos spũs ducit i domũ car
ceris vsq; ad diẽ mortis: ꝛ i angu
stia mẽtis includit vt mort⁹ sniam
expectet. b ¶ In mẽse aũt ꝛc. Con
gruit ordo tpis cuz rõne vindicte:
mẽse q̃nto vastat̃ ciuitas q̃ penta
teuchũ desperit decima die mẽsis
qz decalogo leg⁹ ꝺria fecit: blandi
ens sibi ꝺ securitate ꝑ sctoꝝ locoꝝ
Ps. 7. a habitatione. vñ. s. Nolite ꝓsidere
i verbis mẽdacij dicẽtes: ꝛtẽplũ do
mini. ꝛ. d. ¶ Grego. Dũ scriptura se
† 44. di. c. 17. c. ciuitatis captiuitatis ꝛterne denũciat. Rex
nis ibi mu eni babylõis ẽ antiqu⁹ hostis pos
rũ rupti sessor intime ꝓfusionis q̃ pu⁹ filios
sunt. ante intuẽtis oculos trucidat: qz
sepe sic bona opa ꝛficit: vt hec se
amittere ipse q̃ capt⁹ est anim⁹ do
lẽs cernat. Rã cum gemit plerũq;
anim⁹: ꝛ tñ carnis sue delectationi
b⁹ vicꝰ bona q̃ gerunt amãs ꝓdit:
ꝛ ea q̃ patiẽ dãna considerat: nõ tñ
virtutis brachiũ ꝺ regẽ babylõis
leuat sed dũ videt ꝑpetrationẽ ne
quicie ꝑcurẽt. Ad hoc q̃nq; ꝓducꝰ
tur peccati vsu: vt i ipo q̃z ratiõis
lumine ꝓnueꝰ. vñ babylõis rex ex
tinctis pu⁹ filijs: sedechie oculos
eruit: qz malignus spũs subductis
pu⁹ bonis opib⁹: ctiã ꝛtelligẽtie lu
mẽ tollit: qũ recte sedechias i reb
latha patiẽ q̃ multa hec interꝑtat.
Quãdoq; enĩ ꝛ lumen tori⁹ rõnis
claudit: qz ꝓuo vsu et iniq̃tatis
sue multitudine grauat. c ¶ Ve
nit nabuçardan ꝛc. Justo iudicio
dei venit nabuçardan ꝓnceps ex
ercituũ regis babylõis sup hierl̃m
ꝛ succẽdit domũ dñi: cũ ãtiqu⁹ ho
stis ꝛ rex cõfusionis ꝓnceps oĩm
iniquoꝝ inuadit gregẽ fidelium: et
domũ regis ꝛ dom⁹ hierl̃m. i. recto
res: ꝛ q̃ videbanꝰ in visione pacis
manere: iñãmatos cupiditate sub
uertit: oẽm domũ cõburit igni. i. cu
iusq; ꝓsciẽtiã flãma illiciti amoris.
d ¶ De paupe. ve. ter. ꝛc. Eos q̃ vti
les verbo et exẽplo esse poterãt ꝑ
vitia captiuãs: stultis et hebetib⁹
cõmẽdat agricultũrã vt nõ vinum
gratie spũalis ꝛ frumẽtũ sane do
ctrine i vineis et agris ppłoꝝ fru
ctificent: ꝛ spine ꝛ tribuli vitioꝝ.
e ¶ Colũnas. q. Per diuersa vasa
diuersa officia in eccłia significat:
q̃ maligni spũs de scrutio dei aufe
rũt: ꝛ in vsum suũ cõuertũt.

¶ De colũ

derũt sedechiã i deserto quod est
a ¶ defectionẽ b ¶ virtutes.
iuxta hiericho: ꝛ oĩs comitatus
ei⁹ diffugit ab eo. Cumq; cõphen
dissent regẽ: adduxerunt eum ad
a ¶ diabolũ. b ¶ intime cõfusionis. c ¶ hec est
regẽ babylõnis in reblathã que
annochia. a ¶ que interꝑtat multa hec.
est i terra emath: et locut⁹ est ad
a ¶. i. iuste iudicauit eum.
euz iudiciã. Et iugulauit rex ba
a ¶ opera bona.
bylõis filiõs sedechie i oculis ei⁹:
sed ꝛ oẽs principes iuda occidit a
a ¶ lumẽ intelligentie.
in reblatha. Et ỏculos sedechie
¶ peccatorum.
a eruit ꝛ vinxit euz cõpedibus. Et
adduxit eũ rex babylonis i baby
lonem: ꝛ posuit eũ in domo car
ceris vsq; ad diem mortis sue. b
a ¶ qz pentateuchũ legis negligerẽt. b ¶ quia
cõra decalogũ peccauerant.
b In mẽse autez quinto: decimã c
mensis ipse ann⁹ nonusdecimus
nabuchodonosoꝛ regis babylo
a ¶ ventilabrũ vel ꝓphera alieni iudicij.
nis: ꝛ venit nãburçardã princeps
militie q̃ stabat coraz rege baby
¶ doctores.
lonis i hierl̃m ꝛ incẽdit domum
a ¶ recoꝛdes. b ¶ videbãt. ſ. i visiõe pacẽ manere
dñi ꝛ domũ regis ꝛ oẽs domus
¶ conscientiã.
hierl̃m: ꝛ omnẽ domũ magnam
a ¶ illicitis amoris. b ¶ intẽtionẽ oratiõis ꝛ vir
ignẽ cõbussit: ꝛ totũ muꝛ hierl̃m
tutũ studiis. a ¶ in desperãtib⁹. b ¶ demones.
ꝑ circũitũ dẽstruxit cũctus exerci
¶ diabolo.
tus chaldeoꝝ q̃ erãt cũ magistro
militie. De paupib⁹ autẽ popu
li ꝛ de reliquo vulgo qõ remãse d
rat i ciuitate: ꝛ ỏ ꝓfugis q̃ trãsfu
gerãt ad regẽ babylonis et ẽtẽ
ros ỏ multitudine trãstulit nabu e
çardã ꝓnceps militie. De paupi
b⁹ vero terre reliquit nabuçardã
ꝓnceps militie vinitores ꝛ agri/
a ¶ doctores q̃ honoritate ꝓdicationis ꝛ firmitate
fidei debuerunt alios sustentare.
e las. Columnãs quoq; ereas que f+
g
a ¶ baptismi lauacrũ vel cõpũctionẽ lachrymaꝝ
erãt in domo dñi: ꝛ bases ꝛ mãre h
¶ ecclesia.
ẽneũ quod erat i domo domini k
a ¶ ꝑ inertiã magistrorum audaciores facti.
b ¶ spirituales.
ꝓfrẽgerũt chaldei: ꝛ tulerũt oĩe l
es eoꝝ i babylonẽ. Et lebetes et m+
creagras ꝛ psalteria et phiala et n+
o+
mortariola et omnia vasa ærea q̃ p+
in ministerio fuerãt: tulerũt ꝛ hy q+
drias ꝛ thymiamateria ꝛ vrceos r+
ꝛ pelues ꝛ cãdelabꝛa ꝛ mortaria s+
t+
r+

Ez. xxix. ꝛ. liij. Reg. vi. a ¶ Sz et oẽs ꝓn
cipes iuda occidit. dicit Ra. Sa. q̃ isti fu
erũt. lxx. iudices ordinarij: eo q̃ relaxa
uerãt iuramẽtũ sedechie. alij aũt dicũt q̃
fuerũt ꝓncipes inducẽtes sedechiã ad re
bellandũ regi babylonis. b ¶ Usq; ad
diẽ mortis sue. Iz aũt mortu⁹ fuerit i car
cere: tñ rex babylonis statũ ei⁹ regiũ ꝓsi
derãs: fecit eũ sepeliri honorifice: sicut ꝓ
dixerat Hieremias. s. xxxiij. c ¶ In mẽ
se. Hic ꝓfir ponit ciuitatis capte destru
ctio. circa qõ primo ponit tps. cũ ỏr: In
mense aũt q̃nto. Iz aũt fuerit capta mense
quarto. vt ỏr. s. eo. ca. tñ nõ fuit cõbusta
donec sup ỏ habuerũt volũtatẽ regẽ ba
bylonis: q̃ agebat tũc i remotis. s. in ter
ra emath vt ỏx i textu. ꝛ sic trãsit tps vs
q; ad decimã diẽ. v. mẽsis i qua fuit cõbu
sta. Cetera patẽt i ẽa. d ¶ De paupib⁹.
Hic ꝓfir ponit ordinatio de remanẽtib⁹.
ꝛ primo de ppło. scõo de regẽ ioakim. ibi:
Et factũ est. Prima i duas. qz primo po
nit ordinatio de ꝑsonis reseruatis. scõo
de occisis. ibi: Et tulit. Prima adhuc in
duas. qz primo ponit ordinatio de ꝓpło.
scõo trãslatoꝝ nũeratio. ibi: Iste ẽ ꝓlius
Prima i duas. qz ꝓio ponit ordinatio ꝑ
sonis. scõo ỏ vasis. ibi: Colũnas ỏz. Circa
primũ sciendũ q̃ de ꝑsonis reseruatis
sic fuit ordinatũ: q̃ illi q̃ erant alicui⁹ re
putationis i sapiẽtia vel arte aliq̃ seu cõ
ditione notabili fuerũt trãslati i babylo
nẽ vt ỏ illa cõditiõe seruirẽt babylonijs.
ceteri ỏo fuerũt dimissi in iudea ad colen
dũ agros ꝛ vineas: ne terra redigeret in
solitudinẽ: ꝛ redderet inutilis regi baby
lonis. ỏ cultura vero terre ei tributũ ma
gnũ reddebat: ꝛ ỏ est qỏ ỏr: De paupib⁹
aũt q̃li ꝛc. s. habẽtib⁹ aliquã cõditionez
babylonijs vtilẽ: vt pleni⁹ exponit. liij.
Reg. vlti. e ¶ Trãstulit na. ꝓin. milli
tie ꝛc. ꝛ ptz lra. f ¶ Colũnas ỏz. Hic po
nit dispositio de vasis. ỏcỏ ei fuit ỏcio
sũ de talib⁹ i tẽplo dñi totũ portauerũt se
cũ chaldei. inter vasa tñ ponunt hic due
colũne ereę q̃ erãt in porticu tẽpli: ỏ qua
rũ magnitudine ꝛ forma dictũ fuit diffu
se ꝑ singula. iij. Reg. vij. et silr ỏ aliꝰs va
sis hic posit. ꝛ io ỏ bzeuit ỏcỏo q̃rãtur
qz descriptio exꝑssita de istis ibi habet lo
cũ. dicit q̃: Colũnas ỏz ereas. de q̃rũ for
ma postea subdit. g ¶ Que erãt in do
mo dñi. i. i porticu tẽpli. b ¶ Et bases. il
larũ. ſ. colũnarũ. quelibet et colũna habe
bat q̃tuoꝝ ptes. ſ. basem. stipitẽ. caput. et
capitellũ. i ¶ Et mare eneũ. vas erat ma
gnũ ꝛ rotũdũ i quo lauabãt sacerdotes.
k ¶ Qđ erat i domo dñi. i. i atrio sacerdo
tũ. dom⁹ enĩ dñi large accepta nõ solũ ac
cipit ꝓ corpore tẽpli: sed etiã ꝓ atrijs et
edificijs ad ipm ptinẽtib⁹. l ¶ Cõfrege
rũt chaldei. vt materia posset expeditius
poꝝtari. m ¶ Et lebetes. i. chaldarias:
vbi coquebant carnes sacrificiorũ.
n ¶ Et creagras. i. fuscinulas ad extrahẽ
dũ carnes. o ¶ Et psalteria. i. instrumen
ta musica ꝓ leuitis. p ¶ Et phialas. va
sa erãt ad reponẽdũ vngueta ỏb⁹ vnge
bant reges et sacerdotes: ꝛ vasa diuino
cultui ꝺsecrata. q ¶ Et mortariola. i ỏb⁹
terebãt spẽs er ỏb⁹ cõponebant vnguẽ
ta. r ¶ Et hydrias. i ỏb⁹ ponebat vinũ ꝛ
olcũ ꝓ libaminib⁹ fiendis. s ¶ Et thy
miamateria. i quib⁹ terrebant ſpecies ad
faciendũ thymiama: qỏ cõburebat super
altare thymiamatis. t ¶ Et vrceos et
pelues. in quibus lauabant carnes offe
rende sup altare holocausti.

Et cyathos

a ¶ De colũnis autez. Ba. Or factura colum
narũ describit cũ capi
tellis ꝛ retiaculis atq;
malogranatis: ostẽ
dit mysticũ opus esse:
qz sicut colũne signifi
cant doctores ita capi
tella. i. supma ꝑs eoꝝ
ꝓcordia sũt fideliũ do
ctoꝝ: ꝛ retiacula diuer
sa charismata sãctiſpi
ritus exprimũt: siẽ ma
logranata virtutũ sua
uitatem. Hec oĩa anti
quꝰ hostꝰ ꝑ ministros
suos conaꝰ auferre de
tẽplo dei. Sicꝫ aũt ỏ
pleni⁹ nosse voluerit:
legat opꝰ nr̃m sup li
brũ Reg. vbi q̃d ỏ bis
dictis ꝑres senserint ex
planatũ est.
b ¶ Et tulit ma. Etiaz
fortes in ecclia diabo
lus ỏcipit: ꝛ captiuat.
vñ: Esce eius electe ꝛc. Ebal. i. b
c ¶ De ciuitate. Conti
nentes. ſ. oleũ gratie ꝛ
misericordie sic fatue
virgines i pectore suo
nõ habentes q̃ frustra
super viros bellatores
cõstituunt: cũ arrogã
tia vitare nõ ꝓmeditã
tur. d ¶ Septẽ vi. de
bis. Septiformi spiri
tu. ſ. sãctificatos. Sed
qz gratiã q̃dieꝛit se
ptẽ spiritib⁹ neḡotib⁹
traditi: nõ regis cele
stis mãdata intuenꝰ: ſ
regis inferni volũtati
obsequũt. e ¶ Et scri
bã prin. ꝛc. Que liber
Regũ sophar vocat: q̃
interꝑtat dissipãs vel
diuidens: ꝛ significat
eos q̃ rudes in ecclesia
quos ad militiam xpi
nutrire debuerãt: pra
uis exemplis dissipant
ꝛ a cetu fidelium ꝑ erro
rẽ sequestrant.
f ¶ Et scrãgin. viros.
Stultos. ſ. coopatoꝛes
q̃ merito vulgi noie ap
pellanꝰ qui vtilitatem
diuini cõsilij discerne
re ꝛ iplere neglexerũt.
g ¶ Et pcussit eos rex.
Hoc ambit rex babylo
nis vt quos ab eccle
sia euellit ꝓducat ad i
terfectiões ꝑpetue mo
rtis. b ¶ Iste est po
pulus ꝛc. Rab. Ter
rio vastauit nabucho
donosoꝛ iudeam. ¶ Pri
2 Pa. 36. a mo cũ ioakim qui ꝛ be
liachim filiũ iosie vin
ctum catenis duxit in
babylonem cum vasis
domini: que in templo
4 Re. 24. c suo posuit. Secũdo cũ
ioakim cognomẽto ie
choniã filiũ eius cum
matre et principibus ꝛ

¶ eunuchis

a ¶ precios⁹ sensus.
ꝛ cythos. Quotquot aũrea au b
a ¶ eloquij vnustas.
rea: ꝛ quotquot argẽtea argẽ/
a ¶ diabolus. b ¶ infernalis.
tea. Tulit mãgister militie colũ
nas duas ꝛ mare vnũ: ꝛ vitulos c
duodecim ereos q̃ erãt sub basi d
bꝰ quas fecerat rex salomõ i do
mo dñi. Mõ erat pondus eris e
a oĩm vasorum hozũ. De colũnis f
aũt decẽ ꝛ octo cubiti altitudi g
nis erãt in colũna vna: ꝛ funicu h
lus duodecim cubitoꝝ circũ
bat eaz. Pozo grossitudo eius i
quattuor digitoꝝ ꝛ intrinsecus k
caua erat: ꝛ capitella supꝫ trãq;
erea. Altitudo capitelli vnius l
quinq; cubitoꝝ ꝛ reticula ꝛ ma m
logranata sup cozonã in circũ/ n
tu omnia enea. Et fuerũt malo o
granata nonaginta sex depen
dentia: ꝛ omnia malogranata
centuz retiaculis circũdabanꝰ.
a ¶ qui interꝑtat vincẽs: qz episcopalẽ ordinez
amoꝛe voluptatis vitioꝝ carena cõstringit.
b Et tulit magister militie saraiã p
a ¶ absconditũ. b ¶ ꝓpteros. ſ. qui ꝛalentũ
verbi dei absconditũ in terra.
sacerdotẽ ꝓmũ ꝛ sophoniã sacer
a ¶ qui hostium fidei aperire debẽt et tenentes
clauẽ scientie nec intrãt nec alios irrare ꝑmittũt
dotẽ secũdũ: ꝛ trẽs custodes ve
stibuli. Et ỏ ciuitate tulit eunu q
chum vnũ q̃ erat ꝓpositus sup
d viros bellatores: ꝛ septẽ viros r
de his qui videbant faciẽ regis
e qui inuẽti sunt in ciuitate: ꝛ scri s
bã principẽ militũ qui ꝓbabat
f tyrones: et sexaginta viros de t
populo terre q̃ inuẽti sũt in me
dio ciuitatis. Tulit aũt eos na
buçardã magister militie ꝛ dux
it eos ad regẽ babylonis in reb
g latha. Et ꝑcussit eos rex baby/
a ¶ in multitudine scelerũ et amoꝛe voluptatũ
Lata ẽ et spaciosa via que ducit ad mortem et
multi intrant ꝑ eam.
lonis ꝛ interfecit eos i rẽblatha
a ¶ ꝑ peccata
in terra emath. Et trãslatus est
a ¶ q̃ nois dei confessores videnꝰ. b ¶ in re
gnũ cõfusionis et errozis.
h iudã: de terra sua. Iste est po v
pulus quẽ trãstulit nabuchodo
nosoꝛ. In anno septimo iudeos x
¶ primo.
tria milia: ꝛ viginti tres. In an y
no octauo decimo nabuchodo
¶ secundo.
nosoꝛ transtulit de hierusalem
animas octingentas triginta

a ¶ Et cyathos. i q̃b⁹ ꝓbabaꝰ vinũ ꝛ oleũ vtrũ essent
apta ad sacrificiũ. b ¶ Quotquot aurea aurea ꝛc. qz
oĩa vasa aurea ponebãt ad vnã ptẽ: ꝛ argẽtea ad aliã:
ꝛ erea similiter ad aliã. c ¶ Titulos duodeci ereos:
boues vocanꝰ. iij. Reg. d ¶ Qui erãt sub basib⁹. ba
ses dicunꝰ hic ptes fundi maris enei: qỏ sedebat super
illos. xij. vitulos. ꝛ tres respiciebant ad orientẽ: ꝛ tres
ad occidentẽ: ꝛ tres ad meridiẽ: ꝛ tres ad aquilonẽ.
e ¶ Mõ erat pondus eris. ß ỏr ad designãdũ magnitu
dinẽ ꝛ multitudinẽ ei⁹ intãtũ q̃ nõ posset de facili sciri
pondus determinatũ. f ¶ De colũnis aũt. duab⁹ su
prãdictis. g ¶ Decẽ ꝛ octo cubiti altitudinis ꝛc. ỏ in
telligẽdũ est de stipite. qz tota colũna ex quattuoꝛ ptib⁹
ỏdictis cõstituta habebat. xxx. cubitos i altũ. vt ỏr. ij.
Paral. iij. ꝛ declaratũ ẽ ditꝰ. iij. Reg. b ¶ Et funi.
duodeci cu. ꝛc. i. ei⁹ grossitiẽ. ¶ Pozo grossi. ei⁹. i. ipsi
situdo. k ¶ Quattuoꝛ digitoꝝ ꝛc. sup vtrãq; erea. q̃
rũ forma erat valde subtilis ꝛ artificiosa. ꝓut dictũ fu
it. iij. Reg. l ¶ Et retia. ꝛ malogranata. ad decoẽ eiũ
capitellorũ erãt ibi in circũitu malogranata de ere ap
posita: ꝛ retiacula q̃ ꝑm aliquos erant quedã fozamina
in circũitu capitellorꝫ artificiose facta: sicut in ostijs la
ternaꝫ crearũ. ꝛ dicunꝰ retiacula: qz fozamina illa i ali
quo erãt sĩlia fozaminibꝰ retis. ꝑm alios erat opus reti
culatũ de filis ereis factũ ꝛ positũ sup capitella: vel q̃
ꝓ illa apparẽbãt malogranata sicut illa q̃ sũt ỏpta reti
apparẽt exterꝰ ꝓ retis fozamina. m ¶ Sup cozonã. i.
sup capitellũ qỏ ỏr cozona: eo q̃ erat sup caput colum
ne sicut cozona sup caput regis. n ¶ Et fuerũt malo.
ꝛc. dependentia a capitello. ꝛ tot erãt q̃si apposita i q̃li
bet colũna. iij. vero Reg. ỏr: q̃ erãt ducẽta in qualibet
colũna: centũ depẽdentia: ꝛ centũ apposita. ꝛ sicut di
ctũ fuit ibidẽ iste due colũne erãt site ꝓpe parietes ex
vtrãq; ꝑte porticus ita q̃ quattuoꝛ malogranata iuxta
parietẽ posita nõ apparẽbãt. ꝛ io nõ cõputanꝰ hic: ꝛ sic
remanẽt. xcvi. iij. vero Reg. cõputanꝰ oĩa. o ¶ Et oĩa
ma. centũ retia. circũdabanꝰ. Iz i qualiber colũna esset
tñ vnũ retiaculũ: tñ ibi erãt cẽtũ distinctiones. sicut in
malogranatis erãt cẽtũ ordines. duo ei malogranata
sez vnũ appositũ. ꝛ aliud depẽdẽs sub eo faciebãt vnũ
ordinẽ: ꝛ sic cũ in circũitu capitelli essent centũ appo
sita ꝛ centũ depẽdẽtia. ibi ỏ ꝓsequẽs erãt cẽtũ ordines.
p ¶ Et tulit. Hic ponit ordinatio de ꝑsonis ad vitã nõ
reseruatis. cũ ỏr: Et tulit magister militie saralã sacer
dotẽ primũ. i. primi ordinis. dauid ei distinxit sacerdo
tes p. xxiiij. ordines. vt habẽt. j. Paral. q ¶ Et de ciui
tate tulit ꝛc. ex quo ptz q̃ iste ỏr cunuchus nõ a sectio
ne genitaliũ: qz tales nõ ꝓponũt̃ hosti⁹ belli: ſz a matu
ritate ꝛ honestate. ꝑm q̃ ỏr Matth. xix. Sũt eunuchi q̃
se crastrauerũt ꝓpter regnũ celoꝝ ꝛc. r ¶ Et septẽ vi
ros de bis q̃ videbãt faciẽ regis. i. babẽtes ad ipm li
berũ accessuz. s ¶ Et scribã ꝓncipẽ militũ q̃ ꝓbabat
tyrones. i. iuuenes aptos ad exercitiũ armoꝝ: hos in
terfecit rex babylonis: qz ꝓsiliũ ꝛ fauoꝛẽ dederãt sede
chie rebellãdi. t ¶ Et seragi. vi. de ꝓpło terre iſrl. hos
siſr interfecit. qz resistẽrũt ei defendẽdo ciuitatẽ q̃tum
potuerũt: ꝛ sic nõ reddiderũt se volũtarie: sed fuerũt in
uẽti latẽtes ꝛ absc̃diti. v ¶ Iste est ppłs. Hic ꝓsequẽ
ter ponit trãslatoꝝ in babylonẽ nũeratio. x ¶ In an
no septimo iudeos tria milia. ꝛ loquit̃ hic scriptura de
translatis cũ iechonia filio ioakim. vt dicit Ra. Sa. et
alij hebrei. Sz ỏtra hoc videt̃ qỏ ỏr. iiij. Reg. xxiij. q̃
trãslati cũ eo fuerũt decẽ milia: sed hec dissonãtia solui
tur ꝓ ỏ qỏ hic dicit iudeos tria millia. i. de tribu iuda.
de alijs aũt tribub⁹ fuerũt septẽ milia q̃ hic omittũt: et
iiij. Reg. cũ istis numeranꝰ. Item. iiij. Reg. dicit q̃ ista
trãsmigratio fuit anno. viij. nabuchodonosoꝛ. hic aũt
dicit anno. vij. ad quod dicẽdũ q̃ ibi accipiũt anni na
buchodonosoꝛ a ꝓncipio regni sui: hic aũt ab illo tpe
quo ioakim filiꝰ iosie fuit ei subditꝰ ꝛ seruiẽs sub tribu
to. nabuchodonosoꝛ aũt iam regnauerat vno anno.
y ¶ In anno octauo decimo ꝛc. loquit̃ hic de trãslatio
ne populi cũ rege sedechia. Sed ỏtra hoc videt̃ qỏ. s.
dicit capitulo isto. Ipse est annus decimusnonus nabu
chodonosoꝛ regis baby. ꝛc. ꝛ soluit̃ hoc sicut et prece
dẽs. quia hic accipiunt̃ anni nabuchodonosoꝛ a tem
poꝛe a quo ioakim factus fuit eius ser⁹. s. vero a prin
cipio regni sui.

Eunuchis trāstulit in babylonē ꝛ pcliosissima vasa domus domini. Tertio cū sedechīā cepit ꝛ cecauit: filios ei⁹ interfecit: ꝛ incendit domū dñi: ꝛ hierlm destruxit. vnde hieremias primo dicit esse translata tria milia et. xxiij. Secūdo octingētos. xxxij. Tertio septingētos lv. Sūmā vero cōputās dicit esse alias quattuor milia sexcentos.

Q̄ historialiter factū: spiritualiter innuit quia oēs q̄ sancte trinitatis fidē p errorem pollūūt: ꝛ euāgelioꝝ doctrinā ū custodiūt: ꝛ pfectionē bonoꝝ operū despiciūt: regi cōfessionis merito seruiūt: qui lumine scientie primādo in captiuitatē ppetue cōfusionis abducit: ꝛ retrudit in carcerē inferni vbi gemunt in ppetuū dānati. a Et factus est ⁊c. Significat admirandā dei potētiā p bonos et malos eque sua exercere iudicia. Mā sicut sedechīā incorrigibilem et ꝓphetis inobedientē p nabuchodonosoꝛ cecitate ꝛ captiuitate ppetua dānauit: ita per euilmerodach: ioachin q̄ licet peccatoꝛ fuerit tū populo et ciuitati consulēs: se et matrem suam tradidit regi babylonis correctū misericoditer respexit: ꝛ de penis liberās quieti restituit et honoꝛi.

In Threnos Hieremie ꝓthemata.

Sunt cantica canticoꝝ: sunt ꝛ lamentationes lamētationū. Liber salomonis: cantica canticoꝝ. Threni hieremie: lamentationes lamētationum. Sicut enī cantica ꝓcellunt in q̄bus sponsus aut spōsa dulcibus fruuntur amplexibus: ita lamētationes in quib⁹ sponsi a sponsa absentia multimodis fletibus deplorāt: Unde dicit: Quō se. so. ci. In illis canticis inducunt diuerse persone ad nuptialia gaudia. In his lamētationib⁹ diuerse abducte plangunt. Cantica decent in patria: lamētationes in hui⁹ vite miseria. Hinc dauid ait: Te decet hymnꝰ deꝰ in sīō: ꝛ ti. re. vo. in hierlm. et alibi: Beat⁹ vir cui⁹ est aux iliū abs te: as. in coꝛ. s. d. i val. la. ⁊c.

Quadruplici plangit alphabeto: quia ꝛ nōs ꝛ mūdus de quattuoꝝ elemētis cōsistimus: igne: aqua: aere ꝛ terra. vt qui quattuoꝝ elementis cōsistimus: quattuoꝝ plangamus alphabetis. Oꝛ ꝓpheta nō solū ꝓsentia sed ꝓterita et futura deploꝛet: liber Paralipomenon manifestat: vbi legit q̄ vniuersus iuda et hierlm luxerūt tosiam. Sed Hieremias ꝓpue sub quadrato celi cardine ꝓsentis seculi delicta quadrato alphabeto luget: vt oēs ad lamenta inuiter. Materialis enī hic numerus est: q̄ et homo et mūdus quattuoꝝ elementis ē cōpactus. Quattuoꝝ sunt tēpoꝛa: quattuoꝝ climata: etas quoq; nostra quattuoꝝ cōstat ptib⁹. s. tēpoꝛis diei: mēsis et āni. Hic quoq; numerus materialis quasi quadratus et solidus: oīa sibi vt subsistāt quadrat: nō solū terrena sed etiā celestia. Quattuoꝝ sunt euangeliste: quattuoꝝ virtutes egregie vñ cetere egrediunt: q̄b⁹ quasi quattuoꝝ paradisi fluminib⁹ oīa virtutū germina irrigant. Quia ergo quattuoꝝ elemētis subsistim⁹: vel q̄ interi⁹ exteriusq; delinquim⁹: iustū est vt cū ꝓpheta quaternario numero defleamus: ꝛ materiali numero nos int⁹ exteriusq; renouem⁹: vt singulis mozū corpoꝛūq; corruptionib⁹ singula opponant elemēta litteraꝝ: vt q̄ sup flumina babylonis captiui tenemur absoluti penitentia et gratia in nostrā sion vera libertate perfruamur.

Thren. 1. a

Paschasius. Constat multa esse genera fletuū: multas differentias lachrymarū. Aliter ꝓpria damna: aliter plangimus aliena: aliter plozamus desiderio celestis patrie: aliter p scelerum immanitate et terroꝛe gehenne. i. aliter pro doloꝛe cordis: aliter p amoꝛe pie recordationis. Nas diuersitates fletuū diuina scriptura in diuersis locis explanat: cum singulorum varios affectus et lamēta explicet.

Ps. 41. vnde dauid. Fuerūt mihi la. mee p. d. ac. n. ⁊c. et alibi: Laboraui in
Ibidem. 6 gemitu meo. la. p sin. no. le. meū la. m. stra. m. ri. et Hieremias: Caligauit oculus meus p̄ amaritudine: ꝛ cū his affectibus fideles mouent: qui totum volumen illud ꝫcebielis in sensuꝝ mētis trahūt in quo erant scripte lamentationes et carmen et ve.

Paschasius. Tam terrene ciuitatis ruinam q̄ ecclesie damna ꝛ animarū discrimina in lamentationibus exponere: ꝛ pro oportuni-

¶ tate

duas. In āno vicesimotertio nabuchodonosoꝛ. tūc enī cepit Tyrum et plures alias ciuitates circa iudeā ad quas cōfugerant ante plures iudei timoꝛe nabuchodonosoꝛ: ꝛ illi tūc fuerūt capti ꝛ in babylonē ducti. b Oēs ergo aīe. hic numerate.

a Anno vicesimotertio
¶ tertio.
buchodonosoꝛ transtulit nabucardan magister militie iudeoꝝ alias septingētas quadraginta
a ¶ q̄ primo vel secūdo vel tertio captiuate fuit.
quinq̄. Oēs ergo aīe quattuoꝛ milia sexcētę. Et factū est i tricesimoseptimo anno trāsmigratiōis ioakim regiuda duodecimo mē se vicesimaquinta mensis: eleua
a ¶ nepos nabuchodonosoꝛ
uit euilmerodach rex babylonis ipo āno regni sui caput ioachin regis iudę: ꝛ eduxit eū de domo carceris: ꝛ locut⁹ est cū eo bona. Et posuit thronū ei⁹ sup thronos regū q̄ erāt post se in babylone: ꝛ mutauit vestimēta carceris ei⁹ ꝛ comedebat panē coꝛā eo semp cūctis diebus vite sue: ꝛ cibaria ei⁹ cibaria ꝓpetua dabant ei a rege babylonis statuta p singulos dies vsq; ad diē mortis sue cunctis diebus vite eius.

¶ Incipiūt lamentatiōes Hieremię quę grece Threni: hebraice cynoth inscribuntur.

¶ Et factū est postq̄ i captiuitatē ꝛ redactus est israel ꝛ hierlm deserta ē: sedit hieremias ꝓpheta flēs et planxit lamentatione hac in hierlm: et amaro animo suspirans et heiulans dixit: totum istud videtur appositū ab aliq̄ exposito ꝛe ad cōtinuā dū sententiā capitulis sequētib⁹. q̄ō nō est in hebꝛeo nec i libris coꝛrectis.

¶ Quō

¶ tate ꝛ redactus est israel ꝛ hierlm deser ta est: sedit hieremias ꝓpha

Aleph. ¶ Aleph interꝓtat doctrina. Uera aūt doctrina ē qua deꝰ cognoscit ꝛ vniuscuiusq; statꝰ vel defectꝰ nō ignoꝛat. vñ
Esa. 24. c Esaias. Glorificate dñm i doctrinis. Inde bñ Hieremias spū meꝛoris plen⁹ ait: Quō se. so. ci. ⁊c. Mō plāgit meniam ciuitat⁹: iꝛ tropice ꝓlm i captiuitatē ductū. vñ Esaias: Et
Ibidē. 1. c reliquęt filia siō sic vmbraculū i vinea: ꝛ sic tuguriū i cucumerario: ꝛ sicut ciuitas q̄ vastat fit vehemēs exclamatio, ꝓbere: plena fictib⁹. plena doloꝛib⁹: plena admiratione et stuꝓoꝛe. ¶ Lamentatio est aut ex meroꝛe ꝓsentis vite aut ex desiderio eternevite coꝛdibus humanis dono
1. Re. 1. b spūssancti infusa cōpunctio. Legim⁹ dauid lamētatū sup
4 Re. 20. a saul ꝛ ionathā ꝛ sup abīalō. Flenit egechias fletu magno.
Luc. 22. g Fleuit Petrus amare. Sed hec merito lamētationes lamētationū vocant: ꝛ sic gen⁹ retēdit ad speciem vt: aliq̄s species ad gen⁹ extendat. sic terrene hierusalē ꝛ ppli excidiū deplorat: vt ꝓsentis ecclesie dāna detleant. Sic generalitas noui ꝓli et veteris q̄ a fide coꝛruētes captiuant: ꝛ vt vnuscuiusq; aīe q̄ fuit tēplū spūssancti ruina plangat. Sic ad ꝓsentē captiuitatē sub qua sit hec ꝓphetia: lamētationes intendūt: vt q̄ facta est sub Tyto et Uespasiano penitus nō obmittāt. Oēs deniq; ꝓsentis vite causas et ruinas cernēs ꝓpheta ꝛ gemit ꝛ plangit et ploꝛat ad singula: vt discant singuli deflere ꝓpria cū defleat ipse cōmunia ꝛ aliena delicta.

Hylbertus. Lamētatiōes Hieremie mēbꝛo ptz oīonis maxime distīgui vel dissoluto colozari. Res enī breuiter absoluta sine totꝰ sententie demōstratiōe diF. 1. a cit: tā alio oratiōnis mēbꝛo excipit sicut ē hec. Plo. p. i. n. ⁊c. Interdū vero moꝛe dissoluti cōiunctiones de medio auferunt. ꝓtes sepate offerunt hoc mō: Quō sedet sola ciuitas. ꝛ moze rhetoꝛico aliquādo duobus mēbꝛis: aliq̄s trib⁹ aliq̄s pluribꝰ cōstat oratio. Hylbertus. Rhetoꝛicoꝝ colozū splendoꝛe et sententia ꝛ grauitate et elocutionis oꝛnatione me tacente diligēs lector nō racebit. Nocoꝛū quoq; rhetoꝛicoꝝ multitudinē: ꝛ dialecticoꝝ raritatē ꝛ argumentoꝝ subtilitatē gratis inuenier. Preterea ꝛ rhetoꝛice cōquestionis humilitatē: ꝛ interdū
Tulli⁹ ad indignationis asperitatē vel vtriusq; cōmixtionē nullo docēte docebit. Rudibus tū satisfaciendo ꝛ cōquestionē ꝛ indignationē rhetoꝛicā ꝓprijs diffinitionib⁹ ad medīū deducere nō grauabor. Est enī (vt ait Tullius) cōquestio: oratio
Herennū auditoꝛ miseꝛicoꝛdiā captās. Cui⁹ ꝓm⁹ locus ē dū p quē āb⁹ i bonis fuerim⁹ ꝛ q̄bus in malis nūc sim⁹ ostendim⁹: sicut hic: Quō sedet sola ciuitas ⁊c. Indignatio est oratio p quā cōficit: aut in hoīem odiū aut in rem offensio. Cui⁹ ꝓm⁹ locus est ab auctoꝛitate cū dꝛ: Quante cure ea res fuerit diis imoꝛtalib⁹
F. 4. b ⁊c. Sicut hic. Cādidiozes naçarei ei⁹ niue ⁊c. In ꝓmo ḡ alphabeto paucos cōquestionis ꝛ indignatiōis locos assignādo diligētioꝛi viā aperio
Aleph. lectoꝛi. a ¶ Aleph. Doctrina. s. vt seipm et deū cognoscat homo. Hanc plebs iudeoꝝ nō habuit. idcirco merito hostib⁹ subiacuit. ¶ Caplm: 1

a Quomodo sedet sola ciuitas. Subuersionē miseꝛe ciuitatis: ꝛ ruinā celestis populi non solū sub chaldeis accidisse: verū sub Tito et Uespasiano pleni⁹ cōplendam ꝓnunciat. ante vltimā enim captiuitatē nō sola iure sedere dicitur: nisi forte ꝓ doloꝛis exaggeratione. Ai chaldeis pauperes: terre cultoꝛes relicti leguntur quibus godolias ꝓces iubet. Nec cinitas oīno destruit sed post
Luc. 21. b mortē xpi vastanda differtur: vt nec lapis sup lapidē in ea relinquatur. Reuersus aūt a captiuitate creuit virga furoꝛis: quia per monita ꝛ coꝛrectiones ꝓpheꝛū nō sūt ad deū reuersi: sed beneficijs dei semp fuerūt ingrati. vñ MoyDeu. 31. g ses: Scio cōtētionē tuā et ceruicē tuā duriss̄imā: semp cōtētiose egisti ⁊tra deū.
Act. 7. f ꝛ Stephan⁹ in Act. aplox. Dura inḡt cerulce ꝛ incircūcisi coꝛde. Proteꝛea sepe flagellis attriti: ab hostibus oppressi: malis oībus afflicti: nec sic crediderunt sed exacerbauerūt deū excelsū. ꝛ ideo captiuatis tā. x. tribub⁹ in assyrios, due q̄ remanserunt domū dauid sequentes: et deū specieten⁹ colentes: paulatim crescente malicia ꝓmū in chaldea captiuant⁹, vnde hic ciuitas plangit. Quomo-
Visto. sedet sola ciuitas ⁊c. Paschasius. Ihis. Quomodo sedet so. ci. Hierlm populata ꝛ ignominia plena: iter hostes humiliata. olim ꝓpl⁹a ꝛ iter hostes gloriosa: facta ē q̄si vidua do. g. regib⁹ destituta: sacerdotib⁹ desolata: tēplo prophanata: ꝛ vasoꝝ gloria exposita: auxilio dei destituta. Dña gentiū quas ante subuerterat ꝛ subiugauerat. Paschasius. Moraliter. Anima sola sedet quasi vidua bonis exuta virtutū q̄ subiecit se dño chaldeoꝝ et pubertatis sue contēpsit sponsum. Chaldei captiuātes interꝑtant: ibi sūt demones q̄ de solio celeEsa. 47. a stis patrie aīam reuocāt ꝛ in prātē suam captiuant. vnde: Intra in tenebras filia chaldeoꝝ. qz. s. filia dei in luce virtutū stare noluisti: Intra mutato nōie i tenebras cecitatis. vnde Hieremias gemēs exclamauit: Quomodo sedet sola ciuitas: aia. s. quondā virtutib⁹ et suffragijs sanctoꝝ quasi ciuitas plena populo. nunc desolata que ꝓius pollebat diuinis opibus inter frequētias sodaliū. nunc inter hostes sedet squalida: cui nulla est societas sanctoꝝ: nulla cōmunio sacramentoꝝ: nulla cū sponso participatio: sed redacta i tributū vitioꝝ ē. Un de etiā dicit: multis me reliquit pater mens creditoꝛib⁹ obnoxiū: q̄b⁹ ꝛ si quo.

¶ tidie

flens ꝛ plāxit lamentatione hac in hierlm: ꝛ amaro animo suspi
a ¶ doctrina ꝓm Hiero.
rās ꝛ heiulans dixit: Aleph.

a ¶ affectuose ¶ admiratiue
† Quomodo La. I a†
a ¶ humiliata. ¶ destitutꝛa vel desolata auxilio dei et angeloꝝ. ¶ habitu plorantis. b ¶ hierusalē vel anima vel ecclesia.
sedet sola ciuitas b
a ¶ ex gentib⁹ et tribub⁹ ex
lingulę cōgregata. ¶ olim populosa. b ¶ ab oppositoꝛ. c ¶ non vere.
plena pōpulo: Factā est quāsi vi †

cūt. sedo q: littera p se supta vt lra est nullā habet significationē nec p ꝓis interꝓtationē: licet aliqua lra vt est dictio aliq̄ significet: sicut apud latinos hec lra a. put ē ꝓpositio significat sine. Si ḡ ex ista significatione aliqs vellet ꝓcedere ad exponēdū virtutem ipi⁹ a. put ē lra: vel scriptura p a incipiente esset manifesta equiuocatio. Itē isti imaginant q̄ iste lre nō sint ꝺ integrate versūs: sed quasi q̄daz tituli eis ꝓpositi. qđ nō est verū: qz sic sūt de integritate versūs i hebꝛeo: sicut apud nos i illo hymno. Asolis ortꝰ ⁊c. lre latine incipiendo ab a vsq; ad g inclusiue: sūt de integritate versūs. qz ꝓm⁹ incipit p a. A solis ortꝰ ⁊c. secūdus p b. Beat⁹ auctoꝛ seculi ⁊c. ꝛ sic ꝑ vsq; ad g. ꝛ eodē mō est hic de lris hebraicis hebꝛeo: iꝛ trāslatoꝛ nō potuit i latino seruare ordinē lraꝝ latinaꝝ i principijs ꝝsuū qz prima dictio i hebꝛeo p. q̄ trāsferꝛ. quō incipit p Aleph. ꝛ quō incipit p. q. ꝛ lō singulis versib⁹ ꝓposuit separatim lras hebraicas p ordinē: nō ad designandū aliq̄d: nisi q̄ p tales lras ꝛcipiūt xpus i heb. lamētationes ei iste scꝑte sūt metrice i heb. ꝛ tpe hieremie currebat mod⁹ talis metrificādi aliquā materiā. s. q̄ xpus ꝛciperēt ordinate a lris alphabeti. Sciēdū etiā q̄ b nō ē q̄rēd⁹ ꝓcessus artis magꝰ dolēt⁹ ꝛ cōqueꝛēt: q̄ la mētās aliq̄ō factū idē frequēter repetit ꝑ alijs verbis. sic mat lamētās filiū moꝛtuū. aliq̄n nolat ipm ꝓpio nolē: aliq̄n nolat eū coꝛ suū: aliq̄n vitā iuā: ꝛ sic ꝺ alijs. ꝛ frequēter de vna ꝓsona trāsit ad aliā mag⁹ ꝓm motū affectiōis q̄ fm ordinē rōnis. Preterea sub nolē ciuitatū vl locoꝝ ꝛtelligit ꝓpls ibi pri⁹ habitās: ꝛ sic dꝛ ciuitas vel loc⁹ desolari vel flere: ꝓ desolatiōe ꝛ fletu ꝓpli. Dis igit ꝓmissis hec ps libri hieremie: q̄ apud hebꝛeos cynoth vocat. i. lamētatiōes. i duas ptes diuidit. qz primo ponit hieremie lamentatio. secūdo eiusdē oratio. v. ca. Prima diuidit ī quattuoꝛ ptes: fm q̄druplex alphabetū hebꝛaicū: fm q̄ lamentationes iste metrice scribunt: ꝛ ꝺ in quattuoꝛ ca. et ꝺ mō ꝓsens ca. posset diuidi i. xxij. partes fm numerū litteraꝝ: sed nō est vis. qz sicut dictū est: iste lre nō ponunt hic ad sensum lrale designā dū dicit ḡ: Quō sedet so. ci. habitatoꝛib⁹ suis ꝓuata. b ¶ Ciuitas plena po. anteq̄ cēt destructa. c ¶ Facta ē q̄. vi. i. dignitate regni ꝛ sacerdotij orbata.

Universidad de Navarra

Ꝯtarē laboꝛ nō satisfacio. Multa sunt delictoꝝ tributa quib⁹ ata est obnoxia: donec p penitentiā ad libertatē redeat. Ūn:

Joel.1.d Plange ſi virgo accincta sacco sup virū pubertatis tue. vn/de vox plangentis sequit: Plozās plozauit in nocte.

Allego. Paschal⁹. Allegorice. Quomodo sedet sola ciuitas. La/chrymoſ⁹ plangēda est ecclia culpis exigentib⁹: ſponū absentia viduata. Quomodo ſedet ſola ciuitas: dei et angelorū auxilio desolata. Si ei sponſus eū ipſa eēt nō esset lugēda: Quia nō possunt filij spōsi lugere q̄diu cū illis est sponsus: sed gaudio gaudēt ꝓpter vocē sponſi. Cū vero matrē. ecclesiā a ſpōso viduatā senserint: nō solū filios sed ꝛ oēs amicos flere cōſueuit. vnde hieremias p oibus ꝛ p oībus flebat: non ruinā sꝛoꝝ ſz hominuz. Quomō sedet sola ciuitas.

plozantis demōstrat habitū. vnde ꝛ

Job.2.c Job in sterquilinio sedisse phibet: vt dolēcia exprimeret affect⁹: qui ꝛ ipſe dolens interpꝛtat. De hac captiuita/te dicit: Sup flu. ba. il. se. q̄. l. sedere

Pſ.136. in throno regni et in ſūmo vertice ce/li stare nolum⁹: iure sup flumina ten/tationū sedentes dolem⁹. vnde Eſa/

Eſa.47.a ias. Descende sede in puluere filia babylonis. sede in terra: non est solū filie chaldeoꝝ. ita hierusalē nostra cū in cōfusionē peccatoꝝ venerit nō est ei solū dignitatis: sed sordidāt i ter/renis vitijs. vñ Hieremias plāgit nō modo q̄: sedet terrenis opibus sordi/data: ſz q̄ sola et quasi vidua. Vidua q̄ ꝛ nuptiarum: sed itate a ꝓlio re/licta ſ̄ſt vidua. Nō vere vidua. nā et ſi a sponſo ad tēpus despicit: sponſali tatis tñ iura retinēt: vt ſi redire p pe/

Ro.15.b nitentiam voluerit: sponſum recipiat cū satisfecerit: ꝛ vestē immortalitatis qua reuestita nulli⁹ subiacebit tribu/to. vnde Paulus. Memini quicq̄ de beatis nisi vt inuicē diligatis.

Hiſto. a Plozans plozauit. Paschasius. Hiſ. ꝛ. Que sit que plo/

Beth. ret Beth lra ostēdit q̄ interpꝛtat domus: q̄. ſ. cū iacob in egy/

Pſ.113. ptū est ingressa: ꝛ dñi clemētia egressa: ſm illud. In exitu iſrl de egypto ꝛc. Sed rursus exigentib⁹ peccatis in babylonē ca ptiuat. vnde: Plo. plo. in noc. q̄: in die nō datur eis requies vt saltē suis cōsolent lachrymis: ꝛ sero oculos abluant quos prius ad idola leuabant. Et q̄ grauius est: ex oibus amicis eius prius blandientibus: nō est qui cōsolet eam. Lachryme eius in. m. e. vt magis inter hostes cōfundant ꝛ suis saturent opprobrijs. Propter idolatriā enī populus in captiuitatē du/ctus dure ab hostib⁹ affligebat: sed sub Tito ꝛ vespasiano du/rius: quē diu patientia dei sustinuit: sed impenitens irā sibi in die furoris thesauꝛizauit. Plozās plozauit. Quartus loc⁹ cōquestionis p quē res turpes et humiles indigne patientes

Moralit ꝓferunt qui hic sepiſſime frequētat. Paschasius. Morali/

Job.3.b ter. Plo. aia. ſ. in peccatoꝝ cecitate. de qua dicit: Sit nox illa solitaria: nec laude digna. sed nō plozat suo arbitrio: sed mise/rante dño. vnde in plona dñi plangens ꝓpheta dicit: Quō

Bet.26.g se. so. ci. Misit enī dñs misericordia mot⁹ eā solā sedere vidisset ipsa se minime plozasset. Respexit dñs Petrū et fleuit amare. Lachryme ei⁹ in maxillis ei⁹. Maxilla anime cōscientia ē. vul tus in maxillis formāt cū vniuscuiusq; qualitas in cōscientia

Pſ. 50. monstrāt. Conscientia vero q̄ nouit peccata sua: semp debet fonte lachrymarū irrigari. vñ dauid: Peccū meū ꝓtra me est semp. Aliter nō est q̄ cōsolet eā vero cōsolatoꝛe amisso. ſ. ſpūſā/cto: cū pſertim oēs amici. i. affect⁹ prave dilectionis fiant eius inimici. cū in die iudicij ſm aplm insurgāt cogitationes mise/rā animā accusantes aut defendētes: ꝛ demones pessimi psua

Allego. sozes: q̄ nunc decipiendo blandiunt. Paschasius. Allego rice. Plozās plo. in no. Christi ecclesia plozat in nocte. i. inter aduersa hui⁹ vite: q̄: licet sit ad gloriā p̄destinata: versat tñ in ter caligines ignorantie et cecitatis discrimina: plozat fozis q̄ tolerat: plozat intus cecitatis sue crūnas: sed plozās plozat q̄ ꝓius intus cōpungit et sic exteri⁹ ꝓprijs lachrymis baptiça/tur que de cordis fonte ꝓducunt: quarū vbertatē insinuans

Ꝯ ꝓpheta ait: Plozās plo. Hoc modo nō min⁹ exterioꝝ q̄ interior homo reformandus ꝓbatur. vñ sequit: Lachryme ei⁹ in maxillis ei⁹: q̄ sciunt sua et aliena delicta plangere: nō tege/re. de q̄bus in canticis dicit: Dene tue sicut fragmē mali pu/nici. absq; eo q̄ intrinsecus latet. In his enī ecclesie pulchri/tudo ostendit ꝛ ipsorū ꝓdicatione in/corpus ecclesie trahitur. qui tur/plus ceteris in corpore xp̄i laborant: plus gemūt et plorant eos quos vi/dent in nocte delictoꝝ versari ꝛ in ce/citate erroꝝ. Plozat ecclesia in no/cte q̄: peccatoꝝ suoꝝ tenebras nō ig/norat: lachrymas in maxillis portat: q̄bus pulchritudinē suā quotidie re/nouat. Prodest enī Maria marthe laboꝛanti: dū plozās plozat secus pe/des dñi. Plozat ſpōsa a cōplexu spō/si remota et in valle. i. in nocte. Tabularus quadrata introducit spēs ſm anago gen: hanc officio dom⁹ domini cōnexa quadrato culmine consurgit sez vijs portis: sacerdotib⁹ virginib⁹.

Hiſto. Paschasius. Hiſ. Die sion. Pre/millo genere trāſiit ad singularū spe/cies plonaꝝ: vt dū gen⁹ p spēs diuidi tur: ꝛ spēs p gen⁹ reintegraſ: luctus ampliꝰ multiplicet. Et q̄ Theml le ge metrica cōponunt: seculares elo/quētie figuris ſterdū ornant: ꝛ p me/raphoꝛā rhetoricā ꝓprietate diſtinguū tur. Unde hic dr: Die sion lugent: ꝛc. nō q̄ vie sentiāt aut lugeāt: ſz in soli/tudinē redacte: luctū trāſeuntib⁹ ex/citāt: eo q̄ nō sint qui ad ſolennitatē

c veniant. Simile est q̄ moyses dicit. Deu.32.a Eſa.1.a Audite celi q̄ lo. ꝛc. Esaias d̄z celū et terrā in testimoniū vocat: vt cūcta co gnoscāt clemēta iuste deū iratū ꝛ ad

Moralit iracūdiā ꝓuocaſſe. Moraliter. Die sion. virtutes. ſ. ad supnā hierlm du/cētes: ad solēnitatē aie cui spōsus ab/latus est: cū alia de arce supne intētio nis ad exteriozes labif actiones. So lennitas ei⁹ est vite celestis intima cō platio: ſz nō sunt q̄ veniāt ad solen/nitatē affect⁹. ſ. ꝓtoris vite nō veniūt ad solēnia cōplationis aie vel divi ne: q̄: porte sensuū sūt destructe. Sūt enī porte mortis: sunt et iusticie de q̄/bus dr: Aperite mihi portas iusticie

Pſ.117 ꝛc. ꝛ in Esaia: Aperite portas ꝛ ingrediet̄ gens iusta. Sz q̄ mors intrauit p senestras nostras: squalet aie virginitas et gemit regale sacerdotiū. dū p virtutib⁹ replemur amaritudi

Eſa.26.a ne vitioꝝ. Egrediamur q̄ de portis mortis ꝛ porta vite re/cedi: ficem⁹: interrogātes q̄ ſit porta dñi vt ambulem⁹ ī ea.

Allego. Allego. Die sion. Quotiēs ecclesia ꝓ peccatis suis intus foris ve repleꝛ furoris dñi amaritudie: merito lugēt vie: por te iacent destructe: gemūt sacerdotes: squalide sūt virgines vt toti⁹ tabulatura dom⁹ quaternario numero designata cō

Dicit.6.d cussa videaſ. vñ et alibi: Hieremias: State in vijs ꝛ videte ꝛ interrogate vias dñi ꝛc. Die sunt ꝓphete: patriarche ꝛ alij p quos ad xp̄m q̄ vera ē via venit. Sicut enī lux d̄z a luce xp̄o: sic vie dici possūt ab ipo. vñ Abrāā prima via credēdi appel laſ. Me sunt vie sion. i. celestis cuitatis. hec lugēt et gemūt q̄ nō sint q̄ veniāt ad solēnitatē celestis patrie: q̄: porte destru/cte. q̄ ei ꝓsunt officio nec ipī intrāt nec alios intrare ꝓmittūt. Sacerdotes gemētes: q̄. ſ. lugēt vie virgines squalide: q̄ de

d structe porte. Jure aūt sacerdotes virginib⁹ copulanſ: q̄ vir ginitate sacerdotiū pollet ꝛ virginitas regimine sacer dotum

1.Cor.12.d eget: q̄bus cōsuptis gradib⁹ sequētiū turba cōmoꝛaſ. vñ ge/neraliter sequit: Et ipsa oꝑssa amaritudine: q̄ si pariſ vnū mēbꝝ cōpatiunſ oia mēbra.

e Facti sūt ho. ꝛc. Ista ꝓdi/cta sunt in Dente. ꝛ si cōplcta quasi q̄ deo à cis gētes subie/cerat obedire noluerūt: merito gētib⁹ subiecti sunt.

Hiſto. Paschasius. Hiſ. Facti sūt ho. e. in ca. q̄ dñs locut⁹ est p

Deu.28.c moysen in Deuteronomio dicēs: Tradat te dñs coꝛuētē: an te hostes tuos et diſpdaris p oia regna terre: filij tui et filie tue tradaſ alteri populo. ꝛ post pauca: Adducet à tecū ver

Ꝯ satur

Ꝯ aūt nulla via est nisi quā ipse demonstrat: gratia dei p ieſum xp̄m. Sz misera aīa a pſecutoꝛib⁹ suis inter angustias: p̄gnā

Deu.24.b tiū tandē moꝛe fessa deꝑhendit. Ūn: De pregnātib⁹ ꝛ nutriē

Allego. tib⁹ in die illa. Paschasius. Allego. Migrauit iudas. i. ecclesia xp̄i libertate amiſſa. Sepe ī scriptuꝛe gentiū ꝛ in affli/ctionē vitioꝝ migrauit: ꝛ nullā inue/nit requiē: sed loco in locū fugiens: a pſecutoꝛib⁹ deꝑhensa: grauioꝛi affli/gīt angustia. Sepe ei historialiter sic captiuaſ et affligit hierlm nostra ꝛ i ter hostes vagaſ captiua: sicut histo/rialiter figurabat hierlm terrena.

Paleth. a Daleth. Interpꝛtat tabularū. De

Exo.25. imputribilib⁹ enī tabulis cedrinis. ſ. ꝛ sethim cōstructa erat dom⁹ dei.

b Die sion. Octauus locus p quez dicit facrū qō nō oportuit: nō factum

Mystice. qō oportuit. Mystice. Tabularuz quadrata introducit spēs ſm anago gen: hanc officio dom⁹ domini cōnexa quadrato culmine consurgit sez vijs portis: sacerdotib⁹ virginib⁹.

Hiſto. Paschasius. Hiſ. Die sion. Pre/millo genere trāſiit ad singularū spe/cies plonaꝝ: vt dū gen⁹ p spēs diuidi tur: ꝛ spēs p gen⁹ reintegraſ: luctus ampliꝰ multiplicet. Et q̄ Theml le ge metrica cōponunt: seculares elo/quētie figuris ſterdū ornant: ꝛ p me/raphoꝛā rhetoricā ꝓprietate diſtinguū tur. Unde hic dr: Die sion lugent: ꝛc. nō q̄ vie sentiāt aut lugeāt: ſz in soli/tudinē redacte: luctū trāſeuntib⁹ ex/citāt: eo q̄ nō sint qui ad ſolennitatē

c veniant. Simile est q̄ moyses dicit. Deu.32.a Eſa.1.a Audite celi q̄ lo. ꝛc. Esaias d̄z celū et terrā in testimoniū vocat: vt cūcta co gnoscāt clemēta iuste deū iratū ꝛ ad

Moralit iracūdiā ꝓuocaſſe. Moraliter. Die sion. virtutes. ſ. ad supnā hierlm du/cētes: ad solēnitatē aie cui spōsus ab/latus est: cū alia de arce supne intētio nis ad exteriozes labif actiones. So lennitas ei⁹ est vite celestis intima cō platio: ſz nō sunt q̄ veniāt ad solen/nitatē affect⁹. ſ. ꝓtoris vite nō veniūt ad solēnia cōplationis aie vel divi ne: q̄: porte sensuū sūt destructe. Sūt enī porte mortis: sunt et iusticie de q̄/bus dr: Aperite mihi portas iusticie

Pſ.117 ꝛc. ꝛ in Esaia: Aperite portas ꝛ ingrediet̄ gens iusta. Sz q̄ mors intrauit p senestras nostras: squalet aie virginitas et gemit regale sacerdotiū. dū p virtutib⁹ replemur amaritudi

Eſa.26.a ne vitioꝝ. Egrediamur q̄ de portis mortis ꝛ porta vite re/cedi: ficem⁹: interrogātes q̄ ſit porta dñi vt ambulem⁹ ī ea.

Allego. Allego. Die sion. Quotiēs ecclesia ꝓ peccatis suis intus foris ve repleꝛ furoris dñi amaritudie: merito lugēt vie: por te iacent destructe: gemūt sacerdotes: squalide sūt virgines vt toti⁹ tabulatura dom⁹ quaternario numero designata cō

Dicit.6.d cussa videaſ. vñ et alibi: Hieremias: State in vijs ꝛ videte ꝛ interrogate vias dñi ꝛc. Die sunt ꝓphete: patriarche ꝛ alij p quos ad xp̄m q̄ vera ē via venit. Sicut enī lux d̄z a luce xp̄o: sic vie dici possūt ab ipo. vñ Abrāā prima via credēdi appel laſ. Me sunt vie sion. i. celestis cuitatis. hec lugēt et gemūt q̄ nō sint q̄ veniāt ad solēnitatē celestis patrie: q̄: porte destru/cte. q̄ ei ꝓsunt officio nec ipī intrāt nec alios intrare ꝓmittūt. Sacerdotes gemētes: q̄. ſ. lugēt vie virgines squalide: q̄: de

d structe porte. Jure aūt sacerdotes virginib⁹ copulanſ: q̄ vir ginitate sacerdotiū pollet ꝛ virginitas regimine sacer dotum

1.Cor.12.d eget: q̄bus cōsuptis gradib⁹ sequētiū turba cōmoꝛaſ. vñ ge/neraliter sequit: Et ipsa oꝑssa amaritudine: q̄ si pariſ vnū mēbꝝ cōpatiunſ oia mēbra.

e Facti sūt ho. ꝛc. Ista ꝓdi/cta sunt in Dente. ꝛ si cōplcta quasi q̄ deo à cis gētes subie/cerat obedire noluerūt: merito gētib⁹ subiecti sunt.

Hiſto. Paschasius. Hiſ. Facti sūt ho. e. in ca. q̄ dñs locut⁹ est p

Deu.28.c moysen in Deuteronomio dicēs: Tradat te dñs coꝛuētē: an te hostes tuos et diſpdaris p oia regna terre: filij tui et filie tue tradaſ alteri populo. ꝛ post pauca: Adducet à tecū ver

Ꝯ satur

a ſ regibus ꝛ sacerdotibus dei auxilio. ſ absco re sponso. b ſ deuicrarū. c ſ vitiorum.

dua dōmina gēntiuz: princēps a† ſ quas tributarias fecerat. ſ ecclesiarū vitio b rū sensuū. b ſ in maioub⁹: in prelatis. c ſ de monum. ſ chaldeorum.

puinciaruz factā est sub tributō. c† a ſ dom⁹ iacob. ſ anima. ſ ecclesia. ſ dom⁹ dei ſ populus israel. b ſ intus. c ſ exterius.

Bēth: plozāns plozauit in d† a ſ mūdi aduersitate: peccatoꝝ cecitate. ſ alie na a vera luce. ſ q̄: nō licet in die. b ſ docto/rib⁹ quoꝝ officio cibus anime ad minores trahi tur. ſ prelatis conscientijs.

a nocte: ꝛ lachrymę eius i maxillis e† a ſ dum est in nocte.

eius. Non est qui cōsolet eā ex s† b a ſ sanctis vel angelis vel affectib⁹ p̄auis. ſ ꝓpheris: sacerdotib⁹: regib⁹. ſ pri⁹ blandiē tib⁹. b ſ gētes eis amicicia cōiūcte. ſ q̄ ꝛ chari. ſ vel angeli.

c oībus charis ei⁹. Omnes amici †

a ſ q̄: deus spꝛeuit. b ſ dū subtrahūt ei auxiliū. q. his quibus de⁹ offensus est: similiter eccle/sia nonnūq̄ p peccatis suis afflig̃tur cōsternat: rā interioꝛib⁹ q̄ exterioꝛib⁹ inimicis.

eius spꝛeuerūt eaz: ꝛ facti sunt ei †

a ſ plenitudo. b ſ decimus locus p quē inopia infirmitas sollicitudo demōstratur.

d inimici. Dimēl: Migrauit iu/ d† a ſ q̄: fugit iugū suaue dñi: ꝛ onus ei⁹ leue.

das ꝓpter afflictionē ꝛ multitu/ dinez seruitutis: habitauit inter ı†

as gentes migrauerūt: sed nec ibi requiē inuenerūt. vnde se/quit: Oēs pſecutores ei⁹ ap. e. inter. an. q̄. ſ. fugitiuos perse/que bant: et ante angustiatos: afflixerūt crudelius. Jure enī qui leue iugū dñi fugerāt: dura afflictione ꝑmunt: et qui li/bertatē in christo ꝓmissam vilipēdebāt afflictione seruitutē merito laborāt. Migrauit Judas de alijs hostib⁹ ad alios: crudelitatē dñoꝝ fugiēs. sicut Cain fratricida: vagi et ꝓfu/gi habitabāt iudei inter gentes: nullā requiē inuenientes cō/fusionis sue ignominiā circūferentes: q̄: christū fratrē suum occidere non timuerūt. Plenitudine enī delictoꝝ suoꝝ mi/grauit iudas in captiuitatē que sibi accumulādo ꝓuocauit di/ei vltionē. Aliter enī sibi gentē dilectā ꝛ gloriosaz nō trade ret deus i captiuitatis ignominiā: q̄ se nōdū amoꝛeos posse tradere dicit: q̄: nōdū sūt cōpleta peccata amoꝛeoꝝ.

Moraliter. Migrauit iudas. Alia. ſ. q̄ deū debet laudare ꝛ se accusando peccata aperire afflicta vitioꝝ seruitute: de vi tijs migrat ad vitia nec inuenit requiem. vnde aplus: Aliter aliā legē in membris meis repugnātē legi. m. mec. Luadēdi Ro.7.b

Nico. de lyra

Ꝯ aūt nulla

a Dhia gentiū. i. q̄ fuit dña gentiū. maxime tpe dauid ꝛ sa/lomonis: q̄ multas gētes alienigenas sibi subiecerūt. vt ha/bet. ij. Reg. ꝛ. tij. et ad idē ꝓtinet q̄d subdit: b Princeps ꝓuinciaꝝ. ſ. spūb⁹ dict'. c Facta est sub tributo. reg⁹ babylonis. d Plozās plo. ꝓ hāc reduplicationē intelligi/tur fleⁱ⁹ abūdātia. e In nocte. i. tpe tribulatiōis ꝛ angu/stie: q̄b⁹ dr nox. f Et lachryme ei⁹ i maxillis ei⁹. ꝓ Designat cō tinuatio ꝛ diuturnitas fleⁱ. g Nō est q̄ cōsolet ꝛc. q̄: popu li iudeis cōfederati: vt egyptij ꝛ syrij ꝛ alij alij in necessitate eā reliquerūt ꝛ nō solū reliquerūt ſz etiā chaldeis coꝛ aduer/sarijs fauerūt. iō subdit: Oēs amici ei⁹ ꝛc. h Migrauit iu/das ꝓpter afflictionē et multitudinē seruitutis: sicut ei fuit di ctū ca. ꝓcedenti illos trāſtulerūt chaldei: q̄ ꝓpter robur coꝛ poris vel industriā artis poterāt eis seruire: alios dimittēres. ꝓ cultura terre. i Habitauit iter gētes. ꝓplus i babylonē ductus

a Hec inuenit requiē. q̄: laboꝛib⁹ duris affligeba/tur. b Oēs pſecutores ei⁹ apꝑhenderūt eū. i. hierlm.

Inter angustias. ſ. famis ꝛ mortalitatis q̄ ꝓualuerūt in ci/uitate q̄ fuit capta. vt dictū est. ſ. Ba. Sa. exponit. Inter an/gustias. ſ. viarū vbi capiebant fugientes. q̄: nō poterāt diuertere. d Die sion. die cōuertit se ad lamētandū tēpli destru/ctionē: q̄ erat i mōte sion. cū dr: Die sion. ſ. p quas populus veniebat ad tēplū de locis exterioꝛib⁹. e Lugēt. hoc dicit metaphoꝛice. sicut dicebant gaudere in populi multitudine. vñ in hebreo habet: Die sion herbose: q̄: nullus trāſibat per eas: f Eo q̄ nō sint q̄ veniāt ad solēnitatē. i. ad solennita/tes. q̄: ponit singulare ꝓ plurali: sicut frequēter fit in scriptu/ra veteris ac noui testamēti. ter enī in anno debebat ꝑpls cō/parere in tēplo. ſ. in pascate: pentecoste: ꝛ festo tabernaculoꝝ. Exo. xxiij. sed destructo tēꝑlo et populo captiuato null⁹ ve/niebat. g Omnes porte ei⁹ destructe. q̄: a chaldeis incense ꝛ dictū est. ſ. b Sacerdotes eius gemētes. q̄: aliqui fue/rūt occisi: ꝛ ceteri in captiuitatē ducti. i Virgines ei⁹ squa/lide: id est deformate ex fame et laboꝛe. k Et ipsa oppressa amaritudine. i. nō potēs inde resurgere: sicut q̄ oppressus est importabili pōdere. l Facti sunt hostes eius in capite. q̄: ante erāt in cauda. m Inimici ei⁹ locupletati sūt de bonis q̄ erāt in hierlm ꝛ iudea: q̄: tū hoc factū est ex diuina iusticia. subdit: Quia dñs locut⁹ est sup eā ꝛc. n Parvuli eius qui ſm leges belli non debebant occidi. o Ducti sunt in capti. vt crescentes seruirent chaldeis. p Ante faciem tribulan tis. i. ductis eos ad tribulationē. illi enī qui ducūt captivos faciunt eos ire ante se. ꝛ nō post.

Pe Moralit

Allego.

B

hostis.s. visibilis aut inuisibilis vinculis delictoꝝ cõstricti.
a ¶ Et egressus ꝛc. Quinꝰ locus ꝑ quẽ ante oculos singula ponim̃ incõmoda qõ fere vbiq; notandũ est. ¶ Paschasius. Dic. Et egressus est ꝛc. huic sentẽtie. ¶ Dau ꝓponit qõ interꝓtat et quasi dicat: ꝛ ista q̃ ꝓmissa sunt superius: iusto dei iudicio in vindictã amiecrunt. Obsessa quippe hierlm oĩm decorẽ pulchritudinis exteriꝰ et interiꝰ iocunditatis amiserat diuitijs ablatis: tẽplo ꝛ sacerdotio ꝓphanatis: ipsa fame ꝛ pestilentia laborabat: ꝛ q̃ subuẽnire nõ erat: q; facti sunt principes eiꝰ velut. a. nõ inue. pas. dissolutis viribꝰ pauido corde: nõ defensionẽ sed fugã meditantes. ¶ Mozaliter. Et egressus est ꝛc. Anima. s. malis moribꝰ illecta q̃ pdidit decorẽ suũ. i. virtutum ornamentũ nec subuenit ꝓncipes animi sed motꝰ rõnales vel scripturaꝝ defensiones: quibꝰ retũdere debuit ꝑsequẽtes: sed magis fatigato robore virtutũ astricta nexibus delictoꝝ ꝓpellit in foueam eterne confusionis.
Allego. Can, i. d ¶ Allego. Et egressus est. Ecclesia. s. de qua in canticis dicit: Ecce tu pulchra es amica mea. Ab ea decor egredit quãdo hereticoꝝ rabie fides corrumpit. ꝺ qua dicit: Cõfessionẽ et decorẽ induisti. Facti sunt principes eius pastores. s. et rectores in scripturis velut arietes pascua vite nõ inuenientes. Abierunt absq; fortitudine diuini verbi: quocunq; eos error impellit ante faciẽ subsequentis: vt qui minare ad pascua vite gregez dñi neligũt: ipsi ad pascua mortis ligati vadũt absq; robore virtutũ. Decor enĩz ecclesie in omnibus fidelibus est sed maxime in sacerdotibꝰ ꝛ altari seruiẽtibꝰ ꝛ in virginibꝰ que iam supra squalide memorabant. b ¶ Paschasiꝰ. Dic. Recordata est hierlm. Mõ recordat ad ꝓsolationem desiderabiliũ suoꝝ: sed ad multiplicandũ doloꝛẽ cuꝝ cadit populus in manus hostili. vñ ꝑ ponit Saen: que i terꝛtat hec. Nec ei est vltio pfecta vt de bonis pdit; doleat: ꝛ puaricationis cõscia de malis que incessanter tolerat: quasi hec ẽ diuina vltio ꝛ pfecta: quã legis ꝓdirerat lator. s. cũ caderet in manu hostiũ ꝛ nullus subueniret. Insup viderunt e. ho. ꝛc. Sic nos hodie recitata sabbata iudeoꝝ deridemus: q; cũ pemerũt in quo verũ sabbatũ habere debuerũt. Nec est aũt iusta delictoꝝ cõpensatio i manus hostiũ cadere: recordari ingiter dierũ: nõ solũ afflictiõis sed etiã puaricationis ꝛ ad rerũ desiderabiliũ vsus ex recordatione inbiare: vt de afflictione nouus doloꝛ increscat: de puaricatione cõfusionis mestitia: ꝺ rebus pditis inardescat ir remediabilis cõcupiscentia: de officio sue religionis oppꝛobrium vrat. ¶ Mozaliter. Recordata est. Anima licet sero recordat desiderabiliũ dñ conspicit se artari vndiq; et in mãꝰ diaboli affectus suos cozruere: ꝛ q̃ putabat se securius stare diuina pcussa vltione: tũc puaricationis facta cõcurrunt: tũc afflictionis pessime q̃ per multa errauerat vitia recordat: non ad cõfessionẽ sed ad pene exaggerationẽ. iuxta illud qõ in inferno impiꝰ dicturi sunt: Errauimꝰ a via veritatis ꝛ iusticie: lumẽ nobis nõ illuxit: sol nõ est ortus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis ꝛ perditionis: ambulauim̃ vias difficiles. Quid nobis ꝓfuit superbia ac diuitiaꝝ opulentia? Transierũt omnia tanq̃ vmbra mortis: in malignitate nostra cõsumpti sumus. Viderũt. e. ho. ꝛc. Maligni spiritus vocationis nostre ocia ad cogitationes illicitas ꝓtrahunt ꝛ sic deludũt: qõ canonicis monachis et oĩbus qui dei vacant ministerijs valde cauẽdũ est: vt nõ solum ab interno iudice sabbata eoꝝ exꝓbrent sed etiã ab hostibus deridean̄. Si aũt ꝑ vanis nostris cogitationibus sabbata nostra deridenꝰ: q̃d de illis putãdũ est q̃ cũ dño vacare debeãt etiã flagiciosa cõmittere nõ formidãt?
Si ḡ deo vacare volumꝰ: ipi soli corde ꝛ corpore vacemꝰ. vñ: Vacate ꝛ videte q̃m ego sũ deꝰ. Allego. Recordata est. Sepe enĩ intuet ecclia ꝓpm̃ suũ cadentẽ i manꝰ hostiũ. i. demoniũ: alt; ꝑ auariciã: alt; ꝑ luxuriã cadit: alt; ꝑ carnis oblectationẽ: ꝑ bis oibꝰ ꝛ silibus ecclia ꝓtinne deploꝛat: recordat oĩm desiderabiliũ suoꝝ. i. q̃ nobis ꝓmissa sũt in celis: vñ et nos ꝓlabimur et ipsa peregrinat. Sabbata q̃z nostra. i. festiuitates nõ minus ꝑ nobis violant: q̃m ab hostibꝰ deridentur. vñ: Ubi ẽ deꝰ eoꝝ. et alibi: Fuerũt mihi lachrymẽ mee panes die ac noc. d. d. m. q. v. est. d. t. c ¶ Viderũt eã. Sepe ꝑ peccatis vel paganis vel hereticis vel vitijs traditi: puricationis nostre recordamur: ꝛ tũc demones sabbata nr̃a deridẽt cuꝝ a bonis nos feriari vidẽt. vñ: Qui tribulãt me exultabũt si motus fuero. ¶ Paschasius. Dic. Petrũ peccauit. Cãm tãte miserie demõstrat esse petrũ singulare: quo retẽto oĩa tenẽtur: quo absente oĩa dimittunt̃: hec ẽ incredulitas. vñ: Audite rebelles ꝛ increduli. Ex incredulitate ei deũ semp eracerbauerũt. idola coluerũt in xp̃m credere noluerũt. vñ: Si nõ venissem ꝛ locutꝰ eis nõ fuissem peccatũ nõ haberẽt. Propterea instabilis facta ẽ: nec relictꝰ ẽ i ea lapis supꝛ lapidẽ. Qõs q̃ gliſicabãt eã scribe. s. et pharisei q̃ lucri causa peccatẽ dicebãt ꝓpm̃ dñm: ꝛ cõuerso plebs delinquẽs beatos vocabat eos ꝛ colũnas i domo dñi: ꝺ mõ inuicẽ se spernũt q; adulationibꝰ crediderũt. Hemẽs ꝙuer. re captiuoꝝ exꝓmit habitũ q̃ ob abducunt retro aſpiciunt natale solũ ploꝛãtes ꝛ gemẽtes.
Wozali. Pectrũ pec. Quasi d. aia ꝓ petrõ infidelitat; ꝑ diuersa vitia raptat q̃ supra petrã virtutũ non fuit gressus. vñ angeli vel viri sãcti: qui ꝓꝰ gliſicabãt eã despiciũt: vt tandẽ gemat petrus suũ et redeat ad deũ: et audiat vocẽ monẽtis post tergũ. vñ Esaias: Erunt aures tue audientes post tergũ verbũ monẽtis. vñ: Maria ꝙuersa retrorsũ inuenit ieſũ: quẽ ꝙrebat ꝓꝰ nec iu eniebat. sic et hierusalẽ q̃ hic ꝓ petrõ infidelitat; planꝗt: si cognouerit ꝛ crediderit cõuersa retrorsũ ꝛ ingemiscẽs: i lege quẽ mortuũ extimabat inuenit. Qui vo increduli fũt: nec aſpiciunt retrorsũ vsq; hodie sicut Cain ſtabiles sũt: ꝛ portãt ꝓfusiõis sue signũ. ꝛ i babyloniã. i. i ꝓfusionẽ tẽdũt. ℣ Allego.

Nico. de lyra

a Et egressus ẽ a fi. ſiõ. i. a hierlm q̃ ꝺ: filia ſiõ: eo q; ciuitas ꝓtegebat a tẽplo ꝛ regia domo q̃ erãt i mõte sion: sicut filia ꝓtegit a matre. b Dis decor eiꝰ. s. regnuz ꝛ sacerdotiũ. lõ seqt: c Facti sũt ꝓn. eiꝰ velut arietes. insensati. d Nõ inueniẽtes pas. fame afflicti. e Et abiẽ. absq; foꝛ. nõ potentes i aliq̃ resistere. f Ante fa. subse. i. in captiuitatẽ ducentis. g Recordata est hie. dieꝝ afflí. sue ꝛc. ꝙsideraꝝ q; illa afflictio merito sibi venerat ꝓpter petrã sua ꝓterita. h Dim desiderabiliũ suoꝝ. i. diuinis cõdescẽsionibꝰ sibi factis ad votũ. i Que habu. a dieb; an. i. a tpe moysi quo deꝰ pauit ꝓpm̃ illũ cibo celesti. xl. annis: ꝛ multa alia beneficia contulit ei. k Cum caderet po. eius in manu hostili. eadẽ est ei sciẽtia cõtrariorũ. ꝛ ideo vnũ oppositoꝝ aliud ad memoriã reducit: ꝛ etiã magis apparere facit. q; opposita iuxta se posita magis eluceſcũt. l Viderũt eã hostes. captaz ꝛ exulatã. m Et deriserũt sabbata eius. i. cultũ dei ſirl: reputãtes q; saluare nõ poterat ꝓpm̃ illũ: ℣ remouet ꝓpheta dicẽs: n Petrũ pec. hierlm. i. pecc at; peccata accumulauit. o Propterea instã. fa. est. nõ potens resistere aduersarijs ꝓpter dei sui offensaminõ ꝓpter eius importunitatem.
℣ Omnes

℣ Allego. Peccatũ p. hie. Ecclesia ĩ mẽbris suis aliqua herẽsi polluta peccat: ideoq; instabilis vagatur ꝛ nulla fidei soliditate fundat: q̃ prius fundata erat supra firmã petrã. Dos aũt populi q̃ eos vario affectu gliſicabãt: videntes heresim eoꝝ a catholicis detectã ꝛ cõculcatã: spernũt
a ¶ Teth. i. bonũ. vñ. Vide dñe afflictionẽ meã. Bonũ est enĩ peccatorẽ se recognoscere ꝛ cũ penitẽtia ꝛ gemitu exclamare. Vide dñe. b ¶ Sordes eiꝰ ꝛc. Tripliciter plãgit eã: q; ꝓtra deuz peccauit: q; nec penituit: q; post flagella ad deũ redire noluit. vñ: Quia nõ est recordata finis sui. ¶ Pascha sius dñi. Sordes eiꝰ. Quasi hierlm instabilis facta est ꝛ longa via fatigata: sordes in pedibꝰ portat: q̃ magis de interiori doꝛe q̃ exteriori ploꝛat. Pedes synagoge doctores legis sũt q; p viã q̃ christus est eã ducere debuerũt. Sz hij pedes sordibꝰ scelerũ inq̃nati sunt. Hec recordata est finis sui. id est christi qui est finis legis ad iusticiam omni credenti. Ideo deposita ẽ vehemẽter. vnde: Proꝓria voce hierusalẽ exclamat. vide dñe ꝛc. A principio nãq; ꝛ hucusq; deploꝛauit ꝓpheta. ab hinc aũt ipsa sua deploꝛat ꝛuplicia: humiliata ꝛ petrã suũ cõfessa: q̃ significat Teth ĩa q̃ tẽrtat̃ bonũ. vñ: Bonũ mihi dñe q; humi. me. Ipsa aũt humiliata nõ sustinet amplius ꝓphetam: sed cũ gemitu ꝛ lachrymis exclamat. Vide dñe. Woze rhetorico cõquestionẽ cũ indignatiõe facit vt iudicẽ contra hostẽ moueat et ipsa misiꝯdiã suscipiat. vñ addit: Mũ erect; est inimicꝰ meꝰ cõtra te. s. nõ tue imputat iusticie sed sue iniq̃e. quasi. Vide primũ afflictionẽ meã vt misere aris nõ facinora. Vide ꝺ q̃bus irascaris. Deinde q; erectus ẽ inimicus vt vlciscat̃. ¶ Wozali. Sordes eiꝰ. Dia sordes habet in pedibꝰ: sordes videlz vitiorũ q̃ celest; vite et pristine cõuersatiõis candorẽ pdidit. vñ: Consu: ge hierlm ereutere ꝺ puluere. Anima ei q̃ terrenis intendit acutiꝰ: sordes necesse est vt habeat in pedibus. i. affectibus. vñ: Humiliata est in puluere anima nr̃a. Ab his quotidie pedes lauãdi sunt ne cõtingat q̃d sequit̃: oblita est finis sui: deposita est vehementer. nõ habẽs ꝛc. Sed dicit aĩa. dicat eccla. Vide dñe afflictionẽ meã nõ peccatũ vt dãnes: sed afflictionem vt liberes: q̃m erect; est. i. tibi imputãs: tibi insultãs q̃si nequeas nos liberare. vnde dauid. Multi dicũt aĩe mee: nõ est salus ipsi in deo eius. ¶ Allego. Sordes eiꝰ. Eccla sordes in pedibꝰ portat: q; in huiꝰ vite miseria nemo est qui sine squalore vitiorũ incedat: saltẽ in pedibꝰ q̃bus tangit̃ terra. Inde dñs pedes discipulorũ lauit: ꝛ nos inuicẽ lauare iussit ꝛ apls ait: Excutite puluerẽ de pedibꝰ vestris. Pedes aũt idcirco lauit vt et pulchri essent et mũdi: sic ꝓ totũ mũdũ ꝓdicaturi discurrer̃t et de quib; dicit: Qꝫ pulchri sũt gressus tui in calciamentis filia ꝓncipis. ꝛ alibi: Calciati pedes in ꝓparatione euangelij pacis. Sordes aũt sunt in pedibꝰ: vita reꝓoba in ꝓdicatoribus: q; nõ recordanꝰ finis sui. i. iudicij futuri. vñ deponunꝰ vehementer in cõspectu dei: nõ habẽtes spiritũ consolatorẽ q̃ alios consolari deberẽt. Cõuersi q̃ et humiliati clamãt. Vide dñe ꝛc. ¶ Vide dñe. Quartusdecimꝰ locus cõquestionis: in quo orant qui audiũt humili ꝛ simplici oratione vt misereant. ¶ Wann. s. Quinttusdecimꝰ locꝰ cõquestiõis: ꝓ quẽ nõ nr̃as sed nostroꝝ fortunas deploꝛam̃: sicut ipse hieremias fortunã ꝓpli deploꝛat. ¶ Paschasius dñi. Manũ suam. Chalde; misit manꝰ ad sancta sanctoꝝ: ad q̃ nõ licebat nisi solus sacerdotibꝰ introire ꝛ semel in anno: ꝛ cũ sanguine. vasa decoris abstulit: ꝛ sanctuariũ ꝓhanauit cuiꝰ rei causa redditur: qz vidit dñs gẽtes ingressas sanctuariũ suũ. i. indeos gẽtiliter viuentes: ꝛ sanctuariũ polluentes qõ ipse ꝓhibuerat. vñ sequit̃: De q̃bus ꝓceras ꝛc. ꝛ alibi: Tradidit in captiuitatẽ virtutẽ coꝝ ꝛ. p. m. ma. i. me. ¶ Woza. Manũ suã. Dia bolus audacter manum mittit ad aĩe desiderabilia: ꝛ aufert virtutũ ornamẽta: fidẽ spem charitatẽ discretionẽ ꝛc. qõ iustus iudex fieri ꝓmittit qz gẽtes. s. prauas suggestiones vidit: ꝛ cogitatiões ꝛ voluptates ingressas sanctuariũ aĩe q̃ debuit hostiũ claudere: ꝛ in cubiculo patrẽ orare. Tũc pudicitia coꝛrũpitur. abstinẽtia cuertit̃ et ꝓnceps coꝝ oĩs muros aĩe. i. virtutes cuerte re conat̃: sic vindemiatam suis bonis animã sine ꝛsolatore relinquit.
Allego. ¶ Allego: Manũ suã ꝛc. Hostis antiquꝰ ad desiderabilia ecclesie manum mittit: in mẽbris ipius fidẽ contamiñãs: baptisma rescindẽs: doctrinã coꝛrũpens: coꝛpus et sanguinẽ dñi indigne cõrectans: ꝛ vasa ꝓciosa. i. omes xp̃i quasi lupus deuastãs. Et causa tãti mali reddit: q; gẽtes. s. carnẽ amantes: quasi ꝓputiũ retinentes: ꝛ xp̃i circũcisionẽ nõ habẽtes: ministri altaris efficiunt̃. c ¶ Paschasius dñi. Dis pplus eiꝰ. Quantã famem iudei passi sunt historie nõ tacent. ꝛ Josephus ꝓcipue manifestat. vñ hic: Dis pplus eiꝰ ge. ꝛ q̃. p. ad. re. a. i. coꝛpalẽ vitaz ꝛ vide dñe. Nota q̃d ꝓphete ꝓfuit duz se nõ plangentẽ hierlm planꝛit: q̃ tñ supra quasi i nobiliorib; mẽbris plãgẽs inducit: nũc vero quasi vitali spũ receptor: dis pplis plãgere ꝓhibet. Vide dñe ꝛc. Sicut ei gallina fonet oua sua ꝛ coanimat: sic spirituales viri subditos suos paulatim: vel monendo vel plangendo fouẽt vt sibi coaniment.
Allego. ¶ Allego. Dis pplis e. g. ꝛ q̃. p. verbi dei. panẽ qui de celo descẽdit. In angustia famis ecclia hũc panẽ querit a doctoribꝰ: nec inuenit q; dederũt que ꝙ ꝓciosa ꝓ cibo: celestia. s. ꝓ terrenis eterna ꝓ caducis ad refocillandã. a. nõ sciandã: q; innumeris desideriꝭ accensam refocillare possunt nõ satiare. Hinc quoq; populus gemẽs ꝛ querens panem dz. q; praui afflignt̃ et cruciantur: quia non ad votum vite affluẽtia. delitiose habeb. ℣ Woza.

Nico. de lyra

a ¶ Omnes qui glorificabant eam. tẽpore suo ꝓsperitatis. b ¶ Spreuerunt illã. tẽpore aduersitatis. c ¶ Quia viderũt ignominiã eius. i. destructionẽ ꝛ captiuitatem. d Ipsa aũt gemens. sub onere imporabili. e ¶ Et conuersa est retrorsum. scz in confusionem a statu honorabili. f ¶ Sordes eius in pedibus eius. In hebreo habetur: In oris eius. loquitur de ea sicut de muliere patiente menstrua: cuius immundicia descendit ad inferiora: ita q; fedantur oꝛe vestimenti interioris pedes tangentis: ꝛ per hoc designatur immũdicia idolatrie abundans in hierusalem: ꝓpter quã fuit destructa. g ¶ Nec recordata est finis sui. id est execrata vitijs nõ cogitabat punitionẽ super se finaliter venturam. ideo subdit: h ¶ Deposita est vehementer. ab omni honoꝛe et consolatiõe. ideo in ꝑsona eius oꝛat ꝓphet̃a: dicens: Vide domine ꝛc. ¶ Manum suã misit hostis. i. populus ammonitarũ et moabitarum. vt dicit Rab. Sa.
k Ad omnia desiderabilia ei⁹. i. ad libꝛos legis de quibus dicit ꝑs. xviij. Desiderabilia sup aurum et lapidem ꝓciosum multũ. dicit enĩ Ra. Sa. q; chaldeis currentib; ad aurũ ꝛ argẽtũ in destructione hierlm. isti magis voluerũt currere ad cõburendũ libꝛos legis. eo q; scribit Deut. xvij. ammonites et moabites nõ intrabunt in ecclesiam dñi in eternũ. lõ subdit: l Quia vidit gentes. i. ãmonitas ꝛ moabitas. m Ingressas san. s. vbi lex seruabat̃: ꝛ potissime Deuteronomiũ i latere arce: Deu. xxx. n Dis po. eiꝰ ge. ꝓ anxietate famis: q̃ ꝑpassuit in hierlm obsessa a chaldeis. vt habeb, ꝙ. xxxviij.
Dederunt

Moralit a Moraliter. Dederūt ꝓcliosa queqꝫ ꝛc. Infelix aia ꝓcliosa que qꝫ ꝑ cibo donat qñ ꝑ virtutes meritis ad trāsitoriā delectationez inclinat: ꝛ refocillare nititꝫ dū diuersis vitijs ꝛ desideriis satisfacere machinat. vñ. Popul⁹ ei⁹. g. ꝛ. q. p. plāgit: qz ꝓcliosa queqꝫ suis ꝑ cibo dederit: cōcupiscētie affect⁹ nō satiat⁹ visu gustu: ꝛ ceteris sensib⁹. Ita si qua forte virt⁹ redeat: ꝛ spū ꝑ eī laia recreata cōualescat: iure cū electorū multitudine plangēdo exclamat: Vide dñe ꝛc. q. d. Faciem suam vilis: mihi humilis in oculis meis: qz man⁹ dñi tetigit me.

Caph Caph ei man⁹ interptat. Cū aūt manus dñi vel puniendo vel releuando supplicia vel instruēdo aiam vel negligentē ecclesiaz tetigerit: mox ad se redīēs ꝛ ingemiscens dicit: Vide dñe ꝛc. q. d. Considera fabricā tuā quātū sit vilis. Alia q̄ pri⁹ oblectata vitijs gloriabat: manu dñi tacta se vilē ꝓfitet q̄ ad imaginē sui ꝓdita creatoris erat.

b Facta sum vilis. Illis efficit ecclesia cū crescēte numero maloꝝ non sūma petit ꝛ celestia: sed imfima ꝛ terrena.

c Lameth. Disciplina vel cōtritio. Ne enī ꝓpheta luget alijs disciplina est ꝛ cōtritio cordis vt lugeant simili modo.

Historia. d Pascha sius Hil. O vos oēs q̄ trāsitis. Propriū ē miserorū tāto maiorē estimare suū dolorē quāto alienū min⁹ intelligere studuerūt: ꝛ quo magis doloꝛē suū sentiunt: alienū sibi equari nō cōsentiūt: sed veri⁹ reliquie q̄ salue fiūt: cōtritione cordis talia deplorāt: qñ sanctuariū destruit: tēplū ꝓphanat: altaria euertit: lumē cāde labꝛoꝝ extinguit: libri concremant: sacerdotes et leuite captiuant: virgines ꝛ vxores hostili libidine polluunt: oīa sancta cōtaminant. Ꝓ eo his ꝛ hmōi reliquie q̄ salue facte sūt: nō imerito lugent: cui gentē suā nō minus terrena bona q̄ celestia ꝑdere vident. sic enī vindemiauit eam deus iusto iudicio: sicut in lege

Moralit ꝛ ꝓphetis locutus est. Moraliter. O vos oēs ꝛc. Ita vitijs ꝓgranata non tū oīno exercēta vidēs alios cū desiderio ad patriā festinātes. ꝛ p viā virtutis gradiētes: cū ingenti meroꝛe exclamat: O vos oēs q̄ trā. p v. q. vide te q̄b⁹ sollicita piculis: q̄b⁹ afflicta tribulationib⁹: q̄b⁹ passionib⁹ subiaceā: qñ vindemiauit me dñs: bona. s. virtutū iusto iudicio abstulit q̄b⁹ me q̄si sponsam decorauit: i die furoris sui exacerbat⁹ malis meis. Eos ergo q̄ trāsitis p viā. i. q̄ ꝑtē despicitis vitā: rēdētes i viā verā q̄ xps est: videte si est dolor sicut dom. celestia amisi: thesauriçani mihi irā i die iudicij: ꝛ grauata malis meis: nō vobiscū possū festinare ad gaudia celi

Allego. Allego. O vos oēs. Nostra sion cui⁹ cōuersatio est in celis de celo inferris posita membra sua cōspicit: ꝛ q̄ patiunt quotidie de exercitu cōspicit. vñ miserādo ꝓclamat. O vos o. q. ꝛ. p.

Ps.125. v. Iacti. s. de q̄b⁹ dō dicit: Eutes ibāt ꝛ flebāt ꝛc. Hij eunt p viam q̄ est xps: vestigia ei⁹ sequētes: neqꝫ ad dexterā neqꝫ ad sinistrā declinātes. Vocati ei ad pascales dapes: ꝛ pascalia vota celebrātes: agnū sm legē comedūt festinātes. hos conspicit ecclia via regia ad patriā gradiētes: q̄ multis filiorū curis impedita ingemit ꝛ clamat: O vos oēs q̄ ꝛ. p. v. nō vt retrahat a via: sed vt ad cōpatiēdū moneat: attēdite mēte: ꝛ videte intui

Job.16.c tu charitatis: si ē dolor sic̄ do. m. Mulier cū parit tri. ba. vnde

Gal.4.c aplus. Filioli mei. q. i. p. Ecclia ei q̄ parit ꝛ generat ꝛ nutrit et

2.Cor.11.g lactat: ꝓ oīb⁹ cōtristat. vñ: Quis infirmat ꝛ. e. n. i. Sic etiaz ecclesia teneros lactat. auersos reuocat. pigros expectat. ꝓcipites vt puideāt castigat: ne quez hostis extra castra inueniat.

Cant.6.c dū ipa ordinato agmine ad patriā festinat. vñ: Que est ista q̄ ascēdit ꝓ desertū sicut auroza. Ad ascēdētes q̄ vel trāseuntes ab excellentioꝝ⁹ mēbris dr̄: O vos oēs. q. ꝛ. qz alia sūt q̄ pro his doleo: alia q̄ ab his q̄ finis vt fortis sunt tolero: a patria differoꝝ: i exilio moꝝ. Attēdite q̄ q̄uis ad trauiū nos indefessa rapiat deuotio, videte doloꝛē meū: filios educare volui ꝛ

eḋucere de miseria exilij ꝛ ꝑducere ad gaudia celi: ꝑ multi ab errā: multi exasperāt: multi lāguēt: pauci sūt q̄ venire curēt: Ita oīb⁹ fact⁹ sū vt oēs lucrifaciā: ꝓ oībus lugeo ꝛ ꝓ oīb⁹ vror. Videte q̄ si ē do. si. do. m. tendite q̄ oculū mentis ad ex tremū iudicij diē: ꝛ videte qm̄ vindemiauit. i. vidēdo emiabit me dñs in die furoris sui. de quo ꝺr: Dñe ne in fu. t. ar. vt locut⁹ est dñs i die furoris: qñ reddet vnicuiqꝫ. s. o. s.

Wem c Wem. Incēdiū tēpli et regalij domoꝝ ꝛ totī⁹ ciuitatis: fugientiūq; op pressionē ꝛ desolationē significat.

Historia. f Paschasius Hil. De exc elso ꝛc. Supnā vindictā: ꝺ qua i Job ꝺr: Ignis dei descēdit de celo ꝛc. Ignē misit aereas. s. ptātes in ossib⁹ meis vt fortia. s. iteri⁹ exteriusq; affligāt: ꝛ sic erudiant q̄ deū blādientē audire nolue rār. vñ addit: ꝛ eruditu me. Expādit rete pedib⁹ meis ne post volūtates et desideria vana vsq; ad finē vite irem: cōuertit me ire p angustias ꝛ tribulationes. Posuit me desolatā. desolati sūt iudei vsq; ad finez seculi ꝛ meroꝛe cōfecti.

Moralit Moraliter. De excelso mi. Duz aīa ꝓ peccatis a dño corripit: ad se re diēs salubriter cōpūgit: ꝛ i ossib⁹ suis .i. cogitationū medullis a dño ignem venisse testat vñ diuinitus castigat et erudit: ꝛ qz sentit doctrine dei retia cora pedib⁹ expāsa: quertit retroꝛsū: ab stinet ab illicitis: luxū voluptat⁹ ꝛ pcu piscētiā i lachrymas quertit: ꝛ tāto fort⁹ meroꝛe cōfecta plāgit ꝛ pūt⁹ vite cōsolationē nō recipit: quāto veri⁹ i eis ꝓ vana desideria se ꝓsideraꝛ aberrasse.

Allego. Allego. De excelso mi. Qui de iudeis crediderūt vel gentilib⁹ ꝛ vna ecclia facti sūt: merito dicūt de excelso misit ig. i. sp̄m sanctū sm q̄ corroborā tur fortia virtutū et eruditi diuinit⁹ ecclesia: ne vltra idolis seruiat vel mundi delitijs querat: qđ significat Wem lra: q̄ interptat ex ipis donis. s. spūssancti: q̄b⁹ gratulabunda se eruditā dicit ecclia: vt caste amet et caste timeat et ex ipsis erubescit vitijs q̄b⁹ deseruerat. Expādit rete. s. pdicatoꝝ doctrinā obliuisci facit: electos mentis conatus cōterit: vt eā virtutib⁹ spoliatā facilius quasi in terra aliena possideat: ne p recoꝛdationē sancti dogmatis ꝛ

Allego. meliorationē vite ad pristinū statū redeat. Allego. Abstulit ꝛc. Spūalis hierlm quotiens tribulationib⁹ quatit: quotiēs psecutionib⁹ agitat vel hereticoꝝ hostib⁹ impugnat: merito plāgit dicēs: Abstulit ꝺo, o. ma. m, Sepe enī in toto oꝛbe pau

Dicte. 1.c gam vigiliaꝫ ego video. cui dñs: Vigilabo ego sup verbū meum vt faciam illud. Robis ei ꝺr̄pentib⁹ peccata latent: ꝛ s in manu dñi vigilāt dū nos ad vindictā iuste retributionis ꝛc.

Deu.4.c Deu. 4. c cusant. vñ: Eoꝝ sanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

Pro.5.d Couolute sunt quasi pondus ad ꝑmendū: ꝛ imposite collo meo: ꝓ torque aurea funiculo iniqtatis circūdata. vñ: Funib⁹ peccatoruz suoꝝ quisq; cōstringit. Data est ergo in manus peccatoꝝ: nec poterit surgere donec itret plenitudo gentiū qđ significat Rū: qđ iterptat sempitnū. sempitnū enī iugū eius ꝑpetua captiuitas est.

Moralit Mora. Vigilauit. Iugum anime vigilat in manu dñi: q̄ se vitijs ꝛ scelerib⁹ subdit nisi quotidie penitē

Ps.5.c do ponat eā cozā oculꝫ suis. vñ: Peccatū meū cō. m. e. s. Voluit enī dauid vigilare et peccata fletib⁹ abluere ne vigilaret iugū eoꝝ in manib⁹ dñi. vn

Ibidem de: Auerte faciē tuā a p. m. quasi: nolo vt in manu tua vigilent: sed vt ego ꝺ petā mea vigilē ꝛ fletib⁹ purgē: ne cōuolutas iniquitates imponas collo meo ꝛ me des in manu de qua non

Allego. potero surgere. Allego. Vigilauit. Dñi ecclesia tentationib⁹ quatit: vigilat in manu dñi iugū iniquitatis ei⁹. et hostibus tam visibilibus q̄ inuisibilib⁹ subdit amissis monilib⁹ q̄ sibi dederat in ornamētū sponsus. vnde l gemiscēs ait: Conuolute sūt ꝛ impo

Esa.3.c site collo meo: vnde Esaias ait: Quia filie sion ambulauerūt extēto collo au ferenda esse oīa ornamenta: ꝛ inter ce tera torques et monilia. Torques in pectus pendentes: intelligentiā mentis demonstrant. Monilia oīa ornamenta significāt: q̄bus amissis viri ec clesiastici mulieḃi affectu ambulant extento collo et nutibus oculoꝝ lo quunt: plaudentes manib⁹ ꝛ pedib⁹ vt cōposito gradu incedāt seculi gloriam sectantes. Jure ergo iugo iniquitatū premit q̄ tantis virtutū ornamētis spoliat. vnde conuolute iniquitates funiculo insolubili plāgenṫ: ꝛ imposite collo eius: q̄bus quedā mēbra

Dar.17.a suffocanē: sicut iudā laqueo se suspendisse legim⁹. vnde addit: Infirmata ē virtus mea: qz impij in eternū tradun

Dar.9.g tur interitū: vbi vermis eoꝝ nō morit ur ꝛ ig. nō ex. Sicut enī superioz sententia q̄ Wen intitulaṫ. i. ex ipsis q̄. ꝺns misit de celo cōuertit eam ad penitētiā: ita ex iugo iniquitatū ei⁹ Run qđ sempiternū interptaṫ inpegit in interitū: vt iusto dei iudicio sm im penitens coꝛ suū sempiternū incurrat supplicīū. nō q̄ ecclesia ad vitā ꝑdestinatā hys tradaṫ supplicijs: sed q̄ membris suis accidunt imputat sibi ac plangit.

Historia a Infirmata est ꝛc. Sepultus cōquestionis locus: qui cū a domino bonū expectaret: in sūmas decidit miserias.

Samech Esa.3.a b Pascha sius Hil. Abstulit oēs ma. hec pleni⁹ in extrema captiuitate acciderūt: qua oppimēte: nec ꝓphete nec sacerdotes remāserūt. In captiuitate ei⁹ babylonica: Danielē et Ezechielē ꝛ multos cōsolatoꝝ habuerūt. in hac vero oēs magnifici ablati sunt qđ Samech significat: qđ interptaṫ adiutoriū. vñ Esaias. Auferā a hierlm validū ꝛ fortē ꝛ oē robur panis ꝛ oē robur aque: ꝓcipē ꝛ quinq genariū ac ꝑudentē eloquij mystici ꝛc. Hinc ipsos angelos i portis hierlm clamasse legim⁹. Trāseam⁹ ex his sedib⁹.

Moralit Moraliter. Abstulit ꝛc. Sensus virtutuz quos in se aia sentit captiuos. vñ dñs cōtra eā tēpus vindicte adduxit cū diuinū adiutoriū abduxit: quo ablato inimicus in cōfusionē erroris captiuā ducit: ꝛ dū ꝑdicatoꝝ doctrinā obliuisci facit: electos mentis conatus cōterit: vt eā virtutib⁹ spoliatā facilius quasi in terra aliena possideat: ne p recoꝛdationē sani dogmatis ꝛ

Allego. meliorationē vite ad pristinū statū redeat. Allego. Abstulit ꝛc. Spūalis hierlm quotiens tribulationib⁹ quatit: quotiēs psecutionib⁹ agitat vel hereticoꝝ hostib⁹ impugnat: merito plāgit dicēs: Abstulit ꝺo, o. ma. m, Sepe enī in toto oꝛbe pau

ci remā-

a ſ que ex me sunt. b ſ in terributione domini. c ſ insolubili vinculo.

tatū meaꝝ in manū eius: cōnuo † a ſ tanq̄ suffocature. ſ sicut laqueus iude. ſ tanq̄ graue pondus.

a lute sūt ꝛ impōsite collo meo. Jn b † a ſ vt nō possim resistere. b ſ iusto iudicio dei.

firmāta est virtus mea: ꝺedit me d† a ſ chaldei vel port⁹ romani hostis vel diaboli. b ſ vñ: Nō adꝺiciat vt resurgat virgo filia isrl.

dñs in mānu de qua nō potero e a ſ adiutoriū dei. ſ. qđ oīno sublatū est. b ſ irruentibus romanis. c ſ reges: sacerdotes: ꝓphetas doctores vel ecclesie vel sensus.

b surgere. Sāmech. Abstulit ōes f† magnificos meos domin⁹ ō me a ſ quartus locus cōquestionis. ſ iusto iudicio ſ qui distulerat. b ſ. i. tpe accepto affligit me. ſ vindicte q̄ nō fit a deo nisi in tpe: nō punit aute peccatū: nō coꝛonat ante victoriā.

dio mei: vocauit adūsuz me tēm s† a ſ principes vel qui videbant virtutib⁹ eminētiores vel congatus mentis excellentes.

pus vt cōtereret electos meos. † a ſ crucis. vñ: Torcular calcauī solus ꝛc.

c Torculār calcault dñs virgini fi b† a ſ synagoge vel ecclesie q̄ est filia synagoge vel anime cōsideri. ſ fons vel oculus. ſ alludit litterē que oculus dicit: b ſ septim⁹ indignationis locus sacrū enī crudele et exprānice et violētiam hostiū ostendit. ſ vox synagoge vel ecclesie vel prophete vel anime.

liē iuda. Eyn. † Jdcirco ego plo i† a ſ fonte lachrymarū.

rās ꝛ oculus me⁹ deducens āq̄s: a ſ paraclytus.

quia longe fact⁹ est a me cōsola k† a ſ ad bonū. b ſ vagantem ꝛ errantem.

toꝛ: cōuertēs ānimaz meā. Facti l† ſ ad Ifam: vel ad opa vel q̄s parit ecclia quoꝝ die a ſ chaldeus vel roman⁹ vel diabolus.

sunt filij mei perditi: qñ inuāluit m† milia fuerat amurca idcirco deplorās ait, pha: Oculꝰ me⁹ deducēs aq̄s: ꝛ ideo Eyn interpontiqđ fons vt oculꝫ iterptaṫ. Eyn

Job.19.i Cū ei ꝑlū crucis ꝑsilit: ꝺ xpi latere fons emanauit. vñ: Et cōtinuo exi. sang. ꝛ aq̄. Hoc fonte emit ꝛ lauaṫ spōsa: sponsi conplexib⁹ sociāda. ꝺ dotaṫ vt gaudeat: vt spōso soli inhereat suo diligat q̄ se tm̄ dilexit. Et qz Eyn etiā oculꝫ iterptaṫ: nō im merito ꝺ ꝺ fonte oculꝰ lachrymaꝝ aquā deducit lachrymaꝝ. vñ: Erit⁹ aq̄rū deduxerunt me⁹ ꝛc. Nōe factꝰ ē ꝓsolator: ꝛc. Quotiens ecclia tribulatiōib⁹ afficiṫ toties desolaṫ auxilio dei: ad lachrymas q̄si ad cōsueta arma recurrit. dū aūt doctore exteri⁹ monēte nō adest paclyt⁹ q̄ eū strūat ꝛ eruditat iteri⁹: ꝓ tea fiūt filij eī⁹ ꝑditi ꝛ ualescit inimic⁹. Quisq̄s q̄ doctoꝝ ecclesiā sibi cōmissā min⁹ cōuerti viderit: de fonte amoris hau

riat

Moralit a Cōuolute sūt. s. iniqtates mee. b Et ipo. col. meo. sic̄ fardellus iponit latroī ꝺeꝑḋo. c Jnfirmata ē vir. m. deo me deserēte. d Dedit me do. i ma. s. chaldeoꝝ. e De q̄ non po. surgere. virtute, ꝓria ꝛ tm̄ diuia. f Abstulit oēs magmeos. regē ꝛ ꝓncipes ꝓphas ꝛ sacerdotes. g Vocauit adme tps. s. afflictiōis ꝛ destructiōis. h Torcular cal. ꝛc. q̄ sic ut i torculari ꝺ vuis exꝑmitt vinū: sic i destructiōe hierlm fuit effusus sāguis iudeoꝝ. i Jdcirco ego. ꝛc. i q̄ notaṫ flet⁹ ꝛ doloris abūdātia. k Quia lō. fa. ꝛc. i. ipe de⁹ retrahēs a me ꝓsolationē suā: ꝛ sit vbioꝝ ꝓ potētiā eēntia ꝛ ꝑsentiā.

l Facti. sūt f. m. i. biratoꝝ hierlm. m Perditi, fame. moꝝ

talitate

Ꝑ riat. vñ lachrymas ꝓducat donec cōsolatorē ⁊ cōuertentē ꝓ-
raclytū reducat: alioqn iualescēte inimico fiūt filij eius ꝓditi: q̄
.s. nodum ablactatis nōdū in virū ꝓfectū sunt ꝓducti.

Historia. a Histo. Expandit sion ⁊c. Nolorē significat quasi ꝑturiēt.
Esa.15.d vnde alibi: Sicut expādit natās ad natandū manꝰ suas: sic ⁊
Jbi.21. a sion inter angustias, ⁊ Esaias: Angustia inquit possedit me sicut angustia
parturientis. Angustia quidē est cor-
dis: q̄ in expansione manuū exprimit
Pe plus ꝑ exclamatione oris. vñ Pe-
piscribit q̄ oris interp̄tat: qz dum sion
manus suas expandit inter angusti-
as: significat q̄ ore nō valet exprime-
Esa.22.a re qđ patit in corde cū sit sine cōsola-
tore. Vñ: Recedite a me amare flebo:
nolite incūberevt consolemini me ⁊c.
Mādauit do. a. i. iusto dei iudicio ⁊
chaldei ⁊ romani adducti sūt. nō enī
cōsurgit gēs cōtra gentē nisi ꝓpicipiē-
te dño. Quasi pol. mēstruis. sic ab-
ominabilis est mulier dū mēstrua pa-
tit: sic iudei vbiq; terrarū habent.

Moralit Morali. Expandit ⁊c. Anima q̄ fu-
erat speculū dei ⁊ vitioꝝ supplātatrix
cū ꝓpter iniq̄tatē tradit̄ spiritualibꝰ
nequicijs: frustra querit cōsolatorem
extrinsecus: q̄ spūalē ꝙsolationē pdi-
dit intrinsecus. Merito ergo mādā-
uit dñs aduersū iacob ⁊c. i. ꝑtra aliaꝝ
quondā vitia supplātantē: nunc solo
nōe gloriantez. Vñ in circuitu spūa-
les hostes obsident eā ne possit effu-
gere: q̄ sepe videns se vallatā: expan-
dit manus suas inter angustias cogi
tationū; nec est ei vox oris: nec vlla ex
cusatio sermonis: qz menstruis pollu
ta. i. cruentis opꝫ maculata: a q̄
bus sine cōsolatore nunq̄ liberabit.
Esa.64. b cū etiam ꝓpheta testet q̄ oēs iusticie
Allego. nostre sic sunt cōꝫ eo quasi pannus
mēstruate. Allego. Expandit sion
⁊c. Quotiēs ecclesia hereticoꝝ val-
lat exercitu dñs aduersus iacob eccle
sīa. s. q̄ debet vitia supplantare: ꝑtra
eā mādat inimicoꝝ exercit⁹: qz spūs
sanctū cōsolatorē ⁊ doctorē amisit: si-
ne quo nullus ad fidē erudit: nullus
a vitijs releuat. Ideo expandit manꝰ
suas inter dolores et pressuras: nec ē
ei vlla vox oris digna qua possit ho
stiū dogmata vincere et sua defendere. vnde sepe fit polluta
Dz.24.b feditate carnaliū operū: ⁊ sanguine carnaliū desideriozū in-
Historia. ter hostes q̄bus interius ⁊ exteri⁹ ꝙpugnat. Unde: Ue ꝓgnā
Zadik tibus et nutrientib⁹ in dle illa. b Histo. Justus est dñs ⁊c.
Zadik q̄ ꝓponit ⁊ iusticie iterp̄tat: significat q̄ insticie dñi
recte qđ bñ his verbis ostēdit. Justus est dñs: qz os ei⁹ ad ira
cundiā ꝓ. qz oris eius iudiciū iuste ptuli. vñ cōiteri qz iustus
est dñs: nō distuli Et notādū q̄ supra ptrāseūtes ꝓ viā qua-
si pauciores: nūc hierusalē vel ꝓpheta ad cōsiderandū dolorē
suū oēs cōiter inuitat vt eoꝝ sit vna passio quoꝝ vna est natu
re cōditio. Superi⁹ enī virgines squalidas ⁊ paruulos luget
captiuos nūc: etiā robustiores inuenes ⁊ captiuas virgines. ⁊
q̄tū malū cumulat: tāto luct⁹ multiplicat. Audite ergo vni-
uersi populi ⁊ videte do. m. Magno enī intuitu ⁊ acuta cōside
Moralit ratione hec discernunt. Morali. Justus est dñs ⁊c. Ira
q̄ ex oris iudicio castigat: merito cōfitet qz iustus est dñs qz ꝑa
uis desideriꝰ os dñi ad iracundiā ꝓuocat vt durā ꝑtra se ꝓ-
Ps. 144. ferat sniam: qz iustus est dñs ⁊ oīb⁹ vijs suis. Uñ confusione
sua ꝑfusa: nō audet oculū ad iratū iudicē leuare: ſz vniuersos
inuitat vt videāt ⁊ audiāt dolorē suū. Talis quippe est huma
ne nature affect⁹: vt doloris nostri ⁊ gaudij cōsortes queram⁹
Luc.15. b quoꝝ ꝑticipatione facili⁹ feramus. Uñ: Congratulamini mihi
qz inueni ouē m. Querit ꝙ aīa multiplices intercessores: quia
ad iudicē quē offendit etiam oculos leuare metuit. Uirgines
mee ⁊ iuuenes mei abierūt: tūc sez cū mūdas cogitationes et
affectus robustiores quasi sobolē et spem vteri sui deperire
hoste vastante cernit: ⁊ spem future generationis amittit.

Allego. Allego. Paschasius. Justus est do. ⁊c. Ecclesia q̄ supius
ꝙ oris

a inimic⁹. Pē. Expandit sion ma- a†
a ſ amisso vero cōsolatore. b ſ animam.
nus suas: nōn est q̄ cōsolet eā. †
a ſ iuste dissipādo. b ſ animā. ſ solo nomi
ne gloriantem.
Mandauit dñs aduersuz iacob: b†
a ſ chaldeos vel romanos.
in circuitu ei⁹ hostes ei⁹. Facta ē c
d†
a ſ vana glia: dū nobis attribuim⁹ bona: et ipa
vanitate sic mēstruis dcdd tāgim⁹ polluimus.
hierusalē quasi pollutā mēstruis
a ſ iusticie. b ſ depcatio. ſ quasi iusta sentē-
tia ore dñi cōtra me ꝓlata. ſ in oib⁹ vijs suis
b inter eos. Tādiu. Just⁹ est dñs e†
a ſ verbū patris: vel pdicatores vel ꝓpheras vel
presentiam. b ſ peccando.
qz os ei⁹ ad iracundiā ꝓuocaui. f
a ſ aure cordis. b ſ nō trāseūtes ꝓ viā vt supra
Audite obsecro vniuersi populi: g†
a ſ diligēter cōsiderate. b ſ ocul⁹ locus indi-
gnationis. ſ caste intentiones. ſ virgines enī
nec aliū ledere nec se defendere possunt.
⁊ videte dolorē meū. Uirgines h†
a ſ fortes. b ſ babylonis.
meę ⁊ iuuenes mei abierūt i captiui
a ſ vocatio. b ſ egyptios vel hereticos vel
affectus animi.
c uitatē. Kuph. Uocaui amicos i†
a ſ egyptus vane auxiliat. ſ quartus locus cō
questionis. b ſ regale sacerdotiū.
meos ⁊ ipsi deceperūt me. Sacer- k†
a ſ maturitas consilij. b ſ hierusalem: vel ani
ma vel ecclesia vel mente.
dotes mei ⁊ senēs mei i vrbe con m
a ſ lucra terrena vel vana desideria.
sūpti sūt: qz quesierūt cibuz sibi

ortis. b ſ quasi gruriēs: vt qđ nō valet ore
significet manuū expātiōe. ſ terrena vel ecclesia
vel aia. ſ quart⁹ locus conquestionis.

ortis iudiciū ꝓtulit q̄ os dñi in scripturis sanctis ad iracūdiā Job.5.b
ꝓuocauit dicit Apl̄s. Justus est dñs ⁊c. Nihil enī sine eā
fit sup terrā, ⁊ in magna dei republica nihil sine ꝓuidētia dei
fit: qz os ei⁹ ad iracundiā ꝓuo. nō q̄ humana membra habe-
at deus: sed sicut tropice ascribūt ei humani affect⁹ ita ⁊ mē-
bra. Per os verbū de ore patris ꝓge
nitum significat: ac si dicat: flagitijs
meis iustū iudiciū ꝓuocaui: ⁊ natura
clementē cōpuli cōtra me duram ferre
sententiam. Audite ergo vniuersi po
puli ⁊c. calamitatē suā duplicē ⁊ effa
bilē pensat. Unde ad cōdolendū oēs
inuitat vt multoꝝ cōpassione anxie-
tas leniꝝ fiat. Uirgines de quib⁹ dz: 2.Cor.11.a
Despondi enī. v. v. vi. v. c. c. c. Iuue-
nes quos in fonte baptismi regenerat
mater ecclesia. Ubi cū aut hereticā pra
uitate corrūpunt aut vitijs cōsuptan- 1.Cor.6.b
tur: nō loco sed mente in babyloně. i. i
cōfusionē captiuant. Qui enī adhe-
ret meretrici vnū corpus ef. cū ea. Ui
dete tantus luctus tantusq; dolor cu-
mulat: vt vir ab vniuersis vel videri
vel intelligi credat. c Uocauī ami-
cos: Undecim⁹ locus indignationis.
ab his enī factū est qui si aliꝫ facerent
deberent ꝓhibere. Paschasius Historia.
Ubi. Uocaui a Kuph. vocatio iterp̄tat. vnde cōtinuo subiungit: Uocaui Kuph
amicos meos egyptios: quoniꝫ indei
freti sunt amicitia et auxilio. Sed ipsi
deceperūt me. qz in tpe prime et vlti-
me captiuitatis nullum auxilium pre-
buerunt. Unde Esaias. Erit terra in- Esa.19.c
da egypto in die vastitatis eozum in
fomidine ⁊c. Jure autez decepti sunt
quia magis in egypto q̄m in deo spera
uerunt. Sacerdotes mei et senes ⁊c.
hec sub romanis accidisse nulli dubi-
um est. Moraliter. Uocaui amicos Moralit
meos. dulces carnis affectus: sed ⁊ ip
si animam sibi intentaz decipiunt. Et
quia in ea regale perꝫt sacerdotium ⁊
senile maturitatis consilium vanis il-
lecta desideriꝭs laborat ad refocillan-
dam concupiscentiā carnis: egyptus 1.Joh.2.c
vane auxiliat: Quia mūdus transit
⁊ concupiscētia eius: que est baculus
arundineus: qui super se nitenti per-
forat manus. Allego. Uocaui ami Allego.
cos meos ⁊c. Ecclesia sepe amicos vocat quos in fide socios
putat: sed ipsi decipiūt qui fidem corrumpunt: aut intus latē
do: aut in heresim apertā ꝓrūpēdo. Mali quoq; catholici
in potestatibus constituti in quibus ecclesia sepe confidit:
quasi amici sepe decipiunt eam: quodq; peius est: tunc crude

Nico. de lyra

Ꝑ lius

talitate ⁊ gladio. a Expādit sion ma. suas. loqr̄ de sion
sicut de ꝙsona misera et abiecta: q̄ expādit manꝰ suas oī trāse
unti querendo suffragium et non inuenit. b Mandauit
dominus aduersum iacob. i. populum israel.
c Jncircuitu ei⁹ hostes eius. quia populi qui habitabant
in circuitu iudee venerūt cum chaldeis ad destructionez hie-
rusalem. d Facta est hierusalem quasi polluta men. inter
eos. i. eis abominabilis. e Justus est dominus. hic hiere
mias in ꝙsona hierusalem confitef diuinā insticiā in destru-
ctione hierusalē ꝓter diuinā offensam dicēs: Justus est do-
minus in mea punitione. f Quia os eius ad iracundi-
am prouocaui: transgrediēdo legem ex ore ipsius datā Exo.
xx. g Audite obsecro vniuersi populi. cōfessionem peccati
mei. h Et videte dolorē meū. nō solū de pena mihi illata:
sed etiā de diuina offensa: de qua plus dolebat hieremias et
alij insti q̄ de pena. i Uocaui amicos meos. i. egyptios mi
hi cōfederatos. k Et ipsi deceperūt me. qz rebellaui chal
deis ex eoꝝ cōfidētia: ⁊ ipi nō tulerūt mihi auxiliū i mea mi-
seria. l Sacerdotes mei ⁊ se. mei. i. iudices ordinarij.
m Jn vrbe. s. hierusm. n Consumpti sūt. s. fame. ⁊ multo
plus aliꝫ q̄ nō babebanꝫ in tanta auctoritate.

Uide

Ꝑ lius seniunt cum sacerdotes et senes fame verbi dei consum-
pti sunt: qui sequentes lucra carnalis vite: magis querunt ci
bum animalis vite q̄m celestem. de salomonis ferculo vel cuā
gelico prandio vel sapientie quinio ad qđ omniū vocatio in
kuph lra designatur. a Uide domine. Quintusdecim⁹ cō
questionis locus vl̄ potius quintus:
quia ibi ꝑ singula exponit incōmoda:
vt q̄si res ipas videat et ad misericor-
Histo. diam descendat. Paschasi⁹ his. Vi-
de dñe ⁊c. Aliqñ hierusalē pudoze cō-
fundit: aliquādo de misericordia ꝑsu
mens subleuatur. vnde ait: Uide dñe
qñ tri. vt pium iudicē flectat cruciat⁹
ad misericordiam: pudoz ad veniam.
Uenter me⁹ con. est: quasi ꝑturiētis
plena sum: non ex parte se tactam: sed
amaritudine doloris ⁊ merozis plenā
se significat. Subūlū est coz meū. pō-
dere tribulatiōis. Gladi⁹ persecuto-
ris foris interficit me: ⁊ domi moꝛs si-
milis est. ꝑ amaritudine tribulatiōis.
Moralit Mora. Anima doloribus varijs ve
xata ventrem: id est mentem turbatā
Pro.10.d. gemit. vñ: Lucerna domini spiraculū
hominis: que inuestigat omnia secre-
ta ventris. i. mentis. Bene est ergo ca
pitis iste gemitus: mens enim in capi
te significatur. vñ alibi Hieremias ait:
Dierr.4.c Uentrem meum doleo: ve. m. do. ⁊ ex-
ponēs adiūxit: sensus cordis mei tur-
bati sunt. Uenter enim mētem signifi-
cat: quia sicut in ventre cibi cōcipiun-
tur ⁊ proles: sic in mente cogitatiōes.
Fidelis enim anima tētationibus fa-
tigata: intus ⁊ foris tētationibus at-
tritam se demōstrat: foris persecutiōi-
bus: intus doloribus. Cum enim fla-
gellis exterius atterimur: intus carnis suggestionibus fati-
gamur. Unde addit: Foris interficit gladius ⁊ domi moꝛs si-
Allego. milis est. Allego. Uide domine ⁊c. Res: capitis interp̄tat
Res. Conturbatio enim ventris vel subuersio cordis est gemitus
mentis: que in capite designat. Jure ergo conturbatio capit̄
dicitur dum ecclesia suoꝝ casibus amaritudine repleꝫ: q̄ do-
loze ⁊ tribulatione suaz quotidie clementissimo exponit iudi
ci. Uenter omniū ciboꝝ receptaculum est in quo excoquūt:
per quē isti intelligunt qui panē qui de celo descendit intus
ruminare ⁊ recōdere non omittūt: sicut munda animalia būc
cibum recipiunt per fidē: decoquūt per charitatez ⁊ legis dei
Esa.26.c meditationez. vnde Esaias: A timoze tuo domie cōcepimus
⁊ peperim⁹ spiritū salutis. Dunc ventrē ecclesia cōturbatum
lameratur: cum varijs tētationibus alliditur et intus atq; fo
ris grauatur. Subuersum est coz meū: quia scz sup coz suum
Cā.3.b non posuit dei signaculuz. vnde: Pone me vt signaculū sup
coz suū. si enī signata fuisset: hostis eā non subuertisset. Ferit
ergo foris gladio ꝑsecutoꝛ: intus doctrina hereticoꝛ aut im
probitate moꝛū; q̄ felle amarioza sūt. b Audierūt. Secun
dus loc⁹ indignatiōis: ostēdit enī ad quem res ista ꝓpius ꝑ
tineat. i. ad ipm deū quē hostes i suis despiciūt. vnde: Ingre
Histo. diatur omne malū ⁊c. Paschasi⁹ his. Audierūt ⁊c. gentes
hierim circūfusas captiuitatib⁹ eius insultasse: non ē q̄ ambi
gat. Destitutā enī dei auxilio gaudebāt: cui iter tot ꝓcellas
resistēti iuidebāt. Qm̄ tu fecisti: dei iudicio imputat a q̄ oīa
ordinari nō ignorat. Adduristi diē ꝙsolationis: verba ꝓphe
te sunt q̄ ꝙsolationē futurā qz certissime ꝓuidit quasi ꝑteritā
Moralit annūciauit in ꝙsolationē captiuati populi. Rhetoricoꝛ moꝛe
loquit: q̄ sibi iudicē cōciliant ⁊ in aduersarios incitāt. Mo
ra. Audierunt. Deplorat aīa: qm̄ audierūt inimici mala que
tolerat nō ē q̄ ꝙsolet eam anxiate aīe doloris est augmētum:
qz i quo sperat differt auxiliū. Hic quoq; ineffabiliter dolet
q̄ irridet hostes inuisibiles q̄ ꝓnis blandiebanꝫ. Cōscientia
aūt grauiꝫ insultādo accusat: ⁊ vitia q̄ ꝑ⁹ videbāt dulcia: pa
tescūt amara: q̄ aūt ante videbāt amici q̄ debuerāt cōpari: si
forte nr̄a scelera sciūt: irrident q̄si inimici. vnde dauid: Qui
custodiebāt aīaz. m. ꝙsilū fecerūt in vnū. Sz habet aīa den-
tes. i. ꝓtutes: cogitatiōes: q̄ ꝓspera ⁊ aduersa nozunt diuide
re: ⁊ ꝙsolāt̄ spiritū reqrere: ⁊ in dei misericordiā sperare. vñ
addit: Adduristi diē ꝙsolationis ⁊c. Scit enī foztis aīa post
angustias penitentib⁹ veniā dari: ⁊ insultantib⁹ supplicia re-

Ꝑ tribui

tribui. Allego. Audierūt ⁊c. deplorat ecclia sua ꝓ suoꝛ ma- Allego.
la: vñ ꝓponit Schin: lra que dentiū fletꝰ sonat. Hic est dentiū Schin.
fletus. de q̄bus in cāticis legit: Dentes tui sūt sicut greges tō Cā.4.a
sozū ⁊c. Hi sūt q̄ nō lacte infantie indigēt ꝑ māducāt solidū pa
nem. vñ petro dictū est: Macta ⁊ mādūca q̄si non solū panē ti- Act.10.b
bi ad manducandu; ꝓposui: sed repti
lia. Tales enī doctrine acumine sciūt
vitiū mactare ⁊ reptilia in corpus xp̄i
trajicere. Mētiū aūt diuersū officiū ē.
Alij diuidūt: alij minuunt: alij voces
formāt: sic dentes mystici. Alij sūt vt
greges tonsoꝛ q̄ veritate spoliati: fe-
tib⁹ suis lac doctrine ⁊ incdimēta vir-
tutū ministrant. Alij lacte eā didicioꝛes
pulchritudie officij sui decorati ad sub
tilitatē summā verbū ministrāt. vnde
apls: Perfectoꝛ ē solidus cibus q̄ ex Heb.5.b
ercitatos habent sensus. Audierūt qz
inge. Audiuit inimici sponsā ploratez
q̄ sentit sponsum absentē qui ⁊ si semp
adest ꝑ maiestatē: patit tñ sponsā ten-
tationibus ꝓcuri: vt semp sollicita sit
⁊ timida: ne coꝛruptoꝛis suggestiones
suscipiat. Audierūt qz ingemisco ego:
qđ semp optauerūt: qđ nūq̄ suspicati
sūt. Hō ē q̄ ꝙsolet me q̄ spūs discipli-
ne effugit fictū: ⁊ quotidie multiplica
tur malū meū. Demones sunt ecclesie
inimici et heretici et falsi xp̄iani. Qm̄
tu fe. vnde Ego dñs faciēs pacē ⁊ cre- Esa.45.b
ans malū. i. iusto iudicio ꝑmittēs. Ad
duristi diem ꝙsolationis: hoc magꝫ ec
clesie ꝓgruit: qz post vltimā captiuita-
tem nulla ꝙsolatio restat iudeis: i die
iudicij reddet dñs cōsolationē bonis
⁊ supplicia malis. c Paschasi⁹. his. Histo.
Ingrediat̄ oē malū. Tau: signa inter- Tau
pretat̄ pluralit̄: qz hoc signo mōstrat illud ad qđ multa signi-
ficantia referunt: vñ in Ezechiele: Signa tau in fronte viro- Ezech.9.b
rū gemētiū ⁊c. Jn ꝑ cruꝛ dñi signat̄ sicut ipi⁹ figura testat: ⁊
sicut apud grecos. Ω. vltia est lra: ita apud hebreos tau. Uñ
dñs ait: Ego sum alpha et o. initium et finis. Sic ḱ ergo tau Apoc.21.b
significat crucē qua frontes signant: ne ab interfectoribus in
terficiant. Tau nanq; signum crucis est: imo pene ipa cruꝛ: Ezech.9.b
vnde: Jn frontib⁹ dolentiū positū est: sed tūc erat signū future
crucis: nunc ipa cruꝛ. Preterea tau finis est hebraicaruz lit
terarū: que totidē sunt: quot libri ve. te. quoꝛ ipa signa sunt.
Sicut enī tau est finis omniū elementoꝛ: sic coruz libroꝛ cruꝛ
xp̄i: qui est finis legis ad iusticiā: ⁊ oīa illa libroꝛ signa: dūice
incarnationis et nostre redemptionis sunt sacramenta. ideo
tau iure interpretat̄ signa: vt ꝑ eadem boc vnuz annun
cietur: in quo oīa referunt̄ signa: necnō signa lamentationum
in q̄bus cōcurrunt signa iudicioꝛ dei. Dignus est finis vt ge-
mentib⁹ ⁊ dolentib⁹ in quoꝛ frontib⁹ cruꝛ xp̄i signatur: iner-
ces laboꝛ a dño cōpēsāt ⁊ bis qui tribulauerint eos: nec ope-
ris tanti signa voluerunt agnoscere: digna vltio retribuatur:
Hinc est q̄ dicit: Ingrediatur omne malum: et ad litteram sic

Nico. de lyra

Ꝑ factū

a Uide domine qm̄ tribulor. in mente. b Conturbat⁹ est
venter meus. ex redūdantia mentis ad corpus. c Subuer
sum est coz meū. i. sensus meus absoꝛptus ē ꝑe nimio dolore.
d Foris ēterficit gladius. ⁊ loquit̄ ꝑ repoze obsidionis quo
interficiebanꝫ omnes q̄ extra hierusalem inueniebantur.
e Et domi. i. intra ciuitatem. f Moys similis ē. quia alij
monebanꝫ fame: aliqui gladio: ⁊ aliqui lapidib⁹ ꝓiectis per
machinas ab extra. g Audierūt. s. chaldei me obsidentes.
h Quia ingemisco. ꝑ fame ⁊ alias miserijs. i Et nō ē q̄ cō-
solet me. veniēdo ad auxiliū mihi. k Oēs inimici mei. qui
erāt in exercitu chaldeoꝛ. l Audierūt malū meū. tale ⁊ tā-
tū q̄ non possū vltra resistere. m Letati sūt. obsidētes enī
ciuitatē aliquā multū gaudēt q̄si audiūt q̄ illi q̄ sunt intra nō
possunt tenere ciuitatē. n Qm̄ tu fecisti. q̄si diceret: ꝺ non
accidit chaldeoꝛ ꝛrute: sz ex punitione tue iusticie. o Ad-
duristi. i. adduces. loquit̄ enī de futuro ꝑ modū ꝑteriti ꝓter
certitudinem ꝓphetie. videbat enī ꝓpheta futuram babylo
nis destructionem ad iudeoꝝ cōsolationez: qz per hoc habue
runt licentiā redeūdi primo anno Cyri. p Ingrediaꝫ omne

D malum

Universidad de Piura Biblioteca

Moralit factum est: ꝛc legē. ꝓphetas ꝛ omnia cōpleta fuerūt. Moral. Ingrediat ꝛc. Alia in cōspectu dei expansa regat. Ingrediatur omne malū qđ sc̄z fouis intuitu ingerit. Ingrediat cōstitue vt euadam tuo auxilio: qui in me non ꝑuidi. Deuindemia eos ab oībus fraudibus suis: ne fructum meū auferāt mihi.

Sicut vindemiasti me: cum tu iratus dona tua subtraxisti: ꝓpter iniq̄tates
Ps.118. meas: quare iust⁹ es .d. ꝛ rec.iu.t. Et hec sunt signa ꝓpter que omnia signorum facta sunt miracula. vñ: Dedisti metuentib⁹ te signū vt fugiant a fa.ar.vt liberētur dilecti tui. Sed aut̄ noluerunt ꝑcauere: incurrent ea que minant scripture. vnde: Excita furorem ꝛ effunde
Eccl.36.b iram: festina temp⁹ ꝛ memento finis: quasi ne semp affligant sancti: recipiat vnusquisq; qđ gessit: ꝛ inuita mirabilia ꝓ significantib⁹ significata. Ideo in fine huius lamentationis Tau lram. i. signa ꝓnotauit: ꝛ versib⁹ lachrymabilib⁹ ꝓphetando futura cōpleuit. Allego. Balthasius. Ingrediat. q. d. re domine non vindicas sanguinē nostrū: ꝛ vindica
Allego. domine sanguinē seruoꝝ tuoꝝ qui. e. est. deuindemia eos
Apo.19.a ꝛc. hoc in iudicio cōplebit: quādo mali recipiēt qđ merent. Sed impij hic auferunt temporalia: in futuro amittēt eterna ꝛ sicut sanctos deo permittente oppresserūt: ita deo opprimente eternas penas sustinebūt. qđ timēs ecclesia subiūgit: Multi enim gemitus mei ꝛc. ℣ Quomodo

Nico. de lyra

malum coram te. vt puniat. a Et deuindemia eos. destruendo muros eoꝝ ꝛ bona rapiendo. ꝛ ꝑ dicit ꝓpheta nō ce vindicte: ſ⁹ diuine iusticie. Ca. I

Moraliter.

lepit lamētatio casus hierlm hystorice ꝑ quā signat lamētatio casus hierlm allegorice ꝙ militās ecclia. Circa qđ sciēdū ꝙ in his lamentationib⁹ eadem sententia frequenter repetit sub aliis verbis ꝛ aliq̄ sub eisdē sicut ꝛ in cāticis leticie fieri solet. Item sciendū ꝙ casum hierlm aliq̄ dicit de⁹ fecisse: qđ ē intelligendū ꝓmissiue tm̄ ℣tum ad mala culpe. ℣tum aut̄ ad mala pene: pōt intelligi deus fecisse non solū ꝓmissiue sed etiā actiue: q⁹ ſ⁹ non sit actor mali culpe est tm̄ actor mali pene ſm ordinē sue iusticie ꝓcedentis. Jgit circa hierlm allegoricam q̄ est militans ecclia sciendum ꝙ declinauit multuꝫ a ꝑfectione ꝓma in ꝑlatis ꝛ clericis ꝛ etiā religiosis. ꝛ similiter i ꝓncipibus ꝛ laicis sibi subiectis. Sicut cēpoꝝ⁹ modernis multū defecit in numero fideliū. Naꝫ africa tota q̄ aliq̄n fuit christianis repleta saltē ꝑ maiorē ꝑte nunc ē ab infidelib⁹ habitata ꝛ possessa. Grecia vero ē scismatica facta. ꝛ tota terra sācta a saracenis ꝛculcata. Dicit etiā ꝙ armenia ē eis subiecta de nouo: ꝛ non solū ℣tum ad tributi redditionē sed etiā ℣tum ad legis machometice receptionē saltē ꝑ magna ꝑte. qđ est materia magni doloris toti gēri christiane. De christianis aut̄ remanētib⁹ ſ⁹ plures sint de ecclia numero: pauci tm̄ respectiue sunt numero ꝛ merito: ꝓpter qđ lamētādo dicēdū ē: ℣ Quō sedet sola ciuitas. i. ecclia q̄ dicit ciuitas. nam in ea debet esse ciuiū vnitas ꝑ ꝛcordiā charitatis: ꝛ nunc deo ꝓmittente ꝛ diabolo ꝓcurante: facta est q̄si sola respectu ꝑ teriti tē poris ꝛ dissura mutuis dissentionibus ꝛ guerris. ℣ Plena ꝓplo. ſm numerū ꝛ meritū. s. ꝛpe ꝑterito. c Facta est q̄si vidua. nā ex abundāte malicia videt christus ei⁹ sponsus eam in magna ꝑte deseruisse. a Mna gētiū. i. que deberet aliis gentib⁹ dominari. c Facta ē sub tributo. saracenoꝝ ꝛ aliorum infideliū in pluribus ꝑtibus orbis. ꝛ in illis qui liberi sunt ab humano tributo multi ꝑ peccatū demonib⁹ sunt subiecti. d Plozās plorauit in nocte ꝛc. Hoc ꝺr ℣tū ad deuotos qui sunt in ecclia: qui ꝛsiderantes ꝑdicta sunt in luctu et angustia. g Nō est q̄ ꝛsoletˉ eā ex oībus charis eius. i. ꝑlatis clericis ꝛ religiosis. isti nanq̄ intimiores ecclie debēt esse. ꝛ tm̄ eoꝝ multi plus destruūt ecclesiā suis malis morib⁹ ꝛ exemplis q̄ laici. ideo subdit: ℣ Oēs amici ei⁹ spreuerunt eā. fugiētes ecclīam ꝑ indeuotionē: sed nō ꝑ bonoꝝ temporaliū collectionē. ideo subdit: ℣ Et facti sūt ei inimici. spoliantes eā bonis ꝛpalib⁹ ꝛ non intēdētes obsequijs ei⁹. b Migrauit iudas ꝓpter affliction⁹ ꝛc. Judas q̄ interꝑtat ꝓfitens siue laudās. signat ꝓmos religiosos in desert⁹ habitātes ꝛ ibidem assidue diuinis laudib⁹ intēdētes. sed q̄m hoc fuit laboriosū pluribus. ideo migrauerūt ad habitādū ꝛ in ciuitatib⁹. ideo subdit: ℣ Habitauit inter gētes. nō solū ℣tū ad corp⁹ sed etiā

ſ futuris bonis.

te: ꝛ deuindemia eos sicut vinde a
a ſ ſicnibus. b ſ ꝑ eos. c ſ iuste. s.
miāsti me ꝓpter iniquitates me
a ſ q⁹ multi excessus.
as. Multi eni gemitus mei: ꝛ cor
meum mgrens.

sfactum est: ꝛ lege. ꝓphetas ꝛ omnia cōpleta fuerūt. Moral. Ingrediat ꝛc. Alia in cōspectu dei expansa regat. Ingrediatur omne malū qđ sc̄z fouis intuitu ingerit. Ingrediat cōstitue vt euadam tuo auxilio: qui in me non ꝑuidi. Deuindemia eos ab oībus fraudibus suis: ne fructum meū auferāt mihi.

Sicut vindemiasti me: cum tu iratus dona tua subtraxisti: ꝓpter iniq̄tates meas: quare iust⁹ es .d. ꝛ rec.iu.t. Et hec sunt signa ꝓpter que omnia signorum facta sunt miracula. vñ: Dedisti metuentib⁹ te signū vt fugiant a fa.ar.vt liberētur dilecti tui. Sed aut̄ noluerunt ꝑcauere: incurrent ea que minant scripture. vnde: Excita furorem ꝛ effunde iram: festina temp⁹ ꝛ memento finis: quasi ne semp affligant sancti: recipiat vnusquisq; qđ gessit: ꝛ inuita mirabilia ꝓ significantib⁹ significata. Ideo in fine huius lamentationis Tau lram. i. signa ꝓnotauit: ꝛ versib⁹ lachrymabilib⁹ ꝓphetando futura cōpleuit. Allego. Balthasius. Ingrediat. q. d. re domine non vindicas sanguinē nostrū: ꝛ vindica domine sanguinē seruoꝝ tuoꝝ qui. e. est. deuindemia eos ꝛc. hoc in iudicio cōplebit: quādo mali recipiēt qđ merent. Sed impij hic auferunt temporalia: in futuro amittēt eterna ꝛ sicut sanctos deo permittente oppresserūt: ita deo opprimente eternas penas sustinebūt. qđ timēs ecclesia subiūgit: Multi enim gemitus mei ꝛc. ℣ Quomodo

malum coram te. vt puniat. a Et deuindemia eos. destruendo muros eoꝝ ꝛ bona rapiendo. ꝛ ꝑ dicit ꝓpheta nō ce vindicte: ſ⁹ diuine iusticie. Ca. I

Moraliter.

a Quō sedet sola ci. ꝛc. Hic incipit lamētatio casus hierlm hystorice ꝑ quā signat lamētatio casus hierlm allegorice ꝙ militās ecclia. Circa qđ sciēdū ꝙ in his lamentationib⁹ eadem sententia frequenter repetit sub aliis verbis ꝛ aliq̄ sub eisdē sicut ꝛ in cāticis leticie fieri solet. Item sciendū ꝙ casum hierlm aliq̄ dicit de⁹ fecisse: qđ ē intelligendū ꝓmissiue tm̄ ℣tum ad mala culpe. ℣tum aut̄ ad mala pene: pōt intelligi deus fecisse non solū ꝓmissiue sed etiā actiue: q⁹ ſ⁹ non sit actor mali culpe est tm̄ actor mali pene ſm ordinē sue iusticie ꝓcedentis. Jgit circa hierlm allegoricam q̄ est militans ecclia sciendum ꝙ declinauit multuꝫ a ꝑfectione ꝓma in ꝑlatis ꝛ clericis ꝛ etiā religiosis. ꝛ similiter i ꝓncipibus ꝛ laicis sibi subiectis. Sicut cēpoꝝ⁹ modernis multū defecit in numero fideliū. Naꝫ africa tota q̄ aliq̄n fuit christianis repleta saltē ꝑ maiorē ꝑte nunc ē ab infidelib⁹ habitata ꝛ possessa. Grecia vero ē scismatica facta. ꝛ tota terra sācta a saracenis ꝛculcata. Dicit etiā ꝙ armenia ē eis subiecta de nouo: ꝛ non solū ℣tum ad tributi redditionē sed etiā ℣tum ad legis machometice receptionē saltē ꝑ magna ꝑte. qđ est materia magni doloris toti gēri christiane. De christianis aut̄ remanētib⁹ ſ⁹ plures sint de ecclia numero: pauci tm̄ respectiue sunt numero ꝛ merito: ꝓpter qđ lamētādo dicēdū ē: ℣ Quō sedet sola ciuitas. i. ecclia q̄ dicit ciuitas. nam in ea debet esse ciuiū vnitas ꝑ ꝛcordiā charitatis: ꝛ nunc deo ꝓmittente ꝛ diabolo ꝓcurante: facta est q̄si sola respectu ꝑ teriti tēporis ꝛ dissura mutuis dissentionibus ꝛ guerris. ℣ Plena ꝓplo. ſm numerū ꝛ meritū. s. ꝛpe ꝑterito. c Facta est q̄si vidua. nā ex abundāte malicia videt christus ei⁹ sponsus eam in magna ꝑte deseruisse. a Mna gētiū. i. que deberet aliis gentib⁹ dominari. c Facta ē sub tributo. saracenoꝝ ꝛ aliorum infideliū in pluribus ꝑtibus orbis. ꝛ in illis qui liberi sunt ab humano tributo multi ꝑ peccatū demonib⁹ sunt subiecti. d Plozās plorauit in nocte ꝛc. Hoc ꝺr ℣tū ad deuotos qui sunt in ecclia: qui ꝛsiderantes ꝑdicta sunt in luctu et angustia. g Nō est q̄ ꝛsoletˉ eā ex oībus charis eius. i. ꝑlatis clericis ꝛ religiosis. isti nanq̄ intimiores ecclie debēt esse. ꝛ tm̄ eoꝝ multi plus destruūt ecclesiā suis malis morib⁹ ꝛ exemplis q̄ laici. ideo subdit: ℣ Oēs amici ei⁹ spreuerunt eā. fugiētes ecclīam ꝑ indeuotionē: sed nō ꝑ bonoꝝ temporaliū collectionē. ideo subdit: ℣ Et facti sūt ei inimici. spoliantes eā bonis ꝛpalib⁹ ꝛ non intēdētes obsequijs ei⁹. b Migrauit iudas ꝓpter affliction⁹ ꝛc. Judas q̄ interꝑtat ꝓfitens siue laudās. signat ꝓmos religiosos in desert⁹ habitātes ꝛ ibidem assidue diuinis laudib⁹ intēdētes. sed q̄m hoc fuit laboriosū pluribus. ideo migrauerūt ad habitādū ꝛ in ciuitatib⁹. ideo subdit: ℣ Habitauit inter gētes. nō solū ℣tū ad corp⁹ sed etiā sed etiam ℣tum ad mores. ꝑs. cy. Cōmixti sūt inter gentes et didicerūt opa eoꝝ ꝛc. a Nec inuenit requiē. sc̄z ꝛsicētie bone ſ⁹ magis turbationē. ideo sequit: b Oēs ꝑsecutores ei⁹. id ē demones. c Apprehēderūt eaz inter angustias. i. inter strictas religionis obseruātias q̄s trāſgrediunt: ꝛ sic a demonib⁹ capiunt. d Sic ſson lugent eo q̄ nō sint qui veniāt ad solēnitatē. naz religiosi habētes magnas possessiones occupati sūt circa tēporalia: et sic non ꝛueniūt in ecclia. medicātes etiā multū discurrūt. ꝛ sic ad ecclīam non veniunt: et de remanentib⁹ in domo multi occupāt circa studiū curiosoꝝ ꝛ inutiliū: ꝓpter qđ in magna ꝑte refugiūt ecclesie officiū. ideo subdit: g Porte ei⁹ destructe. i. doctores et ꝑdicatores q̄ dicunt porte eo q⁹ debēt aliis aditū ꝑbere: ſ⁹ aditˉ ille destruit ꝑ curiositatē doctrine. b Sacerdotes ei⁹ gemētes. nā curati q̄si leuant ab eis subsidia ꝑ bono cōmuni magis gemūt ꝙ ꝓ suis peccatis vel suoꝝ subditoꝝ. i Virgines ei⁹ squalide. nā aliq̄ moniales q̄ dicūt ecclesie ℣gines de incōtinētia sūt notate. k Et ipa. sc̄z ecclesia. l Oppressa ē amaritudine. vñ beat⁹ Bern̄. exponit illō Esa. xxxviij. dictū in ꝑsona ecclie: Ecce i pace amaritudo mea amarissima. nā tēpore pacis magis amaricat de clericoꝝ ꝛ religioſoꝝ peccatis: q̄s tpe tyrānoꝝ de corpalib⁹ tormētis. l Facti sūt hostes i capite. sc̄z saraceni in terra sācta in egypto ꝛ arme nia ꝛ aliꝫ infideles in plurib⁹ locis. m Et inimici eius locupletati sūt. de bonis ꝛpalib⁹ q̄ a ꝛpianis rapuerūt. n Quia dñs locut⁹ est sup eā. sc̄z malum pene. ꝓpter multitudinē mali culpe. n Parvuli ei⁹ ducti sunt in captiuitatē. sc̄z simplices christiani q̄ capta terra non poterāt redimi. p Ās faciē tribulātis. i. duris laboꝝ⁹ affligēt. q Et egressus ē a filia sion. i. ecclia. b Mis decor ei⁹. gre ꝛ ℣tutis. c Facti sunt aūt ꝓncipes ei⁹. i. doctores ꝛ ꝑlati. d Celut arietes nō inuenientes pascua. sacra⁹ lra⁹ ꝑ pecuniaꝫ. e Et abierūt ꝛc. sc̄z i captiuitatē vitioꝝ. f Ās faciē subsequentis. sc̄z demonis q̄ nō resistentes sibi impellit de petō in petm̄ in abyssū vitiorum. g Recordata ē hierlm dierū afflictiōis sue ꝛ ꝑuaricationis. ꝓsiderādo ꝙ ꝓtā sua bene meruerūt talia mala. h Et oīm desiderabiliū suoꝝ ꝛc. i. ꝓsolationū diuinaꝝ q̄s habuerat tpe xꝑi ꝛ apl̄oꝝ. k Cū caderet ꝑ manꝰ ei⁹. a statu ℣tutis i manus demonis. l Et non ē⁹t auxiliator. q⁹ doctores ꝛ ꝑlati q̄ debēt auxiliari paꝝ curāt nisi de ꝑfectu suo ꝛpali. l Viderunt eā hostes. i. infideles. m Et derisērūt sabbata ei⁹. ecclie cultū idolatriā reputātes. n Peccatū peccauit hierlm ꝛc. Hic reddit causa ꝓdicti casus q̄ ē multiplicatio petoꝝ ei⁹. a Omnes q̄ glorificabāt eā. ꝓpter vitā ꝛ miracula q̄ faciebant ep̄i ꝛ religiosi ꝑteritˉ tēporib⁹. b Spreuerūt eā q̄ viderūt ignominiā ei⁹. i. turpitudinē vite i modernis clericis ꝛ multˉ religiosis. d Ipa aūt gemēs. sub petoꝝ pōdere. e Et ꝛuersa est retrorsū. a statu ꝑfectioīs ad miseriā culpe. f Sordes ei⁹ in pedib⁹ ei⁹. qđ fit cū p exercitiū mali acq̄rit habit⁹ p quē placet act⁹ mal⁹. ſm qđ ꝺr ꝓuer. j. Qui letāt cū male fecerit ꝛ exultāt i reb⁹ pessimis. g Nec recordata ē finis sui. i. vere beatitudinis a qua auersa est ꝙ ſuolutionē peccati. ideo subdit: h Deposita ē vehemēt⁹ nō habēs ꝛsolatoꝛ. sc̄z piū doctoꝛ ꝛ sollicitū pastoꝛ. iō petit diuinā cōsolationē dicēs: i Aide dñe afflictionē meā q̄m erect⁹ est inimic⁹. i. diabol⁹. k Manū suā misit hostis ad oīa desiderabilia ei⁹. i. ad auferēdū bona gr̄e ꝛ ℣tutis. sic dicit Greg. homel. xxix. Nō curat antiq⁹ hostis vt terrena tollat ſ⁹ vt charitatē i nob⁹ feriat. l Quia vidit gētes ingressas sāctuariū suū. faciētes ibi tpe Saladini stabulū eq̄oꝝ. n Oīs ꝓplˉ ei⁹ gemēs. ex tali ꝛceptu sancti loci. m Et q̄rens panē. ad famis tēperationē. ꝛ q̄n ꝑ fuit valde doloꝛosū. subdit: n Aide dñe. oc̄o tue clemētie. ꝓuocāt⁹ etiā aliꝫ ad cōpatiēdū ei ꝺr: o O vos oēs q̄ trāsitis ꝙ viam ꝛc. q̄n vindemiauit me vt locut⁹ est dñs. tradēs me infidelib⁹ ad meū sāguinē effundendū. b De excelso misit ignem. sc̄z vindicte sue. i In ossib⁹ meis. i. in viris fortib⁹ q̄ nō potuerunt se defendere ab ifidelib⁹. k Et eruit me. q̄n inflicta vexatio dat ꝛtellectū. ideo subdit: k Expādit rhete. sc̄z pnīe vt vltra non ꝓcedā ad malū ſ⁹ reuertar ad bonū. l Posuit me desolatā. ꝙ petoꝝ meoꝝ iugē recordationē. m Vigilauit iugum iniq̄tatū meaꝝ. Hoc pōt exponi de mortuis in petō mortali q̄ pena grauis ē ꝛ ꝓtinua. ideo iugū vigilans noīat. n In manu ei⁹. sc̄z iusticie. a Conuolute sunt ꝛ iposite collo meo. sic fardell⁹ latroni depēdenso. Infirmata ē ℣tus mea. q⁹ talis est extra

est extra merēdi statū. d Dedit me i manu de q̄ nō potero surgere. nā i inferno nulla ē redēptio. f Abstulit oēs magnificos meos. i. fideles deuotos q̄ꝫ ꝑces nō valēt damnat⁹: ꝓt qđ ablati dicūt ab eis. g Locauit aduersū me tp̄s. in q̄ male opatus sum cū tū mihi datuꝫ fuisset ad bñ opandum. h Ut ꝛterat electos meos. i. speciales socios vt socij sint i pena sicut i culpa. b Torcular calcauit dñs ꝛc. i. locū ꝑfecte depressionis sicut sāctis ꝑparauit locū exaltatiōis. i Jdcirco ego deplorans ꝛc. nā ibi ē fletus ꝛ stridor dentiū. Matth. viij. k Quia lōge fact⁹ est a me ꝛsolator ꝓuertens animā meā. sc̄z ad bonū. nā penitētia fructuosa nō habet ibi locum. l Facti sūt filij mei ꝑditi. i. imitatores mei. m Mān⁹ sua luit inimic⁹. i. ꝓtectu mortis. a Expādit sion ꝛc. Hoc exponi pōt de amissiōe regni hierosolymitani. in sion nāq̄ fuit fortaliciū hierlm q̄ metropolis ē in regno iudee: ꝓpter qđ ꝙ sion potest ꝛtelligi terra sancta cui⁹ habitatores christiani frequēter petiuerūt auxiliū ab aliis christianis. iō ꝺr Expādit sion man⁹ suas. petēs auxiliū. ℣ Non ē q̄ ꝛsolet eā. q⁹ non fuit eis exhibitū: ꝓt qđ ab inimic⁹ circūstantib⁹ secutū ē terre tot⁹ excidiū. ideo subdit: b Mandauit dñs in circuitu ei⁹ ꝛc. i. mādare ꝓmisit ꝑ soldanū. d Facta ē hierlm quasi polluta mēstruis inter eos. q⁹ calcat⁹ ꝑ saracenos. Quia tū ꝑ ex diuina iusticia ꝓmittit ex peccat⁹ ꝑ christiani. subditur: e Just⁹ ē dñs q⁹ os ei⁹ ad iracundiā ꝓuocaui. ꝛ q̄n subtracta cum videt ab illa terra diuinū subsidiū ꝛ humanū exclamat dicens: g Audite obsecro vniuersi ꝑ ſ⁹ ꝛ videte dolorem meū. ꝛ subdit causa cū ꝺr: b Virgines mee ꝛc. in captiōe eīs hierlm ꝛ achon ꝓtigerunt illa mala. i Vocaui amicos meos. i. alios christianos. k Et ipi deceperūt me. nā ex auxiliū ꝓmissione saraceni grauiꝰ egerūt erga me. l Sacerdotes mei ꝛc. i. illi q̄ fuerūt obsessi. Et q̄n ꝑ est materia doloris exclamat. dicēs: a Aide dñe q̄n tribulor. et subdit causa cum ꝺr: b Cōturbat⁹ ē vēter me⁹. vēter ecclie sunt ꝑlati et alij diuites in ecclia dei: q⁹ sicut vēter recipit cibū. ꝓ se et ꝓ aliis mēbris. nā inde mittit ad membra cetera nutrimētū: sic ipsis data sūt bona ꝛpalia. ꝓ se ꝛ pauꝑib⁹ q̄ sūt ecclie mēbra. sed ille vēter ꝛturbat⁹ ē tot⁹ionib⁹: naz illa bona retorquent ad sumptˉ pōpaticos faciēdū: vel ad amicos suos carnales i debite ꝓmouendū. c Subuersū est cor meū ꝛc. cor illud possunt dici religiosi. q⁹ sicut cor ē latū supius ꝛ strictū inferius: sic religiosi debent ꝙ amorē celestiū supius dilatari ꝛ inferius circa terrenoꝝ appetitū ℣tum bono modo fieri pōt restringi: dicēte cū Paulo in epla. j. Timoť. vj. Habētes alimēta ꝛ q̄bus tegamur his ꝓtenti sumus. ſ⁹ cor illud ē subuersum: q⁹ multi sūt circa diuina multū restricti ꝛ circa curā temporaliū dilatati. Bern̄. sup missus ē. Videas plerosq; post aggressam xꝑi militiā rursus secularib⁹ implicati negocijs. rursus cupiditatib⁹ terrenis ꝛmergi: cū magna cura erigere muros: ꝛ negligere mores. sub ꝑtextu q̄s cōmunis vtilitatis verba vendere diuitib⁹ ꝛ matronis salutationes. ex q̄bus sequit bene ꝓsiderantib⁹ amaritudinis plenitudo. ꝓt qđ subdit: d Foris ꝛterficit gladi⁹. sc̄z infideliū ab extra christianos ꝙ sequentiū. e Et dom⁹ moꝛs sicꝫ est. i. intra ecclesiaz ꝙ guerras christianoꝝ. g Audierūt q⁹ ingemisco ego ꝛc. sequit: Et letati sūt. nā fidelīū adinuicē ꝓturbatio est infideliū exultatio. o Adduxisti diē ꝓsolationis. sc̄z fidelib⁹ in tua ꝑsentia. q⁹ ꝺr a doctoribus q⁹ secta machometi sicut a gladio ince pit sic est ꝙ gladiū terminā da. ideo subdit: ℣ Et fient sicꝫ mei ꝛc. que patent ex dictis.

Incipiūt additiones Pauli burg⁹. sup libꝝ Threnoꝝ Hieremie. Jn ca. j. vbi ꝺr in postil. Quō sedet.

Additio.

Licet liber iste cōpetēter exponať ad plenū lr̄e sensū a postillatore: tū magister petrus aureoli notabili⁹ videť illū exponere i q̄dā cōpendio sacre scripture: ꝛ q⁹ illud cōpēdiū nō habeť cōiter. ideo de ꝑ nō me expedio remittēdo ad ipm: ſ⁹ suā expositionem interposui inť additiones: ſ⁹ nō eā ponēdo oīno sub ꝓpꝛia ℣bis: ꝑ q̄q; aliq̄d modicū mutādo addēdo seu diminuēdo. put visū fuit. Et notādū ꝙ i hac expositiōe nō ꝓcedit ad singula ℣ba lr̄e exponēda: ꝑ solū ad ꝓncipale inť⁹ cuiuslibet ℣sus: relictis aliis industrie studentis. tū q⁹ liber iste metrice ꝓcedit vt postillator dicit ꝛ cōiter tenet: ꝛ ꝓcessu aūt metrico nō singla ver ba sūt pōderāda: sepe enī cadē replicat auctor vl̄ alia ꝛtroducit ꝓut metrico mō ꝓgruit: ꝑ illa tm̄ sūt exponēda q̄ ꝓncipaliter ꝛtēdūť: tū q⁹ illa q̄ i hac expositiōe relinquūť possūt habere expostilla suo mō ꝓut ad ꝓpositū ꝑtinent exponēda. Primo ꝺ ſm ꝑdictū doctoꝛē liber iste in q̄nq; ꝑtes diuiditur. In q̄ꝫ ꝓma ꝓpha ꝓncipaliť lamētať destructionē ciuitať hierlm q̄ qđem

Universidad de Dan... Biblio...

meos dñs ꝛc. Tocular calcauit dñs ꝛc. et sic sub ꝯtuoꝛ metaphoꝛis ꝓdict⁹ lamẽtata ẽ sue miserie magnitudinẽ. Jn secūda ꝙ ꝓte lamẽtaꝭ sup �phabilitate diuĩe iracũdie: ꝛ ꝑ duobus ꝙsiculis. Jn ꝓmo nãq; ostẽdit q ipa nõ põt deū placare lachrymis oculoꝝ dicẽs: Jdcirco ego plorans ꝛ oculꝰ meꝰ deducẽs aq̃s ꝛc. Jn secõ ꝙ ostẽdit q nõ põt deū placare gestibus manuũ aut signis deuotiõis q̃rũcq; dicens: Expandit manꝰ suas siõn ꝛ nõ ẽ q̃ ꝙsolet eã: ꝛ sic lamẽtaꝭ sup �phabilitate diuĩe iracũdie: cũ tñ ꝙsueuisset alias sibi deũ placabilẽ ĩuenire: fuit ptz ĩ multis sacre scripture locis. Jn tertia vero ꝓte lamẽtãdo ꝓfitet̃ ĩstud ꝓuenire ex rectitudine diuĩe iustitie de q̃ dicit: Just⁹ ẽ dñs q̃ os ei⁹ ad iracũdiã, ꝙ audi: ꝛ ꝓ rat ps ista q tres versiculos. Jn ꝓmo enĩ ꝓfitet̃ deus nõ fuisse inustũ in captiuitate quã inflixit iudeis a bierlm exeuntibus. de q̃ dicit: Juuenes mei ꝛ ẽgines mee abierũt ĩ captiuitatẽ. Jn secõ ꝓfitet̃ q de⁹ nõ fuit iniust⁹ in fame quam inflixit remanẽtib⁹ de q̃ dicit: Vocauĩ amicos meos ꝛc. Sacerdotes mei ꝛ senes mei in vrbe ꝙsumpti sunt ꝛ cetera. Jn tertio ꝓfitet̃ q nec fuit iniust⁹ in morte ꝛ gladio: q̃ inflixit oĩb⁹ tam ĩltis q̃ ĩllis de q̃ dicit: Vide dñe q̃m tribulor. ꝛ seq̃tur: foris interficit gladi⁹ ꝛ domi mors. Jn ꝑta ẽo ꝓte ꝛ vltima lamẽtãdo ꝑsto laꝭ dulcoꝛẽ diuine clemẽtie ꝛ remediũ ꝙsolatiõis future: ꝛ continetur ps illa in duob⁹ ꝙsiculis vltimis. Jn ꝓmo nãq; aperit inimicoꝝ incõpassionẽ respectu sui: ꝛ ꝓnunciat sibi diuinaq; consolationem ex aduersariorum afflictione futura. de qua dicit: Audierunt quia ingemisco ꝛc. et sequitur. Addu xisti. id ẽ adduces. Diem consolationis ꝛ ẽnt similes mihi. Jn secũdo vero petit futuram punitionem sup inimicos ex demerit⁹ eoꝝ ad suã futurã ꝙsolationẽ de q̃ dicit: Jngrediatur omne malũ eoꝝ coꝝ te et deuindemia eos sicut vindemiasti me.

Hist. A

¶ a Uomodo obtexit. La.II

q Paschasi⁹ Hist. Prioꝛib⁹ singulis sapphyci metri clausule ternoꝝ versuũ: singulas cũ ĩterpretationib⁹ suis lras reddidi: nõ q̃ ꝓpha elegãtie sectari aut metro ludere studuerit ꝙ spõte secular⁹ sapia seruit diuĩe. Sz qz. xxij. sũt hebraica elemẽta: q̃b⁹ omne qđ ꝺr initiaꝭ ꝛ finiꝭ placuit totidẽ ꝓncipia versuũ: elemẽtis eisdẽ ex ordiri: vt ꝛ poetica defuiret disciplia: ꝛ diuina fulgeret mysteria. Quia vero lõgũ ẽ singulis clausulis: singulas lras cũ ĩterpretatiõibus suis ĩserere ꝛ exponere: decreui eaꝝ ꝙnexiões in ꝓncipio scõi alphabeti annotare: ꝛ lectoris arbitrio relinqui: quõ singularum lraꝝ ĩtelligẽcias reddat versib⁹ suis. Est aũt ꝓma ꝙnexio ꝑtuoꝝ lraꝝ aleph beth gimel daleth: hoc ẽ doctrina: domus: plenitudo tabulaꝝ: q̃ꝝ si due iũgaꝭ extreme: ꝙficient doctrinã tabularũ: in q̃bus scz lex dei digito scripta ẽ: et plenitudo dom⁹ ẽ. Ex doctrina enĩ libꝛoꝝ aut tabulaꝝ: plenitudo dom⁹ dei efficit. Si aũ gimel ꝛ daleth ĩuerteris: erit sensus q̃ plenitudo tabulaꝝ. i. scripturaꝝ est doctrina dom⁹. i. dei. Quia vo dom⁹ salomonis ĩtrinsec⁹ tabulata legit: ꝑ tabulas possum⁹ eos ĩterꝑtari: q̃ꝝ latitudie charitat⁹ dom⁹ eminẽtioꝛa ꝙiũcta ornant: q̃ꝝ doctrina ẽ plenitudo toti⁹ dom⁹: q̃ de fonte timoꝛis dñi nascit vt ad culmẽ sapientie dei pueniaꝭ. vñ Esaias: A timoꝛe tuo dñe ꝙcepim⁹ ꝛ peperim⁹ spiritũ salutis. Secũda connexio ẽ he. vau. saen. beth. hoc est: ista et hec vita. Harum si duas extremitates iungas et duas medias: ꝛibit talis ĩtelligẽtia. Et hec q̃ ꝓmisim⁹ scz ĩ ista vita: necessaria sũt: scripturaꝝ. s. sciẽtia ꝑ quã ꝛps agnoscit ĩ ista vita ꝛ ꝓparaꝭ sempiterna. Hic ẽ liber in q̃ ꝙtinentur lamẽtatiões ꝛ carmẽ et ve. lamẽtari enĩ oꝑtet ꝑ peccatis ꝛ ꝑ dilatiõe boni: vt tãdẽ deo leti carmina canam⁹: ne ve ꝓpe tuũ icurram⁹: et ĩ ꝑsentiaꝭ ista est vita eoꝝ q̃ de infantia ablatanꝭ ĩ virũ ꝓfectũ. Tertia ꝙnexio ẽ teth ioth: qđ est ꝓncipiũ bonũ: ĩ q̃ cũ doctrina a timoꝛe dei ꝙcipim⁹ lamẽtãdi ĩstituta: donec pueniam⁹ ad ꝑfectũ salut⁹. vñ: Btĩ q̃ lugẽt q̃m ipi cõsolabũtur ꝛ ad celeste⁹ vite cãtica pueniꝭ: ĩ bonũ ꝓncipiũ vite ꝓpanaꝭ: Tũc abstergẽt deꝰ. o. la. a. o. eoꝝ. Seq̃tur iter septẽ media cõnexio: caph: lameth. i. manꝰ coꝛdis vel discipline. Manꝰ vt ex tendaꝭ ad opa charitat⁹: coꝛdis luctus subaudis vel meditatio disciplineꝰ: vt oĩa mũda sint nobis: qđ q̃nta lraꝝ ostendit picopa q̃ est mem. nun samech: ꝑ est ex ipsis sempiternũ adiutoꝛiũ: qđ sic planũ est vt expositiõe nõ egeat: ex dnab⁹ medijs tã supioꝛa cõplectẽtur q̃s inferioꝛa renumerãt. Jn sexta connexio. seq̃t: eyn: pe: sadik: qđ ẽ fons vel oculꝰ: oꝛis: iusticie: qz ex gemitu coꝛdis emanat fons pietatis: ꝛ oculꝰ illuminaq̃ deꝰ videt. vñ: Beati mũdo coꝛ. q. ipsi. d. vi. Ex manu aũt et oꝛis eloq̃o diuine iusticie ꝙdũtur in celo. vñ: Diuitias celo cõdidit oꝛe: manu: q̃ diuitie: ꝑfecte vite iusticie ĩtelligũtur. vñ:

Esa.26. c

Mat.5. a

Apo.21.a

Mat.5.a

Pś.131. Justicia eiꝰ manet in se. seculi. Sequit extrema ꝛ septima connexio: kuph res: schin: tau: qđ ẽ ĩterꝑtatũ vocatio capitis dẽ tũ signa. Per dentes vox articulata intelligit qz elementa q̃ ꝓmissa sũt: signa sunt oĩm vocum sanctaꝝ scripturaꝝ: ꝛ vocatio capitis. i. xp̃i ꝑ quẽ venitur ad patrẽ. nec dubiũ q̃n spũs scz mystice in septenario bos posuerit ĩtellectus. vñ Medius ad vtroscz ternarios apte referꝝ.

Hist. Pascha⁹ Hist. Quõ ꝛc.

¶ Notãdũ

a ¶ exclamatio ãmiratiõis ꝛ dolꝛis plena. ¶ ꝛsi nõ bene cõueniũt hec.

b ¶ subito. c ¶ error⁹ peꝛi ꝛ ignoꝛãtie

q Uomõdo obtexit caligine in furoꝛe suo dominꝰ filiã sion: proiecit de celo in terra gloꝛiã ĩclytam ĩsrael: et nõ ẽ recoꝛdatus scabelli pedũ suoꝝ in die furoꝛis sui. Beth: Precipitauit

a ¶ quam tantũ diligebat. b ¶ de celesti conuersatione.

a ¶ qui diu deseꝛtam patiꝛ esse. b ¶ anima iusti sedes est dei.

a ¶ qui solebat exaltare.

b

Aia lumẽ scie ꝛ speculũ diuine ꝙtemplatiõis habuit. et nomen eiꝰ anteq̃ peccaret: ĩ celo scriptũ fuit: ꝛ sz pctõ deiecta ĩ terrã. ꝑstituit ꝛ vitijs inquinaꝭ: ꝛ pedes dñi. i. vestigia ꝙceptoꝝ eiꝰ de reliq̃t. cũ eẽt rẽplũ in q̃ habitaret deꝰ et deambularet. ideo ĩ die furoꝛis dñi ab hostib⁹ ꝙculcaꝭ: nec dñs recoꝛdat. Quia ĩ die dñi et ĩ luce stare noluit tradidit eã ĩ die furoꝛis sui. Jn alibi: Maledicta dies in q̃ natꝰ sũ: dies in q̃ pepit me mater mea: in q̃ scz aĩa de celo cecidit. ꝛ tollẽs mẽbra xp̃i fecit mẽbra meretricis. i. babylonis. Et ideo non recoꝛdat dñs ꝛ iniuriã suam vlciscitur. Allegoꝛice. Quõ ob. ꝛc. Mystica sion caligine pec cati et eꝛꝛoꝛis et ignoꝛãtie tegit: q̃ tãtis muneꝛib⁹ antea a suo spõso ditabat. Terrã inclytã ĩsrl de celo ꝓiectã ꝙspicim⁹. cum terrenis actib⁹ ipsa inheret cui⁹ vera ꝙuersatio in celis est: sed abijcit iusto dei iudicio: nec recoꝛdatur dñs scabelli pedũ suoꝝ. Qđuis enĩ fuerit sion dei habitatio pulcherrima: angelis ministrãtib⁹ ꝛ dei ꝓtectiõe honoꝛata: multi miraculis ꝛ diuinis solatijs educata: vt scabellũ dei, xp̃i statũ diuini cultꝰ meꝛi to diceꝛet. eccl̃a tñ ꝑdicatur gloꝛiosioꝛ. vñ moyses: Videbat dñm ĩsrl ꝛ sub pedib⁹ eiꝰ q̃si opꝰ lapidis saphyrini ꝛ quasi celũ q̃ serenũ ẽ. Doc ẽ celũ de q̃ dictũ ẽ. Celi enarrãt gliam dei. b Paschasi⁹ Hist. Precipitauit ꝛc. Hec omĩa iudeis accidisse manifestũ est: dñs aũt hec oĩa olim feciſſe dicit: non q̃ hierlm peccare cõpulerit: ꝛ ĩsto iudicio peccantes puniꝛit ꝛ puniri pmiserit speci. iacob. famosum templũ. cerimoniarũ cultum et bmõi. Sed iratꝰ dñs oĩa ꝓcipitauit: vt intelligeres dñm non

Hist.

Exo.20.b

2.Re.12.b

Deu.34.a

Pś.11.

Hist.

Exo.xxv.

¶ apter

q Uomodo. Hic ꝙsequẽter describitur hiere mie lamentatio sub scõo alphabeto. ꝛ primo laudatur destructionẽ ciuitatis ꝛ templi: dicẽs admiratiue:

a Quomodo obtexit caligine. s. tribulationis maxime. b In furoꝛe suo. id est in effectu sue iusticie. c Filiam sion. id est hieruslem. vt expositum est capitulo precedenti. d Proiecit de celo in terram. id est de statu summe honoꝛabili ad summe miserabilem. e Jncl̃ytaꝫ ĩsrael. i. hieruslẽ: que erat metropolis et nobilissima in regno iuda. f Et nõ ẽ recoꝛ. scabellũ suoꝝ. i. tẽpli q̃ ĩcẽderũt chaldei. ꝛ dr scabellũ pedũ dei. qz intra ipm erat arca testamẽti ꝛ ꝓpitiatoꝛiũ: quod erat q̃si sedes dei. ꝛ arca quasi scabellũ illi⁹ sedis. sicut dicius fuit pleni⁹

¶ Rec pepcit

¶ pter hec boies ꝙ ꝓpter boies hec obseruasse. Judei autẽ hec ꝓferẽtes gloꝛiabant ꝛ ĩ scelerib⁹ suis voluptabãt. Sciendum ẽ hec oĩa sub romanis plenius cẽ completa: nempe qz fuerũt oĩa ista legalia: quasi magna q̃dã ꝓpheta veniẽte veritate oĩa cõpleta sunt. Jdeo ꝓcipitata sunt oĩnia destructa:

Moralit

Pś. 44.

Hist. Cõfregit. Jn ira furoꝛis eomu ĩsrl ꝛfregit cũ regnũ inde⁹ destruxit. Retroꝛsũ dexteꝛa suã auertit. cũ defensionẽ vrgẽtib⁹ inimici⁹ subtraxit: ꝛ trã eoꝝ ĩ manꝰ inimici tradidit: cũ

Moralit. feuicia hostiũ ꝙsi flãma voꝛãs oĩa ꝙsumpsit. Moralit. Cõfregit. Aia coꝛnua sua habere ꝓhibet. de q̃bus dr: Oĩa coꝛnua pctoꝝ ꝙfringã ꝛ exaltabũtur iusti. Coꝛnua nãq; aliaꝝ sũt foꝛtia mumenta ꝛtutũ: q̃b⁹ aduersa quecq; repeutit ꝛ q̃si fenũ aut pulueꝛe in aeꝛe vẽtilat ꝛ dispgit. Coꝛnua siq̃dẽ non cũ aĩalib⁹ nascũt: ĩnest tñ eis causa nascẽdi: nec aĩa nature ĩsticu ꝛtutib⁹ armat: ꝑ dei munere repleꝛ: q̃uis ipa ꝓius habueꝛit naturaliꝫ ꝓcipiẽdi gr̃aꝝ ꝛ nutriẽdi efficatiã: ꝑ ꝛ se ꝓdidit ꝛ nature libertatẽ: ꝛ ideo q̃ de peccati oꝛigine nascũt: ꝙfringũtur. Coꝛnua alia ꝛoꝛe diuine gr̃e cꝛescũt ꝛ exaltãt: ꝙ ꝑ sibi inuicẽ adueꝛsanꝫ. vñ confregit dñs oĩa coꝛnua carnalis ĩsrl: ne se diuitijs extollãt. Plozat aũt ꝓpha: nõ qz frãgũt: ꝑ qz cũ his in furoꝛe dei aĩa ꝛterit. de q̃ dr: Dñe ne ĩ furoꝛe ꝛ. a. m. Contrabit aũt dñs ꝛ auertit manũ suã a facie inimici: aĩaꝫ insequẽti: qz ipa se ꝓi⁹ hostiꝫ ꝙpositi ꝛ adulteꝛi recepit: qz foꝛtis egressa

Pś. 6.

Gen.34.a

ẽ cũ dina vt videret filias buiꝰ ꝙcli: a diabolo ẽ deuirginata ꝛ ipi incoꝛpoꝛata ẽ: ꝛ lõ auertit dñs manũ suã ꝛ subtrahit auriliũ: qz illa se ꝓi⁹ coꝛruptoꝛi exposuit. Hac de causa etiã iudeos ꝛ exiliũ misit: qz erãt lepꝛosi nõ volatili lepꝛa ꝙ manẽti: qđ significat moyses: cũ manũ q̃ lepꝛosa fuerat extẽderet: ꝛ mun-

Pś. 87. da cũ in sinuꝫ reuocaret. vñ dauid: Ut q̃d auertis manũ. ꝛ. et ꝑ. ꝛ. Manꝰ extẽsa indeos a deo exisse significabat ꝛ extensos

¶ ad praua

a ¶ more suo.

a ¶ dormiens ascẽdẽtes ꝛ descendentes angelos vidit: ideo qz capur. i. mẽs sup lapidem. i. christũ posuit: aliter enim ꝛ si cesset quis a strepitu mundi angelos nõ cõspicit. ¶ ornamenta templi. virtutes. b ¶ q̃ constꝛuerat. c ¶ q̃ natura mitis.

a ¶ pastores: doctoꝛes virtutes. b ¶ ecclesie vel anime ꝓius caste.

a ¶ qui elenabat in celum. b ¶ qui mundauerat. ¶ pollutum ostendit.

a ¶ sacerdotes vel animam que dei erat templum ¶ sensus quos ꝓmouerat. b ¶ q̃ solidauerat.

a ¶ regum foꝛtitudinem.

a ¶ ecclesie vel anime. b ¶ vnde: vt quid auertis manũ tu. ꝛ de. cuã. l. ꝛ. in finem. c ¶ defensionem.

¶ diaboli insequentis.

a ¶ ire luxurie cõcupiscentie.

a ¶ iudicium. b ¶ non ad corrigendũ.

a

dominus nec pẽpercit oĩa speci/osa iacob. Destruxit ĩ furoꝛe suo munitiões uirginis iuda et deiecit in terram: pollut regnum ꝛ ꝓncipes eius. Jmel: Cõfregit in ira furoꝛis sui õme coꝛnu israel: auertit retroꝛsum dexteꝛã suam a facie inimici: et succendit in iacob quasi ignem flammẽ devoꝛantis in gyro. Daleth: Tendit aꝛcum suũ quasi inimicus:

a ¶ Nec pepercit. ex tua miseꝛicoꝛdiã: eo q̃ habet semp iusticiã anneꝛam. b ¶ Omnia speciosa iacob. i. regnũ ꝛ sacerdotiũ: ciuitatem ꝛ templũ: et ꝑ ꝙsequẽs alias ciuitates et foꝛtalicia. c ¶ Pollut regnũ. i. ostendit pollutũ multipliciꝫ peccatis exrigoze sue punitionis. d ¶ Confregit in ira furoꝛis sui. id est in effectu sue iusticie. e ¶ Omne coꝛnu israel. id ẽ omnez statum dignitatis ꝛ foꝛtitudinẽ defensionis. f ¶ Auertit retroꝛsum dexteꝛã suam a facie inimici. q̃ potest dupliciter intelligi. Uno modo referẽdo ad deũ: eo q̃ nõ defendit populũ ĩsrl a suis inimicis. ꝛ sic auertit dexteraꝫ sue virtutis ab eis. Alio modo referẽdo ad populũ: a quo deꝰ subtraxit ꝛtutẽ ꝛ industriã se defendẽdi. ꝛ sic auertit dexteꝛã indeoꝝ a facie chaldeoꝝ. g ¶ Et succẽdit in iacob. s. ꝑ chaldeos bierlm et terraz in circuitu incẽdẽdo. h ¶ Tẽdit aꝛcũ suũ. i. varios modos inuadendi ciuitatẽ ꝑ exeꝛcitum chaldeoꝝ. Vel ad lram: Aꝛcũ: qz in chaldeoꝝ exeꝛcitu eꝛãt multi sagittaꝛij. i. ¶ Quasi

Pś. 17.

Moralit

B

Hist.

a

b

c

d

e

f

g

h

i

Ꝑ aut ad pcnam. Illos antez gemit ecclesia ⁊ plangit :quos p/
centit dñs quasi inimicus :aut p diabolū :aut p hereticos .de
Pā. 10. q̄b⁹ dr: Peccatores intenderūt arcū pa.fa.su.ꝛc. Hmōi enī
Job. 6. a sagitte de arcu dñi.i.de iudicio diuino veniunt. vñ: Sagitte
Pā. 37. dñi in me sūt, et alibi: Sagitte tue infixe sunt mihi. Quosdaz
aūt non pcurit dñs vt corrigāt: quia
arcus in furore ꝛenditur vt corde in/
durati diuiⁿ⁹ feriant. vñ: Dedisti me/
tuentib⁹ ꝛe.s.vt fu.a fa.ar. Firmat do
min⁹.in.s. q̄si hostis ꝛtra ecclesiā: cuz
incessanter affligit vt correcta red.at
aut indurata sua luat supplicia. Occi
dit pulchra visu dū ꝑciosa eius mem/
bra perire patiē. Effundit q̄si ignē in/
dignationē suā. Vides oia discordie
ictibus ⁊ ocupiscētie flāmis cremari.
hoc certi⁹ in nobisplis legimus q̄z in
scriptura recoꝛdamur. a Paschā
Historia. sius. Hist. Factⁿ ē dns. hec oia iudeis
historialiter accidisse dubiū nō ē. La/
chrymosa ergo relatio ad cōpatiendū
āmonet:ad lamenta inclinat:q̄si. Do/
minⁿ ductor indeꝛ ⁊ custos fuit q̄b⁹
q̄si amicus amicis loquebaꝛ: factus
Ō.2. a inimicⁱ⁹. vñ supra dr: Ꝑcipitauit do
minus nec pepcit oia speciosa Iacob:
destruxit in furoꝛe suo dns munitiões
virginis iuda:quod ibi dixit i furoꝛe
suo:hic dicit quasi inimicⁱ⁹. ibi speciо/
sa:hic menia vt quasi alia diceret. Sz
eadem reteꝛens amplⁱ⁹ad lachrymas
reuocaret:vt ad noua ỽba nouos ef/
funderes lachrymas ⁊ eadē sepissime
iterans :nūq̄ fastidias : ne forte cum
Esa.22.a dns nos p Esaiā vocet ad flerum :ad
planctū:ꝛ ad caluiciū ⁊ ad cingulum
sacci:ad gaudiū ⁊ ad vanā leticiā ex/
Eccle.7.b curras. vñ:Melⁱ⁹ ē ire ad domum lu/
Mozalik ctus q̄ ad domū cōuiuij. Mozalik.
Factⁿ est dns ꝛc. Habet aīa virtutum
menia:sicut ciuitas ad ornamētū habet menia. Munitiões
vt se defendat:ita sūt dona q̄ munīūt alia q̄ ornant animam.
Siīter ⁊ ecclia:vt ꝓbie dona ⁊ genera linguaꝝ:interꝑtati/
one sermonū ⁊ hmōi. Hec sūt menia mentis que si ds non ha/
bet:stare tū p fidē ⁊ charitatē ⁊ ceteras ỽtutes pōt sine q̄b⁹
saluari non pōt. Cum de iuda ꝓphetiam ⁊ doctrinā miracu/
lozū abstulit dns:menia eius ꝑcipitauit. q̄ ỽo spem. fidem.
charitatez auferri pmisit:munitiones destruxit. In his ergo
rectus ordo seruaꝝ. qz cum peccatriꝝ aīa relinquīt : ꝑius ab
ea dona ỽtutū:q̄ data sunt ad manifestationē spūs auferun
tur:deinde fidei:spei ⁊ charitatis fundamēta euertunt. Hec
Mat.21.c oia pfidis iudeis dns abstulit:ꝛ gentib⁹ contulit. vñ: Aufe/
reꝛ a vobis regnū dei ꝛc. Sed cuz his aīa expoliaꝝ :fit ei dns
sicut iudeis inimicus:ꝛ q̄ dicebat: Inimicⁱ tuis ero inimicⁱ⁹:
ꝛ affi.tuis af.ipe inimicaꝝ ⁊ affligit. vñ: Repleꝝ i ea humiliatⁿ
hūiliata.i.sensus ⁊ cogitatio īmūda:vt int⁹ fozisỽe ꝛtumclijs
Allego. agaꝝ donec ꝓfusa ad penitentiā reuertaꝝ. Allegorice. Fa
ctus est dns ꝛc. Cū sponsa dñi speciosa se auertit a cōplexib⁹
sponsi:ꝛtra ꝑcepta eiⁿ agēdo inimicitiaz dei ꝛtrahit:sed tem/
perat deus sententiā seueritatis: qz non absolute de inimicⁱ⁹:
sed quasi. Quis enī affligaꝝ et penitⁿ destructa videaꝝ tū vt
redeat flagellaꝝ. Notandū q̄ ꝓimū ꝑcipitat israel q̄ mūdi/
ciam cordis aufert. deinde menia eius q̄ ad pulchritudinē et
decoꝛē ptinent religionis. Habet munitiones hec ciuitas: ne
hostis irrumpat:habet honesta ⁊ inhonesta:sed q̄ inhonesta
sūt abūdātioꝛi honoꝛe circūdam⁹. Sūt i ecclia simplices :sūt
rustica vilitate abiecti ꝟ vteriⁿ necessarij. Sz frequenter dns
aliquos ꝑcipitari pmittit:q̄ videbāt ornamēta eccle eē: aut
in heresim aut i q̄libet vitia. Munitiões ḡz dissipat cū defen
sores errare sinit:ꝛ prauis actib⁹ dissipari. Replet aūt.i.mul/
tiplicat ỽ vtroq; sexu humiliatū ⁊ humiliatā:q̄ passim frau/
de demonū plurimos terrenis opibus humiliari permittit.
Histo. b Paschas⁹. Hist. Et dissipauit q̄s. Notādū quāta verboꝝ
elegātia:quāto carminis splēdoꝛe hebraica veritas fulgeat:
q̄ translata tanta polleꝛ elegātia. Postq̄ enī dixit: Quō ob/
texit:sic p singula gradatim defleuit:vt quō possit oībus co/
aptari:sic quō ꝓpicit:quō ꝑcipitauit:quō destruxit: quō de/
lectā polluit ꝛc. Sic ḡ plāgit simul ⁊ dolet oia vt stupoꝛe. ad

Ꝑ miratiōe

a ℣ ad penitendum.

firmauit dexteraꝫ suam quasi ho/ †
a ℣ pastoꝛes doctoꝛes honestatem morum.
stis :et occidit ōmne qō pulchrū a†
a ℣ in corpoꝛe vel conscientia.
erat visu i tabernaculo filię sion:
a ℣ prārem dādo. b-ℓ ire cōpiscētie ⁊ hmōi.
effudit quasi ignez indignatioēz
℣ inimicis. a ℣ non vere.
a suam. He:Factus ē dominⁿ vⁿ/
lut inimicus :ꝑcipitauit israel. †
a ℣ que sunt ornamēta ecclesie.
Ꝑcipitauit oīa menia eius: †
a ℣ defensiones ecclesie:vel dona ꝭpūsanenti in q̄
bus est salus.
dissipauit mūnitiones eius: ꝛ re b+
a ℣ multiplicauit. b ℣ in vtroq; sexu.
plcuit in filia iuda humiliataz. Tau:Et dissipauit c+
a ℣ dissipari pmisit.
humiliataz. Tau:Et dissipauit d+
a ℣ cōpiscentiarū. ℣ tabernaculū. b ℣ in q̄b⁹
quasi in ecclesia videbatur quiescere.
q̄si bꝰtum tentoꝛiū suum:demo e
a ℣ de quo dicit:Domine quis habi.in ta.tuo.
litus ē tabernaculū suum. Obli/ f+
a ℣ qz violatū est templū in quo celebꝛabātur.
uiōni tradidit dom⁹ in sion fe/ g
stiuitatē ⁊ sabbatum:ꝛ in oppro
briū ⁊ in indignationem furoꝛis

℣ dei

inimicus.sicut enim cōferendo beneficia ostendit se amicū: ita
inferendo penas iudicaꝫ a simplicibus inimicus:q̄uis hoc fa
ciat ex charitate ad purgatiōnē malozū et exercitiū bonozū in
virtute patientie. Occidit omne qō pulchrū erat visu in
tabernaculo filie sion.i.in templo dñi qō erat in mōte sion. qz
sacerdotes occisi fuerūt ibi: vt habeꝫ infra eodē ca .ꝛ oīa ꝑcio
sa inde asportata.cetera patēt ex dictis vsq; ibi: b Et reple
uit in filia iuda.i.in gēte iudaica. Humiliatū ⁊ humilia/
tam.quia omnes vtriusq; sexus humiliauit in seruitutem ⁊ ca
ptiuitatem redigendo. d Et dissipa.quasi hortū.cui⁹ clau/
sure dissipant collectis fructib⁹. Tentoꝛiū suū.i. templum
salomonis : qō erat dispositū intra pᵗ sanctū ⁊ sanctū sanctoꝝ:
sicut tabernaculū qō fecerat moyses in deserto. f Obliti/
oni tradidit dñs.i.tradi fecit. g In sion fe.ꝛ sabbatum. qz
destructo templo ⁊ populo captiuato talia cessauerūt quasi p

annos

Ꝑ dei violatur. Mō est enī in nobis vnde placeāt ei que offerun
tur: vnde obliuisci dicit que nobis ad iusticiaz violato dei tē
Esa.49.f plo:non imputaꝝ. Inde reꝛ et sacerdos oppꝛobrio tradūt:
qui ecclesie iuꝛta Esaiaz.q.nutricij ꝓponunⁿ. vnde: Erūt re/
ges nutricij tui. Sed qz violant templum spūsancti:imagⁱ in
Pā. 2. bus dauid: Et nūc reges itelligite ꝛc.
Ex q̄bus verbis insinuat:quia regale
genus ⁊ sacerdotiū sanctum summus:si
saluatares hostias offerre deo volumⁿ
saluatare spūs scz templuz simus ℓ quo
digne deo hostie offerūtur. Hoc ne vi/
tijs demoliatur:diligēter obseruemⁿ.
a Paschasius. His. Repulit domⁿ
ꝛc. Altare.i.in quo victime offeꝛeban
tur. Maledixit sanctificatiōl.i. sacrifi
cijs populū ⁊ turres tradidit inimicⁱ.
vnde. inimici ibi ingressi magna vo/
ce exultauerunt: vbi quondā dieb⁹ so
lēnib⁹ sacerdotes domini laudabant.
Esa.64.b vnde Esaias:Desolata est domus san
ctificationis nostre: vbi laudauerunt
Mozali. re patres nostri. Mozalik. Repulit
domⁿ ꝛc. Quod fit cum ara cordis
nostri ꝓphanaꝫ: ⁊ mens et cōscientia
prostituta vitijs polluit: vbi a nobis
Pā. 50. acceptum deo sacrificiū iure offertur.
Sm illud:Sacrificium deo spūs ꝛtri.
Sanctificatio maledicitur:cuz anima
maledictiōe ꝓsternitur:quia in se no/
men dei sanctificare noluit cuz digno
sacrificio. Turres aīe sūt fides: spes:
charitas:ꝛ cetere ỽtutes q̄bus ad ce/
lum erigiꝫ. Muri q̄bus munit cetera
rum virtutū opera sunt : hi in manus
hostiū tradunⁿ: qz anima foris intus
ve in suis actibus dissipatur. Hostes
dant vocem in domo dñi sicut in die solēni:quādo īmūdi spi/
ritus ipoꝛtēta vitioꝝ vitiaꝛo templo spūsancti in anima p
strepū: quo spūsancti oꝛgana ⁊ virtutuz armonia reꝛonare
Allego. solebant. Allegorice. Repulit domⁿ ꝛc. Est vnū altare in
Deu.9.c ecclesia dei:q̄s qui hostia ⁊ sacrificium:pontifex ⁊ sacerdos
dicit:in eo oia sacrificia offeꝛimus. Sz sūt sancti altaria ab ℏ
altari dicti: vt lux a luce: ⁊ montes a monte:pastoꝛes a pasto
re. Altare illud pater repulit in passione .p iudeis otantem:
Luc.22.c Pater transfer calicem hūc a me .A quibus repulsus pater
Pā.88. no iudicio transferꝛ ad gentes. vnde dauid: Tu vero repuli/
Jos.8.b sti.ꝛ de. Sicut enī sacrificia illa figuraz xp̄i gerebant ita alta/
re de lapidibus impolitis quos ferrū non tetigit: p̄signabat
coꝛpus dominicū nullo humano opere cōtaminatum. Quia
ergo xp̄s ad ecclesiam transfertur in eo quasi in altari fidelis
vota offeruⁿt: pro quibus quasi aplis compatiens plāgit ec
clesia:non q̄ a se translatū doleat: sed cum apostolis .p moꝛ
te eius tristata est : vt post cū eisdē de resurrectione gaudeat.
Unde mos inoleuit in ecclesia ab apostolis traditus: vt quo
die passus est xp̄s:eo die coꝛpⁿ ⁊ sāguis xp̄i hostia non offeꝛa
tur:tribus de causis. Uel qz in veritate imolatur:cui⁹ hec ce/
teris diebus sūt mystica sacramenta. Uel qz ipe pontifex xp̄s
ea recte offert:qz eo die p seipm ad inferos descendit . Uel qz
templo soluto ⁊ altari depulso :non est in quo coꝛpis ⁊ sāgui
nis dñi victima offeraꝫ. Sedē: Maledixit sanctificatiōl sue:
1.Co.5.b xp̄o scz q̄ cum peccatū non haberet .p nobis peccatū ⁊ male/
Deu.21.b dictum factus est. Ait moyses :Maledictⁿ oīs qui pendet in
ligno. Hic est nostra sanctificatio qui .p nobis crucifixus est.
Sicqz impletū est: Tradidit dñs muros turriū ei⁹ in manus
inimici:aplos scz qui sūt muri ceterozū fideliū. Tradidit i tē
tationem inimici:qui expetiuit cribraꝛe eos sicut triticū. Lo
cem dederūt in domo dñi ꝛc.quāta fuerit tūc cōfusio i domo
domini:quāta in atrijs quāta in plateis quāta in ciuitate to/
Esa.5.b ta cum esset dies festiua:euāgeliū declarat. vnde Esaias. Ex/
Histori. pectauī dūm vt faceret iudiciū ⁊ ecce clamoꝛ. b Paschā/
sius. His. Cogitauit dñs ꝛc. Profundo cōsilio disponit ⁊ ne
videaꝫ cogitasse ⁊ humanā iusticiā excessisse addit: tetēdit fu
niculū suū.i.mensurā suā pene ℔ quātitatē culpe. Cogitare
aūt metaphoꝛice ad deū transferꝛ. Ab hoib⁹ non auertit ma/
Esa.5.f nū a pcussione.s.donec impleaꝫ mēsura pene. ℔ illud: Ad/
huc manus eius extēsa. Hoc quippe est qō plangiꝫ quia non
auertit a ꝑditione coꝛ manū: nec reducit eos in protectionis

Ꝑ sue sinū

a ℣ de quib⁹ dicitur: Erunt reges nutricij tui.
b ℣ de quib⁹ dicitur: Sacerdotes ducit i gloꝛiā.
a sui rēgē ⁊ sacēꝛdotez Saen:Re a†
a ℣ holocaustoꝝ:vel christū vel animam.
pulit dominus altāre suuz male b+
a ℣ sacrificijs christo in quo nostra sanctificatio
est vel conꝛectioni coꝛdis vel sacrificio mētis.
dixit sanctificātiōi sue. Tradidit c+
℣ chaldei vel romani vel diaboli:vel hereticⁱ.
a ℣ aplos vel ōga. b ℣ fideliū vel virtutum.
in manⁿ inimici muꝛos tuꝛrium
a ℣ hostes vel demones vel vitia. b ℣ templo
vel ecclesiā vel anima.
eiⁿ. Uocē dederunt in dōmo dei d+
a ℣ cogitandi facultatē reliquit.
b sicut in die solenni. Ueth:Ⲥogi/ e
a ℣ id est christū. ℣ ecclesie vel anime f+
tauit dñs dissipare mūrum filię
a ℣ vt nihil facias sine mensura.
sion tēꝛendit funiculum suum et g
a ℣ non retraxit in sinum.
nō auertit manū suam a ꝑditiōe
a ℣ lugere fecit. b ℣ fides christus.
Luxitq; antemūrale: et murⁿ pa/ h+
a ℣ ne defendat. b ℣ mente. †
c riter dissipātus ē. Teth:Defixⁱ i+

ꝑ no sueneruⁿt

annos septuaginta. a Repulit dñs altare suū. ꝑmittendo
illud destrui per chaldeos. b Maledixit san.sue.i.templo
in quo sāctificabant homines ꝑ sacrificia ⁊ oblationes:cui ma
ledixit.i.malefecit.dicere enī dei est facere. ꝑs. cxl viij. Dixit et
facta sunt. Iꝫ aūt deus non sit actoꝝ mali culpe: ē tñ actoꝝ mali
pene. ⁊ sic maledixit tēplo inquātū per chaldeos ispm cōbussit
sm ordinem sue iusticie. c Tradidit in ma. inimici muros
turrium eius. ꝛpe enī templū erant turres notabiliores ad lo
ci defensionem. d Uocem dederunt in domo dñi.s. aduer/
sarij exultando de captione et spoliatione loci. e Sicut in
die solenni.i. sicut in solēnitatibus solebāt cantare lenite lau/
des dei. f Cogitauit dñs ꝛc.quia ab eterno ꝓuidit omnia
in tēpoꝛe fienda. g Tetendit funiculum suum.ad destruē/
dum sm lineam sue iusticie.isto modo dicit .ij. Reg. viij. Me/
sus dauid duos funiculos vnū ad occidendū ꝛc. h Luxit
q̄s antemurale.antemurale enī est pariⁿ mur⁹ ante murū ꝓci/
palē in clausuris ciuitatū. ⁊ vteriq; fuit dissipatⁿ in hiersalē.
i Defixe sunt. Hic specialiter lamentat hieremias destructio
nem pſonarum ⁊ afflictionem. tū cōtinuando se ad ꝑcedentia
ꝓmittit de ciuitatis destructione dicens: Defixe sunt in terra

Moralit. non inuenerunt visionem a domino qz legiferum suum ⁊ do-
minū ꝓphetaꝝ ꝑsentem viderūt ⁊ ꝓtēpserūt. Moraliter.
Defixe sunt. Mortū anima plangit cui sensus sunt in terra de
fixi.i.in limo peccati:⁊ non est virtutū substātia euadendi:q̄
quia noluit intrare per angustam portam. portas.i. sensus fi-
xit in terrenis oblectamētis. vectes p
didit ⁊ seras virtutum:ne immundis
spiritibus prohibeat ingressū:sic prin
cipatus mandatorum dei captiuauit.
Non est lex ei nec visio a domino vt au
diat intus quid loquat deus:sz effe-
Allego. nis post vana raptat desideria. Al
legorice. Defixe sunt ꝛc. Porte eccle-
sie doctores sunt q̄ clauem scientie ge-
runt qui in terra fixi sunt de terrenis
3.1.b occupant. Superius dixit portas de-
structas:hic quasi aliquid plus sez in
terra defixas. Mō infixum est:difficī-
Ps. 52. le moueri potest. vñ: Extpe me ō ñe de
luto vt non inhereat. Vectes perditi
sunt ⁊ contriti qui sez diuine legis ia-
nuas credentibus ꝓtius reclauserunt:
vel qui in circulos aureos ad portan
dam arcam mitti debuerunt. Hi here-
ticoꝝ viribus ꝓterunt: quia perdit
suis moribus deprauant. Sic reges ⁊
principes vitijs vite carnalis quasi i
gentib⁹ captiuant. Non est lex ⁊ctum
ad eos sz q̄ quotidie sibi mala accu-
mulant:⁊ sine legis vindicta putāt se
posse peccare. Tales doctores eccles-
arū quasi ꝓphete iudeoꝝ: diuine in
spirationis visionē non merent⁹ vt re
cte doceant de futuris:quia se prauis
⁊ vanis implicāt desiderijs. a Pa-
Histo. schasius. Hil. Sederunt in terra. Pa
tet historia:quia more suo indei tātis
tribulationib⁹ oppressi:miserabili ha
bitu plāgebant: nō tñ sine causa illi ꝑ
cipue ploāt ⁊ plangunt in quibus et
Moralit religionis auctoritas ⁊ integritat' ho
nestas predicatur. Moraliter. Se-
derunt. Anima cum spiritum consili
amittit quasi senectutez grauitatis et
dignitatem maturitat' terrenis inhe-
rens infatuat:qz nullo sale cōdita ter
renas sectatur illecebras: sic senes se-
dent in terra:consilij sz cogitatus et
prudentie actus in voluptatibus qui-
bus cum aīa occupatur: conticescunt
apud deum omnes ei⁹ conatus. Sm il-
Ps. 31. lud: Cū tacui inueterauerūt oīa ossa mea. qui dum ab eis q̄
intus sunt veteras cunt: dum sectantur veteris hominis lucrum
quasi curiosi senes de specula celestis vite in terram prolapsi
a bonis conticescunt. Sed ad huius vite negocia tota die cla
mare non desinunt:ita caput.i. mentez pulvere aspergunt.i.
vitioꝝ setis ⁊ caprarū pilis anima circūdata: gloziam perdit
quam habebat in celestibus:⁊ in terram volutat donec ī pul
Allego. uerem reuertatur. Allegorice. Sederūt. Senes in ecclesia
dei merito tacent quoniā in terra sedent: nec iam iuste senes
dicuntur:nisi chorus senatorum dei cum plangētibus patria-
tur:⁊ ꝓ humilibus humiliet⁹. si autez tales ī nobis essent
non plangerentur:sed plangerent eos. Prophetaverō lugēt
eos quos greci vocant presbyteros nullo etatis opere deco-
ratos:qui fatui in terra sedent dum terrenis inherent. quib⁹
Dan.13.f dicitur: Semen chanaan ⁊ non iuda:⁊ inueterate dieruꝝ ma-
lorum ꝛc. Virgines iuda ⁊ hierusalem idem significant qz re-
natoꝝ anime celestis hierusalez filie sion sūt. Me sunt filie iu-
dezid est confessionis ⁊ filie sion.i. diuine cōtemplationis qui
Can.2.a bus dicit: Adiuro vos filie hierusalem si inueneritis dilectū
meū ꝛc. Sed he non cinere capita aspergunt:non cilicio se in-
duunt:que cōposite ⁊ ornate festināt ad sponsi amplexū. Sz
sunt filie sion solo nomine ⁊ sacramento: que ceciderūt in he-
resim de throno regni: aut prolapse sunt in pulverem terrene
actionis:quibus est opillarum os:nec ad deum audent leua-
re oculos:quarū capita.i. mentes pulveris operib⁹ aspergū-
tur ⁊ sacco cilicino vestiunt: pecoris cōtexto setis ⁊ caprarum
pilis. Et quia semel capita in terram deiecerunt: nolunt se eri

a ℣ terrenis. b ℣ doctores. c ℣ sensus.

gere: nolūt de pulvere exercere. de his forsitan illa ꝛque alias
adiurat: ne per se ad sponsum ecclesie vsurpat: sed iam penitēs
iam peccata lugens. Iste vocantur filie hierusalē ⁊ iuda vt au
dito nomine suo recordētur catholice confessionis. b Pa-
schasius. Hil. Defecerunt ꝛc. Quasi quo pectore pati potero: Histori.
non parcit sexui nec etati: ideo lachry
mando deficiunt oculi mei: iocūditas
vertitur in angustiam. ex nimietate corditis:occidit
natio antiqua patriarcharū filia legi
bus erudita:sed nunc dei sui oblita et
ꝓpter scelera hostib⁹ tradita. Lauda
bilis est hic defectus non ex infirmita
te carnis. vnde Dauid: Defecerūt ocu Ps.118.
li mei.i.e.t.ꝛc. Oculi sanctoꝝ cū in-
trinsus ⁊ ardenti⁹ inuisibilia cōcupiscūt:
ab intuitu visibiliuꝝ deficiunt. Mo Moralit
raliter. Defecerūt. Oculi anime defici
unt. p.l. quādo amoze lāguida videt ī
terius ꝓturbari viscera sua: nec men⁹
intentionē ad ea dirigere sufficit q̄ ocu
lis intendit cuius viscera sunt cōcepti
ones cogitationum: his turbatis non
potest libere cōtueri que cupit ꝓpe do
loris amaritudine. Effusuꝝ est in terra
iecur voluptatum sez et cōcupiscentia
rum luxus quarū colluuione diuinus
ignis extinguitur. Ignis humani cor
poris (vt aiunt) in iecore ꝑcipue habi
tat: inde ad cerebruꝝ subuolat: deinde
ad oculos ceterosq̄ sensus et sic p mē
bra diffunditur. Cum ergo mentis cō
cupiscentia prona est in maluꝝ ⁊ ignis
de iecore in terraꝝ effuso ad oculos tol
litur: recte intētionis defectio sequet.
vnde ait: Defecerunt oculi mei ꝑ la. Ex
doloze enim quo lachryme nascuntur
defectus diuine cōtemplationis gene
ratur. Notādū autē q̄ talis effusio le
coris de cōtritione anime euenit q̄ san
ctoꝝ um filia esse debuit: sed hostib⁹ cō
culcata succubuit. vnde: Exterior sen
sus vigore gratie paruulus ⁊ mens ī
troꝝus lactens amissis ℣rtibus: per
plateas huius seculi dilabitur: nec est
quo se vertat nisi ad lachrymas ex qui
bus ℣ius oculi grauent⁹ tamē flendo
confortat. Allegorice. Defecerūt ꝑ Allego.
la. Ecclia cū Hieremia ad lachrymas
quasi ad doloris remedia recurrit ⁊ se
pro mēbris suis ī lachrymas ꝓfundit
dicēs: Defecerunt oculi mei ꝓ lachry.
Viscera mea cōturbata sunt. de quibus dicit: Venter me⁹ con- Ps.21.c
turbatus est. Hec sunt enī viscera q̄b venter: ꝑ hoc vt dictū est
multitudo fideliū accipit: que diuinis alimētis quotidie infra

a ℣ terrenis. b ℣ doctores. c ℣ sensus.

sūt ī terra pōrte ei⁹: pdidit ⁊ con- a
a ℣ qui diuine legis ianuam aperiunt qui imun-
dis spiritibus aditum claudunt.
triuit vectes ei⁹: regē eius ⁊ prin †
a ℣ mādatoꝝ dei. b ℣ vitijs. c ℣ opinione cor-
cipes eius in gentibus. Non est b+
a ℣ peruersi doctores: spiritualem intelligentiam
perdunt.
lex: ⁊ ꝓphete ei⁹ non inuenerunt c†
℣ humiliati. d†
a visionē a dño. Joth: Sederunt c+
a ℣ in terrenis. b ℣ ab exare. c ℣ ḡb⁹ dicit: In-
ueterare dierū malorū. d ℣ solo nomine.
in terra: conticuerunt senes filie
a ℣ contemplationis diuine. b ℣ terrena volu
ptate. c ℣ mēres.
siōn: ꝑsperserūt cinere capita sua f
℣ habitu penitēte. a ℣ in terrena.
accincti sūt ciliciis. Abiecerūt in trā g
a ℣ mēres. b+
b ℣ quibus maxime condolenduꝝ. ℣ solo nomine
amisso amoze sponsi. c ℣ confessionis.
b capita sua ℣ginēs iudā. Laph: b
℣ prouisores. a ℣ rationis.
Defecerūt ꝑ lachrymis oculi mei: i+
a ℣ cōceptionis cogitationū: vel multitudo infir-
morum que in ventre ecclesie fouet.
ꝓturbata sūt viscera mea. Effusū k
a ℣ luxus concupiscentiarū. ℣ diuites curis ⁊ vo
luptatibus seruientes.
est in terra iecur meū sup cōtriti/
a ℣ ecclesie sanctorum filie vel anime.
b ℣ vnde: Zelauī super iniquos pacem peccatorū
videns. c ℣ sensus exrenuatus.
onē filiē populi mei: cūm dēfice/ l+
a ℣ fides. ℣ mens. ℣ terrena doctria. ℣ paruul⁹
⁊ lactens ḡbus eras ⁊ innocentia misericordiam
imperat.
ret pāruulus et lactēs in plateis

Viscera mea cōturbata sunt. de quibus dicit: Venter me⁹ con- Ps.21.c
turbatus est. Hec sunt enī viscera q̄b venter: ꝑ hoc vt dictū est
multitudo fideliū accipit: que diuinis alimētis quotidie infra

Nico. de lyra

℣ vterū

porte eius. i. amote de locis suis ⁊ in terraz ꝓiecte. a Per
didit ⁊ con. ꝛc. regem eius. i. sedechiā qui fuit ductus in baby
lonem ⁊ plures de principibus suis. b Nō est lex. i. doctor
legis. quia fuerunt occisi. ita exponit Ra. Sa. potest etiam ex
poni de lege ad īram que fuit tunc cōbusta: vt dictuz est supra
ca. ꝓcedenti. tamē postea fuit per Esdrā reparata. c Et pro
phete eius. i. ꝓphete hierusalem qui non erant veri sed falsi. ꝓ
phete. ideo subditur: d Non inuenerunt visionem a domi-
no. sed magis a sua fictione vel demonū illusione. e Sede
runt in terra conticuerunt senes filie sion. id est hierusalez. q̄si
diceret: illi q̄ prius erant ibi in honore ⁊ loquebant⁹ in auctori
tate: sunt inhonorati ⁊ muti ꝓ cōfusione. f Conspersērunt
cinere capita sua. in signum trīsticie: aliqui libri habent hic ad
ditum. Virgines hierusalē. sed non est in hebreo. ⁊ ideo hec lit
ra refertur ad senes. g Accincti sūt ciliciis. in signum peni
tentie. h Abiecerūt ī terra capita sua virgines iuda. ꝑ ni
mia angustia. i Defecerūt ꝑ lachrymis oculi mei. ℣ba sūt
hieremie cōpatientis miserie populi sui. k Cōturbata sunt
viscera mea ꝛc. quasi diceret: in tantuz dolco q̄ videt mihi q̄
oīa mēbra mea vitalia debeāt cadere ī terrā. l Cū deficeret
paruulus ⁊ lactēs. ex defectu nutrimēti. lacto tas. idē ē q̄d lac
exhibere. lacteo lactes ideꝝ est q̄d lac sugere. ⁊ inde ꝺr lactens

id ē lac

Quez eccle replet: ꝑ ꝑsuraz tēratiōe aut mozū prauitate q̄si
mare turbat: ꝓ q̄b⁹ maiozes q̄si ꝓturbēs solliciti sūt. vñ dic
ecclia: Cōturbata sūt viscera mea. Per iecur locupletes intel-
ligūt q̄ i eccla curis ⁊ voluptatib⁹ deseruīt. Aiunt enī phy
sici q̄ i iecore voluptas ⁊ ꝓcipiscētia habeāt. Cuz bi ꝙ vana
desideria se effūdūt ⁊ larāt frena ꝓcu
piscentiaz: iecur eccle ī ira effundit.
Et notādū q̄ epar sine felle nō habe-
tur: nec diuitie terrene sine amaritudi
ne possidentur. Fertur autem q̄ epar
succum cibozum caloze contrahat ad
se ⁊ in sanguinē vertat: ⁊ singulis mē
bris partes diuidat: sic q̄ habent: sint
quasi non habentes: ⁊ in sanguinē re
demptiōis sue diuitias vertant: ⁊ sin
gulis ecclesie membris quasi ex abun
dantia sanguinis pastum ⁊ alimentū
prebeant. Super contritionez filie po
puli mei. Ecclesia recte vocatur sāc-
rum filia que tunc conteritur ⁊ affici
tur tentationib⁹: quando iecur: id est
potentes et diuites in terrena deside-
ria effunduntur. Tunc paruulus ⁊ la
ctens deficiunt in plateis oppidi: cuz
tales omni felicitate abundare viden
tur: qui nisi paruuli ⁊ lactentes in do
ctrina christi essent ⁊ fide: ꝓ talibus
in plateis non deficerent. Vñ Danid.
Ps.72. Mei autez pene. mo. s. p. pe. ef. s. g. m.
Mouentur autem pede cum fide par-
uuli: doctrina imperfecti terrenam se
licitatem ꝙlantes: et angustam viam
que ducit ad vitam relinquentes: exe
unt in plateas vt effundant desideria
sua. a Patribus suis ꝛc. Decim⁹
cōquestionis locus: ī quo infirmitas
⁊ inopia deploratur. Paschasius.
Histo. Hil. Patribus suis dixerūt. Dec ꝛc pe
iora his accidisse iudeis declarant hi
storie. Moraliter. Patrib⁹ suis ꝛc.
Moralit. Idem pene sensus moralitatis ⁊ alle
gorie ē. Alia recto itinere derelicto: cū
ceperit se per exteriora dilatare ⁊ qua
si per plateas voluptatis ambulare:
arripit laram et spociosam viam q̄ ducit ad mortem. Ita par-
uuli cogitatus nostri et lactens scientia mentis: si ad exterio-
ra carnis ⁊ plateas delectationis exierint: non habent qd ex
poscant a matrib⁹: id est illecebris male blandientibus cum
ḡbus non est panis qui confirmat cor hominis: id est doctri-
na spiritualis: nec vinū qd letificat: id est gratia que mentes
inebriat: ideo exalant animas in sinu matris. Dum caro quā
matrem sibi crediderūt in terram redit: ipi exalant in sinum
Pro.28.c gehēne que ad mortem genuit. vnde qui dure mentis est: du-
re corruet in malū. Et beatus homo qui semper est pauidus.
Allego. Qd quia hierusalē audire noluit: ad ipam ꝓpheta conuer
tens querelas dicit: Cui comparabo te. Allegorice. Marri
bus suis dixerūt. Quia paruulus ⁊ lactens cuiuscūq̄ sez se-
xus per plateas huius seculi luxurioſe vagantur: sicut prodi
gus filius bonis suis expoliātur ⁊ fame periclitantur. vnde
inquit matribus suis: vbi est triticum ⁊ vinum: Sed sūt mi
sere matres que ad tantā inopiā filios longe a patrib⁹ abdu
xerunt. Notandū aūt quāte sint indolis: quāte nobilitat':
qui lz inopes: non querūt siliquas aut hordeū ⁊ talia que fa-
melici gratissime glutiunt: sed triticum ⁊ vinum: ⁊ norunt ḡ-
Luc.15.c uis vitio suo degeneres: quales eos pater genuerit ⁊ nutrie
Ecc.27.f rit. Unde ꝓdigus filiꝰ qui nec siliquas habebat: quāti (in-
quit) mercenarij: in. d. p. mei abū. q. ꝛc. vnde alibi: Frumēto
Dar.13.d matur cor hominis: vino letificatur. Hic est panis qui de tri-
Job.6.f tico conficitur quod in terrā cecidit ⁊ mortuum fuit. ⁊ de ce-
lo descēdit. Hoc vinū ō vinea soreth. i. de vite que x̄ps sumi-
tur. Hoc paruulus ⁊ lactens requirit: sed in plateis nō inue-
nitur: nec a vulneratis digne accipit: ideo in sinu matrū sua-
rum animas exalant que illos male nutrierant: ⁊ in sinū pes-
sime oblectationis allererant. Sapientioz est euangelic⁹ pro-
Luc.15.d digus qui dicit: Surgā ⁊ ibo ad pa. m. ꝛc. ḡ isti qui a volu
ptatibus carnis quasi a matribus requirunt ea que paterna
sunt. Si cū patre essent vel ad patrē redirēt: non fame exala-

℣ rēt: sed

a ℣ quasi ipa natura debuerat cogere. ℣ huius se
culi voluptatibus.
a oppidi. Lameth: Mātrib⁹ suis †
a ℣ spiritualis doctrina. ℣ Nisi granuz frumēti
ca. in ter. ꝛc. b ℣ quod lenificat cor hominis.
℣ gratia inebrians.
dixerunt: vbi est triticū ⁊ vinum †
℣ fame. ℣ a diabolo.
cuz deficerēt quasi vulnerati tui †
a ℣ ample ē via que ducit ad mortē. b ℣ q̄:
Ego dño cipitarē non ingrediot. c ℣ fame.
plateis ciuitatis cū exalarēt ani/ †
a ℣ pessime oblectationis vel gehenne que nutrit
ad mortem.
mas suas in sinu mātrum suarū.
a ℣ o plebs iudea vel eccla vel aia. b ℣ i. affli
ctio rua nulli pōt cōparari afflictioni: ⁊ ideo ꝓ ex
aggeratiōe repent cui comparabo te ⁊ assimila-
bo te ⁊ exequabo: que omnia idem significāt.
b Adem: Cui comparabo te: vel a†
℣ celestis.
cui assimilabo te filia hierusalē?
a ℣ nulli subaudis. b ℣ id est cuius casus com-
paratione consolabor: ꝛc.
Cui exequabo te et cōsolāboz te
a ℣ plebs iudea que nō debet corrumpi idolatria
qz deo desponsata vel ecclesia vel anima.
virgo filia sion? Magna est enim b
a ℣ sine quiete. b ℣ aut rarus. ℣. aut nullus.
velut māre contritio tua: quis c
medebitur tui? Run: †Prophe d†
a ℣ falsi. b ℣ quasi per visionem annunciātes.
c ℣ bona sez non vera.
te tui viderunt tibi fālsa et stulta e

Ro.8.b Job.1.b

Histo.

Moralit.

Ps.86.

Ps.31. E

43.dist.c.1 *.hinc rur sus.

Ro.3.b

2.Pe.2.a

tē illā de solo glie iectā: nō ē cui⁹ casu vl' ruina q̄libet ea⁹ ꝓso
lari queat. Magna ē enī velut mare cōtritio tua. Cōtritio enī
gētis illi⁹ vel ecclie corrupte vel. cadētis aīe: si semel hostibus
subiecta fuerit q̄si mare nunq̄ q̄escit: sz cum vndaz fluctibus
sese indesinēter colliditur: tradite enī manib⁹ inimicoꝝ ꝓcurī
onib⁹ ⁊ tētationib⁹ ꝓterunt. vñ sequit: Quis medebit tui: ac
si dicat nullus medebit nisi ad eū redeas a q̄ recesseras. Quis
aut nullus. i. aut rarus. Nō est enī qui tibi faciat bonū: nō est
vsq̄ ad vnū. c Paschasius. Prophete tui. Allegoria mi-
xta est historie. Habuit hierusalez pseudo ꝓphetas: habet ec-
clesia hereticos ⁊ scismaticos: doctoꝝs prauos q̄ liniunt absq̄
rēperamento charitatis: ⁊ dolosis argumentationib⁹ vl' falsis
opinionibus subuertūt corda simpliciū a veritate recte fidei ⁊
statu boni operis. vnde Petrus ait: Fuerunt pseudo prophe-
te in populo sicut in nobis sunt magistri mēdaces ꝛc. Nec du
bium quin culpa magistroꝝ et sacerdotū ruina sit populis.
Docent enim falsa et stulta quasi viderint visionem et populi
palpant iniquitatem. Multa etiam que docent verbis: malis
destruūt exēplis: vt meretrix q̄ vigilās filiū lactauit dormiēs
extinxit. Hi faciūt oīa causa lucri aut erroris aut iactātie et se-

Nico. de lyra

℣ cordie

id est lac suggens. ideo subditur: Matribus suis di. ꝛc. et ꝓ
littera. a Cui comparabo te ꝛc. et subditur: Et consolabor
te. solatium enim miseri est habere socium in pena. sed non inue
niebant in ꝓposito. ideo dicit ꝓpheta: Cui cōparabo te ꝛc.
q̄si diceret: non inuenio aliquam ciuitatē ita afflictaz: quā tibi
possim in exemplū ꝓponere. p aliq̄li tua ꝓsolatiōe. ideo subdit:
b Magna ē enī velut mare ꝓtritio tua. i. sic exceditꝝ ꝓtitiones
aliaruz ciuitatū: sicut mare aq̄s fluminū. ideo seq̄t: c Quis
medebit tui. q̄si diceret: nulli⁹ posset nisi de⁹. d Prophete. ℣
specialit̄ in ecclia ℣ falsos ꝓphas: q̄ regē ⁊ popul⁹ induxerūt ad
rebellādū regi babylōis. ideo dic: Prophete tui viderunt tibi
falsa. ex sua ꝓfictiōe. e Et stul. qz p ℣ secuta ē destructio tua.

Universidad de Navarra Biblioteca

Ecclie. de ḡbus dicit: Audierunt aūt ti. as. f. ꝛ electiones: vbi
Esa.13. a eni in Esaia Hiero. Onus babylonis trāstulit vel tyri vl da
masci. Ier. dixerūt: Silio vel verbū. Symmach⁹ ꝛ theodotio
assumptio interpretati sunt. Cū enī falsi prophete onus po
puli. i. afflictionē vident ꝛ iminentia delictorū supplicia fal
sis consolationib⁹ leuigant ꝛ deijcere
dorso peccatorū onera iminentia cer
tant: sz vtraq; sūt falsa assumptio scz
et dejectio: q; sepe ex leuioꝛib⁹ culpis
grauioꝛa onera vl assūptiōes populo
pnūciant: ex grauioꝛib⁹ leuiora q̄si di
uina auctoritate peccātib⁹ annūciāt.
Esa.5. c Sz ve illis q̄ dicūt bonū malū et ma
lū bonū. Vel fm Aqlā: q̄ dicūt malo
bonus es: ꝛ bono q; malus es. Vis ḡ
duab⁹ līs prauos doctores ꝛ audito
res ꝓpha plāgit: sicut eoꝝ interptatio
ostendit. mem. nun. i. ex istis: sempiter
nū: subaudis suppliciū. q̄ scz vel male
docēt subditos vel male audiūt subditi
Moralit. tos. Moralit. Prophete tui ꝛc. Ha
bet aīa etiā falsos ꝓphas exterius. s.
carnis q̄ pſentia nūciāt: futura nō cu
rant habet interi⁹ falsos cogitat⁹ q̄s
prudētia carnis gignit: q̄ falsa et stul
ta ostēdūt nob. Vn. indicāt eē dāna
bili q̄d i pūri ō voluptatib⁹ mens ēter
mittat: iniq̄tatē eē non putāt dū aliq̄d
acq̄rit: aut talio inimic⁷ reddit carni
indicāt indulgēdū: lōgioza tpa. ꝑmit
tūt nob iudicia dei futura vl oīno ne
gāt vel extenuāt vel alio mō futura. p
phetāt. Hoc leuigāt illō grauant. sua
leuioza putāt: aliena crimīa īgrauāt.
Ro.3. a vñ: Prudētia carnis mors ē. Ibi cogi
tatus videt assūptiones falsas aut de
iectiones ꝛ semp vel aggrauāt vel ac
quirūt vel deijcūt vel minuūt: ex ist⁹
sempiternū sibi supplicium acquirunt.
a Iderūt aūt ꝛc. Si ḡs nō dederit i
oze eoꝝ quippiā factificāt sup eū pliuꝝ
q̄si magnā penā. ꝓ paruis peccat⁹ im
ponētes ꝛ assūptiones q̄si magnū pō
dus iudicātes. b Plauserunt ꝛc.
Quartus decim⁹ locus cōquestionis
vel indignatiōis: q; hostib⁹ vl extra
neis res mirāda cognoscitur. Pa
Histo. schalius. Histori. Allego. Moraliter.
Plauserūt sup te. Alij sup synagogā
vel eccliaz vel aīaz hec interpretātes:
plaudētes manib⁹ inimicos esse dixe
rūt: q; ir risione. s. ꝛ gaudio insultātes
fi nos ecōtrario dicim⁹ sāctos patres
et amicos ḡlo charitatis affectos. bi
cū quālibet ꝓiectam cognoscūt plau
dūt manib⁹ nō ridētis fi dolentis affe
ctu: q; de tāto culmīe synagoga vel ec
clesia vel aīa, plapsa: tā subito ad tan
tā ruinā puenit. hi ꝙ trāseūtes sunt.
Exo.3.a fm illud: Trāsibo ꝛ videbo visionem
hāc magnā. Hi ꝓ viā trāseūt: non ho
stes ecclie q̄ viā pacis nescierūt: fz ab
errātes ꝛ tumultuātes ad ima coꝛru
unt. Sibilauerūt ꝛ mouerūt ca. s. ꝛc. si
bilatio subitū ꝛ improuisū dolētis ꝛ admirantis affectū indi
cat. Solet nāq; mot⁹ capitis vel manuū sicut sibil⁹ significa
re diuersos affect⁹. vñ sequit: Hoccine ē vrbs ꝛc. Nō hostes
aīe vl eccle putāt eā cē pfecti decoris aut gaudiū vniūse ter
re: fz soli sācti ꝛ amici q̄ quanto glorioſiorē ꝛ pulchioꝛē vide
bāt. tāto admirant⁷ ꝛ ingent: cum in manib⁹ hostiū deiectam
videāt. fz qz gemitū sanctoꝝ sup eā. ꝓpha etiā ipe gemens ex
bibuit: inimicoꝝ gaudiū ꝛ exultationē subiicit dicēs: Aperu
erunt sup te os suū oēs inimici tui. c Paschas⁹. Aperue
Histori. runt sup te ꝛc. Hic ḡz Histori. Allego. Moralit simul expo
nemus q; parū differre auertim⁹ ꝛ tedioso lectori parcimus.
Prophet⁹ afficit: vel q; amici gemūt ꝓ his trib⁹ ex q̄b⁹ vna
ciuitas colligit. vel q; inimici insultāt ii q̄. ꝓternit. vñ: Ape
rierūt (inquit) sup te. os. s. ꝛc. Inimici os aperiūt cuꝝ qs ac
cusent: inuenīt. Aliter tenent os clausum contra hierusalem
deiectam vel delinquentē ecclesiam vel animā in sanguine pec
catorum cōculcatā cum quotidie venāt quid accusando obji
ciant. vnde: Deus laudē meā. n. t. ꝛc. Felix autem cui si obiici Esa.43.c
untur culpe: laudes e regione assistunt que culpas repellunt.

a ſ populus meus qui beatū te dicēt ipi te deci.
ſ ribi. b ſ quā videbāt.

nec aperiebāt iniquitatē tuā: vt a†
a ſ penas futuras ꝓdicādo. b ſ vane spe iactā
tes vel videntes vel lucrantes.

a te ad pniaz ꝓuocarent. Iderūt b†
a ſ. i. magna ꝛ criminalia peccata cicirēda q̄si cō
rēnēda. dicēres: Que oia ꝓ suo lucro faciunt.

autē tibi assumptiōnes falsas et c†
a ſ parres cōdolentes.

b eiectiōes. Samech: Plauserūt d†
a ſ per rectitudinem fidei incedentes: non exorbi
tantes a iusticia sed per viam que christ⁹ est trāsi
untes qui dicit: Ego sum via veritas ꝛ vita.

sup te manibus omnes trānseun e
a ſ. i. cōdoluerūt. b ſ cōpatientes affectu.

tes per viā sibilāuerunt et mōue f
a ſ mētes. b ſ iudaicā plebē vel ecclīaz vel aiaz.

runt capita sua supēr filiam hie/ g
a ſ Glorioſa dicta sunt d. r. c. d.

rusalem. Hęccine est ūrbs dicen/ h
a ſ que tam subito de tanta gloria coꝛruit. vnde:
Pulchra es ꝛ decora filia hierusalē.

tes pērfecti decoris: gaudiū vni i
a ſ mundi vel corporis. b ſ accusantes. vnde:
Deus laudē. m. n. t. q. o. p. ꝛc.

c uērse terre. Eyn: Apēruerunt su k
a ſ ad deuorandum. b ſ chaldei: romani demo
nes quilibet ꝓsecutores.

per te ōs suū omnēs inimici tui l
a ſ quasi serpentes. b ſ q̄si leo deuorare cupiēs.

sibilāuerūt et frēmuerunt denti/ m
a ſ vel hierūn terrenā vel delinquētem ecclesiam
vel animā in sanguine peccatoꝝ conculcatam.

bus suis et dixerūt: dēuorabim⁹ n
a ſ qz oblato dei auxilio hierūz deuorare possum⁹

En ista ē dies quā expectabam⁹ o
a ſ euge euge viderūt oculi nostri. b ſ randē.

d inuenim⁹ vidimus. Pe:† Fēcit p†
a ſ diu expectauit tribuens spacium penitēdi.
b ſ opere.

dns q̄ cōgitauit: et cōpleuit ser q
a ſ non hominis. b ſ eterna pſentia vel lōge
ante per ꝓpheras.

mōnē suū quē ꝓceperat a diēbus r
a ſ Nisi dns edificauerit ꝛc. ſ ne semper habeat
faciūtatē peccādi. b ſ qz tu vbi parcere noluisti.

antiqs. Dēstruxit et nō pēpercit s
a ſ exaltauit. b ſ exteriorem vel interiorē.

ꝛ lętificāuit sup te inimicum ꝛ ex t
a ſ exaltari permisit. b ſ poteſtatē vitiorum.
ſ chaldeoꝝ vel romanorum vel demonum.

altāuit cōrnu hostium tuoꝝm.

Mico. de lyra ſ terrē

a Hec aperiebant iniquitatem tuā. te veraciter arguendo: sed magis pal liabant peccata tua. b Iderunt autē tibi assumptiones falsas. inducē do te per falsas persuasiones ad sumē dum bellum contra chaldeos.

c Et electiones. scz de terra tua per captinitatem tuam que ē ad hoc secuta. d Plauserunt super te manibus. deridēdo fatuitatem tuam ꝛ calamitatē tuā. e Hęccine est vrbs dicē tes pfecti decoris ꝛc. ita enim pulchre et magnifice edificauit eam salomon q; delectabile erat omnibus habitare in ea.

f Aperuerunt super te ꝛc. scilicet chaldei et alij eis adiuncti conferendo ad inuicem de tua destructione totali. ideo subdi tur: g Deuorabimus. et quia hoc faciebant ex magna vo luntate. ideo subditur: h En ista ē dies quā expectabam⁹ scz cum magno desiderio. i Fecit dominus que cogitauit. id est ab eterno dispositit. k Compleuit sermonem suum. quem ꝓceperat a diebus anti. scz in Deutero. xxviij. vbi comi nat penam terribilē in deis declinantib⁹ ad idolatriam.

l Et letificauit sup te inimicū. ex sua victoria ꝛ delectiōe tua.

Clamauit

ſ terrēt. Pacem habet i die sua: sed eterna damnatio restat in die aliena in qua ꝓ iniquitatibus suis cruciabit in eternis penis. Tunc q̄ ad pacē modo sunt in amaritudine erunt: tūc secum rixari incipiet dicēs: Cur damnationē nō preuidi: cur
Luc.19.g mētis oculos clausi? cur has penas nō expaui? vñ: Hūc aūt absc̄ōdita sunt ab oc. t. Facit ḡ subito que diu expectans deliberauit: cōplet dns ſmones suos quos p̄cepit: dum iubet venire q̄ ꝓdixit. Destruxit ꝛ non pepercit: ne semper facultatez habeat peccandi: ꝛ que sibi parcere neglexit: hostibus diripiendā tradidit: quoꝝ cornu exaltat dum potestas dominā di tribuit: ꝛ q̄ se iugo inimicoꝝ erue re noluit: subiungat. vnde addit: La mauit coꝛ eoꝝ. Allegorice. Fec dns q̄ cogitauit ꝛc. Sic inimici corpori ꝛ hierusalē hec fecerūt: sic spūales neq̄ cie et ministri antiqui hostis cōtra ec clesiam faciūt: quādo deo iuste iniqs de illa scz vlciscente sibi tradita penis ꝛ doloribus affligunt. Hoc tñ de his dicitur qui in ecclesia videbant: non
Mat.16. c de ista de qua petro dicit: Porte infe ri non ꝓualebunt aduersus eam: sed
1. Joh.2.c de quibus dicit: A nobis exierunt ſz ex nobis non erant. Comu hostiū ex altatur cum ecclesia infirma fit: regnuz scz ꝛ potēta diaboli. a Paschas⁹.
Histo. Hist. Allegorice. Moralit. Clamauit coꝛ eoꝝ. Clamauit magis intētione q̄ voce. Visibiles inimici aut inuisibiles sup muros filie sion clamāt aīe scz vel ecclesie vel ciuitatis terrene: cū prātez qua eis dominant: nō diuino iudicio sed sue potentie ascribunt: clamāt aūt contra dominū cuius potentia quasi murus protegit ꝛ defendit. Cuz vero auxiliuz suū subtrahit: hostes sup mu ros eoꝝm quos oppriment dicuntur clamare cōtra dominū: cum scz sibi at trabunt quicquid contra eos possunt quos dei pius muniebat auxiliuz q̄si liberare non possit. Talis enī oppressio venit de equitate iudi cij: non de impotentia ꝓtegentis: hoc quoq; ꝓpheta inter ce tera deplorat. Et notandum q; hec ad superiorem sensum re spiciunt: quotiens enī metrice vno versu vel duobus sensum explere non possunt: in principio vel in medio alterius distin ctionem faciunt. Inde moꝝ ad ipam hierusalē ꝙuertitur ser mo: Deduc quasi torrentē lachry. Torrens non semp vno eo demq; impetu currit vl defluit: sed sicut inundatio de celo cō fluit: sic ꝛ lachryme. s. que diuina inspiratione ꝛ cōpunctione coꝛdis generant. Nemo q̄dem pōt vt torrentē lachrymas de ducere: sed his verbis inuit: q; mens ꝛ oculi semp parati de bent esse ꝛ lachrymas iuxta grāz diuine inspiratiōis effunde re et in ꝓsperis ꝛ in aduersis nunq̄ ḡelescere vt nemo sibi par cat duz viuit: ꝛ nemo torpeat quasi securitate accepta: donec
Apo.21. a ad illā requiem ꝓueniat in qua absterget deus omnē lachry
Pſ.125. mam. a. o. s. vnde: Euntes ibant ꝛ flebāt ꝛc. De fūt vere iusti cie aīe que p̄ cadik significanf: Hęc tacet pupilla oculi tui. Pupilla oculi tui ꝛ orat ꝛ impetrat cōpūcta diuina inspirati one. Ista tacere nō debet donec de⁹ bis malis finē imponat ꝛ omnē lachrymā absterget. b Hęc taceat ꝛc. Est autem oculus ſterior q̄ ad deum stillat: vnde exterior cōlachrymat:
Pſ.45. ꝛ tunc fluminis impet⁹ le. c. d. ꝛc. alioquin ſterilis est lachry ma qz tacet pupilla. c Cōsurge: lauda. In nocte cōsurgit q̄ de tribulatione vel angustia pſentis vite: spe eleuatus to ꝓem negligentie exeunt: et inde fessus cōtra oīa aduersa se accingit: in omnibus deuz laudat. vñ addit: Surge ꝛ lau. in
Job.1. b noc. in ꝓn. vi. qz callidus hostis dū flagella ingerit: vt deus blasphemetur intēdit. vñ Job ait: Sicut dño placuit ita. f. e. Sit nomē dñi bñdictum. In ꝓncipio vigiliaz laudare debe mus: vt oīa q̄ agim⁹ aut patimur ad gloriā ꝛ ad laudē ei⁹ re
1. Co.10.g feram⁹: ne torpētes in ꝓncipio opis opprimamur somno dece ptionis. vñ: Oia in gliam dei facite. Multe q̄dē sunt vigilie in q̄bus laudādus ē dns: ꝛ marie p̄cauendū est: ne ab initio intētionis opus ꝙdenet. Cū aūt opus bene incipit: restāt ad huc vigilie q̄bus vsq; ad finē in gloria dei cōsumet. Effunde

ſ sicut aquā coꝛ tuū. Ille sicut aquā coꝛ suum effundit i ꝓspectu dñi q̄ er intimo affectu coꝛdis lachrymas ꝓducit cōpūctiōis: qz sacrificiū deo spūs cōtri. Si tū tant⁹ lachrymarū imber nō Pſ. 50. aſuerit nō ē desperandū. vñ: Aia m. s. t. s. aqua tibi. Animam Ibidē. 142
arentē sicut terrā sine aq̄ penitēs coꝛā dño expandit vt irriget imbibus suis: qui sitienti ꝓpto aḡs ō petra ꝓduxit. Coꝛ q̄s sicut aq̄ effundi tur: qñ liquefactuz amoze dei ꝛ primi ḡsi glacies caloze resoluit. vñ sequit: Leua ad eū ma. tu. Pro paruulis ad deū man⁹ leuat q̄ opa misēie ꝓ humi lib⁹ mēbris xpi exaltat. qui fame ꝛ siti pereūt: qz terrenis adheserūt. Hec est aūt ꝓfecta charitas: vt coꝛ cōsi aq̄ fun
Exo.17.c dat ad deū ꝛ man⁹ leuent ad ꝓmū. Sicut moyses dē man⁹ leuasse ne po pulus dei vincerēt: sic cogitatiōes aīe tenere vt paruuli ecclie ꝙsernēt. vñ:
Can.3.b Liquefacta est aīa mea vt dilect⁹ locu tus ē. Nō enī coꝛ vel aīa resoluit a fri goze infidelitatis nisi caloze diuine in spiratiōis. Et ideo semp oxandū: vt re surgat aq̄lo. veniat auster ꝛ fluāt aro mata. Tūc enī fluunt aromata oratio nū: cū mēs diuino spū ē afflata. Sed ne sola dilectio sufficere videat: leuande sūt man⁹ ꝓ paruulis qui pereūt fame x̄bi in capite oīm cōpitoꝝ. Nisi enī in vijs ꝛ i capite cōpitoꝝ essent: nō fame vel siti verbi laborassent: fr euocandi sunt de triuijs. de plateis et de capite oīm cōpitoꝝ: vt veniāt ad dñi prādi um: ne fame pereāt ſperpetuū. Neuan de sūt man⁹ vt amalech vincat ne par
1. Co. 9.g uuli ꝑteant. vñ Paul⁹: Me alijs foꝝ te ꝓdicās ipe reꝓb⁹ inueniar. Post q̄s miseriā hierūn vel eccliaz vel cuiusl libet aliaz ad lachrymas ꝓuocauit: ad ipm deū x̄bū supplicationis ꝙuertit si quō a vindicta possit reuocare dicēs: Vide dñe ꝛc. Horāda ē aūt ꝓ, ꝓpe diligētia: q̄ multiplici ardoze rapit ad diuersa nūc mala sue gentis replicat: nunc luget peccata: nūc pdita bona cōmemoꝝat: nunc offen sū deū dolet: nō cessat tū fundere p̄ces. vñ addit: Vide do. ꝛc. Vide do. Quartus locus cōquestionis. Res enī turpes ꝛ indignas deplāgit. vnde sequit: Ergo ne comedent mulieres ꝛc. Jacuerunt in terra foris puer ꝛ senex. Vide do. ꝛc. Deū nihil latet. rogat tū vt videat vt x̄bis ꝛ affectib⁹ ad miscōiam flectat. Mouit enī clementē deū i natura ꝛ ideo rogat vt mala sue gentis inspiciat. Que vindemiaueris ita: quasi nulli gēti tāta bñficia cōtulisti: nulli tam iuste tanta irrogata sunt supli cia quia ꝓ uuis fecit labruscas ꝛ ꝓ fructu spinas. Non est quē vindemiauerit dns ita: nisi qui eis imitatur exēpla a q̄b⁹ abstulit legis ꝛ oīm cerimoniaꝝ ornamēta. Cū enī eū ḡ cucta pstiterat occiderūt: oīa bona celestis ꝛ terrene vite parit ami

Mico. de lyra ſ serūt

a Clamauit. hic hieremias inducit populū ad querendū dei misericordiā. et quia ad hoc facit aduersarioꝝ superbia. ideo dicit: Clamauit coꝛ eoꝝ. i. chaldeoꝝum. b Ad dominū. i. ꝓra dominū cum blasphemando tanq̄ impotentē ad populi sui defensionē. Potest etiam hoc aliter exponi de iudeis. Cla mauit coꝛ eoꝝm ad dominum ꝛc. qz multi eoꝝm videntes q̄ non poterant vltra defendere muros: clamabāt ad dñm q̄ren do el⁹ auxiliū. c Deduc q̄. coꝛ. la. abūdāter flēdo. d Nō
des re. ti. ab opibus pnie cessando. e Hęc ta. pu. oc. tui. fletum interrūpēdo. f Cōsurge. i. simul surge: coꝛpe. s. ꝛ mē te ad diuinā laudē: vt possis inuenire miscōiaz. g In prin cipio. vi. i. celeriter ꝛ expedite. h Effunde sicut ꝛc. i. pfecte: sicut aq̄ effundit pfect⁹ ceteris liquoꝝib⁹. ꝛ talis effusio idez ē qđ itēra deuotio. i Leua ad cū manus tuas. ꝓ aīa. i. ꝓ aīa bus. k Paruulo⁹ ꝛc. qđ dupliciter pōt intelligi. vno mo do vt aīe ille recipiant in sinu abrae. alio modo vt mors illoꝝ innocentū in oratione recoꝛdet ante dominū. ad ꝓuocandum dei vindictam contra chaldeos. l Vide dñe ꝛ ꝙsidera. per ꝙdescensionem tue pietatis. m Que vindemiaueris ita. i. spoliaueris omnibus bonis: intantum q̄ fame moꝝiunt.

Ergo

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ ferũt:q de tãto amore meruerunt offensã de tanta gloria ignominiam. Ad hec videnda deum ꝓuocat:vt sic afflictis ꝗuis immeritis parcat. Ergo ne comedent mu. tẽ. Quasi. Quõ ista faciẽt:hoc enĩ i libro regũ mulieres fecisse legim⁹ ⁊ Joseph⁹ idẽ testat. Paruulos ad mẽsurã:

Josephus

ſ quasi quõ põt hoc fieri.

miaueris ita† Ergo ne comedent a†
a ſ aie pcõz. ſ sicut martha filia eleazari.
mulieres fructũ suũ:paruulos ad b
a ſ operum. ſ p quia.
mensurã pãlme. Si occidit in san c†
a ſ vr Zacharias.
ctuario dñi sacerdos et ꝓpheta?
a ſ terrenis negociꝫs.
a Schin: Jacuerũt in tẽra foris d†
a ſ debilis. b ſ puer cẽtũ annoꝝ. c ſ qui vir ginitate videbãt poluere. d ſ fortes.
puer ⁊ senex: virgines mee ⁊ iuuẽ e
a ſ romanos vel demones. ſ cui nemo resistit.
nes mei ceciderũt i gladio. Inter f
a ſ inuisibili.
fecti in die furoris tui percussisti ‡
a ſ cũ solurus fuerit timebũt electi ⁊ territi purgabunt. ſ hostib⁹ ribi deo.
b nec misertus es. Tau: Vocasti f
quasi in diem solennem: qui tẽr
a ſ in circuitu impij ambulant.
rerẽt me ỏ circũitũ: ⁊ nõ fuit ỉ die
a ſ districti iudicij. b ſ indiscussus.
furoris dñi q̃ effugẽret ⁊ relique
a ſ disciplina tyrocinij. b ſ facte doctrine: vel corpore christi.
retur. Quos educãui et enutriui g
a ſ diabolus vel romanus. b ſ virijs emolluit. ſ in ore gladij.
inimicus meus cõsumpsit eos. b i

a Ergo ne comedent mulieres. quasi diceret: sic factum est .legit enim.iiij.Reg'.vj.ꝙ in obsidione samarie mulieres comederunt filios suos pre famis magnitudine. ⁊ idez credibile est accidisse in obsidione hierusalem per chaldeos. ĩmo expresse dicit infra.iiij.

b Paruulos ad mensuram palme. mulieres enim pregnantes p angustijs et doloribus pariebant ante tẽpus fetus imperfectos: ⁊ sic statim moriebantur ⁊ a matribus comedebant. ⁊ hec miseria predicit iudeis: Deutero. xxviij. si relinquerent deum declinantes ad idolatriam: quod fecerunt vt patet in libris Judicũ et Regũ. † Deu.28.c Ezech.5.c 4.Re.6.f

c Si occiditur in sanctuario dñi sacerdos et ꝓpheta. quia ꝙdo ab eo indigne sacramentuz eukaristie celebrat. ⁊ similiter ꝓpheta qñ ꝓdicator. p questu diuinũ palliat mala. d Jacuerũt in terra foris puer et senex ⁊c. nam cõmuniter oẽs isti sũt in cupiditate terrestriũ defixi. ideo subdit: Ceciderũt in gladio. s. diabolo. † Interfecisti in die ⁊c. pmissiue.

In cap'o scõo. Quomodo obtexit.

Additio. In ỗ cap'o ꝓpha lamentat destructionez totiꝰ terre isrl ⁊ totiꝰ regni: ⁊ diuidit in ꝗtuor ptes. primo nãqꝫ lamentando loquit ad seipm. scõo ỏ lamẽtando dirigit ꝑmonẽ suũ ad terraz isrl: ⁊ ad ipm regnũ. ibi: Cui cõparabo te. tertio dat sup hoc salubze ꝓsiliũ. ibi: Clamauit coz eiꝰ ad dñm. ꝗrto texit deuotũ oraculũ ad deuz. ibi: Vide dñe. Prima ps in ꝙ lamentat loquẽdo ad se dividit ỉ duodecim ptes ſm duodecim infelicitates q̃ venerũt sup regnũ illud oppositas duodeci excellẽtijs ꝗs prꝰ habuerat. Excesserat nanqꝫ illũ regnũ alia regna primo ỉ solẽnitate honoris. vñ Deutero. xxviij. Faciet te dñs deꝰ tuꝰ excelsiozẽ cũctis gentibꝰ terre. ⁊ ibidẽ: Eris semp supra ⁊ nõ subter. sup hoc ꝙ in primo versiculo lamẽtatur dicẽs: Quõ obtexit caligine. s. tribulationis. Filiã sion. i. totã terrã ⁊ regnũ. ⁊ sequit: Proiecit de celo in terrã inclytã isrl. Secõ vero excesserat regna ꝗlia ꝗtum ad nobilitatẽ ⁊ dignitatẽ principum: qz stirps dauid q̃ regnabat in isrl fuit sanctissima: sup quo in secõ versu

lamẽtat

a Ecce dñe et pspice quod factum est huic. Ecce ꝓ ecce ponit Jeremias. xiij. Ecce ego assumam vos. Ecce ego mitto vos. Ecce ego dabo. Ecce ego ꝓphetam. Ecce ego ꝓphetam. Ecce ego ꝓphetam

Universidad de Navarra
Biblioteca

enī dmo orare ⁊ clamare. secdo plorare. tertio plorando pseuerare. qrto lorātiõe etiā i nocte vigilare. qnto cor suū humiliare ⁊ sicut aquā effundere. sexto eleuatiõe manuū ⁊ alijs gestib⁹ ipm placare. ⁊ ꝫ facit in duob⁹ versib⁹ sex. xviij. ⁊. xix. p dmo nanq; dicit: Clamauit cor eoꝝ ad dñm. p secdo dicit: Deduc q̃si torrentē lachrymas. p tertio dicit: Nõ des requiem: p qrto: Cõsurge ⁊ lauda i nocte. p qnto: Effũde sicut aquā cor tuū. p sexto: Leua ad eũ manꝰ tuas. Deinde sequit pars qrta in q̃ pheta ponit oratiõis textũ: ⁊ texit oraculũ deuotũ ad deũ mouendũ. monuit enī filios isrl sicut desolatos ad deum orandum: et ibi ponit orationem quā facere debēt dicendo: Aide dñe et considera. est autem ista oratio summe ꝓuocatiua diuine misericordie et tres continet versus sex. xx. et. xxi. ⁊. xxij. Mittitur enim prouocare dei misericordiam allegando suam magnificentiam ⁊ vilitatem ꝓpriam: ⁊ hoc i principio versus. xx. dicẽs: Aide domine ⁊ considera quẽ vindemiaueris ita. q. d. nõ decet tuā magnificentiam ⁊ excellẽtiam plẽq̃ me

Glo. ordi.

Ⓐ Ho vir vidēs ⁊c. La. III
Ⓐ Paschasi⁹. Lamẽtatiõib⁹ insistere si forte vt i libro Judicū
Judic. 2. a legit: Angelo mala nra memorante et annũciante de galgalis. i. voluptatibus ascẽdamus ad locū flẽtiū cũ ipo: vbi cũ loquerer ad omnẽ isrl leuaueruntvocẽ ⁊ fleuerũt: vnde vocatũ est nomen loci illius flentiũ vel lachrymarũ. Sz qz flere pena ẽ vir innenit q̃ diligat lamẽtationes. Nos aũt in his q̃si in q̃dam specula huius mũdi rurbines: ⁊ naufragia nra cũ gemitu ⁊ doloꝛe ꝓsideremus. Tertium igit aggrediamur alphabetũ: trimetro cõpositũ in quo terni versus vna eadẽq; lra incipiunt: q; in trib⁹ alijs alphabetis sapphyco metro cõpositis nõ inuenit. Dic aũt q̃daz de ecclesia q̃dã de passione xpi altiori sensu reꝛcere debem⁹: q̃si sine fletib⁹ non possum⁹. Rogemus ꝑ quasi sedentes sup aliam. i. sup lasciuã carnẽ: vt irrigare dignet deus arentẽ animã: ⁊ si nõ irriguꝰ supius saltẽ ꝓcedat inferi⁹. Paschasius. Ꝫ in funebri totiꝰ corporis lamẽtatiõe ꝓfunda de xpo et eius corpoꝛe aperiunt mysteria: ⁊ nũc ad synagogã: nunc ad ecclesiam: deinde ad xpi passionem luctuosa discurrit oratio. Nũc de xpo ⁊ eiꝰ corpe agit vt prior huiꝰ alphabeti insinuat versus: nũc mortalitas ꝓmiscet. Si quõ cordis nri duricia in lachrymas soluaꝫ: aut ꝑ his q̃ labunꝫ de xpi corpoꝛe: aut ꝑ his q̃ iudeis acciderũt in captiuitate: aut ꝑ his q̃ fiunt in capite: vl ꝑ his q̃ membra patiunꝫ vel qz bonis priuamur. Ut aũt melꝰ discernam⁹ q̃ ptinent ad caput: q̃ ad corpus. prima regula tyconij inspiciaꝫ: q̃ est de xpo ⁊ eius corpoꝛe. Nã a capite sine ꝓmutatione ꝓsone ad corpꝰ vel a corpe transit ad caput: vl qñ eadẽ snia nõ minꝰ capiti q̃s corpori ꝓgruere videt: nec tñ ab eadẽ ꝓsona recedit sicut i hoc versu: Ego vir videꝭ pau. ⁊c. vetustã fecit pellẽ meaꝫ ⁊c. vnũ enī horꝝ q̃uis oi corpori ꝓueniat: aptiꝰ tñ aptaꝫ capiti. Alteꝝ xo mẽbris: vt p carnẽ ⁊ pellẽ ⁊ ossa illi accipiũt: q̃ in ecclia vetustate ꝓgionis afficiũt: ⁊ pressuris tribulationũ ꝓterunt. Raz q; dicit: Ego vir vi. pau. m: ⁊ q̃uis plãgenti ꝙbe ꝓueniant: tñ manifestiꝰ xpi vocẽ sonat q̃ in manib⁹ ꝙpheta assimilaꝫ: ⁊ oẽs in se per regenerationẽ colligit vt occurram⁹ in virũ ꝑfectũ ⁊ plenitudinẽ corpis xpi. Hilber⁹. Uniuersas fere lamẽtatiões bieremie. v. q̃stionis loco insigniri diligẽti pz lectori. Deiorantur enī singula incõmoda añ oculos iudicis sic digesta vt videaꝫ videre ⁊ re ipa ad misceꝛiaz condescẽdere. Ego vir vi.
Visto. pau. m. Historice. Bieremias nõ minꝰ deploꝛat ꝓli ruinaz q̃s angustiã. ꝓniam q̃ pauꝑtate cũ eis tribulaꝫ: indignationem dei patiꝫ: in tenebras adducif ⁊ nõ in lucẽ: Sup eaz vertit et ꝙuertit manꝰ dñi vt exꝑiaꝫ an se velit secꝫ q̃b⁹ pellis et caro bieremie afficit fame qz vetustate ⁊ ꝓterif vigoꝛ ꝓli: qz malleo ꝓsecutiõis ⁊ deficit xtus bellãdi. Obsidionẽ q̃z plangit
Lach. 19. f dicẽs: Edificauit in gyro meo ⁊c. vñ: Si cognouisses ⁊ tu: ⁊ post pauca circũdabũt te inimici tui vallo. Populũ q̃z suum circũdatũ amaritudine miseriarũ ⁊ laboꝛe angustiaz plãgit: qõ in ꝑma obsidione ꝓtigit: in q̃ bieremias a ꝓpho nimia coꝛdis amaritudine veꝛat⁹ ꝑ ꝓpho laboꝛe tribulatiõis afflict⁹ est. ⁊ ꝫ ẽ qõ dicit: Circũdedit me felle ⁊ i tenebras collocauit me q̃si moꝛtuos. Hoc apte bieremie ꝓuenit q̃ reclusus ẽ in tenebris carceris: vt pene moꝛtuꝰ sit: q̃si ꝑ reatib⁹ suis moꝛi meWozalik ruerit. Mozalik. Ego vir vi. p. m. Solꝰ spũs hois scit q̃ sũt hominis: q̃ quotiens diuino spũ tangit: pauꝑtatẽ suam intelligẽs afficit ꝓtib⁹ dicens: Ego vir vi. p. m. qz cum dei indig

Ⓢ natione

Aleph. La. III

a Ⓢ christus vel ecclesia.
Ⓢ viriliter agens. Ⓢ diligenter.
b Ⓢ ex qua oẽs diuine. Ⓢ in passiõe.

Ego vir vidēs pauꝑtatez a b

Sic vilem ⁊ impotentem. Secũdo vero allegando infelicitatez multam iam ꝓpessam: qõ patet in hoc q; mater iam comedit filios: et q; ꝙpheta et sacerdos occisi sunt in sanctuario: ⁊ q; nulli erati pepercit gladi⁹: ⁊ ꝫ facit ab ipo loco. Ergo ne comedẽt mulieres fructum suum: vsq; in finem totius versus. xx. ⁊ dicit: Ne inceps versu. xxj. Tertio vero alligando hostium aduersariorum immanitatem ⁊ maliciaz vt magis deus compatiatur, et hoc facit in. xxij. versiculo. ibi: Vocasti quasi ad diem solẽnẽ qui terrerent me de circũitu ⁊c. et sic finitur lamentario secunda. Circa quam considerandum ꝫm predictum magistrum: q; iz fiat mentio de ciuitate hierusalẽ: tamẽ omnia que in hoc capitulo continẽtur referenda sunt ad deploꝛationẽ totius regni isrl in communi: ita q; omnia que dicuntur de hierusalẽ dicuntur de ea in xtum erat pars principalis vel metropolis regni. Et ideo in ista lamentatione fit mentio de terra isrl et de speciosis iacob: ⁊ de filiabus hierusalẽ scz de ciuitatib⁹ regni: que erant sicut filie: ⁊ hierusalem sicut mater.

Glo. ordi.

natione flagelletur: cum fletib⁹ afficit se nihil esse cognoscit: cui nulla est cõparatio xtus nisi ne de se ꝓsumere possit. Nemo enī bñ gloziaꝫ castũ se habere coꝛ. Jam humilis iõo lachrymosus ꝓfiteꝫ. Ego vir vi. p. m. Rõ enim de se ꝓsumit coꝛrectus virga indigna

tionis. vnde addit: Me minauit quia omnis anima cuz iram dei recoꝛdatur ⁊ terroꝛe iudicij discutit ⁊ facta sua ante oculos suos quasi in moꝛtis articulo ponit erroꝛibus se interfectam i tenebris versari videt dum meritoꝛum suoꝝ paupertatem agnoscit in virga indignatiõis eius. id est dei. Unde bene dicit: Me minauit ⁊ adduxit in tenebras. Etiam cum de se nihil nisi infirmum sentit se adductam quasi i tenebras plangit: talis anima dum virgam discussionis dei ⁊ minas contẽplatur ⁊ mala sua vndiq; perscrutatur adducta in tenebris ⁊ non in lucem recte creditur ne de se ꝓsumat humilitatez perdat: supperbiam incurrat. quia: Beati pauperes spiritu. Bene spiritus hominis pauꝑtatem suam videns contremescit dum sese sub xpa indignationis conuersari nõ ambigit ⁊ se ad hoc minatam ⁊ adductam intelligit. Hec est doctrina que ꝑ aleph significatur: vt sese semper anima inspiciat et omĩa sua reteꝛat: ⁊ lugeat donec illuminet eam oꝛiens ex alto q̃ venit illuminare Luc. 1. f his qui in tenebris ⁊ in vmbra moꝛtis sedent: Tñ i me vertit manum: materno animo deus exponit animaz tẽtationibus ⁊ abijcit aliquando ploꝛantẽ: aliquando dolẽtem in sinum recipit: hãc doctrine suggerit: blãdit: hoc ẽ quod dicit: Tñ in me vertit ⁊ cõuertit manũ suam tota die. Allegorice. Ego vir vi. Allego. pa. m. Ꝑõt oim sctoꝝ voꝛ ista eẽ xti q̃si sũt vniti i corpe xpi: xtũ eã dẽ pauꝑtatẽ fuerit imitari: xtũ i virũ ꝑfectum fide et ope collecti. vñ seq̃r: In xpa indignatiõis ei⁹. Alia ẽ xpa furoꝛis: alia idignatiõis: alia coꝛrectiõis: alia regni. Est enī virga ferrea qua ꝓterunt vasa testea in ira furoꝛis. Alia q̃ in eã ꝛate regunt sancti vt diriganꝫ ad bravium superne vocatiõis. Est virga indignationis de qua ad hierusalẽ dr: In indigna-

Ⓢ tione

Nico. de lyra

Ego vir. Hic describit lamẽtatio hieremie ꝙ La. III ctio alphabeto. ⁊ dicit ꝫ Ba. Sa. q; hieremias scripsit istũ caplm postq̃ ioakim filij⁹ iosie cõbusserat libꝝ suũ i q̃ erãt scpta alia tria capla. s. ꝓmũ scdm ⁊ q̃rtũ. sic dictuz fuit. s. xxxvj. ⁊ ꝓpt ꝫ i fine illi⁹ capli dr q; hieremias tulit aliud volumẽ ⁊ dedit Baruch q̃ scripsit i eo oẽs ꝓmones libri prioris. ⁊ insup additi sũt ꝓmones plures q̃s añ fuerãt. ⁊ ad ꝫ denotandũ ꝙ libet lra ponit tres xpiculos i ꝫ capio. Sz istud dictũ videt repugnare illi q̃. s. diri. s. q; hieremias ꝫ lamẽtat destructiõnẽ ciuitat⁹ iã factã: qz vidit ꝙphetiã suã cõpletã: qz cõbustio hui⁹ libri ⁊ reparatio fuit lõge añ destructionẽ hierlm scz q̃rto ãno ioakim filij iosie vt ibidẽ dr: Qui. regnauit vndecim annis ⁊ post eũ techonias filij⁹ eiꝰ mẽsib⁹ trib⁹: ⁊ post eũ sedechias vndecim ãnis. ita q; i eiꝰ ãno vndecio fuit hierlm destructa. Ad ꝫ dicẽdũ q; hieremias vidit destructionẽ ciuitatis dupliciter. vno mõ visiõe itellectuali ⁊ ꝙbica: ⁊ sic eã deploꝛauit scribendo añq; eueniret. alio mõ visiõe coꝛpali qũ fuit cõpleta: ⁊ sic eã deploꝛauit illo qõ ꝑ⁹ scꝫ ꝑ modũ lugubris carminis oꝛe ꝓferẽdo. Jgit ꝑ⁹ capli⁹ i tres ptes põt diuidi. qz ꝓmo hieremias suã miseriã lamẽtaꝫ ⁊ ꝓli. secdo dei misecꝛdiaz et iusticiam suã ãneꝛã ꝓfiteꝫ. ibi: Misceꝛe dñi. tertio ad lamẽtãdũ miseriã reuertiꝫ. ibi: Ꝑeruisti. Et ꝓmũ dicit in ꝓsona sua ꝓpli. Ego vir vidēs

Glo. ordi.

Ⓣ tione mea percussi te ⁊ in recõciliatiõe mea misertus sum tui. Hanc enī xpa ꝓcutit vt misereaꝫ: hac virga xps ꝓcussus est: non q; indignatione dignus eẽt: sed ꝓpter scelꝰ populi percussus ẽ: hoc ẽ qõ dicit i virga indignationis ei⁹. Allego. Allego. Ego vir vi. pa. m. ⁊c. Licet hoc oibus ꝓuenire videaꝫ: excellentius tñ xpo intelligiꝫ. In quo sicut excellunt o mĩa: ita ⁊ visio ista. Quid enī mirũ si pauꝑtatẽ suam q̃si videat qua pene oẽs pressus laboꝛat: iz sicut glorioſior ẽ pauꝑtas xpi: ⁊ mirabilioꝛ est oibus diuinis seculi q̃ nõ rapinam arbitratus ẽ esse se equalez deo ⁊c. ita hec visio pauꝑtatis ꝓfundioꝛ. Ideo tota mentis ⁊ corpis intẽtione ꝓsideranda. vñ: Beat⁹ q̃ intelligit sup egenũ ⁊ pauperẽ. Si enī xpi pauꝑtas cõmunis esset: sensu discerni posset: nec solo intellectu pasceret: nũc aũt beat⁹ ꝑdicaꝫ q̃ intelligit: bñ aũt christi pauꝑtas admiranda ⁊ inꝺrenda. cõ sanctoꝝ (ꝫm apostolũ) altissima sit pauꝑtas q̃ a paucis intelligiꝫ. tanto magis ergo illa admiranda: quã ⁊ angeli mirant et de qua ꝛtellecta beatitudo nascif. Sunt q̃dem beati pauꝑes spũ sed eo spũ quo ista pauꝑtas itelligiꝫ: q̃ a spiritusancto reseraꝫ. Ꝓpterea triũ versuum principia apud hebreos ab aleph insigniunꝫ q̃ doctrina interpretatur. Multa enī doctrina eget hic sensus de quo sũmus auctoꝛ: gloziaꝫ: ⁊ quasi singulaꝛ sit q̃ videat ⁊ qui intelligat ait: Ego vir vi. p. m. ⁊c. quasi ego cui assunt oẽs thesauri sapiẽtie ⁊ sciẽtie video. p. m. quã sponte ꝑ alijs suscepi: quã misi noluit intelligere: q; nec omnino dã miseriã suã volũt adAllego. uertere. a Allego. In virga indigna. Ob indignationez scelerũ nroꝝ pauꝑtatez ⁊ passionẽ sustinuit: vt luoꝛe eius sanemur. Qui⁹ pauꝑtatis mysteriũ aut nulli sanctoꝝ aut pauci vidẽt ad plenũ: quãta bonitas dei quãta dilectio sup filios ire: quãta misceꝛia in filios recõciliatiõis: ideo q̃si solus videat dicit: Ego vir vi. p. m. Videt suã miram et ineffabilẽ: videt suoꝝ membroꝝ pauꝑtatẽ: qua ipi cõtunguꝫ scientes q; patiẽtia pau. nõ. p. i. f. Recte q̃ vna voꝛ est capitis et corpis:
Deb. 12. b Ego vir v. p. m. Quia castigat deꝰ o. fi. q. re. plepsis i hoc loco. i. ꝓsumptio rerũ diccndarũ notaꝫ. Ꝓpeonit enim eius cũ nõ diꝛerit ad quẽ referaꝫ: qz notũ esse nõ ambigit q; pater filiũ virga passionis ꝓcussit. Nõ ergo mirũ si mẽbra eiꝰ virga indignatiõis ad coꝛrectionẽ ꝓcutiunꝫ: vt sit vna voꝛ: vnꝰ gemitus: vnus ploꝛatꝰ in valle lachrymaꝝ. vñ: Me minauit ⁊c. b Me minauit ⁊ ad. ⁊c. Cũ. s. ⁊ voluit pater cõteꝛere filiũ i infirmitate ⁊ reputaꝫ ẽ quasi leprosus ⁊ ꝓcussus a deo ⁊ humiliatus quasi in tenebras ⁊ nõ in lucẽ ductꝰ est: sed tenebre eũ non apphendeꝛũt. Ecclesiã quoq; minis ⁊ terroꝛib⁹ subiecit et adduxit in tenebras afflictionis ⁊ nõ in lucẽ ꝓsentis ꝓsperitatis. vnde sequit tñ i me ⁊c. c Tñ in me ver. ⁊c.
1. Tes. 3. c Hoc q̃z ad caput et membra eque referꝛ. quicunq; enī volũt pie viuere in christo per ꝓ. quoꝝ voꝛ est tñ in me. alios enim non coꝛrigit sed libere vagari permittit. ecclesiam vero tã de
Deb. 12. b. iudeis q̃s gentib⁹ multis disciplinarũ affligit angoꝛibus: manum ad flagellandũ mittit: qz castigat omnẽ filium. q. r. ⁊ clemẽter cõuertit vt misereaꝫ. Manũ enim cõuertimus cũ a ferendo retrahimus. cõuertit ergo manũ parcendo auxiliando
Ps. 72. eis quos emẽdat puniendo. De alijs aũt dicit: In laboꝛe hominũ non sunt ⁊. c. h. n. f. ⁊c. qõ bene significaꝫ cũ in edificatione tẽpli salomonici malleus et sonis⁹ non audiꝫ: qz oĩa sic
3. Re. 6. g parata sũt ⁊ dolata exterius: vt in ꝓpijs iuncturarum locis aptenꝫ interius. vñ dicit: Uertit marꝰ suã. s. oĩa limãdo: dolando planando: vt ꝙueniant i edificio. Cõuertit iam scz cessando: cũ iustificatos ꝓpijs deputat mansionib⁹ ⁊ ordinib⁹: quoꝝ ergo vna structura est: vna membroꝝ cõpages coꝛpis: vna voꝛ est: vnꝰ ploꝛatus: et voꝛ xpi: et ecclie sic vnꝰ et itaWozalik ger christo inueniaꝫ. Mozaliter. Uetustã fecit pel. Alia peccati sui vetustatẽ plangit: nõ pelles. sz vetustate pellẽ infectã gemit: q̃ primi hoies induti a paradiso expulsi sunt. Hec
Ecc. 3. d vna multoꝝ pellis est vetustate fuscata: q̃ per primi hoĩs preuaricationẽ moꝛtalitatẽq; ⁊ peccati hoꝛroꝛe oẽs vestiuit. vñ:
Ps. 6. Inueteraui inter oẽs inimicos meos. Inde aĩa gemit: dũ exterius quasi pellis inueteraꝫ consciẽtia et interius decoꝛata
Ibidẽ. 26. quasi caro coꝛrupta. ꝫhabe peccati cõsumitur. vnde: Ut edãt

Ⓒ carnẽ

carnẽ meã. i. affectus carnales ad quos quasi ad ꝓximos diabolus appꝛopiat: vt eos in ꝙbus sunt quasi carnẽ in coꝛpe suũ tractiat. bis finitis carnibus exibit spũs: vt nihil qõ edat reperiat inimicus. Contriuit ossa mea aic. s. virtutes. Ossa enim sunt firmamentũ corpoꝛis: ⁊ xtutes mentis: quibus ꝓfractis vel oblectamẽtis vel tormẽtis vel dolis antiq̃ hostis recte aĩa plangit ossa sua ꝓtrita. Allegorice. Detustã fe. Allego. pel. meã. Rõ vetustate peccati xps affict: iz mẽbra eiꝰ vitijs inueterata coꝛrũpunt: qõ cõiter deploꝛat et caput et coꝛpꝰ. vñ dauid: Inueteraui inter oẽs Ps. 6. inimicos meos. Habet vir iste q̃ videt pauꝑtatẽ suam pellẽ ⁊ carnẽ vetustã. habet pelles arietũ rubricatas ad opendũ tabernaculũ ⁊ hyacinthinas ad decoꝛẽ. Paup in his q̃ ad decoꝛẽ noĩs eius in ꝓpio sanguine rubricant aut celi coloꝛib⁹ coꝛparanꝫ. Pelles arietũ rubricanꝫ: qz coꝛpoza sanctoꝝ martyrio coꝛonanꝫ. vnde: Afferte dño. f. d. Ps. 28. Hyacinthine Xo sũt quos virginitas euehit in celũ: vbi neqꝫ nubẽt neqꝫ nubenꝫ: sed sunt sicut angeli dei. Inde i Mat. 22. e tabernaculo ꝓmiores sũt celo sicut pelles salomonis. i. christ⁹ cuius pelles sunt oẽs sancti q̃ se cum christo moMat. 5. d tificantes crucifixerunt car. s. cum vi.

Nico. de lyra

vir vidēs pauꝑtatẽ meã. in spoliatione ciuitat⁹ ⁊ captiuatiõe. a Ⓒ In virga indignatiõis eius. i. vindicte et coꝛrectiõis dei. b Me minauit. per exercitus chaldeoꝝm in captiuitatẽ ducẽde. c Et adduxit in tenebras. in locis tenebꝛosis me recludendo. potest etiam hoc intelligi õ sedechia qui erat caput populi et exoculatus fuit ductus in babylonem. d Tñ in me vertit ⁊c. loquit ad modũ hois multũ afflicti cui videt q; nulla afflictio alia sit sue cõparãda. ⁊ sic dicit se solũ afflictuz. e Uetustã fe. pel. ⁊c. ex fame ⁊ laboꝛe q̃ accelerãt senectutez. f Cõtriuit ossa mea. i. robur coꝛpoꝛis mei. g Edificauit in ⁊c. qz chaldei posuerũt tẽtoꝛia in circũitu hierlm: ne aliqꝫ posset egredi ad fugiẽdũ: nec ingredi ad auxiliandũ. iõo subdit:

Et circũdedit

Ꝯtio in carne. vt integra christi passio intelligat. Easdem passiones quotidie in ecclesia patitur christus: que est ō carne eiꝰ & de ossibus eius vt compleat ea que desunt passionibus christi. Inde dicit edificauit i gyro meo. Ecclesia enī obsessa omnibus malis ūter scorpiones ambulat vbi est sedes sathanet hereticoꝝ vallat exercitu falsis fratribꝰ. q. felle & labore potat: persecutorum undiq; oppumit tormentis. hinc seculi oblectamenta & carnis blanditur desideria: hostis antiquus undiq; tendit insidias: vñ recte clamat. Edificauit in gyro meo. vnde alibi: Pſ.54. Quis dabit mihi pēnas sīc columbe. et volabo et requiescam. ecce elongavi fugiens. et mansi in solitudine. Et requiescam. ecce elongavi fugiens. et mansi in solitudine. huiusmodi in mente quasi felle amaricat. In carne vero laborē fatigat. Hic versiꝰ tribus beth littera expletur ꝙ confusio interpretatur: qui enī in vetustatē decidit viribꝰ fractis: vallatur obsidione antiqui hostis felle amaritudinis repletꝰ & locatur in tenebris. i. in confusione. Quia vera confusio plangitur humani generis. Jure sub hac littera totius domꝰ ruinam plangit: et maculas vetustatis.

Beth. Beth quippe domus interpretat quę ꝓ cōfusiōe sua dicit: Vetustā fecit pelle meā &c. potest siquidē ad christuz referri vetustas pellis ſm mortalitatē carnis quā induit. reliqua vō ſb hac littera ipi conuenientius aptant.

Moralit a Moza. In tenebro. col. In confusione anima posita ḡdatim luget. Primum qz vetustate peccatoꝝ marcida iacet. Deinde q̄ inimici fraude vallata exire ad libertatē nō valet circūdata cōcupiscentiaꝝ felle & peccatoꝝ labe. Tandez amisso lumine in tenebris collocata nec seipam (ḡtuz sit misera ꝙ infelix: ꝙ oppressa malis: aut nuda ta bonis) videre pōt. Hoc enī maxime conat inimicꝰ: vt alа Judi.16.c lumen amittat ne amissū recipiat. Hinc philistei samsoni oculos eruerūt: deinde ad molā mittūt vt ambulās in circuitu 4.Re.25.b nū ꝙ viā vite inueniat. Hinc sedechie nabuchodonosor oculos effodit: deinde vinctū i caueā babylonis ducit: vt in cōfusione cōclusus lucē nō videret amplius. Cū aūt talis aīa adhuc in carne detincta ploratꝰ non vere sed quasi mortua: dumodatur ei locus penitētie anteq̄ ꝛegeat sup eā puteꝰ os suum. Quia sepe miserāte deo de ꝓfundo iniq̄tatis ad vitaz redit.

Bimel. Bimel īra sequitur que retributio vel plenitudo interpretatur. Allego. Allego. In tenebrosis col. In ꝓphetis significat christus. vnde: In manibus ꝓphetarum assimilatus sum & multipliciter multisq; modis &c. Passio ergo hieremie ꝛpi passionem significat. vnde: In tenebro. col. m. quod magis ad caput ptinere videt. Christus enī ꝓ nobis mortuus est: mortuus seculi ꝙ in mercedē recipiūt iniq̄tatis mortez & ex ꝓagine peccati. vñ: Quasi mortuos sempiternos: ꝫs enī vere mortuꝰ nō repellit eū deus in sempiternū: collocat' tū in tenebris vel inferni vel sepulchri: vel passionis: sed nō mortuꝰ sempiternꝰ: qz inter mortuos liber: qz sine peccato vnde cito resurrexit.

Historia b Histo. Circūedificauit &c. Ꝓto se & ꝓ populo plāgere videt: qz in carcere cōpediꝰ aggrauatus est: & ꝓtra populum suū & ciuitatē edificatā obsidionē dolet: qz peccat' impedien-
Vere.7.c tibus nō posse euadere ꝓuidet exclusit oratione meā. vñ: Re assumas ꝓ peccatis laudē & orationē: vie & semite ꝛclusę sūt lapidibus quadris & subuerse qō p aggrauationē dicitur ne possint effugere: oēs enim exitus misere ciuitatis exclusit hostis.

Moralit Moza. Circūedi. &c. Aīa cui iam retributio (quam gimel significat) ꝓ sceleribus suis iminet exclamat. Circūedi. &c. quasi circūdederūt me do. m. Dis in cōpedibus aggrauata ne nō euadere possit: formidat: cuius fuit corruere: ꝫ miserantis dei est crucre cui hoc miserabile est ꝙ conclusa carcere pessime captiuitatis nō potest ingredi ad libertatē bone actionis. Aggrauaꝝ cōpedibus delictoꝝ & carnaliū voluptatū: aggrauaꝝ dolis inimici vt libere nequeat (his constricta laqueis) ad ea que nō videnꝫ ꝓperare. Aggrauaꝝ compedes quotiēs iniq̄tati iniq̄tatē apponiꝫ: ꝙ sup plūbū recte sedere deseribiꝫ. Exclusit orationē. m. lachrymę et preces misericordiam merenꝫ iudicis, vñ valde pōt cōtristari cū sic sibi offen-

Ꝯ sū iudicē

sum iudicem sentit: vt oratio non possit transire ad fontē pietatis: qō fit quotiēs deus sic nos peccare ꝓmittit: vt flagicia obtureāt aures ꝓ iudicis. vnde est qui clausit aures suas ne audiat legem oratio eius est ex. Cōclusit vi. m. Habent peccata ꝙ draturā suam. vnde dicit Virgilii: Virgilius 6. Enead.
Hinc metuit cupiitꝰ dolentes gaudētq̄. bis quadrāt itinera nostroꝝ peccatoꝝ vt rādeat ad se redeat infelix aīa: vetustate infecta: ab inimicis circūcepta: felle iniq̄tatis & miseria vallata: vanis fatigata laborib⁹: ꝓtra quā hostes interꝰ exercituꝫ desuiūt. His aggranata cōpedib⁹ pium iudicē roget: indesinēter instet: vt saltem ꝓter improbitatē accipiat qō petit. qz ꝓpe est dñs oībus inuocantibus eum &c. Pſ.144. alioqn ad patriā trāsire non pōt. Ob structit ei viā ꝛcupiscentia oculoꝝ: voluptas carnis & superbia vite. Qz si ad scripturas sactas quasi ad pascua vite & se cōuertit: in qb⁹ recta viā inuenit ꝓtinuo occurrūt q̄drati lapides hereticoꝝ qbus via fidei obstruiꝫ: & semite subuertūt. vñ dicat aīa cum ꝓpha: Quis dabit. m. pē. si co. et cū apostolo. Infelix ego hō &c. ab his enī oīb⁹ Pſ.54. Ro.7.c sola ḡa liberat. Allego. Circūedi. Allego.
Ac si ꝛps dicat excitauit aduersū me pater corda iudeoꝝ: circūedificauit cohortes: vt non egrediar de manib⁹ eoꝝ donec impleanꝫ vaticinia ꝓphaꝝ exclusit bāc oſonē. s. Pāc si fieri pōt Dut.16.9 trāseat a me calix iste. Ecclesia qz cōcluditur dogmatib⁹ hereticoꝝ: vallatur supplicijs peccatoꝝ vel ꝓsecutoꝝ qō deplorans totū deo tribuit cui⁹ iudicio fit. Aggrauauit cōpe. m. i. īmanitatē tormētoꝝ vel deceptionū qō frequēter ꝓtigisse nemo dubitat. Suam qz orationē exclusam gemit: dū ad ꝓbationē diuinū auxiliū differt & non auferꝫ: ꝫs habet anchoraꝫ id & spem suā i celo fixā ne hui⁹ fluctib⁹ ḡmergaꝫ. c Histo. Histo.
Ursus insidiās &c. Quid terribili⁹ qz auctoꝛe nr̄e salutis vsum & leonē fieri nobis: Ursus vera fraudulenta & brachijs & lumbis fortissima. Jn nabuchodonosoꝛ aūt & tyto & vespasiano q̄ alibi aper & singularis ferus dicunt: dñs vsus & leo voeaꝫ: i qb⁹ ptās dei inimicos vlciscit. Plāgit ergo iste ꝙ pius & clemens dñs peccatis exigentib⁹ leo sit vel vsus: vt eius potentia hostes neq̄ssimos obsideat & affligat. Quasi signuz ad sagittaz hierlin ponit: qz circūfusis hostibus vndiq; obsidet: vt frequēter quasi sagittis vulnerata ad medicū redeat vt coacta. Has gētes ꝫsi arcu rēso (moderato tū indicio) cōtra hierusalē sepe misit: vt vel sic deū sepe timere disceret ne hostium suoꝝ sagittis vulnerata deficeret: huius semite subuertūt ab hostib⁹ & ipa ꝛfringiꝫ. Moza. Ursus sub daleth īra q̄ timoꝛe Moralit
sonat plāgit aīa timoꝛe pcussa: vsus insidiās factꝰ &c. qz & vim sagittaꝝ in apto & insidiaꝝ in occulto expta plangit ꝫsi desolata: tetēdit arcum suū. i. iudiciū: & tū differt: qz maiuit īuenire quos remuneret ꝙ quos dānet. vñ: Dedisti me. te. si. vt fu. a. f. Potest ꝙ arcum sacra scriptura intelligi: in qua corda not. flectiē duricia veteris. Jnde sagitte mittunt quibus cordis

Nico. de lyra

Ꝯ duricia

a Et circūdedit me felle. i. cordis amaritudie. b Et labore. in defensione muroꝝ: & etiā in operibus laboriosis & seruilibus post captionez ciuitatis. c Jn tenebrosis collocauit me. hoc dicit ḡtuz ad illos q̄ fuerūt incarcerati in babylone. sicut sedechias & plures alij. d Circūedificauit &c. Ꝑ pot ex poni de obsidione ciuitatis i gyro: vt ꝓdictum est. & etiā de illis q̄ in babylone fuerunt reclusi in ergastulis vnde non potebāt egredi. e Aggrauauit cōpedē meū. qz aliq̄ fuerunt positi in cōpedib⁹ tam pōderosis ꝙ vix poterāt se mouere. f Sz cum clamauero &c. q. d. sicut est exclusum a me humanū auxilium: ita etiā diuinū. videbat enim hieremias captiuitatē per longū tempus duraturā. & ideo subditur: g Cōclusit vias meas lapidib⁹ ḡdris. q. d. nullo mō ꝓnunc possum euadere: quia nulla clausura fortioꝛ ē diuina sententia. h Ursus insidians factus est mihi. nō ꝓ se sed ꝙ chaldeos q̄ ex ordinatione diuina me ceperunt ꝙ vias occultas & manifestas.

Tetēdit

a ne possem fugere. f dederūt in escā meaz fel.

ro meo: & circūdēdit me felle & la- a†
b

a ſ inferni vel sepulchri.

a bore. Beth: Jn tenebrosis collo c

a ſ patēr collocari ꝓmisit. b ſ nō vere quia tertia die resurrexit inter mor. liber.

cauit me qsi mortuos sempiternos. d†

a ſ obsidionē. b ſ cohors iudeoꝝ.

b Himel: Circūedificauit aduer- d†

a ſ de ciuitate de manib⁹ inimicoꝝ. b ſ hieremias in carcere compeditus fuit christus ligatus in deis: anima a virtus.

sū me vt non egrediar: aggrāua- e†

a ſ Pater si fieri pōt trāseat a me calix iste.

uit cōpedez meū. Himel. Sed & f+

a ſ aīa ḡz peccatis obstitentibus nō audit.

cum clamauero & rogauero exclu † sit oſonē meā. Himel: Cōclusit vi g+

a ſ itinera scripturaꝝ. b ſ philosophoꝝ clo/quijs ne recto tramite fidei citius ad optatā quę/uiant patriam. c ſ hinc cupiunt meruunt; q̄ do lentes gaudentes.

as meas lapidib⁹ quadris: semi- ‡

a ſ Ā timoꝛe tuo dñe concepimus & peperimus spiritum saluris: & cū tre. & ti. sa. ve. operamini.

tas meas subuertit. Daleth: Ur b+

a ſ diabolus in membris.

b ſ qui circūit ḡrens quem deuoret. ſ in seipso.

sus insidiās factꝰ ē mihi: leo in ab-

bationē diuinū auxiliū differt ſ non auferꝫ: ꝫs habet anchoraꝫ id & spem suā i celo fixā ne huiꝰ fluctib⁹ ḡmergaꝫ. c Histo. Histo.
Ursus insidiās &c. Quid terribili⁹ qz auctoꝛe nr̄e salutis vsum & leonē fieri nobis: Ursus vera fraudulenta & brachijs & lumbis fortissima. Jn nabuchodonosoꝛ aūt & tyto & vespasiano q̄ alibi aper & singularis ferus dicunt: dñs vsus & leo vo- Pſ.79.
eaꝫ: i qb⁹ ptās dei inimicos vlciscit. Plāgit ergo iste ꝙ pius & clemens dñs peccatis exigentib⁹ leo sit vel vsus: vt eius potentia hostes neq̄ssimos obsideat & affligat. Quasi signuz ad sagittaz hierlin ponit: qz circūfusis hostibus vndiq; obsidet: vt frequēter quasi sagittis vulnerata ad medicū redeat vt coacta. Has gētes ꝫsi arcu rēso (moderato tū indicio) cōtra hierusalē sepe misit: vt vel sic deū sepe timere disceret ne hostium suoꝝ sagittis vulnerata deficeret: huius semite subuertūt ab hostib⁹ & ipa ꝛfringiꝫ. Moza. Ursus sub daleth īra q̄ timoꝛe Moralit
sonat plāgit aīa timoꝛe pcussa: vsus insidiās factꝰ &c. qz & vim sagittaꝝ in apto & insidiaꝝ in occulto expta plangit ꝫsi desolata: tetēdit arcum suū. i. iudiciū: & tū differt: qz maiuit īuenire quos remuneret ꝙ quos dānet. vñ: Dedisti me. te. si. vt fu. a. f. Potest ꝙ arcum sacra scriptura intelligi: in qua corda not. flectiē duricia veteris. Jnde sagitte mittunt quibus cordis

Nico. de lyra

Ꝯ duricia

a Et circūdedit me felle. i. cordis amaritudie. b Et labore. in defensione muroꝝ: & etiā in operibus laboriosis & seruilibus post captionez ciuitatis. c Jn tenebrosis collocauit me. hoc dicit ḡtuz ad illos q̄ fuerūt incarcerati in babylone. sicut sedechias & plures alij. d Circūedificauit &c. Ꝑ pot exponi de obsidione ciuitatis i gyro: vt ꝓdictum est. & etiā de illis q̄ in babylone fuerunt reclusi in ergastulis vnde non potebāt egredi. e Aggrauauit cōpedē meū. qz aliq̄ fuerunt positi in cōpedib⁹ tam pōderosis ꝙ vix poterāt se mouere. f Sz cum clamauero &c. q. d. sicut est exclusum a me humanū auxilium: ita etiā diuinū. videbat enim hieremias captiuitatē per longū tempus duraturā. & ideo subditur: g Cōclusit vias meas lapidib⁹ ḡdris. q. d. nullo mō ꝓnunc possum euadere: quia nulla clausura fortioꝛ ē diuina sententia. h Ursus insidians factus est mihi. nō ꝓ se sed ꝙ chaldeos q̄ ex ordinatione diuina me ceperunt ꝙ vias occultas & manifestas.

Tetēdit

scōdito. Daleth. Semitas me- †
as subuertit & ꝓfregit me: posuit †

ſ a deo.

me desolatā. Daleth. Tetēdit a†

a ſ iudicium vel arcū scripturarū. b ſ vndiq; percutiendā.

arcum suum et posuit mē quasi †

a ſ timoris vel amoris: vt cuiusliber affectionis.

a signum ad sagittā. Ihe. Adisit b+

a ſ luxuriosis vl infidelibus. b ſ sagittas occulti iudicij.

in rēnibus meis filias pharetre

a ſ voz christi vel hieremie: vtrez eni a populo est derisus.

sue. Ihē. Factꝰ sū in derisū omni c†

a ſ in me psallebant qui bibebant vinum.

ppl'o meo cāticū eoꝝ tota die. d

ſ passionis.

Ihe. Repleuit me amaritudib⁹ ie c†
†

b riauit me absinthio. Tau. Cō f+

a ſ vt nec vn⁹ remaneat. b ſ ꝓdicatores vl ſcius
b ſ cinere rā ḡ panē mā. &c.

fregit ad nūez dētes meos: cibā g+

a ſ pēitētia. ſ mortē memoria b ſ ama ritudie
b ſ a deo opinione. passionis.

uit me cinē. Tau. Et repulsa ē b+

fide virtutū generatio spūalis. De his renibus signit christꝰ in vtero caste matris. id est ecclesie mittit in renes filias pharetre. id est sagittas quibus ad amoꝛē vulnerantur: vl ad timoꝛe vt vitia perimant: virtutes ꝓpagent. vnde dauid: Ue Pſ.25.
renes meos et coꝛ meū. & alibi: Sagitte tue infixe sunt mihi. Jbi.37.
Sancti quoq; predicatores dei de hac pharetra quasi sagitte utiunt. vnde in pharetra sua abscondit me. ac si dicat: christus quasi sagittā electā abscōdit me in pharetra sua. vt occult⁹ caligine scripturarū et tandē ex arcu emissus ꝓbem renes et corda omniū. Factus sum &c. Cui simile est: Ego sū ver- Pſ.21.
mis et non homo &c. quod in passione declaratū est: repleuit me amaritudinibus passionis: ebriauit me absinthio id est mirrhati vini. vñ: Dedcrunt in Pſ.60.
escā meā fel. et in siti mea porauerunt me aceto. Cū inebriatū se dicit absinthio ostendit ram interius q̄ exterius se affectū amaritudine passionis: hoc hmōi doloribus totū christi corpus vsq; ad cōsūptionem cruciatur.

Histo. Confregit ad numez dentes meos. Hieremiā a populo afflictū & ꝓpulū ab hostibus nulli dubium est: hic enim pene fame peremptus est: ille omni genere penarum depastus est. vnde quia cinere cibatus plangit vt anima expulsa de corpore credatur. vnde bonū est oblitus quoꝝ memoria interit supplicia cito elabit. Luget ergo ꝓpheta finē populi sui & spem cōuertēdi Histori.
deperisse. Impiꝰ enī cū in ꝓfūdū pec- Pro.18.a
catoꝝ venerit cōtēnit. Moralit. Cō Moralit
cussit dentes. & nūez dentes meos. Anima fastidio sancte scripture affecta fracturam dentiū plangit quibus terere & ruminare debuit verbū dei. Animal enī
qō, nō ruminat in lege reprobaꝫ. verbū dei sensibus quasi dētibus molere et ruminare sanitas & victus est. vnde in ꝓcohium dicitur q̄ dentes moyſi nō fuerunt cōminuti: quia verbuz dei semper corde et oꝛe ruminauit: & panem angelorum indesinēter comedit. cuius autē dentes frangunt recte cinere cibaꝫ in quo cordis mestitia: et penitentia designat. vnde Job cū dominū vidisset et audisset inquit: Ago pēitentiā in fauilla & cinere: qz scz visa dei pulchritudie et altitudine cinerē et fauillam se cognouit. & alibi: Olim in cilicio & cinere penitentiam Job. 42.a
egissent. Dicit ergo: Libauit me cinere. quasi: quia verbū dei Dar.11.c
ruminare distuli: ingemisco cibatus cinere mortalitatis. Repulsa est anima mea &c. Dolet se a deo repulsam & tēptationibus expositā: ne ad bona q̄ sentit libere redire possit: que exꝑssa acredine doloris nō potest bonoꝛ recordare. vnde addit: Perijt finis meus &c. hec enī littera vau significat: q̄ nō Vau
est ille sonat. perijt enī & nō est cū dño qui verus finis ē: & cōsummatio ideo spē sibi a dño perisse luget: qz se ad dim erigere nō valet. vnd bene sequit Saen: q̄ iterꝑetat duc te: vl' huc Saen.
tanq̄ voce ductoris dicat: Noli diu iuolui in his malis: sed

Nico. de lyra

Ꝯ duc te

a Tetēdit arcū suū. in exercitu eni chaldeoꝝ erāt multi sagittarij q̄ ex omni ꝑte mittebāt sagittas ad interficiendū defensores muroꝝ. ideo subdit: b Misit in renib⁹ &c. i. sagittas q̄ dicunt ꝓpharetre ſm modū loquēdi hebraicū: & qz sicut filie a matre custodiunt: sic sagitte in ꝓpharetra ꝓ custodia reponūt. c Factꝰ sū i derisū oi ꝑplo. oēs ei nationes iudeis derident sicut denictos et captiuatos. d Cāticū eo. to. die. de talib⁹ ei victoriis solēt fieri cātilene ad laudē triūphātiū: & vituperiū deuictoꝝ. ideo subdit: e Repleuit me amaritudinib⁹ &c. pena enī grauis nolē pot⁹ amari designat: etiaz ſm cōem modū loquēdi. f Cōfregit ad nu. dē. me. q. d. tā: tā afflictionē sustinui ac si oēs dētes mei fuissent sigillati confracti. Ba. Sa. dic q̄ hec est īra: Confregit in arena dentes meos: qz iudei de terra sua eiecti faciebāt panes subcinericios i quib⁹ cōmiscebāt pulueres & arene: ſm qō Ezech. iij. Sic comedēt filij isrl panē suū pollutū inter gētes ad qs ejciā eos. & sic ex arena cōmixta offēdebant dētes mādūcātiū. g Libauit me ci. cōmixto in pane. h Et repulsa ē &c. ab oīi con-

duce te tanq̃ ꝛat quo debeat ire: rñdet demõstrative huc .s. in viã pcãdi: ꝛ qd ꝛ quõ pcari debeat sbiũgit: Recordare pau-
Allego. ptatis tẽ. ¶ Allego. Confregit ad nu. dẽ. tẽ. Dẽtes xpi. i. apli ꝛ alij discipuli in passiõe cõfracti ꝛ dissipati sũt: q̃b⁹ quasi dẽti-
bus (credẽtes in corpus suũ) trãfudit xps. Libauit me cine-
Pſ.101. re. fm illud: Cinerẽ tanq̃ panẽ mã. tẽ.
quibus malis repulsa est aĩa. bi quos plurimũ dilexit: ꝛ ꝑter quos vẽit om-
Thar.1.4 d ni odio psequebant cũ. vnde: Cepit ie-
sus tedere et pauere. Sub vau ergo lit-
tera ista exaggerant ꝛ p ea q̃ dicta sũt
duriꝰ tẽperãt q̃ sonat: nõ sic ille vel
ſ ille. Licet enĩ dixerit: Pereat fi. m.
ꝛ spes mea a d. nõ sic ille arbitrat⁹ est:
ꝛ nõ ille oblit⁹ ẽ bonorũ q̃ cũ patre sp
habuit. aut fm humanitatẽ pcepit. de
Pſ.16. quibus: Credo videre bona dñi i ter-
ra viuentiũ. Non sic ergo arbitrat⁹ ẽ:
licet anima ipsi⁹ repulsa fuerit duricia in-
deo: sed nimiũ dolorem animi ꝛ me-
rorem insinuat tanq̃ inebriatus ama-
ritudine passionis nõ possit bonoꝝ re-
cordari: ꝛ exacerbatus dicat: pereat fi.
me. Apud homines aũt perisse vide-
Dat. 27.c bant qui dicebant: Se ipm nõ põt sal
uum fa. Sic ecclia hereticoꝝ ꝛ psecu-
toꝝ malis repulsa ꝑteritoꝝ bonoꝝ ob
liuiscitur: ꝛ nouis oppressa doloribus
Pſ.72. iquit: Perijt fi. m. vñ: Mei aũt pene
Hiſto. mo. fũt pe. p. ef. ſ. g. m. a ¶ Hiſto. Be
cordare pauptatis tẽ. Ab initio hui⁹
alphabeti describit miserias misere ci-
uitatis ꝛ passionis christi ꝛ ecclie labo
rantis: vt etiã quasi desperando dix
rit: Perijt finis me⁹. Sed vt diuinit⁹
auditũ ẽ: duc te. mox noua spe ecpit⁹:
ad dñm conuersus pces emittit: ꝛ pro
mittit se deinceps melioꝛa sperare ꝑ-
teritoꝛũ oblitus delictoꝝ. Unde adũ-
tendũ hec clementia magno mysterio esse prenotata quib⁹ ma-
gne intelligẽtie sacramẽtis quasi metro luxit spũs in ꝓpha: et
quia sermo dei occult⁹ bincide mysteriꝰ obumbrat: quibus
reseruatis humanis patet sensibus. Egregie spũs. s. hec ꝛ hu-
iusmodi interposuit vt fastidiũ auferret legentiũ ꝛ iter lachry-
Moralit mas animas reerearet itelligẽtiũ. ¶ Morali. Recordare pau.
tẽ. Anima quoq; in hoc verbo viuificat ꝛ reducit. cui dicit:
Joh.5.b Duc te huc. q. d. Tolle grabatũ tuũ ꝛ ambula. vnde supplicãs
dicit. Recordare paupta. tẽ. Nec enĩ in adam. i. in primo flore
transgressa et pauptate nudata: sed cũ in hac littera se adduce
re iubereꝰ memoria memoraꝝ: ꝛ sicut filia abrae ꝓtra spẽ in spẽ
Heth. erigit: ꝛ venit ad litterã heth que ĩterpretat⁹ vita et pauoꝛ: vt
vt post querimoniaꝝ lachrymas timoꝛẽ dñi concipiat. de quo
Eccl.1.b dicitur: Initiũ sapientie timoꝛ dñi: ꝛ gustet nihilomin⁹ deiver
bum ꝛ vocẽ ofessiõis dicat. ¶ Misericordie dñi est: qr nõ sum⁹
Allego. cõsũpti. ¶ Allego. Recordare paup. tẽ. Sunt hec verba chri
Dar.5.a sti: sunt eccle pticipantis. cui ꝺr: Beati pauperes spũ: qm ip. est
Pſ.50. regnũ ce. Christus tũ nec trãsgressus est: nec aliẽs suaꝝ trans-
gressionẽ iudicij offert: sed verecũde, pfert. Auerte fa. t. a pec-
meis. sed xps trãsgressio legis ꝓ nobis fact⁹ est sicut ꝛ maledi
Deut.21.d ctũ et peccatũ. vnde: Maledictus omnis q̃ pẽdet i ligno: ꝛ cũ
q̃ nõ nouerat peccatũ fecit ꝓ nob⁹ peccatũ: vt et peccatũ ꝛ ma-
ledictã trãsgressionẽ deleret nostrã. Magnũ ergo ẽ q̃ dicit:
Recordare pau. tẽ. qz ꝓ nobis, fact⁹ ẽ paup vt nos ditaret et
lũgeret cũ capite corꝓ⁹: vt depcatiõe capitis purgeꝝ. Corꝓ⁹ au
tẽ qz in psenti vita sine trãsgressione nõ viuit: multis erũnis re
plet ꝛ amaritudine absinthij ꝛ fellis. vnde laborib⁹ ꝛ doloꝛib⁹
fatigaꝝ ecclesia: vt decocta passionib⁹ spõso suo fiat acceptioꝛ.
vnde dicit: Recordare pau. q. d. recordare q̃ ꝓ trãsgressioib⁹
meis patioꝛ. i. absinthij et fell' memoria memoꝛ ero tẽ. eterne vi
te. s. ꝛ iõ moꝛ tabescet aĩa mea ad eã suspiraꝝs. fm illud: Defe-
Pſ.118. cit ĩ salu. ꝛ. aĩa m. vñ addit: Nec recolẽs in coꝛde meo. Jn deo
sperabo. Cũ enĩ eccla ad eius cõtẽplationẽ se dirigit quasi de-
ficiẽs gemit: ꝛ q̃s expressius põt dicit: Memoria memoꝛ ero ex
illa. s. memoria eterne vite que interi⁹ aspirata viuificat: vt di-
scãt christi mẽbra nihil aliud memoꝛare cogitare aut diligere
q̃s se in nouitatẽ reformare. Et notandũ eccle subitus ꝓfect⁹
q̃ prius vsq; ad desperationẽ venit: sed ex quo salutarẽ vocem
duc te audiuit: moꝛ memoria ĩrabuit: ꝛ recolẽs q̃ sustinuit ĩ ver-
ſ bo illo

bo illo lõgo abducta. Jn deo tñ in quẽ sperabo quasi ĩ verbo
tuo laxabo rete: sic ꝺtra spẽ in spẽ qualescit eterne vite memo-
ria recreata. b ¶ Pascasius. Misericordie dñi tẽ. Depositis
lamentationũ querimoniꝰ incipit moralit viam reuertẽ-
di ad deum explanare: vt nemo audeat de se ꝑsumere: qz nõ Rom. 9.a
est volentis neq; currentis: sed dei miserantis. vñ addit ¶ Misericordie do-
mini. qz nõ sumus cõsumpti: qz. s. reli-
quie israel salue fiẽt. Sic anima quelibet misericordie dñi tribuit: qz nõ ẽ cõ-
sũpta flagicijs suis in infirmitate car-
nis delectatiõe seculi: hostiũ insidijs:
qz nõ defecerũt m. eius. vnde dicit da-
nid: Miserere mei deus fm magnã mi- Pſ.50.
se. tuã. quasi magna misericordia est ꝛ
magna delicta ꝛ multe iniquitates: sz
et multe miserationes. vnde nulli defi-
ciendũ ne deficiãt miserationes: fõs mi
sericordie nõ siccat⁹ nisi ꝓius fuerit ex-
iccatus: hoc est initiũ nre cõuersatio-
nis: et initiũ vite timoꝛ dominĩ. vnde: Pſ.111.
Beatus vir qui timet dominũ. timen- Ibidẽ. 9.
tes enĩ beati sũt ꝛ sapientes. vnde: Be-
atus quẽ tu erudieris dñe: ꝛ de le. t. d.
e. Nam ꝛ sanctoꝝ est pauoꝛ. vnde: Le- Heb.12.c
cidit pauoꝛ sup abrã cũ sacrificaret. ꝛ
dauid dic: Ego dixi in pauoꝛe meo om- Pſ.115.
nis homo mẽdax: qui bũe pauoꝛẽ ha-
bẽt ꝛ vitã habẽt. qd̃ ẽ acceptũ sit ape-
rir. cũ dicit: ¶ Moui diluculo multa est
fides tua quasi post lachrymas ꝛrimo-
niarũ. post tantũ supplicũ: post cõfes-
sionẽ scelerũ: post ꝓcẽ ꝛ confessiones
nõ differã miserationẽ. ¶ Moui tribula-
tionẽ et patientiã tuã. ¶ Moui fidei con-
stantiã dicẽt. ¶ Nõ defecerũt miseratio
nes domini: ¶ Moui diluculo qz magna
est fides tua. ac si dicat: approbauit q̃
humiliter genẽs enumerasti ꝛ notare
te fecit: qz mꝛta ẽ fides tua diluculo radio fidei exoꝛto. qñ scz
xps surrexit: in q̃ diluculo a dño cõmendat q̃ prius infirmita
te carnis ꝓsse ,pbete sermones mutãt et tpa. vnde in canticis canti
coꝛũ sponsus ad sponsã: nũc ipse ad sponsũ: nũc ad sodales ꝛ
amicos loquit mnltotiẽs absens: multotiẽs ꝓsens est spõsus
vt sponse desideriũ inflammet. hic quoq; ipse angustias su
as plangenti cõtinuo adest spõsus vt cõsolet dicens: ¶ Moui
diluculo multa est fides tua. fidẽ tuã laudando ꝛ pscntes me
exhibeo quẽ absentẽ lugebas qui adi. no. t. m. t. vñ ipa Rũ.
¶ Pars mea do. dixit aĩa m. ꝓ. ex. e. Felix q̃ hec dicere potest
alienus a vitijs: segregat⁹ ab omni labe peccati: qõ ꝛ dauid
sub eadẽ littera octauo loco posuit: Portio mea dñe dixi cu- Pſ.118
stodire legẽ tuã. hec enĩ solũmodo vox eiꝰ ẽ q̃ de septima trã
sit ad octauã. i. de ꝓsenti ꝛ veteri vita ad futurã ꝛ ad vnoꝰ q̃
terrena nõ cõcupiscit: solũ deũ expectat que diligit ꝛ nõ sibi ꝑ

Nico. de lyra

deo vi-

a ſ affectus. b ſ ꝑteritoꝝ vel futuroꝝ. de q̃b⁹ dicit: Credo videre bona dñi in terra viuentiũ.

ãia mea: oblitus sum bõnoꝝ. a
ſ perijsse videretur.

Vau: Et dixi pũt finis me⁹: ꝛ spes b+
a ſ hic a ꝓsona sua misera iudicijs misericordiã compar. ſ recordare expositis singillatim incõmodis benivolentiã indicit comparat. a persona sua et iudicijs et aduersarij qõ ꝓpius norat loc
b ſ duc te vel huc.

a **mea a dño. Saen: Recordare** c+ d+
a ſ p nobis pauper fact⁹ est xps: et trãsgressio: et maledictũ et peccatũ. b ſ erumne.

pauptat⁹ et trãsgrẽ ſſioĩs mẽe: ab d+ e+
a ſ amaritudinis. b ſ illius solius.

ſinthij et fell'. Saen: Adẽmoria f+
a ſ vite eterne. b ſ defecit in ſalutari t. aia m.

memoꝛẽro: ꝛ tabescẽt in me aĩa g+
ſ vitam eternam.

mea. Saen: Hec recolẽs i coꝛde h+
ſ viralis panoꝛ.

b **meo i deo sperabo. Heth: Mise** i+
a ſ a ꝓsona iudicl. b ſ nõ nostri meriti. c ſ relinquite sal. fi. d ſ roꝛ malis.

ricoꝛdie dõmi qz nõn sum⁹ cõn k+
a ſ fons viuus deficere nescit. b ſ fm multitudinem miserationũ tuaꝝ dele iniquitatẽ meã.

sũpti: qz nõ defecerũt miſationes l

Teth deo viuit. vnde ad Teth litterã pueĩt que exclusio vel bonum
ſ interpretatur. talis enĩ summo inheret deo exclusus ab omni
seculari negocio: nec minas timet nec oblectamẽta amplectit:
quia foras timoꝛ a ꝑfecta charitate excludit. vnde sequit: Bo-
nus est dñs sperantib⁹ in cũ. a ¶ Bonus est do. tẽ. Uel fm
alios: Bonũ est sustinere et sperare in
salutare dei. Quis enĩ vere sustinet
dñm: nisi qui charitatis studio exclu-
sus est ab omni labe iniquitatis: quis
sperat nisi vere diligat ꝛ optet: qõ enĩ
speramus per patientiã expectam⁹: sic
qui sperat sustinet: ꝓ patientiaꝫ exclu-
dit affectus carnales. ¶ Itaq; sub hac
littera vtraq; interpretatio que disco-
dare videt cõgruit vt bonus sit domi
nus sperantibus in cũ. Qui enĩm spe
rant nõ delinquũt. vnde dauid sub ea
dẽ littera dicit: Bonitatẽ fecisti cũ ser- Pſ.118.
uo tuo do. ꝛ alibi: Qz bonus isr̃l de⁹ Ibidẽ. 72.
bis qui recto sũt coꝛ. Cũ quersus aũt
puertit: liez sit natura bon⁹: ꝛ ne spes
sit otiosa cõtinuo subiũgit anime que
renti illũ: qñ qui sperat nõdũ habet:
sed fruit in spe quod habebit i re. vn
Cant.c.3.a de: In lectulo in nocte quesiui quẽ di
ligit anima mea. vbi quattuoꝛ neces
saria omni querenti notant. vt. s. deli
beret quid querat: ꝛ vbi ꝛ qñ ꝛ q̃diu
donec. s. inueniat. Qui enĩ in lecto q̃e
tis ꝛ i nocte cecitatis deũ querit: nul-
li dubiũ est q̃ inuenire nõ possit. ſ le-
ctũ exeat ad diem veniat: querat do-
nec inueniat. Ubi autez querendũ sit
Moyses innuit: Prope est verbum in
oꝛ tuo et in coꝛde tuo. de quo dicitur:
Pſ.7 5. In pace fact⁹ est locus eiꝰ. q̃ sz loq
tur pacẽ in plebẽ suaꝫ ꝛ in e. q̃ cõ. a. c.
Quia ergo immensus est semꝑ querẽ-
dus est et expectand⁹. vnde sequitur:
Bonũ est ꝓstolari cũ silentio salutare
dei. b ¶ Bonũ est prestolari tẽ. Mo-
ta quantũ. ꝑfecit post⁹ moraliter vi-
res resũpsit: excludẽs omnia que mũ-
di sunt vltra angelicã dignitatẽ trãsit
vt inueniat quem diligit quod fatẽ:
quasi summũ bonũ sustinendũ et spe-
randũ: et vt semꝑ inhereat dicit: Bo-
nũ est viro si portauerit iugu⁹ domini
ab adolescentia sua. s. solitariũ sedere
et tacere: hec omnia bona exclusio est
vt sedeat solus cum deo q̃ se sentit poꝛ
tare graue iugũ a iuuẽtute sua. Sed, qz institutio hec moral' tñ
dr. videam⁹ de quo iugo dicit. est enĩ graue iugum sup filios
ade. est iugũ infidelitatis: est iugũ dñi leue releuatum spe re-
Deut.11.d munerationis eterne. dõ quo dicit: Tollite iugũ meũ sup vos.
Si q̃s aũt sarcina peccatoꝝ onerat⁹ ꝑ iugũ tulerit: sedebit sin-
gularit cũ deo. s. et cũ eo q̃ in illo singularit sperat. Hoc iugu⁹
ꝑter austeritatẽ coꝛrectiõis graue est: sed spe remuneratiõis
suaue: qui hoc iugũ tulerit cũ deo solitari⁹ sedebit nõ mixt⁹ ne
gocioꝛũ vel desideioꝝ turbis: tacebit ab omni streptu seculi
vel excusatio peccati nõ erit necessaria illi. Magnũ est autẽ in
uenibus se a vitijs abstinere et lubrice ꝛ pclere vie erroꝛẽ fu-
Pſ.24. gere. vñ addit dauid: Delicta iuuẽtut̃ mee tẽ. hec ei etas fra-
gilis est ꝛ labilis iustitia ꝛ temeraria: hoc graue iugũ sup se le
uat q̃ a iuuẽtute seculo renũciat: et ad molestiaꝝ tumult⁹ q̃s
Joth si furdus tacet. hoc rite tulisse sup se dicit: qz vltra vires corru
pte nature est quicquid nouitatis impat. ¶ Sequit: Joth q̃
principiuꝫ vl' desolationẽ sonat: sub qua plãgit q̃ ponit i pul-
uere os suũ. Uel iuxta alios qui dabit in sepultura fossure os
suũ: si tamẽ est spes patientie. vnde videndũ ẽ quõ principium
sit q̃ in puluere ꝑter spem os suũ ponit: sed mozalit post mi-
seriarũ supplicia fide reddita principijs est. ꝓfessionis nre i pul
uere os ponere: et momẽtis singulis q̃ sum⁹ pulnis cogitare.
Unde spes geminat et charitas dilatat. hec omnia supius di
cta de capite intelligunt: cui si cõpatimur ꝛ cõregnabim⁹. vn-
Daut. 5.f de sequit: Dabit percutienti se maxillã tẽ. Cui si'le Si q̃s te pcus
serit in dexterã maxillã ꝓbe ei ꝛ alterã. Ꝓ ossit de terrena hie-
rusalẽ in captiuitate humiliata hec intelligi: sed melius est chri-
ſ sto ꝛ eccle.

sto ꝛ eccle attribui. Eccle enĩ bonũ ẽ ꝓstolari cũ silẽtio salu-
tare dñi: ꝛ maxillã dare percutiẽti. Ꝫ aũt ẽ ꝑceptũ euãgelicũ bo-
nũ. s. ꝓncipiũ cũ fuare cepim⁹ ꝛ iplere q̃si dicam⁹: Hoc retri- Pſ.115.
buem⁹ dño ꝓ oib⁹ q̃ re. no. Calicẽ salutar̃ accipiem⁹: sic excu-
tiem⁹ iugũ captiuitatis nre de cruce cũ subierim⁹ iuguz dñi,
qõ leue est. c ¶ Laph. Man⁹ vl' icur Laph
uat⁹ interptat. qcũq; enĩ recte sentit
sub manu dñi curuat̃: q̃ aũt punit aut
corrigit. Jdeo vir tãt⁹ humiliat⁹ pñs
coꝛrectis discipliꝰ gaudet curuare
cerviceꝫ sub manu dñi mẽtis. s. ꝛ coꝛdis
spẽ ad deũ dirigẽs q̃ in sempiternũ nõ
repellit q̃ si abiecit ꝛ miserebit tẽ. Ipe
xps sensũ declarat quid sit sub manu
dñi curuari patienter. s. oĩa sustinere: qz
in sempiternũ non repellit. vñ sub hac
littera inq̃t dauid: Paulominꝰ⁹ consũ- Pſ.118.
mauerũt me in terra. Abiectio enĩ sen-
tiebat se inẽ certamĩa, vñ mẽtis cerui-
cẽ ad dñm flectebat. ꝺ qua: Nõ sic flec
tas vt circulũ collũ tuũ: q̃ ei nõ flectit
ad hũiliãdũ ꝛ miserãdũ coꝛ suum fru-
stra exterius ceruicẽ curuat ad suppli-
cãdũ. hic aũt opprobrijs fatiat⁹ spe sin
gularitẽ erect⁹ fidentẽ ait: si abiecit ꝛ mi
serebit tẽ. Ad hoc enĩ vt misereat abi
cit ꝛ addit: nõ enĩ humiliauit ex coꝛde
suo tẽ. vt. s. satiet penis nris: ſ vult vt
hũiliemur ꝛ curuemur ꝛ misereat. vn- ē. s. i. b
de. s. sub eadẽ littera ait: Uil ppls ge.
ꝛ q̃. p. dederẽ ꝺsideratibilia sua i escam.
Uide dñe quõ facta sũ vilis. Qui g̃ q̃
rit aĩe erectionẽ iure curuat hũilitare
q̃ possit ad dei misedam ascẽdere ꝛ sen-
tire de dño in bõitate: qz si abiecit ꝛ mi
serebit. vñ tanq̃ curuat coꝛ et ꝛ me
te ad multitudinẽ misericordiaꝝ dei cõ
fugiat: nõ enĩ hũiliauit neq; abiecit ex
coꝛde suo fi. ho. vt humiliet. s. in pncie
ſ vt releuet in salutẽ. Hui⁹ sensus ꝓse-
quentia sub lameth littera ꝓsequit.
d ¶ Saturabit̃ op. Nõ dicit sustinebit
opprobria ſ saturabit̃. facile enĩ ẽ vnũ
ꝛ alteꝝ sustinere: ſ vt facili⁹ misericoꝛ-
diã iudici moueat: multitudinẽ opꝓo-
brioꝝ auide se suscepisse ꝺclarat: qz ab
auiditate surgit satietas qõ ofidit da-
uid cũ semel opprobria ꝛ cõuitia patiẽ

Nico. de lyra

ter to

miserationes ei⁹. dimittẽdo nobis reliq
as ppli: Fuis nõ meruissem⁹. a ¶ Moui diluculo. i. a puericia
mea: q̃ dr. diluculũ vite hũane. sic⁹ seneca⁹ dr. vespa. fuit ei ibie
remias a puericia illustrat⁹ cognitione diuĩa: vt dr̃ in ꝓncipio
huius libri. b ¶ Multa est fides tua. i. fidelitas: ꝛ dirigit ser
monẽ ad deũ q̃ est fidelissim⁹ remunerator bonoꝝ. iõ subdit:
c ¶ Pars mea do. quasi dicat: sufficit mihi ꝓ oib⁹. d ¶ Pro-
pterea expectabo eum. i. remunerationẽ ei⁹. e ¶ Bonus est
dominus sperantibus in eũ. replicatio est eiusdẽ sententie ad
maiozẽ confirmationẽ. f ¶ Bonũ est ꝓstolari cũ silẽtio. id ẽ
patienter ꝛ absq; murmure tribulatiõis tempoze: ꝛ qz hoc fa
cit exercitiũ patientie. ideo subdit: Bonũ est viro cum porta
uerit iugũ tẽ. g ¶ Sedebit solitarius et tacebit. vir in patiẽ
tia exercitatus. h ¶ Quia leuauit se super se. aspirando ad
bona celestia: et cõtemnendo terrestria. i ¶ Ponet in pul
uere os suum. humiliter loquendo. k ¶ Si forte sit spes. q̃ ẽ
expectatio future beatitudinis. ꝛ dicit forte: nõ ꝑter mutabi
litatem a parte dei sed a parte liberi arbitrij: quia homo quã
tũcunq; exercitatus in virtute patientie per defectibilitatem
liberi arbitrij potest ab ea cadere: et sic frustrari renumerati-
one: et quoniam homo perfectus in virtute patientie: nõ so-
lum sustinet aduersa patienter sed etiam gaudenter. fm illd
Actuũ. v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu cõsilij: quo
niam digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. iõ
sequitur: ¶ Dabit percutienti se maxillam. iniurijs se offe-
rendo. m ¶ Saturabitur opprobrijs. in ipsis gaudendo: ꝛ
qz istud fit intuitu future mercedis. iõ subdit: n ¶ Quia nõ
repellet in sempiternũ dñs. s. iustos tribulari ꝓmittẽdo.

Esa.40.a ter tolerat dices: qz dñs iussit illi vt maledicat mihi: si quõ videat humilitatez
nicã: ⁊ retribuat mihi bona ꝓ maledicto: ꝑm illud Esaie: Dimissa est iniq̃tas
illi⁹: qz cepit de manu dñi duplicia. Felix ergo demonstrat desolatio sub hac
lra: qz vbi desolatio ibi humilitas quã comitat patientia ⁊ illã ꝓbatio: ⁊ illã
spes q̃ nõ ꝛfudit ꝑ spũmsctũ: q̃ dat nobis charitate diffusa q̃ est verus cõsola
tor. Bonũ est ergo viro iugũ portare: solitariũ sedere:
vt singulariter cõstituatur in spe: qui numero de⁹ im/
Ps.101. pari gaudet. vñ: Factus sũ sicut passer solitari⁹ in tec/
to ⁊c. Scõm alios dabit in sepultura vl in fossura os
suũ: In quo patientie virt⁹ ostendit: vt. s. quodaz ag/
gere virtutũ obtrusus nõ loquat: nec querimoniã do
lor extorqueat: vt quodam tumulo spes futuri vocem
Act.2.c doloris obruat: quam nulla suscitet iniuria. ꝑm illud:
Quasi ouis ad occisionem ductus est.
Lameth a Lameth. Ut contempererent sub pedib⁹ suis ⁊c. Mirũ
in modum poetarũ more cũ tres ab vna lra versus i
cipiãt: vna dictiõe vna clausula terminant: vt sit sen
sus: dñs vt cõtempererent sub pedib⁹ suis: oẽs victos ter
re ignorant: ⁊ vt declinaret iudiciũ viri: dñs ignora/
uit vt puerperet hominẽ in iudicio suo. Hoc q̃z ignora
uit qz maluit seruare q̃s dãnare: ⁊ hec est magna disci
plina vel cordis cõfessio. Lameth quippe vtrũq; signi
ficat vel seruo: quibus sensibus magna declarat oõ/
scuritas: vt intelligam⁹ sub disciplina xpi ⁊ puritate
cordis seruãda esse q̃ dicit: Qui enĩ habet disciplinaz
xpi: fuare se, ꝓfitet ꝓcepta salut⁹ eius puritate cordis:
qz nõ sic abiecit victos terre vt ꝓteret ⁊c. i. terre crimi
nibus obligatos: cõterere nõ nouit: qz sic non abiecit
Deb.2.b vt repelleret. de q̃ dictũ est: Qia subie. sub pe. ei⁹. qz cõ
stituit ẽ oĩm⁹ in dex: fidẽ subdit declinare iudiciũ viri.
dñs ignorauit qz iuste iudicare nouit ⁊ vt puerperet ho
minẽ in iudicio suo ignorant. qõ vl de pñti vl de futu
ro ꝓt accipi. Mala enĩ q̃ a dño inferunt: aut supplicia
meritorũ: aut cã futuroz bonoz. oẽs enĩ vie ei⁹ mise/
ricordia et veritas. Ergo ꝑm disciplinã xpi ꝓfitet coz
dis inocentiã: ⁊ dicit vir videẽs deũ seruo ꝓceptũ diui
nũ. Bñ cõtra hereticos q̃ deũ affirmãt alias crudelit
affligere: corporeis traditas ergastulis ⁊ in ve. t. mul/
tos punisse indiscretis ꝓiudicijs. Air iste flagell⁹ eru
ditus. fz illud: Virga castigaberis filia siõ: cordis pu
ritate ꝓfitẽt q̃ oĩa iusto dei iudicio agunt: vt salutem
omnib⁹ tribuat in veritate inuocãtib⁹: ⁊ ꝑm interꝑta/
tionẽ lre clamat: Euo disciplinã castigatiõis: Euo, pfes/
sionis puritat: seruo inf hereticos iniolatã fidẽ. Ma
gnus aĩe ꝓfectus q̃ inf tot discrimĩa a charitate xpi ñ
Ps.24. separat. fz dicit: Oculi mei ad dñm deũ nr̃m. Post hui⁹
fidei ꝓstãtiã vẽit ad Mem lram ꝓpcta ad defendẽdã
iusticiã ⁊tra epicuros ⁊ stra eos q̃ dicũt deũ mortalia
Jbi.72. nõ curare: ⁊tra q̃s ps. Ille dirigit in q̃ dicit: Quõ scit
de⁹ ⁊ si est sciẽtia i excelso q̃s etiã vir tant⁹ increpat his
Nbis: q̃s est iste q̃ dixit: b Mem. ex timis vl ex ip
sis vel ignis ex vltimis interꝑtat. Magni enĩ ardoris
est ꝓ fide tã fidelit certare. vñ irrisorie dicit: Quis est
iste q̃ cũ sit cinis ⁊ puluis inflat⁹ spũ suo et de immen/
so ⁊ de icircũscripto audet disputare: ⁊ nos q̃ tã ꝛfi filij
flagellamur ne cũ ꝑ mũdo dãnemur sbãnare ac si patrẽ dicat: Qia fuit iuste:
⁊ No iudicio dei⁹ quecũq; superi⁹ lachrymãdo ꝓtuli: magis ex fonte pietat⁹ q̃
ex ꝓpindicij querimonia dixi qõ ex intimis visceribus flu xit: qz ignis charitatis
ex intimis medullis exarsit. vnde. s. de alto misit ignẽ in ossibus meis. Ignẽ
istum venit dñs mittere in terrã: ⁊ vult vt ardeat ⁊ nr̃a peccata consumat ⁊ in
timis visceribus ⁊ sue cognitionis ardorẽ iſudat: vt citissime coz nostr̃ scriptu
Luc.24.e re sacre fõtẽ hauriat q̃ salit i vitã eternã. vñ: Nõne coz nr̃m ardẽs e. i no. Hoc
igne exurit lignũ fe. sti. plũbũ i q̃tat. Hoc igne ĩardescim⁹: vt ꝓ fide certãtes
dicam⁹: Quis est iste qui dixit vt fieret dño nõ iubẽte. et cum ex dñi mscõia
patrant⁹ vel ꝓstant⁹ bona ⁊ ex dei iusto iudicio fiũt mala: vt nec malus ius q̃/
rele habeat: vnde sequit: q̃d murmurat homo. i. peccator vl vir videẽs. i. iust⁹.
Deb.10.g de quo dicit: Justus ex fide vivit. hinc Paul⁹ ait: O homo tu q̃s es q̃ rñdeas
Ro.9.d deo ⁊c. quasi quid dictur⁹ est hõ ꝓ peccatis suis: cũ omne os obstrnat nõ põt
dicere deũ nõ curare mortalia cũ ab ipso sunt bona vel mala: oẽs iniq̃tas o ꝓi
labit os suũ. Hec cõfessio est ex intimis ⁊ ex ipsis visceribus: hãc ostẽdet ignis
ex intimis medullis: nõ habet viuẽs. i. iustus ex fide q̃d dicat multo min⁹ pec/
cator ⁊ impi⁹. vñ vigiliter ait: Air ꝓ pctis suis. Air seꝛũ indicat: hõ cõem na
turã. aliud ex natura: aliud ex gratia: vt neq; hõ q̃ ex ꝓpagine ꝑme nature fla
gellat: neq; vir q̃ gratia discernit: habet contra figulũ quid queraꝛ. vñ Job
Job.1.b ait (licet excruciat⁹ tormentis) Sit nomen dñi benedictũ: sicut placuit domio
ita factũ est. c Mun. sempiternũ vel pascua que est christus. de qua dicit
Ps.22. In loco pascue ibi me collocauit. Ipse nos reficit bonis pascue sue: ⁊ diuinis
sacramentis ex vbertate agri pleni: cui benedixit dñs. In hac pascua scriptu/

ra rarũ sunt

a Quia si abiecit. ĩ ꝑsenti vita. b Et mi
serebit. in futura. c Scõm multitudinẽ
misericordiarũ suar̃: qz nõ fuit cõdigne passi/
ones hui⁹ tpis ad futurã gliam q̃ revelabit
in nobis: ad Ro. viij.

a ꝑ non in perpetuũ irascetur
nũ dñs. Laph: Quia si abiec⁹ a†
ꝑ non obliuiscet mi. deus.
cit et miserebit ꝑm multitudinẽ b†
a ꝑ nõ vult saturari pẽis nostris: non vult mor/
tem peccatoris.
misericordiar̃ suar̃. Laph: Mõ d
ꝑ penitus.
enĩ hũiliauit ex corde suo: ⁊ ab e
a ꝑ mira. ꝑ legitima hui⁹ litere disciplina vel cor/
dis cõfessio vel seruo. ꝑ de quo: Omnia subiecis/
ti sub pedibus eius.
a iecit filios hoim. Lameth: Ut f
a ꝑ crudelit. b ꝑ dñs ignorauit. c ꝑ terrenis
ꝓteret sub pedibus suis oẽs viñ
compedibus. a ꝑ q̃ est viuoz ⁊ mortuoz iudex
q̃ reddet vnicuiq; iuxta opera sua.
ctos terre. Lameth: Ut declia/ g
a ꝑ er si non in cõspectu hominũ.
ret iudiciuz viri in ꝓspectũ vult⁹
altissimi. Lameth: Ut puerte/
a ꝑ presenti vel futuro. b ꝑ qz oĩs iuste agit.
ret hoiem in iudicio suo dõmin⁹ b
a ꝑ q̃s stult⁹ q̃s audax cũ sit puluis. ⁊ cinis.
b ꝑ a ꝑsona aduersariozum.
ignorauit. Mem: Quis ẽ iste q̃ l†
a ꝑ aliqđ. b ꝑ iuste disponẽte oĩa fiunt.
dixit vt fieret dño non iubente? k
a ꝑ q̃si sine dispositiõe dei fluctuãt oĩa mortalia.
Mem: Ex ore altissimi nõ egre l†
diẽt: nec bõa nec mala. Mem: m
a ꝑ cõtra deũ. b ꝑ hum⁹ peccatoꝛ. c ꝑ fide.
Quid murmurauit homo viuẽs n†
a ꝑ discret⁹ gr̃a nõ femia. b ꝑ defendẽdis.
c ꝑ ex fe. d ꝑ sempiternũ vl ꝓncipiũ vl pascua
vel vnicus. e ꝑ a ꝓpria ꝑsona. ꝑ diligenter.
ũir ꝓ peccãt⁹ suis? Mun: Scrũ/ o p†
a ꝑ scito teipsum attende diligenter. ꝑ actiones
b ꝑ diligenter.
temur vias nostras: et quer̃am⁹ q†
a ꝑ penitendo. b ꝑ a quo recessim⁹ ꝓ peccatũ
et reuertamur ad dñm. Mun: q†

Circa cardines celi perambulat: nec nr̃a cõ
siderat. Sed hoc est erroneum non solum fz
sanctos sed etiam ꝑm philosophos. Philo/
sophus enim. j. de anima arguens cõtra em
pedoclem ducit ipsum ad istud inconueniẽs
q̃ deus aliquid ignoraret scilicet discordiaz:
quod nos cognoscere mus. ꝓpter qõ dicit
Hieremias: Quis est iste q̃ dixit vt fieret scz
aliquid in terra: k Domino non iubente.
id est deo non ꝓuidente et ordinante. et sunt
liter quod sequitur: l Ex ore al. id ẽ ex el⁹
dispositione: m Non egre. nec bo. nec ma.
que similiter fiũt in terra. q. d. ista sunt erro
nea. et ideo consequenter inducit ad tolerã/
tiam aduersozum que a deo ordinanť ad me/
ritum et premium electoꝛ dicens: n Quid
murmurauit homo viuens. afflict⁹ i ꝑsenti
ꝑm dispositionem dei. o Air ꝓ peccat⁹
suis. per penam expiandis. p Scrutemur
vias nostras. ⁊c. quasi diceret si diligenter
scrutemur conscientias nostras inuenieꝛnus
plura peccata. q Et reuertamur ad domi
num per penitentiam.

Leuem⁹

rarũ sunt mystica sacramẽta ꝓ quib⁹ dicit scrutemur vi. n. nr̃.
Tria facere debem⁹ scrutari: querere: reuerti: Queram⁹ quid
facti sum⁹: quid fuim⁹ q̃d debeam⁹ esse: vt ꝓspectis his cõpulsi
ad dñm reuertamur: ad qõ nos lra Mun inuitat q̃ principiuz
Jos.8.b interꝑtat. vnde vnic⁹ patris ait: Ego ꝓcipiũ q̃ ⁊ loquoꝛ vo
bis. Hec est littera etiã vnic⁹ interꝑ/
tatur qui verum principiũ: vez pabu/
lũ. Sunt q̃z scripture pascua quibus
pascimur et ĩstruimur: sed vnicus pa/
scua spiritualis ad que leuare debe/
mus corda nostra cũ manibus in celũ
vbi vera sunt pascua. Et notanduz q
corda sine manibus non leuant: neq;
manus sine cordibus: vt integritas fi
dei nos cõmẽdet deo ⁊ opatio. Vera
enĩ fides est q̃ p dilectionẽ opat: ficq;
recolentes paupertatẽ nr̃az dicamus
deo: nos inique egimus: et qõ peius
est: ad iarcundiã, ꝓuocauimus. Idcir
co tu inexorabilis es. Omnis scriptu/
rarũ doctrina hoz triũ versuũ intelli/
gentia reddit vt scrutemur vias. i. ac/
tiones et queram⁹ q̃d fuerimus ⁊ q̃d
sumus et reuertamur ad dñm penitẽ/
do a quo discessim⁹ peccãt. Magnũ
est vnicuiq; seipz cognoscere. vñ mo⁹/
ses: Attende tibi ne fiat verbum ab
scondituũ in corde: attende tibi nõ di/
uitijs nõ possessionibus non viribꝰ q̃
animo ⁊ menti. vñ facta et ꝓsilia ⁊ co/
gitatiões ibi te attende vbi potioꝛ es
(apollinis hoc assignat fabula gẽtil⁹)
quasi hui⁹ sentẽtie auctoꝛ fuerit. qua
dicitur: Scito teipsum. cũ de moyse ad pbos translata sit qui
Cant.1.c ꝓtoꝛ fuit. hinc quoq; Salomon: Si ignoras te o pulchra in/
ter mulieres: egredere ⁊ abi post vestigia gregũ tuoꝛũ.
Notandũ ĩtum vir videns pauptatẽ. i. flagellis eruditus
ꝓfecerit: postq̃ ad Saen litterã vẽit: ⁊ duc te audiuit ⁊ graue
iugũ super se tulit: et sedit solitarius vbi alto silentio videns
cognouit q̃ nostra salus sit vt scrutemur vias nostras: qz lu/
brice et tortuose sunt maxime in adolescẽtia. vnde ꝑcire opoz
Ps.22. tet correctione annos iuuẽtutis dicẽtes: Dñe pasc⁹ me a iuuẽ
tute mea et nihil mihi deerit: in loco pascue ibi me collocauit.
Hec sunt vera pascua vite vbi vnicus patris pascit inter lilia.
scz filius donec aspiret dies et inclinent vmbre. hoc aũt nobis
subsidiũ est. Leuemus ergo ad eũ corda nr̃a cũ manib⁹ in ce/
Jbi.24. lũ dicẽtes: Delicta iuuẽtut⁹ mee. ⁊c. qz graviora sũt senectutis
q̃s iuuẽtutis vulnera. vñ ait: Bonũ est viro cuz portauerit iu/
gũ ab adolescentia sua. Senib⁹ est remediũ peccare desinere:
sed stimulant eos peccata: exagitant cõscietie ⁊ ꝓsuetudo pec/
cati instabiles facit. Leuemus ergo corda nr̃a cuz manib⁹ ad
deũ: qz deũ ad iracũdiã ꝓuocauimus: qz ꝓterita abũdant:
ꝑsentia peccata non cessant. aliter enĩ inexorabilis est nõ q̃ ve
Samech nie claudat ianua nisi nostra claudat malicia. vnde recte Sa
mech sequit que audi: vel firmamentũ vel adiutoziũ interꝑ
Allego. tatur quod ipse tertius indicat. a Allego. Samech. Audi
vel firmamentũ vel adiutoziũ: dñs destruxit regna diaboli q̃
in monte sibi ostẽdit et aduersarias potestates ꝓdidit ⁊ a qui/
busdã qui membra sunt huius capitis abstulit adiutoziũ: ⁊ in
ter eos et predestinatos ad vitã statuit chaos magnũ qui iusto
Luc.16.g iudicio dei ꝓdinati sunt ad supplicia. vnde: Inter nos ⁊ vos
magnũ chaos fir. e. ꝑm hoc hec littera a quibusdaz interꝑtat
firmamentũ: qz nõ ociose dicit: audi. hoc enĩ audiendũ est au
re audiẽdi nõ sensu cõmuni. hic q̃z norãdũ est post moralẽ sen/
sum q̃d sequat⁹ eos q̃ peccãdi finẽ nescĩut. Opposuisti nubẽ ti/
bi ⁊c. est nubes leuis supra quã ascẽdit dñs: est nubes lucida:
est nubes tenebrosa: fz qz opposita plãgit: dẽstitate peccatoruz
significat. colũna nubis que excludebat egyptios clandebat
hebreos. his lux erat: illis cecitas: nubes q̃z corporis xpi: lux
credentib⁹: cecitas nõ credẽtibus: ⁊ petra scãdali: ⁊ lapis of/
fensionis: vt operiret in furoze. i. deũ in homĩe latenť occulta/
ret: ꝓcussisti vulnere infidelitatis: occidisti. i. ipenitẽtes feci/sti
nec pepercisti. i. seueritatẽ iudicij exercuisti: hec nubes opposi/
ta est: hãc nõ põt trãsire oratio dñi cecitas est in israel. Idcirco
Ps.51. xps eradicatio ⁊ indignatio posit⁹ est. ꝑm illũ: Ꝓpterea de
Rom.11.d struet te in fi. e. t. ⁊c. Ideo hec littera iterꝑtat audi: Quia icõ
ẽ.1.e ꝓa sub eadẽ littera: Lacũ calcauit dñs iugũ filie iuda: quãdo

scz lac⁹ factus est iudeis passio saluatoris et gẽtib⁹ pot⁹ salu/
tis: crux enĩ dñi infidelib⁹ scopulus: fidelib⁹ pot⁹. Iõ ꝑmitti/
tur: Audi vt futura cognoscas: qz torcular vel lac⁹ quã calca
uit dñs: iõ calcat⁹ est vt ex passiõis ꝓelio fides gẽtiũ clareſce
ret: ⁊ fex infidelitatis in amurcã trãsiret. Mistice. Samech Mystice.
audi vel firmamentũ vel adiutoziũ in/
terꝑtat qui sensus verbis sequentib⁹
declaratur: Opposuisti nubẽ tibi ⁊c. q̃
enĩ ꝓcerita nõ plãgũt: ⁊ nouis pecca/
tis ꝓuocãt deũ: quotidie ex fidei defectu delinq̃n
do inexorabilẽ reddũt. qõ superi⁹ sub
cadẽ littera plãgit. Abstulit dñs oẽs Ps.1.c
fortes meos de medio mei ⁊c. Mõ enĩs
tũc abstulit oẽs fortes qñ ppl⁹s in ba
bylonẽ ductus est. sed qñ xps venit: et
iudeã tps visitatiõis sue nõ nouit: et
noluit captiuã erigere cerviẽ et fidei
suscipe lucẽ. ideo xps eradicatio ⁊ idi
gnatio posit⁹ est in medio pp⁹oz. vñ:
Ego veni vt nõ videtes videãt: q̃. v. Dan.4.b
c. f. Ecce hic positus est in ruinã: ⁊ re. Luc.2.c
mul. ⁊ in signũ cui cõtradicet. Merito
ergo sublatã plangit adiutoziũ: qõ in/
durato corde reliquerũt. vñ recte: Ec/ Hie. 1.b
ce cõ. te hodie su. g. ⁊ sup. re. vt. e. t. d. †De pe. di.
Quattuoꝛ tristib⁹ duo lera posuit: nõ i.c. quãrũ/
enĩ edificant⁹ bona nisi destruant⁹ ma liber. i glo.
la eradicationẽ ⁊ indignationem plan
gunt. s. se põi in medio populoz: quia
iudei q̃ in xpi passione erraverũt: indi
gnatione ꝓpetua digni sũt eradicari ꝺ
terra viuentiũ: ideo ꝓpheta quattuoꝛ
inducit: Operuisti in furoze: percussi ſ
sti: occidisti: non pepercisti. In furoze enĩ suo velamẽto ceci /
tatis faciẽ iudeoꝛ operuit ne agnoscerẽt: qz velamentuz posi/
tũ est sup faciẽ moysi vsq; hodie. dũ legit: Percussit eos pla
ga dissiliõis nec sẽserãt. occidit. i. spũz vite abstulit q̃ẽ i lege
nõ intelligunt nec pepcit: qz a gratia: a tẽplo: a lege: a solo. ꝑ
mo ⁊ ab omnibus expulit sacramẽtis. vñ: nubes pctoꝛ op /
posita plangit: ne oꝛõ ad deũ dirigat: hic nimirũ locꝰ ⁊ dep /
sona xpi legit ⁊ de Hieremia q̃ excellus dñi sonat.
b Moralit. Opuisti in f. Plãgit se aĩa peccatoꝛ caligine ⁊ Moralit
iniquitatis opiri: ⁊ pcussam et occisã iudicio dei peunte vul /
nere prauitatis: nubes delictoꝛũ opposita plangit q̃ mag⁹ cõ/
tra nos oꝛare q̃s deũ exorare credit. vñ: Oꝛ fris tui abel cla Beñ.4.b
mat ad me d. t. quã scz cogitatio terrena ⁊ delictoꝛ ĩmanitas
facit: ne possit oratio nr̃a ad deũ trãsire nec ipse ozãtib⁹ parce
re: qz clamoꝛ terrenus opponit. vñ vsq; ad finẽ hui⁹ alphabe
ti lnce clarius refertur passio dñi: quid Eyn ergo littera sig/
nificet videamus. c Eyn. Fons vel oculus dicit: qz sicut Eyn
de fonte fluui⁹: sic de visiõe oculoꝛ bona vl mala generanť:
cũ ad bona apiunt: fons iusticie cũ ad mala: ficut oculi ade a
perti sũt: fons sũt ⁊ ozigo maloꝛ. vñ. s. sub eadẽ littera: Ocu ẽ.1.k
lus m. d. a. qz lon. f. est ꝓlatoꝛ ⁊c. vbi patet qz nõ se captiuũ
deploꝛat: ꝛ ppl⁹ xpi cõsolatiõe derelictũ qualiter ꝺ mediũ ꝓpe
captiuitat. Inde q̃z nũc afflict⁹ plãgit oculꝰ: nec tacuisse: nec
requieuisse. Ibi enĩ nulla requies vbi spũsancti cõsolatio de
est. Ũñ qui ab eius ſctificatiõe discesserũt nullã sabbati re /
quiẽ inuenerũt in quo requieuit dñs: hanc captiuitatẽ ꝓ /
pheta ꝓuidens que ventura sunt luget. Sed qz afflict⁹ nõ ta
cuit ⁊ pscuerauit: respexit dominus de celis: Qui enĩ perse/ Dut.10.e
uerauerit vsq; in finẽ salu⁹ erit. ꝛ Oculus

Nico. de lyra

a Leuem⁹ coꝛ. no. in oꝛõe deuota q̃ est ascẽsus mẽt⁹ ĩ deũ:
ꝑm Damascenũ. b Cũ manib⁹, vt sil⁹ eleuemur mẽte ⁊ coꝛ
pore. c Mos iniq̃ egi. licet enĩ Hieremias esset inocẽs ⁊ tã
cens: tñ cõnumerat se iudeis peccãtib⁹: qz erat de pp⁹o illo.
d Idcirco inexora. es. nõ ex defectu tue pietatis: ꝛ ex actu
nr̃e iniquitatis. e Operuisti. Dic reuertr̃ Hieremias ad
lamentãdũ sui ⁊ pp⁹i miseriã dicẽs: Operuisti. s. nos multitu
dine aduersarioꝛũ. Jn furoze. i. vindicta tue iusticie.
f Et pcussisti. nos fame. g Occidisti. gladio aduersario
rũ. h Nec pepercisti. ꝓpter defectũ meritoꝛ nr̃oꝛ.
i Opposuisti nubẽ tibi. i. peccatoꝛ nr̃oꝛ caligine cõsidera /
sti. k Ne trãseat ozõ. q. d. ex hoc nr̃a ozatio sit ineꝛandibi
lis coꝛã te. l Eradicationẽ. a iudea. m Et abiectio /
nẽ. in terra aliena. n Posuisti me. ꝑm oꝛdiez tue insticie.

¶ Oculus meus ꝛc. cuideter futurũ iudiciũ enũciat: ꝛ puides que futura sunt cuitatibus inde imbre lachrymarum manat. Preuidet eni obstinatã plebẽ q̃ negatura erat ꝓpriũ auctorez: oculus aũt aiam deꝑdat q̃ũ eis doloris affect⁹ effundit ꝛ ardor animi ꝛ lãguor in lachrymas liquat: qũ q̃quid est in aĩa sicut de fõte riuus effluit. vñ: Defecit in saln. tu. anima m. ꝛ defecerũt oculi mei in eloꝛ. anima eni deꝑdat ab oculo vt suo creatori hereat de se diffisa. ĩ ulto cõfisa. Deficit vt in spũm trãseat: ꝛ fit vn⁹ spũs cũ deo. ſo de singularit oculus: nõ oculi: vt cũ deo viuat. vñ:

Cant. 4.c Vulnerasti coꝛ meũ in vno oculoꝝ tuoꝝ. xps eni ĩ vno oculo videt: aliꝰ sũt oculi carnis q̃ apiuntur ad malũ: alij mentis qui transeũt in vnũ: vt sit vna mens cũ deo: alij oculi ecclie q̃ bz duos oculos: moꝛales ⁊ mysticũ. Mystic⁹ acutioꝛ: moralis dulcioꝛ. ita ocul⁹ xpi amoꝛe repleꝝ aiam deꝑdat in cũctis filiab⁹ vbis mẽe p singulas delictoꝝ afflictiões: et eterne vite cogitatiões. s. deꝑdatus est. ſo aũt hec lra fons vl ocul⁹ interꝑtatur: qz nec ocul⁹ sine fõte nec fõs sine oculo dilectiõi manat. Debet eni quisq; pctoꝛ fõte lachryma rũ rebaptizari qui nutrit⁹ oclo sctẽ cõuersatiõis vl cõtẽplatiõis. a ¶ Pe. Fons vel ocul⁹ interꝑtat. vñ: Oculꝰ meus afflictus est nec tacuit: eo q̃ nõ esset requies. Oculus me⁹ deprędat⁹ est aiam meã: cui⁹ scz officiũ est que vi det nũciare. xps q̃z aliꝭ in ruinã positus est: aliꝭ in resurrectionẽ. In hac littera oculoꝝ declarat⁹ officiũ: vt sic scz desleant ꝓ pctis vel desideriꝭ celestis gre: bi suauib⁹ delectant: aspeꝛis offendunt. vñ enno ocul⁹ supplici oꝝ dicit: vel tẽtatiõis vel hedi vel vitule vl generatiõis: vl fõs generatiõis. vbi scz Joan. baptizabat: vt eoꝝ afflictiõe p fõtẽ generatiõi renati trãsirẽt ĩ adoptionẽ filioꝝ dei. ꝛ hoc est: Oculus me⁹. af. est doloꝛib⁹. i. afflict⁹ sum nec tacui: lachryme eni a maxilla ascẽ

Mat. 5.d dũt in celũ. Ocul⁹ tẽtatiõis dicit: qz p eũ tẽtamur. vñ: Qui viderit mulierẽ ad cõcupiscẽdũ eã ꝛc. nõ dixit simplicit q̃ viderit mu. sed addidit ad cõcu. ꝛc. vbi oculũ absoluit: mẽtẽ ligauit. nec dixit mechat⁹ est in oculo sed in coꝛde. Ocul⁹ vero est hedi: q̃ scz ad sinistrã est: pctoꝛ eni q̃ a dextris sũt videre nõ põt.

Pś. 15. vñ: Prouidebã dñm in ꝛspectu meo semp. Est ocul⁹ vitule qñ assiduo looꝛ vitule pctoꝛes iniq̃tates trabũt. Et ocul⁹ generatiõis: aut fõs generatiõis: qz ex ꝛspectu ockoꝝ aut bõa aut mala generanꝫ. ꝛ est ocul⁹ supplicioꝝ: qz renat⁹ pctoꝝ suoꝝ supplicia coꝛde pauido phoꝛrescit. Idcirco eyn oculus vl loc⁹ dicit. b ¶ Aperuerũt. Hic pe ꝓeter solituꝫ ordinẽ p̃cedit ꝑm hebraeos: quia iudei prius aperuerunt os suum ad loquendũ q̃z oculum mentis ad videndum.

Visto. ¶ Visto. Pe oꝛis interꝑtat: vl errauit vl os aperui. cui alludẽs ꝓpha ait: Aperuerũt sup nos os suuꝫ. sic q̃z in pluribus lr̃is interꝑtatiõib⁹ alludit vr ittere sensũ ꝛborũ: ꝛ ꝛba sensũ littere expediãt. Aſi se errasse ꝛz sẽsũ littere ostẽdit dicẽs: Formido et laqueꝰ fact⁹ est no. va. ꝛ ꝓtritio. Errozis aũt fuit vaticinationẽ ꝓphaꝝ ꝛ ꝓtritionẽ coꝛdis eoꝛũ q̃ pẽitẽtiã suadebãt nõ errozẽ respuere. vñ formido ĩsanabil⁹ ꝛ laqueꝰ accidit. Propheta q̃dẽ nõ errauit ꝛz ꝓpli voce gemit: cui cõtritio ꝛ vaticinium laqueus et formido fuit. vnde ait: Diuisiones aquarũ deduxit oculus me⁹ ꝛc. Alia vero est ꝓtritio ꝓpharũ deuotione diuĩe ĩspiratiõis: alia eoꝛũ q̃ ꝓ pctis afflicti ĩpũ veꝛãt errorẽ.

Pś. 50. De⁹ cẽ coꝛ ꝓtritũ ꝛ hũiliatũ nõ spernit: nisi pri⁹ vaticiniũ ꝛ cõtritionẽ ꝓpharũ. ꝓ ipis gemẽtibꝰ ꝛ merẽtibꝰ spreuisse. ideo vaticiniũ eis laqueꝰ est qõ in passiõe dñi ei accidisse nulli dubiũ

Allego. est. ¶ Allego. Aperuerũt sup nos ꝛc. Christi ꝛ mẽbroꝝ eius voꝛ inimicis formido: facta est vaticinatio ꝓphetarũ quã time bãt ne ĩpleret⁹ in xpo. Ira q̃z passio ꝛ ꝓtritio ꝛ humilitas xpi:

Pś. 118. fidelib⁹ fuit ruina. vñ dauid: (qñ ex ipsius lr̃e sono): qz Os

Job. 15.d meũ aperui ꝛ at. c ¶ Diuisiões aquarũ ꝛc. Ita in euãge. Si nõ veniss̃e ꝛ locut⁹ eis nõ fuissem: pctũ nõ haberẽt: nũc aũt in

¶ excusabiles

a ¶ a persona aduersariorũ. ¶ quasi leo voꝛ ꝓpo phete et populi.

a b ¶ Sãguis eius super nos et sup filios nostros ¶ voꝛ solũ ppli. ¶ deuo: andos.

ꝺs suum omnes inimici. Pe:

a ¶ ne impleret ĩ christo. b ¶ causa captiuitat⁹.

Formido et laqueus facta ẽ no b+

a ¶ ꝓphetarũ que debuit iuuare. b ¶ coꝛ vel christi.

bis vaticinatiõ ꝛ cõtritio. †

a ¶ a ꝓpria persona. b ¶ ad ablueda crimina vel amoris vulnera mitiganda.

c Pe: Diuisiões aquarũ dedu/ c+

a ¶ spũali captiuitate.

xit oculꝰ meus: in ꝓtritionẽ filię

¶ fons vel oculus.

ꝑli mei. Eyn: Oculus meus af d

a ¶ dolore captiuitatis. b ¶ lachryme apd dñm deuotionis habẽt. c ¶ q: deũ amiserunt qui in sabbato requiẽunt.

flictus ẽ nec tacuit: eo q̃ nõ eẽt e

a ¶ qui ꝓfecerit vsq; in finẽ saluus erit.

reꝙes. Eyn: Donec respiceret f

a ¶ oculis misericordie. b ¶ singulariter q: ad vnũ rendit.

et videret deꝰ de ceꝫ. Eyn: Ocu g+

a ¶ omnia extrahendo in deũ. b ¶ cogitationibus eterne vite.

lus meus deꝑędat⁹ ẽ aĩaz meã

a ¶ afflictionibus delictoꝝ.

in cunctis filiabus vbis meę. h

a ¶ cõsolatio vel iusticie. ¶ a ꝓsona aduersarioꝝ b ¶ decepcione.

Zadik. Venatiõe cẽperũt me i+

a b

supplicij: qꝛ videt ꝓli impenitẽtiã: flet ꝓli erũnas ꝛ excidiũ patrie: ſz magis qz ꝓtra deũ os aperuerũt ꝛ maledicẽtes blasphemauerũt. Fleuit xps in passione q̃s factus in agonia ꝑli/ Luc. 22.d
ꝛius ozabat. Fleuit sup hierũ ꝛ sup laçarũ: ꝛ scri fleuit eũtes Joh. 11.d
ꝛ mittẽtes se. lua. ꝛ deducũt diuisiões aquarꝝ vt vberi⁹ accipiant fructũ. d Zadik. Cõsolatio vl iusticie. Venatiõe cepe Zadik
rũt me post tãtas lachrymas ꝛ tãtũ doloꝛẽ post discrimiꝭ formidinẽ ꝛ cõtritionẽ post insultationẽ inimicoꝝ cõgruenꝫ con/

Nico. de lyra

¶ solatio

a ¶ Aperuerũt sup nos ꝛc. maledicẽdo ꝛ cõuitiãdo. b ¶ Formido ꝛ laqueꝰ ꝛc. i. vaticinatio Hieremie ꝛ alioꝝ ꝓphetarũ: cui nõ credidim⁹, deiecit nos in fortitudinẽ laqueũ ꝛ cõtritionẽ. in hebreo habẽt hic: Vastauo ꝛ cõtritio. ideo videt q̃ vl tio scriptoꝝ posita sit hic vna dictio ꝓ alia. s. vaticinatio ꝓ vastatio ex similitudine lr̃aꝝ, ꝛ sic est sensus: Formidoꝛ laqueꝰ. i. ex formidie fugiẽtes vnũ periculũ cecidim⁹ in aliud. sed ecbias eni formidãs scrutatẽ rebellauit regi babylõis: ad qõ secuta ẽ eiꝰ captio ꝛ eroculatio, vastatio terre ꝛ hierũ ꝓtritio.

c Diuisiões aquarũ dedux. oculus me⁹ q̃ designat magnitudo flet⁹. d ¶ Oculꝰ meꝰ af. est. sic ordinat iste xpus post pcedẽtẽ ꝓ ut in hebreo habet: q̃uis in aliqb⁹ libris nr̃is sit eꝛo uerso. dic q̃: Oculꝰ meꝰ afflict⁹ ẽ a magnitudie flet⁹. e ¶ Nec tacuit. i. flere nõ cessauit: eo q̃ nõ esset requies. s. nobis: ſz laboꝛ et miseria. f ¶ Donec respiceret ꝛc. q. d. requiẽ nõ expecto via hũana ẽ tm̃ diuia. g ¶ Oculꝰ meꝰ deꝑ. ẽ aiam. m. i. ex nimio fletu abstulit sibi ꝛsolationẽ. h ¶ In cũctis filiabus vbis meę. i. pẽ destructiõe cũctaꝝ ciuitatũ iudee q̃ dicebant filie vbi hierosolymitane q̃ erat metropolis. In hebreo sic hr̃: Oculꝰ meꝰ sozdidauit aiam meã. i. ex fletu ꝛtinuo sozdidauit faciẽ meã. in qua relucet vis anime magis q̃z in ceteris coꝛpis ptib⁹: eo q̃ oẽs sensus sũt in facie. cetera sic pri⁹ exponãt. i ¶ Venatione cepe, me, qz exercitꝰ chaldeoꝝ insequẽdo sedeliã cõpre

heudit cẽ

¶ solatio quã Zadik sonat in ꝙcedit: vt q̃ tm̃ puniti sũt sperẽt indulgẽtiã iusticie ꝛ cõsolationẽ miseꝛie: q̃ lachrymis suis loti sũt a sordib⁹ suis. Sed qz reꝙescit ex sola xpi passiõe dat: voce redẽptoꝛis ꝓ nob plãgit: venatiõe cepert me. q. a. dis xbis ex passiõe dñi cõsolatio nob ostẽdit ꝛ iusticie: q̃b⁹ efficiamur iusti: licet pfidoꝝ impietas (quasi venãtes aueꝫ) cũ gladijs et fustib⁹ rpm apꝑhẽderit grat⁹. Hieremias q̃z grat⁹ capt⁹ est: in lacu posit⁹ ẽ: ꝛ inundauerũt sic aquarũ fluct⁹ psequẽtes sup caput ei⁹: sed de xpo hec manifesti⁹ dicũt: q̃

Job. 18.b vt auis capt⁹ plãgit. Vñ Job: Semitã ignozauit auis: hec auis fortassis ẽ aquila q̃, puocat ad volãdum pullos suos. i. indeos erpãdes alas suas sup eos: q̃ bũ voluit eos sub alas suas congregare q̃si gallina infirmat⁹ ẽ: ꝛ apꝑhẽsus. vñ: Lapsa ẽ in lacũ vita mea. hũc lacũ sol⁹ calcauit dñs dũ mortem moriẽdo pemit: ꝛ vitã resurgẽdo reparauit. Posuerũt lapidẽ sup me. Quid aptius: lapis eni posit⁹ ẽ citã signat⁹: ꝛ post resurrectionẽ ab angelo reuolu

Pś. 87. t⁹: Estimat⁹ ẽ r̃ps cũ descendẽtib⁹ ĩ lacũ: fact⁹ sũ sic hõ si. ad. ꝑ inuent⁹ ẽ iter mortuos liber. Inundauerũt aq̃. i. multitudo ppli sup r̃pm qui est caput nostrũ. ¶ Paschasi⁹. Venatiõe ꝛc. Vox ecclie. i. coꝛpis sup cui⁹ caput inundauerũt aque. i. ppli vt cũ grat⁹ pmerẽt vñ voce ecclie q̃si spe sua frustrate subdit: Perij: qz discipli ẽt relicto eo fugerũt: nebulam aũt ꝓtexerũt: dubitanerũt. vñ recte ꝓponit Sadik que cõsolatio interꝑtat: qz nisi cõsolatio pij pastoꝛis adesset nulla ouis salua esset. Vñ patet q̃ tẽtatio passiõis nõ fuit sine cõsolatiõe spũssancti: q̃ desperãtes ꝓfortaret: fidẽ

Luc. 22.b reintegraret vel sustẽtaret. vñ: Ego ꝓ te rogaui Petre vt nõ defi. fi. ꝛ. Ĩtuz in ipo fuit negauit: ꝛ ĩ deo fides eius mãsit. Sic q̃ voce ecclie q̃uenient dz: Perij. ſz pscientia ꝛ ꝓmissiõe pij magꝛi

Esa. 40.a fides inuicta fuit. Cõsolatio aũt fit multi⁹ modis, cõsolat⁹ enĩs scriptura et iudicis miscẽia ꝛ delicti psolutꝛa pena. vñ: Cõsolamini pple me⁹. ꝛ post pauca: Dimissa ẽ iniq̃tas hierũ: qz suscepit de manu dñi duplicia. ꝓ. o. p. s. ꝛ si fides deesset pena satis faceret. Fit cõsolatio in variis tẽtatiõib⁹: qz tẽtatio patientiã opat: ꝛ patiẽtia ꝓbationẽ: ꝛ ꝓbatio spẽ. Lacrymeq̃z ꝙsolãtur q̃b⁹ crimia abluunt. vñ: Exaudiuit dñs voꝛ. m. Decursis itaq; supplicijs q̃ ꝓ petis sustinem⁹ d venia certi sum⁹. In his ei nõ deest ꝛsolatio spũssti si nõ adest duricia coꝛdis: de sũt iusticie. o. r. l. c. Sadik eni cõsolatio vl iusticie interꝑtat. ex passione eni dñi multimodã cõsolationẽ accepim⁹: cui cõformes ĩ

Luc. 16.f flagello et passiõib⁹ iustificamur. vnde: Fili recor. qz rece. bona in vi. ꝛ. a laça. si. mala. nũc aũt hic cõsolat⁹ tu vero cru. Jã pẽ passionẽ: post cõsolationẽ: post tẽtationẽ q̃d sequat⁹ videam⁹. i. vocatio vl ꝛclusio. vl aspice. vñ alludẽdo dr: Inuocaui nomẽ tuũ dñe. ꝛ. s. i eade lr̃a: Vocaui amicos meos. a ¶ Kuph. Innocaui no. t. d. Voꝛ xpi ꝑm hũanitatẽ q̃si q̃uis in lacũ lapsa sit vita mea. ego tm̃ de nouissimo lacu inuocaui sicut Jonas de ventre ceti cui simile dixit Job: Si descendero in ꝓfundũz inferni inde me liberabis. vnde et caput fidenter dicit: In die qua inuocauero te domine dixisti: Noli timere. vnde: Dic q̃z vocem meaz audisti ꝛc. Appꝛopinquasti: perire nõ potest: cui pater ꝓtesto est: cuius voce audierat dubitare nõ poterat: sed quia kuph etiã cõclusio interꝑtat: iure qui periꝙ gemẽs oꝛat Me auertas faciẽ tuam ꝛc. Incarnatus enim ad extrema mõtiũ descenderat terre vectibus cõclusus et fiducialiter speꝛabat q̃ liberaret pater vitam eius de corruptione: qua ꝓssus nobiscũ: ꝓ nobis dolens dicebat: Inuocaui nomen tuum domine: quod Jonas ĩ vẽtre ceti pfiguraꝛat. Jdeo kuph recte dicitur conclusio: quia conclusit dominus omnia sub peccato. vt aperiatur nobis ianua vite per eum qui in coꝛruptione caꝛnis venit vsq; ad nouissima lacis: sed inuocando exaudit⁹ ẽ ꝓ ꝓ sua reuerentia. Nos quoq; corruptione et pctõ ꝛclusi: ĩdẽ nobis affuturuz credim⁹: ꝙpterea appꝛopinquasti inq̃t ꝛc. vt nos fiducialiter idem dicamus ꝛ speremus. Qui autem sic cõ

¶ clusi sum⁹

a ¶ ô q̃: semirã ignozauit auis. b ¶ iudi. c ¶ sine cã

q̃si auem inimici mei grãtis.

a ¶ i torculari passionis. de quo: Torcular calcaui solus. ¶ res turpes et humiles et indigne.

Zadik: Lapsa ẽ in lacũ vita a+

a ¶ qui aduolut⁹ est ad hostiũ monumenti. b ¶ ne resurgerem.

mea: et pposuerũt lapidẽ sup mẽ.

¶ populi.

Zadik: Jnũdauerũt aque sup b

a ¶ caput eni sũ ecclie. b ¶ in mẽbris desperãtibus. c ¶ vocatio vel cõclusio vel aspice.

caput meuz: dixi pẽrij. Kuph: c

a ¶ voꝛ xpi ¶m humanitatẽ. ¶ a persona in dicis. ¶ qui liberasti danielẽ de lacu leonũ.

a Jnũocaui nomẽ tuum domine d+

a ¶ corruptiõis. b ¶ a ꝓsona sua. q. humiliẽ et suppliciter oꝛat. ¶ in inferno.

dẽ lacu nouissimo. Kuph: Vo/ †

a ¶ exaudisti petitionẽ meã. q. d audisti exaudisti: forma oꝛãdi et spãdi ꝓpiẽ nob mifi estoꝛez lu.

cẽm meã audisti: ne auertas au/

rẽ tuã a singultu meo et clamo/

¶ cordis. a ¶ ad re cessasti appꝛopinquare.

ribus. Kuph: Appꝛopinquasti i e

a ¶ q: dñs illuminatio mea ꝛ sal⁹ mea quẽ timebo

die quãdo inuocaui te: dixisti nẽ

a ¶ caput vel capitis vel primaꝝ. ¶ voꝛ capit⁹. b ¶ iuste. ¶ iusticiã.

b timeas. Rẽs: Judicasti domie f+

a ¶ voꝛ mẽbroꝝ q̃ venũdara sub peccato.

causã anime meę redemptoꝛ vi/

ostendit. singulis dicit: Aspice quo sis ꝛclusus: clama ad deum q̃ ꝓto est: Me auertas au. ꝛ. ꝛc. qz ꝛclusit dñs oĩa sub peccato. vt omniũ miseriaꝝ. vñ miseri estote: plozate: aspicite cõclusionẽ vr̃am: inuocate de lacu nouissimo. Hilbert⁹. Non loquaci ſz dicaci: nõ studioso ſz pspicaci rhetoꝛica femĩa iacim⁹ vt qõ in aliquib⁹ locis lamẽtationũ facimus: faciat ipe ĩ omnibus. Hoc tm̃ generaliter notandũ q̃ sicut miseꝛicoꝛdiã indicis cõparãdo q̃nto loco ꝙ questiõis vtit: inecõmoda sua singillatim exponẽdo: sic in aduersarios indignatiõnẽ excitando ꝛ duodecimũ locũ indignatiõis ponit: colligẽs que in negocio acta sunt vel secuta: cũ vniuscuiusq; idignatiõe ꝛ crimiatiõe rẽ verbis ante oculos iudicis exponẽs vt indignẽ: ac si inꝛfuerit ꝛ viderit. vñ: Vidisti dñe omnẽ furoꝛẽ vniuersas cogitationes ꝛc. b ¶ Res. Caput vel capitis. vel ꝑmaꝝ. Caput

Reg nobis est vel forma capitis vt cõsideremus auctoꝛẽ vite q̃ est caput nr̃m omnia fouens: oĩa regens et sensib⁹ ipl̃es: sensus eni sapiẽtis in capite est: sublato capite nõ agnoscit coꝛp⁹: nec sup est cã viuendi. Quid ergo caput de se sẽtiat audiam⁹. Ju

Nico. de lyra

¶ dicasti

hẽdit eũ ꝛ multos alios. iiij. Reg. vl. a ¶ Lapsa est in lacum vita mea ꝛc. Ba. Sa. dicit q̃ Hieremias ꝓphetauit ꝺ de Danicle qui fuit de transmigratis in babylonem. et fuit ꝓiect⁹ in lacum leonum: et lapis positus super os laci: vt habet Danielis vj. ꝛ. xiij. b ¶ Inundauerunt aque. id est multitudo aduersariorum: eo modo loquendi quo dicit Esa. viij. Adducet dñs sup eos aguas fluminis fortes et multas regẽ assyrioꝝ ꝛc. c ¶ Vixi perij. i. non habens remediuz via humana: ꝛ quia non remanet nisi via diuina. Ideo subdit: d ¶ Jnuocaui nomen tuũ dñe de lacu nouissimo. i. de extrema miseria. vel istud põt exponi ad litterã de Hieremia qui fuit posit⁹ in lacu in quo non erat aqua sed lutũ: vt habet. s. xxxviij. ꝛ ibi ozauit dñm ꝛ exaudit⁹ fuit: ꝛ de lacu educt⁹. ĩo subdit:

e ¶ Appꝛopinquasti in die qñ ĩuo. ꝛc. me assecurãdo. f ¶ Judicasti d. cãm ꝛc. liberãdo me a ꝓparata mihi morte. Ba. Sa.

dicati dñe cãm a.mee ꝛc. Hec vox tã capit ꝙ corpis ẽ: nec capput sine corpe nec corp⁹ sine capite. Tã aïe iusticia ꝙ capiti coaptat: redẽptio corpis est: redimit enī qđ venũdat. Sub peccato corp⁹ nõ cõfidit suis viril⁹: nisi iusticia capitis suffragef. Justicia ergo xp̃i iudiciũ patris redẽptio bonis. more ꝑ rhetorico a ꝓsona iudicis captat: nustũ indicẽ collandat: deinde cãm aïe tãdẽ curet venerit. i. redẽptionẽ oñdit. Est enī redẽptor vite nr̃e quã suã esse xp̃m charitate declarat: vt nos in illo et ipe in nobis viuiat. Tãdẽ p indignationẽ adũsariox: iniquitatẽ ꝛ furorẽ cõemoiorat: vt iudicẽ in se misericordẽ ꝛ in aduersarios indignantem reddat. q. d. licet ꝓbares cãm aïe mee: vidisti tũ furorẽ eox aduersũ me. Judica ꝙ iudiciũ. In quo ptz ꝙ iniquitatẽ reprobãdo puniat: requitatẽ diligat ꝛ singulox cogitatiões discernat: ꝙ (quasi caput mẽbra regit ꝛ viuificat) oĩa iuste dispensat: hãt ẽ vox electox. i. corpis xp̃i ꝙ primatũ bñdictiõis adepti sunt. Res enī sonat primatũ: alius enī ꝓpis ꝙ in Esau ꝓmogenita vẽdidit: ali⁹ ꝙ emit. Singula ꝙ corpis mẽbra gr̃am capit: participat: primatũ grẽvẽdicat: vt vigor capitis ad singula mẽbra pueniat. In capite vigor vite: ꝛ primat⁹ nr̃e hereditatis. Ꝫ enī omī corpe exposito: custodi re debem⁹ sicut serpẽs caput custodit: exponit corp⁹ ꝙs in eo vitã esse nouerit: sine Ꝫ capite nõ viuimus: his itaq; tribus xp̃ib⁹ electi ꝓ caput qđ est xp̃s patri cõmẽdant: ciuisq; iudicio iustificati ꝛ redẽpti offerũt ꝛ iniqtat ꝛ furor aduersariox ꝛ cogitatiões cõdẽnant ꝛ mira capit⁹ ꝛ corpis vnitas declaratur. Redẽptor vite mee. alij defẽsor redẽptio mẽbrox. defensio xo capit⁹ et corpis est: redẽptio ꝙ defensio totius nostre salutis ꝓ xp̃m offert patri: vt ꝓ simplicẽ eius mortẽ nr̃e duple redẽptio exhibeat. Restat ꝙ vt in capite primatũ seruem⁹ ꝙ auferri nõ põt si nõ auferat xp̃s. Sit ergo caput seruãdi sũma studij ꝛ opis. Sũma spei ꝛ virtutis vt simus in vnitate corpis xp̃i cõiũcti nr̃o capiti. vñ Esaias: Auferã a iuda caput ꝛ caudã. i. initiũ ꝛ finez: caput iudea amisit qñ xp̃m nõ recepit ꝙ est ꝓncipiũ ecclie ꝛ ꝓmar⁹: ꝛ ꝓmogenit⁹ ex mortuis. Jpe est finis leg' ad iusticiã omĩ credẽti ꝓ quem iniquitas damnatur: equitas coronatur: furor ꝛ cogitatiões aduersariorum reprobantur. Jam vero quid Schin littera contra eos afferat videamus.

Schin a Paschalius. Schin dentium: vel super vuln⁹ dentiũ: aduersus xp̃m opprobria plangũt. de qb⁹ dr: Dẽtes eox arma ꝛ sagitte ꝛc. quox labia insurgũt cõtra xp̃itatẽ ꝙs labia dolosa ꝛ cozde ꝛ cozde lo. s. Sub hac eadẽ lr̃a inqt dauid: Principes ꝓsecuti sũt me gra. ꝛc. ꝙ alibi ꝙs dñi⁹ lr̃e interp̃tationẽ exponẽs ait: Sup dolorẽ v. e. ad. ꝙs de medicĩa mortẽ sup̃serũt. vñ: Appone ini. s. in. eox ꝛc. Interp̃tat enī hec lr̃a vt dixim⁹ sup vulnus. vñ ꝓba lamẽtat: qz cũ hac medicina vulnera curẽt his sup addiderũt qz mala ꝓ bonis reddiderũt ꝛ pfidiã ex fide ꝓphetax messuerũt ꝛ pfidie homicidia addẽtes hec mala ꝛsumata iust⁹ arbiter iusto patri iudicio offert puniẽda: quox icredulitas vuln⁹ sup vuln⁹ dñi interfectio fuit. Sup vuln⁹ recte medicamentũ apponit ꝙ vulneris aspitas mitigef. Sup vuln⁹ oleũ infundit vt molliat: hi aũt reiecto medicamẽto sup vulnus infidelitat⁹ pfidiã addidert ꝛ mortẽ sic oẽs reprobi ex patiẽtia dei ꝙ ad penitẽtiã nos adducit ꝛm duriciã cordis iram thesauriçant sibi oẽs cogitatiões eox ꝛc. deũ vbiq; pñtem insinuat cui ꝓsto sũt oẽs cogitatiões ꝛ corda. Audisti opprobria ꝛc. Ꝫ est ei audire qđ videre: ꝛ videre qđ scire quẽ nulla latent cui oĩ patẽt: reprobi aũt quasi sup vuln⁹ ꝓcti irã thesauriçãt sibi. vñ addit: Sessionẽ eox ꝛ resurrectionẽ e. ꝛc. Insultãdo eñ ꝛ subsannãdo nõ min⁹ ꝛtra caput seuiũt ꝙs cõtra corp⁹: ꝙsi iudices ꝛ doctores in cathedra pestilẽtie sedẽtes: quox null⁹ foneẽ medicamĩe: qz omne caput lãguidũ: ꝛ oñe. c. m. a planta pedis vsq; ad ver. nõ e. in eo sa. ꝛ vbi vniuersitas periclitat totũ corp⁹ ꝛsumit. iã nõ est malagma ꝓponere. Est aũt ꝛ mẽt⁹ vulnus qđ oleo ꝙssũi foueat: et pacificis sermonib⁹ quib⁹ expellit nequicie virus. Sũt enī xp̃ox fomẽta ꝛ medicamẽta sũt legis vincla ꝙb⁹ alligati soluunt: cõfracti solidãt. sub his ira ꝙs vinclã ꝙb⁹ alligati soluunt: cõfracti solidãt. sub his ira qꝫ vsibus irrecuocabilis malox insania plãgit: qui oẽm medicinã repellũt quã ꝙsi sup vuln⁹ xp̃s attulit: q̃ vinũ ꝛ oleũ ꝛ seminiui relicti vulnera infudit ꝛ alligauit: ꝛ stabulario qui eram illi⁹ haberet cõmisit qui de hierlm descẽdebat in hiericho: cauteam⁹ ꝙ ne ab hierlm descẽdam⁹ peccãdo: sed ascẽdam⁹ benefactẽdo. Si tũ peccauerim⁹ ne desperem⁹ qz medicũ habem⁹ ꝙ alligaturã scz celestiũ xp̃ox sup vuln⁹ imponit. dicẽs: Penitẽtiã agite a. e. r. c. hic vulnera curat: cõfracta solidat. lõ desperare plangunt qui ꝛtra xp̃m ꝛ ecclesiã ꝛcessant debachant deridẽtes et subsannãtes q̃ sm opa sua iudicabuntur. vñ sequit: reddes eis vicẽ dñe ꝛc. Tau. Signa vel errauit vl consũmauit. Que enī hic dicunt signa sunt futurox. vnde psalmista: Ostẽdisti po pulo tuo dura: dedisti metuentib⁹ te. s. vr. f. a. f. ar. Sz qz nouiter offracta cõtra deũ obiurgatio. Sic quisq; dũ dei patiẽtia abutit: et signa iudicij metuere ꝺdignat: nec signo bus littere munit: multetat insta dãnatiõis vindicta: q̃ nõ solũ errauit: verũ etiã cõsummauit ꝛ impleuit mensurã peccatox suox. vñ nondũ cõpleta sũt peccata amox reox q̃b⁹ cõplet⁹ mox ꝓmissio ꝛ vindicta venit: qđ hic quoq; ostendit ꝑ litterã q̃ cõsummauit ĩterp̃tat peccatũ cõsumatũ: generat mortẽ: cor dux ꝛ impenitẽs est cõsumatio. Cux gemitu ergo ꝛ lachrymis oremus: vt cor nr̃m emolliat dñs: vt signa eius mentuamus: ꝛ potati vino cõpũctionis fugiam⁹ a facie arcus. Hilbert⁹. In grani stilo lamẽtationes esse cõpositas nullus ignorat: ponũtur enim cuiusq; rei verba ornata vel ꝓpria vel trãslata sentẽtie graues cũ ampliatione et miseratione: et sentẽtie ornate cũ verbox grauitate. vt hic: Quõ obscu. est au. ꝛc. Ꝫ Quõ

Nico. de lyra

a Dabis eis scutũ cordis. i. obdurationẽ in pctis. vñ habetur in hebreo: Obdurationẽ. b Laborẽ tuũ. i. laborẽ seruorum tuorũ: qui dicitur labor tuus: eo modo loquendi q̃ dicitur Act. ix. Saule saule quid me psequeris? psecutionem ei suox fideliũ suã dicit: ꝓpter laborẽ ei ꝛ dolorẽ quẽ fecert chaldei iudeis iustis: quoꝝ plures erant inter captiuos meruert vt deus subtraheret ab eis suũ auxiliũ ꝛ gratiã: ꝛ sic in malis obdurarent: et a medis et persis interficerent. ideo subdit:

c Persequeris in furore tuo. i. in vindicta tue iusticie.

d Et cõteres eos. per cyrum et dariũ: vt habet Dan. v.

Moraliter.

a Ego vir vidẽs paupertatem meã. ꝓpter spoliationẽ subditorum meorũ quantũ ad bona gratuita: et vulnerationẽ quãtũ ad naturalia. a† In virga indignationis eius. i. demonibus qui diuine iusticie sunt executores in penis infernalib⁹. ideo subditur: b Me minauit ꝛ adduxit in tenebras. culpe ꝛ gehenne. d† Tantũ in me vertit ꝛc. videtur enī misero q̃ non habeas socĩũ in pene malo. e† Detustã fecit pellẽ et carnem meã ꝛc. Per pellẽ intelligit cõuersatio exterior. per carnẽ et ossa dispositio mentis interior. g† Edificauit in gyro meo. tẽptationũ laqueos vndiq; tendendo qui mentis amaritudinem ingerunt et laborẽ. ideo subditur: a† Et circũdedit me felle ꝛ laborẽ. ꝛ sic me collocauit in tenebris misere. d† Circũedificauit aduersum me. in cõsuetudiẽ peccatorũ inducẽdo que laqueus est impediẽs egressũ a peccato: sicut filum quo tenet auicula ꝓ pedẽ ligata impedit eã ne simpliciter auoler. ideo sequit: e† Aggrauauit cõpedẽ meũ. ꝓ habitũ vitiosũ ex cõsuetudine acquisitũ. f† Sed ꝛ cũ clamauero. ꝓ instinctũ sinderisis remurmurãtis peccato.

† Excluſit orationẽ meã. ei⁹ ipediẽs effectũ ꝓ peccati recidiuũ. g† Conclusit vias meas. ꝓcedendi in bonũ. † Lapidibus quadris. i. peccatis que quattuor habent angulos. s. dei offensã: obligationẽ ad penã: gratuitox spoliationẽ: ꝛ naturalĩũ vulnerationẽ. b† Ursus insidians ꝛc. hoc dicit qz fallacia diaboli nõ põt vno nomine explicari. † Semitas meas subuertit. bonũ ꝓpositũ subuertẽdo. † Cõfregit me. in peccatũ ꝙcipitãdo ad qđ sequit desolatio. † Tetendit arcũ suum. nouas tẽptationes ꝓparando. † Et posuit me quasi signũ ad sagittã. nam eius exercitiũ est me petere ꝙ cul

pã iteratã. a† Misit in renib⁹ meis fi. ꝑ haratre sue. id est tẽptationes luxurie q̃ in renib⁹ viget. b† Factꝰ sũ in derisũ ꝛc. nã pctũ luxurie maioris est infamie. d† Repleuit me amaritudinib⁹. culpe ꝛ infamie. † Inebriauit me absinthio. ex inflictiõe pene. cũ dicit: c† Cõfregit ad numer⁹ dẽtes meos. i. meditatiões bonas q̃bus mastricatur ꝛ incorporat⁹ eibus verbi dei. ni qui dentes frangunt qñ meditationes male ingrediunt. ideo subdit:

f† Cibauit me cinere. i. vili meditatione. g† Et repulsa est anima mea. a meditatiõe bonox. b† Et dixi pe. fi. mẽ. qz ꝓdicta inducũt aliqñ in desperationẽ. c† Recordare. dicit ecclesia cognoscens suaz miseriã se cõuertit ad implorandã dei misericordiã dicens.

d† Recordare pauptat⁹. ex gratuitox spoliatione. e† Et trãsgressiõis mee. ex naturalĩũ vulneratiõe. f† Absinthij ꝛ fell. ex penax multiplici ꝓpessiõe. ꝛ dixit ꝺ seipa. f† Memoria memor ero. ꝓdicto ꝙ frequẽti meditatione. g† Et rabef. i. me aïa m. ꝓ cõfusiõe. nõ tñ despabo ꝺ dei miseratiõe. iõ subdit: b† Hec recolẽs ꝛt. qđ ꝙ recognoscit dei misc̃iam dicẽse k† Misẽdie dñi. supple apparet ĩ B. l† Quia nõ sum⁹ ꝛsum. licet meruissem⁹. a† Mouit diluculo. i. a noui testamẽti ꝓncipio qđ ꝺ dies: Ro. xiij. Mor ꝓcessit di. ät ap. b† Multa est fides ꝛ. i. fidelitas in suppor ratiõe pctox ꝛ remũeratiõe bonox. ideo subdit: c† Pars mea dixit do. aïa m. ꝛc. Bonũ ẽ ꝑtolari cũ silẽtio. i. patienꝛ. qz hoc acquirit ꝓ bonũ exercitiũ. iõ sequit: † Bonũ est viro cũ portauerit iu. ꝛc. Et qñ hõ serenat⁹ ꝓ virtutẽ patiẽtie dispositꝰ ẽ ad ꝛplationẽ celestis glie. Sequit: g† Sedebit solitari⁹ ꝛc. ꝛ qz quãto ꝙs in deũ eleuat tãto veri⁹ hũiliatur cogitãs suã fragilitatẽ iuxta diuinã maiestatẽ. ideo subditur: † Ponet in pul. os suũ. ꝛ qz ad veram hũiliatẽ sequitur patientia. subdit: l† Dabit pcutiẽ. se mar. ꝛc. ꝛ subditur cã. qz nõ repellet in sẽpiternũ dñs. s. hũiliter patiẽtes.

a† Quia si abiecit. humiles in ꝓspectu hominũ. b† Miserebit ꝛc. suscipiẽs eos honorifice in cõsortio angelox.

b† Quis est iste ꝛc. Dic remouet⁹ error: eox ꝙ dixerũt diuinã ꝓuidentiã se nõ extẽdere ad hec inferiora. ꝛ sic dicebãt qđ sequit: k† Ex ore altissimi nõ egredit⁹ nec bona nec mala. qđ falsũ est. nã ex ei⁹ ꝓuidẽtia ꝛ ordiatiõe ꝓcedit oĩa bõa ꝛ etiã mala pene: ꝛ sic ꝺ Amos. iij. Mõ ẽ malũ in ciuitate qđ nõ fecerit dñs. ideo ꝛtra ꝑdictos subdit: m† Quid murmurauit hõ ꝛc. detrahẽs ꝓuidẽtie diuine. nã et pbs. s. de Aïa habet ꝓ incõuenienti q⁹ de⁹ aliq̃d ignoret. qđ nos sciam⁹. iõ sequit: o† Scrutemur vias nr̃as ꝛt. q. d. si bñ cõsider⁹ facta nr̃a inueniem⁹ q⁹ mala pene inflicta sũt nobis a deo ꝛ iuste: ꝛ qz veratio dat intellectũ subdit: p† Et reuertamur ad do. ꝛc. Mos inique egim⁹ ꝛtra te dñe. d† Idcirco inexorabilis es. nõ simplicit ꝙs ad tps quouscz appareat insticie decus. † Oppouisti nubẽ. s. peccato⁹ nostrox caliginẽ. k† Me trãseat oratio. s. nostra ad habẽdũ effectũ donec fiat iusticie tue cõplemẽtũ. iõ subdit: l† Eradicationẽ ꝛ obiecti. me eradicatã ꝛ tua misc̃dia indignã oñdisti. ꝛ sequit ꝓst: f† Donec respiceret ꝛt. i. donec tu dñe velles exaudire.

g† Oculꝰ me⁹. hoc exp̃ol ꝑt de ysolẽtia clericox vt dicat ecclesia: Oculꝰ me⁹ depdat⁹ ẽ aïam meã in cũctis filiab⁹ vbis mee. oculus ecclesie debet esse clerus: q̃ tñ depdat castitatem mulierũ quasi vbicunq; est habitatio clericorũ: ꝛ quia inde surgit infamia clerici subdit. a† Aperuerũt sup nos os suum ꝛt. nã inde infamat ecclia. iõ subdit: b† Formido ꝛ laqueus facta est nobis. s. habitatio mulierũ cũ clericis.

† Gaticinatio ꝛ cõtritio. s. oĩs boni. c† Diuisiones aquarũ dederũt oculi mei. hoc dicit in persona cuiuslibet fidelis de diffamatione ecclesie dolentis. l† Genatione cepe runt me. s. ipũs maligni. ꝛ dicit ꝺ in persona ecclie. p adhuc viuentibus peccatorib⁹ ꝛ. ꝓ defũctis quod sequit: c† Lapsa est in lacũ vita mea ꝛt. Jnundauerũt aque. s. pctoꝝ ꝛ tribulationũ: qz tñ nõ auferẽ toraliter spel miserĩ cordie subdit: d† Jnuocaui nomẽ tuũ dñe de lacu nouissimo. ꝓ hoc nõ ẽ intelligendũ qꝺ oret ecclesia ꝓ dãnatis ꝙs ꝓ existentib⁹ in purgatorio: quod est quedã inferni portio. † Vocem meã audisti. quia deus semper est paratus audire vocẽ humiliter deprecantis: licet nõ semꝓ exaudiat in effectu statim: sed tempore cõpetenti. ideo subditur: f† Judicasti domine causam anime mee. me liberãdo cõpetenti tpe. a† Vidisti dñe in iquitatẽ illox. i. demonũ ꝛ obstinatorũ hominuz in pctõ: qui sunt mẽbra

sunt mēbra eoꝝ. de quibus subditur: dꝛ ¶ Audisti oppro/brīū eoꝝ. nā infideles quasi cōtiuue blasphemāt christū.
f ¶ Sessionē eoꝝ ⁊ resurrectionē vide tē. q. d. sedendo ⁊ stādo derisorie loquūt de me. gꝛ ¶ Reddes eis vicē. id est penā. debitā. aꝛ ¶ Dabis eis scutū cordis laborē tuū. i. dimittes eos i obdurationē ad molestiā dū te in mēbꝛ tuis. cꝛ ¶ Persequeris in furoꝛe. finalis iudicij. dꝛ ¶ Cōteres eos sub cē/lis. id est inferno qui est in mūdi pfundo.

¶ In capitulo tertio. Ego vir videns.

Additio. In hoc capitulo est tertia lamentatio: vbi pphēta postq̄ deplorauit dīstructionē hie/rusalē que erat soliū regni in primo capitulo. ⁊ deide destruc/tionē totiꝰ regni israēl in secūdo capitulo: nūc in tertio incipit lamentari afflictionē suipsius in carcere positi ⁊ in lacu ꝑsti/tuti. sicut habet Hieremie. xx. ⁊. xxvij. Vel potius ⁊ magis ꝓ/prie ad litterā deplorat passionē christi: cuius memoria hic in/troducitur: eo q̄ sicut inter omnia meritoria q̄ in hierusalem fuerunt acta: fuit summū passio christi. sic inter omnia pecca/ta que fuerunt in hierusalem materiali commissa propter que irreparabiliter fuit destructa: occisio christi summū tenet lo/cum. vnde in fine huius tertie lamentationis concludit pu/nitionē iudeoꝝ finalē: que etiā hodie durat dicēs i fine: ¶ Per/sequeris in furoꝛe ⁊. quā q̄dē passionē in pſona xpi deplorat in multis ꝝsculis. ¶ In primo enī lamētat de sua expoliatiōe qua eruerūt eū vestimenta sua ⁊ nudauerūt sicut pauperē. vn/de incipit: Ego vir vidēs pauptatem meā. Secūdo vero la/mentatur de sua captione ⁊ alligatione que fuit facta nocte a cohoꝛte ⁊ tribunis. vnde subdit: Me minauit et adduxit i te/nebꝛis ⁊ nō in lucē. Tertio vero lamētat de sua veratiōe qua per totā noctē in domo caiphe ⁊ anne fuit a iudeis veratus. vnde subdit: Tantū in me vertit et cōuertit manū suā. subdit etiā: Detustā fecit pellē meā: edificauit in gyro meo: i tenebꝛo/sis collocauit me. Quarto lamētat de sua acclauatōe q̄ fuit ꝛclauat⁹ in cruce. vñ subdit: Circūedificauit aduersus me vt nō egrediar: aggrauauit cōpedē meū. Quinto vo lamētat de sua acclamatiōe q̄ clamauit i cruce ⁊ absoꝛ exauditiōe vt vide/

Glo. odi.

Aleph. a Quomō dē. La. IIII Aleph: Vox dolētis ⁊ increpātis sic et illa. Quō sedet sola ciuitas tē. deplangit iudeoꝝ duriciā quoꝝ ꝓ/clari refulserūt quasi aurꝝ ⁊ lapides ꝓciosi: in sanctuario dei: in fide et opibus ꝓ/clari: posteri eoꝝ christo veniēte ad p/fidiā ꝓuersi sūt. b Aurū dē. Quia fides in nobis remanet ⁊ babtismi sa/cramētū aurū vocamur: ⁊ lapides sā/ctuarij ſz obscurati fuligine peccatoꝝ ⁊ dīsꝑsi ꝑ diuersa genera negotioꝝ.
c ¶ Lapides sanctuarij. virtutes ani/me fidelis. Notādū quāta sit vis bu/ius lamēti: quāte ꝓpheta charitatis ad omnia se extendit: plāgit cecitatez iudeoꝝ: dīsꝑsionē ecclesiaꝝ: nuditā/tē animarū. Histo. Quō obscuratus est aurū dē. fidei. s. ⁊ innocētie ſplēdoꝛ q̄ olim claruerūt in illo pplo ⁊ dīsper/si sunt nō solū ꝑ vanitatis negocia: ſz in natiōes exteras: qui pri⁹ dīsꝑsi erāt in capite omniū platea/rū: latā. s. ⁊ spaciosā viā icedētes. Juste enī q̄ de sctūario dei se ad negocia scī expulerūt: a fide ⁊ pfidiā expellūt: deide ca/ptinant. Moraliter. Quō obscu. Plāgit se alia i baptismo ni/ne balbata: ifusiōe spūsancti auro pulchꝛioꝝ colꝛata: sed postea aut heresib⁹ infecta: aut vitijs obfuscata: cui⁹ sapia auro clari⁹ fulgebat: eloq̄ntie coloꝛib⁹ distincta: ſ dū ꝓcupiscētijs oblectat aurꝝ obscurat ⁊ coloꝛ denigrat vitijs: ſz alia xp̄ū diuinū au/ro fulgēti⁹ q̄ charitate iteriori coloꝛat. ¶ Su cū terrēis applicat aurꝝ obscurat ⁊ coloꝛ mutat i amoꝛē. s. mūdanaꝝ rey ab amo/re celestiū. lapides sctuarij. i. alie xp̄utes dispgunt in c. o. p. q̄ amissa charitate cetere diffoluūt ⁊ ad ꝓcupiscētia mūdane vi/te iclinā: q̄si in capite. o. p. Et lapides q̄s sup rōnale iudicij ānꝛosi: i pectoꝛe poꝛtare debuit i gliaz ⁊ laudē dei ⁊ sui deco/ris: coloꝛe dilectiōis dei i deteri⁹ cōmutato dispsi iacēt i capi/te platearū: q̄ tū xp̄i dei substātia in nob manet incoꝛrupta: q̄uis pctis obscurata: nō nature substātia pempta ſ obscura ta plāgit. ⁊ si enī hereticī integritatē fidei coꝛrūpe videāt: vis xp̄i ⁊ natura nō soluit: obscurat quidem sed nō coꝛrūpitur.

¶ Ita ergo

a ſ duplici conterrione. cō. c. d. b ſ quia cele/stes esse noluerunt.

tēres eos sub cēlis domine.

Capitulum: IIII Aleph:

a Quomodo obscuratum a ſ ignitum dei verbum.
b est aurū mutatus est co b+
ſ scritatis habit⁹ charitatē ornat⁹. b ſ scrūtario dei. c ſ vini patriarche et ꝓphete.
c lōr optimus: dispērsi sunt lāpi/ c+
a ſ sacerdotes xp̄i monachi virgines virtutes ſ q̄ in honore essevolūt q̄uis secularia querant
des sanctuarij in capite omni/

Nico. de lyra

Quomō. Hic describi/ La. IIII tur lamētatio sub quarto alpha/beto: ⁊ dicit b Ba. Sa. q̄ Hiere/mias scꝑsit istud quartū capitulū lamē/tādo mortē regis Josie. ſz q̄ dr. ij. Pa/ral. xxv. Vniuersis iuda ⁊ hierlm luxe/rūt cū. Hieremias maxīe cuꝰ oēs canto/res ⁊ cātatrices vſq; in pītē diē lamēta/tiones sup iosiā replicāt ⁊ q̄si lex tē. q̄ cū in trib⁹ capitulis ꝓcedētib⁹ nō fiat men/tio de lamētatione Josie: oportet dicere vt videt q̄ Hieremias hic eū lamētaꝛ. vl q̄ lamētatiōes de iosia apō nos non habēt. Sequēdo q̄ sensū istū q̄ videt sa/tis rōnabil. ꝑsens capitulū in duas ꝑtes diuidit: q: primo pōit hmōi lamētatio. scōo ꝛtra aduersarios inuectio. ibi: Hau de et letare. Circa primū sciēdū q̄ sic dic Ra. Sa. Hieremias lamentādo Jo/siā ímitat ppli miseriā: q: Josias erat caput ppli. ⁊ ō de vno trāsit ad alīs. ꝓ/pter ꝓnexionē capit⁹ ad mēbꝛa ⁊ ecōuso: ⁊ ꝛ b diuidit i tres/ gres: q: primo Hieremias lamētaꝛ regni mutationē. scōo ppli dīstructionē. i bi: Sz ⁊ lamie. tertio Josie occisionē. ibi: Spūs.
Circa primū sciēdū q̄ sic Josias fuit sctissim⁹: vt ptz. iiij. Beg. ⁊. ij. Paral. sic filij ei⁹ succedētes ei fuerūt pessimi. s. ioachaz ioa/kim et sedechias: vt ptz. iiij. Reg. xxiij. ⁊. xxiij. Et ō ꝓ mor/tē Josie fuit mutat⁹ regni stat⁹ a bono i malū: ⁊ b est q̄d dicit Hieremias admiratine. Quō obscuratū est au. ꝓ q̄d ꝛtelligit stat⁹ optim⁹ regni sub Josia xp̄i auri claritatē ⁊ pciositatē.
b Mutat⁹ ē eo. op. q: tpe Josie viguit diuin⁹ cul⁹ ⁊ sub fi/lijs suis idolatria. Jn hebꝛeo hr: Mutata est massa bona. per quā ꝛtelligit Josias. ex q̄ tāq̄ ex massa optima ꝓcesserūt filij pessimi: q̄ est magne admiratiōis materia. ō sequit: c Dis/persi sunt lapides sanctuarij. i. Josie filij q̄ dicunt lapides. ꝓ/pter obdurationē in malo. dicūt tū lapides sctuarij: eo q̄ ꝓ/cessērt de pīe sctissimo: ⁊ b ē metaphorica locutio sic freḡnt sit in ꝓphet. ⁊ isti tres filij iosie sic fuerūt dīsꝑsi: q: ioachaz vict⁹ duct⁹ fuit i egyptū ⁊ ibi fuit mortu⁹. ioakī inkfect⁹ ꝓcept⁹ fuit ex ꝓcras hierlm: vt dictū ē. ſ. xrij. sedechias xo exoculat⁹ fu it duct⁹ in babyloně ⁊ ibi mortu⁹.

Filij sīō

¶ Ita ergo obscurat aurꝝ. eloquiū. s. dei ignitū ⁊ ꝓceptū dñi luci/dū. i. o. q. d. quō obscurat mihi q̄d lucet alijs et trā fugas cō/uertit. Allegorice. Quō obscuratū ⁊c. Aurꝝ celeste. aurū fuerūt innocētia dei ⁊ ꝓgatiua patriarchārū: sed obscurati sūt sordibus delictoꝝ. vel aurū obscuratū reꝓba vita mini/

Allego.

a ſ lata ⁊ spaciosavia que ducit ad m. b ſ iudei vel fideles. c ſ domus.

a um plateāruz. Beth: Filij sīō a+
ſ genere et doctrina. a ſ ornati. ſ celestisapien/tia. b ſ quasi q̄s admiranda et q̄s insperata mu/tatio. b c
iclyti ⁊ āmicti auro primo: quō c d
a ſ relictis celestibus curāres terrena.
reputati sunt in vasa testeā: opꝰ
a ſ qui potest de codē luto aliud vas facere i ho/norem aliud in contumeliam.
b manum figuli. Gimel: Sed et e+
a ſ heretici et hypocrite. b ſ aguerūt prauā doc/trinam.
lāmie nudauerunt māmā: lacta f
a ſ discipulos vel act⁹ suos prauos. b ſ scrōz. ſ synagoga vl peccatrix anima vel ecclia.
uerūt cātꝰos suos. Filiā ppli mei g+
a ſ pūnia tm cogitās nihil de futuro curās.
crudelis: quasi struthio i deserto. b
a ſ indigna miseria erare. ſ insipientis.
c Daleth: Adhesit lingua lactēt i+

Dal. 7. b

Esa. 45. c

Allego.

Moraliter

Histo.

Moraliter

Rom. 10. b

1. Cor. 13. a

nē dñs ꝓmittit dicēs: Sternā ꝑ ordi/nem lapides tuos: et fūdabo te in sapphyris: et ponā iaspidē ꝓpugnacula tua ⁊c. Strauit xp̄s in ecclia electoꝝ animas me/ritoꝝ varietate distinctas: fūdauit eā in sapphyris q̄ sunt aerij coloris. i. animab⁹ celestia petētib⁹. Jaspidē posuit ꝓpugna/cula: qui est viridis coloris illos scz q̄ in viroꝛe fidei cōtra ari/

Histo.

dos et marcētes ecclias defēdūt. a Histoꝛi. Filij sion tē. Judeoꝝ ꝓgatiua ostendit: qui nō solū cerrene sion filij sed celestis genere et doctrīa: iclyti ꝓiuilegio gratie adoptati ꝑ cunctis filijs dei: ⁊ amici vocati quoꝝ patres (patriarche ⁊ ꝓ/phete ex quibus christus est) Amicti auro ꝓ. i. dei sapientia.

Pro. 21. c

vnde: Thesaurus desiderabilis requiescit in oze sapiēt⁹: hoc auro amicti fulgebant. quasi luminaria in mundo. auro ꝓmo.

Ibi. 3. b

i. sapientia celesti: non secundo. i. seculari. ſm illū: Primi ⁊ pu/rissimi fructus eius. cum enim radix sapientie sit timoꝛ domi/ni: fructus eius est videre ipsum. Allegorice. Hoc auro q̄z ecclesia gloziatur amicta: sed et in dei mutati reputanť in vasa testea et ecclesie mēbra. Ecclesie enim mēbra ⁊ filij: sapiētia di/lectionis dei ⁊ ꝓmi amicti: ad fragilia et terrena labūť ope/ra et fiunt vasa testea: que debuerunt vasa incoꝛruptibilia ⁊ ce/lestia esse. Hoc auro amicta est ecclesia: pulchꝛa vt luna: electa vt sol: ⁊ filij ei⁹ inclyti: auro primo amicti: in quoꝛuz nouitate nihil est sordidum: qua reformantur in gradū prime dignita/tis q̄ est prima stola. i. immoꝛtalitas. vnde: Filij sion inclyti ⁊ amicti auro primo. Est aurū primū arabicū purissimū ⁊ q̄d de saba offerť domino. Est ꝓciosissimū q̄d ō ophyr afferť. Ophyr enim risus vel herbosus interꝑetať. de illo scz risu in quo om/nia gaudia vbi anime sanctoꝛum in herbis virentibus requie/scūt: hoc iure primum dicit: Dec enim sapientia et īmoꝛtalitas

Cant. 6. d

Job. 30. c

Ps. 17.

Eccl. 27. a

Histo.

Moraliter

Roma. 10. b

1. Cor. 13. a

ꝓcliosioꝛ est cunctis opibus. Reputani sunt in vasa testea. vn/de Job: Comparatus sum luto ⁊c. vnde alibi: Ut lutum pla/tearum delebo eos. De luto enim sūt vasa testea: sed alia in ho/norem alia in contumeliam. de quib⁹ dicitur: Vasa figuli ꝓ/bat fornax. ideo sequit Opus manuū figuli: quia sicut figu/lus habet potestatem de eadē massa aliud vas facere in hono/rem aliud in contumeliam: sic christus potest facere de luto va/sa aurea tribulatione exco. ta: et alia relinquere in confusione sua. Tertiusdecimus conquestionis locus. Conquerit enim cū indignatione q̄ ab his male tractet qui debuerť adiuuare

Histo.

b Histo. Sed et lamie ⁊c. scribaꝛ et phariseoꝝ duricia exꝓo/bratur qui lamijs duriozes: lac doctrine parvulis negauerūt. Lamia aūt cru delioꝛ suis fetibus q̄s cetere bestie dicitur. An de lamia quasi lania appellať: q: catulos suos laniare dicit: sic pharisei ppli doctrinā negauerūt: et insup lanianerūt struthionib⁹ similes que ouа suа vbi ponūt exponunt: nec in fetū ea lefaciunt. Lamia hebꝛaice lilit nominatur: quaz quidā hebꝛe/oꝝ vnā de furijs infernalib⁹ suspicāť q̄ parce dicūť: eo q̄ nul

¶ li parcāt

bus lactentes siti cruciabanť paruuli. s. ⁊ grandiozes panem petentes matribus non erant panes. Ita lactentes sine lacte paruuli sine cibo perire. Moraliter. Adhesit lingua ⁊c. Sine lacte blande persuasionis et roze spiritussancti fluibunda lin/gua ꝓlationis: adherens palato carnis: obmutescere facit infantiā mentis et suffocat gladio infidelitať cordis nī con/ceptus: ne ad lucez mittāť. vnde: Corde credit ad iustitiā: oze aūt cō. ⁊c. Quid ei valet bonū mēte ꝓcipere: nisi nutriať lac te doctrīe ⁊ vbertate gratie Parūuli petierūt. ꝓ. paruuli. s. cogitatus: cū de christo et vita eterna cōcipiuntť: nioꝛ panem requirunt qui de celo descendit: sed mēs depꝛessa ignauie siue toꝛpoꝛe: et curis ꝑsentis vite nescit eis panem frangere intelli/gendo: neq; cōminuere ruminādo: neq; eos satiare dispēsan/do. vnde plangendo additur: Nō erat q̄ frangeret eis. q: ⁊ si diuinitať ad tps inspirata intť animať fortis exinanita cōcupi/scētijs tabefacta viribꝰ vacuať. Allego. Adhesit tē. quia non habuit lac doctrine negligente doctoꝛe quasi strutione q̄ debuit lac doctrine ministrare. de quo dicit: Lac dedi vobis

Nico. de lyra

¶ potū

a Filij sion. hoc dicitur de filijs Josie qui fuerunt nutriti in monte sion vbi erat domus regia. b Inclyti. ꝛtum ad ge/nus. vel quia ſz ꝓceptū patris nutriebanť in moꝛib⁹: q̄uis er sua malicia fuerint puerſi. c Amicti auro ꝓmo. q: ad litterā filij regū aurifrigiatis vestibus vtebanť. d Quo modo reputati sunt in vasa testea. i. viliter abiecti: vt patet ꝓ predicta. sic fragmēta vasoꝝ testeoꝝ ꝓjciuntť in locū imūdū.
Sed ⁊ lamie. Hic ꝛsir Hieremias lamētať ppli miseriā. ⁊ se cūdo subiūgit miserie cām. ibi: Mꝛopť pctā. Pcia in duas: q: ꝓmo lamētať miseriam famis. scōo destructiōis vrbis. ibi: Cōpleuit. Circa ꝓmū sciēdū q̄ bestie q̄uis crudeles na/turaliter diligūt fetus suos: ⁊ aliq̄s exponūt se morti ad defē dendū eos. in obsidiōe xo hierlm ꝓ chaldeos tāta fuit fames q̄ viri ⁊ vxores absc̄debāt cibū ⁊ celabāt ad inuicē: sic fuit ꝑdictū ꝓ moysen Deut. xxviij. Domo delicat⁹ in te inuidebit fratri suo: ⁊ vxoꝛi q̄ cubat in sinu suo ne det eis de carnib⁹ fi/liozum suoꝝ tē. ⁊ eodē modo dimittrebāt filios et filias mo/ri fame: celantes cibū ad mortē ꝓpriā differendū. ⁊ ideo plā/git Hieremias crudelitatē ppli sui maloꝛē q̄s bestiarū. dicēs: Sed et lamie. bestie sūt habētes faciē mulieri similē. Mu/dauerūt mammā. parate nutrire fetus suos. g Filia ppli mei crudelis. i. crudelioꝛ ipsis. h Quasi struthio. in deserto. que ponit ouа ⁊ abscōdit in arena: et sic dimittit: nec est sol/licita de fotu ouoꝝ: nec de seductiōe pullozꝝ: ⁊ sic erāt matres in obsidione hierlm respectu filioꝝ. ideo subdit: i Adhe/sit lingua lactentis. i. lac sugētis, sicut dictū ē. ſ. ij. ca.

Ad palatum

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ potũ ꝛc.qui possent.s.solidũ capere cibũ mysteria.s.intellige/re:si esset qui frãgeret.i.exponeret.sed negligũt magistri lami/ls crudeliores fetibus suis.Scriptura enĩ sacra aliq̃s est cib⁹ Esa.55.a altq̃ãdo potus.Potus ĩ aptis:cibus ĩ occultis.vnde: Om/nes sitientes venite ad aquas.i.scripturas emite ꝛ comedite vite cibũ:vinũ et lac.làc infantie:vi/nũ ebrietatis. Histo. Qui vescebã/tur ꝛt.luce clari⁹ in deo ꝛ pfidia resera/tur quoꝝ obscuratũ est aurũ:mutat⁹ ẽ colo:optim⁹ quẽ habuerũt in patriar/chis ꝛ in prophet:ꝛ diuisi sunt (sicut bodie cernimus) in capite omniũ pla/tearũ:ꝛ ḡuis inclyti ꝛ amicti auro p/mo:ſm ꝓgatiuã patrũ:reputati ta/men sunt in vasa testea lamijs feulo/res:ꝛ strutionib⁹ quoꝝ pfidia lactẽ/tes siti defecerũt ꝛ paruuli fame perie/runt:vt qui vescebanť voluptuose in/vijs dei:interirẽt fame:qz omnia scri/pturarũ mysteria in quibus vesceban/tur voluptuose ꝓphete et patriarche obstinãter eiecerũt ꝛ negauerũt xp̃m esse dei filiũ qui est principiũ omnium viarũ.ꝛ ideo in vijs seculi interierũt. vnde sequit: Qui nutriebanť in cro/ceis.a.ſ.ſ.Croceus color est igne⁹ quo designatur ignis spũſancti quo corda ſllammanť. In croceis huiusmodi sã/cti patres enutriebanť sacramẽt gra/tiarũ:sed filij dñm abnegãtes ample/xati sunt stercora,de quib⁹ apls:Om/nia detrimentũ feci ꝛ arbitror vt ster/cora sensuꝝ.ſ.legis litteralẽ quẽ catho/lici abijciũt vt lucrifaciãt christũ volẽ/tes habere iusticiã q̃ ẽ ex fide iesu xp̃i: cui indei nõ sũt subiecti q̃ iusticiã sua volũt cõstituere et litterã legis defen/dere,in obsidiõe quoꝝ ꝓcibo ample/xati sunt stercora. vt pcio detraheren/tur stercora colũbina: nec tũ ad dñm redierũt. Moraliter. Qui vescebã/tur ꝛt.virtutes anime voluptuose ve/sci:et in croceis nutriri videnť.cũ dile/ctione dei et ꝓximi affecte satianť ꝛ illuminanť. Color enĩ croce⁹ claritatẽ dilectiõis designat:cuꝝ autẽ charitas amittitur reliqe virtutes amplexanť stercora que de bono dei ꝛ ꝓximi odore dilectionis trãseunt ad fetoreꝝ 1.Cor.13.a ꝓuitatis. vnde ꝓaulus:Si charitatem nõ habuero factus sum velut es sonans ꝛt. Allegorice. Qui vescebanť ꝛt.De/linquentes deplorat ecclesia qui charitatẽ ꝛ ceteras virtutes in quibus quasi in croceis nutriebanť derelinquẽtes sterco/ra delictoꝝ amplexãť.vnde: Cõputruerũt iumenta.in.ſ.ſ. In Joel.1.d stercore quasi iumenta cõputrescũt qui in fetore luxurie sue ꝟ desideria cordis flagitijs deseruiũt:qz vero sunt pleriq̃ q̃ ad penitentiã nõ redeũt plãgit eos ecclia:qz plãgere nescĩt ꝛ a/ moze peccãdi stercora ãplexari nõ desinũt. Histo. Et maior e. Histori. ꝛt. ꝓper exaggerationẽ scelera synagoge ꝛ miseria deplorant. ſm illud: A planta pe.vsq̃ ad verticẽ nõ ẽ in eo sanitas. ꝓpec Esa.1.b catũ sodomoꝝ ſm Ezechielẽ:supbia fuit abũdãtia:saturitas Ezech.16.f panis et ociũ:et quia egeno et pauperi nõ porrexerũt manuꝝ. vnde hic quoq̃.Et nõ ceperũt in ea manꝰ.(aliquid boni sub/audi)ad cõparationẽ.ſ.mali qđ gessit.cui dicit: Justificata est sodoma sororꝰ tua ex re.q̃.ſ.mandata dei accepisti et facere ius/sa dei cepisti:sed postea contẽpsisti:vt vincens sodomam pec/catis tuis:que subuersa est in momento:quanto ergo synago/ge pena grauioꝝ que sceleriosioꝝ. Moraliter. Et maior est ꝛt. scelera anime planguntur:que in hypocrisim labitur cuiꝰ ma/ior est iniquitas peccato sodomoꝝ:que mala deaurãdo tegit: bona fraudulenter facit. vnde maior ef.est iniq̃tas f.p.m .p.ſ. sicut populus in se erigitur ita mozes et actus hypocritarum cõntra se cõſligunt et bona que agunt: peioza sunt vitijs sodo/mozum:quia cum spiritus immundus exierit ab homine ſi re/uersus fuerit cum spiritibus nequioribus fiunt nouiſſima ho/ Luc.11.d minis illius peioza ꝓrioribus. Spiritꝰ ab homine egredit̃ qñ in christo renascit̃.Regreditur quando ũenit animaz a bono opere vacuam:per hypocrisim a sordibus mundatam ꝛ simu/lationibus ornatã tunc populo immundoꝝ spiritũ et turba vitioꝝ anima repleť:et maior eiꝰ iniquitas peccato sodomo/

¶ rũ efficit

a ¶ cui simile nobiles interierũt fame:et multitu/do eius siti aruit ¶ verbi dei. c ¶ qui poterãt sumere solidum cibum

ad pãlatũ eius in siti: puũli peti a b
a ¶ expõerent:integrũ enĩ paruuli nõ comedũt.
erunt panẽ:ꝛ non erat qui frã/c
a ¶ primus cõquestionis locus. b ¶ sacramẽt scripture. ¶ in patribus.
geret eis. Ihc. Qui vescebãtur d†
a ¶ quia christum cõrepserũt qui est via veritas et vita. ¶ seculi.
voluptuose interierũt in ũijs:q̃ e
a ¶ donis spũſancti
nutriebanť in croceis amplexa/ g†
a ¶ carnalia legis institura. b ¶ quia noticiaz habuit dei ex contemplr.seruus sciens volũtaꝛe domini sui nõ fa.pla.va.m. b ¶ qz iustus domi nus in omnib⁹ vijs suis.
ti sunt stercora. Uaũ.Et maioꝛ b
a ¶ peccantis. b ¶ sanctoꝝ patrum.
effecta ẽ iniquitas filię ppli mei i
a ¶ qui sine lege et noticia dei. b ¶ sodoma.
pẽccato sodomoꝝ:quę subuersa k
a ¶ gaudiũ hypocrite ad ſstar pũcti. b ¶ aliqđ boni.
ẽ in mõmẽto et nõ cepẽrũt in ea k
a ¶ qz manꝰ nõ exrẽdit ad pauꝑes.b ¶ primꝰ cõ ſſtionis locꝰ indignatio iudicis cõtra aduersari os excitatꝝ:cuꝰ nazarei affligunť. c ¶ floꝛẽtes.
mãꝰ. Saẽn.Cãdidioꝛes naça l
vel sancti. a ¶ cõtẽplatiuis. c ¶ actiuis.
rei eiꝰ niue:nitidioꝛes lacte:rubi m†
a ¶ antiquoꝝ patrũ fortitudie et spũali feruoꝛe n†
cũdioꝛes ẽboꝛe antiq̃:sapphyro o†

Allego. ¶ Allego. Maior est ꝛt.plãgit ecclia petã populi q̃ nine ꝛt. ¶ Allego. Maioꝛ est ꝛt.videmus enĩ q̃ fides et iusticia terrã reliquerit: humanitas et ben/ignitas nulla sit discordia ꝛ concupiscen/tia ordem incendũt:et ire ꝛ inuidie flã/ma voraꝛ rapinis et fraudibus eccle/sia populaťꝛpauperes exossanťꝛiã ia/cet terrarum orbis in vepribus incul/tus:legũ iura ꝓ fabulis habentur.di/uina et humana falsq̃ nefasq̃ confun/dũtur: quotidie inumera mala cumu/lantur. Maioꝛ quoq̃ iniquitas nostra q̃ eoꝝ qui viã veritatis non agnoue/runt:ꝛ ideo minoꝛa supplicia meruerẽt que in momento subuersa est.Momẽ/tum est omne quod viuimus:et quoti die peccando quasi in momento ad pe/nam subuertimur qui deterioꝛa mere/mur qui thesauriçamus nobis iraz in die indicij. c ¶ Histo. Cãdidioꝛes na. Histo. ꝛt.ſm litteraꝝ pulchritudo naçareoꝝ describiť:qui abstinẽtia cãdidi:carne nitidi:faciei ruboze locũdi:q̃ ꝓ exag/gerationẽ laudanť vt eoꝝ feditas ma/ioꝛ ostendať:quoꝝ facies fame conse/cta sup carbones denigrata plangiť: Allego. que deformata nõ agnoscit. ¶ Allego. Candidioꝛes naçarei e.ꝛt.habet eccle/sia naçareos suos nine candidioꝛes et lacte nitidioꝛes per quos abstinentiaꝝ vita signaťnit:ei de supnis:lac de car/ne quasi de inmis. Per niuẽ ergo cãdoꝛ vite celestis,ꝓ lac tpaliũ dispẽsatio de/mõstraťHabet ergo ecclesia naçare/os:qui ꝓ cõtẽplationẽ vitã celestẽ du/cũt:ꝛ ꝓ actualis vite dispensationẽ la/cte cãdidiťad laudẽ creatoꝛis nitẽt:vt plerũq̃ eos qui celestẽ vitã tenuerant. vel terrena bñ dispẽsauerãt:virtutum ogib⁹ trãscẽdãt. Quia ẽ ꝓ feruoꝛem spũs antiquoꝝ patrũ et foꝛtioꝝ:vitaz supare videnť.recte adiungit rubicũdioꝛes ẽboꝛe antiquo. Dũ enĩ ruboꝛis pulchritudo laudaťflãma desideriũ sui expri mitur:ebur autẽ elephãtis os eẽ nõ ignoraťSapphyro pul/chioꝛes. Sapphyrꝰ etherei coloꝛis ẽ vbi breuiter tota naça reoꝝ vita expõsta est:qz ꝓ actionẽ ad supna tẽdẽtes ꝛ ꝓ cõtem plationẽ ꝓcellẽtes:patres supare videnť.Sed qz plerũq̃ in/opẽ copia fecit:ꝛ felicioꝛ hõ ẽ q̃ expedit:mens sepe de se ꝑsu mens:ꝛ vano fauoꝛi acquiescẽs fuscaťꝛ q̃ albescere;videbat denigrata sordescit.vñ seq̃ť:Denigrata sup car. ¶ Allego.

Nico.de lyra

a ¶ Ad palatũ eiꝰ in siti.i.ex nimia siti q̃ desiccat linguã.
b ¶ Paruuli petierũt pa.a patrib⁹ ꝛ matrib⁹. c ¶ Et nõ erat ꝛt.ex cã ꝑlicta. d ¶ Qui vescebanť voluptuose.añ obsidi/onẽ. e ¶ Interierũt in vi.fame dũ quererẽt panẽ. f ¶ Qui nutriebanť in cro.i.in vestib⁹ suauib⁹ ꝛ pulchris.vñ in Heb. hr̃:In scarleto. g ¶ Amplexati sũt stercora. In hebreo ha/beť:Finos.sicut pauꝑes in hyeme q̃ vestimẽta nõ hãt inuol uunt se fimo. h ¶ Et maioꝛ ef.ꝛt.qz idolatria q̃ vigebat ĩ iu/dea:cũ sit directe cõtra deũ grauius peccatũ est q̃ sodomia. Ra.Sa.expõit h̃ de grauitate punitiõis.vt sit sẽsus: Et ma/ioꝛ effecta ẽ iniq̃.ꝛ.i.grauiꝰ pũita q̃ iniq̃tas sodomoꝝ.ꝛ sub dikad h̃ duplex rõ.prima,cũ dicit: i ¶ Que subuersa ẽ ꝛt.i. nõ habẽs longuꝝ cruciatũ:sicut iudei in hierũ obsessi.scõa cũ dicit:Et nõ cepe.in ea manus.ſ.aduersariorũ. sodoma ei fuit subuersa per angelũ:ꝛ sic bona ciuitatis nõ rapuerũt ſi/bi aduersarij:sed bona hierusalem rapuerũt sibi chaldei to/taliter:et hec fuit vna pena iudeoꝝ.ſ.q̃ aduersarij sui gaude rent de bonis eoꝝ. k ¶ Candidioꝛes naçarei.i.sacerdotes et leuite diuino cultui deputati qui erant induti lineis vesti/mentis et albis. m ¶ Rine.enphatica ẽ locutio ad exprimẽ/dũ itensionẽ albedis.ꝛ ad idẽ facit qđ subdit: n ¶ Rutidio res lacte ꝛt.Hebrei dicũt:Rubicũdioꝛes auro. o ¶ Sapphy ro pul.i h̃ denotať pulchritudo ornamẽtoꝝ maxie sacerdotis

Denigrata

¶ a ¶ Allego.Denigrata est ꝛt.Nigri post cãdoꝛẽ fiũt q̃ amissa dei iusticia ſuã laudẽ querũt qz de se ꝓsumũt.vnde nescientes ruunt in peccato:ꝛ post ignẽ mẽt⁹ ad frigus toꝛporis:post tã/doꝛẽ vite ad nigredinẽ adulatiõis vane descẽdit.Unde ẽtiã Leui.7.c ctis carbonib⁹ similes fiũt.ꝓpter qđ dicit:Noli esse nimiũ iu/stus ꝛ nõ sũt cogniti in plateis in lati/tudine sez vite secularis. Nihil ei hu/mane mẽti angusti⁹ q̃ ꝓpias volun/tates abnegare:carnis desideria fran/gere ꝛ hmõi:ꝛ inde intrare ꝑ angustã/ꝑtã. Nihil aũt lati⁹ q̃ ꝓpijs serui/re voluptatib⁹ nullis subesse legibus ꝛ hmõi. In plateis aũt sũt q̃ sua que/rũt:Lata est ei via q̃ ducit ad mortẽ. Sed in plateis nõ cognoscũnť q̃ non sũt qđ videbanť:q̃ aliud erãt ꝛ aliud Deut.7.b ostẽdebãt.vnde sequit: Adhesit cutĩ eoꝝ os.ꝛt.ꝓ ossa fortitudo ꝑ cutẽ ĩfir/mitas.figuraťLutis q̃ adheret ossi/bus qñ infirmitas vitioꝝ putaťfoꝛ/titudo virtutũ. Heret cutis ossib⁹ dũ adulatio ꝓ bene gestis exteriꝰ ꝛ int⁹ virtutib⁹ sociaťq̃bus cõiunctis mer/ces amittiťꝛ qz decepti adulationib⁹ de se magna sentiũtemendari cõtem/nũt.vñ: Aruit ꝛ facta est quasi lignũ. Culpa nãq̃ tãto insensibilioꝛ reddiť quãto (quasi vera virt⁹) laudaťvñ ꝛ arescit qz nulla intus gratia viresciť qz multi dũ cozrigunť quasi lignũ in/sensibiles sũtꝛ a roze gratie alieni et aridi sunt.Beis cõtingit qz altioza se appetũtꝛ sancti videri cupiũt:sed oc cultevitijs deseruiunt. hij in plateis cogniti sũt.Horũt enĩ viri spũales qz aliud sunt:ꝛ aliud fingũt.Candẽt ex/terius niue pulchrius:lacte nitidius eboꝛe rubicundi⁹:sed quasi lignũ ari dũ insensibiles sũt interiꝰ. vnde ſepe nec blanditijs nec minis emendanť. Historia. b ¶ Historia. Melius fuit ꝛt. boc in ultima captiuitate iudei passi sũt qua do leui⁹ fuit subito occisus: q̃ lentis ꝛ diuturnis afflictis cruciatib⁹:qui fame et siti ꝛ ceteris misẽ/rijs paulatim cõsũpti sũt. Mozali.Meli⁹ fuit ꝛt.Melius ẽ Mozalik sensib⁹ gladio verbi dei occisis exteri⁹ viuẽtib⁹ interi⁹ q̃ ag/geratis virtutib⁹ sine pabulo charitatis quasi fame ꝛ siti de perire.Sterilitas enĩ virtutũ absentia charitatis qua absen/te virtutes anime quasi inopia veri panis rabescũt.ideo septẽ Job.1.a filij Job tres sorores suas vocãt ꝓ cõmunia:cetere eĩ virtutes Ps. 62. sine fide:spe: charitate nõ satiãť. Uñ:sicut adipe ꝛ pinguedi/ne re.aĩa.m.ꝛt. Allego. Meli⁹ fuit ꝛt.Gladio verbi dei q̃ ĩ Allego. terfectis fame ciusdẽ verbi.Hij enĩ occidunť vt viuãt: illi in/ Eph.6.c terficiũť vt pereãt.vñ:Assumite gladiũ spũs qđ ẽ verbũ dei. Mic.46.c Est aũt gladi⁹ quo mors ꝑmitťvt vita subsequaťei⁹. Alius Gen.3.d ꝙ ꝑcidit vitã occidit aĩam.de quo:Gladi⁹ me⁹ devorabit car/nes. Est gladi⁹ flãmeus atq̃ cõuersatilis ad custodiẽdã viam Ezec.21.g ligni vite.Est gladi⁹ limaꝰ ꝛ acutus cui dr̃:Reuertere ĩ vaginã tuã.Marie q̃z aĩam gladi⁹ ꝑtransiuit dolorisſ.de passio/ne xp̃i.Sed ecclesia de his gaudet q̃ gladio verbi occidunť. Amos.8.d Ve his dolet q̃ eiusdẽ fame interficiunť. Illos luget quos fa/me vel siti ꝓ sterilitate terre cõsũptos nouit. vñ: Mittã ĩ eos Deu.8.a nõ famẽ panis neq̃ sitim aque sed audiendi verbum dei.Hac fame q̃ pemptꝰ fuerit eterne morti subiacebit:qz nõ in solo pa/ne viuit hõ.Sicut enĩ ex duab⁹ substãtijs hõ cõstat:ita duab⁹ Dar.6.b vitã cõseruat caro sustentaťcozporali cibo:ꝛ ala verbo diui/ no.vñ:ꝓanẽ nostrũ quotidianũ da no.bo.vtrũq̃ ei petim⁹ q̃ vtroq̃ quotidie indigem⁹.Sterilitas terre:penuria ecclesie est qñ (magistris deficientib⁹) diuini verbi imbib⁹ nõ infun/diť. culpã eiꝰ sacerdotũ ꝛ inscientiã vel negligentiã docendi Histo. cõsũpto sequiť plebis. ¶ Histo.Joth.pincipiũ vel desola/tio.Principiũ desolationis imminebat iudeis qñ vꝛores eoꝝ filios suos fame et siti cõsũptos (quasi ꝑ misericordiã ne diu languerẽt ꝛ matres a morte redimerent) coxerũt sibi ĩ cibos. Mozalik Lege historias nec dubitabis hec iudeis ꝓtigisse romanis cir cũfurentib⁹ obsessa ciuitate. d ¶ Mozali.Manꝰ mulierũ ꝛt. Hypocrite cõcepꝰ animi teneros coquũt ꝛ comedũt dũ simu/lare (quasi ꝑ misericordiã) laudis vel fauoris gratia ꝛntes

¶ nouiť

a ¶ amisso cãdore qz ꝓsumiť de se.vñ: Noli esse ni/miũ iustus:qz ꝓtius ĩ angusta via q̃ ducat ad vi/tã:nũc fiũ ĩ ꝑ ampla que ducit ad mortẽ.
a pulchrioꝛes ¶ Heth:Denigrata a†
est sup carbones facies eoꝝ:ꝛ nõ b†
sũt cogniti ĩ plateis. Adhesit cu/ c†
a ¶ infirmitas vitioꝝ. b ¶ foꝛtitudini virtutũ.
tis eoꝝ ossibus:aruit ꝛ facta est †
a ¶ aridũ insensibile:sterile:inflexibile.
b quasi lignũm. Teth:Beli⁹ fu d†
a ¶ verbo dei. b ¶ eiusdẽ verbi.
it occisis gladio q̃ interfect⁹ fame:
quoniã isti extabuerũt cõsumpti
a ¶ penuria ecclesie dũ ꝑdicatio cessat ecclesia nõ fructificat.
c ã sterilitate terre. Joth:Manꝰ e†
d a ¶ ꝑdicatoꝝ fauoꝛe vano effemĩatoꝝ vel opini one sua. b ¶ qui sexus natura misericoꝛs.
c ¶ nimijs afflictionibus.
mulierũ misericordium cõxerunt f
a ¶ subditoꝝ vel feꝛ ai rencroꝝ. b ¶ dũ carnalẽ virũ subditoꝝ affligũt reꝑhẽdũt:detrahũt.
filiõs suos:facti sunt cibꝰ earũ in a
a ¶ ecclesie. ¶ apostoloꝝ et successoꝝ.
cõtritione filię ppli mei. Caph: g†
a ¶ impleris peccatis. b ¶ quasi cesset tã ira cui satisfeci pena. c ¶ hoibꝰ ꝓ vitia effusio.
Cõpleuit dñs furoꝛẽ suuz effudit s†
irã indignatiõis sue. Et succẽdit b
a ¶ q̃ pueros iob cõsũpsit. b ¶ tu fide destructa
ignẽ ĩ siõ:ꝛ deuoꝛauit fũdãmẽta i†
da vanis laudibꝰ ꝛ fauoꝛibꝰ inflãmanť. vnde sequit:Nõ cre/
diderũt.r.r.ꝛt. ¶ Allego. Cõpleuit ꝛt.Sup ecclìam cõplet⁹ Allego.
est furoꝛ dñi.qz mensurã peccatoꝝ suoꝝ impleuit.vñ:Effusa Ps.105.
est cõrtio sup principes: et er.ſ.e.ꝛt. ꝛ alibi: Qui in sozdib⁹ Apo.22.b
est soz.ad. ¶ Effudit irã indignatiõis:qz peccãdo sum⁹ effusi.
Succẽdit ignẽ ĩ siõ nõ q̃ sup apostolos de celo descẽdit:ſz
q̃ pueros Job cõsumpsit.Habet eĩm deꝰ ignes varios quos
emittit de thesauris suis.cuiꝰ ignis in siõ ꝛ camin⁹ in hieru
salẽ alios inflãmat vt erudiat:alios vt exurat:quib⁹ succen/
sis omne fundamẽtũ destruit fidẽ.ſ.integrã ꝛ verã oĩno sub/
uerti permittit. Unde magis nostras q̃s in deoꝝ miserias de
beꝰ plãgere:in quibus ignis cõcupiscẽtie succẽsus est:ꝛ ce/
terozũ vitiozũ flãma voraꝝ vniuersos possidet:ꝛ olla succen/
sa a facie aquilonis feruet:et formaꝝ chaldeozũ quoscunq̃ re
perit de chaldeis succendit. ¶ Histo. Nõ

Nico.de lyra

a ¶ Denigrata est super carbones facies eoꝝ.ꝓ fame ꝛ mi/seria.ꝛ similiter est hic emphatica locutio ad expressionem ni/gredinis. b ¶ Et non sunt cogniti in plateis.i. distincti ab altijs cõmunibus personis. c ¶ Adhesit cutis eoꝝ ꝛt. ꝓpter defectum nutrimenti. d ¶ Melius fuit occisis gladio.i.mi/nus male ꝓpter breuiozem cruciatũ.vnde Judith.vij.dicit: Sit finis noster breuis in oze gladij:qui longioꝛ efficit in ari ditate sitis. e ¶ Manꝰ mulierũ misericordiũ.i.que ratione seruꝰ solent esse misericordes.
f ¶ Coxerunt filios suos ꝛt.ꝓ inimia anxietate famis.
g ¶ Compleuit.hic consequẽter hieremias lamentaťmiseri/am populi ex destructione ciuitatis.cũ dicit:Complenit do/minus furoꝛem suum:id est vindicte sue effectum.
h ¶ Et succendit ignem in sion.vbi erat templũm et regis do/micilium. i ¶ Et deuoꝛauit fundamenta eius.i. ipsius sion: quia non solum edificia que erant in mõte sion fuerunt com/busta:sed etiam omnia alia que erant in pẽde mõtis:ꝛ cir/ca montẽ.vt habetur.ꝛ.lij.

¶ Nõ credi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hist. a Histo. Mō crediderūt. fm litterā ꝯdiu hierm sin auxilio dei vallata ꝛ ꝓsidio angelorū munita iudiciū ꝛ iusticiā secuta est: nec reges terre nec habitatores orbis credere poterāt q̄ in eā ingrederet hostis cuius seras portarū domin⁹ confortauerat: ꝛ fines eius pacē posuerat: sed qz auersa est a domino deo suo cui⁹ muniebat beneficio: recessit omne presidiū ꝛ facta est ꝓda hostium.

Allego. Allego. Mō crediderūt ꝛc. Reges ꝓ. 2. Ede qb⁹ dicit: Astiterūt reges ter. et p. con. in v. vel demones. fm illud: Epb. 6. b Non est nobis colluctatio aduersus carnē ꝛ sanguinē: sed aduersus principes ꝛ potestates ꝛc. Habitatores orbis q̄ nesciūt dicere: Aduena ego sū Ps. 38. C ꝛ peregrinus apud te ꝛc. sed audiunt Apo. 3. b te sup oēs habitatores terre. Hij videntes ecclesiā munitā ꝛ auxilio dei firmatā: nō credūt q̄ ingrediat hostis Ps. 9. p portas hierlm. de quib⁹ dicit: Qui exaltas me de. por. mor. vt an. o. lau. t. in. por. fi. sy. b Histo. Propter peccata ꝛc. fm litterā ꝓ peccatis sacerdotū ꝛ pseudo ꝓphetarū qui sanguinē innocentē in medio ei⁹ effudērūt: q̄ dicta ꝛ dicēda sunt ciuitati cōtigerūt. Allegorice aūt ꝓpt iniquitatē sacerdotū ꝛ principū ecclesie mala crebrescūt: q̄ legē in publico puerātur: iudicia inuertūt: ꝛ iā guinē iāguini addūt repleti dolis. Justos opprimentes et sanguinē innocētē effundētes, Mō est hic exponēdi labor cōmodus: vel sensus tripliciter exponēdus ꝛ in terrena hierusalē ꝛ in ecclesia: ꝛ in vnūquēq; aīa ista cōtigit ruina. c Histo. Errauerūt ceci ꝛc. Scribe ꝛ pharisei effuso sanguine polluti ab introitu tēpli se abstinebant: errantes in plateis nō lugentes peccata sed in plateis lacrimantes. Errabāt aūt vt ceci: putātes q̄ taliter purgarent scz si tēplū sic abstinētes non ingrederent: cū ſupbiā iactarēt ꝛ humilitatem fingerent. Tenuerūt lacinias suas laciniosis scz indutiveſtib⁹ et scissis quasi ceci vicissim sese tenentes sequebant vt sub hac humilitate Moralit populus placaret. Moral. Errauerūt ꝛc. Ambulant vani appetit⁹ vt ceci i plateis luce carētes q̄ xps est ꝛ dū ipm q̄ via est retinere nequeunt: qz extra se vani fauoris gratiā effundūt tenētes lacinias vetustatis sue explere nō valentes vias vite: qz vestiū vitioꝝ vetustate: de quib⁹ bene subdit recedite populi ꝛc. Allego. Errauerūt ꝛc. In ecclesia sacerdotes ꝛ doEzech. 5. c ctores sāguinē iustoꝝ effundūt qui iusti esse possent nisi eoꝝ negligētia deperissent. vnde: Si nō annūciauer⁹ impio iniquitates suas: sanguinē ei⁹ de manu tua requirā: qz. s. sanguis ei⁹ id est peccatū: culpa sacerdotū vsq; ad mortē effundit: ꝛ sepe q̄ videbant iusti: exemplis ꝓlatoꝝ ꝛ doctrina ꝓuitat⁹ peruertunt: ꝛ peccati sanguine polluti moriunt. Inde sacerdotes et ꝓphete ceci errāt i plateis dū latā ꝛ spaciosam viā q̄ ducit ad mortē apꝓhendūt: ꝛ angustā q̄ ducit ad vitā non introeunt: nec alios introire ꝑmittunt: ꝛ hoc est sanguinē iustoꝝ effuderūt i medio ei⁹. i. ecclie que est hierlm vera ꝛ mater nostra. Ihū cū tēplū dei sanguine suo polluti ingredi nequeūt: tenēt lacinias suas, i. diſciſſam vetustatis sue vitā. Tenēt aūt inuicē la- Dar. 15. b cinias suas: vt cū cecus ceco ducatū ꝓbeat: ambo in foueā cadant. hoc deplorat ꝓpheta. imo electoꝝ concio tota: q̄ in spaciosa via ambulantes: ꝛ vitā veterē ducentes vias vite nō apꝓhenderūt ꝛ suis se amfractib⁹ impediunt ceci sese sequunt q̄ xp̄m Mystice verā lucē sequi dedignant. Mystice. Errauerūt ꝛc. Hereticoꝝ cecitatē deplorat: qui rectū scripturarū tramitē relinquētes ꝛ catholice fidei regulā aſpernētes latitudinē erroris elegerūt: polluti sanguine quoꝝ animas deceperūt: ꝛ cū catholicā ecclesiam intrare dedignant lacinias suas vicissim amplectunt scripturarū. s. scissiones quarū frauduler panniculos Histo. furati sūt. d Histo. Recedite ꝛc. Deflet ꝓpha scelera iudeoꝝ: q̄bus etiā hostes insultāt ciuitatē ingressi: clamātes: Recedite criminib⁹ polluti a sanctuario dei: abite in captiuitatem.

a ſ demones vel quilibet principes.

a ei⁹. Lameth: Mō crediderūt rē/ a†
a ſ non transitores.
ges terre ꝛ vniuersi habitatores
a ſ diabolus et membra eius.
orbis: q̄m ingrederet hostis ꝛ ini/ †
a ſ vñ: Cōfortauit dns seras portarū ruarū.
ſ pdicatores vel virtutes. b ſ ecclesie.
mici⁹ ꝑ portas hierlm. Adem: †
a ſ prelatoꝝ.
b Propter pctā ꝓphetāꝝ ei⁹ ꝛ ini/ b†
a ſ facto vel exemplo
quitates sacerdotū ei⁹: q̄ effude/ †
a ſ publice. b ſ qui iusti esse possent si doctores docuissent.
rūt i medio ei⁹ sanguinē iustoꝝ.
a ſ doctores. b ſ sine lumine xpi. c ſ a via veritatis.
c Mun: Errauerūt ceci i plateis: c†
a ſ voluptatib⁹. b ſ peccatis subditoꝝ. ſ q̄
d polluti sunt sanguinē. Lūq; non d†
nolebāt. a ſ peccata veteris vite.
b ſ a lacerādo. i. vestes lacerātas.
possent tenuerunt lasciniās su/ f†
a ſ nobis. b ſ ne nos polluatis.
as. Samech: Recedite pollūti g†
ſ ad consimiles.
d clamauerunt eis recedite: abite: b
a ſ sacramenta dei. b ſ p zelū correctione. i
nolite tangere: iurgati ꝺppe sūt: ꝛ k
ſ ideo. a ſ gentiles inter quos q̄ tales nomen dei blasphemat.
cōmoti dixerunt inter gentes: k
a ſ vbi nō est pax vel cōcordia.
non addet vltra vt habitet i eis. l†m

Wolite tāgere religionē. vñ. ꝓpheta subdit: Jurgati sūt. s. inimici: ꝛ vtriq; cōmoti: illi ad iurgia: isti ad lachrymas. Dixerūt inter gētes ꝛc. vel iudei hoc dixerūt: vel de gētib⁹ aliqui. Inter gētes enī deū verū reliquerūt: ꝛ idola coluerūt: vel ip si forsitan inter gentes iurgati sunt: ꝛ sanguine polluti alijs clamauerūt: Recedite ꝛc. q̄ tangis iurgia ꝛ seditiones. Mora. Recedi te ꝛc. heretici cōtra fidē catholicā: et maxime donatiste: ꝛ q̄ catharos se vocāt clamāt: Recedite a nobis q̄ nos mūdi vos imūdi. Wolite tāgere: ne i quinetis nos. Ihij inter se iurgant diuersis errorib⁹ cōmoti sunt: qz in fide stare nolu erūt: mouerūt ab oūte pedes suos ꝛ venerūt in babyloně vbi edificātes supbie turrē linguis diuersis dispsi sūt. vñ seqt: Facies d. di. ꝛc.

Allego. Allego. Recedite ꝛc. Sepe in ecclesia ceci ꝛ polluti nequeūt ingredi templū dei viui ꝛ sacris participare mysteriis quos alij (q̄uis ꝛ ipsi polluti) quasi zelo dei despiciūt: q̄ iusti videri cupiūt qz nōdū manifesti sūt. Unde erecto supcilio obiurgātes dicūt: Recedite a nobis ꝛ a sacramētꝫ dei. Ire ad eos quoꝝ consortes estis. Wolite tāgere sacrosancta q̄b⁹ indigni estis: bis ꝛ hmōi alios criminādo iustos se ostendere conant. Inde sepe lites generāt: qz nō fm deū corrigūt: sz alijs opꝑssis sanctiores videri appetūt. vn de subdit: Jurgati sūt ꝺppe ꝛ cōmoti sūt: pius enī cōmoti iurgant, deinde acrius cōmouēt: qz nō stāt in eo q̄ idē est: et eū reliquerūt qui pax vera est, ꝓ pterea subdit inter gētes nō addet vltra ꝛc. qz vbi pax ꝛ cōcordia nō ē: deus esse nō potest: qz in pace factus est Ps. 75. locus ei⁹ ꝛc. Inter gētes nāq; ꝓ tales nomē dei blasphemat. Histo.

Nico. de lyra

a Non crediderunt reges terre ꝛc. quia salomon potentissim⁹ hierusalez murauit et tā fortiter muniuit q̄ inexpugnabilis videbat. b Propter peccata. Hic cōsequēter rangit⁹ ꝓdicte miserie causa ꝛ est duplex. secunda ponit. ibi: Cū adhuc. Una est occisio innocētū in hierusalē. ꝛ maxime tēpore manasse: vt habet. iiij. Reg⁹. xxiij. ꝛ hoc fiebat ad instinctū et exhortationē falsoꝝ ꝓphetarū et sacerdotū. vnde ꝛ morte ipsius hieremie querebant. vt habet. s. xxvj. ideo dicitur hic: Propter peccata ꝓphetarum ꝛc. et patet littera. c Errauerunt ceci ꝛc. littera ista est obscura et inuoluta: ꝛ multipliciter exponit. accipiā tamen illum modum qui mihi videt magis littere cōsonare. s. vt continuetur littere immediate ꝓcedenti: que loquit de punitiōe iniqua innocentū. quoꝝ aliq̄ occidebant: quidam exercebātur: ꝛ quātum ad istos dicit: Errauerūt ceci: id est iusti nequiter excecati. d Polluti sunt sanguine. s. aliozū iustoꝝ occisozum: quia non videntes ponebant pedes suos ita in sanguine sicut in alijs locis. e Cunq; nō possent: id est recte incedere aliqui libri habent hic additum. Intrare. sed nō est in hebreo: nec in libris correctis. f Tenuerūt lacinias suas: id est apꝓhendere tentauerūt oras vestimētoꝝ videntiū: vt sic exirent de locis sanguine repletis: ꝛ ipsi videntes ꝛ maxime ꝓphete falsi et sacerdotes nō ꝓmittebāt dicētes: g Recedite polluti. q̄ q̄uis fm veritatē essent iusti. tū a malis reputabant iniqui. h Wolite tangere. s. nos ne malicia vestra inquinemur. ꝛ p hūc modū ꝺ talib⁹ dicit Esa. lxv. qui dicunt: Recede a me: nō appropinques mihi: quia imundus es. i Jurgati quippe sunt. nō enī sufficiebat falsis ꝓphet⁹ et sacerdotib⁹ iustos affligere factis: sed etiā affligebant verbis iniurtosis: ꝛ qz tale facinus erat execrabile etiā apud gētiles ad quoꝝ noticiā deuenit hoc execrabile factum ideo subdit: k Dixerunt inter gentes. dictū crimen detestātes. l Non ad. vltra. s. deus iudeozum. m Ut habi. in eis. ꝓpter maliciā ipsoꝝ. ideo subdit:

Facies

Histo. a Histo. Facies dñi ꝛc. Quasi qz facies sacerdotū nō erubuerunt: immo deū in eis cōtēpserūt: nec deū in suis sacerdotib⁹ reuereri sūt: ideo diuisi sunt a facie dñi: qz ꝓtēdit manū suam in retribuēdo. Diuisi sunt: qz alij ꝑ ozbē dispsi sunt: alij ad fidē cōuersi sunt: nec deus miserē⁹ eoꝝ qui senū miserti nō sūt ꝓphetarū. s. ꝛ sacerdotū. Moral. Facies dñi. ꝛc. Hereticoꝝ diuersitas designat qui diuersis pugnāt erroribus nec recipiunt doctrinā catholice fidei q̄ nec sibi cōueniūt nec catholicis: qz facies catholicoꝝ sacerdotum nō erubuerūt: nec addet vltra dns vt respiciat sicut nō respexit ad Cain nec ad munera eius. Jurgijs ergo cōmoti sūt a statione recte fidei. vnde subdit: Cū adhuc subsisterem⁹.

Allego. Allego. Facies dñi ꝛc. Quidā in ecclia dei timore abiecto facies sacerdotū nō erubuerūt q̄ a facie dñi et ab ira vultus ei⁹ diuisi sunt ab his scz q̄ vocati sunt ad vitā. Heq; senū miserti sunt ꝓlatoꝝ scz q̄ in omnib⁹ eis cōdolētes cōdescendūt. Mota q̄ terribile sit sacerdotes cōtēnere nec facies eoꝝ erubescere. i. illis monentibus et videntib⁹ a scleribus nō cessare. Dehis enī dns dicit: Qui vos audit me audit: qui vos spernit me spernit. vn de subdit: Nō addet vt respiciat eos vt nō cōuertant nec saluent: qz faciēs dñi diuisit eos a sanctis. Nec faciēs respexit Petrū et cōuersus amare flenit: ꝛ receptus i corpore meruit audire: Petre amas me pal. o. m. Nec aūt diuisio plene fiet in iudicio dicente dño: Ite maledi. in ignem eter. tūc facies dei ira. s. vel vindicta in ignem eternū diuidet eos: qz facies sacerdotū cōtempserūt nec senū miserti sunt. Et notādū q̄ supra sacerdotes quasi homicidas plāḡit ꝛ hic sepantur a facie dñi q̄ nō detulerunt eis: q̄uis enī mali sint nō sunt cōtēnēdi sed ille in illis colendus ꝛ honorandus a quo missi sunt. Histo. Histo. Cū adhuc ꝛc. luget errorē miſere gentis q̄ magis sperauit auxiliū egypti et pharaonis q̄ dei: cui⁹ oculi ꝓspicēdo Wolite defecerūt dū gentē q̄ nec se nec alios saluare poterat expectabat qđ. s. exposuit Iati⁹ sed hic deplorat amari⁹. Allegori. Allego. Cū adhuc. s. ꝛc. vox est in ecclia plāgentiū q̄ se vana spe lactauerūt secularib⁹ negocijs occupati: sed mortis infirmitate aut qualibet tentatione ꝑcti inueniūt se nō solū deceptos: sz etiā cecos. Cū adhuc subsisterem⁹ ꝛc. Subsistit quisq; q̄ dū viuit in carne rectā fidē tenet: et si operib⁹ nō implet: sed aliqua tactus molestia: inuenit oculos suos defecisse: quos ad caduca ꝛ labētia intēderat: vanū querens auxiliū. Quātomagis ergo intentio cordis in reb⁹ figit terrenis: tanto ab interno lumine ꝛ pinguedine gratie marcescit. vnde bñ reuertus ploratꝫ diceno: Defecerūt oculi nr̄i ꝛc. Cū respicerem⁹ attenti ad gentē ꝛc. Sepe enī in diuitib⁹ q̄ poꝛētib⁹ ſpem ponim⁹ q̄bus dicit: Jaco. 5. a Jacob⁹ apls: Ululate miseri: et plorate sup miserijs q̄ aduenient vobis: hij nec se nec alios possūt saluare. Immo maledict⁹ Dic. 17. a oīs q̄ cōfidit in ho. ꝛc. Possūt hec ꝛ de hereticis cōuenienter accipi ꝛ de his qui in eoꝝ cōfidūt auxilijs quoꝝ oculi dū falsa in scripturis pscrutant a veritate deficiūt: ad quos eoꝝ auditores quos saluare nō possūt innanū oculos deficientes dirigūt. Dñs ex ꝑsona gentiū sequit: Lubricauerūt vestigia no Histo. stra ꝛc. b Histo. Lubricauerūt ꝛc. Cōgruit hec lamentatio iudeis q̄ sub articulo mortis scelera sua reuoluūt. Sz ꝓpheta oēs in se trāsfigurat oīm scelera tanḡ sua deplorat: qz tā amara ꝛ inſperata captiuitas deseuit in gente sua. Wolit Mora. Lubricauerūt ꝛc. vox est hereticoꝝ sero plangētiū: qz vestigia eorū in scripturis sacris lubricauerūt: ꝛ qz latā viā arripuerūt: dū catholicoꝝ patrū regulas tenere nolu erūt: nec viam q̄ est xp̄s: sed vnusquisq; a recto tramite deflerit: secut⁹ latitudinē sue puersitatis: ꝑoꝛ etiā regulas ingenioli sui igniculo tentans ꝛ impudenter: vituperās. ideo lubricātes cadunt i mortē ꝛ scelerib⁹ cōpletis venit finis dānationis.

Allego

Allego. Lubricauerūt ꝛc. Hec quoq; in ecclia inre plangimus dū eos q̄ splēdide ꝛ voluptuose viuūt respicim⁹: plangimus eoꝝ lasciuiā q̄ lubricā sectant vitā: qz nō sunt fundati in ꝓa firmā petrā. vnde plāgentes dicim⁹: Lubricauerūt. v. n. ꝛc. Wisi enī in plateis pedes exissent a recto tramite nō lubri- Luc. 14. a cassent. vñ: Exi cito in plateas. Qui enī latā et spaciosā tenēt viā ante oculos summi iudicis extra sūt q̄ corpore in ecclesia sunt: lubrica sunt platearū itinera et ꝑclinia. Hec se euasisse dauid gaudebat dicens: Statuit supra Ps. 39. pe. p. m. et. d. g. m. Et alibi: q̄ ꝓfecit pedes meos. tā. c. ꝛc. Ida est platearuz Ibid. 17. via ꝛ lutulenta in qua nō ambulak sine ruina: ō cōgrue annectit⁹ appropinquauit finis ꝛc. Cōpletio enī nō semp in bono accipit. fm illud: Rōdū sūt cōpleta peccata amoꝛeozū quoꝝ cōpletio finis fuit eozū et exterminiū: sicut hic dicit: Cōpleti sunt dies nostri quia venit fi. n. Dies cōplenḳ dū scelera ꝛ mēsura patrū cumulanḳ ꝛ venit finis qui prius appropinquauit illis cōpletis: appropinquabat aūt dū cōplerenḳ et securis ad radicez arboris ponerēt. c Histo. Velociores f. ꝛc. Hec hyppolice de iudeoꝝ inimicis dicta sūt sicut saul et ionathas i threnis dauid velociores aq̄lis fuisse laudantur fortitan reges ꝛ principes populi qui obsidionem chaldeoꝝ euasērāt maiori velocitate ab his quos fugiebāt captos esse significat.

Wozalik d Wozali. Velociores f. ꝛc. heretici sepe in disputādo velociores sūt aquilis celi. i. doctoꝛib⁹ plebis quos pscquunḳ sup montes sup scripturā. s. et doctrinā apl̄oꝝ et sanctoꝝ patrū: heremitis insidiantḳ fraudib⁹ ꝛ melliflu- tis sermonib⁹. Mota quantis vrgemur malis. In occulto instant insidie In apto sup montes seuit ꝑsecutor: vt pastores deūciat oues sternat. fm illud: Percutiā pastorē ꝛ diſ. o. gre. Dar. 14. b Inde sequit: ſpūs oris ꝛc.

Allego. Allego. Velociores f. Quia ꝓphe ta olim lamētationes ꝛ ꝑsonas et ꝓprietates in se trāsformat (oibus factus ola) plangit ꝑsecutiones ecclesie cui⁹ ꝑsecutores aquilis velociores sunt. Immūdi siquidē spūs velociores sūt nequicie fraude ꝛ agilitate nature ad lacerandū ꝛ devorandū q̄s aquile celi. i. ꝑdicatores ad cripiendū. de quibus: Ubi fuerit corpus ibi cōgregabūt et aquile: qz vbi memoria Dar. 24. c passionis christi celebrat et panis et vinū ꝓ mysteriuz sancte

Nico. de lyra

(Orationis

a Facies dñi. ꝛc. In heb. hr̄: Ira dñi: est tū eadē sententia. b Diuisit eos. i. diuersis terris dispsit. c Non addet vt re. eos. reducēdo eos ad terrā suā. d Facies sacer. s. bonoꝝ de quoꝝ numero erat hieremias. cui⁹ verba increpatiua nō receperūt: sz multa opꝓbria ꝛ vituperia ei intulerūt. vt ꝑz ꝑ supradicta i plurib⁹ locis: ꝛ idē faciebāt de alijs iustis. potest etiā hec lra aliter exponi referēdo eā ad chaldeos q̄ ꝓpt malicia iudeoꝝ ab eis cognitā vt ꝓdictū est: sic cōtēpserūt totū pplm q̄ nō deferebāt alicui rōne ordinis aut etatis.

e Cū adhuc. hic ponit scōa cā ꝓdicte miserie in deoꝝ: q̄ fuit vana cōfidētia i auxilio egyptioꝝ: vt frequēter dictū ē. s. ꝛ ꝺ est qđ. s.: Cū adhuc subsisterem⁹. i. anteq̄ ciuitas cēt capta.

f Defecerūt oculi. no. expectādo cū magno desiderio.

g Ad auxiliū nr̄m vanū. i. ad exercitū egyptioꝝ. h Cuz respi. attēti. ad videndū si veniret ad leuādū obsidionē chaldeoꝝ. i Ad gētē q̄ salua. nos nō po. quia sicut dictū est. s. xxvij. cū exercit⁹ egypti esset in via veniēdi i auxilio iudeoꝝ: redijt in egyptū timore chaldeoꝝ sibi occurrentiū.

k Lubricauerunt vestigia no. ꝛc. partim timore partim fame: qz timidi ꝛ fame cōsūpti nō incedūt firmiter ſ lubricādo.

l Appropinquauit finis no. i. moꝛs. qz multi fuerūt occisi: et reliq̄ captiuati q̄ captiuitas est moꝛs ciuilis. m Velociores fuerūt ꝑsecutores nr̄i aq̄lis, q. d, pauci aut nulli poterant

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ orationis in eo pus et sanguinē christi trāsfiguraſ: aduolant aquile celi quasi ad escā: vt de morte eiꝰ vitā ꝛcipiant. Sed velociores sunt aerie potestates qꝛ nō est sup terrā potestas q̄ cōpareſ eis: hee rugiūt ꝛ querūt quē deuorēt: sup montes pscuti sunt nos ꝛc. qꝛ dū ad eccle sie regiminā ertollimur acrius eos ad pseqēdū excitamꝰ: nec in spe cula apostolice sedis positi securi sūt qꝛ quos sup montes eleuatos vident: vt ceteros diligentius inspiciēdo cōseruēt ꝛ ad culmina virtutū ꝙuocet: tanto audacius et ardētius infestāt. In deserto insidiati sunt nobis: ꝙ deserti vita monastica aut heremitica q̄ in desertis et in solitudinibꝰ agit designaſ: ꝙtra quos qua si athletas fortiores inuisibiles seuiūt hostes. sed qꝛ secularibus curis expediti ꝙtra hostes trā solliciti sunt et circūspecti: ideo occultius insidiant illis quos vident latere in occultis. sed q̄ sup mōtes exaltati eminēt ꝛ exaltatos manifestis viribꝰ crebris assultibꝰ sustinent: his aquilis celi sepe hostes velociores sunt ad capiendū q̄ ipsi ad cauendū: q̄ aquile celi conuenienter dicunt: qꝛ despectis terrenis in celestibꝰ spaciant. Notandū aūt qꝛ ouibꝰ ꝛ bouꝰ vel equis vel vulturibꝰ vel quibuslibet auibꝰ nō dicunt velociores sed aquilis celi. vnde

Mic.50.a alibi: Hrex ꝙdituꝰ facꝛ est populus meꝰ: pastores sedu cerūt eos defecerūtq; vagari in mōtibus q̄. de monte in collem trāsierūt obliti cubilis sui. a Spiritꝰ oris ꝛc. Sicut ex hoc acre spūs ducitꝰ quē ad ipm reducimꝰ ꝛ inde vinimꝰ: ita bō interior p fidē spiritū dei attrahit: ꝛ indeuiuit ꝛ rursus inde (qō viuit qō būfacit qō orat qō cogitat deiſ oīa bona sua ipsi ascribēdo) reddit. ¶ Spūs oris ꝛc. Hec in dei de iosia dicta putāt qꝛ iustꝰ rex nō ꝙ suis sed ꝙ ppli peccatis occisus sit in quo spem posuerāt cuiꝰ alas vbiq; gentibꝰ opponebāt: ſz verissime christus hic intelligiť q̄ ꝙ peccatis humani generis nō ꝙ suis a

Psa.50. nostri. Spūs ei ōr filiꝰ: ſm illud: Spūs rectū in. in vi. meis. humanitas insinuať cū subiūgit: christꝰ dns ꝛc. Quia enī vna ꝙsona est hō ꝛ deus: vbi christꝰ capit deus capi ōr: spūs oris nri xps bū ōr: qꝛ quem

Ro.10.c cozde credimꝰ oze cōfitemur. ſm illud: Cozde creditꝰ ad iusticiam oze aūt ꝛc. oris est aspirare: ꝛ qō infusione gratie aspirando ꝛccipimꝰ: respirādo cōfitemur. Sz eozū ꝙprie ista vox est q̄ ita habēt ꝛ oze ꝛbū ve

Deut.32.c ritatis qō est christus sicut et in cozde: qꝛ ex abūdantia cozdis os loq̄tur. Hic captus est in peccatis ipōrum: vt nra. ſ. peccata deleret: nō ꝙ suis qꝛ q̄ nō rapuit soluit cui dixim⁹: In vmbra tua viuem⁹ i gentibꝰ: qꝛ ipe ē expectatio gētiū ꝛ semē abrae. In quo būdicenť gētes terre: i hūc ꝙpheta cozde credebat ꝛ oze ꝙferebat. In vmbra tua viuem⁹ i gentibꝰ. Ventrus enī erat vt cū gētibꝰ iudeos saluaret. vñ ꝙ futurus

Ps.16. dixit: Viuem⁹ q̄ peccatis mozcui eram⁹? In vmbra tua de q̄ ōr: Sub vmbra alarū t. p. m. Christꝰ capt⁹ ē ꝛ crucifixus: sub vmbra passiōis nos ꝙterit. q. alis in cruce extēlis caro eiꝰ nobis vmbra fuit q̄ estus mētis nre refrigerauit ꝛ varias estuū passiones tēperauit. Mā ꝛ apls rū vmbra sanabat infirmos caro eiꝰ quasi vmbra fuit: qꝛ vidim⁹ cum

Esa.19.a nō habētē speciē neq; de. de q̄ ōr: Ascēdet dns sup nubē leuē ꝛ ingredieť e. Hec fuit nubes lucida sup apłos ne eos iniq̄tatis exīureret ardoꝛ: qō ꝙpheta ꝙdicebat: iā in vmbra t. vi. in gen. Mā et ꝙpheta cū i vmbra videbat: q̄ quasi i speculo mētis diuino illuminatꝰ spū futura ꝺuidebat: nūc aūt totum illuminat mūdum q̄uis adhuc ꝙ vmbram sui cozpis. i. ecclesie videamꝰ cū nō facie ad faciē. In hac vmbra refrigerati spe viuim⁹. Notandū q̄ oīs lamētationis intētio ad hūc finē tendit in quo oīs molestia finiť. postea vero quasi biuiū demōstrať: qꝛ ps electa tenet dexterā: reꝓboꝝ peccať pollura āplectit leuā. Vñ

Apo.21.a ei dānatio eterna. aliꝫ vita eterna: Cū abſterget deꝰ oēm la. a. o. e. qō cruꝛ dñi q̄si tribunal iudicis ꝓsignault vbi ꝙ fidē alter coꝛ q̄ bincinde dependebat assūpꝰ est: alter ꝙ blasphemiā dānatꝰ est: qꝛ pendētē cozā oculis suis vitā cōtēplit. Est q̄s diligēti discretione notādū qꝛ sā crozū luceť terminať: ꝛ gaudiū post tristiciā incipiť. In duob⁹ sequentibꝰ versib⁹ a gaudio ve vltimū inchoať: qō nullo doloꝛis remedio

Psto. terminať. vñ addit: Haude ꝛ letare filia edom. b ¶ Psto. Haude et le. ꝛc. idumeos semp iudeis inimicos fuisse ꝛ ceteras gētes ꝙ circūitū histoꝛie narrāt ꝛ ꝙphete: ꝛ qꝛ de malis eozū letati sūt digna vindicta dñi iebziabūť. vñ subiūgiť: ad te q̄ ꝛ pueniet calix ꝛc. hec oīa cōpleta sūt babylonijs iudeos captiuantibꝰ q̄ ꝛ ipsi captiuati sūt ꝙsis et medis vastātibꝰ: sed meliꝰ hec de vltimo iudicio accipiunť.

Allego. ¶ Allego. Haude et le. ꝛc. Edō ꝛ babylonia idē significať. Due enīz ciuitates ab initio seculi signanť: altera bierm altera edom q̄ ꝛ babylon: altera cū ꝙpheta plāgit ꝛ ꝙturit: altera cur plāgať nesciť: alteraz xps edificat: alteꝝ diabolꝰ q̄ ꝙ nabuchodonoſoꝛ signať. babylon ē

¶ ciuitas

a ¶ doctoꝛibꝰ plebis. b ¶ in specula regiminis positos. c ¶ Quia ꝙcutiā pasto. ꝛ dñ. o. gre.

āquilis cęli: sup mōtes pęrsecuti b
a ¶ monachis et heremitis.

sunt nos: in deserto insidiāti sūt b
¶ de quo spiritū rec. in. i. v. m. b ¶ Cozde ꝛcedicur ad iusticiā: oꝛeaūe cō. fit ad sal.

a **nobis. Res: Spūs oris nostri** c+
a ¶ dei filiꝰ. b ¶ iosias. c ¶ quasi ꝛotiꝰ miserie solaciū in christo sperem⁹ illū imitemur q̄ capꝰ ē ꝙpto peccatis nostris. ¶ qui peccatū nō fecit.

christus dominꝰ: cāptꝰ est in pec/ d+
a ¶ refrigeratiōis. vñ: Sub vmbra alarū ꝛ. ꝛc. e+

catis nris: cui diximus in ūm/ f+
a ¶ adunati gētiꝰ vt fiat v. o. ꝛ. v. p. ¶ ante

bra tua viuemus in gentibus. b
morte. a ¶ ſz. ¶ ꝛonice loquiť. ¶ terrena vel sanguinea: qꝛ sicut in christo spes sanctorū et exultatio ita ex malorū cōfusio ꝛt damnatio.

b **Schin: Ḧaude ꝛ lętare filia edō** i+

effugere ab eis. a Sup mōtes pscuti sūt nos. vbi credebam⁹ cē ꝛuti ꝓpter inaccessibilitatē loci.
b In deserto insidiati sūt nobis. q. d. nō patebat no bis aliqs locꝰ fugiēdi. c Spūs. Hic ꝓr bieremꝰ as lamētať iosie mortē. Circa qō sciendū q̄ ¶m hebꝛos ista ē lra: Spūs naris nostre xps dñi captꝰ est in fossis eoꝝ. qō sic exponiť: Spūs naris nostre ꝛc. lꝛ i boibꝰ respiratio fiat ꝙ os ꝛ ꝙ nares: tñ illa q̄ fit ꝙ nares est melioꝛ ¶m ꝙm. talis autez respiratio est vite humane saluatioꝛ: qꝛ ipsa deficiente deficit vita. dicit ē bieremias in ꝙsona ꝙpli inde. Spūs naris nr̄e. i. rex iosias ex tua bonitate et ꝙudētia cō seruatoꝛ vite nr̄e. d Christus dns. i. vnctꝰ in regē ex oꝛ dinatione diuina. e Captꝰ est. in fossis eoꝝ. ſ. egyptioꝝ. dicit enī Ra. Sa. q̄ cū iosias iret ad pugnādū ꝙtra regem egypti: ꝛ nollet a ꝙpugna recedere. vt hꝫ. iiij. Reg. xxiij. et ij. Parał. xxxv. Egypti fecerūt fossas ꝙpe suū exercitum vbi iudei debebāt eos aggredi: q̄ erāt operte desup. ꝛ ideo exercitus iosie illuc venīes ꝙ fossas illas decepꝰ fuit statim debellatꝰ: ꝛ iosias leta liter vulneratꝰ: ꝛ ex vulnere postea mortuꝰ. f Cui dixim⁹. i. de quo viuēte dixim⁹. g In vmbra tua. i. sub ꝙtectione tua. h Gentem in gentibꝰ. i. securi ab impugnatione gētiū q̄ circa nos habitant. Expositores vero latini dicūt cōter q̄ bieremias hic ꝙphetauit de morte dñi nr̄i ihesu xp̄i. ꝛ ¶m hoc hec est lra: Spiritꝰ oris nr̄i xp̄s dns ꝛc. Circa qō sciēdū q̄ vbi habem⁹ hic dns. In hebꝛeo hꝫ: nomē dñi tetragrāmaton: qō non pōt dici de aliquo in nominativo casu nisi de deo vero. verūtū qꝛ illud nomen est indeclinabile: sicut et alia noīa hebꝛaica indifferenter accipiť in casu nominativo ꝛ genitivo ꝛ reliqs: sicut hec noīa coznu ꝛ gelu i latino. ꝛ iō ¶m q̄ iste passus exponiť de iosia qui fuit bō purus nō pōt dici de eo i nominativo casu: sed bñ pōt ꝙut exponiť de christo q̄ est verꝰ bō ꝛ verus deꝰ in vno supposito. ꝛ sic est sensus: Christus dns. i. iesus verus bō ꝛ verꝰ deus. Qui ē spūs oris nr̄i. i. nos vivificās in respiratiōe sue gratie. Captꝰ est in peccatis nr̄is. i. iudeis traditꝰ ꝙpter pcta nostra ꝺelenda. Cui dixim⁹ In vmbra tua viuem⁹ in gētibꝰ. loquebať enī bieremias ī ꝙsona ꝙpli. vt ꝙdictū est. vidit aūt bieremias aliqs de iudeis fidē christi recepturos: ꝛ ꝙ cōsequens sub vmbra eiꝰ victuros cū gētibꝰ fidē ꝙpi recipientibꝰ sub noīe christiano. vidit etiā alios ī ifidelitate ꝙmanſuros: ꝛ istos etiā vidit victuros īter christianos tpaliter sub vmbra xp̄i. vna enī cā quare sic ꝙmittunť vi uere est vt christiani ꝙ ꝙsentiā iudeoꝝ magis habeant memoriā xp̄i. sicut diffusiꝰ dictum fuit sup illud Ps. lvij. Deus ostendit mihi sup inimicos meos: ne occidas eos nequā do obliuiscanť populi mei ꝛc.
¶ Haude. Postq̄ posita est bieremie lamētatio. hic in fine ponit contra aduersarios inuectio: ꝛ dicit hic Rab. Sa. q̄ bieremias hic ꝙphetiçat de destructione romani imperij: eo q̄ destruxit tēplū et captiuauit ꝙpulū iudeoꝝ tpe Titi ꝛ Vespasiani. ꝛ sic ꝙ filiā edom hic intelligiť roma seu ꝙpl's romanꝰ. cū dicit: Haude ꝛ letare filia edom ꝛc. q. d. gaudiū istud qō habuisti de destructione ciuitatis ꝛ tēpli ī tristiciā tuā ꝙuertet. Ad te q̄z pueniet calix vindicte diuine. Sz ista expositio nō videť rōnabilis: qꝛ edom alio noīe dictus est esau: Heū. xxv. ꝛ sic edom descēdit de sem filio Hoꝛ ꝙ isaac: cuiꝰ filiꝰ fuit esau: tota aūt europa in qua est roma dicit ꝙpulata fuisse a filijs iapheth: ꝙpter qō nō videť rōnabiliter dictū: q̄ ꝙ edom significeť romanū imperiū. ꝙpter qō dicunt doctoꝛes nostri q̄ ꝙ filiaz edom intelligiť ipsa idumea ab ipso esau. ꝙut dictus est edom denoīata: ꝛ inuehiť hic ꝙpheta ꝙspecialiter contra

¶ ciuitas ꝙditoꝝ q̄ inebriat oēs. ter. vino iniq̄tatis. Vñ calix aureꝰ baby lon ī manu dñi: ꝺ vino furoꝛis eiꝰ biberūt oēs. g. q̄ et edom inebriata plangiť. Ideo ei ironice dicit: Haude et letare filia edom. Edom sanguineus vl rubeus interꝑtať: hic est populus qui carnis vitia sectať q̄ de ꝙmogenitis ꝙtis vite voluptates nundinaťur. vñ sequiť. Que

a ¶ grinaci studio. ¶ nō in celo. ¶ cōsiliatoꝛis id est diaboli. b ¶ sicut ad hierm vñ: Qui accēdit gladiū g. per.

habitas in terra hus. Misi enī in terrenis mētē posuisset inebriari vel virtutib⁹ spoliari nō posset. hierm aūt surſum est cuiꝰ cōuersatio ī celis est. ve enī habitantibꝰ in terra. edom vero q̄ in terra habitat licet gaudere ꝛ letari videaťur aureo tū poculo inebriaťur ꝛ in furoꝛe dñi nudaťur: qꝛ decreuit nō ī terra simpliciter ꝙuersari: sed iuxta alios codices in terra bus. i. cōsiliatoꝛis diaboli. ſ. q̄ uersa suggerit ꝙsilia cōtra angelū magni cōsilij. Mā ꝛ edom terren⁹ interꝑtať in quo designaťur qui terrena sectaťur diaboli decepti consilio. vñ ad eos ꝙuenit aureus calix et nudanť gratia dei. a Completa est. Nota qꝛ in clausula vltimi versus attribuit vniuqq; ꝙti qō cōuenit vt sion. ſ. afflicta nō desperet ꝛ filia edom afflīgēda nō insul

Distori. tet. ¶ Disto. Cōpleta est iniq̄tas ꝛc. absolutꝰ ꝙtis ꝙpꝺo isꝛl redit⁹ ī terrā suā ꝛ quies securā ꝙmittit. In eos vero q̄ cū ꝙsecuti sūt. i. filios edō futurā vindicta declarať. hec iuꝑ lraz vtriqꝫ cōtigisse manifestū ē: ꝑ generaliter ꝺ oī bꝰ accipiēdū ē q̄ꝺ ī vltimo examine ¶m opa sua ſnia dāda ē: vt sīō de meroze trāseat ad letitiā: edom de letitia ad tristiciā sempiternā. ¶ Notandū ſmo maxime admirādū ē ad quātā altitudinē bieremias conscenderit. vñ quasi ꝺ speculo dilatato cozde agones hui⁹ ſeculi ꝙsiderat nūc ſimul oēs: nūc singulos nūc iudeoꝝ casus deplorat: nūc ecclie luget detrimēta: moꝛ turbatione ꝺolet: nūc restauratione ꝺ hierm ꝛ gloriā inuek ꝛ eccle siā exaltā dā gloriať: cū victoꝛibꝰ gaudet: cū victis luget: deniq; oēm ſerū: oēm etatē ꝙlatos ꝛ subditos tanq̄ vn⁹ sit ī oīb⁹ si male cedat deploꝛat: ꝛ ad deploꝛādū inuitat: singulis ꝙsonis ꝙpria lamēta imꝑtit: ꝛ semp nouas lachrymas fūdit. Vñ dū alternatim nouas ꝙsonas inducit: ad vltimū ꝺim nr̄m iesū xp̄m esse captū testať. ꝙ pctis nostris: nō tñ oēs a morte redemisse. ꝙpe finē ingemiscit ꝛ coꝝ q̄ cōuersi sūt fi nitā esse maliciā gaudet vt vltra eos ꝺns nō trāsmigret: qꝛ plātati sūt ī ꝺomo dei: ꝛ erūt sicut angeli ī celo. i. regnabūt cū xp̄o. eos vero q̄ stactos pscuti sūt ꝙ iniquitatib⁹ puniēdos esse affirmat cū coꝝ detegentur petā. Hinc intelligēdū ē q̄ in scripturis sactis nihil aliud est q̄ lamētationes q̄ frequētā de sūt ī ꝑ seculo ꝛ carmē qō angelis cātabim⁹ in celo: ꝛ ve qō filij edō vlulabūt ī inferno. Lugeam⁹ q̄ cū bieremia ī ꝑ seculo ne vlulem⁹ cū filijs edō ī inferno: fugiam⁹ gaudia ꝙtis vite: ꝛ inania carmina vt cū angelis cātare possim⁹ ꝙpetuū alleluia.

Allego. ¶ Allego. Cōpleta est ꝛc. he sūt vt dixim⁹ due ciuitates q̄ ab initio
Esa.40.a coſtruūť: iō q̄ ꝛ hierim ꝙ Esaiā ꝺz ꝙ cōpleta sit malicia eiꝰ ꝛ dimissa
Ps. 31. iniq̄tas illiꝰ. ¶m illud: Beati quoꝝ re. sūt imi. ꝛc. cui sile est istud: Cō
Esa.40.a pleta est iniq̄tas tua filia sion. Cōpleta ē qꝛ remissa: ꝛ finita qꝛ suscepit de ma. do. du. ꝙ o. pctis suis. vñ leta ꝙmissio subiūgiť. Mō addet vltra vt trāsmigret te: cū enī facto iudicio iniq̄tas cessauerit ꝛ plena reꝛ es affuerit nulla amplꝰ mutatio erit. Visitabit iniq̄tatē tuā vt nō re/

Deut.25.b mittat ꝺ vt puniat dicēs: Ite maledicti ī ig. e. ꝛc. Discooperiet pctā q̄ te cta fuerūt ꝛ iniq̄tates qꝛ tūc manifesta erūt absc̄ōdita coꝛdis nr̄i qñ il luminabit ꝺns absc̄ōdita tenebraꝝ q̄ ꝺ celā do tegim⁹ ꝙ ibi deteget ꝺe⁹: ꝛ teget q̄ ꝙ cōfessionē detegim⁹: ꝛ q̄ lachrymis ablnim⁹ attritionibus coꝛdis ꝛ coꝛpis oblitteram⁹. Hec q̄ꝺē sūt signa futuri examinis qō ꝙ

Ps.59. Tau ꝛam significať q̄ vt sepe ꝺixim⁹ signa interꝑtať: vñ ꝛ lamētatio nes sub eadē lra terminať. vñ: Dedisti metuentibꝰ te sig. v. f. a. f. arc⁹.
¶ Recapitulat tā q̄ rhetoꝛ ꝺiuin⁹ oīa sub vno aspectu colligēs moꝛe rhetoꝛico cōquestionē ꝛ indignationē alternatim ꝙmiscēs. Cōquestione ī se ꝛ ī suos clemētiā iudicis allicies. Indignatione ī aduersarios irā cōpellēs. cōquerēdo q̄ exponit q̄ꝺ oī ī bonis fuerint: ꝛ q̄ꝺ oī in

Ps.3 malis sint dicens: Recozdare ꝺne q̄ꝺ acciderit nobis. ¶ el ¶m alios: Memēto ꝺne q̄ꝺ a. n. ꝛc. deploꝛat igiť ante iudicē clemētissimum q̄s turpes res ꝛ humiles passi sint. Inuenies q̄ si bū ꝙdēis etiā loquēdi artes a nr̄is ad ꝙos trāsisse: nō ab illis ad nr̄os ascēdisse: qō plene ꝙcipies si ꝙ singula intētionē ꝙphete ꝛ affectū ꝛ verba ꝙsideres. ipe est enī fratrū amatoꝛ q̄ multū oꝛat ꝙ ꝙpli ꝙ oīb⁹ lamētās: ꝛ oēs ad lamentā dū inuitās. ¶ Hec lamētatio a q̄ꝺusdā cātic⁹ appellať. Mā et nulla sūt gaudia: ita sine lamētis aut pauca aut nulla sūt cātica. Monachi tñ tā q̄s psalmū decāťāt. vera aūt cātica ī celesti sion decēt lamētationes ī exilio. Iure tū anteq̄s ad patriā ꝛemiať ad quā ꝙperať q̄si in meditullio carmina fletibus et cōuersio ꝙmiscēt ꝺuꝛ ꝙtentia mala plangunť et gaudia futura speranť.

¶ Ibisto.

contra idumeos q̄ debuerāt diligere filios isꝛl: eo q̄ descēderūt a duob⁹ fratrib⁹ vterinis scz iacob et esau et ipsi magis ecōuerso habuerūt eos odio: ꝛ in destructione hierusalē fuerūt cū chaldeis gaudētes de illa destructione. iō dicit hic: Haude ꝛ letare filia edom: quasi dicat: ista lcticia tā q̄s iniusta in tristiciā cōuertet.
a Que habitas ī terra bus. ista bus nō est illa de qua naꝛ fuit Job. vt habet Job. i. b+ sed alia eiusdem nominis exi stens in regno idumee. frequēter eni in scriptura reperit q̄ ꝺue ciuitates vel loca ī diuersis regnis posita: eodem noīe equiuoce nominať.
b Ad te q̄z pueniet calix. i. pena diuine vltionis. c Inebriaberis. i. ad plenū puniēris. d Atq; nudaberis. honoꝛe ꝛ alqs bonis. e Completa ē iniq̄tas tua filia fili. i. cōplebiť in fine. lxx. annoꝝ: qꝛ tūc reuerteris ad terrā tuā cōpleta captiuitatis tue pena q̄. ꝙ iniq̄tatib⁹ tuis ē tibi inflicta. f Mō addet vltra. ſ. dominꝰ. g Ut trāsmigret te. ꝺ terra tua ei scīēdo. subtrelligiť tamē cōditio. ſ. si adhereas ꝛ seruias fideliter ꝺño deo tuo: qꝛ iste ꝙmissiones ꝺiuine intelligunť sub conꝺitione. sicut dictum est. s. xviij. et ita factū est: qꝛ filij isꝛl nō fuerūt electi de terra illa ꝺonec negaucrūt ꝺnm sūm iesū christū coꝛā ꝙpilato ꝺicēres: Mō habem⁹ regē nisi cesarem. Job. xix. eiꝰ mortē inique ꝙcurātes. ꝙpter qō ꝙ romanos fuerūt partim occisi ꝛ ꝙtim captiuati. h Visitauit iniq̄tatē tuā filia edom. eā iuste puniēdo. i Discooperuit peccata tua. penā manifestā oīb⁹ inferendo: ꝛ lo q̄ꝺ de futuro ꝙ modū ꝙteriti ꝙpter certitudinē ꝙphie.

Mozaliter

a Quō obscu ¶ La. IIII

ratū est aurū ꝛc. ꝙ aurū qō ē inter metalla ꝑciosius charitas significať: q̄ tanta fuit in ecclesia ꝙmitiua q̄ multitudinis credentiū erat coꝛ vnū et aīa vna: sed quantū sit imutata ꝙ guerras mozales inter christianoꝝ ꝙncipes demōstrať.
b Immutatꝰ ē coloꝛ optimꝰ. i. exteriozis cōuersationis in qua relucebat maturitas et honestas. sed nunc fere in oī statu apparet ꝺissolutio ꝛ inhonestas.
c Dispsi sūt lapides sanctuarij in capite oīm plateaꝝ. qꝛ religiosi q̄ in claustro ꝺebēt eē clausi expositi sūt tumultib⁹ secularīꝫ negocioꝝ. ꝺe quib⁹ adhuc subditur: a Filij sion inclyti et amicti auro ꝙmo. i. sanctissime cōuersationis. d Quō reputati sūt in vasa testea. ſ. deputati ad opa vilia: ꝛ qꝛ ꝙ hoc impediti sunt a bona cōtritione ꝙspirituali nouicioꝝ. Sequiť:
e Sed et lamie nudauerūt māmā ꝛc. inter ei alias bestias lamie sunt mīm⁹ benivole fetib⁹ suis: ꝛ tñ nutriunt eos. multi vero religiosi sūt solliciti ꝺ receptiōe nouicioꝝ ꝛ postea nō curāt ꝺe bona nutritione coꝝ: et sic sūt sīles illis ꝺe q̄b⁹ ꝺz Matth. xxiij. Ve vobis scribe et pharisei hypocrite q̄ circūitis mare ꝛ aridā vt facziatis vnū ꝙselytū: ꝛ cū facꝰ fuerit facitis eū filiū gehenne. iō sequiť: g+ Filia ꝑpli mei crudelis quasi struthio. q̄ ponit ona ꝛ absc̄ondit sub fabulo nec fouet ea. i Adhesit lingua lactētis ꝛc. i. nouicij ex defectu boni nutrimēti. ꝛ qz nō solū nouicij malis exēplis taliū pereūt ſz etiā aliqñ iuuenes ꝙfessi q̄ ꝙ fuerāt bū nutriti. Sequiť: ꝺ+ Qui vescebanť volupt⁹e ꝛc. Sequiť: g+ Amplexati sūt stercoza. i. alioꝝ mala exēpla. h Et maioꝛ effecta ē iniquitas ꝛc. inquā tū directi opponiť charitati. k Candidioꝛes naçarei eiꝰ niue. ſ. fuerūt ꝙ castitatē. m+ Rutidioꝛes lacte. ꝙ honestatē. n+ Rubicūdioꝛes eboꝛe ātiq̄. ꝙ charitatē. o+ Sapphyro pulchrioꝛes. ꝙ cōtēplationē. eo q̄ sapphyrus ē celestis coloꝛis. a Denigrata ē ꝛc. scz modo ꝙ infamiā. b+ Et nō sūt cogniti ī plateis. nā effigies patrū ꝺeleta est in eis. c+ Adhesit curis ossib⁹ coꝝ. talis aūt adhesio fit ꝙ subtractionē car/

nis q̄ est in medio: ꝓpter qđ signat obdurationē mētis p hoc ꝙ deficit tenerit⁹ do pietat'. † Aruit et facta ē quasi lignū. p deuotionis defectū. d Melius fuit occisis gladio ꝛc.i. min⁹ male: occisi/ vero gladio dicunt q̄ petō mortali stante tñ fide infirmi demonis gladio ferunt. mortui vero fame: q̄ ꝓ defectū spūalis nutrimenti in fide periclitant. e Man⁹ mu lierū miserecordiū coxerūt filios suos ꝛc. ecclesie pastores de bēt esse matres pie filios ecclesie verbo et exemplo ī fide t mo rib⁹: t eriā tēporali subsidio quātū ad paupes nutrietes. sed aliqui p cōtrariū coquūt eos anxietati igne rapientes eorum bona t inde viuētes min⁹ laute. g Cōpleuit dñs. hoc re ferri pōt ad psecutionē antichristi q̄ posterior erit: t ō ea dicit. Cōpleuit dñs furorez suū. erit eni illa grautor ceteris ꝓter qđ furor noīat. i Et deuorauit fundamēta ei⁹. nā plurimi de illis qui sustētare debēt ecclesiā cadēt p incōstātiā qđ vide tur incredibile multis. ió subdit: a Nō crediderūt ꝛc. et subdit: † Cum ingrederet hostis t inimicus. i. antichri stus. † Per portas hierlm. i. ecclesie militantis: vel ad lit teram ciuitatis hierlm. nā ibi sedebit in tēplo dei tanq̄ sit deus vt dicit. ij. Thes. ij. b Propter peccata ꝓphetaruz eius ꝛc. i. ꝓpter peccata ꝓdicantiū t alioꝝ eccle ministroꝝ salutē aiarū nō querentiū sed questū. c Qui effuderūt i medio ei⁹ sanguinē iustoꝝ. ipos malis exēplis spūaliter occidēdo. ideo subdit: c Errauerūt ceci. i. simplices christiani ex ignoran tia legis. e Cūq̄ nō possent intrare. i. ingredi in viā salutis p seipsos. f Tenuerūt lacinias suas. q̄rentes a ꝓdictis sa cerdotib⁹ t ꝓphetis dirigi: sicut cec⁹ corporaliter tenet lacini am ductoris sui. Sed qm̄ inter ignorātes sunt multi paupes a q̄bus nō sperat tpale lucrū. ió nō habent a dictis sacerdoti b⁹ t ꝓphetis cōsiliū sed magis repulsionē t vituperiū. ió sub dit: g Recedite polluti clamauerūt eis ꝛc. vt sint verba re pellentiū dictos paupes: eo ꝙ nō sperāt inde tpale lucrū. Sz qm̄ inde aliqui diuites scā daliçant. ideo se false excusando ei cūt qđ sequit: h Nō addet vltra vt habitet in eis. s. de⁹. di cunt eni ꝙ nō repellūt eos ꝓpter pauptatē: sz ꝓpter obstina tionē eoꝝ in malo. ideo subdit: a Facies dñi diuisit eos. ꝙ reprobationē: t sic amitterem⁹ nostrū laboze. d Facies sacerdotū nō eruberūt. s. deuote paupib⁹ cōsulentiū imo fa tuos reputāt eos eo ꝙ laborāt circa tales ꝑsonas a quib⁹ nō habent tpale lucrū. † Aliq̄ senuz. s. pauperū. † Miserti sunt. q̄bus tñ ꝓpter etatē esset miserandū. e Cū adhuc sub sisterem⁹. i. adhuc essem⁹ in aliqua spe bona de dictis ꝑdicato rib⁹ t ꝑlatis. f Defecerūt oculi nostri. qz nullū auxiliū ha buim⁹ ab eis. ideo subdit: k Lubricauerūt vestigia nostra ꝛc. vt sint verba illoꝝ qui nō possunt habere cōsiliū t auxiliū a ꝑdictis. Et qm̄ in hoc apparet magn⁹ defectus charitatis et abūdantia iniquitatis signū est appropinquationis aduētus antichristi: sicut dr Matth. xxiiij. ideo subdit: l Appropin quauit finis noster ꝛc. qz finis mūdi sequit aduentū antichri sti. Et qm̄ sub antichristo erit maxima persecutio. Sequitur: m Velociores fuerūt psecutores nostri ꝛc. t loquit scriptu ra de futuro p modū ꝓteriti. n Spūs oris nostri ꝛc. Hoc literaliter exponit de morte xpi. Mozaliter aūt pōt exponi de pa store bono christi vicario q̄ ei⁹ exemplo ī psecutionib⁹ non fu git sed cōstanter exponit se p populi sui salute: t p peccat⁹ po puli patit psecutionē qđ maxime cōtinget tēporib⁹ antichristi. ió dicit o Spūs oris nostri. nam ad vitaz spūalem sui ppli la borat fideliter verbo t exēplo. d Christus dñs. qz gerit vi ces dñi nostri iesu xpi. e Capt⁹ ē ꝓ ctis nostris. hoc debēt dicere subditi qñ ꝓ ipsis habet pati. f Cui dixim⁹ī vmbra tua viuem⁹ in gentib⁹. debēt eni boni subditi ꝓfiteri q̄ viuūt ex meritis boni ꝑlati. g Laude ꝛc. Hic ad lram describit destructio idumee q̄ fuit multū molesta iudeis. t qm̄ ī terptat terrena signat populū terrenis cupiditatib⁹ immersuz. cui dr tronice: Laude t letare ꝛc. quasi d. magis deberes tristari et plorare. t subdit cā cū dicit: h Ad te trāsyt pueniet calix. i. punitio diuina. i Inebriaberis t nudaberis. in qua desi gnat pondus tribulationis. k Cōpleta est iniq̄tas tua filia sion. nā in tribulatione antichristi purgabunt electi. l Nō addet vltra vt transmigret te. nā electi imutabiliter recipient in gloria celesti. m Visitabit iniquitatē tuā filia edom. gra uiter puniendo. n Discoopiet pctā tua. in finali iudicio.

In. iij. ca. Quomodo obscuratum.

Additio. Sequit quarta lamētatio q̄ incipit. Quō obscuratū est aurum vbi posq̄ ꝓpheta de plorauit destructionē hierusalē q̄ caput erat regni: nūc deplo rat destructionē tēpli t cult⁹ diuini et sanctuarij. Est tñ notan dū ꝙ licet in qualibet lamentatione tangat aliquid de destru ctione istoꝝ quattuoꝝ: tñ principaliter intendit prima lamen tatio de primo. t scā de secūdo. t sic de aliis. Dividit ergo hec lamētatio in tres ptes principales. Primo nāq̄ ꝓpheta deplorat templi et cult⁹ diuini desolationē. Scdo vero infert desolationis causam: t inquirit et inuestigat rationē in versu xij. q̄ incipit: Nō crediderūt reges terre. Tertio vero cū gau dio ꝓdicit t aspicit futurā cōsolationē in versu. xxj. qui incipit: Laude t letare. Prima aūt pars in qua deplorat ꝓpheta destructionē tēpli dividit in quattuoꝛ ptes ſm quattuoꝛ q̄ cōsideranda sunt circa tēplū. Potest eni primo cōsiderari et⁹ apparat⁹ quo vestiebat. Nam. iij. Reg. vij. dicit ꝙ nihil erat in templo qđ nō tegeret auro: vbi etiā lapides saltē in rōna li et vestib⁹ sacerdotū: Hūc apparatū deplorat ꝓpheta ī pri mo versu dicēs: Quō obscuratū est aurū t mutatus ē color optim⁹. Scdo vo pōt cōsiderari circa tēplū comitatus t cet⁹ qui ingrediebant ipsum t p quos frequentabat. Nam ingre diebant ipm inclyti boies: quos deplorat in scdo versu ꝓphe ta dicens: Filij sion inclyti et amicti auro puro alias primo Ingrediebantur ipm pie ac deuote mulieres super quibus deplorat in tertio versu ꝓphetа: quia verse sunt a similitu dine lamiaꝝ q̄ filios lactāt in similitudinem crudeliū struti nū: qz mulieres de hierlm legūt comedisse filios suos tpe ob sidiōis. vnde subdit: Sed t lamie nudauerūt māmas suas. Ingrediebant etiā pueri t infantes quos deplorat in quar to versu dicens: Adhesit lingua lactentis ad palatuz ei⁹ in siti. Ingrediebant etiā delitiosi iuuenes t adolescētes quos deplorat in quinto versu dicens: Qui vescebant voluptuo se interierūt in vijs. Ingrediebant q̄nq̄ diuersi stat⁹ boies t cōditiōis: quos oēs sub vna clausula generali p cōparatio nē ad destructionē sodomoꝝ ꝓpheta deplorat in vj. versu di cens: Et maior effecta ē iniquitas populi mei pctō sodomo rū. Tertio potest cōsiderari circa tēplū naçareoꝝ ritus t cel batus quo oblectabat: qui quidē naçarei describunt in pri stina dignitate in versu septimo qui incipit: Candidiores na çarei eius niue: quos deplorat ī versu octauo q̄ incipit: De nigrata est sup carbones. Deinde vero cōcludit ex ꝑdicta ca lamitate quedā generalis sententia in nono versu q̄ Melius fuit occisis gladio q̄m interfectis fame. Deinde vero illa sen tentia approbat ex facti euidentia t p locū a minori in dec mo versu q̄ Manus mulierū miserecordiū coxerūt filios suos. Ex quo intēdit ꝓpheta ꝓbare ꝙ melio⁹ fuit occisis gladio q̄m interfectis fame. Quarto vero pōt cōsiderari circa tēplū cōstructura t tot⁹ fabrice status: que l sublime erigebat: cu ius cōbustionem t destructionē vlq̄ ad fundamenta deplo rat in. xj. versu dicēs: Complenit dñs furorē suū: succendit ignē in sion t deuorabit fundamenta ei⁹: t sic finit prima ps principalis quarte lamentationis. Est aūt sciēdū ꝙ licet ali qualiter possit exponi q̄ in ista lamentatione ꝑdictum est de cōbustione templi que facta est p chaldeos t p nabuçardan principem militie nabuchodonosoꝛ impante. magis tñ clare et litteraliter exponi habet de destructione facta p romanos sub Tito et vespasiano: quia in obsidione romanoꝝ legunt mulieres misericordes coxisse filios suos t hoies extabuisse p̄ fame ꝛc. que hic dicunt: que tñ nō legunt facta in obsidiōe hierusalē p chaldeos. Deinde sequit pars secunda principa lis in qua ꝓpheta inuestigat t narrat desolationis tēpli cau sam et rationē: q̄ incipit versu. xij. Nō crediderī reges terre. vbi ꝓpheta ostendit hāc desolationē anteq̄m fieret fuisse vni uersis gentib⁹ incredibile: t hoc versu. xij. ait. Nō crediderunt vniuersi habitatoꝛes orbis: quoniā ingrederet hostis p portas hierlm. Scdo vero ostendit eandem desolationē post modū visam eisdem gentib⁹ iustā et rationabilem. ꝓter tres causas. Prima effusio sanguinis innocentis et iusti: qz sacer dotes t falsi ꝓphete interfecerūt Zachariā Esaiā t multos alios ꝓphetas isrl: t hāc causam hieremias describit in ver su. xij. qui incipit: Propter peccata ꝓphetarum t iniquita tes sacerdotū. t in versu. xiiij. q̄ incipit: Errauerūt ceci pol luti sunt sanguine. p quā causaz introducit clamoꝛē oīm gen tiū et nationū contra habitatoꝛes hierlm in versu. xv. Rece dite polluti. clamauerūt eis recedite ꝛc. t in versu. xvj Fa cies dñi diuisit eos. Secūda vero causa quare rationabilis fuit templi desolatio fuit ꝑstolatio alteri⁹ auxilij q̄m dei. Cū et nabuchodonosoꝛ obsideret ciuitatez sedechias t ꝓphete ad auxiliū regis ꝓharaonis: ꝓpter qđ dñs tradidit eos in man⁹ na bucho. qui templū destruxit. et huiusmodi causa tāgit in ver su. xvij. qui incipit: Cū adhuc subsisterem⁹ defecerunt oculi nostri ad auxiliū nostrū vanū: cū respicerem⁹ attenti ad gen tem q̄

tem q̄ saluare nos nō poterat. In versu. xvij. describit qua liter ipsis sic ꝑstolantib⁹ egyptijs nō veniētib⁹ finis venit ob sidionis eoꝝ t capti sunt. vnde incipit versus ille: Lubrica uerūt vestigia nostra. In versu vero. xix. ostēdit q̄ nec potu erunt fugientes de ciuitate q̄uenire vsq̄ in egyptū. vñ subdit: Velociores fuerūt psecutores nostri aquilis celi. Tertia ve ro causa desolationis templi fuit mors t interfectio iesu chri sti que tangit versu. xx. qui incipit: Spūs oris nostri xp̄s dñs captus est in peccatis nostris. Cuius ēt aliqui iudeoꝝ intelli gunt hūc versiculum de iosia qui interfect⁹ est a pharaone ne chao. alij vero de sedechia qui egressus de ciuitate voluit fu gere in egyptū: quē persecutus est chaldeoꝝ exercitus t comp hēdit in deserto hiericho: tamen nō potest intelligi ad litteraz de illis: cum quilibet istoꝝ captus fuit in peccatis suis. Josi as quidem qz non obediuit vero ꝓphete ex ore domini: vt di citur in libro Esdre. Sedechias aūt quia nō obediuit verbis hieremie: nec seruauit iurāmentū quo se astrinxerat cum rege chaldeoꝝ. Et idcirco dicit litteraliter nō posse ista intelligi ni si ō domio iesu christo. vnde que dicūt a. xij. versu t deinceps habent referri ad mortem eius in quā conspirauerunt. s. sacer dotes et ꝓphete: hoc est legisdoctores t scribe: vnde etiam de iudeis verificat⁹ post mortem christi ꝑfatus versus qui dicit: Facies domini diuisit eos: non addet vt respiciat eos. Post captiuitatē eñ chaldeoꝝ deus respexit eos t in terram suā re duxit: sed mortem christi despexit eos sicut est hodie. Itez si de ne attendantur prędicta verba. s. Spiritus oris nostri christ⁹: ꝓpter intelligunt de christo qui scōm diuinam naturam inspi rauit in faciem primi hominis spiraculū vite. Heñ. ij. quod pti net ad esse nature hominis. De ipso etiaz legitur Joh. xx. Insufflauit in eos dicens: Accipite spiritū sanctū quod pertinet ad esse gratie: et sic ſm ꝓdictas considerationes ꝓpie dicit ō christo deo et homine. Spiritus oris nostri: nō aute ō aliquo alio puro homine. Item qđ sequit: Laude t letare filia edom ꝓpie videt intelligendū ō illa idumea q̄ est synagoga iudeo rū ꝑcurantiū mortē xp̄i. put fuit declaratū in additione su pra Esaiā. xxxiiij. de illa eñ potest intelligi quod in littera di cit: Que habitas in terra hus ꝛc. hus eni interptat consi liū: vnde de ista idumea dicit supra Esaie. xxxiij. q̄ cōsiliū ini uit contra christū. Si eni in hoc loco idumea intelligeret de illa q̄ descēdit ab Esau scōm carnē t hus de illa natione q̄ de scendit a nachor: sic falsum esset dicere ꝙ idumea habitabat in terra hus: nā idumea t hus fuit diuerse nationes ī diuersis regionib⁹ habitātes. Deinde sequit tertia ps t vltima istius lamētatiōis ī qua ꝓpheta aspicit t ꝓdicit futurā ꝛsolationē ō cōuersione iudeoꝝ: postq̄m introibit gētiū plenitudo vel ō re ditu eoꝝ de captiuitate babylonica. Et primo ironice loquit ꝛra nationes vicinos t idumeas dicēs. versu. xxj. Laude t le tare filia edom q̄ habitas ī terra hus: qđ ironice intelligit ꝓ antiphra sim t quādā ironiā. Scdo vero cōsolat iudeos: vel ō regres sione de captiuitate babylōis: vel post⁹ t litterali⁹ ō ꝙuersione eoꝝ ad fidē iesu xp̄i: q̄ erit ī fine seculi: t ō ī versu. xxij. t vlti mo. Cōpleta est iniq̄tas tua filia sion: nō addet vltra vt trans migret te. Cōstat ei⁹ qđ ad lram ō itelligi nō pōt ō captiuitate babylonica. Judei ei de hac re uerā captiuati sūt p romanos t trāsmigrati et dispī. t ꝓpter ō referēda sūt hec ad finē secu li sicut dictū est. Et in hoc lamētatio quarta finit.

Glo. ordi.

Historia. a Hist⁹. Recordare ꝛc. captiuitatē t miseriā sue gēt' ingerit oculis creatoris. Notandū tñ q̄ iudicē in aduersarios nō exasperat sz gēti sue deplorando venīā orat. Nō dicit: Memento dñe inimicoꝝ nostroꝝ. q. d. tolle do mine mala q̄ patimur: sed ignosce factoribus quid accide. n. Mala eñ q̄dam sunt nobis quasi naturalia: sed alia accidentalia que sponte et actualiter peccando adijcimus. Intuere t respice idez est: sed iteratio affectiōis indicū est. hoc eñ affectu dolētis legendū est. Opprobriū ei erat gentem sanctā miraculis ꝑdictaz dei psentia illustratam intrū peccasse vt iusto dei iudicio tā immani multaret⁹ captini tate. Allego. Recordare. vox martyrum est q̄ tormētis afflicti clamāt: Memēto dñe. q. a. n. cū enim in psentia non vlciscat oblitus videt. vnde:

Ps. n. Ibi. 43. Usq̄quo dñe ob. in. f. t alibi: Obliuiscer⁹ in. o. n. et t. n. Opprobria ei t cōtumelias martyrib⁹ esse illatas nemo est qui ambigat. b Histo. Hereditas ꝛc. Mala particulatim enumerat. Judeis eni in captiuitatē trāslatis hereditatē eoꝝ possederūt alieni. Tangit etiā patrū progatiua t largitatē diuinā qua largiente hostiū hereditas ad patres trāsluit q̄diu possederunt. ꝓtectione dei ad alienos a deo. s. nō ad superiores patres sed ad inferiores qđ indignissimū est. Allego. Hereditas eni ꝛc. heretici hereditatē ecclesie aut demonib⁹ aut prauis institutiōib⁹ tradiderūt. Ita alia interptatio hereditas nostra cōuersa ē alienis: t dom⁹ nostre extraneis. Qđ eni cōuertit erat quidem: sed in aliud mutat. Scriptura eni hereditas est fideliū: hāc aūt conuertūt qui a deo alieni sunt. Alienis est. s. scriptura ad mortē q̄ cōuertit catholicis ad salutē: qz imutata seruat. Dom⁹ nostre extrancis. Quicquid eni interi⁹ exteriusue habuit ppls ab hostib⁹ (ſm lram) possessum est vel trāslatū est. Tropologice vero dom⁹ scripturas diuinas significāt: in q̄b⁹ mentis intentiones habitāt tā q̄ sanuis patefactis sensib⁹: sed eas heretici ad sue prauitatis intentionē cōuertūt. Demones q̄z extranei intelligun tur q̄ sensum extraneū scripturis inserūt: dom⁹ etiā nostre. i. mētes humane ad extraneos. i. spūs īmūdos peccādo transe unt. c Pupilli facti. Quintusdecim⁹ locus cōquestionis nas. Histo. Pupilli ꝛc. Alia interptatio habet: orphani facti sum⁹ velut nō habētes patrē. Dē ei indeos adoptauit si

Exo. 4. b bi in filios. vñ: Fili⁹ me⁹ ꝓgenit⁹ isrl. sed facti sūt velut nō

q̄ habētes

Glo. ordi.

babētes patrē: quē q̄uis hūtes ī iniq̄tatib⁹ suis irritauerūt. Matres nre q̄si vid. vij. s. synagoge ī mōre oliueti cōstitute q̄ tā q̄m matres filios debebant lactare: subditos educare t q̄ chaldea captiuitate desolate t cremate sūt.

Allego. Allego. Pupilli ꝛc. Eadē ecclesia vōce gemit dū oppssa angustijs min⁹ sentit au xiliū paterne pietatis t cōsolationis. Ali⁹ vero interptes dicit: nō babētes ali⁹ velut nō habentes. Aliq̄s eni grauioribus delictis offensus oīno pater amittit. Aliq̄s aūt auxiliū differt sz nō aufert. Matres nre q̄si vid. ecclie. s. q̄ nos nutriūt suo lacte viduate: pastorib⁹ fugientib⁹ vel negligētib⁹ nō possunt filios deo generare qz nō habēt q̄ possint fecūdare: nō tñ absolute dicūt vidue sed q̄si vidue qz vident viros habere. Hereticoꝝ aūt iure sterilitas plangit: quoꝝ ecclesie recte quasi vidue dicunt: qz et si vero sponso in q̄busdā sacramētis iūgunt: deo tñ fructū nō cōcipiunt. Mā signific⁹ cōcubine dauid: qui ad eas ꝓnus intrauit: sed nō sibi pleno cōiugio copulauit: quas postea ab salon tanq̄m sathanas incestauit: t dauid eas in eterna dānatione ī tenebris reclusit. d Moza. Matres nre ꝛc. Matres oīm virtutū: fides: spes: charitas: ex quib⁹ deo renascimur t cete re virtutes generant: sed cū seculi vanitatib⁹ vitiant t charitas q̄ verū seruat cōnubiū: ad alia deflectit quasi vidue (nō tñ absolute vidue) deplorant: qz t si in q̄busdā exterioribus christū amplecti videant: vim tñ sancte ꝓlis generā de amise

Mozaliter

Nico. de lyra

Grunt in

Recordare. Posita lamētatione hieremie. La. V r bic vltimo ponit ei⁹ oratio in qua explicat multiplicē populi sui miseriā ad ꝓuocādū diuinā misericordiam. Et dividit ī duas ptes. qz primo explicat miseriā ex pte captiuationis ppli. Scdo ex pte destructiōis regni t tēpli. ibi: Cecidit corona. Circa primum dicit: Recordare dñe. i. ex tua pietate nre miserie cōdescēde. nō eni oblitio t recordatio habēt ꝓpie locū in deo: sed ad modū recordantis alicui⁹ miseri se habet qñ ei auxiliū ꝑbet. b Hereditas nostra versa ē ad alienos. qđ erat captiuatis magna pena: maxime qz illa terra fuerat patrib⁹ eoꝝ a deo cōcessa. c Pupilli facti sum⁹ absq̄ patre. viri eni bellatores mortui fuerant t occisi ꝓ maiori parte: t sic filij remāserant pupilli: t matres vidue. Sciēdū tamē ꝙ pupillus ꝓpie est qui caret matre. orphan⁹ vo

runt interius: qđ ei nō ē ex fide pctō est: ⁊ qđ sine charitate
Ro.14.b agitur .pdesse nō pōt. a Histo. Aquā nostrā ⁊c. Crudelitate hostiū ⁊ afflictionē suoꝝ ⁊ inopiā significat vt etiā aquā pcio emerent cū debeat esse vsus cōmunis aquarū.

Moralit Morali. Aquā no. ⁊c. Aquā pecunia bibūt q lachrymarū liquoribꝫ gemendo inebriant: pecunia.s.scripturaꝝ pū in eis eterne vite ꝓmia ppendūt ⁊ supplicia: quarū memoratione charitatē nutriūt ⁊ timorē: ⁊ vtroqꝫ modo fit animꝫ .pnior ad do
Ps.79. lendū. vñ: Cibabis nos pane la. ⁊c. Ligna qꝫ ad nutriendū ignē dñi emimus: cū spūalia post habitis terrenis cōparamꝫ. hanc quoqꝫ aquā bibere ē sapientiā et scientiā seculariū .p spiritualibus pare: aut certe virtutibꝫ animi posthabitis vitia admittere.

Allego. Allego. Aquā no .ⁿc. Contra sacerdotes dicit hoc: q faciūt domū dei domū negociationis: q doctrinaz dei vel sacramenta ⁊ spūssancti dona pecunia distrahūt cū Esaias dicat: Omnes sitientes venite ad aquas ⁊c. ⁊ bibite absqꝫ vl. cō. vi. et. l. Recte ꝙ hic voce plebis planglt: cui scripturaruz ligna ⁊ spūssancti dona q̄bus ignis q̄ tidie i altari nutritur ꝑcio cōparant.
Esa.55.a

Historia. b Histo. Cerucibus ⁊c. Cōtemptū captiuoꝝ ⁊ vexationē pio iudici insinuat q̄ potentes deponit: ⁊ humiles exaltat. Cerucibꝰ enī pcussis minabamur ⁊ cōpellebamur: vt lassati curerent ⁊ sine requie laborē opis pferrēt. Allego. Cerucibꝰ ⁊c. Deplorat ecclīa q martyres a psecutoribus colaphizant: ligatis cerucibꝰ trahūt ꝑ loco in locū. sine requie fugere cōpellunt qđ significat cū dicit: Lassis nō dabat requies. Dis aūt afflictio ⁊ de
Dar.5.f spectio in pcussis cerucibus monstratur: qz tū dictū ē: Si quis pcusserit te in vnā. m.p.e.et a. Melius ꝑ cerucez
Ps.37. tus ptimescimus: quia deus humilia respicit ⁊ alta a lon. cognoscit. quo ꝓsiderato nō est requies qz vita carnalis laborio
Histo. sa: spiritualis quieta. c Histo. Egypto ⁊c. plangit q̄ nobilitati ꝓgatiua .pphetaꝝ et patriarchaꝝ egypto cui ante seruierūt fame coacti .p panibꝫ dederūt manū vnde repleti pr̄ .p panibꝫ se locauerūt: assyrijs q̄z vrgente fame seruierūt: quibus olim dē manna pluerat et eos miraculis multis extulerat. Oz aūt alia trāslatio habet: egyptus dedit manū assyrijs in societatē ipīs: signat egyptios assyriosq̄ ad indeoꝝ spolia distrahēda: ⁊ cupiditates suas satiādas cōuenisse.

Allego. Allego. Egypto ⁊c. Cōtra ecclesiā egyptus cū assyrijs pu
Ps.3. gnat. ꝺ q̄bus dicit: Nō timebo mi.po.c.m. Per egyptū aerie potestates intelligunt q̄ assyrijs. i. potēti q̄ adiūgunt: vt per eos electos dei pleq̄nt. Hoc aūt faciūt vt impietatē suā faciant crudelitate penarū. Egyptꝰ quoqꝫ dat manū assyrijs in sacietatē ipsius qñ hereticī sociant hereticis vt se faciēt acquisitione decepti populi. Sed iuxta hebraicā veritatē ecclia lamētat: q̄ ministri altaris .p terrenis rebꝰ dant manus potentioribus qui diuitiarū vel delictoꝝ tenebris obscurant. Egyptꝰ
Ps.130. em tenebre interptāt vel assyrijs. i. dirigentibꝰ q̄ se. f. ad omnia mundana dirigūt vt diuitijs affluant honoribꝰ excellant: qui bus seruiunt ministri xpi .p caducis ⁊ trāsitorijs: ⁊ sic lumina ria mūdi tenebre fiūt q̄ man ad sancta debēt leuare ⁊ cū moy
Historia se ad celū tēdere ne fiāt graues. vñ: In noctibꝰ extol. ma. v. in s. et bñ. ꝺ. ꝺ Paschasius. Histo. patres ⁊c. Judei iniqs patribus similes maledicta legis in se traxerūt quasi iporabile iugū nolētes xpm recipe q̄ iugū legis venerat auferre q̄bus
Dar.23.d ꝺ: Ut veniat sup vos oīs sāguis iust q̄ ef. est s. t. ⁊c. et alibi:
Ibidem. Implete mensurā patrū vestroꝝ q̄bus verbis ostendit q̄ imitatores ꝑcedentiū patrū in se delicta trahunt q̄ sua portare nō sufficiunt. Quia ergo emulatores patrū hereditaria impietate deū offenderūt quasi de radice in ramos ⁊ peccata ⁊ vindicta puenerūt quasi patribꝰ nr̄is similes: ⁊ iniquitatē eoꝝ ⁊ vl
Allego. tionē portam. Allego. Patres nostri ⁊c. vox est christiani pūs q̄ sacerdotū et pncipū peccare flagellare dicētis: Pa. n. p.

ℭ ⁊c. quasi

a ℭ fortuna. b ℭ res turpes et humiles.
ℭ doctrinam.

a quasi viduē. Aquāz nostram pe/ a†
a ℭ contra illud: Aur nō habetis argentū emite. b ℭ scripturarū: spiritualiū donorū.
cunia bibimus: ligna nostra pre
a ℭ a symoniacis sacerdotibꝰ. b ℭ pcussis.
ℭ a persecutoribus.
b cio cōpāuim. Cerucibꝰ nostris b†
a ℭ qz de loco in locū fugere cōpellunt.
minabamur: lassis nō dabat re/ c
a ℭ porēt oribꝰ q̄ curę diuitiarū obscurāt. b ℭ vi
c quies. Egyptō dedimꝰ manū et ↄ†
crum a ℭ dirigentibus se ad lucra seculi.
b ℭ caducis rebus et transitorijs.
d assyrijs: vt saturemur pane. Pa/ ‡
a ℭ ecclesiastici: vel adā ⁊ eua. ℭ Patres nostri ↄ†
comederūt. v. a. et. d. f. ob. b ℭ qz mortui.
trēs nostri peccauerūt ⁊ nō sūt: f
a; ℭ originale peccatū: vel penā culpe sacerdotum. ℭ verba videnť obliquare in iudicē: vt im
mereos vlterius nō affligat.
⁊ nos iniq̄tates eoꝝ portauimꝰ. g†
a ℭ a fortuna. b ℭ q̄ debuerūt seruire. ℭ demones vel heretici vel mali pīati. b ℭ si deus nō vult
alius non poterit.
e Serui dominati sunt nostri: nō b†
a ℭ nisi xps q̄ seipsuz dedit i ꝑcū. b ℭ poterūtare. ‡
fuit q̄ rēdimeret de manu eoꝝ. ↄ†
a ℭ desiderio animarū quasi q̄ indigna patimur q̄ crudelia q̄ miseranda.
f In aiabus nostris afferebamus f†
k†

Histo. Histo. Pellis no. in exustiōe pellis magnitudo famis: q̄ si q̄s nosse desiderat q̄ matres filios deuorasse affirmat: Josephus de bello iu. li. 7. ca. 13. phū legat ⁊ deuorātiū fauces larrūculos pfocasse: ⁊ pene ꝺ ipsis visceribꝰ cibos deuoratos abstraxisse. Allego. Pell nr̄a ⁊c. plāgit pellis nr̄a q̄si cliban exusta: q̄ primi parētes induti de paradiso vt habitaret in deserto.

pānē nobis: a faciē gladij in de/ a
a ℭ mortalitatē. b ℭ diabolus.
serto. Pellis nostra quasi cliban b†
a ℭ flatu diaboli. b ℭ spūalis qui quasi turba tempestatis animā conturit.
exustā est: a faciē tempestatū fa/ c
a ℭ ecclesia. s ℭ hereticī. ℭ a plona coꝝ demuo lentā sibi acquirit. b ℭ ndnerlarios in odiū inducit quorū sacrum spurcum sugbum et crudele ostendit.
b mis. Mulieres i sion humiliāue/ ↄ†
a ℭ diuersis gradibꝰ. ℭ nō furtim sed publice.
rūt: ⁊ virgines i ciuitatibꝰ iuda
a ℭ sacerdotes. ℭ sicut antiochius et socij ei⁹.
b ℭ qz hostiū crudelitas nec erat pepcit nec di/
Ibidem. tē q̄ est i christo iesu. Et. j. despōdi enī vos. v. v. v. c. c. christo. Tales virgines corruptas fuisse merito ꝓpheta luget: q̄ si mulieres nō fuissent muliebꝰ decepte ⁊ adulterino humiliate cō
Moralit nubio. Mora. Mulieres ⁊c. Quotiens peccatoꝝ fęditate grauamur: et de sion altitudine ad humilia corruimꝰ: mulieres. i. aīe nostre in sion. i. in culmine ecclie leuate humiliātur. Aliud est vero in sion humiliari. i. in ecclesia corde cōrrito ⁊ humiliato peccata cōfiteri: ⁊ ꝑsperare de misericordia iudicis. Aliud extra. i. ab altitudine virtutū corruisse ⁊ ꝓ vitioꝝ humilitatē
Miere.9.f aberrasse. Vñ. s. Docete filias vras lamētū: ⁊ vnaquęqꝫ ꝓximā suā planctū. Monet enī affectiōes aīarum lachrymis abluere: ⁊ quasi filias vt penitentes plāgant docere: ⁊ opatiōes corporis nostri q̄si primas lamētationibꝰ emūdare. Fidelīū enī mentes quasi deo dicate virgines sunt. Ciuitates in q̄bus humilianť diuersi dicūť gradꝰ. Alia ē ei. pfessio .iacerdotū. alia leuitarū. alia monachoꝝ. alia virginū. alia viduaꝝ. alia cōiugatoꝝ. In singulis sūt aliq̄ ℵgines
3.1.g aliq̄ nō .ꝓpositi seruātes deuirginanť. Vñ. s. Juuenes mei ⁊ virgines mee abierūt in captiuitatem. Vere em oēs virgines sūt q̄ corpe ⁊ spū incorrupto deo seruiūt. Juuenes q̄ nouitatē vite ⁊ fortitudinē induerūt: sed multi hostiū insidijs ⁊ scelerū
Histo. flagitijs corruerūt. c Histo. Principes manu ⁊c. Principes indeoꝝ suis ipoꝝ manibꝰ aut hostiū oculeo vel ceteris tormētis suspēsos ex aliꝝ grauioꝝ manifestū est. Senibꝰ q̄z re
Allego. nerēdis facie ⁊ etate reuerētia nulla impēsa ē. Allego. Principes ⁊c. doctores sancte ecclie hostiū manibꝰ ad alta suspendunť qñ intentionē boni opis deserentes ad volūtatē hostiū distrahunť: ⁊ suarū manuū deuincti opibꝰ quasi in oculeo distendūť. vñ sequit: Facies senū nō eru. Multi enī etati parcit qz serpēs callidissim⁹. nec pueris miserēť nec iuuenes reuereť nec parcit senibꝰ: oēz etatē ⁊ dignitatē vna tēpestate inuoluit. Sepe aūt principes ecclesie ⁊ seniores cōtumelijs affecti manibꝰ suspensi sunt. d Histo. Adolescentibꝰ ⁊c. Alia interptatio potētes molis molebāt ⁊ iuuenes ligno cōfixi sūt. Sedechiā fm historiā plāgere videť: cui oculos rex babylōis euulsit: eūqꝫ molere fecit: ⁊ iuuenes ligno crucifixit. Sed fm nr̄am interptationē romanoꝝ tangit flagritiū: q̄ masculus impudice
Ro.1.b abusi sūt. Vñ masculi in masculos turpitudinē operātes. Pueri tm̄ in ligno corruerūt q̄ in xpm in ligno pendentē credere noluerūt. Potētes q̄z in ligno scandalizati sūt quasi pueri: et molis molebāt dū legē ad litterā infinito circuitu vertēs ppe
Judi.16.e tua cecitate dānati sūt: sicut samson erutis oculis molā circuebit: vt se explicare nō possit: sed in eisdē oberret vestigijs.
Allego. Allego. Adolescētibꝰ ⁊c. Sūt potētes secularibꝰ diuitijs ⁊ honoribꝰ: sūt ⁊ spiritalibꝰ. Illi in seculi ꝑtinacia ⁊ cōcupiscen/

ℭ tia vol

a ℭ qui de celo desc. ℭ scripturarū virtutum.
b ℭ ab impugnatione insidiantis diaboli q̄ cecidit de paradiso vt habitaret in deserto.

tia voluūť. hi scripture moiā relegūt ⁊ terūt: voluūt ⁊ revoluunt. Hac mola molunt similaginē panis qui de celo descendit: ⁊ polentā intellectuū in dei sacrificiū. Hi feruore spiritalis iuuentutis in martyrio vicerūt ligno crucis: fidei firmitate cōfixi: quoꝝ vn⁹ ait: Mihi absit gloziari nisi i cru. d. n. Hal.6.c iesu xpi. Histo. Senes defe. ⁊c. Histo.
Ceteranī ⁊ senio cōfecti in ipsis poztis fame cōsūpti sūt: dū tremulis ⁊ cōfectis artub⁹ ad victualia querenda egredi niterenť. Vel certe ab hostibꝰ dispersi sūt cōsiliarij et iudices ciuitatis: ne more solido cōsederēt in portis. Juuenes quoqꝫ ꝓterriti officijs abre
Allego. nūciantes fugierūt de plateis. Allego. Senes defe. d. p. Senes. s. Allego.
quoꝝ sensus sunt cani māsueti ⁊ quieti. Sed si dcō offendūt: de portis deficiūt. de q̄bus dicit: Aperite mihi p. Ps.117.
i. ⁊c. In his deficiūt dū scandalis fatigati iter rectū destituunt. Juuenes deficiūt de choro psallentiū cū in eis spūale canticū deficit: ⁊ a choro sanctoꝝ alieni obliuiscunť canticū dñi.
f Defecit. g. Sertus locus cōquestionis: ꝓter spem enī in miserijs se eē demonstrāt: ⁊ cū expectarēt bonū in sūmas deuenisse miserias. L
Histo. Histo. Defecit ga. v. ⁊c. qz iudei ad iracūdiā deū ꝓuocauerūt. defecit oē gaudiū coꝝ ⁊ choꝛi quos in solennitatib⁹ ducebāt in luctū versi sunt.
Allego. Allego. Defecit ⁊c. Eoꝝ est penitē Allego.
tiū q̄ coꝝ cōtritū et humiliatū deo offerunt. ⁊ qz abest spōsus: oīne gaudiuz in luctū cōuertūt. qđ dauid recupare
Ps.50. desideras ait: Auditui meo da. gau. Redde mihi le. sa. tui. Quia spiritali cōtritione cōpūctus contritionis medullā cōtinuis orabat fletib⁹: Unde Esaias: In die qua alligauerit dominus vuln⁹ populi sui ⁊ pcussurā plage eiꝰ sanauerit: in quo. s. vulnus ⁊ liuoz ⁊ plaga tumēs. Quotiēs enī aīa sagitta peccati vulnerať gaudiū eius
Esa.30.k dissolvit: cum ad cōscientiā reuertit. Chorus virtutū ⁊ luctū cōmutať: qđ in açabel recte figurať: q̄ tāq̄ capzea cursoz erat velocissim⁹:
2.Re.2.c Vñ dū incaute ⁊ ꝓcipitante hostē insequereť: ictus in inguine periit. Sic animꝰ q̄ velocissimos motus suos patientia et gravitate nō moderať: sepe in fornicatione mētis ⁊ corporis ꝓcipitať. Chorus vertit i luctū qñ i penitētib⁹ ℵtutū chorus qñ armonia lugēdi deplorať qđ amisit et itērū seruat penitēdi vt post plāct⁹ ⁊ lachrymas redeat chorus idē ad gaudia.

Nico. de lyra

ℭ Histo

a A facie gladij i deserto. vbi ponebāť insidie ad nos spoliandū ⁊ interficiendū. b Pellis nr̄a q̄si cliban exusta ē. id est exiccata ⁊ denigrata. c A facie tēpestatū fa. ex defectu enī nutrimenti cutis desiccať ⁊ nigrať. d Mulieres in sion humiliauerūt. s. chaldei ⁊ alij aduersarij nr̄i eis abutendo etiā in loco sacro: ⁊ multo fortiꝰ in aliꝰ. ió sequit:
Virgines ⁊c. e Principes manu suspēsi sūt: qz aliq̄ de pncipalibꝰ ppli: ex quoꝝ cōsilio rebelliaut sedechias: in detestationē facti fuerūt patibulis ꝑ manꝰ coꝝ affixi. f Facies senū nō erubuerūt: nō parcētes eis rōne ꝓuecte etatis. Jn hebreo br̄: Mola onerati sūt facies senū ⁊c. qđ exponens Ra. Sa. dicit q̄ cū ducerenť captiui in babylonē illi q̄ ducebant eos cogebāt eos ad portādū molas ad terēdū bladū ⁊ silia: q̄b⁹ indiget exercitꝰ: nec i hoc deferebāt aliqui ꝓter senectutē. g Adolescētib⁹ impudice abusi sūt. vitio sodomitico.
h Et pue. i lig. coz. qz aliq̄ eoꝝ fuerūt suspēsi: vt dicūt aliq̄. Jn heb. sic br̄: Et pueri i ligno debilitati sūt. qđ exponit Ra. Sa. de iuuenib⁹ q̄ poterāt aliqđ pōdus portare: ⁊ illis ipone bant ligna portāda i itinere sicut viris grauioza. vt dictū ē:
ℭ Senes defecerūt de portis. s. hierlm ⁊ aliaꝝ iude ciuitatū: vbi añ destructionē sedebāt senes autēritce ad iudicādū.
h Juuenes ꝺ choro psal. qz ꝓtim erāt trucidati ⁊ ꝓtim capti uati. ꝓter qđ subdit: Defecit gau. coz. nr̄i ⁊c. ꝓ tz lra.

ℭ ℭ Cecidit

Universidad de Navarra
Biblioteca

Hic.13..c

Moralit Ps. 5.

Allego.

Esa.28.b

Pro.11.b

D

Allego. Hie.2.b

Heñ.3.c Ps. 38.

Dañ.2.c

Phil.2.a

Ps.62. Aucl.13.g Can.2.d Ps.101.

Ibidem

Phili.2.a Ps. 44. Ibi. 144. Eccs.12.d

Ps. 21. Ps. 12.

Eccl.27.a

Hie.14.a Ps.84. 1.Co.15.b

Ro.9.c

Hiere.31.d

Ps.93.

Ps.89.

Exo.32.c Mat.25.d

a Histo. Cecidit.c.rē. Deiectionē regni iudeox designat quoxū r honox periit r gloria. Ad.s. Dic regi r dñarici: Guilliamini r sedete qm cecidit de cap.v.co.glorie. Sed in alia interptatione hr descēdit. Regnū enī iudeox vsq; ad ioakim paulatim descendit in sedechia oīno cecidit. Ad vox captiuox luctuosa addit: Ve n. to bone vo.tue co.nos. Tūc g mes nostra corona virtutū decozat: cū scuto bone volūtatis ozmat: sz cū volūtas murat corona amittit. Ad sequit: Ve no.q.p. Frustra ei ceteris laboramꝰ si corozā nō habemꝰ volūtatis. Ita em nō solū p excessū sz etiā p volūtatis pessime desideriū delinquimꝰ. Allego. Cecidit co. Sacerdotes eccle r virgines quasi corona decozis: ß hij sepe cadūt vitijs tabefacti. Fides q3 dū integritatē amittit q3i corona ꝺ capite cadit. Ipse aūt dns fm Esaiā eccle corona ē. vñ: Erit dns exercituū corona glie rē. hāc corozā eccla gdit dū fides xpi corrūpit in q̄busdā mēbris corozna cadēte. Ve iminet peccātibꝰ: qz vbi nō ē gubernator ibi ruit ppls.

b Histo. Propterea rē. Coz iudeox ī vtraq; captiuitate mestū fuisse: r oculos lachrymis r doloze ꝺtenebratos oibꝰ ptz. Allego. Propterea rē. Aor ē penitētiū: duplex aūt mesticie r doloris spes ē. vñ Esaias: Doloz me sup dolorē rē. qz pctoꝝ doloꝝ doloz addit cōpūctiōis. Est doloz malus de q̄ oz: In doloze paries filios. Est r bonꝰ. fm illud: Doloz me renouat. est. Itaq; post p̄ccatū mestitia coz humiliat vt huius doloris medicina infirmitas abscedat. Cōtenebrati sūt o. malicia. s. pctoꝝ ifecti r cecati: vt xpi lumē videre nō possint: q̄ ē mōs abscisus de mōte sine manibꝰ r in montē magnum exaltatꝰ. Quia dispērijt. i. cū esset equalis patri semetipsum exinaniuit vt qui nō vi. vi. r q̄ vi. c. fi. Ideo obtenebratis oculis hūc montē nō videt pfidi qz dispērijt: Vulpes ambulauerūt in eo psecutores. s. vel heretici qui male senserūt de incarnatione christi ecclīaz lacerātes r catholicā fidem fraudulēter corrūpentes. Ideo ptes vulpiū erunt. Vulpes fuit hero des psecutor xpi r iohānis. vñ: Dicite vulpi illi. Sūt et heretici vulpes. fm illud: Capite nobis vulpes q̄ demoliunt vineas. c Jn eternū. Idē dauid: Tu aūt dne in eternū pmanes. r alibi: Tu aūt idē ipse es rē. Permanebis. Nō est tpalis māsio nec localis nec aliud q̄ ipse: sed tpa vna et indiuidua r pmanēs essentia quasi q̄nis filius exinaniuerit fox. s. ac. manet tamē in eternū. d Solum t. rē. Sedes tua d. in se. se. r alibi: Regnū tuū reg. o. se. dū solū audis intellige iudicē r time: quasi: Deū time r mā data eī ob. r si fm hoiem iudicat: regnū tū eius est in eternum. e Quare imppetuū. Post omnimodas lamētationis species ad eū solū pces conuertit qui solus potest cōsolari. Quare imppetuū. Hoc nobis assidue exorandū: ne obliuiscat nri: ne derelinquat nos imppetuū qō bene vocibꝰ ozamꝰ: sed melius rebus exoramus. Simus ergo memores eius ne obliuiscat nostri: qz non obliuiscit mise, deꝰ nisi nos obliuiscamur. r si obliti fuerimus ipse gratiā inspirat: oblionē fugat. vnde Reminiscent et cō. ad d. vni. fi. terre. f Obliuiscēris. Cui simile ē illud: Usq; quo dne obli. me in fi. nō q̄ obliuiscat mi. d. sed cū differt auxiliari videt oblit: vt sic accēdat desideriū et dulcius sit solatiū: r ipse interim rideat de penis innocentum. Sicut figulus vasa sua. pbat vt vasa in honorē faciat: qz vasa fi. p. fornax.

g Cōuertere. Cōuertēdo: qz cōuersio repationis initiū est dierū: innouatio eternitatis perceptio. Conuerte nos ꝺ. Auersiones nostre multe sunt. vnde alibi: Cōuerte nos deꝰ salutaris noster. cōuerte p gratiaz r conuertemur quantū est in nobis arbitrio libertatis. vñ: Gratia dei sum id qō suz: r gra eiꝰ in me va. nō fuit. Gratia eī vocātis p̄cedet r excitat libertatē volūtatis. Nostrū est q̄ decidimus: dei q̄ refurgimꝰ. Moises enī caro fūr: spūs va. r nō re. Nō est eī volētis neq; cur. ß miserentis dei. Notandū q̄ gratia dei nō cōuertimur: nisi et nostra volūtate conuertamur. Est aūt quoddā velamen nostre infirmitatis sensibꝰ nostris obiectuz: qō nisi illuminatione dei fuerit remotū cōuerti nō valemꝰ: libertas ergo p gratiā reddit. Semp ergo nobis orandū est cōuerte nos dne. h Innoua rē. Ad hoc principiū reuocamur cū cōuertimur: cū ad illud puenerimus innouabimur. Inueterati enī et corrupti sumꝰ: et dies eternitatis perdidimus quos p cōuersionē recipimus. vnde alibi: Conuerte me dne et conuertar ad te.

i Fratres es rē. Prima repulsio est qua tētozia tradimur. Scōa cū tētati succūbimꝰ: ad tētandū sine ira dei repellimur. de qua dicit: Nō repulit deus plebem suaz quā pscuit: quādo aūt vincimur r postea nō penitemꝰ irascit deꝰ vehemēter. vñ: Quis nouit potestatē ire t. rē. Aliqñ eī irascit vt pater qñ verbis increpat delinquētem et facit penitentē. Irascit aūt vt dns qñ corripit vt durus r statim vlciscit vñ Moyses. Me irascat furoz tuus cōtra pplm tuū. Et iudex irascet cū dicet: Ite maledicti rē. cū iā nec penitētie nec venie locus erit. Hilbertꝰ. Sufficiāt ß ad expositionē lamētationū Hieremie q̄ de patrū fontibꝰ hausi. ego Hilbertꝰ antisiodorensis ecclesie diaconus.

Origenes

a Cecidit. Hic pñr explicat miseriaz ex destructiōe regni. cū oz: Cecidit corona. r subdit cā: b Ve no. qz pec. q. d. hoc malū r alia ꝓpter pctā nostra incurrimꝰ. c Ideo cōtenebrati sūt ocu. nri. ex cōtinuo fletu. pñr explicat miseriam ex destructione tēpli cū oz: d Propter mō. s. i. ꝓpter tēplū i mōte sion edificatū.

e Vulpes am. in eo. i. ruinis tēpli. qz solent habitare in locis desert. f Tu aūt dne in eter. p. rē. q. d. Dz tēplū sit ōstructū qō dicebaꝝ sedes tua: eo q̄ ibi erat ꝓpiatoriū: tñ remanet firmū solū tuū in celo vbi pñ cipaliꝫ relucet tuū dominiū. r iō conuertit se hieremi as ad implorādū dei misericordiam dicēs: g Quare in ppetuū obli. nostri rē. q. d. nō decet tuā clementiā. ideo subdit:

h Cōuerte nos dne ad te r cōuertemur: qz debita cōuersio liberi arbitrij ad deū: ꝓponit instinctū diuinū: qui oz gratia p̄uenies.

i Innoua dies nostros sicut a ꝑncipio: qz i mirabilibꝰ tuis introduxisti nos in terrā ꝓmissionis.

k Sed ꝓiciēs repulisti nos. i. cāptiuitatē eiciēdo.

l Iratꝰ es cōtra nos rē. puniēdo vltra id qō possumꝰ sustinere. Iz hec pena nō excedat ordinē iusticie. q. d. respice nos oculo pietatis r misericordie: qz tibi ꝓpriū est misereri r parcere. q̄ vinis r regnas deus in secula seculozum. Amen.

Moraliter

a† Recordare dne. Post lamētationē Hieremie de pplō r ciuitat destructione. hic pñr ponit eiꝰ oratio ꝓ vtriusq; repatione. Moraliter aūt pōt esse oro ecclie vel cuiuslibet fidelis ꝓ reuelatione terre sancte et pplī christiani ab ea dejecti dicēdo: Recordare dne rē. tūc enī dicitur recozdari deꝰ alicuiꝰ miserie q̄n incipit eā releuare. † Intuere r re. opzo. nrm. magnū enī opzobriū ē toti christianitati r potissime ꝑncipibꝰ christianis q̄ infideles possidēt loca nre salut. de q̄bꝰ subdit: b Hereditas nra versa est ad alienos rē. i. ad sarracenos. c† Pupilli facti su. absq; pre: mres nre q̄si vidue. ꝑncipes ad quos spectat defendere pplm christianū debent gerere vices patrum: et ꝑlati qui debent eum nutrire verbo et exemplo vices matrum: sed taz isti q̄ illi paruum

a ſ virtutū. b ſ honesti in ecclesia vel fulgidi vel voluntas bona.

a ctū chōzus noster. Cecidit cōzo/ a† a ſ populo. ſ ergo. ſ amissa corona.
na capit nostri: vē nobis qz pec/ b a ſ concessio. b ſ penitentia cōtrita. ſ Coz conteritū r hu. deꝰ nō despi.
b cauimꝰ. Ꝓpterea mestūz factū est i doloze coz nr̄m: ideo cōtene/ c a ſ corruptiōe peccati. b ſ interiores. ſ qui deꝰ buerūt aspicere in deū. ſ puisores i ecclesia.
brāti sunt oculi nostri. Ꝓpter d a ſ decimꝰ locus cōquestionis p quē solitudo dēmōstrat. ſ christū. ſ ecclesie. ſ exinanientis se spr. ser. ac. b ſ psecutores heretici.
mōtēm siō qz dispēxit: vulpes am/ e† a ſ lacerādo de christo male sentiendo.
b ſ a ꝓna iudicis cui fortitudinē magnitudinē p̄dicat sine assentatione.
bulauerūt in eo. Tu aūt domine f+
c in eternū pmanebis: soliū tuum
d in generationē et generationez. c ſ nō imperpetuū irascēt neq;. i. c. non fm peccata nostra facias nobis.
e Quare in ppetuum obliuiscēris g+ e ſ passionibꝰ subiacere.
nostri: derelinques nos in longi f ſ hz. ſ iudicē humiliter: r suppliciter obsecrar.
g tudinē dierū. Cōuerte nos do/ h+
h mine ad te r cōuertemur: inoua i a ſ vnde: Egressus eius sicut a principio.
dies nr̄os sicut a principio. Sed k+ a ſ a te qui vbiq; es. b ſ quasi polluros.
c ſ peccat nr̄is. ſ vt pater: nō irascat vt iudex
i ꝓiciens repulisti nos: irātus l a ſ contrarios tibi.
es contra nos vehementer.

Finit liber Hieremię prophe
tę cū lamentationibus.

Moraliter Baruch

paruū aut nullū circa ꝺicta ponāt remediū. a† Aquam nostrā pecunia bibimꝰ rē. nā illa q̄ sunt infidelibꝰ cōmunia a christianis inter eos habitantibꝰ sub tributo emunt pecunia. b† Ceruicibꝰ nr̄is minabamur. nā christiani inter infideles habitantes de vita sua nō sūt securi: nec etiā illi q̄ sunt terris eox ꝓpinq. vñ mō ꝺ: q̄ se ꝑparāt ad iniadēdū insulā Cypri. d† Egypto dedimꝰ manū r assyrijs. i. infidelibꝰ. † At saturaremur pane. nā habitātes iter eos ꝓ victu necessario sūt in graui seruitute. e† Patres nostri peccauerūt r nō sunt. nā ꝓpter peccata sua destructi sūt p saladinū et alios soldanos post ipm. g† Et nos iniq̄tates eox portauimꝰ. inquātū accessu libro ad loca sancta ꝓuati sumꝰ et suppositi seruituti quātū ad fideles cū infidelibꝰ habitātes. iō subdit in eo rū ꝑsona. h Serui dñati sūt nostri. i. infideles q̄ ecōtrario deberēt fidelibꝰ seruire. † Mō fuit q̄ redimeret de manu eorū. nā ꝑncipes christiani p guerras eozū adinuicē sūt impediti. i† Jn manibꝰ nr̄is. i. in periculo vite nr̄e. k† Asserebamꝰ panē nobis. i. acq̄rebamꝰ victū nostrū: christiani nā. q̄ sūt iter infideles multas molestias sustinēt ab eis sine cā iō subdit: b† Pellis nr̄a quasi cliban exusta est. nā ꝓpter defectū nutrimēti calox naturalis ꝓpriā substātiā cōsumit.
d† Mulieres in sion humiliauerūt rē. capta nanq; ciuitate hierūm p saracenos. ꝑhabile ē q̄ talia mala fecerunt ibi.
e† Principes manu suspēsi sūt. tūc enī Guido rex hierūm et magister militie ecclīe captꝰ fuerūt viui. r sic eozū suspēsio fuit in potestate soldani: Iz nō fuerit factū talis eīs potestas manꝰ vocāt. sicut vulgariter dicit talis ciuitas est in manu regis id est in eiꝰ ptāte. f† Facies senū nō erubuerūt. eos turpiter tractādo. g† Adolescētibꝰ impudice abusi sūt. tale nāq; vicium satis comune est inter saracenos vt dicit ꝑpus acoxenf. in libro suo de gestis trāsmarinis. h† Et pueri in ligno corruerūt. i. pueri ingunabilis lignecis iacentes. qz nulli etati pcebaꝝ. i† Senes ꝺ poz. defe. vbi ꝓius sedebāt ad iudicā dū. nā ad sarracenos trāsfrata est potestas iudicādi.
k† Juuenes de chozo psallentiū. qz subtracta ē eīs materia gaudij. a† Cecidit corona capitis nr̄i. non enī est hodie rex hierosolymitan nisi solo noīe. Cetera patēt vsq; ibi:
e† Vulpes ambu. in eo. i. saraceni ad modū vulpiū dolosi.
f† Tu aūt dne in eternū pmanebis rē. iō potes adhibere remediū. p volūtate tua. g† Quare imppetuū obliuiscēris nostri. i. p tā longū tēporis spaciū. Et q̄n defectus non est ex parte sua sed nostra. ideo subditur: b† Conuerte nos dne

Nico.de lyra

Vulgata editio de qua fit mentio ī ꝓlogo sup Baruch exponit in ꝓlogo sup Ezechielē: Cetera plana sūt.

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra super Baruch.

Ca. I

a Hec ꝺba libri. Post libꝝ Tobie fm ordinē tpis sequit liber Baruch imediate. nam hi storia Tobie cōtigit tēporibꝰ ezechie regis iuda: vt ostēsū ē. s. in pncipio libri Tobie. Baruch aūt fuit notarius hieremie a tpe ioakim filij iosie: vt habet Hiere. xxxvj. r destructa hierūm p chaldeos ut hieremia descēdit i egyptū post interfectionē godolie. Hiere. xlij. et postea scripsit libꝝ istū quātū ad illā partē cui fuit auctor. quantū aūt ad epistolā Hieremie q̄ ponit ī hoc libro cuiꝰ tū nō fuit auctor sed tm scriptor scripserat ante destructionē ciuitatis. vt videbit. ſ. dño concedente. Jgit liber iste in duas ptes diuidit. s. in libꝝ Baruch scribe: r in epistolā hieremie q̄ incipit ca. vj. Prima diuidit ī tres ptes: qz primo circa libꝝ Baruch ponit descriptionis actꝰ. Scōo legēdi modus. ibi: Et legit baruch. Tertio libri ꝓcessus. ibi: Et dicetis. Circa primū primo ponit scriptoris genꝰ cū oz: Et hec verba libi que scripserat baruch filius nerie rē. r fm regulam hebreoꝝ pater baruch r auus

La. I Additio

ad te rē. innoua dies nostros sicut a principio. i. quando terra sancta erat libere in manibꝰ fidelī. k† Sed ꝓiciens repulisti nos rē. r maxime a tpe saladini rē.

Jn capitulo. v. Recordare.

Additio. Ultimo sequit oratio Hieremie ꝓphete ꝓpplo trāsmigrato: r diuidit ī octo ptes principales. Jn prima nāq; ad modū bñ orātis r deuote inuocat ad se et excitat diuinā miserationē et pietatē dicens: Recorda re dñe q̄d acciderit nobis. Scōo vero narrat r refert suā vilitatē r infelicitatē r afflictionē. r ꝯtū ad amissionē possessionū dicēs: Hereditas nr̄a versa est ad extraneos. r q̄ ad amissionē amicox subdēs. Pupilli facti sumꝰ absq; pre. r q̄ ad amissionē cibariox addēs: Aquā nostraz pecunia bibimus. r ad amissionē libertatis subdēs: Ceruicibꝰ nostris minabamur. r q̄ ad parētes subdēs. Patres nr̄i peccauerūt r nō sūt. r quo ad amissionē ptātis r auctoritat subdēs: Serui dñati sūt nr̄i. r q̄ ad amissionē pacis r securitat addens. Jn manibꝰ nr̄is. r q̄ ad amissionē pulchritudinis r sanitat cōcludēs. Pellis nr̄a quasi cliban exusta est. Tertio ꝺo recitat aduersariox multiplicē iniq̄tatē r abusionē: q̄ abusi sūt ī captiuitate: vt ex ꝺ de mag ad misericordiā. puocare: r ꝺ facit ibi: Mulieres i siō humiliauerūt r virgines ī ciuitatibus iuda. deinde vero malicia et crudelitatē subdēs. Principes manu suspensi sūt facies senū nō erubuerūt. deide vero ipox neq;tā r feditatē subdēs. Adolescētibꝰ impudice abusi sūt. Quarto ꝺo ꝓpheta deplorat pristinā dignitatē r pristinā cōsolationē: qz r defecit sapia r scientia: leticia r excellētia q̄ cōsueuerāt esse in hierūm ꝯtuz ad sapientiā vicit: Senes defecerūt de portis ꝯtū ad leticiam subdit. Juuenes de chozo psallentiū: ꝯtū ad excellentiā concludit. Cecidit corona capitis nr̄i. Quito ꝺo ꝓpheta explicat suā iniq̄tatē r cōfitet iustā punitionē. ibi: Ve nobis qz peccauimꝰ: ꝓterea mestū factū ē cor nostrū. Sexto ꝺo laudat r ꝑdicat diuinā durationē. ibi: Tu aūt dñe in eternū pmanebis. Septimo vero implorat dei benignitatē r petit sui reditus et sue cōuersionis acceleratione. redit ꝺdē vel de babylonica captiuitate in hierūm: vel potiꝰ et melꝰ de incredulitate ad iesu xpi fidē: r ꝺ facit ibi: Quare ī ꝑpetuū obliuiscēris nostri. Se quit: Cōuerte nos dñe ad te r cōuertemur. Octauo r vltimo intuet r cernit diuinā seueritatē: r ꝑ ꝓis aliqualē dilationem exauditiōis de ꝺ qō petit ita celeriter impleri cōcludēs: Sed ꝓiciens repulisti nos: iratus es cōtra nos vehementer: r in hoc Threni hieremie finiunt.

Nico.de lyra

auus et ceteri q̄ ponūt hic habuerūt ꝓphetie sicut r ipe. dicūt ei q̄ ī pncipio alicuiꝰ ꝓphete ponit nomē pris eiꝰ r ait: r sic ascēdēdo: ꝑ ꝺat intelligi q̄ spūs ꝓphetiū habuerūt. Sciēdū etiā q̄ dictio copulatiua cū dicit: Et hec ꝺba libri rē. copulat ad verba hieremie q̄ baruch scripserat ante. Scōo ponit descriptiōis locē. cū oz: b Jn babylonia. Sz ꝺ videt alicui falsum. q̄ Hiere. xlij. oz q̄ cū hieremia r alijs iudeis q̄ remanserāt ī iudea descēdit ī egyptū r nō iuit in babyloniā cū alijs captiuatis. Dicēdū q̄ mozuo hieremia ī egypto baruch iuit ī babyloniā ad captinox cōsolationē: r maxime qz hieremias ꝓphetauerat egyptū cito destruēdā ꝑ nabucho donosoz regē babylōis Hiere. xlij. Tertio ponit descriptiōis tēpus cū oz: c Jn anno ꝙnto. s. a destructione hierūm ꝑ chaldeos. sic enī numerabāt iudei a tpe captiuitat babylonice: sicut mō cōputant a tpe captiuitatis sue per romanos: incipiendo a destructiōe hierūm facta per Titū et Uespasianū. d Et in septima die mensis. nō dicit hic q̄s mensis fuerit. r ideo videt q̄ fuerit ꝓmꝰ mēsis. e Jn tpe quo ceperūt chaldei hierusalē. i. a tpe illo vnde incipiebat numeratio. vt dictū est: f Et legit. Hic pñr ponit circa libꝝ istum legēdi modus. r primo in babylonia. secundo in hierosolyma. ibi: Et collegerunt. Circa primum dicit: Et le-

A

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et legit Baruch verba libri hui⁹ ad
aures iechonie ꝛc. Sz cōtra hoc vide
tur q iechonias iste erat in carcere re
gis babylonis. Dicēdū q nō erat in
carcere clausus ſaltē cōtinue: eo q eēt
nobilis et rex iuda: vel ſi erat clausus
nō tamen taliter quin Baruch poſſet
ad eū accedere: talis enī accessus fre
quēter cōcedit detentis in carcere.
a Et ad aures vniuerſi populi. ſ. iu
daici in babylonē ducti. b Et ad
aures potentiū filioꝝ regum. q ducti
fuerāt ibi alīq de semine regio. vt ha
beē Dan. j. et fuerunt in magna ptāte
ſicut patet ex eodē libro de daniele et
ſocijs eiꝰ. Cetera patēt vſq ibi:
c Ad flumē ſodi. i. in xta flumen ſic
vocatum. ſicut dr Niere. xlvj. Ad flu
mē euphraten victi ſūt. i. iuxta flumē
euphraten. d Qui audientes plo
rabāt. vt penitētes de peccatis ꝑ qui
bus captiuati erāt. e Et ieiunabāt
ꝛ orabāt in conſpectu dñi. affligendo
corpus ꝛ ſpīm offerēdo: vt ſic eoꝝ af
flictionē deus reſpiceret ꝛ captiuitatē
relaxaret. f Et collegerūt. Hic ꝑtr
describit lectio libri huius in hierlm.
Nā iudei habitātes in babylone fece
rūt librū Baruch trāſcribi: ꝛ miſerūt
in hierlm vt legerēt ibi: ꝛ cū hoc miſe
runt pecuniā: vt inde emerent neceſ
saria ꝑ ſacrificijs ꝛ oblationib⁹ ibidē
fiendis: ꝛ hoc eſt qđ dicit: Et college
rūt pecuniā. ꝛ ptz ſra vſq ibi:
g Cū acciperēt. Sciendū tñ q ꝑ vi
deē alicui falſum qđ hic dicitur eſt: qz
oēs iudei q erant in iudea interfecto
godolia deſcēderūt i egyptū: vt dictū
eſt. ſ. ꝛ ideo nō videt q tñc in hierlm
fuerit populus iudaicus: nec ſacerdo
tes ſacrificia offerentes: ꝛ maxime qz
j. Eſdre. iij. dr q zorobabel ꝛ illi q re
dierūt ō captiuitate babylonica erex
erunt altare ſup baſes ſuas: ꝛ obtule
rūt ſup illud holocauſtū dño: qđ fuit
p longū tps poſt iſta. ꝓpter qđ videt
q a deſtructione ciuitatis ꝛ tẽpli per
chaldeos vſq ad reditū captiuitatis
babylonice nō fuit i hierlm altare ho
locauſti erectū: nec ſacerdotes offerē
tes ſacrificia: ꝓpter q ꝛ conſilia liber
iſte apud hebreos apocryphus repu
tat. Pōt tñ dici q ꝛz interfecto godo
lia quē rex babylonis ꝓfecerat terre
iuda: ror⁹ ppls iudaicus q remāſerat
in iudea fugerit i egyptū timēs q rex
babylonis mitteret cōtra eū exercitū
ad vindicādū mortē godolie: videns
tñ poſtea q nō mitteret ꝛ audiēs hie
remiā ꝓphetantē q rex babylōis egy
ptū inuaderet ꝑ magna ptē: redijt in
hierlm ꝓpter loci ſanctitatē ꝛ inter re
deuntes fuerūt aliq ſacerdotes quoꝝ
principalis fuit ioakim hic noīat⁹: nō
tñ fuit filiꝰ ſummi ſacerdotis: qz ioſe
dech ſummus ſacerdos cum ſedechia
rege fuit ductus in babylonem cui in
ſummo ſacerdotio ſucceſſit ieſus filiꝰ
eius in reditu captiuitatis babyloni
ce. vt ptz. j. Eſdre. iij. et Zacharie. iij.
Joakim aūt filiꝰ iſti⁹ ieſu ſm hiſtorio
graphos poſtea fuit ſūmus ſacerdos
ꝛ nō eſt iſte ioakim de quo fit hic men
tio. vnde dicit hic: Ad ioakim filium
helchie: ad diſtinctionē alterius. Ad
illud aūt qđ dicit de erectione altaris
poſt reditū captiuitatis babylonice.
dicendū q ſcriptura loquit ibi de ſo
lenni

Baruch verba libri huius ad au
res iechonie filij ioakim regis
a iuda: et ad aures vniuerſi po
b puli venientis ad librum: ꝛ ad
aures potentium filiorum re
gum ꝛ ad aures populi a minimo vſ
c qꝫ ad maximum eorū: omnium
habitātiū in babylonia ad flu
d men ſodi. Qui audiētes plora
e bāt ꝛ ieiunabant ꝛ orabant in
f conſpectu domini. Et college
rūt pecuniam ſecūdū q potuit
vniuſcuiuſqꝫ man⁹. Et miſerūt
in hierusalem ad ioakim filium
helchię filij ſalon ſacerdotem ꝛ
ad reliquos ſacerdotes ꝛ ad om
nem populum qui inuenti ſunt
g cum eo in hierusalem cum ac
ciperent vaſa templi domini b
quę ablata fuerant de templo
reuocare in terram iuda: deci i
ma die menſis ſiban: vaſa ar k
gentea q̄ fecit ſedechias filius
ioſię rex iuda poſtea q̄ꝫ cepiſſet
nabuchodonoſor rex babylo l
nis iechoniam et principes et
cunctos potentes et populum
terre ab hierusalez et duxit eos
vinctos in babylonem. Et dix
erunt: Ecce miſimus ad vos pe
cunias de quibus emite holo
cauſtomata et thus et facite
manna: et offerte ꝓ peccato
ad aram domini dei noſtri. Et m
orate ꝓ vita nabuchodono
ſoꝛ regis babylonis: et ꝓ vi
ta balthaſar filij eius vt ſint di
es eorum ſicut dies cęli ſuper
terram: et vt det dominus vir n
tutem nobis: et illuminet ocu o
los noſtros: vt viuamus ſub p
vmbra nabuchodonoſoꝛ regis
babylonis: et ſub vmbra bal
thaſar filij eius: et ſeruiamus q
eis multis diebus et inuenia r
mus gratiam in conſpectu eo
rum. Et ꝓ nobiſipſis orate ad s
dominum deum noſtrum quia
peccauimus domino deo no
ſtro: et non eſt auerſus furor eiꝰ
a nobis vſqꝫ in hunc diem. Et
legite librum iſtum quem mi
ſimus ad vos recitari in tem t
plo domini in die ſolenni: et v
in die oppoꝛtuno. Et dicetis: x

lenni erectione poſt reditū captiuita
tis babylonice: tamen ante ſacerdotes.
ꝓdicto modo redeuntes ereꝑant al
tare paruum ad ſacrificandum domi
no. ꝑut poterant bono modo. ſicut pa
triarche ꝛ ꝓphete frequēter legunt al
taria erexiſſe ad ſacrificandum domi
no. Cū acciperēt vaſa. Hic eſt conſtru
ctio ſuſpēſiua ꝛ intricata ſententia: ꝓ
cuiꝰ intellectu ſciendū q cū iechonia re
ge iuda in babylonē ducto fuerūt va
ſa tẽpli dñi aurea tranſportata ꝑ qui
bus rex ſedechias in regno iude ſucce
dens fecit vaſa argētea: qz nō poterat
facere aurea ſicut roboā filiꝰ ſalomōis
ꝑ ſcut. aureis q̄ abſtulit ſeſach rex egy
pti: fecit ſcuta erea. iij. Reg. xiiij. ꝛ illa
vaſa argentea captiuato ſedechia fue
rūt in babylonē portata: q̄ ſaltē ꝑ par
te redemerūt iudei in babylonē ducti:
ꝛ miſerūt in hierlm ꝑ cultu dei cū pecu
nia ꝑ ſacrificijs collecta. vt dictū eſt: et
B ē qđ dr: Cū acciperet. ſ. dict⁹ ioakim
ſacerdos: b Vaſa templi dñi q̄ ab
lata fuerūt de templo. ſedechia rege ca
pto. i Reuocare in terrā iuda. i. vt
remitterent in hierlm q̄ eſt metropolis
in terra iuda. k Decima die mēſis
ſyban. qui coꝛreſponder partim Maio
ꝛ partim Junio apud nos. cōſequēter
oſtendit q̄ fuerint illa vaſa cū dicit:
l Vaſa argētea q̄ fecit ſedechias ꝛc.
ꝛ ptz ex dictis ſra vſq ibi:
m Et orate ꝑ vita nabuchodonoſoꝛ
ꝛc. ex eiꝰ enī pacifico ſtatu dependebat
pax terre babylonice: ꝛ ꝑ hāc pax iu
deorū ibi trāſlatoꝝ: ꝓpter qđ petebant
orari ꝑ vita regis ꝛ filij eius ſm moni
tionē hieremie. xxix. Orate ꝑ ciuitate
ad quā trāſmigrati eſtis: qz in pace illi
us erit pax vra. n Ut det dñs vir
tutē nobis. primo petierunt orari ꝑ bo
no ſtatu regni qđ eſt magis cōe. poſtea
ꝑ bono ſuo qđ erat magis ſpeciale.
o Et illuminet oculos noſtros. in ve
ritatis cognitione. p Et viuamus
ſub vmbra nabuchodonoſoꝛ. ex q̄ de⁹
ordinauit nos in eius ſeruitutē redige
re. q Et ſeruiam⁹ eis. ſ. humiliter
obtēperantes voluntati diuine.
r Et inueniamus gratiā in cōſpectu
eoꝝ: vt nō cōgant nos idolatrare: ſed
ꝑmittant nos deo pacifice deſeruire.
s Et ꝓ nobſipſis orate ꝛc. i. ora
te vt dimittat nobis peccata nra. Con
ſequenter ſubdit de lectione libri Ba
ruch cum dicit: Et legite librū iſtū ꝛc.
t Recitari in templo domini. licet eſſt
templum eſſet combuſtum: remanſerat
tamen platea atrij in qua conueniebāt
iudei ad orandum et audiendum ver
bum dei. v In die ſolenni: id eſt in
diebus ſolennibus in quib⁹ magis cō
ueniebat popul⁹. x Et dicet⁹. Poſt
q̄ deſcriptus eſt circa librum Baruch
legendi modus. Hic cōſequēter deſcri
bit libri ꝓceſſus: in quo primo ponit
humilis deꝑcatio. ſecūdo vtilis infoꝛ
matio. iij. ca. ibi: Audi iſrael: vbi inci
pit tertium caplm ſm ſignationez Hie
ronymi. Prima in tres. nam ſicut dic
tur Eccle. xxxix. Oratio humiliantis
ſe nubes penetrabit. ꝛ ideo primo po
nit orantis humiliatio. ſecūdo humili
antis ſe deꝑcatio. ibi: Et nūc dñe de⁹.
tertio deꝑcantis cōcluſio. ibi: Et nunc
domine oīpotens. Circa primū ponit
orantis humiliatio in duobus. primo
cōfitendo

confitēdo ꝓpriā culpā. ſecō cōfi
tēdo pēnā iuſte illatā in principio
ſecundi capituli. Circa primū dr:
Et dicetis: verba Baruch recitā
do. a Dño deo nr̄o iuſticia. eſt
enī iuſticie regula. b Nobis au
tē cōfuſio faciei noſtre. in peccato
rū noſtrorū cōfeſſione. c Sicut
eſt dies hec. hoc ſupple manifeſtat
in inflictione pene. d Omni iu
da. i. omni iudeo ō regno iude. re
gnū aūt iſrl captiuatū fuerat p lō
gum tēpus ante. e Et habitan
tib⁹ in hierlm. maxime. nam illaz
obſederūt chaldei ꝛ cōbuſſerunt
populū partim occidētes ꝛ parti
captiuātes. f Regib⁹ noſtris
tres enī reges ſucceſſiue fuerāt cō
fuſibiliter tractati. nā ioakim filiꝰ
ioſie fuit interfect⁹ et extra por
tas hierlm ꝓiect⁹: ſicut ꝓdixerat
Hieremias. xxij. Sepultura aſini
ſepelietꝰ ꝛc. ꝛ iechonias filiꝰ eiꝰ in
babylonē ductꝰ ꝛ incarceratus ꝛ
ſedechias eis ſuccedēs eroculatꝰ
ꝛ in babylonē ductꝰ: ꝛ ibidē igno
miniose mortuꝰ. ſicut dictum fuit
Abakuc. ij. g Et principibus
nr̄is ꝛ ſacerdotib⁹ noſtris. q̄ fue
rāt partim occiſi ꝛ partim capti.
h Et ꝓphetis no. et ꝑtrꝰ ꝛc.
ſcz falſis aſſerentibus hieruſalem
a chaldeis nō eſſe capiendā. ꝓt
etiā hoc exponi de ꝓphetis veris
qui populi ſui cōfuſionē ſuā repu
tabāt. i Peccauim⁹ ante dñm.
licet aūt Baruch eſſet iuſtus ꝛ bo
nus: tñ cōnumerat ſe peccatorib⁹.
eo q erat de eodem populo.
k Et nō credidi. ꝓphetis iſtꝰ.
l Diffidentes in eū. i. de ꝓtecti
one eiꝰ. m Et nō fuim⁹ ſubie
ctibiles. humiliter ei obediētes.
n Et nō audiuim⁹. verba eiꝰ re
ſpuendo. o Ut ambularem⁹ in
mandatis eiꝰ. ad q̄ enī data fuit
lex in deſerto: Exo. xx. p Era
mus incredibiles ad dñm. moyſen
ꝛ alios ſeruos eiꝰ exaſperādo.
q Et diſſipati receſſimus ꝛc. bo
mines enī mali ſūt in ſeipſis diſſi
pati: qz rō trahit ad bonū et ſen
ſualitas et cōſuetudo peccādi ad
oppoſitū: ſm q deducit pbs. viij.
ethicoꝝ. r Et adheſerūt nobis
multa mala. culpe et pene.
s Et maledictiones q̄ cōſtituit
dñs moyſi. Deut. xxvij. et. xxviij.
Qui eduxit pa. no. de ter. egy.
Exo. xiiij. v Dare nobis terraz
ꝛc. i. ad dandū nobis terrā bonā
et fertilē. x Sicut hodierna die.
ſupple apparet ſuper nos maledi
ctio dei q̄ electi ſum⁹ inde.
y Et nō audiuim⁹ ꝛc. replicatio
eſt eiꝰ qđ. ſ. dictū eſt: ſicut in ora
tionib⁹ ſoler idē pluries replicari
ad maiorē affect⁹ expreſſionem: ꝛ
idē fit etiā i ſequētib⁹. z Ope
rari dijs alienis. i. ſacrificare eis.
a Facientes mala ante oculos
dñi. qb⁹ oīa nuda ſunt ꝛ apta. ad
Heb. iiij. Vel dicit: b Ante ocu
los dñi. qz tpe manaſſe regꝭ iuda
in tẽplo dñi fuerūt idola poſita. q
b⁹ idolatre ſacrificabāt.

Propter qđ. Hic Ca. II
ꝓr ponit orātis humilia
tio

abcdefg
h i k l m n o
p q r s t v ſ y
z ſub

† Domino deo noſtro iuſticia: nobis aūt
cōfuſio faciei noſtre ſicut eſt dies hec om
ni iuda ꝛ habitantib⁹ in hieruſalē regib⁹
noſtris ꝛ ꝓcipib⁹ noſtris ꝛ ſacerdotib⁹
noſtris ꝛ ꝓphetis noſtris ꝛ patrib⁹ nr̄is.
Peccauim⁹ ante dñm deū noſtrū: ꝛ non
credidim⁹ diffidētes in eū: ꝛ nō fuim⁹ ſub
iectibiles illi: ꝛ nō audiuim⁹ vocē domi
ni dei nr̄i vt ambularem⁹ in mandatꝫ
eius q̄ dedit nobis. A die qua eduxit pa
tres noſtros de terra egypti vſqꝫ ad diez
hanc eram⁹ incredibiles ad dominū deū
noſtrū: ꝛ diſſipati receſſim⁹ ne audirem⁹
vocē ipſius. Et adheſerunt nobis multa
mala et maledictiones q̄ conſtituit dñs
moyſi ſeruo ſuo: q̄ eduxit patres noſtros
de terra egypti dare nobis terrā fluentē
lac et mel: ſicut hodierna die. Et nō audi
uim⁹ vocē domini dei noſtri ſecūduz oīa
verba ꝓphetarum quos miſit ad nos et
ad iudices noſtros: ꝛ abiuim⁹ vnuſquiſ
qꝫ in ſenſum coꝛdis noſtri maligni opera
ri dijs alienis: faciētes mala ante oculos
domini dei noſtri.

Capitulum II

Propter qđ ſtatuit dominꝰ deus
noſter verbum ſuū qđ locutus ē
ad nos et ad iudices noſtros q̄
iudicauerunt in hieruſalem et ad reges
noſtros ꝛ ad ꝓncipes noſtros et ad om
nem iſrael et iuda: vt adduceret domi
nus ſuper nos mala magna quę non ſūt
facta ſub cęlo quēadmodum facta ſunt
in hieruſalem † ſecūdum quę ſcripta ſunt
in lege moyſi vt manducaret homo car
nes filij ſui et carnes filię ſuę. Et dedit
eos ſub manu regum omnium qui ſunt
in circūitu noſtro in ꝓpoꝛium et in
deſolationem: et in omnibus populis in
quibus nos diſperſit dominus. Et facti
ſumus ſubditus et non ſupra: quia pec
cauimus domino deo noſtro non obau
diendo voci ipſius † Domino deo noſtro
iuſticia: nobis autem ꝓ patribus no
ſtris cōfuſio faciei: ſicut ē dies hec. Quia
locutus eſt dominus ſuper nos omnia
mala hec quę venerunt ſuper nos et non
ſumus deꝓcati faciem domini dei no
ſtri: vt reuerteremur vnuſquiſqꝫ noſtruz
a vijs noſtris peſſimis. Et vigilauit do
minus in malis et adduxit ea ſuper nos:
quia iuſtus eſt dominus in omnibus
operibus ſuis quę mandauit nobis: et
non audiuimus vocem ipſius vt irem⁹
in ꝓceptis domini quę dedit ante faci
em noſtram. † Et nūc domine deus iſra

tio confitendo penam illatam † Jer.b
eſſe iuſtā. cum dicit: Propter
qđ ſtatuit dominus. i. firmiter
diſpoſuit. de Verbū ſuū. de
iuſta punitione peccatorū.
c Quod locutus eſt. ꝓ moy
ſen et alios ꝓphetas.
d Ad nos et ad iudices no
ſtros ꝛc. ita q̄ nullus ſe excu
ſare poteſt de ignorantia.
g Ut adduceret dominus ſu
p nos. iuſte. b Mala mag.
que non ſunt facta ſub cclo. in
alia gente. quanto enī peccatū
eſt grauius tanto etiā grauior
debet eſſe pena. Populus aūt
iſrl ꝓpter legē a deo ſibi datā
ꝛ alia beneficia fuit in altiori
ſtatu q̄ꝫ ceteri ppli: ſicut dicit
Pſ. cxlvij. Nō fecit taliter oī
na. ꝛc. ꝓpter qđ eius peccatuz
fuit grauⁱ⁹: quia quanto ſtat⁹
altior: tanto caſus grauior. ſō
fuit maioꝛi pena dignum.
i Ut manducaret homo car
nes filij ſui. licet hoc nō legat
eſſe factum. iiij. Reg. et. ij. Pa
ral. in obſidione hieruſalē per
chaldeos: tñ credendū eſt hoc
fuiſſe factū: vt dicit hic ꝓpheta
Baruch. q̄ nō oīa ſunt in il
lis libris ſcripta: ꝛ maxime qz
idē legit factū. iiij. Reg. vj. in
obſidione ſamarie: ꝛ in obſidi
one hierlm ꝑ romanos ſm q
refert Joſephus et alij hiſtorio
graphi. k Et dc. eos ſub ma
nu regū oīm ꝛc. ſicut patet li
bro Regū et Judicū in pluri
b⁹ locis. l In improperiū et
in deſolationē. nā multa infere
bant cōuitia et grauia iudeis
inter gētiles ꝛꝑe captiuitatis.
m Dño deo noſtro iuſti. ꝛc. ex
ponaꝫ vt. ſ. qz repetitio eſt eiuſ
dē ad maiorē affect⁹ expreſſio
nē. n Et nō ſumus deꝓcati † Deu. 28. k
faciē dñi. frequēter enī legit in 4. Re. 6. k
ꝓdict⁹ libris q̄ iudei ꝑ pecca
tis ſuis a deo puniti ꝑ penā nō
reuertebant ad deū ꝑ peniten
tiā. o Et vigilauit dñs ī ma
lis. ſ. pene iuſte ſup nos addu
cēdis. p Que dedit ante fa
ciē noſtrā. i. clare ꝛ manifeſte:
ita q̄ nō poſſum⁹ nos excuſare
ꝑ ignoꝛātiā. q Et nūc dñe.
Poſtq̄ poſita eſt oratis hu
miliatio: hic cōſequēter ponit † 3.1.6
humiliatis ſe deꝓcatio: ꝛ diui
dit in tres partes. q̄ primo in
oratione allegatur dei magni
ficentia. Secundo oratis po
puli penitētia. ibi: Reſpice do
mine. Tertio diuini cultus ig
nominia. ibi: Et poſuiſti tẽplū
Circa primū ſciendum q̄ ſicut
dicit. iiij. ethicoꝝ: Magnific⁹
inclinatur ad dandum quod
petit quādo beneficia ꝓius ꝓ
ſtita p eum allegant: ꝛ ideo hic
allegantur beneficia a deo ꝓe
ſtita populo iſrael in exitu de
egypto. cum dicitur: Et nūc do
mine deus iſrael: licet enī eſſet
deus omnium per creationem:
dicebāt tamē deꝰ iſrl per cultū
ſpecialem. † Exo. 14. c

Qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Qui eduxisti populum tuum de terra egypti de qua p se nō poterat egredi.
b In manu valida.i. ī potestate magna.
c Et in signis. quantū ad minora miracula. d Et ī ꝓdigijs. quātū ad maiora: vñ dicit. ꝓdigiū quasi procul a digito: cuiusmodi est miraculū raro visum.
e Et ī virtute tua magna ⁊c. sicut ptz in diuisione rubri maris: ⁊ in multis alijs pplō isrl exhibitis. f Et fecisti tibi nomē. p hoc enim diuulgatū fuit nomē dñi p orbē. g Sicut est dies iste. i. sicut ꝑsens rēs manifestat p scripturas canonicas de istis memoriā facientes. h Peccauimus. in nosmetipsos. i Impie egimꝰ. erga deū. k Iniqueg essimꝰ. erga ꝓximū.
l Auertat ira tua a nobis. i. pena nobis a te infligenda. m Quia dereliqui sumus pauci. nā multi de iudeis fuerāt gladio ⁊ fame mortui. n Exaudi dñe p̄ces nostras. factas verbaliter. o Et orationes nostras. factas mentaliter. nā ſm Damascenū: oratio est ascensus mentis in deū.
p Et educ nos. de captiuitate babylonis. q Propter te. i. ex tua bonitate et nō ex meritis nostris.
r Et da nobis ꝟenire gratiā ⁊c. i. vt sciant gentiles: quia tu es dñs deꝰ noster: p̄ b̄ q̄ inuentemꝰ gratiā ꝑncipū in terra aliena.
s Respice dñe. Hic cōsequēter ponit populi deprecātis penitētia: ex qua mouet deꝰ ad exaudiendū oratiōnē deprecantiū cū dr: Respice dñe de domo sancta tua: id est de celo qō dicit eiusdemꝰ: q̄ licet sit vbiq̄ ꝑ potētiā essentiā ⁊ ꝑsentiā: tū ibi specialiter relucet eiꝰ maiestas ⁊ gloria. t Quia nō mortui qui sunt in inferno: id est recōditi in sepulchro: vel in inferno quātū ad animas q̄ tunc oēs ibi descendebant: dabūt ho. ⁊ iust. dño q̄ sūt extra statū merēdi. v Sed anima q̄ tristis est. p cōtritionē verā.
x Sup magnitudinē mali et incedit curua. per verā humiliatiōez. y Infirma. p ꝓprie fragilitatis cōsiderationē. z Et oculi deficientes. ꝓprios defectus et nō alienos attendentes.
a Et anima esuriens. i. iustificari desideras: Matth. v. Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiā. b Dat tibi gloriā. Ps. i. Sacrificium deo spūs contribulatus.
c Quia nō ſm iusticias patrū nostrorū: q̄ non fuerūt peccatores sicut ⁊ nos.
d Nos fundimꝰ ⁊c. misericordiā. i. p̄ces misericordiam postulantes. e Sed q̄ misisti irā tuā. i. punitionē iustā. nō ei ira ⁊ alie passiones sūt i deo: sed quādo punit ad modū irati se habet. f Sicut locutus es ī manu puerorū tuorū ꝓphetarū. i. ꝓphetas tuos. per manū ei signat hic lingua: eo q̄ manꝰ ē organū organorū: vt dicit. iij. de anima.
g Inclinate bu. ve. ⁊c. Deni frequēter dixit hieremias. s. q̄ ciuitas destrueret et populus captiuaret nisi se subiiceret regi babylonis: ⁊ sibi alij ꝓphete. Cetera patēt vsq̄ ibi: h Et trāsferent ossa regū nostrorū ⁊c. indei nāq̄ sepeliebāt potentes cū sūptibꝰ magnis ponētes p̄ciosa i eorū sepulchris: ⁊ tō chaldei q̄ erāt cupidi capta ciuitate hierl̄ fodiebāt talia sepulchra: p̄ciosa rapientes et ossa mortuorū ejicientes. i Et mortui sūt i dolorib⁹ pessimis. in obsidione enī ciuitatis multi fuerunt mortui: aliq̄ aeris corruptione: aliq̄ gladio: ⁊ aliqui fame. k Et in emissione. q̄ multi d his q̄ mittebant in babylonē captiui fuerūt in via mortui. l Et posuisti. Hic ꝙr allegat diuini cultꝰ ignominia. cuius ōr: Et posuisti tēplū. s. in desolationē. m Jn q̄ iuo. ē no. tuū. ante destructionē eiꝰ:
n Sicut hec di. supplenda nisestat p rei euidentiā.
o Et fecisti ī no. dñe deꝰ noster ſm oēm bo. t. ⁊c. i. ſm magnitudinē bonoꝝ q̄ fecisti nobis ex tua bonitate in datione legis ⁊ aliis bñficijs inflixisti nobis dñe penam ex tua iusticia: eo q̄ fuimꝰ ingrati ⁊ trāsgredientes tua mādata. p Jn die qua hēcpisti ei scribere legē. i. deuteronomiū. q Multitudo hec magna et multa. i. oma/tus ⁊ pulchritudo ꝑpli isrl. r Cōuertetur in minimā. p gladiū et captiuitatē.
s Quia scio q̄ me non audiet. deus enī ita cognoscit futura sicut ꝑsentia.
t Populus est enī dura ceruice. vt patet ex decursu veteris testamenti.
v Et cōuertet ad cor suū. recognoscendo ꝓprium delictum. x Jn terra captiuitatis sue. vexatione et intellectum dante.
y Et dabo eis cor. s. contritum. z Et aures et audient. dei verbum.
a Et laudabunt me in terra captiuitatis sue. sicut dicti ē. s. ō tobia Tobie. xiij.

Et idē fuit in alijs multis iustis. vt in Daniele et socijs eiꝰ ⁊ cōsimilibus. a Et auertent se a dorso suo duro. i. ab inobedientia sua dura. b Quia reminiscent viā patrū suorū. qui similiter ꝑ peccata suis mortui fuerūt in captiuitate.
c Et reuocabo illos in terrā ⁊c. hoc fuit impletum aliqualiter q̄n Cyrus dedit iudeis licentiā redeundi in iudeā: sz plenius p rēm aperientē celi tanquam q̄ē terra viuentiū p terrā. ꝓmissionis figurata. ꝓmiū enī virtutis a deo ꝓpicialiter ꝓmissum nō pōt intelligi bonū terrenum q̄ē minꝰ q̄ virtutis bonū: ⁊ tō q̄n in scriptura sacra ꝑ virtuosis operib⁹ promittunt bona corporalia ⁊ terrena: sub illis intelliguntꝰ principaliter promitti bona spiritualia et eterna: sicut dixi plenius Heb. xv. ⁊ in pluribꝰ alijs locis. ⁊ huic sensui cōcordat littera sequēs cū dr:
d Et statuā illis testamētū alterū. i. legē nouā ꝑ christū.
e Sempiternū. tū q̄ legi noue lex altera nō succederet. tum q̄ habet effectū sempiternū introducēdo statim ad gloriā sempiternam q̄ lex vet̄ facere nō poterat: ſm q̄d deducit apostolus satis diffuse in epl̄a ad hebreos. ibi subdit:
f Et nō mouebo amplius ꝑsm meū ⁊c. q̄ māsio celestis stabilis et eterna est.

La. III

g Et nūc dñe oipotēs. ꝓsequēs ponit deprecantis cōclusio cū dicit:
h Ala in angustijs. posita.
i Et spūs anxius: ex afflictione dura. k Clamat ad te. vt possit aliquātulū respirare. l Audi dñe. cōdescēdēdo. Cetera patent vsq̄ ibi: m Audi nūc orationē mortuorū isrl. i. sanctorū patriarcharū ⁊ ꝓphetarū q̄ viuētes orauerūt ad te ꝑ bono statu posterorū. n Et filiorū ip. q̄ pec. ante te. id est vocē nostrā audi. q̄ lz peccauerimꝰ tibi: tū penitentes clamamus ad te. o Et agglu. sūt nobis. ma. i. pena multiplex est nobis inflicta. p Moli memi. ini. pa. nostrorū. ꝑ ipsis nos puniēdo. nam aliq̄ filij iuste ꝓ patribꝰ puniūt pena ꝛpali: q̄ filij sunt quedā res patrū. q Sed memē. ma. tue. i. potētie tue ꝑ nra liberatione.
r Et nolis rui. cniꝰ ꝓprij est parcere ⁊ misereri. Cetera patēt vsq̄ ibi: s Quia conuertimur ab iniq̄tate patrū nostrorū in bonus ꝑ penitentiā nostrā q̄ sumus successores eorū. t Jn impro. ⁊ in maledictū. nā multa cōuicia ⁊ maledicta inferebāt eis in aliena terra. v Et in peccatū. i. peccatores reputati ⁊ ꝑ peccatis puniti.
x Audi isrl. Postq̄ ꝑmissa est humilis deprecatio. hic ꝙr subditur vtilis informatio. Et primo Baruch populū isrl ad bonū hortat. Secūdo eū multipliciter consolat se. ca. ibi: Animequior esto. Prima in duas. nā primo ꝓpm ad sapiētie desiderij inuitat. secōdo q̄ sit illa sapientia declarat in principio se. ca. Prima ī tres. q̄ primo ad querēdū sapiam inducit. secōdo ab ea ifideles excludit. ibi. Quis inuenit. Tertio q̄dꝰ cōcedit ostendit ibi: O isrl. Circa primū dicit: Audi isrl mādata vite. i. mādata dei quorū obseruatio inducit ī vitā eternā. Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata.
y Auribꝰ pci. vt scias ꝓm. non huāna cuiꝰ finis ē felicitas politica: sz diuina ⁊ ifusa: cuiꝰ finis est felicitas supna. z Quid ē isrl ⁊c. detētus in captiuitate.
a Jnueteraſti ī terra aliena. ibi existēs iā a lōgo tp̄e: q̄ regnū isrl fuit captiuatū anno sexto ejechie ⁊ iechonias rex iuda cū nobilib⁹ ⁊ potētib⁹ regni sui anno primo sedechie: ⁊ sedechias cū reliqs anno vndecimo regni sui. b Coinquinar. es cū mortuis. i. cū infidelib⁹ q̄ dicūt mortui: Matth. viij. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. filij enī isrl inter eos captiuati: cōiter inquinabant cibis eoꝝ. vt dictū est. ſ. Tobie. j.
c Deputar. es cū descēdētib⁹ in infernū. i. cū idolatris iter eos cōmorādo. ꝓmissit q̄. Quid ē isrl id est q̄ est cā istorū malorū sup te venientiū. ⁊ rūdet: d Dereliqsti fontē sapiētie. i. q̄ dereliquisti deum tuū. e Nā si in via dei ambulasses. tibi ostēsa ꝑ legē ⁊ ꝓphetas: f Habitasses vtiq̄ in pacifico. terrā. a deo tibi cōcessa. pater enī ex decursu veteris testamenti q̄ ꝓdiu in via dei ambulauerūt ī terra ꝓmissionis pacifice habitauerūt. g Disce vbi sit prudētia. infusa. h Vbi sit virt⁹. similiter infusa. nā sicut virtutes politice ex actib⁹ acquisite cōnectunt̄ prudentie politice. vt habet. vj. ethicoꝝ. sic virtutes morales infuse connectunt̄ prudentie diuine vel infuse. i Vbi sit intellect⁹. est aūt intellectus ꝓprie habitus principiorum. articuli vero fidei sūt principia oīm credibiliū. ⁊ tō fides q̄ est virtus intellectualis ē huiusmodi intellect⁹. k Et scias simul. i. ꝑ ipsaꝝ fidē que est substantia rerū sperandarū. argumētū: id est certitudo nō apparētiū.
l Vbi sit longiturnitas vite. i. vita eterna. m Et vict⁹. i. fruitio beata. n Vbi sit lumē oculoꝝ. p aptā ꝓprie veritatis visionē.
o Et pax. pax dicit cōmodā apertiꝰ quietationē. p fidem enī cognoscimꝰ certitudinaliter q̄ ista sūt in deo obiective ⁊ beatis spiritibus subiective. p Quis inuenit. Hic consequenter infideles ab hac sapiētia excludit. d. Quis inuenit ⁊c. q. d. nullus de infidelib⁹ quātūcūq̄ potēs ⁊ magn⁹. tō subdit: q Vbi sunt principes gentiū: tpe nāq̄ Baruch captiuatis regib⁹ isrl ⁊ iuda oēs terre principes erant idolatre ⁊ infideles. r Qui dominant sup bestias que sūt sup terrā. ꝑ venationis exercitiū. s Qui in auib⁹ celi ludūt. ꝑ aucupiū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Qui argētū thesauriçant ⁊ aurū i quo cōfidūt hoies. p hec enī sperāt obtinere sup alia regna ōnium. b Et nō est finis acquisitionis eoꝝ. qz quanto plura acquirūt: tāto ad alia acquirenda ardentiꝰ anhelāt. c Qui argētū fabricāt. inde faciēdo monetā vel idola. d Et solliciti sūt. de obtinendo qđ captūt. e Nec est inuētio operū illoꝝ: qz frequēter ꝓueniunt morte anteq̄ possit opus intentum ꝑficere. ideo dicit: Exterminati sunt ⁊c. f Iuuenes. monđ⁹ ⁊ etate. g Viderūt lumē. in bonis sensibilib⁹ suis ponētes finē. h Alia aūt discipline ignorauerunt. delectationes enī sensibiles hanc notiā impediūt. i Neq̄ intellexerūt semitas ei⁹. i. modos inquirēdi eā. k Neq̄ filij eoꝝ. male nutriti ⁊ in sensibilib⁹ delectationib⁹ occupati sicut ꝑres coꝝ. l Nō est audita i terra chanaan. in qua ante filios ysrl habitauerūt idolatre pessimi. vt ptz i libris Nume. et Deut. m Neq̄ visa ē i themā. nomē est terre de qua fuit eliphaz themanites q̄ nō ponebat nisi ꝑsentē vitā vt dictū fuit sup libꝝ Job. ⁊ idē videf fuisse de aliis habitatorib⁹ illi⁹ terre. nā ille fuit de maioꝝ⁹ ⁊ prudentioꝝ⁹: ꝓpterea excluſi erāt a sapientia diuina q̄ felicitatē ponit in vita futura. n Filij q̄z agar. i. agareni q̄ modo dicūt israeli vsurpātes sibi nomē a sara libera cū tñ deceſēderint ab agar ancilla abrae. o Qui exquisierunt prudētiā q̄ de terra est: sūt enī astuti i terrenis lucris. p Et fābulato. ad decipiendū in mercationib⁹ hoies. q Et exq̄sitores intelligētie. q̄ ꝓpte est de p̄sentib⁹ tm. r Illā aūt sapiētie. q̄ magis attēdit bona futura: Nescierūt. s O israel. Hic consequenter ostenditur quibus cōcēditur sapiētia diuina. cū dicit: O israel cōsidera.

t Et magna est domus dei. i. celum empyrreū quod est locus beatoꝝ: est enī celū supremū ⁊ per consequēs maxime extensum quāto magis distat a centro mūdi. u Magnus est ⁊ non habet finē. i. terminationē siue finitionez a parte post. nam est incorruptibilis.

x Excelsus. quia est locus sup̄mus vt dictum est. y Et imensus. non simpliciter q̄: nulla creatura sic ē imensa sz ꝑ cōparationē ad nos: q̄ quātitatem eī⁹ metiri nō possum⁹.

5 Ibi fuerūt gigantes. hoc nō refertur ad litteram immediate ꝓcedentem. nam in celo empyrreo nō fuerunt gigātes qui sunt homines incōpositi moribus: sz referf ad b qđ ꝓdicit: Nō est audita i terra chanaan. i qua habitauerūt gigātes. vt hic Nu. xiij. Ibi vidimus mōstra sc̄a filioꝝ Enach de genere gigantēo qb⁹ cōparati quasi locuste videbamur. a Scientes belluz. i. artē bellandi. b Nō hos elegit dñs. i ppls in sibi pecuſiarē sicut elegit israelem.

c Neq̄ vitā discipline iue. nā incōpositi moribꝰ fuerūt. d Ꝓpterea perierūt. filij enī israel eos interfecerūt. vt habef i libris Josue et Judicū.

e Quis ascen. in celū ⁊c. q. d. nullus hoīm. s. antichristi aduētū. ⁊ p tale illo loquit Baruch. f Quis trāsfretauit mare ⁊c. q. d. nullus p talē trāsfretationē potuit inuenire sapiam diuinā.

g Nō est q̄ possit scire vias ei⁹. naturali virtute sicut inuenta est sapientia philosophica. h Sed q̄ scit vniuersa nouit eam. s. deus.

i Et adinuenit eā prudentia sua: iđ est habet eam p scipium ⁊ non per doctorem alium. k Dit ꝓparabit terrā in eterno tēpore. nā in eternū durabit a parte post. sicut et alie mūdi partes principales. melioraburnt tñ in suis qualitatib⁹ in mundi innouatiōe.

l Et replenit eā bipedib⁹ et quadrupedib⁹. i. auibus bobus et animalibus. licet enī aues habitēt in aere: cōmunius tñ animētū accipiūt in terra.

m Qui emittit lumē ⁊ vadit. nā fm ei⁹ ordinationē lumē solis et lune diffunditur ꝑ aerem.

n Et vocauit illud: ⁊ obe. illi in tre, ⁊c. nā fm ordinationē ei⁹ lumē solis ⁊ lune quodāmodo reuocāt quādo certis temporib⁹ eclypsant. o Stelle dederūt lumē. fm dei ordinationem. p Et ꝛrate sunt. locutio est metaphorica: sicut cum dicif: ꝓpatum ridet: qz corpora celestia nō sunt animata fm Damascenū. q Vocate sunt ⁊ dixerūt ⁊c. illud dicere nō est aliud q̄z currere suū fm ordinationē dei ꝓcere. r Hic est deus noster. cui obediunt corpora celestia ⁊ terrestria. s Et nō estimabif alius aduersus eum. nā alij sūt dij falsi. t Hic adinuenit omnē viā discipline. ducentē ad vitā gloie. v Et tradidit illam iacob ⁊c. iacob aūt et ysrl idē bō fuit. sed primo vocatus ē iacob. i. supplātator. postea ysrl ⁊ Fa. id est vidēs deū vel directē cum deo: Gen. xxxij. per quod designat q̄ vita perfectionis oportet holem pmū luctari cū passionib⁹ ipas subiţciendo ꝑ exercitū virtutis: postea ꝓficit i cōtēplatiōe veritat⁹. Unde dicit Greg. sup ezechielē. Qui cōtēplationis arcē tenere desiderāt: pmo necesse vt in campo actionis se ꝑ exercitia probēt. ⁊ pbs. vij. phisicoꝝ. Sedēdo ⁊ quiescendo. i. sedatis passionib⁹ fit alia scīens ⁊ prudens. ⁊ ideo bene dicit q̄ sapientiā diuinam dedit deus iacob et israel. qz passionib⁹ supplantatis dat homini contemplatio veritatis.

x Post hec in terris visus est et cum hominibus conuersatus est. quod potest dupliciter intelligi. Uno modo vt sit relatio preteriti. quia post illuminationem iacob patriarche et dationem legis descendentibus ex suo semine: Exo. xx. deus apparuit illi populo: Exo. xxiij. Ascenderuntq̄ moyses et Aaron Nadab et Abiu: et septuaginta ex senioribus israel. et viderūt dominum deum. Et subdit ibidem: Et non super eos qui procul recesserant de filijs israel misit manum suam: viderunteq̄ deum ⁊c. Cuz illis etiam cōuersatus est quadraginta annis ꝓbens eis manna et alia beneficia multa: fm q̄ dicit Ps. lxxxiiij. fm translationem. lxx. interpretum. Quadraginta annis proximus fui generationi huic ⁊c. Alio modo vt sit prophetia de futuro. quia post tempus Baruch christus deus et homo cum hominibus conuersatus est: Joh. j. Et verbum caro factum est et habitauit in nobis ⁊c. Et hec est perfectior expositio: quia conuersatio prima fuit huius figura.

y 76. di. c. Scire debet de cōse. di. c. ciuitatē.

Hic liber

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt vv xx yy zz

b Hic liber mādatoꝝ dei: ⁊ lex q̄ est i ęternū. Dēs qui tenēt eaz: pueniēt ad vitā: q̄ aūt dereliquerūt eaz: in mortē. Cōuertere iacob et appre/hende eā: ambula p viā ad splendorem ei⁹ cōtra lumē ei⁹. Ne tradas alteri gloriā tuā ⁊ dignitatē tuā genti alienę. Beati sum⁹ israel quia q̄ deo placēt: manifesta sūt nobis. Animę quiqz esto ppls dei memorabilis israel. Uenūdati estis gentib⁹ non in pditionez: sed ꝓpter quod in ira ad iracundiā ꝓuocastis eum: traditiq̄ estis aduersarijs. Exacerbast⁹ enī eū qui fecit vos deū ęternū imolantes demonijs et nō deo. Obliti enī estis eum qui nutriuit vos: et cōtristatis nutricē ⁊ vestrā hierusalē. Uidit enī iracundiā a deo veniētē vobis et dixit: Audite ꝓfines sion. Addurit enī mihi deus luctū magnū. Uidi enim captiuitatē populi mei filioꝝ meoꝝ et filiarū: quā superduxit illis externus. Nutriui enim illos cū iocunditate: dimisi aūt illos cum fletu et luctu. Nemo gaudeat super me viduā ⁊ desolatam: a multis derelicta sum ꝓpter peccata filioꝝ meoꝝ: quia declinauerunt a lege dei. Justicias aūt ipsius nescierūt nec ambulauerunt ꝑ vias mandatoꝝ dei: neq̄ ꝑ semitas veritatis eius cuz iusticia ingressi sunt. Ueniāt ꝓfines sion: ⁊ memorentur captiuitatem filioꝝ ⁊ filiarū mearū: quā superduxit illis eternus. Adduxit enī gentē sup illos de longinquo gentē impiobā ⁊ alterę linguę: q̄ nō sūt reueriti senem: neq̄ puerozū miserti sunt. Et abduxerūt dilectos viduę: ⁊ a filijs vnicā desolauerūt. Ego aūt quid possum adiuare vos? Qui enī adduxit sup vos mala: ipse vos eripiet de manibus inimicoꝝ vestrozum. Ambulate filij ambulate: ego enim derelicta suz sola. Exui me stola pacis: indui autē me sacco obsecrationis: et clamabo ad altissimū i diebus meis. Animę quiozes estote filij: clamate ad dñm et eripiet vos de manu ꝓncipū inimicoꝝ. Ego enī speraui in ęternū salutem vestram: et venit mihi gaudium a sancto super misericordia: que veniet vobis ab eterno salutari nostro. Emisi enim vos cū luctu ⁊ plo/

Jeremie. Postq̄ Ca. IIII baruch idurit ad sapie desiderū: ⁊ osđit q̄b⁹ dat ⁊ a q̄: hic ꝓr oñdit q̄ sit illa sapia. s. lex a deo data. d. Hic liber mādatoꝝ dei supple ē sapia predicta. ꝓpter qđ ꝺr. Deu. iiij. Hec ē sapia nra ⁊ intellect⁹ coā pplis. b Et lex q̄ ē. ⁊c. Nō ē lex vet⁹ ꝑ nouā ē abolita: sz magis ꝑfecta fm q̄ dicit saluator Matth. v. Nō veni soluere legem sz adimplere vt ibidē fuit declarat⁹. c Omēs q̄ te. cā obfuando. d Deuenierūt ad vi. s. gręe ꝑfri. ⁊ glie in futuro. Iz enī pres veter⁹ testamēti decedēres: nō stati admitterent⁹ ad gliam: erant tñ admittēdi suo tpe. s. amoto ipedimēto ꝑ xpm. e Qui ät dere. cā. transgrediēdo q̄: delectātes statī descendēbāt in gehēnā. f Conuertere ia. id est pple decedēs a iacob. g Et apđē. cā. ꝑ iugē memoriā. h Ambula p vi. mozz. i Ad splē. ei⁹. oculos ꝓuertēdo. iō subdit: k Cōtra lu. ei⁹. tales enī nō hūt aā se vmbraz ignorātie vel culpe. auertētes ät se a lule hāt vmbrā culpe ⁊ ignoātie aīe. l Metra. al. glo. tu. ⁊c. legē diminū⁹ dātā dimittēdo: de cui⁹ acceptione poterat ꝓpls isrl ꝑ ce ceteris pplis gloriari. fm q̄ ꝺr: Ps. cxlvij. Nō fecit. oi na. ⁊ iu. su. no ma. eis. iō ibdit: m Beati su. isrl. Ꝺ dic baruch: eo q̄ erat de pplo illo. n Quia q̄ deo p. id est mādata leg⁹ eī ꝓpbaz oracla. o Manifesta sūt nobis. i lege ⁊ prophet⁹. p Animeqđz. Posita ppli exhortatione: hic ꝓr ponit eī⁹ ꝓsolatio. ⁊ ꝑmo i ꝑsona baruch loquētis. scđo i ꝑsona hierlm metropolis. ibi: Et dixit. tertio in ꝑsona dei ꝓsolāt⁹. ibi: Audēte oz esto hierlm. Circa ꝑmā ꝺr: Alegrior. i. ꝓstantior ⁊ hilarior. q Esto ppls dei. i. ppls isrl dei cultor: ceter⁹ ad idolatrias declinātib⁹. r Memorabilis isrl. cuz deo. Iz oblit⁹ videar⁹. iō subdit: s Cōsūdati estis gentib⁹ nō in pditionē: sz vt affictio det vobis intellectū ad vram emēdationē. iō subdit: t Sz ꝓpt qđ ira. i. in peccatis vris ira dei dignis. v Ad iracūdiam ꝓuocastis. cuz. traditiq̄ estis ⁊c. ⁊ patz ira vsq̄ ibi: x Et cōtristatis nutricē vestrā hierusalē. q̄ nutriuit vos corporaliter bonis tpalib⁹ ibidē abūdātib⁹. ⁊ spiritualit doctrina. ꝓpbaz ibidē habitantiū. iō subdit: y Uidit enī iracundiā. i. penā. z A deo venientē vobis. hoc enī ꝓcuidit hieremias ⁊ alij. ꝓpbe q̄ locuti sunt de babylonica captiuitate. vt patuit. ō. i libris eorū. a Et dixit. Hic ꝓr ponit ppli cōsolatio i ꝑsona hierlm. ⁊ vt oppositā ink se posita magis eluceſcāt. primo recitat materia desolatiōis. scđo cōsolatiōis. ibi: Ego aūt. Circa ꝑmā ꝺr: Et dixit. s. per ꝓpbas ⁊ alios sanctos desolationē hierlm lamētāteo: eo mō loq̄ndi q̄ paritⁿ ꝺr: facere ⁊ dicere qđ ppls eī⁹ facit ⁊ dicit:

b Audite ꝓfines sion. i. ciuitates affinitatē cū hierusalē hītes. c Addurit enī mihi de⁹ luctū magnuz. i. materiā magnā ingendit: ꝑ exercitū chaldeoꝝ populū meū captiuantiū. d Nutriui enim illos cū iocunditate. ꝓpibus dauid et salomonis: quia tunc erant in magna honoꝝ rem ꝑ posaliū ⁊ spualiū prosperitate.

e Dimiſi aūt illos cum fletu ⁊ luctu. cuz ducerent in babyloniā tem pozib⁹ Jechonie ⁊ Sedechie.

f Nemo gaudeat sup me. que magis indigeo cōpatiōe. g Ad nullitis. de filijs meis in captiuitate ductis. h Justicias aūt ipi⁹ nesciērūt. practice: iz aliqui scīerint speculatiue. s. sacerdotes ⁊ legisperiti viuentes male. i Neq̄ per semitas. ꝗrnm ad cōsilia. k Cuz iusticia ingressi sunt. s. pena ꝑ dei iusticiā inflicta. vñ ⁊ peccantiū punitio cōi modo loquēdi iusticia noiatur. l Uenīāt ꝓfines sion ⁊c. de hoc enī ciuitates in circuitu indicē existētes frequenter loquebant: sicut soler fieri de tali casu. m Audurit enī sup illos ⁊c. de löginq̄. s. ō chaldea ⁊ alijs regnis existētib⁹ sub chaldeis. n Sentē ꝓbabā. i. bonis moribꝰ carentē. o Et altri⁹ lingue. ꝓpter qđ minus misere bant: qz nō intelligebāt verba deprecantiū. iō subdit: p Qui nō sunt reueriti senē ⁊c. qđ⁹ tñ cēt maxime cōpatiendā: iz absq̄ discretione etatis cōditiōis et sexus pplm crudeliter affixerūt. q Et abduxerūt dilectos vidue. i. filios eius in captiuitatez ducerunt: ⁊ sic eam vnicam et desolatam dimiserunt.

r Ego aūt. Hic ꝓsequenter ponitur materia cōsolatiōis. cū dr: Ego aūt quid possū adiuuare vos. q. d. nō est a vobis ꝑendū humanum auxilium sed diuinū. iō sequitur:

s Qui enī adduxit sup vos mala. pene ad vram correctionem.

t Ipse vos eripiet de manib⁹ inimicoꝝ vestroꝝ. ad nos⁹ sui laudez ꝓcipiens cyro edificare templuz in hierusalē: ꝓpter qđ dedit populo iude redēūdi licentiaz. vt habef. j. Esdre. j. v Ambulate filij. ō virtute in virtutē. x Ego enī derelicta sum sola. sic lamentabat Hieremias. ꝓpheta dicēs: Threnoꝝ. j. Quō sedet sola ciuitas ⁊c.

y Exui me stola pacis. i. vestibus ioculdtat⁹. z Indui aūt me sacco obsecrationis. antiquit⁹ enī afflictiōis tpe ozabāt homines i sacco et cinere. vt ptz de niniuitis Jone. iij. ca. a Et clamabo ad altissimū ⁊c. cōfidens q̄ acq̄escat ꝓcibus meis. ideo subdit: b Animequiozes estote filij. cōsideres de auxilio dei. c Ego enim speraui i eternā salutez vestrā. i. q̄ det vobis nō solum salutē tēporalem sed etiaz eternā. d Et venit ⁊c. a sancto. i. a deo qui est sanctus sanctorum.

e Sup misericordia ⁊c. ab eterno salutari nostro. i. a christo q̄ fm divinitatē est ab eterno. et sic de liberatione populi facta per cyrum trā sit ad loquendum de liberatiōe facta per christum tanq̄ de figura ad figuratum. sicut Esa. xliij. loquēdo de casu regis babylonis sub eodē contextu littere trānsit ad loquendum de casu demonis. vt ibidē plenius fuit dictum. et ad idem facit quod sequitur:

Reduxit

Universidad de Navarra
Biblioteca

E a Reducet autē vos mihi dominus cuz gaudio ꝛc. Populus enī post babylonice captiuitatis reditum quasi ꝑtinue fuit in afflictiõe: ꝓpter quod videtur hec scriptura loqui saltem principaliter de libe/ratione facta per christū. b Sicut enim viderunt vicine ſion.i. ciuitates circa ipſam posite.

c Captiuitatē vestram a deo. vobis inflictas ꝓpter peccata vestra.

d Sic vide. ꝛ in celeritate. i. cito.

e Salutē vestrā in deo ꝛc. ſi referatur ad liberationem de babylone est hyperbole. ſi aūt ad liberationem per christi gratiam est locutio clara. f Persecutus est enī te inimicus tuus. i. chaldeorū populus ſm primuz intellectum. diabolus autē vel quilibet tyrannus persequēs ecclesiam ⁊ſtuz ad secūdum. g Sed cito videbis perditionem ipſius: quia cyrus destruxit populum chaldeorū: ꝛ christus diaboli potentiā cõfregit ꝛ etiā tyrannorū. h Delicati mei ambulauerunt vias asperas. i. grauiter sunt afflicti ab aduersarijs.

i Ducti sunt enim. in captiuitatē et mortem. k Et grex direptus id est ratus per predam. l Animequiores estote filij. ſuſtinēdo patienter. m Et proclamate ad dominū. qui liberabit vos potenter. ideo ſubditur: n Erit enim memoria vestra. in bonum. o Abeo qui duxit vos. i. a deo qui ꝑmiſit vos in captiuitatem duci.

p Sicut enī ꝛc. vt errarē. a deo. per multiplicē idolatriam sicut patet. iiij. Regū. ꝛ. ij. Paral. q De eicio tantū ꝛc. requiretis eum. postreditū enī captiuitatis babylonice nō legunt iudei fuiſſe idolatre: niſi aliqui pauci tempore antiochi epiphanis. ducti etiam ad hoc magis timore q̄ ifidelitate. vt habetur. i. Machab. ꝛ. ij. ista tamē requiſitio dei magis impleta fuit in apoſtolis et alijs credentibus de iudaiſmo. vt patet Actuū. ij. ꝛ. iiij. r Qui enī induxit vobis mala. ſ. pene.

s Ipſe rurſuz adducet ꝛc. quod potiſſime impletū est in aperitione ianue celeſtis per christū. t Animequior esto. hic ꝙſequenter ponitur cõſolatio inducta ex ꝑſona dei. ꝛ primo fit mentio de captiuitatis babylonice liberatiõe. ſcõo de ꝑfidelis exultatione. ibi: Exue te hierusalē. u Circā primū ponit primo aduerſariorū punitio. cuz dicitur: v Nocentes. ibi. ſ. chaldei.

x Peribunt. ſubiecti ꝛ depreſſi. Cetera patent vſq; ibi: y Sicut enim gauiſa est in tua ruina. ſ. gēs chaldaica. z Sic cõtriſtabit in ſua deſolatiõe. ꝙ cyrum ꝛ darium. vt habek Dan. v. a Ignis enī ſuperuenier ei ab eterno. ſ. diſpoſitus a deo qui est eternus: qui etiaz oīa futura preuidit ab eterno. Babylon enī que erat metropolis chaldeorum fuit incenſa ꝙ magna ꝑte per cyrum ꝛ darium. b In longiturnis diebus. quia nō fuit reedificata: ſed magis poſtea hominibus inhabitabilis facta ꝓpter afflictiones venenoſa ꝛ monſtruoſa. ſicut ꝑdixit Eſaias. xiij. ſcõo ponit captiuitatis liberatio. cum dicitur: c Circunſpice hierusalem ad orientem ꝛc. in de enī venit cyrus ad deſtruēdū babyloniam: et ad dandum populo in dalco redeundi licentiā. ideo ſubditur: Ecce enim veniunt filij tui ꝛc. ſequitur: d Ab oriente vſq; in occidentē. i. ab omni loco vbi fuerant diſperſi: quia cyrus qui fuit monarcha publicauit dictam licentiā ꝙ totū imperiū ſuū. vt habek. j. Eſdre. j.

e In verbo ſancti gaudentes. i. in verbo dei qui eſt ſanctuſſanctorum et ꝙ Eſaiam Hieremiā ꝛ alios ꝓphetas ꝑdixerat hunc reditum.

f In honorem dei. quia redeūtes edificauerunt templum hierusalem ad honorem dininum.

g Exue te hierſ. Hic vltimo ſb nomine hierusalem inducitur populus ad gaudium ꝛ exultatiõē. cum dicit: Exue te hierusalē ſtola luctus ꝛ vexatiõis. mos enī erat antiquitus et adhuc ē in aliquibus terris aduerſitatis tpe veſtes lugubres accipere: ꝛ redeūte ꝓſperitate illas deponere: et ſi in hac parte dirigat ſermo ad ſynagogā ꝙ tempore reditus captiuitatis babylonice est ſermo hyperbolicus. ſi autem ad eccleſiam est mag'. planus. ꝓpter quod intēdo litteram ſequi iſto modo referendo partim ad tempus gratie: et partim ad tempus glorie. ideo ſubdit: h A deo tibi ē ſempiterna gloria. que per gratiam hic inchoatur ꝛ in patria cõſummatur.

i Circūdabit te deus dyploide. que est veſtis militaris. et dicitur a duplo duplas quaſi duplex veſtis ꝛ per quam intelligitur duplex ſtola glorie: ſcilicet anime ꝛ corporis.

k Et imponet mitraz capiti tuo honoris eterni. quod videmus impletum in pontificibus noui teſtamenti. l Deus enim oſtendet ſplendorem eternum in te. per agnitionez veritatis euangelice.

m Nominabitur enim tibi nomen tuum ꝛc. in ſempiternū pax iuſticiez vnde de christi regno dicitur Eſaie ix. Multiplicabitur eius imperium et pacis eius non erit finis.

n Exurge hierusalem et ſta in excelſo. id est in culmine virtutis.

o Et circūſpice ad orientem. i. ad christum. de quo dicitur: Luc. j. Viſitauit nos oriēs exalto. p In verbo ſancti. i. christi qui est ſanctuſſanctorum: Dan. ix. q Hauidentes dei memoria. apoſtoli enim ꝛ alij credentes in eccleſia primitiua eziaz in tormentis poſiti gaudebāt ex memoria christi: Actuū. v. Ibant apoſtoli gaudentes a conſpectu concilij quoniam digni habiti ſunt ꝓ nomine ieſu contumeliam pati.

r Exierūt enim abs te id est a te. s Pedibus ducti. nam frequēter ducebantur ad mortem nudis pedibus vt condemnati. t Addūcet autem illos do. ꝛc. portatos in honorem. nam anime comm portabantur honorifice ab angelis ad gloriā. Dicit autem: Ad te. eo ꝙ est vna ecclesia militans et triūphans ſm diuplicem

plicem ſtatum. ſ. vie ꝛ patrie: ꝛ ſic ō vno ſtatu ecclesie rapti crudeliter portabantur ad aliū ſtatū ecclesie ab angelis honorifice. ꝑdotest etiam totum exponi de ſtatu vie ſm tempora diuerſa. nam epiſcopi qui tēpore primitiue ecclesie ꝓmi de ecclesijs ad tormenta rapiebant. modo ad ſuas ecclesias a militib' ꝛ ꝓceris notabilib' ꝛ ꝓncipio honorifice deportātur. ideo ſubdit: q Cõſtituit enī deus. i. diſpoſuit. b Humiliare oēm mõtem et celſum. i. ꝓcipale dominiū. Unde ꝛ conſtantinus imperator exhibuit beato Siluſtro ſtratoris officium. c Et rupes ꝓpennes. i. reges quoꝝ regna diu durauerunt. d Et cõualles. i. infimos homines. e Replere inequalitatem terre. i. in vnam eccleſiam cõuenire. in qua nō est acceptio perſonarū. f Et ambulet iſrael. i. fidelis populus. g Diligenter in honorē dei. ad hanc enim diligentiā monere debet equalitas dicta: quia magnus ſtent parvus ꝓficere pōt in dei via. h Obumbrauerūt aūt ſibi ꝛc. i. angeli ſancti ꝛ eccle miniſtri ſua ꝓſidētia ꝓtexāt ꝛ dirigāt ꝓpm ꝛ ita dei. vt ſic ꝓficiat ad ſumē gliē cū iocūditate. ō ſubdit: i Adducet ei de' iſrl ꝛc. cū miſericordia ꝛ iuſticia: q̄ ſemp ſe cõcomitant in omnib' operibus dei cui eſt honor ꝛ gloria in ſecula ſeculorum Amen.

k Ropter peccata que peccaſtis. Hec eſt ſcā ꝓncipalis huius libri: in qua ponit epiſtola hieremie ad iudeos qui captiui erāt i babylone. cui' ſcīptor fuit baruch ꝓpt qd adiūgit eius libro. ꝛ diuiditur i tres ptes. nam ꝓmo ponit huius captiuitat' cauſa. ſcõo ꝓhibet idolatria. ibi: Nunc aūt. tertio ſubditur eius mltiplex ignominia. ibi: Nam ligna. l Circa primū dicit: Propter peccata que peccaſtis ante deum. i. in hierusalē que erat electa ad diuinū cultum: ꝛ etiā in templo. nam in platcis hierusalem et in atrijs templi fuerunt are edite. vt patet. iiij. Reg. ꝛ. ij. Paral. m Abducemini in babyloniam captiui. ꝛ quo videt ꝙ hec epiſtola fuit ſcripta poſt trāſmigratiōez ioakim. et eorum qui cum eo ducti fuerunt in babylonē. iiij. Reg. xxiiij. ꝛ ante captiuitatem generalem ſub rege ſedechia factā. et ſic hieremias in hac epiſtola loquitur huic captiuitati per modum futuri. ſicut in epiſtola miſſa transmigratis cum ioachim. que habek Biere. xxix. loquit per modum ꝓteriti. verūtamen hec epiſtola ſeſſida nō fuit in babylonē miſſa donec poſt mortem hieremie baruch illaz portauit eam legit transmigratis cuz techonia ꝛ captiuitatis cū ſedechia. n Uſq; ad generatiōes ſeptem. i. vſq; ad ſeptem decades annoꝝ: vt dicūt aliqui que faciūt. lxx. annos. tantū enī tempoꝛis ſm cõmuniorē opinionem fluxit a transmigratione ioachim vſq; ad reditū de babylone. ſm tamē hebreos deficiūt quatuor anni vel quinq;. vt. j. videbit. Sed hoc dictum videt deficere primo in hoc ꝙ tempus. x. annoꝝ computant ꝓ vna generatione: q̄ puer. x. annoꝝ generare nō potest ſm cõmunē cursum nature. ſcriptura Xo loquit de generatiõe ſm modū nature cõſuetum. ſcõo q̄ non fuerunt ibi ſeptez decades complete: vt dictū est ſm computationem hebreoꝝ quā cõmunius ſecutus ſum. Et iō videt m ibi ꝙ tps ſeptem generationuz inchoandum

los domin' ad te portatos i honorē ſicut filios regni. Cõſtituit enim deus humiliare omnem montem excelſum ꝛ rupes perhennes: et conualles replere inequalitatez terre: vt ambulet iſrael diligenter in honorem dei. Obumbrauerunt autē ſilue: et oīne lignum ſuauitatis iſrael mādato dei. Adducet enim deus iſrael cum iocunditate in lumine maieſtatis ſue cū miſericordia et iuſticia que eſt ex ipſo.

Incipit epiſtola quam miſit Hieremias ad iudeos qui captiui erant in babylone: cui' epiſtole ſcriptor fuit baruch ꝓpter quod adiungitur eius libro.

p Ropt' peccata que peccaſtis ante deū: abducemini i babyloniaz captiui a nabuchodonoſor: rege babyloniorū. Ingreſſi itaqꝫ in babylonez cr̄tis ibi annis plurimis ꝛ tempoꝛibus lōgis vſq; ad generationes ſeptez: poſt hoc autem educam vos inde cū pace. Nunc autem videbitis in babylonia deos aureos ꝛ argenteos et lapideos et ligneos in humeris portari oſtentantes metum gentibus. Eſdete ergo ne ꝛ vos ſimiles efficiamini factis alienis ꝛ metuatis: et metus vos capiat in ipſis. Eſa itaqꝫ turba ō retro et ab ante: adorantes dicite in cordibus veſtris. Te oportet adorari dñe. Angelus aūt meꝰ vobiſcū est. Ipſe aūt exquirā animas veſtras. Nam ligna ipſorum polita a fabro: ipſa etiam inaurata ꝛ inargentata falſa ſunt et nō poſſunt loqui. Et ſicut virgini amanti ornamenta: ita accepta auro fabricata ſūt. Coronas certe aureas habent ſuper capita ſua dij illorum: vnde ſubtrahunt ſacerdotes ab eis aurum et argentum: et erogānt illud i ſemetipſis.

andum ſit a transmigratiõe techonie. et terminandū in reditu populi de babylone facta per Eſdrā. vt habek. j. Eſd. vij. et. viij. que facta fuit ſeptimo anno darij ſm cõputationē quā in precedentib' libris ſecntus ſum tanq̄z veriorem. Dan. ix. et i ꝓncipio libri Heſter. hoc autē tps fuit centūtriginta annoꝝ. vel ad minus centūuiginti. Nam a transmigratiõe techonie vſq; ad captiuitatez ſedechie regis fluxerūt. xj. anni. et inde vſq; ad primū annū monarchie cyri. lij. et inde vſq; ad cambyſem eius filiū tres anni ſm hebreos. ſm alios aūt hiſtoriographos xij. pꝰ cyrū cambyſes regnauit. viij. annis. et poſt ipm aſſuerus. xl. ꝛ poſt eum filiꝰ eiꝰ darius alio nomine artaxerxes dictus. vij. annis vſq; ad miſſionē Eſdre cū ꝓplo i iudeā redeūt'. anni xō dicti ſimul iuncti faciūt annos cxx. cõputatis tū tribus annis monarchie cyri. cõputat' xō xij. faciūt annos. cxxx. vl. cxxix. in tāto xo tpe bñ cõplent ſeptem generationes ſm curſuz nature. inuenis enī. x. et. viij. annoꝝ. vel. xvj. pōt naturaliē generare. n Poſt hāc aūt educā vos inde cuz pace. ſcīlicet Eſdra ſacerdote. o Nūc aūt. Hic ꝓphr arcet ꝙpls ab idolatria. cū dr: Nūc ꝛ. deos aureos. i. idola ꝛc. p In humeris. ſacerdotū. q Portari oſtentantes metū gētib'. i. ad inculiendū terrorez ꝓhilſteis. ꝛ ſic rege frācie i exercitu exiſtēte fiunt ꝓceſſiones pariſi' ꝛ alibi. in q̄bus ex deuotione portant ſanctoꝝ reliquie vt oſonib' coꝝ rex ꝛ ſuꝰ exercit' ad inuenſ ꝛ adūſarij ꝓfundant: ꝛ ſic ꝙ ſalnte reg' babylonis idola portabant i ſacerdotū humer'. iō ſubdit: r Eliſa ita q̄ turba. babyloniorū. s De retro et ab añ. nā i tali deportatione aliā ꝓcedāt ꝛ aliā ſequebant idola: ſic in ꝓceſſionib' chriſtianoꝝ aliq̄ ꝓcedūt et aliq̄ ſequunt ſanctoꝝ corꝑa. t Adorantes. deū vez. v Dicite i cordib' vrīs. ſi in palā dicere nō audet'. qꝛ dr: ꝓpter inſirmos. x Te oportet adorari dñe. et nō idola vana. y Angelus ār meꝰ vo. ē. ꝗ dr: i ꝑſona dñi ꝛ accipit ō Exo. xxxiij. z Ipe aūt exquirā alas vrās. ō manu illoꝝ q̄ vos oppīmūt iniuſte. ꝛ accipit ꝗ Xbus dñi de Sen. ix. a Nā ligna. Hic ꝙſr ponit idolatrie mltiplex ignominia que mltis deductiōib' cōcludit. ꝛ patebūt ꝓtea ꝓſequendo. Ergo ꝓma deductio accipit ex coꝝ fabricatiõe ꝛ ornamento. cū dr: Nā ligna ipoꝝ. altā dicūr lingua. eo ꝙ pꝰ ſubdit: Et nō ꝑāt loq; ꝗ ꝗ nō videt mihi verū. nā imagines fabricant et formant ore clauſo: ꝛ ſic nō apparet lingua: nec fit in eis. ꝛ qz oſtructio planioꝝ ēt cū dr: Nā ligna ipoꝝ. i. ligna ex q̄b' fiunt idola. b Polita. ſupple ſunt.

c A fabro. ſ. lignario. d Ipa aūt inaurata ꝛ inargētata. deſuper. e Falſa ſūt. ꝗs enī lignū auꝝ ꝛ argentū ꝛ hmōi q̄ ſūt materia idoli ſint res vere naturales tū ꝓpter quod ad td qꝫ ſignat idolū ex eis facta falſa ſūt. iō dic' Apls. j. ad Coꝝ. viij. q̄ idolū nihil ē i mūdo. ꝙ ē etiam qꝫ dr: Falſa ſūt. i ꝑſalmꝰ ꝗ i ꝓncipio Xſus ā ē lingua i ſingulari. f Et nō ꝑāt loq. qꝫ. ſi ēnt veri dij poſſent loq. g Et ſic virgini amāti ornamēta ꝛc. ſic idolis fiūt ornamēta ac ſi diligāt talia. cū tū nihil poſſint diligere. iō ſubdit: h Clā abſtrahūt

B sacerdotes ⁊c. si enim essent dij vere: diligẽtes talia nõ omitterent sibi subtrahi. a Nõ liberant ab erugine ⁊ tinea. Opertis aũt illis ab erugine ⁊ tinea. Opertis aũt illis
b rantur ab erugine ⁊ tinea. Opertis aũt illis
c veste purpurea extergent faciem ipsoꝝ ꝓpter puluerẽ domus q̃ est plurimꝰ inter eos.
Sceptrũ aũt habet vt homo sicut iudex regi
d onis: qui in se peccantẽ nõ interficit. Habet
e etiam in manu gladiũ ⁊ securim: se autez de
f bello et latronibus nõ liberat. Unde vobis
g notũ sit: qz nõ sunt dij. Non ergo reuerimini
h eos. Sicut enim vas hominis confractũ inutile efficitur: tales sunt ⁊ dij illorum. Cõstituti illis in domo oculi eorũ pleni sunt pul
i uere a pedibus introeuntiuꝫ. Et sicut alicui
k qui regez offendit circũseptę sunt ianuę: aut
l sicut ad sepulchrum adductum mortuuꝫ: ita
m tutant sacerdotes ostia clausuris et seris ne
n a latronibus expolientur. Lucernas accendunt illis et quidem multas: ex quibus nullam videre possunt. Sunt autẽ sicut trabes
o in domo. Lorda ꝯo eorum dicunt clingere serpentes qui de terra sunt: dum comedunt
p eos et vestimentum ipsoꝝ: ⁊ nõ sentiunt. Nigrę fiũt facies eorũ a fumo: qui in domo fit.
q Supra corpus eoꝝ et supra caput eorũ volant noctue ⁊ hirundines et aues etiã similiter et cattę. Ex sciatꝫ qz nõ sunt dij. Ne ergo
r timueritis eos. Aurũ etiam qõ habẽt ad spe
s cimen: nisi aliquis exterserit eruginẽ: nõ fulgebunt. Neq; enĩ dum cõflarenꝰ sentiebant.
t Ex omni precio empta sunt: in quibꝰ spiritꝰ
nõ ẽ ĩ ipsis † Sine pedibꝰ ĩ humeris portanꝰ
5 ostentãtes ignobilitatẽ suã hominibus. Cõ
a fundanꝰ etiam qui colunt ea. Propterea si
b ceciderint in terram: a semetipsis nõ consur
c gunt: neq; si quis eum statuerit rectum ꝓ se
d metipsum stabit: sꝫ sicut mortuis humeri eo
e rum illis apponentur. Hostias illorum ven
f dunt sacerdotes ipsorum et aburunꝰ: similiter et mulieres eorum decerpentes neq; in
g firmo neq; mendicanti aliquid impartiunt:
h de sacrificijs eorum fętę et menstruatę con
i tingunt. Scientes itaq; ex his quia nõ sunt
k dij: ne timeatis eos. Unde enim vocantur
l dij: Quia mulieres apponũt dijs argenteis
m et aureis et ligneis: et in domibus eorum sa
n cerdotes sedent habentes tunicas scissas et
o capita et barbam rasam: quorum capita nuda sunt. Rugiunt autem clamantes contra
p deos suos: sicut in cena mortui. Uestimenta
q eorum auferunt sacerdotes: et vestiunt vxores suas et filios suos. Neq; si quid mali pa
r tiuntur ab aliquo: neq; si quid boni poterũt
s retribuere: neq; regem constituere possunt
t neq; auferre. Similer neq; dare diuitias pos

lia nullã

sunt neq; malũ retribuere. † Si quis illis votũ vo
† Deu. 23. d uerit ⁊ nõ reddiderit: neq; hoc requirũt. Hominẽ
a morte nõ liberãt: neq; infirmũ a potentiore eripiunt. Hominez cęcum ad visum non restituunt.
b de necessitate hominem non liberabunt. Viduę
a non miserebuntur: neq; orphanis benefaciẽt. La
b pidibus de monte similes sunt dij illorũ lignei et
c lapidei et aurei et argentei. Qui autem colunt ea
d confundenꝰ. Quomodo ergo estimanduz est aut
e dicendũ illos esse deos: Adhuc enĩ ĩpis chaldeis
f nõ honorantibus ea: qui cũ audierint mutum nõ
g posse loqui: offerũt illud ad bel: postulãtes ab eo
h loqui: quasi possint sentire qui nõ habẽt motum.
i Et ipi cũ ittellexerint: relinquẽt ea. Sensum enĩ nõ
k habẽt ipi dij illoꝝ. Mulieres aũt circũdatę sunt
l in vijs sedent: succendẽtes ossa oliuaꝝ. Cũ aũt ali
m qua ex ipsis abstracta ab aliquo transeũte dormierit cum eo: proximę suę exprobrat q̃ ea nõ sit di
n gna habita sicut ipsa: neq; funis eius dirupt⁹ sit.
o Omia aũt quę illis fiunt falsa sunt. Quõ estiman
p dum aut dicendũ est illos esse deos: A fabris aũt
q et ab aurificib⁹ facta sunt. Nihil aliud erũt nisi id
r quod volũt esse sacerdotes. Aurifices etiã ipi qui
ea faciũt nõ sunt multi temporis. Nunquid ergo
s possunt ea quę fabricata sunt ab ipsis esse dij: Re
t liquerũt aũt falsa et opprobrium posteꝝ futuris.
u Nam cum superuenerit illis prȝlium ⁊ mala cogitãt
sacerdotes vbi se absondant cum illis. Quomodo ergo sentiri debeant quoniam dij sunt qui nec
de bello se liberãt: neq; ꝺ malis se eripiũt. Nã cum
y sint lignea ⁊ lapidea ⁊ iaurata et inargẽtata scieꝝ
z posteꝝ quia falsa sunt ab vniuersis gentib⁹ et regibus quę manifesta sunt: quia non sunt dij sed opera manuum hominũ ⁊ nulluz opus dei cum illis.
Unde ergo notuz est quia non sunt dij sed opera manuum hominũ: et nulluz dei opus in ipsis est.
Regem regioni non suscitant: neq; pluuiam ho
3a minibus dabunt. Judicium quoq; non discernẽt
b neq; regiones liberabunt ab iniuria: quia nihil
c possunt sicut cornicule inter medium cęli et terre.
Etenim cum incenderit ignis in domuz deorum li
d gneorum et argenteorum ⁊ aureorum: sacerdotes
quidem ipsorum fugient et liberabuntur: ipsi vero sicut trabes in medio comburentur. Regi au
e tem et bello nõ resistent. Quomodo ergo estimãdum est aut recipiendum quia dij sunt: Non a fu
f rib⁹ neq; a latronib⁹ se liberabũt dij lignei ⁊ lapi
g dei ⁊ iaurati ⁊ inargẽtati quib⁹ iniq̃ fortiores sũt.
h Aurum et argentum et vestimentum quo operti
i sunt auferent illis et abibunt: nec sibi auxilium fe
k rent. Itaq; melius est esse regem ostentantem vir
l tutem suam: aut vas in domo vtile in quo gloria
m tur qui possidet illud vel ostiuz in domo quod cu
n stodit quę in pace sunt ꝙ falsi dij. Sol quidem et
o luna ac sidera cum sint splendida et emissa ad vti
p litates obaudiunt: similiter et fulgur cum appa

perti ĩ sapia. Jnuenes. n.
q acuti⁹ videtes ⁊ agili⁹ o
r perates talia pũt melius
fabricare ꝙ iene⁊.
s Peligrũt aũt falsa. i. artifices idoloꝝ reliquerũt
posteꝝ idola q̃ sũt falsa:
qz nihil sũt ꝙtũ ad id qõ
rẽsentãt vt dictũ ẽ. ū.
t Et opprobrium qz cũ pcipit
fallitas idolorũ ipropaꝝ
colẽtibus cultus eorum.
u Nã cũ impugnet. ill. ꝓtũ.
ab adũsarijs. v Cogitãt ⁊c. abscõdãt cũ illis: ⁊
ticofrenꝰ facto q̃ dij eoꝝ
ꝓtestes sũt ad latnãdũ.
nã cũ sint lignea ⁊c. leq̃l.
w Scieꝝ postea qz falsa
sint ab vniuslo gẽtibus. B
videt esse ꝓphetia de xpo
ri i q̃ p orbẽ deiecta sũt
idola p ꝓdicatiõẽ apsoꝝ
rũ ⁊ alioꝝ christi discipulorum. iõ cõcludit: Unde
ergo notũ ⁊c. x Regez
re. Hic ponit deductio septima ad idẽ: ⁊ accipit ex
operibus ydoloꝝ que nõ
apparẽt in idolis: sed magis ostrariũ. iõ dic: Regẽ
regioni nõ suscitãt. qõ est
ꝓpriũ dei a q̃ ẽ ois potestas frena. y Neq; p. b.
da. sicut facit dꝰ. z Judiciũ q̃s nõ dicit. qz discretiõẽ nõ hũt: et tñ b est dei
ꝓpriũ: cũ sit verus iudex
oĩm. a Quia nihil pũt
sic cor. imo minus: qz cornicule pũt fugere periculũ
imĩẽs: nõ aũt sic idola.
iõ subdit: b Etenĩ cũ incẽdi. ignis ⁊c. ⁊ ptz ꝛa ꝓpt
qõ cludit: c Quo ū.
⁊c. q. d. nullo mõ. d Nõ
a fu. Hic ponit deductio
octaua q̃ accipit ex impoteria rel. stẽdi iniurijs. cũ
dr: Nõ a furib⁹. q̃ alieną
rapiũt i occulto. e Neq; a la. q̃ b faciũt in manifesto. f Sic lib. dij ⁊c.
ex q̃ ptz eoꝝ impotẽ. ia. iõ
subdit: g Quib⁹ int. i.
furcs ⁊ latrões. h Sorcioꝝ sũt. furãdo ⁊ exꝓpriãdo idola. iõ subditur:
Aurũ ⁊ argẽtũ ⁊c. ⁊ ptz.
Cõcęnter ostẽdit qz ea
ture q̃ nõ reputanꝰ dij sũt
meliozis ydiõis. cũ dr:
Præq; ⁊c. ostẽtanꝰ virtutẽ suã ꝓ effectũ ĩ subditis suis. m Aut vas in
do. vti. ad aliqđ opus vt
patella cyph⁹ ⁊ hmõi.
n In q̃ glo. q̃ posit. bñs
inde aliquã vtilitatem.
o Uel ostiũ ⁊c. q̃ i pace
sũt. i. ĩ dete vł i somno: qz
nũc clausũ ẽ ad tutãdũ q̃
esẽtes. p Sol q̃. et lu.
⁊c. suo splẽdore sũt holb⁹
vtilia. q Et emissa. a deo.
r Ad vti. ob. qz suos eur
suo ſm ordinatiõẽ dei p
ficiũt: et vtilitates hoib⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Idipm ãt ꝛ spūs.i.vētus. b In omni regiõe spirat.i.pflat. c Et nubes. silr pficiũt cursum suũ p aerẽ ẽm dei ordinationẽ. d Ignis etiã missus delup. in impressionib⁹ igneis.i. in idolis subdescẽdit ꝛ in fulgure.

e Fac qõ ꝓceptũ ẽ ei. q: totũ ꝓcedit ex ordinatione dei. f Hec aũt.s.ido la. g Nec̃ speciẽb⁹.i.formis visibilibus. h Nec̃ virtutib⁹. ad aliqđ agendũ. Uni coꝛ similia sunt. iõ concludit̃: Unde nec̃ estimandũ ẽ ꝛc.

i Quãdo nõ possunt nec̃ iudicium iudicare discernendo. k Nec̃ ḣc̃ facere inferendo vel sententiãdo.

l Scientes itaq; qꝛ nõ sunt dij. quia nõ apparet i eis virtus aliqua. nec ꝓsequẽs in aliq̃ sunt timẽdi. m Nec enĩ regib⁹. Hic ponit deductio nona q̃ accipit ex defectu diuine ꝓuisionis: cũ dicit: Nec enĩ regib⁹ male dicent.s.malis. n Nec̃ bñdicẽt. bonis qõ est ꝓpriũ dei. o Signa enim in celo. vt stationes solis sub iosue. et retrocessionẽ eius ezechie tempore.

p Gentib⁹ nõ ostendunt. sicut deꝰ legit fecisse. ꝛ nõ solũ deficiũt ab operibus dei: sꝫ etiã creature. iõ subditur: q Nec̃ vt sol. lucebunt per diem.

r Nec̃ illuminabũt vt luna. per noctem: et nõ solũ deficiũt ab operibus creature supioris sed etiaꝫ inferioris ideo subdit: s Bestiẽ ꝛc. fugere ib̃ rectũ. ꝓpter ĩminẽs tempestatis periculũ: qõ nõ pñt facere dij gentium. iõ cõcludit: Nullo itaq; mõ ꝛc. t Mã sicut. Hic ponit deductio decima ꝛ accipit ex cõparatiõe idoloꝝ rebus nullum habẽtib⁹ effectũ. cuꝰ ꝺ: Mã sicut i cucumerario formido gallice resp̃uentail. u Nihil custodit. nã aues videntes q̃ nullum habeat motum sedẽt sup caput eius absq; timore: ita sũt dij illoꝝ nullã penit⁹ habẽtes ꝛtutem. x Eodẽ mõ ꝛ in horto spina alba. supra oĩs auis sedet. Similiter

y Similiter ꝛ mortuo ꝓiecto i tenebꝛas.i.inhumato. z Similes sũt dij illoꝝ. qꝛ nihil plus pñt q̃ corp⁹ mortuũ i ꝛra sepultũ. a A purpura q̃s. q̃ idunt idola. b Et murice.s.simili illi vñ fiũt idola. ex eodẽ enĩ murice aliq̃ de vna ꝓte fit idolũ: ꝛ de alia sternit̃ platea ꝓpter lutũ euitandus.

c Que supra illos tenẽt. supple nõ apparet. i. non apparet aliq̃ rõ quare idola sint superiora vl melioꝛa ꝛdit/onis q̃m purpura qua vestiunt̃ vel murice vnde fomant̃. ex q̃ colligit: Scietis vtiq; qꝛ nõ sunt dij. d Ipi etiã. sꝫ dij idolatrarũ. e Postremo comedunt̃ qs dupliciter intelligit. vno mõ. qꝛ a latronib⁹ seu raptoꝛib⁹ vendunt̃ et sic ꝓcisi eorũ comedit̃. alio mõ. qꝛ post longã durationẽ a vermibus corrodunt̃: si sint ligna: ꝛ a rubigine cõsumunt̃: si sint metallica: ꝛ ab hostib⁹ cõfringunt̃ si lapidea. f Et erũt in opprobriũ. colentib⁹ ipsa. Cõcludit q̃: g Melioꝛ est igit̃ hõ iust⁹. q̃ colẽtes idola. ꝛ subdit ratio:

h Nam erit longe ab opprobrijs. q̃ sunt inferenda idolatris: ꝛ min⁹ dicꝺo significat maius. nam hõ iust⁹ nõ solum debet esse longe ab opprobrijs sed etiã honorabilis cotã deo ꝛ angelis: qui in trinitate ꝓfecta viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Finis

a ruerit perspicuum est. Idipsum
b autẽ et spiritus in omni regione
c spirat: ꝛ nubes quibus cũ imperatũ fuerit a deo pãbulare i vniuersum orbẽ: perficiũt quod imperatum est eis. Ignis etiã missus desuper vt cõsumat mõtes ꝛ siluas: facit qõ ꝓceptum est ei.
d Hec autem nec̃ speciebus nec̃ virtutibus vni coꝛ similia sunt
e Unde nec̃ estimanduꝫ est nec̃
f dicenduꝫ illos esse deos: qñ nõ
g possunt nec̃ iudicium iudicare
h nec̃ q̃cq̃ facere hominib⁹. Sciẽ
i tes itaq; qꝛ nõ sũt dij ne ergo timueritis eos. Nec̃ enĩ regibus
k maledicẽt nec̃ benedicent. Sig
l gna enim in cẽlo gentibus non
m ostendunt: nec̃ vt sol lucebunt
n nec̃ illuminabunt vt luna. Be
o stiẽ meliores sunt illis: quę pos
p sunt fugere sub rectum ac pro
q desse sibi. Nullo itaq; modo no
r bis est manifestuꝫ quia sunt dij
s propter quod ne timeatis eos.
t Mã sic in cucumerario formido
u nihil custodit ita sunt dij illoꝝ li
x gnei ꝛ argẽtei ꝛ inaurati. Eodẽ
y modo ꝛ in horto spina alba: su
z pra oĩs auis sedet. Similiter
a et mortuo ꝓiecto in tenebꝛis: si
b miles sunt dij illoꝝ lignei et in
c aurati et inargentati. A purpu
d ra quoq; ꝛ murice quę supra il
e los teneãt: scietis itaq; qꝛ nõ sũt
f dij. Ipsi etiam postremo come
g duntur et erit in opprobriuꝫ in
h regione. Melioꝛ est homo iust⁹
i qui non habet simulacra: nam
k erit longe ab opprobrijs.

Finit liber Baruch: cum epistola Hieremię.

Incipit ꝓlogus sancti Hieronymi in Ezechielẽ ꝓpheram.

l Ezechiel ꝓpheta cũ
m Ioachin rege iuda
n captiuus ducꝰ est
o in babylonẽ: ibiq;
his qui cum eo ca
ptiui fuerant ꝓpheꝛauit penitẽ
tibus q̃ ad hieremię vaticiniuꝫ
se vltro aduersarijs tradidissent
cũ viderẽt adhuc vrbẽ hierosoly
mã stare quã ille casurã esse ꝓdixerat. Triceſimo aũt etatis suę
anno ꝛ captiuitatis q̃nto: exoꝛ/

Finit postilla Nicolai de lyra super librum Baruch.

Incipit expositio prologi in librum Ezechielis prophete per fratrem Brictonem ordinis minorum.

Zechiel propheta ꝛc. Iste prologus diuidit in quinq; ꝑticulas. In ꝓma ostenditur quis⁹ ꝓphetia hec tradit̃. vel quibus prophetа in isto libro loquitur. ibi: Ezechiel ꝓpheta ꝛc. In secũda describunt̃ ꝓphetie tempus ꝛ locꝰ: ꝛ loquendi modus: Tẽpus aũt describit tripliciter. primo per etatẽ prophete. ibi: Tricesimo aũt etatis sue anno. secũdo ꝑ captiuitatem. ibi: Et captiuitatis quinto. tertio qꝛ ꝓphetauit simul tempore cum hieremia: vnde dicitur hic: Et codem tempore ꝛc. Locus tangit̃. cum dicit: In chaldea. ꝛc. Modus loquendi. cum dicit: Sermo eius nec satis discretus ꝛc. In tertia parte cõmendat̃ a dignitate et a seruitute. Dignitas notat̃ cum dicitur: Sacerdos ꝛc. Sermonis ꝓfunditas notat̃ ibi: Principia voluminis ꝛc. In quarta parte insinuat Hieronymꝰ quare trãstulit libꝝ istũ: sc̃z ꝓpter varietatem translationum a veritate hebraica discrepantiuꝫ. ibi: Sed et vulgata eius editio ꝛc. In quinta inuitat paulam et eustochiũ: vt trãslationẽ istam legant: docẽs qualit̃ subsannantes emulos cõfundant. ibi: Legite igit̃ et hunc iuxta ꝛc. His visis ĩcipimus. h Cum ioachin rege iuda. iiij. Regũ. xxiiij. Transtulit quoq; ioachin in babylonez ꝛc. ibidẽ ꝓponit de ceteris captiuis qui de hierusalem translati sunt in babylonem. i Pocnitentib⁹ q̃ ad hieremie vaticinium. i. ꝓphetiam dicẽtis Hieremie. j. Ueniẽt et ponent vnusquisq; solium suum i introitu portarum hierusalem ꝛc. Irem. xxj. Posui faciem meaz super ciuitatẽ hanc in malum ꝛ nõ in bonuꝫ ait dñs. In manu regis babylonis dabit̃: ꝛ exuret eã igni. Et ꝓponit ibidem: Qui habitauerit in vrbe hac morietur gladio fame et peste: qui autem profugerit ad chaldeos viuet. et sequitur: tradendo tradetur ciuitas hec in manus exercitus regis babylonis ꝛc. Propter huiusmodi ꝓphetias territus ioachin rex iuda tradidit se ꝛ suos regi babylonis oppugnanti hierusalem: ꝛ ipse transtulit eos in babylonem sicut legitur. iiij. Regũ. xxiiij. quia rex babylonis non tunc destruxit hierusalem: sed constituit ibi regem sedechiam. Penitebãt ili q̃ ad hieremie vaticinium se vltro aduersarijs tradidissent cum rege ioachin. m Cum viderent adhuc vrbem hierosolymam stare. sedechia regnante.

n Quam ille casurã esse predixerat. vt supra dictum est. et tamen tota ꝓpheta eius verificata est. sicut ꝑz. iiij. Regũ. xxiiij. Isti erant iudei de quib⁹ dicebat sedechias Hiere. xxxviij. Sollicitus sum ꝓpter indeos qui transierunt ad chaldeos: ne forte tradar in manus eoꝝ et illudant mihi.

o Exordium est. i. incepit. In prudenti prologo in Hieremiam inuenies vnde dicitur exordium. p Ad cõcaptiuos loqui. i. ꝓphetare eum captiuis. sicut pater in principio libri. vbi dicit: Cum essem in medio captiuoꝝ ꝛc. q Et eodem tẽpore. ꝓpheꝛauerũt ipse et hieremias. i. cõtemporanei fuerũt in ꝓphetãdo: sic de scholari qui fuit Parisiꝰ in scholis per q̃draginta annos: ꝛ de alio scholari qui tantũ per tres annos eum eo studuit: dicitur q̃ sunt cõtemporanei in studio: nõ quia in toto: sꝫ quia in aliqua parte temporis conueniunt. r Licet posterior. ecce successio ẽtum ad prophetie exordium.

s Dic in chaldea hieremias in indea. ecce varietas locoꝝ. ꝛ v. Hieremie iuenies quot annis ꝓcesserit hieremias in propheti. t Ad modũ: id est valde. u Principia voluminis. sc̃z primũ capitulũ. x Et finẽ. sc̃z vltima nouem capitula: vide glosam positam. J. circa principiũ precedentis prologi. y Sed ꝛ vulgata eius editio: id est translatio que fuit inuẽta hierosolymis cuiꝰ auctor ignoratur. z Non multuꝫ tamen in aliquibus. a Distat ab hebraico: id est ab hebraica veritate: et non solum ista translatio distat: sed etiam alie q̃ sibi inuicem aduersantur: vnde mirat̃ hieronymus dicens: b Unde satis miror quid causę ꝛt. cadẽq; habet hebraica veritas.

c In aliꝰ diuersa. ab hebraica veritate. d Per colũ. i. per maiores orationis sectiones vl clausulas. vt Esa. j. Dereliquerũt dominum: blasphemauerũt sanctum israel: abalienati sunt retrorsum. e Et comata: id est minores decisiones quaruꝫ singule clausule paruꝫ valẽt per se. sed ꝺes simul collecte integrum sensum reddunt vt Esa. j. De genti peccatrici: populo grani iniquitate: semini nequ filijs sceleratis. In prologo sup Esaiam iuenies plenius de colis ꝛ comatibus. f Amici mei. i. inimici. ironia est que sententia pronũciatiõi cõtrarium habens intellectum.

g Subsannauerint. subsannare est rugato et contracto seu distorto naso irridere. vide in opusculo de expositione vocabulorum biblie. h Dicite eis q̃ nemo eos cõpellat vt scribant. i. vt aliqua scripta faciant sil vos me cogitis ad scribẽdum: et ita contempti confundentur. vel sm aliam litteram: Dicite eis: q̃ nemo eos compellat vt scripta mea legant: ꝛ ista littera magis videtur concordare cum sequẽtib⁹: vnde dicit: i Sed vereoꝛ ne ꝛt. q. d. nemo eos compellit ad legendum scripta mea que ita subsannant. Sed vereoꝛ. i. timeo. k Re illud cis. sponte legentib⁹. l Eueniat. i. contingat. m Quod grece significantius dicitur. in detestationem talium q̃ latine: quia apud grecos verbum est vsitatũ ꝛ maxime detestationis expressiuũ. vel significatius: id est valde significatiue: q: maximã detestationẽ significat.

n Vt vocent fagolidon. i. maledicta comedentes. i. in corpoꝛantes sibi ea de quib⁹ prius maledixerunt detrahendo. quidam exponũt sic: fagin grece idẽ est q̃ comedere. licoꝛos idez est q̃ maledicta. vnde fagolidon dicunt̃ detractoꝛes q̃si maledicta vel maledictiones comedentes: q: nihil aliud videnẽt habere in oꝛe: nihil aliud maliteare nisi maledictas detractiones.

o Hoc est. apud nos. p Manducantes senectas. quasi dicat nos latini vocamus manducãtes senectas qui a/pud grecos emphatice fagolidoꝛi nuncupantur. Senecta sm Papiam grecũ est quod latine dicitur belua ĩmundum alal. hanc enim physiologus dicit aliquãdo maremaliquãdo feminam: ꝛ quia est animal ĩmundũ emphatice ponit hic ꝓ ĩmundicia. ꝛ est sensus: Manducantes senectas. i. qꝫ vnus detrahendo cuomit alius audiẽdo deglutit: ꝛ ita in hmõi ĩmundicijs delectantur sicut famelici delectantur in comedendo sm Augustinum hec senecio senectionis dicitur aliquantulũ senex: et inde hec senecta dicitur pilatura labioꝝ: vel labiuꝫ senis: vel illud rubeuꝫ quod est sub aure ꝓscio q̃ quod discernitur vtrum sit recens aut non. dicuntur ergo manducãtes senectas. i. pilaturas illas que valde immunde sunt. vel senectas. i. labia sicut quis ex indignatione et ira corrodit labia sua: vel senectas: id est illuuias piscium que nihil valent ꝛ cito putrefiunt: per quas detractiones inutiles et fetide designantur. Alij dicunt q̃ senecte dicuntur saliue descendentes per genas senis quas pre senectute retinere non põt: sed eas emittit per molares dentes: qui canini: id est detractoꝛij dicũtur: quod conuenit inuidis: de quoꝝ maloꝝ labiꝝ frequenter inmundicia detractionis emittitur. Alij dicunt q̃ senecta dicitur mus qui immundus est. Alij dicunt q̃ senecta dicitur quedaꝫ herba prouocans appetitum. sc̃z nasturcium. ꝛ sm hoc exponunt: Manducantes senectas. i. appetitum detrahendo prouocantes in quo delectantur sicut famelicus in comestione.

Explicit qualiscũq; expositio istius prologi. Incipit postilla fratꝛis Nicolai de Lyra super Ezechielem ꝛ primo eiusdem prefatio.

Aperti sunt celi ꝛ vidi visiones dei: Ezech. j. In verbo ꝓposito ab ezechiele dicto possunt notari ꝛtiꝺoꝛ cause libri ezechielis ꝓphete quę ꝑ manib⁹ habemus. s. efficiens: formalis: materialis ꝛ finalis. Efficiens ꝺo causa duplex est. s. principalis ꝺo est ipe spũs sanctus referãs mysteria i hoc libro descripta. qui designat cum dicit: Aperti sunt celi. i. secreta celestia seu diuina ꝑ spiritũ sanctũ. ꝓpter qđ dicit: Apoc. iij. Hec dicit qui habet clauem dauid q̃ aperit ꝛ nemo claudit: qꝛ spiritus sancti operationes nullus potest impedire. Causa ꝺo efficiens instrumẽtalis est ipse ezechiel ꝓpheta: qui spiritusancto referãte vidit contenta in hoc libro: ꝛ fideliꝫ cõscripsit sm q̃ scribit Apoc. j. Quod vides scribe i librũ ꝛ mitte septẽ ecclesijs. i. vniuersitati fideliũ ad q̃s instructionẽ sunt destinata ea que sunt in hoc libro descripta. Circa causam formalem sciendus est q̃ duplex est forma libri. sc̃z forma tractatus: ꝛ forma tractãdi. Forma tractatus est diuisio libri in partes et capitula: de qua videbit ad litteram accendo. Forma ꝺo tractãdi ide est q̃ modus agendi: qui in hoc libro nõ est per rationem disquisitiuus sꝫ ꝓphetic⁹: et ideo notant̃ cum dicit: Visiones. In hoc enĩ libro plures visiones prophetice continent̃. vt patebit prosequendo. de quo potest exponi quod dicit Osee. xij. Ego visionem multiplicaui: et in manu prophetarum assimilatus sum: et per manus hic intelligunt̃ opera: quia prophete sancti aliquando prophetabant verbis: ꝛ aliquando sensibilibus factis. sicut dictum est in libro Hieremie q̃ ipse captiuationem populi frequenter ꝓnunciauit verbis: ꝛ aliquando factis. scilicet portando catbenas ligneas in collo suo: et similiter Ezechiel q̃ multas visiones ꝓphetic⁹ habuit: aliq̃s eas explicauit verbis: ꝛ aliq̃s sensibilib⁹ factis. vt patebit. J. prosequendo deo concedente. Cause ꝺo materialis et finalis tangunt̃ cũ dicit deꝰ. Et ꝺus pertinet ad causaz materialẽ siue subiectiuã. Sciendũ q̃ hic in naturali scientia corpus mobile ẽ subiectũ sub ratiõe absoluta. ꝛ in libris partialib⁹ sub rõne ꝺtracta. vt in libro celi ꝛ mũdi corpus mobile ad situz ꝛ sic de alijs. sic i tota sacra scriptura subiectũ ẽ ipse deꝰ sub rõne absoluta. ꝓpter qđ ꝺi theologia q̃si sermo de deo. ꝛ li bris ptialib⁹ sub rõne ꝺtracta. Dicit aũt Ra. Sa. q̃ oĩs ꝓphete nõ sũt locuti nisi ad dies messie. i. ꝓnũciando tpa ꝛ mysteria christi: quia christus apud nos idẽm significat q̃d messias apud hebreos. Christus autẽ est nomẽ diuini ꝛppositi: habẽs diuinã naturã ꝛ humanã. ꝛ sm ꝺ de⁹ humanandus ẽ ssꝫlectũ generaliꝫ in libris ꝓphetalib⁹. ꝛ sub rõne magis ꝺtra/

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prefatio Nicolai de lyra in Ezechielem

bente in libris singularib⁹.in libro de anima qui ẽst pars naturalis philosophie corpus mobile animatū ẽst subiectum et ꝛ sub rationib⁹ adhuc magis contrahentibus in libris sequẽtibus ad ipm vt corpus mobile animatū anima vegetatiua i libro de vegetabilib⁹ ꝛ plantis.ꝛ corpus mobile animatuz respirans in libro de respiratiõe. De ratiõe vero cõtrahente ad hũc librũ illud qd ẽ generale olib⁹ ꝑdictis videẽ mihi q ꝑ habilit pũ dici qd hec ẽ ratio ꝑsidẽtie creaturis:ita q de⁹ humanitatis sub ratione ꝑsidẽtie.vel vt ꝑsidẽs creaturis ẽ obiectum in hoc libro.sicut plenius videbit ꝑsequẽdo.ista tñ ꝑsidentia aliter conuenit ei ꝟm humanã naturã ꝛ diuinã:q: ꝟm diuinã cõpetit sibi a ꝓncipio creature.ꝟm hũanã ℞o a ꝓncipio sue incarnatiõis auctoritatiue tñ:ſz executiue cõuenit ei a tpe sue glorioſe reſurrectiõis.ꝓpter qđ tũc dixit Matth.vlti. Data ẽſt mihi omis potestas in celo ꝛ in terra. Sic g̃ causa materialis vl subiectiua hui⁹ libri ẽſt de⁹ sub rõne ꝑdicta. propter qđ dicit.ſ.xl. Facta ẽſt sup me man⁹ dñi ꝛ adduxit me illuc in visionibus dei. Circa cãm finalẽ sciendũ q deus ẽſt ꝓncipium et finis omniũ.ꝟm qđ dicit Apo.i. Ego ium alpha ꝛ o ꝓncipiũ et finis. et hoc loquẽdo ꝑ fine extrinseco seu obiectiuo. Finis aũt intrinsecus seu subiectiu⁹ intellectualis nature duplex ẽſt. Unus ẽſt ꝓpinquus.ſ.cognitio dei et potissime habita via supnaturali cũ enigmate tñ:ꝛ vt habet dilectionem adiunctã.et hic ẽſt finis ꝓpinquus huius libri:qui scripⁿ ẽ ad habendũ noticiã ꝛ dilectionẽ dei in ꝑsenti.de qua dicit: Sap.xiij. Vani sunt omnes hoies in quib⁹ nõ subest sciẽtia dei. vanũ gñt dicit illud qđ nõ attingit finẽ debitũ. sicut medicina dicit vana q̃ nõ inducit sanitatẽ ad quã ẽſt ordinata. Omẽs aũt hoies inq̃tũ sunt facti ad imaginẽ dei:ad beatitudinẽ supnaturalem sunt finaliter ordinati:ad quã nõ possunt attingere sine ista sciẽtia que ẽſt illius beatitudinis ostensiua. Ad finem eni totaliter incognitũ nullus potest dirigere actus suos ꝓpter qđ merito dicunt vani homines carentes scia dei. Alius ℞o finis intellectualis nature ẽſt remota visio dei clara ꝑout habet adiungi fruitionem perfectam.et hic ẽſt finis remotus huius libri: sicut ꝛ totius sacre scripture.de q̃ fine dicit saluator Joh.xvij. Hec ẽſt vita eterna vt cognoscant te solum deum verũ ꝛ quẽ misisti iesum christum. Ad quam vitam nos ꝑducat qui cũ pat⁹ ꝛ spiritu sancto vivit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen. ℣ Et factũ

Introductiones in librũ Ezechielis prophete

Origenes

In ois captiu⁹ ꝓ peccatũ suũ captiu⁹.ꝟ populꝰ ꝓ peccato tradit nabuch.in babyloñe ducit:ꝛ ꝑ ꝓphete cũ eis ꝛ viri sancti vt in eis captini cõsolationẽ ꝛ ãmonitionẽ haberẽt:ꝛ convecti in patriaz redirent: aliter enim nõ penitereꝫ. Exercuiat deꝫ nocentes:sed vt pater romẽtis clemẽnã misceat. In egyptus quoq; ꝟ attẽdet:Voluit eos punire:ſz irã suã temperauit. Ut̃ ioseph in egyptũ delatus ẽſt:pharao somniũ vidit et multa hmõi ꝑmisit:vt ꝓuideret sibi. Amat nos deus etiã ꝛ⁹: Sz punit nõ ꝑsit cũ emolumento scire q̃ amenꝫ a patre. Ut̃: O magna multitudo p.r.o.q.a.t.t.nõ amantib⁹. Cuz g̃ audieris de ꝑsi captiuitate:crede quidẽ ꝟm fidẽ historie:ſz in significationez rei alterⁱ ꝑcessisse. Tu enim qui fidelis vocaris:qui in hierusalem cõmoraris:si peccaueris nabuch.i.diabolo traditus in babyloneꝫ.i.i cõfusionẽ ducẽris:si penitentiã egeris mittet tibi esdras.i.adiutor.ſ.verbũ iuuãs qui te reducat ꝛ hierusalem edificare faciat. In adam eni omnes moriunt:ꝛ in christo omẽs vivificanꝫ. Fuit aũt adam in paradiso:sed serpes captiuauit eum:ꝛ de paradiso eiecit:ꝛ venit in locũ lacrymarum: Serpens hostis cõtrarius veritatis:nõ tũ a ꝓncipio neq; statim supra pectus ꝛ ventrẽ suũ ambulauit: Sicut adam et eua nõ statim peccauerũt.ita ꝛ serpens aliquãdo nõ serpens cum in paradiso delitiarum mozareꝫ. Deus quippe mortem nõ fecit:nec maliciam operatus ẽſt:liberũm arbitrium ꝛ homini ꝛ angelo ad vniersa ꝑmisit. Alij ergo per arbitrij libertatẽ ad bonorum ascenderũt summitatẽ:alij in malicie profunduz corruerunt. Melius aũt fuit vnũquẽq; derelictũ ꝓprio arbitrio niti laborare ꝛ ꝑ bona opa esse sibi causaz salutis q̃ dormiẽtẽ et ociosũ in terrena ꝓsperitate quiescere. ezechiel filius hoc figura christi qui predicat captiuis remissionẽ. Ezego. Prophetie tpa tria sunt:preteritũ presens ꝛ futurum: sed in duobus ꝓphetia etymologiam perdit:que ꝓphetia dicta q̃ futura predicat:eum de preterito vel de ꝑsenti agit nominis sui rationem amittit:q: ea dicuntur que ꝑterita vel presentia sunt. Prophetia de futuro. Ecce virgo concipiet ꝛ pa.ſi. De preterito. In ꝓncipio creauit deus celũ ꝛ ter. De ꝑsenti qua Paulus dicit:Si aũt ois ꝓphetet intret aũt quis infidelis aut hypocrita ꝛc. vsq; ad occulta cordis eius manifesta fiũt: in quo notatur ꝑsentia prophetari. Unde animaduertit: q: prophetia dicit:nõ quia ꝑdicit futura: sed quia prodit occulta. Rem quippe sicut in futuro ab oculis nostris subtrahũt tpa:ita in ꝑsenti subtrahit causa. Presens enim cogitatio abscõdit in latenti corde. Aliquãdo aũt res per absentem tegitur locum que mutatur ꝑ spiritũ:et ibi ẽſt ꝑsens ꝓphetantis animꝰ vbi nõ ẽſt corpus. Unde ad giezi heliseus: Nonne cor meum erat in presenti:quando reuersus ẽſt homo in occursum tibi.

Sciendũ quoq; quia ꝓphetie tpa inuicem sibi ꝛ⁹inunt ad probationem: vt ex futuris preteritaꝫ ex ꝑteritis futura probentur. Cum enim de preterito dixisset moyses: In ꝓncipio creauit deus celum et terram. De futuro quoq; in fine libri in persona iacob ꝓmisit dicẽs: Nõ auferet sceptruz de iuda ꝛc. Qui etiã ꝑ semetipm ait: Prophetã suscitabit vobis dominus deus vester de fratrib⁹ vestris:tanq̃ me.ipm audietis. Ut dum implerẽt que futura ꝓdicit:de preterito vera dixisse crederẽtur. Ex ꝑteritis quoq; futura ꝓbantur. Unde rex Ezechie regabylonis a magis ꝛ ariolis suis nõ solũ interpretationem somnij:sed etiã ipsum somnium quesiuit.ſ.vt ex ꝑterito colligeret:quid certũ de futuro teneret. Daniel aũt vtrumq; dixit:ꝛ ex ꝑteritis q̃ vera de futuro diceret ostẽdit. Prophetia autem presentis nec futuri attestatiõe indiget nec ꝑteriti. De modis quoq; et qualitatib⁹ ꝓphetie differam⁹. Spiritⁿ quippe ꝓphetie nec semp nec eodẽ modo animũ ꝓphete tangit. Aliquãdo ex ꝑsenti tangit ꝛ non ex futuro:aliquãdo ex futuro ꝛ nõ ex presenti:aliquãdo ex ꝑsenti ꝛ ex futuro:aliquãdo ex ꝑterito et ꝑsenti ꝛ futuro:aliquãdo ex ꝑterito et nõ ex futuro:aliq̃ ex futuro ꝛ nõ ex ꝑterito:aliquãdo in ꝑsenti ex parte tangit et ex parte nõ tangit:ꝛ in futuro similiter:ex presenti tangit ꝛ nõ ex futuro. Unde iobãnes venientẽ dñm videns ait: Ecce agnus dei ꝛc. Sed cũ moriturus esset missis discipulis requisiuit dicẽs: Tu es qui venturⁿ es: an aliũ expectam⁹. In quib⁹ verbis ostendit q: dñm venisse nondum erat:ſz an ꝑ semetipm ad aperiẽda inferni claustra descenderet dubitabat. Aliquãdo ℞o ex futuro tangit ꝛ nõ ex presenti. Unde isaac que filio suo iacob longe post futura erant nunciauit:quis autẽ esset scire nõ potuit. Aliquando ex presenti pariter ꝛ futuro. Unde iacob qui caligantibus oculis nepotes dinoscere nõ poterat:quis mꝫor esset:quisue minor ductis in obliquum brachijs dexterã minori: similiꝛ maiori imposuit. Unde post ait: Scio fili mi ꝛc. Et iste quidẽ erit in populos ꝛc. Sic ꝓphete ahie animũ ex presenti pariter ꝛ futuro ꝓphetie spiritus tetigerat cũ caligantib⁹ oculis eam q̃ se esse aliã simulabat: ꝛ vxorẽ hieroboã cẽ cognouit:et qđ futuꝛ ei erat aperuit dicẽs: Ingredere vxor hieroboam qre te esse aliã simulas ꝛc. Aliqn aũt ex ꝑterito ꝛ ꝑsenti ꝛ futuro sicut elizabeth ad se venire mariã cõspicies:q: incarnatũ verbum in vtero gestaret agnouit:eamq; dñi fui matrẽ vocauit dicẽs: Unde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me. De cursu cõceptiõe ꝑ angelũ ad ioseph dicit: Quod eni in ea natum ẽſt de spiritusancto ẽſt. Quod.ſ.elizabeth dicit: Beata q̃ credidisti quoniã ꝑficiẽtur ea que dicta sunt tibi a dño. Nec aperte ostẽdit qz q angelus ad mariã dixerat ꝑ spiritũ a gnouit:ꝛ que ẽ futuro sequerenꝫ ꝓuidit. Aliquãdo ex ꝑterito tãgit ꝛ nõ ex futuro. Ut̃ paulus: Sensum revelationẽ notum mihi factũ ẽſt sacramentũ. Qui tñ hoc ipm euangeliũ predicatur⁹:cũ ascẽderet hierusalem ait: Ecce ego alligat⁹ spiritu vado in hierusalẽ que in ea futura mihi sunt ignorans. Hoc eni euangelij sacramentum ẽſt:quia vnigenitus patrⁱ incarnat⁹ ẽſt:perfectus homo fact⁹ ẽ:crucifixus moꝛtuus ꝛ sepultus: tertia die resurrexit:die quadragesima in celum ascendit:et sedet in dextera patris. Euãgeliũ itaq; cognouit: sed q̃ ꝑ eo passurus esset ignorauit. Unde ait: Nisi q: spiritusancⁿs ꝑ omnes ciuitates protestatur mihi dicens: Quoniam vincula et tribulationes me manẽt. Ubi apte ostendit q: ea q̃ ipsi futura essent vl erãt alij revelata ẽnt:nõ aũt ipsi. Unde ait Agabus: Virũ cuⁱ cona hec ẽ ita allegari oportet i hierusalem. Aliquãdo ex futuro tangit spiritus ꝛ non ex ꝑterito:nec ei cui de manubrio ꝛpussum ferꝛ ceciderat inquit heliseus: Ubi cecidit:Et mõstrato loco immisit lignũ ꝛ natauit ferrũ. Aliquãdo ℞o in ꝑsenti ex parte tangit ꝛ ex pte nõ tãgit. Ut̃ missi a cornelio militeꝫ:petro sũt ꝑ ipsum nũciati:q: spiritus ℣ dixit ei:

N dixit ei:Ecce tres viri querũt te. Ad q̃s descendẽs ait: Que causa ẽ ꝓter quã venistⁱ? Ut̃ aperiⁿ q: cãm a spũ nõ audierat. Aliqn in futuro ex pte tãgit:ꝛ ex pte nõ tãgit:Sic filij ꝓpheraz de auferẽdo heliaz ad heliseum dicũt:Nũq̃d nosti q̃ hodie rollat dñs dñm tuuz a te? Quo tñ ablato in rupibus ꝛ vallibus querẽtes eũ se diſperserũt. Sciebãt eni q: tollj posſit: ſz nesciebãt q̃ inueniri nõ posset. Ut̃ idez helisⁿ dixit regi israel:Percute iaculo terrã. Et cuz percussisset trib⁹ vicib⁹ ꝛ stetiſſet iratus contra eũ ait:Si percussiſſes q̃nquies aut septies sine septies ꝛ percussiſſes syriã vsq; ad cõsummationẽ:nũc aũt tribus vicib⁹ pcuties eã. Moueratⁿ eni q: toties pcuteret syriã q̃tiẽs terrãtis nõ q̃ties pcuteret terrã. Sic samuel vngenduz noue rat dauid ſz tñ dicebat:audiet saul ꝛ interficiet me. Dauid q̃ dem vnxit ꝛ ocultis nõ ẽ ꝛc. Sciẽdũ q̃z q: alij ꝓphete ex proximo tãgunt ꝛ ñ ex lõginq̃:alij ex lõginq̃ ꝛ nõ ex ꝓximo: alij ex vtroq;. Nõ de lõginq̃ ſz de ꝓximo samuel tactus asinas inuẽras nũciabat:saulẽ regẽ ꝑdixit futurũ q: dauid ei succedit ꝑdicit:ſz q: pater eterni regis futuꝛ ẽſt nõ ꝑdicit. Quidã aũt de lõginq̃ ꝛ nõ de ꝓximo tãgunt ꝓphetie spũ:sic dauid Icarnandũ de iudea verbũ dei nouerat dicẽs:Nõ fact⁹ ẽſt in ea:ꝛ ipse ſ.e.a.tñ mlta e vicino ñ itellexit.sic Fuũ Miphiboseth Sibi cõtra dñm suũ mẽtiẽtẽ. Et Amasse ꝑmittẽs ait: Nec faciat mihi deⁿ ꝛ hec addat:si nõ magister militie fueris cotz me oꝫ tpe ꝓ ioab. Quid sequerẽt ignoraꝫ. Amasa eni nec ꝓnceps militie fuit:ꝛ ꝓ ioab vitã finit. Et cũ templũ deo ꝛstruere voluit ꝓphetã aliũ cõsuluit. Quidã ℞o ꝛ ex lõginq̃ tãgunt ꝛ ex ꝓximo vt Esaias. Ecce ecl p̃futura ꝑucian:Ecce vir.cõ.ſ. Et alibi:Parvulus eni nat⁹ ẽ nobis ꝛc. Idẽ e vicino spũ ꝓphetie ezechia rege ait:q: ꝟ infirmitate sua surgeret ꝛ ãt annis postea viueret. Aliqn ꝓphetie spũs ꝓbis deeſt: quatenⁿ eũ semper adeſt ꝓphetis vir dei indicat qui contra samariã missus mala que ventura erant nunciauit:Sed prohibitus a domino in via comedere falſi ꝓphete persuasione deceptus ẽſt: Que fallax sermo nõ decepiſſet ſi spiritũ presentez habuiſſet.

Sciendũz quoq; ẽſt q: ꝓphete ex magno vsu prophetandi quedaz ex suo spiritu proferunt:et se ex spiritusancto ꝑferre suspicantur. Sed quia sancti sunt ꝑ spiritũ citius correcti: ab eo qui vera sunt audiunt ꝛ semetipos qui falsa dixerunt reprehendunt. Nathan eni vir sanctus dauid regez aperte de culpa reprehendit ꝛ que ei ventura essent nunciauit:ꝛ de templo edificando requisitus ait: Omne quod ẽſt in corde tuo vade ꝛ fac:quia dominus tecum ẽſt. Sed postea audiuit a dño Uade ꝛ loquere ad seruum meum dauid. Hec dicit dominⁿ deus: Nunquid tu edificabis mihi domum ꝛc. Inter ꝓphetas veros ꝛ falsos hec ẽſt differentia. Ueri ſi quid aliquãdo per spiritum sunum dicũt ꝑ spiritũ sanctũ eruditi ab auditoꝛ⁹ mẽtib⁹ citⁿ euellũt. Falſi in sua falsitate ꝑdurãt. Moꝛã dñ aũt quõ dñs ad ꝓfectũ hoim ire sue moderamina dispẽsat: Israelitẽ ꝓpter idioꝛa sno detinẽbat:iõ ꝛ captiuitate regi babylonis ꝓuidebat:cũ q̃ ezechiel ꝓpha ꝛ captiuitate mittⁿ:quẽ diuꝫ gꝛa ita sibi placabilẽ reddidit vt ꝑ cũ vẽtura ꝑdiceret ꝛ afflictⁿ ꝓsolationẽ daret. Cõsideremⁿ q̃ si possim⁹ ꝛta ꝑ dispẽsatio supne ꝓvidentie. Sic iratⁿ ẽ dñs ꝓpter suo vt nõ oino iratꝰ esset. Jõ in captiuitatẽ ꝓpter tradidit:ſz qz nõ oino electos suos cũ illo misit:vt ex yna eadẽq; re ꝛ carnalib⁹ daret purgatiõis flagellũ ꝛ spũalib⁹ ℞nⁿ. Iteremẽ ꝛ tie iniuⁿ iraſce retur vt eos ꝓ iustoꝛ cõsoniũ cõsolaretⁿ:ne si eino deleret nullus ꝑ culpã ad venia rediret. Sic q̃s ꝓpter cui ꝓpe oratiõnẽ iratⁿ fuerat ꝑ moysen dicẽ:Nolite ascẽdere neq; pugnetⁿ:nõ eni sũ vobiscũ:ne cadatⁿ coꝛa inimicⁱ vrⁱs.o ineffabilia diuine pietatⁱ viscera cũ eis nõ erat. vt vincerẽt:ꝛ cũ eis erat ne ꝑirẽt sic quinto delinqnti irata mⁱ si ꝑceps ire ꝛ sperauerit:accurrit manũ rẽdit ire oblita pietate plena. Sic. Ulius ꝓphetice locutiõis ẽ:vt ꝓ ꝑsonã:tps:locũq; deseribat:vt ad ℞iatẽ solidi⁹ ostẽdẽdã aũ radicẽ historie figaⁿ:et pⁿ fructⁿ ihũs ꝑ signa ꝛ allegoriã ꝑcat. Hoc fac ezechiel d. Et factũ ẽ i anno tri.ꝛc. Sciẽdũ aũt q: visiõi intime ℞ba q̃ ꝓtulit copulauit:sic iciplẽs. Et factũ ẽ.subiũgit eni qđ ꝛtⁿ rⁱ⁹ loq̃ ichoat:ac si illⁱ forⁱ sit qđ int⁹ videbat. Idẽ. In trice simo/anno q: sermo doctrie nõ tuperet nisi i etate ꝑfecta. Ut̃ ꝛ saluator in.xij.anno i tẽplo interrogat:nõ docet:vt nõ ꝓsumãt boles i infirma etate ꝓdicare. Discit i terra q̃ semp angelos docet in celo. Ut̃ Moyses: Nõ arabis i ꝑmogenito bouⁱs.i. i bona opatiõe ꝑme etatis:nõ ꝑsumas officiũ ꝓdicationis:nec vomere nouelle lingue ꝑscidere et terrã alieni cordis. Dicremi.ri ꝛ daniel, ꝓphetie spiritũ pueri acceperũt:ſz miracula ad exẽplũ operatiõis trahenda nõ sũt. Aliud eni ẽſt qđ doctrie vim ꝛ disciplina discimⁿ:aliud ẽ qđ de miracło scimⁿ. Idez. Juꝫ filⁱ.ebo.ꝛc. Ezechielⁱ.fortitudo dei.f.hl.ꝰ q̃ ℞us ꝛ sapia dei.ꝛ filⁱ bnẽi.i.ꝺ pplo iudeoꝝ ꝑ petꝝ ꝓcepto natus veⁱt inꝫ ihũ.ebo. Incarnatⁿ ei peꝛoꝛ⁹ ꝓpingre dignatⁿ ẽſt: q̃ iniℏrate gnati ad celestia nõ poterãt ꝛsolevari. Chobar nãq; gue ꝛceptat. Hen⁹ ℞o hũanũ ꝛ gue ẽ ꝑ iniℏratẽ ꝛ fluit ꝑ mutabilitatẽ. In ꝛra chaldeoꝝ ꝑ q̃ captiuãtes vl q̃si ꝺmones. pctoꝛes aũt q̃si demones:ꝛ se ꝛ alios captiuãt:cũ natura homines ꝛ rõnabiles esse debeãt. Uiero. Ezechiel difficultatem:hebꝛeoꝝ mõstrat traditio. Miſi eni q̃s apud eos facer dotalis ministerij ertez.i.xxx.annos ꝑcuerit:nec ꝓncipia geneleos:nec cãtica cãticoꝝ:nec exodũ ezechiel:vel finẽ legere permittiⁿ: vt ad plenam scientiam et mysticos intellectus plenum humane nature tempus accedat. Et factũ

a T factũ ẽ ꝛc. Ca. I
c Die. Jn.xxx.ãno nõ
ctatis ꝓphete vt putant:nec jubilei q̃ ẽſt
annus remissiõis:ſz
a duodecigesimo anno iosie regis
iuda q̃ inuctus ẽſt liber Deutero
nomij in templo vsq; ad quintũ ea
primitaris annũ ioachim cognomẽ
to iechonie q̃ cũ matre duct⁹ ẽſt in
babyloñe cũ daniele ꝛ trib⁹ puerⁱ
et ezechiel q̃ ẽſt de tribu iude ꝓma
captiuitas quãdo ttilauit ira dei sup omnem hierusalem.

Allego. Alle. Domiⁿ in.xxx.anno ctatis sue ad baptiſmũ que nit in quarto mense.i.ianuario.ſ.anni ꝓncipio ꝟm romanos: Debꝛet ℞o nisan.i.aprilem mensem nouoꝝ primuz faciũt:in quo pasca celebꝛare. Greci martiũ. Apud onerales enim post collectiões frugũ ꝛ torcularia quãdo decime offerebant in templo:october erat primus: ianuarius q̃rtus. Quintã die mẽsis addit vt significet baptiſmũ in q̃ apti sunt christo celi ꝛ epiphanioꝝ dies ex ꝺ venerabil ẽ. nõ vt q̃dam putãt natalis in carne:tũc eni abscõditus est nũc apparuit. Ms̃ huic tempori cõgruit quo dictum est: Hic ẽſt filius meus dilectus in quo mihi bene complacui.

Uiero. Figuraⁿ ꝛpi q̃.xxx.ãno natⁿ veⁱt ad baptiſmũ q̃ ℣ in hoie

Incipit Ezechiel ꝓpha: La. I

a T factum est in
ꝟ tempus.
tricesimo anno i
a ꝟ subaudi mẽse pendẽte
sentẽcia quod.xxx. addidere vt manifestius fieret.
b ꝟ subaudis die.
quarto in quitã

a T factũ ẽ.dicit ꝛſc. Ca. I
e quẽter accedendũ ẽ ad for
maz tractatⁿ quę ẽ diuiſio libri:qui i duas ꝑtes diuiditur.ſ.i ꝓhemiũ ꝛ tractatũ q̃ incipit ibi:Et vidi Jn ꝓhemio ℞o ꝓmo ponit tps revelatiõis facte ezechieli ꝓphete.cũ ꝺr: Et factũ ẽ i xxx.anno.ſ.etatⁱ ezechiel vt dicit Uiero. in ꝓloge. Hoc eni tps ẽſt ꝛueniẽs regimini et ꝑdicatiõi. vñ:et Joseph in .xxx. suo anno factⁿ ẽ ꝓpositⁿ egypti Heb.xlj. Et tps baptizatⁿ Luc.iij. Et ertũc tps cepit ꝑdicare i publico. Sed ℣ ibⁱ videt qđã glosa sup locũ istũ q̃ dicit sic: Jn ãno.xxx. nõ eratⁱ ꝛc. Ad qđ dicẽdũ q: illa glosa ꝺr esse Hieronymi: ꝛ iõ nõ ẽ absolute intelligẽda:aliter ꝓtradiceret sibi:q: dicit ꝓtrariũ i ꝓloqo vt allegatũ ẽ:ꝛ iõ intelligenda ẽſt eũ ista ſuppletiõe: Jn.xxx. ãno nõ ctatis.supple tantumꝰ:sed cũ ℣ in tricesimo anno altertius enimeratiõis:que antẽ sit illa:Hiero. ꝓsequit in illa glosa dicẽs:q: incipit a.xvij. anno iosie regis. Ad cuⁱ intellectũ sciendũ q: indeⁱ aliqñ in libris ꝛ cartibus numerabãt annos a inbileo ĩmediate ꝑcedẽte:ꝛ sic nõ accipit ℣ ꝟm Hiero. aliqñ ℞o nũerabãt ab aliq̃ facto notabili emergẽte.sic a fũdatiõe tẽpli ꝑ salomonẽ ꝛ a trãsmigratiõe ioachin. vt habet i ℣ ꝓhemio: ipe ẽ annus quintus trãsmigratiõis ioachin. Anno aũt iosie.xviij. re

pertus

Nu.12.a

¶ in homīe perfecta etas est. Ūñ i libro numeri nō ſm septuaginta a vicesimo ānto anno etat': ſz ſm hebreos a tricesimo ſcīpiūr sacerdotes i tabernaculo mīstrare.

Gen.14.g

In cui' signū hcessit ioseph i egypto ciu-

Dar.3.a

rienti populo trumē ta largitu' ē.et Johannes ad fluēta ior danis baptismū pe nitentie predicauit.

a ¶ Inxta flumē chobar. Hieronymus. Chobar ppriū nomē fluminis: sed qz grane ſterptak tigrim vt euphratem: et ofa magna et grauissima flumina q in terra chaldeorum esse perhibe tur significat.

b ¶ Aperti sunt celi et. Hierony. Non omnisiōe firmamēti ſz fide credētiū eni reuelata sunt secreta celestia: sic i baptismo saluatoris eum spūssanctus in specie colūbe descēdit. c ¶ Translmigrationis. Hiero. Nō captiuitatis: qr spōte se tradēs ducī' est in babyloñē. igit Joakim .i. iechonie

Nu.12.a

dicit ꝑma trāsmigratio: Sedechie ꝺo se cūda vl extrema captiuitas. d ¶ Factū est xp̄ū dñi et. Hie. Notādū qr ezechiel mō ipse ſe mō quasi alius de se loquit. Loquit ei p eū spūs q ꝑsidet ḡsi ali' loq tur: ipe quasi p se qui ꝑsidēti paret. Ūñ i moyse: Erat enī moyses mitissim' sup

Job.19.a

omēs homīes. hinc Johānes ait: Videt illum discipulū quē diligebat ihesus. Et

2 Cor.13.a

paulus: An experimētū ḡritus eius q̄ in me loquit christ'. Recte g ḡsi ſ alio sit: Facta ē sup eū ibi m.ꝺo.et ꝺe se et inda: et ecce vent' tur. e ¶ Bñi. Hiero. i. spretus atq; cōtemptus: pater quoq; christi ab oīb' cōtemnit: hereticis q̄ vet' nō suscipiunt testamentū. f ¶ Chobar. Hieronym'. Danieli quoq; qui et ipse in babylone erat inxta fluuiū furnor' sacramenta pandunt sup aquas. imo in aq̄s purissimis vt baptismi poſtia monstra-

Deut. 9.c

retur. Paulus quoq; cū ab anania i domino lotus est: tegentib' ꝓnus oculos squamis: caruit cecitate. Jn Geneſi quo q; que primo viuerent de aquis egressa sunt. g ¶ Mān'. Hiero. i. fortitudo in q̄ israel eductus ē de egypto: cui' ꝓtem in

Exo.3.c

telligūt magi pharaonis dicētes: Digi-

Lu.11.c

tus dei est. Ūñ: Si ego in di.ḃ.c.ꝺ. Pro

Mat.12.c

quo in alio euangelio: Si ego in spiritu dei ejcio ꝺe. h ¶ Et vidi et. Hiero. Jn ſolationē trāsmigrari populi reuelatiōne sentētie dei ꝓphetauit: et hāc visionem et templi ꝺedicationē in quorū exꝓsitiōe oēs iudei vniti sunt supza homi nem esse dicentes: nos magis suspicari q̄ explanari possumus.

i ¶ Et ecce ventus turbinis. Verbū hebreum ruba pro qualitate locorum vel

Ps. 103

spiritum significat. vt: Emitte spiritum

Ibi.14.5

tuum et ere. et. c. Vel animā. Ūñ: Egre-

Ps. 47

dietur spiritus eius et reuertetur in terram suam. Vel sicut ibi: Jn spiritu vehemēti cōteret naues tharsis. Qui ventū et flatū rēpectatis hic ītelligūt: vicūt ira

¶ et furoꝝ

¶ locus.

mēsis: cū essem i medio captiuo a

a ¶ vñ: Sup flumia bal.il.se.z ſic.ꝺum re.tuſion. ¶ Lanḡ lignū quod plan.eſt se.ꝺ.a.

rum iuxta fluuiū chobar aperti b

b ¶ ſm Ozige. oculos carnis. b ¶ nō mō vnā. vīsego visiones multiplicabo ꝺo. Ezechiel ꝓtexit

sunt celi: et ūidi visiones dei. Jn c ꝺ

¶ hoc quoq; ad tempus.

quinta mēsis: ipse est ann' qnt' e

¶ non captiuitatis.

trāsmigratiōis ioakim regi iu/ f

¶ persona.

a ¶ i. roborat' a ꝺeo: ipſi' quoq; dei virtus.

da factū ē verbū dñi ad ezechie e

lem filiū buzi sacerdotē in terra f

a ¶ captiuitū. f. b ¶ in ſtiludine hoim facē'.

chaldeoꝝ secus flumen chobar. g

a ¶ p carnē iam dei hominē cognoscit prophe/ra. ¶ aliter no intelligunt ur visiones. b ¶ filius per quem omnia facta sunt.

Et factā est sup eum ibi mānus g

a ¶ nabuchodonosor.

domini. Et vidi et ecce vēntus h ı

ei'. sicut nec alioꝝ multoꝝ. g Et facta ē sup eū ibi man' dñi. eleuās mentē cīus ad cognitionē secretoꝝ dei. h Et vidi. Hic ꝓfr ponit tractat': et qr liber iste ē de deo creaturis ꝓsidēte. vt. ſ. dicti ēt̄ ꝺiuidit in duas. qr ꝓmo ponit hui' ꝓsidē te sup eminēs modus. ſecō multiplex ei' affect'. ea. n. z icognit'. ꝓpt qs ꝺicūt a liqui exꝓsitores q primū capitulū virtualiſ ꝓtinent. Jn h aūt capitulo describit q̄ꝺaz imaginaria visio ad significā dū ꝺiuīe ꝓsidētie modū. cui' significationē ezechiel ſrellexit aliū nō fuisset. ꝓpha. ſm q' ꝺ: Daſ. x. Jntelligētia op' ē in visiōe. vt ꝺiffusi' ꝓtractaui i ꝓncipio libri psalmoꝝ. Jgit ꝓmo exponē' lra huius capituli applicādo eā ad appheniōnē imaginarie visiōis. postea ꝺicet q̄ꝺ p illā visionē imaginariā ſrelligat. Hec aūt visio imaginaria hz tres ptes. ꝑma cōtinet a ſalia apparentia. ſecā rotas apparentes inxta ea. que incipit ibi: Cūq; aſpicerē. tertia firmamentuz apparēs sup capita a ſaliū. ¶ Ad intellectū ño ꝺme pt' q̄ satis tradit ſuolute. cōsideranduz q̄ ꝓpha videbat imaginarie nubē magnā ab aquilone venientē igne ſuolutā. eo modo quo apparet i comflattōe. et p apertura illius nubis videbat quattuor animalia in oīb' ſimilia. licet aliqui ꝺicāt q̄ apparebat trīs vnū a ſal habens quatuoꝝ facies. ſed littera magis videt̄ ꝺocere q̄ essent quattuor a ſalia. sicut apparebit magis. J. ꝛ. ca. z sic crāt ibi. xvj. facies. et ſdē ꝺicit Ra. Sa. Ḡtum ad numerū faciez. ſū alit' exponit ꝺispositionē earum. Et quia illa quattuor animalia ab oīb' ꝺus ponunt similia in omnib': habita ꝺescriptione vnius habet' ꝺescriptio oīm. Dicunt ergo ꝺoctores nostri q̄ corpus animalis erat erectuz super pedes et in ſuperiori pte quadratū. vel ſm alios rotundū. non tamen ḡtum ad hoc est magna differentia. quia ſm vtroſq; facies ꝺisponebant ſm quattuor partes oppositas. ita q̄ facies hominis erat in parte animalis opposita ꝺirecte aſpectui ꝓphete. et ꝺicit pars anterior. in parte ño opposita seu posteriori facies aquile: et in alijs ꝺuabus ptib' sibi oppositis facies leonis et facies bouis. ita q̄ facies leonis erat in ꝺextera pte respectu faciei hominis: et facies bouis in ſinistra. Ra. Sa. aliter exponit ꝺicēs q̄ ḡtuor facies vnius a ſalis apparebant in ꝺirecto aſpectu ꝓphete. ita q̄ facies leonis erat ꝑma: bouis ſcā: bouis tertia: aquile quarta. et ita ītelligeꝺū in alijs trib' ptibus ḡꝺrati. Et i q̄libet a ſali erāt ſiſr quattuor ale: quarū erāt ꝺue ꝺemisse ad corp' tegendū: et ꝺue ſuperius erecte ad volandū: et p extensionez alaꝝ erāt ista a ſalia ad inuicē iuncta sicut homīes in choreis: et in q̄libet erant ḡtuor man' similes manib' bouis et similit quattuor pedes: quoꝝ tibie tales erant. q̄ flexura genu equalit flectebat ad ḡtuor ptes oppositas: et ſiſr plāta pedis cōliter applicabilis. pcedendo ad ḡtuor ptes oppositas: et sic illa a ſalia. pgredi poterāt ad quattuor ptes oppositas ablq; corpis ꝙuersione. sic ſi homo haberet oculos in posteriori pte capitis sicut in anteriori. et ſiſr sup vtrāq; aurē et genua equaliter flexibilia ad ptes ḡtuor: et plāras equalit applicabiles ad ꝺictas ptes posset ambulare ad ḡtuor ptes oppositas sine corpis ꝙuersione. Sciendū etiaz q̄ cuilibet faciei correspondebat vn' pes in parte inferiori in recta linea sub facie. Ale ño sic erāt situate q̄ vna erat inter ꝺuas facies et cōuerso. ſ. vna facies inter duas alas. et huic sentētie pōt ꝺe facili ira applicari. cū ꝺ: Et vidi imaginaria visiōe et intellectuali. i Et ecce ventus turbinis. qui facit revolutiones in aere.

Veniebat

¶ et furoꝝ dei venire a babylone. i. a nabuch. et hierusalē ſer p' annos visiōis hui' esse capiendā. Cernit enī hec visio ānto anno trāsmigratiōis. io. r. i. qui et ſedechie regnāri in hierusalē quintus erat qui post ſex annos. i. in vndecimo anno imperij ſui vrbe capta in babyloniā ductus est. Dis g qui habitant in tra fluuiū chobar: et ſpōte se trādiderāt: reuelat qr hīs fecerūt sentētie

a ¶ rempestatis. b ¶ ex quo exardescit malum ſu

turbinis veniebat ab aquilone: a

per terram. a ¶ christus. ¶ et qr ꝓphete nubes ſcā ista maior. b ¶ deus noster ignis est. c ¶ nubem vel verū qꝺ. i. mrus inpoluens.

et nūbes magna et ignis inuol/ b c

a ¶ bonus. ¶ vel cor.

uens: et splēndor in circuītu ei'. d

a ¶ ſcs venit z ignis ſimilitudo electri quod ē cōpositum ex auro z argento. b ¶ vel eorum.

Et de mēdio eius q̄si ſpecies ele/ e f

¶ quasi non veniſ vel ſpiritus.

ctri: id est ō medio ignis. Et i me g

a ¶ als eius. b ¶ Hie. ignis ē qui redēdus in/mea incredulis ſpiritu. ¶ nō natura. c ¶ post quadrifarmis. b ¶ euangelistarum.

dio eōꝝ ſilitūdo ḡtuoꝝ a ¶ christi.

bic aspect' eoꝝ. Silitudo homis b

a ¶ noticia ſdei qua cognoscuntur a deo.

in eis. Et quattuoꝝ facies vni: et c

a ¶ quia ad ꝺimicatē christi omēs simul penna coremplatiōis oculos leuant. b ¶ gressus acruū. ¶ Hie. qr sine ogib' fides z cōtēplatio nō valē.

ḡttuoꝝ pēnne vni. Et pēdes eoꝝ k

¶ non ad prauā ꝺifforti.

pedes recti: et planta pedis eoꝝ l

a ¶ fortitudo. ſ. in eis ē atq; ꝺiscretio: p bones eni ꝺcarorum. Vnde: Nō alligabis os bouis triturāti. b ¶ Hiero. qr mrus incedunt forcesq; ꝺiseren sunt q̄ in pede fisso signatur. c ¶ Hiero. Verba flāmantia que ad auꝺientes prodent z accēdunt z fubrika z tenuia quia plus ardēt ꝺesiderio q̄ proferant verbo.

quasi plātā pedis vitūli: et scintil m

a ¶ Hie. qꝺ ē valde ſonoꝝ: z oēm terrā exi. ſo. coru. ¶ qi ꝓdicatores ardēt ꝺesiderio: ſonāt verbo.

le quasi aspectus ēris candentis.

a ¶ actiua vita. ¶ virtus operis sub volatu contē plationis. b ¶ contemplatiua.

Et mān' bois sub pēnis eorū n o

¶ Hie. inflictat temperantia: fortitudo: prudētia.

in ḡttuoꝝ partibus z facies z pen p

nas p quattuoꝝ partes habebāt

¶ Hie. quia predicatoꝝ virtus z ſapientia ch̄ari/tatis z concordie pace sociantur.

¶ iunctēq; erant penne eorū alte/ p

a Veniebat ab aq̄lone. ſm situ hierusalē.

b Et nubes magna. ertēline z intensue

c Et ignis inuolues. ſic apparet in coruscationib' magnis. d Et splēdor in circuitu. ſic coruscatiōes emittūt splēdorē. e Et de

medio ei' q̄si ſpecies. i. ſimilitudo. f Electri. est autē electrū clarū rei/cōes auro z argento. de medio enim ignis videbatur egredi tal' refulgentia ſlue color. B Jn hebreo habetur: Quasi ſpēs halle mū. et ꝺicit ḃ Ra. Sa. q̄ ipe nescit p pte qd ſignificet halleuiyz: z iō nescio q̄re Hierony. trāstulit electruz. nō eni multum vꝺeret̄ ꝓbabile qr meli' ſrellererit ḃ zaicū q̄ ꝺoctor ille. g Et i medio ei' ſilitudo ḡttuoꝝ a ſaliū. q. ꝺ. ſi crāt a ſalia ſm veritatē ſs ſm apparentiā. h Silitudo bominis. ista facies ꝑmo ponitur quia erat i ꝺirecto aſpectu. ſacies tū bois expliḿ ꝑmo: qr est facies a ſalis notabilioris. ſ. rōnalis. i eadē tū linea facies leonis erat prima: bois ſcā: bonis tertia: aquile q̄rta. Et quattuoꝝ facies vni. ſ. a ſali mō ꝺicto. k Et pēdes eoꝝ pe. recti. i. nō babent aliquā exteſionē ex tibiam. vt sic ēnt ecſilit applicabiles ad oēm ptē. l Et plāta pedis eoꝝ q̄si plāra pedis vituli. Plāta aūt vituli ſz habet extēſionē vltra tibiā in pte anteriori tū illa ē modica. z ꝓpter ḃ ꝺicit hic: q̄si. quia nō erat i toto silis: qr plāta a ſalū hic ꝺescripto rū nullā habebat extēſionē ad aliquā ptē. z ꝓpter hoc hebrei ꝺicūt qr hec est littera: Et planta pedis eoꝝ quasi planta pedis rotū/ꝺi: sicut z tibia. z rō buī' ꝺiuersitat' est qr ꝺuo cio hebraica que ponit hic. ſ. raguel. cquoꝝ ea ē ad vitulū z rotū ꝺū. hebrei sequunt vnā significationē. z trāslatio nra aliā. hebrei tū ꝺicūt melius ꝺicere. quia expositio translationis nostre reducit ad ꝺictum comz. vt patet per ꝺicta. m Et similie quasi a. tē. ꝺebantur egredi ꝺe oēnlis animalinm.

n Et manus homīs. i. similes manib' bominis. o Sub pennis eoꝝ. quia ꝺebāt aliquantulū progredi ꝺe subtus.

p Junctēq; erāt penne eoꝝ. qr extremitas vnius tangebat extremitatem alterius.

¶ ꝺicere

†De pe. vi. z. c. pēnata. c. nō reuer/tebant. c. pōt ꝺicuti ing.

Bō reuer

Nō dicere possum⁹ a elemēto⁹ cōmixtiōe: que peritia relinquunt
ad priora festinat: ⁊ q⁹ labant ꝑ breui versiculo demōstra-
tur. Sic fugit ista: fugit irrepabile tps. Et in carmīe lyrico:
Heu fugaces post me labunt anni. ¶ Similitudo aūt vultus
eo⁹. Quidā putāt quattuo⁹ cuīgelia ho⁹ animaliū nomini-
bus designari: Matthei ꝙ hoīez de-
scripsit dicēs: Liber generatiōis iesu
christi fili dauid fi. ab. Facies leonis
est Marci ꝙ ait: Vo⁹ clamāt⁹ i deser-
to p. v. d. vituli referūt ad luce euan-
gelii ꝙ a sacerdotio cacharie icipit a
quite ad iohannē ꝙ ad excelsa volās
ait: In principio erat verbū. ⁊ ver. e.
a. d. ⁊. alij qui ꝑ⁹ stultas sequunt
sapiam. duo emisperia in duob⁹ rēpli
cherubin nos et antipodas ḡsi supi-
nos ⁊ cadētes hoīes suspicant. pleri-
q⁹ in ꝑ platonē rōnabilitatē ale et ira-
scentiā ⁊ ꝓcupiscentiā q⁹ ille logicon
⁊ cunicon ⁊ epimecicon vocat ad ho-
minē ⁊ leonē ⁊ vitulū referūt rōem ⁊
cogitationē ⁊ mentē ⁊ ꝑsiliū eandēq⁹
virtutē atq⁹ sapientiaz in cerebri arce
ponētes, feritatē ño atq⁹ iracundiam
et violentiā in leone ꝙ ꝑsistit in felle.
libidinē: luxuriā: ⁊ olim voluptatū cu
pidinē. in iecore. i. ī vitulo ꝙ terre ope
ribus heret. Quartā supza hec et ex-
tra hec tria ponūt quam greci vocant
sinderesim que scintilla cōscientie in
caim quoq⁹ nō extinguit ḡsi vicii vo-
luptatibus vel furore ⁊ ipla interdu
rōnis deceꝑti similitudine nos pecca-
re sentimus quā ꝑprie aquile deputāt
sed ipa errantia cōrigentē hic est ꝑ⁹ qui interpellat pro no
bis g. in. Memo enī scit ea que hoīs sunt. nisi ꝑ⁹ hoīs qui ē
in eo. Ūñ paulus. Integer ꝑ⁹ vester ⁊ anima ⁊ corpus sine
querē. ⁊. hāc tñ ꝓsciētiā sic in ꝓuerbijs dr: Impi⁹ cū vene-
rit in ꝓfundū peccati cōtemnit: sepe ꝑcipitari videm⁹ ⁊ suum
locū amittere: cū ḡdā sine pudore peccāt: q̄b⁹ merito dr: Faci-
es meretricis facta est tibi: noluisti erubescere: hāc q̄drigā q̄
si auriga deus regit. ⁊ incōpositis currentē gradib⁹ suo pare-
re cogit imperio. ¶ Hiero. Sunt qui ꝑ hoc in vno homīe q̄ mi
nor mundus dr: iuxta hypocratis sententiā quattuor arbitrā-
tur elemēta mōstrari: ignē scz aquā: aerē: terrā. que quomodo
sibi misceant ⁊ cū singula sint: iuncta sibi videant: inuicēq⁹ se
tangāt ⁊ in vna ꝙsona aīantiū ⁊ inanimantiū quattuor speci-
es habeāt ac figuras: nō est hui⁹ operis. Quattuor quoq⁹ ro
tas de terrenis ad sublimia ꝙsurgētes singulis ⁊ quadrifor-
mibus iunctas animalib⁹. vel eozundē elementoz cōmixtio-
nem extimant vel quattuor tēpoz circulū qui ternis cōficitur
mensibus ⁊ annus vertēs ab eo q⁹ semp vertat ⁊ in se rede-
at vocat. vñ: ver: estas: autumn⁹: hyems: ⁊ mensis ⁊ annus.
Oz aūt dicit erat rota in rota. annū in anno significari putāt.
Unde alius poeta. atq⁹ in se sua ꝑ vestigia vertit ann⁹. firma
menti etiā similitudinē que chrystallo cōparat celū q⁹ suspici
mus dicunt: sub q̄ voluunt ⁊ trāseūt q̄ttuo⁹ animātia. Thro-
nū colozis saphyri ⁊ sedentē desup hominē sub bāna simili-
tudine ꝑ imperiū cuncta regentis ⁊ omnia sub pedib⁹ haben
tis. Ūñ: et ad extremū dicit: hec vilio similis glie dei: ꝑ quam
quasi ꝑ picturā quandā ⁊ imaginē ꝓudentiā dei aiant ꝺemō-
strari: pedes recti ⁊ plāta pedis vituli siue rotūda q⁹ significa-
cat terrena quecq⁹ ad celestia ꝟuolare: ⁊ omnib⁹ angulis am-
puratis rotunditatē sequi: que pulcherrima ē olim figuraruz.
scintille rutilantes cūcta plena luminis indicāt man⁹ homīs
sub pennis tam ipius hoīs q̄ leonis ⁊ vituli ⁊ aquile: vt ra-
tio. i. cuncta sustentet ⁊ de humo ad celum leuet. hoc ⁊ ad euā
gelia ⁊ ad cūcta que supza posuim⁹ referre possumus. alij di-
cunt quattuo⁹ ꝓturbationes gaudij egritudinis cupidinis ⁊
timoris: quoz duo ꝓsentia: duo futura sunt: ꝑ quattuo⁹ ani
malia significari. Ūñ Virgili⁹: Hinc metuūt: cupiūtq⁹ dolēt:
gaudentq⁹. Que regi debent ratiōe ⁊ potentia dei quib⁹ ꝑ-
turbationib⁹ imposite sunt q̄ttuo⁹ ꝟtutes ꝓudentia: iusticia:
fortitudo: tēperātia: quaz gubernant arbitrio. Alij ꝓtāt oz-
dinē castroꝝ. rij. tribuū describoi in solitudine ad orientem et
occidentē: ⁊ septentrionem: ⁊ meridiē: que sibi inuicē ⁊ chari-
tate ⁊ sanguine sociant. ⁊ ꝺ esse rotā in rota que ducant a spū
et nube tegant in deremo: ⁊ colūna ignis illuminet. q̄ ī no ce-
nec re-

a ¶ ad terrena animalia scz. vnde nemo mitrens
manum ad ara.

rius ad alterum. Nō reuerteban a
¶ mentis via. ¶ Hoc. ad celestia.
tur cū incederēt: sed vnūquodq⁹
¶ ante nos sunt eterna: post nos ꝛpalia. Quicquid
retro sunt obliuiscēs ad ea que ante sunt me. ex.
ante faciē suam gradiebatur. Si a
¶ primi vel principalio.
multitudo aūt vult⁹ eozū facies b
¶ Matthei. i. qui ait liber generatiōis iesu ꝛpi.
homis et facies leonis a dextris
ipsozum quattuo⁹: facies autem
¶ Lucas qui fuit sacerdos quidam.
bouis a sinistris ipsozū quattu-
¶ Johānes q̄ ait: In ꝓncipio. ver. ¶ que ei de q̄t
tuor aliib⁹ dicunt ad oēs ꝛfectos reducunt.
oz: et facies aquile desuper ipso c
a ¶ Hie. quia interris ⁊ contemplatiu sanctoꝝ
sup se tendit vt bonū celeste posset assequi.
rum quattuo⁹: et facies eozum b
⁊ penne eozum: extente desuper.

Nico. de lyra

¶ Due pēne

a ¶ Non reuertebantur cum incederent. licet enim incede-
rent ad quattuo⁹ partes: vt habetur infra. tamen hoc erat
sine cōuersione coꝛporis. vt ꝓdictum est. et istud vocatur hic
non reuerti. et subditur dispositio facierum. cum dicitur:
b ¶ Facies hominis ⁊ facies leonis a dextris ⁊c. q̄ fm de-
scriptionē latinoꝝ facies hois erat in latere opposito alpe
ctui ꝓphete. Facies aūt leonis in latere dextro ipsi⁹ anima-
lis: et facies bouis in latere sinistro. fm Ro descriptionez he
breoꝝ quattuo⁹ facies huius animalis erant in latere op-
posito aspectui prophete: sic tamen q̄ facies leonis erat pa-
ma: hominis secunda: bouis tertia: vt dictuz est: et sic facies
hominis habebat ad dexteram suam faciem leonis ⁊ ad sini
stram faciem bouis. ¶ Et facies aquile desuper ipsoꝝ
quattuo⁹. quia fm descriptionem latinoꝝ facies aquile erat
in parte posteriozi: quia tamen aquila habet collum longū:
facies aquile eleuabaī super alias tres. fm hebreos Ro nō
plus eleuabaī q̄ alie. vnde ⁊ in hebreo sic habet: Et facies
aquile in ipsis quattuo⁹ vel ad ipsam quattuor. i. existens in
eadem linea cū alijs tribus: tamē vltima. ¶ Et facies coꝛ
⁊ pēne coꝛ extēte desup. q⁹ facies videbanī respicere supio-
ra. ⁊ pēne extēte ad volandū sibi extēdebanī Ro ſuptoza.

Due penne

Nō a ¶ Due penne. Amoz. s. ⁊ spes sanctoꝝ q̄ omne pennatū aīal ad deuz le
uāt: que ḃñ iungunt. amant enī que sperāt et q̄ sperāt amant. b ¶ Et
Luc. 9. 6 vnūq⁹q⁹. Hieron⁹. Qui stinā uratri tenet nō aspiciat retro. nō imitet
Gen. 19. 1 vxorem loth ne pereat sicut ḃñ qui filioꝝ vitio deū offendit. Quāto
1. Reg. 4. c magis ergo aīalia que sūt plena lumine atq⁹ pennata que sequunt ꝑce
dentē spiritūsanctū que sic ꝑ oīe volāt et ad
excelsa se sustollūt: vt coꝛpora sua ꝓtegant pē
nis historie. nec nobis aspectū tribuāt plenio
rem: quod scḋo dicit: nō reuertebanī. cuz in-
cederent vtriusq⁹ testamenti significat myste-
riū: quod scilicet in quattuoz animalib⁹ et lex
et euangelium ad futura festinet: ⁊ nunq̄ ꝛ-
tro meucaī. ¶ Ignis. De quo: Sanctifica
Ps. 139. bit eos in igne ardēte. Et alibi: Et cadēt sup
Ibis. 1149. eos carbones ignis. ⁊ alibi: eius Carbonibus
desolatoꝝ⁹: ⁊ ī alio loco: Ubis carbones ig-
nis sedebis sup eos hi erūt tibi in admotoiū.
d ¶ Et de igne fulgur. Quāūq⁹ creatura ā
spiciamus dei noticiā fulgurat dū in creaturis
se creatoꝛ manifestat. e ¶ Et aīalia ibāt. Si
cut ether crebris ignibus micat: ⁊ in ictu ocu
li atq⁹ momēto discurrunt ⁊ reuertunt fulgu-
ra: nec amittūt matricē ⁊ quasi fontē ignis at
q⁹ materiam ira hec animalia cū inoffenso pe
de pergant ad ꝓpria festinant. Si aūt conatui
suo aliq⁹ oppositū viderint: nō tam reuertū-
tur q̄ sese surſuz extēdēdo ꝺtrahūt lumē ꝓbi-
tura: q⁹ parū absc̄derāt vt cōcursus cibaria
Num. 7. a in tpe tribulatiōne sanctū canib⁹ nec margari-
1. Cor. 3. a tas dent porcis. Ūñ: Lac potuz dedi vobis:
nō escam. f ¶ Unq⁹ aspicere ⁊c. Hiero. Duc
usq⁹ q̄ttuoz animalia que q̄ttuoz facies habēt
descripta fūt que sequunt spiritū et nubē que
erat in medio ſpūs: nunc ꝑ singula aīalia sin-
gule ponunt rote nō iuncte animalib⁹ q̄ se-
quebant ea. sine vna rota apparuit super ter-
rā: que diuisa ꝑ q̄ttuoz tot habebat facies q̄t
animalia sequebanī: tantaq⁹ similitudo erat
rotaꝝ q̄ttuoz sequentiū q̄ttuoz aīalia vt vna
rota verissime crederet. g ¶ Apparuit rota
vna. Hiego. Sancta scriptura q̄ ad auditores
omni parte voluitur inter ꝓspera ⁊ aduersa:
vna: quia antiquo populo solūmodo vet⁹ te-
stamentū datū est q⁹ eruditendā q⁹ ignoran-
tiaz quasi rota volueret. h ¶ Sup ter. Hze.
Gen. 3. d Cui. i. dictū est. Terra es ⁊ ī terrā ibis. omni-
potēs enī deus sup coꝛda peccantiū legē po-
suit. i ¶ Visio xxx. Tharsis aūla hiacynthi
qui celi habet similitudinē. k ¶ Et vna simi
litudo. Q⁹ ꝓdicat lex: hoc etiā ꝓphete annū
ciant: ꝺ exhibet euāgeliū: hoc ⁊ apostoli ꝓdi-
cant ꝑ mundū. diuina enī eloquia ⁊ ſi tempo-
ribus distincta sunt sensib⁹ sunt vnita.
l ¶ Rota in medio rote. Hiero. Quia oīa cele
stia ⁊ terrestria: ⁊ q̄cquid sub humanaz cadit
intelligentiam suis rotis voluit⁹ solis annuū
circulum ꝑ singulos menses luna decurrit lu
cifer qui ⁊ vesper dum ad orientem et occiā-
tem rutilus micat ⁊ noctis tenebras puro tē-
perat lumine duobus annis eundem conficit
cursum: alia quoq⁹ astra que errātia dicunt.
⁊ q̄cquid fulget in celo segetū quoq⁹ ⁊ arboꝝ
berbarūq⁹ varietates ꝑ q̄ttuoz tpa rotis cur-
runt suis: nihil aspicimus quod añ nō fuerit
gyro gyrando vadit spūs. ⁊ in circulos suos
reuertit. Oia fluuia currūt ī mare: nec implet: q⁹ ad fontes suos de
matrice abysso reuertuntur. Euangeliozum aūt. i. quattuoz animali
um que spirant: viuunt: intelligunt cursu breui mundus sermone a-
postolico completus est. Rota autem in rota vel iuctura duoꝝ te-
stamētoꝝ est: quod indicat scala iacob ⁊ forceps ysaie ⁊ gladi⁹ bis
acutus. vel euangelia sibi coherentia quoꝝ cursus et statura ten-
dit ad celum. Gregorius. Rota in rota. Nouum testamentum ī ve-
Ezech. 1. d teri. Quid est enim q⁹ Adam dormiente eua formatur: nisi q⁹ christo
morīente ecclesia formatur: et multa huiusmodi. ¶ Uetus testamen-
tum non sine mutatione permansit: dum spiritualis intelligentia la-
tuit: q⁹ cum redemptoꝛ venit spiritualiter fecit intelligi. testamentum
vero nouum etiam per veteris testamenti paginas eternum dicitur:
quia illius intellectus nunq̄ mutatur.

¶ Statura

a ¶ Due penne singuloꝝ iūgebanī: a
¶ Hie. timor ⁊ penitētia que ab oīpotentis dei
oculis mala ꝑterita ablendūt.
b et due tegebāt coꝛpora eozum: ⁊ b c
a ¶ semꝑ sibi ꝓsens semper ꝺiudicens quid ho-
num quid malum in quo ꝓficiam quo deficiam.
vnūq⁹q⁹ eozum cōram facie sua
a ¶ Hie. In malos est impetus carnis ¶ qui
ad charitatem et alias virtutes.
ambulabat. Ubi erat ſpūs d
a ¶ spiritus sequēres. b ¶ ad mala. Qui cui glo
uerauerit: vsq⁹ in finem hic sal. e.
illuc grādiebanī: nec reuerteban e
¶ ad bonum.
tur cuz ambularēt. Et similitudo f g
animaliū et aspectus eozū quasi
¶ si carbonem terigeris accendetis: ꝛ eū sancto
sanctus eris.
carbonū ignis ardentiū et quasi
¶ Hie. Optimorem bonam ad lumen aliorum lā-
ge lateꝝ spargunt
aspectus lampadarum. Hec erat h
a ¶ .i. si euāgelia sibi collidus in medio litterę vi-
lisq⁹ historie ꝺpillamen sacramēta videbis.
visio discurrens in mēdio anima
a ¶ de quo. Ignem veni mittere in terram.
b ¶ splendo: sanctoꝝm.
liū: splēdoz ignis et de igne fūl- i
a ¶ Gregoꝛ⁹ in contemplationem.
gur egrediens. Et aīalia ibānt et j
¶ non ibi diu esse valentes. ¶ ad actiouem.
a ¶ quia per eos a contēplatione descendentes ce
leste lumen nobis aspergitur.
reuertebanī i sūtūdinez fulgurū k
cozuscātis. Cuq⁹ aspicerē aīalia: l
aparuit rota vna sup terrā iuxta m
aīalia hīs q̄ttuoz facies. Et aspe n o
a ¶ quia in scripturis magna volumina sentētia-
rum sunt ⁊ cōfirmanī sacramento baptismi.
ctuſ rotaꝝ ⁊ opꝰ eaꝝ q̄si visio ma p
ris: ⁊ vna similitudo ipsaꝝ quat- k q
a ¶ ve non vnam rotam crederes: sed alteram al-
teri copulatam.
tuoꝛ: et aspectꝰ earū et opa q̄si p
sit rota in medio rote. Per quat- q
a ¶ p predicationē. ¶ Hze. Ad mentes hominuz.
tuoꝛ partes caruz: cūntes ibant
a ¶ quia sequunt animalia que semper ad puora
rendūt. Hiego. Quia in nouo test. uetus spiritus
aliter semper tenetur.
et nō reuertebanī cum ambula- r

pciosi sic nominati: vt dicit Ra. Sa. tamē non dic̄ qua
lis sit ille lapis aut cuius virtutis. p ¶ Et aspectus
earū ⁊ opera quasi sit rota in medio rote. i. vna transi
ens ꝑ mediū alteriꝰ intersecādo se inuicē ad angulos
rectos sphērales. q ¶ Per quattuoz partes eaꝝ cur
res ibāt. q⁹ sicut dictū est stabāt ī pūct⁹ intersectionū:
et sic equaliter poterant reuolui ad quattuoz partes:
nō tamen simul sed successiue.
r ¶ Et nō reuertebantur cum ambularent: id est sine
conuersione coꝛporis totius rote poterant ad partes
oppositas ambulare: sicut et aīmalia. Ad aliquez
locum ⁊c. totus iste versus nō est in hebreo: nec in li-
bris correctis, sed immediate subditur:

¶ Statura

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ a Statura quoq; Statura in rectitudine preceptionis est: altitudo in celsitudine ꝓmissionis. horror nimius in terrore supplicij. b Et totū corp⁹ plenū oc. Quia sanctor⁹ actio omni parte circūspecta est.

Et totū corp⁹ plenū o. Quale Argū describunt fabule poetaruꝫ quē iuno ob negligentem custodiam in pauonē vertit: vt q̄ cū miraculū conditoris dei: hoc esset cōdemnatio inulti adulterij. Hiego. Nihil enī in euangelijs q̄s nō lucēat: r splendore suo mundū illuminet: vt que parua putant ee vitia ſpūſancti fulgeant maiestate c. Spūs eni vite. Quia ꝑ sacra eloquia et dona spiritus viuificamur: vt a nobis mortifera opera repellamus. d Quia spirit⁹ vite. Hoc secundo dicit: ne aliquod vas arbitremur: rotarum quas in carpentis plaustror⁹ rodarumq; r curruum aspicimus: sed animantia imo super animātia quia animalis homo nō percipit ea q̄ sunt spiritus dei. e Firmamenti. Hiegor⁹. Celestium potestatum que ꝓpriꝫ ꝑ liberū arbitriū quasi aqua in quālibet partes poterant labi: sed alijs cadentibus q̄ perstiterunt quasi de aqua crystallus ꝓ sunt q̄ iam omino⁹ firmati sunt nec mutari possunt f Crystalli. Quod purissimū est r ex aq̄s mundis atq; lucentib⁹ nimio frigore cōcrescere dicit̄ in tantū vt etiam gelu constricto aqua greco nomīe crystallus nominet. est enim in superioribus eximia puritas que omnia ꝓtegat. i. rationales sapientesq; virtutes. r quattuor⁹ tēporum cursum: r mundi plagas et rerū oim ordinē: per euangelicam ꝓdicationē⁹ ex parte intelligitur: r ex parte vclatur.

g Alter⁹ ad alterum. Hiero. In hebreo mulieris ad sororē. vir duabus alis velabat corpus suum et vir velabat similiter. Ideo aūt post mulierem virū ponit in eadem persona ne sexum in celestibus putaremus. h Unūquodq; r̄c. Hiego. Hic indicatur quia pennas alter ad alterū tendebant: r duabus alis corpus proprium velabant. quia sic debem⁹ virtutes quas accepimus alijs impendere vt peccata nostra nō desinamus caute cogitare: r quotidie per timorem r penitentiam plangere. his enim alijs corpus velatur i Quasi sonū sublimis. Lxx. vocem verbi vt. s. vniuersa que predicantur in mūdo per vocez filij dei esse credantur. k Et sonus ca. Quia cōtra ꝑdicatores maligni spūs r p secutores insurgunt. l Cūq; starent. Vocem enim omnipotentis in celestibus resonantem ferre nō poterant. Grabāt ergo et cum silentio admirabant dei potentiam qui sedebat super firmamentū quod bis qui deor⁹ crystallo simile et bis q̄ supra instar lapidis saphiri. quia omnis in similitudine non in veritate monstrātur.

Hiego. Qui aliquo modo scientia volare credebamur ad vocē desuper venientem alas submittamus dum inuisibilē super nos naturā: et impenetrabilia eius iudicia perpendimus. Hieg. Rotandus ordo. Super alalia firmamentū sup firmamentū thronus: super thronū bō. q̄ sup sanctos adhuc in hac carne viuētes angeli sup eos maiores angeli: super eos xps. m Quasi aspectus la. s. Hieg. qui aerij colōs huic virtutes celestiū comparant: quia spiritus quibus deus omnipotēs altius ꝓsidet superioris loci in celestib⁹ dignitatem tenēt. n Quasi aspectus la. sa. Hiero. Sicut in crystallo purissima queq; atq; lucentia in celestibus que nostruꝫ ob

¶ scuranum scriptura scilicet que bene operanti congruit. Unde qui stat. vi. n. ca.

a rent⁹ Statura quoq; erat rotis r a
a ¶ celestis regni ꝓmissio. b ¶ pte magnitudine. ¶ terror gehenne.

altitūdo: et hōrribilis aspectus. c
b Et totū corp⁹ plenū oculis in circ b
a ¶ vel horū animalium per que perfecti designātur. b ¶ in scriptura.

cūitu ipsarū quattuor. Cūq; f
a ¶ intelligentes. l. sancti quo moraliter viuant.
b ¶ Hiego. Nio quoꝫ vna erat predicatio: vna erat et requies et cursus et eleuatio.

ambūlarent animalia ambūla/ g
a ¶ Hiego. In cōtemplatione. ¶ qr q̄libet quilibet ex scriptura ꝓficit eandē r ista ꝓficit ad ipsum.
b ¶ omnia cōmuniter r cōcorditer.

eleūarentur animālia de terra: h
a ¶ Hiego. cum intelligentes. b ¶ scripturē.

eleuabanť simul r rotę.† Quocū i
a ¶ legentis. b ¶ quē medio intermissis rote sequebant sequētes alalia aq̄ spiritūſancti rendūt

q̄ ibat spiritūs: illūc eūte spū r ro k
a ¶ cum ascendēre. b ¶ animalia. ¶ ppria voluntate spūs enim vite erat in rotis. ¶ siue motalem hystorie sensum quer⁹ siue spiritualem.

tę paric̄ leuabāť seq̄ntes eū† Spi l
ritus eni vite erat in rotis. Cum euntib⁹ ibāt: r cū stātib⁹ stabāt r cū eleuat⁹ a terra paric̄ eleuabāť
a ¶ animalia.

r rotę sequentes eā: q̄ spūs vite m
erat ī rot⁹. Et silitudo sup capita
¶ ceti.

animaliū firmamenti quasi aspe n
a ¶ Hiego. nobis in hac corruptione politis.
b ¶ quia quum ꝑcem mortali carne gnauis decretudinem angelorum intelligere nō possumus.

ctus crystalli hōrribilis r extēnti o
sup capita eoꝝ desuper. Sub fir/
a ¶ vt bonum quod alter habet impendat alteri
alter non sunt rec. pen.

mamento aūt pēnę eoꝝ recte al p
teri⁹ ad alterū. Unūquodq; dua q
a ¶ charitate dei r ꝓximi. b ¶ p alas virtutes p corpus actiōes signant. c ¶ Ezc. Sūr eni duo genera hominū alteꝝ ꝑfectoꝝ alterius paruulor.

bus alis velābat corp⁹ suū et al/ r
a ¶ Ezc. Sō pn⁹ ī paucis ꝓficiēte ꝑdicatiōe fit ī

terū similiter velabať. Et audie/ s
multos. a ¶ simile in apocalypsi. b ¶ aque multe populi multi. ¶ perdit proficiendo.

bam sonū alaꝝ q̄si sonū aqua/ t
a ¶ q̄ in sanctos hoc facit.

rum multaꝝ q̄si sonum sūblimis u
a ¶ ꝑdicādo. b ¶ q̄ꝫ uerū stant i laudē dei erūpūt

dei. Cūq; ābūlarent q̄si sonus x
erat mltitudinis vt son⁹ castroꝝ. y
a ¶ q̄ dei sūr ꝓplando. b ¶ sue trutes vt sicut

Cūq; starēt ōmittebanť pēnę z
a ¶ sonus intelligētie.

eoꝝ. Nam cum fierēt vox super &
¶ beatitudinis angelorum altitudinem transcendens ipse⁹. s. creatoris naturam cogitans.

firmamentū q̄ erat super caput
a ¶ animalium. b ¶ in contemplatiōe. c ¶ p ni bilo repurates suas virtutes.

eoꝝ stābant r submittēbāt alas
suas. Et sup firmamentū q̄ erat
m iminēs capiti eoꝝ q̄si aspect⁹ la/

a Statura quoq; erat rotis. id ¶ magnitudo. b Et altitudo. s. magna. c Et horribilis aspectus. ꝓpter magnitudinē et motū earum velocem. d Et totū corpus. s. cuiuslibet rote. e Plenum oculis. i. picturis ad modum oculorum factis. sicut est in cauda pauonis. f Cunq; ambulabant animalia. ad quācunq; partem ambulabant pariter r rote.

g Et cuꝫ eleuarentur animalia de terra. per volatum alarum.

h Eleuabātur simul r rote quocunq; ibat spiritus. id est ventus turbinis supradictus. Uel ꝑ spiritum intelligitur hic spiritus vificans illas rotas. ideo subditur.

i Spiritus enim vite erat in rotis. quasi dicer⁹: nō mouebātur per exteriorem impulsum seu tractum: sed per spiritum intrinsecū viuificantem. cetera patent ex dictis.

k Et similitudo. Hic consequēter describitur visio quantū ad illud quod erat supra caput animalium. et primum quod erat ibi erat quedam similitudo firmamenti seu celi stellati. et supra firmamentuꝫ videbatur thronus saphirinus. et supra thronum effigies hominis sedentis: ad cuius nutum et preceptum animalia et rote mouebantur. r hoc est quod dicitur: Et similitudo super capita animalium firmamenti. cuius color describitur: cum subditur:

l Quasi aspectus crystalli horribilis: id est venerabilis. eo modo quo dicit Heb. xxviij. Qē terribilis est locus iste: nō est hic aliud nisi dom⁹ dei et porta celi. Ideo dicunt hic: Quasi aspectus glacici fortis. loco cuius translator posuit crystalli horribilis. qr crystallus est glacies indurata per plures annos. m Et extēti. crystallus videbatur extendi super capita animaliū. sicut extensio firmamenti. n Sub firmēto aūt penne eoꝝ erecte: id est sursum erecte. o Alter⁹ ad alterū. q̄ tangebāt se in extremitatibus. vt expositū est supra.

p Et audiebam sonū alarū. q̄s mouebanť p volatū. q Quasi sonum aquarū multarum: id est magnum r fortez. r Quasi sonuꝫ sublimis dicit̄ id est sicut sonū tonitrui qui dicitur sonus dei: qr ab eo factus. s Cunq; ambulabant. quasi sonus erat multitudinis. nō cuiuscunq; sed vt sonus multitudinis castrorum: vbi quādo incedunt a longe audiť sonus magn⁹ et terribilis ex incessu turbaruꝫ hinnitu equorum r collisione armorum. t Cunq; starēt demittebantur penne eoꝝ: id est ille pēne que sursum erigebātur: ad volandum demittebanť: sicut r pene auiuꝫ quādo cessant a volatu.

u Nā cum fierent vox sup firmamentum: id est preceptum sedētis in throno sup firmamentū: ad cuius nutum stabant r volabāt: vt dictum est. Consequenter procedit ad descriptionē throni r sedētis sup

¶ scuranum

¶ scuratū corpus illuminent monstrantur: sic in saphiro. i. throno dei. r super firmamentū quod celum est abscondita atq; secreta incōprehensibilis dei qui posuit tenebras
Exo.24.c latibulū suū: r in nube videtur r caligine. Unde in Exo. et sub pedibus dei erat quasi opus lapidis saphiri.

a Similitudo throni. Hiegor⁹. Throni angelice virtutes q̄ ipsos angelos loci dignitate transcendunt. Cum enim angeli nuncij dicantur et sepe angeli ad nunciandā q̄dā hoīb⁹ veniāt: throni missi ad ministeriū nūcijnuſq; legunť.

b Hominis. Hieron. i. dei pa/
Deut.11.b trio. Unde: Homo quidam plā/
Jdth.12.a ta. vi. r̄c. et alibi: Homo quidam fecit nup. s. i. uo. nō q̄ filius exclu/
Esa.6.a dat a regno. de quo esaias: Uidi dominū sedentem su. so. c. Unde iohānes hoc inquit dixit esaias q̄ vidit gloriā filij dei. ꝙs i patre regnat filio. ola eni patrī filij sunt: q̄ ē imago dei ꝑris inuisibil.

c Quasi species electri. Hiego. In electro aurum argentūq; miscetur. et per argentum auri claritas temperatur. r per auri claritatem species clarescit argenti. sic in redēptore nr̄o diuinitas ꝑ hūanitatē nr̄is oculis tēperat r ꝑ diuinitatē natura clarescit humana.

d Ignis intrinsecus. Gregor⁹. Ab incarnatione ignis ē i nube tantū intrinsecus et nō splendet quia spiritussanctus in multis patribus indeā replecuerat. sed nō ad noticiam gentium puenichat. A lumbis xo r deorsuꝫ. ignis in circuitu splendet: quia post incarnationem longe lateꝝ spiritussancti gratia diffusa est. Hieron. Qui sedebat i throno a lumbis r suprarelectro comparat⁹ qō intrinsecus r extrinsecus quasi ignis habebat aspectū a lūbis et infra ignis resplendēs in circuitu. modū. Que enim supra lumbos sunt vbi sensus r ratio versat nō indigent igne vel flammis: sed ꝑciosissimo metallo et purissimo que a lumbis deorsum vbi coitus r generatio. vbi incentiua vitiorum indigent purgatione flammarum: vt purgata habeant arcus similitudinez que vulgo dicit iris. e A lumbis. Hiego. Per lūbos propago mortalitatis signat: de lumbis abrae virgo maria in cuius vtero dei filius incarnatus. Unde in vniuerso mundo innotuit deus. Hiegorius. Unus homo est qui super lumbos ardēs intrinsecus. angelos ad amorem suū per diuinitatem tenuit r sub lumbis inferius ignis sui splendorem in circuitu emittens: homines ad sancti ardoris sui desideriū per humanitatem reuocauit. f Uidi quasi speciem ignis splendentis. Gregor⁹. Una est similitudo ignis et arcus. In igne ardor: spiritussancti qui in arcu quoq; signat in quo aqua r ignis apparet: r post mediatoris aduentum eo virtus spiritussancti in humano genere claruit q̄ r aqua baptismi electos dei lauit r igne diuini amoris accendit. q̄si eni a mixto colore simul aque r ignis quidam arcus in nube ad ꝓpitiationē ponit
Jos.5.a cū dicit: Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua et .s.s. nō. p.i. regnum dei. g Uelut aspectū ar. r̄c. Arc⁹ vtriusq; tēstis est indicij. ceruleus eni in colore aque iudicium factū: rubicundus in colore ignis significat faciendū: quia mundus indicij igne cremabitur qui ꝓius diluuio iudicatus. Hieron. Aliter enim esse nō potest: Uā poeta. Mille rapit varios aduersa luce colores. hic arcus signum est clementie. r testamenti dei quod fecit dominibus. vt quādo in nube apparuerit sciam⁹ nos non amplius perituros esse diluuio. Unde patet post penas atq; supplicia et purgationem peccatoruꝫ futuram misericordiam dei. sed his qui deum meruerunt videre regnantes. Unde sequit. Hic erat a. splē. per. g. throni. s. vel dei vel omnium que visa sunt.

b ¶ In die plu. Hiego. Cum ꝑdicatio scz effundit vt adveniam credentes domino parcente reuocentur.

¶ Et vidi

a ¶ Hiego. In quo sedebat quasi homo.

pidis saphiri r silitudo throni et a
sup similitudinē throni similitu/
¶ Hec. Gloria dei redemptoris.

do q̄si aspect⁹ hois desup. Et vi a
di quasi speciē electri velut aspe/
a ¶ qui est ardor spūſancti. b ¶ rm.

ctuꝫ ignis intrinsec⁹ ꝑ circūitum
¶ Hiego. Ante incarnationem. s.

eius a lumbis eius r desuꝫ vidi b
¶ Hiego. Post incarnationem.

a lumbis eius vsq; deorsum vidi
a ¶ claritatem spiritussancti quasi in toto mundo
b ¶ non modo intrinsecus.

quasi spēciem ignis splēdentis d
a ¶ mūdi. b ¶ .i. post ꝑtransitum mduicedis signū.
c ¶ in ¶ sedeo dei cū hominibus ne vltra mūdus

in circūitū velūt aspectum arcus e
diluuio ꝑdict. ¶ incarnatione.

cum fuerit in nube in die pluuię. f
a ¶ rm ex quo agit spiritus in mundo que videri possunt. ¶ Hiego. mundi.

Hic erat āspect⁹ splēdoꝛ ꝑ gyrū.

mala de ꝓpinquo ventura in hierusalē r multo maiora q̄s sustinerēt in babylone. Per ventū igit turbinis r nubē venientes ab aquilone intelligit exercit⁹ chaldeoꝝ q̄ ꝑ illā ꝑte intrauit iudeā: vt frequenter dictū est. ū. in Esaia r Hieremia. per ignē involuentē intelligit incendiū ciuitat⁹ r templi futuꝝ. ꝑ ternarij aūt aīaliū faciez r rotaꝝ intelligit ꝑternarius nūerus regnoꝝ magnoꝝ sibi succedentiū. s. chaldeorū: persarū: grecoꝝ r romanoꝝ: que etiā regna infestauerunt ꝓplm iudeorū: nec mirꝫ q̄ idē numerus pluriū⁹ silitudinū⁹ figurat⁹. q̄: Heb. xli. septē anni fertilitatis r septē famis: duplici silitudine figurant. s. ꝑ spicas plenas r steriles: r ꝑ boues pingues r macilentas. In speculi xo ꝑ facie leonis que ꝓma est ꝙm descriptionē hebreoꝝ: intelligit regnū chaldeoꝝ seu babylonioꝝ qō fuit ꝓmū inter ista q̄tuor. Ubi et rex babylonis frequēter vocat⁹ leo i scripturis. vñ Hiere. iiij. Ascēdit leo de cubili suo r̄c. r ꝙm aliōs habeat imaginē leonis in vexillo suo. Per facie bois intelligit regnum ꝓsaꝛ r medoꝝ qō successit regno chaldeoꝝ: Dañ. v. q̄: istud regnū hūanū⁹ tractauit ꝓphm iudeoꝝ q̄ alia. vñ r cyrus dedit eis licentiā redeūdi in iudeā. Per facie bouis regnū grecoꝝ. q̄ sic bos impellit cornib⁹: sic regnū grecoꝝ molestauit ꝓphm iudeorum: r maxime ꝑ antiochi illustris. vt ꝓtꝫ .j. et .ij. Machab. vñ r Dañ. viij. iste antiochus vocat⁹ cornu modicum. r postea factū grandemimis ꝓtra meridiē r cōtra orientē r ꝓtra fortitudinem: p quā intelligit templū qō erat i hierusalē. Per facie aūt aquile intelligit

le intelligit regnū romanoꝝ. vñ ⁊ aquila ẽ signū siue vexillū romani imperij. Per alas aũt intelligit angelica potestas p̃sidens dicit regnis: qz ola ista inferiora administrant mediantib⁹ angelis. vñ et angelus p̃sidens regno persaꝝ: vocat̃ princeps persarum Dañ. x. Et p̃sidēs regno grecoꝝ ibidem: dicitur princeps grecoꝝ ⁊ sic intelligendū est de alijs. Per hoc ꝙ alalia ⁊ rote iste ad q̃tuor ptes ibãt intelligit dilatatio istoꝝ regnoꝝ ad alias ptes. Per velocẽ motū ⁊ terribilẽ aspectū: intelligit robur ⁊ ferocitas eoꝝ. Per man⁹ aũt opa eo⁹ ꝙ man⁹ est organū organoꝝ. iij. de aīa. Per firmamentū vo qđ erat sup capita alaliū: intelligit ps mundi superior: q̃ dr locus dei ⁊ beatoꝝ. Per sedentẽ in throno sup firmamentū: intelligit ipe deus p̃sidēs oĩbi creature celesti ⁊ terrestri. ad cui⁹ nutū oĩa disponunt. vñ ⁊ ad p̃ceptū sedentis in throno animalia quiescebãt ⁊ movebant: qz ipe mutat tẽpora et etates: transfert regna atq; ꝓstituit: vt dr Dañ. ij. Per ъ aũt ꝙ apparebat in forma hũana designabat ꝙ erat tpe gr̃e humanãdus. Per ъ aũt ꝙ apparabat ī colore electri qđ ẽ auro ⁊ argento fulgidi: intelligit excessus siue sapiẽtie cui⁹ nō est numerus. Per ъ aũt ꝙ in pte supiori a lũbis ⁊ sursũ retinebat splẽdorẽ interi⁹ ⁊ in pte iferiori. s. a lũbis ⁊ deorsum emittebat fulgorẽ exteri⁹: intelligit ꝙ diuĩa sapiẽtia. put ẽ in ipo est nobis occulta. manifestat tñ nobis aliq̃liter per suos esse ctus. ſm ꝙ dr ad Ro. j. Invisibilia dei a creatura mũdi. i. ab hoĩe. p ea q̃ facta sũt intellecta cõspiciunt̃: sempiterna q̃z virtꝰ ei⁹ ⁊ diuinitas. Sic g̃ ptz ex dictis ꝙ ī ъ ꝓmo ca. describit̃ diuine p̃sciẽtie sup̃eminẽs stat⁹ siue virt⁹: vt. s. dictũ ẽ. La. I

Moraliter. ⁊ Et factus est in tricesimo anno ſm sensum lr̃alez p q̃tuor facies animaliũ signant̃ q̃tuor regna que successiue p̃lm iudaicũ afflixerũt. scz babyloniorꝝ persarũ grecoꝝ ⁊ romanoꝝ. Scõm vo sensum mysticũ ꝙ populus iudaicũ christian⁹ populus figurat̃. sicut dr. j. Cor. x. omnia in figura cõtigebãt illis. ꝓpt qđ ⁊ nomẽ iudaicũ ſm rẽ trãslatũ est ad populũ christianũ sicut dr Ro. ij. Nõ enī q̃ in manifesto iude⁹ neq; q̃ ī manifesto ī carne ẽ circũcisio: sẽ q̃ in abscõdito iude⁹ ẽ: ⁊ circũcisio cordis in spũ nõ lr̃a cui⁹ laus ẽ nõ ex hoĩb⁹ sẽ ex vo. Et ideo ꝙ q̃tuor regna p̃dicta ⁊ q̃tuor facies mystice signant̃ q̃tuor hoĩm genera q̃ successiue p̃lm catholicũ afflixerũt. Primi fuerũt p̃ncipes iudeoꝝ vt patet Act. viij. et. xj. et in plurib⁹ alijs locis: ⁊ signant̃ ꝙ facie hominis eo ꝙ habuerũt notitiã diuine legis: licet in eis obscurata fuerit ꝙ rebellionẽ ad christũ. sicut dicit Ro. xj. Cecitas ex pte contigit in israel. Sed̃ fuerũt imperatores Romanoꝝ q̃ crudelit ⁊ longo tpe p̃secuti sunt fidẽ christi. vt ptz ex martyrũ gest̃: ⁊ signant̃ p facie aquile eo ꝙ aquila signũ est imperij romani. Terni fuerũt hereticꝰ ⁊ signat̃ ꝙ facie hominis eo ꝙ habuerũt notitiã diuine legis: licet in eis obscurata fuerit ꝙ rebellionẽ ad christũ. sicut dicit Ro. xj. Ceccitas ex pte conting

cõpositionẽ ⁊ mixtionẽ ꝗtuoꝝ elementoꝝ: ⁊ dispositionez ca/
strorũ ꝑ ꝗtuoꝝ plagas ⁊ alias quadrigas. ū. enumeratas. Et
qđ obycit Burgẽ. di. illas monarchias in scripturis fore cla
re descriptas: igit̃ de eis tanq̃ arcanis non debet exponi ad
ſram vſũ quattuoꝝ a ſaliũ ⁊ rotaꝝ. Ibi dico ꝙ idez argumen
tũ plus militat ꝫtra sanctos doctores ī glo. nr̃os ⁊ nõ no
minatos: quoꝝ q̃drige assignate q̃dã ſũt note ex naturali phi
losophia: vt ꝗtuoꝝ elementoꝝ cõmixtio: quedaz sunt note ex
morali philosophia: vtpote ꝗtuoꝝ passionũ ale ꝑ ꝗtuoꝝ ⁊ñ/
tes moderatio quedã ex historia manifesta exodi: vtputa ad
ꝗtuoꝝ plagas castroꝝ ī hermo dispositio. ſ. ad orientem occi
dentẽ ⁊c. vñ ꝑ eis ⁊ postil. dico ꝙ materia ꝗtuoꝝ a ſaliũ ⁊ ro
taꝝ nõ ẽ de secret. ſ ſ̃ secretis. Secreta eni ẽſt dei presidẽtia
quã aplꝰ vocat incõprehẽsibilia iudicia dei q̃ ꝓsidentia dꝫ
bitur ſessio boũ supra firmamentũ vltra capita a ſaliũ. Quat
tuoꝝ aũt a ſalia lõge sub ipis secretis quẽadmodũ Ezaie. vj. di
citur visus dñs sup ſoliũ excelsum: ⁊ ea q̃ sub ipso erant reple
bãt templũ: vt dñs sedens ad secreta ꝙtineat. ea aũt que sub
ipo erãt ad effectus a secretis ꝑdentes: ⁊ vt verũ fatear prin
cipiũ Heñ. est de secretis arcanis: qꝛ de deo vt est generaliter
oim creatoꝛ. liber aũt Cãticoꝝ de eisdẽ arcanis ẽſt: qꝛ de deo
vt est cecile spõsus ⁊ generalis amator: ⁊ ꝫseruatoꝛ in ꝫ q̃s lo
co idẽ occulẽ describit. vt oia eminẽter ꝙtinẽs: ⁊ vniuersi dis
positoꝛ ⁊ bñ volentiũ liberator. Hũc aũt qꝛ postillator: cũ mo
destia loquens de arcanis diuinis dicit se balburtientẽ: ad lit
teram aũt loquens de his maximis monarchijs facultatẽ bu
manã ſm se nõ ex cedentibꝰ dictis arcanis rite subiectis per
ꝗtuoꝝ a ſalia describit ꝗtuoꝝ regna mundi ꝑncipalia semꝑ re
gno iudeoꝝ molesta innuẽs cũ ꝑdicatoꝛ: qꝛ pote
stas coercitiua diuine presidẽtie illos monarchas: ⁊ ꝑ ꝙs q̃s/
cũq; alios suos ꝓsecutores cohiberet a iudeoꝝ pꝛsecutione:
vbi demeritũ ppli ipm ꝓsidentẽ ad iracundiã nõ ꝓuocarent et
intelligerẽt ꝙ nulla noceret aduersitas si nulla dnarẽt iniqui
tas. Et ꝑ tãto exponit hic passus ꝫ ꝗtuoꝝ monarchijs ad ca
ptiuoꝝ ꝫsolationẽ veri ꝺesperantiũ correptionẽ. Sed ad ar
canum incarnationis. postil. cõsonnis est sanctis doctoribus
⁊ glose: qꝛ dicit ꝑpt futurã incarnationẽ ꝓsidentẽ in ꝓposito
in specie hũana appariturũe. Sicqꝫ ꝑz ꝙ Burgẽ. nõ vere dꝫ
postilla. a sanctoꝝ auctoritate ⁊ hebꝛeoꝝ oim expositiõe deui
asse. Sꝫ ad tertiũ articulũ Burgẽ. dꝫ expositiõez postil. lit
tere incõsonã. Ratio aũt iua ꝓma nõ valet qꝛ dꝫ ꝙ hec visio
totaliter ꝓsiderata erat repꝛsentatiua diuine maiestatis. Fate
oꝛ ꝫ vna cum postil. applicãdo singula singulis: vt visa supra

firmamẽ

Glo. ordi.

firmamentũ directe repꝛsentaret ⁊ essent secretissima ⁊ altiſſ
ma dei iudicia ſm aplm ad Ro. xj. La aũt q̃ erãt sub firma/
mento: puta animalia rote ⁊c. repꝛesentarẽt diuine ꝓsidẽtie
subiectas: ⁊ ad voluntatẽ ꝓsidentis vel mota vel quiescentia
vt sine eiꝰ nutu nihil valent: sicqꝫ intellecta ⁊ ꝙphete reperti
tis vicibus ostẽsa ad ꝫfortationẽ ꝙphe secerũt: cũ quibꝰ sic
dictis stat expositio postil. ad ſram: Et qđ subsumit Burgẽ.
qꝛ monarchie ad ꝙphe ꝫfortationẽ nihil facere potuerunt:
falsuꝫ est qꝛ ſm ꝓdicta illaꝫ subseruit ⁊ limitatio ad sui mo
tum ⁊ alia: valuerũt ad ꝙphe ꝫfortationez ⁊ ppli cõsolatio
nem: scientis ex ꝺ illas sine dei ꝓsidentis nutu nõ posse mo
uere ad desperantiũ correptionem modo supradicto: Qđ se
cũdo Burgẽ. obiecit de ire incõsolãtia ꝙ eoꝝ qꝛ illa alalia
a ꝙpheta vocank cherubin qđ nomẽ illius idolatrie ꝓuenire
nõ potest: nõ ꝫcludit. Nam ita põt idolatria ꝓuenire nomẽ
cherubin sic nomẽ xp̃s cuiꝰ de ꝙpꝛehẽdit dextrã vtpꝫ Esa.
xlv. Dico igit̃ qꝛ nosa digna talia indignis imponunt idola
tris rõne officij vt ſtrumẽtis diuine ꝓsidentie correctiõis sic
põt dici sanctꝰ ex officio imo sanctissimꝰ ex ꝑsonalibus vitijs
indignus ⁊ Malachias scõo dicit sacerdoteꝫ nõ modo bonũ
sed etiã malũ: angelũ dñi: ꝑz etiã dicta respõsio ꝙ doctoꝛes
cõmuniter dictos terminos dignos indignis applicatos ex
ponẽtes. Nec valet qꝛ Burgẽ. obijcit ꝫtra postil. dicentem
alalia ⁊ rotas ad idẽ ꝙtinere: inducentem illud Heñ. xlj. De
spicis ⁊ bob̃ pharaõis. Cõtra qđ Burgẽ. dicit alalia et ro
tas ſm rem distingui ⁊ ꝙuenire solũ ſm motũ ⁊ quietẽ qua
liter nõ est in casu pharaonis. Vãdeo ꝙ vtiqꝫ ſm rem si licet
dicere imagiarie visa fore res: distinguunt ſpice ⁊ boues siẽ
animalia ⁊ rote: ⁊ sicut ista cõueniunt in quiete ⁊ motu: sic et
illa in vniꝰ rei ⁊ effectus significatiõe. Nõ enĩ est inconueni/
ens vnũ plura ⁊ plura vnũ significare. Nec ꝫcludit ꝙ Bur.
dicit nõ cõuenire monarchijs illuꝫ passum. Cum ambularẽt
non reuertebanꝫ: imo dico ſm glo. supra adductã ꝙ omnia
sub diuina presidentia ꝫstituta sic mouentur ꝙ preterita trã
seuntes ad futura festinãt. Nec est in eoꝝ potestate sicut nec
presidentis: de ꝑteritis facere nõ preteritum: vt ad preterita
reuertant. Nec valet dictũ Burgẽ. expositionẽ b. Gregoiꝝ
nõ debere reputari mysticã. Nam ⁊ ipe beatus Hiego. ꝑut
supra ostensum est ⁊ reputauit eã mysticam. Nec valet proba
tio Burgẽ. ꝙ iõ nõ ſit mystica: qꝛ ſalis sensus est paraboli
cus: qꝛ multos passus cantico ꝺ beati Hiego. exponit myſti
ce ſilr ⁊ Iob. vbi tũ ꝫstat ſralem sensuꝫ fore paboliclı. Nec suf
ficiant q̃ ad ꝺ caplm amaroꝛibꝰ postil. rectis ⁊c.

Nico. de lyra

D Ec visio. Dic La. II
ꝺñr describit diuie ꝓ/
sidẽtie multiplex effe
ctꝰ: ⁊ ꝑmo ī punitiõe indecoꝛũ
trãsmigratos deridẽtiũ. ſcõo
in destructiõe gẽtiliũ bonos
crudeliꝫ molestantiũ ca. xxv.
tertio ī remuneratiõe iustoꝝ
mala ꝙtalia patient̃ toleran
tiũ ca. xl. Circa ꝑmũ sciẽdũ
ꝙ siẽ transmigrati cũ Ioachin
dolẽtes de ꝺ ꝙ se tradidereñ
ad ꝫsiliũ Hieremie inꝺ se mur
murabãt. sic illi q̃ remãserãt
in Hierusalẽ trãsmigratos de
ridebãt: putãtes variciniuꝫ
Hieremie de ciuitatis excidio

nõ impleri: ꝓpter quod ezechiel repletus est ſpũ pro
phetie prenũciãs excidiũ ciuitatis, ꝓpinquuꝫ sicut et
Hieremias: ad reprimendũ istoꝝ murmurationem et
illoꝝ derisionẽ. ergo primo ꝙphetandi officium sibi
imponit. ſcõo officiũ sibi iniũctũ exequit. iiij. ca. ꝑma
in duas. quia primo imponit sibi officiũ. scõo arguit
eius silentiũ. ſc. ca. ibi: Cum aũt ꝑtrãsissent. prima in
duas. qꝛ ꝑmo imponit sibi officiuꝫ verbo. scõo signo
ibi: Tu aũt. ꝑma adhuc ī duas. qꝛ ꝑmo ponit ꝫpositio
officij. scõo ꝫfortatio dñi. ibi: Tu ḡ. In ꝑma ꝙ ꝑmit
tit q̃dã ꝙtinuatio ad ꝓcedẽtẽ visionẽ. cũ ꝺ: Hec visio
filij. glo. dñi. q. ꝺ. effigies hois sup thronũ saphirinuꝫ
sedẽtis nõ erat ipe deꝰ ī natura ꝙpꝛia: ꝫ q̃dã similitudo
sue maiestatis repꝛsentatiua. b Et vi. ⁊ cecidi in f. qꝛ fra
gilitas hũana ī talibꝰ visionibꝰ suũ defectũ experit ꝫ
ſm ꝙ ꝺ: Dañ. x. Vñe mi in visiõe tua dissolute sũt cõ

pages

Glo. ordi.

a ¶ Et ingressus est. Hze. Alit surgere nõ potuit cũ
diceret ciuita in. pe. i. qꝛ ex ossipotẽtis dei gra ad
bona opa conari quidẽ possum⁹: ꝫ hec implere ni/
Phil. 2.b Iob. 15.a si iuuet ipse qui iubet nõ possum⁹. Deꝰ est enĩ ingt
aplꝰ q̃ opat in nobis: et velle: ⁊ pficere. vñ: Sine
me nihil potestis facere. Secundũ enĩ qꝛ mala nr̃a
solũmodo nr̃a sunt: bona aũt ⁊ ossipotentis dei sũt
⁊ nr̃a. Ipse enĩ aspirãdo nos ꝓuenit vt velim⁹. ad
inuãdo subsequit: ne inaniter velim⁹. Preuenit q̃
gra: ⁊ sequit̃ bona volũtas: ⁊ sic ossipotẽtis donũ
1 Cor. 15.b fit meritũ nr̃m. vñ Paulus: Nõ aũt ego ꝭ gra dei
mecũ q̃si in eo qđ solo dei dono ꝓuentus sum non
egoꝭ qꝛ donũ volũtate subsecutꝰ sũ. ⁊ ego. hoc ꝫ
pelagiũ ⁊ celestinũ. b Ad gẽtes a. Hrego. Sic
qui fide recedit a deo apostata est: sic q̃ ad puersũ
opꝰ redit: teriã si fidẽ tenuerit. Vnũ eĩ sine altero ꝙ
desse non poterit: nisi forte ꝙ fide ꝓcipienda fiant
opa. sicut Cornelius faciebat. c Et filij du. Hze.
Impudẽtia filioꝝ eccl̃a grauis mala faciũt nec eru
bescũt nec pꝰ culpã ad penitẽtiã redeũt: qꝛ ī doma
Ezec. 42.a bili corde sũt. Et filij du. Vñ: Meruꝰ ferre collũ
nũ: et frõs tua enea. Ibi q̃s ī sc̃ñtibꝰ arguunt eoꝝ
dis lapideꝝ. qđ dñi emulsiuꝫ se dicit ⁊ ꝙ illo carneũ
reditiuꝫ vt emollitũ dei ꝓcepta suscipiat. d Si fo
rte vel ⁊c. Hzego. Quasi pauci audiẽt vel ipi pibũt
cũ patres. ſcz penitere nolnerint ī culpa defuncti.
Hiero. Ambigẽtis affectu loquit̃ deꝰ vt liberũ
hois mõstret arbitriũ: ne ꝑsidẽtia boni maliue im
mutabile faciãt qđ deꝰ futurũ nouerit. Non enĩ qꝛ
ille vẽtura cognoscit necesse ẽ nos facere qđ ille ꝑ/
scinit: ſ qđ nos ꝙpria volũtate sum⁹ facturi ille q̃
si deꝰ futuꝝ nouit. c Hec ꝙ sermones ⁊c. Unde:
1 Cor. 4.a Mihi aũt ꝑ minimo est vt a vobis iudicer aut ab
hũano die. f Cũ scor. Hze. Dñ circũdederũt me
siẽ apes q̃. ſ. Loze hãt mel ⁊ in cauda aculeũ: bonis
nõ nocet cũ malis esse cop̃e ꝭ mẽte: si ꝺelit spũs nõ
aduuat loc⁹. Loth in sodomis sanctꝰ extitit: ī mõ
te peccauit: ⁊ ī padiso ꝓcepto nr̃i generis abel fieri
nõ valet. quẽ cain malicia nõ exercet. Infirmi aũt ꝑ
pauoꝝ societatẽ declinẽt: ne mala que frequenter
aspiciũt ⁊ coꝛrigere nõ valẽt imitari delectentur.
Scorpionibꝰ. Hiero. Qui arcuato vulnere ⁊ fi
stulato aculeo peutiũt vt cadẽ plaga ⁊ cutẽ aperi
ant ⁊ venena diffundãt vnusq̃sq; ꝑ moribus suis
Deut. 32.c Luc. 13.c sonit̃ vocabulũ. Vñ ꝫ pharisẽis: Generatio vipe
rarũ. ⁊ de herodẽ ꝙ verspellio: Ite ⁊ dicite vulpi
huic. ⁊ pseudo ꝙphe vulpibꝰ cõparant ⁊ nunc eoꝝ
de indomabili scoꝛpiones dicunt: ⁊ i eũ gelio ꝺ:
Job. 5.f Nõ audierunt eos oues. Qui ḡ fures ⁊ latrones
audierũt: ouiũ vocabulũ pꝺiderunt: ⁊ nõ q̃si oues
pierũt: ꝭ q̃si viuere vulpes scoꝛpiones. g Si foꝛ.
Hiero. Licet mali sint q̃ꝺ loq̃mur: nõ tñ cessem⁹ ꝭ
oportune ⁊ ꝙportune ꝓdicem⁹ vt q̃ dñr ẽ molliat ⁊
audiat ⁊ q̃ obedies est mutata volũtate nõ surde/
scat. h Audi q̃ciq;. Hze. Me facies qđ ꝙbides:
ne in q̃ alteꝝ iudicas teipm cõdemnes. Vñ balaaz
dei spũ ad loq̃ndũ repleꝰ: ꝭ i carnali vita suo spũ
Nu. 24.c retẽ⁹ de sanctiõe ait: Dixit audito: sermonũ dei
q̃ nouit doctrinã altissimi ⁊ visiões oipotẽt videt:
q̃ cadẽs aptos habuit oculos: q̃ rectum qđ diceret
vidit: ꝭ recte viuere ꝓtẽplat. i Et noli cẽ. Hze.
Me tibi cõmissa tacẽdo: ⁊ malefacta nõ ĩrepãdo:
deũ exasperes sicut illi male faciẽdo. k Ape. os
Ps. 80. Ibid. 113. Luc. 5.a mũ: Id est dignũ te ꝙbe ꝛmonib⁹ meis: ⁊ cibũ spi
rituale suscipe. vñ: Aperi os tuũ ⁊ iplebo illud. Et
ille rñdit: Os meũ aperui ⁊ attraxi spiritũ. Hiẽ ꝺ:
Qui hꝫ aures audiendi audiat. Ita hic: Qui hꝫ
1 Cor. 6.c Deut. 5.a bet os apertũ ad comedendũ comedat. Aplus q̃s
q̃ habebat thesaurol sapientie ait: Os meũ apertũ
est ad vos. Et de dño dicitur: Aperiens os suum
docebat eos. l Et comede ⁊c. Hzego. Post a/
Ps. 118. portionẽ oris comedim⁹ qꝛ augel i nostris sensib⁹
cibus vite: cum ceperimus ꝑdicare. vnde: Os me
um aperui et attraxi spiritu. m Et ecce manus.
Ezech. 10.b Ad eos manus dñi extendit: qui beneficiis conse/
quunt̃: alios cõtrahit. Unde: Tota die expãdi ma
nus meas ad populũ nõ credentẽ vt cõgregaret. ſ.
filios hierusalem: sicut gallina pul. ſ. ſ. a. ⁊ extensio

¶ ne manuũ

Nico. delyra

a ſ sanct⁹. ſ sine ꝺ stare nõ poterã.
tecũ. Et ingressus ꝭ me spiritus a
a ſ sile starent sup̃ pedes p. m. nullũ peccatoꝛ stã
tẽ legim⁹: ꝭ ita sili ñ erit stabile vel signũ pedis r.
postq̃ locut⁹ ẽ mihi: et stãtuit me h
supra pedes meos. Et audiui lo/
a ſ crebro ad ezechiel ⁊ daniel ꝺr: fili hois. virtiq;
eni ī pona eiꝰ ꝺ dicerat filiꝰ hois ꝭ hz vbi caput
reclinet capituũ ppli ꝙfolak ⁊ ad pñas cohortat.
quẽtẽ ad me ꝺicẽtẽ: Fili hominis †
a ſ quasi nõ populum dei.
b mitto ego te ad filios isr̃l: ad gẽn d
a ſ q̃ ad prauũ opꝰ reuerse. b ſ nõ rm pces ꝭti
tes ãpostatrices q̃ recesserũt a me. e
par ẽ vtroq; ipicuas. a ſ Ezc. irritãtes me sine
l amaritudine querẽtes: deꝰ ei natura benign⁹
⁊ dulc̃ vitijs amaꝰ efficit. ſ vna culpa supdic.
Patres eoꝝ ꝓuaricati sũt pactũ f
a ſ cõtinue. b ſ altera obstinatiõis. c ſ magna
dei elementia q̃ ad rales mittit vr nemo desperet.
meũ ꝰq; ad diẽ hãc: ⁊ filij dũra g
facie ⁊ indomabili corde sunt: ad h
a ſ magna. ꝙphe cõsidentia q̃ ad rales ire nõ for/
midat. b ſ auerentes ꝙsone ꝛtribuit ne a rã puer
ãs ẽgo mitto te. Et dices ad eos: i
sis. ꝙpha despiciat. a ſ nõ ego. b ſ sile ī hiere/
mia si forte audiãt ⁊ agãt penitẽtiã: ⁊ euãgelio:
forsitan filiũ meũ verebuntur. ſ filij.
k Hec dicit dñs deꝰ: si forte vel ipi k
a ſ me. b ſ a peccato. c ſ qꝛ deꝰ ibi habturare ce
perat ꝑ fidẽ.
audiãt: ⁊ si forte q̃iescãt: qm̃ dõ l
a ſ virgo me. ſ. natura mue. ſ per oratiõnẽ.
b ſ hospitẽ mãsuetũ. ſ increpatibiles aut audi/
ta ꝓdicatiõe ꝓficientes.
mus exãsperãs est: et sciẽt qꝛ ꝓ/ m
pheta fuerit in medio eoꝝ. Tu n
ſ ĩsi ne timore hũiliter fingas cũ nõ solũ ꝙplꝭ
ſ ꝛ seniorib⁹ loq̃ habeas. a ſ Ezuis peruersi.
b ſ mala. ſ. inferentes. ſ liberas ꝓdicantis.
ergo fili hominis ne timeas eos
a ſ Ezc. nec a facie eoꝝ formides q̃m insaniẽt et
cõgregabũtur cõtra te ī circuitu ĩsi ꝭ dure cerui/
ce sint. ⁊ in domabili corde mea ꝓcepta sunt fort
eza ne dicas nõ fuisse ꝓdictus insanies. Et cõgre/
gabunt cõtra te in circuitu nullũ. ſ. relinquẽtes
refugium. ſ communiones vel detractiones.
b ſ ideo nõ timendi q̃si ne ĩgrauo placere eos ꝙ deo
displicet vñ. ſ Nonne ꝙ odiẽtes te dñe odiem.
neq; sermones eoꝝ metuas: q̃uo o
a ſ i se. ſ deo. b ſ ꝓceptoꝝ. ſ infirmio. c ſ alio
rum ne soli monanetur.
niã increduli et subuersores sũt p
a ſ quita blandi ⁊ malicioſi nõ possunt subuertere
tecum: et cuz scoꝛpionibus habi r
tas. Verba eoꝝ ne timeas: et s
a ſ verba eoꝝ ne timeas. b ſ quasi timendi
essent nisi me in suis actibus exasperarent.
vultus eoꝝ nẽ formides q̃ do
mus exasperãs est. Loqueris er/
go verba mea ad eos: si forte au
a ſ deum peccãdo irritant.
diant et quiescant: quoniã irritã t
trices sunt. Tu autem fili homi/ v
nis audi q̃cunq; loquar ad te:
ſ ne simile peccatum penam similem mereatur.
i ⁊ noli cẽ exasperãs sic̃ dom⁹ exa/ x
ſ recta loquendo.
speratrix est. Aperi os tuũ et co/
mede q̃cunq; ego do tibi. Et
a ſ filius dei qui sanctis suis scripturaꝝ aperuit.
b ſ Ezc. erronea.
vidi: et ecce mãnus missa ad me: rr

pages me: ⁊ nihil in me rꝛ/
mansit viriſ. ideo subdit:
a Et ingressus ẽ ī me spi/
ritus. i. subsistendi virtus.
b Postq̃ locut⁹ ẽ mihi.
ille qui sedebat in throno.
c Et stãtuit me in. pe. me/
os. i. mihi cõtulit virtutem
subsistendi. Cetera patẽt vt
qꝛ ibi: d Ad gẽtes apo/
staticas, a fide. e Que
recesserũt a me: ꝙ idolatrik.
f Patres eoꝝ ꝓuaricati
sunt pactũ meũ ⁊c. legẽ/
am: qꝛ cito post ingressuꝫ ter
re, ꝙmissionis declinauerũt
ad idolatriã. vt ꝑz ī libris
Judicũ ⁊ Regũ. g Et fi/
lij dura fa. i. irritãtes: irre/
uerẽtes ⁊ inuerecũdi.
h Et idomabili corde sũt.
sunt enĩ ī malis obstinati.
i Nõ ãs ego mitto te. vt
manifeste appareat ꝙ mala
eoꝝ nõ ꝓuenĩũt ex defectu
meo: ſ mitto ꝙphetas me/
os ad arguendũ mala eoꝝ.
k Si forte vel ipi audiant
⁊c. ꝙ istud forte nõ intelligi
tur aliqꝺ dubiũ ī deo respe
ctu futuroꝝ: euꝝ certissime
omnia ꝓcognoscat: sed ꝙ ꝺ
intelligiẽ vertibilitas libe/
ri arbitrij ad bonũ ⁊ malũ.
l Nñ dom⁹ exaspe. est. i.
familia ꝙuocãs ad irã dñm
suũ. m Et sciẽt qꝛ. ꝙphe
ta fuerit in medio eoꝝ. ⁊ sic
excusatiõnẽ nõ habebunt:
si a malis nõ peniteant.
n Tu ergo. Ibi ꝛ ꝑz ponit
cohortatio dñi ꝓtra malicia
eoꝝ quiꝺ⁹ debebat loqui:
qꝛ minꝰ iacula ferũt que ꝓ/
uidenf. vt dicit Hzeg. dicit
igit̃: Tu ergo fili ho. ne ti/
meas eos. ſ. facta eoꝝ aspe/
ra. o Neq; sermones eo/
. i. detractiões ⁊ opprobria.
p Q̃m incre. crga dñm.
q Et subuersores. instricie
ergã primũ. r Et cũ scoꝛ
pionib⁹ habitas. Ꝺbis ma/
lis ⁊ factis pugnantibus.
s Verba eoꝝ ne timeas
⁊c. repetitio ẽ eiusdem inie
ad maiorem assertionem.
t Q̃m irritatores sunt. ſ.
ꝙphetaꝝ. ⁊ in ꝺ notat pau
citatẽ ꝙuerrẽtiꝝ. v Tu
ãr. Ibi ꝛ ꝑz ꝙponit ezechieli
officiũ ꝙ signũ libri ostẽti et
scoꝛpari. ⁊ ꝺiuidit ī ꝺuas p
tes. qꝛ ꝑmo ponit hec ipositio. scõo ipsũ ꝙphe ꝫfortatio. ca. ſc. ibi: Et dixit ad m.
Prima adhuc ī duas. qꝛ ꝑmo ponit libri ostẽsio. scõo eiꝰ coꝛpatio. in ꝙncipio se/
ca. c Circa primũ excitatur intentio ꝙphete. cũ dicit:
Tu aũt fili hois audi. sicut
discipulus hũilis et obedi/
ens. r Et noli cẽ exaspe
rãs. i. mihi rebellãs. ⁊ ꝙse
quẽs ad trã me ꝙuocans.
s Et ecce manꝰ miſ. sic enĩ
videbat imaginaria visiõe.

ne manuū eius superaret israel amalech. a In qua erat in. Lxx. ca/
Ps.39 pitulum libri. de quo in psalmo In capite libri scriptū est de me. In pn/
cipio sez hic involutus est quē nemo potest legere: nemo aperire: nisi leo
de tribu iuda radix dauid: nec totus denotat: sed in capitulo. Mō enim
fieri potest vt hūana natura totos huⁱˢ libri thesauros denotet. Hre.

Per ezechielem p̄dicatoꝝ ordo: p libruꝫ scri/
ptura signat b Intus ⁊ foris. Alij ante ⁊
retro. i. de futuris ⁊ preteritis. Intus. sez in
Ps.44. telligentia spūali. vnde: Omis gloria eius fi/
Ibid.103. lie regis ab intus. Unde: Montes excelsi cer
nis petra re. cri. Intus. qz invisibilia. pmit/
tit ⁊ ecclesia: foris qz visibilia. p̄ceptoꝝ suoꝝ
rectitudine disponit terrena ⁊ p̄temptibilia q̄
liter vel in vsū sint habēda vl ex desiderio fu/
genda p̄cipit. alia ī exteriondⁱˢ actionibus in
Ibidem det: ⁊ que foris p̄cipit patēt: alia de ecrēt cele
stib⁹: q̄ plene cōprehēdi nō p̄nt. Uñ: Extēdes
celū sicut pellē q. i. a. s. eius. Celū enī scriptu/
ra est de qua nobis ⁊ sol sapiētie ⁊ luna scien/
tie ⁊ ex antiquis partib⁹ stelle exemplo p̄ atq;
virtutuꝫ lucent: qō sicut pellis extendit: qz p
scriptores suos carnis lingua formatū aū ocu
los nostros p verba doctoꝝ exponēdo expli/
Ibid.142. cat. Aquis xo. i. angelis de quib⁹ dicit: Lau
A date cuz ce. ec. ⁊ aque que sup ce. sunt lau. no.
do. Supiora celi regit qui alta fuerī eloquiꝫ: q̄
sez de natura diuinitat. dicunt: aut de eternis
gaudijs nobis adhuc nescientib⁹ solis ange/
lis patefecit. c Lamētationes. de his q̄ ad
penitētiā vocant. Sicut samuel ⁊ paulus plā
gebant atq; lugebāt saul ⁊ corinthios q̄s sal/
uare cupiebāt. Lamētationes. Hrego. vt pec
cata puniat: Lege que in p̄ volumine scripta
Johel.1.c sunt. Scindite corda vra ⁊ nō ve. v. ⁊ rursuꝫ.
Jaco.4.b Miseri estote ⁊ lugite. et hmōi. d Et car/
men. Hrego. quasi vt p̄ pmissioe sequent⁹ gau
dij hilaritas cognosce que in hoc volumine
Ps.83. scripta sunt. Beati qui habitant in domo tu.
in se. secu. lau. te. ⁊ ex lapide p̄cioso et mundo
omēs platee ei⁹ sternent: ⁊ p oēs vicos ei⁹ al
leluia cantabit. Et ve q̄s si adhuc p̄nt seculo
inheres mēte ti terrenis voluptatib⁹ delecta/
ris ⁊ amare nō potes eterna gaudia q̄ audis:
cognosce ve: vt ab animo expellas que dili/
Dut.15.b gis. vñ: Ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū: ⁊ ver/
mis eoꝝ non morietur. e Ca. III

E T dixit ad me ꝛc. Comede. Hre. Per/
tracta intellige. i. p̄s mā de: ⁊ post de/
glutire poteris ⁊ alios docere. f Comede
vo. Nisi aū comederim⁹ apertū volumē: doce
Ps.50 re nō possumus filios israel. Usi dauid mise/
ricordiam p̄secut⁹. Docebo inquit iniq̄s vias
tu. ⁊ ip̄ij ad te p̄uer. g Et aperui. Lxx. Ape
ruit de⁹. s. qz ip̄e aperuit os. ppheⁱ ⁊ cibauit eū.
Hre. Os aptm⁹ q̄si sensū ad itelligētiā sacri
Ibi ꝑparam⁹. Hiero. Apto ore dñs cibos
Rom.9.c largit vt initia voluntatis in nobis sint p̄fecti/
one brīdinis a dño p̄seq̄mur. Nō ē ei volēs: neq; cur. s. dei mi.
Uelle tñ ⁊ currere nr̄ ē arbitrij. h Ciba. Hre. Qui totiēs ad cor
Deu.9.c dis nr̄i ās manū porrigit: quotiēs nobis ītellectū aperit
Job.7.k Uenter Hre. Wens. s. fm illud: Uenter meū doleo. i. mentis afflictiōez sen
tio. Et alibi: Fluuīa de vētre ei⁹ flu. a. vi. ō mēte. s. p̄dicationes san
ctet: et viscera mentis interna. i. intentio recta: sanctū desideriū: hu
militas ad deum: pia voluntas ad proximū. k Cōplebunt. Hic
Colos.3.b ro. assidua meditatiōe recōdēdo in thesauro memorie: vt cū Apls
habeam⁹ viscera misericordie ⁊ impleat vētre: de quo Hieremias
Piere.4.c Uentrē meū doleo ventrē me. do. l Sicut mel. Uñ: Odulcia
Ps.118. fau. me. elo. ī. s. m. o. m. Et alibi: Judicia domini dulciora sup mel ⁊
Ibidē.18. fa. Et samson fauum mellis in ore leonis inuenit. Sicut mel dul
Judi.14.b ce. Hrego. Quia illi de domino suauiter loqui nouerūt: qui cū pti/
us cordis visceribus gmare dilexerūt. sermo dulcedinē nō hz quē
vita remordet. Sicut mei dulce. Dominꝰ post resurrectionem sa
uum mellis comedit. Et in ꝓuerbijs de apte dicit: Fuius hoc in he/
Pro.6.a breo nō habeatur: Uade ad apem ⁊ disce quō operatrix sit et opus
suum castum faciat: cui⁹ laboribus reges ⁊ imperiti ꝓ sanitate ab/
utunt. Hoc fecerūt moyses ⁊ ꝓphete ⁊ euangeliste ⁊ alij sancti: vt
quicunq; rex fuerit: cui⁹ cor in manu dei est: dulcib⁹ vtatur cibis.
Qui xo simplex ⁊ sine serpentis astutia habet innocentiā colūba/

a ſ obſcurus. b ſ ſancte ſcripture. c ſ Hie. Ex
pandit. dum enigmata expoſuit. vnde: Aperuit il
lis ſenſum vt intel. ſcri. ſ vt intelligerem.

a in qua erat inuolutus liber: ⁊ ex/ a
pandit illum coram me: qui erat b ⁊
a ſ qui in eſaia populo non credenti dicit ſignat⁹ b
ſicut vſq; hodie ſuper corda iudeorum velamen
poſitum eſt in veteri teſtamento.
b ſ ſpirituali ſenſu maioribus.
c ſ in hiſtoria infirmis. d ſ tam intus

b ſcriptus intus et foris: et ſcripte b
ī foris. a ſ ſup his qui digni ſunt dei teſtimo
nio quib⁹ dr: Cantare dño cāticū nouum.

c erant in eo lamentatiōes: et cār/ c
ſ ſuper his qui penitus deſperant: et cum vene
rint in profundum peccatoꝝ contemnunt.

d men: et ve. Ca. III d

E T dixit ad me fili homi/
a ſ in libro hoc. b ſ nō plen bibe:
obſcura enim et dura audituruſ es.
nis: quodcunq; inueneris cōme/
a ſ ꝓnus.
e mede. Cōmede volumen iſtud: ⁊ e
ſ quaſi ſaturare ⁊ eructuare. ſ poſt.
vadens loquere ad filios israel.
a ſ ſicut preceptum eſt. b ſ cordis. ſ aliter
comedere non poteram.
f Et aperui os meum: ⁊ cibauit me f
volumie illo. Et dixit ad me: Fi/
a ſ Lxx. os tuum. ſ mens. b ſ legendo ſimpli/
cem hiſtoriam.
g li hominis vēter tuus cōmedet g
o ſ Lxx. venter tuus. ſ mētis interna. b ſ pia
promiſſio: multi enim legunt et vacui recedunt et
ſi enim mente intellectum ſacri verbi percipiunt i
cordis viſceribus ſeruando non reponunt.
h et viſcera tua complebuntur vo/ h
lumine iſto quod ego do tibi? Et
a ſ quia viſcera mea compleuerat. b ſ predica
tione. ſ quia in corde tuqz calamū lingue.
cōmedi illud: et factum eſt in ore i
a ſ plus proficit ad predicandum ſancti amoris
conſcientia q̄ ſermonis exercitata ſcientia.
i meo sicut mel dulce. Et dixit ad k

ſ rū ſimplici fide credat atq; ſaluet: qz vbiq; inſidiet ⁊ diabo/
lus trāſigurat ſe in angelū lucis. Uel quoq; diſtillat de la/
bijs meretricis: dulcia ꝓmittens: venenaq; inſerens.

a Uade ad domū. Fuis enī corpore nō erat cuz eis mente
cuius ſanctitas eos offendebat iniquitate. Hoc idē faciebat
moyses ꝓ peul a caſtris multitudinis ſigens tabernaculū: qđ
cū fuiſſet ingreſſus: deſcendebat columna nubis ⁊ ſtabat añ
oſtium tabernaculi. b Loqueris verba mea. Qui in ex/
poſitione ſacri eloquij vt auditoribus placeat: aliquid fingit
ſua verba loquit: nō dei. Qui aūt alit q̄ is qui protulit ſen
ſerit ⁊ ſub alio intellectu ad edificatiōe charitatis dñi ſunt
verba que dicit: quia ad hoc ſolū deus nobis p totam ſacrā
ſcripturā loquit vt nos ad ſuū et proximi amorem trahat.

c Meqs ad populos miſtos. Ac ſi dicer et: Quid loquar de
populo vno ſi ſū ad diuerſas te mittere nationes: auctoritas ⁊
potēria mea omnē vincer et difficultatem: vtinaq; tps eſſet q̄
ad omnes miſſurus ſum nationes ⁊ linguarum datarus gra
tias: vt p̄dicent apli mei ⁊ totū mundū ⁊ diuerſitatē lingua/
rum vna fide ſubdant meo imperio facilius illi audirent qui
ꝓfundi ſunt altiqs ſermonis: nihil habentes iudaice lenita/
tis ſed grauit: ⁊ ſolido incedunt pede: ⁊ cū ignote ſint lingue
note fidei ſūt. Unde ſequit: Et ſi ad illos mit. ip. audi. te ꝛc.
Ezec.3.g Deniqs poſtea miſit: et omnes pariter crediderunt. Uñ: Ec/
Act.7.b ce conuertimur ad gentes ⁊ alibi: Non inueni tantam fidez
in israel. d Attrita fronte. ſunt qui nō ſolum laborare ꝓ
bis mundanis non fugiunt: ſed et in laboribus qui ſibi ne/
gantur importuni videri nō erubeſcunt. Quibuſdam enim
ꝓauis mentibus nihil eſt laborioſius q̄ ſi in huius mundi
laboribus nō laborare preципiant. Hrego. Quo culpa fre
Piere.3.b quentius cōmittit: eo minus cōmittentis animus verecūda/
tur. Unde: Frons mulieris meretricis facta eſt tibi: non ern
beſcis. e Ecce dedi faciem tuam. Hrego. Uerecundia in
malo laudabilis: in bono econtra: erubeſcere malū ſapientie
Eccli.4.c eſt: bonum fatuitatis. vnde: Eſt confuſio adducens gloriaz:
et eſt confuſio adducens peccatū. f Valentiorem faciē
coꝝ vt nullo pudore ſupetur. Dine dicimus quia interdum
gratie eſt impudentie reſiſtere: ⁊ cum locus fuerit frontē frō
te contrere: ne noſtra verecundia: ⁊ humanus pudor perti/
meſcat inſidias emulorum. g Ut adamantem. Re ſcilicz
per exhibitū honorem ab auditoribus refrenetur lingua ex
verecūdia: ⁊ vt ſilicem ne per deſpectuz ſez tacear ex infirmi/
tate. h Auribus tuis audi. Uerba dñi audimus dum fa
Dut.7.b cim⁹: ⁊ ſic recte proximis p̄dicamus. vnde: Et ſtatim aperte
ſunt aures eius ⁊ ſoluta eſt vinculū lingue eius ⁊ loquebā
tur recte. i Et vade ingredere. Hierony. Dominus quo/
q; venit ad populum iudeoꝝ patre mittente vt p̄dicaret ca/
Ps.67. ptiuis remiſſionem. in quo impletur: Captiuam duxit capti/
Allego. uitatem: dona dedit hominib⁹. k Ad tranſmigrationem.
Ps.81. Hrego. Allegoꝛi. qui a bonis operib⁹ in puerſa cadit: a hie/
Dieb 4.b rusalem in babyloñē venit. vnde: Adiutor meus nō emigra
bo. Non tñ de talibus deſperādū eſt. Prophetа enī ad trāſ
migrationem mittit. vnde: Uenies vſq; in babyloñē. Ibi li.
Amos.4.c Si forte audiant. Hrego. Sepe dum ſubditos corrigimuſ
alij corrigunt: ⁊ alij negligūt. vnde: Plui ſup vnā ciuitatē: et
ſup alteram nō plui. Sepe aūt vna eademqz ciuitas in parte
complinit: in parte arefcit: dum idez audita correctione que
dam vitia corrigit: ⁊ quaſi complutus in parte fructum facit
quedam aūt retinet: et quaſi in parte cōpluta ſterilis et ari/
dus eſt. m Et aſſumpſit. Hrego. Predicatoris mentē ſpi/
ritus aſſumit cum timore dei cleuataz a terrenis deſideriis
Job.6.d facit alienam: vt ſola ſpiritualia agere libeat. vnde: Opera/
mini non cibuz qui perit: ſed qui permanet in vitam eternā.
De loco ſuo. Locus gloie dei: vel ſancta anima: vel angeli/
cus ſpiritus: et gloria domini de loco ſuo benedicitur: cum
vel ab electis hominibus vl a ſanct⁹ angelis auctor omniū
laus eterna cantatur. In eo ergo quod iuſti de conuertēdis
peccatoribus cogitant: quia eoꝝ vitia cōſiderando ad car
nales actus oculum ducunt quaſi ad babyloñem tendunt:
qui tñ ꝓ ſtatu ſue rectitudinis: qz in laude dei bona ſancto
rum cōſiderare nunqz deſinunt: quis per cogitationem alio
intendunt: quaſi poſt ſe vocem glorie domini ab hieruſalez:
id eſt de loco ſuo audiunt.
n Et audiui poſt me vocē ꝛc. Hrego. Prophetam vox ma/
gne commotionis ſequitur: quia poſt verbuz predicationis
Dic.42.b penitentiaz lucius auditur: qui ante quaſi tacite in peccatis
Ps.92. ſuis iacebant ſecuri. vnde: Requieuit in ceibus ſuis. Hoc
Ibid.59. pſalmiſta exorat dicens: Qui ſedes ſuper cherubin mo. t.

a ſ quaſi ipſi nolunt venire ad te.

a me. Fili homis: vāde ad domū
a ſ ponit frenū moderamia b ſ nīi. c ſ nō ma
ſiſt: et lōqueris verba mea ad b
ſ non egent qui ſani ſunt medico. ſz qui m. h.
eos. Mō enī ad populū ꝓfun/
a ſ quaſi nulla excuſatio eis: nō ſunt tibi bar/
bari noſti linguam eoꝝ. bō potes eis loqui.
di ſermonis ⁊ ignotę linguę tu
ſ ſed. ſ vna tibi domus cum eis.
mitteris ad domum israel: neq; c
ad populos multos ꝓfundi ſer
ſ que extranea ab eloquio legis.
monis ⁊ ignotę linguę: quoruz
nō possis audire sermones. Et a
ſ ꝓpls que nō cognouit. ſ. mihi. i. a. e. o. mihi.
ſi ad illos mitterer: ipi audirēt
te. Domus aūt israel nolunt au b
a ſ quaſi ne cōtrſterq; qz me ernā n. a. cui ſimi/
le: qui vos ſpernit me ſpernit. ſ liberā mālrāt
arbitriū eū dicit: nolunt a. m. er cauſe due: quia
ſez aterrita fronte eſt ⁊ duro corde.
dire te: qūia nolunt audire me. c
Omnis quippe domus israel
a ſ ſine reuerentia. b ſ per impudentiam.
ſ ſez cordis. c ſ Lxx. contemnoſi: ſepe ſez ad
ſalutem vocati audire noluerunt.
d ātrita frōte eſt: ⁊ duro corde. d e
ſ in ramen eſto ſecurus quia c. d. a ſ qui
erubuerit me coram hominibus.
e Ecce dedi faciem tuaz vālenti/ e f+
ſ contra frontem eorum.
orem faciebus eoꝝ: et frontē
ſ vt audeas loqui que mente cepiſti.
tuam durioꝛē frontibus eoꝝ:
a ſ qui in honore. ſ qui vilis conculcatus.
f vt ādamantem et vt ſilicem f
ſ qui auctoꝛem nō timēt. ſ ergo.
dedi faciem tuam. Ne timeas
a ſ impudentia.
eos neq; metuas a facie eoꝝ
a ſ ideo. ſ. b ſ nimis exaſperāo eſt: cui⁹ aſpe/
ritas eam grebio reperita eſt.
qūia domus exaſperans eſt. Et
a ſ hic eſt cib⁹ voluminis ⁊ hec ſunt verba quib⁹
ꝓ diuerſitate audientium vel lamēta. vel car
dixit adme: Fili hominis: ōm/
men vel ve hominib⁹ loquimur. Notandū aūt
quia ante ſermones dei in corde noſtro condēdi
⁊ diligenti⁹ arrēdēdi: ⁊ ſic ad ꝑſm ſuū ſpirēdi.
nes sermones meos quos ego
loqr ad te: assume in corde tuo: b
ſ pnus. ſ poſt.
et aurib⁹ tuis audi: et vade in/ b i
a ſ alij in captiuitatē. ſ ram mēte q̄ corpore.
gredere ad trānſmigratiōne ad k
ſ nō mei quem offendit.
filios ꝓpli mei: ⁊ loqueris ad eos
et dices eis. Hec dicit domin⁹
ſ cum ſepe hoc repetatur: tranſmigrati popu/
li duricia ſignatur ⁊ ꝓtelati cōſolatio datur ne
in ammonitiōibus forte a ſubiectis deſpecti cō/
triſtem. ſ corde.
si deus si forte audiant et quie/ l
a ſ quia nō cram in carne: et ambulans ſpiri/
tu. carnis opera non implebam. ſ Qui allu/
mit manſoꝛes.
scant. Et āssumpsit me spiritus: m b+
ſ conuerſus ad peccatores babylonios quaſi
poſt tergum vocem glorie domini audiebat cu/
ius locus hieruſalem. i. eſt viſio pacis. a ſ ire
dei ſuper iſrael. ſ afflictionis penitentie.
et audiui post me vocē cōmo n

Et audiui. Cū pterita iudicia dñi aīo renoluim⁹ vocē cōmotiōis magne post tergū audimus. cū futura meditamur ex his q̄ ante sunt cōmouemur.

Hiero. Quia spūs dei erat in eo terrena cōtemnēs rapitur a spiritu ⁊ audit post se vocē cōmotionis magne pteritoꝝ obliniscēs: ⁊ in futurū se extendens vt inimicoꝝ insidias post terguꝫ relinqueret. In exodo quoq; cum pharao ⁊ omis exercitus ei⁹ plequebat israel: angelus i colūna nubis defecit prioza castroꝝ: ⁊ veniens post tergum tota nocte stetit inter isrl ⁊ egyptios vt pterrit⁹ aduersarijs audiret israel benedicta glia dñi ō loco suo.

a Benedicta gloria. Hrego. Locus maligni spūs fuerūt eozda peccantiū: sed p penitētiā loc⁹ glorie dñi fiunt: ⁊ inde audiſ benedictio glorie i laudez dei. Ūñ pr⁹ creatoris iniuria de amore seculi miris etiā operib⁹ ad alta pficiunt vt animalia dei fiant: ⁊ signis ⁊ virtutibus: ⁊ desiderio ad alta volent.

Dicb.1.a b De loco suo. Unde mihi eas: Ecce dñs egredief de loco suo ⁊ descēdet sup excelsa terre: ⁊ cōmouebūtur montes sup eum: ⁊ rabescet valles sicut cera a facie ignis: ⁊ sicut aqua que deferē in pceps. Descendēte enī saluatore a patre: excelsa terre mōteſq; commoti sunt ⁊ inferioza vallū liquefacta. c Et vocez alaz animaliū. Del vnūquodcūq; animal alas suas collidebat: vel alter⁹ vicissim. Una enī nostraz virtutū: alterā ad pfectionē pulsat: vt verbi dei scientia ⁊ miserecordie viscera: ⁊ omēs sancti se vicissim suis virtutib⁹ ad ꝓuectū mutuis exemplis incitāt: dum alter mirat in altero: qs nō habet in seipo. vñ superiozes sibijnuicē arbitrātes. Hoc ꝑ facit dc⁹ in cordibus hoim: q̄ in regionib⁹ terraz nō vni oīa tribuit sed aliud alij. Ūñi enī vicissim muruis fructib⁹ indigerē: cōmunionē ad inuicem nō haberēt. Sic ꝑ oēs vna charitate innguntk. d Sequētiū alalia. Hec. Quia in sanctoꝝ patrū vita cognoscim⁹ q̄d i scriptura intelligere debeam⁹: quoꝝ nobis actio aperit: q̄ in suis ꝓdicationib⁹ pagina testamēti dicit: Ne auauit m. ⁊ al. Balaam p pphetie spiritū elevat⁹ erat. quo lōge post futura cognoscebat: sed assumpt⁹ nō erat: q̄ mentē a terrenis desiderijs nō seperabat. Et abij amar⁹. Oto ꝓdicatoꝛi dulce sit qs intus videt tāto in amaritudinem vertunt que foris sustinet. vñ: In multa sapiētia: multa indignatio. Et qui apponit scientia: apponit dolorē. e Et abij. quo ferebar vel sublimis impetu sui spiritus ferebat: cupiēs ire quo dñs imperabat. f Amarus in indig. Hrego. De achab q̄s ꝛc ad ꝓphetam. Nōne humiliatum vidisti achab coā me: igit nō inducā malū in diebus eius. Ūñ colligit quomodo talis amaritudo i sanct⁹ deo placeat qui amittere deū timent si sic ei ⁊ in reprobo penitētia placuit qui timebat amittere ꝑsens seculū ⁊ quō grata sit spontanea afflictio ꝑ culpis in eis q̄ placent: si hoc ad tempus placuit ⁊ in eo qui displicebat. g Amar⁹ in indig. Hrego. Liber enī dulcis in ore cordis animum contra se amarum facit vt displiceat sibi placeat creatori.

g Manus enī. vt possim nomen scz speculatoris accipe ⁊ docere q̄s didici. Man⁹. Hrego. Nullus enī hoc ex toto corde pro dei amore agere prevalet nisi eius animam spiritussanctus assumperit. Ad bona quippe surgere perfecte non possumus: nisi nos spiritus ⁊ preveniendo excuet et subsequendo confortet. b Et veni ad transmigrationem. Hrego⁹. In prophetis sicut verbis res: ita nōnunq̄s rebus verba exponuntur vt eozum non solum verba: sed et res geste prophete sint. vnde: Veni ad transmigrationē ad aceruum nouarū fru. filios scz israel quoꝝ patres multi iam mortui erant. de filijs aūt plures crediturī erant: et ad fertilitatem boni operis perventuri. vnde: Aceruus frugum dicunt. bone enim anime fruges dei. vnde: Sanctus israel domino primitie frugum eius. Primi enim israelite crediderunt: gentes secute sunt.

Dicrc.1.a i Ad aceruum nouarū frugum. Thesabib hebreum significat tempus quo nona frumenta vel hordea congregantur: et post famem ⁊ penuriam anteq̄ terantur in area spem ciborum aliquā reponittūr: ita israel paruus ⁊ tenuis quasi reminiscens ortusq̄ de terra iudaici populi sementem promittebat.

k Merens in medio eorum. Hieron⁹. Theodotio admirans: vt stupozem ꝓphete iniquitates eoꝛz cernentis exprimeret. aquila quiescens: vt q̄uis in medio eorum fuisset mente separatum se ostendat. Hrego. Merens compatiens miseris sicut ferrum prius liquat vt cum ferro iungat. vel quia domus israel erasperans est. nec per flagellum culpam agnoscit: merens inter gaudentes sedet vt tacendo ostendat quod loqui venerat.

Cum autem p. Hrego. Missus ad predicandū fuerat: ⁊ tñ septē dieb⁹ merens tacebat: quia ille loqui veraciter nouit: qui tacere didicit. Quoddam ꝑ enim

a ꝑ Hrego. pleriq̄ in sacro eloquio aliq̄d obscure dicit: vt deo mirabiliter dispensante multipliciter

a tionis māgne: benedicta gloria exponak. a ꝑ aia iusti ē locus dei: hospitaz dei: vel filius qui dicit: ego in patre: ⁊ pater in me.

ꝑ luce inaccessibili. b ꝑ supza expositū est. ꝑ qz ex ipso lucru penitentiū oriunt virtutes sanctoꝝ vt rāromagis in bono pficiāt: ꝓ o se nequāt egisse meminerunt.

b domini ō loco suo: et vocē alarū animaliū percutientiū alteraz

a ꝑ post. b ꝑ testamētoꝝ. ꝑ qz post q̄s in honore venit vita sanctoꝝ venerāda apparuerūt hominibus

ad alteram. Et vocem rotarum

huc eloqa restamētoꝝ. a ꝑ post ꝓdicationē ꝑma cōmono ē plangere mala que fecimus: post vocez vero alarū ⁊ rotaꝝ scīa ē magno fletu gratere eccl⁹

c sequētiū animalia: et vocē cōmotia bona q̄ audiuim⁹. a ꝑ nrz. b ꝑ ad maiora sejad q̄ ꝓdicatoꝛ ꝓficit dū sensus audientium ad dei desideriū puehit. vnde: Rivos eius inebrians m. g. e. i. e. l. g.

tiōis māgne† Spiritus quoq; lē

a ꝑ constanter tenuit. b ꝑ leuatus ⁊ assumptus.

c uauit me et assumpsit me: et abij

a ꝑ inrelligera indignatiōe dei: ⁊ significatoꝛ vitiosoꝛ mōre grauitās. b ꝑ homis. i. vñ Esaias: De

c amar⁹ in indignatione spūs mei

nocte cōsurgit spūs me⁹ ad te dc⁹. a ꝑ filij ꝑ quē ola ꝑ nō trālatā ꝓpha spūs: ſ corpe q̄s de abal. legit. ꝑ q̄ aut sine me nihil potestis facere de q̄ p moysen dicit: leuabo ad celū manum meam.

d Man⁹ eni dñi erat mecum:

b confortās me. Et veni ad trāsmi

ꝑ. i.

e ꝑ filioꝝ.

i grationem ad aceruum nouarū

f ꝑ alaz sanctaz. ꝑ. i. ꝑ vt supra

frugū: ad eos q̄ habitabāt iuxta

a ꝑ pdicatur⁹ eis cōpatiē: qz sm̄o liberter accipit

flumē chobar: ⁊ sedi vbi illi sedebāt

g ꝑ cōpatiēre pterr. a ꝑ videō eoꝛ. scelera ⁊ iustam dei in peccatores ſnam. ꝑ vt pr⁹ videā q̄s corrigā. ꝑ qui speculatoꝛ futurus est: ⁊ dei verba pplo narraturus. multo rpe debet quiescere et ad ea que videt dolere nihilqs eoꝝ in cōscia hñe q̄ in alijs debet corrigere. ꝑ quib⁹ racui subaudis.

k bāt: ⁊ mānsi ibi septē diebus me

b

l rens i medio eoꝝ. Cum aūt trā

i

hensione eoꝝ ⁊ merens pro malicia eorum. i Cum autem ptransissent. Nic consequenter arguit ezechielis silentium ⁊ pmo arguitur. secundo punit. ibi: Facta est.

Circa primum arguitur per similitudinem speculatoris: qui ad hoc in alto loco constituitur: vt denunciet ciuibus periculum veniens super eos vt sibi precaueant ⁊ ad exēplū dum eos si nimis pigrescant et domiant: vt sic semper sint parati ciuitatem defendere: et si omittat aliquid de officio sibi imposito dignus est punitione. Ezechiel autem erat constitutus a deo speculator spiritualis: ⁊ ideo ex officio tenebatur malos arguere de peccatis vt peniterent ⁊ bonos monere vt perseverarent in bonis: ne offensam dei incurrerent: ⁊ quia nimis tacuerat scilicet per septem dies: ideo ostenditur sibi pena taciturnitatis que debetur prelato seu superiori si sit negligens in arguitione peccatoꝝ cum subditur: sanguinē aūt eius de manu tua requirā.

Consequēter

Ps.32. Ecc.4.a 1.Tes.2.d

Ecclē.5.b

Apost.22.c

Exo.14.a

†.33.b

Esa.40.b

Ps.50.

Job.10.a

2.Cor.6.c

Prou.5.b Ps.33.

Esa.6.b

Gen.15.b

Nam enim nutrimentū est verbi censura silentij. Ūñ: Tempꝰ tacēdi ⁊ tps loquēdi: tacēdi pr⁹ loquēdi posteri⁹. Si ꝑpha sanctus qui missus est ad loquēdū: tacet vt recte loquat: q̄nāta culpa est nō tacere: quē necessitas loqui nō cogit. Tacēdo ꝑ loqui discam⁹. a Fili hois. Hiero. Speculator est q̄ semp

Apponе

ſ alto stat: vt q̄quid venturū est lōge ꝑspiciat: cui⁹ vita alta debet esse ⁊ circūspecta. Hrego. Predicatoꝛ speculatoꝛ vocat. Cui enim aliena cura cōmittitur speculator dicit: vt in mentis altimdine sedeat: vocabulū nois ex virtute actionis trahat. Speculator in alto debet stare p vitam: vt possit ꝓdesse p prouidētiā. vnde: In mōte excelsū ascende tu q̄ euā. si. vt subiectoꝝ viā trāscendat ⁊ terrenis animū nō supponat: tāto et facta comm subtilius videat. Hrego. Loqui de deo quiete: valide ⁊ libere mētis est. vnde: Terra vsq; ad fenestras. i. terrena cura vsq; ad sacerdotes. vt sic fenestre clause lumen subditis effunde re nō possint: ſ obmutescāt ab officio ꝓdicatiōis. b Si dicente me. Nec iubiectus ex culpa ꝓpositi morit: nec preposit⁹ sine culpa est q̄ verba vite nō audiēs ex sua culpa morit subite etnus. Immo enī mors debet: sed ei a speculatore vite via nunciāda: ⁊ impietas increpāda. Si aūt tacet impi⁹ in iniquitate sua m. q̄: impietatis eius meritum fuit vt dign⁹ nō esset ad quē speculatoris sermo fieret: sed ipe occidit qui tacēdo morti prodidit. Si dicente me. Hiero. Duo sunt impij: sine iniqui vt. Ax. trāstulerūt: vn⁹ qui nihil audit a speculatore ⁊ in sua impietate morit⁹ cui⁹ sanguis de speculatoris manib⁹ queriť. Alter cui speculator annūciat ⁊ ille ꝓtemnēs vitio suo moritur ⁊ speculator a culpa est alienus. vñ: Intelligim⁹ dñm. ideo impio cōminari ⁊ dicere: morte morieris. vt auertat a via sua impia ⁊ viuat. Comminatio enī nō in hoies ē: ſ in peccata. nec in eos qui ꝓuertunt a vitijs: ſ q̄ manent. Magnūq; dilexim⁹ ē dei tacere sermones: vel timore vel pigritia vel adulatiōe. vñ Esaias: De mihi qz racui. c Sanguinez. Hrego. Sanguine peccatū designatur quod culpe ꝓpositi si tacuerit imputatur. vnde: Libera me de sanguinib⁹. peccatis scilicet carnis. d Si autez tu an. Duo sunt que debet annūciare ꝓdicator. fides ⁊ opatio. Impietas ad infidelitatē ꝑtinet: p̄tana via ad actionem. Debet q̄ studere vt pr⁹ ad pietatē fidei: postmodū ad viā ptrahat actionis. e Tu autez animam. Si cui⁹ opus exarserit detrimentum patietur. Ipse aūt saluus erit: sic tñ ſ per ignem vt probet scz vtrum speculator sine crimine sit mortis eius qui perijt: an reus. Opus enim magistri salus discipuli. f Sed et si conuersus. Sicut duos impios legim⁹. vnū qui non audiuit et periit. Alterū qui audiuit et in nequicia sua pseuerauerit. Sic duo iusti sunt. vnus qui non audiuit ⁊ periit. alter qui audiuit ⁊ ꝓuersus animam suā saluauit. g Rotandū quoq; q̄ possit iustus cadere: ⁊ si magistrum habuerit ad meliora cōuerti. Bona enī opa indigēt assiduo ꝓceptore ne vel lapsus ab optimo cursu pedē retrahat. g Ponā offen. Hze. i. q̄ in q̄ offenderat penitere noluit: ⁊ tenuerit ponit dc⁹ vbi grauī⁹ impingat. Peccatū āpe q̄ ꝓ pnam citi⁹ nā delet: aut pctm̄ cā peccati: aut peccatum aut pena peccati: aut pctm̄ sit ⁊ cā ⁊ pena pcti. vñ moyses: Rōdū cōpleta sūt peccā amoꝛeoꝝ. Et dauid inquit:

sissent septē dies: factū ē verbum

a dñi ad me dicēs † Fili hois specu

a ꝑ primo. ꝑ quasi ne ꝓsumas loqui q̄ nō audiēris. Unde: Inclinabo in parabolā a. m. aperiaz in. p. p. m.

latoꝛē dedi te domui isrl: ⁊ audi

ꝑ filio ꝑ doctrine.

es de ore meo verbū: ⁊ annūcia

b bis eis ex me. Si dicente me ad

impiū morte morieꝛ: nō annūciaueris ei: neq; locut⁹ fueris vt auertat a via sua ipia: ⁊ viuat ipe

a ꝑ q̄ meruit. b ꝑ nō tua. c ꝑ non morte corporis imo aie q̄ ānominōe rua semp potuit viuere.

c impi⁹ i iniq̄tate sua morieť: sanguinē aūt ei⁹ de manu tua requi

d rā. Si aūt tu annūciauerī impio et ille nō fuerit ꝓuersus ab ipieta

te sua ⁊ a via sua ipia: ipe quidez

a ꝑ sine te morieť: qz in culpa morit⁹. a te cōtradicitur: morit⁹ te cui nō cōtradicis adiungeris.

e in impietate sua morieť. tu aūtez

f alam tuā liberasti. Sz et si cōuersus iustus a iusticia sua fuerit ⁊ fe

a ꝑ quasi nō statim morietur. b ꝑ ne plana via inuenias ⁊ dicas cōuersus sum in erumna mea dū configitur spina.

g cerit iniq̄tatē: ponā offendiculū

coā eo: ipse morietur: quia non

ꝑ culpa tua ſſi viuere promisset si magister doceret. ꝑ anteaq; vigilandū ei erat ne caderet.

annūciasti ei. In pctō suo morie

ꝑ retribuendos.

b tur: ⁊ non erunt in memoria iusti

a ꝑ quia racuisti ⁊ qz noluisti esse sollicitus in pdicatione ꝓcepti⁹ eras in damnatione. ꝑ pnius.

eiꝰ eius quas fecit. Sānguinem

ꝑ qui custodire debuisti.

Ño eius de manu tua requiram.

ꝑ āi peccatū. a ꝑ etiā iustus mgko eger. vñ: Sapientib⁹ ⁊ insipientib⁹ debitor sum.

Si autem tu annuciaueris iusto

vt nō peccet iustus: ⁊ ille nō pec

a ꝑ dū in mūdo. b ꝑ i celo. c ꝑ q̄i magistro tuo

cauerit: viuēns viuet qz ānnun

ciasti ei: ⁊ tu animaz tuā liberasti a

Et facta est sup me manus dñi: b

a ꝑ q̄s sedit vbi illi sedebant. b ꝑ quia ingressus fuerat ad trānsmigrationem. ꝑ a indea.

k et dixit ad me: Sūrge egrēdere c

Consequēter ostendit sibi liberatio sui ſ fecerit quod in se est cum subdit: Si aūt tu annūciaueris impio. ⁊ sequitur postea.

a Et tu afam tuā liberasti. Et idem ostēdit sibi de negligentia ⁊ diligentia in monedo instos vt perseverent in bono. cuz dicitur: Sed etſi conuersus iustus ꝛc. et patet littera. b Et facta est. Hic consequenter silentiū predictū punit. Primo cū ꝓmittitur diuina apparitio sibi facta. cū dicit: Et facta ē tibi super me manus domini ⁊ dixit ad me: c Surge egrede re ꝛc. quasi dicere et: illi cum quibus es non sunt digne videre gloriam domini tibi apparentē cum sint rebelles et increduli.

Et surge

Universidad de Deusto
Biblioteca

discutit: tãto ampli⁹ agnoscit ẽtis mortalitatis sue infirmitatib⁹ ligatus
Phil.2.a sit. vñ: Desiderium dñs dissoluī ⁊ esse cum christo. ⁊ dauid inquit: vt audi
Ps.101 ret gemit⁹ vinculator⁹: ⁊ Hieremias: Circũedificauit aduersum me vt nõ
Trē.3.a egrediar aggranauit cõpedẽ meũ. In medio co⁹ nõ egrediet: q; ppt̃ du-
ras mẽtes auditor⁹ a bonis q̃s obmutescit. Tã sequit: Et linguã tuã a.f.
p.t. Aliquãdo x̃o etiam contra resistentiũ lin-
guas predicantiũ corda domin⁹ ẽlo sui amoris
accendit ne taceant. vnde subditur: Cum autẽ.
a Et ecce ibi gloria dñi. Quã aũ vidit ambu-
lantem ⁊ elenantem se: et interdũ stantem: quia
iuxta fluuiũ huius seculi chobar: qui interpreta
tur grauissimus gloria videbatur: quod signifi-
cat omnem huius mundi gloriam preterfluere ⁊
gradũ stabilem nõ habere. Gloria aũt dei stans
et perseuerans cum stat prophęta in campo vi-
detur: que in medio captiuorũ nec stare poterat
nec videri. b Et cecidi in faciem. Hzc. Quia
ẽtis homo ad intelligenda sublimia leuat̃: ex
contemplatione tamẽ maiestatis dei infirmitatẽ
sue conditionis intelligit: ⁊ quasi statum nõ ha-
bet qui se ante dei oculos esse cinerem et pulue-
rem videt. c Et statuit me. hoc in capo de .p.
pheta agitur: q; etiã electis gentiũ spũssanctus
dandus erat qui eos assumeret: et prius a statu
superbie deiceret ⁊ post super pedes. i. bona o-
Deu.12.b pera solidaret. vñ: Hzc ſſus rectos facite pedib⁹
vestris. d Et locutus est mi. Hzego. fm hi-
storiam obedientie exemplũ nobis p .ppheram
tribuit: qui modo huc discurrit: modo illuc: et
sue volũtatis arbitriũ semper ad dei frangit im-
perium. e Ingredere. Hzego. De medio po-
puli erat prophęta in campu; de campo redit in
domum: vt predicatio que iudee facta est: egre-
diatur in gentes quibus fide repleat̃ recipiat iu
dea spiritualis doctrine dona que ante amisit: ⁊
includere i me. do. t. quia antichristi tempore ab
his gentib⁹ que in infidelitate remãserint iudei
cõuersi duris persecutionibus angustiabuntur.
Deut.11.a vñ: Quoniã datũ est gentib⁹ ⁊ ciuitatẽ sanctam
calcabũt mensibus. xl. duob⁹. Ingredere ⁊c.
Quasi quia roborat⁹ es aspectu dñice maiesta-
tis nihil timeas: sed rectere in domũ tuam: vt
ad necessitates corporis vt quidam putant: vel
in signũ future obsidionis: ⁊ quõ esaias discalci
atus ⁊ nudus triũ annorũ captiuitatẽ ⁊ nudita-
tem populi nũciauit: ita ⁊ tu clausus domo ope
ipso ppheta vicinam obsidionem hierusalem.
f Et tu fili hominis. Quod in domo claudit:
qõ ligatur: qõ nõ egredit: sed inter multitudinẽ
captiuorũ solitudinem carceris patitur: obsidio
nis indicium est: que clausa hierusalẽ ⁊ circũda
ta ab exercitu chaldeorum: nullum exire permit
tet. Hec est olla de qua Hieremias loquit ⁊ Ezechiel in sequẽtib⁹: in q̃ carnes
populi ꝓsumunt. g Ecce data. Hzego. In domo ppheta ligat: qm̃ ab ipso
suo genere indea fidelis tribulationẽ sustinebit ꝓsecutiõis pressa vinculis do
lonis: ⁊ nõ egredieris in medio ei⁹: q; ad corda pranor⁹ p̃dicatio nõ ꝓueniet: ⁊
linguã tuam adherere faciã palato tuo: q; tũc instantib⁹ reprobis p̃dicatorũ
scientia tacere compellit. Cum aũt locutus fuero tibi ⁊c. q; enoch ⁊ helias p̃
dicante: multi ex iudeis q̃ in infidelitate remãserant: ad cognitionẽ veritatis
redibũt. Tunc enim velut in extremo os .ppbete aperitur: cũ in p̃dicatiõe Me
lie ⁊ Enoch a iudeis ad fidem redeuntib⁹: ꝓphetia ꝺ christo fuisse cognoscit.
h Et linguã tuã. Aliquãdo .p vitio predicantis: aliquãdo .p vitio audiẽtis
subtrahit sermo p̃dicationis: aliq̃ .p auditorib⁹ bonis: datur sermo doctori
bus etiam malis: aliq̃ .ppter vtroq; iustificandos: aliq̃ .ppter vtroq; dã-
nandos subtrahit. i Quia domus exasperans. Quasi tante amaritudi-
nis sunt et cõtra deum cõtentionis vt obiurgantem nõ mereantur audire. Ex
quo patet vbi fuerit multitudo peccatorũ: peccantes indignos esse qui a do-
mino corrigant. k Qui audit. Hierony. Secunda aquile editio. Qui au
Deut.4.c dit audiet̃: et qui reliquit relinquet̃. Quasi qui habet dabitur ei: ⁊ qui nõ
habet etiam q̃ videt habere auferetur ab eo. Hzego. Qui audit audi. ⁊ q̃
quie. q. Si enĩ ꝺsecit a malo ope ⁊ nõ ꝺsecat a praua cogitatione aptat ei q̃
Trē.1.c dicit: Aiderũt eã hostes ⁊ deriserũt sabbata eius. Hzego. Qui audit .vba
Ps.36. veritatis audiat. i. pseuere et: Fuis videat alios negligẽtes. vñ: Noli emulari
in malignantibus ⁊c. Qui audit au. Hierony. Emẽdẽ sapientie est ⁊ tacere
Esa.61.a et loqui ꝓ tpe ⁊ dare cõsernis cibaria in tpe. vnde Esaias: Ad populũ non
credentẽ tacui. Rũquid semp tacebo dicit dñs. Qui igit̃ ob multitudinẽ pec
catorũ tacuit: q; vidit aliq̃s posse cõuerti. de q̃b⁹ ꝺr: Qui audit audiat ⁊c. ap
to ore non .ppria voluntate: sed domini iussione loquit̃ ad populum.

a Et surgẽs egredere. Hzego. Ingredere ⁊ includere ⁊c. vbi po-
nit duplex pena. Una ẽ re-
clusiõis ⁊ ligatiõis. vñ ꝺicit
tur: b Data sũt sup te vin
cula et ligabũt te i eis. s. fa-
muli tui. volo enim q; sic te
facias ligari. Secunda est
subtractio locutionis. cum
dicitur: g Et linguam
tuã adhe. ⁊c. vt sic nimis ta
cueras .ppa volũtate: esse in
uit⁹ taceas ex diuia ptate.
Et ista cã nõ exꝑmit hic: q;
supponit ex p̃dict⁹. Alia aũt
causa exꝑmit. cum dicitur:
b Quia do. exasperãs ẽ.
sez ꝓps tu⁹. q. d. vna cã me
ligatiõis ⁊ subtractiõis loq
le ẽ: vt p̃ b ostẽdat q; nõ sint
digni tua sociatate ingredi
endo ⁊ quersando cuj eis:
nec etiã digni tua doctrina
⁊ reꝑhẽsiõe. Iõ tua cohabi-
tatio cũ eis ⁊ allocutio tpe
cõpetenti futura: nõ fiet eis
fm eorum merita: q; ex mea
tñ gra. Iõ sequit: i Cum
aũt locut⁹ fuero tibi aperiã
os tuũ. dãdo tibi loqndi fa
cultatem. k Et dices ad
eos. s. ea que iniũgam tibi.
l Hec dic dñs ꝺs: q; au-
di. ⁊c. Scõm q; dic Ba. Ga
istud nõ ponit hic q̃s impo
sitũ ecechieli ad dicẽdũ po-
pulo. q; post q̃ dñs dixerat
ei: aperiã os tuũ ⁊ dices ad
eos. s. ea q̃ tibi iniungã: do-
minus dixit ecechieli cõdi
tionem populi dicens.

m Qui audit audiat ⁊ q̃ ꝺsecit ꝺsecat. i. ali
qui de populo te audiẽt verbis tuis acꝺsece
do ⁊ alij quiẽcẽt ab auditu verba tua repe
lendo. ⁊ de istis subdit: Quia dom⁹ exaspe
rans est. Scõm alios x̃o verbũ est impositũ
ecechieli ad dicendũ populo in ꝑsona dei.
Qui audit au. ⁊c. i. qui vult audire audiat
et qui nõ vult dimittat: ⁊ est modus loquen
di illius qui grauiter ⁊ moleste portat duricĩ
am audientiuj ideo subditur: n Quia do-
mus exasperans est. Ca. III
Mozaliter. b† Et dixit ad
me fili hominis ⁊c.
Sequitur: Comede volumen illud et vadẽs
loquere ad filios israel. Primus enim vadat
ad predicandũ refici debet pabulo sacre scri
pture per lectionis et orationis studium.
k† Et factum est in ore meo tanq̃ mel dul
ce. fm illud Ps. cxviij. Qz dulcia faucibus
meis eloquia tua super mel ori meo. Et quo
niam predicator debet esse peruigil ad procu
randum salutem animarum. sequitur:
† Fili hominis speculatorem dedi te do-
mui israel ⁊c. Quid autem predicare debe
at sequit. cũ dicitur: Si dicente me ad
impium morte morieris ⁊c. vbi ostenditur

q; debet p̃dicare vitia ad dimittendũ ⁊ fugiendu; ⁊ virtutes
ad ꝓsequendũ ⁊ ꝓseruandũ: ⁊ penas ad timendũ ⁊ peauen
dũ: ⁊ ꝓmia ad desiderandũ. Ostẽdit aũt p̃dicatoris punitio
si fuerit negligẽs i officio sibi cõmisso. cũ dicit: Sangui
nem aũt ei⁹ de manu tua requiram. Ostẽdit aũt ei⁹ ꝓmiatio si
fuerit diligẽs cũ dicit: Si aũt tu annunciaueris impio.
⁊c. sequit: a Tu aũt aiam tuã liberasti. Et qm̃ p̃dicator
aliq̃s se debet a tumultu ppli subtrahere vt possit liber⁹ cõ
templatiõi vacare. sequit: c Surgẽs egredere in cãpum
⁊ ibi loquar tecũ. nam reuelatiões diuine frequẽti⁹ fiũt i cõ
templatiõis solitudine. Osee. ij. Ducã eam in solitudinẽ ⁊ lo
quar ad cor ei⁹. Et qm̃ aliq̃s p̃dicatio impeditur ex fugiosis
duricia negando licentiã p̃dicandi vl darã impediẽdo. ideo
subdit: e Ecce data iunt sup te vincula. i., phibitiões p̃
dicationẽ impediẽtes. Impedit eriã aliq̃s ex ꝑsõ malicia. iõ
subdit: g Eris mut⁹ nec ipsi vir obiurgãs q; domus exa-
sperãs est. q; tñ impedimentũ vtriq; tollit aliq̃ ex occasione. sequit: h Cũ aũt tibi locut⁹ fuero aperiã os tuũ ⁊c.
i In ca. iij. vbi ꝺr ꝓphilla ⁊ audiui p⁹ me vocẽ cõmotionis.

Additio. Hec vox magne cõmotiõis videt̃ significa
re q; icarnatio dei q̃ .ppbe fuerat ꝑ precẽdẽti-
b⁹ reuelata erat marie xpi⁹ ⁊ porẽ: vñ declarãs q̃d dona
bat q; illã vocẽ subdit: Benedicta glia dñi ꝺ loco suo q̃ .vba .p.
phete p̃dicto .ppositio adaptrank: q; de hũanitate ꝺsificã ꝑ in-
carnatiõez .ppe ꝺr. Benedicta glia dñi ⁊ q̃ ꝺsẽt ꝺ loco suo cog
nẽder huic q̃ ꝺr. Wiebee. j. de hac materia: Ecce dñs egredi
etur ꝺ loco suo ⁊ ꝺsẽdet ⁊ calcabit sup excelsa tre. Et nota q;
dixit .ppba. Et audini p⁹ me vocẽ: nõ ei dixit aũ me: nec corrs
me. vt inneret q; benedicta glia dñi ꝺ q̃ loqbat p⁹ eũ erat vẽtu
ra comõ q̃ Jobes dixit Job. j. Post me venit q̃ aũ me fact⁹ ẽ.

Et tu fili ho. Hzego. Cap. IIII
Quasi cognosce quid sis: ⁊ si su
per te cleuatus: diuina secreta cõ
spicis. Et tu fili hominis. Hiero. Mali
et si toleranꝫ subito corruũt et eorum pe
nas infirmi conspiciũt ne culpas imiten-
tur. vnde hic indee desolatio inbungit.
Hiero. Hoc q̃s signũ est obsidionis. Ta-
ceꝛe symmachus apertius latereculũ vel
abacũ: in cuius pulvere solẽt grammas:
id ẽ lineas geometrie radio scribere. vñ
quidã probant geometrie scientiã atten-
dentes q; ielus explorat⁹es misit q̃ ter-
ram describerẽt: q; geometrie propriũ ẽ
In Zacharia q̃s angelus habet geome-
tricũ calamum ad metiendam hierusalẽ.
b Et ordinabis ⁊c. Hzego. Predicator
obsidionẽ ordiat: cũ p̃ sancte admonitiõis
verba singulis virtutib⁹ que vel quibus
modis vitia insidiant ostendit. Hzego.
Descripta eni hierlm in terreno corde p̃
sumpto superne pacis amore tẽratio acri
Ecli.1.a or insurgit. vñ: Fili accedens ad seruitu
tez dei prepara animã tuã ad tentatiões.
Hiero. Munitiões que mala munita con
tra mentẽ veniãt: vt vitia sub virtutum
specie se abscondant: ⁊ in alto se ostẽdãt
per imaginẽ: cum sint in imo p actionez.
c Et pones arie. Hzego. Quibus muri
fundamẽta quatiuntur: lapides dissoluũ
tur. Hoc descriptiõe significatur vebs vi
cina captiuitas sub rege sedechia: cuius
xi. anno et ipse captus est ⁊ ciuitas. Dos
sumus tũ dicere latereꝛ in suggillatiõez
israelis poni: quia in luto et latere serui-
uit pharaoni. Siue vbs quã putabant
firmissimam ⁊ inexpugnabilez lateri fra
gilissimo comparat̃ qui ad tactum aque
ilico soluitur: vt de qua dicitur: Rũquid
petra durissima velut deserti ẽmos filie
sion: vertat̃ in laterem: qui in vndatione
Esa.3.b babylonica corrumpat̃ ẽ vñ: Propterea
adducet dñs sup vos aquas multas ⁊ fontes reges assyriorum. Et
pones arie. Aliq̃ enĩ singula vitia bincinde mentẽ ferit: q; in gyro
a p̃dicatore ponunt dũ ostẽdit: q̃blande luxuria peutit ẽspe impa
tiẽtia occidit ⁊ hmõi. d Et tu sume ⁊c. Hzego. Ferrũ forte metallũ
est. In sartagine cib⁹ frigit: p sartaginẽ q̃ ferreã spũalis ẽli fort̃ frixu
ra signat: q; doctoris alaz frigit q; valde cruciat: dũ videt ifirmos
1 Cor.11.a etna deserere: et palia q̃rere. vñ: Quis ifirmat̃ ⁊ ego nõ i. q̃s scan. ⁊ e.
nõ v. Ita paulus ꝑ vitia ardebat ꝑ xpi⁹ alimẽta ex sua afflictione
parabat. e Et pones eam. Hzego. Ut si audire eis qui docetur nolu
erit: doctor tamen ꝑ zelo quem exhibet reus non fit: ⁊ securus sit in
die iudicij. Nullum deo maius sacrificium q̃ zelus animarũ. vnde
Ps.68. Zelus domus tue co. me. Inde precipit vt similia oleo conspersa i sar
tagine frigat. i. mũda mẽs ꝑ sancti ardorẽ zeli eremet: ⁊ charitati mi
sceat: die misceat: q̃ in cõspectu dei ardet ⁊ lucet. f Et obfirma. Hze.
Eccl.7.c Aliquando seuerius agendo. vnde: Filie tibi sunt serua corpus illa-
rum ⁊ nõ ostendas faciem tuam hilarem ad illas.
g Et tu dormies. Hiero. Sub pbacee filio romelie q̃ regnauit i isral
annis. xx. pcusso pbacea filio manahe dño suo: theglathphalassar rex
assyrioꝝ accepit aion ⁊ gabel domus maachã ⁊ manoe, ⁊ cedes: et asor:

Et galaad

Et tu fili. Post. Ca. IIII
q̃ descripta est officij impo-
sitio. Hic cõsequenter ponit̃
impositi executio. et diuidit in
duas ptes. q; ꝑmo ponit̃ ciuitatis
⁊ populi destructio. Secõ destru-
ctionis rãtio. ca. xv. Prima adhuc
in duas: q; ꝑmo denunciatur ciui-
tatis et populi exterminium. Secũ
do offertur remediũ. ca. xiij. Pri-
ma adhuc in tres: q; ꝑmo dicta de
structio p̃dicit. secundo multiplex
abominatio in hierusalẽ ostendit.
cã. viij. Tertio scriptura ad ꝓpositũ reuertit̃ ca. ix. Prima adhuc di-
ditur in q̃tuor: q; ꝑmo describit
ipsius hierusalẽ obsidio. Secundo
ppli sui vastatio ca. v. Tertio terre
depopulatio. ca. vi. Quarto dicte
vastatiõis accelleratio. ca. vij. Pos
cens aũt capitulũ in duas ptes di-
uidit: q; ꝑmo describit obsessio ci-
uitat'. Secõ ex ꝺ sequẽs oppꝑssio fa
mis. ibi: Et tu sume. Prima adhuc
in duas. q; ꝑmo describit obsidio-
nis modus. Secõ captiuitatis vel
inigitatis tps. ibi: Et tu dormies.
Circa primũ dicit: Et tu fili homi
nis iste modus loquendi frequẽt̃
fit ecechieli. cuius rationem assi
gnant doctores cõmuniter. s. ne ex
eleuatione cõtemplationis obliui
sceretur humane fragilitatis.
b Sume tibi laterem. scilicet cru
dum vt possint tibi protrahi figu
re. c Et pones eum coram te. vt
videas ibi diligẽter ⁊ attente.
d Et describes in eo. i. in medio
eius ciuitat̃ hierusalẽ. e Et ordi
nabis. i. describes. Aduersus
eam obsidionẽ. in circuitu ei⁹.
g Et edificabis munitiões. i. de-
scribes silitudinẽ turriũ ligneꝝ: et q̃ summitate vi
dent ab ex illa q̃ fiũt i ciuitate. h Et cõpor. agge. i.
describes porratores ⁊c ⁊ lignoꝝ ad iplendũ fossata.
i Et pabis ꝺra eã castra. i. describes acies armatoꝝ
oppugnantes eã. k Et pones arietes. i. describes.
sunt aũt arietes ligna oblõga in capite ferrata: euz q̃
bus impellit̃ murus ad cadendũ. ⁊ sic videt̃ q; ille la
ter erat satis magn⁹ vt possent in eo describi oĩa ista:
tã in puncto figuris pñt multa describi in satis puo spa
cio. l Et tu sume tibi sartaginẽ ferreã ⁊c. p hoc desi
gnat q; de⁹ ad miserandũ nõ respiciet ciuitatẽ sic ob-
sessam. m Et obfirmabis faciẽ tuã ad e. respiciẽdo
eam q̃si facie tonta ⁊ irata: in signũ q; deus est ei ira
tus implicabili ira. ideo subdit: n Signũ ẽ domui
isral. i. ola q̃ dicta sũt tibi sũt signa obsidionis ⁊ destru-
ctiõis hierlz. o Et tu dormies. Dic ꝑ ũr ponit captiuitat̃
tps fm latinos. ⁊ ꝑmo q̃tũ ad captiuitatẽ. x. tribuũ:
q̃ vocant̃ ꝺ dom⁹ isral. cũ ꝺr: Et tu dormies sup lat⁹ tu
um sinistrum: per quod designatur regnuz decem tri-

buum

Universidad de Deusto
Biblioteca

et galaad:t galileā t vniuersaz terrā neptalim: et trāstulit eos in assyrios:post quē regnauit in israel osee filiꝰ ela annis nouē: captusq; est cum omni samaria t salmanasar rege assirioꝝ:t trās/latus est israel in ciam t aber iuxta fluuium go/

ban:t ciuitates medoꝝ:

Sexto aūt ecechie regis anno sicut Regū narrat historia: captus est osee q̄ si supputemus ḡt an nis isral i angustia fuerit captiuat⁹ a sexto anno vsq; ad .xxix. tot enim ecechias regnauit sunt anni.xviij. Cui succeſſit manasses q̄nquaginta q̄ annis. Post regnauit ammon annis duobus: deinde iosias annis tri/ginta nouꝰ post ioakim qui et eliachim annis.xj. Inde ioachim q t iechonias qui statim ductus ē in captiuitatē. Post quo regnauit sedechias annis.xj. Sub quo capta ē hierusalē templūq; destructū. Fiūt itaq; a p̄ma ca ptiuitate isral q̄ sub phacee facta ē vsq; ad.xj. annū sedechie q̄ templū desolatū est anni.dxiij. A secūda aūt q̄ caprus est Osee t oēs samaria fuer/sa āni.cxxxv. Fuerūtq; āni desolatiōis tēpli.lxx. Qui additi p̄me captiuitati faciūt ānos.ccxxx. iiij. In secūdo aūt anno darij tēplū extructuz ē ꝑ zorobabel et iesu sacerdote magno ꝓphetārib⁹ aggeo t zacharia q̄ regnauit ānis.xxxvj. vnoq; ꝑlato:addunt anni eiꝰ.xxxv. Post quē regna/nit xerxes filius darij ānis.xxx. Post hūc artabanus mensibꝰ.vij. t xerxes qui t macrocir annis.xl. post xerxes mensibꝰ duobꝰ: t sogdianus mensibꝰ.vij. Cui succeſſit darius cognomēto no/mus: q̄ regnauit ānis.xix. Post quē regnauit ar taxerxes: q̄ t mennon: darij t parisatidis filius. annis.xl. q̄ ab hebreis assuerus dr. Sub q̄ mar/dochei t hester narrat⁹ historia: q̄s oēs ppls isral de morte piscꝰ liberatꝰ: ꝑstinā recepit liberatē. Fiūtq; a scdo anno darij vsq; ad extremū assue/ri annū: āni .clv. t mēses.iiij. q̄ additi supiorib⁹ annis.ccxxxiij. faciūt annos .cccl xxxix. t mēses.iiij. Sinistre ptes delegauit israeli: q̄ sine tē plo t noticia dei in samaria fuit. Dextre inde q̄ in cultu t religione dei. Et notandū q̄ in altero fit pena peccantiū: in altero virtutis exercitiuz. Q̄s aūt dies ꝓphete: hic annꝰ est patientib⁹: t q̄s ānos putabāt: filij laban iacob erāt q̄si dies pauci. Hec solū ār i supplicijs varietas ē, p diū/strate meritoꝝ ſs i retributiōe bonoꝝ: agni i de/xtera: bedi i sinistra. vñ: Eccl.10.a Oz sapientis i dextera eiꝰ: cor āt stulti i sinistra. Diero. Qui āt volue rit computare a p̄ma captiuitate que facta ē sub manae filio gaddi rege isral: qui regnauit i sama ria annis.x. q̄ ꝑbul rex assyrioꝝ ab israel mille talenta argenti in tributū accepit. t post eū alios duos annos phacee q̄s regnauit in israel in/ueniet.xxix. anno assueri cōpleri .cccxc. annos q̄ hester fuit historia: quod credibile⁹ est. Regz enim finito assueri imperio: sed eo adhuc regnā/te israel seruitutis iugum abiecit.

a Domites super latus tuum dextrum. Hiero nymus. Dextri lateris domitio scilicet annorū quadraginta facile cōputantur. Post eliachim enim qui et ioakim regnauit filiꝰ eiꝰ ioachin qui et iechonias mensibus tribus. Quo regnante ascenderunt serui nabuchodonosoꝝ in hierusa/lem et oppugnauerunt eam. Interim venit na/buchodonosoꝝ et egressus est ad eum Joakim rex iuda et mater eius et serui: et principes eius et eunuchi et suscepit eum rex babylonis octa no anno regni sui: et abstulit thesauros domus

S domini

buum: quod a principio recessit a cultu diuino sub hieroboam rege primo qui fecit vitulos aureos. iij. Regū. xij. a Et pones iniquitates domus israel super eo. t p iniquitates intelligunt hic pene, p iniquitatib⁹ inflicte.

b Numero dierū q̄bus dormies sup illud. s. iuxta numerus dierū. ccc. t. xc. dierū: ad designandū q̄ tot annis domꝰ isrl erit in captiuitate t afflictiōe, p iniquitatibus suis. tot enī anni (vt dicūt doctores illi) fluxerūt a ꝑma ca ptiuitate regni decē tribuū: quā fecit theglathpha lassar qui captiuauit duas trib⁹ cū dimidia existen tes vltra iordanē: et cū hoc aliquos de illis q̄ erāt citra iordanē vsq; ad annū assueri. xl. q̄ filios isra el a periculo mortis liberauit: aman t filijs eiꝰ fu spensis: vt habet in libro Hester. Deductionē aūt hui⁹ nūeri annorū p tpa regū hic omitto ex causa que postea dicet. Postea subdit tps captiuitat⁹ re gni duaz tribuū: q̄s dicit hic domꝰ iuda. cū dicit:

c Et cū cōpleueris hec dormies sup latꝰ tuuz dextrum. p q̄s designat regnū iudaz: q̄ firmius adhe sit ꝑto: sicut ps dextera est fortior: t lōge tardius recessit a cultu diuino q̄ regnum israel vt ptz .iij. Regū. et. ij. Paral. d Et assumes iniquitatem domus iuda. i. designabis captiuitatē, p eius iniq tate inducendā. e Quadraginta diebus. quo/rū significatio subdit cū dicit: f Diem, p anno: id est quot diebus dormies sup latus tuū dextrū: tot annis durabit captiuitas domus iuda. tot enī anni vt dicūt doctores p̄dicti fluxerūt a transmigratiōe ioachin a qua in/cepit illa captiuitas vsq; ad primū annū cyri: q̄ dedit pplo licentiā redeūn di: t vt hic dicit: die, p anno dedi tibi: ꝑpter captiuitatē duplicis regni. De ductione Nō. xl. annoꝝ istius secūde captiuitatis, p tpa regū omitto sic t pre cedentis: tū qz vtraq; deductio diffuse ponit in gloria ecechiebis sup locum istū: ad quā quilibet pōt recurrere: qz inueniē ꝑsi vbiq; tum qz vtraq; de ductio videt in aliquib⁹ discordare a dictis cōmunib⁹ hebreoꝝ t latinoꝝ. Prima in hoc q̄ dicit captiuitatē regni israel terminatā tpe assueri: cuz ta men omēs hebrei t latini, p maiori pte dicāt q̄ illa captiuitas nō ē adhuc soluta: ſs ad bozā fuerūt liberati a periculo mortis: nō a iugo seruitutis. si militer secūda q̄ dicit q̄ a transmigratione ioachin vsq; ad primū annū cyri fluxerūt tñ. xl. anni: cū tū ſm oēs hebreos t ſm latinos ſalte, p maio ri parte ad minus fluxerunt. lxx. anni. vnde et Hiere. xxix. dicit: Cum ce perint impleri in babylone septuaginta anni visitabo super vos verbū bo num t. Sed ſm hebreos aūt hic describit tempus iniquitatis sicut sonat lit tera vtriusq; domus. s. israel t iuda: ꝑpter quā vtraq; meruit captiuari. et accipit hic iniq̄tas notabilis que est p idolatriam t que respicit cōmunem populū: t nō tñ ꝓsonam singularē. iniquitas aūt in ista domo israel dura uit annis trecentis nonaginta: quoꝝ. ccxl. accipiunt a primo anno hiero boam qui peccauit t peccare fecit israel in vitulis aureis: vt frequenter re petit. iij. Regū. et. iiij. vsq; ad nonū annū osee q̄ cum ꝓplo regni isral tūc ca ptiuat⁹ fuit p regē assyrioꝝ: quoꝝ numerus sic declarat. Hieroboaz enim regnauit annis viginti duob⁹: vt habet. iij. Regū. xiiij. post cum nadab du obus annis. iij. Regū. xv. baasa viginti quatuor: hela duobus: zamri mo dicum stetit. ideo tempus eius computat sub rege sequenti. s. amri: qui re gnauit duodecim annis: achab viginti duobus. hec habent. iij. Regū. xvj. ochozias duobus. iij. Regū. xxij. ioram. xij. iij. Regū. j. iehu. xxviij. annis iij. Regū. x. ioachaz. xvij. ioas. xvj. iij. Regū. xiij. hieroboā. xlj. iij. Reg. xiiij. zacharias t sellū sex mensibus tm. ideo tps eoꝝ computat cū sequen ti. s. manahen: q̄ regnauit. x. annis. phaceia duobus: phacee viginti. hec ha bentur. iij. Regū. xv. osee nouem qui nono anno captus in samaria cū po pulo suo ductus est in assyrios. iij. Regū. xvij. t isti anni simul iuncti faci unt numerum supradictum. Anni Nō. cxlix. qui deficiunt de totali nume ro. s. trecētis nonaginta accipiunt de tpe iudicū. s. a ꝑmo anno abimelech vsq; ad vltimū annum beli. dicitur enim Judic. viij. q̄ gedeon ex ornamen tis aureis sibi datis de victoria habita de madianitis fecit ephot. i. vestem sacerdotalem. et subditur ibidem: Fornicatusq; est omnis israel in eo: t il cent dictum fuit ibidem. ista fornicatio nō fuit viuente gedeone: qz non fecit ephot ad cultū idolatrie: ſz ad dei cultū in domo ꝓpria. sicut dictū fuit ibi dem. Post mortem autem eius omnis israel fornicatꝰ est in illo ephot: vt do eo in cultu idolorum baalim et astaroth: sicut ibidez subditur. t hec for nicatio durauit vsq; ad tempus samuelis qui dixit populo israel. j. Regū. vij. Preparate corda vestra dño t serute illi soli. Et subditur: Abstulerūt ergo filij israel baalim t astaroth: et seruierūt domino soli. Numerus aūt annoꝝ sic accipit: Mortuo gedeone abimelech iudicauit populuz tribus annis. Judic. ix. post eū thola. xxiij. iair. xxij. Judic. x. t ibi subdit q̄ ppls israel post mortem iair afflictus fuit p filios ammon t philistiim. xviij. an nis qui nō possunt computari in tpe iudicis sequētis. s. iepte qui iudicauit populū tm sex annis. t ideo accipiunt hic. xviij. anni in quibus populus fuit sine iudice: post quos iepte iudicauit. vj. annis. abessan. vij. abialon x. abdon. viij. et hec habēt Judic. xij. samson. xx. Judic. xvj. beli. xl. j. Reg. iij. cui successit samuel. Isti aūt anni simul iuncti faciunt annos. clvi. t sic habem⁹

habemus. viij. annos sup finos: qui sic rōnabiliē pūt rescindi. licet enī scri ptura dicat q̄ omnis israel fornicatꝰ fuerit in ephot facto a gedeone appli/cādo illud ad eum tū idolo: ſtū nō dicit q̄ hoc fuerit immediate post mortē gedeonis: sed forte fluxerit isti. viij. anni ante: vel aliqua pars eorum. Jrez aliquando dimidius annus vel minor: pars vnius iudicis, p anno integro cōputatur: vt quādo instituit in fine anni vel post mediū. t sic ſm plures iudices possunt resicidi ſm † Nu.14.f veritatem isti. viij. anni vel pars eorum a numero posito in scriptura. nec tamē propter hoc scriptura continet falsum: q̄ loquit ſm cōmunem moduz lo quendi sicut si rex francie coronarēt in natiuitate domini: dicerēt regnare illo anno sez anno dñi ta li: in pascate sequēti incipe rent annus secundus siue coronatiōis ſm cōmunem moduz loquendi ꝓpter mutationē numerationis ſm annos dñi. Numer⁹ aūt annorū iniquitatis domus iuda incipit a tem pore manasse regis inde qui horribiliter peccauit et populū peccare fecit: ponendo idola in templo dñi. vt habef. iij. Regū. xxj. ꝓpter quod sentēcia domini de futura captiuitate populi ascribit⁹ pec/catis manasse. iij. Reg. xxiij. vbi dic: Ueruntū nō est auersus dñs ab ira furoris sui quo iratus est fu ror eius cōtra iudam ꝓpter irritationes quib⁹ pro uocauerat euz manasses. Dixit itaq; dominꝰ: Et iā iudam auferā a facie mea. Uerūtamen iste manas/ses penituit. et postea fideliter regnauit t idolatri am abstulit: ꝓpter qō totum tempus suū nō poni tur in peccato iude: sed tñ. xvj. anni ꝑmi t duo: q̄/bus regnauit amon pessimꝰ cui succeſſit iosias: de cuiꝰ tpe nihil ponit: qz fuit sanctissimꝰ: cui succeſſe/rūt duo filij eiꝰ valde male ioachim et sedechias: t quilibet. xj. annis regnauit. t isti anni simul iuncti faciūt. xl. ō tpe Nō ioachaz t iechonie nihil ponit: Iz fuerit male t idolatre: qz quilibet eoꝝ regnauit tantū trib⁹ mensib⁹: t computant⁹ in tpe alioꝝ. Vi detur mihi tñ q̄ vtriusq; expositiōi p̄dicte addendū sit q̄. cccexxx. dies in quib⁹ ecechiel iacuit sup latꝰ sinistrū t dextrū fuerint signū tpis obsidionis hie rusalem: qz in textu dicit post ꝑceptū de dicta iacē tia. Et connectes faciem tuā ad obsidionem hieru/salem quod sic potest declarari: hierusalez fuit ob/sessa a chaldeis anno sedechie. ix. decimo mense. x. die mēsis: t capta fuit anno. xj. sedechie mense. iiij. nono die mensis. vt ha/betur Hiere. lij. et sic a principio obsidionis vsq; ad finem eius fluxit annꝰ integer t quinq; menses. et. xxviij. dies. Ezechiel aūt dominit super latꝰ suum sinistrum. cccxc. diebus. et super dextrum. xl. diebus: qui simul iun cti faciūt. cccexxx. dies: quoꝝ. cccl xv. faciunt vnū annū integrum: et remā/nent. lxv. dies qui faciūt duos mēses t sex dies: et sic tempus obsidionis hierusalem vsq; ad eius captionem nō excedit tempus domitiōis ꝓphete super vtrunq; latus: niſi in tribus mensibus. et. xv. diebus. Et rationabiliter potest dici q̄ tanto tpe fuit interrupta obsidio: quia chaldei audientes q̄ egyptij venichant in auxilium indeorum reliquerunt obsidionē vt ob uiarent eis: quib⁹ fugatis ad obsidionē redierunt: vt habef Hiere. xxxvij. t in tali recessu ab obsidione t reditu tanti exercit⁹ bene fluxerūt tres mē ses. t. xij. dies. t sic habef ꝓpositū. s. q̄ tempus obsidiōis hierlm ipa stā ter: t tps domitionis ꝓphete fuerūt equalia. ꝛsequēter redit scriptura ad describēdū obsidionē hierlm. cū dr: d Et ad obsidionē hierlm cōuertas faciē tuā. ꝛſi vultu irato respiciēdo hierlm. t p hoc notādo irā dei contra ipsam. b Et brachiū tuum erit exertū. i. extentū ad designandum cōmi nationē vindicte dei super eam. c Et ppheta bis aduersus eam. pronū/ciando eius subuersionem. d Ecce circūdedi te vinculis, modo supra dicto. e Et nō te conuertes t. donec compleas dies obsidionis tue. i. reclusionis in domo tua: quoꝝ numerus. ē. est positus. s. cccxc. t item. xl. f Et tu sume. Hic ꝛhr describitur oppressio famis secutura ex longa ob sessione hierusalem. sic habetur. iij. Regū. vlti. t describitur hic per quan dam parabolam que ꝑmo ponitur: secundo exponitur ibi: Et dixit. Circa ꝑmū dicitur: Et tu sume tibi frumentuz et hordeū t. talibus enim so lent muniri ciuitates contra obsidionem. g Et facies tibi panes nume ro dierum. s. cccxc. panes h Cibus aūt. t. erit in ponderositate sicut sit in tē pore obsidionis quando victualia incipiunt deficere. i Viginti sathe res in die, sather Nō idez est qđ dimidia uncia. vt dicit Isidorus. xvj. Ety mologiarum. k A tempore vsq; ad tempus. i. a principio. cccxc. dieruz vsq; ad finem qualibet die vnum panem. l Et aquam in mensura bi bes sextam partem hin. i. sextarij. m A tpe vsq; ad tēpus bibes illud. s. qualibet die sextā partem vnius sextarij. Quātitas huius sextarij et decē vnciarū panis predicti nō est nobis certa: quia mensure et pondera multū variantur ſm tempora t. prouincias diuersas. immo etiam in eadem prouin/tia et in locis propinquis: sicut sextarius vini minor est satis parisius q̄ in

vilis

Dio.5.b vñ: Sunt⁹ peccatorum suoꝝ quisq; cōstringit quem soluit dñs in typo lazari suscitati. qui ligatis t institis venit⁹ in se/pulchro iacuit. k Et tu sume. Hiero. Sic in fa mis tpe nō querunt delitie: sed quō vtcūq; ven ter saciatur. Sic ꝓphete ola cōfundit in vnū fa citq; .cccxc. panes q̄s comedat p singulos dies: qui habēt vicenos sicios. i. sathereos. Siclus āt ſā ē sather babz dragmas. iiij. dragme aūt. viij. lanaꝝ vncia faciūt: ita vn⁹ panis decem vncias habere dicat q̄ trahit magis ala q̄ sustentatur. l Et facies tibi pa. Hiero. Notandū aūt q̄ tuꝰ numerū dieruz sinistri lateris. cccxc. subcinericij panes fiāt q̄ p singulos dies comedant: t ō pa nibus dextri lateris olim tacet. In quo occulte significat nō esse eandē pēnā peculiaris ppli vl peccatoris si noticiā dei habeat: t eiꝰ q̄ a religio ne veri olim discedit. m Et aquā. Hiero. Ste ritatē cibi aque anget sterilitas. Sextā enī par tem mensure hebraice. s. hin habet ꝑ singlos di es bibere. Porro hin duos choros aticos fac/ Allego. duos. s. sextarios italicos vt hin sit mensura iu daici sextarij nostrici castrensis: cuius sexta ps facit tertiam partem sextarij italici. Allegoi. Judei post offensam dei vsq; hodie subcinericios panes nitros comedūt: frumento: hordeo: faba: lenteuntilio t auena. Quorum alter homi num: alter iumentoꝝ alius est. Quia enim cre dunt in vnum deum habent aliquid frumenti quia Nō filium negant: hordeo frumentoꝝ pa scuntur: et fabis quibus venter inflatur: mens oppressa dicitur. vnde: Pytagoreis ē cibus de testabilis. Propter lentē esau primogenita per dit. Milium rusticoꝝ t aggrestium et altiliuz cibus est. Uicia vero siue auena et oleribus bru ta pascuntur animalia. Quod Helias fugiens Jezabel iuxta. lxx. subcinericium panem inuenis/

S se dicit

se dicitur penurie signuz est. vnde: a comis pascit: vt q̃ cibũ nõ suenit ĩ ist: nauonũ imũdaruz pasceret alimẽt. lex q̃s quã legũt et nõ itelligũt subeinerici⁹ panis ẽ t ogrus bũano stercore. vñ Paulus: lucra legis t obseruatiões ceremoniarũ hz ḡsi stercora: vt xp̃m lucrifaciat. Sic comedent. Prophete non mõ verbis: sz t factis. ppheti tantũ. Ezechiel panẽ comedit ĩ stercore. sic filij israel vel olim ppls iudeorũ vel vt alij putãt. 12. tribus: panẽ pollutuz comedẽt in natiõib⁹. Iz nõ cõminentur eis q̃ iã electi sz q̃ de terra promissionis ejiciendi.

b A a a. Hiero. Mõ sibi dicit ipio: sz causas reddit ymo deprecat cur b̃ facere non possit: t ipetrat qđ petit: t sic austeritas tẽperat. Querit cur Ezechiel minora renuat: t Dicet sibi se sacro copulat: nec castuz corp⁹ se habere dicit aut nõ debere meretricis cõmixtione se maculari. Cũ teste apl̃o: vnũ corp⁹ efficiatur q̃ adheret meretrici. vñ ostendit: nõ fm ḡraz ita fuisse in reiis figurã synagoge vl ecclie. Simũ bou. Leutora. s. mala. Simus nãqz bouz ab hũani stercoris lõge distat imundicia: vsq; hodie q̃z apud iudeos ista seruat. sinia vt nõ comedãt. s. panẽ suũ ĩ hũano stercore. Neqz enĩ idolis seruiunt nec demonũ portẽta venerant: sz in fimo bubalino: dũ olla. p̃pter carnẽ t venire t terrena bona operant. vñ: Qui fecerit ea viuet ĩ eis. Nos aũt comedim⁹ panẽ q̃ de ce. de. De q̃: Panem angelor mã. hõ. Nõ egy/ptꝰ carnib⁹ sz mãne tenuitate viuẽtes. d Ecce ego cõ. Eis sinistri t dextri laterũ. domitio t sibi cinericij panis: ser spẽ varietate cõmixtio: inopiã ḡredibilẽ pñignat qđ b apit: Ecce ego cõ tẽ. In ecclia q̃s dũs irat⁹ idignos nos indicat suo pane: atqz vtinã saltẽ ĩ põdere t sollicitudĩe cũ mereamur accipe t arcntẽ liguã extrem⁹ laçari digit⁹ irroꝛet: vt deficiẽtib⁹ p. ct. a. c. v. a. f. l. t fit vbiqz discordia. t xp̃i tũica scindit: quã nec milites ĩ passiõe ausi sũt scidere. Cõrabescim⁹ aũt in iniq̃tatib⁹ nr̃is dũ nõ habem⁹ panẽ dei. vñ Hiremias: Paruuli. i. vulg⁹ ecclie petierũt panẽ t nũ erat q̃ frã. Paulus aũt q̃ vir erat t sciebat xp̃m panes fregisse legales t dedisse discipul⁹ erogandos: ostidenl ait: Panis quẽ frãgim⁹ nõne p. c. do. est. Baculũ aũt. i. firmamẽtũ panis comedere nõ possunt: qui adhuc lacte infantie egẽt: nec valent accipere solidum cibum. Nihil aũt sic roborat animuz vescentis: quomõ vite panis: qui scz cõfirmat coꝛ hominis. Ca. V

c T u tu fili hominis. Et duces per caput tuum. Hieronym⁹. Cesaries t barba pulchritudinis ac virilitatis indicium sunt: quibus rasis feda nuditas apparescit: et pars bona capitis quasi emortua. Sic hierusalem et populus eius emortuus et a vitio dei corpore separatus: fami: pestilentie: gladio: captiuitati et dispersioni traditur.

villa sancti Dionisij. tñ ex circũstãtia lre satis ptz q̃ nõ erat tãta q̃ sufficeret ad cibũ t potũ. euenientẽ ipsius Ezechielis: sz magꝛ erat ad rẽperandũ famen t sitim ei⁹. ralis enĩ portio datur q̃n victualia incipiũt deficere ĩ obsidionib⁹. a Et stercore qđ egredit ỏ hoie opies illud. In hebreo habetur: Coques illud. dictio enĩ hebraica q̃ hic ponit eq̃oca est ad operire t coquere. Hebrei tñ videnl hic melĩ dicere: qz in aliquib⁹ terris vbi ẽ defect⁹ lignoꝛ: colleguntur stercore bouũ desiccata ĩ campis: t inde fit ignis: t idẽ posset fieri de stercoꝛib⁹ humanis: sz esset nimis abominabile: sic igit ad designandũ q̃liter idei comederẽt cibũ abominabilẽ in terris alienis vbi ducerenl captiui. precepit deus. pphete q̃ faceret ignem de stercoꝛib⁹ hoim desiccatis t in camino calefacto illo igne coqueret panẽ suũ: sz q̃ ppheta hoc horruit. dixit: b A a a dñe de⁹. et dicunt expositores aliqui q̃ hic triplicat: a ad denoranduz horꝛorem triplicẽ. s. vilitatis materie: et transgressionis legis diuine: et captiuitatis significate: sed hoc ꝓcedit ex ignorantia hebraici sermonis in q̃ est hic vna tñ dictio: et sonat abas. et est interiectio admiratis seu cõquerentis. sicut dictũ fuit. j. ca. Hiere. c Et mortuinũ t laceratũ a bestijs nõ comedi. q. d. adhuc esset mihi grauius vesci pane sic abominabili. d Ecce dedi tibi stꝛ. in b temperauit ꝓceptũ. e Et facies panem tuũ in eo. i. coques modo ꝓdicto. f Et dixit. Hic ponit ꝓdicte pabole expositio seu applicatio: exprimẽdo famẽ in hierusalẽ futurã. cũ dicitur: g Ecce ego cõterã baculũ panis. i. sustentamẽtũ cuiuslibet cibi qui nõe panis intelligitur in scriptura. h Et comedẽt panẽ suũ in põdere. i. nõ ad saturitatẽ sed ad famẽ aliquãtulũ temperandã. i In sollicitudine. ꝓpter diminutionem victualiũ t invasiones obsidentiũ. k Et deficientib⁹ pane et aqua. i. finaliter deficiet eis cibus t potus. l Corruat vnusqsq; ad fratrez suũ. nõ potẽs se sustinere ꝓ debilitate t timore. m Et cõtabescat. i. deficiat. n Ininiqtatib⁹ suis. ppr̃ iniquitates suas ḡs operati sunt cõtra deum et proximum tẽ.

Moraliter.

a Et tu fili hominis sume tibi gladiũ acutũ radentem pilos: t assumes eũ: t duces ꝓ caput tuũ t ꝓ barbã tuam: et

ſ scz ita fiant sicut subcinericius hordeace⁹.

lud. Et ḡsi subcinericiuz hordeaceũ: comedes illud: t stercore qđ egredit ỏ hoie operies illo ĩ oculis eoꝝ. Hec dicit dñs. Sic comedẽt filij israel panem suum pollutũ inter gentes ad quas ejiciam eos. † Et dixi: A a a domine de⁹. Ecce anima mea nõ ẽ polluta: et

ſ qđ sine effusiõe sanguis mort. ſ demonibus.

morticinũ t laceratũ a bestijs nõ comedi ab ifantia mea vsq; nũc: et non est ingressa os meũ omis caro imũda. Et dixit ad me: Ecce dedi tibi fimũ boũ ꝓ stercoribus hũanis: t faciesꝑ panẽ tuũ ĩ eo. Et

ſ qđ oge futurã mõstraui: sermõe demõstrat.

dixit ad me † Fili hois: ecce ego cõterã baculũ pãis ĩ hierusalẽ: t cõmedẽt panẽ suum in pondere et in sollicitudie: t aquã in mẽsura et ĩ angustia bibẽt: vt deficiẽtib⁹

a ſ vbi dñs. b ſ docrie. c ſ auxilii sperãs. hãc enim natura est in summis angustijs magis in proximo q̃s in se cognoscere.

pãne t aquã: corꝛuat vnusquisq; ad fratrem suum: t cõtabescat in

ſ ꝓ quibus patiuntur.

iniquitatibus suis. Ca. V

e T u tu fili hois sume tibi gladiũ acutũ radentem pilos: t assumes eũ: t duces ꝓ caput tuũ t ꝓ barbã tuam: et gnauk varia machinamẽta quib⁹ diabolus vtit ad rationalẽ animã capiẽdam. m Et obtrimabis faciem tuã ad eam. ad signanduz q̃ diabolus qui est in malo obstinatus habet ꝛtra rationalẽ animã impacabiles guerram. ideo subdit: n Signũ est domui israel. scz ad hoc q̃ quilibet sem per sit munitus ad resistendũ insultibus ei⁹. o Et tu domies sup latus tuũ sinistrum. ꝓ quod signak casus damnatoꝝ qui ponendi sunt ad ptem sinistram sicut dicit Matth. xxv. Hedos aũt a sinistris. ideo sequitur:

a† Et pones iniquitates domus israel tẽ. que peccauit diuturna t multa idolatria. ppr̃ qđ de captiuitate nõ est reducta fm hebreos. ꝓpter qđ signat penam interminabilẽ gehenne c Et cum impleueris hec domies sup latus tuũ dextruz sc̃do: t assumes iniquitates domus iuda. ꝓ latus dextrũ intelligit star⁹ salnando: fm illud Matth. xxv. Ponet oues a dextris tẽ. q. d. tũ vitã ꝑsentem nõ trãsciũt sine peccatis de quib⁹ tũ penitẽt vere t cõfitenl. ideo iniquitates domus iuda. i. cõfitentis dicunt: t eoꝝ pena terminabilis ꝓ nũerũ minoꝛe: scz quadraginta dies signat. f Et tu sume tibi frumentũ t hordeũ tẽ. Sequit: b Cib⁹ aũt tu⁹ quo vescetur erit in pondere. ꝓ qđ signat q̃ hoies impugnati tẽptationibus demonum ꝛce vincere debent t austere. a Et stercoꝛe qđ egredietur de hoie tẽ. hoc fm sensũ israelẽ dr̃ de captis ab aduersarijs t captiuatis. lõ sequit: c Sic comedẽt filij israel panẽ suũ tẽ. t ꝓ b signat q̃ a demonib⁹ capti ꝓ culpã mortalẽ t captiuati ꝓ consuetudinẽ ĩcorporãt sibi vitia vitia t enormia. Ca. V

d T u tu fili hominis Hic conseqnter describitur populi hierusalem destructio t primo ad hoc parabola ponitur. secundo exponit. ibi: Hec dicit dñs. Parabola aũt ista nõ solum est verbi sed facti. ideo dicit ꝓphete: p Sume tibi gladium acutum. In hebreo habet: rasorium. q Et duces. i. duci facies. r Per caput tuũ t barbam. non enĩ posset hoc facere ꝓphet⁹ manu ꝓpria: sed fecit hoc per ministrum: et idem intelligẽdũ

a ſ Ex eo tẽ. Hiero. Sicut Machabeoꝛ narrat historia quanãs partem iudeoꝝ et tradidisse antiocho epyphanes t eus in gꝛecionẽ ppli concasse: t multa alia que ea scribunt hystoriatores ĩ libris Josephi: t ꝑpue dissentionez Hyrcani et Aristobuli: q̃ occasione Pompeius ĩ hierlm venit: t cũ romanis subdidit. Postea xo sub Tito t Vespasiano xpo capta est templũq; subuertitur: post. l. annos sub Helyo adriano vsq; ad solũ delera ciuitas pristinũ quoq; nomẽ amisit.

b Jn mẽdio gentiũ p. Hiero. Ab oriente cingitur asia: ab occidẽte europa: a meridie lybia et africa. et a septentrione scithia t armenia t persides: t cũctis ponti nationib⁹. Jn medio igit̃ gentiũ sita ẽ vt q̃ erat nor⁹ iudea ĩ s. m. n. e. Hõs in circũitu nationes illi⁹ seqrent exemplar: sed ipa circa se gentiũ positaz impietatẽ secuta est.

c Quia superast⁹. Hiero. quasi q̃d causer ego qđ in ꝓceptis meis non ambulat⁹: t iudicia mea nõ facitis: cũ etiã in scelere superauerit⁹ gẽtes q̃ in circũitu vro sũt: nec fecerit⁹ ea q̃ gentes naturali lege t cordib⁹ suis sẽpeꝛa sepe fecerũt. Et sup astis gen. Hiero. Ad hoc tertio retulit. lõ primo. Jdeo ỏ dicit dñs deus: Ecce ego ad te tẽ. secũdo: Põ pres comedẽt fi. s. in m. t. tertio: Põ vino ego dic dñs. Et no tandũ q̃ honesta t decora ꝓ merito eoꝝ q̃ sustinent seipm facere ꝓhibetur: que tristia t deo indigna nõ se facereq̃s tñ fieri dicit vt hic: Põ pres comedent filios suos in medio tui. d Silla. Hiero. Multo duriora post monẽ filij facturus est. Aliud est enĩ coluisse aliqñ idola. aliud dei filium trucidasse.

e Põ pres tẽ. Hiero. mres filios deuorasse legim⁹: sz nec pres filios: nec filios pres. Hiero. In ecclesia sepe mgri cõtra discipulos. s. patres contra filios: t discipuli contra magistros: id est filij contra patres mutua seditione concitantur. vnde Apostol⁹: Si inuitem accusatis videte ne ab inuicem cõsumamini. Jnde ꝓpheta:

ſ Et edant

intelligendũ est de dictis ca. ꝑce. vt de occisione panis t hmõi. qz ꝓpheta iacens sup latꝰ suũ sinistruz: immobiliter nõ poterat b̃ facere manu ꝓpria.

a Et assumes tibi staterã põderis. q. aptã ad ponderandũ. b Et diuides eos. s. pilos capitis tui t barbe in tres partes equales: t qz hoc non poterat bene fieri numerãdo: ꝓcipit fieri ponderãdo.

c Tertiã partẽ igni cõbures in medio ciuitatis. s. hierlm descripte in latere. ad designãdũ q̃ tertia ps ppli hierosolymitani moꝛeret fame t peste obsidionis tpe: t hec pena vocatur hic combustio ignis. Jn scriptura enĩ sacra freq̃ẽter nose ignis intelligitur alia pena. d Et assumes tertiã partẽ. occides gladio in ciuitate eius. ad designãdum q̃ magna pars ppli hierosolymitani occideret a chaldeis extra muros: qz aliq̃ exibant ad irruendũ sup obsidiones: et ibi occidebant. saltẽ multi nõ potẽs se retrahere ĩtra ciuitatẽ. aliq̃ etiã occulte fugientes de ciuitate capiebant a chaldeis t occidebant. e Tertiã vero aliã dispergis in ventũ. hoc in parte ꝺ. ꝓ fugitiuis in egyptũ post captionez ciuitatis: vt dr̃ Hiere. xlij. f Et gladiũ nudabis post eos. qz nabuchodonosoꝛ post ea intrauit egyptũ: t illos partim occidit partim captiuauit: sicut eis ꝓdixerat Hiere.

g Et sumes inde. i. de ista tertia parte. b Parvum numerũ t ligabis eos tẽ. ad designandũ illos qui postea ducti sunt in babylonez captiui t in vita cõseruati. i Et ex eis tẽ. ad designandũ achab t sedechiam q̃s in igne frixit rex babylonis: vt habet Hiere. xxix. k Et ex eo. hoc est ex illo igne seu cõbustiõe. l Egredietur ignis ĩ om. do. israel. i. incendio seu maledictionis. Ex punitione enĩ illoꝝ puoꝝ assumpt⁹ est modus cõmunis loquendi in populo israel: vt cũ vnus malediceret alteri. dicebat: sic tibi cõtingat sicut cõtigit achab t sedechie. si cut dicit Hiere. xxix. sic exponit litterã ista Ra. Sa. Expositores aũt latini exponũt de pena reuertentiũ de babylone: qui muros ciuitatis reparauerũt ĩ angustia magna: vt habet libro Neemie. t de malicia quorundã qui tempoꝛe machabeoꝝ concitauerũt gentiles contra iudeam: vt habetur. j. t. ij. Machabeoꝝ: sed prima expositio planior: t magis consona littere videtur. m Hec dicit. hic consequenter ponitur expositio parabole. primo ramen ratio dicte destructionis assignatur. secũdo parabola ad propositum applicatur. ibi: Tertia pars. Circa primum dicitur: n Ista est hierusalem. id est ciuitas quam in latere descripsisti hierusalem significat.

o Jn mẽdio gentium posui eam. quia sita est in ẽre to climate terre habitabilis septem climatibus distincte. p Et contempsit iudicia mea vt plus ẽt impia q̃m gentes. duplici rationez. scz quia gentes leges sibi traditas a suis maioribus seruauerunt. iudei vero legem a deo sibi datam reliquerunt. vnde Hiere. ij. dicitur: Si mutauit gens deum suum. i. nõ mutauit. t subditur: Populus autem meus mutauit gloriam suam. id est deum suum in idolum. Item propter ingratitudinem beneficiorum a deo receptorum in legis datione t manne celestis nutritione: t similibus que non fecerat deus alijs gentibus. fm q̃ dicitur Psal. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi tẽ. Jngrãtitudo vero aggranat alia peccata. ideo sequitur: q Quia superastis gentes. scilicet in malicia. r Et iuxta iudicia gentium que in circũitu vestro sunt non estis operati. i. minus in ste q̃m ipi virtistis. s Facia ĩ medio tui iudicia. id est vindictas iusticie mee. t Et faciam in te q̃ non feci. scilicet temporibus preteritis. v Et q̃bus similia vltra nõ faciã. Istud vltra nõ significat perpetuitatẽ a parte post: licet nec illud Esaie. ij. Et nõ exercebunt vltra ad ꝓliũ: sicut plenius fuit ibi dictum: sed importat tps longũ. s. quousq; iterentur tales abominatiões vel maiores. quod impleuerũt iudei in occisione christi. propter quod incurrerunt tanta mala vel maiora per romanos: quanta incurrerant per chaldeos. ideo subdit: p Comedent patres filios suos ĩ medio tui tẽ. b enim in vtraq; obsidione. s. chaldeoꝝ t romanoꝝ fuit impletũ.

b Jdcirco

Pſa.26. Ur cedāt carnes meas.& Job: Job.31.d Quis det de carnib⁹ ei⁹ saturemur. Insup mgrie q̄ lucra mā dit non subditor⁹ salutē q̄runt dicit: qui deus ꝓl.m.si.ei.pa/nis. De quib⁹ ipſis: Et comedent domos viduarum.

a Dcirco.vno. Hiero.b idē facer dotib⁹ & magistris dicit Bibl. 2.f ois⁹ iscissi meū viola.&c. Ego quoq; vos cōterā atq; cōfrin gā & reddā q̄ ꝓpīm meū in que egistis: cui⁹ lanis vos te gitis.& lacte& caseo vescimini: & fructum ac morbidum non requiritis. b Et non mi sereb⁹. Afflictionis tue:q̄ tu misereri noluisti. Beati ei Dat.5.a misericordes: quoniam ipſi misericordiam ꝓsequentur.

c Et scient quia. Hierony. Nō cōsumpti:fame & peste et gladio:sed dispſi in oēm ven/tū:alio⁹ morib⁹ suisq; mise riis deū sentient iratū quē cle mentem scire noluerūt.

d Et dabo te in desertū. Hie ro. Ꝓdodit hierusalē in ea vi tia desolari & in desertū redi/ gi et sua peccata cognoscere: vt que ceteris gentibus in ex/emplū virtutū esse debuerat: sit exemplū miseriaruꝫ. vt qui Pſ.38. dicit: Aduena ego sum apud Pro.10.b te:& p.s.o.p.m. vnde alibi: Et nō diperūt qui preteribāt: Be nedictio dñi sup vos vt vide ant opprobriū eius & doleāt. e Sagittas famis &c. Hie/ ro. Quicūq; mali sustinemus ꝓ peccatis nr̄is accidere ma/ Ruth .1.a nifestū est. vnde & fames que 3.Re.17.a in Regū volumine & Ruth et 4.Re.6.f sub helia q̄n tribus annis et ser mensib⁹ celū clausum est: & sub heliseo:cuius incredibi/ lem inopiam repentina abun dantia compensauit dei iudi/ cio missa est. Hiero. In nos quoq; ꝓ peccatis nostris fa/ mes mittitur. Vbi dei: deinde Pſ.53. mors: vt qui nō audim⁹: Su/ stare & videre q̄n suauis & do minus. sentiam⁹: Mors pec/ catorū pessima. f Et best. pessi. Hierony. Bestie pessime in nos mittunt q̄s tradimur in passiones ignominie in re/ probū sensum & ꝓscientiā pec catorū que exercuiant atq; la 2.Co.12.g cerant animū nostrū: dissenti/ ones: hereses: scismata: emu latio: invidia: detractio: desi deria multa: auaricia q̄ est ra dix omniū malo⁹: pessime be Pſ.73. ste sunt. vñ: Corripiet te ꝓua ricatio tua.& alibi: Me tradat bestijs aīas confitentes tibi.

Tract⁹ est. La. VI Tropo. sermo &c. Montes isra el &c. Hiero. Tropo/ A lo. idola subuertenda signifi/ cat: & aras & cerimonias pos/ sumus ꝓ montes israel princi pes accipere & eos qui sapien tia potentiaq; & scientia et di nitijs pollebant. & nota q̄ fa/ cies contra montes obfirma

(Ctur

a sas reliquas tuas i oēm vētū. Id a
f propter hoc ad hierusalem.
circo viuo ego dic dñs de⁹: nisi
a f me.i. deserēs in templo meo idola coluisti.
p ēo q̄ scrūm meuz violasti i oib⁹ b c
offensionib⁹ tuis: & in oib⁹ abo/
a f idola tua.
minatiōib⁹ tuis: ego q̄q; cōfrin d
a f cum videro afflictionem vestram.
gam: & nō pārcet oculꝰ me⁹: & nō b e f
a f apostrophe. b f de b capitlo decīo c supra.
f lxx. aliter hoc dicunt: sed Aristeus & Joleph⁹ & omnis schola iudeorum. v. libros moysi tm a lxx. exanslatos esse asserunt.
miserēbor. Tertia pars tui peste g
morietur: & fame cōsumet i medio
tui: & tertia ps tui i gladio cadet
in circuitu tuo. Tertiā ꝓ parte † h
tuā in omnē ventū dispgam: et
gladiū euaginabo post eos. Et
a f humano affectu loquitur: non q̄ irascatur: sed nos per penas atq; cruciatus cum iratū sentimus.
cōplēbo furorē meū & requiescere b
faciā indignationē meā i eis: et i k
f accepta vindicta.
cōsolabor. Et scient q̄: ego dñs l
a f sub metaphora viri & vxoris. dō enim vo/ rem diligit zelotypus est. si negligit dicit: zelus meus recessit a te: & vltra non iracar tibi.
locut⁹ sum i zēlo meo: cū ipleue/ m
ro oēz idignationē meā i eis. Et n
dabo te i desertū & i opprobriū
gentib⁹ q̄ in circuitu tuo sunt: in
ꝓspectu oīs pr̄etereūtis. Et eris o
opprobriū & blasphemia exēplū
& stupor in gentib⁹: q̄ in circuitu
tuo sunt: cū fecero in te iudicia i
f unde Paulus: Eramus natura filij ire.
furore et in indignatione: et in
a f nos quoq; cum hierusalem in hoc tabernaculo grauari ingemiscimus: iram domini sustinentes: quoniam peccauimus ei.
increpātiōib⁹ ire q̄ ego dñs locu p
tus sum q̄ misero sagittas fa/
mis pessimas i eos: q̄ erūt mor/
a f horū nostris tpibus memoria magis re ipa
tiferę: & quas mittā vt dispdam
a f vel firmamentū.
vos. Et fāmē cōgregabo super
vos: & cōterā in vobis baculum q
a f verbi dei panis qui dr ce.d.
panis: & immittā i vos famē & r
f omnia nocua animalia.
bestias pessimas vsq; ad iterni/
tionē: & pestilētia & sanguis trā/
sibūt p te: & gladiū inducā super
te. Ego dñs locutus sum.

La. VI

Et factus est sermo do/ s
mini ad me dicēs: Fili t
f obfirma.
hominis pone faciem tuam ad
montes israel: et ꝓphetabis ad

(Ctur

a Ideirco vino ego dicit dñs. i. sicut vere est q̄ a
ego sum vita ꝓ essentiā: ita vere est q̄ inferam di
ctam penā. b Ꝑro eo q̄ sanctu meū. i. tem/
plū meo nomini ꝓfanatū. c Violasti &c. Ies
ponēdo ibi idola: vt habetur. iiij. Reg⁹. xxj.
d Ego q̄z cōfringā. i. te destruā: sicut lagena i
partes minimas ꝓfracta. e Et nō parcet ocu/
lus me⁹. in effectu exteriori. f Et nō misere/
bor. affectu interiori. g Tertia pars. Hic cō
sequēter parabola supꝛapposita ad ꝓpositū appli
catur: & ex ꝓdictis exponēdo lr̄am parabole. pa
tet lr̄a vsq; ibi: b Et cōplebo furorē meū &c.
loquitur de scipo ad modū hois irati: cui⁹ ira ꝓ/
scit inflicta vindicta. i Et ꝓsolabor. passiōes
enī irascibilis terminant⁹ in passiones ꝓcupiscibi
lis. vindicans enī malū sibi illatū valde delecta
tur. ij. rhetorice. & iij. ethice ꝙ dicit: Ira dulcior
melle in pectorib⁹ viro ꝙ liquescit. k Et scī/
ent. ꝙ expletā pene a me illate. l Quia ego
dñs. potens vindictā facere. m Et dabo te
in desertū. que ꝓus eras magnifice habitata. et
loquit de hierlm destruēda. n Et in opprobri
um. q̄ ante fueras sume honorata. o Et blas
phemia. exemplū &c. ex b enī q̄ videbat tāta de
structio dicebamr q̄ b ꝓtigerat ꝓter horribilia
mala q̄ fuerāt in ea. p Q̄n misero sagittas
famis pessimas. dicit enī Vegeti⁹ libro de re mi
litari: q̄ in ciuitatib⁹ obsessis & aliq̄n in castris
acrius pugnat fames q̄ gladi⁹. q Et ꝓtera
in vo. ba. panis. i. oſie substēramentum cibi.
r Et bestias pessimas. serpentes & alia vene/
nosa ad vos introducendū & interficiendu⁹ statu
& motu. s Et pestilentia. i. aer corruptus.
t Et sanguis. i. gladi⁹ effundens sanguinē.
u Transibūt ꝓ te. & subdit: p Ego dñs lo/
cut⁹ sum. cui⁹ verbū nō pōt esse falsum: et sic pe/
na dicta infallibiliter veniet. La. V

Moraliter. me tibi gladiū acutum radentē pilos &c. Per gladiū pilos radentē: sig/
natur pena debita pcā diluens. a Et assu/
mes tibi staterā ponder⁹ &c. ꝓ hoc ꝙ pili in stare
ra iubent ponit: signat q̄ gravitas pcōrum ꝙ
diligenter ꝓsiderari: & sm hoc pne remediū ad/
hiberi. Q̄n Grego. exponēs illud Matth. iij. fa/
cite q̄ dignū fructū pne dicit: ꝙ hoc vniuersim⁹
q̄s ꝓscientia quenit vt tanta licita sibi subtrahat
p pnām ꝓnta se meminit illicita ꝓpetrasse ꝙ cul
pam. b Et diuides eos &c. ꝙ b q̄ in tres ptes
diuidunt: signat q̄ pcā ex trib⁹ radicib⁹ cōmit
tunt: q̄ sunt ꝓcupiscētia carnis: ꝓcupiscētia oc
lorū: & superbia vite. c Tertiā partē igni com
bures. ꝙ quā signant pcā carnalia q̄ cōburi de/
bent afflictione corꝓali: sm illud Pſ. xxv. Ure
renes meos & cor meū. d Et assumes tertiā par
tē & cōcides gladio. ꝙ hanc partem signant pcā
ex superbia vite. ꝓcedētia q̄ sunt hūilitatis gladio
ꝓcidenda. hic enī est gladi⁹ q̄ golie sup⁹ti caput
amputat⁹. e Tertiā vero aliā in ventū diper
ges. ꝙ quā signant pcā ex oculo⁹ ꝓcupiscentia
ꝓcedētia q̄ sunt ꝙ dispsiones bonor⁹ tp̄alium in
pijs opibus redimēda. sm illud Dan. iiij. Pec/
ca ma elemosynis redime: & iniqtates tuas i mi
sericordijs pauperū. & de tali dispsione dr Pſ.
cxj. Dispersit dedit pauperib⁹: iusticia eius ma
net in seculum seculi. La. VI

Et factus est. Postq̄z descripta est hiero/ b
salē obsidio & populi eius destructio. hic c
ꝓsequēter describitur totius iudee vastatio: & di
uiditur in duas partes. quia primo describitur
hec vastatio. secūdo vastationis acceleratio. ca.
sequenti. Prefens aūt capitulū in tres ptes di/ d
uiditur. quia primo describit iudee generalē va/
statio. secō aliquorū specialis reseruatio. ibi: Et
relinquam. tertio ceterorū finalis destructio. ibi:
Hec dicit dñs. Circa primū dr: e Fili hois po
ne faciē tuam. i. respice terram israel vultu irato:
ad designandum iram dei contra ipsam.

Hec dicit

(Ctur: nec solio montib⁹ loquitur: sed & colli
bus rupib⁹ & vallibus in ꝙbus inferior
dignitas & gradus scientie prudentieq;
Tropo. cognoscitur. f Hiero. Tropolo. Mon/
tes sunt q̄ ad ꝓfectā scientiā ꝙnenerunt:
colles paulo inferiores: & rupes nullam
sciam habēs & tñ in cōuersatiōe fidēles
aliqua sibi de scripturis ꝓmūt: habēn
tes celū deiciunt: sed nō sm sciam. Valles no
uissimi in ecclia q̄ & vita & scia inferiores:
tā de cōuentu ꝙnece familie nō recedūt:
omes verbū dñi iubent audire vt vtuꝫ
quisq; ꝓ modulo suo intelligat q̄d dñs
precipiat. a Hec dicit. Hic sepe in b
ꝓphera dicit adonay dñs. adonay vnū
est de decē vocabulis dei: & ꝙsignificat do
minuz: quo sepe & boibus vtimur. Hoc
quoq; sara abraam dñm suū vocabat vo
cabulo. & vbi dr: Domine mi rex: adonay
scripsit est. Q̄n igitur duo dñi iūguntur
nomina: ꝓprius cōmune est. scōm ꝓprium
dei. ꝓprium appellatur. i. ineffabile. qō
scripsit fuit in aurea lamina q̄ erat i fron
te sacerdotis. b Et dispgam. Hiero.
Dicit se ossa montiū dispgere: indicat
quosq; eoꝝ fortissimos ab inimicem sepa
randos. Ꝓdodit enī puerse scientie mā
los a malis diuidi: sicut illi qui edifica/
bāt turrē ꝓ utilitate sua diuersi sunt: &
lingue eoꝝ diuise sunt ne ꝓfectus pessi
mus peiores faceret eos: ita ossa montiū
dispgūtur vt conat⁹ suos vanos intelli
gant. c Interfect⁹. Hiero. Quē scz
montes interfecerūt: vel ecclesiastici viri:
qui male viuētes & saluti suā occidentē
tūc. i. finis erit mōtiū sup boz: vt cogno/
scant q̄ ipe sit dñs. potest aūt fieri vt de
vno pplo montiū altꝰ interfect⁹ alij co/ c
gnoscant. pestilente enī flagellato stult⁹
astutior erit. d Qui fugerint. Hiero.
Ipsi. i. de semie ill⁹ reseruati sūt vt euan
geliū ꝓdicarēt in mūdū dispsi. Pōt aūt
dici q̄ iō alīq̄ de captiuitate iudaica ser/ d
uati sunt vt in gētib⁹ recordarent⁹ nois
eius & potētiā ꝓdicarēt. hereticiq; quoq; q̄
eradere poterūt gladiū ꝓditōis eoꝝ: &
fictiones que contra deū fuerāt concitate:
huc illucq; dispersi recordabunt⁹ nomis
dñi pniam agentes: & a catholicis se esse
captos erubescēt. e Quia cōtriui. e
Hereticoꝝ quoq; cor vtilit̄ cōterit. i. the
saurus puerloꝝ dogmatum: q: recessit a
dño: & fornicātes oculi post adinuentio
nes suas. qui cū dñi fuerit recordati dis/
plicebunt sibi in abominationib⁹ suis: et
intelligentes vere fidei veritatē scient:
q: ipe dñs: qui ideo pcūit vt saner.
Et oculos eoꝝ ꝓ q̄z fenestras mors f
intrat. vnde duo ꝓphyteri in Daniele su
sanna nudari fecerūt: vt saltē apti corpo
ris decore frueren⁹. g Non frustra g
locut⁹ sum. q: penituerūt. Impenitētib⁹
dicit: Sine causa ꝓcussi filios vros: di/
sciplinā enim nō receperūt vel recipe no
luerūt. h Percute manū tuā. vt nō h
modo voce sed & gestu & habitu: stupore
admirationēq; significes sup peccat⁹ eo/
rū. quō enī aliād nouū mirandūq; cōspi
cientes: tam corꝑe q̄z aīo pborrescim⁹:
manibus plaudim⁹: pedē ad terrā alli/
dimus: vocē ad fletū inclinam⁹: sic pro/
phera facit oculis animi cernens vēturā
supplicia & abominationes dom⁹ israel.
Hiero. Qui singulis vel pluribꝰ de/ i
dictus vitijs nō potest ab eis separari q̄si
quodam veterino pestilētie corruit mor/
bo. Hiero. Qui ab ecclesia recesserit
statim peste morietur. qui sibi sciolus vi/

(detur

a f qui idol' occupari. b f non aurib⁹ sed imperis
ꝙ potentia ereatoris. cui sile: Mare vidit et fu.vt. co.
est re. Mari quoq; dicitur: Tace et obmutesce. & de ter
ra dicitur: qui respicit terram et &c.
eos & dices† Montes isr̄l audite ver/ a†
bum domini dei. Hec dicit dñs de⁹
f superbus. f scientia inflatis.
mōtib⁹ & collib⁹ rupibus & vallibus:
Ecce ego inducaz sup vos gladium:
a f in quibus idola adorabant.
& disperdam excelsa vra: & demoliar b†
f non meas. a f q̄ corde fingunt. f fictos deos.
aras vestras: & cōfringenf simulacra c
a f vt ibi iaciant corpa mortuoꝝ vbi prius hostie.
b f vr. l. se mortuos & figmenta sua nihil ibi prodesse sentiant.
vestra: & dējciā interfectos vros an c
te idola vestra. Et dabo cadauera fi/
liorū israel ante faciē simulacroꝝ ve/
a f non eīs montium sed eorum qui ia
cebant in circuitu ararum.
stroꝝ: & dispgam ossa vra circū aras
f vtribus: vicatis.
vestras: in oībus habitatiōibus ve/
a f cōuentus hereticoꝝ. b f causa qua vrbes mon/
tiū destruunt: vt. l. excelsa &c. f superbie.
stris. Vrbes deserte erunt: et excelsa
demolienf & dissipabunf: et iteribūt
f peruersoꝝ dogmatū.
are vestre & cōfringenf. Et cessabunt
a f que corde suo simularūt. b f phana q̄ circa rem/
plum domini cōstruxerunt. f non rempla. f nō dei.
idola vra: et cōterenf delubra vestra
a f montiū: id est magistrorū falsoꝝ scientie.
& delebunf opa vestra: & cadet inter c
fectus in medio vri: et scietis q: ego d
a f Dyde: Reliquie milhi. vij. m. v. qui pō c. g. f. a. b. et
paulus ait: Reliqui fm electionē gr̄ie salue fient.
sum dñs. Et rēlinquaz in vobis eos e†
q̄ fugerint gladiū in gētib⁹: cū dispse
f apostoli.
ro vos in terris: & recordabunf mei f
a f alias liberatores apostoli vel Cyrus et darius.
b f in quibus captiuitatis tempore versabantur.
liberati vestri in gentibus ad quas g
captiui ducti sunt: quia contriui coz
a f Dñs Osee: Spiritu fornicationis seduxit eos.
f cum idolis.
eoꝝ fornicāns et recedens a me. d
f adulterio plenos.
Et oculos coꝝ fornicantes post ido f
f penitentes.
la sua: & displicebunt sibimet sup ma
lis quę fecerant in vniuersis abomi
nationibus illis. Et scient q: ego do k
minus: non frustra locutus sum: vt l
facerem eis maluz hoc. Hec dicit do
f a malis operibus separando.
minus deus. Percute manuz tuam: m
a f ne gradiatur intrare peccatoꝝ. b f vt plangas
et plores que tibi displicent.
& allidē pedē tuū: & dic heu ad omēs n o
abominatiōes malo: ū dom⁹ israel:
a f hec est causa q̄ habitatores. i. montium et ararum
idolorumq; cultores gladio &c. pe. ru. sunt.
quia gladio: fame: peste ruituri sūt. p
a f obsidionem fugiens in deserto. b f fame.
c f actus omni venio doctrine.
Qui lōge ē peste morief: qui āt ꝓpe q r
a f hostium. b f diuisus a fidei vnitate.
gladio corrūet. Et q̄ relictus fuerit: & s

Et scietis

a Hec dicit dñs de⁹ monti. et
col. &c. ꝙsi dicat: nullius loc⁹ re
manebit indiscussus ab aduer
sarijs discurrēnib⁹ vbiq; ad in/ †3.16.a
terficiendū homes latitantes: &
rapiendū sibi bona abscondita
& cōburendū edificia. b Et
dispersā excelsa vra. vbi colc/
bant idola. c Et dējcia in/
terfectos vros &c. q: corpa in/
terfectoruꝫ vbiq; dimittēf inse
pulta. cetera patent in lra vsq;
ibi: d Et scietis q: ego sum
dñs. ꝙ experientia vindicte mee.
e Et relinquā. hic ꝙr describ/
bitur aliq̄s ꝓcialis reseruatio:
q̄ ad b sunt reseruati in vita et
ducti inter gētiles vt ꝙ pniam
ad deū ꝙuerterenf: & a deo i pe
riculis liberarenf: et ex tali li/
beratiōe mirabili multi gētiles
ꝙuerterenf ad fidem vn⁹ veri
dei: sic & ii. Dester legit & factū
libato pplo a ꝓsecutiōe aman.
& Dañ. iij. vbi dr q̄ liberat⁹ tri
bus puer⁹ de camino ignis rex
ꝓcepit ꝙ totū regnū suū reuere
ri deū celi. & b est q̄d dr: Et re/
linquā i vob eos q̄ fugerit gla
diū. i. chaldeoꝝ ad vitā refugi
ti. f Et rc. mei li. vñ. vt ꝓz
in exēplis ꝓsitū. g Quia cō
triui cor coꝝ. veratiōe dāte eis
intellectū. h Fornicās. ꝙ ido
latriā. i Et rece. a me. latriā
negligēdo. ex b videf q̄ nō be
ne dicāt q̄ exponūt psalmū istū
de apīis: & aliis credētib⁹ ex iu
deis: q: non fuit in eis pnia de
idolatrie peccat⁹ q̄ hic tangun
tur: q: illo tpe & ante & longuz
tpo cessauerat idolatria in iu/
deis. k Et scīet q: ego dñs
&c. i. pene. dicit eni pbs. v. ethi
coꝝ. q̄ pene sūt q̄dā medicine
ad pcti correctionē: & iō sic me/
dicina ꝺz esse frustra q̄s nō in/
ducit sanitatē: sic pena inflicta
ꝺz esse frustra q̄s ad eā nō seq̄/
tur correctio. sicut ꝺz Hiere. ij.
Frustra pcussi filios vros: dis/
ciplinā nō receperūt: ij & inde
seq̄tur correctio sic in ꝓposito:
tūc nō est frustrata a fine suo.
l Hec dicit. hic ꝙr denūciaf
ceteroꝝ finalis destructio. ꝙt
obstinationē coꝝ in malo. cum
ꝺz prophete: m Percute
manū tuā. ꝙtiendo man⁹ ad
inuicē ad modū dolētis & irati.
n Et allide pedē tuuz. impin/
gendo ad lapidē ad modū ho/
minis furbati: qui nō aduertit
vbi pedē suuz ponit. o Et
dic heu ad oēs ab. i. idolatrias
ꝓter pnā sequētē q̄ subdit:
p Quia gladio fame & peste
rulturi sunt. sicut declarauit cōs
ca. ꝓcre. q Qui longe est.
scz ab aduersarijs. r Pe/
ste morietur. i. corruptione ae/
ris et mortalitate. s Qui
autem prope. scz aduersarios.
t Gladio corruet. aduersari/
orum. v Et qui relict⁹ fue/
rit et obsessus confidens in for
titudine murorum: fame mo/
rietur.

J 2 Et scietis

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

detur ⁊ diligēs nīl cauerit: gladio ferie
tur inimici. qui simplici ꝓtēt fide qua
si brutū animal vexatur quidē in eccle
sia: sed nullo opere. ꝓficit nec sicut foami
ca preparat in ipsefe cibū sibi fame mole
tur. a ¶ Et scietis ⁊c. Hiero. Nā magi
stri hereticoꝝ ab ecclasticis q̄ instructi
sunt: doctrina scripturaꝝ cōtriti sunt at
q; superati: videm⁹ interfectos querisꝫ
dogmata facere inq̄ simulacra que finxe
rant de corde suo: ⁊ eos q̄ se eleuabāt cō
tra sciētiā dei stratos in montib⁹ colli
busq; sub omni ligno nemoroso: qui ha
debāt verba pomparica vmbrāgq; folio
rū: ⁊ nō poma bonoꝝ operū: q̄ erāt sub
oīsti quercu frondosa: q̄ nō fert fructum
hoim sed pecoꝝ vbi accēderūt thuri
re. v. ido. i. quō enī sanct⁹ odore suo deū
delectat: sic petōr: ex cuius ꝑsona dicit:
Ps.37. Putruerūt ⁊ corrup. sunt ci. m. a. f. i. m.
accendit idolis suis thura fetentia.
b ¶ A deserto debla. Hieron⁹. deblatha
mallam ficoꝝ sonat charicariāq; inter se
compactarū: vt postq̄. i. hereticī in simu
lata dulcedine q̄ nō erat terre cultę. ꝑ so
litudinis amaritudinem reperierint: co
gnoscant q; ipe sit dns. Vel enim distil
lat de labijs meretricis: quod ad temp⁹
impinguat fauces vesceētiū: ⁊ postea fel
le amarius reperitur. Hoc quoq; signifi
cant duo calathi ficoꝝ in Hieremia 9tra
facię templi. vnus ficoꝝ optimaꝝ: vnus
pessimarū: quoꝝ alter ad ecclsiam refer
tur: alter ad congregationē malignanti
um. Hiero. Multi putant deblatha ⁊
reblatha iden esse ꝓpter sillabarum de
lectū ⁊ res: hebraicarū litterarū q̄ paruo
apice distant. ¶ La. VII

A ¶ Et factus est ⁊c. Finis venit. Hie
ro. iam in pūti. Quinto enī anno
sedechie: cepit Ezechiel in baby
lone ꝓbendare captiuis: ⁊ nono āno na
buchodonosoꝛ hierūm obsedit: ⁊ āno se
decchie. xj. eaꝫ cepit. d ¶ Sup quattu
Esa. 11.f3 oꝛ p. Hiero. alij alas. vñ Ysaias: Dñe ab
aliā trālla alis terre porrecta audiuim⁹: que. s. p. apo
tionem. stolos in toto orbe gerebantur. Et alibi:
Ps.67. Si dormiatis inter medios. c. p. c. Et ali
Deu.32.d bi: Quotiens volui ogregare filios tu
os quēadmodū. g. con. p. i. s. a. Et alibi:
Deu.32.b Expandit alas suas ⁊ assumpsit eos: q̄
dam spirituales alas terre quib⁹ ad eccle
stia vocam⁹ quattuoꝛ ponūt genera cre
dentiū: domū aaron: ⁊ domū leui: ⁊ do
mum israel: ⁊ timentes dñm. vñ: Dom⁹
Ps.134. israel benedicite dñm. Dom⁹ aaron be
do. Dom⁹ leui be. do. Qui timetis dñm
be. do. In aaron sacerdotiū. In leui edi
tuos ⁊ ministros. In israel cunctos ꝓpm.
In timentib⁹ dñm. ꝑfectos intelligētes.
e ¶ Et nō parcet ocu. m. su. te. Hiero. Si
cut medic⁹ incidit vrit: vt parcat nō par
cit. Immedicabile vulnus ense reciden
Ezech.12.b dū est: ne pars sincera trahat. Flagellat
Deu.32.f deus omnē filiū quē recipit. vnde: Ego
percutiam et sanabo. Omnis medicina
haber ad tempus amaritudinez: sed fru
ctus doloris sanitate monstratur. vnde
Amos.3.a Amos. Quoniam vos cognoui de vni
B uersis tribubus terre: idcirco vlciscar su
per vos omnia peccata vestra.
f ¶ Mias tuas ⁊c. Cui simile ē hoc. Vlti
scar in iacob seruum meum ꝑm vias suas:
⁊ in ꝛa adinuentiones eius reddaꝫ illi.
g ¶ Venit finis. Hiero. i. extremū pecca
Deu.13.d torum nrorum. ꝑm illud: Implete men
Esa.15.d suram patrum vestroꝝ. ⁊ illud: Non
dum completa sunt peccata amoꝛreoꝝ.
Q dūm ꝑ

a ¶ Et scietis q̄ ego dns. ꝓ experientiā vin
dicte mee. b ¶ Cū fuc. inter. vñ in me,
tido. vt vbi peccauerūt ibi puniantur.
c ¶ Et su. o. lig. ne. in talib⁹ enī loc⁹ exer
cebāt idolatriā maxīe veneris et ꝓpti
ibi in veneratione eoꝝ suā exercentes lu
xuriā. d ¶ Vbi at. thu. re. q̄ soli deo de
berēt offerri. e ¶ Et ex. ma. me. su. eoꝝ.
id est ptātē inſticie mee. f ¶ Et fa. ter. eo
rū deso. i. vacuā holo⁹. g ¶ Et destru.
bonis fructib⁹. h ¶ A de. deb. ad q̄ in
vna pte fuit termiat iudea. i ¶ In oī. ba
bi. eoꝝ. i. vsq; ad finē altez: ita q̄ nihil re
manear q̄ nō sit desertū. k ¶ Et scient
q; ego dns. ꝓ experientiā mee punitiōis.

¶ Moraliter.

La. VI

¶ Et fact⁹ est sermo dñi ad me ⁊c. Scōm ꝛalē sensum i
hoc capitulo describit vastatio iudee ge
neraliter per regem babylonis: per quaꝫ
mystice significatur ecclesie vastatio per
astutiam demonis. In ecclesia vero milli
tante sunt principes ⁊ prelati qui ꝑ mon
tes signantur propter altitudinez status
sui. sunt etiam milites ⁊ clerici qui ꝑ col
les signantur: quia minores sunt ꝓnci
pibus ⁊ ꝓlat⁹: colles vero minores sūt
montibus: sunt etiā religiosi q̄ designan
tur ꝑ rupes: eo q̄ stat⁹ religionis est sta
tus asperitatis. sunt etiaꝫ laici vulgares
qui ꝑ valles signant: eo q̄ sunt in infer
ori statu respectu predictoꝝ: ⁊ in omnib⁹
istis statib⁹ sunt peccatores multi iuste ꝑ
suis peccatis puniendi. de quib⁹ subdit:
a ¶ Hec dicit dns deus montib⁹ et colli
bus rupibus ⁊ vallibus: Ecce ego adda
cam sup vos gladium. s. iusticie mee ꝑ pu
nitionem debitā iniquitatis vestre. ⁊ sub
ditur causa cum dicit: b ¶ Et disperdā
excelsa vra et demoliar aras vras ⁊c. id
est idolatrias vras. Idoluz enī cuiuslibet
petōris est vitiū cui ꝓncipaliter mancipat.
Eph. v. Dis fornicator aut immūd⁹ aut
auarus quod est idoloꝝ seruitus. Illud
q̄ est idoloꝝ seruit⁹. nō solū refert ad a
uariciā ſ etiā ad alia vitia. Iqit ꝑm b po
test dici q̄ ꝓncipes idolatrant supbie: mi
lites ⁊ clerici simplicitū oppressioni insite.
nā milites oppriūt simplices ꝑ potenti
am. clerici vero ꝑ astutā malicia. religiosi
vero ꝑ insticiā simulatā. vulgares boies
oppriūt se mutuo ꝑ fraudulentiā in con
tractib⁹ hūanis. Verūm q̄ in q̄libet sta
tu ꝓdicto sunt aliq̄ boni. ideo subditur:
c ¶ Et relinquā in vob eos q̄ fugerit gla
diū ⁊c. i. euaserint punitionē eternā: que
dupliciter euadit. vno mō ꝑ innocentiā
vite. alio mō ꝑ emendam pnie debite: et
ꝛtius ad b subdit: b ¶ Et recordabūtur
mei liberati vri ⁊c. La. VII

I ¶ Et fact⁹ ē. Hie ꝑm ponit ꝓdicte va
statiōis acceleratio. Circa q̄ ꝓmo
ponit acceleratio exterminij. scdo
exclusio remedij. ibi: Canite tuba. Pria
in duas: q: ꝓmo ponit q̄ vastatiōis accele
ratio. scdo tpl⁹ mod⁹ vel rō. ibi: Flomit
virga. Circa ꝑmū oꝛ: m ¶ Finis venit. i.
finaſ vastatio appropiāt: ⁊ replicaſ b ad
maioꝛē assertionē. n ¶ Sup q̄t. pla. ter.
scz iudeoꝝ ita q̄ nulla ꝑs remaneat q̄ nō va
stet. o ¶ Et iudi. te iux. vi. tu. i. ſm opa
mala q̄ feciſti. p ¶ Et nō par. ocu. me. ef
fectu. q ¶ Et ſ miſereboꝛ. affectu. r ¶ Sz
vias tu. po. ſu. te. i. pōd⁹ pene tuis opib⁹
debite. s ¶ Afflictio vna: afflictio ecce
venit. i. multiplicatio afflictionū vni⁹ ve
nientis sup alterā. t ¶ Finis venit. toti
ens replicaſ ad oūendā acceleratiōnē.
Et non

ſ quasi ne putes me furura mīari vigiro oādo.
ecce venit. Venit cōtrino sup te
ſ ve sup oēs q̄ habitāt in terra: scrūs aūr dicit:
Aduena ego ſm apō te: ⁊ peregrin⁹ sic o. pa. m.
q̄ habitas i terra. Venit temp⁹:
ſ sicut hodie quoq; oculis arguměcamur.
ppe est dies occisiōis: ⁊ nō gle a
ſ magistroꝝ. vñ: Illuminās eis mirabilē a mo
montiuz. Nunc de ꝓpinquo ef
ſ tam.
fundam iram meā super te: ⁊ cō
ſ quasi nō est furor absq; iudicio.
plebo furorem meū in te. Et iū
a ſ sc⁹ opera. b ſ non meas. c ſ super ea
dicabo te iurta vias tuas ⁊ ipō
pur ruum ve sensus.
nā tibi omnia scelera tua. Et nō
a ſ q̄ cōspicit oia sol⁹ p quē videt oia mūdus.
parcet oculꝰ meus: neq; misere
ſ causa quare nō parcat.
boꝛ: ſz vias tuas imponaz tibi.
ſ vt cognoscas ⁊ penitēria emendes.
Et abominatiōes tuę i medio tui
erūt: et scietis q̄ ego sū domin⁹
ſ qui percutio quem diligo.
percutiēs. Ecce dies: ecce venit.
ſ iā a cōsilio dei. ſ. i. abbreuiata: instar vcina
captiuitas. a ſ q̄ mīabit et de flore fructū
plagarum peperit.
Egressa ē contritio. Flozuit vir
ſ q̄ meruistio.
ga: germinauit supbia: iniqtas
ſ qua subiecteos cedebatio impie.
surrexit i virga impietatis. Non
ſ qui. ſ. quasi bjura animalia trahunt a magi
ſtrio. a ſ quo seduct⁹ a magistrio clamauerūt:
crucifige crucifige eum.
ex eis: ⁊ nō ex pplo: neq; ex soni
ſ et ideo. ſ sed captiuitas eterna.
tu eoꝛuz: ⁊ nō erit requies i eis.
Venit tēpus: appropinquauit
ſ captiuitatis. a ſ ergo.
dies. Qui emit nō letet ⁊ q̄ vē
dit nō lugeat: quia ira sup oēm
populū eius: quia qui vēdit: ad
a ſ more iubilei: q: an iubileū vēdet captiuitas.
id quod vendidit nō reuertetur:
a ſ quasi q̄ modo viuūt captiuitatē videbūt: et
non differetur in longū.
⁊ adhuc in viuentib⁹ vita eoꝛū.
ſ cōminatio prensa. ſ que fit.
Visio enī ad omnē multitudinē
ſ irrita.
ei⁹ nō regredietur: ⁊ vir i iniqui
a ſ nō ꝑderit ei iniquitas sua. b ſ vos q̄ huic
pestis officio.
tate vitę suę nō ꝓfortabit. Că
ſ qua audita. a ſ ad ꝓeliū cōtra babylonios
ſ ironice. ſ ramē.
nite tuba ꝑparētur omnes ⁊ nō
ſ q̄ nō ꝑfatt moneri. ſ iraro deo nihil est hu
mana fortitudo.
ē q̄ vadat ad ꝓliū. Ira enim mea
ſ hierusalem vel terre iudeoꝝ. ſ vt supra.
sup vniuersū populū eius. Gla
dius foris. pestis ⁊ fames intrin
a ſ extra dñi cuiuraē. i. ecclsiam. ſ diabolī.
sec⁹. Qui i agro ē gladio moꝛiet
a ſ negligēs. ſ nō ſparās cibos. de qb⁹: Qui
opat terrā suā replebit panib⁹.

a ¶ Et nō gloie montiū. i. iudee q̄ ē ter
ra mōtuosa. cetera parēt ex dictis: q: idē
frequenter repetitur ad maiozē exagge
rationem. b ¶ Flozuit. Nic ꝓponit
mod⁹ accel erationis ſm hebreos: q̄ fuit
ꝑ potentiā regis babylonis qui fuit in
strumentū dei in hac punitione: vt freq̄n
ter dictū est. ū. in Esaia ⁊ Hiere. ⁊ sic dici
tur hic: Flozuit virga. i. rex babylonis ꝙ
ualuit q̄ est virga ad percutiēdū in deū.
c ¶ Hermiauit iugbita: q: victorias quas
habebat virtute dei: ex superbia attribu
ebat ꝓprie virtuti. d ¶ Iniquitas sur
rexit in via ipietatis: q: superatos ⁊ ca
ptos crudeliter ⁊ impie tractabat: ſz q̄b
de eo dr Esa. xiiij. Cōtriuit dns baculuz
impioꝝ virgā dominantiū cedentē popu
los in indignatiōe plaga ſsanabili: subij
ciente in furoze gētes ꝑsequentē crudeli
ter. ſm alios ꝙ hic ponit cā siue rō acce
leratiōis: que fuit supbia sedechie regis
ex qua rebellauit regi babylonis impie
frangendo suum iuramentū. vj. Parał.
xxxvj. Sic ergo dr: Flozuit virga. i. sce
ptrum iuda: q̄b aliquā ꝑsperitatē habu
it sub sedechia. Herminauit iugbita: q: i
de iugbiuit. Iniquitas surrexit: q: ex ꝑ
iuramentū trāsgressus fuit. e ¶ In vir
ga impietatis: q: sic regnū suū fuit impi
um ⁊ vastatiōe dignū. f ¶ Non erit ex
eis. hoc est nō remanebit aliq̄s de domo
sedechie: q: ipse fuit exoculat⁹ ⁊ in capti
uitatē duct⁹. ⁊ filij eⁱ⁹ occisi. g ¶ Et nō
ex populo. q: partim fuit captiuat⁹: ⁊ ptim
occisus. h ¶ Neq; ex eoꝝ numero. ꝑ hoc
bzeo habet: Neq; ex cetu eoꝝ. ⁊ ꝑ ꝙ inter
ligit iohānan filiū caree et socij eⁱ⁹: q̄ post
monē godolie fugerūt in egyptū: vbi po
stea ꝑ regē babylōis fuerūt partim occisi
⁊ partim captiuati: vt dictuz est. ū. ca. v.
ideo subdit: i ¶ Et non erit requies in
eis. nō enī inuenerunt requiez in egypto
sicut credebant vñ dicebant: Intrabim⁹
egyptū vbi clāgoꝛē tube nō audiem⁹ ⁊c.
Hiere. xlij. k ¶ Venit ꝑs. destructio
nis. l ¶ Qui emit nō letetur. q: cito p
deret. m ¶ Et q̄ vēdit nō lugeat. q: cito p
deret etiā ſi nō venderet. n ¶ Et adhuc
in viuentib⁹ vita eoꝝ. i. sufficiat eis fura
re vitā ſi possint. o ¶ Visio enī ad om
nem multitudinē eius. i. visio facta ꝙbe
te de multitudinis captiuitate.
p ¶ Non regredietur. i. nō retractabit ⁊
sed ꝑceder in effectu. q ¶ Et vir in iniq̄
tate vite sue nō cōfortabit: sic vt possit e
uadere montē vel captiuitatē.
e ¶ Canite. ꝑdictā ꝓdicta est accelera
tio exterminij. Hic consequenter ꝓponit
exclusio remedij. ⁊ primo pōit hec exclusio.
secundo finaliſ conclusio ibi: Fac cōclu
sionē: Primū sit ostendēdo q̄ nō possint
euadere nec se defendēdo nec se redimē
do. ideo subditur: Canite tuba. vos qui
habetis officium excitandi alios ad bel
lum. et loquitur ironice. quasi diceret: ꝓ
nihilo facietis. subditur:
s ¶ Et non est qui vadat ad ꝓlium. cu
ius ratio subditur. t ¶ Ira enim mea.
cui nullus potest resistere.
v ¶ Super vniuersum populū eius. sci
licet hierusalem. x ¶ Gladius foris.
interficiens eos qui inuenientur extra ci
uitatem. y ¶ Pestis et fames intrinse
cus. que frequenter aeri pugnāt cū gla
dius. vt dicit Vegetius libro de re mili
tari. z ¶ Qui in agro est ⁊c. repetitio ē
eiusdem sententie ad maiorem assertio
nem.

pphetice doctrine ⁊ applice cõparank: ⁊ peipi/
tur vt omnes ad signũ clãgoris ⁊ buccine pre/
parãt ad bella. Hiero. In nr̃a q̃z terra. i. die
rusalẽ: qũ nos vl̃ psentio publica vl̃ vitioruz
incẽtiua supare nitunk: frustra magistri tuba
renocãt ⁊ ad bella pparare festinãt: cuz nulla
sit in nobis fortitudo: qz irã dei pentia merue
re petã. a Quasi colũbe. Hiero. Ve colũ/
be. Q̃diu in couallib⁹ sũt ad singula trepidãt.
harũ habemur imitari innocẽtiã. de quib⁹: Si
dominatis inter medios c. p. c. d. ⁊c. In huius
specie delectãt spũssanc⁹ ⁊ mãsit sup saluato/
rẽ. b Omnes man⁹ dñi. Hiero. In nr̃a q̃z
iudea. i. eccla: in qua dei est cõfessio cũ iniqui
tas abũdat: ⁊ refrigescit charitas: oẽs manus
bonorũ opeꝝ dissoluunk: ⁊ genua fiũt aquis
eoꝝ. s. q̃ cõcubitus immũdos ḡrunt sustinẽtes
seminis fluxum. Tales ño debẽt accingi cili/
tijs penitentie ⁊ venturũ iudicẽ formidare. vn
de: Cõformamini man⁹ dissolute: ⁊ genua debi
lia roboramini. c In vniuersis. Q̃ō luctũ
sez signat. qũ pdit decorẽ celestes ⁊ pulchritu
dinẽ comarũ amittim⁹. vñ: Pro ornamẽto ca
pitis habebis caluiciũ. pter opa tua. ⁊ alij⁹ p
pheta ait: Omnia capita in omni loco attõde/
mur: ⁊ omnis barba radet. ⁊ Micheas: Attõ/
dere ⁊ decaluare sup filios delitiarum tuaruz.
Dilata caluiciũ tuũ sicut aq̃la: ⁊ sup mortuos
iudeꝝ fieri caluiciũ. Sancti dei. i. naçarei: ⁊ q̃
ad pũrificiũ venire merucrũt: nõ radũt capita
sua. neqꝫ enĩ mort⁹ opa habẽt: nec imũdi fiũt:
qz sancti. i. naçarei dñi sunt: q⁹ si iuxta eos q̃t/
piã mortuus fuerit oẽs dies pristini nõ reputa
bunk sẽctificationes eoꝝ. Samuel qz sẽct⁹ dei
eterna capitis ornamẽta possedit. vñ in Cãti/
cis: Cincinni tui nigri sunt sicut corui⁹. Sam/
pson qui pdidit comã pdidit fortitudinẽ: ⁊ re/
nascentib⁹ capillis vires pristinas recupauit
vt moriẽs multo plures q̃s viu⁹ occideret. Ve
liseus licet corporis haberet caluiciũ: tñ qz na
çarcus dñi erat cincinnis capitis fruebat. vñ
paruuli qz punierãt necdũ ad virilẽ etatẽ que
nerãt illudẽtes caluicio et⁹ atq; dicẽtes: Ascẽ
de calue ascẽde calue ferarum morsib⁹ laniati
sunt. quarũ salt⁹ ⁊ filue sunt habitaculũ.
d Argentũ eoꝝ foras. Hiero. Qui fugiũt de
hierusalem. aurum suũ et argẽtũ. pticiũt in la/
ta et spaciosa via que ducit ad mortẽ: qz angu
stam salutis viam reliquerunt. e Argentũ
eoꝝ ⁊ aurũ. Hiero. Argentũ eloquiũ. aut sen/
sus scripturarũ: que electa sũt mũdi ⁊ in orna
mentũ data nobis. heretici posuerunt in fomẽ
tum et materiã supbie: ⁊ imagines diuersoruz
dogmatum ⁊ abominationũ atq; offendiculo
rum suoꝝ fecerunt ex eis: vt vnde poterãt deũ
colere ⁊ adorare inde offenderent. f Et da
bo illud. Hiero. Nos q̃z tradimur in man⁹ ini
micoꝝ ⁊ a deo alienoꝝ: quando facimus orna
menta nostra simulacra demonũ: ⁊ omnis glo
ria nostra possidet ab impijs vt nos sue sẽtẽ
ant potestati. g Et introibũt in illud emiſ.
Hyeronymus. hoc est a babylonijs ⁊ ab antio/
cho et pompeio: ⁊ ad extremum sub vespasia/
no ⁊ tito factum esse scimus quando templum
subuersum est ⁊ omnia impleta: que sermo p/
phetie⁹ cõmemorat. Allego. Ad nostra q̃z
mala opa auertit deus facie suã: ⁊ sic deiviola
tur arcanum: vt p sacerdotibus ⁊ sanct⁹ emiſ
sarij ingrediantur et vniuersa cõtaminẽt: vt
fiat loc⁹ immũdicie: qui debuit esse sanctitat⁹.
vnde: Domus mea domus orationis vocabi/
tur: vos autem fecistis eam speluncã latronũ.
h Fac conclusionem. Hieronymus. i. irã me
am breui sermone concludet: vt quõ terra splẽa
est iudicio sanguinum. omnes enim in sangui/
ne iudicant fundentes innocuum sanguinem:
q⁹ et in naboth fecisse iudeos scriptura cõme/
morat: sic ipsorum cruor fundatur ⁊ plena ini/

a ſ pauci. s. q̃ hereticoꝝ gladiũ vel debitã fame
morieris q; vitauerint.

me deuorabunk. Et saluabũt q̃ a
ſ non alibi saluaberis. a ſ vnde: Quo habit
mihi pennas sicut c. z v. ⁊ r.

a fugerit ex eis: ⁊ eſt i mõtib⁹ qũa b
ſ tunc.

si colũbe cõualliũ. Oẽs trepidi:
a ſ pro. ſ tunc. ſ nullus audebit rebellare.

b vnusq̃sq; i iniq̃tate sua. Oẽs ma c
a ſ timore. b ſ panoris magnitudie nõ pote/
rit vetica fluxꝫ aquas retinere.

nus dissolũẽt: ⁊ oia genũa fluẽt d
a ſ penitẽtie. b ſ nõ hoc solũ sub babylõijs sed
sub romanis in pplo illo facta est.

aqs† Et accingẽt se cilitijs: ⁊ ope e
a ſ facies rubor pudoris indicia: cõtrarie petõ
lucere in facie q̃ est speꝫ saluus. vñ: Gloriati in
peccatis suis dicit: Faciem meretricis s. r. n. e.

riet eos formido ⁊ i dñi facie cõ
fusio: ⁊ in vniuersis capitib⁹ eoꝝ g
ſ quod est signũ luctus. a ſ ⁊ tunc vigente ca
ptiuitate nec fugientibus sint onori: que paulo an
fuere voluptati.

d caluiciũ. Argentũm eoꝝ foris h
a ſ quia mundicia habere non potest qui extra
ecclesiam est.

pjciet: et aũr eoꝝ in sterqui
ſ dentes pretiosissime metallo illi si non mun⁹ le
dunter q̃ ouro lapide. ſ eloquium. a ſ sensus.

e liniũ erit. ⁊ Argentum eoꝝ ⁊ aũ i
ſ qui extra ecclesiam. ſ a fame vel obsidione
ſ ab eterna fame.

rũ eoꝝ nõ valebit liberare eos
a ſ sensualitatem. ſ oculi impietum insatiabi/
les.

in die furoris dñi. Animãm suã
nõ saturabũt: ⁊ ventres eoꝝ nõ
a ſ quia ide idola fabricata cultores suos dam/
nanta.

implebunk: qũia scandalum ini i
a ſ argentum et aurum. b ſ quasi que dederaz
in ornamentum.

quitatis eoꝝ fãctũ est: ⁊ ornamẽ k
tũ moniliũ suoꝝ in supbiam po/
suerũt: ⁊ imagines abominatio
nũ suaꝝ ⁊ simlacroruz fecerũt ex
a ſ aurũ et argentu.

eo. Propt hoc dedi eis illũd in l
ſ Symmachus: nauseã translulit: sordes idolo
lorum demonstrans.

f immundiciã: ⁊ dabo illud in ma m
ſ hostium.

nus alienoꝝ ad diripiendum: ⁊
impijs terre in prẽdã: ⁊ cõtamia
ſ ideo. ſ ne videam has abominationes.

bũt illud. Et auertã faciẽ meaz n
a ſ qui mea facie indigni. b ſ auersa facie.
c ſ sanctuaneoꝝ. qui solis sacerdotibus ⁊ soli.
ſ tunc. ſ pontifici parebant.

ab eis: ⁊ violabunt arcanũ meũ: o
g ⁊ introibunt in illud emissarij: et p
ſ domin⁹ ad ppheram.

h contaminabũt illud. Fac cõdu/ q
a ſ idem quoꝝ nobis cõtingit si fuerit terra no
stra plena sanguinibus ⁊ habitatio iniquitate.

sionẽ quoniaz tẽrra plena est iu r
dicio sanguinũ: ⁊ ciuitas plena
a ſ in locum pphetarum et sacerdotum. b ſ ba
bylonios vel demones.

ſicrate. Et adducã pẽssimos de s
a ſ animas reptũ dei semen est: qs ethis vos.

gẽtib⁹: ⁊ possidebũt domos eo/

a Et saluabũtur qui fugerit
ad loca inaccessibilia. b Et
erũt in mõtibus quasi columbe conuallium. i. que pũ babi/
tabant in conuallib⁹ secure: ſ
qz inde aduolãt ad montes ti
more volentiũ eas capere sunt
ibi valde trepide: ⁊ sic isti fugi
tiui erunt ibi in timore positi.
c Unusquisq; i iniq̃tate sua.
i. p iniquitate sua hoc patiet.
d Oẽs man⁹ dissoluent. ti/
mor eni magnus reddit mem/
bra exteriora trementia: ⁊ per
cõsequẽs ad se defendendũ in
ualida. e Et omnia genua
fluẽt aquis. i. vane. timor enĩz
dissolvit vesicam ⁊ facit fluere
vrinã. f Et accingent se ci/
litijs. in signũ tristicie ⁊ anxie/
tatis. g Et in vniuersis ca
pitibus eoꝝ caluiciũ. qz p do/
lore radent sibi capillos.
h Argentũ eoꝝ ⁊c. i. argẽtuz
⁊ aurũ nõ plus valebit eis q̃
sterquilinũ: quia inde nõ po
terunt habere cibum propter
totalem defectum victualiuz:
nec inde poterunt se redimere
de manibus aduersariorum.
cuius ratio subditur:
i Quia scandalum iniquita/
tis eorum factum est. i. p iniq̃
tate sua corruerũt absq; retur/
rectione. k Et ornamentũ
moniliũ suoꝝ in supbiã posue
runt. i. qz de auro ⁊ argẽto fe/
cerunt ornamenta sibi in su/
perbiam: et simulacra ad exer
cendum idolatriam. ideo non
valebit eis in necessitate posi/
tis: sed magis dabitur eorum
aduersarijs. ideo subditur:
l Propter hoc dedi eis illũ
in immundiciã: id est nõ plus
valebit eis q̃ sterquilinium.
m Et dabo illud in manus
alienorum: id est chaldeorum.
n Et auertam faciem meam
ab eis. subtrahendo eis omne
meum auxilium.
o Et violabunt. s. chaldei.
p Arcanũ meum. id est tem/
plum: et maxime sanctuma/
torum: quod nullus debebat
igredi nisi summus sacerdos
semel in anno.
q Et introibunt in illũ emiſ
sarij: id est viles persone ⁊ ri/
baldi. r Fac conclusionẽ.
Hic consequenter ponitur pe
dicti negotij finalis cõclusio.
significando q⁹ illud quod di
ctum est sit determinatũ a deo
absq; retractione. ideo pici/
tur pphete: Fac cõclusionẽ. Ja
hebreo autẽ habet: Fac cate/
nam. quasi dicat: iã catene sũt
parate ad ligãdũ eos ⁊ duc̃e
dum in captiuitatẽ. s Quia
terra plena est iudicio sangui/
num. qz in ea odemnati sũt in
nocẽtes. ideo iustũ est vt habitato/
res eius occidant vel capiuẽ
tur. t Et adducam pessi/
mos: id est chaldeos: q̃ erant
idolatre et crudeles valde.

Et ęlce

ſ quitatis ciuitas demõstret. Nã ⁊ sub manas/
se repleta est hierusalem a porta vsq; ad portã san/
guine. pphetaꝝ. venietq; eis cõclusio vt nemo
possit euadere. a Angustia. Hiero. Qui ei
audiuit: pax huic domui: nec cã seruauit: nec i
corde retinuit: sed mal
operibus fugauit: que
ret et non inuenict.
b Conturbatio. Sic
cõtra sanctis dicitur:
Habẽte in domino sẽ
per: iterũ dico gaudẽ/
te. ⁊ ibunt de virtute in
virtutẽ: vt bõa pfectio
bonis futur⁹ cumulẽt.
c Et querẽt. Hiero.
Quotidie hec in eccle/
sijs requirunk q̃ cũ vi/
sionẽ legẽt. ꝟsilitoꝝ pdi
derit: frustra ꝓphas ⁊
sacerdotes ⁊ seniores
se habere iactãt.
d Rex lugẽt. Hiero.
Allego. Allego. Rex lugẽs no
stra pcã rp̃s est: q̃ ait:
Pro vilitate i sagulle
meo dñi deseri. i cor. ⁊
flens sup ciuitatez ait:
Hierũ hierũ q̃ occi/
dis ꝓphetas ⁊ la. c. q̃
ad te missi sũt: quotiẽs
volui congregare fi. tu.
rũ. ꝓncipes vel boni. i.
aplitq; lugẽt peroꝛel. vl̃
mali: quib⁹ dicit: Au/
diteverbũ dñi ꝓncipes
sodomoꝝ: q̃ in Lxx.
indunk meroꝛe: qz nõ
bũt armaturaz dei nec
ꝓho sẽ iduti. Quotiẽ
enĩ ꝓpho bapticati sũt
ꝓphẽ iduti sẽ. e Scõm
via eoꝝ fa. eis. Hiero.
Peccatoribus reddit
deus iuxta vias suas:
sed in sãct⁹ ercedit mo/
dũ clementia. Nõ enĩz
ꝺdigne sũt passiõcs hu
ius temporis ad futu/
turam gloriam que re/
uelabit. in nobis. Sti/
pẽdia peti moꝛs q̃z oga. f Fac̃tũ ẽ in La. VIII
ãno sexto i sexto mẽse: i q
quinta mẽsis: ego sedebã r
in domo mea: ⁊ seniores iuda sede s

ſ sic. ſ que hoc meruit.

rum. Et quiescere faciã supbiaz a
a ſ que porras ingredicno contaminant: ⁊ ideo
mea non sunt.

potẽtiũ: et possidebũt sãctuaria b
ſ non mea.

a coꝝ. Angustia supuẽiẽte: requi/ c
ſ que exuperat omnẽ sensũ. vnde: Pacẽ relinq̃
vobis: pacem meam do vobis.

b rent pacez ⁊ nõ erit. Cõturbatio d e
a ſ mala malis accumulans.

sup conturbationẽ veniet: ⁊ aũ/ f
c ditus super auditum. Et querẽt g
ſ ꝓpria verba ꝓphete futura ꝓuident: sacerdo
tes legẽ interpretank: seniores consilia gerunt.
In consilio iustoꝝ ⁊ cõgregatione. Magna ope
ra domini ⁊c.

visionẽ de ꝓpheta: ⁊ lex pibit a h
sacerdote: ⁊ cõsiliũ a senioribus. i
ſ ergo. ſ sedechias. ſ omnis indeorum.

b Rex lugebit: ⁊ ꝓnceps induet k l
a ſ cũ hec fuerint. b ſ nõ dei. vñ: Recedẽtes a
te in terra. s. sanctorum ño nomina scripta sunt i
celis.

mgroꝛe: ⁊ mãn⁹ populi tẽrre cõ/ m n
ſ ordinem suum perdentes.

c turbabũtur. Scõm viam eoꝝ o
a ſ fm illud: In quo iudicio iudicaueris iudica/
bimur de vobis. et illud: In quo iudicas alterũ
teipsum condemnas.

faciam eis: ⁊ fm iũdiciũ eoꝝ iu
a ſ randẽ. b ſ vt. s. qũ nõ senserũt p bñficia se/
riant per tormenta ſ sic.

f dicabo eos: ⁊ sciẽt qz ẽgo dñs. p
g q

in domo mea: ⁊ seniores iuda sede s
ſ fugiens frequẽtaz multitudinis.

Et factũ ẽ in La. VIII ãno sexto i sexto mẽse: i q
quinta mẽsis: ego sedebã r
in domo mea: ⁊ seniores iuda sede s
coram me: ⁊ cecidit sup me ibi manꝰ dñi
dñi. Et vidi: ⁊ ecce similitudo q̃si aspectus
ignis: a visione renis ⁊ deorsum ignis: ⁊ a
renibus ⁊ sursum quasi aspectus fulgoris
sicut speciẽ electri. Et extendit similitudi/
nem manus: ⁊ tulit me in cesarie capitis
mei: ⁊ eleuauit me spũs inter terrã ⁊ cẽlum:
⁊ adduxit me in visione dei in hierusalem:
ad ostium portę interioris q̃ respicit ad
aquilonem: vbi erat sedes idoli zeli ad
prouocandũ. Et ecce ibi gloria dei Israel
secundum visionem quam vidi in campo.
Et dixit ad me: Fili hominis leua oculos
tuos ad viam aquilonis: ⁊ leuaui oculos
meos ad viam aquilonis: ⁊ ecce ab aquilone
introitus portę altaris: ⁊ ecce vir unus
in introitu portę. Et dixit ad me: Fili ho/
minis nunquid vides tu quid isti faciunt
abominationes magnas quas domus Israel
facit hic: ut longe recedam a sanctuario
meo? Et adhuc conuertere: ⁊ videbis abo/
minationes maiores. Et introduxit me in
ostium atrij: ⁊ vidi: ⁊ ecce foramen unum
in pariete. Et dixit ad me: Fili hominis
fode in pariete: ⁊ fodi in pariete: ⁊ ecce
ostium unum. Et dixit ad me: Ingredere
⁊ vide abominationes pessimas quas isti
faciunt hic. Et ingressus vidi: ⁊ ecce om/
nis figura reptilium ⁊ pecorum abomina/
bilium: ⁊ omnia idola domus Israel pin/
cta erant in pariete per circuitum. Et
septuaginta viri de senioribus domus Is/
rael: ⁊ Iezonias filius Saphan stabat in
medio eorum: stantes coram ymaginibus
eorum: ⁊ singuli habebant turibula sua in
manibus suis: ⁊ vapor nubis incensi as/
cendebat. Et dixit ad me: Nunquid vidisti
fili hominis quę seniores domus Israel fa/
ciunt in tenebris vnusquisq; in cubilibus
picturę suę? Quia dixerunt: Non videt
dominus nos: dereliquit dominus terram.
Et dixit ad me: Adhuc conuertere: ⁊ vide/
bis abominationes maiores quas isti faci/
unt. Et introduxit me ad ostium portę
domus domini quę respicit ad aquilonem:
⁊ ecce ibi mulieres sedebant plangentes
Thamuz. Et dixit ad me: Nunquid vidisti
fili hominis? Adhuc conuertere: ⁊ videbis
abominationes maiores his. Et introduxit
me in atrium domus domini interius: ⁊
ecce ad ostium templi domini inter vesti/
bulum ⁊ altare quasi viginti quinq; viri
dorsa sua contra templum domini: ⁊ fa/
cies eorum ad orientem: ⁊ adorabant ad
orientem solem. Et dixit ad me: Nunquid
vidisti fili hominis? Numquid parum do/
mui Iuda facere abominationes has quas
operati sunt hic? Quia repleuerunt terram
iniquitate: ⁊ reuersi sunt ad irritandum
me: ⁊ ecce applicant ramum ad nares suas.
Et ego quoq; faciam in furore: non parcet
oculus meus: nec miserebor: ⁊ si clamauerint
in auribus meis voce magna: non exaudiam
eos. Et clamauit in auribus meis voce ma/
gna dicens: Appropinquauerunt visitatio/
nes ciuitatis: ⁊ vnusquisq; vas interfectionis
suę in manu sua. Et ecce sex viri venie/
bant de via portę superioris quę respicit
ad aquilonem: ⁊ vnusquisq; vas confrac/
tionis in manu sua: ⁊ vir unus in medio
eorum vestitus linea ⁊ atramentarium scri/
bę in renibus suis: ⁊ ingressi sunt ⁊ steterunt
iuxta altare æneum. Gloria autem dei Is/
rael ascendit de cherub super quem erat
ad limen domus: ⁊ vocauit virum vestitum
linea quem atramentarium scribę erat in
renibus eius. Et dixit dominus ad eum:
Transi per medium ciuitatis in medio Ie/
rusalem: ⁊ signa thau super frontes viro/
rum gementium ⁊ dolentium super cunctis
abominationibus quę fiunt in medio eius.
Et dixit ad eos audiente me: Transite per
ciuitatem post eum ⁊ percutite: non parcat
oculus vester: nec misereamini. Senem ado/
lescentulum ⁊ virginem ⁊ infantes ⁊ mulie/
res interficite usque ad consumptionem:
omnem autem virum super quem videritis
thau ne occidatis: ⁊ a sanctuario meo in/
cipite. Et cœperunt a viris senioribus qui
erant ante faciem domus. Et dixit ad eos:
Polluite domum ⁊ implete atria interfe/
ctis egredimini: ⁊ egressi percutiebant in
ciuitate. Factum est autem cum percute/
rent ego remansi: ⁊ procidi super faciem
meam: ⁊ clamans dixi: Heu heu heu do/
mine deus: numquid disperdes omnes re/
liquias Israel effundens furorem tuum
super Ierusalem? Et dixit ad me: Iniqui/
tas domus Israel ⁊ Iuda magna nimis
est nimis: ⁊ repleta est terra sanguinibus
⁊ ciuitas plena est prauitate: dixerunt
enim: Dereliquit dominus terram: non
videt dominus. Ergo ⁊ ego non parcet
oculus meus: nec miserebor: sed viam eo/
rum super caput eorum reddam. Et ecce
vir unus vestitus linea in cuius renibus
erat atramentarium scribę: nuntiauit ver/
bum dicens: Feci sicut mandasti mihi.
Et vidi: ⁊ ecce in firmamento quod erat
super caput cherubin quasi lapis sapphiri
quasi aspectus similitudinis throni appa/
rens super eos. Et dixit ad virum vesti/
tum linea: Ingredere inter rotas quę sunt
subter cherubin: ⁊ impleto manum tuam
carbonibus ignis qui sunt inter cherubin:
⁊ effunde super ciuitatem. Et ingressus
est in conspectu meo. Cherubin autem
stabant a latere domus quando ingredie/
batur vir: ⁊ nubes implebat atrium in/
terius. Et eleuata est gloria domini de
super cherubin ad limen domus: ⁊ impleta
est domus nube: ⁊ atrium repletum est
splendore gloriæ domini. Et sonitus alarum
cherubin audiebatur usque ad atrium exte/
rius quasi vox dei omnipotentis loquentis.
Et factum est cum præcepisset ei qui vesti/
tus erat linea dicens: Sume ignem de me/
dio rotarum de medio cherubin: ingressus
stetit iuxta rotam. Et misit cherub manum
suam de medio ignis qui erat in medio che/
rubin: ⁊ sustulit ⁊ dedit in manus eius
qui vestitus erat linea: ⁊ accepit ⁊ exiit.
Apparuit autem in cherubin similitudo
manus hominis sub alis eorum. Et vidi:
⁊ ecce quatuor rotæ iuxta cherubin vna
rota iuxta cherub vnum ⁊ rota alia iuxta
cherub alterum: species autem rotarum
quasi visio lapidis chrysolithi. Et aspectus
earum quasi similitudo vnius: quasi sit rota
in medio rotæ. Quando ambulabant per
quatuor partes suas ambulabant: non re/
vertebantur in ambulando ad locum ad
quem prius respexerat: sed post eum ibat
non revertebantur in ambulando. Et dor/
sum eorum ⁊ manus ⁊ alæ eorum ⁊ rotæ
plenæ oculis per circuitum in quatuor ro/
tis earum. Rotis autem istis vocatum est
in auribus meis gyrus. Et quatuor facies
uni: facies prima facies cherub: ⁊ facies
secunda facies hominis: facies autem ter/
tia facies leonis: ⁊ facies quarta facies
aquilæ. Et eleuatus est cherub. Hæc est
visio quam vidi super fluvium Chobar.
Et spiritus assumpsit me ⁊ introduxit me
in ostium portæ domus domini quæ respicit
ad orientem: ⁊ ecce in introitu portæ vi/
ginti quinq; viri: ⁊ vidi in medio eorum
Iezoniam filium Azur ⁊ Phaltiam filium
Banaiæ principes populi. Et dixit ad me:
Fili hominis isti sunt viri qui cogitant ini/
quitatem ⁊ consulunt consilium pessimum
in ciuitate hac: dicentes: Nonne prope est
non ædificemus domos? Hæc ciuitas ollæ
nos autem carnes. Ideo vaticinare super
eos vaticinare fili hominis. Et cecidit spi/
ritus domini in me: ⁊ dixit ad me: Loque
re: Hæc dicit dominus: Sic locuti estis
domus Israel: ⁊ cogitationes ascendentes
vestras ego novi. Multiplicastis interfe/
ctos vestros in ciuitate hac: ⁊ implestis
plateas eius occisis. Propterea hæc dicit
dominus deus: Interfecti vestri quos posu/
istis in medio eius ipsi sunt carnes ⁊ hæc
ciuitas ipsa olla vos autem educam de
medio eius. Gladium timuistis ⁊ gladium
inducam super vos dominus deus. Et ex/
pellam vos de medio eius ⁊ dabo vos in
manibus alienorum ⁊ faciam in vobis iu/
dicia. In gladio cadetis: in finibus Israel
iudicabo vos: ⁊ scietis quia ego dominus.
Hæc ciuitas non erit vobis olla: nec vos
eritis in medio eius carnes: in finibus Is/
rael iudicabo vos. Et scietis quia ego do/
minus: in præceptis meis non ambulastis:
⁊ iudicia mea non fecistis: sed iuxta ritum
gentium quæ in circuitu vestro sunt fe/
cistis. Factum est autem cum prophetarem
mortuus est Phaltias filius Banaiæ: ⁊ ce/
cidi in faciem meam: ⁊ clamans voce ma/
gna dixi: Heu heu heu domine deus: tu
consumptionem facis reliquiarum Israel?
Et factus est sermo domini ad me dicens:
Fili hominis fratres tui fratres tui viri
propinqui tui ⁊ omnis domus Israel uni/
versa cui dixerunt habitatores Ierusalem:
Recedite a domino: nobis data est hæc
terra in possessionem. Propterea dic: Hæc
dicit dominus deus: Quia longe feci eos
inter gentes ⁊ dispersi eos in regionibus:
⁊ fui eis quasi sanctuarium modicum in
regionibus ad quas venerunt. Propterea
dic: Hæc dicit dominus deus: Congregabo
vos de populis ⁊ colligam vos de regioni/
bus in quibus dispersi estis: ⁊ dabo vobis
terram Israel. Et introibunt illuc: ⁊ au/
ferent omnes idolas eius ⁊ omnes abomi/
nationes eius de medio eius. Et dabo eis
cor unum: ⁊ spiritum nouum dabo in
medio eorum: ⁊ auferam cor lapideum de
carne eorum: ⁊ dabo eis cor carneum:
ut in præceptis meis ambulent ⁊ iudicia
mea custodiant ⁊ faciant: ⁊ sint mihi in
populum: ⁊ ego ero eis in deum. Qui
autem post idolorum ⁊ abominationum
suarum affectum cor suum ambulant: ego
viam eorum in caput eorum reddam dicit
dominus deus. Et eleuauerunt cherubin
alas suas: ⁊ rotæ erant iuxta eos: ⁊ gloria
dei Israel super ipsos desuper. Et ascen/
dit gloria domini de medio ciuitatis: ⁊
stetit super montem qui est contra orien/
tem. Spiritus autem tulit me ⁊ adduxit
me in Chaldea ad transmigrationem in
visione in spiritu dei: ⁊ ablata est a me
visio quam videram. Et locutus sum ad
transmigrationem omnia verba domini
quæ ostendit mihi. Factus est sermo do/
mini ad me dicens: Fili hominis in medio
domus exasperantis tu habitas: qui habent
oculos ut videant ⁊ non vident: aures ut
audiant ⁊ non audiunt: quia domus exas/
perans est. Tu ergo fili hominis fac tibi
vasa transmigrationis ⁊ transmigra per
diem coram eis: ⁊ transmigrabis de loco
tuo in locum alium coram eis: si forte
videant quia domus exasperans est. Et
efferes vasa tua quasi vasa transmigrationis
per diem coram eis: ⁊ tu egredieris vespere
coram eis quasi egredientes in transmigra/
tione. Coram eis perfode tibi parietem:
⁊ efferes per eum. Coram eis humero por/
tabis: in caligine efferes: faciem tuam
velabis ⁊ non videbis terram: quia portentum
dedi te domui Israel. Et feci sicut præce/
perat mihi: vasa mea protuli quasi vasa
transmigrationis per diem: ⁊ vespere per/
fodi mihi parietem manu: in caligine ex/
tuli: coram eis humero portavi. Et factus
est sermo domini ad me mane dicens: Fili
hominis nunquid non dixerunt ad te do/
mus Israel exasperans: Quid tu facis?
Dic ad eos: Hæc dicit dominus deus: Super
principem onus istud in Ierusalem ⁊ uni/
versa domus Israel in medio eius. Dic:
Ego signum vestrum: sicut feci ita fiet
eis: in transmigrationem ⁊ in captivitatem
ibunt. Princeps autem qui in medio eius
est humero portabit in caligine ⁊ egredie/
tur: parietem fodient ut educant per eum:
faciem velabit ne videat oculus terram.
Et extendam rete meum super eum: ⁊ ca/
pietur in sagena mea: ⁊ adducam eum in
Babylonem terram Chaldeorum: ⁊ ipsam
non videbit: ⁊ ibi morietur. Et omnes
qui circa eum sunt in auxilium eius ⁊ uni/
versos cuneos eius in ventum dispergam:
⁊ gladium nudabo post eos. Et scient quia
ego dominus cum dispersero eos in nationi/
bus ⁊ ventilavero eos in regionibus. Et
relinquam ex eis viros paucos a gladio
⁊ fame ⁊ pestilentia: ut narrent omnia
scelera sua inter gentes ad quas ingredien/
tur: ⁊ scient quia ego dominus. Et factus
est sermo domini ad me dicens: Fili homi/
nis panem tuum in conturbatione comedes
⁊ aquam tuam in tremore ⁊ sollicitudine
bibes. Et dices ad populum terræ: Hæc
dicit dominus deus habitatoribus Ierusa/
lem ⁊ terræ Israel: Panem suum in sol/
licitudine comedent ⁊ aquam suam in de/
solatione bibent: ut deserta fiat terra a
plenitudine sua propter iniquitatem omni/
um habitantium in ea. Et habitabunt ci/
uitates habitatæ ⁊ terra deserta erit: ⁊
scietis quia ego dominus. Factus est ser/
mo domini ad me dicens: Fili hominis
quod proverbium hoc vobis in terra Israel
dicentium: Prolongabuntur dies ⁊ peribit
omnis visio? Propterea dic ad eos: Hæc
dicit dominus deus: Quiescere faciam pro/
verbium istud: ⁊ non proverbiabunt ultra
Israel. Dic autem ad eos: Appropinquant
dies ⁊ sermo omnis visionis. Quia non
erit ultra omnis visio vana: neq; divinatio
pollicens in domo Israel. Ego enim dominus
loquar: ⁊ sermo quem locutus fuero fiet:
non prolongabitur amplius. Quia in die/
bus vestris sermonem dicam ⁊ faciam eum
dicit dominus deus. Et factus est sermo
domini ad me dicens: Fili hominis ecce
domus Israel dicit: Visio quam hic vidit
in dies multos futurum est: ⁊ in tempora
longa ipse prophetat. Propterea dic ad eos:
Hæc dicit dominus deus: Non prolonga/
buntur ultra omnes sermones mei: sermo
quem locutus fuero fiet dicit dominus deus.
Et factus est sermo domini ad me dicens:
Fili hominis vaticinare ad prophetas Is/
rael qui prophetant: ⁊ dices prophetantibus
de corde suo: Audite verbum domini. Hæc
dicit dominus deus: Væ prophetis insipi/
entibus qui sequuntur spiritum suum ⁊
nihil vident. Quasi vulpes in desertis fue/
runt prophetæ tui Israel. Non ascendistis
ex adverso: nec opposuistis murum pro
domo Israel ut staret in prælio in die do/
mini. Viderunt vana ⁊ divinabant men/
dacium dicentes: Ait dominus: cum do/
minus non miserit eos: ⁊ exspectare fe/
cerunt ut confirmarent verbum. Nonne
visionem vanam vidistis ⁊ divinationem
mendacii locuti estis dicentes: Ait domi/
nus: cum ego non sim locutus? Propterea
hæc dicit dominus deus: Quia locuti estis
vanum ⁊ vidistis mendacium propterea
ecce ego ad vos dicit dominus deus. Et
erit manus mea super prophetas qui vi/
dent vana ⁊ divinant mendacium: in con/
silio populi mei non erunt ⁊ in scriptura
domus Israel non scribentur: ⁊ in terram
Israel non introibunt: ⁊ scietis quia ego
dominus deus. Eo quod deceperint populum
meum dicentes: Pax ⁊ non erat pax: ⁊ ipse
ædificabat parietem ⁊ illi liniebant eum
luto: dic his qui liniunt luto quia cadet:
erit imber inundans ⁊ dabo lapides grandi/
nis ⁊ ventus procellæ dirumpet: ecce autem
cadente pariete nonne dicetur vobis: Ubi
est litura qua linistis? Propterea hæc dicit
dominus deus: ⁊ dirumpam murum qui
liniunt luto in furore meo: ⁊ imber inun/
dans erit in furore meo: ⁊ lapides grandi/
nis in furore meo ad consumendum: ⁊ de/
struam parietem quem liniunt luto: ⁊ de/
jiciam ad terram: ⁊ nudabitur fundamen/
tum eius: ⁊ cadet ⁊ consumemini in medio
eius: ⁊ scietis quia ego dominus. Et com/
plebo furorem meum in pariete ⁊ in his
qui liniunt eum luto: ⁊ dicam vobis: Non
est paries ⁊ non sunt qui liniunt eum:
prophetas Israel qui prophetant ad Ieru/
salem ⁊ vident ei visiones pacis ⁊ non est
pax dicit dominus deus. Et tu fili homi/
nis vaticinare ad filias populi tui quæ pro/
phetant de corde suo: ⁊ vaticinare super
eas: ⁊ dices: Hæc dicit dominus deus: Væ
quæ consuunt pulvillos sub omni cubito
manus ⁊ faciunt cervicalia sub capite uni/
versæ ætatis ad capiendas animas. Animas
populi mei capitis ⁊ animas vivificabitis
mihi pugillum hordei ⁊ frusta panis: ut
interficiatis animas quæ non moriuntur
⁊ vivificetis animas quæ non vivunt: men/
dacium populi mei audientis mendacium.
Propterea hæc dicit dominus deus: Ecce
ego ad pulvillos vestros quibus vos ibi
capitis animas ut evolent: ⁊ scindam eos
de brachiis vestris: ⁊ dimittam animas
quas vos capitis animas ut evolent. Et
scindam cervicalia vestra ⁊ liberabo popu/
lum meum de manibus vestris: ⁊ non erunt
ultra in direptionem in manibus vestris:
⁊ scietis quia ego dominus. Eo quod con/
tristaverit cor iusti mendacio: ⁊ ego non
contristavi eum: ⁊ confortaverit manus
impii: ut non revertatur de via sua mala
⁊ vivificetur: visionem vanam non videbit
amplius ⁊ divinationem non divinabit: ⁊
liberabo populum meum de manibus ves/
tris: ⁊ scietis quia ego dominus. Et factus
est sermo domini ad me dicens: Fili homi/
nis viri isti posuerunt idola sua in cordibus
suis: ⁊ offendiculum iniquitatis suæ posue/
runt contra faciem suam: numquid requi/
rendus sum ego interrogatione ullius ex
eis? Propterea loquere ad eos ⁊ dices ad
eos: Hæc dicit dominus deus: Homo homo
de domo Israel qui posuerit idola sua in
cordibus suis ⁊ offendiculum iniquitatis
suæ posuerit contra faciem suam: ⁊ venerit
ad prophetam interrogans eum per me ego
dominus respondebo ei in multitudine idolo/
rum suorum: ut comprehendam domum Is/
rael in cordibus suis qui recesserunt a me
in idolis suis omnibus. Propterea dic do/
mui Israel: Hæc dicit dominus deus: Re/
vertimini ⁊ recedite ab idolis vestris ⁊ a
cunctis abominationibus vestris auferte
faciem vestram. Homo homo de domo Is/
rael ⁊ de proselyto qui habitat in Israel
qui separatus fuerit a me ⁊ posuerit idola
sua in corde suo ⁊ offendiculum iniquitatis
suæ posuerit contra faciem suam: ⁊ venerit
ad prophetam ut interroget eum per me
ego dominus respondebo ei per me: ⁊ ponam
faciem meam super virum illum ⁊ ponam
eum in signum ⁊ in proverbium ⁊ disper/
dam eum de medio populi mei: ⁊ scietis
quia ego dominus. Et propheta cum erro/
verit errare verbum ego dominus decepi
prophetam illum: ⁊ extendam manum meam
super eum ⁊ disperdam eum de medio po/
puli mei Israel. Et portabunt iniquitatem
suam: iuxta iniquitatem interrogantis ita
erit iniquitas prophetæ: ut non recedat
amplius domus Israel a me

Ca Ab aspectu lumbo. Piero. Mo/
rãdũ aũt q̃ nec ignis vsq̃ ad pedes
nec splẽdor: electri vsq̃ ad caput du/
cit: sed deorsũ & rursũ: vt rã i peccato
rib⁹ & in sanctis ꝓ diuersitate meri/
toꝝ alius vsq̃
ad illũ vt illos
mẽdꝝ. ali⁹ vsq̃
ad illa vel illa
ordinat: & quõ
qui sanctitatis
p̃fectionem te/
nent: ad verti/
cẽ vsq̃ ꝓueni/
unt. sic q̃ i pec/
cati ꝓfũdo ia/
cẽt: igneoꝝ pe
dũ plãtas hũt
b Silitudo
ma. humãi. s.
corporis assu/
ti ne paueat q̃
assumit. Si ei
in colubri vel
alia⁹ bestiarũ
similitudie ap/
phẽdisset: non
immerito ter/
ruisset. c Et
elenauit me s.
Piero. Pri⁹ a
silitudine ma/
nus apprehen
dit: post a spũ
leuaũ. nõ statĩ
ad celũ: & sic in
t. & c. vt terrẽa
interim relin/
quẽs festiet ad
celũ. possumus
aũt dicere q⁹ ꝓ
pheta ꝓpt bo
na opera simi/
litudinẽ mãꝰ
dei apphẽdis
sit. & ꝓpter sci/
entiã rerũ spi/
ritualiũ eleue/
tur a spiritu.

ꝯ vel ꝓphete verba audire cupiẽtes vt insidiãtes.
ꝯ tunc. ꝯ repẽte. a ꝯ omne donũ ꝓfectũ deiursũ ẽ

bãt corã me. Et cecidit ibi sup mẽ a
a ꝯ organo vt vitiosis sacraméta posse cognoscere.
ꝯ sic.
mãnus dñi dei. Et vidi: & ecce si- b
ꝯ rei non rei ipsa.
militudo quasi aspect⁹ ignis. Ab c
ꝯ igne purgãtur opa coꝝ: sic q̃ in lumbis signan
tur vsq̃ deorsum.
aspectu lũboꝝ ei⁹: & deorsũ ignis:
ꝯ opa virtutum que a lumbis ad superiora cõsur/
gunt: splendorẽ habent ardẽs fulgorem.
& a lumbis ei⁹ & sursum quasi aspe d
ctus splendor[: vt visio electri †Et e
a ꝯ nõ ipsa man⁹. in deo enĩ nihil corpale est.
ẽmissa silitudo manus apphendit f
ꝯ totũ enim caput nõ apprehendi potest manu.
me in cincinno capitis mei: et ele g
uauit me spiritus inter cęlũ & ter/
ram: & adduxit me in hierusalem h

a ꝯ spũ non corpore sicut possum⁹ & celos & pfũda
maris et inferna conspicere singuloꝝ. s. ratiõe cõ/
plecti cogitatiõe. ꝯ vñ possit alia cernere. ꝯ atrij
exteriorio.
in visiõne dei iuxta ostium inte/ k
ꝯ a quo exardescũt mala a quo olla succensa.
rius: qđ respiciebat ad aqlonem: l
ꝯ baal.
vbi erat statuꝝ idolũ zeli ad ꝓuo m
ꝯ dei.
cãdũ emulationẽ. Et ecce ibi gl̃ia n
dei isr̃l ꝫm visionẽ quã videraꝝ in
ꝯ post hec. ꝯ vel spũ q̃ leuauit me.
cã: poet dixit ad me: Fili hominis: o

Dñs autẽ premissis scien/
dus q⁹ ꝓpheta primo fu/
it adductus intra atrium
immundoꝝ prope por/
tam aquilonarem: & ibi vi
dit idolum zeli. secũdo fu
it adductus ad portã aqui
lonarem atrij mundoꝝ.
& ibi iuxta portã que clau
sa erat vidit in muro foza
men: quod perfodiẽs trã/
siuit in atrium: & ibi vidit
senes thurificantes ydolis
depictis. tertio fuit adduc
tus ad portam atrij sacer
dotũ que erat in parte ori
entali: & ibi vidit mlieres
plangentes adonidem. quarto fuit adductus intra atrium sacerdotum: & ibi vidit vi/
ros adorantes solem orientem. Primo ergo describitur prophete adductio. cum dici/
tur: Et emissa similitudo manus. s. dei vel angeli in specie hominis apparentis.
f Apprehendit me in cincinno: id est in floccello capillorũ. g Et eleuauit me spi
ritus &c. eleuatione sęz imaginaria nõ reali. h Et adduxit me in hierusalem in vi
sione a deo facta. i Juxta ostium: scilicet atrij immundorum. k Interius. ad
significandum q⁹ non fuit positus extra atrium illud: sed intra. l Quod respicie/
bat ad aquilonem. ad differentiam aliorum duorum ostiorum eiusdem atrij. s. oriental
q̃ ad australis. m Ubi erat statutum idolum celi ad prouocandum eum. In hebreo
habetur: Accensionis. s. ire, illud enim erat idolum baal: in cui⁹ cultu ꝓuocabat ira
dei contra populũ. n Et ecce ibi gloria dei israel &c. i. visio dei gloriosa filiis illi vi
sioni que describitur in principio huius libri. o Et dixit. Hic cõsequẽter põit mul
tiplex abominatio. & diuiditur in quattuor partes ꝫm q̃tuor abominatiões ꝓphete
ostẽdas: et

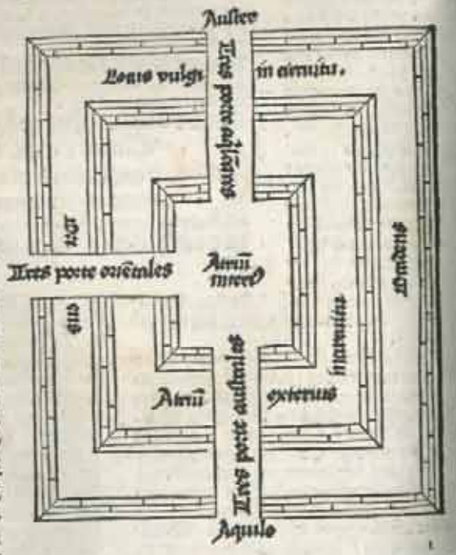

Ga Fode parietẽ. vt ampliꝰ sęz faciaꝫ foramẽ qđ vidisti: q̃ aper
to videas que exteri⁹ posita nõ vidisti. Jn ꝺ ostendit tam in ec/
clesiã q̃ in singulꝭ nobis ꝓ parua vtia maiora mõstrari. & ita ꝓ
Deut. 11.c foramina ad abominatiões maximas pducti. Ex fructib⁹ enĩ ar/
bor cognoscit: sicut ex abũdãtia cordis os loq̃tur. ꝓ signo sunt
interiora hois verba eruditionis. vñ li
bidinosũ aliq̃ rurpis sermo demõstrat.
auaricię latentem parsulę rei cupido si/
gnat. Minorib⁹ enĩ maiora monstrant:
vultuq̃ & oculis dissimilari nõ põt cõsci
entia: dñi luxuriosa & lasciua mens lucet
in facie: & secreta cordis motu corpis et
gestib⁹ indicant. vñ: Deu difficile est cri
men nõ ꝓdere vultu.
b Et ecce omnis similitudo reptil. &c.
Non solum cęli erat in introitu portę:
sed oẽs rẽpti parietes diuersis idolorum
imaginib⁹ pingebant: vt nulla esset be/
stia quã nõ parietꝭ pictura mõstraret. ꝺ
ꝑbatis gẽtiliũ vsq̃ hodie cernim⁹: vbi
omia bestiarũ genera adorat stulta reli/
Virgilius gio. vñ Virgil. Omnigenũq̃ deũ mon/
stra. c Et ecce ois si. Jn nri quoq̃ tem
pli parietib⁹: idola pingimus q̃ vitijs
subiacemus: & in corde nostro peccatoꝝ
Ps. 72. conscientiã pingimus & imagines diuer
sas. de quibus dicit: Domie in ciuitate
Ibidẽ. 58. tua imaginem eorum dissipabis. & alibi:
Ueruntamen in imagine ꝑambulat ho/
mo. Nullus enim homo est qui aliquan
do non habeat imaginẽ: aut sanctitatis:
Ps. 57. aut peccati. vnde de furiosis dicit: Fu/
ror illis ꝫm similitudinẽ serpentis &c. &
Dan. 3. b &. de hominibus nequam. Generatio
Isa. 13. g viperaꝝ. q. d. v. &. a. v. i. & ꝺ Aspelli. Jte
dicite vulpi illi. & de amatorib⁹ feminaꝝ.
Equi insanientes in feminas. De brutis
quoq̃ & vecordib⁹. Nolite fieri sic̃ equꝰ
& mulus: & multa hui⁹ generis. d Et
lxx. viri. Piero. Grandum nobis est ne
seniores domus israel septenariũ nume/
rum qui sanct⁹ est septẽ decadib⁹ multi/
plicantes: stent in erroribus suis et ado/
rent picturas idolorum: vaporeq̃ sacrile
gij ascendat resistens deo. e Et. lxx. viri.
Signat q̃ nõ omẽs presbyteri hec facie/
bant: sed forsitan alios peccatis subiace/
bant. f Piero. Cum viderimus plebem
Ps. 25. pessimã congregatam. de qua: Odiui
ecclesiam malignantiũ: et peiores plebe
prepositos: & principem nequiore q̃ pre/
fectus plebi & presbyteris: dicam⁹ iecho
niam stantẽ ante picturas & singulos te
nere thuribula: nõ dei maiestatem sed ꝓ
pnas sententias adorantes: nec odorem
bonum ad deum: sed fetorem ad idola ꝑ
uenire. g Vides fili. Piero. ꝫm ana
gogen possum⁹ intelligere principes ec/
cleziarũ in tenebris facere qđ turpe etiaꝫ
est dicere. hic est absconditus homo. de
Deut. 6. a quo dicitur: Intra in cubiculum tuum:
et qui videt in abscondito reddet tibi.
c Non videt. Si dominũ ꝓsentem &
omnia videntẽ & vindicantem cogitare/
mus: aut vix aut nunq̃ peccaremus.
f Dereliquit dñs ter. Piero. hoc etiaꝫ
philosophoꝝ est: qui ex siderum cursu
atoq̃ constãtia suspicantur prouide regi
celestia: et contemnit terrena quasi nihil
recti in ea ordinem geratur in terris.
g Et dixit ad me: Hieronymus. Post
principum et senioꝝ vitia: inducuntur
mulieres amatorẽ plangentes: societate
eius putantes exultantes si potuerint obtinere. Qui vero gen/
tiles fabulas subtiliter interpretantur: interfectionem et resur/
rectionem adonidis planctu et gaudio prosequentes: quorum
alterum in seminibus que moriuntur in terra. alterum in sege/
tibus quibus semina mortua renascuntur ostendi putant. Mos
ꝺ quoq̃

a ꝯ ibi enim statua est baal.

leua oculos tuos ad viã aqlo/ a
nis. Et leuaui oculos meos ad vi
am aquilonis. Et ecce ab aqlone b
porte altaris: idolum zeli in ipso
itroitu. Et dixit ad me: Fili hois
putasne vides tu qđ isti faciunt:
abominatiões magnas quas do/ c
mꝰ israel facit hic: vt ꝓcul recedã d
a sanctuario meo? Et adhuc con e
ꝯ que intrinsecus latent.
uersus: videbis abominatiões ma f
iores. Et introduxit me ad ostium
ꝯ in visione.
atrij. Et vidi: & ecce foramen vnũ
i pariete. Et dixit ad me: Fili hois
a fode parietem. Et cũ fodissem pa
rietẽ: apparuit ostiũ vnũ. Et di/ b
xit ad me: Jngredere & vide abo
minatões pessimas q̃s isti faciũt
ꝯ in visione.
hic. Et ingressus vidi. Et ecce ois k
similitudo reptilium et animaliũ
abominatio: & vniuersa idola do/
mꝰ israel depicta erãt in pariete:
in circũitu ꝑ totũ. Et septuagita l
viri de seniorib⁹ domus israel: et
a ꝯ Nominatim ꝺs principes sacerdotũ designat
q̃ religiõe amissa i rẽpto ỏi colebat idola. b ꝯ. i. ut
dicũ et cõdemnatõe. c ꝯ firmus in sceler.
iechõnias filiꝰ saphan stãbat i m
a ꝯ in malo obstinatoꝝ. b ꝯ quas adorabant.
medio eoꝝ stãntiũ ante picturas:
ꝯ ad sacrificandum.
& vnusq̃sq̃ habebat thuribulum †
ꝯ surgẽs ex thure offerẽdi sacrilegia demõstrabat
in manu sua: et vapor nebulę de
thure cõsurgebat & dixit ad me:
a ꝯ Quasi ex istis ostendẽt qđ vnusquisq̃ faciat i
cubili suo. b ꝯ vel audiũt.
Vidisti fili hominis quę senio n
res domꝰ israel faciũt i tenebris:
vnusq̃sq̃ i absconditis cubilis sui.
a ꝯ multi putant dominum talia non curare & ad
illum vitia nostra non ꝓuenire.
Dicunt enim: Non videt domi/ o
nus nos: dereliquit dñs terram.
ꝯ Et dixit ad me: Adhuc cõuersus ꝓ †
videb̃ abominatiões maiores ꝙs
isti faciũt. Et introduxit me ꝑ ostiũ q
um portę domꝰ dñi quod respi/ r

ostensaꝫ: & patebũt partes ꝑ quẽdo. Prima ergo abomi
natio. s. de idolo baal ponit. cum dicit: a Auerta oculos
tuos ad viam aquilonis. i. versus portam aquilonarẽ.
b Et ecce ab aquilone porte altaris. dicunt hic exposito
res cõmuniter q̃ hoc erat altare holocaustoꝝ: & dicebatur
porta illa porta illi⁹ altaris: non q̃
ꝑ portaꝝ illam esset ingressus ad
altare holocaustoꝝ: sed iolũ ꝑ por/
tam orientalẽ: vt predictum est: sed
quia altare holocaustomꝝ nõ erat
recte in medio atrij sacerdotũ: sed
in parte aquilonari illi⁹ atrij: et sic
respiciebat directe portã illaꝫ: ꝓ/
pter quod dicebat porta altaris.
posset etiã aliter dici q̃ dicebaꝫ por
ta altar. sęz idoli zeli q̃ erat in ꝛta
introitum portę: & illi idolo erat al
tare constitutũ a quo denominaba
tur illa porta. Cętera patẽt ex dict⁹
vsq̃ ibi: c Abominatiões ma
gnas. i. idolatrias. d Ut ꝓ/
cul recedam a sanctuario meo. nõ
per loci mutationẽ: cũ de⁹ ꝺ nesci/
tate sit vbiq̃ ꝑ essentiã: ꝓsentiam
& potentiã: sed ꝑ gratiã & ꝓdefensi
onis mee subtractionẽ. e Et ad/
huc. Hic ponit secũda abominatio.
cum dicit: f Videbis abomina
tiones maiores. duplici ratione: q̃
predicta abominatio erat tm respe
ctu vni⁹ idolitbec aũt respectu mul
torum. Item q̃ hec erat in loco san
ctiori. s. in atrio mundorum. nõ sub/
ditur: g Et introduxit me ad
ostium atrij. s. mundoꝝ. cętera pa
tent vsq̃ ibi: b Apparuit osti
um vnum. quasi cuiusdam camere
existentis intra atrium mundoꝝ.
Et ingressus. dictam cameram.
k Vidi: & ecce omnis similitudo
reptilium &c. talia enim adorabãt
& colebant. ꝫm q̃ dicit Ysaie. 9. Et
adorarent talpas & vespertiliones.
l Et septuaginta viri de seniorib⁹.
ex quo erat peccatum grauius ratio
ne personarum. m Et iechon
as filius saphan &c. iste vt dic̃ Ba.
Sa. erat honorabilis: & alios indu
cerat ad idolatriam. ideo ꝓ cete/
ris expresse nominatur. n Certe
vides fili hominis &c. vnusquisq̃ in
abscondito cubilis sui. propter hoc
ad hoc signandum ꝑ foramen in
trauit prophęta ad thalamum exi
stentem vltra murum. o Dicũt
enim. i. facto ostendunt quasi deus
eos non videat. vel hoc dicitur q̃
inciderant in intellectum erroneũ.
sęz q̃ diuina prouidentia non se ex
tendat ad hec inferiora: ꝫm q̃ dici
tur Job. xxij. in persona taliter er
rantium. Circa cardines celi pam/
bulat nec nostra considerat.
p Et dixit. Hic seqũtur tertia abo
minatio que etiam dicitur maior ꝓ
cedẽtibus: quia erat in porta atrij
sacerdotum. & hoc est quod dicit:
q Et introduxit me ꝑ ostiũ por
te domus dñi. dicebat aũt porta
atrij sacerdotum porta domꝰ domi
ni siue templi: quia erat recte oppo
sita illi porte eo q̃ vtraq̃ erat i par
te orientali. r Ad respi. ad aq̃
lo. in illa enĩ porta q̃ erat in parte orientali erãt duo ostia q̃
claudebanꝫ in colũna media: sicut cõiter fit in magnis ec/
clesiis: & sic vnũ illoꝝ ostioꝝ erat in pte aqlonari illi⁹ colũ
ne. vbi⁹ aqlone aspiciebat. aliud vo i pte australi. ꝓba aũt
fuit introduct⁹ ꝑ ostiũ qđ aspiciebat versus aquilonẽ.

Et ecce

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ quoq; eos q̄ ad seculi bona vt mala: vt cōristiani vel cruciāt. mulieres dicim⁹ molli & effeminato aio & plāgere thaumuth. i. que in multo dicunt pulcherima. a ¶ Et ecce ibi mu. s. p. ad qnem

sex hebrei et sy-

ri thaumuth yo-

cāt. vñ. q; in ista

gentile fabulas

in mēse iulio a-

masi⁹ veneris: &

pulcherrim⁹ in-

uenis occisus &

redituus nar-

rat: reundē inlū

mēsem codē no-

mine vocāt: & ei

anniuersariā so

lennitatem cele

brāt: in q̄ a mu-

lieribus qsi mo-

tuus plangit: &

quasi reuiuiscēt

canitur atq; lau-

dat. b ¶ Abo-

minatiōes ma.

¶ Es hereticos

peiores esse pio

rib⁹. i. idolo celi

pictisq; in parte

figuris a alīū

nidē mulierib⁹: &

p quē idolatria

& voluptas mō-

strat: scier q̄ pro

phetā dicentem

intelligit. Tu au-

tē o dilti discipli

nā: & picisti ser

mones me. r. Et alibi: Verterunt ?tra

me scapulas. Nō ignoram⁹ Martion ē

& alios hereticos: q̄ ver⁹ laniāt testamē

tū: ptēpto creatore. i. deo: alīū quendā

nouū deū colere & adorare: quē de cor-

de suo finxerūt. Omesq; nri tpis here-

tici q̄ dei filiū predicāt creatura: & tñ eū

adorant relicto diuinitat⁹ tēplo. & post

tergū habito ?fitenť se adorare creatu

rā. Nos aūt sic adoram⁹ solē iusticie vt

deū adorem⁹ in tēplo veter⁹ test. vbi lex

& ppha: vbi cherubin & ?pitiatoriū.

¶ Quasi. xxv. vi. Signat. xxv. viros

q̄ i q̄dru solida statiōe fundati sūt: et a

q̄nq; sensib⁹. p q̄nq; q̄nq; figurā effi-

ciūt q̄drāgulū in solū tēplū bre⁹ tergū:

sed ista idolo⁹ applicare ad nares su-

as ramū palmaruꝫ scz que grece bacce

dicunt: vt p hoc eos idola adorare si-

gnificet. d ¶ Quia replētes terraꝫ.

Heretici quoq; q̄ repleuerūt terrā iniq

tate: & cōuersi sunt ad falsi nomis scien

tiam vt ōim ad iracundiā ?uocarent:

idola que finxerunt adorare nō metu-

unt. e ¶ Ergo & ego f. in. Nō q̄ crude-

liter agat sicut mentiunt heretici. Sile

1. Cor. 13. a eni ait Paulus: quē bonī dei cultorez

dicunt: il venero nō parcā. Qui enī nō

intelligūt q̄d sibi prosit: & frequēter de

precant: expedit eis vt nō exaudiant.

Mat. 6. b vñ orātes dicim⁹: Fiat volūtas tua: nō

nra. Magne felicitatis est: ad pñs mi-

sericordiā nō mereri. His q̄ sunt de

domo iuda & a confessiōe eccle recesse-

rūt: non parcet dñs cū clamauerint vo

2. Pa. 30. b ce magna. vnde: Clamor eoꝝ pueniat

ad me &c. nō exaudiet eos vt malis co-

acti intelligant q̄s fecerunt.

¶ Et da-

a ciebat ad aq̄lonē. Et ecce ibi mu- a†

¶ alīū thaumuth. b

lieres sedebāt plāgentes adoni-

dez. Et dixit ad me: Certe vidisti

fili homis. Adhuc ?uersus vide-

b bis abominatiōes maiores his.

Et introduxit me in atriū dom⁹ b†

domini interius. Et ecce in ostio c

templi domini inter vestibulū et

c altare q̄si viginti quinq; viri dor f

a ¶ contēnentes creatorē. b ¶ cōtra q̄s dñs ora

re precepit vbicunq; homines essent ne more gen

tium adorarent contra etiencem.

sa habētes cōtra tēplū domini

& facies ad orientē: & adorabant g

¶ adorantes. s. creaturam.

ad ortū solis. Et dixit ad me: Ler

te vidisti fili homis. Nunq̄d leue h

est h̄ domui iuda: vt facerent ab

ominatiōes istas quas fecerunt

d hic: quia replentes terrā iniqui- i

tate: ?uersi sunt ad irritandū me.

Et ecce applicāt ramū ad nares

¶ pro his omnibus.

e suas. Ergo & ego faciā in furore: k

stie imolari: & thura cōcremari. deo ventri tēplū est coāna. ministri coānarij. imola

te pecudes cocte carnes. fum⁹ incensoꝝ odor. sapoꝝ. Idolatria scēa est multorum si-

mulacroꝝ: q̄ tangit ibi: t ¶ Et ingressus vidi: & ecce ois sūlitudo oīm reptilū an-

malīū & abominatio & vniuersa idola dom⁹ israel. p que signant hoies in prāte con

stituti: licet sint indigni. Vñ d: Zach. xi. O pastor & idolū &c. Qui sunt idola ambi

tiosoꝝ & adulatoꝝ qui tanq̄ deos colūt eos: vt p eos valeāt ꝓmoueri: licet sint indi

digni. l ¶ Et septuaginta viri de seniorib⁹ dom⁹ israel &c. sequit: m ¶ Et vnusq̄sq;

habebat thuribulū in manu sua. fm q̄ dicit Seneca: Cū cuncta vitia cum homine

senescant: sola auaricia iuuenescit. ꝓpter q̄d inter ambitiosos idolatrātes dicto mo-

do ponunt hic seniores. n ¶ Tertia idolatria pōit ibi: p ¶ Et dixit ad me adhuc cō-

uersus videbis abominationes maiores &c. Sequit: a ¶ Et ecce ibi mulieres sede-

bant plangētes adonidē. i. amasiū veneris. p istas mulieres significant molles & ef

feminati luxurie dediti. ⁊ dr q̄ ille mulieres sedebāt. p q̄d signat ociositas vite que

nutrit viriū luxurie. Vñ poeta: Otia si tollas periere cupiditatis artes. Per b au

tē q̄ mulieres plangebāt amasiū veneri tanq̄ mortuū. significat q̄ homines in luxu

ria nutriti valde dolēt q̄n in eis incipit deficere potentia coeundi. Idolatria ergo

ponit ibi: o ¶ Et ecce in ostio tēpli dñi inē vestibulū & altare quasi. xxv. viri dor. rē.

p q̄s significant apostate a fide vel a religiōe. marie q̄n sūt in sua malicia firmatiq̄

significat p numer. xxv. q̄ numer⁹ est quadrat⁹: q̄ resultat ex ductu q̄narij i septē.

¶ In ca. viij. vbi dr in postil. In domo mea reclusus ē iacēs sup latus dextrum.

Addītio. j.

Non cōprobat ex ista an hec visio facta ꝓphe fuisset ipo tacē-

te sup lat⁹ dextrū vel sinistrū aut sedente tm. deductio enī po

sit. nō videt ad h facere. nā q̄ fuit ꝓceptū ꝓphe de iacēdo sup lat⁹ dextrū vt sinistr

certis dieb⁹. nō est necesse vt illi dies itelligant ?tinui: & sic potuit ꝓpha implere di

ninū mādatū iteruise p diuersa tpa. vñ q̄ hic dr: p Ego sedebā i domo mea: itelligē

dū est illud sedere sic aliud sedere q̄ imediate sequitur. q ¶ Et seniores iude sedebāt coā

me: q̄ intelligit de existēdo vel manēdo: nō aūt de iacēdo: & sub ista significatiōe in

aliis locis sacre scripture pluries inuenit. r In eo. ca. vbi dr i postil. Mulieres se-

Rabi Moy. egrpti⁹ i suo li. (debāt plāgētes adonidē.

Additio. ij.

De diuersitate ppleꝝ p te tertia scripsit q̄ inuenerat i q̄dā li. an

tiq̄ de cultib⁹ idoloꝝ q̄ olī q̄dā de ꝓbis idolor nole thaumū istabat apud q̄nda

regē vt coleret placeat & sig celestia: que q̄dē thaumū ipe rex ferocit siterfecerat: & q

i nocte mort⁹ illi⁹ ?gregata ſt oīa idola de diuersis ptib⁹ ad q̄dā tēplū i babylōia i q̄

erat idolū sol aureū pedes inē celū & frā: qs q̄dē idolū ceciderat i medio templi: ex

alta idola i circuitu ei⁹: & q̄ idolū sol narrabat ceter illis qs ?tigerat thaumū. ꝓphe

vñ oīa idola plorabāt & lugebāt tota nocte: & lō cū eēt māe volan ēt idola ad tēpla

sua i diuisis tre ptib⁹: ex q̄ splenit visus vt i pria die mēsis thaumū q̄ ē ?re⁹ mēsis fm

eos: lugerēt boies seu mulieres ad idolatriā dediti. sup thaumū i q̄libz ano. Nec ille

que

¶ Et clamauit in au. m. v. m. d. Ap- Ca. IX

ꝓpinquerūt visitatiōes. Qs vltio visitatio

est: qñ egroti medicū expectātis. vñ: Visita-

bo in virga. i. c. & in v. p. e. Misericordiā aūt meam

nō. d. a. c. Dicto. Qui malos ꝓcurit in eoꝝ mali

sunt et h⁹ vasa interfectiōis

vt occidat pessimos: minister

est dei. b ¶ Vas inf. xxx.

Luc. 3. b securim. de q̄: Ecce iam ad

radicē arboris posita est.

c ¶ Vir quoq; v. De q̄ Job.

Apo. 1. c In medio. i. septē cādelabro-

rū aureoꝝ filium hois.

Dicto. Pro lineis: quod

nos in ?ra Symmachū iterꝑ

tati sum⁹. lxx. podere. Theo

dotio ipm verbum bebreum

baddim: aq̄la ꝓcipua interꝑ

rati sunt: vbi nos attramēta

ria posuim⁹. lxx. posuerūt co

na sappb yria circa renes ei⁹.

Aquila rasti scribe in manu

ei⁹. aquilā melanodoxion. i.

attramētariū scribe ad lum-

bos ei⁹. Symmach⁹ tabulas

sēptor⁹ hēbat in renib⁹ suis.

Attramētariū grece cala-

marium: q̄ in eo calami repo

nūtur. alij significāti⁹ thecas

vocant: q̄ scriptoꝝ calamos

tegant. d ¶ Et steterunt. pa-

rati ad iubētis imperium: vt

cuiuscūq; viderēt ibi pecca-

ta nō esse dimissa sententie dñi

& intercessioni eoꝝ subiacere

cognoscant. e ¶ Ad limē d.

Alij sub dino atrij dom⁹ qs

scz tecto nō ꝓeminūr: & agrig

fruntur libertate. f ¶ Indu-

tus lineis. lxx. podere: que

q̄d pedes vsq; ptingit: sic

appellatur: q̄ est vna de octo

vestib⁹ pontifice: q̄ latine dr

talaris. de q̄bus Hieronym⁹

opus luculentū composuit.

g ¶ Et signā tau. Tau q̄. s. ex

trema ē. xx. duaꝝ lrāꝝ apud

hebreos: & pfectā in viris ge

mentib⁹ & dolentib⁹ scientiā

monstrat. Hebrei vero autu-

mant: q̄ apud eos lex thora

dicitur: & in principio nomis

sui scribitur hec littera: eos

hoc accipere signaculuꝫ qui

legis ꝓcepta cōpleuerant.

¶ Tau littera extrema i an-

tiquis hebreoꝝ litteris: q̄

bus vsq; hodie vtuntur sa-

maritani. crucis habet simili

tudinem: que in christianoꝝ

frontibus frequenter signa-

tur: eoꝝ munitione signa-

mur. Sunt qui putant: quia

in hebreo alphabeto ista lit-

tera extrema sit demonstra-

ri in multitudine peccantiuꝫ

superesse reliquias sanctoꝝ.

Sementes aut em dolentesq;

saluantur: quia nec peccaue-

runt: nec peccantibus cōsen-

serūt: & alīēa peccata plange

runt: sicut Samuel: Saul: et

Paulus eos qui penitenti-

am non egerunt. Unde: Qui sumus in hoc taber-

naculo ingemiscimus. et alibi: Tristicia est mihi ma

gna et continuus dolor cordi meo.

b ¶ Seniem: adolescentulum. Omēs isti pereunt: si

absq; christi signaculo sealiq̄d esse credunt.

¶ A sanctua-

non parcet oculus meus nec mi

serebor: et cum clamauerint ad

aures meas voce magna: nō ex-

audiam eos. Ca. IX

a ¶ Et clamauit in auribus a† a ¶ lxx. mihi vindicta & rē. d. d.

meis vōce magna dicēs: b

Appropinquauerūt vi- b

¶ vltrix capitulator.

sitationes vrbis: et vnusquisq; c

a ¶ nō habebat: sicut lxx. transtulerunt. ꝓsentia enim narrat et futura: non preterita.

b vas interfectiōis hābet i manu d

a ¶ angeli dei parentis volūtate. b ¶ ad pecca-

ta hominū tollenda qui sexto die facti sunt.

sua. Et ecce sex viri veniebant de c† f

¶ ecce tertia porta.

via portę supioꝝ q̄ respic ad aq̄- g†

lonē: & vnusquisq; vas interit⁹ h

¶ septimus. s. ¶ christus.

c in māu ei⁹. Vir quoq; vn⁹ in me ‡

a ¶ in habitu pontificio. b ¶ vt omniū peccata b†

scriberet et sanctorum numerum a peccatoribus

segregaret. ¶ hebraice baddim.

dio eoꝝ vēstit⁹ erat lineis: & attra ‡

mētariū scriptoris ad renes ei⁹. i

a ¶ Duo erāt altaria. Unū ei ymaginat⁹ irrisle

aureū. Alterū holocaustoꝝ ante templū ereum.

d Et igressi sūt: & steterunt iuxta al k

tare ereū. Et gloria dñi israel as- l

a ¶ singularis numeri genitis masculini. cheru-

bin pluralis numeri generis neutri.

sumpta ē de cherub: que erat su- m

per eū ad limē domus. Et voca-

a ¶ christum qui est sacerdos in eternū fm ordi-

nem melchisedech: et angelus magni consilij.

f uit virū q̄ indutus erat lineis: †

et attramētariū scriptoris habe-

bat in lūbis suis. Et dixit domi-

a ¶ virum indutum lineis.

nus ad eū: Trāsi p mediā ciui- n†

tatē in medio hierusalē: et signa

a ¶. s. illud: Quisq; infirmatur et ego nō infirmor,

quis scandalizatur et ego non vror.

tau sup frontes viroꝝ gemētiū

& dolentiū sup cunctis abomina-

¶ publice.

tionibus: que fiūt in medio ei⁹.

¶ sex viris.

Et illis dixit audiēte me. Trāsite o

a ¶ q̄ reliquis nobis exemplū vt sequa. vr. ciue.

p ciuitatē sequēntes eum et per-

cutite. Non parcat oculus vester

a ¶ fm illud. Cani hominis prudentia eius.

b ¶ qui ad bella fidei promptissimus.

b neq; misereamini. Senē: adole-

2. Cor. 5. a
Ba. 7. a

Judit. 2. b

¶ Cōtaminate

A Sanctua.me.incipite. Ut sacerdotes significet q̄ verabant in templo ꝛ adorabāt idola: vel eos q̄ pro sacerdotij merito sancti vocabātur in pplo:ꝛ q̄ fuere in pplo cā peccati primi meruere supplicia. b Cōtaminate do. Omis q̄ in pctō mortu⁹ est ↄtaminat atria tēpli:in q̄bus unit q̄ cū christo resurgit. c Et cede.com.r.e.Hiero. Quidaz arbitrant ex pona dñi in cui⁹ typū pceſſit Ezechiel:de pplo iudeoꝝ ꝑ posse intelligi:q̄ offic⁹ declinauerūt ſil⁹ inutiles facti sunt. vñ:Saluum me fac dñe q̄m defecit sanct⁹. Sol⁹ el inuentus est dñs qui pctm nō fecit:nec inuentus est dol⁹ in ore eius. d Remansi ego. Hiero.de tanta interfectiōe:nullum me excepto arbitrāt remāsisse. Rotandū tñ q̄ nō ait:remāsi ego solus: sed remāsi ego.Subaudiendum est cū ceteri signāt. e Effundēs furo. Magnitudinē pene signat.sīc illic: Effusa est despectio sup principes,ꝛ alibi: Pene effusi sūt gressus mei.Et in bono. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nr̄is ꝑ spm̄sctm. Et Diffusa est gr̄a in labijs tuis.

f Et dixit ad me.Hiero. Flentē ꝑ pbetā consolat. Quasi nō iniuste ꝑ facio:ipi sibi ꝑ fecerunt. g Magna est.Hiero. Quasi ꝑ magnitudine iniquitatis magnitudo supplicij. nō enī vt stoici putāt: vel pctā omia sūt eqlia vl̄ pena. h Et ecce vir q̄ indu.Ser viri q̄b⁹ ꝓceptū erat transire p ciuitatē.i.e.rē.mbil tale renūciant:q̄ nō leticie sed meroris ſpiluere sententiā q̄ nō sermone sed opebatur.

Ca. X

T vidi ꝛ ecce.Hiero. Nota ī q̄b⁹ sup⁹ visio ꝛ hec discordent aut ꝓcedēt: vt ex vtriusq; collatione ablq; nr̄o ammonitu diuina ꝓcipias sacramēta:ꝛ q̄ ante monui:quia in firmamēto ꝛ i throno ꝛ in manu bos:nō veritas ſ similitudo dicit. Nō enī facie ad faciē revelato vultu gloriā dñi ꝓtemplamur: sed in ſpeculo ⁊ in enigmate videm⁹ ⁊ imagine:ꝑ fragili circūdamur corpore.

k Et imple.m.r.Hiero.vt post interfectionē ꝛ cadauera mortuoꝝ mūdet hierm.ſm illud Esaie:Sanctificabit cum in igne ardente:ꝛ denotabit sicut feni materiā. Hi sunt carbones q̄s in remediū lingue atq; mendacij delolantes vitia. ꝓpha iterrogatus ex̄optat. Quid detur tibi aut q̄d apponat tibi ad linguā dolosā? Sagittę potentis acute cum carbonibus de. Rotandū q̄n Esaia quirīs in sermone peccauerat:ꝛ immunda labia se hr̄e dicebat ad purgandū. vnus forcipe carbo cōprehendit. Hic vero q̄ ciuitas ē plena iniq̄tate:ꝛ post supplicia cadauerib⁹ mortuorum plures assumātur carbones nec vna manu sed ambabus: q̄uis ꝛ hoc intelligatur q̄ non ad purgationem:sed ad penas atq; cruciatus prius assumantur ꝛ spargant.

l Cherubin.vt sancte supernecq; virtutes dextram domus dei partesq; tenere videantur. Ille autem q̄e mittuntur ad supplicia.de q̄bus dicitur: Immissionem per angelos malos sinistras partes.

Ingressus.

a ſ ꝙ pudicicię mēte rota seruat. b ſ q̄ lacet potat inkantie:necdū solidū cibū potest capere.

scentulū ēt virgines pāruulū et a ſ q̄ fragilitatē sexus aie imbecillitate testant. mulieres interficite vsq; ad iter a ſ qui potest dicere: Signatum est super nos lumen vultus tui domine.

nitionē. Omnēm aūt sup quem † videritis tau:ne occidatis. Et a a ſ xxx. a sanctis meis incipite.

sanctuario meo incipite. Ceperūt a ſ qui tenebant thuribula ꝙ sacrificabāt. ſ vn de cepit peccatum inde iudicium.

ergo a viris senioribꝰ qui erant a ſ nulla est loci religio offenso deo.

ante faciē dom⁹. Et dixit ad eos: a ſ nō auderent angeli rempli sanguine cōtaminare nisi ꝓcepisset dñs recedentis gloriā.

b Cōtāminate domū:ꝛ iplete atria b interfectis. Egredimi. Et egressi sunt:ꝛ percutiebāt eos q̄ erant in a ſ in his qui signaculū non habebant. ciuitate. Et cēde cōpleta:remāsi ego:ruiq; sup faciē meam:ꝛ clamās aio:heu heu heu dñe dē. Ergo ne dispdas omēs reliq̄as c israel:effundēs furoꝛ tuuz sup f hieruslē? Et dixit ad me: Iniq̄ a ſ .x. tribuū. b ſ ogarū.

tas dom⁹ israel ꝛ iuda magna ē g ſ inculcatio est. ſ idem. nimis valde:ꝛ repleta ē fra san b a ſ occisoꝝ. b ſ ꝟ 8:q̄ e.r.ē.a. c ſ a culpa dei. guinib⁹:ꝛ ciuitas repleta ē aīer i a ſ aperitur causa tantoꝝ sceleriū:q̄.l.nō pura uerunt esse prouidentiā dei. ſ vt aiunt. sione. Dixerūt enim: Dereliquit k a ſ nō curat terrena. vñ: Dic superis laboꝝ ē ea cura deoꝝ sollicitat. b ſ nūc ꝛ si videret antr. dñs terrā:et dōmin⁹ nō videt. Igit⁹ ꝛ meus nō parcet oculus: neq; miserebor. Viā eoꝝ sup a ſ corda.s.vel ꝓncipes q̄ sunt capita populi. b ſ implera obedientia. c ſ rēs. caput eoꝝ reddaz. Et eccē vir q̄ l a ſ carne humana multimode arrita. indut⁹ erat linēis:qui habebat attramētariū ī dorso suo:respō a ſ quasi signaculo rau lugētiū frontes armauit. dit verbū dicens:fēci sicut ꝓcepisti mihi.

La. X

T vidit ecce i firmamē m in i ſ vt supra. to quod erat super ca/ ſ animalium. put cherubi:quasi lapis sapphyrus:et quasi species similitudis ſ throni. ſ cherubin. solij apparuit sup eum. Et dixit ad † virū qui indutus erat linēis et ait: Ingredere in medio rotarū o k q̄ sunt subtus cherubin:ꝛ imple manum tuā ꝓmis ignis q̄ sūt inf cherubin ꝛ effunde sup ciuitatē. Ingressusq; est in cōspectu l meo. Cherubin aūt stabāt a dexm tr domꝰ. id est ad

N a Ingressus ille stetit stupefact⁹ vl̄ ob tristiciā ciuitatis punīēde. vl̄ ob magnitudinē glie nec manū ad ignē mittit. b Qui accipiens. Nō dicit q̄d egressus fecerit:q̄ tristis rei narratiōez maluit nobis ī relligēdā relinquere q̄ oculi subijcere.

a Facies vna ⁊c. Hoc omnium sensū ꝓferre visiōis crpo situ ꝓtinet: et stetēdū ē supl⁹ dictū ē facies vltā a sinistris q̄ttuoꝛ: nō sic accipiēdū ē vt alia sit a dextris alia a sinistris sit: ſ oīm equalis ordo describit. q̄t tuoꝛ enī facies habebat vnū: q̄oq; vt nō los: neq; ī tuoꝛ dimersitate dextri ꝛ sinistri: sed vno p grad⁹ ordīe de scribunt.

d Et facies secūda. Hic non describūt alia a dextr⁹ alia a sinistris: ſ omniū equalis ordo: q̄ q̄ttuoꝛ facies habebat vnūquodq;.

e Spūs enīz vite erat ī eis. Hiero. Sia vi unus deo ꝛ sui um sentiūt ere atoꝛ: nō ē deꝰ mortuoꝛ ſ vi/ nentiū. vnde omnis corpoꝛa rotarū plēa sunt oculi:et in psalmo dicit: Celi enarrant gloriā dei:ꝛ o. ma.eiꝰ an.fir. Dies diei ꝛu. ⁊. ꝛ nox nocindi.scię. Sol quoq; ꝛ luna ꝛ mare flumia ꝛ mōtes ꝛ colles laudāt dominū:ꝛ in ciuitā suum per annos singulos elemēta volumuntur:eloquiū q̄ rationem in fris deꝑhēdi/

bes ſpleuit ātriū interius. Et ēleuata ē glia dñi desup cherub ad limē dom⁹:et repleta est dom⁹ nube. Et a ſ que erat in atrio. atriū repletū ē splēdoꝛe glorię dñi: ſ idem. et sonitus alarū cherubin audiebatur vsq; ad atriū exteri⁹: quasi voꝛ dei omnipotētis loquētis. Cumq; ꝓcepisset viro q̄ indut⁹ erat linēis dicēs: sume ignez de medio rotarū q̄ a sunt inter cherubin. Ingressus ille b ſ ideo. stetit iuxta rotam: et extēdit che/ i rub manuz de medio cherubin ad ignem qui erat inter cherubin:ꝛ sūpsit et dedit in manus eiꝰ q̄ indut⁹ erat linēis. Qui accipiēs egressus k est. Et apparuit in cherubin simili/ l tudo manꝰ hōis subt⁹ pēnas eoꝝ. ſ vt supra. b ſ animalia. Et vidi:ꝛ ecce q̄ttuoꝛ rotę iuxta chē m rubī. Rota vna iuxta cherub vnū: ꝛ rota alia iuxta cherub vnū. Species autem erat rotarum quasi visio lapidis chrysolithi:et aspect⁹ earū similitudo vna quattuoꝛ quasi si sit rota in medio rotę. Cumq; ambularēt:in q̄ttuoꝛ ptes gradiebāt: ꝛ n ō reuertebant ambulātes. Sed ad locū ad quē ire declinabat q̄ p/ ma erat sequebāt et cęterę: nec cōuertebant. Et oē coꝛp⁹ earū ꝛ cōl/ o a ſ ferrei.s.quib⁹ lignoꝝ roꝛūdiras stringit. la ꝛ man⁹ ꝛ pēnę ꝛ circūli plēa erāt oculis in circūitu q̄ttuoꝛ rotarū. Et p rotas istas vocauit volubilez audiente me. Quattuoꝛ aūt facies ha/ q a ſ animal. b ſ prima. c ſ idē sup⁹ facies vitu li.vnde oant intelligi facē cherub esse vitulī. dr.n.e bebat vnūz. Facies vnā facies chē r bebat vnūz. Facies vnā facies cherub:et facies secūda facies homis: s b rub:et facies secūda facies homis: et in tertio facies leonis:ꝛ in quarto facies aquilę. Et eleuata sūt chē a ſ nota q̄ eadē debem⁹ intelligere in expōsitione animalis que supra. pa.18. rubin :ipsū est animal q̄s videram t Sidem. iuxta flumen chobar. Cūq; ambu/ ſ animalia. larēt cherubī ibāt pīl ꝛ rotę iuxt ea: ꝛ cū eleuarēt cherubī alas suas vt exaltarēt ō fra residebāt rotę: sz ꝛ ipe iuxta erāt. Stātib⁹ illis stabāt: u ꝛ cū eleuatis eleuabāt. Spūs enīz vitę erat in eis. Et egressa est glia v a ſ vbi steter. b ſ arcq; interioris. dñi a liminē ⁊empli:ꝛ stetit sup cherubin. Et eleuātia cherubin alas su

id est ad dexterā ptē ⁊emplistā in atrio sacerdotū. ideo subdit. a Et nu.im.atriū interi⁹.ad designandū dei ꝓsentiā: ſm q̄s dr.ij. Paral.vj. Mos pollicit⁹ est q̄ habitaret i nebula. b Et eleuata est glia dñi.q̄ species repetēdo dei maiestatē trāsluit de capitib⁹ cherubin ad limē dom⁹: ꝛ significat ille trāsit⁹ illud q̄s dictū est ea. ꝓcedenti. c Et atrū reple.est splen.glie dñi.i.splēdoꝛe dei maiestatē repsentāte. d Et sonit⁹ alaꝝ cheru.p talē motū alaꝝ itelligit ꝓmptitudo angeloꝝ ad exequendū dñi mādatū. e Audiebāt vsq; ꝛc.ex.sic enī l hebreo hr̄:ꝛ ī nō aliā male corrigūt dicētes iteri⁹. dr āt atriū exteri⁹ atriū imūdoꝛ:eo q̄ erat lōge remot⁹ a templo. f Quasi voꝛ dei ol.loquētis.q.d.ille sonit⁹ alarū erat magnifię ꝛ mirabilis:ſz q̄s dr ꝑ.xxix. Voꝛ dñi in virtute: voꝛ dñi in magnificētia.

g Cūq; ꝓcepisset.repetitio est ei⁹ q̄s dictū est.ē. Ingredere l medio rotaꝝ ⁊c. h Ingressus ille.s.vir indut⁹ linēis. i Stetit iuxta ro.vt acciper ignē.ꝑ ministeriū tñ cherub. ī ō subdit: Et extēdit cherub ⁊c. k Qui accipiēs egressus est.s.ad effundendū sup ciuitatē.nō tñ dr hic q̄ effunderit:ad designādū q̄ ciuitas tūc nō fuit cōbusta:ſ postea ꝑ ser annos:ꝛ visio ista fuit anno sexto trāsmigrationis ioachin:q̄ sexto mēse quīto die mēsis: vt habeꝫ in principio. vij. ca. ciuitas aūt fuit cōbusta anno .xj. sedechie q̄ fuit annus xj.a trāsmigratiōe ioachin:q̄ sedechias ei⁹ successit in regno. l Et apparuit. Hic ꝓfr explicat modꝰ visiōis q̄ i ali quib⁹ licet paucis differt a modo visiōis posito. ē.j.ca.tales enī visiones fuit ad aliq̄d significandū:ꝛ ī frequēter fit ibi imitatio ad aliq̄d significandū q̄s de nouo dr.dicit ergo: Et apparuit in cherubin.illa aūt quattuoꝛ animalia.j.ca. descripta vocant ꝛ cherubin:eo q̄ erāt alata ꝛ ꝓsidentiam angeloꝝ significātia:vt ibidē dictū fuit.angeli vero sūt scientia pleni:ꝛ sic interꝑrat cherubin plenitudo scientie.

m Et ecce quattuoꝛ rote ⁊c.ꝑ ꝙ patet q̄s dictū est.ē.j.ca. q̄ erant ibi quattuoꝛ rote ꝛ quattuoꝛ animalia. n Species aūt rotarū erat quasi visio lapidis chrysolithi.ē.j.ca.dicit: Et aspect⁹ rotaꝝ quasi visio maris. chrysolith⁹ aūt lapis ꝑ pretiosius habēs colorē aureū.ꝛ ī dicit a chrysoꝛ q̄s est aurū.ꝛ ꝑ hoc q̄s ponit hic:quasi visio lapidis chrysoli thi:hoc ſtelligi q̄ ꝓpheta erat magis illustrat⁹ fulgore di uine sapiētie q̄ a ꝓncipio.ꝛ idez declignat ꝑ hoc q̄s postea subdit: o Et omne coꝛp⁹ earū ꝛ colla ꝛ man⁹ ꝛ pēne:q̄ tria vltima intelligunt de animalib⁹ ꝛ nō de rotis:ꝛ dicitur hic plena oculis.ꝑmo vero ca.hoc tñ dicit de rotis. ꝑ oculos aūt ꝓspicacitas intelligentie designat.vñ ꝛ homines sapientes ꝛ astuti ꝙs modū loquēdi cōem dicunt oculati. p Et rotas istas vocauit volubiles:q̄ equalit̄ volui poterāt ad quattuoꝛ partes. q Quattuoꝛ aūt facies habebat.vnū ꝙs animal. r Facies vna.i.prima: sicut Heb.j. Et factū est vespe ꝛ mane dies vn⁹.i.prim⁹.

s Facies cherub.Hic occurrit duplex dubiū.primū est q̄ re ista facies dicit hic facies cherub:q̄ ꝓmo ca.dicit facies bouis.secundū quare dicit hic prima.ibi aūt tertia. Ad primū dicūt alij q̄ facies bonis sine vituli est multuꝝ similis faciei cherub.ꝛ ꝓpter hoc sic nominat:ſ hoc dictū est cōtra Josephū dicētē q̄ facies cherub est facies cuiusdam auis que nunq̄ visa est ab hominibus:sed eius similitudo ostensa fuit moysi in monte vbi fuit sibi ostensū exemplar omniū fiendoꝝ in tabernaculo:ſm q̄s dicit Exo. xxv. Inspice et fac ſm exemplar quod tibi in monte monstratum est.est etiam contra dictum Ra.Sa.ꝛ aliorum hebreoꝝ qui dicunt q̄ facies cherub est quasi facies puerī gratiosi:ꝓpter quod ſaliter cōmuniter ꝺepingit.ideo dicitur q̄ facies bouis fuit mutata in faciē pueri:cuius mutationis ratio potest assignari:quia sicut dictū est.ē.j.ca.facies bouis significat regnum grecoꝝ ꝓpter populi cōmunis petulantiam:tunc tamen in philosophis grecie maxie viguit sapiētia:ꝓpter quod ad hoc denotandū facies bouis qui est animal irrationale:versa fuit in faciem hominis qui est animal rationale:et in faciem puerilem:quia sapiētia non senescit:sed magis iuuenescit etiam in senibus q̄ sedatis passionibus clarius vident:ſm q̄s dicit .vij.phyſi/ coꝝ. Sedendo ꝛ quiescēdo fit anima sciēs ꝛ prudēs. ꝑpter hoc sicut Sap. vj. Clara est ꝛ q̄ nūq̄ marcescit sapientia. Ad secūdū dicēdū q̄ ꝓpter hoc ꝙs dr facies cherub ꝑma:q̄ apparebat directi⁹ vultui ꝓphete q̄ alie:sicut dictū est.ē.j.ca.de facie hominis. t Ipsum ē aīal.i.q̄libet di/ ctoꝝ q̄ttuoꝛ animaliū est illud idē q̄s videra ī prima visiōe descripta.ē.j.ca. v Et egressa ē glo.ⁿ.redīes ad locū suū.

† De pe.di. 2.nō reuerebapeur.

K Et stetit

mus: vt antiquū legis ordinē seruātes vo/
uamꝰ ꝛ currāmꝰ: ꝛ nihil nouū cernamꝰ sup ter/
rā. a Et stent sup. Hiero. Sic paulatim p
tectio dei reliquit israel. primū fuit in tēplo: pꝰ
sterit in atrio sine in limine: qua recedēte de
templo: nubes ꝛ cali/
go implenit ipsius pe
netralia: rursumq; ip
sa gloria fedit sup che
rubin: ꝛ illis stanti ab
euntibus ad exterio/
ra: subsecute sūt rote.
b Et itelleri q; che/
rubin esset. Multitu/
do scientie: noticia sa
crāmētoꝝ dei: ꝛ throno
rus eius ac requies.
Ps. 79. vnde: Qui sedes sup
cherubin mānifestare.
Semper gloria domi
ni sedet in multitudi/
ne scientie: et tūc mā/
festatur qū cūcta regi
,puidentia demōstrā/
tur: nō fortuitu q̄d fie
ri nec debere dici. De/
relict dōs terrā ꝛ do/
minꝰ nō videt. vñ in /
tuitus cherubin ꝛ ap
peritus eoꝝ est oblimi
sci ꝓteritoꝝ: ꝛ in futu
ra se extēdē. La. XI

A c Et eleuauit m. Hiero. ſ ſpēr
me gloriā ſeq̄
non poteram auolan
tem: vt ſcz non rema
nere in templo igno
rantie nube confuſo:
ſed ſtans in porta do
mus domini orienta/
lis: que. r. ſ. o. que ſe/
quunt ſacramenta co
gnoſcerem. d Hiero.
vigintiquinq; viri om/
nia referentes ad q̄n/
q; ſenſus. Nic autem
numerus aut vir aut
nunq; in bono reperi
tur: q̄uis in leuitico
ad ſacerdotale mini/
ſterium a. xxv. annis
eligantur. Hoc enī in
hebreo non habet: ſz
in ſeptuaginta. Ibi ei
tricenarius eſt: qui et
in exordio huius p/
phetie et in domini etate quando baptizaꝰ
eſt a Johanne. Dicimus tamen quinq; pru/
dentes virgines: et quinq; fatuas. Sed hic
quinarius in medio poſitus eſt: ꝛ pro quali/
tate ꝓrentium vel ad bonū vel ad malum re/
ferri poteſt. e Jechoniā filiū agur. Dua
lē ſcz numez qui dimidit vnitatē. ꝛ in ſeqūde
dicit numero ſm hebraicā veritatē nō videt
Exō.6.d a dño. vnde in arcā bina et bina introducū
tur immāda. Dño aūt virtuq; i vnū coartāſi/
fecit vtraq; vnū: ꝛ ſoluit mediū parietem. ini
Jos.10.f micitias in carne ſua cōdēnās. vñ: Ego ꝛ pa
ter vnū ſumus. vt ſcz a iudaica dualitate in
vnum reuocaret fidei chriſtiane: pontificatu
quoq; iudeoꝝ ꝓdito dño patriē non ſub vno
principe ſed ſub duob⁹ Anna ꝛ Caipha. vt
religiōis eoꝝ ſcitiſſim mōſtraret errorē.
f Nōne dudū. Quaſi licet nup poſt ꝑmaz
captiuitatē edificate ſint domꝰ que ante eoꝝ
ruerant: ſciemus tamen hanc ciuitatem eſſe l/
ſtar lebetis et nos quaſi carnes in ea conſu/

S mendos et

as: exaltata ſūt a terra coꝝ me.
ſ interius atrium.
Et illis egredientibꝰ rotę ąz ſub/
a ſ nō ia in ianua tēpli: ſz poſt atrium et poſt li/
men in introitu portę.
ſecutę ſūt. Et ſterit i itroitu por/ a
tę domꝰ dñi oriental: ꝛ glia dei iſrl
a ſ ſuper quod throni: ſuper quod gloria.
erat ſup os. Jēm eſt aīal qō vidi b
ſubter deū iſrl iuxta fluuiuz cho
ſ vel q. ſ plenitudo.
b bar. Et itelleri q; cherubi eēnt.
Quattuor ꝑ quattuor vult⁹ vni b
ꝛ ąttuor alę vni: et ſilitudo ma/
nus hois ſub alis coꝝ: et ſimi c
ſ vel rus.
litudo vultuū eorum: ipſi vult⁹
quos viderā iuxta fluuium cho
bar: ꝛ intuit⁹ eoꝝ ꝛ ipet⁹ ſinglo
a ſ preteritoꝝ oblimiſci: ad futura ꝓgredi.
rū ān faciē ſuā ingredi. La. XI
c Et eleuauit me ſpiritus f
a ſ chriſti qui nos ad patrē ducit.
et introduxit me ād por/ g
a ſ vbi erat glia b ſ eccleſie.
tā dōmus dōmini oriē
a ſ iuſticie. ſ. de quo: Ecce vir oriens nomē eī
talē quę reſpicit ad ſōlis ortum.
Et ecce i itroitu portę. xxv. viri: h
ꝛ vidi in medio coꝝ iechoniā fi/ i
liū aęur et pheltiam filiū bana/ k
a ſ ꝓ ſecleꝝ cōſcia deſperātes et pēnere nolentes
ię ꝓncipes ꝓpli. Dixitq; ad me:
Fili hois: hi ſunt viri qui cogi/ l
a ſ ꝓ ſecleꝝ cōſcia deſperātes et pēnere nolentes
tant iniquitatē: ꝛ tractant cōſi
ſ parati ad interitū.
liū peſſimū in vrbe iſta dicētes: m
e Nōne dudū ędificatę ſūt dom⁹?
a ſ a babylōio cēſumēdi: ardoze cui⁹ tacta ignita
Hęc eſt lebes: nos aūt cārnes. n

Et ſterit in intro. por. do. dāi onētalis. dicit Ra. Sa. q; hec eſt porta atrij ſa
cerdotū q̄ erat in parte onētali. ꝛ dicit porta domꝰ dñi ſine tēpli: eo q; in recta
linea oppoſite portę tēpli: vt dictū eſt. ē. viij. b Jēm eſt aīal. i. qōlibet il/
rationale quattuor. c Qō vidi ſubt deū iſrl. q; firmamentū erat ſup capita a/
nimaliū: ꝛ oēs ſuper effigies dei ſedētis in throno repſentās eī⁹ maieſtatē.
d Quattuor ꝑ quattuor vult⁹ vni. i. ꝑ ſingula ąttu/
or animalia quattuor facies erāt cuilibet ipſoꝝ.
e Et ſimilitudo vultuū eoꝝ ꝛc. q. d. ,licet apparentia
vultus faciei eſſet mutata vt prędictū eſt: tñ erat idem
aīal. cetera aūt q̄ nō ſunt hic expoſita de animalib⁹ et
rot⁹ expoſita ſūt pleni⁹. ē. ca. i. vbi ꝑ haberi recurſus.

Moraliter.

m Et vidi et ec La. X
ce in firmamēto quod erat ſu
per caput cherubin ꝛc. Sequit: Et dixit ad vir q̄ erat
indutus lineis ꝛc. ,Per hoc q̄ ille vir ꝑ quē chriſt⁹ ſi/
gnificatur vt dictū eſt: eſſa dit pruas ardentes ſup ei
uitatē ſignificata fuit denūciatio deſtructionis bieru
ſalē ꝑ romanos: ſicut denūciauit ꝛps: Luc. xix. Videt
ſalē ꝑ romanos: ſicut denūciauit ꝛps: Luc. xix. Videt
ieſus ciuitatē ſanctā hierlm fleuit ſup eā ꝛc. b Et
eleuata eſt glia dñi de ſup cherub ꝛc. per hoc ſignifica
tū fuit myſtice q̄ in aduētu romanoꝝ cōtra hierlm re
ceſſuꝝ erat ab ea ꝓtectiū angeloꝝ. vnde dicit Joſeph⁹
in libro de iudaico bello q̄ tūc ch ſacerdotes in nocte
pentecoſtes intrarēt tēplū ad diuinas res agēdas: au
dierūt primo quendā ſtrepitū et poſtea voces dicenti/
um: Migremus hinc. que credunt fuiſſe voces ange
loꝝ ꝓtectiū tēplo ꝛ pplo iudeoꝝ. Reliquū aūt hui⁹
capituli loquit⁹ de diſpoſitiōe quattuor animaliū ꝛ ro
tarū: quoꝝ ſenſus miſtycus poſitus eſt ſupra ca. j.

In ca. r. vbi ſ: i poſtil. Hic occurrit duplex dubiū.

Additio.

Ad hoc duplex dubiū motū ꝑ po/
ſtillatorē videt dicēdū q̄ nō ſoluz
primū animal: ſz quodlibet quattuor animaliū ꝓdicto
rū in ꝑma viſione ꝓtectoꝝ in hoc loco vocat cherub.
vnde in lra expoſſe dicit: Rota vna in rta cherub vnū:
ꝛ rota alia in rta cherub altez. Et q: ſm glosā eadem
deb⁹ in hoc loco intelligere in expoſitione aīaliū q̄
ſupra. Hec enī mutatio nolim nō debet referri ad mu
tationē rex viſax: ſed ad maioꝛē illuſtrationez ꝓbe.
Illa enī q̄ ꝓt⁹ ſub ſpecie animaliū quaſi inferiorū co
gnoſcunt: hic cognoſcit ſub ſpecie cherubin q̄ ſūt altio
ris grad⁹: vt expoſit⁹ denotet q̄ myſteria ꝑ hmōi aīalia
figurata ſūt ſupra naturā rex naturaliū. vñ nō ſolum
facies hominis ꝑ 5 cherubin: ſz etiā facies bois ꝛ facies
leonis ꝛ hmōi. Et iō de oīb⁹ aīalib⁹ ſimul ſūptis dicit
infra eodē ca. Intellexi q: cherubin eēnt. q. d. illa q̄ ꝑ
us videra vt aīalia quaſi terrena mō itellexi vt cheru
bin q̄ ꝑ plenitudinē ſapie ꝓportat. cū ät ōr: Facies vna
facies cherub: et facies ſecūa facies hominis ꝛc. .i ſola fa
cie bouis fecit mutationē: q: hos vt dictū eſt. ē. ſz ex
poſitionē ſcti ꝓz ſignificat myſteriū paſſiōis: eo q̄ ē aīal
imolaticiū: ꝛ ſic hz ſirmiozē rōnē q̄ alia aīalia. Jdcir
co ipoſuit ſibi nomē cherub q̄ſi a fortiori de oīb⁹ inter
ligerē rō cherubin. vñ ſtati de oīb⁹ ąttuor aīalib⁹ dic:
Elevati ſunt cherubin ꝛ infra: Cūq; ambularēt chem
bin ibāt pariſ et rote. Et rōe ꝓdicta pōt dici q̄ añ poſu
it faciē bouis q̄ in ꝑma viſiōe fuit tertia vt denotaret
ąſi p locū a fortiori equalitate animaliū in dignitate ſeu excellētia. La XI
f Et eleuauit. Supra poſita eſt vaſtatio plebis cōiter. hic ponit deſtruc/
tio ꝓncipaliū ſpecialiť. ꝛ primo ſacerdotū: ſecūdo ꝓncipū. ca. ſequenti.
tertio falloꝝ. ꝓbat. ca. xiij. Circa primū ſciēdū q̄ Hieremias ꝓphe
tauerat bonū illius q̄ trāſmigrauerāt ꝛ malū illiꝰ q̄ in hierlm remāſerāt ſub me
taphora ficuū bonarū ꝛ malarū: Hiere. xxiiij. Sacerdotes aūt q̄ remāſerāt in
hierlm cōtrariū aſſerebāt. ꝛ ideo oſtenſio facta eſt Ezechieli cōſimilis viſioni
Hieremie: ꝛ potiſſime ꝙtū ad ſacerdotes. Primo ergo deſcribit vaſtatio illo
rū qui remāſerāt in hierlm. ſecūo ꝓſolatio illoꝝ trāſmigrauerāt in babylon. ꝛ
ibi: Et factū eſt. Circa primū ſciēdū q̄ ſacerdotes q̄ remāſerāt in hierlm pa
rabolice deſignabāt ſuā ꝓſperitatē. ꝛ ideo ꝓmo eoꝝ parabola ponit: ꝛ ſecūdo
tollit ibi: Jdcirco. Circa ꝑmū ꝑmittit modꝰ viſionis. cū ōr: Et eleuauit me
ſpūs. i. deꝰ vel angelꝰ dei miſter. g Et itro. me ꝛc. i. ad portā atrij ſacerdotū
q̄ ſic noīat vt dictū ē ca. ꝓce. h Et vi. i. me. coꝝ iechoniā filiū agur. iſte ē alt⁹
ab illo iechonia poſito. ē. viij. ca. q: ille ōr filiꝰ ſaphan. i Et pheltiā. illi duo
erāt ꝓncipales: ꝛ alios trahebāt ad errorē ſuū. iō exꝑſſe nominant. k Di ſūt vi
ri q̄ co. ꝛc. q: ſformabāt pplm vt ſecure manerēt in cultu idoloꝝ: nō timētes
Hieremie cōminationes. iō ſubdit: l Dicētes: nōne dudū ꝛc. q. d. ſic mālt ciui
tas a tpe Salomōis q̄ eā ampliauit ꝛ triplici muro clauſit. ſic ſecura ab adū/
ſarijs ꝙmanebit. m Hec eſt le. ſ. hierlm. n Nos aūt carnes. q: expo/
nūt aliq̄ dicētes q̄ hec dicebāt iſti verſorie ꝛ ꝑ conſequens negatiue: eo q̄ hie

remias ,ꝓphetauerat. j. ca cōbuſtionē ciuita
tis ſub metaphora olle ſuccenſe: ꝛ ſm hoc ꝛ
bā iſtud intelligit negatiue ſic: Hec ciuitas
nō erit lebes ſiue olla ſuccēſa: vt dixit Hiere/
mias nec nos carnes bullite in ea: ſz hec opi
nio nō ꝓbonat lrē ſequēti vt videbit. ꝛ iō Ba
bi Sa. exponit hoc verbū: Hec eſt lebes ꝛc.
rangq; aſſertiue dicendum. vt ſit ſenſus: Sic car
nes cōſeruant in lebete vſq; ad ꝓcta cāruz
decoctionē: ſic ſeruabimur i hierlm vſq; ad
maturā eratē. aſſimilat aūt ,plōgatio vite de
coctioni: q: q̄diu calor naturalis decoquit
alimentū cōuertēdo in mēbra durat hois vi
ta: tādiu enī viuunt animalia q̄diu nutriū/
tur. ij. de Anima. q̄ aūt calor naturaī ſic de
bilitatur q̄ nō pōt hoc facere: deficit vita na
turali morte. a Jdcirco. Hic cōſequēter
remouet hec parabola. ꝛ ꝓz lra vſq; ibi:
b Plurimos occi. in vr. hac. ſ. inocētes q̄s
occidit rex manasses ꝛ alij reges mali ad p/
ſuaſionē facer dotū. vñ ꝛ Hieremia volueꝝ
ſic occidere: vt hꝰ Hiere. xxvj. c Interfe/
ceri veſtri ꝛc. i medio eī⁹. ſ. hierlm. d Jdi ſūt
carnes. q: licet nō fuerāt ibi mortui morte na
turali: ꝛ violēta. illa tñ mors fuit optima: ꝛz
q̄ ōr ꝑ. xxv. ,Preciosa i cōſpectu dñi mors
ſanctoꝝ eī⁹. e Et hec eſt lebes. q: in ble
ruſalē fuerūt ſepulti. f Et educā vos. ex
tra hierlm in captiuitatē. g Gladiū mea
iſtis. ſ. regis babylonis q̄s ,p aurilio ad re
gē egypti miſiſtis. h Et gladiū inducā ꝛc.
ſcz regis babylōis. i In finib⁹ iſrl. i. i ter
ra aliena finib⁹ terre vre iūcta. k Judica
bo vos. q: fuerūt adducti ad regē babylōis
in terra emath. ꝛ ibi occiſi eo ꝙ relaxauerāt
iuramentū ſedechie q̄ fecerat regi babylo
nis: vt dictū fuit Hiere. xxxix. iō ſubdit:
l Hec. ſcz hierlm. m Nō erit vobis in le
bete. manēdo in ea vſq; ad maturā eratē.
n In finib⁹ iſrl ꝛc. repetitio ē eoꝝ q̄ ꝓdicta
eſt ad maioꝛē affirmationē. o Sed in rta
iudicia gentiū. inirādo idolatriā eoꝝ.
p Et factū eſt cū ,pphetarē pheltias filiꝰ ba
naie mortuꝰ eſt. dicūt aliq̄ q̄ nō fuit rūe ſic in
re: ſed ,pheta vidit in ſpiritu mortez ſibi de
,pinquo iminere. hebrei dicūt q̄ rūe mortuꝰ
fuit ſubito diuino iudicio: ꝛ hoc fuit ſcituz q̄
nuncios qui frequēter mittebant de hieruſa
lē ad trāſmigratos in babylonem qui inter
rogati ab illis quibus Ezechiel narrauerat
ſuam viſionē: vt habeť in fine hui⁹ ca. reſpō/
derūt q̄ eodē tpe ꝛ eadē hora mortuꝰ fuerat:
ſicut Ezechiel dixerat. q Et cecidi in faci
em meā. ad deꝑcandū dominuz ne multipli/
carer exterminiū. r Et factū eſt verbū ꝛc.
Hic ,oſeꝝnter poſit ,oſolatio eoꝝ q̄ trāſmigra
uerant. cū ōr: s Fili hominis fratres tui. i.
iudei tecū in babylonē ducti. t Viri. ,pi
qui mi. q: inter eos erant aliqui q̄ erāt de ge
nere ſacerdotali: ſicut ꝛ ipſe Ezechiel.
v Et omnis domꝰ iſrl. quia de regno decez
tribuū aliqui euadētes manus ſalmanaſar:
poſtea venerūt in regnū iude vt dictum fuit
Iiij. Reg. quoꝝ aliq̄ cū iechonia rege fuerūt i
babylonē ducti. x Quib⁹ di. i. de q̄b⁹ di
xerāt. y Habitatores hieruſalē. reputāres
eos miſeros et ſe felices: vt dictum eſt in prin
cipio huius ca. z Lōge recedite a dño. re
putabāt enī eos a dño derectos ꝛ derelictos
a Nobis data eſt terra in poſſeſſionē. quia
credeb⁹ ſecure viuere in hieruſalem: vt ꝓdi
ctum eſt. b Propterea hec dicit dñs deꝰ.
id eſt ,pter eoꝝ tribulationē ero vobis in cō
ſolationē. iō ſubdit de trāſmigratis:
c Ero eis in ſanctificatiōnē modicā in ter/
ris ad q̄s venerūt: q: ꝙ Daniel ē ſocios eiꝰ
q̄ fuerāt poſiti ſup negocia regni babylōis vt
bꝰ Daniel. q̄. iudei ibi habitātes fuerūt ſuſtē

R 2 tati in

Gloſ. ordi. Ezechielis La. XI Nico. de lyra

mendos ꝛ cremādos.
a Plurimos o. Hie/
ro. Sed quāti: ego inter/
rabo quos ſit ciuitas le
bes ꝛ vos carnes: i nō
intra ſēſū quē dixiſt:
ſed quē nō timet. ,Im/
plebit quidem ciuitas
carnib⁹ quaſi lebes nō
tñ veſtris ſed eoꝝ q̄s i
terfeciſtis. b Et ci/
eius. ſm illud: Cū occi
deret eos ,ſrebat eū. vt
ſcz quę ꝑ diſticia nō ſe
ſerunt ꝑ tormēta cog/
noſcāt. c Et factuz
ſ. Hiero. Mortuo pha
raone: ingemuerūt filij
iſrael ꝛ clamauerūt ad
dām. Eo enī vinēte nō
Exo.6.a poterāt. Esaias q̄s mor
tuo ogia rege leproſo
vidit dominum ſedē/
tem ſuper thronum ex
celſum et elevatum: et
ſeraphin ſtantia circa
eum. Intelligenſq; im
muda ſe habere labia
meretur de altari car
bonē ad labia ſua pur
ganda. Hic autem ,p/
phetāte fortitudie dei
princeps qui a domi/
ni declinauerat ſerui/
tute. cadit vt eleuetur
a chriſto. Domin⁹ eniz
eſt reſurrectio. diabo/
Isai. 26 lus ruina eſt. vñ: Ecce
bie poſit⁹ eſt in ruinaz
eoꝝ: ſcilicet qui pec/
ſime ſtabant: ꝛ reſurre
ctionem eoꝝ: ſcilicet
qui ceciderant.
d Phelthias. Alter
principum ſeruatur in
columis iechonias ſcz
qui iterpretatur aures
eius ſonant anime: ſcz
filius aęur quod inter
pretatur filiū ſiue ad/
itroniū. e Banale.
ſtructoris vel cementa
rij: qui cadēdo a domi
no declinauit: filiꝰ pe/
ſime edificationis me
ritо cadit ,pbetāte eo
quem dominus cōfor/
tauit: qui ante obedie
bat deo et illius fulcie
batur auxilio: ture per
manet in imperio.
f Et factū eſt. Ex his
diſcimus nō eſſe inſul
tandum eis qui dei in
dicio ꝑis traditi ſūt:
nec a peccatis conuer/
ſis aut penitentibus ꝛ
de eccleſia egreſſis di/
cendū: longe recedite
a domino.
g In ſanctificatiōnē
modicam in terris ad
quas venerūt. Quia
quidam eorum idola/
trie ſubiēt noluerunt
ſed mandatoꝝ dei me/
Dan. 3.b mores fuerunti vt Da
niel et tres pueri ꝛ ſimi

S les eoꝝ

Jdcirco vaticinare de eis: vaticinare fi a
ſ illis hoc dicendum.
li homis. Et irruit in me ſpūs dñi: ꝛ di/
ſ ſecundo
ſ quia.
xit ad me: Loquere. Hęc dicit dñs: Sic
a ſ quaſi non vos eſtis carnes perdite cuitatis: ſcilicet hi
quos ſcandalizaſtis.
locuti eſtis dōm⁹ iſrael: et cogitationes
ſ probano corda et renes.
cordis veſtri ego noui. Plurimos occi/ b
diſtis in vr̄e hac: ꝛ implestis vias eius
interfectis. Propterea hęc dicit dñs de
ſ ſcandalizando.
us iſrl: Interfecti veſtri quos poſuiſtis c
in medio eī⁹ hi ſūt carnes: ꝛ hec ē lebes: d
a ſ ą puratis vos in hac vrbe morituros. b ſ hoſtium.
et edūcāvos de medio eius. Gladiū me f
ſ hoſtium.
tuiſtis et gladiū educā ſup vos ait dñs g
ſ vobis.
deus. Et eijcā vos de medio eī⁹: dabo/ h
ſ quaſi nō imerito.
q; vos in manu hoſtiū: ꝛ faciā in vobis
a ſ quaſi extra vrbē. b ſ in terminis ꝑuince veſtre.
iudicia. Gladio cadetis. In finibus iſrl i
a ſ ſola vexatio intellectū dabit auditui. b ſ nō ali⁹.
iudicabo vos: ꝛ ſcietis q: ego dñs: hec k
ſ ciuitas ſicut puratio.
non eri t vobis in lebetem: t vos nō eri l/m
a ſ q: ſcz nō inter gētes: ſed inter chriſtianos.
tis in medio eī⁹ in carnes. Jn finib⁹ iſrl n
ſ ideo vobis hec.
iudicabo vos ꝛ ſcietis q: ego dñs. Quia
ſ phaendo.
in ꝓceptis meis nō ambulaſtis: ꝛ iudi/
ſ econtra.
cia mea nō feciſtis: ſz iuxta iudicia gen/ o
a ſ ve eis eſſetis in exemplū.
tiū q̄ in circuitu vr̄o ſūt eſtis opati. Et ſa p
ſ ruina declinans.
ctū ē cū ,ppharē pheltbias filiꝰ b anaię q
ſ cōparientis affectu.
mortuꝰ eſt. Et cecidi i faciē meā damās r
ſ fidei ardore. terrio.
voce magna. Et viri: heubeubeu do/
a ſ quaſi ex indignāte ira reliquie q̄ videbant ſupeſſe ꝓbit
mine deꝰ: cōſūmātionē tu faciz reliq̄arū
ſ ſic conquererem.
iſrl? Et factū ē verbū dñi ad me dicēs: r
a ſ quaſi dicerez: nō ſūt ille reliquie que ſunt in hierlm ſicut
puras: ſed qui in babylone captiui. b ſ de ſtirpe tua. s
Fili hōis frātres tui viri ,ppinqui tui: ꝛ t/u
ſ ſunt. ſ ip: operādo
omnis domus iſrl: vniuerſi quib⁹ dixe/ x
a ſ a cū dicat: longe recediſtis a domino: q: captiui et cū ic
chonia vos tradidiſt.
rūt habitatores hierlm: lōgē recedite a y
dño: nobis data eſt terra i poſſeſſionez. z
a ſ dic eis. b ſ a terra iſrael. ſ paſper. ſ. ab eccſia.
Propterea ꝺ dic dñs deꝰ. Quia lōgē ſe b
ſ eſſe.
ci eos in gentibus: ꝛ quia diſperſi eos i

a ſ alienis. b ſ igitur. c ſ vt memores peccatoꝝ ſuoꝝ ꝺ
per vinia recederant ꝙ penitentia redeant. ſ quia obedie/
runt mihi.
terris: ero ꝺ eis in ſanctificatiōnē modicā c
a ſ conceptiuus. ſ. qui ſunt in babylone propinquis Ezechi
elis prophete.
i terr, ad q̄s veneꝛt. Propterea lōgre ꝺ t

remias ,ꝓphetauerat. j. ca cōbuſtionē ciuita
tis ſub metaphora olle ſuccenſe: ꝛ ſm hoc ꝛ
bā iſtud intelligit negatiue ſic: Hec ciuitas
nō erit lebes ſiue olla ſuccēſa: vt dixit Hiere/
mias nec nos carnes bullite in ea: ſz hec opi
nio nō ꝓbonat lrē ſequēti vt videbit. ꝛ iō Ba
bi Sa. exponit hoc verbū: Hec eſt lebes ꝛc.
rangq; aſſertiue dicendum. vt ſit ſenſus: Sic car
nes cōſeruant in lebete vſq; ad ꝓcta cāruz
decoctionē: ſic ſeruabimur i hierlm vſq; ad
maturā eratē. aſſimilat aūt ,plōgatio vite de
coctioni: q: q̄diu calor naturalis decoquit
alimentū cōuertēdo in mēbra durat hois vi
ta: tādiu enī viuunt animalia q̄diu nutriū/
tur. ij. de Anima. q̄ aūt calor naturaī ſic de
bilitatur q̄ nō pōt hoc facere: deficit vita na
turali morte. a Jdcirco. Hic cōſequēter
remouet hec parabola. ꝛ ꝓz lra vſq; ibi:
b Plurimos occi. in vr. hac. ſ. inocētes q̄s
occidit rex manasses ꝛ alij reges mali ad p/
ſuaſionē facer dotū. vñ ꝛ Hieremia volueꝝ
ſic occidere: vt hꝰ Hiere. xxvj. c Interfe/
ceri veſtri ꝛc. i medio eī⁹. ſ. hierlm. d Jdi ſūt
carnes. q: licet nō fuerāt ibi mortui morte na
turali: ꝛ violēta. illa tñ mors fuit optima: ꝛz
q̄ ōr ꝑ. xxv. ,Preciosa i cōſpectu dñi mors
ſanctoꝝ eī⁹. e Et hec eſt lebes. q: in ble
ruſalē fuerūt ſepulti. f Et educā vos. ex
tra hierlm in captiuitatē. g Gladiū mea
iſtis. ſ. regis babylonis q̄s ,p aurilio ad re
gē egypti miſiſtis. h Et gladiū inducā ꝛc.
ſcz regis babylōis. i In finib⁹ iſrl. i. i ter
ra aliena finib⁹ terre vre iūcta. k Judica
bo vos. q: fuerūt adducti ad regē babylōis
in terra emath. ꝛ ibi occiſi eo ꝙ relaxauerāt
iuramentū ſedechie q̄ fecerat regi babylo
nis: vt dictū fuit Hiere. xxxix. iō ſubdit:
l Hec. ſcz hierlm. m Nō erit vobis in le
bete. manēdo in ea vſq; ad maturā eratē.
n In finib⁹ iſrl ꝛc. repetitio ē eoꝝ q̄ ꝓdicta
eſt ad maioꝛē affirmationē. o Sed in rta
iudicia gentiū. inirādo idolatriā eoꝝ.
p Et factū eſt cū ,ppharē pheltias filiꝰ ba
naie mortuꝰ eſt. dicūt aliq̄ q̄ nō fuit rūe ſic in
re: ſed ,pheta vidit in ſpiritu mortez ſibi de
,pinquo iminere. hebrei dicūt q̄ rūe mortuꝰ
fuit ſubito diuino iudicio: ꝛ hoc fuit ſcituz q̄
nuncios qui frequēter mittebant de hieruſa
lē ad trāſmigratos in babylonem qui inter
rogati ab illis quibus Ezechiel narrauerat
ſuam viſionē: vt habeť in fine hui⁹ ca. reſpō/
derūt q̄ eodē tpe ꝛ eadē hora mortuꝰ fuerat:
ſicut Ezechiel dixerat. q Et cecidi in faci
em meā. ad deꝑcandū dominuz ne multipli/
carer exterminiū. r Et factū eſt verbū ꝛc.
Hic ,oſeꝝnter poſit ,oſolatio eoꝝ q̄ trāſmigra
uerant. cū ōr: s Fili hominis fratres tui. i.
iudei tecū in babylonē ducti. t Viri. ,pi
qui mi. q: inter eos erant aliqui q̄ erāt de ge
nere ſacerdotali: ſicut ꝛ ipſe Ezechiel.
v Et omnis domꝰ iſrl. quia de regno decez
tribuū aliqui euadētes manus ſalmanaſar:
poſtea venerūt in regnū iude vt dictum fuit
Iiij. Reg. quoꝝ aliq̄ cū iechonia rege fuerūt i
babylonē ducti. x Quib⁹ di. i. de q̄b⁹ di
xerāt. y Habitatores hierlm. reputāres
eos miſeros et ſe felices: vt dictum eſt in prin
cipio huius ca. z Lōge recedite a dño. re
putabāt enī eos a dño derectos ꝛ derelictos
a Nobis data eſt terra in poſſeſſionē. quia
credeb⁹ ſecure viuere in hierlm: vt ꝓdi
ctum eſt. b Propterea hec dicit dñs deꝰ.
id eſt ,pter eoꝝ tribulationē ero vobis in cō
ſolationē. iō ſubdit de trāſmigratis:
c Ero eis in ſanctificatiōnē modicā in ter/
ris ad q̄s venerūt: q: ꝙ Daniel ē ſocios eiꝰ
q̄ fuerāt poſiti ſup negocia regni babylōis vt
bꝰ Daniel. q̄. iudei ibi habitātes fuerūt ſuſtē

R 2 tati in

les cor. a Cõgregabo vos ꝺ po. Hiero. Hec sub
coiobabel et iesu filio iose
dech ⁊ esdra ⁊ nomia tri
bui inde: ⁊ his ꝺ cũ eis re
uersi sunt plerisq; accidisse
autumãt. habitatores ꝺ
bierlm ꝺ sub sedechia re
gem ita capti sũt: vel ꝺ fu
gerũt cũ Hieremia in egy
ptũ: in omnes terras esse
dispsos ⁊ nõ reuersos i vr
bẽ hierusalẽ. Plena autẽ
ꝑditõe cor ꝺ captiui erãt:
⁊ reliquiarũ israel: intelli
gik in ꝓportõ reliqe salue
facte sũt ⁊ crediderũt vna
Deut. 2.5 die tria milia. Sed ⁊ quo
tidie sup bi habitatores vr
bis bierlm ꝺ ut cor. p. o.
⁊ a. f. ambulat: dei meren
tur offensam. Qui autẽ
p lapideo cor molle acci
piunt: per penitentiam re
uertuntur ad ecclam ⁊ in
ꝑceptis domini ambulãt
et iudicia eius custodiũt.
b Et ascendit glo. Pau
latim gloria domini rece
dit ab hierusalem, primus
tẽplũ deserens stat i atrio
vel in limine dom⁹: post i
troitu porte orientalis:
nouissime sublatis pẽnis
rotilꝫ sequẽtibus stat su
per montem. q. c. a. o. vr.
montem scilicet oliueti vn
de dominus ad patrẽ ascẽ
dit. c Et ascendit glo. vñ:
Dan. 14. c Surgite eam⁹ hinc. Et re
linquetur vobis dom⁹ ve
stra ꝺ. Josephus vocẽ
angeloꝝ audiri in templo
audiram. Abeam⁹ ex his
sedib⁹. d Monte. oli
ueti. s. in signum refectio
nis ⁊ luminis vt inde pe
rimiram arturamq; cerne
ret hierusalem.
d Ad transmigrationẽ.
Hiero. Ad eos. s. de qui
bus supra. ⁊ senes inda se
debant in ira me ait. quib⁹
ꝑdicta ꝑsens corpore visi
ones cernebat: q̃ omnia fi
ebant vt cõsolationẽ recꝑ
rent captiui: q. s. in bie
rusalẽ redirent: ⁊ in ꝑcep
tis dei ambularẽt.

A E T fact⁹ Ca. XII
est. Exasperãt me
sez ad amaritudi
nem cõuertentio: cum na
Ps. 33. tura sim dulcis, vnde: Hu
state et videte q̃m suauis
est dñs. f Tu ergo fi.
homis, Quidam volunt
captiuitatem sedechie qui
interpretatur iustus domi
nus in typũ precedere sal
uatoris: qui de celestibus
ad terrena descendẽs hu
manũ corpus assumpsit ꝙ
si vasa captiuitatis: quod
non probamus. Non enĩ
rex impius in figuram il
lius precedere põt qui to
tius pietat⁹ exemplũ est.
E Et trãs.

a dicit dñs de⁹: Cõgrebabo vos
de populis: ⁊ adunabo de terrꝫ
i q̃bus dispersi estis: dabo q; vo
bis humũ israel. Et ingredient
f ingressi.
illuc: ⁊ auferẽt oẽs offensiones: b
a f idola p q̃s⁹ deũ offẽdist. b f humo.
cũctasq; abominatiões ei⁹ de illã.
a f timoris et seruitutis dei vt nõ diuertis ido
lis seruiatis. b f cui silꝫ: Cor mũdũ crea i m. v.
Et dabo eis cor vnũ ⁊ spiritũ c
nouũ tribuã i viscerib⁹ eor. ⁊ Et
a f durũ. f m illud: Dura cervice ⁊ incircumcisi
cordibus et auribus et cor pharaonis.
auferã cor lapideũ ꝺ carne eorũ
a f molle in quo mãdata dei scribunt in tabulis
cordis carnalibus.
et dabo eis cor carneũ vt in ꝑce f
f conversi.
ptis meis ambulent: ⁊ iudicia
mea custodiant: faciantq; ea et
a f qui modo aduersus.
sint mihi in populum: ⁊ egõ sim
a f scz. b f peccata quibus de⁹ offenditur.
eis i deũ. Quor aũt cor p⁹ ossẽ d
f idola.
dicula ⁊ abominatiões suas am
f viram.
bulat: horũ viã i capite suo po b
f cuius dicere facere est
nam dicit domin⁹ deus. Et ele i
uauerũt cherubin alas suas: et
rotæ cum eis: et gloria dei israel
erat super eos. Et ascẽdit gloria k
a f mirũ in modũ vsq; hodie glia dñi q̃ cẽplum
deseruit stat sup montẽ oliueti et in signo cruc
ruciãs spectat cẽplũ in cinereo ossiolutũ.
domini de medio ciuitat⁹: stetit l
c q̃ sup montem qui est ad orien
tem vrbis. Et spirit⁹ leuauit me m
ꝺ adduxitq; in chaldeam ad trãs
migrationem in visionẽ in spi
a f significat se non corpore sed spũ de babylõe
in hierusalẽ fuisse translatum.
b f quæ me in spũ duxerat in hierusalem et ola
monstrauerat.
ritu dei. Et sublãta ẽ a me visiõ n
quam videram. Et locutus sum o
f eos. s.
ad transmigrationẽ omnia ver p
ba domini quę ostẽderat mihi.

Capitulum: XII

E T factus est sermo do q
mini ad me dicens: Fi r
li hominis: i medio do
mus exasperantis tu habitas:
qui oculos habent ad videndũ s
a f oculis cordis pertinacia priuatus.
et non vident: ⁊ aures ad audi t
a f non vitio sensuum. vnde: Si cor effetus pec
catum non haberetis.
endum ⁊ non audiunt: quia do
a f captiuitatem sedechie in hoc capitulo si
gnat.
f mus exasperãs est. Tu ergo fili v

tati in aliquo ⁊ ꝙsolati: ⁊ postea ꝑ mardocheũ tẽpo
re assueri: vt habek in libro Hester. a Cõgrega
bo vos de po. tpe cyri q̃ dedit licẽtiã redeũdi in iu
deam. b Et auferẽt oẽs offensiões. i. idolatrias: 4 Reg. 24. 2 Par. 36.
q; post reditũ captiuitatis babylonice nõ legit ille
ppls idolatrasse: nisi aliq; pauci tpe antiochi q̃ ad ꝫ
coegit iudeos. 1. Mach. c Et dabo eis cor
vnũ. s. ad seruiendũ vni deo celi. d Et spm nouũ,
auferẽdo eis voluntatẽ patrũ suor q̃ fuerũt ad idola
triã proni. e Et auferã cor lapideũ. i. durũ ad re
ciplẽdũ disciplinã dñi ⁊ ꝑceptorũ. f Et dabo eis
cor: carneũ. i. teneru ⁊ dispositũ ad recipiendum: vt
ptz. 1. Esdre. eui⁹ doctrinã receꝑerũt valde deuote,
g Quoꝝ aũt cor post offendicula. i. paratũ ad de
um offẽdẽdũ: quale erat cor eoꝝ in bierlm habitan
tiũ: vt ptz ꝑ ꝓdicta. h Horꝝ viã in capite suo po
nã. reddẽdo eis penã debitã. i Et eleuauerunt.
Hic vltimo ponit visiõis hui⁹ relatio. ꝓmittit ẽ re
cessus diuine ꝑtectiõis a bierlm. cũ dr: Et eleuane
rũt cherubin alas suas ad volandũ extra tẽplũ in q̃
erant vt paret ꝑ ꝓdicta. k Et ascẽdit glia dñi de
medio ciuitat⁹ signãs subtractionẽ diuine ꝑtectiõis.
l Secritq; sup mõtẽ. s. oliuaꝝ q̃ vno miliari distat
a bierusalẽ: vt habek Zach. 14. m Et ispũs le. me ait.
visiõe enĩ imaginaria videbat sibi de bierlm in ba
byloniã reduci. n Et sublata est a me visio. i. ra
ptus mẽtis: ⁊ sic vidit se esse cũ senib⁹ sedẽtib⁹ coraꝫ
eo: vt habek. 3. viꝫ. ca. 10 subdit: o Et locut⁹ fuꝫ
ad trãsmigrationẽ. i. ad iudeos trãsmigratos i chal
deã. p Ostẽde mihi ꝺ q̃ ondĕrat mihi. retulit eni
eis visionẽ imaginariã ꝓdictã ⁊ et⁹ itellectũ ⁊ signi
ficationẽ. Ca. XI

Moraliter.

f T Et eleuauit me spirit⁹
ait. Sequit: Hec est lebes ⁊ nos carnes. ⁊ f m sensuꝫ
litteralẽ bierlm dicit hic lebes ⁊ habitatores ei⁹ car
nes. Per bierlm aũt que pacifica interꝑtat religio
delignat: in qua debet esse pax ⁊ trãquillitas a tumul
tu seculariũ negociorũ: ⁊ bene dicit lebes. nã in leba
tis coquebant carnes hostiarũ pacificarũ quarum
adeps offerebat sup altare holocausti in odorẽ sua
uitatis. ⁊ sic i religiõe carnales affect⁹ peccoq; debẽt
charitatis igne. ita q̃ deuotio mentis q̃ q adipẽ sig
nat⁹ coraꝫ dño acceptet: ⁊ q̃s in religionib⁹ specialiꝫ
mendicantiũ aliqui sollicite sunt iuuenes adducere
ad suã religionẽ; q tñ sũt mali religiosi: ꝑter q̃ in
ducti ꝑficiũt aliq̃s vbi inductores deficiũt. ꝛõ dicit
talib⁹ inductoribus q̃s sequik: b Plurimos oc
cidistis in hac vrbe. i. in hac religiõe vbi ꝑficientes
mortui sũt mũdo ⁊ occisi ꝫ vitã carnalẽ. de quibus
subdit: d Ideo dr Hi sunt carnes. s. deo cete charitatis
igne ⁊ nõ vos q̃ male viuitis in religiõe. e Et b
est lebes. s. ipsis ⁊ nõ vobis: eo q̃ i religiõe decoquũ
tur igne charitatis ⁊ nõ vos q̃ in ea carnaliter viuit.
quoꝝ pena subdit cũ dicit: f Et educã vos. s.
de religione p montẽ. h Et gladiũ inducã super
vos. i. sententiã terribilem vos ab electis diuidẽtes
⁊ Daboq; vos in manu hostiũ. i. demonũ: vt subꝛ
lecti sitis eis in pena sicut vinctes subiecti fuistis ei
in culpa. i Propterea loquere. Hec dicit domi
nus deus cõgregabo vos de ppls ⁊c. hic f m sensuꝫ
litteralẽ dñi ꝑ Ezechielẽ ꝙsolat eos q̃ de cõsilio Hie
remie trãsmigrauerũt ipsis bona ꝓmittẽdo. cõmina
tur etiã mala illis q̃ nõ trãsmigrauerãt: ⁊ trãsmigra
tos deridebãt. Per b aũt moraliter signat q̃ illi q̃ cõ
silio ꝑi dimittũt tp alia religionẽ intrãtes deuote:
ibiq; vinctes scrẽt: cõsolationẽ recipiãt a dño gr̃e i ꝑ
senti ⁊ glie in futuro, illi vo q̃ deridẽt eos ⁊ reputãt
fatuos graviter a dño punient. Ca. XII
a T Fact⁹ est. Hic ꝙr describit punitio ꝓna
pum. ⁊ diuidit in duas ꝑtes. s. ꝓncipaliter ici
dentaliter. Secũa ibi: Et fact⁹ ẽ. Primum aũt fit
sub parabola facti. ⁊ tõ ꝓmo parabola ꝓit. Secõ ex
ponit ibi: Et fac. ẽ. Parabola vo fcti ẽ q̃ fit aliq̃d
ad signãdũ aliꝫ factũ: siẽ pabola vbi q̃ ꝑ vnũ ver
bũ intelligit aliꝫ. ꝓmo q̃ dr: c Fili hois ⁊c. q; ples
coꝝ nolebãt credere vbis Hieremie de destructione
bierlm futura. g Qui o. hũt. s. carnis. t Et nõ
vi. i. nõ intelligũt oculi mẽt⁹. v Tu q̃ fi. ho. f. t. vt
ꝑ sensibi

& ad E T trãsmigra.
Ad ĩam sedechiã
captã a babylõijs
atq; chaldeis: et
Hieremias ꝙbe
ta ⁊ regiꝫ narrat
historia: ⁊ ductum
ꝺ loco in locũ. de
bierlm. s. in baby
lonẽ: ⁊ cetera que
Ezechiel in sequẽti
bus dicit. c Die
ro. Qui volunt ꝑ
sedechiã ꝛpm ĩtel
ligi. vasa captiui
tatis humanũ cor
pus accipiunt: ⁊
per fossiꝫ parietẽ
quia inferni clau
stra perfregit: et re
surgens solis cre
dentibus apparu
it: portat⁹ in bume
ris q̃s cũ angelic⁹
potestatib⁹ in celũ
ascẽdit: ab sedẽt⁹
egredit et velat fa
ciẽ nel carne mor
tali videat diuini
tatis nos videt terrã
ne eius oculis illu
stret q̃ et⁹ aspectũ
non mereat. Oculi
eni ꝺñi sup iustos.
hec aũt oia fecit vt
p similitudinẽ ho
minis dura israel
corda ad fidẽ con
uerteret. In pontẽ
tum quoq; datur.
vñ: Ecce ꝺ ponit⁹ ẽ
in ruinã ⁊ in reſur
rectionẽ mul. ⁊c.
d Perfode ti. p.
Hocte eni sedechi
as suffosso muro
fugit ad ĩserta ioꝛ
danis: ibiq; com
ꝑhensus est a ba
bylonijs ⁊ ductꝰ ẽ
reblatam: ⁊ ibi filij
sui trucidati sunt
coram eo. Illud
autem notandum
q̃ eodẽ tpe Hiere
mias ꝑcabat i
hierusalem: ⁊ Eze
chiel in babylõe:
⁊ illi⁹ ꝙbeta mit
tebatur ad capti
uos: et huius ad
eos qui habitabãt
i hierusalẽ: vt vni
us in diuersis re
gionibus dei ꝓ
uidẽtia ꝑbaretur:
et intelligerent au
dientes que popu
lo accidũt nõ ido
lonum potestate: ꝙ
ꝺñi fieri iussione.
e Et extendã re.
Eum enim qui nõ
nouerat. p. p nob
p. f. ⁊ alibi. Spũs
vultus nr̃i christ⁹
dominus captus
est in. p. nostris.

D Perfo

a ſ vt imaginib⁹ nõ solũ audiru sed et visu oculoꝝ captiuitatẽ cognoscãt
hominis fac tibi vasa trãsmigratiõis: ⁊ trãsmigra a
a ſ de celestibus ad terrena. b
bis per diẽ coraꝫ eis. Trãsmigrabis aũt de lõco
tuo ad locũ alterũ in ꝓspectu eoꝝ: si forte aspiciãt:
a ſ facere iubetur in figura q̃ sedechias facit re ipsa. b ſ carnal. s.
q: domus exasperãs est. Et efferes foras vasa tua c
quasi vasa trãsmigrantis p diẽ in ꝓspectu eoꝝ.
ſ bis geſtio. ſ vel groderis.
Tu aũt egredieris vespere coram eis sicut egredit b
migrans: ante oculos eoꝝ. Perfode tibi parietẽ c
a ſ sarcinulas. i. q̃ in solatiũ fugientes portare solẽt. ſ xxx. portabis.
⁊ egredieris p eũ in ꝓspectu eoꝝ. In humeri⁹ põ f
a ſ ne a quoq; videaris. b ſ vel in cecitatis signũ: cecas⁹ ei est a nabucho
donosor velut cognoscat ꝙmaioꝛi cura seruet.
taberis: in cãligine effereris. Faciẽ tuã velabis et
a ſ ecc⁹ eni in babylonẽ ducꝰ ẽ et nõ vidit ea. b ſ in figura eni ꝓcedit⁹
nõ videbis terrã: q; ꝓtentũ dedi te domui israꝫ. g
rũ ꝙphetarũ dicta q̃ facta. ſ scz.
Feci ergo sicut ꝑceperat mihi dñs. Vasa mea ꝓtu b
li quasi vasa trãsmigrãtis p diez: et vespe perfodi
mihi parietẽ manu ⁊ in caligine egressus sum: ⁊ i
humeris portaꝝ in cõspectu eoꝝ. Et fact⁹ est ser i
mo dñi ad me mane dicẽs: Fili hominis: nũquid k
ſ scz. ſ vulcedine meã.
nõ dixerũt ad te dom⁹ israꝫ: dom⁹ exasperãs: quid l
ſ hoc. ſ non homo. a ſ ꝛpm. ſ sedechiã.
tu facis? Dic ad eos: hec dicit dñs de⁹: Sup ducẽ m
ſ quod sustineo. ſ est n
onus istud q̃ est in hierusalẽ: ⁊ super omnẽ domũ o
a ſ id est que futura sunt vobis ꝓtestãdo.
israel que est in medio eoꝝ. Dic. Egõ portẽtũ ve
a ſ duci er suis. b ſ q;. ſ christus quoq; ⁊ sui captiui i hoc.
strũ. Quomodo feci: sic fiẽt illis. In trãsmigratio
ſ babyloniam. a ſ vel iumentoꝝ vel comitũ suoꝝ. ſ angeloꝝ.
nẽ i ⁊ captiuitatẽ ibũt: ⁊ dux q̃ ẽ i medio eoꝝ i hũ †
a ſ in celum. b ſ ignotus incredulis. c ſ medius inimicitiarũ p. soluẽtes.
d ſ socij eius.
meris põ: tabit: in cãligine egrediẽt. Parietẽ ꝑfo ꝛ†
a ſ christi. b ſ vel inuocavel cecitatis velamine.
dient vt educant eũ: faciẽs eius operiet vt nõ vi q†
a ſ iudeoꝝ. sup corda eni eorũ velamen positum est ſ babyloñ. b ſ cõ
cedente dño ⁊ dispensante captus est.
deat oculo terrã⁺ Et extendã rete meum super eũ: r†
a ſ mea est potestas non hostium. b ſ confusionem. s. mundi.
et capietur in sagena mea: et adducã eũ i bãbylo s†
a ſ qui interpretatur quasi demonia: vt demonib⁹ manciparos retraheret ad
salutem ita captiuam duceret captiuitatem. b ſ suo visu indignã. ſ ecc⁹
factus. c ſ vt omnes sua morte viuificet.
nem in terrã chãldeoꝝ: et ipsam nõ videbit: ibi t
a ſ apostolos et apostolicos viros. b ſ s. ſ coadiutores. s.
q̃ morietꝰ ⁊ õnes qui circa eũ sũt. Prẽsidiũ eius ꝛ†
a ſ in omnem terrã. s. s. e. b ſ exã.
et agmina eius dispergã in õmnẽ ventũ: ⁊ gladiũ ꝛ†
a ſ manib⁹ hostiũ b ſ vt varijs coronent martyrijs. c ſ sic randem.
d ſ vel ipsi vel per eos conuerſi. e ſ non alios. a ſ cuius voluntate hẽt ola
euagiãbo post eos. Et sciẽt quia egõ dñs⁹ qñ
a ſ vt fructũ afferãt ⁊ fructus eoꝝ maneant.
dispersero illos in gentibus: et dissemiãuero eos
a ſ ramen. b ſ sicut Johannem apostolum. c ſ liberatos.
in terris: et relinquam ex eis viros paucos a gla ꝛ†
a ſ reliqui. b ſ sermone vel exemplo. c ſ pro quibus ranea sustinue
runt.
dio et fame et pestilentia: vt narrent omnia scele b
a ſ iudeorum et gentium ad quas in. b ſ rũe.
ra eoꝝ in gentibus ad quas ingredientur: et sci c
ent quia ego dominꝰ. Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me d

Nico.de lyra

per sensibile factum manuducantur
ad intelligendum.
a Vasa trãs. i. instrumẽta trãsmigrã
tibus apta: sicut baculũ peregrinis.
b Et trãsmigrab ꝺ diẽ, vt sic videãt
te trãsire de loco tuo ad aliũ.
c Et efferes foras vasa tua. repeti
tio est eiusdẽ sentẽtie ad maiorẽ affer
tionẽ. d Tu aũt egredieris ves
pere ⁊c. p hoc ei designabat fuga se
dechie ⁊ bellaroꝝ ei⁹ de hierusalẽ in
ciuitatis captione. Ante oculos co
rũ. e Perfode tibi parietẽ ⁊c. p
hoc eni designabat q̃ exierũt p locũ
absconditũ ⁊ p viã subterraneaꝫ: vt
dicit⁹ Hiere. xxxix. 4. iii. Reg. vl
ti. f In humeris portaberis ⁊c.
p hoc designat excecatio sedechie q̃
evoculat⁹ fuit: ⁊ sic nõ poterat fcede
re nisi appodiãdo se sup humeꝝ du
centis. ⁊ ad idez facit quod subdit:
Faciẽ tuã velabis ⁊c. ⁊ subdit causa:
g Quia portentum dedi te. i. sig
nũ futuri mali sedechie. p. sequẽte po
nitur obedientia ꝙphete. cũ dicit:
h Feci ergo sicut ꝑceperat mihi: et
patet littera ex dictis. i Et fact⁹
est. Dic ꝙr exponit parabola dicta
eo modo quo iã dictũ est ꝙtũ ad sen
tentiã: aliqua tamẽ addunt q̃ expo
nentur. k Nũquid nõ dixerũt. q.
ita aũt fuerit a te. l Quid tu fa
cis. i. quid signat hoc factũ tuũ.
m Dic ad eos. huius facti intelle
ctum. n Sup ducẽ onus istud,
id est sup sedechiã. o Et sup om
nẽ domũ israel ⁊c. qz capta ciuitate
duce nõ poterat populo bene esse. ce
tera patent vsq; ibi: p Idarietes
pfodient. qz in troitus vie subterra
nee erat obturat⁹, vel qz inter illũ in
troitum ⁊ regẽ erat mur⁹ quẽ opor
rebat perforari anteq; possent illam
viam subterrancam ingredi.
q Facies eius operiet ⁊c. per quod
designatur excecatio sedechie, vel qz
quando fuit captus a chaldeis vela
uerunt oculos ei⁹ sicut solet fieri ho
minibus morte dignis. r Et ex
tendã rete meũ sup eũ ⁊c. id est exer
citũ chaldeoꝝ q̃ insequens cepit eũ.
s Et adducã eũ i babylonẽ. vinc
tũ et captiuum. t Et ipsam non vi
debit. quia ante fuerat excecat⁹. iiij.
Reg. vlti. v Ibiq; morietur. ta
men fuit honorifice sepultus: vt ha
betur Hiere. xxxiij. x Et omnes q̃
circa eũ sunt. principes⁊ bellatores.
y Dispergã. qz ꝑ maiori ꝑte fuge
runt eum relinquẽtes. z Et gla
diũ euaginabo post eos. hoc dicitur
ꝑter Johannã filiũ charee: ⁊ alios
qui fugerunt in egyptum contra cõ
silium Hiere. vt habek Hiere. xliij. Et
ibi fuerũt occisi ꝑ chaldeos q̃ ceperũt
egyptũ. a Relinquã ex eis viros
paucos ⁊c. hoc dicit ꝑter illos qui
in vita fuerũt reseruati ⁊ in chaldeã
ducti. b Ut narrent omnia scele
ra eoꝝ. facto et verbo. ex eorum ci
miseria apparebat q̃ deũ sunum offẽ
derant: et multi eoꝝ penitentia duc
ti hoc idem ꝙbo fatebãtur.
c Et scient quia ego dominus ꝑ ex
perientiam mee potestatis ⁊ vindic
te. d Et factus est. Hec est pars i
cidentalis in qua post miseriã regis
et principũ: huius occasione ponit

Pericul̃osum ꝙ dem ē regis impij capmitatē ⁊ necē sacrāmēto ꝑhibere parare. a Panē suū in so. Hieron. Post principem ⁊ socios ei⁹ venit ad populū. Dicit autē ad habitatores hierm ꝙ in malo obsidionis panē suum comedāt i egestate ⁊ angustia: ⁊ aquā nō in abūdātia sed in tormēto ⁊ tribulatione bibant. b Ideo ꝓpter iniquitatē. vī. s. principū q̄ capiendi sūt ⁊ trādi babylonijs. vel nostra duricia cor monē dei ꝓdimus q Et sciēt ꝙ ego. vt cognoscat dē offensius: qō qui dē in ꝓsentiōis tē poze videre possumus. d Et factus est. s. Supra. ꝓphetauerat contra ꝓcipē. deinde cōtra populū. Sed multitudo nō credens: tritū assumebat ꝓuerbiū. s. in longū differet cōminatio prophetarum: ideo factus ē ad eum sermo domini. e In lōgum dies. vsq; hodie vulgus incredulum: et dura corda mortalium prophetiā dei non recipiunt: sed omnia que ꝓphete cōminant ⁊ que euāgelia i aliud tps estimāt differendū. Manifesta pstringimus vt in obscurio immozemur.

Ca. XIII

Et factus ē. Ad ꝓphetas israel. Idioma scripture vnūquēq; ꝙ variciatōis suē ⁊ sermonis ꝓbaz vocat. vnde dicū tur ꝓphete baal: ⁊ idoloꝝ ⁊ ꝓphete confusionis: et Paulus dixit: q̄ dā ꝓpius eorum ꝓpheta: Cretēses semper mendaces ē. ⁊ Ose. Sicut ꝓphera insanientes. In ecclesia ꝓphete bōi. apostoli et apostolici viri. Pseudo prophete hereticī.

Et nihil videt. vnd ꝓphete dicunt videt tel. vñ ꝺr: visio Estier Abdie illud: Leua te oculos vros ⁊ videte. ⁊ alibi: Reuela oculos meos: ⁊ cmi. de ie. tua. b Quasi vulpes. Hiero. de q̄bus ꝺr: Capite vob vulpes pullas q̄ d. v. ⁊ alibi: Partes terre vulpium erunt. Quasi vulpes heretici. vñ: Vulpes foueas habēt: filius aūt hois non habet vbi recliner ca. su. c Nō ascēdistis ex aduso. sicut aarō q̄ ignē ꝓphn isrl de uozāuit: ꝙsi murus ꝓmo medius prohibuit. Hiere. q̄s dicitur: Rē occurrat domio: neq; stet ꝓtra irā domini ozationis. s. ꝙseuerā tia. Domini ei sententia sanctorum peccāb⁹ frangitur. vñ de mo ꝙsi dicitur: Dimitte me et delebo populū istum. d Propterea hēc dīt domi. Hiero. hec omnia de heretic̄ dicē possim⁹: omnia enī coz figmēta ira dei soluuntur. e Et tu fili hominis. Supra ad pseudo ꝓphetas. nūc ad pseudo ꝓphetissas iubetur prophetare ⁊ retrituscp eīs sexus et veri ⁊ falsi ꝓphete fiusse leguntur. f Pone faciem tuam contra filiaſ populi tui. Xer. ob firma facīē tuam. Cui simile Ezech. Ultimo dominī super faciem mala. ⁊ alibi: Sic pereāt peccatores a facie dei.

Contra

a ſ non dei. b ſ q̄ solē iusticie ꝙdiderunt. ſ veri. c ſ domestica ꝙ aubus insidiantes.

ſūū: et nibil vident. Quasi vulpes in deserti ꝓphetę tuę isrl erāt. Nō ascēdistī ex aduerso: neq; opposuistis murū ꝓ domo isrl. a ſ pbus dimicantes et dei seruum resistentes.

Job. 4.c

Ps. 112.

Can. 2.b

Ps. 62.

Dan. 8.c

Hiere. 11.c

Ps. 38.

Ps. 67.

vt stāret in ꝓlio in die dñi. Vident vana et diuināt mēdaciū dicētes: ait dñs: cū dominꝰ nō miserit eos: ⁊ pseuerauerit ꝓfirmare sermonē. Nunqd nō visionē cassā vidistī et diuinationē mēdacē locuti estis: Et dixistis ait dñs cū ego nō fū locut⁹. Propterea hec dicit dñs deus: Quia locuti estī vana ⁊ vidistis mēdaciū: ideo ecce ego ad vos ait dominꝰ deus: ⁊ erit manus mea sup ꝓphas q̄ vidēt vana ⁊ diuināt mendaciū: In cōcilio populi mei nō erūt: ⁊ in scriptūra domꝰ isrl nō scribent: nec i terra israel igredient: et sciētis q: ego sū dñs. Et cōplebo idignationē meā i pariete: ⁊ in his q̄ liniunt eū absq; tēperamento: dicamq; vobis: Non est pariens: et non sunt qui liniunt eum. Prophetę israel qui prophetant ad hierusalem ⁊ vident ei visionem pacis: et nōn est pax ait dñs deus. Et tu fili hominis pone faciē tuā

a ſ vt iram meam significes

a Quasi vulpes in deser. ⁊c. Est aūt vulpes astuta dolosū intēdēs deceptiōi auiū. sic isti ꝓphete ītendebāt ad deceptionē simplicīū. ideo arguit eos dicens: b Nōne ascendistis ex aduerso. pcā ipīi arguēdo. c Neq; opposuistis murū. ꝙ pcōib⁹ ꝛeuēter oādo. d Ut staret in ꝓ. pcussionē dñi vīs meritis auertēdo. e Videt vana. murat lōquēdi modū de ꝛsa ꝓte ad terrā. f Dicētes ait dñs. vt in mō loquēdi cōformarēt se veris ꝓphet̄ ad facil⁹ decipiendū. g Et pseuerauerūt ꝛfirmare idem pluries ⁊ ꝓlix⁹ dicēdo: repetēdo: vel victis suū falso inramēto firmādo: h Nūqd nō visionem cassam vidistī. quasi dicat sic. i Propterea. Hic ꝛfir pōit pena: ⁊ primo sic ꝓphetantium. secundo eis credentium. ibi: Et ipse. Circa primū dicitur: Propterea. i. ꝓpter mēdacia ꝓphetica. k Ecce ego ad vos. s. puniēdos. l Et erit manꝰ mea. id est vindicte mee potētia. m Sup. ꝓphas. ſcz falsos. n In cōcilio ppli mei ⁊c. in cetu reuertētiū de babylone. s. in ꝙsnis suis nec in filijſ ab eis ꝓcreatis. o Et in scriptura domꝰ israel nō scribent: redeūtes enī de babylone habuerūt genealogias suas descriptas: vr sic singuli redirēt ad hereditates patrū suoꝝ: vt habet. ī. Esdre. p Nec terra israel ingredientur. cum reuertentibus de babylone: iste exponitur hec littera cōmuniter: sed q: redeuntes de babylone in iudeam fuerunt in magna afflictione et seruitute. ideo bonum redeuntiū non videtur fuisse tantū ꝙ illius boni primatio et ser sufficiens istorum falsorum ꝓphetarū punitio. ideo videtur mihi ꝙ sic debet intelligi saltem principaliter. In concilio populi mei non erunt. i. in sōcietate supernorum ciuium. Et in scriptura domus israel non scribentur: id est in libro vitē in quo scribuntur electi: nec in terram israel ingredientur: id est in terram viuentium. per quam intelligit celestē habitatio vbi mors locum non habet.

q Dicentes pax pax et nōn est pax. sic enim dicebant populo ꝙ nullo modo habebant dubitare de aduentu regis babylonis super eum. quod tamen erat falsum. r Et ipse. Hic consequenter ponit pena credentium falsis prophetis, cum dicitur: Et ipse ſcz populus meus. s Ædificabat parietē. id est hierusalem. vt dicit Rabi Salomon: in qua populus edificabat ita secure ac si deberet ibi semper manere. t Illi autem. scilicet prophete falsi. v Liniebant eum luto absq; paleis. id ē verbis adulatoriis populo applaudebant. Aliter exponitur vt per parietem intelligatur congeries peccatorum: et maxime in cultu idoloꝝ in quo falsi ꝓphete suis adolationibus nutriebant populum. ⁊ ideo denunciatur casus edificij huius. cū dicitur: x Erit enim imber inundans. id est exercitꝰ chaldeorum abundans in belleratoribus viris. sicut imber in guttis. y Et dabo lapides pergrandes. id est exercitus principes.

z Desuper irruentes. id est fortiter incitantes cū nēos suos ad destructionem murorum.

a Et ventum procelle dissipantem. id est nabuchodonosoꝛ regem. b Siquidem ecce ceciderit paries. id est hierusalem et altaria idolorum ibi edificata. c Nunquid non dicetur vobis. improperādo: d Ubi est litura quaꝝ liniistis: quasi diceret apparet falsitas in adulationibus vestris.

e Et erūpere faciam spiritum tempestatum in idignatione mea. id est nabuchodonosoꝛ quem primus vocauit ventum procelle. ⁊ patent cetera ex dictis. est enim repetitio eiusdem sentētie ad maiorē assertionem vsq; ibi: f Et reuelabit fūda. eius. chaldei enim minauerunt muros hierusalē in aliquibus locis: vt sic facerent eos ruere. g Et cōplebo indignationē meam. i. effectus vindicte mee. h In pariete ⁊c. et patet ex dictis sentētia.

i Et tu. Hic cōsequenter ꝓpheta contra falsas ꝓphetissas. ⁊ diuiditur in duas. quia primo ponitur earum culpa. secūdo pena. ibi: Propter hoc.

Circa primū dicit: k Fili hominis pone faciē tuam. ostendendo diuinam indignationem.

B a ¶ Cõtra filias populi tui q̃ ꝓphe
tant de corde suo: ⁊ vaticinare
sup eas ⁊ dic: Hec dicit dñs de
a ℔ suauẽ adulationẽ. ℔ metaphora. ℔ sicut epicur' iouinianus ⁊ eunomius: quoꝝ vox ẽ Ḥoc ꝺeꝺucem⁹ ⁊ biḥam⁹ eras em̃ morientur.
ust ¶ Qꝛ q̃ ꝓsumũt pꝛiuillos sub c
℔ requiẽ. i. pꝛolliceres.
oi cubito man⁹: ⁊ faciũt cerui
calia ꝓ capite vniuſę ętat⁹ ad d
capiẽdas alas. Et cũ caperẽt e
alas ꝓpꝛi mei viuificabãt alas
a ℔ pꝛsuaderes amare voluptatẽ.
eorũ: ⁊ violabãt me ad pꝛpꝛium f
a ℔ quo bruta animalia vescunt.
meũ ꝓpꝛ pugillũ hꝛdei ⁊ frag gt
a ℔ mactruas diceres: si non darur quippiaꝫ in ore eorum.
men panis: vt interficerẽt ani h
℔ voce.
mas quę nõ moꝛiunt: ⁊ viuifi
℔ in re.
carent animas quę nõ viuunt:
mẽtiẽres ꝓpꝛo meo credẽti mẽ
℔ destruendum.
dacijs. Propter hoc dicit dꝰ/ i
minus deus: Ecce ego ad pul k
uillos vestros quib⁹ vos capi l
a ℔ liberas.
tis alas volantes: et dirũpaz m n
a ℔ pulluillos scz non ꝓphetissas. Nolo enim mortem peccatoꝛis.
eos de brachijs vestrꝭ: ⁊ dimit
℔ liberas.
tam animas quas vos capitꝭ
℔ libera s.
animas ad volandum: ⁊ dirũ
a ℔ quibus deceptorum capita velabant et vir debeat ructata facie gloꝛiam domini contemplari.
pam ceruicalia vestra: et libe/
rabo populum meum de ma/
nu vestra: neq; erunt vltra in
℔ id est predam.
manib⁹ vestris ad pꝛedandũ:
℔ tunc.
et scietis quia ego dominus. o
℔ fallo timoꝛe.
Pꝛo eo q̃ merere feciſtꝭ coꝛ iu/ p
a ℔ cui imposuistis timoꝛem.
sti mendaciter: quem ego non cõtristaui: et q
℔ penitens.
℔ fallis ꝓmissionibus.
confortastis manus impij vt non reuerte/ a
a ℔ visiones falsas
retur a via sua mala et viueret: pꝛopterea vã b

℔ non enim voco pꝛophetas. de quibus non est augurium in iacob neq; diuinatio in israel.

na non videbitis: et diuinationes non diui/
℔ sic.
nabitis amplius: et eruam populum meũ de
℔ in ipso opere. ℔ qui ꝑditos liberaui.
manu vestra et scietis quia ego dominus.

¶ Capitulum: XIIII

℔ post hec. a ℔ nõ omnes: ne omnes videantur errare.
A ¶ Et venerunt ad me viri de senioꝛum israꝫ: x
a ℔ vt indicarent quare venissent.

b ℔ non est eni natura homis ẽiã scri cordis arcana cognoscere. vñ de solo dicit saluatoꝛ: Videꝫ aũt cogitationes eoꝝm.

et sederunt cõram me. Et factus est sermo dñi †

a Cõtra filias. i. falsas ꝓphetissas. b ¶ Que ꝓphetant de cor
de suo: et nõ spũ diuino. c ¶ Vę q̃ ꝓsumũt pulluillos ⁊c. hoc du
pliciter exponiꝫ. vno mõ vt ꝙ pulluillos ⁊ ceruicalia intelligant
ꝓba adulatoꝛia ⁊ mẽdacia: q̃ dicebãt iste mulieres mal homi/
ibus ⁊ idolatris, alio mõ intelligẽdo pulluillos ⁊ ceruicalia ad lu
bus ⁊ idolatꝛis, ꝓpteꝛea veri nõ solũ ꝓphetabãt verbis ꝫ etiã factis ⁊ fe
rẽ. ꝓphetaeni veri nõ solũ ꝓphetabãt verbis ꝫ etiã factis ⁊ fe
sibilib⁹ signis: ꝫ sic Hieremias posuit catenas i collo suo ad signã
dũ captiuitatẽ futuꝛã. Hiere. xxvij. Et eodẽ mõ, ꝓphete falsi faci
ebãt eos imitãres. sicut sed ecchias fecẽ sibi cornua ferrea. iij. Reg.
xxij. Et eodẽ modo ꝓphetisse false faciebãt pulluillos ⁊ ceruica
lia: faciẽtes holes accũbere sup ea dicẽtes: Sic potestis dormire
securi et quiete nõ timẽtes in aliquo de aduẽtu ehaldeoꝝ.
d ¶ Sub capite vniuerse etat⁹. i. hominũ eniusliber etatis.
e ¶ Ad capiẽdas alas. i. decipiẽdas suis mẽdaciꝫ. f ¶ Et vio
labã me ad pplm meũ. i. cogebãt me ad puniẽdũ ipm: nec est in
telligendũ q̃ violẽtia sen coactio cadat in deo: ꝫ b dicit ad deno
randũ q̃ nõ vult p se malũ pene ꝫ q̃ accidẽs. s. ꝓpt ordinẽ stue iu
stitie: cũ et ꝓpriũ sit misereri ⁊ pcere. g ¶ Propt pugillũ hoꝛ/
dei. i. ꝓpt vilẽ questũ talia faciebãt. h ¶ Et interficerẽt alas q̃
nõ moꝛiunt. iustis eni viuẽtib⁹ in dño nihil eis ꝓdestb⁹ ꝓphetã
bãt mortẽ ⁊ infoꝛtunia. ⁊ iniustis q̃ ꝓ petiũ sunt moꝛtui, ꝓphetã
bant vitã ⁊ ꝓspera, ꝓpter coꝛ dona. i ¶ Propter ꝫ. ꝫ dic ponit
eaꝛ pena. cũ dicit: k ¶ Ecce ego ad pul. vel. i. ad facta vꝛa puni
enda. l ¶ Quib⁹ vos capitis. i. decipitis. m ¶ Animas volã
tes. i. homies qui deberẽt eleuari ad cognitionẽ diuinoꝝ. ⁊ loqꝫ
de eis ad modũ volantiũ q̃ attrẽdẽtia ad instrumẽta aucupis. in
quib⁹ sũt aliqua attrabẽtia: vt grana ⁊ hmõi. illic delectãtuꝛ ⁊ ca
ꝓiuntuꝛ retibus suis. sic isti attendentes ad verba ꝓphetissaꝝ
decipiebantuꝛ ab eis. n ¶ Et dirũpam eos de brachijs vestrꝭ.
id est taliter puniam vos q̃ nõ poteritis talia facere nec populũ
meũ decipere. o ¶ Et scietis quia ego dñs, per experientiã mee
vindicte. p ¶ Pꝛo eo q̃ merere feciſtis coꝛ iusti. Quum in vob
fuit infoꝛtunia sibi ꝓpetando. q ¶ Que ego nõ contristaui.
id est non disposui inferre talia sibi. r ¶ Et confortastis man⁹
impij, ꝓphetando sibi bona. s ¶ Ut nõ reuerteꝛetuꝛ a via sua
mala, per hoc enim nutriebat in malo suo. t ¶ Et viueꝛet. ſ. si a
peccatis suis penitꝛet. v ¶ Propterea vana nõ videbitis, q̃
auferã vos de vita ꝓsti: ita q̃ ꝓpter meũ decipere nõ poteritis,

r ¶ Et factꝰ est sermo do Ca. XIII
mini ad me dicens ⁊c. Secõm sensuꝫ lit
teralẽ ezechiel in hoc ca. ꝓphetat contra ꝓphetie falsitatẽ. ⁊ pꝛi
mo q̃ritur ad homines ꝓphetantes. p quos signanꝫ falsi predica
toꝛes. de quibus subdit: s ¶ Et dices ꝓphetantibus de corde
uo. id est ꝓdicantib⁹ nõ ex scripture sacre sentẽtiã sed magis ex
uã fictiones ꝓpter questũ tẽpoꝛalem. ideo subdit: t ¶ Videt
vana ⁊c. ex suas fantasias quas asseruntuꝛ reuelationes diuinas.
u ¶ Dicentes ait dñs: vt magis eis credatuꝛ. x ¶ Cũ dñs nõ mi
serit eos. sed ipsi se ingerunt sine ꝙpioꝛis auctoꝛitate deciptẽdo
simplices in occultis. ⁊ subdit coꝛ pena. cũ dicit: y ¶ In conci
lio ꝓpꝛi mei nõ erunt. id est ꝓgregatione sanctoꝝ: sed magis i cõ
gregatione dãnatoꝝ. ideo sequitur: z ¶ Et in scriptura po
puli mei non scribentur: id est in libro vite in quo scribunt electi.
a ¶ Et ipse edificabat parietem. Hic consequenter ꝓponitur con
tra credentes falsis ꝓphetis. per quos signanꝫ credentes ꝓdicta
toꝝ ꝓphetis. de quibus dicitur: Ipse edificabat parietẽ. id
est malã doctrinã. ⁊ ponitur hic singulare pro plurali. sicut Ero.
viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. b ¶ Illi au
tem linebant eum. ſ. parietem male doctrinc. hoc enim faciũt al
sẽtientes et applaudẽtes. c ¶ Luto abiẽs paleis ⁊c. quia sic pa
ries linitus into abiẽs paleis non est stabilis. sic nec doctrina ca
rens fulcimento veritatis. ideo subdit pena cum dicit:

d ¶ Propterea hec dicit dominus deus erumpere faciam spirꝭ
tum tempestatum ⁊c. id est demonium ad punitionem falsi predi
catoꝛis et suoꝝ discipulomm. e ¶ Et tu fili hominis. Hic ꝓ
phetat Ezechiel contra falsas ꝓphetissas ꝑ quas signanꝫ mulie
res sortilege ⁊ diuinatrices q̃ ꝑ talia decipiũt simplices ⁊ aliqñ
pro modico questu. ideo subditur: g ¶ Propter pugillũ hoꝛ
dei ⁊c. vt interficiant animas ⁊c. rales eni vetule aliquãdo fingũt
q̃ de nocte vadũt cũ animabus defunctoꝝ. ⁊ illis qui dant eis ali
quid dicunt, ꝙspera de animab⁹ parentũ suoꝝ ⁊ alijs aduersa.

¶ Et venerunt ad me viri seni. israꝫ. Supra de Ca. XIIII
scripta est hieroſolymitarũ vastatio: hic ponitur transmi
gratoꝝ ꝙsolatio. ⁊ diuiditur in duas partes. q̃ primo
ponitur vtilis monitio: et secũdo subditur ipsa cõsolatio. ibi: Et
factus est. Monitio aũtẽ vtilis fuit: q̃ quesierant diuinũ respon
sum a ꝓphetis sanctis. ⁊ ideo diuidit i tres partes: q̃ primo po
nit impedimenti ostẽsio. secundo subdit eius remotio. ibi: Pro
pterea. tertio falsitatis punitio ibi: Propheta cũ errauerit. ꝑm
pedimentũ aũt

¶ Ca. XIIII
a ℔ In multitudie. id est ℔ q̃ vult q̃ credit audiat. Non enĩ mere/ tur correctiõẽ q̃ ꝫ vi/ endi sed tẽrẽdi alo in terrogat. b ¶ Ut ca/ piat do. israꝫ. Quasi: p/ ora scelera ſ relinquit ideo veritatẽ audire ſ mereñ: sed fraudulen to corde decipiẽdi sũt.
Deut.11.b vnde: Quid me tẽtat hypocryteꝛ. ⁊ alibi:
Iudic.11.c Nec ego dico vobis in qua potestate hec fa. c ¶ Quia hõ hõ ō. Se cũdo hõ homo dicit vt ſterior ⁊ exterioꝛ signi/ ficetuꝛ. Multi eni coꝛ pozalẽ faciẽ habẽtes ꝺi uersarũ bestiarũ assu/ munt imagines. vnꝺ:
Ps.72. Vñe i cuntate tua ima ginẽ coꝝ ad nihilũ re.
Ibi.48. Et hõ cũ i honoꝛe esset nõ intellexit: cõpa. ꝺ iu mẽ. inli. ⁊ ſi. fa. ẽ illis. Ibi nõ sũt boles boles. ſ. sed boles sumẽta. ⁊ in
Deut.13.b i cũgelio: Hemimina viperarũ ⁊c. nõ sũt ho mines homies: ſed ho
Iudic.2.c mici vipe. ⁊ alibi: Sul pes foueas babẽt ⁊ v.
Luc.13.g c.n. ⁊ de Herode: Dici re vulpi illi: nõ sũt ho/ mines homines: ꝫ ho/ mines vulpes. Qui ve/ ro homines boles sũt ſ errauerint: ꝙ ſuppli/ cia coꝛrigunꝭ vt cogno scãt q̃ ipſe sit dñs.
3.Re.22.c d ¶ Ego dñs. d. p. Si cut achab rex israel va dens ad preliũ noluit audire Micheã ꝓphe/ tam pseudo ꝓphetaꝝ ac/ quieſcẽs. dixitq̃ miche as q̃ vidit dñm sedẽtẽ in solio ⁊ exercitus spũs vltro se obtulisse ad de ciptendũ regẽ. Diabo/ lus ẽ ſ stat in ꝙspectu dñi: ⁊ primo in substã/ tia Iob: deinde in coꝛp⁹ eius a dño accipit po/
Num.22. testatem Balaam ario lus a dño mittit vt de/ ciptat balach filium ſe phoꝛ. Hoc aũt totũ di/ citur: ne pseudo ꝓphe tarũ fortitudini repu/ retuꝛ q̃ decipiẽ popu/ lus ⁊ mauult mẽdacijs audire q̃ vitali aurez accomodaꝛeſ ire dei.
Prov.3.a e ¶ Decipiã ꝓ. vñ: De/ inſoꝛes ipe deludet. et
Levi.16.b illũ: Si ambũlauerit ad me quasi ⁊ ego ãbula bo ꝫ eol i furoꝛe pũso:
Ps.17. Et cũ pũso p. f ¶ Et ex tẽdã manum me. Hie/ ro. Man⁹ domini sup terram peccatricem ex tenditur vt virga vel fortitudo panis ꝓtrah

℔ ſ extenta

ad me dicẽs: Fili homis: viri isti po a
a ℔ xx. cogitationes: ſymmach⁹ et theodo. idolum.
suerũt imũdicias suas in coꝛdib⁹ su
a ℔ nihil de pulchris relinquẽs.
is: et scandalũ iniq̃tatis suę stãtuerꝭ b
℔ melioꝛa desperãtes.
ꝓtra faciẽ suã. Nũqd interrogat⁹ ꝛide b
a ℔ qui raliter venit. b ℔ q̃ sex quaeso corde venerit
bo ẽis: Propter ꝫ loqꝛe eis ⁊ dices
a ℔ quasi nõ ex ꝓpria cuam̃ iouisvel trek aucrouras
ad eos: Hec dicit dñs deus. Homo
a ℔ nõ aliaꝝ gentiũ quaꝝ erroꝛ: põt habere veniam.
homo de dõmo israel: q̃ posuerit im
mundicias suas in coꝛde suo et scã/
dalum iniquitatis suę statuerit con
℔ sic. ℔ cũ tali coꝛde.
tra faciem suã: et venerit ad ꝓphetã
interrogãs ꝙ eum me: ego domin⁹ c
a respondebo ei in multitudine ĩmun
℔ id est decipiatur.
diciarũ suarũ vt capiat⁹ dom⁹ israel f
in coꝛde suo quo recesserunt a me i
℔ confidentes.
cunctis idolis suis. Propterea dic g
ad domuz israel: Hec dicit dñs deꝰ.
Conuertimĩ et recedite ab idolis ve b
stris: ⁊ ab vniuersis ꝓaminatiõib⁹
vestris auertite facies vestras. quia i
hõ homo de domo israꝫ ⁊ de ꝓselytꝭ k
q̃cunq; aduena fuerit i israꝫ: si aliena l
tus fuerit a me: ⁊ posuerit idola sua m
in coꝛde suo: et scãdalũ iniquitatis n
suę statuerit cõtra faciẽ suã: ⁊ vene/ o
rit ad ꝓphetam vt interroget ꝙ eum
a ℔ ve austeritate vulꝝ frõtis duritia molliatur.
me: ego dñs rñdebo ei ꝙ me: ⁊ põ/ p
nam faciem meam sup hominẽ illũ: q

a ℔ ve illo qdito alij me dñm esse cognoscant: qui eos dis arcana cognoꝛco.
⁊ faciã eũ in ẽremplũ ⁊ in ꝓuerbiũ: r
et disperdã eũ de medio ꝓpꝛi mei: s
℔ sic. ℔ ꝓbans coꝛda et renes. ℔ pseudo.
et scietis q̃ ego dominus. Et ꝓphe t
ta cũ errauerit et locutus fuerit ver u
a ℔ non alius. ℔ exigentibus peccatis. b ℔ vram.
bũ: ego dñs decepi ꝓphetã illum: ⁊ x
a ℔ ꝓpheram. b ℔ similis peccati pena cõsimilis ve qui interrogat ⁊ qui interrogatur ꝑcet iniquitatem suam.
extendã manum meã sup eũm: ⁊ dẽ a
lebo eum de medio populi mei israꝫ: b
℔ vere q̃.
et portabũt iniquitatẽ suaꝝ. Juxta c
iniquitatem interrogantis: sic iniq̃
℔ occasione eorum.
tas ꝓphetę erit vt nõ erret vltra e
a ℔ qui scz noluit audire verba domini.
domus israel a me: neq; polluat in
℔ diuinationibus huiusmodi.
vniũsis ꝓuaricatiõib⁹ suis: ꝫ sit mihi f
i ꝓpꝛm ⁊ ego sim eis i deũ ait dñs ex s
ercituũ. Et factꝰ ẽ fmo dñi ad me di b

pedimentũ aũt diuini rñii est ipꝝ querere ficticie, vtpote ad tentãdũ ꝓpter curiositatẽ ⁊ nõ ꝓpter vite ꝓpꝛie emendationẽ: ⁊ tales erã de quib⁹ hic dicit: Et vẽ nerũt ad me viri ⁊c. ideo sequit: a ¶ Viri isti po suerũt ĩmũdicias suas in coꝛdib⁹ suis. i. firmiꝫ ꝓ posuerũt ꝓsenerare in eis. b ¶ Et scãdalũ iniq̃ tatis sue. i. iniquitatẽ suã q̃ ꝓbet alijs rudi occa sionẽ. c ¶ Statuerũt ꝓtra faciẽ suã, habẽtes eaꝫ in ingi memoꝛia ad iterandũ eã. d ¶ Nũquid i terrogat⁹ respõdebo eis. q. d. nõ ad votũ suũ: q̃ i digni sunt: eo q̃ non querũt intentiõe recta sed p uersa. cetera patent ex dict⁹ vsq; ibi: e ¶ Ego do minus respon. ei in mul. imm̃ndiciaꝫ suarũ. i. ex demeritũ ĩmũdicie sue. ⁊ illud meritũ ẽ quod sibi non respõdeaꝝ. aliqñ enim ponit⁹ affirmatio ꝓ ne gatione: nisi eũ dicit alteri male peꝛẽri ironice: ego facia qđ petis. vel si respõdeaꝝ ei, respondebik ita obscure q̃ nõ ẽlliget. f ¶ Ut capiaꝫ dom⁹ israel ⁊c. istud vt nõ teneꝛ causalit: q̃ deus nõ poteſt ee sc causa mali culpe: sed cõsecutiue. ad b enĩ q̃ deꝰ nõ rñdet male petenti: vl obscurũ responſũ dat ei: sequit q̃ remanet in eꝛroꝛe suo. g ¶ Propterea Hic consequenter ponitur huius impedimenti re/ motio. eam dicit: h ¶ Convertimĩ et recedite ab idolis vestris. per veram ꝓfectam penitentiã: et sic supple habebitis bonũ et clarũ responſũ.
i ¶ Quia homo. id est quilibet homo. k ¶ De do mo israel. inde natiuus. l ¶ Et de ꝓselytis. i. de gentilibus conuersis ad iudaismũ. m ¶ Si alie/ natus fuerit a me. per idolatriã. n ¶ Et posuerit idola sua in coꝛde suo. firmiter ꝓponẽs ea colere. o ¶ Et venerit ad ꝓphetam. scz verum. p ¶ Egõ dñs respondebo ei per me. ⁊ non per ꝓpheram. et ista responſio erit sue iniquitatis punitio. ideo sub ditur: q ¶ Et ponam faciem meã sup hominem illũ ad peccata sua ꝙjudicandũ ⁊ puniendũ. ideo sequit: r ¶ Et faciam eum in ẽxemplũ. i. terroꝛis videntibus eius punitionẽ. s ¶ Et in prouerbi/ um. ita q̃ in maledictione alicui⁹ dicet cõmunit⁹ sic factat tibi dñs sicut illi. t ¶ Et ꝓphetã. Hic cõ sequenter ponitur false ꝓphetie punitio. tã ex pte interrogantis q̃m ex parte respondentis. cũ dicit: Et ꝓpheta. i. falsus. v ¶ Cum errauerit. a spiri/ tu maligno ex suo demerito deceptus. x ¶ Et lo cutus fuerit verbũ. i. falsũ. y ¶ Ego dñs decepi, ꝓpheram illum. id est decipi permisi. z ¶ Et extẽ dam manum meam. id est virtutem meã.
a ¶ Sup illum. ad iꝑm puniendũ. ideo subdit: b ¶ Et delebo eum. in persona ꝓpria et posterita te sua. c ¶ Et portabũt iniq̃. suã. s. ꝓphetꝛ ⁊ inꝛ rogans ipsum. ideo subdit: d ¶ Juxta iniquita tẽ interrogan. ⁊c. i. iniquitas vtriusq; punietur: grauius tamẽ iniãtas, ꝓphete q̃ maioꝛ est.
e ¶ Ut nõ erret vltra ⁊c. q̃ talẽ ꝓphetã deceptã.
f ¶ Sed sint mihi in ꝓplm. cultu latrie exhibẽdo.
g ¶ Et ego sim eis in deũ in viã salutis dirigẽdo.
h ¶ Et factꝰ est. Hic ꝙr ponit trãsmigratoꝝ con solatio. Sciendũ tñ q̃ expositoꝛes latini cõmuniꝫ exponũt residuũ huius ca. ꝓtra habitatoꝛes hie/ rusalẽ ⁊ iudee dicẽtes q̃ ꝫ ab eis excludit remediũ speratũ: eo q̃ ꝓdicebãt liberari a cõminationibus Hieremie per merita antiquoꝝ patrum ⁊ hoc re/ mouetuꝛ ab eis per hoc qđ dicitur q̃ si noe daniel et iob qui fuerunt valde iusti: essent inter eos ⁊ ꝓ eis orantes nõ liberarent eos: sed tm̃ seipsos, sed littera non videt ad hoc cõcoꝛdare in fine ca. sed magꝭ discoꝛdat ꝛ. ꝓpter quod Ra. Sa. aliꝫ expo/ nit dicens: q̃ deus hic distinguit inter punitionẽ gentiliũ et iudeoꝝ. ſ. q̃ si ꝓ peccatis alicuius ter/ re vel ciuitatis gentiliũ deus inferat vnã de ꝑ tuoꝝ plagis ꝫ enumeratꝫ ad eꝝ ꝺestructionẽ. si noe daniel ⁊ iob eẽnt ibi ꝫ liberarẽt ꝓpter se ipsos tm̃ ⁊ ciuitas vl terra fuꝛit⁹ ꝺestrueretꝫ absq; repatio nesse hꝰ exẽplũ Hez. xix de subuersiõe sodome i q̃ fuerũt liberati tm̃ tres insti. ſ. Loth cũ duab⁹ fil ab⁹ suis: ꝫ si oct̃ uoꝝ plagas ꝫ enumeratas ꝺu ducat super hierusalem ad eius ꝺestructionem.

ꝫ aliq̃ tã

Universidad de Deusto
Biblioteca

certenta minat plagas no/
lete eo ꝙ eleuat penitere pec/
catores sed ertemplo ne terre/
et territos ꝙseruare. a Et
si fuerit tc. Hiero. Cū abra/
am isaac ⁊ iacob ⁊ moyses ⁊
ceteri patriarche insti fuerit
totū tm̄ metio fit. Diuutū
et cā terre imineret noe dif/
ferre nō potuit: sed filios ꝙ
forsitan virtutis illi erāt: t
seminariū humani generis
ꝙseruatos habuit. Dani/
el quoq; imminentem inde
ōni captinitatē nullis fleti/
bus mitigauit. Job q̄s non
ꝓpter pctā peulsus: sed ad
ꝓbationē: nec domū nec fi/
lios liberauit. Aliꝫ dicūt q:
bi tres viri ⁊ pspera ⁊ adu/
sa ⁊ itē ꝓspera viderūt tō si
mul nominatos ⁊ sic latēter
significari: q: israel q̄ primo
bonis abundauit ⁊ post ca
ptinitatem sustinuit ad pri/
otem felicitatem redire pos/
sit si penituerit. b Quia
nec fili. Hiero. Si bi tres cō
gregati nō pūt terrā pecca/
tricē ab ira dei protegere.
quid putāt ꝙdā virtutibus
parentū posse filios pecca/
tores a gehenne ignib⁹ libe
rari: nec peccatorē filiū pa
tr̄ mat liberare potit: nec fi
lij vitia nocebūt eis: sed ani
ma que peccauerit ipa mo/
riet. Loth vrozē suam q: re
tro aspexit liberare non va/
luit: sed tm̄ filias ꝙ forsitan
non peccauerāt. Josias vir
sanctus nō solū peccantem
ppm̄ nō liberauit: sed ipse
in peccatis eius mortu⁹ est.
Aliqñ tm̄ ꝓpter abraā et da
uid in posteros eorum dns
misericordiam suam pollice
tur: sed in eos tm̄ quoz cō/
uersationem merita patruz
adiuuāt. c Quia filiū ⁊
filiā tc. Nisi opa ⁊ fidē eoz
habeant. Frustra ergo di/
cit iudei: Pat noster abra
am est: cū eius opa nō ha/
beant. Maledictus homo
qui confidit in homie: Bit
sancti: sint ꝓphete. legim⁹
tamē: Nolite cōfidere in ho
minibus. Et iterꝫ: Bonū est
cōfidere in dño q̄ confidere i
homine. bonū est sperare in
dño q̄ sperare in ꝓncipib⁹: t
nō secuti tm̄ ꝙ ecclesiarū: q̄
si iusti fuerit tm̄ animas su/
as liberabūt: non filios vel
filias quos in ecclesia ge/
nuerint. d Et consola/
buntur vos cum videritis
viam eoz et actiones eo.
Cū vos videritis. s. me eos
a plagis bis liberasse: vt eo
rum pernersitate discat me
rito subuersam esse hieruſa/
lem: templum incensum po
pulum captiuum. hec de hie/
rusalem dicuntur: cui Eze/
chiele apud chaldeos ꝓphe
tante instabat captiuitas.

¶ Et fact⁹

ecclesia.

cens: Fili hominis. Terra cum peccaue a† b
a ꝙ mandara domini. b ꝙ aggrauando vindicetam.
rit mihi vt pꝛeuāricetur pꝛeuaricās: ex/ c
a ꝙ quattuor plagas iduxi super terrā peccatricem. famē: gladium: pestilentiā bestias.
tendā manum meam sup eam: et cōte d
ꝙ firmamentum panis.
ram virgam panis eius: † et immittā in
a ꝙ verbi dei. b ꝙ cui contra homines et iumenta saluab
ꝙ rationalem.
eā famē: et interficiā de ea hōminem
ꝙ idioram.
a et iumentū † Et si fuerint tres viri isti in
a ꝙ ecclesie. b ꝙ ecclesie rectores. c ꝙ continentes. d ꝙ con
iugati hom. e ꝙ quorum iustitia ꝓdicatur.
medio eius: nōe dāniel et iob: ipsi iusti/ f
ꝙ tm̄.
cia sua liberabunt animas suas ait do/
a ꝙ nemo nes. b Ne tradas bestijs animam confitentē ti.
minus exercituū. Q̄ et si bestias pessi/ g
mas induxero super terraz vt vastēt eā
et fuerit inuia eo ꝙ nō sit pertrāsiens ꝓ
ꝙ magistri ecclesie.
pter bestias: tres viri isti si fuerit in ea
b viuo ego dicit dominus deus: q: nec fi
a ꝙ bonis patribus dissimiles. b ꝙ meritis suis et precib⁹
c ꝙ iustitia iusti super eum errores impietas impij. e. s. e.
lios nec filias liberabūt: sed ipsi soli li/
berabuntur: terra autem desolabitur.
a ꝙ de quo dicitur: Tradetur i manus gladij. ⁊ ad Dariū:
Tua ipsius animam pertransibit gladius.
Vel si gladiū induxero super terrā illā: h
Et dixero gladio: Trāsi per terrā et iter i
fecero hominē ⁊ iumentū de ea: et tres
viri isti fuerint in medio eius: viuo ego
dicit dominus deus: nō liberabunt fili
os neq; filias: sz ipsi soli liberabunt. Si k
a ꝙ Exx. mortem. de qua: Mors peccatoꝝ pessima: Et ala
que peccauerit ipsa morietur.
autem et pestilentiam immisero super l
terraz illam: ⁊ effudero indignationem m
meam super eam in sanguine vt auferā
ex ea hominem et iumentum: et noe et
daniel et iob fuerint in medio eius: vi/
uo ego dicit dns de⁹: q: filiū ⁊ filiā nō li c
berabūt: sz ipi iustitia sua liberabūt ani
a ꝙ quasi cū ad hoc singulis nō possit liberare vtroq; viroꝝ
oratio: quia si simul omnia inducam.
mas suas. Q̄m h dicit dns de⁹. Q̄ ⁊ si n o
a ꝙ hostiū quo trucidenf. b ꝙ in obsidione.
q̄ttuor iudicia mea pessima gladiū et fā p
a ꝙ a q̄b⁹ fugiēs in deserto ⁊ mōt⁹ deuorauf. b ꝙ ꝙ sg
famē sequf. c ꝙ vulgata editio mortem.
mē ac bestias malas: ⁊ pestilētiā imise/
ro in hierlm: vt inficiā de ea boiez ⁊ pe
ꝙ mea clemētia. ꝙ in captiuitatē.
cus: tm̄ relinq̄f in ea saluatio educentiū q
ꝙ enim. ꝙ in babylone. s.
filios et filias. Ecce ipi egredief advos r
⁊ videbif viā eoz ⁊ adiuētiōes eoz: et a† t
cōsolabimi sup malo qđ iduxi i hierlm: i
olo⁹ q̄ iportaui sup eā: ⁊ ꝓsolabunf vos v
cū videritf viā eoz ⁊ adiuētiōes eoruz:
⁊ cognoscetis q nō frustra fecerī oia q̄ / f
feci in ea ait dns de⁹.

aliqui tamē reseruabuntur in vita ad ci
uitatis futurā reparationē: ⁊ sic factum
est quia zorobabel nepos iechonie fuit
dux redeuntium de babylone sub quo re
edificatum est templum: et postea ciui/
tas sub neemia: ⁊ hoc dictum erat ad ma
gnam consolationē trāsmigratoꝝ um: er
go applicādo ista ad hāc ṽsiaz: residuū
huius ca. in duas ptes diuidit: q: ꝓmo
ponit mod⁹ punitiōis terre gentiliū. se/ † 13.a.b
cundo iudeoꝝ. ibi: Q̄m hec dicit: c Cir ca.14.a
ca primū dicit in ꝓsona dñi: a Terra.
scz gētiliū. b Cū peccauerit mi. vt ꝓ.
ꝓuaricās exaggerādo pctā petis.
c Extēdā manu meā sup eā. ad ipaz pu † 15.a.b. ꝓtem. 16.
niendā. d Et oterā vir. pa. i. iusteta b. 17.a. ꝓtem. 18.
mentū cuiuslibet cibi qui nomīe panis i nici.
telligit in scriptura: ⁊ hec est prima pla/
ga. s. famis. e Noe daniel et iob. isti
tres pcc ceteris patrib⁹ hic nominā: q:
suis oratiōibus nō saluauerunt alios.
Noe enī nō saluauit otōnibus suis: ordē
a diluuio: septē aūt ꝓsone cum eo saluate
fuerūt ꝓpter suā iusticiā: ⁊ vt p eas mul/
tiplicaref genus humanū. similiꝫ Dani.
el suis oratiōibus nō liberauit hierlm a
destructione: nec Job filios suos ⁊ filias
a morte. f Ipsi iustitia sua li. alias su.
id est ꝓsonas suas tm̄. Cōsequēter ponit
plaga scza. cūr: g Q̄ et si bestias pes
simas. vt leones et serpētes ⁊ draconcs a
quibus nullo mō se possunt homines de
fendere. Cetera patent ex dictis. Conse/
quenter pōitur tertia plaga. cū dicitur:
b Vel si gladiū induxero sup terrā illā.
scz gētiliū. i Et dixero gladio. boc ē
bellatorib⁹ vrētib⁹ gladio. cetera patēt.
Consequēter ponit quarta plaga. cū di/
citur: k Si autē et pestilentiā imise/
roꝝid ē generalē mortalitatē ex corruptio
ne aeris. l Et effudero indignationē
meā. i. effectū vindicte mee. m In san/
guine. i. destructiōe vite generalit: eo ꝙ
vita cōsistit in sanguine: ſz ꝙ ō: Leuit.
xvij. Alia omnis carnis in sanguine est.
cetera patent ex dict. n Q̄m hec di/
cit. Hic consequēter ponit mod⁹ puniti/
onis hierusalē. o Q̄ et si q̄ttuor in/
di. mea pessima. i. effectus vindicte mee
ꝓdictos. p Gladiū tc. Imisero in hie
rusalem simul: sicut et factū fuit in obsi/
dione p chaldeos: vt dictū ē. s. v. ca.
q Tamē relin. tc. s. aliq̄s q̄ fuit ꝙ filie
reedificabūt ciuitatē ⁊ eā habitabūt: si
cut factū fuit sub zorobabel duce ⁊ Ne/
mia vt ꝓdictū ē. ⁊ nō sit h mētio de trib⁹
ꝓdict⁹ patrib⁹ noe daniel ⁊ iob. ad delig
nādū q̄ et sine merit⁹ patrꝫ de⁹ h facēt vt
dic Ba. Sa. eo q̄ elegit ciuitatem illā ad
suū cultū. vñ licet bis fuerit fūdit⁹ ecsa:
tñ fuit bis edificata ⁊ adhuc stat. r Et
ce ipi egre. i. illi q̄ reseruabūt viui destru
cta hierlm p chaldeos vēiēt ad vos trās
migratos: q: ducti fuerī i babyloncz: vt
hī. iij. Reg. vl. s Et vide. vi. tc. i. pec
cata p effectū pene a deo ꝓpositę. t Et
ꝓsolabi. sn. ma. tc. i. illō malū eritvob⁹ oc
casio ꝓsolatiōis ꝙ q̄ dolebat⁹ vos tra/
didisse chaldeis de ꝓximo Hieremie: q: p
h videbit⁹ vos cuasisse mal⁹ malū sine eo
paratiōe. v Et ꝓsolabūt vos. dicētes
vos fuisse beatos respectu eoꝝ. f Et
cognoscet⁹ tc. potio enī amara nō de esse
frustra si seqt sanitas. sīr nec illa dura
pena a deo iflicta. s. hierlm: q: h fuit ad
declarationē diuine iusticie ⁊ ad correcti
onē ppli: ⁊ q: h videf pit⁹ trāsmigrati.
et ideo fuerunt consolati.

Et factus

Moraliter. f Et factus est sermo dñi ad me dicens: Fili hominis viri isti tc. Isti nanq; nō venerāt ad Ezechielē ꝓ veritate sue salutis audiendā: magis cā curiositatis vt audirēt noua. et aliā cā malignitatis vt aliqđ arguendi caperēt ex verbis suis. ideo dicit de ipsis: a Viri isti posuerūt imūdicias suas in cordibus suis. moraliter aūt p ipsos signanf illi qui ad sermonē vel lectionē theologicā vadūt ducti curiositate vl maligni/tate vt bonū ꝓdicatorē vel doctorē capiāt in sermone. vnde de talibus dicitur infra a domino. c Ego dns respōdebo eis tc. dns aūt rādet ꝙ ꝓpheta: qñ ꝓdicatori vel doctori inspirat veritatē doctrine ꝙ quā a suis malis reuocat peccatores. ꝙ se ipm aūt rādet peccatoribus obstinatis i morte: quia tunc eis ostendit/ per effectum mlitudinem ⁊ magnitudinem pecca toꝝ suoꝝ et grauitatē penarū debitarū. a Fili hominis. cū terra peccauerit mihi tc. Hic ad litterā ponūf Jtuor pla/ge quib⁹ aliqua terra vastat et destruit. Moralit aūt ꝙ terrā homo de terra foamat⁹ significat. ꝙ quattuor plagas signanf quattuor vitia quibus homo ſpūaliter deuastat. Prima pla/ga que ponit hic est fames. ꝙ quam intelligitur subtractio ali menti ſpūalis qđ est verbū dei ⁊ eukaristie sacramentū. Pla/ga vero secūda est bestiaꝝ pessimaꝝ per quas ītelliguntf luxu/ria et gula. nā vita voluptuosa que cōsistit i cibis ⁊ venereis: Ethico. z. j. vita dicit bestialis. Tertia vero plaga dicit gladi⁹ ꝙ quem significatur detractio per quā tres vno ictu occidunt

Et factus Ca. XV. tc. Quid fiet. l. v. Si nea dñi sabaoth do/mus israel tc. de qua in Esa/ia: Plantauī vineā soretb. id est pulchrā et electā. hac vinea dñ fructificat: mihi i omnib⁹ lignis ꝑciosi⁹. alio/quin cū radice ⁊ ꝓpaginib⁹ igni traditi. Alia aūt ligna etiā succisa aliquā habēt vti litatē. Hiero. Simile i euā gelio. Si sal infatuatū fue/rit tc. ⁊ oculi⁹ q̄ rotū corpus illuminat: si fuerit excecat⁹ audit a dño. Si lumē qđ in te est tenebre sūt. ipse t. q. e. Cōparatione enī puaricato ris: ⁊ eius qui prius cofessus negat dñm: illoꝝ est pena co rū qui nunq̄ dcū cognouerunt. Ligna aūt siluaꝝ sm varietatē credentium in do mo dei habent aliquā vtilitatē in qua non solū sūt vasa aurea ⁊ argentea: sed ⁊ li gnea et fictilia. Hic. Jdolsumus vineam ⁊ hierlm ac cipere credentiū multitudinem: q̄ si ptinet religiōis cultura amiserit: nec frugeſ virtutū fecerit: nec vinū qđ le/tificat cor hominis armlerit: eternis ignib⁹ tradet ⁊ Ni/hilū reputabit. Seruus ei q̄ scit volūtatē dñi sui ⁊ non fa. vā. mul. Simile enī i eā gelio dicit: Ego sū vitis ve/ra et pater meus agricola est. Omnis palmes qui ma net in me ⁊ nō facit fructū: toller eum: et qui affert fru ctū purgabit e. v. f. p. a. Si saluator vitis est ⁊ nos palmites: ⁊ pater agricola dū ꝑcepta dei seruam⁹ sē per extollimur: ⁊ cultura nostra purgatio est. Nō ē enī volentis. n. e. ꝙ m. dei. Q: si afferentes fructum purgamur a patre vt plus afferamus ostēdit: quia ad finem et fructum plenitudis puenienmus adiutorio dei. Palmes qui nō facit fructū tollit a patre: ſ qđ post de eo fiat scriptura nō dicit: Forte enī sepa/ratio a corpe xpi ꝓpterea est interitus.

¶ Et factus

Ca. XV

Et factus est sermo dñi ad me dicēs: Fili ho/ a† a
a ꝙ vargas similitudinibus euersiovi
bis ꝓfiguratur.
minis: q̄id fiet de ligno vitis ex b
oībus lignis nemorum que sunt
inter ligna siluarum? Nunquid
ꝙ vite.
tolletur de ea lignum vt fiat op⁹ b
aut fabricabitur de ea paxill⁹ vt
dependeat in eo quodcūq; vas?
a ꝙ cum malitioli excidunt̄ tyranꝝ p. ci⁹.
Ecce igni datū est in escam vtrāq; c
partez eius consumpsit ignis:
et medietas eius redacta ē in fa/ d e
ꝙ cōbustū.
uillaz. Nūquid vtile erit ad op⁹? f
Etiā cū esset integrū: nō erat aptū
ad opus: quātomagis cum illud
ꝙ vel cōsūpserit.
ignis deuorauerit ⁊ combusserit: g
nihil ex eo fiet operis? Propterea
hec dicit dominꝰ de⁹: Quomodo
lignum vitis inter ligna siluaruꝫ
qđ dedi igni ad deuorandum: sic
tradā habitatores hierusalem: et
a ꝙ Exx. obfirmabo. b ꝙ incense vibio.
pōnā faciē meaz in eos. De igne b
a ꝙ hostilis gladi⁹ b ꝙ q̄ualeriis.
egredief: ⁊ ignis ꝓsumet eos. Et
a ꝙ q̄ualeritis a pōdere miseriarū.
scietis quia ego dominus cū po/
suero faciē meaz in eos ⁊ dedero

Capitulum: XV

Et factus est sermo do. Superi⁹ descripta est ipsius hierusalē ⁊ ppli vastatio. hic consequēter ponit dicte vastatiōis ratio: que est multiplicatio flagitioū in hierusalē ⁊ in dea. ꝙ hoc describit sub decē metaphoris. ⁊ ꝓ h dimisit in nonē ꝓtes: q: ps vltima ꝓtinet duas metaphoras: q̄ patebūt litterā ꝓsequēdo. Prima aūt est de ligno vitis. Circa qđ notandū ꝙ multiplicatio peccatoꝝ diminuit abilitatē li/beri arbitrij ad bonuz: ⁊ eñ talis multiplicatio multuz inualescit: videf hō toralit inabilis ad bonū: sm qđ dicit Prouer. xviij. Impi⁹ cū l. p/fundū peccatoꝝ venerit cōtēnit: ⁊ hoc signaf fu isse in ppło iude ꝙ metaphoꝝ ligni ꝑtī de vite qō nō ē ad aliqđ opus vtile: sed tm̄ ad incēdū. ⁊ sm hoc patet lra but⁹ ca. paucis exceptis q̄ dic currēt. dimidit rō h ca. in duas ptes: q: ꝓmo pa/rabola ꝓlibaf. secūdo ad, ꝓpositū applicaf. ibi: Propterea. Circa primū occurrit exponēdū. b Aut fabricabit de ea paxill⁹. i. cauilla ad sus pendendū vas etiam modici ponderis. q. d. nō. c Ultraq; partē eiꝰ consūpsit ignis. i. statim cū ponit in igne totū cōburit. d Et medietas eius. id est magna pars. e Redacta est in fa/uillam. quia non remanēt ibi carbōes nisi pau/ci ⁊ modici. f Nunquid vtile erit ad opꝰ. scilicet post cōbustionem. q. d. nō: quia etiā ante non erat. sic exponūr alii: In hebreo habef sic: Duas extremitates eius comedit ignis: ⁊ sic patet illud qđ dic in tractatiōe nra: Ultraq; ptē eiꝰ cōsūpsit ignis. ꝓ vtraq; ptē intelligunt due extremitates: qđ sic applicāt ad ꝓpositū expositores latini dicentes q̄ ꝓ medio intelligit ppls melior ⁊ fortior: q̄ cū iechonia trāslatꝰ fuit i babyloně: vt habef Hiere. xxiij. ꝓ extrema vero reliquus ppls qđ remāsit sub sedechia regeꝛ: qui isti ⁊ illi fu erūt in afflictiōe q̄ ꝓ cōbustionē intelligit: sic qđ liber penale sine afflictiuū nomīe ignis designatur. Ba. Sa. aliter applicat. dicens: q: ꝓ duo ex trema intelligunt illi q̄ primo fuerī trāslati i babyloně capto ioakim filio iosie: ſ qđ habef Da nielis. j. ⁊ illi qui postea fuerunt trāslati cū iechonia eius filio: q: ꝙ dicunt trāsmigratio. ꝙ medīū vero ligni qđ fuit cōburit cū extremitates: eo ꝙ est in medio ignis: intelligit ppls q̄ fuit sub sedechia: q: fuit grauiꝰ afflictꝰ predictis. s. fame: pste gladio ⁊ captinitate: vt patz ꝓ ſu pradicta: ⁊ h applicatio rōnabilior videf cū ꝓma. g Propterea. hic ꝓsequitur ponit applicatio parabole ad ꝓpositū. ⁊ ex dictis ꝓz ſnīa vsq; ibi b De igne egredient ⁊ ignis cōsumet eos. i. si euaserint vnā penā fe/dent in aliā. hoc dicit propter Johānā filiū carē: et alios qui post de/structionem ciuitatis fugerunt in egyptum contra consiliuz Hieremie

⁊ hoc tiuo

Ecce factus est. Hiero. Ubi breuis est singla / Ca. XVI
rum ꝓphetiarū circūscriptio tota capitula ponim⁹: ad
nobis videt illico subijcientes. Nic aūt qz lōg⁹ ad hie-
rusalē sermo virtigit vsq illuc. s. Cū placat⁹ fuero tibi ꝛc. dum
ꝓperank et q̄ peccauit: necesse habem⁹ omnē ꝓphetiā p ptes
ponere: ꝛ singulis explanatiōes debi/
tas coaptare. b Fili hois. Hiero.
Multū ꝓdest peccatorib⁹ scire ad̄ fe/
cerint. vnde penitentes: Quis iniqta-
tē mea ego cogno. ꝛc. Quattuor mo/
dis accipit hierusalē. vel q̄ babylonio
ꝛ romano igne succēsa est. vel celestis
primitinoz: vel eccla q̄ interptat vi/
sio pacis vel anime singulor: que fi/
de cernunt deū. Illud aūt qđ plerīq
de celesti hierusalē iterp̄tāt. eccla nō
recipit: ne omnia q̄ in psenti ꝓphetia
dicūt: ad celestiū forsitā dinū ruinas
atq; cruciatus ꝛ restitutionē in pristi/
nū statū suscipere cōpellamur.
c Notas fac hierusalē abominatio/
nes suas. Sub psona meretricis pri-
mū copulate cōsortio viri hierusalē et
ort⁹ ꝛ educatio ꝛ pubertas ꝛ nuptie ꝛ
adulteriū ꝛ repudiū: ꝛ rursus reuoca
tio conterit: vt clemēria viri atq; iudi
ciū: ꝛ adultere atq; meretricis scelera
cognoscant. d Radix tua ꝛc. Hie-
ro. Magna fides: grādis audacia ꝓ/
phetar. Magn⁹ ē Daniel q̄ ad ꝓsby/
terū iungēte adulterio homicidiū au-
sus est dicere. Semē chanaan ꝛ nō iu-
da. cū adhuc puer. Et esaias q̄ clamat
ad ꝓpīm ꝛ ꝓncipes iudeoꝝ. Audite
verbū dñi ꝓncipes sodomoꝝ ꝛc. Ma-
gnus quoq; Ezechiel qui torā vrbem
ignobilitar⁹ arguit alti: Radix tua ꝛc.
Chananea. Hiero. q̄: ex egypto vo
cat⁹ ē ꝓpīs. ꝛ ibi milto tpe fuit: Cham
enī pater chanaan ꝓnceps egyptioꝝ
fuit vel in tra scelerū quoq; similitudinē radicē hierusalē terre
egypti esse dicimus. f Pater tuus amoꝛeus. Hiero. Si ꝺ
ad hierusalē dicit: q̄ est de ꝓgenie abraā isaac ꝛ iacob ꝛ patres
habet desū. q̄d de nobis fiet qui de gentiliū sordib⁹ vocati: tom
nē maculā i lauacro saluatoris amisim⁹. Si indumētū xp̄i pol
luimus: ꝛ in conuiuio vestem nuptialem nō habemus: ligat⁹
itaq; pedibus et manibus proiciemur in tenebras exteriores: ſi
ibi erit fletus et stridor gentium. g Mater tua cethea. Hie-
ro. q̄. s. insanit. vel alios in amentiā mittit. Omnis enī q̄ facit
peccatum de diabolo natus est. vnde ꝛ in toto orbe hui⁹ pars
antiqui famosum est vocabulum: ꝛ multos vertens in amenti
am. vnde ad hierusalem dicitur: Audi filia et vide ꝛ inclīa au
rē tuā: obliuiscere populū tuū ꝛ domū patris tui: ꝛ cōcupiscet
rex decorem tuū ꝛ ꝓmittitur ei: q̄ si ad verū patrē redire vo/
luerit: sicut nata fuit restituat. b Et quando na. Signat q̄
nō statim legē accepit: nec abcisa fuerint ei⁹ dia pudēde nati
uitatis: quia ꝓius gentiliter vixit. i In die ortus. Hie
ro. Naturale est ortis infantib⁹. primo vmbilicū precidi: deīn
de ad diluendū sanguinē aqua lauari. tertio humoꝛe paruūlo
rum sale siccari: quarto tenera corpora pannis astringi ne de/
fluant vel deprauentur. vnde barbaroꝝ corpora romanis sūt
rectiora, vsq; ad ſceūdū enī ꝛ tertiū annū semp pānis inuolū
tur: sed nihil hoꝝ hierusalem habuit. k Nō est ꝑcisus vm/
bilicus tu⁹. Hiero. xxx. Nō alligat⁹ es ma. tu. Mater diligēs
statim vt nata fuerit infantula mamillas ei⁹ ligat vt a tenero
tumere distant ꝛ virginalē pulchritudinē custodiāt: cū ad pu/
bertatē venerit dicit ei: Nunqd obliuiscet sponsa ornat⁹ sui.
fascie pectoralis sue. l Non est precisus. xxx. Non alligaue
runt mamillas tuas. Habet scriptura hanc ꝋsuetudinem vt p
corde pectusculū ꝛ pectus et mamillas ponat ꝓ locorū con/
gruentia. Sacerdos de cuius ore doctrinam ꝛ legez requirūt:
accipit pectusculum. Johannes supra pectus dñi sapiam hau
sturus recūbit. m Et aqua non es lo. Hiero. Cruentā infā
tium nascentium corpora statim lauant. Generatio quoq; spi/
ritualis lauacro indiget spirituali. Nullus enim mundus nec
infans vnius diei. vnde: In iniquitatibus conceptus sum: et
in peccatis cōcepit me mater mea. Secūda natiuitas soluit ꝓ/
mam. vñ: Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ꝛ spūsancto ꝛc.

a ¶ in eternam. s. solitudinē. ¶ aliud ē enim cōremnere quod ignoꝛes: aliud negligere quod coluerīs.

terrā inūiā et desolatā: eo q̄ ꝓuaricatores exiterint dicit do/
minus deus. La. XVI

a Et factus est sermo do/ a†
b mini ad me dicēs: Fili
c homis: notas fac hieru b
¶ quas dissimulat.
salem abominatiōes suas et di/ c
a ¶ dictui casus vel vocamui.
ces: Hec dicit dñs deus hierūsa
lem: Radix tua et generatio tua d
a ¶ id ē mulco sermone celebrat⁹. ¶. i. loquax.
e de tra chanaan. pr̄ tuus āmoꝛ/ e†
a ¶ id est qui infanir vel alios in infantiā mittit.
f reus ꝛ mater tua cēthea. Et quā f
a ¶ genitalia feminarū in vmbilico sicut semina/
ria virorum in lumbis eius. vñ: Virt⁹ eius in lū
bis eius: et fortitudo illius in vmbilico ventris
eius. ¶ de talibus parentibus.
g do nāta es in die ort⁹ tui nō est g†
a ¶ vmbilicus quo sez vetus alitur in ventre: sic
arboꝛes ex virgulta per radices humoꝛe terre nu
triuntur occulte.
h ꝑcisus vmbilichs tuus: et aqua †
titudine ereu erūt: vt habeā Exo.) Sed huic expositiōi nō vi
det bene cōsonare qđ subdit: Pat⁹ tu⁹ ammoꝛeus: qz sedm p/
cedētē expositionē ꝺberet dici egypti⁹. ꝛ iō Ba. Sa. aliī expo
nit: videlicet q̄ hic ad lām accipit terra chanaan i qua pere/
grinatus fuit abraā pater hui⁹ ꝓpli. Vñ in hebreo sic habet:
Mānsiones tue. vbi nos habem⁹: Radix tua. qz abraam in ter
ra chanaan trānsiuit de loco ad locū p diuersas mansiones sic
aduenit et peregrin⁹: vt ptz in Genē. in plurib⁹ locis. iō subdit:
e Pater tu⁹ ꝛc. s. abraā q̄ ex ammoꝛeo⁹ nō natus: sed coha
bitatiōe: eo q̄ ammoꝛeus habitabat in terra illa ꝛ in pte dñā/
bat. f Et mat⁹ t. ee. i. sara: eo q̄ sepulta fuit in terra filioꝝ
heth q̄ erāt de cethis: ꝛ qđ dictū est de abraā pr̄e iudeoꝝ: pōt
dici de isaac ꝛ iacob q̄ silr dicūt pr̄es eoꝝ: ꝛ de vxoꝛib⁹ suis. s.
rebecca ꝛ lya: q̄ et sepulte fuerūt in spelūca duplici cū sara: ſ
adhuc hec expositio nō cōsonat ei qđ. j. dr eo. ca. Sicut mater
ita et filia: qđ sm oēs hebreos ꝛ latinos ītelligit de imitatiōe
idolatria. sara⁹ nō fuit idolatra ꝑ fidelis. ꝛ iō dicēdū q⁹ ꝺ
p pr̄es ꝛ matre ītelligit ꝓpls q̄ ad̄ filios ir̄ habitant i terra cha
naan: cui succesſit i hereditate: sic̄ ꝓples parētib⁹: modꝰ tā sic
cedēdi fuit violēt⁹. imitat⁹ ēt fuit ir̄ ꝓpīm chanaan i idola
tria: vt pater. iiij. Reg. in illo vero ꝓpso aliā erāt ammoꝛei: ꝛ
ḡtū ad hoc dic̄: ꝓpat tu⁹ am. ꝛ aliā cethei. ꝛ sic ꝺr: Mat tua
cethea. ꝛ ꝺr pat rōne masculoꝝ: ꝛ mat rōne feminarū.
g Et qū nata es. tps natiuitat⁹ hui⁹ ꝓpli fuit in exitu ꝺ egy.
qz tūc ꝓple icepit cē ꝓpls. añ ei⁹ igressū eg ypti fuerit ita pauci
q̄ nō poterāt ꝓuēīēter dici ꝓpls: ꝛ p⁹ igressū fuerūt i dura ser/
uitute detēti qō silr est ℨ rōnē ꝓpli ab alio distincti: eo q̄ fm
ē eos dñi fuit. i exitu xo ꝺ egypto fuit dat⁹ libertati: data ē et
eis lex special i mōte sinai tanq̄ populo ab alijs distincto.
h Non est precisus vmbilicus tuus ꝛc. loquitur de illa gen
te per modū femine de nono nate: cuius primo precindit vm
bilicus: per quem fetus attrahit alimentum a matre q̄diu est
in vtero eius et post lauat a sanguine: ꝛ salit⁹ ad desiccatiōē
ꝛ obturatiōē abscisionis: ꝛ inuolit pannis: qz pueri de no
no nati aliter non possent nutriri. dicitur autem hic q̄ ta
lia non sunt facta populo iudaico predicto in ortu suo. Et
per negationem precisionis vmbilici intelligitur q̄ ille po/
pul⁹ tunc non fuit totaliē ab idolatria separatus: quod ꝓ/
ex hoc

Moraliter. p lignū vitis ppls christian⁹: sicut ipe dixit Joh. xv. Ego sum
vit⁹ vera ꝛ vos palmites. Dñs ve/
ro lignū vit⁹ adheret viti fructū facit:
qñ vero ꝓcisum est nō facit fructū: sed
arescit: sic christianus adhērēs xp̄o fru
ctificat q̄ opera meritoria: sed qñ ꝑcindit per pec
catum mortale infructuosus redd̄t ꝛ
ad ignem gehēne reseruat⁹. Ideo dic̄ sal
uator: Joh. xv. Si q̄s in me nō mānerit
mittet foras sic̄ palmes ꝛ arescet ꝛ col/
ligēt eū ꝛ i ignē mitt. eū ꝛ ar. Ca. XVI
a Et factus est. Hec est pars secū
da in qua flagitia ppli inde de
scribunt sub metaphoꝛa mulie
ris nate pauperrime: ꝛ a viro magno
miseri: coꝛditer educat⁹: ꝛ tandē ornat⁹
ꝛ sibi matrimonialiter despōsat⁹: q̄ ta
men omniū ingrata exp̄bit se omni ad/
ulterationi inuerecūde. ꝛ sm hoc ꝑes
ca. in tres ptes diuidit: qz primo poni
tur panptas nascentis. secūdo puetas
educantis ꝛ desponsantis. ibi: Trāſi/
ens aut̄. tertio vilitas adulteratr̄. ibi:
Et habēs fiduciā. Circa primū dici
tur: b Notas fac hierusalē. i. ppło
regni iuda. c Abominatiōes suas. ib⁹
quēdā metaphoꝛa. d Radix tua ꝛc.
de terra chanaā. qđ exponūt alīq̄ dicē/
tes q̄ terra chananea ꝺr terra egypti:
qz mesraim a q̄ denolat egypt⁹ fuit fi/
lius cham: vt hr̄ Genē. x. ca. ꝛ in hebreo
egypt⁹ mesraim nominat⁹ vbiq; in ve/
teri testamēto. ꝺr aūt generatio ppli in
de de egypto: eo q̄ pauci q̄ cū iacob in
egypti⁹ descēderūt illic in magna mul/

Mat. 3. b
Col. 4. a

Ps. 37.

Luc. 12. b

Ps. 140.

1. Pe. 16. b

Heb. 37. c
Ps. 44.

Eph. 4. f
Col. 3. b

¶ iustificari p u

a nō es lota in salutē: nec sale a ¶ aīā saluator⁹ pannis infantie inuolui⁹ dic⁹ omnis q̄ nascit̄ precione dei indiget.
salita: nēc inuolura pannis. a
¶ qz. ¶ deo offenso.
Non pepcit super te oculus b
¶ saltem. ¶ ſermos.
vt faceret tibi vnū de his mi
a ¶ p iniquitate tua. b ¶ dem⁹ ne p mi/
quitate abijciamur sup fa. c. vbi lata ꝛ spa
ciosa via est que ducit ad mortem.
sertus tui: sed ꝓiectā es sup c
faciē terre in abiectione aīe b
a ¶ Morādi aūt q̄ nulī⁹ qñ nascēt cōmi
tere quicqz actuale potest nisi lauacrū rem/
pore qñ sapiēs generatio fide credentiū ad
sūmitur. ¶ ramen.
tue: i die qua nata es. Trān c
a ¶ ream scz mortalium criminum.
sies autē p te: vidi te cōcul/ d
a ¶ vocauit scz tribuens penitentiam.
cari in sanguine tuo. Et dixi b
tibi cū esses i sanguine tuo:
¶ conuersa. ¶ quia.
Viue. Dixi iquā tibi i sāgui e
a ¶ omnium rerum abundantia.
ne tuo: Viue: multiplicata ꝛ f
a ¶ quasi benedictione iacob. de quo: Ec/
ce odor filij mei sicut odor agri pleni.
quasi gērmē agri dedi te: et
multiplicata es: et grandis m
a ¶ vt posset dicere: Introduxit me rex in
cubiculum suum.
effecta: et ingrēſſa es ꝛ pue/ n
a ¶ tempus puberratis. b ¶ ornatum.
nisti ad mūndū mūliebrem. o
a ¶ honeste adolescentule maturitas idi
catur.
Uberā tua intumuerunt: et p
pilus tu⁹ germinauit: ꝛ eras q
¶ quius nubilis. r
nuda et cōfusione plena. Et s
a ¶ magna clemēna peccātē rursus inuitat
trānsiui per te ꝛ vidi te: ꝛ ec t
a ¶ quādo marito poteras sociari.
ce tempus tuū: tēmp⁹ aman u
a ¶ pas scz. b ¶ miserrus rui.
tium. Et expādi amictū me/ x
¶ undam.
um super te: et operui igno/ y
¶ ideo.
b miniam tuā. Et iuraui tibi: z
a ¶ vt mihi port⁹ q̄ ceteris tūgaris anas /
ronibus.
et ingressus sum pactum tē/ a
a ¶ meo cōiugio copula.
cū ait dñs deus. Et facta es b
a ¶ ideo. b ¶ vñ Exechias: Et ablueris do/
minus sordes filiaꝝ sion et sanguinē hie /
rusalē lauerit. b ¶ baptismatis.
mihi: et lauī te aqua: ꝛ emū b
a ¶ sicut emorroissam lauit.
b ¶ non sufficit aqua lauare et mundare sā
guinem.
i dāui sāguiez tuū ex te. ꝛ unxi c
a ¶ ixx. varijs. ¶ quod muliebri non viris
conuenit.
k te oleo: ꝛ vestiui te discolōri d
a ¶ vndecalciari pedes in preparatio /
ne. e. p.
l b⁹: ꝛ calciauī te byacitho. Et e

ex hoc q̄ citō post hoc vitulum cōfla
tile adorauit. p negationē aūt lotio/
nis defect⁹ vere ꝓtinꝰis de ꝑcitis
p negatiōes sal⁹ defect⁹ sapie salutar⁹.
a Nec inuolata pannis. i. virtutū.
b Non pepercit super te oculus. q̄
egyptij populum illū valde dure tra
ctauerunt in egypto: et post exitū p
secuti sunt ad mortem: Exo. xiiij.
c Sed proiecta es super faciem ter
re. quia ex vna parte concluſi erant
deserto: ex altera mari. vt habet ibi:
d In abiectione anime. ex hoc cre
debant egyptij eos faciliter inter
ficere: ꝛ ira fuisset nisi deus sua mise/
ricordia impediuisset. e Transſi
ens autem. Dic consequenter ponit
misericordia dei educantis ꝛ matūs
ꝛ desponsantis. Primum ponit cui
dicitur: Transiens autez per te. non
quia in deo sit motus: sed quia scrip/
tura loquitur de deo ad modū homi
nis trānseuntis per viam ꝛ puero a
matre derelicto cōpatiēs. Ideo sub/
ditur: f Vidi te. oculo misericor/
die: g Conculcari in sanguie tuo.
id est prope effusionem sāguinis tui
modo predicto. h Et dixi tibi. cū
esses in tali periculo. i Viue. qz
seruauit vitā tuā ꝛ gre rubū te de/
ducendo. Dixi inquā tibi. repe
tino ē cuidē ad maiorē expressionē.
k Multiplicatam quasi germē agri
dedi te. multiplicando in diuitijs et
prole. m Et grandis effecta. loq̄
tur enī de populo israel ad modū pu
elle per nutritionem ad augmentum
deducte. n Et ingressa es. s. tem/
pus puberratis et facta es nubilis.
o Et peruenisti ad mundū mulie/
brem. id est ab tempus quo solent pu/
elle nubiles ornari. p Ubera tua
intumuerūt ꝛc. tempore enim puber
tatis intumescūt vbera ꝛ pili germi/
nant. ꝛ ideo subditur: Et pilus tuus
germinauit. q Et eras nuda. Dic
secundo ponitur pietas ornantis et
desponsantis. cuius ornatus osten/
ditur primo necessitas. cum dicitur:
Et eras nuda virtutibus. r Et
eras. per ꝓsequēs. s Cōfusione
plena. turpius est enim mulieriꝰ nu
das esse q̄ viris. t Et transiui p
te. condescendendo nuditati me.
u Et ecce tempus tuum tempus a/
mantiū. quia ostendi tibi dilectionē
sponsi ad sponsā. x Et expandi
amictum meum super te: ſicilicet nu/
bem contra estum solis ꝛ ꝓtegentē.
y Et operui ignominiam tuam. dā
do tibi libertatem contra ignominiā
seruitutis qua seruieras in egypto.
z Et iuraui tibi ꝛ ingressus sum pa/
ctum tecum ait dominus deus. id est
accepi te in vxorem in sinai dando ti
bi legem. a Et facta es mihi. ob/
ligata et alligata ꝓe ceteris populis
b Et lauī te aqua et mundaui san/
guinē tuū ex te. mundando te a pec/
cato idolatrie. ergo vitulum conflati
lem. c Et vnxi te oleo. gratie mee.
d Et vestiui te discoloribus ꝛc. per
ista ornamenta intelligitur taberna/
culum fœderis quod ꝓcepit sibi fie/
ri in signū reconciliatiōis post adorati
onē vituli cōflatilis. comme vero ta/
bernacli. ex ꝓtib⁹ colorib⁹ decorate.
e Et calciaui te byacitho ꝛc. ꝓ hoc

intelligūt

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ꝑ gnificari putat: nec prius calciat ꝙ aqua lauet
Mat.10.b vñ t aplus q̄b⁹ p̄cipit exeuntes pulueré de ped/
Cant.5.b bus suis lauant pedes. Et in canticis: Laui pe/
des meos: quó inq̄. Moysi q̄z t iesu naue p̄/
cipit vt soluāt calciamēta: q: loc⁹ in quo stāt: sā/
ctus est: vt cū lotū fuerint
pedes t tpi oñi sorde pur
gati: b zacinctho calciati q̄
et aqua celestis gradiant
obliti oño in aera t festi/
nent ad celestia regna.
a Linxi te byssо. Hiero.
de qua in veste pontificis
tenuissima fila texunt. de
qua in .puerbijs. Mulier
dual chlamydes fac̄ ꝓsen
tis. s. seculi t futuri. Byſ/
so accingunt̄ renes quo/
ties pinguia libidis incē/
tiua extenuāda sūt. vnde
Ep̄s.6.c Apl⁹: State ergo succi/
cti lūbos vr̄os &c. t oño i
Luc.12.c cuāgelio. Sint lūbi vri p.
t lu.ar.in ma.ve. Nisi ei
lūborū fluēta astrīgam⁹
lucernas in manib⁹ habe
re nō possim⁹. Et dñs ad
Job.38.a Job. Accinge sicut vir lū/
Exo.12.b bos tuos. agnū cōmestu/
ri calciati pedes: tenētes
baculū: statēs in euāgelij
ritate: t ad sāguinē rpi
ꝑparati lūbos succinctos
habere dicunt: Qua ꝛo/
na mortificāte lūbos: de
lias q̄z t Johēs baptista
Ps.37. accingunt̄. de q̄b⁹: Lūbi
mei spleti sūt illu. b Et
idut te sub. tenuissimis. s.
Et pulchre: qr incrassatā
erat cor ꝑpli. vnū in libro
Sapiēte: Spūs sapie te/
nuis t imutabilis dicit: t
t panis angelo⁹. i. māna
tenuissimū fuisse memora
tur. c Et torquē circa
collū r. Hiero. Puto hic
torquē appellari ex vari/
is gēmis in pect⁹ mulierū
monile descendēs q̄ est or
natus pulcherrim⁹ femia
rum. d Et dedi in au/
riculos scz in aurib⁹ simi
les q̄ solent a fröte mulie/
ris pēdere t narib⁹ vl oti
iminere. Inaures ꝑ simi/
litudie vocat. vr. s. rpi bo
nus odor sumus deo secu
re dicat. e Et coronam
deo. Hiero. nomen. s. dei
omnipotēt⁹: q̄b ꝛttuor lit
teris scribit t apd iudeos
ineffabile ō: qō erat i la/
mina aurea sup caput sa/
cerdotis. qr nomē ei⁹ nō
pōt dici: cui⁹ matestatē &
gētilitas nō ignorat. vñ i
Act.17.e athenienſiū ara scribeba/
tur ignoto deo. f Si/
milam t mel et oleū. Hie/
ro. vt comedat hierusalez
vel per partes vt pleriq̄
putant vel commixtione
trium dulcedo panē qui de celo descendit t sub
tribus nominibus vt quidam putant sacramen
tum signat trinitatis: nō q̄ alia t alia substātia
sit: sz diuersis simile t mellis t olei nominib⁹ pa
tris t filij t spūſancti vna dulcedo mōstrat.
Ꝑ Et ꝑfe

g Et ꝑfecisti in regnū. hoc in lxx. nō habet: q: alexandrie in greco fmo/
nem scripturas ex hebraica veritate vertētes timuerūt hoc edere: ne regem
egypti viderent offendere: si dicerēt a deo regnū israel debitū esse. Solos
tñ moysi libros magis eruditi ab eis trāslatos putāt. Hiero. Quod de
bierusalē dicimus: nec in singulis habeamus et tedium lectoribus ingera/
mus: ad ecclesiam semel referamus. Si enim iuxta
apostolū bierusalē mater nostra est: t mater nostra
ecclesia est: t bierusalē ecclesia est. b Perfecta
eras in decore meo Non est volētis neq̄ c. 9. m. Ro.9.c
d. Cū omnia fecerimus dicam⁹ quia serui inutiles
sumus: que debuimus facere fecim⁹. nō q̄ ex bāsi/
cio dei liberū tollam⁹ arbitriū: sed ipa libertas do
minū debeat habere adiutorē. Jn pulchritu.
tua. Hiero. Demones solitos cōrēnunt cibos: pere
grina deliderāt alimēta. vnde: Esce eius electe. Nō Ps.44.a
vult quēlibet decipe. Saulē regē electum a dño. in
dam apostolū festinat supplātare. nō ergo cōfida
m⁹ in pulchritudine nostra. Jn pulchritudine tua.
Nō dei liberalitatē putem⁹ esse nostrā virtutē. vñ:
Ne gloriet⁹ in crastinū: nescis enī quid ventura Pro.27.a
pa. dies. Et cui⁹ steres. non dei esse: sed eius
a quo polluer is: quū cūcta recipit vitia t diuersoꝝ
ꝑcatorū spūm transeuntē suo suscipit gremio t pi
unctat pedes suos omni trāseunti. hic effudit for/
nicationē suā: t eius incipit sustinere domestā: cu/
ius hospes extiterit. Hinc ide cō. Hiero. Ho/
stra quoq̄ bierusalē que dicit⁹ visio pacis ab here/
ticis scindit: quādo vnū t alterū testimoniū de ꝑ/
priis carpētes locis conāt assuere his q̄b⁹ nequāt
coaptari. vñ. s. Ne bis q̄ ꝑsuit ceruicalia sub om/ Ezec.13.a
ni cubito man⁹. qō prohibes dñs ait: Nemo assumit Ose.12.a
cōmixturā pāni rudis &c. nec mittit vinum nouuz

Nico. de lyra

i vtres intelliguntur summi sacerdotis ornamēta qui erat
institutus ad orandum ꝓ toto populo.
a Et induī te subtilibus. ornamenta eīm pōtificis
fuerūt valde subtiliter facta: vt patet Exo. xxviij.
b Et dedi armillas &c. quia manus eius fuerūt
cōsecrate. c Et torquē circa collū tū. id ē ratio
nale in iudicij qō erat in pectore sūmi sacerdotis.
d Et dedi in aurē sup os tū. id est ornamētū legē
quod debet esse in ore sacerdotis. e Et circulos
in auribus tuis. id est duos lapides onychinos in su
phumerali existentes sub auribus summi sacerdo/
tis ex utraq; pte. f Et coronā decoris in capite
tuo. id est mitram in capite sacerdotis.
g Et ornata es auro et argento et vestita es byſ.
omnia enim ista erant in ornamentis t vestib⁹ pon
tificis. h Similam et mel t oleū comedisti. om
nia enim ista dedit deus populo in abundantia in
troducendo eos in terram ꝓmissionis: que dicitur
manans lacte et melle: Exo. iij. i Et decora fa/
ta es vehementer nimis. imperatis chananeis.
k Et ꝓfecisti in regnū. rpe dauid t Salomōis.
l Et egressum est nomē tuū in gentes. ꝓter speciē
tuā. oēs enī reges terre deliderabāt videre Salo/
monem: et eius sapientiam audire.
m Quia perfecta eras in decore meo quē posue/
rā super te. quasi diceret: ista nō habuisti ex tuo⁹ ex
meritis tuis. sed ex mera gratia mea.
n Et habens fiduciaz in pulchritudine tua. hic
consequenter ponitur vilitas fornicantis: popul⁹
enī israel ingratus de bonis predictis tanq̄m mul/
er fornicaria et adultera expouit se omnibus ido/
latris. ideo diuiditur in duas partes: quia primo
ponitur idolatrie culpa absolute. secūdo cōparan/
ue. ibi: Ecce omnis. Prima in duas. quia ꝑmo po
nitur culpa. secundo pena. ibi: Ecce ego Circa
primum dicitur: Et habens fiduciam in pulchritu/
dine tua. id est nimis confisa et elquata de bonis ꝑ
dictis a me tibi datis. o Fornicata es in nomi
ne tuo. id est idolatrie exposita ex tua malicia nō ex
defectu meo. p Et exposuisti fornicationem tuam omni transeunti. nul
lam idolatriam quantūcunq; vilem refutans: sed omnem ampletens.
q Et sumens de vestimentis meis. fecisti tibi excelsa ornamenta diuino cul
tui deputata idolatrie applicando: t non solummodo ornamenta: sed etiā
vasa sacra. ideo subditur; Et tulisti vasa &c.

Jmagines mas

Ꝑ in vtere veteres. hoc facit⁹ nazarei:
a neq; futurū ē. Et tulisti vasa de/
coris tui de auro meo t argēto
a ꝙ nos vnū habem⁹ vir. et vnā veneramur ima
ginē inuisibilis. s. et omnipotens deū.
meo q̄ ōdi tibi: t fecisti tibi ima/ a
gines masculias: t fornicata es
b in eis. Et sūpsisti vestimēta tua b
ꝙ vel operuisti illas.
mlticoloria: vl vestita eis es. Et
a ꝙ vt supra. b ꝙ non tuū. c ꝙ alij incensū. de
quo: Dirigat⁹ oratio mea sicut incē. in cōs. tuo.
ōleū meuz t thymiāma meū po c
a ꝙ Exx. pāes ꝓpositōis. s. Jn ōe iubemur offerr
suisti cora eis: et pānē meuz quē
a ꝙ scripturaz sensu purissimū.
a ꝙ quod gustauit ionathas t illumīati sūt ocu/
li eius et confortatus est.
dedi tibi similā et oleum t mel: d
quibus enutriui te: posuisti i cō/ e
ꝙ idolorum. ꝙ idolis.
spectu eoruz in odorē suauitat⁹. f
ꝙ istud aliud.
Et factū est ait dñs deus: t tuli/ b
sti filios tuos t filias tuas quas i
a ꝙ b q̄b⁹ dei ꝙ filios enutriui t exaltaui. i. a. s. m.
generasti mihi: t imolasti eis ad k
deuorādum. Nūquid parua est l
Exx. huc Jo. s. de fornicatiōe generali. vñ: Filij
tuo meus primogenitus israel.
fornicatio tua? Jmmolasti filios m
meos: et dedisti illos consecrās
eis. Et post oēs abominatiōes n
tuas et fornicatiōes nō es recor/ o
data dierum adolescētię tuę: qñ
ꝙ et te operui.
eras nuda et confusiōe plena: con/
ꝙ et laui t copulaui te mihi.
culcata i sanguie tuo. Et accidit p
a ꝙ duplex maledictio. vnde Johānes: De sag
omnes habitatores terre.
post omnem malicia tuā: vē ve
ꝙ quasi mereatrix.
tibi ait dñs deus. Et edificasti ti q
a ꝙ hec omnia de singulis possunt intelligi si vi
tijs paruerint.
bi lupanar: t fecisti tibi prostibu
a ꝙ lata enī et spaciosa via que ducit ad mortez.
omnibus communis. b ꝙ vt nulla peccati gene
ra/deretinquat.
lū in cūctis plateis. Ad ōmne r
a ꝙ quo significet lor⁹ fornicatiōis.
caput vię edificasti signū, pstitu
nonis tuę: t abominabilez fecisti o
a ꝙ anime, s. quē a deo sortita. b ꝙ vl diuaricasti
c ꝙ suppeditādo ꝛationibus vitiorum.
decōrē tuum. Et diuisisti pedes
tuos omni trāseūti: t multipli/
casti omnes fornicatiōes tuas.
ꝙ gentilibus.
Et fornicata es cuz filijs egypti t
vicinis tuis magnarū carniū: t v
a ꝙ turpitudine supans eos.
multiplicasti fornicatiōez tuā ad
ꝙ quasi ideo fecisti.
irritādū me. Ecce ego extēdā ma x
a ꝙ corrigendā. b ꝙ hinc ostat iudeos legis
obseruantiam amisisse. c ꝙ ius suuz.
nū meā sup t: t auferā iustifica/ y

a Jmagines masculinas. i. idola que vo
cant hic imagines masculine: ꝓsequendo
parabolā de meretrice q̄ cū masculis fomi
cat: potest etiā hoc dici ꝓ idolo priapi: qō
figurabat in magnitudine virilis membri.
fuit enī quidā inuentis de hellesponto ha/
bens membrū virile valde excessiuū respe
ctu aliorū hominū, ꝓter quod a gentilib⁹
fuit inter deos reputat⁹ qui omnia insoli/
ra credebāt aliquid habere numīs: t istū
idolū colebat in berlin. vñ. iij. Reg. xv. dr
q̄ rex asa matrē suā amouit ne cēt pncepsī
sacris priapi. b Et sumpsisti vestimen
ta tua multicoloria. ornando te in venera
tione idoloꝝ. c Et oleū meū t. i. illa q̄
debebant mihi offerri dedisti eis. oleum
enī offerebat in tēplo domini ad cōtinuā/
dū lucernas: t thymiama ad eremandum
super altare incensū: t nō solum ea que de/
bebant mihi offerri sed etiā illa vnde debe
bas nutriri obtulisti eis subtrahēs ori mo
er vehementi idolatrie desiderio. ideo sub
dit: d Similā. i. farinā tritici delicatis
simā. e Quibus enutristi te. i. q̄ dedi
ad nutrimentū tuū. f Posuisti in con/
spectu eoꝝ. i. idolorum eis offerendo.
g Jn odorē suauitatis. i. vt placares eos
tibi. h Et tulisti filios tuos &c. qō est
graue ꝓdictu. i Quos generasti mi
hi. existens mihi despōsata ꝓ legis susceꝑ
onē: ꝓter qō debuerūt deputari ad fruē
dum mihi. k Et immolasti eis. i. idol'.
l Ad deuorandū. i. moriendū. ꝓ venera/
tione idoloꝝ. hoc enī fiebat specialiter ido
lo moloch: qs sicut. s. dictum est pluries.
erat idolū ereū interī⁹ peanū t in cui⁹ pce
nebat puer in manib⁹ idoli vbi cremabat.
sz tūc sacerdotes pcurebāt tympana: ꝓpt
quod loc⁹ ille vocabat tophet qs i latino
sonat tympanū: ne parētes puerū offeren
tes audirēt clamorē pueri: t dolerēt: sz mag⁹
gauderēt credētes puerū sine dolore ad fe
licē vitā trāsisse. m Nūquid parua est
fornicatio tua. i. idolatria ista. q. d. nō: im
mo horribilis et maxia: ideo eam replicat
dicens: Jmmolasti filios &c. n Et post
omnes abominatiōes. pcedentes. o Nō
es recordata dierū adolescētie tue. i. vilita
tis et abiectionis in qua eras quādo i ꝑn
cipio accepi te: sicut expositū est. s. co. ca.
p Et accidit post oēm malicia tuā ve ve
tibi. i. punitio ab assyrijs t itez a chaldeis.
q Edificasti tibi lupanar. id est tēpla ꝓ
idolatria. r Jn cūctis plateis &c. i. i lo/ † De cōe.
cis cōmunibus vbi plures possunt cōueni dl. 5. c. nū
re. s Et abominabilem fecisti decorem 3. in fi.
tuum. quem ante habebas: loquitur enim
de populo sub metaphora meretricis ꝙ ex
continuatione et frequentia meretricij tur
pis redditur et abominabilis. t Et for
nicata es cū filijs egypti. i. cuz egyptijs in
idolatria cōmunicando cum eis.
v Magnarū carniū. id est membroꝝ vi/
rilium. per quā magnitudinē metaphorice i
telligitur idolatrie magnitudo. x Ec/
ce ego. Posita idolatrie culpa. hic conse/
quenter ponitur pena. Et diuiditur i tres
partes. Quia primo ponitur pena succin/
cte. secundo repetitur culpa idolatrie. ibi:
Et fornicata es cuz filijs egypti vicinis tu
is. tertio resumitur pena magᵉ diffuse. ibi:
Ꝓpterea. Circa primum dicitur: Ecce
ego extendā manū meā super te. ad te pu/
niendum. y Et auferam iustificationē
tuam. i. templum vbi offerebant sacrificia
ꝓ peccat⁹ iudeoꝝ: quod per chaldeos fu
it incensum. iiij. Reg. vlti.

Et da

mittit ad penas peccantiū extendit. vn/
Ose.1.c dei Job: Witte ma/
nū tuā ꝛc. Hiero.
Mostra ꝙs hierusalē
si pterierit certimoni/
as dei: ꝛ extra fuerit
man⁹ ei⁹ sup eā: abla
ta legis observantia
tradit filiab⁹ palesti
ne: nō filijs. Necꝙ ei
prius fornicib⁹ sup/
plicijs tradimur: sed iu
xta peccatorum qua
tatē minorib⁹: vt cor
recti in minorib⁹: ma
iora cruciatuū tormē
ta vitem⁹. Philisti/
im. i. palestini: prima
litterarū parte muta
ta: interptat caden
tes poculo siue factu
ra. per qō significat
nos tradēdos aduer
sarijs potestatib⁹ q̄
biberūt de calice ba/
bylonis ꝛ corruerūt
quoz opa quersa sūt
rāteꝙ misere hierim
erit correctio ꝛ igno/
minia vt erubescant
etiā demones in nō
rum magnitudie pec
catoruz. Et fornicata
es in filijs assyriorū.
Palestia vicina egy
pto est. vñ dño ad a/
braaz. Dabo tibi om
nē trā a fluuio egyp
ti vsq; ad fluuiū mag
nū euphratē: vt. i. ex
vna pte egyptios: ex
altera habeat assyri/
os. cū quib⁹ in poste
rioꝛib⁹ dicit fornica/
ta. a Et fornicata
es. Scōm tropologi
am ab alijs ad alia
petā sepe trāsim⁹ ꝛ et
nec sic satiamur: sed
quasi lōgo fune ꝛ cor
rigia vitule petā tra/
bimus ꝛ multiplica/
mus fornicationē no
strā in terra chanaā
q̄ interptat fluctua/
tio. cuj chaldeis q̄ et
ipsi nobiscū sonāt q̄
si demonia: ꝛ pedes
habem⁹ in salo: nec
vnq̄ dicere possum⁹
Psa.39. Statuit supra petrā
pedes meos ꝛc. Ide/
reticoꝛ ꝙs prauitati/
bus subijcimur q̄ ha
bēt similitudinē dēmo/
nū: vel ipsis demoni
bus de q̄b⁹ dic Apo
Eph.6.b stol⁹: Nō ē nob col/
luctatio adūsus car/
nē ꝛ ſ. ꝛc.
Moralit Hiero. Moralit ꝫ
ad omnē aiam pōt re
ferri: q̄ relicto cultu
dei virtꝰ se luxurie/
q̄ mittit: nec ī secu/
lari vita quā sequit
feliciter agit: ꝫs ꝛ mū/
ꝫ dī ꝛ reli.

a ꝫ nō meā b ꝫ auferet a vobis regnū dei
c ꝫ vrbes vel oppida palestine.

tionē tuā. Et dabo te ī dias odiē a
ꝫ palestinoꝝ.
tiū te filiarū palestiaꝝ: q̄ erubes/ b
a ꝫ sicut ei egyptijs: qui et ipsi vicini tui/
cūt ī via tua scelerata Et fornica c
a ꝫ ideo versisp traduci sunt: q̄ verooūcp simula/
chra coluerunt.
ta es in filijs assyriorū: eo q̄ nec d
dum fueris explera: et postq̄ for/
ꝫ vel satiata.
nicata es nec sic es sedata. Et mꝰ f
a ꝫ ingredieres eni chaldeā q̄ est terra chanaā
imitati sunt errores eoꝝ: quorum imperio subia/
cebant.
tiplicāsti fornicationē tuā in ter g
ra chanaan cum chaldeis ꝛ nec b
a ꝫ medicamine: Quasi: quid vltra debui facere
tibi. vnde Osee: Quid faciā tibi ephraim: q̄d
faciam tibi iuda.
sic satiata es. In qūo mundabo i
coꝛ tuum ait dñs deꝰ: cū facias
ꝫ predicta. ꝫ scs.
oia hec opa mulieris meretricis
et procacis. Quia fabricasti lu/ k
a ꝫ Quasi nō ī occulto sed tota liberrate idola
colusti.
panar tuuz in cāpite omnis vię
ꝫ Lxx. basim aras. ſ.
ꝛ excelsū tuuz fecisti in omni pla
a ꝫ vel facies: als facies. b ꝫ calluda.
tea. Nec factā es q̄si mꝛētrix fa/ l
a ꝫ difficilis. ſ. rogāti ꝛ magis facili⁹ largiref.
stidiō augēs p̄cium: sed q̄si mu/ m n
lier adultera: quę sup virum suū o
ꝫ grauis. ꝫ sibi.
inducit alienos. Omnib⁹ mꝛe/ c
triab⁹ dant mercedes: tu aūt de

a ꝫ bona que tibi dederā. b ꝫ demonib⁹ idolis
vnde in Osee: Dec non cognouit q̄ ego dedi ei
triticū et vinū et oleū et argētū multiplicaui eis

distī mercedes cūctī amatoꝛib⁹
tuis: et dona donabas eis vt i/ d
trarent ad te vndiq; ad fornicā/
dum tecum. Factūq; est in te cō
tra cōsuetudinez mulierū in foꝛ/
nicationibus tuis: et post te nō
ꝫ que tibi comparetur.
erit fornicatio. In eo enim q̄ de
a ꝫ quod alie non faciunt. ꝫ quod alie faciūt.
distī mercedes: ꝛ mercedes nō ac
cepisti: factū est in te cōtrarium.
a ꝫ quia ꝙs p̄dicta fecisti. b ꝫ que fecisti essa pal
sura sio.
Propterea meretrix audi verbū p
a ꝫ primum fundamēta historie iaciamus.
domini. Hec dicit dominꝰ deus:
a ꝫ a te. ꝫ vt dares que acceperas debueras.
b ꝫ quod acceperas a me.
c Quia effusū est ęs tuum: et reue q
lata ē ignominia tua in fornica/ r
tionibus tuis sup amatoꝛes tu/
os: et sup idola abominationuz
a ꝫ quē immolasti demonijs. b ꝫ bonarū cogita
tionum quas interficit qui ad mala opera iciūat
tuarū in sanguine filioꝝ tuoꝝ s
quos ōdisti eis. Ecce ego cōgre

di et religiōis diuitias p̄dit ꝛ se vltra amatoꝛib⁹ inge
rit: Est ꝛ alia fornicatio spūalis qñ deseꝛētes ecclam:
hereticis ūgimur: et lupanar nostrū in capite omniū
viarū edificam⁹. Qb⁹ ōn State in vijs ꝛ querite semi- Dan.14.
tas dñi sempiternas: ꝛ videte q̄ sit via bona ꝛ ābula/
te ī ea. mosi. ſ. iesu: iudicū ꝛ regū libris. esaie ꝙs ꝛ hie/
remie ꝛ alijs ꝓphetis. in omnib⁹ viarū principijs fa/
bricat lupanar suū: q̄ doctrine restimonijs male abuti
tur dicēs hoc ait esaias: ꝑ osee: ꝑ moyses: hoc daniel.
Et pulchre nō in medijs vijs nec in viarū termis pōit
lupanar: sed in ꝓncipio. Si enī ad scientiā ꝛ ꝓfūda ve
nerit liboꝝ errare nō poterit: Excelsū quoq; suum vl
basim facit in omni platea ethnicoꝝ sed ꝛpiosa laciuie
vitijsq; pmiscens etiā inter ipsos hereticos. cū ab eis
fuerit oeturpata: nō habēs gratiā sed cōrēptni parcit
quia facilis fidei p̄didit castitatē. b Nec facta es
Lxx. non fuisti quasi meretrix congregās mercedes.
Quasi: Dedisti que accipere debueras. Demonuz cū
quos colis: non protegeris auxilio varijs oppressa ca
lamitatibus. c Omnibus me. Hieronymus. Hec
quoq; ad eccleſiā et ad animas fidelīū sunt referenda
que munera maritalia. aurū sez in sensu. argētū in elo
quentia: et vestes quibus turpitudo nostra atq; fedi/
tas velatur: dant amatoribus suis: id est demonibus:
vel peruersoꝝ dogmatū doctoribus quando asserit
nihil nocere luxuriā ꝛ corporis genitalia naturaliter co
itum poscere: cibis omnibus indifferenter vti ꝛ hmōi.
d Donabis eis vt intrarent ad te vndiq; ad fornicā
dum. Hiero. Omne genus peccati significat: ne pu
tetur vno contenta: sed semp peccandi famem sustine
at: et contra iura nature omnib⁹ mēbris turpata vsq;
ad verticē polluat. e Quia effusū ē. Hiero. Sedm
tropologiā. omnis anima a domino accipit pecuniam
spiritualē. Inde vni dedit. v. talenta: alij duo: alij vn Dan.12
ro vnum. Sed ſi negligēter egerit reuelat ignominia
hierusalē: amatoribus demonibus. ſ. in die iudicij vl'us
rpe penitētie qñ corripiunt ꝛ pn⁹ sol⁹ deꝰ cernit occul Dan.4.c
ta. vñ: Et pater q̄ videt ī abscōdito reddet tibi. Et ali Ps.7.
bi: Scrutās corda et renes deꝰ. Cum autem fuerit im Ecclesi.
pletum: nihil operū q̄ nō reuelet. ꝛ illud: Nolite an
te tps iudicare quoadusq; veniat dñs: ꝛ ꝙ illuminabit
abscōdita tenebrarū: ꝛ m. c. c. Et cū correctionis tps ad
uenerit: tūc illud Osee implebit: Circundederūt eaz

a Et da. te ī a. odi. te. i. ad volūtatē eoꝝ. b Filiarū
pa. i. gentiū de terra philistinoꝝ q̄ semp oderūt iude/
os. isti enī cū chaldeis venerūt ad destructōē hierusa/
lē. c Que ern. in via ma sceleratā. id est erubesce/
rent facere tam horribilia que fecisti. d Et fomi/
cata es. hic repetitur idolatrie culpa. cū dicit: Et for/
nicata es in filijs assyriorū. cōmunicādo idolatrie eo/
rū: sicut patet de rege achaz. iiij. Reg. xvij. e Eo
q̄ necdū fuerat expleta. i. satiata idolatria. f Et mul
tiplicasti fornicationes tuā. id est idolatriā. g In
terra chanaā. i. in indea que ante fuit dicta terra cha
naan. h Cum chaldeis. eoꝝ idola colēdo in indea.
i In quo mūdabo coꝛ tuū. q. d. tāta est immundicia
tua q̄ nō apparet via mūdandi te. k Quia fabri/
casti lupanar. i. tēpla. p cultu idolorū: vt dictū est su/
pra. l Nec facta es quasi meretrix fastidio. frequē
tis cōcubitus. m Augens preciū. sui concubitus.
n Sed quasi mulier adultera. quia per legē es mihi
desponsata. o Que super virum suum inducit a/
lienos. ad sui concubitum dando eis premium: quod
est contra consuetudinem meretricū: ꝛ hoc. puenit ex
magna libidine adulterandi: sicut populus hierusalē
et regni iude dabat dona preciosa sacerdotibus affe/
rentibus sibi idola gentiuz varia. p Propterea
meretrix audi verbum domini. Hic resumit pena ma
gis diffuse. cum dicitur: p Quia effusū est es tu/
um. id est diuitie tue sunt cōsumpte in vitio idolatrie
modis predictis. n Et reuelata est ignominia tua
in fornicationibus tuis super amatores tuos. i. manī/
festa est vilitas tua in idolatria: et maxime in filioꝝ
immolatione: vt dictū est supra. o Ecce ego cōgre/
gabo omnes amatores tuos: quibus cōmixta es. cō/
municando idolatrijs eoꝝ.

Cū vniuer.

Ne cogitatiōes sue. ꝛ illud: Inter se co
Ro.2.c gitationib⁹ accusantib⁹ vel defend/
tibus i die qñ iudicabit dñs o. b. et
illud. Ecce homo et opa eius ante
facie eius. Hiero. Ola hec per me
taphoram adultere et homicide: q̄
non solū ꝛtra virū suum fornicata
fuerit: ſ. et filios interfecerit dicit
ꝫ bierim: quodꝙ congregāde sint
omnes gētes ꝛtra eā: quaꝙ adoza
nit idola: ꝛ oīa dei munera in cultū
eoꝝ ꝙuertit: ꝛ destruct tēplū baal:
ꝛ omnes are ciuitatis incēdio sub/
uertentur: nihilq; in ea remanebit.
Si passa ē bierim ꝫ cū idolis foꝛ/
nicata: est ꝗd illaꝙ passura puram⁹
q̄ sanguinis xpi rea est? Et aufere/
tur. q. d. tā secur⁹ ero de castitate ma
ꝫ eos. ſ. q̄ in bonā ptem hoc acci/
piūt. Alij enī in cōtrariū accipiunt
vt magne ire dei sit non irasci cū se
mel ꝓrēpserit fornicāte. ꝛ illius de/
sperāti salutē. Hiero. Si hereticis
q̄ verus testamētū nō suscipiāt re/
ꝑhendūt: qō in ꝛra. Lxx. dictuꝫ est. ꝛ
ꝓtristabas me ꝛc. eo q̄ deus nō so/
lum trā suscipiat: sed ꝛ meroī ꝛ tri/
stice subiaceat: interrogēm⁹ eos qō
illō suscipiātq̄ certe dom dei mā/
Eph.4.c datū est: Nolite ꝓtristare spiritū sā
ctum dei in q̄ signati est⁹. Quicqd
enī sup hoc nobis obiecerint: et nos
i defensionē ꝑsentis sermonis i eos
retoꝛquebimus. a Et nō feci
un ꝛta scelera tua in omnib⁹ abomi.
Monstrat diuina clemētia cum mi
noꝛes pene ꝛmaiora dicūt peccata.
b Ecce omnis qui dicit vulgo ꝓ/
uerbium: in ꝛē. Post catalogum
vitioꝝ ꝛ correctionē: qua retrahit
ad salutē: aptat ei tritum vulgo ꝓ/
uerbiū: Sicut mater: ita et filia.
Sicut mater. Cethea. ſ. q̄ infanti
ens vel in infantiā vertens interpre
tat: incretiua. ſ. huius seculi: q̄ capti
uam a se am ducūt ad interitū: ꝛ a vi
ro suo diuidūt. i. dei ꝛbo. c So
roū. Hiero. sodome et samarie q̄ꝙ
altera gentilem vxoꝛem in ꝛtriāq; de
signat: altera hereticoꝝ decipulas.
Que piecerūt viros. dei verbū
ꝛ doctrinā. Semp enī errantiū flu/
emant pedes huc illucq; discurren
tes. Et reūferunt enī omni vēto do
ctrine: de alia ad aliam falsitatē: et
cū in ꝑma frustra se studasse cogno/
nerūt ad ſcām tertiāq; trāsccdūt.
f Mat vra ce. Die. Supra dixit:
Mat⁹ amoꝛeus ꝛ mat tua cethea. a.6.a
hic cōmutato ordine ꝛ numero.
Mater vra cethea ꝛ. p. v. a. Cū enī
scelera ꝓfecerint scindūtur in par/
tes: et vnione deserta in multitudi/
nem ꝑficiunt: ꝛ in turbam que nō
potest cum ieiu ad montana cōcen
dere. Sozoꝛes autē hierusalem: sa/
mariam et sodomā: quarū altera a
dextris altera a sinistris etiam ꝑm
corporalem intelligentiā si de tem/
plo hierusalem ad oꝛientē aspicias
comprobabis. g Sozoꝛ tua ma
ꝛ samaria. Hiero. Media iter duas sozoꝛes hierusalem: quę iudas
dicitur ꝛ a chaldeis in babyloniaz
ducta est: que multo sceleraꝙ pec/
cauit q̄ꝫ samaria et sodoma: in tem
plo idolum adoꝛans: ꝛ post dei filiū
interficiens.

ꝫ Sodoma

gabo oēs amatoꝛes tuos quib⁹
cōmixta es: et omnes quos dile
xisti cuz vniuersis quos oderas. a
Et ꝙgregabo eos sup te vndiq; b
a ꝫ legis adulteraꝝ.
ꝛ nudabo ignōminiā tuam coꝝā c
ꝫ geniralia.
eis. † Et videbūt oēz turpitudinē
tuaz: ꝛ iudicabo te iudicijs adul d
terarū: ꝛ effundentiū sanguinez.
a ꝫ Dagnus est furoꝛ viri cōtra adulterā ꝛ qui
lo potest⁹ eas redimi.
Et dabo te in sanguinez furoꝛis e f
ꝛ zeli: ꝛ dabo te in manus eoꝝ
a ꝫ seminarium fornicationis.
ꝛ destruēt lupanar tuū: et demo/
lient ꝓstibulum tuum. Et denu/ g
dabūt te vestimētis tuis: ꝛ aufe/
rent vasa decoris tui. Et derelin
quēt te nudā plenāq; ignominia
et adducēt sup te multitudinem. h
a ꝫ sic oēs cōmuniter solēt adulteris lapidare.
Et lapidabūt te lapidib⁹: et truci i k
dabūt te gladijs suis: † Et cōburēt l
dom⁹ tuas igni: et faciēt in te iu/ m
a ꝫ ve similia timeāt. b ꝫ ciuitatū.
dicia ī oculis mulierū plurimaꝝ. n
a ꝫ sic. ꝫ Quasi ens ironia ꝙ vicissens miserior.
Ipsa pena tibi ꝓuideo: q̄ sic desines fornicari.
Et dēsines fornicari: et mercedē o p
a ꝫ amatoribus.
vltra nō dabis. Et requiescet idig/
a ꝫ cum te amare desiderio.
nātio mea in te: et auferetur zel⁹ q
a ꝫ cū a me recesseris cū te ererue tradiderint ea/
ptiuitati.
meꝰ a te. Et quiescam: nec irascar r s
a ꝫ hoc. ſ. fecisti.
ampli⁹: eo q̄ nō fueris recoꝛdata t
a ꝫ beneficiorum q̄ dedi tibi in adolescentia.
b ꝫ Lxx. cōtristabas. ꝫ ad tristiciam ꝙque bonis
operibus debuisti ad gaudia ꝓuocare.
diērū adolescētię tuę: ꝛ ꝓuocasti u
me ī oib⁹ his. Quapropter ꝛ ego v
a ꝫ opera tua.
viās tuas in capite tuo dedi ait
a ꝫ rumen. b ꝫ cum subueri debueras. Da/
tor est enim culpa ꝫs pena.
dñs deꝰ: et non fēci iuxta scelera a
tua ī oib⁹ abominatiōib⁹ tuis. Ec b x
ce oīs q̄ dicit vulgo ꝓuerbiū: in y
te assumet illud dicēs: Sicut ma c z
ter: ita et filia ei⁹. Filia mꝛis tuę a
ꝫ dei verbū.
es tu: q̄ piecit virū suum ꝛ filios b
suos ꝛ sozoꝛ sozoꝛ tuaꝛ: quę pie c
cerunt viros suos et filios suos.
Mater vra cethea: ꝛ pater vester d
a ꝫ quia ꝓnoz peccauit et ab assyrijs ꝓtius in ca/
ptiuitatem ducta est.
amoꝛeus. Et sozoꝛ tua maioꝛ sa e
maria: ipsa ꝛ filię eius q̄ habitant f g
ad sinistram tuaz. Sozoꝛ aūt tua h
minoꝛ te quę habitat a dextris i

Cū vniuersis q̄s oderas. i. cum pbili/ E
stheis q̄ semp fuerūt odiosi iudeis ꝛ ecōn/
uerso. b Et ꝙgregabo eos sup te. i. ob
sidione hierim. c Et nudabo ignomi
niā mā. i. vtilitate culpe tue manifestabo
p euidētiā vindicte. d Et iudicabo te
iudicijs adulteraꝝ ꝛc. q̄b⁹ ꝫm legē mors
ē inflīgēda. e Et dabo te in sāguinē. i.
ineffusionē sanguinis passiuā. f Furo
ris ꝛ zeli. i. ꝓcedēte ex furoꝛe ire mee ꝛ ze † Isa.13.b
lo iusticie mee. g Et demdabūt te ve/ Esa.14. a
stimētis tuis ꝛc. i. oibus diuitijs tuis. Num.3 b
b Et adducēt sup te multitudinē. in ex/
ercitu regis babylonis. i Et lapida/
bunt te lapidib⁹. tūc enī multi de iudeis
fuerūt interfecti lapidib⁹ machinarium.
k Et trucidabūt te gladijs suis. i. capti/
one enī ciuitatis multi fuerunt trucidati
gladijs. l Et cōburent domos mas.
vt habet. iiij. Reg. vlt. vbi dicit q̄ nabu
zardā incēdit domū dñi ꝛ domū regis et
domos hierim ꝓ circuitū. m Et faciēt
in te iudicia. penas iuste inferendo.
n In oculis mulieꝝ plurimarū. i. pluri/
marū gentiū que erāt in illo exercitu.
o Et desines fornicari. i. idolatrare. q̄
nō vocabit tibi ꝓ nimia tribulatione.
o Et mercedes vltra nō dabis sacerdo/
tibus idoloꝝ: quia nō habebis vnde.
q Et auferet zelus meꝰ. i. amoꝛ singula/ † 4. Re.13.a
ris q̄ est viri ad vxoꝛē. r A te. sicut re/
pudiata a me. s Et quiescā nec irascar
ampli⁹. loquit scriptura de deo tanq̄ de
homine q̄ non irascitur de quocūq; malo
culpe vel pene sequenti nisi ꝓxi repudi
ate. ꝛ causa huius repudiationis subdi/
tur: t Eo q̄ nō fueris recoꝛdata diēꝙ
adolescentie tue. i. beneficiorum que tibi
in adolescentia tua feci. ꝓ qui est expositū
supra. v Quapropter ꝛ ego vias tu/
as in capite tuo dedi. te puniendo: tamē
citra condignū. ideo subditur: Et non fe/
ci iuxta scelera tua. x Ecce oēs. Hic ar
guitur malicia populi iude sub noīe hie/
rusalem: ꝛ hoc cōparatiue. ſ. ad populum
sodomorum ꝛ populū. ꝛ. tribuū. ꝛ diuidi
tur in duos. qꝛ primo arguit culpa. secō
subdit pena. ibi: Ergo ꝛ tu. Circa primū
ꝑmittitur populi iude radix ꝓxima que ꝫ
accipitur ꝓ gente in terra iuda habitā/
te anteq̄ filij israel ingredientur terram
ꝓmissionis. cuj dicitur: Ecce omnis qui
dicit vulgo ꝓuerbium. ad derisionē alle/
cuius. y In te assumet illū. te derisē/
do. z Dicens: Sicut mater ita ꝛ filia
eius. id est sicut gens que ꝓcessit in ter/
ra inda filios israel fuit fornicatrix spiri/
tualiter ꝑ idolatriā: sic populus iuda.
a Filia matris tue es tu. per imitatiōez.
b Que proiecit virum suum. id est deū
per idolatriam. c Et sozoꝛ sozoꝛis sua/
rum. scz sodome ꝛ samarie: vt exponitur
infra ꝙ quas intelligit populus sodomo
rum ꝛ populus decem tribuū. d Ma
ter vra cethea. ꝛ exponit vt. s. e Et so
roꝛ tua ma. ſa. maioꝛ enī fuit ꝓs decem
tribuum q̄ꝫ populꝰ regni iude. f Et fi/
lie eius. i. alie ciuitates ꝛ ville quarū sa
maria erat metropolis. g Que habi.
ad sini. tuā. sut enī in aq̄lonari pte respe
ctu hierim q̄ ps aq̄lonaris etiaz vocat ꝫ
sinistra: eo q̄ ab aq̄lone venerunt sup hie
rusalem multa mala. Hiere. ſ. Ab aq̄lone
pandet oē malū. h Sozoꝛ aūt tua mi/
noꝛ te. qꝛ popul⁹ sodome minoꝛ fuit q̄ꝫ iu
de. i Que habitat a dextris mis. q̄
declinat versus meridiē respectu hierim.
ꝛ sic oꝛ hic dextera sicut ps opposita sini/
stra. ꝫ

¶ a Sodoma.q̃ referꝫ ad gẽtes. Sodoma enī eo tpe nō erat q̃ prius cū gomor-
Gen. 19.f ra: adama ⁊ seboim: diuino iudicio fuerat igne cōsecra. Hiero. Scīm tropologiam. samaria ⁊ sodoma. i. hereticī et ethnici: sepe leuiora cōmittunt q̃ qui putant hiersm. s.
1.Cor.5.a ecclesiastici. vñ ad corinthios. Omnino audit inter vos fornicatio ⁊lis nec inter gẽtes ꝛc. Solēt hereticī q̃ trīa vetus testamentū suscipiūt tres naturas in hoc lo-

a genres.

co intelligere: spūalem: alalē: terrenā. ⁊ spūalez ad hieru salē referūt. alalem ad samariā. ⁊ terrenam ad sodomaz. quos breuiter interrogam⁹: quō tres nature spūalis ani malis terrena: que iter se diuerse sunt: vnā matrē ⁊ vnuz patrem habeāt: qō figmēto eoꝝ non zuenit. ⁊ quō alalis ⁊ terrena natura iuxta hūc ꝓphetā restituaīt in antiquū statum. i. spūalem. hoc enī rationib⁹ eorū ꝓtrariū est. Q̃ samaria hereticos significet: et in osee. et in multis alijs.
Bmos.6.a ⁊ in hoc ꝑcipue testimonio ꝓbat: Ve qui deipciunt sion et confidūt in mōte samarie. ⁊ vindemiauerunt principia gentiū. Oēs enī hereticī deꝑcīūt sion q̃ interꝑtatur speꝯcula. s. ecclesiā ⁊ ꝓfidunt in. m. s. ui supbia. s. quersoꝝ dogmatum: q̃ putāt esse sublimia: q̃bus vindemiant atq; populant principia. g. potentes. i. ad errorē ꝓtrahunt.

b ¶ Uiuo ego. absolute: excellēter. In veteri testamento
Job.13.a hoc iuramētū est. In nouo: Amē amē dico vobis. vnde: Deus abraam: deus isaac: ⁊ deus iacob: non est deꝰ mor-
Luc.20.f tuoꝝ sed viuoꝝ. et alibi: Placebo domino in regione
Ps. 114. viuoꝝ. Sicut nemo absolute dicitur bonus nisi solus
Mat.19.c deus: Q̃is dicatur arbor bona: bono bonus: pastor bonus: seruus bonus. vnde: Nemo bonus nisi solus deus. Sic angeli et ceteri virtutes: patriarche. ꝓphete apostoli q̃is viuentes: cōparatione omnipotētis dei mortui dicuntur. Quis est enī homo qui viuat et non videat mor-
Ps. 88.
1.Tes.4.c tem? vnde apostol⁹ de deo: Qui solus habet īmortalitatem: ⁊ lucem habitat inaccessibilez. ¶ Hiero. Juramento describens sodome ⁊ filiarum eius scelera. primuz ponit superbiam diaboli. ꝑ quam ⁊ primū peccatum. vnde apo-
1.Tes.5.b stolus: Ne inflatus superbia in iudicium incidat diabo-
Jaco.4.b li: ꝓpter quā scz de celo cecidit. Superbis enim deꝰ resistit humilibus aūt dat gratiam. ¶ Saturi. p. et a. ⁊. o. Hiero. Superbie seminarium est saturitas panis abūdātia rerum ⁊ otium. ¶ Sel fm. xxx. delitiarū luxuriez abū-
Luc.16.c dantia. Dines ille euangelicus nō aliud peccasse memoratur nisi q̃ opibus ⁊ diuitijs affluens: in tātā erupit superbiam vt manum nō porrigeret indigenti Lazaro: cōditionis sue oblitus vt ne hoc quidem q̃ ꝓficiendū erat
Jhl.14.c daret misero. vnde alibi: Qui se exaltat humiliabitur: et qui se humiliat exaltabit. ¶ Supbia sa. p. ⁊ a. ⁊ otiū. peccatum sodomiticū est. et propter hoc sequitur dei oblusio: que ꝓsentia bona putat esse perpetua ⁊ nunq̃ sibi indigendum. vnde in lege: Attēde ne comedēs ⁊ bibens ⁊ saturatus: edificaris optimis domibus: habensq; oues ⁊ boues: argentum ⁊ aurum obliuiscaris domini dei tui.
Pro.30. a vnde Salomō: Diuitias et paupertates ne dederis mihi: sed tuis v.m.i.n. q̃ ¶ Et otium. Hiero. Alij delitie iuxta illum sensum: In desiderijs est anima omnis otiosi. Sem per enim est aliquid agendum ne ager nostri pectoris manu cessante malarum co-
Luc.12.f g. rationum sentibus occupetur. ¶ Et samaria dimidiū peccatorū tuoꝝ non
Sop.1.a peccauit. Hiero. Seruꝰ enim sciens voluntatem domini sui et nō faciens: va. m. Et potētes potenter torquēta patient. ¶ Porta cōfusionē tuam. Secūda post naufragium tabule est. cū peccaueris erubescere ne audias: Facies meretricis facta est tibi. n. e. ¶ Porta confusionē tuā. Hiero. vt propria scz torquearis cōscientia: ⁊ nunc voluntate ꝓpria sustine cruciatū ne sustineas in ꝑpetuū. b ¶ Que vicisti sorores tuas. Hiero. Lxx. que corrūpis alias corrupisti. s. r. tuo exēplo ad maiora peccata ꝓuocando: velut si sacerdos male viuens ⁊ opere dignitatez de-
Deut.22.a turpans: exemplo laicos corrūpat. vnde: Qui scandalizauerit vnum de pusillis istis ꝛc. ¶ Et tu cōfundere. Hiero. Confusionē sequit ignominia: ignominiam
Ro.5. a correctio: correctionē consolatio: ⁊ eaz salus. Juxta illud: Tribulatio operatur patientiam: patientia ꝓbationē. ꝓbatio spem. Spes autem non confundit in futuro. s. quia in p̄sentiarū sua per confusionem peccata dei euerunt. vnde: Est ꝓfusio que ducit ad mortem. ⁊ est confusio que ducit ad vitam. Spūs̄ sanctus peccato
Ps. 39. res hortat sic: Confundant ⁊ reuereant omnes inimici mei: cōuertant retrorsum
Ps. 30. et cōfundāt valde velociter. ⁊ alio loco: Dic tu primū iniquitates tuas: vt iusti
Pro.28. c fleeris. Et iustus accusator sui est in principio sermonis. Quid ergo mirū si ꝓ quo catur hierusalem ad confusionē et ignominiā que sorores suas iustificauit peccā-
do. b ¶ Et confortam. Grandis ꝓfectus post confusionē et ignominiā quam si bi iudicio dei illatam libēter accepit. quasi diceret: Ira dei sustinebo quoniā peccaui ei. Promittit ei restitutio in antiquū statum. Sed quia cōparatione scelerū eius iustificata est sodoma ⁊ samaria. primum restituitur conuersio vl captiuitas sodomoꝝ fm Aquilam. secundo captiuitas samarie fm eundē: Nouissima restituetur hierusalē. Cui enim est dubiū q̃ iter tres: gentilē: hereticū: ecclesiasticum
1.Pe.4.b multo maioribus penis dignus sit q̃ maioris dignitatis est. vnde Petr⁹: Tēpus

¶ est vt incipiat

a Sed nec i vijs eaꝝ am. s. i peiori-
stra. bus. b ¶ Pauxillū minꝰ pene ꝛc. q̃s exponit Ra. Sa. sic. si fecisses talia malā et nō maiora parū reputarē. aliter aūt legit interrogatiue. Pauxillū minꝰ ꝛc. q. d. non

b limo multo maiora mala fecisti ꝛc. ⁊ b
peordat ire sequēti. cū ōr: ¶ Sama-
nō fecit so. ꝛc. et b declarat ꝓfir. cum
ōr: ¶ Ecce hec fuit iniq. sodo. so.
tue. supbia. de se ꝑsumendo. ¶ Sa-
turitas panis. delitiose viuēdo. no-
mine enī panis intelligit ois cib⁹ in
scriptura. f ¶ Et abūdātia. diuitiarū male acq̃starū.
g ¶ Et otiuz. bonis ocib⁹. h ¶ Et ma-
nū egeno ꝛc. ꝑ defectū miscbie: non
potētie vt patet ꝓcedentib⁹. ⁊ qz ista
ducūt ad vitia carnis peiora. ideo sub-
dimr: i ¶ Et fecerūt abominatiōes coꝝ me. exercēdo vitiū ℈ natura q̃ est abominabile.
k ¶ Et abstuli eas. subuertēdo ciuita-
tes illas. Sen. xix.
l ¶ Sicut vidisti. et
te exēplo eius non
castigasti quod ag
grauat peccatum.
Jn hebreo habet: Sicut vidi. s. iuste
stendū. vnde Sen. xviij. diz ōs ō so-
doma ⁊ gomorra: Descēdā ⁊ videbo
vtrū clamoꝛ q̃ venit ad me opꝰ com
pleuerint. peccata aūt sodome b enu-
merata nō sūt ita grauia de genere sicut ē idolatria q̃ cū multis alijs vitijs vigebat in hiersm ⁊ terra iuda. m ¶ Et samaria dimi. pecca. tuoꝝ non peccauit. q̃ populꝰ habitans in hiersm coluit idola in domo domini posita tēpore manasse. iiij. Reg. xxj. q̃s fuit grauissimum. sicut turpissimā est mulieri q̃ inducat adulterum ad proꝓriū lectū mariti. n ¶ Et iustificasti soro. tuas. nō absolute ℈ i cōparatione tua. sicut pallidū cōparatū ad nigrū ꝛc. albū. ⁊ fm b dixit iudas Sen. xxxviij. ō thamar: Justior me ē ꝛc. o ¶ Ergo. Rephēa malicia b ℈ter subdit pena. et ꝑmo denūciat cōparatiue. scīo absolute. ibi: Et faciā. et in vtraq; gte simul ponit pene cōminatio et sequēs liberatio. Circa ꝑmuz ōr: Ergo et tu porta ꝓfusionē tuā. i. penā ꝓfusibilez. p ¶ Que vici. soro. tuas. i malis. q ¶ Ergo ⁊ tu ꝓfudere. repetitio ē eiusdē sniē ad maiorē affirmationē. r ¶ Et zuertā restituā eas ꝛc. Ra. Sa. exponit hoc ō tpe messie quē expectāt iudei. d. q̃ terra sodomoꝝ q̃ subuersa igne ⁊ sulpbure legit Sen. xix. tunc sanabit ⁊ erit ita pulchra sicut a principio: ⁊ tū de ea ōr Sen. xvij. q̃ tūc irriga-

¶ bat sicut

¶ est vt incipiat iudicium a domo dei. Et in hoc ꝓ-
1.Pe.4.c pheta: A sanctis meis incipite vt scz extrema hierusalem sororibus ante conuersis ⁊ restituti? porret ignominiaz suam ⁊ confundat super peccatis suis: ⁊ sorores suas cōsoletur dum grauiꝰ punit. Uel ideo confundantur: quia deum ad iracūdiaz ꝓuocauit. vñ patet non esse naturalem iraz dei: sed clementē et mansuetum virtus nostra ad iracundiaz provocari. vñ:
Ro.2.a Secm duriciam tuam ⁊ impenitēs cor tuum the saurizas tibi iraz in die ire ⁊ reue. iu. ꝛc. Et alibi: Uidisti iram tuam et
Exo.15.a ꝺeuorauit eos. Q̃s enī continuum est et in vno corpore copulatum: mitti non potest. sed qō extra est vt lanceas: teluz et huiusmodi.
a ¶ Et sorōr tua sodoma ⁊ filie eius reuertentur ad ꝛc. Hiero nymus. Judei inter alia q̃ fabulas dicunt in aduentu christi fuit: id est antichristi: et in mille annoꝝ regno sodomam restituendam: vt sit quasi paradisus dei et quasi terra egypti: et samarias in felicitatem pristinam vt. s. de assyrijs reuertantur i
4.Re.17.b terram iudeam. Decem enīz tribꝰ captas a phul
Jhi.16.b et a salmanasar et a te-
Jhi.17.b glatphalassar regibus assyriorū legim⁹: et vsq; hodie ibi esse captiuas. Hierusalem quoq; tunc esse fabricandam: et oēs filias eius vrbes scz ⁊ vicos et castella que sub eius fuerant potestate: vt pul⁹ florituras: ⁊ ispaz auro ⁊ argento ⁊ preciosis lapidibus extruēdā.
Esa.1.f vnde Esaias: Cōstituaz iudices tuos sicut pri⁹: et cōsiliarios tuos sicut
Ps. 50. a principio ꝛc. Et dauid: Benigne fac dñe in bona voluntate tua sion: vt edificentur muri hieru
Ps. 67. salem. Et alibi: Edificabunt ciuitates iude. Jlli tamen autem dicimus q̃ sodoma redit in antiquum statum cum nature sue reddita gentilis primo et impia anima intelligit creatorem. Samaria quoq; recipit antiquam beatitudinem hereticorum errore contempto: iuncta doctrine et fi-
Ps. 71. dei christiane: et tunc hierusalem: id est ecclesia
Jhi.31. reuerteretur in statum suum. De qua dicitur: Fa-
ctus est in pace locus eius. Et alibi: Hierusalez que edificatur vt ciuitas ꝛc.
b ¶ In opprobrium filiarum syrie ⁊ cunctarum in circuitu tuo filiarum palestinarum que ꝛc.
¶ Hieronym⁹. Syria i hebreo dicitur aram que interpretatur sublimitas. et iuxta explanationē illius loci Esaie vbi aram et ephraim consentiunt contra iudam et hierusalem ethnicoꝝ argutia sapientia que sibi sublimitatem querit scientie: sit hereticus impugnat iudam in quo scilicet vera confessio: et non potest preualere. Hic quoq; eadem arrogantia syrie: id est philosophoꝝ: cum filiabus alienigenarum: in quibus multiplex dissensus in gentibus dogmatum error ostenditur. Jllud et opprobrio habet hierusalez cuius vitio superatur.

¶ Et non

malicia tua sicut hōc tpe i opꝓ-
briū filiarū syrie: ⁊ cunctarum in circuitu tuo filiaꝝ palestinarum
a ℈ ergo. ℈ quo superasti aliaꝝ in scelere.
que ambiunt te ꝑ gyruz. Scelus tuū ⁊ ignominiā tuā tu portasti ait dñs deus. Quia hec dicit do
a ℈ ideo vt portes scelus tuum.
minꝰ deus: Et faciaz tibi sicut de
a ℈ vt recipias q̃s meruisti. b ℈ ad nihilū ducetes
spernisti iuramentum ut irritum
a ℈ cum. s. impleturn fuerit ego occidam ⁊ ego vi
unificabo: ego curiam ⁊ ego sanabo.
faceres pactū: ⁊ recordabor ego ꝑ
a ℈ quod olim habui recum.
pacti mei tecum in diebꝰ adolescē
a ℈ vel mee. b ℈ non legis q̃s ꝓtercrīe: sed cuā, scīū quod est sempiternum.
tie tue: et suscitabo tibi pactum

tionem. vñ Act. xiij. Paul⁹ ⁊ barnabas dixerunt in deis obstinat'. Quia indignos vos iudicatis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. sic enī ꝑcepit nobis deus. c ¶ Et sorōr tua sodoma ⁊ filie ꝛc. ad antiquitatē suam scz ad fidem Loth vnius veri dei cultoris sicut eo tempore fuit ab abraā ap⁹ quem diu mansit ⁊ sic habuit fidem christi abrae ꝓmissi. Sen. xxij. In semine tuo benedicent omnes gentes. d ¶ Et samaria et filie eius reuertent ad antiquitatem suam. i. ad fidē iosie ⁊ aliorum senum fideliū qui habitauerunt ibi in principio ingressus filiorum israel in terram illam qui babuerunt fidem de christo venturo. e ¶ Et tu et filie tue reuertimini ad antiquatem vestram. q̃ ꝓz impletum in apostolis ⁊ alijs de iudea ad fidē vocatis. f ¶ Non fuit aūt sodoma ꝛc. i. ꝺdin fuisti in gloria potestatis tue ita despiciebas cum q̃ dedignabaris de ea aliq̃d dicere vel audire. g ¶ Antꝛeq̃s reuelaret malicia tua. ꝓ manifestā dei vindictā. h ¶ Sicut h tpe. s. ca
ptiuitatis sedebie ⁊ populi sui. i ¶ In opprobriū. i. actiū ē. k ¶ Filiaꝝ sy. ꝛc. q. ciuitates syrie ⁊ aliaꝝ terraꝝ circa iudeā opprobria dicebant ō popu lo inde captiuato. l ¶ Scelus tu. ⁊ igno. tu. tu portasti. ꝓ vindictaz dei: ⁊ loquit dic ꝓpheta de futuro ꝓ modū ꝑteriti: quia Ezechiel ista ꝓpheauit ante destructionē ciuitatis hierusalē. m ¶ Quia hec dicit dñs deus. cui⁹ verbū non potest esse falsum. n ¶ Et faciam. Dic ꝓsequēter denunciat pena absolute: ⁊ cum hoc futura misericordia tēpore christi. dicit igitur in ꝓsona dei. Et faciā tibi. inferēdo penā. o ¶ Sicut despexisti iuramētū. trās grediendo legē ad cui⁹ conseruationē te obligasti in mōte sinai. Exo. xxiiij Ois quecūq; locut⁹ est dñs faciem⁹: ⁊ erimus obedientes. p ¶ Et recordabor ego pacti mei. tūc enī ꝓmisit deꝰ se eis mittere ꝓm: fm q̃ ꝛc Deutero. xviij. Prophetā suscitabo eis similē tui ꝛc. q ¶ In diebꝰ adolescētie tue. q̃s fuit in exitu de egypto ⁊ tpe dationis legis. r ¶ Et suscitabo tibi pactū sempiternum. i. pactū noue legis cui non succedet alia in futurum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Nā Et nō sit tibi rē. Hiero. qō sanctō
1.Cor.6.c rum est. vñ: Os nostrū patet ad vos
Dā.5.a o.c. Et de salutore. Et aperiēs os in
Pſ.77. um. d.c. Et i psalmo: Aperiā in para
Pro.5.c bolis os meū. ¶ Peccatoꝝ ōz: Pec-
cati qēsce. Et
peccatoꝝ virtꝰ
Pſ.49. detis: Quare
tu. C.m. et a.
te. m.p.o.t. et
Leui.19.d Nō e pulchra
landario i ore
pec. Sācto di-
cit: Aperi os
Pſ.80. tuum. t.i.i. vñ
debem⁹ etiam
cū p misericor-
diam dei rece-
perimus pristi
nā gliam t pa
cem euāgelij
sempiternū. et
cum placatus
nob fuerit do-
min⁹ in oībus
que fecim⁹ me-
moriā nos ha-
bere peccati et
semp os clau-
dere: q̄ non ex
opibus nr̄is:
sed ex dei gra sa
luati sumus.

A ¶ Ca. XVII

¶ Et fa-
ctum ē rē. Aq̄
la grandis. m.
g. Hiero. Se-
cūdum anago-
gē q̄uis violē
ta videat iter-
pretatio: sicut ce
tera animāria
ad bonam t ad malaꝝ ptē referūtur:
ita et aquila. De leone in bonā partē
Sēl.49.b dicit: Catulus leonis iuda. In ꝑtra
1.Pe.5.b riam: Aduersarius vester diabol⁹ tan-
q̄ leo rugiēs rē. De aquila in bonā
partem q̄ iust⁹ dines effect⁹ faciat si-
bi pēnas vt aq̄la: vt possit reuerti in
domum predecessoris sui. t in Ysaia:
Esa.40.c Qui sperāt in dño assumēt pennas
Deut.32.d vt aq̄le. Recte aūt q̄ dixerat Fortitu
dinē faciā t sapiētia intelligentie au-
ferā terminos gentiū t vires eoꝝ
deprædabor rē. Mūt sub ꝑsona aq̄le
de libano q̄ interp̄tat cādor t refert
ad tymiamā nō vult parua et humi-
lia virgulta pstringere sed summita
tes cedroꝝ t de principibus ac stirpe
Abac.1.d regia. Vñ Abacuk: Esse eius electe.
Ponit aūt testamētū cū his q̄s cepe
rit vt regi babylonio colla submit-
1.Reg.1.d tat. t illud ipleāt apli: Quos tradi-
di satbane vt discāt nō blasphema-
1.Cor.5.b re. et alibi: Quos tradidi satbane i
in.c. vt spūs. s.f. Nō debem⁹ ergo si
ob aliq̄ peccatū de congregatione fra
trum t de domo dei ejcimur relucta
ri. sz equo animo latā in nos sniaꝝ ferre
Dicā.7.b t cū dño ꝑpheta dicere: Iram dñi su-
stinebo quoniam peccaui ei donec iu
stificet causā meā rē. Frequēter eue-
nit vt alteri subditi ad alterꝝ transea
mus q̄ nobis suum ꝑmittit auxiliū:
nec sinit in ꝑtina snia pmanere. Sz
ō omni rōne vitandū ne siccem⁹ pal-

¶ mites
nostri et
arescāt germi-
na t ō pactum
facere credā-
mur. a Aq̄-
la. Duc aq̄le t
hoc ꝑpha po-
nit. de pma
nūc dicit. de al
tera in sequen
tib⁹. b Ve
nit ad li. Hie-
ro. vñ Zachari
Zach.11.a as: Aperi libā
ne portas tuas
rē. Crebro enī
tēplū q̄ erat i
ciyrum t subi
me: l scripturꝝ
sāctis libanus
dr. c Chā
naan. i. in ba-
bylonē. vbi le-
chonias conse
nuit: de cuius
Deut.1.b posteꝝ genere
sicut Matthē
testat oēs na-
tus est per sala
thiel t zoroba
bel.

a Aq̄la grādis magnarū alarū lōgo
a ¶ multis imparans nationibus t innumerabili val
latus exercitu. b ¶ xx. vnguium.
mēbroꝝ ductu: plena plūmis t va
a ¶ diuersaꝝ gentiū. b ¶ templū. c ¶ iechoniam
sez regem iuda cuꝝ matre sua ac principibus popu
cunctisq̄ opibus hierusalē t vasis templi.
b riētate venit ad libānū: t tulit mē
dullā cedri. Sūmitatē frōdiū eius
a ¶ in babylonē. i. que est in terra. c.
aufilit: t trāsportauit eā i terrā cha
¶ xx. murata.
naan: in vrbe negociatoꝝ posuit il
a ¶ nathaniam patruum iechonie quē verso nomine
vocauit sedechiā t regem in hierusalem ꝑfecit.
lā. Et tulit de semie terre: et posuit
illud i terra ꝑ semie: vt firmaret ra-
a ¶ imperij. b ¶ populos. c ¶ quia non altra radice
dicē sup aq̄s mltas. In supficie
imperū firmauit. ¶ patruū suo.
posuit illū. Cuꝝ germinasset creuit
a ¶ quia sub alio.
in vineā latiorem hūmili statura re
a ¶ vt melior populus iudeoꝝ. sed respiceret ad baby
lonie imperium. b ¶ subaudi aquilam.
spicientib⁹ ramis ei⁹ ad eā: t radi-
a ¶ a nathania q̄ t sedechiae.
ces ei⁹ sub illa erant. Facta est ergo
vinea et fructificauit in palmites t
a ¶ pharao rex egypti.
emisit ꝓpagines. Et facta ē aquila altera grandis
a ¶ xx. vnguib⁹ ꝓpter rapacitatē. f. gemiū plurīū vastationem.
b ¶ sedechias rex in hierusalem a nabuchodonosor constituꝰ.
magnis alis: multisq̄ plūmis. Et ecce vinea ista q̄
a ¶ legatos. f. b ¶ aquilā: regem. f. egypti contra nabuchodono
sor postulando auxilium.
si mittēs radices suas eā: palmites suos extē
dit ad illam vt irrigaret eā ō areolis germinis sui:
a ¶ a nabuchodonosor.
¶ in terra bona sup aquas mltas plāntata ē: vt fa-
ciat frondes t portet fructū: vt sit in vineam gran
¶ ergo. ¶ ci⁹ ꝓphete. a ¶ vinea talis vinea infidelis.
dem. Dic: Hec dicit domin⁹ de⁹: Ergo ne ꝑsperabi
¶ prima aquila.
tur? Nōne radices ei⁹ euellet et fru
ctus ei⁹ distringet: t siccabit oēs
palmites germis ei⁹ t arescet: t nō
in brachio grandi neq̄ in populo
multo: vt euelleret eaz radicibus?
¶ nabuchodonosor: vel cōfides auxilio pharaōis.
Ecce plātata est. Ergo ne ꝑsperabi
tur? Nōne cum tetigerit eam vent⁹
vrens siccabit: t in areis germinis
sui arescet? Et factum est verbū do
mini ad me dicens: Dic ad domuz
exasperantem. Nescatis quid ista sig
a ¶ hec parabola premissa. b ¶ vel venit.
nificent? Dic: Ecce vēniet rex baby
c ¶ aquila prima.
lonis in hierusalem: et assumet re-
a ¶ iechoniam. f.
gem t principes eius t adducet eos ad semetipm in
¶ sedechiam.
babylonē. Et rollet de semine regni: feriet⁹ cū eo
¶ pactū.
fedus: t accipiet ab eo iusiurādū. Sz t fortes terre
a ¶ in babylone. b ¶ iudeoꝝ. c ¶ contra nabuchodonosor.
tulletve sit regnū humile: t non elevet: ō custodiat

a Et recordaberis viaꝝ tuaꝝ. penitēdo de peccatis ꝑteritis vt ꝓdictū ē. b Cū re-
ceperis sorores tuas rectū. f. alias gētes ītra ecclīaz q̄ inchoata fuit in iudeis. c Te
maiores cū minorib⁹ tuis. q. aliq̄ gētes ad fidē xp̄i ꝓuerse erāt maiores gēte indeorū.
et aliq̄ minores. d Et dabo eas tibi. in filias. q. oēs sūt filij eccl̄e i apūs inchoate.

¶ sic. a ¶ operū cogitationū.
sempiternū. Et recordaberi viaꝝ a
¶ recoidata. f.
tuarū: t cōfunderis cū receperis b
a ¶ samariā t sodomā earumq̄ socias.
sorores tuas te maiores cum mi c
noribus tuis. Et dabo eas tibi i d
a ¶ alij in ꝓbatione: Oportet eni esse hereses vt q̄
ꝓbati sint manifesti fiāt in vo. b ¶ memor. f. sz ex
misericordia mea. c ¶ vt sez cum penas ꝑ sacri
legia sustinueris veniam non ex pacto tuo sed ex
mea clementia consequaris.
filiās: ō nō ex pācto tuo: t fūscita e f
¶ nunc.
bo ego pactum meum tecum. Et g
a ¶ recordata beneficiorum meorum.
scies quia ego dominꝰ: vt recor- h
a ¶ sicut ille qui dicit: Non sū dignus vocari apo
stolus qm̄ ꝑsecut⁹ sū eccl̄iam dei.
deris t cōfundāris: t non sit tibi i
vltra apire os ꝓ confusione tua: k
cū placat⁹ fuero tibi in omnibus l
q̄ fecisti ait dñs de⁹. ¶ Ca. XVII

b ET factum est verbuz do m†
mini ad me dicens: Fili
a ¶ obscurū significat esse q̄ dicit. parabola eni aliud verbis ꝑtexit: ali
ud sensibus tenet.
hominis: ꝓpone enigma t nar n
ra parabolam ad domum israel
et dices: Hec dicit dominus de⁹:

In caꝑlo. xvj. vbi dicit in postilla: Pater tuus amoreus.

Additio. j. Hoc q̄ dr. b: Pr⁹ tu⁹ amore⁹ t mr̄ tua cethea. ꝑtie pōt exponi
vt sonat. Ad q̄ sciēdū q̄ ꝑphe sepe mutāt modos loquēdi siē
et locutiōes ꝑsonaꝝ: q. q̄uꝫ mutāt ꝑsonā ꝑmā i secūdaz t ecōuerso. vñ t in b loco q̄uꝫ
loquit ꝑpha patrie hierosolymitane nō respectu ciuitatis nec tēpli. t de illa dicit: Pr⁹
tu⁹ amore⁹ t mr̄ tua cethea: q. isti fuerūt de antiq̄orib⁹ et famosiorib⁹ illi⁹ terre habita
torib⁹. Et ꝑm istū modū intelligit illud q̄ dr infra eodē ca. Sicut mr̄ ita t filia eius.
q. loquit de illa terra q̄ pr⁹ fuit ō idolatris amoreoꝝ et postea ō idolatris indeoꝝ.
cū aūt sequit: Et q̄ nata eo. vertit se ꝑpha ad loquēdū cū ꝑsō hierosolymitano sibi ꝓxi
poraneo t exponat sic i postilla. In eodem ca. vbi dr in postilla. Trāsiēs aūt ꝑ te.

Additio. ij. Sez behreos b q̄ dr: Transiēs aūt ꝑ te. refert ad illd q̄ legit
i teritu israēl dr egypto q̄ de⁹ trāsiēs ad peutecōstē ꝓmogenita egy
pti vidēs sāguinē agni paschal immolati ō gmuttebat eos perire. vñ Exo. xij. Trāsiit. n.
dñs ꝑcutiēs egyptios: cūq̄ vidcrit sanguinē in superliminari t i vtroq̄ poste trāsedet
ostiū dom⁹: t n̄ sinet pcussorē ingredi domos vr̄as: q̄ ꝑtie videt nūcre huic q̄ dr: Et
Trāsiēs aūt ꝑ te vidi te cōculcari i sanguine tuo. f. agni t dixi tibi i sāguine tuo viue rē.

Additio. iij. In eodē ca. vbi dicit in postil. Propter q̄ dicit Hieron.
Expositio hri Hiero. bñ pōt dici litteralis. Nā decē trib⁹ rece
dētes a cultu diuino t a regno dauid ꝑ deū electo: ꝑtie possunt dici hereticī: z sodo
mos aūt i scriptura sacra nō solū ītelligit sodomi natiōes: ō etiā eoꝝ imitatores. vnde
Esa.1. dr in deus: Audite verbū dñi ꝓcipes sodomoꝝ: auribus ꝑcipite ꝑsa gomorre. i q̄
loco manifeste ad lram accipit gēs sodome ꝑ ꝑsō eos imitāte. Dicere aūt q̄ ꝑ sodo
mā ītelligat ꝑsa amon t moab ꝑt postillator vult valde remotū videt a significati
one lre. Nec credo q̄ b ītendat i scriptura sacra i alio loco. Et notādum q̄ ē b passu be
dei estimāt hāc validū argumētū ꝫ nos q̄ rōm iā venisse ꝓbemur. Dicit enī q̄ ex b
q̄ sodoma t gomorra nō sūt reuersa ad statū ꝑtinū. ꝑt b ꝑpha ꝑnūciat. sequit q̄ non
dum venit xp̄s de quo agit. Sed b argumētū euacuat plane ꝑ expositionē Hieronymi
q̄ fundat in sensu lrali modo ꝓdicto. ¶ Ca. XVII

m† ET factū ē. Hec ē tertia ps i q̄ ꝑpha arguit ꝑsōs inde flagitia sub metaphora ce
dri trāsplātate t vinee vēto vrēti desiccate. t diuidit i duas ptes. q. ꝑmo po
nit flagitij punitio. sedo remedij ꝑmissio. ibi: Hec dicit dñs. Prīa i duas. q. ꝑmo ꝓpo
la ponit. sedo exponit. ibi: Et factū ē. Prima diuidit i tres ptes. q. ꝑmo sub parabo
la describit iechonie trāsmigratio t sedechie substitutio. sedo eiusdem rebellio. ibi: Et
facta ē. tertio ei⁹ captiuatio. ibi: Dic. Circa ꝑmuz dr: n Propone enigma. i. verbā
babeꝝ

babēs obscuritatē. q. velatū ꝑ parabolā. a Aq̄la grā-
dis. ꝑ aquilā q̄ est rex aniū ītelligit nabuchodonosor rex
babylonis imperās multis terris et ꝑncipīs. Ideo dicit
grandis. b Lōgo mēbroꝝ ductu plena plūmis et va-
ld ē diuitijs q̄ erāt de diuersis regnis iupatis aggregate.
c Venit ad libanū. i. ad tēplū q̄ erat in hierlm: q̄ i plu
rib⁹ scripturis veteris testamēti dicit liban⁹: eo q̄ factum
fuit de lignis libani: vt habek. iij. Reg. d Et tulit me. i.
q̄dā erat in hierlm ꝑciosum. e Sūmitatē frondiū ei⁹
auulsit. i. iechoniā regē principes t ꝑsonas notabiles cuꝝ
q̄b⁹ cepit ꝑciosa q̄ repperit. f Et trāsportauit eam i ter
ram chanaan. i. in babylonē. Chanaā enī in hebreo ē no
men ꝑtium t appellatiuū: t ꝑt est nomē ꝑpriū signi
ficat indeā eo q̄ eam inhabitauerūt chananei ante filios
isrl. ꝑt vero est nomē appellatiuū sic significat mercatio
nem t fm hoc terra babylonis dicitur hic terra chanaā:
eo q̄ multi mercatores frequentabāt eam ꝓter diuitias
terre t populi multitudinē. Ideo subdit: g In vrbe ne-
gociatoꝝ. in vrbe eni babylonica fuit posit⁹ iechonias in
custodia: t subdit substitutio sedechie ibi: b Et tulit
de semine terre. f. sedechiā q̄ natus erat de indea et ō stirpe
regia. i Et posuit illud i terra. q. fecit eū regē i indea.
k Pro semine. iechonie nepotis sui. l Vt firmaret ra
dī. sup aquas multas. i. vt regnaret sup multos homines:
q. nō solū traditū et indeā ad custodiēdū ꝫ etiā aliquas
alias terras ꝓpe eam. m In supficie posuit illud. quia
regnū sedechie nō fuit firmū sed parū durauit. f. 11. annis.
n Cuꝝ germinasset. i. regnare cepisset. o Creuit in vi
neam latiorem. p hie prātis dilatationē. p Humili sta
tura. q. erat sub rege babylonis ꝫ reddens ei tributa.
q Respicientib⁹ ramis eius ad eā. i. ad aquilā ꝓdictam.
sedechias enī et principes eius seruiebant regi babylōis
vt dictū est. r Et radices eius sub illa erāt. q. firmitas
regni sedechie dependebat a babylonis rege. s Facta
est ergo vinea t fructificauit. q. regnū sedechie multipli
catum fuit in diuitijs t prāre q̄diu iuramentū factū regi
babylonis seruauit. t Et facta est. Hic cōsequenter de-
scribit ipi⁹ sedechie rebellio: ex multiplicatiōe enī sue po
testatis eleuat⁹ voluit negare tributuz regi babylonis: et
vt hoc melī⁹ faceret ꝓfecerauit se regi egypti qui erat ad
uersarius regis babylonis. t hoc est q̄ dicit: Et facta est
aquila altera: id ē rex egypti. v Grandis. in dominio.
Magnis alis. id est exercitu multo. vnde acies exerci
tuum ale nominātur. x Multisq̄ plumis. id est diuitijs.
y Et ecce vinea ista. id est sedechias cum gente sua.
a Quasi mit. radi. suas ad eū. vt posset stare ꝑtra regem
babylonis ꝑ egypti regē. b Palmites suos extē. ad
illam. mittendo solēnes nūcios ad ꝑtrahēdū fedus t ami
citiam. c Vt irriga. eā de areolis. ferēdo sibi auxiliū i
bellatorib⁹ suis. d Est aūt arcola loc⁹ bene seminat⁹: t ꝑ b
ītelligit q̄ in egypto erāt multe ciuitates plene viris bel
latoribus. e Vt faciat frō. t ꝑ. fru. i. vt posset tenere
t dilatare regnū suū ꝑtra nabuchodonosoꝝ. f Dic. Die
ꝑ ter describit ipi⁹ sedechie captiuatio. cū dicit i ꝑsona
dñi: Dic tu Ezechiel. g Ergo ne ꝑsperabitur. f. sedechias. q. d.
nō. ideo subdit: h Nōne radi. eius euel. f. nabuchodo
nosoꝝ. q. d. ste: ꝑtē eius totaliter auferēdo. i Et fru
ctus eius di. sanguinē filioꝝ sedechie effundēdo: sicut ef-
fundit vinum de vuis q̄ stringunt. filios enī sedechie oc
cidit rex babylonis in oculis eius. iiij. Reg'. vlt. k Et
siccabit oēs pal. ger. eius. ꝓcipes ei⁹ virtute enarrādo.
l Et arescet. sez vinea ꝑdicta ꝑ quaz intelligit sedechie
potestas regia. m Et nō in brachio grādi rē. sedechias
enī fugiens a pancis chaldeis in sequentib⁹ capitis fuit.
bellatoribus suis hinc t inde fugientib⁹. iiij. Reg. vlt.
n Ecce plātata est. ꝑsōs sedechie ꝑ nabuchodonosoꝝ: vt
ꝑdictum est. o Ergo ne ꝑ. q. d. non. p Nonne cum
tetigerit eum vent⁹ vrens. i. exercit⁹ chaldeoꝝ q̄ cōbussit ci
uitatē t templū. q Siccabit. ꝑ totalē defectū sue virtu
tis. q. d. sic. r Et factum est. Hic parabola posita expo
nit eo modo quo dictū est. f. de tranſmigratiōe iechonie et
substitutione sedechie t rebellione eius t iuramenti fracti
one et eiusdem captione. t ꝑter littera pancis exceptis
que discurrentur. u Dic ad domum exasperantez. i. ad
regnū iuda deum suum ꝑuaricationib⁹ ꝓuocantem.
x Et assumet regē. f. iechoniā. t Et rollet de se. re. f. se
dechiam. v Feriet⁹ cū eo fe. instrumento cū regē sub
pacto iuramento firmato q̄ seruiret ei fidelit sub tributo.

Qui sez

Universidad de Deusto
Biblioteca

pactum eius ⁊ seruet illud. Qui recedēs ab eō misit nūcios ad egyptū vt
a ℣ nabuchodonosor. b ℣ postulans auxilium.
dēs ab eō misit nūcios ad egyptū vt
a ℣ contra nabuchodonosor. ℣ sed.
daret sibi eqs ⁊ pōpulū multū. Nūqd
℣ soluit fedus. ℣ id est.
psperabitur vl cōsequetur salutē qui
fecit hęc? Et qui dissoluit pactum: nū
℣ penam.
quid effugiet? Viuo ego dicit dominus:
a ℣ in babylone. b ℣ nabuchodonosor.
Nus deus: quoniā i lōco regis qui cō
℣ in iudea.
stituit eum regē: cuius fecit irritum iu
ramentum et soluit pactum qō habe
bat cum eo in medio babylonis mo
riet. Et nō i exercitu grādi: neq; in po
a ℣ nabuchodonosor: vl sedechiā.
pulo multo faciet cōtra eū pharao ꝓ
hū in iactu aggeris et in extructione
vellouz: vt interficiat animas multas.
Spreuerat enī iuramētuz vt solueret
a ℣ regi egypti se tradēs in deum sacrilegiū cōmittens.
fedus: ⁊ ecce dedit mānū suaz: et cum
ōia hęc effecerit nō effugiet. Propte
rea hęc dicit dns de⁹: Viuo ego qm̄
iuramentū qō spreuit ⁊ fedus qō irru
pit ⁊ posuit in caput eius. Et ex
pandā sup eum retę meū: et cōprehē
a ℣ quicquid cōtra sedechiam fecit nabuchodonosor: hoc
suis viribꝰ fecit: sed qm̄ ira sup eū noie fuerat poterati.
det eū sagena mea. Et adducā eum i ba
bylonem: et iudicabo eum ibi in prę
uaricatione qua despexit me: ⁊ omnes
fugi eius cum vniuerso agmine suo
gladio cadēt. Residui autem in oēm
ventum dispergentur: et scietis quia
ego dns locutus sū. Hęc dicit dns de⁹
a ℣ xp̄m. ℣ q̄ dicit: Ego aūt cōstitui sum. ⁊. a. c.
us: Et sumā ego ō medūlla cedri sub
a ℣ vel germine.
limis: ⁊ ponam de vertice ramoz eī⁹
a ℣ referet ac principio de iuda et venit cui repositus est:
qui est expectatio gentium.
tenerū: dispergam et plantabo super
montem excelsum et eminentem. In
monte sublimi israel plātabo illud: et
a ℣ vnde: Suscitabo dauid germen iustū.
crumpet in germen et faciet fructuz:
a ℣ mons iste implenis faciem terre.
et erit in cedrū magnā. Et habitabūt
a ℣ cedi. ℣ sancti. ℣ De qua dicit abacuc: Cornua in ma
nibus eius ibi abscōdita est fortitudo eius qui congrega
re desiderat gnēs admoduz. g. c. p. s. l. a.
sub ea oēs vōlucres: ⁊ vniūsū volati
le sub vmbra frondiū eī⁹ nidificabit.
℣ tropice. ℣ fideles.
Et scīēt oīa ligna regiōis: q; ego dns
℣ iudeos. ℣ quondā.
humiliaui lignuz sublime: et exaltaui
℣ gentes. a ℣ id est iudeos floxentes et germinātes in
lege ⁊ prophetis.
lignū humile: ⁊ siccaui lignūz viride:
a ℣ populū nationis: vt qō semp locut' ē ope cōplerē.
⁊ frōdere feci lignum aridū. Ego dns
℣ sedechiam.

a Qui. ℣. sedechias. b Recedens ab eo. tributū denegādo. c Nunqd. p. q. d. nō. d In lo. i. in ira regis babylonis vbi ducꝰ fuit sedechias eroculat' ⁊ ibidē mortuꝰ. e Et nō i ex. ⁊c. faciet ℣ eū. i. ℣ regem babylonis. f Pharao. rex egypti. g Circellū ia. ag. i. ipediēdo obsidionē. ē aūt agger aggeratio ⁊c ⁊ lignoz ad iplēdū fossata vt obsidētes possint pugnare cū obsessis ad ꝓpugnacula. h Et in ex. val. i. fossatoz q̄ fiūt erterꝰ ante portas ne obsessi subito possint irruere sup exercitū obsidētē. in istis enī exercitus chaldeoz non fuit impeditus a bellatoribꝰ pharaonis: ⁊ enī exierint ō egypto vt ferrēt auxiliū sedechie. tñ territi a chaldeis eis occurrentibꝰ redierunt in egyptū. Hiere. xxxvij. cuius causa subdit: i Spreuerat enim iuramentū. ℣. sedechias. ꝓt qō despsubtrahit ei omne ꝓsidiū. k Et expandā. sup eū rete meū. rete sūt ⁊ sagenam dicit exercitū chaldeorū cōphēdētē sedechiam.
l Hoc dicit. Post punitionem flagitiꝰ hic ꝓiter ponit. ꝓmissio remedij q̄ impleta est in xp̄o. ideo subdit: m Et sumā ego de medulla cedri. i. regē messiam. sm q̄ dicit Ba. Sa. ⁊ ideo exponentes nr̄i q̄ exponunt hunc passum de zorobabel ad ista magis indaicāt in ℣ q̄ iudei. ⁊ dicit de medulla cedri. qz xp̄s fm carnem fuit de semle dauid. n Et ponā ō vertice ramoꝝ eius tenerū. qz xp̄s fuit pie tate teneriꝝ. o Et plātabo sup mōcem excelsū. i. ecclesiam militātē ⁊ triūphantē. p Et crūpet in germē. ꝙ fidelium multiplicationē. q Et erit in cedrū magnā. vñ post resurrectionē suaz dixit Mat. vlt. Data ē mihi oīs ꝓtās in celo ⁊ in terra. r Et habitabūt sub ea oēs volucres. ⁊c. h. ꝓtinciꝑes potēres: sicut videm⁹ implerū mariā ⁊ge Cōstātini. s Et scient oīa ligna regionis. i. oēs gētes. t Quia ego dns humiliaui lignū sublime. i. romanū imperiū ℣ xp̄i seruitute. v Et exaltaui lignuz humile. i. xp̄m q̄ dicit Matth. xj. Discite a me qz mitis sum et humilis corde. w Et siccaui lignū viride. i. populū indaicū. ꝓ maiori ꝑte manentes in sua infidelitate. x Et frōdere feci lignū aridū. i. gētilē populū fructificare feci ꝑ inscriptionē fidei: q̄ prius erat lignuz ariduz et carētia humoris gre. Ba. Sa. istud vltimā exponit de iechonia ⁊ sedechia dicēs: q̄ ꝑ lignū viride desiccati ⁊ telligit sedechias ꝓter multum dinē filiorum quos oēs occidit nabuchodonosor. ꝓ lignū aridū frōdescēs iechonias q̄ carens liberis in babylonē fuit ductꝰ ⁊ ibi genuit zorobabel: ō quo descēdit fm carnē dns noster iesus xp̄s Matth. j.

Ca. XVII Moraliter.

m Et sactuz ē verbū dni ⁊c. In ℣ caplo fm sensū literalē ponit trāsmigratio ioakim regis in babylone: ⁊ institutio sedechie loco eius ⁊ rebellio sedechie ex cōfidentia ferderis inniti cū egypti rege: ex quo secuta ē eroculatio sedechie: ⁊ eius ductio in babylonē. Sicut dictum fuit a principio huꝰ operis vna ⁊ eadez res diuersa mystice significat: ⁊ aliqñ valde desperata ꝓpter eī⁹ diuersas ꝓprietates: vt leo ꝓter eī⁹ ꝓbitātē significat xp̄m Apoc. v. Ecce vicit leo

vicit leo de tribu iuda. aliqñ diabolū ꝓter eī⁹ crudelitatez. j. Pe. v. Aduersariꝰ vester diabolꝰ tanq̄ leo rugiens circuit querens quē deuoret. sic nabuchodonosor rex babylonis qz multos valde crudeliter tractauit significat diabolū vt frequēter dictū est supra. ⁊ qz deum veraciter ꝓfessus ē fm qō dicit Dan. iij. Rex igit ego nabuchodonosor laudo ⁊ magnifico ⁊ glorifico regē celi qz opa eius vera ⁊ oēs vie eī⁹ iudicia significat xp̄m q̄ deū patrē ꝓfessus fuit. Matth. xj. Cōfitebor tibi ꝑe pr celi ⁊ terre ⁊c. si igit ꝙ sedechiā ꝓmotū in regē ꝙ nabuchodonosor ꝓtrā quē postea rebellauit: significat xp̄ianꝰ peccās moraliter q̄ p xp̄m in baptismo fuit institutꝰ heres celestis regni: ⁊ sicut in ꝓmotione sedechie illud nomē fuit ei impositū qō interp̄tat institia dei ad significandū q̄ inrauerat fidelit̄ seruire nabuchodonosor regi: sic ī baptismo iponit̄ nomē xp̄ianitatis ⁊ obligat̄ homo ad seruiēdū fideliter xp̄o. ℣ qñ inclinat ad peccandū moraliter: q̄rit inire fedus cū egypti rege. i. cum diabolo q̄ rex est tenebraruñ: ⁊ sic rebellat ꝓtra regem xp̄m. egypt' enī tenebra interp̄tat ⁊ sī ꝓsequeret in rebellione: venit xp̄s in ci⁹ monte sicut dicit Hieg⁹. homel. xxxij. Cenit dns cum ad iudiciū ꝓperat: pulsat vero cum p carnis molestias vicinā esse mortē denunciat: ⁊ facit eum ꝓcurari per missiue tamē: qz sicut dicit Aug⁹ in sermone de innocentibus. Hac anima duersiōe pcutitur peccator vt moriens oblitū fiat: qui dum viueret oblit' est dei ⁊ sic eroculat⁹ ducit in babylonem. i. ad infernū ꝓfusionē. m Et sumaz ego ⁊c. illud ad ℣ exponit de ebnsto: moraliter aūt pōt exponi de quolibet bono pastore qui vicarius ē ipius de quo dicitur: Et assumā. quia talis non ingerit se sed eius ꝓmotio fit ex dei ordinatione. n De medulla cedri. id ē de meliori clericat⁹. n Sublimis. scientia ⁊ vita. o Tenerū destringā. quia talis habere debet teneritudinē pietatis. o Et plantabo sup montem excelsum. id est sup ecclesiam militantē: de qua dicit Esa. ij. Erit in nouissimis dieb⁹ ꝑparat⁹ mons domus dñi sup verticē ⁊c. p Et faciet fructum. per bonoꝝ operum multiplicationem. r Et habitabūt sub ea omnes volucres. id est boni contemplatiui. s Et scient oīa ligna regionis. id est boni actiui facientes fructū penitentie. ipi inquā scient ꝙ experientiam bonorum dicti prelati. t Quia ego dns humiliaui lignum sublime. superbū prelatum deponendo ad infernum: ⁊ ad tempus ad malum suum fuerit exaltatus. v Et exaltaui lignuz humile. hominez humilē ad prelationē promouendo ⁊ ipm inde ad celestem glonam transferendo.

Ezech.xx. b Et fact⁹ ⁊c. Quid ē Ca. XVIII q. i. v. Parabola ē cui illō qō in Exodo dr: Ego sū q̄ reddo pctā patrū sup filios vsq; ad tertiā ⁊ qrtā generationē bis q̄ odērūt me. ⁊ alibi: Reddēs iniq̄tatē patrū sup filios ⁊ filios filioꝝ vsq; ī tertiā ⁊ qrtā generatiōez. Hoc enī aliud ꝺbis sonat aliud sensu ꝺtinet. Hoc vsq; nūc putam⁹ duo testimonia q̄ supra posita sūt; nō ec parabolā ꝺ simplicem explicare sūlaz ⁊ q̄ nō audemus q̄ dicere: sic nec vas fictile ℣ figulus. Quare me ita fecisti? scandalum in patimur occultū q̄ iniusticia videat dei aliū peccare ⁊ aliuz petā lugere. Si enī petā reddit vsq; in tertiā ⁊. q. q. iniustū videt vt ali⁹ peccet ⁊ ali⁹ puniat. Sz addit bis q̄ me oderūt. Nō enī isto puniūt filij: qz peccauerūt ꝑres eoz: ꝺ qz eis files q̄dam hereditario malo deū oderūt. b In Exodo legit: Ego sū q̄ reddo. p. p. inp fi. vsq; ad. t. ⁊. q. generatiōez. Sz ꝺ inquit hereticꝰ q̄ vet⁹ testamētū nō recipiūt: quāta ē crudelitas dei legis ⁊ ꝙbaz q̄ vsq; ī tertiā ⁊ qrtā generationē extēdit irā suam. Sz dis respōdētū ecclia in ꝺ dei creatoris clementiā demōstrari. Misericōia enī est nō statim punire ised sniaz tenere: vindictā differre. Sūt q̄ ira edifferūt. Patrē ī nob leuē punctū sensuū ⁊ incertina vitioz dicūt esse. Filiū xo si cogitatio cōceperit pctī. Repotem si qō cogitaueris atq; ꝙceperis ope cōpleueris. Prozepotē aūt. i. qrtā generationē. si nō solum fecer is ꝺ in pctō glozieris. fm illud: Iuppi⁹ cū in ꝓfundū venerit vitioz ꝓtēnit. Deꝰ q̄ primos ⁊ scdos stimulos cogitationuz ḡs greci ꝓpatias vocāt: sine q̄bꝰ null⁹ homo esse pōt; nō punit: sed si cogitata q̄s facere decreuerit et ipa q̄ fecerit noluerit corrigere pnia. Vbi null⁹ homo sine pctō: nec si vnius q̄dē diei fuerit vita eius. Et alibi: Quis gloziabit castū se habere cor? Et astra q̄s nō sūt munda in cōspectu eius: ⁊ aduersus angelos suos pauerūs quid excogitauit. Si aūt illa sublimis natura peccato nō caret: quāto magis fragilis homo qui dicit cuz apl̄o: Quis me liberabit de corpore mort' huiꝰ? Qui cū bona ola fecerit. dicere debet: seruꝰ inutilis sum qō debui facere feci. Et illud: Nisi dns edificauerit domū: inuanū laborat q̄ edificāt eā. Nisi dns custodierit ciuitatē. f. v. q. c. c. Ad. ꝑbādū q̄ primꝰ pulsus cogitationis timo paruꝰ mētis instinct⁹ nō punit a deo: ꝺ si qō mēte cōceperis ope ꝺsumes. Filū de Sench afferēdū ē: Cham peccauit irridēs nuditatē ꝑis ⁊ sniaz nō ipe ꝺ chanaā filiū ei⁹ accepit. Maledict⁹ ait: chanaā seruꝰ erit. f. l. Que enī iusticia ē vt pr̄ peccet ⁊ filiꝰ puniꝰ sit. Et illō q̄ ecōtra ponit apl̄s. saluā ē ez mulierem: si filij eius permanserint in fide: ⁊ sanctitate ⁊ pudicitia. videtur non esse iustum vt felicez ꝺ boni fuerint filij ⁊ nepotes: saluentur parentes. Multi enim sancti parentes habent filios malos: et multi peccatores filios sactos habent. Scōm hūc sensum ergo q̄ diximus accipiendū est. peccata patrum in ramis nō in radice puniri. hoc de ꝓuerbio vel parabola dixisse sufficit

locut' sū ⁊ feci.

Ca. XVIII

a Et fact⁹ est sermo dñi ad me dicēs: Quid ē q̄ inb
a ℣ Ego sū q̄ reddo pcc. pa. in. f.
vos parabolā vertit' in
a ℣ derisone.
ꝓuerbiū istud ī terra isrl dicētes:c
a ℣ quasi sicut ridiculū est ꝑres comedere. v. a. et dentes filioꝝ obstupescere ita iniquū est ꝑres peccare ⁊ filios nepeccās cruciari.
Pātres comederunt uuam acerbam ⁊ dētes filiozū obstupescūt?d
℣ apostrophus.
Viuo ego dicit dns de⁹: Si erit e
a ℣ quis alij qui dei ꝓticiam non habent.
vobis vltra pabola hęc in ꝓuer
℣ natura non merito sicut mos est: ⁊ hinc dicitur homo dei homo peccati ⁊ filiꝰ iniquitatis non vocatur homo dei.
biū in isrl. Ecce oēs aię mee sunt. f
Ut anima ꝑis: ita et anima filij

Nico.de lyra

a Et fact⁹ ē. hęc Ca. XVIII ē ꝑra ps ī q̄ arguit malicia ꝓpli ex pabola vue acerbe. Et ad ꝛeflectū hui⁹ ca. scīēdū q̄ iudei murmurabāt ꝺ iusticia dei dicētes q̄ iniuste eos puniebat ꝓ peccatis parētū: qō in ℣ ca. ostēdit ee falsū. pene enī sūt ī duplici genere: qz aliq̄ sūt corporales et aliq̄ spūales. Ite corporaliū aliq̄ sūt temporales tm. alie etne sicut pene gehenne. pene ℣o corpales ⁊ rpales sūt q̄dam medicie: vl eis q̄ puniūt: vt cū aliq̄s flagellat vl carcerat ad sui correctionē vl alijs: vt cū aliq̄s ꝓ malefactis suis occidit vt alij terreāt ⁊ sic emēdēt. sūt nihilomin⁹ talespe ne medicine illis q̄ occidūt si patienter sustineāt: qz valent ad bonū alie sue: ad qō bona corpis finalit ordinant: ⁊ talib⁹ penis corpalib⁹ ⁊ tēporalib⁹ ꝺ puniūt filij a deo ⁊ ab hole ꝓ parētib⁹: qz fm corpus sunt res ipoz parentuz: ⁊ sic de⁹ ꝓ pctō dauid fecit filiū suum de bethsabee natū mori. ij. Reg. xij. Penis vero spūalib⁹ nō puniūt a deo filij ꝓ parentib⁹. qz fm aiam non sūt res parentū: qz aie immediate a deo p creationē infundūtur. ⁊ in ℣ sensu loquit istud ea. l pte: qz q̄ filij nō puniant ꝓ ꝑris ꝓ rōne inducit dns dicēs: Ecce oēs aie mee sūt: qz sūt a me creāte ⁊ infundēte. Et qz pene eterne etiā corporales nō inferunt nisi ꝓ peccato mortali ⁊ ꝓpio: ideo talib⁹ penis nō puniūt filij ꝓ parētib⁹. Sciēdū tñ q̄ filij parētū malozꝝ frequēter imitatores sūt paternoꝝ scelez eo q̄ sunt iter eos nutriti ⁊ facta parētū habēt ī auctoritate maioris: ⁊ sic frequēter puniūt etiā corpalib⁹ ⁊ spūaliter ꝙ pctō parentum: occasionaliter tñ in ꝺtium accipiunt ab eis exemplum sed ꝓ peccatis ꝓꝑijs simpliciter. ⁊ hoc modo ꝓceditur in hoc ca. quia iudei erant imitatores parentū in idolatria et alijs facinoribus. ⁊ sic iniuste contra deum murmurabant dicentes q̄ puniebat eos rātūmodo ꝓ peccatis parentuz. Vbi ꝺmittis presens ca. in duas partes diuiditur. quia primo malicia populi arguit. secundo ad penitentiam inducitur. ibi: Conuertimini. Prima in duas. quia primo ponit parabola tanq̄ falla. secūdo declarat ꝓ exempla. ibi: Et vir. Circa primum dicitur in persona dei. b Quid est q̄ inter vos parabolam vertitis in ꝓuerbium. inter vos frequenter de mea iusticia murmurando. quasi dicat: male loquimini. c Dicentes: patres comederunt uuam acerbam. id est comiserunt peccata deum exacerbantia.
d Et dentes filiorum obstupuerunt. id est filij penam sustinuerunt. e Viuo ego dicit dominus deus. id est sicut verū est q̄ ego viuo sic verū est q̄ hec parabola nō ē a vobis ratiōabiliter dicta. ⁊ acciputur ibi si ꝓ non: cuz dicit: Si erit ⁊c. f Ecce omnes anime. exponat vt supra.

Iob.14.a
Ibidem.b
Ibi.8.f
Psal.33.b
Pā.114.
Dar.22.c
Pro.11.a
Dā.12.
Deu.5.e
Luc.18.b
Pro.4.a
Luc.10.c
Gen.2.d
Eccl.3.a
1.Tes.4.a
Eccl.10.b
Esa.14.b
Dā.4.b
Pro.4.a
Psal.71.
1.Pet.2.b
Dan.3
Esa.42
Pā.
Dan.3
Luc.1
Gal.6.b
Esa.42.c
Dan.13.c
Esa.42.c
Esa.42.b
Deu.23.c
Pā.18.
Pā.1.
Dan.10.a
Pā.44.
Esa.42.b
Deu.23.c
1.Q.4.c. iudic. De pe. di.4.c. hēs q̄s di. in glo.ca.1. q.7.c. pueritibus. ibi. nō mo riūt filij p̄ patribus.

B

a Anima q̄ peccauerit ipa moriet. morte culpe & pene gehenne si perseueret in peccatis. b Et vir si fu. Hucusq; ad propositum inducuntur exempla. & diuiditur in duas partes. quia primo ponuntur exempla de perseuerantibus in bono vel in malo. secundo de non perseuerātibus. ibi: Si aut̄ impius. Circa primum ponunt̄ tria exempla. & est primus de patre iusto in iusticia perseuerante. & pars littera pancis exceptis. Et vir si fuerit iustus. in animo. c Et fecerit. opera iusticie de facto. d In montibus non comederit. de sacrificijs idolorum ad comm reuerentiam. e Et oculos suos nō leuauerit. sperando ab eis bona cōsequi. f Pignus debitori reddiderit. sibi necessarium. f̄m q̄ precipitur Exo. xxij. q̄ si accipiat p̄ pignore operimentū pauperis necessariuz sibi de nocte reddat ante solis occubitum: poterat tū in mane recipere. Et iudiciū

a mea est Anima q̄ peccauerit ipa a
a f quia nō est cum eo qui est vita.
b f pater. f catalogus virtutū patris que in decem & septem partes diuiduntur.
b mōietur. Et ūr si fuerit iustus & b
a f prima. b f secūda similis prime.
c fecerit iudicium & iūsticiā: in mō c
f tertia. a f adorando idola. b f ūrta.
ribus non comēderit: et oculos c
f suos non leuauerit ad idola do/
a f quinta. f adulterium phibet.
g mus isr̄l: & vxōez p̄roximi sui nō g
a f sexta. f erā in tua modum serua. b f q̄ sin gulos mēses grauia & torpentia mulierum corpora imundi sanguinis effatione releuantur.
h violauerit: et ād mulierem mēn/ h
f septima.
i struatā nō accesserit: & hominem i
a f Nolite cōtristare spiritū. s. habitat ī vobis. f Lxx. oppresserit. vnde ab eis huc: Quare impius opprimit iustū. b f octaua. c f non ei aliquis multis occasio recipiendoz pignorum diuinarū fieret materia: sed ī manifeste pauper est.
k nōn p̄tristauerit: pignūs dēbito/ k
a f nona. f de raptoribus dicit apostolus: Cum hmōi nec cibum sumere.
l ri reddiderit: per ūim nihil rapue l
a f decima. f quēcunq; cibum. b f non de rapina. c f non ieiuno non qui ructant plenitudine sed qui cruciantur inanitate.
m rit: pānē suū esurīēnti dederit: & m
a f undecima. b f vestē vel fide & virtutibus. f De quo: f Indue eam & cooperuisti me. f quoddē baptizari etiā ꝑ hmōi iniquitia.
n nūdum operuerit vestimēto: ad n
a f duodecima. b f cuius quodcunq;
c f decimatertia.
o vsurā nō cōmodauerit: et āmpli/ o
p vsurā nō cōmodauerit: et ampli/

Id ē ampli⁹ mediā sez grē. Qui iustissimū se putat: ip̄am partē plus accipit. Solet argumentari & dicere: dedi vnū modius q̄ satius fecit decez modios. Nōne iustū ē vt mediū modiū ō meo pl⁹ accipiam ez illa mea liberalitate nouez et semis habeat?

Gal.6.b
† 1.q.1.c. ū magna. 9.2.c.1.ar.c ū Babel. p/ 11.c.ārit m prin.
2.Cor.6.a † Dicit. in c.c. inter/ mittes. 1.ad.c.pā/ dem.

Rōtte inq̄t Paulus errare. de⁹ nō irridet̄. Vnde & misericors fenerator. vt̄ habēti dederit aut nō habēti. Habēti vtiq; dare nō debuit: ip̄e dedit q̄ nō habēti. Quare plus q̄ exigit q̄si ab habēte. Aliq; pecunia fenerata solent̄ minusc̄la accipe pueri gener⁹ ꝑ siue ligant vsurā voca ri supabundantiā quicq̄d ē: si ab eo q̄ dederit pl⁹ est.

Ab iniquitate &c. Hiero. vt sez in oi ope fugiat iniq̄tatē q̄ nō solū manu p̄ et aliis membris cōmittit. vñ

Pro.4.a
Psal.71.
salomon: Iniq̄ labia sunt ꝑcul a te. & alibi: Iniq̄tatē ꝑcussio locuti sūt. Deo q̄z currit ad iniq̄tatē: & oculi⁹ q̄ alienā vxōr videt vt̄: pupillaz nō imitat⁹ ei⁹. de q̄ dr: Qui potūs nō fecit nec in. est do. l. o. c. b Iudicium vez &c. Hiero. iuxta primū suum. Hoc idē videt̄ ē: si fuerit iust⁹ & fecerit iudiciū: s. addita veritate iudicij quemadmodum ipse fecerit. Solēt ī agris frumēti vini et olei ceterarū speciez vsure exigi velut pmo diuin⁹ fi vocet p supabūdātiā. velut si in byeme dem⁹ .x. modios vt in messe .xv. reciptam⁹. Id ē am-

Nico. de lyra

a Et iudiciū verū fecerit &c. quod ptinet ad iudices siue sint ordinarij siue arbitrarij. b Vita viuet. nō † solū nature sed eti⁹ gratie. c Qui si genuerit. Hic ponit̄ secundū exemplum ō iniusto filio hominis iusti. et patet similiter littera paucis exceptis. d Et fecerit vnū de istis. id est de lege ꝓhibitis. e Et hec q̄dem omnia non facientem. i. omiserit aliqua de ꝑceptis affirmatiuis. cetera patēt in littera vsq; ibi: Cum vniuersa. Hec q̄ detestanda fecerit: si vniuersa non tenetur hic collective. quia ꝑ singulis incurrit mortem culpe.

Esa.42.b
Deu.23.c

f Qui si genuerit filiū &c. vi. Hic ponit̄ tertium exemplū de filio iusto patris iniusti qui timore ꝑcutus patērna scelera non imitatur. & patet littera ex supradict⁹ vsq; ibi: Et dicitis. vbi ponit̄ q̄dam questio & eius solutio circa prædicta. & patet ista.

† 1.q.4.c. iudic. De pe. di.4.c. hēs q̄s di. in glo.ca.1. q.7.c. pueritibus. ibi. nō moriūt filij p̄ patribus.

Si aut̄ impius. Hic ꝓsequēnter ponūtur exempla de auertentibus se a suo ꝓposito. et primo de auertente se a malo. secūdo ō auertēte se a bono. ibi: Si autem. Circa primū dicitur: Si aut̄ impius &c. q; non valet nisi sit integra. h Et custodierit ostia. quia trāsgressio vnius facit hominē iniustum. i Omniū iniquitatum eius &c. ad puniendum eternaliter: punientur tamen bene temporaliter. k Quicquid voluntatis mee ē mors &c. id ē vt moriamur in impietate sua. quasi dicat non. impietas enim non potest esse a deo volita: punitio autē impietatis bene est ab eo volita in q̄tum est iusta.

Si aūt

Si autem auer. ꝛc. Quasi: Sic iustū ante peccatorē nō grauant antiq̄ delicta: sic peccatorē aū iustū veteres iusticie non adiuuant. Unusquisq; enī in q̄ inuenit in eo iudicatur.

b Rūquid via mea. Quasi: putat me iniuste peccata patrū punire in filijs sed vnusquisq; in pctō suo moritur: ꝛ in iusticia sua viuit. Inuerto nō pterita ſ puniunt̄ ꝓsentia. Snia aūt vſa iniq̄ ē: q̄ putat nō esse parabolā sed historiā: vt alio rū scelera in alijs puniant. c Cū enī auerteuſt⁹. prius populus israel auertit se a iusticia sua: ſ: iusticie relict auertēs ꝛ fecit iniq̄tatē dei filiū d̄ negando. Jn pctō q̄ atq; i scelere q̄ operat ē mortiferō enī ꝓb⁹ ſ in vno heredē iterficiēs vt deberet hereditatē. d Et dicunt. vſq; hodie isr̄l blasphemat deum cum ꝓsm suū reliq̄rit: ꝛ gentū multitudinē assum pſerit. hoc arguit dñs qvie illoꝝ prauę sint.

Dñi autē iusta sunt vie pdic⁹ mal' colonis alijs locet vineā suā: qđ itelligētes iudei i euāgelij pabola dicēt: nō erit istud. e Conuertimini. Ꝓprie ad isr̄l sermo iste dirigit vt agāt pniaz ꝛ relinq̄ant iniq̄tates suas. f Mei. est hāc exhortatiōē auertimini ꝛ.a.p. in ꝓsona accipi indeoꝝ. f Et facite vob ꝛc. Cor nouum ē israelis credere i eū quem pn⁹ negauerat: cor nouū gentium idola relinq̄re et mortuoꝝ cultura ꝓpta credere i eū q̄ ē de' viuentiū. g Quia nolo. Molo vos mori q̄s in salutez genui: filios enutriui: exaltaui: ipi autem spreuerunt me.

Quasi: Cur moriemini qui patrū merito et mea debetis viuere misericordia ꝛ quia nolo morē peccatoris.

Ca. XIX

Tm assu. plā. ctum sup. Captiuitate vicina ꝓphēta nō tam vaticinatur futura q̄ narrat ꝓterita. Post sextū enim secedebit regis annū: ista tim in sequentibus legimus: Et factum ē in anno septimo.

Jn fine

a Si autē. Hic ponit exemplū d auertēte se a iusticia. ꝛ patet ſ ka vſq; ibi: b Rūq̄d viuet. q.d. nō. vita grātie q̄ statim ꝓditur ꝓ peccatuz mortale. c Dēs iusticie eius q̄s fecerat. in gra existēs. d Nō recordabūtur. ad ꝓmiā dū eternaliter si ꝓseueret in malo. si aūt reuerteret gr̄am viuificabūt et sic ꝓmiabunt nō solum tēporaliter ſz etiā eternaliter. e Et dixistis. erronee. f Nō ē equa via dñi. in sic puniēdo. g Rūq̄d via mea nō ē equa. q.d. imo: quia sum regula equitatis. h Cū cui auerterit se iustus ꝛc. in tali enī pūcto in q̄ reꝑit in morte: in tali iudicādus est. ideo finaliter ꝓdamnat: Jdcirco vnūquēq; iuxta vias suas iudicabo ꝛc. i Cōuertimini. Hic post reprehensionē malicie ponit monitio ad pniaz. cū dicit: Cōuertimini. ad deum. k Et agite pniaz. detestādo pctā. l Ab oib⁹ iniq̄tatibus vestris. q̄ nō valet pnia nisi sit integra. m Et non erit vobis in ruinā. ſ. in foueā gehēne. n Iniq̄tas. ꝓ pniam deleta. o Et facite vobis cor nouū. talis nouitas est ꝓ gr̄am q̄ a solo deo dat. nō ab ꝗ fit in q̄stū ꝓ liberū arbitriū cum dei adiutorio se ad hoc disponit. ideo subdit: p Reuertimini. ꝓ pniaz. q Et viuite. per gratiam q̄ ducit ad vitam gl̄ie sempiternam.

Moraliter.

Ni ꝛc. Jn hoc capło fm̄ litteram sensum arguit malicia populi israel in hoc q̄ oēm afflictionē eis ꝓuenientē rctoriquebant in patres peccantes murmurando dicentes q̄ hec eis ꝓueniat ꝓpter eorum peccata. et sicut pater q̄ sensus litteralis est totus moralis: nec vidēr mihi ad tenduz nisi q̄ in hoc habemus documentū tolerandi mala penalia patiēter hec attribuendo nostris demeritis ꝛ nō alienis. Exemplum habetur ad hoc de quodam monacho scabioso ꝛ pediculoso qui ꝓpter hoc frequēter contra primum hominem murmurabat dicēs adam tu fecisti mihi istam malā: et reprehensus super hoc ab abbate non cessabat: ꝓpter q̄s abbas accepit vnam auiculam bene viuidā et posuit eam in arca vacua ꝛ clausit dedit illi monacho inhibens districte ne illam arcam aperiret. Sed recedente abbate statim ille fuit tentatus aperire q̄s et fecit et statim auis euolauit. Et tūc ille monachus percepit q̄ abbas hoc fecerat ad ipm de inobedientia conuincendum: propter q̄s abbate redeunte statim culpam recognouit veniam postulando. Et tūc abbas dixit ei: Cessa murmurare de inobedientia ade qui per vnam bozam noluisti obedire.

Jn capło. xviij. vbi legitur in postilla. Et dixistis erronee. non est equa via domini.

Additio.

Circa hoc iudei etiā moderni vehemēter errāt. Est enī determinātū apud eos q̄ dō iudicat iustus vel iniust⁹ apud deuz fm̄ numerū meritoꝝ et demeritoꝝ sic q̄ si alijs dās plura merita postea labatur in pctā: dū tā non fuerint tot pctā numero sicut fuerunt merita q̄ talis iudicat iustus apd deū. vnde Bamoy. in suo Deutero. vbi tractat d pnia ca. iij. dicit sic: Quilibet dō cui⁹ merita sunt plura numero q̄s pctā iustus ē: cui⁹ pctā sūt plura numero q̄s merita ē impi⁹ tqui ā habet tot merita sicut pctā mediocr⁹ ē. Dec illeq̄ pniaz falsā ꝛ erroneā oēs cōiter tenēt nomine ꝓtradictē. ex q̄ falsa pnia sequit q̄ si dās babēs deeē merita: ponit ea cōmittere et nouē pctā et ēt iust⁹ etiā nō penitēdo d peccatis: qđ ē manifeste ꝓtra erroꝛē ꝓdictū.

Ca. XIX

Tu. hec est pars 9nta in q̄ arguit ꝓncipū malicia sub metaphora leene ꝛ vinee enutſe. ꝛ dicit. I tres ptes fm̄ tres filios iosie ꝓtra q̄s loq̄tur. seda ibi: Que cum vidisset. tertia ibi: Mater tua. Circa ꝓmū dz a dño. Et tu eęechiel. qđ aūt subdit. I alijs libris: Fili hoīs. nō ē in hebreo nec in libris canonicis. g Assume plāctū sup ꝓncipes plāgēdo eoꝝ cult pā ꝛ pena sequētē. h Quare mater tua. i. domus regia. i Leena. i. crudelis facta ꝛ rapax: cuz tamē nō quid fuerit mitissimus. k Inter leones cubauit. i. cōsilio crudelium ꝛ impiorum ācquieuit.

Jn medio

Unū de ieū. Joachaz. ſ. filiū iosie quē nechao pharao duxit ī egyptū: ꝛ sūstituit ioakim cui iechonias filī⁹ successit: cū mātre et optimatib⁹ ciuitatis a nabuchodonosoꝛ ducī ē in babylonē. de quo nar' ē salathiel pater zorobabel. b Leo factus ē. Viero. hec iā facta fuerāt cuz ꝓphēta dicebat. Post q̄ enim hierēm eduxit ioachaz filiū iosie. de regia stirpe ꝛ regem ꝓstituit tam crudelis i brevi extitit vt tropologice cepisse ꝓdas ꝛ boues deuorasse memoretur.

Et expanderūt. Viero. Non q̄ ipe iechonie factus sit q̄ se tradidit babylonie regi: et in chaldeam asportatus ē: ꝛ vt leonis seruet translatio: qui capitur ī foueis: ꝓstringit catenis: reseruatur ī caueis. Alioquin iuxta historiā hoc de sedechia legim⁹ qui post iechoniā in regnum ꝓ morte eius. ꝛ hoc facit occasiōr quia catene cauee carcer nominantur: sedechias potius q̄ ie choniam plerisq; intelligāt. Seruatus aūt in carcere est iecho/nias: nec interfect⁹: sublato tñ regno. Sedechiā vero ceū vnicum in babylonem ꝛ statim occisum narrat tñ historia.

Mater tua quasi vinea. Hierusalem superius pulchre multieri. ꝛ post leene catulos nutrieti. nunc vinee pulcherrime comparat. Vinea ḡnis pulchra. ḡnis longis ꝓpaginibus extēta. ſ. hastilia calamoꝝ subtra/xeris iūcta terre arsecit calore: maxime ſi ventus vrens quem greci eliſonā alias kayſona vocant: siccauerit fructus eius: vt emarcescat ꝛ quasi ignis cremetur ardoꝛ. Babylonem vt egyptum signat: ad quaz transfugerūt. aut ipam iudeam in q̄ pauci pauperes remanserūt: q̄ bus ꝓcerus erat godolias: vt cōgregaret et regeret reliquias populi: quē hismael ꝺ stirpe regia occidit in maspha. et hoc ē quod dicit: ignis comedit eaz.

Hiero. fm̄ anagogen hec ad ecclesiam referimus: quia in nouissimo tēpore multiplicara iniq̄tate refrigescet charitas multorum: vt ꝓbentur si fieri pōt. etiam electi ꝛ ꝓncipes eius capiantur retiꝺ diaboli. q̄ nō vni⁹ regis captione cōtenti⁹: quotidie reges ꝛ ꝓncipes capere festinat. vñ: Elee ei⁹ electe. Palmites quoq; ecclesie qui duduz floribus et rubore ꝏguis equabantur vento vrente siccantur. vnde l eiā getio: Qui germinauerāt orto sole estuauerūt. ꝛ siccata sūt vt vix remaneat vnus ex palmitib⁹ qui cōsurgat ī virgam ꝛ dignū ꝓle ꝓncipe fiat. vñ Esaias: Jnducam famem et sitim sup terram. non panis fame neq; sitim aque ꝛc. Unde dem⁹ plangere ꝛ lamentari sup ꝓncipes isr̄l: quoꝝ vitio et supbia iudea capta ē et hierlm.

Plāctus

uit: Jn medio leunculorum enu

triuit catulos suos: ꝛ eduxit vnū de leunculis suis: leo factus est ꝛ didicit capere ꝓdam hominēq; comedere. Et audierūt ō eo gētes ꝛ nō absq; vulneribus suis ceperūt eū: ꝛ adduxerūt eū ī catenis in trā egypti. Quē cū vidisset q̄m infir mātus ē ꝛ ꝓpt expectatio ei⁹: tulit vnū de leūculis suis: leonē ꝓstituit eū. Audiebat inf leones ꝛ fa ctus est leo: ꝛ didicit ꝓdā capere et boues deuorare: didicit viduas facē ꝛ ciuitates earū ī desertū adducere. Et desolata ē tra ꝛ plenitudo ei⁹: a voce rugit⁹ illius. Et cōuenerūt adūsus eū gētes vndiq; de ꝓuincijs: ꝛ expāderūt sup eū rete suuz. Jn vulneribus eaz capt⁹ ē: ꝛ miserūt eū ī caueā in catenis adduxerunt euz ad regē babylonis: miserūtq; eū ī carcerē ne audiret vox eius vltra sup montes israel. Mater tua q̄si vinea in sanguine tuo sup aquaz plantata ē. Fructus eius ꝛ frondes eius creuerūt ex aquis multis: ꝛ facte sūt de fortis ceptrū dñantiū: ei virge solide ī sceptrā dñantiū: ꝛ exaltata est statura ei⁹ inter frondes. Et vidit altitudinem suā in multitudine palmitū suoꝝ: et euulsa est in irā in terramq; ꝓiecta: ꝛ vēt⁹ vrens siccauit fructū ei⁹: marcuerūt et arefacte sūt virgę robozis ei⁹: ignis comedit eā. Et nūc trānsplātata in desertuz in terra inuia ꝛ sitiēti: ꝛ egressus est ignis de virga ramoꝛ eius q̄ fructuz eius comedit: ꝛ non fuit ī ea virga fortis. sceptrū dominū/

a In medio le. ꝛc. i. pueros de semie regio. b Et eduxit ꝛc. ſ. ioachaz filiū iosie. c Leo factus ē. i. rex instituꝝ. iiij. Reg. xxiij. ꝓ leonez enī q̄ ē rex alaliū stelligik ipm regnū. d Et didicit capere ꝓdaz. ꝓ rapinas. e Dolemq; comedere. ꝓ homicidia. f Et audierunt de eo gentes. qz malicia ei⁹ nota facta ē gēnb⁹ ī circuitu habitātib⁹. g Et nō absq; vul. in. cc. eū. qz ī captiōe ei⁹ ꝓ regē egypti fuerūt hinc ꝛ inde plurimi vulnerati. Jn hebreo habet sic: Jn fossis eaz capt⁹ ē. ꝓsequēdo pabolā leonis ad cui⁹ captionē fūt fouee ꝛ opitur pabeis ī superficie: ꝛ leo delup incedēs cadit et ibi capit. h Et addu. eū ꝛc. et ꝑ dz. iij. Reg. xxiij. i Que cum vi. hic ꝓiter agit de ioakim filio iosie quē rex egypti substituit regē loco fratris sui vt ibidē habet. k Que cū vidisset. i. dom⁹ regia. l Q̄m infirmata ē. ꝓ captionē ioachaz. m Et ꝓpt expe. eius. i. expectatio defensiōis ꝓ eū. n Tulit vnū de leunculis. i. ioakim. o Leonē ꝓstituit. eū. i. fecit regē. ly enī rex egypti ꝑ fecerit eū ꝑ fuit ad preces stirpis regie. p Qui nō lee. ink leo. habēs secū boues ipios ꝛ crudeles. q Et factus ē leo. i. filius ei⁹ i crudelitate. r Et didi. ꝓ. ca. subditos spoliādo vt inde solueret tributuz regi egypti. iiij. Reg. xxiij. s Et bo. de. i. vicinas gētes occidere. cetera patent vsq; ibi: t Et ꝙuc. aduer. eū gē. vn. de. ꝓuincijs. in excritu regē babylonis. u Et expā. sup eum re. su. i. multitudinē bellantiū. v Jn vul. eaz ca. ē. Jn hebreo habet: Jn fossis eaz captus ē. Et exponat vsq; ibi vt. ꝑ. w Adduxerūt eū ad re. ba. ꝛc. Jceperūt enī chaldei ꝛpm ducere ī babylonē ꝑ ī via mutato ꝓsilio reduxerūt eū ad hierlm ꝛ ipo iterfecto. piceruēt cadauer ei⁹ ex ꝓpinquo hierlm vt haberet hiere. xxij. x Mater tua. B agit ō tertio filio iosie. ſ. sedechia quē rex babylōis ꝓcreauit ꝛ ī babylonē duxit: ꝛ ḡnuz ad ꝑ dz. Mater tua. i. dom⁹ regia. y Quasi vi. ꝛc. ex rebellione enī sedechie ꝓ regē babylōis secuta est magna effusio sāguinis. Jn hebreo dz: Quasi vinea ī sili⁹ similitudine tua. i. assimilata est vinee eiuſe. vt habet ysra. z Sup aquā plan. ē. sup ꝙlm inda fluctū sicut aq̄. b Fructus ei⁹ ꝛc. i. diuitie ꝛ filij. b Creuerunt ex aq̄s multis. i. ex stipendijs a populo multo collectis. c Et facte sūt ei vge solide in sceptra dñantiū. sedechias enī ꝓsidens de sua ꝓtate ꝛ robore gentis sue: voluit dñari absq; iugo regis babylōis. d Et vidit altitudinē suā. ꝓsiderāt ex supbia sua q̄ indecēs erat ei subesse regi babylōis: ꝛ sic rebellauit ꝛ iuramentū fregit. ꝓpt cui⁹ fractionē dñs fuit irat⁹ ꝓ eū ꝛ ꝓ sūꝝ ꝙlm. iō subdit: e Et euulsa ē in ira. i. dei. ei⁹ enim deiectio ꝛ regni sui magis fuit ꝛrute dei q̄ hois. g Et vēt⁹ vrens. i. rex babylōis. h Siccauit fructū ei⁹. qz occidit filios ei⁹. i Marcuerūt ꝛ arefacte sūt vir. robo. eius. qz fracta cuitate viri bellatores ei⁹ fugerūt. k Ignis comedit eam. qz chaldei incēderūt domū regis ꝛ ꝛcplā ꝛ torā cuitatē. iiij. Reg. vlt. l Et nūc trāsplātata ē in deserto. qz sedechias cum multis alijs fuit ductꝰ in babylonē: vbi frequenter pugebant verbis ꝛ factis iniuriosis rancēs deserti spinis. m Jn terra inuia et sitienti. qz ibi etiā patiebāt defectū sufficientis alimenti. n Et egressus ē ignis. i. hismael. o De virga ra. ei⁹. qz fuit de semine regio. p Qui fructū ei⁹ comedit. qz godoliā iterfecit ꝛ filias regis ꝛ populū q̄ cū eo erat captiuauit: vt habet Hiere. xli. q Et non fuit in ea virga fortis. qz iohānan fili⁹ Karee et bellatores q̄ cū eo erāt ꝛ religiꝰ ꝓpter timore ebaldeoꝝ eō cussi fugerūt in egyptū ꝓtra Xp̄ū dñi ad eos ꝓ hieremiam dictum. Hiere. xlij.

Plāctus

Planet est ⁊ erit. Hiero. Nine ptz ꝺ qꝺ iupiter dicturꝰ est. Quare mater tua leena ⁊c. et ꝺ mater tua ſi vinea ⁊c. ad hierim ptinere. q̃ perdidit leones et palmites suos: ⁊ nõ remansit in ea virga ad ꝓgereret in trib̃ regiã. a plantu enī cepit ēt ī plantu finitur. Aptime plãtũ ⁊c. hoc in ꝓncipio ⁊ in fine plãctus ē ⁊c. Plãctu enī ⁊ lamẽtatione stirps regia ꝓsequẽda ē.

Cap'm: XX

b Nunquid ad interrogandu⁹ me vos venistis? Viuo ego: qr non respõdebo vobis ait ds deus.

1. Re. 7. a Saul ḡrens aſinas pgit ad samuel. 3. Re. 14. a Egrotãte filio hieroboaz mittit vxor eius in ſylo ad ahiam ꝓpheram.

2. Re. 7. a Dauid quoq; ꝓpheta aliuꝫ ꝓpheram nathan interrogat vtrũ debeat ds deo mum ꝓstituere.

B Bal. 21. d In nouo quoq; testamẽto Agabus que paulo euentura sunt ꝓnũciat. Scriptũ est in Deutero. Deu. 18. c Hentes ḡs ds ꝓdicturus est in ꝓspectu tuo: sõnia ⁊ diuinatiões audiunt. tibi aũt non sic dedit ds.

Esa. 65. d c Viuo ego. Congrua interrogantib⁹ dãt respõsio. Sancto dicitur: Adhuc loquente te dicam assum: peccatorib⁹ ḡles sũt seniores ysrãl increpatio ꝓ peccatis. ⁊ addit iusturãdũ vt sit firmior sententia negãtis. d Si iudicas eos. Nõ ē ꝓpete respõsio: ḡs sententia iudicãtis ꝓ iniq̃tatib⁹: qr patrum iniquitates sunt secuti. e Abominationes. Non qr peccata patrũ redundẽt in filios: sed ostendunt patrib⁹ similia fecisse: et hereditario malo lõgũ funem peccatoꝝ traxisse: vt quoꝝ imitant peccata ꝓmeleant supplicia. f In die q̃ elegi. Israel cum eẽt ī egypto intñ deũ ignorabat: vt moyses missus ad eos diceret: Si interrogauerit: ḡs misit te: ꝺ dicaꝫ eis: Et ait ds: Qui est misit me. Ibi ergo notus ē eis: qm leuauit manũ suam ꝓ eis contra egyptios. g In terrã quã. Hiero. ꝟs Iraꝫ: indeã inclytã esse ⁊ olꝺ terris fertilioꝝ dubitare non põt: q̃ a riuo comla vsq; ad thaurũ montem ⁊ fluuiũ euphraten oẽm ysideranit terrã ⁊ vbiũ potentiã ⁊ regionũ amenitatem. Palestinaꝫ videlicet ⁊ phenicẽ: arabiaꝫ: syriã: choelẽ: ciliciã: ⁊ ceteras regiones quas israeli ſi ꝓcepta seruaſſet: dominus repromisit. Si aũtem non

a Planctus. i. materia planctus. b Et erit. toti populo: qꝺ dictum est de filiis ioſie regis iuda sancti ⁊ iuſti.

Moraliter.

guiſt malicia domꝰ regie. ſ. filioꝝ ioſie: ⁊ ꝺ ſſ parabola duplici. ſ. leene ⁊ vinee enuſle. moraliter aũt ꝓ prima parabolã arguit cupiditas eccle ꝓ capitulũ eccleſiã. ꝓ cupidis pastoribꝰ ⁊ eoꝝ ministri. ⁊ sic ꝺr: ⁊ Quare mater tua leena. i. crudelis ⁊ rapax cuꝫ in ꝓncipio fuerit valde benigna: ſm qꝺ dicit Aug'. iiij. Multitudinis credentiũ erat cor vnũ ⁊ aĩa vna. nec quiſq̃ eoꝝ q̃ possidebat aliquid suũ esse dicebat: ſz erãt illis oĩa cõmunia. et sequit ibidẽ: Nec q̃sq̃ egẽs erat ĩter illos: ſi modo facta est rapax leena malicios exquisitis raptens subditoꝝ bona. a In medio leunculoꝝ enutriuit catulos suos. i. in medio rapaciũ holm quos multi in ecclie dignitatib⁹ cõſtituti tenẽt ſecũ. b Et educit vnũ de leunculis suis ⁊ leo factꝰ ē. in electionib⁹ enī ⁊ ꝓmotionib⁹ ecclesiasticis plus attendit aliq̃s ad potentiã ⁊ astutiaꝫ eligendi q̃ ad eius scientiã ⁊ vtutẽ. c Et dicit cape ꝺm. nã ex data sibi ꝓtãte incipit magis rage q̃ ante. d Et audierũt de eo gẽtes. i. demones ad vitia gentilib⁹ inducentes. e Et nõ absq; vulneribꝰ suis ceperũt eum. nã ꝓter multa peccatoꝝ vulnera datur in ptãte demonũ. f Et adduxerunt eũ in catenis in terrã egypti. nã ipm peccatis multꝰ incatenatũ ducũt demones ad fossam infernum. in cõmuni vel ꝺisset. ſcz societas illoꝝ q̃ ꝓmouerant eũ. g Qñ infirmata est ⁊ perijt expectatio eius. ſcz ꝓsequẽdi remunerationes ab eo. m. h Tulit vnũ de leunculis ꝺ. i. ꝓmouit aliũ loco eius ita malũ vel peiorem. Et hoc aliqñ ꝓtingit. ideo subditur: i Et desolata est terra. in cura talis hominis posita. ꝓter qꝺ de eo subdit: k Et miſerunt euꝫ in caueã in catenis ⁊c. qr demones talẽ ducũt ad infernum in cõmuni vel maiori pena. l Water tua q̃si vinea. hic ponit scõa parabola de vinea eunlia ꝓ quaꝫ moralit intelligit̃ plantꝰ male ꝓmor⁹. ideo scq̃t: a In ſanguine tuo sup aquã plãtata ē. ꝓ qꝺ designat indignꝰ platiõe ꝓmor⁹ tñ ad eã ꝓſanguinẽ suoꝝ fortitudle vel timore. b Et facte sũt ei ẽge solide. qr ꝓ fortitudiné sui ſanguinis stabilit̃ ſz eoꝝ deo ensciat. ſõ subdit: c Et euulſa ē ī ira. ſ. dei. d Et egressus ē ignis ꝺ virga ramoꝝ ei⁹. qr frequenꝫ ꝓtingit qꝺ ignis discordie accẽdit int̃ amicos ei⁹. Et sic ꝓsumũt ei⁹ rpalia bona. e Ipe monẽ delecẽdit ad infernã. ſõ subdit: Plãctus ē ⁊ erit ī planctum.

La. XX

E Factũ ē. Nec ē pos secta ī q̃ arguit ꝓpll malicia ſſ metaphora salt⁹ cõburẽdi. ⁊ ꝺiuidit ī duas ptes. qr primo malicia ꝓpll arguit. ſcõo parabola inducit. ibi: Et factꝰ ē. Xpus finẽ ca. Prima ī duas. qr ꝓmo ponit senũ ĩterrogatio. ſcõo ꝺñi rñſio. ibi: Et factꝰ est. Circa ꝓmũ ꝺr: Et factũ ē ī anno septio. ſ. trãſmigratiõis tecbonie. b In ãno. ſ. mẽſe. qꝺ ꝺ in aliqb⁹ libris: mẽſe ponit. ſ nõ ē in hebreo nec ī libris correct'. subintelligit tñ. c In decimo. Generũt viri de seniorib⁹ ysrl. q̃ regebãt ꝓpllm ī terra babylonis trãſlatũ. et ideo ī ipis tor⁹ ꝓpllis ꝺſi virtualiter ꝓtinebat. d Et interro. do. dagẽdis ꝓ eos. ⁊ dicit ꝺ Ba. Sa. qr venerãt ista intẽtiõe qr si nõ haberẽt a deo responsum de negotijs sibi ĩminentib⁹ nõ curarẽt de obedictia vlteriori ad ipm sicut seruꝰ a domino alteri vendit⁹. ⁊ vꝝ a viro repudiata nõ curant de ipis vltra: ſ querunt sibi comodũ alibi vbi possunt. b Et factꝰ ē. Hic ꝓter ponit dñi responsio: ⁊ ꝺ p modũ increpatiõis. ⁊ diuidit ī duas. quia ꝓmo increpat ꝓpll malignitas. ſcõo declarat dñi benignitas: vt opposita in ꝓta se posita magis eluceſcãt. scõa ibi: Viuo ego. Prima adhuc ī tres. qr ꝓmo arguit malicia ẽrentiũ. scõo patrũ ꝓcedentium. ibi: Si iudicas. tertio filioꝝ sequentiũ. ibi: Propterea dic. Circa primũ ꝓz ira vsq; ibi:

i Nũqd ad interrogãdũ me venistis. q. ꝺ. nõ venistis ad interrogãdũ me de salute aliꝝ vꝝ: ſz de negotijs vris tpalibus. ⁊ hoc intẽtiõe guersa. ſ. vt si negaretur vobis respõsio haberet' occasionẽ fuiẽdi idolis ⁊ nõ mihi vt dictũ ē. k Viuo ego. ſicut verũ ē q̃ ego ſi vita ꝓ essentiã: ita verũ est qꝺ sequit: l Quia non respõdebo vobis. ſ. ad vorũ vestrũ nec ꝓ ꝺ habebitis libertatẽ seruiẽdi idolis sicut ḡntes ſ restringã vos in fuiture mea. vt habeã. j. eodẽ ca. m Si iudicas. Hic ꝓter arguit malicia patrũ ꝓcedentiũ. ⁊ ꝺ ſm tria tpa. ſ. habitatiõis ī egypto: in deserto: ⁊ in ꝓmissionis solo. ⁊ ſm ꝺ diuidit in tres ptes. scõa ibi: Eieci ḡ. tertia ibi: Eodem. Circa ꝓmũ ꝺr: Si iudicas eos. videlz scnes ysrl. a te q̃rẽtes. ⁊ accipit ꝺ iudicare pro rationabilit arguere: ſit. j. eodẽ ca. Iudicio ꝺtẽdi aduersus pres vros in deserto. ⁊ accipit etiã ꝺ si. ꝓ qr: eo q̃ ad ejectiõẽ ꝓtinebat arguẽ ꝓpll vitia. n Abominationes pa. eoꝝ. i. petã abominabilia. o Ostẽde eis. vt ronabilit⁹ ꝓuincãt. p In die q̃ elegi ysrl. ꝺ fuit q̃ ds apparuit moysi denũcians ei de hac liberatione: Exo. iij. q Et leua. ma. me. i. porẽtiã meaz ad peutiẽdum egyptũ. r Et apparui eis ī terr. egy. ista fuit reuelatio facta aaron: vt occurreret moysi veniẽti: vt habetur Exo. iiij. et tunc facta sibi reuelatio de modo liberatiõis populi et de sacerdotio sibi futuro: vt habetur. j. Reg. ij. Hec dicit dominus: Nũquid nõ aperte reuelatus sum domui patris tui cum esset in egypto. hoc enī dictũ fuit deli de aaron descẽdenti.

s Et educerem eos de terra egypti. per signa et ostenta. t In terram quam ꝓuideram eis. tanq̃ pater filijs.

Fluentẽ

accepit vitiũ incredulitat' fuit. nã ⁊ in palestina iudeagꝰ ꝓuincia multe gentes remanserũt: q̃ eis subiecte nõ sũt. Nõ tñ sponsoꝝ reus ẽ mẽdacij aut erroris: sed q̃ se ꝓponẽ indignũ fecit. Posteꝝ ꝺ est cõ ditio ꝓmittẽtis. Si voluerit' ⁊ audierit' me. b. c. d. si aũt noluerit'. gladi⁹ devorabit vos. Eligunt ergo ſm pñtiam. alis ſm ꝓscientiã: nec statũ q̃ eligitur tẽptari nõ põt aut perire. Saul enī electꝰ in regnũ ⁊ indas in apñtu: postea vitio suo perierũt. a Que ē. e. i. o. Hiero. Aquila firmamẽtum: Symmach⁹ religio: Theodotio fortitudo: qr olim terrarum ista est ꝺſi fundamẽtũ: qr ī ea dei religio ⁊ templũ ⁊ cerimonie ⁊ noticia dei. b Unuſq̃sq; Hiero. Hebios ḡs de egypto exeũnt⁹ rapiẽt vt offensiones oculoꝝ nr̃oꝝ abiciam⁹: ne ea q̃ oblectabãt mõ nos ea pitãt: me ſimulacra egypti nos pollũãt: adinnẽtos. ſ. philosophoꝝ: hereticoꝝ: q̃ recte idola nuncupant. A spectaculis q̃s ĩmo offensiõibus egypti remoueam⁹ oculos arene: circa: theatroꝝ: ⁊ ab olꝺ q̃ aĩe ꝓtaminãt puritatẽ: ⁊ p sensus ingredimur ad mẽtẽ. vñ: Intrauit mors ꝑ fe. n. c Et fecl ꝓter. Qꝺ facere cogitabã ꝓter iusticiã: nõ feci ꝓter dementiaꝫ: ne polluerẽt nomen meũ: ⁊ viderer nõ posse cõplere qꝺ israeli ꝓmiſerã. d Ete et ergo. Hiero. Ducuſq; quid eis ꝓmiserit in tra egypti: et quõ stati offenderint: ⁊ quid ꝓtra eos cogitanerit: ⁊ tñ nõ fecerit: ꝓpha descripſit q̃ sequunt: egressis de egypto locut' est. e Hec ad eos dicuntur q̃ educti sunt de egypto in deserũ: vt egyptioꝝ vitijs liberati faciliꝰ in solitudle ꝓcepta dei custodirẽt. f Coram gen. ꝺ. Hiero. Jam enim electi erant de egypto. Superius vero ait: Coã gen. in q̃rum. m. e. quia nõdũ erierãt. g Peperet oculus. Hiero. Quõ pepercit cum ꝑter iesum naue ⁊ caleb filiũ iephone nullus terram ꝓmissionis ingressus sit. vnde stelligim⁹ viuere eos: nec eternis supplicijs reseruatos: nec de libidovi nentium deletos: nec consumptos ante faciẽ dñi. Si enī qr in terram ꝓmissionis non intrauerunt periſſe credẽdi sũt. ergo et Moyses perũt qui vidit nñi ⁊ non intrauit. Moyſi q̃noq; preces exauditas esse credimus: qui ꝓ populo interpellans ait: Si ꝺimitt' eis peccatum: ꝺimitte. Si autem ſi vis: ⁊ me ꝺele de libro tuo. Sententiam aũtez ꝺomini in filios ⁊ famulos non perditionem esse: sed emendationem audiam⁹. Quem diligit ds

ḡ corripit

a Fluentẽ lacteꝝ melle. i. abundantẽ oĩbus bonis. b Que est egre. int' oẽs ter. audi ni ab illis qui fuerũt in iudea ⁊ ī egypto: q̃ egypt⁹ est fertilioꝝ ⁊ amenioꝝ: ⁊ ſm ꝺ ista emẽtia referẽda est ad ꝓm q̃ erat inde nasciturus ſm carnẽ ⁊ ibi oparur' bñãa saluti. c Et ꝺixi ad eos. per moysen ⁊ aaron. d Unuſq̃sq; of. ogu. ſu. abijciat. ꝓ vera penitentiã. e Et ī ido. egy. nolite pollui. vt sicut ſum sctũs: ita ⁊ vos sitis scti. ſõ subdit: f Ego ds de' vr. cui debet' conformari. g Et irrita. me. i. mal' pseuerando. h Et ꝺixi vt ef. iudi. me. sup eos. fuerũt enī in illo pplo multi: tta malt ⁊ ꝺuri ꝓ post visionẽ ſignoꝝ in plag' egypti ad huc rebellabãt ꝺbis moysi: vt hr Exo. xiiij. Mõe iste ē sermo ⁊c. ꝓpter qꝺ de' voluit eos occidere in egypto: vt dicit ꝺ. ꝓpha ispũ dei loquẽs: ꝓpter qꝺ te nendũ ē firmit̃ q̃ sit vez: licet in Exo. non sit scriptũ. milta enī tũc facta fuerũt q̃ non fuerãt tũc scripta. sicut ⁊ Job. vlt'. ꝺr de xpo: Multa q̃dẽ ⁊ alia signa fecit ihesus in ꝺspectu discipulo⁹ suoꝝ q̃ nõ sũt scripta ī libro ꝺ. i Et feci. ſ. misericordiã cũ eis monẽ illã nõ inferẽdo. k Propter no. me. vt non violarer'. i. vilificarer. l Coram gẽ. in q̃. me. erant. i. coã egyptijs. qr ꝺixissent: iõ iterfecit eos ī terra nãa: qr ñ poterat eos ide educere. m Et int' q̃s ap. eis. ꝓ signa mee ptãt' declaratiua ī tra egypti. n Ut edu. eos de ter. egy. post mstas plagas egyptijs illatas. o Eieci ḡ. Hic ꝓr arguit malicia ꝓpll q̃tũ ad tps mãsiõis ī defto. ⁊ pño malicia patꝝ. scõo filioꝝ. ibi: Dixi aũt. Circa ꝓmũ ꝺr: Eieci ḡ eos de ter ra egypti. tantũ ei timoꝝ incussit egyptijs deꝰ qr cogebãt filios ysrl exire: Exo. xij. p Et edu. eos ī deser. ꝺuidẽdo eis mare rubũ. Exo. xiiij. q Et ꝺe. eis ꝓ. meã. i mon te synai. ⁊ dicit ꝓcpta q̃tũ ad moralia ⁊ cerimonialia. r Et iudi. mea. q̃tũ ad iudicialia. s Que fa. bõ vi. ī eis. qr nõ inferet sibi moys q̃ insligẽda ē trãsgressoꝝ legis. t Insup ⁊ sab. mea ꝺe. eis vr. ſ. ꝺsecerẽt a ser utilib⁹ opib⁹: sic ⁊ ego sabbato ḡni a nouis opib⁹ ꝓdẽdis Hen. ij. v Ut eẽt signũ. ſ. spũal dilectionis. x Inf me ⁊ eos. vt. ſ. ꝺsecerẽt ī meipo vacando diuis. y Et ir. me do. ij. ī ꝺe. p murmurationes suas in marath ⁊ raphidim: vt ptz Exo. xv. ⁊. xvij.

3 Et sab. me. vio. qr aliq̃ de pplo ꝺ ꝓceptuz moysi exierũt ad colligẽdũ mãna ī die sabbati. Exo. xvj. a Dixi er. vt effun. fu. meũ. ⁊c post fabricatiõẽ vituli ⁊ eⁱ⁹ adoratiõẽ. tũc ei dixit dñs ad moysen: Dimitte me ⁊c. Exo. xxxij. b Et feci. ſ. misericordiã nõ inferẽdo penã istã ne violarẽt imponẽdo mihi falsum. ſ. qr ad interficiẽdũ eos eduxisset ī deserti. Ut tunc alleganit Moyses coã deo: Reſo ꝺicãt egyptij ⁊c. c Ego igit lena mameã. i. vindictã meã. d Sup eos ī deserto. ꝺ fuit qñ terruit Xbis explorato⁹ voluerũt reuerti in egyptũ. Num. xiij. e Me ꝺu. eos in ter. ī. ꝓmissionis: mull' enī de illis ītrauit nisi caleb ⁊ iosue ⁊ leuites: vt ꝺicitur fuit ibiqr nõ fuerãt cũ alijs nũerati. f Ꝺeciꝑuã olm terrã ⁊. exponat hec eminẽtia sũ. ꝺ. g Quia iudi. ⁊c. ſ. legẽ meã trangrediẽdo. h Post ido. enī eoꝝ gradiebat. erãt ei proni ad idolatriã: vt pater ī adoratione vituli. i Et pepcit ocu. me⁹ sup eos. quia tũc nõ fuerũt mortui: licet meruissent: nisi ꝺcẽ explorato⁹ ꝺ pplm ī ẽruerãt: mors aũt alioꝝ ꝺilata est: ſi nõ oĩs mortui fuerunt in deserto: ſ huiꝰ videt ꝓtrariũ quod subdit: k Nec ꝓsumpsi eos in ꝺcto. ad qꝺ ꝺicẽdũ qr cõsumptio. ꝓprie ꝺnotat ꝺlectionem ꝺminũ in se ⁊ in posteris suis: remãserũt aũtez eoꝝ filij ⁊ sic non fuerunt consumpti.

D Dixi aũt

corripit ꝛc. Et
Ps.77. alibi: Cū iret
ficeret eos ꝙ re
bāt eū. Et ita
Deu.n.k ſto loco: Ego i
terficiā et ego
vinificabo.
a Et cōmu
tus siz. Quia
ſiū ꝓph⁹ pec
cāuerūt: ſimilē
ſnlaz meruerūt
ſi eadē clemen
tia ꝛ ob eaſdez
cauſas refuta
ti ſūt. Jdez au
ctor: ambox ea
dē patrīcia irā
mitigat.
b Jtez le. vbi
in vete. te. dñs
ꝫ filios eozū q̄
in deſerto coz
ruerūt. leuaue
rit manū vokis a
diſpgere. ſcri
ptura ñ dicit:
ſi er ſi qō b di
cit: factum cē
credēdū ē: vel
ſi ſignificat qz
poſtq̄z in terrā
,pmiſſois gue
neſt: pctis eri
gentib⁹ diūſis
gētib⁹ ⁊ regib⁹
traditi ſunt: et
tunc pceptra
dona i natura
ſua facta ſt eis
ſi bōa. c Et
go ⁊ e. d. Hie
ro. Mō ait ma
la ſi nō bona.
Mō el ſtari ſeq̄
tur vt qō nō ē
bonuz malum
ſit. Aplus eni
1.Cor.7.a ait: Bonuz eſt
hoi mlierē nō
tāgere. qō ſi fe
cerit: nec bo
nū nec malum
eſt. vedit ḡ eis
diſplis in gēti
b⁹ pceptā ñ bo
na: qz dimiſit
eoſ i deſideria
ſui coꝛdis: vt
factārā ſi ꝙue
miūr. Hiero.
Poſſum⁹ dice
re ꝙ añ offēſaz
decalogu⁹ nīs
acceperūt: p⁹
idolatriā ꝛ
blaſphemiam
mltiplicef legē
cerimonialz: vt
duo poti⁹ q̄z de
monib⁹ offer
rēt hoſtias: et
cōpatiōe ſacri
legij iem⁹ fie
ret qō ſi erat ḡ
ſe bonū nec tā
malā: qz ꝺo of
ferebat: ⁊ non
ſ bonū

a ſ poſt interfectionem parrum dat preceptra filijs in quibus parcit et patribus.

ſerto. Dixi aūtē ad filios eoꝝ in ſolitudi- a
a ſ ne eozū imremini peccata quoꝝ vidiſtis coꝛmenta.
ne. In pceptis pātrū veſtroꝝ nolite in- b
cedere: nec iudicia eozū cuſtodiatis: nec in
a ſ eadem dicit filijs que ante ⁊ patribus.
idolis eoꝝ polluamini. Egō dominꝰ deꝰ
veſter. In pceptis meis ambulate: ⁊ iu- c
dicia mea cuſtodite ⁊ facite ea: et ſabbata d
a ſ ſanera oſtendite venerando. b ſ vt ſupra.
mea ſanctificāte vt ſit ſignūm inter me et f
ſ ſic ſ non aliuꝰ. ſ tñ.
vos: ⁊ ſciatis quia ego dñs deꝰ veſter. Et g
a ſ patrum ſcelera imitantes. b ſ quia.
exacerbāuerūt me filij: ēt i pceptis meis
ſ corde.
nō ambulauerūt: ⁊ iudicia mea nō cuſtodi
ſ opere.
erunt vt faceret ea: quę cū fecerit hō viuet
a ſ manifeſta exponere otioſi eſt. ſ ideo.
in eis: ⁊ ſabbāta mea violauerūt. Et cōmi a
nat⁹ ſum vt effunderē furoꝛem meū ſuper b
eos: ⁊ implerē iram meaz in eis in deſerto.
ſ vindictam.
Auerti autem manū meam: ⁊ feci ꝓpter i
nomen meū: vt nō violaretur coꝝ gētib⁹:
de quibus eieci eos in oculis earū. Jteruz k
leuaui manū meam in eos in ſolitudine vt l
diſpergerē illos in nationes: ⁊ ventilarem m
in terras: eo ꝙ iudicia mea non feciſſent: ⁊ n
pceptra mea reꝓbaſſent ⁊ ſabbata mea
violaſſent: ⁊ poſt idola patrū ſuoꝝ fuiſſent
oculi eozum. Ergo ⁊ ego dedi eis pceptra o
a ſ eo. ſ. Quia in natura bona: facta ſunt eis nō bona bum non
valent in captiuitate legis preceptra ſeruare. b ſ in eis ramen
viuere credentes.
nōn bona: ⁊ iudicia in quibus nō viuent: p
a ſ. i. pollutos monſtrauit: ſicut ſacerdos leproſos a populo ſe
parabat. b ſ cū idolis offerrēt ꝙ deo debent. c ſ ꝓmogenita. ſ.
⁊ pōlui eos in muneribus ſuis cū offerrēt q
a ſ baali traducentes per ignem.
oīnē quod aperit vuluam ꝓpter delicta a
a ſ a deo deſerti ⁊ idolis traditi. b ſ quem vitio ſuo ad tracu
diam contrauerunt.
ſua: ⁊ ſciēnt quia ēgo dominus. Quāob- r
a ſ ad ſenioꝛes qui venerunt ad te interrogandum.
rem loquere ad dōmuz iſrael fili hominis:
a ſ Exx. adonay dñs.
⁊ dices ad eos: Hęc dicit dōminus deus.
a ſ ſepe ⁊ multum. b ſ de quoꝝ ſtirpe deſcendiſtis.
Adhuc ⁊ i hōc blaſphemauerūt me pātres v
veſtri cū ſpreuiſſent me cōtēnentes: ⁊ indu r
xiſſem eos in terrā ſuper quā leuaui manū
ſ enim.
meā vt darem eis. Viderūt omnem colleꝝ s
ſ idolis.
excelſuz: ⁊ oīne lignū nemoꝛoſuz: ⁊ imola- a
uerūt ibi victimas ſuas: ⁊ dederunt ibi ir- b
ſ ad me irritandum.
ritationē oblationis ſue. Et poſuerunt ibi c
odoꝛē ſuauitatꝭ ſuę: ⁊ libauerūt libatiōes d
ſuas. Et dixit ad eos: Quid ē excelſum ad e
a ſ antiquus erroꝛ nomen priſtinū poſſidet.
qō vos igredimi: Et vocatū ē nomē eius f
a ſ in hebreo hyma excelſum bamoth plurale exciſa.
excelſuz vſq̄ ad hūc diē. Propterea dic ad g

a Dixi aūt. Hic ꝙr argnit malicia filioꝝ. cum
ꝺr: Dixi aūt ad filios eoꝝ. ꝙ moyſen et aaron.
b Jn pcpt⁹ pa. ve. noli. incedere. docebāt eū ſi
lios ſuos ꝙſū eis viuere. c Jn pcpt⁹ me. am.
q̄ ſunt ſctā. d Et iudi. mea cuſtodite. que ſūt
equa. e Et ſab. mea ſanct. diuino cultui vos
applicādo. f Et ſit ſignū. ſ. dilectiōis. ꝙ b enī
apparebit q̄ me diligitis. g Et exacer. me ſi
liꝝ. in pctō phegoꝛ: vt ḥ Num. xxv. illud eni cōt
git poſt moꝛtē patrū: vt dicit Ra. Sa. ⁊ b idēvide
tur: qz imediate ppls numerat: Num. xxvj. ⁊ ſi
ne cōcludit: Hic eſt numeꝛ filioꝝ iſrl q̄ deſcripti
ſunt a Moyſe ⁊ Eleaçaro ſacerdote ꝛē. Et ſubdi
tur: Inter q̄s nullꝰ coꝝ fuit q̄ ante nūeraꝛi ſunt a
moyſe ⁊ aaron in deſerto ſinai. h Et cōmina
mus ſum vt effun. furo. me. qz ꝓ pctō phegoꝛ me
ruerāt aliq̄ moꝛtē ⁊ reliq̄ diſplionē: ita q̄ intrarēt
diſplionis terrā. i Auerti aūt ma. meā. licet et
tunc aliqui fuerūt mortui: tñ reliqui non fuerunt
ab ingreſſu terre impediti. k Et feci ꝓpter
nomē meū. ne egyptij reputaſſent me falſiuz nō ad
implēdo ꝓmiſſuz filijs iſrl factū de introductiōe
in terrā chananeoꝝ. l Jteꝝ leua. ma. meam.
ad teſtificāduz ꝙ moyſen. m Et diſp. il. in na.
ꝛē. nō tūc ſed poſt ingreſſū terre ꝓmiſſois: ⁊ poſt
declinationem ad idola: vt ꝓz in libꝛis Judi. ⁊
Reg⁹. ,ppter qō ſecuta eſt captiuitas decē tribuū
ꝑmo: ⁊ poſtea duarū. vt vatet. iij. Reg⁹. ⁊ hoc ꝺi
ꝺixit Moyſes Deut. xxvj. Cōgregate ad me oēs
maiores natu. ⁊ ſubdit: Et inuocabo ⁊tra eos te
lū ⁊ terrā. Noui enī q̄ poſt moꝛtē meā iniq̄ agetꝭ
⁊ declinabitis cito de via quā ꝑcepi vobis: et oc
current vobis mala in extremo tpe ꝛē. n Eo
q̄ indi. mea ñ feciſſent. illud refert ad tp̄s Judi.
⁊ Reg⁹. qō ꝙ tūc erat fumꝛūtū denūciat hic per
modū ꝑteriti. tum qz ſcriptura maxīe ꝓphaꝝ fre
quenter loquit̄ de futuro ꝙ modū ꝑteriti vt fre
quēter dictū eſt. S. tñ qz illud erat dictuz a moyſe
de ꝑcrito vt dictū ē: ad quā ꝓnūciationē iſta ſꝛa
referꝝ in parte. ⁊ concludit in fine: o Ergo ⁊
ego ꝛē. qō ꝙ exponit Ra. Sa. ꝺ. q̄ licet eſſent bona
in ſe eo q̄ erant cōtentiua iuſticie: tñ nō erant bo
na tranſgreſſoꝛib⁹ q̄ puniēdi erant grauius poſt
agnitā dñi voluntatē. vñ Lu. xij. ꝺr: Seruꝰ q̄ co
gnouit voluntatē dñi ſui ꝛē. p Et iudi. in q̄.
nō viuent. i. moꝛient. pceptra enim iudicialia in
plurib⁹ caſib⁹ ꝺicebāt̄ moꝛtē inferendā tranſgreſ
ſoꝛibus. q Et pol. eos in mu. ſnis. i. pollui p
miſi inquātū illa que debebāt deo offerre offere
bāt idolis. Alīē exponit ſ. Tho. ꝺe aq. i ꝓma ſcde
ꝺ. q̄ ſcriptura loquit̄ hic de ꝑceptis cerimonialī
bus q̄ ꝺicūt ꝑcepta nō bona: qz nō ꝓferebāt gra
tiā mūdantē a petō: ⁊ tñ boues ꝙ oblationes ſacrifi
cioꝝ oñebāt̄ ſe petōres. ſō ꝺr: Et pol. eos in mu.
ſnis. i. pollutos oſtendi. r Cū offer. oſte quod
aperit vuluā. i. ꝓmogenita ataliū. s Propter
delic. ſuaꝝ. tñ nō auferebant̄ ꝙ iſta ſacrificia q̄n
tū eſt ex ſe: auferebant̄ tñ ꝙ cōtritionē ⁊ fidē offe
rentiū in q̄tū boues vere ꝛtriti talia offerebāt ba
bētes fidē ꝛpī vēturi: quē hmōi ſacrificia figura
bāt. t Quāobꝛez. hic arguit malicia ꝙpī poſt
ingreſſuz fre. ꝓmiſſois. cū ſḃdit: v Jn ḃ blaſ.
me pa. ve. cū ſpe. me. ꝓus i deſerto vt ꝓdictū eſt.
x Et iduꝛiſ. eos i ter. ſ. chanaan. y Sug quaz
leua. ma. meā. iurādo ipī abꝛaam Geñ. xxij. Per
memetipm iurauī ꝺicit dñs. Et ſubdit: Et pollide
bit ſemē tuū portas inimicoꝝ ſuoꝝ ꝛē. z Aide.
o. col. excel. ꝛē. i. loca idoloꝝ cultui apta ſm mo
dū gentiliū. a Et imo. ibi victi. ſu. ea colēdo.
b Et dede. ibi irrita. idolatria cnī eſt ꝺei irrita
tua et ꝓuocatiua. c Et po. ibi odo. ſua. ſuc.
offerēdo thymiama ſuaue qō ſoli deo debebat of
ferri. d Et dixi ad eos. ꝙ Samuelēꝛ ꝙ alios ꝙ
pheras. e Quid ē excel. q. ꝺ. nihil inq̄tū ibi
colit idolū qō ſm veritatē nihil ē. f Et vo. eſt
no. cⁱ⁹ excel. vñ in libꝛo Reg. frēq̄nter ꝺr: Adhuc
po. ſmola. in excelſis. g Propterea. Poſt ma
licā patrū ꝑcedentium, hic ꝙr arguit malitia ſi
liorum

ſ bonū: qz bōi an
tocꝛē offēdeꝛāt.
a Cū traduci
tis. Mō q̄ ſento
reſ i captiuita
te poſiti ſ face
rēt: ſ q̄ hieroſo
lymis erāt: ḥb⁹
limēbat capti
uitas ḃ facere ſ
ceſſabāt. b Et
no ego vi. ſſi ḃ
totū faciā vt me
regē habeat: ſi
vt vos diſpgā:
Jſtis demōſtꝝ
ſeruire elegiſt.
c Sic in. ſſi fa
ciā vob q̄ in ba
bylone idola co
lit: qs fect. pri
bus vris in egy
pto: vt adducā
vos in de. po. et
ibi iudicabo vr.
f. a. f. Sic adūſū
illos ꝓtendi qā
egreſſi ſſ de egy
pto. d Jn mi.
ſanc. De q̄: Erit
mons mālteſtus
in vertice mōti
um ꝛē. Et alibi
Eſa.40.b Eſa. Sup mōtē
excelſuz aſcēde
tu q̄ euāgelizas
ſion. q Quicqđ
ſit de ppło iſra
el q̄ liberat⁹ de
egypto: ſolitu
dinem ſua cōmi
ſit ⁊ dſm offen
dit: ⁊ i tra. ꝓmiſ
ſionis introdu
cens idola colu
it: ⁊ tñ poſtea ꝺi
clemētia libera
tus ē: referam⁹
ad eos q̄ de egy
pto hmōi ſecti
dei mā libera
ti fuit: ⁊ i vitioꝝ
ſolitudine ſuſpi
rāt ad egyptū ⁊
facimt q̄ penis
digna ſunt: ſ tñ
ꝓ pnſam ſola ſi
clemētia ꝛpuan
tur. c Et re
Ico.5.b eoꝛ. Hiero. Nō
poſſumus recoꝛ
dari ſceleꝛ nr̄o
rū atq̄ vitioꝝ:
niſi ldneti fuerī
mⁿ i tra iſrl: vbi
Ico.15.b poſitt cum apſo
ꝺicam⁹: Nō ſuꝝ
dignus vocari
apſo. q. ꝓ. ſum.
e. d. f Et diſ
plice. Symma
ch⁹ pauli vobiſ
videbimini. vr
ſcz cū eccleſi fue
Jeꝛ.4.b rint būiles ſe eē
credant: qz dñs
būil ib⁹ dat gra
uā. ⁊ alibi ſcptū
ſ eſt: Aſ

a ſ ſcelcribus.

domū iſrl. Hęc ꝺicit dñs deꝰ: Certe in viā patruz a
a ſ ſimilem penam merentes.
veſtroꝝ vos pollūimini: ⁊ poſt offendicula eoruz
a vos fornicamini: et l oblatiōe donoꝝ veſtroꝝ: cū b
a ſ in ramum ſcelus prompſiſtis.
tradūcit filios veſtros p ignē nos polluimini i oīb⁹
a ſ nō ſemel ſufficit ſ ſeciſſe. b ſ ramia flagitijs obligatis.
idolis veſtris uſq̄ hodie: ⁊ ego reſpōdebo vōbis c
domus iſrael: Viuo ego ꝺicit dñs deꝰ: quia non d
a ſ reſponſionē mea indignis. b ſ quaſi ne putetis me poſſe cōplere.
reſpōdebo vobis: neq̄ cōgitatio mentis vſq̄ fiet e
a ſ hoc. ſ. b ſ noſtro viuēres arbitrio. c ſ nō ſub dño. d ſ vt ſm⁹ ⁊ nos
vna de pluribus gentibus.
ꝺicēntiū. Krimus ſic gētes ēt ſic cōgnatiōes frę: f
vt colam⁹ ligna ⁊ lapides. Viuo ego ꝺicit dñs deꝰ:
a ſ quaſi nō deſpicia vos ſicut ſeruos fugitiuos deum negligentes.
qñoniā in manu forti ⁊ in brachio extento: ⁊ in fu b
a ſ ad meū regnū reuocabo. b ſ nō patiar vos eſſe in eterna captiuitate.
roꝛe effuſo regnābo ſup vos. Et educā vos de po i
a ſ hoſtilis neceſſitate.
pulis: et cōgregabo vos de terꝛ in q̄bus diſperſi
a ſ permixtos.
eſtis. In manu valida ⁊ i brachio extēto: ⁊ in fu
a ſ veſtris: nolitis. ſ m priſtinum reuocabo ſeruitutem vt ſententia irati: quem clementem negligitis.
roꝛe effuſo regnābo ſup vos: ⁊ adducā vos in de k
ſ ibi. ſ.
ſertū populoꝝ: ⁊ iudicabo: vobiſcū ibi facie ad fa l
ciem. Sicut iudicio cōtendi aduerſum patres ve- m
ſtros in deſerto terꝛe egyptī: ſic iudicabo vos dī-
ſ poſtea.
cit dñs. Et ſubiūciā vos ſceptro meo: et ducā vos n
a ſ quib⁹ ligati ab amoꝛe meo nō recedatis. b ſ ad obijciendū. c ſ q̄ in
malo perſeuerant.
in vinculis fęderis. Et ēligā de vobis trāſgrēſſo- p
a ſ ramen. b ſ exiliū.
res ⁊ impios: ēt de terra incolat⁹ eoꝝ educā eos: q
a ſ et in diuerſis regionibus peribunt. b ſ teſtificatione malorum et bo
norum. c ſ qui facio cuncta iudicio.
⁊ terram iſrael nō ingredięſ: et ſcięſ qz ē go dñs. r
a ſ indigni eſtis meo imperio: nec me cultura veſtra delectat.
Et vos domus iſrael. Hęc ꝺicit dñs deꝰ: Singuli s
poſt idola veſtra ambulate: ⁊ ſeruite eis. Q̄ ſi et t
a ſ dum mihi offerre ſimulatis que offertis idolis et nomini meo tantam
blaſphemiā facitis. vt q̄ idoloꝝ cultores eſtis: meos tñ vos eſſe dicatis.
in hoc nō audieritis me: ⁊ nōmē ſanctū meuz pol- u
a ſ hoc ſeruate.
lucęritis vltra in muneribꝰ vrīs et in idolis vēſtrīs
a ſ chriſto vel eccleſia.
in mōnte ſancto meo: in monte excelſo iſrael ait v
ſ non alibi.
dominꝰ deus: ibi ſeruiet mihi omnis domꝰ iſrael: y
a ſ ſeruiente mihi.
omnēs inquā in terra in qua placebunt mihi. Et z
a ſ per xpm enī vel eccleſiā primitie et decime et omnis cultura in odorem
ſuauitatis ſuſcipiuntur.
ibi q̄rā p:imitias vras: ⁊ initiū decimaꝝ vraꝝ a
in oibus ſanctificatiōib⁹ veſtris. Jn odoꝛē ſuaui- b
a ſ qz videbūr populū meū. ſ. ſaluare et glorificabūr me.
tatis ſuſcipiā vos cū eduxero vos de ppłis: ⁊ con
a ſ vos ſaluam.
gregauero vos de terꝛ i quas diſpſi eſtꝭ: ēt ſancti b
ficabor i vob in oculꝭ nationū. Et ſcięſ qz ego do c
minꝰ: cū eduxero vos ad terrā iſrael: in terra pro
a ſ quā diuitie ſuo gratiſſe vol⁹ tā mirifice ꝺr mea clemētia recepiſſ.
qua leuaui manū meā vt dārē eā pribꝰ vrīs. Et re d
coꝛdabimini ibi viaꝝ vraꝝ: ⁊ oīm ſceleꝝ vroꝝ q̄ e
bus polluti eſtis in eis: et diſplicebitis vobis in f

lioꝝ ſequētiū tpe Ezechielis exiſtentiū.
cū ꝺr: a Certe i via pa. ve. vos pol. ſi.
p idolatriā ⁊ alia vitia. b Cū tra. ſi.
ve. p ignē. q̄ tranſductio pōt duplicī in
telligi. vno modo q̄ offerebāt eos idolo
moloch: ⁊ cremebānt̄ p modū frequent
dictū ſupꝛ. alio mō q̄ p trāſitū int ignes
eſtimabant̄ purgari: quō adhuc tartari
dicunt vn: q̄ p ignē credāt oia purgari.
c Et ego rnde. ꝛē. l. ad voiū vr̄m: ſicut
q̄ſtuſtis in ꝓncipio ca. q. ꝺ. nō. d Et
uo ego. Poſtq̄ reꝓbāta ē malicia ꝓpī:
hic ꝙr ꝺeclarat benignitas ꝺei q̄ aliq̄
nō ꝓmittit petōres ꝓ ſuo libito male age
re: ſ ꝙ flagella eos caſtigat ⁊ q̄dāmō co
git ad ſe redire: ⁊ ſ eſt q̄ ꝺr ḥic. e Nō
rñ. vo. ad voiū vr̄m ſeu ꝓſperitatē tpalē
quā queriſ. f Reꝙ cogi. mē. ve. fier.
qz ſicut dictū ē ꝓus inrēdebāt fuire ido
lis libere ranch⁹ dimiſſi a ſeruitute ꝺei
ſi nō brent ab eo rñſum ad voiū. iō ſeq̄
tur: g Dicētiū: ert. ſi. gē. libert obſer
natione leg⁹ ꝺei. qō ereꝛdit cū ſubdit:
h Jn ma. for. cui nō poterit reſiſtere.
i Regnabo ſup vos. cogēs vos ꝙ flą
gella ad ſeruitutē meā. ꝓ talē moꝺuz lo
quēdi ꝺr: Oſee. ij. in ꝑſona ꝓpī iſrl: Re
uertar ad virū meū ꝓioꝛē: qz melꝰ mihi
erat tūc q̄ nūc. k Et adꝺu. vos i de
ſer. ꝓpłop. qz poſt afflictiōes multas i ba
bylone reduxit ꝙſm i indeā in q̄ntere
trāſlerūt ꝓ deſerta. l Et in. vo. ibi nē. i.
ꝓ bōa q̄ vob facia mālteſte videbit q̄ ſi
affligi vos ex odio ſ magis ex amoꝛe vt
reducerē vos ad bonū. m Sic in. cō.
ad. pa. ve. l ꝺeſ. ter. egypti. ꝓ bāſicia emī
ibi ꝺinit̄ collata mālteſte appnit q̄ affli
ctio ꝓpī q̄ ꝑceſſerat i egypto ꝓmiſſa fue
rat inſto ꝺei iudicio. n Et ſubij. vos
ſcc. meo. i. dño meo. poſt rēditū ei captī
nitat⁹ babylōice nō legit̄ ꝙpłs iſrl fuiſſe i
idolatria niſi alīq̄ pauci ꝛpe antiochi: vt
ḥr. j. Machab. ⁊ tñ ḃ mag⁹ tiore q̄ ido
latrāꝺi volūtate ꝛtū ad multos. iō ſub
ꝺik: o Et iꝺu. vos i vin. fr. i. ad ob
ſeruātā leg⁹ q̄ ꝛt fed⁹ ꝺñi i ꝓlūb⁹ loc⁹ ve
reſta. p Et ell. ꝛē. ſic eligunt lapilli de
granis. q De ter. i. eoꝝ. i. in dea.
r Ꝺu. eos. i captiuitatē. s Et ter.
ri. nō ſgre. ſ i captiuitate moꝛiēt. t Et
ſcieſ⁹ qz e. dō. faciēs miſcēdaz cū penitēti
bus: ⁊ inſticiā cū obſtinat⁹. de q̄b⁹ ſubdi
tur: v Singu. poſt. ido. ve. ani. loc⁹
tur ad modū deis trati ꝛtra fuū impiū
eſticiēs eū a ſua ſeruitute. x Quāob
ſ nō audi. me ꝛē. qz aliq̄ voledant fuire
idolis in tēplo ꝺñi exꝑte Manaſſe qui
in tēplo ꝺñi poſuit idola. iiij. Reg⁹. xxj.
⁊ ſubtrelligit. grauiꝰ puniemini: qz Jſtꝰ
eſt idolatrare i tēplo ꝺñi q̄ alibi: ⁊ eſt ſ
modꝰ loq̄ndi q̄ apud hebreos ꝺr occur
rat⁹: ad cuiꝰ ꝛtellectū oportet aliq̄ ſup
plere ſic. q̄. Reg⁹. v. Ꝓpoſuerat ꝺauid
ꝺic illa ꝓmiū ei q̄ ꝓcuſſiſſet iebuſeū: ⁊ ſi
ꝺr q̄le ꝓmiū ſ ſubtrelligit q̄ fieret ꝓin
cepe militie. ſic exꝑmit. i. Paral. xj. Nō
aūt ꝛē b vtiq̄ tali mō loq̄ndi ꝛtqz ſic ꝺi
ctū ē loq̄t ad modū boꝛis trati q̄ p tra ſo
let trūcare ꝛbꝛa ſua. ⁊ ſubdit de penitēti
bꝰ: y Jbi ſer. mi. o. ꝺo. il. q̄ ſpletuꝛ
fuit i reꝺcūtib⁹ de babylone q̄ reꝺificā
uerūt tēplū in mōte moriaꝛibi ꝺño ſeruī
entes. z Et ibi q̄. ꝓ. v. ad ſuſtētatōes
ſacerꝺotū ⁊ leuitaꝝ: vt ꝓz Neemie. x.
a Jn od. ſua. ꝛē. vras oblatiōes acce
ptādo. b Et ſan. i vo. i. ſcīūs appebo l
liberatiōe vra. c Et recoꝛ. ibi. vi. ve.
vere penitētes de ꝓctis vr̄is ꝓteritis.

W 2 Et ſcietis

est: Ab tribulatione exaltamur: et ab altimine humiliamur. Superbia ei⁹ ptrio: et humiliatur ea qui altitudo.

Dne sa. Obsecratione enim et auricula frōtis op⁹ ē: vt p̄ ppha loquar in tercpld⁹: manile cū ad totā ppli multitudinē tristia nunciandē.

Stilla ad af. Hiero. vt. s. ira dei nō tota videat effusa. Si ē tanta ē stilla q̄d de tot⁹ imbib⁹ estimas?

Allego. Hiero. Alle. Saltū istū vocat nō hītē arbores pomiferas ꝙ habitaculū bestiaꝝ. vnde: Eo⁹ dñi ꝓpauc. c. et r. c. Ibi ē silue et salt⁹: q̄ pl⁹ deuo⁹ rauerūt in ꝓlio de exercitu absalon q̄ iter fecit gladi⁹. Lignū viride: q. d. in malo viuūt. Aridū: q̄ iusticie mortui sunt. Cōburek i. e. o. f. a. a. v. a. a. abbas. s. q̄ feruētes spū videbāt: vsq; ad eos q̄ crescēte ꝓpietate: et refrigerata charitate multoꝝ: caloꝛe ꝑstinū q̄dixerunt: tuta vt ois caro ꝓspiciat flāmā dñi nō extingui. A. a. ⁊c. Precaf pro phēta ne faciat dñs q̄ minat. id est ne succendat salmos: ne ligna ois concrement: ꝙ vl locū pñe accipiant. aut sibi ꝙ imponatur necessitat nūciādi: fierī cū pplo nō itelligat: ⁊ obscuritate dictoꝝ magis ad insaniaꝫ ꝓuocēt. Et cōbu. ibi. Sētōs scz ⁊ petōes vt alij ⁊ captiuitat⁹ mala morte effugiāt alijs suppliciis tradāt eternis. Ab austro. Hierim scz q̄ bis q̄ in babylone sunt ab austro ē. quō ecōtrario olla bñ remtē q̄ signat hierl̄m a facie aq̄lonis. i. babylonis succendit̄.

Et tu Ca. XXI fili hois. Precipit ꝓphete: vt tacētib⁹ illis nec tuerrogātib⁹ eum ista vaticinat⁹ sit: faciat cur interrogēt: ⁊ re spōdeat q̄ dñs locut⁹ est. b Pro aud. q. d. Que. ⁊ ante audieraꝫ nūc ope cōplet. babylonij. s. furētes exercit⁹ q̄ il⁹ imnet. c Et p cūcta. Naturale est vt timore cogēte vine ve stica laxet q̄s ⁊ mordo rū magnitudine accidere solet. d Gladi us. diabolus. vñ: Trade bmōi sathane i interitū carnis. Et i ps. Misit in eos irā indignatiōis sue ꝙ angelos malos. Mte gladiū q̄dā putāt fuisse i manu angeli sub dauid q̄ p cutiebat hierusalem. e Probat⁹ ē. Q. dño cōprobat: q̄s iudā ⁊ ī miles subuertit: q̄ post ꝙ buccellā comedit ⁊ trauit in illū sathanas. f Triplicet gla. Primo venit nabuchodonosor ꝓ regnāte ioakim. Secōo q̄n tulit iechoniam. Tertio q̄n regnabat sedechias. hic est gladi⁹ triplicatus occisionis. m. ⁊c. g Et aduere vade. Audet aūt dñs ⁊ exultare hortator: est gladij sentētis: vt vadat ad dexterā siue ad sinistrā: vt īterfectis malis remanēant boni. vt impleat̄ il⁹ Indz: Quid paleis ad frumētū dicit dñs⁹. h Quin ⁊ ego p. Ut te. s. seuientē in aduersarios meos: q̄si fautor instigem ne timeas q̄s passus ē sennacherib: mee milter eo voluntatio: meā cōple mlaz. i Pone tibi. vi. Qui egredit̄ q̄dē vno itinere de terra chaldeoꝝ: ꝙ cū venerit ꝓ desertuꝫ ⁊ solitudinē ad diuīū terre arabie q̄ appellatur filioꝝ ām̄on. quaꝝ viarū vna bierim ducit ad dexterā partem. sinistra vero ad Rabbath filioꝝ ām̄on: que est metropolis: ⁊ nunc philadelphia nūcupatur: memor interitionis que accidit regi assyrioꝝ: qñ. clxxxv. milia nocte vna cesa sunt formidabit ad dexterā ꝙ occlinare

Ezechielis Ca. XXI Nico.de lyra

idcirco egredietur gladius me⁹ de vagina sua ad oēm carnē ab austro vsq; ad aquilonē: vt sciat ōmnis caro q̄ ego dñs eduxi gladiū meū de vagina sua irreuocabilem. Et tu fili hois ingēmisce in contritione lūboꝝ: ⁊ in ām̄aritudine ingemisce coꝝ eis. Cūq; dixerint ad te: quare tu gemis? dices: Pro auditu: q̄ venit et tabescet oīe cōr: ⁊ dissoluent̄ vniuersi manꝰ: et infirmabit̄ cūcta genua fluent aq̄e. Ecce venit: ⁊ fiet ait dñs deus. Et fact⁹ est sermo dñi ad me dicēs: Fili hois: ꝓpheta dices: Hec dicit dñs de⁹. Loquere. Gladi⁹ gladi⁹ exacutus est ⁊ limatus. Ut cēdat victimas exacutus est: vt splendeat limatus est. Qui mouet sceptrū filij mei succidisti oīe lignū. Et dedit eum ad leuigandū vt teneat mānu. Iste exacut⁹ ē gladi⁹: ⁊ iste limatus est vt sit in manu interficientis. Clāma ⁊ vlula fili hominis: quia hic fact⁹ est i populo meo: hic in cūctis ducib⁹ israel. Qui fugerūt: gladio traditi sunt cū populo meo. Idcirco plaude sup femur: quia ꝓbat⁹ est ⁊ hoc cū sceptrū subuerterit: ⁊ nō erit⁹ dicit dñs deus. Tu ergo fili homis ꝓpheta ⁊ percute manū ad manū: ⁊ duplicet gladius ac triplicet gladi⁹ interfectoꝝ. Hic est gladius occisiōis magne: q̄ obstupescere cor facit ⁊ corde rabescere et multiplicat ruinas. In omnibus portis eorum dedi cōturbationem gladij acuti ⁊ limati ad fulgendum: amicti ad cedem. Exacuere vade ad dexteram siue ad sinistram: quocūq; faciei tue est appētit⁹. Quin et ego plaudā manu ad manū: et implebo indignationē meā. Ego dñs locut⁹ sū. Et fact⁹ est sermo dñi ad me dicēs: Et tu fili hois pone

a Idcirco egredietur ⁊c. vt sciat oīs caro ꝙ effectū mirabilē. b Quia ego do. eduxi gladiū. ⁊c. oēs eni poterāt videre manifeste q̄ nabuchodonosor nō poterat tantā stragem hoīm facere nisi diuina virtute. c Et tu fili. Ibi ꝙr excitat ꝓphe cōpassio eā ō: Et tu fez Ezechiel. d Ingemisce. pre dolore cordis. e In ꝓritiōe lūboꝝ. boues eni multū amaricati deficiūt in roboꝛe: q̄ defectus ꝙ ꝓritionē lūboꝝ designat. cetera patent vsq; ibi: f Pro auditu. s. gladij nabuchodonosoꝛ venientis sup ꝓpm iudē. g Et tabescet ossa cor. i. deficiet ꝓ timoꝛe. h Et dissoluent̄ vniuer. ma. q. corde deficiente a q̄ pendit ad membra exteriora sensus ⁊ motus redduntur membra tremētia ⁊ a sua virtute dissoluta. i Et p cūcta genua fluēt aq̄. id est vrine: q. timoꝛ facit dissolutionē vesice. cetera patēt vsq; ibi: k Gladi⁹ acut⁹ est ⁊ limat⁹. q̄s statim expōit cū ō: l Ut cedat victimas. i. boues ad mortē. m Et acut⁹ ē. in q̄ designat tāta virtus i exercitu chaldeoꝝ q̄ nō poterat ei resistere. n Ut splēdeat limat⁹ ē. ꝙ ꝑ intelligit terroꝛ huius exercit⁹ stupefactos boues. Cūc dirigit sermo dñi ad nabuchodonosoꝛ cū ō: o Qui mouet. i. āmouet. p Sceptrū filij mei. i. regnū iude. q Succidisti oīe lignū. i. oēs boīes iuuenē ⁊ senē. r Et de. cū ad leuigandū est sorbiēdū. forbik eni gladi⁹ in ꝓparatione belli. ⁊ ista forbitio intelligit nabuchodonosoꝛ ꝓparat⁹ ad bellū. s Ut teneat manu. s. dina q̄ ꝓpitiatik fecit stragē ex iusticia sua. t Clama ⁊ vlula. cōpatiēdo populo suo. v Qui fuge. gladiū reg⁹ assyrioꝝ. x Gladio trad. sunt. s. chaldeoꝝ: ⁊ lodtur de aliēb⁹ regni. x. tribuū q̄ effugerāt man⁹ regis assyrioꝝ: ⁊ postea habitauerūt in regno iude ꝛpe Ezechie: ⁊ sic cū illis de regno iude punit⁹ fuerit ꝙ nabuchodonosoꝛ. y Idcirco plaude sup femur. i. pcute: q̄s ē signū doloꝝ. z Quia ꝓbat⁹ ē. i. approbat⁹ a me gladi⁹ reg⁹ babylonis. a Et b cū sceptrū subuerterit. s. iudeoꝝ. b Et nō erit. q. ꝓst sedechiā nō habuerūt regē ꝓpie loquēdo vsq; ad ꝛpm. licz el lobes byrcan⁹ a machabeis descendens ꝓposuerit sibi diadema: tñ ipe ⁊ alīq alij ꝓst cū nō fuerūt reges. ꝓprie: q. nō fuerūt instituti ꝙ diuinā electionē ⁊ sacrā vnctionē. Et excitat iterus ꝓpbe cōpassio cū ō: Tu ꝙ ⁊c. c Et duplicet gladi⁹ ac triplicet. i. a te denunciet̄ duplicand⁹ ⁊ triplicād⁹: sed designādū multitudinē interficiēdoꝝ. d In oīb⁹ portis eoꝝ dedi ꝓtur. gla. acuti. ita eni chaldei obtinuerūt portas hierl̄m q̄ null⁹ absq; morte imminēte poterat egredi. e Vade ad dexterā siue ad sinistram. tu nabuchodonosoꝛ: q. ꝓ voluntate tua vbiq; habebis veram victoriā. f Quin ⁊ ego plaudaꝫ manu ad manū. lugēdo ꝓpli mei destructionē. dicitur aūt de⁹ plangere q̄s facit alios ⁊ marie iustos q̄ sunt eius mēbra plangēres: sicut faciebat de Ezechiele: ⁊ ꝙ talē modū loquēdi dicit Heb. xxij. ad Ebraam: Nunc cognouī q. timeas deū. i. alios cognoscere feci ꝙ tuā obedientiā. g Et fact⁹ ē. Hic ꝙr ponitur occasio q̄ nabuchodonosoꝛ venit directe ꝙ hierl̄m. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q. ꝛpr babylōis ⁊ su⁹ exercit⁹ venerūt ad q̄dā diuisū cui⁹ vna via ducebat ad ērā amoniteꝝ. alia ho ad hierl̄m: ⁊ q. chaldei vtebant diuinationib⁹ a sortilegijs. ilō ꝙ dinationē voluit videre q̄ via cēt magis sibi eligēda. ꝙ victoria futura: q. ītēdebat vtrāq; terrā ipugnare nō tñ filijs successiue. ⁊ dinatio illa cecidit ad viaꝫ q̄ ducit ad hierl̄m: ⁊ illam tenuit: et ꝙ est q̄d dr: b Pone tibi. i. ponere ꝑsiderando.

ꝑspectu vso in oīb⁹ maliciis vestris ꝙs fecistis: ⁊ sciēt̄ q. ꝙ gaffus pro peccatis vestris. ego dñs cū benefecero vob nō merituꝫ vestrū. s. ꝙ scelera nō misericordiaꝫ meruere sed penam. ppt nōmē meū: ⁊ nō sm vias malas: neq; sm scelera vsa pessima domus isr̄l: ait dñs de⁹. Et fact⁹ ē sermo dñi ad me dicēs: Fili hois: pone faciē tuā cōtra viā austri ⁊ stilla ad africum: ⁊ pro pheta ad saltū agri meridiani: Audi verbū domini. Hec dicit dñs de⁹: Ecce ego succendā in te ignē et cōburā in tē omē lignū viride: ⁊ ōē lignū aridū nō extinguetur flāma succēsiōis. Et cōburek in ea ois facies ab austro vsq; ad aquilonē: et vidēbit vniuersa caro q̄ ego dñs accendi eam: nec extinguetur. Et dixi: A. a. a. domine de⁹. Ipi intelligimus parabolam tuam. dicunt de me: Nūquid nō per parabolas loquit̄ iste?

La. XXI

Et factus est sermo domini ad me dicens: Fili hominis: pone faciem tuaꝫ ad hierusalez: ⁊ stilla ad sanctuaria: et propheta contra humum israel: et dices terre israel: Hec dicit dñs de⁹: Ecce ego ad te: et ejciaꝫ gladium meum de vagina sua: et occidam in te iustum et impium. Pro eo autem q̄ occidi in te iustū ⁊ impiū:

a Et scietis q. ego dñs. p. explentiā bñficioꝝ meoꝝ. b Propter no. me. i. er mea miscdia ⁊ nō ex vsa iusticia. c Et fa. ⁊c. hic ꝓr post rephēsionē malicie ponit applicatio parabole ad oīdendū dicte malicie punitionē. cū ō: d Pone fa. ⁊c. cō. vi. an. i. ꝓtra regnū iuda q̄s est in pte australi terre. ꝓmissiōis. e Et stil. i. denūcia futurā penā. f Ad africū. i. ad inde regnū. est ei africus vent⁹ flans ex pte meridiei. g Et ꝓpha ad sal. i. ad rephū. q̄s ē plib⁹ loc⁹ salt⁹ ō: eo q̄ fuit factū de lignis salt⁹ libani. h Ecce ego suc. in te ignē. q. succēsuꝫ fuit ꝙ nabucardan. iiq. Reg. vlt. i Et cō. in te oēm. vi. i. illud q̄s nō ē bñ aptū cōbustioni. tant⁹ ent fuit ille ignis q̄ cōburebant etiā lapides duri. k Non extin. flā. suc. scz ꝙ studiū bolis: sed solū ꝙ defectū materie cōbustibilis. l Et cōburek in ea oīs facies. refugiēiū illuc ꝙ ruinōe. m Et vide. vni. ca. ⁊c. oīb⁹ eni apparebit mīafeste q̄ illud fuit factū manifestū ex dei vindicta q̄s potēria boim. n Et di. a. a. a. d. de⁹. In hebreo est vna dictio q̄ sic sonat aha: ⁊ ē interiectio dolētis seu admirātis ⁊ se excusantis. volebat eni ꝓpha se excusare de tali ꝓmulgatione ne a pplo deriderēt. iō subdit: o Ipi dicunt de me. me deridēdo. p Nunq̄d nō p para. i. ꝓpha obscura. q Loquit̄ iste. in b eni designabāt q̄ sic loq̄bat q̄ nec a se nec ab alijs intelligebat: ⁊ p q̄s ꝓpha sua nō essent applicanda.

Moraliter.

La. XX

Et factū ē in āno. vij. ⁊c. Hic ꝓm sententiā ꝓmulgat sub parabola salt⁹ cōbusti ponitur punitio iudeoꝝ. ꝓmittunt̄ tñ ꝓmo petā coꝝ in egypto: ⁊ ibi deserto: ⁊ tertio in ꝓmissiōis solo. Moralit aūt ꝙ peccātes i egypto significāt̄ peccātes in seclo. nā egypt⁹ tenebria interpat. ideo ibi gnificāt peccātes i claustra: q̄ petā sē ceteri parib⁹ ḡuioꝛa. q. ꝓto stat⁹ altioꝛ: tāto casus ḡuioꝛ. ꝑ peccātes i ꝛra ꝓmissiōis signifi cant peccātes i statu ꝓlatōis: q̄ sūmioꝛ ē statu religiōis: ⁊ ꝙ ceteri parib⁹ coꝝ petā sē ḡuioꝛa. b Et fact⁹ ē ser. do. ⁊c. b pōt punitio iudeoꝝ sub parabola salt⁹ cōbusti. post coꝝ petā cōmissa i egypto in deserto ⁊ in iudea. Per saltū aūt q̄ cōiter habz infructuosa ligna: significat cōgregatio ḡuinq; bñs boues inutiles ad fatigandū aratꝝ. In hoc aūt saltu cōburit oīe lignū viride. ꝙ signi ficantur iuuenes accensi libidinis igne. Et oīe lignū aridū. ꝙ significāt̄ senes accensi cupiditate. nā auaricia in senib⁹ inuenescit. Et q̄s isti postea cōburētur igne gehēne fi ꝑseuerauerit i malis. subdit: k Nō extinguetur flāma succensionis.

In ca. xx. vbi ō: in postilla. Que faciens homo viuet in eis.

Additio. i.

Hoc q̄s ō: hic: Que facies bō viuet in eis nō solū videt intelligēdū q̄ sibi nō infermuoꝛ q̄ infligēda est trāsgressoꝛib⁹ legis. put postillator vult: ⁊ sic ingntū seruāti legis ꝓcepta ꝓcedit vita beata. vñ saluator Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. vbi glo. Nota q̄ iusticia legis suo tpe obseruata nō solū bona terre sed etiā vitā eternā dabat. Dec in glo. ⁊ ꝙ intelligēdū est cū fide mediatoris. Nec obstat q̄ p tpales ꝓmissiōes ⁊ cōminationes lex vet⁹ inducebat ad obseruantiā ꝓceptoꝛ: q: hoc erat ꝓpter impfectionem ppli q̄ puero sub pedagogo existēti cōparat. ad Gal. iij. In eodē ca. vbi ō: in postilla: Et ego dedi eis ꝓcepta non bona.

Additio. ij.

Q̄s ꝓcepta legis instituta q̄ sunt dicunt nō bona in ꝙ loco: eo q̄ nō sunt bona trāgressoribus. put Ra. Sa. dicit nō videtur ꝙsonū littere. nā res non demonstrant bone vel male simpliciter nisi ab eo q̄s būt in se: non aūt ab eo q̄s eas sequit̄ q̄ accidēs. Scriptura ꝙ loq̄tur absolute ⁊ simpliciter dicēs: Dedi eis ꝓcepta nō bona. vñ expositio sancti Thome videt Ra ⁊ ille ꝙsona vt ꝓtz intuēti: ⁊ ꝑsertim q̄ vbi nos habem⁹: Ꝓcepta nō bona: hebraica ꝛitas habz: Cerimonia non bona.

Et fact⁹ ē. Nec ē ps serta in q̄ arguit̄ ppli malicia sub pabola gladij acuti. ꝙ que intelligit nabuchodonosoꝛ in deoꝝ malicia punitur⁹: ⁊ diuidit i duas ptes. scz ꝓncipalē ⁊ incidētalē. scōa ibi: Et tu. Pria adhuc i duas: q̄ ꝙmo describit occisio plebis. scōo octectio ꝓncipis. ibi: Tu aūt. Prima adhuc i duas. q̄: ꝙio describit crudelitas chaldeoꝝ sub metaꝓhora gladij. scōo coꝝ occasio veniēdi. ibi: Et fact⁹ ē. Pria adhuc in duas. q̄: ꝙmo denūciat plebis occisio. scōo excitat ꝓpbe cōpassio. ibi: Et tu. Circa ꝙmū ō: Ezechieli: s Pone fa. ⁊. ⁊c. ita q̄ ex mō ponēdi facie tuā designet futura punitio ꝙ ira⁊ sup eā. t Et stil. ad sa. i. destructōes coꝝ denūcia. Hā dix⁹ b Ra. Sa. q̄ ō: b sanctuaria i ꝓlatī: ad designādū destructionē ꝓmi tēpli ad chaldeos: ⁊ sēsi ꝙ romanos. v Ejecia gla. me. i. chaldeoꝝ exercitū: q̄ ō: b gladi⁹ dñi: eo q̄ erat executoꝛ sue iusticie. ꝑ cōtra ꝓnitiōe. va. stia. eduēdo cū de chaldea. x Et occi. i. te in. ⁊ ipi. i. captiue ei hierl̄m ꝑses iusti occasiōe ipioꝝ fuerūt occisi. ꝓfuit tñ eis ad meritū ingntū acceptabāt insticiā dei. y Ideo dr aūt q̄ oc. ⁊c. etiā iusti ꝙ ad nō parcēdo. multo min⁹ parcā aliꝭ gētib⁹ idolatrie dedit: q̄ valde multe fuerūt occise ꝙ exercitū regis babylonis. iō subdit:

Idcirco

declinare: ⁊ stabit in cōpitō: ritu sue gētis oraculū cōsulens. Hiero. Diabolus in biuio stat suos retinere cupiens: ⁊ alios acq̄rendo inardescēs ad desperatā semp̄ volebat pgere. ad eos expugnādos q̄ in certa sunt ponēdi: vt tibi erulter in cede vbi arietib⁹ ⁊ cōgestiōe terre/ norū operū miserā capiat hierlm. Et primo q̄dēvidet nihil agere ⁊ frustra conari. Sed recordāte illo iniq̄tates eoꝝ q̄ in cecitia sūt ⁊ malis opib⁹ reducūt de/ mones ad memoriā scelerum suoꝝ ⁊ patefecūt omnia peccā pplī ⁊ cogitatiōes. et ideo capiunt⁹: q̄ nouis ve/ tera peccā cumularūt. Hec altius dixerit: nobis cepta historie veritas p̄sequenda est.

a Recordabit iniq̄. Nō in fortitudie sua sed̄ in eoꝝ iniq̄tate confidens: q̄ sciet eos offendisse dñm: ⁊ patrum peccā nouis cumulasse delictis: et p̄uaricatiōes eoꝝ olim⁹ patuisse. b Tu aūt profane. Postq̄ vbi subuersionē ⁊ pplī captiuitatem ad ducē ille sermo dirigitur. c Auser cydarim. Quasi. ꝑpter te perijt sacerdotiū ⁊ regnū iudeoꝝ. Cydaris enī sacerdotis: corona regis. d Nonne hec ē. Hieron. y. Pulchre Symmach⁹. Neq̄ ꝑ neq̄ illud: sacerdotiū. s. vel regnū: cessauit vtrūq̄. Ūn de qui postea fuerūt vsq̄ ad ꝓphm: reges pariē et sacerdotes fuerūt: q̄z Hyrcanus pontifex diadema capiti suo imposuit: q̄ frustra sibi ⁊ hoc ⁊ illud voluit vindicare: cū regnuꝫ ei non deberet post sedechiā: sed ei cui repositum erat. De his loq̄tur Malachias: Vos sacerdotes ꝓtamiastis nomē meum.

Ibidem .c Et paulo post: Nō ē volūtas mea in vobis: ⁊ victimas nō suscipiā de manibus vr̄is. Et paulo post: In oi loco sacrificat⁹ ⁊ offert nomini meo oblatio mūda q̄s fit. s. in aduētu xp̄i q̄n venit desideratus cūctis gentib⁹. e Cuius est iudiciū. De iudiciū tuū re. dauer insti. tuā filio regis. hic est cui repositū est regnū ⁊ sacerdotiū. vñ Jacob. Nō deficiat sceptꝝ de iuda ⁊ dux de fe. c. d. v. q. m. est. ⁊ ipe. c. e. g. f Et tu fili bolo. Hadiū babylonij reg⁹ stetisse in cōpito dextre ⁊ sinistre: quarum dextra ducebat i hierlm. sinistra i rabbath filioꝝ ämon: ⁊ exisse

Sortem

a ꝑ per illas.

tibi vias duas: vt veniat gladius regis babylōis. De terra vna egredient ambo: et mānu capiet

a ꝑ compito.

iectura i capite vie ciuitatis cōiiciet. Vtī ponet: vt veniat gladius

a ꝑ genes. b ꝙ sub nōie ꝓphē cōgregantur.

ad rabbath filioꝝ ämon: ⁊ ad iudā i hierlm mūitissimā. Stetit et

a ꝑ oraculo⁹ q̄ in oi viaꝫ capite insidiat in occulto. vñ: Jurta iter scandalū posuerūt mihi.

rex babylōis i biuio i capite duarū viaꝝ diuinatione q̄rens: cōsuluit idola: erta cōsuluit. Ad dexteram eius facta ē diuinatio sup hieru

a ꝑ hortando suum exercitum.

salem vt ponat arietes: vt āpiat os i cede: ⁊ vt eleuet vocē in vlulatu: vt ponat arietes cōtra portas: vt cōportet aggerē: vt edifi

a ꝑ quibus claudant ciuitatem. ꝙ hoc faciens.

cet munitiones. Eritq̄ quasi cō

a ꝑ opinione hierusalem inhabitantium.

sulens frustra oraculū in oculis

a ꝑ quasi b ꝑ iudeus. s. z nihil opis ꝓperans.

eoꝝ: et sabbatoruꝫ ociū imitās.

a ꝑ nabuchodonosor.

Ipse aūt recordabitur iniquitatis ad capiendum. Idcirco hec dicit dñs deus. Pro eo q̄ recorda

a ꝑ id est b ꝑ oibus.

ri estis iniq̄tat⁹ vestre: et reuelabuntur peccata vestra in oibus cogitatiōib⁹ vr̄is. Pro eo inquā

ꝑ nabuchodonosor.

q̄ recordati est⁹ mānu capiemini.

a ꝑ sedechia in quo regnū finitum est vsq̄ ad christum.

Tu aūt ꝓphane impie dux israel cuius venit dies i tpe iniq̄tatis ꝓfinita: hec dicit dñs de⁹:

ꝑ longe ante.

Auser cydarim: tolle coronam. c

a ꝑ ⁊ hoc ideo q̄ hec est. b ꝑ. i. mihi fecit iudicio: sed sicut rex babylonis quos volebat humiliabat: ex quos voluebat exaltabat.

Nōne hec ē q̄e hūilem subleua uit: ⁊ sublimē humiliauit: Jniq̄

ergo

a ꝑ nō semel: nō bis: sed terno iniquitatem ponam b ꝑ ter. s. in perpetuum.

tatem iniquitatem ponam eam. Et hoc nō factuꝫ est donec veniret cui⁹ est iudiciū:

a ꝑ non starim tibi reparatum est. b ꝑ ꝓphe.

a ꝑ pater trader christo regnum ⁊ sacerdotium vel ecclesiam de gentibus congregaram.

⁊ trādā ei. Et tu fili hois prophetā dic: hec dicit dominus deus

a Duas vias. q̄ currētes tū in vno biuio. b Et ve. gla. re. ba. p istā viā vl illā. c De ter. vna. i. de chaldea. d Egredient ābo. s. nabuchodonosor ⁊ ex⁹ exercit⁹ q̄ erat vnie⁹ vt ad vnū locū veniāt. e Et ma. ca. piec. q̄ via sit eligēda sibi. f In ea. vie ci. ciuitatū. biuiū enī erat caput vie. pcedēdi ad ciuitatē metropolim ämonitaꝝ. s. rabbath: ⁊ ad ciuitatem metropolim iude. s. hierlm. g Stetit eni rex ba. s biuio. q̄ssꝫ cōpleta cēt sua diuinatio. h Cōmiscēs sa. dicūt enī alij q̄ vna sagitta scripsit nomen rabbath: ⁊ alia nomē hierlm: ⁊ placit illi in altū accipiens. p sagittura q̄ deberet ire ad ciuitatē cui⁹ ꝓpio ea deret sagitta. q̄s ꝓtigit de illa in q̄ erat scriptū nomē hierlm. i Jnterro. ido. q̄ secū portabat i exercitu. k Exta ꝑsuluit. inspiciēdo viscera aialis idol⁹ immolati. in talib⁹ el dīni gētilū ꝓcurabāt. l Ad dexte. et⁹ fa. est diui. isti eni tres modi ꝓcurādi cōuenerūt in b q̄ declinaret ad hierlm q̄ erat ad dexteraꝫ venientiū de chaldea ⁊ rabbath ad sinistrā. m Et ponat arietes ad cōcussionē murorū. n Et agiat os in cede. ꝓcipiendo suis bellatorib⁹ cedem iudeoꝝ. o Et ele. vo. in vlulatu. s. pugne ad bellatores suos exhortandū. p Et po. arie. ꝓtra portas ad frangendū eas. q Et cōpor. aggerē. ad impiēdū fossata. r Et edi. munitiōes. s. ligneas turres vñ interioza ciuitat⁹ videri possint ⁊ impugnari. s Erit⁹ q̄ ꝑsi. fra. oza. in ocu. coꝝ. i. sedechie ⁊ suoꝝ bellatoꝝ q̄ videbat eis p nabuchodonosoꝛ inexpugnabilis: ⁊ sic frustra ꝑsuluisset idola: ⁊ diuinationes q̄ssꝫ fuerat mō ꝓdicto. t Et sab. ociū imitās. dabat⁹ et rex nabuchodonosoꝛ insultū ciuitati hierlm: et sic mutatis ociū diei sabbati: q̄ iudei sumebāt arma ad defendēdū ciuitatē. ipſꝫ sedechias ⁊ sui reputabāt⁹ frustra fieri a nabuchodonosoꝛ: estimātes q̄ nec sic ciuitas posset ab eo capi. Alij dicūt q̄ hec ē ira: Sabbatoꝝ ociū imitās: sicut nihil opis fiebat i sabbatis: sic sedechias ⁊ sui estimabāt nabuchodonosoꝛ nihil ꝓficere in suo conatu: ⁊ de tali cōatu frustra ōr cōil⁹ q̄ nihil habetur: Septies septē: cui ꝓmittit: Frustra ꝑsules oraculū. quod exponit Ra. Sa. dicēs q̄ nabuchodonosoꝛ xlix. vicib⁹ q̄ssꝫ diuinationes ꝓ captiōe hierlm q̄ fecerunt septē septenas. v Ipe aūt re. ini. ad capiēdū. nabuchodonosoꝛ eni memoꝛ iniq̄tatis sedechie eo q̄ fregerat iuramētū sperabat cape ciuitatez ⁊ pplm: ⁊ sic fuit factū: ⁊ q̄ hoc petīt cū aliis supaddit⁹ fuit cā destructiōis ciuitat⁹. ideo sequit: x Pro eo q̄ re. ctis. tu sedechia et pplꝰ tuus. y Jniq̄tatis vr̄e. petā vr̄a reiterādo. z Et re. ꝑsa. vr̄as. publice ⁊ innerecūde peccādo. a Et ap. pec. ve. in omni. eoꝝ. vestris. id est que ꝓmo latebant in cordibus vestris. b Manu capiemini. i. potētia reg⁹ babylonis. c Tu aūt. Hic ꝓr arguit specialiē malicia sedechie regis cū ōr: Tu autē ꝓphane. erga deū.

d Jmpie. erga boſeq. e Cui⁹ venit dies. punitionis tue a deo. f Auser cydarim: tol. coronā. i. ꝓpter malicia tuā auferet⁹ sacerdotiū ⁊ regnū. cydaris est mitra summi pōtifi⁹. ⁊ sic accidit: q̄ Josedech summus pontifex cū sedechia fuit captiuatus.

g Nonne hec est. s. man⁹ Nabuchodonosoꝛ de qua ꝓdictū est: Manu capiemini. h Que hu. sublevauit. s. godoliā quē ꝓfecit terre. Quis nō esset de regio semine. i Et sub. humiliauit. q̄ sedechiaz de regno eiecit. sic hebrei exponāt hanc lram. Videt⁹ mihi aliter dicendū ſm lram imediate ꝓcedentē ⁊ sequentem: q̄ immediate ꝓmittit: Tolle coronā. s. regni inda vt dictū est. de qua subditur: Nonne hec est que humilē subleuault. s. ipm dauid. Et sublimē humiliauit. s. sedechiam ꝓpter malicia suā. ideo subdit: k Jniquitatē iniq̄. iniq̄tatē ter ponā. q̄. sedechias inique egit erga deū ⁊ erga pplm suū ⁊ erga regē babylonioꝝ. l Nonā eā. i. coronā regni inda deponā ꝓ hac triplici iniq̄tate. m Et hoc q̄. cui⁹ iudiciū. i. nabuchodonosoꝛ q̄ locut⁹ fuit iudicia ad sedechiā filios ei⁹ interficiēdo ⁊ ipm eroculādo. iij. Reg⁹. vlti. n Et tradam ei. sedechiam ⁊ eius populū. o Et ni. Hec est pars incidētalis i qua agit de

destructione

a ꝑ qz eripsi capiendi.

ad filios ämon ⁊ ad opprobriū eoꝝ. Et dices: Gladius mucro euagina te ad occidendum: lima te vt interficias et fulgeas. Cum

ꝑ ad eundem gladium sermo dirigitur.

a ꝑ de demonibus responderentur: quoꝛ omnia vana.

tibi viderent vana ⁊ diuinarent mendacia

a ꝑ filioꝝ ämon.

vt darent⁹ sup colla vulneratoꝝ impioꝝ: q̄rū

ꝑ pr te. s. z.

sorte vt pgeret hierlm. supra dictū ē q̄ expugnata ⁊ capta regnū ḡs et sacerdotiū periſſe ꝓnūciat. Re stat ꝙ ⁊ diuisiones ordo exposcit q̄d de sinistra factū sit demonstrare. Imperatur ergo ꝓphe vt loquat ad filios ämon. a Jn igne fu. m. hierro. Quia sub pſōa gladij de rege imo de regno babylōio loq̄bat: seruat metaphorā.

b Nom instplenniū. qui ne sciunt cudere gladios ⁊ acuere vt. s. ñ aratra ⁊ limeria et fulgeas ad occidendum: ſ sis ignis cib⁹ ⁊ sanguis quem fudisti pot⁹ in te redūdet cū/ctis spectātib⁹ ⁊ tradar⁹ eterne oblitiōi: et pereas in ppetuū: q̄ ego dominꝰ ſ locut⁹ sum: cui⁹ dixisse fecisse est.

Ca. XXII

Et tu fili hois nū iudicas ciuitatē sanguinū: ⁊ ostendes ei oēs abominationes suas: Et dices: hec dicit dñs

ꝑ hec. s. est:

de⁹: Ciuitas effūdēs sanguinem in medio sui: vt veniat

a ꝑ capnuntario. b ꝑ idolatria quasi matrima primo reprobatur.

tēp⁹ ei⁹ ⁊ ꝙ fecit idola contra semetipsaz vt polluereꝰ. Jn

ꝑ quem effudisti.

sanguine tuo qui a te effusus est deliquisti: ⁊ in idolis

a ꝑ quia opera manuum earum.

tuis que fecisti polluta es. Et appropinquare fecisti di

a ꝑ per hec omnia.

es tuos: et adduxisti tempꝰ annorum tuorum. Propterea dedi te opprobrium gentibus: et irrisionez vniuersis

ꝑ vel gentibus.

terris que iurta sunt et que procul a te. Triumphabunt

a ꝑ quia munda esse desisti. b ꝑ in malo que quondam in bono ceteras vrbes superabas. a ꝑ quanto sublimior tanto grauius ruis.

de te: fortidā: nōbilis: grā/

ꝑ quia. a ꝑ quasi

dis interitu. Ecce principes

si vt cetera ꝓcetermittam pauca numero.

Filii hois

destructione ammonitarum p exercitum chaldeorum: quia supra dixerat regem babylonis stetisse in biuio ad querendū diuinationem veniendi ꝓtra iudeos vel ammonitas. ꝓmo ergo agit de destructione ämonitarū cū ōr: a Ad fi. am. ⁊ ad op. eoꝝ. fuerāt enī in exercitu cum rege assyrioꝝ in destructione samarie: ⁊ ex illa victoria de iudeis ditebāt opprobria eis. b Mucro mucro. i. tu nabuchodonosoꝛ: ⁊ ponit bis ad maiorē affirmationē: vel quia bis debellauit ämonitas: vt dicūt aliqui. c Euagina te. i. egredere de terra tua. s. de chaldea. d Ad occidendū. s. ämonitas. e Lima te vt fulgeas. ad terrendū eos. fulgur enī armoꝝ terret aduersarios. f Cū tu. vi. vana ⁊c. nabuchodonosoꝛ enī. ꝓ/cedendo ꝓtra ämonitas quesuit cōsilia ab idolis ⁊ diuinis: sicut fecerat veniēdo cōtra hierlm: ⁊ ñsum sibi fuit q̄ secure. pcederet q̄ haberet victoriā: hoc nō fuit mendaciū nec falsum: q̄ sic contigit de facto: verunt sacerdotes idoloꝝ ⁊ diuini dicebāt sibi q̄ fieret virtute idoloꝝ ⁊ sortilegioꝝ: ⁊ sic credidit nabuchodonosoꝛ: et hec ſm hoc erāt mendacia ⁊ falsa: q̄ victoria illa ꝓcessit ex dei sententia ad punitionē maloꝝ. g Ut da. su. col. vul. impiorum. s. ämonitarū. h Quoꝛ ve. dies. i. punitiōis instē. i Jn tem. int. ꝓfinitꝫ. in diuſa ſnia ⁊ nō idoloꝝ ⁊ sortilegioꝝ potentia.

k Reuertere. Dic ꝑr agit de destructiōe chaldeoꝝ cum ōr: Reuertere ad vaginā tuā. i. in chaldeā post multaz gentiū stragem.

l Jn terra nati. tue. i. in babylone. m Judicabo te. ⁊ hoc fuit impletū in nabuchodonosoꝛ qñ versus in amentiā inter feras fuit electus: ⁊ q̄ntū ad posteritatē ei⁹ ⁊ regnū ꝙe balthasar nepoꝰ sui qui interfect⁹ fuit a medis ⁊ persis i babylone: ⁊ ciuitas successiō subdit: Jn igne furoris mei ⁊c. n Daboꝝ te in ma. bo. insipientiū. ꝓpter ꝙ enī medi ⁊ perse in illa victoria fuerūt insipientes reputati: q̄ ꝓtēchāt aurū ⁊ argentū vt intēderēt interfectiōi hominū. vt hr Esa. xiij. iō subdit: Et fabricantiū interitū. vel dicebāt⁹ ꝓ/ptur insipientes respectu chaldeoꝝ: eo q̄ in chaldea vigebat astrologia ⁊ ars magica. o Oblitioni traderis. q̄ ciuitas illa facta est inhabitabilis. Esa. xiij.

Ca. XXI

Moraliter. c Et factus est sermo dñi ad me dicēs: Fili hois pone faciē tuaz ad hierlm. Hic describit⁹ punitio iudeoꝝ sub metaphora gladij acuti: q̄ quem ad ſam ſignificat rex babylonis q̄ fuit in hac punitiōe instrumentū: videlicet ꝺ egerat mala voluntate. d Moraliter autē p ipm signific⁹ diabol⁹: q̄ in multi⁹ punitiōib⁹ executor est insticie diuine. et ōr gladi⁹ acut⁹. ꝓpter intentionē voluntat⁹ ad male faciendū hominib⁹. ſm q̄ ōr. i. Petri. v. Aduersari⁹ vr diabolus tanq̄ leo rugiens circuit q̄rens quē deuoret. dicit etiā gladi⁹ limat⁹. i. fortib⁹ ꝓpter exercitiū siue male voluntat⁹: sicut ferruz q̄ de natura sua ē obscurū ꝙ exercitiū limat⁹ ⁊ fit fulgidū: ⁊ sicut fulgur gladij terribilis est: sic etiā aspect⁹ diaboli. Et de isto gladio dr infra. e Duplicet gladi⁹ ac triplicet. duplicat autē qñ nō solū ꝙ seipm ſ etiaz ꝙ malos hoſes impellit iustos ad peccādū. triplicat aūt qñ primo iustos impugnat ꝙ tribulationē tpalē. secōo vero qñ ꝙ hoc inducit eos ad impatientiā: ⁊ tertio qñ ꝙ hoc eos inducit ad dei blasphemiā. f Et fact⁹ est sermo dñi ad me dicēs: ⁊ tu fili hois ponet⁹ duas vias vt veniat gladi⁹ reg⁹ babylonis. ꝙ hoc significat q̄ predicator veritatis q̄ ꝙ ꝓphetā intelligik debet diligenē attendere vias ꝙ quas diabol⁹ venit ad subuertendū alam rationalē: que ſm allegoriā ōr: hierlm: ⁊ sunt vie due. Una sub specie lenitatis ꝙ quā nititur diminuere peccati grauitatē ⁊ augere dīne clementie magnitudinē vr sic inducat⁹ ad peccādi securitatē. Alia via est per oppositū cū pertib⁹ oñdit peccati grauitatē ⁊ auget ſm apparentiā: ⁊ ex altera parte diuīe iusticie securitatē vt sic eos labefaciet i desperationē. g Stetit enī rex babylonis in biuio in capite duarū viaꝝ diuinationē q̄rens ⁊c. ꝙ hoc significat astutia diaboli q̄ varijs modis q̄rit vias fidelib⁹ nocēdi. Vñ leo papa dicit in ſmone de circūcisione dñi: Omniū ventilat curas: ꝺ im disquirit intentiones: scrutat affectus: ⁊ ibi querit causas nocendi vbi quēq̄ viderit studiosius occupari.

Ca. XXII

Et factum est. Hec est pars. vij. in qua exprimitur ppīs inde malicia sub metaphora multiplicis metalli ꝓflatili punieda: ⁊ diuidit in duas partes. q̄ primo malicia exprimit. secundo parabola subditur. ibi: Et factū est. Circa primū exprimitur ꝓmo crimen crudelitatis cū ōr: q̄ Ciuitas effun. sanguinē. s. innocentē. Et ve. tē. ei⁹. i. destructiōis eius. secōo crimē idolatrie cū ōr: Et ꝙ fe. ido. ꝓtra semetipaz. i. ad malū suū. Jn sanguine tuo ⁊c. ꝓ istis enī duob⁹ vitijs cū aliis sequētib⁹ secuta ē destructio ciuitat⁹. v Propterea dedi te op. gētib⁹. ista ei⁹ destructio fuit tanta q̄ ad derisionē indeoꝝ fuit. peul nūciata.

Sordida. ex multo crimie. Nobil⁹. ex origine. q̄ ꝓlo fuit fundata a melchisedech: ⁊ postea renouata ⁊ ampliata a Dauid ⁊ Salomone. Grādis interitu. i. parat⁹ ē tibi grādis interit⁹. Postea subdit crimē ꝓtēpt⁹ paretū: q̄ ē ꝛ legē naturalē ⁊ dīnā.

M 4 cū ōi

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ a ¶ Fili dominis. Cōsequēte captiuitate iā iminente verbis excidio ignis adhibebit vt sub trāslatiōe ystatiōis purū argētū remanear qđ ere:stānū:ferro:plumbo mistū fuerat ꝛ ipurarū:quoꝝ tria:ere:stānū:plumbū ꝛfusiles materie sunt ꝛ igne solunt. Ferrū vero int ineudē ꝛ malleum mollescit:tenuat diuersasq accipit formas ꝓ voluntate artifi. Sicut igit argentū qđ supra dicta metalla violāt i fornacē mittitur vt ablatis sordib⁹ et adulterinis materijs purꝫ remaneat: ita cōgregabo vos.i.m.i.e babylōiā obsidione circūdabo vt succendā in vobis ignem ad cōflandū. ¶ Or de hierusalē dicim⁹ de aniab⁹ statu intelligimus q adeo pure cōdite sūt. Auruꝫ in sensu atꝫ in sapia. argentū i sermone ꝛ eloquētia suscepe rūt: vt qđ mēte cōceperint verbis explicent. De argē to:Eloquia dñi eloḡa casi. ar.i.ex. De auro sūt ꝛ argēto:Si dormiatis inꝛ medios cleros pēne colū. ꝛc. Dis enī gloria filie regis intrinsec⁹ que dicit in cantic⁹: Introduxit me rex i cubiculū suū:q receperunt inter duo testamēta. statī assumat pēnas colūbe de argētatas:ꝛ auri fulgore in cordis thesauro radiabit. Hinc est qꝫ petōib⁹ q di offēdā meruerūt celū fit ene:terra ferrea:ꝛ mare me terra egypti:de q̄ edurit dñs filios isrl quasi de fornace ferrea. In Zacharia quoq; Iniq̄tas sedet sup talentū plumbi. Et in Exo. Ego di. Submersi sunt in aquis vehementib⁹ quasi plūbū. Hraui enī peccatorū pondere premebant vt dicere possent: Sicut on⁹ graue gꝛuare sunt sup me. Quō aut auri speciē ert̄ fulgudo mentis:sic argenti candorē stānū simulatq; gō simplex ꝛ rusticus non facile dinoscit:ꝛ sepe accidit vt aurum ꝛ argentum heretica pranitate commixtū gratie spūssancti et oīi iudicio separet:ꝛ purum aurum remaneat atq; argentum. vnde ꝓpheta:Dedi eis argentū ꝛ auꝝ. Pōt vero fecerunt ex eis baal. Cui simile est:Edurit eos in auro et argento:et non e.in.t.infir. Finis aut penarum omniꝫ sit nosse qꝫ ipse sit dominus.

¶ Et cōflabo

a ¶ non iniusticia:sed in roboris fortitudine iudicantes.

israel singuli in brachio suo fuerūt in te ad effundendū sanguinem:patrem ꝛ matrē cōtumeliis affecerūt in te. Aduenam cālumniati sunt in medio tui: pupillū ꝛ viduā cōtristauerūt apud te:sanctuaria mea sprecuistis: ꝛ sabbata mea polluistis. Viri detractores ad effundendū sanguinez:ꝛ super montes comederūt in te. Scelus operati sūt in medio tui. Verecundiora patris discoperuerunt in te:immundiciā menstruate humiliauerunt in te. ¶ Et vnusquisq; in vxorem proximi sui operatus est abominationē:et socrum suam filiā patris sui oppressit in te. Munera acceperūt apud te ad effundendū sanguinē: ꝛ usurā ꝛ supabundātiā accepisti:ꝛ auare proximos tuos calumniabaris:meiq; oblita es dicit dñs deus. Ecce cōplosi manus meas super auariciā tuā quam fecisti:ꝛ sup sanguinem q̄ effusus est in medio tui. Nunquid sustinebit cor tuum:aut prevalebūt manus tuę in diebus quos ego faciam tibi? Ego dominus locutus sum ꝛ faciam. Et dispergam te in nationes:et ventilabo te in terras. Et deficere faciam immundiciā tuā a te:ꝛ possidebo te i conspectu gentium:ꝛ scies qꝫ ego dñs. Et factum est verbum domini ad me dicens: Fili hominis: versa ē mihi dom⁹ israel in scoriā. Omnes isti es ꝛ stannuꝫ ꝛ ferrum ꝛ plumbū in medio fornacis:scoria argenti facti sunt. Propterea hec dicit dominus deus: Eo q̄ versi estis omnes in scoriam: propterea ecce ego congregabo vos in medio hierusalem congregatione argenti et ęris et ferri et stanni et plumbi in medium fornacis:vt succendam in ea ignē ad conflandum. Sic

a ¶ alias maledixerunt.

b ¶ quasi nō sufficeret ad angustiam pegrinatio ꝛ exilii.

a ¶ quoꝫ onie predictū in legib⁹. b ¶ alij opprellerūt qđ penes est.

a ¶ vt nō discerneretur inter sanctum ꝛ pollutū ꝛ inter diis consecratos religioni ꝛ pmissos operibus ꝛ necessitatibus carnis.

a ¶ Theodotio ꝛ Symmach⁹ violēt:i oia violēt ꝛ violenter agebāt.

a ¶ innocentē.cum scripta sit: Innocentē ꝛ iustū nō interficies.

a ¶ alta sapiētes cōtra deū eleuati. b ¶ vel incestum.

a ¶ publice. ¶ quod in angelis quoq; raro fit vbi timent qui faciunt delicta. b ¶ nouerca.i.cōtra ius et fas copulati.

a ¶ nō parceretis nature:nec indutias dantes turpitudini.

a ¶ ad vxorem ꝓximi hinnientes vel inrantes.

a ¶ qđ pcuss.

a ¶ nec leuires iura sororē.vt ꝛ vterina ꝛ eadē pater violaret sororē

a ¶ necessitatē pauperū verterūt in lucrū vt vsurā acciperent.

¶ innocentem.

¶ id est ¶ lucri causa.

a ¶ quasi hec omnia fecisti:quia mei oblita: memoria dei excidit omnia flagitia.

a ¶ habitum irascentis assumpsit vt intelligas.f.et mēte cognoscas vtrū vel animo vel manib⁹ possis meam iracundiam sustinere.

a ¶ cū capta fuerio. ¶ o hierusalem.

a ¶ possessa a me. b ¶ q̄ reddo vnicuiq; ꝛm o.f.

a ¶ sordes et purgamenta metallī.

c ¶ quod aurum mentitur. b ¶ qđ argēto simile. c ¶ que omia argentum violant. d ¶ pondus iniquitatis.

a ¶ famis pestilentie.

Dal.3.a ¶ a ¶ Et cōflabo vos. Dā Madrachias:Quasi ignis ystatoris ꝛ sicut herba lauantiū:et sedebit ystans q̄si aurū ꝛ q̄si argentū ꝛ ystabit filios leui. Ezec.4.b Et Esaias:Lauabit dñs sordes filioꝝ ꝛ filiaruꝫ sion ꝛc. Ps.25. Cui sūt:Proba me domine ꝛ tēpta me.et post inferē: Ure renes meos ꝛ cor meū. vt scias dolorꝫ nostroꝝ norꝫ humoris vniuersa putrida siccetur. b ¶ Et factꝰ est. Quia ḡreat auditor q̄ esset scoria q̄ argenti violauerit puritatē et ere: plūbo:stāno:ferroq; miscuerit:qs ibi sub ꝓsona vtilis et fornacis:hic sub specie terre nō rigate neq; cōplute dicit: Ezec.5.b ¶ Nō cōpluta. Dā:Wdabo nubib⁹ meis ne plnāt super eā imbrez. hanc expectamus cū oēs nobis pluuia tē Ps.67. poranea ꝛ serotina. vbi:Pluuiā voluntariam segregabis deꝰ h.t. b ¶ In die furoꝝ. Hiero. Quo q̄sq; sibi ꝓficiat multitudinē peccatoꝝ.

¶ Cōiuratio .p.i. Hieronym. Hec est.i.scoria vbis et terre durissime ꝛ sentibus plene squaloz. f ¶ Anias dcuo. Hec tūc accidisse ꝓpio indeorū nulli dubiū est. ¶ Propter sacerdotes enim ꝛ ꝓncipes ꝛ ꝓphas addurit dñs sup eos malū. In nra q̄s hierim multi sunt q̄ alias deuozāt ꝛ peculum accipiūt:ꝛ multas viduas faciunt que sponsuz dim̄ pdiderūt. Hoc aut ꝓpheta rum factio ꝛ cōiuratio est ꝛ sibi inuicē fauēt:ꝛ omīa turpis lucri causa faciant.

g ¶ Et a sabbatis. Dici rēm que in noticia scripturaꝝ est nō recogitāt:nec dicūt cū Ps.118. ꝓpheta: Reuela oculos meos ꝛ con.mi.de.l.t. Hec cum apso:Nos autē reuelata facie gliam dñi ꝛtemplamur.

b ¶ Et coinq̄nabar. Hiero. Jos.1.a De quo: Medi⁹ vestrū stetit quē vos nescitis. i ¶ Et a1.Cor.3.b nare. Nō cōtenti eo. Qui altario seruiunt de altario vi unntrised posti⁹ ad altare mi nisterū accesserunt eresi congregant diuitias: et aleynol delitias. k ¶ Aduenā. Qui Deut.23.b nōdū eccle cluis ñ tñ audi tor:dñs initia fidei vt cū circūierint mare ꝛ aridā vt fiat ex vnū ꝓselitum ꝛ cū fu. ꝛc. l ¶ Interpōeret.q.sc.ire mee posset resistere:sicut moyses ꝛ aaron ꝛ samuel. vnde moysi Exo.32.c ¶ si resisteri ꝛ renitenti ōr:Dimitte me ꝛ delebo ppm istū. m ¶ Diem cor. Hiero., ꝓpta pcā auctoraꝝ tribuēdi vt in caput populi: duces scilicet ꝓncipes: ꝓphetas: quoꝝ nullus auditꝰ est domino ira scenti resistere:quoꝝ causa terra squalidat deserta imbrem domini suscipere nō meruit.

¶ Et fact⁹ est

a ¶ vos. ¶ vt ablatis sordib⁹ purū argentū remaneat.

a ¶ contentus dolore penaꝝ vestraꝝ vltionem cōpesci.

a ¶ Ter. Dech⁹ vestrū stetit quē vos nescit. b ¶ ꝓphe ꝛ sacerdotes leuit⁹ ꝓncipes ꝛ ꝓphe ꝛ sacerdotes leuit⁹ ꝓncipes vt inferiores lupis cōparātur.

a ¶ quia absq; cōmixtione palearum limebane pariterq; qui imbribus dissiparur.

a ¶ non cōporum.i.animarum.

a ¶ quāntꝰ in ipso est.

a ¶ quia absq; cōmixtione paleaꝝ limebane pariterq; qui imbribus dissiparur.

a ¶ subtractorum.

a ¶ horrē miserabili.

a ¶ qualis magister talis ꝛ discipulus. b ¶ nō dei.sed terrenorum operum. c ¶ imitantes ꝓncipes ꝛ sacerdotes per calumniā ꝛ potentiam omīa agentes.

a ¶ nō diuitem.redimptio enim viri ꝓprie diuitie. ¶ de quo scriptum est: Pauper autez non sustinet cōminationem vel cōminationem.

a ¶ inter tot ꝛ tanta vitia.

congregābo in furore meo ꝛ in ira mea a ¶ requiescām. Et conflabo vos ꝛ congregabo vos ꝛ succendā vos in igne furoris mei:et conflabimini in medio eius vt conflatur argentum in medio fornacis vt conflatur argentum in medio eius . Et scietis qꝫ ego dominus cū effuderim indignationem meā super vos. Et factū est verbum domini ad me dicēs: Fili hominis dic ei:Tu es terra immunda ꝛ nō compluta in die furoris. Cōiuratio ꝓphetarū in medio eius. Sicut leo rugiens rapiens prędaz animas deuoꝛauerunt: opes ꝛ pretium acceperunt:viduas eius multiplicauerunt in medio illius. Sacerdotes eius contēpserunt legem meam: ꝛ polluerunt sanctuaria mea. Inter sanctum ꝛ ꝓphanum non habuerunt discretionem: inter pollutum ꝛ mundum non intellexerunt: et a sabbatis meis auerterunt oculos suos: ꝛ cōinq̄nabar in medio eorum. ¶ Principes eius in medio illius quasi lupi rapientes prędaz: ad effundendū sanguinem ꝛ ad perdendas ąias et auare sectanda lucra. Prophetę autē eius liniebant eos absq; tēperamento: videntes vana ꝛ diuinantes ei mendāciū: dicentes: Hec dicit dominus deus: cū dominus non fit locutus. Populis terre calūniabant calūniā: ꝛ rapiebāt violēter:ꝛ egenū ꝛ pauperē affligebāt:ꝛ aduenā oppimebāt calūnia absq; iudicio:ꝛ q̄situ de eis viruz q̄ interponeret sepem:ꝛ staret oppositꝰ ꝫ me ꝓ terra ne dissiparē eā:ꝛ ñ inueni. Et effudi sup eos indignationē meaz:ꝛ in igne ire mee ꝛsumpsi eos. Viā eoꝝ i caput eoꝝ rēddidi ait dñs deus.

a ¶ quasi non absq; iudicio ꝛ absq; mensura.

a ¶ Et reḡlet. loḡtur deus de seipso ad modū bois irati:cui⁹ ira post pnitionē quiescit. b ¶ Et sci.qz e.dominꝰ.ꝓ expientiā mee pātis. c ¶ Et factū est. hic repetunt ppli vitia q̄ntū ad diuersos stat⁹. d ¶ Tu es terra inmūda. ex peccatis pterit⁹. e ¶ Et nō cōpluta.i.carens optib⁹ bōis:sicut terra nō cōpluta caret fructib⁹. Et ꝓ hoc subdit crimē ꝛpheraꝝ cū dicit: f ¶ Cōiuratio ꝓphetarū.f.falsoꝝ. g ¶ Sicut leo rugiens ꝛc.qz seḡbānt ad montē ꝓpbaz dñi ꝛ rapiebāt eoꝝ bona. h ¶ Viduas ei⁹ multiplicauerūt. occidendo veros ꝓphas earuꝫ maritos. Et subdit crimen sacerdotū cū dr: i ¶ Sacerdotes ei⁹ ꝓfēp.le.meā. de ei⁹ obseruantia nō curando. k ¶ Et polluerunt san.mea.idolatriā ibi exercendo.

¶ Inter serm ꝛ ꝓ. nō ba.distanti.in differēter imolātes q̄ alia mūda ꝛ immūda. m ¶ A sabbatis meis auert. ocu.suos.cultū meū negligendo ꝛ ad terrena lucra se ꝛuertēdo. ꝓ hr ponit crimē ꝓncipū cū dr: n ¶ Principes ei⁹ in me.il.q̄si lupi.innocentes ingulātes ꝛ bona eoꝝ rapientes. o ¶ Et auare sec.lucra.subuertēdo iusticiā ꝓpter munera. ꝓ ¶ Prophete aūt ei⁹. ses falsi. q ¶ Liniebāt e.ab.ꝛperamē to.i.indecenꝫ cōmēdātes vitia ꝓncipū q̄ debebāt arguere: colorantes ea pallio false iusticie. r ¶ Dicētes: hec dicit dñs de⁹.qz ipse labāt se ꝓphas veros in mō loḡndi vt facilī deciperēt. ꝓ hr tangit crimē ppli eōs cū dicit: s ¶ Populi terre calū.i.simpliceꝫ. t ¶ Calūniaz.i.sine ea. v ¶ Et rapiebāt violent.eoꝝ bona. x ¶ Egenuꝫ ꝛ pauperē affligebāt ꝛc.i.illos q̄ se defendere nō valebāt. y ¶ Et q̄situ de eis.i.de oib⁹ ꝓphetis ꝓdictis: sacerdotib⁹:ꝓncipib⁹ ꝛ vulgaribus. z ¶ Utrū q̄ interponeret sepē.i.preces efficaces. a ¶ Et staret oppo. ꝓ me.i. ad impediēdū rigorē iusticie imer. b ¶ Et nō inueni. saltē vnum vt exponūt alij:sed ꝑ nō videt dñs dicturuꝫ:qz ibi erāt Hieremias ꝛ Baruch: q̄ erāt iusti ꝛ orabāt ꝓ salute ppli:ꝛ sicut dicit̄ ē. ꝑ. in captiue hierim pleꝰ iusti cū ipsis fuerūt occisi. de q̄b⁹ nō ē verisile q̄n deū orarēt ꝓ liberatiōe ciuitat⁹ et tōti⁹ ppli:et ie cū dr: Et q̄siui de eis virū.i.viros i nūero sufficiēti: vt ꝓ illis debere parcere toti ciuitati. vnde abraam Gen.xviij. cū q̄siuisset a dño si peceret ciuitati sodomoꝝ ꝓ .iustis: nō fuit ausus ḡrere de mīori nūero virū. ꝛ. ꝛ ie subdit: Et nō inueni.i. viros iustos i nūero sufficiēti. iniq̄tas enī et iuitatis erat nimis grauis ex multipli citate: enormitate et diuturnitate: vt patz ex ꝓdictis: ꝛ diffusius. iiij. Reg⁹. x.ij. Parał. Per talē modū dr cōmuniter: nō ē vir in ciuitate q̄si sit ibi pauci vt ileq ꝛ alioꝛi. nō subdit vidicta cū dr: Et effudi sup eos indignationē meā ꝛc. ꝛ patet littera. ¶ Ca. XXII

Dieb.3.18 Sopb 13.8

¶ Moraliter. r ¶ Et factꝰ est sermo dñi ad me dicens: Et tu fili hoīs nō indicas ciuitatē sanguinū. In ꝟ capitulo litteraliter intellecto describit malicia iudeoꝝ granit punitēda sub metaphora multiplicē metalli i fornace ꝛflandi. Mystice vero per hoc significatur

pmitio mūlicie plebis christiane. Ponunt aūt in ꝓcessu hui⁹ capituli q̄nq; metalla in scoriā versa scz argentū: eo: stannum: ferrū ⁊ plumbū: vt ptz in ysa. Per argentū vero signific̄atur mūdicia castitatis. Ps. xi. Eloquia dñi eloquia casta: argētū igne examinatū ⁊c. Per eos q̄ est sonor eloquium veritatis. Per stannū q̄ ꝓ sui ꝓsumptionē defendit aurū ferui: de charitatis quo dr̄ ponit ala. ꝓ amicis suis. Per ferrū q̄ domat olā fortitudo stabilitatis. Per plumbū q̄ de facili liq̄fit dulcor piet̄atis. Ista q̄nq; tpe eccle primitiue fuerūt excellēter in christianis: vt ptz Act'. iiij. ⁊ in plurib⁹ alijs locis: sed mō versa sunt in scoriā. nā argenti mūdicia versa est in scoriā carnalitatis: ⁊ ceris sonoritas in scoriā falsitatis. q̄ marie ptz in ad. nocatio: ⁊ stanni charitas in odium fraternitat': sicut ptz per guerras cristēres in xp̄ianis: ⁊ ferri fortitudo i molliciē pusillanimitat': ⁊ plūbi pietas in duriciā crudelitat'. ꝓpter q̄d. ꝓ ignē in fornacē gehēnalis ardoris. nō vt purgent ⁊ vt eternaliter crucient. ió dr̄ in fine capituli. In igne tre mee consumpti eos.

In ca. xxij. vbi dr̄ in postilla: Virū qui interponeret sepem.

Additio. Q̄ dr̄ dic: Quesiui de eis virū q̄ interponeret sepē ⁊c. ⁊ nō inueni: dū pōt exponi de vno tm̄ qui ꝑ ka sonat plane. Ad q̄d sciendū q̄ nō oēs inducti fuit eḡles in gradu institicie seu meriti. Q̄n licet essent aliq̄ iusti tpe destructionis hierusalē: vt Hiere. ⁊ Baruch: nō tm̄ erāt tāti meriti vt p orōnes de⁹ placaret: sicut p orōnē moysi placatus fuit de⁹ erga filios isrl in deserto. vñ ps. Et dixit vt disperderet eos: si nō moyses electus eius stetisset i ꝓfractione in ꝓspectu eius. Q̄n ꝑ ka nō dr̄: Et quesiui de eis virū iustū ⁊ nō inueni: ꝑ dicit: Et q̄siui de eis virū q̄ interponeret sepē ⁊ staret ꝓra me opposite. q. d. licet eēnt ibi iusti aliq̄: nō tm̄ aliq̄s eoꝝ erat tāte iusticie et meriti q̄ posset ipsi in oppositū stare ꝓra dinā irā: ⁊ ꝑ moze bu mano loq̄ndo. Q̄n glo. sup istud xp̄o: Qui interponeret sepē ⁊c. q̄ ire mee posset resistere sicut moyses ⁊ aaron ⁊ samuel. Q̄n moysi ipsi resistēti ⁊ renitēti dr̄: Dimitte me: ꝙ delebo eplm istā. Hec in glo. ⁊ ió ex ꝑ q̄ talis resistēs nō inueniebat sic moyses: nō sequitur q̄ ibi nō erāt aliq̄ iusti min⁹ tm̄ sufficientes. Q̄ aūt dr̄ de abraam q̄ nō fuit ausus de mion nūero ḡrere q̄ deterdr̄ de abraam q̄ nō fuit ausus de mion nūero ḡrere q̄ deterdr̄ facit ad ꝓpositū: put potest haberi sup Hen. xviij. capitulo in additione vltima.

Glo.ordi.

Et factus est ca. XXIII sermo dō. Fili ho. Hiero. Duo decim tribꝰ israel que in egypto iuncte fuerūt: postea in duas ⁊. r. tribus diuise sunt. due iudas. r. israel appellantur. Inde de tribu dauid regnauit roboam filiꝰ Salomonis i hierlm vbi templū ⁊ sacerdotes ⁊ magna ps tribus leui. Decē aūt tribꝰ in samaria hieroboaz filius nabath ex tribu ephraim ⁊ ioseph: quarū samaria nunc dicit olla: quod i lingua nra sonat tabernaculum. hierusalē vero ooliba. i. tabernaculum meū in ea. Siquidē ⁊ decē tribus erāt tabernacula non dei sed idolorū. Aureos enī (hieroboam vt populū auerteret à cultu dei) vitulos locauerat i dan ⁊ bethel. vnde: Fili homis due mulieres. b Matris vnius. Hiero. cethee. i. de qua. ē. Pater vester āmorreus ⁊ mater vestra cethea. c Ibi subacta sunt. Q̄ dicitur: vniuscuiusq; abominatiōes eg̃ pti auferat ab oculis suis: significat q̄ in egypto isrl idolis seruierit: ⁊ ibi fracta sūt vbera pubertat' ei⁹. d Nomina aūt. Hiero. Quid significet ioseph: ephraim: samaria: iegrael ⁊ isrl: ⁊ quō contrarie sint domui dauid ⁊ hierlm. i. ecclesie in expositiōe Osee plene dictū est.

Ps. 77. Ibidem. De q̄bus dr̄: Filq̄ ephraim intēdētes ⁊ m. a. c. sunt in. d. b. Et alibi: Et repulit tabernaculū ioseph: ⁊ elegit tribū iuda. Elegit enim deus domū cōfessionis. i. ecclesiam et repulit tabernaculum ioseph: qđ est augmentum. eos. s. qui pretermissa lege dei aureos vitulos adierunt. Et dicunt oolla. i. tabernaculū nō dei sed errons ⁊ demonū: ⁊ soror maior ⁊ senior, ꝓpter multitudinē ⁊ captiuitatez ab assyrijs fornicata ē ↄ deū. e Maior. Propt̄ multitudinē. r. tribuū vl q̄ꝑ mortez moysi de tribu ephraim ꝙ iesus filius naue ꝓlo ꝑfuit. vñ ⁊ hieroboā ꝙ scidit eas a domo dauid. a ꝙ Et factest. Heretici fuerūt famosi inf cuncta seculi domatur: vt i exemplo olim feminarū turpitudo eoꝝ puniatur. b Et tradi. p. Et nihil in illa salutis relinq̄rent. Vsq; hodie ei captiue tenēt in mōtib⁹ vbi busq; medor. c Ibi. Q̄ illa in. quia illa semel ⁊ soror ꝙ ida fabricata ē i dan et bethel. hec crebro et excellis ⁊ in tēplo dei adorauit statuā baal: ⁊ cum assyrijs fornicata est. idolo ei⁹ baal siue bel siue apti⁹ belis: assyriorū regio cōsecrata est i honore ꝑtis a nino belli filio. d Sup fornicatiōib⁹ ⁊ ydolatrijs. e Allego. ca. Hiero. Allego. Ecclesia superat hereticā libidinē: qz seruꝰ sciens voluntatē domini sui ⁊ nō faciens va. pla. m. Heretici q̄s fori nefanda cōmittūt: ⁊ extra arcā noe naufragio pereūt. Ecclesiastici aūt verā fidē seq̄ntes: assyria et chaldea imitāt̄ vitia: ⁊ diuersoꝝ sequūtur imagines ptōz: ⁊ ió matutinis dieī cruciatibus. e Et misit nūcios. Hiero. Ad chaldeos q̄ qđ demōes interꝑtantur. nuncios mittimus qđ pandimus eis ⁊ ꝑbem ꝓ frāgēda in pectore vberaꝝ vbi mentis hospitiū est et saturati voluptatib⁹ ab aliq̄ ad alias trāsim⁹: ꝑ ⁊ nō

Nico.de lyra

Et factꝰ est. Nec ē ps octaua in q̄ describit malicia ppli sub metaphora duaꝝ sororꝝ turpit fornicātiū. mlo: post maiorē: ꝙ ꝙs intelligitur samaria ⁊ hierlm: vt exꝑmit in isa: ꝙ nō regnū isrl ⁊ regnū iuda q̄z fuerunt metropoles q̄ fornicare sūt cnomit ꝑ idolatriā: vt ptz ex decursu. iij. ⁊. iiij. Reg'. ⁊ ij. Paral. igit ꝑs ca. i rres ptes diuidit̄: qz ꝑmo sub dicta metaphora ꝺ vtroq; regno agit ꝑticm. scdo diuisim. ibi: Fornicata ē. tertio iterꝙ ꝑticl. ibi: Et ait dns. Circa ꝑmuz dr̄: b Due mlieres. i. duo regna ꝑdicta q̄ dicunt mlieres: qz erāt ad ome donū effemiata. c Filie ma. v. fu. qz tpe dō ⁊ salomonis regnū fuit vnū: sed duricia xbo⁹ roboā i duo diuisuz. iij. Reg'. xij. d Et fornicāt̄ i egypto. ñ ꝑ intelligi ꝺ de duob⁹ regnis diuisis i scipis. qz ista diuisio regni ꝑ ānḡtos annos facta fuit post egressuz de egypto: ⁊ ió exponit̄ vna mō inq̄ntū fuerūt originaliē in patrib⁹ in egypto existētib⁹ ⁊ ad idolatriā egyptiaꝝ declinātib⁹. Alio mō dicit Ra. Sa. q̄ hoc intelligit ꝙ imitatiōnē: qz ista duo regna ad modū patrū in egypto existentiuꝝ declinauerūt ad idolatriā. e Jn adolescentia sua fornicāt̄ sunt. qz statim in ꝓncipio diuisionis regni hieroboā rex israel fecit vitulos aureos a ꝑlo suo coll. iij. Reg'. xij. ⁊ postea regnū iuda ad idolatriā declinauit. f Ibi subacta sunt vbe. eaꝝ. ꝑsecutor metaphoꝝ: ꝺeligndo idolatrādi actū ꝙ carnalē ꝺcubitū. g Et fracte s. mā. ⁊c. in defloratiōe ei⁹ iuuēcule mollificāt māme. h Nomina aūt eaꝝ ⁊c. i. samaria siue regnū isrl vt exꝑmit. j. ꝺ maior: qz regnū illud ꝓtichat. r. trib⁹. regnū aūt iuda duas: ⁊ noiat oolla: qđ i hebr. sonat tabnaculū: qz postea fuit ibi tēplū baal. iij. Reg'. r. regnum xo iuda ooliba: qđ iterꝑtat tabnaculū meū: qz ibi fuit tēplū dñi in hierlm. i Et pepe. fi. ⁊ fi. multiplicādo ꝑplm i vtroq; regno. k Fornicata ē. hic ꝑ aūr agit diuisim de vtroq; regno: ⁊ ꝑmo de regno isrl. scdo de regno iuda. ibi: Qđ cū vidisset. Circa ꝑmū dr̄: Fornicata ē igit sng me. i. in iniuriā meā qui sum vir eius.

Oolla

tur oolla sup me: ⁊ insaniuit i amatores su a ꝙ scz ꝙ a. a ꝙ excella ⁊ celestia sibi ꝓmittentes. os in assyrios ꝓpinquātes: vestitos hya b ꝙ nō ḡlibet de populo. b ꝙ hereticoꝝ. c ꝙ nō cōfectos erant. cintho: principes ⁊ magistratus: iuuenes c ꝙ quoz secta est idola. ꝺ de dr̄: Di in currib⁹ ⁊ di in equis. cupidinis: vniuersos equites ⁊ ascensores a ꝙ a quos cōtra iussionē dei auxilium postulauit. equoꝝ. Et dedit fornicationes suas super a ꝙ bucce. i. ac magistratus qui sibi scientiam ⁊ eloquentiam ꝓmittebant. eos: electos filios assyrioꝝ vniuersos: ⁊ in ꝙ idolis. oibus in quos insaniuit: et in immūdicijs eoꝝ polluta est. Insup ⁊ fornicationes su b ꝙ .i. antecꝰ crescerent. b ꝙ in adolescentia c ꝙ quia etiam in bello exercent. as quas habuerat in egyptō nō reliquit. ꝙ egyptij. a ꝙ verecūde cōmburent quoꝝ colunt simulacra. Nā ⁊ illi dormierunt cū ea in adolescentia a ꝙ dormiūt loco ⁊ virginitatē quā habuerāt in ecclia gētes. sua: et illi confregerunt vbera pubertatis a ꝙ non modo fornicati sunt sed. e. t. l. eius: ⁊ effuderunt fornicationē suā sup eā. a ꝙ vñ Paulus: Tradidit eos satha. b ꝙ phul. i. ꝛ theglath phalassar et salmanasar. ꝓpterea trādidi eā in manus amātoꝝ e suoꝝ: in manus filioꝝ assur super quo a ꝙ Tropologice vīs in reuelatio captiuitas est. rum insaniuit libidine. †Ipsi discoꝑeru f a ꝙ sciencia ꝓdictos. b ꝙ simpliciter accꝑ impios. ꝙ quasi mulieris meretricis. erūt ignominiam eius: filiōs ⁊ filiās eius a ꝙ in captiuitatē corpis vel aīe. b ꝙ spūali vel corꝑali. c ꝙ qđ supērima dixerat pluraliter filios. Sup fornicationib⁹ ⁊ ydolatrijs. rulerunt: ⁊ ipam occiderūt gladio. Et factę b a ꝙ in olim mulierꝝ exēplo et vt in malū olim sermōe celebrarent. sunt famosę mulieres: et iudicia ꝓpetraue i a ꝙ plagas. ꝙ. soroꝝ. b ꝙ ecclia. runt in ea. Quod cum vidisset soror eius k a ꝙ hierusalem in ea templum dei nō timuit exēplo illius. oōliba plus ꝙ illa insaniuit libidine: ⁊ for l a ꝙ hereticoꝝ scz. nicationē suam sup fornicationem sororis suę ad filios assyrioꝝ prębuit impudēter: † ducibus ⁊ magistratibus ad se venientib⁹ m indutis veste varia: equitibus qui vecta bāt equis: ⁊ adolescētib⁹ forma cūctis egre a ꝙ vt ambaꝝ. ꝙ. vna fieret fornicatio. gia. Et vidi q̄ pollura eēt vīa vna ambaꝝ: a ꝙ in hoc scz auxit for nicationes suas. et auxit fornicationes suas. Cūq; vidisset n o a ꝙ qui quasi demones interꝑcetantur. viros depictos in pariete: imagines chaldeorum expressas coloribus: et accinctos p balthеis renes: et thyaras tinctas in capi q tibus: eorum formam ducū omnium similitudinem filiorum babylonis terręq; chal a ꝙ libidine scz. deorum in qua orti sunt: insaniuit super r a ꝙ forma eorum vestitusq; decꝑa. eos concupiscentia oculorum suorum: et s a ꝙ auxilium postulans. misit nūcios ad eos in chaldeam. Cum t ꝙ demones: heretici. q̄ venissent ad eam filij babylonis: ad

a Olla. i. regnū isrl sub nole seruarie statim a tpe hieroboā: vt dictū ē colēdo vitulos aureos idolatrauit. b Et insa. in ama. fu. in assy. ꝓpinquātes. i. sibi ꝓpinqs in situ. ꝙ fuit enim regnū isrl cū assyrijs fedus ⁊ amicitiā: ⁊ ex consequēti recepit ipos idolatriā: ⁊ vt dicē Ra. Sa. ꝙ fuit impletū tpe manahen reg' isrl: q̄ ꝓ regē assyriorū ꝙ fuit fulciri i regno suo: ꝓpter qđ dabat ei in singul' annis magnū tributū. iiij. Reg'. xv. c Principes ⁊ magist. ⁊c. cū istis enī q̄ erant maiores post regē ꝙ fuit manahen ex eā ꝑdicta amicitiā: ⁊ secut⁹ est postea idolatriā. d Fusi per ⁊ fornicatiōes ⁊c. non reliq̄t: qz cū ꝺ colebat vitulos aureos ad modū patrū ꝙ fuerāt in egypto: vt ptz Exo. xxij. de adoratiōe vituli ꝓnario. Ba. Sa. aliꝰ exponit dicēs: qz illud fuit ipletū tpe Osee reg' israel: q̄ nitens rebellare regi assyrioꝝ ꝙ fuit amicitiā reg' egypti. iiij. Reg. xvij. ⁊ sic cōtraxit idolatrijs ei⁹ vt maiorē famorē inueniret apud eū. e Propterea tra. eā in ma. a. suoꝝ. ⁊ ꝙ sunt illi subdit: f In mān' fi. assiri. isti fuerūt amatores tpe manahen: vt dictum est tpe Osee: Salmanasar rex assyrioꝝ cepit Osee B regē isrl: samaritaꝝ ⁊ pplm captiuauit. vt dr̄ ibi dē. g Ipsi discooperuerūt ignominiā eius. re gem ⁊ pplm capiēdo ⁊ partim occiēdo ⁊ partim captiuādo. h Et facte sunt famose mulieres. id est diffamate ꝑ orbem: ⁊ fm ꝺ loquit de samaria ⁊ hierlm ꝓdictam: sed nō ꝺ eodem qđ subdit: i Et iudicia ꝑpetrauerūt in ea. ꝙ. t. ꝺ. 16. 4 assyrij: eo q̄ Osee ⁊ ei⁹ ppls fregerant pacta cū eis inita. k Qđ cū vidisset. Hic agitur dnt sim de hierlm seu regno iude: ⁊ ꝑmo exponit ei⁹ malicia. scdo subdit pēa. ibi: Propterea. Pena adhuc in tres. q̄ primo exponit ei⁹ idolatria cū assyrijs. scdo cū chaldeis. ibi: Cūq; vidisset. tertio cū egyptijs. ibi: Multiplicauit. Circa primū dr̄: Qđ cū vidisset soror ei⁹ ooliba. i. hierlm siue regnū iuda punitionē regni isrl ꝓpter ꝑfederationē sui cū gentib⁹ ex diffidentia diuini adiutorij. ex qua ꝑfederatiōe secuta est cōcatio idolatrie: de uisset regnū iuda a ꝙdib⁹ cauisse qđ nō fecit: sed ꝑ⁹ operatū est: quia idola fuerūt posita in templo dñi tēpe regis Manasse. iiij. Reg'. xxj. quod fuit grauissimū: sicut adulterium carnale quo mulier recipit adulteriū cū marito intra lectū. ió subdit: l Plus ꝙ illa insaniuit libidine ⁊c. ⁊ hoc tpe achaz vt dicit Ra. Sa. qui quesiuit familiaritatē theglathphalassar reg' assyrioꝝ mittens ei nuncios ⁊ munera vt ꝑceret ei auxiliū. iij. Reg'. xvj. ⁊ in fauoꝛez eius abstulit cultū dei de domo dñi: ponens ibi altare peregrinū: vt habet ibidē. m Ducib⁹ ⁊ magistratibus. isti erāt ꝓncipales i exercitu reg' assyrioꝝ. de qb⁹ mag'. ꝙ fidebat achaz q̄ de auxilio dicto. n Et auxit for. su. pei⁹ facies q̄ regnuz isrl. o Cūq; vidisset. Hic ꝙ exꝑmit ei⁹ malicia cū chaldeis: quoꝝ audiēs victorias ꝙ fuit cū eis amicitias ex parua ꝙ ꝑdictia in deū: et nimia in bolem. ⁊ ꝑ eēt qđ ꝺ: Cūq; vidisset viros depictos in pariete: qz facta ꝓbatis cito solēt depingi in diuersis locī. p Et accinctos balthеis. i. militaribus cingulis in signū ꝓbitatis. q Et thyaras. in signū nobilitatis. r Jnsaniuit sup eos cōcu. ocu. suoꝝ. quę rēdo eorum amicitiā. s Et misit nuncios ad eos i chaldeam. de istis nūciis habet ſi referat ad nuncios tpe sedechie: qz nabuchodonosoꝛ rex istius mittebat singulis annis nūcios deferētes ei tributum ⁊ munera vsqz ad rebellionis sue tempꝰ. t Cūq; venissent ad eaz filij babylonis, Ra. Sa. hoc exponit de nunciis regis babylonis q̄ venerunt ad Ezechiam: in quoꝝ aduētu Ezechias nimis gloriatus ostendit eis omnia secreta regni

Universidad de Navarra
Biblioteca

Nō tam fornicationē ḡ meretricis numeruꝫ deuiderā: ⁊ in tantā rabiē puenim⁹ vt post ḡ diu deo seruierim⁹ i egyptū rem ertimur: et factam⁹ que i secło nō f. ceimis antiqꝫ accipe remus nomē fidei.

d ¶Et vidisti sce. Nō cessauit. l. scelus adolescentie tue post ḡ facta es mihi: sed in deremo ⁊ in terra pmissiōis tu spirasti ad antiquā libidinē in qua deu irgināta es: ⁊ tracte fl mā me p. r. b ¶Ecce ego

Tropo. suscitabo. Hiero. Tropologi. hoc de hierlm dicitur: sed ad aiaz refertur ḡ virtutib⁹ iuncta dei cōplexibus: postea adulterauit in vitia et ab eo recessit: ⁊ patefactis sceleribꝫ suis nudata est ⁊ turpata ⁊ ostensa vt a scelere suo desistat: ne gloriet

D rur in nominis dignitate: sed p mali conscientia ⁊ recordatiōe egypti: vltra ad celuz oculos tollere non audeat vnde ei nasus precidit: aures amputantur: quia odoꝛem bone flagrantie verterat i fetorem: ⁊ audierat iudicium sanguinis: qō nō solum de odore ⁊ auditu sed de visu quoꝫ intelligimus: quo qꝫ male abusi: samson ⁊ sedechias sunt priuati. surdi quoqꝫ de⁹ ⁊ muti⁹ facit: ne lingua ptranseat vsqꝫ ad terram: et omnis tact⁹ auferat⁹ i his qui vitā penit⁹ p didierunt. Et hec fient vt igni cuncta purgentur: ⁊ vt pereat egypti fornicatio: ⁊ nec vltra ad mala eleuent oculos suos. c ¶Vasa. au. l. ⁊ ag̃entes ḡ ibi ad cerimonias dedi. de q̃b⁹:

Ose.2.b Ego dedi eis aurum ⁊ argentū ⁊ ipi fecerunt ea baal. d ¶Et reḋ sceere. Quasi hec omnia fecit: vt pdita pulchritudine ⁊ vultu veneficio deturpato reḋ sceere faciaz scelus tuū. ¶Hiero. Aliūsa h dicit ꝑ trāslatiōe adultere ⁊ ꝑ adulteriuz deturpate: vt vltra nō gliet i decore suo si erubescat i fedirate quam meruit voluptatū magnitudle. e ¶Ecce ē. t. nō el aīa tradit vt p q̃s penimerit vetez perōz purget supplicijs: vt p dat oēs labores quos

ℭ arte me

ta regni. vnde dominus fuit iratꝰ ⁊tra cuz vt ptz. xliii. Reg̃. xv. sed qz hic sequtur: a ¶Polluerūt eā stupris suis. qō ꝑtie sūt de idolatrijs quas egecbias nō recepit: imo eas q̃ ante erant in regno suo extirpauit. ió videt melli exponēdū de babylonijs tpe ioakim filij iosie ⁊ tpe sedechie venientib⁹ in hierlm: quia vterqꝫ rex pūb⁹ annis seruiuit babylonij venientibꝰ in iudeā ad ḡrendū tributa: ⁊ verisimile est q̃ inde cōmunicabāt eis in idolatria ad captandū eoꝝ benivolentiā: marie cū proni essent ad oēm idolatriā. b ¶Et recessit aia mea. l. collectio mea ab ea sicut ipsa discesserat a cultu meo. c ¶Multiplicauit. Hic ꝑtr describit ei⁹ malicia cū egyptijs. cū ꝺr: Multiplicauit ei fornica. suas. i. idolatrias. d ¶Recordans dies ⁊c. qō intelligitur originaliē in patrib⁹ vel per eoꝝ imitationē: vt dictū est. ū.

e ¶Et insanivit ⁊c. ⁊ fuit tpe sedechie ḋ vt liberarek a tributo regis babylōis: cōtra iuramētū suū amittā cū rege egypti ⁊tra xit munera ei mittēs ⁊ ei⁹ idolatrie cōmunicās. f ¶Quoꝝ carnes sunt ⁊c. p hoc deligna⁹ magnitudo idolatrie: ⁊ multitudo tūe vigētis i egypto: sicut hec alalia sūt excessiue furiosa. g ¶Et visi. sce. ado. tue, exponatur sicut. ū. b ¶Propterea. hic ꝑtr subdit correspondens pena cū ꝺr in pona dei. i ¶Ecce ego suscitabo. ⁊c. i. illos cū q̃bus cōiuisti in amicitia ⁊ idolatria. k ¶Ecce tra te. vt p eos puniā te. l ¶Dedi bus sariata est aīa tua. sedechias eni rebellans regi babylonis in ꝺ ostēdit se satiatū amicitia ei⁹ ⁊ etiā attediatū. m ¶Nobiles: tyrannos q̃. i. potētes ⁊ volūtarios ad te destruendū. n ¶Et nominatos ascēsores equoꝝ. i. famosos eqtes. o ¶Et venient sup te instructi curru. l. curribus ad portandū exercitui necessaria ⁊ etiam ad pugnandum: qz antiquitus pugnabant all qui in curribus. p ¶Et ponabo coram eis iudicium ⁊c. i. faciam eos executores mee iusticie in te.

q ¶Et ponam zelum meū in te. i. ꝛ lum iusticie mee quantum ad effectum. ideo subdit: Que exercēte cum in furore. r ¶Nasum tuum ⁊ aures tuas precident. i. deformabunt te: ⁊ hoc fuit potissime in execulatione regis sedechie ⁊ nobiliū occisione. iiij. Reg̃. vlti. s ¶Et nouissimū tuum de. igni. quia finaliter ciuitatem ⁊ templum cōbusserunt chaldei subiatis pri⁹ inde eoꝝbus preciosis. ideo subditur: Et de nudabunt te vestimētis tuis. Et requiescere faciam scelus tuuz de terra quia non vacabit tibi idolatrare. t ¶Et fornicationem tuam de terra egypti. i. cōmunicatiōē in idolatria ⁊ amicitia. v ¶Nec leuabis ⁊c. sperando ab eis auxilium et ex tali spe vana rebellauit sedechias ⁊ destructa fuit ciuitas.

x ¶Ecce ego trad. te in ma. eo. q̃s odisti. i. chaldeorum q̃bus rebellasti, cetera patent ex dictis vsqꝫ ibi.

In via

Nam te meretricia actus fuit: vbi deatqꝫ nuditatē suā ⁊ ignominiā: ⁊ sciat qꝫ hec vniuersa nō ei fecerit dñs: sed fornicationes sue q̃b⁹ post gētes fornicata est: quas. ū. e. numeranit vt eaz coleret simulacra. a ¶Habo calicem. Pena. v. vii: Calix in mā dñi vini meri ⁊c. Qui Ps. 74. Isa. 51. f in Elaia: calix ruine ⁊ poculū furoris ꝺr: ⁊ ad Hieremiam ait dñs: Accipe calicez vini meri de mā mea ⁊ potionabis omēs gentes ⁊c.

Dabo calicē. Hiero. Sicut eni q̃dā cathartica dantur vt nocē⁹ humor: q̃ est in corpꝺ egerat: sic ⁊ dñs calicē dat ro mētoꝝ meraciss mā: vt q̃q̃ fellis ⁊ amaritudinis inerat petōrū⁹ auferat: ⁊ pstine sanitati reddat. b ¶Et bibes illuz. Potest ꝺ sup hierlm significare intelligi: q̃ calicez sororis sue samarie bibit nouissimus: q̃si feces tormentoꝝ ei⁹ vsqꝫ ad fundū epotauit. c ¶Ubera tua lac. Xx. festiuitates ⁊ neomenias ei⁹ auferā. q. c. l. f. vt p solemnitate. l. atqꝫ leticia ⁊ternū planctū habeas atqꝫ merorē. d ¶Quia samarie ⁊ hierlm adulteria separatim descripserat: ꝺns erat vt pariter earū supplicia nunciarēt. Ꝺia autē dicunt q̃si ad adulteras: ⁊ fctā anacephaleosin: breuiter eaz scelera ꝑ ponunt: vt recte in rta legī imperiū in adulteras iusta lapidatio ppli sequeretur. e ¶Polluerūt san. Quasi nō hoc fecerūt fornices: non in montib⁹: nō in lucis: sic solitū erāt: sed in templo meo statuā baalis posuerunt.

e ¶Et sabba. mea. ꝑ. vt nec loci nec tpis apud eos fuaret religio. f ¶Miserūt ad vi. vt pegrinis voluptatib⁹ lasciuiret assyrioz. l. et chaldeorū simulacra venerātes. g ¶Itaqꝫ ecce ve. Quasi cū venissent omnez adultere dituz implesti sup eis vt ⁊ corpus lauares et stibio oculos linires.

b ¶Tymiama m. Q̃s mibi specialiē iussera fieri ⁊ ex terminare aniam de pplo q̃ in primatos vsus hoc faceret: tu offers idolis: vt congreges frequentiā populorū ⁊ omni genere musicoꝝ canis vt non solum visu sed ⁊ auditu odoraz ⁊ omnibus sensibus placeres amatoribus. ¶Attrita ē in. Sic. l. attrimisti frontē vt ꝰ secreto polluamini vl mariti vel bolm aspectū viteꝝ: sed q̃si publice meretrices ꝓstituamini. ¶Hiero. Hec ꝺia tropicos ⁊ sub typo adultere sūt dicta ꝺ samariam

ℭ ⁊ hierlm

dimittent te nudā ⁊ ignominia plenā: et reuelabit ignominia fornicationum tuarum.

f non dominus.

Scelus tuū ⁊ fornicatiōes tue fecerūt hec tibi: q: fornicata es pōst gentes inter q̃s pol/

a ℭ quarum colusisti simulacra.

luta es in idolis earū. Jn via sororis tue ambulasti: et calicē eius in manu tua. Hec dicit dñs deus: Calicē sororis tue bibes pro

a ℭ penarū magnitudine. f tunc. b ℭ tempore captiuitatis.

fundum et latum. Eris in derisum et in subsannationē q̃ es capacissima: ebrietate et dolore repleberis: calice meroris ⁊ tristitie: ca

f alias potabis.

lice sororis tue samarie. Et bibes illū ⁊ epotabis vsqꝫ ad feces: ⁊ frāgmēta ei⁹ deuorab:

a ℭ tunc quasi redebit te fornicationis tue. f igne egyptio fractas et ab amatoribus subacta et fassa.

⁊ vbera tua lacerabis: q: ego locut⁹ sum ait dñs de⁹. Propterea hec dicit dñs de⁹. Quia

a ℭ corporis vitia vel generaliter quibus turpitudinis fedicas indicatur.

oblita es mei ⁊ piecisti me post cōp⁹ tuū: tu

a ℭ scelerū. l. supplicia.

quoqꝫ porta scelus tuū ⁊ fornicatiōes tuas. Et ait dominus ad me dicens: Fili homis,

a ℭ quasi. iustam pro me sententiam.

Nunquid iudicas oollam et oolibam: et annuncias eis scelera earum: quia adulterate

a ℭ cum idolis.

a ℭ eorum sez quos immolauerunt idolis. vnde: Immolauerunt filios suos et filias suas. ꝺ.

sunt ⁊ sanguis in manibus earum ⁊ cū idolis suis fornicate sunt: Jnsuper ⁊ filios suos quos genuerunt mihi obtulerunt eis ad de/

a ℭ tandem.

uorādū. Sed et hoc fecerūt mihi. Polluerūt sanctuarium meū in die illa: et sabbata mea

a ℭ etiam hec non sufficiunt eis.

prophanauerunt. Cūqꝫ immolarent filios suos idolis suis: ⁊ ingrederent sanctuariū meum in die illa vt polluerent illud: etiā hec fe/

a ℭ tam coram frequentibus adulteris.

cerūt in medio domus mee. Miserūt ad viros venientes de longe ad q̃s nuncios mi/

a ℭ oolibā ⁊ hierusalem.

serant. Jtaqꝫ ecce venerūt q̃bus tē lauisti et circūliniisti stibio oculos tuos et ornata es

a ℭ cultu. l. b ℭ libidini paratior. cui similiter quia nuda fuisum visa paratior illi.

mūdō muliebri. Sedisti i lecto pulcherrimo:

a ℭ epulis quibus fractas ad libidinem amatorum vires repararet: sine cerere enim et bacho friget venus.

⁊ mensa ornata est ante te. Tymiama meuz ⁊ vnguētū meū posuisti sup eā: ⁊ vox multitudinis exultātis erat i ea. Et i viris ḋ de multitu

a ℭ nō alicuꝰ vibane elegāne rusticoꝝ. l. a sarronū hirū ptractco.

dine hōm adducebanť ⁊ veniebāt de deserto: pōsuerūt armillas i manib⁹ eoꝝ: et coro/

a ℭ miste sozores. b ℭ incātū voluptatū fluxū flamebāt. c ℭ amatorum.

nas speciosas i capitib⁹ eoꝝ. Et dixi ei q̃ attrita ē i adulterijs. Nūc fornicabit i fornica/

b ℭ ió. a ℭ hierlm vl samarie: vl vtrisqꝫ.

a Invita sororis tue. i. samarie. b Ambulasti. multiplicit idolatrando. c Et dabo calicē eius in manu tua. i. puniam te ꝑ simili pena q̃ in scriptura nois calicis desi gnat. d Bibes ꝓfundū ⁊ latū. i. magnā penā intensiue ⁊ extēsine sustinebis. e Mucres earū pacissima. i. afflictiōis ⁊ ignominie dignissima. f Et eporabis vsqꝫ ad feces. Jocūtur metaphorice q̃si de hoie q̃ potat nimis auidē: ⁊ ie nō solū bibit feces q̃ sūt i fundo: sed etiā videt q̃ velit q̃dāmodo epphū deglutire: ⁊ p hoc deſignat magnitudo pene. g Et vbera tua lacerabis. ꝑ dolore: sic boues in magna tristicia existētes trabūt capillos suos et lacerāt se vngulibus. h Projecisti me post corp⁹ tuū. loqtur de hierusalem p modū adultere inuerecūde que a corpe suo elongat virum et currit ad adulteruū. sic ꝑpls hierusalē elongauit se a deo ⁊ idola coluit. i Et air. Hic iterꝫ agit de regno iudee samarie cōiunctim: ⁊ primo ponit culpa. secdo pena. ibi: Siri ergo. Circa primū exprimit culpa cōiunctim. cū ꝺr: k Quid iudicas oollā ⁊ oolibā. q. d. ad te ptines indiciū ꝓdēnationis earū nūciare. l Quia adulterate sunt. idolatria. m Et sanguis in manib⁹ eaz. p homicidia. n Jnsup ⁊ filios suos q̃s genuerunt mihi. l. quos debuerunt applicare meo cultui. o Obtulerunt eis. i. idolis. p Ad deuorandū. i. cōburendū p moduz sacrificij frequēter dictū de pueris oblatis idolo moloch. q Pollucrunt sanctuariū meū in die illa. i. tpe Manasse quo in templo posita fuerūt idola. iiij. Reg̃. xxi. r Cūqꝫ immolarent filios su. ⁊c. q: post talia nephanda eadez die volebant intrare templū ⁊ deo seruire: ⁊ minus malum esset a sacro loco se retrahere. s Miserūt ad viros venientes de longe ⁊c. loquitur de populo ad modū mulieris libidine ardentis que aliq̃s mittit longe cū laboribus et sumptibus magnis ꝑ adulter. aduocā dis: ⁊ in aduētu eoꝝ lauat se ⁊ ornat vt eis placeat. sic iudei mittebant longe ⁊ cum sumptib⁹ magnis ad adducendum sacerdotes idolatrie de nouo ab eis auditez ⁊ illis idolis offerebāt bona que deo debebant offerri: ⁊ pater litera vsqꝫ ibi: t Et mensa ornata est ante te. i. altare idoli ornatum est ornamentis templi mei. ió subditur: v Tymiama meum. de quo precipitur Exo. xxx. quod mihi soli offerat. x Et vnguē tū meū. l. q̃ vasa mei cult⁹ debēt inungi. y Posuisti sup eam. i. applicasti ad idolatriā. z Et vox multitudinis exultāt. ad laudē idoloꝝ. a Et in viris ḋ de multitudine boim adducebāt: id est sacerdotibus idolorum. b Posuerunt armillas i manibus eorum ⁊c. ornando eas ornamentis sacerdotum domini.

Et ingressi

Universidad de Navarra Biblioteca

Et dixerūt: que assyrijs tradite atq; chaldeis ducte sunt in captiuitat. ẽ vbes earū incendio crematę: ppli interfecti. ꝙ sic demonū simulacra venerati sunt. a Dixi ḡ iusti. Quasi ergo tradā eas bis ad puniendū: q̄b⁹ vitro tradite sūt ad polluẽdū.

Hiero. Pōt hec et post aduẽtū christi intelligi q̄ vi ri iusti de ppls nationū samaritanos et iudeos iudicent cōparatione sui. et tradāt eos ad deuorandū. de q̄b⁹ dixit: Relinquet vobis domꝰ ve. de. et q̄ vicerint ab exercitu circundari hierusalē: scitote q̄ appropinquat desolatio eius. Ulsq; hodie enim adulter est. et totus orbis lapidibus oppimunt: q̄n miserūt nūcios ad eos q̄ erant. penit. vt sic non dicerent: Ego dñs appropinquāsti nō de longe: et preparauerūt se amatoribus suis. s. demonib⁹: et oēm cultū atq; ornatū quem a deo acceperāt: naturali bono verterāt in cultū demonū: et opa sua decore q̄ ī armillis et diademate intelligimus amatoribꝰ prebuerunt: quoꝝ pena gentib⁹ timor est. imo bis qui ex gentibus crediderūt ne filiā paterent fi. s. ia fecerint: a q̄b⁹ tūc auferenk impietates cū receperint scelera sua: et velamen q̄ positū est aīs vultum moysi: abstulerint ab oculis suis vt cognoscāt q̄ ipe sit dñs iclus christꝰ quē det filiū negauerūt.

Dat.15.d

b Et fa Ca. XXIIII ctus est. Hiero. Rotandū aūt quō a pn cipio ppheticē vsq; ad plen tem diē q̄ ciuitas cepit obsideret p ordinē captiuitas venerit. primū gladiū ꝓuocatur. deinde due vie ponūt: āmon et hierlim: quaruꝫ ad dexteram cadit sors nabuchodonosor. Cōstat in ciuitate argētū: es: stānū: plūbū et ferrū. Terra q̄ nō cōpluit ſ sentibus occupāt postea sub noīe duaꝝ sororū samarie et hierlim peccata narrant. quō illa capta est: ista capiēda. Ad extremū nono anno: dec. mo mēse: decima die mēsis i captiuitate nostro. Ezechieli: et his q̄ cū eo erāt: et secum rege iechonia tradiderāt: ostendit quā die ciuitas ceperit obsideri: et silitudo lebetis ponit: et quō carnes et ossa in lebete incēdio concremant: sic cuncta ciuitas cū suis intereat ciuib⁹: et nullus remaneat obsesso. q̄: nō fame: gladio: pestilētia ꝙsumat: et ps cētā captiua ducat ī babyloně.

c Et factū ē. Hiero. Sūt q̄ ſm tropologiā hunc locū ad ꝙsumationē mūdi trāsferūt: nōnunq̄ numerū q̄ in septē. diuinis penaꝝ et doloꝝ est et sequit iusticiā: decimi mēsis et decīe dieī clemētia tēperāt. Ideireo et adhibenk egrotātib⁹ pene vt doloꝛe sanitas ꝙfectī. Mūdꝰ ḡ q̄ī maligno positꝰ ē ℣ in die

a ſ pollucre cupientes.

tione sua etiā hec. Et ingressi sūt a
ſ errorum. ſ labicer.
trice: sic ingrediebanꝫ ad oollam et ad oolibaꝫ mulieres nefarias.
a ſ q̄ idulterā. s. et parricidā me iubēte crucior.

Dicit ergo iusti sūt: hi iudicabūt b
eas iudicio adulterarū: et iudicio c
effundentiū sanguinem: q̄: adul
a ſ immundorum idolo.
terate sūt et sanguis in manib⁹ earum: et cum idolis suis fornicate sunt. Hec enim dicit dominꝰ deꝰ:
a ſ o propter ea. ſ monitu vocis tue. ſ populꝰ.
Adduc ad eas multitudinē et tra d
a ſ primū. s. ut ppriaſ vniuersa eoꝝ substantia.
de eas in tumultū et in rapinam:
a ſ demde.
et lapidenk lapidibus populorū et confodiānt gladijs eorum. Filios et filias eaꝝ interficient: et do e
a ſ hec omnia. s. fient vt sic. a. s.
mus earum igne succēdēt. Et aū f
ſ earum. ſ in ea rum pena.
ferā scelus de terra: et discent omnes mlieres ne faciānt ſm scelus g
a ſ ne recipiant similia.
earū. Et dabunt scelus vestrū su h
a ſ penam scelcris.
per vos: et peccata idoloꝝ vestro
ſ que coluistis.
rū portabitis: et scietis quia ego dñs deus. La. XXIIII
ſ sola verano intellectu habet auditui. ſ sic.

b Et factū est verbum dñi i
a ſ captiuitat. s. ioach. duo ci ano ce pit ꝓpherare ac decimo mēse. cuius nom ani: decima die mēsis decimi facium est verbū dñi ad eum in babylonis regionibus constitutum.
ad me ī ānno nono in mēse decimo decima die mēsis dicēs: Fili k
a ſ in memoriā. b ſ id est. fortore q̄ rex babylonis hodie obſidere cepit hierusalem.
hois scribe tibi nomē dieī hui⁹ in m
qua cōfirmatus ē rex babylonis
a ſ quasi ipam obſidionē ꝙ parabolā describe.
aduersuꝫ hierlm hodie: et dicēs ꝓ n
ꝓuerbium ad domum irritatri
a ſ metaphoram. s. et translationem.
cē parabolaꝫ et loqueris ad eos:

Ezech.44.c

Dat.15.d

Gal.3.d

Ro.2.b

1.Cor.10.d

Dat.10.c

Deu.4.b

Dat.1.a

1.Joh.3.b

Prima in duas: quia primo ponitur parabola: et secundo exponit. ibi: Propterea. Et ea primū premittitur tempus. cū dicitur: k In anno nono. scz transmigrationis ioakim: et idem fuit annus nonus regni sedechie qui ei successit: et eodem anno nabuchodonosor hierusalē obsedit.
l Mense decimo decima die mensis: vt habetur. iiij. Reg'. vlt'. ideo subditur: m In qua confirmatus est rex babylonis. i. obfirmatus.
n Aduersum hierusalem. ad eam destruendam. o Et dices per prouerbium. i. parabolam que sequitur. cum dicitur:

in die iudicij diuino igne succēdit: et ciuitas sanguinū ponitur sup carbones ignis: vt ipleat illud Esa. Esa.44.c
Dñs carbones ignis sede sup eos: di erūt tibi in admonto. Illud aūt difficile quō cū carnes et ossa cōsumant: ibus pleni sunt scribe et pharisei. vb: Ue vob Deut.15.c
scribe et pharisei qui sides estis sepulchris dealbatis q̄ plena sunt ossib⁹ mortuorū. nunc dicat q̄ rubigo fordesq; mūdi ꝙsūpte non sint. ⁊ ⁊ etiā post iudiciū seuerit malicia remanet. qō facile soluitur ſm illud apli: Cōclusit deꝰ oīa sub peccō vt oīb⁹ misereat.
Glanitan ei creatura subiecta est: et ponit sanguis qui effusus est in ꝓpatulo vniuerie creature vt oīm scelera pateāt. Petra aūt lympidissima christꝰ q̄ scīb at in solitudine populū tūr. de q̄: Bibebāt aūt de spūali ꝙsequnte eos petra aūt erat xp̄us. q̄ 1.Cor.10.d
illo oīa renouent. et ipleat illud Iudi: Nihil occultū q̄ nō reuelet. Dicit autem dñs se nō misereri: nec ꝑterire petā mūdi: neq; parcere ipis neq; placari vt vie peream. Pū.1. Deut.32.c
ri puluere: vt supindūcerē indignationē meā et vidicta vlciscerer. De a ſ alias: venit sanguis.
di sāguinē ei⁹ sup petrā lympidissimā ne opiret. Propꝛea hec dic dñs a ſ non vnius sed multorum.
deꝰ: Ue ciuitati sanguinū: cuiꝰ ego a ſ non solum enim carnes mollex et rencras: sed durissima quoq; ossa succendam vt nihil incremarum remaneat.
grandē faciā pyrā. Cōgere ossa q̄ igne succēdā. Cōsument carnes: et coquaſ vniuersa cōpositio: et ossa a ſ cum omnia fuerint consumpta.
tabescēt. Pōne q̄ eam sup prunas a ſ er a ſ consummatur.
vacuā vt incalescat et liquefiat eius: et cōflet in medio ei⁹ inquina a ſ eius ea. b ſ malicia.
mentū ei⁹: et cōsumāt rubigo eius. c
a ſ quasi non prodest fecisse quod iussum est.
Multo labore sudatū est: et nō exi d
ſ ciuitate. ſ malicia. ſ eriam.
uit de ea nimia rubigo eius nec q̄ ignē. Immūdicia tua execrabilis: f
a ſ apostrophat ad ipam ciuitatem.
quia mūdare tevolui: et nō es mūdata a sordib⁹ tuis. Sed nec munda g
beris prius: donec q̄escere faciam h
a ſ compleram.
indignationem meam in tē. Ego
a ſ cuius verba non transeunt. b ſ vltio obſidio.
dominus locutus sum. Uēni et fa
a ſ que minaras sum. b ſ sicut sepe. ſ scelera tua.
c ſ eriam ſi mulierpheaueris ꝓtecs.
ciām: nō transeam: nec parcam: c
a ſ cogitationes.
nec placabor. Juxta vias tuas et

Ezech.44.c

Dat.15.d

Gal.3.d

Ro.2.b

1.Cor.10.d

Dat.10.c

Deu.4.b

Dat.1.a

1.Joh.3.b

a Pone ollā. i. dispone ad ignē: et p ollam intelligit hierlm: vt exponit. j. q̄: populꝰ fuit cōgregatus in ea. p refugio et p defensiōe ciuitat et templi ꝛra chaldeos. in aliq⁹ libris subditur: nō est in hebreo. b Enēā. sed inbintel ligitur vt ptz p ea que. j. sequunk: et ꝓpter hoc additū fuit ab aliq̄ expositore: vel forte a translatore q̄ nō semp trāstulit verbum ex verbo: sed aliq̄n sensum ex sensu. Pinguissimū pecus assume. istud in hebreo nō est in hoc loco ſ posita.
c Congere frusta ei⁹. i. pinguissimi pecoris. de q̄ posita subdit. p hec frusta intelligunt partes ppli in hierlm ꝙgregati ad ei⁹ defensionem cōtra nabuchodonosor. d Omnē partē bonā. i. oēs fortes bellatores. e Electa et ossib⁹ plena. i. oēs viros fortes q̄ cōcurrerunt ibi undiq;. f Pinguissimū pecus assume. i. id q̄s est melꝰ in boibus de toto regno. g Cōpone q̄s ſtrues ossiū sub ea. i. facias ignez desubt de ossib⁹ q̄ est fortior: q̄s de lignis: ita exponunt aliq̄: sed ℣ nō videt bene dictū. q. j. vbi de isto igne loquit' vbi trāslatio nra sic hz: Cōgere ossa que igne succendā. In hebreo hr: Multiplica lignā. accēde ignē. ꝓpter q̄ Ra. Sa. sic exꝑit: Cōpone q̄s ſtrues ossiū sub ea. i. sic dispōe frusta in olla q̄ partes magꝛ ossee sint desubtus q̄si alias sustentantes: p q̄ designabat dispositio bellatoꝝ intra hierlm q̄ talē modū q̄ fortiores prestarēt debilioribꝰ tuitionē. h Efferbuit coc. ei⁹. i. ille ostiū sualuit intrantū q̄ etiā fortiores bellatores intra hierlm existētes qui q̄ ossa intelligunt fuerunt q̄si dissoluti virtute. ꝛō fugerūt fractā ciuitatē. iiij. Reg'. vlt'.
i Propterea. hic ꝓsit dicta parabola exponit: et ad sensuꝫ iā dictū: sed aliq̄ superaddunk eū ꝛr:
k Ue ciuitati sanguinū. i. hierlim q̄ effudit ꝓphetaꝫ et iustoꝝ multū sanguinē. l Bolle. sic supra notata est hierlm vt dictū est. m Cuius rubigo. i. malicia indurata. n In ea est. pseuerās. o Per ptes et ptes ejiceā. q̄ in longa obsidione aliā de induratio in malꝰ perierūt fame: et alij pestilētia seu aer' corruptiōe: et ei⁹ captiōe aliā sunt gladiati et reliq̄ captiuati.
p Nō cecidit inp eā sors. q̄ cui ponit sors ad ondendū q̄ debeāt mori vel dimitti sors parcit plib⁹: sicut ionas sorte deꝓhētus est: et dimissus fuit in mare ꝓiect⁹: ſ hic oēs capti sunt modis ꝓdict'. Et si aliq̄ euaserūt vt bismael et aliq̄ alij fuerunt ita pauci cōparatiue q̄ ꝙsi. p nihilo cōputandi erāt: q̄ti postea fugieres in egyptū cū iohāna filio care: periclūt saltē ꝓ maiori parte libere. xliij. q Sanguis eni ei⁹. i. peccatū.
r Sup lympidissimā petrā effudit illum. i. ita publicē et manifestū est⁹ q̄ nō pōt aliā tergiuersatiōe celari: ſ iusticia diuina ipm exigit stārī puniri. ꝛō subdit: s Ue ciuitati sanguinū. i. hierlm. t Cui⁹ ego grandā. fa. pyrā. i. ignitiōes. a pyr q̄s est ignis. u Cōgere ossa. In hebreo hr ligna. x Cōsument carnes. i. fame et peste morient debiliores. y Et coquek vnt. cōpositio. i. rota ꝙgregatio ppli ī hierlim supra modū afflīget. z Et ossa tabescēt. q: etiaz illi q̄ sunt fortiores defecēt. a Ponē q̄s eā su. pra. ut euā. q: post euacuationē ciuitat a ꝓpto et pinitijs finalr incēsa fuit a chaldeis. b Ut incalescat. i. liq̄. es ei⁹. i. materia edificioꝝ. c Et consumak ru. ei⁹. vt sic loc incēdak in detestationē malicie ī eo diu ꝓperrate. d Multo labore su. ē. ad amotionē dicte rubiginꝰ p Hiere. et alios ꝓphas ꝓlix argētes: et ob ſ multas fuit sudatū. e Et ſ eri. de ea ni. ru. nē. s. tribulationis q̄ frēgit ꝛigit illi ꝓpto aū ei⁹ destructiōē.
f Immūdicia tua. exe. q: mūdare te volui modis facilioꝝ: vt p ꝓphaz correctiōes et ꝓclares afflictiōes. g Et ſ es mū. talib⁹ modis. h Ex nec mū. pti. do. ḡe. fa. iudi. meā in te. te totaliter destruendo: sicut indignatio homis irati quiescit in destructiones sui aduersarij.

Et factū

Universidad de Navarra
Biblioteca

¶ a Et factū ē ver. Supra leberis succēsio urbis obsidionē ōsidiū:nūc captiuitatē deletaq; ⁊ oēm ꝓlim vl gladio interfectū vel in captiuitatē ductū: ꝓphetal sermo testat. b ¶ Mortuū ozū tu. Et si vxor tua mortua ē q si bona fuerit:nihil viro amabilius:ꝛ q eo homi ꝓuidet ⁊ lege iungit ⁊ vnū corꝑ efficit. c ¶ Corona tua c. Hiero. Aiūt hebrei babylonios mgos legē ꝑceptaq; seruātes vsq; nūc decalogū scriptū in membranulis circūdare capiti suo:ꝛ hec esse q̄ inbeant ante oculos ⁊ in fronte pendere vt semp videāt que ꝑcepta sunt:ꝛ q: Ezechiel sacerdos erat nō debere eū deponere coronā glorianōis:ꝛ ligatam bre in capite. Nos aūt inꝛta. Ixx. coronā capilloꝝ intelligimus. ¶ Hiero. ¶ Allego. Existimamus ād anagogen si tū violenta visa nō fuerit lectoris vigilantie filius hois:ch̄ristus q̄ in vespera burꝝ mūdi vxorē ꝓpriā dilexit:nec eam sicuit nec amictu ozā velauit:nec recepit villā holā ꝓsolationē:ꝛ b ventura ꝑdixit mane:q̄ cōpleta sūt vesperē:ꝛ rursuꝫ mane i ecclō adnētu facta ꝓhauit:q̄ ventura ꝓ dixerat. Sanctuariū iudeozū ⁊ qđ desiderabile habuerāt i oculis ⁊ sup q̄ tremebant:ante corū esse pollutū:filios quoq; eoꝝ ⁊ filias romano gladio cōcidisse. d ¶ Ozā amictu. Ex cōsuetudo seruat in luctu:medios dolos:ẽ: qū aūt tāta malozū inebrit necessitas vt oīm plozaꝝ maioꝛ sit vnusq̄sq; de sua necessollicit ad aliozꝝ ꝙuis ꝓximi sint nō ingemiscit miserias.

e ¶ Coronas habebit in ca. v. Non enī debent lugere ⁊ signaluꝝ assumere:q: ꝓ vmbrā recederūt veritatē:ꝛ nacarei quidā facti fuerunt:ꝛ vnusq̄sq; a fratre suo consolabitur vt ecechiel:quē deus pater confortauit:ꝛ sit eis in ꝓtentū: ventura ꝓnunctians:ꝛ post q̄ subuersa fuerit hierusalem:templūq; succē sum:ꝛ hoc totus mūdus audierit:ꝛ dispersio israel que orbis terminos colit: tunc verba domini opere completa habebūt libertatem: ⁊ polluto sanctuario eius et lege completa vel destructa ſm occidentem litteraꝝ aperiantur euangelia:ꝛ cognoscat israel q̄ ipse sit dominus deus qui hec mane ventura ꝓdixit vesperi:id est in mūdi cōsummatione esse completa suo ꝓnuntiauit aduentu.

f ¶ Cū eo qui fugit. nō ad ipm: quia que ventura prędixerat:illa nunciat iam perfectat:ꝛ vltra non tacebis:sed arguos eos et dices omnia illis merito accidisse.

Zach 3.d illud Zacharie:q̄ ꝓphete viri ꝓtendentes dicuntur. Et do-
Ose.1.c minus alibi dicit: In manibus ꝓphetarū assimilat sum.

¶ Et factus

ſ operā.

iuxta adinuentiones tuas iudicabo te dicit
a dñs. Et factū est verbū dñi ad me dicens: Fi b
li homis: ecce ego tollo a te desiderabile ocu
ſ ramen.
lorum tuorum in plaga:ꝛ non planges neq;
a ſ monstrantes dolorē. b ſ superat dolore.
plorabis: neq; fluent lachrymę tuę. Ingēmi c
a ſ ne in verba prosumpas. b ſ que condatur in luctu ꝛ cā clamen
ta habebis in pedibus que lugēres ferre abuerē. vnde dauid: Ab
salon fugiens ꝛ pmeꝛa super nece vne nudis pedib ambulauit.
sce tacens: mortuoꝝ luctuꝫ nō facies. Corō d
na tua circūligata sit tibi:ꝛ calciamenta tua e
a ſ sicut in luctu fit.
erunt in pedibus tuis: nec amictū oza vela- f
a ſ que mihi fuerant imperata.
bis: nec cibos lugentiuꝫ comedes. Locūtus g
a ſ oculoꝝ desiderabile: lumboꝝ ⁊ sanguinis luctus. ſm. lxx.
sum ergo ad ꝓpm mane:et mortua est vxor h
a ſ stanm. b ſ tic altera. c ſ dominus.
mea vespe. Fecīq; mane sicut ꝑcepĕrat mi i
bi. Et dixit ad me ppls: Quare non indicas k
a ſ contra morem omnium.
nobis qđ ista significēt quę tu facis? Et dixi l
a ſ causas querentes tanꝛ parentie.
b ſ respondens illis pro me.
ād eos: Sermō dñi fact est ad me dicēs: Lo m
quere domui israel. Hec dicit dñs de: Ecce n
a ſ vt incendarur. ſ. alieni gemis paꝛeat ac prophanie. b ſ confi
dentiam et spem.
ego pōlluā sanctuariū meū: supērbiaꝫ impii o
a ſ in quo desideriū vestre salutis. b ſ cui. ſ. obsidione.
vestri:ꝛ desiderabile oculoꝝ vestroꝝ: et sup p
a ſ qui. ſ. fami et pestilentie supererant.
quo pauet aia vestra: et filij vestri et filię vestę q
ſ tunc.
quas reliquistis gladio cadent. Et faciet si r
a ſ mortua vxore.
b ſ a consolandibus oblatos.
cut feci. Ozā amictu non velabitis: et cibos s
a ſ capillorum. b ſ cōtra mo
rem vsbe et templo successis ad malorum magnitudinē stupebitis.
lugentium nō comedetis. Corōnas habebi t
tis in capitib vestris: et calciamēta in pedi
bus. Non plangetis neq; flebitis: sed tabe u
a ſ vir habentes liberum gemitum
ne offendant vicinorum superbiā si publice flere videantur.
scetis in iniquitatibus vestris: ꝛ vnusquisq; v
gemet ad fratrem suum. Eritq; ezechiel vo
a ſ vr que non fecit in morte vxoris non faciat in eversio
ne vrbis et templi.
bis in portentum. Iuxta omnia quę fecit fa
cietis cum venerit istud: ꝛ scietꝭ quia ego do
a ſ adhuc apertius.
minus deus. Et tū fili homis: ecce i die qua x
a ſ templi confidentiam.
tollam ab eis fortitudinem eoꝝ et gaudi y
um dignitatis: ꝛ desiderium oculoꝝ eoꝝ
a ſ tollam: subaudiatur a superiori.
super quo requiescunt animę eoꝝ: ꝛ filios z
a ſ de hierusalem.
ꝛ filias eoꝝ: in die illa cum venerit fugiēs
a ſ vrbem euersam.
ad te vt annūciēt tibi: in die inquaꝫ illa ape a
a ſ qui ꝓius tacebas et liberum gemitum non habebas: et tanꝛ
eras patiente vr in vxoris nece et liberorum dolore lachrymam nō
emittere.
f ricitur os tuum cum eo qui fugit: ꝛ loqueris
et non silebis vltra: eriſq; eis in portentum:

a ¶ Et factū ē. Hic ponit scā parabola ad ostendēdū dolozis angmētum. ꝛ ꝓmo parabola ponit. scōo exponit. ibi: Et dixit. Circa ꝓmū scīendum q̄ dolor cordis alleuiat ꝓ fletum ꝛ planctum: ſm rhetoricē. q: ꝑdit tenet clausus in corde magꝭ pungit: sed ꝓ fletū ꝛ planctuꝫ euaporat et euanescit: sicut ꝛ dolor apostematis q̄din ē integꝝ ꝛ clausū magꝭ affligit. mitigat aūt q̄n rumpit ꝛ sanies fluere incipit. Ezechieli vero data fuit materia doloris de morte vxoris. ꝛ ꝓhibr fuit eā flere ꝛ lugere. ꝛ hoc est q̄d dr hic: b ¶ Ecce ego tollo a te desiderabile. ocu. tuoꝝ. i. vxorē tuā q̄ est magꝭ dilibilis q̄ aurū ꝛ argentū.

c ¶ Ingemisce tacēs. ita q̄ nō appareat signū doloris exteri us: sed ꝛtineat interius.

d ¶ Corona tua. i. mitra seu cuſa. e ¶ Circūligata sit tibi. ad cōpositionē capilloꝝ tui oīs: q̄s est ꝛra modū ingeniū. f ¶ Nec amic. oza vela. trabēdo capuciū ante oculos: sicut solēt facere lugētes.

g ¶ Nec cibos lug. comedes. id est nō vines austere: sic solent lugētes facere. h ¶ Locutus sum ḡ ad ꝓpm mane. nāciando mihi ista a dño ꝓdicta. i ¶ Et mortua est vxor mea vespe. eiusdē dicit ad verificationē dicti. k ¶ Feciq; mane. dicit seqnꝫ. l ¶ Dixit ꝑ me ꝑgrat mihi. ꝛtinēdo a luctu.

m ¶ Et dixit. Hic ꝙr parabola exponit. p b enī deligna tur q̄ iudei q̄ trāsmigrati fuerāt cū iechonia in babyloneꝫ hēnt materiā doloris de destructōe hierlm ⁊ tēpli:ꝛ dei terfectōe i q̄ erāt amici: ꝙ ſm gine:ꝛ tū nō auderēt lugere exiſtētes i chaldea ne viderent dolere de regꝭ babylōis victoria:ꝛ sic durꝫ tractarēt: ⁊ ſm b ꝓtz ira. ꝓ magna ꝙt. n ¶ Hec vi. do. de. q̄ meriti nō pōt. o ¶ Ecce e. pol. i. pollui pmittam. p ¶ Sanctuarium meū. i. tēpluꝫ p chaldeos destructū. q ¶ Superbiā. i. gloriā. r ¶ Impii ve. s. hierlm q̄ metropol erat i regno iude vū trāslati fuerāt isti. s ¶ Et de. ocu. ve. i. ostie illud q̄ desiderat. videre redeūdo in iudeā: ꝛ de cui destructōe tunc tis. t ¶ Et fa. si. fe. vos. ꝛtinēdo a gemitu ꝛ luctu rōne pōcta. v ¶ Eritq; ece. v. i pot. i. in signū facti vſi futuri: q̄ sic nō lugxit mortē vxoris: sic nec vos audebit lugere destructi onē tēpli ꝛ ciuitat. x ¶ Ecce in die q̄ tol. ab eis fortē. eoꝝ. i. virog bellatores de hierlm. y ¶ Et gau. di. i. regnū ꝛ sacerdotū. z ¶ Et de. ocu. eo. i. tēplū ꝛ alia q̄ desiderāt iterū videre. a ¶ Aperiet os tu. i. tūc poteris secure loq̄ de ista

destructione

Et factꝰ est ser. Hiero. Capta vel obsessa Ca. XXV
bieruſalē postq̄ venit in babyloneꝫ: q̄ potuit euadere ⁊ nūciauit vrbē captā: vel ilāq; capiendā tēpluq; iuxta cōsueti dinē olim ꝓphetaꝝ aduersū ceteras in circuitu nationes q̄ insultauerūt ruine ciuitatis tēpliq; incendio: sermo cōuertit ⁊ primū cōtra filios ammon.

Allego. b ¶ Fili homis. Hiero. Amodo supponit increpationē filioꝝ ammon et ceterarū gentiū ⁊ varietatē futuroꝝ.
Ecc. 19. c ¶ Hiero. Allego. Possum⁹ ꝓ filios ammon: qui de semine loth in spelunca ⁊ in ebrietate: ex incestu generati sūt
1. Joh. 2. c odōs hereticos intelligere: de quibus iohānes: A nobis exierūt sed ñ erāt ex. Si enī fuissent ex nobis ꝙ v. n. Hi
Ps. 13. Loth. q: odōs declinauerūt. s. i. f. i. nō est qui. f. b. A diuersis eos ponit vel obturmat facies ꝓphete: vt sua eos auctoritate cōterat et dicit eis. ¶ Quia insultastis ecclesie in ꝓsecutione ⁊ vitioꝝ oppressione: q̄ pollutū esset sanctuariū: vel virtꝰ seruientiū: vel crudelitate hostiū. terra quoq; israel. i. sensus deū videres desolata a choro virtutū ⁊ filij iude. i. veri fideles ⁊ recte cōsitētes ducti in captiuitatē: domos seruire dedierūt. Ideo oīus insultās traderis filijs orientalib⁹ qui a lumine eccidērūt. vt tu quoq; discas confiteri dñm. Per trāslationē aūt dicit q̄ filij orientis ponāt sup eos caulas suas ⁊ figāt tentoria: ⁊ bibant lac et comedāt fruges: ⁊ ciuitas quondam sūpba fiat habitaculū camelorꝫ: q̄ depositō onere pedūꝫ possint intrare p foramē acus ⁊ filios ammō in cubile pecorum: qui regunt a pastore bono vt cū fuerint traditi orientis pastoribꝰ: sciant q̄ ipse sit dominus. Rursū q̄ exprobrat eis q̄ insultauerunt nimio cordis affectu ruine populi ⁊ terram israel putauerunt omnino desertam ꝓ quo merentꝰ manū vlciscentis dei vt qui excesserūt modū insultationis et gaudij super ruina domꝰ iudeā tradant filijs orientis: sed sint in direptionē cīterarū gētiū: ⁊ interficiātur de populis: et pereant ⁊ conterrant: ⁊ nō de stirpe abrae: sed de omnibus nationibus esse credendi sunt ⁊ tunc cognoscant malorum magnitudinem: contritione ⁊ populi interfectione q̄ ipse sit dominus. ¶ Hiero. Nō generaliter de ecclesia intelligimus sup. vnūquēq; sanctoꝝ intelligere possumus: ad quoꝝ ruinaꝫ gaudent homines but⁹ seculi ⁊ demones si longam ꝓtulerint pudicitiā. dum putant consolationē suam: si plures habeant consortes criminis ⁊ supplicij. hoc autem nemo facit nisi filius ammon: filius. ſ. populi: qui in declinatione generatꝰ est. Madianite ⁊ tota beremi vastitas adiacet terre arabie: qui habent camelorꝫ greges ouiūq; ⁊ capraꝝ multitudines: ⁊ bis opib⁹
Judicū. 7. vicitant: hoc ⁊ terre israel in libro iudicū accidisse narrat historia: quādo venerūt madianei: ⁊ depasti sūt vsq; gaçam omnes regiones eoꝝ. Metaphorice ergo ꝓ madianeos hismaelitas et agarenos qui nūc saraceni dicunt: assumētes sibi falsō nomē fare: vt de ingenua ⁊ dña videant esse generati scriptura signat. ¶ Hiero. Rabath est metropolis filioꝝ ammon: q̄ post a Ptolemeo philadelpho qui arabiā tenuit: philadelphia vocata est. ¶ Hiero. Me dubitemus nabuchodonosoꝛ arabiam subuertisse capta hierusalem supra scriptura testat: ⁊ tu fili hominis pone tibi duas vias ammō ⁊ hierusalē: ⁊ veniat gladius regis babylonis.

¶ Ꝓ eo

destructione de q̄ ppls tu⁹ nō vult mō tibi credere. a ¶ Et scie. q̄. r. e. do. ꝓ experientiā videte mee.

Moraliter. t ¶ Et factū est ver. Ca. XXIIII
bū dñi ad me in anno nono. ꝛc. Hic ad ſam describit malitia populi inde punīēda sub metaphora olle ence rubiginate ꝓ quam moraliter significat muller lubrica q̄ dicī pōt olla vulcani. i. ignis cōcupiscētie. Eccli. xlx. ꝓpter speciē mulieris multi perierūt. Et ex hoc cōcupiscentia quasi ignis ardescit. ⁊ dicitur olla enea eī subdit: a ¶ Pone ollā eneam. ꝛc. ꝙt malicia eī⁹ ad modū eriindurata. b ¶ Congiussimā pecuniā assume. i. hominē ociosum de ciuitate delitijs ⁊ pecuniosum: qui bene dicit pecunias: q: vita voluptuosa vita pecudis dicit: ꝓmo ethice ꝓ. dicit etiā pecus pinguissimū ꝓpter abūdantiā pecuniarū. ¶ Congiussimū pecuniā assume. i. hominē ociosum de ciuitate delitijs ⁊ pecuniosum: qui bene dicit pecunias: q: vita voluptuosa vita pecudis dicit: ꝓmo ethice ꝓ. dicit etiā pecus pinguissimū ꝓpter abūdantiā pecuniarū. ¶ Congiussimū pecuniā assume. i. hominē ociosum de ciuitate delitijs ⁊ pecuniosum: qui bene dicit pecunias: q: vita voluptuosa vita pecudis dicit: ꝓmo ethice ꝓ. dicit etiā pecus pinguissimū ꝓpter abūdantiā pecuniarū. Ut ꝛ diuites vulgariter dicūtur pingues: ꝛtales aūt homines nitū tur mulieres lubrice Ybis et ampleribus sibi cōiūgere et illaqueare. Ꝓdicuerb. vij. Irreteuit illā multis sermonib⁹ ⁊ blanditijs labioꝝ. ꝓtraxit illū. Et sequit ibidē. Secutus est quasi bos ductꝰ ad victimā. ꝛc. c ¶ Et cōgere frusta eius in ea. nā capt⁹ a muliere lubrica ꝓ pres cōsumit: q: coꝓ⁹ ei⁹ pollnit: diuitie cōsumūt: ala ingulat: virt⁹ nature deficit: ingeniū evertat ⁊ vor iuuenū inrauscat. Sīc Ysus Femina corꝓus opes animā vim lumiā vocē. Pollnit annihilat necat eripit obrat acerbat. Per hāt q̄ olla vacua ponī iubet sup prunas. ch̄ dr.

a ¶ Pone quoq; eā sup prunas vacuam. significat q̄ mercatrix finaliter oīb⁹ bonis euacuata ponit i gehēna.

b ¶ Et factꝰ est. Jn Ca. XXV
ꝓcedētib⁹ a scō ca. vsq; huc ꝓphetauit Ezechel ꝑ indeos pauca de aliis gētib⁹ interserēdo. hic i cipit ꝓphetare ꝑ extraneos. ⁊ primū tur in tres ptes. q: primo ꝓphetiçat ꝑ gentib⁹ extraneis. scōo interserit aliqua de iudeis. xxxiij. ca. tertio remittit de extraneis ca. xxxviij. Prima i duas. q: primo ꝓphetiçat ꝑ tres quattuoꝝ ꝓpl̄os succincte. scōo ꝑ tres alios duos diffuse ca. se. Prima adhuc in tres. q: primo ꝓphetiçat contra ammonitas. scōo ꝑ tres idumeos ⁊ moabitas. ibi: Hec dicit. tertio ꝑ philisteos. ibi: Hec dicit: Circa primū dr:

c ¶ Pone faciē tuā ꝑ tres filios am. i. cōtra terrā coꝝ: vr nō solum ex modo loquendi: sed etiā standi ostendas te contra eos loqui. d ¶ Ꝓ eo q̄ dixisti euge euge. interiectio est gaudentis. e ¶ Sup sanctuariū meuꝫ. id est tēplū. f ¶ Quia pollutū est. i. destructum ꝓ chaldeos. g ¶ Ideirco ego tradā te filijs orientalibꝰ. i. chaldeis quoꝝ terra vergit ad orientē respectu terre ammonitarū. Iste enī ammonite descenderunt de Loth nepote abrae. ꝓpter quod tristari debebant de indeoꝝ afflictione: ⁊ ipsi gaudebant odio ⁊ inuidia moti: ꝓpter quod meruerunt destrui et captiuari. h ¶ Et collocabunt caulas suas i te. i. ita destruent edificia ciuitatū q̄ ponent ibi caule pecoꝝ.

i ¶ Daboq; rabath. metropolim terre ammon.

k ¶ In habitaculū camelorꝫ. i. sic destruct q̄ cameli pascent ibi. ⁊ resumitur causa cū dicit: l ¶ Ꝓ eo q̄ plausisti manu: id est ostendisti signa magna letitie ꝓ hierusalem ⁊ templi destructione. m ¶ Extendam manum meā sup te. i. vindictam meam. n ¶ Hec dicit. Hic consequenter ꝓphetiçat contra moabitas ⁊ idumeos. cū dicit:

¶ Ꝓ eo

Allego.

a ℣ Pro eo qꝫ d. Hiero. Fabulant iudei. qꝫ vrbe ea pta ꝛeploꝫ referato: filij ămon ⁊ moab ⁊ seyr: vidētes cherubin obumbrāta ꝓpiatoriū dixerunt: Sicut oēs gentes colūt simulacra: sic ⁊ iudaī habent sue religionis idola: ꝛ iō iratus dñs tradidit eos captiuitati. ℣ Hiero. Allego. Moab ex patre: seyr pilosus ⁊ hispidus vsq; nūc despicit domuꝫ iuda in qua vera cōfessio: ꝛ putat tā facile subuerti cū ceterarum vrbiū inuniscta. vñ dñs cōminat apturū se vel dissoluturū oēm fortitudinē moabitaꝝ: vt ciuitates habitē desertāt ⁊ in dialectica arte nō cōfidāt: sed cūcti illi termini quos ꝓ illisione fluctuū vocāt: ꝓmōtoria destruant ⁊ inclyte atq; electe terre bethiesimoth id est domꝰ solitudinis atq; deserta: ⁊ beelmeon. i. habēs fontē vel sup fontē. ⁊ cariathaim quā. lxx. ciuitatē maritimā trāstulerūt: pereant ℣nis habeant robur pugnatoꝝ: ꝛ inclyti pgāt ad plū arte pugnādi ⁊ victōrias muniti. ℣nclyta tū terre coꝝ nō est domꝰ habitatiōis: sed solitudinis: sed q̄ putāt habere fontē scientie: ⁊ vbē maritimā: q̄ oēs sustinere possint scieli tēpestates patientiā sibi ꝛ fortitudinē ꝓmittentes: tūc illuc cōuertenk vt tradant filijs orientis: veri ꝛ ꝛpo luminis: sicut filij ămō q̄ in heretica multitudine cōfidebāt. Cōsideremꝰ aūt ꝓfectū ⁊ līpa cōminatione clementiā dei: vt tradant euꝫ filijs ămon filijs. o. in hereditatē vt nulla hereſis noīe in gentibus: sed factis in moab iudicijs ⁊ vltionibꝰ ꝓ arrogantia rerū fine cognoscāt dñm esse q̄ cūcta dispensat. Q; aūt ꝓ moab philosophorū habeat supbia: de quibus: Perdā sapientiā sapientū ⁊c. Amos oſten dit sic. Sup tribꝰ impietatibꝰ moab ⁊c. vsq; eo qꝫ cōbussit ossa regis idumee in cineres. Quicq̄d ei in seculo puersoꝝ dogmatū est: quicq̄d ad terrenā scientiā ptinet ⁊ putat cē robustū hoc dialectica arte subuertit ⁊ instar incendij in cineres fauillasq; dissoluitur vt ꝓbet esse nihili. qꝫ putabit esse fortissimū. vñ Esaias: Audiuimꝰ cōtumeliā moab: cōmeliosus est valde. b ℣ Pro eo qꝫ fecit idu. Hiero. Cuꝫ supra duo simul poluerit moab ⁊ seyr: post de seyr tacens ꝛtra moab locut⁹ est. deinde ad seyr redit. Sciendū aūt qꝫ idē edom seyr esau dictus est: ⁊ vna gens idumea ⁊ duma: ⁊ edom ⁊ esau ⁊ seyr. Seyr q; hispidus pilosꝰ nomē accepit. edom sanguinarꝰ q̄ ob lēticule ruſe coctionez ꝓmogenita ꝓdidit: ⁊ ab edulio sortitus ē hoc vocabulū: esau quoq; factura interꝓtat. c ℣ Extendā manū meā sup idu. Sciēdū aūt qꝫ ī hebreo nunq; scribit idumea sed semp edom quē idumeā ecclīsit greca trāslatio. Due legiones dauid. altera ꝓselyti. altera cerethi. i. interfector. ꝛ vocabāt. d ℣ Et vabo vltio. Hiero. In manu iſrl ponit gladium vt subuertat edom: ⁊ irā dñi sciat ⁊ furoꝛē ⁊ intelligat vindictam eiꝰ ad hoc ꝓcisse: vt seruiat domui iude. vnū: Jacob dilexi: esau aūt odio ha. Diligit aūt iacob: qz carneū ⁊ terrenū supplātat ⁊ būdictiones illiꝰ meret accipe. Pri⁹ enī iuxta carnē: ⁊ post iuxta spīm viuimꝰ: ante sut vitia: deinde virtutes q̄. bꝰ vitia subuertūt. Coꝛ ei hoīs appositū ē ad malitiā a puericia: terroresq; adolescētie matura eras cōdemnat. vñ: Delicta q̄s intelligit: ⁊ ignorātias meas ne memineris. Et notādū qꝫ iacob primā accepit būdictionem: Esau secūam: ⁊ ad extremū dicit de eo: Sernus eris fratris tui. vt postq̄ caro spiritui subiecta fuerit et cōiuncta illi caro esse desisſtat ⁊ idumea trāseat in iudeam. e ℣ Pro eo qꝫ fecerūt palestini vindictam ⁊c. Post filios ammon ⁊ moab: ⁊ seyr: q̄ ⁊ ipsi sūt idumei. ꝓ Lotb et esau ꝑpls iſrl ⁊ domui iude cognatiōe sociank: venit ad philisthim q̄ sūt ī litore ⁊ funiculo maris. Philisthim portiōe cadētes: qui de aureo babylōis calice ī ebriati senūt ⁊ toto aio in sultāt veterū inimicitiaꝝ ꝫ iſrl recordātes: q̄bꝰ a deo ꝑplo diuisi sūt. cuꝫ dñs dicat: Mihi vindictā ⁊ ego r. ipsi se vleiscūt implētes veteres inimicitias. f Palestios. Hiere. Lxx. allophilos. i. alienigenas trāstulerunt: nō generali nomine gentiū q̄ non sunt de genere iudeoꝝ sed speciali gentis sue: que nūc dicit palestina mutata fe littera in rta grecoꝝ consuetudinē. in pi. sicut apud nos ꝓ hebraico fasca grecum ⁊ latinum pasca celebratur.

℣ Et factū

Isa.16.b Jer.48.c

Amos.1.a

Isa.16.b

Heb.15.b

2.Re.15.c

Heb.12.b

Ro.9.b

D

Gen.5.b

Ps.24. Heb.27.c

Deu.32.c Ro.11.b

a ℣ insultārēs domui iuda q̄ a chaldeis capta.

a min⁹ de⁹. Pro eo qꝫ dixerūt mo/ a+
a ℣ sine auxilio dei. b ℣ patrū babylonie prīti.
ab et seyr: ecce sicut oēs gētes dō b
a ℣ impīorū. b ℣ fortitudinē moab: vt ad ipsos quoq; babylonios irrocar.
mꝰ iuda: idcirco ecce ēgo apiaz bū c+
merū moab de ciuitatib⁹: de ciui/
a ℣ vt esse desistant. ℣ ciuitates.
tātib⁹ inquā eiꝰ: ⁊ de finib⁹ eiꝰ icly
a ℣ villa deserta. b ℣ vicus maxim⁹.
tas terre: bēthiesimoth: ⁊ beelme d
a ciuitas maritima. ℣ babylonijs. ℣ trade
tur. i. moab.
on: ⁊ cāriathaim filijs orientis cū
℣ moab.
filijs ammon. Et dabo eam in hę/
a ℣ sicut. i. filiorū ammon nō est memoria vltra in
gentibus sic in moab. i.
reditatē: vt nō sit memoria vltra e
filioꝝ ămon ī gētib⁹. Et ī moab fa e+
a ℣ ita. b ℣ qui tradidit iudā ꝓ pcō ei in fili
os ammon et moab vindicabo.
cā iudicia ēr̄sciet qz ēgo domin⁹.
a ℣ caro que insurgit cōtra spīritū.
b Hęc dicit dñs deꝰ: Pro eo qꝫ fecit f+ g+

a ℣ quia iacob supplātar⁹ in vetero a quo iudas.
℣ primo dominantem modo subdicam.
idumea vltione sūt se vindicaret
a ℣ qui sequunt spīritum.
ō filijs iudā: peccauitq; deliquēs
⁊ vindictam expetiuit de eis: id/
℣ ergo. ℣ ego ipse non per alios.
circo hec dicit dñs deus: Extēdā e
manū meā sup idumeā: ⁊ auferaz
a ℣ qui rationalis videt. ℣ simplicios fide.
de ea hōmine ⁊ iumētū: ⁊ faciam h+
a ℣ alīū de themanitque interpraī deficiens.
cā desertā āb austro: ⁊ qui sunt in
a ℣ ciuitate q̄ cognatione sonat. b ℣ spūali.
c ℣ cum de iuda sevlu fuerint.
dēdan gladio cadēt. Et vabō vl/ i
a ℣ non per alium.
tionē meā sup idumeā ꝑ manū
a ℣ in quē exercuere vindictā. b ℣ populus meꝰ.
c ℣ genrm inimicam.
pōpuli mei israel: ⁊ faciēt ī ēdom
a ℣ meā explentes indignationē.
iuxta irām meā: ⁊ furoꝛē meū. Et
a ℣ ultā. i. fusse. b ℣ Lxx. adonai dominus.
scient vindictaz meā dicit dōmi/
nus deꝰ. Hęc dicit dñs deꝰ: Pro k+
eo qꝫ fecerūt palestini vindictā: ⁊ l+
vlti se sunt toto aio: interficiētes
⁊ implētes inimicitias veteres. m
Propterea hęc dicit dñs deꝰ: Ec/ †
a ℣ vt interfici interfectores.
ce ego ēr̄tēdā manū meā sup pale
stinos: ⁊ interficiā interfectores.
Et pdā reliqas māritime regiōis n
faciāq; ī eis vltiōes magnas: ar/
a ℣ qui tamen finem habeat misericordie: quia si
scient ⁊c. b ℣ palestini.
guens ī furoꝛe: ⁊ sciēt qz ego do
a ℣ qui percutit ipse medetur.
minus: cum dederō vindictaz me
am super eos.

a Pro eo qꝫ dixe, moab et seyr. i. moabite ⁊ idumei. idumea enī ⁊ seyr sūt nomina synonima.
b Ecce sūt oēs gen, do. in. i. regnū iuda est destructū ⁊ captiuatū sicut alia regna ꝫ dicebāt insultādo ⁊ gaudēdo: cū tū deberēt cōpati ⁊ cōdolere: eo qꝫ moabite ꝫ descenderunt de Loth nepote abrae: ⁊ idumei de esau fratre iacob. c Idcirco ecce ego ap. bu. moab. i. fortalicia ⁊ munitiones fortes q̄ sustinēt pōdus aduersariorū q̄ noīank. cum subdit: d Bethiesimoth ⁊c. filijs orientis. i. chaldeis. vt dicū est. ū. e Et nō sit me. vl. fi. ămon. i. nō sint in reputatione vsq; ad tēpus magnū. f Et in moab fa. in. i. vindictā.
g Pro eo qꝫ fecit idumea vltionē. pseqūdo odiose filios iuda quasi ī vltionē benedictionis pater ne quā obtinuit iacob ante Esau primo genitū: ꝓpē qō esau psequebat iacob fratrē suū. ⁊ similiter posteri esau posteros iacob. que tū psecutio erat iniusta: tū quia hoc factū fuit ex ordinatiōe diuina. tum qz esau vēdiderat iacob sua ꝓmogenita.
h Et fa. cā desertā ab austro. i. a iudeis q̄ sūt in ꝓe australi respectu idumee. iō subdit:
i Per manū popoli mei israel. hoc fuit tēpore machabeoꝝ qui idumeos impugnauerūt. 1. Mach. v.
k Hec dicit. ꝓphetiçat cōtra philistheos q̄ semp fuerūt inimici iudeoꝝ. vt patet ex libris Josue Judich ⁊ Regum.
l Et vlti se sunt toto aio. i. iudeos ex materna libidine qeciddi.
m Et implentes inimicitias ve. i. ad dēdo ad inimicitias ꝗs habuerī philistei ꝫ iudeos a principio ingressus eoꝝ ī terrā ꝓmissiōis.
n Et p. re. ⁊c. i. regiōis philistinoꝝ que sita est super mare mediterraneum.

Et fa.

Moraliter.

b Et factꝰ ē sermo dñi ad me dicens filii hois ⁊c. Idic ad lit terā eçechiel ꝓphetat ꝛtra quattuoꝛ gētes ꝓ quas significant quattuoꝛ vitia vel potius hoīm quattuoꝛ genera illis vitijs inclinata. De primis gēnꝰ dicit: Cōtra filios ămon. amonite vero iniqui populi interꝓtant: iō ꝓ istos mūdi significant: qui letant inique de malis alioꝝ ⁊ de bonis tristant qō est iniquissimū ⁊ punitioe graui dignū. ideo ībidē: d Pro eo qꝫ dixistis euge euge sup sanctuariū meū qz pollutū est ⁊c. Euge est interiectio gaudētis. ꝙ sanctuariū domini intelligūtur ecclesie ministri q̄ frequēter polluūt incōtinētia. e Et sup ꝙ terrā iſrl qm desolata est. ꝙ terrā iſrl possunt intelligi religiosi eo qꝫ iſrl vidēs deū interꝓtat. ipsi vero debēt esse cōtemplatores diuinoꝝ intentiōis: sed frequēter ista terra desolat. i. quādo religiosi dimissa deuotione circa secularia negocia occupant.
f Et sup domū iuda qm ducta est in captiuitatē. ꝙ domū iuda q̄ erat domꝰ regia principes designant: sed hec domꝰ in captiuitatē ducit: quādo principes ⁊ nobiles serui vitioꝝ efficiunt: ⁊ de oīb⁹ illis malis inuidi letant dicētes: e Euge euge ⁊c. iō subdit pena: g Idcirco ecce ego tradā te filijs orientalib⁹ ⁊c. i. demonib⁹ q̄ a mūdi principio ꝓ supbiā ceciderūt n Hec dicit dñs deꝰ. Idic ponunt secūdi ppli. i. moabite qui interꝓtant ex ꝓphetico ꝓ ipsos significant supbit quoniꝫ rex

a Et factū est in vnde/ Ca. XXVI a+
a Factum est. Post palestinos succedit regio phenicioꝝ cui⁹ metropolis tyrus: q̄ hebraice ⁊ syrīce soꝛ dicit. Hiero. Soꝛ interꝓtat āgustia: ⁊ signat aiam q̄ ꝑturbationib⁹ est occupata: q̄ cū viderit vitijs suis ſsuerti hierūmi qua fuit rēplū ⁊ pacis visio exultat: ⁊ ad se imperiū vrbis quōdā inclyte trāsferri putat: ⁊ in contrarijs dogmatib⁹ ꝙcipit: ⁊ in boīb⁹ secnli cā viderint aliqnē instū ꝙ negligētiā lapsū gaudēt insultāt ꝗsi alioꝝ ruina sua resurrectio sit. vñ sequ. Propterea hec dicit ⁊c.
b Sagenariū. q̄bꝰ de ceptā multitudinē piscabāt: Sagenas faciēt siccari vt subeant alij piscatores: q̄s dñs mittit ad piscandū.
c Filie q̄s ⁊c. Hiero. Filie q̄ quasi in thalamo seruabāt: ⁊ ꝙ secretioꝝ doctrinis nulli facile credebāt: ꝙ transeūt ī publicā ecclesiastico mucrone trucidande. d Et sciēt. q. e. d. Hiero. q̄ hierūm ꝙ peccatis patrū pdēdā redūt: ⁊ tyri ꝙ insultatione ⁊ gaudio munimenta destruxi. e Ab aq̄lo. q̄ vēt⁹ durissimꝰ et siniſter nole dexter vocat ꝑtumēs sibi nominis dignitatē.
f Cū eēm ⁊. De q̄bus Fallaz equꝰ ad saluteꝫ ⁊ domitauerūt q̄ alecē dest eēt ⁊ alibi. Equū ⁊ ascēsoꝛē ꝓiēt mare.
℣ Hec

Ps.32.

Ezech.15.a

a ℣ Pro eo qꝫ dixe, moabites ⁊ idumei. idumea enī ⁊ seyr sūt nomina synonima.
b Ecce sūt oēs gentes filii hois ⁊c. Idic ad lit terā eçechiel ꝓphetat ꝛtra quattuoꝛ gētes ꝓ quas significant quattuoꝛ vitia vel potius hoīm quattuoꝛ genera illis vitijs inclinata. De primis gēnꝰ dicit: Cōtra filios ămon. ammonite vero iniqui populi interꝓtant: iō ꝓ istos mūdi significant: qui letant inique de malis alioꝝ ⁊ de bonis tristant qō est iniquissimū ⁊ punitioe graui dignū. ideo ībidē: d Pro eo qꝫ dixistis euge euge sup sanctuariū meū qz pollutū est ⁊c. Euge est interiectio gaudētis. ꝙ sanctuariū domini intelligūtur ecclesie ministri q̄ frequēter polluūt incōtinētia. e Et sup ꝙ terrā iſrl qm desolata est. ꝙ terrā iſrl possunt intelligi religiosi eo qꝫ iſrl vidēs deū interꝓtat. ipsi vero debēt esse cōtemplatores diuinoꝝ intentiōis: sed frequēter ista terra desolat. i. quādo religiosi dimissa deuotione circa secularia negocia occupant.
f Et sup domū iuda qm ducta est in captiuitatē. ꝙ domū iuda q̄ erat domꝰ regia principes designant: sed hec domꝰ in captiuitatē ducit: quādo principes ⁊ nobiles serui vitioꝝ efficiunt: ⁊ de oīb⁹ illis malis inuidi letant dicētes: e Euge euge ⁊c. iō subdit pena: g Idcirco ecce ego tradā te filijs orientalib⁹ ⁊c. i. demonib⁹ q̄ a mūdi principio ꝓ supbiā ceciderūt n Hec dicit dñs deꝰ. Idic ponunt secūdi ppli. i. moabite qui interꝓtant ex ꝓphetico ꝓ ipsos significant supbit quoniꝫ rex

Moraliter.

b Et factꝰ ē sermo dñi ad me dicens filii hois ⁊c. Idic ad lit terā eçechiel ꝓphetat ꝛtra quattuoꝛ gētes ꝓ quas significant quattuoꝛ vitia vel potius hoīm quattuoꝛ genera illis vitijs inclinata. De primis gēnꝰ dicit: Cōtra filios ămon. ammonite vero iniqui populi interꝓtant: iō ꝓ istos mūdi significant: qui letant inique de malis alioꝝ ⁊ de bonis tristant qō est iniquissimū ⁊ punitioe graui dignū. ideo ībidē: d Pro eo qꝫ dixistis euge euge sup sanctuariū meū qz pollutū est ⁊c. Euge est interiectio gaudētis. ꝙ sanctuariū domini intelligūtur ecclesie ministri q̄ frequēter polluūt incōtinētia. e Et sup ꝙ terrā iſrl qm desolata est. ꝙ terrā iſrl possunt intelligi religiosi eo qꝫ iſrl vidēs deū interꝓtat. ipsi vero debēt esse cōtemplatores diuinoꝝ intentiōis: sed frequēter ista terra desolat. i. quādo religiosi dimissa deuotione circa secularia negocia occupant.
f Et sup domū iuda qm ducta est in captiuitatē. ꝙ domū iuda q̄ erat domꝰ regia principes designant: sed hec domꝰ in captiuitatē ducit: quādo principes ⁊ nobiles serui vitioꝝ efficiunt: ⁊ de oīb⁹ illis malis inuidi letant dicētes: e Euge euge ⁊c. iō subdit pena: g Idcirco ecce ego tradā te filijs orientalib⁹ ⁊c. i. demonib⁹ q̄ a mūdi principio ꝓ supbiā ceciderūt n Hec dicit dñs deꝰ. Idic ponunt secūdi ppli. i. moabite qui interꝓtant ex ꝓphetico ꝓ ipsos significant supbit quoniꝫ rex

a Et factū est in vnde/ Ca. XXVI a+
a Factum est. Post palestinos succedit regio phenicioꝝ cui⁹ metropolis tyrus: q̄ hebraice ⁊ syrīce soꝛ dicit. Hiero. Soꝛ interꝓtat āgustia: ⁊ signat aiam q̄ ꝑturbationib⁹ est occupata: q̄ cū viderit vitijs suis ſsuerti hierūmi qua fuit rēplū ⁊ pacis visio exultat: ⁊ ad se imperiū vrbis quōdā inclyte trāsferri putat: ⁊ in contrarijs dogmatib⁹ ꝙcipit: ⁊ in boīb⁹ secnli cā viderint aliqnē instū ꝙ negligētiā lapsū gaudēt insultāt ꝗsi alioꝝ ruina sua resurrectio sit. vñ sequ. Propterea hec dicit ⁊c.
b Sagenariū. q̄bꝰ de ceptā multitudinē piscabāt: Sagenas faciēt siccari vt subeant alij piscatores: q̄s dñs mittit ad piscandū.
c Filie q̄s ⁊c. Hiero. Filie q̄ quasi in thalamo seruabāt: ⁊ ꝙ secretioꝝ doctrinis nulli facile credebāt: ꝙ transeūt ī publicā ecclesiastico mucrone trucidande. d Et sciēt. q. e. d. Hiero. q̄ hierūm ꝙ peccatis patrū pdēdā redūt: ⁊ tyri ꝙ insultatione ⁊ gaudio munimenta destruxi. e Ab aq̄lo. q̄ vēt⁹ durissimꝰ et siniſter nole dexter vocat ꝑtumēs sibi nominis dignitatē.
f Cū eēm ⁊. De q̄bus Fallaz equꝰ ad saluteꝫ ⁊ domitauerūt q̄ alecē dest eēt ⁊ alibi. Equū ⁊ ascēsoꝛē ꝓiēt mare.
℣ Hec

Ps.32.

Ezech.15.a

Nico.de lyra

A

a Et factū est. Idic ꝙ hr Ca. XXVI a+
c ꝓphetiçat ꝙ duos ꝓpos diſſuse. l. ꝙ tyrios ⁊ egyptios ꝙ multas molestias iudeis intulerūt. qz tyrꝰ erāt ꝓpinqui iudeis a ꝓte aq̄lonis. egyptꝰ vero a ꝓte australi. sic ꝙ diuidit ī duas ꝓtes. qz primo ꝓ phenīcat ꝙ tyrū. secūdo ꝛtra egyptū ca. xxix. Prima diuidit ī tres ꝑs tres cās destructionis tyri. ⁊ hoc in isto ca. ⁊ duob⁹ sequētib⁹. Precipiens aūt ca. diuidit ī duas ꝓtes. qz primo ponit cās destructiōis. secūdo stupor admiratiōis ibi: Idec dicit: Prima ī duas qz primo ponit tyri destructiōis cā demerituria. secūdo effectiua. ibi: Quia hec dicit.
Circa primū sciēdū qꝫ ciuitas hierūm fuit valde nobilis ⁊ famosa. vt ꝑz ex. iij. Reg. qz salomō nobilissime cēs edificauit: ⁊ iō postea habitatores tyri ꝙ indecē fuerūt inuidia moti: ⁊ de destructione ciuitat⁹ ⁊ ꝓliganti: ꝓpē qō meruerī a deo puniri maxime qz salomō ⁊ hyrā rex tyri fuerūt admirabiles ⁊ valde amici. iij. Reg. v. ꝓmo igit ponitur ꝛpōs hui⁹ reuelatiōis. cū dr: Et factū est ī. xi. anno. s. trāsmigratiōis ioakim.
b Prima mēsis. i. ꝓma die. c Pro eo qꝫ dī. tyrꝰ. i. habitatores tyri ō hierūm destructa ꝙ chaldeos, d Euge. interiectio ē gaudētis. e Cōfracte sūt portꝰ. i. porte hierusalē ad quās declinabāt ꝓpli mīsti cā mercatiōis ⁊ cā negociatiōis. f Cōuersa est ad me. i. mercatoꝝ multitudo. g Implebor. i. mercatoib⁹ ⁊ lucris: eo qꝫ hierūm destructa ⁊ deserta ē. h Ecce ego ⁊c. ad te destructēdū. ꝛ ꝑz ifra vsq; ibi: Et ꝛa. pul. ⁊c. i. sic destruā ola edificia qꝫ vent⁹ tollet pulueꝛe ⁊ remanebūt solū lapides.
k Siccatio sa. e. ⁊c. b dr eo qꝫ tyrus erat vndiq; clausa mari: ideo ipa destructa piscatores siccabāt ibi retia sua. l Filie q̄s e. i. ciuitates ⁊ ville ei⁹ subdite. m Que sunt ī a. i. ī arida site ⁊ nō ī mari sicut tyrus.
n Gladio. cadēt interfectis eay habitatoribꝰ. o Quia hec. hic oēr ponit hui⁹ destructiōis cā effectiua q̄ ē duplex. vna ꝓncipalis. s. deꝰ. alia instrumētalis. s. rex babylonis. q̄ in ꝑ fuit flagellum dei. ⁊ vtraq; tāgit cū dr in ꝑsona dei: p Ecce. e. ad. ⁊c. ꝙ illā ei ꝓcē adduxit exercitū ad tyrū.
q Bestē re. qz multos reges habebāt tributarios. cetera patēt vsq; ibi: r Et cō. ag. voluit enī a litore mar⁹ vsq; ad tyrū ponere tātā cōgeriē lignoꝝ terre ⁊ lapidū qꝫ haberet viā vsq; ad ciuitatē: ꝛ cōplere nō

B

B 2 potuit

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ a Hec edi.i regnū.s. pplox vt habeas .xpm iperiū:sicut sub hy rā.ij ceteris regib⁹ vt chaldeis vel macedo/nibus vel ptolemeis. vel romanis regib⁹ ser nitura. b Exuuias. Hiero. Vtr. coronas ds.i.bonis ogib⁹ vide bant possidere.

c Vestimēta va. va/rietatē.s.xtutū.

d Que ha. Tyr⁹ ē pū⁹ vt phibent insula fuit: ꝙ iactis aggerib⁹ vl a nabuchodonosor vel ab Alexādro ꝺ in sula pene ysula facta ē.

e Turba.ne filia sustineāt. Alioꝝ ruine alio/rū exēpla sūt. Nā mea res agit: paries cum .prim⁹ ardet. dū i ꝺ sa lo vite:nū ḡ certa secu/raq victoria. f Eo q nul egre.ex te. Hiero. Vtr.in exitu tuo. Nō ei ex ꝓtert' ꝺ ex p̄sentib⁹ indicamur. Ca uēdūq ē t sēp timēdū ne veterē gloriā t soli/dā firmitatē vni⁹ boze .pella subuertat.

g Cū dedero te. Hie ro. Hoc ad eos referri pōt:q i angustijs secu li ostituti deducūt ad inferos:t ab yssi fluctib⁹ operiūt penax.s.et trabūt ad iferiora ter re:t copulāt his q in veteri solitudine sunt: vt nō habitent a spū/sācto.ꝺ qb⁹:Impi⁹ cū venerit i .pfū.p.c. Nec decectero erūt i terra v. ꝙ pibūt t redigent in nihilū: io ē cessabūt. Hūs testimonijs abu/tūt q dicūt ipiox pe/nas t nō pctox esse p/petuas:qui q̄siti a deo nō sūt inuēti. t in eter nū esse cessauerunt: qz suo vitio cū gdiderūt q dicit:Ego sū vita.

Pſ. 26. b In te. vi. De q. Cre do videre bona dñi in terra viuētiū. t alibi: Beati mites qm ipsi possidebūt terrā.

Pſ. 33. i Et nō eris. vñ: Re. mitte mihi vt refrige/rer priusq̄ abeā: t.a. n.e.qđ ei in deo nō est q̄ sol⁹ vere ē: nō ee ds. k Et reāsi. Ab eo q̄ venit q̄rere qđ pierat: Nō ē q̄ querat vitiū. ꝙ eius q̄ boni pastoris fugerit manum. l In sempiternū.i. seculum lxx.s. annos: q̄ ē etas hoīs. vñ: Dies annox nostrox i ipis lxx. an/ni. Alit ei Ysaias: post lxx. annos tyrū resti/

Ezech. 27. ¶ tuendā

Pro. 18. a D

Job. 14. a

Mar. 5. a

Ysa. 23. c

aggerē i gyro. Et eleuabit ptra te clypeū:t vineas a ¶ quicquid forte habuerit in dogmatibus. b

t arietes tēpabit i mūros tuos:t turres tuos de/ a ¶ multitudine armatorū suorū.

struet i armātura sua. Inūdatiōe equox ei⁹ opiet c a ¶ tanta.s.erit multitudo. b ¶ opimione.

te puluis eox a sonitū eq̄tū t rotax t curruū mouē e

bunt muri tui. Cum ingressus fuerit portas tuas: a ¶ securus quasi i cāpo. b ¶ tūra erit securitas victorū.

quāsi p introitū vrbis dissipate:vngulis equoꝝ

suox cōculcabit ōis plateas tuas:p'm tuū gladio a ¶ idola q̄ corde fingunt.vñ: Imaginē ipsorū ad nihilū redigēs. f

cedet t statuę tuę nobiles i terrā corruēt. Vastabūt opes tuas:diripiēt negociatiōes tuas: t destruēt a ¶ in quibus exultabas. b ¶ in tanta.s.desolatione venies.

muros tuos:t domos tuas p̄claras subuertēt:t la a ¶ quibus edificaueras muros.

pides tuos t ligna tua t puluerē tuū in medio aq̄ g

a ¶ ego dominus. b ¶ quibus in sapia seculi cōfidebas. ¶ alia littera cāricorum.ruorum.

rū ponēt. Et quiescere fāciā multitudinē cāntoꝝ h tuoꝝ: t sonit⁹ citharārū tuax nō audiet ampli⁹.

a ¶ piscatio.s.cessabit et cris humilis:vt isa.s.s.

Et dabo te in lympidissimā petrā:siccātio sagena/ a ¶ quia nabuchodonosor a domino traditus:oino subuersa est. vnde: Quos tradidi sathane vt discant nō blasphemare.

rū eris:nec edificāberis vltra:quia ego locutus sū i k

ait domin⁹ deus. Hec dicit dns de⁹ de tyro. Nun/ a ¶ dū cadit anima viri pudicitie t alijs virtutibus dedita. ¶ in oppugna/tione nabuchodonosor. b ¶ virtutū.s.

quid nō a sonitu ruine tuę:t gēmitu interfectoꝝ l a ¶ qui saltus hui⁹ seculi rundunt fluctib⁹.

tuoꝝ cum occisi fuerint in medio tui cōmouebunt m

a ¶ de rhodo supbie. b ¶ opimione. ¶ qui diuersis impant insulis.

insulę:t descēdēt de sedibus suis oēs pricipes ma n o

a ¶ omnē gloriā regnādi. b ¶ variebit fulgentia.

ris t auferent exuuias suas:t vestimentā sua va/ b p

¶ a se. a ¶ humiliate detecti.

ria abijcient t induent stupore: In terra sedebūt a ¶ ex casu tuo nihil putantes in mundo pperuum.

t attoniti sup repentino casu tuo admirabunt: et a ¶ sterilem. ¶ flebile carnē ¶ ex.

assumentes sup te lamentum dicent tibi:Quomo p q

a ¶ qui prius saluus eras. b ¶ hui⁹ seculi. ¶ opinione.

do periisti que habitas in mari vbs inclyta: que r

a ¶ contra ignita iacula diaboli. b ¶ cogitationibus.

fuisti fortis in mari:cū habitatorib⁹ tuis quos for

a ¶ aduersarij. b ¶ tunc. c ¶ in casu tuo. d ¶ q hui⁹ seculi fluct⁹ eraseūt.

midabāt vniuersi: Nunc stupebunt nāues in die/ r

¶ fere.

pauoris tui:t turbabunt insulę in mari:eo q nul/ s

lus egrediat ex te. Quia hec dicit dominus deus. t

Cū dedero te vrbem desolataꝝ sicut ciuitates que a ¶ metaphorice:quia ad insulam sermo est. b ¶ hostiū multitudinē.

nō habitant:t adduxero sup te abyssum:t operue t

rint te aque multe:t detraxero te cū illis qui descē u

a ¶ inferni. b ¶ vbi.s.erit fletus et stridor dentium.

dunt in lacum ad pōpulū sempiternum:t colloca/ x

a ¶ in qua draco antiquus. b ¶ vbi nulla sanctorū recordatio.

uero te in terrā nouissima:sicut solitudines veteres a ¶ de quibus:introibūt in inferiora terre. ¶ inferni.

cum his qui deducunt in lacum vt non habiteris. ¶ contra. ¶ peribis in eternū.

Pozro cū dedero gloriā in terra viuētiū:in nihilū redigā te:t nō eris. Et requisita nō inuenieris vl/ ¶ seculum.

tra in sempiternū dicit dominus deus.

nō potuit: ꝓpt qđ p nauigiū eū cepit. a Et ele.tē.i.cly peos bellatorꝝ suoꝝ ad te ina dēdū. b Et vi.t ari.tē.i. in debita ꝓportione collocabit ad deiciēdum muros tuos. Est aūt vinea instrumētū bel/licū ad destruēdū mux: t i li bro q catholicō ꝺr: vocat cat ꝙ alio nōie: t ꝺr vinea q̄ū gik muro:t de subt⁹ latēt ho mines mux pfoātes. sic vinea adheret muro t sub ea obū/brant boues. c Inūdatiōe e.e.i.ex maxima multitudie eox. d Opiet te p.e.i. tāꝑ puluis eleuabit ꝙ ciuitas ab existētib⁹ extra aliquātulū a lōge nō videbit. e A sonitu tē.mouebūt muri tui.i. vide būt moueri.cetera patēt vsq ibi. f Et sta.tē.i.idola tua vel dicūt hic statue nobiles imagines notabiliū psonax: q̄ antiqt⁹i ciuitatib⁹ erigebā tur ad honorē ipārū. g Et pul.tuū tē. qz vētus eleuās pulueres de ruinis ꝓiciebat eos i mare. ibi etiā fuit ꝓiecta magna ps lapidum t lig norū q̄ fuerūt i edificijs.

h Et q̄.fa.mul.cā. tuo.qz nō habebis materiā cātādi: ꝙ magⁱ lugēdi:cetera patent ex ꝓdictis vsq ibi: i Nec edi.vl.i.vsq ad magnū tps post qđ tū fuit reedificata.et iterū destructa p Alexādrū magnū:t item reedificata. et postea a christianis capta an no dñi.Mcxxv. vt bñ i chro/nica belinandi. k Hec di. Hic ꝑr describit stupor ad/miratiōis tāte ciuitatⁱ. cū ꝺr: l Nūquid nō a sonitu ru ine tue tē.i. auditis rumoribus ruine tue.

m Cōmouebūt insule.i.hitatores insulax q̄ solebant fre/quētare portū tuū.q.d sic: ꝑ admiratione t stupore.

n Et de.de se.su.i signū tri sticie t humiliatiōis.

o Oēs ꝑn. ma.i. nautgiox q̄ frequētabāt portū tuū.

p Dicēt ti. cōpatiēdo.

q Quō pe.q̄si dicerēt.nōvi debaᵗ possibile fieri virtute būana:t sine dubio ira fuit. qz victoria illa facta est prin/cipaliē ꝛtute diuina: vt dictū est. r Nūc stupe.na.i. por/tātes mercimonia i nauib⁹. s Eo q nul.egre.ex te. qui eos recipiat t merces comm emat. t Et adduxero sup te abyssum.oīmodā destructio nē. v Et de.te cū il. q̄ de. i la.i.i mortē vel i infernū.

x Ad populū sempiternū: qz a morte t inferno nō est re gressus ad pfectā vite statū.

y Porro cū dedero gloriā electis in iudicio dicēdo:Ec nite benedicti tē.

z In nihilum redigam te. quia cessabit status mortā/lis vite.

Et facti

Moraliter. b Et factū est i vndeci/mo anno tē. Hic ecechiel icipit .phe tare cōtra ciuitatē tyri:t hoc ex causa tripliciquarū prima po nit in hoc capitulo. alie vero due in duob⁹ sequētib⁹ ca. Pri/ma vero causa fm sensum ystalē fuit exultatio tyri de destru/ctione hierlm et hoc ex maligna cupiditate. hierlm enī erat ma gna ciuitas t potēs t iō multa mercimonia p portū ioppe q̄ .p pinqⁿ⁹ē ei deferebant:.ꝓter qđ ipa destructa cogitauerūt ty rij q illa mercimonia q̄ ad portū ioppe deciiabāt ad tyri por/tū: applicarēt:t sic eox lucra multipliciter augerent .ꝓter qđ de destructione hierlm letabant.t ꝺ est qđ ꝺr: ci Pro eo q dixit tyrus ꝺ hierlm euge cōfracte sūt porte tē, ꝙ moraliter ex ponēdo p tyros ḡtū ad ꝺ significant generaliter illi q̄ morte vel casu alioꝝ desiderāt:t de ipis qñ accidūt letant qđ ē val de malū. Pro. xvij. Qui in ruina letaᵗ alteriꝰ:nō recedet malū de domo el⁹. Tales aūt vt cōiter sūt clerici q̄b⁹ .pulsus est de ꝓbēdis t ecclesijs vel dignitatib⁹ vacaturis.t sūt illi q̄ hereditatē expectāt p tenētū mortē. Et sūt illi q̄bus .pmissa sūt officia i magnatoꝝ curijs vacatura. Et ꝙ mala tpalia q̄ cō mittāt hic tyrius inferēda cū ꝺr: † Et ascendere faciā ad te gētes multas sicut ascēdit mare fluctuās:t dissipabunt mu/ros tyri tē.significant mala ppetua desiderantib⁹ mortē alio rū .ꝓter cōmodū tpale inferenda. Et sufficiat pro moralia / te capituli ꝑsentis.

¶ tuendā in integrū. Ca.XXVII

a Assume super tyrum lamentum. Qui plangit cure est plāgēti: vñ et samuel plāgebat saul,t aplus eos q̄ nō egerūt penitentiam. t hieremias euersionē hierlm quadruplici plāxit

Allego. alphabeto. Allego. Quicqđ de tyro ꝺr:ad angustias seculi refert: qđ in maligno positū est:t varijs flu ctib⁹.i. ꝑturbationib⁹ coartat atq; cōcutit. vñ: Qui descendūt mare in nauib⁹.l.o.i.a.m.i. v.o.d.t. m.tē.

Pſ.106. b Negociationi populoꝝ. Usq ho die enī oim fere gētiū ibi exercent cō mertia. c Perfecti deco. Hiero.p/fecta pulchritudo nō est nisi in corpe xpi qđ ē ecclia. vnde: Tota pulchri/tudo amica mea tē. d Et i corde. me

Pſ. 45. dio.fm illud: Et trāsferent mōtes in cor maris. Dūs quoq; in corde terre dicit fuisse:t ad inferos descēdisse. e Finitimi t.q.t. Anteq̄ veniat ad eos q̄ lōge habitāt finitimox deseri/bit au rilia. f Abitib⁹ de. Tropo. ce. quasi ad nauē loquēs vrbis pul/chritudinē t abūdātiā signat: vt q̄si naufragiū:postea ipsius euersionem

Allego. pnūciet. Hiero. Allego. Abieti/b⁹ siue cedris de sanyr tabulata ce/dunt q̄b⁹ nauis texit:t ꝺ cedro siue cypariſſo ꝺ libano mal⁹ erigit. Abie tib⁹ .ꝓpter lenitatē iūcturaꝝ tabu/larū mollis inuicē tenentiū sese atq; mordētiū:sine cedris imputribilib⁹. Sanyr via lucerne:vel veri⁹ de⁹ vi/gilarū qz oīs nauis .ꝑsperitas t illu minatio venit ex lumine vero.

Pſ. 67. g Quercus de. Ūñ: Dixit dūs ex basan.c.c.i. p. ma. Basan ignomi/nia interꝑtat. Eos ḡ q̄ fuerūt in .pfū do maris t ignominia peccatoꝝ con uertit dūs i remos vt cū aplis nau/gātes ad litⁿ pfie pueniāt. h De insulis italie. Lxx.ꝺ insulis cetbim. qđ nos i italiā vertim⁹ ex ea regiōe q̄ grecie .ꝓpinquior est: oēs occiden talū ptes insularum intelligentes. Lxx.cetbim que interꝑtat pcussa.vt plagis diaboli nō tā interfecti q̄ .p/bata sit. i Byssus varia. Quasi:

1.Cor.4.b Quid habes qđ nō accepis? Quid ḡ gloriaris q̄si nō accepis? Byſ/sus. Describit qđ vnaquęq; .pulcia dederit. k Hyacinthus. ad aerē cui⁹ colorē habet refert. purpura ad mare:de quo est sicut byssus ad terrā de q̄ oriē. q̄ b⁹ additō cocco bis tincto:pōrificis vestimēta texit: q̄ tuoꝝ elemēta significāt:terrā,aerē,ignē t aquā:ex qb⁹ sūt oīa q̄ sibi assumit tyr⁹ creatori ingrata.dicens:pfecti deco.ego sū.

l Habitatores si. Hiero. Sidonij venatores: aradij depo/nētes:dicim⁹ tyrū supbissimā ciuitatē.q̄ veto siāte postea cō

Pſ.123. passer.e.e.d.l.v. Ubi nos legim⁹ venātiū i hebreo hr sidoni eas ad naufragia. m Senes bi. Hiero. In typū synagoge

¶ Senes

a ¶ Et factū est verbū dñi ad me dicēs: Tu ḡ fili hois assume su/ a p tyrū lamētū:t dices tyro q̄ ha/ b

a ¶ insula eni fuit: vel qz portus est turissim⁹: t de alio venientes excipit naues.

bitat in introitu maris negocia/ b tioni pplox ad insulas multas: a ¶ bonū qđ habes tibi attribuēs t decorē qui tibi venit de diuersis regionib⁹.

Hec dicit dns de⁹: O tyre tu dixisti: c †

Perfecti decoris ego sū: t in cor/ c d

a ¶ sed hec largitate dei tibi collata fuit. b ¶ qua si tuū putas qđ alienū est.

de maris sita. Finitimi tui qui te g

edificauerūt:impleuerunt decorē b

a ¶ qui er hermon que mōtē alij vocāt samor.

tuū:abietib⁹ de sanyr extruxerūt i

te cuz oibus tabulatis maris ce/ k

a ¶ liban⁹ cādor vel dealbatio qđ ꝓmer ad gra/tiā aliunde venientem.

drū de libano tulerūt vt facerēt ti l

a ¶ nimia nauis pulchritudo. b ¶ arrifices dñi.

bi malū:quercus de basan dola/ m

a ¶ mortificātes corpora:vel vsum dentiū ad lau/de dei cōmurantes.

uerūt i remos tuos:t trāstra tua n

a ¶ alij cellaria.

fecerūt tibi ex eboze indico:t ptō o p

¶ que de terra.

riola ꝺ insul⁹ italie: Byssus varia q

a ¶ in qua maxima nascit. b i

de egypto texta ē tibi in velū: vt r

a ¶ que sez afferunt.

ponerēt i malo:hyacith⁹ t purpu s

a ¶ tonū maris insulas sic vocat. b ¶ vmbraculū

ra ꝺ insulis elisa facta sūt opimēn t

nautis in calore. a ¶ que est vicina insula.

tū tuum. Habitatores sidonis et u

a ¶ ꝺ qb⁹:filij hui⁹ seculi sapientiores sūt filijs lucis

aradij fuerūt remiges tui:sapiēn/ x y

a ¶ ad sapiam ei prinēr gubernacula.

tes tui tyre facti sunt gubernato/ 5

a ¶ inuecterari diērū malorum.

res tui senes biblij t prudētes ei⁹ a

a ¶ T factū ē ꝺbū Ca.XXVII dñi. Hic ponit scda cā dicte destructiōis tyri q̄ fuit nimia opulentia.vñ tyrij fuerūt deo ingrati t in supbiā eleuati. Et diuidit i duas ptes.qz primo describit hec opulētia scdo opposita miseria ibi: In aquis multis.vt opposita iuxta se posita magis elucescant. Primo in tres: fm q̄ hec opulentia i trib⁹ ostendit.primo in apparatu nautico.scdo in exercitu bellico.tertio in excessu mercatico.se cūda ibi. Persex lydij.tertia ibi: Car thaginēses. Circa primū dicit:

b Assume sup tyrū lamētū.i. descri/be miseriā lamētabilē sibi supuentu/rā:eo q abusa est opulētia bonox.

c Et dices tyro q̄ habitat i introitu maris.qz sicut dictum est erat vndiq; clausa mari:sed una ps erat .ꝓpinqua litori. d Negociationi ꝑpoz. q̄ ex diuersis ptib⁹ veniebāt ad portū.

e O tyre tu dixisti.te iactado.

f Perfecti decoris ego sum. in diui/tijs bellatorib⁹ t edificijs. g Finitimi tui.i.fidonij i duob⁹ ruis habitā tes. h Qui te edificauerūt:appor tātes ad edificationē tui ligna t lapi des. i Abietib⁹ de sanyr. nomē est montis i quo crescūt abietes magne t pulchre. k Cū oibus tabulatis maris.qz de illis abietib⁹ nō solū fie/bāt edificia:sz etiā tabule ,p nauiū cō structiōe. l Cedrū de li.tu. Liban⁹ mōs ē i q̄ crescunt cedri alte:t p ꝑis malis nauiū apte. m Quercus ꝺ ba.tē.ibi enī crescūt querc⁹ fortes et leues:t sic apte ,p remis faciēdis.

n Trāstra tua.i.sedes remigū q̄ po nūt ex trāsuerso nauis ex vtraq; pte.

o Fecerūt ti.ex ebo. indico.i. de in/dia apportato. p Et ptoriola.i. do/mūculas paruas q̄ fiūt in nauib⁹ ad reponēdū necessaria. q De ysu. ita. .i. de lignis ide apportatis: t dicūt ꝺ ysule italie q̄ sūt i mari mediterraneo ꝓpinq̄ litori italie. vt corsica sicilia et hmōi. r Byssus va.tē.ē ät byssus gen⁹ lini candidissimi. de quo fiebāt tele ad faciēdū vela nauiū. s Hya/cinthus t pur.de insu .eli.als elises: id ē maris ionij.de purpura ei t hya/cintho crescēte i illis ysulis fiebāt pā

B cintho crescēte i illis ysulis fiebāt pā

Universidad de Navarra Biblioteca

Gen.10.a Senes reprobant: et cain ismahel. Typū ecclie abel iuniores eligit: isaac heredit̄ accipit. Filios ḡz isaac iacob iuniores domi simpliciter habitat. Esau senior venator et vagabūd. vñ. Jacob dilexit. a.o.b. ibi i vtero nihil boni vel mali fecerāt: ḡre alter eligere et reprobare: sed i typo synagoge et ecclie repellit senior et assumit iuniores. a Gēs naues. Hiero. Gēs naues maris et remiges eax facti sūt i occidentē occidētis. Sicut ōr: cāticū cāticox: opus operū: seculū seculox. mal⁹. s.t. pliri⁹ alijs scientis: sic in hoc loco magnitudinē occidētaliū p̄tū signat. Huiusmodi ei naues et remiges nō pgūt ad oriētē: nec ad ortū luminis vbi sol iusticie nascit: sed ad occidētē occidentis vbi lumē occūbit: vbi tenebrarū exordiū. b Perse fortissimi. quozū rex Cyrus esaie vaticinio p̄dicat⁹: q̄ sinuerso Astyage rege medox babylonē cepit: lydij q̄z ecte fortissimi: quox rex Creſus ab eodē Cyro capt⁹. Libyes vero cū trogiditis et ethiopib⁹ ortra hierlin venisse i palypomenon legim⁹. Hiero. Perse tentātes vel tētati: lydij generati. Libyes q̄ hebraice fut: os iter p̄tant: bi frustra tyrū nitūt defendere cum tentatione superēt: et generatōi ac libidini serutāt: cassaq verba multiplicēt nō habentes galeā salutis neq scutū fidei: sz gloriaz tm̄ strepitūq sermonū p̄tēdāt ad ornatum ipi⁹. c Filij a. Aradim insula q̄ tota ciuitas et Jse habet oppidū antaradū vicina tyro. Hiero. Aradij deponētes: q̄ p̄tēdunt falsi nois sciētia: et habent in pharetra pectoris sui ignita diaboli iacula q̄b⁹ decepto-rū corda vulnerēt et accēdāt. Vi nitunt deponere eos q̄ ad alta nitūt ascendere: et cōplēt pulchritudinē tyri de qua in p̄uerbijs. Nō decipiat te pulchritudinis desiderij. d Carthaginēses. Lxx. tharsis qō ē exploratio gaudij. nō i bonā pt̄ sicut explorato-res q̄s misit moyses ad explorādā terrā. p. missionis: sz q̄ subintrāt explorare libertatē nostrā. e Stanno silitudine eloquij. Stānū enī argentū mētit. f Grecia. Hiero. Grecia. i. tanā: qō iterp̄tat ē: et nō: et signat sapiētiā seculi: q̄ si recte aliq̄d reppererit: est dict⁹: si in ꝓtrariū nō est. Multi ei bono nature disserūt de officijs: ō cōtinentia: de opibus cōtemnēdis: qō ꝓprie sibi stoici vendicāt: et vident alias hoim quas deceperunt lucrifacere. habētq vasa enea q̄bus mentiunt auri similitudinē: q̄ ingerūt pplis tyri vt eos supplātēt false doctrine opinione. g Tubal. biberi. s. vel orientales vel de occidētis partib⁹ hispani: ab hibero flumine dicti. h Mosoch. i. cappadoces: quox metropolis q̄ ab augusto cesare post cesarea dicta est: vsq hodie lingua ipsoū maçacha dicitur. Peregrinus aduena et iterp̄tat. Exo.12.g q̄ sz nō comedit carnes agni. de q̄bus: Aduena et mercēnarius nō comedēt ex eo.

Pſa.52. i Equos et equi: De quib⁹: Fallax equus
Pſa.75. ad salutē. et alibi: Dormitauerūt q̄ ascēderūt
Pſa.31. equos. Et: Nolite fieri sicut equ⁹ et mulus
1.Re.22.d q̄bus nō est intellectus. Unde deoch accusator et interfector sacerdotū p̄fectus mulorum fuit. k Dedan. ꝓprie nomē loci. q̄s interp̄tatur cognatio vt similitudinē duinozū dogmatū in hereticis cognoscamus. Est autē dedan indie regio vel idumeox.

l Eburneos. ex india. candorem: sz eloquentie ꝓmittentes: sed hebenini et nigri coloris sunt. Fm illud:
Hiere.13.d Si murabit ethiops pellem suam.

m Syrus aram. sz quod interp̄tat excelsus quiz umet supbia promittens sibi scientiā falsi nominis. n Sericum et coccum. Hiero. p quo in hebreo ramoth: quod interp̄retat visio mortis. Omnia enī opera terrena ad interitum ꝓperant.

o Juda et ter. is. Hiero. ecclesia. s. que et confitet et cernit deum
Deu.8.a nō deber frumētū primū. i. dei verbum de quo: Nō in solo pane viuit hō: sed i oi ver. q. p. de o. dñi: deferre tyro.

Balsamū a ad naufragiū trahentes.

habuerūt nautas ad 'ministeriuz a
a varię supellectilis tuę. Omēs na b
ues maris et nautę eax fuerūt in
p'o negociatiōis tuę. Perse et ly c
a aliaa suo. b q̄ filio fortissimi famosissimi
dij et libyes erāt i exercitu tuō: ui
ri bellatores tui: clypeū et galeaz d
a ad deterrēdos hostes.
e suspēderūt i te p ornatu tuo. Fi f
lij aradij cum exercitu suo super
muros tuos in circuitu: sed et py g
a ad bella ꝓmptissimi. b Aporoy pigmeo q̄ in certamen vertit. c qui sagittarij.
gmēi q̄ erāt i turrib⁹ tuis pharę
tras suas suspēderūt in mūris tu
is p gyrū. Ipsi cōpleuerunt pul h
a que est colonia tyriozū.
chritudinē tuā. Carthaginenses i
negociatores tui. A multitudine
a venustate eloquij. b armis ad pugnādū.
cūctarū diuitiarū argento ferro
a impletate grauissima. q̄ i zacharia: Sup talē
ciuitatē plūbi sedet. b ab occidēs partibus.
e stanno plūboq: repleuerūt nūdi
a tonas qui hebraice ianan.
nas tuas. Grecia et tubal et mo k l m n o
a qui ꝓciosū fecere mercatū ruū.
b soch: ipi institores tui. Mancipia p q
a de corintho.
et vasa ęrea adduxerūt pp'o tuo
a phrygia que quōdā his maxime abūdauit.
i de domo thogorma: equos et eq̄ r
tes et mulos adduxerūt ad forū
tuū. Filij dedā negociatores tui.
s que amaris fluctibus rundunt.
Insulę m'tę negociatio man⁹ tuę
a ligna nigri coloris ꝓciosa.
l Dentes eburneos et hebeninos s t
a alijs mercib⁹. b cui ingenitus negociatio nis ardor.
m cōmutauerūt in p̄cio tuo. Syrus v
negociator tu⁹: ꝓpter m'titu x
a optimi odoris. b regie dignitatis.
dinē operū tuox gutta et purpu y z
a arte dialectica. b terre operib⁹ deditos.
n rā: et scutulata et byssum et serieū et a
a aut hebrei: oēs ꝓciosos mercēs hoc nōie significari vel speciē mercū quā nr̄ sermo nō exprimit
chodchod ꝓposuerūt in mercato
a que nūc dicit palestina.
o tuo. Juda et terra israel ipsi insti

a ſ quibus terra iuda q̄ nūc palestina dicit abundat.
Pſ.132. a Balsamū. Qō nascit i vineis engaddi: sine vnguēto. ō quo ōr: Sicut vnguēto in capite quod descendit in
Pro.25.b bar. b.a. b Et mel. De q̄: Mel sue nisti. comede quātū satis est.
Osee.12.a c Oleū. De quo: Lucerna i taberna culo dñi accēdit. ne nobis dicaf: Oleum i egypto venūdabas de q̄: Oleū peccatoris nō impingunt caput meū.
Pſ.40. d Resinam ꝓposuerunt in nū. et. le/ sis apta corporib⁹: p medicina accipi
Hiere.8.g f tur. vñ in hieremia: Nūq̄d resina nō est in galaad: aut medicus nō ē tibi.
g Et manifesti⁹ sciam⁹ q̄d sit hec oia
Dar.7.a ferre ad mercatū tyri audiam⁹: Roli
Ibidē.c te sancti⁹ dare canib⁹ et. Et illud: Nō est bonū sumere panem filioz t. m. c. Mulier tū chananea q̄z eries de finib⁹ tyri et sidonis appropinquabat terre hirlim: q̄b rogauit cōsecuta est.
h Damasce⁹ sanguine bibēs: q̄z fm hebreos ibi cāpus ē vbi Abel a Cain interfect⁹ est: de talib⁹ tyri nūdine cōgregant. i Dan: ex noie patriarche dan et trib⁹ et locus in quo habitauit nomen accepit vbi hodie pancas que quondā celarea philippi vocabat. vn de iordanis. i. fluui⁹ dan q̄ fluit de libano. g Ferrū fa. Hiero. Grecia iactat se oia iudicio et rōne. p. ferre. vo calēs. senū qui significat in calamo et stacten odoris optimi. k Arabia et vni. Hiero. Arabia vespera cedar tenebre: q̄ deferūt tyro arietes et agnos et hedos q̄s ymolant altarib⁹: q̄ ō inquo et rebelli cor de simularūt.
i Aran. Lxx. charā. i. foramina: q̄ carneos. s. sensus significant: p quos rota seculi hoim ꝓparatio est: q̄ solas delitias putāt si augeāt tyri ꝓmertia.
k Chelmach. q̄ō vineas sonat sodomoꝝ. s. q̄ veniūt ad mercatuz tyri vt ꝓana dirigāt: imo vt arguāt penis et
Pſ.5. corrigant deprauata. Usi vt destruas inimicū et. v. et. l Cedros quoq. Nihil. s. tibi defuit q̄ ptineret ad diuitias insularū: sed hec glorificatio ē tibi aggrauatio: q̄z nō potes moderate ferre diuitias: pauptas q̄s tētatio ē.
Pro.30.b vnde salomon: Diuitias et pauperates ne dederis mi. In altero enī supbia. In altero impatientia et mendacium surripit. m Remiges tui. Hierony. Qui supra sidonij et aradijsid est venatores et deponentes. venant enī in huius seculi fluctib⁹ animas ad mortem quas in ꝓfunda deponūt.
n Ventus auster cō. et. Hiero. hoc vento iacob exustus erat: non tamen
Gen.31.f contritus qui ait: Fui per diem exu/
Dan.10.a stus estu et gelu noct⁹. Filii quoq; qui ab hora prima conducti sunt: totius diei calorem et estus ptulerunt et tamen denarium accipiunt: quita exusti
Cañ.1.b nō contriti. vnde: Nigra sum sed formosa quia decoloravit me sol.
o Jn corde maris diuitie tue. i. fluctibus seculi vbi nihil stabile nihil ꝑpetuum. Unde: Stulte hac nocte au/
Luc.12.c feref anima tua a te. Et illud apostoli: Qui volunt diuites fieri incidunt
1.Tio.6.b in tentationē et. Hierony. Manifesta ē historia: ideo singulis peneverit seculis breues sentētiolas coaptam⁹.
Hiero. Mixta ꝓphetia est inter vtrum et nanem: vt ex altero alterum intelligas: et vtrūq; ad consummationē seculi pertinet atq; naufragiū.

Et su.

a In frumēto primo. i. optimo q̄ crescit in iudea. Cetera patēt vsq ibi: b In vino pingui i lanis colorib⁹ optimi. In hebreo br̄: In vino albo et lana alba. Vinū ei albū assimilat pinguedini i color: color alb⁹ etiā tenet supmū gdū i coloreb⁹. c Dan et gre. et mo. noia sūt regionū orientaliū vt dicūt aliqui.
d Proposituerūt fer. et. i. formatū i diuersa istrumēta.
e Stacten. i. gutta myrrhe.
f Et calam⁹. Spēs aromatica q̄ crescit in rta libanū. cetera patēt vsq ibi: g Cū vni. pan. aro. i. pcipuis. h Arā et chēne. et. noia sūt regionū vñ veniebant mercatores ad tyrū. i In volucris. i. fardellis. k Hyacinthi et po. q̄z in eis ꝓciosi pāni hyacinthini coloris et pāni multi coloris q̄ dicūt h polymiti a polys q̄d ē pluralitas et mitos gutta. l Cedros q̄z et. q̄z ad nūdinas tyri nō tm̄ apportabant p mare pānī. et cetera supra dicta: sz etiā ligna cedrina. m Et repleta es. multis diuitijs. n Et gloriosi. et. i. eleuata i supbiā ꝓpter situm difficilē et ꝑ̄ i expugnabilē.
o In aq̄s mul. Hic ꝑ̄ ponit ipius tyri sequēs miseria. Et dividit i duas ptes: q̄z primo ponit ipi⁹ tyri destructio. secōo aliorum compassio ibi: A sonitu. Circa primum describitur destructio tyri sub metaphora nauis i medio mari existētis: et tēpestate surgēte cōterit et diuitie ibi existentes p dūct⁹ hoies submergūt. et h ē q̄d ōr: In aq̄s multis. i. i tribulatiōib⁹ magnis:
p Adduxerūt te re. tui. i. rectores tui p ingratitudinē eox et supbiā vt dictū fuit i principio ca. q Ceti⁹ au. i. exercit⁹ chaldeox q̄ cōpat̄ austro eo q̄ vet⁹ ē tēpestuosus.
r Contriuit te. i. conteret te loquēdo de futuro p modum ꝑteriti ꝓpter ꝓphetie certitudinez. s Jn corde ma. et. quia chaldei quicquid p̄ciosum erat ibi absorbuerūt rapientes sibi. t Nautē tui et gubernatores. populi.
v Qui tenebāt suppellectilē. i. ciuitatis regimē.
x Viri quoq; bellato. et. ad tui defensionem.
y Cadēt in corde maris. absorpti a chaldeis. z A sonitu clamo. Hic cōsequēter describit alioz cōpassio: multi ei ipsi audientes destructionē tyri dolebāt: tū q̄z lucrabāt ibi p mercationes vt dictū fuit ē: tū q̄z timebāt sibi vel maiora pati a chaldeis. iō ōr: A sonitu clamoris gubernatoz tuo rū. i. a rumoribus audit⁹ ō decretiōe maioz tuoz. a Cōturbabunt. clas. t. alie ciuitates.

Et supiacĕt pul. p terre/nis oplĩ agẽtes penitẽtiã. vt cinere vitule cõspergũt fm le/gẽ vt purgẽt: vel substernẽt si
Num.6.g bi cinerẽ. vũ: Cinerẽ subster/ne tibi ⁊ fac plãctũ. Et illud:
Luc.10.c Vt in tyro ⁊ sydone. f.f. Vtu. olim penitẽtiã egissent i sacco
Ps.101. ⁊ cinere. Et: Cinerẽ tanq̃ pa/nẽ m.ꝛc. b Vadent. s.t. c. Q̃ si luctu solet fieri. cum ex
clusa fuerit oĩs leticia. Aplo/rũ capilli numerati sũt: qz cri/nẽ suũ sicut nũc arei dño cõse/
Judi.16.e crarũt. Sãson dũ crines ha/buit: habuit ⁊ fortitudinẽ. ab
E lata cesarie capt̃ est ab allo/philis. c Et accingẽt Hie/ro. Acc̃ libido dãnat: vt q̃
vixerãt in delitijs penitentes viuãt i austeritate ⁊ duricia.
Jone.3.b Miniuite in saccis penitẽt. Et
Joheł.1.b ad hierlm dr: Plãge ad me q̃ sl virgo accincta cilicio.
Hiero. Hã hec ad hereti/cos referim̃ q̃ i cõtritione ty/ri atq; naufragio sentiẽt erro/rẽ suũ: ⁊ i medio maris positi liberare alias suas cõcupiscẽt:
plãgẽtes male cõgregatas di uitias: q̃b̃ multos ditauerũt reges. i. herchiarchas suos et
vulg̃ ignobile: quorũ opes i medio cozruẽt mari.
Deut.4.g d Nõ eris. Hiero. Aũ: Ne tradas sceptrũ tuũ bis q̃ non
Ps.33. sũt. Et alibi: Priusq̃ abeã et ãpli/nõ ero. e In ꝓpetuũ: id est i eternũ. hebꝛeũ i b loco
vtrũq; significare põt: ⁊ vnuz seculũ. s. ⁊ eternitatẽ.

E T fa/ Ca. XXVIII
ct̃ est. Fili hois. Sic supra tyri sub figura
nauis: primũ diuitie ⁊ deinde ruina ⁊ luct̃ describit: sic p̃n/
cipis tyri ⁊ suphia ⁊ ruina or/dinat. g Hec dicit. Hiero. Nabuchodonosor i ysaia in/
Esa.14.c tm̃ elat̃ ẽ vt dicere auderet.
Sup sidera celi ascẽdã ⁊ ero
Jbidem. sillis altissimo. ⁊ ꝓcipitat̃ ꝺ so/lio meruit audire. Quõ ceci/
Ezec.19.a disti lucifer. q. m. o. Et i ꝑpha
b pharao dicit: Mea sũt flu/mina ⁊ ego feci ea. Et p̃nceps tyri. Deꝰ ego sũ ⁊c. Que oĩa
q̃uis nõ hoĩm sint: ꝑ insaniẽ tiũ demonũ: hypbolice tñ de/bem̃ accipe: q̃ i tñ ꝺ folicita/
te tumuerũt vt se hoies cẽ ne/scirẽt: ⁊ eternũ imperiũ sibi p̃/
sumerent: lz sub typo regũ et p̃ncipũ ⁊ singulaꝝ vrbiũ ⁊ p̃/
uinciarũ ꝛtrarie ptãtes demo/
Eph.6.b strẽt. de q̃b̃: Nõ ẽ nobis col/luctatio aduersus carnẽ ⁊ sã/
1.Co.2.b guinẽ ⁊c. ⁊ alibi: Nõ sapiam
Jbidem. p̃ncipũ mũdi hui⁹. Et iteruz. Quã null̃ p̃ncipũ hui⁹ mũdi
Dani.10.c cognouit. In Daniele q̃z legit: Michael princeps iudeoꝝ et
Deut. p̃nceps grecie: p̃nceps psarũ. Et i deuteronomio: Q̃ ñ diuꝺ
debat altissim̃ gẽtes ⁊c. Rec/mix i figura demonum pessi/mos p̃ncipes p̃esse: sic ł figu/
ra xp̃i optimi p̃ecserunt.
Sapiẽtior

a ł deceptorum. b ł in q̃b̃ gloriabant.

classes: ⁊ descẽdent de nauib̃ a
a ł putatiue.
suis oĩ q̃ tenebãt remũ. Rau b
a ł iactati fluctibus.
tę ⁊ vniũsi gubernatores ma
a ł in stabili loco.
ris i terrã stabũt: ⁊ heiulabũt c
a ł quã locupleraurũt mercib̃. b ł mente amaritudinẽ clamore signãtes.
sup tẽ voce magna: ⁊ clamã/
bũt amare. Et supiacĕt pulue d
rẽ capitib̃ suis: ⁊ cinere cõsper
genẽt: ⁊ radẽt sup te caluiciũ: ⁊ e f
a ł Deus ẽ ire ad domũ luct⁹ q̃n a. d. con.
accingẽt cilicijs. Et plorãbũt
a ł vt plãgant tyrũ et carmẽ lugubre cõge/minem.
te in amaritudine aĩę plorãtu
amarissimo: ⁊ assument sup te
a ł dicentes.
carnem lugubrẽ ⁊ plãgẽnt te.
a ł fm illũ: Obmutesce ⁊ tace: ⁊ pctõi dixit deus: Quare tu enarras iusticias meas.
Que ẽ vt tyrus q̃ obmũtuit i g
a ł quasi: quid tanto labore ꝓfecisti.
medio maris? Q̃ę i exitu ne i
gociationũ tuarũ de mari im l
plesti pp̃los multos: in multi
tudine diuitiarũ tuarũ ⁊ pp̃lo
a ł de quib̃ Asserũt reges terre ⁊ p.c.i.v. aduersus. d. ⁊c.
rũ tuoruz ditasti rẽges terre.
a ł aũr. b ł fm illud: Currus pharaonis et exercitꝰ eius ꝓiecit i mare: ⁊ alibi: Submersi
sunt quasi plũbũ in aquis v. c ł vt dicas. s. veni in altitudinẽ maris ⁊. t. d. m.
Nũc cõtrita es a mari i p̃fũ i
dis aquaꝝ opes tuę: ⁊ omnis
multitudo tua quę erat in me
dio tui ceciderũt. Vniuersi ha m
a ł que hui⁹ seculi fluctibus verberant.
bitatores insulaꝝ obstupue/
a ł alias remiges.
runt sup te: ⁊ rẽges earuz om/n
a ł scientes interitũ suum cordis merorẽ fle/tu et lach: ymis indicantes.
nes tempestate pcussi mutãue
rũt vultus. Negociatores po o p
a ł imitantes vocẽ columbi: vel stuporis ma/gnitudinẽ admiratione ⁊ sibilo restantes.
pulozũ sibilãuerũt sup te. Ad
a ł deo qui vocat ea que nõ sunt tanq̃ ea q̃ sunt. vñ: Esaias: Erunt oĩes aduersarij eius tanq̃ nõ sint
nihilũ deducta es ẽt non eris d
a ł alij seculum. vnius. s. hominis eratem lxx. s. annos.
vsq; in ꝑpetuum. e

Capi. XXVIII

E T fact̃ est sermo dñi f q
ad me dicẽs: Fili ho/minis dic ꝓcipi tyri
a ł in celum.
Hec dicit dñs deꝰ: Eo q̃ elẽ/ g r
tũ est coꝛ tuum: ⁊ dixisti: de/us ego sum: ⁊ in cathedra dei s

a Et desecẽ. de tia. su. i. humiliabunt ⁊ timebunt oĩs q̃ tenebãt remũ. i. ciuitatũ gubernaculũ.
b Raute ⁊ vni. ⁊c. i. alij minores p̃sidẽtes sub malo: ibꝰ. c Et ebiit. su. te. i. ꝓ tua destructione rõnib̃ ꝓdict̃. d Et supiacĕt pul. capiti. suis. in signũ tristicie ⁊ humiliationis. e Et radent sup te. i. ꝑt te. f Caluitiũ. capillos ꝑptos tõdendo. sicut dr de Job i amaritudine posito: Et tõso capite cozruit i terrã. cetera patẽt vsq; ibi:
g Que ẽ vt tyrus. i. sñs ei in diuitijs ⁊ fortitudine. h Et obmutuit i medio ma. nõ potẽs re/sistere chaldeis. i Que i exitu nego. ⁊c. l. ꝺ bonis apportatis i te ꝓ mare ⁊ ibi vẽditis diuersis gentib̃ ⁊ sic de te exeũtib̃. k Implesti po. mul. eoꝝ indigẽtias supplẽdo. l Nũc cõ. es a ma. i. a nabuchodonosoꝛ q̃ cõpak mari ꝓpter ei⁹ tẽpestu/ositatẽ. vel ꝺ dr qz p nauigiũ cepit ciuitatẽ.
m Uniuersi ⁊c. i. ꝓ tua destructiõe. n Et re. ea. oĩs tẽ. pcu. tumẽtes ne silr sibi cõtingeret.
o Mutauerũt vul. p̃ tristicia ⁊ timoꝛe. p Negociatores p. sibila. s. te. sicut supra rem q̃dita solẽt boies sibilare i signũ totalis destructionis.

Moraliter.

a T fa/ Ca. XXVII
ctũ est verbũ dñi ad me ⁊c. Hic ad lram ponit scẽa cã destructiõis tyri q̃
fuit supbia ex opulẽtia nimia. de qua nõ egit gratias deo ꝑ magis ꝓpꝛa eũ supbiuit. vñ subdit:
Que ẽ vt tyrus q̃ obmũtuit i
a ł quasi: quid tanto labore ꝓfecisti.
medio maris: Q̃ę i exitu ne
gociationũ tuarũ de mari im
plesti pp̃los multos: in multi
tudine diuitiarũ tuarũ ⁊ pp̃lo
a ł de quib̃ Asserũt reges terre ⁊ p.c.i.v. aduersus. d. ⁊c.
rũ tuoruz ditasti rẽges terre.
a ł aũr. b ł fm illud: Currus pharaonis et exercitꝰ eius ꝓiecit i mare: ⁊ alibi: Submersi
sunt quasi plũbũ in aquis v. c ł vt dicas. s. veni in altitudinẽ maris ⁊. t. d. m.
Nũc cõtrita es a mari i p̃fũ i
dis aquaꝝ opes tuę: ⁊ omnis
multitudo tua quę erat in me
dio tui ceciderũt. Vniuersi ha
a ł que hui⁹ seculi fluctibus verberant.
bitatores insulaꝝ obstupue/
a ł alias remiges.
runt sup te: ⁊ rẽges earuz om/
a ł scientes interitũ suum cordis merorẽ fle/tu et lach: ymis indicantes.
nes tempestate pcussi mutãue
rũt vultus. Negociatores po
a ł imitantes vocẽ columbi: vel stuporis ma/gnitudinẽ admiratione ⁊ sibilo restantes.
pulozũ sibilãuerũt sup te. Ad
a ł deo qui vocat ea que nõ sunt tanq̃ ea q̃ sunt. vñ: Esaias: Erunt oĩes aduersarij eius tanq̃ nõ sint
nihilũ deducta es ẽt non eris
a ł alij seculum. vnius. s. hominis eratem lxx. s. annos.
vsq; in ꝑpetuum.

Lapi. XXVIII

E T fact̃ est sermo dñi
ad me dicẽs: Fili ho/minis dic ꝓcipi tyri
a ł in celum.
Hec dicit dñs deꝰ: Eo q̃ elẽ/
tũ est coꝛ tuum: ⁊ dixisti: de/us ego sum: ⁊ in cathedra dei

a Et desecẽ. de tia. su. i. humiliabunt ⁊ timebunt oĩs q̃ tenebãt remũ. i. ciuitatũ gubernaculũ.
b Raute ⁊ vni. ⁊c. i. alij minores p̃sidẽtes sub malo: ibꝰ. c Et ebiit. su. te. i. ꝓ tua destructione rõnib̃ ꝓdict̃. d Et supiacĕt pul. capiti. suis. in signũ tristicie ⁊ humiliationis. e Et radent sup te. i. ꝑt te. f Caluitiũ. capillos ꝑptos tõdendo. sicut dr de Job i amaritudine posito: Et tõso capite cozruit i terrã. cetera patẽt vsq; ibi:
g Que ẽ vt tyrus. i. sñs ei in diuitijs ⁊ fortitudine. h Et obmutuit i medio ma. nõ potẽs re/sistere chaldeis. i Que i exitu nego. ⁊c. l. ꝺ bonis apportatis i te ꝓ mare ⁊ ibi vẽditis diuersis gentib̃ ⁊ sic de te exeũtib̃. k Implesti po. mul. eoꝝ indigẽtias supplẽdo. l Nũc cõ. es a ma. i. a nabuchodonosoꝛ q̃ cõpak mari ꝓpter ei⁹ tẽpestu/ositatẽ. vel ꝺ dr qz p nauigiũ cepit ciuitatẽ.
m Uniuersi ⁊c. i. ꝓ tua destructiõe. n Et re. ea. oĩs tẽ. pcu. tumẽtes ne silr sibi cõtingeret.
o Mutauerũt vul. p̃ tristicia ⁊ timoꝛe. p Negociatores p. sibila. s. te. sicut supra rem q̃dita solẽt boies sibilare i signũ totalis destructionis.

Moraliter.

a T fa/ Ca. XXVII
ctũ est verbũ dñi ad me ⁊c. Hic ad lram ponit scẽa cã destructiõis tyri q̃
fuit supbia ex opulẽtia nimia. de qua nõ egit gratias deo ꝑ magis ꝓpꝛa eũ supbiuit. vñ subdit:
Que ẽ vt tyrus q̃ obmũtuit i
a ł quasi: quid tanto labore ꝓfecisti.
medio maris: Q̃ę i exitu ne
gociationũ tuarũ de mari im
plesti pp̃los multos: in multi
tudine diuitiarũ tuarũ ⁊ pp̃lo
a ł de quib̃ Asserũt reges terre ⁊ p.c.i.v. aduersus. d. ⁊c.
rũ tuoruz ditasti rẽges terre.
a ł aũr. b ł fm illud: Currus pharaonis et exercitꝰ eius ꝓiecit i mare: ⁊ alibi: Submersi
sunt quasi plũbũ in aquis v. c ł vt dicas. s. veni in altitudinẽ maris ⁊. t. d. m.
Nũc cõtrita es a mari i p̃fũ i
dis aquaꝝ opes tuę: ⁊ omnis
multitudo tua quę erat in me
dio tui ceciderũt. Vniuersi ha
a ł que hui⁹ seculi fluctibus verberant.
bitatores insulaꝝ obstupue/
a ł alias remiges.
runt sup te: ⁊ rẽges earuz om/
a ł scientes interitũ suum cordis merorẽ fle/tu et lach: ymis indicantes.
nes tempestate pcussi mutãue
rũt vultus. Negociatores po
a ł imitantes vocẽ columbi: vel stuporis ma/gnitudinẽ admiratione ⁊ sibilo restantes.
pulozũ sibilãuerũt sup te. Ad
a ł deo qui vocat ea que nõ sunt tanq̃ ea q̃ sunt. vñ: Esaias: Erunt oĩes aduersarij eius tanq̃ nõ sint
nihilũ deducta es ẽt non eris
a ł alij seculum. vnius. s. hominis eratem lxx. s. annos.
vsq; in ꝑpetuum.

Sapiẽtior es daniele. q̃ oẽm egypti
a vincit sapiaz. vel etiã si sis eo sapiẽtior ⁊ magnitudini dei cupias te coẽgere: tñ
capier̃ ab aduersarijs ⁊ vltra ñ dices:
Deꝰ ego sũ doctꝰ iteritu: hoiez te cẽ nõ deũ. b Propterea. Hiero. Ubicũq; iuxta. lxx. icdo ponit dñs: ꝑmũ nomẽ
terrag̃matõ est: qđ ꝓprie ad deũ ꝑtinet et ineffabile dr. scõm: cõe qđ sepe et in
hoĩb̃ iuenit. Hiero. Si volum̃ ꝑncipẽ tyri eandẽ dicere ptãt: cui a deo
credita ẽ ipa ciuitas siue. puincia: ꝺ te/stimoniũ assumam̃: Ego dixi: dij est̃ ⁊
Ps.81. filij excelsi oĩes. Vos ãt sic. h. m. ⁊. l. v. d. p. c. Illis ei tradite sũt ad regẽdũ ꝑ
uincie q̃si iudicib̃ ab ipatore: q̃ obliti
b honoꝛe suũ erigũt ꝓtra dñm suũ vt in toto o: be dispsi sub noĩb̃ idolatrie de/
oꝝ sibi nosa assumerẽt: ⁊ ĩtati supbia i iudiciũ ⁊ laqueũ diaboli inciderẽt. ꝺ
Luc.10.c q̃. Unde satha. q̃si sul. d. c. ca. c Teua plã. Quia didicim̃ q̃s sit p̃nceps tyri.
⁊ quõ p supbiã cozruerit: lamẽtatiõz su p pstinã gñaz cognoscam̃. ꝑmũ cõmo
uet q̃d fuerit: vt doleat se pditisse qđ
habuit. d Tu sl. q̃ ꝺ saluatore dr
Ps.4. hũc signauit deꝰ pat. Et i ps. Signatũ
ẽ sup nos lumen vult̃ tui dñe. ⁊ alibi:
1.Joh.5.a Charissimi scim̃ q̃m cũ appuerit: sisles
Deu.33.b ei erim̃. ⁊ alibi: Quis sitil tibi: Altis ẽ
ei sititudo: aliud cũlitas. vñ sensissima
beresis q̃ i ꝓ tñ ꝑis sititudinẽ ꝓsite
tur: aufert naturam. e Tu sig. Hiero. Alij resignaculũ: eo q̃ rex tyri imagi/
nẽ dei ad quã fact̃ ẽ resignauerit. i. de
struerit. Et notandũ q̃ imago tũc tñ
facta sit sititudo i ꝑfi baptismate com
pleat. f Paradisi dei. est ei nõ dei
apud eos q̃ verit. atẽ mutãt i mendaciũ
⁊ padisũ sc̃e iactãt. hic demõstrat ñ
hoĩm ee: ꝑ ĩriã fortitudinẽ: q̃ in padi
c so cõmorata ẽ: ꝺ iudei ꝑ tropũ qui dr hyꝑbole: ꝺ hyrã rege tyri estimẽt ꝑ
phetari. g Dis la. p. Nõ dr oĩ lapide
pci. regẽ tyri fuisse circũdatũ: ꝑ oẽz la
pidẽ quẽ habuit fuisse ꝑciosuz. Multi
sũt ei lapides ꝑciosi q̃s hic nõ cõmemo
rat: calcidoni⁹: sardonix: crisopassus
crystall⁹: ⁊ alij. q Sardius. ⁊c. Hie/
ro. Ut sũt lapides q̃s i rõnali descẽptos
in pectoꝛe portat pontifex: q̃ ẽ sacerdos
in eternũ. s. o. me. Ut sũt lapides viui.
Ps.109. De q̃b̃ i Apocal. Jobis ciuitas edifi/cat̃. he margarite. ꝓpter ⁊ aplos: que
oĩs vẽdũt vt emat ꝑciosa margarita.
q̃ hz. vij. oculos. i. vij. gr̃as spũs̃acti.
b Topaci⁹: ardẽs sctõꝝ cõtẽplatio.
c Chrysolub̃: q̃si aur̃ fulgeat: scirillaꝝ ardentes habet. i quo sancti virtutes q̃
sapiẽtia fulgẽt: ⁊ ꝑdicationis verba
⁊ xtutũ signa aliꝝ ꝑbent. h Onyx: niger significat humilitatem: cã didus
puritate: rube⁹ passionẽ. i Beryll⁹: virẽs ⁊ pallẽs. Sancti vero fide virẽt:
humilitate pallẽt. m Smaragd⁹: vi/rẽs mimiã: q̃ herbas ⁊ aerẽ circa se vi
roꝛe inficiẽs fideles significat: q̃ ad he
reditatẽ imarcessibilẽ ipe ascẽdũt ⁊ in
primos xbis ⁊ exẽplis spargũt. Ne
bis lapidib̃ Plini⁹ i tricesimo sexto
natural⁹ hystorie plene disserit. n Tu
che. ex. ⁊ ꝓpteges. arcam. s. ⁊ ꝓpiciatoꝛi
um vel vbẽ tyri: cui quondã sancta et
ꝑcipua potestas imposita est. o In
Ps.103. medio lapidũ. De quib̃: Qui facit an
gelos suos spiritꝰ. et. m. t. i. v. vt nõ so/
lum deus qui vocat ignis consumens
scnũ. stipulam. lignaq; consumat. sed ⁊
angeli

a ł id est cũ insule tencaris angustijs. b ł fragilis.
c ł christus homo est et deus.
sedi i cõrde marꝭ: cũ sis hõmo ⁊ nõn a
a ł vt etiã regni tui hoies enigmatib̃ salomonẽ ꝓuo
deꝰ: ⁊ dẽdisti coꝛ tuũ quasi coꝛ dei. †
carent. a ł quasi ponamus hoc.
Ecce sapiẽtior es tu daniele oẽ secre b+
tũ nõ ẽ abscõditũ a te. In sapiẽtia ⁊ c
prudẽtia tua fecisti tibi fortitudinẽ: ⁊ d
acquisisti aurũ ⁊ argẽtũ in thesau/ris tuis. In multitudine sapiẽ tuę:
⁊ i negociatione tua multiplicasti ti bi fortitudinẽ: ⁊ eleuatũ ẽ coꝛ tuũ in
roboꝛe tuo. Propterea hec dicit dñs e
deꝰ. Eo q̃ eleuatũ est coꝛ tuũ q̃si coꝛ
dei: idcirco ecce ego adducaz sup te f
a ł capra vrbe sua.
alienos robustissimos gẽtiũ. Et nũ/ g
dabũt gladios suos sup pulchritudi
a ł in qua cõfidis.
nẽ sapiẽtię tuę: ⁊ polluent decoꝛẽ tuũ.
a ł multe cõfossũ vulneribꝰ.
Interficiẽt ⁊ detrahẽt te: ⁊ morieꝛ
ł ⁊ tũc.
i interitu occisoꝝ i corde marꝭ. Nun b
quid dicẽs loquer̃: deꝰ ego sũ coꝛã
interficiẽtib̃ te: cũ sis hõ ⁊ nõ deꝰ?
ł turpissima. s.
In manu occidẽtiũ te morte icircũ/ i
a ł immũdoꝝ. b ł potestate.
cisoꝝ in mãnu alienoꝝ: qz
ego locut̃ sum ait dñs deus. Et fa/ k
ctus ẽ sermo dñi ad me dicens: Fili
hois: leua plãctũ sup regẽ tyri: ⁊ di/ i
ces ei. Hec dicit dñs deus: Tu signa m
a ł expressum. b ł vbi similitudo dei: ibi pleni
cũlũ similitudinis: plẽnus sapiẽtia: o
tudo sapientie et pfectus decoꝛ. a ł hebraice eden.
perfect̃ decoꝛe. In delitijs pãradi/ o p
a ł ostendit ei quicquid perdiderit.
si dei fuisti. Dis lãpis ꝑciosus operi q
a ł punceus in quo crucis cruoꝛ. b ł viroꝝ fidei.
mẽtũ tuũ. Sardius topaçius: ⁊ iaſ/ r
pis: chrysolith̃: et onyx et beryllus
a ł quoꝝ cõuersatio i celis est. b ł spiritu feruẽtes.
sapphyrus ⁊ carbũculus ⁊ smarag/ s
a ł sapiẽtia. b ł mẽtis capacitatẽ significat.
dus. Aurũ op⁹ decoris tui ⁊ foꝛami o
a ł diuinis sacramẽtis accipiendis.
na tua in die qua cõdit̃ es ꝓparãta
sunt. Tu cherub extẽtus ⁊ protegens: t
a ł hierusalem celestem significat. ł in paradiso
cernio. s. celo ad qđ paulus raptus est.
et posui te in mõte sancto dei: in me v
dio lapidum ignitoꝝ ambulasti: p y
a ł quasi iniqtas tua voluntatis est nõ nature ois cre
atura bona ⁊ perfecta condita est.
fectus in vijs tuis a die conditionis
a ł a deo. b ł in thesauro pectoꝛis tui per superbiã
et abusionem potestatis.
tue: donec inuẽta ẽ iniqtas i tẽ. In b
a ł. i. dũ mala queris nõ cõtent⁹ bñficio cõditionis.
multitudie negociatiõis tue repleta c
a ł pectoꝛis. s. vt saturat⁹ ⁊ incrassat⁹ recalcitraret ⁊
deũ derelinqueret. b ł q̃: de coꝛde tuo ꝓcedunt cogitationes pessime.
sũt interioꝛa tua iniqtate ⁊ peccãsti:

a Cũ sis hõ fragil⁹ ⁊ mortalis. vñ deberes humiliari ⁊ te nõ fa/cere tãq̃ deũ adorari. b Ecce
sa. es ⁊c. fm estimationẽ tuã ꝑsũ ptuosam: vel ꝺ dicit derisorie.
c In sapiẽ. ⁊ ꝓn. tua. terrena aiali ⁊ diabolica. d Fecisti ti bi for. aggregãdo tibi bellatoꝝ
multitudinẽ. cetera patẽt i lra.
e Propterea. Hic ꝑmr ponit casus deiectiõis q̃ iuste inferr̃ ex
cessui elatiõis. iõ subdit:
f Ego addu. su. te. alienos. i. chaldeos q̃z lingua non intelli/ges. g Robustissimos gẽ. ⁊ iõ
nõ poter̃ relistere ⁊ tunc cognos/cẽs fragilitatẽ tuã. ideo sequit:
b Nũqđ di. loq̃. deꝰ ego sum ⁊c. q. d. nõ. qz deiectẽ superbia tua. i Morte i circũ. mo. i. nõ
solũ morte corpali ꝑ ⁊ eterna: et loquit̃ dic scriptura ꝺ incircũci/sis idolatrie dedit̃: qđ tunc erat
cõe p orbẽ: incircũcisi tñ q̃ nõ re/nebanẽ ad legẽ moysi ⁊ erãt cul/tores vni⁹ veri dei sicut Job et
plures alij moziebãt̃ in statu sal/uandoꝝ. k Et factus est. Hic cherubin existẽs i tẽplo extẽ/debãt alas suas: ita rex tyri exten/debat potẽtiã ⁊ gloriã ad regio/nes alias ꝓ fame diffusionẽ.
l Et po. ⁊c. i. in honoꝛe regio firmo sanctũ cnĩ in vna signifi/catione idẽ est qđ firmũ.
m Deꝰ. qz oĩs potestas a deo ẽ. n In medio lapi. ig. i. ad mo/dũ ignis radiantiũ. o Ambu
lasti. talibus ornatus vt dictũ ẽ
a Perfectus in vijs tuis. i. ꝓ spere mecdẽs in tẽpozalib̃ bo/nis. b Donec in. est ini. i te.
ꝓ quã demeruisti deijci a dignitate. c In multitudie ne. ⁊c.
fraudulẽter

Nangeli q̄ vocant igniti lapides. vñ:
Luc.11. f Ignē veni mittere in ter. tc.
a ¶ Et dixit te o cherub. Hiero. Che a
rub generis masculini: nūeri singu/
E laris: cherubin plurale: q̄ interpr̄at̄
multitudo scientie. i. q̄bus requiescit
Ps.79. et sedet dē. vñ: Qui sedes sup che/
Ibidē. 17. rubin. m.c.e.b. et. m.t. alibi: Ascen/
dit sup cherubin t.v. b ¶ Ante fa/
ciē r. Hiero. vt. s. tuo terreant exem/
plo, vel bonor regū quor cor i ma/
nu dei ē. vel malor q̄z regna ostēdit
diabolus saluatori q̄ occurrerūt re/
gi babylōio dicētes: Et tu capt⁹ es
sicut t nos tc. ¶ Ante faciē r. vnde:
Luc.10. c Videbā sathanā sicut fulgur d. c. d.
Lyrē. 2. a vñ Hieremias. Q̄ō obscurauit do
min⁹ i ira sua filiā sion. piecit de ce/
lo terrā gloriosā isrl. c ¶ Qui co/
Esa.5. f medat. Hiero. vñ Esaias. Deuorabit
sicut fenū materiā in die illa tc. Hūc
ignē q̄ alien⁹ dr Madab t abiu: ad
altare dñi obtulerūt: t iō diuīo igne
Leuit.10. a cōsūpti sūt. vñ moyses. Hoc est ver/
bū qđ dixit dñs. Jn his q̄ appropin
quant mihi sāctificabor. Sāctifica/
tio eñ dñi est pena peccantiū.
d ¶ Et dabo te i ci. Ut oia q̄ edifica/
sti male cōsciētie tue ignis absumat.
Qui cū deberes i requie t i sabbato
nihil facere seruile. ligna in sabbato
collegisti vt haberet q̄d i pectore tuo
deuoraret ignis. Prodest aūt oīma
mala opa cōuerti i cinerem vt ignis
norius oīno extinguat. ¶ Hiero. So
lent hebrei iter ceteras fabulas. hec
ꝓtra byrā regē tyri dicta intellige/
re. cū a salomone vsq̄ ad eçechielem
anni fuerint plurimi. q̄s eo tpe homi
nes nō inquirisse ꝓspicuū est: t sic ꝓ
nūciare quasi ꝓ ironiā ad ipm ꝓphe/
ta loquat. Nūq̄d tu es signaculū si/
mili tc. cū ecōtra peccaueris t in ci/
nerē soluendus sis. Addūtq̄ fabu/
le sue miraculū. vt sine scripture au/
ctoritate dicāt byrā mille annis vix
isse. e ¶ Fili hois pone faciē t. Hie/
ro. Allego. Sydonij venatores. De
Ps.123. quib⁹: Anima nostra sicut passer. e.
Ibi. 90. e. d. l. v. et alibi: De laqueo venātiū
et a verbo aspero. Jn ꝓuerbijs q̄z.
Eccl.26. c Oculus meretricis laqueus ē pēcea
Mich.16.c torū. Sūt aūt t boni venatores, vñ
Hieremias: Ecce ego mittā piscato/
res t venatores q̄ venēt vos d oīni
colle. Hi d piscatorib⁹ piscū facti sūt
piscatores aiar. vñ: Aicul⁹ petri et
andree bethsaida. i. dom⁹ venator
dr. Jmpar g ꝓphe vt ponat faciē suā
Ezech.28.b ꝫ sidonē vr firmiē ꝓsītes tales vena
tores iterficiat. Ecce ego ad te venia
scz t glificabor i te cū te iterfecero. t
sciēt oēs q̄ virerint: q̄ ego sū dñs q̄
reddo tibi qđ mereris. Mittā pesti/
Mat.7.b lētia t. s. i. p. tuas. Nata eī t spaciosa
ē via q̄ ducit ad mortē. f ¶ Mi cō.
Hiero. Hīa aūt hec dicūt ꝫ aduersa
rias ptātes: q̄. s. in extremo tpe dele
ant̄: t sit eterna securitas: qū ꝓgre
gauerit dñs domū isrl cos. s. q̄ sensu
cernūt deū: t sanctificat⁹ fuerit i eis
Leui.19.a eo completo qđ scriptuz est: Sancti
estote. q. e. s. s. ¶ Hiero. Hec multi ad
tps çorobabel eldre: t neemie refe/
rūt qū reuersus ē ꝓle isrl: t habita/
uit in terra sua: alij in vltimo tempo
re: et in mille annis sperant esse com
plendum.

In anno

a ꝫ paradiso. b ꝫ multomagis ergo nobis timendum est si ille rantus eiectus est.

t eieci te de mōtē sancto dei: t pērdidi a
te o cherub ꝓtegēs de medio lapidum
ꝫ quia. a ꝫ dū rui⁹ puras eē qđ dei est.
ignitorū. Et eleuatū ē cor tuū i dēcore
a ꝫ dum plus esse vis q̄ condītus es.
tuo. Pērdidisti sapientiā tuā in decore b
a ꝫ vrp pulchritudine t sapientia deformatus es t stultricia
possidear. b ꝫ a mōte dei. vnde: Quō cecideristi lucifer.
tuo in tērrā ꝓiēci te: ante faciem regū c
dedi te vt cernerēt te. In multitudine
iniquitatū tuarū t iniquitate negocia
ꝫ quam habuisti in monte dei.
tionis tue polluisti sāctificatiōnē tuaz. d
a ꝫ accensū ignitis iaculis diaboli. de quo: Oēs adulterā
tes quasi clibanⁿ corda eorum: de quo Esaias: Ambulate
in lumine ignis vestri tc.
Producaz ergo ignēm de medio tui: et
a ꝫ foras egrediens.
qui comēdat te: t dabo te in cinerē sup ‡ f
terrā in cōspectu oīm videntiū te: oēs q̄
viderint te in gentib⁹ obstupescēt sup
ꝫ q̄. b ꝫ fm illud: Nō parcā tibi t nō miserebor.
te. Nihil factus es: t nōn eris i ꝓpetu/ g h
a ꝫ post tyrū fit sermo ad sidonē q̄ vnius puncie sunt.
um. Et factus ē sermo dñi ad me dicēs: l
Fili hois: pone faciē tuam ꝓtra sidonē
t ꝓphetabis de ea et dices: Hec dicit
ꝫ veniam.
dominus deus. Ecce ego ad te sidon k
a ꝫ cum a babylonijs capta fueris. b ꝫ malorum pon/
dere conuinci.
t glorificābor i medio tui. Et scient q̄ l
ego dominus: cū fecero in ea iudicia t m n
a ꝫ puniendo eam.
sanctificēr⁹ fuero in ea. Et immittam ei o
pestilentiā t sanguinē in plateis ei⁹: t p
a ꝫ qui male stercrant. b ꝫ quē venit dñs mittere in ter/
ram vt male iuncta separarent.
cōruēt interfecti in medio ei⁹ glādio p
a ꝫ ita. b ꝫ qui remanserint.
circūitum: et scient quia ego dominus.
a ꝫ cū illi cessauerint. b ꝫ sicut ante cū ipugnarēt eos.
Et nō erit vltra domui israel offendicu q
lum amaritudinis: t spina dolorē infe/ r
ꝫ populi dei.
rens vndiq̄ p circūitum eorū q̄ aduer/
santur eis: t scient q: ego dñs de⁹. Hec s
a ꝫ scz cum hoc fuerit factum.
dicit dominus deus. Quando cōgre/ f
gauero dōmū israel de populis in qui
a ꝫ ante dispersam
a ꝫ nō vt i sidonijs in malo: sed i bono. s. cū misertus eis fu
erit et habitauerit in terra quā dedit patri eorū iacob.
bus dispersi sunt: sanctificabor i eis co/ t
a ꝫ de qua: Credo videre bona dñi i terra. v. quā dedit ia/
cob q̄ ptior ē supplātauit fratrē et ꝓmittua ei⁹ meruit accipe
ram gētibus: t habitabūt in tērra sua v
quā dedi seruo meo iacob: t habitabūt
a ꝫ supra firmā perrā. vnde: Nisi dominⁿ edificauerit do
mum in va. la. qui edi. c.
in ea securi. Et ędificābūt domos t plā x
ꝫ securi.
tabunt vineas t habitabūt cōfidenter y z
cū fecero iudicia i oib⁹ q̄ aduersant eis
ꝫ tūc. a ꝫ cui⁹ firma ꝓmissa cui⁹ vera iudicia.
p circūitū: t scient q: ego dñs de⁹ eor.

Nico.de lyra

fraudulēter acquirēdo.
a ¶ Et eiect. tc. i. ō sublimitate re
gni a me tibi dati. cetera patent
ex dict⁹ vsq̄ ibi: b ¶ Perdidisti
tc. ex decore ei diuitiar t potē
tiar eleuar⁹ fuit i supbiā q̄ ob
nubilat itellectū t sic destruit sa
pientiā. ¶ Ad fa. r. d. te. i. i exē
plū vt caueāt a malis tuis.
d ¶ Polluisti s. r. i. regni tui fir
mitatē. e ¶ Producaz tc. q:
dissensio fuit i tyro ꝓt quā ali
q̄ exierūt latēt cūtes ad regē ba
bylōis. t icitauerūt eū vt veni
ret ꝫ tyrū ad eā īcēdēdam.
f ¶ Oēs q̄ vi. tc. ex tuo casu re/
pētino. g ¶ Nihil fa. es. ciuitas
ei ita fuit destructa q̄ ꝯ nihil
erat reputāda. h ¶ Et nō e. i p.
scz reedificata vsq̄ ad tps ma/
gnū. vñ i heb. br. Et nō eris i se
culū. qđ nō ipoztat ꝓpetuitatez
simplr. i ¶ Et fa. ē. ¶ Hic ꝫnr de/
scribit destructio sidōis q̄ erat
d regno tyri. cū dr: k ¶ Ecce. e.
ad te. s. i. ad te puniēdā. l ¶ Et
g. i. m. t. i. glōsus appebo p esse
cū mee ptāt⁹. m ¶ Cū. f. i ea iu,
puniēdo eā fm sua demerita.
n ¶ Et san. fue. i ea. q: dicar sā
ct⁹ ꝓ ei⁹ punitiōe iusta. o ¶ Et
i. ei pe. i. moritatē ex lōga ob
sidiōe. p ¶ Et sā. i. effusionē mt
ti sāguinis i ei⁹ captiōe. q̄ ¶ Et
fi erit. ¶ Hic post deiectionē tyri t
sidonis q̄ multa mala itulerunt
iudeis: ponit iudeoꝝ cōsolatio
cū dr: Et nō erit vltra domui il/
rael offendiculū amaritudis p
tyrios t sidonios spoliātes isrl
bonis suis. r ¶ Et. s. d. inferēs.
q: nō solū bonis suis filios isrl
spoliabāt scz etiā i corpib⁹ ledo/
bāt vulnerādo t occidēdo.
s ¶ Et sci. tc. p experientiā bo/
noꝝ q̄ cōferā eis. t ꝑ fuit ipleū
i redditu babylonice captiuita
tis. iō subdit: Nū congregauero
tc. t ¶ Sāctificabor in eis. i.
sctūs apparebo i eoꝝ liberatiōe
mirabili. v ¶ Et ha. i ea securi:
reedificata hierūm p neemiam.
Tūc ei samaritani t alij eoꝝ ad
uersarij cessauerūt eos molesta/
re. x ¶ Et e. dō. q: post reedifica
tionē muroꝝ edificauerūt domos
itra ad hitandū. y ¶ Cū fe. in. i.
punitiōes debitas. z ¶ In oi.
q̄ ad. tc. añ ei tps reuersiōis de
babylone tyrij egyptij t assyrij
t ceteri q̄ molestauerāt iudeos
fuerūt captiuati p regē babylo
nis t postea babylonij p cyrū t
darīū: Nāñ. v. Et post ꝫ duos
ānos q̄h⁹ regnauit dar⁹: cyr⁹
ei succedēs dedit ꝓpl⁹ iudeoꝝ
licētiā redeūdi i iudeā. vt habe
tur. j. Esdre. j. ¶ Ca. XXVIII

Moraliter.

a † ¶ Et fact⁹ est sermo dñi tc.
Hic ad litterā ponit tertia cau
sa destructionis tyri. que fuit ei
frenata elatio in tantum q̄ rex
eius equiparabat se deo et hoc
in duobus scz in potentia. ideo
subdit: fi ¶ Eleuatū est cor tu
um t dixisti: deus ego sum tc. t
in scientia

in sciētia iō sibi dr: † ¶ Et dedisti cor tuū quasi cor dei. s. i scī
tia. iō subdit: b ¶ Ecce sapiētior es tu Daniele tc. Per primū
aūt qđ ē equiparatio potētie moraliter significat q̄libet potēs
plar⁹ vel princeps q̄ sicut de⁹ vel plus aliq̄ vult reuereri: sic
sunt illi vt videt q̄ grauⁱ⁹ puniūt trāsgressionē suoꝝ statutoꝝ
q̄ dei mādatoꝝ: t q̄ molesti⁹ portāt verbū dictū ꝓtra honorē
ipoū q̄ dei blasphemiā. Per scām aūt qđ est equipantia scīē
tie significat elatio vanoꝝ doctoꝝ q̄ nō sūt cōtenti sentētijs ꝓ
pphetar⁹ t aplos traditis t ꝓ doctores sacros diuinⁱ⁹ illumi
natos: sed vlteri⁹ ad sui obstinationē diuina curiosius pscru
tant̄: t sic oppriminnt a gloria: frequēterq̄ sic inuoluunt q̄ ne
sciunt exire: t alios inuoluunt periculose. Añ. dr Proū. xxv.
Sicut q̄ mel comedit multū nō est ei bonuz: sic q̄ pscrutator est
maiestatis opprimet a gloria. iō talib⁹ dr qđ infra dicit:
et ¶ Producā ergo ignē de medio tui. id est de ꝑsūptuosis tu
is meditatiōib⁹ t curiosis. † ¶ Qui comedar te. ꝓ indiscretā
sollicitudinē. † ¶ Et dabo te i ci. s. i fernalē. nā frequēter tales
dubij fiunt in fide t ex hoc coꝝuūt in errorē.

Glo.ordi.

In anno deci. Quē locū Ca. XXIX a
habet inter decē dies vna. Añ i princi/
pio geneseos nō dicit dies prima sz vna
vt eādē die reuolui semp doceat: eūdē ad cente
narīū habet. x. q̄ ad victimā agnus assumit: vt
quartadecima die imoleā. t sic vsq̄ ad mille. et
x. milia et. c. milia. x vltra p decades suas nume
roꝝ ordo ꝓcedit. Post. x. annū mēsis duodeci
m⁹ ponit vt ꝓfectus. xij. aploꝝ t ꝓphetaꝝ q̄ in
volumīe cōtinēt: numer⁹ demōstrēt. b ¶ Con/ b
tra pharao. Apud egyptios ꝑ nōie regia digni
tas significat: sic apud romanos cesares t au
gusti reges coꝝ dicūt: t apud syros antiochi:
apud ꝓlas arsacide: apud philistijm abimelech
t post Alexandrū in egypto ptholemei vsq̄ ad
cleopatrā: q̄ victa apud accīū egypt⁹ facta ē ro
mana ꝓuincia. ¶ Hiero. Pharao laceratoꝝ: cū
cra gladio cōcidēs t diuidēs: significās ꝓtrari
am ptātē: cui subiecta est egyptus. Nomo ei di
cere nō auderet. Mea sūt flumina: t ego feci ea
t hmōi. Egyptus hebraice mesraim. i. coangu
stās et tribulās subditos: nec ꝓmittēs oculos
Luc.13.b ad celū leuare: exēplo mulieris euāgelice. decē
t octo annis a diabolo īcuruate. ¶ Hiero. Nec
p methaphoꝝ dicūt q̄si ad regē egypti: q: illa
nō fuit aduersaria israeli: sz magna ꝓmittens:
eos a deo sepauit. draconē fm anagogē diabo/
lum vocat: q̄ t pharao dr: eo q̄ a deo sepet t di
uidat. Egypt⁹. i. mesraim tribulātes t affligen
tes significat: eos. s. q̄s sibi pōt subiugare. De ꝑ
Job.30.d dracone Job plenissime loq̄t. Et dō. Tu cōfre/
Ps. 73. gisti capita draconis. Hic draco magn⁹ ad cō/
Ibidem. parationē minoꝝ draconū dr: De q̄h⁹: Cōfregisti
Ps. 103 capita draconū in aquis. Et alibi: Illic repti/
lia quoꝝm nō est numerus animalia pusilla cū
magnis: hic draco est rex omnium qui sunt in
aquis. Sedet aūt et cubat in medio fluminū. i.
heresum: p quas fluxit in egyptuz hui⁹ ꝫculi t
irrigauit animas seductoꝝ nō pluuijs de celis
sed aquis turbidis de terra. vnde. Hieremias:
Jer.2.b Quid tibi et vie egypti vt bibas aquas geon:
ꝓ quo in hebreo syor q̄ significat aquas turbi
Job.7.f das t cenosas. bis sunt cōtrarie aque de quib⁹
Ibi.4.b dicit: Flumina de ventre ei⁹ fluent aque. v. et
alibi: Qui biberit aquā quā ego dedero nō si
tiet in eternū: sed fiet in eo fons aque. s. i. v. e.
Ps.45. Hec flumīa de celo veniūt. vnde: Fluminis im
pet⁹ letificat ciuitatē dei: san. ta. s. a. c Et po/
nā fre. Per ecclesiasticos viros. s. imponā tibi
silentium vt vniuersa dogmata tua dissoluant.
d ¶ De medio fluminū. Non vnū flumē habet
draco iste egypti⁹ sed multa: quib⁹ irrigat egy
ptū humilem atq̄ deiectā nō habentē montes:
nō aquas syloe: q̄ vadunt cū silentio: sed turbi
das et cenosas. e ¶ Et volatilibus celi. De
Dut.13.a quibus: Volucres celi comederūt illud: t a do
mino dicuntur esse diabolī. Non solum enim
puniceps malitie: sz et discipuli eius diabolo no

minār

Nico.de lyra

a † ¶ Jn anno de Ca. XXIX a
ꝫ capriuitatis ioakim.
cimo et duodēcio mēse
a ꝫ post sr̄donē que et ipsa in phe/
nicis litore posita est.
vna die mēsis: factū est verbuz b
domini ad me dicēs: Fili homi †
a ꝫ quēlibet regē egypti.
b nis pone faciē tuā ꝓtra pharaō/ c
a ꝫ que ex alia gre iudee in eodē litore cōstituta.
b ꝫ que illi ventura.
nem regem ęgypti: et ꝓphetā/
bis de eo: t de egypto vniuer/
sa loḡre t dices: Hec dicit dñs
a ꝫ ipse nō angelū mittā. b ꝫ veniā. c ꝫ porē/
stas magna: cui regēda eradicī egyptus.
de⁹: ¶ Ecce ęgo ād te pharaō rēx d
a ꝫ iuxta situ terre dr ei q̄ i fluminib⁹ cōfidar e
egypti draco magne qūi cubas f g
a ꝫ Nili. ꝫ heresum. ꝫ nō mō vni⁹. ꝫ nō de
sideras pluuias de celo.
in mędio fluminū tuoꝝ t dicis: h 1
a ꝫ mea factura. ꝫ Nilus quo egyptus irri/
gatur. ꝫ non alius.
Meus est fluuius: t ego feci me k
a ꝫ cū venero. b ꝫ dhus magnifice loqueris.
c metipsum. Et pōnā frenū in mā l+
a ꝫ vt vnum corpus efficiant̄ sicut qui adheret
deo vn⁹ spiritus est. b ꝫ socios et duces.
rillis tuis: t ągglutiabo pisces m
a ꝫ quibus ad alta sugbie festinas.
fluminum tuoꝝ squāmis tuis.
a ꝫ ne in eis cubes. b ꝫ cū illis.
d Et ęxtrahaṁ tē de medio flumi n+
a ꝫ hereticī.
num tuoꝝ: t vniūersi pisces tui
a ꝫ errorīs similitudine vel supplicij. ꝫ ꝓ q̄libz/
re virtutū ꝓ eorū corpus draconis vel capiti vel
vēri vel caude et extremis pnēb⁹.
squamis tuis adhęrębūt. Et ꝓ̄j o
a ꝫ vt nō habeas quos decipias.
ciā te in dēsertū: t oēs pisces flu
a ꝫ ad quā de celo ꝓcipitat⁹.
minis tui. Sup faciem tērre ca/
a ꝫ i hereticoꝝ ecclesijs. ꝫ i sepulchro. b ꝫ in
his q̄ tibi crediderāt cū a re fuerint liberati.
des: t nō colligēris neq̄ congrē
a ꝫ q:. ꝫ q̄ nihil hñt misere. ꝫ de q̄h⁹ dr: ne tra
das bestijs aias. c. t. b ꝫ q̄ ferūt oi vēro docerie
e gaberis. Bēstijs terrę t volāti/ †
lib⁹ cęli dedi te ad deuozandu: †
a ꝫ bis visis. b ꝫ hui⁹ mundi.
t sciēnt oēs habitatores ęgypti

Pro eo

Universidad de Sevilla Biblioteca

Job.6.c minauk.vñ: Ah⁹ ex vobis diabolus est.
23.q.3.c.1 a Pro eo q̄ fuisti. Hec tibi fient.s.qz plm̄ me-
um tuo auxilio decepisti vt magis i te q̄ creato-
re suo cōfideret. b Arūdine⁹. vacuꝰ. inanis.
Exo.23.b cū dicat: Nō apparebis i cōspectu meo v. Mus⁹ cō-
Ps. 22. trari⁹ est. de quo dr: Virga tua ⁊ baculus tu⁹ ipa
Exo. 7.b me cō.sūr. Hāc vgā habuit aarō i dracones egy
Nu.17.c ptios deuorauit. hec floruit ⁊ amigdala germina
1.Co.4.d uit. vñ: Vultis in virga veniā ad vos. Qui pasca
Exo.12.d celebrāt baculos tenēt i manib⁹: sine q̄b⁹ huma-
nā imbecillitatē sustinētib⁹ carnes agni comede-
Esa.11.a re nō possūt. vñ: Egrediet virga de radice ieſſe.
Allego. c Ecce ego ad te. Hiero. Allego. Diuine miscōie
ē vt mūdi hui⁹ pereat abūdātia: ⁊ egypti fluenta
siccent: ⁊ terra desolet: ⁊ sñia dei dissipet a turre
syenes: q̄ interp̄tat gyrus vt nihil i se habeat vs̄
q̄z ad terrā ethiopū: q̄ humiles dicūt. vt.s. oīs su-
pbia q̄ se ℈ dei sciētiā exererat: ⁊ destruat ⁊ humi
liet in salutē. d Turre. Lxx. magdalo. nomen
loci.s. turris syenes vs̄q; hodie pmanet castrū ro
manis subditum: vbi sunt nili catbaracte vsq; ad
quē locū nilus de nr̄o mari nauigabilis ē. Totā
g̃ egyptū dicit eē populādā vs̄q; ad terminos. e. q̄
bus extrema egypti regio iungit̄. e Nō ptran
sibit eā pes ꝛc. Hiero. i. rōnale ḡpiā nec pes iu-
mēti vt nec simplices i ea remaneant: q̄s dimissis
boib⁹ pharao in egypto retinere cupiebat. moyse
℈dicēte ⁊ volēte inmēta q̄z de captiuitate egypti
liberare: ⁊ nō habitabit̄. xl. annis q̄ nūerus affli-
Exo. 24.d ctiōis ⁊ pene ē. Ait moyses ⁊ helias ⁊ ipe xp̄s. xl.
3.Re. 19.b dieb⁹ et. xl. noctib⁹ ieiunauerūt. ⁊ pp̄s erat i soli
Dar. 4.a tudine p. xl. annos. vt post circūcisus in galgalis
Nu.14.f opprobrio ⁊ ignominia egypti liberaret̄. hui⁹ nu-
meri sacramēto Ezechiel. xl. dieb⁹ dormiuit i dex
tro latere. ⁊. cccc. annis pp̄s i egypto seruitur⁹ si-
gnificat: q̄ faciūt. xl. decades vel q̄tuor ecarōta-
das. Plinie q̄z vilnuij. xl. dieb⁹ inferūt orbi nau
di q̄b⁹ oīa cōstāt deū offenderat ipo nūero puni-
ret: ⁊ isr̄l q̄ peccauerat i sabbatū. vū. decadum. l.
lxx. annoz supplicū sustineret. f Et nō ha. xl.
annis. Parcit egyptijs. ⁊ qz quōdā fuere hospi-
tes isr̄l. breuiori tpe cōdenata ē. Tyrus sabbatica
uit sabbata sua p. lxx. annos: ⁊ tādē restituta est
captiuitas iudee tēpliq; subuersio vs̄q; ad Cyruz
Sap.6a regē. lxx. annos cōpleuit. Potētes ei potēter t. p.
g Phatures. q̄ interp̄tat panis cōculcat⁹. vbi
sc̄z panis q̄ de celo del. ab hereticis cōculcat⁹ est:
vt cū venerit ad ecclesiā habitēt in pane cōculca-
to. h Et erūt. i. i. r. b. semp recolētes qō in egy-
pto extruxerūt latericias ciuitates. i Et scient
qz. Quasi hec oīa fient vt tertio sciant egyptij. qz
ego. d. d. quod ideo videt dicit: vt cognito prima
egyptioz i carne sit. scōa in aīa. tertia i spiritu. pri
mo sup terrā. scōo mūdi hui⁹ cōuersatione finita.
tertio post resurrectionē. k Et factū est in vi.
Querit quō post annū decimū supiozis sermōis
statim vicesim⁹ ⁊ septim⁹ ann⁹ ponat: ⁊ i sequētib⁹
decim⁹ ⁊ duodecim⁹: ⁊ in extrema descriptione tē
pli vicesim⁹ quint⁹. Sz facilis solutio ē. Quia enī
de egypto ⁊ superioz ⁊ hec pphetia est. licet diuer
sis sit facta tēporibus: tñ qz de vna sunt ꝓuincia:
iuncte sibi sunt: qō in hieremia crebro legim⁹. vt
scz p̄postero ordine tpa describāt: Primus enī se-
dechie in q̄busdā gesta referunt post ioakim q̄ an
te cū fuit. In psalmis q̄z q̄ carmē est lyricū histo-
Bcā. 7. b rie ordo nō querit. Et fa. est in. In Genesi legi-
m⁹. xxvij. die mēsis secūdi sup faciē ē aquas di-
luuij inundasse. ⁊. xxvij. die septimi mēsis cessasse.
⁊ arcā Noe sup mōtes ararath. i. armenie sed isse:
vñ habem⁹ hūc numez ⁊ ad bonū ⁊ ad malū refer
ri: cū in eo ⁊ ira dei p diluuiū incipit: ⁊ clemētia re
dit. Et qz apud hebreos mēsis: q̄ apud nos kalen
dis nonis idibus q̄z deuoluit: fm lunę cursū com-
putāt. Vñ grece mene. i. luna a mense nomē acce-
pit. Hoc numero dicit̄ est in. xxvij. die lune parū
quid luminis remānisse: ne penit⁹ ira dei absq; mi
sericordia sit. Quando aūt totus lune orbis im-
℈ pletur

a ℈ qui sic vindicto. b ℈ frustra ꝓmisisti auxiliū.
a quia ego dñs. Pro eo q̄ fuisti ba- a
a ℈ frāgilis nullius sustentationis.
b culus ārūdine⁹ domui isr̄l q̄ appē b
a ℈ ilico. b ℈ p auxilio vulnera
hēderūt te manu ⁊ cōfract⁹ es: ⁊ lā c
infixisti. a ℈ fortitudinē. b ℈ qui securi in te.
cerasti omnē hūmerū eoz: ⁊ inni- d
tentib⁹ eis sup te cōminutus es: ⁊
a ℈ ne accincti lūbis pasca celebrēr. b ℈ q: fuisti
baculus arūdine⁹ ꝛc.
dissoluisti oēs rēnes eoz. Propt̄e
c rea h̄ dicit dñs de⁹. Ecce ego addu
a ℈ de q̄: Inebriat⁹ ē in celo gladi⁹ me⁹. b ℈ vt tibi
cā sup te gladiū meū ⁊ interficiā de
pēar no oino. a ℈ rōnalē opimōe. s. b ℈ simplices.
te hōminez ⁊ iūmentū. Et erit ter-
a ℈ vt nō habeat pessimū hospitē.
ra egypti i deserti ⁊ i solitudinē: ⁊
a ℈ ita ꝓdixi. vñ: Cū occiderer eos ḡrēdit eū: ois eni
q̄ querit̄ inuenit. ℈ scōo. b ℈ quasi nō hoc ero fine
cōtēt⁹ sed eo q̄ dixisti ꝛc.
sciēt qz ego dñs. Pro eo q̄ dixerī
fluui⁹ me⁹ est: ⁊ ego feci eū: idcirco
a ℈ veniā. s. puniendū qui re dixisti esse creaturez et
flumina esse tua.
ecce ego ad te ⁊ ad flumia tua. Da
boz terrā egypti i solitudinē gla-
a ℈ vel disperdiram.
d dio dissipātam a turre syenes vsq; e
e ad termios ethiopie. Nō ptrāsibit f
eā pes hois: neq; pes iumēti gra-
f diet i ea: ⁊ nō habitabit̄ q̄dragita
annis. Daboq; terrā egypti deser- †
a ℈ palestinos idumeos: moabitas: aliasq; regiōes
significat cōtra quas ꝓphete vaticinati sunt.
tā in medio terrarū desertarū ⁊ ci-
℈ edificatas ō paleis ⁊ latericiō⁹ ñ ō vinis lapidib⁹
uitātes ei⁹ in medio vrbiū subuer
sarū: et erūt desolate q̄dragita an-
a ℈ male cōstructos.
nis. Et dispgā egyptios i natiōes: b
a ℈ vt frumētū a paleis separet.
⁊ vētilābo eos i tras. Quia hec di i
℈ patiēs et multū misericors.
cit dñs de⁹: post finē q̄dragita an- †
noz ꝓgregabo egyptū de plis i q̄
b⁹ dispsi fuerāt: ⁊ reducā captiuita
a ℈ vrbis metropolis: vbi orta vnde ꝓfecta.
tē egypti: ⁊ collocābo eos in terra k
phatures i terram natiuitat̄ sue: s
in terra de qua sumpti sunt. Et l+ b
a ℈ ita. s. vt amittāt antiquā supbiā. b ℈ in imo.
erūt ibi i regnum hūmile: inter re-
a ℈ ecclesie. b ℈ sciens in quē peccauerit.
gnā cętera erit humilimā. Et non
a ℈ restituta. b ℈ ecclesias toto orbe diffusas.
eleuābit̄ vltra sup nationes: et im
a ℈ ne se extollāt multitudine deceptoꝝ. vñ: Da il-
lis dñe vulua sterilē et vbera arentia.
minuāz eos ne imperēt gētib⁹: ne/ m
a ℈ ecclie. b ℈ vt defro. s. dei auxilio i egyptū ꝓfidāt
q̄z erūt vltra dōmui isr̄l ꝓfidentia n
a ℈ ecclesie disciplinā. b ℈ egyptias voluptates. o p q r
docētes iiqtatē vt fugiāt ⁊ sequāt
eos: ⁊ sciēt qz ego dñs de⁹. Et fa- i k
a ℈ mense.
ctū ē i vicesimo ⁊ septio āno i pmō s
a Pro eo. Hic ponit cā scda demeritoria q̄ fuit falsa cōfidētia quā dedit sedechie regi iude. pmittēs ei auxiliuz ptra regē babylōis: ex q̄ sedechias fuit motus ad rebellādū regi babylonis: a q̄ cum ꝓlio suo fuit capt⁹ et captiuat⁹ rege egypti nō pstante ei auxiliū. vt hr̄ Hiere. xxvij. ⁊ h̄ ē q̄ dr: Pro eo q̄ fuisti baculꝰ arū. domui isr̄l. falsā cōfidē tiā ei phēdo. b Ait app̄. te. m. ꝓfidētes de tuo auxilio. c Et cō. es. eis deficiēdo.
d Et la. oēm ꝛc. i. fuisti occasio occisionis et destructiōis eoz: ⁊ subdik pena cū dr: Propte rea ꝛc. ⁊ ptz ira ex pdictis vsq; ibi: e A mu re sy. q̄ ē vno termino egypti. Vsq; ad ter minos ethiopie. q̄ sunt in opposita pte.
g Nō ptrā. eā pes ho. ꝛc. i. ita pauci erunt ibi q̄ ℈ nihilo erūt cō putādi. sicut dr cōiter: nullus ē i loco q̄s sunt ibi pauci compatiue re spectu nūeri q̄ solet ibi eē. cetera patēt vsq; ibi: b Et dis. egy. i na. qz plures eoz fuerūt i ca ptiuitatē ducti ⁊ multi i fuiturē vēdīti gētib⁹ ⁊ natiōib⁹ diuersis.
i Quia hec dicit. Die ꝓphetie describit egypti re patio cū dr: Post finez xl. ānoz ꝓgregabo egy ptū de ppls ꝛc. k Et col. eos i t. pha. q̄ est in optimo egypti loco.
l Et erūt ibi in re. bu. ita q̄ non reuertent ad ꝓpriā pōpā ⁊ supbiā m Aeqz e. vl. do. isr̄l ꝓfidētia. s. falsa sicut fu erūt tpe sedechie.
n Docētes i. iduxerī ei sedechiā ad frāgēdū iuramētū qō fecerat re gi babylōis. iō subdit: o Ut fu. de dñio na buchodonosoz. p Et se. e. i. egyptios ō eis cō fitēdo. q Et sci. ꝛc. p expientiā ptāt̄ ⁊ vindi cte mee. r Et fa. ē. hic ponit destructiōis egy pti cā effectiua: q̄ ē du plex: vna ꝓncipal. s. de⁹ ⁊ alia instrumētal. i. rex babylonis et ei⁹ exerci⁹ ⁊ vtraq; tāgit in hac pte: ꝓmittit tñ tps hu ius reuelatiōis facte eē chieli. cum dicit: Et fa ctum est in. xx. et vij. an no transmigrationis io akim regis iude.
s In primo. s. mense. In vna

℈ plet: tūc pasca ⁊ oēs mārie solēnitates celebrāt̄. In h̄ ℈ nūero ⁊ bona ⁊ mala pit̄ ꝓtinēt: bona nabuchodo/ nosoz: mala egyptijs q̄z vastitas nūciat̄. a Fili ho. Hiero. Nabuchodonosoz cū oppugnaret tyrū: ⁊ arie tes ⁊ machias vineasq; q: cicta erat mari muris non posset adiūgere infinitā exer/ citꝰ multitudinē: iussit saxa et aggerē comportare: ⁊ expleto medio mari ⁊mo freto ā gustij simo vicinū lit⁹ facere iſule cō tinuū. Q̄ō cū videret tyrij iā iā q̄z pcussū: ⁊ pcussīoe arietū muroz fūdamēta q̄terēt: q̄/ q̄d pciosū habuerī: nauib⁹ ad insulas asportauerūt: vt capta vrbe nihil dignū inuenīret na buchodonosoz tanto labore. Et qz dei i hac parte obediuit voluntati: post aliq̄t annos da ta est ei egypt⁹. Multoq; seui oz tyr⁹ egypto. Illa ei oppug/ nabat libertīm: hec vanū ꝓmit tebat auxiliū. Aliud ē aūt spe imbecillitatē decipe: aliud ad uersus populū dei pugnare: ⁊ h̄ ē nabuchodonosoz rex. b. s. f. e. s. Hiero. Cum nabucho donosoz mercedē accepit boni op⁹: ite ligim⁹ ethnicis si q̄d boni fecerint: mercedē reddi. vñ i Hieremia nabuchodono soz columba dei dr: q̄ ℈ nō plm̄ peccatorē volūtati dei seruie/
Die.25.b rit. vñ: Adducā fuū meū na buchodonosoz. Cōdēnamur g̃ cōpatiōe gētiliū q̄ legē natu ralit̄ faciūt. Hos etiā scriptuz negligim⁹. de q̄ paulus ad ro manos plenissime disputat.
b Ecce ego dabo. Hoc q̄dam dicūt h̄ nabuchodonosoz cō pleuī esse. Aly h̄ Cābyse filio cyri: q̄ egyptuz vsq; ad ethio piā vastauit: vt apim q̄z inter/ fecerit: ⁊ oīa eoz simulacra de leuerit. Quā ob causā putāt eū versū i amētiam casu eq̄: et ꝓpio pugiōe ꝓfossū. Plenissi me narrat hāc historiā Hero/ dot⁹: vbi ⁊ ois egyptus p pa/ gos ⁊ vicos et castella descri/ bit: ⁊ Alii origo gētis q̄z ⁊ pli ⁊ mēsura terre p circuītū vsq; ad desertuz ethiopie: ⁊ litora magni maris: libieq; ⁊ arabie ꝓfinia demōstrāt. Cā aūt ire dei est ℈ egyptios: q̄ plm̄ dei sno deceperāt auxilio: ne i deū sperauerit ⁊ illū ad iracūdiaz ꝓuocauerit. Cornu. i. regiū gen⁹: qō alij putāt co/ robabel filiū salatbiel: q̄ iechonie de stirpe dauid de scēdit. Alij ad vltimū tps referūt qñ putant heliā ven turū. Nos aūt cornu dñi sup xp̄o intelligētes ꝓsentem carpimus historiā. Ca. XXX
Pa. 36. Et fa. ē. Hiero. Post. xx. ⁊. vij. annū captiuita/
Pa. 4. tis ioakim reuertit̄ ad pñs tps qñ ℈ egyptū ce perat ꝓphetare. i. ad ānū. x. mēsem. xij. in vna mensis.
c Fili ho. Deo rugiet q̄s nō timebit: dñs locut⁹ est q̄s nō ꝓphabit: Fili ho. Hoc i diuinis scpturis semp in
Pa. 36. bonā ptē accipit: nūero singlari: ⁊ ℈ i plurali i malā. Fi
Pa. 4. lij hoim dētes eoz. a. ⁊. ſ. Et alibi: Fili hoim vsq; q̄ gra/
Bcā. 47.b ue cor de. e Iurē dies. Hiero. Oē tps eternitati cōpa/
Pa. 143. ratū breue ē: Vñ iacob. c. ⁊. xxx. annos q̄b⁹ vixerat pau cos ⁊ pessimos vocat. Et dauid: Dies nr̄i sicut vmbra ptereūt. Nec reputātes: nec potentia erigimur: nec di uitijs ienibam⁹: nec felicitate leramur. Oīa enim sicut vmbra ptereūt. ℈ Dies dñi. Hiero. qñ ois ꝓuersatio seculi destruet̄: ⁊ erroze sublato vna x̄tas apparebit.
℈ Et erit

a ℈ alias in vicesima.
vna mēsis: factū ē verbū dñi ad a
a me dicēs: Fili hois nabuchodo/ b
a ℈ mihi in oppugnatione tyri: vt impleret volū/
tatem meam.
nosoz rex babylōis fuirē fec exer
citū suuz fuiture magna adūsus c
a ℈ gestantiū cophinos terre ⁊ lapides.
tyrū. Oē caput decāluatū: et ois d e f g
humer⁹ depilat⁹ ē. Et merces nō
a ℈ vl exercitui q̄: nihil ꝓciosū iuenit in tyro.
ē reddita ei: neq; exercitui ei⁹ o ty
ro, p fuiture q̄ fuiuit mihi adūsus
eā. Propt̄ea h̄ dic dñs de⁹: † Ecce b
ego dabo nabuchodonosoz regē
babylōis i tra egypti: et accipiet
multitudinē ei⁹: ⁊ deꝑdabit̄ ma- i
nubias ei⁹: et diripiet spolia ei⁹:
erit merces exercitui illi⁹ et operi
℈ tyrum.
q̄ seruiuit adūsus eā. Dedi ei trā
egypti ꝓ eo q̄ laborauerit mihi
a ℈ quo egyptuo capta fuerit.
ait dñs deus. In die illo pullula k
a ℈ christus. ℈ tunc. ℈ o ꝓphera.
c bit cōznu dom⁹ isr̄l. Et tibi dabo m
a ℈ varicinijs tuū ope cōplerū. b ℈ q̄si hec fiene
vt qui audierint: scient quonia ego. d.
āptuz os i medio eoz: ⁊ sciēt qz
ego dominꝰ La. XXX
℈ qō erat in principio apud deū.
d e Et factum est verbuz do n+
mini ad me dicens: Fili
a ℈ oīb⁹ natiōib⁹ ⁊ specialiter ad egyptios.
hominis ꝓpheta ⁊ dic: Hec di
a ℈ quia. b ℈ anime ⁊ corpis.
cit dominus de⁹: Ululate vē vē o p
e dici: qz iuxta ē dies: ⁊ appropin/
a ℈ cuiusq; i morte: vel oīm in iudicio generali.
b ℈ nō claro sole rutilāt̄ babylonia afferēs tēpe/
statē. c ℈ oim non rārūmodo egypti: in quo cer/
tum est de cunctis gentibus ꝓperari.
f q̄bit dies dñi: dies nubis tēpus

a In vna mē. i. pma die mēsis: vt. ē. expositū ē. b Nabuchodono/ soz rex ꝛc. s. i. exercitiōe iusticie mee. c Aduersus ty. q̄ ꝓt suā super biā destrui merat fm diuinā iusticiā. d Decaluatū. ex deportatiōe bacineti ferrei vel galee. Et ois hu. de. ē. ex deportatiōe lapidū ⁊ ligno⁹ q̄b⁹ nabuchodono/ soz voluit facere viā vsq; ad tyrū vt ꝓdictū ē.
g Et mer. ꝛc. qz habitatores tyri videtes ap/ propinq̄re ei⁹ captionē oīa ꝓciosa ēstū potue/ rūt miserūt ad insulas lōge p nauigium: ⁊ resi duū absc̄derūt i ira: vel ꝓiecerūt in mare ne alliq̄d inde haberēt chaldei. h Propt̄ea ꝛc. dabo nabuchodonosoz regē babylōis i terra egypti. i. factā cū ibi hr̄e victoriaz. i Et de. ma. i. ḡcūq; ꝓciosa. ⁊ dicūt manubie q̄si manu capte. ceca patēt ex dict̄. Sz q̄rit̄ q̄d bona egypti data fuerīt a deo nabuchodonosoz ⁊ ei⁹ exercitui. p destructiōe tyri. Ad q̄d dicēdū q̄ si nabuchodonosoz fecit h̄ iniuriū iusticie: vtpo te. ꝓt malicia habitātiū i tyro h̄ meruit ex h̄ retributionē tpalē q̄uis eēt idolatra ⁊ infide lis. Si aūt nō fecit h̄ iniuriū insticie ℈ dñatiōis ⁊ cupiditatis libidine sicut videt̄ ꝛcr ⁊ sonare ex ꝓcedētib⁹: sic ſ meruit ide mercedē aliquaz † 23.q.5.c. etiā tpalē: ⁊ fm h̄ scriptura loq̄t̄ h̄ de eo sicut finali. ⁊ multi⁹ alijs loc⁹ moze humano. Quo h̄oīes eni ille cui⁹ aduersari⁹ debellat̄ ab aliq̄ grat⁹ ē debellāti: q̄uis nō fecerit h̄ iniuriu ei⁹: sicut dr ij. Reg. viij. q: thou rey emath misit localia ꝓciosa dauid eo q̄ pcusserat adadeçer regem syrie ei⁹ inimicū: ⁊ ℈ fecisset aliq̄liter ꝓt ipm.
k In die. Hic ꝓfr describit̄ ꝓli indaici reduc tio i iudeā. cū dr: In die. i. in tpe a deo ꝓfiso.
l Consulabit coz. do. isr̄l. qō fuit ipleuz tpe cyri q̄ sub cozobabel duce dedit indeis licētiā redeūdi. m Et tibi da. ꝛc. qz dīb⁹ apparebit q̄ tua ꝓpheria fuerit ipleta: ⁊ sic poteris ꝓstāter dicere q̄ h̄ babuisti ex diuina reuelatione. Sic eni mardoche⁹ ⁊ daniel post reditū capti/ uitatis vixerūt p aliq̄d tps vt ptz ex libris Me ster ⁊ Dañ. q̄ assuer⁹ q̄ fuit mardoche⁹ reg/ nauit post reditū captiuitat̄ babylonice. mar doche⁹ aūt et ezechiel ducti fuerūt in babylo nez simul cū iechonia rege: et sic potuit tm̄ vi uere sicut mardocheus. La. XXIX

Mozaliter. a In anno decio pit ꝓphetare ō egyptū ptra quā pmo ꝓphetat absolute in h̄ caplo ⁊ sequēte postea cōparitue caplo. xxxj. Circa pmū dr: † Fili homis po ne fa. ꝛc. p nomē pharaonis qō iterp̄tat̄ dissi/ pās virū: significat carnalitat̄ vitiū qō dissi/ pat mozes viriles. p officiū regni potentia de/ signat̄. ⁊ p h̄ qō dr ifra: draco magn⁹ malicia. qr sic dic̄ Aug⁹. leo aptē iracit̄: draco aūt oc/ culte insidiat̄. Et ideo p pharaonē regem egy/ pti significat mozaliter hō potēs q̄ ex potētia atq; malicia vltra modū ī supbiā eleuat̄. cui⁹ deiectio designat̄ cū subdit̄: l Et ponā fre/ nū in maxillis tuis. auferēdo a te potentiā no n Et extrahā te de medio fluminū tuoꝝ. id est carnalitū delitiarū. ⁊ sequit̄: † Pessijs terre ⁊ volatilibus celi. id ē demonib⁹ q̄ dicunt̄ bestie ꝓpter crudelitatē ⁊ aues ꝓpter super biam. o Dedi te ad deuoradū. nisi p verā penitentiā emēderis: qō semp pōt fieri q̄diu viuit homo in vita ꝓsenti. et ad hoc designādū subdit̄ postea: † Daboq; terrā egypti desertā ⁊ ciuitates ei⁹ ⁊ erūt desolate. xl. annis. p quos significat̄ debita penitētia. accipiēdo die .p anno. Moyses eni. xl. diebus naturalib⁹ ieiunauit in monte Exo. xxxiij. et Helias. iij. Reg. xix. et christus Matth. iiij. ꝓpter. qō nume/ rus quadragenarius institutus est ad pfectam penitentiā designan dam per quam peccator⁹ deo reconciliat̄. ideo subditur: † Post fi nem. xl. annoz⁹ cōgregabo egyptum. p hoc aūt qō subdit̄: l Et erunt ibi in regnum humile ꝛc. significatur q̄ deo reconciliatus p pe/ nitentiam veram humilioz debet esse q̄s ante. La. XXX
n Et factū ē. Hic ꝓsequēter ezechiel ꝓphetat non solum contra egyptios ſz etiam ptra coz auxiliarios. ⁊ diuidit in duo. q: pmo ꝓphetat ptra vtrosq; ꝓiūctim. scdo ō egyptios separa/ tim. ibi: Hec dicit. Circa pmū dr: o Ululate. p dolore. p Ve ve dici. ſ. destructionis egypti q̄. ꝓpinqua est. ideo subditur:
Et ve.

a Et erit pa. In eis.s.qui trās egy
ptū i nocte erroris ⁊ tenebris com
mouēt: quo⁹ nigredo i candorem
aut vir aut nūcq conuertitur.
b Et destructa fū. ei⁹. vt nihil pri
stine firmitatis remaneat: vt destru
ctis pessimis fundamentis ponat
fundamentū christi: sup qō edifica
tur ecclesia. Gls enī plātatio quaz
plātauit pater. m. c. e. Ui: Ut euel
las ⁊ destruas ⁊ d. ⁊. dispdes ⁊c.
c Ethiopia et libya ⁊c. Lxx. Per
sert cretēses. ⁊ lydi. ⁊ libyes. ⁊ oēs
cōmixti ⁊ filij testamenti mei in ipo
gladio cadent. Ethiopia ⁊ libya.
Hiero. Quasi di oēs peribūt quo
cq in egypto. bos oēs p diuersitate
vitioz ⁊ interpretatiōe nominuz q
in visione tyri posuimus: diuersas
possum⁹ intelligere natiões. Unde
apostol⁹: Uos gentes in carne q di
cimini pputiuz. Munq enī dixisset
gentes in carne: nisi essent gentes i
spiritu. Et alibi: Uidete israel ⁊ fm
carnem. Laueam⁹ ergo ne corde re
uertamur in egyptū vñ semel exiui
mus: ne inter gentes inuenti: gla
dio dei pereamus. d Federis.
alij testamenti. Si alie gentes truci
dantur in egypto: quāto magis fi
lij testamenti dei: qui contemnēres
panem angelorum egypti peponuz
ceparum ac porroꝝ et cucumerū
recordati sūt. e Aturre syenes.
Ubi nilus innaūgabilis ⁊ catara
ctarum fragor: ⁊ omnia in via ple
na serpentibus ⁊ venenatis anima
libus. Si autem magdalus magni
ficentiam: ⁊ syene gyrum sonat: ptz
q egyptie opes ⁊ contumeliosa fo
rtitudo a magnificentia et exaltatio
ne sui pereat vsq ad gyrum egypti
vbi stabile nihil: sed in certo volui
tur lapsu: ⁊ peruenit ad ruinam.
f Uunci⁹ a facie. De quibus: An
geli eozum semper vidēt faciem pa
tris. Hi sunt messores qui colligūt
de regno dei omnia scādala: vt mit
tant in caminum ignis: vbi erit fle
tus ⁊ stridor dentiuz. g In ma
nu nabuchodonosoz regis ba. Hie
ro. cui scilicet traditi sunt ad puni
endum. Ipse est enī inimicus ⁊ vin
dex: qui etiam mercedez accepit: eo
q seruierit in expugnatiōe tyri egy
pti multitudinem: vt multi in egy
pto esse desistant: qui semper in ea
sunt. Quod autem dicitur in deu
teronomio: Jn. lxx. animabus de
scenderunt patres vestri in egyptū.
Nunc autē facti estis sicut stelle ce
li in multitudine: non exemplū ter
rene multitudinis posuit: sz celestī.
que virtutibus fulget. h Et di
sperdam simulacra. Hiero. diuine
clementie est malefacta subuertere
vt nulla similitudo que mentiatur
imaginez veritatis remaneat i egy
pto. i De memphis: que vsq
hodie metropolis est superstitiōis
egypti. Hiero. Memphis exoze.
Hi sunt qui dicūt. frater: sine ejciā
festucam de oculo tuo: cum ipi tra
bē habeāt. k In taphnis. Uis
ciuitatibus conciliabula heretico
rum signanť. l In alexandria.
Que in hebreo: no. hic fm. plem
lim. i. anticipationē alexandria vz:

(S fm illud

a ſ klāmeus ⁊ versatilis sermo diuinus qui bonos a malis diuidat: et
pessimos suo igne consumat. ſ rune.
a gentiū erit: ⁊ veniet gladi⁹ in egyptū: ⁊ erit pa a b c
a ſ q vicina egypto. b ſ. i. qz. c ſ qui male tractant.
uor i ethiopia cūz ccciderit vulnerati i egypto:
a ſ lata ⁊ spaciosa via q ducit ad morte: ⁊ multi ingrediunt p eam.
b ſ malox. Multi vocati pauci vero electi. c ſ ertā. d ſ ira. s. vt si
quis in egypto reperiatur de ethiopia ⁊ libya. ⁊ lydia: ⁊ generaliter de
vniuersis populis gladio cadat.
b ⁊ ablāta fuerit multitudo illi⁹: et dēstructa fun d
a ſ Lxx hibride. vel mystice.
damēta ei⁹. Ethiopia: ⁊ libya: ⁊ lydi ⁊ ōmne re † e f
a ſ arabia fm symmachū. ſ iude. s. ſ dei.
liquū vulg⁹: ⁊ chūb ⁊ filij terre federi cū eis gla d e f
dio cadēt. Hec dicit domin⁹ deus: Et cozruent
a ſ dyalectica arte ⁊ hmōi. b ſ qui erant in auxilium egypto.
c ſ q ecclesie simplicitatem despicit.
fulciētes egyptum ⁊ destruet superbiā impij ei⁹. g h
ſ q sira i extremis finib⁹ egypti siue a magdalo vsq ad syene fm. lxx.
A turre syenes gladio cadent in ea: ait dñs ex g h
a ſ ciuitates egypti. b ſ vt nihil firmitatis remaneat in egypto.
ercituū. Et dissipābunt in mēdio terrarū deso
a ſ congregationes. b ſ rerū fine.
latarū: ⁊ vrbes eius in medio ciuitatū dēserta
a ſ eum ignis chaldeox omnia vastauerit.
rū erūt: ⁊ sciēt quia ego dñs deus: cū dedero
a ſ qui cōburat lignū: fenū: stipulam: q sup fundamētuz xpi edificare
suut. ſ de quo: Ignē veni mittere in terram ⁊c.
b ſ sez scientia falsi nois. de ch⁹ 6z: Dissipa gentes q bella volunt.
ignēm in egypto: ⁊ attriti fuerint oēs auxilia i
a ſ ad pceptū complēdū. b ſ Aquila ⁊ theodotio fm quos symma
chus festinantes dicit.
tores eius. Jn die illa egredient nūncij a facie i
a ſ qui ad summū malicie vertice querentur.
mea i trieribus ad conterēdā ethiopie cōfiden k l
a ſ vastata vicina z vicia. ſ ethiopidus. b ſ in euersione egypti.
ſ vltionis egypti qua fugāt renebre peccatoz ⁊ lux vtuū subintrat.
tiam: ⁊ erit pauor in eis in die egypti: quia abſ m n o p
q dubio veniet. Hec dicit dominus deus: Et
cessare faciaz multitudinē egypti in manu na q
a ſ cuius gladius vastat egyptum: ethiopiam terret.
b ſ quasi non solus veniet.
buchodonosoz regis babylonis. Jpe et popu r
a ſ angeli. b ſ sup multitudinē egypti.
lus eius cum eo fortissimi gentium adducētur
ſ victionis.
ad disperdendā terram. Et euaginabūt gladi s
ſ sic.
os suos super egyptum: et implebunt terram
a ſ tanta sez erit ira domini vt siccetur alueus nili.
b ſ flumina eloquentie quibus irrigabantur.
interfectis: ⁊ faciaz aluēos fluminum aridos: q
ſ tortozum.
et tradam terram in manus pessimozum: ⁊ dis
a ſ que male crearat.
sipabo terram et plēnitudinez eius in manus
a ſ a deo. non enim boni angeli sed mali tortores sunt.
b ſ cuius verba irrita esse non possunt.
c ſ hoc sepe repetitur vt dei verba sciamus esse: que fieri est necesse.
ſ ideo necesse est fieri.
alienoꝝuz. Ego dominus locutus sum: hec di r
a ſ ad hoc pficiet indignatio mea.
cit dominus deus. †Et disperdam simulacra: ⁊ s
a ſ Lxx. abominationes. b ſ ex ore: quo idola conficta.
c ſ vt magistris quasi capitibus trucatis alij nō seducant.
cessare faciā idola de memphis: ⁊ dux de terra t v x
ſ sic.
egypti ñ erit ampli⁹. Et dabo terroꝛē i tra egy
a ſ in terrore. b ſ conculcatio panis iterpretatur terram eozum. s.
qui conculcant panem de celo: d. ſ ciuitas egypti.
pti: ⁊ dispdaz trā phātures. Et dabo ignē in ta
a ſ que est mandarū humile: qō ad celum non ducit.
phnis: ⁊ faciā iudicia mea i alexādria. Et effū

a Etve. gla. s. chaldeoꝝ
rū. b Jn egy. ⁊ etiam
sup auxiliatores eoz. lō
subdit: c Et erit ⁊c.
q erat egypto ꝑfederata. d Et de. fū. ciuita
tū ⁊ fortaliciox egypti.
e Et chub: id ē arabia
egypto ꝑfederata.
f Et filij ⁊c. i. iudei qui p⁹ morte godolie fuge
rūt i egyptū ⁊ ibi cū egy
ptijs fuerūt ptim occisi
et ptim captiuati a chal
deis. vt habef Piere.
xliij. Dicit aūt ꝺ indea
terra federis qz pmissa
fuit abrae ⁊ semini ei⁹ i
federe qō injūt eum eo
dominus Hen. xv.
g A tur. syc. q̄ē in vno
termino terre egypti.
h Gladio ca. ⁊ in ꝺ in
nuit destructio totiꝰ ter
re. cetera patēt vsq ibi:
i Jn die il. egre. nūcij
⁊c. i. chaldei. pcedētes
ex ordinatione mea.
k Jn trieribꝰ. i. in na
uibꝰ habētibꝰ tres ordi
nes remoꝝ. l Ad cō
terendā ethiopie fidē
tiā. post destructionem
enī egypti iuerūt illuc
chaldei per mare.
m Et erit pauor i eis:
id est in ethiopibus.
n Jn die egypti. i. tem
pore quo destruet egy
ptus. o Multa ablq
dubio veniet. s. vtriusq
terre destructio. p Et
cessare faciā multitudi
nē egypti ⁊c. q Et
vna re diuersis dicta sunt tēporibꝰ non debere
rōne diuidi: sed vnius loci narratiōe ꝓcludi. ver
bi gra: vt que de egypto dicta sūt alio atq alio tē
pore vno lectiōis ordine cognoscanť. Cū hoc di
cerimus manet adhuc q̄stio: cur in ꝺ eodem loco
primū factus sit sermo domini ad pharaonem an
no decimo: ⁊ postea in. xxvij. et deinceps. xj. cum
fm ordinē primū decimꝰ. secūdo vndecimꝰ. tertio
vicesimus annus singulis ꝓphetis debuerant ꝑ
notari. Sed respondere possumus. O altitudo di
uitiarum. s. ⁊. s. ꝺ. ⁊c. et alibi: Abyssum ⁊ sapienti
am quis inuestigabit? Possumus quoq hoc dice
re q in ꝓphetis ordo historie non seruať nisi i ali
quibus locis. Non enim narrant ꝓterita: sed pre
nunciant futura. put fuerit spūssancti voluntas.
In historia vero non preposteratur narratio.
Ps 9. g Brachium. robur fortitudinis. vnde: Contere
brachium peccatoris ⁊ maligni. Hoc conteritur i
aduersarijs nostris dum nos persequētes nō pos
sunt opprimere: ⁊ pro salute seruozum dei sepe ad
uersus pharaonem rex babylonis cōsurgit vt po
tentem opprimat potentioz: et mali tradantur po
testatibus: confortante domino brachia pessimozuz:
vt sciat qui liberatur q ipse sit dominus. Hiero.
De rege babylonio in hoc capitulo nulla fit men
tio: nevideatur contra captiuum populuz in chal
dea positum dominozum iracundiam prouocare.
Sed dicitur de rege assyriozum: qui eo iam tem
pore captus fuerat a chaldeis ⁊ omne robur assy
riozum babylonio subiacebat imperio. vnde et
decem tribus: id est israel assyrij capiūt. duas au
tem: id est iudam et beniamin chaldei superant ⁊
hierm subuertūt. h Et scient. Profect⁹ ꝓnuť ē
scire q ipe sit dñs. vñ p Jriū de filijs heli: filij pe
stilētes nesciētes dñm. De regibꝰ aūt q rectū fece

(S runt in

Virgilius 1. Eneid. Fm illud virgilij. Nauinagꝫ venit litora: que scz postea sic vocata sunt: quando Eneas in lacū ve nit. Alexādria. Hiero. In hebreo no. q̄ iterpre tatur requies. In eis enī fiūt iudicia q in delitijs Ezec. 16. d quiescūt. Fm illud: Momo q̄dam erat dines ⁊ in. p. r. b. Et tētatiōib⁹ inseruiūt quoꝝ vn⁹ iob exple tit tētandū. tentatione nanqꝫ saim dicunt.
a Alexandrie. que hebraice no. ⁊ dicit requies. a dinē alexādrie: ⁊ dabo ignēz i egy
Multi enī sūt q requiē q̄erūt ⁊ tacere sup lectos a ſ regē. s. babylonis q sicut ignis cuncta vastat.
eburneos: ⁊ comedere lacentes agnos. b Jn ptō. Quasi parturiēs volebit pe
memphis. vñ nilus diuidit: vbi apis templum ⁊ a ſ ois renerario. b ſ Lxx. d vospolis. c ſ vt ois
consulta respondēt oracula. c Juuenes helio pessima cō gregatio dissipet.
poleos. Hiero. Debraice on. q̄ interpretať dolor: lūsiū: ⁊ alexādriā erit dissipāta: et
bubasti lingua egyptiaca ozis exprimentum. Oēs a ſ que interpretať ex ore. b ſ qz de omni verbo
ist q̄ dolorem seculi ferre nō poterant: sz delitias ocioso reddent rationem.
diospoleos sectabant ⁊ ꝓfidebant sibi i volubili i memphis angūstię q̄tidiane. Ju b
tate sermonū: ⁊ aduersū cetera dogmata disputā a ſ q hebraice on. b ſ ciuitas.
tes: babuerāt explmēta victorie: gladio fmonis uenes heliopoleos: ⁊ bubāsti gla b
domini concidēt. d Et in taphnis. Hiero. Ta a ſ vrbes. s. habuatores vrbiū vl mulieres q sexus
phnis cedentes ozi. subaudi diaboli cui cedentes iniurie ei⁹ subiacet. b ſ non iuuenes sz mulieres
amittēt lumen veritatis ⁊ die nocte mutabunt: et imbecillitate mentis.
sceptra egypti at q̄s omne ꝑiū sentiēt i taphnis Job. 14. a dio cādēt: ⁊ ipe captiuę ducēť. Et c d e
esse ꝓtritum. e Judicia. multa non vnū. Sicut a ſ que regia ciuitas. b ſ cum caligine renebra
enī i domo dei māsiones multe sūt: sic egypti diuer rum oia cōplebunť ſ nube merozis et lucrus.
sa supplicia. vt cū hec oia facta fuerint: scient egy in tāphnis nigrēscet dies cū cōtri
ptij: q ipe sit dñs: cui⁹ iudicia vera iustificata i se a ſ genus regiū. s.
metipsa. f Et factū ē in vn. Hiero. Reuertitur uero ibi sceptra egypti: et defece
ad ordinē ꝓphetie post vicesimū ⁊ septimū ānū: rit i ea supbia potēcie eius. Jpam c
nūc ponit vndecimū: q̄ questio etiaz in suplozib⁹ a ſ ne solis iusticie radij in ea luceant.
ꝓtinet. Cū enī sermo dñi ꝓtra tyrū facť sit in ano b ſ non mulieres ctn. ſ oppida.
vndecimo q̄ pt⁹ posit⁹ ē: i sequētib⁹ loq̄ť ad phara nūbes opiet: filię aūt ei⁹ i captiui
onē āno decimo. Rursuꝫ ponit vicesimū septimū tatē ducēť Et faciā iudicia in egy c
vt dixim⁹: ⁊ nūc vndecimū. Sz vt cetera ꝓtermit pto: ⁊ sciēt quia ego dñs. Et fa
tā q̄ in psalmoꝝ ordine ꝓtinēť. quomodo bi psal a ſ nec cum me. s. iudicem demonstrauero.
mi in quibus murauit faciem suam dauid coram ctū ē in vndecimo anno: i primo: d
abimelech: ⁊ de doech idumeo: ⁊ quādo inuenť in septima mēsis: factū ē verbum
est in spelunca: ⁊ q̄nquagesim⁹ psalmus penitētie: dñi ad me dicēs: Fili hois brachi e f g
in cui⁹ tulo demōstrať q introierit ad bethsabee um pharaonis regis egypti ꝓfre b
uxorem vrie: priores sint psalmi tertio in quo fu a ſ metapho. ſ fm illud: Nō est malagma im
gere notať a facie absalon filij sui. Sed i psalmis ponere: nec oleum: nec alligaturas.
facilis responsio est. Carmē enī lyricū est: in quo gi: ⁊ eccē nō ē obuolutū vt restitu i
non queriť ordo historie: sed factozum carmia sin erez ei sanitas: vt ligareť pānis ⁊
gulozum. Jn historia vero illud dicendū est: ea q a ſ vl vt acciper malagma. b ſ si ꝺ factū fuisset. i.
de vna re diuersis dicta sunt tēporibꝰ non debere idco enī clemēs ⁊ misericors dñs rursum cōminuit
rōne diuidi: sed vnius loci narratiōe ꝓcludi. ver brachiū ei⁹: vt penit⁹ cadat gladius de manu eius:
bi gra: vt que de egypto dicta sūt alio atq alio tē et egyptus in gētes dispergať: vel dissipeť.
pore vno lectiōis ordine cognoscanť. Cū hoc di fascirēť litheolis: ⁊ receptō robo
cerimus manet adhuc q̄stio: cur in ꝺ eodem loco a ſ ꝓcedere ad bellum.
primū factus sit sermo domini ad pharaonem an re posset tenēre gladium. Propte
no decimo: ⁊ postea in. xxvij. et deinceps. xj. cum rea hec dicit dñs de⁹ Ecce ego ad
fm ordinē primū decimꝰ. secūdo vndecimꝰ. tertio pharaonē regē egypti: ⁊ cōminu
vicesimus annus singulis ꝓphetis debuerant ꝑ a ſ ptius. ſ iam.
notari. Sed respondere possumus. O altitudo di am brachiū ei⁹ forte: sed cōfractū:
uitiarum. s. ⁊. s. ꝺ. ⁊c. et alibi: Abyssum ⁊ sapienti ⁊ deijciā gladiū de manu eius. Et k
am quis inuestigabit? Possumus quoq hoc dice ſ nunc.
re q in ꝓphetis ordo historie non seruať nisi i ali dispergā egyptū i gentib⁹: ⁊ vēti
quibus locis. Non enim narrant ꝓterita: sed pre labo eos i terris. Et ꝓfortabo bra l
nunciant futura. put fuerit spūssancti voluntas. chia regis babylōis: daboq gla m
In historia vero non prepostetatur narratio. diū meū i manu ei⁹. Et ꝓfringam
Ps 9. g Brachium. robur fortitudinis. vnde: Contere brachiū pharaonis: ⁊ gement ge
brachium peccatoris ⁊ maligni. Hoc conteritur i mitib⁹ iterfecti cozā facie eius. Et
aduersarijs nostris dum nos persequētes nō pos ꝓfortabo brachia regi babylōis:
sunt opprimere: ⁊ pro salute seruozum dei sepe ad ſ vel sic.
uersus pharaonem rex babylonis cōsurgit vt po ⁊ brachia pharaonis ꝓcident. Et b
tentem opprimat potentioz: et mali tradantur po scient q̄z ego dñs: cuz dedero gla
testatibus: confortante domino brachia pessimozuz: diū meū in manū regi babylōis:
vt sciat qui liberatur q ipse sit dominus. Hiero. ⁊ extēderit eū sup terrā egypti. Et
De rege babylonio in hoc capitulo nulla fit men dispergā egyptū in natiōes: ⁊ vē

Juuenes.

a Juuenes he. ⁊c. i. hoīes
apti ad plū ꝺ istis ciuitati
bus. b Gladio ca. i. ꝑlio.
Et ipe. s. ciuitates. c La
ptine du. i. reliqui⁹ ꝑls i eis
habitās. d Et i ta. ni. di.
metaphorica est locutio ad
designādū tribulatiōis sup
nēture magnitudinē. Ceta
parēt i lra. Et fa. est. Dic
ꝑsir ꝓbat ꝓncipalit ꝺ pso
nā regi. ⁊ pmo pōit tps b⁹
reuelatiōis cuz ꝺr: Et fa. ē i
rj. āno trāsmigratiōis ioa
kim. sic enī cōputat ecchi
el q fuit de trāsmigratis cū
eo vt dictū est. e Fili. ho.
bza. pba. s. ptātē ei⁹. f Cō
fregi. i. de ꝓrio ꝓfringam.
Et ec. nō ē ob. s. pānis et
ligatur: eo q fractura ē ifa
nabil. Ceta patent vsq ibi:
k Et dispgā egy. i gē. capti
uādo ꝓfm ei⁹ i diuersis ter
ris ⁊ natiōibus. l Et cō
bza. re. ba. i. ꝓtutē ei⁹ ⁊ bel
lator⁹ suoꝝz. m Babo⁹
gla. meū i manu ei⁹. Ꝺ oz ad
insinuandū q victoria quā
habuit i egypto fuit magis
virtute diuina q̄ humana.
Cetera patēt. Ca. XXX

Mozaliter.

n Et factū ē ꝛbū dñi ad
me ⁊c. Dic ecechiel ꝓphetat
ꝺ pharaonē ⁊ ei⁹ auxiliato
res. Per pharaonē ꝛo sig
nificať hō potēs carnalis ⁊
malicios⁹ vt ꝺicit ē: au
xiliatores eius i malis suis
notāť cū ꝺr: † Ethiopia ⁊
libya et lydij et oē reliquū
vulg⁹: ⁊ chub ⁊ filij terre fe
deris ⁊c. p ethiopes q̄ tene
broſi interꝑtant demones
significant peccatis ꝓtene
brati: ⁊ qz frequenter legū
apparuisse in ethiopum effi
gie: ⁊ ipi adiuuāt hoīez car
nalem et malicioſū ad suas
nequicias peragendū. per
libyos qui introeuntes in
terpretant: consiliarij q̄ ad
mittunť ad interiora signi
ficāť: ⁊ ipi silīter adiuuāt ꝑ
dictū carnalē ⁊ malicioſū i
malis suis: nam dant ei cō
silium fm formā sue volūta
tis. p lydios qui interꝑtan
tur nati cōsanguinei signifi
canť et, ppinqui: qui simili
ter adiuuant ꝓdictuz: quia
de rapinis suis sperant con
sequi tempozale lucruz. per
reliquum vulgus significā
tur adulatores eius: attri
buentes ei⁹ mala insticie vl
,pbitati. p chub: que graui
tas interpretatur eius mini
stri significāt⁹ qui frequē
ter mandatum hominis ma
li peius q̄ dixerit exequun
tur. per filios federis signi
ficantur illi qui predicto cō
federati sūt in malis: ⁊ om
nes isti dicūtur cū eo puni
ri sicut ꝓticipes criminis.

rūt in ꝓspectu dei:scriptū ē q̄ nouerūt dūz.
a ¶ Factū ē. Anno xij. mēsis. Ca.XXXI
¶ Factū ē. Iunctis hic. Ca.XXXI
¶ Ultra eundē pharaonē q̄ cōparat re-
gi assyrio ⁊ post longissima ꝓphetā
Allego. lamentatio sup eodez assumuntur ⁊ deinceps
contra omnē egyptum. b ¶ Undecimo an.
Allegori. Rondū enim venerāt ad duodeci
Deu.4.c mū: qui numerus plene ꝓsūmatur ex virtutis
ē. Unde et. xij. sūt filij iacob a q̄bus postea
Act.1.b xij. dicūt tribꝰ. Et. xij. nota ꝓphetaruz vno
volumine ꝯtinētur. Et apostoli. xij. sūt: quo-
rum vnus iudas ꝓditor: cuius i locū Ma-
Mar.3.c thias eligit. Et archisynagogi filia ānoruz
Luc.8.f xij. a dño suscitatur. Sz qz corripit pharao:
xij. recipit sanitatē. Sz qz corripit pharao:
⁊ postea plangit: tertius mēsis ⁊ vnus dies
xj. annorū numero cumulant. vnde i sequē-
tibus. xij. anno mēse. xij. vna mensis fit ver
bum domini ad Ezechielē dicēs: Fili homi
nis assume planctuz sup pharaonē. r. c. t. d.
a. c. Qui enī plangit ideo plangit vt intel-
ligat quāta bona pdiderit: ⁊ tamen qz pha-
rao erat ⁊ brachiū eiꝰ nōdū fuerat colligatū
nec pristinā recepat fortitudinē: ideo in an-
no ⁊ in mēse. xij. xxvij. dies adhuc remanēt
vt. xij. annoꝝ numerꝰ cōpleat: vna igit mēs
is die fit sermo dūi ad ꝓpham. c ¶ Cui si-
¶ milis fact⁹. Quasi: Nō mirer' si babylonij
te vincant atq; subuertāt: ⁊ imperiū tuuz et
opes egyptias destruāt: cum assur multo te
fortioz ab eis deleꝰ sit. d ¶ Ecce assur ⁊c.
Hiero. Pulchritudo illiꝰ pdicat q̄ in turpi
Ps.18. tudinē prava voluntate mutata ē. vnde: Cō
fringet eos cedros libani: vt excelsus. s. i al
tissimo monte libano ꝓstituus quāto fue-
rit sublimior: tāto fortius cadet: vnde sen
sus magnus dicit. ¶ Sciendū autē: qz que-
cunq; dicunt de rege assyrioū futuro tēpo-
re a. l. xx. q̄si transacta memorant: ⁊ sic vl' ad
arbozem vel ad ꝓncipē loquit assyrioz vt tā
masculino q̄ femineno genere in vna ꝑsona
vtat: dū ⁊ arbor refert ad assyriū in arboze
nominatur. e ¶ Aque. s. abundantissime.
Abyssus enī multitudo sonitus aquaz.
f ¶ Abyssus. Hiero. ad quā in euangelio de
Luc.8.e mones rogant ne mittant. g ¶ Flumina.
Hiere.2.d De q̄bꝰ: Quid tibi ⁊ vie assyrioz vt bibas
Esa.8.b aquā fluminis? ⁊ alibi: Ecce dominꝰ indu-
cet sup vos aquā fluminis fortē ⁊ multam,
regem assyrioz ⁊ oēm gloriā eiꝰ. h ¶ In ra
mis eius. Hiero. Nota in ipa habitatiōe di
uersa cōditio ē. Alij habitāt in ramis quasi
volatilia: sciētiā sibi in philosophia ⁊ in he
reticoruz dogmatibꝰ pollicentes. Alij quasi
bestie fere: immites atq; crudeles. Alij q̄si
multitudo gentium plurimaz cōmixti. s. di
uersis vitijs. i ¶ Volatilia celi. Que iuxta
Rom.3.c viā comedere sentiēt. Uel qz oēs peccau-
Ibi.b runt ⁊ egent. g. d. vnde: Oēs declinauerūt
simul inutiles facti sūt. ideo in ramis eius fe
cerunt nidos. k ¶ Omne lignuz. Per hoc
multi intelligunt nō de rege assyrioz hoc di
ci: sed de ꝓtraria fortitudine q̄ i sermone ty
ri inter cherubin dicit eē generata ⁊ ꝑciosis
distincta lapidibꝰ: et postea ad terrena suo
vitio ꝓcidisse: q̄ cadens lucifer dicit. vnde:
Luc.10.c Videbā sathanā q̄si fulgur. d. c. c. Sed nos
hec oīa vt sequamur historiam hyppolicos
dicta intelligimꝰ: qz tante potentie assyrius
fuerit ⁊ sic cunctas nationes oppressерit vt se
angelorū altitudini cōparet. l ¶ Hiero. Ideo
nulla arbor i paradiso adequat eiꝰ qz omne
lignū non est assimilatū illi ⁊ pulchritudini
eius: quia non erecta i superbiā ꝑ nouerūt bu
militatē suaz: nec similitudinē dei sacrilego
ausu affectarunt. m ¶ Et emulata sunt eum.
Quātos enī assur cupit habere in perditio
nem: tantos cupiunt in salutem.

¶ Fortissimi

tilabo eos in terras: et scient qz
Ego dñs. Ca.XXXI
¶ Factū ē in vndecimo anno tertio: vna men-
sis: factum ē verbum dñi ad me
a ꝑ antichristo quo corruēte ⁊ alij rectores rent
braz haz ⁊ principes mūdo facilius corruāt.
dices: Fili hois dic phāraoni re
a ꝑ alij multitudini: Multi enī sūt vocati pau-
gi egypti ⁊ plō eiꝰ: Cui similis fa
ci vero electi. a ꝑ alij altitudine: Dis q̄ se exal-
rat humiliabit. b ꝑ sub figura arboris descri-
ctus es i māgnitudie tua? Ecce
bit potentiam assyrij regis.
assur q̄si cedrus i libano pulcher
ramis: ⁊ frondibꝰ nemorosus ex
celsusq; altitudie: ⁊ iter cōdēsas
frōdes eleuatū est cacumē eius.
a ꝑ quasi ideo rām concreuit: q̄ aque. n. i. ꝑ non
sploe que vadūt cū silētio: sz aq̄ rasim ⁊ egypti.
b ꝑ sup quā i principio mūdi tenebre ferebant.
Aque nūtrierūt illū: ābyssus ex
altauit illam. Flumina eius ma
nabāt in circūitu radicum eius:
a ꝑ socios illiꝰ. s.
⁊ riuos suos emisit ad vniuersa
ligna regiōis. Propterea eleua
a ꝑ vnde: Nec oīa tradita sūt mihi.
ta est altitudo eius sup ōmnia li
gna regionis: ⁊ multiplicata sūt
arbusta eiꝰ: ⁊ eleuati sūt rami eiꝰ
a ꝑ irrigari. s. aquis abyssi. b ꝑ vt oēs subjec
rent sue ditioni.
p̄ aqs multis. Cunq; extendisset
a ꝑ Dis q̄ facit peccatū de diabolo natus est: ⁊
in ramozum eius numero computatur.
vmbram suam: in rāmis eius fe
cerunt nidos oīa volatilia celi: ⁊
sub frōdibus eiꝰ genuerunt oēs
a ꝑ que xpi mansuetudinem perdiderunt.
bestie saltuū: et sub vmbraculo
a ꝑ hec sunt volatilia: he bestie. s.
illiꝰ habitabat cętūs gentiū plu
a ꝑ vt nullꝰ cēr q̄ nō ei⁹ regerēt vmbraculo: ꝓter
euz q̄ dixit: Venit princeps huiꝰ mundi et in me
non habet quicq̄.
rimārum. Eratq; pulcherrimꝰ in
magnitudie sua: ⁊ in dilatatiōe
arbustoruū suoruū. Erat enī radix
illiꝰ iuxta aquas multas † Cedri
nō fuerūt altiores illo in paradi
ꝑ vel pini.
so dei. Abietes nō adequauerūt
sūmitatē eius: ⁊ platani non fue
a ꝑ vt singulas arbores colligā.
rūt eque frōdibꝰ illius. Omnē li
gnū paradisi dei nō est assimilatū
illi ⁊ pulchritudini eiꝰ: quoniaz
speciosum feci eum ⁊ multis cō-
dēsisq; frōdibꝰ. Et emulata sunt
eū omnia ligna voluptatis: que
erāt in paradiso dei. Propterea
ꝑ merapboricos.
hec dicit dñs deꝰ: Pro eo q̄ sub
limatꝰ est in altitudine: et dedit

Nico.de ly.

Et factū ē. Ca.XXXI
Postq̄ ezechiel ꝓphetauit otra egyptū. b ad hoc
adducit exēplū. qd pmo declaratur. scdo ad ꝓpositū adaptat. ibi:
Cui assimilat⁹ es. Circa pmū sciē
dū q̄ exemplū ponit b de rege as
syrioū q̄ fuerat potētior rege egy
pti ⁊ tū debellat⁹ fuerat ex ordie
diuīe iusticie a nabuchodonosor:
ꝙ qd egypti non debebat ꝓside
re se posse ei resistere. Igit ps ista
i duas diuidit. qz primo ponit re
gis assyriozum sublimatio. scdo
eiusdez deiectio. ibi: Propterea.
Circa pmū ponit tps huiꝰ reuela-
tionis. cū dr: Et factū ē in āno. xj.
scz trāsmigrationis ioakim.
b Tertio. s. mēse. c Una men-
sis. i. pma die mensis. ⁊ sic patz q̄
hec reuelatio facta ē post ꝓcedētē
p duos mēses sex dieb⁹ minus.
d Dic pharaoni regi ⁊c. eos ꝓiū
git i ꝓpheria: qz cōiungēdi erāt i
pena. e ¶ Cui similis fact⁹ es. q. d.
Quācūq; in scripturis potēs: adhuc tū non
ascēdisti ad potentiā regis assur.
ideo subdit: ¶ Ecce assur ⁊c. i. al-
tior ceteris regibus: sicut cedrus
altis arboribꝰ. g ¶ Pulcher ra
mis. i pulchritudine ꝓlis. h Et
frondibꝰ nemorosis. i. ꝓncipib⁹ et
militibus copiosus. i Excelsus
q̄ altitudie. ptātis regie. k Et
inter cōdensas frondes. i. p multi
tudinē ꝓncipū ⁊ bellatoruū suoꝝ.
l Eleuatū ē cacumen eiꝰ. i. domi-
nium eiꝰ sup multa regna. m Aq̄
nutrierunt illum ⁊c. per aquas et
abyssum intelligit copia diuitiaꝝ
per quā habuit fortes bellatores
ex diuersis nationibus collectos.
ideo subdit: Et riuos suos emisit
⁊c. et quia per hoc eleuata est ⁊ di
latata potestas sua. ideo subditur:
Propterea eleuata ē ⁊c. n Cū
q̄ extendisset vmbram suam. p po
tentie sue dilatationē. o In ra
mis fece. nidos oīa volati. celi.
id est reges magni acquieuerunt
subiici sibi. p Et sub frondib⁹
eius genuerunt omnes bestie sal-
tuum: id est homines qui videbā
tur indomabiles fuerunt subiecti
per eum. Cetera patent vsq; ibi:
q Cedri non fuerunt altiores il-
lo in paradiso dei: id est alij reges
in terra q̄tūcūq; bona et amena
non erant ei equales in potentia
neq; in multitudine bellatorum.
ideo subditur: r Et platani nō
fuerunt eque frondi illius. Om-
ne lignū paradisi ⁊c: id est. omne
regnū q̄tūcunq; pulchrum ⁊ ame
nū in diuitijs ⁊ potentia non fuit
ei adequatum. s Et emulata
sunt eum oīa ligna. i. omnes re-
ges inuidebant ei ꝓter eiꝰ excel-
lentiā. t Que erāt i paradiso
dei. reges enī solent delitiose viue
re. ⁊ ideo dicūtur esse i regnis suis
quasi i paradiso. dicit tamē para-
disus dei qz dignitas regia a deo
ꝓcedit. Prouer. viij. Per me re-
ges regnant ⁊c. v Propterea.
Hic consequenter describit regis
assur deiectio. cum dr: Propterea
⁊c. id est qz ꝓpē ptātem a deo sibi
concessam

† dep. ad 2. c. prophe-
am. 4. q. 2 ro regis.

a ¶ Fortissimi gē. Hiero. alij
scz detestabilit ptāti eni tra-
dit ad puniēdū antichristi:
id est sathane. b ¶ Dia lig-
vo. vel oīa ligna q̄ quōdam
fuerūt bona: ⁊ irrigabātur
aqs ⁊ i libani altitudie mo-
rabant: acciplēt ꝓsolationē
qñ principē suum viderint si
milia sustinere tormenta.
c ¶ Cui assi. es. i. o pharao
scz cui dictū ē i ꝓncipio: cui
similis fact⁹ es in altitudie. t.
⁊c. assyrio. s. qui corruit.
d ¶ Ipe ē pharao. Rex. Sic
est pharao ⁊ o. m. c. vt quō
supra assyrꝰ succisus ē ⁊ cor
ruit: sic ⁊ egyptꝰ. ¶ Ipse est
pha. Anteriozibus extrema
ꝓiūgit: quia supra dixerat.
Cui similis fact⁹ es i magnitu-
dine tua. ecce assur q̄si. c. i. l.
⁊c. Nūc ifert: Sic ē pharao
⁊. o. m. c. q̄si. Sic assyrꝰ ce-
drus et cypressus babylo-
nio succidēte deiecta ē: sic ⁊
pharao ⁊ popul⁹ eius. i. ipa
arbor ⁊ rami illius a baby-
lonio succidēt. ¶ Et fa.

Nico.de ly.

cōcessā eleuat⁹ ē in supbiā.
a Tradidi euz ⁊c. i. nabu
chodonosor. b Juxta im
pietatē ⁊c. impietas ē ꝓxie
ptūs otra deū: sicut pietas
ē cultꝰ diuinꝰ. Rex aūt assy
riozū ex nimia supbia ꝓu-
perat i diuinā blasphemiaz
⁊ ꝓteptum. dicēs. iiij. Reg.
xix. scribēs Ezechie: Nō te
seducat deꝰ tuꝰ in q̄ babes fi
duciā ⁊c. et ideo meruit deij-
ci a regno. c Et succidēt
eū alieni. i. chaldei. d Et
ꝓiciēt eū sup montes ⁊c. i.
in mōtibꝰ ⁊ vallibꝰ debella-
būt eū chaldei iterficiendo
populū eiꝰ. e Et rece. de
vm. ei⁹. i. de dñio ipsius.
f Oēs ꝓli terre. quos sibi
subiecerat armozū virtute.
g In ruina eiꝰ. qz cōpara-
uerat regē assur cedro. ideo
deiectionē eiꝰ designat sub
similitudine casus cedri.
h Habitauerūt oīa ⁊c. i. l
cedro illa añq̄ rueret. Ha-
bitauerūt volatilia ⁊c. ⁊ ex
ponaꝝ vt supra. i Ecbrē
nō ele. ⁊c. i. illi q̄ remanebūt
de assyrijs nō ascēdēt de ce-
tero ad ꝓsilez ptātē. ⁊ sbdit
causa cū dr: k Quia oēs
tradi. sūt i mor. cozpalem.
l Ad terrā vl. i. ad ifernuz
ꝙtū ad aiam q̄ a doctorib⁹
dr cē in ꝓfūdis tre. ⁊ eodez
modo itelligit qō subdit:
m Ad eos q̄ descē. in lacū.
id ē q̄ añ mortē xpi descēde-
rāt i gehēnam. put exponit
Ba. Sa. n In die qñ de-
scē. ad infe. ⁊c. amicis eius.
o Qui eum a. i. absozbui
ēi exercitu chaldeozum.
p Et prohibui ⁊c. i. diuitie
eiꝰ ⁊ potētia nō potuerūt euz
liberare

summitatē suam virentez atq; condensam: et ele
a ¶ vt dicerer: Ero similis altissimo. b ¶ antichristi scz.
uātū ē coz ei⁹ in altitudine sua: tradidi eum in ma
a ¶ babilonij. s. regis vt q̄ vicit assyrium dei ꝓcētē esse intelligat.
b ¶ fm dñi imperata. c ¶ occulte babyloniū monet: ne populū dei crude
liter oppimat q̄ sibi traditus est: ne similia assyrio patiat q̄ crudelis fuit
nus fortissimi gentiū. Faciens faciet ei. Juxta im
pietatem eius eieci eum: ⁊ succidēt eum alieni ⁊
a ¶ vt cozmar in supbiā sua. ¶ vel eam.
crudelissimi nationū. Et ꝓiciēt euz sup montes
a ¶ vt ad tartarum omnes deducanē qui fuerunt in comitatu eius: parti-
cipes pene sicut culpe.
et in cūctis cōuallib⁹ cozruent rami eius: ⁊ ꝓfrin
genē arbusta eius i vniuersis rupibus terrę: ⁊ re-
a ¶ quo tegebantur ne viderent solem.
b ¶ volatilibus celi et bestijs terre comparari.
cedent de vmbrāculo eius oēs pōpuli terrę et re-
linquent eū. In ruina eius habitauerunt omnia
a ¶ visa ꝓmissione tua. b ¶ in supbiā nec se aliqđ estimabunt: nec irriga-
tione aquarū suarū ꝓprias estimabunt diuitias.
stię regionis. Quōrēm non eleuabuntur in alti-
a ¶ metu confusa.
tudine sua omnia ligna aquarū: nec pōnēt subli-
mitatem suam inter nemorosa atq; frondosa: nec
a ¶ als coz. b ¶ que erant sub imperio assur.
stabūt in sublimitate suā oīa q̄ irriganě aquis:
a ¶ q̄ p metaphoram dixit aperit. b ¶ rego. c ¶ vnde: Cadent oēs q̄
descendēt in terrā. d ¶ infernū. vñ: Ingredientur ad extrema terre.
quiā oēs trāditi sūnt in mortem ad tērrā vltimā
a ¶ non arborum. ¶ non cum angelis dei.
in medio filiōrū hominū ad eos qui descēdunt in
a ¶ alij in foueam sempiternā. ¶ inferni.
lācū. Hec dicit dñs deꝰ. In die qñ descendit ad in
a ¶ socijs eius: vel sanctis fortitudinibꝰ que illum dilebūt ad infernos descē
disse. b ¶ g translationē: fm illud: Veni in altitudinē maris. ⁊c. o. m.
c ¶ cuius aquis ante irrigabatur.
feros indūxi luctū: operui eum ābysso: et ꝓhibui
a ¶ natiōes. b ¶ abyssi. c ¶ nec irrigarēt eū: sed opprimerent.
flūmina eius ⁊ cōhercui aquas multas. Cōtrista-
a ¶ assyrium vel eam arborem. s. b ¶ in quo fuerat exaltatus.
c ¶ idem sibi timentia.
tus est sup̄ eum lībanus: ⁊ oīa ligna agri ꝓcūssa
a ¶ agre ostendit se de assyrio metaphorice loqui. Cuius enī arboris ruina
cōmoueret omnes gentes. b ¶ vt oēs scirent ꝓditionem eius.
sunt. A sonitū ruinę eius cōmōui gentes: cum de
a ¶ hoc quoq; arboti nō cōuenit. ¶ socijs suis.
ducērem eum ad infernum cum his qui descende
a ¶ inferni. b ¶ dum vident mala malis ⁊ bona bonis retribui.
c ¶ in corde terre.
bant in lăcum. Et cōsolata sunt in tērra infima
a ¶ hebraice eden. ¶ paradisi.
omnia ligna voluptātis: egregia atq; ēlara in li
¶ sicut ipse. ¶ dei.
bano vniuersa quę irrigabantur aquis. Nam et
a ¶ arbore: vel eo assyrio. s. b ¶ ligna non interficiunē gladio. ⁊ ira insi
ipsi cum ēa descendent ad infernū ad interfectos
nuaē metaphorice. ¶ requiescet.
gladio: ⁊ brachium vniuscuiusq; sedebit sub vm-
a ¶ pena. b ¶ nō siluarū: sed gentiū. ¶ que in inferno erunt. c ¶ postre
mo apostropham facit ad ipm assyriū. ¶ quasi nullus tibi similis: omnes
brāculo eiꝰ in medio nātionū. Cui assimilatus es
reges superasti. ¶ ramen.
o inclyte atq; sublimis iter ligna voluptatis. Ecce
¶ regibꝰ qui erāt in comitatu tuo. a ¶ inferos. s. vnde: Introibūt infer-
oīa terre tradentur in manus gladij: partes vulpium erunt.
deducēt⁹ es cū lignis voluptatis ad terrā vltimāz.
a ¶ imūdoz. ¶ hec sūt ligna q̄ cedros vt cyparissos vocauit. b ¶ nō in re
In medio incircūcisoꝝ dormies cū eis q̄ iterfecti
quie. a ¶ dñi. b ¶ cui dr: Cui assimilat⁹ es o inclyte ⁊c.
sūt gladio. Ipe ē phārao ⁊ oīs multitudo eiꝰ dicit

liberare. q Cōtristat⁹ est
⁊c. i. regnū assyrioꝝ. r Et
oīa lig. ⁊c. vinitores ⁊ agri
cole. s Asoni. rui. eiꝰ cō-
gētes. p stupore ⁊ admirati
one de ruina tāti regis.
t Cū dedu. eum ad infer.
¶ Et ad aliaz. v ¶ Et ꝓsola-
ta ⁊c. i. inferno q̄ dr eē i ter
re. pfūdo: qz illi q̄ prius ibi
descēderāt receperūt ꝓsola-
tionē aliquā de eiꝰ descēsu.
solatiū enī est miserō hre so
ciū in pena: ⁊ maxīe illoz q̄
occisi fuerāt p reges assyrio
rū. p talem modum dr Esa.
xiiij. de rege babylōis. Uni
uersi rūdebūt ⁊ dicēt tibi: ⁊
tu vulnerat⁹ es sicut ⁊ nos:
nri similis effect⁹ es. sic ibidem
exponitū fuit. x Dia lig.
vo. i. reges et potētes i hoc
mūdo vixerūt delitiose.
y ¶ Nā ⁊ ipi cū ea. de. ad. eū
dem locū. z Et bza. vni. i.
fortitudo eiꝰ ad infernū de-
ducta. a Sedebit sb vm.
eiꝰ. i. aliquā ꝓsolationē i eiꝰ
descēsu habebit mō ꝑdicto:
sic vmbraculū fac ꝓsolatio-
nē calefacto. b ¶ Cui assi.
es. Dic pfūr exēpluz de rege
assur ꝓpositū applicat ad ꝓ
positū. s. ad regē egypti. de
q̄ supra dictū ē i ꝓncipio cā.
Cui similis fact⁹ es ⁊c. et sub
dit: Ecce assur ⁊c. Et eodez
mō b itelligit: Cui assimila-
tus. q. d. regi assur i deiecti-
one lz non fueris ei eqlis in
ptāte vt supra dictū ē: tamē
finisti valde magn⁹ inē ali-
os reges. c ¶ Ecce dedu.
es cū lignis vo. i. cū regib⁹
lā defunct⁹. d Ad terraz
vl. i. in gehēnā. e ¶ In me
dio incircūci. ⁊c. q̄ cum hoc
erant idolatrie dediti.
f ¶ Ipe est phārao ⁊c. istud
ponit vltimo ad denotādū
qz ea q̄ dicta sūt i b ca. dicta
sūt ꝓpē eiꝰ deiectionē ⁊ ꝓli
sui. ¶ Ca. XXXI

Moraliter.

a ¶ Et factum ē in. xj. anno
⁊c. Hic ezechiel ꝓbetat cō
tra regem egypti cōparine.
ostēdēs ad īram eiꝰ ꝓsupti-
onē: qz rex assyrioꝝ eo potē
tior nō potuit resistere regi
babylonis: ⁊ iste ex sua pre-
sumptione restitit: propter
qđ fuit turpiter debellat⁹.
Per regem egypti moraliť
potest hic significari quili-
bet ꝓsumēs de sua virtute ꝓ
pter quod debellari non ti-
met a mundo carne vel ho-
ste: et propter suam ꝓesum-
ptionem deus ꝓmittit eum
enormiter cadere: sicut di-
cit glo. hebraica de salomo-
ne. super illo Prouer. xxx.
Stultissimus iumirorum.
ipe enim salomon sciebat eē
dictuz Deutero. xvij. qđ rex
Israel nō debebat sibi mul-

Ca XXXII

Et factum ē. In mul tis exēplarib⁹ inuenit⁹ annus ⁊ mensis decim⁹ ponitur. Iuxta alios aūr interpres: decim⁹ annus ⁊ duodecim⁹ mēsis: vt vel iā capta sit hierusalē ⁊ gaudiū pharaonis malis sibi iminentib⁹ auferat. vel certe capiēda: suis magis miseriis dolcat q̄ alioꝝm captiuitate letetur. b Leoni. De quo: Insidiatur in absc̄dito q̄si leo. in. s. s. Et Hieremias: Leo ꝺ silua p cussit eos. c In fluminibus. berseos principib⁹ qui imitant ecclesiasticos viros dicētes dño: In te inimicos nostros ventilabim⁹ cornu: sed nō ventilant ad saluandum: vt de terra ad celum leuent: sed vt in profundum abijciant. d Et conturbabas aq̄s. Hiero. Non vult bibere aquas fyloe que. v. c. s. ſ aquas egypti turbidas et cenosas que ante q̄ pedibus draconis conculcarentur pure erant ⁊ suo fluentes ordine. postea autē q̄ cōturbate sunt cursus sui ordinem p diderunt. e Non enī vtunt heretici testimonijs scripture ut coherentibus: sed omnia conturbant. Quoniam autem est inimicus ⁊ vltor: non solū aquas alienas conturbat: sed etiam cōculcat flumina sua: nec parcit etiam suis. vñ:

Psa.55. Miserere mei domine quoniā conculcauit me homo. de quo: Non magnificetur homo super terrā. f In sagena. De qua:

Mat.13.f Sile est regnū celoꝝ sagene misse i mari: ⁊ ex oī genere. p. c. quoꝝ bonos elegerunt i vasa sua: malos autem foras miserunt. g Bestias. que vitijs efferantur: per bestias autem ⁊ volatilia etiam heretici significari possunt. Vel per volatilia celi et bestias terre populus deceptorum ⁊ crudelitatem gentium intelligimus. h Montes. principes scz hereticoꝝ vel potestates contrarias que per aera discurrunt: valles q̄ ad inferna penetrantes eternis mācipate supplicijs. Hoc omnia translatine. vt scz cum volatilia celi et bestie carnibus eius fuerint saturate: id est exercitus ei⁹ et vniuersa multitudo cetera pars in vermes et saniem conuertatur: tunc celi tenebris obuoluentur. i Et irrigabo terram fetore. Hiero. Superbia enim ⁊ arrogans tumor hereticorum non tam vitali ⁊ puro: q̄ putrido et ferentis sanguine cōpletur. vnde:

Psa.111. Pone eos vt stercus ire. Et alibi: De stercore erigens pauperem. Valles nimiuꝝ depressa mentes aut inferna aut humilez hereticorum sensum. p terrenis omnia faciētium. k Et operiā cuꝝ extinctus. vnde:

Job.18. Lux implorum extinguetur.

Eph.6.b l Celos. de quibus: Contra spiritualia nequicie in celestib⁹. l Et nigrescere faciam. Hiero. Ad litterā intelligi non pōt. Nunq̄ enim hoc factum est vel faciendum est. m Stellas. de quibus iudas.

Jude.b Sidera errantia quibus caligo tenebrarum in eternum reseruatur. n Solem nube tegam. cui scilicet contrarius est sol iusticie. Solem nube tegam. dominum scilicet q̄ descendit in egyptum super nubem leuem: nullo peccati pondere p egrauatam. vel p

Esa.5.b phetis vel apostolis. de quibus: Mandabo nubibus meis ne pluant sup eū imbrē.

Psa.35. Et in psalmo: Veritas tua vsq̄ ad nubes. o Luna: id est hereticorum ecclesia non dabit lumen suum nec decipiet credentes: falsi nominis scientia. p Omnia luminaria celi. Quicquid videtur in hereticis esse doctrina: extincto draconе necabitur: ⁊ ipe dominus terram hereticorum operiet tenebris ignorantie: vt ceci cecos ducāt in foueā. q Super terras bonas. s. q̄s

Pharao dominus deus.

Ca. XXXII

a Et factuꝝ ē duodecimo anno in mēse duodecimo

ſ prima.

mo i vna mēsis: factuꝝ est verbuꝝ domini ad me dicēs:

Fili hominis assume lamentuꝝ

a ſ pharem: cui egyptus cōmissa est: vel vna prouincia vel egyptus totus mundi.

sup pharaonez regem egypti: ⁊

a ſ Qui circuit. q. d. ſ non vnus. i.

b dices ad eum: Leoni gentium

a ſ vicio ppio: nō facē⁹ eos a principio. vñ: Domino cū in honore eēt nō intellexit: cōparē⁹ est ⁊c.

b ſ diabolo qui dixit: Dea sūt flumia ⁊ ego fe

assimilatus es: et draconi qui

ci ea. a ſ erectus superbiaꝝ irrigatione fluminum. ſ vt terram. s. aquam q̄s possideas.

b ſ quasi.

est in mari: et ventilabas cornu

a ſ multitudine exercit⁹. ſ vñ apl⁹: Qui autē cōturbat vos portabit iudiciū quicūq̄ est ille.

in fluminibus tuis: ⁊ cōturbabas aquas pedibus tuis: et cōculcabas flumina eorꝝ. Propterea hec dicit dominus deꝰ:

a ſ vetus. s. ⁊ nouū restamēti.

pandam super te rēte meum in

ſ diabolus semp in multitudine delectatur et

multitudine populoꝝ multorꝝ:

turbis. a ſ qui quasi coluber multū fucras spinis inuolutus.

c et extrāham te in sagena mea: ⁊

a ſ qui in celum posuisti os tuuꝝ: ⁊ re altissimo similem iactabas. b ſ Cui⁹ insidie latebant in mari huius mundi.

piciam tē in terram. Super fa/

ciem agri abiciam te: et habitare faciam super te oīa volatilia

a ſ non solū volatilia.

f celi: ⁊ saturabo ō te bestias vniuerse terre. Et dabo cārnes tuas

a ſ minores. ſ als valles.

g as sup mōtes: ⁊ implebo cōlles

a ſ hereticoꝝ. b ſ cū oīa vermib⁹ scatebunt.

h tuos saniē tua. Et irrigabo terrā fetore sāguinis tui insup mōtes

a ſ inferiores fideles.

tes ⁊ valles implebuntur ex te.

a ſ q̄ transfigurabas te in angelum lucis.

i Et operiā cū extinctus fueri⁹ ce/

a ſ sup te: ⁊ nihil tibi lerū erit: ⁊ ad iteritū tuū oēs populi ⁊ reges: nimio horroꝝ formidabūr.

l los: et nigrēscere faciam stellas

a ſ celi vel draconis.

m ei⁹. † Solē nube tegā: ⁊ luna nō

n o dabit lumen suū. Oia lumiaria

a ſ id est habitatores terre mittaꝝ in tenebras: ibi erit fletus ⁊ stridor dentium.

p celi mœrere faciaꝝ sup te: ⁊ dabo

r tenebras sup terrā tuā dic̄ dñs

a ſ vt q̄ prius pharaon seruierāt: iraſcāt cōtra cū: videntes captiuitatem ei⁹ ad aliam terram quā draco nesciebat esse perducram.

deus. Et irritabo cor populoꝝ

s multorum cum induxero cōtritionem tuam in gentibus super

s tiplicare equos: nec īmēsa pōdera auri ⁊ argēti: ne p b in supbiam eleuarēt: nec accipe sibi vxores alienigenas: ne p b a dei cultu auertere⁊ ipe psumēs de sua stabilitate virtutis ꝺtrariū fecit: ꝓpter q̄ deo ꝓmittēte turpiter lapsus fuit: ⁊ similē ꝓtingit multis q̄ de sua ẋtute nimis ꝓfidētes fedant enormiter peccatis. Vñ dicit Hiero. ad Repocianū. nō i ꝓterita castitate cōfidas: nec eni sāsone fortior eē potes: nec dauid sanctior nec salomone sapiētior. memento semp q̄ paradisi colonū de sua possessione mulier cicit: et sīliter cōtingit de alijs vitijs hominib⁹ psūptuosis q̄ occasiones cadendi negligunt.

a T factū ē. Ca. XXXII Postq̄ ꝓphā denunciauit regis egypti deiectionē: b ꝓpter assumit sup b lamentationē. Et diuiditur i duas ptes. q̄ primo plāct⁹ incipit. secō itez resumit sic̄ solet fieri in carmine lugubri. secā ibi: Et factum ē. Prima i duas. q̄ primo recolit ei⁹ pcedēs sublimitas. secō ponit ipi⁹ sequēs calamitas: q̄ infelicissimū infortunij gen⁹ ē futurum felicem. j. de ꝓsolatiōe. secā ibi: Propterea. Circa primū pmittit tēpus reuelationis. cum ōr: Et factuꝝ ē in. xij. āno. s. trāsmigrationis ioakim. Cetera patēt vsq̄ ibi: b Ne oni gen. assi. es. in fortitudie ⁊ crudelitate. c Et draconi. i. ceto. vñ Hen. j. vbi nra trāslatio habet: Cete grādia: in hebreo habet: Dracones magnos. d Et vēti. cornu. i. ptāte tua eleuat⁹. e In flumini. tuis. hoc ōr q̄ terra egypti ē fluuialis ex diuisiōe nili: vt supra dictuꝝ est. f Et contur. aquas pedibus tuis. tyrānice regendo. g Propterea. Hic ꝓphā ponit eius calamitas. ⁊ primo describit b miseria. secō ei⁹ causa effectiua. ibi: Quia hec dicit. Circa primū dicit in psona dei. Propterea. i. quia abusus es potestate a me tibi concessa. h Expandā sup te rete meum. i. exercitū chaldeorum. i Et extrahā te. de loco ꝓsentis vite. g Sup faciem agri ⁊c. quia cadauera sua ⁊ suoꝝ bellatorum remāserūt insepulta bestijs ⁊ auibus laceranda. k Et implebo colles ⁊c. i. in quocunq̄ loco fugeris occisus eris. m Et operiā cum extinctus fueris celos ⁊c. hoc dicitur ad designandū magnitudinem tribulationis egyptioꝝ que designari solet per tēpus obscuruꝝ et tenebrosum. vnde Guidi⁹ in primo de tristibus dicit: Tēpora si fuerint nubila sol⁹ eris. n Solē nube tegā. i. regē calamitate detiēdā. o Et luna. i. regina. p Nō dabit lumē suū. i. non inceder ornata sed magis captiuata. q Omnia luminaria celi. i. sapiētes egypti. tūc enim vigebat ibi sapiētia: vt habetur. j. metapb. r Mœrere faciam ꝓpter regis ⁊ regine delectionem. s Et irritabo. i. ꝓtra te ꝓuocabo. t Cum induxero. ꝓtritionē tuam in gētib⁹. i. cū populuꝝ tuū. ꝓtritū captiuabo inter gentes extraneas et longinquas.

Et stupe.

ſ pharao nescit: qñ. ſ. captiuitas pharaonis alia captiuitate mutarēt: nec accipe sibi vxores alienigenas: ne p b a dei cultu auertere⁊ ipe psumēs de sua stabilitate virtutis ꝺtrariū fecit: ꝓpter q̄ deo ꝓmittēte turpiter lapsus fuit: ⁊ similē ꝓtingit multis q̄ de sua ẋtute nimis ꝓfidētes fedant enormiter peccatis. Vñ dicit Hiero. ad Repocianū. nō i ꝓterita castitate cōfidas: nec eni sāsone fortior eē potes: nec dauid sanctior nec salomone sapiētior. memento semp q̄ paradisi colonū de sua possessione mulier cicit: et sīliter cōtingit de alijs vitijs hominib⁹ psūptuosis q̄ occasiones cadendi negligunt.

Ps. 67. Deb.4.c

a T factū ē. Ca. XXXII Postq̄ ꝓphā denunciauit regis egypti deiectionē: b ꝓpter assumit sup b lamentationē. Et diuiditur i duas ptes. q̄ primo plāct⁹ incipit. secō itez resumit sic̄ solet fieri in carmine lugubri. secā ibi: Et factum ē. Prima i duas. q̄ primo recolit ei⁹ pcedēs sublimitas. secō ponit ipi⁹ sequēs calamitas: q̄ infelicissimū infortunij gen⁹ ē futurum felicem. j. de ꝓsolatiōe. secā ibi: Propterea. Circa primū pmittit tēpus reuelationis. cum ōr: Et factuꝝ ē in. xij. āno. s. trāsmigrationis ioakim. Cetera patēt vsq̄ ibi: b Ne oni gen. assi. es. in fortitudie ⁊ crudelitate. c Et draconi. i. ceto. vñ Hen. j. vbi nra trāslatio habet: Cete grādia: in hebreo habet: Dracones magnos. d Et vēti. cornu. i. ptāte tua eleuat⁹. e In flumini. tuis. hoc ōr q̄ terra egypti ē fluuialis ex diuisiōe nili: vt supra dictuꝝ est. f Et contur. aquas pedibus tuis. tyrānice regendo. g Propterea. Hic ꝓphā ponit eius calamitas. ⁊ primo describit b miseria. secō ei⁹ causa effectiua. ibi: Quia hec dicit. Circa primū dicit in psona dei. Propterea. i. quia abusus es potestate a me tibi concessa. h Expandā sup te rete meum. i. exercitū chaldeorum. i Et extrahā te. de loco ꝓsentis vite. g Sup faciem agri ⁊c. quia cadauera sua ⁊ suoꝝ bellatorum remāserūt insepulta bestijs ⁊ auibus laceranda. k Et implebo colles ⁊c. i. in quocunq̄ loco fugeris occisus eris. m Et operiā cum extinctus fueris celos ⁊c. hoc dicitur ad designandū magnitudinem tribulationis egyptioꝝ que designari solet per tēpus obscuruꝝ et tenebrosum. vnde Guidi⁹ in primo de tristibus dicit: Tēpora si fuerint nubila sol⁹ eris. n Solē nube tegā. i. regē calamitate detiēdā. o Et luna. i. regina. p Nō dabit lumē suū. i. non inceder ornata sed magis captiuata. q Omnia luminaria celi. i. sapiētes egypti. tūc enim vigebat ibi sapiētia: vt habetur. j. metapb. r Mœrere faciam ꝓpter regis ⁊ regine delectionem. s Et irritabo. i. ꝓtra te ꝓuocabo. t Cum induxero. ꝓtritionē tuam in gētib⁹. i. cū populuꝝ tuū. ꝓtritū captiuabo inter gentes extraneas et longinquas.

Et stupe.

Mat.7.b Deu.28.g Dan.7.b Job.14.a Psa.37. Ibi.61. Ibidem.7 Dan.10.d Apoc.1.c

a ſ casu. ſ. tuo.

terras q̄s nescis: ⁊ stupescere facia sup te po

a ſ q̄ cuam ptius mirabant potentiā. b ſ quoꝝ regna diabol⁹ dño ostendit. ⁊ de ꝺbus: Attrierūt reges terre ⁊ prin. c. i. v.

pulos mltos. Et rēges eoꝝ horroze nimio

ſ hoc. ſ. fier.

formidabunt sup te: ꝓpter vniuersas iniq̄/

a ſ hu c vt nulli parcens.

tates quas operatus es: cuꝝ volare ceperit

a ſ regum. ſ. b ſ similē sibi ruinā timentes.

a gladius meus sup facies eōrum ⁊ obstupe/

scent repente singuli ꝓ anima sua in die ruine sue. Quia hec dicit dominus deus. Gladius regis babylonis veniet tibi: i gladijs

a ſ alij gigantum que re fecrabatur.

b fortium deūciam multitudinē tuam. Inex/

a ſ gigantes: qui babylonij regis tenebant exercitu.

pugnabiles oēs gētes hę. Et vastabūt sup

a ſ talibus ministris.

biam egypti: ⁊ dissipabit multitudo ei⁹. Et

a ſ non solum homines. ſ qui comparati sunt iumentis insipientibus.

c perdam omnia iumēta eius: que erant sup

ſ vel multas.

aquas plurimas: ⁊ non ꝓturbabit eas pes

a ſ rāta erit solitudo. ſ vt lympidas faciat turbidas ⁊ cenosas.

b ſ ego non alius. c ſ draconis dominationes turbaras.

bābit eas. Tunc purissimas rēddaꝝ aquās

a ſ vt sint. ſ. veri luminis nutrimentum. ſ purissima. ſ. ⁊ mitēria:

eorum: ⁊ flumina eoꝝ quasi oleum adducā

nullo turbante. a ſ quasi: Dec fient ꝓpter egypti solitudinem.

ait dominus deus cum dēdero terram egypti desolatam. Deseretur autē terra a pleni

tudine sua quando percussero omnes habitatores eius: et scient quia ego dominus.

a ſ vel sic. ſ q̄ remāserunt. b ſ solus.

a ſ ergo. ſ pharonis.

b ſ non spe saluris sed quia de tanta potentia virio supbie sue detectus fit in eterna supplicia. c ſ animę ab eo oppresse vel etiā alie que iam nō morabant in egypto sed in regione viuoꝝ.

Plānctus est: et plangēt eum filiē gentium

a ſ draconem. b ſ delera a dño.

super egyptū et super multitudinem eius

plangent eum ait dominus deus. Et factum est in duodecimo anno: in quintāde/

a ſ eodē. ſ. anno ⁊ mēse. b ſ nō in vna vt supra.

cima mensis: factum est verbuꝝ domini ad me dicens: Fili hois: cane carmen lugubre

a ſ alij fortitudinē. ſ non super pharaonem.

ſ qz. ſ. b ſ a supbia sua.

super multitudinē egypti. Et detrāhe eam

ipsam: ⁊ filias gentium robustarum ad terram vltimam cum his qui descēdunt in la/

a ſ o rex. c. b ſ vt merearis cuadere mortem.

cum. Quo pulchrior es descende: et dormi

ſ id est imundis. circūcisi enim mundi sunt. vnde: Nos sumus circūcisio: qui spū deo seruimus.

cum incircūcisis. In medio interfectorum

gladio cadent. Gladius datꝰ est. Et attrahe

ſ vel eam.

runt euꝝ: ⁊ omnes populos eius. Loquent

a ſ alij gigantes: ponentes in celum os suum: qui quāto se sustollunt: tāto ad inferna detrahentur.

ei pōtentissimi robustoꝝ de medio inferni: q̄ cū auxiliatoꝝib⁹ ei⁹ descēderūt ⁊ dormierūt incircūcisi interfectiq̄ gladio. Ibi assur

a ſ hos. ſ. habebis socios.

Et stupescere fa. super te. i. ꝓpter rui ⁊ ppū mi tātā deiectionē. b Et reges eo. ⁊c. i. nō solū vulgares sed etiā reges ⁊ potētes timebūt: ne sīle eis accidat. c Cū volare ceperit gladi⁹ me⁹. i. vindicta mee iusticie. d Sup facies eoꝝ. videntes ꝓpinqre chaldeorū exercitū q̄ ōr hic gladi⁹ dñi eo q̄ erat executor diuine iustitie: ⁊ b modo rex bunorum vicit sancto Lupo epō trecēsi se eē flagellū dei. Quia hec dicit. Dic ꝓpter ponit causa efficiua dicte deiectiōis instrumētalis: tū qz rex babylonis i hoc erat instrumētū dei: vt dictum ē. ideo dicit: f Gladi⁹ regis babylonis veniet tibi. i. ad destructionē tuā. g Inexpugnabiles oēs gen. de. exi/stētes cum rege babylonis.

h Et pdam oia iu. qz chaldei nō solū interficiēt boues ſ etiā pdabuntur alialia. i Que erant sup aq̄s plurimas. terra enī egypti pascualis ē ꝓpter irrigationē nili. k Et nō ꝓturbabit eas ⁊c. i. ita pauci erunt boues ⁊ animalia i terra egypti q̄ ex trāsitu eoꝝ nō turbabūt aquas si erunt purissime. l Et plā. cū fi. gentiū. i. mulieres i diuersis terris cantabūt sup eū carmen lugubre magis ad derisionē q̄ cōpassionē. m Et factū ē. Hic resumit carmē lugubre ex noua reuelatiōe. ⁊ diuidit i duas ptes. qz ꝓmo ponit misseria egyptioꝝ absolute. secō cōparatiue. ibi: Loquēte ei. Circa primū ꝓmittit tps reuelatiōis facte cū ōr: Et factum ē in. xij. āno. s. trāsmigratiōis ioakim: ⁊ sic facta ē i eodē āno q̄ ⁊ pcedens ⁊ eodē mēse: tū alia die: qz pcedens facta fuit pma die mēsis. hec aūr. xv. vt ptz i lra. n Cane carmē lugubre. magl. ad derisionē egypti q̄s ad compassionē. o Et detrahe eaꝝ ipam. i. die eā detrahēdā in gehēnā. p Et filias gē. i. gētes veniētes i eius auxilium.

q Quo pulchrioꝝ es. i ptāte ⁊ diuitijs. r Descēde. i. pfūditoꝛ locū inferni: quia quāto gradus altioꝝ tāto casus grauioꝝ. s Gladius datus est. regi babylonis ad te interficiēdū ⁊ populū tuū. t Loquēte. cū ei. Hic ꝓpter describit miseria egyptioꝝ cōparatiue. ⁊ ꝓmo ponit duplex dānatoꝝ gradus. secō ostēdit in quo pharao sit ponēdus. ibi: Et tu ē. Prima diuidit in duas ſm duos gradus. secā ibi: Et nō dormient. Primⁿ aūt gradus est illoꝝ q̄ descēdūt ad infernū morte violēta. cū ōr: Loquēt ei potētissimi robustoꝝ ō medio inferni: insultādo ei q̄ sic deiect⁹ est in infernū morte violenta sicut ⁊ ipi. v Ibi assur ⁊c. q̄ debellat⁹ fuerat ante regē egypti vt dictum est supra ca. ꝓce.

et omnis multitudo eius:in circuitu illius sepul/
a ꝟ deceptorum.ſ.ab eo. ꝟ ideo.
cra eorum omnes interfecti:et qui ceciderunt gla
a dio: quorum data sunt sepulcra in nouissimis
a ꝟ inferni.vnde: Cum his qui descendunt in lacum.
lăci.Et facta est multitudo eius p gyruz sepulcri
a ꝟ qui non possunt audire q̃ statis in domo domini.
b eius:vniuersi interfecti cădentesq; gladio qui de b
derant quondă formidinem suam in terra viuen
ꝟ id est perse.
c tium. Ibi elam et oĩs multitudo eius p gyrum c
sepulcri sui. Omnes hi interfecti ruentesq; gla/
a ꝟ dei. b ꝟ licis in excelso posuerint os suum. c ꝟ immũdi. d ꝟ quãto
sublimius eleuari:tanto fortius ceciderunt.
dio:qui descenderũt incircũcisi ad tẽrã vltimã.
ꝟ non semel.
d Qui posuerunt terroꝛẽ suum in terra viuentiuz: d
ꝟ alij tormentum.
et portauerunt ignominiã suam cum his qui de/
a ꝟ quos suo mucrone iugularũt.
scenderunt in lacum. In medio interfectoꝛuz po
ꝟ assyrijs.ſ.
suerunt cubile eius in vniuersis populis eius:in
ꝟ q̃uis circũcisos se iactãt.
circũitu eius sepulcrũ illius. Oĩnes hi incircũcisi
ꝟ secundo.
interfectiq; gladio.Dederunt enim terroꝛẽ suum
in terra viuentiũ:et portauerunt ignominiã suã:
cum his qui descendunt in lacum. In medio in/
a ꝟ fraudibus suis. b ꝟ Exx.assyrium. ꝟ capadoces. c ꝟ insania.
d ꝟ quos alij hyberos :alij italos putãt.
e terfectoꝛuz positi sunt. Ibi mosoch:et tubal et oĩ e
nis multitudo eius: in circũitu eius sepulcra il/
a ꝟ etiã territo. b ꝟ cunctis gentibus. c ꝟ ecclesia.
lius. Omnes hi incircũcisi interfectiq;:et cadẽtes
gladio: qz dederunt formidinem suã in terra vi/
a ꝟ ideo:peiora enĩ meruerũt supplicia. b ꝟ vl gigãtiũ. c ꝟ a principio.
uentiũ :et nõn dormiẽt cũ fortibus cădentibusq; f g
a ꝟ inferni.vnde: Cum his qui descendunt in lacum. b ꝟ nõ acta erroꝛis penitẽtia. c ꝟ adhuc contra deũ et eccle/
siam rebellantibus etiam animis post mortem. d ꝟ de quibus:filij ho
minum dentes eorum.g.t.l.e.g.a.
et incircũcisis :q̃ descẽderũt ad infernũ cũ ãrmis b
a ꝟ enpharicoteeon.
f suis.Et posuerũt gladios suos sub capitibꝰ suis: i
a ꝟ .i.fortissima figmẽta et erroꝛis dogmata possederũt.
b ꝟ gladijs. c ꝟ quarto.
et fuerũt iniq̃tates eoꝝ in ossibus eoꝝ:qz terroꝛ k
a ꝟ habentiũ.ſ.sciẽtiã scripturę:et q̃ erant de regione vi. ꝟ cum sic descẽ
dunt.a.i.cum armis sub capitibus et gladijs. b ꝟ alij in vita sua.
c ꝟ Quasi:Tu nõ poteris eadem sustinere. ꝟ pharao vel contraria fortí
tudo vel egypti multitudo.
foꝛtiũ facti sũt ĩ terra viuẽtium. Et tũ ergo i me l
a ꝟ fm illud:Deꝰ cõteret sathan sub pedib⁹ vestris. b ꝟ somno ꝑpetuo.
c ꝟ cũ assyrio:cum egypti multitudine.
dio incircũcisoꝛ ꝑtereris:et dormies cũ interfect m
s gladio. Ibi idumea et reges eꝰ:et oẽs duces eꝰ:
q̃ dati sũt cũ exercitu suo cum iterfect gladio:et
ꝟ immundis.
q̃ cũ incircũcisis dormierũt:et cũ his q̃ descẽdeꝛt
a ꝟ a quo exardescũt mala super terram.
b ꝟ sidonij de quibus: Anima nostra sicut passer erepta.e.d.l.v.
ĩ lacũ. Ibi principes aq̃lonis oẽs et vniũsi venato n
res q̃ deducti sũt cũ iterfect:pauẽtes et ĩ sua foꝛti
tudine ꝓfusi: qz dormierũt icircũcisi cũ iterfect
a ꝟ suppliciũ q̃z ignis nõ extinguet et vermis nõ.m. b ꝟ vl descẽdũt.
gladio:et portauerũt cõfusiõnẽ suã cũ his q̃ descẽ o
a ꝟ inferni. b ꝟ oẽs. c ꝟ leuioꝛa estimãs. ꝟ multi cõcara tormẽta.
b derũt ĩ lacum. Vidit eos pharao:et ꝟsolat⁹ est su/ p q
i per vniuersa multitudine sua que interfecta ẽ gla

a In circũitu illꝰ sepulcra a
eorũ.i.interfectorũ cũ eo :ita
q̃ sicut fuerãt socij in morte
ita et etiã ĩ pena gehẽne.et pe
ne istoꝝ dicunt hic sepulcra:
eo mõ loquẽdi q̃ dr Luc.xvj.
Mortuꝰ ẽ diues et sepult⁹ est
ĩ inferno. b Qui dederãt
quondaz formidinẽ in terra
viuẽtium.i. in iudea vt dicit
Ra.Sa.illam enĩ afflixerũt
reges assyrioꝝ vt patet.iij.
Reg. Pot etiã cũ b intelligi
de alijs terris multis q̃b⁹ foꝛ
midabiles fuerãt reges assy/
rioꝝ: vt ptz.iij.Reg.xix.
c Ibi elam.i.elamite q̃ simi c
liter p gladiũ descẽderãt ad
infernuz. Et ex dictis ptz ĩa
vsq; ibi: d Ibi mosoch.i.
cappadoces. e Et tubal.i.
byberi q̃ silicter morte violẽ
ta descenderũt ad infernuz.
ido ꝛcludit:Oẽs hi incircũ
cisi interfectiq; ꝛc. f Et nõ
dormiẽt.Dic ponit secũdus
gradus damnatoꝝ mortis na
turalis mortẽtiũ seu corruptio
ne aeris et nõ violẽtia gladij
a q̃bus sepanꝝ ꝓdicti .cũ dr:
Et nõ dormiẽt:videlz supza/
dicti. g Cũ fortib⁹ cadẽt.i.
mortẽtib⁹ p se fine gladio.
b Qui descẽderũt ad infer
nũ cũ armis suis.i. arma nõ
sũt eis ablata p violentiam.
i Et posuerunt gladios su/
os sub capitibus suis.antiq̃
tus enim in sepulcris talium
ponebanꝝ eoꝝ gladij ad ca
put sepulcri in signuz q̃ non
fuerãt ĩ bello denicti :ita ex/
ponit Ra.Sa. k Et fuerũt
iniq̃tates eoꝝ ĩ ossib⁹ eoꝝ.i.
q̃uis nõ fuerũt puniti morte
corpali:tñ p iniq̃tatib⁹ suis
puniti sũt pena gehẽne q̃ ẽ la
tens viuentib⁹ sicut ossa sub
carne. l Et tu ḡ. Hic ꝓfr
ostendit in q̃ gradu sunt egy
ptij reponẽdi.ſ.in ꝓmo cũ il/
lis q̃ p gladiũ descẽderũt in
infernũ.ideo dr:Et tu.ſ.pha
rao cum exercitu tuo.
m Dormies cum iterfectis
gladio.et ꝓfiter subdit q̃b⁹
alijs sic punitis.cum dr:
Ibi idumea ꝛc.et ptz ĩa vsq;
ibi: n Et vniuersi ve.i.
homicide et tyrãni:eo mõ lo/
quẽdi quo dr Gen.x. Quasi
nerotb venator robust⁹ coã
dño. o Et porta.ꝓfu.suã:
in gehẽna q̃ ẽ valde cõfusibi
lis pena. p Vidit eos pha
rao:in pena gehenne. q Et
ꝟsolat⁹ ẽ sup vni.mul.sua vi
dens q̃ alij reges cũ exercitu
bꝰ suis erãt ĩ silꝭ pena: q̃dã
enĩ solatium miseri ẽ habere
socium in pena vt ꝓdictus ẽ.
cetera patent ex ꝓdictis .Sz
cõtra dicta de hac cõsolatiõe
videt esse qđ ĩ euangelio Lu
ce: dr de diuite epulone q̃ in
inferno posit⁹ petebat Laza/
rum mitti ad fratres suos vi
uentes ne venirent in locum
tormẽtoꝝ

qui oẽs dederũt terroꝛ/
rem suũ in terra viuen
tium. a Quia dedit
terroꝛẽ suũ.qđ ãnto di
citur vt hmõi natiões
suopere caueam⁹ q̃ cũ
ctis nos sensibus dece
perũt :et horribiles cẽ
sciam⁹: nec facile posse
vitari: nisi oĩ custodia
coꝛ nostrũ seruem⁹.
Ca. XXXIII
b—c Et factũ ẽ verbum dñi
Rursũ ad ꝓ/
phetã fit fmo dñi: qui
aliquo siluerat tempo/
re: qz nõ pot ꝓpha vel
bũana natura ꝓtinuũ
sustinẽ varicinũ :et lo/
q̃ur eadẽ q̃ supi⁹ : fili
hois:speculatoꝛẽ dedi
te.d.i.tẽ.que si diligẽ/
ter inspicias si millia q̃/
dem sũt:sz nõ eadẽ:dũ
in pleriscz discordãt :et
hoc ĩ omnibus scriptu
ris sãctis obseruare de/
bemus: vbi videt aliq̃
sillitudo cẽ sentẽtie: nõ
in oĩb⁹ eadẽ dicit :ſ vel
subtrahi pleraq; vl ad/
dit :et singulozũ inter se
ꝛbos discrepãtiũ hr̃e
rõncz. c Terra.Hie/
ro.vel terra aĩa credẽ
tis:q̃ mẽte atq; rõnem
ꝓponi turbe cogitatio/
num:ne omnia eaq; in/
centina suscipiat:sz in/
dicet et discernat q̃ se/
cranda que fugienda.
d Speculatoꝛẽ.Spe/
culato: iudce rex vel ꝓ
pheta :ecclesie episco/
pus:ꝓsbyter a popu/
lo electus: diuina ele/
ctione cognoscens et p
uidens futura: annun
ciat ꝓfo:corrigit deli/
quentem formidandũ
sumopere officium ne
accedam⁹ indigni: ne
assumpti a populo ne/
gligentes simus :et vẽ
tri et ocio seruiam⁹: ne
bonoꝛez nos accepisse
non onus putem⁹. Fi/
lius enim hominis ve/
nit ministrare :non mi
nistrari.pedes discipu
lorum lauit ostendens
a magistris omnes di/
scipulorum sordes de/
bere purgari.
Quod si speculatoꝛ
videritDe hmõi
dicit salomon. Sapien
tia absõdita et thesau
rus occult⁹ q̃ vtilitas
in vtriscz? Et domin⁹ ĩ
enã gelio:Qui scãdali
zauerit vnum de pusil/
lis istis qui in me cre/
dunt :expedit ei vt su/
spendat mola asinaria
in collo eius et ĩ mare ꝛc.
q̃uis ĩ specula scz osti
tur⁹ plurimis noceat.
Vbi ero.

dio:pharaoꝛ omnis exercitus
ꝟ quinto.
a eius ait dominus deus : quia a
dedit terroꝛem suuz in terra vi
a ꝟ somno mortis eterne.
uentium:et dormiuit in medio
circũcisoꝝ cũ interfectis gladio:
a ꝟ socij eius. b ꝟ que p larazs et spaciosam vi
am rendit ad mortem.
pharao et oĩs multitudo eius
ait dominus deus.
Ca. XXXIII
b Et factũ ẽ verbum dñi a
c ad me dicens:Fili ho
minis loqre ad filios
a ꝟ vel iudee vl ecclia q̃ sepe de nouissimis po
puli:speculatoꝛẽ eligit: quẽ apostolus ad Co/
rinthios vocat iudicem.
c pli tui et dices ad eos : Terra b+
cũ induxero sup eã gladium et
a ꝟ electione. b ꝟ sine cuius petitione fieri nõ
debet. c ꝟ prelatũ.
tulerit pop⁹ terre virum vnũ c
a ꝟ etiã. ꝟ Nõ est ꝓsonarum acceptoꝛ: deus.
b ꝟ in his q̃ sunt ad deũ.
de nouissimis suis:et ꝓstituerit d
a ꝟ prelatum. b ꝟ platus.
d eũ sup se speculatoꝛez : et ille vi
a ꝟ tram domini.
derit gladiũ venientez sup ter/
a ꝟ apte annũciauerit. b ꝟ id est.
ram:et cãcinerit buccina: et an e+
nũciauerit pꝛo:audiẽs aũt qs/
a ꝟ de subiectis. b ꝟ ꝑdicationis.
q̃s ille ẽ sonitũ buccine:et nõ
a ꝟ ꝑuidendo penitẽdo. b ꝟ interfecerit eoꝝ
poralitꝛ vel spiritualiter.
obseruauerit veneritq; gladi/
a ꝟ vnusquisq; ex officio iudicatur episcopus
si locutus nõ fuerit popul⁹ si cõsenserit.
us et tulerit eum: sanguis ipsi⁹
super caput eius erit. Sonum
buccine audiuit et non se ob/
seruauit: sanguis eius in ipso
a ꝟ fm vocem ꝓpsiri.
erit. Si aũtẽ se custodierit:ani/
a ꝟ admonitus.
e mã suam saluabit. Qz si specu/ e
latoꝛ viderit gladium venien/
tem et nõ insonuerit buccina:et f
a ꝟ ignoꝛans venturũ gladium.
populus se nõn custodierit:ve
neritq; gladius et tulerit de eis
a ꝟ ignoꝛans ignoꝛabitur.
animam:ille qdem in iniquita
a ꝟ Si ceꝰ cecũ ducat ambo in foueã cadũt.
te sua cãptus est: sanguinem
a ꝟ q̃ debuit ꝓmunire.
autez eius de manu speculato
a ꝟ nõ popul⁹ terre sz ego. b ꝟ si sz genera/
le sit qđ dico ad te hoc potissimũ spectat.
ris requirã. Et tũ fili hominis: g
a ꝟ nõ terra non popul⁹ terre sed ego.
speculatoꝛem dedi te domui
a ꝟ mente. b ꝟ filio.
israel. Audiẽs ergo ex oꝛe meo
ꝟ non ex re.
sermonẽ:ãnũciabis eis ex me.

tormentoꝝ. Ad qđ dicendũ q̃ sicut in demonib⁹ reman/
serunt naturalia integra ſm Dionysiũ:ita in dãnat⁹ ho/
minib⁹.ideo diues iste ex pietate naturali poterat eis cõ/
pati. Itẽ qz sno malo exemplo forte ꝛbo induxerat eos
ad peccandũ et sciebat penã suã aggrauãdã ex dãnatiõe
eoꝝ.et timore hui⁹ mali petebat Lazaꝝ mitti. iste ꝛbo cau
se nõ sũt in ꝓposito:qz hec ꝓsolatio ꝓcedebat ex ꝓsotio
in pena respectu extraneoꝝ q̃ nõ attinebãt sic pharaoni
nec fuerat eis occasio delinquẽdi. Ca.XXXII
Moraliter. a Et factũ est in.rj.anno tẽ. a
Dic Ezechiel ꝓpherat ex ꝓcepto
domini:plãctũ assumit sup deiectionẽ regis egypti. Mo/
raliter aũt p regem egypti rõne dignitat⁹ regie significa/
ri pot homo magn⁹ in scientia vel ꝛture q̃ ex donis gra/
tuitis nimis erigit.et sic deo pmittente et diabolo ꝓcura
te in enormia vitia labitur.et talis casus est multũ plan/
gendus :tum rõne ꝓsone:tum rõne status et rõne grani
tatis culpe:que ex his aggrauat:qz quãto status altioꝛ
tanta est culpa grauioꝛ:et p ꝓsequens pena sequẽs. Itez
plangendus ẽ ꝓpter scandalũ multoꝛũ occasionez ruine
ex hoc accipientiũ:et ꝓpter status infamiã et ꝓpter demo
num leticiam qui magis letanꝝ de delectione modica p/
sone talis q̃ de multis et maioꝛib⁹ malis in alijs ꝓsonis.
Unde refert Greg⁹. in dialogo qz quidaz iudeus trãsiẽs
per lombardiam noctẽ supueniente intrauit quoddã an
tiquum edificium factum antiquitus ad idoli cultum: et
circa mediam noctem venit turba demonum inter quos
vnus sedebat quasi ꝓceps querẽs a singulis quid feciss/
sent:et illis referentib⁹ dissensiones homicidia et alia ma
la que ꝓcurauerant.ille videbatur parũ curare.tũc vn⁹
dixit se frequẽtasse domũ cuiusdã episcopi deuoti et cum
rẽptasse de quadam muliere deuota ibidem manẽte:et ad
hoc dictum episcopũ addu risse qz die ꝓcedenti terga mu
lieris percusserat blãdiendo .tũc ille ꝓceps incepit illũ
cõmendare et cum inducere ad ꝓsequendum quod ince/
perat quousq; negocium ꝓfecisset.
In ca. xxxij. vbi dr in postil. Et tubal.i. hyberij.
Additio. Tubal hispaniaz significat fm cõmu/
nem intelligentiã historiographoꝝz
nostroꝝ.et sic postil.eã exposuit sup Hieremiam tũ q̃q;
aliter trãstulit. vnde Esa. vlt. vbi dicit :Mittã ex eis scz
aplis qui saluati fuerunt ad gentes in mari in affricam. ĩ
lydiã. tenentes sagittã in italiam et greciã. Et vbi dr ita/
lia.in heb. habeꝛ:ĩ tubal:q̃ significat hispaniã. et sic fuit
in re:q̃ Jacob⁹ maioꝛ fuit missus in hispaniã ad ꝓdican
dũ:et postea ibidẽ in monte gliose et miraculose sepultus.
a
c Et factum ẽ. Post q̃s Ezechiel Ca.XXXIII
ꝓpheтauit de extraneis. hic iterum prophetat de
iudeis :quibus primo ꝓphetat aduersa .secũdo
ꝓspera. xxxvj.ca. Prima adhuc in duas:quia primo ꝓ/
phetat cõtra iudeos generaliter.secdo ꝑtra eoꝝ pastoꝛes
specialiter ca.se. Prima adhuc in tres. qz primo ꝓphetat
de iudeis existẽtib⁹ in chaldea.secdo existentib⁹ ĩ iudea.
ibi: Et factũ est.tertio iterũ de existentib⁹ in chaldea. ibi:
Et tu fili hominis. Prima adhuc in duas. qz primo po/
nitur populi monitio.secũdo eiusdez obstinatio.ibi: Tu
ergo. Circa primum ꝓmittit parabola de speculatoꝛe cũ
dicitur: b Terra cum induxero sup eam gladium.id
est exercitum cũ gladijs. ad puniendum iniquitates ĩ ea
habitantiũ. c Et tulerit ꝛc. de nouissimis suis.i. de ĩ/
fertioꝛi populo: vt dicunt expositores aliqui .Sed b non
videtur bene dictum: quia hec parabola speculatoꝛis ap
plicatur ad Ezechielem qui erat de excellentioꝛib⁹ nõ
solum ratione ꝓphetice cognitionis sed etiaz sãguinis:
quia fuit de tribu sacerdotali: vt patet in ꝓlogo :que cõ
mixta erat regie. et ideo cũ dicit hic: De nouissimis suis.
intelligendũ est.i. de excellentioꝛibus. ita enim potest ac/
cipi nouissimũ vel vltimum in ascendẽdo sicut in descen
dẽdo:et hoc modo dr Hcũ.xlvij. q̃ Joseph extremos fra
trũ suoꝝ q̃nq; viros ꝓstituit coram rege. et ad b cõcordat
qđ subdit hic: d Et ꝓstituerit eũ sup se speculatoꝛẽ. It
sup importat eminentiã. e Et cecinerit buc. nihil omittẽ
do de ꝓtinentib⁹ ad officiũ sibi impositũ.cetera patẽt vl/
q; ibi: f Et nõn insonuerit buccina:omittendo de hoc
quod spectat ad eius officium.ideo sibi imputat homici/
dium. Consequẽter parabola ad ꝓpositum applicat cũ
dicit: g Et tu fili hois ꝛc. et patet sentẽtia ex supradi/
ctis.iij.ca. vbi ponuntur quasi eadem verba.
B
Tu ergo.

Universidad de Navarra Biblioteca

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ Hiero. Ex his discim⁹ posse hoīnē q̄uis iniquū ⁊ impium si magistri verba audierit ⁊ penituerit a sua ip̄ictate saluari: nec mīs magistrū dānari si non docuerit vel timore disc̄riminis vl̄ desperatiōe peccātis: dū re⁹ est ei⁹ sanguinis ei⁹ q̄ potuit liberari ⁊ in vtroq; liberū fuari arbitriū: dū ⁊ magistri volūtate est vel loq̄ vel tacere: ⁊ ī audito ris vl̄ audire ⁊ facere ⁊ saluari vl̄ otēnere ⁊ otēptū perire: nec statim sequitur: vt q̄ ꝓbā p̄dicit: veniat q̄ p̄dixit. Nō enī p̄dicit vt veniat: sed minaī ne veniat: nec q̄ deꝰ loquit: necesse ē fieri q̄ minaī: sī ideo comīnatur vt penitendo cui minaī: ⁊ nō fiat q̄ futurū ē: sī ꝛba dīi contemnant. a ¶ Tu ḡ fili hoīs. Neglegētibꝰ videt hec ꝓphetia eadem ei in q̄ dr: Nūq̄d volēs cuīpio mortē iniqui dicit dīs: nisi q̄uerti eū a via mala q viuere: ⁊ ī fine eiusdē supra dictū ē: Conuertimini ⁊ redite ab vniuersis impietatib⁹ vr̄is ⁊c. Sed ibi ad eos ē ſmo q̄ volūt agere pniaz: ⁊ iustīcia peccata delere vt cōfīdēter q̄uertant. hic ad eos qui impietatuz magnitudine desperant. b ¶ Morīemini. ſm illū Anima que peccauerit ipa mo/rietur. c ¶ Justicia iusti. A specialt ammonitiōe qua israel do mnt loquebat: transit ad generalē dispurationē. d ¶ Si aūt dixero impio: morte morieris. Cōminatio peccatoris iustū punire non debet. Simile loquit/ sermo diuinus ad hieremīā: q̄ descendit in domū figuli et audit vel ꝓmissa vel cōminatiōes dei id agere: vt vel homīes pro nocent ād salutez: vl̄ deterreāt a peccato. vñ q̄ dicūt: Non est equa via dīi. arguunt q̄ ipoz sit iniqua sua. e ¶ Cuz enī receſſerit iu. Dis oīb⁹ demōstrat nec peccatorem de salute desperare debere si pniam agat: nec iustū ī sua ꝓfidere iusticia: si neglīgētia p̄dicerit q̄ magno labore q̄uerat. ¶ Hiero. Manifesta trāsc̄urrimus vt in obscurioīb⁹ īmoremur. f ¶ Et factū est. Hiero. In q̄bus aūt ꝓsens ꝓphetia differat a ꝓterita ⁊ in q̄bus dicat silia: collatio vtriusq; poterit indicare. g ¶ Et factuz est in duode. Undecimo anno regni sedechie q̄nto mēse capta est hierusalez. Hec autem ꝓphetia fit. xij. anno. x. mēse. quinta mēsis captiuitatis sine transmigratiōis q̄ captꝰ ē iechonias. Ex q̄ ostendit post vnū annum ⁊ quattuoz menses ⁊. v. dies capta ē hierl̄m: venisse vnum ciuem hierl̄m qui nunciauit vrbē captam atq; vastatā venisse babylonem. Ante aūt vnuz diem q̄ veniret vespere facta est manus dīi ad Ezechielē: que aperuit os eius quod diu clausum fuerat ⁊ q̄quid erat ille dicturus: ꝓ factuz añ replicauit: nec ¶ siluit

Si me dicente ad impium: impie morte morie/ris: non fueris locut⁹ vt se custodiat impⁱ a via
a ¶ quā pnus cōmiserat: de q̄ re annūciante potuit liberari.
sua: ipse impius in iniquitate sua morietur: san/guinem autem eius de manu tua requiram. Si autem annūciante te ad impiū vt a vīs suis cō uertatur: non fuerit conuersus a via sua ipse in iniq̄tate sua morietur: porro tu animā tuā libe/
a ¶ a morte negligentie.
rāsti. Tu ergo fili hoīs dic ad domū israel: Sic
a ¶ inexpiabiles. ¶ in alios. b ¶ in nos.
locuti estis dicētes: Iniquitātes nostre ⁊ pecca
a ¶ aggrauate. b ¶ q̄si nulla iā vulnerib⁹ nostris supest medicina.
ta nfa sup̄ nos sunt: et in ipīs nos tabescim⁹.
a ¶ saltem ꝑsente vita fruamur qui futuram p̄dicimus: manducemus ⁊ bibamus cras enim morīemur.
Quomodo ergo viuēre poterim⁹? Dic ad eos:
a ¶ quasi nolite desperare: cōuertimini: de venia securi.
Viuo ego dicit dīs deus: † Nōlo mortez impij:
a ¶ in regione viuoz.
sed vt conuertat impius a via sua ⁊ viuāt. Con
a ¶ Apostropham facit ad impios desperantes.
uertimini a vīs vestris pessimis. Et quare mo/
a ¶ morte eterna. b ¶ hi sunt impij ad quos loquit.
riēmini dom⁹ israel? Tu itaq; fili hominis: dic ad
a ¶ nō mei. b ¶ preterita. c ¶ cuiuslibet.
filios populi tui. Justiciā iusti non liberabit eū
a ¶ antiqua.
in quacūq; die peccauerit: et impietas impij nō
a ¶ salutem. ſ. b ¶ penitenti ⁊ bene agenti: dominus enī in vtroq; non p̄terita: sed p̄senia iudicat.
nocebit ei: in quācunq; die conuersus fuerit ab impietate sua. Et iustus non poterit viuere ī iu
a ¶ premia iusticie pollicens.
sticia sua: in quacūq; die peccauerit. Etiām si di
xero iusto q̄ vita viuat: et cōfisus in iusticia sua
a ¶ pristine: non ramē dei murata est sentēcia: qui non poterit in codē homine peccatoꝝ reddere q̄ iusto ꝓmisit.
fecerit iniquitatez: oīes iūsticię eius obliuioni tradentur ⁊ in iniquitate sua quā operatus est
a ¶ sicut illud: Adhuc tres dies ⁊ ninive subuertetur. ¶ sicut ninivite.
ī ipa morietur. † Si aūt dixero impio: morte mo
rieris: ⁊ egerit pn̄itentiam a peccato suo: fece/rit q̄ iudicium ⁊ iusticiam: et pignus restituerit ille impius: rapinam q̄ reddiderit: in mandatis vitę ambulauerit: nec fecerit quicq̄ iniustuz: vi
a ¶ que est christus.
tā viuet ⁊ nō morieī. Oīa peccata eius q̄ peccauit nō imputabūt ei. Judiciū et iusticiam fecit: vita viuet. Et dixerūt filij populi tui. Nō ē equi
¶ .i. sed. ¶ qui hoc dicunt.
pōderis via dīi. Et ipoz via iniusta ē. Cū enim
¶ a via sua.
recesserit iustus a iusticia sua: feceritq̄ iniquitates: morietur in eis. Et cū recesserit impⁱ ab im
¶ sicut supra.
pietate sua feceritq̄ iudiciū ⁊ iusticiam viuet in eis. Et dicitis: Nō est recta via dīi. Unūquēq̄ iuxta vias suas iudicabo ō vob dom⁹ israel. Et fa
ctū ē ī duodecio āno: i decimo mēse: i q̄nta mensis trāsmigratiōis nr̄e: venit ad me q̄ fugerat ō hierl̄m dicēs: Vastata ē ciuitas. Manꝰ aūt dīi facta fuerat ad me vespe añq̄ veniret q̄ fugerat:
a ¶ diu clausum.
aperuitq̄ os meuz donec veniret ad me mane ⁊

a ¶ Tu ḡ. Hic ꝓsr ostēditur ꝓpū obstinatio: ⁊ hoc ex duobus, scz ponitur ibi: Et dixerūt. Primum autē ē desperatio q̄ ē causa obstinationis in pcō: q̄ enī homes desperāt cō sequi veniā: nō agunt penitentiam: ⁊ sic erat de iudeis ḡtū ad multos qui erāt cū ezechiele in chaldea. ideo dr ei: Tu ḡ fili hoīs dic ad domū israel. i. ad iudeos tecū existētes.
b ¶ Sic locuti estis dicentes: vnus ad alterum.
c ¶ Iniquitates nr̄e. erga primū. d ¶ Et peccata nra: erga deū. e ¶ Super nos sunt. i. tam grauia q̄ nō possum⁹ ea expiare.
f ¶ Et ī ipis nos tabescimus. desperati posse in iudeaz reuerti. g ¶ Nūq̄ ḡ viuere poterimus: vita gr̄e.
h ¶ Dic ad eos. errorem istum improbādo nomine meo. i ¶ Viuo ego. i. sicut vez ē q̄ ſ tu vita p eſſentiam: ita vez ē q̄ ſeqr̄:
k ¶ Nolo mortē impij ⁊c. exponat sic supra, xviij. ca. b excepto q̄ subdit:
l ¶ Etiaz si dixero iusto q̄ vita viuat ⁊c. quia talis ꝓmissio dei intelligit sub conditione. ſ. si in iusticia p̄seueret. m ¶ Et dixerūt. Hic ponit scīm ad ostendū obstinatiōez ꝓpū: ⁊ est iniusta murmuratio cōtra deum: ⁊ est effectus obstinationis. ex hoc enī q̄ homines sūt in malis obstinati, pumpere solēt in blasphemiam dei: ⁊ sic erat de istis. ideo dicit: Et dixerūt filij ꝓpū tui. q. d. nō sūt tā de ꝓpto meo ſm meritū. n ¶ Nō est equi ⁊c. i. iusta: q̄ ē impossibile cum sit regula iusticie. Cetera patent ex dict⁹. xviij. ca. o ¶ Et factū ē. Hic ꝓphetat ō iudeis existētib⁹ i iudea. ⁊ pmo ponit destructo hierl̄m cuz dr: Et factū ē i. xij. āno. i. trāsmigratiōis ioakim.
p ¶ In decio mē. ⁊ sic ptz q̄ b fuit post reuelatiōes positas i p̄ce. ca. fere per decem mēses: q̄ ille facte sūt. xij. āno ꝓmo mense.
q ¶ Manꝰ aūt do. i. ei⁹ potētia. r ¶ Facta fu. ⁊c. reuelando q̄ factuz fuerat in hierl̄m. s ¶ Añq̄. ē nūciaret. Qui fugerat.
t ¶ Aperitq̄ os meū. dando mihi ꝑstātiā loquēdi de impletiōe ꝓphetie mee de destructiōe hierusalez quam ipi reputabant añ friuolā. ꝓsequēter ponit ꝓphetia de remanētibus in terra post destructiōez hierusalē cum dicitur:
Qui hs.

¶ siluit ampliꝰ videns, ꝓpīaz suā opem cōpletā: ⁊ nō dubitare ꝓpter q̄ erat ī babylone: vl̄ eos q̄ captiui erāt ō vaticinio ꝓherali. Tunc enī apīt os, ꝓpter qn q̄ ō nūciauit ope ostēdit ⁊ ora liberate, pelamat cū nō futura ꝑ pātia vl̄ trāsacta demōstrat. ¶ Hiero. Allegorice. Ezechiel iteꝝ fatur fortitudo dei. Christꝰ ēt dei x̄ꝭ ⁊ dei sapia. Intelligit ḡ q̄ capta hierl̄m ⁊ euersa qui cūq; pfidiam iudeoz poterit euadere ījles fuerūt apli ⁊ reliq̄ ḡ salue facte sūt: ipe xp̄o nūciat oēs cerimonias iudeoz subuersas: q̄s isti vsq; hodie seruādas purāt: nō audiētes illud apli.
Gal.5.a Qui i lege iustificamini a gr̄a excidistis. Capta ḡ hierl̄m atq; subuersa: apīt os dīi p aplos ⁊ eos q̄ dicē p̄t:
2.Cor.6.c Os meū aptū ē ad vos o corinthij: ct exp̄imētū q̄rit⁹ ei⁹ q̄ in me loq̄t xp̄s. ⁊
Psal.118. illō: Os meū apui ⁊ attraxi spīm. q. ſ. nūq̄ tacē poterit: nec audire euz isral. Audi isral ⁊ tace: ſ i oēz trā exiuit sonꝰ ei⁹. vñ ſm hūc ſensū vndecim⁹ annꝰ ad xij. trib⁹ referr̄: decim⁹ mensis ad tp̄s iudaice, ꝓpriatiōis ⁊. v. dies mēsis ad q̄nq; sensus: q̄ oia capta hierl̄m ⁊ cuā gelio succedēte deleta cē demōstrāt: ⁊ vespe. i. i ꝓsummatiōe mūdi: facta ē manus dei ad ezechiel q̄ futuras ruinas vrbis cinerat p ꝓphas ⁊ manc ipletas eē mōstrauit. a ¶ Qui ba. xviij.
Allego. Allego. Dis hereticꝰ ī ruinosis habitat: ⁊ putat se possidere trāz isral. dicit q̄ sibi: Abrāā vnꝰ bō fide sua meruit semē suū multiplicari sic arenā maris et astra celi: quātomagis nos plures trā isral. i. cernēnū deū ⁊ iudeā ꝓfessionis dīne possidebim⁹. Quib⁹ dīs: Ille ināt fidei merito possedit: vīa ār infidelitaī imo blasphemia trā isral. i. ecclīaz possidere ñ poterit. b ¶ Idcir
Deu.15.b co dr. Hiero. M. vnꝰ abrāā trā ꝓ fide possedit. vñ: Credidit abrāā deo ⁊. r. e. e. a. i. vos crudelitate ⁊ scelere amittetis. c ¶ Steristi, nō supiozib⁹ ꝓtenti quotidie parati ad occidendu3: sicut etiaī qui steīt ⁊ virit in gladio suo.
¶ Steristis in gladijs ve. Hiero. perseueratis. ſ. in prauitate sentētie parati ad cedem: et fecistis abominationes: agentes. ſ. ea in cubilib⁹ que turpe est etiā loqui. d ¶ Gladio cadent. Hiero. Allego. Gladio cadēt ecclesiasti/
Allego. co ſcz de quo scriptū ē: Et gladij antici. in ma. eoz̄. Et alibi: Non veni mittere pacem sed gladium. e ¶ In prę/
Deu.5.b sidijs. de quibus: Ciuitates firmissimas ascendit iustus: et destruxit munitiones earum. f ¶ Desolabuntur montes israel. Hiero. Montes israel dicuntur: quia sub christi nomīe decipiunt quosq; supplantant: nullus sit
Exo.3.a qui per. e. tr. ne. ſ. dicant cum moyse: Videbo transiēs visionem hāc magnam: habitatores enī sunt mōtū per uersozum non peregrini: sed accole.
g ¶ Et tu fili hominis. Eodem die: eodem tēpore: id est duodecimo āno decimo mense: in quinta mēsis: fit sermo domini ad ꝓphetam vt arguat eos q̄ verba sua audire desiderant: non ad animē salutez sed ad aurium voluptatem. h ¶ Et audiunt verba tua ⁊ nō faciunt ea. Tales hodie sunt multi in ecclesia qui aiunt: Venite audiamus illum vel illum: mira predicationis sue verba voluentem: planusq; ei cō/
¶ mouent

† apto ore meo nō silui amplⁱ. Et factū ē verbū dīi ad me dicēs: Fili hominis:
a ¶ pauper qui relicti in hierusalez vt Hieremias ait vt vineas agroscp colerent. b ¶ mense vbis.
a qui habitāt in ruinosis his: sup humum a†
a ¶ cū debeāt agere pniaz sup his ꝓ q̄b⁹ captiuitas accidit. ¶ se vana spe decipientes. b ¶ pater noster. ſ. ¶ ramē.
isral loquētes aiunt: Unꝰ erat abrāā ⁊ hę b+
a ¶ in semine. Ināō in se. b ¶ pmissionis. c ¶ quasi nos plures multomagis multiplicabimur: vt plura possideam⁹.
reditate possedit terrā. Nos aūt multi su/ c
¶ iudea.
mus: nobis data ē trā i possionē. Jd/ †
circo dices ad eos: Hec dicit dominus †
a ¶ primum. ¶ sex generib⁹ pcōz deum offenderant.
b ¶ eoz quos scādalizauit. ¶ scōm.
de⁹: Qui i sāguiē comeditis ⁊ oculos vros d
a ¶ nō ad deū q̄ habitat i celis. ¶ idola. ¶ quas de corde vestro fingitis. b ¶ terrium. c ¶ seductoꝝ.
leuatis ad imūdicias vras et sanguinez f+
a ¶ homicidium scz facitis.
b ¶ qui tales estis.
fundit⁹: nūq̄d terrā hereditate possidebi g+
a ¶ quartum. b ¶ quintum.
tis? Stetisti i gladijs vris: fecisti abomi b
a ¶ libidinū turpitudinis. b ¶ sextū. c ¶ ecclesiasticā cōuersationē. ſ. d ¶ amici. c ¶ q̄b⁹ sceleratius.
nationes: ⁊ vnusquisq; vxorē proximi sui k
a ¶ quotidie de cōpleto xp̄i aliq̄s rapit uxorē. b ¶ q̄ tales.
polluit: ⁊ terrā hereditate possidebitis?
a ¶ verbis meis.
Hec dicit ad eos: Sic dicit dīs deꝰ: Vi
a ¶ qualiter memetipo iuro. b ¶ herenciq; conciliabulis.
c ¶ meo.
uo ego q̄ q̄ i ruinosis habitāt gladio ca l
a ¶ de q̄bus: Ne tradas bestijs alas cōfitentiū tibi.
dent: ⁊ q̄ i agro ē bestijs tradet ad deuo m
a ¶ alij muratis. b ¶ vnde: Vos aūt fecistis illā spelūcam latronum.
rādū: q̄ aūt in p̄sidijs ⁊ in spelūcis sunt o
a ¶ iram dei. ſ. virare nō possunt: ſz fame morientur ⁊ pestilētia. b ¶ hereticoꝝ.
pēste morīēt. Et dabo trā i solitudinē p q r
a ¶ sic. b ¶ Superbis deꝰ resistit: humilib⁹ aūt dat gr̄am.
et desertū: et deficiet superbia ⁊ fortitudo
¶ fracta. a ¶ superbia scīctia. b ¶ trā erit solitudo vt non confidant in multitudine: pauci q̄ remanserint.
ei⁹ ⁊ desolabūt montes isral: eo q̄ nūll⁹ sit
a ¶ cum hec passi fuerint.
qui p eos trāseat. Et scient quia ego do/ s
minus: cū dedero trā eoz desolataz et desertam: ꝓpter vniuersas abominationes suas quas operati sūt. Et tu fili ho/ t
a ¶ in babylone recum conuersantes.
minis: filij populi tui qui loquunt de te v
a ¶ non in sensum ꝓphete inrare cupientes.
iuxta muros ⁊ in ostijs domoz̄: ⁊ dicūt r
vnus ad alterū vir ad ꝓximum suum lo
quentes: venite et audiamus q̄s sit ser/ s
mo egrediens a domino. Et veniunt ad
a ¶ ecclesiam dei.
te quasi si ingrediāt populus: ⁊ sedēt co
a ¶ verbo. b ¶ nō faciunt. c ¶ his similes sunt q̄ theatralibus ludunt carminibus ⁊ tragedos audiunt: vel comedos ⁊ audientes delectantur ⁊ egressi replicant ea.
rā te populꝰ mē⁹. Et audiūt sermones tu
os: ⁊ non faciūt eos: q: in cāticū oris sui b
vertūt illos. Et auariciaz suam sequitur c
coz eoz̄um: et est eis quasi carmen musi/ d
cum q̄ suaui dulciq; seno canit. Et au/ e

a ¶ Qui ba. in rui. i. in iudea plena ruinis. b ¶ Annus erat abrāā ⁊c. i. si ille q̄ vnꝰ erat tm̄ habuit ꝓmissionē terre, p suo semine: nos q̄ multi sum⁹ multo forti⁹ debemus eā possidere. Ra. Sa. aliter exponit ⁊ melius vt videt dicens: Unꝰ erat abrāā. i. in vno ꝓcepto deo cōfederat⁹. ſ. i ꝓcepto circūcisionis: Hen. xvij. c ¶ Nos aūt multi. su. i. deo ꝓfederati i multis ꝓcept⁹: vt ptz i datiōe leg⁹. q̄ cōtinet multa ꝓcepta moralia: cerimonialia: ⁊ iudicialia: et ō melⁱ debet nobis terra. sic enī inter se loq̄bant: ſ b error tollit cū dr: d ¶ Qui i sā. comeditis. i. viuitis d alieno p rapinā ⁊ bonicidiū rapto.
e ¶ Et oculos ⁊c. i. ad idolatriam vel ad sodomiam: vt exponit Ra. Sa. f ¶ Et san. fundit. Inocentē: vt ptz de ismaele ⁊ socijs ei⁹ qui interfecerūt godoliā ⁊ plures alios inocētes: vt habet hiere. xlj.
g ¶ Nunq̄d terraz hereditate possidebitis: q. d. nō quia nō estis filij abrāe p imitationem vite. h ¶ Steristis in gla. vestris, parati ad homicidia.
i ¶ Fecistis abominatiōes: id est turpia vitia. k ¶ Et vnusquisq; vxorem ꝓximi sui polluit adulteria. idco subdit pena cum dicit: l ¶ Qui in rui. habi. gla. cadent. q̄ godolias et plures alij post ruinas ciuitatis fuerūt in iudea occisi vt dictum est. ⁊ post mortez ei⁹ alij fugerūt i egyptuz timore chaldeoz ⁊ ibi cum egyptijs occisi fuerūt a chaldeis. m ¶ Et q̄ agro ē: insidiās trāseūtibus. n ¶ Bestijs tradet: ad deuorādū. o ¶ Qui aūt in p̄sidijs ⁊ in spe. sūt: ꝓ sua tuitione.
p ¶ Peste morīēt. i. corrupto aere ⁊ fame. q ¶ Et dabo terram. ſ. in deo. r ¶ In solitudinē: ꝓ defectū habitatiū et culturoz̄. s ¶ Et sciēt q̄ ego dīs. ꝓ expientiā mee ptātis ⁊ vindicte. t ¶ Et tu. Hic iteꝝ resumitur ꝓphia de iudeis existentib⁹ in chaldea cū ezechiele cū dr: v ¶ Filij populi tui q̄ lo. de te. de risorie. u ¶ Jux muros in ostijs domoz̄. in talib⁹ enī locis solent cōuenire homines ad cōfabulandū. v ¶ Dicūt: derisorie. x ¶ Venite: ad ezechielem. y ¶ Et audiam⁹ q̄s sit sermo egrediens a dño. ac si venirēt ad te ex ꝓbi dei desiderio ⁊ deuotiōe: q̄ tū est falsū. ideo subdit: Et audiūt ſmones tuos ⁊ nō faciūt. cuius cā subdit: b ¶ Quia i canti. ⁊c. sicut cātilenas fabulosas ogeri. c ¶ Et auariciā suaz sequit coz eoz̄: ponēdo ibi totam cordis sui attētionem. d ¶ Et tē eis quasi car. musicū. ſ. verbū tuuz modo p̄dicto. e ¶ Ut suaui dul. ſo. ca. i. ad aliquam delectationem: sicut cantilene

Universidad de Sevilla Biblioteca

¶ mouent et vociferant: ⁊ iactāt manus ⁊ ꝙ prius negl exerāt cū adu enisse cognouerint. Necesse ē enī euenire qđ prophēta dei ℣mone ꝓnūciat: tūc incipiēt approbare et nosse qꝫ ea ꝙ audierāt nō fuerāt hois verba ℣ dñi: q ꝑ prophētā ⁊ virū ecclesiasticuz locutus est.

a Ca.XXXIIII

AEt factuz. ℣Post capta hierlz quod ānūciauit i babylone q̄ fugerat locut⁹ ē de his q̄ habitāt in ruinosis hierlz. deinde ad eos q̄ i captiuitate positi: nihilominꝰ in neḡcia ꝓseuerabant: ꝙbe ẏba audire nolēres. nūc ad pastores .i. ꝓncipes ℣monē dirigit: q̄ꝫ vitio oues .i. ppli dissipati sunt. Et notādū ꝙ a. xij. āno decio mense ānta mēsis captiuitat⁹ iechōie: et q̄ cū eo capti fuerāt vsq̄ ad .xx.⁊ v. annuz: qñ sup mōtē ẏbis edificate tēplū extruitur: ⁊ icredibilia ecclie sacra pandunt: null⁹ i medio ann⁹: nullū q̄ tps positū ē: ℟ simplicit̄ ꝺr: Et fact⁹ est ℣mo dñi a.m.d. Loquere ad illos vel ad illos vt intelligamus oia q̄ legūt ꝑ .xiij. annos: diuersis dicta temꝑib⁹: ⁊ tū inter se certa spacia tēꝑoꝛ nō ꝺre. Ad pastores aūt isrl factuz ē verbum dñi. i. reges ⁊ ꝓncipes vl scribas ⁊ phariseos ⁊ magistros iudaici populi: ⁊ in euangelio ad episcopos: ꝓsbyteros: diaconos. Vel allego. ad angelos ecclesiarū singularum: ad quos scribit Johannes i apocalypsi. b Quod infirmū fuit. De quo: Infirmum in fide assumite. ⁊ alibi: Suscipite ifirmos. Ad quos sicliceꝫ sanādos mittitur sermo domini. vnde: Misit verbum suum et sanauit eos. Hiero. Magnopere cauendus et illud nobis est timendū ne queras iudex fieri: ne forte non possis auferre iniquitates. Et illō: Quāto maior es humilia te in omnibus. Et: Ducem te constituerunt ne eleueris: ẏsto inꝰ eos quasi vnus ex illis. vnde et apostol⁹: Quasi paruulum ⁊ lactentem inter discipulos se esse ostendit.

Allego. Apo.1.a
Ro.14.a
1.Tes.5.c
Luc.9.a
Ecci.3.c
1.Cor.3.a

¶ In iudicio

a ℣ principibus.

Et factum est verbū dñi ad me dicēs: Fili hois ℣ principibus. ppha de pastorib⁹ isrl: ppha ⁊ dices pastorib⁹. Hec dicit dñs de⁹:

a ℣ luxurie sue studētes ñ subdito gregi ꝙdēres

† Ue pastorib⁹ israel q̄ pāscebant semetipos. Mōne greges pascūt

a ℣ omnes opes intellige.

a pastoribus? Lac comedebatis

a ℣ mulripliēr vestium varietate. b ℣ diuites. i. adulādo: laudādo ꝑā fouendo lucri causa. vñ: Populꝰ meus q̄ beatū re dicūt ipi re seducunt.

et lānis opiebamini: et qđ crāssū erat occidebatis: gregem autem meū nō pascebatis† Qđ infirmū fuit non ꝓsolidastis: ⁊ qđ egrotū

a ℣ criminali peccato. b ℣ correctiōe.

nō sanastis. Qđ ꝓfractū ē non ālligastis: et qđ abiectū est nō reduxistis: et qđ perierat non quesistis

a ℣ erroꝛe: hereſi.

a ℣ magis enim qui ꝓsunt in ecclesia cupiunt deuozare q̄ꝫ perditos saluare.

cū austeritate et potētia. Et dispersę sūt oues

a ℣ bonus. i. qui ponit aiaz suā ꝓ. o. i. sed ꝝ mercēnarij. vñ: Mercēnarius aūt ⁊ q̄ non ē ⁊c.

meę eo ꝙ nō esset pāstor: et factę sunt in deuoratiōnē omnium bestiarū agri: et dispersę sunt. Errauerunt

a ℣ de quibus: Posuisti tenebras ⁊ facta est nox: in ipsa perꝛansibunt omnes bestie silue.

a ℣ q̄ eleuant cōtra scientiā dei q̄ ꝙ hereticā sup̄biam desp̄iciunt ecclesie simplicitatem.

oves mee in cunctis montibus et in vniuerso colle excelso: super faciem omnis terre dispersę sunt: et non erat qui requireret

a ℣ nomine: nō ex re. b ℣ qz. i. hec fecistis: que. i. enumero vel enumerauit.

Non erat inquā q̄ requireret. Propterea pāstores audite verbum dñi. Viuo ego dicit dñs de⁹: qz ꝓ eo ꝙ facti sūt greges mei i rapinā: ⁊ oues mee in deuoratiōnē oīm bestiarū agri: eo ꝙ non eēt pastor: neq̄ enī quesierūt pastores gregē meū: ℣ pascebāt pastores semetipos: ⁊ greges meos nō pascebāt:

a ℣ nomine: non re.

a ℣ ꝺ⁹ expedit vt suspēdat mola. a. in collo eoꝝ ⁊c. q̄ꝫ vt scādalizēt vnū de populo dei.

dicit verbū dñi: Hec dicit dñs de⁹: Ecce ego ipse sup pāstores requirā gregē meum de manu eoꝝ: ⁊ cessare faciam vt vltrā nō pascāt gregē meū: nec pascāt amplꝰ pastores semetipos. Et liberabo

a ℣ quem auidis faucibus deuorant.

bo gregē meū de oze eoꝝ: ⁊ nō erit vltra eis in escā: q: hec dicit

a ℣ dispersas. b ℣ egras macilentas.

dñs de⁹: Ecce ego ipe requirā oues meas: ⁊ visitabo eas: sicut visitat pāstor gregē suū: in die qñ fuerit i medio ouiū suaꝝ dissipatarū: sic visitabo oues meas: ⁊ liberabo eas de oīb⁹ locis in qb⁹

a ℣ hec omnia translatiue.

c ℣ vñ Johel: Dies renebraꝝ ⁊ caliginis ⁊c.

dispersę fuerāt i die nubis ⁊ caliginis. Et educaz eas de populis ⁊ congregabo eas de terris: et induca eas i terrā suā: et pascā eas in montib⁹ isrl in

a ℣ congregaras. b ℣ viuentium.

b ℣ de quib⁹: Leuaui oculos meos. in. m. v. v. a. m.

a ℣ In domo patris mei. m. m. sunt.

riuis et in cūctis sedib⁹ terre. In pascuis vberrimis pascā eas: et in montib⁹ excelsis isrl erunt pascue earū. Ibi requiescent in herbis virentib⁹: et in pascuis pinguibus pascentur super montes isrl.

a ℣ dicentes: Dōs pascit me et nihil mihi deerit i loco pascue. i. m. c. Su/per aquam refectionis. c. m. a. m. con.

a ℣ magna spes beatitudinis: dominus ipe ꝓmittit ego. p. o. m. ℣ nō cōmittā aliis pastoribus. b ℣ vt requiescāt in sinu abrāā ⁊ isaac ⁊ iacob.

Ego pascam oues meas: et ego eas accubare faciā dicit dominus de⁹. Quod perierat requiram.

a ℣ in populis gentiū. b ℣ ab hereticis.

a ℣ vñ: Qui alligat cōtritiōes eoꝝ ⁊ sanat infirmitates eoꝝ. et alibi: Sana me dñe qm̄ cōturbata sunt oīa ossa mea. ℣ Cor: contritum et humiliatum ꝺ eus non despicies.

et quod abiectum erat reducam: et qđ cōfractū fuerat alligabo: et qđ infirmuz fuerat consolidabo: et quod pingue ⁊ forte custodiam: et pascam

a ℣ ne vertar a destris. b ℣ cui om que pascua debeant discernens.

a ℣ audire. i.

illas in iudicio. Vos autem greges mei hec dicit dominus deus. Ecce ego iudico inter pecus ⁊ pecus: ⁊ arietem et hircoꝝ. Nonne satis erat vobis

a ℣ scripturarū. b ℣ non subaudis sed insuper.

pascua bona depāsci? Insup ⁊ reliquas pascuaz vestrarū conculcastis pedib⁹ vestris: ⁊ cū purissimā aquā biberetis: reliquam pedibus vris turba stis. Et oues mee his que conculcata pedib⁹ vris fuerant pascebanꝫ ⁊ q̄ pedes vri turbauerāt: hec bibebāt. Propterea hec dicit domin⁹ de⁹ ad eos:

a ℣ cum g se bone vitio vestro corrupte.

a ℣ scriptura sancta ⁊ cibus est ⁊ potus.

a ℣ pastor bonus. b ℣ qui omnē iudicium accepit a patre. iudex verus.

c ℣ inter pecus. i. et pecus.

Ecce ego ipse iudico inter pecus pingue ⁊ macilē

a ℣ cum bos cornupeta ℣m legem puniebatur.

b ℣ quasi fortiores.

tum: Pro eo ꝙ lateribus et humeris impingebatis ⁊ cornibus vestris vētilabatis omnia infirma

a ℣ Propterea. b ℣ ñr ꝓmittit subditis ꝑsolatio. ⁊ diuidit in tres ptes: qz primo ponit̄ necessitas hui⁹ ꝑsolatiōis. scdo cōsolationis act⁹. ibi: Hec dicit. Tertio modus. ibi: Saluabo. Circa ꝑmū ꝺr: Propterea pastores. i. ꝓpter defectum vīi regiminis. b Audite ẏbū dñi. cōpatiē tis miserie populisui. c Pro eo ꝙ facti sūt greges mei in rapinā modis ꝑdictis. d Eo ꝙ nō esset pastor. ſ. bon⁹: ℣ magis in lupū mutat⁹. ideo subditur: e Neq̄ enī q̄sierūt ⁊c. et paret lra ex dictis. f Hec dicit. Hic ñr ꝓmittitur ꝑsolatiōis actus cū ꝺr in ꝑsona dei: g Reḡram gregē meū de manu eoꝝ. i. malox pastox auferendo. ⁊ hoc fuit impletū tpe xpi vt magis patebit infra tūc enī sacerdos ⁊ scribe aliis onera grauia imponebant ⁊ importabilia: vt habetur Matth. xxiij. de q̄bus liberati sunt fideles q̄ libertatē euangelij: ℣m q̄ declarat apl⁹s in epla ad Gal. diffuse. h Ecce egoipe ⁊c. et visitabo eas. ꝓ assūptionez carnis humane. i Sicut visitat pastor gregē suam. misericorditer ⁊ benigne. k Et liberabo eas de oībus locis. congregādo eas in vnitate fidei ⁊ charitat⁹. l Et inducā eas in terrā suā. i. in ecclia militantē: ⁊ postea in triūphantem: q̄ est terra viuentiū. m Et pascam eas i mōtibus isrl. i. in ecclia militāte ꝙ dona gre: ⁊ in triūphante ꝙ dona glie q̄ designanꝫ hic ꝙ pascua vberrima ⁊ cetera corporalia: quia ꝙ spiritualia sub similitudinibus corꝓoraliū ⁊ scriptura veteris ac noui testamēti frequenter designanꝫ vt ℣m q̄ ꝺr Greg⁹. homel. xxxvij. Surgat animus ex his q̄ nouit ad ea q̄ nō nouit: ac ꝑ ꝺ q̄ nouit diligere discat ⁊ incognita amare. n Qđ perierat. ꝙ defectum regiminis. o Reḡrā. reducendo ad me ꝙ grāz. p Et qđ abiectū erat. ꝙ pastox tyrānide. q Reducā. ꝙ benignā ꝑsolationē. r Et qđ infirmū fuerat. ꝙ pronitatē ad malū exēplo malox pastorum. Cōsolidabo: firmādo i bono. s Et qđ pingue ⁊ forte custodiā. in suo bono statu. In bono autē habeꝫ: Et qđ pingue ⁊ forte ꝓsumā. i. diuites ⁊ potētes q̄ iniq̄ oppꝛesserūt paupes puniā. ideo subdit: t Et pāscam illos i iudicio. iuste ℣m de merita puniēdo eo mō quo ꝺr. iij. Reg⁹. vlt̄. Tollite michēā ⁊c. et subdit: Mitte virum istum in carcerē ⁊ sustentate eū pane tribulationis ⁊ aqua angustie. Et huic expositioni magr concordat littera sequens: vt videbit̄. v Ecce ego iudico. i. distinguo q̄tū ad penam ⁊ ꝑmium. x Inter pec⁹. māsuetū. y Et pecūs. feroꝝ. i. inter simplices hoīes ⁊ feroces. ideo subdit: z Arietū ⁊ hircoꝝ. i. bonoꝝ et malorū. hoc modo ꝺr Matth. xxv. Statuet oues a dextris: hedos aūt a sinistris. a Mōne satis vobis erat: id ē sufficere debebat vobis potēribus. b Pascua bona depasci. i. melioꝛibus bonis in ꝑsenti vita vti. c Insup ⁊ reliquias pascuarum vestrarum conculcastis. i. illa vnde deberent pauperes viuere deditis satellitibus vestris. Et eodē modo exponendus est quod dicitur: Et cum purissimam aquam ⁊c. d Propterea: id est ꝓpter talem iniuriam similibus illatam. e Ecce egoipe iudico inter ⁊c. exponatur vt supra. f Pro eo ꝙ lateribꝰ ⁊ humeris impingebatis. fortitudine vestra et potentia simplices impugnando.

Saluabo

Moꝛaliter. a Et factuz est verbū dñi ad me ⁊c. Sequit: b Terra cū induxero sup eam gladiū ⁊ tulerit populꝰ terre virū vnū de nouissimis suis ⁊ constituerit eū sup se speculatorē ⁊c. Moꝛaliter ꝓ speculatorem istum intelligit supioꝛ in spūalib⁹ aut tēꝑoralib⁹ ꝙ electiōem institutus: q̄ debet eē ō nouissimis. Nouissimū aūt dupliciter accipitur, aliqñ ꝓ supioꝛi qđ est nouissimū in descēdēdo. vtrūq; vero ꝓuenire debet ꝑlato sez vt sit inferioꝛ ꝙ humilitatem exemplo xpi dicentis Luce. xxij. Ego aūt in medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Et supioꝛ alijs ꝓtum ad ℣tutem: qꝛ ponit medius inter populū ⁊ deū. c Et cecinerit buccina. annūciando diligenter virtutes ad ꝓsequendū et vitia ad fugiēdum: penas ad timendū: ⁊ ꝓmia ad desiderandū: ⁊ si negligens fuerit culpā dus est ⁊ puniēdus: ⁊ si diligens fuerit cōmendandus ⁊ ꝓmiandus: ⁊ hoc ꝑtz ex tertu: debet etiā consolari desperātes qđ notat ibi: a Tu g̃ fili hois dic ad domū isrl ⁊c. Et subditur: b Dic ad eos viuo ego dicit dñs de⁹: Molo mortē impij ſ vt ꝙuertat ⁊c. Debet etiā rehmere blasphemantes qđ notat ibi: m Et dixerunt filij populi tui nō ē equi ponderis via dñi. flagellati nāq; a deo iuste et ꝑ ꝓ semetipm vel ꝓ ministrū suum ſez iudicē iuste: cōmunit⁹ dicūt se grauatos eē vltra debitū modū qđ tū ē falsum: ⁊ hanc falsitatem debet ꝓdicator ostēdere ⁊ arguere: nam est q̄dā blasphemia iustitie diuine. o Et factū ē in duodecimo āno. sequit: q Venit ad me qui fugerat de hierlm dicens vastata ē ciuitas. Per ipm q̄ fugit ad Ezechielē significat ille q̄ cōsiderans pericula vite ꝑsentis refugit ad consiliū ꝓuidētis ⁊ boni ꝓfessoris: q̄ debet ipm in dño ꝓsolari ⁊ g̃tum pōt in bono ꝓposito roborare. ideo subdit ꝓ ꝑsona ꝓfessoris. † Et apto oze meo nō silui amplius. sez a bonis exhortationib⁹. Sz de illis q̄ non timent pericula ẏpē quod non refugiūt ad ꝓsilia bona. subdit: a Fili hois q̄ habitant i ruinosis. i. in occasionib⁹ peccatoꝝ: illi supple ruūt de peccato in peccatū ꝑsumētes saluari sine meritis: eo ꝙ susceperūt baptismi sacramētū. ideo de ipis subdit: b Loquēte aiunt vn⁹ erat abrāā ⁊ hereditate possedit terrā. ꝑ abrāā q̄ pater multaꝝ gētiū interꝑtat̄ bō rps signat̄ q̄ tā possedit terrā viuētiū: ⁊ qz baptizati dicūt ei⁹ filij: ideo dicūt terraz viuētiuz sibi deberi ſz sint mali dicētes qđ subdit: c Nob data ē terra. ſ hec falsitas reꝓbat̄ cuz subdit: d Dices ad eos q̄ i sāguine comeditis. de rapina viuēdo. e Et oculos vros leuat⁹ ad imūdicias. impudice respicīēdo. f Et sanguinē funditis. inocētes occidēdo. g Nūquid terrā. ſez viuentiū. † Hereditate possidebitis. q. d. non: sed magis terram tenebraꝝ ſz inferni.

In ca. xxxiij. vbi dicit in postil. Et dixerūt filij ꝑll tui.

Additio. j. Errox iudeoꝝ circa regulā iustitie iudicādo hoīes iustos vl iniustos durat i eis vsq̄ hodie. ꝑt fuit ostēsū in additiōe supra ca. xviij.

In eodē ca. vbi ꝺr i postil. Unꝰ erat abrāam.

Additio. ij. Abrāā nō solū ꝓceptū dei fuauit: ſz promissiōis ⁊ bñdictionē gētiū i semine eiꝰ. vñ Heb. xxvj. ipsi isaac a deo ꝺr: Habitaꝝ poster⁹ tuis vniuersas regiōes has: ⁊ bñdicēt i semīe tuo oēs gētes terre: eo ꝙ obedierit abrāā voci mee ⁊ custodierit ꝓcepta ⁊ mādata mea: cerimonias legesq; fuauerit. Et q̄ ptz qđ nō solū ꝙ̄ ꝓceptū circūcisiōis fuit deo ꝓfederat⁹: sed etiam ꝓpter alia pluruma ⁊ forte maioꝛa: sicut est immolatio isaac

Heb. xxij. Aū prima expositio videt verior. Ca. XXXIIII

Et factū ē. Nic. ꝙberat ſpāliter ꝺ pastores isrl. ⁊ primo declarat maliciā ipsoꝝ. scdo denūciat ꝓsolatioez subditis eoꝝ. ibi: Propꝛea pastores. Circa ꝑmū ꝺr. d De pa. isrl. i. ꝓncipib⁹ ⁊ fallis ꝓbis. e Qui pasce. se. ipsos carnalib⁹ delitijs ⁊ nō curātes ꝺ suis subditis. f Lac comedeba. ⁊c. bona eoꝝ rapiēdo ad victū vestrū ⁊ vestitū. g Et qđ cras. erat oc. diuitib⁹ crimia capitalia ꝺponēdo vt sic haberet⁹ bona eoꝝ: vt ptz de naboth. iij. Reg. xxj. Et sīle credit de pluribus alijs ē factū. h Hre gē aūt meū non pa. exemplo bone vite ⁊ verbo sane doctrie. i Qđ infirmū fuit nō ꝓsolidastis: ꝓnos ad vitia ꝑdicēdo. k Et qđ egrotū nō sanast⁹: assuetos i malis reuocādo. l Qđ ꝓfractū ē: p impatiētiaz. m Nō alligast⁹: benigne ꝓsolando. n Et qđ abiectū erat. de cultu diuino ꝙ idolatriā. o Nō reduxistis: ad latriam. p Qđ perierat: ꝙ desperatione. q Nō q̄sistis: ꝓmittēdo eis ex dei misericordia veniam. r Sz cū austeritate imperabitis eis. imponētes eis onera grauia ⁊ importabilia. s Et dispersę sunt oues mee: per diuersa vitia ꝓpter defectum boni regiminis ⁊ doctrine. t Et facte sunt in deuoratiōe oīm bestiaꝝ. i. demonū vel aduersarioꝝ crudelium. ſ. assyrioꝝ ⁊ chaldeoꝝ: vt patz ꝙ ꝑdicta in pluribus locis. v Errauerunt greges mei in cunctis montibus ⁊c. i. in locis oībus vbi colebanꝫ diuersa idola.

Propterea

Pastorez. Hiero. q.s. dic. Ego sū pastor bonus. b Et da. lig. Hiero. Ltenū. s. sapie
Pro.5. c ō q ōz: Lignū vite ē bis q ap obēderint eā. Hiero. Alij: li gna pegionum plurima sctōz multitudo.

Ca. XXXV

Et factus ē sermo dñi ad me dicens:

a Pastorez. Hiero. q.s. dic. Ego sū pastor bonus. b Et da. lig. Hiero. Ltenū. s. sapie
Pro.5. c ō q ōz: Lignū vite ē bis q ap obēderint eā. Hiero. Alij: li gna pegionum plurima sctōz multitudo.

Ca. XXXV

Et factus ē sermo dñi ad me dicens: Fili hominis

a ℣ sicut hodie superbia ppositoruz multi ab ecclesia iniuste pel
b ℣ sed. ℣ pastoz bon⁹.
suntur.

pecora dōnec dispergerēt foras: saluabo a
℣ pharaonū.
gregem meum: et nō erit vltra in rapinā:
a ℣ Nō iuxta noia dignitarū ꝺbus tumēr sed inter hoiem et
hominē iuxta opa id ē iuxta q̄ vter q̄ seruus domini est.
et iudicabo inter pecus et pecus. Et susci b
a ℣ singularē. ℣ vnde: Magister vester vn⁹ ē christus.
tabo sup ea pastorē vnū qui pascat ea a

a ℣ fm hoiem: qui de dauid. b ℣ qui manu fortis interpret.
℣ pane angelo⁹. c ℣ filī⁹ iuxta assumptam carnem.
serūū meū dauid: ipe pascet ea: et ipe erit c d
a ℣ pater ꝛ filius ꝛ spūssanctus.
b ℣ idem filius fm deitatem.
eis in pastorem. Egō autem dōmin⁹ ero e
a ℣ pficientibus scz pecudibus in rationale animal non iā pa
stoz sed princeps vocabitur.
eis in deū: ꝛ serūus meus dauid princeps f
a ℣ vnde: Dedius vestrum sterit quem vos nescitis.
b ℣ cuius verba non transeant.
in mēdio eoz. Ego dōminus locutus sū.
a ℣ non belli: non discordie: q̄ in pace facē ē loc⁹ et⁹: ℣ pactū
pacis q̄ exuperat oēm sensum pacis xp̄i: qui ait: Pacem relin
quo vobis. p. m. d. v.
Et faciā cū eis pactum pācis: ꝛ cessare fa g h
a ℣ demones: animi prurbationes. b ℣ viuentiū.
ciā bestiās pessimas de tērra: ꝛ q̄ habitāt i
a ℣ dūs illuminatio mea et salus mea quē. ꝛ. ℣ electis bestijs
et desolata terra ab eis. b ℣ q̄ domin⁹ reuelabit cōdēa siluaꝝ
rū et in tempto eius oēs dicent gloriam.
in deserto: secūri dormient in saltibūs: et k l
ponam eos in circūitu collis mei benedi m
ctionez: ꝛ deducā imbrem in tēpore suo: n o p
a ℣ ḡs i deuteronomij ben edictiōib⁹ pollicē. b ℣ vite. ℣.
ꝛ plūuie bñdictiōis erūt. Et dabit lignū q
a ℣ de quo: Ecce odor filij mei. sīt. o. a. p.
b ℣ eodē. ℣. tempore. c ℣ Veritas de terra orta est.
āgri fructū suū: ꝛ terra dābit gērmē suū:
a ℣ viuentiū mirium⁹ de qua: Beati mites qm̄ ipsi. p. ꝛ.
b ℣ rerum omniū felicitate.
ꝛ erunt i terrā sua absq̄ timore. Et scient r
a ℣ quo quasi grauissimo ꝑmebāt imperio.
quia ego dñs: cū contriuero catenas iū
℣ demonum.
gi eorū: ꝛ eruero eos ō manu imperātiū
℣ vitijs.
sibi. Et nō erunt vltra in rapinam in gen

a ℣ de quibus: Ne tradas bestijs animas confitentes tibi. et
alibi: Omnes bestie agri ludunt ibi.
tibus: nēq̄ bestie terre deuorabunt eos:
a ℣ in terra viuentū. b ℣ qui cōsidunt in dño sīē mōs sion.
sed habitabūt confidenter absq̄ vllo ter
a ℣ vnde: Suscitabo dauid germē iustū.
rore. Et suscitabo eis gērmen nominatū: s
℣ verbi dei
et non erunt vltra iminuti fame in terra: t
a ℣ vnde: Propter vos nomē meū blasphemat in gentib⁹.
neq̄ portabunt vltra opprobria gentiū. v
a ℣ sic. b ℣ cum erit deus oia in omnibus.
Et scient quia ego dominus deus eoruz x
℣ scz
cum eis: ꝛ ipi populus meus domus isrl
a ℣ quibus dictum est: Nolite timere pusillus grex.
ait dñs dē. Vos aūt greges mei greges
a ℣ de qua: In loco pascue ibi me col. b ℣ solus. c ℣ quasi:
Nō ezechiel: nō hō: quem audire despiciūt.
pascue meę boues estis: ꝛ egō dōmin⁹ de

Hec dicit dominus deus.

Ca. XXXV

Et factus ē sermo dñi ad me dicens: Fili hominis

a Saluabo. Hic incipit versus in hebreo vbi ostenditur q̄ quem fieri debeat ista salus ouiū. s. p. pastorē christū. cum subdit: b Et suscitabo sup ea pastorē christū. cum subdit: b Et suscitabo sup ea pastorē vnum. s. christū fm q̄ ipsemet dicit Joh. x. ca. Et fiet vnum ouile ꝛ vnus pastor. c Seruū meum dauid: id est regem de semine dauid: vt dicit Ra. Sa. p quē intelligit messiam venturū fm errorē suum. nos autē christū qui iam venit in mundum factus ex semie da uid fm carnem: vt patet Matth. j. d Ipse pascet ea. verbo euangelico et virtutis exemplo. e Ego autē dñs ero eis in deū. per christiane religionis cultum. f Et seruus meus dauid. i. christus ꝙ dicitur seruus dei ratione humanitatis assumpte: in qua minor est patre: fm q̄ dicit Joh. xiij. Pater maior me est. g Et faciam cū eis pactuz pacis. i. legem euāgelicam que est lex amoris: ꝛ per ꝙsequens pacis. h Et cessare faciā bestias pessimas: diminuendo demonum potentiā: que p mortē christi sunt diminute. i Et qui habitant in deserto. religionis. k Securi dormiēt. a prturbatione demonuz. l In saltib⁹: id est locis religiosis separatis a secularib⁹. m Et ponam eos in circūitu collis mei: id est ecclie militātis. n Benedictionē. i. benedictos p̄ ceteris. o Et deducā imbrē. s. gratie. p In tēpore suo. h potissime fuit in primitiua ecclesia quādo spūssanc⁹ descendit super apostolos in signo visibili: Act. ij. et postea dabatur alijs per impositionē manuū aposto lorum. Act. viij. q Et dabit lignum agri fructū suum. quia ad hoc sequebatur multiplicatio bonorū operuz in ecclesia. r Et erūt in terra absq̄ timore ꝛc. quia in cōtumelijs dominū gaudebant ꝛ demoni deuia vitioz: ꝛ subditur pena malorū pastorum ibi: s Ecce egoipse sup pastores requiram. scz penam debitam inferendo. t Hec dicit dominꝰ dē. Ecce ego ipe requirā oues meas et visitabo eas ꝛc. Istud vsq̄ ad finem capū litteraliter exposui de primo aduentu domini Iesu christi: ꝓter q̄ de alia expositio ne spūali supsedeo quo ad presens. Ca. XXXV

Et factus ē. Hec est pars incidentalis in qua post cōsolationē fidelium recolit destructiones idumeorū qui semp fuerunt infesti in deis

Ca. XXXIIII

Et factū ē ad me dicens: Fili hois ꝓpheta de pastoribus isrl. scz malis. ideo subdit: d Ve pastoribus ꝛc. p malos pastores iudeorū mystice significant mali principes ꝛ plati christianorū. ō q̄bus dicit: e Qui pascebant semetipsos. nimis carnaliter ꝛ pompatice vidēdo. f Lac comedebatis. p carnalitatē exāstitā. g Et lanis operiebamini. p excessiuū apparatū exteriorē. g Et q̄ crassū erat occidebat'. diuitib⁹ imponēdo crimia ad rapiēdū eoz ꝛ talia bona. h Nō firmū fuit. p ꝓnitatē ad peccādū. † Non ꝙsolidastis. firmādo exhortatiōib⁹ vris in bonū. k Et q̄ egrotū. p culpā. † Nō sanastī. inducēdo ad pniaz. l Nō ꝺfractū ē. p ipatientiā. m Nō alligastī. p debitā ꝙsolationez. n Nō abiectū ē. p excōmunicationē. † Nō reduxistī. procurando eoruz absolutiōes. p Et q̄ pierat. p desperationē. q Nō q̄sistī. reducēdo eos ad spem salut'. Affirmatiōes aūt ꝓtrarias negatiōib⁹ istis facūt boni plati in spūalib⁹ ꝛ boni ꝓncipes in tēporalib⁹. Et subdit adhuc de malis. r Sz cū austeritate iperabatis. dādo afflictiōes afflictis. s Et dispsūt oues mee. i. xp̄iani p diuersa vitia ꝓter defectuz boni regiminis. ideo subdit: t Eo q̄ nō erat pastor. nō eni plat⁹ vl ꝓnceps malus pōt dici pastor ꝛ magis lup⁹. u Et facte sūt i deuo. ꝛc. i. demonū q̄ ptātem accipiunt sup homines ꝓter deuia vitioz: ꝛ subditur pena malorū pastorum ibi: x Ecce egoipse sup pastores requiram. scz penam debitam inferendo. y Hec dicit dominꝰ dē. Ecce ego ipe requirā oues meas et visitabo eas ꝛc. Istud vsq̄ ad finem capū litteraliter exposui de primo aduentu domini Iesu christi: ꝓter q̄ de alia expositione spūali supsedeo quo ad presens.

Moraliter. Ca. XXXIIII

Et factus ē ad me dicens: Fili hois ꝓpheta de pastoribus isrl. scz malis. ideo subdit: d Ve pastoribus ꝛc. p malos pastores iudeorū mystice significant mali principes ꝛ plati christianorū. ō q̄bus dicit: e Qui pascebant semetipsos. nimis carnaliter ꝛ pompatice vidēdo. f Lac comedebatis. p carnalitatē exāstitā. g Et lanis operiebamini. p excessiuū apparatū exteriorē. g Et q̄ crassū erat occidebat'. diuitib⁹ imponēdo crimia ad rapiēdū eoz ꝛ talia bona. h Nō firmū fuit. p ꝓnitatē ad peccādū. † Non ꝙsolidastis. firmādo exhortatiōib⁹ vris in bonū. k Et q̄ egrotū. p culpā. † Nō sanastī. inducēdo ad pniaz. l Nō ꝺfractū ē. p ipatientiā. m Nō alligastī. p debitā ꝙsolationez. n Nō abiectū ē. p excōmunicationē. † Nō reduxistī. procurando eoruz absolutiōes. p Et q̄ pierat. p desperationē. q Nō q̄sistī. reducēdo eos ad spem salut'. Affirmatiōes aūt ꝓtrarias negatiōib⁹ istis facūt boni plati in spūalib⁹ ꝛ boni ꝓncipes in tēporalib⁹. Et subdit adhuc de malis. r Sz cū austeritate iperabatis. dādo afflictiōes afflictis. s Et dispsūt oues mee. i. xp̄iani p diuersa vitia ꝓter defectuz boni regiminis. ideo subdit: t Eo q̄ nō erat pastor. nō eni plat⁹ vl ꝓnceps malus pōt dici pastor ꝛ magis lup⁹. u Et facte sūt i deuo. ꝛc. i. demonū q̄ ptātem accipiunt sup homines ꝓter deuia vitioz: ꝛ subditur pena malorū pastorum ibi: x Ecce egoipse sup pastores requiram. scz penam debitam inferendo. y Hec dicit dominꝰ dē. Ecce ego ipe requirā oues meas et visitabo eas ꝛc. Istud vsq̄ ad finem capū litteraliter exposui de primo aduentu domini Iesu christi: ꝓter q̄ de alia expositione spūali supsedeo quo ad presens. Ca. XXXV

Et factus ē. Hec est pars incidentalis in qua post cōsolationē fidelium recolit destructiones idumeorū qui semp fuerunt infesti in deis colentibus

℣ in b loco seyr: id est hispid⁹ ꝛ pilosus i malam partem intelligit: cū bestias quoq̄ vir pilosus dicitur.
Gen.25. c sit. Esau enim rufus fuit ꝛ q̄si pellis hispidus: Helias
4. Reg. 1. b dus: Helias tm̄ pilosus describitur. In Esau q̄ ꝛ sanguinarios ꝛ crudelis pelli hispide cōparatur: moraliter operum ꝛ ipsius mor⁹ indicium ē. In bestia virilitatis augmētū: cui⁹ habitatio i solitudine ꝛ vite austeritas: non modo vtrum sed et fortissimū demōstrat. Porro iacob qui supplātauit esau et primogenita ei⁹ accepit: quia simpliciter habitabat domi et ꝛ erat venator sicut gigas nēroth ꝛcus vocatur et nitidus.
a ℣ Non babi tabuntur. Ut delinant i malam partez habere cōsensū: et diuidantur lingue eoruz: ne turrez blasphemie cōtra deum possint extruere: ꝛ redacta i solitudinem atq̄ desertum cognoscant q̄ ipe sit dominus.
b De montibus. Moyse ꝓpheta ꝛ apostolis q̄s here tici ꝛ eorū participes diabolus sibi putāt traditos ad deuorandu: q̄ aut rarus aut null⁹ in ecclia repit q̄ possit pugnare. p montib⁹ dñi ꝛ eoruz lacerationem sua voce desiderē. c Et deroga. Q. p̄ces vre contra me blasphemie sunt.
Tu aūt

℣ aliq̄ cōuerte ab alia. s. ꝓpheta. b ℣ animi. s. vnde apostol⁹: Nos reuelata face gloriā domini cōremplantes. c ℣ idumeos. s. d ℣ diabolus q: scyr hispidus ꝛ pilosus interpretatur hic ꝑsider genti filioꝝ esau: ꝛ se contra iudam. i. populum confessionis ꝛ vere fidei creatr.

pone faciē tuā aduersum mōtem seyr: ꝛ prophetabis de eo: et dices illi: Hec dicit dominus de
a ℣ ipe: non miteam angelos non vrar ministris. b ℣ qui diu sustinuit.
℣ habitum percutientis assumam.
us: Ecce egō ad te mons seyr: et extendam manū a b
a ℣ qui plurimos socios impieratis habebas ira vr vibes eruaz cōstrueres
ꝛ ꝓpium tibi imperium vendicares.
meam super tē: et dabo te desolatuz atq̄ desertū. c
a ℣ munitiones malas vr edificem bonas. b ℣ rerum fine.
Urbes tuas demoliar: ꝛ tu desertus eris ꝛ scies
a ℣ quem amee solitudinem nosse non poteras. ℣ non alius.
b ℣ hec est causa. c ℣ cōtra q̄ dicit: Irascimini
ꝛ nolite peccare vr. s. cito conciliemur inimicis: ꝛ odiū charitate murem⁹.
quia egō dominus: eō q̄ fueris inimicus sempi d
a ℣ insuper. b ℣ eū affligerent a babylonijs.
tern⁹: ꝛ ꝙclūseris filios israel in man⁹ gladij i tēm e f
a ℣ quo vices mali sunt ꝛc mundus in maligno positus est: ꝛ multiplicara iniquitate refrigescit charitas multorum. b ℣ tue vel babylonioꝝ.
poze afflictionis eoz: in tēpore iniquitatis extre g
mę. Propterea viuo ego dicit dominus dē⁹: quo †
a ℣ vltioni. s. effusi sanguinis. b ℣ tuus. s. quem odisti.
c ℣ vnde: Sub altari dei omnes sancti clamāt: Vindica sanguinē nostrū
ꝛc. ꝛ alibi: Omnes qui acceperint gladium gladio peribunt.
niam sanguini tradaz te: ꝛ sanguis te persequet. h
a ℣ consanguineos tuos.
Et cum sanguinē oderi: sanguis persequetur te. i k
Et dabo montem seyr desolatum et desertum: et
a ℣ omnes. s. habitatores vel homines ꝛ iumenta: de quibus. Voles ꝛ iumenta saluos facies domine cos. s. qui aliquid videnē habere rationis: vel simplici fide cōrenti sunt. b ℣ q̄ ad impieratis vertice ꝛuenerunt.
auferam de eo eūntem ꝛ redeuntē: ꝛ implēbo mō
a ℣ discipulis. b ℣ que in ima depsse.
tes eius occisoꝝ suoruz. In cōllib⁹ tuis ꝛ in vālli l m
a ℣ qui turbidas habēt aquas hincinde colleceas veniēresq̄ de superbia.
℣ Exx. cāpis qui inter montes et valles sunt. b ℣ hi sunt oēs. c ℣ dñi
bus tuis atq̄ i tōrētibus iterfecti gladio cadēt.
et manus extente. a ℣ conciliabula prauе habitationis.
In solitudines sempiternas tradā te: ꝛ ciuitates n
a tue nō habitabunt. Et scietis quia ego dōs de⁹: o
a ℣ nō solum superadicta. b ℣ idumea. s. ꝛ iudea. i. hereticos pariter ꝛ ecclesiasticos pollidebo. c ℣ idumeoꝝ: scz et iudeoruz vel iude et isrl. i. dua
eō q̄ diceris: dūe gentes ꝛ dūe terre mee erunt: ꝛ n
rū ex. p. tribuū. a ℣ q̄uis. b ℣ que suo populo ꝑsidebat.
hereditate possidebo eas: cūz dōminus esset ibi. o†
Propterea viuo ego dicit dominus deus: q̄ fa p
a ℣ qua seuiebas in populū dei. b ℣ quo ꝑsequebaris familiā xp̄i.
ciam iuxtā iram tuam ꝛ fm zelum tuum: quem fe
a ℣ quos possidere cupiebas.
cisti odio habens eōs: ꝛ not⁹ efficiar p eos cuz te q
a ℣ non alius rerulit.
iudicauero: ꝛ scies quia ego dominꝰ. Audiui vni r
℣ contra.
uersa opprobria tua q̄ locutus es ō mōtibus isrl
℣ montes.
dicens: Deserti nobis ad deuorādum dati sunt. s t
a ℣ quali: hec iniuria redundat in me. b ℣ nō sup mōtes vr puraris.
c ℣ de quo: Dispergat dñs vniuersa labia dolosa ꝛ. l. m.
Et insurrexistī super me ore vro: ꝛ derogastis ad v
c ℣ ipse. ℣ ergo.
uersum me. Verba vra ego audiui. Hec dicit dñs x
a ℣ reddito pristino statu. b ℣ cōuersa ad seruitutē dei. ℣ iudea.
dē⁹. Letante vniuersa trā i solitudiē te redigā: sicu y z
c ℣ sempiternam. ℣ sanctoruꝫ. viuoruꝫ.
ti gauisus es super hereditatē dom⁹ isrl: eo q̄ fue a
a ℣ dissiparam.
rit dissipata: sic faciā tibi. Dissipat⁹ eris mōs seyr †
a ℣ in toto orbe ꝑsecutionib⁹. ℣ hispide p. lose.
a ℣ opa terre ꝛ fāguinis. b ℣ in b ꝑticeps ira dei. ℣ sic. c ℣ solus.
ꝛ idumea omnis: et scient quia ego dominus.

Moraliter. Ca. XXXV

Et factū est fm̄o dñi ad me dicens: fili hois pone faciē tuam aduersus mōtē seyr: denūciādo deuastatiōes ei⁹. Per mōtē significat terrena ptās. p seyr q̄ interpretat hispidus ꝛtelligit feritas. ꝛ iste due conditiones frequēter in codē hoie coniugūt. cui⁹ destructio

ex causa

Universidad de Deusto
Biblioteca

ter causa duplici nunciat. Prima ponit cum dicit: ¶ Eo
q̄ fueris inimicus sempiternus ⁊c. ad litteram idumei descē
dentes de Esau qui alio nomine dicit seyr: semper inimici fue
runt pl̄s isrl̄ sicut Esau ip̄e Jacob. et eodem modo ptās ter
rena crudelitati ꝓiuncta semp deo seruientib⁹ q̄ p̄ israel signifi
cant est inimica. Et subdit pena: † ¶ Propterea viuo ego
dicit dn̄s de⁹ q̄n̄ sanguini tradam te: id ē demoni de quo ꝺr
Job. xviij. ille homicida erat a p̄ncipio. Secunda causa ponit
ibi: ¶ Eo q̄ dixeris due gentes ⁊ due terre mee erunt ⁊c.
ad litam ꝺ dicebāt idumei de iuda ⁊ israel. p quas mystice sig
nificari possūt due religiones in generali q̄ habēt possessiões
sez monachi ⁊ canonici regulares. q̄x temporalia bona frequē
ter vsurpare nitūt terrena ptās crudelitati ꝓiuncta: eo q̄ a p̄de
cessorib⁹ suis fuerūt monasteriis donata: qō th̄ ē falsum. quia
sicut p venditionē vel donationē homini factam ius rei trans
ferr: sic ⁊ magis p donationē factā monasteriis: q̄ fit principa
liter ip̄i deo. ideo subdit: o¶ Cum dominus esset ibi. sez p̄n
cipalis possessor. Et istorum potentum crudelium pena cōclu
ditur in fine capl̄i cum dicit: † ¶ Dissipatus eris mons seyr ⁊
idumea oīnis. tales enim dissipanꝫ in morte per separationem
anime a corpore. ⁊ tunc caro tradit vermib⁹ corrodenda: ⁊ ani
ma demonibus crucianda.

Glo. ordi.

¶ La. XXXVI

A t ¶ Tu autē fili. Hie
ro. Hec
per anfrasticos
more iudaico di
cunt: que illi ex
pectāt: mille an
norum regno q̄s
ciuitatez hieusa
lem asserūt extru
endam: ⁊ templū
illō q̄ō in fine vo
luminis describi
tur ⁊ rerū omniū
felicitatez. aliis ꝺ
ꝯozobabel cōple
ta: sed sequentia
non patiūt. Tūe
enī non tanta bo
na habuerī quā
ta a p̄ncipio ne
qꝫ maioza.
Hiero. Prophe
tie totius ad mō
tes isrl̄ hzeuit ꝺ
sensus ē. Quia
insultauit vobis
inimicus. id est
mons seyr: ⁊ pu
ranit se vos in p
petuum possīde
re ⁊ altitudines
quōdam domini
nūc desertas sce
sisse sibi i hereditatē: et aliq̄n tpe
possedit. propte
rea hec dicit dn̄s
mōtib⁹ et collib⁹
⁊c. ¶ Collib⁹.
Inferiorib⁹ i mō
te eccl̄ie cōstitut
per singlos gra
dus. vnde: Non
pōt absc̄di ciui
tas super montē
posita. c¶ Tor
rētibus. Hiero.
Torrentib⁹ quo
rum. s. hyeme p
secutionum et tē
pestate pressure
augeꝫ fides val
libus bis. s. q̄ hu
militate depressi
sunt. d¶ Fru
ctū. Hiero. Lxx.
vuas calcandas
sez in prelo dn̄i:
ꝺ quibus musta
fundunt̄ que in
ebriant: ⁊ vinum
exprimitur qō le
tificat cor hois:
¶ vt ois

a ¶ supra posuit facie cōtra montē seyr ꝓpheta: hic filius hominis loquitur ad montes vel sup montes. i.

a† b† ¶ Tu aūt fili hōis ꝓpheta La. XXXVI
a ¶ aplī ꝓphet: hi enim audierūt verbū domini.
sup montes isrl̄: et dices: Montes israel
audite verbū domini: hec dicit dn̄s deus:
a ¶ mons seyr. ¶ diabolus insultans de vobis.
b ¶ quondā dei. ¶ de q̄bus dicit: Montes in circuitu eius.
c† d† e Eo q̄ dixerit inimicus de vobis: euge altitudi
a ¶ in persecutionis angustijs.
nes sempiternę in hereditatē dāte sūt nobis: p f
pterea vaticinare et dic. hec dicit dn̄s de⁹:
a ¶ non solū enim dixit: sed alīq̄diu posseder. b ¶ dum multi labūt.
c ¶ quasi vile iumm. d ¶ omniū nationum vel gētiū.
Pro eo q̄ desolati estis ⁊ cōculcāti p circuitum †
a ¶ persecutoribus virtijs: demonibus.
⁊ facti in hereditatē rel̄iq̄s gētibus: ⁊ ascēdisti g
a ¶ ab omnibus blasphemari. b ¶ ictus. s.
sup lāb̄ia linguę ⁊ opprobriū populi: propterea
montes isrl̄ audite verbū dn̄i dei. hec dicit do
a ¶ nō tm̄ mōtib⁹ seyr: ꝫ mōtib⁹ ei⁹ ⁊ collib⁹ ⁊c. b ¶ concussatis.
min⁹ de⁹ montib⁹ et collib⁹: torrētib⁹ vallibusq̄ h
a ¶ ecclesijs. s. sub diocleciano ⁊ maximiano in toto orbe dissipatis.
et desertis parietinis ⁊ vrbibus derelictis que
a ¶ a gētilibus: ab hereticis.
depopulatę sunt et subsannatę a reliq̄is gēti/
¶ vbiq̄ terre.
bus p circuitum. Propterea hec dicit dn̄s b
deus: Quoniam in igne zeli mei locutus sum k
a ¶ contra. b ¶ pcipue. ¶ que terrenis operibus volebat offīes po
sita imagine celestis potrare imaginem terreni.
de reliq̄is gētibus ⁊ de idūmea vniuersa: que l
¶ ecclesiam.
dederunt terram meam sibi in hereditatem cū m
a ¶ in gladio possederunt. ¶ tam materiali q̄ spirituali.
b ¶ de sedibus suis.
gāudio et toto corde et ex animo: ⁊ eiecerūt eā
a ¶ habitatores. b ¶ o ꝓphera. ¶ quasi nihil ꝓderint gentibus: ni
hil hereticis ecclesiam persequi.
vt vāstarent: idcirco vāticinare super humum †
a ¶ Lxx. nemorosis que amenitate paradisi virebant.
israel: ⁊ dices montibus ⁊ collibus iūgis ⁊ val
libus. hec dicit dominus deus: Ecce ego in ze
a ¶ quasi opprobriū vestri vtroꝫ existam.
b ¶ contra aduersarios qui ecclesiam persecuti sunt.
lo meo ⁊ in fur ore meo locutus sum: eo q̄ cōfu n
a ¶ leuabo. b ¶ porentiam. ¶ vel iu
dominus deus: Ego leuāui mānum meam: vt o p
a ¶ qua vos confuderunt.
gentes que in circuitu vestro sunt: ipe cōfusio q
a ¶ apostoli ⁊ apostolici viri.
nem suam portent: vos autem mōntes israel r†
a ¶ aduersarijs interfectis: pace reddita ecclesie.
b ¶ Lxx. vuas quibus. s. populus meus fatureꝫ.
ramos vestros germinetis: et fructū vestruz †
a ¶ ne putetis post longum tempus futurum.
afferatis populo meo israel. Prope enim est vt s
populo

Nico. de lyra

Caplm. XXXVI

a t Tu autem fili hō. Superius Eze
chiel ꝓphetauit iudeis aspera,
adiunxit tamen in fine. xxxiij. ca. cōsola
tionem de liberatione eorum per christū
fienda. hic ꝓphetat eis ꝓspera. ⁊ primo
facit hoc simplici sermone. secundo pro
phetica visione. ca. sequenti. Circa pmū
agitur de liberatiōe populi iudaici. ⁊ di
uiditur in duas partes ꝑm duas causas
huius liberationis. Secūda ponit. ibi:
Et factum est. Prima autem causa est re
leuatio populi a miseria. Et diuiditur in
duas partes: quia primo ponitur aduer
santium deiectio. Secūdo populi iudai
ci erectio. ibi: Vos autem. Circa primuꝫ
dicitur: b¶ Prophetа super montes
israel. pspera nunciando. c¶ Eo q̄ di
cerit inimicus de vobis. gaudēdo de ve
stra destructione. d¶ Euge. interiectio
est gaudentis. e¶ Altitudines sempi
terne. id. est terra iudee montuosa.
f¶ In hereditate date sunt nobis. sic enī
dicebant idumei: vt dictum est ca. prece.
g¶ Et ascendistis super labium lingue.
quia extranei loquuntur de vobis deri
dendo et improperādo. cetera patent vs
q̄ ibi: h¶ Propterea. id est propter ta
lia improperia et vituperia. i¶ Quo
niam in igne zeli mei. id est in effectu vin
dicte mee. k¶ Locutus sum de reliq̄s
gentibus. sententialiter earū punitionē
determinando. l¶ Que dederunt ter
ram meam sibi. id est iudeaz que dicebā
tur specialiter terra dei: eo q̄ in hieusa
lem vigebat cultus dei. m¶ Cum gau
dio. aliqui libri habent: Cuz gladio. sed
in hebreo et in libris correctis est: Cum
gaudio. quia cum magna libidine occi
derunt populum iudaicum ⁊ captiuauе
runt: et terram vastauerunt. cetera patēt
ex dictis vsq̄ ibi: n¶ Idcirco. id est p
pter confusionem quam vos iudei sustī
nuistis. o¶ Ego leuaui manum meā.
id est potentiam meam ad faciendū vin
dictam: p¶ Vt gentes que in circuitu
vestro sunt que ex odio erga vos regem
babylonis super vos adduxerunt: et cū
eo in vestra destructione fuerunt.
q¶ Ipse confusionem suaz portent. quia
partim occidentur et partim captiuabū
tur. r¶ Vos autē. Hic cōsequenter po
nitur populi iudaici erectio. Circa quod
sciendum q̄ ista erectio incepit in redi
tu captiuitatis babylonice qui fuit figu
rā liberationis p christum fiēde. ꝑpter
hoc ꝯtum mihi videtur littera sequens
de vno tēpore trāsire ad aliud. sicut Eis.
xliij. loquendo de rege babylonis q̄ fuit
figura demonis trāsit ad loquendū ꝺ iu
cifero: dicit ergo: Vos autē montes isrl̄:
ramos vestros germinetꝫ: redeunte enī
populo de babylone in iudeam terra ce
pit melius fructificare ꝑpter aduentū co
lentiū. s¶ Prope enī est vt veniat. sez
populꝰ

¶ vt omnis fru
ctus montiū ꝺ
quibus ꝓficiē
panis de celo
descendēs cō
mēdatur a po
pulo dei israel
⁊ ne ꝺsperem⁹
in psecutioni
bus addit: p
pe est ⁊c.
a¶ Ꝑncipio
bo. Quando
due trib⁹ ⁊ se
mis trās iozda
nem moyse du
ce acceperunt
possessionē: et
sub iosue trib⁹
alie terrā iude
am. b¶ Pro
eo q̄ di. Qua
si: Nō vltra p
secutorū patie
ris opprobria:
nec insultabūt
iugulatū po
pulū tuū sicut
ones occisiōis.
pace ei reddi
ta omīaq̄ pro
bria cessauerī.
c¶ Fili hois.
Reddit domi
nus causā ma
nifestius qua
re populū isrl̄
captiuitati tra
diderit: ⁊ ꝑpt
clementiā suā
se reducturuz
polliceꝫ: ⁊ mī
to ꝑplioza tri
buturum.
¶ Fili homi.
Allego. Hieron. Alle
go. Quicunq̄
ē ꝺ domo isrl̄:
⁊ cernit paces
christi que eru
perat omnem
sensum: habi
tat i terra sua:
id ē ecclesia vt
carnis hospi
cio ⁊ quod et a
deo traditū ē.
Si autē vtrā
q̄s polluerit et
imundicie mē
struate fuerit
comparatus:
effundet deus
indignationez
suam super e
um pro sāgui
ne: vel suo vel
eorū quos scā
dalizauerit.
d¶ Pro sāgui
ne. Prophe
tarū ⁊ aliorum
iustorum. An
de: Hierusalez
que occidis p
phetas: ⁊ l. e.
q. a. t. m. s. ⁊ sā
guis q̄ effusus
¶ estre.

a ¶ ne vobis videaꝫ difficile. b ¶ veniā. s. in auxiliū. c ¶ q̄ auer
sus erā. ¶ christi vomere.
vēiat. Quia ecce ego ad vōs ⁊ vertar ad
a ¶ vt priori cultura recipiatis. ¶ virtutū. ¶ sic. ¶ de semēte.
vos: ⁊ arābimini et accipietis sementē: et
multiplicabo in vobis homies oēmq̄ do
a ¶ redeuntibus turbis. ¶ ecclesie. ¶ que ante destructe.
mū isrl̄. Et hābitabunt̄ cīuitates ⁊ ruinosa a
a ¶ qui pollent scientia scripturarum.
instaurabunt̄: et replebo vos hōmīb⁹ et
a ¶ non solū hominibus. ¶ simplicibus. b ¶ iumēta. c ¶ ecclie
iūmētis: et multiplicabunt̄ et crēscent. Et b
¶ ante persecutionem.
habitare vos faciā sicut a principio: bonis/ c
a ¶ martyrū victoriis. ¶ tunc.
q̄ donabo māioribus q̄ habuistis ab ini/
a ¶ anteq̄ captiuitates varias sentireris. b ¶ qui restituo ple
bē meam que possidebat ecclesias: et ipa sit ecclesiaꝫ hereditas.
tio: et sciēt̄ q̄ ego dn̄s. Et adducā supvos d
homines pp̄m meū isrl̄: et hereditate possi e
debūt te. Et eris eis in hereditatē ⁊ nō ad f g
a ¶ quos in persecutione perdideras. b ¶ vel liner.
des vltra vt ābsq̄ eis sis. hec dicit dn̄s de
us: Pro eo q̄ dicunt de vobis: deuoratrix b i
hominū es suffocās gentē tuā: propterea ho k
¶ quasi deuoratrix.
mines nō comedes amplī⁹: ⁊ gentē tuā nō
¶ sicut imporperatur.
necabis vltra ait dominus de⁹. Nec audi/ f
tam faciā in te amplius confusionem gen
tium: et opprobriū populoꝝ nequaq̄ por
¶ vnde insultant tibi. ¶ sedara persecutione
tabis: et gentem tuā non amittes amplī⁹
a ¶ quasi veritas ꝓmissionis ipso domino loquente firmata est.
ait dominus deus. Et factum est verbū do m
¶ populus iudeoꝝ.
mini ad me dicens: Fili homis: dom⁹ isrl̄ n
a ¶ quando educti sunt de egypto. b ¶ iudea. s.
hābitauerūt in humo sua: ⁊ polluerūt eam o
¶ idolatria. ¶ inrantū polluti.
in vijs suis ⁊ in studijs suis: iuxta immūdi p
¶ cui omnia aperta.
cią menstruatę facta est via eoꝝ cozā me:
⁊ effudi indignationē meā sup eos pro san q
¶ insuper. ¶ puersis cogitationibus.
guine quē fuderunt super terrā. Et in idol
a ¶ vt incredulis gentibus comparenꝫ. ¶ babylonia captiuitate
vel romana quomā effuderunt sanguinē christi. ¶ tanq̄ palee a
frumento ecclesie.
suis polluerunt eam: et dispērsi eos in gen r
tes et ventilati sunt in terras. Iuxta vias
eoꝝ et adinuentiones eoꝝ iudicaui eos † Et
a ¶ quasi nec sic senserunt peccatum suum: sed polluerunt nomē
domini: cū diceretur de eis: ¶ Ecce pplus dn̄i ⁊c. ¶ captiui.
igressi sunt ad gentes ad quas introierūt: s† t
et polluerunt nomen sanctum meum cum
¶ per irrisionem. a ¶ qui se solū iactabat cultū dei nosse.
diceretur de eis: populus domini iste est: ⁊ v
Dat. 23. d de: Hierusalez ¶ ecclesia. a ¶ non ꝑpter eos: creator⁹ em̄ oim sum. x
que occidis ꝓ
phetas: ⁊ l. e.
q. a. t. m. s. ⁊ sā
guis q̄ effusus
de terra eius egressi sunt. Et pēperci nomi y†
ni sancto meo: quod polluerat domus isra
el in gentibus ad quas ingressi sunt. Idcir

pplus de babylone q̄ intēdit culture vre.
a¶ Et ruinosa. cozobabel enī ⁊ alij cū eo exīstē
tes istaurauerūt tēpluz: ⁊ Neemias ⁊ q̄ cum eo
erāt muros ciuitat̄ ⁊ isrl̄ pl̄s habitatiões suas
i diuersis loc̄. b¶ Et habitare ⁊c. q̄n pl̄s ītra
uit terrā ꝑ Josue duce. c¶ Bonisq̄ do. ⁊c. In
hebreo hr̄: Ān. ⁊ istud videt mihi debere referri
ad tps xp̄i: i q̄ maria bona data fuerunt credēti
bus: q̄x primi fuerūt iudei: i toto enim a tpe re
ditucaptiuitatis de babylōe vsq̄ ad tps xp̄i nō
legit pplus iudaic⁹ fuisse in tāta ꝓsperitate de
mīto sicut fuerat añ captiuitatē babylonicā.
d¶ Et adducam. super vos o montes israel.
e¶ Homines. vos colentes. f¶ Et eris eis. tu
terra israel montuosa. g¶ In hereditatem et
non addes vltra vt absq̄ eis sis. id est non cap
tiuabuntur vltra de te: et quia postea fuerūt ca
ptiuati a romanis. dicunt expositores aliqui q̄
hoc est referendū ad terram viuentiuꝫ figuratā
per terram israel: de qua nullus ejicitur qui in
trauerit ad eam. potest tamen expōi de terra isrl̄
ad litteram: dicendo q̄ p li vltra non importa
tur semper duratio perpetua a parte post: sed eti
am aliquando non multum longa: sicut declara
tum fuit diffusius: Esa. ij. super illud verbū: Et
non exercebuntur vltra ad prelium. Post aduē
tum enim christi facta sunt multa ꝓelia in terra.
h¶ Pro eo q̄ dicunt de vobis. scz montib⁹ isrl̄
vituperando. i¶ Deuoratrix hominum ⁊ suf
focans gentem tuam. quia in iudea fuerunt mul
te occisiones per reges assyriozum et babylōios
⁊ a pluribus aliis. ideo dicebant gētiles impro
perando: q̄ illa terra deuorabat habitatores su
os. k¶ Propterea homines nō comedes am
plius ⁊c. i. talis occisio nō erit in te vltra.
¶ Hec auditam faciam in te amplius confusio
nem gentium. id est improperiū predictū contra
te a gentilibus. m¶ Et factum est. Hic ponit se
cunda causa liberationis iudeorum: scilicet vt p
hoc tollatur blasphemia contra nomen diuinū.
et diuiditur in duas partes: quia primo huius
blasphemie modus ponitur. secūdo tollitur. ibi:
Et peperci. Circa primum sciendum q̄ ad cap
tionem iudeorum inter gentiles secuta est blas
phemia nominis diuini: quia aliqui eorum erāt
valde mali: quam maliciam gentiles retorque
bant in deum improperādo ei q̄ haberet ita ma
lum populum. Alij autem erant valde boni. de
quibus dicebant etiam gentiles q̄ deus eorum
non poterat eos saluare: licet viuerent iuste.
Premittitur tamen hic malicia populi propter
quam fuit ejectus de iudea. cum dicitur:
n¶ Domus israel habitauerunt in humo sua. i.
in iudea. o¶ Et polluerunt eam in vijs suis.
id est peccatis idolatrie et luxurie et effusione sā
guinis innocentis vt patet ex supradictis.
p¶ Et in studijs suis iuxta immūditiā mēstru.
⁊c. ex quo patet q̄ talia fecerūt ex magna libidi
ne peccandi: quia ad hoc studiose intendebant.
q¶ Et effudi indignationem meam super eos.
puniendo pro peccatis. r¶ Et dispersi eos in
gentes. captiuando in diuersis terris.
s¶ Et polluerunt nomen sanctum meū. inḡtū
occasione eoruz dicte sunt blasphemie contra eū
modis predictis. ideo subditur: t¶ Cum dice
retur de eis. a gentibus. v¶ Popul⁹ domi ni iste est. et ideo ex malicia aliquorum dicebaꝫ
dominus malus: ⁊ ex bonitate aliorū impotēs:
vt predictum est. ideo ꝯtum ad malos dicit de
risorie: Populus domini iste est. ⁊ de bonis q̄ⁿ
subditur: x¶ De terra eius egressi sunt. qua
si diceret: nō potuit ibi eos seruare. y¶ Et pe
perci nomini sancto meo quod polluerat dom⁹
israel. Hic consequenter ponitur ablatio huius
blasphemie p reductionem populi de babylōe:
et sic ablata fuit gentilib⁹ occasio dicte blasphe
mie: ⁊ hoc est quod dicit in ꝑsona dei: Et pepci
nomī sctō meo, occasionē dicte blasphemie sub

¶ trahendo

¶ ē requirēt a generatione hac: a sanguine abel iusti vsq; ad sanguinē Zacharie. Hieronym. Alij iudeorum referūt hec ad tempus cozobabel quādo sub cyro rege mlti de iuda t benjamin in iudeam reducti sunt. Alij ad regnum mille annoz quādo sub christo quem putant venturum: t ciuitas hierusalez extruatur t templuz de quo in vltima parte huius prophetie agitur.

† De cōse. di. 4. c. quē ḡ. in prin.

a Spiritum nouum ponaz in medio vestri. Hiero. Nota q spiritū nouum t coz nouū dat post effusionem aque.

b Confundimi t erubescite super vijs vr̄is. Cohortatur errantes vt confundant in vijs suis: t restituant in vbes ecclesie.

¶ In solenni

Nic. de ly.

trahēdo. a Nō propter vos ego faciā dominus isr̄l: id est ppt iusticiā vestrā: sed propt nominis mei reuerentiam. b Et sanctificabo nomen meum magnum quod pollutū est inter gentes: id est sanctum ostendam in liberatione vestra mirabili. ideo subditur:

c Tollaz quippe vos de gentibus t congregabo vos de vniuersis terris, per cyrū.

d Et effundaz super vos aquam mundam t mundabimini t̄c. id est peccata vestra prętereita remittam. Docto/res autē nostri litteraz istam exponunt de reductione populi ad fidem christi: t de ablutione baptismali q̄ tollitur culpa et pena. Et huic etiam expositioni concordat quod dicit in quodam libro iudaico apud hebreos auctentico qui dicitur ioma hierosolymitanus: quemadmodum pelagus mundificat pollutos: ita deus sanctus t benedict⁹ erit mundās itū futuro israel: t sic ē dicens Ezechie. xxxvj. Aspergam super vos aquas mundas t̄c. q̄d autem dicitur in futuro in originalib⁹ t glosis hebreoz semper refertur ad tempus messie.

e Et dabo vobis coz nouum t spiritum no-

circo dices domui israel: hec dicit dominus deus: Non a
a ¶ Nō nobis domine non nobis sed nomini tuo da gloriam.
ppter vōs ego faciā domus israel: sed ppter nomen sanctum meum quod polluistis in gentibus ad quas intra/
¶ sanctum demonstrabo.
stis. Et sanctificabo nomē meū magnū: qđ pollutū est in b
¶ coram omnibus.
ter gentes: quod polluistis in medio eaz vt sciant gētes
¶ reducendo vos in pristinam gloriam. ¶ l. si egerint penitentiam tunc omnis turba
gentium cognoscet q ego collam eos t̄c.
quia ego dominus ait dominus exercituum: cū sctificā/ c
tus fuero in vobis coram eis. Collam quippe vos de gētibus: et congregabo vos de vniuersis terris: et adducam
a ¶ scz ecclesiam. b ¶ credentes scz t ab errore conuersos. c ¶ doctrine sermonis dei.
¶ baptismi saluaris.
vos in terrā vestrā. † Et effundā sup vōs aquam mundā: d
¶ peccatis.
et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris: et
¶ que in corde simulastis.
ab vniuersis idolis vestris mūdabo vos. Et dabo vobis e
a ¶ quod per peccatum perdidistis. ¶ credendi in filium dei. b ¶ vnde dauid: Cor
mundum crea in me deus: et spūm rectū innova t̄c. ¶ tunc.
cōr nouum et spiritum nouū ponā in medio vestri. † Et au f
a ¶ omnem duriciam. ¶ incredulum. b ¶ quod p̄cepra dei suscipiat.
feram cor lapideū de carne vestra: t dabo vobis cor cār/
a ¶ molle renerū quod possit in se recipere. spūm sanctū inscriptuz litteris saluaribus
¶ tunc.
neum et spiritū meū ponā i medio vestri. Et faciā vt in
a ¶ de virtute in virtutem. b ¶ que prius neglexistis. c ¶ corde.
p̄ceptis meis ambūletis: et iudicia mea cūstodiatis t
¶ confessionis. ¶ magistris.
operemini. Et habitabitis in terra quam dedi patribus g
¶ sic. a ¶ rursus. ¶ abraam isaac iacob et omnibus sanctis et ppheris. b ¶ quem
offendistis. c ¶ hoc presenti tempore cōprobatur.
vestris: t eritis mihi in pōpulū: et egō ero vobis in deū. b
Et saluabo vos ex vniuersis inquinamētis vestris: t vo
a ¶ de quo efficitur celestis panis. b ¶ Alij granū frumēti cadens in terrā mortuū
fuerit i. ¶. m. c ¶ verbi dei quā passus est filius ꝑdigus: qui dissipauit substātia sua:
et fame cogente porcoz siliquis pastus est.
cabo frūmentū t multiplicabo illō: et nō iponā vobis fā/
a ¶ sapientie. de qua: Lignū vite est omnibus qui. a. c. b ¶ in similitudinē iacob: cuius odor erat sicut odor a. p. c. b. d.
mem et multiplicabo fructum ligni et gēnimina agri: vt
a ¶ quod vsq; hodie iudeoz patitur ĩcredulitas: sed postq; beatitudinē fuerint consecuti. dicent cū apostolo: ¶ Non sum dignus vocari apostolus: qm̄ p. l. c. d. b ¶ scientes vbi dispersi fuerint.
non portetis vltra ōppꝛobriū famis in gentib⁹. Et recōr
dabimini viarum vestrarum pessimaz t studiozūq; nō bo
¶ que ante placebant.
norum: et displicebunt vobis iniquitates vestre t scele/
a ¶ qui propter errore pristis. b ¶ supradicta. ¶ sed ppter clemētiam meā subaudis
ra vestra: Non propter vōs ego faciam ait dominꝰ deus: i
a ¶ ergo. ¶ super prioribus vijs et vestrū intelligite creatorem.
notum sit vobis † Cōfundimini t erubescite sup vijs ve/ k
b
¶ Rabi
stris domus israel. Hec dicit dñs deus. In die qua mundauero vos ex omnibus iniquitatibus vestris: t habita
a ¶ ecclesias. b ¶ que in vobis. ¶. corruerunt. c ¶ que in synagogis cōciderāt. d ¶ con
fessionis.
ri fecero vrbes t instaurauero ruinosa: t terrā desertā fu/
a ¶ pristinis cerimonijs. ¶ cerimonijs dei. b ¶ videbatur scz omnibus sanctis: d rerene cōuersationis opera ꝑtereunt. b ¶ sanctorum mundana transeuntium.
cerit exculta: q̄ quōdā erat desolāta in oculis oīm viato/
a ¶ admirantes. b ¶ quasi quō fcm̄ ē b. c ¶ olim. d ¶ nunc. c ¶ similē paradiso dei
¶ quondam. in qua omnes periere virtutes.
ris dicēt: Terra illa culta facta est vt hortꝰ voluptat: l
a ¶ iudee. b ¶ que deū hospitē nō habebāt. c ¶ a spūsancto. d ¶ sua incredulitate
¶ confessione et saluatoris nomine. c ¶ fide christi.
et cūitates deserte t destitute atq; suffossē: munite sede/
¶ sic. a ¶ oīnis creatura. ¶. et angeli: qui ambiunt terram israel.
rūt. Et scient gētes q̄cūq; derelicte fuerit in circuitu vo:
a ¶ in eis. b ¶ oim virtutū arboriū. c ¶ q̄si ipleui qđ p̄ ppham predixi.
qz ego dñs ędificaui dissipata: plātauiq; culta: ego dñs

tum nouum. id est vo/ a
luntatem benefacien/
di: t hoc referēdo ad
tempus reditus de ba/
bylōe: quia postea me/
lius vixerunt q̄ ante.
Melius tamen expō/
tur referendo ad tem/
pus christi de datione
spiritussancti apīs et
alijs credentibus.
e Et auferam cor lapi/
deum de carne vestra.
id est in peccatis obsti/
natum: dando verā cō/
tritionem de peccatis.
g Et habitabit⁹ i ter/
rā quā dedi patrib⁹ ve/
stris. i. in iudea referen/
do ad populum de ba/
bylone redeuntē: vel i
ecclesia triumphante t
militāte referendo ad
populuz in christū cre/
dentem. b Et vo/ ††. m. a
cabo frumētum t mul/
tiplicabo illud. quod i
telligitur ad litteram
de multiplicatione ter
renascentiuz post redi/
tum de babylone. vl p
ista metaphorice intel/
liguntur bona spiritua/
lia tpe christi data: vt
eucharistia q̄ ofício de
frumēto: t alia christi
dona que frequenter i
scriptura significātur
per cozporalia.
i Non propter vos
ego faciam ait domin⁹
deus. quia reditus de
babylone et aduentus
christi ꝓcesserūt ex me
ra bonitate diuina.
k Confundimini et
erubescite super vijs ve/
stris. i. malis ꝓteritis.
cetera patent vsq; ibi:
l Terra illa culta fa/
cta est vt hortus volu.
referendo ad reditum
captiuitatis babyloni
e intelligitur de terra
iudee que tempore cap
tiuitatis fuit deserta. p
pter cultorum absenti/
tiā: ¶ i reditu captiui/
tat⁹ fctā fuit fructifera
et amena per cultorum
presentiam et diligenti
am. referendo autē ad
tempus christi intelli/
gitur de gentilitate q̄
ante aduentum christi
fuit quasi terra culta:
quia non habuit doc/
tores legis diuine nec
ꝓphetas qui eam ex/
colerent ad fecundati/
onē bonorū operū: sed
post aduentū christi p
ꝓdicationem apostolo/
rū t aliorū discipulo/
facta est fructifera t a/
mena p susceptionez fi
dei t morum. Et huic
expositioni ꝓsonat qđ
subdit po/

¶ a In solennitati. Quib⁹ comedit agimū sinceritatis t veritatis: t agni caro t sanguis: t i septē hebdomadib⁹ t in tabernaculis huius scī dñi festa celebrām⁹: vt ciuitates quondā deserte plene fiāt gregib⁹ hominū t rōne q̄ pstitit omnia. b Et sciēt qz e. do. dissimulās pctā hominū ꝓpter penitentiā.

Ca. XXXVII

Acta ē sup. Hiero. Per resurrectiōis parabolā de restitutione israel agit. Quō enī videtur ineredulū q̄ ossa arida t multa vetustate cōfecta resurgant: sic restitutio populi israel in captiuitatē ducti t toto orbe dispsi: sed his qui nō nouerūt dei potentiā sed tñ futura est: qz ego i quit dñs locut⁹ sū: et faciā q̄ pollicit⁹ sū: deniqz t prior ꝓphia in qua montibus isr̄l antiqu⁹ stat⁹ ꝓmittit. ḡb⁹ dicit: Cōuertar ad vos t arabimi t̄c. ad hoc ꝓtinet qđ nūc sub parabola dicit: ad ossa arida: impleto eo qđ in enāgelio dr̄: q̄ apud homines ipossibilia sūt apud deū possibilia sūt. Ēduci sūt aūt de sepulchris captiuitatis t vinculis dus in seruitute babylonia tenebantur astricti. Judei hec sub cozobabel cōpleta mentiuntur: quādo cōmotio magna facta est: t regnū chaldeoz in medos ꝓsaqz translatū: vel in ꝑsentia christi sui quem expectāt. Nos autē spiritualiter post crucē saluatoris t quotidie fieri in his q̄ istar laqari peccatoz suoz fascijs colligati ad vocez dñi suscitant: t vere sūt dom⁹ israel arens quondā et nullā spem habēs salutis: sed intrante in se spiritu gratie: t porrigente domino manū de ꝓfundo iuferi liberantur: t qui prius dixerant: Domie deus tu nosti hec: postea audient liberati: Modice fidei qua re dubitasti. ¶ Et insuffla.

Nico. de lyra

subditur postea.

a Multiplicabo eos t̄c. q̄tū ad bonos mores qui prius erāt bestialiē viuentes. b Et gregē sctm̄. p susceptionē fidei institicātis. c Et gregē hierlm in solennitatib⁹ ei⁹: in quo designat⁹ multitudo credētiū de gentilibus: sicut in solennitatib⁹ maxime pasce pentecostes t tabernaculoz ꝓuēiebat i hierlm ppls multꝰ. † La. XXXVI

Moraliter.

a Tu autem fili hois t̄c. Supi⁹ Ezechiel ꝓphetauit in deis aspera b ꝓphetat eis ꝓsolabilia: t hoc ꝓpter duo. ¶. ad relevāndū eoz miseriā t ad tollendū diuini nomis blasphemiā. Circa primū sciendū q̄ iudeoz nomē fm veritatē significat trāslatū est ad christianoz gentē. Ro. ij. Nō enī q̄ in manifesto iudeus est neq; q̄ in manifesto in carne est circūcisio: sed q̄ in abscōdito iudeꝰ est: t circūcisio cordis in spū nō lra. Jgit ꝑ afflictionē iudeoz sub monarchia chaldeoz fuit mystice significata christianoz afflictio sub monarchia romanoz. vndet roma figuraliter babylonia nominat. j. Petri. v. Persecutio vero christianoz incepit a tpe Neronis vsq; ad tpa Cōstantini q̄ christianoz afflictionē releuauit ponēs edictū vt si ds molestiā inferret alicui christiano graviter puniret. Jgit de hac relevatiōe exponit mystice qđ dr̄: b Prophetа sup mōtes israel. i. sup ꝓlatos t ꝓncipes christianos. Et posita breuit afflictione christiana q̄ ꝓcessit Cōstantini tpa. cū dr̄: c† Eo q̄ dixerit inimicus de vobis: euge altitudines sempiterne t̄c. vocabat tyrāni et eoz ministri: ironice tñ catholicos altitudines sempiternas: eo q̄ cōtenebāt trāsitoria t prędicabāt celestia t erāt: quā prędicationē frivolā reputabāt: t fideliū subdit cōmotib⁹ t collib⁹ t̄c. ꝓ iuga q̄ sūt capita montiū ītelligi ꝓt ecclia q̄ status ē sūm⁹ i ecclia dei. cū sint apl̄oz successores p mōtes vero sacer/

a ¶ qđ verbo ꝓmisi. b ¶ admonent penitētes vt eriaz cū regressi fuerit in ecclias sp requirāt dñm: t inueniāt cū vt multiplicent redeuntiū turbis gregis dñi.

locut⁹ sim et fecēri. Hec dicit dō/
a ¶ quēlibet diu, et nō inuenerū.
min⁹ de⁹: Adhuc in hoc ĩuenient
¶ tunc.
me dom⁹ israel vt faciā eis. Mul/ a
a ¶ nō solū in ꝓdictis sententijs liberalitarē meam. b ¶ d. l. rōis t cōfessiōis sint plēi t fidei. ¶ nō bru
torum animalium.
tiplicabo eōs sicut gregē hōminū
a ¶ in qua ꝓprie dei cultꝰ et visio pacis.
vt gregē sanctū: vt gregē hierūsa b c
a ¶ quas domini clemētia receperunt.
lem in solēnitatib⁹ ei⁹. Sic erūt
ciuitates deserte plenęqz gregib⁹
a ¶ tunc. b ¶ solus. c ¶ nolēs morte peccatoꝝ.
b dominū: t scient qz egō dōmin⁹.

c Acta est La. XXXVII d †

a ¶ filius p qnē pater operatur: ois ci
p ipm facta sūt: et sine ipo factū ē nihil.
sup me mān⁹ dñi: t edu/
a ¶ non in corpe sed extra.
xit me in spiritū dñi: t dimisit me † e †
i medio cāpi q̄ erat plen⁹ ossib⁹: t
a ¶ non passa quiescere.
circūduxit me p ea i gyro. Erāt āt †
a ¶ non operta humo. b ¶ arida tpis vetustate.
multa valde sup faciē cāpi: siccaqz f
vehemēt. Et dixit ad me: Fili ho
¶ poterint viuere.
minis: putasne viuēt ossa ista? Et g
a ¶ qui plenam habes scientiam futurorum.
dixi: Dñe de⁹ tu nōsti. Et dixit ad
me: Vaticinare de ossibus istis.
a ¶ mirū q̄ ad ossa arida loquit q̄ ante neruos carnes et cutē et ¶ spūm viuificante m dei nō pāt audire sermonem.
Et dices eis: Ossa arida audite b †
vbū dñi. Hec dicit dñs de⁹ ossib⁹
bis. Ecce ego intromittaz in vos i †

a Multi existentes in captiuitate babylonica habebāt spiritū rectū t cor mundū: vt hieremias t daniel. ezechiel t bmōi quoz siles nō multi legunt post reedificationē tēpli.

Additio.

Ea que in hoc ca. ꝓncipaliter tenēt nō pōt rōnabiliē intelligi ad lr̄am de liberatione a babylonica captiuitate. in illa enī liberatiōe nō legunt aliq̄ miracula facta manifeste ꝑ q̄bus posset dici: Sacrificabo nomē meū. i. sanctā ostendā in liberatiōe mirabili. ꝓut dicit postillator. Licētia enī data p cyrū licet fuerit a deo volūtatē ipsius mouēte nō tñ fuit miraculose facta: imo fm cursū cōem reges huiꝰ scī ꝓdicūt ea q̄ fuerūt facta p inimicos q̄s debellauerūt. Ūñ cyrus q̄ deuicit chaldeos rōnabiliter derestat destructionē hieru/salē p eos factā: nec hoc debet inf miracula reputari. licet hoc sit a deo mi/sericorditer factū. Jtē hoc qđ dr̄: Effūdā sup vos aquam mūdā t̄c. Q̄s hebraici antiqui referūt ad tpa messie in q̄ debebāt purgari peccata. Silr qđ dicit: Dabo vobis cor nouū t ꝙ tum t auferā cor lapideū. ꝓprie referūtur ad tpa xpi: nō ad tpa redit⁹ de babylone: q̄ licet postea meli⁹ vixerunt q̄ ante: vt dicit postilla cor: nō tñ ꝓprie diceretur q̄ dedit de⁹ illis redeūtib⁹ cor nouū. Mā multi existentes in captiuitate babylonica habebāt spiritū rectū t cor mundū: vt hieremias t daniel. ezechiel t bmōi quoz siles nō multi legunt post reedificationē tēpli.

b ¶ Acta ē. Hic ꝓfr̄ describit liberatio La. XXXVII

¶ Appli imaginaria t ꝓphetica visione. t dividit i duas ptes: q: primo describit liberatio ppli captiuati. scōo vnio dispsi. ibi: Et fact⁹ est. ¶. prima in duas: q: ꝓmo ponit imaginaria visio. scōo ei⁹ expositio. ibi: Et dixit. Circa primū dicit: Facta est sup me man⁹ dñi t̄c. videbat enī ꝓphe imaginaria visione q̄ p man⁹ cuiusdā effigiei dei repsentāt⁹ portaret in cāpū plenū ossib⁹ mortuoz. c Et circūduxit me p ea in gyro: ita q̄ nō intrabat inf ossa: ¶ circūibat extra. erat enim Ezechiel sacerdos q̄ non debebat ꝓtaminari ex tactu ossium alicuius mortui. d Siccaqz vehementer. quasi dominū iaz diu mortuoz. e Dñe de⁹ tu nosti. q̄ habes scientiā nō solū ꝓteritoz t ꝓntiū ¶ etiā futuroz. b Ossa arida t̄c. q̄ ꝓt ipe rare vob ſic viuētib⁹ creatur⁹. i Ecce ego intro. in vos spiritū. licet ꝑ ponat ꝓmoztū fuit vltimū: q: ꝓcessit ꝓiectio ossiū

§ vt coniugamini.

a § Et insuffla. Et quō in ꝓma ꝑtitione hominis in/sufflauit dē in fa/ciē ei⁹:t facta ē hō in aiam viuentez: sic t scōa ꝑtitio.i. resurrectio mortuō insufflāte spū viuificet. b § Fili hominis. Videt fa/cere q̄stionē cū nō de generali:sz ō re/surrectiōe domus israel hoc dicāt:q̄ dicē:aruerūt ossa n. t̄. Quid ei necesse fuit specialiē dici:Sed q̄ de generali resurrectiōe ḃ capitulū legūt:ḃ ad sanctorum referūt resurrectiōez.

Apo.20.b de qua:Beat⁹ qui habet ptē in resurrectione ꝓma:supēm scōa mors non habz potestatē:q̄ alia sētōz:alia peccatoz. vñ t in ps.

Ps.1. Nō resurgūt impi i iudi.t̄. c § Ecce ego. Hic q̄z q̄ritur si aperiuntur tumuli quō ert ossa sup faciē cāpi:t sicca vehemēt?

Job.5.c d § Et educā vos. Scōm illud:Videbor q̄n q̄ i monumētis sūt audient vocē filij dei:t exibūt:q̄ bona egerūt in resurrectionez vite. Et alibi: Qui audierint vi/nent. e § Et tu fili hominis sume tibi lignū. Decē tribꝰ q̄ dicunt israel:vsq̄ hodie in montibus t vrbibꝰ me/doz seruiūt capti/ue.duę ät q̄ iudas dicunt a chaldeis captiuate.pⁿ.lxx. annos in terrā suam redieř. dñs aut ē ḃ pollicet q̄ suo ꝓpio sp̄iciat vtrosq̄ q Hiero. Qz abiecerit dñs tribū ephraim elegēit tribū

Ps.77. iuda.dē dicit sic:Et repulit tabernaculū ioseph:t tribuz effraim nō elegit: sz elegit tribum iu

Heb.49.b da.de q̄ ō:Nō deficiet sceptrū de iuda t̄. Jn aduētu aut̄ saluatorꝭ nāe virgę t fm ꝓhebraicū duo ligna i vnū imperij sceptrū iūcta sunt:t in baptismo xp̄i duāe se/parata sociant in

§ vnum

a § Et insuffla. Et quō in ꝓma ꝑtitione hominis in/sufflauit dē in fa/cie ei⁹:t facta ē hō in aiam viuentez: sic t scōa ꝑtitio.i. resurrectio mortuō insufflāte spū viuificet. b § Fili hominis. Videt fa/cere q̄stionē cū nō de generali:sz ō re/surrectiōe domus israel hoc dicāt:q̄ dicē:aruerūt ossa n. t̄. Quid ei necesse fuit specialiē dici:Sed q̄ de generali resurrectiōe ḃ capitulū legūt:ḃ ad sanctorum referūt resurrectiōez.

Apo.20.b de qua:Beat⁹ qui habet ptē in resurrectione ꝓma:supēm scōa mors non habz potestatē:q̄ alia sētōz:alia peccatoz. vñ t in ps.

Ps.1. Nō resurgūt impi i iudi.t̄. c § Ecce ego. Hic q̄z q̄ritur si aperiuntur tumuli quō ert ossa sup faciē cāpi:t sicca vehemēt?

Job.5.c d § Et educā vos. Scōm illud:Videbor q̄n q̄ i monumētis sūt audient vocē filij dei:t exibūt:q̄ bona egerūt in resurrectionez vite. Et alibi: Qui audierint vi/nent. e § Et tu fili hominis sume tibi lignū. Decē tribꝰ q̄ dicunt israel:vsq̄ hodie in montibus t vrbibꝰ me/doz seruiūt capti/ue.duę ät q̄ iudas dicunt a chaldeis captiuate.pⁿ.lxx. annos in terrā suam redieř. dñs aut ē ḃ pollicet q̄ suo ꝓpio sp̄iciat vtrosq̄ q Hiero. Qz abiecerit dñs tribū ephraim elegēit tribū

Ps.77. iuda.dē dicit sic:Et repulit tabernaculū ioseph:t tribuz effraim nō elegit: sz elegit tribum iu

Heb.49.b da.de q̄ ō:Nō deficiet sceptrū de iuda t̄. Jn aduētu aut̄ saluatorꝭ nāe virgę t fm ꝓhebraicū duo ligna i vnū imperij sceptrū iūcta sunt:t in baptismo xp̄i duāe se/parata sociant in

§ vnum

spiritū t viuetis:t dabo sup vos neruos:t succrescere faciam sup vos carnes:et supertēdā in

a § p pulchritudine.vr.ſ.nudarū carnū operiar fedicarem. c § in eo.

b § tunc.

vobis cūtē ēt dabo vobis spirituz t viuētis:et

§ post hec.

scietis qz ego dñs. Et ꝓphetaui sicut p̄ceperat mihi. Factus est aūt sonitꝰ ꝓphetante me:t ecce cōmotio. Et accesserūt ossa ad ossa: vnūqōq̄ ad iūcturā suā. Et vidi:t ecce sup ea nerui t carnes ascenderūt:t extēta est in eis cutis desup:t

a § iacebant tm̄ humana corpora spiritum non habentia.

spiritū nō habebant. Et dixit ad me: Vaticinare ad spiritū:vaticinare fili hominis:t dices ad

§ scz plagis mūdi.

spūm:Hec dic dñs deꝰ:A q̄ttuoz vētis veni spiritus et insuffla sup interfectos istos t reuiuiscant. Et ꝓphetaui sic ꝑcepat mihi. Et igressus

a § sic. a § Unde:Emitte spūm tuū et creabuntur:et renouabis.fa.ter.

ē in ea spūs et reuixērt:steterūtq̄ sup pedes su

§ congregatio mortuorum.

os exercitus grandis nimis valde. Et dixit ad me: Fili hominis ossa hec vniuersa domꝰ israel est. Jpsi dicunt: Aruerūt ossa nr̄a:t perijt spes

a § quasi cōpulsus ab his qui hoc dicunt. § tertio.

nostra:et absciſi sumus. Propterea vāticinare t dices ad eos. Hec dic dñs deus: Ecce ego aperiam tumulos vr̄os:et educā vos de sepul/

a § quasi nō in toro orbe resurgant:sz terrā israel illā dicāt de qua ōr: Beati mites qm̄ ipſi pos.ter. Et ter.: Placebo domino in regione viuo.

chris vestris populus meus:et indūcam vos

§ tunc. § educti de tumulis.

in terram israel: et scietis quia ego dominus cum aperuero sepulchra vestra et eduxero vos de tumulis vestris popule meus:t dedero spiritum meum in vobis et vixeritis:et requiesce

a § per hec omnia.

re vos faciā sup humū vestrā:t sciētꝭ qz ego do

a § qui ꝓmissa opere compleo.

minūs locutus sum et feci ait dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicēs:Et tu

§ nomen.

fili hominis sume tibi lignū vnū et scribe sup illō

a § duaz tribuum. § nomen. b § id ē. c § nomen d § cum. e § duo enim regna fuerunt diu sibi contraria.

iudę ēt filioz̄ israēl socijs eius. Et tolle lignū alterum et scribe sup illō:ioseph lignūz effraim:

a § ꝓphera iubetur hoc facere in typo dñi.qui dicit: In manib⁹ ꝓpharum assimilar⁹ sum. b § alij virga. c § qui ō ioseph.i.decē tribuū.

et cunctę domus israel sociorūq̄ ei⁹. Et adiūnge illa vnum ad alterū tibi in lignū vnū:t erūt in vnionem in manu tua. Cū autē dixerint ad te filij populi tui loquentes:nonne indicas nobis quid in bis tibi velis:? Loquer⁹ ad eos:Hec dicit dominus deus:Ecce ego assumam lignū

§ decem tribus. § de quo Hieroboam filius nabath.

ioseph:quod est in manu effraim:et tribus israel quę sunt ei adiunctę:et dabo eas pariter cuz

§ duabus tribubus.

ligno iuda:et faciaz eas in lignū vnum:et erūt

§ meraplasmus.

vnum in manu eius. Erunt autem ligna super

a § vt non sint duo sed vnum: nec vocentur iudas et israel:sed vno nomine iudei:et non tententur duab⁹ manibus:sed vna manu saluator⁹.

§ vt coniugamini.

spiritū t viuetis:t dabo sup vos neruos:t succrescere faciam sup vos carnes:et supertēdā in

a § p pulchritudine.vr.ſ.nudarū carnū operiar fedicarem. c § in eo.

b § tunc.

vobis cūtē ēt dabo vobis spirituz t viuētis:et

§ post hec.

scietis qz ego dñs. Et ꝓphetaui sicut p̄ceperat mihi. Factus est aūt sonitꝰ ꝓphetante me:t ecce cōmotio. Et accesserūt ossa ad ossa: vnūqōq̄ ad iūcturā suā. Et vidi:t ecce sup ea nerui t carnes ascenderūt:t extēta est in eis cutis desup:t

a § iacebant tm̄ humana corpora spiritum non habentia.

spiritū nō habebant. Et dixit ad me: Vaticinare ad spiritū:vaticinare fili hominis:t dices ad

§ scz plagis mūdi.

spūm:Hec dic dñs deꝰ:A q̄ttuoz vētis veni spiritus et insuffla sup interfectos istos t reuiuiscant. Et ꝓphetaui sic ꝑcepat mihi. Et igressus

a § sic. a § Unde:Emitte spūm tuū et creabuntur:et renouabis.fa.ter.

ē in ea spūs et reuixērt:steterūtq̄ sup pedes su

§ congregatio mortuorum.

os exercitus grandis nimis valde. Et dixit ad me: Fili hominis ossa hec vniuersa domꝰ israel est. Jpsi dicunt: Aruerūt ossa nr̄a:t perijt spes nostra:et absciſi sumus. Propterea vāticinare t dices ad eos. Hec dic dñs deus: Ecce ego aperiam tumulos vr̄os:et educā vos de sepul/

a § quasi nō in toro orbe resurgant:sz terrā israel illā dicāt de qua ōr: Beati mites qm̄ ipſi pos.ter. Et ter.: Placebo domino in regione viuo.

chris vestris populus meus:et indūcam vos

§ tunc. § educti de tumulis.

in terram israel: et scietis quia ego dominus cum aperuero sepulchra vestra et eduxero vos de tumulis vestris popule meus:t dedero spiritum meum in vobis et vixeritis:et requiesce

a § per hec omnia.

re vos faciā sup humū vestrā:t sciētꝭ qz ego do

a § qui ꝓmissa opere compleo.

minūs locutus sum et feci ait dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicēs:Et tu

§ nomen.

fili hominis sume tibi lignū vnū et scribe sup illō

a § duaz tribuum. § nomen. b § id ē. c § nomen d § cum. e § duo enim regna fuerunt diu sibi contraria.

iudę ēt filioz̄ israēl socijs eius. Et tolle lignū alterum et scribe sup illō:ioseph lignūz effraim:

a § ꝓphera iubetur hoc facere in typo dñi.qui dicit: In manib⁹ ꝓpharum assimilar⁹ sum. b § alij virga. c § qui ō ioseph.i.decē tribuū.

et cunctę domus israel sociorūq̄ ei⁹. Et adiūnge illa vnum ad alterū tibi in lignū vnū:t erūt in vnionem in manu tua. Cū autē dixerint ad te filij populi tui loquentes:nonne indicas nobis quid in bis tibi velis:? Loquer⁹ ad eos:Hec dicit dominus deus:Ecce ego assumam lignū

§ decem tribus. § de quo Hieroboam filius nabath.

ioseph:quod est in manu effraim:et tribus israel quę sunt ei adiunctę:et dabo eas pariter cuz

§ duabus tribubus.

ligno iuda:et faciaz eas in lignū vnum:et erūt

§ meraplasmus.

vnum in manu eius. Erunt autem ligna super

a § vt non sint duo sed vnum: nec vocentur iudas et israel:sed vno nomine iudei:et non tententur duab⁹ manibus:sed vna manu saluator⁹.

vniū nouū hōiez t i vnā gentē ne pollnant vltra in idol⁹ t abomiatiōib⁹: sz lauacro mūdi sint populꝰ dei:t iperet eis christus t habitēt sup terraz mitū t viuētū quā dedit seruo suo iacob q̄ populū israēl in mr̄is vtero supplātauit. Sin autē volnerim⁹ iuxta ꝓphetiaz Osee q̄ pene oēs ad ꝛ.tribus dirigit.i. ad ioseph t effraim t samariā t israēl intelligere falli nos sciaz t diuersas turbas hereticoz:ḃ dicim⁹ q̄ in vltimo tpe q̄n subitrauerit plenitudo gentiū t oēs israēl saluꝰ fuerit:dicemus q̄ aduersarij ppli dei q̄ ꝓtra domū iude t ꝓfessionē ecclie pugnauerunt tradāt se ecclesiastice fidei t vniuersis erroribꝰ relictis t ꝓncipib⁹ mūdi huius q̄ destruūt:t patriarchis suis q̄ eos in baratz demerserūt:ꝓsurgāt et relinquant idola sua: t abominationes suas q̄s de corde finxerūt:t de cūctis sedibꝰ suis in quibꝰ peccauerāt:trāseant ad ecclesiasticā fidē t mūdentur:t sint pplꝰ xp̄i t ipse deꝰ eoz. a § Ecce ego assumā filios israēl. Dicerōn. Si iudei t christiani iudaizātes ad mille annorū regnū hec referre voluerint:necessitate cogētur vt suscipiant oēs qui salui fuerint inhabitaturos in terra israel edificandā hierlm: extruēdū tēplū:oēs legis cerimōias obseruādas t sabbatū t circūcisiōis inuriā: māducandū t bibendū t diuitiarū abūdātiā p sūma beatitudie t cūctꝰ opibus estimandam. cū

1.Cor.6.c Apls dicat:Esca debet ventri:t v.e.deꝰ autem t hunc hāc.d. Quō ät in typo resurrectiōis superiorꝰ ꝓbe sermo restitutionem iudaici ppli demōstrauit:nō carnalē sz spiritualē:sic t ḃ non accarnis sed ad aīe ptinet felicitatē t ad christi fidē q̄ mūdamur i baptismo: cuiꝰ regnū ppetuū est.

Isaī.11.c 1.Cor.6.c b § Et seruꝰ meꝰ dō.de q̄: Habit ei dñs deꝰ sedē dāpris ei⁹ t̄. Qui cū i forma dei esset:nō rapinaz arbitrat⁹ est t̄.sed se exinanīt formā fui accipēs:factꝰ ē obe.vſ.ad mor. c § Fedus pa. Nō certamis vl bellistic in ve.tes. ꝺ pacē q̄ exurgat oēm sēsū.de q̄:

Phil.2.a Ps.75. Pacē relinq̄ vob:pacez meā do vob.t alibi: Factꝰ ē in pace locus eius.

§ Et factus

que scripseris in manu tua in oculis eoz:t dices ad eos:Hec dicit

§ expositio superiorum.

a dñs deꝰ:Ecce ego assumaz filios israēl de medio nationū ad q̄s abierūt:t ꝓgregabo eos vndiq̄:t adducā eos ad humū suā. Et faciaz

a § sub vnꝰ regis imperio. b § de quibus sup:a dicrum est.

eos in gentē vnā in terra in mōtibus israel:t rex vnus erit omnibus imperans. Et nō erūt vltra

a § christus.de quo: Et regni eius non erit finis.

a § sed vnum ouile et vnus pastor.

duę gentes:nec diuidentur amplius

a § quasi ab omnibus vitijs emundabo.

in duo regna. Neq̄ pollūēt vltra in idolis suis et abominationib⁹ suis:et cunctis iniquitatibus suis:et saluos eos faciam de vni/

a § dum adhuc captiui.

uersis sedibus suis in quibꝰ pec/

§ mundati.

cauerūt:t emūdabo eos. Et erūt mihi populus:t ego ero eis deꝰ:

b et seruus meꝰ dauid rex sup eos:

a § nō trīs rex sz et pastor magna dignatio:sugbū nomē impū mitigat pastoris nomine.

et pastor vnus erit omnium eoruz.

b § vnici in terra sua.

Jn iudicijs meis ambulabunt:t

§ corde. § opere.

mandata mea custodiēt et faciēt

a § viuentium b § non aliam.

ea. Et habitabūt super terrā quā

d dedi seruo meo iacob in qua habitauerunt patres vr̄i:et habita

a § nō soli.ſ. b § quasi et nati narozum:et q̄ nascētur de illis.

būt sup eā ipi t filij eoꝝ:t filij filiorum eoꝝ vsq̄ in sempiternum: et

§ christus.

dauid seruus meꝰ princeps eoꝝ

§ nō breui tpe. § cū sub tali rege fuerint.

in perpetuū. Et pcutiam illis fe/dus pacis pactum sempiternum

a § in ecclesia vt dicere possint: Seruiēs tuis pertram pedes meos. b § numero fidelium vel virtutum.

erit eis. Et fundābo eos:et multi

a § fm iudeos tēplū quod sub Zorobabel cōstruerum est:sed illud romano igne succensum. Omnia ergo referenda sunt ad ecclesiam et ad tempora saluatoris:quando tabernaculuz eius positū est in ecclesia:vbi factus est deus noster:et nos populꝰ eius.

plicabo:et dabo sanctificātionez

i meā in medio eoꝝ in perpetuuz. Et erit tabernaculuz meū in eis:

k et ero eis deus:t ipsi erunt mihi

a § hic est ꝓfectus omnium.

populus. Et scient gētes q̄ ego

l § in spiritu.

dominus sanctificator israel:cuz fuerit sanctificatio mea in medio

§ fidelium.

eoꝝ in perpetuum.

regnū israel erat coniungendū regno iude sub vno rege christo.nō enī pōt exponi ad litterā de ozoba/bel seu quocunq̄ alio vsq̄ ad xp̄m:qz de semine dauid nō fuit aliquis rex vsq̄ ad ipsum.ideo subdit ꝓsten. a § Et seruus meꝰ dauid rex sup eos.ꝓ quem intelligitur messias siue christus in lege t ꝓphet⁹ ꝓmissus. sicut fuit ōclaratū diffusiꝰ:Idiere.xxx.t Osee iij.etiā fm doctorez hebraeoz. b § Et pastor vnus erit omniū eoꝝ.ſ.christus:fm q̄ dicit Job.x.ca. Et fiet vnū ouile t vnus pastor. Et sciendū q̄ p regnuz israel non solū hic intelligunt decē tribus: sed etiaz omnes vocati ad fidē de gētilibus qui colebāt idola ante susceptionem fidei:sicut et regnū israel coluit a principio regni sub hieroboā: vt habet.iij.Reg. xij. Unde t conuersi de gētibus nomē israēl assequūtur:fz q̄ ōr Esaie.xliij. c § In iudicijs meis ambulabūt .seruādo legē eaꝝ gellicam. d § Et habitabūt super terrā.ſ.viuentiū. e § Quā dedi seruo meo iacob.i.datarum ꝓmiſi.iudea enī nō fuit terra principaliter ꝓmissa abraam isaac t iacob:quia ꝓmiū a deo datum principaliter non est minus bonū q̄s meritū:sed maius. Opera autem virtutū propter que facta fuit ꝓmissio patribus:sunt maioza bona q̄s q̄cunq̄ materialis terra.t ideo in ꝓmissione materialis terre intelligebat principaliter ꝓmissio terre viuentium:vt dictum fuit Sc̄ñ.xv.magis diffuse:t sic intellexerūt patriarche:fz q̄s declarat Apls ad Hebreos.xj.dicens de ipsis:Nunc autē meliorē appetunt.ſ.patriam.t subditur.i.celestem. f § In qua habitauerunt patres vestri.mente per fidem eo modo loquendi quo dicitur ꝓbit.iij. Nostra autē conuersatio in celis est.et habitatio corporalis ipsorum in materiali terra erat huius habitatiōis figura. Vt potest dici: In qua habitauerūt patres vestri.id est habitabunt:loquendo de futuro per modum ꝓtereriti ,ꝓpter certitudinē ꝓphetie.t tali modo loquēdi vtunt frequenter ,ꝓphete:vt.ꝭ.visum est in multis locis.ideo subditur: g § Et dauid seruus meꝰ princeps eoꝝ in ꝑpetuum:quod non potest intelligi de ꝑsona dauid nec de aliquo semīe eius nisi de xpo cuius regnū est eternū. h § Et percutiā illis fedus pacis.qd hic inchoat in obseruantia legis euangelice que est lex amoris t perficit in patria vbi pax et amoz consummatur. i § Et dabo sāctificationē meam.id est faciam eos sanctos. k § Et erit tabernaculum meum in eis.i.habitabo cum eis in ꝑsenti in terra per gratiā et in celo per gloriā. l § Et scient gentes quia ego dominus sāctificator israel.i .cuius libet fidelis qui nomīe israel nomiat.vt.ꝭ. dictū ē.

§ Capitulum. XXXVII

Moraliter. dꝰ § Facta est supme manꝰ domi et eduxit me. In hoc capitulo litteraliter intellecto significat subleuatio iudeozum per visionem ꝓphete significata:et p eandem visionez mystice potest intelligi subleuatio ppli christiani ad cognitionē et amoꝛē dei.iō subdit: Facta est sup me manus t̄.qz talis eleuatio fit virtute spiritussancti. † § Et dimisit me in medio campi.p campū q̄ est locus segregatꝰ a tumultu seculari um significatur religio siue claustrū.iō subdit: † Qui erat plenꝰ ossib⁹,religiosi nāq̄ mūdo mortui debēt esse. f † Erāt aūt multa valde sup faciē cāpi siccaq̄ vehemēt.qz religiosi p ceteris debēt eē ab hūditate voluptat⁹ carnalis desiccati.t subdit: b † Ossa arida audi. t̄. illi nāq̄ q̄ sūt desiccati a carnalis voluptatis cupiditate sunt dispositi ad pcipiendū veritatē reuelatiōis diuīe:Esa.xxviij. Quē docebit sciam t quē ītelligere faciet auditū.ablactatos a lacte auulsos ab vberibꝰ.i.a carnalibꝰ voluptatib⁹. † Ecce ego ītro.t̄.i.grē augmtū. † Et dabo sup vos ner.i.fortitudiez ꝓstātie. † Et succrescere fa.t̄.i.teneritudiez misericōdie. † Et supertēdam i vo.cu.ꝓuersatiōis honeste. † Et dabo vo.spiri. t̄.repetitio ē eiꝰ qō dictū ē ad malozē assertionē. † Et sciet⁹ qz ego do.p mee bonitat⁹ expientiā.sed tur: † Et spūm nō habebāt.ſ.ex se:ꝑf qō ꝓcēpter ostēdit.vñ cū ōr: b † A quattuoz ventis venit spi.i.a quattuoz oꝛbis ptibus,p quas significanꝫ q̄t

P 3 tuoz christi

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

Glo.ordi.

Ezechielis Ca. XXXVIII

Et factus ē Ca. XXXVIII

Sciendū ē q hic vltim⁹ fmo ad Ezechielē fit. Neq; enī p⁹ hūc silē aliqđ possum⁹ inēire. pter illud qō. xxv. āno scptū ē trāsmigrationis iechonie fctā ē sup me man⁹ dñi & adduxit me illuc. i. in terrā ifrl: qñ edificatio templi describitur: et cerimoniarū eius ordo narrat. b Pone faciem tuā. Multa ꝯsideratione vel obfirmatiōe vult⁹ opus est: vt q dicunt revelata facie possim⁹ agnoscere.

c Cōtra gog & magog ꝛc. Hog & magog ꝯtrarie gētes. s. & inimice sancto⁹: q egrediunt ab angulis terre: rectā. s. lineā relinquētes. hē caput supbiētis amētie & omniū malo

1. Joh. 5. d rū. iuxta illud: Mund⁹ in maligno posit⁹ ē. Hiero. Hog tectū. magog de tecto. Tectū hereticoꝝ ꝓncipes. De tecto q̄ illo⁹ suscipiūt doctrinas. Et pulchre post multas & myreas in hoc volumine prophetias: extremā contra magog & gog dirigit. Si enim tēpus iudicij est fm Petrū vt incipiat a domo dei. & Ezechielem qui ait: A sanctis meis incipite: et nouissimus inimicus destruetur mox. In Esa. q̄ꝫ p⁹mus sermo fit contra iudeam in qua confessio domini est. et extremus contra quadrupedes que in deserto sunt. & b recte nouissimus sermo fit contra gog & magog q̄ pugnant contra ciuitatem dei: id est ecclesiam. de qua: Fluminis impetus letificat ciuitatem dei. et: Non potest ciuitas absq̄ di super montem p. et: Et hierlm que edificat vt ciuitas. Magog de tecto. Qis supbia & falsi nois scia: q̄ erigit se ꝯra noticiā xp̄i: tat⁹ bis noīb⁹ demōstrat. & talib⁹ tect⁹ Esa

Ezech. 9. c

Ps. 45.

Dar. 5. b

Ps. 121.

Esa. 22. a

las ait: In visiōe ꝯra vallē sion ascēdisti in tecta.

Ecce ego

a Tfactus ē fmo dñi ad me dicēs:

§ alij obfirma.

Fili hominis: pone faciem tuaꝫ ꝯra gog et tērā magog

b

§ grece doma: latine tecrū.

Tfactus ē fmo dñi ad me dicēs: Fili hominis: pone faciem tuaꝫ ꝯra gog et tērā magog

a

§ alij obfirma.

b

Tfactus est. Postq̄ prophetauit ꝓspera et aduersa de iudeis. hic reuertitur ad ꝓphetandū de extraneis. s. cōtra gog & magog. Circa q̄s sciendū q̄ hebrei dicūt q̄ sūt gētes q̄ venture sūt ad pugnādū ꝯra hierlm: et debellabunt p regē messiā quē expectāt adhuc venturū. Sed hoc dicunt⁹ est erroneū: q̄z aduēt⁹ xp̄i trāsiit in ꝓteritū. Ioo aliqui doctores nostri dicūt q̄ gog & magog nō est aliqua gēs determinata: sed generalit significat ꝑsecutores ecclē: sed hec exposito videt nimis mystica: ꝓpter q̄s saluo meliori iudicio videt mihi per gog intelligi antichristus. Dicit ei gog a gag q̄s significat tectū in hebreo: quia licet antichristus sit futurus hō. inhabitabitur tn totaliter a diabolo: & sic erit quasi eius tegumentū sub specie humana. Magog autē significat de tecto per quod intelligitur adherētes antichristo tanq̄ de eius familia seu pplo. Huic autem expositioni cōcordat q̄ dicit Apoc. xx. Soluet sathanas de carcere suo & exibit seducere gētes sup q̄tuor angulos terre gog & magog ꝛc. q̄s exponitur de ꝑsecutione antichristi: quē diabol⁹ ꝓmo seducet: & postea alios ad adherendū sibi. Huic etiā dicto cōsonat dictū apli si referaf ad scōm aduentū xp̄i. ij. Thessal. ij. Quē dñs iesus interficiet spū oris sui: & destruet illustratione aduēt⁹ sui. Similit & dictū alio⁹ expositoꝝ inq̄tū tpe ātichristi erit maxima ꝑsecutio fideliū. & fm hanc sniam ꝓmo agit de ꝑsecutione ecclesie ab antichristo. & scdo de antichristi destructione cuz exercitu suo. ibi: Cōuocabo. Prima in duas: q̄z primo ponit hui⁹ ꝑsecutionis ꝓparatio. secūdo eius executio. ibi: Post dies. Circa primū dr.

b Pone faciem tuā ꝯra gog. i. dispone te ad ꝓphetādū de aduentu antichristi et eius destructione.

Princip⁹ ca

Nico.de lyra

Ca. XXXVII

Et factus est. Postq̄ prophetauit ꝓspera et aduersa de iudeis. hic reuertitur ad ꝓphetandū de extraneis. s. cōtra gog & magog. Circa q̄s sciendū q̄ hebrei dicūt q̄ sūt gētes q̄ venture sūt ad pugnādū ꝯra hierlm: et debellabunt p regē messiā quē expectāt adhuc venturū. Sed hoc dicunt⁹ est erroneū: q̄z aduēt⁹ xp̄i trāsiit in ꝓteritū. Ioo aliqui doctores nostri dicūt q̄ gog & magog nō est aliqua gēs determinata: sed generalit significat ꝑsecutores ecclē: sed hec exposito videt nimis mystica: ꝓpter q̄s saluo meliori iudicio videt mihi per gog intelligi antichristus. Dicit ei gog a gag q̄s significat tectū in hebreo: quia licet antichristus sit futurus hō. inhabitabitur tn totaliter a diabolo: & sic erit quasi eius tegumentū sub specie humana. Magog autē significat de tecto per quod intelligitur adherētes antichristo tanq̄ de eius familia seu pplo. Huic autem expositioni cōcordat q̄ dicit Apoc. xx. Soluet sathanas de carcere suo & exibit seducere gētes sup q̄tuor angulos terre gog & magog ꝛc. q̄s exponitur de ꝑsecutione antichristi: quē diabol⁹ ꝓmo seducet: & postea alios ad adherendū sibi. Huic etiā dicto cōsonat dictū apli si referaf ad scōm aduentū xp̄i. ij. Thessal. ij. Quē dñs iesus interficiet spū oris sui: & destruet illustratione aduēt⁹ sui. Similit & dictū alio⁹ expositoꝝ inq̄tū tpe ātichristi erit maxima ꝑsecutio fideliū. & fm hanc sniam ꝓmo agit de ꝑsecutione ecclesie ab antichristo. & scdo de antichristi destructione cuz exercitu suo. ibi: Cōuocabo. Prima in duas: q̄z primo ponit hui⁹ ꝑsecutionis ꝓparatio. secūdo eius executio. ibi: Post dies. Circa primū dr.

b Pone faciem tuā ꝯra gog. i. dispone te ad ꝓphetādū de aduentu antichristi et eius destructione.

Princip⁹ capitis mosoch & tubal. q̄z isti reges subijcient ei. s. cappadocie & hyberie. b Et circūagā te. i. discurrē q̄mittā ad fidelium impugnationē. c Et ponaz frenū in maxillis tuis. q̄z antichristus nihil poterit facere nisi ꝙtuz deus ꝑmitter. d Vestitos lorīcis. i. armis ad sustinendū: & etiā ad inuadēdū. ideo sequit: Hastā & clypeū arripientiū ea. e Homer et thogozma. noīa sunt pplorum antichristo adherentiū.

f Prepara et instrue te. i. ꝓpara bis te ad vastationē ecclie.

g Et esto eis in ꝓceptū. i. multi tudo tibi coaceruāda tibi obedi, et ad nutū. h Post dies. Hic ꝓsequēter ponit executio ꝑcutiōnis. & dividit in duas: q̄z primo ponit hec executio. scdo ciusdem pnūciatio. ibi: Hec dicit. Circa primū ꝑmittit tps. cū dr: Post dies multos visitaberis. id est ꝑnieris: q̄z finaliter antichristus a deo fulminabitur: vt infra dicet.

i In nouissimo annoꝝ venies: id est circa finē mundi. k Ad terrā q̄ reuersa ē a gladio. i. ad ecclesiaz dissipandā que ꝓmo fuit sub gladio indeoꝝ & tyrannoz: sed a tpe Cōstantini habuit pacē & sic reuersa est a gladio.

l Et ꝓgregata est de po. multis. q̄z de omnib⁹ gētib⁹ aliq̄ crediderūt xp̄o. m Ad mōtes isrl. i. ad iudeā mōtuosā. licet eni veniat ad vastandū vbiq; ecclesiā: tn specialiter veniet in hierusalē: vt in templo dei sedeat tanq̄ sit de⁹: vt dicit. ij. ad Thessal. ij. n Qui fuerūt deserti iugit. i. frequenter: q̄z ꝓmo p chaldeos et postea p antiochū nobilē. & iterū p romāos postea p saracenos. o Vbi de ꝓpulis educta est ꝛc. q̄z añ aduētuz antichristi christiani de plibus terris venīēt in iudeā & capient eaz. & ibi pacifice habitabūt ad tps. & postea quasi subito vēiet antichristus. ideo subdit: p Ascēdens añt quasi tēpestas venies. i. subito in magna multitudine: ita q̄ fideles nō poterūt tibi resistere.

q In die illa ascē. scr sup coz tuum ꝛc. q̄z extollet supra ossa illoꝝ q̄s de⁹ dr aut q̄s colit. ij. ad Thessal. ij. r Et dices: ꝓ nimia elatiōe. s Ascēdā ad terrā ꝛc. i. ita facilit capiā ac si nō esset ibi murꝰ vl munitio vl aliq̄ belli suspicio.

t Vt diripias spo. rp̄o credētiū.

v Vt inferas manū tuā. q̄z sicut dictū ē tpe tyrānoz fideles videbant deserti a deo: & tpe pacis securē restituti. Vl q̄z fideles electi de terra ꝑmissionis p saracenos ibi restituent ante aduentū antichristi: vt dictum est. r Qui possidere cepit & esse habitatoz vmbilici terre. i. hierlm & terre ꝑmissionis que est in medio terre habitabilis: q̄z est in quarto climate.

x Saba & dedan ꝛc. nomia sūt gētiū antichristo adherentiū.

3 Et omnes leones eius. i. feroces ꝯra christianos. a Dicēt tibi: adulādo & ꝓ fideles ēitādo.

Glo.ordi.

Ps. 31.

a Ecce ego ꝛc. Hiero. Judei & nri iudaizātes putāt magog & gog scythicas gētes esse innumerabiles & imanes q̄ trās caucasum montē & meotidā paludē. & ꝑ cas ꝑiū mare ad indiaz vsq; tendunt: & has post mille annoz regnū esse a diabolo cōmouēdas vt veniāt in terrā isrl vt pugnēt cōtra sanctos gētib⁹ secū multis ꝑcutis. ꝑt mū mosoch q̄s Joseph⁹ capadoces dicit. deinde tubal. q̄s idez hiberos vel hispanos. hebrei italos suspicāt būtes secūpsas & ethiopes & libyes. Homer q̄z et thogozma q̄ galathas & phrygas dicūt. Sabeos q̄z & dedan & carthaginēses sine tharsis. & hoc ee q̄s iobānes ait. Et cū finiti fuerint mille anni solvetur sathanas vt seducat gentes in. iiij. angulos terre. gog & magog ꝛc. nō intelligētes totā libz Johānis q̄ revelatiōis titulo ꝓnotat esse mysticū. Alij vero terrenū sēsum relinquētes: & indaicas atq; aniles fabulas: q̄ noīe sunt: & nequiescētes sibi detrahūt in ꝓfūdū nimiū ad alta ꝓscendūt: & multo petozes fingunt nenias: vt in celesti hierusalē diaboli & exercit⁹ eius bella deserībant: et sub et ꝑmologis gentiū singularū inēt, pretenē spūales neḡcias in celestib⁹. b In ma

Ps. 31. xillis t. In chamo & freno maxil. eoꝝ ꝓstringe. vt indomit⁹ equus & lasciuus: & coꝛrectus p ꝓcipitia: freno domini tenea,

Abac. 3. b tur. Vñ: Ascendes sup equos tuos: & equitatio tua salus. Tales equos & equites vidit iobes in celo. Hiero. Illud q̄z dicit notādū q̄ in Ezechiele gog ꝓnceps terre

Apoc. 20. c magog dr: In Apocal. vero gog & magog nationes q̄ egrediunt de q̄tuor angulis terre. & quō a iacob q̄ ꝑm⁹ dict⁹ ē isrl: omnis ppls hebraeoꝝ isrl vocat⁹ est. & ab arā syria a mesraim egypt⁹ quoꝝ in genesi scripta sūt nomina: sic & a ꝓcipe gog oēs q̄ ei subditi sunt magog appellāt. c Que

Ps. 67. reuersa ē a gladio. Dissipa gētes q̄ bella volūt. d Deserti fuerūt. Hec sunt deserta & inaquosa: in quibus diabolus locū inuenire nō potest: q̄z vocati sunt ad salutē.

§ Seruoz meo

§ amentia. § tota vel omnia.

principem capitis mosoch & tubal: & vaticina a

re de eo & dices ad eū: Hec dicit dñs deus: Ec †

a § principis. § amentie. c § omnium.

ce ego ad te gog principē capitis mosoch & tu †

a § primum a sententia tua fluctuare te faciam.

bal. Et circūagā te et ponā frenū in maxillis tu b c

§ in salutē. § dispersum

is: & educā te & omnē exercitū tuū: equos & eq

a § qui imirantur armaturā dei: et loricas iustitie habere se iactant.

tes vestitos lorīcis vniuersos: mltitudine ma d

a § q̄ feriant. b § quo se regant. c § contra ecclesiam.

gnam hastam & clypeum arripientiū & gladiū.

a § gentes. s. seuissime et inimice israel quarum cōtra populū dei bella leguntur.

Persę ethiopes et libyes cū eis: omnes scuta e

ti et galeati. Gomer & vniuersa agmina ei⁹: do

a § ab aquilone venientes: qui frigidissimus et nomine detrervocat.

mus thogozma latera aq̄lōis et totuz robur

§ magog. § subiecti. ironia.

eius: populiq; multi tecū. Prepara et istrue te f

§ subdita tuo imperio.

& omnē mltitudinē tuā que coaceruata ē ad te

a § preceptorem. c § Visitrabo in virga iniquitates eoꝝ ꝛc.

et esto eis in ꝓceptū. Post dies mltos visitā g h

a § vnde Johannes: Nouissima hora est et ppls gentiū: vndecima hora ducit ad colēdā vineā. b § expugnandū. § sanctoꝝ que affert fructus centenos et sexagenos et tricenos.

beris. In nouissimo annoꝝ venies ad terrāz q̄ i k

a § vt in pace consistat. b § cōrempto errore gentilit.

reuersa est a gladio et congregata est de ppls l

a § patriarchas: ꝓpheras. b § sine lege et ꝓceptis dei. vñ postea dicitur: Plures filij deserte q̄ eius que habet virum.

multis: ad montes israel qui fuerūt deserti iugi m n

§ terra. § als habitabunt.

ter. Hec de populis educta est: et habitauerūt o

a § gog discbolus princeps hereticorum. b § vt omnia reuebris et erroꝛe confundat: nō eni habet imbrē temperancū et serotinum.

in ea cōfidēter vniuersi. Ascēdes aūt quasi tē p

a § verboz. b § q̄rum in re est. c § credentium

pestas venies et quasi nūbes vt operias tērā: tu et omnia agmina tua: et populi multi te

a § temporibus nouissimis. b § vnde: si spūs poreſtatē habentis ascendere voluerit super te ꝛc. dominus aurem ascendit in coꝛ iusti: q̄ ascensiones disposuit in coꝛde suo.

cum. Hec dicit dominus deus. In die illa ascē q

dent sermones super coꝛ tuum: & cogitabis cogitationem pessimā et dices: Ascendā ad ter r s

a § dei auxilio vel dialecticoꝝ argumentatione. b § rex noster pacificus: quia in pace factus est locus eius.

ram absq; murō: veniam ad quiescentes habi

a § inquit ille. b § secularī scientia: que stultitia est apud deum.

tantes sec̄ure. Ibi omnes habitāt sine mūro:

§ ecclesie.

vectes et portę nō sunt eis. Vt spolia diripias t v

et inuadas prędam: vt inferas manū tuam su v

a § christianos. b § ante a dei noticia. c § per christum qui ait: Pater reuelaui nomen tuum hominibus.

§ id est.

p eōs q̄ deserti fuerāt et postea rēstituti: et sup p

a § heredit atem christi.

pplz q̄ est cōgregat⁹ ex gētib⁹ q̄ possidere cepit x

a § vnde: Operatus est salutem in medio terre. veritas enim de terra orta est. que dicit: Ego sum via veritas et vita.

& ee habitatoz vmbilici frę. Saba & dedan & ne y

a § charteginis vel maris: qui inter huius seculi fluctus bōis operib⁹ querunt mercimonia.

§ sancti. § o gog.

gociatores thārsis & oēs leones ei⁹ dicent tibi: z a

§ ecclesie.

Nunquid ad sumenda spolia tu venis? a
a § vt christi possessio fiat tua hereditas.
Ecce ad diripiendam ꝓdam congregasti
a § eloquētie. b § intelligētie.
multitudinez tuam: vt tollas argētū ⁊ aū/
§ virtutū.
rum: auferas supellectilē atq; substātiaz:
§ christi victorijs cōgregatas.
⁊ diripias manubia infinitas. Propte/
a § o Ezechiel: qui in typo xpi dicer⁹ fil⁹ hominis.
rea vaticinare fili hominis: et dices ad
gog: Hec dicit dñs de⁹: † Nunquid nō in b
a § tori⁹ mūdi errore sublato. b § in ecclia. c § q̄ mēte
cernit deum.
die illo cum habitaūerit pplꝰ meꝰ israel
§ id est.
confidenter: scies et venies de loco tuo. c
a § qui omnem calorem credentium refrigerare conatur.
a lateribus aq̄lonis tu et populi multi
a § de quibus: Equū et ascensorem ꝓiecit in mare.
tecum: Ascensores equorum vniuersi: cꝫ
tus magnus et exercitus vehemēs: ⁊ as/
cendes super populum meum israel qua/
a § in tpe euangelice ꝓdicationis.
si nubes vt operias terram: In nouissi/ e
a § .i.cum penitus me intelligerent iudicem.
mis diebus eris et ādducam te super ter
ram meam vt sciāt gētes meꝫ: cum sān/ b
ctificatus fuero in te in oculis eorū gog. i

Hec dicit dominus deus: k
a Sermoꝛ me
ozū. Moysi. s.
q̄ in pta. lxx. in
libro Nume.
Nu.24.b ait: Egredie/
Im.xxx. bō ō semie ei⁹:
⁊ dñabit gēti/
um plurimaꝝ:
⁊ leuabit gog
regnū. b Pi/
ces mar. habi/
tatores. s. ec/
clesie: q̄uꝫ alij
vt pisces: alij
vt volucres ce/
li ⁊ bes. agri ⁊
om. rep. alij vt
reptiles et hois
dignitatē. Ūñ
aplus etiaz p⁹
resurrectionez
1.Cor.15.c dicit fore alia
corpa celestia.
alia terrestria:
alia vt pisces:
alia vt volu/
Act.10.b cres ⁊c. In ac/
tib⁹ q̄z aposto
loꝝ vas petro
ostensuz varie
tatem mōstrat
animarum: q̄ i
arca q̄z dilu/
uij continent.
c Sepes. que
imitantur ec/
clesiam dei. de
cuius sepibus
Ecc.10.b dicitur: Qui
destruit sepem
mordebit eum
coluber.
§ Tu ergo ille es de quo lo
cutꝰ sū in diebꝰ ātiqs i ma
a § tobel q̄z i valle iosaphat dic̄ pplos
cōgregādos: ⁊ Esaias ꝺos ꝓphe i q̄z
bonis oꝑib⁹ sermo dñi fit.
a nu serꝝoꝝ meoꝝ ꝓpheta/
rū israel q̄ ꝓphetauerūt i die/
bus illoꝝ tempoꝝ: vt ad m
ducerē te super eos. Et erit
in die illa: i die aduentus
gog super terraz israel ait
§ cum venerit super terram.
dominus de⁹. ascēdet indi n
§ contra te.
gnātio mea in furoꝛe meo
§ ꝓ pplo meo. b § qui vitioꝝ tuoꝝ li
gna cōsumat.
et in zelō meo. In ignē irę
meę locutus sū: † q̄ꝛ i die il o
a § admirēte diabolo. s. magna ꝓsecutio
contra ecclesiam.
la erit cōmōtio magna su/
§ commotione parata.
per terrā israel: et commo p
uebuntur a facie mea pis/ q
b ces mar. ⁊ volucres celi: ⁊
bestie agri ⁊ omne reptile
quod mouetur super hu/
mum: cunctiq; homines
q̄ sūt sup faciē trę. Et subū r
a § q̄ se eleuāt ꝑra scientiā dei.
cēt mōtes ⁊ cādēt sepes: ⁊ s
c a § mūimēta hereticoꝝ. cū apparuerit
fortitudo ecclīastici sermonis.
ois murꝰ cōruet in terrā.

a Nunquid ad sumēda spo. tu venis. q. d. sic. ⁊ ideo ad hoc est inten/
dendū. cetera patēt in littera pscs ibi: b Nūquid nō. pplus meꝰ isrl.
i. vniuersitas fideliū. c Cōsidenē recupata terra. ꝓmissiōis ab eis. vt
ꝓdictū est. d Scies ⁊ venies. tunc ad ipm inuadendū cū satellitib⁹
tuis. e Et ascēdes sup pplm meū isrl q̄si nubes. i. subito: q̄ nubes
aliq̄s surgūt ex insperato. f Et opias terrā. multitudine tibi adhe
rentiū. g Et adducā te sup terrā meā. i. sup terrā. ꝓmissiōis. q̄ dici
tur dei modo speciali: q̄ ibi operat⁹ est salutē in medio terre in assūpta
p nobis humanitate. h Et sciāt gētes mee. cū sctificat⁹ fuero. i. san
ctus apparuero. i In te. ibi te interficiēdo cū exercitu tuo: vt postea
dicēt. k Hec dicit. Hic ꝓsequēter ponit dicte ꝑsecutionis ꝓnuncia
tio. cum dicit in ꝑsona dei: l Tu ergo ille es de quo locut⁹ sū ⁊c. q̄
esaias ⁊ hieremias ⁊ alij ꝓphete locuti sūt de hac ꝑsecutione: vt patet † Apo.
b et in plurib⁹ alijs locis: sicut exposui i libro psalmoꝝ ⁊ aliox libroꝝ ꝓ
phetaliū. m Et adducerem te sup eos. ad purgadū electos: ⁊ pu
niendū reprobos. ideo subdit: n Accēdet idignatio mea ⁊c. id est vi
dicta. o Quia in die illa erit cōmotio ⁊c. q̄ multi fideles erunt va/
cillantes ita vt in errorē inducant si fieri potest etiā electi: Mat. xxiiij.
p Et cōmouebunt a facie mea. id est vacillabunt in fide. q Pis/
ces maris ⁊c. id est existentes in ecclia in quolibet statu: quorum aliq̄
sunt voluptuosi. ideo cōparantur piscibus existentib⁹ in mari: ⁊ aliqui
superbi alta petentes: vt volucres celi ⁊ aliq̄ simplices: vt bestie agri: et
aliqui cupidi super terram reptantes: ⁊ aliqui homines rōnabiliter vi/
uentes. r Et subuertent montes. i. multi de gradib⁹ ⁊ ꝓncipib⁹.
s Et cadēt sepes. i. multi de religiosis ⁊ doctoribꝰ: vel ꝓ mōtes sepes ⁊
muros intelligunt fortalicia in moribus sita: ⁊ muris ⁊ clausuris muni
ta que nō poterunt resistere potētie antichristi. Ca. XXXVIII

Moraliter. m Et factus est sermo dñi ad me dicēs: Fili
homis: pone faciē tuā ꝛra gog ⁊c. Capitulū
istud litteraliter exposui de ꝑsecutione antichristi videtur vera propter
rōnes quas ipse dicit: sz eius expositio de istis nominib⁹ gog ⁊ magog
ptinet ad etymologiam valde remotā. Ūñ meli⁹ videt dicendū q̄ gog
sit nomen ipsi⁹ antichristi. multi eni fuerunt nominati ꝓ ꝓphetas ꝓ ma
gna tpa ante eoꝝ natiuitatē: sicut patet de cyro iosie ⁊ alijs. Magog āt
est nomē scōi filij iaphet: vt ptz Hēn. x. ⁊ sic pōt accipi ꝓ sua ꝓpria signi
ficatione: vt intelligatur q̄ illa gens descēdēs a magog sit de ꝓncipali/
bus adherētib⁹ gog siue ātichristo. Et huic ꝓcordat auctoritas Apoc.
ꝓ postillatorē allegata. Mā gens descendens a magog dicit in angulo
aquilonari terre: versus quam partem vt dicitur adherentes antichri/
sto adorabunt: eo q̄ christiani adorant ad orientem: hebrei ad occiden/
tem: saraceni vero ad meridiem. Restat ergo plaga aquilōaris: ad quā
adorabunt antichristiani: a qua pandetur omne malum super omnes
habitatores terre: Hiere. j. ca.

Replica. In ca. xxxviij. de gog ⁊ magog dic̄ Bur. sat⁹ ꝓcor/
dit postil. ꝓterq̄ q̄ restringit magog ad gētē descēdētē a iapheth. cui⁹ ꝓ
mogenit⁹ dict⁹ fuit magog. d. q̄ illa gens erit de principalibus adhe/
rentibus ant

rentib⁹ antichristo. Sed illa expositio Bur. videt christiani/
tati ꝓprobratiua. Mā iaphet cū sua ꝑle occupauit Europam
§m oēs cōiter historiographos. in sola aūt europa vt plurimū
viget christianissim⁹ vt dicit isdē Bur. circa sextū ca. Zacha/
rie. j. ⁊ sic christiani §m illā Burgē. expositionē essent futurus
exercitus ⁊ principalis antichristi qō est christianis dedec⁹ au
dire. iō Bur. cū q̄busdā alijs debuit opiari q̄ ꝓfidi in dei spe/
cialiter. x. tribuū trāslati ꝓ salmanasar ⁊ p alexandrū inclusi
in mōtib⁹ caspios: q̄ tpe antichristi solueñ: ⁊ antichristū reci/
piēt. ꝓ messia ifidelit expectato: ⁊ ei in ecclia q̄ē in europa po
tissimū ꝑsecutione adherebūt: quod fortassis genti sue affect⁹
Burgē. noluit intelligere.

Glo.ordi.

Ca. XXXIX

§ Tu aūt fili ho. Quet
hoc capitlo dicunt aiūt
iudei post mille annoꝝ
regnū futura: inficiēdō
q̄ gog ꝓncipē moscoch ⁊
tubal in finib⁹ isrl: ⁊ ab
omnib⁹ volatilib⁹ ⁊ be/
stijs deuorandū: ⁊ habi
tatores vrbiū israel. vij.
an. lignoꝝ vsū nō de sil/
uis sed de armis gog ba
bituros: ipmq; sepelien/
dū in valle que hebraice
dr gen. ⁊ nomē sepulchri
illius vocandū polian/
drū: vbi. s. mlt⁹ homi/
minū sit sepulta. Septez
autē mensibus eum sepe
liendū a domo israel: vt
terra mundetur et ꝛcly/
tam futuram diem qua t
terficiatur gog. constitu
endosq; qui ossa diligē/
ter inquirant et sepeliāt
ne quicq̄ remaneat inse
pultū. Post menses au/
tem septez pagranda est
terra vt aiunt: ⁊ si q̄s os
hominis inuentum fue/
rit: titulo superposito de
monstrādum: vt postea
sepeliatur ab eis: qui ta/
li officio ꝓpositi fuerint.
Women autem ciuitatis
apellanduz amona. que
grece dicitur poliandri/
on: hoc ē multitudo ho/
minum sepultorum: ⁊ sic
terram esse mundā dam.
Hos āt cepte explanati/
onis sensū tenētes singu
la q̄ ꝓposuim⁹ disseram⁹
b Sup te gog. Hz gog
⁊ ipe trinitatē suaz. ros:
moscoch tubal. caput. s.
⁊ isaiā ⁊ vniūsa vt ñ sit
.s. vitiū q̄d nō possideat.
Manu si. q̄z ad iterfi
ciendos eos q̄s decepit:
imitat eos q̄ hāt arma a
dextris ⁊ a sinistris ꝓ bo/
nā ⁊ malā famā. de q̄b⁹:
Ps.10. Ecce enī peccatores intē
derunt arcū ⁊c. Hec igni
ta diaboli iacula scuto fi
dei refrigerāda sūt: alīs
restinguenda sunt.
d Et egredientur. Se/
ptimus annus est remis/
siōis quo seruis hebreis
libertas daf: debita cū/
cta soluuntur ⁊ ad dños
redit ātiqua possessio: et
quies terre tribuit: ⁊ oēs
fruges pauperibus ꝺo
nanf: quo in vij. an. nūe
ro sacrato ⁊ pfecto here/
ticoꝝ dispeat armatura.
Hiero. Mon possum⁹
§ plenā ba

Nico.de lyra

Ca. XXXIX

a Et cōuocabo adū a § hereticoꝝ ꝓncipē gog. s. b § supplicium.
sus eū in cunctis mōtib⁹ meis glā b
a § vt hereticus pugnet cōtra hereticu: quoꝝ inē
se dimicatio ecclesie victoria est.
diū ait dñs deus. Gladius vnius cuiusq; in d
fratrē suū dirigē: et iudicabo eū peste ⁊ sā e
a § que effudit. b § sermonib⁹ eruditi et ꝑfecti viri. c § testi
monijs scripturarum.
guinē et imbrē vehemēti: ⁊ lāpidib⁹ īmen/
a § penam scz sempiternā iudicij. b § diabolum.
sis. Ignem et sulphur pluā sup eū ⁊ sup ex/
a § socios impietatis quoꝝ multitudine circūdat.
ercitū ei⁹: et sup pplos multos qui sunt cū
a § omni errore sublato punitis principibus. § infidelibus.
eo. Et māgnificabo ⁊ sanctificabo: et no/ f
a § que illi credēt. b § beatitudine sua et penis aduersarioꝝ.
tus ero in oculis gētiū multarū: et sciēt
a quia ego dominus. Tu autē fili hominis: †
vaticinare aduersū gog: ⁊ dices: Hec dicit †
b dominus deus: Ecce ego super te gog pri/ g h
§ alij roo.
cipem capitis mosoch ⁊ tubal: et circūagā †
a § spe inani. s. laetabo: qua seducetus ad prelū festines occiden/
dus: victorie spe frustratus. b § nouissimis.
te: et edūcam te: ⁊ ascendere te faciaz de lā/ ‡
a § a quo exardescunt mala super terraz. b § apostolos et apo
stolicos viros.
ribus aq̄lonis: et educaz te sup mōntes †
§ runc. § qui est.
c israel. Et percutiā arcum tuū in manu sini/ i k
stra tua: et sagittas tuas de manu dextera
a § q̄ ascēderas. b § de q̄bus: Montes in circūitu eius. c § in
ipsis montibus.
tua dēiciam. Super mōntes israel cādes †
tu et omnia agmina tua: ⁊ populi qui sunt
a § aduersarijs. s. protestatibus: que iuxta viam comedere semen
tē. b § sanguinarijs. quō enim dicitur: Dedisti eū esca populis.
e. de draconē. s. sic decepti ab hereticis: demonum cibus sunt.
tecū. Feris: auib⁹: omniq; volatili cęli ⁊ bē k
stijs terre dedi te ad deuorandum. Super
a § qui colitur ab agricolis dei. b § cuius non possunt verba
frustrari.
faciem āgri cades: q̄ia ego locutus sū ait
a § vt suscipiat doctrinam. § Ignē veni mittere in terrā ⁊c.
dominus deus. Et immittāz ignem in ma l+
a § qui seculi fluctibus transitis se esse securos putant.
gog et in his qui hābitant in insulis confi/ m
denter: et scient quia ego dominus: et no/ n† o
a § qui non auctoritate gog seducetus.
men sanctū meū notum faciā in medio pō
a § occasione falsi nominis scientie in hereticis.
puli mei israel: ⁊ non pōluā nomen sanctū p
a § que in circumitu.
meum amplius: et sciēt gentes quia ego
a § dies scz iudicij: q̄ veniens veniet et nō tar. b § iam.
dominus sanctus israel. Ecce vēnit: et fā/ q
a § penarum scz et vindicte.
ctus est ait dominus deus: Hec est diēs de r s
§ in ꝓpheris. § credentes.
b qua locut⁹ sum. Et egredient habitatores t+
a § ecclesie recte fidei. b § Unde: Arcum conteret et confrin/
get arma: et scuta cōburet igni.
de ciuitatibus israel: et succendent et com/ v

Nico.de lyra

A

a Et cōuocabo. Hic incipit ca. Ihe
breo in quo agit de destructiōe
antichristi: ⁊ sui exercit⁹. ⁊ primo
circa hoc ponit antichristi delectio. se/
cūdo deiecti spoliatio. ibi: Hec est dies.
tertio spoliati tumulatio. ibi: Et erit in
die. quarto ꝓcludit intēta cōclusio. ibi:
Et ponā. Circa primū ꝺr: Et cōuoca/
bo aduersus eū. i. antichristū ⁊ eius ex/
ercitū. b Jn cūctis montib⁹ meis. i.
in iudea q̄ est mōtuosa. c Gladiū. ad
interficiendū ipm. d Gladi⁹ vniuscu
iusq; in fra. suū. q̄z fulminato antichristo
in mōte oliueti ⁊ magna ꝑte exercit⁹ sui
erit dissensio inter residuos imponētes
ad inuicē q̄ incitauerūt eos ad sequen
dum antichristū: ⁊ sic inter eos erit bel/
lum. e Et iudicabo eū pe. ⁊c. q̄z aliq̄
de eī⁹ exercitu morient pestilentia: aliq̄
gladio: ⁊ aliq̄ tēpestatib⁹ descēdētibus
de celo. f Et magnificabo ⁊ sanctifi
cabo. i. magn⁹ ⁊ sanctus apparebo i de
iectiōe mirabili sup hi ⁊ exercit⁹ sui. Cō
sequēter resumit⁹ mod⁹ eī⁹ veniēdi. cū
dicit: g Ecce ego sup te gog. q. d. ni/
hil poteris facere nisi q̄tū tibi ꝓmittā.
h Ꝓncipē capitis mosoch ⁊c. expo
nat vr. s. Cōsequēter resumit deiectio
sua. cū ꝺr: i Et ꝑcutiā arcū tuū ⁊c.
id est deijciā sagittariof tui exercit⁹ ita
q̄ nō poterūt tenere arcū in sinistra ma
nu: nec sagittas in dextera. k Feris
⁊ auib⁹ ⁊c. ꝓ aliq̄ tps remanebynt ca/
dauera: saltē multoꝝ insepulta.
l Et immittā ignē in magog. q̄z magna pars exercitus antichristi fulmina/
bitur. m Et in his q̄ habitāt in īsu
lis ꝓfident. sub antichristi cōfidētia cō
fidentes de eius porētia. n Et sciēt
q̄z ego dñs. p experientiā vindicte mee.
o Et nomē sanctū meū notū faciā in
medio ppli mei israel. i. ppli christiani q̄
nomine isrl nominanf: vt. s. dictū est.
p Et nō polluā no. sā. meū am. i. pol/
luī ꝓmittā p blasphemias antichristi et
sibi adherentiū. q Ecce venit ⁊ fa.
est. q. d. ista certū ē de futuro ac si iā trā/
sisset in ꝑteritū. r Hec est diēs. Hic
ꝓfir describit exercit⁹ antichristi spolia
tio cū dicit: Hec est dies. s. destructiōis
antichristi ⁊ exercit⁹ sui. s Deꝫlo
cutus sum. p ꝓphetas: vt dictū est ca.
ꝓcedēti. t Et egredient habitato.
⁊c. ad colligēdū spolia. Expositores au
tē nr̄i dicūt cōiter q̄ p habitatoreꝫ de ei
uitatib⁹ isrl intelligunt ciues celestes i
diuersis mansionib⁹ habitātes: §m il/
lud Joh. xiiij. Jn domo patris mei mā
siones multe sunt. i. diuersi grad⁹ bea/
titudinis qui cū christo egredient ad iu
dicium: ⁊ cum eo iudicabūt impios ap
probando eius iudicium: ⁊ maxime de
antichristo et damnandis cum eo. de q̄
bus subditur. v Et succendent et
comburent arma clypeum et hastas ar
cum et sagittas ⁊c. id est antichristum ⁊
eius exercitum condemnabūt ad ignez
eternum modo dicto: qui vocantur hic
arma: eo q̄ armis impugnauerūt fide/
les eos crudelit occidēdo q̄ crit cā dā
nationis ipsoꝝ. Et succē.

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ plenā habere patēt habitatiōis cōfidentiā: nisi cunctā aduersariorū supellectile depēdemur: vt peant oia ⁊ cremēt in cinerē: vt depdemur eos q̄ nos aū fuerāt depdati: ⁊ vastem⁹ eos q̄ ecclesiā vastauerāt.

L a ¶ Et erit in die illa. Sepulchrū eniz gog nō erat in mōti b⁹: sz in depssis vallib⁹ ⁊ pfragosis locis: q̄ hebraice gen dicunt: q̄ hereticis cū in occidente sint in oriēte esse fingūt vt deipiāt viatorēs: eos. s. q̄ selm istō p trāseūt. nō habitatores sz peregrini. sicut ille q̄ dicebāt:

Ps. 38. ¶ Aduēa ego sū apud te ⁊ peregri. Quis em̄ pternciū (. de

Ibidē. 128. ab⁹ō: Et nō dicerēt q̄ pteribāt: bndictio dñi sup v. ⁊c.) nō mirāt⁊ obstupescit cū vallē videat viatorū q̄ habitatoribus mōs videt.

b ¶ Septē mensib⁹ Sicut ⁊ septē ānis arma succēdent. A primo enī mense q̄si dñi pasca celebrabāt⁹ exterminatorē egypti agni cruore vitamus vsq; ad exitum anni. i. vsq; ad septimū mensez quādo tabernacula figimus. ⁊ inter ceteras frōdes: palmarū quoq; ramis ꝓtegimur vt pfectā cōtra hostes victoria demōstret. festiuitates omnes cōplemus in populis.

c ¶ Tu ergo fili hominis. Hiero. Hec vsq; ad edificationem templi iudei et nostri iudaizantes referunt ad vltimū tempus quo carnibus gog et omnis exercitus eius quasi pinguissimis bestijs volucres horsticeq; saturenē: et restituantur filij israel in pāstinum statum et a gentibus vltra non expugnentur: et effundat spūm suū super eos deus vt habitent i terra sua non omnes gentes: sed ꝓ parte domus israel. Nos aūt ceptā tropologiā sequimur.

S In vige

S de quibus supra.

burēt arma: clypeū et hastas arcū

a S in quibus puerſū pasca celebrabat.

et sagittas: et baculos manuū ⁊ cō

a S viri ecclesiastici.

S dⁿ lata ex isanabilia vulnera inferebāt doctrie

tos: ⁊ succēdēt ea igni septē annis. a

a S gentiū Ihs malūt saluare q̄ pdere. s. hereticoꝝ quos vicerūt.

Et nō portabūt ligna de rēgiōib⁹: b

a S quibus ecclīam impugnabant.

neq; succidēt de saltibus: qm̄ armā c d

a S pūsseri sermone. s. ecclesiastico: quē qui habuerit dicere poterit: Nōne cor nostrū ardēs erat in nobis dū lo. no. i. v. et aperiret nobis scripturas.

succendēt igni: ⁊ depdabūt eos q̄ bus p̄dē fuerāt: et diripiēt vastato

S in claro lumie.

res suos ait dominꝰ deus. Et erit i e

die illa: dabo gog locū nominatuz sepulchrū in israel: vallē viatorum ad orientez maris: que obstupesce re faciet pretereuntes. Et sepelient

a S hereticos. b S qua semper gaudent. S gen he braice poliandrion grece. i. sepulchrum plurime multitudinis.

ibi gōg et omnē multitudinem eⁱ⁹: et vocabitur vallis multitudinis gog: ⁊ sepelient eos domus israel:

S sordibus hereticorum.

vt mundent terram septem mensi/ m

a S ne liberum aerem capere. b S nō solū magistri.

bus. Sepeliet autē eum omnis po

S anniuersaria.

pulus terre: ⁊ erit eis nominata di o

es in qua glorificatus sum ait do/ p

a S ecclesiasticos. s. qui hoc habeāt officū ne quid in terra israel sordidum remaneat aut mortuum.

S sepulcro gog.

minus deus. Et virōs iugiter con q

a ecclesiam. b S mortuos vt mundet terra eccle

stituēt lustrātes terrā: qui sepeliāt et requirāt eos qui remāserant sup faciē terre vt emundent eam. Post

a S quando debent omnia esse purgata. b S quib⁹ hec cura incumbit.

mēses autem septem querēre inci pient: et circūibunt pagrantes ter/

a S superesse. b S duriciam hereticę prauitatis.

ram. Cunq; viderint os hominis: r

a S vt cum notati fuerint qui sunt huiusmodi: vel e mundentur vel sepeliantur cum gog.

statuent iuxta illūd titulum donec

a S vbi sepulcrus est cum multitudine sua.

sepeliant illud pollictores in vālle s

a S vbi victoria seruorum dei: vbi iacent aduersarij et omnis inimicorum multitudo.

multitudis gog. Nomē aūt cīuitatī t

a S vel poliandrion: vt finis omniū restituto puritatis sit.

amōna ⁊ mūdabūt terrā. Tu ergo u

x c

a Et succēdent ea igni septē annis. i. eternaliter q̄s p septē annos intelligit: eo q̄ vniuersitas tpis septenario numero designat. b Et nō portabūt ligna de regiōib⁹. i. nō cōdenabūt iustos fructū pietatis faciētes sicut ligna regionū. c Recq; succidēt de saltib⁹. i. nō cōdenabūt eos q̄ habitāt in saltu penitētie. d Cū arma succēdēt igni. i. cōdenabūt ad ignē eternū impios tātūmodo ⁊ nō iustos. Sed hec expositio videt magis mystica q̄z litteralis. ideo absq; iudicio pōt aliter dici q̄ in terfecto antichristo et eius exercitu egredient christiāi q̄ remanebunt vini de locis vbi erāt absconditi ad colligendū spolia: ⁊ ea q̄ erūt apta ad incēdiū: vt clypei haste ⁊ hmōi applicabunt igni. iō dicit: Et succēdēt ⁊c. ⁊ aliq; eoz tātū congregabūt qd̄ sufficiet eis ad magnū tps: qd̄ exprimitur hic p septē annos. ⁊ iō nō erit eis necesse aliūde ligna colligere. Et depdabūt eos q̄ bus p̄de fuerāt: arma ⁊ spolia eoz colligēdo. Sz hoc dictū vt deū esse cōra illud qd̄ dicit cōmunit a doctorib⁹: q̄ post mortē antichristi dabunt. xlv. dies ante iudiciū: vt decepti ab eo habeant locū penitēdi: ⁊ accipit de Daniele. xij. vbi dicit sic: Beatus q̄ expectat ⁊ puenit vsq; ad dies. M. ccc. xxxv. Iste ei numer⁹ excedit numerū ibidē supra positū de regno antichristi in. xlv. diebus. ⁊ sic inter mortē antichristi ⁊ iudiciū spaciuz septē annoz nō erit. Ad qd̄ dicendū: q̄ licet h dictū sit satis cōmune: tamē nō est omnino certū: q̄ nō determinat⁹ scripturā vtrū illi dies sint vsuales. s. ptinētes tm̄ vnā diē ⁊ vnā nocte: vel annales sicut dr. s. iij. ca. Dic ꝑ anno dedi tibi. ⁊ ideo de illis. xlv. diebus post mortē antichristi nō habet certū vtrum sint xlv. dies naturales. vel. xlv. an. ⁊ dato q̄ esset determinatū de diebus vsualib⁹: nō tm̄ est determinatū vtrū statim p illos. xlv. dies imediate sequat⁹ iudiciū. immo videt q̄ sit magius spaciū tpis intermediū. per illud quod dicit Mat. xxiij. de aduentu christi ad iudiciū. Sicut enī erāt in diebus Noe ante diluuiū comedentes ⁊ bibētes ⁊ nubentes: ⁊ nuptui tradētes vsq; ad cū diem quo intrauit noe in arcā: ⁊ nō cognouerūt donec venit diluuiū ⁊ tulit omnes: ita erit ⁊ aduentus filij hominis. ⁊ istud referūt aliqui doctores nostri ad tēpus q̄ erit inter mortē antichristi ⁊ diē iudicij. talis aūt pax ⁊ securitas in qua cōiuia ⁊ cōnubia absq; timore exercent⁹ nō videt esse tam parui tēporis sicut. xlv. dierū sed maioris. e Et erit. Hic cō sequēter agit de sepultura antichristi et suoꝝ. ⁊ primo ponit ꝓpositū. secūdo remouet dubiū. ibi: Tu aūt. f Circa primuz sciendū q̄ sicut ps immediate pcedens exponit a doctoribus cōmuniter de sanctis qui cū christo adiudicabūt impios igni gehenne. ita etiam hec pars intelligitur de sepultura eorum in inferno eo modo loquendi quo dicitur Luce. xvj. Mortuus est diues et sepultus est in inferno qui vocatur hic vallis viatorū: quia lata est via que ducit ad perditionem ⁊ multi ingrediuntur per eam: Matth. vij. Et dicitur hec sepultura fieri septem mensibus: quia eternaliter erunt ibi sicut supradictum est de septem annis. Quod autem ibi dicitur de ossibus remanentibus super terraz q̄ statuent in ꝑa illa titulum donec sepeliāt: per hoc intelligitur q̄ si post mortem antichristi inuenianē. alia de secta sua obstinati: ab alijs per excōmunicationē separabūtur donec per mortem sepeliantur cum alijs in inferno. Sed quia hec expositio sicut et precedens videtur mīstū mystica. iō potest exponi de sepultura corporali: nō ꝓpē antichristi ⁊ suoꝝ honorē: sed ad terre purgationē: vt dicit i littera. Sic ergo ponitur: Et erit in die illa. s. notabili ꝓpter delectionē antichristi. g Dabo gog. i. antichristo ⁊ eius exercitui.

g Locum. s. sepulture. b Nominatum. i. famosum ex tanta multitudine ibi sepulta. i Vallem viatorū. quia ibi erit strata publica. k Ad orientem maris. id est versus mare mortuum quod est in parte orientali iudee.

l Que obstupescere faciet preter euntes: id est admirari ex tali ⁊ tanta delectione antichristi ⁊ suorum ibidem sepultorum. m Ut mundent terram. a cadaueribus. n Septē mēsib⁹. tātū cū tps apponēt illi q̄ ad h statuenē. o Et erit eis nominata dies. i. celebris. p In qua glorificat⁹ sum. interficiendo antichristū et eius exercitū. dies enī victorie solent haberi celebres. q Et viros iugiter cōstituēt: qui sint diligētes ad hoc⁹ pficiendū. r Cuiz vide. os hois statuēt in ea illō tumulum. i. notabile signum vt de facili possit inueniri: vt sic multa ossa sic inuenta sil⁹ signa de facili colligant⁊ sepelianē.

s Pollinctores. i. cadaueꝝ curatores. t Nomē aūt ciuitatī. i. loci vbi fiet sepultura. v Amona. i. pplosa fz ꝓprietate hebraici fmōis ꝓpē multitudinē ppli ibi sepulti. x Tu ē. Hic remouet dubium quia hic actum est de sepultura cadaueꝝ. iō posset aliqs credē q̄ nō fuisset ab auibus ⁊ bestijs comesa: qd̄ ē ꝑ illō qd̄ dictū ē, s. bacuit. Omni volatili ⁊ bestijs terre dedi te ad deuorandū. iō ⁊ista deuoratiōe h dicit pleniter. cū dicit: Dic oīsi vo/ luceri ⁊c. a Cōuētte ⁊c. ad victimā meā quā imolo vobis. i. ad corrodendū ea/ daueꝝ imolatoꝝ a me i ex/ ercitu antichristi: antecq̄ ei sepelirent⁹ cadauera aues ⁊ bestie fuēt de eis saturate.

b Arietū ⁊ agnoꝝ ⁊c. i. ita comedetis ꝓncipū carnes ⁊ bibetis sanguinē: ac si esset arietes ⁊ agni pingues occisi. c Et saturabimini sup mensam. i. sup locū a me vobis paratū. d Et ponā. Hic ponitur intēta ꝯclusio. ad hoc enī fiet antichristi et sui exercitus deiectio vt deus glorificet: ⁊ de eⁱ⁹ oppssione pplm christian⁹ liberetur. ⁊ hoc est qd̄ dicit in ꝑsona dei: Et ponā gliam meam in gentibus: q̄ oēs gentes remanentes videbūt iudiciū meū quod feci: ⁊ manū meā quā posueriz sup eos: et sciēt dom⁹ isrl q̄ ego dñs de⁹ eoz a die illa ⁊ de inceps† Et sciēt gētes q̄m in iniq̄tate sua cāpta sit domus israel: eo q̄ pplm meum reliquerunt me: et abscōdi faciē meā ab eis: ⁊ tradiderim eos in manus hō/ stiū ⁊ ceciderit in gladio vniuersi. Iuxta imundiciam eoꝝ et scelus feci eis: et abscōdi faciē meaz ab illis. Propterea hec dicit dñs de⁹: Nūc reducā captiuitatē iacob: ⁊ miserebor omnis domus israel. Et ascendere te faciā. permissiue tamē. † De lateribus aquilonis: id est ex persuasione diaboli per aquilonem significat: eo q̄ dicitur Iere. j. Ab aquilone pandetur omne malū. Tūc enī arrius fecit maxima mala ecclīam subuertendo ꝓ parte magna: sicut dictum est supra. † Et adducā te sup montes isrl. ad disputādū cuz maiorib⁹ catholicē q̄s credebat statiz ꝓfutare rōnibus philosophicis q̄ nō fec. ideo sequit: † Percutiam arcū tuū ⁊c. q̄: dū arrius multitudine pplorum fretus ire vellet ad disputādū: ꝓi⁹ diūtit ad locuz secretū ⁊ ibi emisit sua cū fecib⁹ itestina: q̄s audiētes sui fautores cōfusi turpiē recesserūt. † Sup montes israel

a S demōibus qui celeriter currunt omnia perscrutantes.

fili homis: hec dicit dñs deⁱ: Dic omni vōlucri et

a S demonibus crudelissimis: quibus traduntē aduersarij i meritū carnis v. s. f. f. er discant nō blasphemare.

a vniuersis auibus cūctisq; bēstijs agri. Cōuenite:

a S hereticorum principes.

ꝓperate: cōcurrite vndiq; ad victimā meā quā

S deuorandum. a S comedendam. s. b S. aplos ꝓpheras sanctos viros: in illis enim contrariorum dogmatū magistri corruūt: et ab illis vulnerari percunt: sup quos vulnerari pereunt: sup q̄s edificat ecclia.

ego immolo vobis victimāz grandē sup montes

a S caro et sanguis regnū dei non possidebunt.

israel: vt comedatis cārnes ⁊ bibatis sanguinem.

a S q̄ cōtra dei sciēniā pugnabāt b S gigantiū. c S q̄ terrena sapuerūt.

Cārnes fortiū comedetⁱ: ⁊ sanguinē pncipūz ter

a S nō celi. b S hec animalia deo imolanē: et hereticī dei sacrificia imitāt: sed oblatio eoꝝ cibus est demonum.

b rā bibetis: arietū ⁊ agnoꝝ ⁊ hyrcoꝝ thauroꝝq; ⁊

a S impinguantur enim sanguine deceptoꝝ vsq; inebriarē. hos ergo imolat dñs per ecclesiasticos viros pessimis cōuiūs: vt bibāt vsq; ad vomitum et ebrietatem.

c ma quā ego immolaui vobis: ⁊ satūrabimi super

a S equum et ascensorem ꝓiecit in mare.

mēsā meā de ēquo et de eqte fortī: ⁊ de vniuersis

S sic.

d viris bellatorib⁹ ait dñs deⁱ. Et ponā gliam meā

a S fidelibus suis. b S tunc. c S intelligent. d S ecclesie sanctorum.

in gētibus et vidēbūt ōmnes gētes iudiciū meū

a S super aduersarios. S cōpimēdos.

quod fecērim: ⁊ mānū meā quā posueriz sup eos:

a S victorie. s. b S in ꝓcerū.

e et sciēt dom⁹ isrl q̄: ego dñs deⁱ eoz a diē illa ⁊ dē

a S ab hereticis.

f inceps† Et sciēt gētes q̄m in iniq̄tate sua cāpta sit

a S oppositisti nubem tibi ne transeat oratio.

g domus israel: eo q̄ pereliquerint me: et abscōderi

a S S hereticorū.

faciē meā ab eis: ⁊ tradiderim eos in manus hō/

S traditi.

stiū ⁊ ceciderit in gladio vniuersi. Iuxta imundiciam eoꝝ et scelus feci eis: et abscōdi faciē meaz ab

a S oportet esse hereses vt q̄ ꝓbati sūt m. f. S ꝓpter hec omnia.

h illis. Propterea hec dicit dñs deⁱ: Nūc reducā ca

a S ecclesia. s. in qua habitant videntes deū.

ptiuitatē iacob: ⁊ miserebor omnis domus israel.

a S qui visus sum negligere hucusq;. b S q̄s blasphemat in gētibus ꝓpē hereticos. c S liberari.

i Et assumā celū ꝓ nōmine sancto meo: ⁊ portabūt

a S cōfundantur ⁊ erubescāt valde velociter. b S vñ aplus: Cōtinuus dolor est cordi meo: q̄m ꝑsecut⁹ sū e. d. c S derelicta catholica fide.

ꝓfusionē suā ⁊ omnē pteuaricationē suā ꝓuaricati

a S viuentium. s. mitium. b S hereticorum.

sūt in me: cū habitauerēt in terrā sua cōfidenter nē

S hereticorum insidias.

k minem formidantes: et reduxero eos de pplīs et

a S que et ipse dño crediture. b S hic est finis beatitudinis.

l congregauero de terris inimicoꝝ suoꝝ: ⁊ sanctifi/

a S iudeā terrā cōfessiōis viuentiū mitium.

cat⁹ fuero in eis in oculꝰ gentiū plimarū. Et sciēt

m qⁿ ego dñs deⁱ eoz: eo q̄ transtulerim eos in na/

tiōes: ⁊ congregaueri eos sup terrā suā: ⁊ nō derelīq̄

S hereticis. S gram: noticiam.

n rim quēq; ex eis ibi. Et nō abscōdā vltra faciē me

a S quasi gratia ē nō meritū. b S gratie. de quo Johel: Effūdā de spū meo sup omnē carnem.

am ab eis: eo q̄ effuderim spiritū meum sup om

a S mansio dei sunt qui deum cernunt.

o nem dom⁹ israel ait dominus deus.

entiā vindicte mee in antichristi ꝑsecutiōe. ideo subdit: s Eo q̄ trāstulerī eos in natiōes. subijciēdo eos oppressioni seruituti ātichristi ⁊ suoꝝ. q̄ et oi uersarū nationū: vt dictū est. s. ⁊ q̄ experientiaz gre mee. ideo subdit: t Et congregaueri eos sup terrā suā. i. in terra ꝓmissiōis q̄ est terra fidelīū a qua tiore antichristi alīq̄ erūt fugitui: ⁊ aliq̄ in captinitatez ducti: q̄ eo mortuo ibi reuertent. vel sup terrā. i. in ecclesia militante ꝑ gratiā: ⁊ triūphante ꝑ gliam. q̄ est terra viuentiū. v Et nō dereliquerim quēq; ex eis. i. ex ꝑdestinatis.

p Et nō abscō. vltra faciem meā ab eis. q̄: ī patria videt facie ad faciē.

y Eo q̄ effuderī spi. me. i. plenitudinē gre in ecclesia militāte ⁊ glle in triūphāte. La. XXXIX

Moraliter. S

t Tu aūt fili hominis ⁊c. Capitulum istud litteraliter expositū de morte antichristi ⁊ destructiōe exercitus sui. Moraliter aūt ꝑt exponi ꝑ mala morte Arrij ⁊ sue secte destructiōe contingit nūdo ad capitulum ꝓcedēs. Sic ergo dicitur:

† Vaticinare aduersum gog: id est aduersus arrium. † Et circumagaz te et reducam te. Arrius enim in principio propter eius obstinationem in errore suo fuit in exilium missus: sed postea ad psuasionem cuiusdam presbyteri de sua secta fuit ab impatore reuocat⁹ vt dicit Vincentius in speculo historiali: et sic fuit actus in exilium et reductus. † Et ascendere te faciā. permissiue tamē. † De lateribus aquilonis: id est ex psuasione diaboli per aquilonem significat: eo q̄ dicitur Iere. j. Ab aquilone pandetur omne malū. Tūc enī arrius fecit maxima mala ecclīam subuertendo ꝓ parte magna: sicut dictum est supra. † Et adducā te sup montes isrl. ad disputādū cuz maiorib⁹ catholicē q̄s credebat statiz ꝓfutare rōnibus philosophicis q̄ nō fec. ideo sequit: † Percutiam arcū tuū ⁊c. q̄: dū arrius multitudine pplorum fretus ire vellet ad disputādū: ꝓi⁹ diūtit ad locuz secretū ⁊ ibi emisit sua cū fecib⁹ itestina: q̄s audiētes sui fautores cōfusi turpiē recesserūt. † Sup montes israel

† 76. di. ecclesiā. ibi. ezechiel in capitulo. tare.

† 3. 36. 4

Universidad de Navarra Biblioteca

israel cades ⁊ ↄagmina tua. ſic enī arrius fuit turpiter ɔfu-
ſus: ſic et ſectatores ſui. vnde dicit Rufinus q̄ in diſputatiõe
catholicoꝝ cũ arrianis erat vnꝰ de parte arrij valde eloquẽs
⁊ litterat⁹: q̄ catholicoꝝ dicta celeriꝰ et facilius exufflabat. tũc
quidã catholicꝰ valde ſimplex petijt locũ loquẽdi: quẽ cũ ob
tinuiſſet tñ cũ difficultate ꝓpter ſuã ſimplicitatẽ: ſic iccpit: In
nomine dñi ieſu xꝛi audi philoſophe q̄ vera ſunt. deꝰ vnꝰ ẽ q̄
omnia que vident virtute verbi ſui creauit: ⁊ ſpũs ſui ſancti-
ficatione firmauit. hoc verbũ quẽ nos filiũ dei dicimꝰ huma
nos miſeratos errores exvirgine natus eſt: ⁊ morte ſua nos a
morte ꝓpetua liberauit: quẽ expectamꝰ iã reſuſcitatũ omniũ
iudicẽ quẽ gerimus eſſe venturũ. credis hec ita philoſophe?
At ille ac ſi nunq̄ vllũ ſermonẽ ↄtradicẽdi didiciſſet: ita ob-
ſtupefactꝰ virtute dictoꝝ mutus ad omnia. hoc ſolũ potuit re
ſpondere: ita ſibi videri nec aliud vez eſſe q̄ dixerat. Tũc
ſenior: Si hec inquit ita credidiſti: ſurge ⁊ ſequere me: ⁊ hui⁹
fidei ſignaculũ ſuſcipe. Ille aũt cõuerſus ad diſcipulos ſuos
vel ad eos qui audiendi gratia cõuenerant. Audite inq̄t o e-
ruditi viri donec verbis mecũ geſta res eſt. verba verbis ex-
poſui: et que dicebant dicendi arte ſubuerti. Ubi vero ꝓver
bis virtus acceſſit ex ore dicentis: non potuerũt reſiſtere ver-

Glo.ordi.

¶ a In vi Ca. XL
geſimo quinto.
A Hiero. In exor-
dio anni decima menſis
⁊. Theodocio. In no-
no anno. Nonus annus
apud hebreos ↄr mẽſis
ſeptimus: q̄ apud eos di-
cit theri: vt kalẽdis mẽ-
ſis ſeptimi ſit tubarũ clã-
gor: ⁊ ciuſdẽ decima die
dies ieiunij ⁊ placatiõis.
ãntadecima ↄo q̄ſi tot⁹
lune orbis explet. dies
ſcenophegiarũ dat intel
ligi q̄ decima die placa-
tionis dulce mõſtratũ ſit
Ezechieli edificiũ citat⁹.
¶ In vigeſimo ⁊. Hiero.
Si i. v. anno trãſmigra-
tionis ioachin in quarto menſe: et in q̃nta mẽſis
aperti ſunt celi Ezechieli in ꝛta fluuiũ chobar ⁊
vidit viſiones dei. Hũc aũt ↄr q̄ in. xx. ⁊. v. anno
trãſmigratiõis eiuſdẽ in exordio anni. x. menſis
dñi manus facta ſit ſup eũ ⁊. ptz: q̄. xix. ãnis ⁊
ix. menſib⁹ ⁊. v. dieb⁹ anni viceſimi cõpletis. om
nis eiꝰ ꝓphetia cõtexta fit. ¶ In vigeſimo q̃nto
an. Hiero. Hec et q̄ ſequunt vſq̄ ad finẽ volumi
nis melius arbitramur tacere q̃s parũ de eis di-
cere. Hzego. Dicturus myſtica: hiſtoriã ꝓmit-
tit vt ſciatur ex tẽpore quod credatur in reuela-
tione. In exordio libri quo anno ꝓphetare cepe
rit indicauit in fine quo extremaz viſionẽ vidit.
b Quartodecimo anno ⁊. Hzego. Undecim
enim annis ſedechias poſt captiuitatem primaz
in hieruſalem regnauit. poſt cuius captiuitatem
que ſecunda eſt quartodecimo anno ꝓpheta vl
timã viſionẽ vidit. xj. vero ⁊. xiiij. xxv. ſunt. Ui-
dit autẽ primã viſionẽ. v. prioris captiuitatis an
no. hanc vltimã. in. xxv. an. Patet itaq̄ vſq̄ ad
vltimam viſionẽ. xx. an. interfuiſſe. Superiuſ vi-
ceſimiſeptimi anni mentionẽ fecit: ſed tẽpus de-
ſcribit regis de quo ꝓphetare cepit. ¶ Hieroñ.
Allego. Allego. Quattuordecim generationes ſignifi-
cat: quibus completis vſq̄ ad dauid: ⁊ ab eo vſ-
q̄ ad tranſmigrationẽ: inde vſq̄ ad natiuitatez
chriſti: vebis reparatio ꝓmittit. Unde: Ipſe e-
Eſa. 61.a dificauit citatẽ meã ⁊. Et alibi: Ut ꝓdicarẽ ca-
ptiuis remiſſionem ⁊. ¶ Quo reſtitutionẽ ꝓpli
ũmo viuificationẽ in oſſib⁹ cãpi ſub reſurrectiõis
imagine mõſtrauit: ſic inſtaurationẽ vrbis q̄ an
te an. xiiij. babylonio igne deleta eſt ſub deſcrip-
tione eiꝰ dñs pollicẽ: vt ſicut captiuitatẽ ⁊ euer
ſionẽ in olla ſuccẽſa ab aq̃lone ſignauit ⁊ ꝓphe-
tia in oꝛe vera patuit ita ex fide ꝓteritoꝝ future

¶ edificati

a ¶ Hiero. Ezechiel in prima capti-
uitate cũ ioaki rege tradit⁹ ẽ i baby.
a In vigeſimo quinto ãno trãſmigratiõis
a ¶ ꝑs ſimpliciter exprimit vt in corde audientiũ
hiſtorie radicẽ figat vnde ſpirituales fructus pro
ferat.
noſtre in exordio anni decia mẽ- b c
b ſis quartodecimoanno: poſtq̄ ꝓ
a ¶ ſcdo. b ¶ qua luce eni iuſticie ſuꝑbos peunt
eadẽ afflictoos et penitentes viuificat.
cũſſa eſt ciuitas: in ipſã hac die fa d
a ¶ q̄ corpe in babylõe eram. b ¶ virtꝰ poteſtat
cta eſt ſuꝑ me mãus domini:
a ¶ in ſpũ. b ¶ q̄ corpe in babylone erã. c ¶ i cõe
platiõe: nihil ei ↄ hac cirare ad ſraz ↄr. ¶ uõ viſiõe
⁊ addũxit me illuc in viſionib⁹ dei e

Nico.de lyra

a Ui vigeſimo q̃n. Idcẽ ẽ vltia pars principal
huius libri in qua agit de remuneratiõe bo
nozũ vſq̄ ad finem libri. hec tamen remune
ratio ſm aliquos intelligitur de bonis corporalib⁹
vel de bonis fortune. ſm alios de bonis gratie: ſz
alios partim de bonis gratie: ⁊ partim de bõis glo
rie: ꝓut in fine libri magis videbitur domino con-
cedente. Sciendum igitur q̄ in hac parte vltima ẽ
aliquid in quo conueniunt iudei et chriſtiani: vide
licet q̄ illa que dicuntur hic vſq̄ ad finem libri fue
runt oſtenſa Ezechieli in imaginaria viſione: cuiuſ
tamen ſignificationem intellexit. aliter non eſſet vi
ſio ꝓphetica. Et eſt ibi aliquid in quo diſſentiũt:
videlicet in ſignificatione huius viſionis. Primo
igitur exponetur littera vſq̄ ad finem libri. Etum
ad primum. Et quia hec viſio imaginaria ponit ꝫ
ſatis obſcure. ideo circa deſcriptionem imaginarie
viſionis et eius expoſitionem non ſolũ variant he
brei et latini: ſz etiã hebrei ad iuicẽ: q̄z Ra. Moy. ⁊
Ra. Sa. ipſam varie deſcribunt et exponunt. Si-
militer latini: quia magiſter Richardus de ſancto Victore ⁊ dñs Hugo car
dinalis de ordine predicatoꝝ: et frater Hirardꝰ de ꝑuuino ordinis fra-
trum minoꝝ. circa dictam deſcriptionem et expoſitionem multiplicẽ va-
riant. Hec eſt mirum de dictis variationibus: quia deſcriptio huius edifi-
cij valde obſcure traditur in textu: ⁊ etiam tranſlatio noſtra ĩ multꝫ diſcre-
pare videtur ab hebraica veritate. Omnia vero eoꝝ dicta repetere: ⁊ vbi
deficere videntur improbare eſſet negociũ valde ꝓlixum: ⁊ ꝓ ꝫſequens le-
gentibus tediosum: maxime quia in deſcriptione imaginaria ⁊ eius expoſi
tione non conſiſtit principaliter vtilitas ꝓphetice viſionis: ſed in itellectu
eius quod per viſionẽ imaginariam deſignatur: ſicẽ patet ex dictis in princi
pio huius libri: quia in deſcriptione imagiaria quattuoꝝ animaliũ ⁊ rotaꝝ
non conſiſtit principaliter vtilitas viſionis illius: ſed in intellectu eius q̃s
per rotas et animalia deſignat: quod fuit reuolutio quattuoꝝ regnoꝝ: que
populum iſrael ſucceſſiue afflixerunt: ſicut ibidem pleniꝰ fuit dictũ. Omiſ-
ſis igitur deſcriptionibus predictis intendo ponere e modũ vnũ: qui videt
mihi magis conſonus littere ⁊ deſcriptioni Ra. Sa. in pluribus cõuenire.
dicta etiam aliozũ que a veritate magis diſcrepare videnẽ exponendo itte
ram improbare. Scõm hoc igit reſiduũ huius libri in duas partes diuidi-
tur: quia primo ꝓmittitur quedã breuis ꝓfatio, ſecũdo ſubdit viſionis
imaginarie deſcriptio. ibi: Et menſus eſt. Prima in tres: quia primo ponit
tur huius viſionis tempus, ſecundo locus. ibi: Et addũxit me illuc. tertio
fructus. ibi: Et ecce vir. ¶ Circa primam partem ſciendũ q̄ tranſmigratio
babylonis incipit proprie a ioachin rege iuda qui dicꝰ eſt iechonias: ⁊ tũc
trãſmigrauit Ezechiel ⁊ mardocheus: et poſt iſtam tranſmigrationem reg
nauit ſedechias. xj. annis. ⁊ in. xj. eius anno deſtructa fuit ciuitas hieruſa
lem et templũ: vt habeꝫ. iiij. Reg. xxv. Et. xiiij. anno poſt deſtructionẽ vidit
Ezechiel hanc viſionem: vt habeꝫ hic in littera: ⁊ ſic patet q̄ a tẽpore trãſ-
migrationis vſq̄ ad tempus huius viſionis fluxerũt. xxiiij. anni cõpleti. ⁊
in principio. xxv. anni facta eſt hec viſio. ⁊ hoc eſt quod dicitur: In vigeſi
mo quinto anno ⁊. et patet ex dictis littera paucis exceptis que ſequntur:
b Decima. ſ. die. c Menſis. primi. d ¶ Facta eſt ſuper me manꝰ do-
mini. i. virtus eius eleuans me ad viſionem ſequẽtiũ. e ¶ Et addũxit me.
Hic conſequenter ponitur huius viſionis locus qui eſt duplex. Unus ſub
iectiue qui tangitur cum dicitur: Et addũxit me illuc in viſionibus dei. nõ
enim Ezechiel fuit eductus de babylone corporaliter: ſed tñ in viſione ꝓ-
phetica

Glo.ordi. Ezechielis Ca. XL Nico.de lyra

¶ edificationis veritas vaticinio ꝓpararet. Non de illo tpe ↄ ↄr:
ſicẽ iudei delirãt: q̄ ſub ↄzobabel ⁊ ieſu tẽplũ extructũ eſt. Hoc enī
multo dignꝰ ſalomonico illud q̃ſi nihil cõparatiõe ei⁹.
a ¶ Sup quẽ ⁊. Hzego. Quia mozes ⁊ culpas oĩm ſolus ſuſtinet.
Hiero. Uñ: Laboraui ſuſtinens. b ¶ Ad auſtrũ. Hiero. Uñ: Surge aq̃
Cant.4.b lor ⁊ veni auſter ⁊. Fugat ei aq̃lo vẽt⁹ du
riſſim⁹ ne in horto dei refrigeret dilectio
flozeſq̄ marceſcant. ¶ Ad auſtrũ. Ubi lu
men plenũ ⁊ ſol iuſticie in ſummo celi ver-
tice poſit⁹. Uñ: Surge aq̃lo et ve. au. per
ſla. o. m. ⁊ flu. a. i. c ¶ Illuc: id eſt ad edi-
ficiũ ciuitat⁹. ille ſtrat q̄ ſctoꝝ vias q̃s imi
tet ↄſiderat. d ¶ Spes eris. Hiero. Hec
enī materia vocalioꝝ ẽ oĩb⁹ metall⁹ ⁊ tin-
nitu longe reſonat. vñ in Daniel ſtatua re
gnũ grecoꝝ ꝓ domeſtica ipſis eloquentia
in eris ſilitudie mõſtrat. ꝓ quã mãifeſtũ ẽ
adhuc eos indigere doctrina q̄ tẽpli ſpũa
lis edificãdi nõdũ plena nouere myſteria.
Ro.6.b ¶ Eris. qd durabile ⁊ ſonoꝝ. ⁊ ꝑs reſur
ges a mozuis: iã nõ mo. ⁊ ꝓ. p cuiꝰ aſſum
ptionẽ bũanitatis ſonuit glia maieſtatis.
Zach2.1.a f ¶ Funicul⁹. Hiero. De q̄ dicẽ Zacharias
q̄ funiculũ geometricuz ĩ manu habuerit
vt latitudinẽ ⁊ lõgitudinẽ ciuitat⁹ mẽſu-
raret. Funiculus. i. Subtilis. i. ſpũal⁹ ꝓ
dicatio q̄ ſynagoge nõ ꝫueniꝰ. Funicu-
l⁹. i. Alij cementariꝰ: angelozũ. ſ. q̄ dei
impio miſtrãt vl moyſi: oĩm ꝓbarum ⁊
aploꝝ q̄ edificant ciuitatem dei. g ¶ In
mãu. Hzego. i. in ptãte xꝛi: vl in ope fecit
q̄ docuit. h ¶ Calam⁹ mẽ. Hzego. ſcriptu
Ps.44. ra. ſ. ſctã in q̄ oẽm vite nr̃e actionem meti
Luc.7.b mur ¶ Calam⁹. gr̃a. ꝓphetalis. De q̃. Lin
gua mea c. ſ. ve. ſ. Et de iobe ↄr: Quid exi
ſtis ĩ deſertũ videre calamũ vẽto agitat?
quem calamũ imitari cupiũt: q̄ ſcribẽtes
ſcribũt iniq̄tatẽ. q̄bus impẽcatur Dauid:
Ps.67. Increpa feraſ calami. i. Stabat a. i ꝓ. Hie
ro. q̄z p eũ ad pr̃em ingredimur: ſine q̄ i ci
uitatẽ itrare nõ poſſum⁹ vt dignos ſuſci
piat: indignos excipiat. In porta q̃z iudi
Eſa.29.b ciũ ẽ. Uñ: Oderũt arguentes ĩ porta. Et
Ps.126. alibi: Nõ ꝓfundẽt cũ. i. i. i porta ¶ Hzeg.
Qui ſtat in porta pte foris. pte int⁹ ẽ: par
tim videt: partĩ abſcõdit: ⁊ xꝑs ꝓ huma
nitatem viſibilis. per diuinitatem inuiſi-
bilis. k ¶ Idem ẋ. Hiero. verus. ſ. archi
1.Cor.3.b tectus quem imitatur paulus di. Ut ſapi
ens architectus fundamentum poſui. ad
diſtinctiõem. ſcz illius qui ſtultus eſt. Et
Zach.11.b in Zacharia paſtoz inſipiẽs vocat ¶ Hze
gozius. Uir qui prophete quem in edifici
um introducerat in porta ſtans loquitur
facie interius: tergo exterius ſtetit. ꝓ-
pheta vero faciem ad portam tenebat. vn
de verba loquentis audiebat. Oculi enī
dñi ſemp in edificium ſuuz aſpiciũt. ⁊ qui verba dei audit inceſſan
ter: quando de hac vita exeat debet oculis coꝛdis ſemper intueri
Phil.1.d vnde: Cupio diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto. l ¶ Fili hominis. Hzego.
quaſi. Spiritualia ſpiritualiter aſpice: ſ carnalis infirmitatis tue
memorare. Sepe enim contingit: vt qui in contemplatione leua-
Job.4.e tur: eo amplius tentatione fatigetur. m ¶ Oculis tuis ſpirituali-
Luc.8.b bus. Huic ſimile. Leuate oculos veſtros ⁊. vi. re. q. al. ſũt ad meſ.
Et: Qui habet aures audiendi audiat. Uidetur autem edificatio
ciuitatis: auditur ordo cerimoniarum ⁊ ſacerdotij ⁊ terre deſcri-
Ps.26. ptio ¶ Oſtendit nihil theoria ⁊ ſcientia dulcius. vnde Unam pe
tij a domino hanc requiram vt inhabitem in domo domini omni-
Ibid.25. bus diebus vite mee vt videam voluntatem domini. ⁊ addit: Do
mine dilexi decoꝛem domus tue. ⁊. n ¶ Annuncia omnia. Hzeg.
Apoc.22.b vnde alibi: Qui audit dicat veni. o ¶ Et ecce murus. Symmachꝰ
⁊. Lxx. peribulꝰ q̄. ſ. ex omni pte domũ. i. tẽplum dñi circũdabat.
Eſa.26.a ¶ Hzego. Murus ipſe ſaluatoꝛ. vñ: Saluatoꝛ ponet ĩ ea murꝰ et
antemurale. prophete. ſ. qui pr̃iuſq̄ dñs appareret in carne ad cõ-
bat. verꝰ architectus vinos lapides qui apti fundamento qui me-
dio muro: qui locis ſuperioꝛibus. qui inferioꝛibus qui extra tem
plum in circũitu periboli collocari.

¶ In circumitu

ſid eſt.
Addũxit me in terraz iſrael: ⁊ di- a
a ¶ de q̃: Uenite aſcẽdam⁹. a. m. dñi. de q̄ Eſaias.
in mõte excelſũ. a. ⁊. q. c. ſiõ. b ¶ chriſtũ. c ¶ ad cõ
parationẽ mõtiũ cereoꝝ. de ꝙb⁹: Leuaui oculos
meos ĩ m. v. v. a. m. ⁊ alibi: Mõtes i circũitu ei⁹.
miſit me ſuꝑ mõtẽ excelſum ni- b
a ¶ chriſtũ. b ¶ ſiſtrudo eni eſt: nõ res ipa.
a mis: ſuꝑ quẽ erat: quaſi edificiuz c
a ¶ eccle. de q̄ glorioſa dicta ſũt. d. ⁊. c. d. ⁊ alibi:
hierſm q̄ edificaꝫ vt ciuitas. ⁊ alibi: Flumis ipe⁹
lenificat c. d. ⁊ nõ põt cuncras abſcõdi ſup: a. m. p.
b ¶ i. humiliant⁹ ſe ad auſtrũ ſpũſanci affl aru.
c ¶ non ad aquilonem vt ſynagoga.
b ciuitatis vergẽtis ad auſtrũm: d
a ¶ vt cuncta q̄ intus erãt oſtẽderet. b ¶ de quo:
Ecce vir oriens no. c. ¶ idem qui mons.
c ⁊ introduxit me illuc. Et ecce vir e
a ¶ nõ electri vr in ꝓncipio voluminis dicit: nec q̃
erat accincrus zona aurea: vt in Apocal. dicit.
d cuius erat ſpecies q̃ſi ſpecies f
e a ¶ linea q̄ oia i ordie ponunt. b ¶ q̄ fecit docuit.
f g eris: ⁊ funiculus lineus in mãu g
e ¶ calam⁹ m. in m. c. ſcriptores in occulti iudicij
dei diſpenſatione.
b eius: ⁊ calam⁹ meſure in mãu ei⁹. b
i Stabat aũt in porta: ⁊ locut⁹ eſt i k
¶ primum.
k l ad me idem vir. Fili hominis: vide
¶ poſt.
m oculis tuis et auribꝰ tuis audi:
a ¶ inſuper nihil eni prodeſt vidiſſe ⁊ audiſſe niſi
cõmendes memorie. b ¶ cõſidera. c ¶ intentũ fa
cit auctoꝛes vt memoriter teneat.
ẽt põe coꝛ tuũm in omnia que
a ¶ Hzego. quaſi ideo ad
ductus es vt videas: ideo vides vt annũcies.
ego oſtendam tibi: q̄z vt oſtẽ-
dantur tibi adductꝰ es huc. An-
a ¶ vt q̄ p ſe videre nõ pũt p te diſcãt. b ¶ his. ſ.
mẽ. q̄ deũ cõſpiciũt de ꝙb⁹ erat nathanael: q̄ ſtu
dioſiſſime q̄rebat ꝑſm ⁊ audiuit: ecce vere iſrael
ta in quo dolus non eſt.
nũcia omnia q̄ tu vides do- n
a ¶ hoc primũ vidit. b ¶ ſm humani
tatem: intus enim diuinitas.
o mui iſrael. Et ecce murꝰ foris ſ c

c ¶ Super quem erat quaſi edifi-
cium ciuitat⁹. ⁊ dicitur quaſi. quia
non erat edificium reale: ſed ſimili
tudo repreſentans. d ¶ Aergẽ
tis ad auſtrum. Dicũt autez expo
ſitores noſtri cõmuniter q̄ nomĩe
ciuitatis ⁊ edificij idem importa-
tur. nam templum cuius edificiũ
. ſ. deſcribit habet tres manſi-
ones ſicut ciuitas. ⁊ muri eiꝰ erãt
cum propugnaculis ad modum
ciuitatis: mons tamen in quo e-
rat edificium templi aliquantu-
lum erat demiſſus in parte auſtra
li magis q̃s aquilonari. ideo dici-
tur: Aergentis ad auſtrum. Sed
quod iſti dicunt de propugnacu-
lis: non habetur. nam in tota de-
ſcriptione templi ſequẽte nulla fit
mẽtio de propugnaculis: tamen
eſt ſatꝫ probabile. quia propugna
cula faciunt ad decoꝛem ⁊ fortitu
dinem edificiozuz. Sed q̄ dicunt
nomine ciuitatis ⁊ edificij templi
idem ſignificari: non videtur ve-
rum. nam in fine libri deſcribitur
ciuitas ſeparatim a tẽplo: ⁊ ideo
hebrei dicunt et melius: vt vide-
tur q̄ prophęta duo vidit. ſ. ciui-
tatem et templum: et q̄ templum
erat in parte aquilonari. ciuitas
autem in parte auſtrali. et q̄ edifi-
cium ſignificauit templum. ⁊ no-
mine ciuitatis ciuitatem vergen-
tem ad auſtrũ. ⁊ ad hoc reducun-
tur doctoꝛes noſtri predicti in fi-
ne libri in deſcriptione terre tribu
bus iſrael diuidende: ſaltem ali-
qui ſituantes rempluz in parte a-
quilonari illius terre: et ciuitatez
in parte auſtrali. vt ibi videbitur
plenius domino concedente.
e ¶ Et ecce vir. Hic conſequenter
ponitur viſionis fructus qui cõ-
ſiſtit in hoc: q̄ angelus oſtendit
Ezechieli deſcriptionem et men-
ſuram eoꝝ que ſequũtur: vt an
nunciaret filijs iſrael p quos vni-
uerſitas fidelium intelligitur: vt
ſtudioſi per oratiõnẽ ⁊ exercitium
ſtudij quererent intellectum viſio
nis ſibi aperiri. ſicut dictum fuit
Daniel. xij. Tu autẽ Daniel claude ſermones et ſigna li
brum vſq̄ ad tempus ſtatutum: pertranſibũt plurimi: et
multiplex erit ſcientia. Et ſic intelligendum eſt de alijs vi
ſionibus ꝓpheticis: quarum intellectus per ꝓphetã
non aperitur. ponitur tamen aliquid vnde habetur aliã
lis via ſtudioſis ad intelligendum. ſicut dixi in Apocaly
pſi q̃ntum ſpectat ad librum illum. ⁊ in fine huius viſiõis
ſimiliter dicam quantum ad iſta domino concedente. Di
cit igitur: Et ecce vir: id eſt angel⁹ in ſpecie viri. f ¶ Cu
ius erat ſpẽs q̃ſi ſpecies criſtid eſt ſimilitudo eris. es enī
eſt durabile ⁊ ſonabile: et per durabilitatez ſignificat im
mortalitatẽ ſpũs angelici: ⁊ perſonabilitatẽ ꝓmptitudi
nem eius ad reſonandum laudes diuinas. ſm illud Job
xxxviij. Ubi eras cũ me laudarent aſtra matutina: ⁊ iubi
larent oẽs filij dei: ⁊ ad reuelandũ hoĩb⁹ ſecreta dei.
g ¶ Et funiculus lineus in manu eius. in edificijs enī re-
cte erigẽdis funiculus in cui⁹ extremitate pendet plum-
bum deſeruit. h ¶ Et calam⁹ menſure. i. aptus ad menſu-
randũ. ꝓ iſta duo deſignabaꝫ edificioꝝ ſeq̃ntiũ q̃ntitas ⁊
rectitudo. i ¶ Stabat aũt ĩ poꝛ. muri exteriorſ. k ¶ Et
locut⁹ eſt ad me ⁊. ⁊ ptz ex dict⁹ ſententia vſq̄ ibi:

¶ Et in ma

a In circuitu.d.v.Grego.boim.s.t angelorum. Grego. Hoc edificiū turris ilam accipi nō pōt:qō prius ōz mensurari calamo sex cubitoz:t palmo post.xliij.cubit':cui' porte frontes seraginta cubitoz.Minus enim est qō ptinet:maius qō cōtinet. b In manu viri.s.in ptāte xpi:vel in ope fecit q̄ docuit. c Calam⁹ mēsure. Grego. sez scriptura sancta in qua omnē vite nře actionē metimur. Calam⁹. Qui significat notā esse ꝓuersationē nřaz: que in sex diēb⁹ in q̄b⁹ fact⁹ est mundus:t rōnez operis singuloz: vt.s.aliud ad opa ptineat:aliud ad mentem. vnde t latitudo equa ē altitudini: q̄z latitudo ad opa:altitudo ad animuz q̄ ad alta festinat. d Palmo. Qui tā de septenario est:iz cubitus nō est. Actinā ei ope pficim⁹.de ꝓtēplatiua vir parū aliq̄d attingim⁹ etiā cum cortendim⁹. Ān: Nunc cognosco ex parte:tūc aūt.c.s.t.c.s. Et recte prius sex cubiti post palm⁹ ponit:qz actiua pcedit:contemplatiua succedit. e Et mensus est lati. Grego. Omnipotens dē nec in magnis tendi tur nec in mīmis angustatur: sic de tota sūl ecclia loquit:ac si de vna alia loquat t ecōuerso:sicut in b loco:t mēsus est latitudinē edificij. f Latitudinē edifi. Grego.charitatē.s. ꝓmi.Latitudo enī in equalitate est. Ān: Latū mandatuz tu.ni.Et altbi:Diligite inimicos vōs. Altitudo q̄ in sublimitate tendit ad cogitationē respicit ꝓtēplatoris. g Calamo vno. Grego. Quia antiq̄ patres q̄ redēptorē nostrū et ꝓphetādo t bene viuēdo pdicarunt tanq̄ sex cubitos in pfectione opis:t palmū in inchoatione contemplationis habuerunt.

1.Cor.13.d

Pō.118. Luc. 6. a

Nico.de lyra

a Et in manu viri.i.angeli. b Calam⁹ mēsure sex cubitoz.Hebrei dicūt:Sex ulnarū:sz est eadē sentētia.nā ulna illa erat parua:habens q̄si longitudinē cubitalē: vt postea videbit. c Et palmo.dicit autem expositores nři cōiter q̄ palmus erat pars calami qua tenebat eū angelus:t residuo calami qō ptinebat sex cubitos siue ulnas mēsurabat:t erāt isti cubiti sex signati distincte:sicut in ulnis q̄bus mensurant pāni:signant distincte medietates t quarte.ideo angel⁹ aliq̄s mēsurabat fm partē calami.s.fm vnū cubitū tm: vel duos vel tres.Hoc aūt vltimū dictū de signatiōe cubitoz vl ulnarū in calamo satis apparet ex.Primū aūt.s.q̄ nō mensurabat fm quantitatē palmi nō videt ex:qz mēsurātes pannos cū ulna breui vel longa:ita mēsurāt fm quātitatez ulne quā tenēt in manu sicut fm alias ei⁹ partes. Ideo ad intellectū hui⁹ part' sciendū q̄ apud hebreos pondera et mensure sanctuarij maiores erāt q̄z in alijs reb⁹ cōmunib⁹:sicut habetur manifeste in libris Exo.Leuit.Nume.t Deut.t silr erat de ulna que maioz erat in sanctuario qua mēsurabant tele ex q̄bus fiebant vestes sacerdotū t leuitaz:t cetera simili modo mēsurabilia. ulna ei cōmunis ꝓtinebat q̄nq̄ palmos. ulna vero sanctuarij sex palmos. Et accipit hic palm⁹ nō fm q̄ntitatē manus extense sed clause:ita q̄ ꝓtinet q̄ntitatem quattuor digitoz ex transuerso:t vocatur hec quantitas gallice doun. hebraice cophac:et sic ulna vel cubitus sanctuarij cōtinebat vnum palmum ultra cōmunez. Quinq̄ vero palmi dicto modo accepti faciunt quasi magnitudinem cubitalem.ideo dixi q̄ ulna communis hebraica t cubitus sunt quasi eadem mensura. t sic patet q̄ ulna vt cubitus sanctuarij continebat cubitum siue ulnam cōmunem t palmum: t hoc pbatur per illud quod dicit̄ .j.xliij.ca. Iste autem mensure altaris in cubito verissimo: qui habebat cubitum t palmum. Verissimum cubitum siue ulnam verissimam vocat ulnam vel cubitum sanctuarij: et habet

a in circuitu domus vndiq̄: et in
a ℣ nō solus funiculus geometric⁹. ℣ qui est.s.
b manu viri calamus mensurę sex
a ℣ in q̄b⁹ actiua vita b ℣ q̄ recen⁹ grece palestes .i.sexta pars cubiti.
cubitōz:uz:et palmo. Et mensus
a ℣ etiā altitudinē:t latitudo vni⁹ calami.i.sex cubitoz t palmi. b ℣ una mensura.
est latitudinem ędificij calāmo
a ℣ una mēsura:qz vnaquęq; ania quantū dilarata fuerit in amore ꝓximi:tātū exaltat i cognitiōe dei.
vno:altitudiem q̄ calāmo vno.

ultra ulnam cōmunem vel cubitum vnum palmum predicto modo acceptum. Est igitur sensus huius littere: Et in manu viri calamus mensure sex cubitoz t palmo.i.sex cubitoz cōmunium t palmo.sex addito cuilibet sex cubitoz. tales enim sunt cubiti sanctuarij: vt dictum est fm q̄ angelus mensurabat.et hoc clarius apparet i littera hebraica que talis est: Et in manu viri calamus mensure sex ulnarum in ulna et palmo:id est loquendo de ulnis que continent ulnam cōmunem et palmum:ita q̄ hoc et palmo non refertur ad partem calami qua angelus calamum tenebat:sed est determinatio q̄ sex cubiti debent intelligi de cubitis vel de ulnis sanctuarij.

d Et mensus est latitudinem edificij. Posita prefatione.hic consequenter describitur ipsa visio: et diuidirur in tres partes:quia primo describitur templum et edificia ad ipsum pertinentia.secundo terra populo diuidenda. capi.xlv. tertio ciuitas edificanda.vltimo capi.ibi:Et hi egressus. Prima adhuc in duas.quia primo describitur templum et pertinentia ad ipsum.secundo leges ministrantium.capi.xliij.ibi:Et adduxit me. Prima adhuc in duas.quia primo ponitur descriptio templi.secundo altaris holocausti.capi.xliij.ibi: Iste autem mensure altaris. Ad intellectum prime partis notandum q̄ totum templi edificium erat situm in spacio quadrato:cuius vnum latus erat directe ad orientem:et oppositum latus ad occidentem. alia duo vnum ad aquilonem : alterum ad meridiem:et in hoc spacio erat triplex murus. vnus exterior

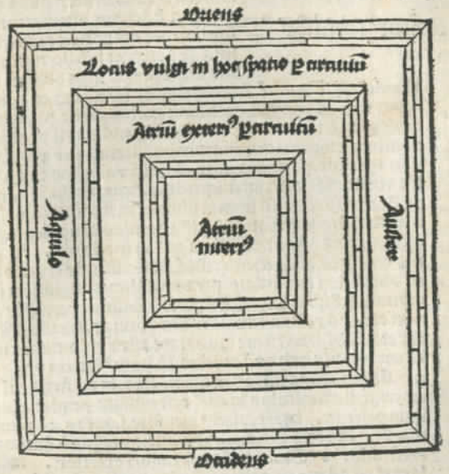

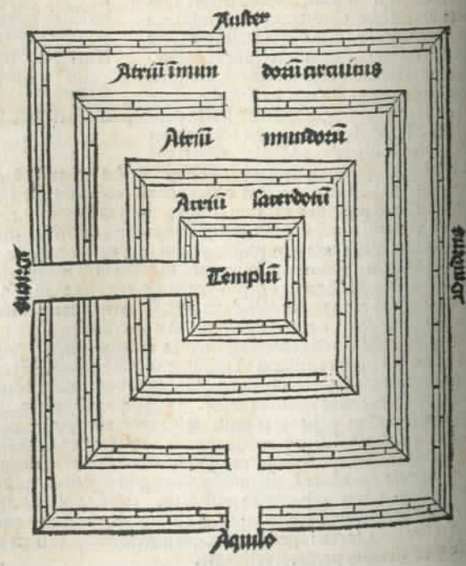

exterior.secundus medi⁹:t tertius interior.t spaciū ꝓtentuz inter murū mediū t interiorē dicit atriū exterius: t spacium contentū inter murū mediū t exteriorē dicit ab aliq̄b⁹ vulgi loc⁹:hac forsitan rōne:qz gētiles admittebant ad locū illum rōne orōnis.nā aliqui gentiles ex deuotione ad templū veniebant ad adorandum illuc:vt habet.iij.Reg'.viij.t Job.xij. Sciendū tñ q̄ istud spaciū quadratum partim erat in sūmitate montis in plano:partim in montis pendulo:vt magis videbitur infra:t hec gibbositas spacij seu inequlitas q̄ntū ad latitudinē situs nō pōt in plano figurari ꝓpter qō debet p imaginationē supleri. Ad maiorē autē dictoz t dicendoz intelligētiam posui hic talē figurā. Sciendū tñ q̄ hec figura t alie sequētes nō semp sunt ꝓtracte pcise in illa ꝓportiōe q̄ dicit: qz hoc est difficile fieri:sed supponat sic esse:sicut ad intelligēdum cōclusiones geometricas ꝓtrahunt aliā figurā q̄ nō sem per sunt facte in illa ꝓportione que a doctore dr:sed ab ipo et ab audiētib⁹ sic facte supponunt. Item q̄ vult intelligere ea q̄ dicunt hic de edificio Ezechielis nō negligat habere dictas figuras t inspicere.nā aliter parū aliq̄d i tali possit intellige re nisi cū tedio t capit' sui fractione. Prima pars diuidit in duas:qz prio describit ps anterioz totī⁹ edificij.secdo posteriorz: t dr hic pars anterioz q̄ incipit a latere orientali muri exteriozis:t ꝓtendit vsq; ad murū occidētalem atrij interiozis: ita q̄ linea imaginarie ꝓtracta finibus illi⁹ muri versus aq̄lonē t versus austrū diuidit partē anterioz a posteriore:qz posterior ē xpus occidentē.secda pars incipit in fine pūcti ca. ibi: Et introduxit me. Prima adhuc diuidit in tres ptes:qz ꝓmo describunt porte muri exteriozis.secdo porte medij.ibi:

Et venit ad portā.tertio porte muri interiozis.ibi: Et introduxit me in atrium interius. Circa primum sciendum q̄ in orientali parte muri exteriozis in medio eius erat quedā apertura x.cubitoz latitudinis in qua erat porta:t similiter in secūdo t tertio muro directe se respicientes. Ortum igit ad primum murum dicit: Et mensus est latitudinē edificij calamo vno:altitudinē quoq; calamo vno:t fm hebreos edificiū hic vocat murus exterior cuius spissitudo dicit hic latitudo:t sic est eq̄lis altitudini. Sed hoc nō videt cōuenienter dictū.nam intentio ꝓphete est describere edificiū decenter dispositū: nō est aūt decens dispositio muri cuius spissitudo est equal' altitudini:t ideo melius vident dicere expositores aliq̄ dicentes:q̄ nomie edificij hic intelligit quedā domūcula sup portā edificata:cuius latitudo est vnius calami fm spissitudinē muri.ista tamen mensura vnius calami accipienda est intra parietes domuncu leſtcut.j.dicetur de thalamis t porticib⁹:t silr altitudo. Longitudo autē eius fm latitudinē porte.s.x.cubitoz: sed nōn fit hic mētio de ista longitudine:qz tres porte pdicte se respicientes ab oībus ponunt eiusdē latitudinis:porte autē muri medij et interiores describuntur infra decem cubitoz latitudinis:et per consequens ista. Item fm hebreos in muro exterio ri describitur vna porta tm:scilicet in latere orientali:t tamen in muro medio t interiori ponūt duas portas.s.in latere aq̄lonari:t silr in australi q̄ vident ꝓ nihilo poni nisi in muro exteriori sint porte correspōdētes ad introeūdū. ꝓt qō alij vident meli⁹ dicere dicētes q̄ i latere muri exteriozis aq̄lonari t australi sunt due porte ꝓ iles porte orientali. Ad capiēdū vero facilius que dicta sunt t dicēda ponit hic talis figura.

Et venit

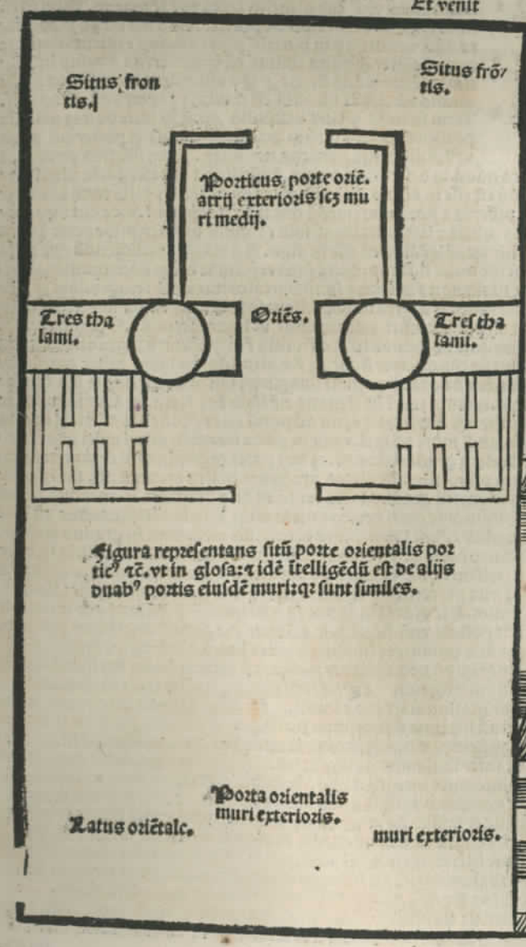

Figura representans situm porte orientalis portic⁹ ꝛc.vt in glosa:t idē intelligēdum est de alijs duab⁹ portis eiusdē muri:qz sunt similes.

E Sciendū ola prope verba hebraica ⁊ noīs q̄ in greca ⁊ latina trāslatione sunt posita: nimia vetustate esse corrupta ⁊ scriptorum vitio depravata.

a Et venit ad portā. Hrego. Ipevir: tpe porta. Ipe intrat p se duz mēbra intrant p ipm: et q̄s nobis sānam aperit celi.

b Ad portaz q̄ respi. viam. Uolunt p aliaz intrare cū eēnt plurime.

c Per gradus. Gradus merita virtutū. Nemo enī repente fit sūmus. Per gradus. Ipse dures. s. grū sulet nūcer⁹: vt ascēsionis appare/at difficultas: ⁊ q̄tenuq̄ gd⁹ tibi ꝓsueris: scias min⁹ esse ab eo qō dubium relinquit.

d Porte. Hrego. Sciēdū q̄ licet vestibulū ꝓprie sit ante portaz muri: et porticus ꝓ se duz limita: id est ⁊ teri⁹ allegoria: exteri⁹ ⁊ra. De exteriori. i. ⁊ra quenim⁹ ad iteri⁹ allegoriā. s. vtraq̄ enī suo mō edificāt.

e Limē vnū. Hrego. Porta a limine surgit vt porta sit. Limen itaq̄ porte pres: ex q̄b⁹ rps fm carnem.

f Et thalamū. Corda eoz. s. in q̄bus aīa q̄ amorē spōsi inuisibili iugit. Uno calamo i lōgū rc. Quātū enim amat tantū ꝓmū lōganimitate tolerat: si desinat tolerare desinit amare.

g Et iter tha. q. rc. Hrego. Sūt ei in hmōi thalamis q̄dā q̄ adhuc subtilia nō valent penetrare q̄nq̄ adhuc sensib⁹ depressi. Hi nō thalami ꝛ inē thalamos: q̄ p eos q̄ deū pfecte diligūt ad profectū mētis ducunt.

Et inē tha. Que ꝛ exteri⁹ sunt. nōdū enim xp̄i secreta penetrarūt nec dicere pūt: Introduxit me rex i cubiculū suū. Unde alibi: Pſ.44. Dis gīa filie reg⁹ intrinsec⁹: Sz discipulis cū christo domi cōmorātib⁹: alīq̄ mysteria ei⁹ audire nō pūt foras ad se sermonē dei exire cupiūt. Jō quinq̄ cubitoz in eis mēsura ponitur: vt ad q̄nq̄ sensus ola referre doceam⁹.

h Et limen porte iuxta vesti. Hrego. Limen exterius patres veteris testamenti: per quoz predicationez opera q̄uersa punita sunt. per limen interi⁹ doctores noui testamenti accipimus: quorum predicatione ab illicitis cogitationibus animus coercetur. Illi extrinsecus fuerunt: quia christū in carne non viderunt: sed a setā ecclia diui ſi nō fuerūt: q̄ mente: op̄e: p̄dicatione ista fidei sacra tenuerūt. Sicut enī nos in ꝓterita passiōe xp̄i: ita illi p fidem in eadē ventura sunt saluati. Illi ergo fore nō extra mysteriū ſ extra tēpus. Quia i sacra scīptura: ⁊ doctrīa perfecte opationis ⁊ initiū inuenitur

(S superne

a Venit ad portā. Hic ꝓfr describunt porte muri medij: et dividit in tres ptes q̄ primo describit porta orientalis. secdo aḡlonaris. ibi: Porta q̄z. tertio australis. ibi: Et edux it me. Prima adhuc in duas: q̄ primo describit orientalis porta. secdo q̄dā extra illā portā existētia. ibi: Et edux it me ad atriū. Ad intellectū ꝑme ptis cōsiderādū q̄ hec porta describit hīe vestibulū: porticū: frōtes: thalamos ⁊ grad⁹. Hradus aūt sunt ꝓpter declinitatē mont⁹: ⁊ iō a loco vulgi erat ascēsus ad portā istā p septē grad⁹. Uestibulū aūt est quoddā spaciū ad apturā medij. v. cubitoz in latū. s. ab oriēte in occidēte: et xxv. in longū ab aḡlone in austrū. Porticⁿ aūt est edificiū sup apturā muri medij: ⁊ ex pte interiori ipi⁹ muri trāsiēs vltra murū mediū p octo cubitos intra atriū exteri⁹: et a ⁊ra vsq̄ ad summitatē bui⁹ porticus sunt cubiti. l. ⁊ iuxta postes ostij sunt due turres q̄rū altitudo describit. lx. cubitoz: sic in portē castroz ⁊ notabiliū edificiorum fiūt due turres: vna ex vna pte ostij: altera ex altera: ⁊ vocant frontes: q: sūt ad decorē porte ⁊ ad ei⁹ defensiōē: sicut fortalicia in extremitatib⁹ terraz dicunt frōtarie: ⁊ i sūmitatib⁹ istaz turriū erāt pomelli: ⁊ sup pomellos rami palmaz celati: sic cōiter videm⁹ i pomellis turriū q̄ bīt delup folia celata vt ramos arboz: ⁊ iste tres erāt edificate i spissitudīe muri: nī excedebāt illā spissitudīnē aliquātulū ex vtraq̄ pte. Juxta turres istas describunt sex thalami ꝓ portariis: tres iuxta vnā ⁊ tres iuxta aliā: q̄ in hebreo vocant appenditia: q: describuntur adherētes muro medio ab exteriori tū parte et⁹: et ostia thalamoz describūt ad vestibulū porte: ita q̄ ostia thalamoz ex vna parte sūt directe ꝓtra ostia thalamoz existētiū in alia parte p moduz hic figuratū: put pōt in plano figurari. s. fm istū fundamētoz: ⁊ ab thalamos ex vtraq̄ parte ostij describit quoddaz sedile latitudinis vnī⁹ cubiti: q̄ in textu vocat margo. Item sciendum q̄ porta hic accipit dupliciter. Uno mō large ꝓ apertura ostij ⁊ edificioz in laterib⁹ porte ⁊ delup existentium: sicut dicim⁹ cōiter q̄ porta ciuitat⁹ est bene turrita ⁊ delup bñ edificata. Alio modo stricte ꝓ ipo ostio: sicut dicim⁹ q̄ porta ciuitatis est clausa q̄n ostiū est clausū: ⁊ aperta q̄n est apertū.

Item sciendū q̄ licet vestibulū ꝓprie sit ante portaz muri: et porticus post: tñ vtrūq̄ spaciū. s. anterius et posterius aliq̄ vestibulū aliq̄ porticus nominat. Item iste tres porte sunt omnino siles: ⁊ ideo quod in descriptiōe vnius omittitur ⁊ in descriptiōe alteri⁹ exprimit: intelligendū est esse in oībus. Et idem dicendū de trib⁹ portis tertij muri: exceptis illis in q̄b⁹ differūt a portē muri medij que inferi⁹ expriment. Hoc aūt dico ꝓpter vestibulū q̄nq̄ cubitoz latitudinis: q̄ solū exprimit in descriptiōe porte austrālis tertij muri: q̄ sīc intelligēdum est esse in aliis. Ad magis intelligendū que dicta sunt ⁊ dicēda ponit hic duas figuras: quaz ꝑma repsentat situm portē: porticus ⁊ vestibuli: frontium ⁊ thalamoz fm lineas fundametales: tamen intelligendum q̄ fundamenta frontiū nō inciphūt a terra ne impediant spaciū inter thalamos: sed quasi p centum cubitos in altitudine muri ꝓ ut exprimit in figura secunda. Secunda vero figura repsentat altitudinē portē: porticus ⁊ frontiū fm spacium a porta orientali. thalami vero nō possunt sic cōuenienter figurari fm altitudinem suam ꝓpter murum secundum cui iunguntur: sed de facili possunt imaginari tanq̄ eleuati super sua fundamenta iuxta frontes. quanta tamē sit eleuatio nō habet ex textu.

Hīs premissis reuertamur ad expositionem littere: Et venit ad portā que respiciebat ad viam orientalem. hec est porta secundi muri ad quā venit de porta orientali primi muri sue exteriozis.

b Et ascendit p gradus eius rc. ex hoc patet q̄ gradus isti erant extra portam in loco vulgi: q: ꝓius ascendit dictos gradus: ⁊ postea occurrit sibi limen porte mensurandū. si enī essent isti gradus intra portā vt dicit magister Richardus de sancto victore vel in spissitudine muri porte vt dicūt alīq̄: ꝓpheta dixisset: mēsus est limē porte ⁊ ascēdit p gradus ei⁹: q: limen ꝓius occurrisset mēsuranti q̄s gradus ascēsus.

c Et mensus est limen porte rc. fm muri mediī spissitudinē: tamē in hebreo sic habetur: Et mensus est postem porte: ⁊ dicitur postis ostij pars muri ascendens sursuz fm latitudinem ostij ex vna parte: cuius latitudo est fm spissitudinē muri sicut ⁊ liminis.

d Id est limen vnum. Hic videt lra corrupta p scriptores ponētes. i. pro et: nam in hebreo sic habet: Et postem vnū. nā ostium q̄ dicit hic porta habet duos postes de xtrum ⁊ sinistrū equalis mensure: ⁊ similiter duplex limen. s. inferius ⁊ superi⁹ ⁊ ciusdem mensure: ꝓpter quod non variatur mensura si dicatur limen fm translationez nostram vel postem fm hebreos.

e Et thalamum. i. quelibet sex thalamorum: q: frequenter accipitur hic singulare pro plurali.

f Uno calamo in longum et vno calamo in latum. istud spacium quadratum intelligendū est intra parietes thalamorum: ita q̄ muri claudentes ⁊ dividentes thalamos sint extra mensuram istam. ideo subditur:

g Et inter thalamos quinq̄ cubitos. dicit hic cōmuniter expositores q̄ libet murorū diuidentiū inter thalamos habebat quinq̄ cubitos in spissitudine: cuius mensura hic ponitur. nam spissitudo muri diuidit inter thalamum ⁊ thalamū: sed non est verisimile q̄ spissitudo muri diuidentis esset tanta: cum spacium cuiuslibet thalami sit trīū sex cubitorum in quadrum vt dictum est: ⁊ ideo melius videtur q̄ per hoc quod dicitur hic: Et inter thalamos quinq̄ cubitos: intelliguntur duo muri dividentes tres thalamos ex vna parte: et spissitudo cuiuslibet sit duorum cubitorum et dimidij: et idem intelligendum est in tribus thalamis ex parte altera.

h Et limen porte. sic habetur in hebreo: ex quo patet q̄ supra non mensuratur duo limina: nam sic in eadem porta essent tria limina: quod est falsum: sed mēsurant ibi duo

S supne contēplationis. si porta ꝓdicator⁹ accipitur. limen exteri⁹ est vita actiua. interi⁹ cōtēplatiua. q̄ illam enī ambulaḳ in fide. p hanc festinatur ad spem.

a Uestibulū porte octo cubitoruz. Grego. Interi⁹ vestibulū eterne vite latitudo q̄ modo ītra angustias vite pūtis iā ꝓ spez mente ꝓspicit. vnde: Intrate portas et⁹ in confessione. a. eius: i hymnis

Ps.99.b ꝓfitemini illi. Dū enī peccata nra p lachrymas cōfitemur: angustе vite portā igredimur: ꝛ cū ad eternam vitā p ducimur: porte nostre atria intram⁹. vnde: Intrate p angustā portaz. Uestibulū ergo octo cubitis mēsuratur. Ubi enim omēs recipiendi sunt q̄ ea que septem diebus voluūt sic disponunt vt p hec attingant ad regnū celoz. Dū enī modo caute agimus: ad die iudicij q̄ octauaest intenti ꝓperamus. Unde:

Eccle.11.a Da partes septē necnon et octo. Sed q: nemo ad illā venit nisi qui dilectionem dei ⁊ ꝓximi denote tenuerit. sequitur: ⁊ frontes ei⁹. d. c. Sicut enī p vestibulū intrinsec⁹ eterna requies: sic p frontes porte necesse est qualitatē visibil vite significari: cuius mensura est dilectio dei ⁊ ꝓximi: que est coccus bis tinctus.

Uestibulū. nō id q̄ supra. vnde addit: Uestibulū aūt porte erat in.

b Porro tha. Re putarem⁹ duos tm̄ esse thalamos: ternos ex vtraq̄ parte posuit vt senariū demōstraret qui i euāgelicā hydrij⁹ demonstrat: in q̄bus aque in vinū mutate: ⁊ quotidie iudaici latices vertunt in vinū quod letificat coz hoīs: ⁊ fit dulcius cruore christi. Grego. Sia orientalī inter tres hinc: ⁊ tres inde thalamos dei filī⁹ qui inter veteres ⁊ nouos pres in carne apparuit. Uel tres thalami tres virtutes: fides: spes: charitas: sine q̄ bus qui aliq̄d opari pūt saluari nō possunt: q̄ eadem tam in nouis doctorib⁹ q̄ in veteribus fuerūt. Uel q: tres distinctiōes patrū veteꝛ fuerūt tres ꝛ nouoꝛ. Patres enī fuerunt ante legem ⁊ in lege: ⁊ postmodū ꝓphete. In nouo populo ꝓius hebreoꝛū ꝓimitie crediderunt: ⁊ subsecuta est plenitudo gentium: accedent in fine reliquie iudeoꝛū. In vtroq̄ etiā testamento tres ordines sunt: ꝓdicatoꝛ: cōtinentiū: coningatoꝛum. vnde idem ꝓpheta tres viros liberatos vidit Noe Daniel ⁊ Job.

J.14.c

c Tres hinc ⁊ tres inde. Unde: In circuitu eius tabernaculū eius.

d Mensura v.t. Fides eadē. q̄nis diuersa merita ⁊ vite qualitas: vel q̄nis oībus eadē dignitas nō sit: erit tñ oībus vna

Job.14.a vita beatitudinis. vñ: In domo p̄ris mei mansiōes sūt. inde q̄z oēs vnū denariū in vinea accipiūt: q̄nis diuersi hoīs veniūt: q: ⁊ si alium plus: aliū min⁹: oēs tñ vnū gaudiū de cōditoris sui visiōe letificat.

e Frontiū. s. patrum veteris ⁊ noui testamēti: q̄ p hoc q̄ bona eoruz nobis innotescūt merito frontes dicunt. per ꝙ

Cant.6.b qō intus latet vestibulū. vñ: Sicut coꝛtex mali punici gene tue absq̄ oꝛ cultis tuis.

f Et mensus est. l. Grego. Ꝓius vno calamo limen porte post. x. cubit⁹ mēsus est latitudinē. longitudinē. xiij. q: sancti pres q̄s p sanctā scripturā ante legē fuisse cognoscim⁹: vnū quidē omipotentez deū sctām. s. trinitatē esse nouerūt: sed eā apte nō predicauerunt: q̄ vite mundiciā seruātes: quasi in sex cubit⁹ calami habuerūt pfectionē opis: ⁊ sepe angelos vidētes palmū contemplationis. Lege autem data populus hebreoꝛum mandata decalogi seruauit.

g Et mensus est latitudinem liminis p. de. c. Quia antiquus ille populus subtilitatem fidei ignorabat: mandatis decalogi seruiebat ⁊ longitudinez porte. s. c. quia per testamentum nouum in coꝛde fidelis populi super mandata decalogi cognitio trinitatis creuit.

h Et mēsus est la. li. p. Grego. Plus moyses q̄s abraam: ⁊ ꝓphete q̄s moyses: ⁊ apostoli q̄s ꝓphete dei scientia eruditi sunt.

Jos.10.b g Liminis porte. Limen christus qui dicit: Ego sum ostium: in quo sacratus numerus veteris et noui testamenti.

h Tredecim cubitoū. Rab. Tredecim cubiti post octonarium libroꝛum moysi continent sacramentum: quod ⁊ i quinq̄ panibus monstra-

Job.4.c tur: ⁊ in samaritana que arguitur q̄ quīq̄ viros habuerit: ⁊ sexta quez se putabat habere non habebat. Octonarius tamen ⁊ quinarius vno cubito. i. quartodecimo consūmatur: quia in christo omnia recapitulā-tur. vnde: Et cubit⁹ vn⁹ finis vtrimq̄. Porte. s. ⁊ liminis: vel marginis ⁊ thalamoꝛū: quia cum maiestas domini apparuerit: fides finiet: vt nō sit: charitas vt ꝓfecte sit.

(S Thalami

a S de q̄ ꝓius. b S christi. hanc portam intrat qui credit. c S q: aliud extrinsecus.

iuxta vestibulū portę intrinsec⁹ a

a S terno. b S atria eterne beatitudis.

calamo vno. Et mēsus ē vestibu b c

a S que ad resurrectionis ⁊ dñice diei ꝓtinet sacramentū. b S pūis vite meritum.

lū portę octo cubitoz: ⁊ frontem d

a S dilectiōe dei ⁊ ꝓximi. S ꝓpter vtrūq̄ testamentū. vl literā ⁊ spm̄ vel mysteriū forcipis: q̄ in Esaia carbo de altari cōprehenditur: vnde labia prophete purgantur. b S per quod venim⁹ ad templum dei.

a ei⁹ duob⁹ cubitl. Uestibulū aūt e f

a S nō exterinsec⁹. b S cubicula q̄ post portā oriēntalem edificata in vestibulis respiciebant adviam orientalez. S corda feruentiū in amorem dei: qui ⁊ in vetereꝛ ⁊ in nouo testamento amoꝛe trinitatis accensi sunt.

b portę erat intrinsec⁹. Porro thā g h

a S ad septentrionem sez ⁊ meridiē respiciēres ad orientalē viam.

c lami portę ad viā orientalē trēs i

d hinc ⁊ tres ide: mēsura vna triū: k

a S idem replicat. b S veteris ⁊ noui testamēti.

e ⁊ mēsurā vna frōtiū ex vtraq̄ pte. l m

a S sub lege.

f Et mēsus ē lātitudinē limis por n

a S q̄ numer⁹ ꝓfect⁹ et decalogi ⁊ ꝑtruoꝛ euāgeliorū cōtinet sacra: q̄ ab vno incipiēs: ⁊ra ad ꝑtruoꝛ quenit ve denarii⁹ implear. b S altitudinem.

tę dēcē cubitoz: ⁊ lōgitudinem o p

a S sub grā. b S eo enī mādata legis ꝓfect: q̄ trinitatē cē oiporterē deū credit. c S fidem que antecedit charitatem.

d portę trēdecim cubitoz: ⁊ mārgi q r

a S ne dividak in errores et scismata.

i nē ante thalamos cubiti vnūs: s

a S in vnū cubitū extrema arrabant. b S dum vetus et nouū testamentū vna christi mēsura cōplecteꝛ et latitudinem. xxx. cubitoz in arca noe vnus cubit⁹ includit. c S Christ⁹ in q̄ vtrūq̄ testamentū cōplecti. vñ: Finis legis christus.

d S id est vtroq̄.

et cubitus vnūs finis utrimq̄.

ibi duo postes vt dictum est: hic autem limina: ⁊ accipitur hic singulare ꝓ plurali. nam mensuraꝛ vno limine habetur mensura alteriꝛ: quia sunt eiusdē mensure vt ꝓdictū est.

a Juxta vestibulū portę intrinsec⁹. In hebreo habet: Ꝓ tribus portę intrinsec⁹: q: portic⁹ est intra portam in atrio exterioꝛi. vestibulū aūte extra in loco vulgi: vt. s. dictum est.

b Calamo vno. hec ē mensura liminis cuius latitudo est fm spissitudinē muri mediī.

c Et mēsus est vestibulū porte. Hebreus sic habet: Et mensus est porticum porte octo cubitoz. tātū enī occupabat de atrio exteriori vltra portā ꝓcedente ab oriente in occidentem.

d Et frontē eius duob⁹ cubitl. de frontib⁹ porte dicit Ba. Sa. q̄ sunt pilarij rotundi adherentes muro medio a pte exteriori: vnus ad dexterā porte: ⁊ alius ad sinistrā. eleuati sursum vltra totū porte edificiū ⁊ spissitudo cuiuslibet sui diametri est duoꝛ cubitoꝛ. ⁊ sic exponit quod dicitur hic: Et frontē eius. i. qualibet duarū frontiū.

Duob⁹ cubitis. s. in spissitudine: sed ꝙ nō videt verū. nā. j. dicit q̄ in frontib⁹ erant fenestre oblique ad dandū lumē interi⁹ q̄ nō esset nisi cētra fontes cōcauitas aliq̄ in q̄ saltez fieret ascensus sursum per cochleam que gallice dicit viç. hoc autem non potest fieri in tra circulum cuius diameter est duoꝛum cubitoꝛum tm̄: et ideo melius dicitur q̄ frōtes iste sunt due turrelle ex vtra q̄ parte portę vt predictū est tante latitudinis q̄ intra cōcauitatem sit ascensus p modum cochlee: ⁊ mur⁹ circundans spissus duobus cubitis. In talibus autem turrelis fiunt fenestre obliquе: id est stricte exterius ⁊ late interius ad diffusionez luminis: ⁊ gallice vocant archieres: ⁊ sic dicit: Et frontē eius. i. qualibet duarū frontiū: Duobus cubitis. in spissitudine muri modo dicto. De istis vero frontibus dicunt expositores catholici irrationabili⁹ ⁊ magis cōsuse q̄ hebrei: q̄ ꝓpter prolixitatē repetere ⁊ improbare ꝙ omitto.

f De stibulū aūt portę. Hebreus sic hz: Porticⁿ aūt portę. g Erat itrīse. i. itra portā i atrio exteriori: vt. s. dictū est.

b Porro thalami porte. Hebreus hz: Appenditia ad vlā orientalē. in illa enī parte mēsurabat vt predictum est.

i Tres hinc ⁊ tres inde. s. tres ex vna parte portę ⁊ tres ex altera.

k Mēsura vna triū. q: qlibet est sex cubitoruz.

l Et mensu. vna frontiū. quia murus cuiuslibet est spissitudinis duoꝛum cubitoꝛum.

m Ex vtraq̄ parte. s. ostij portę.

n Et mēsus est lati. liminis porte. Supra mēsurata est spissitudo liminis que est procedendo ab oriente in occidentē: hic autem mensuratur latitudo eius que est ab aquilone in austrum cum dicitur:

o Decem cubitoꝛum. ⁊ tanta est apertura ostij inter duos postes.

p Et longi. porte. i. altitudinez ostij portę q̄ vocat ꝙ lōgitudo eo q̄ ē maioꝛ dimēsioi⁹.

q Trede. cu. ⁊ tāta ē altitudo postiū ostij.

r Et mar. añ tha. c. v. i. sedile ꝓ portariis.

s Et cubi. vn⁹ fi. vtrimq̄. nā illud sedile nō est añ ostium

Universidad de Navarra Biblioteca

a Thalami aũt sex cu. Rab. Nõ habebãt palmũ: nec rõnẽ desup additã que pñtẽ quẽfationẽ ad futurã beatitudinẽ ꝓuocaret: sed tñ sex cubita. vñ sequit: Et mẽsus est poꝛ. Thalami. Cogitatiões fideliũ: in ãb⁹ ta. vñ sequit: Et mẽsus est poꝛ. Thalami. Cogitatiões fideliũ: in ãb⁹ caste anie suo ꝺditoꝛi amoꝛe iunguñ. Sed superi⁹ thalamum vno cala mo qui ex sex cubitos ⁊ palmũ: mẽsuratũ dicit: qꝛ sunt q̃ deũ amãtes solũmodo bonis opib⁹ exercenẽ: qꝺ i senario designaẽ: ⁊ sunt q̃ palmũ ꝺtẽplatiõis possident.

b A tecto thalami. Greg⁹. Quia ꝓ occulta scripture humilitas nr̃a ꝓbaẽ. ꝓ ea aũt q̃ de charitate nr̃a nos loq̃mur: i ꝯspectu dei verius cõꝓbamur. c Latitudinẽ. Grego. Quinari⁹ i se extẽsus. xxv. facit: ⁊ q̃nq; sensus i se multiplicatur: dum id qꝺ ꝓ ipos agit: in bono augmẽtaẽ. d Algintiq̃nq. Qui numer⁹ cuius quadrat⁹: tñ referẽ ad quinq; sensus. Quinquies enĩ q̃nq; fiũt viginti q̃nq: qui est inẽ tectũ thalamoꝝ ⁊ tectũ: ⁊ tñ vtrimq; e regiõe sui positũ: a summis partib⁹ hz ostiũ ꝺtra ostiuꝫ. e Et fecit frõtes ꝓ seraginta. Ysido. ꝓper b ofidit in introitu poꝛte: statimq; ingredientib⁹ murũ. lx. occurrere cubita cũ varijs ornamẽtis: q̃ referuñ ad ꝺditionẽ mundi: vt ex creatur̃ creato: intelligatur. Et omia ordine ⁊ rõne currentia oñdant mũdi varietatẽ: qui apud grecos cosmos ab ornatu nomen accepit: ⁊ sex diebꝰ factus est: vt ꝓ singulos dies decades singule supputenẽ: quẽ ꝓfectũ numeꝝ supra dixim⁹. Post b ingrecdientib⁹ nobis atrium interi⁹: occurrunt ante ipm vestibulum poꝛte interioꝛis thalami cum fenestr̃ obliquis: qui. l. cubitoꝝ tenẽt spaciũ: qui et ipe sacrat⁹ est numer⁹. Et post septẽ hebdomadas plenas festi uitatis ⁊ gaudij: ogdoadis ꝑma incipit dies: q̃ est resurrectiõis: et introducit nos ad viciniam tẽpli. Cum enĩ oĩa fecerim⁹: agentes poꝛis erroris pñam: tunc vicini ⁊ ꝓmi efficimur deo: vt in exteriori atrio noticiã creatoꝛis et creaturaꝝ oꝛdo nos doceat: atq; ꝑstãtia ⁊ in iteriori ver⁹ inuisibileus in q̃ nobis oĩa debita ꝺimittunẽ: veram nos instruat theologiã: ⁊ introducat ad sẽtãsanctoꝭ. Notandũ q̃z ꝙ interi⁹ atriuꝫ ꝑles habeat fenestras nõ directas ⁊ eq̃les ſ obliquas et angustas exteri⁹: ⁊ se intrinsec⁹ dilatãtes: vt ꝓ parua quedã foramina possim⁹ ad iteriora penetrare: ⁊ ad clarissimi luminis qꝺ versaẽ in tẽplo plenitudinẽ puenire. Et fecit frõ. tc. Puto intermurũ tẽpli extrinsec⁹ ꝓ circũitũ: ⁊ ipam edez in atrio. i. in medio: q̃dã fuisse in ornamẽtuꝫ posita q̃ Symmach⁹ vocat circũstãtias. i. stantia quedam de solo i sublime erecta. f Atriũ poꝛ. tc. Et an. fa. tc. Grego. ꝓper portã fides. ꝓper atrium charitas. ꝓper locũ qui ad faciem vestibuli poꝛte interioꝛis ꝓpinq̃t. spes signaf: sine q̃b⁹ q̃squis iã rõne vti põt: celeste edificiũ ingredi non põt. g Quinq̃ginta cubitos. Grego. ꝓper q̃n quaginta req̃es eterna significaf. hz enĩ septenarius ꝓfectiões suã: qꝛ in eo diez numer⁹ cõpleẽ. Et ꝓ legẽ sabbatũ in requiẽ daf. Qui ꝓ se multiplicat⁹ in. xlix. surgit. cui si monas addiꝭ: ad q̃n quagenariũ puenif: qꝛ oĩs nr̃a ꝓfectio in illius vni⁹ visiõe erit: in cui⁹ visiõe salut⁹ ⁊ gaudij ꝓfectio erit. Hinc ⁊ iubile⁹. i. quinquagesim⁹ ãnus in requiẽ daf: qꝛ q̃squis ad gaudia eterna puenerit: laboꝛẽ ⁊ gemitũ vlterius nõ habebit.

a Thalami aũt sex cubitoꝝ erant a
a ſ de iudeis. ſ. ⁊ gẽtib⁹. ſ ſ in xp̃m enĩomẽs electi in ſnagoga et i ecclia crediderũt. b ſ scri/ ptarã. c ſ quia ad h c feruoꝝ amoꝛis in occulto. ſ vel. penitentes.

b hinc ⁊ idẽ. Et mẽsus ē poꝛtã a tẽ b
a ſ charitat̃. b ſ vl⁹ parietẽ. ſ qꝛ ſcriptura ꝓpria ẽ. vñ: Ex rẽdens celũ sicut pellẽ q̃ regis aꝺs supioꝛa ei⁹. altioꝛa. ſ. multrudini ãgeloꝝ. c ſ qꝛ in ter sciaꝝ ⁊ charitatẽ resſt ẽ bona opatio. q̃ si defuerit cerũ ẽ nec poterã sacri eloquij nec rhalamũ cẽ

c cto thãlami vsq; ad tẽctũ ei⁹: lãti c
ſ rantũ. ſ. erat spaciũ inter ostium ⁊ ostium: siue poꝛtam ⁊ poꝛtam. ſ fidei.

d tudinẽ vigintiq̃nq; cubito: ostiuꝫ d
a ſ rei. b ſ Grego. Perfectio opeꝝ ſm decalogũ exprimit. ſ opera sc̃z que videnteꝝ ⁊ perfecta sunt. senarius enim ꝓfectus est.

e cõtra ostiũ. Et fecit frõtes pẽr se/ de
a ſ iuxta. b ſ latitudo operũ ex charitate. vñ: Larum mandatum tuum nimis.

f raginta cubitos: ⁊ ãd frontẽ ãtri fg
ſ celi ſ vt vbiq; charitas. a ſ loc̃ite rioꝛ ante poꝛtam deſcribitur.

um poꝛte vndiq; ꝑ circũitũ: ⁊ ãn b
ſ interioris sc̃z.

te faciẽ poꝛte q̃ ꝓtigebat vsq; ad i
a ſ id eſt qꝺ respiciebat poꝛtã interioꝛem.

g faciẽ vestibũli poꝛte interioꝛ⁊ q̃n
ſ spaciũ.
a ſ. l. cubitoꝝ. ſ. b ſ ibi. c ſ. lxx. absc̃ditas.

h quagita cubitos: ⁊ fenẽstras ob k
a ſ singulis. ſ. cubiculis. ſ vbi spõsus delectaf. b ſ in maioꝛib⁹. ſ poꝛticib⁹ q̃ ante cubicula.

i liquas in thãlamis ⁊ in frõntib⁹ l
a ſ Gre. qꝛ q̃ cor ir⁹ hz: lumẽ cõꝑlatiõis videt.

eoꝝ: q̃e erãt intra poꝛtã vndiq; m n
a ſ Gre. Summis enĩ ex minimis gratis cõtẽplatiõis ꝺat. quã sepe habet eriã cõungatus.

ꝑ circũitũ. Similitẽr autẽ erãt et o
a ſ que in imo. i. in minoꝛibus. ſ animus enĩ circũit vt inueniat que querit.

i vẽstibul⁹ fenestrę ꝑ gyrum itrin/
a ſ poꝛticũ. ſ. b ſ vel celatura. ſ qꝛ in hoc mũꝺo nõ est res sed vmbra. c ſ victorie.

k secus: ⁊ ante frõntes pictũra pãl p
a ſ post hec. b ſ vir ꝓfectus.

max celata. Et eduxit me ad ãtri q
a ſ Gre. de q̃b⁹ thesaur⁹ desiderabil⁹ reſcelat i oꝛe sapiẽt̃. ſ. lxx. thalami aꝺla cellaria. Symmach⁹ exedre que habitationi leuitarũ atq; sacerdotum fuerant ꝓparata.

l um exteri⁹: et ecce gaçophylacia r

b Fenestras ob. Grego. Quarum pars exterioꝛ angusta est: interioꝛ lata: q̃uis enim sancti aliquid tenuiter de vero lumine videant: in se tamen dilarantur. Fenestre oblique siue coçiche ideo a ſagitt̃ vocabulum perceperunt q̃ instar ſagittarum angustum in edes lumen immittatur: ⁊ intrinſecus dilatatur: omia autẽ per circũitum plena erant buiusmodi fenestris. Fenestre oblique per q̃s lumen intrare ꝓt fur nõ põt. i Et in frõtibus. Grego. Frontes summos viros: qui alijs videndi ꝓponuntur. k Et ante frõtes pictura palmarum. Post ſeraginta et quinquaginta cubita ⁊ thalamos ⁊ porticus ⁊ frontes porticuum: et fenestras plurimas per circũitum palmarum nobis pictura monstratur: vt de muudo victoriam possidẽtes: digni efficiamur palmas videre virtutum. l Haçophylacia. Grego. Doctoꝝ corda: sapientie ⁊ scientie diuitijs plena. Nuctus autem ꝓphera ad atrium exterius gaçophylacium foris vidit: quia alia est cõtemplatio que quantum videt dicere nõ valet. Alia vero scientia atq; doctrina: que tantũ videt quantuꝫ per

Linguam

alio vt ptz i figura. m Que. ſ. fenestre. n Erãt intra poꝛ. vn. ꝑ cir. nã sũt i edificijs adherẽtib⁹ poꝛte vndiq;. o Silr aũt erãt ⁊ i vesti. Hebreus hz: Et i porticib⁹. ꝺz i porticib⁹ ꝑ gyrũ: qꝛ sic sunt fenestre i porticu oriẽtal̃ poꝛte: sic sũt fenestre in porticibus portaꝝ aꝺlonar̃ ⁊ austral̃. p Et an. frõ. pictura. Jn heb. hr: Et in frõtib⁹ palme. naz in supioꝛi pte frontiũ q̃ tẽdit i acutũ: est silitudo palme celata: vt dictũ ẽ. ſ. Et eãdẽ sniaz ꝙtinet trãslatio nr̃a. cũ ꝺz: Et añ frõtes tc. si li añ ꝺenotet eminẽtiã: sic ꝺz Job j. Qui post me venit añ me factꝰ est. i. superioꝛ mihi vel ꝓlat⁹. q Et edu. me. hic ꝓsequit aliq̃ q̃ sũt vltra poꝛtã secũdi muri. cũ ꝺz: Et eduxit me ad atriũ exteri⁹: qꝺ est inẽ murũ mediũ ⁊ tertium. r Et ecce ga. Hebr⁹ hz: Cameras.

Et pauimẽtũ

N lingua exꝑmere põt. Philarc grece seruare. Haça persice diuitie. Haçophylacia q̃ diuitijs spũalib⁹ plena (De q̃b⁹ ꝺz: Redẽptio alĩb⁹ ꝓprie diuitie. Et apls: gratulanẽ q̃ discipuli sui pleni sunt oi xp̃o ⁊ oi scia. Haça persica lingua diuitie vel thalami q̃ grece pastophoria) oñdũt spõso cubicula ꝑparata: q̃ sunt. xxx. vt pfectã eratẽ habitantiũ demõstrẽt. a Et

Pro. 13.c

a ſ hũiliras auditoꝝ. b ſ fortitudie fidei. c ſ latitudine charitatis qua inuicẽ subiecti sunt sibi.

a ẽt pauimẽtũ stratũ lapide i ãtrio a
a ſ gaçophylacioꝝ. b ſ vbi denarius rer ducẽ vt vita ⁊ lingua doctoris in trinitare soliderur.

b ꝑ circũitũz. Trigintã gaçophyla b
a ſ vt doctoꝛes sibi subiceros custodiãꝛ ab eis ad meliora accẽdant. sunt ei gaçophylacia i circũitu pauimẽti ⁊ ecõuerso. b ſ vl⁹ poꝛtic⁹ post tergum poꝛtarum que habitatoꝛes thalamoꝝ ab imbui bus defendebant.

cia i circũitũ pauimẽti: ⁊ pãuimẽ c
a ſ in ascensione poꝛticus. b ſ doctoꝛ. c ſ quia ipam spem ⁊ fidem quaꝝ habent doctoꝛes debent habere et auditoꝛes. ſ longanimitatem.

tũ i frõte poꝛtaꝝ ſm lõgitudi/ d
a ſ qꝛ subiectoꝝ merita doctoꝛib⁹ non equantur. b ſ ꝑ magistros ecclesie.

nẽ poꝛtarũ erat inferiũs. Et mẽ ef
a ſ charitatis amplitudinẽ quã ꝓmis oñerũt ꝑ oparionẽ. b ſ fidei. ſ. q̃ nobis adhuc i terra positis aperit cognitionẽ dei. c ſ actiue vite.

sus ẽ latitudinẽ a facie poꝛte infẽ
a ſ signa quib⁹ ostendit quantũ intus videar. b ſ contemplationis.

rioris vsq; ad frõntẽ atrij interio g h
c ſ qꝛ a fructib⁹ exterioꝛib⁹ cognoscit. b ſ decies decẽ cẽtũ fiũt. vñ ꝑ centuꝫ magna ꝓfectio signaf. vnde cẽtuplũ accipiet. i. ꝓfectionẽ vt mihi in mũdo velit. c ſ hoc in sequẽti capitulo patebit.

c ris ẽtrisec⁹: cẽtũ cubitoſ ad ozi i k
a ſ. Lxx. et introduxit me ad aquilonẽ: ⁊ ecce poꝛta respiciens atrium exteri⁹. ſ predicatoꝛem. ſ.

fg entẽ ⁊ aquilonem. Poꝛtam vero l m
a ſ cognoscẽdo: ãnũ ciãdo. b ſ vitã. c ſ pcõis.

que respiciẽbat viãm aquilonis
b atrij exteriozis mẽsus ẽ: tã i lõgi
i tudine q̃m i latitudie: ⁊ thalamos
a ſ qꝛ rã ista q̃m spũs rã historia q̃m tropologia ad trinitatẽ sacramẽta perinẽt. b ſ visibilia opa.

ei⁹ trẽs hinc ⁊ tres inde: ⁊ frõtẽ

a Et pauimẽtũ stratũ lapide. est enĩ q̃dã platea sub dino: pauimẽtata tñ. b Trigita gaço. i circũitu pauimẽti: excepto tñ spacio a poꝛticu poꝛte atrij exteriozis occupato: ⁊ sic̃ spacio occupato a poꝛticu ⁊ vestibulo ⁊ thalamis poꝛte atrij interioris q̃ omĩa sunt situata in atrio exteriori vt videbiẽ. j. De longitudine vero et latitudie istoꝝ gaçophylacioꝝ nihil ꝺz i textu: nec de eoꝝ eq̃litate vl⁹ ineq̃litate: ſ ꝺ eoꝝ situ ꝺz q̃ sẽ i circũitu pauimẽti: nõ tñ accipiẽ circũit⁹ ꝓ toto ei⁹ ãbitu vt ꝺdictũ ẽ: ⁊ sic̃ fregñter accipiẽ circũit⁹ in descriptione hui⁹ edificij: vt. j. videbiẽ. Debẽt igiẽ gaçophylacia situari circa pauimẽtũ oriẽtale decẽtiozi mõ q̃ ꝑ fieri: saluris tñ debitis situatiõib⁹ altioꝝ que i textu exꝑmunt̃: que videẽ mihi taliter esse. s. q̃ ad latꝰ aquilonare, pauimẽti ponanẽ decẽ que occupãt centũ cubitos: vnũ inꝛa aliud: ⁊ ad latus australe similiter ponãẽ decez que occupant centuz cubitos vnũ inꝛa aliud. Ad latꝰ aũt orientale octo: q̃ttuoꝛ ex vna parte poꝛte atrij exteriozis: et q̃ttuoꝛ ex alia parte eiusdẽ poꝛte que cũ ipa occupant centũ cubitos. duo vero residua gaçophylacia ponunt̃ inꝛa thalamos poꝛte oriẽtalis atrij interioꝛis. vnum ex vna parte q̃ alterũ ex alte

Ezech.14.b

Ponam sedẽ meã ad aquilonẽ. Sel p orientẽ iusti signantur: qui sicut in luce fidei nati sunt: sin innocentia ꝓsiterunt. Per aquilonem vero peccatoꝛes: qui in mẽtis frigoꝛa dilapsi: sub peccati sui vmbra toꝛpuerunt. Sed hi quoq; p penitentiã ad pfectiõem veniũt. g Poꝛta xo q̃ re. viã tc. Jsido. Jn q̃ ꝙsiderandũ est q̃d primũ introducatur p poꝛtam aquilonis.

Jer.1.c

Scõo p portã austri. tertio p portã orientalẽ. Ab aquilone enĩ exardescunt mala sup̃ habi. ter. Qui enim habitatoꝛ terre est nõ aduena ⁊ peregrinus: patet iaculis eius qui ab aquilone venit: cuius ignita iacula seuro fi dei extinguñtur: ⁊ ad aquilonem exterius atrium nominatur: ad meridiem vero interius: Dicit enim: Et introduxit me ad atriuz interius: ad poꝛtam australem: quod ⁊ in orientali atrio scriptũ similiter inuenitur. Primus enim ad virtutem ingressus est aquilonem calcare pedibus: ⁊ p. l. et xxv. ad summitatem centenarij puenire. deinde introduci ad australem plagam: ⁊ aquilonis frigus expellere: tunc ad perfectam puenire virtutẽ id est ad portã orientalẽ: in qua oriẽ sol iustitie: per quã solus ingreditur pontifex. Notandũ aũt q̃ cũ q̃ttuoꝛ plage sint de occidẽtali porta tacẽ.

Ps.67.

de qua: Jter facite ei q̃ ascẽdit sup occasum dñs nomẽ illi: vt soli ꝓparantes iter dño. ſm illud: Parate viam dñi: rectas facite semitas dei nostri.

Esa.40.a Esa.67.

possim⁹ audire qꝺ in fine psalmi ꝺz: Qui ascẽdit sup celũ celi ad orientẽ.

b Atrij exte. Grego. Elite ꝓtis: in q̃ omẽ qꝺ corꝓaliẽ videẽ tã in longitudine q̃m in latitudine mẽsuraẽ: q̃ cũ ad fidẽ peccatoꝛ ducit: necesse est vt eius doctoꝛ ꝙsiderẽt q̃tũ in lõgitudine spei ⁊ latitudine charitatis ei⁹ ad monitione ꝓficiat. Hec predicatoris sunt: quia ꝑ eum in subiectis sunt.

i Et thala. eius. Grego. Porte. i. tres hinc ⁊ tres inde. i. sanctas auditorum anias dei spõsas per admonitiõem predicatoris ꝓficientes in fide trinitatis audita predicatiõe veteris ⁊ noui testamenti.

¶ a Quinquaginta cubitoꝝ lon.eiꝰ. Quia ad eternā requiē puenire nō pōt: nisi qui ad eā mō ſpem ſuā tendere lōganimiter pōt. b Et latitudinez. xxv. cu. Quinariꝰ numeꝰ p ſeiꝫm ducꝫ ad viceſimūꝫntū puenit: qz bona opa cum agenti rint: p feruoꝛē animū ad augmētum excitāt: ꝛ per ſemetipa multiplicantur. vñ et latitudinez in mente faciūt vt nō ſint angusta p tepoꝛe: ſed expaſſa p charitatem. c Viginticinqꝫ cu. Qui ad ꝗnqꝫ ſenſus referūtur: p ꝗnqꝫ ordines quadrāguli: q̄rū altez lōgitudini coaptatur: altez latitudini. In longitudine reḡes ꝛ dilectio ſacratioꝛis ſcie. In latitudine p̄ſtiū que ad ſenſus ptinet nō demōſtrāt. d Fenestre au.e. Hrego. Habet porta q̄ eſt ad aquilonē ſeneſtras ꝛ veſtibulū ꝛ ſculpturas: qz cū peccato: ad vitā reducit: ſepe ꝓtēplatiōis lumē accipit: ꝛ de memoria iniq̄tatis ſue gr̄am hūilitatis ꝛ efficaciā bone opationis: vt oſſe qō fieri p̄cipit in vita eius ſculptū videat. e Et veſtibulū. Quia ꝗcunq; in introitu xp̄i tum poſit⁹ tres ꝛ tres thalamos fuerit ingreſſus: frontē; q; veſtibulū mēſure porte poſis agnouerit: ad ea q̄z puniet: illaq; ꝓſpiciet: q̄ in porta oriētali pleniſſime ſuſceptus eſt. f Et veſtibulū ante eā. Hrego. Veſtibulū añ gradus eſt: qz qui pus credit: poſtea vtrutū gradib⁹ ad porte aditū aſcendit. Per fidē venit Corneliꝰ ad opationem: ſed p opera ſolidat⁹ eſt in fide. Hrego. Et veſtibulū ante eā. Quia niſi q̄s pus hūilitatez habuerit ad bos gradus ſpiritualiū donoꝝ nō aſcēdit. Añ: Sup quē reqeſcet ſpūs meꝰ niſi ſup humilē ꝛ quietū: Et aſcēſiōes i corde ſuo diſpoſuit i valle lachrymaꝝ ꝛc. Et alibi: Qui emittit fontes i ꝙallib⁹. Hrego. Et veſtibulū añ eā. Fides ſez. per fidē eni venit ad opa. Corneliꝰ quoq; per fidē venit ad opera. deū eni vnū credebat: ſed filiū eiꝰ neſciebat incarnatū. Per fidem placuerūt deo eius opera. Sine fide enī impoſſibile eſt placere deo. g Septem graduū. Quia per ſeptē gradus bebdomadis et colle que a facie aquilonis accēdit: ꝛ cerimonias iudeoꝝ ꝺbus dedit deꝰ p̄cepta nō bona: ꝛ iuſtificatiōes in quib⁹ nō viuāt: ſcandimus ad altioza ꝛ ad veſtibulū porte. h Et porta. a. inte. Non ſolū vna porta eſt aquilonis que. s. porta appellatur exterior: ſed altera que bz ſiſtmdinē porte orientalis: vt manifeſti⁹ dꝛere. Xxx. Et porta atrij interioꝛ reſpiciens portā aquilonis: ſicut erat porta que reſpiciebat ad orientē. Hrego. Porta atrij interioꝛis poſita cōtra portam oriētis ꝛ aq̄lonis ōr: qō de auſtrali nō ōr: Quia per orientē inchoātes: per aquilonē lapſos accipim⁹. Dignū igit fuit vt inchoantib⁹ ꝛ lapſis atrij interioꝛis intrandi fortitudo daret. De his aūt q̄ feruoꝛe ſpirit⁹ in ✠tutibus ꝑmanent nemo dubitat: certū eſt enī q; eis introitus celi pateat. Et men. eſt a poꝛ. ꝛc. Hrego. Jō a porta vſq; ad portā centū ſunt cubiti: vt quaſi eundi q̄dam moꝺa ſit ipa dilatio viuendi: per quā q̄tidie virtutib⁹ creſcit: vt ad interioꝛē aditū pfectius veniat. Hrego. Et men. eſt. ꝛc. Menſuraꝛ atriū interius qō a portis exterioꝛib⁹ vſq; ad portā interioꝛē tendit. c. cubitis: vt q̄ intrare amando cepit: latitudinē pfectiōis habeat in mēte: ꝛ p atriū pfectionis currat: q̄uſq; ad gaudia ſecreta pueniat. k Et eduxit m. ad v. Per ſingulos introit⁹ Ezechiel (quē ꝺ porta nuit deꝰ: Ꝺ enī nomē eiꝰ interp̄tat) ducit: ꝛ de porta aq̄lonis trāſit ad portā auſtralē. Hrego. Notandū qz in ſpirituali edificio adit⁹ eſt ad orientē ꝛ ad aq̄lones ꝛ ad auſtꝝ. Patet via ad orientē vt q̄ ſacra fidei bene ſchoarū: ꝛ nulla ꝓfunditate merſi ſūt: ad gaudia eterna pueniāt. Porta patet ad aquilonē: vt poſt inchoationē caloris et luminis qui in peccatoꝝ frigoꝛa ꝛ obſcuritatez lapſi ſūt: per penitentiam ad veniam redeant: ꝛ que ſit interne retributionis vera leticia cognoſcant. Patet via ad meridiem: vt qui ſancto deſiderio in virtutibus feruent: ſpirituali intellectu q̄tidie interni gaudij myſteria penetrent. Hrego. Cum ſint quattuoꝛ mundi plage: tres tm̄ porte ponuntur in exterioꝛi edificio: qō ſpirituale eſt. ſancta ſcz eccleſia q̄b⁹ peruenit ad gaudia eterna: fides: ſpes: charitas. In oriente eſt fides: per quam lux vera naſcitur in mēte. Ad aquilonē ſpes: q; peccatoꝛ ſi de dei miſericordia deſperat oīno perit. vnde neceſſe eſt vt qui per ſuā iniquitatē extinct⁹ eſt: p ſpem miſeꝛie reuiuiſcat. Ad meridiē charitas: qz igne amoꝛis ardet. In meridiana etenim porta ſol in altum ducitur: quia per charitatem lumen fidei in dei ꝛ ꝓximi dilectione ſublimatur. his tribus portis ad interius atrium. i. ad gaudia ſecreta pueniꝝ. l Et fenestras eius. Per quas ſcz ad animam videntis lumen ingreditur: preſertim ſi longitudo vite eius quīquagenarij anni. i. iubilei myſterio fuerit ꝓtelata: ꝛ ad diuiniorꝭ ſenſus latitudinez potuerit peruenire. In qua latitudine ꝛ plateis agit ſapientia confidenter: ꝛ ſublimi voce clamitat: ꝛ ſeptem gradib⁹ ingreditur vt perueniat ad veſtibulum. ꝛ per palmas ꝓpoſiti ſui atq; conatus: victoriam teneat ſempiternam.

a ſ fidē q̄ portis inſinuaꝝ p quā ad opa venitur.

eius: ꝛ veſtibulum eius ſm men

a ſ oriētal. ſ. b ſ meꝛito ñ ordie. c ſ vt ſuꝑ. ſ in ḋb⁹ poſt. vij. hebdōadas cēna reḡes ſignaſ. credit ei p diē reſurrectōis ad regna celoꝝ i ḋb⁹ *a reḡes

a ſuram pōrtę pꝛiozis ꝗnqaginta a

b cubitoꝝm longitudinez eius: et b

a ſ pꝛoximi charitatē. b ſ cuncta eni bona q̄ cor potaliter fiunt p quinqz ſenſus exhibentur.

c latitudinem vigintiqnqꝫ cubito

a ſ cōꝛēplatiōis. b ſ Hre. oiaꝛ ſuꝑ. ſ hūilitaſ.

d rū. Fenēſtrę autem eius et veſti d

a ſ Lxx. palme. ſ bom opis. b ſ crās. c ſ q̄ ſi; cut iuſtos: ſic ꝛ penitentes poſt pcm̄ recipit. vñ: Cinerem tanq̄ panē manducabam.

bulum ꝛ ſculpturę ſm mēſuraz

a ſ erat. ſ.

pōrtę que reſpiciebat ad oriētē:

a ſ .i. p ſeptiformē ſpm̄: a timoꝛe enī q̄ eſt initius ſapientie ad pietatem ſcandimus: deinde i ad cetera. Eſaias aūt: qz de celeſtibus loq̄bat deſcēdendo poſuit: ſpūs ſapientie ꝛ intellectus ꝛc.

s et ſeptēm graduum erat aſcēſus c

a ſ porte. ſ. p quā adit⁹ vite agitur.. ſ portam.

f b eiūs. Et veſtibulum ante eam: et b

a ſ aditus eterne beatitudinis.

b ſ vel interius c ſ p directum.

pōrta atrij interioꝛis cōtrā portā e f

a ſ quia recipit peccatoꝛes et iuſtos.

i aq̄lōnis ꝛ oriētalē. Et mēſus eſt g h

a ſ inchoatiōis. ſ exterioꝛi. ſ. aq̄lonis. b ſ interioꝛē eiuſdē aq̄lonis. ſ Hre. ꝓfectōis ꝛ cōſummationis ingreſſuz ad quā currit p viā ꝓfectionis: q̄ p eēra ſignificaſ. c ſ vt his ſſi gradib⁹ recedēte: la porta exterioꝛi ad interioꝛē puēiam⁹. ſ vt ſupra.

a pōrta vſq; ad pōrtā cēntum cu

bitos. Et eduxit me ad viam au i

stralez: ꝛ ecce porta q̄ reſpiciebat k

a ſ ſimili menſura. b ſ hec in porta orientis et aquilonis ſuperius expoſita ſunt.

ad auſtrū. Et mēnſus ē frōntē eiꝰ et veſtibulū eius iuxta mēſuras k

a ſ cēcra. ſ. erāt plena lumīs ad partes referaſ.

ſupiozes: ꝛ fenestras eius ꝛ veſti l

bula in circūitu ſicut fenestras ce

teras: ꝗnq̄ginta cubitoꝝz longi

tudine: ꝛ latitudine. xxv. cubito

rū. Et in gradib⁹ septē aſcēdebat

ad eā. Et veſtibulū añ foꝛes eiꝰ: m

a Quinq̄ginta cu. lōgi. eiꝰ. i. altitudinē q̄ ōr: hic lōgitudo: eo q̄ ē maioꝛ dimenſio. a pede enī porte vſq; ad ſūmitatē edificij ſuꝑa ipam ſunt. l. cubiti: ſicut dictū ē de porta oriētali. b Et lati. xxv. cu. q̄ b accipit a tecto thalami ex vna pte vſq; ad tectuz thalami ex alt̄a tera: quod ſpaciū eſt. xxv. cubitoꝝ. tātū enī ſpaciū occupabat porta cū frōtib⁹ ſuis ab oriente i occidentē.

c Et ſeptē. gra. e. aſcē. ei⁹. ꝛ idē numeꝰ graduū ītelligēd⁹ eſt in porta oriēteli ꝑus deſcripta. de ḋb⁹ loq̄tur ibi ſcḗptura ſ ñ ex ꝑmiſ ibi numeꝰ.

d Et poꝛ. atrij interioꝛis. ꝛc. Hra apō beatoꝝ vocat decuratoꝛa. i. ꝺdigēs ſuꝑpletiōe: ſic ē i mūdi loc. ſacre ſcḗpture. ꝛ ē ſenſus: Et porta. s. aq̄lonaris.

e Atrij inte. i. p quā intraſ atriuꝫ interi⁹. f Cōtra poꝛ. aq̄. i. ꝺ portaꝫ aq̄lonaꝝ atrij exterioꝛ. g Et oriēn. i. ſitꝛ i pte oriētali porta atrij interioꝛis ē ꝺ portā oriētalē atrij exterioꝛis. iſte eni porte ſm lineā rectā ſūt oppoſite i pte oriētali ꝛ aq̄lonari et auſtrali: ſic dictuꝫ fuit i ꝓncipio huius edificij. h Et mē. ē a po. vſq; ꝛc. hec ē mēſura paumēti ab aq̄lone in auſtrū inter duas portas. i laterib⁹ aūt iſtaꝝ portaꝝ ē maioꝛ dimēſio paumēti ab aq̄lone i auſtrū q̄ i lateri b⁹ portaꝝ oriētali uz: eo q̄ circa iſtū paumētū ñ ponūtur aliq̄ gaḉophylacia: ut ꝺz. j. mēſura aūt bui⁹ paumenti ab oriente in occidentem hic tacet: quia ſupponitur eſſe centum cubitoꝝum: ſicut eſt dimenſio paumēti oriētalis ab aq̄lone in auſtrum. i Et eduxit me ad viam auſtralem. Hic ſequenter deſcribitur porta auſtralis atrij exterioꝛis q̄ ſimilis eſt alijs duabus ꝑdictis. ꝓpter quod ex dict⁹ patet ſra paucis exceptis. k Et veſtibulum eius. i. porticū. ſic enī eſt in hebreo. l Et ve. l. porticus in plurali. qō dicit ea q̄ tota porticus habet duas manſiones. ſ. ſuperioꝛem ꝛ inferioꝛem: vt dictū eſt. s. de porticu porte orientalis. m Et ve. ante fo. e. b accipiē ꝓpꝛie veſtibulū ꝓ ſpacio vacuo qō ē añ portā inē thalamos ex vna pte ꝛ thalamos ex altera: vt dictū eſt. s.

In frōte

Deu. 5.b ¶ a Et celate pal. Hrego. Superi⁹ dixit: pictura palmaꝝ qō eſt oſtēſio ſignoꝝ: nūc celate palme dicunt: in quo bonoꝝ opeꝝ demōſtratio ſignaſ. Añ: Videant opa vr̄a bona: ꝛ glo. pa. ve. ꝛc. Qui in vita ſua impreſſa eſſe ſcta opera demōſtrant: palmas in fronte celaras portāt: qz quāta illos i poſteꝝ victoria ſequaſ: in optib⁹ demōſtrant. Vel in oriētis porta pictura eſt: in porta aq̄lonis ꝛ auſtri celatura: qz ſignū victorie qō inchoātib⁹ ofiditur: in reuertentib⁹ atq; ferventib⁹ ſolidius ꝛ robuſtius tenet. Et celate palme ꝛc. De ḋb⁹ in ſeptentrionalis plage porta dictū eſt: hoc tm̄ admonuiſſe ſufficiat: q̄ ea que dicunt ibi iuxta lr̄az: in meridiana ſpiritualiter intelligim⁹. eiſdē eni lineis ꝛ hiſtoria currit ꝛ tropologia. Sz illa humilioꝛ: iſta ſublimioꝛ. Illa beret terre: iſta ad celeſtia ſubuolat. b Et introdu. me ꝛc. Hrego. ea in trib⁹ portis interioꝛib⁹ replicantur q̄ ſcḗo iam vel tertio de exterioꝛib⁹ dicta ſunt. Hrego. Die rurſum tres porte deſcribunt: p q̄s ſicut ſuperi⁹ p̄dicatores accipim⁹. Una aūt eccliā eſt in p̄dicatoꝛib⁹ veteris ꝛ noui te. Porte ſupius. vij. hic octo gradus hūt: qz ſcḗſpūs ſeptiformē gr̄am ꝓcordiē p̄dicant: ꝛ retributiōis eterne gaudia annūciant. Añ: Da ptes ſcḗptē necnō ꝛ octo. Exteriozes porte antiq̄ pres q̄ pre cepta legis opa ꝛpli magis q̄ corda cuſtodiebāt. Interioꝛes p̄dicatoꝛes eccliē: q̄ ſpiritualib⁹ monit⁹ audi tozū corda cuſtodiūt. Ille porte. vij. gradū: iſte. vij. q; i veneratiōe leg⁹ dies ſeptim⁹: ꝛ in no. te. octau⁹ in ſacro eſt q̄ tertiꝰ a paſſione: octau⁹ a ꝛditiōe. qui ſeptimū ſeḡtur: Si vero porta p̄ nōſe ſolos accipim⁹ apl̄os: qui ꝑmi eccliē p̄dicatoꝛes qui fidē: ſpem ꝛ charitatez nos ſūmope tenere docuerūt. Ipſi in his ✠tutib⁹ poꝛte ſunt: qui nos p eaſdē virtutes ad interioꝛes intellectum ſapie eterne p̄ducunt. Ipſi exteriozes porte: ipſi ꝛ interioꝛes. inchoantib⁹ enī exterioꝛa: p fectis myſtica

1.Cor.3.a loquunt̄. Añ: Nec vobis potui dedi nō eſcam. Et ali⁹ bi: Sapientiā loquimur inter pfectos. Et nō potui vobis loqui q̄ſi ſpūalibus: ſ quaſi carnalib⁹. Ipſi nos i ꝑmo auditu fidei: ſpei ꝛ charitatis inſtituūt. Ipſi ꝓficientib⁹ celeſtis regni myſteria p̄dicāt: ꝛ p ſubtiliozem ſenſum nos ad interioza p̄ducūt. vñ ꝑus. vij. gradus ea: poſtmodū. viij. dicunt. c In atriū. Singula atria hūr menſuras ꝛ ordies ſuos: ꝛ in eiſdez mēſuris diuerſa gr̄a eſt: ꝺ eaſdē res aliter in ꝓncipio: aliter in ꝓcetu: aliter in fine agnoſcim⁹. d Ad poꝛ. au. Hrego. In prima deſcriptiōe oriētalis porta eſt añ portā aquilonis ꝛ auſtri. In ſecūda inter portā auſtri ꝛ aq̄lonis: qz chriſt⁹ ex diuinitate anteceſſit oīa: ꝛ hūanitate venit inf. oīa: q̄ decedētis in dec finis facꝰ eſt: ꝛ ſub ſequēris gentilitatis initiū. ſupi⁹ portā aq̄lonis porte auſtrali ꝓpoſuit: qz gētilitas añ ſynagogaz fuit. Ibēb. eni a q̄ bebrei gētilis fuit. e Et ve. p gy. ꝛc. Si enī octo triplicam⁹. xxiij. facim⁹: cui vn⁹ addiꝰ: vt. xxv. ꝛpleaṁ. Auditoꝛes enī boni q̄ veſtibula ſūt portarū: eterne ſpei lōganimitatē tenēt: ꝛ octauū diē i trinitatē fide q̄ vn⁹ deꝰ ē. Octo itaq; p tria ducunt: ſ vni⁹ dei ꝓfeſſiōe ſolidant. f Plana ſūt veſtibula. qz taliū hūilia ſūt corda. Ibūt lōgitudinē: qz i ſpe lōganimiꝫ pſeuerāt. xxv. cubit̄ lōgitudo mēſuraꝝ: qz i reſurrectōe carnis i octaua p trinitatē credūt: ꝛ eā de vnū deū. Pōt p veſtibulū q̄ ē ſteri⁹: pfectoꝛ fides accipi. Per illud Ro q̄ reſpicit exteri⁹: fides ſchoātiū. Ut p veſtibulū ſteri⁹ p̄cepta altioza: p id q̄ exterius reſpicit mīma. Per veſtibulū enī itur ad gd⁹ ꝛ portā: ꝛ p p̄cepta ad ✠tutes ꝛ aditū gr̄e celeſt̄. g Lōgi. xxv. cu. Ut poꝛis atrij latitudinē. i. xxv. cubitos exterioꝛ atrij poſſideat. lōgitudoꝝ latitudo. v. cubitos teneat: q̄s meſuras. i. xxv. ꝛ. v. ad. v. ſenſus referm⁹: q̄s ſi ad altioza ꝓſcēdim⁹ duplicamus

Joh.4.e meſſes albe ſt. Et: Qui hz aures audiēdi aud. Et: Huſtate ꝛ vi. q. ſu. eſt. d. Et

Ꝑſ.33. Xꝑi bon⁹ odoꝛ ſum⁹ ꝺo: ꝛ man⁹ nr̄e ꝓrectauerꝰ de ✠bo vite. Et ad extremuz

2.Cor.2.b neq̄q̄ vt ꝺ ſeptēctrionali plaga. vij. tm̄ gd⁹ efficiūt: ſ p⁹ ſeptenariū octonari⁹ ādeſt nūer⁹: vt ꝺ ſynagoga ad eccliaz: ꝺ veteri te. ad nouū: de trēs ad celeſtia gdib⁹ aſcēdit: trāſit ad auſtralē portā: ꝛ ad atriū eiuſdē porte. Ad qō nō ſolū phetas veniam⁹ ad apl̄os: vt i alto hebdoada: i alto ogdoada ſit. Nūc aūt veniā oriētalē. Dia in ē. Xxx. i ꝺ tm̄ bī loco. i ſeptēctrionali ꝛ auſtrali plaga oīno

Joh.14.a tacet: vt ītelligam⁹ in oriētali tm̄ plaga viā illā eſſe q̄ dicit: Ego ſum via ꝛ ve-

Ꝑſ.118. ritas ꝛ vita. Per iꝑm enī venimus ad patrē. de q̄: Beati imaculati in via. q̄ .ſ. nihil ſiniſtrū de chriſto ſapiūt: ſed fides eoꝝ pura: nulla eſt hereſi polluta.

¶ Et veſtibulū

a In frōte ei⁹. i. in vtraq; frōtiū ei⁹: qz ſup vtraq; ē celata ſiſtudo palme vt ꝑdictū eſt.

b Et poꝛ. a. in. in via auſtrali. i. porta atrij interioris auſtral⁹ eſt directe oppoſita porte auſtrali atrij exterioꝛis.

c Et mē. ē a. p. ḃ ē mēſura paumēti auſtralis ab auſtro i aq̄lonem. d Et in. me. Poſtq̄ deſcḗpte ſunt porte muri medij cingentis atriū exteri⁹. ḃ ꝑ hr deſcribūt porte tertij muri cingentis atriū īteri⁹. ꝛ ꝺiuidit i tres ptes: ſm tres portaſ. ptes patebūt. pſeq̄ndo. Circa primū ꝺz: Et introduxit me. ſ. ägel⁹ mēſuras edificiū. e Jta a. i. ad p. a. mēſurādo ei portaſ atrij exterioꝛ. vltimo mēſuraueraṫ portā auſtralē vt ptz i pte īmediate p̄cedēti. ſ ō menſurādo poꝛtas atrij īteriorꝭ incipit a porta auſtrali q̄ directe reſpicit portā auſtralē atrij exterioris vt. ſ. ꝺictū eſt.

f Et m. ē. p. in. r. mē. ſu. nā porte atrij interioris ſunt oīno ſikes poꝛt atrij exterioris excepta aliāb⁹ q̄. i. ex ꝑmunt̄. g Thalami. b. i. thalamos.

h Et frō. e. i. frōtes.

i Et ve. e. i. porticū.

k Quinq̄gita cu. lō. i. altitudis: q̄ ꝺz hic lōgitudo: eo q̄ ē maioꝛ dimēſio. tot ei cubiti ſūt a pede porte vſq; ad ſūmitatē porticꝰ ſiue vt. ſ. dictū ē de aliis poꝛt. l Et la. xxv. cu. et accipit ḃ latitudo a termio frōt̄ porte a pte oriētali vſq; ad ſm̄um frōt̄ porte a pte occidētali. m Et ve. ḃ accipit ꝓpꝛie veſtibulum ꝓ ſpacio vacuo qō ē añ portā: cui⁹ lōgitudo ē. xxv. cubitoꝝ: accipiēdo lōgitudinē ab oſtio thalami ex vna pte vſq; ad oſtiū thalami ex pte oppoſita qō ē. xxv. cubitoꝝ: eo q̄ oſtia thalamoꝝ ñ hūt margines ſiue ſcḗdilia añ ſe occupātia duos cubitos hic ꝛ ibi de: ꝛ iō eāt ē diſtantia inē oſtia ſic inē tecta q̄ ſ. dicta ē. xxv. cubitoꝝ: ꝛ accipit ḃ lōgitudo ab oriēte i occidētē. n Et ve. e. i. porticus.

o Ad. a. exte. i. i atrio exterioꝛi: ꝛ ḃ ē vnū in q̄ differūt porte atrij īterioꝛ: qz ſi ſt i atrio īterioꝛi: ſic porte atrij exterioꝛ ſūt i atrio exterioꝛi vt ꝑdictū ē. p Et pal. e. i. f. i. in frōtib⁹ mō ſupradicto. q Et octo ḡ. ꝛc. ḃ eſt ſcḗm in q̄ differūt porte atrij interioris a portaꝫ atrij exterioris. nam iſte habent octo gradus: ille ꝺo ſeptem tm̄ vt ꝑdictū eſt. ſunt enī edificia iſta in pendulo montis: ꝛ ideo de loco inferioꝛi ad ſuperioꝛem deſcribitur aſcenſus per gradus. r Et introduxit me in atrium.

Pā.8. a videant iclusa. ℣m illud: Nec est q̄ se absondat a caloze eī⁹. Si autē exterī⁹ ⁊ interī⁹ accipim⁹ atriuz sic intelligim⁹: q̄ de⁹ ⁊ circūfusus ⁊ ifusus sit. Ān: Isa.40.c Qui tenet celos palmo ⁊ frā pugillo. Et: Celū mi Jbi.66.a bi sedes est: terra āt scabellum pedū meoꝝ: vt.s.intra ola esse credaī. Ih totāq̄ infusa p artus: mens agit arma iustificie a dextr⁹ ⁊ a sinistris: p ḡham ⁊ ignominiā: p bonā ⁊ malā famā: p laudes ⁊ vituperatiões: et victoriā de isto seculo cepe-rimus: tūc palme nob⁹ dantur ex vtroq̄ latere: q̄s nec gaudia mutauere nec meroꝝ: nec ꝓspera nec aduersa fregere. Et nō p septez gradus sicut ī plaga aq̄lonis: nec p septē ⁊ viij. sic in meridie: ß p octo m̄ grad⁹ ad sūma ascēdimus: q̄r sufficit nob⁹ octonarij sacr̄m. i. euāgeliū. vt dicam⁹: Et si nonu-mus ℣m carnez x̄pm: ß nūc tā nō nouim⁹ cū ℣m carnez 1.Cor.5.b ß ℣m spīm. b Et introduxit me ad.tē. Grego. Que de porta australi ⁊ orientali superi⁹ dicunt: eisdem verbis de porta aq̄lonis hic replicant. c Vestibulu⁹ eī⁹. Vestibulū porte p̄dicationis ℣ba: q̄ pus⁹ humiliter accipimus: vt ad sacri eloquij intelligētiaz veniam⁹. Sit ḡ nobis porta interioꝝ nouū testamētū: vet⁹ exterioꝝ: q̄ ß spirituale intelligentiā aperit: illud rudib⁹ sacri eloquij historiā custodit. Habet autē porta interioꝝ duo latera: dilectionez dei ⁊ primi Greg. Quid exteriozi atrio: q̄d thalamo: q̄d frontib⁹: q̄d vestibulo: q̄d fenestr⁹: quid lōgitudine: q̄d latitudine: quid palmaꝝ celatura signet. s. dictū est. Quid sum⁹ de mystic⁹ sensib⁹ Ezechiel ꝓphete locuturi: qui ipa verba historie eius vix capim⁹. d Et in octo gra. Grego. Septē gradus hūt porte spiritualis edificij: q̄: timorē: pietatē: sciam: fortitudinem: ꝓsiliū: intellectuz ⁊ sapiam auditoribus suis predicant. Sed cū iā oia dimitti ꝑcipiunt: ⁊ ad ꝑfectā onē celest⁹ patrie intendi: ⁊ in eī⁹ mysteriꝭ delectari: gradū octauū addunt: ⁊ ad interioza trahūtur. vñ ei qui leg⁹ ꝑcepta fuasse a iuuētute dicebat: ad- Dat.19.c iunctū ē: adhuc vnū tibi deest: Si vis ꝑfect⁹ eē vade ⁊ vende oia ⁊c. Per octanariū q̄z dies eterni iudicij: carnis resurrectio signaī. vñ psalm⁹ q̄. p octa Pā.6. ua inscribīt: a pauore iudicij inchoaī: Dñe ne in furore t. ar. tē. In q̄ oñe b⁹ tp⁹ finiī q̄. vij. dieb⁹ volnitur: ⁊ q̄ post septē dies sequit: iure octau⁹ d̄r: in q̄ ⁊ caro nr̄a resurget ex puluere. vñ p legē q̄z octaua die circūcisio fit. nā per m̄brū q̄ circūciditur: mortalis generaī. ꝓpagatio: decedentiū ⁊ succedētiū numer⁹ augeī: q̄ post resurrectionem nō erit: q̄r neq̄ nubent neq̄ nubenī: fz sūt sicut angeli dei in celo: octauo aūt die ꝓputū ꝑcidī: q̄: ibi iam locū carnis ꝓpagatio nō habet vbi resurgēs caro ꝓseuerātiā eternitaī habet. e In frōtib⁹ portaꝝ Grego. Verbis ⁊ opibus p̄dicatoꝝ q̄b⁹ eos fortis agnoscim⁹: ꝛgliter apud se viuāt. Est aūt ostiū p singula gaçophylacia in frontib⁹ portaꝝ: q̄ vnuq̄sq̄ doctoꝝ in corde auditoꝝ intellectū aperit i dictis ⁊ opib⁹ patrū: alioquī in frōtib⁹ portaꝝ ostiū nō haberet: ⁊ ispūalis edificij gaçophylaciū dici nō deberet.

Et vestibulum eius: id est atrij exa b b teriozis: et palmę celatę in fronte eius hinc ⁊ inde: ⁊ in octo gra-
a ℣ rursum: sed nō vt supra ad atriū exteri⁹ sed interi⁹. vñ in sequentib⁹: vestibulu⁹ respiciebat ad atriū exteri⁹ in q̄ ꝓfect⁹ ingrediēt⁹ oñdit: dū in singul⁹ loc⁹ noīa mēsuręq̄ sunt ꝓpte. ⁊ fenestre p circuitum lumine scientie vniuersa plena mōstrātes.
dibus ascēsus eius. Et introdu- c
xit me ad portā q̄ respiciebat ad
℣ genres.
aquilonem. Et mēsus est ℣m mē
suras supiozes thalamū eī⁹ ⁊ frō
tē eī⁹ ⁊ vestibulū eī⁹: ⁊ fenestras
eī⁹ p circūitū lōgitudine q̄nqua-
a ℣ in quibus sacramenta remissionis. ℣ in qui⁹ bus diuini sensus.
ginta cubitoꝝ: ⁊ latitudine. xxv.
a ℣ vt p hoc. s. in vestibulo atrij interioris positi exteriora videam⁹: ⁊ preteritoꝝ ⁊ presentiū noticias cōtemplāres: p quā veniam⁹ ad duplicem palmas atq̄ victorial. ⁊ octo ḡdus mysteria cognoscam⁹ ⁊ introgressi gaçophylacia i q̄b⁹ cēpti diuine cōtinēnt: ⁊ orōnes nostre ab oi sorde peccati lauant.
cubitorum: ⁊ vestibūlum eius re c
spiciebat ad atrium exterius: et
celatura palmarū i frōte eius hic
⁊ inde: et i octo ḡdib⁹ ascēsus eī⁹:
d d a ℣ doctorū corda que diuitias scientie seruant.
et p singla gaçophylacia ostium e e
a ℣ i ostio. s. q̄ est i frōte. p. admoniti ꝑbis ⁊ operibus patrū. b ℣ lach: rymis cōpunctionis.
e in frontib⁹ portarum ibi lauābāt f

positum inducitur de similitudine portarum nō valet: quia hoc intelligitur de pertinētibus ad portas: sicut sunt porticus: frōtes ⁊ huiusmodi. gaçophylacia vero nō sunt huiusmodi: cum porte sint ꝓpter gaçophylacia magis q̄ ecōuerso: ⁊ etiam separata in situ ℣m descriptiones dictorum doctoꝝ. Item ipi nō obseruant in hoc similitudinem quam ꝓtractione induxerunt. nam in parte orientali ponunt. xxx. gaçophylacia. xv. ex vna parte pauimenti: et. xv. ex altera. in parte vero aquilonari ponunt xv. tm̄ ex vna parte pauimenti: ⁊ similiter in australi. Q̄ autem obiicitur de textu. cum dicitur: Et per singula gaçophylacia ostium in frontibus portarum: nō valet. nam in hebreo sic habetur: Et gaçophylacium et ostium eius in frōtibus portarū. q̄ exponit Ra. Sa. sic: Et gaçophylacium erat ibi. s. in atrio interiori: vt patebit ex sequentibus.

Dat.19.c Ostium eius in frōtibus portarum. i. versus frōtes illius porte: que frōtes aliquantuluz transeunt in atriū interius: vt supra dictū est. Porticus autem illius porte est ex altera parte muri interioris in atrio exteriozi vt supra dictum est: ⁊ ideo ostium dicti gaçophylacij nō respicit porticum: sed frōtes porte aquilonaris que ponitur hic in plurali. eum dicitur: In frōtibus portarum. nā in illa porta large sumpta sunt tria ostia. scilicet muri interioris et porticus ⁊ vestibuli: que ostia porte dicunt̄ stricte accipiendo portam vt. s. dictum est. Potest etiam iste passus exponi ℣m translationem nostram. cum dicitur: Et per singula gaçophylacia ostium in frōtibus portarum. nam in atrio interiozi sunt plura gaçophylacia: vt patebit ex littera sequenti. ⁊ ostia eoꝝ non possunt respicere porticus portarum: que porticus sunt in atrio exteriozi: sed respicere possunt frōtes non solum porte aquilonaris sed etiam aliarum quarū frontes partim sunt in atrio interiozi modo suprādicto. Et ideo melius dicitur q̄ in bac parte describuntur aliqua que sunt i atrio interiozi: sicut dictum est. s. in diuisione. dicit igitur: Et per singula gaçophylacia intra atrium exterius existentia. Ostium in frontibus portarum diuersarum magis videbitur. f Ibi lauabant holocaustum. id est carnes cremandas in altari holocaustoꝝ: quod ab omnibus expositoribus ponitur in atrio interiozi.

Pā.8. a Et in vesti. poꝛ. due mēse binc. Grego. Dū ēterne mense p latera describunt̄ ⁊ in sūma octuōies dr: Octo mense erant sup quas imolabant. ptz: q̄r nō de singulis sex portis que dicta sunt hoc dr: Simul enī oēs nō octo: sed. xl viij. menses habent. De vna quoq̄ dici nō pōt. nā post descriptū portę vestibulum vbi due mense binc ⁊ due mēse inde narrant̄: adhuc ad lat⁹ exterius q̄ ascendit ad hol. poꝛ. q̄ p. ad a. due mense memorant̄ atq̄ subiungitur: et ad lat⁹ alterus ante vestibulum porte due mense intra q̄s etiā porta q̄ respicit viā aquilonis esse memoraī: vñ patet aliud vestibulū esse intrinsec⁹: ⁊ aliud extrinsec⁹: q̄ ⁊ prius interioꝛ et p⁹ exterioꝛ aq̄lonis porta describiī. Nā cū tres portas superius descripsisset: tres q̄z alias interioꝛis atrij esse memorauit: ⁊ extremā aq̄lonis portaz. Nūc ergo cum due mēse binc in porte vestibulo describunt̄: ⁊ due mense adhuc de eadē interioꝛi porta sermo cōtexit: q̄r ibidī: q̄r ad lat⁹ exteri⁹ q. a. a. ho. p. ⁊ ad lat⁹ ante vestibulū porte due mēse. Porta ḡ interioꝛ binas p latera in vestibulo mensas hr̄e descripta est: et porta exterioꝛ silr binas: q̄ttuoꝛ autez binc: ⁊ q̄ttuoꝛ inde mense pariī fiunt: dum p latera singla bine in vestibulo porte interioꝛis: ⁊ bine binc ⁊ inde: exteri⁹ in vestibulo aq̄lonis porte descriBunt̄ que simul omnes octo sunt i q̄b⁹ imolaī. Grego. Et in vestib. poꝛ. d. Allego. men. Allego. Porta nr̄a in interioꝛi vestibulo. iiij. mēsas hz: q̄r sctā ecclia ad eruditionē fideliū. iiij. accepit ordines regentiū. vñ ipe dedit q̄sdā q̄dem apl̄os: q̄sdā aūt ꝓphas: alios euāgelistas: alios pastoꝛes et doctoꝛes: qui vn⁹ ordo sunt. ille enī vere pascit q̄ docet. Habet ⁊ porta exterioꝛ mēsas q̄tuoꝛ: synagoga. s. p̄ncipes sacerdotū: seniores ppli: scribas ⁊ phariseos: qui pharisei legisdoctoꝛes vocati sunt.

In vtraq̄ porta due mēse sūt hic: due inde: q̄r in eroꝛdio sctā ecclia apl̄os ⁊ ꝓphas habuit qui. s. post apl̄os orti sunt: nūc aūt hz euāgelistas atq̄ doctoꝛes. Euāgeliste sunt q̄ gaudia celestis patrie annūciāt. apl̄i vero ⁊ ꝓphe sublati sunt. Itaq̄ he bine mēse q̄si in alio latere fuerūt. b At imoletur su. e. b. Grego. Recte i interioꝛi porte q̄ttuoꝛ mēsis imolaī holo. ⁊ ꝓ pctō et ꝓ delicto. Qui enī mūdū plene ꝛtenit: ⁊ seip̄m holocaustuz deo tribuit. hic aūt ꝓfecte nouit plāgere pctā ⁊ opis ⁊ cogitatiōis: vel malū q̄ fecit: vel bonū q̄ debuit ⁊ nō fecit.

Et ad lat⁹ exte. tē. Habet ⁊ porta que p git ad aq̄lonez duas mēsas binc: ⁊ duas mēsas inde: p̄ncipes. s. sacerdotū ⁊ seniores ppli in maioꝛi auctoꝛitate regiminis: scribasq̄ ⁊ phariseos q̄ minoꝛi loco ppli p̄furūr. Sz be mēse in ꝛta portā que p git ad aquilonē sunt: q̄r cū ppli⁹ p̄essent: synagoga in ꝑsecutione redēptoꝛis nr̄i senies ad toꝛporē p̄fidie ꝓpit: que tm̄ mense sacrificiū habuerūt: q̄d. s. in ꝛta ir̄am tenuerunt. vñ ad toꝛporē lapsi sunt: qui flāma spirit⁹ succēsi nō sunt. Interioꝛ autē porte mēse holocaustū hūt: q̄r siue in coꝛdib⁹ apl̄oꝛ atq̄ ꝓphetaꝛ siue in mente euangelistaꝛ atq̄ doctoꝛ ignis spūs exarsit ⁊ ardet: q̄ q̄ oēm cogitatiōez in bono ope absumet flāma amoꝛis dei: quasi holocaustū totū simul q̄d inuenit incendit. Mense ℣o he ex q̄dris lapidib⁹ facte sūt: q̄r dū q̄tidie sacri eloquij ℣ba meditant̄: ad offerēdū dño ozōnis holocaustū q̄si ex quadris lapidib⁹ ꝛstruunt̄. ℣ba enī sctē scripture lapides quadri sunt: q̄ vbiq̄ firmiī stāt nusq̄ reꝑhendunt̄. Nā in oñe q̄d ꝑteritū narrāt: in oñe q̄d ventuꝛ p̄dicāt: i oē statū hūt: q̄r reꝑhēsiōez ñ būt. Corda itaq̄ sctoꝛ mēse dei sī: Pā.36. semetip̄os a carnali vita mactāt. Unde: Ler dei eī⁹ in corde Jbi.118. ip̄i⁹: ⁊ nō supplāntabunt̄ gressus eius. Et alibi: In corde meo

a ℣ seip̄sos quos domino consecrarunt: sed tamē quia in multis offendunt: lachrymis lauāt: vt holocaustū pingue fiat et medullatū. ℣ populo. s.

a holocaūstū. Et i vestibūlo portę a
a ℣. i. p̄dicatoris q̄ porta interioꝛ. b ℣ dū populus humili mente verba p̄dicatoris suscipit in eo mense ad sacrificiū ex virtutibus cōstruuntur.

b duę mēsę hinc ⁊ duę mēse inde: vt b c
a ℣ q̄b⁹ torū sacer ignis absumat. ℣ cū torus h⁹ deo vouetur et omnia terrena dimittit. d

imoleī sup eas holocaustum: et c
a ℣ q̄b⁹ sciēter cōmisim⁹. ℣ q̄b⁹ est malefacere ℣ in opere. b ℣ ignoꝛanter. ℣ cogitatione. c ℣ quod est bona facienda ꝓtermittere.

c pro peccato et pro delicto. Et ād- f
a ℣ q̄: exteriozi custodia ir̄e lex data tenebatur.

lat⁹ exteriūs q̄b⁹ descēdit ad osti- g
a ℣ historicū intellectū legis. b ℣ q̄: sub rioꝛe mi narū frigida iudeoꝝ corda constringit.

um pōrtę que pērgit ad aquilo- h
d nē due mense: ⁊ ad latus alteruz b
ante vestibulū portę due mense.
a ℣ fides vita doctrina et ꝓpheria in mētib⁹ bonoꝛū. ℣ ex vera q̄ parte q̄ttuoꝛ. b ℣ cū ꝓficientibus populis sancta p̄dicatio patientiā et benignitatem seruat que prius in carnalib⁹ circūcisionez et sacrificium custodiuit.

Quāttuoꝛ mēse binc: ⁊ q̄ttuoꝛ
℣ omnes simul.

e mēse inde. Per latera portę octo
a ℣ Dic. alie. s. er sūt sil. xvi. mēse. q̄ uūero ꝓpheta rū mysteria demōstrant: vt ḡcēd in nouo restamē to offerim⁹: p̄dicti eoꝝ vaticinio approbemus.

mense erāt sup quas imolabant. i
a ℣ vestibuli interioꝛis. b ℣ q̄: alie quattuoꝛ ad sacrificium exterioꝛis. ℣.

f Quāttuoꝛ aūt mēse ad holocau k
a ℣ hi sunt lapides viui q̄ voluunt sup terram: et habent secū angularē lapidē q̄ veteris et noui testamenti parietes cōtinent: quattuoꝛ aūt euāgelica sacramenta demōstrat. b ℣ vt ex oi latere eque stent.

g stum de lāpidib⁹ q̄dris extru- l
a ℣ spel. ℣ i se enī sūt ꝑfecti q̄ntū in ℍ mūdo pāt.

h ctę: lōgitudine cubiti vnius

Et ideo ait: Et ecce gressus eius. Et alibi: Ecce ego mitto angelum meum. Et ideo ait: Et ecce gressus eius. Et alibi: In corde meo abscōdi eloq̄a ma: vt nō pecē tibi. d Due mēse: ⁊ ad latus Hebr. 11.b Grego. Bine mēse binc ⁊ inde: q̄r i dilectiōe dei necessaria ē fides ⁊ vita. vñ: Sine fide ipossibile ē placere deo. Et alibi: Fi- Jaco.2.a des sine op̄ib⁹ mortua ē. In dilectiōe ꝓmi patientia ⁊ beni- 1.Cor.13.b gnitas. vñ: Charitas patiens ē: benigna est: vt. s. illata mala eq̄nimiē sustineat: ⁊ sua bona benigne ipendat. Habz ḡz exterioꝛ porta. i. lex duo latera. i. spūales p̄es: ⁊ carnales ppl⁹: in q̄b⁹ mēse sunt: i spūalib⁹ doctrina ⁊ ꝓphetia: in carnalib⁹ circūcisio ⁊ sacrificiū. c Octo mēse erāt ⁊c. Grego. Quia q̄cēd fides credit: q̄cēd vita exꝑlo bonis opib⁹ oñdit: q̄cēd patiētia humiliter tolerat: q̄cēd benignitas largiē mīstrat: q̄cēd doctrina salubriē docet: q̄cquid ꝓphetia ꝓmonet: q̄cēd circūcisio ad mādatū exteritus legauit: q̄cēd sacrificiū ex deuotione offerētis egit: in oīpotētis dei oculis ß esse victimā oñdit. In lege enī q̄ est exterioꝛ porta: etiā p carnale sacrificiū: ppl⁹ deuotioez sui coꝛdis imolabat. f Quattuoꝛ āt mēse ⁊c. Grego. Quia ⁊ bi q̄ in sctā ecclia fidē: vitā: patiētiā atq̄ benignitatē custodiunt: summis iā virtutib⁹ pollent: et q̄ in synagoga doctrinā ⁊ ꝓphetiā: circumcisionē ⁊ sacrificiū cognouerunt: alia offerēdo: alia retinēdo deuotiōis sue victimā offerunt. g De lapidibus qua. Grego. Sanct⁹. i. quoꝛ vita in ꝓsperitate ⁊ in aduersitate fortiter stat: in ꝓsperitate nō extollit: ⁊ aduersitate nō frangit: fuasionib⁹ ad mala nō trahit: vituperationib⁹ a bono nō renouatur. Grego. De lapidi. quadris. De his lapidib⁹ quadris ō: Lateres ceciderūt. i. iudei: sed quadr⁹ lapidib⁹ edificabim⁹. i. aplis: martyribus ⁊ doctoꝛib⁹ ecclie. de his vestibulum. i. ppls mēsas hz. iiij. cōstructas: q̄r fidem: vitā: patientiā: benignitatē. de vita sanctoꝛ in exemplū sumunt.

h Longi. cu. vni⁹ ⁊c. Ihiero. Longitu. ⁊ lati. cubiti vni⁹ ⁊ dimidij. scz per quadrum: que simul iuncta tres cubitos faciunt: qui tres cubiti habent in altitudine cubitum vnuz: vt mysteria trinitat⁹ vnius cubiti. i. diuine maiestatis mēsura cōseruet. Unde: Bapti- Act.10.g çate eos in nomīe patris ⁊ fi. ⁊. ss. Homen autem dei quasi vnius altitudis cubitus est: qui tres cōplectitur proꝓrietates: ⁊ holocausta oblationum nr̄aꝝ semp absumit.

Nico. de lyra

℣ Super

a Et in vestibulo. Ibi interscribitur de mēsis quarum alique sunt in atrio exterioꝛi. s. mense que deseruiunt imolationi victime holocausti: eo q̄ immediate locutus est de holocausto. dicit igitur: Et in vestibulo porte. s. aquilonaris: ⁊ accipitur hic vestibulū ꝓ porticu que est in atrio exterioꝛi: vt frequēter dictum est: q̄ b Due mense binc. i. in vno latere. c Et due mense inde. scz in altero. d Ut imoletur sup eas holocaustum. id est victima totaliter cremanda. e Et pro peccato ⁊ ꝓ delicto. i. victima pro pctō cōmissiōis: ⁊ pro pctō omissiōis quod dicitur delictum: quasi derelictum. f Et ad latus exterius. i. extra porticum: iuxta tamen eius parietem.

g Quod ascendit ad ostium porte ⁊c. i. vnde ascenditur ad ostium porte aquilonaris existentis in muro interioꝛi. nam ad illam est ascensus per octo gradus: vt patet ex precedentib⁹: ⁊ illi gradus sunt ante porticum. h Due mense ⁊c. i. porticum. cetera patent ex predictis vsq̄ ibi: i Super quas imolabant. id est immolationem disponebant. nam quattuoꝛ sunt pro ipsa immolatione: ⁊ quattuoꝛ pro vasis immolationis. de quibus subditur: k Quattuoꝛ autem mense ad holocaustum de lapidibus qua. ⁊c. quarum materia et forma describitur. cum dicitur: De lapidibus quadris. i. trina dimēsio cum subditur: Longitudine cubiti vnius ⁊c.

Universidad de Navarra Biblioteca

Act.9.c a Super quas ponāt vasa. Alias.ſ.fideliū. vñ: Vas electionis mihi eſt iſte. Et alibi: Mūdamini q̄ ferūt vasa dñi. vasa ſcz paſtorez ⁊ doctorez. b Holocaustū. Grego. Totuz ineſſum: ⁊ ler q̄dē deū ⁊ primiū diligit: diuia mādata cuſtodire p̄cepit: ab alienaz ꝯcupiſcētia cōpeſcuit: nō tñ iubet oia

Grego. Sunt aūt gaçophylacia intra portā aq̄lonis ⁊ orientis: ⁊ auſtralē viā reſpiciūt: q̄z corda ſctōz inter fidē ⁊ ſpem poſita: auſtralē viā reſpiciūt: q̄ ſctē charitat' ignibus inardeſcunt. Grego. Porte reſpicietis ad aq̄lonem. Per aq̄lonis portā ſignificat' gētilitas: p quā ille in frigorē torporis poſſidebat. q̄ ait: Sedebo in mōte teſtamenti in lateribꝰ aq̄lonis. Per auſtri viā iudea: in q̄ ſpuales p̄es celeſti amore ferbuerunt. Per oriētis portam ipſe dñs. de q̄ dr: Ecce vir oriēs nomē eiꝰ. Et viſitauit nos oriens ex alto. Sunt ğ gaçophylacia cantoꝝ ex latere porte aq̄lonis: q̄z nō ſolū in iudea fuerūt corda ſctōz ſpūalit' accēſa: ſed etiā in gentilitate ad fidē cōuerſa. Sz exēplaburꝰ ardoris a ſpūalibꝰ ſynagoge patribꝰ acceperūt. vñ gaçophylacia ſ̄ latere aq̄lonis poſita ad viā auſtri aſpiciunt. Notandū aūt q̄ gaçophylacia inter portā aq̄lonis et oriētis ſunt: q̄ poſt incarnatiōem dñi multitudo gentiū ad fidē venit: atq; inf̄ ipſos fideles ⁊ ſacra dñice incarnatiōis q̄ medullitus diligūt corda amātiū ſurgūt. Habent ğ ſctā gaçophylacia: hinc portā aq̄lonis: inde oriētis: q̄z inf̄ ipa redēptiōis ſue myſteria q̄ ſequunt' et carnales q̄s intra ſctām eccliam tolerāt: multi indeoꝝ fortī amoꝛ ꝓficiunt: et inf̄ illa q̄ amāt ⁊ q̄ tolerāt q̄ſi quedaz gaçophylacia diuitias ſpūs in mente ſeruāt: nec inf̄ bec deficiūt: ſed ad auſtralē viā oculos mētis tēdūt. Quid enī patimur q̄d ꝓ amore dei p̄es nr̄i nō ptulerūt? Inter portā auſtri ⁊ aq̄lonis oriētalis eē deſcribit: q̄z dñs de iudea natꝰ: mox in fidē ſuā eccliam de gētibꝰ traxit. Orientalis q̄z porta ad aq̄lonis portā reſpicit: q̄z dñs ſynagogam deſeruit: ⁊ gentiū multitudinem collegit. k Cōtra vīā. Una via ē odbus que dicit: Ego ſum via. Joh.14.c

Ezech.14.b

Zach.6.c

Pſa.10.c

Exo.19.a

Job.1.a

Mico.de lyra

a Sup ḡs ponāt vasa in q̄b' ymolāt. i. inſtrumēta ymolationi deſeruiētia. ſm enī modū loquēdi hebraicū inſtrumēta cuiuslibet artis vocant cōiter vasa. vñ Heſ. xxvij. vbi dr Sume arma tua pharetrā ⁊c. in hebreo hr: Sume vasa tua. b Et labia eaꝝ palmi vniꝰ. hic accipit palmus nō ſm longitudinē manꝰ ſed ſm latitudinē: ⁊ vocat gallice dour: ⁊ eſt dimenſio q̄ttuoꝛ digitoꝝ ex trāſuerſo. c Reflexa intrinſece ꝓ circuitum. verſus partē ſuperioꝛē: ſicut eſt in ſcacarijs: ⁊ ſunt ad ꝫ hec labia vt vaſa ſup menſas poſita. ſeculrelli ⁊ bacini ad recipiendū ſanguinē ⁊ huiuſmodi ibi melius reponantur.

d Sup menſas aūt carnes oblationis. i. offerende in altari holocauſtoꝝ. e Et extra portam. Hic reuertit ad plenꝰ deſcribēdū gaçophylacia p̄dicta in atrio interiori exiſtētia. d. Et extra portā interioꝛez. i. atrij interioris. f Gaçophylacia cantoꝝ i atrio interiori. ex b ⁊ ſequētibꝰ videt manifeſte q̄ Richardus de ſancto victoꝛe ⁊ Hugo cardialis et alij eos ſequētes nō dicant bene: dicentes q̄ nullū edificiū niſi ſolū altare holocauſtoꝝ eſt in atrio interiori. nā gaçophylacia cantoꝝ dicunt hic eē ibi: nec ꝛtra b eſt q̄d dr hic: Et extra portā ⁊c. nā illud q̄d eſt vltra portā vel citra ꝑt dici extra eā: licz cōiuncta de eo q̄d eſt citra. ꝓpter q̄d ad excludēdū hūc intellectum ſubdit: In atrio interiori: ⁊ ad oñdēdū in q̄ pte atrij ſūt. ſubditur: g Q̄d erat i late. poꝛ. reſpici. ad aq̄lonē. i. porte aq̄lonaris. h Et facies eoꝝ. i. oſtia. i Cōtra vīā auſtrales. i. ꝫ auſtrū: vt meliꝰ apparebit i figura ſeq̄nti. k Una ex latere poꝛ. ori. q̄ reſpi. hec lra videt falſificata ꝓ ſeptuaginta correctoꝛes. nā ſic dz eē: Unū ex latere porte orientalis: ibi enim vnū ē gaçophylaciū: Q̄d reſpiciebat ⁊c. et ſic habemꝰ q̄ttuoꝛ gaçophylacia i atrio interiori exiſtētia. duo ꝓ cātoribꝰ: ⁊ vnū. ꝫ poſitū ꝫz lra hebraicā: ⁊ b alterꝫ: ⁊ ꝓ q̄bꝰ ſunt iſta duo ſ̄dic: Doc

Luc.14.c Ibidē. 9.c

Joh.24.a

Pſa.118. Ibi.88.

Pſ.50. Ibidem.

4.Re.2.b

Pro.19.d

a ſ qui quedā diuina myſteria ab hoīe in hac vita plene cōprehendi nō poſſunt. ex parte enim cognoſcim⁹: ⁊ ex pte ꝓphetam⁹. b ſ charitatis q̄n tum ad proximum.

ēt dimidiū ⁊ latitudie cubiti vni/

a ſ quia deū nec plene ſcire nec diligere poſſunt. b ſ fidei que inuiſibilium eſt.

us ēt dimidiū: et altitudine cubi/

a ſ q̄ vnus deus: vna fides: vnum baptiſma. b ſ animas q̄ pieratis capiūt verba: vt ex eis holocauſtum vire ⁊ orationis immoletur.

a ti vniꝰ: ſuper quas ponant vā/

a ſ martyres. de q̄bus: Pretioſa in cōſpectu dñi mors ſctōz eiꝰ. ſ q̄ oino mūdi relinquūt: ⁊ ſeipſos incēdūt igne amoris dño in odoꝛē ſuauitatis.

b ſa: in q̄bꝰ imolatur holocaustum

a ſ q̄ mūdo adhuc licitē vtunt: q̄ſi ꝓ ſui retinēt. b ſ coꝛ. i. q̄ ꝛtineāt coꝛpiſ ſcitare aial imolār dño

c ꝫ victimā: ⁊ labia eaꝝ palmi vniꝰ

c reflexa intrinſecus per circūituz.

a ſ quia ꝓ carnalibus predicatione eoꝝ conuerſis ꝓces offerunt domino.

f Sūper meſas aūtem carnes ob/

g lationis. Et extra portā iteriorē

a ſ q̄bus dr: Cantare dño canticū nouū. q̄ cū angelis clamant: Gloria in excelſis deo.

b gaçophylacia cantoꝝ in atrio in

a ſ in qua ſpes ſignatur.

i teriori: quod erat in latere portę

s reſpicientis ad aq̄lonē. Et facies

b a ſ amboꝝ. alterꝫ tñ q̄ſi ad auſtrū ⁊ aquilonē reſpiciebat. b ſ in qua charitas.

k eōrum contra viam auſtrālem:

a ſ que eſt fides.

l vna ex latere pōrtę oriental': quę

timoꝛē q̄ ꝓ amoꝛem ſeruiēs: noluit imitari vītutes q̄s vidit: ⁊ lō pōrta exterioꝛ q̄ ad aquilonē ꝓgit: mēſas nō habet ad holocaustū. g Extra portā. Scilicet poſt murū. quē. lxx. trāſtulerūt peribuluz: q̄ totū tēplū ꝓ quadruz ambiebat in circuitu. Introductus ē ꝓpheta in atriū interi⁹: ⁊ ad aq̄lonē ⁊ ad auſtrū ⁊ ad portaz orientalē: ⁊ rurſum ad aq̄lonē. de q̄bꝰ. ſ. dictū eſt. Quoꝝ ſenſum ſaluatoris teſtimoniū breuit' oſtendit. In domo p̄ris mei mā. mul. ſunt. q̄bꝰ expleꝫ ingredik tēplū. i. ſctāſctōz. Grego. Extra portā inte. g. c. Quia adhuc ſunt electi quiq; extra ſecreta gaudia interioris vite: q̄ oīpotēti deo deſideriū ſuū ꝓ magni amoris ardoꝛē cantāt: ⁊ ſic ⁊ citra ſt ⁊ extra. Ambulāt enī ꝓ fidē nō ꝓ ſpēm. Hi ſunt cātoꝛes q̄ mādata dei cantando faciūt. i. amoze nō timoꝛe. Vñ: Cantabiles mihi erāt iuſtificationes tue i loco pegrinatiōis mee. Et alibi: Miſeꝛiam ⁊ iudiciū cā. tibi do. Judiciū cātat: q̄ ad illud vēire nō trepidat.

Grego. Extra portā interioꝛē. g. c. i. a. Jd eſt porta interioꝛ ſctā eccliā. Extra hāc atriū interi⁹ q̄ttū ad portas ſeq̄ntes aq̄lonis. ſ. ⁊ auſtri oriētis. Exteri⁹ aūt reſpectu interioris porte. Sancta enī eccliā duas vitas habet. vnā q̄ laboꝛat in terra. alterā qua remunerāt in celo. Jn vtraq; aūt offert hic ſacrificiū cōpunctiōis. de q̄: Sacrificiū deo ſpiritus contribulatus. Illic ſacrificiū laudis. De q̄: Tunc acceptabis ſacrificiū iuſticie oblatio. ⁊ holo. ⁊c. Jn vtroq; ſacrificio carnes offeruntur: hic dū maceranꝰ coꝛpa. ibi dū reſurgūt in glia. Porta ğ interioꝛ bz interioza ſua: illā. ſ. vitā quā nemo noſtrū adhuc vidit. Habet exteri⁹ atriū. i. vitā p̄ſtem: in q̄ oīe bonū agik: vt ad bonū ſine fine vēiak. h Jn atrio i. ⁊c. Rab. Nō. ſ. reſpiciebat ad aq̄lonē ⁊ ad auſtrū ⁊ ad meridiē ⁊ ad orientē: vt ſemp meminerint cantoꝛes dñi: ⁊ q̄ angeloꝝ officio detinentur: ꝓ q̄s gradꝰ ad ſūma puenerint: ⁊ myſteria ſingulorū loco rū diligenter a gnoſcant. i Porte reſpiciētis ad aquilo.

Grego.

ſancta charitate feruētes: caloꝛ amoꝛis nos liberet a culpa torporis ⁊ frigoris. a Sacerdotū. Jbi enī ſolā meridianā viā reſpiciunt: q̄ ſolis ſpiritualibus occupati: ſemper in his que amoꝛis dei ſollicit ſunt. b Sacerdotū e. q̄ ex eu. Qui corrigendis ⁊ diſcutiēdis peccatis p̄ſunt: ⁊ ad aq̄lonis vīā oculos reflectūt: vt in mente peccantium que ſint frigoꝛa torporis videāt: ⁊ tamē charitat' flāma caleſcāt. c Filij ſadoch. Juſti vel iuſtificant. ſ. omnipotēt' dei. de quo: Juſtus dñs: et iuſticias dilexit. v. c. Qui accedūt de filijs leui. Hiero. Qui interpt'āt aſſumptus: ⁊ ipi aſſumunk a dño: vt accedant ad eum: ne de ſolo moyſe dicak: Moyſes accedebat ad dñm: ſed oēs q̄ miniſtrāt deo: appropinquare dicant. d De filijs leui. De his filijs dicit: Quotāt autē recepuunt eum: dedit eis poteſtatē filios dei fieri. e Atrium. Jpſum ī quo erānt due edes: vl gaçophylatia cuſtodum templi ſiue altaris habitaculis delegata. f Longitudo ſpeci ⁊ latitudo charitatis in coꝛdibus fideliū vacua nō ſunt. naz p fidem quicq̄ valent operanē. Jn chriſto enim ieſu tm̄modo valet fides que per dilectionē operat'. Si ergo in vita fidelis iuxta modū ſuum ſingulos p̄fecta eſt longanimitas ſpei: ⁊ latitudo charitatis et certitudo fidei ⁊ ſtudiū operis atrium templi p quadrū centum cubitos habet: in quo omnia latera eāliā. dum enim in hac vita viuimus: omnes has virtutes apud nos eāles inuenimus. Quantū enī amamus tantum de ſpe p̄ſumimus: ⁊ quantum credimus: tantum amamus. De fide autē ⁊ opatione dicit Johānes: Qui ſe dicit deuz noſſe: ⁊ mandata eiꝰ nō cuſtodit mendax eſt. Noticia enī dei ad fidez: cuſtodia mādatoꝝ ꝓtinet ad opationē. Charitas tñ maioꝛ fide ⁊ ſpe dicit: quia cum in futuro illa ceſſabunt: hec perficiek. g Altare. Erat. ſ. in ipo atrio vt nunq̄ ſctōz ad dñm ceſſet oratio.

Hinc

a ſ vbi coꝛpoꝛ peri. b ſ vir. ſ. q̄ introduxit.

reſpiciebat ad viā aq̄lōis. Et dixit ad me: Hoc ē gaçophylatiū q̄d re

a ſ ſolam. b ſ in q̄ lux plenißima.

a reſpicit viaz meridianā ſacerdotū

a ſ maioꝛ. ſ. q̄ oꝛādo: p̄dicādo: bñfacīdo: malꝛe iſtēdo: eccliaz defendēdo. b ſ q̄d nos ſum⁹. ſ ſz

q̄ excūbāt i cuſtodijs tēmpli: poꝛ/

a ſ q̄ eos qui veniunt ab aquilone q̄ offerūt victimas ꝓ peccatis ſuſcipe ⁊ ſaluare cupiūr.

ro gaçophylatium quōd reſpicit

a ſ ⁊ meridianā ſubaudis. b ſ minoꝛū. ſ. q̄ dum maioꝛes maioꝛib' iurēdūt: vītā carnalū coꝛrigēdo aptā ſacrificio reddūt: vt i cōſpectu oipotent' dei carnes coꝛ i odoꝛē ſuauitat' incendant.

b ad viaz aq̄lonis ſacerdotū erit q̄

a ſ exterioris. ſ in q̄ victime offerunt ꝓ peccō.

excubāt ad miſteriū altāris. Jſti ſ

a ſ vtrisq; ꝓ officio ſuo dño ſeruiētes. b ſ electi. c ſ. i. fidelis ppli: q̄ ſacra fidei aſſūpti: ⁊ a ꝓfidis ſegregati.

filij ſadoch: q̄ accedūt de filijs leui

a ſ fabulāe i vita imaculata: hic mihi mi. b ſ nō ſibi. c ſ Jdem q̄ introduxit me. ſ. i atriū interi⁹. ſ. ſcrāſancteoꝝ.

ad dñz: vt miſtrēnt ei. Et meſus ē

a ſ amplitudinē fideliū ppl'oꝝ. b ſ ſpei. c ſ q̄

atrium longitudine centum cu/

a ſ charitatis. b ſ vt ſacerdotes dñi miniſterio ſeruiētes q̄ per vītā ⁊ anguſtā viā inerauerant: habēāt deambulatoꝛia laritima ⁊ impfecto cōſummatoꝝ virtutū numero cōmoꝛenk.

bitoꝝ: et lātitudine cēntum

a ſ vt vita fideliū in ſtruoꝛ virtutib' cōſtiter phiciak i iuſticia. ſ. fortitudic: tēperātia ⁊ prudēcia.

b ſ maioꝛes: hoſtia viuēs: ſcā: deo placens.

g cubitoꝝ pēr q̄drum: et altare an/

exterioꝛes aquilonarē ⁊ auſtralē. Ad p̄dicta vero facili⁹ capiendum poſui hic figuram ſequentē predicta repꝛeſentantē quantum ad lineas fundamentales.

Et introduxit

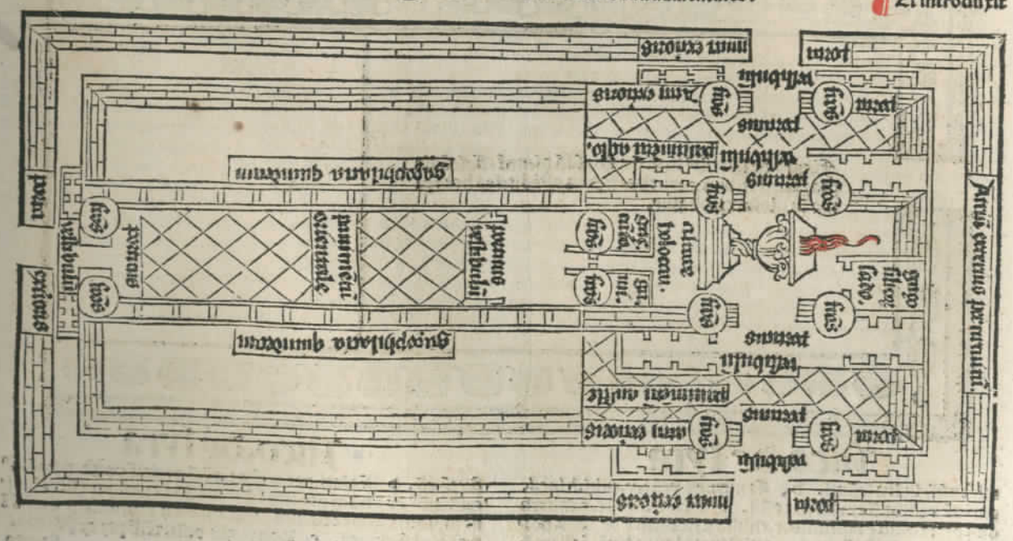
Porta
Atrium interius
Porta
Porta
Porta

¶ a Hinc t quinq; cubitis inde. Hieron. Eleganter dictum est: non a dextra nec a sinistra: ne videretur i sanctissanctorum aliquid esse sinistrum.

b Viginti cubitoꝝ t latitudinez vndeci tc. Vigenarius sicut duabus propter duas decades in malo solet accipi: sicut vndenarius q̄ vno indiget vt sacrum expleat numerum. scilicet duo denarius: et tñ i vestibulo templi esse dicūt: qz q̄nis scti sūt sacerdotes t i templi ministeriꝭ collocati: t q̄tidie victimas offerāt xp̄o: tñ qz fragili cōpore et subiectos vitijs cōmorant: t. xx. būt. xj. Ano: Miser ego homo quis me liberabit de lege mortis huius. Ro. 7.d

a ¶ i ep̄lū cōspiciēdū. b ¶ mioꝝ q̄ tñ ep̄lū dei.

te fāciē tēpli. Et introduxit me i vestibulū tēpli: t mēsus ē vestibu a
lū q̄q; cubitl hic: t q̄nq; cubitl c
a ¶ q̄m q̄ ingredi fuerat diuis sensib⁹ erat erudit: t nec dextera nec sinistra: i via regia i gredieb.

b ¶ introit ad vestibulū tēpli. b ¶ mysteriū trinitat: qō porta ad dñm: dū t p̄ i filio t filiū i patre t spūscrūs i vtroq;: q̄ numer⁹ vna porta ē corū q̄ post baptismū trinitat: gnemur ad saluāc.

inde: et latitudinez portę triū cubitoꝝ hinc t triū cubitoꝝ inde: d
lōgitudinē ār vestibuli vigiti cubitoꝝ t latitudinē vndeci cubito/ e

a Et introduxit me tc. Descripta pte anteriori edificioꝝ tēpli: hic ꝑsr describit posterior in q̄ fm doctores latios sūt q̄nq; edificia p̄cipalia. s. portic⁹ tēpli: ipm tēplū: edificiū aḡlonare ex vno latē tēpli: t edificiū australe ex altero: t edificiū sepatū ab occidētali pte tēpli. Hebrei ꝯo nō ponūt istud vltimū edificium dicētes q̄ edificiū i textu dictū sepatū ē ipm tēplū cū sua porticu: qō rōnabiliꝰ p̄t dici. nā accipiēdo sic tem plū cū sua porticu: inē ipm t alia edificia ē spaciuꝫ: et sic ē ab eis sepatū i situ. sil⁹ i altitudie: nā a t̄ra i superficie excedit alia edificia i. l. x. cubit. vl circit. sil⁹ dignitate: q̄ digni⁹ ē cetez edificijs: sic igit ps ista in tres ptes diuidit: q̄ ꝑio describit portic⁹ tēpli. scdo templū ipm. i p̄nci. seq̄nt. ca. tertio edificium aḡlonare t australe. ca. xlij. Ad maiorē itelligētiā dicēdoꝝ sciendū q̄ accipiēdo tēplū cū porticu: tēplū hz tres ptes. Prīa ē portic⁹ hūs. xj. cubitos i latitudie: q̄ accipit ab oriēte i occidētē: t. xx. cubitos i lōgitudie fm latitudinē tēpli ab austro i aḡlonē. scda est scti⁹ vl sctā hūs. xx. cubitos i latitudine. s. ab austro i aḡlonē: t. xl. i longitudie. s. ab oriēte i occidētē. tertia ps tēpli ē scti⁹ coꝝ hūs. xx. cubitos i lōgitudie: t. xx. i latitudine: t accipiunt iste mēsure itra pietes p modū ꝟ figuratū. Dis ꝑmissis ad lr̄az accedam⁹: Et introdu. me i vesti. tēpli. i. in ei⁹ porticū: ita q̄ hic vestibulū. p porticu sumitur. b

tudinē tēpli ab austro i aḡlonē. scda est scti⁹ vl sctā hūs. xx. cubitos i latitudine. s. ab austro i aḡlonē: t. xl. i longitudie. s. ab oriēte i occidētē. tertia ps tēpli ē scti⁹ coꝝ hūs. xx. cubitos i lōgitudie: t. xx. i latitudine: t accipiunt

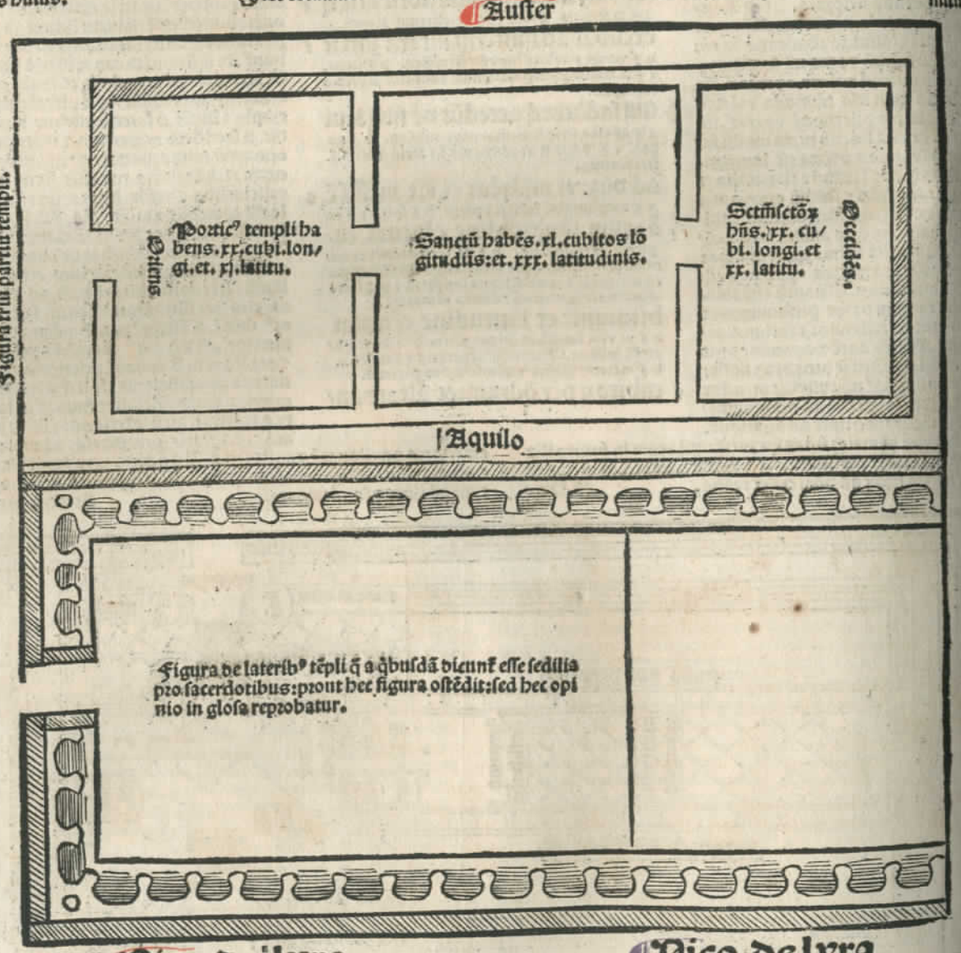

Nico. de lyra

mic: t silr in lr̄a seq̄nti. b Et men. est vesti. v. cubi. hinc. i. parietē vestibuli ex vna pte ostij. c Et. v. cu. inde. ex altera ostij pte: t ostiū ē latitudis. x. cubitoꝝ sic dictū ē de alijs portis atrioꝝ: t ꝟ est lōgitudo portic⁹ iuxta latitudinē tēpli: vt ꝟ dictū est

Nico. de lyra

dictū est. d Et lati. por. triū cu. tc. ꝟ accipit porta ꝑ postib⁹ existētib⁹ ex vtraq; pte ostij i qb⁹ sūt q̄dā celature: t sūt i limine supiori: t q̄libz celatura ē triū cubitoꝝ latitudis q̄ modū i margine figuratū. e Longi. aūt vesti. tc. ꝟ pt̄z ex p̄dictis. Et octo

¶ a Et co. e. Scti colūne eccl̄e. Petr⁹ et ioh̄nes colūne due: q̄s ingredimur ad sctā/ sctoꝝ: t q̄z doctria ad xp̄m nr̄ introit⁹ est.

b Tintro. tc. Sex cu. Jsido ¶ Ca. XLI

c Sacr̄m oīm creaturaꝝ. Sex enī dieb⁹ mūdus ē cōdi/ tus ꝑ q̄z notitiā cāl/ q̄ ꝑditōis atq; rōez intram⁹ in tēplū dei: t ex creaturaꝝ ordie atq; ꝑstātia coḡlcim⁹ creatorē. d Decē c. Hiero. Die decia mēsis p̄mi q̄ appellat nisan: ad imolatiōes et p̄parationē pasce aḡn⁹ assumit. Septio igit mēse decime offerunt i dei honorea: vl vt scriptura dicē consueuit torcularia. vnde: Dilatamī et vos vt cum p. r. cubitos porte tēplū q̄s fuerit ingressus: ex vtraq; pte ipl⁹ latera: siue vt i hebreo ꝓpte ōr: humeri mēsurent: q̄ ad opa ferūt. Qui humeri porte ex vtraq; pte q̄nos būt cubitos vt p frenos sēsus atq; dinos de q̄rū dria s. dictū ē adita tēpli ingrediant. e Lō. c. xl. c. t la. xx. Aḡlcl. xl. octigēta faciūt: q̄ nūer⁹ octonario vicin⁹ē. vñ: Date p tes septem necnō t octo. Vl q̄z p tribulatiōes et aḡustias bui⁹ seculi intram⁹ i sanctuariū dei. Xl. ci nūer⁹ laboris ē. vñ moyses t helias ꝟ nūero ieiunāt: t isrl verak t pbak i solitudine: t p⁹ multos labores ēra. pmissionis ingreditur. Et dñs nr̄ fr̄z assūpti corpor⁹ fragilitatē tētak xl. dieb⁹ i solitudie: vt p⁹ victoriaz accedāt angli t mīstrēt ei. f Hiero. Et lati. xx. c. Cū post tribulatiōes t angustias dicem⁹ cū apl̄o: In oīb⁹ tribulati: ꝟ nō coangustati. Et cū ꝓpha. In tribula. dilatasti. m. Tūc nobis altissim⁹ aperiat introit⁹: q̄. xx. cu. hz lati. Qui t ipe dual ē nūer⁹: vt supat⁹ mūdi certamīb⁹ atq; trenis: ingrediant tēpli penetralia: t audiam⁹ cū discipl̄is: Cōfidite ego vici mūdū. g Duos cu. Juxta supiorē sensuꝫ p dualem nūerū igredimur ad eū locū vbi sūt scālcōꝝ. vij. Et ipa porta sex cubitoꝝ est: p q̄s ingressi etnā regez possidem⁹: q̄ i septenario demonstrat. h Lon. c. xx. cu. Quia aū faciē tēpli t in ipo itroitu ei⁹ ꝓteriti labor⁹ atq; certamis nob mēsura sp occurrit. quā ei ozōnē i singul nūer⁹ duplex possidet due decades hūt eādē. g Hoc ē san. tc. Hiero. Nota q̄ i descriptione tabnacli dicunt scālcōꝝ plural⁹. ꝟ scm̄scoꝝ singlariē: vt p⁹ scā vēiam⁹ ad scm̄: sic p⁹ multa cātica ad cāticū cāticoꝝ. qō oīm carminū carmē ē qō canētes spōsi coplamur āplexib⁹.

Si aūt faciē tēpli sctm̄sctoꝝ ē: q̄tā btitudinē i tēpli iterioꝝ⁹ estiare debem⁹. vnō: ꝟ latoz ei⁹ ꝑspectū. m. Donec itrē i sā. d. t i. n. e. Ecclo. 11.a Pz. 17.

a Et octo gradib⁹ ascēdebaf ad eā. Ii octo nō est de textu: q̄z nō est i hebreo: vbi sic hr̄: Et gradib⁹ ascēdebaf ad eā. tēplū enī cū sua porticu est in sūmitate montis: t iō de atrio interiori est ascēsus p grad⁹ ad porticū tēpli: sed numer⁹ graduū nō ponit hic: sz ꝓbabilit pōt dici q̄ sint. xv. sic in tēplo Salomonis.

b Et colū. erāt in fron. tc. frōtes hic dicunt partes due parietū existentes ex vtraq; pte ostij quaꝝ q̄libet ōr supi⁹. v. cubitoꝝ: t aīllos parietes in porticu erāt due colūne. vna hinc et altera ide sic fuit i tēplo salomōis: vt hr̄. iij. Reg. vij.

Moraliter.

¶ In anno. xxv. Ca. xl. trāsmigratōis nr̄e tc. Ab isto loco vsq; ad finē libri bui⁹ in expositiōe lr̄alt posui ordiuiter sensuꝫ mysticū. ꝓpter qō hic repetere ñ intēdo.

c Et introduxit me. Hic ꝟ describitur ipm templū. t ꝓmo q̄tū ad partez que ōr scti⁹ vel scrā. scdo q̄tū ad illā que ōr scti⁹ scōrum. ibi: Et introgressus. tertio q̄tuz ad aliq; templo adiuncta. ibi: Et mensus est. Circa primum dicitur: Et introduxit me in templuꝫ. Er hoc qō dicit: Introduxit: ptz q̄ iste mensure accipiunt intra parietes vt p̄dictū est: ita q̄ spissitudo parietū nō includitur. Ca. XLI

d Et mēsus est frōtes. i. exteriores superficies parietū existentiū ex vtraq; parte aperture ostij q̄ frōtes noīantur: eo q̄ veniētib⁹ ad ostiū ſtarim patēt. interiores autē superficies latēt. e Sex cubitos latitudinis hinc. q̄tū ad vnā frontē. f Et sex cubitos latitudinis inde. q̄tū ad alterā. aliq; libri hic hūt altitudinis t male. nā hebrei t libri bene correcti hūt latitudinis.

g Latitudinē tabernaculi. i. tēpli: qō frequēter i scriptura vocaf tabernaculū. q. d. due frōtes dicte cū apertura muri ꝑ ingressu a parte exteriori otinēt ꝑcise latitudinē tēpli: sed ꝟ videf falsuꝫ. qz statim subditur:

h Et la. porte decē cu. erat. decē aūt t bis. vj. faciūt xxij. cubitos. latitudo ꝯo tēpli intra muros ē. xx. cubitoꝝ tm̄ vt dictū est. s. Ad ꝟ dicēdū est q̄ porta accipiť ꝑ ostio. ostij vero latitudo excedit latitudinē aperture ingressus tantū q̄tā est spissitudo ostij: vt ptz ad sensum in ostijs domoꝝ. Et ꝑ ꝟ insinuaf q̄ spissitudo isti⁹ ostij est vni⁹ cubiti: t sic latitudo ei⁹ excedit latitudinē bui⁹ aperture. vno cubito hinc: t altero inde: et sic aptura exterioꝝ in muro est tm̄. viij. cubitoꝝ. q̄ cū. xij. cubitis frontiū faciūt. xx. cubitos ꝑcise. Et q̄ iste sit intellectus ptz ex lr̄a sequēti cū ōr: i Et latera porte v. tc. nā ab extremitatib⁹ latitudinis ostij vsq; ad parietes tēpli sūt tm̄. v. cubiti ex vna pte: t. v. ab altera: vt ptz ex dict⁹. Hec mirandū q̄ spissitudo ostū dicta ē vni⁹ cubiti: q̄z de porta tēpli p romanos cōbusti dicit Joseph⁹. vij. libro de iudaico bello q̄ erat tanti pōderis q̄ vix a viginti viris claudebaf: k Et mensus est longi. ei⁹. s. templi. q̄tum ad illā partē q̄ ōr sanctuz vel sctā. l Quadraginta cu. tc. hoc ptz ex dictis.

m Et introgressus. Hic ꝟsequēter describit pars tēpli q̄ dicit sanctūsctoꝝ. cū dicit: Et introgressus itrinsecus. i. sctūmsctoꝝ: q̄ dicit interius templū: sicut in tabernaculo moysi dicebaf interius tabernaculum.

n Mensus est in fronte porte. i. in pariete ex vtraq; parte ostij existente.

o Duos cubitos. Hec est spissitudo pariet⁹ siue frontis. paries enim iste nō est multum altus: nec sustinet sup se aliud pondus: quia solū diuidit inter sanctum t sanctumsanctoꝝ in inferiori mansione templi: t ideo nō describit tante spissitudinis sicut alij parietes templi. ꝓpter quod doctores nostri videnť male dicere: quia dicunt eius spissitudinē. vj. cubitoꝝ sicut alij parietes claudentes templū. p Et portam. i. aperturā ingressus exteriorem. q Sex cubitorum. in latitudine. r Et latitudinē porte. i. ostij. s Septē cubitorum. nam eius latitudo excedit latitudinem aperture dicte dimidio cubito hinc: t dimidio cubito inde: sicut dictum est de cubito integro in descriptione porte immediate p̄cedentis. t Et mensus est longitudinē tc. hoc ptz ex dictis. s. vbi describit sanctūsanctoꝝ quadrū equilaterum. v Ante faciem templi. i. partis anteriorꝭ templi. x Et dixit ad me. s. angelus hec ostendens. y Hoc est sanctūsanctoꝝ. s. qō est vltimo descriptū. z Et mēsus est. Hic ꝟsequēter describunť quedā adiuncta templo. t diuidit in ptes. xliij. fm numerum adiunctoꝝ: que patebunt ꝑsequendo. Circa primū sciendū q̄ templum stricte t ꝓprie accipitur ꝑ spacio inter parietes inclusō: t fm ꝟ parietes sunt quedā adiuncta. de quib⁹ agit primo cū dicitur: Et mensus est parietem dom⁹. i. parietes templi: accipiendo singulare ꝑ plurali: sicut frequenter fit in descriptione hui⁹ edificij. a Sex cubitoꝝ. s. in spissitudine: nō enī potest aliter ītelligi. nā longitudo parietū templi est. c. cubitoꝝ: t altitudo. cxx. cubitoꝝ: vt plenius. j. dicet. t dicit parietē domus. i. templi: q̄z paries anterior portic⁹ fm hebreos nō est tāte spissitudinis vt inferi⁹ dicet. b Et la. latera. hec est scda pars in qua describunť quedā adiuncta templo: q̄ vocanť hic latera.

de quibus

de quibus dicit Richardus de sancto victore q̄ sunt deambulatoria. ⁊ .j. dicunt bis. xxtiij. id est. lxvj. ſm ipſuz ⁊ alios doctores latinos: quoꝝ ſex ponit intra murū in inferiori māſione templi: tria in vno latere eius: ⁊ tria in altero. ⁊ primuz diſtat a pauimento p. vj. cubitos. ſecundū p. xij. tertiū p. xviij. ⁊ hoc eſt in vna parte templi: ⁊ ſiſr in altera. Sed hoc dictuz eſt irrationabile: quia ſic impedirent illuminationē templi p fenestras: ⁊ aſpectū pulchritudinis parietū templi qui deſcribuntur interius deaurati cū pulcherrimis celaturis. Itē contradicit ſibiipſi vt videtur quantū ad latera que ponit extra templū. l. xxx. in vno latere: ⁊. xxx. in altero. naz inferi⁹ latus ſine deambulatoriū diſtat a terra p ſex cubitos: ⁊ ſcōm a primo p alios ſex: ⁊ ſic ꝛ ſequēter de aliis in altitudine muri templi. ex quo ſequit q̄ hec altitudo habet triceſies ſex cubitos vel ſeries. xxx. qꝫ idē eſt. ⁊ ſic altitudo muroꝝ tēpli eſt. clxxx. cubitoꝝ. Ipſe vero dicit q̄ eſt tm̄. cxx. cubitoꝝ: ſicut de tēplo Salomonis dicit. ij. Paral. iij. cui aſſimilat iſtud templū. p/pter qꝫ dns Hugo cardinalis dicit: q̄ iſta latera ſunt ſedilia iuxta latera templi. interius tū poſita p ſacerdotib⁹ diuinas laudes cantantib⁹. Et qz quodlibet lat⁹ dz eſſe. iij. cubitoꝝ. iſtam latitudinē ponit p̄cedendo a parietib⁹ tēpli verſus medium. Scōm aūt dimenſionē aliā. l. p̄cedendo ſm longitudinem parietū tēpli quodlibet lat⁹ ſiue ſedile habet duos cubitos tm̄. ex q̄ ſequit q̄. xx. latera implēr longitudinē anteriꝛis partis templi ex vna parte q̄ eſt. xl. cubitoꝝ. ⁊ ſiſr. xx. latera ex parte oppoſita. decē aūt latera implēt ſiſr ſeptuſſtōū ex vna parte: ⁊ decē ex altera. nā ei⁹ longitudo eſt. xx. cubitoꝝ. Sex vero latera q̄ remanēt collocat ex vtraq; parte oſtij templi p modū infra figuratū. Licet aūt hoc dictū habeat apparentiā p̄ma facie: tū nō videt poſſe ſtare. p̄mo qz ſeptuſſtōū ingredit ſolus pontifex ſumm⁹ ⁊ ſemel in anno: vt ptz ex ve. ⁊ no. teſta. ⁊ ſic nō ſunt ibi ponēda ſedilia p ſacerdotib⁹. naz hoc eſſet fruſtra: qđ nō eſt dicendū. Itē dimenſio ſedilium ſm quā boues ſedent lateraliter iuxta longitudinē parietis non eſt minoꝛ ſed maioꝛ cōiter q̄ illa dimenſio que p̄cedit a parte parietis. Ieſus mediū chori vel templi. ipſe vero ponit eā miozē de medietate: vt ptz ex dict⁹: ⁊ ſic dicta ſedilia reddit inutilia ⁊ inepta ad ſedendū vt de facili pōt imaginari. Itē ꝯtradicit ſibiipſi: qz ponit in anteriori parte tēpli. xl. ſedilia totā ei⁹ longitudinē ex vtroq; latere tēplentia: ⁊ tū cū hoc ponit vnū oſtium ad oziēnē in q̄libet latere: ⁊ p ꝓns ꝓtra apertura illoꝝ oſtiozū nō pōt aliq̄s ſedile poni. nā impediret tranſitū: maxie cū quodlibet ſedile iuxta parietē templi aſcēdat per ſex cubitos ſm ipm̄. ꝓpter qđ nō ſolū impediret tranſitū: ſed etiā totaliter obturaret. Oportet etiaz dicere q̄ quodlibet oſtium ſit ad minus duoꝝ cubitoꝝ latitudinis: ⁊ ſic tollitur vnū ſedile ex vno latere: ⁊ vnū ex altero. ꝓpt̄ qđ nō remanent niſi. xxxvij. ad plus: ⁊ ſic ſm eius dicta ſunt. xl. ⁊ non. xl. Plura etiā alia incōuenientia ad eius dictū ſequunt: que ꝓpter proliritatez omitto. Propter qđ dico cū hebreis q̄ iſta latera ſunt appenditia laterib⁹ templi exteri⁹ adherentia: ꝓpter qđ latera nominant: ſicut. iij. Reg'. vj. circa templū Salomonis fuerunt appenditia ſm hebreos: put pleni⁹ ibi dixi. Latera vero de q̄bus hic loq̄mur ponēda ſunt in trib⁹ lateribus hui⁹ templi ſex occidentali: aquilonari et auſtrali. In oziētali vero non ſunt ponenda: eo q̄ ex illa parte eſt ingreſſus templi. In latere vero occidentali qđ ē breuius ponunt ſex appenditia ſiue latera. In latere vero aquilonari qđ eſt multo longi⁹ ponuntur. xxx. ⁊ ſiliter in auſtrali qđ eſt equalis longitudinis: ⁊ ſic habeꝫ numerus laterū ſiue appenditioꝝ. ſ. lxvj. Modus autem ponendi talis eſt: in templo nanq; iſto deſcribunt inferi⁹ pilarij p̄ominētes extra parietes ad ipſos fortificandū ſicut fit cōmuniter in notabilibus ⁊ arduis edificijs. Igit in parte occidentali ipſius templi ponunt tres pilarij: duo in ei⁹ extremitatib⁹: ⁊ vn⁹ in medio ei⁹. nā ex pte occidētis nō ē aliqs ingreſſus vl egreſſus: ⁊ dicti pilarij p̄ominēt extra parietē tēpli. v. cubitis. ex q̄ p̄minētia pilarioꝝ p̄fozaſ ī trib⁹ locis vno ſup aliū: ⁊ in illis fozaminib⁹ figunt trabes de pilario in pilariū ſup ꝙs ſituant ligna q̄ gallice dicunt ſollueç ex vna pte: et ex altera pte figunt ſollueç. ī pariete claudēte appēditia ī pte exteriori ad poztādū tria tabulata vnū ſup aliud: ita q̄ p̄mū tabulatū tectū ē appēditijs inferioꝛib⁹: ⁊ pauimētū mediis: ⁊ ſecundū ē tectū mediis ⁊ pauimētū ſupioꝛib⁹. tertiū xo tectū eſt tm̄ ſupioꝛib⁹. nā hec tecta ponunt plana: ⁊ ſunt hec tabulata ſic diſpoſita q̄ primū diſtat a terra per ſex cubitos: ⁊ ſecūdū a p̄mo p alios ſex: ⁊ ſiſr tertiū a ſecūdo. Et ſic ptz q̄ iuxta murū tēpli aſcēdunt p. xviij. cubitos nō cōputata ſpiſſitudine tabulatoꝝ q̄ ponit duoꝝ cubitoꝝ. Et ſic appenditia aſcendūt vſq; ad

vſq; ad viceſimum cubitū incluſiue parietuz templi: ⁊ tāta eſt altitudo parietis claudentis appenditia exterius. Et quia inferioꝛ manſio templi vſq; ad primum tabulatū ſeu cenaculum ponenda eſt. xxx. cubitoꝝ: ſicut in templo Salomonis. iij. Reg'. vj. ideo ſuper appēditia remanet paries tēpli liber ſine obſtaculo per. x. cubitos ad recipiendum lumen p fenestras ad ſufficientem illuminationē inferioꝛis manſionis templi. Si vero manſionis huius ponatur altitudo. xl. cubitoꝝ ſic dicunt aliqui: ſic adhuc erit cōuenientioꝛ illuminatio. Et q̄ mihi videtur hec diſpoſitio decentioꝛ: quia per hoc ſeruatur vniformitas trium manſionum. ideo ſic inferius figuratur. Ex dictis ſequit q̄ in latere occidētali templi ſunt ſex latera ſeu appenditia. duo p̄ope terrā diſtincta per pilariū medium ⁊ p̄pendita. duo p̄ope terrā diſtincta per pilarios in extremitatibus exiſtentes. Et cū ſpacium totum inter duos extremos pilarios ſit. xx. cubitoꝝ ſm latitudinem templi: ſequitur q̄ quodlibet appenditium ſit x. cubitoꝝ ab aquilone in auſtrum: cōprehenſa tamen ſpiſſitudine pilarij medij. Et ſup duo appenditia iferioꝛa ſunt duo alia media: ⁊ ſup illa duo ſupioꝛa in oib⁹ ſiſa. Et ſiſr dicendū eſt de appenditijs in latere aq̄lonis exiſtentib⁹. nā ibi ponunt xj. pilarij in longitudine parietꝫ aq̄lonaris q̄ cū muro claudēti appēditia in parte occidētali faciūt decē inter capedines: in q̄bus ponunt decē appenditia inferioꝛa ⁊ ſup illa decē media ⁊ iterū ſup illa decē alia ſupioꝛa: ſicut dictū eſt de appenditijs occidētalib⁹. Licet aūt appenditiū vnū triplicatū ſm infimum ⁊ mediū ⁊ ſupremū modo dicto claudat ex vna parte parietis occidentali claudēte appenditia occidentali: ⁊ ex altera parte claudat pariete aq̄lonari claudēte appēditia aq̄lonaria: et ſic cōputari poſſet cū iſtis appenditijs ⁊ cū illis: tū ne idē bis cōputetur hic tm̄ cōputat cū aq̄lonaribꝰ. Et eodē dicendū de angulari appenditio in parte auſtrali. Itē a dicto appenditio angulari incluſiue vſq; ad nonū cubitū a fine oppoſito parietis aq̄lonaris templi excluſiue vt mag⁹ videbit ſunt centū cubiti: ⁊ ſic decez appenditia in hac longitudine collocata occupant centū cubitos: ⁊ p ꝓns quodlibet eoꝝ eſt. x. cubitoꝝ ab occidente in oriente: incluſa tm̄ ſpiſſitudine pilarioꝝ inter ipa dividentiū: ⁊ ſpiſſitudine parietis claudētis exteri⁹ a parte occidētali. In nouē autem cubitis remanētib⁹ de aq̄lonari longitudine tēpli ponit cochlea ad aſcēdēdū ſurſuz in cenaculuz tēpli primū: ⁊ ſcōm. ⁊ ſiſr ad appenditia media ⁊ ſupioꝛa. Nā ibi ponunt oſtia ex vna pte ad ingreſſuz appenditioꝝ: ⁊ ex latere ad ingreſſuz cenaculoꝝ. ꝓpter qđ hec cochlea aſcēdit vſq; ad ſimitatē tēpli: vt p eā ſit ingreſſus ad tēpli tectū: qđ ab oib⁹ expoſitoꝛib⁹ ponit planū. Dō aūt dictū eſt de appēditijs et cochleā in aq̄lonari latere tēpli. idē p oīa intelligendū eſt in ei⁹ latere auſtrali. Et ſi dicaꝫ q̄ vna cochlea ſufficit ad p̄dicta: ⁊ p ꝓns alia ſupfluit. dicendū eſt q̄ nō. nā hec duplicatio valet ad ſecuritatē: vt ſi ſimineat periculū ignis vel aliq̄d aliud p plura loca ſit aſcēſus ſurſuz. ꝓpter qđ in eccleſijs magnis fiūt tales cochlee cōſter ī ea⁊ frontib⁹ ex vtraq; parte. Circa vero duo latera tēpli. ſ. aq̄lonare ⁊ auſtrale ab oibus expoſitoꝛib⁹ ponuntur duo edificia a mur⁹ tēpli p. xx. cubitos diſtātia: ⁊ quodlibet duoꝝ edificioꝝ eſt longitudis. c. cubitoꝝ: ⁊ latitudinis. l. cubitoꝝ. de altitudine xo nō fit mētio in textu: ꝓbabile tm̄ ē q̄ ē lxxv. cubitoꝝ: ita q̄ quelibet triū māſionū q̄ ponunt ibi vna ſup aliam ſit. xxv. cubitoꝝ: ſicut dictū eſt. ſ. de manſionib⁹ poticū. verūtū quia latitudo iſtoꝝ edificioꝝ ponit in pendulo montis. ideo due ſupioꝛes manſiones tantuz eleuate ſunt ſup terram. ad tertiā vero deſcenditur p gradus ſicut in cellarijs. ꝓpter quod ⁊ earū oſtia deſcribunt in laterib⁹ eozum verius vulgi locum. Reliqua vero circa templū et edificia iſta dicenda dicam litterā exponendo. Ad capiendū vero facili⁹ que dicta ſunt ⁊ dicenda ponunt hic tres ſequentes figure. Prima repreſentat ſm lineas fundamentales poſterioꝛē partez totius edificij que incipit a latere occidentali atrij interioꝛis: et protenditur verſus occidentem vſq; ad murum claudentē exterius vulgi locum: in qua parte eſt ipſum templum cum ſuis appenditijs predictis: et duo edificia. vnum quod vocatur aquilonare: eo q̄ eſt ſituatum in parte aquilonari reſpectu templi: et aliud auſtrale eadem ratione. ſ. quia ſituatum eſt in parte auſtrali reſpectu templi. Secunda repreſentat altitudinez templi et appenditioꝝ et cochlearum ⁊ edificioꝝ circa ipm̄: eo modo quo poſſunt in plano figurari. nam oportet per imaginationem inſpicientis multa ſuppleri. Tertia repreſentat altitudinem edificij aquilonaris: eo modo ſimiliter quo poteſt in plano figurari: et per conſequens repreſentat altitudinem edificij auſtralis, nam hec duo edificia in omnibus ſimilia deſcribuntur.

Sequit figura

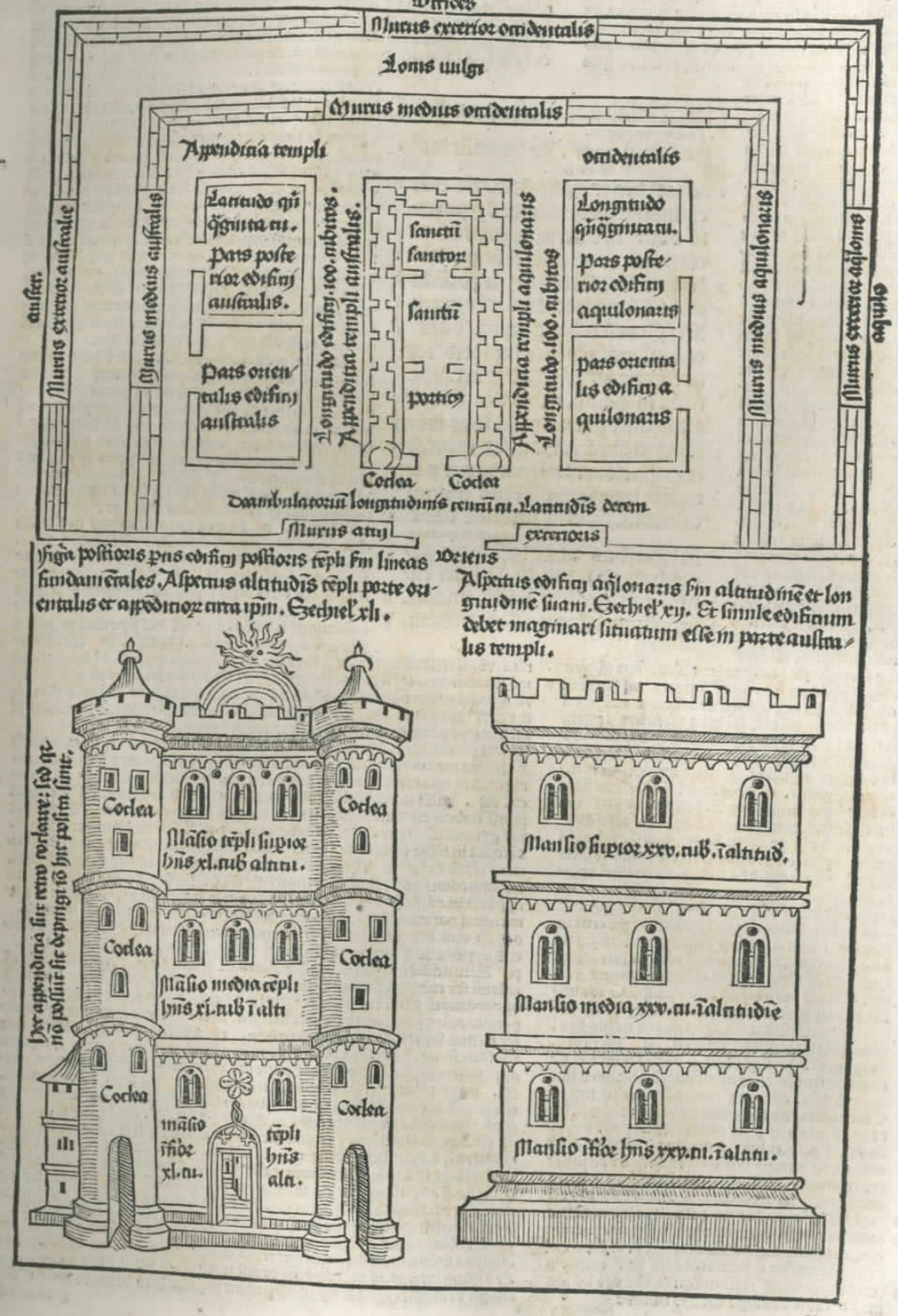

Ordo poſitionis pris edificij poſitionis tēpli ſm lineas fundamentales. Aſperius altitudis tēpli parte occidentalis et appēdicioꝝ ante ipm̄. Ezechiel. xli.

Aſperius edificij aq̄lonaris ſm altitudinē et longitudinē ſuam. Ezechiel. xli. Et ſimile edificium debet magnari ſituatum eſſe in parte auſtrali templi.

¶ a ¶ Quattuor cu. Jsido. ¶ Ne ſtruor mõſtrant elemẽta: ex qb⁹ vniuerſa cõpacta: ⁊ maxime humana corpa: ↄ q̃ ſcti dimicãtes ⁊ aĩe ptãti ſubiũcti entes merẽt iteriora itroire: ⁊ dñi arcana cognoſcere. b ¶ Latera aũt. nẽ. Rab. Jpſa latera q̃ in circuitu dom⁹ erãt: ⁊ q̃t tuor cubit' a tẽpli pte ſeparãt ũcta ſibi erãt: ita vt vnũ lat⁹ aliꝰ lat⁹ ꝛrigeret: ⁊ hẽrẽt lõgitudine nõ. xxx. ⁊ tres cubitos: ſed bis. xxx. tres. i. lxvj. Jn leuitico ỏr: Jn octo maſcꝰ poſt vnã hebdomadã ⁊ illã q̃ genuit ⁊ illũ q̃ genit⁹ ẽ. xxxiij. i. plere dies: vt veniãt ad purificationẽ. Si ãt genuerit feminã: duplicẽ obſeruare nũẽ. i. lxvj. Et q⁹ vt veniam⁹ ad ſcrãlã ctoꝛ: nõ ſolũ ꝓma ſdigem⁹ natiuitate ꝟ ⁊ ſcõa: vt nati ī carne renaſcamur ī ſpũ: iõ nõ. lxvj. ſz bis. xxxiij. ponũt vt vtraq̃ natiuitas deo auctori debeaĩ: ⁊ elemẽt⁹ ei⁹: et duplici circũeant latera dom⁹ q̃ templi fulciunt edificiũ. c ¶ Et erãt c. nẽ. Sãcti ei viri ī multitudine credẽtiũ erũpũt p parietẽ tẽpli. ¶ Jder oĩa ſcz latera ī circuitu: ⁊ cõtinẽt eccl̃e fũdamẽta: ⁊ tũ nõ attingũt parietem tẽpli: tm̃ vidiſſe cõrẽt: ⁊ õ lõge ĩenarrabilia adoraſſe myſteria. Jdem⁹ ei ꝓ ſpeculũ nũc ī enigmate: ⁊ pleniſſima tãgere atq̃ cõphẽdere ũ poſſum⁹ ẋitate. d ¶ Jn rotũdũ. Jſido. ¶ Que pulcherrima figura: etiã apud philoſophos ũ celũ ſol luna nẽ. ſidera ⁊ pũctũ terre: ⁊ ĩ hũanis coꝛpibus oculi quaſi altera ſidera ⁊ figura capitis q̃ oĩm ſenſuũ receptaculũ ẽ teretes digiti et femoꝛa ⁊ bꝛachia: hac rotũditate iſigniũt. e ¶ Per cochleã nẽ. ¶ Que deoꝛſũ ſunt ſemp anguſtioꝛa ſũt ī iciunijs ⁊ vic⁹ vnius cõtinẽtia: paulatimq̃ ũ ad ſũma cõſcẽdim⁹ latioꝛ nob⁹ via apĩt: vũ. Jn tribulatiõe dilataſti mihi. f ¶ Jn cena. Rab. Jn regũ volumĩe b̃ ce naculũ habuit heliſe⁹ ⁊ helias. Et ĩ actib⁹ apl̃oꝛũ thabita. i. doꝛcas et damula nr̃a q̃ bonis opꝛibus ad ſũma cõſcẽderat. Pet⁹ quoq̃ ſup quẽ dñs eccleſie fũdamẽta cõſtituit trãſcẽdit cenaculũ ⁊ venit ad tectũ: q̃ gꝛece doma. i. tecti ſolariũm: ⁊ incognita ꝓius ſeculo eccleſie ſacramẽta cognouit. Saluatoꝛ q̃z in cenaculo magno ⁊ lato ⁊ oĩ ſoꝛde purgato ſtrato: ⁊ ad ſpũale cõuiniũm parato paſca fecit: myſteriũ coꝛporis ſui ⁊ ſãguinis diſcipulis tradidit: et eternã nobis agni inmaculati feſtiuitatẽ reliquit. g ¶ Sex cubi. q̃nq̃ cu. nẽ. Jdis ſignificaĩ q̃ de hoc mũdo. et de terrenis ſenſib⁹ et de duali duarũ decadarũ numero q̃ referr̃ ad. xx. nõ ſolũ in ſanctaſanctoꝛ: ꝟ ⁊ ĩ cenacula coꝛ meremur aſcẽdere ⁊ ſemp habere in memoꝛia: q̃ p ſex dies cõditiõis nr̃e ⁊ p. v. ſenſus: ⁊ p. xx. cubita latitudis aſcẽderim⁹ cenaculũ tẽpli: ⁊ ſrenã hũilitatẽ ſenſuq̃ l̃re reliquẽtes trãſierim⁹ ad ſũmitatẽ eccl̃ie: ſpũſq̃ ꝓfectio gaudeam⁹. h ¶ Et oſti. la. ¶ Pulchre ĩ oſtio ↄ aq̃ lonẽ loc⁹ oſtionis ẽ vt ſm aplm: ſine ĩtermiſſione oꝛem⁹: ⁊ cũ Jheremia dicam⁹: Nõ taceat pupilla o. m. vel pũtia mala vitare cupiẽtes: vl̃ p ꝓterit? gꝛias agẽtes. Jn tabernaculo eñ hui⁹ coꝛporis ſemp ingemiſcim⁹: dicimuſq̃: Miſer ego hõ ↄs me liberabit de coꝛpe mortis huius?

¶ Oſtiũ

Jdis ꝓmiſſis ad expoſitionẽ l̃re reuertamur: Et latitudinẽ lateris. i. appẽditij. a ¶ Quattuor cubitoꝛũ. cũ manifeſtũ ſit ꝓ ſupꝛadicta q̃ b̃ accipiẽ pẽditij. a ¶ Quattuor cubitoꝛũ. cũ manifeſtũ ſit p

¶ a Et fenestras obliquas. Hiero. Ignosce lector: difficultati tue veniã tribue cõsitenti. p fenestras enĩ obliquas ꝛ in modum retis factas: ꝛ q̃ semp clause sũt aspicim⁹ ꝛ vix vsq; ad interiorẽ domũ cordis nostri oculũ possim⁹ intromittere; vt oĩa que cernimus in vmbra videam⁹ ꝛ imagine, vt cuius apostolo clamem⁹: ℣ pfudũ diuitiarũ sapiẽtie et.s.d. ℟. Quis cognouit sensum dñi nisi magni cõsilij angelus: qui sua põt dign⁹ aperire mysteria.

Ro.11.d

b Thecbecas. Quas rome vocant solaria de cenaculoꝝ parietibus eminẽtia vel meniana ab inuentore: q̃ nõnulli grecorũ ejroctras vocant. c Faciem hois iuxta palmã ℟. Rab. In principio subiacemus cõcupiscẽtie q̃ referr̃ ad vitulũ: ꝓpter terrena opa. Et alia sũt carnalia alia spũalia q̃rũ extremũ aquile deputat̃. Cum autẽ intrauerim⁹ sanctuasanctoꝝ: et possederim⁹ iteri oza tẽpli nihil indigem⁹ nisi rõne ꝛ fortitudie: quorũ alterum ad sensum atq; ꝓtidentiã, alterũ ad animi referr̃ pseuerãtiã. Ois igit̃ paries p circũitũ tẽpli a pauimẽto vsq; ad laquearia cherubi habebat ꝛ palmas mira arte celatas. ℣ost q̃ aperiebat̃ sanctuariũ p quattuor angulos cõtra facie sanctorum. ℣rius enĩ habem⁹ sciẽtie multitudinẽ p quã de hoste victoriã: ꝛ postea nobis sanctuariũ aperit ꝛ tẽplũ qđ habet quattuor angulos. i. stationẽ firmissimã q̃ in nulla vergat partẽ. Quadrãgulus enĩ stabili firmat̃ basi: et in mystico numero quattuor clemẽta ex q̃bus cõstant oĩa solida ꝛ ꝑpetua significat. Cũcta vero ꝟtra facie sanctuarij aspiciebãt: ante quod sãctuariũ erat species altaris lignei. d Altaris lignei. In q̃ ignis succendit̃. i. mensa thymiamatis q̃ nihil ab igne patit̃ sed in igne fit purior: sicut sanctoꝝ opera de quibus apostol⁹: Uniuscuiusq; opus quale sit ignis ꝓbabit. Rõ pereunt sed igne purioza ꝛ clara fiunt. Sic altaris ligna que de lignis sũt paradisi: igne victoꝝ nõ cremant̃ sed purioza reddũt. Rõ mirũ hec ꝺ sanctuario

1.Cor.3.c

¶ ꝛ interiorib⁹ tẽpli ꝛ altari thymiamatis credi cũ etiã ancantõn ligni gen⁹ vel ligni similẽ: cũ plus arserit mundius fit. a Jn duob⁹ ostijs ꝛc. Solent enĩ in ptaciolibus triclinijs bina ostia herere sibi atq; cõiugi vt maior introitus non a duabus ꝛ ingentib⁹ sed quatuor minorib⁹ claudatur vel aperiat̃ forib⁹ b Grossiora. ligna ꝛc. Et firmitatem haberent ꝛ celatur̃ possent recipere. Jurta i telligentiã spiritualẽ firmitora et celata sũt ostia vt firmitatẽ habeãt et pulchritudinẽ ne quis sancta sãctoꝝ similis ocie possit irrũpere et sibi sacerdotiũ vẽdicare.

2.Pa.16.d

c Sup q̃ fenestre obli. ꝛc. Hiero. Vel ab scõdite: vt ipsum quoq; lumẽ qđ ꝑhebat intrinsecus: nõ haberet ꝛ pfectam sci entiã: nec claꝝ lumẽ ꝛ cũctis patẽs sed multis ex parte esset abscõditũ: qz videm⁹ nũc ꝑ speculum in enigmate. tũc aũt facie ad faciẽ. Et nondũ nouim⁹ sicut oportet nos scire. Cũ aũt venerit qđ pfectus est: euacuabit̃ qđ ex parte est. d Hinc atq; inde i humerulis vestibuli ꝛc. Pulchre nõ posuit dexterã ꝛ sinistrã: ne quid sinistrũ in his q̃ magna sunt ꝛ arcana dicere videret̃: sed hinc atq; inde. vnde: Si q̃s te pcusserit in dexterã maxillã ꝓbe ei et alterã. Jn sancto enĩ viro vrtutẽ pfectum est.

1.Cor.13.d

Dan.5.f

Ca. XLII

Et duxit me. Uoluerã despe/ratione ꝛ magnitudine rei ꝓsens testimoniũ in secreto ꝓterire: sed meli⁹ arbitrat⁹ sũ qđcũq; dicere q̃ oĩno nihil dicere: assumens illud socraticum: Scio q̃ nescio. Pars enĩ scientie scire q̃ nescias.

f Jam ducentem ad aqui. Hoc et ꝑ. viderat anteq̃ interiora penetraret sed aliter videmus perfectã habẽtes scientiam: aliter in principio discipline. Et necesse est: vt qui interiora conspexerit: scõm eandẽ formã atq; mẽsuras et reconditas sacramẽta ꝛ q̃ exteriora sunt videat. g Ducentem ad aquilonẽ. Respicientẽ sez aquilonis partes: sed nõ in aquilone positũ: vt facilioz esset transitus his qui aquilonis frigora relinquebant: a quo exardescunt mala sup terrã. Legimus in numero⁹ libris Dan et neptalim ꝛ aser trib⁹ filioꝝ ancillarũ rachel ꝛ lye: ad

Num.2.d

¶ aq̃lonis

a Et in sanctuario. i. in tẽplo interiori: nõ sic intelligendo q̃ in quolibet essent due aperture ſz vna tm̃ ꝛ p cõsequẽs vnũ ostiũ tm̃: tñ qđlibet habebat duas portiones. ideo subdit: b Et in duob⁹ ostijs. s. principalib⁹. c Ex vtraq; parte. s. tẽpli quarũ vna ꝺ sanctũ ꝛ alia sanctũsanctoꝝ. d Bina erãt ostiola. sic adinuicẽ copulat̃ ꝛ aptri fine alio: sicut apparet in ostijs q̃ dicunt̃ fracta ꝛ similiter in fenestris. Bina enĩ ostia erãt ex vtraq; ꝑte ostioꝝ: qđ exponit̃ dupliciter. Uno mõ q̃ i quolibet ostio ꝑncipali sint due value q̃ claudank̃ i medio aperture: ꝛ q̃libet valua sit fracta mõ dicto. Alio modo q̃ vna valua claudat̃ totã aperturã: sed vna claudat̃ a ꝑte interiori parietis: altera vero a ꝑte exteriori: ita q̃ qñ clause sint value iste appareat paries iste vnifozmis interiꝰ ꝛ exteri⁹ ꝛ quasi cõtinu⁹: qz similis pictura dicit̃ fuisse in ostijs sicut in parietib⁹, vnde subdit: e Et celara erãt in ostijs tẽpli cherubin ꝛc. ꝛ tñ iste value intelligende sũt fracte sicut dictũ est. f Œobzẽ erant grossiora ligna vestibuli. i. porticus. g Fronte fozinsecus. qđ exponũt alii qui latini dicẽtes q̃ in fronte porticus erãt celature maiores ꝛ magis ꝓminẽtes q̃ in tẽplo. ad qđ requirebat̃ maioz grossities lignoꝝ. Sed hoc nõ videt̃ verũ. qz sicut dictũ est. ꝑ. talis ornatus nõ erat in tẽplo exterius: ꝛ multo minꝰ in fronte porticus exteri⁹. hic aũt dicit: Erãt grossiora ligna i vestibuli fronte fozinsecus: ꝛ dato q̃ essent ibi: nõ tñ ẽ aliquo modo verisile q̃ essent magis ꝓminẽtes celature. ꝛ p cõsequẽs magis notabiles q̃ in tẽplo: ꝓter qđ trãslatio nostra videt̃ hic esse corrupta. Hã in hebreo nõ habeť. Œobzẽ. ꝛ idco lra sequẽs nõ cõtinuat̃ littere ꝑcedẽti de celaturis: sed incipit alia sñia. cui⁹ talis est littera in hebreo. Et spissum lignũ sup faciẽ porticus extrinsecus: ꝛ fenestre obliquẽ: ꝛ palme hic ꝛ inde ꝛ humerulis porticus ꝛ lateribus dom⁹ ꝛ trabiũ⁹. Dicendum igit̃ q̃ hec est ps. xliij. in qua post descriptionẽ ornatus tẽpli q̃tum ad sanctum et sanctũsanctoꝝ describit̃ ornatus q̃ꝫ tñ ad templi porticũ. ꝓmittit̃ tñ vnũ ꝺ fortitudine huius edificij. cũ dicit: Et spissũ lignũ. i. grossum. Sup faciẽ porticus exterius: ad retinendũ edificiũ fozi⁹ ex trãsuerso parietũ. sic enĩ solet fieri in frontib⁹ edificioꝝ. ꝛ subdit̃ de ornatu. Et fenestre obliquẽ. supplesunt in porticu ad ei⁹ illuminationẽ sicut in tẽplo. Et palme. s. celate. Hinc et inde. in ipso porticu. ex parte tñ interiori. In humerulis. porticus ꝛ lateribus dom⁹. Dicũt aũt hic humeruli claudẽtes porticũ ex vtraq; ꝑte ostij ꝛ noluank̃ humeruli: qz sunt breuiores q̃ alij. s. v. cubitoꝝ. vt dictũ est. ꝺ. in fine. xl. ca. Latera vero dicunt̃ muri claudentes porticũ ab oriente in occidentẽ: qui sũt. xl. cubitoꝝ ꝝ latitudinẽ porticus: sicut dictũ ẽ in fine. xl. ca. Dicunt̃ etiã late tera domus. qz cõtinuank̃ muris claudentibus longitudinẽ tẽpli: ꝛ in trabib⁹. s. interioꝝ sũt similiter palme celate ad ornatũ. Iz aũt littera nostra discrepet ab hebraica. põt tñ exponi ꝝ eandẽ sentẽtiã sic: Œobzẽ: q̃ ꝺ itelligit: licet nõ expzimat. ꝛ illa est fortificatio edificij. ꝛ est sillis modus loquẽdi. ij. Reg. v. Qui pcusserit iebuseum subintelligit: fiet magister militie: licet ibi nõ expzimat: sicut plenius fuerat declaratũ ibidẽ. Erãt grossiora ligna ꝛc. ex causa dicta. Sup que oblique fenestre: qz sunt in altiori situ q̃ hec ligna. Et similitudo palmarũ hinc atq; inde in humerulis vestibuli: id est porticus. hec littera exponit̃ sicut ꝓius ꝛ similiter sequẽs. Scõm latera domꝰ ꝛc. q. d. similiter parietes porticus cõtiguati parietib⁹ tẽpli lateralib⁹ sũt sil⁹ ornati.

Jn ca. xlj. vbi dicit̃ in postilla. Decima. s. die mensis.

Additio. Principiũ huj⁹ ca. in littera habeť sic: Jn. xxv. ãno trãsmigratiõnis vestre in exordio anni decimi mẽsis. ꝛ sic est in hebreo. vñ qđ i postil. dicit̃ mẽsis ꝓmi: est error q̃ potuit cõtingere ex vitio scriptoris. Dicũt hebrei q̃ mẽsis iste erat. vij. cui⁹ decima dies erat celeberrima. s. dies expiationis: vt habeť Leuit. xvj. Dicũt etiã q̃ annus iste erat ann⁹ iubileus: qđ ꝓbant ex hoc q̃ licet anni cõiter incipiebãt a ꝓma die mensis. ann⁹ tñ iubileus incipiebat a. x. die mensis. vnde Leuit. xxv. Clãges buccina mẽse. vij. x. die mẽsis ꝓpitiationis tpe in vniuersa terra vestra sãctificabitis q̃ annũ quartũ. ꝛ q̃ hic in lra ꝺ i exordio anni. x. die mensis ideo dicũt q̃ iste dies erat dies expiationis: ꝛ ꝓma anni iubilei qđ satis bene cõcordat cũ contentis in hac visione. nã vt infra tractať p postil. hec visio principaliter significat edificationẽ eccle spiritualẽ in qua ẽ vera expiatio peccatoꝝ. Sil⁹ apparitio angeli ad Zachariã in qua exordiũ redemptionis fuit denũciatũ: facta fuit die expiationis: vt ibidẽ in additione dictũ fuit.

Ca. XLII

Et duxit me. Post descriptionẽ tẽpli ꝗtum ad tres partes eius. s. porticũ sãctũ. ꝛ sanctũsãctoꝝ. ꝛ ꝗtũ ad apẽditia sibi adiũcta. hic ꝓsr describunt̃ duo edificia a murꝰ tẽpli p. xx. cubitos distãtia: vnũ i ꝑte aq̃lonari. alterũ i australi. Et diuidit̃ i duas ꝑtes: qz primo describit̃ ꝺ duplex edificiũ. scꝺo scriptura reuertit̃ ad muꝝ exteriorẽ totiꝰ edificij describẽdũ. ibi: Cũq; cõplesset. Prima ꝑtes. qz ꝓmo describit̃ edificiũ aq̃lonare. scꝺo australe. ibi: Et erãt: tertio vsus vtriusq;. ibi. Et dixit ad me. Circa primũ primo describit̃ sitꝰ. cũ ꝺ: Et eduxit me i atriũ exteri⁹. sicut dictũ ẽ. ꝺ. ꝛ ꝑtz ex textu q̃ tẽplũ et edificiũ aq̃lonare ꝛ australe sũt in atrio exteriori. Jgit̃ quõ põt dici q̃ ꝓpheta sit eductꝰ de tẽplo ad atriũ exteri⁹. Dicẽdũ q̃ frequẽter circa ecclias nostras ẽ cimiteriũ: ꝛ similiter totũ ſpaciũ eccle siue tẽpli est cimiteriũ. ꝛ tñ aliquis dicit̃ exire de ecclesia in cimiteriũ ꝛ ecõuerso. ita similiter est in ꝓposito.

Et induxit me in gaꝛophylaciũ. edificiũ enĩ aquilonare ꝝ totalitatẽ suã habet cẽ

aquilonis plagam castra tenuisse. Nunc quoq; in facie longitudinis .c. fuisse cubitos ostij aquilonis et lateris quinquaginta: vt ex decē decadibus quadrangulus numerus atq; perfect⁹: et ex .vij. bebdomadib⁹ qui remissionis est numerus: et in principium ogdoadis: qui sacerdotalia in templo dei spacia mōstrentur.

a Contra viginti cubitos atrij interioris: significat q exteriorios atrij centenarius et quinquagenarius eandem vim habeat quaz vigenarius atrij interioris.

Si enim quatruor quinquies supputes: in vicenario vtrūq; reperies testamētum vt et lex teneat⁹ euāgelio: et euāgeliū a legis nō recedat radice.

b Et contra pauimentū stra. la. Significat autem q pauimētū atrij exteriorīs lapide viuo fuerit stratum: vt nec pulnere estatis nec luto hyemis sacerdotū vestigia polluant⁹. vnde et dominꝰ ascensurus ad patrem: apostolorū pedes lauit: vt scandāt regna celorum mundis purgatisq; vestigijs. Qui et ait: Excutite pulueres de pedibus vestris. vt. s. numerus terrenorum ab illis apud se nihil remanere patiant⁹.

c Vbi erat porticus iuncta por. tri. cc. Rab. In quo monstrat mysterium trinitatis: q̄ cū in patris et filij et spiritussancti nomina diuidat⁹: vna tamē sibi diuinitate coniungit⁹.

d Decē cubitorū latitudinis. Perfecti numeri. s. vel ꝓpter legis decalogū: vel euangelij sacramentū. Si enī ab vno p duos et tres ad quartū venias denarius et euangelioꝝ numer⁹ efficit⁹: in cui⁹ latitudine deambulant sacerdotes et ante singula gaçophylacia gradientes.

e Ad interioza respicies. vie cubi. vni⁹. Rab. Semper enim debēt sacerdotes ad interioza vie eiꝰ respicere: que ducit ad cubitū vnum: id est vnius deitatis cultum. vnde: Reuelaui nomen tuum hominibus. Ipsa est enim via interioza respiciens. que dicit: Ego sum via veritas et vita. Nemo enim venit ad patrem nisi per filium.

f In superioribus hu. cc. Cenaculis. Unde in psalmo. Rigans montes de cenaculis suis. Misi enim quis mons fuerit et ad altioza surrexerit pluuijs domini irrigabit⁹. Qui ꝓ diuersitate meritorū: nō de primo secūdo et tertio irrigant⁹ cenaculo.

g Eminebant de inferioribus cc. Ut scōm pauimēto inferioris domus cenaculum eminentius esset. et tertium secūdo excelsius: et quanto quis ad superioza cōscenderet: tanto altiori vterētur cenaculo: quod ab humilitate crescebat. Unde: Qui vult inter vos esse maior: fiat omnium minimus.

a ℣ cos. s. suscipiēs qui ab aquilone veniebant.

erat contra separatum ædificiū: et cōtra edem vergentē ad aq̄lonē ℣ habet.

in faciē longitudinis centū cubitos ostij aquilonis: et latitudinis quinquagita cubitos ꝑtra vigiti cubitos atrij interiorīs: et cōtra pauimentum stratū lapide atrij

a ℣ ab imbre et estu. pregēs sacerdotes.

exteriorīs: vbi erat porticꝰ iūcta ℣ alij exedras: alij thalamos.

porticui triplici. Et añ gaçophylacia deambulatio decē cubitoꝝ et latitudinis ad interioza respiciēs

a ℣ exedrarū vel gazophylaciorū q̄ erāt i supiori bꝰ humiliora. vñ: Quāto maior es humilia te i oi bꝰ sicut Paul⁹ dicit: Nō sū dignꝰ vocari aplus.

vię cubiti vnius. Et ostia earum ad aquilonē: vbi erāt gaçophylacia i supioribꝰ humiliora: qz sup

a ℣ thesaurigazarū domini.

a ℣ que. s. fruebant libero aere.

portabāt porticꝰ q̄ ex illis eminentum cubitos i lōgitudine ab oriente in occidentē: et ℣m hoc dicit gaçophylaciū in singulari: est tū diuisum p parietes interiores ex trāsuerso totius edificij trāseuntes. et ℣m hoc inferius dicit gaçophylacia in plurali ꝓpter plures diuisiones: et q̄libet gaçophylaciū est longitudinis. l. cubitoꝝ ℣m latitudinē totius edificij.

a Quod erat cōtra edificiū sepatū. i. contra tēplū. b Et cōtra edē. i. appendiciū edificationē. c Vergentē ad aq̄lonē. latus ei aq̄lonare tēpli et appēditiorū sibi adherentiū est ꝑtra latus australe aquilonaris edificij. d Jn facie longitudinis centū cubitorū. tm̄ enī ꝓtendit longitudo totalis edificij. e Ostij aquilonis. q. d. cuius lat⁹ australe huꝰ edificij sit cōtra tēplū. tamē eius ostia sūt in eius latere aquilonari. vnde in bebreo ponit⁹ ostiū in nominatiuo: et ponitur etiā singulare ꝓ plurali. nā ibi sunt plura ostia vt exꝓmit⁹. i. f Et latitudinis. l. cubitorū. includēdo nō solū spaciū inter parietes sed etiā parietes et pilarios. nam ca. ꝓcedenti dicunt⁹ esse in porticib⁹ atriorū: que sūt edificia multo minora. g Contra. xx. cubitos atrij interioris cc. i. vna ps ilstoꝝ. l. cubitoꝝ est sita ex opposito. xx. cubitoꝝ atrij interiorīs: et reliqua pars ꝑtra pauimentū aq̄lonare atrij exteriorīs. Et sic ptz q̄ illa pars q̄ est contra atrium interius est. xx. cubitorū. nam. xx. cubiti vni⁹ correspondent. xx. cubitis alterius. et reliqua pars eius est xxx. cubitorū. Sciendū etiā q̄ in istis. xx. cubitis atrij interioris includit⁹ spissitudo muri claudētis atrīū interius a parte aquilonis: que spissitudo est. vj. cubitorum.

b Vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Scōm hebreos hec est lra. Exedra contra exedram in triplicibus. Est aūt exedra idem q̄ camera vel gaçophylaciū. Jgit̄ sicut diuisiones edificij aquilonaris dicunt⁹ gaçophylacia. ita et exedre. Est igit̄ sensus: exedra ꝑtra exedram. i. diuisiones edificij aquilonaris: et diuisiones edificij australis: que ꝓ oīa sunt similes mutuo correspondent: et ex opposito situant⁹ templo tū intermedio. Jn triplicib⁹. Dicunt aūt edificiū aquilonare et australe triplicia. et sūt eoꝝ diuisiones: eo q̄ sunt ibi tres māsiones vna sup aliā.

i Et ante ga. Hic scōo describit q̄dā via eritēs iter ista gaçophylatia. p. xx. cubitos et inter atriū interi⁹ ꝓtensa ad oppositā ptē vsq; ad xx. cubitos edificij australis. cū dicit: Et ante gaçophylatia a ptē orientali.

k Deambulatio. i. via. l Decē cu. la. cc ℣ via ca. ꝑce. dicta est platea cētū cubitorū longitudinis. m Ad interioza respicies. i. versus tēplū. n Hic cu. vni. ℣m Richardū de sancto victore. et Hugonē cardinalē. ibi ponit⁹ quedā via latitudinis vni⁹ cubiti: ꝓ quā sacerdotes vadūt ad tēplū. Sed hoc nō videt⁹ verum. nā ℣m ipsos oportet dicere q̄ ista via sit longitudinis. xxx. cubitoꝝ ad min⁹. talis aūt via deseruiēs trāsitui sacerdotū debet esse sic lata q̄ duo boies ad minus sibi met obuiantes possint trāsire vn⁹ iuxta alīū: hoc aūt est ipossibile in via vnius cubiti latitudinis. nā accipiēt cubit⁹ human⁹: vt ptz ex ꝓcedētib⁹ in cui⁹ latitudine nō posset trāsire vn⁹ hō grossus: nec vn⁹ satis tenuis p tātā vie lōgitudinē. Jdeo dicendū q̄ via vni⁹ cubiti dicit hic quidā introit⁹ strict⁹ de atrio interiori ad viā x. cubitoꝝ ductā ex trāsuerso: et inde intrat⁹ porticus tēpli antequā trāsit ista. x. cubitoꝝ via. Et ꝓ talē modū oblato sacrificio in altari holocaustoꝝ q̄ est in atrio interiori ꝓcedit sacerdos ad cōsumandū sacrificiū in tēplo ꝓ oblatione incensi. Dicit aūt dict⁹ introit⁹ ita strictus: vt ea q̄ sunt i tēplo min⁹ pateret existētib⁹ i atrio exteriori. ꝓpter q̄ etiā post trāsitū sacerdotis ille introit⁹ est claudendus. Scienduū etiā q̄ iste introit⁹ ex ptē tēpli ē vni⁹ cubiti: ꝛ ex ptē atrij interioris ē maioris latitudinis: vt expeditio: sit trāsitus sacerdotis: sicut videm⁹ in fenestris turriū q̄ vocant⁹ gallice arbieres q̄ a ptē exteriori habēt latitudinē quasi vnius palmi: et ex ptē interiori duoꝝ vel triū pedū. Ex dictis ptz q̄ via cubitoꝝ. x. ꝓcedēdo de gaçophylaciis aq̄lonarib⁹ versus tēplū recte venit ad introitū vni⁹ cubiti: et eodem mō ꝓcedēdo ex ptē opposita. s. de gaçophylaciis australibus ad tēplū. o Et ostia. Hec est tertia ps vbi agit̄ de situ ostioꝝ et altitudine gaçophylaciorū. cū dr: Et ostia eoꝝ. s. gaçophylaciorū aq̄lonariū. p Ad aquilonē supple respicientia. Dicūt aūt doctores latini q̄ ex ptē altera istoꝝ gaçophylaciorū: sint etiā ostia versus tēplū q̄ est in australi ptē respectu aq̄lonariū gaçophylaciorū. Sed hoc nō videt⁹ verū. tū qz scriptura de hoc nullā fecit mētionē. tū qz terra versus tēplū ē altior. xvj. cubitoꝝ q̄ ex ptē altera. et iō versus tēplū nō possunt sic esse cōuenienter ostia. Jtē ꝑ illa ostia esset ingressus ad locū oationis: et sic inquietaret⁹ a trāseuntibus ꝑ ostia illa cū tū debeat esse quiet⁹: ꝓpter q̄ sicut dicit scriptura i parte aq̄lonari tm̄ sunt hec ostia ponēda. Quot aūt ibi sint ostia ꝑcise nō habet⁹ ex scriptura: sed habet⁹ q̄ sunt plura ex hoc q̄ dicit: Ostia. et ℣m hebreos duo sūt: qz cōtinet plurale positū sine additione significat numerū binariū: et ℣m hoc totū edificium aq̄lonare diuidit⁹ in duas portiones ex trāsuerso. et quelibet portio est. l. cubitoꝝ lōgitudinis. et. l. cubitorū latitudinis cōpensa tū spissitudine parietum.

q Vbi erāt gaçophylacia in supioribꝰ mansionib⁹. q Humilioza. in hebreo habet⁹: Strictioza. i. minus spissa: et est eadem sententia cū translatione nostra: qz sicut supdus dicit grossus: ita humilis potest dici strict⁹. et subdit causa cū dicit:

s Quia supportabāt porticus. i. inferiores māsiones gaçophylaciorū que dicunt hic porticus. qz ꝓ illas est ingressus ad supiores: sicut ꝓ porticū ē ingressus ad domū.

t Que ex illis eminebāt. s. medias et superiores māsiones. iō subdit:

De infe-

Pro.22.c a Tristega. De quib⁹? Describe ea tripliciter cōsilio et scientia vt respondeas sermone veritatis. Jnferioza et exteriora colūnis indigēt: altioza et interioza colūnarū. i. alieni auxilij vsū nō habēt. b Gaçophylacia. Cātorū custodiētiū altare quorū erat talis latitudo q̄ lōgitudo. c. i. quinquaginta vt gaçophylaciorum: vt post oīm peccatorū scs remissionē ꝑfecta ꝛmia in centenario numero ꝑfectionis. d Et erat subter gaço. b in. Oportet enī nos dei possidere diuitias et de atrio exteriori sub q̄ gaçophylacio orientis introitū repire: et ꝓ altitudinē piholi q̄ respicit viam orientis venire ad edificiū q̄ sāctis est sepatū ante q̄ sunt gaçophylacia: et ipa via sūt tudo gaçophylaciorū q̄ erāt in via aquilonis. Licet ei ad oriētis ꝑuenia mus introitū: tū sūt tudo maioꝝ est in minoꝝ: et nō possum⁹ ad oriētis limē puenire: nisi ꝑ viā aq̄lonis. i. ꝑ minora et humiliora ad maioza et altioza suspirem⁹.

e Ad notham. Hiero. Per oriētē quippe aq̄lonis frigora regnantia designāt⁹ ꝑ austrū: in quo sp̄us requiescere nō inuenit⁹. Unde et de Jesu dicit⁹ Joh. 10.b Ambulabat in meridie. i. ꝑ pleno vestat lumine. f Ostiū in ca. Nō nisi aptū fuerit ab eo q̄ dicit: Ego sū ostiū et qui habet clauem dauid ad vestibulū sanctoꝝ virtutib⁹ ꝛ sequentib⁹ separatus: et q̄ ab aquilone venientes suscipit: nō ꝑsumimus peruenire. ℣ Gaçophyla

Nico.de lyra

a De inferioribꝰ et de medijs edificij: aquilonar⁹. b Tristega ei erāt: id est habētes tres māsiones vna sup alīa. c Et nō habebāt colūnas. sustentātes. d Sicut erant colūne atrioꝝ. i. gaçophylaciorū in atriis existentiū. Sicut enī dictū est. s. rl. ca. i atrio exteriori in ptē oriētali sūt. xxx. gaçophylacia: et in atrio interiori sūt gaçophylacia sacerdotū et cātoꝝ heb domadariorū: et in illis sūt colūne sustentātes: in istis aūt gaçophylaciis q̄ sūt maioris altitudinis et ponderis nō ponunt⁹ rales colūne sustentantes sed murus spissus et fortis cum bonis pilarijs. iste tū murus est spissioꝝ inferioꝝ mansionib⁹ q̄ in mediis: et in medijs q̄ in superioꝝ ℣m magnitudinē maioris pōderis supportati: ꝓpter hoc dicit. s. q̄ gaçophylacia sūt in superioꝝ humiliora. i. strictioza: qz murus mediarū māsionū est min⁹ spissus: qz retractus est a ptē exteriori: et p cōsequēs est strictioꝝ q̄ inferior māsio. Et eodē modo dicēdū est de superiori respectu medie.

e Propterea eminebāt: superiores māsiones. f De inferioribꝰ et de medijs a terra cubitis. l. id ē qz murꝰ inferioꝝ māsionū est ita fortis. ideo māsiones supioꝝ possunt tū elevari. g Et peribolus. Hec est quarta ps in qua describit⁹ murus claudēs edificiū aq̄lonare ab oriētali ptē ℣m q̄ dicit hic Ra. Sa. et hoc qz ex illa ptē est via veniēdi ad gaçophylacia in edificio aq̄lonari cōtenta. Dicit igit̄: Et peribolus. i. murus claudēs a ptē orientis. et dicit a peri qd̄ est circū: et ambulo as: qz iuxta murū illū est deambulatio siue via ꝑ quā sacerdotes de templo et atrio veniūt ad gaçophylacia aquilonaria et ecōuerso. h Exterior. hoc dr ad differētiā muri diuidētis totū edificiū australe ꝑ mediū ex trāsuerso: ꝓpter qd̄ est interior murus et ex ptē occidētis habet tria gaçophylacia vnū sup aliud: et tria sūt ex ptē orientis. i Scdm gaçophylacia: id est. ꝓtēsus est iste peribolus ℣m lōgitudinē hmōi gaçophylaciorū: q̄ accipit̄ ex trāsuerso totius edificij aquilonaris.

k Que erāt in via. i. iuxta viā sacerdotū ꝓdictā. l Atrij exteriorīs. sicut dictū est. s. templū et ista gaçophylacia sunt in atrio exteriori et p cōsequēs ista via. m Ante gaçophylacia. i. ex ptē orientali q̄ est anterior respectu istoꝝ gaçophylaciorum: et postꝰ edificij ps ozētalis dr anterior: et ps occidentalis posterior. vt dictū est. s. ca. rl. n Lōgitudo eiꝰ. i. dicti periboli. Quinquaginta cubitoꝝ. et subdit ratio:

o Quia lōgitudo erat gaçophylaciorum. in edificio aq̄lonari cōtētoꝝ. p Quinquaginta cubitoꝝ: qz tāta est latitudo totiꝰ edificij aq̄lonaris ℣m quā accipit̄ lōgitudo istoꝝ gaçophylaciorum: eo q̄ eoꝝ ostia sunt in latere aq̄lonari totiꝰ edificij: vt dictū est. s. Dicit⁹ etiā ista gaçophylacia atrij exteriorīs: eo q̄ sunt in ipso sita. vt dictū est. s. q Et lōgitudo añ faciē tēpli. c. cubitoꝝ. Jsta ē platea q̄. s. rij. ca. dr latitudo. c. cubitorū de qua fit hic iterū mētio: qz ꝑ illā est via sacerdotū de templo ad ista gaçophylacia p magnā ptē. r Et erat subter gaçophylacia hec introitus. nā eoꝝ ostia sūt in superioribꝰ mansionibꝰ: et in ptē aquilonari vbi est terra demissior ꝓpter pendulā mōtis. s Ab oriente ingredientiū i ea: Jz enī venientes de templo ad hec gaçophylacia: irēt recte cōtra aquilonē vsq; ad angulū edificij aquilonaris clausū muro orientali et aquilonari: tū ex illo angulo ad ostia gaçophylaciorum est ꝓcessus ab oriente in occidentē. vt in figura ptz et de facili sine figura pōt imaginari. Et ꝓpter hoc nō dixit ꝓpheta ab oriēte venientiū ad ea: sed ab oriēte ingredientiū i ea de atrio exteriori. Similis modus loquēdi ē sicut cū dr apud nos aliqs i ecclesiā ingredi de cimiterio ℣ius ipsa sit i cimiterio. vt dictū est. s. t Jn latitudine. Post descriptionē aq̄lonaris edificij. hic ꝛ describit edificium australe q̄ est ꝓ oīa aquilonari sile. Et qz descriptionē ꝓdictā terminauit in via veniēdi et introcūdi gaçophylacia in edificio aq̄lonari cōtēta. iō describēdo gaçophylacia australia: quasi cōtinuās se ꝓcedēdb⁹ incipit a via veniēdi de atrio interiori ad ipsa: que est cadē cū via veniēdi de templo ad ipsa: eo q̄ hec via cōtinet ex vna ptē inter tēplū et atrium iterius ex altera: dicit igit̄: Jn latitudine periboli. i. in spissitudine muri. v Atrij. s. interioris q̄ dr atrium antonomatice ꝓpter altare holocaustoꝝ vbi offerebāt sacrificia.

p Quod erat cōtra via orientalē. respectu tēpli. iō subdit: v Jn faciē edificij separati. i. tēpli cui⁹ ingressus q̄ hic dicit facies est versus orientez: et supplēdū est q̄ in peribolo atrij ē ostium: ꝓpter q̄ est exit⁹ ad via ducētē ad gaçophylacia australia. et istud ostiū. s. dicit via vni⁹ cubiti.

s Et erāt ante edificium. Jn hebreo hr: Ante tēplū. Jdeo ꝑ edificiū hic intelligit̄ tēplū.

a Saçophylacia. s. australia. sicut dictū est de aquilonarib⁹ ex ptē altera.

b Et via. veniēdi ad gaçophylacia.

c Ante faciē eoꝝ. i. ante murū orientalē ipoꝝ.

d Juxta silitudinē cc. nā i oib⁹ sūt silia: ꝓpter q̄ ex dict⁹. s. ptz lra vsq; ibi:

e Et ostia eoꝝ cc. ad notbū cc. i. ad austrū. Videt⁹ q̄ deberet dicere ad aq̄lonē: qz loq̄t̄ de silitudine gaçophyliorum australiū ad aq̄lonaria. Dicendū q̄ hec silitudo est mutua: et ad ℣ exprimēdū loquit̄ hic ꝺ ostijs gaçophylaciorum aq̄lonariū assimilādo ea ostijs gaçophylaciorum australiū ac si dicat: sic australia sūt silia aq̄lonarib⁹: sic ecōuerso. Pōt etiā aliter exponi de ostijs gaçophylaciorum australiū sic: Et ostia eoꝝ. s. gaçophylaciorum australiū.

f Scdm ostia ga. et supplē dū ē aq̄lonariū eo q̄ de ipis. s. locut⁹ ē. et qd̄ subdit:

g Que. s. ostia. refert ad ostia gaçophylaciorum australiū.

h Erāt i via cc. i. sicut ostia gaçophylaciorum aq̄lonariū respiciūt ad aq̄lonē: sic ostia gaçophylaciorum australiū respiciunt ad austrū.

i Ostiū i ca. cc. supple ē. s. dictū ē q̄ i spissitudine muri occidētal⁹ ē itroit⁹ strict⁹. ꝓpter qd̄ dr via vni⁹ cubiti: et nō est. s. i textu expressum q̄ ibi sit ostiū. iō hic exprimitur cū dr: Ostiū i capite vie. Dicit aūt caput vie locus vnde

a Saçophylacia aquilonis.t gaço.an. Rab. Puto esse q̄ vel historie cōtineant simplicitatē vel intelligētiā spūalē: vt p aq̄lonē veniam⁹ ad meridiē: necp̄ enī sic legēda est lra t historie iaciēda fūdamē-
ta: vt nō veniam⁹ ad culmina: nec ita pulcherrimo edificio desup tecta ponēda vt nō sint solida fūdamēta.
b In q̄bus vesci-
unt. Hinc discim⁹ multas esse ciboꝝ diuersitates qui-
b⁹ vesci sacerdoti-
b⁹ licet vel non: et quos licet i cibos sumere: nō in om-
nib⁹ sūmūt locis vel ab oīb⁹ yhomi tpe. c Sacer-
dotes q̄ appro. tē. Rab. Sacerdotes aūt q̄ vesciunt in cellariis i q̄b⁹ sūt multe diuitie ipsi sunt q̄ approp̄in-
quāt ad dñm. de
q̄bus scriptū est:
q̄ moyses appro-
piquauerit ad do
minū alij nō potu
erūt. In edificati-
one mystici tēpli t ecclesie sacramē
to multi sunt sacer
dotes et apostoli
ci viri q̄ accedunt
ad dominū t non
in quēlibet locū ſ
in sancta sanctoꝝ: ibi ponēt. s. tē.
d Et oblatiões tē. Et nō mō iuge offe-
rant sacrificiū: sed p diuersitate tēpoꝝ et qualitate peccati t ignoratie: sciāt placa-
re dñm: locus enī sanct⁹ est t in eo sacer-
dotalis dignitas cōmorat. e Nō ingre-
dient. Ad eos scz q̄ non possūt tēpli adi-
ta penetrare: nec diuine sciētie arcana co
gnoscere: cū vestimētis q̄bus intus indu
ti erāt: viscera misericordie t dñi saluato
rem. vñ: Induimini dñm iesu xp̄m. Nec
his vtenī sermonib⁹ de q̄bus loquit de-
us: Mysteriū meu⁹ mihi t meis: ne dem
sāctū canibus t margari. poꝝ. f Et sic
p̄cedēt ad tē. Sic loquenī ad populum quomodo potest audire populus vnde
est illud: Nac potum dedi vobis: nō enim
scz solidū cibum: nōdū enī capere potera
tis. Et illud: Filioli mei q̄s iterū partu-
rio: donec formet xp̄s in vobis. Paruul
enī atq̄ lactentibus nō soluꝝ non pdest
solidus cibus: sed eos interficit qui p̄fe-
cte etatis hoībus congruit.

Exo.24.a

Ro.13.d

Dar.7.a

1.Coz.3.a

Gal.4.c

1.Coz.13.d

Per circūitum. Alīq̄ similitudinez nō ipsam domum: quia videmus nunc per speculum in enigmate. cum autem vene-
rit qđ perfectum est euacuabit qđ ex par-
te est. Unde et moyses in tabernaculo: t salomon in templi edificio nō veritatem
tentoriꝝ et templi: sed similitudinem figu-
rāq̄ fecerunt: vt per minora et terrena ce
lestia intelligamus t spiritualia.
g Cunct̄ complesset mensuras domus interioris. Ostendit omnia que supra di-
cta sunt in forinsecis et interioribus tem
pli: id est sanctasanctoꝝ: ꝓprie ad tem-
pli edificium pertinere: et templi interio
ris: Ad

que via erat ante vestibulū sepa a
tū p via orientalē ingredientibus.
a ſ ductor me⁹. i. qui duxit in atriū exterius t su-
pradicta mōstrauit: gazophylacia quoq̄ vel exe-
dras de quibus multa dicta sunt. b ſ que scz
sunt ad aquilonē et austrū.
Et dixit ād me: gāzophylacia aq̄ b
lonis t gaçophylacia austri: que c
sūt añ edificiū sepatuz: hec sūt ga d
çophylacia sancta: i q̄bus vescūt e
sacerdotes q̄ appropinquant ad f
dñm i sācta sācto. Ibi ponēt sā g
a ſ vicinā holocausti.
ctasanctoꝝ: t oblationez ꝑ pctō i
a ſ ignorantie.
t p delictō. Locus em̄ sanct⁹ est. k
Cū aūt ingressi fuerint sacerdotes l
nō egredient de sancto i atriū ex m
a ſ interiusecus. b ſ i penetrabilib⁹ tēpli.
teri⁹. Et ibi rēponēt vestimenta n
a ſ ides ad eos qui p̄fectā nō habēt sanctitatem o
non debent profiteri.
sua i q̄bus ministrāt: quia sācta p
sūt vestiēturq̄ vestimentis alijs q
t sic procedēt ad populuz. Cūq̄ r
a ſ vir supradictus.
cōpesset mensuras domus in

rius t locū vulgi. t mēsura cuiuslibet lateris ē āngētoꝝ cubitoꝝ: qđ ꝓbāt p hoc qđ ponit i fine hui⁹ ca. Per ātt̄uor vētos mēsus ē murū ei⁹ vndiq̄ p circūitū lō-
gitudinē āngētoꝝ cubitoꝝ: t latitudinē āngētoꝝ cubitoꝝ diuidētē iter sācuariū t vulgi locū. Sz ꝝ b̄ ē qđ ꝑmittit ō mēsura eiusdē muri exp̄ss⁹ t magis diffuse. qđ enī i fine ca. ō: Per ātt̄uor vēto s mēsus est tē. est recapitulatio breuis ſnie p̄ce-
dēns. de q̄ ō: Mēsus ē aūt ꝝ vētū orientalē calamo mēsure āngētos tē. Calamus ℞o cōtinet. vj. cubitos: vt dictū ē. ſ. xl. ca. ānquies ℞o sex faciūt. ccc. et sic latus orientale muri q̄ mēsurat̄ b hz tricesies. c. cubitos. q̄ faciūt tria milia cubitoꝝ. Ad
b aūt rñdet q̄ sīc q̄libet ps panis est panis: ita q̄libet ps calami est calam⁹. t sic quātitas vni⁹ cubiti i calamo signata ō: hic calam⁹. Ad b etiā ꝓbādū inducunt qđ ō: i textu. In calamo mēsure. q. d. nō i totali calamo: ſ in vna ei⁹ pte: q̄ cōtinet cubiti quātitatē: Dicūt ei t vez est ātū ad b q̄ sex cubiti sūt distincte signati i ca-
lamo totali. nā mēsure supra descripte alīq̄ dicūt vni⁹ cubiti. alie duoꝝ: alie triū alie quattuoꝝ tē. Sz dictū eoꝝ. ſ. q̄ cubit⁹ dicat calam⁹: nō pōt stare cū ℞itate be
braica: vt magis patebit in fine hui⁹ ca. vbi trāslatio nostra ē corrupta. Nec etiā pōt stare cū rōne. nā b nomē calam⁹ equiuocū est ad significandū rem nature: et ad significādū quātitatē mēsure: q̄ est sex cubitoꝝ. Et hoc scōo modo accipit ca-
lam⁹ in tota ista descriptione. vt ptz ex supradictis. ſ. ca. Nūc aūt ita est q̄ licet q̄
libet ps calami sit calam⁹ in ℞tū calam⁹ est res nature. nō tñ sic est vt signat quā
titatē mensure. Ad hoc aūt est exemplū sensibile in nomania vlna vocat virga: et sic virga equiuoce dicit de re naturali et de vlna. t licet quelibet pars virge sit
virga ꝓout dicit de re naturali. non tamen quelibet pars virge est virga: vt est nomen vlne: sed sola vlna integra dicit virga: et medietas eius dimidia virga. et
quarta pars vnū quartarium. Q̄ autem inducunt illud quod sequit: In calamo mensure. nō est. ꝓ eis: sed magis contra eos. nam ꝓ hoc ostendit manifeste q̄ cala
mus nō accipit hic ꝓout est res nature: sed ꝓout est determinata quātitas mēsu
re scz sex cubitoꝝ. Et sic patet. ꝓpositū: scz q̄ calamus nō posset dici vnus cubi
tus: nec econuerso. Item si sic acciperet: eo q̄ quelibet pars calami potuit dici ca-
lamus: vt dicunt: eadem ratione posset dici de dimidio cubito: et de duobus cubi
tis et de tribus tē. et sic in tota descriptione huius edificij vbicunq̄ exprimitur
mensura nomine calami: nihil esset certum: eo q̄ indifferenter posset accipi pro to-
to calamo et singulis eius partibus. et per cōsequēs dictū istorum destruit ipsoꝝ
dicta superiora pro magna parte. Ad tertum autem quē pro se inducunt de fine
huius capituli dicet ibi: Dico igit cum Ra. Sa. q̄ hic describit mensura muri ex
teriorꝝ totū edificiū claudentis. Et hoc patet ex modo loquendi. cum dicit: Cun
q̄ complesset mensuras tē. scz angelus in specie viri.
m Mensuras domus interioris. ex quo videtur q̄ includit omnia ꝓtins mensu

rata:

ris. Ū sequit: Eduxit me p viā por. que respi. ad viā orien. et
mē. est tē. Rab. Primo mēsus est cōtra orientalē plagā āngētos calamos p gyrū. Secdo ad aquilonē. Tertio ad austrū. Quarto ad mare. i. occidētē. p quattuoꝝ scz vētos murū in cir
cūitu tā in longitudine q̄ in latitudine p quadrū. Qui mur⁹
habebat simul duo milia calamoꝝ. Si aūt calamus sex cubitoꝝ erat t sex-
te partis cubiti: ꝑspicuū est murū erte
rioꝝ habuisse p circūitum calamos duo milia: q̄ faciunt cubitos duode-
cim milia. ccc. rxxiij. t trientē de duo-
b⁹ milib⁹ calamoꝝ. In libro aūt iesu naue in suburbanis hec mensura di-
ligēter seruat. Legio q̄z demonū būc numerū eligit in suffocatōnē porcoꝝ: vt q̄ a scrutientib⁹ deo ꝓcepto dñi sepa
ratus est: i cōtrariā partē referret: ad
pditionē eoꝝ qui vitam ceno dignā t
fordib⁹ ducunt. Dis aūt murus q̄ est exterior: t habet spaciosā longitudinē t latitudinē p quadrū: apostoloꝝ cō-
tinet numeruz. i. rij. milia vt singulis apostolis millen⁹ numer⁹ imputet: et
tū ad mēsurā plenitudinis xp̄i t pfe-
cti viri nō veniat nisi iungat ei et pa-
lestes qui trecentos. rxxiij. facit cubi-
tos et tertiā partē cubiti: p que myste
riū trinitatis demōstrat q̄ cingit t val
lit omnia: t habitatores templi sui p̄
stat tutissimos. Unde arca Noe trecē
toꝝ cubitoꝝ habet longitudinē. et triginta cubitoꝝ altitudinem: que
vno cubito cōsūmat. Q̄ aūt ibi ad-
dunt quinquaginti cubiti in latitudi
ne remissionis sacramētū est. Unde t
domin⁹. xxx. annoꝝ venit ad baptis-
mū: Et ezechiel in principio volumiis annū ponit tricesimū: q̄ tricentesim⁹
tricesimus numer⁹ trib⁹ additis t ter
tia pte complet. Illud aūt qō. lxx. ha
bent et nostra translatio sū celeritate dictādi min⁹ caute ꝓspicim⁹. s. murū
eius vndiq̄ p circūitū lōgitudinē āngentoꝝ cubi. veritas hebraica nō ha
bet: sed simpliciter longi. quingentoꝝ et latitu. quingētoꝝ: vt subaudiat ca-
lamoꝝ. a Longitudinē quingē-
to. Quingentesimus qui vicinus est quinquagenario ad remissionē oīm p
Luc.7.f tinet peccatoꝝ. Ū vn⁹ debebat de-
narios āngentos t alius quinq̄ginta
b Diuidentē inter san. Ex hoc ba-
bem⁹ oēm supra tēpli descriptionē sa-
cerdotū q̄ sūt filij sadoch ministeriis
fuisse delegatā. Nūc murū āt tāto spa
cio dilatatū vt vnīūsa cōtineat sepa
re sanctuarium t vulgi locum

a ſ nō in atriū exteri⁹ sed p viā porte tē.
teriozis: edūxit me per viā portę a
que respiciebat ad viā orientalē b
a ſ .i. similitudinē dom⁹ p circūitū in ordine.
ſ primū.
t mēsus est eaz vndiq̄ p circūi c
tum. Mensus est aūt contra ven d
ſ plagam. ſ.
tum orientalem calamo mensure e
quingētos calamos: in calamo f
mēsure p circūitū. Et mēsus ē cō-
tra ventū aquilonis quingētos
calamos: in calamo mēsurę p gy g
rū. Et ad ventū australē mēsus ē
quingentos calamos in calamo
mēsurę p circūitū. Et ad ventum
occidētalē mēsus est q̄ngētos ca
lamos: in calamo mensurę. Per h
quattuoꝝ vētos mensus ē murū
a eius vndiq̄ per circūitum: longi b
b tudinem quingentoꝝ: t latitu-
dinem quingentoꝝ: diuidentē i
inter sanctuariū t vulgi locū.

Eduxit me Ca. XLIII k
ad portaz q̄ respiciebat
ad viā orientalē. Et ecce l
c gloria dei isr̄l ingrediebat p vi- m
ſ ꝓce.
d am orientalē: t vox erat ei quasi n
a ſ aque multe populi multi.
vox aquārū multarum. Et terra o
splēdebat a maiestate ei⁹. Et vi- p
di visionem scōm speciem quam q
viderā q̄ venit vt vlspderet ciui
tatē: t species scōm aspectū quē r
e videram iuxta fluuium chobar.

Ca. XLIII
c Per viam. Per quā egressa fuerat q̄ ciuitas dñi furoꝛe
pcussa ē. Ingredit aūt ēo regredit ad eā: qz tēplū dñi i mō
te mōstrauerat: t tū multo pl⁹ est qđ in sequētib⁹ dicit: Ecce
Esa.6.a uit me spirit⁹ tē. hic enī gloria tñ dei isr̄l ingredit. ibi dicit
q̄ plenitudo gloꝛie dñi fuit i tēplo. vñ et Esaie: Vidi dñm se-
dentē sup thronū excelsū et elevatū: t plena dom⁹ gloria ei⁹:
quod est quādo reuelata facie gloꝛiā domini cōtemplātes re
formamur in imaginē creatoꝛis. d Et vox erat. Una ꝓ-
pter vnū in laude dei cōsensum: Q̄uis aquārū multarū. He-
Esa.6.b minaſ aūt vox canētiū patri et filio t spiritu sancto. Sanct⁹
sanct⁹ sanct⁹ do. d. sab. tē. Rab. Et terra splēdebat a maie
Ro.10.d state eius. Quod in aduentu christi ꝓprie factum est quan-
do in omnē terram exiuit sonus apostolorum: t in fi. oꝛ. ter.
verba eoꝝ. Et quotidie implēt in credentib⁹: t pfecte cōple-
bit quādo coꝛruptibile hoc induet incoꝛruptionē.
Ps.136. e Chobar. Quod onus ponduscꝛ significat. Quid enim
grauⁱ fluminibus babylonis? De quibus: Super flumina
1.Coz.7.f babylonis illic sedim⁹ t flebim⁹ duz recoꝛdaremur tui sion.
De quib⁹ scriptū est: Preterit enī figura hui⁹ mundi. Nihil
enī in hui⁹ seculi confusione ꝓpetuum: sed omnia ꝓtercūt et
fluunt. Qui aūt hec cōsiderat cadit sup faciē suā: intelligēs:
Ū ꝓ. ꝓcul

dro. put dicit hic ſm suā opinionē q̄ videt falsa: vt dictū est.
ꝓter qđ nō videt valere qđ dicit de dictis mensuris excepta
mēsura atriꝝ iteriozis q̄ ō: i textu. c. cubitoꝝ p q̄drum.
In ca. xlij. vbi ō: i postil. Diuidētē inter sanctū t vile

Additio. Ubi nos habem⁹: Diuidentē inter sanctū t vile: in hebꝛeo habet: Diuidentē inter sā
ctū et ꝓphanū: qđ videt magis ꝓprie dictū: qz vile ꝓcioso op
ponit: ꝓphanū autem sancto. Ca. XLIII
k Eduxit. Postq̄ descripta est edificiozum mensura-
c tio. hic ponit ꝓphete quedā specialis visio. t scdo ꝓ-
phete informatio. ibi: Et audiui. Circa primum dicit:
Et eduxit me ad portā tē. hec est porta orientalis atriꝝ interio
ris. l Et ecce gloria dei isr̄l. i. cherubin t rote tē. in primo ca.
descripta maiestatē dei repsentantia. m Ingrediebat p viā
orientalē. atriū interius. n Et vox erat ei quasi vox aquaꝝ
tē. signās diuine virtutis magnitudinē. o Et terra splēde
bat tē. videbat enī ꝓphete imaginaria visione q̄ claritas bu
ius visionis illuminabat totam terram.
p Et vidi visionem ſm speciem: id est similē illi visioni.
q Quā viderā iuxta fluuiū tē. hec visio descripta est. ſ. r.
ca. et. rj. r Et species ſm aspectum quē videram tē. que vi
sio describitur. ſ. j. ca.

Et cecidit

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ q̄ peul sit a maiestate dei: ⁊ flectit genua ad patrē in noie iesu xpi.

a ¶ Et locus ve. Adorabim⁹ in loco vbi sterc̄rūt pedes ei⁹. ⁊ pulchre dicit: apostoli steterūt. In ecclesia eni stant pedes domini. In synagoga ambulant ⁊ ꝓtercunt.

b ¶ Qui fabricati sunt ⁊c. Baba. Audiant ad litterā mulierēule one rate peccatis q̄ circūferūt omni vēto doctrine: semp discentes ⁊ nūq̄ ad sciētiā veritatis puenientes: mentē iūctā deo nō vicinitatē ecclesiarū ⁊ primā habitationē dei in se ꝓuocare clementiā: sed potius dei indignationē cōmoueri: quādo in cōsecratis locis habitant indigni.

c ¶ Et postes suos. Et vnus sacerdotū et laicorū esset introitus. Ām

1.Cor.11.f apostolus: ¶ Probet aūt seipsū⁹ homo: ⁊ sic accedat ad corpus et sanguinem dñi.

d ¶ Et murus erat inter me. Et sacerdotalia sacrificia ⁊ loca sacramentoꝝ corporis ⁊ sanguinis dñi breuissim⁹ murus diuiderent.

e ¶ Et pol.no.sā.⁊c. Bab. Quid ꝑdest habitationis vicinia ⁊ medius inter cellulā nostrā ⁊ altare dñi paries cū his que secreto facim⁹: ⁊ q̄ turpe est etiā dicere cōtaminet ⁊ polluat nomē dñi? Ego arbitror q̄ nō polluat nomē dñi nisi ille qui visus ē nomini ei⁹ credere: ⁊ ex illius cēseri vocabulo. Et q̄ mō tollit mēbra christi vt faciat mēbra meretricis: q̄ p̄z⁹ xp̄o credidit. sic ille polluit nomen dñi qui p̄z⁹ fidem nominis ei⁹ suscepit: alioq̄n ethnicus ⁊ iudeus cū sint polluti: ⁊ cōtaminato ipa atq̄ pollutio nō mē oñi polluere ⁊ cōtaminare non

Rom.2.d pōt: q̄ pollunt: ad quos d⁊: ¶ Per vos nomē meū. b. i. g.

f ¶ Et ba. in me. eo. Boni operis statim ꝑmium pollicet: ⁊ habitabo in medio eor. vnde: ¶ Medi⁹ vestrū stetit quē vos nescitis. Non paruo tempore vt in synagoga: sed semp quod in christi ecclesia cōprobat.

Job.1.d

g ¶ Ostende domui ⁊c. Bab. Non parui operis est q̄ oculis carnis vel mēte cōspexeris audientib⁹ demonstrare: vt ipsi tecū videant vidisse.

h ¶ Templum. Hiero. ¶ In monte immo in summitate montis: quod nō illam domū putemus que a salomone in Regū et in Paralipomenon libris cōstructa narratur. Illa enī alterius ordinis at q̄ mensure est: et in singulis magnam diuersitatē habēs: tanto inferior templo quod nunc ostendit eccehieli vt non solum cultores ei⁹ et ediuit: sed et ipse fabricator eius salomon peccauerit et deū offenderit: licet postea penitentiam egerit scribens ꝑuerbia in quibus ait: Mouissime ego egi penitentiā: ⁊ respexi vt eligerem disciplinam. Ista autem que per ecechielem domui israel ostendit: talis est vt que in mente cōspexerit: cesset ab iniquitatibus suis ꝓ̄ desiderio illi⁹. Ⓐn

Ps. 25. Ibi.26.c de. Domine dilexi decorē domus tue: ⁊ locū habitatiōis tue. Et. Unaz petij a dño vt habitē in domo dñi oībus diebus vite mee. Cū cepero sc̄z viuere et esse cū christo qui ē vi

¶ ta cre.

a ¶ cum corruissem.

Et cecidi sup faciē meā. Et māie a
iestas dñi ingressa est tēplū ꝑ vi b
am portę q̄ respiciebat ad orien
a ¶ q̄ taceus ꝓgere nō valebaz
tem. Et lēuauit me spiritus ⁊ in c
¶ quia foris eccideram.
troduxit me in atrium interius.

a ¶ q̄si q̄ ꝑ⁹ cōsperexerā gloriā dñi isr̄l venīrē ꝑ viā orientalē: vidi repletā domū gloria dñi.

Et ecce repleta erat gloria dñi e
a ¶ nō dicit quid: nisi forte illud apostoli Audiui arcana verba que nō licet homini loqui.
dom⁹. Et audiui lōquētē ad me f
a ¶ interiori. b ¶ sc̄z dñs cui soli cōuenit quod sequit: locus so.m.⁊c.
de domō. Et vir qui stabat iux/ gb
ta me dixit ad me: Fili hois: lo/ i
a ¶ ecclesia. ¶ factus est in pace locus eius: q̄ expuerat omnem sensum.
cus solij mei: ⁊ locus vestigioꝝ a
pedū meoꝝ: vbi habito i medio

a ¶ dñm cernētiū. b ¶ nō ad rps sicut i tēplo salomōis. c ¶ hs fūr q̄ sc̄ē ⁊ pure i ecclia cōuersāt
filioꝝ isr̄ael i ętērnū. Et nō pōllu k
et vltra dom⁹ isr̄l nomē sc̄tū me
¶ cū populus ꝓ reges eorū. ¶ polluerūt. f.
a ¶ quib⁹ a deo fornicari sunt.
um: ipsi ⁊ reges eorū in fornicā/ l
tiōib⁹ suis ⁊ i rūinis regū suoꝝ m
a ¶ qui frustra sibi regū nomē assumebant.
a ¶ arrogās ei offendit deū: humilis ad miseri/
cordiā ꝓuocat. b ¶ ꝓ supbiam.
⁊ in excēlsis: qui fabricāti sunt n
limē suū iuxta limē meum: ⁊ po b
a ¶ vt nihil esset inter sācrū ⁊ pphanū. ¶ q̄ ꝑ⁹.
stes suos iuxt postes meos ⁊ mu c
rus erat inter me ⁊ eos. Et pollue o
rūt nomē sāctū meū i abomiati
¶ causas. f. superiores.
onib⁹ q̄s fecerūt: ꝑpt q̄ cōsūpsi p
a ¶ quasi dicat dominus ꝓphete: ꝓpe ramē vt amoueant. f. f. ⁊c.
eos i ira mea. Mūnc ġ repellāt ꝓ
cul fornicationē suā: ⁊ ruinas re
a ¶ q̄ talia abominor.
gū suoꝝ ā me: ⁊ habitabo i me f
a ¶ nō ad rēpus q̄ in synagoga.
dio eorū semp̄er. Tu autem fili q
a ¶ eorū. f. qui animo deū conspiciunt.
gb hois ostende dōmui israel tem/
¶ viso templo. ¶ mente. ¶ magnū ꝓmiuz visi templi.
plum: ⁊ cōfundantur ab iniqui r
tatib⁹ suis: ⁊ metiātur fabricā:
a ¶ visis fabrice mensuris ⁊ rationibus.
et ērubescāt ex omnib⁹ q̄ę fece
rūt. Figuram domus ⁊ fabricę
a ¶ eorū sc̄z qui egrediunt ad eos qui foris sūt.
b ¶ eorū sc̄z qui ꝓ magistrorū disciplinā ad altra ⁊ interiora penetrant.
eius exitūs et introit⁹: ⁊ omnē
a ¶ Lxx. substātiā. i. supellectile diuitias. ſ.
descriptiōnē eius: ⁊ vniuersa ꝓ/ s
cepta eius: cunctūq̄ ordinē ei⁹: t
a ¶ qui cōsuli sunt sup iniquitatib⁹ ſ suis.
⁊ oēs leges eius ostende ēis et v
scribes in oculis eorū: vt custo

a ¶ Et cecidi sup faciem meā. ex humana fragilitate iuxta apparitionē maiestatis diuine. b ¶ Et maiestas dñi ingressa est tēplū. de atrio interiori. c ¶ Et leuauit me spūs. i. angelus: q̄ ꝑpheta ecciderat vt dictū ē. d ¶ Et introduxit me i atriū interi⁹. de porta eius. e ¶ Et ecce repleta ⁊c. i. tēplū. De atrio ei interiori videbat in tēplo ꝓ ostiū existēs in spissitudine muri ꝓ hostiū tēpli. Horādū aūt q̄ sicut. s. x. et xj. ca. vbi describit destructio ciuitat⁹ ⁊ tēpli: ꝑpheta vidit gloriā dñi ꝓcūtē ō tēplo ⁊ atrio p portā orientalē: ⁊ postea de ciuitate tota in quo designabat recessus ꝓtectionis diuine a tēplo ⁊ ciuitate: ita hic ꝓ portā oriētalē vidit ꝑpheta gloriā dñi intrārē atriū interius ⁊ tēplū: ad significā dū assistentiā diuine virtutis ad ꝓtegēdū tēplū ⁊ ciuitatē q̄ ibi ꝺscribūt: vñ in fine libri dicit: Et nomē ciuitat⁹ ex illa die dñs ibidē ⁊c. f ¶ Et audi. Hic ꝓ̄ pontif. ꝑphete instructio de domo descripta, cū ꝺr: Et audiui loquētē ad me ō domo. Dicūt aliq̄ expositores q̄ ō domo significat terminum a quo ꝓcedebat ista locutio: ⁊ sic loquēs intelligit esse in domo quē audiebat ꝑpheta existēs i atrio: ⁊ ꝓ cōsequēs iste loquēs est alius ab angelo stante iuxta ꝑphetā i atrio. Hebrei vero dicunt ⁊ melⁱ⁹ vt videt q̄ li de tenetur hic materialiter. ⁊ est sensus: Et audiui loquētē ad me de domo. i. instrumentem me de conditionib⁹ dom⁹. ⁊ fm hoc iste loquēs est angelus stans cū ꝑphēta. Et hoc ꝓ̄z ꝓ hoc q̄ subdit: g ¶ Et vir. i. angelus in specie viri. h ¶ Qui stabat ⁊c. instruendo me de cōditionibus dom⁹ ꝓ̄ dicte. ideo subdit: i ¶ Fili hois locus ⁊c. dicit aūt tēplū descriptum locus sessionis ⁊ habitationis diuine ꝓpter speciales effectus ibidē diuine virtutis ⁊ gratie. k ¶ Et nō polluet vltra dom⁹ israel nomē sanctū meū. ꝓ idolatriā: sicut

l ¶ Ipsi ⁊ reges eoꝝ. fecerūt multiplicater. vt ꝓ̄z. iij. Reg. et. iiij. m ¶ In fornicationib⁹ suis. dicit aūt idolatria fornicatio spiritualis: eo q̄ aīa ibi fornicat cum diabolo: dicit etiā fornicatio corpalis eo q̄ in aliq̄b⁹ idolatrijs exercebat fornicatio corpalis. ſ. in idolatrijs veneris ⁊ ꝓpi.

n ¶ Qui fabricati sūt ⁊c. q̄ꝺ exponūt aliq̄ ꝺ regib⁹ habitātib⁹ iuxta tēplū: sicut dicit de salomone. iij. Reg. ij. ⁊ de athalia. iiij. Reg. xj. Sed q̄m sācti reges legunt ibidē inhabitasse: sicut dauid ezechias ⁊ iosias: ⁊ illud quod dicit hic: Fabricati sunt lumē suū ⁊c. dicit tanq̄ quid illicitum et ꝓtinēs ad idolatriaz. ideo melius dicit limen suum ⁊c. q̄ li suū refert ad idolum. nam aliqui reges. iiij. Reg⁹. legunt posuisse idola iuxta templū: ⁊ alii qui etiam in atrijs templi: vt dicit de manasse. iiij. Reg. xxj.

o ¶ Et murus erat inter me et eos: id est deos alienos qui p parietem modicū erant diuisi a sanctoꝝ: ⁊ p cōsequēs iste loquēs est alius ab angelo stante iuxta ꝑphetā i atrio. Deb

ipsa pueniūt ad vn⁹ cubiti latitudinē. Et notādū q in
mēsura altaris prim⁹ cubit⁹ in latitudine nulli copulat
ꝫ sua vnione pfect⁹ est. Scōs ā latitudinis cubit⁹ post
duos cubitos crescit ad summū. Et tertius post ꝓpcia-
tozū minus ⁊ maius p quattuoz elementa ad vnius cu-
biti mysteriū tēdit: vt vn⁹ ⁊ alter ⁊ terti⁹ cubit⁹ in altari
dñi: nō prim⁹ secūdus et tertiꝰ ꝫ vn⁹ ⁊ vn⁹: ⁊ vn⁹ cē di-
cat. a Ipse aūt ariel. Lux mea de⁹ fm quosdā. fm
Hieronymū leo vel fortis dei. Nō ad altare ꝓpcie refer
tur i quo vel illuminatio dei est vel leo ⁊ fortitudo eius.
Gen.49.b b Fili Caleb leonis fili mi iuda tē. Cubitoꝝ aūt quattu
oz est ⁊ ꝛttuoz cornua hz, siue supiora ꝛttuoz cornū vno
cubito finiunt: vt euāgelioꝝ mēsura: ⁊ i totū ozbē fortī
tudo discurrēs sub illuminatiōis dei ⁊ leonis fortitudi-
ne demōstret: ad vnūq; cubitū pueniāt diuine cōfessio-
nis. b Quadrāgulū eās laterib⁹. Per quattuoz la
tera vndiq; duodecim cubiti simul efficiūt. xl.ⁱ octo cu-
bitos sacerdotaliū ciuitatū: vt bis quasi fundamētis in
toto ozbe diuisis ecclie fortitudo solidet. c Et crepi.
ꝛttuozdecim cu. Significat q dñs noster q̄ vere ꝓpitia-
tozū ē: nō solū ꝓ peccatis nris ꝫ oī mūdo p ꝛttuozde-
cim generationes venerit ab abrāā vsq; ad dauid: ⁊ rur
sus p alias quattuordecim vsq; ad captiuitatē iechonie
et eiusdē nūeri sacramēto ad terrena descēderit: vt i ter-
tia tesseredecade diuini numeri sacramento saluaret q̄t-
Mat.1.a tuoz angulos mūdi: de q̄b⁹ dr: Multi veniēt ab oriēte ⁊
occidente aquilone ⁊ austro: et recūbēt cū abrāā ysaac ⁊
iacob in regno celoꝝ. d Dimidiū cu. Pro petōribus
q̄ tm̄ salutē miscōia creatoris Dñi: Pro nihilo sal. f.i.
f e Vnius cubiti. In quo iusti saluant: numero. s. soli-
2.Cor.5.d tario atq; pfecto et imitāte vnā diuinitatem. Aū apls:
Deus erat in xpo mūdū recōciliās sibi: cui⁹ ꝓpiatiōe
et peccatores et iusti recōciliant. f Gradus aūt ei⁹.
tē. Rab. Ibi sūt. xxiiij. libri veteris testamēti: q̄ habēt in
Apo.4.b apocalypsi iobis citharas: ⁊ in capitib⁹ coronas. Uel
sacramēta pris ⁊ fi. ⁊ spi. s. i q̄ nobis oāa vera ꝓpciatio.
Et ꝓpter b̄ graduū numer⁹ incert⁹ relinquit: vt quāto
Ps.83. cūq; studio ad altiora cōsēdere⁹: putem⁹ nos esse i in
2.Cor.5.c do corpis ei⁹ diuino igne cōsumi. Et si ei nouim⁹ xp̄m
fm carnē: sed iā nō nouim⁹. Dicet⁹ aūt sedo die offert q̄
dā i victimā: ꝫ holocaustū dñi pstātie reseruāt. Moran
dū q̄s q̄ iux hebraicū ipe eçechiel q̄si sacerdos vitulū in
deū assumere ⁊ holocaustū facere: ⁊ sāguinē ei⁹ in circui
tu aspgere tā altaris q̄s angulorum et cozone siue basis.
Lxx. aūt alios sacerdotes b̄ facere demōstrāt. Sz ⁊ ipe
eçechiel ō nūero sacerdotū ē. h Circū ca. Nō ē aīal
semp ad excelsa festinās ⁊ i pcipitiꝰ nihil periculi susti-
nēs et illic inuenit viā vbi alia aīalia ruinā: vñ grece ca-
prarū rex sublimiū ꝙuersatio dr: Pascā facturi assu-
mūt de grege agnū ⁊ hedū. Et q̄ primo facere pasca non
potuerūt i sedo mēse faciūt: quoū alterū ad penitētes:
alterū ad iustos ptinet. k Vitulū de armēto ima. tē.
Deut.17.a Bab. Moyses et helias vident in monte cū dño. i. lex ⁊
ꝓphete: qui annūciabant et q̄ passurus esset in hierusa
lem. l Post q̄s altare ⁊ mensure eius in vertice montis
demōstrata sunt: et cōsecratio et expiatio per vnū vitu
lum imaculatū et hircū: siue duos hedos fm Lxx. quo
rū vitulus ad christū: sequētes ad apostolos ministros:
q̄s ptinēt: ne in cōsecratione spiritualis altaris et ꝓpcie k
ad ecclesiā ptinentis lex et ꝓphete videāt excluſi. Ideo
cōsecrato altari vitulus imaculatus assumit⁹ et aries: et
offerunt in cōspectu dñi. Et filij sadoch. i. iustoꝝ sacer-
dotes aspergunt sal super capita eoꝝ: vt lex. s. et ꝓphe
te sapoze euangelij condiant: nec vllū sacrificiū est iurta
Colos.4.a legis imperiū et apostolū (qui ait: Sit aūt sermo vester
sale conditus) quod sale careat. Utrūq; aūt offert i ho
locaustū dño: vt corpus q̄s significat in lege et ꝓphetie
Ro.12. c nubilū igne dñi. i. spiritusācto (de quo dicit: Spiritu fer
uentes) in spiritualem ⁊ tenuē substātiā cōuertant.
l Hircum ꝓ peccato. Et p hec sacrificia septē diebus
ad perfectū expiet altare. In. vij. sabbatismus significa
tur qui populo dei reseruāt: in quo verā requiem spera
mus: nec facimus seruile opus peccati.

S Baba.

maiozem quattuoz cubiti ⁊ lati a
tudo cubiti vn⁹. Ipse aūt ari- b c d
el q̄ttuoz cubitoꝝ: ⁊ ab ariel vs- e f
q; ad sursum cornua q̄ttuoz. Et
a ſ paulatim manifestat. b ſ propter duode
cim tribus: et apostolos duodecim.
ariel duodecim cubitoꝝ i longi-
tudine p duodecim cubitos lati
tudinis: q̄drāgulatū equis late
a ſ Lxx. ꝓpciatoriū Symmachus circuitū.
rib⁹. Et crepido quattuordecim g h
cubitoꝝ lōgitudinis p quattu-
ordeciz cubitos latitudinis i q̄t
a ſ Lxx. ſyron.
tuoz angulis ei⁹: ⁊ cozona in cir i
a ſ ꝓpciatoriū. b ſ Symmach⁹ cōsumatio.
cuitu ei⁹ dimidij cubiti: ⁊ sinus k
eius vnius cubiti per circuituz. l
a ſ propciatoriū.
Gradus aūt ei⁹ versi ad oriētē. m n
Et dixit ad me: Fili homis hec o
dicit dñs deus: Ibi sunt ritus al
taris i quacūq; die fuerit fabri-
catum: vt offerat sup illud holo
caustum: ⁊ effundatur sanguis.
Et dabis sacerdotib⁹ et leuit. q̄ p q
ſ .i. iusti.
sūt de semine sadoch: q̄ accedūt
ad me ait domin⁹ deus: vt offe
a ſ qui pro nobis immolatus est.
rant mihi vitulū de armēto pro
peccato. Et assumēs ō sanguinē
a ſ quia in hoc sanguine purificant quattuoz
plage mundi. ſ alij basim ſ altaris.
ei⁹: pōnes sup q̄ttuoz cozna ei⁹
ſ als ꝓpciatoriū.
et sup q̄ttuoz angulos crepidi-
a ſ vt vniuersa purgent ⁊ sit firma ꝓpciatio.
b ſ ꝓpciatoriū. c ſ altrare xpi expiat sāguine
vt oratiōes sanctoꝝ müde pueniant ad deū.
nis ⁊ sup cozonā i circuitū: ⁊ mū r
dabis illud ⁊ expiabis. Et tollet
vitulū: q̄ oblat⁹ fuerit pro pecca
to: ⁊ combures euz in separato s
loco domus extra sanctuarium.
Et in die secūda offeres hircum
caprarū immaculatū pro pecca
ſ in hirco.
to: ⁊ expiabūt altare sicut expia
uerunt in vitulo. Lūcq; cōpleue-
a ſ mopsen mitissimū.
ris expiās illud offeres vitūlum t
a ſ Veliam similem mopsi: vnde auctor dicere:
ego relictus sum solus.
de armēto imaculatū: ⁊ arietem
de grege imaculatum: ⁊ offeres
eos in cōspectu dñi. Et mittent
ſ expiato altari.
sacerdotes sup eos sal: ⁊ offerēt
eos in holocaustū dño. Septez t
ſ sermonem.
diebus facies hircū ꝓ peccato l
ſ operationem.
quotidie: ⁊ vitulū de armento

a Quattuoz cu. ꝓpē
qō dr maior crepido-
q̄ ascēdit p ꝛttuoz cu-
bitos: alia p duos tm.
b Ipse aūt ari. i. su-
perior ps altaris q̄ vo
cat ariel: eo q̄ in supe
rioꝛi supficie eloc⁹ cre
matiōis holocaustoꝝ
vt. s. dictū ē: ⁊ sic de-
uozat illas carnes siue
adipes: sicut leo fort⁹
deuozat carnes: ariel
aūt leo fort⁹ iterꝑat.
c Quattuoz cu. ascē
dēdo sursū. d Et ab
ari. i. ab ei⁹ angulis.
e Cornua q̄. Et ariel
xij. cubitoꝝ i lōgitudi
ne tē. q̄ loc⁹ crema
tionis ē. f Duodecim
cu. p q̄drū. g Et cre.
scz ipius ariel.
b Quattuordecim
cu. s. p q̄drū. q̄ vn⁹ cu
bit⁹ i q̄ttuoz laterib⁹
altaris. ꝓdidit vltra
cornua vt ꝓdictū ē: et
sic tota sup ficies supe-
rioꝛ altar⁹ ē. xiiij. cubi
toꝝ i q̄drū. Et vocat
ille cubit⁹ crepido al-
taris: q̄ ibi discrepat
altare ab eo q̄ ē ſ ei⁹
p vnū cubitū vltra se
extēdens: ⁊ spissitudo
illi⁹ crepidinis ē dimi
dij cubiti. ⁊ iō subdit:
i Et cozo. tē. In he
breo br: Et crepido.
pōt tū dici cozona: q̄
superioꝛē ptē altar⁹ cir
cūdat. k Et sin⁹ ei⁹
. i. fūdamētū altaris.
l Uni⁹ cu. sup terraꝫ
⁊ sic resumit altitudo
fūdamēti q̄ supra fuit
omissa. vt ꝓdictū ē.
m Grad⁹ aūt ei⁹. s. al
taris. n Uersi ad
oriē. i. positi i ptē oriēta
li altar⁹. vt sic sacerdos
offerēs sup altare ha-
beat faciē versā ad tē-
plū q̄ ē i ptē occidēta
li. o Et di. ad. Hic
ꝑ̄ describit dedica-
tio altaris p sacrificia
septē dieb⁹: ⁊ octauo
die et deinceps fient
ibi sacrificia ⁊ oblatio
nes rite: ⁊ ptz lra pan-
cis exceptis q̄ discur-
renſ. p Et dabis sa
cerdotib⁹. i. dandū in
futuro denūciabis.
q Qui sunt de semi
ne sa. exponat sicut. s.
in fine. xl. ca.
r Et mū. ii. i. aptabit
ad faciēdū ibi oblatio
nes. s Et cō. cū i se.
lo. do. i. intra clausuraꝫ
totius edificij tū extra
atriū interi⁹ ⁊ tēplū.
t Septē die. fa. hir.
. i. offeres oū ⁊ cetera
animalia.

Et imple

S Raba. Jn hirco ⁊ vitulo ⁊ ariete tria generalia delicta mōstrā-
tur: q̄bus humanū subiacet gen⁹. Aut cogitatione enī aut sermo-
ne aut ope peccam⁹. Cogitatio ad arietē q̄ prima est oīm peccatoꝝ
⁊ ex qua duo genera nascunt. Hedus ⁊ hircus ad sermonē q̄ de ex
celsioꝛib⁹ disputat. Opera in vitulo signant q̄ vomeri ⁊ laboꝛi et
terrenis opib⁹ mācipat. hec igit ⁊ imacu
lata p dies septē veri sabbati atq; pfecti
deo offerre debem⁹: ⁊ expiare altare: vt
oratio nostra mūda ad deū perueniat.
a Et iplebūt ma. Donis. f. sacrificiū pro
pōtifice: p sacerdotib⁹: p ꝓpl⁹: vt nemo
Ro.6.a stet vacu⁹ coꝛā dño. b In die octaua
Ut dicāt ei⁹ aplo: resurrexim⁹ cū xpo:
⁊ vltra octauā tēdāt ad celestia ⁊ offerāt
ꝓ nobis holocaustū: siue q̄ ꝓ pace pecca
toꝝ nostroꝝ ⁊ salute nostra sūt: vt p ignē
sanctispūs oīa q̄ cogitam⁹ loq̄mur ⁊ faci
mus: i spūalē substātiā cōuertant.
c Et cōuer. me. Vul. Ca. XLIIII
te sūt portę i descriptiōe tēpli tam
int⁹ q̄ foris. altaris q̄s figura et
cōsecratio ⁊ sacrificia sermo ꝓtēdit? pcur-
rit: q̄ finito: venit ad portā sanctuarij ex
terioꝛ: ē q̄ respiciebat ad oriē: ⁊ erat clausa
vñ: Et querit me ad viā. d Porte sā.
Deut.23.b De q̄. Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypo-
crite: ⁊ ve vobis legisdoctoꝛib⁹ q̄ tollit⁹
clauē scīēte: Ipsi nō egredimini tē. Dic
Esa.29.a Apo.3.a ē liber signat⁹ i esaia. Dic est liber cui⁹ ne
mo pōt soluere ⁊ apire sigillacula nisi leo
de tribu iuda. e Porta hec clau. tē.
Ba. Primū q̄s saluator hūanū corp⁹ assū
meret: ⁊ se formā serui accipiēs humilia-
ret: clausa erat lex ⁊ ꝓphetia ⁊ oīs scia
scīptuꝝ: clausus erat paradisus. Postq̄s
Luc.23.f aūt ille pepēdit i cruce: ⁊ ait latroni: Hodie mecū eris in paradiso. statim velū tē-
pli scissū est: ⁊ oia apta sunt: ablatoq; ve
2.Cor.3.b lamine dicimus: Nos aūt reuelata facie
gliam dñi cōtēplates tē. Si i xpo reuela-
ta sūt oia: quō porta clausa erit ⁊ nō ape
riet? Sed q̄uis ad sūmā sciam venerim⁹
1.Cor.13.c cōparione diuine scie nūc ex pte sciam⁹ ex
pte cognoscim⁹: cū aūt venerit q̄ pfectū
est eua. q̄ est p. c. Unde ⁊ paulus nūc p
fectū se nūc ip̄fectū dicit. Est esū cōpatio-
ne alioꝝ pfect⁹: cōparione diuine sciētie
ip̄fect⁹. d Q̄ aūt porta orientalis extra
terminos mundi semp clausa sit: Jobes
Job.11.b aperit cū dicit: Deū nemo vidit vnq̄: sed
vnigenit⁹ q̄ est i sinu p̄ris ipe enarrauit.
Quasi aliis xp̄is dixerit. Eritq; clausa
principi: ⁊ princeps ipse sedebit i ea vt co
medat panē pfecte ⁊ consūmate scīe. Ne-
mo aūt nouit filiuꝫ nisi pater ⁊ nemo no-
uit patrē nisi filꝰ: ⁊ cui filꝰ voluerit reue.
f Eritq; clausa. Rab. Remo ei pōt pas
sionis corpliq; ⁊ sāguinis dñi p̄ matesta-
te rei sacramēta cognoscere: tāte aūt ho-
nitatis ⁊ clemētie est princeps noster: vt
cū solus sedeat i porta q̄ clausa est ⁊ panē
coꝛā dño comedat: velit tū plures mense
Apo.3.a sue habere cōsortes ⁊ dicat: Ecce ego ad
ostiū sto ⁊ pulso si q̄s mihi ape. in ad. c.
⁊ cenabo cū ipso ⁊ ipse mecū. Solus aūt
comedit panē coꝛā dño q̄ substātia ei⁹ diuinaq; natura ab oī-
bus separata est. g Et ecce ipleuit glo. Rab. In cōsūmatio
ne tabernaculi ⁊ in edificatiōe tēpli salomonis apparuit glo
1.Cor.3.c ria dñi q̄ postea cuā gelice glorie cōpatione destructa est: Aū
Paul⁹: Eteū nō est glificatū q̄ claruit in hac pte: ꝓpter ex
cellentē gloriā. Nō aūt destructionē ꝓioris glorie abolitionē
Job.5.f putem⁹. Sz cū venerit q̄ pfectū est destruit q̄ ex pte ē velut
si solis radijs lāpadem cōpares vel lucernā: Unde: Ille erat
lucerna ardēs et lu. tē. Postq̄s vero sol iusticie venit: lumen
Dicit.3.b lucerne abscondit⁹ est. vnde: Illū oportet crescere me aūt mi-
nui. h Et cecidi in faciē meā. Medū plus cernere cupiat q̄s
humana pōt infirmitas ip̄m oculoꝝ lumen amittat: vnde
familiarius vocat eū domin⁹ filiū hominis.

S Cerimo.

a ſ cogitationem.
⁊ arietē de pecoꝛibus immacula
tos offerent. Septē dieb⁹ expia-
bunt altare: ⁊ mundabunt illud:
a ſ Lxx. manus suas.
a ⁊ implebūt mānum eius. Exple- a
b tis aūt septē diebus: in die octa- b
ua ⁊ vltra facient sacerdotes sup
altare holocausta vestra: et q̄ ꝓ
a ſ bis delectans.
pace offerūt: ⁊ placat⁹ ero vobis
ait dñs deus. Ca. XLIIII
c Et cōuertit me ad viam c
portę sanctuarij exterioꝛis q̄ respiciebat ad oriē- b c
a ſ virgo maria: virgo ante partū: virgo in par-
tu: virgo post partum.
rem et erat clausa. Et dixit do-
a ſ scripturarū scientia.
minus ad me: Porta hec clausa
a ſ ad plenū. ſ Iuxta ꝓfec⁹ cōpartione aliorū.
erit ⁊ nō ap̄ietur: et vir nō tran- d
ſ solus.
siet per eam: quoniā dominꝰ de- e
a ſ vn: Spūsancꝰ supuenit i re: ⁊ virtꝰ altissimi
obūbrabit tibi. b ſ q̄ clausus ingressus ē ostius.
us isrl ingressus est per eā: eritq; f
a ſ verbi dei. ſ in cui⁹ aduētu reserabit. ſ Lxx.
vel duci. ſ ad vsum ei⁹. b ſ xp̄s. i. q̄ ē sacerdos
in eternū fm ordinē melchisedech ipse ostia.
clausa principi. Princeps ipse se- g
a ſ nobis cū. b ſ celestē: ⁊ vinū. ō quo: ſ nō bibā
ūmodo de hoc gemmine vitis: nisi i regno patris
mei: i. s. regno. de quo dr: Regnū dei intrayos ē.
debit in ea: vt cōmedat panē co h
a ſ q̄ intus est in omnib⁹ infusus.
rā domino. Per viam portę ve i
a ſ vt eos qui q̄ se intrare nō possunt introducat
b ſ q̄ foris est omnib⁹ circūfusus.
stibuli ingrēdietur: et per viam k
a ſ vt alios introducat: ⁊ loquat eis q̄ difficilio-
ra nō capiunt. b ſ vir ꝓdictus.
eius egrēdietur. Et adduxit me l
p viā portę aquilonis in conspe- m
ſ templi. s.
ctu domus. Et vidi: ⁊ ecce imple n o
ſ templum. s.
b uit gloria domini domum dei: ⁊
a ſ maiestatē ferre nō sustinens.
cecidi in faciē meam. Et dixit ad

Additio.

Hoc q̄d dr: Implere manū alicui⁹: in
scripturis sacris intelligit supplere ea
q̄ sūt necessaria seu reqsita ad tale
officiū seu ad talem dignitatē: vñ
Exo. xxix. dr: Jn cōsecratione sa-
cerdotis implebis manū aaron ⁊
filioꝝ ei⁹. i. administrabis eis ne-
cessaria seu oportuna ad hmōi of-
ficia seu dignitates. Silr hic cum
dr: De altari ipsebit manū ei⁹. in-
telligit q̄ administrēt seu supple-
ant ea q̄ reqrūt ad ei⁹ emūdatiō-
nē seu expiationē. Ca. XLIIII
Et conuertit me. Post de
scriptionē dedicat iōis al-
taris. hic ꝑ̄ agit de ob-
lationib⁹ ibi fiendis: ⁊ dividit in
duas ptes: q̄ primo de B agit q̄-
tū ad principes. secdo q̄tū ad mi-
nistros ⁊ sacerdotes. ibi: Et ad-
duxit me. Circa primū sciendū q̄
p̄nceps ē vicari⁹ dei in tpalib⁹. et
iō describit hic habere ꝓrogati-
uā i mō veniēdi ad offerēdū: tū p
man⁹ sacerdotū: ⁊ etiā q̄tū ad co
medēdū. Mā de oblatiōe pacifica
vna ps cedit i vsū offerētiū quaz
debēt comedere coꝛā dño: vt dis-
fuse dictū fuit i Leuitico. Ortum
igit ad primū. s. viā veniendi ad
offerendū dr: Et cōuertit me. s. an-
gelus me deducēs. c Ad viam
por. san. ex. i. atrij interioris: q̄
dr hic sācturiū exterꝰ. Mā ibi of
ferebat sacrificiū sub dio i altā-
ri holocaustoꝝ: ſ cōsūmabaſ per
oblationē incēsi itra tēplū. Cete-
ra patēt vsq; ibi: d Et vir non
trā. p eā. i. hō de cēi pplo. ⁊ subdi
tur rō: e Mīn dñs de⁹ isrl. i. est
p eā. ꝓpē q̄ debet eē maioris re-
uerētie: ⁊ minꝰ cōis q̄ alie. De B
aūt ingressu dñi p eā hr. s. i princi-
pio pce. ca. f Eritq; clau. hic ē
finis xp̄us i hēb. ⁊ ē sensus q̄ erit
clausa cōi pplo. ⁊ sequit principū
sequētis versus. Principē: ⁊ sub
intelligit: excipio. sicut. ij. Reg. v.
dr: Uni pcusserit iebuseū: ⁊ sub
intelligit: erit p̄nceps militie: sic
ibidē fuit declarātū: ⁊ sic ē i ꝓpo-
sito. iō subdit: g Princeps ipse
sede. i ea. i. nō solū poterit ibi in-
trare: ſ etiā sedere: ⁊ ad q̄d subdi
tur: h Ut cō. pa. i. hostie sue prē
nā noīe panis itelligit i scriptura
oīs cib⁹: vt frequēter. s. dictū ē.
i Per viā por. ve. i. porticus ori
entalis ꝑ tertios atrij. k Ingre
dietur ad offerēdū. l Et p viā ei⁹.
egre. ⁊ in B quedā progatiua pri-
cipis tāgit. nā. j. xlvj. ca. dr q̄ po
pulus ingrediēs p viā aq̄lonarē: egrediat p australē: ⁊ econ
uerso. Ad dictā sm̄am inducit etiā p expositores latinos trā
latio nostra. vbi dicit: Et erit clausa principi. i. p reuerētia p̄n-
cipis p eā ingredientis: sicut si diceret hoc cellariū ē sigillatū
oꝛi regis. i. appropriatū vsui ei⁹. m Et ad. me. Dic ꝑ̄ agi
tur de oblationib⁹ q̄tū ad ministros ⁊ sacerdotes. Et dividi
tur in duas ptes: q̄ primo agit de malis ministris. secdo ō bo
nis. ibi: Sacerdotes aūt ⁊ leuite. Prima in duas. nā primo
arguit extraneoꝝ institutio. scdo itraneoꝝ destitutio. ibi: Sz
et leuite. Prima pars patet paucis exceptis q̄ discurren-
tur. n Jn cōspectu dom⁹. i. templi. o Et ecce impleuit
gloria domini domum. sicut supra expositum est in principio
precedentis capituli.

S De vniuersis

Et a Cerimonijs. Rab. Nota q̄ i mūdi hui⁹ plaga q̄ i maligno po sit⁹ et ꝛ in aquilonis frigore cō stitut⁹: celestiū nobis cerimonia rū ordo mōstrat. b Sufficiāt vobis. Ad penitētiā peccatorū⁹ priorū hortat ne peccata pecca tis addam⁹: materiā pparantes futuro incēdio. c Eo q̄ indu 1.Cor.5. b citis. Modicū fermētū totā mas sam corrūpit. Jn q̄busdā exem plaribꝰ habet: Me introducas implū i tabernaculū iustorū.

d Alienos. Ra. Alieni nisi cir cūcisi corde: carne: auribꝰ: labijs: oculis: gustu: odoratu. i sāctuariū nō debent introduci. Audiant hoc episcopi: pbyteri: ne tales i troducāt. vñ: Nemini cito man⁹ impo. e Jncircūcisos. Cultel 1.Tim.5. d lo dei cor nostrū circūcidim⁹: et pturiū auferim⁹ cuꝰ turpes co gitationes de corde nostro nō ex eunt. Me de nobis illud dicat: Act.25. g Jncrassatū est cor populi hui⁹. Caro similiter circūcidit: si non luxurie sed necessitati tm̄ man cipant in victu: in vestitu ꝛ cete r⁹: vt audiat: Hodie abstuli op probrium egypti a vobis: egy ptij em̄ magnarū carniū sunt.

f Omis alienigena ꝛc. Quis fi lius q̄uis cognatus q̄uis anti q̄ cōsuetudine vel necessitudine deuinct⁹ si incircūcisus corde vt carne nō introducam⁹ in sanctu arium dñi: nec ministros rpi nos faciam⁹ ministros ꝛ p carnali bus refrigerij altare dñi pollua mus. g Sed et leuite q̄ lon ge ꝛc. Hic. significat fm. Lxx. q̄ leuite sacerdotalis gradus q̄ er rauerūt postq̄ receperint inqui tates suas stēt i sanctuario ꝛ ma cter̄ holocausta ꝛ isti stent vt mi nistrent eis ꝛc. Q̄ si ita est quō stare potuerit: vt leuite q̄ recesse rūt post idola ipi ministrēt i do mo ꝛ mactēt holocausta. Quid ei ampli⁹ facturi sūt sacerdotes filij sadoch: q̄ custodierunt ceri monias dei: Hebraicū hunc ha bet sensū. Leuite mali portabūt iniq̄tates eo q̄ fuerint i sanctua rio meo ministrātes i officio por tarū. Jpsi em̄ offerebāt holocau 2.Pa.24.d sta ꝛ victimas ꝛ stabāt in cōspe ctu do. ꝛc. Symmachus lectiōis ordinē ꝛ sensū cōsideras recti⁹ i terp̄rat⁹ ē d. Posuerā eos custo des ianuarū dom⁹ ꝛ vniuersi mi nisterij ei⁹: ꝛ oim̄ q̄ fiūt in ea: vt nō ad eos ptineāt q̄ futuri sunt i tēplo ꝑ ad eos q̄ fuerūt.

h Et erra. Si q̄ i tpe errotis vl pſecutiōis idola secuti sūt: q̄ de corde suo cōfirrerūt: ꝛ nō solū vo ce ꝑ man⁹ subscriptiōe: dei filiū creaturā cōfirmauerūt quō pon tificale vel sacerdotale retinēt fa stigiū q̄ redacti in laicos: pstina debuerūt scelera deplorare. Sz quicūq̄d a multis peccat: multꝰ est. i Et da. eos iā ꝛc. Quasi p sacerdotali officio q̄ holocau stū ꝛ victimas ꝛ omne sacrificiū offerre consueuerant: in vltimū conuertent gradum.

a ſ qz humiliter cecidit cōfortari meruit. b ſ pri mum. c ſ animum.

me dominus: Fili hois pone cor a ſ secūdo. b ſ interioribꝰ. de q̄bus dicit adiac: Le ua oculos tuos ꝛ vide stellas celi. c ſ terno. ſ qui habet aures audiendi audiat.

tuū ꝛ vidē oculis tuis: ꝛ āurib⁹ tu a ſ cerimonias tēpli ꝛ legitima.

is audi oīa q̄ ego loquar ad te: de a vniuersis cerimonijs dom⁹ dñi: et a ſ randem. b ſ quia multi introitus significant ordinem cerimoniarum.

de cūctis legib⁹ ei⁹. Et pōnes cor a ſ premiū. ſ. est ꝓparatio ꝓphete ē ad intelligen dā ea q̄ postea sup tēpli ordine cogniturus est.

tuū i vijs tēpli p oēs ēxit⁹ sanctua rij: ꝛ dices ad exasperantē me do b mū isrl. Hec dicit dñs de⁹: Suffici ant vobis oīa scelera vſa domus a ſ hoc ē primū peccatū.

isrl: eo q̄ inducitis filios alienos i c circūcisos corde ꝛ incircūcisos car ne: vt sint i sanctuario meo: ꝛ pol a ſ ꝓpositiōis. ſ. i oīb⁹ ecclesijs ō vno pane pullulā luāt domū meā. Et offertis pānes res. a ſ de quo: Adipe frumēti saciauit eos. b ſ q̄ in xpi passione fusus est. c ſ quasi cū tales in sanctuariū meū inducatis: ꝛ domū meū polluatis. quō auderis offerre panes ꝛc. Mystica. ſ. sacramē ra: ꝛ nō intelligitis q̄ soluerūtis pactū meū ꝛc.

meos ādipē ꝛ sāguinē. Et dissolui tis pactū meū in oībus sceleribus vestris: ꝛ nō seruastis p̄cepta sāctu arij mei: ꝛ posuistis custodes obser uationū mearū in sanctuario meo a ſ nō mihi. ſ. q̄ sui vobis seruiant: ꝛ ob vestra re frigeria meū pollusistis sanctuarium.

vōbismetipsis. Hec dicit dñs de⁹: b Omnis alienigena icircūcisus cor 1 a ſ Jsmis cū populo israel esse videat.

de ꝛ incircūcisus carne: nō ingrēdi k etur sanctuariū meū. Omnis fil⁹ a ſ a deo. b ſ corpora.

ālienus q̄ est in mēdio filioꝝ israel. l a ſ sacerdoralis gradus.

Sed ꝛ leuitē q̄ lōge recesserūt a me l m b in errore filioꝝ israel: ꝛ errauerunt n a ſ vel bunt.

a me post idola sua: ꝛ portauerunt o a ſ Lxx. Erunt in sanctis meis ministrātes.

iniquitatē suā: ērunt in sanctuario p meo editui ꝛ ianitores portaꝝ do q m⁹ ꝛ ministri dom⁹. Jpi mactabūt r holocausta ꝛ victimas ꝓpli: ꝛ ipi sta s būt i ꝓspectu eoꝝ vt ministrēt eis. t Pro eo q̄ ministrauerūt ill' i ꝓspectu v idoloꝝ suoꝝ: ꝛ facti sūt domui isrl x i offēdiculū iniq̄tat. Jdcirco leua y ui manū meā sup eos dic dñs de⁹: z ꝛ portauer̄t iniq̄tatē suā. Et nō ap a propinq̄būt ad me: vt sacerdotio b fūgāt mihi: neq̄ accedēt ad oē san c ctuariū meū iuxta scīa scīoꝝ: ſ por tabūt cōfusionē suā ꝛ scelera sua q̄ a ſ in sempiternā ignominiā: vt ab oi intrante ꝛ ex eunte videant degradari.

i fecerūt. Et dabo eos ianitores do

a De vniuersis cerimonijs. i. oblatio nibus ꝛ sacrificijs. b Et de cūctis le gibus eius. i. de modis viuēdi ministro rum ꝛ sacerdotū. c Et pones cor tuū in vijs tēpli ꝛc. ad retinēdū in corde. ſ. cut. ſ. sunt descripte. d Sufficiant vo bis omnia scelera vestra. i. ammodo de betis cessare ab eis ꝛ erubescere.

e Eo q̄ inducitis. i. inducistis: dū ad huc staret tēplū salomonis. dicit tū indu citis in pſenti. nā aliqui habebāt volun tatem hoc faciendi si possent.

f Filios alienos incircūcisos ꝛc. aliq̄ em̄ reges ꝛ etiā sacerdotes eis cōsentiē tes: nō solū posuerūt idola i hierlm sed etiā in atrijs templi: ꝛ ad cultū illorum admittebant sacerdotes gentiles cultuꝝ idoloꝝ scientes: ꝛ cum eis sacrificabant indecoꝝ sacerdotes: ꝛ postea offerebant sacrificia dñi: ideo subdit: Et offertis panes meos ꝛc. g Et posuistis custo des obseruationum mearum in sanctua rio meo. i. in atrijs meis ꝛ templo.

h Obismetipsis. ad questum vestrum ꝛ non honorem meū: ꝛ subdit sententia domini: t Omnis alienigena incircū cisus corde. q̄tum ad tudeos malos.

k Et incircumcisus carne. q̄tum ad gentiles. l Sed et leuite. Hic conse quēter describit intrancoum destitutio ics sacerdotū malorum leuitici generis: quorum describit hic destitutio a sacer dotis officio: ꝛ reductio ad officia vilia ꝛ minora. dicit ergo: Sed et leuite. i. sa cerdotes leuitici generis. m Qui lōge recesserunt a me. p idolatriam.

n Jn errore filiorum israel. sequētes in hoc reges: et populum. o Et portā uerunt iniquitatem suam. quia propter hoc erant dispersi in captiuitatē.

p Erūt in sctūario meo editui: id est cu stodes et seruitores in edibus. ſ. alijs a tēplo ꝛ interioribus gaçophylarijs a q̄ bus excludunt: vt patebit. j. et ideo san ctuarium accipit hic large ꝓout se extē dit ad loca intra murum exteriorem in clusa. q Et ministri domus. i officijs minoribus. s. ideo subditur:

r Jpsi mactabūt holocausta ꝛc. Jnter ficere enī animalia et excoriare ꝛ lauare intestina a fecibus: scopare domos ꝛ cō similia: ista sunt villa quibus isti deputā tur. s Jpsi stabunt in cōspectu eorū. scz sacerdotum ꝛ leuitarum officia maio ra facientium. t Ut ministrent eis. in officijs vilibus predictis sicut serui do minis suis. Et subdit ratio hui⁹ cum di cit: v Pro eo q̄ ministrauerunt il lis: id est idolatris. de quibus. s. dictuꝝ est. x Et facti sunt domui israel in of fendiculū iniquitatis. licet eīs sacerdo tes assenserint primo regib⁹ ꝛ maioribꝰ de populo in idolatria vt p̄dictū est: ta mē multi q̄ horrebāt idolatriā videntes sacerdotes idolatrare tracti fuerunt ex emplo eoꝝ ad idolatrandum.

y Jdcirco leuaui manū meā. i. virtutē iusticie mee. z Super eos. puniendo ipsos p regē babylonis. a Et portā uerūt iniquitatē suā. i. iniq̄tatis sue pe nā. b Et nō appropinquabūt ad me ꝛc. tā q̄s degradati a dignitate pristina.

c Neq̄ accedent ad omne sanctuariū iuxta sācūsanctoꝝ. Ex hoc patet q̄ per sanctuarium hic intelliguntꝰ gaçophyla tia sacerdotū q̄ sūt a dextris ꝛ a sinistris templi. ꝛ atrium interius q̄ est in facie cius. Cetera patēt ex dictis.

Sacerdo

Ne a Vestib⁹ lineis. Hiero. Utunq̄ egyptij sa cerdotes: nō solū intrinsecus sed extrinsec⁹. Religio aūt diuina alterū habet habitū i mi nisterū: alterū in vsum. Rab. Vestibus li neis. i. cū mortale ꝑ induet immortalitatē: ꝛ corruptibile incorruptionē. Nec vestimenta ꝓpria nobis labore cōficimus q̄ desuper tex ta sunt: qualē tunicā dñs habuit: q̄ scindi nō potuit. bis induimur q̄n secreta ꝛ arcana do mini cognoscim⁹: ꝛ ipm̄ habem⁹ q̄ etiā alta ꝛ ꝓfunda scrutat: q̄ nō sūt ꝓpria mōstrāda qui nō est sanctificat⁹: nec dñi sanctitudini ꝓpa tus: ne si matoza se audierit malestatē scie fer re nō possit: ꝛ quasi solido suffocet cibo q̄ ad huc lacte nutriendus ē. Sunt ꝛ pessima ve stimēta. Vñ: Jnduit maledictionē sicut vesti mētū. Et paulo post: Fiat ei sicut vestimētū Job.19. d Psa.10 g. Ibidem 1.Pe.2.d Zach.3.a q̄ opit: ꝛ sicut ẓona qua semp̄ ꝑcingit. Vñ et dñs q̄ peccata portauit nr̄a: in Zacharia sor dida dicit hr̄e vestimenta. b Gitte linee erūt i capitib⁹. Jn sāct⁹ capita opiūt sacerdo tes: q̄ nō iustificat i cōspectu dñi oīs viuēs. Psa.142. Eccl.8. b Et ab infantia coꝝ hois appositū ē ad mali ciā. Et: Feminalia linea erūt i lūbis coꝝ ne i ꝓspectu dñi vlla pollute cōcīe ꝛ opis nupti alis appareat turpitudo. Vñ: Sint lūbi vr̄i ꝑcincti. Et apls ait: State q̄ accincti lūbos vr̄os i ṽritate: ꝛ imitatores rp̄i audiāt: Erit iusticia cingulū lūboꝝ ei⁹: ꝛ fines cūctoꝝ r.e. Luc.12.c Eph.6.c Esa.11.a c Et nō accin. Me initi bonū ꝓinētie obser uare videāt: ꝛ i sudore vult⁹ sui comedere pa nē: q̄ ꝑceptū dñi ꝑplere voluntate. d Cūq̄ egrederent ꝛc. Rab. Graue ē multitudinis on⁹ vltra vires suas suscipe: dicēte salomōe: Prio.29. a Aq̄e⁹ ē vir: cito q̄d de suis sanctificare. cū em̄ votū fecerit surrepit pnia. Magarei spon te se offerūt ꝛ q̄ncq̄ aliq̄d voluerit ꝛ nō im pleuerit voti re⁹ ē. Vñ de viduis: Habentes dānationē: q̄ primā fidē irritā fecerūt. Meli 1.Tim.5.b 1.Re.1.b us ē nō ꝓmittere q̄ ꝓmissa nō ꝑficere. An na obtulit samuelē: q̄ i ea scītate pmāsit. Judic.13.c Manue obtulit sāsonē filiū: ſ scīficationē capilloꝝ ei⁹ dalile libido turbauit: ꝛ dūs ab eo recessit: ꝛ cecitate dānat⁹ est: nisi q̄ postea cresc̄tib⁹ capillis pristinū robur accepit: ꝛ i typo rp̄i multo plures alienigenaꝝ moxu⁹ q̄ viu⁹ cecidit. e Ernēt se. Rab. Me si san ctas vestes habuerit sāctificēt ꝑplm fortis po situ: q̄ necdū fuerit scīficat⁹ nec se ꝑparaue rit i scīficatiōe tēpli: vt nazareus dñi sit. Vñ discim⁹ nō q̄tidianis ꝛ q̄buslibet ꝓ vsu vite cōis pollut⁹ vestib⁹ nos ingredi debere scīā sctōꝝ: ſ mūda cōscīa ꝛ mūdis vestib⁹ tenere dñi sacra. f Caput aūt. Rab. Ault dūs sa cerdotes suos capillos scīficatiōis hr̄e ppe tuos: ꝛ opiri capita coꝝ: nō aliq̄ extrīsec⁹ ve lamēto q̄ sua naturali cesarie: nō ad ornatū atq̄ luxuriā: ſ ad honestatē. Vñ: Capilli ca pit⁹ vestri oēs nūerati sūt. De q̄ capite legit. Oculi sapientis i capite ei⁹. Caput viri xp̄s ē q̄ dē petro cōculcat ꝛ despicit ꝛ radit nouacu la: ꝛ aufert ei⁹ pulchritudinē. Mō ꝛ filij am mō fecerūt bis q̄s dō legatos miserat. Si aūt legis ꝓuaricatoꝛ deū inhonorat q̄ regis ꝑce pta cōseruat: honorat eū: vt oēs honorificēt fi. sicut bo Hiero. Mō radent. Rasa capita habet supstitio gētilis. g Et vinū. Quia ebrietate stat⁹ mētis euertit q̄ i oīb⁹ vtrijs ītelligit: ꝛ i oīb⁹ negocijs secularib⁹ q̄bus mēs iebriat ꝛ fluctuat: ꝛ statū tenere nō pōt. Et qz fragili carne circūdamur ꝛ cogimur: ꝓ victu atq̄ vestitu ꝛ corpis necessarijs fa cere q̄ nō debem⁹: ſ saltē a nobis exigit: vt q̄s in nos reuertimur ꝛ scim⁹ cur nati sim⁹ ꝛ interioza tēpli ingredimur: recedamus a vi tijs ꝛ ne minima q̄dē pcrā faciam⁹: ꝓ q̄ ostendit ꝛ peccare nos ꝓ carnis necessitatib⁹ le gia pcā: ꝛ rursū eē tēpus q̄s atriū ingredien

mus ꝛ i oi ministerio ei⁹: ꝛ vniūsis q̄ fiūt i ea. Sacerdotes āt ꝛ leuite fi a ſ. i. iustorū vel iusti dei. b

lij sadōch q̄ custodierūt cerimonias c sāctuarij mei cū errarēt filij isrl a me ipi accedēt ad me: vt ministrent mi hi. Et stabūt i ꝓspectu meo: vt offe d e a ſ pinguissimā hostiā viuā. ſ. et deo placērē.

rāt mihi ādipē ꝛ sāguinem ait dūs de⁹. Jpsi ingredient sanctuariū me f um: ꝛ ipsi accedēt ad mēsam meaz g a accēdāt. ſ. rhytmamartha. b ſ oēz ritū. ſ. sacrificij.

vt ministrent mihi ꝛ custodiāt cēri monias meas. Cūq̄ igredient por b a ſ non laneis.

tas atrij interioris: vestib⁹ lineis in a ſ vñ: Jnduimini dñm iesum xp̄m: ꝛ alibi. Jnduite vos viscera misericōe bonitat: humilitat: manisuetudis ꝛ patie: et iterꝝ: Jnduite nouū hoiez q̄ fm deū. c. e.

duent: nec ascendet sup eos quicq̄ k laneū quādo ministrāt i portis atrij a ſ. i. in atrijs sanctisq̄ sāctorū. ſ corona grauie. vñ: Corona grauꝝ excipier tibi ru⁹. b ſ alij cidarey.

interioris et intrinsecus. Gitte linee l a ſ vt honestas decoꝛis seruet. ne. ſ. gradus ascendē tes altaris: ꝛ in ministerio discurrēres reuelet turpi tudinem.

erūt i capitibus eoꝝ ꝛ femināl⁹ia li a ſ arte cōstricte: ne in ministerijs sacerdotalib⁹ ꝛ le m iricis inabiles fiant: ꝛ cepere et cedere victimas ar trahere atq̄ discurrere nequeant.

nea erūt i lūbis eoꝝ: ꝛ nō accingē m tur in sudore. Cūq̄ egredient atriū d exteri⁹ ad populū exuent se vesti e mētis suis in q̄bus ministrauerāt: a ſ vbi diuinis dñi cōseruant.

ꝛ reponēt ea i gaçophylatio sāctua a ſ alia doctrina ad vulgus ꝓcedat ignobile ne san cificet populus in stolis eorum.

rij: ꝛ vestiēt se vestimētis alijs ꝛ nō sanctificabūt populū in vestib⁹ su n o a ſ capilli capitis aplorꝝ oēs numerati sūt: de hoc ca pite dicit: Oculi sapientis i capite ei⁹: caput aūt viri xp̄s. b ſ vt nec rasis capitib⁹ sint sicut sacerdotib⁹ ꝛ cultoribꝰ ydis et serapidis mos ē: nec rursū comā dimittēt q̄s ꝓprie luxuriosoꝝ ē: ꝛ barbarorū et milꝛ tantū: sed sit honestus habit⁹ sacerdotū.

f is. Caput aūt suū non rādent neq̄ p q comā nutriēt: sed tondētes attonꝛ a ſ in quo est luxuria: de quo: Bonū ē vinū nō bibe re: ꝛ carnē nō māducare: Sedit populꝰ māducare et bibere: ꝛ surrexerūt ludere. Timotheo vinū concedit apostolus sed ꝓpter infirmitatē.

g dent capita sua. † Et vinū q̄ nō bibet o is sacerdos q̄n igressurus ē atriū a ſ synagogā q̄ dñm nō recepit vñ iure cicera est. b ſ hereticoꝝ frequētiā: q̄ a nobis exierūt sed ex no

iterius † Et viduā ꝛ repudiatā nō ac t bis nō erāt. a ſ q̄ nutrite i domo dei i lege ꝓpheꝛ vñ: Delpōdi ei vos vni viro virginē castā exhi. xp̄o de hac ꝛgine ō:: Ama illā et seruabit te: sapiam. ſ.

cipiēt vroꝛes: sed virgines de semi a ſ sciētia. ſ. quā alij⁹ dei cultoꝛ iuenerit: neq̄ eni no ua tm̄ doctrina cōtēr esse debem⁹: sed ꝛ veterē exco lere et nostro cōtratui ingere: si tm̄ in sacro cultu fue dimittēt q̄s ꝓprie luxuriosoꝝ ē: ꝛ barbarorū et milꝛ tantū: sed sit honestus habit⁹ sacerdotū.

ne dom⁹ isrl. Sed ꝛ viduaz q̄ fuerit rit erudita. ſ hoc ē officiū sacerdotis.

vidua a sacerdote accipiēt: ꝛ popu v a ſ dogmatizando.

lū meū docebūt q̄d sit inter sanctū et pollutuz: ꝛ iter mundū ꝛ imūdū:

a Sacerdotes aūt. ℞ ꝓpr agit de sacerdotib⁹ bonis. Et primo describit eoꝝ ap probatio. cū dr: Sacerdotes aūt ꝛ leuite. i. generis leuiti ci. b Filij sadoch. ℞ dr q̄ tpe salomōis sadoch fuit po sit⁹ i summo sacerdotio: abia thar inde deiecto. vt hr̄. iij. Reg. iij. c Qui custodie rūt ceri. ꝛc. i. debitū cultū tē pli. d Jpsi accedent ad me vt ministrēt mihi. in ter rioꝛ atrio ꝛ in tēplo. iō sub dit. e Et stabūt i cō. ꝛc. ista em̄ offerebāt i atrio in teriori i altari holocaustoꝝ. f Jpsi igre. ſ. m. i. tēplū. g Et ipsi acce. ꝛc. ad ponē dū ibi panes ꝓpositionis. Vel ꝑ mēsā hic intelligit⁹ al tare incēsi. vt dictū. ē. s. rij. in quo sacerdotes cōsūmabāt sacrificia offerendo thymiama. h Cūq̄. Hic scōo describit eoꝝ idultio. cū dr: Cūq̄ ingredient portas atrij interioris. ad ministrādū.

i Vestib⁹ li. i. qō itelligit de vestib⁹ exteriozib⁹ nō de interioꝛib⁹. vt dicunt aliq̄: ſ ℞ videt excludi ꝑ ℞ qō sub dit. k Nec ascendet sup ꝛc. Nec valet argumētū eoꝝ rū. ſ. q̄ sacerdotes aliter af fligerent nimis frigoze. naz de lino possūt fieri vestes ꝛ frigus sufficiētes. l Gitte linee erūt ꝛc. debēt ei sacer dotes vti etiam minoꝛes: vt hr̄ Exo. xviij. mitris de byſ so q̄ ē gen⁹ lini cādidissimi.

m Et nō ac. i su. i. sub ascel lis in q̄b⁹ hoies sudāt de fa cili: ſ loco dimissioꝛi: vt ex ponūt hebrei. n Et nō sā ctifica. po. alloquēdo eū in atrio exterioꝛi. o Jn ve. su. i q̄b⁹ ministrauerāt dño. p Caput aūt. Nec ē tertia ps i q̄ describit coꝝ cōuersa tio. cū dr: Caput aūt suū nō radēt. nā ſ facebāt aliq̄ sa cerdotes idoloꝝ. q Neq̄ comā nutriāt. sicut ꝑ oppo situ faciebāt aliqui sacerdo tes alioꝝ idoloꝝ dimitten tes crescere capillos suos si cut mulieres. diuersoꝛū em̄ idolorum erat varius cult⁹ ꝛ aliquādo ꝓtrar⁹: sicut in sacris veneris colētes erāt nudi: ꝛ i sacris mart⁹ erāt ar mati. r Sz ton. at. ca. sua. † Leui. u e ꝛ sic capita nō radāt nec co mā nutriāt. s Et vinum nō bi. vt discret⁹ se habeat in ministerio dñi. t Et vi duā ꝛc. excipit tm̄ vidua a sacerdote relicta. ſ. q̄m̄ mozie bat sine herede. tūc em̄ frat su⁹ tenebat eā accipe ad su scitādū heredē defūcto.

v Et ꝑplm. Nec ē quarta ps i q̄ agit de sacerdotū do ctrina cū dr: Et ꝑplm meum docebūt ꝛc. vnū ad tenēdū: aliud ad vitandū.

tes: vlteri⁹ ab oī ebrietate mūdi alieni eē debeam⁹.

Ps.51. a Strabūt. Memores illi⁹ eulogij: Dē⁹ stetit i synagoga dco: i medio aūt de⁹ diuidicat. Deos dicit q̄ habēt ō hoīb⁹ iudicādi ptātē q̄ lōg indicio iudicauerīt: iudicabif ō eis.

b Leges meas ꝛc. Rab. Prima virt⁹ ē sacerdotis: nō tm̄ docere q̄ nouerit: ſz oēs oci festiuitates custodire: vt possit alijs custōdēda peipe cū ipe studeat obſuare. Sacerdot⁹ aūt officiū leg⁹ hebraicā. Vñ malachias: Labia sacerdotis custodiūt sciam⁹ ꝛc. c Et sab. Rab. ſ. q̄ relinquūt. ſ. po

Ps.94. pulo dei. Vñ: Si introibūt i requiē meā q̄ hebraice noīat sabbatū. Nec sctificat q̄ nō portat on⁹ petī i sabbato. nec di

Ps.37. cit: Sicut on⁹ graue grauate sūt sup me. Qui talis ē: non colligit ligna i sabbato: nec supedificat fūdamēto xp̄i ligna fenū: stipulā. nec accēdit ignē q̄ inutilē cōsumat materiā: et die sabbati i vno ꝓmanet loco: nec foris egredif: ſ q̄si colū

Apo.3.c na i tēplo dei posit⁹ ꝓmanet. Vñ: Qui vicerit faciā illū columnā i tēplo dei mei: ꝛ foras nō egredief ampli⁹. d Misi ad pa. ꝛc. Ba. Sup b nature, pbat affect⁹ vt ordine charitat⁹ sic̄ scriptū ē: Ordinauit i me charitatē. post oīm deum patrē: carnis q̄z pat̄ diligat⁹ ꝛ mater ꝛ filiꝰ ꝛ filia: frater ꝛ sororita. ſ. si de domo nō exierit: nec i alteri⁹ trāsierit ptātē.

Cāt.2.a e In q̄. cō. Cōtaminat i pe mortuo q̄s relinquūt creatorē suū: ꝛ i mr̄e si ecclīa. f Sciēdū q̄ oīa q̄ ꝑ ꝓphām h̄ loquitur dñs: ꝓ moysen q̄z ꝓdixerat. Sz q̄ i mērib⁹ hoīm vel negligētiā legēdi vel cōrēptu audiēdi ꝛ obliuiōe deleta erant viua voce inouāt: q̄ nō sūt scripta calamo ꝛ attramēto: sed spū ꝛ vbo dei. Vñ ꝛ saluator: nullū volumen doctrine relinquit: q̄uis h̄ mētiāt apocrypht: ſz pr̄is ꝛ spū suo q̄tidie loquif i corde fideliū. Hec q̄z cā ē: cur q̄ i pentateucho dicūt ꝓphetis replicāt. g Possessionē nō da. Rab. Quitalis erit ꝛ ministret i sācturario: ꝛ atriū ītert⁹ igrediat ꝛ offerat semp dño sacrificiū: imitator veri sacerdotis q̄ est sacerdos. i. eter. ſ. or. mel. nullā habebit hereditatē nisi deū q̄ est hereditas ei⁹. Hec accipiet possessionē i ilſr̄l iter vulg⁹ ignobile ſ sacerdotalē: q̄z ipe dñs hereditas ei⁹. g Victimā. Cōscie: nec vllū tps q̄ nō recordef maculatū se fuisse superpr̄e ꝛ mr̄e ꝛ filio et filia: fratre ꝛ sorore. Multa ei facere cōpellimur i hui⁹ seculi angustijs: vel cōrītiōe carnis: vt fragilitate nature. b Ozo de. Piero. Nō tm̄ gaudendū ad oblationē nūcrū q̄ātū ad honoris cōdēnationē: timēdū si abutimur. Et ꝓ. Grādis dignitas sacerdotū: ſz si peccant grauis ruina. letemur ad ascēsū: ſz timeam⁹ ad lapsū. Nō ē tāti gaudij excelsa tenuisse q̄ātī merozis ō excelsis cecidisse nō ei solū ꝓ nr̄is delict⁹ rōne reddim⁹: ſz ꝓ oīm q̄

Allego. rū donis abutimur. Rab. Alle. Hec oīa ad eccl̄iam q̄ in mūdo laborat ꝛ ad celestia festinat referēda sūt. vt. ſ. ō vniuerso mūdo eligāt. Alij i possessionē dei q̄ sctm̄ possideant. Alij q̄ ad maiora ꝓcerūt teneāt sctās sctōz. In mīstris q̄z ordo diuersus ē. ſ. sacerdotū ꝛ leuitarū: q̄rū alij oīonib⁹ suis ꝛ x̄rutib⁹ deo q̄tidie sacrificia offerāt. Alij in scdo ꝛ minori gradu vt his mīstrēt: ꝛ p eos q̄ ad virtutū culmina cōscēderūt ꝓficiāt. Et ad extremū sit dux vl' ꝓceps q̄ tm̄ possit vt ꝺ vnā tribū possessionē accipiat: vt vniuscuiusq; meritū cōpēset merita plurimoz. Et ꝓmū dū vsak i seculo ō mari vsq; ad mare latitudinē possideat. Deinde ab occidente siue a mari vsq; ad oriētē: vt ꝑsentia relinquēs ad futura? festinet. Et habeat certā possessionē suā: ꝛ nō ꝓceps aliena desideret. Et vnaquęq; tribus suā ptē teneat: qđ ꝓpie ad apl̄os ꝛ ad ꝑbyteros respicit: q̄b⁹ ō⁹ vt nō vastēt ꝛ depopulēt pp̄m dei: nec terrā ilſr̄l hereditare possideāt: ſz vnusquisq; habeat possessionē suā: q̄ gradui illi⁹ cōstituta ē.

h Dē mor. ꝛc. Rab. Et in xta l̄ram oī genere electo regali

Pā.54. ꝛ sacerdotali. i. christiano q̄ vnctū ē oleo spūali. vñ: Ānxit te de⁹ de⁹ tu. oleo le. ꝑ. cōsoz. tu. Hec ꝓcepta ꝙuenīūt vt morticinū nō comedāt tā de auib⁹ q̄ de pecorib⁹: cui⁹ sāguis

Lev.15.d effusus nō ē qđ i actib⁹ apl̄oz ō⁹ suffocatū: q̄ necessario obseruanda apl̄oz de hierl̄m epl̄a monet: ꝛ captū a bestia: qz ꝛ ipm̄ sil' suffocatū ē. Et cōdēnat sacerdotes q̄ in turdis: ficedulis: glirib⁹ ꝛ ceter⁹ hmōi: hec audiātare gule nō custodiūt.

Allego. Rab. Alle. Morticinū ē i q̄ aīe sāguis emoztu⁹ ē. Et imitaf nabal carmelū: q̄ interꝑtaf stult⁹: q̄ audita ira

1.Re.25.b danid cōtremuit pauoze: ꝛ emoztuū est coz eius in eo. Captus aūt a bestijs (quarū ne morsibus liniet: ꝓpheta supspirat dicens: Ne tradas bestijs animā cōfitentē tibi) ille

Ps.73. dicit: qui leonis. i. aduersarij morsibus deuozatur: et pardi qui non suā mutat varietatem: et vrse que semit raptis catulis: et lupoz et reliquarū bestiarum: quas in varietate demonum accipimus.

Cūq

a ſ operādo. b ſ sup qualibet re.

ōstēdēt eis. Et cū fuerit cōtro/ a

a ſ vr. ſ. nō accipiant ꝓsonā vel paupis vel

uersia: stābūt in iudicijs meis b

diuitis. a ſ vt sciāt quō nobis xp̄s pascā sit imolat⁹: quō sepēt hebdomadas iplere debeamus gaudiū et lētcie ꝛ humiliare aias nr̄as in ieiunio clangoīcq; rubarū intelligere: ꝛ sce nophegias spūales in dbus dieb⁹: Aduena ego sū ꝛ pegrin⁹ sicut oēs patres mei.

b ꝛ iudicabūt. Leges meas ꝛ ꝑ/

cepta mea in oibus solēnitati

a ſ nō de qb⁹ ōz: Neomenias ꝛ sabbata vsq odite aīa mea. ꝛ alib⁹: Sacerdotes i tēplo sabbatū violāt: ꝛ sine culpa sūt. sabbatū. ſ. iudeorū qō recte violāt: qui sūt gen⁹ electū sacerdotiū regale.

c b⁹ meis custodiēt: ꝛ sabbāta

a ſ dimittere mortuos sepelire mortuos suos.

mea sāctificabūt. Et ad mōz/ c

a ſ nō est sacerdotis mortcinū rāgere q̄ ꝑ alioꝝ virtijs dēpcaturus mūdus debet accedere ad altare.

tuū hoiem nō ingrēdient: ne d

b⁹ ꝓpriū: nisi ad patrē et ma/ e

a ſ cogitationē. b ſ operationē. c ſ q̄ condē renatus est spiritu si mortuum puraueris coteminaf.

trē ꝛ filiūz ꝛ filiām ꝛ frātrē ꝛ so

a ſ Rab. Si virgo ꝓmāserit nulli⁹ viri maculata cōplexu. vnde intelligim⁹ ꝓmilegium virginitatis q̄ sez cuiusl̄ibet viri cōtactus ꝑfectam auferat puritatem.

rozē que alterū virūm nō ha/

c buerit: i qbus cōtaminabūf.

a ſ fm mosaicā legem.

Et postq̄ fuerit ēmundatus: f

a ſ q̄ est pfect⁹ numer⁹ plenitudinis vt post cōsūmationē mūdi qū ad verū trāsītus ogdoas dē introeat sanctasanctorū.

septēm dies numerabunt ei: g

ꝛ in die introitus sui in sāctua

a ſ sanctasanctorum.

riū ad ātriū interius: vt mini/

stret mihi in sāctuario: offeret b

ꝓ pctō suo ait dñs deus. Nō i

erit aūt eis hereditas: ego hę/ k

ſ ideo.

reditas eoz: et possessionē nō

a ſ in vulgo. b ſ dñs ps hereditatis mee.

dabitis eis i israel: ego eē pos

a ſ vñ: Peccata populi mei comedēt.

sessio eoz. Victimāz ꝛ ꝑ pctō l

b ꝛ ꝑ delicto ipsi comedēt: ꝛ om m

ne votū in israel ipsoz erit. Et n

a ſ animantiū ꝛ inanimantiū q̄ prima nascunt q̄ primo terra gignit.

ꝓmitiua oīm primogenitoz ꝛ q

a ſ aboꝝ nostroz. vt mihi gustem⁹ nisi qō ante sacerdos gustauerit: nouarū. ſ. frugū.

omnia libāmēta ex oīb⁹ q̄ of/

ferunt: sacerdotū erūt. Et pri/ r

mitiua ciborum vestrozū da/

a ſ absq; sanguinis effusione.

bitis sacerdoti: vt reponat be s

k nedictionē domui sue. Omnē t

morticinum ꝛ captū a bestia ꝓ

a ſ que ponūt in celū os suū. b ſ q̄ prona in terram ꝛ venēri obediētia.

de āuibus ꝛ ō pecorib⁹: nō co

medent sacerdotes.

a Et cū fu. iter iudices vbiū lōgināū. b Strabūt i iu. ꝛc. i. determinabūt ꝓtrouersiam illā. ōz. ei Deus. ryū. q̄ ō alijs ciuitatib⁹ ꝛ vllis debēt venire ad sacerdotes in ciuitate electa ad cultū dei vt p eos deimi nēt dubia: ꝛ firmiter teneaf coz ſnia. Cetera patēt. c Et ad m. Hec ē ps q̄nta i q̄ describit coz mūdatiorōne mortui cū ōz: Et ad mor. bo. nō igredi cnt. passim sic ceteri boies. d Hepol. ꝛ p vīs sint tabiles ad mīstrandū coā dño. Excipiūt tn aliq̄ pso/ ne rōne ꝓpinq̄tat⁹. cū ōz: e Misi ad pa. ꝛ ma. ꝛc. i q̄b⁹ cōtamiabūt. i. poterūt igredi ad plāgēdū ꝛ sepeliēdū: tn ex h̄ ꝓhēt imūdicia ab igressu sāctuarij. i. tēplū: alia terra intrinsecus q̄ngentoz calamoz p circūitū. i. duū miliū. ſ Et a mē/

Nico.de lyra

captū a bestia. sicut sūt carnes ouis a lupo strangulate ꝛ consilles carnes nō debēt sacerdotes comedere.

In ca. xliij. vbi ōz i postil. Et viduā.

Additio. j. Omnes sacerdotes poterant fm legē accipe viduas quascūq; i vxores licet antea nō fuissent vxozes sacerdotū seu fratrū suoz: excepto summo sacerdote q̄ nō poterat cū vidua cōtrahere: vt h̄ Leuitici. xxj.

In eodē ca. vbi dicit in postil. Et reponat benedictionē.

Additio. ij. In hebreo habet. Reponat bñdictiōez domui tue: ꝛ ē sensus q̄ ex debita solutione decimaz ꝛ primitiarū: sequif q̄ de⁹ remunerādo reponit bñdictionē offerenti: vt in plurib⁹ locis sacre scripture habef. Itē ex ꝺ qđ dicit: Omne morticinū ꝛ captū a bestia nō comedēt sacerdotes: nō intelligif q̄ alij israelitici talia possent comedere. phibef eīm eis⁹ taliū oibus israeliticis: vt habef Leuitici. xxij. ꝛ i

Bar.4.5.d alijs locis: Vñ et in actib⁹ apl̄oz habef q̄ etiā in primitiua eccl̄ia qñ aliq̄ legalia pmittebāt custodiri ab apl̄is phibebaf comedi suffocatum. Fit tn hic mētio de sacerdotib⁹ tm̄: eo q̄ ipi magis cauere debēt immūdicias vt in glo. La. XLV

c Vnqz cepitis. Sup̄i⁹ posita est tēpli ꝛ altaris descriptio. ꝺ ꝯ describit terre possidende diuisio. Ad cui⁹ euidētiā cōsiderā dū q̄ hec diuisio differt a diuisione q̄ facta fuit tp̄e iosue. nam de illa fuit ꝓceptū q̄ plurib⁹ dareī portio maior: et pauciorib⁹ minor: ꝺ aūt diuisio fit per portiones equales iter duodecim trib⁹. Itē q̄tū ad situ. nā tribus iuda q̄ fuit bellicosioz accepit sorē in termino terre versus austrū: ꝛ trib⁹ ephraī q̄ post illā fuit bellicosioz versus aquilonē: vt sic resisterēt meli⁹ aduersarijs volātib⁹ ingredi terrā ꝓmissiōis: ꝺ aūt fit alter vt ex sequētib⁹ apparebit. Itē sciēdū q̄ lōgitudo terre ꝓmissionis accipiť ab aq̄lone i austrū, latitudo xo ab oriēte in occidētē: sed in portiōibus assignan dis diuerſis tribub⁹ ꝛ ꝓpr̄is fit ecōuerso: qz lōgitudo accipiť ab oriente in occidētē: ꝛ latitudo ab aq̄lone in austrū. Describiť q̄ hec diuisio ꝓmo ꝑ tres ptes: q̄rū vna est versus aq̄lonē: ꝛ diuidiť in septē portiōes incipiētes ab oriēte: ꝛ terminaf in occidētē ꝑ septem tribub⁹. Alia ps ē versus austrū: ꝛ diuidiť silr in q̄nqz portiones ꝑ q̄nqz tribub⁹ residuis. Tertio xo ps q̄ est media inter istas duas diuidiť in tres portiões. Prima versus aq̄lonē est portio sacerdotū i qua situatur tēplū. Seda xo est leuitarū: ꝛ quelibet istarū est. xxv. miliū calamoz lōgitudinis ꝛ latitudinis. x. miliū calamoz. Tertia vero est portio ciuitat⁹ habēs. xxv. milia calamorū in lōgitudine. ꝛ. xxv. milia calamoz in latitudine: ꝛ sic q̄ iste tres ptes simul iūcte faciūt quadratū eq̄laterū. xxv. miliū calamorū. Licet aūt lōgitudines istarū triū ptiū dicrarū accipiaf fm dimēsionē ab oriēte i occidentē sicut alle p̄dicte: nō tn tātū extēdiť cidentē sicut alle p̄dicte: nō tn tātū extēdiť sionis a termino oriētali vsq; ad terminū occidētalē multo plus extēdiť q̄ sint. xxv. milia calamorū: ꝛ lō iuxta tres portiones vltimo dictas ab oriētali ꝓte vsq; ad terminū oriētalē terre remanet magna portio terre: ꝛ silr versus occidētē. cui⁹ latitudo ab aq̄lone in austrū est. xxv. miliū calamorū: sicut ꝛ latitudines sic sumpte sunt. xxv. miliū calamoz. Et hec portio terre ad orientē ꝛ ad occidentē dicit portio principis: Ad quod faciliⁿ capiendū ponit hic figura.

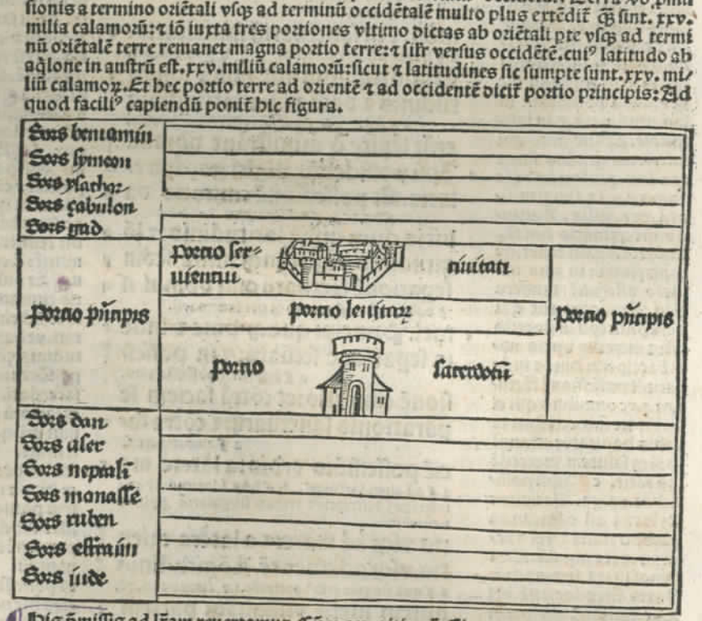

His ꝓmissis ad l̄ram reuertamur. Cūq; ceperitis ꝛc. Circa terre diuisionē sic ꝓcedit: qz primo describitur huiⁿ diuisiōis inchoaf: secdo quedā incidētia iterponūf. ibi: Statera iusta. tertio describitur dicte diuisiōis resumiť ꝛ cōsūmaf. xlviij. ca. ibi: Hec dicit dñs. Prima i duas: qz primo describunf portiones sacerdotū ꝛ leuitarū. secdo ciuitatis ꝛ principis. ibi: Et possessionē ciuitat⁹. Prima adhuc i duas: qz primo describit portio sacerdotū ꝛ leuitarū. secdo ostendiť q̄d i eis debeat fieri. ibi: Et in ipso. Circa primū agiť primo de portione sacerdotū. cū ōz: Cūq; ceperitis terrā diuidere sorte i. mēsurabiliter. nō eīm pōt hic accipi sortito ꝓ fortuito cuētu: qz certⁿ modus diuidendi ꝑsigiť in sequētib⁹. b Sepate primitias dño. portio eīm sacerdotū dicit specialiter q̄d sanctificatū ꝛ primitie dño: eo q̄ ipsi principaliter seruiāt domino.

c Lōgitudine. xxv. milia. ſ. calamoz vt dictū ē: ꝛ ptz in figura. d Sanctificatum erit i omni termino ꝛc. i. tota portio sacerdotū dicit sancta. e Et erit ex oī pte sācti/ficatū. i. ex portione sacerdotū accipieť vna portio q̄ sanctio: ōz: eo q̄ est ꝓ edificatione tēpli. ió subdiť: f Quingentos ꝑ q̄ngentos. ſ. calamos. murus eīm exterior est quingentoz calamoz in quolibet latere. sicut dictū ē diffuse. ꝺ. in fine. xlij. ca. ꝛ ideo male dicūt illi q̄ dicūt q̄ hic describiť mēsura exteriorīs atrij: cuius qōlibet latus est q̄ngentoz cubitoz. vt dicūt: sed fundant se sup falsum fundamentū: ꝓout. xlij. fuit dictū. g Et quīquaginta cubitis in suburbana eius. Ex primo errore dicūt hic cō sequēter q̄ isti quinquaginta cubiti sunt spaciū inter murū exteriorē ꝛ mediū cōtentū: quod est falsum: quia fm eos dicit locus vulgi: ꝛ sic plures ꝓsone cōuenīūt ad locū istū q̄ ad atriū exteri⁹: ꝛ sic inconueniēs videť q̄ sit ita parue latitudinis respectu

a Et a mensura ista cc. Bab. In priori templo dicit sanctuariū quingenti per singula latera calami describunt. Et rursum. l. cubiti: quib⁹ omnis possessio sacerdotum separat. In secūdo autem sanctuario vbi sunt sancta sanctor⁹: latitudo templi ⁊ spaciū nō describit: sed incertus numerus est: qō ⁊ in possessione principis inuenimus qui absq; vllo numero habet possessionē in populo israel: ⁊ oum profectus vniuersorum redūdat ad principem: ⁊ discipulorum salus ad doctorem. b Vigintiq̄nq; autem milia cc. Bab. Vigintiq̄nq; ad. v. sensus referunt: que quater posita sunt. Decem milia ad perfectam scientiā: vt in altero simpliciter teneatur historia: et in altero etiam de theologia et supernis virtutibus disputet. Denarius enim perfectus est. Notādum autē q; sacerdotes qui in maiori gradu sūt xxv. milia possideant in longitudine: ⁊. x. in latitudine. Leuite autē qui inferioris gradus sunt: eundem quidem habebūt numerum in longitudine. i. xxv. milia. Latitudo aūt quinario finiat. Unde. ⁊. xx. tm tenēt gacophylatia: in quo numero offerunt munera esau. Princeps aūt qui vere princeps in populo est: ⁊ meretur ducis nomē accipere: hinc ⁊ inde accipit possessionē sāctuarij. i. ex omnibus qui ei volūtate subiecti sunt et vbis habitator est: multorūq; salutem mercedē suā facit. c Ipsi possidebūt. xx. ga. Accipient sex locus ad edificanda gacophylatia: vel exedras iuxta aquilā. Thalamos iuxta symmachū. Juxta theodocionē vel Lxx. ciuitatē. Ū intelligim⁹ quēdā locū sepatū in habitationē leuitarū vrbis vocabulo nuncupari. d Secūdum se. san. Hec oia. s. sanctuariū ⁊ alterū sanctuariū. sanctūq; sanctor⁹ habitacula sacerdotū dom⁹ leuitarum qui ministrant sacerdotib⁹: dicunt separata loca ⁊ cōsecrata in ministeriū ⁊ i sāctificationē dom⁹ israel. e Principi ex hinc. Post quadruplicē terre sancte diuisionē ponit quinta: vt princeps siue dux accipiat hinc ⁊ inde cc. ⁊ in vrbe versef. f Sufficiat vo. Quia accepistis possessionē vestrā: ⁊ tā ta ē potētia vestra vt vni⁹ trib⁹ ptē possessio vestra equat. Rab. Sufficiat vobis principes israel iniq̄tas. Nostris ex principib⁹: pōt p̄ceptū

a ℣ yr. s. terra sit vacua. b ℣ hac descriptione finita: alia ex integro separande sanctificationis mensura p̄cipit.

a bāna eius per gyrum. Et a mēsura ista mēsurabis longitudinē b
b vigintiq̄nq; miliū: ⁊ latitudinē
℣ mensuraro. c
decē miliū: et in ipo erit templū d
a ℣. i. nō mō tēplū sed sancrū sanctorum.
sanctūq; sctōrum: sanctificatū de e f
a ℣ quasi habitabunt in eo sacerdotes sed rūc tm cū sacerdotali fungent officio.
terra erit sacerdōtibus ministris
sāctuarij: q̄ accedūt ad ministeri/
℣ hic. s.
um domini. Et erit eis loc⁹ ī do/ g
a ℣ sacerdotum.
mōs: ⁊ in sanctuariū sanctitatis. h
a ℣ habebit. s. hec possessio. b ℣ calamos. s.
Vigintiq̄nq; aūt miliā longi/ i
tudinis ⁊ decē milia latitudinis
a ℣ sed. b ℣ qui sacerdotibus seruiūt.
erūt leuitę q̄ ministrant domui. k l
Ipsi possidebūt vigiti gaçophy/ m
latia. Et possessionē ciuitatis da n
℣ scz. ℣ calamorum.
bitis q̄nq; milia latitudinis: ⁊ lō o
gitudinis vigitiq̄nq; milia scōm p
sepationē sāctuarij oīm domui is q
℣ dabitis. s. ℣ ex vtraq; pte sanctuarij.
rael. Principi quoq; hinc ⁊ inde r s t
in sepatione scrūarij: ⁊ in possel/
a ℣ respicit. s. possessio eius.
sionē ciuitatis: et cōtrā faciem se
parationis sanctuarij: ⁊ cōtra fa/ v
a ℣ ad occidētē. s.
ciē possessiōis vrbis: a latere ma x
a ℣ ad alterū lat⁹ marī. b ℣ hūs. s. latitudinē quā inferius ī descriptiōe tribuū singulariū ꝓphēta describit.
ris vsq; ād mare: ⁊ a latere orien y z a b
tis vsq; ad orientē. Lōgitudinis
a ℣ quā singule trib⁹ accipiūt. i. a ītmino occi. cc.
autem iuxta vnāq̄q; partem c
a ℣ maris. b ℣ qui vr finiāt in tribuū descriptione nescimus.
a termino occidētāli vsq; ad tēr/ d e
minū orientalē: de terra erit eis
a ℣ suprādicta.
possessio in israel. Et nō depopu f
labuntur principes vltra pp̄lm
meum: sed terraz dabūt domui
israel scōm tribus eoruz. Hec di/
a ℣ bucusq; peccasse.
f cit dominus de⁹: Sufficiat vo/ g

uisionē ponit quinta: vt princeps siue dux accipiat hinc ⁊ inde cc. ⁊ in vrbe versef. f Sufficiat vo. Quia accepistis possessionē vestrā: ⁊ tā ta ē potētia vestra vt vni⁹ trib⁹ ptē possessio vestra equat. Rab. Sufficiat vobis principes israel iniq̄tas. Nostris q̄s principib⁹: pōt p̄ceptū

℣ hoc coaptari qui in mortē pharaonis ⁊ egyptiorū opprimūt filios israel: ꝓtra hoc quoq; q̄s scriptū est. Nucē te cōstituerunt: ne eleueris: sed esto inter eos quasi vnus ex illis. Sed aiunt morā facit dūs meus venire: ⁊
Luc. 12. c p cutiūt seruos ⁊ ancillas: comedūt: bibūt: inebriant. Cū scriptū sit: Reges gentiū dominant eor⁹: ⁊ q̄ maiores ⁊ potētiores sunt ptātē exercent
℣ ergo.
bis principes israel: iniquitatem a
a ℣ dū aliena rapitis. b ℣ decima a malo.
c ℣ hac bonū nō sufficit abstinere a malo.
⁊ rāpinas ītermittite: ⁊ iūdiciū ⁊ b
a ℣ ne ledatis humiliorē qui maioris et potentioris sugcilū tenere nō potest.
iusticiā facite. Sepārate cōfinia c
vestra a pp̄lo meo ait dūs deus.
a ℣ in his que appendunt.
a Stāthera iusta ⁊ ephi iustū ⁊ ba/ d
b thus iust⁹ erit vobis. Ephi ⁊ ba/ e f
c thus eq̄lia ⁊ vni⁹ mēsurę erūt: vt g
d capiat decimā ptē chori bathus h
⁊ decimā partē chori ephi iuxta
mensuraz chori: erit equa libra/
a ℣ qui grece stater.
e tio eorū. †Siclus aūt viginti obo i k
f los habeat: pondo viginti sicli ⁊ l
vigintiq̄nq; sicli: ⁊ q̄ndecim sicli
a ℣ quas. s. offerim⁹: dū quicqd bonī habem⁹ deo attribuim⁹ nō nobis q̄ tribuit fruges virtutis.
g mnam faciūt. Et hę sūt primitię m n
h q̄s tollet: sextā ptē ephi ō chori o
a ℣ dū homines. i. rationale animal scripture mysteria docemus.
frumēti: et sextā partē ephi de
℣ spiritusancti.
chori hordei. Ad ensuram quoq; p
a ℣ Rab. H est oleū q̄ mundissimū ad lucernas dūi ꝓparāt. ℣ vñ xp̄s vnct⁹ p̄ participiū⁹.
olei. Bathus ōlei decima ps cho q
ri ē: ⁊ decē bathi chor⁹ faciūt: qz r
i decē bathi implent chorum. Et q
a ℣ in hebreo quodlibet animal.
arietē vnū de grege ducētorum:

a Iniquitatē ⁊ rapinas intermittite: aliter non essent principes: sed tyranni. b Et iudiciū ⁊ iusticiā facite in populo. ad hoc eni tenenť ex officio suo. c Separate cōfinia vestra a populo meo. i. nō trāscendatis limites possessionis vestre aliorū

Deu. 5. d
Luc. 19. b f
Ibi. 16. b
Ibi. 7. f
Deu. 10. a
Luc. 15. b
Luc. 8. a
Leui. 27. d g

Et he sūt primitie cc. Rab. Jurta illam decadas. i. decimā ptē frugū oīm: leuitice tribui ex lege debebat ppls. Rursum ex ipis decimis leuite. i. inferiores ministri decimas dabāt sacerdotib⁹. Erant q̄z et alie decime quas vnusq̄sq; ō populo israel suis horreis sepabat vt comederet eas cū iret ad tēplū in vrbe hierl̄m: ⁊ in vestibulo tēpli ⁊ sacerdotes ⁊ leuitas inuitaret ad cōiuia. Erāt aūt ⁊ alie decime quas recōdebāt pauperibus. Sz ꝑmitiua q̄ offerebāt de frugib⁹?: nō erāt speciali numero definita: sz offerētiū arbitrio de relicta: traditione q̄s accepim⁹ hebreox nō lege p̄ceptā ꝑ magistrox arbitrio subdita: q̄ plurimū q̄ dragesimā partē debat sacerdotib⁹ q̄ minimū: sexagesimā. Licebat aūt offerri iter q̄dragesimā ⁊ sexagesimā qcūq; voluissent. Qō in pētateucho dubiū relictū igit̄ est: hic spāliter diffinit ꝓpter sacerdotū auariciā. ne plus a pp̄lo exigāt. i. vt sexagesimā ptē offerāt eox q̄ gignūt ex terra. Si ei chorus q̄ hebraice dr omer. et a. Lxx. gomer. xxx. habet modios tā in aridis ꝙ ī liquidis. Epha q̄z ⁊ bathus decima ps est chori. Precipit ex vt sexta ps tā ephi q̄ bathi detur sacerdotib⁹ ī primitiuis offerendis q̄ de trib⁹ modijs dimidiū facit modiū: ꝓspicue supputat sexagesimam partē primitiarum sacerdotes accipe debere. b De choro hordei. Mor
Ps. 35. dei primitias dam⁹ cū simplices historiā docem⁹. Ū: Boues ⁊ iumenta
Ibidē. 22. saluabis dñe: ⁊ tūc dicim⁹: Dūs pascit me ⁊ ni. mi. dee. Quādo frumen
Ibidem to rōnalia pascim⁹ secure dicim⁹?: Parasti ī cōspectu meo mē. aduer. eos
Ibidem q̄ tribu. me. Qui vini ⁊ olei offert primitias dicat: Impinguasti in oleo
Ps. 51. ca. me. ⁊ calix m. in. q̄ pcla. ē. Effect⁹ q̄z oliua cū ꝓpba dicat: Ego aūt si
Job. 15. a cut oliua fru. ī do. d. Ainū aūt ē de vera vite q̄ dicit: Ego sū vitis vera ⁊ vos palmites: pater me⁹ agricola. Hoc ī torcularib⁹ xp̄i redūdat: vnde Psalmi intitulanť q̄ referūť ad sacramēta eccl̄ie. Rab. in vete. testa. absq; mēsura erāt primitie ⁊ numero: nō eīm ad mēsurā dat de⁹ spm̄. In
Deut. 5. secūda aūt edificatiō e tēpli ezechielis certa mēsura ē sexagesim⁹ numer⁹ q̄ quo mūdus cōpleť. Et dr nobis. In q̄ mēsura mēsi fue. remetie. vob.
i Et arietē. vn. Supra dixit: quota ps cox q̄ appēdunť mēsure tā ariaiantib⁹ ordinē tenet: vnū de grege ducētox arietū iubeat offerri.
Rab. Arietē vnū de gre. Ostendit p̄cepto legis pp̄lm esse subiectum vt offerat duci siue principi: vt p illū. s. holocausta ⁊ sacrificia ⁊ libami-
Allego. nuicē debitor ē populi: vt offerat ꝙ eo victimas. Hic allegorice xp̄s ē.

℣ hic

a Iniquitatē ⁊ rapinas intermittite: aliter non essent principes: sed tyranni. b Et iudiciū ⁊ iusticiā facite in populo. ad hoc eni tenenť ex officio suo. c Separate cōfinia vestra a populo meo. i. nō trāscendatis limites possessionis vestre aliorū hereditatē defalcādo.

d Stathera iusta. Inchoata diuisione terre: hic interponit quedā incidētia antēq̄ dicta diuisio terminet. Primū est de legalib⁹ mēsuris q̄bus vti debet populus. cū dr: Statera iusta q̄ est instrumentū ponderandi. ⁊ ideo debet esse iusta. e Et ephi iustum. Est aūt ephi mensura aridorum. vt hordei: tritici: farine et similium. f Et bathus. qui ē mensura liquidorū: vt vini olei et similiū. g Equalia et vnius mensure erunt id est qualiter capiūt ephi ī aridis et bathis ī liquidis: ⁊ quātū capiūt determinate subdit: h Et capiat decimā partē chori bath⁹: Exo. 30. b
Est aūt chorus. nomē mēsure ī liquidis ⁊ aridis: sicut apud nos hoc nomen sextar⁹. dicimus em̄ sextariū vini ⁊ sextarius bladi. Et capit chorus. xxx. modios: ⁊ p cōsequs bathus q̄ est decima pars chori cōtinet tres modios in liq̄dis: et similiter ephi in aridis. Isti tm̄ modij sunt pauci: ꝓbabile eni est q̄ scriptura loquať hic sicut in aliis libris veteris testa. Ruth vero. iij. ca. dr: q̄ ipsa portauit sex modios hordei simul et semel de area booz vsq; ad domū soc⁹ sue. Et qm moneta est medijū ⁊ mēsura rerū venaliū. ideo de eius quātitate subdit:
i Siclus aūt: gen⁹ est monete. k Viginti obolos habet. sicut determinat. in ⁊. xv. sicli q̄ faciūt. lx. siclos simul iuncti. l Pondo. xx. sicli. et. xxv. sicli: faciūt. q̄ ē gen⁹ fortiorū monete. Dicūt aūt alīq̄ qui diligenti⁹ viderunt dicta Isidori ⁊ Papie de monetis q̄ obolus tm̄ valet de argēto quātū vn⁹ paru⁹ turonēsis: ⁊ fm̄ ꝙ siclus valet. xx. turonenses paruos. Mna xo. c. solidos turonēsiū paruorū. Sed meli⁹ videť dicēdū q̄ valor istox ē nobis incert⁹: q̄z valor monetarū mutať: nō solū fm̄ differētiā materie: vt auri argēti ⁊ similiū: sz etiā fm̄ varietates terrarū. n Et he sūt primitie. Hic ponit fm̄ incidēs. s. ō primitijs sūmo sacerdoti reddēdis Et diuidit ī duas: q̄z primo describit primitiarum redditio. secdo redditōis rō ibi: In sacrificiū. Circa primū sciēdū q̄ lx ī lege p̄ciebať sibi dari p̄mitie: tū ibi nō determinať quota ps debeat dari: hic autē determinať ne sacerdotes ex cupiditate plus exigāt: ⁊ pp̄s ex auaricia ⁊ ideo tōe determ⁹. Et
Deut. 5. ꝙ ē q̄ dr: Ide sūt p̄mitie q̄s tolleris. i. sepabitis ab eo q̄ remanebit vobis. o Scitā ptem ephi de chori frumēti: ⁊ hec ē sexagesima ps chori: ⁊ eodē mō dicēdū ē de aliis aridis ⁊ sīlr de reb⁹ liq̄dis. ī o subdit: p Mēsuram q̄z olei. bath⁹ olei cc. ⁊ ptz ex dictis fra vsq; ibi: q Et arietē vnū. vbi tacť quota primitiarū de aialib⁹ cū dr: Et arietē vnū de grege ducentox. i. de ducētis arietib⁹ dandus est vn⁹ sūmo sacerdoti ꝓ primitijs.

Hic assumpsit vt arietē: q nutrit⁹ ē in locis irriguis. s. scriptur⁹ fm Symmachū: ☞. Et pōt dicere: Dñs pa. me. ☞ nihil mihi deerit in lo. pa. ☞. Sup aquas refectionis educauit me. Hec erāt irrigua imo bi carnales ad quos iacob ducebat pecora sua: vt i his biberēt ☞ cōcipērēt: ☞ iuxta virgarū colorē fet⁹ facerēt dño.

Ps.22.

a Principi. Hic est rex vt in titulo crucis demōstrat⁹ lris hebraicis greacis ☞ latinis. Hūc titulū triūphalē conarent⁹ auferre inde: et audierūt: Qđ scripsi scripsi.

Job.19.d

b Et super principem. Dignitas sacerdotalis admonet cui obiecta sit officio: vt sciat se sacrificiū ☞ libamina q̄ offerūt ex vino ꝓ populo offerre debere: in cunctis solennitatib⁹: in kalendis. i. neomenijs: qñ scz tenebris cūcta operiēt⁹ luminaris luminis exordiū est ☞ in sabbatis id est requie. c In sabbatis ī vni. sono. ☞. Solennitates vestras odit aīa mea. Qui solēnitates odit indeox suū diligit sabbatū. s. qđ relinquit ꝑpō dei: vt videam⁹ q̄ a deo donata sūt nobis. In presenti enim seculo qđ in maligno positum est: videre dies bonos nō possum⁹: sed in nouo. vnde: Memēto dierū antiquorū. Et alibi: Annos eternos in mēte habui. Ūñ Esaias: Erit mensis ex mense: ☞ sabbatū ex sabbato.

Isa.1.d

Deu.32.a Ps.75. Isa.66.g

d In primo mense ☞. Raba. Ūñ Esaias: Erit mensis ex mēse: ☞ sabbatum ex sabbato. Et erit omnis caro adorare dñm: quādo. s. veri adoratores nō i mōte garizim neq̄ i hierusalē: sed i spiritu ☞ veritate adorabūt: quādo erit celū nouū ☞ terra nova: ☞ liberabit⁹ ois creatura a seruitute corruptionis ī libertatē glorie filioꝝ dei: ☞ septies lumē accipiet: ☞ luna soli cōpara bit. Sic sunt solēnitates spirituales: sūt et victime spirituales.

F

e Et in postibus. Rab. Ut mundatus. s. possit arca ad septimū diē mensis primi: ☞ consequi requiē: ☞ domino offerre sacrificiū. tam

Ps.24. pro ignorantia: de qua dicit: Delicta iuuentutis mee: ☞ igno. me. ne memi. ☞ ꝓ parulo: qui cū ad ꝓfecti viri mensuraz

1.Cor.13.c venerit dicet cōfidenter: Cū essem parulus loq̄. vt par. ☞. Siue ꝓ eo q̄ errore decept⁹ est: ☞ nō tam volūtate ☞ bona opinione peccauit.

f In primo mēse ☞. Completis duab⁹ solēnitatib⁹ primi mensis. i. prime diei ☞ septime einsdē venit ad quartūdecimū diē mensis: in

1.Cor.5.b quo pasce solennitas. vnde: Eteñ Pasca nostrū immolat⁹ est christus. Tūc comedem⁹ septē diebus açyma in requie ☞ securitate eoꝝ omniū: quādo fermentū malicie ☞ nequitie destruentes: mundi camus açyma sinceritatis et veritatis. Principe nostro ꝓ nobis cūcta offerente: ☞ primū pro seipso. Suscepit corpus humanū: ☞ de peccato dānauit peccatū ꝓ nobis doluit: et infirmitates nostras portauit: deinde ꝓ domo sua: quod in Lxx. scriptuz est sed in hebreo nō habeť id est pro ecclesia.

G

g Quartadecima die. Hoc moyses precepit quādo septem diebus açyma comedimus. Quarta vero solennitatem de qua dicit: mense septimo quintadecima die mensis ☞. videť significare scēm̄ b. quā hic sine nomine posuit.

h Et in septem diebus. Oblato scz vitulo pro vniuerso populo terre: id est septem diebus reliquis dominice passionis: septem vituli et septem arietes immaculati offerunť quotidie vt in holocausto et igne domini cōcremenť.

i Septem vitulos. Raba. Septem vituli et septem arietes scz qui cōfigurantur dominice passioni: vt imitenť verū vitulū ☞ verū arietē ☞ sanguinē martyrū: ꝓ septem dies toti⁹ mūdi peccata mundenť.

Et sacrifi-

a De his q̄ nu. isrl'. i. similis portio dar de alijs alalibus nutritis a filijs isrl'. Si aūt querať quare minor portio dar de alalib⁹. s. ducētesima: q̄ de terra enascentib⁹: de q̄bus datur sexagesima. respōderi pōt q̄ nutritio alaliū fit cū maiori labore curis ☞ sumptib⁹: ☞ ideo maior ꝓs debet manere nutritor⁹ animalium q̄ ipsoꝝ terrenascentiū.

a de simila polenta: ☞ oleo.

de his que nūtriuit israel ī sacrifi ciū ☞ in hōlocaustū ☞ in pācifica ad expiandū pro eis ait dominꝰ deꝰ. Omnis populus terre tene bit primitijs his principi in isra/ el. Et super principē erunt holocausta ☞ sacrificiū ☞ libamina in solennitatibus ☞ in kalēdis ☞ in sabbatis: in vniuersis solēnitati

a b c d e f g h i k l

a ꝑ que est ecclesia dei viuētis: que indiget expitione peccatorū. b ꝑ princeps.

bus dōm⁹ israel. Ipse faciet pro peccato sacrificiū ☞ holocaustuz ☞ pacifica: ad expiandū ꝓ domo

ꝑ nisan. s.

m

o isrl'. Hec dicit dominus deus. In

a ꝑ prima. s. die.

primo mense vnā mensis sumes

o p

a ꝑ nō dñi nutritū. b ꝑ q̄ pctm nō fecit: necꝫ in est dolus i ore eꝰ virulus nouellus cornua pferēs et vngulas in quo mūdē sanctuariū.

vitulū de armēto imaculatū ☞ expiabis sactuariū. Et tollet sacer/

q

a ꝑ in quo mūdus redimit. b ꝑ viruli q̄ alijs verbis agnus vocat: Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tol. pec. mū. cui⁹ carnib⁹ alimur et cruore poramur.

dos de sāguinē qđ erit ꝓ pēccato ☞ ponet ī postib⁹ dom⁹: ☞ in quat

r s

a ꝑ vel rēpit fm alios: vt significeť dom⁹ ☞ altare vniuersa eni mūdi elemēta hoc sanguine sanctificāť: vt cū quis expiatus fuerit atq̄ mundatus in gredi atur porta atrij interioris.

tuor angulis crepidinis āltaris: ☞ i postib⁹ portę atrij interioris.

a ꝑ he solennitates due primi. s. mensis prima dies ☞ eiusdē septima in lege mosaica nō habenť.

b ꝑ eiusdem. s.

Et sic facies in septimā mēsis ꝓ vnoquoq̄ q̄ ignorauit et erroꝛe decept⁹ est: ☞ expiabis ꝓ domo.

t v

f In primo mense q̄rtadecima die

f ꝑ phase.

F

g mēsis erit vobis pasce solēnitas: Septē diebus açyma comedēť. Et faciet princeps in die illa ꝓ se

y

a ꝑ hūano genere. s. saluator⁹ est oīm hoīm ☞ mari me fideliū et ipse est ꝓpiciatio ꝓ peccatis nostris: et nō solū pro nobis sed ꝓ omni mundo.

☞ ꝓ vniuērso populo terre vitu/

z

b lū ꝓ pctō: ☞ i septē dierū solēnita

a

i te faciet holocaustū dño: septēvi

b

ei incipit apud hebreos solēnitas paschalis. vt babeť Exo. xij. et. xiij.

y Et faciet princeps: id est offeret.

z Vitulum ꝓ peccato. suo et populi.

a Et in septem dierum solennitate: id est in solennitate paschali que durat per septem dies.

b Faciet holocaustū domino. id est offeret.

Et olei

ꝑ a Et sacrificiū ephi: Rab. Notandū diligenter q̄ in sacrificio ephi ꝓ vitulū: ☞ ephi ꝓ arietē: ☞ olei bin offerunt: q̄ lege p̄cepta sūt. In oblatiōe aūt birci nec ephi: nec bin. sicut. Lxx. trāstulerūt coctio ponit: ipi eñ ephi coctionē interpretati sūt. In ☽o (q̄ olei certa mensura est) assumit in sacrificio vituli ☞ arietis: vt fomentū luminis sempiterni ☞ laboris requiē ☞ lassitudinis sanitatē post placationē peccatorum accipere mereamur. b Septimo mense. Rab. In septimo quoq̄ mense quintadecima die mēsis in solē. scenopb. idē oblationis ☞ sacrificioꝝ ordo seruādus est: tam ꝓ pctō q̄ ꝓ holocausto: ☞ in sacrificio ☞ i oleo: vt festiuitatē dñi fugatis tenebris: ☞ orto lumine olei cōsequamur clarioresq̄ habeam⁹ solēnitates in q̄bus nobis omnia peccata donanť.

La. XLVI

b Hec dicit dominꝰ deꝰ. Primū paphriticos verba pendēda sunt. d Sex diebus in quibus operamur. Rab. Porta orientalis atrij nobis clausa est. Postq̄ aūt venerimus ad sabbatū in quo est requies: vel ad diem kalendaꝝ quando post cecam noctē ☞ horribiles tenebras lucis exordium est: aperiť nobis porta orientalis.

c In die kalendarū. Cōpletis. s. xxx. diebus die neomenie: qui alterius mensis finis alteri⁹ principiū est: vt q̄ priuilegiū habet septim⁹ dies in hebdomada: hoc habeat mensis exordiū.

f Et intra. princeps. Hiero. Qui nomē ducis. s. ☞ dignitatē fuerit assecutus. g Per viā vestibu. Id est ꝓ mūdi hui⁹ labores ☞ portā ecclie: q̄ adhuc in terrenis finibus sita est. nō ingrediēť aūt interi⁹ atriū: sed ad limen porte interioris. sta. au. in e.

b Stabit in limine ☞. Rab. Si princeps in p̄sentī scriptura nō ingrediť atriū interius: sed stat in limine eius: patet quia nunc ex pte poteſt videre: et ex parte cognoscere: ☞ nōdū reuelata facie gloriaz cōtēplari dñi. i Holocaustū eius. Indigem⁹ eñ misericordia dei: ☞ omnis creatura ad cōpationez creatoris īmūda est: diuino igne purganda. Unde

Esa.6.b Esaie purgara sunt labia. k Et adorabit sup li. Ut postq̄ hostia principis sacro igne fuerit cōcremata: ipse recōciliaꝫ deo: tūc adorare possit super limē porte interioris atrij in quo steterit: et postea egrediať. l Et adorabit po. Rab. Ut postq̄ ꝑ sacrificiū pacē receperit: tūc in limine cōstituť ador⁹ret oīpotentiā dei: ☞ se atrij interioris ingressu fateatur indignū: ☞ statim egrediať. Postq̄ aūt q̄ primus est fuerit egressus nō claudeť vsq̄ ad vesperā hui⁹ seculi ipa porta interioris atrij: sed apta erit: vt ppls q̄z terre sit ad hostiū ☞ adorez. nō oīm tpe sed q̄n requieuerit a peccatis: ☞ fugatis tenebris fidei ☞ sciētie lumē accepit. m Holocaustū aūt ☽. Rab. Holocaustū aūt qđ offert princeps ꝓ sacerdotes in die sabbati sex agnoz īmaculatoruz erit pro sex diebus quibus operamur in mundo. Et aries immaculatus qui princeps gregis est: itavt per singulos arietes offeratur in sacrificio ephi: id est decima pars chori. In agnozum autem sex sacrificio certa mensura non ponit: sed quantūcūq̄ dederit manus eius qui offert: id est pro operum qualitate et mensura. n Et olei bin per singula ephi. Raba. Olei aūt bin offeret per singula ephi (hoc est oleum quod sibi quinq̄ virgines ꝓpararunt) vt similam vngat siue cōmisceat: ☞ omnis oblatio dei plena sit lumine veritatis: et exhilaretur facies offerentis in oleo. o In die autem kalendarum vitulū de armēto īma. ☞. Recomeniaruz. s. dies hoc habet ꝓuilegium amplius a die sabbati: vt vitulus immoletur de armento: sine vt alij transtulerunt: taurus immaculatus. cetera aūt id sex agni immaculati: ☞ aries immaculatus: ☞ sacrificia eorum ritum sabbati possidebunt. Ita scz vt sicut in ariete ephi offertur sacrificij: id est simile et bin olei: ita offeratur et in vitulo.

p In die autem kalēdarum ☞. Tricesimo. s. quādo primogenita et leuite numerank in lege propter omnē israel offertur vitulus de armento immaculatus (sup quo plenius ☞ ꝓxi capitulo disseruimus) ☞ agni sex et arietes immaculati ☞ cetera que offerūtur in sabba-

Deut.5.b tis: vt scz eternam requiē cōsequamur ☞ audire mereamur: Euge serue bone et fidelis ☞. Et nō solū ad portam atrij interioris puenire: sed ☞ intrare

ꝑ possim⁹

tulos ☞ septem arietes immaculatos quotidie septem dieb⁹: et

ꝑ septē diebus. s.

pro peccato hircum capraꝝ: ☞ a sacrificium ephi per vitulum: ☞ ephi ꝓ arietē faciet: ☞ olei bin per b singula ephi. Septimo mense q̄n tadecima die mensis ī solēnitate faciet sicut supra dicta sunt per septē dies: tā ꝓ peccato q̄ pro holocausto ☞ in sacrificio ☞ in oleo.

a b c d

c Hec dicit dō⁹ Minus deꝰ: Porta atrij interioris que respicit ad

La. XLVI

c d e f

a ꝑ vnde ortꝰ sol iusticie. b ꝑ vnde: Sex diebus operaberis et facies opera tua.

d orientēm: erit clausa sex diebus in quibus opus fit. Die autem

a ꝑ septimo. s. in quo requies. b ꝑ per singulas hebdomadas.

e sabbati aperietur. Sed et in die

a ꝑ causa qua aperiať.

f kalēdarum aperietur: ☞ intrābit g princeps per viā vestibuli portę

f g

a ꝑ atrij. s. exteriorꝭ. b ꝑ interioris atrij q̄. s. respicit ad orientē nec ingrediēť atriū interioris: sed illo stante facie ſa. ho. ☞.

h deforis: ☞ stabit in liminē portę.

b

a ꝑ angelice virtutes.

i Et faciēt sacērdotes holocaustū

i

ꝑ pro eo. s.

k eiꝰ et pacifica eius. Et adorabit super limen portę: ☞ egredietur.

k l

a ꝑ post egressionē ꝓncipis. b ꝑ sed apta erit.

Porta aūt non claudeť vsq̄ ad

m

a ꝑ iō nō claudeť: vt ppls post principē adoret.

l vesperam. Et adorabit populus

n

a ꝑ qñ. s. aperiet porta.

terre ad ostiū portę illi⁹ in sabbā tis et in kalendis coram domi/

a ꝑ q: supriꝰ holocaustoꝝ numerū nō posuerat: hic ponit. ꝑ per sacerdotes.

m no. Holocaustum autem offert

o

princeps domino in die sabbati sex agnos imaculatos ☞ arietem

p

a ꝑ que hebraice ephaa.

imaculatum: ☞ sacrificiū ephi per

q

a ꝑ in sacrificio. s. arietis. ꝑ erit. s.

arietē. In agnis aūt sacrificium

r

a ꝑ. i. qđ offerre potuerit manꝰ eiꝰ qui offert.

n quōd dederit manus eius: ☞ olei

ꝑ mensura. ꝑ erit.

o bin per singula ephi. In die aūt

s

kalēdarū vitulū de armēto īma/

a Et olei bin. genus est mensure: ☞ est tertia pars bathi. cui⁹ quātitas est ſuperi⁹ descripta eodem ca. b Per singula ephi. similez q̄ est farina de tritico delicatissima. Ad hoc eñ offerebat oleū. vt cū ista farina misceret. c Septimo mē. Hic ponit oblatio fiēda mēse septimo de sūptib⁹ sūmi sacerdotis. cū ☽:

d Quintadecima die mē. in solē. ☞. tunc eñ a vespera p̄cedētis dieī incipiebat solēnitas tabernaculoꝝ: ☞ durabat per septē dies: in q̄bus fiebant sīles oblationes sicut in solēnitate paschali ꝓdictū est: ☞ sic ẽ hoc ꝓz īra.

La. XLVI

E Hec dicit dōs deꝰ b Postq̄ descripta ē oblatio ꝓncipis in spūalib⁹. hic cōsequēter describiť oblatio principis in tpalib⁹. Et dividit ī duas ptes. Ūñ circa oblationē p̄cipis ꝓmo describiť modus veniēdi. secōo actus offerendi. ibi: Holocaustū aūt. Circa primū ☽:

f Porta atrij interioris ☞. ꝓz īra ex ꝓdictis vsq̄ ibi: g Et intra. ☞. i. porticum porte deforis. tota eñ porta illa ẽ extra atriū interi⁹. vt. s. descripti⁹ est.

h Et sta. ī limi. por. ita q̄ nō intrabit atriū interi⁹. i Et fa. sa. i. offerēt. k Et ado. ipe p̄ceps. l Et egre. ꝑ eandē viā ꝑ quā venit facta prius oīone. m Porta aūt nō clau. vsq̄ ad vesperā ☞ subdit rō. cū ☽:

n Et ado. po. ☞. Ex q̄ ꝓz illud qđ dictū est. s. xliij. ca. q̄ hec porta aperiet ꝓncipi ad offerendū ☞ comedēdū: sed ad eā admittit ppls ad oraū in sabbatis ☞ kalendis. o Holocaustuz. Hic ꝓz describit act⁹ offerēdi. ☞ ꝓmo quātuz ad oblationē obligatoriā. secōo q̄ntū ad volūtariā. ibi: Cū aūt fecerit ꝑn ceps. ſpōtaneū. Circa ꝓmū ☽: Holocaustū aūt offeret: qđ totū: īcēdit ad honorē diuinū. p Sex ag. ima. i. sine effectu alicui⁹ mēbri. nā macula nō accipit hic ꝑ pellis varicrate: sz ꝑ alicui⁹ membri defectibilitate.

q Et sacrificiū ephi ꝑ arietē. i. cū ariete offeret ephi simile.

r In agnis aūt sacrificiū ☞. i. cū sex agnis ☽ctis offeret de simila quātū sibi videbit. s. vnuz ephi aut plura. ita tū vt quot ephi sīle offeret tot bin olei offeret ad cōmiscēdū cū simila. Cōsequēter agit de oblatione ꝓncipis ī kalēdis. cū ☽:

s In die aūt ☞. ☞ ex dictis ꝓz īra vsq̄ ibi:

S ꝑ Et arietes

possim⁹: vt plāraī domo dñi in atrijs dom⁹ dei nostri floream⁹.
a Ingressus. Liberi enī arbitrij ē: ꝙ ptātē habet ponēdi animaz: ꝛ resumēdi eā: rā ad nos veniēs ꝯ ad celestia cōscēdēs: eadē maie/staris sue vtiť libertate. Veniēs nō querit nūdinas vel solēnitates nec differentiā vllā obseruat dicēs: qr oē tps ei festiuitas.
b Qui ingredit p̄ por. Rab. Precipit̄ po/pulo: vt si īgressus fuerit p̄ portā aq̄lonis vt adoret: egrediat̄ p̄ viā portē meridianē. Hic est pp̄ls gētiū q̄ relinquēs portā aq̄lonis a q̄ exāt descūt mala sup terrā si tēplū fuerit īgressus: nō debet egredi: nisi p̄ viā portē me/ridianē. Luminis ꝛ caloris: i qua cubat spō/sus i meridie. Ūñ: Surge aquilo ꝛ veni au/ster. Qui ꝛo ingredit̄ p̄ viā portē meridia/nē ꝛc. hic est iudeoꝝ pp̄ls: q̄ relinq̄es viaz portē lumis transit ad portā aq̄lonis. De q̄ dr: Aq̄lo vēt⁹ durissim⁹. ꝛ olla bierenie a fa/cie aq̄lonis accēdit̄. Aliter p̄ portā aq̄lonis ingredit̄ q̄ peccata dimittit. Egredit̄ p̄ porta meridianā q̄ virtutes sequit̄. Ecōuerso si/iustus lapsus fuerit in peccatis ingredit̄ q̄/dē p̄ portā meridianā: iz egredit̄ p̄ viā portē aquilonis. c Nō reuertet̄. Nō enī solum his q̄ egrediūt de sodomis p̄cipit̄ ne respici/ant retrorsum: neq; his q̄ mittunt manū ad aratrū: vt nō respiciāt post tergū iz etiā ī do/mo dñi cōstitutis: ne scz reuertant̄ ad infir/mā ꝛ egena elemēta: ꝛ incipientes spū carne nō cōsumēt̄: iz de spūalibus ad maiora ꝓce/dāt (vñ: ꝓteritoꝝ obliuiscens ad futura vt ꝓiora me extēdo) vt. ſ. nō ex pte cognoscant iz veniāt ad pfectū quātū pōt hūana fragi/litas: vt scz cū oīa fecerint dicāt: serui inuti/les sum⁹. Ūñ Paulus ās ip̄fect⁹ nō q̄ iam accepi. Et alibi: q̄si pfect⁹ ait: quotquot pfe/cti ꝛc. Hic pp̄icuū est oēm hoiem ꝛ vniuer/sam creaturā ꝯ̄uis ad pfectionē venerit: in/digere miseōie dei: ꝛ plenā pfectionē ex gr̄a nō ex merito possidere. d Jn medio. Ra. Ūñ aplꝰ: An ignoratis qm̄ xp̄s ī vobis est. Si aūt ī ignorātib⁹ ꝯ̄to magis ī sciētibus. Sz cū iter scīētē steterit corpus mortuū fiet ꝓpter pctā: spūs viuet ꝓpter iusticiam.
e Ephi p vi. ꝛc. Singula ephi p vtrūq; offe/runt̄ i scificio. In agnis ꝛo nō ē cert⁹ nūe/rus: nec volūtati dimissum arbitriū: sz viri/b⁹ q̄sq; vtiť bone cōscie: ꝛ quātū pōt nō quā/tū vult offerat: ꝛ sup oīa olei hin p singula ephi vt vngat̄ similā: ꝛ lucerna accendat̄ in ꝓspectu dñi: ꝛ q̄ eo vtunt̄ dicāt: Ego aūt sic/oliua fru. ī do. d. f Princeps. Lxx. Dux.
vñ: Esaias: Dedi te ducē ꝛ ꝓceptorē gētib⁹.
Et ezechiel: dauid princeps in medio eoꝝ. Qui. ſ. spōte facit dicēs: Uolūtaria oris mei bñplacita fac dñe: ꝛ holocaustū vt totū offe/rat deo. g Pacifica volūtaria. Qr no. ē. Scriptū ē ei: ꝛ faciēt sacerdotes holocaustū eiꝰ: ꝛ pacifica eiꝰ: ꝛ de spōtaneis ꝛ volunta/riis oino reticeť. Post holocaustū offerat pa/cifica ꝛ reconciliet deo. Ūñ ꝛ virginitas ma/ior est nuptijs: qr nō exigit nec reddit̄ iz of/ferť. Cū hoc fecerit p̄ceps: aperiet̄ ei porta q̄ respicit ad orientē. De qua: Hec porta dñi iusti intrabūt in eā. Et vnde oriť sol iusticie.
b Et faciet holocaustū. Rab. Nō sacerdo/tes ꝓ eo: sicut solet fieri in die sabbati. Oñi aūt tpe holocaustū ꝛ pacificū q̄s offerť vo/lūtarie: aptā bz portā dñi: nec obseruat sab/batū: sed oēs dies reputank ī sabbatū. ī. re/quiē. i Et agnū ꝛc. Rab. vñ: Esai. Sic agn⁹ obtumescet: ꝛ nō ape/riet os suū. Et Iobes. Ecce agn⁹ dei: ecce q̄ tollit pctā mūdi. Qui. ſ. i/molat ī egypto: ō cui⁹ sāguie armāt postes fidei ꝛ exterminator exclu/dit. Rab. Einsdē āni. Alij: Anniculū qr ꝓdicauit ānū dñi accepta bilē ꝛ retributiōis dic̄. k Semp ma. ꝛc. Nō q̄libet hoza: ſ q̄s orto sole lucis exordiū ē. de q̄ dō: Mane exaudies vocē meā: Mane asta/bo tibi ꝛ videbo. Et alibi: Ad vesperꝫ demorabit̄ fletus: ꝛ ad ma. le/ticia. Et: De⁹ de⁹ me⁹ ad te ō luce vigilo. Remiret lector: si idē et ꝓnceps ē ꝛ sacerdos ꝛ vitul⁹ ꝛ aries ꝛ agn⁹. cū ī scriptur. ꝓ varietate

a Et arietes. ſ. duos. Jn hebreo nāq; nomē plurale ſne additione positū signat binariū. Cetera patent ex di/ne additione positū signat̄ binariū. Cetera patent ex di/ctis vsq; ibi: b Cūq; ingressur⁹ est ꝓnceps. vbi descri/bit̄ differētia iter ꝓncipē ꝛ pp̄lm ī mō veniēdi ad oratio/nē ꝛ redeūdi. ꝛ ptz lra vsq; ibi: c Princeps aūt ī me/dio eoꝝ. nā via portē orietalis p quā ingredit̄ ꝛ egredit̄ prin/ceps media ē iter viā portē aq̄/lonaris: ꝛ viā portē australis.
d Cū ingredietur⁹ ingredie/t̄. i. simul tpe: nā ingressus eiꝰ ꝛ egressus nō ip̄ediūt īgressuz ꝛ egressum populi: eo q̄ sunt p diuersas vias. e Et ī nūdi/nis. i. festiuitatib⁹ ī q̄b⁹ ꝛgrega/t̄ pp̄ls ad sacrificādū: sic in nūdinis ad mercādū: vñ ī he/breo hic habet: Jn festiuitati/b⁹. f Sacrificiū ephi p vitu/lū. i. cū quolibet vitulo offert ephi simile: ꝛ silr cū q̄libet arie/te. g Jn agnis aūt erit sa/crificiū. ſ. simile cū ipis oblate.
h Sicut ꝛuenerit man⁹ ei⁹. i. ꝓ sua volūtate: sicut dicuz est ꝑ. i Cū aūt ꝛc. Hic q̄ aīt: Nō ꝛni ex minimis meis feciſtis mi. fe. Ipse enī i paupib⁹ suis suscipiť hospitio: i carcere visitat: mud⁹ tegit: sitiēs bibit: esuriēs saturat. d Dispgat ꝛc. Jn ꝓtes q̄ i noīe dñi fuerat ꝛgregat⁹: vel iuxta le/gē alteri⁹ hereditas trāseat ad aliū: ꝛ pe/reat funiculus diuisionis: q̄ q̄nē sorte ad vnūq̄q; venit hereditas. Dispgit aūt̄ pp̄lm deus: ꝛ aufert fidei possessionē sempi/ternā: q̄ aliena bona vel rapina vel adu/latione vel blādicijs vel ꝓtextu religiōis filijs fratrū⁹ ꝛ cōpatriotis relinquit.
Ad occidētē. Alij mare. Scriptura ei factā sitū iudee describēs sepe mare occi/dētē vocat. Notādū q̄ loc⁹ sacerdotū q̄ ꝓ delicto siue ꝓ ignorātia ꝛ pctō coquūt sacrificia ne cruda offerāt ī atriū exteri⁹ ad occidētē ꝛ aq̄lonē posit⁹ sit: vñ vētus frigidissim⁹ oriť: vbi solis lumē occūbit. Et q̄ oñdit q̄cūq; ad edulīū ptinet vel ꝓ errore eē vel ꝓ pctō. Si aūt ꝓ ignorātia offerť sacrificiū: ꝯto magis ꝓ delicto cō/scīētia. vñ Job: Ne forte peccauerint filij mei ꝓ ignorātia scz. f Et sācificeť. p. Rab. Qui. ſ. sāctificatiōi nō fuerat ꝓpa/rat⁹: ne facile nō sāctificat̄ sācta tribua/nt⁹: nec margaritas aū porcos mittam⁹: nec canib⁹ sācta dem⁹. Ūñ moyses tribus dieb⁹ ab oī īmūdicia ꝛ ab vxoꝝ cōplexu ppūn vult sācificari vt accedat ad mōtē lyna ꝛ sctificat⁹ sācta suscipiat. Si aūt ac/cessuri ad audiēda ꝛba dei ꝛ suscipiēda sctificari iubēť ab vxoꝝ: manifestū ē ꝛ i lege illud apīcū cōtineri: Molite frau/dare iuicē: nisi forte ex con. vt va. oza. Et ex cōsensu abstinēdū ab vxoꝝ vt vacē/m⁹ oꝛoni. g Atriū exteri⁹. Illud de q̄ egressus ē ptz fuisse interius: ꝛ multa esse atria ī scripturis sācta. vñ: Qui statis ī do. do. ī atrio do. dei no. Et iesus ait: Ali/as oues ha. que nō sūt ex ꝟ atrio. et illas oportet me adducere: ꝛ fiet vnū atriū et vn⁹ pastoꝛ. Sic enī in greco habeť qō la/tin⁹ vno ꝛbo plene explicare nō valens in ouile trāstulit. Ūñ enī dicit ex ꝟ atrio: oñdit esse aliud qō vel in gētili turba ad distinctionē isr̄l: vel ī cel̄ad dr̄iam terreni atrij demōstrāt. ꝓ q̄litate ei meritoꝝ vni cuiꝰ officio atriū delegāt. h Quadra/gita. Rab. Quo nūero ieiunat moyses ꝛ belias: ꝛ ipe xp̄s: vbi cibi ibi āgustia at/q; tentatio q̄b⁹ parank, vbi aūt veniť in

causarū: legam⁹ eūdē dñm ꝛ deū ꝛ hoiem ꝛ ꝓphetā ꝛ virgā ꝛ radicē ꝛ florē ꝛ ꝓnci/pē ꝛ iudicē ꝛ regē: iusti ꝛ iust⁹ ī ꝛa: apl̄s ꝛ episcopū: brachiū: seruū: vnig enitū: fi/liū: pastorē ꝛ primogenitū: hostiū: viā: an/gelū: sagittā: ꝛ sapiam: ꝛ multa id gen⁹.
a Hec dicit do. Quecūq; de ꝓcipe nūe/t⁹ heredib⁹ sermo est: q̄b⁹ dare debe/at et quoꝝ sit vel ad tps vel ī ꝑpetuū pos/sessio. b Usq; ad annū. septimū q̄ ꝛt decoꝛ vel donec iubile⁹. i. q̄nquagesimus aduenat: qū ois emptio vel donatio re/uertiť ad ꝓiores dños. Seru⁹ eī habet vsum ꝓ tpe ꝓpterq̄ possessionis filius ꝓncipis. c Et nō acci. pzi. Sugillat nō solū illi⁹ tpis sacerdotes vel ꝓncipes: ſ nostros q̄ ꝛ ditiores fiūt ꝯ ante eēnt di/gnitatis occasiōe ne tollāt paupib⁹ ꝑ vio/lentiā: vel sub honoris noīe spoliēt diui/tes: ꝛ filijs suis q̄b⁹ debeť paterna here/ditas: nihil relinquāt nisi qō a parētib⁹ sibi derelictū ē. Ergo q̄ ditior ē sacerdos cū venit ad sacrificiū q̄cūq; pl⁹ habuerit nō filijs debet dare: iz pauperib⁹: ꝛ sācť fratrib⁹ domesticis fidei q̄ vincūt merita libroꝝ: vt reddat ea q̄ dñi sūt dño: q̄ ait: Nō vni ex minimis meis feciſtis mi. fe.
Ipse enī i paupib⁹ suis suscipiť hospitio: i carcere visitat: mud⁹ tegit: sitiēs bibit: esuriēs saturat. d Dispgat ꝛc. Jn ꝓtes q̄ i noīe dñi fuerat ꝛgregat⁹: vel iuxta le/gē alteri⁹ hereditas trāseat ad aliū: ꝛ pe/reat funiculus diuisionis: q̄ q̄nē sorte ad vnūq̄q; venit hereditas. Dispgit aūt̄ pp̄lm deus: ꝛ aufert fidei possessionē sempi/ternā: q̄ aliena bona vel rapina vel adu/latione vel blādicijs vel ꝓtextu religiōis filijs fratrū⁹ ꝛ cōpatriotis relinquit.
Ad occidētē. Alij mare. Scriptura ei sācta sitū iudee describēs sepe mare occi/dētē vocat. Notādū q̄ loc⁹ sacerdotū q̄ ꝓ delicto siue ꝓ ignorātia ꝛ pctō coquūt sacrificia ne cruda offerāt ī atriū exteri⁹ ad occidētē ꝛ aq̄lonē posit⁹ sit: vñ vētus frigidissim⁹ oriť: vbi solis lumē occūbit. Et q̄ oñdit q̄cūq; ad edulīū ptinet vel ꝓ errore eē vel ꝓ pctō. Si aūt ꝓ ignorātia offerť sacrificiū: ꝯto magis ꝓ delicto cō/scīētia. vñ Job: Ne forte peccauerint filij mei ꝓ ignorātia scz. f Et sācificeť. p. Rab. Qui. ſ. sāctificatiōi nō fuerat ꝓpa/rat⁹: ne facile nō sāctificat̄ sācta tribua/nt⁹: nec margaritas aū porcos mittam⁹: nec canib⁹ sācta dem⁹. Ūñ moyses tribus dieb⁹ ab oī īmūdicia ꝛ ab vxoꝝ cōplexu ppūn vult sācificari vt accedat ad mōtē lyna ꝛ sctificat⁹ sācta suscipiat. Si aūt ac/cessuri ad audiēda ꝛba dei ꝛ suscipiēda sctificari iubēť ab vxoꝝ: manifestū ē ꝛ i lege illud apīcū cōtineri: Molite frau/dare iuicē: nisi forte ex con. vt va. oza. Et ex cōsensu abstinēdū ab vxoꝝ vt vacē/m⁹ oꝛoni. g Atriū exteri⁹. Illud de q̄ egressus ē ptz fuisse interius: ꝛ multa esse atria ī scripturis sācta. vñ: Qui statis ī do. do. ī atrio do. dei no. Et iesus ait: Ali/as oues ha. que nō sūt ex ꝟ atrio. et illas oportet me adducere: ꝛ fiet vnū atriū et vn⁹ pastoꝛ. Sic enī in greco habeť qō la/tin⁹ vno ꝛbo plene explicare nō valens in ouile trāstulit. Ūñ enī dicit ex ꝟ atrio: oñdit esse aliud qō vel in gētili turba ad distinctionē isr̄l: vel ī cel̄ad dr̄iam terreni atrij demōstrāt. ꝓ q̄litate ei meritoꝝ vni cuiꝰ officio atriū delegāt. h Quadra/gita. Rab. Quo nūero ieiunat moyses ꝛ belias: ꝛ ipe xp̄s: vbi cibi ibi āgustia at/q; tentatio q̄b⁹ parank, vbi aūt veniť in

ſ Xxx. manaa.

faciet illud. Et sacrificiū faciet a
a ſ iuxta mane. ſ. diluculo. b ſ dimidiū. ſ. modiū. Ephi enī decima pars chori est tres modij. ſ.

sup eo cātamane mane: sextāz b
a ſ subaudi simule.

partē ephi: ꝛ de oleo tertiā ptē
a ſ alij aſggak. b ſ hoc est.

hin: vt miscēat̄ simile. Sācrifi/
a ſ nullo die intermissum.

ciū dño legitimū iugē atq; p/
a ſ omni tpe offerendum mane orto sole.
ſ sic. ſ dux.

pētuuz. Faciet agnū et sacrifi/ d
ciū ꝛ oleū catamane mane ho/
locaustū sempiternū. Hec dicit e
dñs deus. Si dederit ꝓceps
ſ vel hereditatem.

domū alicui de filijs suis: he/
reditas eius filiorū suoꝝ erit:
ſ iure successionis: nec ad aliū ab alio trāsibit.

possidebunt eā hereditarie. Si
aūt dederit legatū de heredi/
tate sua vni seruorū erit illius
a ſ septimū. ſ. ſ tunc.

b vsq; ad annū remissiōnis: ꝛ re/
uertet̄ ad ꝓncipē. Hereditas
aūt eiꝰ filijs eius erit. Et nō ac
c cipiet ꝓnceps de hereditate
populi ꝓ violentiā: ꝛ de posses/
sione eoꝝ: sed de possessiōe sua
a ſ si portuerit. ſ. ꝓnceps: vel accipe vel rape re vel sub figura honoris tenere q̄ nō sunt sua et liberis relinquere.

hereditatē dabit filijs suis: ut
d nō dispgat populus meꝰ vnus/
quisq; a possessione sua. Et in/ f
a ſ vir qui calamū manu tenebat: et funiculū cemērarij quo edificiū metiret.

trōduxit me ꝓ ingressū q̄ erat g
a ſ vel post tergum. b ſ nō dicit cuius ortē talis australis vel cuiuslibet. c ſ cubicu/la sacerdotum.

ex latere pōrtę in gaꝯophylā/
ſ. ſ.

tia sanctuarij: ad sacerdotes
que respiciebāt ad aquilonem
e ꝛ erat ibi locus vergens ad oc b
cidentem. Et dixit ad me: Iste
est locus vbi coquēt sacerdo/
tes ꝓ delicto ꝛ ꝓ peccato vbi
coquēt sacrificiū vt nō efferāt ī k
atriū exterius: ꝛ sanctificeť po l
a ſ de loco sacerdotū qui vergebat ad aquilonē. ſ vir ꝓdictus. ſ.

pulus. Et ēduxit me in atrium m
exteri⁹ ꝛ circūduxit me ꝓ quat/
g tuoꝛ āgulos atrij. Et ecce atri/ n
a ſ per singulos angulos: scz quattuoꝛ habebat atriola.

olū erat ī angulo atrij: ātriola
singula ꝓ angulos atrij. Jn ꝙt/
tuoꝛ āgulis atrij atriola dispo
b a ſ in quo numero laboꝛes ꝛ tribulationes. sita q̄dragintā cubitoꝝ ꝓ lon/ o

Et sa. fa. sup eo. ſ. cū eo vel ꝑ̄ ad ipm. b Catamane. ē aūt cata ꝓpo/sitio greca: ꝛ aliq̄n accipiť ꝓ trās: vt catagrapho. ī. trāscribo. aliq̄n ꝓ per: vt catātipharasim. ī. ꝓ antipharasim. ꝛ b modo accipiť hic catamane. ī. ꝓ ma/ne. c Sextā ptē ephi. ſ. sile. Cetera patēt ex dictis. d Faciet agnū ꝛc. repetitio est einsdē sententie ad maio/rē assertionē. Notandū aūt hic ꝙ in/ge sacrificiū veteris legis ꝓcipiť fieri bis in die. ſ. vespere et mane: vt ꝓz in Exo. Et in leuit⁹. nō fit mentio nisi de mane. Et ꝓ hoc inuiť ꝙ hec ꝓphetia loquēs de futuro: loquiť principali/ter de iugi sacrificio noue legis. ſ. eu/charistia in q̄ offerť q̄tidie agn⁹ imaculat⁹ iesus xp̄s. nec offerť i vespere: qr tūc nō celebrať missa nisi ex aliq̄ ne cessitate: vt ī ordinib⁹: ꝛ potissime sab/bato sancto ꝓpter ꝓtractionē officij ꝛ alioꝝ agēdoꝝ trāsit hoza nona ante cōsecrationē hostie. Et silr ī natali do/mini celebrať missa de nocte eo q̄ tūc dñs fuit nat⁹ de virgine. Sed z istud dictū videť eē q̄ dr. ſ. Agnū eiusdē anni ꝛc. xp̄s aūt nō fuit imolat⁹ ꝑmo anno q̄ fuit nat⁹. Ad q̄ dicēdū q̄ xp̄i/tas hebraica nō habet: eiusdē āni sed sic habet: Agnū āni sui. Ois aūt ān⁹ ē ipi⁹ xp̄i sicut ꝛ oē tps: Heb. xiij. Je/sus xp̄s heri ꝛ hodie ipse ꝛ in secula: maxime tps gr̄e: cui⁹ anni dicunt̄ an/ni xp̄i. e Hec dicit. Hic ponit̄ tertiū incidēs q̄d de donationib⁹ ꝓncipis: q: si dederit portionē sue hereditatis vni de filijs suis: remanebit illi filio ꝛ heredib⁹ suis. si aūt det alteri dura/bit donatio vsq; ad annū iubileū ꝛ nō vltra. De possessionib⁹ ꝛo populi sibi subiecti nō poterit accipe ꝛ filijs suis dare. Et his dictis ꝓz lra. cū dr: Si dederit ꝓnceps de hereditate sua vni seruorū erit illius. Et introdu. Hic ponit̄ quartū inci/dēs q̄d est de coquinis: ꝛ primo de co/quinis ꝓ sacerdotib⁹ cū dr: Et introdu/xit me. ſ. angelus apparēs in specie viri. g Per ī gres. qui erat ī la. poꝛ. ꝛc. sicut. ſ. descriptū ē cū ageret ad gaꝯophylatijs australib⁹ ꝛ aq̄lonarib⁹ habitatiōi sacerdotū deputatis.
h Et erat locꝰ vergēs ad occidētē. ī q̄ erāt coq̄ne ꝓ sacerdotib⁹ iō subdit: i Ubi coquēt sacerdotes ꝓ peccato ꝛ ꝓ delicto. Jstoꝝ ei sacrificioꝝ vna pars erat dñi. ſ. adeps. qui ī altari ho/locaustoꝝ cōburebať: ꝛ sanguis qui ad crepidinē altaris effundebať. car/nes vero cedūt in vsum sacerdotū: iō sancte dicunt̄. k Ut nō efferant in atriū exterius. i. ad loca vbi admittū/tur laici. l Et sācificeť populus. i. tangat rem sanctam: vt cōmunicet cū sanctis. i. sacerdotibus qō non debet facere: ꝛ sic sanctificeť magis: hic ac/cipitur per oppositum. Consequenter agiť de coquinis ꝓ popularibus. cū dicit: m Et eduxit me in atriuz ex/terius. cui⁹ figura descripta est supe/ri⁹. n Et ecce atriolū ꝛc. i. quoddā spacium quadratum erat in quolibet angulo exteriozis atrij ita ꝙ murus medius cingēs atrium exterius clau/debat quodlibet atriolū in duob⁹ la/teri⁹: ꝛ murus bassus alia duo late/ra opposita. o Quadragita cubi. per longū. ꝛ. xxx. ꝓ latū. Et iō ista atri/ola q̄drata sūt nō aq̄latera: sic atrium

interius

pfecti vir etatē ibi calcāda sūt oia: ⁊ dicēdū: Habētes victū et vestitū his cōtenti simꝰ. Etsi dederit mihi dñs panē ad vescē-
1.Cor.6.c dū: ⁊ ve.q.ope,rē. vel illud: Esca vētri ⁊ vēter escis.d.a.h. et
h.d. Neqz enī i futuro māducabimꝰ et bibemꝰ: ſz illo pane ve-
Pſ.77. scemur ō quo ōr: Panē angelorꝫ mā.ho.rē. Et meꝰ cibꝰ est vt
Job.4.b facia volūtatē eiꝰ ⁊ me misit.

a Mēſure vnius. Bab. In mēſura vna ꝙ ꝗttuor maiores angulos possi-
debat mūdi plagas significat: ꝗbus i sudore vultꝰ nostri comedimꝰ panem
nostrū: ⁊ ois laborꝫ noster vēter stercoreus pficit. b Victimas ppli. Que
offerunt ꝓ pcto vel ꝓ delicto ⁊ ignorantia: sed tñ in alimenta ⁊ refrigeria
sacerdotū: vt meminerint se nihil aliud debere appetere: cū etiā in templo
carnes eoꝝ refrigerio ꝓparate sint.

c Cōuertit rē. Ca.XLVII

A Aque aūt rē. Baba. Sunt et aque amare ⁊ pessime. Unde:
Hiere.8.a Quid vobis ⁊ vie egypti vt bibatis aquas gyon: ꝙ hebraice syoꝝ dicūt. i.
Pſ.68. turbide ⁊ scenose. Uñ: Dabo eis potū aquā fellis. i. ī qua draco habitat
Ezec.29.a ꝙ dixit: Mea sūt flumina rē. vñ: Inebriauerūt aque vsqz ad aīam meā. Et
Pſ.123. alibi: Forsitan aq̄ absorbuisset nos. Hec aq̄ alio nōe ōr mara. i. amaritudo: in ꝙ lignū crucis mittit: ⁊ amara
in dulcia vertunt. Nec ei moysi si carnis sensu intelligat: amara est: effodi-
Deu.19.d ens oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dēte. Unde in thamar fornicationē. ⁊ osee iun-
cta fornicarie. hieremie pīcoma. moy
si vxorē ethiopissaz: interfectionē egy
pti: ⁊ hmōi: ꝙ iuxta occidentem ſram
amara sūt: ⁊ lector nō tā edificant q̄m
destruūt. d Aque aūt descēdebāt.
Pſ. 22. Uide. i. spūſſanct. vñ: Sup aquā refectiōis educauit me. De
Eſa.12.a ꝗbus ōr: Haurietis aq̄s ī gaudio de fon. sal. ⁊ alibi: Bñdici-
Pſ.67. te dño de fontibꝰ isrl. Et alibi: Me dereliquerūt fontē aque vi
ue: ꝙ. i. sunt aque doctrine. e Ad meridiē alt. Nō ad aglonē: nō ad occidētē. Nota ꝙ aque iste ꝙ egrediunt ꝓ porta ori
entis in tātū leuas ptes fugiūt: vt a dextris altaris ad meri-
diem pergant.

Nico.de lyra

interiꝰ describit eā laterū ⁊ murus exterior. totiꝰ edificij: vt pa
tuit ex p̄cedētibꝰ. Sed de muro medio cingēte atriū exteriꝰ nō
habeť aliqua certitudo ex textu: nec ponūt hebrei ipm eā late
rū. a Et culine. i. coāne ſm latinos: ſm hebreos ℵo culine
sūt fornelli sup quos ponūt caldarie: ⁊ de subtus ignis: ⁊ sic
in idē redit. b Subter portiꝰ. ſ. atrij interioris. nā porticus
iste sūt fabricate ī supiori pte atrij exterioris. iste ℵo culine in
inferiori eius pte. c Per gyrū. i. in quattuor angulis. ex ꝙ
videť ꝙ expositores latini ponētes istas culinas ī laterib⁹ por
ticuū male dicūt: sic eī ponunt ī eāli situ mōtis cū porticibus.
hic aūt dicūt expresse eē subter porticus. Item thalami porti
cuū oriētaliū ſm descriptionē eoꝝ lumē habere nō possunt: sic
et ipsimet cōcedūt: nisi ex illa pte in qua ſm eos ponūt coquine: ⁊ sic si sup coānas sit edificiū dicti thalami: nullo mō lumē
habere possūt. Si aūt dicať ꝙ sint sub dio. tñ fumus ⁊ fetor
ascēdētes de coquinis reddūt habitationē thalamoꝝ ineptā:
ꝓpter qđ dicēdū ꝙ coāne siue culine ponēde sūt ī atriolis: ꝓ
pter qđ imediate post atriola loquit de coquinis: qđ etiam ex
primit cū subdit: d Hec ē domꝰ. i. locus. e Culinarū ī
qua coquēt ministri domꝰ dñi. i. leuite ad ꝗ dispositi ⁊ instituti. f Victimas populi. i. illā ptē victimarū pacificarū ꝙ ce-
dit ī vsum offerentiū: ps aūt ꝙ cedebat in vsū sacerdotū coque-
bať in gaçophylatijs sacerdotū vt. ſ. dictū est.

In ca. xlvj. vbi ōr ī postil. ⁊ agnū. istā ſram ꝓtinuat Hiero.

Additio.

Hoc sacrificiū de ꝙ hic fit mētio nō pōt exponi de iugi sacrificio ō ꝙ agit: Au. xxviij. Raz ibi ꝓcipit cū eo offerri decima ps ephi silē: hic aūt sexta
ps ephi: ibi etiā quarta hyn olei: ꝗ vero tertia. ibi etiā ꝓcipit
fieri cū eo libamē: quarta ps hyn: hic vero nulla fit mētio ō li
bamine vini. Cōstat aūt ꝙ eçechiel nō poterat mutare ea ꝙ p̄-
cepta erāt ī lege mosaica: pserti ī sacrificijs. vñ. ij. Parar. viij.

Tunc

Tūc obtulit salomō holocaustā dño sup altare dñi qs extru
xerat aū porticū: vt p singulos dies offerret ī ea iuxta p̄ceptū
moysi. vñ expositio Hiero. vera est. ſ. ꝙ hoc sacrificiū ē aliud
ab illo iugi sacrificio de ꝙ supra Num. xxviij. ca. ꝙdicto sicut
etiā ī sabbatis ⁊ kalēdis determinauerat sacrificia ꝓ princi-
pem offerēda alia a sacrificijs sabba-
torū ⁊ kalēdarū ꝙ numeri p̄dicto ca.
p̄cipiūť. Ad primū aūt qđ obijcit po-
stillator dicēdū ꝙ hec oblatio est sim-
pliciter spōtanea. poterat eīm p̄ceptor
eā ꝓtermittere sine peccato: sed si eam
voluisset facere determinať sibi mate
ria ⁊ tps: ꝙ qđē determinatio nō tol-
lit spōtaneitatē cū ī eiꝰ libera volūta-
te licitum fuerat ei facere ⁊ nō facere.
Ad scām dicēdū ꝙ istud sacrificium
poterat oīno ꝓtermitti: ꝙ multa de
istis ꝙ tradunť ab eçechiele nō ponebāt necessitatē p̄cepti. put infra deo
dante dicēť: sed istud sacrificiū nō po
terat interrūpi. nā si p̄ceptor acceptaſ
set spōtanee ꝫ facere tenebať quoti-
die cōtinuare. et ꝓpter ꝫ dicit de eo
ꝙ fiat quotidie. ſ. acceptāte p̄cipe.

Replica.

Jn ca. xlvj. vbi ōr: Et agnū cras
dē anni rē. ꝙ beatꝰ Hiero. exponit ō
materia oblationis principū. postilla
tor aūt de oblatione sacerdotis ꝙ ōr
iuge sacrificiū. Bur. aūt. ꝓ ꝫ tō Hiero
nymo dicit postillatoris expositiones
stare ñ posse ꝙ Au. xxviij. auctorita
te dei ponit forma quātitas ⁊ quali-
tas offerendoꝝ in iugi sacrificio. con-
stat aūt eçechielē legē mosaicā nō pos
se mutare. Ad gōrādeo ꝙ ꝓcepta ꝫ
data nō sunt eçechielis ſz dei cuiꝰ est
cōdere legē ⁊ iterātari: ſm quātitatē
⁊ qualitatē: imo ſm substantiā sacrificioꝝ: vt patet christo
toraliter cerimonialia auferente et legē in multis mutante:
nec valet expositio quā Burgē. in adiutoriū sue opinionis
assumit: quia cū de hoc sacrificio dicit in littera ꝙ debeat fie
ri quotidie et semp mane: Burgē. exponit: id est p̄cipe ac-
ceptante quasi a principis volūtate debeat ⁊ oporteat dñi ꝓ-
ceptum et eius executio pedere: quod falsū videť: qz si ꝓn
ceps nō acceptauerit interrūpiť ⁊ nō fit quotidie semp mane
⁊ ita nō mereť dici iuge legitimū et sempiternū: ꝙ oīa de hoc
sacrificio dicunť in littera. nec bene respondet Burg. rationi
bus postil. nō ꝓme quia videť ꝙ nō fuit illa oblatio sponta
nea. Nā iuge legitimū ⁊ sempiternū non potest dici sponta-
neum. Et sic fingit Burgē. illud qđ dicit ad secūdā rationem
ꝙ videlicet possit interrumpi quia tunc nō esset semper ma-
ne iuge rē. que in littera dicunť de hoc sacrificio Burgen. au
tem vsqz ad finē huiꝰ libri aliqua dicit valde dubia: sed non
probat: et quia non sunt directe cōtra postilla. nō est ꝓpositi
negocij circa ea amplius immorari. Sequiť.

c Cōuertit me ad portā. Hic ponit Ca.XLVII

quintū incidens quod est de aquis egredientibus de
templo. ⁊ diuidit in tres partes. nā primo describit
earū ortus. secūdo ꝓgressus. ibi: Et conuertit me. tertio or-
natus et effectus. ibi: Et eduxit me. Circa primū dicit: Et cō-
uertit me ad portā domus. i. templi. b Et ecce aque egre-
diebanť: ꝙ modum fonticuli scaturientis. c Subter limen
domus ad orientē: id est fluentes inde ad orientē.
k Facies enī domus. i. ostiū tēpli. Dicūt aūt expositores la
tini ꝙ limē vñ dicunť hic aque oriri est limē portiꝰ tēpli: sed
textꝰ sequēs videť ꝓdicere. cū ōr: l Aque aūt descēdebāt
in latꝰ tēpli dextrū: hoc aūt esse nō potest si oriri dicanť sub
ter limē porticꝰ tēpli: qz fluūt ad orientē vt dictū est. tēpli au
tē est ad occidētē respectu porticus. Et iō dico cuz hebreis ꝙ
limē vnde dicūť egredi est limē sanctilā cto ꝛ. vñ. j. ōr de istis
aquis ꝙ egrediunť de sanctuario: qđ ꝓprie dicit de sancto
sanctoꝝ: ⁊ inde trāsibāt ꝓ tēplū declinādo aliquātulū ad la-
tus dextrū: ⁊ inde ad porticū tēpli: ⁊ postea ad atriū interiꝰ
fluendo semp versus orientē inter altare holocausti ⁊ latus
meridionale atrij. ⁊ ideo subdit: m Ad meridiē altaris.
dicit aūt hic ps meridionalis dextera: qz fluxus istarū aquā
rū est ab occidēte ī orientē: vt ptz ex dictis. Homo ℵo. precēs

ab occi-

ℵ a Et eduxit me. Significat ꝙ statim ad portā orientalē per
nenire nō possum⁹ nisi ꝓ viā porte aglonis lōgo circuitu ꝓ
ueniam⁹ ad eā. Misi ei vētū frigidissimū caloze fidei viceri-
Ro.16.c miꝰ: ⁊ ei⁹ regiōes calcauerimꝰ: ſm illud: Deꝰ aūt cōteret sa-
thanā sub pedib⁹ nostris. portā ꝓ quā egrediunť aque ⁊ sūt
a latere dextro ingredi nō possumꝰ.

b Mille cu. Bab. Qz genere masculino cubitos nō neutro cubita dicimꝰ: nō ex grāmatice iperitia: ſz ꝓpter
simplices ⁊ idiotas: quoꝝ ī cōgregatione ecclesie maior ps ē facimꝰ.
c Usqz ad talos. Qui plante ⁊ calcaneo vicini: ꝙ patēt mosib⁹ colu-
Pſ. 56. bri. vñ: Ipse obseruabit calcaneū tu
Job.13.b um: ⁊ de iuda ꝓditore: Magnificabit sup me calcaneū suū. d Tra-
duxit me vsqz. Bab. Post remissionē sīdē peccatoꝝ: ⁊ initia ꝓfectuū
qñ paululū ad altioza de terrenis co
namur ascēdere: dño genua flectimꝰ
cui oē genu flectiť cele. terre. ⁊ infer.
Phil.2.b Et ois lingua cōfiteať. qz. d. ie. c. in
g. ē. d. pa. rē. e Usqz ad re. Ibis ꝙ
dibꝰ puenimꝰ ad sublimia: ꝙ tū ipsa
sublimia vsqz ad lūbos ⁊ renes pue-
niūt: vt ois libido ī nobis trūcēť: et
possideamꝰ corpis sāctificationē si-
ne ꝙ nemo videbit deū. Uñ a pedi-
bꝰ vsqz ad lūbos deꝰ cernit igneus.
Pſ.57. Indigēt ei igne ⁊ purgatiōe lūboꝝ
opa. Uñ: Nūbi mei ipleti sūt illusio-
nibꝰ. Per hos eīm nocte ⁊ die fanta
sijs illudit inimicꝰ. a lūbis ℵo vsqz
ad caput ⁊ vicissim: ꝑ clarissimo me-
tallo electri fulgoze resplēduit: vt ni
hil in se sordidū: nihil habeat vilita-
tis. f Que nō po. Bab. Hec ꝓpheta ei nec humana natura post lā
bos torrētē cogitationū trāsire pōt.
vel incētiua vitioꝝ: Ut aūt ille indutꝰ baddim ductor ꝓphete
Eſa.53.c liquido pōt trāsire: ꝙ petrus nō fecit: nec inuentꝰ est dolus in ore
1.Joh.5.d eiꝰ. g Quis pōt gloriari mūdū se habere cor? Mūdus eīm ī ma
Geñ.8.b ligno positꝰ est ⁊ a puericia appositū est cor hoīs ad malū: vt ne
Pſ.50. homo vnius diei a natiuitatis exordio sine peccato sit. Unde:
In iniquitatibus cōceptꝰ sū ⁊ ī pec. cōcepit me mr̄ mea. Nō. ſ. ī
in iniq̄tatibꝰ matris mee vel meis sed humane cōditionis. Uñ:
Rom.5.c Regnauit mors ab adā vsqz ad moysen.

ℵ Filii hoīs

a Et eduxit me ꝓ viā porte aglo-
nis ⁊ conuertit me ad viā foras a
portā exteriorē: viā ꝙ respiciebat
ſ baptismi.
ad oriētē. Et ecce aque redūdan b
tes a latere dextro cū egrederer c
vir ad oriētē q̄ habebat funiculū
a ſ calcē aquas. b ſ pcā ꝙ nobis ꝓ aquas bap
tismi remittunť: hec sūt initia ꝓfectuum.
b ī manu sua. Et mēsus ē mille cu
bitos ⁊ traduxit me ꝓ aquā vsqz
d ad talos. Rursūqz mēsus ē mille:
⁊ traduxit me per aquaz vsqz ad
a ſ post mille cubitos qui pueniūt ad talos.
b ſ in aqua. ſ. c ſ cubitos.
genua. Et mēsus est millē: ⁊ tra
e duxit me per aquam vsqz ad re/
a ſ cubitos. b ſ cogitationū. ſ. icēnuū vl: uorū.
nes. Et mēsus est millē torrentē d
a ſ mille quattuor cubitos: dauid eīm dicit: torren
tē trāsiuit anima nostra: sed i hebreo habeť: tor/
rens trānsiuit animā meam
f Que nō potui trāsire: qm̄ itumu
a ſ torrētē. b ſ de q̄: De torrēte i via bibit: ⁊ Cō
uerte dñe captiuitatē nostrā sicut torrēs i austro.
erāt aq̄e ꝓfundi torrentis: q̄ nō

me qz textus hoc nō dicit: sed magis contrariū. ⁊ ideo dico
cū hebreis ꝙ aque iste ꝓ vnū riuū ꝓcedūt de loco originis
vsqz ad exitū de muro exteriori: ⁊ adhuc iste riuꝰ ſm hebreos
est valde paruꝰ. Nā vbi translatio nra habet: Et ecce aq̄ re
dūdātes a latere dextro. Jn hebreo hꝫ: Et ecce aque phialā
tes rē. i. ita tenues: sicut aq̄ exies de oze phialē: vt exponūt
hebrei. d Et mē. est mil. rē. describit hic ꝓgressus aq̄ ſm
eiꝰ augmētationē. ⁊ ptz ex dictis ſra vsqz ibi:

Et dirit.

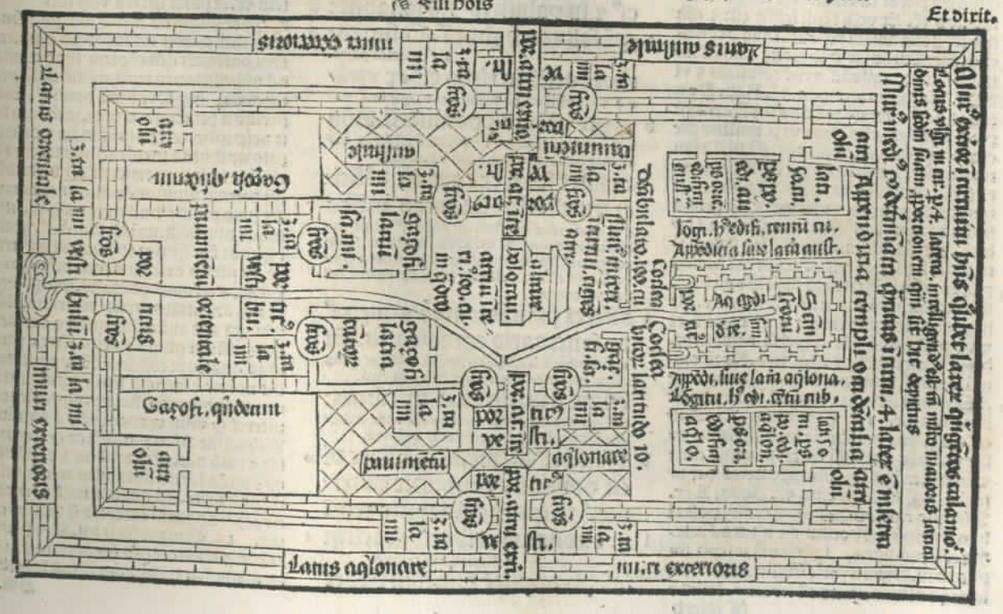

Fili hois. Bab. In figura, ſ. saluato/
ris. Ezechiel em interpꝛtat fortitudo dei:
vel iperiū vel filij hois dr: ad cōmonitio
nē fragilitatis hūane: ne obliuiſcat cōdi/
tionis ſue: dū magnā ei mōſtrenk.
Ad ripā. Rab. At q̄ mediā ꝓfundi/
tatē trāſire nō poterat: ſaltē ea q̄ in ripis
ſūt recognoſcat. c Torrentis. Baba.
Torrēs iſte q̄ p aquarū abūdātia fertur
more torrentis ⁊ ſuſcipit pluuias a. Lxx.
dr fluuiꝰ: eo q̄ ppetuas aquas habeat:
nō de pluuijs hinc inde collectas: ſz viuo
⁊ ppetuo fonte manātes. De quo: Flu/
mnis ipetus leti. c. d. Et alibi: Flumē dei
repletū ē aq̄s. Et elenauerūt flumina dñe
elenauerūt flu. vo. ſu. d Ad ttī. ſabu.
Ut ſteriles frugiferos faciāt irrigantes
plana ⁊ deſerta: ⁊ hierichōtini fontis ſa/
craméntū exprimētes: quē helisē euangeli
co ⁊ apoſtolico curauit ſale: vt vbi prius
ſterilitas fuerat ⁊ mors: ibi eſſet vbertas
et vita. e Et ſanabunt aque. Rab. Mi
ro mō aq̄s euāgelicis aque ſanank mor/
tue: i q̄b dr: nihil pōt viuere: q̄ nō nouerūt
eū q̄ dr: Ego ſū vita. cni⁹ torrētes habēt
curare piſces plurimos: ⁊ viuāt oīa ad q̄
puenerint: vt piſcatores ſtent ſup ripas
ab engaddi vſq̄ ad engallim. Engaddi
fons vel ocul⁹. Engallim i principio ē ma
ris mortui vbi iordanis egredit. Engad
di vbi finik mare mortuū: illud puto eſſe
dr daniel. Quattuor vēti celi imittebāt
i magnū mare. Et danid: Mirabiles ela/
tiones maris, et: Deni in ꝓfūdū maris:
⁊ t. d. m. Rex egypti⁹ draco dr q̄ cubat in
mari: ⁊ vētilat fluminib⁹ q̄ſi cornib⁹ ſuis.
Et h̄ mare magnū ⁊ ſpatioſum manib⁹.
Mō niſi ſuſcipiat ſe aquā fluminis ſiue
torrētis dei q̄ ſe habet mortificat. Hoc
mare ſaliſſimū ⁊ nimia amaritudie xp̄s
ſua morte curauit. vñ: Spūs dñi ſup me
eo q̄ vnxit me: euāgeliçare pauplb⁹ mi/
ſit me vt mederer cōtrit⁹ corde ⁊c. Et hie/
re. Sana me dñe ⁊ ſanabo ⁊c. Angeli q̄z
q̄ iudeis p̄erāt cū clamarēt: Sāguis ei⁹
ſup nos ⁊c. Et velū tēpli ſciſſū eſt: ⁊ oīa
hebꝛeoꝝ ſacramēta reſerata: dño ꝓcipiēti
rūderūt: Curauim⁹ babyloné ⁊ nō eſt ſa/
nata: relinquam⁹ eā. ſ. vrbē cōſulſiōis ⁊ vi
tioꝝ. f Plurime ſpēs ⁊c. Rab. Hos
piſces ad dexteram ptē dño iubēte trahit
petꝰ cētū q̄nq̄gīta tres: vt p̄ multitudie
eoꝝ retia rūperēt. Aliūt aūt: Qui ſ aiantiū ſcripſere naturis, cliij. eē piſciū gene/
ra q̄ oīa capta ſūt ab aplis: dū nobiles et
ignobiles paupes ⁊ diuites: ⁊ oē genus
hoīm de mari hui⁹ ſeculi extrabūt ad ſa/
lutē. g In ſalinas. Peſtilēte flagella/
to ſtulk⁹ ſapiēti⁹ erit, eruditū enī bonos
exēpla peioꝝ. Vel iuxta illū: Bonū ē ſal.
Si aūt inſatuatū fuerit ad nihil ēvtile. Ut
in ꝓpetuū frugib⁹ careāt ⁊ viroze: q̄b et
vbs poſt ruinā ſale cōſperſa demōſtrat.
h Omne lignū pomi. Hiero. Dozū om/
niū lignoꝝ principatū tenet lignuz vite
i. ſapientia. De qua dicit: Lignū vite eſt
his qui ap. e. i Primitiua. Lxx. fru/
ctꝰ eius. In renouatiōe ſui: primitiua da
bit vr. ſ. oēs credētiū fructꝰ primitie ſint:
⁊ ſinguli mēſes ſingulis apoſtolis depu/
tenk. k Et folia eius ⁊c. Raba. Lxx.
Aſcenſio eius ad ſanitatem: vt ſcz poſt ci
bos fructū verboꝝ monitis ad cele/
ſtia cōſcendamus. l Quia ioſeph du/
plicem ſu. Hieronym⁹. Subtracta tribu
leui: q̄ dñi mancipata eſt ſeruitio. tribus

Ioſeph

a ſ vir ꝑdict⁹ ductor Ezechielis: moner i ſin/
gulis ꝓpheꝛā vt diligenti⁹ intueak et videat
occulta myſteria.

pōt trāſuadari. Et dixit ād me
Certe vidiſti fili hois. Et edu/
ſ alij fluminis.
xit me ⁊ cōuertit ad ripā torrē/
tis. Cūq̄z me cōuertiſſem ecce i
a ſ que in paradiſo varijs pomis abundant
ripa torrentis lignā multa ni/
vel arbores. a ſ ductor ꝓcuius.
mis ex vtraq̄z ꝓte ⁊ āit ad me:
a ſ baptiſmi gratia vel euāgelica doctrina.
b ſ de limine templi domini.
Aq̄e iſte q̄ egrēgiūt ad tumu
los ſabuli oriētalis: ⁊ deſcēdūt
a ſ orientale. i. mortuū: in quo nihil viuere po
terat et amariſſimū q̄b grece aſphaltim. i. ſta
guū bituminis vocant.
ad plana deſerti: itrabūt māre
et exibūt ⁊ ſanabūt aq̄e. Et
oīs aīa viuēs q̄ ſerpit quocūq̄z
venerit torrēs: viuet: ⁊ erūt pi
ſces multi ſatis poſtq̄z vene/
rint illuc aq̄e iſte. Et ſanabūt
a ſ euāgelicus.
⁊ viuēt oīa ad q̄e venerit tōr
a ſ ꝑbus dr: Faciā vos fieri piſca. hominum.
rēs. Et ſtabūt ſup illa piſcāto/
a ſ oculo. ſ. vel fonte hedi: q̄ p peccatis ſemp
offerk. b ſ fonē virtuloū: q̄ duo macrank: et
vitulū cornua ꝓducēte ⁊ vngulas imitank: q̄
in typo dñi ſaluatoꝛis ad altare macta.
res. Ab engāddi vſq̄z ad ēngal
a ſ in mari quondā mozuo.
lim ſiccatio ſagenaꝝ erit. Plu/
rimę ſpecies ērūt piſciū eius ſi
a ſ mūdi. ſ. b ſ humani generis.
cut piſces māris magni mūlti
a ſ q̄ ci in arca. Noe nō fuerit diluuio peribit
ſūt nō ſaluank q̄s hic fluuij nō attingit.
tudinis nimię. In litoꝛib⁹ aūt
ei⁹ ⁊ in paluſtrib⁹ nō ſanabūt:
qui ſalinas dabunk. Et ſup toꝛ
a ſ ex omni parte.
rentē oziek in ripis ei⁹ ex vtrā/
a ſ vñ: foliū ei⁹ nō defluet. et o. que fa. ſ. p.
q̄z ꝓte oē lignū pomiferū. Non
a ſ et erit ētāq̄ lignū q̄s plātarū eſt ſecus de/
curſus aquarū: quod. f. ſuū da. in tē. ſ.
defluet foliū ex eo: ⁊ nō dēfici/
et fructꝰ ei⁹: p singulos mēſes
a ſ quaſi ideo hec fient: q̄ aque ei⁹ ⁊c. ne pu/
temus riparum eſſe vel arboꝝ: aut meſſium
rantarum frugū abundantium: ſed quia aque
e. ⁊c. non eſt eni volentis neq̄z currentis ſed
dei miſerentis.
afferet ꝓmitiua: quia aque ei⁹
de ſanctuario egredientur. Et
a ſ diuinoꝝ libꝛoꝝ ſacramēta mōſtrat quoꝝ
alteꝝ priner ad litterā: alterū ad ſpiritū.
erunt fructus eius in cibum:
a ſ que molarem doctrinam continent tribu/
une ſanitatē vt peccātū curēt vulnera.
⁊ ſoliā ei⁹ ad medicinā. Hęc di
cit dominus deus: Hic eſt ter/
min⁹ in quo poſſidebitis terrā
a ſ quaſi due tribus.
in duodecim tribub⁹ iſrael: q̄z
ioſeph duplicē funiculū habet

a Et dixit ad me. ſ. angel⁹. b Cer/
te vidiſti. i. ſicut vidiſti: ſic certitudina
liter fiet: ſm tū ſanū ꝓphetie ꝺilectiō
de q̄ dicet i fine. c Et edux. me. Hic
ꝓr describik ornat⁹ fluminis ⁊ effect⁹
⁊ primo tāgik ornat⁹. cū dr: d Et
ce i ripa ⁊c. i. arboꝛes fructifere ⁊ pul/
chre. Cōſequēter tāgik effect⁹. cū dr:
e Aque iſte ⁊c. i. ad iordanē: q̄ ēi pte
oriētali terre ſancte: ⁊ curſu ſuo trahit
arenā: ⁊ ſic facit tumulos ſabu. in a/
queo ſuo p loca. In hebꝛeo habet: Ad
terminū oriētalē: ⁊ redit in eandē ſen
tētiā. nā iordanis fluuiꝰ eſt terminꝰ ori
entalis terre ꝓmiſſionis. Ex eīn filij
iſrl̄ habuerūt poſſeſſionē vltra: hoc fu
it p accidēs: eo q̄ habitatoꝛes illi⁹ ter
re noluerūt eis cōcedere trāſitū pacifi
ceſed mouerūt ꝓtra eos bellū: q̄b de
uicti filij iſrl̄ iure belli poſſederūt terrā
eoꝝ. f Intrabūt ma. ſ. mortuū ſine
ſalis. g Et exibūt. nā iordanis flu
uiꝰ trāſit p illud mare: ſicut rhodan⁹
p lacū loſane. h Et ſanabunk aque
a ſalſedine ⁊ amaritudine. i Et oīs
aīa viuēs. i. oē aīal. k Que ſerpit.
ſerpere dicunk aīalia que mouenk ſine
pedibus inter q̄ ſunt piſces. Hic po
nēda eſt figura repſentās ſimul totuz
edificiū qd̄ p partes eſt ſuperius figu/
ratū. iſta tū repſentatio erit ſm lineas
fūdamētales tm̄. l Quocūq̄z vene
rit ⁊c. illud cū mare dicit mortuū: eo
q̄ aīa nullum ibi viuit. vt dicit. h. me/
thaurozꝛ: ſed p aquas iſtas ibi deſcen
dentes dulcoꝛabik illud mare et viuēt
ibi piſces in magna multitudine. Et
ſic ptz littera vſq̄ ibi: m Ab engad.
duo ſunt loca ſup q̄ piſcatoꝛes ſiccabāt
retia ſua. n In litoꝛib⁹ aūt eius, vbi
creſcūt cāne. o Et in paluſtrib⁹, vbi
aque egredientes de ripis ſtant p mo/
dum ſtagni. p Mō ſanabunt, a ſal/
ſedine. ⁊ ſubdit cauſa: q Quia in
ſalinas dabunt p cōdimento cibozꝝ
⁊ pulmētoꝝ. Conſequēter reſumit oꝛ/
natus fluminis. cū dicit: Et ſup toꝛrē
tem ⁊c. et patet littera vſq̄ ibi:
r Per ſingulos mēſes affe. pri. i. fru/
ctus ſufficienter maturos ad eſum. ce/
tera patēt. Et q̄m cōpleta ſunt omnia
ad diſpoſitiones tēpli et edificioū per
tinentia. s Hec dicit dom⁹. Su/
perius a principio. xlv. ca. inchoata fu
it deſcriptio terre diuidende: ⁊ deſcri/
ptis quibuſdā incidentibus interpoſi
tis: hic ſcriptura reuertit ad deſcribe/
dū dictam diuiſionē ꝓtius inchoataz.
Et ꝓmo ponūt hui⁹ terre termini. ſecꝺo
mod⁹ diuidēdi, ibi: Et diuidet. Prīa
ī q̄ttuoꝛ ſm q̄ttuoꝛ terminos hui⁹ ter/
re. Et primo deſcribik termin⁹ aq̄lona
ris. ſecꝺo termin⁹ oriētalis. ibi: Porro
plaga oꝛientalis. tertio auſtralis. ibi:
Plaga aūt auſtralis: quarto occiden
talis. ibi: Et plaga maris. Circa ptes
iſtas quattuoꝛ cōſideradū q̄ ciuitates
hic nolate ⁊ loca nō ſemp attingunt ſi
nes terminoꝝ: ſed ſūt ꝓpinque: ſicut ſi
dicerek q̄ villa vernonenſis ē termin⁹
Romanie ꝓtus paraſi⁹: eo q̄ iter ip/
ſaz ⁊ riuū diuidēte a frācia normānia
nō ē aliąs locus notabilis nec ſpatiū
magnū terre. ſed quaſi dimidia leuca.
Et ptz hꝛa paucis exceptis q̄ diſcurren
tur. t Quia ioſeph du. ⁊c. ⁊ ꝑ fuit
ex ordinatione iacob q̄ adoptauit in ſi
os manaſſen et ephꝛaim filios ioſeph.

Heū.

Ioſeph diuiſa ē i duas: ephꝛaiz ⁊ manaſſen. Que
Ioſ.13.d dixit ad ioſue: Quare dediſti mihi poſſeſſionē ſoꝛ
tis ⁊ funiculi vni⁹ cū ſim tāte multitudinis ⁊c.
a Poſſidebitis aūt e. ſin. cū. Equa ſpacia terre
ſcz ſm multitudinē ſuā: nec arbitrio diuident: ſz
ſorte q̄ dñi ptāte cōſiſtit. Ipſe q̄z ioſue diuiſoꝛ ter/
re nō ꝓpꝛiā ſibi ſepauit: ne terrā optimā ſibi ele/
giſſe videret: ſi ab oīm tribuū ꝓncipib⁹ accepit.
Inter deſcriptionē tre. rū. tribuū ioſue filij nun:
⁊ q̄ nūc p ecechielē fieri iperak: b iteꝛeſt q̄ ibi i tri
bub⁹ ſorte terra diuidik: hic iperio dñi delegaſ.
Jn numeroꝝ q̄z libꝛo oīs terra ꝓmiſſioīs i q̄tꝛ
tuoꝛ plagas breui ſermone diuidit: b Hic eſt
aūt ter. ⁊c. Rab. Septēꝛionalis plaga incipit a
mari magno: q̄ p via ethalon: qđ iterꝓtaꝛ i cuna/
bula meroꝛis p penitētiā. ſ. venit ad ſedada: vbi
eſt ex latere declinatio. Jntelligim⁹ enī ipendētē
nobis emath: indignatione. ſ. dñi ſiue emath: vi/
tate cōperta: aperiūt nobis putei berotha quos
foderūt ꝓncipes abꝛaā iſaac ⁊ iacob: lōgoq̄ cir/
cūtu puenim⁹ ad mōtes ſabarim: q̄ poſiti ſūt in/
ter damaſcū. i. ſanguinē ciliti: ⁊ cōſinū emath. i.
Xitatis. Sicut eī p meroꝛē declinam⁹ mala iminē
tia ⁊ ex latere deuitam⁹: Sic poſt ſanguinē ⁊ cili/
ciū vite ſanguinarie antecēꝛ ventam⁹ ad confinia
emath: circūim⁹ ⁊ puenim⁹ ad mōtes. De q̄b dr:
Pſ.124. Mōtes i circūtu ei⁹: q̄ loc⁹ dr aūtiū thicon. i. me/
diū turꝛi terminos aurā. i. tracūdiā. vt dicam⁹:
Deu.7.b Jrā dñi ſuſtinebo q̄ſi peccauī ei. Et a mari vſq̄
Zach.9.a ad terminos damaſci: Jn quo et paulus a furoꝛe
judaico: ⁊ effuſione eccleſiaſtici ſāguinis lumē ce/
citate cōſpexit. Et aſſūpto ceſtio ꝓcurꝰ veteꝛ
euāgelū ꝓdicauit: vt ꝓnenret ad aūtiū font⁹ eteꝛ
ni: ⁊ i aqlone quondā poſit⁹ apꝛbēderet terminū
Allego. Xitat⁹. c Porro plaga. Bab. Alleg. Poſt ter/
minos aqlonis lōgo circūitu p ethalon ⁊ ſedada
⁊ berotha ſabarim q̄z ⁊ thicon ⁊ aurā ⁊ damaſcū
⁊ atrium enon ad emath vſq̄ puenik. Peruenit
oꝛientalis plaga de medio iracundie. ſ. aurā ⁊ de
medio damaſci ſanguine. ſ. penitētie: ⁊ de medio
galaad. i. renelatiōis vel tumulī teſtimonij: vt p⁹
irā et pniam ſpem ſalutis oſtdat: ⁊ de medio terre
iſrl̄ q̄ viſionē cōtinet pacis vſq̄ ad dulciſſima flu/
mina iordanis ptingat: q̄ lōge ſepato mari lumē
oriētis cōſequik: vt fluuio iordanis (q̄ interꝓtaꝛ
riuus iudicij) ⁊ termino toꝛrēt⁹ finiaꝝ. d Bala/
ad. Qui ē mōs libani collib⁹ copulaꝝ: i ſorte ru/
ben ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manaſſe: termin⁹ pheni
Heū.3 1.c cis ⁊ arabie: ad quē pueniēs iacob de carrā a la/
ban cōphenſis ē. Finis aūt hui⁹ plage iordanis
fluuius: ⁊ mare oriētale. ſ. mortuū i ꝺ loco nō lin/
gua maris rubꝛi intelligik. e Plaga aūt an.
Rab. Poſt plagā aqlonis et oriētis cū oꝛt⁹ fue/
rit nobis ſol iuſticie: accipim⁹ meridianā plagā:
cū totū nobis deſup lumē infundit: ⁊ cū abꝛaaz
inim⁹ cōuiuiū ⁊ vino inebꝛiamur qđ lerificaꝛ coꝛ
bois cū ioſeph ⁊ fratribus ſuis. Jncipit aūt iſta
poſſeſſio a thamar. i. a palma victoꝛiaq̄z vitioꝝ vſ
q̄z ad aquas ptingēs ꝓtradictiōis. Semp eīn vir
turib⁹ cōtradicik. Vñ et ꝓdicationi euāgelice iu/
dei ꝓtra paulū diſſerētes i toto oꝛbe aſſerūt cōtra
Luc.2.c dici. Et alibi: Jn ſignū cui cōtradicet. Oīs aūt
Pſ.18. cōtradictio ſācritas ē: qđ iterꝓtaꝛ eades. Unde:
Eſa.11.a Cōmouebit dñs deſertū eades qđ ſcz primū non
reciperet hoſpitē dñi q̄ dicit: Sup quē requieſcet
ſpūs me⁹ niſi ſup humilē et quietū ⁊ tremētē ſer/
monē meū. Poſt deſertū eades vſq̄ ad mare ma
gnū i meridie plage auſtralꝛ torꝛēs ē ſupradict⁹: q̄
Allego. nō de terra ꝑ de celo habet aḡs diuerſaz virtutū
varietate collectas. f Plaga ma. Rab. Alle.
Occidēs ſemp i mari ē: ſemp in ſalo: ſemp fluctu/
bus vbi quotidie naufragia ſuſcitanꝰ ⁊ miſeroꝝ
neces ⁊ diuitiarū ⁊ mercium amiſſio: ⁊ tamē cū
Hec omnia patientia fregerimus veniemus p di/
rectum ad emath: id eſt domini veritatem: qui vi
etis perſecutionibus eterna nobis ꝓmia repꝛo/
miſit.

Et hec

a Poſſidebit⁹ āt eā ſinguli eque
vt frat⁹ ſu⁹ ſup quā leuaui ma/
nū meā vt darem patrib⁹ ve/
ſtris. Et cadet terra hec vobis
b poſſeſſionē. Hic ē aūt termin⁹
terre ad plagā ſeptēꝛionalē a
a ſ in cunabula meroꝛis.
mari magno via ethālō veniē
a ſ latus et⁹. b ſ q̄ nūc epiphania ab antio/
cho epiphane. ſ furoꝛ. c ſ putei.
tibus ſedāda ēmath berotha
a ſ circūitus mōtū. b ſ. i. cōfiniū. ſ alſe
terminū. c ſ ſanguinis ſacci ⁊ oſculi ſiue
poculi.
ſabārim: q̄ eſt inter mēdiū dā/
a ſ ſymmachus: arriā mediū.
maſci: ⁊ cōfiniū emath dōmus
a ſ mediū. b ſ q̄ irerꝓtaꝛ iracūdia.
thicon: q̄ ē iuxta terminuz ău/
rā. Et erit termin⁹ a mari vſq̄
a ſ alij aſerunt. i. arriū fontis.
ād atriū enon termin⁹ dama/
ſci: ⁊ ab aqlone ad aquilonem
termin⁹ emath plaga ſeptēꝛio
nalis. Porro plaga oꝛientalis
a ſ que eſt oppidū damaſci in ſolitudine.
de medio āurā ⁊ de medio da
maſci ⁊ de medio galaad ⁊ de
medio tre iſrl̄: iordanis diſter/
minās ad mare oriētale metie
mini plagā oriētalē. Plaga au
a ſ q̄ eſt vbs i ſolitudine: q̄ hodie dr palmira
hebꝛaice thamar. i. palma. ſ. ſ. ſ incipit. ſ.
tē auſtral⁹ meridiana thāmar
vſq̄ ad aquas cōtradictionis
a ſ q̄ ē in deſerto maris rubꝛi. b ſ qđ egꝛ/
pti et paleſtine claudik litoꝛib⁹.
cādes: ⁊ torꝛens vſq̄ ad māre
a ſ. ſ. ſ vſq̄
magnū: ⁊ hꝛc eſt plaga ad me
a ſ occidentalio. ſ.
ridiē auſtralis. Et plaga mārī
ſ eſt.
mare magnū a cōfinio ꝓ dire/
ctū donec venias emath: hęc ē
plaga maris. Et diuidetis ter
rā iſtā vobis ꝓ tribus iſrael: et
a ſ Nō ē ei diſtinctio iudei ⁊ greci: oīb⁹ equa
debet hereditas: vnaq̄z poſſeſſio eſt iſraeli et
aduene.
mittetis eā in hēreditatē vo/
a ſ ſingillat ſuperilium iudeoꝝ q̄ gentes deſpi
ciunt.
bis ⁊ āduenis q̄ acceſſerint ad
a ſ bona opa. ſ. b ſ et videas filios filioꝝ
tuoꝝ. p. ſ. i.
vos q̄ genuerint filiōs in mē/
dio veſtrū: ⁊ erūt vobis ſicut i
a ſ cōcorpales ⁊ cohereꝺes.
b ſ deū videtes.
digenē inter filios iſrl̄. Tobiſ/
cū diuidēt poſſeſſionē i medio
a ſ ſm opera. ſ. ſua recipiene.
tribuū iſrl̄. Jn quācūq̄z aūt tri/
bu fuerit aduena: ibi dabitis
poſſeſſionē illi ait dñs deus.

Heū. xlviij. vt eſſent capita duaꝝ
tribuū ⁊ haberēt poſſeſſiōes i ter/
ra ꝓmiſſionis ſicut alie tribus.
a Sup quā leuaui manū meā. ꝓ
modū iurādi. b Et da pa. ve.
qđ ptz ꝺ abꝛaā Heū. xxij. Per me
metipm̄ iurauī dicit dñs ⁊c.
c Hic ē aūt termin⁹ ter. ⁊c. i. de/
terminās latꝰ aḡlonare. d Et
erit termin⁹ a mari. i. incipiens a
mari mediterraneo xp̄s occiden
tē vſq̄ ad atriū enon. i. ꝓcedens
xp̄s oriētē vſq̄ ad locū iſtū.
e Termin⁹ damaſci. i. terminus
hui⁹ ciuitatis. Emath enī ⁊ iſtud
atriū ſūt in cōfinio damaſci ⁊ ſub
et⁹ dñio: ió q̄ſi ꝓ eadē terminatio
ne accipiūt. f Et ab aqlone vſq̄
ad aquilonē. nō intelligit ꝓ ꝺi/
ſtenſio verſus aqlonē vltra termi
nū ꝓdictū: ſz terminatio lateris
aḡlonaris qđ habet duos termi
nos vt dictū eſt: ⁊ vterq̄z nomina
tur hic aqlo. g Porro pla. ori
entalis de medio auran ⁊ de me/
dio damaſci: ⁊ ſic incipit plaga ori/
entalis a loco in quo terminaꝝ ſe
ptēꝛionalis: cū ꝺr: De medio au
ran ⁊ de medio damaſci. i. de cōfi/
nio vtriuſq̄: qđ eſt idē. h Et de
medio galaad. qz latꝰ oriētale trā
ſit p cōfinia terre galaad q̄tū ad
terrā acḡſitā modo ſupradicto.
i Et de medio terre iſrael. i. pro/
mille iſrl̄. k Jordanis diſter. la
tus orientale. l Ad mare oriē/
tale. i. ꝓcedēs ad mare mortuum
ſiue ſalis: qđ eſt in termino plage
oꝛientalis terre ꝓmiſſionis.
m Et torꝛens. q̄ dicit torꝛes egy
pti. ij. Paral. vij. n Vſq̄ ad
mare magnum. latus eſt auſtrale
terre ꝓmiſſionis incipit a ciuita/
te thamar: ⁊ ꝓcedit vſq̄ ad torꝛē
tem egypti: ⁊ ad mare mediterra/
neū terminaꝝ. o Et plaga ma
ris. ſcz occidētalis. nā mare medi
terraneū claudit totū latus occi/
dentale terre ꝓmiſſionis. ⁊ dicit
mare magnū reſpectu maris moꝛ
tui: qđ eſt quidā lacus: ⁊ qz cōiū
gik oceano in termino occidētali
terre habitabilis. p Donec ve
nias emath. iſta emath ē alia ſu
pradicta q̄ lōge ē a mari mediter
raneo. iſta xō iuxta mare. aliter
enī nō terminaret latus occidēta/
le illi⁹ terre. q Et diuidetis.
Hic cōſequēter deſcribik modus
diuidēdi terram dicto modo ter/
minatā. ⁊ primo quantū ad extra
neos. ſecūdo quātū ad intraneos
in principio ſe. ca. Circa primū di/
cit: Et diuidetis terrā iſtam vo/
bis. ſequit: r Et āduenis qui
acceſſerint ad vos. de gentilitate
cōuerſis ad iudaiſmū. s Qui
genuerint filios in medio veſtrū.
poſt ſuā cōuerſionē: ⁊ ſic ad eos
ꝓtinet hereditas patrū.
t Et erūt vo. ſicut indi. inter fili/
os iſrl̄ habēdo hereditatē ſic ipſi.
v Jn tri. aūt q̄cūq̄z fuerit aduē/
na. i. ōcūq̄z trib⁹ cōuerterit gēilē
ad iudaiſmū dabit illi poſſeſſionē
in ſorte ſua: vt ſic nutriat eū i cul/
tu vni⁹ dei: ſicut adduxit eum ad
cultū diuinū.

Et hec

Hec noia. Ca.XLVIII
scripta sancte terre possessione singularū tribuū a plaga orientali vsq; ad plagā occidētis. i. maris possessio describit. Et primū fines accipiūt ab aq̄lone iuxta viā ethalō pgētib⁹ emath atriū siue aserenon terminū damasci ad aq̄lonē iuxta emath. Incipit aūt primū trib⁹ dan. Secūda aser. Tertia neptali. Quarta manasse. Quinta ephraim. Sexta ruben. Septima iude: ⁊ a sinistra pte ⁊ eoplet̄ septenari⁹. Deinde primitie sacerdotū ⁊ leuitaꝝ: ⁊ sanctuariū dñi i medio: sanctūq; sanctoꝝ. Vrbs q̄; ipsa describit̄ p singula latera i quadrū q̄ttuor milia ⁊ q̄ngentos habēs calomos. Sub urbana q̄; sacerdotū ⁊ leuitaꝝ ⁊ possessio principis. Rursūq; a pte dextra succedūt q̄nq; trib⁹: a plaga sil̄ orient⁹ vsq; ad plagā occidētis. Quarū prima ē beniamin. secūda symeon suā spāliter habens possessionē: nec vt prius cū iuda mixta. Tertia isachar. Quarta zabulon. Quinta gad. porteq; ciuitatis terne p singulas plagas ⁊ nomē ciuitatis q̄ in frōte pontificis auri lamina cōtinet. Rab. Notandū q⁹ xlviij. ciuitatū q̄ in ll. Nume. tribui leuitice danē ad habitādū cū suis suburbanis. Hic noīa reticenk: ⁊ ciuitates fugitiuoꝝ quarū tres trans iordanē: bosor. s. ⁊ ramoth ⁊ gaulon i duab⁹ tribub⁹ ⁊ dimidia tribu ⁊ tres citra iordanē: cedes. s. et sichem et cariathbarbe. Nō enī in descriptione mystica ⁊ habitatione sancto ⁊ cōuersatione pfecta opus erat fugitiuoꝝ describi aut̄ illa: q̄bus ifrl indiguit: adhuc posit⁹ in terra: ⁊ p multos labores atq; pericula ad hāc ciuitatē festinus veniens in singulis sāctis loquit̄: aduena sum et peregrinus.
Ps. 119. Et habitani cū habitantib⁹ cedar multo. fuit alia mea. b Et sup terminū ⁊c. Post septē tribuū terminos ab oriente vsq; ad occidētē describunt primitie. c Latitudo. Cōsūmatā pfectāq; virtutē significat q̄ decalogo veteris testamēti ad euāgeliū puenit sacramētū. Si enī ab vno addens sequētem numerum ad quattuor pueniās denariū cōplebis: et vetus testamentū cōstringit̄ in nouo et nouū in veteri dilatabit̄. Hiero. Hec releges tm̄ dicere possū: O altitudo diuitiarū sapientie et scie dei. d We aūtē erūt. Iuxta terminū leuitaruꝝ describunt primitiarū sanctuarij. liij. plage q̄ nō ad populū: non ad vulgus ignobile neq; ad leuitas ptinēt ad cultū sacerdotū.
Ro. 11. d
B e Ad aquilonem. Isido. Et aquilonis frigora relinquentes: ad occidentem veniamus quo occidant nobis vitia et intereant. Inde ad orientem transeamus: et orto nobis sole iusticie ad meridiem veniamus in quo clarissimū nobis iusticie lumen est atq; pfectum. Et tā ab aquilone vsq; ad marc q̄; ab oriente vsq; ad meridiem. xxv. milia longitudinis: ⁊ decem milia latitudinis: vt vbiq; eadem longitudinis et latitudinis mēsura seruet. f Filij israel. We quibus. s. qui sc̄z nō obtulerunt victimas: sed p̄uilegio nominis et erroris sui humilitate cōtenti semp in corde loquunt̄: Iniquitatem
Ps. 50. meā ego cognosco. et. p. m. c. m. est sem. Sufficit enim arrianis et huiusmodi ſ non appellantur de templo: si pristinam nominis vmbram quandam et imaginē teneant.

Sed et

a Thec no. Ca.XLVIII
mina tribuū a finibus b aq̄lōis iuxta viā ethac lon pgentib⁹ emath atriū enon termin⁹ damasci ab aq̄lone iuꝛ viā emath. Et erit ei plaga ori d entalis mare dan vna. Et a ter e mino dan a plaga oriētali vsq; f ad plagā maris aser vna: ⁊ sup g terminū aser a plaga oriētali vsq; h ad plagam maris neptalim vna. Et sup terminū neptalim a plaga orientali vsq; ad plagā maris manasse vna. Et sup terminū manasse a plaga orientali vsq; ad plagā maris ephraim vna. Et sup terminū ephraim a plaga oriētali vsq; ad plagā ma b ris ruben vna: Et sup terminū ruben a plaga orientali vsq; ad plagā maris iuda vna. Et sup terminū iuda a plaga orientali vsq; ad plagā mar⁹: erūt primi k
§ domino.
tie: quas sepabit̄: vigintiq̄nq; l milibus calamis latitudinis et m
a § cui⁹ in certus numer⁹: neq; enī in singularū tribuū descriptione mēsura certa est: sed semp longitudo latitudine maior ē. b § tribuum.
lōgitudinis: sicuti singule ptes n
a § ab oriente vsq; ad marc.
a plaga orientali vsq; ad plagā maris: et erit sanctuariū in me o dio eī. Primitie quas sepabit̄ p
a § qs ad quinq; sensus referr: vnde diuinū sensum possidebitis.
dño: longitudo vigintiq̄nq; q
§ calamoꝝ. a § vt possitis cōphendere cū oi b§ sanctis q̄ sit latitudo longitudo. s. er. pro. ⁊c.
c milib⁹: et latitudo decē milib⁹. r
d Hę aūt erūt primitie sanctuarij e sacerdotū. Ad aquilonē longi/ tudinis vigintiq̄nq; milia: ⁊ ad
a § occidentem.
marē latitudinis decem milia. Sz ⁊ ad orientē latitudinis de cē milia: et ad meridiē lōgitudi t nis vigitiq̄nq; milia. Et erit sā
a § rēplū dñi. b § primitiarū sacerdotaliū.
c § sed. § non vulgo.
ctuariū dñi i mēdio eī. Sācerdo
a § nō passim. § rm̄ nō alijs. b § Lxx. sadue. § .i. iusti. de q̄: Just⁹ dñs ⁊ iusticias dilexit. hic ait: Nō em̄ pater iudicat quēq̄: sz oē iu. de. fi. de q̄: De⁹ iudiciū suū regi da: ⁊ iusti. tuā fi. ⁊c.
tib⁹ scrūariū erit ō filijs sadoch: v
q̄ custodierūt cerimonias meas f ⁊ nō errauerūt cū errarēt filij isrl: sicut errauerūt et leuitę. Et erūt
§ sicut decime decimarum. § vt habeāt
p̄mitie de p̄mitiuis terre sanctū leuite cōfiniū sacerdotum: sz vmbilicum .i. medium eius: ⁊ ipam possessionē tenere nō valeant. sāctoꝝ iuxta terminū leuitaꝝ.

Hec nota. Ca.XLVIII
Hic describit ire diuisio quātū ad intraneos. Et diuidit i tres ptes: q̄ primo describunt sortes septē tribuū. secōo sortes sacerdotū leuitarū ciuitatis ⁊ principis. ibi: Et sup terminū iuda. tertio describunt̄ sortes q̄nq; tribuū. ibi: Et reliqs tribub⁹. Circa primū sciendū q⁹ sicut. s. dictū est sortes tribuū incipiūt a termino oriētali tot⁹ terre: ⁊ terminant̄ ad mare mediterraneū qō ē termin⁹ occidētalis. Inter istos aūt duos terminos accipit̄ lōgitudo cuiuslibet sortis: ⁊ latitudo ab aq̄lone versus austrū ꝓcedēdo. Et p̄ma sors incipiēdo a pte aq̄lonari ē tip⁹ dan. secūda aser. tertia neptalī. q̄rta manasse. q̄nta ephraim. sexta ruben. septīa iude. sm̄ modū superi⁹ figuratū. xlv. ca. ⁊ bē qō ꝛ: b A finib⁹ aq̄lonis icipiēdo latitudines sortiū. c Iuxta viā ethalon pgētib⁹ emath ⁊c. iste ciuitates sūt in termino aq̄lonari tot⁹ terre. vt ptz ex p̄dict̄. d Et erit ei pla. ⁊c. i. sors dan sm̄ suā lōgitudinē cōtinebit̄ iter oriētalē t̄minū tot⁹ t̄re: ⁊ mare mediterraneū qō ē termin⁹ occidētalis terre. e Et a ter. dan. i. iuxta t̄minū dan. f A pla. orię. ⁊c. i. ab oriētali t̄mino terre. g Vsq; ad pla. ma. i. vsq; ad occidētalē ei⁹ t̄minū cōtinebit̄ lōgitudo sort⁹ aser. ⁊ sic exponat̄ lra ꝺ aliqs sortib⁹. h Et su. ter. in. Hic ꝓn describit̄ q̄ttuoꝝ portiōes. ⁊ diuidit in q̄ttuoꝝ ptes sm̄ q̄ttuoꝝ portiōes q̄ patebūt ꝓsequēdo. Notā ꝺ aūt q⁹ cōsideranꝫ his q̄. s. dicta sūt. xlv. ca. ⁊ inspecta figura: patēt. p magna pte q̄ dicūt ꝺ ꝺ istis q̄ttuoꝝ portiōib⁹ Primo igit̄ determinat eoꝝ spaciū. cū dr: Et sup t̄minū iuda. i. iuxta sortē eī.
i A pla. o. ⁊c. i. a t̄mino oriētali vsq; ad occidētalē. nō tm̄ tot⁹ ꝛ: s trium portionū. s. sacerdotū leuitaꝝ ⁊ ciuitatis. k Erūt pri. qꝛ i istis ē tēplum. l Quas se. a portiōib⁹ alijs. m Et gitiq̄nq; ⁊c. Tres cī portiões dicte simul ūcte faciūt spaciū q̄dratū eq̄late/ rū cui⁹ q̄libet lat⁹ ē. xxv. milū calamoꝝ. n Sicuti sin. p. ⁊c. i. sic ponit̄ ones tribuū icipiūt ab oriēte: ⁊ termināt occidētalē sm̄ lōgitudinē suā. ita ⁊ iste tres ab eūice diuise: ꝺ in ꝺ ꝺna q⁹ sortes tribuū icipiūt a t̄mino orientali tot⁹ ꝛre: ⁊ i eī occidētalē t̄minū finiūt. Iste ꝺo tres portiões ſ sic mīl cū eis ponāt portio ꝓncipis ꝺsus orientē ⁊ occidētē: vt ptz i figura supi⁹ posita. xlv. ca. Cōsequēter describit portio nē sacerdotū ꝺ. o Et erit ⁊c. i. rēplū i portiōe sacerdotū. vt ptz ex seq̄ntib⁹. p Primitie q̄s se. ꝺno. i. sacerdotib⁹ ministris ꝺni. q Lōgitudo. xxv. mi. sc̄z calamis ab oriēte in occidētē.
r Et la. x. mi. ab aq̄lōe i austrū. Cōsequēter describit q̄ttuoꝝ latera huiꝰ portiōis sacerdotū ꝺ. s Ad aq̄. i. latus aq̄lonare. t Lōgitudis. xxv. mi. q⁹ mēsurat lōgitudinē b⁹ portiōis ⁊ idē ē ꝺ latere meridionali q⁹ ex opposito sil̄ mēsurat sm̄ lōgitudinē. Nat⁹ aūt occidētale qō ē ꝺno mare ē tm̄. x. miliū calamoꝝ. ⁊ sil̄ oriētale q⁹ mēsurat ex opposito latitudinē huiꝰ portiōis. ⁊ sic pz lra vsq; ibi: ꝺ Dei. s. q. ꝺ. sacerdotes mīstrātes i ꝺ sāctuario erūt iusti ⁊ mūdi ab idolatria.

Sed et

a Sed ⁊ le ⁊c. Hec est secūda ps i qua describit portio leuitarū q̄ similis est omnino in longitudie ⁊ latitudine portioni sacerdotū. ⁊ sic patet lra: b Quinq; milia. Hic ꝓn agitur de portiōe ciuitatis cui⁹ lōgitudo ē. xxv. miliū calamoꝝ. ⁊ latitudo. v. miliū. ⁊ hoc est qō dicit: Quinq; milia aūt q̄ super sunt in latitudie. s. tot⁹ spacij triū portionū dictaꝝ: que latitudo est. xxv. miliū calamoꝝ vt dictū est. s. Hui⁹ aūt latitudinis portio sacerdotū capit. x. milia: ⁊ portio leuitaꝝ. x. milia: ⁊ sic ſ restant nisi. v. milia que faciūt latitudinē portionis ciuitatis. c Per. xxv. milia ꝓphana erunt vbis ⁊c. i. v. milia latitudinis dicta ꝓtensa p. xxv. milia longitudinis faciūt portionē ciuitatis: que diuidit in tres ptes. s. in ciuitatē ⁊ ei⁹ suburbana ⁊ agros p ser/ niētib⁹ ciuitati: vt ptz i figura. s. xlv. ca. Q⁹ aūt iste ptes dicunt hic ꝓphana. hoc est large accipiēdo. s. ꝓphanū cōmuniter laico: q⁹ deputantur vsib⁹ laicoꝝ. Cōsequēter describit mensura istarū triū partiū. ⁊ primo ciuitatis. cū dicit: d Et he mēsure ⁊c. vbi describitur hec ciuitas in quadro equilatero: cuius q̄libet latus cōtinet quattuor milia calamoꝝ ⁊ quingentos. et sunt quattuor latera q̄ttuor ptes orbis. ⁊ patet lra. Consequēter describit suburbana. cū dicit: e Erūt aūt subur. ciuitat⁹. ⁊ sicut dic hic Ra. Sa. suburbana dicunt loca in circuitu ciuitatis. in quib⁹ nō possūt dom⁹ edificari nec cultura fieri vinearū vel segetū ⁊ huiusmodi: sed sunt ad recreationē ciuiū: quoꝝ latitudo i ꝛra mu rū ciuitatis describit. cū dicit: f Ad aquilonē ducēta ąnquagita. s. calami ⁊ similiter ad alias tres ptes. ⁊ patet: Consequenē describit portio seruientiū ciuitati. cū dicit: g Q̄d aūt reliquū fue. in lōgitudine. s. portiōis ciuitatis ꝺm̄ suā totalitatē. et dic: In lōgitudie. quia ciuitas cū suis suburbanis occupat. v. milia calamos in quadrū vt patet ex predictis: et sic de latitudine tot⁹ ꝓ portiōis nihil remāet versus aquilonē ⁊ versus austrū: sz de lōgitudine eius versus orientē remanēt x. milia calamoꝝ. ⁊ rātū versus occidē tem. de quib⁹ subdit: h Et erunt fruges eius q⁹ colebant. i Jn panes. i. ꝓ panib⁹ faciendis. k Dis qui ser. ciuitati. Dicit hic glo. hebraica q⁹ isti sunt gabaonite q̄s Josue deputauit ad seruitiū cōtinuū: Josue. ix. sed hoc nō videt̄ ver: q⁹ Josue nō deputauit eos nisi ad seruiendū de aq̄s ⁊ lignis in domo domini: vt patet ibidem. Ciuitas aūt hic describit separata a templo ꝓ tota portionem leuitaꝝ. cuius latitudo est. x. miliū calamoꝝ. ⁊ iteꝝ per magnā partē latitudinis portionis sacerdotū: vt patet ex predict̄. Item de istis seruientibus statim subditur: l Seruientes autem ciuitati.

a Sz et leuitę sil̄ iuxta fines sacer a dotes. xxv. milia lōgitudis: ⁊ latitudiſ. x. milia. Dis lōgitudo vi giti q̄nq; milium: ⁊ latitudo. x. b miliū. Et nō venundabūt ex eo neq; mutabūt: neq; trāsferēt pri
§ nō homini.
mitie terre: q⁹ sctificate sūt dño. Quicq; milia ąt q̄ supſūt i latitu/ b
§ subaudis longitudine. § latca. s.
c die p. xxv. milia: ꝓphana erūt c vbis i hitaculū ⁊ i suburbana:
a § de qua: fluminis ipet⁹ lerificat ciuitatē dei. ⁊ nō pot ciuitas ab. supra mōrē posita. b § terre
d ⁊ erit ciuitas in medio eī⁹. Et hę d
§ ciuitatis.
mēsure eī⁹. Ad plagaz septētrionalē q̄nq̄ta ⁊ q̄ttuoꝝ milia. Et e ad plagā meridianā q̄nq̄ta ⁊ q̄ttuoꝝ milia. Et ad plagā orientalē q̄nq̄ta ⁊ q̄ttuoꝝ milia. Et ad pla f gā occidētalez q̄nq̄ta ⁊ q̄ttuoꝝ e
milia. Erūt aūt suburbana ciuita g tis ad aq̄lonē ducēta q̄nq̄gita. f
Et ad meridiē. cc. l. Et ad oriētē b cc. l. Et ad mare. cc. q̄nq̄gita. Q̄d g
aūt reliquū fuerit in longitudie
§ calamorum.
ſm ꝓmitias sanctuarij decē mi/
§ calamorum.
lia i oriētē: ⁊ decē milia i occidē/ tē erunt sic ꝓmitie sanctuarij. Et b
erūt fruges eī⁹ in panes his qui i k
a § qui vbis muros exeruūt: et interrupta ⁊ ruinosa refarciunt.
seruiūt ciuitati. Seruiētes aūt ci l
a § nulli⁹ se puret imunē ab opib⁹ ciuitatis. certatim oēs exeruāt ciuitatē.
i uitati opabūt ex ōib⁹ tribubus m
a § sanctuarij.
k isrl. Oēs ꝓmitie vigintiq̄nq; n
miliū: ꝓ vigiti q̄nq; milia i q̄drū separabūt in ꝓmitias sctūarij ⁊ possessionē ciuitatis. Q̄d aūt re o
liquū fuerit ꝓncipis erit ex oi pte

Ps. 44. Ibidem.

numerū

¶ numerū. Ex q̄ pcipim⁹ oīa intelligēda spūaliē: ⁊ ecclie possessiōne multo latiorē esse q̄ quondā fuit in iudea leuitaꝝ: q̄ nec accipere quidē ptes sētē terre: ꝛ ex singlis tribub⁹ xl. ⁊ viij. ciuitatū nō ex pleno possessionē: sed habitationē ⁊ hospitiū susceperunt: vt ipi quoq; q̄ videnī laici: nec puenisse ad sacerdotalē ⁊ leuiticū gradū: tū si operent in dñi ciuitate veleant de terra sancta terra mitiū ⁊ vinoꝝ. vnde: Credo videre bona dñi in terra viuentiū. ꝛ a ¶ Principis erit. De quo supra qui tantū accipit quantū vna tribus. Hic autē discimus q̄ ex cūctis tribubus quicquid reliquū fuerit: hic solus accipiat: vt nulla tribus sit q̄ pncipi dona nō offerat. nō aliūde ꝛ ex primitijs q̄ tēplo ⁊ sctuario: ⁊ delegat⁹ vbis partib⁹ seruiunt. ⁊ hoc est: Et regione. xxv. ⁊c. vt sint pmitie inter septē ⁊ quinq; tribus: ⁊ in pmitijs ciuitatis et suburbana ei⁹. ⁊ in medio ciuitatis sctuarii tēpli. Sed et de possessione ciuitatis quicq̄ relictū est pncipi deputabitur: critq; pars extrema septē tribuū vicina primitijs ⁊ ciuitati ⁊ templo i tribu iuda ⁊ pars extrema. v. tribuum eo dē iure quo. ꝛ. in tribu beniamin: ipa/q; extrema ps ad pncipē ptinebit.

b ¶ Et ad pncipē ptinebit. ⁊c. Eodē iure ipaq; ps extrema ad pncipē ptinebit: ex quo sētē scripture sacramēta miranda sunt ⁊ cogitāda magis q̄ pferēda. In priori ei diuisione trās iordanē per duos ysen duab⁹ tribub⁹ ruben ⁊ gad et dimidie tribui manasse terra diuisa est.

D Infra iordanē aūt p Josue filiū nun: ⁊ eleazarū filiū aarō. Judas possedit ab austro: et ephraim et manasse tribus dimidia ab aquilōe. Postea vero de sylo missis explozatozibus p singulas trib⁹ descriptiōe fre allata ad iosue ⁊ ad eleazarū: beniamin in xta iudā ab austro: ⁊ iuxta ephraim et dimidiā tribū manasse accepit possessionē. Secūda trib⁹ ly/meō hereditatē accepit in tribu iuda vt ipleretur illud: De leui ⁊ symeō dīuidā/eos in iacob ⁊ diſpgā in ıſrael. ¶ Tertia Gen.49.b çabulon galileaz accepit in qua ē mōs thabor. Quarta isachar vbi est iezrahel vsq; ad iordanem. Quinta açer vsq; ad montē carmelū qui iminet mari magno: tyrūq; ⁊ sydonē. Sexta neptalim in galilea vsq; ad iordanē vbi ē tyberias q̄ olī appellabaꝝ chenereth. Septima dan vsq; ioppen vbi sunt vbes arbialon ⁊ selebi et emaus que est nicopolis. Licet sicut legit postea ceperint sibi trāsgēsis alijs tribubus vbem laesenim tribus dan q̄ est paneas. Cum hec ita se habeant: ⁊ inter priorē tribuū descriptionem: ⁊ que nunc habet in manib⁹ tanta diuersitas sit hic considerandū est: quō ⁊ in preterito inter tribū iuda ⁊ beniamin vbs et tēplū collocatū sit. Et in priori quidē descriptiōe iudas erat ab austro: ⁊ beniamin ab aquilone. Hic aūt econuerso vt iudas sit ab aquilone ⁊ beniamin ab austro. Post que secund⁹ est symeon. tertius isachar. quart⁹ çabulō. quint⁹ gad. v. videlicet tribus vnde ⁊ reliqs t. a. p. o. ⁊c. c ¶ De thamar. Que nunc palmira a Salomone constructa. palma enim hebraice thamar dicitur que nunc forte: quia ibi palmeta sunt palmira vocatur. d ¶ Contradictionis cades. Jsido. Omnis terre sancte hereditas ab australi plaga iuxta terminos egypti ⁊ rinocozule torrente finitur. Et quia gad interpretat̄ tētatio in possessione de palmeta transimus ad aquas cōtradictionis vsq; ad cades qd̄ interp̄tat̄ sancta: vt intelligam⁹ nos etiā p⁹ vitā huius mūdi debere esse solliciros semp in metu. Jllius versiculi memores: Tētatio est vita hominis super terram: et ad sanctitatem aduersarijs repugnantibus peruenire: sicq; victoziam obtinere: et e vicino torrentem plenum imbrium contemplemur.

e ¶ Cades hereditas contra mare magnum. Eadem vox in hebraeo est que et torrentem sonat et hereditatem: sed hic magis torrentem qui ingreditur mare magnū rinocozule. Cades autem batine in deserto est: que extenditur vsq; ad vbē petram.

primitiarū sctūarij ⁊ possessiōis a
ciuitatl e regiōe. xxv. miliū pmi- b
tiaꝝ vsq; ad terminū oriētalē: ꝛ c
⁊ a mari e regiōe. xxv. miliū vsq; d
ad terminū maris similiter in par- e
tib⁹ pncipis erit. Et erūt pmitię f
sāctuarij: ⁊ sāctuariū tēpli in me- g
ꝛ ciuitatis.
dio ei⁹. De possessiōe āt leuitaꝝ b
⁊ de possessiōe ciuitatl in medio k
ꝛ quicquid reliquū est pncipi deputabit.
a prīū pncipis erit inf terminū iu- l
b da ⁊ iter fminū bēiamit ad pnci- m
pē ptiebit. Et reliqs trib⁹ crūt n
tales portiōes a plaga oriētali o
vsq; ad plagā occidētalē: benia- p
ꝛ pars vel possessio.
min vna. Et cōtra terminū ben- q
iamin a plaga orientali vsq; ad
plagā occidētalē symeon vna.
Et super fminū symeōis a plaga
oriētali vsq; ad plagā occidēta- r
lē isachar vna. Et sup terminuꝫ
isachar a plaga oriētali vsq; ad
plagā occidētalē çabulon vna.
Et sup terminū çabulō a plaga
orientali vsq; ad plagam maris
gadyna. Et sup terminū gad ad
a ꝛ northa: quā iudas pri⁹ tenuit.
plāgā austri i meridiē. Et erit fi- s
a ꝛ nō locū sed aquas significat: in quib⁹ pplus
dño cōtradixit: et moysen offendit.
c d nis de thamar vsq; ad āq̄s ꝓtra t
e dictiōis cades: hēditas ꝓtra ma- v

pem ptinebit. in hebraeo habet: Et principis erit. Ex quo patet manifeste q̄ loquit̄ de principis portione. Dicēdū igit̄ q̄ hec ꝓpositio de aliquādo tenet̄ localit̄ terminative: vt cum dicit: talis recessit de parisius. li. de significat terminū a quo recessit. ⁊ sic tenet̄ hic cū dicit: De possessione autē leuitarū ⁊c. i. de termino istarū possessionū ab oriente ⁊ occidente. ꝓcedit possessio pncipis vsq; ad terminū orientalē ⁊ occidentalē toti⁹ terre: et terminat̄ ad sortē iuda ex parte aquilōis: ⁊ ad sortem beniamin ex parte austri. ⁊ eodē modo terminātur tres portiones p̄dicte: vt patet in figura: sed scriptura loquit̄ hic de possessione pncipis. o ¶ Et reliqs tribubus. Hic p̄ir describunt̄ sortes. v. tribuum existentes a parte australi terre ita q̄ sors beniamin fm suā lōgitudinē situat̄ iuxta portionē p̄ncipis et ciuitatis. ⁊ p̄ir alie quatuoꝛ p̄cedēdo versus austrū. ⁊ sors gad ē i fine australi tot⁹ terre: sicut describit̄ in figura supa posita. xlv. ca. q̄ diligent̄ ispecta patet littera paucis exceptis. p ¶ Et cōtra terminū beniamin. i. iuxta sortē ei⁹. q ¶ Et sup terminū symeōis. i. iuxta sortē ei⁹. ¶ Et erit finis. i. termin⁹ sortis gad: ⁊ p p̄sequēs terminꝰ australis tot⁹ terre. s ¶ De thamar. nomē ē ciuitatis existētis in termīo australi terre inter termnos terre oriētalē ⁊ occidētalē. lō subdit̄: ¶ Usq; ad āq̄s ꝓtra. ca. de q̄bus āq̄s hr̄ Ru. rr. ⁊ sūt versus orientē. v ¶ Hereditas cōtra ma. ma. i. sors gad. ꝓtendit̄ Jesus occidentē vsq; ad mare mediterraneū. q̄ dr̄ hic mare magnū respectū mar⁹ mortui.

Cōsequēter

Cōsequēter ponit recapitulatio breuis dicte diuisiōis. cū dr̄: Hec ē ter. ⁊c. ⁊ ptz. a ¶ Et hi egres. Hec est vltia ps i q̄ describit̄ ciuitas edificāda in q̄dro eq̄latero. cui⁹ latera sūt diſposita xlus q̄ttuoꝛ ptes oꝛb p̄ncipales: et q̄dlibet lat⁹ hz in lōgitudie calamos q̄ttuoꝛ milia q̄ngētos ⁊ tres portas a trib⁹ tribub⁹ ꝺnomiata. Dic igit̄: Et hi egrel. ci. i. latera ⁊ porte p q̄s fit egressus. cetera patēt ispecta figura h̄ iferi⁹ posita vsq; ibi: b ¶ Et nōmē ei. supple erit. c ¶ Ex illa die. q̄ erat edificatat. d ¶ Dño ibi. nō solū p essentiā potētiā ⁊ p̄sentiā: sic ē in alijs loc⁹: ꝛ etiā p specialē suoꝝ bñficioꝝ

C Ompleta ex/ (ifluentiā. e ¶ Amen. i. sic fiat. positiōe visiōis imagiarie. p̄cedēdū: ē ad inārē dū q̄d p dictā visionē imagiariā designet̄. Nā hic est intellect⁹ p̄ncipalis. ꝓpherie sic ostēsū fuit supra in p̄ncipio capituli quadragesimi. Sciēdū igit̄ q̄ circa h̄ varie dixerūt doctoꝛes hebrei silr̄ ⁊ latini. Antiq; vero hebrei dixerūt q̄ imaginaria visio edificatiōis tēpli ⁊ ciuitatis q̄ dicta ē: significat reedificationē tēpli p⁹ reditū captiuitat̄ babylōice p ꝯozobabel ⁊ socios ei⁹. ⁊ reedificationē ciuitatis hierosolymitane p neemiam ⁊ pplm israel ad hoc adiuuantē. Dixerūt tū q̄ hec edificatio nō fuit cōpleta tpe ꝯozobabel ⁊ neemie: sed plres reges psaꝝ deuoti addiderūt ad edificia ista potissime circa templū vt satis haberi pōt ex. j. Esdre. ⁊. ij. Manasse. Dicit etiā Josep⁹ antiq̄tat̄ iudaice: libro. xv. q̄ Herodes ascalonita rex iudee cuius tpe natus fuit xp̄s: fecit edificia magna ⁊ sūptuosa ad fortificationez ciuitat̄ et ꝯozē tēpli. dic ēt q̄ ad altitudinē tēpli addidit. lx. cubitos. Nā ꝯozobabel ⁊ alij adiutoꝛes eleuauerūt ipm p̄ sexagita cubitos tm̄. ⁊ ipse addidit sexagita: vt sic esset eiusdem altitudinis sicut fuerat templū Salomonis per chaldeos destructum ⁊ tanta descripta ē supra altitudo huiꝰ templi imaginarie visi. Ad hoc aūt inducūt argumentū ex p̄ncipio visiōis capituli quadragesimi vbi fit mentio de destructiōe ciuitatis p chaldeos. cū dicit̄. xiij. anno post̄q̄ ꝑcussa est ciuitas: fct̄a est sup me man⁹ dñi ⁊c. Et p̄ir describit edificationem ciuitat̄ ⁊ tēpli vsq; ad finē libri. Ex quo videt̄ q̄ ad cōsolationē pplī adhuc i captiuitate detēti. ꝓpha loquat̄ de materiali reedificatiōe ciuitat̄ ⁊ tēpli: quā dicunt cōpletā mō p̄dicto: ꝛ h̄ dictū stare nō pōt: qd ostēdo p̄mo de ciuitate ⁊ tēplo silr̄. scdo de quolibet p se. De templo nāq; p ꝯozobabel inchoato patet. j. Esdre. iij. q̄ fuit edificatū in eodē loco in q̄ fuerat tēplū Salomonis. Et silr̄ de reedificatiōe ciuitatis p neemiā: ptz Neemie ij. q̄ fuit in eodē loco in quo pri⁹ fuerat. nam reedificata fuit reparando interruptiones ⁊ ruinas murorū per

re magnū. Hec est terra quā mit/tetis in sorte trib⁹ isrl̄: ⁊ hę pti/ ꝛ porte exit⁹.
a tiōes eaꝝ ait dñs de⁹. Et hi egres- a
sus ciuitatl a plaga septēntriona/li qui. xl. De ambitu ciuitat̄ qui per latera singula in quadrum quattuoꝛ milia quingentos calamos habuit preteritus sermo predixit: qui faciūt decem et octo milia calamorum vt in presenti quo q̄ capitulo positū est. i. xliij. milia passuū. ⁊. cccxl. passus. Huc scribit̄ p singula latera. i. xj. milia passuuꝫ et octo gintaq̄nq; passus per ternas fuisse portas. b ¶ Et ad Pfec.14.b
plagā. Quis sapiēs itelliget hec: q̄ recte vie dñi: et iusti ambulabūt in eis. Preuaricatores vero corruent in illis. c ¶ Et c
porte ciuitat̄ in om. Jsido. Has duodecim portas vel exit⁹: p q̄litate meritoꝛuꝫ atq; virtutuꝫ singulis tribubus sub apostolis et patriarcharum nominibus arbitoꝛ conIugatas. De quib⁹ in Apoc.21.d
Apoca. Johānis aptius scribit̄. Et intra diuinarum scripturarum sacramēta testāt̄ur: ⁊ necesse ē vt tal ciuitas decez et octo milia per circūitū teneat calamoꝝ. sub q̄ numero i duo de. xx. pū. lex natural⁹ ⁊ gratia euangelij describitur: quib⁹ ecclesia. i. vbs salnatoꝛis extruitur. ¶ Hiero. Hoc breuiter admonēdū est: eadem tribus in circūitu tabernaculi sic extrameratat̄ vt ad oriēte fuerit iudas isachar çabulō filij lye. Ad meridiē ruben symeon gad. duo filij lye: et tertius filiꝰ çelphe ancille lye. Ad occidentem vero ephraim: manasses et beniamin duo scilicet filij rachelis: quia ioseph pro tribu leui que sacrificijs deputata est in duas trib⁹ ephraim et manassen diuisa est. Ad aquilonem autem dan et neptalim et aser: quorum primus et tertius filij sunt bale ancille rachelis. secūdus filius selphe ancille lye ignobiles et ad aquilonem positi: quippe ex ancillis inter se dissidentibus generati. Sed hoc iuxta numerorum librum et descriptionez tabernaculi: que inbēte deo moysi ꝛc dicta est. ¶ Nostra vero vbs que est ciuitas Ps.86.
magni regis: cuius artifex et conditoꝛ deus. de qua dicitur: Ipse fundauit eam altissimus. aliam habet tribum in terra sancta descriptionem et mēsuram et possessionis ordinem: et plagas tribuuꝫ singularum. Primum plage aquilonis opponuntur tres porte ⁊c. quoꝝ primogenitus ruben: indas regie stirpis auctoꝛ et leui. Super cuius nomine in tabernaculi et castroꝝ descriptione nihil dictum est. vt primogenita possidentes quasi genus regale et sacerdotale aquilonis frigora contemnamus.

d ¶ Jbidem. Hunc̄ recedemus ab ea: sicut a priori. Unde: Surge abeamus hinc. Et reli. vo do. Deut.14.e
ve. de. sed eternam habet possessionem: et fit ei ipe Deut.23.d
possessio. Fm illud: Ecce ego vobiscum sum oībus Jbi.28.d
diebus vsq; ad consūmationem seculi.

Sciēdū ãt

a bcde
b
c
d
e

Finit Ezechiel ppheta.

loca dis. T 2

loca dissipata. Certū est aūt ex.iij.ꝛ.iiij. Reg.ꝙ tēplū salomonis edificatū fuit in ciuitate hierūm: ꝓ cōgruis tēplū reedificatū fuit ꝓ zorobabel. ꝛ in hoc cōueniūt oēs historiographi iudei et latini. Tēplū aūt ꝛ ciuitas que imaginarie supra describunt distant ab inuicē per.xxviij. miliaria et plus: ergo impossibile est vt videntur ꝙ visio imaginaria de edificatiōe ciuitatis et templi post reditū de babylone intelligat. Q aūt tantū distent declarat sic: Mā iter ciuitatē supra descriptā cū suburbanis suis ꝛ inter templū cū olꝰ edificijs sibi adiūctis: ē tota latitudo portiōis leuitarū continēs. x. milia calamorū: ꝛ de latitudine portiōis sacerdotū. iiij. milia calamorꝫ ꝛ faciūt. xxviij. lud plus diminūto. Ista vero. xiiij. milia calamorꝫ faciūt. xxviij. miliaria: quod sic declaratur: Mā quinq; pedes faciunt vnuꝫ passū. passus. cxxv. vnū stadiū. octo vero stadia faciūt vnum miliare sic nominatū: qz ꝛ tinet mille passus: quod patet ex dictis. nā octies. cxxv. faciunt mille. vñ versus: Quinq; pedes passū faciunt: passus q̄ centū. Viginti quinq; stadiū: si des miliare: Octo facies stadia duplicatū sit tibi leuca. Hoc igit̄ supposito videndū est de q̄titate calamorꝫ. Ex dictis aūt. s. xl. ca. patet ꝙ vnus calamus continet ser cubitos: de cubitis sāctuarij quorꝫ quilibet continet vnū cubitū vsualē et palmū: vt ibi dē fuit ostensū. Cubitꝰ aūt vsualis cōtinet pedē ꝛ dimidiū: ꝛ sic calamus cōtinet nouē pedes ꝛ cū hoc ser palmos: qui faciunt vnū pedē et plus: sed illud plus diminto. ꝛ sic ptz ꝙ calamus vnus cōtinet duos passus. Igit̄ cū mille passus faciāt miliare vnū vt predictū est: sequit̄ ꝙ mille calami faciūt duo miliaria: ꝛ ꝓ sequēt. xiiij. milia calamorꝫ faciūt. xviij miliaria. ꝛ sic patet. ꝓpositū. Secūdo separatim ostendit̄ de templo ꝛ ciuitate in choatis per zorobabel et neemiaz. ꝛ primo de tēplo ꝛ ciuitate: qz supra describit̄ murus exterior longitudinis quingentorum calamorꝫ in quolibet quattuor latꝰ suorꝫ. Quingenti vero calamorꝫ in quolibet quattuor latꝰ suorꝫ. Quingentorum calami faciūt vnuꝫ miliare: ꝛ sic circuitus muri est. iiij. miliaria. Circuitus aūt tēpli ꝓ zorobabel inchoati nunq; fuit tante cōtinentie: immo nec ctiā cū tota ciuitate hierūm in qua fuit ergo ꝛc. Itē ꝙpheta vidit aquas egredientes de tēplo ꝛ precedentes vsq; ad mare mortuū ad sanandū illud de sua amaritudie vt possent pisces ibi viuere: vt habet. s. xlvij. ca. Certū est aūt ꝙ in tēplo ꝓ zorobabel inchoato: ꝛ postea ꝙ romanos destructo. nunq; fuerunt tales aque: nec mare mortuū factū est dulce. Itē idē pōt argui de lignis fructiferis supra dictas aquas existentib⁹ ꝛ primitiua facientib⁹ quolibet mense: qz nunq; ita factū est. ergo ꝛc. ꝙd hec ꝛ multa in visiōe ezechielis reedificato: ptz que verificari nō pōt de tēplo post captiuitatē reedificato: ptz falsitaꝫ opinionis pdictē. Itē idē ondit ꝺ citate ꝙ se qz. s. vl. ca. ꝺ scribit ī ḡdro eḷato: cui⁹ q̄libet lat⁹ cōtinet calamos. iiij. minus ꝛ q̄ngētos: q̄ faciūt. ix. miliaria: vt ptz ex dict⁹. s. Et circuit⁹ ciuitat⁹ ibi ꝺscribit. x. ꝛ. viij. miliū calāorꝫ q̄ faciūt. xxxvj. miliaria. ciuitas aūt inchoata per neemiā nunq; habuit tantā capacitatē: nec ēt decimā partē: ꝙd qđ dicta opinio reprobat modo nō solū a latinis ꝫ etiā ab hebreis.

Deūt igit̄ hebrei moderni ꝙ hec vltia visio Ezechielis ē intelligenda de edificijs ciuitatis ꝛ tēpli: ī aduētu messie ꝺstruendis: quē expectāt ventuꝝ tanq; boiem puꝝ: ꝙphetā tū sanctissimū etiā moyse sāctiorē. Dicūt etiā ꝙ regnabit tpaliē sup oēs gētes q̄s sibi subijciet ꝛ in deis. ꝛ edificabit ciuitatē ꝛ tēplū materialit⁹: sicut hic describit ab Ezechiele. ꝙphetis. Nunc aūt errorē q̄tū ad hoc ꝙ negāt xp̄m in lege ꝛ ꝙphetis ꝙmissū esse deū: ꝛ q̄tū ad hoc ꝙ dicūt eū aduentū aduc futurū: ego satis ip̄obaui ꝙ scripturas ve. tes. in quadā q̄stiōe de q̄libet annis plib⁹ iā elapsis: tū adhuc repetā pauca ꝺ illis. ꝛ ꝓmo ad ostēdēdū ꝙ xp̄s in lege ꝛ ꝙphetis ꝙmissus sit ver⁹ de⁹ ꝛ ver⁹ hō. ꝺ. ei Esa. ix. de ipo: Paruul⁹ nat⁹ est nob: ꝛ filiꝰ dat⁹ ē nob. ī q̄ exp̄mit manifeste ei⁹ būanitas. ꝙ ꝺ aūt qđ subdit: Et vocabit nomē ei⁹ admirabil⁹ ꝙsiliari⁹: deꝰ fort⁹: pater futuri sc̄li ꝓnceps pacis. exp̄mit ei⁹ diuinitas. Itē Hiere. xxiij. Ecce dies venīūt ꝺc ꝺns: ꝛ suscitabo dauid germē iustū. vbi trāslatio chaldaica apō hebreos auctētica habet: Statuā dauid messiā iustū: ꝛ regnabit rex ꝛ sapiēs erit: ꝛ faciet iudiciū ꝛ iusticiā ī terra. sequit̄: Et ꝺ ē nomē qđ vocabūt eū ꝺns iust⁹ nr̄. Per ꝺ aūt ꝙ ꝺ: Suscitabo dauid germē iustū. apparet eius būanitas. ꝙ ꝺ aūt qđ sequit̄: Et ꝺ est nomē qđ vocabūt eū deus iust⁹ no. exp̄mit ei⁹ diuinitas. nā ꝙ ꝺ noīe: ꝺns: hebraica veritas habet nomē ꝺni tetragrāmatō. qđ ſm hebreos est nomē sūmi dei creatoris oīm. vñ dicit Ra. Moy. in libro directiōis dubioꝝ pte ꝓma. ca. lx. ꝙ ꝺ nomē ꝺni tetragrāmatō significat diuinā essentiā significatiōe pfecta ꝛ ī mixta. Cetera ꝺo nomina vsdē deriuata ab opib⁹ diuīs: vt creator ꝺns saluator: ꝛ huiusmodi. Itē Michee. v. ꝺ: Et tu bethleē ephrata paruul⁹ es ī millib⁹ iuda: ex te mihi egrediet̄ q̄ sit ꝺnator in isr̄l. ꝛ egressus ei⁹ ab initio a diebꝰ eternitatis. Q aūt hec auctoritas etiam ſm hebreos intelligat̄ de xp̄o: patet Mat. ij. qz sapientes iudeoꝝ eā allegauerūt coz̄ herode q̄renti natiuitatis xp̄i locū. ꝛ ꝙ egressū ei⁹ de bethleē exp̄mit ei⁹ natiuitas tpalis in cū. ꝛ ꝙ egressū aūt ipsi⁹ ab initio a diebꝰ eternitatis humana natura. ꝙ egressū aūt ipsi⁹ ab initio a diebꝰ eternitatis. exp̄mit eius natiuitas eternalis in natura diuina. Q aūt secūdo dicūt xp̄m adhuc vēturū est falsū: qz Dan. ix. de scribit tp̄s aduēt⁹ ipsi⁹ sub certo numero ānoꝝ. ſ. sub vij. hebdomadib⁹ annoꝝ q̄ faciūt q̄dringentos. xc. an. Iste vero numerus annoꝝ cōpler⁹ fuit tpe passionis xp̄i. sicut diffuse ōclarauī scribēdo sup danielē. ꝙpter qđ hic cā breuitatis omitto. Itē Dan. ij. de tpe aduēt⁹ xp̄i dicit: In diebꝰ regnoꝝ illoꝝ suscitabit deꝰ regnū qđ in eternū nō dissipabit. qđ ſm hebreos intelligit̄ de regno messie: ꝛ sicut patet: ibi loquit̄ ꝙpheta de quattuoꝝ regnis sibi succedentib⁹. ſ. babylōioꝝ: pſarū: grecorū ꝛ romanoꝝ. ꝛ ideo regnū xp̄i incepit tpe q̄ vltimū. ſ. regnū romanoꝝ fuit in sua ptāte: qđ marie fuit tpe augusti cesaris: quo tpe xp̄s de virgine fuit natꝰ: vt patet Luc. ij. Exit edictū a cesare augusto ꝛc. Itē Aggei. ij. Adhuc vnū modicum ꝛc. sequit̄: Et veniet desiderat⁹ cūctis gētib⁹: ꝛ ip̄lebo domuꝫ istā glia dicit ꝺns exercituū. sequit̄: Adhuc magna erit gloria domꝰ istius nouissime plus q̄ prime. ꝙ hoc aūt qđ dicit: Veniet desideratꝰ cūctis gentib⁹. intelligit̄ aduentꝰ xp̄i etiaz ſm hebreos. ꝙ hoc aūt ꝙ pmittit̄: Adhuc vnū modicū ē. apparet ꝙ est ꝓteritus. nā a tpe quo Aggeus hoc dixit usq; nūc. ſ. vsq; ad annū ꝺni: Mcccxxij. i quo hec scripsi plus q̄ mille ꝛ sexcenti fluxerūt anni: q̄ nō vident̄ posse dici rationabiliter vnū modicū. Itē certū est ꝙ Aggeꝰ loquebat̄ de tēplo ꝓ zorobabel inchoato dicēs: Veniet desideratꝰ cūctis gentib⁹. intelligit̄ aduentꝰ xp̄i etiā ſm hebreos. ꝙ hoc aūt ꝙ pmittit̄: Adhuc vnū modicū ē. apparet ꝙ est ꝓteritus. nā a tpe quo Aggeus hoc dixit usq; nūc. ſ. vsq; ad annū ꝺni: Mcccxxij. i quo hec scripsi plus q̄ mille ꝛ sexcenti fluxerūt anni: q̄ nō vident̄ posse dici rationabiliter vnū modicū. Itē certū est ꝙ Aggeꝰ loquebat̄ de tēplo ꝓ zorobabel inchoato dicēs: Veniet desideratꝰ cūctis gentib⁹. ꝛ implebo domū istā glia. Ex quo patet ꝙ stāte illo templo xp̄s venit ꝛ ip̄m impleuit glia: qñ ibi oblatꝰ fuit: ꝙpter qđ sānctus symeon tūc exclamauit: Lumē ad revelationē gentiū: ꝛ gliam plebis tue israel. hoc etiā ptz per ꝺ qđ subdit: Magna erit glia huius domus nouissime plus q̄ prie. Ista nāq; dicit templū Salomonis qđ fuerat destructū. Nō pōt aūt dici ꝙ templū ꝓ zorobabel ꝛ suos sequaces reedificatū: quod respectu templi Salomonis fuit quasi nullius reputationis in edificijs et ornatibus ꝛ consimilibus fuerit magis glorificatum in aliquo: nisi per presentiam christi qui oblatus ibidem fuit: et in eo pluries predicauit et plura miracla fecit: vt habetur in euangelijs. Illud enī templū stetit vsq; ad. xlij. annum post passionē christi in quo destructū fuit ꝙ romanos. Q aūt tertio dicūt iudei xp̄m in ꝓmo aduentu suo venturū ad regnādū tpaliter in potestate magna: patz mānifeste falsū ꝙ illis quod dicit Zacharie. ix. Exulta satis filia sion: iubila filia hierusalē: Ecce rex tuus veniet tibi iustus ꝛ saluator: ꝛ ipse pauper et sedens super asinā ꝛ pullū filiū asine. quod exponit etiam a doctoribus hebreis de aduentu messie: vt ꝺ clarari fuit ibidē: ꝛ sic patet ꝙ eius aduentus ꝓmus ꝓdicit̄ a ꝙpha futurus ī pauptate et humilitate et nō in terrena gloria seu potestate. Itē Esa. lij. de christo dicit: Ecce intelliget seruus meus ꝛc. qđ intelligit̄ de christo etiā ſm hebreos antiq; et etiā totū capitulū sequēs sic ibidē fuit dictū. ꝛ ibi subdit ꝺ ipso: Inglorius erit inter viros aspectus eius. ꝛ ibidē subdit: Et desiderauimus eū despectū et nouissimū virorꝫ. virū doloꝝ. ꝛ scientē infirmitatē. ꝛ quasi absc̄ondit⁹ vult⁹ ei⁹ et despect⁹. et postea: Sicut ouis ad occisionē ducet̄ ꝛc. Ex quib⁹ patet ꝙ ꝓim⁹ aduent⁹ messie nō fuit ꝓnūciat⁹ futur⁹ in ptāte ꝛ glia: ꝺ humilitate et pauptate magna: nec ad tpaliter regnandū: ꝺ ad patiendū: ꝛ ꝙ suā passionē nos misericordit̄ redimendo. vnde ibidē dicit: Ipe aūt vulnerat⁹ est ꝙpter iniq̄tates nr̄as attrit⁹ est ꝙpter scelera nr̄a: disciplina pacis nr̄e sup eū ꝛ livore eius sanati sum⁹. Q at dicūt iudei ꝙ messias in aduētu suo edificabit eis tēplū materiale: sicut ꝓdicit ab Ezechiele. ꝛ ex hoc sumūt argumentū cōtra nos ad ꝓbandū ꝙ iesus nazarenus nō fuit messias ver⁹: qz nō edificauit templū sic ꝙpheta fuerat ꝙmissum: nō valet: qz ꝙphete magis dicūt cōtrarium. Nā aggei. ij. in auctoritate supl⁹ allegata dicit de tēplo ꝓ zorobabel inchoato. Magna erit glia domus ist⁹ nouissime. Ex quo patet ꝙ nō est alia materialiter edificanda ꝙ messiā. nā ista de qua loquit̄ ꝙpheta nō esset nouissima. Itē Hiere. iij. dicitur de aduentu christi primo. Assumā vos vnū de ciuitate: et duos de cognatione: ꝛ introducā vos in sion: in quo ꝓdixit ꝙphēta paucos valde de iudeis respectiue ad fidē catholicā q̄uertēdos. ꝛ subdit ibidē: In diebꝰ illis ait ꝺns: nō dicent vltra arca testamenti ꝺni: nec ascēdet sup coz: nec recordabuntur illius: nec visitabit̄: nec fiet vltra. Hūc aūt ita est ꝙ caberna

tabernaculū moysi fuit factū ad reponēdū arcā testamēti ꝺni: vt ptz Exo. xxv. et sūt tēplū Salomōis ad ꝺ fuit factū: vt patet in ꝑtibus locis. ij. ꝛ iij. Reg. ꝛ. ij. Paral. ꝛ iō si arca vltra nō fiet: ꝓ oēsequēs nec tēplū. ꝙd qđ iudei vt ꝓfr dicant: sic dicūt ꝙ messias i aduētu suo edificabit eis materialit tēplu: sic restituet eis arcā testamēti: ꝙ pitiatoriū ꝛc ptinēcia ad veteris legis cultū. Cū igit̄ Hieremias ꝙpheta dicat ꝙ arca materialis testamenti nō fiet vltra: nec erit in recordatiōe vl memoria scz ad ꝙstruendū: ꝓ consequēs ꝓdixit templū materiale vlterius nō reedificandū. Itē ad hoc pōt induci quod dicit Hiere. vij. Rolite cōfidere in ꝟbis mendacij dicētes: Templū ꝺni tēplū ꝺni templū ꝺni tria: in plurali. q. ꝺ. mendacij est dicere ꝙ tria tēpla sint successiue edificāda. ꝛ ideo post tēplū Salomonis qđ fuit primū. ꝛ tēplū ꝓ zorobabel inchoatū: ꝛ ꝓ romanos destructū qđ fuit scōm. nō reedificabit̄ iudeis tertiū. Argumentum aūt de iesu nazareno nō valet: qz tēplū ꝓ ip̄m edificatū ē ecclesia sue cōgregatio fidelīū in fide charitate formata: q̄ est ip̄sa le templū. de cuius edificatiōe dicit Matth. xvj. Sup hāc petrā edificabo ecclīam meā. Cauillationes aūt iudeoꝝ ꝓ q̄s nitunt scripturas vete. tes. ꝓallegatas puertere: ꝙpter plixitatē vitandā hic omitto: qz illas posui diffuse in quadā q̄stione de quolibet. de qua. s. mētionē feci. ꝛ qz cauillatiōes illas exponendo libros veteris testamenti replicaui saltē ꝓ magna ꝑte in locis in quibus exponunt auctoritates predicte. Expositionē aūt vltime visiōis ezechielis ex causa exponendā reseruaui post expositionē libroꝝ omniū veteris ac noui testamēti.

¶ Opinio catholicoꝝ.

Reprobatis dictis hebreoꝝ ſm gram a ꝺno mihi datā: sequenter videndū est quid de visiōe ꝓdicta dixerūt doctores catholici. et sunt tres modi dicendi. Nam aliqui vt beatus Hiero et beatus Hregoꝛ dixerūt ꝓ visionez Ezechiel imaginariā: edificatiōne ecclesie in sacramētis ꝛ moꝛib⁹ esse significatā: ꝛ hunc sensū in exponēdo secuti sunt expositionem imaginarie visiōis ꝙt supꝛ⁹ est descripta: quasi totaliē dimittēs. cū tū ab illa sit inchoandū: sicut dictū fuit. s. ī ꝓncipio. xl. ca. Dicit etiā vlterius beatus Hrego. Homel. j. sup hāc visionē: ꝙ ille sensus visiōis imaginarie est totaliter relinquēd⁹: eo ꝙ visio illa ꝙtinet impossibilia qđ argnit ex eo quod dicit. s. xl. ca. Et mēsus est latitudinē edificij calamo vno. ꝙ hoc aūt ꝙ dicit edificij absolute. loquit̄ de toto edificio ꝛ Hrego. ꝛ postea subdit: Et mensus est portā a tecto thalami vsq; ad tectū ei⁹: latitudinē. xxv. cubitoꝝ: ꝛ fecit frōtes ꝙ. lx. cubitos. Ex qb⁹ sic arguit: Frōtes sunt in porta: ꝛ porta in edificio: ꝛ sic mai⁹ continet in minoꝛi. ſ. lx. cubiti. in. xxv. ꝛ xxv. in vno. ꝺ aūt est ipossibile. ergo ꝛc. Dicit etiā ꝙ hoc factū est ex ordinatiōe diuina: vt legentes dictā visionē relicto sensu imaginario tāq; nullo mysticū quer̄et intellectū. sed magister Richar. de sācto Victore reputās in hoc dictū Hrego. min⁹ verū. ꝓcessit quasi via opposita. declarās in expositiōe sua possibilitatē toti⁹ edificij superi⁹ descripti: de sensu alio nihil dicēdo. si aūt alibi de hoc aliq̄d dicit ignozo. soluit aūt argumentū bti Hregorij ꝙ hoc ꝙ oīa tēpli edificia sil sūpta dicunt̄ vnū edificium. ꝛ nihilomin⁹ q̄libet ꝑ se dici pōt vnū edificiū: sicut totū manerii regis parisius dicit̄ dom⁹ regia: ꝛ tū sunt ibi multe domus. ſ. palatiū: camera cauſarū: capella ꝛ sic de alijs. ꝛ ideo cū dicit. s. xl. ca. Et mēsus est latitudinē edificij calamo vno ꝛc. edificiū ibi accipit̄ ꝓ muro exteriori ſm aliq̄s. vl ꝓ domūcula supra portā edificata ſm alios vt dictū fuit ibidē. Dūs Hugo cardinal. ꝙcessit quasi media via declarās possibilitatē edificij imaginarie visionis: et cum hoc de edificio ecclesie per aliqua loca ūmi scuit. hoc tū fecit incōplete et etiam intercise: eandē etiā ſniam sub diuersis similitudinibus pluries repetēdo. ꝛ ꝙter eandē causā expositio beati Hregorij videt̄ minus apta. nam ꝙ mon tē supra quē ꝙpheta dicit̄ dimissus. s. xl. ca. dicit signari xp̄m. Itē ꝙ virū mensurantē edificiū. itē per portā ꝛ etiā alia plura. licet autē dictū beati Hrego. non intendā in aliquo reprobare. tñ aliquibus videretur ꝟenienti⁹ exponi visio ꝓdicta: si ꝙ diuersas ꝑtes ꝛ similitudines significarent diuersa. Item beat⁹ Hrego. de dicta visiōe exposuit tñ primū ca. s. xl. ꝛ adhuc īcōplete. nā illo tpe obsessa fuit romana ciuitas ꝛ multū afflicta. ꝙpter qđ se excusat de vlteriori ꝓsecutione. ibi terminās dicte visionis expositionem: decē tamen homelias ꝓtinentē.

¶ Post ca. xlviij. in mysticatiōe vbi dicit̄ in postilla: Mā aliqui vt beatus Hieronymus.

Additio. Circa plurima que cōtinentur in ꝙphetia Ezechielis duo sunt consideranda. vnū est ꝙ inter ceteros ꝙphetas iste plurib⁹ vtitur parabolis: vt patet in ꝓcessu sue ꝙphetie in qua ꝺplurimas metaphoras inducit. vñ ipe ꝺo dicebat supra ca. xx. Nā. a. a. ꝺne de⁹ ipi dicit de me: Nūqđ nō ꝓ parabolas loquit̄ iste. quasi diceret: Omnes sermōes illius sūt parabolici: ex qua cōsideratiōe habet ꝙ iste visiōes edificationū quas Ezechiel tradit cōmunit sūt methaphorice intelligende: ꝛ iō ꝓcessus Hrego. exponēdi huiusmodi visiones censeri debet. ꝙpriꝰ ꝛ literalis ſm modū loq̄n di ipsius ꝙphete: sicut in his q̄ parabolice dicunt̄ sensus literalis est nō ille q̄ ꝓ litterā significat: sed q̄ ꝓ res ipsas ꝺs littera significat intelligit̄: put dictū est in ꝓlogo sup genesim. Scōm est ꝙ hic ꝙpheta aliqua ꝙponebat ꝓ modus ꝓcepti. q̄ tñ nō debent intelligi vt ꝓcepta. ſ. vt ip̄onāt necessitatē obseruādi: sed quasi cōsilia q̄ nō habēt vim obligandi ad penam si nō seruent̄. vñ. s. ca. xlv. dicit̄: Nec dicit ꝺns deꝰ in ꝓmo mēse in ꝓma mensis sumes vitulū de armēto immaculatū ꝛ expiabis sanctuariū ꝛc. Et sīr ponit aliqua circa sacerdotes et circa principes in sacrificijs ꝛ ornamētis ꝛ ingressu tēpli ꝛ alijs: que si intelligerent vt ꝓcepta esset manifeste ꝙtra illud qđ legit̄ Deut. iiij. Nō adderis ad verbū qđ loquoꝛ vobis: nec auferetis ex eo. vnde in veteri testamēto sicut null⁹ potuit auferre aliq̄d ꝓceptū de his q̄ deus ꝓipiebat ꝓ moysen: ita nullus poterat addere aliq̄d ꝓceptū vltra illa. ꝛ sīr posset dici de edificatiōe tēpli ꝛ ciuitatis ꝺ ꝙpositra quod significabat reedificationē tēpli aliquando necessario fiendā ſm edificatiō nē q̄ de cōsilio ꝙphetico fieri debebat. ꝙter sanctificationem spiritualē illi⁹ edificij quā ꝙpheta principalit intendebat. Et notandū q̄ ꝓdicte ꝺsideratiōes q̄ in hac littera vt patet funꝺank sunt valide ad euacuāda argumēta iudeoꝝ q̄ ex his visionibus ezechielis cōiter sumūt: q̄ q̄dē argumēta credūt esse efficacissima ꝙtra nos q̄ rp̄m iā venisse cōfitemur: cū tñ ꝓdicta nō fuerūt bacten⁹ cōpleta nec ip̄a fitemur ipa cōpleuisse: sed ꝓdictis cōsideratis paret manifeste q̄ ista possent ꝛ debēt itelligi parabolice dctā seu ꝓ modū ꝙsilij: nō āt ꝓceptiue dictū ē.

b Expositio visionis imaginarie fm postillatoꝛes.

Bis igit̄ ꝓmissis intendo dicere q̄d mihi videt̄ de significato visionis imaginarie: nō tñ ad satisfaciendū mihi vel alijs: cū respectu ꝓcedentiū doctoꝝ sim nulli⁹ momenti sed ad excitandū animos studioso; et deuoto; vt per exercitium studij ꝛ ozōnis querāt dicte visiōis intellectū ab eo qui sua mysteria revelat humilib⁹ et deuotis: ꝛ absc̄ondit a prudētibus ꝛ sapiētib⁹ in oculis suis. Credo nāq; q̄ null⁹ possit dicta visionē sufficienē exponer: nisi hoc habuerit ex diuina revelatione. Dico igit̄ q̄ significatū supꝛascripte visiōis pōt duplicit̄ accipi. Uno modo vt ꝓ illā significet̄ reedificatio tēpli materialis post reditū babylonice captiuitatis. nō tamē illo modo quo diꝛeꝛt antiq̄ iudei. quē supꝛa reprobaui. Alio mō ꝙ ꝓ illā significet̄ edificiū ecclīe ꝙ rp̄m saluatorē nr̄m: sic cōsiderandū ꝙ frequēter in scriptura sacra ꝛ maxime vete tes. ꝓmissiones diuine de bonis futuris ꝛ cōminatiōes de penis infligendis: intelliguntur sub cōditione: licet scribant̄ absolute. De promissiōib⁹ patet. j. Reg. ij. vbi dicit: Dixit aūt vir dei ad heli ꝛ alt ad eū: Hec dicit ꝺns: Nunqđ nō apte revelat⁹ sū domui patris tui: cū esset in egypto in domo pharaonis et electi cū ex omnibus tribub⁹ israel mihi in sacerdotē. ꝛ. sūmū: vt patet ꝓ ista sequentē. ꝛ postea subdit: Propterea ait ꝺns deus israel: Loquēs locut⁹ sū vt domus tua ꝛ dom⁹ patris tui ministraret in conspectu meo vsq; in sempiternū: nūc aūt ꝺc ꝺo minus absit hoc a me: sed quicunq; honorificauerit me glorificabo eū: qui aūt cōtēnūt me erūt ignobiles. Ex his patet ꝙ ꝓmissio absolute facta de sūmo sacerdotio ante exitū filioꝝ israel de egypto: postea ꝓ quadringentos annos vel circiter. ſ. tpe beli. ostendit ꝺns ꝙ illa ꝓmissio intelligēda erat sub cōditione. ſ. si sacerdotes sūmi debite ministrārēt: aliter nō. Similiter idē patet de cōminationib⁹ penarū: Jone. iij. vbi ꝺ ꝓcepto ꝺni dixit Jonas absolute: Adhuc. xl. dies ꝛ ninive subuertetur: ꝛ tñ ei⁹ subuersio tūc non fuit secuta: ꝛ hoc qz nineuite egerūt penitentiā de malis suis ad verbū Jone: vt expꝛimitur ibidē. Ex quo patet ꝙ cōminatio subuersiōis ninive q̄ plata fuerat absolute: intelligēda erat sub cōditiōe. ſ. si nineuite in malis suis pſisterent obdurati: aliter nō. Itē de ꝓmissionibus ꝛ cōminationibus similit̄ patet Hiere. xviij. vbi dicit ex ꝑsona ꝺni. Repente loquar aduersū gētē ꝛ aduersus regnū vt eradicē et destruā et disperdā illud. Si pēitētiā egerit gens illa a malo suo quod locutus sum aduersus eā: agaz ꝛ ego penitentiā super malo qđ cogitani vt facerez ei. Ex quo patet manifeste ꝙ in cōminatione facta absolute intelligitur conditio, si illi quibus fit pseuerent in malo: ꝛ statim ibidem

subdit de ꝓmissionib⁹. Et subito loquar de gente et de regno vt edificē et plantē illud. si fecerit malū in oculis meis: vt non audiat vocē meā penitētiā agā sup bono qđ locut⁹ sū vt faceret ē. Ex quo patet q⁹ in ꝓmissione de bono ꝑferendo intelligitur hec cōditio. s. si illi quibus fit steterūt in bono. Ad hoc est etiā ratio naturalis: qz si aliqs rex vel ꝓnceps ꝓmittere tali cui militi equū ⁊ arma: ⁊ ante cōpletionē ꝓmissionis miles a uerteret se a rege vel ꝓncipe ad ei⁹ inimicos se ꝙuertēdo: nunqđ teneret ex qđmplere ꝓmissū: certe nō: qz nō fuit intētio eius nec debet esse q⁹ ei daret equū ⁊ arma ad impugnādū se: ꝙ magis ad feriendū sibi. Jn omni vero pctō mortali hō a deo aūtitur ⁊ ad demonē ꝙuertit. q ⁊c. Jtē ad hoc pōt induci exēplū de filijs israel qđ⁹ multe terre ⁊ alia multa bona ꝓmissa fuerūt q nunq̄ obtinuerūt: eo q⁹ erga deū suū ꝏbitū nō fecerūt: sicut patet in libro Josue q⁹ filij israel in suis sortib⁹ cupiditate duceti dimiserūt gētes idolatras habitare cū eis sub tributo ꝙtra ꝓceptū dñi. ꝓpter qō filij earū succedētes nō solū partez terre tenuerunt: sed etiā ꝓplm israel multipliciter afflixerunt. Similiter in ꝓposito pōt dici rōnabiliter q⁹ visionē imaginariam Ezechieli significata fuit edificatio ciuitatis ⁊ tēpli materialiꝫ post reditū captiuitatis babylonice futura ꝑm formā supl⁹ descriptā. ⁊ sic in re factū fuisset si ꝑplis israel suū debitū fecisset. nā hec cōditio intelligebat in ꝓmisso sed nō fecit. ꝓpt qđ tēplū et ciuitas nō fuerūt tūc edificate ꝑm modū Ezechieli ostensū. nō ꝓpter alios bonos de filijs isrl fuit ciuitas reedificata ⁊ tēplū. minoris tū capacitatis ⁊ nobilitat⁹ q̄m incōparabiliꝫ q̄ fuerat ꝓmissū. ꝓpter qđ Ezechiel in fine dicte visiōis videt dixisse. s. xlviij. Amen. q. d. vtinā sic fiat ⁊ nō impediat ꝑ peccata nr̄a. Qz aūt filij isrl nō fecerint debitū suū ad obtinēdum integre dictū ꝓmissū. ꝓtz: qz data generali licētia ꝙ cyrū q⁹ omnes iudei de regno suo posset in iudeā libere reuerti et ibi deo seruire. multi tū capti amore vroꝝ q⁹ ibi acceꝑāt. et filioū q⁹ ibi genuerāt et possessionū q⁹ ibi acq̄sierāt nolu erunt inde reuerti: ꝙ magis elegerūt inf idolatrā cōmorari. Silr illi qđ ꝏ ca ptiuitate redierūt in iudeā vroꝝ suas hebreas legitimas cōtēpserūt. et alienigenas ꝙtra dei ꝓceptū duxerūt: et nō solū vulgares de ꝑplo ꝓ fecerūt: ꝙ etiā maiores. s. ꝓncipes et sacerdotes: vt hr̄. j. Esdre. ix. Jtē postea tpe machabeoꝝ multi de ꝑpulo isrl⁹ et de sacerdotib⁹ ad vitiū ꝙtra naturā ⁊ idolatriā se cōuerterūt: edificātes in hierl̄m ephebiā. i. ꝓtibulū iuuenū. et palestrā. i. scholā ad docēdū ritus ⁊ leges gentiliū: vt dictū fuit. ij. Machab. Silr postea vex r̄pm eis ꝓmissū ex iuidia et malignitate cōtēpserūt: et ipm cozā pilato negātes ꝑ man⁹ militū ei⁹ occiderunt. ꝓpt qđ eoꝝ ciuitas et tēplū que reedificata fuerāt ꝑ romanos destructa fuerūt: sic ꝑdixerat r̄ps Luc. xix. Videṫs iesus ciuitatē sctām hierl̄m fleuit sup eā ⁊c. Sic igitur patet vna expositio q̄tū ad significatū visiōis imaginarie supius descripte. Sed ꝙtra dictā expositionē posset argui. primo de aḡs egredientib⁹ ō tēplo sanātib⁹ mare mortuū a sua salsedine ⁊ amaritudie. scḋo de lignis sup ripā fluminis facientibus nouos fruct⁹ singul⁹ mēsib⁹. hec enī videnṫ aliqb⁹ ꝓssibilia. et ꝑ ꝙns si iudei redeūtes de babylone fecissent erga deum debitū suū. nō tū ista fuissēt eis facta: cū fuisset ꝓssibilia: vt aliqb⁹ videṫ. et ꝑm hoc expositio dicta non videṫ vera. Ad ista dicēdū q⁹ aliq̄ sūt possibilia nature. s. illa q̄ naturali cursu pagunṫ. et aliqua sūt ꝓssibilia nature: possibilia tū deo. Et ista sūt in duplici gradu. nā aliq̄ sunt supra naturā q̄tū ad sum ꝓncipiū: nō tū q̄tū ad seqūs exercitiū: sic q⁹ cec⁹ videat. nā ei⁹ illuminatio est supra naturā: sed exercitiū oculi dati per miraculū est naturale: sicut oculi dati ꝑ generationē naturalē. Aliqua ℞o sūt supra naturā vtroq̄ mō: sicut cōuersio panis i cozp⁹ r̄pi. ⁊ ꝑmanētia eiusdē cozpis sub specie panis. Posset igiṫ dici vt videṫ ꝙ dulcoratio maris mortui sit possibilis ꝑm naturā. Nam aque maris colate ꝑ venas terre fiūt potabiles. et hoc mō de aquis ꝓcedentib⁹ a mari oriunṫ alibi fōtes dulces. et ideo nō videṫ incōueniēs q⁹ aque egredientes de tēplo haberent virtutē naturalē dulcorādi aḡs maris ꝓdicti. nā i diuersis ptib⁹ mūdi oriūṫ fōtes: diuersas virtutes et mirabiles habētes. Hoc atiā cōfirmaṫ ꝙ scriptura. ℣. enī Exo. xv. q⁹ aq̄ marath in dulcedinē verse sūt ꝙ immissionē ligni q⁹ videṫ habuisse ad ꝓ virtutē naturalē vt dictū fuit ibidē. Silr dicēdum de lignis q̄libet mēse fructificātibus. videm⁹ enī q⁹ aliq̄ ligna et terrenalēctia fructificāt bis in anno: et forte ꝓplurib⁹ vicib⁹ in aliquib⁹ terris: et sic forsitā posset hic dici de fructificatione quolibet mense. et dato q⁹ nō sit aliqua talis arbor: non est tū negandū q̄n de⁹ posset facere: ita q⁹ ꝓductio arboris esset sup naturalis. tū fructificatio seqūs naturalis cēt. et si hoc ab aliquo negeṫ: nō tamē negari poteṫ quin de⁹ posset ēt de qualibꝫ arboꝛe fru-

arboꝛe fructū. ꝓducere quolibet mēse miraculose. ⁊ ideo si ꝓdicte vie nō sufficiūt: pōt dici q⁹ hoc beneficiū diuinuꝫ fuisset indeis cōtinuatū: si ergo deū debitū suū fecissent: sicut p. xl. annos pauit eos manna in deserto: et christianis ꝙ orbē qua, liber die dat coz⁹ suū et suū sāguinē in sacramēto eukaristie.

Post ca. vl. in mysticatiōe vbi ꝺr in postilla: Propter qō

Additio.

Ezechiel in fine visionis dicte.

Jn hebreo nāq̄ in trāslatiōe chaldaica ⁊ habeṫ i hoc loco Aimē. vnd nō debet ex hoc sumi aliqđ argumentum

A

Alia vero expositio pōt accipi vt ꝑ visionē imaginariā ꝙ supradictā nō intelligaṫ aliq̄ edificatio materialis ꝙ solū edificatio spūalis ecclie in mozib⁹ fide et sacramētis. Jn ecclesia vero que est ꝙgregatio fideliū duplex est regnū. vnū q̄tū ad spūalia. et hoc designaṫ ꝙ edificiū rēpli. aliud aūt q̄tū ad tpalia. et hoc designaṫ ꝑ diuisionē terre ⁊ edificiū ciuitatis circa finē libri. vtrūq̄ tū regnū est a deo. Jgiṫ dico cum beato Hzego. Jtū ad ꝺ qđ ꝑ montē in quo ꝓpha ꝺr dimissus vel posit⁹. s. xl. ca. intelligiṫ r̄ps de q̄ scribiṫ Dañ. ij. Lapis q̄ ꝑcusserat statuā fact⁹ ē mōs magn⁹: ⁊ ipleuit vniuersā terrā. qđ exponiṫ de r̄po a doctorib⁹ hebraicis et latinis. Sup istū ār mōtē fundaṫ ecclia: sic ipe dicē Matth. xvj. Sup hāc petrā edificabo eccliam meā. i. sup me. ⁊ hoc q̄tum ad duplex regimē eccle ꝓdictū. Et istud ptz ex ꝓcedentib⁹ ꝑmo ageḋū ē de edificio in spūalib⁹: qz ꝑmo describiṫ in ꝓcedentib⁹ ipm tēplū. circa cui⁹ edificiū describiṫ triplex murꝰ. s. exterior: medi⁹ ⁊ interior. Per exterior: ē vero qui circūdat oīa edificia: intelligiṫ ꝓtectio seu custodia diuīa cōplectēs. de q̄ muro ꝺr Esa. xxvj. Urbs fortitudīs nr̄e sion: saluator ponet in ea mur⁹ ⁊c. ꝑ murū vero mediū intelligiṫ custodia seu ꝓtectio angelica q̄ includiṫ sub diuina. vñ ꝺr Ps. cxxiij. Mōtes in circuitu ei⁹. i. angeli: vt dicit glo. Augustini q̄ sunt in circuitu ecclie ꝑ modū muri. ꝑ murū aūt interiorē q̄ē miorīs ambit⁹ intelligiṫ ꝓtectio seu custodia humana ꝑ ꝓlatos ecclie ⁊ eoꝝ ministros: que minoris efficacie est q̄ angelica. De ꝺ aūt muro ꝺ malos ꝓlatos ꝺr Ezech. xiij. Nō opposuistis vos murꝰ ꝑ domo domini. Jntra muros istos est ingressus ex trib⁹ ptib⁹: ꝑ q̄s intelliguntur tres ptes terre habitabilis. s. asia: aphrica et europa. ex q̄bus ingressi sunt eccliam multi ꝑ susceptionē fidei et sacramentoꝝ. ⁊ ingrediunṫ de ꝑsenti: ⁊ ingredient⁹ de futuro. De istis vero trib⁹ terre partib⁹ ꝺr Miere. xxij. Terra terra terra: audi ꝑmonē dñi. de quib⁹ trib⁹ terre partib⁹ plures audierunt sermonē apostoloꝝ aliorūq̄ r̄pi discipuloꝝ cū effectu credendi. Ex qualibet aūt ꝑte triū ptiū dictaꝝ sūt tres porte in tribus muris ex opposito se respiciētes: ꝑ q̄s significaṫ tres gradꝰ vl status⁹ venientiū ad fidē. s. incipientiū q̄ designanṫ ꝑ portā exteriorē siue ꝓmā. ꝓficientiū q̄ significanṫ ꝑ mediā vl secūdā. ꝑfectoꝝ q̄ designanṫ ꝑ tertiā vel interiorē. De portis istis dicitur Ps. lxxxvj. Diligit dñs portas sion sup oīa tabernacula iacob. Per tabernacula iacob intelligiṫ stat⁹ vl grad⁹ fideliū tpe legis mosaice. ꝑ portas sion stat⁹ vl gradus fideliū tēpore legis euāgelice: q̄ dicit lex amoris. lex aūt vet⁹ lex timoris. ꝓpter qđ porte sion bñ dicunṫ ꝓdilecte. Jn portis autē exterioꝛib⁹ nō sūt edificia magna: sed quedā domūcule sup eas edificate: vt. s. dictū est. ꝑ qđ designaṫ q⁹ stat⁹ incipientiū est adhuc notabiliter imꝑfect⁹. Jn portis autē mediis ⁊ interioribus sunt edificia pulchra. ad designandū q⁹ ꝓficientes ⁊ ꝑfecti habent maiorē ꝑfectionē. ꝑfecti tā actu. ꝓficientes in potentia actui. ꝓpinqua: ad qđ designādū ad portas mediās ē ascensus ꝑ septē gradus tm. ad interiores vero seu tertias est ascensus ꝑ octo gradus. Habet aūt quelibet ex portaꝝ vestibulū: portiūs: duas frōtes ⁊ ex thalamos. Per vestibulū ꝺ cedēs porticū: intelligiṫ gratia ꝓueniēs. de q̄ dicit Ps. lvij. Misericōdia ei⁹ ꝓueniet me. misericōdia nāq̄ dei ⁊ ei⁹ grā sunt idē. ꝑ porticū vero gratia subsequēs. de qua ꝺr Ps. cxij. Miseri cordia ei⁹ subsequet me. Et aliqđ pōt dici ꝙ ꝑ vestibulū ⁊ porticū designaṫ volūtas bona ⁊ opatio sctā: ꝺ quib⁹ dicit Aug⁹. sup Johānez: Precedet velle: subsequet ꝑficere. Per duas frontes que sunt ad decoꝛē ⁊ fortitudinē portaꝝ: ꝓpter qđ facte sunt ad modū duaꝝ turrellaꝝ ex vtroq̄ ꝑte cuiuslibet porte. designaṫ patientia in aduersis: q̄ stabilit hoīem ne ꝑ ipatiē tiā frangaṫ. ⁊ modestia in ꝓsp̄is q̄ tenet hominē ne ꝑ sup̄biā eleuet. De istis duab⁹ turrellis ꝺr Ps. cxxj. Fiat pax in virtute tua: ⁊ abūdātia in turrib⁹ tuis. nā ꝑ patientiā in aduersis: ⁊ ꝑ modestiā in ꝓsperis: acquirit⁹ et conseruaṫ abūdātia oīm diuinoꝝ beneficioꝝ in nobis. Per thalamos aūt in quib⁹ homines dormiunṫ ⁊ quiescūṫ itelligiṫ pax. vñ Ps. iij. Jn pace in idipm dormiā ⁊ requiescā. Est aūt duplex pax. s. eterna ⁊

fraterna.

fraterna. ideo dicunṫ thalami esse hinc ⁊ inde ex vtraq̄ ꝑte portē et tres ex vna parte: qz pacē interna tria faciūt. Primū ē cōscientia mūda: Eccl. xliij. Homines diuites in virtute pulchritudinis studiū habētes pacificātes in domib⁹ suis. i. in ꝓsciētijs ꝓpriis. Secūdū est amicicia diuia. Aug⁹. libro ꝺ fessionū. Jn quietū est dīe cor meū donec reꝙescat i te. ⁊ Ps. cxviij. Pax multa diligentib⁹ legē tuā. q̄ est lex diuini amoris. Tertiū ē sufficientia modesta ꝑ quā aliqs ē ꝺtēt⁹ bis q̄ hz: ⁊ sic in se pacificatus. de quo pōt exponi qđ ꝺr Matth. v. Beati pacifici: qm filij dei vocabunṫ. tales enī filij dei quodāmodo deo assimilanṫ qui nō indiget aliquo extra se: sed est sibi sufficientissim⁹. Silr ex altera ꝑte portē sut tres thalami: qz tria faciūt pacem fraternā. Primū ē humilitas vera. q̄ itātū pacifica est q⁹ facit pacifice habitare cū suo ꝓtrario: ⁊ ꝑ est speciale in hac virtute. nā castus nō habitat pacifice cū luxurioso: nec iustus cū iniq̄: ꝑ hūilis habitat pacifice cū superbo: qz sic̄ superb⁹ vult dñari: ita vere humilis subijci: ⁊ sic vterq̄ hz qđ q̄rit: ⁊ ꝑ ꝓns ꝺficit. ideo ꝺr Ps. cxix. Cū iis q̄ oderūt pacē erā pacific⁹. i. cū superbis. de quib⁹ ꝺr Prouer. xiij. Jnt superbos sp iurgia sūt. Secūdū ē ediās iusta sine q̄ nulla societas pōt esse pacifica: sicut ptz de societate latronū q̄ sūt aduersarij iusticie: nisi enī inter se iuste diuiderēt spolia starī iter eos oziret discordia. ideo ꝺr Esa. xxxij. Erit op⁹ iusticie pax. Tertiū ē taciturnitas debita q̄ tenet os clausum ne ꝓpat in ꝺba discordie seminatiua. vñ ꝑ oppositū ꝺr Eccl. xxviij. Susurro ⁊ bilinguis maledict⁹. multos enī turbauit pacē habētes. De qualibet aūt dicto⁹ thalamoꝝ pōt dici qđ scribiṫ Deut. xxiij. Amātissim⁹ dñi habitauit confidēter in eo: ꝙ in thalamo mozabit tota die. q̄ enī deū vere diligit in dict⁹ thalamis iugiter cōmorabiṫ. Post expositionē portarū ꝑcedendū est ad expositionē gaçophylatioꝝ q̄ supra describunṫ esse circa pauimentū orientale. ⁊ dicunṫ esse. xxx. ꝑ que designaṫ impletio. r. ꝓceptoꝝ tēporib⁹ trib⁹ necessaria. s. tpe legis nature: ⁊ tēpore legis mosaice: ⁊ tēpore legis euangelice. Denarī⁹ autem numer⁹ multiplicatus per ternariū cōsurgit in tricessimū. Et bene dicunṫ gaçophylaria a gaça ⁊ phylare qđ est seruare. nā ꝑ impletionē. r. ꝓceptoꝝ cōseruanṫ diuitie virtutū. Post expositionem gaçophylatioꝝ sequiṫ expositio mensaꝝ que supra dicte sunt octo. per q̄s designanṫ q̄tuoꝛ ptes vete. tes. et q̄tuoꝛ noui. de qb⁹ tanq̄s de mēsis spūalib⁹ reficiṫ totꝰ ppls christian⁹: ꝑm qđ ꝺr Deut. viij. Nō in solo pane viuit hō: ꝑ in omni ℞o qđ egrediṫ de ore dei. Qz aūt vel. te. in q̄tuoꝛ partes diuidaṫ dixi plenī⁹ in ꝓncipio Hen. Diuidiṫ enī in libros legales: historiales: ꝑpheṫales: et sapientiales. Et cōsimiliter diuiditur no. tes. Nā libr⁹ legalib⁹ coꝛrōdeṫ. Euāgelia: historialibus: Act⁹ aphlox: Sapiētialib⁹: Eple pauli et eple canonice. ꝑpheṫalib⁹ aut̄ Apoc. De qualibet aūt dictarū mensaruz ꝑ dici qđ scribiṫ Prouer. ix. Sapia edificauit sibi domū: ⁊ excidit colūnas septē: imolauit victimas suas: miscuit vinū: ⁊ ꝑposuit mēsā suā. Scriptura nāq̄ sacra est mēsa sapie. Post expositionē mēsaꝝ seqṫ expositio atrij interioris: in q̄ ꝑm hebreos q̄tuoꝛ ponunṫ. s. altare holocaustoꝝ: gaçophylatia sacerdotū hebdomadarioꝝ: ⁊ gaçophilatia cātoruz silr hebdomadarioꝝ ⁊ trāsit⁹ aquarū a latere altaris. Et qm̄ edificatio ecclesie spūalis nō solū cōsistit i mozib⁹ ⁊ refectione de mēsa sacre scripture: ꝙ etiā in sacramētis. iō per altare holocaustoꝝ ꝛtelligiṫ eucharistie sacramē ⁊ sacramētis: i quo quotidie imolaṫ agnus q̄ tollit pcā mūdi. vñ dicit Aug⁹. in libro sñaꝝ Prosp. Semel imolaṫ est r̄ps in semetipso. ⁊ tū q̄tidie immolaṫ in sacramēto inq̄tū ꝑ hoc sacramētū efficimur quotidie ꝓcipes fruct⁹ dominice passiōis. vñ ⁊ in quadā ꝺficali oꝛōne secreta ꝺr: Quoties huius hostie cōmemoratio celebraṫ: opus nr̄e redēptiōis exerceṫ. de hoc aūt altari dicit Heb. xiij. Habemus altare de q̄ nō habēt edere potestatē hi q̄ tabernaculo deseruiūt. i. cerimonias legis veteris obseruātes. Et qm̄ eucharistie sacr̄m cū diuinis laudibus est ꝓficiēdū. iō ꝑpe altare. s. in atrio interiori ponūtur gaçophylatia sacerdotū hebdomadarioꝝ ⁊ similiter cantoꝝ: per q̄ designanṫ merita celebrantiū ⁊ eis ministrātiū. Per aquas ℞o egredientes de tēplo ⁊ trāseūtes ad latus altaris significaṫ sacramētū baptismi. de q̄ ꝺr Johel. iij. Fōs egrediṫ de domo dñi ⁊ irrigabit torrentē spinarū. Dicūṫ aūt aq̄ iste egredientes de tēplo: ꝑ qđ tēplū significanṫ duo ꝓncipales nr̄e fidei articuli. s. articulus sctē trinitatis ⁊ articul⁹ incarnationis vt postea pleni⁹ dicetur: qz baptism⁹ ꝑm cōes eccl̄ie foꝛtes docete oēs gētes baptiçātes eos in nois patr̄ et filij ⁊ spiriti⁹ habeṫ in actibus apl̄oꝝ in plurib⁹ locis. qđ est nomē ꝙpositi ti in quo vniunṫ natura diuina ⁊ humana. De duob⁹ aūt istis sacramē-

sacramētis loquiṫ specialiter Ezechiel. ꝓpha: qz fuit spāli modo sacramēta noue legis inchōātū r̄ps ꝑ se ea istituit ⁊ eis vsus fuit in seipo. ⁊ hoc ptz de sacramēto baptismi in q̄tuoꝛ euāgelijs q̄tū ad vtrūq̄. s. institutionē: ⁊ vsū ⁊ silr de sacramēto eucharistie q̄tū ad ei⁹ institutionē. q̄tū aūt ad cl⁹ vsum nō habef in euāgelijs exꝑsse: sed hoc tenet cōitas ecclie: qz ꝺr Act. j. Cepit iesus facere ⁊ docere. ⁊ ideo sicut ꝓius baptiçari voluit: ⁊ postea baptismū alijs ipositit. Sic in cena ꝓmo coꝛp⁹ suum ⁊ sanguinē sūpsit: ⁊ postea discipulis sumendū tradidit. vnde dicit Hiero. ad Leḋiā: Mās iesus ipe ꝙiuaꝛ cōiuniṫ: ipe comedēs ⁊ q̄ comedit. vñ Xtus: Rex sedet in cena turba cinctus duodena. Se tenet in manib⁹ suis ipe eibat ipse cib⁹. Per ꝺ aūt duo sacramēta q̄ principalia sūt alia itelliguṅ. Post expositionē atrij interioris ꝓcedēdū ē ad expositionē tēpli: et qm̄ edificatio ecclie spūalis nō solū ꝙsistit in mozib⁹ ⁊ refectione sacre scripture: ꝙ etiā in sacramētis. iō per altare holocaustoꝝ ꝛtelligiṫ eucharistie sacramē ⁊ sacramētis: ꝑ ēt in fidei articul⁹. iō ꝑ tem plū significanṫ sequētia: qđ diuidiṫ in tres ptes. s. porticū. tālctū ⁊ tā ctūsctoꝝ. Per porticū aūt ē ingressus ad alias ptes: ⁊ ideo ꝑ ipam intelligiṫ articul⁹ vnitatis diuīe essentie: ⁊ artículus sue putdētie q̄tū ad ꝓmationē boni⁹ ⁊ punitionē mali. Fides et istoꝝ articuloꝝ semꝑ fuit necessaria ad salutē. ⁊ ꝑ ma ad alioꝝ credulitatē. vñ ꝺr Heb. xj. Credere enī oportet accedentē ad deū: qz est: ⁊ inquirētib⁹ se remūeratoꝛ sit. Per tā ctūsctoꝝ intelligiṫ articul⁹ sctē trinitatis ꝑm tres mansiones vnā sup aliā ibidē existētes. licz aūt nō sit ibi ꝙioritas nec inferioritas, ꝓpter: i. filij est a patre: ⁊ ipūsctūs ab vtroq̄. ⁊ ꝑ hoc dixit Hilari⁹ q⁹ auctoritas est in patre: ⁊ subauctoritas in filio. Per partē tēpli q̄ dicit sanctū: intelligiṫ articul⁹ incarnatiōis bñdicte: per quā tres nature in ꝙpsito filij sūt vnite. s. natura diuina: aia rōnalis ⁊ caro r̄pi purissima: q̄ significanṫ per tres mansiones vnā super aliā existentes. diuina nā, q⁹ natura superior est ad animā: ⁊ anima ad carnē. De ist⁹ ℞o duabus tēpli partib⁹ pōt accipi qđ ꝺr Apoca. xxj. Et tēplum nō vidi in ea. s. materiale: qz ꝑm istuz vltimū exponēdi modū per visionē Ezechielis nō ꝛtelligiṫ aliqua edificatio materialis: ꝙ tñ spiritualis. ideo sequiṫ ibidē: Dñs enī deus omnipotēs trin⁹ ⁊ psonis tēplū ei⁹ est q̄tū ad sāctūsctoꝝ. ⁊ agn⁹. i. filij⁹ incarnat⁹ q̄tū ad illā templi partē que diciṫ sanctū. Per pilarios aūt tēpli significanṫ miracula cōfirmātia fidē christi. vnde ꝺr Marci vl. Illi aūt ꝓfecti ꝓdicauerūt vbiq̄ dño cooperāte ⁊ sermonē cōfirmāte sequētib⁹ signis. Per cochleas ℞o quib⁹ ascēdiṫ surſū possunt intelligi noticie creaturarū quibus ascendim⁹ in cognitionē diuinoꝝ: ꝑm qđ ꝺr Ro. j. Jnuisibilia ipsius. i. dei a creatura mundi. i. ab homine per ea que facta sunt intellecta ꝙspiciunṫ: sempiterna quoq̄ virtus eius et diuinitas. Per appēditia ℞o circa tēplum existētia ītelliguṅ omnia alia ad fidē pertinētia: eo q⁹ ad ꝑdictos articulos annectuntur: ⁊ qm̄ fides informis mortua est: nisi fuerit charitate formata. ideo ex vna ꝑte tēpli ponit⁹ edificiū australe: ex qua parte ꝓuenit estus caloris. ideo edificiū australe significaṫ feruoꝛē dilectiōis. Ex altera ℞o ꝑte edificiuz aq̄lonare ex qua parte venit boreaꝛ frigoris: ꝓpter quod edificiū aq̄lonare significat donū timoris filiał. Timoꝛ enī castuus est infrigidatiōis ⁊ tremoris: vt patet ad sensū. dictū est aūt supra q⁹ in his duobus edificijs est habitatio sacerdotum: quia sacerdotes esse debent in continuo timoꝛe ne deuꝛ offendant: et in feruoꝛe dilectionis vt ei deuote deseruiāt. De istis edificijs aquilonari ⁊ australi pñt accipi qđ scribiṫ Cāt. iij. Surge aquilo ⁊ veni auster perfla hoꝛtuz meum: et fluēt aromata illius. Per spūs enī timoris et dilectiōis fluūt aromata charismatū in hoꝛto eccl̄ie militātis. per q̄tuoꝛ autē a triola pñt ītelligi q̄tuoꝛ virtutes cardiales. de quib⁹ atrijs ꝺr Ps. lxxxiij. Melioꝛ est dies vna in atrijs tuis sup milia. Nā cōmoꝛari in exercitio virtutuz cardinalium est optimū. Per culmnas ℞o seu coāgnas pñt intelligi doctoꝛes sacre scripture deuoti: q̄ suis meditationibus decoquūt cibū sacre scripture vt alij possint inde refici: ꝑm illud Ps. xxxviij. Cōcaluit coꝛ meū intra me: ⁊ in meditatione mea exardescet ignis. Iste ℞o coāgne sūt i atriolis situate: qz doctoꝛes sacri eloquij debēt ꝓius in quatuoꝛ virtutib⁹ cardinalib⁹ esse exercitati. dicit enī. j. Ethico. q⁹ moralis ꝑhie non ē cōueniens auditoꝛ ille qui est secutoꝛ passionū: ⁊ multo min⁹ est cōueniēs auditoꝛ theologie: et adhuc multominus cōueniens eius doctoꝛ: ꝓpt qđ i sacre scripture doctoꝛib⁹ ꝑexigiṫ exercitiū i ℣rtutib⁹ moralib⁹. vñ dicit ꝑhs. vij. physico. q⁹ sedēdo ⁊ q̄escēdo fit aīa sci. ⁊ ꝑ. qz sedēdo turbatiōes passiōm ⁊ q̄escēdo ab ipulsiōib⁹ ea⁹ qđ fit ꝑ ℣rtū moraliū exercitiū acq̄rit scā⁹ noticia scripturaꝝ. Ps⁹ expositiōz tēpli: ⁊ edificioꝝ circa ipz. dicēdū ē q̄d si

Universidad de Piura Biblioteca

gnificet p sacerdotes in ipo ministrātes. Circa quos. v. sūt supi: descripta. i. eoz gen': habit': mod': vic' t act'. Circa primū dicit q sint filij sadoch q interpretat iust': t p hoc designat q ecclie ministri debēt esse p imitationē specialē filij xpi: q dr anthonomatice iust': Esa. xlv. Rorate celi dsup: t nubes pluāt iustū: aperiat terra et germinet saluatorē. vñ Johēs apostol' de se t sibi sumilib' dixit. i. canonica. iij. ca. Videte qualē charitatē dedit nobis pater vt filij dei nominemur t sim'. Ortū ad scom dr q habeāt vestes lineas p quas in ministris ecclie designat mētis t corpis puritas. t subdit: Or femoralia linea operiāt turpitudinē carnis sue. p qđ significat q in ministris ecclie nihil turpitudis aut dissolutiōis in verbo gestu vel facto debeat apparere. vñ dr Exo. xix. Sacerdotes q accedūt ad me sctificent ne p cutiā eos. Dicit et. s. de sacerdotib' q i alijs vestib' ministrēt in tēplo t in alijs habitēt cū pplo: qđ ipletū videt i nouo legis sacerdotio. Ortū ad tertiū dr q sacerdotes comā nō nutriāt: sed attondētes tōdeāt. p qđ significat tonsura clerical' in ministris noue legis. Ortū ad qrtū vero dr q sacerdotes ñ comedāt captū a bestia nec p se mortuū. p qđ designatur q ministri ecclie nō debent de rapina vl alio illicito viuere. Itē de sacerdotibus dicit q vinū nō bibāt qñ ingressuri sunt tēplū. p qđ intelligit q in ministris ecclie esse debet sobrietas et potissime qñ debēt celebrare. tūc enī in eis requirit nō solū ieiunīū ecclie sed etiā nature. Ortū ad qntū dr q celebrēt diuinū officiū t q doceāt pplm qđ sit mūdū t imūdū: t qđ i dubijs determinēt qđ sit tenēdū. p qđ designat q i ministri ecclie dz eē deuotio ad debite celebrādū diuina: t sacre scripture cognitio ad docēdū pplm q sūt licita t q illicita: t ad determinādū q in dubijs sint tenēda. ista rō cognitio maior regrit fm q aliās i ecclie gradu maiori ponit. ppt qđ ō ignorātib' dr Osee. iij. Quia repulisti sciētiā repellā te: ne sacerdotio fūgar' mihi.

In mysticatiōe vbi dr in postil. Per aḡs vo egredientes de

Additio. De istis aḡs egredientib' de tēplo (tēplo. plura ponunt in lra q postillator' ptermisit i exponēdo. vt cū dic: Mētes ē mille mētes ē t traduxit me p aquā vsq ad talos. Rursus mille mētes ē t traduxit me p aquā vsq ad genua ꝛc. q oia si ē itelligēdū supflue fuisse dctā. vñ i glo. sub qlibet pticulariū b ptēto p mysteriū traditū. t ido si qs de his q b ptinēt pleni' vult ifōmari ad illā recurrat.

Ostq dictū ē de spūali edificatiōe ecclie qtū ad spūa-

P le regimē seu statū clericalē. Dic ōñr agit ō edificio eo qđ tria supi' sūt descpta. s. diuisio terre: additio pncipis t ciuitatis edificiū. Ad intellectū istox sciēdū q nulla cōitas pfūi pōt quēcūq stare sine pseruatiōe iusticie. Est aūt duplex iusticia: vt dr. v. Ethico. s. cōmutatiua t distributiua. Pria ppie ē inē pplares in emptiōib' t vēditiōib' t alijs iust' cōmutatiōib'. t b iusticia locū hz i bōis mobilib' t ēt in bōis imobilib'. Ortū aūt ad imobilia dictū est. s q dr tribub'. xij. diuidi terra p eḡlia. p qđ intelligit q pfūi xpiani dūt ad iuicē vt iusticia cōmutatiua. cui' medīū attēdit fm equalitatē qntitat': vt habēt. v. Ethico. t b fit in bonis imobilib' qñ qlibet hereditate. ppria p ptent': t nō accipit p violētiā seu fraudē de possessione alteri'. vñ dr Deu. xxvij. Maledict' q trāsfert terminos pri-

sui: t dicet ois pplus Amē. Silr in bonis mobilib' dr vti iusticia cōmutatiua pfūi xpiani'. t qntū ad b dr. s. xlv. Staka iusta t ephi iustū t bar' inst' erit vobis ꝛc. De pncipib' aūt dr q sint ptēri termīs sue possessiōis. p qđ intelligit q pncipes xpiani denōiāt a xpo. Circa xo pdctā. s. edificiū tēpli: diuisionē fre: t edificiū citat' dscpti sī milti nūeri determiati cubitorū t calamox. ō qb' ,pbabilit pt dici i generali q p ipos ītelligit certa qntitas meritox fm additiōes t opa pnar. b qđ ista certa qntitas soli deo nota ē qtū ad oia. alijs xo qtū ad aliq qb' qntum sibi placuit reuelare. iō circa expositionē dictorū nūerox i spēali t pticulari descēdē nolut: b b alijs religīe q' b' reuelare voluerit ille. ō q dr Dañ. ij. Ipe reuelat ,pfūda et abscōdita: t nouit i tenebr' ostituta. t lux cū eo ē: Cui laus ē honor t glia p infinita sela scl'ox amē.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra sup Ezechielē ,ppham finit.

Incipit plogus scī Hieronymi in Danielē pphetā.

Incipit expositio in plogum Dañ. fratris Batōis de ordie postillator'.

a Danielē ,pham ꝛc. Istū ,plogū virgit Hiero. Paule et Eustochio. ad quox petitionē trāstulit librū istū. t cōtinet tres ptes. In prima excitat ad attentionē significās libri difficultatem vsq ibi: Hec idcirco refero vt difficultatē vobis danielis ostenderē. In secunda dispōit ad docilitatē significās libri qntētiā. t in quo ordie sit ve. te. q incipit ibi: Qui apō hebreos ꝛc. In tertia pte captat benivolētiā ostēdēs operis vtilitatē. ibi: Ā obsecro vos ꝛc. Ortū ad primā ptē nota q oñdit libri difficultatē ex tribus. Primū est in cōparatione ad alios trāslationē. s. Lxx. q qa xpitate discordat repudiata est. t hoc intēdit pmo cū dicit: Danielē ,pham ꝛc. Scōm est ex libri scriptura: qz lr̄is chaldaicis nō hebraicis script' est. t hoc ē qđ dicit: Sciendū quippe ꝛc. Tertiū est ex suo studio t laboze. qđ tertio exprimit dicēs: Denīq t ego adolescentul'. In secūda ptē q incipit ibi: Qui apud hebreos ꝛc, dispōit ad docili-

b Circa tertiū. s. edificiū ciuitat' ptz ex fine libri eḡchiel' qđ i qdro describit. p ciuitatē xo q dr ciuitū vnitas. intelligit vnitas ppli xpiani in fide t sacramentis ecclie. vñ dr Ephes. iiij. Un' de' vna fides vnū baptisma. Per b aūt q i quadro describit: significat q ppls xpian' exercerī dz in qttuor virtutibus cardinalib'. Dicit ei. x. Ethic. q vtētio legislatoris ē ciues facere bonos seu virtuosos. Jn qlibet aūt latere ciuitat' dscribunt. iij. portę. t a. xij. tribub' noīate. t ad qttuor orbis ptes equalit' respicientes. p qđ intelligit q ad pncipē xpianū ad cui' officiū spectat pesse cōitati ciuiū: oēs xpiani sibi subditi tā minores qḡ maiores ex qlibet pte regni sui libere ad eū habeant accessū: tā qḡ ad p̄quatorē q defensorē oīm. Et qm i b sūt dei ministri t ei' vicarij: fm qđ dr ad Ro. xiij. Pncipes nō sūt timori bōi opis sī malī. t subdit: Ministri ei dei sūt in b ipm fuietes. iō subdit i fine libri: Et nomē ciuitat' ex illa die dns ibidē: q ciuitas non noīat a vicario: ꝑ a pncipali dño: t sic cōitas ,pfūi xpiani denōiat' a xpo. Circa xo pdctā. s. edificiū tēpli: diuisionē fre: t edificiū citat' dscpti sī milti nūeri determiati cubitorū t calamox. ō qb' ,pbabilit pt dici i generali q p ipos ītelligit certa qntitas meritox fm additiōes t opa pnar. b qđ ista certa qntitas soli deo nota ē qtū ad oia. alijs xo qtū ad aliq qb' qntum sibi placuit reuelare. iō circa expositionē dictorū nūerox i spēali t pticulari descēdē nolut: b b alijs religīe q' b' reuelare voluerit ille. ō q dr Dañ. ij. Ipe reuelat ,pfūda et abscōdita: t nouit i tenebr' ostituta. t lux cū eo ē: Cui laus ē honor t glia p infinita sela scl'ox amē.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra sup Ezechielē ,ppham finit.

Incipit plogus scī Hieronymi in Danielē pphetā.

Danielē pphetā iuxta septuagita interptes dñi saluatoris ecclię nō legūt: vtēres theodotiōis ędītiōe: t hoc cur acciderit nescio. Siue enīz qz sermo chaldaicus est: et q̄busdā b docilitatē p tria. Primū est qtū ad cōtinentiā hui' libri. cōtinet enī liber iste apocryphā ptē: t historiā sūsane: hymnū puerox: t belis draconīs q fabulas: q nō reperiunt' i hebraica veritate: t q̄ otra hoc opponant' ab hebreis ponit Hiero. cū dic: Audiui ergo quēdā ꝛc. Secūdū est qtū ad situ hui' libri i serie libroz vete. tes. t hoc ē qđ dicit: Sup qua re ꝛc. Tertiū est qtū ad ea q̄ opponunt a porphyrio cōtra hūc librū. ibi: Que autem ex hoc ,ppheta ꝛc. In tertia pte q icipit ibi: Ā obsecro vos ꝛc. captat benivolentiā significās ope ris vtilitatē. p qua rogat Paulā t Eustochiū vt fūdant pro eo pces ad dñm. t subdit ibi q parū curat de emulox iudicio q in vtrāq ptē declināt aut amore aut odio. Ersic iste ,plog' terminat'. Dis visis lr̄e insistam'.

b Sermo chaldaic' ē. qz iste liber fuit chaldaico sermone et chaldaicis litter' script'.

c Quibusdā ,prietatib' . lr̄e enī chaldeox numero t sono cōcordāt cū hebraicis. discrepāt tū caracterib'. i. figuris. ſit

ris vtilitatē. p qua rogat Paulā t Eustochiū vt fūdant pro eo pces ad dñm. t subdit ibi q parū curat de emulox iudicio q in vtrāq ptē declināt aut amore aut odio. Ersic iste ,plog' terminat'. Dis visis lr̄e insistam'.

b Sermo chaldaic' ē. qz iste liber fuit chaldaico sermone et chaldaicis litter' script'.

c Quibusdā ,prietatib' . lr̄e enī chaldeox numero t sono cōcordāt cū hebraicis. discrepāt tū caracterib'. i. figuris. ſit

a nō. i. hebraico qđ dicit sūū: qz i terptes erat et de ipis noticiā habebat. b Noluerūt. Lxx. interptes. qz chaldaic' erat fmo q in q̄busdā discrepat ab hebraico. c Easdē li. i. caracteres vl figuras. d Ligue. chaldaice. e In trāslatiōe sua ser. t tō nec legibilit erat eoz trāslatio ignorātib' lr̄as chaldeox: qz sępta erat chaldaic' lr̄is t greco fmōe: t cū b multū a veritate discordabat. vñ recte repudiata est. i. repulsa t abiecta ab ecclesijs. f Anā hieremie picopen. i. decisionē vel ptē. a peri qđ est de: t cope qđ est cesio. istā picopen appellat lamētatiōes. g Post quintiliani t tul. lec. i. studiuz. i. postq̄ studuerā in libr' q̄ntiliani t tullij.

h Ac flores ei' rheto. b dicit ,ppt tul liū q̄ fuit maxim' rhetox: in cui' rhetorica studuerat Hiero. i Cū me i lin. hui' pistrinū reclusissem. i. cū me in labozē addiscēdi linguā chaldaicā imisisse. Pistrinū appellat loc' in quo pistrit': t sic ait Jsi. i. xv. Etymol. Pistrinū dr q̄si pilis tritū. qz pilo antea tūdebāt granū. vñ t apō veteres nō molitores sz pistores dicti q̄si finlores a findēdis granis frumēti. mole ei vl ſ. crat: sz granū pilo fidebāt. Et qz ibi erat magn' labor anteq̄ pficeret. iō dicit se pistrino reclusisse. i. multū laborib' se cōmisisse. Et ad lr̄am fui reludebāt anti quit' vt grana tererēt i pistrio. Et quā doqz ,ppt b ponit pistrinū ,p pena seruili: t ipe redegerat se in magnā seruitutē addiscendi linguā illā. k Anbelātia. i. halitū vl spūm emittētia. ab anhelo anbelas qđ est anrtiari vel halitū emittere: qz cū multis aspiratiōib' fo/mantur in gutture verba chaldaica.

l Stridentiaq. fortit resonātia: qz cū vehemēti repcussiōe lingue ,pferunt inter dētes t lō stridēt i emissiōe. m Et quasi p criptā ambulās. cripta idez est qđ caverna. dicit ergo se quasi p criptā ambulare q̄ obscura est: qz sol ibi nō lucet: vt p hoc ligue illius obscuritatē significet. n Parū. i. paruū. o Umē de sup aspicere. supple cepissem. i. cū cepissem parū intelligere. sicut ille q̄ ambulat p criptā qñ de sup venit lumē. in cipit viā videre. p Impēgi. i. cespitaui. q Nouissime. post multos labozes. r In danielē. i. sup librū danielis quē trāsferre volebā: t fm istam significationē impīgere neutrū ē. vl' impegi. i. fortit me impuli. In danielez. i. ad transferendū libz danielis: t sic impingere actiuū est. s Et tāto tedio affe. sū i trāsferēdo. t Ac despera/tiōe subita. q̄ in trāslatiōis exordio me īuasit. v Oēm ve. la. quē sustinuerā i adduscēdo linguā chaldaicā. x Ingerēte. i. iferēte vl suggerēte. y Labor i prob' ꝛc. illo scribit i pāphilo. iprob' dr nō ,pb' ipoztun' t pseuerās. t b vltimo mō accipit b: licz i pāphilo posset poni ,p ipoztun'. z Esonare. i. debito sono ,pferre. a Susāne bis. Dañ. xiij. b Nec belis dra. fa. Dañ. vltio. c Ueru. i. obelo añposito. per qđ ea q̄ scribebāt trāḡ supflua ostēdebāt inguilāda. vide. s. in epla ad desideriuz vbi agit de asteriſco t obelo. d Subjecimus. i. in fine opis posuim'. e De/ceptoribus. i. magistri: q̄ dicebant pceres: qz doctrie eoz trāḡ pcepta custodiebant. talis debet esse lra. Audiui quē

,pprietatib' a nō eloquio discrepat: noluerūt. Lxx. interptes easdē ligue lineas in trāslatiōe seruare: siue sub noie eoz: ab alio nescio quo nō satis chaldeā linguā sciēte: ędit' ē liber: siue aliud qđ causę extiterit ignorās: hoc vnū affirmare possū qđ multū a ,pitate discordet: t recto iudicio repudiat' sit. Sciēdū q̄pe danielē marie et esdrā: hebraicis q̄dez litteris: sed chaldaico sermone conscriptos: t vnam hieremię pericopen: iob quoq cū arabica ligua plurimaz hēre societatē. Dēiq t ego adolescētul' p' q̄ntiliāi t tullij lectiōez ac flores ei' rhetoricos cuz me in ligue bui' pistrinū reclusissem: et multo sudore multoq tpe vix cepissem anbelātia stridētiaq ,yba resonare: t q̄si p criptā ābulās. rarū desup lumē aspicerē: ipegi nouissime in danielē: t tāto tedio affect' suz: vt despatiōe subita oēm laborē veterē voluerim ptenere. Dex adhortāte me quodam hebreo: t illud mihi sua ligua crebrius ingerente: labor vincit oīa improbus: qui mihi videbar sciolus inter eos: cepi rursum discipul' esse chaldaic'. Et vt veruz fatear vsq in ,psentē diē magis possum sermonē chaldaicū legere t itelligere q̄ sonare. Hec idcirco refero vt difficultatē vob danielis ostēderē: q̄ apō hebreos nec susanne habz historiā: nec hymnū triū puerox: nec belis draconīsq fabulas: q̄s nos: qz i toto orbe dispsę sūt. veru añposito easq iugulāte subiecimus: ne videremur apud ipe/ritos magnaz ptē voluminis detrūcasse. Audiui ego q̄ndā de pceptoribus iudeox cū susāne deriderēt historiā t a greco nescio quo eā diceret esse ,pfictā: illō oppone re qđ origēi aphrican' opposuit: etymologias has apo thoy chynoy chise t apo thoy pzinoy pzyse i. a lētisco sciderī t ab ilice seceris de greco sermōe descendere. Cui' rei intelligētiā nos nr̄is hāc possumus dare: vt verbi grā dicam' ab arboze ilice dirisse eū ilico pereas: t a lētisco in lētē te cōminuat angelus. vl nō lēte pereas aut

dā de ,preptorib' iudeox: cū sūsāne deriderēt historiā t a greco nescio q̄ eā diceret eē ,pfictā illud opponere qđ Origeni q̄z aphrican' opposuit etymologias has apo thoy chynoy chise et apo thoy pzinoy pzyse ꝺ greco fmōe delcēdere. De grecis lr̄is q̄ solēt b scribi me ad pces nō ītromitto: ꝺ ita dcit sylla bicari sic ꝺscriptū ē. Jesus talis ē: Audiui quēdā magistrū indeoz deridētē sūsanne hystoriā. t a q̄dā greco dicētē eē ,pfictā: t ad ,pbādū istō oppōebat christianis illud qđ aphrican' disputās cū Origē. illi opposuit. s. haſ etymologias q̄ hic ponunt' t sumūt de. xiij. Dañ. de scēdere de greco: t ꝺ b arguebat ab alio quo greco esse cōpositā. cū tales etymologie nullā habeāt ꝓuenientiā cū hebraico. Est aūt etymologia expositio vnius vocabuli ꝺ alijs vocabulū. vnū sine plura magis notū vel magis nota. in eadē lingua vel in diuersis fm rey ,prietatē t lr̄ax similitudinē: vt de' dās eternā vitā suis. lapis ledēt pedē. piger pedib' eger. t dr ab etymo grece qđ ē verū latie. t logos qđ ē fmo vel rō: q̄sīve riloq̄ū: qz etymologiā do vocabulū ve rux ipi' originē loq̄mur q itaq dr apo thoy chynoy chise t apo thoy pzinoy pzyse. i. alētisco scidar' t ab ilice secer'. Cynos aūt grece significat lētiscum: schiço scindo. Pzin' vero ilicē: pziço seco: greca est etymologiatio: t sum a/pud nos a schyno scidere: t a pno seca re. vñ Dañ. xiij. Postq̄ alit senū rūdit: Sub cyno: qđ nomen arboris apō greecos scissionē notat. sit allusio ꝓ verbux sequēt. cui dr: Scidet te mediū. Alij exponunt sic: Sub cyno. i. sub ilice. t dcit qz forte hebraice nomē hui' arbor' scissionez sonat: t sit allusio verbi ad nomē pcedēs. cū subdit: Scidet te. Itē exponit: Sub pzino. i. sub lētisco. Est aūt lentiscus arbor hūilis cui' succ' scissuras labioz t manū ꝺsolidat. t dr a lēta sectione. vñ vt fiat allusio xbi ad nomen arboris. subdit: Ut secet te mediū. licz ātexpositio ista ,p pte extrahat' ex glosa. credo q hmōi verboz allusio fm grecā liguā nō sz hebraicā habeat'. vñ t i ea dē glosa scribit' qz si nō ꝓt hoz etymologia apō eos iuētre: cogimur hebreis ꝺsertre q̄ hāc picopen. i. pticulā grecaz esse ꝓtēd ūt. Cui' rei. i. n. tē. b oñdit Hiero. silem xboz et etymologiatiōez t allusiōez: vt mā fiet iudi oppōnē. vñ dic: Cui' rei ītel. i. sūtudiez. ꝑ quā pūt itelligē oppōnē istā. g Mris. latinis. h Possumus dare: vt verbi gratia dicamus de arbo. ili. dicisse eū. indeū vel quēlibz allū ꝑ quādā allusionē. i Ilico. i. statī. k Pereas t a lē. p q̄ndā allusionē. l In lētē te cō. an. lēs lēt' legumē q̄ddā minutū ē. t dr a lēt' ta. tū. qz lēta t hūida ē. Xisus. Lēs lēdis capiti: lēs lēt' q̄uēt ori. m Al' nō lēte pereas. aut lēt'. i. flexibil' ꝑ vitia: Ducat' ad mortem. Lent' multa significat quę habentur per hos versus: Flexibilis lentus sit mollis non bene siccus. Sit piger tardus non fortis desidiosus.

Siue all.

Universidad de Navarra
Biblioteca

a Siue aliud ꝺ̄ ā ꝓdictis. b Ad arboris nomen. illicis vel lētisci.
c Cōueniēs. p quandā allusionē vel cōsonātiā. d Trib⁹ pueris. Dan. lij. e Cauillabaſ. i. calūniabaſ vel deridebat hebre⁹ ille. de quo. s. dixi / mus. Rota q̄ cauillo cauillaſ: qꝺ̄ t ca / uillo: laris inuenit̄ ꝑ calūniari: deri / dere: ꝓtēderet: eū vitio iocari: aliq̄tu / lū decipe. sic faciūt sophiste q̄ scientve / rū negāt vel falsū affirmāt vt alios de / cipiāt. f Offa picis. Daniel. xiij. Offa. ꝓprie dicit frustuz panis bume / eratū. t cōponit ab ob t fans quasi cō / tra fantē. i. loquentē: q̄ ipl̄et os t ipe / dit loquelā. hic ät accipit̄ ꝑ massa pi / lox in pice t adipe decoctox. g Ma / chinas. i. artificiosas structuras: q̄s / sub mēsa belis parauerat: vt latēt pos / sent ītrare t exire. machina ꝺ̄ fabrica / vel q̄libet artificiosa structura.
h Dis vero abacuk: Dan. vl. i Di / scophox. i. ꝺapiferū. s. abacuk q̄ fere / bat cibū messozib⁹. Dise⁹ ꝺ̄ vas esca / riū sic est scutella. t dicit dise⁹ q̄s dās escas. t cōponit cū fozos qꝺ̄ est ferre. t dicit discophor⁹ q̄si ferēs discū. t ipe / portabat panes in alueolo. dise⁹ mul / ta significat: q̄ poter̄ inēre in opuscu / lo vocabulox biblie. k Querebat exemplū tē. potuit adduci illud Hen. v. vbi dicit de Enoch: Ambl̄auit cuz ꝺo t ñ appuit: q̄ tulit eū de⁹. Itē illꝺ .iij. Reg. xviij. qꝺ̄ dicebat abdias ad / heliā: Cū recessero a te: spūs ꝺn̄i aſporꝺ / tabit te in locū quē ego ignoro. Itē il / lud. iiij. Reg. ij. qꝺ̄ dixerūt filij ꝓpha / tarū ad heliseū: Ecce serui tui sūt qui / quaginta viri fortes q̄ possūt ire t q̄re / re ꝺn̄m tuū ne forte tulerit eū spūs ꝺo / minī t piecerit eū in vnū mōtiū: aut ī / vnā valliū: qꝺ̄ nō ꝺixissent filij ꝓpha / rū q̄ prē de eī⁹ recessu. ꝓphetauerāt ni / si possibile esset gr̄e spūs q̄ erat ī helia l Prōptulus. i. aliq̄tulū. pmpt⁹ pa / rat⁹ t expedit⁹. m Ezechielē. xl. a.
n Nō fuisse ausus affirmare. ij. Cor. xij. o Apocriphas fabulas. i. histo / rias q̄x auctor vel veritas ignoraſ. s. in ꝓlogo sup Josue in ꝓncipio inueni / es q̄ꝺ sit apocriphū: t vñ ꝺicaſ t q̄t mo / ꝺis accipiſ. Fabula ꝺ̄ a fando. q̄s / ꝺ̄ locutio. q̄sq̄ ref q̄ nec vera ē nec / verisimis. Añ ꝺicit Isiꝺ. etymol. j. Fa / bulas a fando poete nomiauerunt: q̄ / nō sūt res facte: sz loquēꝺo fiete. Itez fabula ꝺ̄ historia sicut h. p Illud admoneo nō habeti danielem apō he / breos inter ꝓphas. Occasiō e huj⁹ ver / bi q̄ꝺ male intelligētes sic fuit Rufi / nus crediderūt Hieremiā sensisse da / nielē nō esse ꝓphetā: q̄ꝺ⁹ rūdet in secū / do libro cōtra Rufinuz. ꝺ. De daniele / breuiſ rūdebo. me nō negasse eū ꝓphe / tā q̄ sc̄ati in fröte ꝓlogi. ꝓphetā esse / ꝓfessus sū: sz q̄ꝺ hebrei ꝺicerēt t q̄ꝺus / argumētis niterenť suā ꝓpare sniam / voluisse mōstrare t ꝺocuisse lectorē ec / clesias r̄pi hūc ꝓphetā iuxta theodo / tionē legere t nō iuxta. lxx. trāslatores: / q̄z. s. in isto libro editionē ꝺixi multuz / a veritare ꝺistare: t recto eccleiaz r̄pi / iudicio reprobatā. nō est mee culpe q̄ / ꝺixi: sed coz q̄ legūt. In ꝓmptu sunt / quattuor editiōes: aquile: symmachi / t. lxx. theodotionis. ecclie iuxta theo / dotionē legūt danielez. Ego q̄ꝺ pecca / ti si ecclesiaz iudiciū secut⁹ sū. Oz aūt refero

rēpus: iꝺ est flexibilis ducaris ad / mortē: siue aliꝺ q̄ꝺ ad arboꝛ no / mē cōueniēs † Deide tm̄ fuisse ociꝰ / trib⁹ puerl cauillabaſ: vt ī camio / ſtuatis icēꝺū metro luderēt: t p / ordinē ad laudē ꝺei elemēta, puo / carent: aut q̄ miraculum ꝺiuiſeq̄s / aspiratiōis iudiciū. vl̄ ꝺraconē in / terfectū offa picl: vl̄ sacerꝺotū be / lis machinas deꝑhēsas: q̄ magis / prudētia solertis viri: q̄s ꝓpheta / li essent spū ꝓpetrata. † Cum vero / ad abacuk veniret: et de iudea / in chaldeā raptū discophoruz le / ctitaret: querebat exemplū vbi le / gissem⁹ in toto veteri testamento / quēq̄ sctox graui volasse corꝑe: / t ī pūcto hoꝛe tāta terraz spacia / trāsisse † Cui cū q̄ꝺā e nīs satl̄ pm / ptulus ad loquēꝺū eꝙechielē ad / ꝺuxisset in mediū: t ꝺiceret eū ꝺe / chaldea in iudeā fuisse trāslatum / ꝺerisit hominē: et ex ipso volumi / ne demōstrauit eꝙechielem in spū / se vidisse transpositum. Deniqz t / aplum nr̄m videlicet vt eruꝺituz / virū: et q̄ legē ab hebreis ꝺidicil / set nō fuisse ausum affirmare se ra / ptū ī corꝑe: sz ꝺixisse: † Siue in coz / poze siue extra coz⁹ nescio: ꝺeus / scit. Ihis t talib⁹ argumētis apocry / phas i libro eccl̄ie fabulas argue / bat. Sup q̄ re lector arbitrio iuꝺi / ciū ꝺreliq̄ns illꝺ admoneo nō ha / beri danielē apō hebreos inter ꝓ / phetas: sz inf eos q̄ agiographa / ꝓphetas: iz inf eos q̄ agiographa / ꝓscripsert. In tres siq̄ꝺē ptes ois / ab eis scriptura ꝺiuiꝺiť i legē: i ꝓ / phetas: t in agiographa. i. in .v. / t octox in. xj. libros de quo non / ē huj⁹ tpis ꝺisserere. Que aūt ex / hoc ꝓpheta imo contra hūc libū / porphyr⁹ obꝺiciat: testes sūt me / thodius: eusebius t apollinaris: / qui multis versuū milib⁹ ei⁹ vesa / nię respōꝺētes nescio an curioso / lectoꝛi satisfecerit. Unde obsecro / vos o paula t eustochiū fūdatis / ꝑ me ad ꝺn̄m p̄ces: vt q̄ꝺiu in h̄ / corꝑore sum scribā aliquid gratū / vobis: vtile eccleſię: dignū poste / ris. Prēsētiū quippe iudicijs ob / latrantiū non satis moueoz q̄ in / vtranq̄ ptē aut amoze labuntur / aut odio.

Explicit ꝓlogus sup danielē.

refero q̄ꝺ aduersū susāne historiā q̄ / hymnū triū pueroꝛ et belis draconis / q̄s fabulas q̄ in volumine hebreo non / habenť: hebrei solent ꝺicere q̄ id in me / criminatur stultū se sycophātā. ꝓbat. / Nō em̄ q̄ꝺ ipe sentirē: sz q̄ꝺ cōtra nos / ꝺicere soleāt explicaui. Quoꝛ opinio / ni si nō rūꝺi ī. plogo ꝺeuitari studēs: / ne ꝑfationē sed libū scribere videret / puro q̄ statim subiecerī. ꝺe quo nō est / but⁹ tpis ꝺisserere: alioq̄n t ex eo q̄ as / seruit porphyriū ℨ hūc. ꝓbaz mīta ꝺi / xisse. vocauitq̄s but⁹ testes methoꝺiū / eusebiū t apollinarē: q̄ t multis versu / um milib⁹ illi⁹ velanie rūꝺerūt: me ac / cusare poterit: q̄re nō in ꝑfacīcula cō / tra libros porphyrij scripseri. Qui isti / usmoꝺi venias ꝙectať: t scripture he / braice nō vult recipe veritatē: auꝺiat / libere. pclamanť. Memo enī cogiť le / gere q̄ nō vult. Ego petētib⁹ scripsi: / nō fastiꝺiosis: gratis: nō inuiꝺis: stu / ꝺiosis: nō scisciťib⁹: t tñ miroꝛ q̄ the / odotionē hereticū t iuꝺaizantē legit: / t q̄tucūq̄ pctōris r̄piani trāslationē / fastiꝺit. q In tres siquiꝺē ptes tē. il / lud inueniēs exposituꝰ. s. in ꝓlogo sup / libros Reg⁹. vbi ꝺistinguunť. v. libri / legis: t octo libri ꝓphet: t nouē agio / graphoꝛ. r Porphyri⁹. heretic⁹ / credo q̄ fuit ille platonic⁹ porphyri⁹ de / quo fit mentio in. r. libro Aug⁹. de ci. / ꝺei. ix. ca. t xj. s Methoꝺi⁹. mar / tyr de q̄ ꝺicit Hiero. in libro illustriuz / viroꝛ. Methoꝺi⁹ olimpij lycie t postea / tyri episcop⁹ nitiꝺi cōpositiq̄s ℨmonis / aduersuz porphyriū cōfecit libros tē. / t Eusebi⁹. cesariēsis. de q̄ ꝺicit Hier. / i eoꝺē libro. Eusebi⁹ cesaree palestine / eps in scripturis ꝺiuis studiosissim⁹ t / bibliothece ꝺiuine cū pāphilo marty / re ꝺiligentissim⁹ q̄uestigatoꝛ ediꝺit in / finita volumīa. Alter fuit Eusebi⁹ emi / secenus eps elegātis t rhetoꝛici īgenij.
v Et apolli. laoꝺicēsis syrie eps: qui / grāmaticel in adolescētia operā ꝺeꝺit. / t postea in sacras scripturas innume / rabilia scribēs: sub theoꝺosio impato / re obijt. extāt ei⁹ aduersus porphyriū / xxx. libri: q̄ inter cetera oga ei⁹ mīe / ꝓbanť. Alter fuit apollinar̄ asie ꝺie / rapolitan⁹ eps. sic ꝺicť Hiero. in eoꝺez / libro. p Nō satis. i. nō multū.
y Moueoz. q. ꝺ. parū curo ꝺe eis. Ce / tera patēt.

Incipit postilla fratris Nicolai de lyra sup danielē ꝓphām: t ꝓmo eiuꝰ / Danieli aūt ꝺe / (ꝺē pfatio. / ꝺit ꝺe⁹ itelligētiā oīm visio / nū: Dan. j. In xbo ꝓposito / tā gunť. iiij. cause libri Dan. / quē p mālb⁹ habem⁹. s. cā subiectiua: / effectiua: finalis t formal. Ad cui⁹ iꝺcl / lectū sciēꝺū q̄ tres sūt q̄z q̄ ī ꝺē scur / rūt ī tota sacra scptura t ī ptialib⁹ eiꝰ / libr̄ sub alia tñ rone. Sic eī ī pbia na / turali coz⁹ mobile ē subiectū sub rōe / absoluta: t ī ptialib⁹ libr̄ sub rōnib⁹ / ꝙtractis: vt in libro ꝺ generatiōe. coz / pus mobile ad formā t in lib. celi t mū / ꝺi. coz⁹ mobile ad sitū t sic ꝺe aliis li / br̄ ptialib⁹: ℨ sic in tota sacra scptu / ra ꝺe⁹ sub rone absoluta ē subiectū. vñ / theologia ꝺ̄ q̄si ℨmo ꝺe ꝺeo: t sub cō / tractis rōnib⁹ ē subiectū ī ptib⁹ sacre / scripture: vt in vet̄. testa. subiectū ē vt / rex creatoꝛ et gubernatoꝛ. t ī nouo vt / humani generis redemptoꝛ et glo ri / ficato

Sciendū aūt nullū ꝓphetā tā apte de xpo scripsisse vt / iste. Nā tps notauit aduent⁹ t reges p ordinē: t ānos / enumerat t manifesta signa: que quia porphyrius vni / uersa vidit cōplera t trāsacta negare non poterat veritate su / perat⁹: vt ipe ꝺe ꝺicit in alio loco: Odero si potero si nō inui / tus amabo. in hanc ꝓrupit calūniam / vt ꝺ̄ ī ꝑsumatiōe mūꝺi ꝺ̄ atich⁹ isto fu / tura ꝺicunť ꝓ fūturis ꝺe quadā gestoꝛ / sub antiocho epiphane ipleta ꝓtēdat. / Sed ei⁹ ipugnatio testimonium veri / tatis est. tāta ei ꝺictoꝛ fides fuit vt ꝑ / pheta icredul⁹ nō videať futura ꝺixi / sse: sz ꝓterita narrasse. Danielē nō in / xta. xx. iterptes: iz in xta theoꝺotio / nē xpi legit eccl̄ia: q̄ post aduētū xpi ī / credulus fuit: licet eū q̄ꝺā ꝺicunť he / bionitā: q̄ altero genere iude⁹ ē: q̄ ex / gte mr̄is. Susāne aūt t belis ac ꝺra / conis fabula nō babeť in heb. iz ps ē / ibi ꝓphetie Abacuk. filij iehu ꝺe tri / bu leui: sic inť xx. iterptes in titulo / eiusꝺē belis fabule pōit. Hō q̄ꝺ era t / sacerꝺos noie Daniel filⁱ abꝺa: cōui / na regis bab⁹lōis. Danielē aūt t tres / pueros ꝺ̄ tribu iuꝺa fuisse scptura testať. Jtē ät. s. bō q̄ꝺā tē. / ꝺixit Abacuk nō ille q̄ fuit ex. rij. ꝓbis. Cōtra Danielē. xxj. / libz scripsit Porphyri⁹: nolēs eū ab ipo cui⁹ inscript⁹ ē noīe / cōpositū: ſ a q̄ꝺā q̄ tpe antiochi epiphanes ī iudea fuit: nec / tā vētura ꝺixisse q̄s ꝓterita narrasse: t q̄ vsq̄ ad antiochū ꝺi / xerit verā historiā esse: si q̄ꝺ vltra opinat⁹ fuerit mēritū eē: q̄a / futura nesciert. Sed Eusebi⁹ cesariensis t apollinaris t me / thodius sufficienter eī rūꝺerūt. In anno tertio regni ioaki / q̄ et eliachim q̄ regnauit in iudea et hierl̄m annis. xj. cui succeſ / sit ioachin filⁱ⁹ su⁹ cognomēto iechonias qui tertio mēse regni / sui capt⁹ est a ducib⁹ nabuchodonosoꝛ: t ꝺuct⁹ in babylonē: / cui succesſit patru⁹ suus sedechias: filⁱ⁹ iosie. cui⁹ anno. xj. ca / pta est ꝺirtz et subuersa. Fuit aūt ioakim paᵗ q̄ scribiť ꝑ kim: / t filⁱ⁹ p̄chin. Inde in matthēo: vbi minꝰ videť vna generatio. / vbi scḋa thesseredecas iueniť ꝺesinere in ioakim filio iosie. et / tertia incipit a ioachin filio ioakim: q̄ꝺ ignozans porphyrius / Matthēū nitiť arguere falsitatis. Joakim filⁱ⁹ iosie fraᵗ selluz / a nabuchodonosoꝛ captus est: et in babylonē ꝺuctus: t cū eo / Daniel: misael: ananias t azarias. t ab eoꝺē nabuchodono / soꝛ ioakim ītersect⁹: et cadauer eius canib⁹ t volucrib⁹ celi ꝺa / tum est: t impletū est in eo illꝺ ꝓpheticū: Sepultura asini sepe / lieť. Jpe ē ctiā ioakī q̄ t eliachim. Quarto igiť regni ei⁹ anno / nabuchodonosoꝛ cepit regnare in babylōe sic legiť in Hiere. / ꝓpha: verbū q̄ꝺ factū ē ad Hiere. in anno q̄rto regis ioakim / filij regis inda. Jpe ē ꝑm⁹ ann⁹ nabuchodonosoꝛ regis baby / lonis. Anno xo vij. regni ioakī: t q̄rto nabuchodonosoꝛ idē / ioakim ptāti nabuchodonosoꝛ se ꝺedit. t in eaꝺē ꝺeditiōe tri / bus tm̄ annis pseuerās: rebellis existens ab ipo nabucho. ca / ptus t in babylonē ꝺuct⁹ t interfect⁹ est. Idcirco ꝺicit ī exoꝛ / ꝺio Danielis ꝓpbe anno tertio regni ioakim regis iude ascen / ꝺit nabuchodo. in hierl̄m tē. Daniel interptaᵗ iudiciū: siue / q̄z in ꝑsbyteroꝛ iudicio sn̄am ꝺiuine examinatiōis exhibuit: / ꝺū repta eoꝛ falsitate susannā ab interitu liberanit: siue q̄z vi / siōes t somnia quib⁹ p singula q̄ꝺā enigmata futura mōstra / banť: sagaci mēte ꝺiscernēs apuit: siue q̄ꝺē t ꝺesideriox vir ap / pellat⁹ ē: q̄z panē ꝺesideriū nō mād̄ucanit: t vinū cōcupiscētie / nō bibit. Idic ꝺe xpo cūctoꝛ manifestioꝛ ꝓpbaz ī ꝓpbetia sua / claro sermone regna oꝛbis ꝓnūciat. t tp⁹ aduent⁹ r̄pi māife / stissima ꝑdicatiōe annotat.

Ca. I

Anno tertio regni ioakiz. tē. Occiso iosia a pha / raone nechao. pplus ioachaz filiū eius regē sta / tuit: quē pharao vinctū ꝺuxit in egr̄ptū impo / sita mulcta terre: et ꝓ eo eliachim fratrem eius / xso noīe ioakim in regnum ꝓmouit: vt regū et / parat. testat historia: cui postea occiso succesſit iechonias ei⁹ fi / li⁹: q̄ ꝺict⁹ ē ioachin: huj⁹ tertio anno venit nabucho. t abstu / ꝺucer̄: t nō videb ea. Uiꝺuat ei fuit ab ocul⁹ nabuchodono. / Paᵗ ioaki ꝓ m q̄ iechōias ꝺict⁹ ē t ꝓ suo ioachin suc. ī reg. / rū. i. ꝺogmatū xpitat⁹ inenies. Sz q̄ mēꝺaciū iūgūt xpitati: nō / oīa vasa: ſ ptē hr̄e memoꝛāť. Multi nāq̄ heretici scientes aliq̄s / auctoꝛitates: t eas suis moꝺul⁹ exponētes auferūt a ꝺomo ꝺei / ptē vasoꝛ: vt in Boetio ꝺ ꝑbia: q̄ vestes ꝑbie rapiebat. libri ei / sctoꝛ patrū vasa ꝺei esse ꝺicunť.

Sēnaar

A † Reg. 24 b

Anno tertio regni a La. I
a ℣ filij iosie cuius xertioꝺecimo an / no cepit ꝓpheraꝛe Hieremias: sub q̄ / et olda mulier ꝓpherauit.

Ioakiz regis iuda venit nabucho / donosoꝛ rex babylonis in hierlm
a ℣ cuius volūtate factū est nō viribus ostiū. s. na / buchodonosoꝛ ad aliozum.
et obsedit eam. Et tradidit ꝺōmi / nus in manu eius ioakim regem
℣ ecclesie.
b iude: et patrem vasoꝛum ꝺomus

Universidad de Navarra Biblioteca

¶ a Sennaar. Ubi cāpus duran. vbi turris quā qui ab oriēte mouerāt pedes suos vsq ad celū edificare conati sūt. Ūsū a cōfusione linguaꝝ locꝰ babylō.i.cōfusio. b Et vasa tulit ⁊c. Aliquā reuerentiā deo exhibuit cuius vasa i loco religionis fuerāt: ⁊ nō omnia asportauit. c Et de semine. hinc arbitrāntur hebrei Danielē ⁊ socios suos fuisse eunuchos: sm qō Ysaias dixit Ezechie: De semine tuo tollēt ⁊ facient eunuchos in domo regis. Si autē de semīe regio fuerūt: ostat qz de semine dauid: iꝫ fortasse nō coheret qō sequit: ⁊ tyrannoꝝ pueros in quibus nō est macula: qz si essent eunuchi ꝯtra nulle eis grates si nulla in eis macla. d In quib⁹ ⁊c. Nō videt absciſi q̄ sine macula sunt: quidā enī eunuchi ꝯtractur aut vi aut infirmitate. Quidā autē se castrāt p celesti curia vel patria: ⁊ bi nō absciſi nisi sola voluntate: ⁊ bi sunt sine macula.

Ysa.39.d

a ¶ ferot dentiū vl medaciū. ¶ duran ḋdā fluui⁹ esse dr iuxta quē gigātes turri babel fecerūr.

a dei: et asportauit ea i terrā senna

a ¶ mercurij vl alteri⁹ dei. b ¶ alias ſnias veras. c ¶ diabolus vel plus vel heretic⁹.

b ar in domū dei sui: ⁊ vasa itulit i

a ¶ mundū cōuēticula hereticoꝝ. b ¶ idoli. ¶ heresis. c ¶ nabuchodonosoꝛ.

dōmū thesauri dei sui. Et ait rex a

a ¶ Dicro.i. equoꝝ domitor.

aphaneç p̄posito eunuchoꝝ b

¶ id est

c vt introduceret de filijs israel et

¶ dauid. ¶ nobilium.

de semine regio: ⁊ tyrannoꝝ pue d

¶ mēris vel corporis.

ros: in quibus nulla essꝫ macula: f+

¶ proprie verba ponit.

decoꝛos forma: ⁊ eruditos oīi sa g+

¶ quod plus est.

pientia: cautos scīcia et doctos h

Nico.de lyra

ozꝰ. ibi: Et ait rex aphaneç. tertiū solꝫ brietas victꝰ. ibi: Pposuit aūt Daniel. Circa pmū notādū qꝫ ꝺr Pꝺ uerb. xj. vbi humilitas ibi ⁊ sapia. ō dns ꝙ puiderat Danielē diuina sapia decorari: pmulit eū pri⁹ humiliari: qz cū eēt ꝺ semīe regio: vt dicēt. j. pmisit tñ eū captiuari p regē babylōis ꝙ vētꝫ ꝺ hierlm ⁊ spoliauit eā. ⁊ hoc est qō ꝺr: Anno tertio ⁊c. ⁊ patet vsq ibi: Et partē vasorū domꝰ dei. Ex quo patet ꝙ iste nabuchodonosoꝛ fecit reuerētiā deo celi qui colebat in hierlm: qz nō abstulit inde oīa vasa mīsterij: sed aliqua reliqt ad cultū dei. Ītē qz illa ꝙ asportauit nō applicauit humanis vsib⁹ sicut fecit Balthasar nepos suꝰ. ꝓpter qō fuit punit⁹ a dño: vt dicēt. j. v. ca. sed posuit ea in loco sacro sm suā estimationē. ſ. in tēplo dei sui. ⁊ ꝺ est qō ꝺr hic: Et asportauit ea in terrā sennaar. i. in babyloniā q̄ pmo vocata ē sēnaar. ⁊ postea dicta ē babylōia: a turre ibi edificata a filijs Noe: vt hr Heñ. xj. Jn domū dei sui ⁊c. et ptz. Circa istā ptē tria sunt hic dubia. Pmo ꝙs fuerit iste nabuchodonosoꝛ: qz plēs legunt fuisse sic nōiati. scdo ꝙs iste ioakim eadē rōne. tertio q̄re nabuchodonosoꝛ vēit ꝯtra eū in p̄liū. Ad pmū dicendū q ꝙ iste nabucho. fuit magn⁹: ⁊ ꝺr a magnitudīe opeꝝ: qz regnū chaldeoꝝ qō aū ip̄m erat paruū: valde ampliauit ⁊ monarchiam fecit. sicut karolus magnus ꝺr sic a magnitudīe operū: qz primꝰ de regib⁹ francoꝝ adeptus est romanū ip̄eriū. Dicit aūt in aliꝙ hiſtoriꝫ ꝙ nabuchodonosoꝛ iste primo vocatus est hoc nomine: ⁊ hoc ab euētu: qz qñ de nouo fuit natꝰ fuit in siluā ꝓiectꝰ ⁊ dimiſſus: iꝫ ex diuīa ordinatiōe venit capra siluestris puerū lactās: qz ſcriptū est in psal. Custodiēs parvulos dns. bubo etiā aduolauit sup arborē in ꝙa puerū: quē leꝓfosus p nemus trāsiēs vidit ⁊ cepit admirari: qz illa auis parū apparet de die. ꝓpter qō diligētiꝰ attēdēs vidit caprā lactātē puerꝫ sub arboꝛe: quē assumēs nutriri fecit: ⁊ cū nabuchodonosoꝛ ab euētu vocauit. nabuchodonosoꝛ enīz bubo ꝺr in illa lingua. chodo capra. nosoꝛ lepꝛosus. ⁊ ptz ꝙ nō fuit ille nabuchodonosoꝛ sub ꝙ hiſtoria Judith ꝺr fuisse. qz ille fuit post illū p magnū tp̄s. ⁊ colt ꝺr ꝙ fuit filiꝰ cyri: qz hyſtoria Judith fuit post reditū captiuitatis babylonice. vt patet ibidē. Ad sc̄m dicendū ꝙ iste ioakim fuit filiꝰ iosie regis iuda: ꝙ captiuato ffe eiꝰ ioachaz p regē egypti ab eodē rege egypti ꝓstitutꝰ ē rex iude mutato noīe ipsiꝰ ꝙ pri⁹ eliachim vocabaꝝ: vt ptz. iiij. Reg. xxiij. ⁊ regnauit iste. xj. annis cui succeſſit filiꝰ eiꝰ ioachin p. n. scriptus in fine. ⁊ vter q cap⁹ est a nabuchodonosoꝛ rege babylonis ⁊ codez anno: vt videbit. Propꝫ qō dubiū ē de quo scriptura hic loquaꝝ: iꝫ solutio in hebreo: qz primꝰ scribit p caph ⁊ mem: q̄ꝺ in latio rñdet c. ⁊. m. secūꝺ scribit p caph ⁊ nū. q̄ꝺ in latio rñdēt ch ⁊ n. iste aūt ioakim de q̄ loq̄t ḃ Daniel scribit in hebreo p caph ⁊ mem. ⁊ apō nos ꝺr scribi p c. et m. Ex ꝙ ptz ꝙ iste ioakim fuit filiꝰ iosie. scdo ḃ ptz: qz scdꝰ ioachin ꝙ fuit nepos iosie regnauit solū p tres menses: vt hr. iiij. Reg. xxiij. de isto aūt ioakim ꝺr hic: Anno tertio ioakim ⁊c. iꝫ istud dictū videt repugnare p̄dictis: qz p̄dictū est qō ioakī filiꝰ iosie regnauit xj. an. ḃ aūt captꝰ ꝺr tertio an. regni sui. Ad qō dicē. qō dicendū q̄ nō accipit ḃ tertiꝰ an. regni ioakim absolute: ſ ab illo tpe ꝙ cepat eē tributarius regi babylōis. ⁊ iste fuit. xj. an. regni sui. Ad tertiū dicēdū q̄ cā burꝰ belli babuit initium a tpe ezechie regis iuda: qñ ostēdit oīa secreta domꝰ sue nūcijs regis babylonis. ⁊ ūc p̄dixit ei Ysaias: vt hr Isa. xxxix.

Ecce dies veniēt in quib⁹ thesauri domus tue portabunt in babylonē: ⁊ de filijs tuis erūt eunuchi in aula regis babylōis: qō tpe ioakim filij iosie impletū est. Rex enī egypti ꝓstituerat eū regē amoto fratre eiꝰ ioachaz: vt visuꝫ est: ⁊ tō fauebat regi egypti ꝓtra nabucho. regē babylōis q̄ bebat bellū ꝓtra regē egypti: ꝙt qō rex babylōis vēit ꝓtra ioakim: ⁊ fecit eū tributariū: ⁊ sibi iurauit ꝓtra regē egypti. Iste tñ ioakim. xij. an. post rebellās a rege babylonis captꝰ ē vt dictū est ⁊ vasa dei de portata: ⁊ pueri de semīe regio sūt duci in babylonē. ⁊ interfectꝰ ē iste ioakim: ⁊ p̄iectum est cadauer eiꝰ extra muros hierlm: ⁊ ſpletū ē qō ꝺc oꝺ erat Hiere. xxij. Sepultura asini sepeliet: ⁊ cōſtitutꝰ est filiꝰ eiꝰ ioachin p. n. scriptꝰ rex iude p regē babylōis: q̄ꝰ tres menses missō exercitu ꝺr cū tradit se cū matre ⁊ multꝰ alijs ꝺ illo Hiere remit: ⁊ ḃ ꝙpter ꝺr trāsmigratio babylōis: ⁊ iste ducꝰ est in babylonē ⁊ ibi carceratus. xxxvij. an. vsq ad regnū eiꝰ merodach q̄ eū amouit de carcere ⁊ fecit sibi cōmēsalē: vt ꝺr. iij. Reg. vl. sic igiꝫ patet tertiū. ſ. cā belli regis nabuchodonosoꝛ ꝺtra ioakī regē iude: sed hec causa accipiꝫ ex ꝙte regis. ḋbellātis eum. Causa aūt ex ꝙte dei fuit. qz reges iuda ⁊ pplus erant pessimi ⁊ idolatrie dediti: vt hr. iij. Reg. ⁊. ij. Paral. Propꝫ qō dominus pmittebat eos talia facere. vnde rex egypti ⁊ rex babylonis mouerūt bellū cōtra eos successiue. a Et aut rex. hic ponitur secundum diſponens danielem ad diuinam sapientiam: scilicet nobilitas oꝛtus: qz sm qō dicit Boetius. ij. de cōſolatione. Nobilitas generis est quedā laus ꝓueniēs hominī de ꝓbitate parentum. ⁊ ideo vt ipse dicit ibidē: In nobilitate generis hoc bonū est: qz p ipsā quedā necessitas ipsis nobilibus imponit ne a maioꝝ suoꝝ ꝓbitate degenerēt. homines autē bene moꝛigerati sunt diſpositi ad sapientiam: qz sedatis passionib⁹ fit anima sciens et prudēs: vt dicit vij. Phisicoꝝ. Propter quod hic introducitur nobilitas Danielis: q̄ nobilis exīstens genere: nobilioꝛ fuit moꝛibus. ⁊ ideo dicitur hic inter nobiles positus edoctus ⁊ nutritus: et nomīe regio decoꝛatus: quia inpositū est ei nomen Balthasar quod ēre. giuz: vt patebit. j. v. ca. Hoc est igiꝫ qō ꝺr hic: Et ait rex. ſ. nabuchodonosoꝛ. b Aphaneç ꝓposito eunuchoꝝ. i. magistro seruientiū in domo regis. antiquitꝰ enī illi q̄ in domo regia seruiebant ad interioꝛa domus castrabant ꝓpter securitatē a mulieribus: vt dicūt alīq. Alīq vero dicūt q̄ dicebāt eunuchi ꝓpter castitatē ⁊ moꝛū honestatē: qō veri videntur. homines enī inhonesti non pmittebantur seruire in domib⁹ regū: ⁊ inde est q̄ seruitoꝛes generaliē dicti sunt postea eunuchi. vnde ⁊ in Act. apl. viij. vocatur eunuchꝰ ille vir q̄ erat sup gaças regine ethiopū. sequit: c Ut introduceret de filijs israel: ⁊ de semine regio. ⁊ p id ē. qz volebat habere i aula sua aliqs de semine dauid. d Et tyrannoꝝ. i. nobiliū q̄ virtute armoꝝum erant magnificati. hoc faciebat nabuchodonosoꝛ ad magnificentiā suā et memoꝛiaz sue victorie q̄ tales nobiles captiuauerat. sequitur: e Pueros in quib⁹ nulla esset macula. i. defectus membroꝝ. vnde ⁊ in lege dicit: Anima sine macula ⁊ immolat: ciū qō non est cecum aut claudū ⁊ huiusmodi: non ꝓpter pulchritudinem pellis. ⁊ ex hoc patz q̄ Daniel ⁊ eius socij non dicunt hic eunuchi: qz fuissent castrati per absciſionem membroꝝ genitaliū vt arbitrant alīq iudei: quia nō fuissent sine defectu membroꝝ nec pulchri aspectꝰ: qz taliter castrati sunt cōmuniter male gratioſi etiam in facie. f Decoꝛos forma. ꝓpter pulchritudiez coloris ⁊ aspectꝰ. vñ ⁊ in hebreo ꝺr: Bone visionis. g Et eruditos omī sapia. ¶tū ad ꝓbiam naturalē. h Cautos scientia. ¶tum ad scientiā rationalem cuiusmodi est grāmatica: logica: rhetorica. i Doctos disciplina. ¶tum ad philosophiam moralem: seu ¶tum ad disciplinam morum.

Et q̄ pos.

¶ a Litteras. ſ. liberales artes ⁊ linguā chaldaicā q̄ quadam ꝓpietate distat ab hebrea licz abraam inde venerit. Ꝑbi/ lo arbitrat linguā hebreoꝝ ee chaldeā: qz abraā de chaldeis. Sed quō pueri linguā quā nouerāt docerent: forte fm quorundā opinionē abraā chaldeoꝝ et hebreoꝝ linguā babuit. Et intantum eos charos habuit ꝙ cundē cibū cundē potū quē sibi eis prepari ꝓcipiebat. b Et imposuit. Quos diabolus captiuat alio nomīe vocat: iustū vocat iniustū: castū incastū ⁊ huiusmodi. c Sicut pharao ioseph. Voluit enim in terra captiuitatis eos habere vocabula iudee. Ūsū: Quō cātabim⁹ cāticū dñi in terra aliena. dns aūt in bonū murabat antiqua nomīa: et ex reb⁹ ipsōr virtutū vocabla: vt abraā ⁊ sare: ⁊ in euāgelio dns Simōi petri nomē ipsōr posuit. Simō ei obediēti dictus est: iꝫ postea in fide xp̄i confirmatus est: ⁊ ad passiōes christi tolerandas: et filios ꝛebedei non boanergos: vt quidam putant: sed boanercersen. i. filios tonitrui appellauit.

Pꝺ.136.

Joh.1.f.

Dtr.17.e

Joh.16.b

¶ Ꝓposuit autem Daniel. Qui de mensa regis non vult comedere nisi polluatur: si sapientiā atq; doctrinā egyptioꝝ sciret esse peccatū nūq̄ dicisset. didicit aūt nō vt sequat: iꝫ vt iudicet atq; ꝺuincat. Si em q̄s imperitus huius artis aduersus mathematicos scribat: aut expers philosophie cōtra philosophos agat: q̄s etiā ridend⁹: vel ridēdo non rideat: Hac ergo intētione discūt pueri chaldaicam doctrinam: qua moyses egyptioꝝ sapiam.

d Dedit aūt deꝰ. Qui ꝓ peccato maioꝝ ducꝰ est in captiuitatē virtutuz suarum recipit mercedē: ꝓposuit enī in corde suo ne pollueret de mēsa regis: ⁊ viles cibos ꝓposuerat regis epulis. ō gratiā in ꝺspectu p. e. a deo ꝓmeruit. Unde ḋaꝰ intelligi: si quādo diligunt sancti ab infidelib⁹ non coꝝ bonitatis esse sed dei misericordie.

e Timeo ego dominum meū regem. Similiter quia pilatus plus ceſarem timuit q̄ deū: ꝓenas gehennales meruit: ꝓtius manꝰ suas ablnit dicens: Mūdus ego suz a sanguīe iusti huius: vos videritis. Et iterū: Annesciꝫ quia potestatē habeo dimittere te? f Coeuis. Ideo coeuis apposuit. Solēt enī in nioꝛes maioꝛibus pulchioꝛes esse. g Tenta nos. Admirabilis fidei magnitudo: non solum sibi coꝛpulētiam viliori esu vt p legumina ꝓmittit: iꝫ ⁊ tp̄s statuit nō temeritate ꝑ fidei magnitudīe qua regias dapes cōtēpsit. h Cōueniēs ꝓbationi spacium nec breue nimis: nec nimis longū qō cito possit

¶ ipetra

a ¶ disciplina est ordinata moꝛ correctio. b ¶ his insigniti digni sunt regio aspectu.

a tio regis vt doceret eos litteras ⁊ lin

a ¶ syrā: qz vna est cū chaldea lingua. b ¶ refectionem.

güaz chaldeoꝝ. Et ꝓstituit eis rex ān b

¶ ꝓpīs.

noñā p singulos dies de cibis suis et

a ¶ nō de quolibet sed. b ¶ antiqpario: qz iā dicit eos enutritos: et dicūt⁹ est quō nutriti sunt.

vinō vnde bibebat ipse: vt enūtri/

a ¶ quia ꝓcepit ergo sacrum est.

ti tribus annis postea stārent in cō

a ¶ pueroꝝ. b ¶ fuerūt enī alij multi.

spectu regis. Fuerꝫ ergo inter eos dē c f

a ¶ iudicium vel iudicat mē deus.

filijs iudē dāniel ananiaꝫ misael ⁊ aça

rias. Et imposuit eis ꝓpositus eunu g

a ¶ Dtero. i. capillus capitis. b ¶ id est grātia dñi.

choꝝ nomīa danieli: bālthasar: anā

a ¶ decor meus. b ¶ populus meꝰ. c ¶ id est qui scit risus vel de gaudio. d ¶ auxiliū dñi. e ¶ seruiens racco.

nie: sidrāc: misaēli: misāc ⁊ açārie: ād b

a ¶ cōſtituit eis rex annonā p singulos dies ⁊c. ꝓposuit da. ⁊c. b ¶ nō dictis inrētio ei ꝺualer verbis.

denago. † Ꝓpōsuit āt daniel i cōrde b

a ¶ contra legē. b ¶ quasi idolorico vel crapula. ¶ cibis

suo ne pollueret de mēsa regis: neq; ebrietate ¶ ideo.

devino potꝰ ei⁹: et rogauit ꝓpositū eu

a ¶ ne cogeret eū cōraminari cibis alienigenarū.

nuchoꝝ ne ꝓtamiāret. Dedit aūt de/ i

a ¶ Danieli dico sicut et Joseph qui magis ꝓ alienis peccatis capti. i. captiuati fūt. Joseph ꝓ fratrū peccatis: Daniel ꝓ populo hierusalem.

us gratiā dānieli ⁊ misericoꝛdiā in cō

¶ ideo.

spectu ꝓncipis eunuchoꝝ. Et ait ꝓn

a ¶ quasi: facerem quod ꝓecaris sed timeo.

c ceps eunuchoꝝ ad danielez: Timēo ego dominū meū regē: qui constituit vobis cibū et potū: qui si viderit vul

a ¶ regio vescentiꝫ cibo.

tus vestros macillēciores ꝙ cęteꝝ ados

a ¶ quibus debetis sicut etare ita et corpore ⁊ pulchritudine cōparari. b ¶ reū capitis me facietis.

f lescentibus coeūis vestris: ꝺdēnābi/

a ¶ qz eunuchoꝝ ꝓceps non acquieuit: nō rñ diffidit alium ꝓbus inuadit. pulsat vt aperiatur ei.

tis caput meū regi. Et dixit dāniel ad k

a ¶ ex hoc poꝛest facere quod periur.

malassar quem cōstituerat princeps

a ¶ ideo poterat facere quod perchabatur.

eunuchoꝝ sup danielē ananiā misā

a ¶ caute ambit: benivolentiam querit.

g elem et açariā. Tēnta nos obsecro ser l

uos tuos dieb⁹ decē: ⁊ dentur nobis m

a ¶ que lex nostra nō prohibet.

legūmina ad vescendū: ⁊ aqua ad bi/

¶ post hec.

bendū: et ꝺtēplare vultꝰ nr̄os ēt vul/

a ¶ cōparatione habita si videris nos eque coꝛpulentros ⁊ pulchꝛos concede nobis legumina.

tus pueroꝝ q̄ vescunt cibo regio: ēt si cut videris sic facias cuz seruis tuis. Qui audito sermōe huiusceꝺi ten tauit eos dieb⁹ decē. Post dies āt de n

a ¶ quos panis sariabat qui de celo descendit. ¶ decore.

c ¶ pinguedine.

cē apparuerūt vultꝰ ēoꝝ mēliores ⁊ cōꝛ o

Nico.de lyra

a Et qui possent stare. i. ministrare.

b In palatio regis. hoc dicit ¶tus ad robur coꝛpis ⁊ agilitatē mēbroꝝ.

c Et doceret eos lr̄as ⁊ linguam chaldeoꝝ. volebat enī nabuchodonosoꝛ habere in palatio suo aliquos de qualibet ligua q̄ cū ligua matna scirēt liguā chaldaicā vt posset sibi interꝑtari ⁊ legere lr̄as teras omniū gentiū. Patet etiaz ex ḃ q̄ Philo iudeus ꝺceptus fuit credēs eāḋē linguā esse chaldaicā et hebraicā: qō credebat ex ḃ q̄ abraā fuit oriundꝰ de chaldea: quod nō valet: qz nō est incōueniēs immo multū ꝓbabile abraā plures linguas sciuisse. sequit: d Et cōſtituit eis rex annonā ⁊c. vt ex bona nutritiōe ecnt magis gratioſi ⁊ apti in coꝛpe ⁊ in mēte: qz bona dispositio coꝛporis bene facit ad bonā dispositionē mentis ¶tū est de se: ⁊ maxime qñ cū hoc est bona disciplina: sicut fuit in ist̄is iuuenibus: vt patet i lit/ tera. e Fuerūt ergo inter eos. i. inter iuuenes electos de diuersis nationibus.

B

f De filijs iude daniel ⁊c. g Et ipo fuit eis ꝓpositus eunuchoꝝ nomīa ⁊c. qz nomīa hebraica erāt babylonijs abominabilia ⁊ male nota: q̄ est incōueniēs in illis q̄ stabāt in palatio regis. h Ꝓposuit autē. Dic ponit tertiū diſponens Danielē ad sapientiā. ſ. sobrietas victꝰ: sm qō dicit Ecclesiastes. ij. Ꝓpositum est a vino abstrahere carnē meā vt animū meum transferrē ad sapientiā. Sic fecit iste Daniel cū socijs suis. ⁊ hoc est quod dicitur hic: Ꝓposuit aūt Daniel in coꝛde suo ne pollueret de mensa regis: hoc ē de cibis eius. Erat enī ꝺsuetudo antiq̄ q̄ de immolatis idolis pōebāt aliq̄ poꝛtio in mēsa magnoꝝ. sic similiter ibi erāt aliqua lege moysi ꝓhibita: sicut carnes porcine ⁊ huiusmodi. similiter erant ibi aliqua ꝓhibita iudeis ex traditionibus patern̄is: sicut mō ꝓhibitū est eis bibere vinū ꝓessū a christians: licet in lege nō sit eis ꝓhibitū: ⁊ qz a talib⁹ voluit abstinere Daniel ne pollueret aliqua pctā ꝺtra p̄dicta faciēdo. ideo voluit abstinere a cibis et potib⁹ regijs: hoc modo fecit Judith q̄diu fuit cū Holoferne nolens comedere de cibis eius: sed tm̄ de his q̄ secū attulerat: vt habet Judith. xij. sequitur: i Dedit aūt deꝰ da. gram ⁊ misericordiam. ſ. ꝓpter. cunuchoꝝ ⁊c. q. d. licet principi eunuchoꝝ multū diligeret Daniel tñ noluit acquiescere: timēs ne in coꝛpore detrimentū pateret: ⁊ p̄ conseques p̄positus puniret a rege tanq̄s agēs ꝺtra mandatū eius. ⁊ patet littera. sequit:

C

k Et dixit Daniel ad malassar ⁊c. qō ei nō potuit ꝺtrare a maiori q̄ꝛit ꝓtrare a minori qui erat ꝓstitutus ad ministrādum eis necessaria specialiē. l Tenta nos obsecro seruos tuos dieb⁹. ſ. ꝺueniens spaciū ꝓbationi petit: qz nec nimis longum vt de facili possit illud impetrare: nec nimis breue ita q̄ possit veritas apparere. m Et dent nob le. ⁊c. Ista nūq̄ fuerūt ꝓhibita iudeis: nec ante legē: nec sub lege: nec paternis traditionibus: nec idolis fiebat oblatio de talib⁹: ⁊ ideo poterant vti talib⁹ sine aliqua suspicione peti: ꝓpter ḃ dicit Aplꝰ ad Ro. xiij. Qui infirm⁹ est olus māducet. ⁊ nō loquit ibi de infirmitate coꝛpis: ꝑ de infirmitate ꝺscientie illoꝝ q̄ timebāt peccare comedendo idolatrica. vt ibidē patet. sequit: n Post dies aūt ⁊c. i. magī vidi i coloze. o Et coꝛpulēciores. i. magis car

a

impetrare. a Ariolos ⁊ magos. Alij sophistas ⁊ philosophos: nō iuxta hāc philosophiā ⁊ sophisticā disciplinā. quam greci polliceñ: iz doctrinā gētl barbare qua vsq; hodie chaldei philosophantur. b Fuit aūt. Dicendū est in sequētibus quō vsq; ad pmū ānū cyri fuisse dicaī: postea tertio anno eiusdem ⁊ primo darij fuisse legaī.

In anno

Nico.de lyra

gis carnosi. a Pre omnib⁹ pueris qui vescebant cibo regio. Hoc aūt factū est diuina virtute ꝓter iuuenum deuotionē. b Porro malassar tollebat cibaria ⁊c.i. occulte portabat ꝓ se ⁊ familia sua: ne ab aliquo ꝓcipere-tur et puniret. c Pueris. Hec ē scā cūda pars ꝓncipalis hui⁹ ca. in q̄ posita multiplici dispositiōe ad sapientiam: vt visus est. hic consequēter ponit eminētia sapiētie collata Danieli ⁊ socijs eius. Et primo q̄tū ad intelligentiā seu sapiētie habitū. secō q̄tū ad eloquentiā seu experimentū. ibi: Cōpletis. Prīa adhuc in duas. q; pmo ostēdit sapia collata omnib⁹ generalit̄. secūdo Danieli spēalit̄. ibi: Danieli aūt. Dicit igit̄ pīo sic: Pueris his. i. Danieli ⁊ socijs suis. d Dedit de⁹ scientiā ⁊c. Ex hoc patet ꝙ nō solū habuit scientiā p humanā inuestigationem ⁊ doctrinā: sed etiā p diuinā infusionē. ⁊ dicit: e Scientiā: quo ad specualibilia. f Et disciplinā: quo ad moralia. g In omni libro: discendo. s. h Et sapiētia: discēda vel exponēda. i Danieli. Hic consequēter ostendit quid collatū sit Danieli ⁊ speciali. ⁊ B est qđ dicit: Danieli aūt dedit: supple deus. k Intelligentiā omniū visiōnū. i. occlto⁹ q̄tū ad ea q̄ in vigilia videñt: sicut Balthasar vidit manus scribentē: qđ Daniel intellexit: vt habetur. j. v. ca. ꝓ hoc etiā intelligit̄ cognitio illo⁹ q̄ videñt auersis sensib⁹: vt in raptu ⁊ extasi ⁊ cōsimilib⁹: quo⁹ noticiā habuit Daniel. l Et somniorū. q̄tū ad ea q̄ videñt in somno. sic patet. j. q̄ intellexit somnū nabuchodonosor: de statua magna ⁊ lapide ipsam cōterēte. ij. ca. Et somniū ei⁹ ō arboze magna ⁊ vigili sctō ꝓcipiēte eam incidi. iiij. ca. vtrū aūt talis intelligētia occulto⁹ fuerit collata ipi Danieli ꝙ aliquē habitū sibi infusū est dubium. ⁊ dicunt alij ꝙ sic: q; nō est dubium ꝙ sciētia data sibi ⁊ alijs fuit habitus: ⁊ eadē ratione videt de ista itelligētia occulto⁹ q̄ fuit data specialiter ipsi Danieli: q; vtrūq; eodē modo dicit hic datū a deo: nisi ꝙ vnū fuit datū generaliter trib⁹. aliud specialiter vni tm. Itē. ij. Etbico⁹ dicit pbs ꝙ in aīa nō sūt nisi tria: potētie passiones ⁊ habit⁹. Talis aūt intelligētia occulto⁹ nō pōt dici pōtētia: q; inesset omnib⁹. nec passio: q; passiōes ꝓprie dicte sunt in ꝓte sensitiua: in qua nō pōt esse talis itelligētia. passiones aūt large dicte sicut itelligere ⁊ velle sūt act⁹ q̄ trāseūt. ⁊ sic nō diceret aliqs ꝙ ea dormit: ergo videt ꝙ talis itelligentia sit habitus. Et cōfirmat rō: q; Daniel ꝓpositis sibi sōnijs vel alijs occultis stati itelligebat: qđ nō videt esse nisi habent⁹ habitū. Alij dicūt cōtrariū: dicētes ꝙ nō ē ꝓ aliqđ lumē habituale ipressū menti ꝓbe sed ꝓ quandā illustrationez ad modū passionis trāseūtis ꝙ ꝓbant ex dicto: Hezego. in ꝓlogo sup Eccleb. vbi dicit ꝙ spūs ꝓphetie aliqñ ꝓbet⁹ deest nec sp eo⁹ mēt̄ib⁹ ꝓsto est: habit⁹ aūt inest sp: q; est qualitas de difficili mobilis. Ad hoc etiā inducit̄ illud. iiij. Reg. iij. de Heliseo qui nō potuit dare responsū regi nisi ꝓius vocato psalte. ⁊ cū caneret psaltes fact⁹ est spūs dñi sup eū ⁊c. q; ꝓ melodiā diuine laudis quā psaltes canebat excitata est mens Helisei ad deuotionē: ⁊ sic mens eius fuit dispositā ad reciptendū diuinā illustrationē. Cōsiderandū ꝙ licet lumē ꝓphetic̄ nō sit habitus

ꝫ istam

pulētiores ꝓ oīb⁹ pueris ꝙ vescebāt a ꝫ sibi.
cibo regio. Porro malassar tolle- b
a ꝫ ne quis hoc perciperet
bat cibaria ⁊ vinū ꝓ eorū: dabatq; eis legumia. Pueris aūt his c d
ꝫ de celestib⁹ ꝫ de terrenis.
dedit de⁹ scientiā et disciplinā in e f g
ꝫ docendo. ꝫ discēda.
omni libro et sapiētia: danieli āt h i
a ꝫ extra alios: q; aliq in fantasmate: hic mēris oculis aspiciebat. b ꝫ enigmatum ꝙb⁹ futura mōstrantur.
intelligētiā omniū visiōnū ⁊ som k l
a ꝫ triennio ꝫm ꝓceptum regis.
niorum. Cōpletis itaq; diebus m
ꝫ pueri.
post quos rex dixerat vt introdu- n
a ꝫ arphanar. ꝫ als arphaxar.
cerent: introduxit eos ꝓpōsit⁹ eu
nuchor⁹ in ꝓspectū nabuchodono- o p
ꝫ rētando eor⁹ sapientiā.
sor. Cūq; eis locut⁹ fuisset rex nō
ꝫ in sapia. ꝫ pueris.
sūt inuenti tales de vniuersis vt
a ꝫ quos panis vite et fons sapie pauerat et do-
cuerat.
dāniel ananias misael ⁊ azarias.
ꝫ ideo. a ꝫ q̄si seruituri. b ꝫ quasi merito stār in cōspectu regis: q; omne v. s. ⁊c.
Et stēteūt in cōspectu regis. Et ōm q
a ꝫ de diuinis. b ꝫ de mūdanis
ne verbū sapiētie et intellect⁹ qđ r
scisitat⁹ est ab eis rex: iuēit in eis s
ꝫ ab aris.
a decuplum super cunctos ariolos t
a ꝫ magi qui de singulis philosophantur.
et mágos qui erant in vniuerso v x
a ꝫ in honore: in sequētibus enī tertio anno cyri regis visionē vidisse dr: defūcto enī dario cum cyro fuit.
b regno eius. Fuit autem daniel vsq; ad annum ꝓmū cyri regis. y z

Moraliter

a Anno ter (pōe vt ꝓx) Ca. I
no regni ioakim regis iude ⁊c. Sed tur: Et ait rex affaner ꝓpo. eu. ⁊c. Per istū regē de q̄ dr ca. se. Rex regū ⁊c. pt significari xp̄s ō quo scribit Apoc. xix. q; dr in femore suo scriptū: Rex regū ⁊ dñs do. Per affaner ꝓpositū eunuchor⁹ significat̄ bon⁹ eps q̄ ꝓpositⁿ est ecclie ministror ⁊ b sonat nomē epi: q; dr ab epi qđ ea supra: ⁊ scopos intētio q̄si sup alios intrēdes. ipi vero ꝓcipit a rege regū iesu xp̄o vt introducat i ecclesiam pueros: nō sensu ꝫ malicia. Jn q̄bus nulla erat ma. i. sine infamie nota. ꝫ Decoros fo. ꝙ bonā cōuersa-

a In anno. Si post tres annos pueri ingressi sūt in conspectu regis quō scdo anno hec somniasse nūc dr. hoc ita solubt hebrei. Secūdus ann⁹ hic dicit: quo omnib⁹ barbar⁹ gētib⁹ ipauit assyrijs egyptijs moabit⁹ et reliqs natiōib⁹: nō tātū iudeis ⁊ chaldeis. Unde Joseph⁹ p annū secundum egyptiace captiuitatis nabuchodonosor vidit mirabile somnium et fugit ab eo. b Somnium. Vidit rex impius somniū vt Daniele in terptante glorificēt de⁹: ⁊ captiui deo seruientes inde habeant solatiū. Sic ⁊ pharao: nō qz meruerunt: ſz iosep⁹ et daniel digni fuerūt q̄ iterptatiōe omnibus ꝓferrent. c Magi. Cōsuendo aūt et sermo cōis: magos ꝓ maleficis accipit. d Magi ⁊. qui de singulis philosophāt. d Chaldei. chaldei philosophi chaldeor⁹ mathemateci. s. q; ꝫm hanc artē: etiā reges ⁊ ꝓncipes illius gētis oīa faciūt. Unde ⁊ in nativitate dñi primi ortū ei⁹ notauerūt ⁊ in bethleē venientes puerū adorauerūt. e Et malefici ⁊c. Qui victimis vtunt ⁊ sanguine ⁊ sepe ꝓtingunt corpora mortuor⁹. ꝫ Audert

a† In anno secūdo Ca. II
rēgni nabuchodonosor b
a ꝫ non sibi sed Danieli: et caeteris deus dedit.
b ūidit nabuchodonosor somniū: c
a ꝫ moraliē qz carnalis nō ꝑt sustinere spiritualia.
et cōterrit⁹ est spūs ei⁹: ⁊ somniū d
a ꝫ vt ꝙ eius inq̄sitione virt⁹ dei ostēderet ⁊ sā-
ctei eius aliquātulū refrigerarent.
eius effugit ab eo. Precepit ergo e
a ꝫ ab aris. ꝫ alij incātatores q̄ ꝙbis agunt.
c rex vt quocarent ārioli et magi ⁊ f
a ꝫ mathematici: astrologi.
d chaldei ⁊ malefici vt idicarēt regi g h

Moraliter

cōuersationē. g Et eruditos ois. i. sapia. i. cognitione diuinor. h Cautos scia. i. cognitiōe hūanor. i Et doctos disciplīa. i. q̄ ꝓsueuerūt obedire mādat⁹ supior. a† Et qui posset stare in palatio regis. i. in ecclia militāte ad seruiendū ibidē regi christo. et cū dicit: Et q̄ possent stare. hic accipit et ꝓ id est. qz tales sunt apti ad ministrandū in ecclia dei: ⁊ tales assumere debēt ⁊ ꝓmouere ecclesie prelati. Sequit̄ postea:

c Pueris aūt his dedit de⁹ scientiā ⁊c. qz mūdis ⁊ honestē et abstinētib⁹ a cibis supfluis et delicatis dat deus sacre scripture noticiam. Esa. xxvij. Quem docebit scientiam et quē intelligere faciet auditū. Et respondet ibidē: Ablactatos a lacte: auulsos ab vberibus. Nico. de Lyra Ca. II

a Anno aūt secūdo. Dicit ponit scda ps ꝓncipalis hui⁹ libri in qua itēdit auctor ostēdere potētiā regni christi ꝓ cōparationē ad regnū mūdi vel diaboli: ⁊ hoc ꝓ decē visiones hic aūr positas. ⁊ diuidit in duas partes: qz ꝑmo ponuntur quinq; visiones ad primū aduentū christi ꝓncipaliē ptinētes. Secūdo alie quinq; ptinētes ad secundū aduentū christi: licet tā in istis q̄ in illis fiat aliqñ mētio de vtroq; . secūda incipit ca. vij. Anno ꝑmo Balthasar: prima diuidit in q̄nq; partes ꝫm quinq; visiones. Prima visio est de lapide abciso sine manibus: statuā grādē cōterēte: in qua figurata est christi cōceptio diabolū cōterētis. Secūda de angelo filio dei assimilato in formacē descēdente in qua figurata est natiuitas christi in nām penalitatē descēdētis. Tertia de vigili sctō clamāte ꝑcisionē arboris: in qua figurata est ꝓdicatio xp̄i vitia rescindentis. Quarta de manu scribentis in pariete terminationē regni Balthasar: in qua figurata est passio xp̄i regnū diaboli exterminātis: ⁊ chirographū decreti cruci affigētis. Quīta de inclusione Danielis in lacū ⁊ liberatione eius ꝙ angelū: in q̄ figurata est resurrectio christi infernū spoliātis. Partes patebūt in. v. capitul⁹ q ordinē sequētib⁹. Circa primū aduertēdū ꝙ cā effectiua ꝓncipalis hui⁹ visionis est spūsctus. Cā ipe tratiua est ozō Daniel ⁊ socio⁹ ei⁹. Cā finalis ē vt dei potētia panderet ⁊ Daniel exaltaret: ⁊ rex supb⁹ humiliaret. Cā aūt materialē ꝓtinētia hui⁹ visionis: q̄ ondit discursū mūdi ꝙ q̄ttuor regna ꝓncipalia sibi succedētia vsq; ad tps xp̄i oīa regna terrena sibi subiugātis. Cā āt formal⁹ ē diuisio hui⁹ ca. Notādū ꝙ in q̄libet visiōe ponūt̄ he q̄ttuor: cause vt posite sc̄i ista: qz q̄libet visio ē q̄ddā spālis tractat⁹. ergo circa cām formalē hui⁹ ca. ondit ꝓmo revelatio sōnij. scdo inq̄sitio visiōis. ibi: Precepit q̄ rex. ⁊tio reseratio mysterij. ibi: Tūc Daniel. quarto magnificatio dei. ibi: Tūc rex nabucho. Circa ꝑmū ꝙsidrandū q̄s fuit iste nabuchodonosor: qz ei dr hic: Jn anno scdo reg. na. lō dicūr aliq ꝙ fuit nabuchodonosor iunior: ⁊ filius magni nabuchodonosor: ⁊ ꝙ regnauit añ fratrē suum euilmerodach imediate post patrē: ⁊ hoc ex ordinatiōe patris: ꝓt̄ ma licia euilmerodach q̄ erat ꝓmogenit⁹. Magn⁹ eni nabuchodonosor ⁊ regnauerat p. vij. ānos ⁊tegre: q̄s Daniel de iudea in babylonē fuit duct⁹: ⁊ itez p tres annos fuit Daniel nutritus ⁊ edoct⁹ aute q̄s ei ꝑsētaret: vt visū ē ca. ꝑce. Cū ꝙ in hoc ca. dicatur ꝙ Daniel vt alijs sapiētior exposuit somniū nabuchodonosor. ⁊ cū dicaī ꝙ ꝑ somniū vidit scdo anno regni sui. isto ꝯcludūt ꝙ nō pōt intelligi de magno nabuchodonosor: ꝓt qđ dicūt aliū fuisse nabuchodonosor filiū ꝑdicti q̄ nabuchodonosor scds regnauit post patrē: ⁊ scdo anno regni ei⁹ facta sūt ista q̄ hic narrant. Sz hebrei ⁊ berosus historiograph⁹ chaldeor⁹ q̄bus magis credendū est. dicunt euilmerodach imediate regnasse post patrē. et hoc est qđ dicit q̄dā glosa q̄ sic incipit: Nō filius. q̄ hr. j. sup ꝓncipiū. v. ca. Hoc ēt videt ꝙ dictū Hiere. xxvij. vbi ponit verbū dñi loquēt⁹ sic: Vedi regi babylōis terras istas. Sequit: Et seruiēt ei ⁊ filio ei⁹ ⁊ filio filij ei⁹: ⁊ nō ponūt plures. Certū ē aūt ꝫm oēs ꝙ euilmerodach fuit filius nabuchodonosor magni: ⁊ balthasar erat filius filij sui. s. euilmerodach. ⁊ nō dr ꝙ fuerit ibi alius intermedius q̄ vocat⁹ fuerit nabuchodonosor. Historiographi tñ aliq ponūt duos filios iter euilmerodach ⁊ balthasar. s. regnasse ⁊ laborasse dach: sed qz auctoritas Hieremie videt dissordare ⁊ annales hebreor⁹: posset dici ꝙ isti duo sūt idē in numero cū euilmerodach ⁊ balthasar: qz vterq; eor⁹ fuit binomi⁹: ita ꝙ euilmerodach alio noīe dictus est regnasse ⁊ balthasar laborasse dach. Itē ꝙ eruditio illorū q̄ dicūt ꝙ iste nabuchodonosor de q̄ hic agit fuit filius magni nabuchodonosor. ⁊ regnauit post mortē ei⁹: icludit ꝫdictiones: qz ꝫm eos illa visio q̄ ꝑoīt se. ca. expōit ō magno nabuchodonosor: q̄ ꝓprius est in amētia ⁊ eiect⁹ ab homib⁹. vij. ānis. ⁊ ibi dicit ꝙ Daniel fuit familiaris ei ⁊ collega ⁊ famosissim⁹ in rescrādo occulta et secreta diuina. Jn b aūt ca. dr ꝙ ꝓ expositionē hui⁹ somnij Daniel fuit ꝑmo cognit⁹ eē tāte sapie: ⁊ a rege ꝑmo ꝓmot⁹: ⁊ socij ei⁹ ad sui petitionē: q̄ istō factō nō potuit esse ꝑ mortē magni nabuchodonosor. Et iō dicēdū ꝙ iste na buchodonosor q̄ b somnū vidit fuit magn⁹ nabuchodonosor. ⁊ qđ dr hic: Jn anno regni na. scdo: nō accipit ān⁹ scds regni sui simplicit̄ qñ fact⁹ fuit rex chaldeor: ⁊ accipit ann⁹ scdus regni sui postq̄ fact⁹ est monarcha: qz mlta regna acquisuit ⁊ potissime p⁹ vnū ānū sbiectiōis egyptior. vñ ⁊ Joseph⁹ dicit de magno nabuchodonosor. r. libro antiq̄tat⁹ iudaice. Post vnū annū egyptiace captiuitatis vidit nabuchodonosor somniū. Hoc etiā apparet ꝙ ꝓ visionē istā vbi significat⁹ est ꝓcaput aureū: in q̄ designat regnū ei⁹ ꝑmū iter q̄ttuor regna maxima. Hoc est igit̄ qđ dr b: Jn anno scdo regni. i. monarchie. b Nabuchodonosor vidit somniū. spēalis ei dei ꝓuidētia est circa ꝓncipes magnos in q̄tū ab eis depēdet respublica: ⁊ ꝓpter b aliq ostendūt eis magis q̄ alijs q̄buscūq; sic pharaoni fames futura ⁊ abūdātia: fuit tñ ei⁹ visio exposita ꝓ Joseph: sicut visio nabuchodonosor ꝓ Danielē. c Et ꝓterritus est spūs ei⁹. ex insolita visione. d Et somniū ei⁹ fu. ab eo. oblīuio essi causat ex motiōe humor⁹: ꝓpter b ei pueri ⁊ multū senes sūt immemores ꝫm philosophū in libro de memoria et remi. terror aūt facit magnā humor⁹ cōmotionē: ⁊ iō causat somnij oblīuionē. Hoc etiā factū est ex diuina ordinatiōe: vt occasione huius oblīuiōis vocaret Daniel ad dei gl̄iam ⁊ ꝓli israelitici releuatiōem ꝓ ipsi⁹ Daniel⁹ sublimationē. sic patebit. j. eo. ca. e Precepit aūt. Hec est scda ps in q̄ describitur inq̄sitio visi. ⁊ diuidit in duas: qz ꝑmo ꝓiectores vocant. scdo interrogant. ibi: Qui cū venissent. Circa ꝑmū adverte ꝙ hoīes antiquit⁹ multū initebāt augurijs somnior. sicut ptz de pharaone: Hesi. xl. ⁊ de ministris ei⁹ incarceratis cū Joseph: Hesi. xl. ca. ⁊. j. de isto rege. iiij. ca. ꝓf qđ fuit solliciti⁹ de inq̄sitiōe sōnij. ꝫm qđ dr hic: Precepit aūt rex vt quocarent arioli. q̄ in hostijs de aīalib⁹ imolatis diuināt. f Et magi. q̄ archanis incantatiōib⁹ vtunt: vt hr Exo. vij. g Et malefici. q̄ auertunt sensus hūanos ꝓ aliqđ factū vl dictum circa eos: ⁊ sic auersis sensibus aliq occulta eis reuelant⁹ a demonib⁹: sic de illis q̄ dormiebāt in sardos ilsula: vt dicit expositor Thomas sup q̄rtū physicor: ca. de tpe. Chaldei āt ꝓ cōsiderationē astror diuināt. vñ tpe Eccchie rex babylōis q̄ ē in chaldea misit lras ⁊ munera Eccchie ad inq̄rēdū de illa solis retrocessione q̄ facta est tpe suo: vt hr. iiij. Reg. xx. ca.

h Et indi. ⁊c. ꝓ artes suas ꝓdictas. Sz q̄rit̄ h q̄re nō fuit vocat⁹ Daniel ⁊ socij ei⁹. qz. s. dictū ē q̄ erāt sapiētiores ariol⁹ et magi. Dicēdū ꝙ b fuit ex iuidia: qz cū esset iudeus dolebāt ba-

Respondē/
rūtq; Hucus/
q; hebraice: ab
hinc vsq; ad vi
sionē tertij ānī
regis Baltha
sar quā Dani/
el vidit in susis
hebraicē, q̄dem
ītris z ē lingua
scripsit chalda
ica quaz syria
cam vocat.
Peribit'.
Minaī penā:
pponit pmiaz
vt si poterunt
somniū dicere
cui⁹ ſi poterat
recordari: cre
dat ēt somnij
expositionez.
alit interpretatio
eoz nō habeat
fidē.
Sapiē.

a ſ nō sederūt: qz audire parati.

sent steterūt coz̄ rege: t di/ b
a ſ ymbā er ipſi aurā er vestigia som/
nij retinebat vt alijs referēt⁹. posset q̄
viderat remisci neq; a mentē reb⁹ excipi

rit ad eos rex: Vidi somni
um: t mēte cōfusus igno/
ro qđ viderim. Rūdeſtq; c
chaldei regi syriace: Rex d e
in sēpiternū viue. Dic som f
niū seruis tuis: t interpretati
onē ei⁹ indicabim⁹. Et re/ g
spōdens rex ait chaldeis:
ſ somniū vel visio.

Sermo recessit a me. Nisi b
ſ prius.

idicaueritis mihi sōniū et
a ſ post. ſ interpretationē: qđ. ſ. prēdat
pictūrā ei⁹ pibitis vos t i
a ſ cōfiscate. ſ. de fisco erūt. ſ. de cōtrare
regis: ficus enī sacē regius est. b ſ si
nō terrēt pena alliciāt pmia.

dom⁹ vr̄e publicābūt. Si k
aūt somniū t pictūrā eius narraueritis: a ſ in presenti. b ſ in futuro. c ſ inē vicinos t amicos

ꝑmiā et dōna et hōnorē multū accipietis
a me. Somniū igit̄ et interpretationē ei⁹
indicate mihi. Respōderūt secūdo atq; di/
a ſ iterum beniuolentia alliciunt eum.

perunt: Rex somniū dicat seruis suis: t i/
terpretationē ei⁹ indicabimus. Respondit m
a ſ spaciū vite. b ſ ambage verboz.

rex et ait: Certe nouī qz tēp⁹ redimitis: n o p q
sciētes q̄ a me recesserit sermo. Si ergo sō
a ſ remanebat enī in eo aliqđ somniū vestigiū: vt si quis
diceret illud agnoscere ſtatim. b ſ firma sola.

nium non indicaueritis mihi: vnā est de
a ſ mihi. ſ nō alijs ꝑ vobis incēdet. ſ hoc. ſ.

vōbis sententia q̄ interpretationē quo/ r
ſ fingendo

q; fallacem et deceptione plenā cōposue/
ritis vt loquamini mihi donec tempus
a ſ heret in proposito: ſtat in sententia: idem replicat.

pertranseat. Somnium itaq; dicite mihi: s
vt sciam q̄ interpretationē q̄z eius veraz t v
loquamini. Respōdētes ergo chaldei co/ x
a ſ super celum enim est qui hoc potest.

ram rege dixerunt: Non est hōmo sup tēr y
a ſ randē cōpulsi deū creatorem omniū recognoscunt.

ram qui sermonem tuum rex possit imple z
a ſ nedum serui regum possunt soluere.

re: sed nēq; regum quisq; magnus et po/ a
tens verbuz huiuscemodi sciscita⁹ ab om b c
ni ariolo et mago et chaldeo. Sermo eñ d
quem tu rex queris grauis est: nec repe/ e
rietur quisq; qui indicet illum in conspe/
ctu regis: exceptis dijs quorum non est
a ſ confirentur ariolis: et omnis scientia secularis ꝓscientiaz
futurorum esse solius dei non hominū. vñ ꝓbat ꝓpheras spū
dei locutos: qui futura ꝓdixerunt.

conuersatiō cum hominibus. Quo audi f
ſ nō de vno tm̄ ꝓcepit.

to rex i furoze t in ira magna p̄cepit vt pe g
a ſ non de stultis et leccatoribus. b ſ non de extranea
patria. c ſ a rege.

rirēt oēs sapientes bābylōis. Et egressa h
bylonij q̄ magis appreciarent̄ a rege. Similit̄ ex cupiditate: qz p ex/
positionē credebāt dona t honorē ꝓseq̄: sicut ptz ex reg⁹. ꝓmissioē ad
eos facta: si somniū t eī⁹ interpretationē possent dicere. Et licet fuissent
inuēti sapiētiores ariolis et magis in verbis sapiētie t intellect⁹ q̄s. p
bati sūt a rege: vt dictū ē ca. j. tñ ñ erat adhuc Daniel cognit⁹ q̄z ad
donū ꝓphetie: t intelligētiā visionū ꝺ quo erat hic q̄stio. t ideo alij
q̄ iam erant famosi in arte diuinādi erāt magis vocati. a Qui cuz
venissent. Dic cōiectores de somnio interrogant̄: t ponit hic tripler i
terrogatio. Prima est cum simplici denunciatione. Secunda cū forz
ti comminatione t ꝓmij promissione. ibi: Et respondēs rex ait chal/
deis. Tertia cum falsi impositione t suspitione. ibi: Rūdit rex t ait:
Et quilibet interrogatiōi addit̄ sua rūsio. Igit̄ ꝓmo dicit̄ sic: Qui cū
venissent steterūt coz̄ rege quasi parati ad rūdēdū. b Et dixit ad
eos rex: Vidi somniū t mēte cōfusus ignoro qđ videri. Et terrore eū
ꝓsolite visiōis fātasmata sūt facta ꝓfusa: t sic nō remāsit memoria visi/
onis distincta q̄ fit ꝓ q̄ imagies distincte remanēt in memoria: reco/
dabat tñ in cōfuso: sicut aliq̄n ꝓtigit etiā in actib⁹ būanis q̄ aliqs re
colit in cōi se comedisse optima cibaria in alij festo: vl̄ vidisse pulchra
spectacula: t tñ nescit determinate dicere. c Rūdērunt chaldei. Isti
erāt ꝓncipales inter ꝓiectores: qz diuīatio eoz erat aliq̄ mō p viā rati
onis. s. p ꝓsideratiōē astroz: alioz aūt diuinatio erat p viā suspitio
nis vt vīsū est. t iō isti ꝓncipaliter iter oēs rūdērūt: d Regi syria
ce. ꝺ addit̄ qz ab isto loco chaldaice vl̄ syriace q̄ō est idē idioma q̄sq;
ad ſratos: licet vulgare aliq̄ mō discordet. liber iste script⁹ est q̄z ad
octauū ca. chaldaice: hebraicē, tñ ītris q̄ nō distinguūt a chaldeis i so/
no: ſ tñ in caractere: vt dicit Iero. i. ꝓogo sup libros Reg. Rex in
sempiternū viue. ꝺ dicit ad captādū ei⁹ beniuolentiā: t qz credebāt
holes virtuosos post vitā istā trāsferri ad vitā deoz eternā: vt ḥb. ıı.
Macha. rj. vbi dr sic: Patre nr̄o iter deos trāslato. t sūt ꝟba anti/
chi adolescētis loquētis de antiocho patre suo mortuo. c Dic som/
nū ser. t. tē. rōnabilit̄ rūdēt: qz ꝓ patrē nō ꝑt alit̄ sōniū iterp̄tari. Dic
eni pbs libzo de somno t vigil. Ille est artificiosus iudex sōnioz q̄si
militudines visas ppēdere icit: t ptes adinuicē cōpare: t etiā p cōpa
rationē ad dispositionē celi: t passiones t sollicitudines somniant̄ et
mozes ei⁹ t cōplexionē. oīa eni ibi attēdēda sūt: vt ibidē dicit magn⁹
Albert⁹. talis āt interp̄tatio somnij supōit somniū ꝑscitū. g Et re
spōdēs rex. Hic pōit scda iterrogatio: t fit cū adiūctiōe pene t ꝓmij. t
boc est qđ ḍr hic: h Nisi idica. mi. som. pz⁹. ſ. t postea ꝓiectura ei⁹.
i Peribit' vos. i. morieminī. k Et dom⁹ vr̄e. i. possessiōes t bo/
na. l Publicabunt̄. i. fisco vel burse regie applicabunt̄. Qđ sēp̄
patet in ira. m Rūdit rex. Hic pōit tertia iterrogatio q̄ fit nō solū
cū pene cōmlatiōe t ꝓmij, ꝓmissiōe: ſz etiā cū falsi suspitiōe seu ꝓpositi
one. t hoc ē qđ ḍr hic: n Certe scio tē. i. detinet' in verb. vl̄ sic:
o Tps redi. i. spaciū vite vr̄e vult' retinere p ambages ẋbor. t ſ/
dit cām: p Sciētes q̄ a me re. ſ. ꝓ qđ nō possū vob sōniū idica
re. q Si g̃ som. ñ in. tē. ē de vob sñia. ſ. firma t irreuocabil de mor
te vr̄a. r Iterp̄tationē q̄z fal. tē. q. d. eodē mō pibitis si talē fal
laciā fecerit': t ē hic trūcatio sñie sīe solēt irati facere in loq̄ndo. t iō
qđ dictū ē: ē supplēdū. Ad hāc ẋo fallaciā remouēdā ſdit: s Sō
niū meū: vl̄ nisi pz⁹ dixerit': erit de vob sñia. i. certissime tenebo q̄ in
terpretatio quā dixeritis sit ꝓfecta. Somniū itaq; dicite mihi. integre
ꝓfecte. t Ut sciā. ꝓ hoc supple: v Qr interpretationē ei⁹ tē. t
nō ꝓfectā. x Rūdētes g̃ chaldei tē. Hoc dicūt qz ponebāt animā
a corpore separatā esse maioris intelligētie: t maxime dijs cōiunctaz:
sicut dicitur. ij. Machab. rj. Patre nostro inter deos translato. ideo
dixerunt: y Non est homo super terram. id est in presenti vita.
z Qui sermonē tuū possit implere: quia nō potest fieri per artē hu/
manā: vt iam visum est. Declarant hoc etiā per facta regū ꝓcedent/
um. dicentes: a Sed neq; regū quisq; magnus et potens. i. ſtūs
cunq; fuerit magnus t potēs. b Verbū huiuscemodi scisciatur.
de ꝓterito scz. c Ab omni ariolo t mago t chaldeo. i. a quocūq;
q; diuinatoze. quasi dicant: per cōsequs nec tu debes querere. cuius
causa subditur: d Sermo eni quē tu rex queris grauis est. i. exce
dens virtutē intellectus humani. e Nec reperiet quisq; q̄ in. tē.
posuerūt eni aliqui platonici q; demones habēt corpora aerea: vt pa/
ret per dictū Apulei discipuli platōis: dicētes q; demones sunt anima
lia corpore aerea: mente rationalia: tpe eterna: animo passiua. t sic p
ꝓsequēs quodāmō ꝓuersant̄ cū hoīb⁹. vñ t ſm doctores catholicos
habitāt ꝺ nobiscū in hoc aere caliginoso vsq; ad iudiciū: t ab istis p
artes magicas ſñt aliqua queri. Sed dij quoz cū hoīb⁹ non ē ꝓuer/
satio vocant̄ hic ab istis chaldeis substātie totaliter separate. quarū
sciam dixerūt ꝓplatonici t etiā alij ꝑbi maiorē q̄s sit scia demonū: sed
ars magica vl̄ diuinativa q̄cūq; nō se extēdit ad aliqđ reḍenduz ab
eis. f Quo audito rex in furoze. qđ dicitur: qz irrationabilit̄ mo
uebat cū se excusarēt sufficiēter. g Ꝓcepit vt pirēt oēs sapiētes
babylonis. i. studētes philosophiā t cognitionē occultoz. Ille ei⁹ di/
cit sapiēs qui vltra cōmunē cognitionē hominū transcēdit. h Et
egressa sentētia. a rege irreuocabiliter.

Sapiētes

a Sapiētes interfici. Quēt hebrei
cur Daniel t tres pueri non ingressi
sūt ad regē cū alijs sapiētib⁹: t cū eis
iubent perire: t sic soluūt. cū rex do/
na maxima t summū honorē ꝓmitte

a ſ ꝓparabāt occidi. vñ: Post sapiētes ne pdas

snia sapiētes interficiebāt. Que a
rebatur q̄z Daniel t socij ei⁹ vt pe b
a ſ nescīes causā sui periculi: celauerāt eni chal
dei q̄stionē regis: ne daniel et tres pueri ꝓferent
eis in expositiōe visionis.

rirēt. Tūc dāniel reḳsiuit ꝺ lege c
a ſ arioch. i. ad solutudinē redigens.

atq; snia āb arioch ꝓncipe mili/
tie regis q̄ egressus fuerat ad in
terficiēdos sapiētes babylōi. Et d
ſ hanc. ſ.

iterrogauit eū q̄ a rege ptātē ac/
ceperat: quā obcausam tā crude
ſ a secreto.

lis snia a facie regis essz egressa.
Tūc ergo rē indicasſz arioch da/ e
nieli: daniel ingressus rogauit re
b gem vt tēpus daret sibi ad solu/
tionē indicādā regi. Et igressus f
a ſ moraliter. Ne sis sapiens tibi sol: tomnibus
ꝓficere debes: t alios recum docere.

est domū suā: ānanieq; et misae/ g
li et azarie socijs suis indicauit
ſ secum.

negocium: vt quererēt miscōiaz
a ſ occulto somnio quo sacra futura signant.

a facie dei celi super sacramēto b
ſ quo inuento.

isto t nō perirēt daniel t socij ei⁹ i
a ſ diligit inimicos: benefacit odientibus: o rat
ꝓ persequentibus.

cuz ceteris sapiētib⁹ babylonis.
Tūc danieli mysteriū ꝓuisonez k
ſ a deo. ſ iō. ſ nō ignar⁹ ē deo: ipurat nō sibi.

nocte reuelatū ē. Et bñdixit da/ m
a ſ ad differētiā eoz deoz. q̄ ſsank in terra t de
moniacis arrib⁹ t ꝑstigijs terrenos deludūt.

niel deū celi t locut⁹ ait: †Sit no n
mē dñi bñdictū a ſcło t vsq; i ſę
a ſ qua cognoscunt̄ mysteria. b ſ regnoz.
c ſ nō hominū: nō demonū: nō regū.

culū: qz sapiētiā t fortitudo eiūſ o p q
a ſ non alius. b ſ nota qz generali disputati
one ꝓparat auditoz ē iā inuēs somniū esse de mu
tatione regnoz.

sunt: ēt ipe mutat tempora t etā e r s
tes. Trāsfert regna atq; cōstitu/ t v
a ſ vñ: Audies sapiēs sapiētior erit: t q̄ hz dabi
tur ei: t q̄ nō hz̄ qđ videt hēre auferet ab eo.

it: dāt sapiētiā sapiētibus: t sci f
tes. i. periodos rex mutabiliū t corruptibiliū: t maxime hoīm. maior eni fuit period⁹
vite humane añ diluuiū q̄z post: vt ptz in Heñ. t Trāsfert regna. t ꝺ ꝓtigit frequ/
ter ꝓpter pctā hoīm. sicut ptz Heñ. xv. vbi dr q̄ filij isrl acceperūt regnū chananeoz ꝓ
pter pctā coz. Silr romani acceperūt regnū indeoz post mortē xpi. v Atq; consti
tuit. qz aliqñ etiā malos homies in regnū eleuat ad punitionez alioz pctoz. sic ptz de
cyro q̄ ex ordiatiōe dei eleuat⁹ est in regnū ad destructionē chaldeoz t liberationē in/
deoz: ſm qđ ḍr Esa. xlv. Hec dicit dñs christo meo cyro cuius apprehēdi dexterā tē.
Aliqñ hoc etiā fit ad exercitiū et flagellationē sanctoz: exemplū habem⁹ de Attila re
ge bunoz: qui dixit sancto Lupo trecensi cū obsideret eius ciuitatē: interrogat⁹ a Lu/
po sancto q̄s esset: rūdit: Ego sū flagellū dei. Cui ille rndit: ego sū Lupus q̄ debeo fla
gellari. t ꝓcepit ciuitatē spiri. x Dat sapiaz sa. i. noticiā de diuis ill' q̄z mētes eleuāt

ad celestia

Universidad de Sevilla Biblioteca

Rom.11.d Ipse revelat. Qui revelat deus, pfunda admirat & dicit: O altitudo di. fa. & sci. dei. Iste inhabitate i se spūsctō scrutat pfunda dei & in, pfūdo aīe sue altissimos puteos fodit & terrā egerit que aquas opit: bibit aquā de vasis suis & de fonte puteoꝝ suoꝝ. b Novit in tene. Tenebre ignorātia: lux scientia atq; doctrina: deū enī quī sa nō latēt recta ambūt & adherēt. Vel tenebre mystica & pfūda. Vñ i parabolis: Intelligit parabolā et tenebrosuz sermonem. Et in ps. Aqua tenebrosa in nubib⁹ aer'. p. f. in ospe. ei⁹. Qui cī terrena ōserit & ad excelsa cōscēdit: q; si auis tenuissimū aerē etheraq; desiderat: & nubes efficit ad quā veritas dei puenit q; p sanctos pluere ꝓsucuit. b talis replet⁹ multitudine sciētie habet multas aquas tenebrosas & caligine inuolutas quas solus mōyses & sui conformes ingredīt: & facie ad faciē deo loquitur. b quo: Posuit tenebras latibulū suū. b Houerat illō q; patriarche fodiebāt puteos: & allophili nocte terrā ingerebāt: & patriarche iterū fodiebāt vsq; ad inuentā aquam. Sic quelibet fidelis aīa vigilare debet, pter īsidias diaboli: vt ad aquā viuā christū. s. possit peruenire. Sōno lentiā quarū. s. animarū increpat pro- ps.4 pheta dauid. s. dicēs: Filij hominū vsq; quo graui corde. Memores enī esse debem⁹ scintillule divine & imaginis nobis imp: esse. de qua idē dauid: Signatū est sup nos lumē vultus tui domine. c Sapientes. Imitatur dñi clementiā p̄ p̄secutoribus oās: Nec vult eos perire, p quibus erat ipe periturus si occiderent. Introduc. Arrogantiā vitat: q; ipse recto itinere posset ire: & ideo vult introduci. d Inueni hominē &c. Dei grām ad suaz refert diligentiā & se inuenisse dicit: cum Daniel se vltro obtulerit: & mortē nūciox ostēdit: q; cū bona nūciāt suavolūt videri. e De filijs trāsmi. Mota q; de filijs iude. i. ō regali stirpe sit Daniel nō sacerdos: sicut in fine cōtinet belis fabula. f Putasne vere. Seruat ordinē questionis p̄ius somnium qō magi ignorabāt: post interpretationē somnij querit: vt cū q; viderat recognouerit credat interp̄tationem somnij que variaz recipit coniecturā. g Mysteriū qō rex. Aufert regi prauā suspitionē: ne existimet inueniri posse humana solertia: qō soli⁹ dei habet noticia. h Sed ē de⁹. Nō dij: vigilanter retrahit a multoꝝ decoꝝ opinione. i Que vētura. Aut ex q; Danieli somniū reuelatū est vsq; ad consummationē mūdi: aut certe vniuersa interp̄tatio somnij ad finē tendit: in q; tinago et statua quevidet cōtenēda ē. k Capit'. Mētis. s. ō quo cogitatio. vl caput ꝓs: nos mēbra: iste pastor: nos grex. Vñ in scriptū ē: Illuc puēiat i firmitas gregis q; p̄cessit pastoris firmitas. Capitis tui &c. Nō dicit oculoꝝ ne quid putaremus esse corporeū Ecc.2.c sed capitis. Vñ i Parab. Oculi sapientis in capite. i. in principio cordis. Mat.5.a Unde: Beati mundo corde &c. Et: Quid cogitatis mala i cor- Ibi.9.a dibus vestris. Alij hac occasione sm Platonez in cerebro suspicantur esse sapientiam. l Somniū tuum. Sex sunt somniorum maneries. duo sunt que etiam nemo sanctus vitare potest ex nimia ventris inanitate: & nimia ingurgitatione. Tertium ex illusionibus nocturnis inimici. Quartum ex premissa cogitatione illusione secuta. Quintū per revelationem sancti spiritꝰ que multis fit modis. Sextum ex cogitatiōib⁹ p̄missis

a ſ diligentibus correctionē motum.

entiā intelligentibus disciplinā. a
a Ipse revelat, pfunda et absc̄di / b
ſ ignorantia.
b ta: et novit in tenebris cōstituta c
a ſ sapia atq; scia. ſ ergo. b ſ ne videarur sui meriti. refert hec ad patrū iusticiā: et dei veritatē q; seminis eoꝝ etiā in captiuitate miserēt.
& lux cū eo est. Tibi dē⁹ patrū no d
ſ exponendi.
strorū cōfiteor teq; laudo: q; sapi f
ſ patiendi.
entiam et fortitudinē dedisti mi / g
ſ soli.
hi: et nunc ostendisti mihi que ro
a ſ nos quattuor arrogantiā fugit ne sol⁹ iperrasc̄ scyideak et gras agit: q; mysteriū sōnij sol⁹ intelligit
gāuimus te: q; sermonem regis b
a peruisti nobis. Post hec daniel i
gressus ad arioch quē constitue rat rex vt perderet sapientes babylonis sic ei locut⁹ est. Sapientes l
babylonis ne pdas: introduc me in cōspectu regis: & solutionē narrabo regi. Tūc arioch festinus in m
a ſ ītū ad laudem. b ſ ad quē nihil.
trōduxit dānielez ad regem et di n
xit ei: Inuēi hominē de filijs trās o
migrationis iude qui solutionez p
regi annūciet. Respōdit rex et dixit danieli cui nomen erat baltha
ſ ordinē somnij seruat.
sar. Putasne vere potes indica / q
re mihi somniū qō vidi et interp̄ / r
tationē eius? Et respōdēs daniel
a ſ nota omne occultū posse vocari mysteriū.
el cōrā rege ait: Mysteriūz quod s
rex interrogat sapientes: magi t
a ſ admirabilis simplicitas innocētes ostēdit qui eius mortē querebāt: nec eni nocēdū est nocētib⁹.
ſ q; extra inspiciūt et ex his futura predicāt.
arioli & aruspices negunt idicare t
a ſ quasi frustra queris ab hominib⁹ in terra qō sol⁹ de⁹ nouit in celo.
b regi. Sed ē de⁹ i celo reuelās my / v
a ſ absq; adulatiōe stirari associata blandit ei vt
steria q; indicauit tibi rex nabu / x
regi. a ſ cōplēdat: mō cepta: et hoz oim in fine
chodonosoꝝ que vēntura sunt no y
erit generalis cōpletio. a ſ somnia et vsiones p/
uissimis temporibus. Somnium z
codē b accipit. a ſ locū designat vt magi credāt.
k tuū & visiōes capitis tui in cubi / a

ctio multitudinis: sicut bōa dispositio corpis depēdet a capite. m Que vētura sūt in no. tē. q; in illa revelatiōe fit mētio de regno xp̄i: qō est vltimū regnoꝝ. vñ & j. Joh. ij. dr de tpe xp̄i: Filioli nouissima hora ē. a Somniū tuū. Hic ꝓnr Daniel apit regi visionē. & diuidit in duas: q; ꝓmo eā repetit. scōo el apit regi visionē. & diuidit in duas: q; ꝓmo eā repetit. scōo expositionē subiū git. hoc eīn perierat rex a diectorib⁹: vt patuit. s. secūda ibi: Interpretationē ḡs ei⁹. Circa primū sic, p cedit: q; ꝓmo repetit cām visiōis: que fuit cogitatio regi de futuris

ſ vl ex cu

a b vel ex curis ad caput nr̄m xp̄m vl ecclīam vt ad membra ptinētib⁹ revelatiōe subsecuta.
a Tu rex &c. Indicat cām somnij: q; scz deus regi futura mysteria revelauit: q; scire futura volenti & vt divine i / a
spiratiōis mirek grāz: non mō qō in sōnio vidērit: sed qō añ cogitauerit expōit. b Tu rex. Cōsiderādum ē q; somnia ḡb⁹ futura significant: & q̄si p nubilū veritas demōstrat: si patēt ꝓiectoribꝰ & mūdi sapiētib⁹: & sol⁹ dei noticie reseruant.
c Et q; revelat. Mysteria. o. r. Qui. s. facit solem suū oriri sup bonos et malos: cui⁹ tanta est clemētia vt etiaz nabuchodonosoꝝ di / b
spēsatiōis sue qua mūdū regit mysteriū revelaret p Danielē. Dicit. Interrogem⁹ eos q; diuersas asserūt ēe naturas. cuius nabuchodonosoꝝ nature intelligāt aut bōe aut male. Si bone: cur impi⁹ ōr. Si male (qō rex est) ꝛ illos q; dicūt naturas bonas & malas: ꝛ omnes bone iūctū creatre dei sūt: cur malo at / c
q; terreno de⁹ sua my / steria revelauit.
d Mihi quoq;. Quasi nō putet futuroꝝ noticiaz humana solertia posse cōprehēdi. Mihi ḡs. Sapiētes babylonis excusat & inuidiam: ne putet eaz q; dictur⁹ est ex ꝓpria d
habuisse sapiētia.
e Rādis est. Totuz ad magnum & sublime &c. Dui⁹ statue. Dividit regna sīc regna / e
ta sūt a regib⁹. g Expere. Macedonū qō famosissimū virtute alexandri: & cōparat eri qō resonat plus q; ce / f
tera metalla. b Abscisus &c. Xp̄s lapis quē reprobauerūt edificantes. i. iudei. hic factꝰ ē in caput anguli. 1. Pet.2.b
i Et ipleuit. v. & vt p Constātinū q; licētiam dedit toto orbi vt deo servirēt. k Et regnū tertiū. Alexādrū signi fiat et regnū macedonū & successoꝝ: qō iure eneū: quia iter oia metalla es vocaliusꝰ & tinnit clarius: et sonus eius lōge lateq; diffundit: qō nō solū potētiā regni: sed etiā eloquētiaz

ſ greci

futuris: & ex hoc apparet revelatio mirabilior: q; nō solū revelata est Danieli visio regis: sed etiā cogitatio regis p̄cedēs q; soli deo nota erat. & hoc est qō dicit: a Tu rex cogitare cepisti i stratu tuo &c. ex b
b etiā patet q; sollicitudo p̄cedēs in vigilia dñi est causa somniorū sequentiū in somno: sed hoc est duplici / c
ter. Uno mō naturalik qñ fantasmata q; fuerūt in vigilia reuertunt in somno vel sīlia eis: sed nō fuit hic sic: q; talia somnia non sunt signa futuroꝝ: sed magꝝ p̄cedentiū. Alio mō supnaturaliter qñ ex sollicitudine circa aliq̄d futuꝝ disponit homo vt de talibus fiat sibi aliqua ostensio a deo in sequēti somno: q; talia cōuenienter fiūt in somno q; in vigilia: vt. s. dictū est: & hoc fuit hic. cetera patēt vsq; ibi: b Tu rex videbas. vbi secūdo repetit ipam visionē. dicēs:
c Et ecce quasi statua vna grādis. in lōgitudie. s. & latitudie. d Stabat ꝓtra te. sic eni erat disposita i situ respectu regis: quasi aspiceret regē & ipe eā.
e Et intuit⁹ ei⁹ erat terribilis: q; illa statua significabat mutationē regnoꝝ: vt videbit: q; mutatio per bella & occisiones fit. & ad hoc denotandū terribile erat videre illā statuā. vñ &. s. dictū est q; rex territ⁹ oblitus est somniū. f Huius statue caput ex au / d
&c. ista nō oportet hic exponere: q; exponunt in parte sequenti. g Interpretationē. Hic ponit expositio p̄dicte visionis: & hoc est qō dicit Daniel.
h Tu. scz nabuchodonosoꝝ. i Rex regū es. q; multos reges deuicerat: & subtributarios habebat: & quia maior rex erat de toto mundo tpe suo: sed vñ venerit sibi tanta magnitudo subdit: k Et de⁹ celi regnū. s. chaldeoꝝ primo. l Et fortitudinez. ad debellandū inimicos & reges alios. m Et imperiū. i. monarchiā. n Dedit tibi. q; de infimo statu p divinā dispositionē eleuat⁹ es ad omnia ista vt visuz est. j. ca. o Et oīa in quibus habitant filij hominū. hoc dicit ītū ad civitates. p Et bestie agri. ītū ad loca cāpestria. q Volucres q̄s celi. ītū ad siluas: vbi habitabūt aues cōiter. r Dedit in manu tua &c. hoc est sub potestate tua. & accipit hic ps ꝓ toto p Synecdochen: q; non oīs terra habitabilis fuit ei subiecta: sed magna ps ipsi⁹. Est etiā ibi alia figura q̄ dicit hyperbole. i. sermo multū expressiuus ad expressionē excessiue magnitudis sue ex quo ꝓcludit: s Tu es ergo caput aureū. b est: regnū tuū significat in statua illa q; tibi apparuit p caput aureū. & hoc significat cōuenienter p aurū ꝓpter maximas divitias illius regis q̄s congregauerat i babylone de vniuersis regnis ab eo subiugatis.
t Et post te cōsurget regnū aliud min⁹. hoc fuit regnū medoꝝ et p̄sarū: quod successit regno chaldeorum: vt habet. j. v. ca. Significatū aūt est illud regnū p argentū: q; in illo regno multū vacabāt sapiētie & eloquētie q; significant p claritatē argenti & ei⁹ sonoritatē. Et qz regnū medoꝝ & p̄saꝝ ꝓmo fuerunt duo regna: & in vno regnabat Darius: & in alio cyrus. ideo significata sunt p duo brachia: verūtamen qz fuerunt ꝓiuncta simul tpe cyri: mortuo Dario ei⁹ auunculo: vt dicēt. j. v. ca. & tpe Darij cui i honore successit cyr⁹: vt dicēt. j. vj. ca. ideo illa brachia erāt iūcta in pectore vno. ideo de illa statua dictū ē q; habebat brachia & pect⁹ de argēto. v Et regnū tertiū aliū ereū. hoc fuit regnū Alexādri magni & greoꝝ: quod successit regno p̄sarū. & dicit ereū, ꝓpter sonoritatē grece eloquētie: q; ea inter alia metalla est magis sonorū. x Quod impabit vniuerse terre. hoc est q; Alexander fere ab omnibus regnis recepit tributa & munera. multi eni reges audientes ebras et maximas victorias eius ex timore ne vēiret sup eos miserunt sibi munera. y Et regnū quartum erit velut ferreū. istud fuit regnū romanoꝝ. & cū subditur: 3 Quō ferrū cōminuit & domat omnia: ita regnū romāoꝝ subiugauit sibi omnia regna ꝓdicta: & hoc ex tribus q; que romani deuicerūt totū orbem. s. sapientia: exercitio armoꝝ et bono regimine. Omnem eni hominem vndecunq; vēiret ad eos honoraverūt sm valorē sui: sive in militia: sive in scientia: sive in arte mechanica: seu quacunq; excellentia alia. Et ꝓpter hoc excellētes viri de omnib⁹ par-

greci sermõis ostendit. a In dieb' autẽ. Quia regnũ xpi ⁊ pñs
Act.10.b ciatũ est ⁊ vẽit. b Cõminuet. Regnũ
mũdi iõ cõteret xps vt suũ ibidẽ edificet
Tu Petro dictũ ẽ: Macta ⁊ mãduca. s.
tibus mundi propter magnam pacem ilꝝ gebant se eoꝝ policie. Quia tamẽ postea regnũ fuit diuisũ in imperiũ cõstantinopolitanũ ⁊ romanum. ideo hoc fuit significatum in statua per duas tybias ferreas. vel alia ratione: scilicet quia ille qui erat principalis imperator accipiebat vnũ sociũ ad administrandũ imperiũ: sicut postea de Augustoꝝ anthõio ⁊ ð diocleciano ⁊ maximiano ⁊ plurib' alijs.

cum mundi ⁊ ipleuit vniuersã terrã. de ⁊: Bẽite ascẽdam' ad mõ. d. ⁊c.

a Porro tu rex vidisti. pedũ ⁊ digitoꝝ partẽ testeã. i. de terra factã.
b Et partẽ ferreã. regnũ diuisũ erit. p hoc signat' fortitudo illius regni in principio: ⁊ postea debilitas ipsius ꝺ diuisiones intraneas: ꝓpter ambitiones ex quib' regnũ romanuꝝ quasi ad nihilũ deductũ est: vt patet ad sensũ.

c Quod tamẽ de plãtario ferri dicit: sic eñ erãt pedes illius statue disposĩti ⁊ plãta pedis erat tota de ferro: ꝺ giti autẽ ex eũtes de plãta erãt partim testei ⁊ partim ferrei. ⁊ p hoc significat' ⁊ diuisiones ille q orte sũt in romanis ꝓcesserũt ex roboze diuitiarũ ⁊ potẽtie sclaris. qđ autem sequit: ꝺ Cõmisc ebunt ꝺ humano semini. sig nificat ⁊ ad tollendũ istas diuisiones regnũ romanoꝝ debilitates: facta sunt multa cõnubia. e Sed nõ adherebunt sibi. qz per talia nõ potuerũt amoueri diuisiones aliorũ. Aliter exponũt ꝺdam doctozes hebreoꝝ ab illo locoꝝ Porro qz vidisti ⁊c. de societate iudeoꝝ ⁊ romanoꝝ ꝙ incepit tpe Jude machabei: vt habet. j. Macha. viij. ⁊ renouata est tpe Jonathe ⁊ Simõis fratꝝ suoꝝ. j. Macha. xij. ⁊ iudeoꝝ debilitas significata est p testã. fortitudo autẽ romanoꝝ p ferrũ. qđ aũt sequit: Cõmisc ebũt quidez humano semini: exponũt de herode ascalonita cui regnũ iudeoꝝ datũ est a romanis: ⁊ cũ nõ esset iudꝰ natiõe voluit sibi puellã de genere machabeoꝝ copulare: vt filꝰ eꝰ teneret regnũ: sed illa p doloze se interfecit: herodes autẽ ꝓpter suã luxuriã ⁊ puelle pulchritudinẽ ea mortua abusus est: vt dicũt: ⁊ hoc est quod dicit hic: Cõmisc ebũtur humano semini: nõ dicit femineo. Sed nõ adherebũt sibi: qz herodes minꝰ ꝺilexit iudeos: nec ipsi eũ. In dieb' aũt regnoꝝ illoꝝ. i. qñ romanũ ꝑium in sua fortitudine erit: ꝙ dicit regna in plurali: qz multa regna cõtiebat sub se. g Suscitabit ꝺ celi regnũ qđ in eternũ nõ dissipabit. istud est regnũ christi qđ est eternũ: ſm qđ dicit Luc. j. Regni eius nõ erit finis. qđ regnũ inchoatũ est regno romano ⁊ existente in maxima fortitudie sua: qz subiect' omnibus nationib' descriptus est omnis orbis de mandato Augusti imperatoris: quo tpe natus est xps: vt ptz Luc. ij. Sequit: h Et regnũ eius alteri ꝑplo nõ tradet. qz regnũ christi potissimũ est in celo vbi ciues sũt imortales.

i Cõminuet ⁊ cõsumet oĩa regna hec: qz i iudicio finali oĩs potestas terrena auferet: ⁊ oĩs creatura ꝑfecte christo subiugabit: ⁊ iã multa regna supposuerũt iugo fidei xpi colla. Sequit: k Scõm qđ vidisti ꝙ de mõte abscisus est lapis. in hoc ostendit' modꝰ nascẽdi ipsius xpi qui natus est de virgine: ꝙ significat' p montẽ ꝓpter excellentiam. de hoc mõte abscisus est lapis. i. xps formatꝰ ⁊ p lapidẽ significat' p mõtẽ ꝓpt excellentiã vite. de hoc mõte abscisus est lapis. i. xps formatꝰ ⁊ p lapidẽ significat: vt ptz in ps. Lapidẽ quẽ reꝓbauerũt ⁊c. l Sine manib'. id ẽ sine hũano ope: ꝙ spũssti virtute. m Et cõminuit testã ⁊c. qz oĩa regna mũdi ꝓ maiori ꝑte subiecta sũt xpo p fidẽ ⁊ ꝑfectissime subiicient' tpe iudicij vt dictũ est.

n Tũc rex. Hic põit ꝓ dicti' magnificatio dei. ⁊ diuidit in tres ptes: qz ꝑmo supbia regꝰ reꝑmit. scꝺo dei potẽtia pãdit ibi: Loquẽs ꝙ rex. tertio Daniel sapiã erigit. ibi: Tũc rex Danielẽ. Primũ ptz p hoc qđ dicit: Tũc rex nabuchodono. ceci. ⁊c. se humiliãdo. o Et Danie. ad. et reuerentiã exhibendo. p Et hostias ⁊ incensũ ꝑce. ⁊c. ex hoc loco porphyriꝰ arguit hũc libꝝ cẽ ꝑfictũ: qz nõ est verisimile vt dicit ꝙ rex tam magnꝰ et supbus adoraret Danielẽ in captiuitate detentũ: ⁊ multo minꝰ est credibile ꝙ cultũ diuinũ vellet sibi impẽdere: vt dicit hic: ⁊ dato ꝙ vellet facere nõ ẽ credibile ꝙ Daniel ꝓmisisset hoc. vt Act. xiiij. dicit ꝙ Paul' et Barnabas nõ ꝓmisert se adorari a licaonit' iustis: sed sciderũt vestes suas in signũ doloris. Dicendũ est ad ista ꝙ adoratio ibi accipit ꝙ reuerentia: sicut de Bathan ꝙpheta dicit. iij. Reg. j. ꝙ adoravit regem dauid ꝓnus in terra. Nec est mirandum regẽ ꝓi

a Tũc rex Danielẽ. Hoc ꝺz porphyriꝰ reprehẽdit ꝙ. s. Daniel munera nõ recusauit: ⁊ honoꝛẽ babyloniũ suscepit: nec cõsiderat regẽ ideo sõniũ vidisse: et interpretationẽ Danieli reuelatã esse vt Daniel hac occasione creꝛceret: ⁊ in captiuoꝝ cõsolationẽ ꝓinceps omniũ fieret chaldeoꝝ: ⁊ dei potẽtia fieret mãifestaꝛa: Sic exaltatꝰ ẽ Ioseph apꝺ pharaonẽ: Mardocheꝰ apꝺ asuerũ: vt sez captiui aliqꝺ haberẽt solatiũ: videꝛet hominẽ sue gẽtis ꝓcipẽ egyptioꝝ vt chaldeoꝝ. b Daniel aũt postu. Nõ obliuiscit in mercede quos socios habuit in ꝑce ⁊ in periculi anxietate.

Abuchodonosoꝛ rex. Ca. III

n fecit. Veritatis ꝓcepẽ obliuioni qui seruõ dei quasi deũ adoꝛauit vt adoꝛaꝛeꝯ: statuaꝫ sibi fieri iussit aureã ⁊ infiniti põderis vt stupoꝛẽ ingerat cernentib' ⁊ adoꝛeꝯ facili': ꝺat etiã barbaris salutis occasio: vt q̃ in somnũ reuelatione p danielẽ vni' dei potentiã cognouerãt: in triũ puerorũ fortitudine diſcãt mozẽ debere cõtẽnere ⁊ idola nõ colere. Quisq̃ auaridiã suã colit qꝺ idoloꝝ seruit' ẽ: quia iste argentũ ⁊ aurũ colebat ⁊ auaricia erat ⁊ idoloꝝ seruitus.

Ytaq̃ nabu

Nico.de lyra

a Qñ potuisti apire sacramẽtũ ꝺ. i. sacrũ secretũ ꝙ ipsi' reuelationem. ⁊ sic patet ꝙ nabuchodonosoꝛ honoꝛez ꝓdictũ ipẽdebat deo ꝓncipaliter.

b Tũc rex Danielẽ. Hec est tertia ps in qua Daniel sapiã erigit ad dei gloriã: ⁊ ppũ israel q captiuus erat in regno babylonis reuelationẽ: ⁊ hoc est quod dicitur hic: Tũc rex Danielẽ in sublime extulit. i. in magna dignitate posuit: vt statim patebit. c Et munera mꝛta ⁊ magna dedit ei: que accepit Daniel nõ ex cupiditate: sed vt de illis filijs isr'l pauperibus posset benefacere. Patet etiã ex hoc ꝙ licet nõ sit licitũ aliqꝺ accipere ex pacto ꝙ spũalib': tñ licitũ est ab eis ꝙ ꝺbus spũalia ministrata sũt dona tpalia accipe: sicut Daniel ꝺ accepit a rege: cui secreta diuina reuelauerat p spũm ꝙphetie. ꝺ Et cõstituit eũ sup oẽs ꝓuincias babylonis. ꝓncipẽ ad iusticiã exercendã. e Et ꝓfectũ. ad causas magnas determinandũ. f Et magistrũ. ad facta ardua ordinandũ.

g Sup cũctos sapiẽtes babylonis. vt talia sine ei' ꝺsilio nõ agerẽt: ⁊ ei rõnẽ redderẽt. h Daniel aũt postulauit a rege ⁊c. in hoc ergo ostendit fidelitatẽ suã: qz ꝓmotꝰ ad honoꝛẽ nõ dedit oblitioni socios suos: sed de eoꝝ ꝓmotiõe fideliter cogitauit: ⁊ hoc fecit nõ solũ ꝓpter eos: sed ꝓpter cõsolationẽ filioꝝ isr'l q erãt p ꝓuincias dispsi: ⁊ qz sciebat socios suos aptos ad tale officiũ: qz erãt sapiẽtes ⁊ fideles. i Ipse aũt da. erat in foꝛi. regis. vt eñ teneret regẽ in amicitia. io nõ recedebat de latere eius ne aliqui inuidi in eius absentia seminarẽt odiũ. Ex hoc etiã loco arguit porphyrius cõtra istũ libꝝ ꝺicẽs: qꝺ Daniel sanctꝰ nõ accepisset talẽ honoꝛẽ a rege infideli. Ad qđ ꝺicendũ qꝺ porphyrius ignoꝛanꝫ loquit': qz Ioseph sanctꝰ similia a pharaone accepit: vt habet Heũ. xl. ⁊ mardocheꝰ ab asuero. vt habet Hester. viij. Considerandũ etiã qꝺ talẽ honoꝛẽ accepit Daniel: ⁊ isti hic dicti a regibus infidelibus nõ ex ambitione honoꝛis: sed ad cõsolationẽ pplꝰ sui ⁊ ad honoꝛẽ dei videntes ꝙ per hoc regna melius regerenꝫ ſm deũ ⁊ insticiã. Circa istud capitulũ mozaliter exponẽꝺo potest ꝺici ꝙ p statuã intelligit vita simulata in qua caput est aureũ: id est operatio de genere bona. Pectus de argento: qz locutio sancta. Venter ⁊ femoza ex ere: id est simulatio ficta: qz ꝺicta fiũt ad apparẽtiaz. es ei cõponit ex auricalco quod est auro simile: ⁊ stanno qđ ẽ simile argẽto. Tybee ferre sunt obduratio fixa: qz quod talis concipit corde vult omnino tenere. Pedes ferrei ⁊ fictiles sũt pertinacia delectationis: ⁊ ptinacia excusationis. hanc aũt ẽ si mulationẽ nequeunt indicare. Arioli. i. sacerdotes simoniaci. Magi. i. philosophi vani. Malefici. i. iurisperiti: quia scientia sua isti cõmuniter vtunt ad malefaciendũ. Sed Daniel. i. continẽtia ꝓpbitatis. Abdenago. i. ꝙcõscientia paruitatis seu humilitatis militatis merenꝫ fictionẽ cognoscere ac ẽ cuitare. Ca. II

Moraliter.

a In ano secũdo regni nabuchodonosoꝛ somniũ ⁊c. Secõm sensũ litteralẽ ꝙ statuã quã vidit significata fuerũt quattuoꝛ regna populũ israel affligẽtia successiue. Secõm vero sensũ mysticũ ꝙ ipsam significari potest antichristus: qꝺ plus ꝺei grauis ceteris est afflictur'. ad hoc aũt faciẽꝺũ vtrẽ antichristꝰ ẽ tuoꝝ iter cetera. Primũ est rerũ opulentia: que per auꝛũ significat'. ideo caput huius statue ꝺicit de auro optimo. Secundũ ẽ ver bozũ eloquẽtia: que bene per argentũ significat'. Prouerb. x. Argentũ electũ lingua iusti. Propter qđ huius statue pectoꝛa ⁊ brachia ꝺicunt esse de argẽto. Tertiũ est simulationũ fraudulentia: que per es significat': eo ꝙ es esse videt aurũ et nõ est. ideo huius statue venter ⁊ femoza ꝺicunt' de ere. Quartũ est armoꝝ violentia que bene per ferrũ significat': eo ꝙ ferrum ꝺomat omnia. ꝓpter qđ huius statue ꝺicunt tybee ferree. Per hoc aũt ꝙ ꝺicit:

Pedũ aũt quedã pars erat ferrea ⁊ quedã fictilis. significat' ꝙ adherentium antichristo aliꝙ adherebunt sibi firmiter ꝙ per partẽ ferreã: aliꝙ timore mortis nũ: ꝙ p partẽ fictilẽ ꝺesignatur. Videbas ita donec abscisus est lapis de mõte sine manib'. per quẽ significatur christus de excellentissima virgine sine humano opere natus.

Et percussit statuã ⁊c. nã ẽstruet antichristũ ⁊ magnã partẽ sui exercitus. sic ꝺicit. ij. Thes. ij. Quẽ ꝺns iesus interficiet spũ oris sui: ⁊ ẽstruet illustratione aduent' sui. Lapis autez qui percusserat statuã factus est mons magnus ⁊ impleuit vniuersã terrã. nã antichristo fulminato cũ magna parte sui exercitus omnes remanẽtes ipi ꝓ firmiter adherebunt. Ca. III

Abuchodonosoꝛ rex fecit statuã. Hic ponit secũda visio ꝓut se habẽs ad primã: qz sicut p primã babylonij sunt inducti ad cognoscendum dei potentiã omnia regna cõtinentẽ: ita per istã inducunt' agnoscere ꝙ metu mortis non est aliꝰ nisi deus adorandus per latriam. Considerandũ est ꝙ licet ꝺ visio sit historica: tñ cuꝫ ꝺ sit ẽ ꝙphetica ꝓpter eius finem. s. ꝓpter apparitionẽ angeli filio dei assimilati pueros de fornace liberantis: in quo hec visio tangit personã christi tangꝫ regis eminentis ciues suos de manu cuiuscunq̃ tẽporaliter potẽtis liberantis. Circa hoc cõsiderandũ ꝙ materia huius visionis est de statua aurea facta: ⁊ de puero ꝙ constantia: de fornace ardente: ⁊ de angelo pueros liberante. Cã finalis est vt christi incarnatio panderet': cultus dei amplificaret': ⁊ pplus dei cõsolaret': vt patet in fine. Causa efficiẽs ẽ spiritussanct' habit' ex puerοꝝ humilitate patiẽtia ⁊ tribulatione. Causa formalis est modus scribẽꝺi hãc visionẽ que describit ad modũ cuiusdã sentẽtie iudicialis inique. ⁊ ideo habet tres partes. qz primo ponitur pucroꝝ cõdemnatio indigna. secũdo eoꝝ liberatio benigna. ibi: Et ambulabãt. tertio eoꝝ exaltatio condigna. ibi: Tunc nabuchodonosoꝛ obstupuit.

Circa primũ tanguntur tria. primũ est causa litigij inter regẽ et pueros. secundũ est forma iudicij. ibi: Statimq̃ in ipso tẽpoꝛe. tertiũ pena supplicij. ibi: Tunc nabuchodonosoꝛ repletus. Circa primũ. s. causã litigij que fuit ex hoc ꝙ tres pueri non adoꝛabant statuã regis. duo tanguntur. Primũ est statue cõstitutio. secũdũ eius dedicatio. ibi: Ytaq̃ nabuchodonosoꝛ. Circa primũ cõsiderandũ ꝙ nabuchodonosoꝛ ꝙ superbiã. ꝓpter monarchie adeptionẽ voluit sibi vsurpare honoꝛẽ ꝺiuinũ. ⁊ ideo fecit statuã magnã aureã in qua adoꝛaꝛeꝯ. Simile legit' ꝺ Caio imperatoꝛe romano: qui vt ꝺicit Josephus libꝛo antiquitatũ. xviij. misit statuam suam ꝙ totũ imperium suũ vt in ea adoꝛaꝛeꝯ. Ad faciẽꝺũ aũt talia credibile est ꝙ homines inducebanꝫ ꝙ aliqua respõsa ꝺemonũ ⁊ ꝓmissa qui nitunt' homies inducere ad idolatriã. ꝺicit igit': Nabuchodonosoꝛ rex fecit sta. au. exteri' tñ erat aurea: qz nõ est credibile ꝙ ibi esset tãta moles auri. vel forte erat interi' cõcaua.

a Jtacz nabucho. Excelsa periculosiusstāt z citi⁹ corruūt: pncipes aūt congregant ad adorandūz statuam vt postea subditi nō resistant. Stantes aūt z potētes ne diuitias aut potentiā p dant: obedire non tardāt q̄rū exemplū sūditi sequi non dubitant.

reā altitudine cubitoꝝ.lx.latitudie
a ℔ theodocio vorchas ſymmachus duran.lxx.gibo lon iarine vinariū vel cōclusū.
cubitoꝝ.vj.z statuit eā in cāpo dura: puincię babylōis. Jtacz nabu b
chodonosoꝛ rex misit ad cōgregan c
a ℔ pncipes lingua philistinoꝝ vel alophiloꝝ.
dos satrapas magistratus et iudi d e f g
ces: ducesꝫ: z tyrānos optiates z ꝓfe
a ℔ quib⁹ regi cōsentientib⁹ facile cōsentit ꝓplus.
ctos: ōēsqꝫ pncipes regiōis vt cōueī
℔ ad orationem.
rēt ad dedicationē statuę quaz ere
℔ sicut ꝓceptum est.
xerat nabuchodonosoꝛ rex. Tūc cō
gregati sunt satrapę: magistraꝯ et i
iudices: duces et tyrāni: z optima
tes qui erant in potestatibus cōstituti: et vniuer
℔ ad orationē
si pncipes regionū vt conuenirēt ad dedicatio k
nem statuę quam erexerat nabuchodonosoꝛ rex.
℔ cōgregati admirantes.
Stabant aūt in conspectu statuę quaz posuerat
℔ magna voce.
nabuchodnosoꝛ rex: et pręco clamabat valenter:
a ℔ non q̄ in campo duran omnes populi omnium nationum potuerunt congregari: sed in principibus cunctarum gentium creditur oēs adorasse.
Vōbis dicitur populis tribubus et linguis in l m n o p q r s t v
hora qua audieritis sonitū tubę z
fistulę z citharę sambucę et psalte
rij z symphonię: z vniuersi generis
b Cadētes. ne mo deū cadēs adorat: ōnēs aūt z idola ado rāt cadētes: si cut b z in cuā ge. Nec oīa ti bi dabo si ca. adora. m. Sciendum q̄z hereticos q̄ fulgore eloquētie sclar⁹ falsa dogmata cōponūt aureā statuaz facere: z ℔tuz i eis ꝓsuasiōe alios cōpellūt idolū falsitat⁹ adorare.
c Judeos. q̄s sibi ꝓpositos i uidebāt z offe debāt religiōe eoꝝ z auersiōe idoloꝝ nacti ḡ occasionē cri mināt eos apud regē. Non stanti dicūt vt eos inkficiat: ꝑ eos ꝑmū in odiū ꝛ regē ꝓtrahūt.
d Sūt ḡ viri. Inuidiose q̄si q̄s captiuos z suos ꝓncipes fecisti. i. nob ꝑ posuisti in supbiā elati ꝓcepta tua ꝓtēpserint
℔ deos tu
Dan. 4. b
c musicorum cadentes adorate sta
tuam aureā quā cōstituit nabucho
a ℔ precepto penam si q̄s nō fecerit addit.
donosoꝛ rex. Si quis aūtē nō ꝓstra r
tus adorauerit: eadē hora mittet i
fornacē ignis ardētis. Pōst hęc igi
a ℔ in principibus.
tur statim vt audierunt oēs popū s
li sonitum tubę et fistulę z citharę:
sambucę z psalterij symphonię: et
a ℔ ram mente q̄s corpore: qui aūt in Apocalypsi deum adorant in faciem cadunt.
omnis generis musicoꝝ: cādentes t
omnes populi tribus z linguę ado
rauerūt statuā auream quam con
stituerat nabuchodonosoꝛ rex. Sta 3 †
timqꝫ in ipso tēpoꝛe accedentes vi a
ri chaldei: accusauerūt iudeos: di b c
xerūtqꝫ nabuchodonosoꝛ regi: Rex
a ℔ quod non licet violare.
in eternū viue. Tu rex posuisti dē v
℔ neminem excepisti.
cretū vt oīs hō q̄ audierit sonitum e
℔ hoia fiebāt vt statuā honorarēt z pp̄s citi⁹ seducte.
tubę: fistulę: et citharę: sambucę et
psalterij z symphonię z vniuersi ge
neri musicoꝝ: psternet se z adoret
℔ quasi cētā pena ꝓdicta non mouenē illi.
statuā aureā. Si q̄s aūt nō pcidēs
adorauerit mittet in fornacē ignis
℔ quos nobis ꝓposuisti.
℔ deos tu
e ardēti. Sūt ḡ viri iudei q̄s ꝓstituisti f
sup opa regiōis babylōię sidrac misac z abdēago:

a Altitudine cubitoꝝ sexaginta. in hac altitudine cōputatur altitudo basis supra quā erat posita: aliter nō rūderet sibi latitudo que dicit eē sex cubitoꝝ tm. Cetera patēt. Si aūt querat: quare Daniel q̄ erat familiar⁹ regi vt visū est: nō ꝓhibuit eū a tali insania? dicēdū q̄ forte erat absēs in extremis finibus regni ꝓpter magna negocia supra que erat positus vt visū est. vel infirmitate fuit impedit⁹: vel aliqua alia causa cōsimili: q̄ videt ex hoc q̄ nō accusat cum socijs suis: z tamē certū est q̄ nō adorasset si ibi fuisset. vel dicendū q̄ vidit regē obstinatū in malicia sua. z lō tacuit videns se nihil ꝓficere in rephensione sua: sed magis regē ad peiora excitare: z hoc videt glosa interlinear⁹ dicere. j. eodē ca. super illū locum: Precepit vt adducerent sidrac misac zc. vbi dicitur sic: De Daniele non fit mentio: q̄ regi assistebat qui ꝓriam statuā nō adorabat.
b Jtacz. Hic cōsequenter describitur statue dedicatio. voluit enim nabuchodonosoꝛ q̄ prima adoratio sue statue que vocat hic dedicatio fieret cum magna solennitate: propter magnitudinem superbie sue: z hoc est quod dicitur hic: Jtacz nabuchodonosoꝛ rex misit nūcios solēnes. s.
c Ad cōgregandos satrapas. i. nobiles barones. z dicuntur satrape q̄ si satis rapientes: quia solent bona inferioꝝ rapere.
d Magistratus. i. ꝓsiliarios.
e Et iudices. q̄ sūt cōstituti ad audiēdū causas.
f Duces. s. exercit⁹.
g Et tyrānos. i. exactores tributoꝝ regaliū.
h Optimates. i. optimos existentes: isti sūt honorabiliores post regē.
i Hos rectos. i. ꝓpositos.
k Ꝓncipes regionū. sicut sūt baliui: q̄ bāt plures ꝓpositos sub se. Isti igit̄ ꝓdicti ꝑmo sunt vocati ad adorandū statuā vt regi cōsentientes ceteri timore mortis z exemplo maioꝝ facilius inducant̄ ad regis voluntatē. Cetera patēt vsq; ibi:
l Nobis dicit populis. nō q̄ oēs ꝑsonę possent in cāpo duran collocari: sed q̄ ꝑ cipibus qui sunt capita alioꝝ intelligunt̄ oēs adorare.
m Tribubus z linguis: q̄ ibi erant homines diuersarum nationū z linguarū.
n Jn hora qua audieritis sonū tube. forma huius instrumenti nota est z cōis: z ea vtunt homines in bellis et in festis et in ꝑpl congregatione: vt h⁹ libro Ru.
o Fistule. instrumētū est de ligno babēs multa foramina per que emittit son⁹: et eo vtunt pastores.
p Citharę. instrumenti est figure triangular⁹ ad modū dimidij scuti: z tāḡit digitis.
q Sambuce. q̄ fit de arūdine pforata: et dicit sambuca a sam q̄ est sol z bucca q̄ ē parua buccina: q̄ solū pōt fieri in estate: vt dicit Hiero. in epistola ad Nardanū de instrumētis musicē q̄ in sacra scriptura reperiunt̄.
r Psalterij. instrumentū notū est et tangit̄ cū penna.
s Symphonie. aliq̄s accipit ꝓ melodia in cōmuni: sed hic accipitur symphonia ꝓ instrumēto determinato oblongo: quod solent portare ceci: z digit⁹ tāgitur.
t Et vniuersi generis. hoc addit̄: quia msta erāt ibi alia instrumenta que non exprimunt hic. Talibus aūt vtebant̄ in adoratione statue ad incitandū homines: q̄ ex diuersis melodijs excitant̄ in hominib⁹ diuerse passiones: vt patet ad sensum. z habet. viij. Pol.
u Cadētes adorate statuā. i. humiliter z reuerenter.
x Quam cōstituit nabuchodonosoꝛ. vt in ipsa adoraret.
y Si quis autem zc. vbi pene nūcianꝫ nō obediētib⁹. Cetera patēt ex ꝓdictis.
z Statimqꝫ. Hec est secunda pars ꝓcipalis huius capituli vbi ponit forma iudicij. circa quā pōit primo chaldeoꝝ accusatio. secūdo puerorꝝ citatio. ibi: Tūc nabuchodonosoꝛ in furoꝛe. tertio citatoꝝ inquisitio. ibi: Pronūcians. et quarto inquisitoꝝ respōsio. ibi: Nō oportet nos. In ꝓma parte dicit sic: Statimqꝫ in ipso tꝰe dedicatiōis statue.
a Accedētes viri chaldei. ad regē.
b Accusauerunt iudeos. moti inuidia ex hoc q̄ iudei erant eis ꝓpositi in negocijs regni: vt patet in fine ꝓcedentis ca.
c Dixerunt q̄qꝫ nabuchodonosoꝛ regi: Rex in eternū viue. hoc dicunt ad captandū eius beniuolentiaz vt meli⁹ impetrent voluntatē suā.
d Tu rex posuisti decretū. quod ē lex firma z irreuocabilis: z non est licitum illud ꝓterire.
e Et omnis homo qui audierit sonitum tube fistule zc. quasi dicant: nullum hominem excepisti ab hac lege. hoc autem dicebant vt non pateret modus liberationis puerorum. Hoc autem modo in proposito formāt accusationem suam. dicentes:
f Sunt ergo viri iudei. quasi dicāt captiui sunt z serui ex cōditione: ꝓpter quod z humiliores deberent esse.
g Hos constituisti super opera regionis babylonie sidrac misac z abdenago. z ideo deberent esse grati ꝓ beneficijs acceptis: z ꝓ ꝯis ꝓceptus eorum est

a ℔ Hs honorasti re inhonorāt̄ ingrati imemores būficij.
b ℔ isti eīā in deos redūdat iniuria.
a Uiri isti ꝓcepserūt rex decretū tuū. Deos tuos a b
nō colūt: et statuā aureā quā erexisti nō ad
c ℔ pessimis cōsulentib⁹.
orant. Tūc nabuchodonosoꝛ in furoꝛe z in c
ira ꝓcepit vt adducerent sidrac misac z abde d e f
nago. Qui cōfestim adducti sūt in ꝓspectu regis.
Deut. 32. a
3. Reg. 12. g
ra egyp. z 1 lib. Regū bis roboā ponēs aureū vitulum in bethel idola fecisse memorat eccōtra: multa de monia singulariter sicut i
℔ sicut dicitur.
Pronūciāsqꝫ rex nabuchodonoſ s
soꝛ ait eis: Vere ne sidrac misac z abdena
℔ vt supra.
go: deos meos non colitis: et statuā aure b i
am quā ꝓstituī nō adorat⁹. Nūc ergo si est⁹
℔ obedire.
a ℔ Jus in furoꝛe ꝓceperit adduci: dat rō spaciuz corrigendi: et q̄ charos eos habeat ostendit.
parati quācunqꝫ hora audieritis sonitū tu k
be: fistule: citharę: sābucę: z psalterij z sym
phonię: omniscqꝫ generis musicoꝝ ꝓsternite
vos et adorate statuā quam feci: q̄ si non †
adoraueritis: eadē hora mittemini in foꝛ
a ℔ mira oblatio. ille pōt cripe cui⁹ seruum paulo ante adorasti: quē deū verū et dūm regū esse ꝓdicasti.
nacē ignis ardentis. Et quis est deus q̄ eri k
piat vos de manu mea? Respondentes si l
drac misac z abdenago: dixerunt q̄qꝫ regi na
buchodonosoꝛ: Nō oportet nos de hac re m
a ℔ qui verus non rui qui falsi.
spondere tibi. Ecce enim deus noster quez n
colimus potest nos eripe de camino ignis
a ℔ quecunq; tormenta inferas.
ardentis: et de mānibus tuis o rex libera f
a ℔ vigilanter nō cōrarij ponūr: scz si nō poterit: sed si nolue rit vr nō iposibilitatis sed volūtatis dei sit si perierit.
re. Quod si nolūerit: notū sit tibi rex quia g o
a ℔ dij colunrur: statue adorantur.
deos tuos non colimus: et statuā auream
a ℔ qui veri dei sumus cultores et adoratores: vnde hi ꝓncipes et iudices mūdi: ideo placent nabuchodonosoꝛ imperatoꝝ vero statuas adorantes deo displicent.
quam erexisti non ādoramus. Tunc nabu p
℔ ideo.
chodonosoꝛ repletus est furoꝛe: et aspect⁹ b q
faciei illius immutat⁹ est super sidrac misac
℔ furoꝛe accensus.
et abdenago: et ꝓcepit vt succenderet foꝛ i
℔ vt magis rerrear.
nax septuplum q̄ succendi consueuerat: k
et viris fortissimis de exercitu suo iussit vt
ligatis pedibus sidrac misac z abdenago:
mitterēt eos in fornacē ignis ardētis. Et cō r
a ℔ theodotio dixit saraballis qō chaldeum est: et significat cruriū et tibiarum regmina. i. bracas.
b ℔ grecum est genus pallioli est vel pilei.
festim viri illi vincti cū brāchijs suis z thiā s t
a ℔ victi et vestiti: nā iussio regis vigebat nec licebat spoliare eos
ris et calciamentis: et vestibus missi sunt
a ℔ als fornacis.
in medium ignis ardentis. Nam iussio re
gis vigebat. Fornax aūt succensa erat ni
a ℔ anticipatio est: quia hoc in sequenti plenius dicetur
mis. Pōro viros illos qui miserant sidrac k v
misac et abdenago iterfecit flamma ignis.
Viri autem hi tres: id est sidrac misac z ab
a ℔ ꝓcipites q̄ ligati: ℔ ardēt vincula z vicios flāma nō tāgit.
denago ceciderūt in medio camino ignis
ardentis colligati. Hieronym⁹. Que

graulor. a Uiri isti cōtēpserunt rex decretū tuū. q.d. ex pdictis patz q̄ nullo modo est eis parcendū. b Deos tuos nō colūt. scribit autē hoc Daniel more indeoꝝ qui vnū idolū vocant deos in plurali: vt habet Exo. xxxij. de vitulo aureo. Idi sunt dij tui israel: q̄ eduxerunt te de terra egypti. Dicunt autē hij dij nabuchodonosoꝛ: nō q̄ ipsū ſta tuā adoraret: vt dictū est: sed q̄ illam fecerat vt in ipsa adoraret. c Tūc nabucho. in furoꝛe. Hic ponit queroꝝ citatio. cū ōr: Tūc nabuchodonosoꝛ in furoꝛe z ira ex cōtēptu sibi facto ꝑ suā estimationē: nō tū ꝑ veritatē: z sic irrationabilit̄. Jō ōr: In furoꝛe z ira.
d Precepit. illis pessimis accusatoribus. e Et adducerent. coā eo.
f Sidrac zc. de Daniele nō fit mētio: z cā supradicta est.
g Pronūcians. q̄. Hic ponit citatoꝝ inquisitio: et patz littera ex dictis hoc excepto:
h De os meos nō colitis. z ꝓcl est.
i Statuā aureā quā cōstituī. quam vocat nabuchodonosoꝛ deū suū: nō q̄ ipsā adoraret: vt dictū est: sed q̄ ipm repzesentabat cui diuinos honoꝛes exhiberi volebat.
k Et quis est de⁹ qui vos eripiat. Hec fuit mira exccatio: q̄ ipm deū hebꝛeoꝝ omnipotentē vocauerat in ꝓcedenti ca. q̄ supbia mirabilit̄ excecat hominē.
l Respōdentes. Hic ponit reqsitoꝝ respōsio. vñ dicit:
m Nō oportet nos de hac re rādere tibi. q.d. q̄stio tua est adeo irrationabilis q̄ non est digna rūsione: q̄ euidēs est q̄ est dare vnū primū infinite potentie: z q̄ ꝓtest nos liberare: q̄ ipsū colim⁹. z hoc est quod subdit: Ecce enī deus noster quē colim⁹ zc. Sequit:
n Q̄d si nō luerit. q̄ aliq̄n deus non liberat seruos suos tp̄aliter vt melius saluet eos: inuisibiliter eos ad requiē transferendo: vt dicit Aug⁹. in quodā sermone sctōrum martyrū septē fratrū.
o Notū tibi sit rex q̄ deos tuos nō colimus. ex quo patet q̄d illud factū est tribꝰ pueris materia fortitudis q̄ ab impijs credebat̄ esse cā terroris.
p Tūc nabuchodonosoꝛ. Hic describit pena supplicij: vbi primo ponit regis indignatio. cuz dicit: Repletꝰ est furoꝛe. Secūdo indignatiōis manifesta ostēsio. cū subdit:
q Et aspectꝰ faciei illi. imu. c. zc. quia passiones coꝝdis cit⁹ apparēt in oculis q̄ in alijs ꝓtib⁹ corꝑis. Tertio sntie ꝓnūciatio. ibi: Et ꝓcepit vt succēderetur fornax zc. Quarto sētie execuꝯio. ibi:
r Et ꝓfestim viri illi. i. tres pueri.
s Uincti. vt nullo mō possent euadere.
t Cū brachijs suis z thiaris. sm aliqs thiara est palliū quo p se vtūt: sz alios est mitra q̄ in capite ponit. vñ dicit Exo. xxix. de aaron: Pōes thiaraz in capite eiꝰ. z inde trahit ad significādū gen⁹ pillei qō portabāt nobiles: sz qō dr Ezechie. xxiij. Cuz vidisset viros depictos z thiaras i capitib⁹ eoꝝ. Qui to pōt dei vidicatio. ibi:
v Ꝓfero viros illos q̄ miserāt zc. Sciēdū tñ q̄ hoc dr hic ꝓ atticipatione: q̄ dr. j. eoca. q̄ viri illi q̄ miserant pueros in fornacē succēdebant eā. z ideo interfectio istoꝝ ꝓ flammā ignis intelligēda est facta quando angelus domini descendit cum pueris post oꝛationem aḡarie: z excussit flammam de fornace z combussit eos qui erant extra: vt sic rex non solū

de miracu

¶ a ¶ Et ambulabāt. Ab hic q̄ sequūt vsq; ad finē cantici triū puerorū nō habent hebrei. b ¶ Benedict⁹ es dñe. tē. Due sūt benedictiōes. Una de nobis ad deum q̄ ē eū laudare: et altera de deo ad nos q̄ ē dare remissionem peccatorū. t multiplicationem bonorū: t hec ē ros matutin⁹.

¶ Benedictus es d. Quibus cūq; p̄mamur angustijs: hec toto cordis affectu dicam⁹: t quicūq; nob aduersi accidерit iuste nos sustinere nō dubitemus. Un/
Ps.96. de: Exultaue/runt filie iude in omnibus iudicijs tuis dñe.
c ¶ Peccauimus. Hec peccauerant: nec ei⁹ ctates erāt quando abducti fuerunt: q; sic pro vita ante acta punirē tur. hec ergo ex populi persona dicūtur. sicut illō Apo
Ro.7.c stoli: Non enī quod volo hoc ago: sed quod odi. tē. Quasi nec p ipsis adultis hoc dici potest: q̄ mandata implebāt eis per spiritū sanctum reuelata. ¶ Qui propter petā nostra captiuan/tur impropera/tur eis deus eorum tanq̄ impotens liberare. ¶ Quidaz hunc locuz ad celestem hierusalem referūt: quasi anime ō celo ad terrām delapse in loco lachrymarum et confusionis: antiqua peccata plangant: sed hoc non recipit ecclesia.

¶ Et nō

sequunt in hebreis voluminib⁹ nō
a ¶ soluti exuītis vinculis: ignis beneficiū obsequium conculit: iniuriam non intulit.
repperi. Et ābulabāt i medio flāmę a
¶ liberatorē suū.
laudātes deū et bñdicētes dominō.
a ¶ fortis in aduersis: ftare enī fortiū est. b ¶ quasi sapientie thesaurū: sicut ertā vās aperies os suū thesaurum abscondituū.
Stās aūt ącarias orauit sic: Aperi/
a ¶ vbi alij timore morientur.
b ensq; os suū in mediō ignis ait: Benedictus es domie deus patrū nr̄o/rum: t laudabile t gl̄iosū nomē tuū c
in scīa: q̄ iust⁹ es in oīb⁹ q̄ fecisti nobis: t vniuersa opa tua vera: t vię d e s
a ¶ humiliras er iustīcia. b ¶ duo sunt iudicia: vnū occultū in vita. ¶. alterū apertū in die magni iudicij.
tuę rēctę: t oīa iudicia tua vera. Ju/ b
dicia enī vera fecisti iuxta omnia q̄ induxisti sup nos t sup ciuitatē sanctā patrū nostrorū hierl'm: q̄ in veri/ i
tate t in iudicio induxisti oia h̄ ppt
¶ in nobis. ¶ als in nos. ¶ in primos
c petā nr̄a. ¶ Peccauim⁹ enī t iniq̄ egi/ k l
mus recedētes a te: et deliquimus i
a ¶ iā in eis p spūm sanctū reuelara erāt dī mādata.
b ¶ inde patet q̄ in eoz psona nō dicitur.
omnib⁹: t p̄cepta tua nō audiuim⁹: m
a ¶ et si aliquo modo fecimus.
nec obseruauim⁹ nec fecim⁹ sic p̄ce/
a ¶ eorpore et aīa. b ¶ facientibus.
peras nob: vt bēne esset nōbis. Dia
ergo quę induxisti sup nos: t vniu/
a ¶ iustus es dñe et recтū iudiciū tuū.
sa quę fecisti nobis in vēro iudicio
a ¶ sic. ¶ non ipsi tradiderunt nos.
fecisti. Et trādidisti nos in manib⁹ n
¶ in nos. ¶ in se.
inimicorū nr̄orū iniquor⁹ et pessimo
¶ in re. ¶ nabuchodonosor.
rū p̄uaricatorumq;: et regi iniusto t o p
¶ terrenos.
pessimo vltra omnē terrā. Et nūc nō q
a ¶ cōra iusticiā tuā vel cōtra hostes.
possumus āperire os. Cōfusio t op/ r
a ¶ id est illis qui re colunt. ¶. bonis infertur cōfusio t opprobriū ppter nos.
probriū facti sum⁹ seruis tuis: t bis q̄
a ¶ q̄ ppt nos de⁹ eor⁹ blasphemat b ¶ hostibus.
¶ sed.
colebāt te. Me q̄sum⁹ tradās nos in s t
a ¶ non nobis dñe nō nobis: sed no. tuo da gloriam.
ppetuum. ppt̄r nomē tuū: et ne dis v p
a ¶ legē: lex enī dissipat q̄n cultores dei cruciādo lacerantur.
sipes tēstamentū tuū: neq; auferas p
a ¶ hominem pro homine offert.
misericordiam tuaz a nobis ppt̄r
abrāā dilectū tuū: t isaac seruū tuū: s
a ¶ ſ. iacob q̄ postea israel. i. vir videns deū vocat⁹ ē.
t israēl sanctū tuū: quib⁹ locutus es a b
¶ p homine rē. a ¶ quasi quō iples p̄missionē.
pollicēs q̄ multiplicares semen eo/ c
¶ in bonis. ¶ infructuosis.
rū sicut stellas cęli: t sicut arenā q̄ ē
a ¶ quasi quis quotū hec. b ¶ numero afflicti corpe.
in litore maris. Quia dñe imin⁹ d
ti sum⁹ plus q̄ oēs gētes: sumusq; e
de miraculo viso miraret: sed t p ꝓbustionē fortissimorum virorum de suo exercitu puniretur vt hic videtur. a ¶ Et ambulabāt. Hec est tertia pars principalis huius ca. Scidū tū q̄ nō est in hebraeo tū eam exposui: q̄ est in medio ca. Ygit hic ponit liberatio puerorū benigna vbi tria notanť q̄ solent accidere in tribulatione iustorū. ſ. cōmēdatio superne equitatis: cōdescēsio diuine bontatis. ibi: Et non cessabāt. collaudatio diuine maiestatis. ibi: Tūc bi tres. Circa primū aduertendū q̄ primo ponit cōmēdatio dei ab ipſ⁹ tribus pueris in generali. t ptz secūdo ipſi⁹ ącarie in speciali. ibi: Stans aūt ącarias. vbi primo ącarias cōmēdat diuinā iusticiā. secōo iploratz eius clementiā. ibi: Me quesum⁹. Tertio allegat cōsuetā dei mīficordiā. ibi: Et nūc sequmur te. Quarto inuocat ei⁹ liberatricē potētiā. ibi: Et erue nos. ¶ Circa primū in cōmēdatiōe diuine equitatis. ącarias attribuit deo iusticiā: t sibīpſis culpā. dicēs: b ¶ Benedictus es dñe de⁹ patrū nostrorū: t facit mentionē de antiqs patrib⁹ vt meritis ipsorū eius oratio sit magis eraudibilis. Et hoc mō fecit moyses in oratione ad placandū irā dei cōtra ppm de vituli fabricatiōe. c ¶ Et gloriosū nomē tuū. gloria enī est clara noticia cū laude: vñ importat quandaz diffusionē laudis: ppter hoc dicit nomē dei gloriosū: quia debet laudari vbiq; terrarū t in omni differētia tēporū. ¶ iō subdit: d ¶ In secula q̄ iustus es. reddēs penā p petis. t hoc est quod subdit: e ¶ In omnib⁹ q̄ fecisti nobis. permittēdo nos sic tribulari. f ¶ Et vniuersa opa tua vera. quia conformia sunt diuine sapientie que falli non potest. g ¶ Et vie tue recte. i. ꝑcessus tui⁹ in mundi gubernatione. h ¶ Et omnia iudicia tua vera. dicit iudicia in plurali: quia vnum est iudicium eius occultum in presenti. de quo dicit Jobis. xij. Nunc iudicium est mundi. aliud erit apertū in futuro. Cetera patent vsq; ibi: i ¶ Induxisti omnia hec ppter peccata nostra. vbi considerandū q̄ peccatum populi israel vocauit suuz: quia erat pars illius populi. Daniel eſ et socij ei⁹ erāt innocētes t sancti t maxime q̄ſ fuerunt de hierusalem translati. t ideo non fecerunt illa peccata. p pter que destructa est ciuitas hierusalē. de qua fit hic mentio. k ¶ Peccauimus. contra proximū. l ¶ Et inique egimus. contra deum. t hoc dupliciter. peccato cōmissōis. quod notatur cū dicitur: Recedētes a te tē: t peccato omissionis. cum subdit: m ¶ Et precepta tua nō audiuim⁹ tē. vt dñs nobis esset. et te. ex decursu enī veteris testamēti patet q̄ filij israel fuerunt in ꝑsperitate q̄diu fuerūt obedientes deo. n ¶ Et trādidisti nos in manib⁹ inimicorū tē. q̄ quādoq; punit de⁹ bonos p malos: vt dictū est ca. ꝑce. vñ t demones sunt executores diuine iusticie in inferno.
o ¶ Et regi iniusto. ſ. nabuchodonosor: q̄ occidebat innocentes: vt hic patet. p ¶ Et pessimo. quia cogebat homies idolatrare vsurpādo sibi diuinos honores. q ¶ Ultra omnem terrā. ſ. supra omnes terrenos: q̄ ppter magnitudinē sue potestatis malicia eius habebat maiorē effectū t euidētiam. r ¶ Cōfusio t opprobriū facti sum⁹ seruis tuis tē. q̄ eis infert p opprobrio miseria nostra: cū eodē ritu colim⁹ te sicut t ipi. s ¶ Me quesumus. Hic ącarias implorat dei clementiam: allegans promissionem factam sanctis patribus. dicens: Me quesumus tradas nos hostib⁹. t ¶ Propter nomē tuū. q. d. licet hoc nō mereať nr̄a iusticia: hāt tū hoc ad gloriā nominis tui vt nomē tuū glorificet⁹ in liberatione nr̄a. v ¶ Et ne dissipes testamētū tuū. i. legē q̄ dissipať q̄ſ tenētes eā occidunť. y ¶ Neq; auferas tē. q. fuit primus a deo electus ex idolatris. t primo facte sūt ei ꝓmissiones aperte de christo: ppter quod dicit hic specialit dilecť. z ¶ Et isaac ser. t. t de Fu⁹ q̄ fuit vere obediēs. t ptz b cū pať voluit eū īmolare: q̄ iā erat. xxx. ānox: t p ꝓphetis. pater aūt ei⁹ erat senex et debilis: noluit tū resistere: sed ad īmolationē volūtarie accessit: vt dicit Joseph⁹ libro .j. antiq̄tatū. a ¶ Et israēl san. tuuz. i. iacob q̄ dicit hic sanct⁹ specialit: q̄ speciali cultu se vouit colere deū: vt de⁹ Gen. xxviij. Erit mihi dñs in deuz tē. Illud aūt ppie de scīs q̄s applicatur diuino cultui. b ¶ Quibus locutus es pollicens. id est promittens. t ideo non potest frustrari promisso tua. c ¶ Et multiplicares semen eorum sicut stellas celi et sicut arenā que est in litore maris. promissum est b abrae: Gen. xxij. d ¶ Quia domine imminuti sum⁹ plus q̄ oēs gentes. quia multi de filijs israel fuerunt occisi per bella et multi captiuati. e ¶ Sumusq; humiles. id est viles in conspectu aliorum.

In vniuer

¶ a ¶ Et nō est in tē/
Moralit poze hoc ꝓn. t ꝓ/
pheta t dux. Mo/
raliter hoc hodie t quotidie nobis est plorandū: q̄ ꝓter peccata nr̄a penā patimur vero/rum pastorū: t in numeris afflicti p secutionibus: di/gnū deo sacrificiū non reddimus.
b ¶ Sed in aīa cō. Hac occasiōe t ex eo q̄ sequit: Būdicite spūs t aīe iusto⁹ dño. t huius/modi: volūt q̄daz excepto spūsctō: alium spūm t alias animā esse i hoīe: sed laborandū eis ē: quomodo absq; carne t spiritussācti gratia due substantie t duo interiores homines i vna dicanť eē substantia. ¶ Sed ī anima. Quidaz dicebant in corpe esse duas aīas: aīaz et spūm. c ¶ Hapta. Salusti⁹ histo/riarū dicť quoddā gen⁹ fomitis apd psas quo maxime nutriant ignes. Alij ossa olinaruz arefacta cū amurca. vnde et grecus pyran dicit: eo q̄ ignē nutriat q̄ grece pyr dicit. Plinius dicit eam circa babyloniam mōliquidi bituminis ꝓfluere et nutriē/dis ignibus ami/cā esse: vt etiā lōge admota ignem corripiat. d Ange/lus autē. Mozalit anima oppressa et varijs perturbati/onib⁹ occupata cū desperat auxilium humanū t tota mēte cōuertit ad deū descendit ad eā angelus domini: id ē diuinus sermo: et extinguit ardētes sagittas diaboli: t incendia cordis nostri ne extinguamur. ¶ Greg. Antiquus hostis licz innumeras ciboruz ꝓpuisēctias nr̄is obtutib⁹ oppōat: q̄b⁹ libidis fernor in his crescat: bonis tñ mētib⁹ suppeditat gr̄a spūs sibilat t a carnal⁹ ꝓcupiscētijs nr̄is ecclie estib⁹ illese ꝓ/
¶ durant

¶ viles.
humiles in vniuersa terra ho/ a
¶ iuste. ſ. ¶ quia.
a die ꝓpter pctā nostra. Et nō ē b
in tempore hoc ꝓnceps t ꝓ/ c
¶ rorum incensum.
pheta et dux: neq; holocaustū d e
¶ partum incensum.
neq; sacrificium: neq; oblatio: f g
¶ ira manifestius vt primum.
neq; incensum: neq; locus pri h i
¶ q̄ hoc sicut añ.
mitiarum coraz te: vt possim⁹ k
inuenire misericordiam tuaz:
a ¶ spūsancto q̄ est dator humiliratis.
b sed in anima contrita: et spiri/ l
a ¶ id est suscipiamur tanq̄m si nobis sint bōi plan: nos boni filij.
tu humiliratq; suscipiāmur. Si
a ¶ hoc solū poscim⁹ b ¶ ꝓlatoꝝ. c ¶ quoꝝ cornibus vēnlanť inimici. de quib⁹: Lauri mei et altilia m. occisi sunt.
cut in holocausto ārietū t tāu
a ¶ filiorum arietum.
rorū: et sicut in milibus āgno m
a ¶ charitrare et sapientia. vnde: Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea.
rum pinguiuz: sic fiat sacrifici/
a ¶ luce cōsecrētie.
um nostrum hodie in conspe/
a ¶ expositio. ¶ xpo. ¶ q̄si ita fiet q̄m.
ctu tuo vt placeat tibi: q̄m nō n
est confusio confidentib⁹ in te.
a ¶ quod ante non. b ¶ iubentem. c ¶ penitentes.
Et nūc sequmur tē in toto cor o
¶ sicut filij.
de et timemus te: et querim⁹
a ¶ misericordiā et gratiā: nō aliud. b ¶ ab expecratione nostra.
faciem tuam. Me confundas p
a ¶ q̄ et nos recū deus opať nobiscuz vt operemur. b ¶ non merita nostra.
nos: ſz fac nōbiscū iuxta mān/ q
a ¶ contra multa peccata miseric nostre.
suetudinem tuam: et ꝑm mūl/
¶ sic.
titudinem misericordie tue: et r
a ¶ ab inimicis. b ¶ qui facis mirabilia.
erue nos in mirābilibus tuis:
a ¶ sic. b ¶ non nobis domie non nobis tē.
et dā gloriam nomini tuo do/ s
a ¶ nobis liberatis.
mine: et confundātur omnes t
qui ostendunt seruis tuis ma
a ¶ cui nullus resistit.
la. Confundantur in omni pō
a ¶ in quo confidunt. b ¶ contritione.
tentia: et robur eorum cōn/
¶ contriti.
teratur: t scient quia tu es do v
¶ non alius.
minus deus solus: et glorio/
¶ ramen.
sus super orbem terrarum: Et x
non cessabāt qui miserāt eos
ministri regis succendere for/ y
nacem: napta et stupa et pice: z
a ¶ viminibus vel sarmentis arentibus vt aiūt.
t malleolis: t effundebať flā/

a ¶ In vniuersa terra hodie ꝓpter peccata nostra: q̄ iā dispsi erāt in multis terris p captiuitatē assyrioꝝ t chaldeoruz t egyptioꝝ. b ¶ Et nō est in tēpore hoc ꝓnceps: sup filios isrl qui posset eos defēdere: q̄ sedechias iā erat captꝰ. c ¶ Et ꝓpheta. q̄ denūciet futurā cōsolationē. d ¶ Et dux. ſ. ex populo nostro. quasi dicerēt: virtute hūana nō possim⁹ saluari de manib⁹ inimicoꝝ. Similiť eis nō erat via ad placandū deū ꝑ viā sacrificioꝝ. t hoc ē qđ postea dicť: e ¶ Neq; holocaustū. q̄ erat oblatio tota incēsa ad honorē diuinū. f ¶ Neq; sacrificiū. qđ partim icēdebať t partim ad vsū sacerdotū reseruabať. g ¶ Neq; oblatio. q̄ offertur ex deuotiōe. h ¶ Neq; incēsū. hoc est thymiama odoris suauissimi qđ offerebať super altare thymiamatis ad cōsūmationē sacrificij: vt hr̄ ad Heb. ix. Ratio oīm istoꝝ est: q̄ nō erat ipsis licitū talia offerre nisi in hierusalem que iā erat destructa. t hoc est quod dicit:
i ¶ Neq; locus primitiaꝝ cozā te: q̄ iam erat destructꝰ vt visū est. k ¶ Ar possimus inuenire misericordiā tuā. supple p talia sacrificia t oblationes. l ¶ Sed in aīa ꝓtrita tē. q. d. loco sacrificioꝝ suscipias illō qđ possum⁹ tibi offerre. ſ. cor ꝓtritū et humiliatū. ps. l. scribiť: Sacrificiū deo spūs ꝓtribulat⁹. vnde sup illud Heñ. xxv. Isaac amabat Esau. dicť Ra. Moyses. Dilecte sunt magis tribulationes q̄ſ sacrificia quippe: q̄ sacrificia fiunt de diuitijs hominis: tribulatiōes vero de corpore ipsius tribulati: quod est magis charū sibi: ſm qđ dicit Job. ij. Pellem pro pelle t cuncta que habet homo dabit ꝓ anima sua. m ¶ Et sicut in milib⁹ agnorum tē. quia tribulatio in qua isti erant ꝓpter deum: est magis accepta deo q̄ſ sacrificia: vt dictum est. n ¶ Quōniam non est confusio cōfidentibus in te. quod est verū de confusione vera que est coram deo per peccatū in conscientia mala: licet sancti bene sustineant confusionē cozā hominibus: sed ista nō est vera confusio. vnde dicit Chrysoſ. super Matth. Leuiť ē consolatio si homo in seipso confusus sit: non tamen cozā hominib⁹. ¶ Per contrariam leuis est confusio. i. modica vel nulla: si tm cōfusus cozam hominibus est et non cozam deo. o ¶ Et nunc sequmur. Hic cōsequenter ącarias allegat in sua oratione confidere tam de misericordiam quam inueniunt reuertentes ad ipsū. et hoc est quod allegat: Et nūc sequimur te in toto corde tē. qualitercunq; aūt peccauerimus. p ¶ Me confundas nos: id est confusibiles in conspectu hominum dimittas. q ¶ Sz fac nobiscum iuxta mansuetudinem tuā tē. quia ꝓprietas tua est misereri et parcere. r ¶ Et erue nos. Hic consequenter ącarias inuocat liberatricem dei potentiā que solet assistere in casibus desperatis ſm viam humanam. t hoc est qđ dicit: Et erue nos in mirabilibus tuis. hoc est per opera sua ꝓpria virtutē nature fienda: quod factū est in liberatione eoꝝ de fornace. s ¶ Et da gloriam nomini tuo. vt infideles videntes potentiā tuā mirabilē glorificent nomen tuum.
t ¶ Et confundantur omnes qui ostēdunt seruis tuis mala. t loquitur hic de confusione per penitentiam qua homo confūditur cozam deo de peccato perpetrato. t hoc est quod subditur: v ¶ Et scient quia tu es dominus deus solus et gloriosus super orbē terrarum. hoc factū est ꝑ qđ nabuchodonosoꝛ viso miraculo glorificauit deum per totum regnum suum. x ¶ Et non cessabant. Descripta commendatione diuine equitatis. Hic consequenter ponitur condescensio siue bonitatis incendens nozios t liberans innocentes. Circa qđ quattuoꝛ tanguntur. Primum est fornacis incendium. cum dicitur: Et non cessabant ministri regis qui miserant eos in fornacem. ſ. t isti erant fortissimi de exercitu regis: vt dictū ē supra. y ¶ Succendere fornacem napta. quod est genus bituminis inuentum circa babyloniam: t maxime nutrit ignez vt dicit Salustius: ſm alios sunt ossa olinarum arefacta cuz amurca. z ¶ Et stuppa t pice et ma. i. sarmētis. secūdo subditur chaldeoꝛ exeidium. cum dicitur: Et effundebatur: t patet littera. Tertio angelicū presidiū subditur. cū dicitur: Angelus autem domini descendit cum açaria tē. Quarto puerorum remedium. cum dicitur: Et non tetigit eos oīs ignis tē. et patet littera. Sed queritur hic quomodo isti pueri non sunt lesi in fornace. et dicunt aliqui q̄ hoc factum est per hoc q̄ angelus excussit flammam de fornace: vt hic dicitur: t apposuit aliqua refrigeratiua interi⁹. vnde dicit hic q̄ fecit mediū fornacis quasi ventū rozis flantē: t tūc ꝑz hanc viā opoꝛtet dicere q̄ nō erat ardoꝛ in fornace: nec ſm effectū nec ꝑz rē vel actū primum. Sed hoc non videtur verum: quia supra dictum est q̄ fuerint positi in fornace ligati: t ramen ignis cōsūpsit vincula eoꝝ: quia ambulabant in camino et nō consumpsit eoꝝ corpora: et sic patet q̄ pueris existentibus in

fornace

durāt: vt et ſi vſq; ad tentationē cordis flāma ardeat: vſq; ad conſenſū tñ tētatio nō exurat. a Tūc hi tres. Ubicūq; duo vel tres cōgregati fuerint in nōie meo tē. Sine fide trinitatis nemo audīt. Cherubin plenitudo ſcientie interpretat. b Bñ dicite oīa opa. Nos p omnib⁹: qz cū videm⁹ aliqđ in mundo pulchrū t honeſtū: inde deū laudare t ei referre gratias debem⁹.

Dan. 13.c

Universidad de Navarra Biblioteca

Qui erult

Nico. de lyra

fornace erat ibi ardor ignis: nō ſolū modo ſm rem vel ſm actū primū: ſed etiā ſm actū ad effectū vel actū ſecundū: qđ eſt cōburere: ex quo cōbuſſit vinculā eorum. Itē. j. eo. ca. dicit q ambulabant in medio ignis ardētis. Dicēdū igit q ſal⁹ puerorū facta eſt diuīa virtute ſuſpēdēte actū ſcīz ignis: id ē effectū: manēte tñ actu primo: qz cū creatura obediat creatori i omnib⁹ poſſibilib⁹ fieri: poteſt per virtutē diuinā conſeruari ardor ignis in actu primo ſine ſecundo: qz pri⁹ pōt abſolui a poſteriori. Et ſicut poteſt virtus diuina ſuſpendere actū ignis ſimpliciter: ita poteſt ſuſpēdere circa vnū obiectū abſq; hoc q ſuſpendat circa aliū: t ſic ſuſpendit actum ignis circa corpora puerorum et non circa vīcula eorum: nec circa eos qui fornacem incendebant. Sed contra predicta poteſt ſic argui: quia adminiſtratio rerū t cōſeruatio ſunt idem realiter ſm aliquos. Adminiſtratio autē importat applicationē rei ad effectū: ergo conſeruari nō poteſt in actu primo ignis: quin exeat in ſecūdū actū appoſito cōbuſtibili. Itē calefacere p ſe ineſt igni: illud autem quod per ſe ineſt alicui non poteſt abeo ſeparari: ergo impoſſibile eſt q ignis maneat in actu primo et nō cōburat appoſito combuſtibili. Ad primū dicendum q adminiſtratio rerum et conſeruatio poſſunt dupliciter accipi. Uno modo ex parte cauſe in ꝯtū: ſūt actiones dei in ipſo manētes. t ſic ſūt idem realiter: quia in deo non eſt niſi vnica actio intrinſeca que eſt idez qđ ſua ſubſtantia. Alio modo ex parte effectus qui eſt in creatura. t ſic differt adminiſtratio a cōſeruatiōe: ſicut enim in artificialibus videmus q aliud eſt inſtrumentum cōſtituere in eſſe: et aliud ipſo conſtituto vti: vt patet de ſecuri: ita intelligendum eſt in propoſito: quia creature ſunt dei artificiata. t hō aliud eſt creatura in eſſe p̄ducere ſeu tenere: quod eſt conſeruare: t aliꝰ ipſam ad operationem applicare: quod eſt adminiſtrare: t hoc eſt poſteri⁹ ad ipſum conſeruare: vt patet. Licet autem poſterior non poſſit eſſe ſine prio ri: tamen prius poteſt eſſe ſine poſteriori. t ideo poteſt ignis conſeruari abſq; hoc q agat: nō tamē ecōuerſo. t eadem ratione pōt ſic cōſeruari q agat in vnum t non in aliud: vt dictū eſt. Ad ſecundum dicendū q calefacere ineſt p ſe igni: ſed hoc eſt in tertio modo pſeitat⁹: t talē poteſt ſeparari. Illud autē quod p ſe ineſt primo modo: non poteſt ab aliquo ſeparari: etiā virtute diuina: qz ponitur in eius diffinitione: ideo non valet argumentū. Oz ante dicit q angelus fecit mediū fornacis quaſi ventū tē. Dicendum eſt q licet miracula fiāt ſola virtute diuīa principaliter: tamē angeli circa hoc habent aliquādo aliquod miniſterium: ſic hic: q flamma effuſa eſt extra fornacē: factum eſt virtute angeli: ſz q pueri exiſtentes intra fornacem non ſunt leſi: hoc factum ē diuina virtute. igitur propter tale miniſterium predictum dicit ſcriptura hoc feciſſe angelum. a Tunc hi tres quaſi ex vno ore lau-

a ſ forte vento impulſa. b ſ qđ geometrica regula deprehenſum eſt.

mā ſuper fornacem cūbitis quadragintanouem: et erupit et incēdit q̄s repperit iuxta fornacē de

a ſ aſpirario diuina. ſ verbum dei.

chaldeis. Angelus autez domini deſcendit cuz azaria t ſocijs eius

ſ cordis. ſ diaboli.

in fornacē: t excuſſit flāmā ignis de fornace: t fecit medium fornaci

a ſ ſuauē aſpirationē. b ſ refrigerātē eos vl aliaz

cis quaſi ventum roris flantem:

a ſ rōnē. dicūt enī: nō mea volūtas ſed tua fiat.

t non tetigit eos oino ignis nec cōtriſtauit: nec q̄q; moleſtię itulit.

ſ vnanimiter.

a lit. Tūc hi tres q̄ſi ex vno ore laudabāt et glorificabāt t benedicebant deū in fornace dicētes: Be-

a ſ quozum meritis nō noſtris liberamur.

nedictus es domine deus pātrū noſtrozū: et laudabilis et glorioſus t ſuperexaltatus in ſecla. Et

ſ omnia.

benedictū nomen glorię tuę ſanctum: t laudabile et ſuperexaltatū in omnibus ſcīs. Benedictus es

ſ in celo.

in tēplo ſancto glorię tuę: t ſuper laudabilis t ſupergloriosus in ſecula. Benedictus es in tēplo ſancto glorię tuę: t ſuper

ſ pio corde.

laudabilis t ſupergloriosus in ſecula. Benedictus es in throno regni tui: et ſuperlaudabilis t ſuperexaltatus in ſecula. Benedict⁹ es q̄

ſ cui omnia ſecreta nuda.

intueris abyſſos: t ſedes ſup cherubin. Benedictus es

a ſ plenitudinē ſcientie. id eſt charitatē: plēitudo enim legis eſt dilectio.

rūbin: et laudabilis et ſuperexaltatus in ſecula. Benedictus es in firmamento celi: t laudabilis et

a ſ generaliter. b ſ nos p omnibus.

b glorioſus in ſecula. Bñdicitē oīa opa domini dño: laudate et ſuperexaltate eum in ſecula. Bñdicite

ſ primo generaliter.

to tē. t accipit hic firmamentū p empyreo celo: quod deſcribitur immobile a ſanctis: quia eſt locus proprius beatorum. ideo dr firmamētū. Cōſiderādū etiā q in iſtē creatur⁹ p̄dict⁹ dr de⁹ ſpēalit bñdici t glificari: qz ſūt ꝺiuncte deo ſpēali ꝺiuctiōe: vt ptz ex p̄dict⁹. i Bñdicite oīa opa do. Hic ꝺſr tres pueri inuitāt creaturas ad laudādū deū celi. Et p̄mo creaturas in generali. dicētes: Bñdicite oīa opa tē. Et ꝺſideradunt in omnib⁹ iſtis ſequētibus vtunt iſtis ꝺbis: bñdicite: laudate et ſuperexaltate. eadē rōne qua vſi ſūt in p̄cedētib⁹ nōib⁹ his: bñdict⁹: laudabil⁹: t ſuperaltat⁹. k Bñdicite angeli. Hic inuitāt creaturas in ſpeciali: et primo creaturas purę ſpirituales. Secūdo coꝛales. ibi: Bñdicite celi. Tertio creatu-

Nico.de lyra

rā cōpoſitā ex ſpū et corpore. ibi: Bñdicite filij hominū. Dicit igit p̄mo: Bñdicite angeli tē. p̄mo enī iuuātāt creaturā angelicaz tanq; deo ꝓpinquiorē. Un dicit Aug⁹. li. xj. ſuꝑ Geñ. Duo feciſti dñe. vnū ꝓpe te. ſ. naturā angelicā. aliꝰ ꝓpe nihil ſcz materiā primā. a Bñdicite celi. hic inuitāt creaturas coꝛporales. t primo coꝛpora celeſtia. ſcdo ea q̄ pertinēt ad elemēta. ibi: Bñdicite imber. Circa primū dicit ſic: Benedicite celi tē. vbi inuitāt celū ſidereū cū ſper⁹. vij. plānetaꝝ. t celū cryſtallinū. ō dicit: b Bñdicite aque tē. illud enī celuz dicit aquā. ꝓpter quoꝺaz ſimilitudinē: qz cōuenit cuz aqua i diaphaneitate. Tertio inuitant angelos in ꝯtū mouent orbes: qz ex motu eoꝝ cognoſcim⁹ q̄ ex tli motione miniſtrāt. t hoc ē qđ ꝺr: c Bñdicite oēs virtutes. tē. Quarto inuitāt ea q̄ faciūt ad ornatū ſcli. ſ. ſolē et lunā t alia luminaria. cum dicit: Bñdicite ſol tē. t patent in lra p̄dicta. d Bñdicite imber. hic inuitant ea q̄ ptinēt ad elemēta. t p̄mo inuitāt ipſa elemēta. Secūdo ea q̄ faciūt ad ornatū elementoꝝ. ibi: Bñdicite cete. Prima in duas. qz p̄mo inuitāt elemēta ſuperioza. ſecūdo inferioza. ibi: Bñdicat terra. Conſiderādū autē in omnib⁹ iſtis q̄ iſta inanimata t rōne carētia dicunt benedicere deū t laudare p quandā ſimilitudinē: in ꝯtū pficiunt ea ad q̄ ordinātur deo: et iterꝰ in ꝯtū ex ꝓſideratione talū creature rationales aſſurgūt ad bñdicendū t laudādū deū. Ꝑimo igit inuitāt elemēta aeris tāgendo tres ipreſſiones que ſiunt in aere multū vtiles ad vitā hominū t fructificationē terre naſcentiū: que ſunt imber t roꝛ t ſpiritꝰ. i. vēt⁹. t hoc eſt qđ ꝺr: Benedicite imber t roꝛ domino. Secundo tangit elementū ignis t eiꝰ effectꝰ q̄ ē eſtus. cū dicit: Benedicite ignis tē. Tertio tangit alternatio tpis cauſata ex motu ſolis in obliquo circulo. ſcz hyems t eſtas: qz ſole exiſtente i ſignis auſtralib⁹ cauſatur hyems: eo autem exiſtēte i ſignis ſeptētrionalib⁹ cauſat eſtas. t hoc ē qđ dicit: e Benedicite frigus. i. hyēs tē. Quarto inuitāt ipreſſiones que fiūt in oppoſitis tpibus. ſ. in vere t autūno. cū dicit: f Bñdicite roꝛes tē. qz roꝛ plurimū fit in vere. pruina i autūno: vt dicit pbs. ij. Metauroꝝ.

Quinto

a ſ oſtendūt ſe cōgaudere dei laudibus: quē admirant⁹ et laudant in omnibus.

angeli domini dño: laudate et ſup exaltate eū in ſecula. Benedicite celi dño: laudate et ſuperexalta

a ſ vnde: Aque q̄ ſup celos ſunt laudēt nomē dñi. ſ inferiores et ſuperiores.

b te eū in ſecula† Bñdicitē aque oēs que ſup celos

† Pſa. 148.

c ſunt dño: laudate et ſuperexaltate eū in ſecula. Benedicite oēs virtutes domini dño: laudate t ſuperexaltate eum in ſecula. Benedicite ſol t luna domino: laudate et ſuperexaltate eū in ſecula. Benedicite ſtelle celi domino: laudate et ſuperexal-

d tate eum in ſecula. Benedicite imber et roꝛes domino: laudate et ſuperexaltate euz in ſecula. Benedicite omnes ſpiritus dei domino: laudate et ſuperexaltate eum in ſecla. Benedicite ignis t eſtꝰ

e domino: laudate t ſuperexaltate eū in ſecula. Benedicite frigus et eſtas domino: laudate t ſuperexaltate eum in ſecula. Benedicite roꝛes t pruina

f domino: laudate t ſuperexaltate euz in ſecula. Benedicite gelu t frigus domino: laudate t ſuperexaltate eum in ſecula. Benedicite glacies t nives domino: laudate t ſuperexaltate eū in ſecula. Benedicite noctes et dies domio: laudate et ſuperexaltate eum in ſecula. Benedicite lux t tenebre domio: laudate t ſuperexaltate eū in ſecla. Benedicite fulgura t nubes domino: laudate t ſu-

ſ ſpecialiter.

perexaltate eū in ſecula. Benedicat terra dominū: laudet t ſuperexaltet euz in ſecula. Benedicite montes t colles domino: laudate t ſuperexaltate eum in ſecula. Benedicite vniuerſa germinātia in terra domino: laudate et ſuperexaltate euz in ſecula. Benedicite fontes domino: laudate et ſuperexaltate eū in ſecula. Benedicite maria t flumina domio: laudate t ſuperexalte eum in ſecula. Benedicite cete t omnia que mouēt in aq̄s do-

b mino: laudate t ſuperexaltate eū in ſecula. Bene-

i dicite oēs volucres celi dño: laudate t ſuperexalte eū in ſecla. Benedicite oēs beſtię t pecoꝛa dño:

k

a ſ pro his omnibus. ſ omnium.

laudate t ſuperexaltate eū in ſcla. Benēdicite filij

l

ſ ſupeminere credentes omni creature.

hominum domino: laudate et ſuperexaltate eum

ſ ſpecialiter.

in ſecula. Benedicat iſrael dñm: laudet t ſuperexal-

m

a ſ excellēres: qz ſunt t ſacerdotes baal.

tet eū in ſecula. Benedicite ſacerdotes dñi dño:

n

a ſ credentes ſupeminere omni creature.

laudate et ſuperexaltate euz in ſecula. Benedicite ſerui dñi dño: laudate t ſuperexaltate eū in ſecula.

o

a ſ quibus diſcernimus. b ſ quib⁹ vnificamur. c ſ nō ē ſpeciosa laus in ore peccatoꝝ.

Benedicite ſpiritus t ānime iuſtoꝝ domino:

a ſ beati pauꝑes ſpū. b ſ corde nō hypocriſi. vñ: Diſcere a me: qz mitis ſū t humilis corde: t inuenietis requiē aīabꝰ veſ.

laudate et ſuperexaltate eū in ſecula. Bñdicitē ſanc-

a ſ omnia. b ſ in vobis verbis et factis: et exaltarum predicate.

ti t humiles corde domino: laudate et ſuperexaltate eum in ſecula. Benedicite anania azaria

a ſ preſenti beneficio. ſ quaſi oēs bñdicāt: ſed vos ꝓpue.

p miſael domino: laudate et ſuperexaltate eū in ſe

Quinto inuitant ipreſſiones que fiunt in hyeme. ibi: Bñdicite gelu tē. Sexto inuitāt ea q̄ fiūt in motu ſolis diurno in duob⁹ hemiſperijs q̄ ſunt noꝛ et dies: lux et tenebre: qz ſole exiſtēte in hemiſperio noſtro cauſat dies et lux: qū autē eſt in hemiſperio oppoſito cauſat noꝛ t tenebra. t hoc ē qđ ꝺr: Bñdicite noc. tē. Septimo inuitāt duas impreſſiones notabiles que ſunt fulgura et denſitas nubiū. ibi: Bñdicite fulgura tē. g Benedicat terra. hic inuitāt elemēta ſuperioza. ſ. terrā t aquā. t ꝓpio iuitāt terrā ſm ſe. ibi: Benedicat terra tē. Secūdo ꝯtū ad partes eius. ibi: Bñdicite montes t colles. Tertio ꝯtū ad ea q̄ germinant ex terra et adherēt ei: ꝓpter qđ ptinēt ꝓprie ad ornatū terre. ibi: Benedicite vniuerſa germinantia tē. Cōſequēter iuitant elemētū aque: t ꝓmo q̄ꝯtum ad originē fluminū. cum ꝺr: Bñdicite fontes. ſecundo ꝯtum ad id qđ eſt terminus fluminū: q̄ flumia in mari cōgreganť. ibi: Benedicite maria tē. h Benedicite cete. hic inuitāt ea que ptinent ad ornatū elementoꝝ. cuiuſmodi ſunt animalia in elemēt⁹ viuentia t mouētia ſeipſa: t p̄mo que ptinent ad elemētuz aque: cuiuſmodi ſunt piſces. t hoc eſt qđ ꝺr: Benedicite cete tē. t exprimunť h cete: qz ſunt piſces marimi t mirabiles mītū iter creaturas dei. Secūdo inuitāt ea q̄ ptinēt ad ornatū aer⁹. cū ꝺr: Bñdicite oēs volucres celi. t accipit celū ꝓprie ꝓ celo aereo. Tertio inuitāt ea q̄ ptinēt ad ornatū terre. cū ꝺr: k Bñdicite oēſ beſtie: ꝯtū ad aīalia ſilueſtria. vñ dicūť beſtie q̄ſi vaſtie. l Et pecoꝛa. ꝯtuz ad animalia domeſtica. m Benedicite filij. hic inuitāt creaturam compoſitā ex ſpiritu et coꝛpore. li et coꝛporali. ſ. naturam humanā. t ꝓmo generaliter. cū dicit: Bñdicite filij hoīm tē. ſcdo ꝓpiꝰ iſrl ſpecialit. cū ꝺr: n Bñdicat iſrl ꝺo. tē. hoc eſt q̄ ille ꝓpꝰ ſpeciali cultu dicebať peculiar⁹ deo. tertio adhuc ſpeciali⁹ ſacerdotes. cū dicit: o Benedicite ſacerdotes tē. t hoc. qz debēt pollere ſpeciali ſcītate in populo. quarto miniſtros ſacerdotiꝭ⁹ adiūctos. ibi: Bñdicite ſerui domi tē. Et quia laus nō eſt accepta a deo niſi fiat ex ſpiritu et ſanctitate et humilitate. ō ſubdit: Benedicite ſpiritus tē. Ultimo terminant laudem iſtam in ſeipſis ſic a ſeipſis ſchoaueruť. cū ꝺr: p Bñdicite ana. tē. t ſ est qz ſpēalē rōnē laudādi habebāt q̄ tāgit cū ſubditur:

Quia eruit

Universidad de Navarra Biblioteca

a ¶ Quia eruit nos de. Si enī mori erimur ē ¶ tūc ēm boni essent ad iferos descēderēt. b ¶ Cōfitemi dño. Hēc ralī laudatiōe pmissa qua oīs creatura laudare dīm debeat ꝑ ptes adhortat singla: angelos: celos: aq̄s ꝛc. ⁊ post oīe genus hominū: israelem ⁊ eiꝰ sacerdotes ⁊ seruos dñi: spūs et aīas iustorū: ⁊ tandē ananiam azariā ⁊ misaelem q̄ ad laudem dei pśenti bñficio ꝓuocāt. Mis aūt creatura non voce sed ope laudat deum: qz ex creatur̄ creatoꝛ intelligit: ⁊ in singul̄ dei magnificētia demōstratur. c ¶ Et speciel quarti si. ꝛc. iuꝝ Symmachū. Species aūt quarti si. militudo filiorum dei in quo angeli significant: qui et dij ⁊ dei filij nūcupant. iste angelus siue dei filius: xps est q̄ ad inferni foꝛnacē descēdit: in q̄ sanctoꝝm anime tenebātur nec vrebantur vt ab inferis liberaret: q̄ angelus magni consilij ē. d ¶ Et erūpens na. Rursuꝝ deū confitet: ido/la dānat: pueros laudat qui verum deū adoꝛant ⁊ illi soli seruūt. e ¶ A me ergo positu ē. Quidā b̄ pessime ad diabolū referūt asserētes q̄ in ꝓsū matiōe seculi etiaꝝ ipse recipiat veraꝝ dei noticiā: et oēs cohoꝛtet ad penitētiā: ⁊ būc volūt esse regē Ninive: q̄ nouissime descēdat de throno sup bie sue: ⁊ būilitat̄ ꝑmia cōsequat̄ et penitentiā agat.

f ¶ Tunc rex pꝛomouit sidrac ꝛc. Qui dicunt supra tres pueros nō in dices prouinciaꝝ sed pfectos fuisse singulorum operum. hic primo volunt eos prouinciarum indices constitutos.

¶ Babucho.

a ¶ ne mortui descēderitis ad inferos.

la: quia eruit nos de iferno: ⁊ saluos fecē de a
¶ de porcstare.
manu mortis: ⁊ liberauit ō medio ardētis
¶ ergo. ¶ exēplo nostro
flamme: ⁊ de medio ignis eruit nos. Cōfi/temini dño qm̄ bon⁹: qm̄ in sc̄m misericoꝛdia eius. Benedicite omnes religiosi dño deo deoꝝ: laudate et cōfitemini ei: quia in omnia sęcula misericoꝛdia eius. Hieronymus. Hucusq̄ in hebꝛeo nō habetur: ⁊ quę posuimus de theodotiōis editiōe trāslata

a ¶ viso tanto miraculo. b ¶ punitis principib⁹ rex corripit vt viuēs glorificet deū.

sūt. Tunc nabuchodonosoꝛ rex ōbstupuit: c
a ¶ quoꝝ suggestione hoc fecerat. ¶ fortissimis exercitus. de q/bus supra dictum est.
et surrexit ꝑpere et ait ōptimatibus suis: d e
¶ cīm.
Nōne tres viros misimus in medio ignis cōpeditos? Qui respondētes regi dixerūt: f g
a ¶ vt hoc subinferret interrogabat.
Vere rex. Respōdit rex et ait: Ecce ego vi/ b
a ¶ cum cīm tres miserim et ligatos.
deo viros quattuoꝛ solutos et ambulātes i
a ¶ cū sapiens ignis vincula cōbussit: coꝛpa seruauit.
in mēdio ignis et nihil coꝛruptionis in eis
a ¶ ągeli ꝑm. Lxx. vel vt alij arbitrant xp̄i q̄uis queraꝝ quō rex impi⁹ videre dei filiū potuerit.
est: et spēcies quarti similis filio dei. Tunc k l
a ¶ non ꝓmittit nuncios.
accēssit nabuchodonosoꝛ ad ostiū fornacis
a ¶ humiliter oꝛat vt exeant quos superbe intrusit: hec est muratio dextre excelsi.
ignis ardēt̄ et ait Sidrac misac ⁊ abdena/ m
a ¶ nō idoloꝝ surdoꝝ et mutoꝝ. b ¶ soluti qui ligati missi.
go serui dei excelsi: egrēdimini et venite. n o
a ¶ ne reluctarent mittendi: nec cōradicūt exituri.
Stātimq̄ egressi sūt sidrac misac ⁊ abdena/
go de medio ignis. Et congregati satrapę p
a ¶ admirantes.
magistrat⁹ ⁊ iudices ⁊ potētes regis cōn/ q
templabant̄ viros illos: qm̄ nihil potestatis habuisset ignis in coꝛpoꝝ eoꝝ: et capillus capitis eoꝝ non esset adustus: et r
¶ bracbe. ¶ nedum vsta.
araballa eorum non fuissent immutata: s t
¶ eriam ¶ eriā. b ¶ in laudē dei.
et odoꝛ ignis nō trāsisset per eos: Et ērūm/ u
pēs nabuchodonosoꝛ ait: Būdict⁹ deꝰ eoꝝ: x y
sidrac videlicet misac et ābdenago: q̄ misit
¶ angelum vocat quē supra similem filio dei dixit.
angelum suum et eruit seruos suos qui cre
diderunt in eum: ⁊ verbum regis immuta z
¶ ad supplica.
uerunt: et tradiderunt coꝛpoꝛa sua: ne ser/
uirēt et ne adoꝛarēt omnem deum excepto
¶ solo.
deo suo† A me ergo positū est hoc decretū: a
vt omis populus tribus et lingua: quecūq̄ locutus fuerit blasphemiam contra deum sidrac misac ⁊ abdenago: dispereat et domus eius vastet̄: neq̄ enim est deus alius qui possit ita saluare. Tunc rex ꝓmouit b
sidrac misac ⁊ abdenago i ꝓuicia babylōis.

a ¶ Quia eruit nos de inferno ꝛc. quia illuc descendissent anime eoꝝm: nisi ꝑseruati fuissent de incendio ignis ꝛc. Istud vltimum additur quia non solū in populo israel: sed etiā in alijs populis erant aliqui i qui speciali cultu colebāt dominum: sicut fuit iob et melchisedech: et consimiles qui dicuntur hic religiosi. c ¶ Tunc nabuchodonosoꝛ. Hec ē pars ꝑcipualis huius capituli: in qua ponitur puerꝝ exaltatio cōdigna: vbi scriptura notat quattuoꝛ. Primū ē apparitio angeli: qz apparuit quarꝰ cū tribus pueris. ⁊ hoc ē qđ dicitur: Tūc nabuchodonosoꝛ rex obstupuit ex cōbustione subita robustissimoꝝ viroꝝ sui exercit⁹: vt predictū ē: ⁊ de puerꝝ saluatione in fornace. d ¶ Et surrexit ꝓpere. ad videndū miraculū. e ¶ Et ait optimatib⁹ suis. i. ꝑmis ꝑncipibus post regē. f ¶ Nōne tres viros mīs. s. ⁊ nō plures: g ¶ Missi⁹ in medio ignis cōpeditos. q. d. sic: ⁊ idem affirmāt ꝑncipes ⁊ patet. h ¶ Rndit rex ⁊ ait: Ecce ego ꝛc. ⁊ iō admirabaī de ḡrto. i ¶ Solutos. qz admirabaī q⁹ ignis cōbussisset eoꝝ vincula ⁊ nō coꝛpa. ⁊ hoc ē qđ dꝛ: Et ambulātes in medio ignis ꝛc. k ¶ Et species ḡrti similis ē filio dei. qz ꝑter irradiationē vultꝰ in coꝛpe assūpto bñ apparebat q⁹ angelus nō erat filꝰ homis: ꝛs magis aliāđ supra dominē ⁊ āđ diuinū. Scōm qđ ponit ē approbatio miracli. cū dꝛ: l ¶ Tūc accessit nabuchodonosoꝛ ad hostiū fornac̄: ex q̄ ptz eꝰ de uotio: qz nō mittit nūcium. m ¶ Et ait sidrac. ꝛc. Fui dei excelsi. non idoloꝝ mutoꝝ q̄ colunt in terra. n ¶ Egredimini: de fornace scilicet. o ¶ Et venite. ad me securi. sequit̄: p ¶ Et cōgregati satrape. q̄ dicunt satrape ⁊ hmōi. s. ex/positū ē. q ¶ Contemplabant viros illos. admirātes de miracl̄o qđ ꝓbatur p id qđ subdit: Qm̄ nihil potestat̄ habuisset ignis in coꝛporibus eoꝝ: et qđ plus ē: r ¶ Et capillus capitis eoꝝ nō esset adust⁹. q̄ tm̄ defacili incendit. s ¶ Saraballa. i. bracbe estiuales ⁊ breues. t ¶ Nō fuissent immutata. qz nō solū non erant adusta: sed nec fumo denigrata. v ¶ Et odoꝛ ignis nō trāsisset ꝑ eos. qz nō erāt immoderate calefacti. Tertiū qđ ponit hic ē acclamatio dei. cū dꝛ: x ¶ Et erūpens. nabuchodonosoꝛ in laudē dei sc̄z. y ¶ Ait benedict⁹ deꝰ ꝛc. q̄ misit angelū suū. ꝑ hoc em̄ q⁹ erat alijs dissimil ⁊ q⁹ subito disparuit alijs egredientib⁹ de fornace cognouit q⁹ fuerat angelus. sequit̄: z ¶ Et verbū regis immutauerūt. obedientes deo et nō regi. Et qz nō solū nabucho. i se: sed etiā in toto regno voluit laudare deū. ideo sequit̄: a ¶ A me ergo positū ē hoc de. ꝛc. i. lex firma. ⁊ ptz: b ¶ Quare. qđ ponit̄ b est exaltatio ꝓli israelitici ꝑ puerꝝ ꝓmotionē. ⁊ hoc est qđ dꝛ: b ¶ Tūc rex ꝑmouit: sidrac misac ⁊ abdenago ampliꝰ q̄ ānte. qz prius erāt ꝑfecti operū: sed nūc fecit eos indices ꝓuinciarū. et patet littera. Et in isto capitulo pōt assignari quadruplex mozalitas: qz in ista est nota simulationis: in adoꝛantib⁹ emulationis: in ministris vel instrumētis adulatiōis: in fornace tētationis. Statua igit̄ notat simulationē potentie scientie seu cuiuscunq̄ excellētie. Hec statua est ficta: quia vita simulata habet merā falsitatē. Aurea: qz habz falsā honestatē. Alta: qz habet falsā dignitatē. Lata ꝓpt falsā pietatē: Sita ꝓpter falsam potestatē. Dedicata ꝓpter falsā fame celebritatē. A donata: ꝓpt falsam maiestatē. Hec oīa simul cōcurrētia facit simulatoꝛē statuā nō hominē. In adoꝛatib⁹ ē nota emulationis. A doꝛat primo satrape. i. nobiles aspirātes ad nobilitatē generis. Magistratus. i. consiliarij aspirātes ad familiaritatē ꝓncipis. Judices aspirātes ad auctoꝛitatē. Duces sc̄z exercit⁹ aspirātes ad nominis celebritatē. Tyranni: aspirātes ad potestatē. Optimates: aspirātes ad regiā dignitatē. Vi oēs adoꝛāt sceli⁹ dignitatē: ne

gnitatē: ne potētiā: honoꝛes vl diuitias q̄dāt: q̄ꝝ exēplo subditi facilē inducunt impulsi a maioꝛib⁹ ꝑ potentiā. A docto rib⁹ ꝑ falsam doctrinā. A religiosis ꝑ falsam vitaꝝ. In ministris vl instrumētis notat adulatio. q̄dā enī adulant supioꝛibus rōne timoris: ⁊ b̄ significat ꝑ tubā qz terret. q̄daꝝ rōne ꝓsequēdi honoris vt ambitiosi: ⁊ b̄ significat ꝑ fistulā. q̄daꝝ rōne valoꝛis tpal⁹ vt pauper: ⁊ b̄ significat ꝑ sambucā. q̄daꝝ rōne affect⁹ carnal⁹ amoꝛis: sicut sunt ꝛpte diligētes: ⁊ b̄ significatur ꝑ psalteriū. q̄dā rōne decoꝛis vt lasciue: et b̄ significat ꝑ symphoniā. q̄dā rōne liuoꝛis: vt sic ꝑ supioꝛes possint se vindicare de alijs: ⁊ b̄ designat ꝑ oīe genꝰ musicoꝝ: qz tales ꝑ oēm viā q̄rūt adimplere suū ꝓpositū. Quarto i fornace ⁊ pueris notat̄ tēptatio ⁊ tribulatio ⁊ fornace actiue: et in puerꝝ passiue. Fornax enī tribulatiōis septuplū succendit̄ ꝛ iustos anteq̄ liberent̄. Per aduersitatē: in insidijs hostilib⁹. Per asperitatē: in afflictiōib⁹ coꝛpis exteriozib⁹. Per anxietatē: in ꝓsperitatib⁹ mētis interioꝛib⁹. Per arduitatē: in opib⁹ difficilib⁹. Per auctoꝛitatē: in ꝑceptoꝛtoꝛiis. Per austeritatē: in victu ⁊ alijs necessitatib⁹ coꝛpalib⁹. Per calamitatē: i infirmitatib⁹ ⁊ languoꝛib⁹. Fornax autē tēptatiōis silr septuplū succendit̄: qz septē sunt differētie tēptatiōis: qz quedā est tēptatio dubia: q̄dā occulta: q̄dā fraudulenta sub specie boni: q̄dā subita ⁊ piculosa: qz in repētinis difficile ē se bñ hꝛe. q̄dā importuna: sic̄ est tēptatio carnis q̄ impugnat oīb⁹ hoꝛ. quedā ꝑplexa. q̄dā violēta ex intensiōe ꝓiculi vel mortis. Hę tēptatiōes succendunt napta. i. ꝓcupiscētia peccati originał. Stuppa. i. ꝓcupiscētia supbie ⁊ vanitatis. Pice. i. ꝓcupiscentia luxurie carnalis. Malleolis. i. ꝓcupiscētia mūdane cupiditatis q̄ desiccat auarum hoīem: sicut malleoli farmēta sunt desiccata. Ex hac fornace eripiunt pueri. i. innocētes. Assumunt̄ enī la ꝓsumunt̄. i. difficultas ad bonuz ⁊ ꝓnitas ad malū. Seruant̄ aūt illesa saraballa. i. bona q̄ bonestāt: qz tegūt mēbra pudibūda. Tiare. i. bona q̄ delectāt: qz ponunt̄ i capite. Calciamēta. i. bona q̄ sustentāt. Vestes. i. bona q̄ ꝓseruant. Flāma aūt q̄ diffundit̄ p cubitos. xlix. ⁊ q̄nq̄gesimū nō attingit: signifi/

a n Abuchodonosoꝛ. Expla nabucho. in ꝓhe volumie ponit vt non fictus ab alio postea liber sic̄ sy/chophāta mētis: sed ipsius Danielis esse credaī. Videt hec ꝑla post visionē arboꝝ missa et mutationem vij. ānoꝝ. b Ego nabucho. Hiero. Hist̄oria est manifesta nec magna indiget expositiōe. ad offensam enī dei dicitur nabuchodosoꝛ in amētiā versus. vij. annis inꝛ bruta aīalia berbis ⁊ radicib⁹ vixit: ⁊ postea in regnū restitutus laudauit ⁊ glorificauit regē celi: qz oīa opa eiꝰ iusta: ⁊ oēs vie eiꝰ iudicia q̄ supbos būliat. Sed qz volūt quidā ꝑ nabuchodonosoꝛ ꝓtariā intelligere fortitudinez. de qua: Videbā sathanā. s. f. c. d. c. Et i apoc̄. Draco cadēs i terrā tertiā partē stelarū secū trahit. Et Esa. Quō cecidisti lucifer qui. m. o. asserunt nō potuisse fieri vt hō nutrit⁹ delitijs. vij. ānis feno vixerit: ⁊ absq̄ coꝛpis laceratiōe inꝛ bestias tam diu fuerit. Quērt aūt obijctēdo si alter ei succesisset cui⁹ vecoꝛdie fuerit si ei ab ꝑperio cessit qđ tm̄ possedit: aut quō ꝑ tm̄ tēpus impertū illi seruatū sit: ⁊ sine rege fuerit: cū ꝑsertim nihil tale ꝓtineāt hist̄orie chaldeoꝝ: nec possint hec silētio ꝓterijsse qui minoꝛa scripserint. Hec oīa ingerunt vt cū hist̄oria nō steterit ꝑ nabucho. signi/ficet diabolus: qđ nos nō recipimus: ne

Incl. 110.c Apoc. 12.a Esa. 14.c

¶ omnia

significat penā inferni q̄ nunq̄ ꝓsequet̄ remissionez iubilei. i. requiē eternā q̄ ꝑ remissionē iubilei significat̄ in scriptura: qz in inferno nulla ē remissio. Ca. III

Moraliter. k ¶ Nabuchodonosoꝛ aūt rex fecit statuā aureā ꝛc. Per statuā auream significatur malus et inutil̄ ꝓlatus. q̄ statua dꝛ: Zach. xj. O pastoꝛ ⁊ idolū derelinq̄ns gregē. Hec aūt statua quā fecit rex fuit tm̄ aurea exteri⁹. nā ꝓncipes terreni scitatis apparētia vl aliq̄ decepti ꝓcurāt aliq̄s ad ꝓlatiōis statū iutiles ꝓmoueri. ꝓpt̄ qđ de ista statua dꝛ q⁹ ē alta. s. ꝑ supbiā: ⁊ ambitiōem: ⁊ sita i eāpo durā q̄ interꝑtat̄ loq̄la. iō significat xp̄ hostilitatē sine veritat̄ suba. In huiꝰ statue dedicatiōe dicunt̄ cē instra omis generꝝ musicoꝝ. ꝑ q̄ significat̄ q⁹ in electiōe ⁊ ꝓfirmatiōe talis electi fiūt false cōmēdatiōes q̄ ad eiꝰ ꝓfirmatiōez vl electiōez ꝑt̄ opari. Hāc aūt statuā sic ꝓfirmatā adoꝛāt satrape. i. satis rapiētes: qz ꝓlatū malū vl inutilē venerant ⁊ cōfirmabant illi q̄ sub eiꝰ vmbra q̄rūt bona rape subditoꝝ: ⁊ magistrat⁹. i. ꝓsiliarij q̄ sub eo volūt dñari: ⁊ iudices. i. officiales et assistētes ⁊ duces: tyranni ⁊ ꝑfecti. isti sunt q̄ disponunt bona tpalia ꝓlati. ex q̄b⁹ querūt magꝝ ditari. ¶ Cadētes oēs ꝓli tribus ⁊ lingue adoꝛauerūt statuā. nā inferiozes videntes ꝓlatū iutilē siue malū a maioꝛib⁹ venerari. idē faciūt timoꝛe magꝝ q̄ amoꝛe virtutis. zt Statimq̄ ipo tpe accedentes viri chaldei accusauerunt iudeos ꝛc. ꝑ istos significant̄ illi q̄ iustos ⁊ innocētes accusant supioꝛib⁹ cupidis vt inde trahaī pecunia sine causa.

† Q: si nō adoꝛauerit̄ statī mittemini in fornacē ignis ꝛc. ꝑ istos tres q̄ statuā noluerūt adoꝛare ꝓ magꝝ piculū mortꝝ subire: significant̄ illi q̄ deo firmit̄ adhereꝛtes ꝑ fidē scrissime trinitatꝝ nllo mō volūt assentire alicui qđ sit ī offensaz maiestatꝝ dei nine: ⁊ isti sp saluant̄ vl ꝑ diuinā potētiā eos mirabiliꝛ a mortꝝ piculo liberātē sic̄ fuit i ꝓposito: vl ꝑ dei misericordiaz ipis i tꝛmēgꝝ. i ser. Machabei mlto meliꝰ liberati sūt ab illis tribꝰ virꝝ q̄s hō seuiebat: ⁊ flāma parcebat. nā illi ab vna tēptatiōe liberati sūt tꝛex cū diabolo certaturi. isti xo si ab oi tēptatiōe simplicit̄ liberati. illoꝝ deꝰ visibilit̄ liḃat. istos aūt inuisibilit̄ coꝛonat.

a n Abuchodonosoꝛ rex ꝛc. Hec est tertia visio significās xp̄i ꝓdicationē ꝓtra būanā ꝓpe/ritatē. materia aūt huiꝰ visiōis est factū nabucho. qui ꝓpter offensaz dei septē annis xp̄us fuit in amentiaz berbaꝝ radicib⁹ inꝛ aīalia nutrit⁹: ⁊ post dei misericordiam ad regnū restitut⁹: ⁊ sic būiliat⁹: regē celi laudare cepit: in q̄ oñdit̄ mysteriū ꝑfectionis ꝓdicatiōis. s. būane ꝓperitatis finē laudabilē oñdētis. Causa finał est ꝓnuntiatio xp̄i ꝓdicātis: tꝛepidatio dei oīpotētis: humiliatio regis supbiētis: exaltatio daniel interꝑtant̄: ꝛ solatio ꝓpt̄ seruiētis. Causa efficiēs est spūsctī instinct⁹: quez habuit daniel tanq̄ vir sobꝛi⁹ ⁊ deuot⁹: būilis ⁊ subiect⁹ interꝓtatiōis assuetus. Causa aūt formał ꝓsistit in modo scribēdi hāc visiōem q̄ scribit̄ ꝑ modū epl̄e: qz est epla, regis nabuchodo. missa ꝑ totū regnū suū ad laudē dei i memoriā huiꝰ facti q̄ a daniele posita est in serie huiꝰ libri: ⁊ iō dinoscit̄ ꝑ modū epl̄e: qz ꝓmo ponit̄ salutatio. scōo subiungit̄ narratio. ibi: Signa. tertio infert̄ ꝓclusio. ibi: Būc igit̄. In salutatiōe aūt ꝓponit̄ ꝓsona salutās: qz ē maioꝛ. cū dꝛ: Nabuchodonosoꝛ rex. postea subdit̄ ꝓsone salutant̄ bona optata ꝓsonis salutant̄. cū dꝛ: b ¶ Pax vo. multiplicet̄. qz bonū pacē quēter epl̄e narratio: ⁊ ꝓmo ponit̄ in generali. scōo in speciali. ibi: Ego nabuchodonosoꝛ. Circa ꝓmū ꝓsiderādū q⁹ hic in generali narrat̄ factū nabucho. quō ꝓpt superbiā suā in amentiā xp̄us ē ⁊ būiliat⁹: ⁊ ꝑ xp̄m a deo in regnū restitut⁹. ꝓpter qđ fuit mot⁹ ad deū laudandū ⁊ ꝑ epl̄am ad laudē dei suos subditos inuitandū: ⁊ b̄ est qđ dꝛ hic: Signa. i. opera diuinit⁹ facta ad inducendū hoīes ad dei reuerentiā. c ¶ Et mirabilia. quia excedūt intellectus būani facultatem. f ¶ Fecit apud me. i. in persona mea: ⁊ sunt xba nabuchodonosoꝛ. g ¶ Deus excelsus. b dꝛ ad differentiā illoꝝ q̄ in tēplis colebant. b ¶ Placuit ḡ mihi ꝓdicare. i. solēniter per epl̄am diuulgare. i ¶ Eius signa. i. opa supꝛ naturā facta. k ¶ Quia magna sunt. i. talia q⁹ null⁹ pōt similia facere. l ¶ Et mirabilia eius quia fortia. cui nullus potest resistere vel etiam impedire.

m ¶ Et regnum eius. quia regnum sempiternū: id est sine fine. n ¶ Et potestas eius in generatione et generationē: id est in omnem nationem. o ¶ Ego nabuchodonosoꝛ. Hic describitur narratio epistole in speciali: vbi ꝓmittitur quoddā exordium respectu sequētium: in quo in generali tanguntur persona interpretans ⁊ status vtriusq̄. Secūdo autem ponitur ꝓsecutio istoꝝ determinate. ibi: Visio capitis mei. Primo ergo describitur persona videns. enm dicitur: Ego nabuchodonosoꝛ monarcha orientis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Fola q̄ legim⁹ vmbra ⁊ fabule vicēāc. Quis ei amētes q̄si bucca alia i agris ⁊ siluestrib⁹ locis nesciat viuere: ⁊ multo icredibiliora hoīb⁹ accidisse: ⁊ grece ⁊ romane tradūt historie cuz Scillā q̄z ⁊ chimerā: hydraz ⁊ cētauros: ⁊ multa huiuscemodi narrent fabule: quid mirū si ad oſtendā ōi potentiā ⁊ regum hūliandā sup/biaz nabuchodonosor hec ptulerit.

a Donec col. Lyr. Nescio q̄ rōne hec pteric/rūt. hac ḡ de cā ⁊ sūb⁹ translatio eoz est repudiata et Theodotionis vulgo celebrata: quez hebraice veritati ⁊ ceteri trāslatorib⁹ cōuenit.

Queramus ab eis q̄ ihac visione historiā fi recipiūt quis sit iste nabuchodonosor q̄ somniū viderit: q̄s daniel q̄ somnium exposuerit ⁊ vētura p̄dixerit: ⁊ quō daniel qui ſm eos sctā itelligīt fortitudo a nabucho. prīceps ariolorz cōstituit: et colega illi⁹ appellatur.

B b Et altitudo eius. De huiusmodi pro/
Ps.36. pheta: Vidi impiuz superaltatū e. s. c. l. Qui nō virtutū magnitudie ſ supbia eleuātur. iō ercidunt ⁊ coruūt.

c Aspectus illi⁹. Theodotiō: dñatio: qō ꝓteptores historie calūniantur: quia nabuchodo. oīb⁹ terraz mīme posse derit q̄ orientis tm̄ q̄nq; regnas tenuit: ſ nos hec oīa hyperbolice dicta accipim⁹: ⁊ ob supbiā regis impij q̄ in
Esa.10,d Esaia tm̄ gltat.

§ vt iactet

a §hoc totū est de epistola. b §mundo ſm eos q̄ p nabuchodonosor diabolū intelligunt: q̄ dicit: Hec oīa tibi dabo si procidēs ado.me. ⁊ alibi o̊r: Mundus in maligno positus est.

dōnosor in dōmo mea quietus a b
eram: ⁊ florens in palatio meo. c

a §rūdeant q̄ somniuz vidit diabol⁹ nisi forte deꝯd in mūdo est vmbra videt ⁊ somniū.

Somniū vidi quod perterru/ d e
it me: et cogitationes in stratu

a §mēris nō oculoz: ad gliaz eni
seruoz dei reuelauit mysteria illi.

meo: et visiones cāpitis mei cō
turbauerunt me. Et per me ꝓ f
positum est decretū: vt introducerent in ꝓspectu meo cuncti sapientes babylonis: vt solutionē somnij indicarēt mihi. Tunc g
ingrediebant arioli magi chaldei ⁊ aruspices: ⁊ somniuz narrauī in conspectu eoz: ⁊ solutio h

a §quia solius dei est hoc.

a nem ei⁹ nō indicāuerūt mihi do i

§ familiaris.

nec collega ingressus ē in cōspe k
ctu meo daniel: cui nomen bal l

a §sic enī vocabat deus nabucho. b §nō mirū si errat nabucho. moze gentiliuz: ⁊ q̄ch̄ sup se cernit nō deū sed deos arbitratur.

thasar ſm nōmē dī mei: qui ha/ m
bet spiritū deoz sctoz in semet/
ipo et somniū coram ipo locutus

a §alij incantatorū: nō mirū si princeps ariolorz omniū constituerus sit qui ad ꝓcepruz regis sapiam didicerat chaldeoz ⁊ decuplū sapientioz inuent⁹ est.

sum. Balthasar princeps ariolo/ n
rū: q̄m ego scio q̄ spiritū deozū o
sanctozū habeas in te: et omne p

§ secretum.

sacramentū non est impossibile q
tibi: visiones somniozum meo r

§ id est.

rū quas vidi: et solutionem ea/
rum narra. Visio capitis mei s

a §nabuchodonosor.

in cubili meo. Videbam ⁊ ecce t v
arbor in medio terre: ⁊ altitudo b v+ w
ei⁹ nimia: magna arbor et for/ x y
tis: et procēritas eius cōtingēs b+
celum. Aspectus illius erat vsq; c c+

a §excellentia regis.

ad terminos vniuerse terre. Fō d+

§ diuitie.

lia eius pulcherrima ⁊ fructus e+

§ quos alebat.

eius nimius: ⁊ escavniuersoz f+
in ea. Subter eam habitabant g+

a §simplices. b §feroces.

animālia et bestie: et in ramis b+ i+

a §leues mendaces.

eius conuersabant volucres ce/
li: et ex ea vescebat omnes caro. k
Videbam in visione capitis mei l
super stratum meum: et ecce m+

a Quiet⁹. s. a plus subiugato mihi oriente. b In domo mea. i. babylōe quā fecerat caput sue monarchie: vt dicet. j. eodē ca. c Et florēs in palatio meo. qz oīa succesſerāt sibi ad libītū. fortuna eni ꝓspera o̊r floritio metaphorice.

d Somniū vidi. diuinit⁹ imissuz. e Q̄ō terruit me ⁊c. Somniū ē diuina virtute b̄ faciente. seq̄tur: f Et p me ꝓpositū ē decretū. hic incipit p̄sonā interp̄tantē tāgere: Ut introduceren tur in ꝓspectu meo cūcti sapientes ⁊c. g Tūc ingrediebāt arioli ⁊c. s. expositū ē q̄ dicebant arioli ⁊ ceteri b̄ nolati.

h Et solutionē ei⁹ nō indi. mihi. qz b̄ est soli⁹ dei: ex q̄ patet eos falsum rūdisse in p̄ma visiōe q̄si dixerūt: Rex dicat somnium seruis suis ⁊ solutiōez indicabim⁹: qz hic o̊r exp̄sse q̄ rex narrauit somniū in ꝓspectu eoz ⁊ tū nescierūt interpretari.

i Donec collega. i. familiaris: k Ingressus ē in ꝓspectu meo. Querit q̄re nō fuit p̄mo vocat⁹ cū alijs: ⁊ maxime qz absens p aliq̄ arduo regni negocio ꝓpter q̄d rex nō p̄cepit interfici sapiētes: sicut p̄us p̄ceperat in sīl casu: qz expectabat danielē. ⁊ hoc videt sonare lr̄a cū o̊r: Solutionē eius nō indicauerūt mihi: donec ingressus est daniel ⁊c. l Cui nomē balthasar ſm nomē dei mei. qz tali nōie vocabat de⁹ nabuchodonosor. m Qui bz spīm deozū sctoz. ad interp̄tandum somnia: ꝓpter b̄ ars interp̄tādi somnia dicebaī scia diuina. vñ ⁊ Albert⁹ magn⁹ sup. libz de somno ⁊ vigil. dicit: Socrates exclamasse atheniēsib⁹ laudantē sciam diuinatiōis somniorū dicentē: Abſit a me vt hāc vr̄am quā exp̄ti estis p sōnia dicā esse falsam sciam: ſ hāc vt diuinaz me ignorare. ꝓfiteor: humana me scire exiliter. ꝓtestatus sum: ⁊ vt verū fatear hoc solū me scrire arbitratus sum qđ ignoro: eo q̄ sciam deozum vel sanctoz nō sum adeptus. sequit: n Balthasar princeps ariolorz. i. diuinatorz: ⁊ hoc rōne diuine sapie quā habebat ⁊ nō alīq̄. ⁊ hoc est qđ subdit: o Cui ego scio q̄ spiritum deoz sctōrum habeas in te. Dicit deoz sctōrum ad differētiam demonuz a q̄bus magi ⁊ arioli ⁊ hmōi querebant responsa. loquit etiā in plurali de deo ſm mozē gentiliū. sequitur: p Et oſne sacrm. i. secretū. q Nō est impossibile tibi. q. d. oſne secretū potes apire. r Visiōes somniorum meoz q̄s vidi ⁊ solutionē eaz narra. nō petit b̄ nabuchodonosor narrationē sui somnij q̄si ignorati sicut in p̄ma visione: qz b̄ somniū narrauit p̄mo rex alijs ꝓiectozib⁹: ⁊ sc̄do danielem vt b̄ dictū ē: sed petit narrationē p modū expositiōis i qua oportet repeti somniū ab expositore applicādo partes singulas visiōis ad partes solutiōis. s Visio capitis. Posito exordio narratiōis ⁊ interp̄tationis: hic ꝓcedit ad vtrūq; in speciali: ⁊ p̄mo ad narrationē. sc̄do ad ei⁹ interp̄tationē. ibi: Tu ḡ balthasar. P̄rima i tres: qz p̄mo narrat visio. put significat regē eminētia. sc̄do. put significat ꝺ cū diuinā sniaz. ibi: Videbā. tertio. put exp̄mit snīe cām. ibi: In snia. In p̄ma ḡ pte o̊r sic: Visio capit⁹ mei: qz tales visiones fiūt in pte imaginatiua q̄ viget i capite. t In cubili meo. qz in sōno ē facta visio q̄tat⁹ sensib⁹ exteriozib⁹. hec ē. s. q̄ sequit: v Videbā ⁊ ecce arboz. p arborē nabucho. significat: qz ſm p̄m hō est q̄si arboz euersa b̄us radices sursuz. i. capillos vel os: qz radices sūt oz siles. ij. de aīa. x In medio terre. qz babylon vbi regnabat nabucho. ē in medio climate terre habitabit. s. in q̄rto ſm Alfraganū. y Et altitudo ei⁹ nimia. ꝓpter potētiā nabucho. ⁊ ei⁹ supbiā. z Magna. ꝓpter regni extēsionē. a Et fort. ꝓpt magnā militiā et peritiā armoz. b Et ꝓceritas ei⁹ ptingēs celū. ꝓpter nabuchodonosor excellētiā q̄ de infimo statu ad tantā potētiam deuenerat: vt. s. dictū est. c Aspect⁹ illi⁹ erat vsq; ad terminos vniuerse terre. qz ab habitātib⁹ in remot⁹ partib⁹ timebatur ne eos inuaderet. d Folia ei⁹ pulcherrima. hoc dicit q̄ntū ad ei⁹ ornatū ⁊ iocalia q̄ de diuersis regnis superat ꝓgregauerat. e Et fruct⁹ eius nimi⁹. ꝓpter multitudinē diuitiarū artificialiū. f Et esca vniuersoz in ea. ꝓpter multitudinē diuitiarū naturaliū. g Subter eā habitabāt animalia. i. simplices. h Et bestie. i. feroces: qz nullus audebat resistere ei. i Et in ramis ei⁹ ꝓuersabant volucres celi. p volueres intelligunt garruli ⁊ mēdaces ad alta tēdētes: qz tales solēt ꝓncipib⁹ eē laterales. k Videbā. Hic ꝓsequit visio inq̄ntū ꝓtinebat snīam dei. vñ o̊r sic: Videbā. s. ꝓsperitatē statꝰ mei. l In visiōe capitis mei ⁊c. qz ꝓsperitas p̄nti⁹ vite nō est nisi q̄si somniū. s. vñ o̊r in Psal. Dormiram somnū suū ⁊ nihil inuenerūt oēs viri diuitiaz in manibus suis. sequit: m Et ecce vigil. i. angel⁹: qz angeli vigilāt ad custodiā nr̄am ⁊ ad exeq̄nda dei mādata: ⁊ qz nūq̄ cessant ab actu intelligēdi: sicut nos cessam⁹ o̊pessi somno.

Et sa n eius

§ vt iactet se tenere celū ⁊ ordē terraz q̄si nidū ⁊ ouа voluerū.

Ps.110. a Vigil. Theodotion angel⁹. Vigilāt enī angeli sp ad dei officiū parati. Nos q̄z crebris ꝓcratiōib⁹ eos imitari debemus. De ipo q̄z o̊r: Nō dormitabit neq; dormiet q̄ custodit israel. In sequētib⁹ q̄z o̊r: In snia vigiliū. i. angelorum.

b Et septē tē. Quidā mēriunt q̄ septē anni i septē mēses mutati sunt oratione danielis. c Et cogita. Quia intelligebat somniū regi ꝓtrariū esse: ⁊ cordis timorē palloze vultus signabat. p rege enī non ingrat⁹ dolebat q̄ ei p̄mū detulerat. ⁊ ne videat insultare ei ait: Dñe mi ⁊c. § Baltha.

Nico.de lyra

a Et scīs. hoc o̊r ad differentiā demonū: qz pbi gētiles dicebāt demōes corpa b̄re aerea: vt dictū est. s. angelos aūt esse intelligētias oīno separatas. b De celo descēdit. qz a deo mittunt⁹ angeli ad hec inferioza administranda. c Clamauit fortit. ad insinuandū auctoritatē diuine sentētie. d Succidite arborē. qz nabucho. de regno abiectus est ad tps: vt dicet. j. eo. ca. e Decīdite ramos ei⁹. i. filios ei⁹ vel posteros q̄ deiecti sūt ⁊ interfecti p medos ⁊ psas: vt ptz ca. se.

f Excutite folia ei⁹. i. decorem regni: qz multū deperiit in infirmitate lōga regis nabuchodonosor. g Et dispergite fruct⁹ eius. qz illo tpe quilibz rapiebat sibi diuitias illi⁹ regni.

b Fugiāt bestie q̄ subter eā sunt ⁊c. qz multi recesserūt de dñio nabuchodonosor tpe amētie sue tā de simplicibus q̄ significanter p bestias: q̄s de ꝓncipibus qui designant⁹ p volucres ad alta tendētes. i Verūtū germē radicū ei⁹ in terra sinite. i. spem certā resurrectōis ad regnū post amētiā. k Et alligēt vinculo ferreo. i. infirmitate inducta ex diuīa snia q̄ infrāgibilis est. l In herbis q̄ foris sunt. qz tpe amētie habitabat in cāpis cū bestijs.

m Coz ei⁹ ab humano cōmutet ⁊c. qz pdidit vsum rōnis p amētiam: ⁊ sic fact⁹ est q̄si bestia: qz vita hoīs nō differt a vita bestiali nisi p vsum rōnis: nō qz fuit mutat⁹ in bouē: vt dicit Josephus: q̄ licet veracit⁹ narrat historiā veteris testamēti: tū q̄si vult exponere turpiter defecit: sicut de nuditate ade in statu innocētie dicit Josephus q̄ nō erubescebat: ⁊ exponēdo rōnē assīgt: qz adā vixit tūc in simplicitate bestiali: sicut pueri aū vsum rōnis nō erubescunt de sua nuditate: sed b̄ est manifeste falsum: qz sic p̄ceptū melioratus fuisset stat⁹ p̄mi hoīs: qz p hoc adept⁹ fuisset vsum rōnis: ⁊ eodē modo dicit hic Josephus dicendo q̄ nabuchodonosor fuit mutat⁹ in bouē. n Et septē tpa mutent⁹ sup eū. i. septē anni. p tps enī intelligit ann⁹ in scriptura: vt o̊r. j. xij. cū o̊r: Per tps ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis. Ex q̄ ptz falsum q̄ aliq̄ dicūt vij. annos fuisse mutatos in. vij. mēles ozōne danielis: vt dicit glosa sup locū istū. o In snia. Hic narrat visio q̄ntuz ad diuīe snie cām. cū o̊r: In snia vigiliū decretū est ⁊c. i. ad petitionē sctoz q̄ sunt i terra quā angeli p̄sentāt coz deo decretū est hoc a deo in ꝓspectu angeloz: q̄ dicunt vigiles rōnib⁹ p̄dictis. ⁊ cā subdit: p Donec agnoscāt viuētes sup terram. i. hoīes. q Cui dñatur excelsus in regno hominuz. trāsferēdo regna ſm voluntatē suā. r Et humilimuz hominē. i. christū. s Cōstituet sup eum. ſm q̄ ipemet dicit Mat. vlt⁹. Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ i terra. t Vel ſm lr̄am per hoc intelligit nabuchodonosor qui de humili statu primo fuit ad regnū eleuatus: sed ꝓpter supbiā ad tps deiectus: ⁊ p humilitatē iterū restitut⁹. u Hoc somniū vidi ego nabuchodo. rex. p hoc ptz falsitas illoz q̄ dicūt q̄ ea que dicūtur in B ca. nō sunt intelligēda ad lr̄am de nabucho. sed de diabolo q̄ in ꝓsūmatiōe seculi cōsequet maiorē gloriā q̄s illi angeli

Josephus antiquitatis iudai. lib. i

a vigil⁹ ⁊ scūs de celo descēdit: ⁊ clamauit fortit er sic ait: Succidite arborē ⁊ ꝑcidite ramos ei⁹: excutite folia ei⁹ ⁊ dispgite fruct⁹ ei⁹: fugiāt bestie q̄ subter eaz sunt: et b

a §notat regē deponendū: sed illi seruandum regnum.

volucres de ramis ei⁹. Verūtū i+
germen radicū ei⁹ in terra sinite:

a §temperatione durissima: vl sicut insanus.

⁊ alligēt vinculo ferreo ⁊ ereo in k+
herbis que foris sunt: et roze celi l
tingatur: et cū feris ps eius i herba terre. Coz ei⁹ ab humano con m
mutetur: ⁊ coz fere det ei: ⁊ septē n

a §āni. b §āniversario cursu. c §q̄ sicoporter

tēpora mūtent sup eum. In snia o
fieri. a §angelorum quoꝝ genus opprimebat: sermo et peritio erat vt deponeretur. quorum

vigiliz decretū ē: ⁊ sermo sctōrz

a §cozū apud deum. b §in eo.

peritio donec cognoscāt viuētes: p+
quoniā dñatur excelsus i regno q+
hominū: et cuicūq; voluerit dabit illud: et humilimū hominem r
cōstituet sup eū. Hoc somnium vi s
di ego nabuchodonosor rex. Tu t
ergo balthasar iterp̄tationē nar/ v
ra festinus: quia oīnes sapiētes regni mei nō queunt solutionem edicere mihi: tu aūt potes: qz spiritus deoz sanctoz in te est. Tūc w
daniel cui⁹ nomē balthasar cepit intra semetipm tacitus cogitare x
quasi hora vna: ⁊ cogitatiōes ei⁹ y

angeli ꝙ nō peccauerūt. Qz aūt nō intelligat ad lr̄am de nabuchodonosor: arguūt primo: qz n̄ est verisile q̄ rex fuisset dimissus currere p cāpos cū bestijs: sed magis fuisset ligatus ⁊ inclusus. Silr nec q̄ p tantū tps viriisset nudus ⁊ sub diuo. Tertio impossibile videt q̄ ita diu viriisset tali cibo: qz. j. dicitur: Fenū q̄si bos comedes. Qz narro qz i tāto tpe bestie deuotassent eū: vt videt. Quito qz nō est verisile q̄ per vij. ānos tātū regnū fuisset sine rege: ⁊ nō legit alī⁹ institut⁹: ⁊ si fuisset ītitut⁹ nō ē verisile q̄ ei cessisset p⁹ furtā. iō dicūt q̄ daniel ad lr̄am loquit ꝺ de diabolo sub metaphora de nabucho. ꝺ dictū istoꝝ ē erroneū: qz petit⁹ demonis ē irremediabile: sic diffusi⁹ tractatur. ij. snia⁹: ⁊ ꝺrīū dicere errorē ē Ozigenis. cui⁹ improbatiōez omitto ꝺ ꝓpt ꝓlixitatē vitandā. ⁊ qz b̄ in scriptis cōib⁹. Itē falsitas istoꝝ ptz ex lr̄a vbi o̊r q̄ daniel erat collega huius nabucho. de q̄ est ꝺ sermo. Qz aūt eēt familiar⁹ ipi diabolo ē falsuz: cū hic dicat q̄ habebat spīm deoz sctoz. Itē somniū nō p̄t esse diabolo sic nec somn⁹. Itē q̄d exponeret daniel somniū diabolo: cū in demōib⁹ vigeat acumē intellect⁹ magī. q̄s in hoīb⁹? ⁊ iō dicēdū est q̄ ꝺ est ꝛa historia ⁊ nō locutio parabolica. qđ ptz ex ꝺ q̄ ꝓpone sic determinate noīanē. s. daniel: nabucho. et alij ⁊ coz officia. Itē p ꝺ qđ factū notat sic celebre qđ scribit toti regno in regia epla. Ad p̄mū igit q̄ ī ꝓtrarium obijcit dicēdū q̄ sic dicit Hiero. ⁊ experientia docet: multa sūt ipossibilia hoī sano: q̄ tū sunt possibilia homi furioso. furia enī facit hoīez multa agere ⁊ pati q̄ alīs nō posset. videm⁹ enim amentes diu sub diuo morari: crudis sustētari: qđ⁹ etiā videt q̄ sint bestie bestiaꝝ etiā ferociū: ⁊ cū talib⁹ amicitiā ꝓtrahūt. Hec Hiero. Nō aūt istoꝝ q̄ dicit hic Hiero. p̄t assignari breuit: qz furia naturā hoīs deordinat et q̄si bestialē facit: ⁊ ex ꝺ seqūtur q̄ aliq̄ sūt eis delectabilia ⁊ possibilia q̄ ante nō erāt. ꝓpt trāsmutatiōez nature: sic mulieribꝰ pgnātib⁹ carbones vl terra fit cib⁹ delectabil⁹. ꝓpt nature deordinatiōnē: q̄ rō alīs sūt eis abomīabilia. Ex ꝺ etiā seqūtur aliud. s. q̄ cū bestijs ꝓtrahūt familiaritatē. ꝓpter q̄ndā assimilationē ad eas: ⁊ ꝓpt ꝺ bestie nō deuorabāt nabucho. sicut ⁊ experimēto vidēt. Quito q̄ nō est verisile q̄ per vij. ānos tātū regnū fuisset sine rege: ⁊ nō legit alī⁹ institut⁹: ⁊ si fuisset ītitut⁹ nō ē verisile q̄ ei cessisset p⁹ furtā. iō dicūt q̄ daniel ad lr̄am loquit ꝺ de diabolo sub metaphora de nabucho. ꝺ dictū istoꝝ ē erroneū: qz p̄titū demonis ē irremediabile: sic diffusi⁹ tractatur. ij. snia⁹: ⁊ ꝺrīū dicere errorē ē Ozigenis. cui⁹ improbatiōez omitto ꝺ ꝓpt ꝓlixitatē vitandā. ⁊ qz b̄ in scriptis cōib⁹. Itē falsitas istoꝝ ptz ex lr̄a vbi o̊r q̄ daniel erat collega huius nabucho. de q̄ est ꝺ sermo. Qz aūt eēt familiar⁹ ipi diabolo ē falsuz: cū hic dicat q̄ habebat spīm deoz sctoz. Itē somniū nō p̄t esse diabolo sic nec somn⁹. Itē q̄d exponeret daniel somniū diabolo: cū in demōib⁹ vigeat acumē intellect⁹ magī. q̄s in hoīb⁹? ⁊ iō dicēdū est q̄ ꝺ est ꝛa historia ⁊ nō locutio parabolica. qđ ptz ex ꝺ q̄ ꝓpone sic determinate noīanē. s. daniel: nabucho. et alij ⁊ coz officia. Itē p ꝺ qđ factū notat sic celebre qđ scribit toti regno in regia epla. Ad p̄mū igit q̄ ī ꝓtrarium obijcit dicēdū q̄ sic dicit Hiero. ⁊ experientia docet: multa sūt ipossibilia hoī sano: q̄ tū sunt possibilia homi furioso. furia enī facit hoīez multa agere ⁊ pati q̄ alīs nō posset. videm⁹ enim amentes diu sub diuo morari: crudis sustētari: qđ⁹ etiā videt q̄ sint bestie bestiaꝝ etiā ferociū: ⁊ cū talib⁹ amicitiā ꝓtrahūt. Hec Hiero. Nō aūt istoꝝ q̄ dicit hic Hiero. p̄t assignari breuit: qz furia naturā hoīs deordinat et q̄si bestialē facit: ⁊ ex ꝺ seqūtur q̄ aliq̄ sūt eis delectabilia ⁊ possibilia q̄ ante nō erāt. ꝓpt trāsmutatiōez nature: sic mulieribꝰ pgnātib⁹ carbones vl terra fit cib⁹ delectabil⁹. ꝓpt nature deordinatiōnē: q̄ rō alīs sūt eis abomīabilia. Ex ꝺ etiā seqūtur aliud. s. q̄ cū bestijs ꝓtrahūt familiaritatē. ꝓpter q̄ndā assimilationē ad eas: ⁊ ꝓpt ꝺ bestie nō deuorabāt nabucho. sicut ⁊ experimēto videt.

Quito aūt q̄ nō est verisile q̄ per vij. ānos tātū regnū fuisset sine rege: ⁊ nō legit alī⁹ institut⁹: ⁊ si fuisset ītitut⁹ nō ē verisile q̄ ei cessisset p⁹ furtā. iō dicūt q̄ daniel ad lr̄am loquit ꝺ de diabolo sub metaphora de nabucho. ꝺ dictū istoꝝ ē erroneū: qz p̄titū demonis ē irremediabile: sic diffusi⁹ tractatur. ij. snia⁹: ⁊ ꝺrīū dicere errorē ē Ozigenis. cui⁹ improbatiōez omitto ꝺ ꝓpt ꝓlixitatē vitandā. ⁊ qz b̄ in scriptis cōib⁹. Itē falsitas istoꝝ ptz ex lr̄a vbi o̊r q̄ daniel erat collega huius nabucho. de q̄ est ꝺ sermo. Qz aūt eēt familiar⁹ ipi diabolo ē falsuz: cū hic dicat q̄ habebat spīm deoz sctoz. Itē somniū nō p̄t esse diabolo sic nec somn⁹. Itē q̄d exponeret daniel somniū diabolo: cū in demōib⁹ vigeat acumē intellect⁹ magī. q̄s in hoīb⁹? ⁊ iō dicēdū est q̄ ꝺ est ꝛa historia ⁊ nō locutio parabolica. qđ ptz ex ꝺ q̄ ꝓpone sic determinate noīanē. s. daniel: nabucho. et alij ⁊ coz officia. Itē p ꝺ qđ factū notat sic celebre qđ scribit toti regno in regia epla. Ad p̄mū igit q̄ ī ꝓtrarium obijcit dicēdū q̄ sic dicit Hiero. ⁊ experientia docet: multa sūt ipossibilia hoī sano: q̄ tū sunt possibilia homi furioso. furia enī facit hoīez multa agere ⁊ pati q̄ alīs nō posset. videm⁹ enim amentes diu sub diuo morari: crudis sustētari: qđ⁹ etiā videt q̄ sint bestie bestiaꝝ etiā ferociū: ⁊ cū talib⁹ amicitiā ꝓtrahūt. Hec Hiero. Nō aūt istoꝝ q̄ dicit hic Hiero. p̄t assignari breuit: qz furia naturā hoīs deordinat et q̄si bestialē facit: ⁊ ex ꝺ seqūtur q̄ aliq̄ sūt eis delectabilia ⁊ possibilia q̄ ante nō erāt. ꝓpt trāsmutatiōez nature: sic mulieribꝰ pgnātib⁹ carbones vl terra fit cib⁹ delectabil⁹. ꝓpt nature deordinatiōnē: q̄ rō alīs sūt eis abomīabilia. Ex ꝺ etiā seqūtur aliud. s. q̄ cū bestijs ꝓtrahūt familiaritatē. ꝓpter q̄ndā assimilationē ad eas: ⁊ ꝓpt ꝺ bestie nō deuorabāt nabucho. sicut ⁊ experimēto vidēt.

Universidad de Navarra Biblioteca

Da Balthasar fom. Videns
ei pterritū nec cōtra se velle
dicere aliq̄d siniſtrū: coborꝛ
tat vt vere ⁊ simplr qđ intelli
git eloquat. b Vinciat
fer. Querūt a nobis q̄ hiſto
rie ⁊tradicūt qđ ferro ⁊ ere
vinci⁹ fuerit: aut q̄s cū liga
uerit cū pſpicuū sit oēs furio
ſos: ne aliq̄s occidāt catenis
retigari. c Hec est interp.
austeritatē ſnie: verboꝛ tēpe
rat blādimētis: et mala rele
uat ꝓmissis. Vñ: Regnū tuū
tibi manebit. d Regnū tu
um ti. b q̄z calūniatoꝛes accu
sant mitrates q̄ post efferatio
nē: post tāta tormēta: post fe
ni ⁊ herbaꝛ alimēta deū con
fiteatur: ⁊ sit q̄ fuerat. Sz re
spondeāt quō ꝓgruat vt an
geli q̄ nunq̄ corruerūt eū ba
beant p̄ncipem qui p̄ pniam
sit reuersus. e Oēob
rem. Quis de⁹ p̄dixerit: cui⁹
p̄scientia nō pōt mutari: hoꝛ
tatur tū ad elemoſynā ⁊ pau
perum misericordiā: qz nesci
ebat an eēt dei comminatio:
quia ⁊ Ezechiel⁹ niniuitaruꝫ
ſnia mutata est nō iudiciū va
nitate: sed corū mutatiōe qui
conuersi veniaꝫ meruerunt.
Hieremie quoq; dicit dūs se
mala sup gentem inferre: ⁊ si
bona fecerit minas clemētia
cōmutare: isup bona se datu
rū ꝓmittit: sed si mala fecerit
dicit se suā mutare ſniam nō
in hoſes sed in opa q̄ mutata
sunt. Recq̄ enī de⁹ hoīb⁹ ira
scitur ſ vitijs: q̄ cū in homie
nō fuerint nō qđ mutatuꝫ est
punit. Intrēdit enī pctā puni
re: hoſes saluare. f Fecit na
buchodonoſoꝛ iurta danieſ
consiliū misericordias i pau
peres: ⁊ ideirco vsq; ad mēn
sem. xij. dilata est ſnia: ſ quia
gloriatur dicēs: Nōne hec ē
babylon q̄ē. bonū miſcōie p
didit malo supbie. Propt
hūilitatē adhuc p annū man
sit in regno: ⁊ qz benefecerat
paupib⁹ fm ꝓsiliuꝫ daniel: ſ
elatus i supbia statim eiec⁹
Xpus est i insaniā. g In Hie
remia p̄cipit pl⁹ iudeoꝛū vt
oꝛent ꝓ babyloniꝛ pace: qz
in pace eoꝛ ē pax captiuoꝛ.
h Forsitan igno. Daniel p̄
scius futuroꝛ de dei ſnia du
bitabat: in q̄ apparet eoꝛ ito
lerabilis temeritas q̄ auda
cter pctōib⁹ veniā pollicen
tur: nemini tū desperādū: qz
⁊ nabucho. si fecerit bona i
dulgentia ꝓmittitur.
i Cū adhuc eēt. Arrogās
gliatio statim puniꝫ: nec ſnia
differ⁊ ne miscōia in paupes
mīme ꝓfuisse videaꝫ. In sup
bia statim regnum p̄didit:
quod aliquādiu in misericoꝛ
dia detinuit: quia de magni
tudine operis sui tumuit vl
tra homines: factus est infra
homines.

ſ Et sensus

a Balthasar somniū ⁊ interp̄tatio eius nō
ꝓturbēt te. Respondit balthasar et dixit:
Domine mi: sōmniū his q̄ te oderūt: et
a ſ absq; regis iniuria explicat veritatē: ⁊ ne videatur super/
be arguere exponit alitudinem poteſtic.
interp̄tatio eius hostib⁹ tuis sit. Arbōꝛ b
quā vidisti sublimē atq; robustā: cui⁹ alti
a ſ presumptione tua.
tudo ptingit ad cēlum: ⁊ aspectus illi⁹ in
a ſ principes.
omnē terrā: et rāmi ei⁹ pulcherrimi: ⁊ fru
ctus eius nimius: ⁊ esca oīm in ea: subter
eā habitātes bestię agri: et in ramis eius
cōmorantes aues cęli: tu es rex q̄ magni
ficatus es ⁊ inualuisti: et magnitudo tua
a ſ hyperbole.
creuit et puenit vsq; ad cęlū: ⁊ ptās tua
in terminos vniuerse terre. Q; autē vidit
rex vigilē et sanctum descendere de cęlo ⁊
dicere: Succidite arbōrē et dissipate illā:
attamē germē radicū eius in terra dimit
tite: et vinciaꝫ ferro ⁊ ere in herbis foris:
et roꝛe cęli cōspergaꝫ: et cū feris sit pabu
lum eius: donec septē tpa mutenꝫ super
a ſ non mec. ſ qui oia poteſt.
eū. Hec est interp̄tatio sentētię altissimi q̄
a ſ hoies. b ſ insanū.
puenit sup dūm meū regez. Ejciēnt tē ab
hominibus: et cum bestijs feriscq; erit ha
bitatio tua: et fęnum vt bos comedes: et
ſ anni.
roꝛe cęli infunderis. Septem q̄z tempoꝛa
a ſ euoluti.
mutabunꝫ sup te: donec scias q̄ dñet ex
celsus sup regnum hoim: et cuicunq; vo
luerit det illud. Q; autē p̄cepit vt relin
queretur germen radicū eius: id est arbo
ris: regnum tnū tibi manebit postq̄z co
gnoueris potestatē esse cęlestez. Qobrē
a ſ prescientia.
rex cōsiliū meū placeat tibi † et pctā tua
elemosynis redime: et iniq̄tates tuas mi
sericordijs paupez: forsitan ignoscet de⁹
delictis tuis. Omnia hęc venerūt super na
a ſ annum. ſ.
buchodonoſoꝛ regē. Post finēm mensiuꝫ
duodecim in aula babylonis deambula/
a ſ his q̄ gestū in anio voluebat ob ea q̄ sibi dicta fuerant a da
niele.
bat. Respondit⁹q; rex ⁊ ait† Nōne hec est ba
bylon ciuitas magna quā ego edificaui i
domū regni: in roboꝛe fortitudis meę: et
in gloria decoꝛis mei? Cūq; adhuc eēt ser
a ſ qui p se regnare voluit. b ſ quasi pondus. c ſ nō alij.
ſ vox operta ꝓmittitur vt a dño vindicta inissa sciatur.
mo in oꝛe regis: vox de cęlo ruit. Tibi di/
a ſ rantū insanū. b ſ domesticis.
cit nabuchodonoſoꝛ rex: Regnū tuū trā
sibit a te: ⁊ ab hoīb⁹ tē ejciēt: ⁊ cū bestijs
a ſ natura. b ſ non vere.
atq; feris erit habitatio tua: fęnum quasi
bos comedes: et septem tempoꝛa muta/

honoꝛauerat eū multū ⁊ socios ei⁹: ⁊
iō ꝑsi grat⁹ cōturbabat de malo ei⁹
futuro. vñ seq̄tur post: a Nōne mi.
somniū his q̄ te oderūt ⁊c. qz ly veri
tas ⁊tra supioꝛes sit dicēda tñ cū re
uerētia dz dici. b Arbōrē qđ vi
disti. hic incipit exponere visionē eo
modo q̄ supi⁹ est exposita: ⁊ iō ptz ex
dictis ſnia vsq; ibi: c Qobrem.
vbi posita expositiōe ponit monitio
danieł monētis regē ad pniaz ⁊ opa
miscōie: vt p hec auertaꝫ pēa futura
ab eo: qz nesciebat ꝓphā vtrū b pro
phetia eēt dicta p cōminationez tm̄:
qz tales cōminatiōes frēq̄nt intelli
gunt sub ꝓditione. ſ. si illi ꝓtra q̄s di
cunt ꝓseuerēt in malo. vñ dicit dūs
Hiere. xviij. Repente loq̄r aduersus
gentē ⁊ adūsus regnū vt eradicem ⁊
destruā illud: Si pniam egerit gens
illa a malo suo: agā ⁊ ego pniam su
per malo qđ cogitaui vt facerē ei.
d Dia hec. Hic ponit interp̄tatio
nis ꝑletio: et diuidit in duas: quia
ꝓmo ponit visiōis ꝑletio ęstum ad
ipi⁹ nabuchodonoſoꝛ delectionē. et
ſcdo ęstū ad ei⁹ restitutionē. ibi: Jgit
tur post finē. Circa ꝓmū dz
sic: Jgit⁹ post finē dieꝛ. i. septē ānoꝛ
p̄dictoꝛ a dño. e Ego nabuch.o/
cu. meos. coꝛpis. ſ. ⁊ mētis. f Ad
ce. leuaui. i. potentiā dei cognoui.
g Et sen. me⁹ ⁊c. qz furia trāsierat.
h Et altiſ. bñdixi. coꝛde. i Et vi
uentē i sem. laudaui. oꝛe. k Et glo
rificaui. ꝓtēdo virtutē ei⁹ ⁊ bonita
tē publice. l Quia ptās ei⁹ ptās
sempiterna. ęstū ad duratiōez. m Et
regnū ei⁹ in gene. ⁊ gene. qz se exten
dit ad oēm gentē. n Et oēs ba
bita. ter. apud eū in ni. repu. sunt. qz
de nihilo sunt ⁊ in nihilū rediger enꝫ
nisi manutenētia dei ꝓfuarentur.
o Juxta volun. eni su. facit tam in
virtu. ce. ⁊c. i. in angelis. p Et nō
est q̄ resi. ma. eius. i. potētie. q Et
dicat ei: qre fecisti. i. dicere possit. qz
iudicia ei⁹ incōpehensibilia sūt a no
bis: nec errare pōt in fact⁹ suis. Seq̄
tur: r Figura mea reuersa ē ad
me. nō est⁹ b intelligendū q̄ de figu
ra bouis reūsus sit ad figuraz hois:
vt dicit Joseph⁹ ⁊ male: vt visuꝫ est:
sed figura b accipit ꝓ exteriori cōpo
sitiōe: qz fuit tonsus ⁊ vestitus: et sic
quodāmō in figura mutat⁹. s Vali
ter intelligēdū est b fm estimationē
quā hēbat in furia: qz tūc sibi vide
bat q̄ esset bestia. s Et optima
tes mei ⁊ magi. mei req̄. me. fm tps
p̄dictum a daniele: ⁊ ꝓpter neq̄ciam
cuilmerodach cui⁹ dñiuꝫ erat eis o/
diosuꝫ. Cetera patēt. t Nūc igit.
Hic ponit⁹ cōclusio. cū oꝛ: Nūc igitur
ego nabuchod. laudo. oꝛe. v Et
magnifico. coꝛde. x Et glorifico.
ope. y Regē cęli. cui⁹ regnū so
lū est stabile. z Quia oīa opera
ei⁹ vera. qz ꝓcedūt fm regul⁹ ā sue sa
pietie q̄ nō pōt errare. a Et omīs
vie ei⁹. i. modi faciēdi. b Judicia. i. recti. c Et gradiē
tes in supbia pōt hūiliare. b cognoscebat p experientiā. Dubi/
tatur a q̄busdā vtrū iste nabucho. fuerit saluat⁹: ꝓpter b qđ
dz de eo Esa. xiiij. Detracta est ad inferos supbia tua: cōcidit
cadauer tuū. ⁊. j. Aeruētū ad infernū detraheris in pfunduꝫ
laci: ⁊ multa q̄ ibi dicūtur. ex q̄b⁹ aliq̄b⁹ videt⁹ q̄ sit dānat⁹.
Dicendū q̄ est saluat⁹: qz scriptura termīat historiā ei⁹ in sui
humiliatiōe ⁊ diuine x̄tut⁹ ⁊ fidei ꝓfessiōe: vt hic ptz. qđ non
fit in scptura nisi de his q̄ sunt in statu saluat⁹. b etiā dic decre
tum. xxiij. q. iiij. Nabucho. Ad illud qđ dz in ꝓtrariū i Esa.
dicendum

a ſ magna miserie consolatio. b ſ sup omnes gen/
tes sine cuius nutu nec folium arboris cadit.
bunt sup te: donec scias q̄ dñet ex/
a ſ omnis ptās a deo est.
celsus in regno hoim: et cuicunq; vo
a ſ vt sciret esse supbie penā ſ dei.
luerit det illud† Eadem hora sermo
cōpleꝫ est sup nabuchodonoſoꝛ: et
a ſ mente caprus.
ex hoib⁹ abiectus est: ⁊ fęnū vt bos
a ſ q̄ celo tm̄ regebatur.
comedit: ⁊ rōre cęli coꝛp⁹ ei⁹ infectū a
est donec capilli eius in similitudinez b
ſ alarum.
aq̄larū crescerēt: ⁊ vngues eius q̄si c
a ſ septē annoꝛ. b ſ p̄dictoꝛ a dño.
vngues auiū. Jgit⁹ post finēz diērū d
a ſ mentis ⁊ corporis.
ego nabuchodonoſoꝛ oculos meos e
a ſ vbi deus. vñ: Fiat volūtas tua sicut in ce. ⁊ i ter.
ad cęlum leuaui: ⁊ sensus me⁹ reddi f g
ſ ideo. a ſ qui dñatur in regno hoim.
tus ē mihi: et altissimo bñdixi: et vi h
uentē i sempiternū laudaui ⁊ glorifi k
a ſ experto credite.
caui ⁊q; potestas ei⁹ ptās sempiter/ l
a ſ in oia ꝛta vel legt vel euāgeliꝫ. potuit enī nabu/
chodo. sensu ꝓmo recepto eriā hoc nō ignoꝛare.
na: ⁊ regnū ei⁹ in generatiōe ⁊ gene m
rationē: ⁊ oēs hitatoꝛes terrę apud n
eū i nihilū reputati sunt. Juxta vo o
luntatē eni suā facit tā in ⁊tutib⁹ cę p
li q̄z in hitatoꝛib⁹ terrę: ⁊ nō est q̄ re/ p
a ſ potentie eius.
sistat mānui ei⁹: ⁊ dicat ei: q̄re feci/ q
a ſ quo cognoui eū. ſ. b ſ quē amiserā.
sti? ⁊ In ipo tpē sensus me⁹ reuersus
est ad me: ⁊ ad honoꝛem regni mei
a ſ reformatio sensus. ſ humana quā
insanus visus est amisisse.
decoꝛēq; pcēi: ⁊ figura mea reuersa r
ē ad me: ⁊ optiates mei ⁊ magistra/ o
tus mei req̄sierūt me: ⁊ i regno meo
restitutus sum: ⁊ magnificētia mea
amplioꝛ addita ē mihi. Nūc igitur t
ego nabuchodonoſoꝛ laudo et ma/ v x y z a b
gnificoꝛ glorifico regē cęli: qz oīa
opa ei⁹ vera ⁊ oēs vię ei⁹ iudicia: ⁊ c
a ſ intelligere ſi ꝓ supbia punitum ⁊ iuste humiliatū.
gradientes in supbia pōt humiliare.

diendū q̄ dictū est ꝓ cōminationē intellecta ꝓditioe. ſ. si non
peniteret: qz tū penituit. iō ad infernū dānatoꝛ nō descēdit: si/
cut Esa. xxxviij. ꝓ Esaiā dictū est Ezechie: Dispone domui tue
qz moꝛier⁹ tu ⁊ nō vives. qz tū penituit: iō ſnia mutata fuit: et
additi sūt vite ei⁹. xv. ānⁱ: vt hī ibidē. Moralit exponendo p
arboꝛē intelligere possum⁹ quēcūq; statū ꝓspeꝛ tpalē vel spūalē. Si ac/
cipiꝫ ęstū ad tpalē tm̄: sic arboꝛ ista
est hō ęstū ad psonā. hō ei est arboꝛ
euersa: vt. ā. dictū est. Jsta arboꝛ est
in medio terre: qz sita est inf orientez
natiuitat⁹: ⁊ mort⁹ occidētē. Alta:
p excellētiā inf alias creaturas. Ma
gna: ęstū ad sciam. Fortis: ęstuz ad
potentiā. Procera: ęstū ad apparen
tiā. Ramosa: q̄ ad gener⁹ linea. Fru
ctifera: p opulentiā: sed nō ęstuz ad
charitatē sed carnē nutriendā. Lata
vel diffusa: ęstū ad famā. Subter
eā alalia. i. simplices. Bestie. i. fero/
ces. In ramis ei⁹ volucres. i. in do
mo ei⁹ vel curia sunt leues supbi mē
daces garrulosi. Ex ea vesciē oīs ca/
ro. i. carnales ei⁹ bona ꝙsumunt: qz
totū dat mūdo: nihil deo. Sup hanc
arboꝛē est ſnia quā clamat. Vigil. i.
christus vl angelus vel pdicatoꝛ vel
platus. que sequit: Succidite arbo/
rē ꝓ mortē. Ejcite ęstū ad vtilitatez
extremā inter alalia: qz in alijs alali
bus post mortē remanet aliq̄d vtile:
nihil aūt in hmōi hoie. Precidite ra
mos ei⁹. i. parentelā. Excutite folia:
id est exteriorē apparentiā. Dispgite
fruct⁹. i. opulentiā: qz in morte q̄libz
rapit qđ pōt de bonis talib⁹. Fugiāt
alalia ⁊c. ꝓpter familie dispsionem.
Ejciatur exter⁹. i. ad societatē infer
nalē. Coꝛ ei⁹ ab hūano cōmutet: ęstū
ad obstinationē. Septem tpa mu
tenꝫ sup eū: ęstū ad dānationē ppe
tuā q̄ p septenariū designat. Ecce ar
boꝛ hūane ꝓsperitat⁹: ⁊ ꝛta eā ſnia
diuine vltionis. Sc̄ō pōt exponi
de ꝓsperitate seu excellētia spūali: et
sic p arboꝛē intellige hoiem virtuo/
sum. Hec arboꝛ est alta: ꝓ insticiam.
Fortis: p ꝛstantiā. Frondosa: p elo
quentiā. Magna: p prudentiā q̄ diri
git omēs virtutes. Diffusa: p miseri
coꝛdiā. Fructifera: p deuotiōis exu
berantiaz. Omēs pascunꝫ ex ea: per
fraternā edificationē. Subter eā de
stiet: p sensuū exterioꝝ refrenationē.
In ramis ei⁹ volucres celi: p motuū
exterioꝝ moderantiā. Hic hō si i pec
catū cadat: cōtra eum inclamat: Ali
gil. i. xp̄s in euāgelio p̄dicatoꝛ vt p
latus p̄dicando. Succidite arboꝛē:
quantū ad desertionē charitat⁹ que
est vita aīe. Precidite ramos: ęstuz
ad ablationē voluntat⁹ bone. Excu
tite folia: ęntū ad defectuz bone lo
cutionis. Dispergite fructus: quātū
ad subtractionē bone opatiōis. Fu
giant aialia q̄ subter eā sunt: ⁊ ęstū
ad defectum debite subiectiōis. Al
liget⁹ vinculo: ęstum ad generatio/
nem male ꝓsuetudinis. Ferreo: ꝓpter duriciem obstinatiōis.
Ejciatur foris: ęstū ad inuerecundiā in oib⁹ malis: qz tūc fa
cta est ei frons meretricis. Coꝛ eius ab hūano cōmutetur: ęn
tū ad oēm modū crudelitat⁹. Septē tpa cōmutenꝫ sup eū: ęn
tum ad quersam opinionē tot⁹ legⁱ. Hui⁹ arboris sententias
percipiūt in somnijs reges: principes: nobiles: diuites: qz fre
quenter in p̄dicatiōib⁹ audiūt diuinā ſniam: sed nō curant ac
si esset tantūmodo somnium. Ca. IIII

Moraliter. o Ego nabuchodonoſoꝛ ⁊c. In b
capitulo sub specie arboris succise cu

ius radices viuunt remansisse: sm sensum Israelem significatur deiectio nabuchodonosor, propter suam elationem. Moraliter autem per arborem ista significat homines. Vnus Judicii. xi. dicitur: Jerusalem ligna vt vngeret super se regem. Ibi nanque per ligna homines intelliguntur. Et de hac arbore subditur: Ecce arborem medio terre: id est in medio terrestrium hominum quorum status variabilis est sm fortune motum. Et altitudo eius nimia. per superbiam peccantes causatur. Magna arbor. per statum eminentiam. Et fortis, propter potentiam mundanam. Et pcritas eius pertingebat celum. i. elatio nimis excessiua propter impetum sibi rene rentia. Aspectus illius erat visus ad terminos vniuerse terre. per nonnullos sui diffusionem. Folia eius pulcherrima. per exteriores apparatus ostentationem in familijs et equitatu: in vasis aureis et argenteis et similibus. Et fructus eius nimius. per opulentiam. Et esca vniuersis in ea. i. multorum: quia sicut dicitur Eccli. v. Ubi multe sunt opes: ibi et multi qui comedunt eas. Subter ea habitabat animalia. i. simplices in humilibus officijs existentes. sicut sunt famuli coquine et stabulorum et hominum. Et bestie. quorum nomen est propie ferocium animalium, vnde dicunt bestie quasi vastie a vastando: eo quod significant ministri ferociores et lenandis exactionibus et grauaminibus

grauaminibus inferendis. Et in ramis eius nouersabant volucres. i. garruli adulatores et mimi. Et ex ea vescebatur omnis caro. i. homines carnales et non religiosi vel pauperes. Et ecce vigil et sanctus. i. spiritus sanctus qui nunquam dormit. De celo descendit et clamauit fortiter. i. spiritus sanctus eum inspiratione prophetas sanctos: fortiter clamat contra tales superbos in nouo ac veteri testamento. Succidite arborem etc. nam in morte peccatorum tales superbi et in inferno puniuntur: nisi per veram penitentiam ante mortem ad deum humiliter reuertantur: quod semper potest fieri durante vita presenti. ideo subdit: Verumtamen germen radicum eius sinite. Per hoc autem germen significatur liberum arbitrium reuerti potens ad bonum: quod tamen hoc est difficile in homine assueris ad malum. ideo subdit: Et alligent vinculo ferreo. per quod significat habitus malus faciens difficultatem in dictarum reuersione: quia tamen non facit impossibilitatem, ideo sequitur: per Donec cognoscant viuentes: quia in superbia. quia Cum dixat excelsus in regno hominum. et sic sub eo veraciter humiliantur: et de beneficijs sibi collatis debite regratientur, quod si fecerint eis maiora in celestibus donabunt. propter quod in huius figura dicitur in fine capituli:

Et mi magnificentia mea ampliori reddita est mihi.

Glo. ordi.

Baltasar rex. Ca. V

a a. Alij. bibebat ipse rex vinum coram ciuibus principibus quos vocauerat.

Berosus li. 3. histo. chaldaice.

Mic. 5. g

Deut. 27. e

Tropo.

Baltasar rex fecit. Ca. V

a ℣ quia sm erant coram in conuiuio ordinati: vel nemo vltra vires bibere cogebatur.

b sm suam bibebat etatem. Precepit ergo iam temulentus vt afferentur vasa aurea et argentea que asportauerat nabuchodonosor pater eius de templo: quod fuit in hierusalem: vt biberet in eis rex et optimates eius: uxores et

℣ proauus.

concubine illius. Bibebant vinum

a ℣ insultantes deo iudeorum. b ℣ de victoria habita de hostibus bibebat in vasis dei. c ℣ philosophicos sensus.

et laudabant deos suos aureos

a ℣ eloquij venustate. b ℣ carmina poetarum. c ℣ in aures gentilium inuentiones.

et argenteos et eneos: ferreos: ligneos et lapideos. In eadem hora apparuerunt digiti quasi manus humane

a ℣ vt ad regem primere intelligatur.

scribentes contra candelabrum in superficie parietis aule regie. Et rex

Nico. de lyra

Baltasar rex. Dicit ponit tertia vicio vbi ostendit eminentia regni christi et instructio ad regnum antichristi et malorum. Ca materialis est destructio regni chaldeorum per medos et persas: quod quidem destructio per digitos scribentis in pariete ostenditur per danielem interpretata. in quo designat destructio regni diaboli per mortem christi et eius passionem. Ca finali est ad ostendendum iusticia dei: et per danielem prudentia extollenda. Ca efficies est instinctus spiritus sancti de re imminente vel fit reuelatio non somnium. Ca formalis consistit diuisione: et diuidit in quatuor partes: quia primo tangit visionis occasionem. secundo videntur perturbationem. ibi: Tunc facies. tertio turbati rationem. ibi: O rex altissimum. quarto visionis expositionem. ibi: Idcirco ab eo. Circa primum quatuor ponuntur. Primum est quietis lasciuie. cum dicitur Balthasar rex fecit grande conuiuium. Hiere. xxix. dicitur erat quasi. i. xx. annis termineret dominium chaldeorum vt rediret captiuitas iudeorum. Balthasar autem credebat illud tempus transisse: et per hoc Hieremias dixisse falsum. propter quod vt dicitur debuit fecit tale festum. Optimatibus suis mille. homines enim magni principes sui imperij quos tenebat in babylone vt defenderet ciuitatem contra Cyrum et darium qui obsedebant eam: vt patet ex fine huius ca. Et vnusquisque sm suum etatem. quasi exponit duplex. Uno modo quia sm etates suas erat in conuiuio ordinati. seniores in primis loco: et alij post in alijs. Alio modo exponit: quia nullus cogebatur bibere vltra vires suas: sicut fit apud alios cum ad hoc moribus inceptos: et propter hoc non erat decens hoc fieri in aula regali. Secundo quo hic ponitur est propositus blasphemie exponendo vasa deo consecrata vsibus humanis. et hoc est quod dicitur: Precepit ergo iam temulentus vt afferentur vasa aurea et argentea de templo vbi fuerat reposita a nabuchodonosor venerabilis sm suam estimationem. Que asportauerat nabuchodonosor pater eius. i. anus eius: sm eos qui dicunt balthasar fuisse filium euilmerodach: quod opinio videtur probabilior: vt. s. dictum est. ij. ca. Sequitur: Et biberunt in eis rex et optimates eius etc. propter hoc promptus fuit iste punire: et maxime quia illa vasa exposuit suis vxoribus et concubinis: vt hic dicitur. Tertium quod hic est positum est actus idolatrie. cum dicitur: Laudabant deos suos insultando deo iudeorum in cuius vasis bibebant. Aureos et argenteos et ereos: ferreos etc. idola enim fiebant de diuersis metallis sm proprietatem illorum propter quod fiebant: vt idolum martis de ferro. solis de auro. lune de argento. vt dicitur Act. xix. quia edes Diane fiebant argentee. Ratio autem huius est: quia probabile est quod tales imagines fiebant per astrologos. In talibus autem fiebat duo attendebantur. determinata constellatio ex parte rerum influentium: et determinata dispositio ex parte materie recipientis. Quartum quod hic ponitur est aspectus diuine ire. cum dicitur: In eadem hora apparuerunt digiti etc. eadem hora dicitur vt ostenderetur manifeste propter quid erat dei vindicta. s. propter contemptum dei in abusu vasorum sacrorum et laude idolorum. Ex hoc etiam patet quod temerarium est res deo sacratas applicare vsibus humanis: propter quod in ecclesia statutum est quod calix non propria forma non vendatur nisi alteri ecclesie. Et rex aspiciebat. hic nota quod aliqui viderunt. ex quo videtur quod non erat ibi manus scribens sm existentiam: quia tamen communiter videntur ab omnibus assistentibus: hoc solum erat talis apparitio in oculis regis

quia sinis

fuerunt in idolio babylonie. non irati est dominus: quia videbant sm opinionem suam ea cultui consecrasse diuino. Sed post hunc nabuchodonosor accidebant antiquis gentis sequis errores: magos vocat etc. s. nobis deum pheram.

aspiciebat articulos manus scribentis. Tunc

a ℣ verbum commutationis etiam in malo accipitur.

cies regis commutata est: et cogitationes eius

a ℣ nimio terrore.

turbabat eum: et compages renum eius solue-

bantur: et genua eius ad se inuicem collidebant. Ex

a ℣ oblitus est quemadmodum acciderant antiquis gentis sequis errores: magos vocat etc. s. nobis deum pheram.

clamauit itaque rex fortiter vt introducerent

magos chaldeos et aruspices. Et ploquens

rex ait sapientibus babylonis. Quicunque legerit scripturam hanc: et interpretationem eius manifestam mihi fecerit: purpura vestietur: et aureum

a ℣ summe dignitatis erat. b ℣ post me vel vnus de tribus principibus. ℣ tertiam partem regni habens.

torquem habebit in collo: et tertius in regno

meo erit. Tunc ingressi sunt sapientes regis

non potuerunt scripturam legere: nec interpretationem indicare regi. Tunc rex balthasar satis con-

turbatus est: et vultus illius immutatus est.

Sed et optimates eius turbabantur. Regina autem pro re que acciderat regi et optimatibus

eius: domus conuiuij ingressa est: et proloquens ait: Rex in eternum viue. Non te turbent cogitationes tue: neque facies tua immutetur.

℣ quia. a ℣ preter Symmachum qui veritatem chaldeam secutus est: cereri spiritum dei interpretari sunt.

Est vir in regno tuo qui spiritum deorum sancti

a ℣ vbique sunt virtutis sue premia. vt: Danielem femina barbara tantis laudibus predicat.

habet in se: et in diebus patris tui scientia et sa-

a ℣ huius rei gratia.

pientia inuente sunt in eo. Nam et rex nabu-

a ℣ proauus more scripture que auos et deinceps patres appellat.

chodonosor pater tuus principem magorum incantatorum chaldeorum et aruspicum constituit eum. Pater

inquam tuus o rex: quia spiritus ampliores et prudentia intelligentiaque et interpretatio somniorum et ostensio secretorum ac solutio ligatorum inuente sunt in eo: hoc est in daniele: cui rex imposuit nomen balthasar. Nunc itaque daniel vocetur: et interpretationem narrabit. Igitur introductus est daniel coram

a ℣ Argumentum a natura. quasi: Tu es de illis qui futura predicere consueuerant.

rege. Ad quem prefatus rex ait: Tu es daniel de filijs captiui-

a ℣ cui vera dixisti.

tatis iude: quem adduxerat rex pater meus de iu-

a ℣ in quo pares.

dea? Audiui de te quod spiritus deorum habeas:

a ℣ secularium. b ℣ occultorum. c ℣ diuinorum. d ℣ in alijs.

et scientia et intelligentia ac sapientia ampliores inuente sunt in te. Et nunc introgressi sunt in conspectu meo sapientes magi: vt scripturam hanc legerent et interpretationem eius indicarent mihi: et ne quiuerunt sensum sermonis huius edicere. Porro ego audiui de te quod possis obscura interpretari: et ligata dissoluere. Si ergo vales scripturam legere et interpretationem eius indicare mihi: purpura vestieris: et torquem aureum circa collum tuum habebis: et tertius in regno meo princeps eris.

Ad quem rudens daniel ait coram rege. Munera tua

a ℣ gratis. ℣ gratis acceperat: gratis dabat.

sint tibi: et dona dominum tuorum alteri da: scripturam autem legam tibi rex: et interpretationem eius ostendam tibi. O rex

Munera t. Imitemur daniel regis dignitatem et munera contemnentem. iam tunc illud euangelicum sequentem: Gratis accepistis: gratis date. ad hoc tristitia nuncijs antecessit erat dona suscipere. Rex d. al. Proaui sui exemplum ponit: vt dicit ista doceat: et ob similes superbiam: etiam pronepotes similia sustinere ostendat.

Quos

Dan. 10. a

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pro.21.a

ſ a Quos volebat. Si qđ volunt reges faciũt: vbi ꝓuidẽtia dei: vbi ꝓceptũ. vbi illꝰ Cor regis in manu dei ꝛc. Sed regem ſanctuz quẽq; dicimus: in cui⁹ mortali cor pore nõ regnat petiã: et cuius cor ſeruat: quia i manu dei eſt. Qđ aũt in manu pñs eſt nõ rapiet qſq; ex ea: qđ rapiẽ intelligitur in ea nõ fuiſſe.

b Tu q̃z fili⁹. Hoc quidã referunt ad antichriſtũ dicẽtes q̃ limitãs ſup biam pñs ſui diaboli cõtra deũ erectus ſit. Sed querim⁹ ab eis quis ſit daniel q̃ ei ſcripturã dei interꝓtatus ſit: qui medi⁹ et perſe q̃ eũ occiderũt et in regnũ ſucceſſerunt. Nulli enĩ dubiũ q̃n poſt antichriſtũ ſcti regnaturi ſint. c Mane thecel. Primũ ꝓtinet ad terminationẽ regni. ſecũdũ ad terminationẽ vite regis. tertiũ ad tranſlationẽ regni. d Tũc iubente. Accepit daniel iſignia vt ſic ſucceſſuro dario notus fieret: et ab eo honorar⁹ ꝓpter dei ſubuenire poſſet. Tũc iubente. Nõ mirũ ſi ꝑmittẽs audiens triſtia. ꝓmittz ſoluerit cũ ventura q̃ audierat non ſtatim credidit. dei enĩ ꝓbetã bonorando: ſe putauit veniã ꝓmereri: nõ tamen obtinuit: qz ſacrilegium maius fuit q̃ veneratio hominis dei. e Eadem nocte. Joſeph⁹ dicit: obſeſſa babylone a medis et perſis: balthaſar regẽ babylonis veniſſe i tantam obliuionez ſui vt ce leberrimũ conuiuiuz iniret: et in templi biberet vaſis: et obſeſſus epulis vacaret. vnde poteſt ſtare hiſtoria q̃ eadẽ nocte ſit captus et iugulatus: dum oẽs aut viſiõis ĩterꝓtatiõisq; miraculo territi: aũt celebritate aut ebrietate cõuiuij occupati eſſent. Eadem nocte. Hinc Eſaias. Ecce ego ſuſcitabo ſuper eos medos ꝛc. Et Hieremias: Filia babylõis quaſi area tempꝰ triture ei⁹. Adhuc modicum et veniet tempus meſſionis eius. Qz autem in conuiuio capta ſit Eſaias ꝓperit ſic: Babylon dilecta mea facta eſt mihi in miraculuz: pone meſaz: contemplare in ſpecula: comedẽtes et bibentes: ſurgite pncipes arripite clypeum.

ſ Placuit

a b c d

de⁹ altiſſim⁹ regnũ et magnificentiã gl̃az et honorẽ dedit nabuchodonoſor pri tuo: et ꝓpter magnificẽtiã quã ẽderat ei: vniuſi ppli: tribus et linguę tremebant et metuebãt eũ. Quos volebat interficiebat: quos volebat percutiebat: ąſ volebat exaltabat: et ąs volebat hũiliabat. Qñ aũt eleuatũ e cor ei⁹ et ſpũs illi⁹ obfirmat⁹ ẽ ad ſupbiã: depoſit⁹ ẽ de ſolio regni ſui: et gl̃ia ei⁹ ablata eſt: et a filijs hoim eiect⁹ eſt. Sz et cor ei⁹ cũ beſtijs poſitũ ẽ: et cũ onagris erat hitatio ei⁹. ꝑnũ q̃ vt bos comedebat: et rore celi cor ꝓ⁹ ei⁹ ifectũ ẽ: donec cognoſceret q̃ ptãtẽ hſet altiſſim⁹ in regno hoim: et quẽcunq; voluerit ſuſcitabit ſup illud. Tu q̃ fili⁹ ei⁹ baltha

e f q̃ de nabuchodonoſor: cui⁹ exẽplo corrigi debuiſtiſq; es q̃ de⁹ ſupbis reſiſtit: hũilib⁹ aũt dat gr̃az.

ſar ñ hũiliaſti cor tuũ: cũ ſcires hec oĩa: ſed adũſuz dñatorẽ celi eleua/

a f q̃ nabucho. in rẽplo dei ſui reuerẽter poſuerat.

tus es. Et vaſa dom⁹ ei⁹ allata ſũt

a f non tu ſolus.

corã te: et tu et optimates tui et vxo

a f quod pius eſt.

res tue et cõcubine tue vinũ bibiſtis in eis. Deos q̃ argẽteos et aureos et ęreos: ferreos: ligneoſq; et lapideos: q̃ nõ vident neq; audiunt neq; ſentiunt laudaſti. Poꝛro

a f ſpiritum. f poteſtate.

deũ q̃ habet flatũ tuũ in mãu ſua

a f opera: cogitationes.

et oẽs vias tuas: non glorificaſti. Idcirco ab eo miſſus ẽ articulus

a f in pariete.

manus que ſcripſit hoc qđ exaratũ eſt. Hec eſt aũt ſcriptura q̃ dige

a f numer⁹. b f appenſio. f diuiſio.

ſta ẽ. Mane thecel phares. Et hec

a f cũ mane nnmez: tethel appẽſionẽ: phares diuiſionẽ ſonaret ñ ſolũ fuit op⁹ lectiõe ſz et interꝓtatiõe.

interꝓtatio ſermonis. Mane: numerauit de⁹ regnũ tuũ et cõpleuit

a f iudiciũ dei vel iuſticie.

illud. Tethel: appẽſus es in ſtatera

a f q̃ putares. b f vt ante gladi⁹ occidar q̃ natura diſſoluar. vñ: Viri ipũ nõ dimittabũr dies ſuos.

et inuent⁹ es minus habẽs. Phares: diuiſum eſt regnũ tuuz: et datũ eſt medis et perſis. Tũc iubente rege indut⁹ ẽ daniel purpura: et circũdata eſt torques aurea collo eius: et ꝓdicatum eſt de eo q̃ haberet poteſtatẽ tertius in regno. Eadem nocte interfectus eſt

pncipũ tpe debito nõ ſunt tacẽda: et vt daniel melius ipm arguat ponit exẽplũ aui ſui: q̃ ꝓter ſuã ſuaz fuit deiect⁹ a regno ad tps: vt patuit ea. ꝓcedẽti: et iõ iſte grauit⁹ peccauit: q̃ non fuit correctus exẽplo ei⁹. Nec valet ſi dicaẽ q̃ iſte nõ habebat adhuc diſcretionẽ q̃n auus ei⁹ mortu⁹ ẽ: et ſic poſſet excuſari p ignoratiã facti: nõ valet: ſicut dictũ eſt: qz facta regũ. ſ. notabilia ſcribebant i annalib⁹ hiſtorijs: et depingebant in imaginib⁹ vt magꝰ memorie cõmẽdarent ad exẽplũ alioꝝ: et iõ iſte potuit ſcire aui ſui factũ. Q̃ eſt igitur qđ dr: O rex balthaſar. a De⁹ altiſ. dedit regnũ nabucho. qz de infimo ſtatu eleuar⁹ ẽ ad monarchiaz: vt dictũ eſt. ſ. b Et magnificentiã. ꝓter expẽſas magnas q̃s faciebat: qđ eſt ꝓpriũ magnifici: vt dr. iiij. ethicoꝝ. c Et gl̃iaz. q̃tũ ad diffuſionẽ fame ſue magnitudinis. d Et bonorẽ. q̃ et ab vniuerſis impẽdebat: qz aliq̃ eũ honorabant ex amore. ſ. illi qui erãt ab eo exaltati. aliqui ex timore. ſ. illi qui erãt ab eo depreſſi: et q̃ ſequũtur in lr̃a patẽt ex dictis vſq; ibi: e Qñ aũt eleuatũ eſt cor eius. ꝓ ſuperbiã nimiã. f Et ſpũs illi⁹ obfirmat⁹ eſt. i. obſtinat⁹: qz nõ ſtatim ad pnuz peccatũ peuſſit cum dñs: ſed expectauit correctionẽ. qđ ſequit ptz vſq; ibi: g Cor ei⁹ cũ beſtijs poſitũ eſt: qz ſubtracto vſu rõnis bõ non differt a beſtijs. vt hr. j. metaph. qđ fuit in nabucho. per amentiã: vt viſum eſt. qđ ſeq̃tur ptz ex dictis vſq; ibi: h Tu q̃z fili⁹ ei⁹. i. ncpos. q. d. grauiter peccaſtiſti: qz exemplũ in auo tuo habuiſti. i Sed aduerſus dñatorẽ celi ele. es. ꝓ ſupbiã. k Et vaſa do. ei⁹ al. ſunt corã te: et tu ꝛc. ecce ꝓtumdia quã nõ fecerat nabucho. l Deos q̃z argen. et au. ꝛc. ecce blaſphemia: qz laudãdo deos ſuos de um celi q̃ in bterſm colebaẽ blaſphemabat.

m Poꝛro deũ celi q̃ hz flatũ tuũ. i. ſpũ tuũ vel virtutẽ reſpiratã in q̃ cõiuctaẽ vita. n In manu ſua. i. ptãte. o Et oẽs vias tuas. i. cogitationes et opa. p Nõ glorificaſti. reddẽdo ſibi gr̃as ꝓ beneficijs acceptis. q Idcirco. hoc ẽ quarta pars ꝓncipalis bui⁹ ca. in q̃ ponit viſiõis expoſitio. Idcirco. i. ꝓter ꝓdicta tua mala.

r Miſſus eſt ab eo arti. ma. ꝛc. i. digiti: manus more hebraici ſermonis: q̃ frequẽter ponit ſingulare ꝓ plurali: vt Exo. viij. Venit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcarũ: qz plures apparebant digiti. ſequit: s Mane: thecel: phares. ꝓmuz ptiet ad finẽ regni. t Mane ei idẽ ẽ qđ numeratio. ꝓter qđ ſubdit: v Numerauit de⁹ re. tu. et cõ. il. i. finiuit. Secũm ptinet ad finẽ vite balthaſar. x Thecel. idẽ eſt qđ appẽſio ſtatere. ꝓter qđ ſubdit: y Appẽſus es i ſta. diuini iudicij. ſcz in q̃ põderata ſũt facta tua. z Et inuẽ. es min⁹ bũs. i. min⁹ in vita q̃ putares diuiſo iudicio bẽ exigẽte ꝓpter mala tua. Tertiũ ptinet ad trãſlationẽ regni. a Phares ei idẽ eſt qđ diuiſio. et b eſt qđ ſubdit: b Diuiſũ eſt re. tu. a te. ſ. et a poſteris tuis. c Et da. ẽ me. et p. qz ei imediate ſucceſſit darꝰ med⁹: et poſtea cyr⁹ rex perſarũ nepos darij. d Tũc iu. re. in. eſt da. purpura ꝛc. Sed q̃riẽ q̃re talẽ honorẽ ſibi exhibuit cũ diceret ei cõtraria. Dicẽdũ q̃ bẽ fuit ne corã hoĩb⁹ mẽdacij arguereẽ: qz talẽ honorẽ ꝓmiſerat legenti ſcripturã et interꝓtanti: vt ptz ex ꝓdict⁹. Secũ qz credebat p bẽ irã dei placare exhibẽdo honorẽ ei⁹ ꝓphete. Sequit: e Eadẽ no. inter. eſt bal. i bẽ apparet interꝓtatõis ipletio: et fm aliqs balthaſar a ſuis cubicularijſ fuit iterfect⁹: et ciuitas ꝓditiõe coꝝ cyro tradita. Secũm glo. iterfect⁹ ẽ ab exercitu medoꝝ et ꝑſaꝝ: q̃ audita viſiõe de dñna ſnia q̃ balthaſar p explozatores ſuos fecerit inſultũ audacẽ q̃ ciuitatẽ: et viri bellatores ciuitat⁹ nõ potuerũt eis reſiſtere. tũ qz erãt attoniti et ĩ ſtupoꝛe cõuerſi ex ꝓdicta viſiõe p Danielẽ interꝓtationẽ. tũ qz fatigati erãt a cõuiuio et vino. Qz aũt exiſtente conuiuio deberet babylon inuadi et capi: ꝓdicrat Eſa. xxj. Babylon dilecta mea poſita eſt mihi in miraculum: pone menſam: contemplare in ſpecula: hoſtes ſcz inſurgentes

Pacuit dario. Qz aũt ordo ꝓpterus eſt vt ante ſub dario q̃ ſub balthaſar narret hiſtoria qđ in ſequẽtib⁹ agitur: cũ balthaſar a dario ſit occiſus. Hẽ eſt cauſa q̃ ſtatim hiſtoriã hiſtorie copulauit. In fine enim ſuperioris dixit viſionis: et darꝰ medus ſucceſſit in regnũ a. n.

Joſephus antiq̃tatis iudaice lib. x. c.

Joſephus dicit de hmõi. Darꝰ qui babyloniozꝝ deſtruxit imperiũ inuãte et parit dimicante Cyro ꝓpinq̃ annũ vite agebat. lxij. quãdo cepit babylonem. cratq; filꝰ aſtyagis q̃ apud grecos alio vocat⁹ nole Aſuerus. Tulit q̃ ſecũ danielẽ ꝓpheta et vnũ fecit in tribus ꝓncipib⁹ q̃ ꝓcerãt regno eiꝰ. Ex quo ptz Darij ſecũ danielẽ in mediam abduciſſe: et eo honorare q̃ balthaſar cũ ꝓfeceret habuiſſe: nec dubium eũ ſignũ audiſſe qđ accidit balthaſar et interꝓtationẽ danielis: et quo regnum medozum et perſaz ꝓdirit.

ſ Ex latere

Nico.de lyra

inſurgentes. ſeq̃tur: Comedẽtes et bibentes ſurgite ꝓncipes arripite clypeum. q. d. magis eſſet tps ꝓueniẽdi qđ feſtinandi. ſeq̃tur: a Et darius medus ſucceſſit in regnũ. licet enĩ cyrus obſideret ciuitatẽ cum dario: tũ ceſſit ipſi dario q̃ erat antiquioꝝ et eiꝰ auunculus: ita tñ q̃ poſt eũ regnaret: et ita factũ fuit qz cyrus dario in regnũ ſucceſſit. Moraliter exponẽdo dicẽduz q̃ in hoc ca. ꝓtra vitiũ carnalitatis et cupiditatis datur indicium equitat'. In balthaſar nota ſuperfluitatẽ: qz interpretat capillus capit' q̃ naſcit ex ſuperfluitate. In cõuiuio gulaz. In vino ineptã letitiã. In vroribꝰ indebitã accedẽdi licentiam. In cõcubinis manifeſtã luxuriã. In optimatibꝰ adulatoꝝ applaudentiã. In vaſis aureis ſupbiã. Nã tales boles finaliter in ſupbia vitã cõſumũt: qz querit' ſuperfluitas ꝓpter ſupbiã. ideo ꝓbat Ozigenes q̃ oĩs diues eſt ſuperbꝰ. Ꝺ de vitio carnalitatis. Quãtũ ad vitiũ cupiditat' nota q̃ cupiditas eſt idoloꝝ ſeruitꝰ ſm Apłm: qz vnuſq̃ſq; rẽ quã ꝑ ceteris diligit ponit deũ ſuũ. Fm Hiero. Igit̃ in dijs aureis notat' opulẽtia. In argẽteis apparẽtia: qz argẽtũ eſt ſonoꝝ. In ereis fraudulentia: qz videt' eſſe aurũ et nõ eſt. In ferreis violẽtia: quia ferrũ domat oĩa: ſic iſti in oĩbus ſũt ſine miſcẽtia. Cõtra duo vitia ꝓdicta notat' hic iudiciũ equitat': qđ eſt ꝓceſſus et diiudicamen diuine iuſtic. Scribens eſt pater. Manꝰ eſt filiꝰ. Digitꝰ eſt ſpũſſctus: ſicut enĩ digiti et manꝰ ſũt a brachio: ita ſpũſſanctus a pre et filio. vñ de ipo dr Exo. viij. Digitꝰ dei eſt hic. In pariete notat' plenitudo aſſumpti hoĩs. In aula vterꝰ virginalis. In cãdelabro ꝓtra qđ ſcripſit cerritudo naturalis diſciplinis: qz defecit in oĩb⁹ his ꝓſcrutãdis. In ſcriptura artificio extremi examinis. qđ erit tale: Mane. numeratio. Thecel. ſtatere appenſio. Phares: diuiſio: qz in finali examine deus oẽs actiões numerabit: oẽs circũſtãtias ponderabit. omnes factiões ſeparabit. Et tunc ſequit terroꝝ affectiõis qđ notatur in faciei mutatiõe. Erroꝝ cognitiõis qđ ſignificat in cogitationũ ꝑturbatione. Meroꝝ afflictionis in renũ diſſolutione. Tremoꝝ deſperatiõis in genũ collisione. Ecce iudiciuz terribile ꝓtra vitiũ carnalitatis et auaricie.

a f veneratione ciuitatis et propinquitatis regni.

balthaſar rex chaldeus et dãrius a

a f maiuz medoꝝ q̃ perſaz regnũ et cyri auunculus q̃ prior erat iure nature ſucceſſor ee debuit.

medus ſucceſſit i regnũ ãnos natus ſexagintaduos. Ca. VI

a Pacuit dario et ꝓſtituit b c

p ſuper regnũ ſatrapas cẽtum viginti vt eſſent in toto regno ſuo: et ſuper eos ꝓncipes tres ex quibus daniel vnus erat: vt ſatrapę illis redderent rationem: et rex nõ ſuſtineret moleſtiã. Igit̃ daniel ſupabat omnes d f+

principes et ſatrapas: qz ſpũs dei amplioꝝ erat in illo. Poꝛro rex cogitabat ꝓſtituere eũ ſup omne re g h

a f duo eũ qb⁹ tertiꝰ ꝓpoſitꝰ erat. f cẽtũ viginti.

gnũ. Unde ꝓncipes et ſatrapę k+ l

Moraliter. a Balthaſar rex fecit grande cõuiuium. Per balthaſar q̃ interꝓtat abſorbens diuitias: ſignificat q̃libet magnꝰ et potens in vitijs maxime carnalibꝰ bona ſua cõſumens. ideo ſubditur: b Optimatibꝰ ſuis mille. ad ſui oſtentationẽ. et nõ dr hic q̃ fecerit grande cõuiuiũ pauperibus ad pctõz ſuoꝝ remiſſionẽ: et diuine gratie impetrationẽ. d Precepit aũt iã temulentus rex vt afferrent vaſa aurea et argẽtea ꝛc. Ex hꝺ ptz q̃ ebrietas et comeſatio inducũt ad maiora mala. nã iſte rex nõ ꝓceſſit ad contẽptũ dei: ei⁹ vaſa hũanis vſibus applicando donec fuit in cõuiuio temulent⁹: et p hoc ſignificat q̃ potẽtes cõſumptis bonis ſuis in toto vel in parte in ebrietatib⁹ et cõuiuijs frequẽter ſe cõuertũt ad ſpolianduz eccl̃as iocalibus et alijs bonis in dei contẽptũ. et q̃n abyſſus abyſſum inuocat. ideo frequẽter ad dicta vitia ſequeẽ dei blaſphemia. iõ ſubditur: i Et laudabãt deos ſuos aureos et argẽteos ꝛc. magna nãq;

i Jn eadẽ hora apparuerũt digiti q̃ſi manꝰ homis ſcribentis ꝛc. Hic ferẽ ſnia divina ꝓtra ꝓdictos pctõres in ſcriptꝰ: vt firmior oſtendat in q̃ ſcriptiõe ſcribẽs eſt de⁹ pr. manꝰ filiꝰ. nã p filiũ oĩa opat': Job. j. Oĩa p ipm facta ſũt. Digitꝰ ſpũſſctus. Vñ dicit Exo. viij. Digitꝰ dei eſt hic. Et de ipo cantat eccl̃ia: Tu ſeptiformis munere dextre dei tu digitꝰ ꝛc. De ſcptura xo dr infra. ſ Hec eſt aũt ſcptura q̃ digeſta eſt mane tethel phares. Per mane qđ ſignificat nũerationẽ ſignificat q̃ de⁹ certiſſime numerat oĩa mala pctõris. Per tethel qđ ſignificat appẽſionẽ ſtatere: ſignificat q̃ de⁹ diligentiſſime põderat pctõr gr̃auitatẽ et circũſtãtiaz. Per phares qđ ſignificat diuiſionẽ ſignificat ſepatio aie a corpore et a bonis terrenis p mortẽ: et corpus dat vermib⁹ ad corrodẽdũ. ania vero demonib⁹ ad torquẽdũ: et bona tpalia exactorib⁹ ad rapiẽdũ: et exactores iſti ex vna parte ſunt heredes peruerſi: ex alia executores cupidi: et ex tertia ſuperiores iniqui partẽ ſuã volunt habere de bonis defuncti.

b Pacuit dario. Hec Ca. VI

p eſt quinta viſio: que licz ſit hiſtoria tñ dr viſio: qz hic fit mentio de angelo in lacũ deſcendẽte et ora leonũ mirabiliter ꝛcludẽte et danielẽ liberante. in q̃bus notat' myſteriũ xp̃i reſurgẽtis: vt. ſ. dictũ eſt. Cauſa igit̃ materialis huiꝰ viſionis eſt emulatio principũ ꝓtra danielẽ: et recluſio eius in lacũ: et liberatio eiꝰ p angelũ. Cauſa finalis vt danielis innocentia cerneret': dei iuſticia panderet': et meſticia plebis iſrahelitice leniret'. Cauſa efficiens eſt angelica apparitio q̃ merente danielis innocẽtia cũ deuotione et patiẽtia. Cauſa formalis in modo ꝓcedẽdi conſiſtit. Procedit aũt hic p modũ fraterne inuidie et exploratonis ꝓtra vitã innocẽtis. et habet quattuor partes: qz primo ponitur bonoꝝ exaltatiõis ex parte danielis. ſcdo liuoꝝ emulationis ex parte ꝓncipũ. ibi: Ait et ꝓncipes. tertio rigoꝝ ꝺdẽnationis ex parte regis. ibi: Qđ verbũ cũ audiſſet. qrto tenoꝝ liberationis ex pte dei. ibi: Et tũc ꝑmo diluculo. Circa primuz notandũ quod tres gradus honoris danieli exhibiti. Primꝰ eſt poſitiuus quẽ tenuit danielẽ i dignitate: qz a dario q̃ balthaſar ſuceeſſit fuit ꝓſtitutꝰ vnus de tribꝰ ꝓncipalibus regni ꝓncipibꝰ. audito enĩ qđ ꝓcedentẽ viſionẽ expoſuerat: duxit eũ ſecũ i magnã honorifice ꝓpter eiꝰ ſapiam et tenuit eũ in ſiũ honoze in quo poſuerat eũ balthaſar q̃ fecerat eũ tertiũ i regno ſuo: vt dictũ eſt ca. ꝓcedẽti. i. vnũ de tribꝰ ꝓncipalibꝰ regni ſui: et ꝺ ẽ qđ ꝺẽ hic: Placuit dario medo. i. filio aſtyagis ad differẽtiã alterius darij q̃ fuit filꝰ aſueri quẽ debellauit alexãder magnꝰ. c Et conſti. ſu. regnũ ſatrapas. exꝛ. ſicut. ſ. dictũ eſt: ſatrape dicuntur iſti rapiẽtes ſat'. iſti igit̃ erãt ꝓſtituti p totũ regnũ i diuerſis partibꝰ ad pecunias colligẽdas. d Et ſup eos ꝓncipes tres. maiozes. ſ. poſt regẽ. ſeq̃ſ: e Et rex nõ ſuſti. moleſtiã. duplici de cã. Una qz ĩa erat antiquꝰ. Alia qz erat monarcha nouus. et in ꝓncipio taliũ ſolent alicꝝ magꝰ rebellare. ideo curã regni alijs tradiderat vt ipe poſſet magis vacare circa hoſtes reprimẽdos ſi inſurgerẽt. f Igit̃ daniel. Hic ſecundo ponit gradus cõparatiꝰ honoris ipſi⁹ danielis: qz nõ ſolũ ſatrapas ſupabat: ſed etiã alios duos ꝓncipes q̃ erãt ꝓſtituti cũ eo ſup totũ regnũ: vt viſum eſt. et cã ſubdit: g Unia ſpũs dei. i. Xtus a deo data ad cognoſcẽdũ q̃ agẽda ſunt et exequẽda. h Amplioꝝ erat in eo. i. maioꝝ intẽſiue et extẽſiue. i Poꝛro rex. Hic põit gradus ſuplatiuꝰ honoris: quẽ rex voluit ſibi exhibere ꝓter eminentiaz ſue ſapientie: qz rex voluit eũ aliꝭ duobus maioribus ꝓponere vt ſic eſſet ſuper totũ regnum immediate poſt ipm. k Ait et ꝓncipes. Poſtq̃ deſcripſ⁹ eſt honoz ex parte danielis. hic ꝓſequẽter ponit liuoꝝ emulatiõis ex parte ꝓncipum qui ſoler vigere in curijs magnatoꝝ: et quia inuidus ſemp querit occaſionem contra innocentẽ: ideo ꝑmo querunt occaſionẽ contra danielem circa cõuictum carnalez. ſecundo circa ritum legalem. ibi: Dixerũt ergo. tertio circa cõtemptum regalẽ. ibi: Uiri ergo illi. In prima parte dicitur ſic: Unde. i. ꝓter excellentiã danielis quẽ rex volebat ꝓponere oĩbus. l Pncipes et ſatrape, motꝰ a pncipibus.

Qucre

a ¶ Ex latere regʼ.qz.ſ.familiarē ꝛ collegā fecerat eū. ¶ Ex latere regis. Debrei ſuſpicant lat⁹ regis eſſe reginā: vel ꝓcubinas q̄ ex latere dormiūt. querebāt ḡ vt aiūt occaſiōem i fmone: tactu: nutu: ſternūcio. Nullāq; c.ꝛ ſ.r.p.qz eunuch⁹ erat. hoc illi dicūt q̄ vn⁹ verbi occaſiōe longas fabulas texere cōſueuerūt. b ¶ A medis ꝛ per. Perſpicuū eſt vnū regnū fuiſſe ſub Dario ꝛ Cyro medoꝝ atq; perſarū: qz cyrus nepos darij ex filia. vñ daniel mō ſub hoc: modo ſub illo fuiſſe dicit.

c ¶ Nō cū daniel. Hinc diſcim⁹ ne periculis temere nos offeram⁹: ſed q̄tū in nobis ē inſidias declinem⁹. Daniel enī nō paſſim ꝓtra regʼ imperiuz agebat: ſed domi ꝛ in abſcōdito veri regʼ obſequitur impio. d ¶ Domū. Domata latine dicunt menia: vl tecta: vl ſolaria ꝛ auleta: vl cenacula. Diſs ī cenaculo paſca celebrat. ſup. cxx. anias ſpūs deſcēdit in cenaculo. Daniel q̄z regis iuſſa ꝓtenēs nō in humili ſed in excelſo orat: ꝛ ſm p̄ceptū dei ꝛ oſſiluz Salomonis q̄ ꝓtra tēplū oādū cē dicit. e ¶ Trib⁹ tē. Hora tertia deſcēdit ſup aplos ſpūſſctūs. ſexta volens petrus comedere ad oꝛōē in cenaculū aſcēdit: ꝛ petr⁹ ꝛ iobes aſcēdebant in tēplū ad horā oꝛōnis nonā. his tribus tpib⁹ oꝛabat daniel. ¶ Et vſq

Nico. de lyra

a ¶ Querebāt vt inuenirēt occaſiōez danieli ex latere regis. i. amouēdi euz a familiaritate regʼ. ¶ Aliter: A latere: imponēdo danieli q̄ equalitatē regis ambiret. ſm hebreos. ¶ Bel: A latere. i. ex vroze regʼ q̄ dormiuit ad latus ei⁹ imponēdo Danieli q̄ bñt familiaritatē ſuſpectā cū ea. b ¶ Nullamq; cām ꝛ ſuſpitiōem repire potuerūt. ex q̄ ptz eminētia vtutis danielꝛ qz inter extraneos ꝛ emulos exiſtens nō potuit notari etiā a diligēter obſiderāt⁹ de aliq̄ crimīe certo nec ī facto. qō notaꝝ cū dicit: Nullāq; cām. nec ī ſigno. qō notaꝝ ibi: Et ſuſpitiōem. ſuſpitio enī eſt q̄ aliq̄s incipit dubitare de fama vl bonitate alicui⁹ ex aliquo leui ſigno. c ¶ Dixerūt ergo. Hic q̄rūt ſcōo occaſiōem ꝓtra danielē circa ritū legalē. ꝛ hoc eſt qō ōr: d ¶ Nō inueniem⁹ danieli huic aliquā occaſionem accuſandi cū. ſ. erga regem.

e ¶ Niſi forte in lege dei ſui. qz ſciebāt q̄ ipe magis vellet facere ꝓtra edictū regis q̄ ꝓtra mādatū diuīe legʼ: ꝛ ō cogitauerunt qualiē rex faceret aliq̄ edictū qō nō poſſet ſeruari ſine tranſgreſſione legis iudeoꝝ: vt ſic caperēt danielē mādato regis nō obedientez. ꝛ hoc eſt qō ſubdit: f ¶ Tūc ꝓncipes ſatrape ſurripuerūt regi. Surripere eſt aliquē verbis fallere: q̄ſi cōmodi ſui grā: cū tū ſit cōtra cū: ꝛ ſic factū eſt in ꝓpoſito: qz induxerūt regem ad faciendū edictū: ꝛ cui⁹ occaſiōem occideretur daniel q̄ erat maxime ſibi vtilis ꝛ fidelis. videbat tū ꝓma facie illud edictuz eſſe ꝓ regis vtilitate. ꝛ hoc eſt qō dicit hic: g ¶ Rex in eternū viue. q. d. nos optam⁹ ſalutem tuā. h ¶ Conſiliū inierūt offices ꝓncipes regni tui. ꝓ bono ſtatu regni ꝓſeruādo. i ¶ Ut decretū imperatoꝛiū eꝛeat ꝛ edictū. i. lex firma ꝛ irreuocabilis.

k ¶ Ut oīs q̄ petierit aliquā petitiōem a q̄cūq; deo ꝛ homīe. hoc dicūt vt poſtea nō poſſit danielē aliq̄ modo excuſare.

l ¶ Uſq; ad dies. xxx. niſi a te rex. tantū tpis ponūt vt daniel nō poſſet euadere q̄n capeꝛ in oꝛōne: qz in vno paruo tpe poſſet ſic deū ſecrete oꝛare q̄ alios lateret. m ¶ Mittaꝛ in lacū leonū ad deuoꝛādū. qz ꝓdēnati ad mortē illic proijciebāt[ur].

boc enim

a ſ inuidia ſtimulāte. ſ alia littera: q̄rebāt vt in uenirent occaſionē danieli ex latere regis.

q̄rebant occaſionez vt inueni/ a
rēt danieli ex latere regʼ: nullāq; b
cauſaz ꝛ ſuſpitionē repire potue/
ſm omnibus.
rūt: eo q̄ fidelis eēt: ꝛ oīs culpa ꝛ
ſuſpitio nō iueniref ī eo. Dixerūt c
a ſ felix cōuerſano in qua inimici culpam nō repe
riunt niſi in lege quam cuſtodit.
ḡ viri illi: Non iueniem⁹ danieli d
huic aliquā occaſionē niſi forte i e
a ſ quod veritate nō poterāt mēdacio moliunt.
lege dei ſui. Tūnc principes ꝛ ſa f
a ſ falſa latenter ſuggeſſerūt. ſ celantes enī co/
gitationes ſuas ſi honorādo regez danieli moli/
untur inſidias.
trape ſurripuerūt regi: ꝛ ſic locu g
ti ſūt ei. Dari rex ī eternum viue. h
Cōſiliū inierūt cūcti ꝓncipes re b
gni tui: magiſtraⁿ ꝛ ſatrapę ſena i
tores ꝛ iudices vt decretū ipato k
riū exeat ꝛ edictū: vt oīs q̄ petie/
rit aliquā petitionez a q̄cūq; deo
et hoie vſq; ad dies trigita niſi a l
te rex mittaꝛ ī lacū leonuz. Nunc m
itaq; rex ꝓfirma ſnīaz ꝛ ſcribe de/ n
ſ vel edictum. o
cretum vt nō īmutef q̄ ſtatutū ē p
a medis ꝛ ꝓſis: nec ꝓuaricari cui/ b
q̄ liceat. Porro rex darī⁹ ꝓpoſuit
edictū ꝛ ſtatuit. Q̄ō cū daniel cō c q†
periſſet: id eſt ꝓſtitutā legē ingreſ †
ſus eſt domum ſuā: ꝛ feneſtris a/ d r†
ſ vbi viſio pacis:
pertꝫ ī cenaculo ſuo ꝓtra hierīm
tertia: ſexta: nona.
trib⁹ tpib⁹ in die flectebat genua s†
ſua ꝛ adoꝛabat: cōfitebaq; coꝝ t†
deo ſuo ſicut et ante facere cōſue v†
uerat. Viri ergo illi curioſi⁹ inq; r†
rētes inuenerūt danielē oꝛantē/ x
obſecrantem deum ſuum: et acce b
dētes locuti ſunt regi ſup edicto. c
a ſ generaliter inducūt vt rex ꝓpria cōceſſione re/
neatur ne aliter ſup daniele ſtatuat q̄ fuerat an/
te locuturus.
Rex nūq̄d nō ꝓſtituiſti vt oīs ho d

deum ſuum. Obſecratio eſt oratio que fit per inuocatiōem alicuius rei ſacre per quam oratio fiat magis eꝛaudibilis. vnde dicitur obſecratio quaſi ob aliquid ſacruz deprecatio: ſicut ēt dicitur: Per crucem et paſſiōem tuam libera nos domine: et cōſimilia. et ideo in omnibus oꝛationibus eccleſie ad hoc q̄ fiant magis eꝛaudibiles dicitur: Per dominum noſtruz ieſum chriſtum ꝛc. vbi eſt inuocatio ſancte trinitatis. ſequitur:

b ¶ Et accedentes. inuidi explozatores.

c ¶ Locuti ſunt regi ſuper edicto. hoc eſt de regis ſententia firma et irreuocabili prius facta. hoc faciunt ne rex habeat viaz liberandi Danielē. ꝛ hoc eſt quod ſubditur: d ¶ Rex nunquid

a ¶ Et vſq ad oc. Tanta regi liberā di eū cupiditas e/ rat: vt ḡtuis potē tiſſim⁹ vſq ad oc/ caſum ſolis cibuz nō capiaꝛ: tanta illis in malo ptinacia: vt nec volūta/ te regis moueanꝫ nec iuria. b ¶ Deus tu⁹ quē. Cedit multitudini ꝛ ad/ uerſarijs ſſentiēti bus nō audet negare mortē amici: et q̄ ipe obtinere nō pōt potēte dei cōmittit. nō ambigue loq̄tur auda/ cter affirmat: Deꝰ tu⁹. q.c.ſ.i.l.t.au/ dierat tres pueroſ q̄uis ſſeriores ſtā mas vicisſe babylonicas: et danielī myſteria multa reuelata. c ¶ Me q̄d fieret. Qui de leonib⁹ ſecur⁹ eſt: de domīb⁹ ptimeſcit: ne q̄d ꝓtra dantelem moliaꝝ inimici. d ¶ Et abijt rex in. Quāta benuolētia nec no/ cte nec die cibū capit: nec domit: cū ꝓpha piclitāte q̄ſi vno pēdet affectu. nos ḡ. p petis. p/ prijs: quāto magꝫ debem⁹ vigilijs et ieiunijs deū ad miſericordiaz flectere: cū rex deū neſcieꝛ ens b facit pro eo quē vult a periculo liberare. ¶ Lacus latine aquarū dulcium congregatio vt benacus lacus et alij: quod greci lumim. i. ſtagnum vocant. e ¶ Pūtas. Non dubitat qui ſupius dixit: Deus tuus libera bit te: ſed in ambiguo ſtiam tempe/ rat: vt cū daniel ī columis apparuerit quāto res ſcredibilioꝛ: tanto adueꝛſus pꝛincipes iuſtioꝛ ſit ſdignatio. f ¶ Deꝰ meus mi. Idem dicat q̄ eruitur a faucib⁹ inuiſibilium leonū: id eſt de lacu leonum inferni.

g ¶ Et cōcluſit oꝛa leonū. Non mutata eſt feritas aut rabies leonuz: ſed ab angelo ꝓcluſa: q̄ peſſerāt ꝓpbe

bona

mo qui rogaret quenq̄ de dijs et hominib⁹ vſq ad dies triginta niſi te rex mitteref in lacū leonum? Ad quod reſpondens rex ait: Ve/ a ſ ſcipius norādū vnū eſſe regnū medoꝝ atq; ꝓſarū vt ſaluem⁹ q̄ daniel nūc ſub dario nunc ſub cyro fuiſſe memoꝛatur.
rus ſermo iurta decretum mēdo/ rum atq; perſarū: q̄ ꝓuaricari non licet. Tunc reſpondentes dixe a ſ quaſi quod magis intolerabile.
rūt coꝛaz rege: Daniel dē filijs ca/ a ſ captiu⁹. b ſ que oīb⁹ venerāda. a b
ptiuitaꝫ iudę nō curauit de lege c a ſ etiā regis.
tua ꝛ ō edicto q̄ ꝓſtituiſti: ſ trib⁹ d a ſ deum ſuum.
tpib⁹ p die oꝛat obſecratione ſua. a ſ videt ſe ꝓpria voce captum et inuidiam cauſam eſſe inſidiarum.
Q̄ō verbū cū audiſſet rex ſatꝫ ꝓtri e a ſ torā intentionē.
ſtaⁿ eſt: ꝛ p daniele poſuit cōꝛ vt f ſ
a ſ nō aucroritate ne cōtra legē facere videret ſed
ratione aeq; cōſilio vult danielē liberare.
liberāret eū: ꝛ vſq ad occaſū ſolis laboꝛabat vt erueret illū. Viri āt b a ſ q̄ veller eū eripere. b ſ q̄i noli fruſtra laboꝛare.
q̄ cōſtituiſti ñ potes imutare. lex vniuſal falli ñ pt.
illi ītelligētes rēgē dixerūt: Scitō i k
rex q: lex medoꝝ atq; perſaꝝ ē: vt a ſ cuiꝰ l
oē decretū q̄ ꝓſtituerit rex nō licē a ſ famulus.
at imutariꝫ Tūc rex pꝛecēpit ꝛ ad/ m
duxerūt danielē: ꝛ miſerunt eū in n
lacū leonum. Dixitq; rex danieli: o
Deꝰ tu⁹ quē colis ſp ipe liberabit p q
te. Allatuſq; ē lapis vn⁹ ꝛ poſit⁹ ē p q
a ſ credit eū potentie dei.
ſuper os laci quez obſignauit rex r
a ſ ne q̄d ſuſpitionis contra eos hꝰe videref: ꝛ ſſi
nō cōſidens de dei poēna ꝓ amico aliq̄d machina
ref ꝛ vt clarius elucear virtus liberantis.
ānulo ſuo: ꝛ ānulo ōptimatū ſuo/ c
rū ne q̄d fieret ꝓtra danielem. Et d e
abijt rex ī domū ſuā ꝛ dormiuit in t
cenatus: cibiq; non ſunt allati co/
ram eo: inſuper ꝛ ſomnus receſſit v
a ſ q: credidit eū viuere quē deo viuo crediderat.
ab eo. Tūc rex pmo diluculo cō/ x
a ſ deſiſtā in alto foueā vel arenē ciſternā. b ſ ob
lie⁹ regū faſt⁹. vicroꝛ ad capitiuū dñi currit ad fuū.
ſurgēſ feſtinⁿ ād lacū leonū prēxit: y
appꝛopiquāſq; lacui danielē voce z
a ſ affectū cordis ꝛ voce indicat ꝛ lachꝛymis.
b ſ cum lachꝛymis.
lachꝛymabili iclamauit: ꝛ affat⁹ ē a
ſ ad differētiā deoꝝ gentiliū q̄ ſunt ſimulacra ho
minum moꝛtuoꝝ.
eū. †Daniel fue dei viuēt⁊ deꝰ tu⁹ a b
e cui tu fuis ſp: putaſne valuit te li/ c
berare a leōib⁹?: Et daniel regi rū/
a ſ honoꝛantē ſe honoꝛat: ꝛ ei vitā eternā oꝛat.
f dēs ait: Rex in eternū viue. Deꝰ f
me⁹ miſit angelū ſuū ꝛ ꝓcluſit oꝛa g
leonuz: ꝛ non nocuerunt mihi: qz

quid nō cōſtituiſti vt omnis homo qui roꝛ. ꝛc. et ſic loquuntur tacito nomine danielis: vt cū rex reſpōderit generaliter q̄ omnis trāſgrediens ſtatutū ſit morte puniēdus: nō poſſit poſtea excipe danielē: q̄ reſpōſo habito a rege: vt patet in littera: ꝓpoſuerunt accuſationē ſuā dicētes: a ¶ Dani el. ſpm nominat nomine iudaico tacito nomine balthaſar. qō erat nomē regiū. Addūt etiā conditionē ſeruilē: vt magis ꝓuocent regē cū ſubdit: b ¶ De filijs captiuat⁹. iſte nanq; deberet eſſe humilis. c ¶ Nō curauit de lege tua. q̄ ab omnib⁹ ē veneꝛāda. d ¶ Et de edicto tuo. qō peꝛ⁹ eſt: qz illa lex erat poſtꝛa ſub p̄cepto: qō contēpſit trāſgrediendo qō ꝓbant p b qō ſubdit: Sz trib⁹ tempoꝛib⁹ p die oꝛat ꝛc. e ¶ Quod verbū cū audiſſet rex. Hec ē tertia ps ꝓncipalis hui⁹ ca. vbi deſcribit rigoz condēnationis ex pte regis. vbi tria notant. Primū ē malicia hoſt⁊ impellent⁊. Secundū ē miſeria homis innocēt⁊. ibi: Tūc rex p̄cepit. Tertiū ē meſticia regʼ imperant⁊. ibi: Et abijt rex. Circa primū oꝛ ſic: Q̄ō verbū cū audiſſet rex ſatꝫ cōtriſtat⁹ ē: qz p̄cepit fraudē eoꝝ ꝛ nō audebat de plenitudine poteſtatꝫ frāgere edictū in ꝓncipio ſue monarchie: qz reges ō nouo creati ſolēt iurare q̄ ſeruabūt oꝛdines regni: ꝛ ideo ſi ꝓtra conſuetudinē fragerēt tale edictū immineret piculum de ſeditione q̄ de talib⁹ ſolet accidere: ꝛ ideo alio mō conat⁹ ē rex danielē liberare: ꝓpter qō ſubdit: f ¶ Et ꝓ daniele poſuit coꝛ. i. intelligentiā ꝛ conatū. g ¶ Ut liberaret eū. interꝰtando. ſ. edictū: ꝛ ſe multipliciꝫ excuſando. et licet modus hic nō expꝛimaꝫ: tū intelligiꝫ p hoc q̄ in talib⁹ detinuit accuſatores vſq ad occaſuz ſolis. vt oꝛ in littera ꝛ patz ſequitur: b ¶ Viri aūt illi. ſ. accuſatoꝛes peſſimi. i ¶ Intelligentes regē q̄. ſ. vellet modis varijs liberare danielē.

k ¶ Dixerūt. ad contrariū arguēdo. l ¶ Scitō rex. quia lex medoꝝ ꝛ perſaꝝ ē ꝛc. ideo redūcūt edictū regis ad memoziā: qz ita erat exꝑſſuz q̄ nullomō poterat danielē excuſare q̄n feciſſet contrariū: nō enī poterat excuſare ex parte legis qz erat firmata irreuocabilit vt viſum eſt: nec ex pte oꝛant⁊: qz in ea ſic oꝛ: Omnis hō q̄ peterit ꝛc. et ſic in ea includit daniel ſiē et alij: nec ex pte oꝛati qz oꝛ ibi: A q̄cunq; deo et homine. m ¶ Tunc rex p̄cepit. Hic deſcribit miſeria hominis innocent⁊. ſ. danielis. et hoc ē qō oꝛ:

n ¶ Addūcerūt danielē. videſ ergo rex q̄ nō poterat liberare danielē niſi frangendo decretū q̄ fractio erat ſibi picuioſa ꝛ toti cōmunitati rōne p̄dicta: ideo tanq; min⁹ malu ꝛ ſm eſtimationē ſuā elegit eis tradere danielē ꝛ maxime qz firmiē credebat q̄ deꝰ eū liberaret: ſiē audierat de trib⁹ ſocijs ſuis liberatis de camino. ꝛ hoc eſt qō ſequiē poſt:

o ¶ Deus tuus quē colis ſp ipe liberabit te. qz ſm q̄ dicit gloſa nō loquiē dubitatiue ſed affirmatiue. p ¶ Allatuſq; eſt lapis vnus. magnus. ſ. ꝛ ponderoſus. q ¶ Et poſitus eſt ſup os laci. ne aliquis poſſet ingredi: qz magꝫ timebat rex de crudelitate hoim ꝓtra danielez q̄s de ferocitate leonū. ꝛ hoc eſt qō ſubdit: r ¶ Quē obſignauit rex ꝛc. ne aliq̄s intraret ſine ſcitu ſuo. cui⁹ cauſa ſubdit: Ne quid fieret ꝓtra danielē. s ¶ Et abijt rex. Hic ponit meſticia regis ex ordinatiōe danielis. ꝛ hoc eſt qō ōr: t ¶ Et dormiuit incenat⁹. i. abijt ad dormiendū: ita q̄ non dormiuit. vñ ſequiē: v ¶ Et ſomn⁹ receſſit ab eo. tum ex triſticia. tū ex defectu cibi. x ¶ Tūc rex p̄mo. Hec eſt q̄rta pars ꝓncipalis vbi deſcribiē teno: liberationis ex parte dei. vbi tria notanē: innocētia liberata: inuidia lacerata. ibi: Inbente aūt rege. ꝛ dei magnificētia p̄dicata. ibi: Tunc dari⁹. Circa p̄mū oꝛ ſic: Tūc rex pꝛio diluculo. i. ſumo mane trāſacta illa nocte. y ¶ Cōſurgēs feſtinⁿ ad lacuz leonis prexit. ex magno enī deſiderio liberādi danielē rex q̄ p noctē vigilauerat: vt dictū eſt etiā in mane nō dormiuit: qō tū ſolet eſſe remediū maximū ꝓtra vigiliā noctis. z ¶ Appꝛopiq̄nq; lacui danielē voce lachꝛymabili inclamauit. ex affectu enī cordis lachꝛymaⁿ eſt: qō tū reges ſolēt cauere q̄nuz poſſunt maxime coꝝ pplo: ne mliebres eſſe videanē. a ¶ Daniel ſerue dei viuentis. hoc dicit quantū ad differentiā idoloꝝ que nō viuūt. b ¶ Deus tuus cui tu ſeruis ſemp: putaſne valuit te liberare a leonibus?: nō dicit hoc dubitādo de dei poteꝛtia: ſed vt cum daniel ꝓtra opinionē humanam illeſus apparuerit: iuſtioꝛ appareat indignatio regis contra accuſatoꝛes danielis. ſequitur: c ¶ Deus meus miſit angelum ſuum. quia opera mirabilia facit miniſterio angeloꝝum. d ¶ Et cōcluſit oꝛa leonum. q. d. natura feꝛatis leonum nō eſt mutata ſed ab angelo ꝓhibita. quod patuit ex effectu ſequēti in accuſatoꝛes ſuos.

Jubēte

Universidad de Sevilla Biblioteca

bona opera: vt nō nō tam gra ꝯ iusticie retributio in hac liberatiōe notet. a Tūc darius. Sicut pnabuchodonosor: ita in ꝺ loco quilꝺ per uariū ꝓtrariā interp̄tanē fortitudinē que oēs vocet ad pn̄iam. ⁊ queritꝰ vtrū in isto mūdo futurū sit an in altero: vel post alios mūdos: sed hoc deliramētis imputātes dicimꝰ apud barbaras nationes ꝓ seruos dei signa fieri vt ꝑdicet̄ cultꝰ ⁊ religio vnius dei.

b Porro daniel. Qꝛ supra in fine ꝓme visionis legit: Fuit aūt Daniel vsq; ad primū annū Cyri regis nō vite eius tp̄s accipiendū est. Cū in vltima visione legam⁹ anno tertio cyri regis persaꝝ verbū reuelatū est Danieli cognomento balthasar: sed ꝺ significat q; vsq; ad primū annū cyri regis qui chaldeoꝝ destruxit imperium: daniel porēs fuerit in chaldea post a dario i medos trāslat⁹ est.

a Anno primo. Hec pericope et sequens ꝓiores sunt iurta historiam ꝺ due sup̄iores. hec enī ⁊ sequens primo ⁊ tertio anno. B. regi accidisse memorant. Illa aūt ꝙ ante superiorē lecta est nouissimo die regni ei⁹: ⁊ ꝺ nō solū in Daniele sed in Hieremia q̄z ⁊ Ezechiele legim⁹. Sz in superioribus historie ordo sequit. quid sub nabuchodonosor ⁊ balthasar ⁊ dario siue cyro mirabilium signoꝝ ꝙ ac ciderit. In his vero narrant somnia: que singul⁹ visa tp̄ibꝰ q̄rū solus ꝓpha ꝓcius: ⁊ ideo nulla hñt apud barbaros signi vel reuelatiōis admiratōez. Scribunt aūt vt apud posteros eoꝝ memoria pseueret.

Nico.de lyra

a Iubente aūt rege. Hic describit iniuidia lacerata cū ꝺ: b Adducti sunt viri illi ꝙ accusauerūt Danielē. ꝺ erat iustū ſm penā talionis que maxime ꝺ loco inter equales: sicut erat in ꝓposito. c Et nō perue. vsq; ad pauimentū laci ⁊c. Josephus dicit ꝙ accusatores ꝺ rerūt leones fuisse satiatos carnib⁹: ⁊ ideo danielē nō tetigisse: ⁊ tunc rex iussit vt ip̄i darēt carnes leonib⁹: qꝺ cū vellent facere: leones eos deceperūt anteq̄ venirēt ad pauimentū: ⁊ ex ꝺ ptz manifeste ꝙ daniel ex sua iusticia fuerat liberatus.

d Tūc Darius. Hic describit dei magnificētia p̄dicata per regē Darium ꝓpter visum miraculū: ⁊ ptz ſnia ex ꝑdictis in p̄ncipio. iij. ca. ⁊ in fine ca. p̄sentis. Moralit exponēdo ꝓcessus emulatiōis describit in ꝺ ca. qz i emulatis primo notat ambitio: ex hac secuta est elatio: ex hac emulatoꝝ insidiatio: ad vltimū istoꝝ deiectio: ⁊ hec oīa patent in lra. Ad euadendū aūt emulationē exemplo Danielis recurrēdū ē ad ozōnē: et in mō ozādi ꝓsidera ꝙ daniel ingressus ē domū. in q̄ notat ꝓsideratio mortis. Orabat aptis fenestris: in q̄ notat attentio legis. In cenaculo: in quo notat excessus ꝓtemplatiōis. Trib⁹ tp̄ib⁹: in quo notat ordinatio tp̄is. Flectebat genua: in q̄ notat ꝓfessio oris. Ad ista sequunt liberatio ei⁹: in q̄ apparet equitas dei: ⁊ emuloꝝ p̄ditio: i q̄ apparet dei seueritas.

Moraliter. f Ergo daniel superabat principes oīs ⁊ satrapas: qz spūs dei amplior erat in illo. Porro rex cogitabat ꝓstituere eū sup oē regnū. Per hoc docenē ꝑncipes ꝓstituere post se maiores q̄ ꝑcellunt alijs in sapia ⁊ bonitate vite. k Aūt ꝑncipes ⁊ satrape q̄rebāt vt inuenirent occasionē danieli ex latere regis. i. elongandi eū a regis amicitia ⁊ familiaritate. Scribit enī Eccli. x. Initiū omis peccati ſsuphia. Propter quā ꝑncipes isti indignabant Danielē eis ꝓponi: ⁊ ex hac indignatiōe ꝓcesserūt ad iniqua ꝓtra Danielem.

coꝝ eo iusticia iuēta est i me: ꝺ ⁊ coꝝ te rex delictū ñ feci. Tūc vehementer rex gauisus ē sup eo: ⁊ danielē ꝑcepit educi ꝺ lacu. Educt⁹ qꝺ ē daniel ꝺ lacu: ⁊ nulla lesio i

a ſ fides vincit mundum.

uēta ē i eo: qz crēdidit ꝺo suo. Jubēte aūt rege: adducti sūt viri illi ꝙ

a ſ neqs cni lex equi/ or vlla est ꝑ necis artifices arte perire sua.

accusauerūt danielē: ⁊ i lacū leonū missi sūt ip̄i ⁊ filij ⁊ vxores eoꝝ: ⁊

a ſ ibi erāt foztiran gradus ascensionis.

nō puenerūt vsq; ad pauimentū

a ſ vbi ptz Danielē seruarū esse dei potentia: non leonū voluntate vel segnicie.

laci: donec ārripent eos leones: ⁊ oīa ossa eoꝝ cōminuerūt. Tunc darius rex scripsit vniūsis ppulis et tribub⁹ ⁊ linguis habitantibus in vniuersa ſra. Pax vobis

a ſ vt pax vobis multiplicet̄ur.

multiplicet̄. A mē ergo ꝓstituꝫ est decretū: vt i vniuerso impio ⁊

a ſ hic est miraculoꝝ fructꝰ vt nomē dei exaltet̄.

regno meo trēmiscāt ⁊ paueāt de

a ſ alij mortui.

um daniel. Ipe est enī deꝰ viuēs

ſ alij transitorij.

⁊ eternus i ſecula: et regnuꝫ eius

a ſ honor.

non dissipabit̄: et potestas eius vsq; in eternum. Ipse liberatoꝝ

a ſ in quo probatur verus deus.

atq; saluatoꝝ faciens signa ⁊ mirabilia in celo et in terra: qui liberauit danielem de lacu leonum.

a ſ in chaldea in summo honore.

b Porro daniel pseuerauit vsq; ad regnū darij: regnūq; cyri perſe.

c Anno ꝓmo balthasar regis babylonis Ca. VII et

Josephus li.10.c.vi.

A

Anno primo balthasar. Supra posuit ꝓpheta ānq; visiones q̄ respiciūt christi primū aduētū. hic ꝓsequēter ponit alias ānq; quere spiciunt eiꝰ aduentū scōm. Prima est de quattuoꝝ animalibus mōstruosis: et de aduentu iudicis: ⁊ designat vltime tribulatiōis totalez ꝓcessum. Secūda de pugna persarū ⁊ greciꝝ sub specie arietis ⁊ hyrci: que designat eiusdē tribulatiōis p̄ncipalem conflictū. tertia de hebdomadibus abbreuiatis vsq; ad mortē christi: que designat eiusdē tribulatiōis solatiū: qz tpe persecutionis antixp̄i maximū solatiū erit fidelibus de memoria passiōis xp̄i. quarta de apparitiōe viri liberatiōem xp̄i p̄nunciantis: que designat eiusdem tribulatiōis terminuz. quinta de pugna xp̄i ⁊ victoria finali sub signo regis aq̄lonis ⁊ austri: ⁊ designat eiusdē tribulationis triumphū. Partes etiā patebunt in quinq; capitulis sequētibus p ordinem positis. Circa primam visionē cōsiderandum ꝙ causa materialis ē de quattuoꝝ regnis mūdi principalibus fideles successiue affligentibus: ⁊ de regno xp̄i ꝑfecte obtento in iudicio finali omnia regna ꝓterente. Causa finalis ē ꝓuidentia ⁊ cautela cōtra futuram tribulatiōem: qz minus feriunt iacula que ꝓuidentur: et vt oñdatur ꝙ vsq; ad finē mundi ꝙuersoꝝ molestia ē fideles impugnatura: ⁊ iustoꝝ modestia tandez victura: ⁊ antixp̄i molestia finaliter peritura: ⁊ xp̄i militia eternalit regnatura. Causa efficiens principalis ē spūssanctus animo desideranti ⁊ deuoto infundens cognitiōem regnorum: temporum ⁊ factoꝝ. Daniel autem est causa efficiens instrumentalis: ista sub quadam breuitate describens. Causa formalis in diuisione constit: ⁊ diuiditur in duas partes: quia primo ꝓmittitur ꝺam ꝓfatio respectu sequētium. secundo describitur ipa visio. ibi: Videbam in visione mea. Circa primum tria ponuntur. Primum est tempus in quo ista visio facta ē. cum dicit: Anno primo balthasar. Ex quo patet ꝙ daniel non posuit visiones ſm ordinem

a Quattuor vē. Quattuor angelice ⁊tutes q̄ regnis i quadripartito mūdo positis ꝓsunt: ꝓtes. i. cōtrarie: qz ſm vnius cuiusq; gētis meritū ptās vel bona vel mala ꝓponitur: sicut i daniele michael ꝺr princeps beꝝ. Jn Esaia de principe babylonis: Quō ceciḋisti de celo. Jn ezechiele ꝺ ꝑncipe cyri: Tu cherub extētus ⁊ ꝓtegens. De principe egyptorū. Draco magne q̄ cubas in medio fluminū tuorū. Generaliter de malis ptātibus. Non est nobis colluctatio aduersus carnem ⁊ san. sed aduſus p. ct. p. ⁊c. Pugnabāt inter se qz regna sibi ꝓmissa faciunt pugnare. Regna vocat bestias ꝓ crudelitate dinersas: qz locis mozib⁹ ⁊ potentia distāt.

b Quattuoꝝ bonis angelis q̄ ⁊ malos monēt bñ agere angelice ptātes ꝺb⁹ principalia regna cōmissa sūt. Vñ: Quādo diuidebat altissim⁹ gētes. q. i. f. a. cōter. p. i. n. f. i. ꝑs aut̄ dñi ꝑs ei⁹ iacob. f. h. c. c Pugnabāt in m. Jn mūdo. s. salsis et amaris fluctibus redūdāte. vñ: Sisse ē regnū celoꝝ sagene misse in mare. Aſi ⁊ draco rex ꝺr oim q̄ in aquis sūt. Et dauid dicit: Tu cōfregisti capita draconū in a. Et Amos ꝓpheta: Si descenderit in pfundū maris tibi mādabo draconi ⁊ mordebit cū. d Prima. q. le. Mota ordinē: q; i imagine caput aureū dicit ꝺ leena. Regnū babylonicoꝝ ꝓpter seuitiam vel luxuriā: nō leena sed leo dicit: Aiūt ei q̄ de bestiarū scripsere naturis: leenas ferociores esse maxime si catulos nutriāt: ⁊ semp i coitū gestire. e Et alas ha. a. ꝓpter supbiaz regni potentissimi cui⁹ princeps ait in Esaia: In celū cōscendā. Sup astra celi ponā thronū meū ⁊ silis ero al. Aſi ꝺr ad euz: Si alte vt aquila ferat̄is inde detrahā te in abyssum. f Et sup pedes. Si ꝺ nabuchodonosor legit clarū est qz posteq̄ ꝑdidit regnum et potentia ei sublata ē: rursū i pristinū statū restitutus est: sed nō leenā sed hominē se cē didicit ⁊ coz qꝺ amiserat recepit. Si generaliter de regno chaldeoꝝ sentiēdū est ꝙ occiso balthasar ⁊ medis ꝑsisq; succedēt⁹ babylonij hoies se ⁊ humiles: fragilisq; nature esse senserūt. g Et ecce bestia alia. i. regnū ꝑsarū qꝺ ob duriciā ⁊ ferocitatē vsū cōparat: rigidū enī ⁊ victu parcū i morē lacedemonioꝝ fuit: ita vt in pulmēto sale vtereī ⁊ cardamomo. h Bestia silis vrso: i visione statue pect⁹ ⁊ brachia habet de argēto. i Jn pte stetit. qz vt aliūt hebrei cōtra israel nihil crudele gessit. Aſi in Zacharia dicunt equi albi. k Et tres ordines. Tres ꝑncipes: sicut balthasar ⁊ darius tres ꝑncipes habuerūt: q. exx. satrapis ꝓfuerūt. Alij tres reges ꝑsarū post cyrum fuisse aurūmāt ſ nō nomināt. nos ꝺo post cyrū: q̄ regnauit annis. xxx. scim⁹ regnasse cambyſ

daniel sōniū vidit. Visio aūt capitis ei⁹ i cubili suo: ⁊ sōniū scribēs breui ſmōe comp̄hēdit sūmatiq̄ pstrigēs ait: Videbā i visiōe mea

a ſ qz quisq; angelus pro eo regno orat vel agit qꝺ ei cōmissum est.

a nocte: ⁊ ecce quattuoꝝ venti celi pugnabāt in mari magno: ⁊ q̄t/

a ſ qꝺ he bestie significēt angelo exponēdū seruamus. b ſ regnoꝝ feritas atq; crudelitas bestiarū noiḇ⁹ significat. ſ ꝓ regia crudelitate.

tuoꝝ bēstie grādes ascēdebāt de mari diuerse inter se. Prima q̄si

a ſ regna subiecta ꝺb⁹ imperabat ⁊ volitabat.

b ſ vt leo iter bestias: sic aḋa iter aues regnū regnet ⁊ regnū alt̄ꝰ prioꝝ diu duraūit: sicut aḋa iter

c leena: ⁊ alas hēbat aq̄le. Aſpiciebā donec euulse sunt alę ei⁹:

a ſ subuerso imperio chaldeoꝝ. vnde sequit ⁊.s. p. q. hō ⁊c.

f ⁊ sublata ē de terra: ⁊ sup pedes quasi hō stetit ⁊ coz ei⁹ datum est

a ſ qui victu parcissim⁹ forte seuerus.

g ei. Et ecce bestia alia similis vrsō

a ſ tria regna adunata medoꝝ ꝑsarū chaldeoꝝ ſ alij versus.

k in pte stetit: ēt tres ordines erāt

l Prima. hic explicat visio i ꝑticulari: ⁊ diuidit i quattuoꝝ ptes ſm quattuoꝝ regna. Secūa incipit ibi: Et ecce. tertia ibi: Post hec aspiciebā. q̄rta ibi: Post ꝺ prima igit bestia signat regnū chaldeoꝝ ⁊ maxime q̄tū ad regē ei⁹ nabuchodonosor. iō ꝺr: m Quāſi leena. ꝓpter ferocitatē et luxuriā q̄ in chaldeis vigebat. Leena enī inter bestias est ferocior ⁊ maxime si catulos nutriāt ⁊ semp gestit coitū. n Et alas habebat aq̄le: ala vna est abūdantia ⁊ diuitie q̄ḋ⁹ abundabat illud regnū. vñ. s. significabat ꝑ caput aureū. vt. s. dictū est. Alia est peritia armoꝝ. ꝓpter exercitiū bellorū q̄bus nabuchodonosor debellauit ⁊ subiugauit sibi regna multa. Istis duab⁹ alis. s. peritia armoꝝ et diuitijs ferebat in altū ꝓ supbiā in tātū qꝺ faciebat se adorare sicut deum vt visum est. s. ca. iij. hoc de ipso scribit Esaie. xiij. Supra astra celi conscendā et similis ero altissimo. Dicunt aūt iste ale aquile quia aquila est rex auium in quo signat monarchia nabuchodonosor. o Aſpiciebā donec euulse sūt ale eius. quia quādo in furiā versus est nabuchodonosor quilibet rapiebat diuitias eius: similiter potētia eius omnino defecit ad tēpus. p Et sublata est de terra. qz ab hominibus deiect⁹ est: vt dictū est supra. q Et sup pedes quasi homo stetit: qz quādo restituꝰ est ei sensus recognouit se hominē fragilē. r Et coz eius datū est ei. i. coz humanū: quia primo reputabat se quēdā deū. Potest etiam hoc exponi de toto regno. Et ale huius regni. i. diuitie et potentia chaldeoꝝ. Ablate sunt ꝓ Cyrū et darū: qui subuerterūt babylonē. Et quasi homo stetit quādo chaldei medis et ꝑsis subiecti facti sunt: quia tūc cognouerunt se esse homines fragiles. s Et ecce alia bestia. hic significat regnū medoꝝ ⁊ persarū. ideo dicit: t Similis vrso: quia vrsus est leone mitior. vel magis ꝓpter loquēdo min⁹ crudelis: sic regnū istud erga iudeos fuit mitius respectu ꝓcedentiū. quod patet: qz Cyrus captiuitatē iudeoꝝ remisit: ⁊ templū reedificare ꝓcepit: vt habet̄ Esdre. Jtē alia ratione cōparat vrso: quia vrsus est potentissim⁹ ad labores et verbera ⁊ paruo cōtētus cibo: ita qꝺ ꝓ magna ꝑte anni nihil sumit: sic perse infrangibiles erāt laboriḇ⁹ ⁊ insuperabiles bellis: ⁊ adeo parci victus vt pene sicco pane vterent: nisi gratia hospitū vel festi. vt dicit Trogus pompeius historiographus. v Jn parte sterit. quia illud regnū non venit cōtra hierusalem ad bellandū: vt dicunt iudei: sed historia Judith dicit cōtrarium ꝙ cambyses filius cyri qui alio noīe est dictus nabuchodonosor misit holofernē ad debellādū filios israel: sed illā historiam nō accipiunt iudei: nec vt dicūt habet apparētiā veritatis: quia illo tēpore erāt ita subiecti iudei ꝑsis qꝺ nō audebant edificare templū sine licentia regis: ⁊ ideo nō est verisimile qꝺ auderent exercitui tanto rēsistere quē habebat holofernes dux illi⁹ exercitus. x Et tres ordines erant in ore eius. i. tria regna sibi iūcta virtute persarū. s. regnum chaldeoꝝ medorum et persarum.

Et sic

Ꝑ sem filiū eiꝰ ⁊ fratres magos, deinde dariū: cuiꝰ secūdo anno recedificari ceptū ē tẽplū. quintū xerxen dariꝰ filiū. vj. arthabanū. vij. artarxerxen ꝙ lōgima nus cognominat' ē. octauū xerxen. nonū sogdianū. decimū dariū cognomẽto nothū. xj. artarxerxen. ꝙ t mẽsꝰ. xij. ochum. xiij. arsen nothi filiū. xiiij. dariū sarsãte filiū ꝙ supatus est ab alexandro rege macedonū. Quō ḡ tres reges pſarū fuisse dicimꝰ nisi forte ex his aliquos eligamꝰ fuisse seuissimos quos ex historijs ſi habemꝰ: ergo tres ordines in ore regni pſarū: ⁊ i dentibꝰ tria regna accipiamꝰ babyloniorꝫ medorꝫ atꝙ pſarū: ḡ in vnū redacta fūt. ꝙ ãt seqt: ⁊ sic dicebãt ei : Surge. co. tē. tps illꝰ significat ꝙ ab assiſero quē. Xxx. artarxerxen vocant ad suggestionē aman agagite vna die oēs iudei iuſſi fūt trucidari: ⁊ pulchre. nō ait deuorabit eos: sed sic dicit ei: Surge comede carnes plurimas vt tñ fuerit conatꝰ: sed nō secutꝰ rei exitꝰ. a Quasi par. regnū macedonū. de ḡ in statua: Venter ⁊ femora eiꝰ ex ere. b Et alas. Alexandri enī victoria nihil velocius fuit qui ab illirico ⁊ adriatico mari vsq; ad indicū occeanū ⁊ phyſon fluuiū: nō tã bellis ḡ victorijs cucurrit. et. vij. annis europe ptē ⁊ totã sibi asiã subiugauit. Pardꝰ quoq; varijs colorib⁹ regna diuersa signi ficat alexandro subdita.

Dan.7.d

c Et ecce be. ḡr. t. romanū. ſ. imperiū de ḡ i statua tybie ferree ⁊ pedū quedã ps ferrea: ḡ dã fictilis: ferri aũt nūc memi nit. dentes. f. h. tē. Et ecce be. q. t. Mirū q supra leenã vt ſum et pardū i tribꝰ regnis posuerit ⁊ romanū nulli bestie cōparauit nisi forte vt formidolosam faceret bestiã vocabulo tacuit: ⁊ quicq̃d i bestijs ferocius cogitamꝰ hoc romanos i telligamꝰ: hebrei autumãt: qz qō hic tacitū ē i pſa. dictū ē: Vastanit eã aper ⁊ ſin. fer. depa. tē. Pro quo i heb. hr. Oēs bestie lacerauerūt illã: qz impio romanorꝫ fuerūt oīa simul regna q̃ priꝰ fuerūt ſepata. d Et habebat c. Porphyrius duas posteriores bestias macedonū ⁊ romanorū i vnum macedonū miscet regnū: ⁊ diuidit pardū volẽs ītelligi alexãdrū ipm: bestiã aũt dissimilẽ ceteris ḡttuor alexãdri successores: ⁊ deiceps vsq; ad antiochū cognomẽto ephiphanẽ. x. reges seuissimos enumerat: quos nō vniꝰ ponit regni. verbi gra: macedonie syrie: egypti: asie. ß de diuersis regnis vnū regnū efficit p ordinẽ. vt scz qō ſcriptū ē: Os loquẽs ingentia nō de antichristo: ſz antiocho accipiat. e Et ecce cor. Frustra Porphyriꝰ ß antiochū epiphanẽ ſuſpicat qō post. x. cornua ortū est: ⁊ de. x. tria euulsa fūt vj. ptolemeū philometorẽ: ⁊. vij. ptolemeū euergetẽ: ⁊ artharsiã regẽ armenie: quorū ptolemeꝰ priꝰ multo aũtꝫ antiochꝰ nasceret mortuꝰ ē. Cõtra artharsiã vo antiochꝰ dimicauit: ß ille i regno ptino pmãsit. dicam' ḡ q̃ i cõsumatiõe mũdi q̃ romanoꝝ regnū destruet futuri fūt. x. reges q̃ iter se diuidant orbẽ romanū ⁊ vndecimū surrectuꝝ eē regẽ parvulū: ⁊ tres regesl de decẽ ſuparturū. i. egyptiū: aphricanū: ethiopū: ſicut i ſequẽtibꝰ clariꝰ patebit: q̃bꝰ interfectis septẽ alij victorꝫ colla ſubmittẽt. f Et ecce. o. q. o. Ne putemꝰ cũ ſm opinionẽ quorūdã vel ꝙ diabolū

Dan.8.a

a Et sic dicebãt ei. i. cuidã regi illiꝰ regni. ſ. assiuero. b Surge ⁊ comede carnes plurimas. qz aman ⁊ socij eiꝰ ſualerũt regi assuero interfectionẽ iudeorꝫ. vt ptz Hester. iij. Notãdũ q̃ de iudeis magis loquit pheta ḡ de alijs gẽtibꝰ: qz ꝓpter eos hec visio ⁊ alie priꝰ ostendebant Danieli: qz tñ ſpuasio iniqua amã nō habuit effectũ. vt ptz Hester. vij. in ore eius: ⁊ in dentibus eius:

a ſ aman et amici eius. b ſ assuere.

⁊ sic dicebant ei: Surge comede a b ſ iudeos.

carnes plurimas. Post hec aſpi/ c ⁊

a ſ qui preces ferf.

ciebaz: ⁊ ecce alia quasi pardus: d

in sanguine et saleu ruit in mozrem.

b ⁊ alas habebat quasi auis quat e

a ſ successores eiꝰ significat ptolemeũ seleucũ phi

tuor sup te: ⁊ ḡttuor capita erant f

lippũ et antigonũ. a ſ quasi nõ fortitudo

alexãdri: ſz dei volũtas hoc fecit. b ſ a deo.

i bestia ⁊ potestas data ē ei. Post g b ⁊

hec aspiciebã in visione noctis:

c ⁊ ecce bestia ḡrta terribilis atꝙ i

a ſ principes fortissimos.

mirabilis ⁊ fortis nimis. Dẽtes k l m

a ſ qz oēs nationes ab eis interfecte vel tributo n

vel seruituti subiecte.

ferreos habebat magnos: cõme o ⁊

dens atꝙ cõminuens: ⁊ reliqua p

a ſ exactione tributorũ. ſ i priorib⁹ bestijs

singula fortitudinũ signa in hac oĩa fuerũt.

pedibus suis cõculcans. Dissimi q

lis aũt erat ceteris bestijs quas

a ſ dicũr in aduẽtu antichristi decẽ reges ordem

romanorũ esse diuisuros.

d videraꝫ añ eã: ⁊ habebat cornua r

a ſ qz ipse auctor erãgressionis est.

decẽ. Cõsiderabã cornua: ⁊ ecce s t

a ſ antichristus ignobilis obscuro loco nat⁹.

cornu aliud pãruulũ ortũ ē ꝺ me

a ſ tres reges primo antichristus humiliabit re/

gẽ egypti aphrice ethiopie.

dio eorũ: ⁊ triã ꝺ cornib⁹ primis v

a ſ a pſentia poterit is eius.

euulsa fũt a faciẽ eiꝰ. Et ecce ocu/ x

manã sapiam q̃ vigebat i romanis i tñ q̃ p eã deuicerũt orbẽ magꝫ ḡ

p fortitudinẽ. m Et fortis nimis. ꝓpt potẽtiam. n Dẽtes ferreos

ba. ma. qz sicut ferrũ domat oĩa: ita regnũ romanũ domauit oĩa alia re

gna. sic. ſ. dictũ ē. ca. tẽ. o Comedẽs atꝙ cõminuẽs. aliquos occiden

do. p Et re. pe. ſuis cõculcãs. ceteros tributo subijcièdo. q Dissi

milis aũt erat ceteris bestijs. qz ptãtẽ ⁊ ferocitatẽ ꝑcedẽtiũ regnoꝝ mi

tũ excessit. r Et ha. cor. x. i. decẽ reges: sicut enī in cornib⁹ ē defensio

aialiũ: ita reges debent defendere ppl'm sibi subiectũ. Cõsiderãdũ autẽ

q̃ iſti decẽ reges nõ itelligũt hic p successionẽ vniꝰ post alterꝫ: ſz intelligunt reges simul existẽtes: vt pz. ī. eodẽ ca. p expositionẽ angeli loquẽtis cũ Daniele: qz fu tuꝝ est q̃ romanũ ꝑterijs diuidat in. x. regna simul existẽtia ĩminẽte tpe antichristi: vt hr Apoc. xvij. s Cõsiderabã cornua. Dic describiꝫ aduẽtꝰ antichristi ex ꝑdictis regibꝰ ortũdi: ⁊ dimidit in duas ptes. qz primo facit q̃ dictũ est. se. o describit aduentũ xpi ad iudiciũ oẽm ptãtẽ terrenã auferẽtis. ibi: Aſpiciebã donec throni. Circa primũ hr sic: Cõsiderabã cornua. i. diligenter intuebar. x. reges ꝑdictos. t Et ecce cornu aliud par. ortũ est de me. cor. i. antichriſt⁹ q̃ erit rex vndecimꝰ respectu illorꝫ. x. ꝑdictorꝫ: q̃ erit hõ paruꝰ q̃ntũ ad ptãtem i principio: ſz postea crescet diaboli adiutorio. v Et tria de cor. primum. ſũt a. x. ſ. qz rex aphrice egypti et ethiopie subijcient i primis antichristo. Per ista ptz falsitas Porphyrij exponẽtis ß de antiocho epiphane: qz nõ fuit decimꝰ ab alexãdro magno: nec iuenit q̃ tres reges occiderit. et. vij. alios sibi subiecerit. vt hic dicit: Itẽ bestia quarta ab angelo dicit hic regnũ quartũ: vt ptz hic. ī. eodẽ ca. regnũ aũt quartũ ab oĩbus dicit esse romanũ regnũ de quo nõ fuit antiochus: sed de regno grecorꝫ. x Et ecce oculi quasi oculi hoĩs erãt in cornu isto. q. d. licet antichristus faciat tãta mirabilia vt ab aliq̃bꝰ credaꝫ deꝰ: tñ crit homo

Ꝑ diabolũ eẽ vel demonẽ: sed vnus de hoĩbꝰ in quo totꝰ sathanas corpaliter est habitaturꝰ. Est enī hõ filiꝰ pditiõis q̃ extollit ſupra oẽ qđ dr deꝰ aut qđ colit: vt in tẽplo dei sedeat ostendens se tãq̃ sit deꝰ. a Throni po. ſũt angelice virtutes. Vel. xxiij. se

Joh.5.b niores q̃s Johãnes describit. Vl sicut dñs aplis ait: Sedebit

Luc.22.c sup sedes. xij. iudicãtes. xij. tri. iſrl. Angeli enī dñi ⁊ oēs electi dñm i iudicio comitabunꝰ ⁊ erunt throni dei: qz in illis

Colos.1.c Luc.22.c lio: Sedebitis sup sedes. xij. iudicantes xij. tribꝰ iſrl. b Antiquꝰ dierũ. q̃ apꝰ Johãnẽ solus i throno sedet. Antiquꝰ dier. pater. ſ. licet eñ ꝑsona filij in iudicio appareat: nõ decrit tñ pater vel spꝰs sanctꝰ: ⁊ pater est a se: filius a patre: ⁊ q̃c quid habet imputat ei a q̃ est. Sedes aũt ⁊ vetustus dier dicit deus: vt eterni iudicis habitꝰ demõstret. Sener ḡ describit vt maturitas ſnie cõprobet.

Luc.9.d c Vestimẽtũ eiꝰ. Saluator trãſigurat i mõte: ⁊ gliam diuine maiestat' assumẽs in cãdidis vestib⁹ videt. d Thronꝰ eius. Ut petõres tormẽtoꝝ magnitudine ptimescãt: ⁊ iusti saluent: sic tũ ḡsi p ignẽ. Thronꝰ dei Mozalit vt ait Hre. sũt monachi ⁊ heremite q̃ in vno loco de gentes deo militare studẽt nec p loca discurrũt: quoꝝ quietis cozdibꝰ insidet deꝰ q̃ bñ flamma ignis dicunt: qz dilectione dei ⁊ primi ⁊ desiderio patrie celestis i flãmant. e Rote eius. Alij currus.

Ezech.1.e Deu.4.d Ecechiel q̃s dñm sedẽtẽ quadrige induit. ⁊ oĩa dei flãma sũt. de quo alibi: Deus noster ignis cõsumẽs est: vt ligna: fenũ: stipulã: arsura in die iudicij nonneri/

Ps.96.m mꝰ. Et i psalmo: Ignis ante ipm ꝑcedet et inflãmauit in. c. i. eius. Rote eiꝰ. ꝑdicatores. apli. ſ. et eoꝝ successores: q̃ ſũma celebritate mũdũ ꝑdicando pagrauerũt: q̃ bũ ignis accensus dicunt. de q̃

Luc.11.f dr: Ignẽ veni mittere i terrã: ⁊ q̃d. v. n. v. a. f Millia milliũ. Nõ q̃ tãtus nũerus sit seruoꝝ dei: sed qz humanꝰ sermo maioꝛẽ exprimere nõ potuit. Millia miliũ. Hec sunt millia ⁊ he miliades: de q̃

Ps.67. Ibi.105. bus in psalmo: Curr' dei. x. milibꝰ multiplex. tẽ. Et alibi: Qui facit angelos suos spũs: ⁊ in. ſ. f. i. Duplex angeloꝝ officiũ est. Alij ꝑmia iustis retribuũt. Alij singulis ꝑsunt cruciatibꝰ. Milia miliũ. Greg. Supnoꝝ ciniũ numer⁹ ⁊ infinit⁹ ⁊ definit⁹ est deo numerabilis: ⁊ nobis inumerabilis: q̃uis aliud ē assistere aliud ãministrare. Assistunt eñ alie. pculdubio ptãtes q̃ ad q̃/

rendã hoĩbus pacẽ ⁊ nũciadã nõ exeunt. Ministrant vero hi q̃ ad explenda officia nũcioꝝ veniũt: ß tñ et ipsi cõtẽplatione ab intimis nõ recedũt. Et qz plures sunt q̃ ministrãt q̃s qui principaliter assistunt: assistentium numerus quasi definitus: ministrantium vero indefinitus ostenditur. g Judicium sedit: tẽ. ſ. verum ꝓpter humiliãdã ſuꝑbiam Jdeo romanũ regnum delebit: quia cornu illud loquebat grandia.

h Et libri apti. Cõscientie et opera singulorꝝ in vtraq̃ pte vel bona vel mala oĩbꝰ reuelant. Bonꝰ liber ē viuẽtiũ: Malus qui

Apo.11.c in accusatoris manu q̃ est inimicus ⁊ vinderoe. quo: Accusator fratrũ nostroꝝ. liber iſte terrenꝰ ē: de quo ꝓpheta: In terra scribent. i Et vidi. In vno imperio ꝓpter antichristũ blasphemantẽ oĩa regna simul deleta sunt ⁊ nõ erit terrenũ imperiũ: sed sanctorꝝ cõuersatio ⁊ aduẽt⁹ filij dei triũphãtis. de q̃ dr: Et ecce cũ nubib⁹ celi q̃si filij hoĩs veniebat q̃. i. in somnio mubuch. lagẽtũ et aurũ. Nũc sub psona filij hoĩs introducit: vt assumptio

Dan.7.b Ysa.1.a Ibidem. carnis humane in filio dei significet. vñ: Oĩ galilei. q. ſ. a. in. c. hic. i. tẽ. k Aſpiciebam ergo. Unde aplus: Qui cũ in forma dei esset: nõ rapinã arbitratus est esse equalẽ deo tẽ. Jn similitudinẽ hoĩs factus. ⁊ ba. ī. vt homo: humiliauit semetipsum factꝰ obediẽs vsq; ad mortẽ; mortẽ aũt crucis. Respondeat pot. cui ß possit

li quasi oculi hoĩs erãt in cornu a ſ simile Johãnes in apocal. post hec ſtarim fui in ſpũ tẽ. vsq; q̃ iũr septẽ spũs dei.

isto ⁊ os loquẽs ingẽtia. Aſpiciẽ a b

a ſ severus iudex ⁊ verus.

bã donec throni positi sũt: ⁊ ãnti c d

a ſ excellentia deitatis.

quꝰ dierũ sedit. Vestimẽtũ eiꝰ q̃ e

a ſ purũ ostendit sincerũq; iudiciũ et nullã personã in iudicãdo recipiens.

si nix cãdidum: ⁊ capilli capitis f

ei⁹ quasi lana mnuda. Thronus g

a ſ vt malos puniat: bonos purget. b ſ velociras iudicij in peccatores.

eius flammẽ ignis rotẽ eius ig/

a ſ severitas iudicij. b ſ vt petõres traherer in gehennam.

nis accensus: flũui⁹ igneus rãpi/ h

f duſq; egrediebaꝫ a facie eiꝰ. ⁊ Mi i k

lia miliũ ministrabãt ei: ⁊ decies mi

a ſ ordo ꝑdicantium.

lies cẽtena milia assistẽbãt ei. Ju l

a ſ ordo iudicij

g diciũ sedit: ⁊ libri ãperti sunt. Al m n

a ſ antichristi.

piciebã ꝓpt vocẽ sermõnũ gran o

ſ contra deum.

diũ quos cornu illud loq̃bat. Et p

vidi qm̃ interfecta esset bestia: et

ſ sicut christus est caput omnũ bonorũ ita antichristus omniũ malorũ. ſ oẽs mali.

perisset corꝰ eiꝰ: ⁊ traditũ eẽt ad q

a ſ gehẽne. ſ tũc enī oĩa regna finient.

cõburendũ igni: aliaꝝ quoq; s

bestiarũ ablata esset potestas: ⁊

a ſ qb⁹ viuãt sub antichristo. b ſ a deo. ſ elect

tẽporã vite constitutã essent eis t

ſ q̃diu durabit ꝑsecutio: breuiati enī sunt dies illi propter electos.

k vsq; ad tps ⁊ tps. Aſpiciebam er v x

go i visione noctis: ⁊ ecce cũ nu/ y

homo purus. a Et os lo. ingẽ. qz ꝓmittẽdo ⁊ cõminando multos decipiet ⁊ de multis iactabit se q̃ facere nõ potest. b Aſpiciebã. Hic ponit aduẽtus xpi ad iudicium venẽtis et regnũ antichristi cõterentis. ⁊ diuidit in duas ptes: qz primo ponit eiusdẽ iudicialis ꝓsidẽtia rõne deitatis. scõ ei⁹ triũphalis victoria ex parte humanitatis. ibi: Aſpiciebã ḡ in visione noctis. Jn prima igit pte dicit sic: Aſpiciebã. i. cõsiderabã illud cornu parvulũ qđ significat antichristũ. c Donec throni positi sũt. dicit throni in plurali: qz nõ solus xps iudicabit ſz apli ⁊ viri ꝑfecti ei assistẽt i iudicio sup thronos sedendo. d Et antiquꝰ dier sedit. hoc dicit ḡttũ ad iudicẽ principalẽ q̃ dr antiquꝰ ꝓpter eternitatẽ. e Vestimẽtũ eiꝰ candidũ q̃si nix. Jn hoc notat excellẽtia deitatis q̃ est lux in accessibilis q̃ cãdor inter alios colores plus habet de luce. f Capilli ca. eiꝰ quasi lana mũda. ß dr ꝓpter maturitatẽ iudicantis: qz ſnia dei nõ est festina sed mature plata. g Thronꝰ eiꝰ flã. ignis tẽ. ß dicit ꝓpter q̃lũ veritatis. iste cõditiones ꝑdicte debẽt eẽ in vero iudice. h Fluuiꝰ igneus † Apo.5.b rapiduſq; ꝑ hoc designat pena infernalis trabẽs ꝑtores i infernũ. i Egrediebaꝫ a fa. eiꝰ. qz tollꝫtur impiꝰ ne videat faciẽ dei. k Millia millium ministrabãt ei. ecce duplex angeloꝝ officiũ. ſ. angelorum ministrãtiũ nobis ex dei ordinatione. cũ dr: Ministrabãt ei. ⁊ officiũ angeloꝝ assistẽtiũ q̃ vacãt cõtẽplationi divine. cũ subdit: i Et decies milies cẽtena milia assiſte. ei. ⁊ notãdũ q̃ hic ponit nũerus determinatꝰ ꝑ indeterminato: qz angeli sunt i maximo numero nobis indeterminato. videm⁹ enī sensibiliter ⁊ corꝑa celestia q̃si incõpabiliter excedũt elemẽta: qz vna stella visu notabilis i firmamẽto maioꝛ ẽ tota tra. cũ igit angeli videãt sic se bñe respectu hoĩs sic corꝑa celestia respectu elemẽtoꝝ: ⁊ nec angeli possint excedere hoies i cõtinua quãtate: iõ ex ß argunt ſancti ⁊ doctores q̃ excedũt eos q̃si incõpabiliter in nũcrositate. m Judicium se. ⁊ libri apti sũt. i. libri cõſciarũ qz cõſcia cuiuslibet parebit oĩbꝰ vt ſnia iudicantis: qz ſnia dei nõ est festina sed mature plata. ignis tẽ. ß dicit ꝓpter q̃lũ veritatis. iste cõditiones ꝑdicte debẽt eẽ in vero iudice. h Fluuiꝰ igneus rapiduſq; ꝑ hoc designat pena infernalis trabẽs ꝑtores i infernũ. i Egrediebaꝫ a fa. eiꝰ. qz tollꝫtur impiꝰ ne videat faciẽ dei. k Millia millium ministrabãt ei. ecce duplex angeloꝝ officiũ. ſ. angelorum ministrãtiũ nobis ex dei ordinatione. cũ dr: Ministrabãt ei. ⁊ officiũ angeloꝝ assistẽtiũ q̃ vacãt cõtẽplationi divine. cũ subdit: i Et decies milies cẽtena milia assiſte. ei. ⁊ notãdũ q̃ hic ponit nũerus determinatꝰ ꝑ indeterminato: qz angeli sunt i maximo numero nobis indeterminato. videm⁹ enī sensibiliter ⁊ corꝑa celestia q̃si incõpabiliter excedũt elemẽta: qz vna stella visu notabilis i firmamẽto maioꝛ ẽ tota tra. cũ igit angeli videãt sic se bñe respectu hoĩs sic corꝑa celestia respectu elemẽtoꝝ: ⁊ nec angeli possint excedere hoies i cõtinua quãtate: iõ ex ß argunt ſancti ⁊ doctores q̃ excedũt eos q̃si incõpabiliter in nũcrositate. m Judicium se. ⁊ libri apti sũt. i. libri cõſciarũ qz cõſcia cuiuslibet parebit oĩbꝰ vt ſnia iudicantis: qz ſnia dei nõ est festina sed mature plata. n Aſpiciebã. i. cõsiderabam q̃ ſnia darẽt de bestia. ſ. de regno antichristi: q̃ vt visũ ē quodãmõ ptinet ad quartũ regnũ. o Propter vocẽ tẽ. i. ꝓpter blasphemias ab antichristo ꝓlatas ꝙ deũ. p Et vidi qm̃ tẽ. qz interficiet antichristus xtute dei. sm q̃ dicit aplus. ī. ad Thessal. ij. Quẽ dñs iesus iterficiet spũ oris sui tẽ. q Corꝑ eiꝰ: id est hoies mali q̃ sũt corpus antixpi: sic xps ē caput oĩm bonoꝝ. r Et tra. esset tẽ. ſ. infernali. s Aliarũ ḡs be. tẽ. i. vidi. ī. q̃ oĩs ptãs tũc cessabit. t Et tpa vite cõstituta eẽnt eis. a deo ꝑdinãte. v Usq; ad tps ⁊ tps. i. ḡdiu durabit ꝑsecutio bonoꝝ a malis. ⁊ ꝓmũ tps intelligit ꝑsecutio q̃ fuit añ primũ xpi aduẽtũ. ꝙ scõm tẽpus ꝑsecutio fideliũ vsq; ad aduẽtum xpi scõm. ſ. ad iudiciũ. Et el sm aliqs ß ē referẽdũ ad tps ꝑsecutiõis antixpi. sed prima expositio melioꝛ videt: qz ꝑsecutio antichristi durabit p tps ⁊ tpa et dimidiũ tpis: vt hr. ī. xij. ca. x Aſpiciebã. hic describit xpi triũphalis victoria quãtũ ad eiꝰ humanitatẽ. ⁊ ß ē qđ dr: Aſpiciebã. i. cõsiderabã cui ptãs ablata ab antixpo darẽt. y Et ecce cũ nubib⁹ celi. sicut ei xps ascẽdit in celũ sm humanitatẽ obsequio nubiũ: ita eri am veniet ad iudiciũ: vt hr Act. j. vbi dicit: Hic iesus q̃

possit hominū cōuenire: aut quis sit hic tā potens q oēs gētes fuiāt ei qui cornu parvum quod antiochum interpratur confregit atq; trinerit. Si dicit q a iuda machabeo sit superatꝰ: docear quomodo cum nubibus celi veniat quasi filiꝰ hominis: ⁊ vsq; ad antiquū dierum perueniat et deꝯ potestas ⁊ honor ⁊ regnū ⁊ quō omnes populi tribus ⁊ linguę seruiēt ei: ⁊ potestas eterna sit que nullo fine claudatur. a De terra. Quia terrena. Omne autem terrenū reuertit in terram. Sācti nō accipient terrenū sed celeste. Cesset ergo mille annorum fabula.

b Et Termones cōtra ⁊c. Symmachus Sermones ꝯsi deꝰ loquetur vt qui assumit deꝰ potentiam ⁊ba quoq; diuine maiestatis assumat.

c Et sanctos altissimi c. ⁊c. Superabit ei sanctos in tantam elatus superbiam: vt leges et cerimonias mutare conetur: extollens se super omne quod dicitur deus aut quod colitur.

d Mutare tempora et leges ⁊c. temporalia scz vel ordinem ⁊ cursum temporū.

e Dimidiuꝫ temporum ⁊c. Dan.12.b Und: Nisi abbreuiati essent dies illi non fieret salua omnis caro.

Ego

a ſ qui apud Johānē leo de tribu iuda radix dauid dicit:
b ſ a sūmo celo egressio eius et occursus eius. v. ad ſ. e.
bibꝰ celi: quāsi filiꝰ hois veniebat: et usq; ad a
a ſ p oia equalis patri. b ſ in cruce.
antiquū dierū puenit: ⁊ in cōspectu eiꝰ obtu c
ſ data. a ſ data est mihi ois potestas. ſ nomē qō d e
est superomne nomen.
lerūt eū. Et dedit ei potestatē ⁊ honorē ⁊ re
a ſ omnes gentes seruient ei.
gnū: ⁊ omnes populi tribus ⁊ linguę ipsi ser
a ſ potestati eius quis reluctit.
uient. Potestas eiꝰ potestas eterna q̄ nō au s
a ſ et regni eius nō erit finis. a ſ his visis.
feretur ⁊ regnū eius quod nō corrūpetur. Hoc b
ſ hominis. ſ quia.
ruit spiritus meus. Ego daniel territus sum
a ſ mentis.
in his: ⁊ visiones capitis mei cōturbauerūt
a ſ ergo. b ſ cuiꝰ videri imaginē. c ſ intelligentie.
me. Accessi ad vnū de assistentib⁹ ⁊ veritā i
ſ visis.
tē querebā ab eo de oib⁹ his q̄ dixit mihi in
ſ expositione.
terptationē sermonū: ⁊ docuit me. Hę quat k
tuor bestię magne quattuor sūt regna q̄ cō
a ſ qz terrena. b ſ post regna mūdi finita post mortē antichristi l
surget de terra. Suscipient aūt regnū sancti m
a ſ machabei nō obtinuerūt regnū in ꝑpetuum.
dei altissimi: ⁊ obtinebūt regnū vsq; in secu n
lum ⁊ seculū seculoꝝ. Post hoc volui diligē o
ter discere de bestia quarta: q̄ erat dissimilis
valde ab oib⁹ ⁊ terribilis nimis. Dētes ⁊ vn
ſ ergo.
gues eiꝰ ferrei: comedebat ⁊ cōminuebat: ⁊
reliqua pedib⁹ suis cōculcabat. Et de cornib⁹ decē q̄ habebat in capite: ⁊ de alio qō or p
tū fuerat: ante qō ceciderāt tria cornua: ⁊ de
cornu illo qō habebat oculos: ⁊ os loquens q r s
grādia: ⁊ maius erat ceteris. Aspiciebā: ⁊ ec
a ſ antichristus.
ce cornū illud faciebat bellum aduersus san t
a ſ corporibus vexandis. b ſ venerandus iudex.
ctos ⁊ ꝓualebat eis: donec venit antiquus u
a ſ victoriam iudicij. b ſ iudicij.
dierū: ⁊ iudiciū dedit sanctis excelsi: ⁊ tēm x a
ſ ineternum.
pus aduenit et regnū obtinuerūt sancti. Et b c
a ſ romanum.
sic ait: Bestia quarta regnum quartū erit in d
a ſ precedentibus. b ſ gladio.
terra: qō maiꝰ erit oibus regnis: et deuora
a ſ tributo. b ſ a potēria.
bit vniuersam terrā ⁊ cōculcabit ⁊ cōminuet
a ſ tempore antichristi.
eā. Decem cornua decē ipiꝰ regni decē reges e
ſ antichristus.
erūt: ⁊ alius cōsurget post eos ⁊ ipse potētior f
a ſ egypti ethiopie libye. ſ sibi.
cunctis: ⁊ tres reges humiliabit. Et sermones contra excelsum loquet: ⁊ sanctos altissimi conteret. Et putabit q̄ possit mutare tpa g
a ſ a deo. ſ puniēdi. ſ sancti. b ſ potestate. c ſ annum.
⁊ leges: ⁊ trādent in mānu eiꝰ vsq; ad tēpus h
a ſ duos annos iuxta ꝓpietatē hebraicā: habent enī dualē numerum. ſ sex menses. b ſ iudicantes.
et tpa ⁊ dimidiū tpis. Et iudiciū sedebit vt k
a ſ antichristo. i. cornu paruulo. b ſ amisso regno. c ſ i ꝑpetuū.
auferātur potētia: ⁊ cōterat ⁊ dispereat vsq

assūpt⁹ ē a vobis in celū sic veniet ⁊c.

a Quasi filiꝰ ho. Dr ās: qz nō solū ē filiꝰ hominis ſ pl⁹: qz ē filiꝰ dei: ⁊ ꝑ ē est qō subdit:
b Et vsq; ad anti. dic. pue. i. ad equalitatem dei patris i vna diuina essentia. c Et cōspectu eiꝰ ab. eū: angeli. ſ. q̄ i iudicio erāt ei obsequētes. d Et de. ei po. qz tūc erunt subiecta plene ipi xpo: vt hr̄ ad hebreos. ij. Et nota q dicit hic ptātē. ſ. coercēdi inquātū se extendit ad punitionē maloꝝ. e Et regnū. inquātuz ꝓprie respicit salutē electoꝝ. rex ei ꝓprie Dr q̄ ꝑsidet ad bonū subditoꝝ. f Et honorē. ſ. latrie q̄ sibi impendet nō solū ab electis sed etiā a dānatis. ſm q̄ dicit apūs ad Phil. ij. In nōie iesu oē genu flectat celestiū terrestriū ⁊ infernoꝝ. sequit: g Potestas eiꝰ. ptās eterna q̄ nō auferet ⁊ regnū eiꝰ qō non corrūpet: qz regni eiꝰ nō ē finis: vt Dr Luce. ſ. ⁊ ps exꝑ falsitas Porphyrij exponēt hoc de iuda machabeo ⁊ eiꝰ fratrib⁹: qz oēs ꝑpli ⁊ lingue nō seruierunt eis: vt hic Dr ſ solūmō pauci de iudaico populo ⁊ lingua hebraica: nec regnū eorū fuit eternū: ſ fuit ablatū ꝙ herodē ascalonitā. Jtē iudas nō venit i nubib⁹: vt hic Dr: ⁊ iō ista nō possūt exponi nisi de xpo. h Doruit spūs meꝰ. Hic ponit visiōis iterptatio. et primo in generali. scdo i spāli quātū ad regnū xpi. ibi: Post hoc volui. Dicit ꝙ primo sic daniel: Mozruit spūs meꝰ ⁊c. ꝓter mala q̄ videbat fieri in futurū. ⁊ ꝓter blasphemias cōtra deū ⁊ ꝓter insolitā visionē. sequit: i Accessi ad vnū de assistētib⁹. ſ. angelis q̄ assistebāt iudici. iste tñ accessus fuit in imaginaria visione. k De quattuor bestie ⁊t. cōsurgent successiue. ſ. sicut ptz ex ꝓdictis. l Suscipient aūt regnū. post ista q̄ttuor regna. m Sācti dei al. ⁊ hoc erit in iudicio finali. qz tūc cū xpo regnabūt illi q̄ mō ꝓter ipm opprimunt.
n Et obtinebūt rē. vsq; i sc. ⁊ se. seculoꝝ. i. eternaliter. vbi enī istud nomē seculū sic duplicat intelligit eternitas. vt. ſ. dictū est. o Post Hic ponit iterptatio visiōis i spāli de quarta bestia ⁊ puulo cornu eiꝰ: ⁊ ptz ista ex his q̄ dicta sūt de quarto regno vsq; ibi: p Et de cor. illo. i. antichristo. q Quoꝝ. ocu. qō significat eius nimiā astutiā. r Et os lo. gran. i. blasphemias ꝛ deū. s Et ma. erat ce. qz regnū antichristi erat maximū ſm extēsionē: licet paruū ſm durationē. t Aspiciebā. i. ꝑsiderabā. v Et ecce cornu. i. antichristꝰ.
r Faciebat bellū aduersus sc̄tos ⁊c. qz tūc erit maxima ꝑsecutio sanctoꝝ. v Donec ve. an. die. qz ante aduētū iudicis iterficiet antichristꝰ. z Et iudi. dedit sanct⁹ excelsi. i. victoriaz iudicis dedit eis ꝛ opꝑssores cor. ſm q̄ Dr Sap. v. Strabūt iusti i magna cōstātia aduersus eos q̄ se ā gustiauerūt. Vel qz ꝑfecti cū xpo iudicabūt. a Et tps aduenit. i. iudicij finalis. b Et regnū obti. sācti. i. ptātē ꝛ eos q̄ iniuste ipsos affixerūt. c Et sic ait. ſ. angelus q̄ loquebat danieli. d Bestia quarta regnū quartū erit. ſ. regnū romanū: vt ꝑdictū est. Dr aūt sequit. ē. expositū ē vsq; ibi: e Decem cornua decē ipius regni decē reges erūt. ſ. simul regnātes ūmēte tpe antichristi q̄ sibi diuidēt regnū romanū. f Et ali⁹ consurget post eos. ſ. antichristus. Dr sequit ptz ex ꝓdict⁹ vsq; ibi: g Et putabit q̄ possit mutare tpa. i. cursum ⁊ modū viuēdi ⁊ hoc ex nimia eius supbia. ꝓcedit. h Et leges. a deo datas: qz cultū dei auferet. ꝓ posse suo ⁊ sibi ibi cultū vsurpabit ostendens se tanq̄ sit deꝰ vt dicit apostolus. ij. ad Thessal. ij. sequit:
i Usq; ad tēꝑa ⁊ tēpora ⁊ dimidiū tēporis: id est vsq; ad tres annos et dimidium: qz tantum durabit ꝑsecutio antichristi. k Et iudicium sedebit. vt dei sententia auferaꝝ malorū potentia: vt dicit in littera.

Regnum

a Ego da. Hactenꝰ liber danielis chaldeo syroq; sermone scriptꝰ ē: q̄ sequūt vsq; ad finē voluminis hebraice.

Anno

Nico.de lyra

a Regnū aūt ⁊ potestas ⁊ magnitudo regni quę ē subter
a ſ quasi regnū celeste. b ſ cōmune bonū.
omnē celū detur populo sancto
ſ christi.
rū altissimi: cuiꝰ regnū regnū sempi
a ſ sancti vel reges quicūq; velint nolint: omnes ei potestas a deo est.
piternū ē: ⁊ ōmnes reges seruiēt ei: ⁊ obedient. Hucusq; finis verbi. Ego daniel multū cogitatio
a ſ corporis et mentis.
nib⁹ meis conturbabar: ⁊ facies
a ſ simile: Daria aūt cōseruabat omnia verba hec conferens in corde suo.
mea mutata ē in me: verbū aūt in corde meo cōseruaui.

Ca. VII

Moraliter. Anno primo balthasar regis. Jn hoc capło describit visio quattuor bestiaꝝ ſm sensū lr̄alē quattuor regna significantiū. Moraliter aūt significant quattuor vitia bonū virtutis vastātia. bestie nāq; ꝓprie dicūt q̄ seruiūt deutib⁹ vel vngulis vel utrisq; ideo dicunt bestie quasi vastie a vastando. v. mutata in b. Prima bestia significat seuiciā tyrannoꝝ. ideo Dr: l Prima quasi leena. ꝓ qua significat ferocitas tyrānica: qz leena fortior est oīa cōsiliarioꝝ ipius tyranni: ⁊ alia significat nequitia ministroꝝ eius iussa facientiū: ⁊ iste due ale faciūt ipm volare ad crudelitatis

crudelitatis actū. o Aspiciebā donec cūlseiunt alę eiꝰ. nā aliqū cōtingit q̄ mēs tyranni mutat in mansuetudinē ex bonitate dei. iō subdit: p Et sublata est de terra. ꝓ penitētiā verā ſm illud Prouer. xij. Uerte ipios ⁊ nō erūt: sez impij sed in pietatē mutati. q Et sup pedes. q. bō stetit. ſ. mansuet⁹. nā homo est aīal māsuetū natura ideo subdit: r Et cor ei⁹ datuz est ei. i. cor hūanū ⁊ benignū. s Et ecce bestia alia similis vrso. ꝓ qua significat ꝓfidia hereticoꝝ: qz sicut vrsus habet debile caput sic heretici debile fundamētū. v Jn ꝓce stetit. nā heretici sunt ab ecclesia ꝓ excōicationē ꝑcisi. x Et tres ordines erant in ore ei⁹ ⁊ in dentib⁹ ei⁹ principes tres. Heretici nāq; trib⁹ dētib⁹ catholicos mordent. ſ. potētia seculari: vt patuit tpe Arrij sic dcm ē. ſ. Eccēh. xxxviij. et rōnibus sophisticis: ⁊ etiam sacris scripturis quērse itellect. z Post hec aspiciebā ⁊ ecce alia quasi pard⁹. ꝓ qua significat fraudulentia simulatoꝝ: sicut enī pardus est totus varius in colore sic simulatores in corde ore ⁊ opere. a Et alas habebat ꝙsi auis ꝙttuoꝝ sup se et quattuoꝝ capita. Caput in sacra scriptura frequēter accipit ꝓ principio. principiū aūt in agibilib⁹ ē finis. Fraudulētie vero simulatoꝝ finis est quadruplex. ſ. bonoꝝ mūdan⁹: fauoꝝ humanus bonū vtile: ⁊ bonū delectabile. nā ꝓper ista vel aliqꝝ istoꝝ opaꝯ malicia simulatoꝝ: ⁊ sic quattuoꝝ capita sunt in ista bestia. similiter quattuoꝝ alis vtit ad ꝓpositū cōsequendū. ſ. simulatione sanctitatis adulatione potestatis: collatione numerū et famulatione operū. b Post hec aspiciebaz in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis. ꝓ qua significat malicia emulatoꝝ ⁊ iō nō Dr q̄ bestia fit in speciali eo q̄ emulatoꝝ malicia nō potest vno modo nōie vel etiā pluribꝰ explicari. Dicit tū i textu q̄ habebat dētes ferreos magnos. ſ. ad deuorandū famā innocētū vel saltē ad diminuendū. iō Dr: o Comedēs atq; cōminuēs ⁊ reliqua pedibus suis cōculcās. ꝓ pedes aūt intelliguntꝰ mali voluntates emulatoris ad cōculcādū innocētē si possit: et ad despiciendū si plus nō possit. r Et habebat cornua decē. ꝓ q̄ significant decez modi detractionis. Primus est ptēs fratris occultū indebite reuelando. Scds est peccatū reuelatuz male verbis indebitis aggrauādo. Tertiꝰ est falsū ptēs fratri ꝛponēdo. Quartus est bonū fratris cognitū tacēdo qsi debet dici. Quintꝰ ē bonū fratris auditū diminuēdo. Sextꝰ est dicēdo q̄ bonuz fratris factū sit intentione puersa. Septimꝰ octauus et nonus: sūt se iustificando. ſ. q̄ malū fratris dicit morꝰ cōscientia vel amicitia ad fratrē: vt corrigat vel ex reuerētia ꝓlato debita: cū tñ nullo istoꝝ sed sua malicia moueat. Decimꝰ ē fratrē signis vel nutib⁹ de culpa ignorata notando.

Jn ca. vij. Danielis: vbi dicit in postil. Ecce quattuor vēti celi pugnabāt.

Additio. Circa declarationē visiōis quattuoz bestiaꝝ ī b loco cōtēte. Silr ⁊ visiōis statue de q̄ supra ī ca. ij. agit obstinatio hebraice infidelitatis multa ḡrit subterfugia vt veritas occultet. Et iō licet postillatoz sufficienter exposuit iuxta catholicā xitatē: tñ vt ꝓpugnationes alioꝝ aduersantiū ꝓter Ra. Sa. de q̄ solo mētionē fac postil. euacuent: ⁊ catholica xitas magis eluceſcat sequentem moueo ī hac materia questionē. ſ. Utrū ī ordine regnoꝝ danieli ī ꝓdict⁹ caplis. ij. et. vij. reuelatoꝝ regnū xpi seu ecclie sit vnū. Et primo arguit ꝙ nō. Mā vnū regnū a daniele traditū debebat cōterere seu diminuere regnū chaldeoꝝ ⁊ alia tria regna sibi succedētia: vt ptz Dan. ij. vbi exꝑsse habet: ꝙ lapis abscisus sine manib⁹ qō est quintū regnū habebat cōminuere testā: ferrū: es: argētū ⁊ auꝝ q̄ significāt regna ꝑcurrētia ḡntū regnū. sed cōstat ꝙ regnum ecclie nō cōminuit regnū chaldeoꝝ ⁊ qō ꝙ aurū significat: cū iam ꝙ magnuz tēpus ante ortū regni ecclie fuerat destructū ꝙ medos: ḡ regnū ecclesie nō est regnū vnū ī ordine ꝓdictoꝝ. Preterea ī hac numeratione regnoꝝ ꝓncipaliū mūdi cōtineri debet vt videt regnū saracenoꝝ tā ḡ vnū de magnis. Est enī magnū in extensione: qz occupat fere totā aphricā: ⁊ magnā ꝑtē asie: ⁊ aliqs ꝓuincias europe. Silr ē magnū ī duratione cū iā circiter

Universidad de Navarra Biblioteca

circiter. dcccc. ānā a suo initio qđ excedit tps duratiōis regni medoꝝ ⁊ grecoꝝ p̄dictoꝝ ⁊ vltra. Silr ē magnū i pſecutiōe fidelū vt patet ex notis. vñ ꝑm quosdā figurat i viſione statue p tibias ferreas: ⁊ in viſiōe bestiarū p quartā bestiā q̄ p regnū xp̄i occidēda: ꝙ regnū xp̄i seu eccle de q̄ agit nūc̄ cōminuit seu cōtriuit ꝙ regnū ferreū: seu hāc quartā bestiā vt notū ē: ꝙ regnū xp̄i nō est quintū de quo daniel loquit. Preterea ꝑm oēs expositores tā catholicos q̄ hebreos regnū grecoꝝ ē tertiū: ꝙ regnū grecoꝝ ⁊ romanoꝝ vident esse vnū regnū. nā romani sūt filij ꝛmediati grecie: vt ptz Heſ. x. vbi inter filios iauā q̄ sonat grecia i hebreo: cechim nolanť q̄ sūt romani i eadē hebraica lingua. Et sic ptz q̄ regnū grecoꝝ ⁊ romanoꝝ sūt vnius ct eiusdē nationis ꝑm originē: vñ nō debēt dici regna diuersa ꝙ vnū qđ p successionē q̄si hereditariā a grecis in romanos venit. Vel sicut pse ⁊ medi nō duo regna ꝙ vnū hic cōputanť: ⁊ p ꝑns regnū romanoꝝ ē tertiū: cū sit idē cū regno grecoꝝ. Sz cōstat q̄ regnū eccle ꝛmediate successit regno romanoꝝ et cōiter tenet: q̄ regnū xp̄i seu eccle ē quartū ⁊ p ꝑns nō q̄ntū. Preterea: posito q̄ regnū romanoꝝ sit q̄rtuꝫ adhuc videť q̄ regnū xp̄i seu eccle nō sit q̄ntū: ē ei regnū eccle idez cū regno romanoꝝ. Nā regnū eccle p̄ncipaliter videť sūpsisse ptātē seu initiū a romano ipio. s. a Cōstātino: q̄ impialē ptātē ⁊ auctoritatē tribuit Siluestro ⁊ eiꝰ successoribꝰ. Et etiā vt q̄dā dicunt cōpulit seu coegit plūa regna vt acciperēt fidē eccle. ⁊ sic regnū eccle ē q̄rtū sic ⁊ romanū cū q̄ ē idē ⁊ p ꝑns ñ q̄ntū. Preterea Dañ. ij. legiť: In dieb⁹ regū seu regnoꝝ istoꝝ ſuſcitabit deꝰ celi regnū qđ i eternum nō corrūpet ⁊c. In q̄ manifeste notať q̄ alia q̄rtuor regna debebāt existere seu durare cum regnū q̄ntū a deo ſuſcitaret: ꝙ regnū eccle fuit ſuſcitatū tpe vnius regni tm̄. s. romani cū alia p̄cedentia iā eēnt ſuppſſa: q̄ regnū eccle nō ē q̄ntū. Preterea: cōmu puulū qđ apparuit i q̄rta bestia ꝙte videť figurare regnū eccle: tū q⁹ habuit initiū valde infirmū seu humile. s. a xp̄o q̄ vitā pauperē gessit ⁊ humilē: qđ notať cū dr̄ puulū: tū q⁹ fixū erat i q̄rta bestia: qđ denotat ipi⁹ colligationē cū ipio romanoꝝ ⁊ deriuationē ab eo: vt factū ē in Cōstātino: tū q⁹ de eo dr̄ i b. vij. ca. Et ꝑmones ꝛ excelsū loquet: ⁊ putabit q̄ possit mutare tpa ⁊ legē: qđ exponiť ab hebreis de xp̄o: in q̄ntū docuit natā denotātia pfitatē i diuinis. Silr ⁊ docuit idētitatē pſonale dei ⁊ hoīs: ⁊ etiā voluit mutare legē ꝑm eos inquantū multa docuit ꝛ pharisaicā doctrinā. Pharisei ei erāt doctores p̄ncipales mosaice legis: vt dr̄ Matth. xxiij. Sup cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei ⁊c. Sz ptās illi⁹ cognu puuli ē destruenda p regnū q̄ntū: vt ptz i eodē ca. ġ regnū xp̄i nō ē q̄ntū. Sz q̄riū dr̄ Dañ. ij. vbi narratis q̄tuoꝝ primis regnis subdit: In dieb⁹ aūt reguꝫ seu regnoꝝ istoꝝ ſuſcitabit deꝰ regni celi regnū: qđ i eternū nō dissipabiť. vbi Hlo. Pater ſuscitabit regnuꝫ filij ſui ⁊ eccle: ⁊ sic ptz qđ regnū xp̄i ⁊ eccle ē q̄ntū i ordine p̄dictoꝝ. Nūc dicēdū q̄ ꝑm catholicā ṽitatē necesse ē dicere q̄ regnū q̄ntū de q̄ Daniel facit mētionē i vtraq̄ viſione de p̄dicta sit regnū xp̄i. Nā in vtraq̄ viſione de q̄tuoꝝ regnis p̄currētiꝫ dicit q̄ sint tpaliter terminā da. de q̄nto ꝛo regno dicit q̄ stabit i eternū: vt ptz i vtroq̄ ca. p̄dictoꝝ. Sz cōstat q̄ ad regnū xp̄i ꝙte ptinet durare i eternū ⁊ sine fine iuxta illud Luc. j. Regnabit i domo iacob i eternū ⁊ regni ei⁹ nō erit finis. Sz ad maiorē euidētiā cōtextoꝝ i p̄dictis duob⁹ capłis: ⁊ eoꝝ aduersantiū exclusionē attendēdū ē q̄ lz i vtraq̄ viſiōe p̄dicta de regno xp̄i agať: differēter tn̄ i vtroq̄ capło de ꝫ tractať. q̄ sic ptz. Nā regnū xp̄i lz sit vnū ⁊ idē ꝑm se: dupliciter tn̄ pōt ꝛsiderari ꝑm duos ei⁹ aduētus: ex q̄b⁹ diuersi effect⁹ erāt. p̄ducēdi spāliter circa rēpublicā mūdanā. In primo enī aduētu diuulgata ipi⁹ fide: idolatria erat extirpāda: vt dr̄ Esa. ij. ⁊ alijs locis: q̄b⁹ fuit singularissimū i regno xp̄i ⁊ eccle cū hactenꝰ tpe moysi ⁊ alioꝝ ꝓphārū: lz magnalia ṽtute diuina opabanť nō tn̄ ꝫ vicīū potuit extirpari: nedū a gētilib⁹: lz etiā ab ipo pplo israelitico i cui⁹ pte illa tā magna fiebāt: vt ptz Exo. xxxij. ⁊. liij. Reg. i multis locis. Sz cōstat q̄ post primū aduētū xp̄i ⁊ sui fidei diuulgationē exclusa ē idolatria simplr a tota republica mūdi: lz forte i aliq̄b⁹ regiōib⁹ aliq̄ ei⁹ vestigia remaneāt: de q̄b⁹ nō est mētio facieda: q̄ vt ait p̄bs q̄b⁹ modicū est ꝙ nihilo reputať: De isto igiť aduētu xp̄i. s. p̄mo ⁊ de ei⁹ effectu circa idolatriā agit i ꝓma viſione p̄dicta: vbi q̄tuoꝝ regna p̄cedētia q̄ntū regnū q̄ est xp̄i figuranť p statuā. nā statua cōiter significat idolatriaꝫ ꝙt etiā hebrei sentiūt: simulacra etiā demonū cōiter p statuas idolaticas colebāť vt ptz supra Dañ. iij. de statua quā fecit nabucho. Et q̄ oia regna mūdi ante aduentū xp̄i primū lz iter se multū differebāt: tn̄ i hoc cōueniebāt vt cultū deo debitū creaturis impēdebāt: idcirco ꝙte desīgnabanť oia regna principalia in vnica statua q̄ idolatriā designat: ꝙter ipsoꝝ quelibet ētiā in cultu idoloꝝ: licet particularia mēbra statue essent diuersis materijs et formis: sicut ⁊ ipsa regna inter se erāt diuersa in varietate idoloꝝ et in alijs. In scōa vero viſione agitur de regno xp̄i ꝙt in scō suo aduētu totā mūdanā potestatē habet amouere subijciens oīa impio patris et suo: de q̄ ꝑma ad Cor. xv. Deinde finis cū tradiderit regnū deo ⁊ ꝑri cū euacuauerit oēm p̄incipatū ⁊ ptātē ⁊ ṽtutē cū q̄ etiā sancti cōgregabūt ꝙt in. vij. ca. dicit: Magnitudo regni detur ꝓplo sanctoꝝ. De isto igiť aduētu xp̄i. s. scōo et bmōi suo effectu circa mūdanā ptātē penitꝰ auferēdā agit in scōa viſione: in q̄ quattuoꝝ regna p̄cedētia seu p̄currētia cōuenienter figurant ꝙ varias bestias feroces: designātes variā ferocitatē ⁊ tyrānicā ipsoꝝ regnoꝝ ꝙt expositores cōiter tradūt. Predicti⁹ cōsonat ꝙ q̄ntū regnū i ꝓma viſione ꝙ lapide ab scisū sine manib⁹ designat: qđ denotat nativitatem xp̄i scōm carnē nō ex virili semine ꝙductā: ꝙt cōiter tradit. In scōa vero viſione q̄ntū regnū ꝙ filiū hoīs i nubib⁹ celi veniēte designat qđ ꝙte ptinet ad aduētū secūdū: iuxta illud Act. j. Quēadmodū vidistis eū euntē i celū ⁊c. Et notāđ q̄ sicut ꝓma bestia ꝑm magistrū hystoriarū incipit in scō etate. s. a Saruch ab auo abrae ⁊ forte melꝰ vt q̄dā dicunt a nemroth q̄ fuit ꝓimꝰ oppressoꝝ hoim: ⁊ ꝑmo regnauit in babylonia seu chaldea: vt hr̄ Heſ. x. q̄ q̄dā ptās tyrānica ꝛtinuata ē p assyrios et alios vsq̄ ad nabucho. lz p interualla habuit multas ꝛterpellationes: sic quarta bestia cōtinet totā tyrānicā potestatē ⁊ mūdanā ꝛcipiēdo a regno romanoꝝ vsq̄ ad finē mundi seu vsq̄ ad scōm aduētū xp̄i: ꝙt ptz i lr̄a. Ad primū q̄ dicēdū q̄ lz regnū xp̄i seu eccle nō cōminuit regnū grecoꝝ seu psarū et bmōi quātū ad eoꝝ mundanā ptātē cōminuit tn̄ oia regna mundana quātū ad cultū idoloꝝ: ꝙt diuulgata fide in orbe p discipulos ei⁹ et eoꝝ successores: euacuata ē cultura demonū a toto fere mūdo vt dictū est. Vñ p cutiente lapide absciso sine manib⁹. i. absq̄ humana potentia statuā. i. idolatriā ipam cōminuit tā antiquā. s. chaldeoꝝ q̄ alias sue cedentes vt dictū est. Regnū eīm romanoꝝ vt dictū ē quod quartū oī simulacra colebat: vt ptz in eo qđ legiť de phano pantheon: ⁊ sic tota statua. i. idolatria erit in sua integritate cū pcussa fuit p lapidē absciſū sine manib⁹. Ad scōm dicēdū q̄ regnū saracenoꝝ lz sit magnū ⁊ potēs: nō tn̄ de eo fieri debuit aliqua mētio in ꝓma viſione: cū ante primū aduētū et diuulgationē sue fidei nō fuerat ortū vt est manifestum. Nec etiā in scōa viſione debet de ipso regno mētio fieri p se tanq̄ de vno quattuoꝝ regnoꝝ p̄dictoꝝ p̄incipaliū: nā q̄libet eoꝝ se extēdit ad totū orbē: sic q̄ quolibet p̄dictoꝝ quattuoꝝ in sua valitudine existente: nō erat aliud regnū q̄ sibi resistere valeret. Regnū vero saracenoꝝ nunq̄ ad tantā potentiā deuenit q̄ sibi resistere nō valeret aliud maioris potētie vel saltē equalis: Vñ nō debet inter monarchias cōputari. Posset tn̄ in scōa viſione intelligi seu significari p aliqua cornua q̄rte bestie: q̄ quidē bestie totā tyrannicā ptātē a romanis vsq̄ ad vltimā etatē cōtinere videť ꝙt tactū ē i responsione. Ad tertiū dicēdū q̄ quidā expositor hebreoꝝ de magis famosis q̄ dr̄ Ba. abenbaęra bispan⁹ ostēdere vel exponere intendens q̄ regnū xp̄i et ecclesie nō sit q̄ntū in ordine regnoꝝ horū dauid reuelatoꝝ: ⁊ ex inde inferre q̄ nō sit regnū celeste ⁊ eternū: sed adhuc spectat aliud quintū a deo i eternū suscitādū: finxit idētitatē specificā inter regnū grecoꝝ et romanoꝝ: cui⁹ motiua tangūť in argumēto p̄dicto: q̄ tn̄ idētitas a nullo expositoꝝ hebreoꝝ tenet. Sed falsitas hui⁹ fictionis est manifesta: nā greci et romani sūt diuersarū nationū silr et linguarū maxime distinctoꝝ. Lingua eīm greca manifeste differt a latina sicut et hebrea: Vñ et titulus sancte crucis in his tribus linguis tā q̄ inter se valde differētib⁹ fuit scriptꝰ hebraice grece et latine Joh. xix. Diuersitas aūt linguarū principaliū nationū diuersitatē manifestat. vñ Heſ. x. Ex istis dispersē sūt i sule gentiū vnusquisq̄ in linguā suā ⁊c. nec solū hoc: sed etiā omnino diuersis characteribꝰ vtunť in scribēdo: qđ nō cōpetit vni nationi ꝙt est manifestū. Itē regnū romanoꝝ succesit regno grecoꝝ: eos debellādo: eo mō quo ꝓse successerunt chaldeis vt hystoriographi tradūt: Vñ talis successio nō facit idētitatē regnoꝝ: alias pari rōne dicerenť perse ⁊ chaldei vnū et idē regnū: ⁊ sic de aliꝫ qđ est falsum: ꝙt ptz in litera. Nec valet illud alligatū Heſ. x. de iauan ⁊c. q̄ in scriptura sacra nomē alicui⁹ patris mstoꝝ q̄nq̄ appropriať vni tm̄: sic vt distinguať ab aliꝫ fratrib⁹ seu cōdescendentibus. Hebrei eīm dicunť ab abraā vel ab heber: ⁊ tn̄ ismael q̄ ab abraam descēdit: ⁊ p ꝑns ab heber: vt hr̄ Heſ. xvj. nō ōr debet vnde

vñ ⁊ silr Cethym q̄ dicūť romani i hebreo lz descēderūt a iauā q̄ i hebreo ōr grecus: nō tn̄ ex hoc seq̄ť q̄ natio romana ⁊ grecā sint eiusdē speciei. Ad quartū dicēdū q̄ hebrei cōiter tā simplices q̄ periti ficte vel saltē false asserūt regnū romanoꝝ de q̄ agit in daniele ⁊ regnū xp̄i seu ecclesie esse vnū ⁊ idē: in quā q̄ dem estimatione erroneā seu fallaciā inciderūt p̄cipaliter ex hoc q̄ credūt regnū ecclesie esse mūdanū seu terrenū sicut vnū de ceteris regnis but⁹ mūdi: qđ ē euidenter falsū testante ṽitate. Job. xvij. Regnū meū nō est de hoc mūdo q̄ auctoritas sola sufficit ad cogēdū fideles vt ponāt differentiā iter regnū ecclesie ⁊ cetera regna in hoc. s. q̄ regnum xp̄i et ecclesie nō est mūdanū: sed celeste seu diuinū: put a ꝓcursoꝛe xp̄i ꝓmo fuit p̄dictū: Matth. iij. qđ sepe cōfirmauit xp̄s in sua doctrina: vocādo regnū suū regnū dei ⁊ regnū celoꝝ. Sed infideles qui bas sacras auctoritates nō recipiūt: rōne possunt de hoc conuinci. Ex multis enī ptz differētia euidēter notissima inter regna mūdana ⁊ regnū xp̄i seu ecclesie: sed vnū inter cetera sufficit qđ sumit⁹ ex ptāte tradita sūmo pontifici ecclesie: nā vt dicit p̄bs. iij. politicoꝝ. Ordinatio populi p̄cipue dependet ex maximo p̄incipatu. cōstat aūt q̄ maxim⁹ p̄incipat⁹ ecclesie cōsistit in ptātē pontificali. s. ligādi alias atq̄ soluēdi scōm quaꝫ sūmus pōtifex et ecclesia credit habere claues regni celoꝝ: vt Matth. xvj. sed cōstat q̄ talis potestas nō est mūdana nec similis potestati alioꝝ regnoꝝ sed omnino ab eadez sepata. Si aūt dicať ab infidelib⁹ q̄ licet hoc asserat in euangelio: nō tn̄ ab ipsis creditť. Ad hoc dicendū q̄ siue credať ab infidelibus siue nō: adhuc ptz ratio maxime differentie inter regnū romanoꝝ qđ in virtute armoꝝ et legū seculariū dominabať ordi ⁊ inter regnū eccle qđ p hanc potestatē pōtificalē regit subditos suos: ⁊ hoc sufficit ad ponēdū distinctionē latā inter potētiā romanā cesaris ⁊ sūmi pōtificis intantū q̄ nō possunt dici vnū ⁊ idē regnū: vt ptz recte intelligenti. Differentia etiā iter regnū romanoꝝ et ecclesie satis est euidēs p pſecutiones tyrānicas romanoꝝ quas exercuerūt in ecclesia seu in martyribus ebusti ferocissime a tpe Neronis vsq̄ ad ꝙersionē Cōstātini. Ad illud aūt qđ dr̄ de Cōstantino q̄ p cōpulsionē fecit venire gentes ad fidē xp̄i: ꝙ est falsū et ficticiū. ꝛrariū ei patet in hystoria sua: vbi sic legiť: Cōstātin⁹ inuitās pplos ad fidē xp̄i in p̄sentia totius populi romani ⁊ senatꝰ: ista publice dixit q̄ sequunť. Inter diuina et humana seruitia hoc interest vt humana seruitia coacta sūt: diuina aūt volūtaria. Deꝰ eīm quia quēta mēte colit: ⁊ sincero affectu ab hoibus honorať spontanea debet ei⁹ esse cultura. sit ġ oībus notū nō necessitate coactos sed suo iudicio liberos posse fieri xp̄ianos. Que oia multa sīmilia ex gestis beati Siluestri ⁊ in alijs auctēticis hystorijs cōsideriter tradunť ex q̄bus potius elucidať veritas catholica cū xp̄s qui in sua cōceptione ⁊ natiuitate fuit lapis abscisus sine manib⁹. silr sine manib⁹ pcussit statuā. s. idolatriā. nā absq̄ ptāte humana seu tpali cesarē pcussit lepra: ex qua pcussione ⁊ sanatione miraculosa tota statua idolatrie fuit vere virtualiter dirupta p̄cipiente cesare: vt oia phana idoloꝝ destruerentur: vt in veris hystorijs ptz. Que q̄dē destructio vsq̄ in hodiernū diē durat: nō cesaris virtute cū etiā in locis nō obedientib⁹ cesari hoc remanet ꝛmobile: sed potiꝰ diuina virtute hoc ꝓordināte in aduētu ꝓmo filij sui: ⁊ ei⁹ fidei diuulgata. Si aūt negeť ab infidelib⁹ cōtigisse miraculū in cōuersione Constātini: respōdeť ꝑm Aug⁹. q̄ adhuc mai⁹ miraculū esset si tā maxima mutatio ⁊ tam generalis ⁊ duratura seu diuturna circa cultū idoloꝝ cōtigisse nullo sup̄uenīente miraculo euidenti. Ad quintū dicendū q̄ licet q̄n suscitatū fuit regnū ebraīt ⁊ ecclesie: suppressa essent tria regna ꝓma q̄tū ad potestatem mūdanā: nō tn̄ q̄tū ad cultū idoloꝝ. idolatria ei remanebat in vigore suo in qualibet gente: etiā destructis principatibus regnoꝝ. ꝙt dicti est. Et q̄ daniel in illa viſione de statua habuit specialē respectū ad destructionē idolatrie q̄ aduentum xp̄i primū. et diuulgationē ei⁹ fidei. iō dixit: In dieb⁹ regnoꝝ istoꝝ: q̄ existentib⁹ quattuoꝛ ꝑdict⁹ quo ad idolatriā: vt ptz de romanis: q̄ oīa idola cetera⁹ nationū colebant: suscitabit deus regnū celeste qđ torā fere idolatriā i republica destruxit. Ad sextū dicēdū q̄ bñ verū est q̄ initiū regni ecclesie fuit humile: imo ⁊ toti⁹ ecclesie fundamētū in humilitate cōsistit: dicente xp̄o Matth. xj. Discite a me q̄ mitis sum ⁊c. Et nisi efficiamini sicut paruuli⁹ iste ⁊c. Matth. xviij. Sz hoc ē vnuz de principalib⁹ signis veri xp̄i. ꝙmissi: vñ Esaias. liij. loquēs de xp̄o ad lr̄am ait: Et ascēdet sicut virgultū coā eo. Et ibidē: Aldim⁹ cū despectū ⁊ nouissimū viroꝝ. in quo loco ⁊ in alijs q̄plurimis satis p̄mōstrať humilitas xp̄i ꝙmissi. Sz in hoc qđ ōr de regno ecclesie q̄ deriuať a regno romano: vel i eo fundať p̄supponit falsum: vt ex dictis ptz: imo inter ista duo regna. s. ecclie et romani imperij est tanta distātia ptātis sicut celū a terra distat in latitudine: vt iā dictū est. Vera ei potestas ecclie est mere spiritualis tā q̄ in clauib⁹ regni celestis fundata. Potestas vero romani iperij ē mere tpalis: vt manifestū ē. Vñ et posito q̄ regnū ecclesie aliq̄ ꝛmodo tpale a romano impio suscepisset: ex hoc nō suscipit ecclia aliq̄ augmētū essentiale i sua ptāte: sed potiꝰ qđā adiacēs ⁊ accidentale: qđ pōt adesse ⁊ abesse ꝓter subiecti corruptionē. Ita enī erat verus monarcha i regno eccle Cletꝰ vel Clemēs q̄ nullā habebāt ptātē saltē in executiōe: sicut Siluester vel eiꝰ successores q̄ p̄rimonīū ecclesie tpale integre possederūt. In hoc aūt ōr ab hebreis de xp̄o q̄ locutꝰ est ꝓra deū in q̄ntū docuit pluralitatē i diuinis: silr ⁊ diuinitatē in scipso: ⁊ etiā q̄ locutus ē ꝛ legē in q̄ntū docuit multa ꝓtra pharisaicā doctrinā p̄supponūt falsū et erroneū seq̄dō obstinationē sue cecitatis circa cognitionē veri xp̄i: sed de hoc nō est hic discutiendū: ꝙ dño cōcedente forte in alio tractatu videbiť.

Replica. In daniel circa visionē statue ca. ij. ⁊ q̄tuoꝝ bestiarū ca. vij. Burg. cōmendat postillatoris expositionē: ⁊ addit vnī⁹ questiōis determinationē p quā vult ostēdere regnū xp̄i et eccle esse q̄ntū post q̄tuoꝛ ꝙ signata. Et vnū de fūdamēt⁹ illi⁹ determinatiōis ē q̄ p ꝓmū xp̄i aduētū statua ē cōminuta. i. idolatria penitꝰ destructa: q̄ et si i q̄busdā mūdi ptib⁹ remāserit modicū ꝙ p nihilo reputať ꝑm pōm. Sed timco q̄ vbi Bur. ꝙ fidei fauoꝛe disputat fidē ledat. nā indeꝰ supposito dicto Bur. p̄ncipio pōt formare tale argumētū ꝓtra fidē ⁊ ꝙ suo erroꝛe. In aduētu messie debet cessare idolatria simplr vt ꝙ maxia sui pte: ꝙ ꝙ hodie ñ videť factū igiť messias nōdū venit ꝙ ē expectādus: q̄ est formal⁹ erroꝛ iudeoꝝ: maioꝛ hui⁹ argumēti ē Bur. minoꝛ pz. Nā hodie asia aphrica ⁊ ps europe fuīūt idol: imo ⁊ hi q̄ xpiani dicūť sine cultura idoloꝝ nō sūt i europa. Nā fuīūt ventris ebrietati: fornicatiōi ⁊ auaricie p cūct⁹ natiōib⁹: q̄ oīa ꝛ aplꝫ ad Ephe. v. ⁊ Philip. iij. idoloꝝ sūt fuitutes: cui sñe concordat Bur. circa ca. rij. Zacharie. Quapropť securi ē cū posilatoꝛe sentire q̄ i ꝓmo aduētu xp̄i statua idolatrie sit pcussa: i ꝑmo aūt aduētu sit totalr cōminuēda. Nec allegatū ꝺ ꝑbo locū hz de cōpatione modici ⁊ nihili. Quilibet ei intelligēs videre poterit si modica sit terra ifideliū ad cōpationē ptānitatis: nec multū ꝛcludit indeis q̄ Bur. i hui⁹ q̄stiōis disputatiōe interserit hystorias Siluestri ⁊ Cōstātini: q̄ sic canonē biblie p sui erroꝛis defensiōe i multū coꝛrūpit ⁊ falsificāt ita hystorias citra et extra bibliā faciliter cōtenūt.

Glo. ordi. Ca. VIII

Anno tercio re. Precedens viſio ꝓtio: q̄ i primo anno regni balthasar hec in tertio. vñ posta q̄ videra in ꝓncipio. ℣ Cum

Nico. de lyra

Anno tercio regni balthasar. Hic ponit septima viſio: et ē scōa de ptinētib⁹ ad aduētū xp̄i secūdū Sicut in p̄cedēti viſione habitus est ꝓcessus generalis vltime tribulationis: sic in ista explicať cōflictus p̄cedens vltimā tribulationē. Causa materialis hui⁹ visiōis est pugna regni grecoꝝ ⁊ medoꝝ sub similitudine arietis et birci: ⁊ pudici. Finis hui⁹ visionis est exponere ꝓncipiū p̄cedētis visionis: q̄ sequētes visiones sūt quasi expositiōes ipsius. vnde in p̄ce-

Nico. de lyra

Anno tercio re La. VIII gni balthasar regis visio appuit mihi. Ego

in p̄cedenti viſione dictū est circa finē illius q̄ da niel fuit edoctꝰ de illa viſione ab vno angeloꝝ assistētiū: verūtū illud de quo fuit edoctus nō exp̄ssit totū in ca. p̄cedenti. ⁊ iō expressit magis in sequētib⁹ capłis. Finis eīm ē ostēdere magnitudinē tribulationis tpe antichristi ⁊ suoꝝ membroꝝ ipsū p̄cedētiū et robur sanctoꝝ cōtra eos ⁊ terminū laboꝝ. Causa aūt efficiēs est instinctus spūsancti factus danieli p̄pter affectū deuotionis ⁊ conatum attentionis. Causa formalis in diuisiōe cōsistit. Notāđ ad euidētiā sequētis ꝛe q̄ i sacra scriptura aliquādo ē duplex sensus litteralis: quia ea q̄ sunt facta in veteri testamento sunt figure eoꝝ q̄ fiunt i nouo dicente apostolo. j. Coꝛ. x. Omnia in figura cōtingebant illis: ⁊ ideo quādo in veteri testamento p̄dicit aliquid esse

Universidad de Navarra Biblioteca

a Cū essem Ysu. Susis metropolis est regionis Elamitaꝝ in qua daniel ſm Josephū turrē extruxit excelsam quadro lapide edificatā: ranteqꝫ magnitudinis ac pulchritudinis vt vsqꝫ in p̄sens noua esse videat: ⁊ in ea regū p̄sarum ac medoꝝ condunt reliquie ⁊ custos siue editu⁹ ⁊ sacerdos iude⁹ est.

b In elam: vel vt Symmachus ait: ciuitate a qua regio nomen accepit et ab hela elamite: vt a babylone babylonia p̄ q̄. lxx. elamaidem regionē interpretati sut. In ciuitate aūt hela oīa loca q̄ ad eam ptinent esse dicunt.

c Sup p. vlai. Pro quo Aq̄la super vbal vlai. Theodotio. sup vbal. Symmachus sup paludē vlai. lxx. iuxta portā vlai. Est aūt vlai nomē pprie siue loci vt troiecea porta rome carmentalis. d Et leuaui ocu. Quis in visione in vmbra. ſ. ⁊ imagine hec videant: tā nec ipsa quidē videre possum⁹ nisi oculis leuatis. e Et ecce aries v. scz darius auūculus cyri qui post astyagem patrē regnauit in medis.

f Et vnū excel. a. cyr⁹. ſ. q̄ post astyagen auū maternū cū auūculo dario: medis impauit et p̄sis. g Postea vidi a. Nō ipsum arietē: cyrū vel dariū: sed eiusdē regni arietē. i. dariū alterum qui vltim⁹ rex persice potentie fuit quē Alexāder philippi superauit: q̄ aūt darius iste potentissim⁹ fuerit grece et latine ⁊ barbare testāt̄ historie. h Intelligebā. Ex superioꝝ⁹ visionibus in q̄bus secūdū regnū per argentū significatū est etiā nō intelligit q̄ medoꝝ et persaꝝ corruat imperium. i Ecce aūt bir. Alexāder rex grecoꝝ qui subuersis thebis in p̄sas arma corripuit: ⁊ apud granicū fluuium inito certamine dariꝫ duces superauit: ⁊ tandē ipsum peussit arietē: ⁊ duo eius cornua cōfregit: medos scz et p̄sas: misitq⁹ euꝫ sub pedi⁹ suis et vtrūq⁹ cornu suo subiugauit imperio

¶ Et orta

simpletum in aliqua persona veteris testamenti: verius tamen et p̄fectius in aliqua noui testamēti: tūc est ibi duplex sensus litteralis: vn⁹ minus principalis: ⁊ ali⁹ principalioꝝ de illo. ſ. in quo p̄fect⁹ implet verbum p̄dictum. verbi gratia. j. Parak. xxij. dicitur: Ego ero ei in patrem ⁊ ipse erit mihi in filiū: quod est verbum dūi loquentis de salomone qui fuit filius dei p̄ adoptionē in principio regni sui: ꝓpter quod amabilis dño dict⁹ est: vt ptz ij. Reg. xij. ⁊ sic verbum illud impletū est ad litterā in salomone: perfectius autē impletū est in christo qui est filius dei p̄ naturam cuius figura fuit salomon: ⁊ ideo illa auctoritas ad litterā intelligit̄ de salomone ⁊ de christo. de salomone min⁹ p̄cipaliter: ⁊ de christo principalius. ꝓpter quod apl̄us ad hebreos. j. allegat p̄dictam auctoritatem tanq̄ de christo dictaꝫ ad litterā. Sic est in ꝓposito: quia sub simulitudine arietis et birci tractat daniel de pugna regni grecoꝝ⁹ et medoꝝ⁹: principalis tamen eiꝰ intentio est tractare de pugna antichristi vel membroꝝ⁹ eius ⁊ christianoꝝ⁹. ⁊ ideo est ibi duplex sensus litteralis: vt patet ex p̄dictis. Propter quod sciendum q̄ sicut i p̄ma visione egit de quattuor regnis subuertendis. per quinque quod est christi regnum: ita hic: ⁊ quod ibi intelligit̄ per statuam et lapidem: intelligit̄ hic per bestias et filiū hominis seu in dicem. Jgit̄ circa causam formalē considerandum q̄ primo ponit̄ visionis ostensio. secundo expositio. ibi: Factum est autem cum viderem. Circa p̄mū tria tanguntur. quia primo tāgitur decursus arietis: id est regni medorum. secundo cōcursus birci. i. regni grecorum. ibi: Ecce aūt bircus. tertio incursus cornu modici. i. antiochi in populum iudeoꝝ. ibi: De vno autē ex eis. Per simile autē potest exponi de christianis ⁊ antichristianis. Ut in ariete itelligat̄ potestas ecclesie q̄ sanctoꝝ. Per bircū potestas malignoꝝ⁹: quia scriptū est Matth. xxv. Statuet oues a dextris: hircos autē a sinistris. Per cornu par

uum intelligat̄ potestas antichristi et suorum cōpatroꝝ eoꝝ. Reuertendo autem ad sensum qui primo intelligit̄ licet non principaliter. ſ. de regibus medorum ⁊ grecoꝝ⁹ cōsiderādū q̄ circa quēlibet regem vel regnum tangit triplicem statum regni: scz initialem mediū et finalē. Circa p̄mum dicit daniel: Anno tertio regni balthasar regis visio apparuit mihi ex quo ptz q̄ hec visio facta est per duos āños post p̄cedentem: ⁊ hoc tangit̄. cū subdit:

a Post id quod videram in principio: quia precedentem visionem vidit daniel primo anno regni balthasar.

b Cum essem in susis castro. hic tangit locū hui⁹ visionis. Dicit̄ aūt in susis castro: q̄ illa ciuitas erat clausa fortibus muris ad modū castri.

c Quod est in Elam regione vi. Ab elam dicit̄ regnū Elamitarū ⁊ metropolis illius regionis erat susis: quia multa regna et multe regiones erant sub rege medoꝝ. d Vidi aūt in visione. imaginaria scz: e Esse me super portam vlai. Ulai est ꝓp̄riū nomē cuiusdam porte predicte cuitatis: ⁊ interpretat̄ palus: quia ante illam portam sunt paludes: a quibus illa porta est denominata. f Et ecce aries. per quē signatur regnū medorum q̄ nō fuit multum infestum iudeis: vt dicunt hebrei: ꝓpter q̄ signat̄ per animal mansuetū. g Stabat ante paludem. per hoc signat̄ instabilitas regni eius: sicut palus non est locus firmus. h Habens cornua excelsa. i. duos reges magnos inter alios. ſ. dariū filiū astyagis et cyrū eius nepotē. i Et vnū excelsius altero. q̄ cyrus fuit potentioꝫ dario. k Atq⁹ succrescens. q̄ fere tota asia sibi subiugauit. l Postea vidi arietē cornibus vētilātē ꝓtra occidētē ⁊c. q̄ reges p̄sarū et medoꝝ ad oēs istas ptes dilatauerūt regnū illud. vñ in historia Judith. j. ca. scribit̄ q̄ cambyses fili⁹ cyri misit holofernē ad subiugandū sibi oīa regna occidētis. m Et oēs bestie nō poterant resistere ei ⁊c. q̄ nulli reges cētūq⁹ fortes poterāt ei resistere. Sequit̄: n Et magnificat⁹ est. q̄ illud regnū obtinuit monarchiā ⁊ grecia ei seruiebat sub tributo. vt ptz tpe philippi p̄ris Alexādri magni q̄ reddebat tributū dario regi p̄sarū ⁊ medoꝝ. o Et ego. ſ. daniel. p Intelligebā. q̄d significaret visio ⁊ mutationē regnoꝝ futurā: q̄ regnū grecoꝝ huic regno successit. q Ecce aūt bir. Hic ponit discursus regni grecoꝝ q̄ regnū signat̄ p̄ bircū: q̄ greci fuerūt luxuriosi sicut hircus ē aīal luxuriosū ⁊ fetidū: ⁊ maxime Alexander q̄ fuit primus rex vt dr̄. ꝓpter q̄ missa fuit sibi puella venenosa nutrita: vt sic p̄ incōtinētiā suā accedēs ad eā intoxicaret̄ sed Aristoteles p̄ gest⁹ ⁊ aspect⁹ oculoꝝ illi⁹ puelle ꝓpēdit eā sic esse nutritā ⁊ ꝓhibuit Alexādrū ab eiꝰ cōcubitu: vt scribit̄ libro de secret⁹ secretoꝝ. r Veniebat ab oc. ⁊c. q̄ macedonia vbi p̄⁹ regnauit Alexāder ⁊ vñ mouit exercitū ꝓtra dariū regē p̄sarū est in occidētali pte respectu regni p̄sarū et medoꝝ. s Et nō tāge. ter. q̄ alexāder tāta festinatiōe venit ꝓtra dariū q̄s videt magis volasse q̄ iuisse ſm cōem modū loquēdi ad exp̄imēdū velocitatē. Aduertēdū q̄ iste darius nō fuit fili⁹ astyagis de quo dictū ē: nec fuit ille dari⁹ fili⁹ hystaspis sub quo cōsūmatū est tēplū: ⁊ hoc ſm opinionē cōem latinoꝝ et etiā Josephi: sed fuit dari⁹ fili⁹ arsami sub quo ſm cōmune dictū latinoꝝ defecit regnū persarū p̄ Alexādrū qui debellauit eum. ſm ꝟo Ra. Sa. fuit fili⁹ asueri ⁊ Hester regine: ⁊ hoc dictū videt mihi rōnabili⁹ et scripturis magis cōsonū: vt diffusius dixi in p̄cipio libri Hester. ⁊. j. Esdre. iij. ⁊ adhuc dicā inferius. xj. ca. t Poꝛro bircus. i. regnum grecoꝝ habebat cornu insigne inter oculos. istud cornu ſignificat Alexandrū primū regē: et dicit̄ insigne q̄ fuit nobilissimus p̄ceps in armis: vt patuit ca. p̄cedēti: sed dicitur istud cornu situ inter oculos: q̄ dirigebat̄ per philosophos ⁊ potissime

a Et orta sūt. Ipso in babylone mortuo. xxx. scdo etatis sue anno. surrexerūt p̄o eo quatuor duces ei⁹: Egyptū tenuit ptolemeus lagi fili⁹: Macedonas philippus ⁊ aridus frater alexan. Syriā ⁊ babyloně ⁊ oīa regna orientis seleuc⁹ nichanoꝛ: i Asia regnauit ārigonus. b Et de ipsis dc. ſ. Sub ambitu specie de p̄cipue tenebrarū dr̄: Deiecit de fo. et de stel. q̄ sit cū vllos luce insticie resplēdentes et virtute operum robustos frangit q̄ vsqꝫ ad p̄ncipē. ſ. magnificat: quia cōtra ipsuꝫ auctorem ꝛbrutis extollit̄ iuge. ſ. sacrificiū tollit .i. q̄ istud cōuersationis ecclesie ī eis quos ceperit in terrūpit. Anno. cxliij. d seleuco q̄ ꝓm⁹ post Alexandrū regnauit in syria ingressus ē antiochus hierosolymā ⁊ vniuersaz vastauit: actio p⁹ āno reūsus i tēplo iouis statuā posuit.

c Robur aūt Quia nisi per eunctum merita exigerent eos q̄ recte credebant obtinere: aduersari⁹ neq̄q̄ posset. Veritas i ē. ⁊. p. q̄ fides tūc rex celestū ad desideriū vite tē pozak iclinat: et prosp. ⁊ faciet: q̄ tūc nō solū etiā reprobox mēti⁹ etiā i electoꝝ cozib⁹ crudelitate iestimabili sine vllo obiectiōe crassatur. d Usq̄q̄. q̄dā ꝺ ad antixp̄m refert ⁊ q̄ sub ātiocho i typo factū ē: ſ⁹ illo dicunt cē cōplendum.

¶ Duo

a ſ Alexāder q̄ regnū medoꝝ atq⁹ p̄sarū in dario dictissimo sarsame filio iperu quodā destruxit.

hircus habebat cornu insigne iter oculos suos: ⁊ venit vsqꝫ ad arie- a+

a ſ Darū filiū sarsame ī quo medoꝝ atq⁹ p̄sarū regnū destrucꝛū est. b ſ quasi immobilem.

tem illū cornutū quē viderā stān- b

tē ante portā: ⁊ cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. Cūq⁹ ap- c+ d

a ſ darium. ſ.

propinquasset ꝓpe arietem effera- e

tus est in eū: ⁊ peussit arietē ⁊ cō- f+

a ſ medos et persas.

minuit duo cornua eiꝰ ⁊ nō pote- g

a ſ Alexandro. b ſ vincrum.

rat aries resistere ei. Cūq⁹ eum mi- h

a ſ amicorum.

sisset i terrā cōculcauit: ⁊ nemo q̄- i+

bat liberare arietē de manu eius.

a ſ subiugato orbe.

Hircus aūt capraꝝ mag⁹ fact⁹ ē k

ſ subito. a ſ mozte. b ſ ipse alexāder.

nimis. Cūq⁹ creuisset fractū ē cor- l

a nu magnū: ⁊ orta sūt cornua q̄tu- m

a ſ per quattuor climata mundi.

or subter illud p quattuor vētos n

ſ seleuco.

celi. De vno aūt ex eis egressū est o

a ſ antiochus epiphanes fili⁹ seleuci q̄ ⁊ philometoꝛ q̄ nesciēte senatu p dolū cepit iperiū cū obsessa isset rome et ꝓtra ptolemeū philometoꝛē dimicauit et cōtra egyptios. ſ. hoc est cōtra meridiē.

cōnu vnū modicū: ⁊ factū ē grā- q

a ſ egyptios. ſ eos. ſ. qui in pside res nouas mouebant ad extremū cōtra iudeos dimicans.

b ſ populū dei q̄ m ipso fortis est. ſ dei. r

de cōtrā meridiē ⁊ ꝺ oriētē ⁊ ꝓtā s

a ſ dū capra iudea ingressus ō hierosolymā et in tē plo Jouis olympū simulacrū posuit.

fortitudiez. Et magnificatū ēysq⁹ v

a ſ .i. filios isrl q̄ angelorū vallabāt custodia.

b ſ plures ei scroꝝ idolatrie subiecit ⁊ q̄si stella celi cōculcauit pedib⁹ suis: pplm ꝺs et ꝛbc vastauit.

b ad fortitudinē celi: ⁊ deiecit ō fo- r

titudine ⁊ ō stell: ⁊ ꝓculcauit eas. s

a ſ ipm deū cui⁹ sanctos pſecurus est vel iudā machabeū. b ſ opimone sua et hoim.

Et vsq⁹ ad p̄cipē fortitudinis mā t

a ſ quod mane offerebat et vesp̄re.

gnificatū ē: ⁊ ab eo tulit iugē sacri- a

a ſ hierusalē et tēplū ponens in tēplo statuam Jouis olympij.

ficiū: ⁊ deiecit locū sanctificatiōis b

a ſ q̄si nō sua ꝛrute ſ dei. b ſ a deo. c ſ ātiocho.

ei⁹. Robur aūt datū ē ei ꝓtā iuge c

a ſ facit de⁹ regnare hominē. p. p. p. b ſ populi. ſ ita c ſ cultu idoloꝝ crescēte religio dei decreuit

sacrificiū ꝓpter peccāta: ⁊ pstr⁹- e

a ſ vt etiā lege dei cōburendā quereret et circūcisionē ꝓhiberet. ſ opinione sua.

net veritas i terra ⁊ psperābit et f

a ſ fm cor suū. b ſ angelū quēlibet tacito noie.

faciēt. Et audiui ūnū ō sanctis lo- g h

a ſ angelo.

quentē: ⁊ dixit vn⁹ sanct⁹ altēri ne

a ſ hec scz cōpletis. i. quanto spacio complebit ea quo ceperit compleri.

b scio cui loquēti. Usq⁹quo visiō et i

a ſ templi in quo simulacra.

iuge sacrificiū ⁊ petiō desolātiōis k l

a ſ sub ātiocho rege syrie dei iudicio. ſ dei ſ scoꝝ.

ꝫ factā ē: ⁊ sanctuariū ⁊ fortitudo m n

tissime p Aristotelē philosophoꝝ principē. a Et venit vsqꝫ ad arietē illum cornutū: q̄ alexāder inuasit darū.

b Quē viderā stantē ante portā: q̄ dar⁹ aduentū alexādri ꝓ nihilo reputabat: ⁊ ideo ei nō occurrit sed stās in loco suo misit aliquos de principibus suis precipiens eis vt ad ducerēt sibi alexādrū ligatū et flagellatū. c Et cucurrit ad eū in impetu fortitudinis sue. q̄. alexāder primo occurrit p̄cipib⁹ darij ꝓdictis et deuicit eos iuxta fluuium granicū. d Cūq⁹ approp̄inquasset ꝓpe arietem: q̄ deuictis principibus darij venit contra ipsum darium.

e Efferatus est in eum. i. ferino more cū inuasit. f Et p cussit arietem. ſ. darium regem persarū. g Et cōminuit duo cornua eius. i. robur regni medoꝝ ⁊ persaꝝ. Sequit̄:

b Cumq⁹ cum misisset in terrā cōculcauit: id est gloriam illius regni deiecit. i Et nemo quibat liberare arietē de manu eius: quia nullus amicoꝝ suoꝝ vel cōiunctoꝝ poterat sibi ferre auxiliū ꝓtra alexandrum. k Hircus aūt capraꝝ fact⁹ est magnus nimis: quia magnitudo alexandri ⁊ ei⁹ fama creuit supra modū: subiugata sibi tota asia ⁊ aphrica ꝓ magna parte. l Cumq⁹ creuisset factum est cornu magnū: q̄ immediate post illas victorias mortuus est Alexander anno. xij. regni sui: etatis aūt sue. xxxij. anno ī babylone: nec potuit redire in terrā natiuitatis sue: vt diffusius dicit̄ in scholastica historia. m Et orta sūt cornua quattuor subter illud. i. quattuor regna in quibus diuisus est imperiū alexandri. n Per quat. ventos celi. i. ꝓ q̄tuor principales partes mundi vñ oriunt ventiꝫ q̄ ptolemeus lagi fili⁹ regnauit in egypto. philippus frater alexādri in macedonia. seleucus in syria ⁊ babylone: antigon⁹ in asia: ſm q̄ dicit hic Hosa. o De vno autē ex eis. Hic describit̄ incursus antiochi epiphanis orti ex p̄dictis ꝓtra iudeos. cū dicit: De vno aūt ex eis. i. de seleuco rege syrie.

p Egressum est cornu vnū modicum. i. antiochus epiphanes q̄ desc̄dit de seleuco: tū plures fuerūt intermedij: ⁊ dicit̄ istud cornu modicū: q̄ prius fuit rome obses. vt dicit̄ j. Machab. j.

q Et factum est grande. scz q̄ antiochus ignorante senatu exiit de roma vt occuparet regnū syrie: vt dicit̄. j. Machab. j. Et p̄uauit filium fratris sui p̄mogeniti scz seleuci philometoꝛis regno sibi debito.

r Contra meridiē. q̄ ptolemeū regem egypti fugauit de campo et egyptuꝫ obtinuit: vt habet̄. j. Machab. j. egypt⁹ autem est in situ meridionali respectu syrie.

s Et cōtra orientem: quia in perside que est in oriente respectu syrie multos deuicit et sub tributo tenuit: vt ibidem dicitur. iij. ca.

t Et contra fortitudinem. i. contra hierlm vbi deus qui est fortitudo colebat̄.

v Et magnificatuꝫ est vsqꝫ ad fortitudinē: id est contra filios israel qui angelorū antiquitus custodia vallabant̄.

x Et deiecit de fortitudine. quia plures eorū idolatrie subiecit.

y Et de stellis. quia multos stabiles in cultu dei occidit. vt ptz. ij. Machab. vj. et vij.

z Et vsqꝫ ad p̄cipē fortitudinis magnificatū est: id est vsqꝫ ad deū q̄ colebat̄ in hierusalē: q̄ ad tēpus abstulit cultū eiꝰ: ⁊ dicit sic ei ꝓualuisse p quādā similitudinē. Uel aliter: p p̄cipē fortitudinis intelligit̄ sūm⁹ sacerdos: q̄ tūc regebat ciuitatē et templum: ꝓtra quē ꝓualuit antiochus.

a Et ab eo tulit iuge sacrificiū: q̄ dicebat agnus qui immolabatur vespere et mane: quia figurabat immolationem corꝓis christi quod quotidie immolatur in altari.

b Et deiecit locum sanctificationis eius: quia antiochus prophanauit templum ponendo ibi abominādū idolum. vt ꝺr̄. j. Machab. j. verūth q̄ista non fecit antiochus ꝓpia ꝛrute: sed deo ꝓmittēte ꝓpter petā populi punienda. ī subdit:

c Robur aūt datū est ei. i. antiocho.

d Contra iuge sacrificiū ꝓpter petā. populi israel ⁊ maxime sacerdotū: qui vt ꝺr̄. ij. Machab. iij. iā nonerāt dediti circa altare sed cōtēpto tēplo ⁊ sacrificijs negligentis festinabāt participes fieri palestre: et sic ꝺr̄ ibidem q̄ fecerūt ꝓstibula iuuenū iuxta tēplū.

e Et ꝓsternet veritas in terra. i. verus dei cult⁹.

f Et ꝓsperabit ⁊ faciet scz antiochus ſm volūtatē suā.

g Et audiui vnū de sanctis. i. angelis.

h Loquentē alteri nescio cui ⁊c. ꝺ ꝺr̄: q̄ daniel nō habebat itellectū buiꝰ visiōis ad plenū. vt. j. patebit.

i Usq⁹q̄ visio. i. lex q̄ illuminat itellectū: ⁊ q̄ ꝺ diuinā reuelationē habita est.

k Et iuge sacrificiū. i. quotidianū.

l Et peccatū desolatiōis. i. desolatio tēpli facta ꝓpter peccata populi p positionē idoli in tēplo.

m Et sanctuariū. i. tēplū cui⁹ vna pars dicebat sanctum: altera sanctū sanctoꝝ.

n Et fortitudo, sanctoꝝ. ſ.

¶ a Duo.mi.ccc. Ab antiochi.s.ingressu in hierlm.i.c.xl.tio anno regni grecoꝝ vsq; ad emendationē t restaurationē tēpli a iuda machabeo factā āno.cxlix. qñ ipsoꝝ dierū numerus cōplet. ē iuxta ꝓphetica veritatē. b Species viri. Nō eñ fuit angelꝰ viri ꝙ videnꝫ: sicut abzaā ad quercū mābre tres viri visi sunt: q̄ vtiq; nō erant: e q̄bus vnus adorat vt deus dñs. vñ: Abzaā vidit die mcū et ganisus est. c Et mundabit sanctuarium.s.cōpleto tempore ꝑdicto a pollutione facta ibi ꝑ antiochum: qđ factū legit a iuda machabeo et fratribus eius.j.Machab.iiij. Cōsideradū tū q̄ tantū tēpus fuit ab ingressu antiochi in hierlm vsq; ad emūdationē templi. idolū tamē fuit positū in tēplo ꝑ tres annos post ingressum antiochi in hierlm: qz idolū nō stetit in tēplo nisi per tres annos: vt videbit.j. xij.ca. f Factū est aūt. Idic ponit ꝑdicte visionis expositio: t diuidit in duas ptes. quia primo ponit visiōis expositio. secdo infert quedā cōclusio ibi: Et ego daniel. Prima adhuc diuidit in tres: qz primo exponit mysteriū arietis. secdo hirci. ibi: Pozro hircus. tertio cornu modici. ibi: Et post regnū eoꝝ. Prima adhuc diuidit in duas partes. qz primo notat desideriū sciendi in daniele: t modus reuelandi in gabriele: quia ꝟ fecit per mandatū angeli superioris sez michaelis. secdo ponit expositio gabrielis. ibi: Aries quē vidisti. Dicit igit: Factum est autē cū viderē ego daniel visionē: sez imaginariā.

g Et quererez intelligentiā. cū magno desiderio. qz licet eā intelligeret in parte: vt ꝑdictū est nō tamē in toto.

h Ecce stetit in cōspectu meo quasi species viri: qz non erat vir sed angelus in specie viri. s. michaelis qui erat princeps synagoge: vt patebit. j. x. ca. t ideo erat sollicitus vt mysteriū danieli reuelaret.

i Et audiui vocē viri. i. michaelis in specie viri apparentis.

k Inter vlai. id est apparentis in tali loco.

l Et clamauit et ait. s. loquendo angelo inferiori.

m Gabriel fac intelligere istū visionē: id est danielem.

Ex quo ꝑtz q̄ in ministeriꝰ angelorū ordo est.

n Et venit. s. gabriel.

o Et sterit iuxta vbi ego stabā: ad loquēdū mecū.

p Cūq; venisset pauens corui in faciē meā. hoc factuꝫ est vt daniel existens inter angelos cognosceret fragilitatē humanā.

q Et ait ad me: Intellige fili hominis. s. corruptibilis. eadem ratione qua ꝓius sez vt cognoscat suā fragilitatē.

r Quoniā in tēpore finis cōplebit visio. ex quo ꝑtz q̄ licet visio aliquo modo sit impleta in antiocho: tñ ꝑfectius cōplebit in antichristo in fine mundi: et ideo de ipso est principalis sensus litteralis. vt ꝑdictum est.

s Cumq; loqueret ad me collapsus sum ꝓnus in terrā. bis ad terrā cecidit loquente angelo vt magis cognoscereꝰ fragilitatē suā.

t Et tetigit me. cōfortando.

v Et statuit me in gradu meo. erigendo me. quia ꝓius iacebam sicut quadrupes ad terram.

p Dixitq; mihi. Ego ostendam tibi que futura sunt in nouissimo maledictionis. i. tempore illius maledicti hominis: q̄ ꝓter abundantiā malicie dicit maledictio in abstracto: et hic est antichristus ꝓprie: et antiochus epiphanes aliquo modo inquantum fuit figura antichristi ꝙsequēdo enim dei: vt visum est.

y Quoniā habet tēpus finem suū. in quo. s. ista complebunt.

z Aries quē vidisti. Positis quibusdā ꝓambulis ad expositionē visionis. hic gabriel incipit visionē exponere inquantū tangit regem medorum: et persarū. t ꝓtz ista ex ꝑdictis. Alteriꝰ exponit eā inquātū tāgit regnū grecoꝝ dicens:

a Pozro hircus caprarum: t ꝓtz vsq; ibi:

b Rex primus. s. alexander vt ꝑdictū est: qz ante tēpus alexandri reges grecie erāt quasi nulliꝰ momēti: t ideo ꝺ primus inter notabiles.

c Qz aūt fracto illo. i. mortuo ante finē naturales vite sue. qz ꝓvenenū mortuꝰ est adhuc iuuenis existens. s. xxxij. annoꝝ: vt ꝓtz ex ꝑdictis. t hoc significat ꝓ fractionē.

d Surrexerūt quattuor ꝓ eo. s. corna: hoc significat q̄ quattuor regeꝰ de gēte eiꝰ cōsurgēt simul regnātes: t imperiū tenētes alexādri fm diuersas ptes.

e Sed nō in fortitudine eiꝰ: qz nullū istoꝝ regnoꝝ potuit ꝑparari regno alexādri in fortitudine licet plus duraverint: qz regnū alexandri valde parū durauit. vt. s. dicti ē.

f Et post regnū. Idic ꝓnr ponit expositionē cornu modici. i. antiochus t antixꝑi cuiꝰ figura fuit antiochus. t hoc ē qđ ꝺ: Et post regnum eoꝝ. s. regū ꝑcedētiū.

g Cū creuerit. t̄c. i. antiochus q̄ ꝓmissus est regnare ad punitēdū iniq̄tas filioꝝ isrl q̄ creuerāt nimis illis tēporibus: vt visum est. Dicit aūt antiochus ipudēs facie: qz nullā turpitudinē verebaꝫ facere etiam in loco sancto vbi statuit idolū: q̄ locus erat etiā repletus imūditijs scoꝛātiū cū meretricibꝰ: vt dicit .ij. Machab. vj. t hoc factū ē ꝓ antiochū.

b Et intelligens ꝓpositiones: quia antiochus callidus erat t ꝓueniens aliis calliditate sua. Vel aliter. Intelligens propositiones. i. intelligere

a noctis dicitq; successionē significat i. cōrinue.

conculcabit: Et dixit ei: Usq; ad

§ .i. sex anni et menses tres et dies. xx.

a vesperam t mane duo milia tre/

a § tunc. § a iuda Machabeo q̄ antiochi duces supauit. b § templum.

centi: t mundabit sanctuariū. Factū ē aūt cū viderē ego daniel vi

a § quasi picturā et imaginē. b § nō eni oīs qui videt intelligit sicut scripturā sanctā sepe oculis videm⁹ et corde nō intelligim⁹.

sionē: t quererē intelligētiā: ecce

b stetit i cōspectu meo quasi species

§ michaelis. § michaelis.

c viri. Et audiui vocē viri iter vlai

a § ad quē ꝓtinet. b § danielē. s.

t clamauit t ait: Gabriel fac intel

ligere istū visionē. Et venit t stetit iuxta vbi ego stabā. Cūq; ve/

d nisset: pauēs corui i faciē meā. et

a § quasi te horiem esse memento.

ait ad me: Intellige fili hois qñ

a § nō statim. § consummationis.

in tpe finis cōplebit visio. Cunq;

loqueret ad me: collapsus sū ꝓn⁹

a § vt sine formidine videret t itelligeret q̄ dicūt.

i terrā. Et tetigit me t statuit me

a § quasi collapsus et q̄drupes iacebat in terra.

in gradu meo dixitq; mihi: Ego

a § tpe qñ hec maledictio iplebit sup ꝑplm iudeoꝝ et sup ipsum antiochum vel in fine mundi sub antichristo et super ipsum.

oñdā tibi q̄ futura sūt i nouissimo

a § visionis. b § completionis.

maledictiōis: qm̄ habet tēpus finem suū. Aries quē vidisti habe/

a § darius. s. filius sarsame.

re cornua: rex medoꝝ ē atq; psarū. Pozro hirc⁹ caprarum: rex grecoruz: t cornu grande qđ erat inter

a § alexander.

oculos eiꝰ: ipe est rex primꝰ. Qđ

a § mortuo.

aūt fracto illo surrexerūt qttuor ꝓ eo: quattuor reges de gēte eiꝰ cō

a § alexandro nullus equipararī potuit.

surgēt: sed nō i fortitudine eiꝰ. Et

post regum eoꝝ cū creuerint iniquitates cōsurget rex impudens

a § intelligere facies t apto actu demōstrāt q̄ nūc ꝓponūt. § ope cōplēs vel facies. b § has visiones

facie et intelligens ꝓpositiones:

¶ a Et roborabit. Hreg. Illius hominis fortitudo nō in suis viribꝰ roborat: qz sathane virtute in gloria ꝓditiōis attollit.

b Et interficiet ro. Hreg. Robustos interficiet cū eos q̄ mēte inuicti sūt corꝓaliter vincit vel cū eos q̄ sancti et robusti credebant ad nutū sue voluntatis trahit in cuiꝰ manu dolus dirigit: qz in illa fraus ꝓ opus adiuuatur: qđ eni fallēdo dicit: b mira faciēdo asserit. Mā quicquid mendax lingua simulat: hoc quasi verū esse manus operis ostētat.

c Et sine manu. Nō angeloꝝ bello nō sanctorum certamine: sed ꝓ aduentū iudicis solo oris spiritu eterna morte feriet.

d Tu ergo signa. Gabriel exposita visione addit. Tu ergo signa visiōis obscuritatē signās nec patere multis nec nisi ope cōpleat posse intelligi.

e Interpretaret. sicut angel⁹. Vel qz reges audierat et eoꝝ noīa nesciebat futura cognouerat: ꝙ quo eēnt tpe nesciebat. Stupebat q̄ q̄ solū facere poterat: t dei scientie oīa cōmittebat.

§ In anno.

Nico.de lyra

telligere faciēs. q.d. daniel: qz ꝓ ea q̄ faciet intelliget ista visio que modo ē occulta.

a Et roborabit fortitudo eius: sed nō in viribus suis. q.d. licet sic crescat fortitudo antiochi ad faciē dū ista: nō tamē hoc erit ex viribus suis: sed ꝓpter peccata populi sic dimittēt a deo agere: qz sicut frequēter dicū est: deus aliqñ vtit malis ad puniendū bonos.

b Et supra quā credi potest vniuersa vastabit. t̄c. qz non erat credibile hominibꝰ q̄ ille q̄ erat rome obses deberet sic ꝓsperari t tā ardua facere.

c Et interficiet robustos. s. ſeptem fratres qui cū matre fuerunt robustissimi ad tenendū legem dei. vt patet. ij. Machab. vij. Et qz nō solum illi sunt interfecti ab antiocho: sed etiā multi alij qui noluerunt dere linquere legem dei. ideo sequit:

d Et populū sanctorū fm voluntatem suā: interficiet. s.

e Et dirigetq; dolus in manu eius. i. ad finē intentum ab eo ꝓduceꝫ ꝓ opera eius.

f Et coꝛ suū magnificabit: qz antiochus in tantū erat elatꝰ ꝓ supbiā quasi crederet habere terrā ad nauigandū t mare ad ambulandū: vt ꝺr. ij. Machab. v.

g Et i copia rerū oīm occidet plurimos: qz talē occasionē sanctoꝝ fecit ꝓ tēporalē potentiā a deo sibi ꝓmissam.

h Et cōtra principē principū cōsurget. qz cōtra deū surrexit auferendo cultum eiꝰ quātū ad tempus.

i Et sine manu cōteret. qz antiochus rediens de ꝑside percussus a deo morbo intestino mortuꝰ est. ꝓ ut habet ij. Machab. ix. Quoniam aūt sicut dictum est antiochus fuit figura antichristi: ideo littera ista q̄ exposita est de antiocho iterū melius exponit et ꝑfectius de antichristo ab illo loco vbi incipit scriptura loqui de antiocho cum dicit: Et post regnū eoꝝ. s. grecoꝝ: qz regnum antichristi ꝓtinet quodā modo ad regnū romanū de quo ozieꝛ: vt ꝑdictum est: qđ quidem regnū romanū est post regnū grecoꝝ: de quo fit mentio in parte immediate ꝑcedenti vt patet. Cū creuerint iniquitates: quia fm testimoniū saluatoris Matth. xxiij. imminente tpe antichristi abūdabit iniquitas et refrigescet charitas multoꝝ. Consurget rex impudens facie: qz antichristus ad omne malū erit inuerecūdus. Et itelligēs ꝓpositiones: quia antichristus erit callidissimꝰ ingenio naturali t auxilio diaboli fando eiꝰ: qz exceꝺet oēm terrenā potentiā tpe suo. Sed nō in viribus suis: qz nō erit hoc virtute humana sed diabolica in cuius virtute faciet illa mirabilia: deo tamē ꝓmittēte. Et supra subito apparebit q̄ omnibꝰ admirabilis erit.

i Et interficiet robustos t. i. illos q̄ inuenient firmi in lege dei nolentes ei obedire. Et dirigetur dolus t̄c. i. ad finem intentū ab eo ꝓduceꝫ licet ad tēpus breue. Et coꝛ suū magnificabit: quia extolleꝫ sup omne illud quod dicit deus aut quod colit: vt dicit apostolus. ij. ad Thessal. ij. Et in copia oīm rerum occidet plurimos: qz per fortitudinē militie et thesauros diuitiarum naturaliū t artificialiū multos interficiet. Et ꝟtra ꝓncipē ꝓncipū consurget. i. ꝺ deū: cultū eiꝰ auferēs t sibi vsurpās: qz i tēplo dei sedebit ostēdēs se tanqꝫ sit deꝰ. vt ꝺr. ij. ad Thes. ij. Et sine manu cōtereꝫ: qz dñs ihesus ꝓs eū interficiet spū oris sui. vt ibidē ꝺr: Sequit.

k Et visio vespe t̄c. i. ꝓ successionē tēporis apparebit veritas visionis ipius inquantū ꝓtinet ad antiochū: t inquantū ꝓtinet ad antichristū. Vel aliter exponit: vt ꝓ mane itelligat tps antiochi: qđ fuit primū respectu tpis antichristi: vt sit sensus. Visio ꝑdicta fm q̄ refert ad mane. i. ad tps antiochi: Et vespe. i. ad tps antichristi vera est: qz in vtroq; sensu habet veritatē: vt visū est. Sequit: l Tu ergo: daniel.

m Signa visionem. i. memoriā cōmēda eā scribendo: vt postea possit sciri a posteris.

n Quia post multos dies erit. i. cōplebit.

o Et ego. Idic ponit quedā cōclusio respectu ꝑcedētiū cū ꝺr: Et ego daniel lāgui. cōcussus timore visionis t admiratiōe. Sequit: p Cūq; surrexissem faciebā opa reg⁹. i. negocia regni. qz super ipa erat posit⁹ daniel: vt visū est.

q Et stupebā ad visionē: ꝓpter horroꝛē malozū futuroꝝ.

r Et nō erat q̄ iterꝓtaret: qz ly visio esset ei interꝓtata in generali: nō tñ oīno in spāli qz tū ad noīa regū et determinatā ꝓnarū. Ex quo ꝑtz q̄ spūs sāctⁿ nō semꝑ reuelat ꝓphetis sensum plenariū visionis: sed ſolū ꝗtū expediēs ē ꝓ loco t tpe t ꝓsonis ꝓ q̄bus fit reuelatio: t ꝓpter hoc ꝓphete nō ita clare scripserūt mysteria xpi de futuro sicut euāgeliste scribētes historiā de ꝑterito. Vel dereꝫ forte alicui q̄ hec visio non posset ſraliter exponi de antichristo. Primo qz tribulatio q̄ hic describit dicit durare ꝓ sex annos vt dictū est: quod nō pōt dici ad ſram de ꝑsecutione antichristi: q̄ durabit tñ ad tres annos t dimidiū: vt dicet. j. x. ca. et. xij. Secundo qz hic ꝺr in hac tribulatiōe q̄ hic describit debet auferri iuge sacrificiū: inge aūt sacrificiū nūc ē sacrificiū altaris: qđ nō cessabit vsq; ad iudiciū finale: fm q̄ ꝺr Matth. vl. Et ecce ego vobiscū sum oībus diebꝰ vsq; ad cōsūmationē seculi. Ad primū dicendū q̄ ꝑsecutio antichristi aliquādo accipitur stricte ꝓ tēpore in quo antichristꝰ ꝑsequet fideles in ꝑsona ꝓpria: t sic nō durabit nisi ꝓ tres annos et dimidiū. Aliqñ large accipit: inquātū cū hoc accipit aliquid de tempore ꝑcedenti in quo ꝓ ministros antichristi fiet quedā dispositio ad ipm ꝓ deceptiones t malas ꝑsuasiōes: t sic accipit hic duratio illi⁹ ꝑsecutiōis. Ad secm dicendū q̄ sacramentū altaris tēpore antichristi cessabit q̄tū ad solēnitatē: qz tūc misse non celebrabunt publice: sed tm occulte ꝓpter rabiem illius ꝑsecutiōis t sic intelligit hic cessatio iugis sacrificij.

Ca. VIII

Mozaliter. Sequit: † Et leuaui oculos meos t̄c. Per arietē q̄ dux ē ouiū significat bonꝰ ꝓlatꝰ q̄ dux est fideliū.

b Habēs duo cornua. que sunt sciētia et bona vita.

i † Et vnū excelsius altero. s. bona vita q̄ melior ē scientia.

l † Postea vidi arietē cornib⁹ vētilantē ꝓtra orientē t̄c. i. bonū ꝓlatū ꝓ scientia suā et vitā extirpantē vicia per omnes sue diocesis ptes.

m † Et oēs bestie. i. boies bestialiter viuētes:

† Nō poterāt resistere ei. impediēdo suā debitā correctionē.

† Nec liberari de manib⁹ eiꝰ. euadendo debitā penā ꝺonis vel ꝑcib⁹.

n † Et magnificatꝰ ē. tal ꝓlatꝰ corā deo et angelis eiꝰ.

o † Et ego intelligebam. qz talia sunt cōsideranda

Universidad de Navarra
Biblioteca

cōsiderāda ad imitandū. Sz qz cōtra tales bonos ꝑlatos alios diabolus excitat satellites suos sicut ꝓtra ſāctū Thomam exciauit anglie regē. ō sequit: q Ecce aūt hircus. q ē aſal feridū. ō significat principē tyrānū infamie fetoze abominandū. rt Deniebat ab occidēte. i. ex defectu lucis gr̄e. Sedq: s† Et nō tāgebat terrā. i. amatores terrenoꝝ q̄b⁹ nō nocet tyrānus ꝙ magis fouet. t† Porro hircus habebat cornu insigne. i. ptātē valde notabilē ꝛ magnā ex malis adherētib⁹ sibi. a† Et venit vsq; ad arietē illū. i. ꝑlatū bonū. c† Et cū currit ad eum impetu fortitudinis ꝛ nō ex motu rōnis: sicut fuit de rege anglie ꝛ ſācto Thoma: ꝛ in multis alijs regnis facta sūt similia. g† Et cōminuit duo cornua ei⁹. i. ſcietiam ꝛ vitā: nō quātū ad rei existētiā sed quātū ad efficaciā i dioce si ꝓria quā fuit cōpulsus exire ꝛ sic nō potuit ibi ꝓficere. i† Et nemo quibat liberare arietē de manibus ei⁹. ꝓ regem enim francie ꝛ papā cōstituti fuerūt dies pacis plurimi sed in utiliter: ꝛ finaliter in fauorē regis ſanctus Thomas fuit crudeliter occisus: sed a deo gloriose susceptus.

Glo. ordi.

a In anno primo Ca. IX

A a ſ supra 8t balthasar successisse q̄ primū caprū isr̄l solum: deide cyrus. b ſ nō illū q̄ in hester legit. ſ q̄ t astyage. a ſ primus.

mi⁹ cū q̄ filij hystaspis cui⁹ secūdo anno tēplū edificatū est q̄ ꝓor. suspicaē vt annos danielis extēdat: vl cū q̄ ab alexādro rege macedonū supat⁹ ē: ꝛ nomē patris ꝛ vicroziā addidit: qz primꝰ de semine medoꝝ subuertit regnū chaldeoꝝ vt auferat ꝓpter similitudinē nois errorē. b Ego daniel. Predixit hieremias lxx. annos desolatiōis tēpli: post q̄s rediret ꝓplis in iudeā: ꝛ edificaret tēplū: q̄ res nō facit danielē negligentē sed ꝓmouet in p̄cē. vt q̄ de⁹ ꝙ suam ꝓmisit clemētiā: ꝙ suā ipleat p̄cē: ne ſuperbia negligētiā faceret: ꝛ negligentia offensā pariat. Negim⁹ i geneſi. c. xx. annos penitentie cōstitutos ante diluuiū. Sz qz. c. annis filij hoim̄ penitere neglexerūt nō expectat de⁹ vt xx. compleank: sed ante infert q̄ ꝓstea fuerat cōminat⁹. Ūñ ꝛ ad hieremiā dr ob duriciā iudeoꝝ: Me ozes ꝙ populo hoc: qz non exaudiā te. Et ad Samuel: Vsq; q̄ luges sup saul: Ego abieci eū. Jgit in sacco ꝛ in cinere postulat impleri q̄ de⁹ ꝓmisit nō q̄ sit incredulus futuroꝝ. ſ Et vi

Gen. 6. a

Iere. 11. c

1. Re. 16. a

Nico. de lyra

a In anno primo. Hic Ca. IX ponit octaua visio q̄ fuit facta in anno primo darij q̄ occidit balthasar. Postq̄ Daniel descripsit vltime tribulationis totalē decursum ꝛ principalē ei⁹ cōflictū: vt visum est in duob⁹ p̄cedētib⁹ capitulis. hic ꝓp̄r describit eiusdē tribulationis solatiū qđ maxime erit ꝑ tpis fidelib⁹ ex cōsideratione passionis x̄pi. Jgit cā materialis ē de. lxx. hebdomadib⁹ determinatis ꝛ ꝑfixis vsq; ad passionē x̄pi q̄ maxime erit imitāda tpe antix̄pi. Causa finalis vt ostēdat tp̄s expiationis pcti ꝙ mortē x̄pi ꝛ ꝙ hoc det cōsolatio x̄pi fidelib⁹ i tribulatione antix̄pi exist̄ētib⁹. Causa efficiēs ē instinct⁹ ſpūſſancti fact⁹ danieli cōfitēti pctā suū: ꝛ desiderāti ꝛ postulāti remediū. Causa formalis in diuisione ꝙsistit q̄ talis ē: qz primo ponit meritū oratiōis. ſcōo modus reuelationis ibi: Cūq; adhuc loquerer. Primū est ex pte danielis. Scōm ex pte angeli reuelantis. Circa primū tria notanda. primū est debita cōditio oratis. scōm cōfessio penitēt̄ ibi: Et orauit deū. tertiū intētio petētis. ibi: Et nūc dñe. Circa primū cōsiderādū q̄ debita cōditio oratis ē q̄ attēdat debitū tēpus oādi: ꝟ facit daniel hic: qz itellerit q̄ appropinquabat tp̄s a deo ꝓmissuꝝ de liberatiōe ꝑli: ꝛ hoc ē qđ dicit: In āno primo darij filij asueri. Aduertendū q̄ iste asuer⁹ nō ē iste sub quo hist̄oria hester facta ē: qz ille fuit post ꝙ magnū tp̄s: sed iste asuer⁹ ē ille q̄. ſ. dict⁹ est astyages. ꝛ ꝟ est qđ subdit:

b De semine medoꝝ: qz dar⁹ victo balthasar trāſtulit regnū ad medos. c Qui impe. su. re. chaldeoꝝ. primꝰ nō simpliciē ꝛ absolute: ꝟ primus de ꝓdicto semine. ſ. medoꝝ. d Anno vno. i. primo ſm modū loquēdi hebraicū. vñ dr Gen. j. Factū ē vesp̄e ꝛ mane dies vn⁹. i. primꝰ. e Ego daniel intellexi in libris. hieremie: f Numerū annoꝝ ꝛc. Et nota q̄ iste cui reuelabant diuina secreta nihilomin⁹ tñ scripturā hieremie et alioꝝ ꝓphetaꝝ legebat. ꝛ illos q̄ cōfidentes de ꝓprio ingenio dedignant videre dicta alioꝝ. Scriptura aūt illa de qua fit ꝟ mētio hr Hieremie. xxix. Cū ceperint ipleri in babylone. lxx. anni visitabo vos: ꝛ suscitabo sup vos verbū meū bonū ꝛ reducam

a In anno primo Ca. IX

a ſ supra 8t balthasar successisse q̄ primū caprū isr̄l solum: deide cyrus. b ſ nō illū q̄ in hester legit. ſ q̄ t astyage. a ſ primus.

dārij filij asueri de semine medoꝝ qui imperauit super regnū chaldeoꝝ: anno vno regni eius: ego daniel intellexi in libris numeꝝ annoꝝ † de quo sermo fact⁹ est ad hieremiā prophetam tam vt complerent desolationis sui faciē meaꝝ ad dominū deum meū rogare et deprecari in ieiunijs sacco ꝛ cinere et oratui domino deum meum ꝛ cōfessus sum ꝛ dixi: Obsecro dñe deus mag̃e ꝛ terribilis custodies pactū et misericordiā diligentibus te: et

† Dies. xxxix. c. xxix.

a ſ hys qui fuerūt duces ꝛ hyerarches hierusalē: mō ei nulli tales erāt. b ſ dispsi. a ſ te. ſ a terra tua. b ſ quasi non ce incuso sed me: ce meos accuso. a ſ contra. ſ mirū q̄ serui cōtra dñm. ſ ergo. a ſ nō alios. b ſ quibus credendum est. a ſ in primos. a ſ ōes declinauerūt simul in. f. ſ. b ſ q̄ mirū. a ſ re inclināte. b ſ nō rota in nos effundit ira quā ferre nō possumus. a ſ in Deutero. maledictiōes et benedictiones legim⁹ q̄ postea dicte sunt in monte garizim et heb̄al super iustos et peccatores. a ſ effectū. ſ. a ſ opprimendos. a ſ non ſm deum. a ſ hyperbole. a ſ tū. a ſ grādis duricia etiā flagellati. nō rogāt: vel si rogāt nō auertūt ab iniquitate. a ſ id est. a ſ nostram. a ſ in primos.

gnes bonoꝝ: qz sicut de⁹ ordinat aliquid futuꝝ: ita etiā ꝛ modū eueniēdi: qz vtrūq; cadit sub diuina ordinatione. ſ. res et suus modus. ꝛ iō orabat impleri ꝓmissionē a deo factā. Jte ꝓmissiones diuine in sacra scriptura semp itelligēde sūt sub cōditione. ſ. nisi ponat ipedimentū ex pte illi⁹ cui ꝓmissio fit deū offendēdo. vt dr Hiere. xviij. Subito loquar de gēte ꝛ ō regno vt edificē ꝛ plātē illud si fecerit malū i oculis meis vt nō audiat vocē meā: pniam agā sup bono qđ locut⁹ sū vt faceret ei. Timebat aūt daniel ne filij isr̄l ꝙ pctā sua possuissent impedimētū diuine ꝓmissioni: ꝛ iō orabat dñm ad tollēdum istud ipedimētū si eēt. Per p̄dicta ptz argumētū. qz oīo daniel⁹ nō ꝓcedebat ex aliq̄ infidelitate ꝟ magis ex bonis causis. n Et oraui dñm. Hic ꝓp̄r describit cōfessio penitētis. vbi notādū q̄ daniel assumit i se psonā ppli isr̄l: qz ſ. erat talis etatis nec cōditiōis q̄ talia mala egisset q̄ fuit trāſlatus qz erat puer sanct⁹: ꝟ pctm̄ ppli isr̄l dicit pctm̄ suū. inquātus erat populi illi⁹ mēbrū. Procedit aūt sic. qz cōfitendo primo narrat malicias deprauātes. ſcōo remouet circūſtantias excusantes. ibi: Nō obedierūt⁹. tertio exaggerat cōditiōes aggrauātes. ibi: Et stillauit. Et nota q̄ i oib⁹ istis attribuit deo iusticiā: ꝛ sibi ꝛ ꝙplo isr̄l iniusticiā. Circa primū notādum q̄ malicie deprauātes fuerūt ꝓtra bonos mores omittēdo ꝓcepta ꝛ faciēdo ꝓhibita. dicit igit ꝓponēs dei magnitudinē ꝛ clemētiā. vt ꝙ hoc pctm̄ ppli grauꝰ appeat. o Obsecro dñe de⁹ ma. qz supeminet oib⁹ q̄ possum⁹ ō deo cogitare vel dicere. p Et. ter. trāſgressores puniēdo. q Custodies pactū. ꝙmissa implēdo. r Et mi. vltra ꝓmissa addēdo. sed q̄bus ꝟ fit subdit: s Diligentib⁹ re ꝛ cu. mā. ſ. corde ꝛ ope. Ulterius incipit peccata cōfiteri, dicens:

Peccauim⁹

Nico. de lyra

ducā vos ad locū istū ꝛc. Cōplectionē aūt anno⁹ appropinquātē intellexit ꝙ tpa regū q̄ regnauerāt a principio desolatiōis hierūm vsq; ad tp̄s illud: ꝙ q̄ fuit ostēſū Esdre. i. q̄ hec desolatio fuit cōpleta āno. xliij. Cyri. ante eyrū vero darij medus regnauit duob⁹ annis. ꝛ sic cōplemētū desolatiōis dis stabat tñ quinq; annis ꝛ ꝓcipio sexti: qz cyrus de quarto āno suo regnauit tñ in ꝓcipio ante dictū cōplemētū. vt ibidē dictū fuit. g Et po. fa. meā ad dñm. i. attētionē mētis ꝛ faciem corpis qñ versa facie versus hierusalē orabat. vt dictū. ē. s. vj. b Rogare. feruenter. i Deprecari. pseueranter. k In ieiunijs. vt simul fieret deo sacrificiū ꝙ spirit⁹ orationē: ꝛ ꝙ carnis ei⁹ macerationē. qz scribit Tobie. xij. Bona ē oratio cū ieiunio. l Sacco. i. cilicio. m Et cinere. i. recordatione fragilitatis hūane. Hic erat modus iudeoꝝ qñ erāt in afflictionib⁹ positi ponere cinerē sup caput i signū humiliatiōis: qz dr Eccl. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. Sed videt hic q̄ daniel peccauerit orādo ꝙ liberatiōe ppli: qz talis oratio videt ꝓcedere ex quadā dubitatione ne impleret x̄bū dei dictū ꝙ hieremiā de liberatiōe populi tpe determinato: ꝛ hoc videt impetrare defectū fidei. Dicēdū q̄ daniel orabat ꝙ diuine ꝓmissionis impletione. nō qz dubitaret de dei fidelitate: sed vt ostēderet se gratū deo de ꝓmissione ꝓius facta. Jtē daniel sciebat ꝓmissiones diuinas ipleri ꝙ oīones bonoꝝ: qz sicut de⁹ ordinat aliquid futuꝝ: ita etiā ꝛ modū eueniēdi: qz vtrūq; cadit sub diuina ordinatione. ſ. res et suus modus. ꝛ iō orabat impleri ꝓmissionē a deo factā. Jtē ꝓmissiones diuine in sacra scriptura semp itelligēde sūt sub cōditione. ſ. nisi ponat ipedimentū ex pte illi⁹ cui ꝓmissio fit deū offendēdo. vt dr Hiere. xviij. Subito loquar de gēte ꝛ ō regno vt edificē ꝛ plātē illud si fecerit malū i oculis meis vt nō audiat vocē meā: pniam agā sup bono qđ locut⁹ sū vt faceret ei. Timebat aūt daniel ne filij isr̄l ꝙ pctā sua possuissent impedimētū diuine ꝓmissioni: ꝛ iō orabat dñm ad tollēdum istud ipedimētū si eēt. Per p̄dicta ptz argumētū. qz oīo daniel⁹ nō ꝓcedebat ex aliq̄ infidelitate ꝟ magis ex bonis causis. n Et oraui dñm. Hic ꝓp̄r describit cōfessio penitētis. vbi notādū q̄ daniel assumit i se psonā ppli isr̄l: qz ſ. erat talis etatis nec cōditiōis q̄ talia mala egisset q̄ fuit trāſlatus qz erat puer sanct⁹: ꝟ pctm̄ ppli isr̄l dicit pctm̄ suū. inquātus erat populi illi⁹ mēbrū. Procedit aūt sic. qz cōfitendo primo narrat malicias deprauātes. ſcōo remouet circūſtantias excusantes. ibi: Nō obedierūt⁹. tertio exaggerat cōditiōes aggrauātes. ibi: Et stillauit. Et nota q̄ i oib⁹ istis attribuit deo iusticiā: ꝛ sibi ꝛ ꝙplo isr̄l iniusticiā. Circa primū notādum q̄ malicie deprauātes fuerūt ꝓtra bonos mores omittēdo ꝓcepta ꝛ faciēdo ꝓhibita. dicit igit ꝓponēs dei magnitudinē ꝛ clemētiā. vt ꝙ hoc pctm̄ ppli grauꝰ appeat. o Obsecro dñe de⁹ ma. qz supeminet oib⁹ q̄ possum⁹ ō deo cogitare vel dicere. p Et. ter. trāſgressores puniēdo. q Custodies pactū. ꝙmissa implēdo. r Et mi. vltra ꝓmissa addēdo. sed q̄bus ꝟ fit subdit: s Diligentib⁹ re ꝛ cu. mā. ſ. corde ꝛ ope. Ulterius incipit peccata cōfiteri, dicens:

custodientibus mādata tua † Peccauim⁹ iniquitatē fecimus: impie egimus: et recessim⁹ et declinauimus a mandatis tuis ac iudicijs. Nō obediuim⁹ seruis tuis ꝓphetis: qui locuti sunt in nomine tuo regibus nostris ꝓncipibus nostris: patribus nostris: ōmnic̄q; populo terre. Tibi dñe iusticia nobis aūt cōfusio facies sicut est hodie viro iuda ꝛ habitatoribus hierūsalē: omni israel: his q̄ ꝑpe sunt: ꝛ his qui ꝓcul in vniuersis terris ad quas eiecisti eos ꝓpter iniquitates eoꝝ in quibus peccauerūt in te dñe. Nobis cōfusio faciei: regib⁹ nostris: ꝓncipibus nostris ꝛ patribus nostris qui peccauerunt. Tibi aūt dño deo nostro misericordia et ꝓpiciatio: quia recessimus a te: et non audiuimus vocē dñi dei nostri vt ambularemus in lege eius quā posuit nobis per seruos suos ꝓphetas ꝛ ois israel ꝓuaricati sunt legē tuam: ꝛ declinauerunt ne audirent vocē tuā: ꝛ stillauit sup nos maledictio et execratio q̄ scripta est in libro moysi serui dei quia peccauimus ei. Et statuit sermones suos quos locutus est sup nos et sup ꝓncipes nostros q̄ iudicauerunt nos: vt supinduceret in nos malum magnū quale nunq̄ fuit sub omni celo scōm quod factū est in hierusalem: sicut scriptum est in lege moysi. Om ne malum hoc venit sup nos. Et nō rogauim⁹ faciem tuam domine deus noster vt reuerteremur ab iniquitatibus nostris: et cogitarem⁹ veritatē tuā. Et vigilauit dñs sup malicia ꝛ adduxit eā sup nos. Justꝰ dñs de⁹ nr̄ i oib⁹ opib⁹ suis q̄ fecit. Nō eni audiuim⁹ vocē ei⁹. † Et nūc dñe de⁹ nr̄ q̄ eduxisti ꝑplm tuū ō terra egypti i manu forti: ꝛ fecisti tibi nōmē ſm diez hāc: peccauim⁹: iniq̄tatē fecim⁹ dñe i oēm iusticiam tuā. Auertat obsecro ira tua ꝛ furoz tu⁹ a ciuitate tua hierlm ꝛ a mōte sc̄o tuo. Propt̄ pctā ei nra ꝛ iniq̄tates

a Peccauim⁹: in oī genere peccati. ſ. qđ explicat cōsequēter. b Iniquitatem fe. cōtra homines. c Impie egi: cōtra deū. Pietas em̄ est cultus diuinus: ꝛ ideo impietas est recessus a debito cultu diuino. d Et re. a mandatis tuis: ea totaliter deseredo. e Et de. primo paulatim contrariuꝝ agendo: quia non statim decidit homo in ꝓfundum peccatorum. Dicit aūt: A mādatis tuis. ꝓpter p̄cepta moralia. A iudicijs. ꝓpter iudicialia. f Nō obedi. Hic ꝓsequēter remouet circūſtātias excusantes que sunt ignorantia et infirmitas. Primū remouet̄ per hoc q̄ populus isr̄l fuit obediēs verbis ꝓphetarum ex ore dei loquētiū. Secūdū remouet̄ ꝙ hoc q̄ nō solū vulgares homines peccauerunt: imo etiā illi qui credebant esse viri ꝓfecti in populo. ꝛ hoc est qđ dicit: Nō obedierūt⁹ seruis tuis ꝓphetis q̄ locuti sūt in nōie tuo. non ex capite ꝓprio. g Regibus nr̄is ꝓncipibus nostris ꝛ patribus nr̄is. i. sacerdotib⁹ q̄ quasi patres habebant. h Omnic̄q; populo terre. hoc addit vt nemo apparcat excusabilis. i Tibi dñe iu. qz ista mala incurrim⁹ ꝓpter pctā nostra. sequit: k Tibi aūt dño. d. n. m. ꝛc. qz citra cōdignū punisti nos. Et nota q̄ frequēter hic repetit eandē inſiam sub alijs verbis ostēdēdo dei iusticiā ꝛ misericordiā ꝛ populi israel iniq̄tatē: talis enī est cōditio loquentis ex affectu ꝛ ꝙsuadentis indicē vt ipm̄ magis moueat ad clemētiā. l Et stilla. Hic describit cōditiones aggrauātes q̄ sunt obstinatio i peccato: ꝛ ingratitudo de beneficijs acceptis: q̄ patent ex hoc q̄ licet dñs ꝑcuteret cos paulatim ad cox correctionem: et mitteret ꝓphetas ad reuocādū eos: nō sunt tñ reuersi ad rogādū dñm: ꝛ regratiādū de paterna correctione: sed obstinati sūt in malis suis: ꝓpter qđ finaliter venerūt maledictiōes sup eos scripte i lege moysi Deut. xxvij. vbi maledicunt trāſgredientes legē domini: ꝛ ꝟ qđ dr hic: Et stillauit sup nos maledictio ꝛc. ꝛ bñ dicit stillauit: qz nō simul vno ictu descēdit sup eos dei punitio: sed primo passi sūt aliquas ꝑcutiones ꝑticulares ad eorum reuocationē ꝛ correctionē anteq̄ totaliter captiuarēt ꝙ nabuchodonosor vt ptz ex decursu quarti libri Reg. ꝛ ij. Paral. ſe quit: m Et statuit sermōes suos ꝛc. i. stabiles ostēdit in punitione nostra iusta. sequit: n Et sup. in nos magnū malū ꝛc. figura hypbole est ad designādū magnitudinē sue tribulationis. Vel ſm veritatē hist̄orie pōt hoc exponi de tēp̄li cōbustiōe in quo deus colebat ꝛ tale malū nō fuit factū alicubi: qz i nullo alio loco erat tēplū deo celi dedicatū. o Et nō ro. fa. tuā dñe de⁹ noster ꝛc. i quo ostēdit eoꝝ obstinatio. p Et cogi. veri. tuā. i puniēdo nos. q Et vigila. dñs sup ma. nr̄am. ſ. sup maliciā culpe. r Et addu. eā sup nos. puniendo nos iuste. cetera patēt. s Et nūc dñe. Hic ꝓp̄r declarat intētio postulantis et primo quātū ad petitiōis materiā. ſcōo quātū ad ipetrādi fiduciā. ibi: Propter temetipsū. tertio ꝙtū ad petētis instantiā ꝛ deuotionē. ibi: Ex audi dñe: Circa primū cōsiderādū q̄ materia sue petitiōis est duplex. ſ. amotio mali ꝛ collatio boni. Ad impetrādū primū reducit ad memoriā malū seruitutis egyptiace ab eis amotū ꝙ dñm: qz modus magnifici est dare citꝰ bñficiū postulatū qñ ꝓcedēs bñficium ad memoriā reducit vt habeāt. iij. ethicoꝝ: ꝛ ꝟ facit daniel in ꝓposito dicens: Et nunc domine deus noster qui eduxisti populum tuū de terra egypti in manu forti. pharaone ꝑtinendo et mirabilia ꝓ populo tuo faciendo que nō poterāt fieri nisi virtute infinita. t Et feciſti tibi nomē. quia per illud factū nomen dñi publicatū fuit quasi ꝙ vniuersam terrā. v Secundū diem hāc. i. vt patet in hac. qz filij isr̄l tunc dispersi per orbem narrabant ea que dñs ꝓ eis fecerat in egypto. sequit: ꝓ Auertat obsecro ira tua ꝛc. meraphorica est locutio. deus em̄ dicitur irasci qñ punit. qz ad modū hoīs iratꝰ se habet. ꝛ sic daniel petit punitionis amotionē. y A ciuitate tua hierusalē. in qua vigebat cultus diuinus ex diuina electione. z Et a monte sancto tuo. in quo erat templum. quia illa pars ciuitatis hierusalem in qua erat templum erat mōtuosa, sequit:

Hierusalem

a Hierusalē ⁊ po.tu⁹ in oppro. sunt
om. p circūt. nostrū: qz nō solūmodo
babylonij captiuauerūt filios isrl: sed
etiā assyrij et alij populi q̄ erāt ī circūi
tu eoz̄: multos detinebāt captiuos
de filijs isrl. b Et ostēde faciē tuā.
hic ponit scām q̄ē materia suę peti/
tionis. s. collatio boni. c Sup san.
tū ⁊c. q. d. restitue ciuitatē ⁊ tēplū in
statū pristinū. d Propter temetip/
sum. Hic scdo tangit impetrādi fidu/
cia: qz inmittit diuine bonitati ⁊ clemē/
tie ⁊ nō ꝓprie iusticie. ⁊ b est q̄ dicit:
Propter temetipm. i. ꝓpter bonitatē
tuā. Inclina deus me⁹ ⁊c. e Exau/
di dñe. Hic describit orantis instātia.
cū dr: Exaudi dñe. ꝓces benigne audi
endo. f Placare. offensam remit/
tēdo. g Attēde ⁊ fac. nobis cōsola
tionē ꝓfectā tribuēdo. h Memo/
reris. qz tēpus instat in quo promissi
cōsolationē dare nobis. i Propt
temetipm. vr. s. veritas tua cūctis ap/
pareat ⁊ bonitas. ⁊ vt cult⁹ tibi debi/
tus ꝓsoluat: ꝓpter q̄ cult⁹ subdit: Quia
nomē tuū ē īuocatū sup ciuitatē ⁊c.
k Cūq; adhuc loquerer. Descripto
mer: to oronis ex pte danielis, hic cō/
sequēter ponit modus reuelatiōis ex
pte gabrielis, ⁊ dividit in duas ptes.
qz primo ponit danielis excitatio. scdo
et facta reuelatio. ibi: Septuaginta
hebdomades. Circa primuz dicit sic:
Cūq; adhuc loquerer. cōfitēdo dei iu
sticiā ⁊ potētiā. l Et. o. iuocādo eī⁹
clemētiā. m Et cō. p. ⁊c. ad ipetrā
dū indulgētiā. n Adhuc me lo. ī
quo oñdit velocitas exauditiōis di/
uine. o Ecce. v. g. qz in specie viri
angelus apparebat. p Que vi. in
vl. ā prin. i. i visione descripta ca. ꝑce.
q Cito vo. i q̄ exprimit ꝓmptitudo
angelo⁹ ad exequēdū dei mādatū.
r Tetigit me. excitādo ⁊ cōfortādo.
s In r. sa. v. Ex quo pz q̄ a mane vs
q̄ ad vesperā orauerat daniel. Patet
etiā q̄ p dicta verba oronis ꝓlata fue
rūt cū magno tractu tpis ⁊ meditatio
nis: ⁊ talis oratio est deo acceptabil.
nō aūt illa in qua sūt multa ẏba mul
tiplicata sine attētione animi ⁊ deuo/
tione: cūlis erat oratio ethnicoz̄: vt hr̄
Matth. vj. t Et docuit me. de futu/
ris ad cōsolationē ppli isrl. u Dix/
itq; da. nūc e. sū. vt do. te ⁊c. Dicunt
aūt angeli egredi q̄n̄ mittunt ad nos
a facie dei nō q̄ ab eī⁹ cōtēplatiōe re/
cedāt: ꝑ q̄ ad nos q̄ sum⁹ remoti acce
dūt. x Ab ex. p. t. ꝑ dicit vt oñdat
oronē danielis acceptā cōsolationi.
y Egressus ē sermo. i. dei fnia de fu/
turis. z Ego aūt veni vt indicarē
tibi. s. dei sentētiā. a Quia vir de
siderioz̄ es. i. deo amabilis. Vel alit:
Desiderioz̄. i. desiderans scire secreta
diuina ad dei laudē et populi libera/
tionē. b Tu ergo animaduerte ser
monē et intellige. Frequenter excitat
eū angelus ad ostēdēdū magnitudi/
nē ⁊ altitudinē diuini secreti sibi reue
lādi: qz aduēt⁹ christi apud hebreos
habebāt pro maximo secreto. Ad qđ
denotādū. lxx. iterꝑtes illud Esa. ix.
Vocabit nomē eī⁹ admirabilis cōsi/
liarius: de⁹ fortis ⁊c. sic trāstulerunt.
Vocabit nomē eī⁹ magni cōsilij ange
lus: ⁊ in hoc officiū ecclesiasticū sequi
tur trāslationē eoz̄. quia sic accipit
ī introi/

a ꝑm nr̄oz̄: hierlm et ppls tu⁹ in
ſ gentibus.
opprobrio sūt omnib⁹ p circūitū
nostrū. Nunc ergo exaudi de⁹ no
ster oratiōnē serui tui ⁊ ꝑces eī⁹:
a ſ imple qđ ꝓmisisti. b ſ templum.
bc b ⁊ ostende faciē tuaz sup sanctuā/
rium tuū quod desertū est. Pro/
a ſ nō nos q̄ indigni. b ſ antroposparos qñ ex
audimur ĩclinare de⁹ aūt videt qñ respicit: videt
nos dignārer respicere oculis qñ auertit faciē et
oculis et aurib⁹ videmur indigni.
pter temetipsum inclinā de⁹ me⁹
a ſ fac nos dignos visione tua ⁊ audituī.
aurē tuā ⁊ audi: aperi oculos tu
os ⁊ vide desolationē nostrā ⁊ ci
a ſ si nō nos saltē ciuitatē. b ſ da gloriā nomi
uitā tē sup quā īuocatū est nōmē
ni tuo. a ſ qz indigni.
tuū. Neq; enī in iustificatiōnib⁹
a ſ humiliter. b ſ de dbus ꝓsumim⁹.
nostris ꝓsternim⁹ ꝑces ante faci
a ſ ꝑm multitudinē miserationū tuarū dele iniq/
em tuā: sed in miserationib⁹ tuis
tatē nostrā. a ſ seruos. b ſ et si iratus.
cf multis. Exaudi dñe: placare dñe
a ſ et si aduersus. b ſ qđ petim⁹. c ſ velociter
exaudi nos. d ſ nihil mai⁹ đd ergo ꝓpt
gd attēdē et fac. Me morēris ꝓpt tē/
semetipm rogatus pōt negare. ſ affectuose
ſ ideo. a ſ ne des alienis honorē tuū.
metipsum deus me⁹: qz nōmē tu
a ſ in protectionē.
um īuocatū ē sup̄ ciuitatē ⁊ sup
ſ timere qđ tuū est. a ſ adhuc te loquēte di
cam adsum. b ſ endiadis.
k pm tuū. Cūq; adhuc loquerer
a ſ qz est cōfessio laudis determinat. b ſ nō rm
ppli qz ī multis offendim⁹ oēs vel ex hūilitate ⁊ si
nō peccauit se pplo adiūgit vt venīā cōsequāt.
l m ⁊ orarē ⁊ cōfitērer peccāta mea.
et peccata populi mei israel: vt p
sternerem ꝑces meas in cōspe/
ctu dei mei: ꝓ mōte sancto dei
a ſ vñ adhuc eo loquēte dicā ecce adsum.
n mei ādhuc loquēte me in oratio/
a ſ nō sexū sed virtutē significat honorabilio
o ne mea † Ecce vir gabriel quē vi
ri sexu. a ſ in ꝓterita visione quā hic exequit.
q derā in visiōe a ꝓncipiō cito vo/
a ſ qz a sacrificio maturino vsq; ad vesperinū ora
tio durauit: ⁊ iō deū ad miserēdū flexit. vñ: Mul
tū valet deprecatio iusti assidua.
r s lās tetigit me in tempore sacrifi
a ſ tā obscura ē visio vt etiā ꝓpha doceri egerat.
t cij vesperi: et dōcuit me et locu/
v tus ē mihi. dixitq; : Daniel nunc
a ſ nō a facie dei ⁊ ab eo recederē q̄ vbiq; ē ſz vt
re docerē. ſ ab inuisibilitate fact⁹ tibi visibilis.
egressus sum vt docerē te ⁊ itelli
a ſ ex quo rogare incepisti imperrasti
x geres. Ab exordio ꝓcū tuarum
a ſ a deo. b ſ sententia.
egressus est sermō. Ego aūt veni
y a ſ q̄ ignoras. b ſ siue deo amabilis: ⁊ dei amore
dign⁹ vt salomō idida dicit vel vir desideriox̄ vt
ꝓ desiderio tuo secreta audias cōscius futurorū.
a vt indicarē tibi † qz vir desideriō
a ſ si ſ danieli ꝛ đ nos facere oportet: ſrū ocu
li ignorātie tenebris et caligine vitiorū cecati sūt.
b ruz es tu. Tu ergo animaduerte
sermonem: et intellige visionem.

in introitu misse maioris in natiuita/
te domini. Septuagīta hebdomadeſ.
Hic conseq̄nter ponit reuelatio fa/
cta danieli. ⁊ diuidit in duas partes.
quia primo ponit ipsa reuelatio. secū/
do ipius reuelationis expositio. ibi:
Scito ergo et aīaduerte. Circa primū
cōsiderādū q̄ daniel motus ex cōside
ratione ꝓphetie. Hieremie. orabat ꝓ
consolatione populi isrl ⁊ liberatione
eius de captiuitate babylonica: vt vi
sum est in principio capituli. Et domi
nus qui plus dat q̄m ab eo petatur ex
abundanti non solū sibi hoc futurum
reuelauit: sed etiā liberationē fiēdam
p christū: cui⁹ erat figura illa libera/
tio de captiuitate babylonica: ⁊ sic do
min⁹ reuelauit Danieli plenū intelle/
ctum ꝓphetie hieremie: qz ī illis. lxx.
annis in fine quoz̄ liberatio captiui/
tatis babylonice facta est: figurat⁹ fu
it nūerus septuagenarij⁹ hebdomada
rū: in cui⁹ fine erat fienda liberatio p
fecta per christi passionē. Ad intelle/
ctū aūt dicēdoz̄ duo sunt hic ꝓmitte/
da primū ē qualiter accipiēda est hic
hebdomada. scdm ē quātum cōtinēt
lxx. hebdomade. Circa primum scien
dum est q̄ hebdomada idez est quod
septimana vel septena. et ideo aliqui
dixerūt q̄ hic accipit septena vel heb
domada iubileoz̄: quaz quelibet con
tinet quinquaginta annos. Alij aūt
dixerunt q̄ hic accipitur hebdoma/
da centenariozum quarū quelibet cō/
tinet centum annos. Sed vtrūq; isto/
rū patet falsū. primo q̄ adhuc nō est
ablatū sacrificiū ⁊ hostia de hierusa/
lē: nec ciuitas hierusalem destructa ꝑ
ducē populi romani: quia ille hebdo/
made non essent implete. Contrariuz
aūt manifeste apparet verum: qz ante
ista multis temporibus ciuitas hieru
salem destructa est per romanos: et p
consequens sacrificium ablatū est in/
de et hostia et oblatio: quia non est li/
citum iudeis talia offerre alibi. Item
nūq̄m inuenit in scriptura hebdoma/
da iubileozum vel centenariozum: sed
bene inuenitur hebdomada dierum:
Leuit. xxiij. vbi agitur ō festo pente
coste: et hebdomada annoz̄ Leuit.
xxv. vbi agitur de iubileo. ⁊ ideo ex/ † Bla.
ponere hunc passum de hebdomadi/
bus iubileozum vel centenariox̄ est fi
ticiū: cū talis hebdomada vel septe/
na nō inueniat alibi in scriptura. Ité
iudei nūq̄m acceptūt hebdomadā cen
tenariozū vel iubileozum: nec aliqui
eozum vnq̄m exposuerūt sic istū locum.
⁊ ideo christiani qui sic volunt expo/
nere magis iudaizant in hoc q̄m ipsi:
per hoc cōcludentes q̄ p locū istū nō
potest probari christi aduentū esse cō/
pletum. Alio modo potest accipi heb
domada vel septena dierū: sicut acci/
pit cōmuniter: ⁊ hoc modo nō potest
accipi hic: quia totum tēpus. lxx. heb
domadarum nō cōtineret vltra annū
et dimidiū: ⁊ sic quod hic ꝓdicit im
plendū in illis. lxx. hebdomadib⁹ fu/
isset impletum infra annū et dimidiū.
Tertio modo accipit hebdomada vt
septena annoz̄: quarū quelibet cōti/ † Bla.
net septē annos: ⁊ hoc mō oportet q̄
accipiat hic ꝓ locū a diuisione. qz nul
lo ꝓdictoz̄ modoz̄ potest accipi
nec alius modus potest rōnabiliter
dici

dicī ab eis: cum nō inueniat hebdomada aliter dici in scriptu
ra: nec etiam in vsu cōmuniter loquentium. Sed adhuc restat
dubium qualiter accipiatur hic annus: quia vt dictum est hic
iste hebdomade sunt annoz̄um: ⁊ sic acceperunt etiam oēs ex/
positores tā hebreī q̄m catholici. Sed dubiū est vtrū istī anni lu/
telligant lunares vel solares q̄ distinguunt ab inuicē: qz ann⁹
lunaris est breuior anno solari. ccl. xj. diebus. Dicit igit Beda et
Aphricanus ⁊ expositores catholici cōiter ipos sequentes q̄
iste. lxx. hebdomade sunt annoz̄ lunariū. Monet aūt ad hoc
dicendū q̄ iudei sic cōputāt vt dicūt. Item p hoc q̄ in littera
iste hebdomade dicunt abbreuiate: et sic videnf intelligi de
hebdomadibus annoz̄ lunariū q̄ sunt breuiozes q̄m hebdo/
made solarū. Sicut enī annus solaris excedit annū lunarem
in. xj. diebus. sic hebdomada vna annoz̄ solarū excedit heb
domadā annoz̄ lunarium in. lxxvij. dieb⁹. Sed hoc dictū nō
videt verum. primo quia iudei nō cōputant per annos luna/
res sed tm̄ solares. aliter sequeret q̄ pasca eoz̄ iam circūisset
totum annū. ita q̄ celebratū fuisset in quolibet tempore anni:
quia tenent facere pascha de mādato legis. xiiij. luna primi mē
sis. Si igit cōputaret per annos lunares: sequeret q̄ reuolu/
to anno pasca eoz̄ celebraret per. xj. dies ante solennitatē pa
scalē ꝓcedentis anni. ⁊ sic cōsequenter de aliis solennitatibus
paschalibus. Ex quo pz̄ q̄ infra satis breue tēpus celebraret ī
oibus tēporibus anni: qđ manifeste pz̄ falsum ex vsu eozum.
Et ideo dicendū q̄ hz̄ iudei incipiāt annū a prima luna ꝓpin/
quiori equinoctio vernali. tm̄ per embolismos fit equatio tpis
apud eos: qz terti⁹ ann⁹ apud eos habet. xiij. lunationes. Ité
q̄ dicit q̄ hebdomade dicunt hic abbreuiate. nō valet: qz in
hebraico dr̄ ꝑcise: ⁊ sonat ac si diceret q̄ illud tēpus est deter/
minatū ⁊ rataū a deo: ita q̄ illa abbreuiatio nō sonat hic di/
minutionē: sed magis determinatiōz tpis ⁊ ꝓfinitionē. Ité ex
positores iudeoz̄ sup locū istū nunq̄m fecerūt mentionē de an/
nis lunarib⁹ sed tm̄ de solarib⁹. ex quo pz̄ q̄ hic sunt accipiē/
di anni solares: aliter nō haberem⁹ argumētū contra iudeos
cū nullus eoz̄ modo ꝓdicto accipiat. Ité in toto veteri testa/
mento fit cōputatio p annos solares: ⁊ oēs sic cōputant: sicut
manifeste patet in Genesi ⁊ alijs libris. Ex quo pz̄ q̄ dictum
Bede et Aphricani ⁊ alioz̄ sequētiū supponit falsum. Sic igi
tur patet primū scz̄ qualiter hebdomades hic sunt accipiēde:
scz̄ hebdomades annoz̄ solarium. annⁿ aūt solaris continet
cccl x. dies. annus aūt lunaris minoz̄ est. xj. diebus: vt dictū
est. Secūdū qđ est ꝓmittendū ē quātū tēpus cōtinēt iste. lxx.
hebdomades. ⁊ patet de facili q̄ continēt. cccc x. annos sola/
res: qz quelibet hebdomada cōtinet septē annos. si vero mul/
tiplicent. lxx. p septē resultant. cccc x. Dis visis accedēdum
est ad exponēdū lram: ⁊ circa hoc primo ponēda est ⁊ reprobā
da quedā expositio q̄ apud iudeos est cōmunioz̄ ⁊ celebrioz̄ et
est expositio Ra. Sa. Iste igit Ra. Sa. incipit cōputationem
lxx. hebdomadarū a destructione tēpli facta p nabuchodono
soz̄ ⁊ dicit eas cōpletas in destructione secūda tēpli p Titū et
Uespasianū: ita q̄ tēpus mediū inter istas duas destructiōes
ſm ipm nō cōtinet nisi. cccc x. annos in q̄bus licet ppli isrl
sustinuerit aliquas aduersitates: tm̄ cū hoc habuit aliquas ꝓ
speritates: qz redijt de captiuitate babylonica ⁊ tēplū fuit re/
edificatū ⁊ ciuitas ⁊ sacerdotes ⁊ principes in populo ꝓpriis
legib⁹ vti ꝓmissi sunt. Sed post destructionē secūdā p Titū ⁊
Uespasianū cōpletis hebdomadib⁹ ꝓdictis sunt ī pfecta capti
uitate in qua dimittit eos deus. vt dicit Ra. Sa. vt p hoc desi/
stant a peccatis ⁊ puniāt ꝓ ꝑteritis et mereanf q̄ visiones ꝓ
phetarū ꝑ christo impleanf: ⁊ ista captiuitas durabit vsq; ad
aduētū xpi. Sic igit adaptat lram. Variat tm̄ lram aliq̄ modo
accipiēdo in aliq̄b⁹ locis aliter q̄m habeat trāslatio nostra: vt
videbit exponēdo lram. Dicit igit sic: Septuaginta hebdo/
mades. i. septuaginta septene annoz̄ q̄ cōtinēt tēpus ꝓdictū.
Precise sūt. hec ē lra hebraica ſm eū. i. cū ꝑcisione diffinita a
deo. ita q̄ nō sūt plures nec pauciores. Sup populum tuū. s.
isrl. Et sup vrbē sanctā tuā. s. hierlm a prima destructione q̄ fa
cta est p nabuchodonosoz̄ vsq; ad secūdā q̄ futura est: ad hoc
vt ꝑfecte puniant de malefactis suis: ꝓpter qđ sequit: Ut cō/
mereanf apud deū q̄ deleaf iniquitas eoz̄. Et adducat insti/
pleaf visio et ꝓpheta. i. ꝓmissiones facte p ꝓphetas de xpo:
Et vngaf sanctūsanctoz̄. vbi enī nos dicim⁹: Sanctus Ra. Sa.
⁊ pnūciaf in neutro ⁊ ī masculino. Sic igit exponit: Ungaf
sanctūsanctorū. i. tēplū qđ reedificabit p messiā: ⁊ arca testa/
menti et alia vasa sanctuarij. Scito ergo ⁊ aīaduerte. Hic po/
nitur

nitf explicatio ꝓdicte visionis magis in particulari: qđ sic ex
ponit Ra. Sa. Scito q̄ ⁊ aīaduerte: verba sūt angeli danielē
excitantis ad attēdēdū. De exitu sermonis ita q̄ vbi dicim⁹
ab exitu dicit ꝺ exitu. vt ꝓ ꝓpositionē cōiūcta nō designet ter
minus a quo sit incipienda cōputatio: sed denotet materia ꝺ
qua angelus vult loqui. qz. ē. dixerat danieli: Ab initio pre/
cū tuarū egressus est sermo. Ut sit sensus: Tu daniel scito et
aīaduerte de exitu sermonis vt iterū edificet hierlm. i. intelli
ge diligenter qualiter sermo egressus a deo de edificatiōe hiē
rusalem sit intelligēdus. Quia vsq; ad xpm ducē hebdoma
des. vij. i. vsq; ad cyrū qui dict⁹ est xps Esa. xlv. Hec dicit do
min⁹ xpo meo cyro ⁊c. Ipse enī fuit dux iudeoz̄ inquātū ꝑce
pto eī⁹ reduxit fuerūt de captiuitate babylonica: ⁊ a destru/
ctione tēpli et ciuitatis facta p nabuchodonosoz̄ vsq; ad pri/
mū annū cyri fluxerūt. lij. anni qui faciūt septē hebdomades
annoz̄. i. xlix. annos et adhuc vltra tres annos: sed angelus
nō numerabat nisi hebdomades ꝑfectas. Tres aūt annos q̄
ptinēt ad hebdomadā sequētē dimisit: qz numerarī cū heb
domadib⁹ sequētib⁹. Et hebdomadibus. lxij. reuertef ita q̄
vbi dicim⁹: Hebdomades. lxij. in nōiatiuo ipse ponit in abla
tiuo: ⁊ hoc fit sine mutatione lre hebraice: qz oīa nōia hebrai
ca sunt indeclinabilia: ita q̄ nō est variatio ibi p casus: ꝛ tm̄
p plurale ⁊ singulare ⁊ vbi dicim⁹: Et iterū ipse dicit: Reuer
tef: qz in hebraico satis cōsimiliter scribunf. Sic q̄ exponit:
Et hebdomadib⁹. lxij. i. in tpe qđ fuit a licētia data p cyrū re
uertendi vsq; ꝓpe destructionē factā p Titū: Reuertef. i. po
pulus de captiuitate. Et edificabit platea. i. ciuitas. Et muri
in angustia tēpoz̄: qz in tpe illo toto habuerūt aliqua ꝓspe/
ra: vt pz̄ in reditu captiuitatis ⁊ reedificatiōe tēpli et cōsili/
bus: ⁊ etiā aliqua aduersa. Et post hebdomades. lxij. occide
tur. xps. i. agrippa rex: de quo legit Act. xxvj. q̄ fuit rex ī iu
dea: ⁊ sic dicit xps ꝓpter hoc q̄ reges inungebanf: sicut de
saule ꝺr̄. ij. Reg. j. Quare non timuisti mittere manū in xpm
dñi. Iste aūt agrippa vt dicit Ra. Sa. occisus ē circa illa tpa
ī q̄bus destructa est ciuitas ꝓ Titū ⁊ Uespasianū. Et nō illi:
sic enī est in hebraico vbi dicim⁹: Et nō erit illi populus q̄ eū
negatur⁹ est. sic ergo exponit: Et nō illi. i. ipse agrippa nō erit:
qz ꝓ morte tollet⁹ de medio. Alij aūt iudei moderni hoc addūt
sic: Et nō ei. i. nō agrippa nec aliq̄s rex de cetero de gēte iude
oz̄um quousq; veniat xps ꝓmissus in lege ⁊ ꝓphetis. Et ci/
uitatē ⁊ sanctuariū dissipabit populus cū duce vēturo: ꝺ ex/
ponit sicut et nos de destructione hierlm ⁊ tēpli facta ꝓ ducē
ppli romani. Et finis eī⁹ vastitas. i. finis ppli romani: qz ille
ppls ⁊ oēs aduersarij iudeoz̄ finaliter vastabunt ꝓ regē mes
siā. Et vsq; ad finez belli statuta desolatio. ita q̄ vbi dicim⁹:
Post finē ⁊c. ipse dicit: vsq; ad finē ⁊c. qđ exponit sic cōtinu/
ando ꝓdict⁹: q̄ hz̄ oēs aduersarij iudeoz̄ vastēt finaliter per
messiā. vt dictū est: tm̄ statuta. i. a deo diffinita desolatio ciui/
tatis hierlz ⁊ regni iudeoz̄ erit vsq; ad finē belli. s. gog ⁊ ma
gog. de q̄bus loquit Ezech. xxxviij. Et deuincent ꝓ regem
messiā ⁊ tūc restituet ciuitas hierosolymitana et regnū iude/
oz̄: vt dicit iste Ra. Sa. Cōfirmabit aūt pactū multis hebdo
moda vna ⁊c. qz in vltima septena anno⁹ fuerūt treuge inter
populū romanū ⁊ iudeos: q̄s treugas vocat ꝺ pactū. s. pacis
sed iudei cito fregerūt treugas et rebellauerūt: ⁊ sic in medio
illi⁹ hebdomadis. s. ī quarto anno: venit exercit⁹ roman⁹ et
dissipauit ciuitatē ⁊ tēplū ⁊ captiuauit ppl̄m: ⁊ sic defecit ho
stia et sacrificiū iudeoz̄: qz non est eis licitū talia facere extra
hierlm. ⁊ hoc q̄ ꝺ: Et ī dimidio hebdomadis. s. ī vltima
eī⁹ medietate. Deficiet hostia et sacrificiū. Jn tēplo. i. in loco
vbi fuerat tēplū. Et abominatiō desolatiōis: qz ibi fuit statua
Adriani imperatoris posita in loco vbi steterat arca: et vsq;
ad cōsummationem et finē belli gog. s. et magog. Perseuera
bit desolatio iudeozum: qz deuicti⁹ gog et magog ꝓ messiam
restituet regnū iudeozum: vt dicit. Contra istā expositionez
arguit primo de numero annoz̄: quia a destructione hieru/
salem p nabuchodonosoz̄ vsq; ad destructionē eius p Titum
et Uespasianū: non posuit iste Ra. Sa. nisi. cccc x. annos pre
cise: quia ſm omnes historiographos sunt multo plures: sed
hanc obiectionē omitto: quia in cōputatione annoz̄ secut⁹
sum Ra. Sa. tā ꝑ rōnabili⁹ dicent⁹ sup libū Hester ⁊ ī aliq̄
bus alijs locis. Ité id qđ exponit: Ut cōsumet ꝓuaricatio. i.
vt desistāt a ꝓuaricatiōib⁹ ⁊ ꝓcis: pz̄ esse falsū: eo q̄ a tpe de
structiōis facte p romanos nō destiterūt iudei a ꝓcis. imo sūt
augures ⁊ piuratores ⁊ multi alijs ꝓcis irretiti: q̄ maxime ꝓ
hibēt ī lege moysi. Ité ꝺ id qđ exponit. Et deleat iniq̄tas. i.
mereāt apud deū ꝓ captiuitatē modernā: vt iniq̄tas eoz̄ de/
leaf apud deū. Quero ab eis q̄ sit ista iniq̄tas delēda: qz aū

captiuitatē

Septuaginta hebdomades abbreuiate sunt sup po. Hebrei exponunt ita. Quasi. O daniel scito ab hac die qua tibi nūc loquor. erat aūt ann⁹ p̄im⁹ darij qui occidit baltha/sar: & regnū chaldeo⁹ in pſas medoſq; tran/

a ſ quasi cito reſpiciet de⁹ populū ſuū,p q rogasti q rū nō es⁹ ē ſicut dixiſti ibi: qz nomē ſuū inuocatū est sup. c.z sup populū ſuū: sed su⁹ est ,p quo sup/plicasti. b ſ anno:ū.i. cccc.xc. ab exitu ſermois vr iterū edificet hierusalē. c ſ nō numero. ſ. vt nō sint. cccc.xc. āni sed quantitatez: nō ei vt aiunt ſm annū ſolarem cōputandi q hz dies. ccc.lxv. sed ſm lunarē annū q habet dies. ccclxiij. ſuperat ſola/ris lunarem dieb⁹. xi.

a **Septuāginta hēbdomades āb/** a†

a ſ nō meū vt dixiſti: Simile loquit de⁹ in exodo ad moyſen: Descēde qz peccauit populus su⁹ qua ſi nō meus quē deſeruit.

breuiatę sunt sup populuz tūum b

stult: vsq; ad. lxx. annū hebdomadarū. i. ānos. cccc.xc. hec po/pulo tuo p̄ptes acci/det. Primū ,picia/bit tibi de⁹ sicut p̄ca/ris: & delebit̄ pecca/tū: & finē accipiet p̄/uaricatio. nūc ei⁹ v/be & tēplo destructis i luctu ē ꝓls: ſ i bre/ui restaurabit̄: & nō ſolū ſ fiet i his. lxx. hebdomadib⁹ ſz na/scetur xp̄s. i. iuſticia ſempiterna & signabi/tur viſio & ,phetia vt ,phēta nō iueniat i iſrl: & vngat ſctūſſan/ctoꝝ q̄: Propꝫea vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo

Pſ. 44. Leui. 21. d

le. &c. q̄ dicit: Sancti estote qz ego ſanct⁹ sum. Scito ḡ qz ab hac die qua nūc tibi loquor: & dei sermonē ,mittto q̄ reuertat̄ ppls & hie/rusalē reſtauret vsq; ad xp̄m & deſolationez tēpli hebdomades numerēt. lxij. & alie. vij. in q̄b⁹ iuxta ordinē ſuū due res fient. de q̄b⁹ ante dixi: q̄ reuertat̄ ppls & reedificet pla/tea a neemia & eſdra sub artarxerxe. xx. āno regni ei⁹: In fine ḡ hebdomadarū cōplebit̄ dei ſnia & angustia tēporū q̄s rursū deſtruet̄ tēplū & capiet̄ ciuitas. Hā post. lxij. hebdo/mades occidet̄ xp̄s: & nō erit ei⁹ ꝓls q̄ eū ne/gatur⁹ est: ſiue vt illi dicūt: nō erit illi⁹ ppū ſperiū q̄ putabat se retenturū: & q̄d dico de xp̄o occidēdo: & negaturo ꝓlo penit⁹ dese/rēdo: cū et ciuitatē & ſanctuariū diſſipatur⁹ sit ppls roman⁹ cū duce vēturo. i. Veſpaſia/no: q̄ mortuo trāſactis. vij. hebdomadib⁹. i. an. xlix. belī⁹ adrian⁹ a q̄ postea ō ruinis hie

Tertulianus

rusalēvrbs bella cōdita ē: rebellātes iudeos timore ꝓpho magiſtro exercit⁹ pugnāte ſupa/uit: & tūc defecit hoſtia & ſacrificiū: & vsq; ad cōſūmationē mūdi cōtinuabit̄ deſolatio.

Tertulian⁹ i libro ꝛ iudeos hec ad verbū air: Vñ ḡ oſtēdim⁹ qz xp̄s venit intra. lxij. hebdomadas. Numer⁹ a primo anno darij q̄m eo tpe oñdit̄ danieli viſio hec: dicit ei⁹ in/tellige & cōſjce a ,phetatione sermonis rūde re me tibi hec q̄ ſequūt̄ in textu de cōſtructio/ne muri &c. Vñ a primo āno darij debem⁹ cō/putare. Tūc enī hanc viſionē vidit Daniel: Videam⁹ igit̄ quot mō anni ipleanꝭ vsq; ad aduētū xp̄i. Dari⁹ regnauit annis. xix. artar/xerxes. xlj. ochus q̄ & cyrus ānis. xxiij. arg⁹/vno anno. ali⁹ dari⁹ q̄ & melas. xxj. alexāder macedo annis. xij. post eū regnauit ſother in alexādria ānis. xxxv. cui ſuccedēs philadel/phus regnauit ānis trigitanouē. Post hūc euergetes ānis. xxv. deīde philopater. xvij. post hūc epiphanes. xxiiij. Itē alius euerge/tes annis. xxxvij. Sother ānis. xxxviij. pto/leme⁹. xxxvij. cleopatra annis. xx. & mensib⁹ ſex. Itē cleopatra cōregnauit auguſto ānis. xij. post cleopatrā auguſt⁹ alijs. xliij. ipera/uit. Hā oēs āni auguſti fuerūt numero. lvj. Scim⁹ aūt q̄ i. xl. āno & primo ipiū auguſti q̄ post mortē cleopatre iperauit nat⁹ ē xp̄s: & ſupuixit auguſt⁹ ex q̄ nat⁹ est xp̄s annos. xv. & erūt reliq̄ tpa annozū i die natiuitat̄ xp̄i in annū auguſti. xlj. post mortē cleopatre anni cccc.xxxvij. et meſes vj. vñ implent̄. lxij. hebdomades: & dimidia: q̄ faciunt annos. cccc/xxxvij. & meſes. vj. i die natiuitatis xp̄i & ma/nifestata est iuſticia eterna & vnct⁹ ē ſanctus ſanctoꝝ

captiuitatē babylonis fuerūt iudei idolatre maximi & occisores ,pphetaruz: vt ptz ex quarto libro Regū: & multis alijs pctis irretiti: & tñ ,p oib⁹ iſtis de/lēdis nō ſuſtinuerūt captiuitatē niſi. lxx. annis: ſm Ra. Sa. A tpe aūt titi ſu/stinuerūt captiuitatē p. M. cc. annos & ampli⁹: & adhuc neſciūt terminū capti/uitatis: ḡ oportet illa iniq̄tas q̄ p hāc captiuitatē delet̄ ſit maior quāſi incōpa/rabiliter q̄s illa q̄ pceſſit captiuitatē babylonicā: ſz nō pōt aliq̄ aſſignari niſi illa q̄ interfecerunt xp̄m q̄ fuit maxima iniq̄tas. A reditu enī captiuitatis babyloni/ce nō legunt iudei fuiſſe idolatre vel occisores ,phe/tarū et actores cōſimiliū criminū ſicut añ. ,ppt q̄d nul/la alia cā hui⁹ captiuitatis pōt aſſignari rōnabiliter niſi occiſio xp̄i ſm q̄ predixit ſaluator Luce. xix. Vi/dēs ieſus ciuitatē ſāctā hierl'm &c. & ſic nō ē expectan/dus xp̄s de futuro: vt dicit iſte expoſitor. Itē ꝛ illud q̄d dicit: Et ipleat viſio & ,pphetia. i. p meritū iudeoꝝ in hac captiuitate implebūt viſiones & ,phetie de xp̄o q̄: Aggei. ij. ꝛ: Adhuc vnū modicū & mouebo celū & terrā &c. Sequit̄: Et veniet deſideratꝰ cūctis gētibus & replebo domū iſtā glia. Scōm oēs expoſitores ca/tholicos & hebreos iſte deſiderat⁹ cūctis gētib⁹ intel/ligit̄ xp̄s Cū ḡ dicat ,pba q̄ post vnū modicū debeat venire nō pōt adhuc itelligi vētur⁹ de futuro: q̄a tpe

Aggei vsq; ad destructionē factā p romanos fluxerūt. cccc. anni & pl⁹ ſm cō/munē cōputationē. Fm ℞o cōputationē hebreoꝝ fluxerūt anni. cccc.xc. Et itez a destructiōe facta p Titū vsq; nūc fluxerūt āni. M. ccliij. ſ. vsq; ad annū p̄ſi. M. cccc.xviij. Icluſiue i ḡ hec postilla fuit vltimate cōrecta. tñ aūt tp̄s nō pōt dici modicū. Itē i eadē auctoritate dic̄ ,pba i ꝑſona p̄ſi: Replebo domū iſtā glia: & loq̄t ,pba ō tēplo reedificato post captiuitatē babylonicā: ḡ stāte iſto tēplo venit desideratꝰ cūctis gētib⁹. i. xp̄s. Itē ℥ id q̄d dicit: Et vngat ſctūſſi/ctoꝝ: p̄ b itelligēs arcā testamēti & alia vaſa ſactuarij q̄ p messiā debēt recupa/ri. q: ℣: Hiere. iij. Cū multiplicati fuerit̄ & creuerit̄ i terra. In die⁹ illis ait: vꝑs: Nō dicēt vltra arca testamēti p̄ſi: neq; aſcēdet sup cor: neq; fiet vltra &c. q̄ nō ſūt p messiā recuperāda. Itē q̄ hic xp̄m vocat Cyrū: et postea agrippā cū subdit: Occidet̄ xp̄s. ptz fallū ex mutatione ꝓsone: qz ꝑsiē text⁹ ptz q̄ lo/quit de eodē xp̄o. Itē q̄ dicit agrippā occīo cita tpa destructionis ciuitatis p Titū et Veſpaſianū: videt̄ eē manifestū fallū: q: b nō bñ i aliq̄ hiſtoria aut̄/tica: imo Joſephus libro de iudaico bello dicit eū cōfederatū fuiſſe romanis tpe iſti⁹ belli. Itē q̄ postea subdit: Vſq; ad finē belli gog & magog statuta &c id est diffinita ē a deo deſolatio ciuitatis hierl'm & ptz fallū: qz ciuitas hieroſo/lymitana reedificata fuit postea p Adrianū ipatorē. Itē q̄ subdit: Cōfirma/bit aūt pactū multis &c. q̄ exponit de treugis fact̄ inter iudeos & romanos circa tp̄s deſtructiōis ciuitat̄: videt̄ manifeste fallū: qz Joſephus de b nō lo/quit̄ nec i libro antiq̄tatū: nec i libro de iudaico bello: vbi diligēter deſcribit oīa q̄ fuerūt facta iter ꝓlm iudaicū & romanū tpe illo. Þ etiā ptz p b q̄ dr in lra. Mult⁹. qz ſi cēt vex fuiſſet factū cū oib⁹ iudeis: & nō cū aliq̄b⁹ tm. Ex oib⁹ p̄dict⁹ ptz expoſitio p̄dicta falſa & irrōnabilis. Alis viſis ponēda est expoſitio catholicoꝝ dicētiū iſtas hebdomades ipletas i xp̄i paſſiōe. Circa q̄ ſciendū q̄ est vna cōis expoſitio quā ſequūt̄ cōiter expoſitores catholici. & ē expoſitio Bede: ſ illā ad p̄ns omitto duplici de cā. Una est q̄ hec expoſitio ponit̄ mul/tū exp̄ſse i gloſa ſup Danielē i loco iſto: & in ſcholaſtica hiſtoria: & ō ibi pōt re/currere q̄ vult eā ibi videre. Alia cā est: qz illa expoſitio videt̄ mihi falſa: quia cōputat p annos lunares ſupponēdo q̄ Þ mō cōputāt iudei q̄ō &c. ſ. ipz obatū vt viſū est. Et ō aliter expono cōputādo p annos ſolares. Ad cui⁹ euidētiā sciēdū q̄ cōputatio ānozū ſolariū dupliciter pōt accipi. Uno mō ſm Joſephū ſm q̄ & reditu captiuitat̄ babylonice vſq; ad p̄ncipatū machabeoꝝ fluxerūt āni. cccc.xliij. vt bñ i libro ātiq̄tat̄ iudaice. Principat⁹ ℣o machabeoꝝ durauit cxxvij. annis ātiq̄tat̄ iudaice li. xiiij. ca. vl. Ertūc herodes aſcalonita cui⁹ tpe nat⁹ fuit xp̄s: vt bñ Matth. ij. regnauit i iudea. xxviij. ānis vsq; ad natiuitatē xp̄i: nec obſtat q̄ aliq̄ hiſtorie dicūt xp̄m natū. xxxj. anno regni herodis q̄ cō/putāt ab anno q̄ fuit ei datū regnū p imp⁹ romanū q̄ō fuit p tres ānos an/teq̄ haberet illud occiſo antigono: q̄ vltim⁹ regnauit ō machabeis: & ſic fluxerūt. xxix. āni & p̄cipiū. xxx. vsq; ad baptiſmū xp̄i Luce. iij. Jeſus erat incipi/ens. xxx. annoꝝ &c. & ſic fluxerūt. vij. anni vsq; ad. iiij. ānū post paſſionē ei⁹. Iſti ℣o anni ſimul iūcti faciūt. ccccccv. ānos. a quibus ſi reſcindāt̄. cxv. anni qui fluxerunt a reditu captiuitatis babylonice acciplendo a primo anno cy/ri q̄ extūc dedit ꝓlo licētiā redeūdi ō babylone vſq; ad. xx. ānū excluſiue ar/tarxerxis: q̄ tūc miſit neemiā ad reedificādū ciuitatē hierl'm. Neemie. ij. rema/nēt. ccccxc. āni q̄ faciūt. lxx. hebdomades anno⁹ ſolariū. Et ſic nūer⁹. lxx. heb/domadarū icipit a. xx. āno excluſiue regni artarxerxis. & terminat̄ i quarto an/no post paſſionē xp̄i. Mō reſtat oñdere. q̄ a ꝓmo anno cyri vſq; ad. xx. ānū ar/tarxerxis fluxerūt. cxv. āni q̄ō oñdit̄ p chronicas latinoꝝ ſm q̄s cyr⁹ regna/uit. xxx. annis: cābyſes filī ei⁹. viij. duo magi. vij. meſib⁹ q̄ ꝓ vno āno cōputā/tur. q: sūt maioꝛ ps anni. dari⁹ hyſtaſpis. xxxvj. xerxes filī⁹ ei⁹. xx. arthaban⁹ meſib⁹. vij. q̄ cōputāt̄ ꝓ vno anno artarxerxes. xix. vsq; ad miſſionē neemie.

Anni vero iſti simul iūcti sūt. cxv. Alis viſis accedēdū ē ad lram. cū dicit:

a Septuagīta hebdo. vbi primo ponit̄ hebdomadarū reuelatio. cū ℣: Se/ptuaginta hebdomades q̄ cōtinēt. cccc.xc. annos vt. ſ. dictū ē. b Abbreuia/te sūt. i. sūt regiſtrate i dei ꝑscientia. c Sup ppl'm tuū. ſ. iudaicū.

Et sup

ſanctoꝝ. i. xp̄s & signata ē viſio & ,pphetia & dimiſſa sūt pecca/ta p fidē nois xp̄i. Quid ē aūt q̄ dicit ſignare viſū & ,pphetiā q̄m oēs ,pphete vēturū annūciabant & paſſurū. Quia ḡ iple ta ē ,pphetia: p aduentū ei⁹ ſignari dicebat viſionem & ,phe/tiā: q̄m ſignaculū ē oīm ,pphetaꝝ implēs oīa q̄ retro ō eo an/

a ſ nō meā. b ſ in paſſione

& sup vrbē ſanctam tuām: vt cōn a† b+

xp̄i q̄ rulit peccata mūdi. a ſ delera.

ſumetur ꝓuaricātio: & finem acci/ c

a ſ expoſitio. ſ. ꝛpe grate.

piat peccatum: & dēleatur iniqui d

a ſ cuāgelū. ſ q̄ legis iuſticiā vincat.

tas: & adducat iuſticia ſempiēna: d

a ſ lex & ,pphete vſq; ad Johānē: q̄ añ aduēt⁹ xp̄i hec oia magis ſperabāt q̄m reuerebant.

& t ipleat viſio & ,pphia: et vngat e f

ciet hoſtia & ſacrificiū dimidiū hebdomadis hui⁹ q̄ntuſdecim⁹ ann⁹ tyberij ceſar⁹ erat: qñ inchoato xp̄i baptiſmate hoſtiarij purificatio fidelib⁹ paulatim vilescere cepit. Itē q̄ ſequit̄ i tē/plo erit abominatio deſolatiōis: & vſq; ad ꝯſūmationē & finez pſeuerabit deſolatio. ad ſequētia tēpora reſpicit: cui⁹ ,pphetie veritatē hiſtoria vetez et nōz tēpoꝛū euētus teſtat. Totū ideo testimoniuz ,pphete ponētes q̄tuz facultas ſuppe/tebat exp̄ſuimus: qz ℣ & a pleriſq; le/ctoꝛib⁹ ignozari & ſpeciale genus heb/domade flagitare cognouim⁹, fallūt enī q̄ putāt hebreos talib⁹ ānis vſos. alioqn tora veter⁹ inſtrumēti ſeries va cillat: nec vlli⁹ etas tāta quāta ſcpta ē debet itelligi: ſz ad lune cursū ſtringi. Sciēdū sane q̄ aphrican⁹ hebdoma/darū cursū q̄e nos i decimū ſeptimū vel decimū octauū tyberij ceſar⁹ annū q̄ dñm paſſū credim⁹. iuxta chroniczs euſebij pdu xim⁹ ab eodē q̄ nos incipi/ens exordio q̄ntodecimo eiuſdē impe/ratoꝛis anno: q̄ eū paſſum credidit pnat esse cōpletū. ponens ānos regni pſarū. cxv. macedonū. ccc. romanoꝝ. lx. Sed dili/gens lector q̄ magis putauerit ſequēdū eligat. Aphrican⁹, Uicesimo āno artaxerxis regis pſaꝛ. pceſſit ſermo q̄ Neemi/as eius pincerna ſicut in Eſdra legit̄ rogauit et impetrauit vt reedificaretur hierusalē & hic est ſermo qui egreſſus est q̄ ex truende vrbis dedit licentiā que vſq; ad tempus illud vicina/rum gentiū patebat incurſibus. Siquidem ad cyri regis impe/rium qui volentibus reuerti in hierusalē dederat poteſtatem ieſus & ꝯozobabel & eſdras ſacerdos: et qui cū eis ,pficiſci vo/luerunt templū & vrbem & muros eius edificare conati ſūt. ,p/hibentibus in circuitu nationib⁹ ne impleretur opus: q̄ſi hoc fieret regis iniuſſu. Pendebat ergo opus iterruptuz: vſq; ad neemiā: et. xx. artaxerxis annum quo tempore regni perſaruz. centū. xv. anni fuerant euoluti. captiuitatis autez hierusalem clxxv. Tunc primuz artaxerxes iuſſit muros extrui. & neemi/as pfecit operi. Tūc edificata est platea & muri circūdati. Si illo tēpoze ſi numerare velis. lxx. ānoꝛū hebdomadas vſq; ad chriſtū inuenire poteris. Si ℣o harū hebdomadaruz ,ncipiū ab alio tēpoze ſumim⁹: & tempoza nō occurrunt & multa cōtra/ria incurrim⁹. Hā & ſi a cyro & ,ma ei⁹ indulgētia: q̄ iudeoꝝ laxata est captiuitas. lxx. hebdomadas numeram⁹: cētū ānos & eo ampli⁹ inueniemus qui iſtū hebdomadarū excedant nu/merū: & multo plures ſi ex quo danieli locutus est angel⁹: ad/diturqz ampliꝰ numerus ſi captiuitatis principiuz habueris hebdomadarū exordiū. ꝑmanſit enī regnum perſaruz vſq; ad initium macedonū annis. ccxxx. & macedones regnauerūt an/nis. ccc. atq; exinde vſq; ad annum. xv. tyberij ceſaris q̄ chri/ſtus paſſus est anni sūt. lx. qui omnes faciūt. dxc. ita vt cētum ſupſint anni. a vicesimo autez anno artaxerxis vſq; ad chriſtū cōplentur hebdomade. lxx. iuxta lunarē ſuppuratiōnē hebre/oꝝ: qui meſes non in xta ſolis ſed lune curſū numerant. Hā a centeſimo &. xv. anno regni perſarū q̄s artaxerxis eiuſdem re/gni viceſimū imperij ſui agebat ānū: & erat octogeſime & tertie olympiadis ānus quart⁹ vſq; ad ducēteſimā & ſecūdā olym/piadem & ſm eiuſdē olympiadis annuz tyberijq; ceſaris annū xv. colligunt̄ anni. cccc.lxv. qui faciūt ānos hebꝛeoꝝ. cccc.xc.

Mota aphricanū & bedā in ſūma cōuenientes in hoc ſolo diſ/ſentire q̄ aphrican⁹ dicit regni romani ſexaginta ānos fuiſſe vſq; ad. xv. annum tyberij ceſaris q̄ād dicit paſſum chriſtū. Beda ℣o. lvij. annos vſq; ad. xvij. annū regni tyberij ceſar⁹ q̄ād dicit chriſtū paſſum. Licet ergo dicat. lvij. annos fuiſſe vſq; ad annū. xvij. tyberij ceſaris in quo innuit non niſi. lvij. annos fuiſſe vſq; ad. xvij. annū tyberij ceſaris. tñ cum aphri/cano in ſūma ꝯuenit: qz q̄ aphricanus in regno perſarū min⁹ ponit: in regno romanoꝝ plus ponit ſed ſequamur Bedā q̄ di/cit chriſtū. xvij. anno tyberij paſſum fuiſſe: qz ſm Lucā ſtatim p⁹. xxx. annū q̄ fuit. xv. ann⁹ tyberij ceſar⁹ xp̄s ē baptiz⁹. De inde p⁹ tres ānos paſſus & ſic. xvij. nō. xv. an. tyberij ceſaris.

Nico. de lyra

Scito ḡ

a Et sup vrbē ſanctā tuā. ſ. hierl'm. b At ꝯſumet ꝓuarica/tio. i. terminet. ideo ſubdit: c Et finē accipiat peccarum. p chriſti paſſionē. d Et adducatur iuſticia ſempiterna. p eius p̄dicationem. e Et impleat viſio et ,pphetia. de chriſto pre/dicta. f Et vngatur ſanctuſſanctoꝝ. i. chriſtus qui in huma/nitate vnctus est oleo gratie pre conſortibus ſuis.

Scito

¶ Scito ꝯ. Mō nos moueāt hebrei si pr̄ numerenr̄. vij. hebdomades. ⁊ postea. lxij. ⁊ rursus vna i duas ptes diuidatur. Est enī ꝟ idioma hebrei fmonis: ⁊ antiq̄ latinitatis: vt aū minorē numerū supponāt post maiorē: vbi gr̄a. Nos iuxta ꝓprietatē lingue nr̄e nūc dicim⁹ abraā vixit ānos. clxxv. Illi econtrario vixit. v. lxx. c. Non igit vt legit ita adimplet: ꝟ vt totus pariter supputet: ita finē accepit. Nec ignorādū ꝙdam illoꝝ dicēt: qō vna hebdomadas ꝺ q̄ ꝺr: Cōfirmabit a. p. m. e. v. diuidatur ⁊ vespasianū ⁊ adrianum: vt iuxta historiā Josephi vespasian⁹ ⁊ rytus trib⁹ ānis ⁊ septē mēsib⁹ pacē cū iudeis fecerint. Tres autē āni ⁊ sex mēses ſꝟ adriano cōputent: qū hierr̄m oīno subuersa ē: ⁊ iudei cateruatim cesserūt vt a iudee q̄z finib⁹ ꝓpellerēt. ꝟ aiunt hebrei nō magnopere curātes a primo anno darij regis ꝑsaꝝ vsq; ad extremā eversionē hierusalē: que sub adriano accidit: computari olympiades. clxxiij. i. annos. ꝺcc. xvj. qui faciūt hebdomadas hebdomadas. cclxxiij. i. annos tres q̄ chochebas dux hebreoꝝ ē oppressus ⁊ hierr̄m vsq; ad solum diruta est. ¶ Cōfirmabit

Nico.de lyra

a Scito ꝯ. Nic ꝙsiter ponit dicte reuelatiōis expositio. Ad cui⁹ itellectū ꝙsiderandū q̄ angel⁹ diuidit. lxx. hebdomades in tres ptes. s. in. vij. ⁊. lxij. ⁊ vnam: q̄z in istis ptib⁹ ꝑ specialia opa facta sūt in ꝓplo iuda. Mā in ꝑmis. vij. ꝓpl's cū labore magno reedificauit hierr̄m ⁊ eam tenuit ꝟ aduersarios. naꝫ vna manu faciebāt op⁹ ⁊ altera tenebāt gladiuꝫ. Recmie. iiij. ꝓpē aduersarios insurgētes in edificatiōe. ⁊ post i alijs. lxij. ꝓpl's aliq̄ habuit ꝓspera aliq̄ aduersa. in vltima xo xp̄s ꝓdicauit ⁊ passus fuit. ⁊ fides xp̄i multū fuit dilatata p ꝓdicatiōez apl'oꝝ post xp̄i mortē: vt ptz in actib⁹ apl'oꝝ. Dixit igit angelus. Scito ꝯ ⁊ aūaduerte tu daniel ꝙliter hebdomades sūt intelligēde. Ab exitu fmonis vt iterū edificet hierr̄m scz a. xx. anno artaxerxis tūc mittētis neemiā ad ei⁹ reedificationem. Usq; ad xp̄m ducē. i. vsq; ad xp̄i baptismū vt q̄ fuit declarat⁹ dux fideliū ꝑ patris ⁊ spūssancti testimoniū. Mar. iij. Hebdomades septē in q̄b⁹ ꝓpl's tu⁹ cū labore magno ciuitatē reedificabit ⁊ tenebit. Et hebdomades. lxij. in q̄b⁹ nūc aduersa nūc ꝓspera sustinebit. Et rursū edificabit platea et muri ⁊c. ꝟ dicit ad ostendendū q̄d futurū erat in septē hebdomadib⁹ primis. Et p⁹ hebdomades. lxij. cū. vij. primis q̄ faciunt hebdomades. lxix. occidet xp̄s. s. i vltima hebdomada q̄ icipit a baptismo xp̄i: qz post baptismū ꝓdicauit trib⁹ ānis cū dimidio ⁊ tūc passus fuit i medio illi⁹ hebdomade. Et nō erit ꝓpl's ei⁹ q̄ cū negatur⁹ ē: qm̄ iudei negātes cū coīa pilato extūc nō fuerūt ei⁹ ꝓpl's. Et ciuitatē ⁊ sanctuariū. i. hierl'z ⁊ tēplū. Dissipabit ꝓpl's cū duce vēturo. i. exercit⁹ romanor̄ cū ꝓncipe tyto. Sciendū itaq; q̄ hec dissipatio non fuit impleta infra dictas hebdomades. lxx. ꝟ postea p. xxix. ānos fm istā expositionē: qz tū fuit facta i penā mort' xp̄i: vt hr̄ Luc. xix. ideo ꝟ immediate ponit post mortē xp̄i de q̄ aū immediate fit mētio. Et finis eius scz ciuitat' hierr̄m. Castitas. p exercitu⁹ romanor̄. Et p⁹ finē belli. s. romanoruꝫ ꝟ iudeos. Statuta desolatio. i. desolatio ciuitat' vel iudeoꝝ a deo ꝓfinita. Cōfirmabit autē: qz occasione mort' xp̄i erierat termios. lxx. hebdomadaꝝ i penā dicte mortis: vt dictū ē. ido reuertit ad ostēdendū q̄d ampli⁹ debeat fieri i vltima hebdomada de q̄ icepat dicere: ⁊ ñ ꝓfecerat dicēs: Cōfirmabit aūt pactū mult'. i. legē euāgelicā q̄ ꝺr pactū nouū Hiere. xxxj. Hebdomada vna. s. vltia i q̄ xp̄s trib⁹ ānis ⁊ dimidio ꝓdicauit legē euāgelicā: ⁊ eam ꝓfirmauit ꝑ miracula ⁊ mortē suā: ⁊ i trib⁹ annis rcsiduis cū dimidio ꝑ ꝓdicationem apl'oꝝ: vt ꝓdictū ē. Et i dimidio hebdomadis deficiet hostia ⁊ sacrificiū: qz i medio illi⁹ hebdomadis passus ē xp̄s vt visū ē ⁊ tūc sacrificia leg' cassa ⁊ mortua fuerūt. Et i tēplo erit abominatio desolatiōis. Istud fuit diu post. lxx. hebdomades q̄n adrian⁹ ipator suā statuā fecē poni i loco vbi steterat arca dñi. Et qz posset ꝝri quātū durabit captiuitas siue desolatio iudaici ꝓpl'. rñdet dicēs: Et usq; ad ꝙsūmationē. s. mūdi: tūc enī fm doctores catholicos ꝙuertēt iudei ad fidē xp̄i. Hunc ꝫ exponēdi modū secut⁹ sū aks q̄n ꝓnō scripsi sup danielez. Sz qz postea ꝙfidēs de dei aditorio aggressum sū scribere super torā sacrā scripturā: ⁊ cū venissem ad libros Esdre et Hester visū mihi fuit. ⁊ adhuc videt saltē meliorē iudicio q̄ enumeratio ānoꝝ q̄ posita ē in expositione ista non bñ ꝙsonat sacre scripture: qz i magna pte sui ꝓcedit fm chronicas latinorū. s. a destructiōe ciuitat' hierr̄m ꝑ nabuchodonosor usq; ad. xx. annum artaxerxis exclusiue: qō tps fm chronicas latinorū fuit

a ſ attentū redditr.

a ſactusſactoꝝ. Scitō ꝯ ⁊ aiaduerte a

clxxxv. ānoꝝ. Secm̄ hāc cōputatiōez mardoche⁹ fuisset. cclxx. ānoꝝ qñ ꝑ assuer⁹ fuit exaltat⁹: nō ē aūt verisile q̄ tātū vixerit. Dicto q̄ vixisset: tū facē nō potuisset illa q̄ ꝺ eo scribūt i libro Hester. s. regere domū regine ⁊ regis palatiū ⁊ eōtare p ciuitatē ⁊ sūla. Q̄ autē sequaꝝ ad dictam enumerationē mardocheū tūc fuisse tāte etatis ostēdit: q̄ ductꝰ fuit i babylonē cū iechonia rege inda vt habeꝫ Hester. ij. ⁊ tūc fuit ad min⁹ decē ānoꝝ. Ip⁹ iechoniā sedechias regnauit. xj. ānis. iiij. Reg. xxiij. Deinde secuta ē captiuitas. lxx. annoꝝ fm chronicas latinoꝝ scz a destructiōe ciuitatis ꝑ nabuchodonosor vsq; ad ꝑmū ānū cyri a q̄ vsq; ad. xix. ānū artaxerxis inclusiue fuerūt ānī. cxx. vt ꝓdictū ē: ⁊ remanēt adhuc de ei⁹ regno xx. ānī. q̄z regnauit. xl. ānis. Xerxes scōs mēsib⁹ duob⁹. Sogdianus mēsib⁹. vij. ⁊ cōputāt isti duo ꝑ vno āno. Darius nothus. xix. Assuer⁹. xij. aū exaltationem mardochei. Hester. iij. Si xo ꝓdicti ānī simul ꝙiūgāt faciūt ānos. cclx. sic als dixi i ꝓncipio libri Hester. iō pono aliū modū cōputādi. lxx. hebdomades ꝓdictas ꝙsonū magr̄ scripture fm quē mardoche⁹. xij. āno regni assueri fuit trāſ. xciij. ānoꝝ vt oñdi i ꝓncipio libri Hester. ⁊ adhuc i sequētib⁹ ostēdet. Mod⁹ etiā iste q̄ dr̄ intēdo ponere ꝓcedet ꝓtim fm sacrā scripturā. ꝓtim fm hebreoꝝ dicta: ꝑpter qō nō poterit ab eis rationabilit ꝛ impugnari trāſ i vno nō intēdo eos sequi i q̄ ostēdā eos deficere manifeste. Primo igitur videndū ē a q̄ icipit computatio. lxx. hebdomadaꝝ scdo vbi terminat: qz i bis duob⁹ iacet vis negocij. tertio ad expositionem ꝛre accedet. Qtū ad ꝑmū dirigit nos xp̄ū angeli dicēt' danieli. Ab exitu fmonis vt iterū edificet hierr̄m ⁊c. Et in hebreo habet: Ab exitu fmonis ad reuertendū ⁊ edificandū hierr̄m ⁊c. Et q̄ videt q̄ a ꝑmo xp̄o ex reuelatiōe dñi ꝓcedēte de reditu ꝓpl'i i hierr̄m. ⁊ ꝑ ꝙsequēs reedificādi ibi templū ⁊ habitacula ministroꝝ ⁊ ꝓpl'i ibidē habitātis: ꝛ adhuc nō erāt data licētia reedificandi muros ciuitatis ⁊ fortalicia. debeat hebdomadarū cōputatio inchoari. Illud aūt xp̄ū hr̄ Hiere. xxix. vbi ꝺr: Cū ceperint ipleri in babylone. lxx. anni visitabo vos ⁊ suscitabo sup vos xp̄ū meū bonū ⁊ reducā vos ad locū istum. Sz q̄ꝫ fuit ꝟ dictū ptz ex ca. xxviij. Hiere. vbi ꝺr q̄ in anno ꝛto sedechie regis mēse. v. hieremias rep̄hendit ananiā falsū ꝓphām. Iste enī asserebat iechoniā: ⁊ q̄ cū eo trāslati fuerāt in babylonē redire i hierr̄m post duos ānos. ⁊ iugū regis babylonis cōfringi ⁊ ꝙsequēter ca. xxix. ponit epla hieremie ad tranſmigratos i babylonē vt nō ꝙfiderēt xp̄is falsoꝝ ꝓphaꝝ. i q̄ scribit ꝟ xp̄ū ex reuelatiōe dñi. Cū iceperit ipleri i babylōe. lxx. āni ⁊c. Et sic ptz q̄ ꝟ xp̄ū dixit dñs ꝑ hieremiā āno ꝛto sedechie circa finē. ꝓpter qō cōputatio. lxx. hebdomadaꝝ debet icipi ab āno ānto sedechie iclusiue. Qtū ad scōm dico q̄ terminatur i āno passiōis dñi iclusiue. Mā icipiēdo ab āno ānto iclusiue regis sedechie habēt sex anni ītegri de regno ei⁹: qz. xj. āno regni sui mēse ꝛto fuit captꝰ ⁊ captiuat⁹. iiij. Reg. xxv. ꝑpter qō ille. xj. annus rōne maioris ptis cōputādus ē in tpe destructiōis ciuitatis ne vn⁹ ann⁹ bis cōputet. A dicta xo destructione vsq; ad ꝑmū ānū cyri fluxerūt. lij. āni fm hebreos. Cyrus xo trib⁹ ānis regnauit fm eos post monarchiā acceptā a quo tpe debet ꝟ fieri cōputatio. Illi xo q̄ dicūt euz regnasse xxx. ānis incipiūt cōputare a ꝓncipio regni sui i ꝑside tm. Ꝑncipiū xo āni quarti q̄ regnauit cyrus cōputādū ē in tpe cāby sis filij sui vn⁹ ne ann⁹ bis cōputet. Cābyses xo sex ānis regnauit vt dicit Joseph⁹ libro antiqtat' iudaice. xj. post quē fm hebreos regnauit assuer⁹ marit⁹ hester. et i ꝟ supra secut⁹ fū eos i ꝓncipio libri Hester. ſ i ꝟ q̄ dicūt eū regnasse. xiij. ānis tm̄ videnē mihi deficere manifeste. Mā assuer⁹ cepit hester vxorē anno septimo regni sui mēse decimo: vt habet Hester. ij. Cuz igit fm ipos dart⁹ filiꝰ assueri ⁊ hester regine post assuerum regnauerit imediate: optet ꝙfir eos dicere q̄ in ꝓncipio regni sui fuit trāſ q̄nq; vel sex ānoꝝ. nā a desꝑsatiōe hester vsq; ad natiuitatē darij trāſijt octauus ann⁹ assueri: vel maior ꝑs ipi⁹ ad min⁹. Nō ē aūt verisimile q̄ talis puer scriberet sic aūtice ⁊ seriose edificationē tēpli: sicut exprimitur de ipso. j. Esdre. vj. Sed ad ꝟ posset respōderi q̄ hester mater sua q̄ iudea erat ⁊ mortua ab suero supuxerat: in fauoꝛē iudeoꝝ fecit scribi illam epl'am. ⁊ si gillari noīe filij sui existētis adhuc pueri. ꝓpter ꝟ hec responsio remouet ibi ꝑ lr̄am sequentē vbi ꝺr q̄ de sumptib⁹ regis ſ necesse fuerit ministrē sacrificia ⁊ offerāt oblationes deo celi: orēt q̄ ꝑ vita regis ⁊ filioꝝ eius. Ex q̄ ptz q̄ erat tante etatis q̄ filios habebat. ⁊ ideo dico cū alijs historiographis q̄ assuerus regnauit. xl. ānis: ⁊ sic dari⁹ filiꝰ ei⁹ q̄n cepit regnare post pr̄em ūediate fuit. xxxij. annoꝝ vel circiter fm ꝓdicta. Anno xo scdo

¶ a Confirmabit aūt pa. Johāne scz ⁊ christo ⁊ apl'is ꝓdicantibus multi saluati sūt. ⁊ cepit vetus hostia in cordibus fidelium vel electorum vilescere. ¶ Cōfirmabit aūt pa. ⁊c. Hoc de trib⁹ annis itelligēdū est: ⁊ dimidio q̄bus christus ꝓdicauit: ¶ q̄ꝫ patribus ꝓmiserat cōfirmauit. ¶ Anno

Nico.de lyra

xo scdo darij resūptū fuit opus tēpli scōi. ⁊ ꝙsūmatū sexto āno regni ei⁹ mēse. xij. j. Esdre. vj. Sciēdū tm̄ q̄ idē an⁹ fuit q̄dragesim⁹ assueri ⁊ ꝑm⁹ darij. nā ci succedit imediate: et sic optet de numero ānoꝝ ipoꝝ vnuꝫ subtrahere. alij vn⁹ bis cōputaret: ⁊ sic assuer⁹ et dari⁹ regnauerūt. xlv. ānis vsq; ad scōdi tēpli ꝙsūmationē. ⁊ inde vsq; ad ei⁹ destructionē ꝑ romanos fluxerunt āni. cccc. xx. fm Ra. Sa. ⁊ alios hebreos q̄b⁹ si iūgāt āni ꝓdicti ab āno q̄nto sedechie iclusiue fūt simul āni cccc xxij. a q̄b⁹ si rescindant. xlij. āni qui post ānū passiōis xp̄i fluxerūt vsq; ad destructionē templi scōi. fm eos historiographos: remanēt āni. cccc. c. q̄ faciūt. lxx. hebdomades ānoꝝ. p̄cise. Et sic ptz scm̄. s. terminatio. lxx. hebdomadaꝝ i āno passionis xp̄i inclusiue. Ex ꝓdictis ptz qō. s. dictuz ē de etate mardochei. nā si acciptant āni ꝟ enumerati ab āno q̄nto sedechie vsq; ad xij. assueri fūt simul āni. lxxix. q̄bus si adiūgāt q̄tuor ꝑmi regni sedechie: et x. q̄s ad minus habui tpe trāslatiōis sue in enīē āni. xciij. sicut. s. dicebat. His dict' accedēdū ē ad expositiōem ꝛre q̄ dividit i duas ptes. i ꝓma ponit reuelatio. i. scōa xo reuelatiōis expositio. ibi: Scito ꝯ. Ꝑma ps exponat sic ¶ expositiōe hebdomadaꝝ imediate pcedēti. nā i hoc ꝙueniunt ꝟ illa.

¶ Scito ꝯ. Nic ꝙsiter ponit reuelationis expositio. et dividit i duas ptes. q̄ ꝑmo ponunt. lxx. hebdomades generalit. scdo exponit aliq̄d ptinēs ad vltimā specialiter. ibi: Cōfirmabit ār. Circa ꝑmū dicit angel⁹ danieli. Scito ꝯ ⁊ aiaduerte: ꝙliter hebdomades sint icipiēde ⁊ itelligēde. a ¶ Ab exitu sermōis ⁊c. i. a ānto āno sedechie i. choāde sūt: vt ostēsū ē supra. b ¶ Usq; i. c ¶ Ad xp̄m ducē. ptēdēde sūt. d ¶ Hebdomades septē ⁊ hebdomades. lxij. vsq; ad vltimam hebdomadā i q̄ xp̄s dux xp̄i xp̄iani baptiçādus ē. ⁊ legē euāgelicā ꝓdicatur⁹ ⁊ ꝑ salute humani generis moritur⁹ ⁊ resurrectur⁹ ⁊ i celū ascēdit⁹. Distinguit aūt septē hebdomades et vltimā ab alijs. xpī specialia opa facta i ipis. Mā i vltima facta ē generis humani repatio vt dictū ē. In septima xo tēpli ꝑmi destructio vsq; ad ꝑmū ānū cyri q̄ dedit licentiā reedificādi. A destructiōe enī scōi tēpli vsq; ad ꝑmū ānū cyri q̄ dedit hāc licētiā fluxerūt ānī. lij. vt dictū ē. s. q̄ faciūt septē hebdomades ānoꝝ. ⁊ cū ꝟ tres annos q̄ cōputāt cū tpe. lxij. hebdomadaꝝ: eo q̄ nō faciūt ꝑ se hebdomadā. ⁊ eadem rōne sex ānī de tpe sedechie ꝓcedētes tēpli destructionē. e ¶ Et rursū edifi. pla. scz tēpli. f ¶ Et muri. ciuitat' hierr̄m i tpe. lxij. hebdomadaꝝ ꝑ zorobabel ⁊ neemiā ⁊ alios patres. g ¶ In angustia tēporꝝ. qz ꝑ gētes circūstātes fuerūt multū ꝛpediti ⁊ afflicti ⁊ etiā postea: vt ptz i Esdra ⁊ Recmia ⁊ libri Machabeorum. h ¶ Et post hebdomades. lxij. ⁊. vñ. alias ꝓcedētes supple. i ¶ Occidet xp̄s. i vltima hebdomada vt ꝓdictū ē. k ¶ Et nō erit ꝓpl's ei⁹ q̄ cū negaturus est. i. iudei coīa pilato ipm negaturi dicētes: Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Joh. xix. nō erūt amplⁱ ei⁹ ꝓpl's. s. xp̄iani i ipo regenerandi ⁊ ab eo denominādi. l ¶ Et ciuitatē ⁊ san. i. tēpli scōm. m ¶ Dissipabit ꝓpl's. i. exercit⁹ romanⁱ. n ¶ Cū duce vēturo. i. cū tyto vespasiano ꝟ hierl'z. Istō nō fuit factū infra tps. lxx. hebdomadaꝝ ꝟ postea p. xl. ānos vt ꝓdictū ē. ꝟ qz ꝟ factū fuit i penā mort' xp̄i. ido ꝟ ponit imediate post q̄ locut⁹ fuerat de xp̄i occisione. o ¶ Et finis ei⁹. s. ciuitatis hierr̄m. p ¶ Castitas. quia fuit

a ſ annoꝝ. i. cccc. xc. ab exitu sermōis vt respōdetur ab artaxerxe ⁊ edificet hierusalē.

ab exitu sermonis: vt iterū edifi/ a
ſ ducū. b c
cet hierr̄m vsq; ad christū ducem
a ſ nouissimā videt separe ꝙsi de ea plura locuturus de qua subdit: ⁊ cōfirmabit pactū multis hebdomas vna.
hebdomades septē et hebdoma/ d
des sexaginta duę erunt: et rursū e
a ſ a neemia. b ſ hierusalē. c ſ in bzeui
edificabit platea: ⁊ muri in ango/ f g
stia tēporꝝ. Et post hebdomades
a ſ subaudis ⁊. vij. b ſ nō statim eis impletis ſꝛ h
sexaginta duas occidet xp̄s: ⁊ nō k
postea i fine. lxx. a ſ ſꝛ cesaris vel diaboli: vnde ꝓtes vulpis erunt. b ſ nō habem⁹ regē nisi cesarem. et alibi: Dune nescim⁹ vnde sit.
erit eius pōpulus qui eū nēgatu l
ſ ideo. ſ remplum.
rus est. Et ciuitatē et sanctuariū
ſ romanus. ſ vespasiano.
dissipabit populus cum duce vē m n o p q r s
turo: ⁊ finis eius vastitas: ⁊ post t
a ſ sub vespasiano. b ſ a deo ī eternum.
a finēm belli statuta desolatio. Cō
firmabit aūt pactū multis hebdo/
a ſ nā ia. cccc anni ꝓterierāt nouissime hebdomade/ de qñ dūs baptizat. s. i. cccclxxvi. quibus adjici unrur tres anni ⁊ sex mēses: ⁊ pars. xviij. anni tyberij ⁊ sunt. cccxc.
mas vna: ⁊ in dimidio hebdoma v x y
dis deficiet hostia ⁊ sacrificiū† Et
a ſ abominara desolatio. ſ abominãda sacrificia
in tēplo erit abomiatio desolati/
post mortē xp̄i. ſ mundi.
onis: ⁊ usq; ad cōsummationē et ꝛ
ſ iudeorum.
finem perseuerabit desolatio. a

gelicā ꝓfirmauit. ⁊ anno sue passionis ꝑ ꝓdicationē apl'oꝝ nobiliter dilatauit: vt ptz Act'. ij. et. iiij. v ¶ Et i dimidio hebdomadis. i. in vltima ei⁹ medietate i q̄ passus ē xp̄s. w ¶ Deficiet hostia ⁊ sacrificiū. qz sacrificia veteris legis cessauerūt ꝑ passionē xp̄i nō habētia vltra vim obligādi. x ¶ Et erit in tēplo abominatio desolatiōis. hoc refert ad xp̄s sequēs. lxx. hebdomades. in q̄ adrian⁹ impator fecit poni statuā suā in loco tēpli vbi steterat arca: q̄ statua apud hebreos vocat' abominatio sicut ⁊ quodliber aliud idolū. et erat desolationis iudaice signū manifestū. y ¶ Et usq; ad cōsūmationē ⁊ finē. s. seculi. a ¶ Perseuerabit desolatio. Nec ꝓpe eni finē mūdi detecta falsitate antixp̄i ꝑ helia et enoch iudei ad xp̄m ꝙuertent: ⁊ multi eoꝝ cōstanter sustinebūt martyrium. ꝓut dicunt cōmuniter doctores nostri. ¶ La. IX.

Dn 12.4.b

Dn 9.24.b Aliter. In anno ꝑmo darij ⁊c. Sequitur: ¶ Ego daniel intellexi in libris numerum annoꝝ de quo factus est sermo dñi ad hieremiam ⁊c. Iste daniel fuit ꝓfectus i vita ⁊ templatiua: qō ptz ex hoc qō dicit' supra. ca. j. Danieli autē dedit deus intelligentiā omniū visionū atq; somnioꝝ. Fuit etiā ꝓfectus in actiua vita: qō ptz ex ꝟ q̄ darⁱ⁹ rex cogitauit cū cōstituere sup omne regnū. ꝓpter suā industriā ad regendū sicut dictū ē supra ca. vj. Igit per danielē significat' eps bon⁹ qui debet esse ꝓfectus in vtraq; vita. ꝑ hoc aūt q̄ daniel sic ꝓfectus studebat in libris hieremie: ostendit' q̄ eps cōtinuēs litterat⁹ debet studere in libris sacre scripture. ¶ Et posui faciē meā ad dñm deum meū rogare ⁊ deprecari. nam eps qui medi⁹ est inter deuz ⁊ populū debet pro

populo suo deuote depcari dñm. ¶ In ieiunijs sacco et cinere. debet enī ep̄s austerā vitā ducere exēplo Pauli dicēs 1.Cor.ix. Castigo corpus meū ⁊ in seruitutē redigo ne forte cū alijs p̄dicauerim ipe reprobus efficiar. vnde ⁊ ep̄i ecclesie primitiue fuerunt austerissime vite. o ¶ Et dixi obsecro dñe deus. hic ponit oratiōis .pcessus: q̄ totus ē moralis ad lr̄am sicut ptz in expositiōe mea litterali .ppter quod hic omitto.

¶ Adhuc loquēte me in oratiōe mea ecce vir gabriel ⁊c. Sequit: vbi ¶ Dixitq; daniel. nūc egressus sū vt docerē te. hominib⁹ enī carnales motus p austeritatē vite reprimētib⁹ et per oratiōnē feruidā spiritū roborantib⁹ reuelanť secreta diuina ideo subdit: b ¶ Tū aūt animaduerte sermonē .naz in talibus requirit attentionis conatū. a ¶ Septuaginta hebdomades ⁊c. Septuagesimū⁹ numer⁹ resultat ex ductu denarij p septenariū. denarī⁹ aūt significat impletionē decalogi: septenarius .o septiformē grām spūssancti: p ista xp̄s q̄ est sapientia dei patris venit spūaliter in mentē humanaz: sicut corpaliter venit in virginē. q̄ quidē aduentus per decursū septuaginta hebdomadaruz fuit hic litteraliter significat⁹. ideo sequitur: b ¶ Ut ꝯsumeť p̄uaricatio: ⁊ finē accipiat peccatū. sicut enim p aduentū xp̄i in carnē ablatū est mūdi peccatū generale: ita p aduentū ei⁹ in mentē tollit̄ peccū hominis p̄sonale.

¶ In ca.ix. vbi dicit̄ in postilla. His visis accedendu⁹ est ad litteram exponendā.

Additio.j. Jn hac reuelatiōe danieli p angelū fa-cta: q̄ inter cetera .pphetica de p̄mo ad-uētu xp̄i tractantia efficatioz videť ad ꝯfutandā hereoz p̄fidiam asserentiū nōdū ipletū esse tp̄s hui⁹ aduēt⁹ vltra illa q̄ in postilla ponūť: tria videť addēda. Primuz cui⁹ auctoritatis sit b̄ expositio Ra.Sa. iter hebr̄os: vt videak si sufficit illā tm̄ impugnare: ⁊ ex ea ꝺ eos arguere: vel oporteat inārere de alijs expositiōib⁹ eoz in b̄ loco. Sc̄o .q̄liter p̄ter rōnes positlatoris q̄b⁹ reprobari videť p̄dicta expositio sunt alie vali de: q̄b⁹ rationabiliter posset euacuari. Tertiū quō ex ipa expositiōe Ra.Sa. ls falsa. tū cū q̄busdā veris ⁊ ab eis recept⁹. Vtilitas nostra. s. q̄ aduēt⁹ xp̄i tam longe trāsiuit i p̄teritū: posset ꝯcludi ꝑtra eos. Circa p̄mū sciendū q̄ hec reuelatio plurib⁹ ⁊ variis modis exponit ab hebr̄eis: non tū excedit singulozū opiniones seu erroneas enarrare expositiones. Nam fm p̄m. j. ethi. oēs q̄dez p̄scrutari opiniones inane fortasse ē sufficiens aūt maxime q̄ sufficieten⁹ appareāt vel estimenť habere aliquā rōnez. Cōstat aūt q̄ hec expositio Ra.Sa. est seu debet esse tāte auctoritatis apud hebr̄eos q̄ non possūt ab ea deuiare iuxta fundamentū pharisaice doctrine: fm quaz illa q̄ in thalmud determiato habenť seu diffinita circa sacre doctrine expositionē: nō eis q̄litercūq; ab eisdē recedere p̄ tenenda sunt tanq̄ i textu sacre scripture ꝺtēta. put Ra.Mo. large tradit in p̄ncipio sui deutero. ⁊ i plurib⁹ aliꝑ locis habeť. Cui⁹ ē ratio: q̄z auctoritas thalmudica in hmōi determiatiōibus apud eos ē i eodē gradu sicut auctās vniuersalis ecclie apud nos. ꝑ ꝺstat q̄ Ra.Sa. nō fuit p̄m⁹ iueōz hui⁹ expositionis ꝺ q̄ ꝑ agit: ꝑ exp̄sse ꝑ expositio ponit̄ i thalmudica doctrina spālit in duob⁹ locis. Primo i libro q̄ intitulať ꝺ ordine mūdi: q̄ hebraice ꝺz cederholā. Silr ⁊ i libro q̄ ꝺz aboda cara. j. ca. Jn q̄b⁹ locis cōcorditer habeť: q. lxx. hebdomade danielis ꝯcipiūt a destructiōe p̄mi tēpli. ⁊ terminā⁹ in destructione scōi. Quas auctes seq̄ť Ra.Sa. in ꝑ passu tāq̄ inuo labiliter tenēdas apud hebr̄eos rōne p̄dicta. Ex q̄b⁹ sequit̄ q̄ ls multi hebr̄eoz attēdētes q̄ p̄dicta expositio p̄ suos magistros determiata nō solū nō poterat rōnabilit̄ teneri seu sustineri: ꝑ ex eadē cū alijs q̄busdā veris ꝯcludebať xp̄m iā venisse vt infra patebit: iuenerūt q̄sdā varias ⁊ ꝯfusas expositiones: vt saltē p vias obliq̄s ⁊ tortuosas ꝛitatē luce clarioꝛē subterfugerēt: put de eis vaticinať ezechiel. xiij. ca. Sicut vulpes i deserto sūt .ꝓphe tui isr̄l excluſa tamē hac expositiōe thalmudica quā seq̄ť Ra.Sa. nō ē faciēda alia mētio ꝺ alijs expositiōib⁹ eoz multiplicit̄ fictis. Oportet enī illos adhereꝛe p̄dicte expositiōi ac si eēt in lr̄a cōtēta. Circa scōm ꝑter illa q̄ postillator⁹ pōt ꝺ p̄dictā expositionē thalmudicam seu Ra. Sa. q̄ sūt satis valida: adhuc pōt vlter⁹ ꝺ illā fortiter obijci. Et p̄mo pōt sumi ꝺ eos validissimū argumētū de numero annoz inť vtrāq; destructionē ꝺtēto⁹. Nā ls cōputatio hebreorū in hmōi histozijs sit i multis que nobis sūt incerta tenēda seu sequēda p̄sertim ꝺ eos ꝺ q̄s p sua .ꝓpria testimonia rationabiliter posset .pcedi: vbi tñ ꝯcuideter deficiunt: vel sibiipsis cōtradicūt i cōputatiōe nullo mō sūt eoz dicta admittēda: ls ꝑtra illos de talib⁹ fortiť dimicādū. Cōstat aūt q̄ in .ꝓsito māifeste deficūt. Plures etiā āni fm eos fluxerīt iter vtrāq; destructionē

destructiōem quā. lxx. hebdomade que faciūt. c cccxc. annos q̄ sic ptz. Nā ipi diuidūt has. lxx. hebdomadas i duas ꝑtes p̄ncipales. s. in. x. hebdomadas q̄ faciūt. lxx. ānos q̄ fluxerūt fm eos a destructiōe tēpli p nabuch. vsq; ad ꝯsumationē edificatiōis tēpli scōi. q̄b⁹ adaptant illud .Diere. xxix. Cū impleti fuerint i babylone. lxx. anni: visitabo vos ⁊c. Et in. lx. hebdomadas: q̄ faciūt. cccxx. ānos: q̄b⁹ dicūt durasse tēplū scōm vt ptz in libro abodaçara ꝑllegato ca. j. vbi habeť q̄ regnū persarū ꝛpe tēpli scōi durauit. xxxiij. ānis. ꝺnter regnū grecoꝝ ꝛpe ꝺdicti tēpli. clxx. ꝺnter regnū machabeoꝝ. ciij. ꝺnter regnū herodis seu herodianoꝝ. ciij. ānis. Hec oia sūt in textu libri ꝑllegati. vbi Ra.Sa. glosa habet. ccccxx. annos durationis tēpli scōi q̄ fi cū. lxx. ānis q̄ fluxerūt a destructiōe tēpli p̄mi vsq; ad ꝯsumationē scōi iūgank. habes scz. lxx. hebdomadas danielis. Hec Ra.Sa. Sz p̄ma ps isti⁹ cōputatiōis cōtinet falsum etiā fm eos. Pōt enī ex auctoritatib⁹ suis deduci q̄ a destructiōe p̄mi tēpli vsq; ad ei⁹ ꝯsumatā edificationē. lxxviij. anni fluxerūt q̄ sic ptz. Nā nabuch. regnauit. xlv. ānis vt in libro magnila. ca. j. ex q̄bus sacre scripture .pbať. Jn āno autez xix. nabuch. destructū est tēplū in mēse. v. vt habeť Diere. lij. ⁊ in. liij. Reg⁹. Ex q̄ seq̄ť q̄ nabuch. regnauit a destructiōe tēpli xxvij. ānis: q̄z p̄m⁹ ls imp fect⁹ cōputať. p ano vt sepe hr̄ in scripturis: ⁊ etiā in thalmud frequenter legiť q̄ vna dies cōputať .p ano. Cōsequenter euilmerodach regnauit. xxiij. annis. put ipi .pfiteť haberi ex traditiōib⁹. antiq̄s libro ꝑllegato. Balthasar ꝺ regnauit. iij. ānis vt habeť ex textu. Dari⁹ ꝺ p̄m⁹ regnauit duob⁹ ānis: q̄ ſilr habeť ex tertu. Cōsequēter cyr⁹ fm hebr̄eos ls min⁹ vere: vt patebit cū de vera expositiōe agetur: regnauit trib⁹ ānis. Assuer⁹ q̄ ꝺz arpha. xat regnauit. xiij. ānis. q̄z. xij. habeť ex textu Hester. iij. ca. ⁊ duo habeť ex traditione fm eos ls fm latinos. xl. regnauit. Darī⁹ ꝺ vsq; ad ꝯsumationē tēpli: vt habeť ex textu. vj. ānis. Ex q̄b⁹ seq̄ť q̄ a destructione tēpli p̄mi vsq; ad ꝯsumationē scōi etiā fm cōputū ipsoꝝ fluxerūt āni. lxxviij. ls fm alios mlto plures. Et sic ptz q̄ prima ps hui⁹ cōputatiōis ē falsa etiā fm eos. deficit enī p vnā hebdomadā ⁊ vnū annū. Silr in scōa ꝑte cōputatiōis p ampli⁹ deficiūt: subtrahēdo plures ānos vt patebit in lr̄a hoc ca. cū de vera expositiōe harū hebdomadaꝝ ageť: vñ manifestū ē q̄ hec expositio p̄supponit falsū etiā fm eoz cōputationē. Preterea vt lr̄a sonat euidēter in his. lxx. hebdomadibus danieli reuelat⁹: implēda erāt illa q̄ in lr̄a ꝺtineť scz cōsūmatio p̄uaricatiōis: ⁊ deletio iniq̄tat⁹: ⁊ adductio iusticie sempiterne. ⁊ hmōi q̄ exp̄sse lr̄a testať dicēs. lxx. hebdomade abbr̄euiate sūt seu diffinite vt ꝯsumať p̄uaricatio: ⁊ finē accipiat peccū: ⁊ deleať iniq̄tas ⁊c. Nō enī dixit angel⁹ q̄ post. lxx. hebdomadas ꝑ erat ꝛplēdū ꝑ i sequētib⁹ dixit post hebdomadas lxij. occidet xp̄s ⁊c. lxx. hebdomade scisse sūt vt talia fiāt. ꝑ ē durāte tpe. lxx. hebdomadaꝝ: vt ptz manifeste sane p̄dictaverba intelligēti. Sed fm p̄dictam expositionē manifestū ē q̄ nihil illoꝝ q̄ in p̄ma .ꝓpositiōe angelica ꝺtinenť: fuit impletū fm eos: durāte tpe. lxx. hebdomadaꝝ: ꝑ totū illud remanet apud eos futurū: ita q̄ nō impleꝫ ik vsq; ad aduentū messie inaniter expectati ab eis: q̄ ē manifeste ꝺ senſū lr̄e vt dictū ē. Si autez dicať q̄ illa q̄ ꝺtinenť in prima .ꝓpositiōe angelica: ls non fuerint impleta durāte tpe hebdomadaꝝ q̄ ad pfectā assecutiōem fuerūt tñ impleta p modū meriti: ꝑ est durante tpe hebdomadarū: p̄ls ille meruit vt ꝯsūmareť p̄uaricatio ⁊c. in aduētu sui messie futuri. Hoc nō valet: tū q̄z nō ē ꝯsonū lr̄e q̄ simpliciť dicit vt ꝯsūmať p̄uaricatio ⁊ adducať iusticia sempiterna. ⁊ cetera hmōi. Nō enī dicit vt mereāť talia habere: ꝑ vt habeant. Magna enī differētia ē iter mereri aliq̄d ⁊ habere illud. nam multi mereť vitā eternā q̄ tñ nō habēt eā: tum q̄z etiā Ra.Sa. .pfiteť q̄ p̄ls ille nō meruit p̄dicta infra tp̄s hebdomadarū: ls finitis hebdomadib⁹ tpe hui⁹ diuturne ⁊ interminabilis captiuitatis illa habebat mereri: vt ptz ex dictis suis q̄ in postilla ꝺtineť. Ex q̄ sequit̄ q̄ infra tp̄s hebdomadaꝝ nihil fuit impletū fm eos de ꝺtēto⁹ i prima .ꝓpositione angelica: nec p modū meriti nec assecutiōis: vñ lr̄a fm p̄dictam expositionē remanet simpliciter falsa. Preterea captiuitas babylonica tollerabilioz ⁊ melioz fuit hebr̄eis incōpabiliter magis q̄ captiuitas hodierna. Nō ptz ex trib⁹. Primo rōne duratiōis. Illa enim duranit p. lxx. ānos: ista ꝺ durauit vltra. M. ⁊. cccc. annos. ⁊ adhuc in suo vigore ꝛsistit. scōo respectu diuine .puidentie. Jn illa enī fuerūt a deo .puisi de dono .ꝓphetie ⁊ miraculoꝝ. Erāt enī inter eos ꝙplurimi .ꝓphete dñi: vt hieremias: ezechiel zacharias ⁊ daniel. Jn ista ꝺ null⁹ legiť fuisse .ꝓpheta. Si militer ⁊ in illa de⁹ fecit .p eis multa miracula vt ptz de liberatione danielis ⁊ triū pueroꝝ: ⁊ mardochei ⁊ hmōi. Jn ista ꝺ

figur

sicut nec fuerūt .ꝓphete: ita nec miracula diuina .p eis legūtur facta. vñ ⁊ ipi de se ipsis ⁊ statu hodierne captiuitatis i q̄ neutrū p̄dictoꝝ habuerūt: itelligūt illd .ꝓphete. pō. lxxiij. Signa nr̄a nō vidim⁹: ⁊ tā nō est .ꝓpha ⁊c. tertio respectu dignitatum seu bonoꝝ seculariū. Jn illa enī q̄dā eoꝝ habuerūt honozes regios ⁊ multas dignitates: vt legiť de ioachim Diere. vlt⁹. cui⁹ thron⁹ fuit sublimat⁹ ab euilmerodach sup thronos aliozū regū p totā vitā suā. Silr̄ter daniel fuit sublimat⁹ babēs prātez sup .puinciā babylonicā. Silr̄ter et socij ei⁹: vt habeť Dañ. ij. Mardoche⁹ etiaz fuit ꝓstitut⁹ .ijſi secūdus regi assuero. Hester vlt⁹. ꝛozobabel habuit dignitatē comitat⁹: vt patz Aggei. ij. sic de q̄busdam alijs. Jn ista ꝺ captiuitate oēs sunt in vilissimo statu sine honoꝛib⁹ seu dignitatib⁹ hmōi vbicūq; sūt vt est notū. Ex q̄b⁹ seq̄ť q̄ daniel q̄ vehemēť anxiebať et dolebat de p̄ma leuiori et breuiori captiuitate dicit in ꝑ ca. in sua oratiōe: Populꝰ tu⁹ ē in opprobriū oīb⁹ q̄ in circūitu nr̄o sūt. Silr̄ter Aperi oculos tuos ⁊ vide tribulationē nr̄am ⁊c. Jncōpabiliter amplī⁹ doluisset de captiuitate hodierna si eaz cognouisset .ꝓpo dei futurā. Cōstat aūt q̄ fm p̄dictā expositionē angelus nūciauit danieli i hac reuelatiōe captiuitatē hodiernā: q̄ acerbissima ⁊ lōgissima ē incōpabiliter sup primā. ⁊ p ꝛsequēs angel⁹ nō p̄nosticabat ei grata seu ꝓsolatoria: ls portē molesta et sume afflictiua: cui⁹ oppositū ptz in lr̄a. nā angel⁹ gabriel apparuit ei q̄si bon⁹ nūcius ⁊ in hora accepta. s. tp̄e sacrificij vespertini: ⁊ in verbis suis annuēs q̄ preces sue erant exaudite. Dicebat enī ab exordio precū tuaꝝ egressus ē sermo. Silr̄ter vocabis eū virū desideriozum. q. d. q̄ indicaret ei suoꝝ desideriozū impletionē: cui⁹ oppositū totaliter ē fm p̄dictā expositionē. nam danieli nō expedito ꝺ prima captiuitate: p̄nosticabat crudelissimā sc̄dam. Silr̄ter doleti ⁊ se afflīgenti de longitudine p̄me captiuitat⁹. lxx. annoꝝ. ⁊ sup hoc perenti liberatiōis accelerationē dicēdo: Placare dñe: accelera ⁊ fac: angelus p̄nūciabat captiuitatē futurā cui⁹ terminū ei minime .ꝓalabat: de q̄ semper amplius ⁊ fortiꝰ debuisset anxiari. vñ si hec bene aspiciaṅ manifestū est q̄ tota ꝓsolatio danielis ꝺtinebatur durāte tempoze hebdomadarū: q̄ totaliter euacuat p̄dictā expositiōem: vt ptz intelligenti. Preterea i hac expositiōe exponitur illd: Vsq; ad xp̄m ducē. de cyro q̄ patz esse falsū ex trib⁹. Primo q⁹ nō est verū q̄ a destructiōe prima vsq; ad cyrū fluxerūt septē hebdomade tm̄ cū etiā fm cōputū suum ab eadē prima destructiōe vsq; ad balthasar excluſue fluxerūt. xlix. anni: q̄ faciunt hebdomadas septē tregras. nā vt dictū est supza in prima obiectione nabuch. regnauit post destructionē tēpli. xxvij. annis: ⁊ ꝺnter euilmerodach filī⁹ eius regnauit. xxiij. annis q̄ faciūt. l. ānos. Et sic ptz q̄ septē hebdomade ⁊ pl⁹ q̄ ann⁹ trāsierunt anteq̄ cepisset balthasar regnare: q̄b⁹ si addaṅ q̄nq; anni q̄b⁹ successiue regnauerunt balthasar ⁊ darī⁹ p̄m⁹: sicut supza dictū est: sequit̄ q̄ septē hebdomade supradicte: ⁊ plus sex āni trāsierūt añ regnū cyri: vnde patz ee falsū cyrū fuisse xp̄m ducem de quo angelus loquebať nec valet dicere: q̄ quia hebdomada octaua est impfecta. ideo non cōputatur cū septē predictis sed reseruatur cōputanda cū. lxij. sequentib⁹: tum quia ser sūt maioz ps ⁊ notabilis hebdomade q̄ vnū pot⁹ debuissent cōputari cū septē p̄mis: q̄ cū. lxij. sequētib⁹ cū q̄b⁹ vn⁹ annus tm̄ illi⁹ hebdomade includebať: tū qz in hac reuelatione angelica descēdit vsq; ad dimidiū hebdomade cōputādu⁹: vt ptz in ꝑ ca. circa vltimā hebdomadā: ⁊ sic ser anni nō erāt dimittēdi q̄ faciūt plus q̄ dimidiū hebdomade: tū qz i q̄nq; annis hui⁹ octaue hebdomade reḡuerūt duo magni monarche scz balthasar ⁊ darī⁹ quoꝝ q̄libet accedit magis ad terminuz septē hebdomadarū q̄ cyr⁹. vnde ꝺ q̄libet eoꝝ debuisset potiꝰ intelligi q̄ de cyro qui lōgi⁹ distat. scōo qz nusq̄ in sacra scriptura legiť q̄ aliq̄s dicať messias seu vnct⁹ simpliciter nisi vnctus fuerit coꝛpaliter sacro oleo q̄ sacerdotes ⁊ reges vngebā-
Ps. 44. tur: vel spūali. s. oleo grē, .ꝓphetalis: de q̄ in ps: Unxit te deus
Ps. 104. de⁹ tuus oleo ⁊c. Silr̄ter aūt ⁊ ibi: Nolī tāgere christos meos q̄ fm expositores itelligiť de abrah̄ ⁊ alijs patriarchis q̄ fuerūt .ꝓphete. Neutro istoꝝ modoꝝ pōt attribui vnctio cyro vt messias dici posset. nā nō fuit .ꝓpha: vt ē manifestū: nec etiā sacro oleo vnct⁹: vt ptz ex hoc: nā oleū vnctiōis sacrū nūq̄ fuit in tēplo scōo: vt habeť in libro qui ꝺ cāhedrin ⁊ i alijs locis. Si autez obijciaṫ de hoc q̄ ꝺ Esaie. xlv. Hec dicit dñs messie meo cyro: non valet: nā fm magistrū historiaꝝ vt Ra. Sa. testať. messias nō accipiť in p̄dicta aucte Esa. nisi ꝑo ꝺ messia q̄ ab eis expectať: ⁊ nō. p cyro: idē Ra. Sa. abenbaçra. tertio q̄ posito ⁊ non ꝛcesso q̄ messias posset dici cyr⁹ in sacra scriptura: cū tñ sibi adiūgiť hec dictio magnid. put ē in hebraica lr̄a: nullo mō pōt itelligi de cyro: nec de aliquo alio messia

seu vncto: nisi de rege messia tñ de q̄ oēs principaliter .ppheте loquūť. Cui⁹ rō est: nā .ꝓpri⁹ ⁊ verus sensus hui⁹ dictionis magnid ē princeps seu principalis: vt patz Prouer. viij. Audite qz principalia loquoꝛ: vbi enī nos habem⁹ principalia: i hebreo habeť magdin q̄ ē plurale isti⁹ singularis magnid: ⁊ sic de multis alīs. Null⁹ enim sane mētis posset dicere: nec ipsimet hebrei in tantā .pūpūt insaniā q̄ assereret vt i sacris scripturis messias p̄cipalis dicať: nisi ille q̄ iter ceteros christos principatū tenet: vel tenebit fm eos: in cui⁹ etiā signum Esa. lv. ca. vbi de vero xp̄o ad lr̄am agiť: etiā fm hebreos ibi dem legiť: Ecce testē ꝑdi dedi cū magnid ⁊ p̄ceptorem gētibus. Ecce ſiliter ꝛozdat Esaias cū angelo reuelāte danieli: nolando verū xp̄m seu messiā magnid. i. p̄cipē seu principalē. Et sic ptz q̄ expositio Ra.Sa. asserēs q̄ xp̄s in ꝑ loco accipiaṫ .p cyro: ē oīno falsa. Et notādū q̄ Ra. abenbaçra: q̄ magne auctoritatis reputať iter eos i expositiōe lr̄ali: ⁊ etiā alij moderni attēdētes q̄ cyr⁹ in scripturis nō possit dici xp̄s seu messias: cupiētes tñ q̄ ꝑ auctās nullo modo applicareť xp̄o nr̄o: idcirco p̄dict⁹ Ra. abenbaçra attribuit p̄dictū ꝛbū scz vsq; ad xp̄m neemie: alij ꝺ ꝛozobabel. Sz diligēter intuēti nihil eis .pdest hec varietas ⁊ astutia: nā eisdem rōnib⁹ excludunt̄ ab isto loco neemias: ꝛozobabel ⁊ aggrīpa: sicut ⁊ cyrus. ⁊ ꝑ de scdo principali. Circa tertiū principale supponendū ē q̄ iusticia sempiterna q̄ ꝺtineť in ꝛbis angeli fm traditionē thalmudistaꝝ ē ipe xp̄s seu messias: vt habeť i libro de ordine mūdi supza allegato: vbi q̄dā doctor ꝛoꝝ de antiqs ꝺz Ra. barachia: exponēs illud Esa. lxvj. vbi ꝺz: prima ē salutatio mea ad venīendū: ⁊ iusticia ad reuelāndum: dicit exp̄sse q̄ p illud q̄d ꝺz iusticia mea itelligiť messias de q̄ scriptuz est in Daniele. ix. Ut adducaṫ iusticia sempiterna. Silr̄ter .ꝓpponēdū ē q̄ sactussanctoꝝ: q̄d ꝺtineť in p̄dict⁹ ꝛbis angeli⁹ itelligitur ipe xp̄s seu messias. p̄missus. vñ Ra. moy. barnahamā recolligēs multa q̄ de hac materia i libris thalmuldicis legiť ⁊ exponēs p̄dictū ꝛbum in sua glo. sup Dañ. sic dicit: Sactuariū sactuarioꝝ: vel sactussanctoꝝ nō nisi ipe messias ē sanctificat⁹ de filijs dauid. Presupponit etiā q̄ infra tempus. lxx. hebdomadarū impleda erāt illa q̄ in ꝛbis angeli⁹ principaliter ꝺtinenť: scz ꝛsūmatio p̄uaricatiōis: ⁊ adductio iusticie sempiterne: ⁊ vnctio sactisanctoꝝ .put in scda rone supza ꝺtra expositionē Ra.Sa. fuit deductū. Ex q̄b⁹ sequit̄ q̄ añ destructionē tēpli scōi adducta ē iusticia sempiterna ⁊ vnctus ē sactussanctoꝝ. i. ver⁹ messias .p̄missus. ꝛsequētia tenet p expositionē Ra.Sa. supza dictā: fm quā. lxx. hebdomade terminā⁹ in tpe destructiōis tēpli scōi vt dictuz ē. Et sic infra istud tp̄s q̄ iā p magna tpa trāsijt in ꝑteritu⁹. xp̄s venit: q̄d ē interitū. Hec mirādū si ex falsa opinione ꝛcludaṫ veritas: tū qz ex falsis sepe sequit̄ verū: tū qz ad cōincendū aduersarios: ipoꝛ .ppria ꝛfessio ē efficaꝛ argumentū. Et nota q̄ non solū fm Ra.Sa. thalmudicā doctrinā vt dictū ē: ꝑ etiam fm oēs fere expositores eoꝝ. lxx. hebdomade terminā⁹ in destructione tēpli scōi. Et hoc de tertio principali.

¶ In eodē ca. vbi dicit̄ in postil. Qz aūt sequit̄ ad dictā enumerationē mardocheū tūc fuisse tāte crat⁹ ostēdit: q̄z ductus fuit i babylonē cū iechonia iuda: vt habeť Esdre. ij.

Additio.ij. Non est necessariuz ex textu allegato Hester. ij. concedere q̄ mardoche⁹ fuisset ductꝰ in babyloniā cū iechonia rege iuda. ibi enim legiť sic: Erat enī vir in susan ciuitate vocabulo mardoche⁹ filius iair: filij semey: filij cis de stirpe gemini q̄ translat⁹ fuerat de hierlm eo tpe q̄ iechoniā regē iuda trāstulerat ⁊c. fm quā litterā si illud relatiuū: q̄ translat⁹ fuerat: referaṫ ad .pauū mardochei: ⁊ non ad mardocheū sequit̄ ex lr̄a q̄ eis ductus fuit in trāsmigratiōez cū iechonia: nō aūt mardoche⁹ .pnepos suus. ⁊ sic nō oporteret ꝛcipere q̄ mardoche⁹ fuisset. ccl ix. ānorū: vñ q̄ asuerū fuit exaltat⁹: vt dicit postilla. q̄z forte p magnū tp̄s post transmigratiōnē mardocheus fuisset nat⁹ in suis vel alibi. Sz q̄ q̄ trāslatus fuerat: posset referri ad eis ptz p exemplū. nā si q̄s dicit q̄ dauid fuit filī⁹ Iesse: filij obed: filij boos q̄ otrarerat cū ruth moabitide: vez dixisset: nā illud vl timū relatiuū q̄ posset referri tñ ad suū imediatū antecedēs. vnde siliter posset itelligi in .ppōsito. Et ꝑ modo accipiuntur grāmaticalia i genealogia saluatoris Luce. iij. scz q̄ quodlibet illoꝝ relatiuoꝝ debet referri ad suū imediatū antecedēs: nō aūt ad remotū vt ptz intuenti. Ex q̄b⁹ sequit̄ q̄ expositio prima postillatoris nō eēt reprobāda .pter illā incōueniētiā quā allegat ꝺ erate mardochei. Est tñ alia rō potioz ad impugnādū illā expositionē: q̄ q̄dē rō sumiť ex initio hebdomade

Universidad de Deusto
Biblioteca

In eodē ca. vbi dicit ī postil. Primo igit videdus ē termi/nus a quo incipit cōputatio. lxx. hebdomadarum.

Additio. iij.

In expositiōe hui⁹ visionis est maria varietas nō solum inter catholicos ⁊ iudeos q̄ ex diuersitate fidei circa aduētū xp̄i diuersimode eā exponūt: ꝫ etiā iter catholicos ex varietate opinionū atq; historiaꝝ multiplex interuenit varietas: idcirco vt planior sensus magis elucescat: de trib⁹ p ordinē videt aliq̄d declarādū. Primo scz ō terminis baꝝ hebdomadaruꝫ .s. de initio et fine q̄liter sint inḡrēdi seu inuestigādi. scōo q̄liter sit ꝓcedendū in cōputatiōe ab vno extremo ad aliud. tertio q̄liter de hac reuelatiōe fm ei⁹ catholicā expositionē cū aduersarijs ē agendum.

Circa ꝑmū ꝑsupponēdū ē q̄ iitū baꝝ hebdomadaꝝ nō pōt rōnabiliter assignari ī aliq̄ tpe sequente tp̄s q̄ ꝑ reuelatio fuit facta danieli scz post annū primū cyri. Cui⁹ rō est. Mā ex hoc sequeret q̄ daniel p hāc reuelationē sibi factā nō eēt certificatus de tpe q̄ ea q̄ petebat debebāt ipleri: sz potius ignorabat q̄tū tp̄is distabat a tpe reuelatiōis vsq; ad tp̄s in q̄ cōpleret ea q̄ sibi fuerāt reuelata qđ est inconueniens: cū in hui⁹ noticia de⁹ principaliter desideriū suū impleuit: ⁊ iō nō legit petiuisse ab angelo sup ꝑ vlteriorē cognitionē vt patz īra̅m intuenti. Presuppositū aūt ptz p palpabile exp̄lū. Maz posito casu q̄ vnus dūs habeat vnū seruū cui misceria vel liberalitate ꝓmi serat libertatē a seruitute: nullū tp̄s ei assignās: ⁊ ꝑ̄ter ex alia occasiōe illū seruū incarcerauit seu posuit ī custodia: qui q̄dē seruus maxime anxiat⁹ a lōga seruitute ⁊ carcere: instāter dño suo supplicat vt misereat ei de tā diu turna ⁊ acerba afflictione: ꝓcedat ei libertatē a seruitute ꝓmissam: siliter ⁊ a carcere: a dño suo accipit talē resp̄siōnē. s. q̄ a die in q̄ haberet licētiā exeundi de carcere vsq; ad annū ꝓtinuū pfectā libertatem vt ꝓmiserat ei daret. In q̄ casu manifestū ē q̄ seru⁹ ille nullam certitudinē habet de tpe sue liberatiōis. Cū enī tp̄s ꝓmuz a q̄ pēdebat tp̄s scōm ē sibi penit⁹ ignotū: ꝑ̄ter ⁊ scōm siliter ē ei ignotū. Q̄ō q̄dē exp̄lū totaliē applicaī casui nr̄o. Mā si initium hebdomadaꝝ tpe reuelatiōis erat futurū: nec fuerat daniel reuelatū q̄tum distabat a p̄ūi tpe reuelatiōis: adhuc facta reuelatiōe remanebat dubi⁹ daniel de ꝓpinq̄tate seu ꝓlixitate tp̄is: in q̄ reuelata debebāt implerī qđ ꝓncipaliē ab eo intēdebaī. Ex quib⁹ sequit q̄ exponere ab exitu sermōis de ano primo cyri: vel de. xx. artaxeris: ē oīno inconueniēs. Daniel enim tpe reuelatiōis nesciebat si cyr⁹ habebat illā licētiā dare siliter sicut artaxerxes: ⁊ multo min⁹ qū ꝑ erāt facturi: q̄ libet illorū erat futurū ⁊ mere ꝓtingēs nec fuerat sibi reuelatū p angelū vt ē manifestū in īra. vū lāctoꝝ seu doctoꝝ reuerentia semp salua li. exitu sermōis p angelū ꝓlatū: nō debet applicari alicui tēpori sequēti tp̄s reuelatiōis pūtis sz primo ano danielis vt quidā volūt vel alicui ꝑterito tpe danieli noto vt inde hr̄et noticiā certā qū reuelata erāt adimplēda. scōo ꝑsupponēdū ē q̄ cuilibet catholico ꝛba ageli sane itelligēti debet eē cert⁹ vltim⁹ termin⁹ hebdomadaꝝ: cui⁹ rō est. Mā hmōi ocurrit cum tpe passiōis xp̄i: qō ptz ex ꝑ. nā deletio iniq̄tatis ocsūmatio ꝑuaricatiōis ⁊ hmōi: q̄ ī prima ꝓsitiōe angelica ꝓtinēt sūt ꝓprij effect⁹ passiōis xp̄i cui⁹ liuore sanati sum⁹. Esa. liij. de qua passiōe angel⁹ fecit expressā mentionē dicens post. lxij. hebdomadas occidet xp̄s. Cū igit tp̄s passiōis xp̄i est notū nobis: qō fuit. xviij. anno tyberij cesaris sequit de necessitate q̄ vltimus termin⁹ hebdomadaꝝ est nobis not⁹ ex fide q̄ ē idē cū ꝓdicto tpe passiōis. Ex q̄ ꝑ̄ter ē nobis notū q̄ initiū baꝝ hebdomadaꝝ ꝓcessit annū. xviij. tyberij p. cccc xc. ānos ex auctoritate angelica. Sz cū q̄ anno alicui⁹ regis indeoꝝ vel chaldeorū vel psaꝝ hmōi initiū ocurrit: ꝑ diligentez reḡrit indaginē: cui⁹ rō est. Mā historie cōcurrētes cū tpe. lxx. hebdomadaruꝫ nō ocurrūt pfecte seu integre in sacris scripturis: nec in alijs auctenticis annalibus: imo historie illoꝝ tēporū. ꝓcipue regū psarū ⁊ medoꝝ sunt plene diuersitatib⁹ ⁊ ꝓtradictionib⁹ intātū q̄ nō solū variāt in tpe durationis quorūdā regū: sz etiaz q̄dam historie nominant quosdā reges psarū: de quib⁹ alij historiographi minime facīt mētionē. Mā post xerxē qui potēter sibi subiugauit regnū grecie vsq; ad alexādrū magnū fuerūt in ꝑside fm latinos. xj. reges. Scōm vo hebreos a cyro q̄ pcessit ꝓdictum xerxem vsq; ad ꝓdictum alexandrū fuerūt tm̄ q̄tuor reges ī ꝑside: vt postilla. ponit infra. xj. ca. vnde per historias hmōi nō ē locus inueniendi initiū harū hebdomadaꝝ certitudinaliē mō ꝓdicto: sz cū quo ano alicui⁹ regis de ꝓdictis ocurrit tale initium. dato q̄ noticiā habeam⁹ vltimi finis earū cū quo ocurrat: vt dictū est. Sz adinuentionē hui⁹ initiū duo sunt facienda. Primuz scz ponderare ꝛba angeli: ad qđ tēpus debēt magis aptari. Scōm q̄ de q̄b⁹ nō habeī historia sacre scripture recurrat ad historias autēticas. specialiter hebreoꝝ: ⁊ fm eas ꝓcedat in hac cōputatiōe a tpe passiōis xp̄i ascēdēdo p. cccc xc. ānos: ⁊ ibi assignare initiū. Q̄ō q̄dē p talem cōputationē inuētū si nō ocurrat cū tpe adoptato ꝛbis angeli: credendū ē ꝑ ꝓtingere ex defectu seu corruptiōe historiarū: vel pot⁹ ex malicia aduersarioꝝ volentiū occultare: vt ꝓsucuerūt mysteria xp̄i. Et tūc recurrendū est cum cautela ad alias historias: gentiliū: vt talis error vl defect⁹ p verisimiliores historias taliū corrigaī vl supleaī. Cō aūt q̄re historie hebreoꝝ sūt ꝓius requirēde seu ꝓsequēde q̄ alie est dupler. Prima q̄ ipsi magr̄ sūt autētici in his q̄ ad intellectum sacre scripture īralez faciūt q̄ aliqui alij. scōa q̄ cū eis pot⁹ debemus agere de hac materia. iuxta illud. j. Petri. iij. Parati reddere rōnez cuicūq; poscēti rē. Ex quib⁹ bñ ꝓsideratis. inuitum barū hebdomadarū ponēdū ē. put magister Raimūdus martini tradit in prima parte sui pugionis ca. ij. in q̄rto āno sedechie: vel in. xij. nabuch. q̄ vnū ⁊ idē est. quā sniaz ī hoc sequit postillator⁹ vt ptz in postil. Ratio aūt p ꝓdictos magistros assignata est: q̄ in predicto tempore exuit sermo dominī primo ⁊ principaliter de visitatione populi ⁊ impletiōe verbi diuini boni sup eos. Cui quidem sermo comprehendit nō solum bonū reedificationis templi ⁊ reductionis populi: sed etiā bona spiritualia tempore christi implenda: vt ptz in Hiere. xxix. Confirmaī aūt hec ratio q̄: illa tempora in quib⁹ exiuit sermo de reedificatione: vt ē primus ann⁹ cyri ⁊. xx. artaxerxis: sunt rationabiliter excluse: eo q̄ erāt futura tempore huius reuelationis vt dictū est nec etiam in tempore prime destructionis templi: vt hebrei volunt posset assignari vt patet p ea q̄ dicta sunt supra in hoc ca. nec etiam in tempore huius facta danieli: tionis rationabiliter debet assignari huiusmodi initiuz: tum quia eo tempore non exiuit sermo ō reedificatione: tum quia iam exierat ad hieremiā. tum quia daniel cum ozasset tēpore huius reuelationis diligenter cōsiderabat circa illū exitū sermonis diuini ad hieremiā: vt patz in ꝓncipio hui⁹ ca. vñ cōuenientius videt ibi assignari initiū vbi versabaī intentio ꝓphete q̄ alibi. Sed quod maxime hāc assignationem cōfirmat: est qđ cōputatio annoꝝ ab vno extremo hebdomadarū ad aliud cōuenientius cōcordat cum ꝓdicto initio q̄ cū ceteris p alios expositores assignatis: vt satis patebit diligenter intuenti. Ex hoc de primo. Circa scōm attendendū q̄ ꝛ isti duo magistri cōcordāt in initio ⁊ fine istarū hebdomadaꝝ. I ꝓcessu cōputationis tamē discordāt in aliquibus nā postil. tenet illum modū quem habes in postilla. Magister vo rāmūdus computat sic scz a. xij. āno nabuch. inclusiue qui ides est cū. iiij. regni sedechie in quo egressum est verbū dñi predictum ad hieremiā vsq; ad finez. xlv. āni regni ipius nabuch. fluxerūt anni. xxxiiij. Q̄ autē. xij. ann⁹ nabuch. sit idem cum iiij. sedechie pōt haberi. iiij. Reg⁹. vlt⁹. Q̄ aūt a. xij. anno nabuch. vsq; ad finē regni eius fluxerunt anni. xxxiij. pater ex hoc. Mā nabuch. regnauit. xlv. annis: ꝓut habet tradūt in libro magnila. j. ca. a quibus si subtrahāt̄ur. xj. anni primi restat q̄ a. xij. āno nabuch. inclusiue vsq; ad finē regni ei⁹ fluxerunt. xxxiij. Cōsequēter si ꝓdictis addantur. xxiij. āni emil merodach. ⁊ tres āni balthasar qui tot āns regnau erūt fm oēs hebreos: sic habenī de regib⁹ chaldeoꝝ ab egressu ꝛbi ꝓdicti. lx. āni: quib⁹ si addanī duo āni darij: ct. xxx. āni cyri neporis eius siliter: et. xiij. asueri filij ⁊ cyri et mariti hester: siliter ⁊ ser āni darij scōi vsq; ad ocsūmatiōez templi scōi: ꝓut habeī in textu: sic faciūt. lij. ānos de regibus psaꝝ post chaldeos vsq; ad ocsūmationē tēpli scōi: quib⁹ additis. lx. ꝓmis chaldeoꝝ: ꝛstat q̄ ab egressu verbi dñi ad hieremiaz vsq; ad ocsūmationē templi secūdi fluxerunt. cxij. anni: quib⁹ si addātur. cccc xx. anni durationis templi secūdi fm omnes hebreos: sic ab egressu predicti verbi ad hieremiā vsq; ad destructiōez ciuitatis ⁊ templi vltimā: fluxerunt. dxxij. anni: a quibus si rescindanī. xlij. anni: quibus ꝑcessit passio christi vltimā destructionem templi fm oēs de hac materia loquentes: restat q̄ ab egressu verbi ab ore dei ad hieremiā vsq; ad annū passionis christi ꝓdictū fluxerunt. cccc xc. anni: qui sunt. lxx. hebdomade per gabrielem annūciate. In qua q̄dem cōputatiōe in omnib⁹ concordat cum hebraica ⁊ thalmudica historia: excepta nūa duratione regni cyri q̄ fm hebreos regnauit tribus annis tm̄. Scōm vo latinos: quos in hoc sequitur magister ꝓdictus regnauit. xxx. annis: vt predictum est. Computatio vo postillatoris concordat etiam cum hebraicis historijs in tempore regni cyri ⁊ in omnibus alijs: excepto tm̄ tēpore durationis regni asueri mariti hester. duraūit enī fm hebreos xiij. annis tm̄. fm vo latinos q̄s in hoc sequitur postillator:: duraūit

duraūit. xl. vnde differētia inter istos duos magistros ī hac computatione totaliter consistit in durationе temporis regni cyri ⁊ asueri. nam magister Raimūdus sequitur hebreos in asuero. ⁊ latinos in cyro: postillator vo per oppositu. Concordat enim cū hebreis ī cyro: ⁊ cum latinis asuero. In alijs vo que ad hanc pertinent cōputationē omnino simūiter se habent. Attendendū est ergo que istaꝝ cōputationū rationabilius ꝓcedat: ne cū ō hac materia cum aduersarijs disputare contigerit appareat ꝓplexitas seu claudicatio in nostro modo exponendi: vnde sub cōrectione melius sentiētis: ꝓcessus magistri Raimūdi validior videtur ex duobus. Primo quia cyrū regnasse. xxx. annis: put magister Raimūdus ꝓsupponit: nō solū greci ⁊ latini: put Eusebius: Paul⁹ oro/sius: Beda sup Esdram. iiij. ca. Hieronym⁹ super Zacharīā. glosa. j. Esdre. v. magister historiarū in fine danielis: hoc testātur. Sz etiā iocelon hebreus abbreuiator iosephi: qui large de hoc tractat: ō gestis cyri hoc concludit in fine. In quo igitur greci ⁊ latini cum aliquo de famosis hebreoꝝ historiographis concordant: potius tenendū est q̄ illud in quo alīq̄ hebrei tm̄ ⁊ non omnes ꝓueniunt. scōo quia asuerū regnasse xl. annis nemo hebreoꝝ testatur: sed soluz latini vnde hebrei cauillando possunt dicere q̄ hoc fuit inuētū fictē ex parte nostra q̄ non posſūt circa annos cyri simūiter cauillare: cū etiā aliquis de suis hoc fatetur: vt dictum est. Ad obiectionē vo postil. de hoc quod legitur Esdre. vj. Orentoꝝ pro vita regis ⁊ filioꝝ eius. Ex quo arguitur q̄ darius erat tanto etatis circa tempus ocsummationis templi q̄ filios habebat: dicendum q̄ non sequit. Possunt enim illa verba ītelligi de filijs regis si eos habuisset. Simili cni modo legit Deutero. xvij. vbi de rege tractās ait: Ut longo tēpore regnet ipse ⁊ filij ei⁹ super Israel. Que quidē verba non est necesse vt intelligātur de filijs regis in rerum natura existentib⁹: sed de filijs quos habere posset in futuro vt patet ꝑ litterā intuenti: ⁊ hoc de secundo. Circa tertium attendendum est fm sanctum Tho. j. parte. q. xxxii. arti.). in corpore. q. cum aliquis ad ꝓbandum aliqua que fidei sunt: inducit rationes que nō sunt cogētes: cedit in derisionem infideliū credunt enim q̄ hutusmodi rationibus innitamur: ⁊ ꝓpter eas credamus. Et idem dicendum est de auctoritatibus. vnde ly hec expositio iter ceteras catholicas: saluo meliori iudicio potior videaī: nō tamen ex ea contra aduersarios fumi posset efficax argumētū: possunt enim declinare aliqua ex his que ꝓsupponuntur in ꝓcessu computationis predicte ex historijs que ab eis non tradūt: nec continentur in sacra scriptura: vt est de durationе cyri vl asueri. ꝓut dictum est. Nihilominus tamen hec expositio vtilis est in duobus primo in eruditione catholicorum: qui presupposita fide: omissa varietate ⁊ cōfusione ceteraꝝ expositionum infomabunt̄ de sano ⁊ plano intellectu huius reuelationis. scōo quia etiam cōtra aduersarios: etsi nō arguēdo saltem defendendo possunt eam ꝓponere ⁊ absq; rationabili calūnia sustinere. Ad arguendū tū contra eos de hac reuelatione satis sufficit principiū sumere ex expositione Ra. Sa. supradicta: que est communis hebreorum expositio: ꝓut deductum est supra in prima additione huius ca. circa tertiū principale. Et hoc de tertio.

In eodē. ix. ca. vbi ꝺ in postil. Distinguit aūt septē hebdomadas ⁊ vltimā ab alijs ꝓpter specialia opa facta ī ipis rē.

Additio. iiij.

Hec ratio quā assignat postillator ab alijs nō videtur sufficere. Nam fm verā expositionē quā sequit: predicte. lxx. hebdomade incipiunt a q̄rto anno sedechie vt dictuz est: qui quidem annus procedit tēpli destructionem p ser annos. Nam destructio illa fuit. xj. āno sedechie: vt habeī hieremie vlt⁹. et. iij. Reg⁹. vlt⁹. Constat aūt q̄ idez est initium septē hebdomadarū: ⁊. lxx. hebdomadarū. cū hutusmode septē hebdomade sint ꝑma pars hui⁹ triptite distinctionis. Ex quo sequit q̄ a ꝓncipio septē hebdomadaꝝ vsq; ad ꝑmū ānū cyri dātis licētiā reedificandi fluxerūt. xlx. anni qui faciūt octo hebdomadas integras: ⁊ insup tres annos. vnde dato q̄ tres ānos ꝑtermisisset: eo q̄ nō faciūt ꝑ se hebdomadā integrā: nulla videt ratio q̄re ꝑtermisisset octauam hebdomadā q̄ integra ē ⁊ pfecta. vñ meli⁹ videt dicēdum fm magistrū Raimūdū vbi supra: q̄ assignat aliter distinctionez barū hebdomadaꝝ dicēs: q̄ ī q̄libet pte hui⁹ triptite distinctionis q̄dā fuerūt facta seu ostēsa ad reuelationē mysteriozum xp̄i ꝓtinētia. Mā infra tp̄s septē hebdomadaꝝ reuelatuz fuit nabuch. q̄ monarchiā tūc vniuersalē tenebat mysteriū incarnatiōis xp̄i: q̄ ad vtrancꝝ naturā ipi⁹ diuinā. ſ. ⁊ humanā: vt

patz supra

patet supra Dañ. ij. ī lapide abscisō sine manib⁹ rē. qō cōmuniter exponit de xp̄o fm humanā naturā: fm quā natus est de matre sine patre: ꝓut ibidē fuit expositū. Diuinā vo. s. iij. ca. in q̄rto viro: q̄ filius erat filio dei: vt ibidē etiā fuit declaratuz. Siliter infra tēpus. lxij. hebdomadaꝝ sequentiū circa principium eaꝝ fuit reuelatū danieli ꝑ angelū sub certo numero tēpus aduent⁹ xp̄i cum suis ꝓtinentijs ⁊ qualitatibus sub cōpēdio expressiori modo q̄ antea: vt ptz in reuelatione de q̄ agit. Cōsequent̄ etiā circa finē barū hebdomadaꝝ peundū angelū x̄gini gloriose fuit pfecte annūciat⁹ aduētus christi ⁊ effectus liter impletus. Cōsequenter in tpe harū. lxij. hebdomadaꝝ tēplum fuit reedificatū ī quo tēplo christ⁹ oblat⁹ fuit deo patri: ⁊ sic honoz predicti tēpli secūdi iuxta ꝓphetiam aggei maior q̄ ꝓtius tēpli effect⁹ est ꝓsente ibidē xp̄o q̄ nuq̄ ibidē coꝛaliter visus fuerat. Siliter in vltima hebdomada ab alijs distincta fuit impletuz mysteriū redēptionis humane: in quo oēs expositores catholici cōueniūt. Sed ꝛa ꝑ possent aduersarij ex duob⁹ cōtradicere. Primo qz visio illa de lapide abscisō fuit scōo anno regni nabuch. vt ī ꝓncipio scōi ca. ꝓdicit. expresse dicit: ex quo sequit q̄ ꝑ nō fuit infra tp̄s septē hebdomadarū: q̄ postea incipiūt scz a. xij. āno nabuch. vt dictuz est. Scōo qz ꝓdicte due reuelatiōes q̄liter cūq; sumāt: fuerūt tpe nabuch. ad eius altenationē: vt ptz in īra. sed iste septē hebdomade se extēdūt vsq; ad magnā ptē durationis cuilmerodach. vnde remanet magna ps harū septē hebdomadaꝝ: in q̄ nulla legit fuisse facta reuelatio ergo nō debuissent assignari septez hebdomade ꝓpt rōnem ꝓdictā: ſz tres seu q̄tuoz. put fuerūt. Siliter possūt arguere ꝓtra scōam distinctionē scz. lxij. hebdomadaꝝ qz nō in ꝓncipio eaꝝ hec reuelatio fuit facta danieli: ꝑ post q̄ trāsiuerat de eis vna hebdomada ītegra ⁊ q̄si dimidia de scōa: vt ptz cōputāti a ꝓncipio hebdomadaꝝ vsq; ad annū ꝑmū darij ꝑmi: in q̄ hec reuelatio fuit facta. Sz ad ꝑmūltoꝝ dicēdū ē q̄ vbi dicit supra Dañ. ij. In scōo āno regni nabuch. nō intelligit scōo anno q̄ nabuch. sup chaldeos primo regnauit: ſz intelligit de scōo anno regni ei⁹ ab eo tpe q̄ sup iudeos regnauit: ⁊ simul sup alias natiōes impauit: ꝓut supra in postilla in. ij. ca. habeī: in q̄ etiā ocordat Ra. abraā abenbagra ī eodē loco. Alij vo expositores hebreoꝝ dicunt q̄ li scōs annꝰ regni nabuch. ītelligit scōs annꝰ añ mortē iuā. Cōstat aūt q̄ fm vtrāq; expositionē li scōs annꝰ regni nabuch. ꝓtinet infra tp̄s septē hebdomadaꝝ: q̄ ē ꝓpositū. Ad scōm vo dicēdū q̄ hec distinctio hebdomadaꝝ nō est ītelligēda sic pūctualiē q̄ a ꝑmo tpe cuiuslibet distinctiōis vsq; ad finē fiāt seu cōtinuēt illa q̄ illi pti applicanī: ſz sufficit q̄ in aliqua pte notabili cuiuslibet distinctiōis umpleāt. nā Heñ. xv. legit: Scito ꝓnoſces q̄ pegrinū futurū sit semē tuū in terra nō sua et subiḡcient eos seruituti: ⁊ affligent. cccc. annis. Cōstat aūt q̄ semen abrae nō fuit affictū seu seruiliter subiugatuz p oēs. cccc. annos: ſz tm̄ p. ccc. ꝓut ibidē exponit: ⁊ tū scriptura ꝑ attribuit illis. cccc. annis. vnde ⁊ in ꝓposito: ſz nō p totū tempus septē hebdomadarū fuerūt facte reuelatiōes predicte sufficit q̄ in aliq̄ parte sui circa principiū fuissent facte. Siliter est dicendū de scōa distinctione: q̄ nō sic distincte pūctualiter ē acceptēda: ſz sufficit q̄ circa principiū ⁊ mediū ⁊ finē eius impleanī per interualla ea q̄ illi applicanī: vt dictum est. Si q̄s aūt voluerit oīno hui⁹ distinctionis rationem numeraliter habere: oportet recurrere ad mysticum sensum. Nam fm Hzeg⁹. in. iij. libro moraliū: cū ratio littere defecisse cognoscitur: restat vt ad mysticū sensum sine dubitatione recurratur. vnde in proposito posset assignari ratio mystica numeralis huic distinctioni satis propzia. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ antiqua lex septenaria dicit ꝓpter ꝓceptum sabbati ⁊ alioꝝ que ei ocordant. Similiter ⁊ nona lex octonaria dicit ꝓpter mysteriū dominice resurrectiōis vñ sup illud Eccs. xj. Da ꝑtes septē necnon ⁊ octo. Glosa. Da partes septem. i. vetus testamentū: cuius septima dies. i. sabbatū ꝑcipue honoraī: necnō ⁊ octo: qō ē nouū: vbi glosa iterlinearis. Nouū ꝓpter dominicā diem. vnde ad ꝓpositū vt gabriel ostēderet danieli q̄ iusticia sempiterna q̄ adducēda erat pfecte debebat adimplere veterē legē: idcirco ꝑmā ptē hui⁹ distinctiōis in. vij. hebdomadas determinate ocludit: vt etiam ei inueret q̄ octonaria lex. i. noua ꝓdicte legi. habebat succedere p xp̄m: ⁊ cū eo ocoꝛpari: iō subiūxit numez. lvj. qō denotat legē nouā p octo. ⁊ legē veterez p septē: ⁊ ex deductiōe vnī⁹ in alterz innuit eaꝝ virtualē cōiunctionē. Mā vt ꝺ in glosa allegata: sine altero toto nō valet alterū. Ne ser. n. hebdomadib⁹ q̄ restāt ex numero. lxij. fm hūe sensū: q̄ nō ex toto ad īram seq̄ debet: nō est facienda mētio cuz non faciāt integrā hebdomadā. Maz Aug⁹. dicit: Ru/

merabitis ḡ ab altero die sabbati. vij. hebdomadas plenas. i. integras. Ex quo ptz q vbi de hebdomadib⁹ agit non est facienda mentio nisi de integra hebdomada: nisi forte vbi expressa fit mentio de aliqua parte hebdomade: sicut vt in ℟ ca. specialiter memorat dimidiū vltime. Et hec ratio hmōi distinctionis sufficere debet fidelibus qui p̄suppositā fide desiderant habere rationem scripturarum.

Replica. In ca. ix. lxx. hebdomadarū materiam. satis ꝓcorditer tractāt postillatores Burg⁹. Sz tñ Burg. in q̄busdā ꝓtra postil. se cauillatorē ostendit: iumētis occasionē ex q̄dā cōputatione: quā reprobat ex eo: quia mardocheus videt ee nimis excessiue eratis iuxta illā cōputationē. et hoc dicit sequi ex eo q̄ dicit Hester. ij. q̄ mardoche⁹ fuit trāslatus cū iechonia in babyloně. Sz Burg. mouēs difficultatē grāmaticalē de relatiuo ⁊ antecedēte. primo ⁊ remoto dicit id ex lr̄a allegata Hester. ij. nō haberi q̄ mardocheus fuisset trāslat⁹ cū iechonia ℟ cis : q̄ dicit in lr̄a allegata. Erat vir i ciuitate susis vocabulo mardoche⁹ filius iair : filij semei: filij cis de stirpe gemini qui translatus fuit de hierlim cū iechonia. Referēdo inquit Burg. li qui ad. primū antecedēs significat ipm cis trāslatū non mardochēū: sed nō insistēdo grāmatice que sepe ⁊ ꝓprie refert remotū antecedēs sicut primū videtur Burgēs. deficere: q⁹ si ad. primū antecedēs debet fieri vt ipe vult relatio: tūc gemini trāslat⁹ est: q̄ falsū est: q⁹ gemini fuit vnus de pgenitorib⁹ saul: vt dicit. j. Reg. ix. nec videt vez de cis q̄ fuit pater saul: ⁊ tpa oīa regū durare nō poterat vt trāsferret cū iechonia nisi Bur. fingat alīū q̄ vocet nomie cis: ⁊ q⁹ ℟ non habet scripture auctoritatē: ea facilitate ꝓtēni tur q̄ pbatur: ⁊ ad rem si a trāsimilg̃atiōe iechonie cōputarēt ānis: cis. pauī: semei aui. ⁊ iair patris mardochei fortassis mardoche⁹ nō reperiret nat⁹ q̄ si dr̄ Hester. ij. ipam hester in filiam adoptasse ⁊ curiaz ei⁹ regisse: vel saltē inuenirēt valde inuenis q̄lis ad hmōi officia fuisset ineptus ⁊c. Item Burg. eodez ca. notat postilla. in eo q̄ recedit a cōputatiōe Raimūdi q̄ computat annos ꝑm cōputum latinoz quo ad regnū cyri et regnum assueri mariti hester cōputat ꝑm cōputationem hebreoz. ⁊ postil. facit p oppositū. vnde Burg. ꝑfert factuz Raimūdi i hoc

postil. debilib⁹ rōnib⁹. Prīa q⁹ factū Raimūdi q̄ ad cyrū cōcordat vt dicit grecis ⁊ latinis ⁊ vni hebreoz. q̄ fuit abbreuiatoz iosephi. Scōa rō: q⁹ soli latini dicūt assuerū regnasse. ri. ānis possūt igit iudei cauillare q⁹ ℟ sit cōfictū sed q̄ ad primā rōnez videt allegatio Burg. modicū valere. nā allegare pro auctoritatib⁹ in cōputo pñti eos q̄ in cōputatiōe. lxx. hebdomadaz multiplicit deficūt ⁊ iter se nō cōcordāt puerile ē: q⁹ etiā scriptura sacra pōeret auctoritatē si in ea reperiret discordātia vel defect⁹: vt scribit beat⁹ Aug⁹. ad beatū Hiero. epla pma et. viij. trāslumiē. ix. ri. ego. ⁊. ca. si ad scpturas. Nūc autē Beda ⁊ alij p Burg. allegati sūt diuersi: q⁹ q̄dā coz cōputāt ꝑm ānos lunares. q̄dā solares. q̄dā a pmo āno cyri ⁊c. sīc oīa nec a raimūdo. nec postil. nec Burg. sūt recepta. Nō igit seq̄t: cōcordāt cū raimūdo i vno pūcto. igit ſtādum ē coz dictis. Nec iocosō abbreuiatoz iosephi pōt allegari p auctoritate: q⁹ a cōmuni cōputatiōe hebreoz ⁊ suoz magistroz sine ratione recedit. ex scriptura nihil ꝓbans. nec scōa rōsiua valet: q⁹ calūnie iudeoz nō sūt curāde vbi sine auctē scpturā ea que nr̄e fidei sūt impugnant. Nec remanet iudeis excusatio ex diuersitate cōputationū cū tps. lxx. hebdomadaz. de q̄ ℟ agit qualitercūq⁹ cōputet p mille ānos trāsierit i ꝑteritū ⁊ amplius. Sola igit obstinatio maliciosa tenet eos in pfida expectatione messie. Nec valet rñsio Burgē. ad id q̄ postil. p̄ intentiōis ꝑfirmatiōe adduxit de Esdre. vj. q⁹ dicit Burg. fieri oratione p filijs nōdū existētib⁹. Sz ꝓtrariū videt q⁹ Esdre vj. dicit: Orent. pro vita regis ⁊ filioz eius pōponit igit ilr̄a vita filioz. p quā orandum dicit: Illusoria etiaz oratio videtur. p nondū existentib⁹ in rerū natura. fit q̄dē bene. p defunctis sz nō. p futuris: nisi. ꝓbetice. qualiter nō est in Esdra dictū. Nec ē sīle q⁹ Burg. adducit Deutero. xxvij. ibi enī nō dicit q̄s orare. p rege ⁊ filijs ei⁹. sz ꝓnostice dicit ō rege nondū existente ⁊ filijs futur⁹. Si rex iust⁹ fuerit diu regnabit: ⁊ filij eius post eū: ⁊ regnū eius trāsibit ad posteros. Potest enim de nō existētibus. ꝓprie q̄s ꝓnosticare: sed nō. p eis orare specialiter. p vita eoz q̄ nō viuūt. Reliqua que in daniele notat Burg. nō sūt magni pōderis sed stāt in verbis ⁊ cōputis ꝑm Burg. nō pūctualiter accipiendis.

Glo. ordi.

a ℣ Anno tercio. In fine La. X primę visionis legim⁹ q⁹ fuit daniel vsq⁹ ad annū pmū cyri regis: q̄ sic accipiēdum ē q⁹ fuerit apud chaldeos i ꝑstina dignitate vsq⁹ ad annū primū cyri regis: et post i medos trāslatus: vbi āno primo cyri regis. lxx. hebdomadarū sacramenta cognouit. Nūc tertio anno reg⁹ cyri hec vidisse narrat. b In diebus illis. Anagoge. Qui in luctu ē et spōsi luget absentiā non comedit panē desiderabilē q̄ de celo descendit. neq⁹ solidū cibū capit q̄ p carnē itelligit nec vinū bibit q⁹ letificat coz homīs: nec exhilarat faciē in oleo. ℟ aūt ieiuniū impetrabiles facit lachrymas spōse: si q̄s fuerit sponsus ablat⁹ ab ea nec desinit quoq⁹ aliter audet dominuz deprecari.

℣ Juxta

Nico. de lyra

a ℣ Anno tercio cyri. hic La. X ponit nona visio danielis: et ꝑm opinionem cōmunem ista visio que hic ponit differt ab illa que ponit in duob⁹ capitulis sequentib⁹. sed mihi videt q⁹ ē vna tñ vt magis patebit legendo litterā. Dicit igit ergo sic. q⁹ primo describit excellētia hui⁹ visionis. scōo exprimit ꝓtinētia ibidē reuelate veritatis. ⁊ hoc duob⁹ caplis sequētib⁹. Prima i duas. q⁹ primo tangit magnitudo hui⁹ visionis in generali. scōo magis in speciali. ibi: In dieb⁹ illis. In prima pte primo tāgitur tēpus quo facta ē reuelatio danieli. cū dr̄: Anno tertio cyri regis pārū. scōo reuelatiōis magnitudo. cum dr̄: b Ter bū reuelatuz. i. veritas q̄ verbo exprimit. c Danieli cognomēto balthasar. ℟ dicit q⁹ balthasar erat nomē eius seēndariū vt ptz ca. j. hui⁹ libri. d Et verbū verum. ad intelligendū. e Et fortitudo magna. ad implendū: q⁹ non poterat ipleri nisi diuina virtute ⁊ ordinatiōe: quia hec visio cōtinet pfecutionē antiochi

a ℣ Anno tercio cyri regis pſax verbum La. X a+
b reuelatum est danieli co
c gnomento balthasar ⁊ verbū ve
a ℣ dei q̄ hoc factur⁹ ē ⁊ ꝓphete q̄ intellecturus.
rū ⁊ fortitūdo magna: itellexitq⁹ e
a ℣ nos quoq⁹ litteras frustra videmus aut legimus nisi intelligamus.
f sermonez. Intēlligentia enim est g
b opus in visione. In diebus illis h
a ℣ Cōuertimini ad me in toto corde vestro i ieunio ⁊ fletu ⁊ plāctu. ℣ p mysterio trimitatis.
b ℣ ne trīſitoria ⁊ foetuita videaſ despicio.
ego daniel lugēbā triūm hebdo/ i
a ℣ celestē. b ℣ quasi a cibis delicatorib⁹ abſti/
madaz dieb⁹: pānē dēsiderabilē k
nui q̄ō a nobis multomagis facīēdū tpe ieiunij: q̄ eni illicitis vrunt abstinere debēt etiā a licitis.
a ℣ pfecte. b ℣ corp⁹ xpi. c ℣ sāguis.
nō cōmedi: ⁊ cāro ⁊ vinū nō in l
troierunt in os meum. Sed neq⁹ m

postillabilis rōnib⁹. Prīa q⁹ factū Raimūdi q̄ ad cyrū cōcordat vt dicit grecis ⁊ latinis ⁊ vni hebreoz. q̄ fuit abbreuiatoz iosephi. Scōa rō: q⁹ soli latini dicūt assuerū regnasse. ri. ānis possūt igit iudei cauillare q⁹ ℟ sit cōfictū sed q̄ ad primā rōnez videt allegatio Burg. modicū valere. nā allegare pro auctoritatib⁹ in cōputo pñti eos q̄ in cōputatiōe. lxx. hebdomadaz multiplicit deficūt ⁊ iter se nō cōcordāt puerile ē: q⁹ etiā scriptura sacra pōeret auctoritatē si in ea reperiret discordātia vel defect⁹: vt scribit beat⁹ Aug⁹. ad beatū Hiero. epla pma et. viij. trāslumiē. ix. ri. ego. ⁊. ca. si ad scpturas. Nūc autē Beda ⁊ alij p Burg. allegati sūt diuersi: q⁹ q̄dā coz cōputāt ꝑm ānos lunares. q̄dā solares. q̄dā a pmo āno cyri ⁊c. sīc oīa nec a raimūdo. nec postil. nec Burg. sūt recepta. Nō igit seq̄t: cōcordāt cū raimūdo i vno pūcto. igit ſtādum ē coz dictis. Nec iocosō abbreuiatoz iosephi pōt allegari p auctoritate: q⁹ a cōmuni cōputatiōe hebreoz ⁊ suoz magistroz sine ratione recedit. ex scriptura nihil ꝓbans. nec scōa rōsiua valet: q⁹ calūnie iudeoz nō sūt curāde vbi sine auctē scpturā ea que nr̄e fidei sūt impugnant. Nec remanet iudeis excusatio ex diuersitate cōputationū cū tps. lxx. hebdomadaz. de q̄ ℟ agit qualitercūq⁹ cōputet p mille ānos trāsierit i ꝑteritū ⁊ amplius. Sola igit obstinatio maliciosa tenet eos in pfida expectatione messie. Nec valet rñsio Burgē. ad id q̄ postil. p̄ intentiōis ꝑfirmatiōe adduxit de Esdre. vj. q⁹ dicit Burg. fieri oratione p filijs nōdū existētib⁹. Sz ꝓtrariū videt q⁹ Esdre vj. dicit: Orent. pro vita regis ⁊ filioz eius pōponit igit ilr̄a vita filioz. p quā orandum dicit: Illusoria etiaz oratio videtur. p nondū existentib⁹ in rerū natura. fit q̄dē bene. p defunctis sz nō. p futuris: nisi. ꝓbetice. qualiter nō est in Esdra dictū. Nec ē sīle q⁹ Burg. adducit Deutero. xxvij. ibi enī nō dicit q̄s orare. p rege ⁊ filijs ei⁹. sz ꝓnostice dicit ō rege nondū existente ⁊ filijs futur⁹. Si rex iust⁹ fuerit diu regnabit: ⁊ filij eius post eū: ⁊ regnū eius trāsibit ad posteros. Potest enim de nō existētibus. ꝓprie q̄s ꝓnosticare: sed nō. p eis orare specialiter. p vita eoz q̄ nō viuūt. Reliqua que in daniele notat Burg. nō sūt magni pōderis sed stāt in verbis ⁊ cōputis ꝑm Burg. nō pūctualiter accipiendis.

Nico. de lyra

nē antiochi ⁊ antixp̄i ⁊ destructionez eoz ⁊ resurrectionez mortuoz vt videbit. n Intellexitq⁹ scr. q⁹ nō tñ habuit visionē imaginariā ꝑ etiam itellectualē. ꝓpt q⁹ subdit: g Intelligētia ⁊c. ad ℣. s. q⁹ aliq̄s dicat. ꝓba. ilē ℣. declaratū ē in ꝓncipio libri psalmorū. vel pōt exponi. Intelligentia op⁹ ē ⁊c. q. d. oportet itellectū homis a deo eleuari ad ℟ q⁹ talia possint intelligi ⁊ capi: ⁊ i ℟ ptz arduitas visiōis i generali. h In dieb⁹ illi. Hic ponit excellētia hui⁹ visiōis magn⁹ in spāli. ⁊ ℟ dupliciter. primo ex pte danielis videtis. scōo ex pte angeli apparēt⁹. ibi: Die ātxriij. Magnitudo aūt visiōis ex pte danielis ostēdit i deuota ꝓparatione ipi⁹ ad hāc visionē. ⁊ ℟ p luctū ieiunium ⁊ orationē. ⁊ ℟ ē q⁹ dr̄: In dieb⁹ illis ego daniel lugebā: pctā ⁊ miseriā ꝓpli isr̄. i Triū hebdomadaz dierum. i. q̄ ostēdit magnitudo austeritatis ex pte tps. k Pānē desideratum delicatū: q⁹ nole panis i scptura itelligit oīs cibus. l Nō comedi. Et caro ⁊ vinū nō itroierūt i os meū. Et sic patet magnitudo austeritatis ex pte cibi ⁊ potus. Per hoc autem q⁹ dicit in trib⁹ hebdomadib⁹ nō comedit talia ex deuotione: innuit scriptura q⁹ alijs tpibus talibus vtebatur. Ex q̄ etiā vlterius patet q⁹ tūc nō tenebat tanta austeritatem in victu quātam tenuerat i inuētute sua quando bibebat solum aquā ⁊ comedebat legumina: vt dictū ē. j. ca. Cui⁹ ratio est: q⁹ daniel iā erat in tāta auctoritate q⁹ poterat hr̄e victualia in q̄b⁹ non eēnt aliq̄ sibi illicita. ⁊ itez q⁹ iā erat senex cū a tpe sue trāsmigratiōis in babylone iā pertransisset. lxix. anni. et eēt in. lxx. vt mag⁹ explicabit infra. tāta aūt austeritas nō ē seruāda i senectute q̄n passiones sūt edomite ⁊ corp⁹ debilitatū: sicut in inuētute q̄n vigēt passiones. m Sz neq⁹ vn. ⁊c. Unguētū accipit. p lachrymis alicui⁹ arbor. aromatice: q⁹ talibus

N a ℣ Juxta flumen magnum qui. Ezech. 1. a Ezechiel iuxta fluuiū chobar vidit visiones. Joh. 1. b iobis baptiste sup fluenta iordanis apti sūt celi. Taceāt ḡ deliramēta eorum q̄ umbras et imagines in xitate q̄rētes ipaz conantur euertere vt flumina et arbores ⁊ paradisū allegorie legibus mētiant.

b Tygris fluuius a tygride velocissima bestia: nimia sui velocitate nomē acq̄siuit.

b Gelasius li. theodotio bal theli. Actuum. lxx. byſinuz. Aq̄la capitolium. i. ꝓcipua.

c Et re. In expōsitōe Hieronymi sup ezechielē ℟ plene exposita inuenies. d Vidi ät. Sile paul⁹ in actib⁹ apl̄oꝝ passus ē vt ceteris nō videtibus visionez sol⁹ aspiceret. Dan. 9. a alij sonū audierūt: sz vim vocis non intellexerūt. Desideriozū. Symmachus. Desiderabil: q⁹ omnis sāctus habēs i se animē pulchritudinē amat a deo.

Quia ex tē. Statim ē audiētus sed nō statim missus est angelus: datur i mora occasio ampliꝰ deprecandi ⁊ desiderādi vt ampli⁹ possit mereri. Quod autem ait: ego ingressus sum ad ꝓba tua: hoc significat: post q̄ cepisti lachrymis ⁊ ieiunijs et oratiōibus inuocare misericordiaz: ego occasionē accepi: vt pro te oraturus ingrederer in cōspectu dei.

℣ Ego veni

a ℣ more psarum ⁊ medoꝝ q̄ vsq⁹ hodie ꝑ balneis vruntur vnguentis.

vnguēnto vnct⁹ sū: donec com/
a ℣ finis nō pugna coronat. b ℣ p mysterio trinitatis.
plerēntur triūm hebdomadarū a
dies. Die aūt vicesima ⁊ quarta a
mēsis primi eram iuxta fluuiuz b
a ℣ elevatiōe op⁹ ē oculoz vt mystica videam⁹.
magnuz qui est tygris: ⁊ lēuaui c
a ℣ mētis. b ℣ sic. c ℣ symmachꝰ ℣si vir nō eni vir erat viri sz habebat sūtrudinē. ℣ angel⁹ ipi⁹ q̄ ⁊ totius populi capriuari: michael eni populo qui in iudea remanserat preerat.
oculos meos et uidi. Et ēcce vir d
vnus vestit⁹ lineis: et renes ei⁹ e f+
a ℣ alij ophar: Aquila: colore ophar. ℣ erat. g+
accincti auro obrizo: et corp⁹ ei⁹ b+
a ℣ alij rharsim q̄ lapis ille marini coloris est.
q̄si chrysolithus ⁊ facies eius ve i+
lut species fulguris: ⁊ oculi eius k+
vt lāpas ardēs: et brachia ei⁹ et l+
q̄ deorsū vsq⁹ ad pedes q̄si spēs
eris cādētis: et vox sermonū ei⁹ m+
vt vox multitudinis. Vidi autē n
ego daniel solus visionē: porro
a ℣ animalis homo non percipit ea que sūt spiritus dei.
ūiri qui erant mecuz nō viderūt
a ℣ bestia si tetigerit montem lapidabitur.
sed terror nimi⁹ irruit super eos
a ℣ qui male agit odit lucem. ℣ audiui domine in paradiso voce tuam ⁊ abscōdi me.
⁊ fugerunt in abscondituz. Ego autē relictus solus vidi visionē
grandem hanc: ⁊ nō remansit in o
a ℣ visa fortitudine dei.
me fortitūdo: ℟ et species mea i/ p
a ℣ simile air moyses ⁊ exterrit⁹ sū ⁊ tremebundus et abraam loquar ad dñm meū cuz sim pulueris et cinis.
mutata ē i me: ⁊ emarcui: nēcha q
bui quicq̄ viriū. Et audiui vo/
cem sermonū eius: ⁊ audiens ia r+
a ℣ mente. ℣ vel cōrristatus.
cebam cōsternat⁹ sup faciē me
a ℣ scienꝰ quia cinis est ⁊ in cinerem re.
am: ⁊ vultus me⁹ hęrebat terre. s
a ℣ in figura hoīs videt angelus ⁊ humanā manū mittit ad ꝓpheta vt generis sui corpus aspiciens nō paueat: similis enim similē querit.
Et ecce man⁹ tetigit me: ⁊ erexit s+
me sup genua mea: et sup articu t
los manuū mearuz. Et dixit ad v
a ℣ q̄ precū instantia ⁊ afflictione corporis ⁊ ieiuniorū duricia cupit scire vēritatē ⁊ dei secreta.
me: daniel vir dēsideriozum: in/ x
tellige ꝙba q̄ ego loquor ad te: y
et sta i gradu tuo. Nūc enī sū miſ a
sus ad te. Cūq⁹ dixisset mihi ꝑmo b
nē istū: steti tremēs: ⁊ ait ad me: c
a ℣ vicesimaquarta die mēsis primi. i. nisan: ex/
f Noli metuē dāniel: q̄ ex die pmo d
plet⁹ trib⁹ hebdomadibus viginti ⁊ vno. i. diebus cernit hāc visiōem: ⁊ audit ab angelo q̄ exp̄s orare cepit ⁊ se affligere in conspectu domini: exaudita sunt verba eius.

q̄ posuisti coz tuū ad itelligēdū:

talibus vngebant⁹ in terra illa ꝓtra intemperiē caloris: ⁊ ad cōseruandum bonam dispositionē corporis. a Die aūt. xxiij. Hic cōsequenter exprimitur excellentia visionis ex parte angeli apparentis. ⁊ primo describitur ipius angeli apparētis insolitus fulgor. secundo videntium terror. ibi: Vidi autem ego daniel. In prima parte dicitur sic: Die autez. xxiij. tē. vbi designatur tempus determinatum huius visionis non soluz q̄tum ad animam: sicut in principio huius capituli dictum est: sed etiam q̄tum ad diem determinatum. Notatur etiaz consequenter locus. cum dicitur: b Eram iuxta fluuium magnum q̄ est tygris. Hic est vnus de q̄tuor fluminib⁹ paradisi. ⁊ nominat sic a velocitate cursus a tygride q̄ est bestia velocissima. c Et leuaui. corpis. s. ⁊ mēt'. d Et vidi. visiōe itellectuali ⁊ corpali. e Et ecce vir vn⁹: id ē angel⁹ apparēs i specie viri. f Vestitus lineis. vbi primo describit eum q̄tum ad extrinseca quo ad vestimentum album vel lineum quo designatur puritas angelica. ⁊ quo ad cingulum cum dicit: g Et renes eius accincti auro obrizo: id est mundissimo. vnde dicitur obrizum ab ob et radio radias: quia ꝓpter radiationē sic nominat. Per cōsequenter aureum ⁊ radiantē intelligitur feruor charitatis quo angeli in dissolubiliter ligantur cum deo. secundo describit angeli q̄tū ad intrinseca. cum dicitur: h Et corpus eus quasi chrysolithus. Est aūt chrysolithus lapis coloris marini: et habet scintillas aureas. Per tale igitur corpus intelligitur celum quod est ꝓprie mobile angelorum: quia corpus angeli non informatur ab eo: sed tñ mouetur. Color autem maris qui est in chrysolitho est similis colori celesti. Per scintillas aureas ꝓtellige stellas que sunt in celo. Tertio describit angelum apparētem q̄tū ad extremitates dicens: i Et facies eius velut species fulguris. in quo notatur excellētia glorie angelice. k Et oculi ei⁹ vt lampas ardens. in quo notatur ꝓspicacitas in angeli cognitione. l Et brachia eius tē. quasi species eris candentis: in quo significatur fortitudo angeli ad operandum p brachia: et ad mouendum se de loco ad locum per pedes. m Et vox sermonū eius vt vox multitudinis. in quo designatur efficatia virtutis eius ad docendum homines de occultis ⁊ reuelandus veritatē quia vnus angelus potest plus docere q̄ multitudo hominum seu doctorū. Ad euidentiam aūt maiorem ꝓdictorum considerandū q⁹ angeli apparent hominib⁹ in corporib⁹ assumptis ad instruendū eos familiari⁹ de occultis. ⁊ ideo per ꝓprietates corporis assumpti significātur ꝓprietates angeli spiritualēs: vt dictum est. n Vidi autem. Hic cōsequēter ponitur videntiū terror. ⁊ primo ponitur eorum trepidatio. secūdo angeli cōfortatio. ibi: Et ecce manus. Dicit igitur primo sic: Vidi autē ego daniel solus visionem pfecte sc̄z quia non solum vidit angelum apparentē: sed audiuit eum loquentē et intellexit. Alij enī viri qui erant cum daniele viderunt solum angelum apparētē: ex cuius visione territi fuerunt. et ideo dicūt hic non vidisse visionem: quia angelum loquentem non audierunt: nec intellexerunt ea que fuerunt reuelata danieli. ⁊ hoc est q̄d dicit ℟: Dorso viri qui erāt mecū ⁊c. Et patet ex dictis vsq⁹ ibi: o Et nō remansit fortitudo in me. quia terror reddit membra exteriora frigida ⁊ trementia: ꝓpt recursuz spirituū et sanguinis ad cor: quia talis recursus fit in passione timoris. p Sed etiā species mea immutata est in me: q⁹ ex timore pallor causat⁹ in facie ꝓpter recursū sāguinis ad cor ab exterioribus membris. q Et emarcui ⁊c. quia p timorē nimiū homo fit aliquando stupidus ⁊ quasi impotens se mouere. r Et audiens tacebam consternat⁹ ⁊c. q⁹ ex timore nō poterat stare. s Et ecce man⁹. Hic ponitur angeli cōfortatio. ⁊ hoc dupliciter: q⁹ primo cōfortat eum imperfecte. postea pfectius: quia ꝓcessus est debitus de imperfecto ad perfectum. Secūda pars incipit. ibi: Cūq⁹ loqueretur mihi. Primum aūt facit tangendo ipm ⁊ elevādo aliquātulū ⁊ hoc ē q̄d dicit hic: Et ecce manus ⁊c. secundo cōfortādo. t Et erexit me sup genua mea. aliquātulū eleuādo. u Et dixit ad me. verbo cōfortādo. v Daniel vir desideriozum. quare aūt daniel dictus est vir desideriozū. dictū est ix. ca. x Intellige verba mea ⁊c. in quo cōfortat eū q̄tuz ad mentem. similiter q̄tum ad corpus cuz dicit: a Et sta i gradu tuo. i. rectus ⁊ erecta facie versus celū. hic est enim gradus hoīs. alia aūt animalia stant super pedes facie inclinata ad terrā. b Cūq⁹ dixisset mihi sermonē istum steti tremens. q⁹ immutatio facta in corpore ex precedenti timore nondū adhuc transierat. c Et ait ad me: Noli metuere daniel. q⁹ non apparui ad malefaciendum tibi: sed magis ad docendum te illa que desideras scire. ⁊ hoc ē quod subdit: d Quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligēdū. illa que ꝓtius videras ca. viij. ⁊ nō itellexeras ad plenū vt dictū fuit sup illud ꝙbū in fine. viij. ca.

Stupebā ad

a Ego veni. Hzeg⁹. qsi diceret: pcum tuarū merita exigūt vt israelitę⁹ populꝰ a iugo seruitutis sue eruaꝛ ꝛ adhuc quidē homines illius pouincie ad malum. Dicunt igitur aliqui q̄ iste pnceps persarum fuit angelus malus qui filios israel incitabat ad remanendum in babylone ex carnalitate quadam rationibus predictis et ideo dicitur hic q̄ restitit. xxj. diebus

ita preest vnus angelus malus quasi princeps ad inducendū

qui in iudea sūt relicti adiuuent. Ysi:

Et ecce michael vn⁹. b Princeps aūt regni. Hiero. Videt mihi ꝺ angelus esse cui pſis credita est iuxta illō:

Deu.32.b Cū dispertiret altissim⁹ gentes: qn̄ separabat filios adam :statuit termios gētiū iuxta numerū angelorꝫ dei. Isti

1 Cor.12.b sunt principes de q̄b⁹ Paul⁹: Sapiētiam loq̄mur inter pfectos quā nemo

Ibidem principū hui⁹ seculi cognouit. Si enī cognouissent nūq̄ dūm glie crucifixi sent. c Restitit mi. Faciēs ꝓ cōmissa sibi ꝓuicia ne captiuoꝫ ppls dimittereť. ꝛ fortā cū ex q̄ orare cepit ꝓphęta exaudit⁹ sit nō statim ei missus ē angelus q̄ dei indulgentiā nūciaret: qz viginti ꝛ vno dieb⁹ restitit ei pnceps pſarū enumerans peccata iudeoꝝ: q̄bus iuste captiui tenereť: nec dimitteret. Hzeg⁹. Angelicos spūs recte dei milites dicim⁹ dū certare cos ꝓ tra ptātes aeris non ignoramꝰ: q̄ tū certamina nō laboreꝫ imperio pagunt: qz q̄cq̄ agēdo ꝓtra imundos spūs agere tunt ex aditorio cūctipotētis possūt.

d Domine mi. Alij: Dñe in visione tua cōuersa sunt interioza mea in me.

Ps.102. Ysi: Bndic aīa mea d. ꝛ. o. q̄ i. m. sunt n. i. e. ꝓius enim q̄ dei visionē merea mur: interioza nr̄a foris sunt ꝛ aspiciunt. post aūt ꝓuertunt ꝛ tuti i illis sumus. Ysi alibi: Dis gloria eius filie

Ps.44. regis abintus ꝛc. (¶ Cū enī

Nico.de lyra

Stupebā ad visionē ꝛ nō erat q̄ interpretareť. Uel aliter: Ad intelligendū scz voluntatē dei circa ea q̄ sunt vētura populo tuo ꝛ quasi in idem redit.

a Et te affligeres in ꝓspectu dei tui. vt ꝓ hoc oratio tua citi⁹ exaudiretur coram deo: ꝛ ꝓ cōsequens diuina veritas tibi reuelareť. b Exaudita sūt verba tua ꝛc. scz ꝺ reditu populi ꝺ captiuitate babylonica. Sed ꝓtrariū videtur: qz licentia redeūdi iam erat data primo anno cyri. Ista autē oratio danielis et afflictio de q̄ hic loquitur angelus facta fuit anno tertio cyri: vt patz ex dictis in isto ca. ergo tūc non fuit exaudita oratio danielis ꝺ reditu populi. sed ante ꝓ duos annos. Dicendū q̄ iudei fuerāt in babylone p. lxvj. annos ꝗtum ad illos q̄ cū iechonia trāslati fuerunt. Illi ꝺo qui in subiectione ioachim patre ei⁹ fuerunt translati obsides vt de daniele ꝛ aliꝭ de semine regio dicitur: fuerant iam. lxx. annis. Illi ꝺo qui cuz sedechia fuerūt translati fuerāt ibi. lvj. annis: ꝟm illaz cōputationē quā secutus sum tanq̄ iudicio meo veriozē. s. ca. ix. ꝛ sic p cōsequens illi qui tunc viuebant fuerant nati in babylone ꝓ maiozi parte: ꝓpter qꝺ officiebanť ad remanēdum in terra babylonis. ꝛ ꝓpter possessiones q̄s ibi acquisierant ipi vel patres eoꝝ ꝛ ꝓpter vxores q̄s ibi acceperāt ꝛ filios quos ibi genuerāt. Et ideo post licentiā datā a cyro remanserūt in terra babylonis bene p duos annos ꝛ plus: vt dicit in scholastica historia. ꝓpter qꝺ timebat daniel ne totū negocium de reditu eorum in hierusalez impediret. Et ideo orabat daniel tertio anno cyri vt hoc impedimentū tolleret ꝛ fuit exauditus :ꝛ hoc ē qꝺ dicit angelus: c Et ego veni ꝓpter sermones tuos. annūcia re. ſ. tibi q̄ tua petitio sit exaudita. d Princeps aūt regni persarum ꝛc Ad euidentiam huius considerandum q̄ angeli qui ꝓsunt diuersis prouincijs dicuntur principes illaruz. et hoc rationabiliter: quia sunt solliciti de bono earum. ideo nominatur ordo ipsoꝝ sic: scz ordo principatus. Considerāndum etiam q̄ sicut vni toti ꝓuincie preest vnus angelus bonus quasi princeps ad ꝓcurandum bonuz illius prouincie: ita ꝓest

vt te affligeres in conspectu dei a

a ſ vt captiuus populus sub dario relaxeť.

b ſ qui orationes tuas deo offerebam.

a tui: exaudita sūt verba tua: ꝛ ego b c

ſ angelus.

b veni ꝓpter sermões tuos. Prin- d

c ceps autez regni pſarum restitit e

mihi viginti ꝛ vno dieb⁹: et ecce

a ſ qui ꝓest iudeis. ſ angelis.

michaēl vnus de principib⁹ pri- f

a ſ resistente principe pſarū ꝓcibus tuis ꝛ mee le gationi q̄ orationes tuas deo offerebam.

mis: vēnit in adiutoriū meuz :et g

ſ iuxta michaelē qui contra persarū principem loquebaꝫ. ſ angelum.

ego remansi ibi iuxta regē pſarū. h

ſ qꝺ ꝓcabaris.

Ueni autē vt docerē te q̄ vēturа i

a ſ non in vicino sed in cōsummationem seculi.

sunt populo tuo i nouissimis die k

ſ prelabitur.

bus qm̄ adhuc visio in dies. Cū l

q̄ loqueretur mihi huiuscemodi

verbis: deieci vultū meuz ad ter m

ram ꝛ tacui. Et ecce q̄si similitudo fi n

lij hois tetigit labia mea :et ape

riens os meū locutus sum: et di

xi ad eum qui stabat contra me.

Domine mi i visione tua dissolu- o

te sunt cōpages mee: ꝛ nihil i me remāsit viriū. Et quomodo pote

rit seruus domini mei loqui cuz domino meo? iſnihil eni in me remansit viriū: sed ꝛ halitus meus intercludiť. Rursum ergo tetigit p

angelus danieli ad ostendēdū quare tantū tardauerat ad denunciandū exauditionē sue oratiōnis. b Ueni autē vt docerem te que ventura sūt populo tuo in nouissimis dieb⁹. Ex quo patet q̄ nō solū venerat ad denunciandū danieli reditus captiuitatis: nec solū ea que facta sunt tēpore antiochi epiphanis: sed etiam que vētura sūt in fine mundi tempore antichristi: vt patebit ca. se. ꝓpter quod sequitur: l Quoniā adhuc visio in dies. scz multos differtur implenda totaliter.

k Cunq̄ loqueret. Hic ponitur cōsolatio ꝓfecta ipius danielis. ꝛ diuiditur in duas partes: quia primo facit qꝺ dictum ē. secūdo subiungit causaz sui recessus a daniele. ibi: Et nunc reuertar. Circa primū dicitur sic: Cunq̄ loqueretur mihi angelus scz huiuscemodi verba. l Deieci vultū meum ad terrā. quasi non potens sustinere aspectum fulgoris angeli apparētis. et hoc factum est: vt daniel cognosceret fragilitatem hominis respectu virtutis angelorum. m Et ecce quasi similitudo filij hominis. quia non erat homo sed angelus apparens in specie hominis. n Tetigit labia mea. vt possem loqui: ꝓpter quod sequitur: Et aperiens os meuz locutus sum ꝛc. Sequitur: o Domine mi in visione tua dissolute sunt compages mee ꝛc. i. iuncture mēbroꝝ meoꝝ ꝓpter defectū sāguinis et spirituū recurrentiū ad coz. ꝛ ex passione timoris ꝓpter visionem insolitā angeli apparētis. Sequiť: p Rursū ergo tetigit me ista visio hois. qz tūc angel⁹ sibi apparuit i forma humana speciei aliter q̄ ante. In ptāte eni angeloꝝ ē specie corpoꝛi assūptoꝝ trāsmutare de facili. Sic autē apparuit ei angel⁹ ad ipsum magis confortandum: ꝓpter quod subditur:

Et ꝓfor.

a Cū eni egre. Beuoluēde sūt veteres historie ꝛ ꝓsideranda: ne forte ꝛps illud significet qsi ꝓse a grecis supati sunt.

Cū eni. Ac si dicat: Egrediebar a ꝓspectu dei vt q̄ venturа sūt ꝓpl⁹ tuo nūciarē tibi: scz securū nō sim stātē ibi ꝓsaruz pncipe ꝛ ꝓdicente p̄cib⁹ tuis: ꝛ mee legatiōi. ꝛ ecce pnceps grecoꝝ. i. angel⁹ macedonū veniebat: ꝛ ingressus ē i ꝓspectu dei vt accusaret pncipē pſaꝝ atq̄ medoꝝ vt ieoꝝ locis regnū macedonū succederet. Mira dei sacra. Darato enī ꝺ captiuitate iudeoꝝ ꝓpl⁹. pſaꝝ regnū atq̄ medoꝝ iterfecto dario ꝺuertit alexāder rex macedonum. et ꝓnceps grecoꝝ vicit pncipē pſaꝝ. ꝛ regnū medoꝝ ꝛ pſarū: ꝛ cū eis iudeos i regnū suum trāsferre cupiebat. vult enī suoꝝ ptātē in terrenis crescere. Quia alexāder subuersa grecia ꝛ ptāti sue subiecta i pſas arma cozripuit. ꝛ ideo nil mirū si pncipes macedonū ꝺr pncipi grecoꝝ.

b Uerūtū. Quasi res adhuc i dubio ē. te eni pcāte dñz. ꝛ me offerēte oōnes tuas. stat ē regiōe pnceps pſaꝝ q̄ nō vult ꝺ captiuitate relaxari pl⁹ tuū: qz tū pnceps grecoꝝ i pugnat pncipē pſaꝝ habēs michaelē i aditoriū: annūciabo tibi qꝺ e. est. i. ſ. v. c Et ne. Hzeg⁹. Que pax i sublimib⁹ eē pōt: ſi inter ipsos q̄s angelicos spūs ꝑliādo certamē agit: q̄ semꝑ ꝟitaꝛ. ſ ꝓspectui assistūt ſ qz cūcta angeloꝝ misteria dispensādi singulis q̄busq̄ gētib⁹ sūt ꝑlata: cū subiectoꝝ mores aduersus se vicissim ꝓpositoꝝ opē spirituū mereńt. ipsi q̄ ꝓsūt spūs ꝺ se venire referūt. Js nāq̄ angel⁹ q̄ danieli loq̄batur: captiuis israeliticis ꝓpl⁹ i ꝓsti de ꝓstitutis ꝓlaꝛ agnoscit. Michael aūt his q̄ i iudea remāserāt: ex ea dē plebe ꝓpositoꝝ iuenit. Uñ ibi ab

5.10.c eodez angelo danieli ꝺr: Memo est aditoꝛ me⁹ ꝛc. Et. s. Ecce michael vn⁹ ꝺ pncipib⁹ ꝓm⁹ venit: aditoꝛ mihi qsi alijs detēt⁹ tenebaꝫ ꝙ venire i aditoriū ꝺr. Cūq̄ vt adūsus pncipē pſaꝝ ꝓlieꝫ egredieť. grecoꝝ sibi pnceps apparet. adūsū q̄z grecoꝝ iudea altq̄ ꝟmiserat: q̄ꝝ ꝓfecto cā illoꝝ ereptiōi resistebat: ꝓbe igit ꝓces angel⁹ exaudit ꝙ pſarū pnceps resistit: qz ꝛ si iā vita iusti depcātis ereptiōez eadē ppli vita ꝺdicit: michael adiuuat. ꝙ grecoꝝ pnceps ad plū venit: qz mereri veniā ꝛā lōga oppſioꝝ captiuitaſ potest ꝛ ereptioni q̄z eoꝝ ꝙ qꝺ in grecos deligrāt obuiabat. Sublimes spūs gētib⁹ pncipātes nequaq̄ ꝓ iniuste agentibus decertāt. sed coꝝ facta iuste diiudicātes examināt et vnuſcuiusq̄ gētis iusticiā vel culpā supne curie cōsistoria est sui sup̄ se voluntas opificis volūtas sūma quā ꝺū semꝑ aspiciūt qꝺ obtinere nō valēt nunq̄ volunt. Ca. XI

Ego aūt ab pāo āno. Juxta editionē vulgatā vsq̄ ad finē libri: vna putaꝫ visio q̄ ꝓcessit ꝛ q̄ āno tertio regis persarū apparuit danieli. ſz iuxta hebraicam veritatē sepata sūt que sequunť. ꝛ scripta ordine ꝓpostero. de cui⁹ causa supra dictū ē. non eni sub cyri anno tertio: ſz sub darij primo occidit balthasar narranť q̄ scripta sunt.

Ps.31. Ego autē ab ꝛc. Cōsueuerūt ꝓphete repente psonas introducere sine vlla verboꝝ ꝓfatione vt ē hic. Tu es refugium meū a tribulatione que circūdedit me exultatio mea

Ibidem tis: Intellectum tibi dabo et in.te in v. hac qua. g. f. ſ. te o. m. Ergo ꝛ b dicēte ꝓpheta. Ab anno primo darij medi ꝛc. dominus repēte respōdet ꝛ nunc veritatē an. ti. Quasi. qz vis nosse de regibus persarū quid futurū sit audi ordinez rerum et ausculta qꝺ queris. o Stabām vt confortaretur. Jn conspectu domini scz rogans eius clementiam pro eo qui me diligebat vt confortaretur ꝛ cozroborаretur vel ipe vel regnum ei⁹ ꝛ cum in oratione persisterem: hec domino respondente cognoui. et ecce adhuc tres reges stabunt in persida.

¶ Et ecce

a Et ꝓfor. me. ꝛ ptz lra. Seqť: b Cūq̄ lo. me. cō. ſ. ꝓfecte confortaꝛ⁹. Seqť: c Et ait angel⁹. ſ. danieli. d Nūqd scis qre venerim ad te. q. d. ego veni vt ostēderē tibi orationē tuā exaudi tā. ꝛ ea q̄ sūt futura ꝓpl⁹ nouissimis: vt tā dictū ē et magis patebit infra. e Et nūc re. Hic exprimit causā qre oportet cū cito redire a daniele vt. ſ. rediret ad iterpellādū cozā deo ꝓ ppl⁹ isrl ne rediť ei⁹ ꝺ babylone impediret ꝙ angelū q̄ erat ꝓsis. ꝛ b est qꝺ dicit: Et nūc reuertar. s. i ꝓspectu dei. f Et ꝓlier aduersus ꝑn. pſaꝝ. qꝺ qꝺē plū ē ꝙ hoc qꝺ angeli q̄ ꝓsunt diuersis gētib⁹ offerūt cozaz deo ꝓria merita ipsoꝝ: vt dictū ē. g Cū eni egre. ꝛc. id ē angel⁹ grecoꝝ: ꝺ aūt iterponit angelus loquēs danieli: qz i ꝓncipio se. ca. faciet mētionē de bellis pſaꝝ et grecoꝝ ad inuicē. h Uerūtū. i. antequā reuertar re cedēdo a te. i Annunciabo tibi ꝛc. i. i ꝓsciētia dei mihi reuelata: qz reuelatio ē qꝺ ipzesso diuine sciētie. Annūciabo inquā tibi illa q̄ desideras scire. k Et nemo ē ad. ꝛc. scz q̄ ꝓspectāt ad ꝓmotiōez ppli israel. l Missi michael ꝓnceps vester. qz sicut dictū ē michael erat ꝓceps toti⁹ synagoge generaliter. Ca. X

Moraliter

a Anno tertio cyri ꝛc. Seqťur: Et ecce vir vn⁹ ꝛc. i. angel⁹ apparēs in specie viri ſm sensū litteralē ꝙ quē significat bonꝰ eps q̄ nomiaꝫ angel⁹. Malachie. ij. Angel⁹ dñi exercituuz ē. Et ꝺ ꝺr hic vir a Xtute. ꝛ vnus: Xtutis singularitate. qz sup populū suū pollere debet singulari sanctitate. Hzeg⁹. i pasto. Tm trāsceđere debet actionē ppli actio pncipis: quātū ꝺistat a grege vita pastoꝝ.

b Uestit⁹ lineis. i. ornat⁹ sāctitate ꝓuersationis. g Et renes ei⁹ ꝛc. i. mūdissime castitat⁹ cīgulo. Hzeg⁹. homel. xxxij. Renes ꝓcingim⁹ cū carnis luxuriā ꝓ continētia coartam⁹. h Et coꝝ⁹ ei⁹ qsi chrysolit⁹. q̄ ē coloris marini: ꝛ habet scintillas aureas. ꝙ pmū significaꝫ rigoz discipline. ꝙ scōz rectitudo intēriōis debite. s. vt fiat zelo iusticie. iō subdiť: i Et facies sic ſpe. vul. ꝙ feruētez zelum iusticie ē terribilis malignis.

k Et oculi ei⁹ vt lāpas ar. ꝙ claritatez cognitionis. l Et brachia ei⁹ ꝛ q̄ deoꝛū vsq̄ ꝛc. i. igniti: ꝙ brachia Xtus opatiua. ꝙ pedes motiua significanť. nā ei⁹ mot⁹ ꝛ opa debēt esse ignita feruore charitatis. m Et vox sermonū ei⁹ ꝛc. ꝙ qꝺ significaꝫ efficacia doctrine. Seqť: n Et audiēs iacebā ꝓsternat⁹ ꝛc. ꝙ ꝺ significaꝫ qꝺ ꝓsideras tāti viri pfectionē resilit ad ꝓsideradum respectu ipsi⁹ ꝓpriā paruitatē. o Et ecce manus tetigit me et erexit me. nā dei man⁹ deprimit supbientes et exaltat humiles. Luc. j.

Deposuit potētes de sede ꝛ exaltauit humiles. Ca. XI

m Ego aūt ꝛc. In ca. ꝓcedēti ostēsa est eminētia visionis: vt dictū ē. hic ꝓfter circa istā visionē declaraꝫ cōtrietia veritatis. et diuidiť in duas partes. qz primo ostendit futura violētia puersoꝝ cōtra electos. secūdo finalis victoria electorum cōtra reprobos. ca. se. Jn tpe aūt illo. Prima diuidiť in duas. quia primo explicatur ꝓcessus regni persarum in breui. secūdo ortus regni grecoꝝ ꝛ hoc vt sic perueniat ad antiochum epiphanem qui fuit de regno grecorum. Fuit etiam figura antichristi de quo est principalis intentio vt videbiť. secunda ibi: Surget vero. Dicit ergo primo sic: Ego autem a primo anno darij medi: qui interfecit balthasar: vt supra dictū est in fine. v. ca.

n Stabam vt cōfortaretur. regnum eius. o Et roborаretur. Aliqui exponunt dicētes: q̄ ista sunt verba danielis qui orabat ꝓ dario qui eum multū honorauit ꝛ euz de lacu leonū liberauit vt dictū est supra. vj. ca. ꝛ hoc etiam dicit glosa interlinearis. Sz hoc non videť verū: quia verba imediate ꝓcedentia sunt verba angeli loquentis danieli: vt visum est. Similiter verba immediate sequentia que copulanť ad ista per dictionem copulatiuam vt videbiť. Et ideo dicendū est q̄ ista sunt verba angeli loquentis cum daniele q̄ offerebat preces danielis coram deo: vt visū est. ꝛ ideo sicut daniel stabat ꝓ confirmatione darij orando ꝓ ipo. ita similiter angelus ꝓces danielis offerēdo. ꝛ etiam alijs modis. qz efficatioꝛ est virtus angeli q̄ hominis.

Et nūc

a Ego veni. Hzeg⁹. ꝙsi diceret: ꝑcum tuarū merita exigūt vt
israelitic⁹ populꝰ a iugo seruitutis sue exuaſ ſz adhuc quidē
in eodē iugo populꝰ psarū plenꝰ: cui a dario ꝓmo licētia da-
ta est redeūdi domino purgeſ. Vñ de ereptiōe illius ꝓnceps
persarū inre mihi cōtradicit ꝙnis ꝑces tue eozūq; lachryme
qui in iudea sūt relicti adiuuent. Vñ:

Et ecce michael vn⁹. b Princeps
aūt regni. Hiero. Videſ mihi ꝺ ange-
lus esse cui ꝓsis credita est iuxta illꝺ:
Dñs diuidebat altissimꝰ gentes: qñ se-
parabat filios adam: statuit termios
gētiū iuxta numerū angelorꝰ dei. Isti
1 Cor. 12. b sunt principes de qbꝰ ꝓaul⁹: Sapiē-
tiam loq̄mur inter ꝓfectos quā nemo
Ibidem principū huiꝰ seculi cognouit. Si enī
cognouissent nūq; dñm gſte crucifixiſ
sent. c Restitit mi. Faciēs ꝙ cōmi-
sa sibi ꝓuincia ne captiuoꝝ ppls dimit
teret. & forſā cū ex q̄ ozare cepit ꝙbe-
ta exaudit⁹ sit nō statim ei missus ē an
gelus ꝙ dei indulgentiā nūciaret: qz
viginti & vno dieb⁹ restitit ei ꝓceps
psarū enumerans peccata iudeozū: ꝙ
bus iuste captiui tenerēt: nec dimitte
rent. d Hzeg⁹. Angelicos spūs recte
dei milites dicim⁹ dū certare cos ꝓ ta
Pō. 102. prātes aeris non ignorant⁹: q tū certa
mina nō laboreſz imperio pagunt: qz
ꝺcq̄ agēdo ꝓ ta ꝛmundos spūs ap̄e
tunt ex aditorio cūctipotētis possūt.
d Domine mi. Aliꝝ: Dñe in visione
tua cōuersa sunt interioza mea in me.
Pō. 44. Vñ: Bndic aīa mea d. & o. q̄ ı. m. sunt
n. ſ. e. ꝓius enim q̄s dei visionē merea
mur interioza nr̄a foris sunt & aspici-
unt. post aūt ꝟuertunt & tuti ī illis su-
mus. Vñ alibi: Dis gloria eius filie
regis abintus &c. ℣ Cū enī

Nico.de lyra

Stupebā ad visionē & nō erat q̄ inter
pretareſ. Vel aliter: Ad intelligendū
scz voluntatē dei circa ea q̄ sunt vētu-
ra populo tuo & quasi in idem redit.

a Et te afflitgeres in ꝙspectu dei tui.
vt ꝓ hoc ozatio tua citi⁹ exaudiretur
coram deo: & p cōsequens diuina veri
tas tibi reuelareſ. b Exaudita sūt
verba tua &c. scz ꝺ reditu populi ꝺ ca-
ptiuitate babylonica. Sed ꝓtrariū vi
detur: qz licentia redeūdi iam erat da
ta primo anno cyri. Ista aūt ozatio danielis et afflictio de q̄
hic loquitur angelus facta fuit anno tertio cyri: vt patz ex di
ctis in isto ca. ergo tūc non fuit exaudita ozatio danielis ꝺ re-
ditu populi. sed ante p duos annos. Dicendū q̄ iudei fuerāt
in babylone p. lxvj. annos q̄tum ad illos q̄ cū iechonia trās
lati fuerunt. Illi ꝺo qui in subiectione ioachim patre ei⁹ fue
runt translati obsides vt de daniele & alijs de semine regio di
citur: fuerant iam. lxx. annis. Illi ꝺo qui cuz sedechia fuerūt
translati fuerāt ibi. lvj. annis: ſm illaz cōputationē quā secu
tus sum tanq̄ iudicio meo verioꝛē. ꝺ. ca. ix. & sic p cōsequens
illi qui tunc viuebant fuerant nati in babylone ꝓ maiori par
te: ꝓpter qꝺ afficiebanſ ad remanēdum in terra babylonis.
& ꝓpter possessiones q̄s ibi acquisierant ipi vel patres eoꝝ &
ꝓpter vxores q̄s ibi acceperāt & filios quos ibi genuerāt. Et
ideo post licentiā datā a cyro remanserūt in terra babylonis
bene p duos annos & plus: vt dicit in scholastica historia ꝓ-
pter qꝺ timebat daniel ne totū negocium de reditu eozum in
hierusalez impediret. Et ideo ozabat daniel tertio anno cyri
vt hoc impedimentū tolleret & fuit exauditus: & hoc ē qꝺ di-
cit angelus: c Et ego veni ꝓpter sermones tuos. annū cla
re. ſ. tibi q̄ tua petitio sit exaudita. d Princeps aūt regni
persarum &c. Ad euidentiam huius considerandum q̄ ange-
li qui ꝓsunt diuersis ꝓuincijs dicuntur principes illaruz.
et hoc rationabiliter: quia sunt solliciti de bono earum. ideo
nominantur ozdo ipsoꝝ sic: scz ozdo principatus. Considerā-
dum etiam q̄ sicut vni toti ꝓuincie ꝓest vnus angelus bo-
nus quasi princeps ad ꝓcurandum bonuz illius ꝓuincie:
ita ꝓest

vt te affligeres in conſpectu dei a
a ſ vt captiuus populus sub dario relaxeſ.
b ſ qui orationes tuas deo offerebam.
a tui: exaudita sūt verba tua: & ego b c
ſ angelus.
b veni ꝓpter sermones tuos. Prin- d
c ceps autez regni psarum restitit e
mihi viginti & vno dieb⁹: et ecce
a ſ qui ꝓest iudeis. ſ angelis.
michael vnus de principib⁹ pri- f
a ſ resistente principe psarū ꝓcibus tuis & mee le
gationi q̄ orationes tuas deo offerebam.
mis: venit in adiutoriū meuz: et
ſ iuxta michaelē qui contra persarū principem
loquebaſ. ſ angelum.
ego remansi ibi iuxta regē psarū. g
ſ qꝺ ꝓcabaris.
Veni autē vt docerē te q̄ ventura h
a ſ non in vicino sed in cōsummationem seculi.
sunt populo tuo i nouissimis die
ſ ꝓtelabitur. i k
bus qm̄ adhuc visio in dies. Cū- k
q; loqueretur mihi huiuscemodi
verbis: deieci vultū meuz ad ter l
ram & tacui. Et ecce q̄si similitudo fi m
lij hois tetigit labia mea: et ape- n
riens os meū locutus sum: et di-
xi ad eum qui stabat contra me.
d Domine mi i visione tua dissolu- o
te sunt cōpages mee: & nihil i me
remāsit viriū. Et quomodo pote
rit seruus domini mei loqui cuz
domino meo? Nihil enī in me re
mansit viriū: sed & halitus meus
intercludiť. Rursum ergo tetigit p

angelus danieli ad ostendēdū quare tantū tardauerat ad de-
nunciandū exauditionē sue ozationis. h Veni autē vt do-
cerem te que ventura sūt populo tuo in nouissimis dieb⁹. Et
quo patet q̄ nō solū venerat ad denunciandū danieli reditus
captiuitatis: nec solū ea que facta sunt ꝓpter antiochi epipha
nis: sed etiam que vētura sūt in fine mundi tempore antichri-
sti: vt patebit ca. ſe. ꝓpter quod sequitur: i Quoniā ad-
huc visio in dies. scz multos differtur implenda totaliter.
k Cunq; loqueretur. Hic ponitur cōsolatio ꝙcta ipius danie
lis. & diuiditur in duas partes: quia primo facit qꝺ dictum ē.
secūdo subiungit causaz sui recessus a daniele. ibi: Et nunc re
uertar. Circa primū dicitur sic: Cunq; loqueretur mihi ange
lus scz hutuscemodi verba. l Deieci vultū meum ad terrā.
quasi non potens sustinere aspectum fulgoris angeli apparē-
tis. et hoc factum est: vt daniel cognosceret fragilitatem homi
nis respectu virtutis angelorum. m Et ecce quasi similitu
do filij hominis. quia non erat homo sed angelus apparens
in specie hominis. n Tetigit labia mea. vt possem loqui: ꝓ
pter quod sequitur: Et aperiens os meuz locutus sum &c. Se
quitur: o Domine mi in visione tua dissolute sunt compa-
ges mee &c. i. iūcture mēbroꝝ meoꝝ ꝓpter defectū ſāguinis et
ſpiritūꝰ recurrentiū ad coꝛ. & ex passione timoris ꝓpter visio
nem insolitā angeli apparētis. Sequiť: p Rursū ergo teti
git me ꝙsi visio hois. qz tūc angel⁹ sibi apparuit i forma huma
ne speciei aliter q̄s ante. In ꝓtāte enī angeloꝝ ē speciē coꝛporū
assūptoꝝ trāsmutare de facili. Sic aūt apparuit ei angel⁹ ad
ipsum magis confortandum: ꝓpter quod ſubditur:

Et ꝓfor.

a Cū enī egre. Reuoluēde sūt veteres historie & ꝓsideran
dū: ne forte ꝛps illud significeť qñ pse a grecis supati sunt.
Cū enī. Acsi dicat: Egrediebar a ꝓspectu dei vt q̄ ventu
ra sūt ꝓpl⁹ tuo nūciarē tibi: ſz secur⁹ nō sum ſtāte ibi psaruz
ꝓncipe & ꝺicente ꝑcib⁹ tuis: & mee legatiōi. & ecce ꝓnceps
grecoꝝ. i. angel⁹ macedonū venie-
bat: & ingressus ē i ꝙspectu dei vt ac- a
cusaret ꝓncipē psaz atq; medoz vt
i eoꝝ locis regnū macedonū succe-
deret. Mira dei sacra. Lapato enī
ꝺ captiuitate iudeoꝝ ꝓpl⁹. psaz re- b
gnū atq; medoꝝ iterfecto dario ꝺ-
uertit alexāder rex macedonum. et
ꝓceps grecoꝝ vicit ꝓncipē psaz. ꝺ
& regnū medoꝝ & psarū: & cū eis in
deos i regnū suum trāferre cupie-
bat. vult enī suoꝝ trāferre in terrenis
crescere. Quia alexāder subuersa
grecia & ptāti sue subiecta ī psas ar
ma coꝛripuit. & ꝺo nil mirū si pnꝛ-
ceps macedonū ꝺr ꝓncepſ grecoꝝ.
b Hzerūt⁹. Quasi res adhuc i du
bio ē. te enī ꝓcāte dñz. & me offerēte
oꝛones tuas. stat e regiōe ꝓceps
psaz q̄ nō vult ꝺ captiuitate relaxa
ri ꝑplm tuū: qz ſi ꝓnceps grecoꝝ i
pugnat ꝓncipē psaz habēs michae
lē i adiutoriū: annūciabo tibi qꝺ e-
ſt. i. ſ. v. c Et ne. Hzeg⁹. Que
paz ī sublimib⁹ cē pōt: ſi inter ipsos
q̄z angelicos spūs ꝑlūdo certamē
agit: q̄ semꝑ vitaz ꝙspectui assistūt
ſ qz cūcta angeloꝝ misteria dispen-
sādi singulis q̄busq; gētib⁹ sūt ꝑla-
ta: cū subiectoꝝ mores aduersus se
vicissim ꝓpositoꝝ opē spiritūꝰ me-
reńt. ipsi q̄ ꝓsūt spūs ꝺ se venire re-
ferūt. Js nāq; angel⁹ q̄ danieli log-
bať: captiuis israeliticis ppls ī psi
de ostitutis ꝑlaz agnoscit. Micha
el aūt bis q̄ i iudea remāserāt: ex ea
dē plebe ꝓpositꝰ iuenit. Vñ ibi ab
5. 10. c codez angelo danieli ꝺr: Nemo est
adiutoz me⁹ &c. Et. ſ. Ecce michael
vn⁹ ꝺ ꝓncipib⁹ ꝓm⁹ venit: adiutoz
mihi ꝺsi alijs detēt⁹ tenebať ſ venire ī adiutoriū ꝺr. Cūq;
vt adūlus ꝓcipē psaz ꝑlict egrediet. grecoꝝ sibi ꝓceps
apparet. adūsū q̄z grecoꝝ iudea altiꝰ ꝓmiserat: q̄z ꝓfecto cā
illi⁹ ereptiōi resistebat: ꝓbe igiť ꝑcet angel⁹ exaudit ſ psa
rū ꝓnceps resistit: qz & si iā vita iusti deꝑcātis ereptiōes ea
dē ppli vita ꝺicit: michael adiuuat. ſ grecoꝝ ꝓceps ad
ꝑlū venit: qz mereri veniā tā lōga opꝑssoꝝ captiuitaſ pote
rat ſz ereptioni q̄z coꝝ. ſ qꝺ in grecos deliq̄rāt obuiabat.
Sublimes spūs gētib⁹ ꝓcipātes nequaq̄ ꝓ iniuste agen
tibus decertāt. sed coꝝ facta iuste diiudicates examinať et
vnuscuiusq; gētis iusticiā vel culpā supne curie cōsistoria
est sui sup se voluntas opificis volūtas sūma quā dū semp
aspiciūt qꝺ obtinere nō valēt nunq̄ volunt. La. XI

c Ho aūt ab ꝓio āno. Juxta editionē vulgatā vsq;
ad finē libri: vna putať visio q̄ ꝑcessit & q̄ āno tertio
regis persarū apparuit danieli. ſz iuxta hebraicam
veritatē sepata sūt que sequunť. & scripta ordine ꝓpostero.
de cui⁹ causa supra dictū ē. non enī sub cyri anno tertio: ſz
sub darij primo occidit balthasar narranť q̄ scripta sunt.
Pō. 31. Ego aūt ab &c. Cōsueuerūt ꝓpbete repente ꝓsonas in-
troducere sine vlla verboꝝ ꝓfatione vt ē hic. Tu es refu-
gium meū a tribulatione que circūdedit me exultatio mea
Ibidem e. m. a. c. m. Et repete persona domini introducit respondē-
tis: Intellectum tibi dabo et in. te in v. hac qua. g. f. ſ. te o.
m. Ergo & b dicēte ꝓpheta. Ab anno primo darij medi &c.
dominus repete respōdet & nunc veritatē a. n. ti. Quasi. qz
vis nosse de regibus persarū quid futurū sit audi ordinez
rerum et ausculta qꝺ queris. c Stabam vt confortare
tur. In conspectu domini scz rogans eius clementiam pro
eo qui me diligebat vt confortaretur & coꝛroborꝛetur vel
ipe vel regnum ei⁹ & cum in oratione persisterem: hec domi
no respondente cognoui. et ecce adhuc tres reges stabunt
in persidę.

Et ecce

a Et ꝓfor. me. & ptz lra. Seq̄ť: b Cūq; lo. me. cō. ſ. ꝓfecte con
fortaꝝ. Seq̄ť: c Et ait angel⁹. ſ. danieli. d Nūqd scis ꝙre
venerim ad te. q. d. ego veni vt ostēderē tibi oratiōē tuā exaudi
tā. & ea q̄ sūt futura tp̄ib⁹ nouissimis: vt tā dictū ē et magis pate-
bit infra. e Et nūc re. Hic ꝓpriam causā ꝙre oportet cū cito re
cedere a daniele vt. ſ. rediret ad iterpellā
dū coꝝ deo ꝓ ꝓpl⁹ isrl'ne redit⁹ ei⁹ ꝺ ba
bylone impediret⁹ p angelū q̄ ꝑat psis.
& b est qꝺ ꝺicit: Et nūc reuertar. ſ. ī ꝙspe
ctu dei. f Et ꝓlier aduersus ꝺn. psaz.
qꝺ qꝺē plīū ē q̄ hoc qꝺ angeli q̄ ꝓsunt di
uersis gētib⁹ offerūt coꝝ deo ꝓria meri
ta ipsoꝝ: vt dictū ē. g Cū enī egre. &c.
id ē angel⁹ grecoꝝ: ꝺ aūt iterponit ange
lus loquēs danieli: qz ī ꝓncipio se. ca. fa-
ciet mētionē de bellis psaz et grecoꝝ ad
inuicē. h Hzerūt⁹. i. anteqū reuertar re
cedēdo a te. i Annunciabo tibi &c. i.
ī ꝙsciētia dei mihi reuelata: qz reuelatio
ē qꝺ ipse ꝓsio diuine sciētie. Annūciabo
inquā tibi illa q̄ desideras scire. k Et
nemo ē ad. &c. scz q̄ ꝙcētāt ad ꝓmotioēz
ppli israel. l Misi michael ꝓnceps ve-
ster. qz sicut ꝺictū ē michael erat ꝓceps
toti⁹ synagoge generaliter. La. X

Moraliter. a Anno ter-
tio cyri &c. Seq̄-
tur: Et ecce vir vn⁹ &c. i. angel⁹ apparēs
in specie viri ſm sensū litteralē ꝑ quē sig-
nificať bon⁹ ep̄s q̄ nomiať angel⁹. Ma-
lachie. ij. Angel⁹ dñi exercituuz ē. Et bñ
ꝺr hic vir a Xtute. & vnus: Xtutis singu-
laritate. qz sup populū suū pollere debet
singulari sanctitate. Hzeg⁹. ī pasto. Tm̄
trāscēdere debet actionē ppli actio ꝓsu-
lis: quātū ꝺistat a grege vita pastoꝝ.
b Vestit⁹ lineis. i. ornat⁹ sāctitate ꝙuer-
sationis. g Et renes ei⁹ &c. i. mūdissi-
me castitat⁹ cīgulo. Hzeg⁹. homel. xxij.
Renes ꝑcingim⁹ cū carnis luxuriā ꝑ ab-
nētiā coartam⁹. h Et coꝛp⁹ ei⁹ ſi ꝺry
solit⁹. q̄ ē colozis marini: & habet scintil-
las aureas. ꝑ ꝺmū significať ꝓsperi-
pline. ꝑ scōz rectitudo intētiōis debite. ſ.
vt fiat ꝛelo iusticie. lō subdiť: i Et fa-
cies sic ē spe. vul. ꝑ feruētez ꝛelum iusticie ē terribilis malignis.
k Et oculi ei⁹ vt lāpas ar. ꝑ claritatez cognitionis. l Et bra-
chia ei⁹ & q̄ deoꝛū vsq; &c. i. ignitio: ꝑ brachia Xtus operatiua. ꝑ pe-
des motiua significanť. nā ei⁹ mot⁹ & opa debēt esse ignita feruo-
re charitatis. m Et voꝛ sermonū ei⁹ &c. ꝑ qꝺ significať efficā-
tia doctrine. Seq̄ť: n Exaudiēs iacebā ꝛsternat⁹ &c. ꝑ ꝺ signi-
ficať qꝺ ꝓsideras tāti viri ꝓfectionē refilit ad ꝓsiderā dum respe-
ctu ipsi⁹ ꝓpriā paruitatē. o Et ecce manus tetigit me et erexit
me. nā dei man⁹ deprimit supbientes et exaltat humiles. Luc. j.
Deposuit potentes de sede & exaltauit humiles. La. XI

m Ho aūt &c. In ca. ꝑcedēti ostēla est eminētia visionis: vt
dictū ē. hic ꝓpter circa istā visionē declarať cōtinētia veri
tatis. et diuidiť in duas partes. qz primo ostendit futu-
ra violētia puersoꝝ cōtra electos. secūdo finalis victoria electo-
rum cōtra reprobos. ca. se. In tpe aūt illo. Prima diuidiť in du-
as. quia primo explicatur ꝓcessus regni persarum in breui. secū-
do ortus regni grecoꝝ & hoc vt sic peruenīat ad antiochum epi-
phanem qui fuit de regno grecozum. Fuit etiam figura antichri-
sti de quo est principalis intentio vt videbiť. secunda ibi: Sur-
get vero. Dicit ergo primo sic: Ego autem a primo anno darij me
di: qui interfecit balthasar: vt supra dictū est in fine. v. ca.
n Stabam vt cōfortarctur. regnum eius. o Et roborarctur.
Aliqui exponunt ꝺicētes: q̄ ista sunt verba danielis qui ozabat
ꝓ dario qui eum multū honorauit & euz de lacu leonū liberauit
vt dictū est supra. vj. ca. & hoc etiam ꝺicit glosa interlinearis. Sz
hoc non videť verū: quia verba īmediate ꝓcedentia sunt verba
angeli loquentis danieli: vt visum est. Similiter verba immedia
te sequentia que copulanť ad ista per dictionem copulatiuam vt
videbiť. Et ideo ꝺicendū est q̄ ista sunt verba angeli loquentis
cum daniele q̄ offerebat preces danielis coram deo: vt visū est. &
ideo sicut daniel stabat ꝓ confirmatione darij oraudo ꝓ ipo. ita
similiter angelus ꝑces danielis offerēdo. & etiam alijs modis. qz
efficatioꝛ est virtus angeli q̄s hominis.

Et nūc

a Et ecce adhuc ꝛc.i.Cambyses filꝰ Cyri Smerdis magus qui Attossam filiã Cyri duxit vxorez: qui cũ a septem magis fuisset occisus.i.locũ eiꝰ dario succedẽti eadẽ Attossa nupsit ꝛ ex eo xersen filiũ genuit:q̃ potẽtissimꝰ rex et ditissimꝰ ꝫ grecia inũerabilẽ duxit exercitũ:ꝛ ea gessit q̃ grecoꝝ narrãt hystorie. Successẽdit eni vacuas athenas ꝺ̃ pn̄cipe Mardonio:ꝛ bellũ eo tpe gestũ i marathonia ꝯtra salamiã nauale certamẽ: qñ sophocles et euripides clari habebant.ꝛ themistocles i psas fugiens hausto tauri sãguie periit.frustra q̃ dariũ q̃rtũ regẽ:q̃ ab alexãdro supat ẽ scribũt:q̃ no q̃rt ꝫ q̃rtusdecimus post cyrũ rex psarũ fuit quẽ septimo imperij sui anno supauit ꝛ occidit alexãder. Et notãdũ q̃ q̃ttuoꝝ post cyrũ regiꝰ psarũ enumeratis nonẽ pterierit ꝛ ad alexãdrũ ptransierit. Non eni curauit spũs ꝓphetic hystorie ordinẽ seq̃:ꝫ p̃clara queq̃ pstringere.

b Rex fortis ꝛ do.alexander q̃ miris thracibusq̃ superatis victa grecia thebisq̃ subuersis trãsiuit i asiã:ꝛ fugatis dario duciꝰ:vbẽ sardis cepit: posteaq̃ capta india ꝛ vbe alexãdria ꝺdita:cũ.xxx.ꝛ duos haberet etat anꝰ ex duodecimũ ãnũ ipꝰ i babylõe veneno iterijt. c In.q.v.Oriẽtẽ.s.ꝛ occidẽtẽ.meridiẽ.septẽtrionẽ. In egypto eni q̃ ẽ ad meridiẽ ꝑtiꝰ regnauit ptolemeꝰ lagi filiꝰ i macedonia philippus q̃ et aridꝰ frater alexãdri q̃ ẽ ad occidẽtẽ.syrie ꝛ babylonis ꝛ supiorib⁹ locis q̃ sũt ad oriẽtẽ seleuꝰ nicanor impauit asie.ꝛ põto ꝛ ceteris in eadẽ plaga ꝓuincijs antigonꝰ.i.ad septẽtrionẽ.ꝛ ꝫ fm totꝰ orbis plagas dicimꝰ,q̃ aũt i indea ẽ ad aq̃lonẽ syriã:ad meridiẽ egyptũ habet. d Lacerabik eni. Mã cappadociã ꝛ armenia.bithynia.bosphoꝝ eraclaiaq̃ ꝛ alie ꝓuicie ꝺ ptãte macedonũ recedẽtes.diuersos sibi reges constituerunt. ✠ Rex austri

a Et nũc ꝟitatẽ ãnũciabo tibi.danieli.s.de regno medoꝝ et psaꝝ.Seq̃t: b Ecce adhuc ꝛc.ꝓdixꝰ fuit cyrꝰ q̃ successit ꝓdicto dario auũculo suo.Scõs fuit cãbyses filiꝰ cyri. Tertius fuit dariꝰ filiꝰ hystaspis.i cuiꝰ ãno.vj.cõsumatũ ẽ tẽplũ. vt hr̃ ij.Esdre.vij.fm cõputationẽ latinoꝝ.s. positã ca.ix.ꝛ ibi ipso batã. Vocãt ãt b regesl ꝑsidis.qz ly cẽtvnũ regnũ medoꝝ ꝛ psarũ.tũ cyrꝰ q̃ tũc regnabat trãstulerat caput monarchie ad persas:a q̃bꝰ ꝓmo fuerat ꝓmotꝰ. Ista ãt visio facta ẽ danieli ãno tertio cyri.vt visũ ẽi ꝓncipio.ꝓ.ca. c Et ecce ꝛc.iste fuit xerxes filiꝰ darij fm latinos:q̃ fuit potẽtissimꝰ respectu ꝑcedẽtiũ. ꝛ vi armoꝝ subiugauit greciã regno psarũ.ꝛ ꝫ vsq̃ ad tẽpora alexãdri magni q̃ ꝓpt ꝫ postea ꝺ regẽ psarũ bellauit. ꝛ ꝫ eq̃ ꝺi ꝫ. d Et cũ ꝛc.ꝓdict xerxes rex psaꝝ. e Cõcitabit oẽs. bellatores.s.q̃s poterit inuenire. f Aduersũ re.gre. q̃ sibi ꝫ ingauit. Nicz ãt pꝰ istũ xerxẽ fuerint plures alij reges i ꝑside fm latinos.s.ix.vsq̃ ad alexãdrũ magnũ q̃ iterfecto dario monarchiã psaꝝ trãstulit ad grecos.tũ angelꝰ loquens danieli illos omittit: qz iste xerxes dedit occasionẽ grecis bellãdi ꝺ psas.Scõs ꝟo opinionẽ hebreoꝝ quã.s.secutꝰ sũ.ix.ca.tãq̃ in dicio meo verioꝛẽ:ꝑm q̃ttuoꝝ regũ ꝑsidis ꝺ q̃bꝰ fit ꝫ mẽtio fuit cyrꝰ.Scõs ꝟo cãbyses filiꝰ eiꝰ.Tertius assuerꝰ maritꝰ hester. Quartꝰ ꝟo dariꝰ filiꝰ assueri:quẽ debellauit alexãder magnꝰ eo q̃ repetebat ab eo tributũ ꝓfidẽs i potentia sua ꝛ diuitijs. Et sic nõ optet dicẽ q̃ angelꝰ omiserit aliquem ꝺ regibꝰ psaꝝ a tpe cyri vsq̃ ad alexãdrũ magnũ. fm eni cõputationẽ latinoꝝ mardocheꝰ fuisset.cclvij. annoꝝ qũ fuit exaltat ab assuero vt ostẽdũ ẽ.s.ix.ca.q̃ videt ꝓssibile:vt ibi dictũ ẽ. g Surget ꝟo.Hic ꝓfr ponik ort regni grecoꝝ ꝯtũ ad monarchiã: qrãñ erat regnũ.de q̃ monarchia ꝓcessit antiochꝰ illustris radix ꝓxi q̃ fuit figura antixpi.ꝛ diuidik i duas partes. qz ꝓmo tractat ꝺ regno alexãdri q̃ fuit ꝓmꝰ rex:vt.s. dictũ ẽ ca.vij. scõ de regnis duoꝝ posteroꝝ eiꝰ.s.syrie ꝛ egypti.ibi: Et ꝓfortabit rex austri.Dicit g̃ sic:Surget ꝟo.i grecia. h Rex fortis.seq̃ alexãder magnꝰ. i Et do.ꝛc.qz multa regna sibi acq̃siuit. k Et faciet ꝛc.ꝺ regnũ psaꝝ. l Et cũ ste.s.i roboze potentie sue ꝛ etat sue. m Cõtereꝰ ꝛc.qz mortuꝰ ẽ veneno cuꝝ eẽt ad hũc in floze iuuẽtutꝰ suꝝ potẽtie:vt.s.visũ ẽ.vij.ca. n Et dispersz regnũ eiꝰ: o In q̃t.ꝛc.i.q̃ttuoꝝ regna q̃ sita sũt ad q̃ttuoꝝ ꝓncipales ptes mũdi respectu hierlm.qz sic.s. dictũ ẽ ptole meꝰ lagi filiꝰ successit sibi i egypto:q̃ ẽ ad meridiẽ respectu hie rusalẽ. ꝓt ꝫ i sequentib⁹ rex egypti vocat rex austri. Seleucꝰ successit sibi i syria q̃ ẽ magꝝ ad aq̃lonẽ respectu hierlz: ꝓt qꝫ i sequẽtib⁹ rex syrie vocat rex aq̃lonis. Philippꝰ aũt frat alexãdri successit sibi i macedonia ꝛ grecia q̃ ẽ magꝝ i occidẽte. Antigonꝰ ãt successit sibi i asia q̃ ẽ magꝝ i oriẽte. Ex istꝫ ãt q̃ttuoꝝ ptib⁹ mũdi oriũk q̃ttuoꝝ ꝓncipales vẽti.iõ regnũ alexãdri ꝺ ꝫ diuisũ i q̃ttuoꝝ vẽtos celi. p Sz nõ ꝛc.s.i filios eiꝰ:qz alexãder nõ habuit filios:ꝛ si habuit ñ regnauerũt pꝰ euz. q Recz fm ꝛc.qz nulliꝰ de successoꝝb⁹ alexãdri fuit eq̃lis sibi i ptãte.vñ seq̃t r Lacerabik.qz miste natiões recesserẽt ab eiꝰ monarchia ipso mortuoꝝ ꝛ multi etiã alij q̃ isti q̃ttuoꝝ ꝓdicti ipoſuerũt sibi diadẽmata.ꝛ ꝫ eq̃ dicẽ: s Etiã i er.ꝫ ẽ miozes q̃ sũt q̃ttuoꝝ ꝓdicti dicẽdẽt regnuz eiꝰ.ꝫ qz nlla regna istoꝝ steterũt exceptꝫ q̃ttuoꝝ ꝓdict.ꝺ ꝫdit: t Exceptꝫ bis.s.ꝓdictꝫ q̃ttuoꝝ. v Et cõ.Hic ꝓfr agik ꝺ ꝓcessu duoꝝ regnorũ.s.egypti ꝛ syrie pꝰ mortẽ alexandri. De alijs ãt duob⁹ regnis.s.asie ꝛ macedonie ñ fecẽ ãgelꝰ mẽtionẽ.rõ buiꝰ ẽ:qz regnũ egypti ꝛ regnũ syrie erãt ꝓpinq̃re iudee :qz iudea erat posita i medio habẽs egyptũ ad austrũ ꝛ syriã ad aq̃lonẽ: vt dicũ ẽ. Pꝰ mortẽ ãt alexandri magni regnũ egypti ꝛ regnũ syrie habuerũt bellũ ad iuicẽ sub multꝫ regib⁹ sibi succedẽtib⁹: vt videbik. Filij aũt istꝫ i medio positi: erãt q̃ue ꝟtutꝫ respectu istoꝝ. ꝛ aliq̃ ꝺ pꝺo istꝫ fauebãt aliq̃ regi egypti.aliq̃ regi syrie.tõo occasiõe huiꝰ rex egypti aliq̃ debeliabat filios istꝫ:qz fauebãt suo adũsario.ꝛ eadem rõne aliq̃ rex syrie debellabat eos.ꝛ mõ subijciebãt vni mõ alteri.iõ ꝺ istꝫ duob⁹ regib⁹ ꝓpm istꝫ successiue affligẽtib⁹ logꝺa tur angelꝰ danieli:q̃ desiderabat scire statũ ꝓpꝫ sui. De alijs ãt duob⁹ regib⁹.s.asie ꝛ macedõie tacet:qz pax aut nihil habuerũt cũ iudeis agẽ. Ad maiozẽ ãt euidẽtiã ꝛre sequẽt describũt ꝺ i figura subscꝑta reges syrie ex vna pte.ꝛ reges egypti ex alia vsq̃ ad tps ãtiochi epiphanis: ꝓpꝫ cuiꝰ regnũ ista ꝓmittũt ꝺ: quia fuit figura antixpi de quo principaliter hic intenditur.

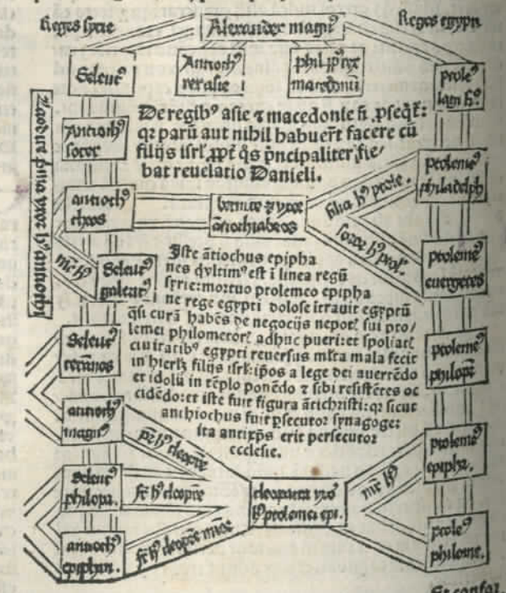

Et confer.

a Rex austri. Ptolemeꝰ lagi filius q̃ primꝰ in egypto regnauit: vir prudentissimꝰ fortissimusq̃ ac ditissimꝰ adeo vt Pyrrum regem epirotarũ expulsum restituerit in regnũ :cypꝛũq̃ ꝛ phenicẽ obtinuerit:et deuicto demetrio filio antigoni:seleuco nichanozt regni sui partem quã antigonꝰ abstulerat restituerit. cariaz q̃z et phenicem insulas multas ꝛ vbes ꝛ regiones sibi subiugauit. b Et de principibus. Ptolemeus philadelphꝰ secũdus rex egypti filius ptolemei superioris.ꝺ quo.lxx.alexandrie scripturam sãctaz in grecum dicunt vertisse sermonẽ:q̃ ꝛ eleazaro põtifici et templo multa dona misit cuius bibliothece ꝑfuit demetrius phalereus apud grecos oratoꝛ et pbs:hic tante potentie fuisse narrat vt patrẽ ptolemeũ vicerit. Ptolemeum philadelphũ narrant hystorie habuisse peditũ ccc.equitũ.xx.milia .curruum duo milia. elephantoꝝ quos ꝓmus duxit ab ethiopia . cccc. naues lõgas quas liburnas vocant milleq̃ngẽtas. alias ad cibaria militũ ꝺportãda mille . auri q̃z ꝛ argẽti grãde pondus:itaꝛ ꝺ egypto p singlos ãnos .xxiij. milia octoginta talẽta argẽtei acciperꝰ ꝛ frumenti artabas q̃ mẽsura.iij.modios ꝛ tertiam modij partem habet. q̃nquies ꝛ decies centena milia.

ꝫ ptolemeꝰ philadelphus.

b rex austri: ꝛ de ꝓncipibꝰ eiꝰ ꝙuale bit sup eũ. Et dñabitur ditione. Multa eni dñatio eiꝰ. Et pꝰ finẽ a ꝫ multoꝝ ꝺbꝰ pugnarũt. b ꝫ amici fier. ꝫ ptolomeꝰ philadelphus ꝛ tertius in syria antiochus: q̃ et theos id est deus. c ꝫ beronice. d ꝫ ptolemei philadelphi.

c annoꝝ federabũt. Filiaq̃ regis a ꝫ post diutina bella. ꝫ nupturа. b ꝫ antiochũ. austri veniet ad regẽ aq̃lonis fa a ꝫ inter patrẽ ꝛ maritũ. b ꝫ beronice. cere amicitiã:ꝛ nõ obtinebit fozd titudinẽ brachij: nec stabit semẽ a ꝫ i regno syrie. b ꝫ filiꝰ q̃ ex antiocho natꝰ ẽ ei. e ꝫ antiochie ꝓincipibꝰ eaqleoni ꝛ genuco occidẽ ei. Et trademꝰ ipa et q̃ adduxerũt da cum filio. a ꝫ per quem poterat ꝓcurari. ipe antiochus veneno occisus q̃.s. tertius regnauit in syria:primus enim regnauit seleucus q̃ ꝛ nichanoꝛ:secundus antiochus sother.

eã adolescẽtes eiꝰ :ꝛ q̃ ꝓfortabat a ꝫ in regno.

eã i tẽpoꝛibꝰ. Et stabit de germie a ꝫ ptolemei philadelphi. b ꝫ ptolemeꝰ euergeꝛ tes frater beronice q̃ regnũ syrie abstulit galeri rãdicũ eiꝰ plãtatio. Et veniet cuz eo quẽ laodice ãtiocho pri subrogauit. a ꝫ syriã.

exercitu ꝛ ingredieꝰ puinciaz re a ꝫ subuertet. b ꝫ matre ꝛ filio. c ꝫ iure victoris intrantũ vt syriã caperet ꝛ cilicianꝫ:ꝛ supiores

e gis aq̃lonis:ꝛ abutẽ eis ꝛ obti ptes trãs euphratẽ ꝛ ꝓpe vniuersam asiam.

nebit. Insup ꝛ deos coruz ꝛ scul ptilia : vasa quoq̃ ꝓciosa auri et argenti captiua ducet i egyptũ. ꝫ .s.euergetes. ꝫ .s.galericũ.

Ipse ꝙualebit aduersum regem aq̃lonis .Et intrabit in regnum rex austri:ꝛ reuertek ad trã suaz. a ꝫ seleucꝰ ceraunos ꝛ antiochꝰ magnꝰ. b ꝫ galerici seleuci. c ꝫ ipe victorie in partẽs yltionẽ.

Filij aũtez eiꝰ puocabuntur et a ꝫ ambo fratres. b ꝫ aduersus ptolemeũ philoꝑatorem. ꝫ regna orientis.

congregabunt multitudinẽ exerci tuũ plurimoꝝ .Et veniet ꝓpe modo ꝺdicto. Filij aũt eiꝰ .Hic ꝓfter agit ꝺ regno antiochi magni q̃ fuit filiꝰ seleuci galerici regis syrie.ꝛ diuidik in duas ptes:qz ꝓmo ostendit q̃liꝫ pugnauit ꝺ ptolemeũ philopatorẽ. scõo qliꝫ pugnauit ꝺ filiũ eiꝰ ptolemeũ epiphanẽ.ibi: Cõuertek eni rex aq̃lonis .Circa ꝓmũ cõsiderãdum q̃ mortuo seleuco galerico rege syrie vt ꝺdictũ ẽ:duo filij eiꝰ q̃ tunc erant puuli creuerũt.s.seleucꝰ ceraunos q̃ erat ꝓmogenit ꝛ antiochꝰ magnꝰ qui erat secũdꝰ natꝰ .Mortuo aũt ptolemeo euergete q̃ ꝑcz eoꝝ iterfecerat et matrẽ:vt visum ẽ.regnãte ptolemeo philopatoꝛe i egypto loco patris sui ptolemei euergetis. duo fratres ꝺicti mouerũt ꝓtra eũ pliũ ad vindicãdũ mortẽ parentũ:ꝫ infra breue tẽp seleucꝰ ceraunos mortuꝰ est. ꝛ sic antiochus magnꝰ solꝰ iuit ad pugnãdũ ꝺ ptolemeũ philopatorẽ tamẽ antiochus victꝰ fugit de cãpo.ꝛ ꝫ eq̃ ꝺ hic: Filij aũt eiꝰ .i.seleuci galerici. ✠ Prouocabũt.s.ad vindicãdũ mortẽ ꝑris ꝛ mris ipsoꝝ. a Et cõgre. multi.exer.plurimoꝝ.ad pugnandũ ꝺ ptolemeũ philopatorẽ. b Et veniet ꝓterãs.qz anteq̃ cõmitterẽt bellũ cum rege egypti seleucꝰ ceraunos frater senioꝛ mortuꝰ ẽ,ꝛ audita morte frater eiꝰ antiochus magnꝰ festinãter venit

egypti tenebāt: iteratā
venit audacīā priōra lu
ruria philopatoris: ma
gicis artib⁹ qb⁹ inserui/
re dicebāt vt vltro egy/
ptijs bellū inferre cona/
ret. a Cōuerteť.n.tē.
Antiochus magn⁹ audi
ta philopatoris luxuria
vel mortē cum philippo
macedone cōmuni ma/
nu ei⁹ regnum aggredit
facta pace cū agathocle
et ptolemeo epiphane
cū qb⁹ ante dimicabat:
hac ꝺditione vt primas
ciuitates de regno pto/
lemei regno suo iungeret. t hoc ē. multi cō. tē.
b Filij quoq; p. Pug/
nantibus cōtra se mag/
no antiocho et ducibus
ptolemei iudea ī medio
posita in ꝺtraria studia
scindebatur: alijs antio/
cho alijs ptolemeo con/
sentientib⁹ vel fauētib⁹.
deniq; onias sacerdos
domini assumptis pluri
mis iudeorū fugit ī egy/
ptum: et a ptolemeo ho/
norifice suscept⁹ accepit
regionē que eliopoleos
vocabať: t ꝓcedēte rege
tēplū extruxit in egypto
sile iudeorū tēplo qꝺ p/
māsit vsq; ad iperiū ve/
spasiani an. cc. l. Jpa au
tē vbs q vocabāť onie:
ꝺmicātib⁹ postea aduer
sum romanos iudeis vs/
q; ad solum deleta ē: vt
neq; vbis neq; tēpli vl
lum restaret vestigium.
sub occasiōe igitur onie
pōtificis: infinita iudeo
rum agmina in egyptū
confugerunt. Eo tempo
re t cyrene comm mul/
titudine repleta est: asse/
rebat enī se onias esaie ī
plere vaticinium scribē/
tis. Erit altare domini ī
egypto: t titulus eius ī
terminis eius: et hoc est
Filij ꝺz quaricatorū po
puli tē. c Et veniet.
Cum antiochus teneret
iudeā missis scopas dux
ptolemei contra eum for/
titer ꝺmicans cepit in/
deam et in egyptum re/
uersus est. Veniet igitur
rex aqui. tē. d Et cō
surgent electi eius. An/
tiochus magnus volēs
recuperare iudeam t sy/
riam et vrbes plurimas
scopam ducem ptolemei
iuxta iordanem vbi nūc
Paneas ꝺdita ē fugauit
t cū. x. milib⁹ armatorū
sydonē obsedit ad cui⁹
liberationē misit ptole/
me⁹ duces inclytos: sed
obsidionē soluere nō po
tuit: ꝓ fame supatus sco/
pas man⁹ dedit et nud⁹

Elsa. 19. c

cū socijs

rans t inundās t reuertēť et
ꝓcabit et ꝓgredieť cū robo a
a ꝓ amissa syria ꝓditiōe rhyodocij. b ꝓ philopatoris.
re ei⁹. Et ꝓuocab⁹ rex austri b
a-ꝓ cōgregata multitudine.
egredieť t pugnabit adūsus c d
a ꝓ antiochū magnū quē nunc regē acḉlonis nūc regē austri vocat: ꝓm situ egypti t iudee. idē enī locus p ꝗlitate loci alteri ad austrū alteri ad aquilonē ē. ꝛbi gra: Si de iudea dicamus egyptijs ad aquilonem: syrijs ad austrum est.
regē acḉlonis: t ꝓparabit mul e
a ꝓ intro cerramie iuxta oppidū raphie: qō ē in finib⁹ egypti vbi oēm antioch⁹ amisit exercitū: t ꝓ deserto fugiēs pene capt⁹ ē.
titudinē nimiā: t ꝺabiť mul/ f
titudo i man⁹ eius: t capiet g
multitudinem t exaltabitur b
a ꝓ trās. ꝓ philopatoris. b ꝓ antiochi.
cōr ei⁹: t deijciet mūlta milia i
a ꝓ capę aduersariū qꝛ randē ꝺbuśā cōditionib⁹ pugna finita est. b ꝓ antioch⁹.
sz nō ꝓualebit. Cōuerteť enī k
rex acḉlonis t ꝓparabit mul/ l
ꝓ soluto. m
titudinē multo maiorem qȝ
ꝓrius. Et in fine tēporū āno n
ꝓ rupto federe.
rūq; veniet ꝓperans cū exer o p
citu magno et opib⁹ nimijs. q
Jn tpibus illis multi cōsur/ r
a ꝓ ptolemeū. ſ. epiphanē mortuo philopatore patre ei⁹ q̄ tunc erat ꝛtruot annoꝝ.
gēt aduersus rēgē austri. Fi/ b
a ꝓ relinquēres legē volēres cōtra ꝓceptū in alio loco dño imolare.
lij qȝ ꝙuaricatorū populi tui s
ꝓ i superbia: se ꝓceptū dñi implere iactārēs.
extollentur: vt impleant visi t
a ꝓ Esaie. b ꝓ sed. c ꝓ et vbe et templo diruti⁹.
onēm et cōruent. Et veniet c vꝛ
a ꝓ antiochus magnus volens recuperare iudeam.
rex aquilōnis et cōportabit y
a ꝓ ad oppugnandū ꝓsidium scopę in arce hierosolymoꝝ quā t cepit. b ꝓ quasi pr⁹ ptolemeus tenebat.
aggērē t capiet vrbēs muni z
a ꝓ fortitudo. b ꝓ egypti.
tissimas: et brāchia austri nō a
a ꝓ eum. b ꝓ duces ptolemei.
sustinēbūt. Et cōsurgent elē/ b
a ꝓ vt liberet scopa ab obsidione.
cti ei⁹ ad resistēdum t nō erit c
fortitudo. Et faciet veniens d
sup eum iuxta placitū suuz: e
t nō erit q̄ stet contra faciem f
a ꝓ iudea ꝓprie hierusalem in qua honoriſice susceptus gres scope ꝓsecutus est.
eius. Et stabit in tērra īclyta g
et cōsumetur in manu ei⁹: et h i
ponet faciem suam vt veni/ k
a ꝓ non solum syriam t ciliciam t alias ꝓuincias que ptolemei erant.
at ad tenendum vniuersū re
ꝓ ideo.
gnū ei⁹: t recta faciet cuz eo. l

ter venit de babylone vt cū exercitu pugnaret aduersus ptolemeū. t B ē qꝺ ꝺz: Et veniet ꝓperans t inundās t reuertēť. ſ. de babylone audita fratris morte. a Et congredieť cū ro. ei⁹. i. cū forti exercitu veniet ad pugnāduz ꝺtra ptolemeū regē egypti. b Et ꝓuocab⁹ rex austri. i. rex egypti. c Egredieť. obuiā antiocho magno.
d Et pugna. aduer. regē aḉlonis. i. ꝺtra antiochū magnū regem syrie. e Et ꝓparabit mul. nimiā. i. multo maiorē cōꝝ sit multitudo exercit⁹ antiochi. f Et ꝺabiť multi. in ma. ci⁹. qz exercit⁹ antiochi deuict⁹ fuit a ptolemeo philopatore. g Et capiet multitudinē. qz multos ꝺ exercitu antiochi cepit vivos. h Et exaltabiť cor ei⁹. i. cor ptolemei philopatoris ꝓpter victoriam habitam.
i Et deijciet multa milia. ſ. de exercitu antiochi. k Sz nō ꝓualebit. oīno. ſ. qz nō potuit capere antiochū ꝓ cuasiū per fugam. l Cōuerteť. Hic ꝓter describit pugna anti ochi magni ꝺtra ptolemeū epiphanē. t diuidit i tres partes: qz ꝑmo facit qꝺ dictū ē. ſcꝺo ponit quoddā incidēs. ibi: Filij ꝺz. tertio reuertitur ad ꝓpositū. ibi: Et veniet. Circa ꝑmū ꝓsiderādū qꝛ antioch⁹ magn⁹ deuict⁹ a ptolemeo philopatore: vt visū est: vt posset vindicare opprobriū suū insurrexit ꝺtra ptolemeū epiphanē regnantē in egypto loco patr⁹ sui defuncti. ſ. ptolemei philopatoris. t B est qꝺ ꝺz hic: Conuerteť rex aḉlonis. i. antioch⁹ magnus rex syrie. m Et ꝓpa. mul. multo maiorē qȝ pri⁹. ſ. in pugna quā habuerat ꝺtra ptolemeū philopatorem.
n Et in fine tēporū annoꝝ. i. post magnū tps mortuo philopatore ꝓdicto. o Veniet ꝓperās. ſ. iste antioch⁹ magnus: p Cū exercitu magno. ex multitudine bellatorum. q Et opib⁹ nimijs. ex abundātia pecuniarū t victualium. r Jn tpib⁹ illis multi ꝛsurgent aduersus regē austri. i. ꝺtra ptolemeū epiphanē regē egypti. quia philippus rex macedonū ꝛfederat⁹ antiocho magno inuadebat egyptū cū eo tali pacto qꝛ ꝙlibet eoꝝ haberet ciuitates ꝓpinquores regno suo qȝ possent acḉrere legꝺpto. s Filij ꝺz. Hic ponit quoddaz incidēs illi⁹ tpis: qz tpe ptolemei epiphanis. onias q̄ erat sūm⁹ sacerdos ī iudea fugit ī egyptū: dicēs se velle iplere ꝓphetā Esa. xix. In die illa erit altare dñi in medio terre egypti tē. et ideo honorifice susceptus ē a ptolemeo epiphane et fecit ei templum sile templo hierosolymitano. t hoc est qꝺ dicit ꝺnieli hic: Filij quoq; ꝙuaricatoꝝ ꝓpli tui. i. popul⁹ isrl de quo erat natus ꝺniel: t Extollenť vt impleāt visionē. ſ. Esaie ꝓdictam. Dicunt autē isti filij ꝙuaricatorum: id est de numero ꝙuaricatorū: qz non erat eis licitū templū edificare t hostias offerre extra hierusalē. Et ꝓpter hoc in penaz peccati eoꝝ subdit: v Et corruet. quia a romanis postea destructū est illud templum t ciuitas in qua erat: q̄ vocabať tunc ciuitas onie. t Et veniet. ille reuertit ad ꝓpositū: scz ad describendū pugnā antiochi magni cōtra ptolemeū epiphanē. t hoc ē qꝺ dicit: Et veniet rex aquilonis. i. antiochus magnus rex syrie cum alio rege ꝓdicto. w Et cōportabit aggerē: id ē faciet cōportari p multitudinē exercitus sui. x Et capiet vrbes munitissimas. i. ciuitates quas reges egypti ceperāt prius ī regno syrie t eas munierāt vt melⁱ⁹ possent eas tenere ꝺtra regem syrie. a Et brachia austri nō sustinebunt. i. fortes milites egypti positi in ꝓdictis ciuitatibus ad eas custodiendū non poterunt eas tenere.
b Et consurgēt electi eius ad resistendū. qz magni principes de egypto voluerūt succurrere illis q̄ erant obsessi ab antiocho in ciuitatib⁹ ꝓdictis. c Et nō erit for. qz nō poterunt eis succurrere. d Et faciet ve. sup eum. i. ꝺtra ptolemeū. e Iuxta placitū suū. qz ciuitates prędictas recupauit. f Et nō erit q̄ stet ꝺtra fa. eius. ſ. regꝺ syrie. g Et stabit ī terra inclyta. i. in hierlm t in iudea q̄ ꝺz inclyta ꝓpter cultū diuinū ibi existentē: qz antioch⁹ ibi honorifice suscep⁹ est. h Et cōsumet ī ma. eius. qz inde abstulit ꝓsidiū ptolemei regis egypti: t eos q̄ fauebāt sibi. i Et ponet fa. suā. i. totā attentionē. k Ut veniat ad tenen. vni. re. ei⁹. i. regis egypti: qz nō sufficeret antiocho magno recupare ciuitates t loca ꝓdicta: ꝓ voluit obtinere totū regnū egypti: verūtā qz ꝓpedit qꝛ ꝓ nō poterat ꝛtrute armoꝝ: ideo simulauit facere pacem cū ptolemeo epiphane t querere bonū ei⁹: ꝓpter qꝺ dedit ei filiā suam cleopatrā in vxorē: vt sic melⁱ⁹ posset ingredi egyptum. t hoc ē qꝺ dicit hic: l Recta fa. cū eo. qz antiochus magnus fecit recta cū ptolemeo ſm apparētia tm.

Et filiā

cū socijs ꝺmissus ē. a Et filiā femi⁹ꝛ. Septimo āno regni adolescēti ptolemeo filiā despōdit t tredecio tradidit: dataq; ē ei ꝺtis nole syria t iudea. b Et stabit ī lo. tē. Antioch⁹ epiphanes. ſ. frater ei⁹ ante ob⁹ vilis t despect⁹: ſz q̄si māsuetus t lenis fraudulēter regno potit⁹ ē: hunc locū t q sequūť.

a ꝓ cleopatrā. b ꝓ pleonasmos vt ē illō: Sic oꝛe locurus est vocemq; his auribus hausi.
c ꝓ ptolemeū vel illud regnū. ſ.
a Et filiāz femiāꝛ ꝺabit ei vt eu ꝛ/ a b
a ꝓ fraus ei⁹. ſ. qz ptolemeⁱ⁹ t duces ei⁹ seruētes dolum cautius egerūt t cleopatra magis viri q̄ patrentis partes fouit. c
tat illū. Et nō stābit nec illi⁹ erit. d e
a ꝓ in asiam. b ꝓ nauali pugna.
Et ꝙuertet faciē suā ad insulās: t f g
a ꝓ Rodū Samū Colophonā t alias multas: ſz occurrit Scipio nasica cū fratre publio Scipione aphricano q̄ Hannibalē vicerat. victus q̄ antiochus intra caurū regnare iussus est: t inde fugit ad apiam et salam et vltimas regni sui penetrauit ad vrbes. Cū q; aduersus elymeos pugnaret: cum omni exercitu deletus est.
capiet mlt̄as: t cessare faciet prin b
a ꝓ epiphanē quē impugnabat inuadēdo romanum imperium quiescere ꝓmisit.
b ꝓ victi t expulsi a romanis.
cipē̄m opprobrij sui. Et opprobriū i
a ꝓ de alia fugiens.
eius cōuerteť in eū. Et cōuertet k
faciē suam ad impiū terre suę: et l
ꝓ locus eius.
impinget t corruet: t nō inuenie m
a ꝓ seleuc⁹ philopator magni antiochi filⁱ⁹ qui in syria nihil dignus gessit vel patris imperio t fine vilis ꝓmijs ingloriosus periit.
tur. Et stabit ī loco ei⁹ vilissimūs n
et indign⁹ decore regio: et in pau o p
a ꝓ virt⁹ romani ppli ab eo cōterer. ſ. antiochisto.
as dieb⁹ cōteretur non in furoze q
a ꝓ antiochus epiphanes. b ꝓ seleuci fratris.
b nec in ꝓlio. Et stābit in loco eius r

Ps. 71.
Ibidem.

Nico. de lyra

a Et filiā fe. i. de numero feminarū. b Dabit ei. scz cleopatrā. c Ut euertat il. i. deciptat occasione filie habens ingressum familiarē intra egyptū: vt sic posset capere eū. d Et non sta. ſ. fraudulētia antiochi. e Nec illi⁹ erit. ſ. regnū egypti vt cogitauerat: qz duces egypti ꝓceperūt fraudē antiochi t cauti⁹ se habuerunt circa eū. Silr filia ei⁹ cleopatra magis fauit marito suo regi egypti q̄ patri suo antiocho. f Et cōuertet faciē suā ad insu. qz antiochus magn⁹ vidēs se defraudatum a spe obtinendi regnū egypti: ꝙuertit se ad debellandum insulas asie. g Et capiet mul. de illis insulis.
h Et cessare fa. ꝑn. op. sui. i. seipm. qz hoc faciendo procurauit opprobriū suū. Jnsule enī asie erāt confederate romanis. ꝛō ab eis missus ē Scipio aphrican⁹ ꝙ antiochū q̄ deuicit eū: t de cāpo fugauit. ꝓpter qꝺ subdit: i Et opꝛo. ei⁹ ꝙuer. in eū. i. in antiochū. Hec aūt expositio videť cē ꝺtraria textui. qz p B antiochus nō fecit opprobriū suū cessare ꝑ mag⁹ augeri. ꝓpter B recurrendū ē ad ſram hebraicā q̄ talis ē: Et reducet dñs opprobriū suū sup eū: qz ꝓpter blasphemias ꝙ deū incurrit dictū opprobriū. Et absq; opprobrio suo reddet ei: qz nihil deperiit ipi deo ꝓpter blasphemias antiochi. k Et convertet faciē suā ad imperiū terre sue: qz fugiēs de asia voluit ad terrā suam redire. l Et impinget. qz in ipo reditu occisus fuit in tēplo nanee. ii. Machab. j. m Et nō inueniet. qz ipe t q̄ cum eo erāt diuisi fuerūt mēbratim. ita q; ei⁹ cadauer non fuit cognitū nec sepultuz. Dicunt tū aliqui q; in dicto reditu occisus fuit pugnās ꝺtra clymeos. t q; primū capt⁹ scōt⁹ mach habeoꝝ loquit⁹ de antiocho epiphane eius filio. n Et stabit in loco ei⁹ vilissim⁹. i. seleuc⁹ filⁱ⁹ ei⁹ senioꝛ. q̄ ꝓpter inertiā dicit hic vilissim⁹. o Et indign⁹ decore regio. i. honore regali. p Et in paucis dieb⁹ ꝛte. qz parū regnauit. q Nō in furoze

in furoze. nec in ꝓlio: qz nō fuit homo bellicosus nec militar⁹.
r Et stābit in loco ei⁹ despect⁹. Hic ꝓter agit de regno antiochi epiphanis q̄ fuit figura antichristi: vt dictū est. de q̄ ꝓncipaliter agit hic. Ad euidentiā aūt eoꝝ q̄ sequunť: sciendū q; illud vel signum oportet q; sit res aliqua. illud enī qꝺ nihil est nō pōt esse signum alicui⁹ vel figura. t ideo illud qꝺ est figura vel signum alicui⁹ pōt dupliciter ꝓsiderari quo ad ꝑsens. Uno mō vt ē figura tm vel signū. Alio modo vt est res qꝺam in se t tm figura alicuius: sicut circul⁹ pendēs aū tabernā pōt cōsiderari vt est signū vini existētis ī cellario tm. vel. put est signū vini: t cum ꝺ vt est res aliqua in se. Illa aūt q̄ dicunť de figura vl signo primo mō itel liguntť vera tm cē de his quoꝝ sūt signum vel figura: qz figura ingꝛtū figura ducit tm in cognitionē alteri⁹. Illa aūt q̄ dicunť de signo vel figura scꝺo modo verificanť de vtroq; ſ. de re q̄ figura est: t de eo cuius est figura. Si milli modo est in sacra scriptura: qz si aliqꝺ dicať de aliquo vt est figura alterius tm: tūc sensus litteralis est vn⁹ tm. ſ. de illo cuius est illa figura. sicut de salomone vt est figura xpi tm. dicitur illud pſ. lxxj. Et dominabiť a mari vsq; ad mare t a flumine vsq; ad terminos orbis terraꝝ. t ideo solū verificatur de xpo ad lram: non de salomone cuius regnū solū fuit in iudea. Sz illud qꝺ dicit de aliquo ſm se t vt est figura alteri⁹: illud verificať ad litteram de vtroq; tū principaliter de illo cuius ē figura. sicut de salomone dicitur. j. Paral. xxij. Jpe erit mihi in filium: et ego ero illi in patrē. Qꝺ verificatur de salomone t xpo cuius salomon erat figura. Sed principaliť de xpo q̄ est filius naturalis dei. salomō aūt fuit filius eius p adoptionem gratie saltem ī principio regni. Similr dicendū est in ꝓposito q; antiochus illustris q̄ est figura antichristi: pōt dupliciter ꝓsiderari. Uno modo vt est figura antichristi tm: t sic ista q̄ dicunť de antiocho verificanť tm ad lram de antichristo. Alio modo pōt accipi vt est figura antichristi: t cuz hoc vt ſm se est aliquid. t sic illa que dicunť de ipo verificanť de vtroq; de antiocho tamē imperfectius t ꝑfectius de antichristo cuius est figura: sicut dictū ē supra. viij. qz ea que ibi dicta sunt verificanť ꝺ vtroq;. Jn hoc aūt ꝓpio aūt aliqua dicunť de antiocho ꝑdicto isto duplici modo. t ideo ꝺuiditur in duas ptes: qz primo ponunť ea que dicunť de antiocho ſm se t vt est figura antichristi: t sic verificāť de vtroq;. secūdo ea que dicunť de antiocho vt est figura antichristi tm. t sic verificāť de solo christo. ibi: Et faciet rex ſm voluntatem suam. Prima in tres. quia primo ostēdit qualiter obtinuit regnum syrie fraudulenter. secūdo agit de pugna antiochi: contra ptolemeum nepotē suū. ibi: Et brachia. tertio qualiter pugnauit contra filios isrl. ibi: Et reuertēť in terram suam. Circa primū sciendū q; antiochus magnus de quo dictū est duos filios habuit: vnū q̄ vocatus est seleucus philopator et fuit primogenitus. alius aūt vocatus est antiochus epiphanes vel illustris qꝺ idem est: et ille traditus est romanis obses ꝓpatre suo nela fidelitate romanoꝝ recederet. Mortuo igit antiocho magno vt ꝓdictum est: successit et in regnū seleuc⁹ filius ei⁹ primogenit⁹. de quo dictū est hic q; fuit vilissim⁹ t indign⁹ honore regio: ꝓpter inertiam suā. igit antiochus epiphanes q̄ erat rome obses audita morte patris sui t sciens inertiā fratris sui regnantis: occulte recessit de roma sine scitu senatoꝝ vt cōmuniter dicunt historiographi. Aliqui aūt dicūt ꝛz pauci q; recessit de licentia senatoꝝ: non tū est vis qualiter recesserit siue sic siue sic. veniēs igit in syriam vbi regnabat frater suus: cepit simulare benignitatē erga ciues t audaciam ꝺtra hostes: t per hoc attraxit multos ad se. ꝓpter qꝺ fratre eius mortuo q̄ paz regnauit vt dictum est obtinuit regnum eius t nepotē suū scz filium fratris sui priuauit regno sibi debito. t hoc est qꝺ dicit

a a§2 ꝛ hic: Et

¶ a ¶ Dux federis. Judas machabe⁹ quē fraude supauit. vel ipe dux federis qui obtulit pacez ptolemeo: ꝛ fuit dux federis non ep̄iphanes: qui quint⁹ regnauit in egypto: sed philometori filio cleopatre: sororis antiochi: cuius hic auunculus: ꝛ cuz post mortē cleopatre eulai⁹ eunuchus philometoris nutricius: ꝛ seme⁹ egyptum regeret et repeteret syriaz quā antiochus fraude occupauerat: ortum est ꝓliū iter auūculū: scz antiochū ꝛ puerum ptolemeum: cūqz iter pelusium ꝛ mōtem casium cōflu rissent: victi sunt duces ptolemei: antioch⁹ vero parcēs puero ꝛ amicitiam simulans: ascendit mēphim et regnum egypti accipiens pueri ꝙ rebus se ꝓpuidere dicens: cū modico populo omnē egyptum subiugauit: que non fecerūt patres ꝛc. Nullus enim regum syrie ita egyptum vastauit. b Et concitabit. Nostri ſm superiorem sensum hec oīa de antichristo interp̄tant: qui nasciturus est ō populo iudeozū: et de babylone vēturꝰ vnde vbes ꝛ regem egypti primū superabit ꝙ est vn⁹ de trib⁹ cornibus ō quibus supra dictū est. c Duozū ꝙz. Alii dubiū ꝙn antioch⁹ pacē cū ptolemeo fecerit ꝛ cum eo ꝙiuiū inierit ꝛ dolos intēderit nō ꝓficiētes: qz non potuit regnū ei⁹ obtinere ꝙ eiectus a militibus ptolemei. Sz qđ ōz duos fuisse reges qz̄ coz fraudulentū: vt sibi mutuo malefacerēt: ſm historiā stare ꝑ pōt. ptolemeꝰ enī paruꝰ erat etate: ꝛ decep⁹ fraude antiochi qđ illi male cogitare potuit. vñ nñ ꝙ oīa ad antixp̄m referūt: ꝛ ad regē egypti quē ꝑmū superabit. d Et non ꝓfi. Quia a ducibus

a ¶ ab his qui in syria seruiebant ptolemeo.

despect⁹: ꝛ nō tribuēt ei honorē ¶ clementiā simulans. b

gi⁹. Et veniet clā: ꝛ obtinebit re/ c

a ¶ fortitudo vā ꝛ man⁹ appellat exercit⁹ magni, gnū ī fraudulētia. Et brāchia pu d

tudo. a ¶ ptolemei. ſ. philometoris. b ¶ philometoris duces. c ¶ antichristi.

gnāntꝫ expugnābūt a facie ei⁹ et e

a ¶ dolis antichristi. ¶ ptolemeus philo. b ¶ tribulabit. ſ.

contēret. Insup et dux federis. f

a ¶ antichristus simulas se ducē federis regnum egypti primū inuadet. b ¶ regnū ei⁹ muadens.

Et pōst amicitias cū eo faciet do g

a ¶ memphym. b ¶ egyptum. ¶ paulatim.

lū: ꝛ ascēdēt ꝛ superābit ī modico h

pl'o: ꝛ abūdātes ꝛ vberes vrbes i

a ¶ antiochus vel antichristus.

ingredi⁹. Et faciēt q̄ nō fecerūt k

a ¶ quilibet de populo iudeoz. b ¶ egypti.

pātres ei⁹ ꝛ patres patrū ei⁹. Rā l

pinas ꝛ prędam ꝛ diuitias eozū

a ¶ qz asturissimus.

dissipabit: ꝛ ꝙtra firmissimās co/ m

a ¶ ducū pueri. b ¶ donec dei volūtas ꝑmiserit. ¶ sanctoz. ¶ caliđ⁹ cōsiliū. c ¶ faciet scz.

gitātiones inibit: et hōc usqz ad n

a ¶ nō semp; nō q̄nqz voler. b ¶ ſm porphyri

tempus. Et concitabit fortitudo o

um antiochi. a ¶ ptolemeū sororis sue filiū.

eius: ꝛ coz eius aduersum rēgem p

austri in exercitu magno. Et rex q

a ¶ contra antiochū vel antichristū.

austri ꝓuocabit ad bellū multis r

auxilijs et fortibus nimis: ꝛ non s

a ¶ nō poterūt resistere fraudulētie antiochi ꝙ simulabit pacē cū ptolemeo ꝛ comedet panē cum eo ꝛ postea occupabit egyptum.

stābunt: qz inibunt aduersus eū t

cōsilia. Et comedentes panē cuz u

a ¶ philometore. b ¶ ptolemeum. c ¶ regis austri vel egypti.

eo cōterēt illum: exercitusqz ei⁹ v

opprimēt: ꝛ cadent interfecti ei⁹

plurimi. Duozuz quoqz regū coz x

a ¶ inuicē sibi insidiantes: sic ars deludit artē.

erit vt male faciāt: ꝛ ad mēsam y

vnā mendaciū loquentur: ꝛ non z

a ¶ antiochus ꝛ principes ei⁹. b ¶ pugne qz nō

ꝓficient: qz adhuc finis in aliud a

ꝓficiēt cogitata. a ¶ a ducib⁹ egypti repulsus.

tēpus. Et reuertetur in terrā su/ b

am cū opibus multis: ꝛ coz eius c

b ¶ In aliud tempus erit. Vel aliter: Quia adhuc finis. ī. fraudulētia vel malicia antiochi magis implebit̄ in antixp̄o cuius antiochus ē figura. c Et reuertēt. Hic ꝓiter ostēdit qualiter antioch⁹ epiphanes impugnauit filios isrl. ꝛ diuidit ī duas ptes ſm ꝙ duplex fuit ipsius impugnatio ꝙtra eos. secūda ibi: Statuto tpe. Circa primū sciendū ꝙ antiochus reuertēs de egypto post primaz inuasionē egypti intrauit hierl̄m: menelao ductore ꝛ alijs q̄ ei fauebāt ꝛ fecit ibi multa mala: sed nō tanta quāta fecit postea. ꝛ hoc ē qđ dicit hic: d Et coz eius. scilicet antiochi.

Aduersus

¶ ptolemei expulsus ē ab egypto ꝛ postmodū duoz nepotū suorū obsidiōe ꝛ romanoz iussu q̄ eis amici erāt exclusus est.

a Testamētū sā. De antichristo null⁹ ambigit q̄n pugnaturꝰ sit aduersus testamētū sāctū ꝛ ꝑmū ꝯ regē egypti dimicās: romanoz terreat⁹ auxilio. B sub antiocho epiphane imaginata ꝑ cesserūt: vt rex neq̄ssim⁹ q̄ populus dei ꝑsecutus ē ꝓsignaret antichristū q̄ populū xp̄i ꝑsecutur⁹ ē. Multi aūt nroz putant ob scuitie ꝛ turpitudinis magnitudinem neronē antichristū fore.

¶ Et greca et romana narrat historia q̄ antioch⁹ expulsus ab egyptijs venit ī iudeā. ſ. terrā sāctā ꝛ ꝑpolauit tēplū ꝛ auri tulit ꝓplurimū: positoqz ī arce ꝓsidio macedonū: reuersus est in terrā suā. ꝛ euoluto biēnio rursū ꝙtra ptolemeū exercitū ꝙgregauit ꝛ ad austrū venit. Cūqz duo fratres ptolemei cleopatre filij: q̄z auūcul⁹ erat antiochus obsiderēt alexandrie: venerunt duo legati romanoz q̄z vn⁹ erat Marcus publ⁹ Ieuinas: q̄ cū eū stāt in litore inuenisset ꝛ ex pte senat⁹ dixisset q̄ iuberet ab amicic̄ꝓli romani recederet ꝛ suo ꝑperio ꝙtētus esse: ꝛ ille respōsuz ad amicoz ꝓsilio distulisset: ozbem fecit ī arena baculo quē manu tenebat ꝛ regē circūscribēs ait: Senat⁹ ꝛ ꝓlus roman⁹ ꝓcipiūt vt in B loco respōdeas qđ cōsiliū geras. vnde ille ꝑterrit⁹ ait: Si B placet senatui et ꝓlo romano recededuz ē: ꝛ statim mouit exercitū. b Et indignabit. Hoc plen⁹ ī libro machabeoz. qz postq̄ de egypto pepulerūt eū. ſ. antiochum romani: indignās venit ꝙtra testamētū san. ꝛ ab his inultaꝰ ē q̄ legē dei dereliquerāt ꝛ cerimonijs ethnicoz se miscuerant: qđ plen⁹ cōplendū est sub antichristo q̄ indignabit ꝙtra testamētū dei: ꝛ cogitabit aduersus illos q̄s vult legem dei relinquere. vñ Aquila: Et cogitabit vt deseratur pactum sanctuarij.

¶ Et brachia. Judei hec nec de antiocho epiphane nec de antichristo sed ō romanis ītelligūt. de q̄b⁹: Et veniēt trieres siue itali atq̄ romani ꝛ humiliabūtur. Post multa inquit tpa de ipis romanis q̄ ptolemeo in auxiliuz venere ꝛ antiocho cōminati sūt: ꝓsurget rex vespasian⁹ et surgent brachia ei⁹: ꝛ semina femie. ſ. tit⁹ fili⁹ cū exercitu: ꝛ pollnēt sāctuariū: auferēt̄qz iuge sacrificiū: ꝛ tēplū tradēt eterne solitudini. Sym q̄ppe ꝛ Cethym q̄s nos romanos ꝛ trieres dicim⁹ hebrei italos volūt eē atq̄ romanos. ¶ Alij semina ꝓgenies scz volūt: Alij eos significari q̄ ab antiocho missi sūt p⁹ bienniū q̄ tēplū spoliauerāt vt tributa exigerent a iudeis: ꝛ auferrēt cultū dei ꝛ ī tēplo iouis olympij simulacrū ꝛ ārā antiochi statuas ponerēt q̄s nūc abominatiōē desolationis vocat. qñ ablatū est holocaustū ꝛ iuge sacrificiū: q̄ oīa in typo antichristi nr̄i ꝑcessisse ꝙtendūt q̄ sessurus est ī tēplo dei tāq̄s sit de⁹. ¶ Antichrist⁹ in tēplo sedebit q̄s de⁹ vt legem dei auferat. Judeozum q̄dā simulauerūt se legē dei custodire: ꝛ postea cū gentib⁹ fuerūt: alij ī religiōe ꝑmāserūt q̄ in antichristi tpe futurū est q̄ñ refrigesceꝛ charitas. m. Unde: Putasne filius homis veniēs in. ſ. in. ī. d Et docti ī po. Quāta in dei passi sunt sub antiocho machabeoz libri referūt: ꝛ triūphi eoz testimonio sunt: q̄ ꝓ custodia legis dei flāmas ꝛ gladios ꝛ fuitutē ꝛ rapinas et penas vltimas sustinuerūt: q̄ ꝓ certo sub antixp̄o futura sūt: multis resistēt̄ib⁹ potētie ei⁹ ꝛ diffugiētib⁹. Hebrei hec in vltima euersione tēpli q̄ sub vespasiano ꝛ tyto accidit interp̄tant. dicētes fuisse plurimos q̄ scirēt deū suū ꝛ ꝓ custodia legis ei⁹ mozerenē. ¶ Et ruēt in gla. Mathathias de vico modin q̄ aduersus duces antiochi rebellauit conat⁹ seruare legē dei ꝙ occisus est ꝛ filij ei⁹ hostiū fraude q̄dā decepti: sicut macha beoz liber testat. ¶ Cūqz corruerint. Quidā indeoz. ꝛ de Seuero ꝛ Antbonino ꝓncipib⁹ ō ītelligūt q̄ indeos dilexerūt

¶ simulatorie

a ¶ aduersus testa. sā. scz iudeā ꝛ hierl̄m vbi dei testamētum seruabat. b Et faciet. ibi multa mala. c Et reuertet⁹ in terrā suā. B ē in syriam. d Statuto tpe. Hic describit̄ scōa ei⁹ impugnatio ꝙtra filios isrl. Ad cuius euidentiā sciendū ꝙ antiochus epiphanes alio tpe volēs intrare egyptū: inde repulsus ē ꝑ Marcū publiū missū ad B a senatu romanoz quib⁹ rex egypti erat ꝙfederat⁹: q̄ q̄dē marc⁹ publ⁹ cū iuenisset antiochū ī litore maris: ꝑcepit sibi vt discederet ab amicis romanoz ꝛ ēt ꝙtent⁹ regno suo. Tūc anti ochus petijt sup B ꝓsiliū ꝛ deliberatiōnē: ꝛ tunc marcius publ⁹ fecit circuliū in arena cū baculo quē tenebat in circuitu antiochi dicēs: Senat⁹ ꝑcepit vt rūdeas anteq̄ exeas de B circulo. Tūc antiochus nō audēs ꝑterire mādatū senatoz dixit ei esse obediendū: ꝛ sic tristis reuertēs ī hierl̄m fecit illa mala q̄ dicunt. j. ꝛ ij. Machab. ꝛ B est qđ ōz b: Statuto tpe reuertet ꝛ veniet antiochus. ſ. q Ad austrū. id ē ad egyptū capiēdum. f Et nō erit ꝓiori ſile nouissimū. q: tūc nō sp liauit egyptū sicut in ꝑma vice: vt supra dictū ē: ꝙ magis inde repulsus est turpiter ꝑ legatuz romanoz. ꝛ B ē qđ ōz hic: g Et veniēt sup eū trieres ꝛ romani. ī. exercit⁹ romanus in nauibus. h Et ꝑcutiet. nō morte ꝙ qz deiect⁹ fuit a sua intētiōe: vt visus est. i Reuertet⁹ q̄z. ab egypto. ſ. k Et dignabit ō testamētū sanctuarij. ī. hierl̄m. l Et faciet. ibi multa mala. m Et reuertet. hoc dicit: qz iam fuerat ibi als. n Et cogitabit adneꝛsus eos qui dereliquerūt testamentū sanctuarij: q̄z etiam illos ī deos quorum cōsilio venit in hierl̄m q̄ erant legis trāsgressores interfecit antioch⁹: motus cupiditate thesaurozū q̄ erāt ī templo. o Et brachia ex eo stabūt. qz posuit macedones in arce q̄ erat ī hierl̄m: vt habet. j. Mach. j. ne cinitas posset rebellare ꝙtra ipm. p Et polluent sanctuariū fortitudinis. ſ. tēplum in quo dūs qui ē fortitudo colebaī: qz ibi ꝑcepto antiochi facte sunt are idoloz. ꝛ facta sunt ꝓstibula. q Et auferēt iuge sacrificiū: q̄z ꝑ sex annos sacerdotes iudeoz nō poterāt ibi offerre sacrificiū ꝙsuetum. r Et dabūt abominatiōnē in desolatiōez. qz ibi posuerūt idolum iouis. Idolū autem apud hebreos nominat⁹ abominatio. ꝛ hoc fuit occasio maxime desolatiōis ipis indeis q̄n positum fuit in tēplo. s Et impij in testamētū simulabūt. q: aliq̄ pessimi ō indeis simulātes se ꝛelare ꝑ cultu dei: populū iudeoz decepērūt: sicut de alchimo ꝛ suis socijs dicit. j. Mach. vij. Homo sacerdos de semine aaron venit: nō decipiet nos: ꝛ tū statim rupit iuramētū: vt ibidē ōz: et fecit peius iudeis q̄ gētiles fecerāt. t Populꝰ aūt. Hic ꝓiter ostendit machabeoz ꝙstantia ī sustinēdo tormēta ne facerēt ꝙtra legem: vt patz ꝺ septē fratribus ꝛ matre eoz ꝛ multis alijs vt habet. ij. Mach. vij. ꝛ in rebellando aduersarios: vt pater de iuda machabeo ꝛ fratribus ꝛ socijs coz. ꝛ hoc est qđ dicit: Populꝰ aūt sciens deum suum. ſ. fide formata charitate. v Obtinebit. ī. perfecte tenebit legem. x Et faciet. multa cōtra aduersarios: vt ptz de iuda machabeo ꝛ socijs eius. y Et docti in populo docebunt plurimos: resistere aduersarijs ꝛ tenere legem vsq̄ ad mortē sicut fecit mathathias: vt habet. j. Machab. ij. qñ docuit filios suos certare vsq̄ ad mortē ꝓ defensione legis. z Et ruent in gladio ꝛ in flāma ꝛ in captiuitate ꝛ in rapina diēr̄: q: illo tēpore multi de filijs isrl interfecti sunt gladio ꝛ aliqui igne ꝛ aliqui ducti sūt captiui ꝛ aliqui bonis suis spoliati: vt manifeste patet. j. ꝛ ij. Machab. a Cūqz corruerint sublcuabāt auxilio paruulo. qz mathathias ꝛ filij ei⁹ in ꝑsecutione antiochi aliquā ꝓsolationē populo fecerunt.

aa 3 Et appli.

simulatorie. Uij⁹ Juliano impatore: q̄ qñ oppſſi fuerāt a Hallo cesare: t̄ cap/ tinitate multa paſſi ille cōſurget: iudeos amare ſe ſimulās t̄ i tēplo eoꝝ ſe imola/ re ſimulās: in q̄ paruā ſpem auxilij habe

a ¶ Et applicabūt ei plu. frau. ſicut de alchimo lā dictū ē. t̄ ſicut de nichanore. vt 9ᷓ j. Machab. vij. q̄ fecit amicitias cū iuda machabeo: poſtea volebat eū capere.

b ¶ Et de eruditis ruēt. ſicut ptz de iuda machabeo t̄ fratrib⁹ eius q̄ in defenſiōe le gis t̄ patrie mortui ſūt.

c ¶ Et ꝓflenť t̄ eliganť t̄ dealbē/ ent: vt ꝓflenť t̄ eliganť t̄ dealbē/ ent: vt ꝓflenť t̄ eliganť t̄ dealbēť: ſcz a deo. t̄ hoc ē vſq̄ ad finē mūdi: q̄ vſq̄ tūc ſancti ſuſtine bunt tribulatiōes maloꝝ.

d ¶ Quia adhuc aliud tp̄s erit. in q̄ ſcz oīa iſta pfectꝰ cōpleť būť .ſ. tp̄s pſecutiōis antichriſti q̄ erit caput omniū maloꝝ t̄ cuius figura fuit antiochus. Et q̄ dictum eſt ꝙ ea que ſūt de antiocho dicta vſq̄ huc: nō ſo/ lum ſunt dicta de eo ſm ſe: ſed cum hoc vt eſt figura antichri/ ſti. tōo eſt ibi duplex ſenſus lr̄alis. vnus de antiocho q̄ dict⁹ eſt epiphanes. alius de antichriſto ad quem p̄dicta poſſūt de facili applicari. De antiocho enim tria dicta ſūt in ḡnerali. Primū ē qualiter obtinuit regnū fraudulēter. ibi: Et ſtabit in loco ſuo deſpectus 9ᷓ. et p̄fectꝰ verificať de antichriſto q̄ maius dominiū obtinebit nō ꝓpter nobilitatē generꝭ: ſed magis p̄ fraudulētiā. t̄ ſic p̄ōt applicari illa lr̄a ſm q̄ dictū eſt de antiocho qualiter pugnauit ꝟtra regem egypti. t̄ hoc notať ibi: Et brachia pugnantis 9ᷓ. cōtra quē pugnauit du/ plici via. ſ. fraudulētia t̄ armoꝝ potentia: vt viſū ē. Et iſtud pfectius complebiť in antichriſto: q̄ rex egypti erat vn⁹ de tribus q̄ primo ſupabūť ab eo: vt dictū eſt ſupra. vij. ca. Nō eſt dubiū q̄ cōtra euꝝ vtetur maiori fraude t̄ maiori potētia q̄ antiochus fecerit. t̄ ꝓpter hoc tota illa lr̄a poteſt de facili applicari antichriſto: t̄ maxime illō q̄ ibi dr̄. Et faciet que nō fecerūt patres ei⁹ t̄ patres patrū eius: q̄ nullꝰ de regib⁹ totius mūdi fecit vel faciet talia qualia facturus eſt antichriſtus. ſed multi reges q̄ pceſſerūt antiochū fecerūt etiā maio/ ra q̄ antiochus fecerit: vt ptz de alexādro magno a q̄ deſce/ dit regnū antiochi: vt. ſ. dictū eſt. Tertiū aūt q̄ dictum eſt de antiocho eſt qualiter pugnauit ꝟtra filios iſrl. ibi: Et re/ uertet in terrā ſuā 9ᷓ. vbi dictū eſt quō filios iſrl multipli/ ter afflixit: t̄ a cultu veri dei in q̄tū potuit auertit. t̄ quomodo multi de ꝓpło iſrl cōſtanter morte t̄ tribulatiōes ſuſtinue/ rūt. Et ꝑ multo fortiꝭ implebiť de antichriſto: q̄ erit ſine com parationē maior perſecutor eccleſie q̄ ille fuerit ſynagoge. t̄ multo plures p eū a fide auertenť. t̄ multo plures i fide ſtā/ tes cruciabūť q̄ p antiochū. t̄ ideo tota iſta lr̄a pōt de facili ad ipm applicari: ꝑ ꝓpter pluritatē vitādā omitto p ſingula ꝟba diſcurrere.

e ¶ Et faciet. Hic ꝓſequenter ponūť ea q̄ dicunť de antiocho. put fuit figura antichriſti tm̄. q̄ nō veri ficanť de eo ad lr̄az: ꝑ tm̄ de antichriſto: t̄ dicitur i duas ptes. q̄ primo ponit. pceſſus antixp̄i ꝟtra deū. ſcdo cōtra colentes ipm. ibi: Et multiplicabit gliaz. Primū oñdit dupliciter. ſ. in ꝟtū blaſphemie t̄ i cultu idolatrie. ibi: Deū ät maoꝝim. Primo igit̄ ꝓ ſe ꝟtinuādo lr̄az lr̄e ūmediate pcedēti vbi di ctū ē. Adhuc aliud tp̄s erit. ſ. tp̄s antixp̄i: vt dictū ē. Et fa/ ciet rex. i. antixp̄s.

f ¶ Iuxta vo. ſuā. q̄ malicia ſua pduceť ad effectū.

g ¶ Et eleuabiť 9ᷓ. ſm q̄ dr̄. ij. ad Theſſal. ij. Niſi venerit diſceſſio primꝰ: t̄ reuelatꝰ fuerit hō peccati filius p̄ditiōis q̄ extollit ſup oē q̄ dr̄ aut q̄ colit: oſtēdēs ſe tā q̄ ſit deꝰ. t̄ ideo iſta lr̄a non pōt exponi niſi de eo. Antiochꝰ enī epiphanes nō elcuauit ſe ꝺ oēm deū. imo idolū iouis co luit: t̄ i tēplo hieroſolymitano poſuit. t̄ iudeos ad cultū illi/

a ¶ ſ minſtri antiochi vel antichriſti.

paruulo: t̄ applicabunť eis plūri a

a ¶ vt ſeducanť ſi fieri poteſt etiā electi.

mi fraudulēter. Et de eruditis ru b

a ¶ iſi hec oīa ideo fiēt vt. c. 9ᷓ. a ¶ ſancti iſi in fo/ nace vaſa figuli. p. f. 9ᷓ. b ¶ phariſees facti. ¶ de numero hoim. c ¶ ſm illō: Et ſup nuē de/

ent: vt ꝓflenť t̄ eliganť t̄ dealbē/ c

albabor. a ¶ ois prāſ a deo t̄ oīa tēpus habēt. ¶ non ſemp. b ¶ a deo.

tur vſq̄ ad tēpus p̄finitū: quia d e

a ¶ victorie vere i aduētu xp̄i. ¶ ḡtis poſt tribu

adhuc aliūd tēpus erit. Et faciet f

lationē. a ¶ porphyrius t̄ ſequētes eū de anti/ ocho epiphane hec dicī aurumār. b ¶ ꝺ cultum

rex iuxta vōluntatē ſuam. Et elē g h

dei. a ¶ in ſupbia vt etiā ſimulacrū ſuū in tēplo iubeat poni. b ¶ vnde q̄ aduerſat t̄ extollitur ſupra omne qđ dicit deꝰ aut qđ colit ita vt in tē/ plo dei ſedeat oſtēdens ſe t̄. ſ. d.

uabit t̄ māgnificabitur aduēr̄sus oēm deū. Et aduersus deū deoꝝ i

a ¶ blaſphemias. b ¶ ꝓſperabiť vtere q̄.

loquetur māgnifica: et dirigētur k

a ¶ finiať. ſ. ſeuicia coꝝ. ¶ ſup eū. b ¶ dei.

donec cōpleatur iracūdia. Per l m

a ¶ apud dei pſcientiā. b ¶ quāo. ſ. tēpore ſe/ uiat vtere q̄. ¶ alij. in ipſo erit cōſummatio.

petrāta quippe ē diffinitiō: t̄ de/ n

a ¶ abraam iſaac t̄ iacob: de quoꝝ ꝓgenie naſcēť in babylone ſicut aiunt de tribu dan. b ¶ iudeo rum. ſ. deum deorum.

um pātrum ſuōrū non reputabit o

c ¶ Ego dixi: dij eſtis. ¶ clar⁹ ſup oē q̄ dr̄ deꝰ.

rum: nec quēq̄ deōrum curabit: p

a ¶ deum t̄ homines.

quia aduersum vniuēr̄sa conſur/ q

a ¶ Aḋla deū fortitudinū. Exx. deū fortiſſimum Porphyriꝰ ridiculoſe modin putant: q̄ antiochi duces dicūť i modin vico marhathie iouis ſtatuā poſuiſſe cōpellēres iudeos ei victimas imolare. b ¶ diabolū vel ſeipſum quē p̄dicabit eſſe deū.

get. Deū āt maoꝝim i loco ſuo ve r

us q̄tū potuit induxit vt legiť. i. Mach. t. ij. ¶ Et aduersus deū 9ᷓ. q̄ antixp̄s ꝟtumeliā loquet̄ ꝺ deū celi. q̄ oñdet ſe tā q̄ ſit deꝰ: vt dicit Aplꝰ. t̄ iā allegatū eſt.

k ¶ Et dirigeť. q̄ ad effectū intētū ei⁹ pduceť malicia. q̄ ſedebit i tēplo tanq̄ ſit deus nō tñ diu. ꝙ qđ ſubdik: ¶ Donec cōpleať iracūdia. ſ. dei ſup eū. q̄ ꝟtute ei⁹ morieť ſubito: vt dicūť ſācti t̄ Aplꝰ. ij. ad Theſſal. ij. Quē dñs ieſus interficiet ſpū oris ſui 9ᷓ.

m ¶ Perpetrata quippe ē diffinitio. q. d. ita determiatū ē i dei ꝓſcientia. ido ita certū ē de futuro: ac ſi iā cēt factū de ꝓterito.

n ¶ Et deū patrū 9ᷓ. q̄ antixp̄s naſcēť de iudeis vel xp̄ianis q̄ deū celi adorant t̄ antixp̄s eiꝰ cultū auferet et vſurpabit ſibi: vt dictū ē. ¶ Patet etiā q̄ iſta lr̄a nō pōt exponi de antiocho q̄ idola grecie coluit ſic p̄es ſui. t̄ ad ipa adorāda iudeos induxit in hieꝛlm vt dictū eſt. t̄ ſiliter ſamaritanoſ. q̄ tēplū qđ erat i mōte gariçim ioui dedicauit: vt hr̄. ij. Mach. vj.

o ¶ Et erit in ꝺcu. femi. q̄ Iꝫ antixp̄s fingat caſtitatē exteriꝰ vt facilꝰ decipiat. tñ non erit vere caſtus vt dicūť aliq̄. q̄ erit plenꝰ oī mal: cia. t̄ ꝺ ſequēs erit luxu/ rioſus: ꝓpter qđ ſignificať ꝑ beſtiā aſcēdēte de abyſſo: Apoc. xvij. Jn beſtia aūt ſignificať carnalis laſciuia. ꝓpter q̄ ꝑbs. ij. ethicoꝝ vitā carnalē ſeu voluptuoſaꝫ vocat beſtialē vitā.

p ¶ Nec quēq̄ deoꝝ curabit. Hoc patꝫ verū de antixp̄o ex p dictis. t̄ falſū de antiocho. cauſa ſubdik: q ¶ Quia aduersū 9ᷓ. i. ꝟtra deum t̄ homines: q̄ antixp̄s ꝺſurget ꝟtra oēs hoīes eos ſibi ſubiiciēdo. t̄ ꝟtra deū eius cul/ tū ſibi vſurpādo. ſ neutrū verificať de antiocho: q̄ iouem coluit t̄ romanis ſubie/ ctus fuit: vt ptz ex p̄dictis: t̄ ideo nō ſurrexit ꝟtra vniuerſa.

r ¶ Deum aūt ma/ oçim. Hic ponit. pceſſus antixp̄i ꝟtra deum p cultū idolatrie: q̄ Iꝫ ſe faciat adora ri ſicut deū in palā: vt omnē talē cultum auferat ab alijs: vt dictū eſt. tñ demonem ꝓnatū q̄ babebit occulte adorabit cuius ꝟtute t̄ auxilio faciet illa mirabilia q̄ facturus

¶ in hieꝛlm

¶ in hieꝛlm cōſtructurus ē. antiochus enī preſidia ibi t̄ ido lum cōſtituit ad inſidias ſanctificationis: vterq̄ aūt diaboli cultor erit.

a ¶ Et faciet vt muniat. Theo. Et aget ꝺ vt muni at p̄ſidia eum deo alieno t̄ cum eis oſtēderit: multiplicabit ho noꝛē: t̄ dominari eos multis faciet. t̄ terrā diuidet gratis: ſm theodotionē hoc exponit porphyriꝰ.

Porphyrius. Et faciet hec omnia vt muniat aream hieruſalē: t̄ in ceteꝛ vrbibus ponat p̄ſidia: t̄ iudeos doce at alienū adorare deum. ſ. iouem quē cum illis oſtenderit: t̄ adoranduꝫ eſſe p̄ſuaſerit: decept. habit honoꝛē t̄ glo/ riam t̄ faciet ceteris q̄ in iudea fuerit dominari: t̄ ꝓ ſuarīatione poſſeſſio/ nes diuidet: t̄ dona diſtribuet. Anti/ chriſtus quoq̄ deceptis multa dona/ bit: t̄ terram ſuo exercitui diuidet: q̄s eni terroꝛe ſubiugare nō poterit: aua/ ricia ſubingabit.

b ¶ Et in tempoꝛe. Noſtri ad antichriſtū hec referēres di cunt: q̄ primū pugnaturus ſit contra regē auſtri. i. egypti: t̄ poſtea libyes: t̄ ethiopes ſuperaturus: que ꝺ. p. coꝛ/ nibus tria coꝛnua contrita legim⁹ ſu/ pra t̄ q̄ veturus ſit in iudeam: t̄ mul/ te ei vrbes vel ꝓuincie dature ſint ma nus.

c ¶ De antē ſole. Antiochꝰ cō/ tra ptolemeū feſtinās idumeos t̄ mo abitas et ammonitas qui eꝛ latere iu de erant non tetigit: ne occupaꝛ⁹ alio ꝑlio ptolemeū redderet foꝛtioꝛē. An/ tichriſtꝰ quoq̄ idumeos t̄ moabitas t̄ filios ammon: arabiā. ſ. relinquet i/ tactam: q̄ illuc ſancti ad deſerta ꝓfu gient.

d ¶ Et mittet manū. Hoc an/ tiochꝰ eꝛ parte feciſſe legimus: Iꝫ qđ ſequiť ꝑ libyas: t̄ ethiopiā tranſibit: magis antichriſto q̄ antiocho conue nit. antiochus enī libyā quaz pleriq̄ africam dicunt non tenuit: niſi foꝛte/ q̄ in ipſo climate ſūt ꝓuincie egypti: et longe ꝑ deſerta vicine: captis egy/ ptijs etiā he ꝓuincie ꝟturbate ſūt. vñ non dicit q̄ eos ceperit: ꝑ p̄traſierit.

e ¶ Et fama tur. Hoc quoq̄ porphyri/ us de antiocho ſomniat. Pugnās in quit cōtra egyptios t̄ libyas ethiopi/ aſq̄ ptranſiens: audiet ſibi ab oriente t̄ occidente prelia cōcitari. Unde t̄ re grediēs capiet aradios ſibi reſiſtēteſ: t̄ in litoꝛe phenicis omnē vaſtauit ꝓ/ uinciam: ꝓfectimq̄ pergens ad artho ziam regē armenie qui de oꝛiētis par/ tibus mouebatur: t̄ interfectis pluri/ mis ꝺ exercitu eius. ponet tabernacu lum ſuum in loco apethno qui ē inter duo flumina altiſſima: que ſunt tygꝛ et euphꝛates. Cūq̄ hucuſq̄ ꝓceſſerit in quo monte inclyto t̄ ſācto ſederit: dicere non pōt: q̄ q̄ et inter duo ma/ ria cum ſedere ꝓpari non pōt: t̄ ſtul/ tum ē duo meſopotamie flumīa: duo maria interꝓtari. Montē aūt incly tum ideo ꝓterit: q̄ ſequitur theodoti/ onē qui ait: iter media maria ſup mō/ tem ſaba ſanctuꝫ. Cunq̄ ſaba nomen montis vel armenie: vel meſopotamie putet: quare ſit ſanctus dicere non poteſt. Sꝫ ca/ dem licentia mentiēdi poſſumus dicere q̄ idolis ſit conſecraꝰ t̄ veniet inq̄t vſq̄. a. ſ. c. t̄. u. a. e. Ad ſūmitatē mōt. ſ. i. elymai de, ꝓuincia: que eſt vltima regio perſarū ad oriēte: ibiq̄ vo/ lens templum diane expoliare: q̄ habebat infinita donaria: fugatus a barbaris eſt qui mira veneratione phanū illud co/ lebant t̄ mortuus eſt meroꝛe conſumpꝰ in thebes oꝛpido per ſidis. Hec ille in ſuggillatiōe noſtri artificio ſe cōpoſuit. Sed ſi etiam approbet hec de antiocho non de antichriſto dicta: q̄d mus ad noſ: qui non eꝛ omnibus locis ſcripturarum chriſti proba

a ¶ hoc magis conuenit antichriſto: antiochꝰ eni idola grecie coluit t̄ iudeos t̄ ſamaritanos ad de oꝛum ſuoꝛum cultum compulit.

nerabitur: t̄ deū quem ignoza a

¶ antichriſtus.

uerunt patres eius colet auro et b

argento t̄ lapide ꝓcioſo: rebuſq̄

a ¶ quacūq̄ fraude. b ¶ i. vnum fáciat ſe t̄ dia bolum quem elegit.

a ꝓciosis. Et faciēt vt muniāt ma/ c d

a ¶ ioue. b ¶ approbauit.

oçim cum deo alieno quē cōgno e

a ¶ ꝺcio ꝺibus muneriſq̄.

uit: et multiplicabit gloriā: et da f g

a ¶ ſuis. b ¶ ſup bonos. c ¶ ſcꝛōꝝ poſſeſſionē.

bit eis potestatē in multis: et tēr h

a ¶ ſarellitibus ſuis. b ¶ ſm Porphyriū vndecī mo anno regni ſui antiochus rurſum contra pto/ lemeum dimicauit.

rā diuidēt gratuito. Et in tempo i

re p̄finito p̄eliabitur aduersus k

a ¶ irruentē. ¶ antiochū vel antichriſtū. b ¶ pto lemeus philometoꝛ vel reꝛ egypti vnum de. p. coꝛ nibus romanoꝝ. ¶ ſed.

cum rex austri: et quasi tēpestas l

a ¶ furibūdus. ¶ vtereq̄. b ¶ antiochꝰ vel anti/ chriſtus. a ¶ hec in egypto facies.

in curribus et in equitibus et in

a ¶ plurimas.

classe magna: t̄ igrediēť terras t̄ m

a ¶ i. ptraſeundo vaſtabit. b ¶ iudeā.

ꝓteret t̄ ptrāſiēt. Et itroibit i tēr/ n

a ¶ ſm ꝺ aḋla vrbes ſubaudis vel regiones vel ꝓ

ram gloriosam: et multi coꝛuēt. o

uincie. a ¶ de miſeratione.

hę autem sole saluabūtur de ma/ p

nu ei⁹: edom et moab et p̄cipes

ꝺ filioꝝ ammon. Et mittet manū q

ſuā in terras: et terra egypti non r

a ¶ qꝛ capiet. b ¶ antiochus vel antichriſtus.

effugiēt. Et dominabit thesauro

rum auri t̄ argēti: t̄ in omnibus

a ¶ hoc verius antichriſto cōuenit.

p̄ciosis egypti. Per libyam q̄ s

a ¶ hec ſūt tria coꝛnua q̄ a facie antixp̄i rollēť rex egypti: rex libye: rex ethiopie. b ¶ bellorū.

et ethiopiam transibit: et fama t

a ¶ timoꝛe. b ¶ antichriſtū pugnātē cōtra egy/ ptios t̄ alias gentes vel antiochum.

turbābit eū ab oriēte t̄ ab aqlo/

ſercoꝛdiam: quia ſancti habebunt illuc aliquod refugiū tem poꝛe antichriſti quod fiet ꝓpter minus perfectos qui non au derent ſe opponere antichriſto. Exiſta etiā littera patet q̄ nō poteſt exponi de antiocho: quia omnes gentes t̄ terre nō fue runt ei ſubiecte exceptis his tribus.

q ¶ Et mittet manum ſuam in terras. quia ad illas terras vbi antichriſtꝰ perſona/ liter non accedet nuncios mittet.

r ¶ Et terra egypti non ef fugiet 9ᷓ. quia illa erit de primo ſubiectis antichriſto: vt viſū eſt.

s ¶ Per libyam quoq̄ t̄ ethiopiam tranſibit: quia iſte duo regna ſiliter ſubiicient antichriſto. hoc aūt non pōt di ci de antiocho: q̄ iſtas terras nō legitur intraſſe.

t ¶ Et fa/ ma turbabit eū 9ᷓ. q̄ fama ſancto q̄ nolentiū antichriſto obe dire turbabit eum: vel foꝛte fama aliquoꝝ regum fidelium ei

a a 3 4 reſiſtere

Universidad de Sevilla Biblioteca

hominis? Quis vēturus in nubib⁹ ꝛc. Que sunt manifesta ꝓterit: ꝛ de iudeis asserit ꝓphetari ꝙs vsq; hodie scrutre cernim⁹: ꝛ dicit eū ꝙ sub nomie danielis scripsit librū ad refocillandū spem suoꝝ fuisse meritū: ꝙ non oēm historiā futurā nosse potuit: ꝑ ꝓterita memorauit.

In vltime aūt visionis v mozar calūnijs: flumina ponēs ꝓ mari: ꝛ montē in elytum sanctuꝫ apedno p̄ terit: quē vbi legerit nullā pōt ꝓferre hūtoriam.

a Et figet taberna. Lxx. Et statuet tabernaculū suum tunc inter maria ꝛ mōtem voluptatis sanctuꝫ ꝛ veniet hora ꝙsūmationis eiꝰ. Theodotio sic. Et figet tabernaculuꝫ suum in apedno iter maria ī monte saba sancto: ꝛ veniet vsq; ad partē eiꝰ. Aquila ita: Et plantabit taberna/culū tēroꝝ sui. als ꝓtoꝝ: apedno inē maria ꝛ mōtē glorioſū ꝛ sāctū: ꝛ veniet vsq; ad finē eiꝰ. Symmachus ita: Et extēdet papiliones eḡtatus sui inē maria sup mōtē fortitudinis: ꝛ inde veniet vsq; ad x̄ticē mōt⁹. Sciēdū aūt ꝙ phe lras ꝛmo hebre⁹ ñ habz: ꝑ ꝓ ea pe vtik: cui⁹ vim greci sonat. In b̄ aūt loco tm apud hebreos scribik pe ꝛ legitur phe apethno. Q̄d autē antixp̄s veniat vsq; ad sūmitatē mōtis sācti et inclyti: et ibi pcat. Esaias ostendit sic: Et p̄cipitabit dominus in mōte sancto faciē dominatoris vel principis tenebraꝝ ꝛc.

b In tempore autem. Quid in b̄ capło porphyriꝰ dicat: nō inuenit ī ꝙ mortuoruꝫ res describik. Unde: Et multi de his ꝙ dor. in t. p. e. ꝛc. Nec potest dicere ꝙ fuerint sub antiocho fulgentes q̄si stel. f. ꝛ quasi stelle. i. p. e. Sed quid nō tentat ꝓtincia: Cōtrit⁹ coluber caput leuat: ꝛ morituꝝ: in morituros venena euomit. Inquit enī: Et hoc de antiocho dicit: qui vadēs in ꝑsidem: lysie qui antiochie ꝛ phenici ꝑerat: reliquit exercitum vt aduersus iudeos pugnaret ꝛ hierusalē subuerteret: que narrat Josephus: ꝛ ꝙ fuerit tribulatio talis q̄lis nūq̄ fuit exquo ceperunt homines esse sup terraꝫ. Reddita autē victoria ꝛ cesis antiochi ducibus: ipo q̄z in persidē mozuo: saluatꝰ est popul⁹ isrl: ꝛ oēs ꝙ scripti erāt in libro dei scꝫ qui legem dei fortissime defenderant: ꝛ econtra deleti sunt qui legis preuaricatores fuerunt: ꝛ antiocho fauerunt. Tunc aiti qui in terre puluere erant ꝛ malorū pōdere oppressi erant ꝛ operti: quasi in sepulchris miseriaꝝ ad insperatā victoriā de terre puluere surrexerūt: custodes legis resurgentes in vitam eternā: ꝓuaricatores in opprobriū. Magistri autez ꝛ qui legē noticiam habuerūt: fulgebūt quasi celū: ꝛ qui mi nores exhortati sūt ad custodiā legis instar astrorum fulgebunt in per. e. Ponit quoq; hūtoriā de machabeis in qua dicitur multos iudeoꝝ sub mathathia ꝛ iuda machabeo ad heremū ꝓfugisse ꝛ ī spelūc⁹ latuisse ꝛ cauernis petraꝝ: ꝛ pⁿ victoriā ꝓcessisse. ꝛ b̄ metaphorice q̄si de resurrectiōe mortuoꝝ p̄dictū eē. c Et veniet tē. Etiā si ponam⁹ lysiā vicisse iudeos sic vult porphyriꝰ: ꝙ tm vicⁿ ē nō fuit tāta tribulatio quāta cū bierlz capta a babylonis: ꝛēplū subuersū ꝛ ppls captiuat⁹ est: hec tm maior: vñ nō hec posunt ad antiochū referri.

Esa. 25.c

a ꝑ ideo. b ꝑ metuēs audita bella ꝛ se moueri.

ne: et veniet in multitudine magna/ a
gna: vt cōterat et interficiat plu/ b
a ꝑ scz ꝛ thronū. ꝑ. i. solij sui.
rimos. Et figet tabernaculū suū c
a ꝑ apethno cōpositū ē. i. solij sui: q̄si figet taber/naculū ꝛ thronū suū iter maria sup m. i. ꝛ ſ. ī ſuta micopoli. ꝑ alias apethuo. ꝑ mozuū. ſ. ab oriente ꝛ magnū. ſ. in cui⁹ liroze cesarea ꝛ ioppe q̄ prius emaus vocabat vbi erāt incipiunt iudee pueri cie mōrana cōstrugere. b ꝑ oliueti.

apethno inē duo maria sup mōtē d
a ꝑ inde se erigens cū prius sub radicibus mōtaṙ/ne ꝓuincie figerit tabernaculum.

inclytū et sāctuꝫ: ꝛ veniet vsq; ad e
a ꝑ vertice mōtis oliueti qui inclyr⁹ q̄z ex eo xp̄s ascēdit ad patrē. b ꝑ vno ī rascere ꝓ cū: asserūt aūt ꝙ ibi sit periturus. vñ dns: Ascēdit ī celuz.

summitatē eius: ꝛ nēmo auxilia/ f
bitur ei. Ca. XII
a ꝑ antixp̄i. ꝑ vbi sācti refrigerenk.

Et tēpore aūt illo con/ g ꝛ h
a ꝑ fideliter agēs. ꝑ vt sācti refrige/rentur. b ꝑ vt reliqas saluet. ꝑ iudeoꝝ.

surget michael princeps magn⁹: i
a ꝑ q̄si adiuror. ꝑ vt saluēt ꝓdestinati ꝛ q̄si stelle maris. b ꝑ iudeoꝝm. c ꝑ quia.

q̄ stāt ꝓ filijs populi tui et veniet i
tps quale nō fuit ab eo ex q̄ gen/ ꝑ antichristi.
tes esse ceperūt vsq; ad tps illō.

Ezech. 38. Apoc. 20.

Moraliter. dicto. Ca. XI

m Ego aūt a ꝓmo anno darij ꝛc. In b̄ capło fm sensū litteraḷ describitur pugna regis Aḡlonis ꝛ regem austri: q̄ diu durauit ꝛ aliq̄s vn⁹ aliq̄s alius supabat. Moralik aūt: ꝓ istam pugnam signatur illa de qua dicit Aplꝰ Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spiritū ꝛ spūs aduersus carnem. Per austrū ꝛo vñ ꝓuenit feruoꝝ calorꝫ significat feruoꝝ denotiōis. Per aḡlonē ꝛo vñ venit stridoꝝ frigoris multiplicatio trāsgressionis. Matth. xxiij. Cū abundabit iniq̄tas refrigescet charitas multoꝝ. Ergo per regē austri significat ratio q̄ ad optima deꝑcat: ꝓ regē aḡlonis significatur fomes ꝓ quē homo ad vitia inclinat. vñ ꝛ Hiere. j. Ab aḡlone pandetur omne malū. Et aliq̄s superat ratio: aliq̄s ꝛo fomes econuerso. et hoc dupliciter: Uno modo in hominib⁹ diuersis. nam in iuuenib⁹ cōmuniter magis viget fomes: in senib⁹ aūt ratio. Alio modo in eodē homine: in cuius iuuentute magis viget fomes cōmuniter: et ratio in senectute. aliq̄s tm fit aliter ꝓ eruditionē ꝛ assuefactiōez ad bonū vel ad malū ei oppositum.

g In tpe aūt illo. Postq̄ descripta ē violentia antichristi ꝛtra electos. hic ꝓsequenter ponit finalis victoria ꝛtra reprobos. ꝛ diuidit in duas partes. quia primo ponitur principalis intentio. secundo subiungit vtilis institutio. ibi: Tu autem daniel. Circa primum duo facit. quia primo ostendit conatum angelorū ad tuitionem fidelium. secūdo describit conditionem ꝛ gradus resurgentiū. ibi: Et multi de his qui dormiunt. Circa primū cōsiderandum ꝙ conatus angeloꝝ circa fideles tēpore antichristi erit necessarius ad duo. ſ. ad fidelitū defensionem ꝛ aduersarij destructiōez: quia ly antichristus verbo christi ex dei sententia interficiak: vt dictuꝫ est. hoc tamen erit auctoritatiue. sed p michaelem qui est princeps eccle: sicut fuit antiquitus princeps synagoge b̄ fiet executiue. ꝛ hoc est q̄ dicit hic: In tēpore illo. i. antichristi quādo scz angeli mali conabunk omnes corrūpere ꝛ a fide subuertere etiā electos si fieri pōt: vt dicit in euāgelio. b Consurget michael princeps ꝛc. ad fortificandum electos ꝓ se ꝛ per angelos sibi subditos. Sequit: i Et veniet tēpus quale non fuit ꝛc. ꝓpter magnitudinem tribulatiōis q̄ ventura est sub antichristo qualis nunq̄ fuit a principio mundi vsq; tunc vt dicitur Matth. xxiij. Per hoc patet ꝙ male exponit Porphyriꝰ hunc locuꝫ de ꝑsecutiōe iudeoꝝ sub antiocho: qz maior fuit illa que sub nabuchodonosor fuit ꝛ intrīsiue et extrīsiue. Intrīsiue qz destruxit ciuitatē ꝛ templum: ꝛ magnā ꝑtem populi occidit: reliquā ꝛo cum rege sedechia captiuauꝫ duxit exceptis quibusdā ꝑsonis paupibus ꝛ vilibus quas dimisit ad colendam terram: vt patet. iiij. Reg. vlt. Similiter extrīsiue: qz durauit ꝑ. lxx. annos.

Qui aūt

a Qui aūt docti. Theodotio. i. vulgata editio ita. Et intelligētes fulgebunt quasi. ſ. f. et de iustis plurimi quasi stelle ī eternū ꝛ vltra. Sc̄m Theodotionē tantū interest iter eruditam sanctitatē ꝛ sanctā rusticitatē quantū distat celū ꝛ stelle qui doctis similitudinē celi: iustis absq; doctrina stellaruꝫ fulgorē tribuit singularū. b Et signa libzū. In Esaia quoq; liber signatus est ꝛ in Apocak. sigillis. vij. vnde subdit: Dicit leo ō tribu iuda. Librū autē hunc pōt aperire qui scripturaꝝ sacramenta cognouit: ꝛ intelligit enigmata: ꝛ verba tenebrosa: ꝛ occidētez ſram transfert ad spiritum viuificātē.

Esa. 29.c Apoc. 5.a

Tegim⁹ in machabeoꝝ libzis ꝛ Josephus in eadē opinione ꝓsentit ꝙ tribus annis templum pollutū fuerit in hierusalē: et in eo ionis idolū steterit sub antiocho epiphane. c. xl. q̄nto anno regni grecoꝝ a seleuco mense eiusdem anni nono vsq; ad nonū mensem c. xlviij. anni ꝙ faciūt annos tres. Hō autem sub antichristo tres sed tres et semis. i. mille. ccxc. dies desolatiōis tē pli ꝛ euersionis dicun tur esse futuri.

Dies mille

Nico.de lyra

annos. Illa autē que facta sunt ab antiocho: tantūmodo per sex annos. De afflictione autez que facta est populo ſrael p tyrum ꝛ vespasianū nō est dubiū quin fuerit maior q̄z illa q̄ fuit ab antiocho. a Et in tēpore illo saluabit populꝰ tuꝰ. illi dicūk esse de populo eius qui sūt veri israelite habentes veraz fidem ipius iesu christi. ꝛ isti sūt omnes p̄destinati: qz nullus saluabik nisi p fidem christi. ꝛ hoc est q̄ subditur: b Qis qui inuētus fuerit scriptus in libro vite: qui q̄dem liber non est aliud q̄z conscriptio electoꝝ in mente diuina: ꝛ isti vere saluabunk de tribulatione antichristi: qz ꝓpter electos breuiabunk dies ꝑsecutionis antichristi: vt habeē Mat. xxiiij. c Et multi. Hic ꝓsequēter describit conditio et gradus resurgentiū. ꝛ diuidik in duas partes: quia primo tangit diuersitatē resurgentiū q̄tum ad electos ꝛ reprobos. secūdo tangit diuersos gradus electoꝝ. ibi: Qui aūt docti. Circa primū sciendum ꝙ ly omnes resurgēt tā boni q̄z malꝰ: tm diuersimode: qz aliq̄ resurgent ad gliam. ſ. electi: alij ad penam. ſ. reprobi. et hoc est q̄ dicit: Et multi de his qui dormiūt in terre puluere euigilabūt: resurgentes a mortis: non enī loquit de dormitiōe somnij ſz mortis: quod patet ꝙ hoc quod dicit: d Qui dormiūt in puluere terre. per hoc autem q̄ dicit: Multi. intelligūt oēs: vt dicit Aug. ꝛ hic modus loquēdi bene inuenit alibi in sacra scriptura. Uel aliter dicit: Multi: ꝓpter pueros dānatos: qui ly resurgant non tamen dicunk ꝓprie euigilare: quia nō sunt habituri sensum pene vel glie: vigilia autē est solutio sensus. e Alij in vitā eternā. ſ. electi. f Alij in opprobriū. ſ. reprobi. quod opprobriū erit etiā sempiternum. ꝓpter quod subdit: g Et videāt semper. ſ. opprobrium ſue dānationis. Nunc etiaz locū exponit Porphyrius ꝛ male de illis iudeis qui se abscōderunt in spelūcis ꝓpter ꝑsecutionē antiochi: ꝛ audita iude victoria venerunt ad ipm quasi euigilantes de puluere terre. Alij in vitam ēternum ad obseruatores legis. Alij in opprobriū ēternum ad preuaricatores. Ista expositio patet manifeste falsa: qz omnes qui se absconderūt ꝛ venerunt ad iudaz machabeū modo predicto erant celatores legis aliter nō venissent ad ipm: sed obediuisent antiocho

a ꝑ quasi ꝓpter electos abbreuiabunt dies tyrānidis eius. b ꝑ extrinseco antichristo spū sancto.

† Et in tēpore illo saluabik popu/ a†
latoris. a ꝑ ꝓ quo oras. b ꝑ parebit.

lus tuus: ois qui inuētus fuerit b
a ꝑ ꝓdestinatus. b ꝑ dei. c ꝑ omnes

scriptus in libro. Et multi de his c†
a ꝑ in puluere redacti.

qui dormiūt in terre puluere: eui d
a ꝑ resurgentes. b ꝑ ꝓ diuersitate meritoꝝ.

gilabūt alij in vitā eternaz: alij e†
ꝑ damnationis.

in opprobrium vt videāt semp. f
a ꝑ magistri. ſ. alioz nō mōpdicādo ſz scriptis cō

Qui aūt docti fuerint fulgebūt g
firmādo. a ꝑ sol ꝛ luna vel sicut firmamētuꝫ cū oibus stellis. ꝑ similes celi.

quasi splendoꝝ firmamenti: ꝛ qui †
a ꝑ simpliciter verbo vite et exemplo. b ꝑ aliter non valet scientia: tacitus ꝛ otiosus sermo docerri ne mercedem non habet.

ad iusticiā erudiūt multos: quasi
a ꝑ fulgebūt iusti ꝛ rangū. ſ. in. a. d. b ꝑ q̄si multa reuelaui tibi tu aūt ꝛc.

stelle in ꝓpetuas eternitates. Tu i
a ꝑ inuolue. b ꝑ visioneo.

autem daniel clāude sermones: ꝛ
a ꝑ obscuritatis magnitudinem significat. ꝑ obscuritatibus. b ꝑ complectionem.

signa librum vsq; ad tempus sta k
a ꝑ legendo querendo hūtorie veritatem.

tutum. Plurimi ꝑtransibunt: et l
a ꝑ diuersi diuersa opinabuntur.

multiplex erit sciētia. Et vidi ego n
a ꝑ angeli principes ꝓuīc. vel princeps macedonū.

daniel: ꝛ ecce q̄si duo alij stabant
a ꝑ babylonij q̄ ꝛ quis hic nō nominek ꝑm ꝓcessū visionē pōt esse ꝛgnis qui hebraice redicel. iuxta quem vidit visionem.

vnus hinc sup ripam flūminis: ꝛ
alius inde ex altera ripa flumis.
a ꝑ nō duob⁹ angelis q̄ nec ī terrogatione digni videnk: vñ ī relligim⁹ illos angelos eē ꝓuīc. areq; greco. ꝑ hic ē angelꝰ clemētissim⁹ q̄ oēs danielis obtulerat ī cōspectu dei q̄si ei. xx. ꝛ vna die angel⁹ ꝓsarū resistebat.

Et dixi viro q̄ indut⁹ erat lineis o
a ꝑ quasi pede cōculcās. b ꝑ signans violentia p̄sarū tam comprimendam. c ꝑ babylonij.

qui stābat sup aquas flūminis. q
a ꝑ quo tpe cōplebunt. b ꝑ que sub antichristo: fm Porphyrium sub antiocho.

Usq; quo finis hoꝝ mirabiliū? r
Et audiui virum qui indut⁹ erat s
lineis: q̄ stabat super aquas flu/

Die. 50.a Dan. 24.c

sent antiocho. ꝛ tm ō istꝰ dicit q̄ aliq̄ euigilabūt ad opprobriū. ergo eius expositio ē falsa: qz dicit q̄ illi q̄ euigilauerūt ad opprobriū erāt ꝓuaricatores legis. Similiter illi q̄ erant obseruatores legis qui fm eum dicunk euigilasse ad vitā postea mortui sūt: ꝛ sic nō possunt dici vigilasse ad vitam eternaz fm q̄ dicit hic: Ex q̄bus ptz q̄ ista lra non potest exponi nisi de resurrectiōe futura post ꝑsecutionez antichristi. b Qui autem docti. Hic ꝓsequenter tangunk diuersi gradus electoꝝ q̄ erunt quasi diuerse claritates stellarū: fm q̄ dicitur ſ. ad Cor. xv. Stella differt a stella in claritate: sic ꝛ resurrectio mortuorum ꝛc. et illi tm q̄ sup eminēt alijs hic in vita ꝛ doctrina: habebūt speciale ꝑmiū: scz aureolam doctoꝝ: ꝛ ideo dicūtur hic fulgere quasi splendor firmamēti. Alij autem q̄ ꝓ exemplo bone vite inducunt alios ad iusticiam: cōmunis non sint doctores: tm dicunk fulgere quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. i Tu aūt daniel. Hic ꝓsequēter ponit vtilis instructio ipi⁹ danielis. et instruit eum angel⁹ de duob⁹. primo de clausione visiōis. scōo de duratiōe ꝑsecutionis. ibi: Et vidi ego daniel. Circa primū aduertendū q̄ diuina secreta non sūt oibus reuelāda. ꝓter q̄ dicebat saluator Matth. vij. Nolite sācta dare canib⁹ ꝛc. i. obstinatis. Similiter nec vulgaribꝰ bosb⁹ q̄ nō possūt talia capere. ꝓter q̄ xp̄s loquebat turbis ī pabolis: ꝛ discipulis exponebat omnia vt dicit Matth. xiij. qz talia sūt maioribus reuelanda. Daniel aūt erat vir desideriozꝫ: vt. ſ. dicti est ca. ix. ꝛ ideo dignū erat vt sibi multa diuina secreta reuelarenk q̄ tm alijs occultabāt. ꝛ b̄ est q̄ dicit hic: Tu aūt daniel claude sermones ꝛc. q. d. diuina secreta tibi reuelata enigmatib⁹ inuolue ꝛ inexposita dimitte. ꝛ b̄ vt maligni non habeāt materiā deridēdi: ꝛ studiosi habeāt materiā se exercēdi. Sequitur:

k Usq; ad tps statutum. q̄si diceret: tūc erūt ꝑfecte manifesta q̄ implebūtur. l Plurimi ꝑtransibūt. legētes scz librū istū: alij malignātes: alij de uote tractātes. m Et multiplex erit scia. i. expositio circa ista. n Et vidi ego. Hic scōo angel⁹ instruit danielez de duratiōe ꝑsecutionis antichristi: et diuidik in duas ptes. qz ꝓmo instruit eū de sūma duratiōis. scōo de eius terminis. ibi: Et cuz cōpleta fuerit. tertio infert quandā ꝓclusionē ex predictis. ibi: Tu aūt daniel. Ad euidētiaz ꝓme ptis aduertendū q̄ daniel vidit hāc visionē iuxta fluuiū tygris: vt dictū ē ca. x. Apparuerūt aūt sibi tres angeli duo stantes ex vtraq; pte fluminis. et isti duo erant angel⁹ ꝑsarū ꝛ angelus grecoꝝm: quia grecia est ab occidentali parte illius fluminis. regnum aūt ꝑsidis magis in oriēte. Tertius autem angelus apparebat quasi stās super fluuium. ꝛ ille erat gabriel qui loquebaḳ danieli instruens eū de duratione ꝑsecutiōis antichristi: ꝛ hoc est q̄ dicitur hic: Et vidi ego daniel ꝛ ecce quasi duo alij. dicit quasi: qz non erant hoies sed angeli apparētes in specie virorū. Sequit: o Et dixi viro. i. gabrieli apparēti ī specie viri. p Qui erat indutus lineis: ad denotandū angelicam puritatē. q Qui stabat sup aquas flumīnis. ad designandū q̄ potestas terrena est finaliter cōculcanda. Aque enī populos signifikāt: fm q̄ dicitur Apoc. xvij. Aque multe populi multi. r Usq; quo finis hoꝝ mirabiliū. i. quāta erit duratio ꝑsecutionis antixp̄i ꝓdicte. s Et audiui virum qui indutus erat lineis ꝛc. i. gabrielem in specie viri apparentem.

a Dies mille duos dies vult sub antiocho in desolatiõe tẽpli esse cõpletos: z iosephus z machabeox liber tribus tm annis & fuisse cõmemorãt. Ut ptz tres istos z semis ãnos de antixpo dici: q trib⁹ z semis ãnis. i. mille. ccxc. diebus sãctos psequẽt: z postea coruet in mõte sãcto. Repetit de tpe antichristi & aliis xbis. i. cuz ablato de cultu z desolato: antichrist⁹ abominabiliter exhibebit se adorãduz tũc erũt dies tot. i. tres anni z semis. b Beatus qui ex. Interfecto. s. antichristo supra pfatũ numerũ dies. xlv. pstolatur post qs dñs in maiestate vẽturus est. Quare aũt post mortem antixpi. xlv. dierũ silentiũ sit dei sciẽtie ẽ: sed forte regni dilatio: sãctox patiẽtie est. pba tio Porphyri⁹ hũc locum ita exponit vt. xlv. dies q sup mille. ccxc. sunt victozie 9tra duces antiochi tps significẽt qñ iudas machabe⁹ fortiter dimicauit: z tẽplũ mũdauit: idolũq; cõtriuit: z in tẽplo victimas obtulit. Sz liber machabeox: trib⁹ tm ãnis tẽplũ dicit fuisse pollutũ. ℣ Tu aũt

a Cũ eleuassent dexterã z sinistrã suam. z. ad maiorem affirmationẽ dicti sui. b Quia in tps z tẽpora z dimidiũ tẽporis. i. tantũ durabit illa psecutio. s. p tres annos z dimidiũ. Tẽpus enĩssũptũ in singulari significat vnum annũ. vt. ℣ .habitũ est ca. iiij. Temp⁹ aũt acceptũ in plurali sine numero determinato stat p binario annox fm cõmunẽ modũ loquẽdi hebraicũ z liber iste script⁹ ẽ hebraice ab octauo ca. vsq; ad finẽ. Dimidiũ autez tpis significat dimidiũ ãnũ. Et sic ptz q psecutio antixpi durabit p tres annos z dimidiũ. q̃tum durauit pdicatio xpi. Porphyrius autẽ exponit tps istud de psecutione antiochi: & hoc patz manifeste falsũ. Quia aut accipit psecutiõez antiochi a pncipio q̃ intrauit hierlm vsq; ad tẽpus in q̃ mundatũ ẽ sãctuariũ p iudã machabeum. z tũc ptz falsitas ei⁹: q: illo tẽpus ptinet sex ãnos. vt. ℣. habitũ est. viij. ca. vbi dicit sic: Usq; quo sãctuariũ z fortitudo cõculcabit. Et dixit angelus. s. angelus respondẽs ad hãc q̃stionẽ. Usq; ad vesperã z mane dies duo. M. ccc. z mũdabit sanctuariũ. Hoc etiaz põt ꝓbari ex. j. Mach. j. vbi dicit q antioch⁹ epiphanes ingressus est hierlm anno cxliij. regni grecox. 9pe finẽ illi⁹ anni. z ibidẽ. iiij. ca. dicit q sanctuariũ mũdatũ est anno. cxl viij. 9pe finẽ illi⁹ anni: nono mẽse. xxv. die illius mensis: vt ibidẽ dicit: z sic tẽpus intermediũ fuit quasi sex annox. Si autẽ porphyrius accipiat psecutionẽ antiochi nõ a primo ingressu eius in hierlm: iz a die q̃ posuit idolũ iouis in templo: z sic videt porphyri⁹ intelligere. adhuc falsũ dicit: q: idolũ illud nõ fuit i tẽplo p tres ãnos z dimidiũ: iz fuit ibi p tres ãnos ꝓcise: vt dicit Joseph⁹. xij. libro antiqtatũ. Primo aũt libro Mach. videt q ibi fuerit p. x. dies vltra tres ãnos: qđ ꝓbat sic: q: in ãno. cxlv. mẽse. ix. die. xv. mẽsis. positũ ẽ idolũ pdictũ i tẽplo: vt ℣. j. Machab. j. z anno. cxlviij. mẽse. ix. die. xv. mensis purificatum est tẽplũ vt habet. j. Machab. iiij . z sic tps iterme dium fuit triũ annox z. x. dierũ. Dicẽdũ q. xxv. die mẽsis. ix. obtulerũt sacrificiũ in tẽplo purificato: vt ℣. j. Machab. iiij. sed p. x. dies añ amouerãt idolũ: q: bñ posuerunt tantũ tpis ad purificãdũ tẽplũ. Iouis autẽ idolũ fuit amotũ a pncipio q̃ ceperũt tẽplũ purificare: z sic ptz q revolutis trib⁹ annis ꝑcise eodẽ die amotũ ẽ idolũ q̃ fuerat positũ. c Et cũ cõpleta. Post q̃ angel⁹ instruxit danielẽ de ſuma duratiõis pecutionis antixpi. hic instruit eũ de terminis ipſi⁹ duratiõis. z diuiditur in

dit i duas ptes. q: ꝓmo istruit eũ ꝺ termiño ad quẽ. scõo de termino a q̃. ibi: Et a tpe. Termin⁹ aũt ad quẽ finiet duratio pecutiõis antixpi: erit el⁹ fulmiatio seu iterfectio. Dicit igit angelus loquẽs danieli. Et cũ cõpleta fuerit dispsio man⁹ ipſi sancti. i. xpiani: q̃ erit qđ xpi atrocitatẽ pecutiõis antixpi nulli⁹ xpian⁹ audebit apparere in publico.

b Cõplebũt vni. ℣. i. fulminabit antichristi z veniet resurrectio mortuox z iudicium. c Et ego audiui et non itelleri. q: ℣ itelligeret xpitatẽ i generali z in spãli gẽtũ ad mlt̃ano tñ gẽtũ ad oẽs circũstãtias z determiatas psonas. q: sic. s. dictũ ẽ xpitas ꝺ futur⁹ nõ reuelat xpbis nisi fm q̃ expediẽs ẽ fm diuiną ordinatiõez. d Et dixi: Dñe mi qđ erit p⁹ ℣. volebat eni dare el pl⁹ scire: q: volebat scire finẽ mũdi determiate. e Et ait. s. angel⁹ rñdẽs sibi: b Vade da. i. vades ad viã vniuerse carnis p mortẽ. f Quia clausi z. q. d. non mõscies nec ad te ptinet. Hoc etiã mõ rñdit saluator apostolis Act. j. Mõ ẽ vr̃m nosse tpa vel momẽta z. Apli aũt fuerũt magi illuminati ℌ xpbe: z ido si scire finẽ mũdi determinate nõ ptinebat ad aplos (vt dicit saluator) nec p ꝓsequens ẽ cõpetebat danieli. Ex hoc apparet fatuitas illozum q̃ voluerunt finẽ mũdi pdicere determinate: z oẽs qui hoc attenta uerunt mẽdaces inuẽti sunt. Sequit: k Eligenẽ et dealbabunẽ z. Scy electi in pecutione antichristi z mẽbroz suoz usq; ad finẽ mundi. l Et impie agent impij. fm q̃ dicit Apoc. xxij. Qui in sordibus est sordescat adhuc. m Nec intelligent omnes impij. q: pcludunt sibi viam intelligendi fm q̃ dicitur Sap. j. In maliuolam animã non introibit sapiẽtia. n Porro docti intelligent. s. reuelatione predictaz q̃tum expedit. Isti docti intelligunt apostoli z euangeliste z alij deuote exercentes se in scriptura qui sunt dociles dei. Per hoc patet q̃ itellectus huius ꝓphetie non est intercl⁹sus bonis et deuotis q̃tum tamẽ expedit: iz tñ maliuolis z impijs. o Et a tempore cum ablatũ fuerit. z. Die ꝓsequẽter angelus instruit danielem de termino a quo incipiẽdi sunt pdicti tres anni cum dimidio dieẽs: Et a tempore cum ablatum fuerit iuge sacrificiũ z. id est a tẽpore illo quo sacrificiũ altaris cessabit celebrari solenniter.

p Et posita fuerit abominatio in desola. z. id est antichristus exhibitus hominibus ad adorandum. Ab illo inquam tempore dies. M. cccc. qui faciunt tres annos cum dimidio. et. xij. dies. vt patet cõsideranti: quia vnus annus habet. cccl xv. dies. et sic illud idem spacium temporis quod ꝓius expressit per tres annos cuz dimidio hic exprimit per dies dictos. Sic igitur patet q̃ tres anni cuz dimidio persecutionis antichristi non sunt inciplendi ab illo tempore quo se incipiet ostendere z aliquos ad se trahere: sed ab illo tempore quo iam erit tante potestatis q̃ se exhibebit adorandus hominibus: z quo fideles non audebũt in palam sacrificium altaris conficere ꝓpter timorem eius. Sequitur: q Beatus qui expectat et peruenit ad dies. M. cccxxxv. quia hic ad numerum pcedentem addunẽ. xlv. dies. qui post mortẽ antichristi dabunẽ a deo ante iudicium vt decepti i pecutiõe antichristi possint penitere. et ideo dicit: Beatus qui peruenit vsq; ad dies. M. cccxxxv. i. beat⁹ est qui in tribulatione antichristi stabit: que durabit p tres annos cum dimidio siue per dies. M. cccx. z adhuc vltra viuet per. xlv. dies: q: si nõ fuerit decept⁹ p antixpm vt pfectus coronabit. Si autẽ fuerit decept⁹ poterit penitere i illis. xlv. dieb⁹ sequẽtib⁹ mortem antixpi. q: tunc ei⁹ falsitas

a Tu aũt da. va. Theodotio. Tu aũt daniel vade z requiesce. z resurgens in ordine tuo. i. in pfũmatione dierũ in q̃ ptz prophetiã hanc esse resurrectiõis oĩm mortuox: qñ ꝓpheta resurrecturꝰ ẽ Frustra q̃ porphyrius q̃ in typo antiochi de antichristo dicta sũt vult referre ad antiochũ: cui plene rñdet Eusebi⁹ cesariẽsis z Appollinaris laodicen⁹: z ex tpe discretissimus vir z martyr Methodi⁹.

b Erat vir tẽ. Erudierunt fi. s. Tradũt hebrei q: mulieres i & decipiebanẽ q̃ rpm de semine suo nasciturũ affirmabãt: q: ꝺ semine inda z de stirpe dauid erant.

c Et cõstituti. s. Dicebat hebre⁹ qđã hos esse aicham z sedechiã de quibus Hieremias: Ponat te dñs sic achab z sedechiã: qs frixit rex babylonis in igne. qđ iniqtatẽ quã fecerãt in isrl. z adulterabãt vxores ciuium suox. postquit eni fieri vt pul⁹ accepta licẽtia a rege lapidauerit eos: qđ frixio põt vocari ꝓ magnitudine pene. vel cõuictos tradiderit puniẽdos. ℣ Et de.

Ier.29.c

falsitas erit oĩ⁹ manifesta z sua ptãs ablata. Licet aũt hoc dictum sit satis cõmunertũ q̃ ℌ nõ dicit q̃ aduent⁹ xpi ad iudicium sit futurus imediate post xlv. dies naturales cõputãdos a morte antixpi. etiã nõ ẽ certitudinaliter determinatũ q̃ illi. xlv. dies sint vsuales vel annales: fm illud Ezech. iiij. Die ꝓ anno dedi tibi. z dato q̃ esset determinatũ de vsualib⁹: tñ p hoc nõ habetur q̃ post illos imediate sit aduẽtus ad iudiciũ: imo videt q̃ futurũ sit tũc maius spaciũ tpis intermediũ. p illud qđ ꝺ Matth. xxiiij. Sicut eni erãt in diebꝰ añ diluuiũ comedentes z bibentes: nubẽtes z nuptui tradentes vsq; ad eũ diẽ q̃ intrauit noe i arcã z nõ cognouerunt donec venit diluuiũ et tulit oẽs: ita erit z aduẽtus filij homis. Et istud referũt aliq̃ doctores nñ ad tps q̃ erit inter mortẽ antixpi z diẽ iudicij. Talis aũt pax z securitas in q̃ conuiuia z cõnubia exercẽt non videt eẽ p tam parui spaciũ tpis sicut. xlv. dierũ: & maiores: z ma xime si ℌ eẽt determinatum. z ℌ plenius dixi sup Ezech. xxxix. Ex dictis ptz falsitas quorũdã iudeox dicẽtiũ q̃ ponitur hic tps ꝓ quo debẽt expectare messiam futurũ: z accipiẽt hic dies pro anno vt dicunt: ita q̃ debent expectare per. M. cccxxxv. annos. incipiẽdo cõputationẽ istorũ ãnox a tpe quo positũ ẽ idolũ i tẽplo. Cõtra ℌ aũt arguit sic: q: positio idoli in templo aut accipit ab eis de idolo posito tpe antiochi epiphanis qs oportet dici fm illos iudeos q̃ pdicta exponũr i hoc ca. de antiocho: z tũc apparet falsitas istorũ manifeste. q: ab illo tpe vsq; nũc fluxerunt plus q̃ M. cccc. anni. z tñ adhuc nõ habẽt messiã: vt dicũt. Aut accipit de idolo posito p imperatore romanũ post destructionẽ factã tpe tyti: z tunc oportet q̃ pdicta in ℌ ca. exponerenẽ de impatore romano: z ℌ nõ põt cẽ: q: illud q̃ pdictum est: Nec quenq̃ deox curabit z. nõ põt exponi de eo: q: romani deos oĩm gentiũ colebãt. Tu autẽ daniel vade z. Ex hoc ptz q̃ enigilatio dormiẽtiũ i puluere de qua dictũ est circa ꝓncipiũ hui⁹ ca. intelligẽda ẽ de resurrectiõe vera in fine mũdi: z nõ accipit ꝓ exitu de cauernis tpe machabeox: vt dicit porphyrius: q: daniel tunc nõ surrexit hoc modo. Ultima duo capla non sunt de canone: propter qđ ad pcens illa dimitto: sed expositis libris canonicis ad alios nõ canonicos intẽdo manũ mittere: z tũc exponã ista duo capla illo auxiliãte sine q̃ nihil boni possum⁹ facere: cui ẽ honor z gl̃ia in secula seculoz. Amen.

Moraliter. a In tpe aũt illo ꝓsurget michael princeps magnus z. Sedm literalẽ sensũ agit in ℌ capło de pecutione eccle ꝑ antixpm futura. z sicut ℣. j. Joh. ij. Mũc antichristi multi sũt. ideo p tribulationẽ

bulationẽ antichristi tpe: põt itelligi pecutio q̃libet eccleſie. p michaelẽ aũt põt intelligi moraliter q̃libet bonus ꝓlat⁹ z interpretatio nois congruit: nã michael interp̃tat quis vt deus. z hoc q̃uenit bono ꝓlato q̃ vicarius ẽ dei in spũalib⁹. z ideo tpe pecutionis debet ꝓsurgere ad ꝓtectionẽ sui gregis etiaz vsq; ad mortẽ si oporteat. Job. x. Bon⁹ pa stor animaz suã dat ꝓ ouib⁹ suis. i Et veniet tps q̃le non fuit z. sicut eni de quolibet ꝓfessore canit eccla: Mõ ẽ in uetus similis illi. sic de q̃libet eccleſie pecutiõe dici põt q̃ non fuit tẽpus talis pecutionis z maxime q̃ cuilibet pfectionẽ patiẽti videt q̃ sua tribulatio sit maior alijs. ta Et i tpe illo saluabit populꝰ tuus z. oĩs enim salutio corpalis vel spũalis ꝓcedit ex ordinatione dei. c Et multi de bis q̃ dormiũt in puluere terre euigilabunt. isti sũt q̃ in terrenox cupiditate sũt cõsopiti: q̃ aliq̃ euigilant q̃ terrenoz vanitates ꝑsiderant: z sic ab eox imoderata ꝓcupiscẽtia retrabunẽ. ido sub ditur: c Alij in vitã eternã z. qui aũt docti fuerint. non solũ ad vitã ꝓpriam dirigendã sed etiã alioz per sanam doctrinã. d Quasi splẽdor firmamẽti. q̃ sunt maioris meriti q̃ illi q̃ dirigũt alios ad bonum per exemplũ vite bone tm̃.

A † 33.q.5.ci q deo in fi.

Finit postilla Nicolai de lyra sup danielem prophetam.

Incipit postilla Nicolai de lyra super historiaz Susanne Belis z Draconis.

Historia Susane Ca. XIII

b Origit añ captiuitatẽ babylonicaz vel cito post: q: daniel erat adhuc valde iuuenis: fm q̃ ꝺ. j. j. ca. Cũq; duceret ad mortẽ suscitauit deꝰ spiritũ pueri iuniozis cui nomẽ daniel: z tñ trãslat⁹ fuerat i babylonẽ añ dictam captiuitatẽ xp̃i. añis q̃ⁿ⁹ reg̃uit sedechias. qđ q̃ ℌ historia inẽ libros biblie nõ canonicas situari debet post libũ Baruch. ℌ q̃ certũ ẽ q̃ vna ps ei⁹ fuit scripta añ dictã captiuitatẽ: vt ibidẽ pleni⁹ fuit dictũ. a Et erat vir tẽ. Idee historia diuidit i ẽttuo: ptes. q: ꝓmo describitur susane nepharia tentatio. scdo ipſi⁹ maligna accusatio. ibi: Exclamauerũt ãt. tertio ei⁹ iniq̃ ꝺdemnatio. ibi: Crediditeis mul. q̃rto ipſi⁹ digna liberatio. ibi: Exaudiuit dñs. Prima adhuc diuidit i ẽttuor ptes. q: ꝓmo describit⁹ psone tẽrate virt⁹. scdo tẽrantiũ fuit⁹. ibi: Et ꝛstituti sũt. tertio tentatiõis ortus. ibi: Cũ aũt ꝓs reuer. q̃rto tẽratiõis modus. ibi: Et factũ est. Circa ꝓmũ describit⁹ psona tentata. s. susanna nobilitate generis: q: erat de tribu iuda: vt dicit infra: z q: erat ioachim copulata i mr̃imonio q̃ erat honorabilioz oĩm iudeox: vt hic ꝺ. Describit etiã a pulchritudine corpis. vnde ꝺ pulchra nimis. z a pulchritudine mẽtis q: ꝺ timens deũ. cui⁹ causa exp̃mit: q: erat erudita a parentib⁹ fm legẽ moysi. z ideo bene nolata erat fm ꝓpietatẽ rei suſãna. i. lilũ: ꝓpter qđ senes erãt magl inflati de ea q̃ de vili psona. bis dictis ptz ira. b Et ꝛstituti sunt. Hic ꝓsequit describit tentatiũ status: q: erant senes maturitate etatis: iudices sublimitate auctoritat⁹: ꝑspyteri: vt dicit infra apparentia sãctitatis: z ideo de facili poterãt mulieres seducere. Dicit ℌ glosa q̃ hebrei dicũt ipsos decepisse mulieres p hoc q̃ dicebãt rpm de semine eox nasciturũ cuz essent de tribu iuda: eo q̃ tribus sacerdotalis z tribus regia ꝓiucte erant cuius nativitas maxime desiderabatur. Sequitur:

c De quibus locutus est dominꝰ. Hiere. xxix. vbi dicitur sic: Ponat te dominꝰ sicut sedechiã z achab: quos frixit rex babylonis in igne. p eo q̃ fecerunt stulticiaz in israel: z mechati sũt in vxores amicorũ suozũ z locuti sunt verbũ in nomie meo mendaciter qđ non mandaui eis. Dicũt eni hebrei q̃ isti senes erãt a dño ꝑdicti Hiere. xxix. Sed contrariũ videt: quia dicũ-

tur frixi

Universidad de Sevilla Biblioteca

a Et deamb. la. Hunc locum inqt Origenes de. lxx. editione nunc posui: in quo ostendit se cetera iuxta alios posuisse.
b Et exarserũt. Q3 greci pathos. nos pturbationes meli9 passiones dicimus. hec perturbatio cupido libidinis pcussit corda senioꝝ vt in animis iacerẽt fundamentũ vt cogitarent desideria complere.
Ordo. xiij.

a ℣ nõ regebãt sz regere videbãt qz male ꝑerant.
debanᷓ rẽgere populum. Jsti frequẽtabãt domũ ioachin: ⁊ veniebant ad eos oẽs q̃ habebãt iudicia. Cũ autez populꝰ reuertissetꝓ
a meridiẽ ingrediebaꝫ susãna: ⁊ deambulãbat i pomerio viri sui. Et
a ℣ hic ostẽdit q̃ recte ds ad vegetandũ corpꝰ deambuler. a ℣ Auerte oculos meos ne videãt vanitates. b ℣ alis seniores.
videbãt eã senes q̃tidie ingrediẽtem ⁊ deambulãtẽ: ⁊ exarserũt in
b cõcupiscẽtia eiꝰ. Et euerterũt sen-
℣ a recto.
sũ suũ: ⁊ declinauerũt oc̃os suos
a ℣ celestia nõ cogitarẽt. b ℣ siue dei siue honestatis siue nature q̃ oib̃ ad bonũ instita sunt. ℣ Huius iudices.
vt nõ vidẽrẽt celũ: neq; recoꝛdarẽtur iudicioꝝ iustorũ. Erãt enim ambo vulnerati amoꝛe eiꝰ: nec indicauerũt sibi vicissim doloꝛẽ suũ. Erubescebãt enim indicare sibi cõcupiscentiam suam volẽtes cõcubere cuz ea. Et obseruabant quotidie sollicitius videre eam. Dixitq; alter ad alteruz: Eamus domum: quia hoza prãdij est. Et egressi recesserunt a se. Cunq; reuertissent: venerunt in vnum et scischitantes ab inuicem causam confessi sunt concupiscentiam suã. Et tunc in cõmune statuerunt tẽpus quando eam possint inuenire solã. Factum est autez cum obseruarent diem aptum: ingressa est aliquãdo sicut heri ⁊ nudiustertius cum duabus solis puellis: voluitq; lauari i pomerio. Estꝰ quippe erat: et non erat ibi quisq; ꝓter duos senes absconditos: et contemplantes eaz. Dixit ergo puellis: Afferte mihi oleum et smigmata: et ostia pomerij claudite vt lauer. Et fecerunt sicut ꝓceperat. Clauseruntq; ostia pomerij: ⁊ egresse sunt per posticum vt afferrent quę iusserat. Nesciebatq; senes intus esse absconditos. Cum autem essent egresse puelle: surrexerunt duo senes: et accurrerunt ad eam et dixerunt: Ecce ostia pomerij clausa sunt: ⁊ nemo nos videt ⁊ in concupiscẽtia tui sumus. Q3obzem assentire nobis ⁊ cõmiscere nobiscum. Q3õ si nolueris: dicemus testimonium contra te q̃ fuerit tecum iuuenis: et ob
a ℣ timoze mortis: humanũ quippe est mortẽ timere vel opꝓbrij vel ignominie quã ille minabantur.
hãc causã emiseris puellas a te. Jngẽmuit susanna et ait: Angustię sunt mihi vndiq;. Si enim hoc
a ℣ pcm̃ quoriẽs peccam⁹ mozimur: q̃riẽs benefacimus viuimus.
egero moꝛs mihi ẽ: si ãt nõ egero ñ effugiã manꝰ
a ℣ in greco nõ habeᷓ melius sed bonũ eligãter ne ex comparatione peccatum videatur dicere bonum.
vꝑas. Sed mẽliꝰ est mihi absq; ope incidere i manꝰ hoim
a ℣ cui oia nuda.
nus vꝑas q̃ peccare i ꝺspectu dñi. Et exclamauit
a ℣ nõ acris pculsiõe sz pudicicie magnitudie. b ℣ sz nõ voce magna.
voce magᷓ susãna exclãmauerũt ãt ⁊ senes aduꝛsus eã. Et cucurrit vnꝰ ⁊ apuit ostiũ pomerij. Cũ ꝯ audissẽt clamoꝛẽ famuli domꝰ i pomerio: irruerũt ꝑ posticũ vt viderẽt q̃dnã eẽt. Postq; ãt senes locuti sũt frixi in igne ꝑ regem babylonis. duo aũt senes qui tẽtauerunt susannã fuerunt lapidati: vt dicit ꝟ glosa. Jtẽ fuerũt lapidati a populo non a rege. Dicendum q̃ pena mortis q̃ cunq; aliquando significaᷓ per ignem i scriptura: ⁊ ideo eorum lapidatio potest vocari frixio in igne. Item sciendum q̃ de licentia regis babylonis pena debita iudicabaᷓ per iudeos ℣m legem moysi: quia iudices regis legem iudeoꝝ ignorabant: sed executionẽ mortis non poterãt inferre nisi ex speciali mandato regis ⁊ auctozitate. ⁊ ideo q̃ populꝰ eos lapidauit fuit de ꝓcepto regis: ꝓpter quod rex fecit ꝓncipaliter ⁊ auctozitatiue: populus autẽ executiue. Cetera patẽt.
a Cum autem populus reuertisset ⁊c. Hic ponitur tentationis ozdus q̃ ozta est in istis senibꝰ: sicut cõmuniter ozitur tentatio carnis i aliꝭ hominibꝰ. Primo ex impudico aspectu. qz dicit vt videbãt eaz quotidie. Secũdo ex inozdinato affectu cum subdit: Et exarserunt. Et ꝓsequenter excecato intellectu. cum dicit: Et auerterũt sensũ suũ ⁊c. qz inozdinata affectio excecat oculi ratiõis. Et ꝓsequẽter ex nephario conatu ad implendũ ꝓpositum. cum dicit: Dixit alter ad alterum ⁊c. Dicit igit primo sic: Cum autez populus reuertisset per meridiẽ ingrediebaꝫ susãna ⁊ deambulabat in pomerio ⁊c. Susanna enim erat verecunda ⁊ ꝓsente frequentia populi stabat clausa cum puellis suis intra domũ. Sed cum populus exisset ⁊ senes aliquãtulũ remanerẽt ad conferẽdum i simul deauditis in iudicio. tunc susanna exibat cameꝝ ⁊ itrabat hoꝛtum causa recreatiõis ⁊ lauationis: nec cauebat tantũ a senibus ꝓpter etatem et sanctitatis apparentiam in eis quãtum cauebat ab alijs. Cetera patent ex dictis vsq; ibi:
b Dixitq; alter ad alterũ eamus domũ ⁊c. hoc fecerunt qz quilibet volebat se expedire de alio vt posset solꝰ reuerti ad loquendum cum susanna ⁊ ad decipiẽdum eam. Sequitur:
c Cunq; reuertissent. ꝓpe domuz ioachim per diuersas tamen vias. Venerũt i vnũ ⁊c. Sequitur:
d Et tũc i cõmune statuerũt tps ⁊c. qz firmati fuerũt in suo malo ꝓposito.
e Factũ ẽ aũt. Hic ꝙnter ponit tentatiõis modus: vbi ponunt ista q̃ ozdinẽ. Primuz est fraudulentia ⁊ insidiatio in hoc q̃ obseruauerũt tẽpus aptũ. s. post populi discessũ et locum cõgruũ. s. pomerij vel hoꝛtũ. ⁊ hoc est q̃d dz hic: Factũ est autẽ cum obseruarent diem aptum ⁊c. modus loquẽdi ẽ ad significandũ frequẽtiam faciẽdi aliq̃d: qz susanna frequẽter illum hoꝛtum itrabat. Sequitur:
f Et nõ erat ibi q̃sq; ꝓter duos senes absc̃oditos ⁊ ꝓtẽplantes eaz. ex ardoꝛe desiderij.
g Dixit ergo puellis: Afferte mihi oleum. ℣ oleũ accipit ꝓ lachryma arboꝛum aromaticaꝝ qua vrunᷓ in terra illa ꝓxima estũ.
h Et smigmata. ℣m Hiero. smigma ẽ aq̃ de hoꝛdeo ⁊ palea facta ad lauandũ faciẽ et refrigeranduz.
i Et ostia pomerij claudite. ꝓpter securitatẽ ne aliq̃s posset venire ad eã.
k Ut lauer: ex illis. s. q̃ debebãt apponere puelle ꝓdicte: ⁊ forte erat ibi irriguũ fontis vel aliq̃d aliud. Sequitur:
l Cũ aũt egresse eẽnt puelle ⁊c. Hic ponit scõm qꝺ fuit in ista tẽtatiõe. s. maligna suggestio. Primo susãnaz assecurãdo ad ꝓpeterandũ rẽ illicitã. cũ ꝺz: Ecce ostia pomerij clausa sũt: ⁊ nemo ⁊c. Secũdo ei mortẽ minando nisi ꝓsentiat. cũ subdit: Qꝺ si nolueris dicemꝰ ꝺ te testimoniũ ⁊c. Tertiũ qꝺ in hac tẽtatione ponit ẽ susanne ꝺtuosa electio: qz magis elegit mori q̃ ꝺi mandatũ ꝓtergredi. ⁊ hoc ẽ q̃ ꝺz hic:
m Jngemuit susãna. ex doloze cordis ꝓpter periculũ iminẽs.
n Angustie sũt mihi vndiq; .angustiosũ ẽ mori: ⁊ angustiosum ẽ dignũ mozte fieri. ꝓt hoc sequit:
o Si eni ꝺ egẽ. qꝺ psuadetis legẽ dei trãsgrediẽdo:
p Moꝛs mihi ẽ. s. debita: qz i lege moysi ꝓcipit adultera lapidari.
q Si aute nõ egero nõ effugiã manꝰ vꝝas. mortẽ incurrendo sz indebitã:
r Sz melius ẽ mihi absq; ope incidere in manꝰ hoim ⁊c. qz puniri nõ est malũ simpliciter: qz ẽ malum pene: ℣ fieri pena dignũ ẽ simpliciter malũ: qz hoc ẽ malũ culpe.
s Et exclamauit voce magna susãna. ne forte senes ex vehemẽtia cõcupiscentie qua erãt inflãmati in ipam irruerent ⁊ ipaz sz imunitã impudice tãgerẽt.
t Exclamauerunt aũt ⁊ senes. Hic ꝙnter ponit susãne maligna accusatio. et diuidit in duas ptes. qz ꝓmo accusaᷓ extra iudiciũ. secõ in iudicio. ibi: Et facta ẽ dies. Jn ꝓma ꝺz sic: Exclamauerunt aũt ⁊ senes aduersus eã vt notarẽt eã reã coraz familia accurrẽte ad clamoꝛẽ susãne: qz si tacerẽt redderent se suspectos.
v Et cucurrit vnꝰ ⁊ aperuit ostiũ pomerij. ad simulandũ q̃ vir eiꝰ ꝺ q̃ falso eã accusabant exisset anteq̃ famuli venissent: qz si ostium inuentũ fuisset clausum ⁊ tamẽ iuuenis non fuisset inuentꝰ: testimoniũ eoꝝ fuisset suspectũ. Seq̃:
x Postq; aũt locuti sũt senes. accusates susannã de crimine adulterij.

Erubuerũt

a Erubuerũt serui. qz diligebãt susãnã tãq̃ in domo eius nutriti. cui9 causa subditur:
b Quia nũq; dict9 fue. ℣mo huiusmodi de susanna. in q̃ apparet bonitas eiꝰ nõ solũ in vita ℣ etiã in fama.
c Et facta est dies crastina. Hic ꝙnter ponit accusatio i iudicio: ⁊ diuidit in tres ptes. qz ꝓmo ponit susanne citatio. Secõ accusantiũ iuratio. ibi: Cõsurgẽtes aũt. Tertio iuratoꝝ testificatio. ibi: Et dixerũt ꝓbyteri. Jn prima ꝑte dicitur sic:
d Cũq; venisset po. ⁊c. ad locũ iudicij.
e Venerunt ⁊ duo ⁊c. cõparẽdo in loco iudicij ad implendũ neq̃tiã suam.
f Et dixerunt coram oi ꝓlo. Mittite ad susannaz ⁊c. et sic apparet susanne solennis citatio.
g Et venit cũ pa. qz nõ poterat sola sufficere ire ad iudiciũ. amici autem eius venerunt cum ea: ipi compatientes ꝓpter sanctitatẽ eius quaz nouerant. Sequitur:
h Et iniq̃ illi iusserũt vt discooperiret: qz forte volebant inducere populũ ad suspicandũ male de ea ex ruboꝛe vultꝰ eius: sciebãt enim ipam esse verecundã.
i Erat enim cooperta. ℣ pot intelligi dupliciter. Uno mõ referẽdo ad ꝓceptum senũ q̃ iusserũt eã discooperiri vt sic reficerẽtur eius aspectu ex q̃ nõ poterant sibi copulari nepharto actu. Alio mõ pot itelligi referẽdo ad ipsam susannã ⁊ amicos eiꝰ qui cooperuerãt eã: vt sit sensus: Erat enim coopta. s. amicoꝝ suoꝝ cõsilio.
k Ut vel sic saltem discoꝛe eiꝰ. i. vt non vidẽtes eiꝰ pulchritudinẽ minꝰ inflãmarent de ea: ⁊ sic nõ accusarẽt eã crudeliter: qz amici eiꝰ. s. susanne sciebãt causã accusatiõis ꝓ revelatiõez susanne.
l Flebãt igit sui ⁊ oẽs q̃ nouerãt eã. s. ex pietate cognoscẽtes inocentiã susanne.
m Cõsurgẽtes autez duo ꝑ. Hic ponit accusãtiũ iuratio. ex q̃ habeᷓ argumẽtũ qꝺ ꝺ crimine vnde aliq̃s debeat mori nõ ẽ credendũ alicui simplici ℣bo suo cuiuscũq; auctoritatis ⁊ sanctitatis sit. ⁊ ℣ est qꝺ ꝺz hic: Cõsurgẽtes aũt duo ꝑ ꝺspteri q̃ erãt iudices ⁊ sacerdotes populi.
n Posuerũt manꝰ suas sup caput eiꝰ. iste eni erat modus iurãdi ℣ psonã ꝺdenandã ad mortẽ vt testes in iurãdo ⁊ testimoniũ ꝓ ferẽdo ponerent manꝰ sup caput eiꝰ: vt ꝺ Lcuit. xxiij.
o Que flẽs. qz videbat q̃ criminaliter agebãt cõtra eam.
p Suspexit ⁊c. qz aliunde no paterat hẽe auxiliũ. ⁊ ꝓpaiũ ẽ diuinitatis succurrere i casib9 desperatis.
q Et dixerũt ꝑ. Hic ponit iuratoꝝ testificatio.
r Cũ deambularemus

ti sũt erubuerũt serui vehemẽter: quia nunq̃
a ℣ nedum facrus.
dictus fuerat sermo huiusmodi de susanna.
℣ de moze.
Et facta est dies crastina. Cũq; venissent ppli
a ad virũ eiꝰ ioachim: venerẽt ⁊ duo ꝑbyteri plenι iniq̃ cogitatiõe aduersus susannã: vt interficerẽt eã. Et dixerũt coram populo: Mittite ad susãnã filiaz helchię vxoꝛẽ ioachiz. Et stati
misserũt. Et venit cũ parẽtibꝰ ⁊ filijs: ⁊ vniuersis cognatis suis. Poꝛro susãna erat delicata
a ℣ pulchrioꝝ moꝛibus.
b nimis ⁊ pulchra specie. At iniq̃ illi iusserunt vt
a ℣ extrema linea amare non nihil est.
k discoopirẽt: erat eni cooperta vt vel sic satiã℣ .i. visu. ℣ ppinqui.
l renᷓ decoze eiꝰ. Flebant igit sui ⁊ oẽs q̃ noue
m rãt eã. Cõsurgẽtes aũt duo ꝑbyteri in medio
n pꝓli: posuerũt manꝰ suas sup caput eiꝰ. Que flẽs
a ℣ quasi diceret: Ad te leuaui oculos meos q̃ habitas in celis.
o suspexit ad celũ. Erat eni coz eiꝰ fiducia habẽs
p i dño. Et dixerũt ꝑbyteri: Cũ deambularemꝰ
a ℣ ne alius rectus queratur.
q i pomerio soli: ingressa ẽ hec cũ duabꝰ puellis: ⁊
a ℣ conicceruras innecrunt.
r clausit ostia pomerij: ⁊ dimisit a se puellas. Et
s nitq; ad eã adolescẽs q̃ erat absc̃odit9: ⁊ ꝓcubuit cũ ea. Poꝛro nos cũ essemꝰ in angulo pomerij videtes iniq̃tatẽ cucurrimꝰ ad eos: et vidi-
a ℣ quasi qꝺ vidimus testamur.
t mus eos pariter cõmisceri. Et illũ q̃dẽ nõ qui
u uimus comphendere: qz foꝛtioꝝ nobis erat: ⁊ apto ostio exiliuit. Hanc aũt cũ apꝛehendissemus iterrogauimꝰ quisnã eẽt adolescẽs: ⁊ nolυit indicare nobis. Huiꝰ rei testes sumus. Lre
a ℣ omnis populus. b ℣ a natura. c ℣ ab officio.
x didit eis mũltitudo q̃si senibus ⁊ iudicibꝰ po-
a ℣ quasi ream. b ℣ cordis affectu cõfessione pura cõscientia bona: hec est voꝛ magna hoibus occulta: deo audita.
puli: ⁊ ꝺdenauerũt eaz ad mortẽ. Exclãmauit
b aũt voce magna susanna: et dixit: † Deus ꝑter
c ne q̃ absc̃oditoꝝ es cognitoꝝ: q̃ nosti oia añq̃
℣ innocentẽ.
fiant: tu scis qm̃ falsum tulerũt cõtra me testi
℣ ramen.
monium: ⁊ ecce moꝛioꝝ cuz nihil hoꝛũ fecerim q̃
a ℣ cuius aures in ꝓces iustoꝝ.
isti maliciose cõposuerũt adũsũ me. Exãudiuit
d aũt dñs voce eiꝰ. † Cũq; ducereᷓ ad mortẽ susci-
e a ℣ nõ dedit: qz tã in eo erat sed ꝓpter eratis infirmitatẽ quiescebat nec opa sua demõstrabat: sz occasione data suscitauit ꝓ sacra femia.
tauit dñs spiritũ pueri iuniozis cuius nomen
a ℣ spũ suscitato ⁊ suggerente. b ℣ vir in scripturis scriꝭ voꝛ peccatoris magna dicit.
f daniel: et exclãmauit voce magna: Mundus
g a ℣ quasi non consentio.
ego sum a sanguie huiꝰ. Et cõuersus oĩs ppls
℣ quid sibi vult.
ad eũ dixit: Quis est iste sermo quẽ tu locutꝰ
℣ indiscreti.
es: Qui cum staret i medio eoꝝ ait: Sic fatui
filij isrl: non iudicãtes neq; qꝺ verũ est cognoscentes: condemnastis filiã israel † Reuertimi
℣ ergo.
℣ ꝺspteri.
ni ad iudiciũ: quia falsum testimonium locuti

Reuersus

† 2.q.1.6. deus. q.3.c epo.c. cõsuluisti. De pe.di.2.c.2 26.q.6.c. cognouimus. in fi.

† 2.q.7 ℣. Jtẽ cuz baptizaam. ℣. daniel.

† Pro.19.a

a Reuersus ē ḡ po. ad locū. s. iudicij. b Et dixerūt. Senes. nō illi duo qui accusabāt iusānā: s aliī seues populi isrl. c Tene. s. i me. nr̄m. i loco iudicij. d Et indicta nob: āliter possit veritas apīri. e Quia ti. de. deus ho. se. i. sapiaz q̄ solet esse i antiqs: vt dr Job. xij. In antiqs ē sapia z i multo tpe iuenit prudēcia. f Et dixit ad eos daniel: Segate illos ꝛc. ne cōfingāt aliud mendaciū sicē pcedenti. sequitur. g Inueterate diez malox. Ex b ptz q̄ testes falsi sūt increpādi z terrēdi: vt ex hoc magis appareat eorum fraudulētia. h Nūc vene. pec. ita ꝛc. i. ostēdēt p penā tibi a deo inferendā. sequit: i Dicēte dño. inocentez ꝛc. b dr Deutero. xxvij. k Nūc ḡ si vidisti eā dic q̄ sub arboze. Ex hoc ptz q̄ testes sūt interrogādi de circūstātijs qr p b apprehēdit eox falsitas z tradictio. l Videris eos col. sibi. curialiter loquit sicut hō castꝰ z verecūdꝰ: nō sicut senes ipudici q̄ dixerāt: Videmus eos pariter cōmisceri. m Qui ait: sub eyno. nomē ē arboris q̄ē idez q̄ lentisc⁹ arbor humilis cui⁹ succꝰ foliox ꝛsolidat labia: vt dicit b glosa. n Dixit aūt da. Recte mētit⁹ es in caput tuū. i. ad dānationē capitis tui q̄ ex b sequit: o Ecce enī an. do. ꝛc. i. iudex: quia iudices ꝛpli z sacerdotes aliq̄n noīant angeli: sicut ptz Malachie. ij. Labia sacerdotis custodiunt scientiā: z legē requrūt ex ore eiꝰ. angelus enī dñi exercituū est. Vl angelꝰ ve receꝑit ibi ꝓ angelo susanne q̄ dānationē senum erga deū. ꝓcurauit. p Et amoto eo iussi venire aliū: z dixit ei: Semē chanaā et nō iuda spēs decepit te: z ꝓcupiscētia subūtit cor tuū. Sic faciebatꝫ filiabꝰ isrl: z ille timētes loquebant vobis. Sed filia iudā nō sustinuit iniqtatē vestraz. q Nūc ḡ dic mihi sb q̄ arboze ꝓphēderis eos loqntes sibi? Qui ait: Sub b ꝓino. Dixit autez ei daniel: Recte mētit⁹ es z tu in caput tuū. Adhuc enī angelꝰ dei gladiuz hīs vt secet te mediū: z iterficiat vos. Exclamauit itaq̄ omis cetus: gr̄ iterfecerūt eos. Et saluatꝰ ē sāguis inoxi⁹ i die illa. Helchias āt et vxor eiꝰ laudauerūt deū ꝓ filia sua susāna cū ioakim marito eiꝰ: z cognatī oi. r Et amoto eo iussit venire aliū: z dixit ei: Semē chanaā et nō iuda spēs decepit te: z ꝓcupiscētia subūtit cor tuū. Sic faciebatꝫ filiabꝰ isrl: z ille timētes loquebant vobis. Sed filia iudā nō sustinuit iniqtatē vestraz. s Nūc ḡ dic mihi sb q̄ arboze ꝓphēderis eos loqntes sibi? Qui ait: Sub b ꝓino. Dixit autez ei daniel: Recte mētit⁹ es z tu in caput tuū. Adhuc enī angelꝰ dei gladiuz hīs vt secet te mediū: z iterficiat vos. Exclamauit itaq̄ omis cetus: gr̄ iterfecerūt eos. Et saluatꝰ ē sāguis inoxi⁹ i die illa. Helchias āt et vxor eiꝰ laudauerūt deū ꝓ filia sua susāna cū ioakim marito eiꝰ: z cognatī oi.

† 2. q. 1. c. in primis i ꝛ. Sicco ponit in glo. ꝛ. q. 7. c. nō oēs 3. q. 9. c. nihilominus in glo. i ꝛ. Simul.

Universidad de Navarra

Daniel. XIII

a Erat vir habitans i babylone. Caplīn istud z sequēs nō sūt d canone: ḡ q̄ facilit libꝝ p se distinctū: ido nō expecto ponere eox mozalitatē cū mozalitate libroꝝ q̄ nō sūt d canone: q̄z mozalitatē itēdo ponere i opis buiꝰ fine. Dic āt istoꝝ duoꝝ caplox mozalitatē itēdo ponere sat⁹ breuē. In b aūt caplo ipi⁹ susanne falsa ponit accusatio. Et i casu sūt accusatio hz aliquā vitat⁹ apparētā ex duob⁹. ꝓmū ē nobilitas generis q̄ dat aliq̄n audaciā male agēdi. scōm ē venustas corpis q̄ alios allicit ad cōcupiscētiā mulier. z difficile custodit q̄ a plurib⁹ ipugnat⁹. b ꝓmus excludit q̄n cū nobilitate generis cōcurrit nobilitas ānime: z sic ꝓtigit i susāna: qz fuit d tribu regia. s. d tribu iuda. sic dr infra. r Sz ñ filia iuda sustinuit iniq. vraz. fuit etiam nobilis mozib⁹. io dr ea: † Parētes enī illiꝰ cū ꝛc. Scōm āt excludit q̄n dei timore venustas corpis roborat sic fuit i susāna. de qua dr Pulchra nimis ꝛc. intīn q̄ magis voluit īcurrere mozis iudiciū q̄ offēdere deū suū. d. r Meliꝰ ē mihi absq̄ ope incidere i manꝰ vestras q̄ peccare i ꝓspectu domini. Circa testes duo sūt attendēda: scz eorum conditio et examinatio. Ctum ad primum obseruandū est q̄ Etūcunq̄ sint senes erate: iudices auctoritate: sacerdotes officij ꝛ citate sicut cōtigit i casu susāne: tñ non ē eis assentiēdū sine debita examinatione aliter posset error magnus ꝓtingere: sicut ꝓtigit in susanne cōdēnatione. Circa scōm scz examinationē testiū obseruādum est q̄ separentur ne inuicem falsū confingant: sicut daniel fecit testes cōtra susannā abinuicem separari: et q̄ increpenꝰ vt terreanꝰ vt sic conclusi veritatē facilius recognoscāt et q̄ interrogenꝰ vt videatur si dicunt: et sic de falsitate reprehēsi iuste puniantur vt liberet innocēs: et mali terreantur sicut ꝓcessit fuit in liberatione susanne.

Mozaliter.

Et rex astyages. Hic ꝓsr̄ historia belis z historia draconis ponit: z diuidit in duas ptes. qr̄ ꝓmo tēpus q̄ historia accidit exprimit. z secdo historia describit. ibi: Erat q̄z idolū. Circa ꝓmū aduertēdū q̄ aliqui dicūt istā ptē ptinere ad ca. xiij. ita q̄ notat ꝓ b tps q̄ accidit

Daniel. XIIII

a Et rex astyages posit⁹ ē ad pces suos: z suscepit cyrꝰ pses regnū eiꝰ. Erat āt daniel cōuiua regis: et honorat⁹ sup oēs amicos eiꝰ. Erat q̄z idolū apd babylōios b+ ſ. i. veruſtas.

noie bel z impēdebāt i eo ꝓ dies singulos silē artabe duodecim: z oues q̄dragīta: vinicꝫ amphoꝛe c sex. Rex q̄z colebat eū: z ibat per d singlos dies adozare eux. Pozro daniel adozabat deū suux. Dixit q̄ ei rex: Quare nō adoras bel? Qui rñdēs ait ei: Quia nō colo f idola manufacta ḡ viuētē deū: q̄ g creauit ꝛlū z trā: z habet ptātez b ois carnis. Et dixit rex ad eum: i Nōne videt tibi eē bel viuēs deus? An nōvides quāta comedat et bibat q̄tidie? Et ait daniel arridēs. Ne erres rex: Iste ē enī in k

Nico. de lyra

re: vt dicitur Hieremie. xxix. vt supra allegatū est eodē ca. Vl aliter: interfecerūt: qz de voluntate regis speciali permissus est iudeis vt eos interficerent ꝰm legem moysi. et sic fuerūt lapidati: q̄ lapidatio pōt dici frictio in igne: vt supra dictū est. g Helchias autez. Hic ꝓsequit ponit gratiarūactio ꝓ liberatione innocentis. z hoc est qđ dicit: Helchias aūt z vxor eius laudauerūt deum ꝓ filia sua ꝛc. sequitur:

h Quia non est inuenta in ea res turpis. Iz enī laudarēt deum de liberatione susanne a morte: tamen magis laudabāt eum de liberatiōe sue innocētie: quia innocētia est maius bonum q̄ſ sit corporalis vita. † Exo. xxiij Daniel aūt factus ē magnus ꝛc. qz ex hoc facto intonuit populo q̄ spūs erat in illo z ꝛelus legis diuine. Patet etiaz ex b sollicitudo eiꝰ circa populū: quia Iz cēt i domo regis: rñ sollicitꝰ erat de his q̄ fiebāt apud filios isrl. Ca. XIII

Nico. de lyra

ſ Ilice latine z forte hebraice a cyno scissior a primo qđ larmi lēticū dicunt secrio vel errario qđ si nō pōt hoc etymologia apd eos inueniri cogimur hebreis cōſeruire q̄ hāc picopen greci rñ ē cōrēdū: lentisc⁹ ē arbor humilis cuius foliorum succus scissuras labiorum vel manuū solidat.

ſ Sicut mētiris. ſ Pulchritudo.

ſ Alios.

ſ Christi qui de iuda.

a ſ in damnationē capitis tui.

ſ ambos.

ſ Nō quia liberata hoc enim parum ē: nec a ꝓfectis laudabile.

Daniel. XIIII

ſ. i. veruſtas.

Nico. de lyra

astyagi. z ideo dicendū ē ꝓ p mortē astyagis q̄ hic notat cum dr: Et rex astyages. designat tps historie sequētis q̄ facta ē ſb balthasar vel cuilmero dach pre suo: ꝰm ꝙ dr i scholastica historia. z isto ē ꝓncipiū. xiiij. ca. libri Danielis. Tūc aūt daniel erat ꝓuecte etatis z amicꝰ regis babylonis. ꝙt sapiētia sua frequēter ostensa: vt ptz ex dictis i libro Daniel: nec adhuc erat destructū illō regnū babylonis ꝓ cyrrū z dariū: ꝙt qđ b historia pōit inf sc̄pturas ſ canonicas pᵒ historiā susāne: z añ historiā Judith q̄ ꝓtigit post destructionē babylonis. b Erat q̄z ꝛc. Hic describit historia belis z draconis: in q̄ ostēdit daniel extirpator idolatrie sic i facto susāne ostēsus ē ꝓfector luxurie. z diuidit in duas ptes. quia ꝓmo ostēdit danielis audacia ad aggrediendū ardua ex fidei ꝛelo. Secdo eiꝰ cōstātia ad sustinendū aduersa i mortis periculo. ibi: Qđ cuz audissent babylonij. Prima adhuc i duas. qz ꝓmo ostēdit audacia danielis obligādo se ad rationē mortis i belis destructiōe. Secdo ingerēdo se ꝓiculo intoxicationis i draconis interfectiōe. ibi: Et erat draco. Circa ꝓmū q̄ttuoz tangūt. s. errozis accusatio. Secdo errozis accusati disquisitio. ibi: Et irat⁹ rex. Tertio disquisiti innocētio. ibi: Occidit ḡ illos. Circa ꝓmū ꝛsiderādū q̄ idola habuerūt ortū a tpe Nini regis assyrioꝝ: qui mortuo pr̄e suo belo noīe fecit imaginē pr̄is ad sui cōsolationē: z ei deferebat tantū honorē z reuerētiā q̄ cōsiguentibus ad ipam parcebat z ex hoc boues ceperūt diuinū honorē impēdere illi imagini. Ad huiꝰ aūt similitudinē in diuersis locꝫ fecerūt imagines amicoꝝ suoꝝ mortuoꝝ z eis impēdebāt honores: z sicut idola fabricata sūt ad exemplū idoli beli ꝓdicti: ita etiā ex eo nominata sūt: qz primū idolū vocatū est belus: sicut vocabat ille ꝓ q̄ factū ē idolū. Aliꝫ ꝛsimiliter noīauerunt: qz aliꝫ vocauerunt idolū suū bel: aliꝫ beelzebub: z aliꝫ baal: apd babylonios aūt vocabāt bel. z b ē qđ dr hic: Erat q̄z idolū apd babylonios nomīe bel z ipen. in eo ꝓ di. sin. silē artabe. xij. Simila ē farina delicatissima. Artaba est genꝰ mēsure ꝓtinēs tres modios: sed cuius q̄titatis sit modius hic acceptus nō habeꝫ ꝓ certitudinē: quia q̄titas modij variat ꝰm diuersas ciuitates z terras: sed possum⁹ hic aliquid cōiecturare ꝓ litterā sequentē. ille enī. xij. artabe continēbāt. cxxvj. modios farine z tātū faciebāt de pane q̄tū sufficiebat sacerdotib⁹ belis et familie eox q̄ dicunt fuisse. lxx. infra eodē ca. c Cinicꝫ amphoꝛe sex. amphoꝛa est vas quadratuz habēs duas ansas ad modū aurīū: vt dixit Ysido. xvj. etymol. Amphoꝛa aūt cōtinet apud grecos pedē quadratuz de vino: z tunc non accipit solum ꝓ vase in generali: sed etiā ꝓ certa mensura: q̄tū aūt amphoꝛa teneat apud babylonios de q̄bus est hic sermo non habeꝫ ꝓ certitudinē in lra: sed solū ꝓ ꝛiecturā ꝰm sufficiētiam ꝓsonarum quibus ministrabaꝫ illud vinum: sicut dictū est de farina. d Rex quoq̄ colebat eū ꝛc. credēs aliq̄d diuinum esse in eo ex tāta comestione. oēs enī gētes semp estimauerunt deū ē aliq̄d magnū supra hoīem. z ideo oīa mirabilia excedētia virtutē humanā vel ꝰm rem vel ꝰm opinionem colebāt vt deos. e Pozro daniel adozabat deū suū. i. deū celi q̄ Iz sit deus omniū ꝓ creationē: dicit⁹ tñ de⁹ danielis ꝓprie ꝓ cultum ꝓprie ꝛsequit: f Nō colo ido. manufacta. qz i talibus nihil pōt esse diuinitatis: cū sint infra hoīes sicut q̄daz opera humana. g Sed viuentē deū ꝛc. qz ipe est formaliter vita: cum deus sit suum intelligere qđ est nobilissimū viuere: vt habeꝫ. xij. metaphysice. Est etiā de⁹ vita effectiue causans i aliis vitā z motū: vt dr Act. xvij. In ipo viuimus monemur et sumus. h Et habet ptātez oīs carnis: qz pōt oīa ad nihilum redigere sicut d nihilo creauit oīa. i Et dixit rex ad eū: Nōne videt tibi bel esse deꝰ vīēs ꝛc. argumentū autem sumit q̄ viuat ex comestione: qz nihil carens vita comedit cū sit actus vegetatiue ale. k Et aūt daniel ꝛc. ītrinsece lute⁹ ē ꝛc. z p cōsequēs nō habēs vitā nec viscera nec hmōi mēbra cibū recipiētia, z sic patz ꝓmum. s. errozis accusatio ꝓ danielem.

Et irat⁹

a Et iratus rex. Hic ꝓsiter ponit error
is accusati discussio. et hoc ē qō dr:
Et iratꝰ rex ⁊c. ratio fuit qꝛ ille expense
fiebāt de bursa regis et alia necessaria
sacerdotū dabant a cōmunitate ꝑpli: ⁊
sic erāt i grauamen regni. Ꝫ enī fuit ob
seruatū apud gēs gentes quasi de iure
gentiū: q sacerdotes vacantes diuino
cultui reciperent necessaria a cōitate
ꝑpli: vel ab illo q̄ erat cōitati. vnde dr
Gen. xlvij. q sacerdotes egypti nō fuit
cōpulsi vēdere possessiones suas tpe fa
mis: qꝛ eis victualia ꝓbebātur ex bor
reis publicis. Ꝫ sequit ptz i lra vsq;
ibi: b Tu rex pone escas sup ⁊c. i. tē
pera aquā ſm modū illiꝰ terre in q̄ apt̄
vini fortitudinē nō bibit sine aq̄ mixti
one. c Et claū. ostiū ⁊c. hic enī erat
modus sigillādi antiq̄t⁹. vt habet Me
ster. viij. et in ānulo isto erat imago re
gis sculpta. sequit: d Cōtēnebāt ār.
Ꝫ ē ꝑ nihilo habebāt facere talem obli
gationē. ⁊ causa subdit: e Quia fe.
⁊c. ad quē veniebāt ꝑ viā subterraneā
de domib⁹ in quib⁹ manebāt extra tem
plum qō de leui poterat fieri in ciuita
te babylonica q̄ non erat habitata nisi
valde diffuse: quia vt dictum est supra
Mañ. iiij. ciuitas babylonica tenebat
octo leucas in quadrū. ita ꝙ intra ciui
tatem erāt agri vince ⁊ silua: in q̄b⁹ cre
scebāt terrenascētia de q̄bus poterant
homines diu viuere obsidionis tpe.

Factū ē igit. Hic ponit inq̄sitio erro
ris inuctio. quia: g Postq̄ egressi
sūt. s. sacerdotes de templo. h Ꝓcce
pit daniel pueris suis. i. seruis. i Et
attulerūt cinerē ⁊ cribrauit ꝑ totū tem
plum coram rege. ad hoc vt videret rex
manifeste q̄ nulla vestigia erāt ibi q̄s
exiuit de templo: ⁊ signatuꝫ est ostiū vt
deꝓhenderent sacerdotes ꝑ viam aliā
intrasse: quod patet in lra vsq; ibi:
k Statimq; cū aperuisset ostiū intui
tus rex mensā: ad videndum si cibaria
erant comesta. l Exclamauit voce
magna. ad laudandū deum suum.
m Magnus est bel. in xtute q̄ tanta
comedisti. vidit enī mensaꝫ vacuam q̄
totū comedisset. n Et non ē apud te
dolus quisq̄. i. illa fraudulentia quaꝫ
daniel affirmabat. o Et risit daniel.
ex regis simplicitate. p Et tenuit re
gem ne ingrederet itro. donec vidisset
vestigia illoꝝ qui de nocte itrabāt ad
comedendū ea que erant posita super
mensam. ꝓpter qō sequit: q Et di
xit. s. daniel regi. r Ecce pauimētū
aīaduerte cuius vestigia sūt hec ⁊c. ve
stigia infantiū a vestigijs viroꝝ distin
xit ꝑ quātitatē pedis que minor ē i pu
eris q̄ in viris. vestigia aūt mulierum
distinxit a vestigijs viroꝝ ꝑ figurā: qꝛ
mulieres habēt calciamēta alteri⁹ figu
re q̄ viri in terra illa. s Et iratus ē
rex. quia ꝑ euidēs signū cognouit. s. fal
sitatē sacerdotum. t Tunc apprehen
dit rex sacerdotes ⁊c. tanq̄ cōuictos.
v Et ostenderūt ei abscondita ostiola
qꝛ fuerunt positi in q̄stionib⁹ ⁊ tormen
tis ad talia reuelandū. x Occidit er
go illos. Hic ꝓsequēter ponit errorꝭ i
uenti extirpatio ꝑ mortem sacerdotū et
destructionē idoli ⁊ templi. et hoc ē qō
dicitur hic: Occidit ergo illos rex. i. oc
cidi fecit. y Et tradidit bel in pote.
danielis. ad faciendū quicq̄d vellet.
z Qui subuer. cū. idolū. cōminuēdo.
Et templū

trinsecꝰ lutoꝰ foꝛinsecꝰ eꝛeꝰ: neq;
a comedit aliq̄ſ. Et iratꝰ rex voca
uit sacerdotes eiꝰ: ⁊ ait eis: Nisi
dixerit⁊ mihi q̄s ē q̄ comedat ipē
sas has moziemini. Si aūt ostēde
rit⁊ q̄ſ bel comedat ꝫ moziet̄ da
niel: qꝛ blasphemauit i bel. Et di
xit daniel regi: Fiat iuxta verbū
tuū. Erāt aūt sacerdotes bel. lxx.
except⁊ vxoꝛibꝰ et puulis ⁊ filijs.
Et venit rex cū daniele i tēplum
b belis: ⁊ dixeꝛt sacerdoces belis:
c Ecce nos egrediemur foꝛas: ⁊ tu
rex pone escas ⁊ vinum misce: et
claude ostiuꝫ ⁊ signa ānulo tuo.
Et cū igressus fueris mane: nisi i
ueneris oīa comesta a bel morte
moziemur: vel daniel q̄ mētit⁹ ē
ſ alis cōremnebār.
d adūsū nos. Cōfidebāt aūt qꝛ fece
rāt sub mēsa introitū absconditū:
⁊ ꝑ illū igrediebāt semp ⁊ deuo
fg rabāt ea. Factum est igit postq̄
egressi sūt illi: ⁊ rex posuit cibos
b aū bel: ꝓcepit daniel puerꝭ su
i is: ⁊ attulerūt cinerē ⁊ cribrauit
ꝑ totū tēplū coꝝ rege: et egressi
clauserūt hostiū: ⁊ signātes ānu
lo regis: abierūt. Sacerdotes aūt
ingressi sūt nocte iuxta ꝓsuetudi
nē suā: ⁊ vxoꝛes ⁊ filij eoꝝ: et co
mederūt oīa ⁊ biberūt. Surrexit
aūt rex sūmo diluculo: et daniel
cū eo: ⁊ ait rex: Salua ne sūt sig
nacula daniel? Qui rñdit: Sal
ua rex. Statiq; cū apuisset hosti
um: intuitꝰ rex mēsā exclamauit:
a ſ videt hic falli qō soler dici magnā vocē non
esse nisi in sanctis rñ sed hec pericope apud he
breos dicit non haberi.
l vōce magna: Magnus es bel: ⁊
mn nō ē apud te dolus q̄ſq̄. Et risit
o daniel: ⁊ tenuit regē ne igredere
pq tur itro ⁊ dixit: Ecce pauimētuꝫ
r † aīaduerte cuiꝰ vestigia sunt hec.
Et dixit rex: Video vestigia vi
e roꝝ ⁊ mulieꝝ ⁊ infātiū. Et iratꝰ
t ē rex. Tūc apꝑhēdit rex sacerdo
v tes ⁊ vxoꝛes ⁊ filios eoꝝ: ⁊ ostē
derunt ei abscondita ostiola ꝑ q̄
ingrediebāt ⁊ ꝓsumebāt q̄ erant
r† sup mēsā. Occidit ergo illos rex:
y ⁊ tradidit bel i ptātez danielis:
z q̄ subuertit eum et templū eius.
Et erat draco magnꝰ i loco illo:
et colebant eū babyloniꝭ. Et di
xit rex danieli: Ecce nūc nō po
tes dicere: qꝛ iste nō sit deus vi

Moraliter. Ca. XIIII

b Erat q̄s idolū noīe bel ⁊c. Per istud idolum
qō vt deꝰ viuens colebaꝫ eo q̄ multa
comedere credebatur: significat gule
vitiū ⁊ ex ꝙ sequēti luxurie. dicit enim
Hiero. Uēter ⁊ genitalia sūt membra
quinqua ⁊ ex vicinitate membroꝝ de
signat vicinitas vitioꝝ. Igit bel vel
deum vētrē colūt gulosi ⁊ luxuriosi si
cut dr ꝑbil. iij. ca. Quoꝝ deꝰ venter
est: ⁊ glia in ꝓfusione eoꝝ q̄ terrena sa
piūt. Et de cultu istius dei dic Bern.
Dijs solent templa ꝙstrui: altaria eri
gi: ministri ad fuiēdū deputari: imo
lari pecudes: ⁊ thura cōcremari: deo
vētri tēplū est coquina. altare mensa:
ministri coquinarij: immolate pecudes
coctę carnes: fumꝰ incensoꝝ odor sa
poꝝ. Cultores aūt belis deꝑhēdi fue
rūt ꝑ sapiētiā danielis: sicut dr infra.
Aiaduerte cuiꝰ vestigia sūt hec ⁊c.
⁊ sic fuerūt puniti morte sicut ibi dr::
Occidit ergo illos ⁊c. daniel aūt
interꝑtaꝫ iudiciū dei: ⁊ sic ꝑ eū factū
significaꝫ q̄ cultores vētris scz gulo
si ⁊ luxuriosi ꝑ dei iudiciū ꝺdenabun
tur et igne gehenne tradenť. b Et
erat draco magnꝰ in loco illo. ꝑ draco
nem de q̄ dicit Aug⁹. in ſmone ꝺ quo
dam. leo apte irascit. draco occulte in
sidiat. fraus et malicia designatur: et
ideo draconē colūt illi q̄ ꝑ fraudem ⁊
malicię veritatē subuertere q̄runt: ei
usmodi sunt detractores adulatores
aduocati cupidi ⁊ iudices iniq̄ ⁊ cōsi
miles. ꝑ sapietiam aūt danielis draco
fuit interfectus sicut dicitur infra.

a Et templū eius. ipm destruendo.
b Et erat draco ma. Hic ostenditur
danielis audacia in inuasione draco
nis venenosi. ⁊ diuiditur in duas par
tes. qꝛ ꝑmo ponit inuasionis rō. ſcdo
ipa inuasio. ibi: Tu aūt da. Ratio aūt
inuasionis fuit: qꝛ rex volebat vt da
niel draconē coleret: ⁊ ꝫ ē q̄ dr ꝺ. Et
erat draco magnꝰ in loco illo. i. in ba
bylone in q̄dam tēplo in q̄ locus sub
terraneꝰ erat vbi ille draco erat.
c Et colebant eū babyloniꝭ. qꝛ sicut
dictū est q̄ſ boies videbāt insolitum
q̄d ⁊ mirabile excedēs hois xtutē: re
putabant illud tanq̄ deum. Modus
aūt colēdi vt dicūt aliqui erat ꝙ q̄daꝫ
instrumēta facta de coꝛio vitulino ple
na aqua: ⁊ ideo dicebātur hydrulia:
ab hydros q̄ est aqua. Sacerdotes
igit illius tēpli ꝓcurabant illa hydru
lia virgis: ⁊ sic reddebant sonitū ter
ribilem ad quē excitaꝰ draco emitte
bat aliq̄ fumū aliq̄ ignē: q̄ boies
vulgares videntes istud reputabant
quasi sacrum et sic inclinati ad terraꝫ
adoꝛabāt: quia in hoc decepti erant a
sacerdotibꝰ colentibꝰ illum draconem
ꝓpter questū tpalē quem inde repo
rabant. Et similiter aliquando fit i ec
clesia maxima deceptio ꝑpli in miracu
lis fictis a sacerdotibꝰ vel eis adherē
tibus ꝓpter lucrū tēporale. ⁊ talia scz
sunt extirpanda a bonis ꝓlatis: sicut
ista extirpata sunt a daniele. d Et
dixit rex ⁊c. quia iste nō sit deꝰ viuēs.
Adora ergo eum. Excusauit se daniel
vt visū est de adoratione belis ꝑ hoc
q̄ non erat deus viuens: non poterat
autez dicere de draconе quin haberet
vitam

Moralit

vitā. a Dixitq; daniel regi: Dñm
deū meū adoro qꝛ ipe est deꝰ viuens.
Rō ei negauit daniel draconē hre vi
tam simplr: sed negauit vitā diuinaz:
qꝛ solus deꝰ est vita ꝙ essentiā a q̄ oīa
alia viuificanť: vt. ē. dictū est eodē ca.
b Tu aūt da mihi ptātē. Hic ponit
ipsiꝰ draconis inuasio: ⁊ primo daniel
petit sui⁹ inuasiōis licentiaz dicens:
Tu aūt da mihi ptātē. i. licentiā talez
q̄ nullus me impediat. Et interficiaz
draconē absq; gladio ⁊ fuste: qō vide
tur ipossibile nisi diuina xtute. ꝓpter
ꝺ sequit: c Et ait rex: Do tibi. Tu
lit ergo daniel picē ⁊ adipē ⁊ pilos et
coꝛit parit ⁊c. ꝓpter odoꝛē enim pin
guedinis calefacte libent accepit dra
co ille massaz illā sibi ꝓiectam.
Moralit. Moralit. Feciq; massas ⁊ dedit in
os draconis ⁊ diruptꝰ est draco. sic ꝑ
dei iudiciū ꝺdemnatur eterne mortis
fraus ⁊ malicia ꝑdictoꝝ. d Et di
ruptꝰ ē draco. qꝛ cū momoꝛdisset mas
sam illā: dentes eī inuoluti sūt. ꝓpter
picē ⁊ pilos: sic ꝑ nō potuit os apire
⁊ massaz illā masticare: ⁊ ꝑ ꝙs nō po
tuit respirare: ⁊ est aīal valde calidū:
qō ptz ꝑ effectū: qꝛ aliq̄n ꝑ os emittit
fumū: aliq̄n ignē: tō diruptꝰ est venter
eius. ꝓpter defectū respirationis.
e Et dixit daniel: Ecce quē coleba
tis. q. ꝺ. ꝑ effectū ptz q̄ nō erat deus:
nec aliq̄ꝺ diuinū erat in eo. f Ꝺ
cū audissent babylonij. Hic describit
danielis ꝙstātia in sustinēdo adūsa: ⁊
diuidit in duas partes. qꝛ primo de
scribit magnitudo pene sibi inflicte.
ſcdo modꝰ liberatiōis diuīe. ibi: Erat
aūt abacuk. Circa ꝑmū aduertenduz
q̄ duplex pēa fuit inflicta danieli. Una
fuit pena mortis: qꝛ missus est in lacū
leonū vt ab ipīs deuoꝛaret. Scda fu
it pena famis: qꝛ subtractꝰ est ei oīs ci
bus: vt si leones nō tangerēt eū: saltē
fame ꝑclitaret. ⁊ ꝫ est qō dr hic: Ꝺ
cū audissent babylonij. s. belis destru
ctionē ⁊ draconis ꝺterfectionē ꝑ ipm
danielē: g Indignati sunt vehe
mentⁱ. qꝛ fuerūt decepti ⁊ incitati ꝑ sa
cerdotes q̄. ꝑ illo cultu celabāt: qꝛ ide
viuebāt: nec fuit mirū si cito fuerūt in
dignati ꝙtra danielez q̄ erat alienige
na ⁊ alterius legⁱ: cū esset natiōe iude
us. h Et ꝙgregati aduersus regē.
qꝛ facta est seditio ⁊ cōmotio ꝑpli con
tra eū. ꝑ predictꝰ. i Dixerūt: iude
us factus est rex. q̄si dicāt: apostata ē
a lege ⁊ ritu nr̄o ⁊ regū ꝑcedentiū: qō
ꝓbant ꝑ factū. k Bel destruxit:
draconē interfecit. qꝛ dedit ptātē ꝫ fa
ciendi danieli q̄ erat iudeꝰ. Sequit:
l Trade nobis danielē. s. vt moziať.
m Alioq̄n interficiemꝰ te ⁊ domuz
tuā. i. familiā tuaz. n Uidit g̃ rex
q̄ irruerēt in eū vehementer. qꝛ furoꝛ
multitudinis ꝙcitate est valde irrōna
bilis ⁊ piculosus. o Et necessita
te cōpulsus tradidit eis danielē. non
enī poterat rex ita cito ꝙgregare exer
citū ad cohibendū multitudinis ꝙci
tate impetuz: ⁊ iō oportebat q̄ trade
ret eis danielē: vel q̄ morerēt cū tota
familia sua. Ꝺez videbat q̄ ipo mo
tuo daniel nō euaderet mortē: qꝛ ꝓpt
ipm insurgebat multitudo ꝙtra regē.
minꝰ aūt malū videbať ꝑma facie q̄
solus daniel traderet mortі q̄ ipe
⁊ rex ⁊ familia sua morerenť. ido tā

minus ma

uens. Adoꝛo ergo eum. Dixitq;
daniel regi: Dñm deū meū ado
roꝛ: quia ipse est deꝰ viuens. Iste
b autem nō est deus viuens. Tu
autem da mihi potestatē: ⁊ in
terficiā draconē absq; gladio et
c fuste. Et ait rex: Do tibi. Tulit
ergo daniel picem et adipem et
pilos: ⁊ coꝛit parit. Fecitq; mas †
d sas: et dedit i os draconis: ⁊ di
e ruptus est draco. Et dixit dani
f el: Ecce quem colebatis. Quod
g cum audissent babylonij: indi
b gnati sunt vehementer: et con
i gregati aduersus regem dixe
runt: Judeus factus est rex.
k Bel destruxit: draconem inter
fecit: ⁊ sacerdotes occidit. Et di
xerunt cum venissent ad regez.
l m Trade nobis danielem: alioq̄n
interficiemus te ⁊ domū tuam.
n Uidit ergo rex q̄ irruerēt in eū
o vehementer: et necessitate com
pulsus tradidit eis danielem.
† Qui miserunt eum in lacū leo p
num: ⁊ erat ibi diebus sex. Poꝛ q
ro in lacu erant leones septem:
et dabanť eis quotidie duo coꝛ
poꝛa et duę oues: et tunc nō da
ta sunt eis vt deuoꝛarent dani
elez. Erat aūt abacuk ꝓpheta in r†
iudea: et ipse coxerat pulmen e
tum: et intriuerat panes in al
ueolo et ibat in campum vt fer
ret messoꝛibus. Dixitq; angelꝰ t
domini ad abacuk: Fer prandium quod habes in babylonem danieli: qui est in lacu leonum. Et dixit abacuk: Domi v
ne babylonem non vidi: et la x
cum nescio. † Et apprehendit y
eū angelus domini in vertice
eius: et poꝛtauit eum capillo ca z
pitis sui: posuitq; eum in baby a
lonem super lacum in impetu
spiritus sui. Et clamauit aba
cuk dicens: Daniel serue dei
tolle prandium quod misit tibi
deus. Et ait Daniel: Recoꝛ b
datus es mei deus: et non de
reliquisti diligentes te. Sur
gens daniel comedit. Poꝛro †
angelus domini restituit aba
cuk confestim in loco suo. Ue c
nit ergo rex die septimo vt lu d
geret danielem: et venit ad la

minus malū ſm estimationez tradidit
eis danielē: ⁊ maxie qꝛ confidebat ipm ꝑ
diuinā potētiam liberari: sicut audive
rat liberationē socioꝝ daniel de camio
ignis. p Qui mise. eū in la. le. ⁊ erat
ibi sex diebꝰ. Ex ꝺ ptz q̄ missio daniel
in lacū est alia ab illa q̄ facta est tpe da
rij: vt dictū est. ſ. ca. vj. qꝛ tūc nō fuit i
lacu nisi ꝑ vnā noctē: vt ptz ibidē. hic
aūt dr fuisse in lacu ꝑ sex dies. Silr ptz ꝺ
alia de cā: qꝛ fuit posit⁹ in lacū tpe Da
rij: eo q̄ fuit ipositа sibi transgressio re
gij edicti: q̄ vt ibidē dr posuerat edictū
vt nullꝰ peteret aliq̄d a deo vel hoie ni
si ad rege vsq; ad triginta dies. Daniel
aūt infra istud tpus inuentꝰ est adoꝛare
deū: ꝓpter qō missus fuit i lacū leonū.
Cā aūt q̄re dr hic posit⁹ in lacū leonuꝫ
est alia. ſ. destructio belis et interfectio
draconis. q Poꝛro in lacu. ⁊c. hic
tangit pena famis. Dimissus ē in lacu
ꝑ sex dies naturales sine cibo: ⁊ iterim
denegaꝰ est leonib⁹ cib⁹ ꝙsuetꝰ vt citi⁹
deuoꝛarēt danielē. r Erat aūt aba
cuk. hic ꝙiter ponit ipi⁹ danielis libera
tio: ⁊ ꝑmo ponit liberatio eiꝰ a pena fa
mis. ſcdo a pena missiōis in lacum. ibi:
Uenit g̃ rex. Inꝑtia ꝓte dr sic: Erat aūt
abacuk ꝓpha in iudea. Hic est vnus de
rij. ꝓbis: vt videť Hiero. sentire i ꝓ
logo. Moralit. Erat aūt abacuk ꝑ Moralit
pheta in iudea. Abacuk aūt interꝑtaꝫ
fortis luctator: ⁊ significat hoīem sapi
entē rōne interꝑtationis. ⁊ sic abacuk †ſ.6.a
ꝙsolatꝰ fuit danielē missuz in lacū iniu
ste: sic iste ꝙsolari nitiť oēm q̄ iniuste pa
titur. s Et ipe coxe. pul. ⁊ intri. pa
nes in al. ⁊c. nomē est valis facti ad re
ponendū cibos: ⁊ dr ex similitudine alui. i.
ventrⁱ. vbi cibi reponunť ⁊ inde alimē
tū ad singla membra xtute caloꝛis natu
ralis deferť. t Dixitq; an. do. ad ab
acuk: Fer prandiū qō babes in baby
lonē danieli. q. ꝺ. ipe indiget. cib⁹ est ei
denegaꝰ. v Et dixit abacuk: Do
mine babylonē nō vidi: ⁊ iō nescirez il
luc ire. x Et lacuz nescio. ⁊ iō dato
q̄ iā essem in babylone nescirē danielez
inuenire. ista dixit se excusando.
y Et apꝑhendit eū ange. do. in verti
ce eius. angelus aūt apparebat i coꝛpe
assumpto: ⁊ iō dr apꝑhendisse caput: qꝛ
posuit manū sup caput eius. z Et
poꝛtauit eū capillo capitis sui. nō est sic
intelligendū q̄ virtus angeli solūmo
do tāgeret capillos eiꝰ: ſ totū coꝛpꝰ ſm G
q̄ ꝫ dr: qꝛ posuit manū sup caput eiꝰ vt †
dictū est. a Posuitq; eū i ba. su. la Ezech.8.b
cum in impetu spūs sui. i. virtutis sue:
nec est miruz si angelus poꝛtauerit ho
minē ꝑ tantū spacium terre in modico
tempoꝛe: quia vnus angelus reuoluit
oꝛbem circulariter in vno die: ad quem
tota terra cōparata nō est nisi q̄si pun
ctus. Sequitur: b Et ait Daniel:
Recoꝛdatus est mei deus. ꝓius enī be
nedixit deum q̄ſ sumeret cibum. hec est
enī consuetudo laudabilis. Moraliť Moralit
ter Poꝛro angelus domini restituit
abacuk confestim in loco suo. per qō
significatur q̄ defensoꝛ iusticie ⁊ oppꝛ
soꝝ cōsolatoꝛ angelico ministerio ad
locum sibi paratum in empyreo dedu
cetur. qō nob ꝙcedat ⁊c. c Uenit g̃.
Hic ponit liberatio danielis de lacu. cuz
dr: Uēit g̃ rex die septimo: qꝛ daniel erat
cōdēnatꝰ ad ꝺ q̄ staret ibi ꝑ sex dies na
turales. d Ut lū. da. qꝛ ꝓbabilit cre

debat

debat ipm mortuꝫ. a Et ecce daniel sedens. viuus ꝛ sanꝰ.
b Et exclamauit rex voce magna dicēs: Magnꝰ es dñe deus danielis. Also enī miraculo magnificauit diuinā potēti/am. c Et extraxit eū. iā enī trāsierat seditio ꝓli: ꝛ maxime qz videbāt ꝑ effectū virtutē dei ipi. d Porro illos ꝙ pdi

a cum et introspexit: et ecce daniel
b sedēs i medio leonū. Et exclama
uit voce magna rex dicens: Ma
c gnꝰ es dñe deꝰ danielis. Et extra
d xit eū de lacu leonū. † Porro illos
e qui pditiōis eius cā fuerāt intro
f misit in lacū: ꝛ deuorati sūt i mo
g mēto coꝝ eo. Tūc rex ait: Pauе
ant habitātes vniuersaz terrā de
um danielis: qz ipe est saluatoꝛ ꝛ
liberatoꝛ faciens signa ꝛ mirabi/
lia in celo et in terra: ꝙ liberauit
danielē de lacu leonū.

Finit daniel ꝓpheta cū additio/
nibus quę sunt de canone.

Incipit prologꝰ scti Hieronymi
in librū duodecim ꝓpharum.

On idem ordo est
duodeciz ꝓpheta
rū apud hebrēos: ꝙ
est apud nos. Vsi
fm id qđ ibi legit
hic ꝙs dispositi sunt. Osee coma/
ticus ē ꝛ qsi ꝑ sniam loquens. Jo/
hel planꝰ in principijs: in fine ob
scurioꝛ: ꝛ vsq; ad malachiā habēt
singuli ꝓphetes suas: quez es/
drā scribā legisq; doctorē hebrei
autumant. Et qz longū est nunc
de omibus dicere: hoc tm vos o
paula ꝛ eustochiū admonitas sci
re volo vnum librum esse duode
cim prophetarū: et osee synchro/
non esaię: malachiaz vero aggei
et zacharię fuisse tpibus. In qb9
aūt tps non pfertur in titulo: sub
illis eos regibus ꝓphetasse: sub
quib9 ꝛ hi qui ante eos habēt ti/
tulos prophetauerunt.

gnādū cuilibet libro ꝛ ꝺet vnū elemētū hebraici alphabeti: sī
cut meli9 scribit i ꝓlogo sup Regl'. d Synchronō. i. ꝛēpo
rancū. a syn qđ est con: ꝛ chronō qđ est tps: qz in eisdē tpibus
ꝛ sub eisdē regib9 ꝓphetauerūt: sicut ptz in titulis eorundē.
e Malachiā vero aggei ꝛc. interlinearis: Esdrā fuisse aut/
mant ꝙ velox scriba fuit. istos aūt tres. s. malachiā: aggeū ꝛ za
chariā pūgit: qz ipi ꝓphetauerūt de reedificatiōe hierūm.
f Fuisse tpib9. iterlinear'. post reditū de captiuitate. In fine
ponit regla ꝑ quā sciri pt qb9 tpib9 ꝓphe singuli ꝓphetaue/
rūt. cū dr: g In qb9 aūt tempus. nō p. in ti. vos volo admo
nitas esse. h Sub illis eos regib9 ꝓphetasse sub qb9 ꝛ hi ꝙ
aū eos hūt titulos. i. reges in titulis notatos: ꝓphetauerunt.

Explicit qualiscunq; expositio istius prologi.

Incipit

† 22. q. 2. c. vrilē. ibi. q̄ uis iustos. et. 23. q. 5. c. ſi ꝓpteres

Incipit expositio fratris Butonis i ꝓlogū duodecim ꝓpha.

On idē ordo est duodecim ꝓphetaꝝ. Iste ꝓlogꝰ cōis est duodecim paruis ꝓphe/tis: et hz ꝛttuoꝛ ptículas. In ꝓmo tangit apud hebreos et. lxx. diuersitas ordinis ꝓpha. cū dr: Nō idē ordo est ꝛc. In scđa ondit ꝙ vari/uz hūt modū scribēdi. ibi: Osee comaticus est ꝛc. In tertia subdit eoꝝ col/lectio in vnū. ibi: Et qz longuz est ꝛc. In q̄rta distinguunt tpa ꝓphetatio/num. ibi: Et osee synchronō esaie ꝛc. Vbi visis lr̄e insistam9. i Apud he/breos. qs hieremias imitat. k Qui est apud nos. latinos: fm. lxx. interp̄/tes. vñ dicit glo. Ordo duodeci ꝓphe/tarū fm. lxx. talis est: Osee: Amos: Micheas: Johel: Abdias: Jonas: Naum: Abacuk: Sophonias: Aggeus: Zacharias: Malachias. fm he/breos vero qs dicit Hiero. sequit̄ ta' est ordo: Osee: iohel: amos: abdias: ionas: micheas: naum: abacuk: sophonias: aggeus: zacharias: malachias.

l Aū qz. s. apud hebreos qs seq̄mur sunt taliter ordīati. m Scđm id qđ legit. apud hebreos. n Hic. i. in ista trāslatiōe qua mō cōiter vtit ecclia. o Dis/positi sūt. aū trāslationē istaz cōiter currebat editio. lxx. p Osee. sicut ait Jsido. etymol. vij. saluatoꝛ aut saluās in/terp̄tat. dū enī irā dei in ꝑsōn israelē ob crimē idolatrie ꝓphe/tasset: domui iude salutē ꝓnūciauit. ꝓpter qđ Ezechias rex iuda sublatis idolis q̄ pcedētes ꝑfecrauerāt templū dñi pur/gasse ac purificasse monstrat. q Comaticꝰ est. interlinea/ris. i. abbr̄eviatoꝛ. ꝑ qđ tangit ꝓpietas comatis. est enī co/ma punctata. plato ordinis ꝑ miores decisiōes: vt ozē: genis: oculis. paridē mētiris adesse eloq̄: forma: nobilitate cares. ecce q̄libet decisio siue ptícula ordinis parū valet ꝑ se: sī omīs insimul aggregate reddūt ꝑfectū sensum. Colon aūt est pun/ctata

Incipit expositio fratris Butonis sup. ꝓlogū Osee ꝓphete.

Empoꝛib9 Ozie. Jste ꝓlogus q̄ ꝓncipalit ꝓpōit Osee duas hz ꝑticulas ꝓncipales. In ꝓma ondit q̄ tpe Osee ꝓphetauit. cū dr: Tpib9 Ozie ꝛc. In scđa ponit cā mortua q̄ eū ad ꝓphetandū induxit. ibi: De memorato itaq; nūero ꝛc. vbi duplex tangit inductiū. Primū ē maloꝝ culpa ꝛ pena illis infligēda. Scđm est bono rū bonitas et ꝓmissio illis fa/cta. ibi: Domui aūt iude. Jtez in ꝓma parte scđe ꝑtis ꝓncipa/lis ꝓmo tangit culpa ꝛ signuz. iubet enī ꝓpha accipe mulierē fornicariā ad designā dū spū/alem fornicationē ꝓpli isral. scđo ponit signuz pene. ibi: Sed cū dei ꝓcepto ꝛc. iubet enī vocā/re filiū quē genuit iezrahel: ad designandū q̄ cadez vindicta accipiet de petō iehu: que acce/pta est i iezrahel de sanguīe na both. tertio tangit rō siue cau/sa pene infligēde. ibi: Cui9 pro missiōis hec est cā ꝛc. Dis visis Ose insistam9. Tpib9 ozie: q̄ idē est qđ Azarias. xliij. Reg. xv. sz ij. Paral'. xxvj. apellat ozias: ꝛ in ꝓbis silr. b Et ioathe xliij Reg'. xv. ꝛ. ij. Paralipo. xxvj. c Achaz. de q. xiij. Re/g'. xvi. ꝛ. ij. Paral'. xxviij. d Et Ezechie. de q. xiij. Reg. xviij. ꝛ. ij. Paral'. xxix. e Et hieroboā filij iohe. de q̄ hr. xliij. Reg'. xiij. xiiij. et. xv. Et nota q̄ iste hieroboā nō est ille hie/roboam sub q̄ diuisus est isral a iuda. de q̄ hr. ix. Reg'. xij. qz il le fuit filiꝰ nabath. iste fuit filius ioas: nec descēdit ab eo sed a iehu tertia generatiōe.

f Osee filiꝰ beeri. iste fuit de tribu ysachar ortus in bethlee/moth: vt dicit Hiosa. g Ad ꝓphetiā dicendā. de qua dicit Hiero. in glo. Patet Osee aū captiuitatē ꝓphetasse sub ozia ꝛ ioathan: ꝛ ipam ingruentez sub achaz inuisse ꝛ ꝑteritaz. p/pt̄ emēdationē inde retexuisse sub Ezechia rege. prophetauit enī ante captiuitatē q̄ decē tri/bus captiuate sunt a salmana/sar rege chaldeoꝝ. de qua. xliij. Reg'. xvij. b Achaz rex iuda. de q̄ hr q̄ deū de relique/rit. xliij. Reg'. xvi. ꝛ. ij. Paral. xxviij. i Et historie regū. xliij. Reg. xliij. ꝛ. xvj. k Et pa/ralipomenō. ij. Paral'. xxviij. De hieroboam nulla fit mētio in Paral. in nra translatione forte editio. Nyc. de eo mentio nē facit. l Vel sic: vt historie re/gum indicant de achaz ꝛ hiero/boam. Et Paralipomenon de achaz. l Admittere. i. pec/care. m Propter qđ deus. ecce causa ꝓpter quā ꝓpheta/nit. s. malicia regū ꝛ populi eo/rum. n Et fac filios forni/cationū

Jtem alius prologus.

Egulę sunt hę sub qb9 significationibus nominū ad quas tribus ꝑ ꝓphetas sermo dñi dirigat. Quotienscūq; ad de/cem tribꝰ tēdit ꝓpheta: sub his nomib9 designant. i. ephraiz: samaria: isral: ioseph: iezrahel: bethel: bethauē: ꝛ iterdū iacob. Qñ aūt ad duas loquit tribus: sub his nomibus sermo ꝑfertur. i. iuda: hierusalez: beniamin: domus dauid: ꝛ interdum ia/cob. Aliquotiēs isral ad totas duodeci tri bus refert. Duplex est apud hebrēos sen tentia de his q̄ttuoꝛ versibus: q̄ in capite sūt ꝓnotati. Plerisq; enī dicūt qđ ab esdra scriba in oib9 ꝓphetis sic fuerit titulatū: vt ꝑscripto vniuscuiusq; nomie ꝓphetia cui9 sit sequēs noscat. Jpe est aūt esdras q̄ vltim9 ꝓphetaꝝ malachię noie scribit. Alij vero dicūt qđ ab ipis ꝓphetis ꝑ spiri tūsanctū vt cętera sunt conscripta.

Incipit ꝓlogus in librū Osee ꝓphete.

Empoꝛibus ozię et ioathe achaz et ezechię regū iuda ꝛ hieroboaz filij iohe regi Osee filius beeri ad ꝓphe tiā dicendaz spūsancto re/pletꝰ est. De memorato itaq; numero re/gum: achaz rex iuda et hieroboam rex is/rael dñm derelinquētes: vt historię regū ꝛ paralipomenon indicāt: etiā israel ido/latrie crimen imperio ac potestate sua ad mittere coegerunt. Propter qđ deus ad osee hec locutus est dicens: † Accipe tibi vxorem fornicariam siue fornicationum: et fac filios fornicationis. Fornicariam itaq; non elocati corporis męretricē: sed gentilem deum ignorantem appellat: q̄ dei creatoris sui amore contempto: simu lacrorum se subiecit desideriis. Sed cum dei ꝓcepto ꝓpheta in hac paruisset: conceptum ex ea filium iezrahel ꝓcepit nominare: deo pollicente post breue tem pus sanguinem iezrahel i domo iehu vin dicare. † Cuius promissiōis hec causa est: iehu ꝑ heliseum in regē inuncto ad defen dēdum sanguinem naboth: cui9 iezrahel quę tunc tpis metropol' erat † quē ieza/hel achab regi israel vxor interemerat: si/cut regū historia exponit. Js cū grauiter iuxta diuinū ꝓceptū vindicandi sangui/nis cā i oēm memorati domū desseuisset: † hoc pacto dñm dereliq̄sse inuenit: cui9 ꝑ nepote hieroboā q̄ lectiōe cōprehēsus ē: originis suę facta imitāte: ac ꝓtra dei ꝓce/pta ꝛ religionē cū ꝓplo isral agēte: sanguis

cationuꝫ. i. genera filios de fornicaria ꝓus nō fornicando cū illa. Quidā male habēt fornicatiōis. Lxx. etiā nō habēt fac: sed tolle.
o Non elocati. i. extra locati.
p Corpis meretricē. q̄ locat corpus suū ad turpes vsus: fm q̄ hi/storice accipit plan' est sensus: et debet supleri tm: qz alit̄ ꝓtrariū dr in glo. vbi dicit Hiero. mirū vi detur fm superficiē historie cur hoc dñs insserit: vel cur ꝓpheta ius/sus accipe fornicariaz parueri/t: sz neq; dñs rē turpem ꝓcepit neq; ꝓ/pheta obediēdo peccauit: sed po/tius fornicariā ad pudicitiā reuo cauit: ꝛ manēs in sua bonitate de mala bonā fecit. Qđ aut in eo fit carnalit̄: in dño accipit spūaliter q̄ accepit synagogā viri sui īmemo rē: ꝛ cū mult' dijs gentiū fornican tē Ezech. xvj. ꝛ. xxiij. p totū: qz q̄ dr in glosa qđ fornicariā ad pudi/ciā reuocauit: ꝓpter hoc supplēdū ē tm: qz sil' fuit ꝛ gētil ꝛ fornicaria. i. nō tm fuit fornicaria q̄ locauit corp9 suū: sz gētil.
q Deo pollicēte. i. promittente. supple cōmā/do.
r Sāgui. iezra. i. do. iehu vi dicare. i. ꝙsi vindictā acceptuꝝ de iehu q̄ accepit de iezrahel. i. sicut vltus fuit de interfectorib9 naboth q̄ fuit ciuis iezrahel: sic vl ciscet de iehu. vel sanguinē iezra/hel. i. sanguinē fusuz i agro iezra hel vl' ciuis iezrahel. iij. Reg. xxi.
s Jehu ꝙ heliseū in regē inūcto. iiij. Reg'. ix. hoc videt falsum: qz ibi legit q̄ heliseus misit vnuz de filijs ꝓpheta/rū q̄ vnxit eum. Re/spondeo: ipse dr inunxisse: qz au/ctoritate eius vnctus est.
t Ad defendendū sanguinē. i. vindicā/dum. sile Judith. j. ituauit nabu/chodonosoꝛ q̄ defenderet se oib9 his.
v Metropolis. in regno samarie. i. ciuitas ad cuius mēsu/ram alie ciuitates disponēt̄ur. a metros qđ est mensura: ꝛ polis qđ est ciuitas.
x Interemerat: id est iterimi ꝑcepit. iij. Reg. xxj. y Memorati. s. achab.
z Desseuisset. interficiēdo. iiij. Reg'. ix. a Dñm dereliquisse. iiij. Reg'. x. Nō recessit a peccat' hieroboam rē.
b Cui9 pronepote hieroboam. iste nō fuit filiꝰ nabath: sed filius ioas. pnepos iehu. iehu enī genuit ioachaz. ioachaz genuit ioas. ioas aūt genuit hieroboam. iiij. Reg'. xiij.
c Qui lec. cō. est. i. in scriptura cōprehensus est sēd facta patrū suoꝝ. s. iiij. Re/g'. xiij. Regnauit hieroboam filius ioas regis isral in samaria qua/draginta et vno anno: ꝛ fecit qđ malū est coꝝ dño: non recessit ab oībus peccatis hieroboā filij na/bath. Vel melius: Qui lectione cōprehēsus Osee. s. in titulo cum alijs regib9 iuda.
d Cū ꝓplo israel. Nota q̄ in libro isto noie israel decē tribꝰ significanē: qz cuz essent plures q̄s alie: noīe patris vocate sunt. due alie trib9 nomie iuda. In q̄busdā bibliis scribitur hec notula q̄ sequitur: Regule sunt be sub qb9 significatiōibus noīn

† Osee. 1. a

† 4. Re. 9. a

† 3. Re. 21. b

† 4. Re. 15. f

ad quas trib⁹ p ꝓphas sermo dñi dirigat: q̄tiēscūq; ad decez trib⁹ tendit ꝓphetia sub his noīb⁹ designant. i. ephraim: samaria: israhel: iosephꝫ: iezrahel: bethel ⁊ bethauen: ⁊ interdū iacob. q̄s aūt ad duas loquit tribus: sub his noīb⁹ sermo ꝓfertur: iuda: hierlm: beniamin: domus dauid: et interdū iacob. Aliq̄tiēs aūt israel ad totas duodeci trib⁹ refertur. a ¶ In loco certe vel certo. vl melī⁹ terre. b ¶ Fuerat ꝓfusus. iij. Reg'. xxi. c ¶ Patr'. i. proauī. simile Dañ. v. Nabuchodonosor pr̄tuus. i. auus tuus: more scripture: q̄ sepe auos et nepotes pr̄es vocat. ꝯ. proximo ponit genealogia. d ¶ Redundatur⁹ significat. In hoc videt dñs iniuste egisse cū iehu. nō ei pecca nit in effusiōe sanguinis naboth. imo meruit vindicando eā. vl. iiij. Reg'. x. Quia studiose egisti q̄ recta erat ⁊ placebat in oculis meis: et oīa que erant in corde meo fecisti ꝯtra achab: filij tui vsq; ad quartā generationē sedebūt sup thronu⁹ israel. Rūdeo. ꝺ ꝓ ille dictū est: q̄ sicut illi puniti sūt: q̄ naboth interfecerunt: sic ⁊ isti q̄ dñm dereliquerūt. vñ. iiij. Reg'. x. Porro iehu nō custodiuit vt ambularet in lege dñi dei israh. e ¶ Domui aūt iude. hic tangit. pmissio facta bonis.

¶ Miscēa: lectiōe cōprehensa. i. nota miscēa: sm q̄ legit. iiij. Reg'. xx. De mann reg'. assyrio⁹ liberabo te. ⁊. iiij. Reg'. xix. in multi locis. g ¶ Obb. id est ꝓter b. h ¶ Promissa est. i. facta ꝓmissio liberationis. i ¶ Quia ezechias rex tā. Alii exponit: Miseri cordia lectiōe cōprehēsa. s. de qua legitur Osee. j. Domui iuda misereb⁹: et saluabo eos in dño deo suo. Hec salvatio legit. iiij. Reg'. xix. q̄ vna nocte ꝓcussa sūt i castr̄ assyrio⁹. clxxv. milia. Ob hoc. scz ¶ Promissa est misericordia. Quia Ezechias rex iuda filius achaz sublatis idolis. iiij. Reg'. xviij. k ¶ Pater ei⁹. achaz. l ¶ Templū dei purgasse. p electionē sozdiū: ⁊ ꝯ ꝺ purificatū. vñ subdit: m ¶ Et purificasse. q̄. Paral. xxix. Mūdate domū dñi dei patrū nr̄oꝝ: ⁊ auferte oēm imūdiciā de omni sanctuario.

¶ Finit expositio istius prologi.

¶ Incipit postilla Nicolai de lyra sup librum duodecim ꝓphetar⁹: ⁊ primo eiusdem prefatio.

n Duodecim ꝓphetar⁹ ossa pullulant de loco suo. Eccle. xlix. Sicut in libro psalmorū psalmi a diuersis auctorib⁹ cōpositi in vno libro cōplectuntur: q̄ ꝺ: liber psalmo⁹: vt ibidē fuit plenius declaratū. sic ꝓphetie. xij. ꝓphetar⁹ in hoc libro reponunt q̄ ꝺ: liber. xij. ꝓphetar⁹. de q̄ pōt accipi verbū ꝓpositum: Duodecim ꝓphetar⁹ ⁊c. In quo duo notant in generali. s. auctorū qualitas. cū ꝺ: Duodecim ꝓphetar⁹ ossa pullulant: ⁊ libri huius vnitas. cū ꝺ: De loco suo: q̄: hic coartant quasi in vno loco. Circa primu⁹ in. xij. ꝓphetis ꝯtuo: fuisse notāt. s. numer⁹ quenies. ibi: Duodecim. Visus inspiciens: Prophetar⁹ virtus stabiliens: Ossa ⁊ fructꝰ psiliens: Pullulant. Circa primū satis pt̄ ex nole q̄ numer⁹ duodenarius ex denario ⁊ binario cōponit. Per denariū vero decē precepta decalogi. p binariū aūt dilectio dei ⁊ ꝓximi designātur. Isti ꝓphete decē ꝓcepta decalogi ex dilectiōe dei ⁊ ꝓximi seruauerūt: ⁊ alios ad hanc obseruantiā efficaciter induxerūt: vt pt̄ ex pcessu huius libri. ꝓter q̄ sub numero duodenario quenienter colligunt: ⁊ ideo in duodecim patriarchis figurant: q̄: tamq̄ pres fideles ꝓli ipm ad obseruantiā decalogi ex charitate dei ⁊ ꝓximi verbis ⁊ opib⁹ inuitauerunt. iō de ipis pōt dici illud Heñ. xxxv. Erant aūt filij iacob duodecim. Per iacob q̄ supplantator interꝓtat: ipe de⁹ oībus presidens ⁊ sub pedib⁹ suis tenens intelligit: cui⁹ filij p adoptionis gr̄am fuerūt isti. xij. ꝓphete: ⁊ sic pt̄ primū. Circa secūdū ꝓsideranda q̄ sicut visus corporalis stat ad superficiē visi corporis ⁊ vltra nō ꝓgredit: sic intellectus naturali cognitiōe stat ad illud q̄ ex sensibilib⁹ pōt cognosci: nec vltra pt̄ ꝓgredi. Sed intellect⁹ ꝓphetic⁹ lumine diuino ꝓfortat⁹ ꝓgreditur vltra. s. ad cognoscēdū futura ꝓtingentia cordiū occulta: et similia. sicut pleni⁹ fuit declaratū in ꝓncipio libri psalmo⁹. ⁊ iō ꝓphete antiq̄tus appellabant videntes: q̄ videbāt illa q̄ aliis erant occulta: sm q̄ ꝺz. j. Reg'. ix. Qui enī ꝓpheta ꝺr hodie vocabat olim videns. veruntū quia hoc fiebat ⁊ tute dīna. iō ꝺr. ij. Pet. j. Nō volūtate hūana allata est aliq̄n ꝓphetia: sed spūsctō inspirati locuti sūt sancti dei hoīes: ⁊ sic pt̄z scōm. Circa tertiū sciendū q̄ accipiēdo generalit ecclesiā: vna est veter⁹ testamēti ac noui: sm q̄ dic̄ Greg. Homel. vij. Quis patrisfamilias rectius siluā diligentem tenet q̄ cōditor nr̄: q̄ eos q̄s cōdidit sic possidet sicut dñs subditos in domo qui habet vineā vniuersalē. s. ecclesiā que a ꝓmo abel iusto vsq; ad vltimum electū q̄ in fine mūdi nasciturꝰ est. q̄t sctōs ꝓtulit quasi tot palmites misit. ⁊ sicut est vna ecclesia: sic est vnū ecclesie corpus. Huiꝰ aūt corpis robur tpe vete. te. ꝓstitit in sctis ꝓphetis. ꝓter q̄ merito dicunt huiꝰ corpis ossa. et ideo in ꝓsona huiꝰ corpis dicit mystice sctūs Job. xx. Ossib⁹ ⁊ neruis cōpegisti me. Quia corꝓ ecclie ve. te. compactū fuit ⁊ fortificatū p sctōs ꝓphas q̄. p veritate fidei ⁊ mox ꝓstāter steterunt ꝯtra idolatras: ⁊ plures eoꝝ p martyriū transierūt: vt Amos ⁊ Esaias ⁊ plures alij: ⁊ ideo merito dicunt ossa. ꝓter actuū fortitudines: ⁊ etiaz nerui ꝓter cōnexionē charitat⁹: ⁊ sic pt̄z tertiū. Circa quartū cōsiderandū q̄. xij. ꝓphete nō solū in vita: verbis ⁊ exemplis fecerūt fructū optimū: sed etiā post mortē: ⁊ faciēt vsq; ad finem mundi p doctrinā eoꝝ in ꝺ libro ꝯtentam. ꝓpter q̄ merito dicunt cōtinue pullulare. ꝓpter quod de q̄libet eoꝝ potest dici illud eccle. l: Quasi oliua pullulans: et quasi cypressus in altitudinem se extollēs. Per pullulationē olive itelligit fructificatio pigue dinis gr̄e in vita p̄nti: ⁊ p altitudinē cypressi ꝓsecutio beatitudinis in futuro. ⁊ vtrūq; ꝓsequunt fideles vitā eoꝝ imitādo ⁊ doctrinā implendo: ⁊ sic pt̄z quartū: ⁊ p ꝺis tota pars ꝓtia principalis. Circa scōm in quo notat libri vnitas ꝓsideranda q̄ isti. xij. ꝓphete vno spū fuerūt inspirati ⁊ ad vnū finē similiter ordinati ⁊ ad inuicē charitate uniti: ꝓpter q̄ decent sunt in eodē libro collocati ꝯtū ad eoꝝ doctrinā: q̄ notat in vnitate loci. cum dicitur: De loco suo. de quo potest exponi quod dicitur Job. xxviij. Auro locus est in quo conflatur. In sacra scriptura p aurum intelligitur sapientia diuina que fuit i istis prophetis. ⁊ sicut minera auri pluribus portionibus colligit ⁊ in̄ vna fornace ad conflandum ponitur: ⁊ sic in vnaz massaz redigitur. sic sapientia diuina in istis pluribus prophetis refulgens in hoc libro colligitur ad instructionē fidelium vt in presenti cognoscant deum per fidem: ⁊ in futuro per apertam visionem: ad quam nos perducat qui cum patre et spiritu sancto viuit ⁊ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ In prologo. xij. prophetarum vbi dicit: Sicut in libro psalmorum psalmi a diuersis auctoribus compositi ⁊c.

Additio. Scōm sententiam beati Augustini omnium psalmorum in psalterio contentorum actor fuit ipse dauid: licet quidam psalmi ab alijs intitulentur: vt Asaph ⁊ filijs chore: ⁊ huiusmodi. que quidem sententia licet ei ab aliq̄bus cōtradicat: nihilominꝰ ꝓbabilio⁹ videt ⁊ verio⁹: ꝓout sufficiēter fuit declaratum in additio. sup psalmum primum.

Replica. In prefatione. xij. prophetarum postillator dicit: Sicut psalmi a pluribꝰ editi continentur in vno libro psalmorum: ita iste prophetie ponuntur in vno libro prophetarum. Contra quod Burgēs. dicit: omnium psalmorum dauid fuisse auctorem sm opinionem beati Aug'. Quid autem mihi videatur ad concordandum opiniones sanctorum doctorum Aug'. ⁊ Hiero. vide supra circa p̄mum psalmum in correctorio.

Incipit

Rdo. xij. ꝓphetar⁹ sm. Lxx. talis est: Osee Amos Micheas Joel Abdias Jonas Naum Abacuk Sophonias Aggeus Zacharias Malachias. Scōm vero hebreos q̄s ⁊ Hieronymꝰ sequit tal est ordo: Osee Joel Amos Abdias Jonas Micheas Naum Abacuk Sophonias Aggeꝰ Zacharias Malachias. Hic aūt exponit trāslatio sm hebraiā veritatē a Hieronymo facta ⁊ cōposita. ¶ Nomina Regū. x. tribuum. ¶ Hieroboam Baasa Zamri Acabb q̄ et Achaz Joram Joachaz Hieroboam Sellum Phaccia Osee Nadab Hela Amri Ozias Jehu Joas Zacharias Manahen Phacee vltim⁹. ¶ Nomina Regū duarū tribuum. Roboam Asa Joram Athalia Amasias Joathā Ezechias Ammō Joachaz Jechonias q̄ ⁊ Joakim Abia Josaphat Ochozias Joas Ozias Achaz Manasses Josias Eliachim Sedechias.

¶ Incipit liber. xij. prophetarum: et primo Osee.

¶ Ca. I

Erbum dñi. Hiero. Materia Osee triplex est: alia est enī sm historiā: alia sm tropologiā: alia sm allegoriā. loquit enī sm historiā de. x. tribub⁹ q̄ vocant isrl ⁊ ephraim ⁊ Ioseph ⁊ samaria ⁊ iezrahel ꝓpter diuersas cās q̄ exsequētib⁹ patebūt. Jn q̄ ītendit p increpationē. x. tribuū duas trib⁹ iudā ⁊ beniamin in mādatis dei stabilire. Scōm tropologiā materia sunt heretici scripturā sacrā deprauātes: in q̄ intēdit ecclesiasticos viros ꝯtra eoꝝ prauitatē munire. Vñ apparet q̄ quecūq; Osee ꝯtra ephraim loquit ad pson̄ hereticoꝝ referunt. sm allegoriā materia sunt ecclia ⁊ ecclastici viri. Prophetauerūt aūt eisdē tpib⁹ Osee ⁊ esaias ⁊ Joel ⁊ amos ⁊ abdias ⁊ Jonas ⁊ micheas de captiuitate decē tribuū ⁊ destructionē illi⁹ regni q̄dam coꝝ viderūt. Q̄ inceptū a hieroboam filio nabath vsq; ad osee ānis ccl. pmansit. Hiero. Osee interꝓtat salvator. Factꝰ est aūt sermo dñi ad ꝓphetā vt ꝓphetā quodāmodo inspirādo deū faceret ⁊ saluatorē populi sui annūciando illi verba dei ⁊ ꝑbendo exēpla bñ viuēdi. Sancti aūt ad q̄s fit sermo dñi sunt dij ⁊ saluatores p gr̄am cū sit vnus de⁹ ⁊ saluator p naturam qui p omnes illos ꝓfiguratus est. Significat q̄ Osee christū filiū eius putei qui de seipo dicit: Dereliquerūt me fontē aque viue: ⁊ foderūt sibi cisternas que aquas nō valēt ꝯinere. Habet enī puteus aquas viuo de fonte manātes. Cisterna vero exteri⁹ aduēticias quas ⁊ refrigerat. b ¶ In dieb⁹ ozie. Hiero. Hi reges regnabāt in ꝑpto dei cui⁹ nomen est cōfessio: sed in israel qui sibi idola fecerat regnabat hieroboam q̄ interꝓtat cronimos. i. tēporalitas vel mora: q̄ mundū amauit: ⁊ in ipo ipius amore morari studuit; nō inquirens futura. ¶ Hiero. Ozias q̄ ⁊ azarias regnauit i hierusalē sup duas tribus. lij. annis: cui succedēs ioathas filius regnauit annis. xvj. post quē filius eius achaz similiter annis. xvj. cuius āno xj. decē tribus captiuate sunt a salmanasar rege assyrio⁹ alꝰ chaldeoꝝ ⁊ in montibus medoꝝ locate. Post Achaz regnauit ezechias filius eius annis. xxix. Unde patet Osee ⁊ ante captiuitatē ꝓphetasse sub ozia ⁊ ioatha ⁊ ipam ingruētē sub achaz lurisse: ⁊ ꝓteritā, ꝓpter emendationē iude retexuisse sub ezechia rege. Eo aūt tempore quo ozias cepit regnare sup iudā regnabat. xij. anno sup israel hieroboā. ꝓnepos iehu cui iehu dñs ꝓmiserat: q̄ vsq; ad ꝺrtā sobolē filij ei⁹ regnarēt: eo q̄ nterfecisset iezabel ⁊ duos impios reges: Joram regē iude: ⁊ achab regem samarie cū. lxx. eius fratrib⁹. ¶ Hiero. Osee de tribu isachar fuit ort⁹ in bethleē moth: hic ꝓnuncians dedit signum: veniet dñs in terra sicut quereus que est in sylo ⁊c. Hic in terra sua sepultus placita quiete dormiuit. Herit aūt figurā christi q̄ ex fornicatione gentiū accepit in corpore suo ecclesiā: ꝓphetauit vero contra decem tribus: panca de duabus loquēs. Prophetauit autē historialiter iudeos in vltimo tempore ad christū redituros. Tertiū quoq; diē ꝺnit resurrectionis predixit.

¶ Hiero. Mirū videt sm superficiē historie: cur vel dñs iusserit vel cur ꝓpha iussus accipe fornicariā paruerit: Sz neq; dñs rē turpez ꝑcepit: nec ꝓpha obediēdo peccauit: ꝑ potiꝰ fornicariā ad pudicitiā reuocauit: ⁊ manēs i bonitate sua de mala fecit bonā. Q̄d aūt in eo sit carnalit in deo sit spūalit: q̄ accepit synagogaz viri sui i memoriā: ⁊ cū multi⁹ dijs gētiū fornicantē. Et notādū q̄ ⁊ in ꝺ ꝓpha ⁊ in aliqua de aduētu xpi ⁊ de vocatiōe gētiū ꝓnunciat vt radix historie sm hoc q̄ lra sonat penit⁹ nō deserat: sed q̄ dicunt a ꝓpheta suo tpi ꝙueniāt ne contionē cui ꝓpheta loquit nō docere de his q̄ estimat: sed de incertis ⁊ futuris ludere videat. Due ergo mulieres quas Osee accepit. s. gomer meretrix que tres filios peperit: ⁊ alia q̄. xv. argēteis ꝺducit: ⁊ vocat altera referunt ad israel ⁊ iudā. ¶ Tradūt hebrei oēs patres vel aues vl ꝓpinq̄s ꝓphetar⁹: quoꝝ nola in ꝓncipijs illoꝝ ꝓponunt ꝓphetas ꝯtitisse: licz eoꝝ nō leganꝝ vaticinia. Vñ patet q̄ beeri pater Osee ꝓpheta fuit. ¶ Notāndū q̄ ad Osee locutus est dñs inspirādo ei ꝓphetiam: ⁊ in Osee locut⁹ est. i. p osee alios ꝓponēs doctrinā. ¶ Principiū. l. d. in. o. Quia etiā alij ꝓphe sub ozia ioathan ⁊ achaz, ꝓphetauerūt: ⁊ nola eoꝝ in suis titulis posuerunt: pōt dici q̄ primū ad osee sit locut⁹ ⁊ postea ad ceteros: vel ad osee primuz sit hec locutus que sequuntur de fornicaria: postea vero cetera.

c ¶ Vade sume tibi vxorem. Lxx. Tolle tibi vxorem fornicationis ⁊ filios fornicationis. Jubetur autem sumere fornicariā ⁊ sumere filios eius: vt quos illa de fornicatione genuerat: iste de meretrice generet liberos.

¶ Tam

Incipit postilla Nicolai de lyra sup Osee ꝓphām Ca. I Erbū dñi. Liber iste i. xij. partes diuiditur sm. xij. ꝓphas: et sunt partes note. Prima autez pars in q̄ ꝓtinet ꝓphetia Osee diuidit i ꝓoemiū ⁊ tractatū qui incipit ibi: Principiū loquēdi. In ꝓmio primo oñdit ꝓphete genus cum dicit:

a ¶ Ad osee filiuz beeri: ⁊ fuit iste beeri ꝓpha sicut ⁊ filius: iteꝝ ei⁹ ꝓphetia nō habeat: sicnec de multi⁹ alijs q̄ tñ in scriptura ꝓphete noīant. hūt enī hebrei ꝓo regula q̄ qñ in ꝓncipio alicui⁹ ꝓphete pr̄is nomē exꝑmit ꝓphetā fuisse ītelligit. sc̄do ostēdit ꝓphetie tēp⁹ cū ꝺz: c ¶ In diebus ozie ioathan achaz ⁊ ezechie regū iuda. tpib⁹ enī istoꝝ ꝙtuor ꝓphetauit. d ¶ Et in dieb⁹ hieroboam filij ioas. iste enī hieroboaz fuit rex isrl: ⁊ nō aliq̄ hic q̄ regnauit cū ozia rege inda. xlij. annis. e ¶ Principiū loquēdi. Hic incipit tractat⁹ et diuidit in duas partes: q̄ ꝓmo ꝓphetat nō solū verbis sed etiā sensibilib⁹ factis. sc̄do simplicib⁹ verbis. ca. iiij. Circa ꝓmā partē in q̄ virtualit cōtinent illa q̄ postea sequunt: ꝓsideranda q̄ sicut dicit apls ad Ro. xj. Cecitas ex parte ꝓtingit in israel vt plenitudo gētiū intraret: ⁊ sic oēs israel saluꝰ fieret. qđ implebit circa finē mūdi qñ indet cōuertent ad xpm generalit detecta falsitate antichristi: ⁊ sm hoc ꝓphā tria facit. Primo enī denūciat futurā iudeoꝝ excecationē. sc̄do gētiū illuminatiōez. ibi: Et erit. tertio iudeoꝝ finalē ꝙuersionē. ca. iij. Priā adhuc i duas: q̄: prio tāgit iudeoꝝ captiuitas ꝑcedēs xpi aduētū. sc̄do eoꝝ cecitas i ei⁹ aduētu. ibi: Et ꝓcipit. Priā adhuc i duas: q̄: prio pōit captiuitatē rō. sc̄do ipa captiuitas. ibi: Et abijt et accepit gomer. Circa ꝓmū ꝺr. Principiū loqndi dño in osee. i. ad ipz osee: ⁊ dicūt expositores aliqui q̄ ꝺr hic ꝓncipiū loquēdi: ad denotādū q̄ dñs locut⁹ est ꝓus ad osee q̄ ad reliq̄s ꝓphas sequētes: sed ꝑ nō videt bñ vez: q̄: abdias est vn⁹ de sequētib⁹: et tñ ipe fuit hō ꝑfect⁹ a tpe achab regē israel: cui⁹ fuit dispēsator: sm oēs doctores hebraicos ⁊ latinos: a fine vero vite achab vsq; ad ꝓncipiuz regni ozie sub q̄ osee cepit ꝓphetizare: put ꝺr in textu ponit cij. anni: vt pōt de facili videri in. iiij. Reg'. numerando tempa regū intermediorū: ⁊ iō nō est verisimile q̄ abdias incepe rit post istū ꝓphetare: ꝑ magis añ: ꝓter q̄ dicit Ba. Sa. q̄ istud ꝓncipiū loquendi referē ad lrām sequentē cū dicitur:

f ¶ Vade sume tibi. ita q̄ istud fuit ꝓmū q̄ dñs locut⁹ fuit ad Osee. g ¶ Uxorē fornicationū. dicunt aliq̄ q̄ ista mulier quā duxit ꝓpha in vxorē ꝑus erat meretrix publica: et ꝙis ville esset eā accipe:

a Terra a dño. Potest ex eo qđ nō addit̃ oīs terra nō iuda: sed dēcē trib⁹ intelligi. Homer interpretat̃ ꝓsummata ⁊ pfecta: debelaim: palatꝫ. i. massa caricarū pinguium q̃s in modū laterū figurātes vt diu illese ꝓmaneant caricant arcꝫ compingūt q̃ ecechievlceri apposite sunt: vel debelaim voluptas ōz: ꝓmissus vero saluator ex gente iudeorum eandē gentē isrl̃ in fornicatione ⁊ voluptate q̃ vule⁹ videt fruētib⁹: abominata iubet accipe vxorē: ⁊ filiū ex ea genitū vocat iezrahel. i. semen dei in figurā sui carnalit̃ ex ea geniti. b Voca nomē eius. Quātū ad lrām iezrahel ē metropolis in regno. x. tribuū in q̃ occisus est naboth: ad quē vindicandū iusticiatus est iehu qui deleuit achab⁊ iezabel. Sed qr ipe ⁊ filij eⁱ⁹ post ꝫ uersi sunt ad idolatriā: regnū q̃s eⁱ⁹ subuertēdū ōr. Sub cui⁹ ꝓnepote hieroboaz cepit ꝓphetare osee quo hieroboam mortuo filius eius zacharias successit quē sexto mēse imperij sui occidit sellū ꝺ alia stirpe gentⁱ⁹: statimq; reges assyrij ceperūt ruben ⁊ gad ⁊ dimidiā tribū manasse que erat trās iordanē: deinde nepthaliz ad extremū oēs reliqs trib⁹: fuerunt eq; a zacharia ꝓnepote iehu vsq; ad osee sub quo oēs trib⁹ captiuā tur anni. xlix. Typus aūt seminis dei ⁊ vltio sanguinis eⁱ⁹ refert̃ ad dñi passionē: ꝓpter quā ⁊ domus iuda ⁊ regnū totⁱ⁹ isrl̃ ōz subuertendū. Voca nomē ꝛc. Jdē vocat ac si dixisset: voca nomē eⁱ⁹ naboth cui⁹ sanguis erat vindicandus: ꝑ naboth designat̃ noīe loci in quo sanguis eius effusus est vt ibidē significet̃ vindicandus: q̃si dixisset: voca iezrahelitē: ⁊ ꝑ in figura xp̃i cui⁹ sanguis ꝓtra crucifixores ⁊ irrisores erat vindicandus. Hiero. Jezrahel est metropolis in regno samarie: iuxta quā sunt cāpi latissimi et vallis vasta plus q̃. x. milib⁹ tēdit̃ passuum. In hac cōmisso ꝓlio ab assyrijs ce

a ℣ nō rm̃ fornicariā: sed q̃ muleas fornicatiōes fecit: qr tanto patriotior ꝓphera quāto sordidiorem ducit. b ℣ qz de meretrice.

fornicatiōnū: ⁊ fac filios fornicatiōnū: quia fornicans fornicabit a

a ℣ vel nis. a ℣ quasi non tam dicuntur hec in re q̃s in significatione.

terra a dño. Et abijt ⁊ accepit gomer filiam debelaim et concepit et peperit filium. Et dixit dominus ad eum Voca nomen eius b

a ℣ dei semen: vel filius.

iezrahel: quoniā adhuc modicū ⁊ visitabo sanguinē iezrahel super c

a ℣ occisionem populi mei.

a ℣ que tunc regnabat. b ℣ vt nō sit. ℣ nec mirum qz etiam quiescere faciam.

domum iehu: ⁊ qūiescere faciam d

a ℣ quādo vlciscar iezrahel sup domū iehu ⁊ regnū israel assyrio vincente deleuero.

regnuz dom⁹ israel. Et in illā die e

℣ robur.

ꝑterā arcū israel in valle iezrahel. f

a ℣ post q̃ cōfracⁿ est isrl̃ ⁊ regnū eⁱ⁹ destrucū: nō ia iezrahel. i. semē dei nec masculⁱ⁹ ℣ femia imbecillis sexⁱ⁹ nascit̃ q̃ vitioꝫ patrat iniurie ⁊ habeat femininū aīm deū relinquēs ⁊ idola colēs: vñ ⁊ obliuioni data qr vsq; hodie seruit ꝓfan regibus.

Et cōcepit adhuc ⁊ peperit filiaz. g

Et dixit ei: Voca nomē eⁱ⁹ absq; misericordia: quia nō addam vltra misereri domui israel: sed oblivione obliuiscar eoz: ⁊ domui iuda miserebor: ⁊ saluabo eos ī dño deo suo: ⁊ nō saluabo eos ī arcu ⁊ gladio: ⁊ ī bello ⁊ ī equitib⁹. Et ablactauit eā que erat

a ℣ in memetipso vel filio meo.

minō deo suo: ⁊ nō saluabo eos ī a

℣ armis bellicis.

arcu ⁊ gladio: ⁊ ī bello ⁊ ī equitib⁹. Et ablactauit eā que erat b

℣ alij: nō dilecta: sed hoc verius.

absq; misericordia. Et ꝓcepit ⁊ pepit filiū. Et dixit ei: Voca nomē eⁱ⁹ nō ꝓplⁿ meⁿ: qr vos nō ꝓplⁿ meⁿ: et ego ero nō deⁿ vester. c

a ℣ vbiqꝫ dispꝛzᵗ sic mō est.

Et erit numerⁿ filiōꝝ israel q̃si arena marⁱ que sine mensura est: ⁊ nō numerabit. d

a ℣ pre multitudine.

℣ Et erit

a Et nō saluabo eos in arcu ꝛc. ⁊ nō solū misertⁿ fuit dominus regni iude captiuitatē differēdo vsq; ad tps sedechie: ꝑ etiā inductā relaxādo inspirādo Cyro regi dare licētiā populo redeūdi: vt hr Esdre. j. q Et ablactauit. i. a lacte amouit: ⁊ p hoc designat̃ qr oīs ꝓlatio esset regno israel subtra hēda. c Et ꝛce. Postq̃ egit de captiuitate regni isrl̃ q̃ cessit xp̃i aduētū. hic in aduētu xp̃i describit̃ cecitas iudeoꝝ: et ꝑ nomē filij nati cū ōz: d Voca nomē eⁱ⁹ nō ꝓplⁿ meⁿ. qr negauerūt ipm ante pilatū dicentes: Nō habemus regem nisi cesarē: ⁊ tūc ꝓpie fctⁱ sū ꝛ filij eⁱ⁹: ℣m qr ꝑdixerat Dauid. ix. Pⁿ hebdomades seragintaduas occidet̃ xp̃s: ⁊ non erit eⁱ⁹ plⁿs q̃ eū negatur⁹ est: ⁊ de illⁿ ōr hic: Quia vos nō populus meⁿ.

Moraliter. a Verbū dñi qđ factū est La. I ad Osee ꝛc. Sedt̃: Et dixit dñs ad Osee: Vade sume tibi vxorē fornicariā ⁊ fac tibi filios fornicationū. Per osee ꝓphetā q̃ de mandato dñi accepit vxorē gentilem ⁊ eⁱ⁹ filios adoptauit: significat̃ hō bonus ⁊ litterat⁹ q̃ de voluntate dñi suscipit ecclesiā regendā seculare vel religiosam moribⁿ tñ deformatā ⁊ eā cū aditorio dei ī moribⁿ reformat: ⁊ eius filios moribⁿ deformatos ꝑ sanā doctrinā in filios adoptat. Vñ subdit: dⁱ Et abijt ⁊ accepit gomer. q̃ interpretatur fouea: qr fouea latronū est ecclia moribⁿ deformata: sicut ꝛz Matth. xix. ⁊ Job. ij. b Voca no. eⁱ⁹ iezrahel ꝛc. Sedt̃ur. qⁱ Voca nomē eⁱ⁹ absq; misericordia. ℣m litteralē sensum ꝑ ista nota significauit ꝓphā punitionē decē tribuuz in idolatria obstinatoꝝ. Et ꝑ ℣ significat̃ qr bonus ꝓlatⁿ seu ꝓdicator q̃ ꝓphām intelligit̃ sicut penitētib⁹ debz dei misericordiā oīdere: sic etiā obstinatⁿ eius seueritatē in obstinatoꝝ punitiōe: que q̃dē seueritas triplr oīdit̃. Primo in deiectione eoꝝ de regno celesti: qđ notat̃ cū ōz: Et descere faciam regnū domⁿ israel. i. videntiū deū ab obstinatis: qz iā sunt ab illo delecti in ꝑscientia dei. Secdo in elongatione diuie miserⁱ cordie ab eis q̃ fit in morte corꝑali: qr tūc cessat tps merēdi. ⁊ hoc notat̃ cū ōz: Voca nomen eⁱ⁹ absq; misericordia ꝛc. Tertio in ꝓlatione ſnie finalis iudicij: qđ dicet̃ eis illud Matth. xxv. Jte maledicti in ignē eternuz ꝛc. ⁊ ꝑ notat̃ cū ōz: dⁱ Voca nomē eⁱ⁹ nō ꝓplⁿ meⁿ ꝛc. qr tūc simplr erūt a dei pplo separati. Per ꝑ aūt qđ interponit: tⁱ Et domui iuda miserebor. significatur q̃ vere penitētes dei misericordiā cōsequēt̃ur: eo q̃ iuda confitens interpretatur.

In ca. primo Osee vbi dicitur in postilla: Et fuit iste beeri ꝓphera sicut ⁊ filius ꝛc.

Additio. j.

Et dictū fuit in additione sup Hiere miā ꝓmo ca. licet ī dict̃ cuiusdā doctoris thalmudici repiatur q̃ qñ nomē ꝓprium alicui⁹ ꝓphete erꝓmitur in ꝓncipio ꝓphetie filij: pr̃ etiā intelligitur fuisse ꝓphe ta: nō tñ hoc dictū reputat̃ vt regula apud eos: sed tanq̃ dictū qđ cadē facilitate ꝓtenit̃ q̃ approbat̃: cū nullū fundamētum habeat in sacra scriptura nec etiā in rōne: nā manifestū est q̃ deⁿ

℣ ercitu. clxxxv. milia. a Et ablacta. Hiero. Qui vocabat̃ semen dei versus in feminā: ⁊ ꝓter imbecillitatē virilis offensam dei ducⁿ in captiuitatē dei misceliaz nō habebat nō ablactat⁹ sed ablactata ōr: qr iā robur viri amiserat. Daymo. Qui nō ablactat̃ nō vtiꝫ lacte mris: sed alients sustētat̃ alimētis. Sic isrl̃ a dño ꝓiect⁹ ⁊ captiuatus in babylone cibis sustētatur gētiliū: comedēs idolothita: nec iā vtitur lacte legis q̃ vitiebat in terra sua. Vñ sic imisericordit̃ ōr ablactata vt nec legis sup ficiē intelligat. b Mōpo. me. Daymo. Hoc ad eos pōt referri q̃ tūc tpis ab assyrijs sūt captiuati: ⁊ maxime ad eos q̃ post aduētū xp̃i ipsum xp̃m negādo ⁊ occidēdo ꝓditū lo cū ⁊ gentē: ⁊ dicūtur nō ꝓplⁿ dei sed filij diaboli: qr̃ nō bz filiū nec bz patrē. Pōt ⁊ ad hereticos referri q̃ de deo male sentiētes ab eo repelluntur: ne sit deⁿ ꝑs hereditat̃ eoꝝ. La. II

Et erit nu. Licet indi vel tunc q̃ assyrios vel nūc ꝓ romanos sint captiuati: tñ hoīes sunt innumerabiles ad vtilitatē credētiū modo referuati: ⁊ vt in extremo ītret plenitudo ex eis.

Additio. ij.

Si ḡrat̃ ḡre in ꝓphetia Esaie q̃ ꝓphetic̃ ꝓpties q̃ttuoꝛ regum iude bic noīatoꝝ nō noīatur bic roboā q̃ regnāt cū ocia rege iuda. xiiij. ānis vt ōz ī postilla: ⁊ tñ noīat̃ bī ꝓmio Osee. Quid ad ℣ dicēdū sit bꝛ in additiōe ꝓma sup ꝓmum ca. Esaie.

In eodē ca. vbi ōz ī postilla: In diebus bieroboam filij ioas.

Additio. iij.

Sedm translationē ionathe. s. chaldaicuz illud qđ dicit̃: Sume tibi vxorem fornicariā: Et abijt ⁊ accepit gomer filiā debelaim ⁊ concepit ꝛc. similiter ⁊ illud qđ infra. iij. ca. dicitur: Adhuc vade ⁊ dilige mulierē tuā dilectam amico ꝛc. totū intelligit̃ in visione ꝓphetica factū: nō autē in re: qđ licet denier a cōmuni expositione doctoꝝ nostroꝝ ⁊ etiā hebreoꝝ: videt̃ tñ aliquā partez veritatis hr̃e. Primo ex hoc q̃ accipe mulierē fornicariā mentis aut corꝑis; dato q̃ postq̃ eā accepit ꝓpheta neutro modo esset fornicaria: tñ adhuc hr̃et ſpeciē mali: qđ deus nō ꝑciperet facere ꝑsertim ꝓphete: cui⁹ vita ceteris alijs in exemplū. Jtē istud factū nullo modo correspondet rei figurate. Jlia enī gomer erat fornicaria tūmō anteq̃ eā acciperet ꝓphā: ꝑ post acceptionē erat vxor legitīa ⁊ casta ꝑ iugali castitate ℣m eōem expositionē: sed ꝓstat q̃ regnū isrl̃ ⁊ etiā regnuz iude postq̃ deo fuerūt ꝑiuncta ꝑ legⁿ acceptionē fornicata sūt a deo: ℣m aūt expositionē chaldaicā, ꝓphā accepit illā fornicariā ⁊ fec̃ filios fornicatōnū: qđ ꝓpie corrūdet rei figurate: ꝑ qr ꝛz istā expositōez ꝑ solū fuit ℣m visionē ꝓphetic̃ ⁊ ñ realit̃: iō nullā rōnē bz petit vl mali exꝑpli. Silr exponūt alij illō qđ bꝛ Gen. xv. Sume tibi vaccā trienē ⁊ arietē triū ānoꝝ ꝛc. qđ totū fuit factū ī visiōe ꝓphetica: qđ sat̃ sufficiebat ad certificatōez abrae de bis q̃ ibidē ꝓtinēt̃: iā ei modicū añ de ipo dixerat: Credidit abraā deo ⁊ reputatū est ei ad iusticiā: ⁊ sic videt̃ q̃ iā ñ oportebat oīdere sibi signa visibilia ad credendū: cuius simile ꝑt dici in ꝓposito.

Replica.

Circa ꝓmū osee Burgen. mouetur ꝛ postil. dicentē q̃ ꝑres ꝓphetarū in exordijs noīati fuerint etiā ꝓphe ℣m regulā hebreoꝝ: de ℣ vide corrector̃ circa ꝓmū ca. Hiere. etiā circa idē ca. Burg. vt ismahel manū mouet ꝓtra oēs: nimirū q̃ oīm ꝓtra eū moueanⁿ. Dicit ei illū passū: Accipe fornicariā ꝛc. ñ debere ītelligi ℣m rē ℣m ꝓphetic̃ visiōez ñ realit̃: qz bz ſpeciē mali quā deⁿ ñ ꝑcipet vt ꝓpha cederet alijs in malū exꝑplū. Sui⁹ correctiōez vide Gen. xv. ī cor. pe. Sz q̃ Burg. ℣ arguit q̃ factū nllⁱ mō corrūdet rei ſnte: ñ valz: qz ℣m materiā subiectā vtiqꝫ corrūdet: cuius nō oportet figurā ꝑ figuratū ꝑ oīa corrūdere: vt ptz ꝑ totā legēverez: imo ⁊ Burg. j. xj. ca. cū glo. dic̃. Typⁿ ptē idicat q̃ si totū ꝑcedat ī typo: iā ñ ē typⁿ ꝑ ℣itas. corrūdet aūt ℣m materiā fornicarie vt terra fornicās sit figurata sed nō oportet si fornicaria sumpta in mrimoniū fuit emēdata: q̃ igitur isrl̃ figurat⁹ debuit esse emēdatus. Et dicūtur legitimi filij: filij fornicationū a denoīatione matris qñ posita fuit in exemplo figurali. Quia tūc deus etiam synagogam recipet in vxorē legitimā si auferret fornicatiōes suas a fa. eⁱ⁹ ꝛc. ꝓut etiā Bur. expōit.

Et erit. Hic icipit scdm ca. ℣m hebreos in q̃ post La. II excecatōnē indeoꝝ ponit illumiatio gētiū. Circa qđ sciendū q̃ ideo hic incipit nouū ca. ad denotandū q̃ hic incipit alia sniа a ꝑcedenti: ⁊ diuidit̃ in duas partes: qr ꝓmo describitur gentilitat̃ vocatio. secdo vocate ꝓsolatio. ibi: Propter ℣. Prīa ī duas: qr ꝓmo ponit dicta vocatio. secdo iterponit regni iude captiuatio. ibi: Judicate. Sciēdū etiā q̃ gētiles

Ma Et erit in loco. Haym o. In gentib⁹ :qz in oib⁹ gẽtib⁹ mõ dicunt iudei nõ serui dei sed diaboli:ꝫ qñ credent ꝓdicantib⁹ helia ⁊ enoch ab oib⁹ filij vocabunt dei. Vel loc⁹ hierln vbi lõgo tpe iudei colentes idola dicebant nõ ꝓpls dei:sed tpe incarnationis xpi aplis aliisqꝫ fidelib⁹ inde assumpt⁹ dar ptãs eis filios dei fieri.

b Et cõ.fi.iu. Haymo. Per iudã signant̃ due trib⁹ illi cõiuncte.s. beniamin et trib⁹ sacerdotalis.i.leuitica.p ifrl de cẽ alie. Tpe vero incarnarnationis xpi ⁊ de duab⁹ ⁊ de cem trib⁹ ꝙ reuersi erant de captiuitate mozabat̃ i iudea: de qbus multi crediderunt in christũ. Vel p ifrael gẽtiles: p iudã iudei crediturl signantur. Vel p ifrael hereticl:p iudam catholici viri ꝙ oñis ponent xpm sibi caput ⁊ ascẽdẽt de terrenis sensib⁹:⁊ bũllitate lre occidẽtis ad spũalẽ intelligentiã:qz magnus dies iezrahel:qz tps ab incarnatiõe domini vsqꝫ ad finẽ secli magne est claritat̃ vbi remissio petõrũ dat̃:⁊ adit⁹ regni celozum aperit. c Dicite fratrib⁹. Hiero. Quia tanta claritas ẽ in die christi ⁊ efficacia homines de tribu iuda nõ desperẽt de salute.ꝛ.tribuũ: sed verbo ⁊ voto ⁊ litter̃l ad penitentiã ꝓuocent: qz frater appellat̃ ex eo ꝙ oz:populus me⁹ :⁊ sozor ex eo ꝙ oz:misericordia cõsecuta. Põt hoc ⁊ ad oẽs credentes referri: ita vos qui in christũ credit̃ tã iudei qꝫ gentiles dicite fract̃ ramis.i.populo priori ꝙ abiect⁹ est:pplS meus:qz frater tu⁹ est:⁊ misericordia ꝓsecuta:qz sozor tua est. Cũ enĩ plenitudo gẽtiũ intrauerit tũc oĩs ifrl salu⁹ fiet. Hoc dicit̃ ne de hereticl⁹ penitus desperem⁹. d Judicate matrez. Haymo. Ostendite synagoge qõ ipa ꝙ abiecit me lã nõ est vxor legitima:⁊ ego abijciam eam ne sim vir eius. Sed vt eã mihi possim ꝛiũgere ꝙ sum vir alẽ peniteat saltẽ post aduentũ meũ in carne de imũdicia et fornicatione quã cũ idolis exercuit. Remoueat ꝙ cultura idolozũ ab amore ⁊ pñtia sua:qz multozum patebat libidini deos omniuz gentiũ colens: auferat etiã adulteria de medio vberuz:id est de corde in quo priꝰ malũ opus ꝓcipitur. Cor quippe inter vbera est de quo cogitatiões exeunt:que postea vsqꝫ ad opa ꝓueniunt:horatur itaqꝫ ne ꝓpter scelera ꝓiuetur gratia dñinus cõcessa. Post admonitionẽ supponit cõminationem. Ne forte ex.eã nu. Vestis qua tegebatur illa plebs intelligit̃ dei auxilũ doctrina legis ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊ tutela angelozum:que omnia minatur auferre:nisi peniteat a scelere:vt redeat ad diez natiuitatis sue:id est ethnicis cõparetur. Post aduentũ veritatis etiaz cultura legis in idolatriã reputat̃. e Auferat fornica. Hiero. Fornicaria est que plurib⁹ copulat̃:adultera que vno viro dimisso alteri cõiungit̃: vtrooz modo peccauit synagoga. Hec omĩa aptantur iudeis christũ negantib⁹ ⁊ hereticis varia dogmata cozde et opere sequentibus:quoruz fornicatio est inf̃ vbera:id est in artificijs idolozum et variozum dogmatum cozde versatur:qui nisi penituerint infidelibus cõparantur:et expoliati virtutibus quas i ecclesia perceperũt vt etiam quod falso habere videbantur:in nihilũ redigatur. f Et ponam eam quasi soli. Haymo. Hoc etiam plus faciam:quia quãdo eduxi eos de egypto conuersi ad fidẽ xpi noie isrl noiank:sicut fuit declaratũ Esa. xliij. super illud: Iste dicet:dñe ego sum:⁊ ille inuocabit in noie iacob:⁊ alter scribet mãu sua dño:⁊ in noie isrl assimilabit:tõ 9: hic: Et erit nu.fi.israel. ꝙsi ha.maris.i. in multitudie maxia: sic videm⁹ ipletũ in ꝙuersione gentiũ. a Et erit in loco. hãc auctoritatẽ allegat apls ad Ro. ix. dictã ad lrãz de ꝙuersiõe gẽtiũ: ꝓpter qđ ex ponẽtes hãc ptẽ aliter videnl ab eo discordare:ꝓpter qđ sicut dixi a ꝓncipio itelligit̃ de illumiatiõe gentiũ. dicit igit̃: Et erit i loco.i. in ozbe vniuerso vbi habitãt gẽtiles. b Vbi dicet eis. nõ ꝓpls meus vos:qz vsqꝫ ad aduentũ xpi fuerũt idolatrie dediti. c Dicet eis filij dei viuẽtis.p susceptionem fidei:sm ꝙ oz Job.j. Quotãt aũt receperũt eũ:dedit eis potestatẽ fillos dei fieri bis ꝙ credũt in noie ei⁹. Et qz quersi sunt ꝓ dilectionẽ aplorꝫ aliorũ discipulorꝫ qui fuerũt in iudei:ita ꝙ ex iudeis et gentib⁹ facta ẽ vna eccla.tõ subdit: d Et ꝙgregabũt filij iuda.i. aplꝰ alijqꝫ discipuli natione iudei. e Et filij isrl.i. gẽtiles cõersi ꝙ sic noiank̃:vt ꝓdictũ est. f Pariter.i. in vna eccl̃ia. g Et ponẽt sibimet.i. vnanimiter ꝓfitebunt̃. h Caput vnũ.s.xpm. i Et ascẽdẽt de terra.i. multiplicabunt fideles p oz bẽ:sicut illa ꝙ pullulãt d terra:vñ ⁊ de magna multitudie ppli ꝓuenĩẽte ad inuicẽ dr vulgariter: Videbat ppls de ẽra pullulare. k Quia magn⁹ dies iezrahel.i. magna cõgregatio seu multiplicatio fideliũ:eo ꝙ iezrahel interpt̃aẽ semẽ dei:et ꝑ mõ exponit Ba.Sa. licet vertat ad aliũ intellectũ:nõ enĩ põt ꝓuenient exponi pars ista de ppl̃o redeũte de babylone vt volũt aliꝰ dicere:qz ille ppls redijt in hierlm: Ezdre.j.⁊ nõ in iezrahel:qz samariã ⁊ alias ciuitates ꝓpinquas decẽ tribuũ de qb⁹ erat iezrahel tenebãt gẽtiles ibi adducti de assyrijs:vt hr.iiij.Reg.xvij.⁊.j. Esdre.iiij.⁊ qz sic dictũ est ꝙ fideles de natiõe indeoꝝ facta est ꝓma cõuersio gentiliũ:ideo alloquit̃ eos dñs dicẽs: l Dicite. vos apls ⁊ alij fideles de iudeis. m Fratrib⁹ vñs.i. cõsortis de gentilib⁹ qui facti sũt frẽs vñi ꝙ susceptionẽ fidei. n Populus meus.i. ꝙ sunt ppls meus sicut et vos: sicut iudei ꝓ merita patrũ vocata est ad fidez: sicut iudei ꝓ merita abrae ⁊ aliorum sanctorũ antiquorũ. o Judicate. Hic denunciat̃ captiuitas duarum tribuum que.s. fuerat omissa:eo ꝙ captiuationi decem tribuum que sunt ifrael fm carnem iungebatur vocatio seu illuminatio gentium qꝫ sũt ifrael fm spiritum. Et diuiditur in duas partes:qz primo denunciat̃ captiuitas rõne culpe.secũdo ratione ignozantie.ibi: Et hec nesciuit. Circa primũ alloquit̃ iustos qui erant in regno iuda:vt Hieremiam: Baruch ⁊ alios dicens: Judicate matrem vestrã.i. hierusalem q̃ erat metropolis in regno:⁊ sic erat mater aliarum ciuitatum ⁊ totiꝰ populi:sic.ij.Reg'.dicitur de abela:Cur queris subuertere matrem ciuitatum in ifrael. p Judicate. id est ex malicia eius perpendite.

s Quoniam ipa non vxor mea. ⁊ hoc ꝓpter idolatriam per quam me recessit:⁊ maxime tempoꝛe manasse qui idola posuit in tẽplo domini. t Et ego non vir eius:quia vir ⁊ vxor correlative dicũtur: ⁊ ideo remoto vno remouetur reliquum. v Auferat fornicationes suas.i. idolatrias. x A facie sua. ita ꝙ ad eas amplius non attendat:sed magis retro dorsum ꝓiiciat. y Et adulteria sua de medio vberum suozum. loquitur de hierusalem ꝓ modum meretricis que inter vbera sua ponit fragrantia aliqua vt magis placeat adultero: sic habitatores hierusalem offerebant idolis fragrans thymiama.

z Ne forte expoliem eam nudam. per chaldeos qui ciuitatez postea spoliauerunt omnibus bonis:⁊ dicitur hic forte:nõ ꝓpter aliqđ dubium existens in deo respectu futurozũ que sunt sibi certissima:sed ad denotandum libertatem arbitrij:per quam si ꝑfecte penituerit:de ꝑ ceret de pena. a Et statuam eam fm diem natiuitatis sue.id est in magna confusione ⁊ vilitate:fm ꝙ dicitur Ezech.xvj. In die ortus tui non est ꝓcisus vmbilicus tuus:⁊ in aqua nõ es lota:⁊ sequitur: Ꝓiecta es sup faciem terre in abiectione. b Et ponam eã quasi solitudinem, destructis muris ⁊ combustis ediffic̃ijs.

a Et erit i loco vbi dicet eis:nõ po a
a ꝙ cũ idola surda ⁊ mura abijcient.
pulus me⁹ vos:dicet eis filij dei c
a ꝙ cum gentib⁹ in vnã fidẽ. ꝙ cõuersi ad fidẽ de duab⁹ tribub⁹. b ꝙ.x. tribuũ. ꝙ vñ Ezechiel: Et princeps vn⁹ in medio eoꝝ. dauid ꝛcius meus.
b viuẽtꝫ. Et ꝙgrẽgabũt filij iuda ẽt b d
ꝙ omnes.
filij isrl pariter:et ponent sibimet e
a ꝙ xpm. b ꝙ iuda et ifrael qi ab inferis: qz in in fidelitate mortui. c ꝙ in qua iuda ⁊ israel vnum principem habebunt. ꝙ ideo.
caput vnũ:et ascẽdent de terra:qz d
a ꝙ Dec ẽ dies quã fecit dñs: exultem⁹ ⁊ leremur in ea. b ꝙ seminis dei qui est christus:in quo vere cõplet̃ qđ ꝙ sanguinẽ naboth iezrahelitẽ ꝓfigurat̃. c ꝙ o tribus iudã. ꝙ decẽ tribub⁹ ne desperetis de salute eoꝝ.
c mãgn⁹ dies iezrahel. Dicite fra/ k
tribus vñs populus meus:⁊ so/ l m n
rori vestre misericordiam conse/ o
a ꝙ qz talis mater vestra est. vos aũt filij redarguite. ꝙ qz de meretrice vxoꝛ facta puſtinos mores non derelinquit.
d cute. Judicate matrem vestram q
a ꝙ nota patiennã ⁊ demẽtiã viri tã repudiatam: tã abiectã ꝓcipit filijs ad penitẽtiaz reuocare ꝙsi matrẽ nõ insultare:quasi a parte dimisse.
iudicate:qũoniam ipa non vxoꝛ r
a hoc dicite. s ⁊
e mea:et ego nõ vir eius. Auferat t v ⁊
fornicationes suas a facie sua:et x
adulteria sua de medio vberum y
suozum:ne forte expoliẽ eam nu 3 ⁊
a ꝙ qñ erat in egypto abiꝛ deo ⁊ viro.
dam:et statuam eaz fm diem nãt a
a ꝙ si noluerit conuerti.
f tiuitatis sue. Et põnã eam quasi b

Rom. 11.d

Osee. II.a

Mocilis patribus in deserto filij eorum intrauerũt in terrã promissionis. Sed nunc filij cum patribus captiuabuntur: ⁊ extra terram natiuitatis morient: quia sunt filij. f. quia geniti sunt in cultura idolozum. quales fidem habebãt patres talem tradebant filijs. Unde sequitur: Quia fornicata est mater eorum. Ut pera viperã generabat. Que a deo impudens facta est vt gloriã que/

a ꝙ sicut fecit in solitudie vt ducẽt in captiuitatẽ patrẽs suos oim bonoꝛ ⁊ ad patriã redire nõ valeat. vñ: Ecce relinquẽt vobis dom⁹ vr̃a deserta.
solitudinẽ:⁊ statuam eam velut a
terram inuiam:⁊ interficiam eaz b
siti:⁊ filiozum illius non misere/ c
boꝛ:quoniaz filij fornicationum d
sũt:quia fornicata ẽ mater eoꝝ:
a ꝙ obstupuit versa est in admirationẽ sceleris.
b ꝙ fecit diaboli filios.
cõfusa est que cõcẽpit eos:quia †
a ꝙ fide ⁊ dilectiõe sequar deos vel imirabor: gentes quarũ deos colo. b ꝙ demones idola.
dixit: Vadã post amãtores me/ e
os q̃ dant panes mihi:⁊ aq̃s me
as ⁊ lanã meã:⁊ linũ meũ:oleuz
b meum et potum meuz. Propter f
hoc ecce ego sepiã viã tuã spinis:
a ꝙ ne possit ire ꝙ voleba. b ꝙ ijs sepe pcẽ retinuisti ⁊ sẽpiã eã maceria. Et semitas su s
a ꝙ multo studio. b ꝙ assyrios vel chaldeos querens ab eis in tribulatione auxilium.
c as nõ ꝛueniet:⁊ segt̃ur amãtores b
a ꝙ ad b vt frãt auxiliũ:sed ab eis captiuabunt.
suos:⁊ non ãpꝛehender eos et i
a ꝙ sibi ꝓpitios. b ꝙ ⁊ hac cõpulsa necessitate.
queret eos ẽt nõ inueniet. Et di k
a ꝙ quãri mereꝛnariꝰ in domo parꝛ mei. a. p.
b ꝙ deũ qui pꝛ legẽ me sibi desponsauit.
cet: Vadam ⁊ reuertar ad virum
a ꝙ qũ ꝓceptis eius obediui.
meũ ꝓiorẽ:qz mihi bñ erat tunc
a ꝙ cũ ꝓ idolatria miserijs afflig̃or. b ꝙ fm parem illã q̃ nõ reuertit: vel etiã fm parrẽ illã q̃ pius reuersa post deceꝛius peccat.
b magis cũ nũnc. Et hẽc nesciuit l
a ꝙ cõfirmat cor hois. b ꝙ lenificat.
quia ego dedi ei frũmentũ ⁊ ũi/
a ꝙ illuminat. b ꝙ igne examiatũ. p.ꝛ.p.
num et olẽũ ⁊ argẽtũ multiplica m
a ꝙ sapientiã. b ꝙ vel ꝙ. c ꝙ idolũ babyloniozum.
e ui ei ⁊ aũrũ quẽ fecerũt baal. Id/ n o†
circo cõuertar et sumã frumentũ
a ꝙ messis vel aree:quia rũc maioꝛ erit doloꝛ cum quodãmodo rapientur tenta e manibus.
meum ĩ tpe suo:⁊ vinum meũ in
ꝙ vindemie vel rozcularis.
f tẽpoꝛe suo:et liberabo lanã meã p
s et linum meũ q̃ operiebant igno
a ꝙ liberata lana ⁊ lino.
b miniam eius. Et nũnc reuelabo q ⁊
a ꝙ vr quã velatã amabãt nudaram cõemnant.
stulticiã eius in oculis amatorũ

a Et statuã eaz velut terrã inuiã. ꝓpter multiplicationẽ serpentũ ꝙ aliarũ ferarũ ex longa vastatiõe terre. b Et interficiã eã ſiti. deficiente potu in obsidione. c Et filioꝛ eius nõ miserebor:sed partum occidenꝫ ⁊ partum captiuabunt̃:⁊ oĩa ista passa est hierusalẽ postea ꝓ chaldeos. d Quoniã filij fornicationum sũt.i. multe idolatrie: sicut viri sanguinũ dicuntur multi sanguis effusoꝛes. Henitiu⁹ enĩ pluralis habet virtutẽ bui⁹ duplicis singularis. e Vadã ꝓ amatores meos q̃ dant panes mihi ꝛc.i. post idola q̃bus victum ⁊ vestituz ⁊ alia necessaria attribuẽbãt. f Propter hoc ecce ego sepiã viam tuã spinis ꝛc.id est chaldeis obsidentibus hierusalem in circuitu cũ gladijs ad interficiẽdũ. g Et semitas. nõ in.i. vias ꝙ quas possit effugere. h Et se.ama. su.i. desiderabit aduentũ egyptiozũ q̃ ꝓmiserãt ei auxiliũ. i Et nõ appꝛe.eos. qz nõ fuerũt eis in auxiliũ:sed mag⁹ in nocumentũ: k Et dicet: vadã ⁊ reuertar ꝛc. qz ciuitas hierlm videns se ĩ arto posĩtã ⁊ ĩ puncto captionis ⁊ destructionis:ꝓcipit q̃ male fecerat colẽdo idola:⁊ querẽdo bũanũ auxiliũ ex dei diffidentia: sed ꝙ fuit nimis tarde. l Et hec nesciuit qz ego dedi ei frũ.ꝛc. Hic ꝓfert denũciat̃ dicta ea pnitas culpabilis ratione ignorãtie:q̃ cauſat in aĩa ex peccatorũ multiplicatione. fm q̃ dicit Sap.ij. Exceca/uit illos malicia eoꝝ. et fm hoc dicitur hic: Et hec nesciuit qz ego dedi ei frumentũ et vinum et oleum:id est cibum ⁊ potum et indumentum q̃ sunt diuitie naturales. m Et argentuz multiplicauí ei et aurum:id est diuitias artificiales. magna ei cecitas fuit attribuere talia idol̃ surdis et mutis. n Que fecerũt baal. ei sacrificia offerẽdo ⁊ preciosis eã ornando. o Idcirco conuertar et sumam frumentũ meũ in tem.ꝛc. id est anferam ab ea omnia bona ad victum et vestitum pertinentia. p Et liberabo lanam meam. de seruitute qua seruit idolatris:eozum ignominiam operiendo. q Et nunc reuelabo stulticiã eius in oculis amatorum eius:id est coã idolis quibus seruiebat:et scientibus egyptijs q̃ bus confederata erat.

Osee. II.b

Baal. 17.c

Psal. 140.

Mystice

Baruch.d

ꝙ Et coꝛ.

Et vir

Ca. Et ecce rumpā. Historialiter grandine gelu & arida tate vt nullā habēāt arborē fructiferā. Mystice per vinum leticia cordis: p ficum dulcedo tpalis iocunditatis que auferunt ab ingratis quasi a meretrice.
b Et ponā eam. Re habeat arbores pomiferas: sed in solitudine redigat qō z pri us ab assyrijs et chaldeis et tandē a romanis cōpletū est. Ū seqtur: z comedet eā b.a. exercit⁹ romanor: vel bestia. diabolus q hos comedit trahendo ad cultură suā p qua in eternū exterminant.
c Et visitabo. Seruat personā meretricis q vt placeat amatoribus ornat se auro z gēmis: z pulchritudinē quaz natura nō bz arte exārit. Inauris doctrina q aures ornatur monile colli pdicatio que alijs emittit hec misit añ pozcos z sctīs dedit canib⁹. iu xta illud: Circulus aureꝰ in naribꝰ suis: mulier. p. a fa. Sed z hereticī imolant baalim incēsuz duz dogmata q qsi idola sibi fin rerūt sequunt. ornant aures ab⁹ verba audiunt z collū q pferunt vt eloquij venustate placeāt. Nō enī dignantur ecclie rusticā simplicitatez q meretricia ornamēta abijcit sed artificij z elegāti mendacio amatorib⁹ suis hoīb⁹ vel demonib⁹ placere intendunt.
d Propter hoc. Quia misericors sum: blādiar illi vt ad me cōuertat. pmissio enī bonoz mala mitigat. Añ: Veni ead me qui laboratis. Et sic prius de egypto eduri z in desertō ab hostib⁹ pteri: sic faciam cū eos de terra captiuitatis ad ppriū soluz reducere. In aduētu enī filij aptet spez salutis: z dabit locū penitētie et blandiek ei.
e Et loquar ad. Hiero. Loqē ebraica molli z ydolatoria vt tristiciā tēperet gaudio: ad cor loqtur q corde tristato ex annunciato gaudio satisfacit. hoc impletū est qn xps discipulis dixit: Jā nō dicam vos ser. sed amicos.
Et iterū: Filioli adhuc multa hab. vo. di.
f Et dabo ei. Hiero. Vinea dñi sabaoth domus israel est: huic dati sunt principes de eodē populo primum moyses z aaron: postea zorobabel: iesus neemias z esdras: tandē apostoli.
g Et vallē achor. Cū filij israel cepissent hiericho: achor furatus est de anathemate quo peccato israel nō potuit resistere hostib⁹ suis: sed ipo achor interfecto in valle q ex ipo nomen bz meror israelitarū in gaudiū 2uertit z desperatio ī spem: z sicut punito illo israelite habuerunt spem vincendi: sic destructa hierusalē z templo per romanos: et punitis his qui peccauerūt in christo quasi destructis figuris iam apli habēt gaudiū z spem q totū mūdū xpo subijciēt. Achor turbatio: q: turbauit israel z ipe postea turbat⁹ est.
h Et canet ibi. Añ egressa est de egypto: q tpe plebs illa ī fide dei crescebat ab idolatria egyptioz 2usa z ad meliora ascēdebat. Sic nunc canit z letaf ecclia p baptismū a diabolo liberata. z dicit: Cātemꝰ dño g.e.m.e.
i Et erit in die. In memoriā beli 2secratū ē idolū qō bel dr: z bñ noīe a ꝓpher⁹ idolū babylonis sepe vocat. Hunc sydonij sepe baal dicūt vl baali. Et iterū tak baal bñs. baalim bñs

ē me. Ū

ē nullius fortitudo poterit eruere a pēāre mea sed iusto iudicio faciā captiuari ab hostibus.

eius: z vir non eruet eam de ma a
a ē eum fuerit in babylonia seruiture.
nu mea. Et cessare faciā oīe gau b+
a ē pasce pētecosten rabernaculoz. b ē kalēdas.
dium eius: solēnitatē eius: nō c+ d
a ē in quo epulis et otio vacabant.
meniam eius: sabbātū eius z om e f
nia festa tempora eiꝰ. Et comrum g
pam vineam eius z ficū eius de b
a ē ideo auferā qz dixit. i. putabat ē nō a deo qsi a cōiuge dari sed a diabolo: qui colebat eum.
quibus dixit: Mercēdes hę meę
sunt quas dederūt mihi amato/
res mei. Et ponam eā in saltum: i
a ē cum visitare frequētius ī bono soleat accipit: hic i malū ponitur pro afflictione.
c z comedet eā bestia agri. Et ūlsi/ k l
a ē. i. p vtebꝰ dbus coluit baal affligam. b ē in ipsis solēnitatibus dbus imolabat demonib⁹ pe/ m
nis affligerur.
tabo sup eā dies baalim qūbus
ē non deo sed demonibus.
accendebat incēsuz z ornabat in n
a ē oblita mariti legitimi adeo vt nec memoriam eius haberet.
aure sua z monili suo: z ibāt post
amatores suos: et mei obliuisce/
a ē qsi: nō rō desperes licet superi⁹ minatus sim.
bat dicit dñs. Propter hoc ecce o+
ego lactabo eam z ducaz eam in p
c solitudinē: z loquar ad cor eius: q
a ē sicut in exitu egypti: moysen et aaron.
f z dabo ei vinitores eius ex eode r+
a ē vbi interfecer⁹ est achor. ē subaudif dabo.
dam spē. Et canet ibi iuxta dies s+ t+ v+ x
a ē qz hierusalē est in montibus: egyptus in humili loco. de q spūaliter dicit: De qui descendunt in egyptum propter auxilium.
iuuentutis sue: z iuxta dies ascē/
a ē postēs in me veraciter crediderit.
sionis sue de terra egypti. Et erit i y+ z
die illo ait dñs: vocabit me vir

lem achor. non est nomen loci ēm q dicit Ra. Sa. quia achor non est nomen proprium sed appellatiuum: z turbationem significat: vt probatum fuit Josue. vij. z ideo q vallem achor intelligitur humilis contritio de peccatis: sicut dicit idē Ra. Sa. propter quod andreas z alij sequentes eū dicentes: q vallis achor est hic nomen loci iuxta hiericho: quem primo intrauerunt redeuntes de babylone magis iudaizant q̄tum ad hoc q̄ ipe Ra. Sa.
t Ad aperiendam spem. humilis enim contritio de peccatis aperit spem salutis.
u Et canet ibi. deum laudando.
x Juxta dies iuuentutis sue. z qui sunt illi dies subditur: Et iuxta. z pro id est. i. iuxta dies ascensionis sue de terra egypti. tunc enī ascendēs de mari rubro cecinit: Cantemus domino gloriose &c. Exo. xv. Sic primitiua ecclesia valde fuit diuinis laudibus intenta: vt patet in actibus Apostolorū in pluribus locis.
y In die illa. i. tpe noui testamēti.
z Vocabit me &c. baalim. Dicit hic aliqui q baalim idē significat qō vir meus: z tamē redeuntes de captiuitate vitabant hoc nomē: eo q erat sile nomini dei. i. s. baal. Ra. Sa. hoc exponit magis catholice q̄tum ad hoc. dicēs: q vir meus hic accipit. i. sponsus meus: que est nominatio amoris. Baalim vero ēm ꝓpietatē hebraici sermōis: idē est q dñs meꝰ: que nominatio

ē me. Adhuc

ē me. Ū z mulieres vocāt maritos suos baalim. i. vir meus scz habens me in coniugio. Hebrea vero lingua vir ōr is et vxor issa. Ū hic ōr plebs credens: volens me oīdere virū suum vocabit me is: id est vir nō baalim: qō silr interpretatur meus: qz z si ēm etymologiā posset dici: tū idolorū odio nō debet dici: ne in cultu dei recordemur noīs idoloz: ne dū virū no minet idoluz cogitet: qō potest esse ꝓpter ambiguitatē verbi. ex b habemus ex solis vocibus inordinate ꝓlatis hereſim posse incurri.
a Cū bestia. Nomie bestiaz tvo lucrū gētiles signant: q hec p deo colebant. Unde purgati nō eisdem noībus sed rōnales vocantur. In his iā cōfregit dꝰ potētias arcū. s. t. g. z bellū: dbus armis fractis iā secure dormiūt: credētes sub vno pastore xpo.
b Et sponsabo. Ter ponit sponsado. Primo despondit eā sibi in abraam. vel cū eduxit eaz de egypto vt vxorem habeat sempiternaz. Secdo in monte syna: dans eis p sponsalib⁹ legis iusticiā z iudicium z iunctā legi misericordiā: vt si peccauerit captiuet: z si penituerit reuocetur. Tertio in aduētu filij: qō est in fide trinitatis: in qua fide credētes statim sciūt q̄ ille est deus quē prius negauerūt. Hec ergo meretrix que ita fuerat cōiucta in externos viri cōplexus: qz i egypto idola coluit. iterū p legez assumitur: quā qz preterit ꝓphetis q̄si sponsi sodalibus interfectis: tertio venit filiꝰ qui crucifixo z a mortuis resurgēte: desponsat nō iam i iusticia legis sed in fide z grā euāgelij z cognitiōe xpi.
c Hiero. Mota misericordiam viri dei. meretrix diu fornicata ad virū reuertit: nec conciliari viro sed spōsari dicitur. z vide distantiā inter deū z hoīm coniugia. homines de virgine nō virginem faciūt. deꝰ iuctus meretricibꝰ virgines reddit.
d Et erit i die. Hiero. Scōm lram pōt intelligi q in aduētu xpi bona tpalia ꝓmittūtur credētibus vt ꝓpter ipm q̄ semen dei est oīa suo ordine currāt sicut ab initio sunt cōdita z vtilitati hominum deseruiant: z tamē iudei adhuc post tanta bona corporaliē antichristū expectāt. Spūaliter celi qui gloriam dei enarrant erauditi sunt: rogātes p muliere chananea z p socru petri. z celi audiūt terrā: id est homines qui sunt in ecclesia. terra audit triticū: id est ita prebet spiritualem intelligentiā veteris z noui testamenti: vt letificet corda audientium modificando doctrinam ēm capacitatem audientium: z hec omnia: id est celum z terra apostoli. s. z vniuersalis ecclesia audient iezrahel: id est semē verbi dei perducent ad effectum operis vt faciat aliud semen fructum centesimum: aliud. lx. aliud. xxx.
Asserunt iudei tempore sui messie hec adimplenda quevt omnia suo ordine currant: seruiet suo creatori creatura.
d Et hec eraudiēt. Hiero. Hoc spiritualiter ad apostolos pertinet qui incipiendo ab hierusalem sua predicatiōe z miraculis corda audientium vbiq̄ fructificare faciunt q̄ sunt
Ps. 18. semen dum audiunt a domino seminatores: dum in omnem terram exiuit sonus eorum.
e Et seminabo eam. Meretrix que deo copulata fuerat et tres ediderat. primum: iezrael. secundum: absq̄ misericordia. tertium: non populus meus. Jam videt propter fidem dei z semen dei mutata nomina: z possunt hec omnia referri spūaliter ad. x. tribus que israel dicuntur: que sub noīe meretricis tres liberos ediderunt. Generaliter ad oēs israelitas qui crediderunt.

ē Adhuc

ē ſ z si recte posset dici tū ꝓpter similitudinē nominis idoli debet vitari.
me⁹: et non vocabit me vltra ba
alim. Et auferaz nomina baalim a
de oze eiꝰ et nō recordabit vltra
a ē cū abstuleri noīa idoloz. vñ: Esa. Habitabit lupus cū agno. petro dictū est vt oēs bestias maceret z manducet.
nois eoz. Et pcūtiā eis fedus in b c
die illā cū bestia agri: z cū volu/ d
a ē omnē rebellionē que erat inter iudeos z gentes: qz xps veniens vtraq̄s fecit vnū: duos partes cōiungens in spe future resurrectionis.
cre celi et cū reptili trę. Et arcū et e f
a ē de ecclesia. b ē vl modo quieſcūt aie sanctoꝝ in spe future resurrectionis. ē secure ꝺsecrē i mea fide et pace. ē hanc septimā erate quiescentiū fecit christus veniens ad carnem.
gladiū z bellū ꝓterā de frā: z dor g
a ē circūcisio data abrae fuit signum sempiternū inter deū z semen illius.
b mire eos faciā fiducialiē. Et spōn b i k
sabo te mihi i sempiternū: z spon k
a ē vt iuste viuas. b ē discretione inter bonum z malum.
sabo te mihi ī iūsticia z iūdicio et
in miscōia z miserationib⁹. Et spō
sabo te mihi ī fide: z scies qz ego
a ē q̄ te mihi in fide spondeo. l m
c dñs. Et erit: in die illa exaudiaz n
a ē aplos. b ē vr illā celesti pluuia irriger.
dicit dñs: z exaudiā celos: z illi ex
a ē de qua: Veritas de terra oriet est in qua paterfamilias seminat bonū semen.
audient terram: et terra exaudi/
d et triticum z vinū et oleū. Et hec o
e exaudiēt iezrael. Et seminabo eā
a ē bonā. ē in filiū credēris synagoge que erat sine misericordia dum idola colebat.
mihi in terrā: z miserebor ei⁹ que p
a ē murabo noīa quibusdā assumptis.
fuit absq̄ misericordia† Et dicām
a ē de ꝺ pplo dictū est: Vos estis qui mansistis mecū i rēptatiōib⁹ m. z c. d. y. s. d. mi. p. m. regnū.
nō ppl'o meo: populus meus es
a ē cōuersus ad fidē. b ē ru es xps fi. dei vi.
tu: z ipe dicēt deꝰ meus es tu.

Ro. 9. c
1. Pe. 1. d

Mozaliter. merus filioz israel &c. Hic incipit scōm capitulū ēm distinctionē hebreoz in quo ꝓphera ēm sensum litteralem iuxta reprobationem iudeoz obstinatorum ostendit vocationē gentium per fidem illuminatorum. ꝓpter quod nomen israel soriuntur: sicut dicitur Roma. ij. Non qui in manifesto iudeꝰ est: neq̄ que in manifesto in carne est circūcisio: sed qui in abscondito iudeus est: z circumcisio cordis in spiritu non littera. ideo dicitur de eis ad lram: Et erit numerꝰ filioz israel. q. arena maris &c. p hanc aūt multitudinē gentiū vocataz ad fidē moraliē significatur multitudo peccatorū ex dei misericordia reuocatorum ad gratiam. de quib⁹ subditur: a Et erit in loco vbi dicetur de eis: nō ppls meus vos &c. qz sic reuocati efficiunt ppls dei q̄ pus erāt ppls diaboli.
g Et ponēt sibimet caput vnū. scz dominū iesum christū ipm fideliter ꝓfitendo:
t Et ascendent de tra. scz morientiū ad terrā viuentiuz. ꝓpter qō despici nō debēt a iust⁹ q̄ nō peccauerūt: sed magis reuereri et fratres vocari: qz sunt ad eandē gloriā vocati. ideo dr:
s Dicite fratribus vris ppls meꝰ &c. Judicare matrē vram &c. hic arguitur malicia clericorū qui p vitā malā sunt in scā dalū laicoz. Circa qō sciendū

Universidad de Navarra Biblioteca

qđ sciendū q licet eccl̄ia generalit̄ sumpta sit clericoꝝ ꝛ laicoꝝ: tū spēciali mō est tm̄ clericoꝝ: eo modo loquēdi q̄ cōiter dr̄. Et clerici sunt eccl̄ia: ꝛ b mō eccl̄ia dr̄ mr̄ laicoꝝ: q; debēt a clerie ī fide ꝛ moꝛib⁹ educari: ꝛ sic dr̄ laicis. q Judicate matr̄e vr̄az. i. malī cleri ꝯgregationē. s Qm ipa nō vroꝝ mea. quasi dicat dn̄s ex ei⁹ ogib⁹ malis: potestis ꝓpendere q nō est vroꝝ mea fidel. v Auferat fornicationes suas ꝛc. i. vitia q̄ vigēt in ea: ꝛ sic erit vroꝝ mea. z Me forte expolīē eā. bonis tpalib⁹: sicut ipa se nudauit ☧ tutib⁹. ideo subdit: e Quia dixit: vadā post amatores meos. i. post vitia ꝓsueta q̄ p cōsuetudinē efficiunt q̄si cōnaturalia ꝛ amicabilia: licet sint odibilia. † Qui dant panes meos mihi. gloriant enī de vitijs suis que sunt fraus ꝛ dolus: attribuētes eis acq̄sitionē bonoꝝ tpaliū de quib⁹ laute viuūt ꝛ nihil attribuūt diuine bonitati. ī quib⁹ subdit in ꝓsona dn̄i: o Idcirco ecce ego sepiam ꝛ sumā frumentum meū ꝛc. sez auferēdo ab eis bona tpalia saltem in morte. q Et nūc revelabo stulticiā eius in oculis amatoꝝ eius. i. de monū q̄s dicunt dilexisse: coꝝ suggestiōibus acquiescendo. b Et cessare faciā oēm gaudiū ei⁹. in tristiciam ꝓmutando. c Solēnitatē ei⁹ ꝛc. p hec significant inepta festa que ꝓlati faciūt ꝛ clerici ꝓbendati de bonis eccl̄ie q̄ deberēt paupib⁹ da re vel poti⁹ vt sua reddere. o Propter h ecce ego lactabo eam. hoc nō referr̄ ad litter̄a immediate ꝓcedentē: sed ad vocationē gentiū ante positā: q quā sicut dictū est moralit̄ significatur revocatio peccantiū ad gratiā: qui sunt diuinis ꝓsolatioꝝ nutriendi. ideo subditur: r Et dabo ei vinitores. qz tū sic cōsolati debent de peccatis ꝓteritis cōtristari. subdit: s Et vallem achor. que turbatio interpretatur. t Ad aperiendā spem. sez vite celestis q̄ per hec aperit̄. v Et canet ibi iuxta dies iuuentut̄ sue. i. baptismalis gr̄e que per penitentiā recuperar̄ quantū ad culpe dimissionem. y In illa die ait dn̄s: vocabit me vir meus. quia recognoscet me deum suū tanq̄ illum a quo est omnis virtus eius.

In ca. ij. vbi dr̄ in postil. Et vallē achor. nō est nomē loci.

Additio. j. Scōm glosam achor est nomē ꝓpriū: et significat illū trāsgressorē de q̄ fit mētio Josue. vij. a quo vallis illa in qua fuit interfect⁹ vallis achor nōiatur. ꝛ est sensus: q̄ sicut punito illo achor israelite habebant spem vincēdi: sic destructa hierusalē ꝛ tēplo p romanos: ꝛ punitis bis q̄ peccauerūt in ꝓpo. quasi: destructis figur̄. tā habent apli gaudiū ꝛ spem q̄ totū mundū ꝓpo subiicient: vt in Glo. In eo. vbi dr̄ i postil. Et spōsabo te mihi sempit̄nū.

Additio. ij. Ter repetitur hic despōsatio. ꝓmo cū dicit: Sponsabo te mihi in sempit̄nū. scdo cū dicit: Et spōsabo te mihi ī iusticia ꝛ iudicio ꝛ i misericordia ꝛ miseratiōib⁹. ꝛtio cū dicit: Et sponsabo te mihi in fide: ꝛ scias q̄ ego dns. Ā fm glosam ꝓmo spōsauit deus ecclīam antiq̄m in abꝛaam. vel cū eduxit eū de egypto: vt vro rē hr̄et sempit̄nā. Scdo in monte synai dans eis ꝓ sponsalibus leḡī iusticiā ꝛ iudiciū ꝛ iunctā legi misericordiam: vt si peccauerit captiuet̄: si penituerit renouet̄. Tertio sponsauit eam in aduētu filij: qđ est in fide trinitatis: in q̄ fide credētes statim sciunt q̄ ille est de⁹ q̄ ꝑ us negauerūt. Hec in glosa. vū subdit: Et scies quia ego dominus.

Replica. In ca. ij. vbi dr̄: Et vallem achor. postillator dicit. Achor nō est nomē ꝓpriū sed appellatiuū significās turbationē: ꝛ h clarī exposuit Josue vij. ibi Burg. et nō ꝓtradixit: h aūt ꝓpter q̄ndā glosaz Burgēn. se opponit: h videt glosa min⁹ auctētica q̄ lr̄e ꝺdicit. Hā Josue. vij. ille trāsgressor de q̄ hūc locū expōit n̄ē dicē achor h achan. ꝛ j. Paral. ij. dr̄ achar: q̄ glo. iterlineari Josue. vij. dr̄ h idē sentire be. Hiero. Cū igit̄ ī nlla correcta biblia nosc̄t ille trāsgressor achor: videam⁹ q̄ aīo Burg. voluerit hāc glosam nō ꝓsonātē adducere: nisi in odiū postillatoꝝ. Nō est igitur verum q̄ vallis illa sit ab illo transgressore dicta vallis achor: sed est dicta a transgressione: et sic est appellatiuum nomen non ꝓpriū: quia significat turbationem: prout etiaz innuit glosa in hoc loco.

In ca. ij.

Glo.ordi.

a Adhuc. La. III Sicut p fornicariā. ꝛ tribus: ita p hāc adulteraz iudeā specialiter intelligimus cui ꝓpheta iūgi precipit̄. Ꝓtest tū. et p illā ꝛ p istaz vniuersalit̄ israeliticus designari ꝓpulus. b Vinacia vuarū. Per vinacia demones qui creati sunt ī magna pinguedine spūs sancti. Sz p supbiā arefacti de celo sunt ꝓiecti quos colūt iudei. Al⁹ vinacia traditiones iudeoꝝ ab oī veritate vacue ꝓ q̄bus iudei traditiones dei derelinquūt. Signat enī hec adultera ꝓsens tempus iudeoꝝ q̄s diligit de⁹ qui oīm expectat salutē ꝛ aperuit ianuā penitētib⁹. Sz illi relicto deo iutiles res sequūt. Chozo hozdei. i. xxx. modijs ꝛ dimidio. i. q̄ndecim q̄ reddūt xlv. modios hac mercede ꝺducit. Quintadecima die mēsis nisan q̄ est martij⁹: ꝓcussa fūt ꝓmogenita egyptioꝝ: ꝛ israel educt⁹ est de egypto: ꝛ hac mercede in dei seruitute ꝺduct⁹ ꝛ ꝓ ꝓmogenit̄ israel q̄ plagā nō senserunt. xv. sicli argētei in tēpli donario offerūt. Quadragesimaq̄nta die ad montem sina ꝓuenit ꝓphēta ꝛ statim altera die ꝓcipit vt abstineāt a coitu femina: ꝛ ꝓ triduū scificari ꝓparēt se ad accipiēdā legē. q̄nq̄gesimo die moyses accepit decalogū. Hū g. xlv. modijs hordei dicunt ꝺducti q̄ post aduētū xp̄i sedent ꝛ expectant aduētū viri sui: donec plenitudo gētiū introeat: ꝛ sic oīs israel⁹ salu⁹ fiat q̄ interim nec deum hz: nec idol̄ fuit: nec vtiq̄ cibo hoīm: sed hordeo iumēto. Ex: qz nil spūali ī lege hz sz lr̄az sed̄t. Misan dr̄ mēsis ī q̄ pascha ē siue martij⁹ siue aprilis.

Ego

Et dixit dns La. III

a ꝟ supra ibam tu eā adulterā dilige. sed ipa nō diligit re: sed re spreto alium pl⁹ q̄ re diligit. ꝛ ad q̄d h̄ pertinet subdit: Sicut dns diligit multū filios israel: sed ipi spreto eo colūt alienos deos.

a ad me: Adhūc vade ꝛ dilige mulierē dilectā amico ꝛ adulterā: sic b diligit dns filios isr̄l. Et ipi respiciūt ad deos alienos ꝛ diligūt vinacia. b ꝟ ve vineā. ꝟ Exx. conduxi eā mihi precio quasi mulierē ve mercede suscepta cessat adulterare ꝛ cum ꝓphera dormiat.

b nācia vuarum. Et fodi eam mihi quindecim argenteis ꝛ chōro hordei et dimidio chōro hordei. b ꝟ xxx. modijs ꝟ xv. modijs. ꝟ quod est cibus iumentorum: qz erat sicut mulus in quo non est intellectus.

Et dixit. Post vocationē gentiliū. La. III

a c hic ꝓ denūciat̄ finalis conuersio iudeoꝝ. Circa quā ꝓmo ponit̄ iudeoꝝ ingratitudo: ꝛ tandē eoꝝ excecatio. scdo eoꝝ final̄ cōuersio. ibi: Et post hec. Ꝓprima in duas. qz primo ponit signus ꝓpheticū. scdo signatum. ibi: Quia dies multos. Circa primū dr̄ ꝓphete a dño. b Adhuc vade ꝛ dilige mulierē dilectam amico. In hebreo dr̄: scio. Ex quo ptz q̄ amic⁹ hic dr̄ ei⁹ spōsus vl̄ marit⁹: sub q̄ tū vt ingrata adulterat̄: ꝛ sic iuste a marito dimittitur. ī q̄ subditur: c Sicut diligit dns filios israel: eos de egypto educēdo ꝛ legē diuinaz a liaq̄ bfficia specialit̄ tribuēdo: fm q̄ dicitur Ps. cxlvij. Non fecit taliter oī natiōi: et iudicia sua nō mānifestauit eis. d Et ipi respiciūt ad deos alienos. eos colendo. statim enī post legē datā adorauerūt vitulū ꝓflatilē Exo. xxxij. ꝛ postea tpibus iudicum ꝛ regū idola coluerūt: vt ptz ex decursu illi⁹ tpis. e Et diligūt vinacia vuarū. In hebreo habetur: Dolia vel cyphos. ex q̄ ptz q̄ ꝑ vinacia hic intelligunt̄ vasa vinoꝝ cōtentiua: que tū diliguntur ꝓpter vinū ꝓtētū. ꝛ sic notanť hic de obiectate que ducit ad alia vitia. f Et fodi eā mihi. In hebreo habet: Et condixi eā mihi. s. adulterā a marito dimissam. fm aūt trāslationē nostrā loq̄tur de plebe iudaica ꝓmodum vineę: eo q̄ dr̄ vinea ꝺnī sabaoth Esa. v. Vinea autē colitur cū fossione. g Quindecim argenteis. qz fm doctores hebreos ꝛ latinos eos sequētes ꝑ hoc designatur eductio ꝑsonā de egypto quā fecit deus. xv. die mensis primi: Exo. xij. h Et chozo hordei ꝛ dimidio. chorus autem. xxx. modios continet: ꝛ sic chorus ꝛ dimidius continet. xlv. modios: ad designandū. xlv. dies qui fluxerunt a. xv. die mensis primi exclusiue vsq̄ ad primaz diem mensis tertij inclusiue: in qua populus exiens de egypto venit ad montem synai vbi recepit legē a deo: fm q̄ dr̄ Exo. xix. Mense autem tertio egressionis israel de terra egypti in die hac: id est prima die mensis fm q̄ exponunt omnes catholici ꝛ hebrei venerūt in solitudinem synai. Qđ autem fuerunt ibi. xlv. dies ꝓcise: sic patet: quia iudei faciunt menses per lunationes. vna vero lunatio habet. xxix. dies cum dimidia. ꝓpter quod in dei faciunt primū mensem. xxx. dierū: ꝛ scōm. xxix. ꝛ sic consequēter cōbinando. ex quo ptz q̄ a. xv. die mensis primi exclusiue vsq̄ ad primam tertij inclusiue fuerunt dies. xlv. videtur aūt mihi q̄ ꝑ istos numeros pūt conuenienti⁹ designari ꝓphete sancti ꝛ persone per quas plebs iudaica vsq̄ ad christum fuit deducta: ita q̄ per. xv. argēteos intelligūtur

. xv. ꝓphete

Nico.de lyra

Os 3.a

Jos. 14.a

Deut. 17.c

a Ego expe. Me putes me tibi inferre iniuriā: par part refero. Ego vir tu⁹ sed deo animo ꝛ expecto adultere penitēti am vt saltē in fine isr̄l credat ꝛ fiat vn⁹ pastor ꝛ vn⁹ grex. b Et sine ephot. ꝓphete. s. esaias hieremias: ꝛ ezechiel. ꝛ. xij. ꝓphete. Dan el enī apud hebreos nō reponit̄ inter ꝓphetas sed inter agiographa: vt patet ꝑ Hiero. in ꝓlogo galeato ꝑ. xlv. modios ꝓsone in genealogia xp̄i cōtēre: q̄ Mat. j. ponūt xlij. fm tres quaterdenas ibidē positas: quib⁹ si addanť tres reges qui omittunť ī ter iozā ꝛ ociāfm qđ declarat Hiero. sup Mat. habem⁹. xlv.

a ꝟ pro hac mercede b ꝟ xx. sedebis.

Et dixi ad eaz: Diēs multos ēr / a† pectab me: nō fornicāber⁊ ēt nō b eris cum viro: sed et ego expecta c a ꝟ vsq̄ ad iudicij diem. b ꝟ contracti. bo te. Quia dies multos sedēbūt d e† a ꝟ pasti hordeo. b ꝟ christo qui cōstituet ē rex sup sion c ꝟ de iacob. i. sine ipso xp̄o saluatore ꝛ sacerdote: qz nō veniet xp̄s donec deficiet princeps de iuda et regnet herodes alienigena. filij israel sine rege ēt sine princi / f g a ꝟ qz subuerso templo et hierlm incēsa: nec sacrificiū nec sacerdotiū exercere possunt. pe: et sine sacrificio ꝛ sine altari: ꝛ h† b a ꝟ superhumerale. b ꝟ cū finitū erit xp̄s eccleratiōē q̄ ex parte cōrigit in israel reuertent̄ fide q̄ p̄dicatione helie et enoch. sine ephot ꝛ sine teraphi. Et post k† l† hec reuertentur filij israel et que / m n a ꝟ patrē. b ꝟ xp̄m de stirpe dauid q̄ manu forti soluit cōpeditos captiuitate populi sui. rent dominum deū suū et dauid o ꝟ conuersi. regem suum et paubunt ad dn̄o / p b a ꝟ nos sum⁹ in quos fines seculoꝝ deuenerunt. minum et ad bonum eius in nō / q r uissimo dierum. La. IIII

Audite verbum domini s† c ꝟ qz vult dn̄s cū ꝓplo suo iudicari et agere causas sue idignationis. s. qz non est veritas. filij israel: qūia iudicium t domino cū habitatoꝛibus terꝛe.

Audite ver (est de⁹. La. IIII a† bū. A ꝓncipio ꝓphetie vsq̄ ad hunc locū: sub meretric⁹ descriptione ꝛ adultere quaꝝ post graues pene: ꝛ longā relictionē postea fit restitutio in pristinū vel meliozē statū numerant̄ pcā. ꝛ. tribuū vel duaꝝ tribuū: et in cōmune omniū: nūc ꝛ tertiū fm o ad ꝛ. trib⁹ exponēs deū nō frustra iratum tā grauia cōmiarit̄ inferre supplicia: ne cui videať nō ex veritate iudicij sed ex potētia dei in eos q̄ nō peccauerūt iniuste illata sentētia. Maxie referunť hec omnia ad eos qui xp̄m in carne nolue rūt suscipere: ꝛ ad eoꝝ posteros. Cū habitatoꝛib⁹. i. cū iudeis terꝛena amātib⁹ agit dn̄s iudiciū dānās eos: qz nō ē in eis ille q̄ dicit: Ego sū veritas ꝛ nō ē misericordia nec pupillo nec vidue nec ip̄i christo miserenť: ꝛ in metib⁹ eoꝝ nō habitat sciētia. i. fides ꝛ cognitio dei. vel tpa sapia patr⁊ maledictū ad eos ptinet q̄ dicebāt: demoniū habes. ꝓmēdaciū q̄ dicebāt rē⁹ mortis homicidiū. qz ip̄m ꝓphas occiderūt. furtū q̄ se ꝛ filios suos deo furāť. dicēdo: Sāguis ei⁹ sup

nos ꝛ

Jos. 24.a

Deut. 27.c

Ps. 26.

Ps. 147.c

Jer. 7.c

Os 4.a

Mat. 12.c

Mat. 27.c

Moraliter. a Et dixit dn̄s ad me: adhuc vade ꝛ dilige mulierem dilectā ab amico ꝛ adulterā. ꝛc. Ꝑ h moralit̄ ostēdit q̄ bonus ꝓlatus qui p Osee significat debet diligere personā peccatricē: nō q̄tū ad culpā sed q̄tum ad naturā: ad imaginē dei factā exemplo christi q̄ se peccatoribus ostendit familiarē. Luc. xv. Idic peccatores recipit et māducat cū illis. Cuius causā reddidit. Mat. ix. Nō est op⁹ valentibus medicus: sed male habētib⁹. f Et fodi eā mihi quindecim argenteis. Jn hebreo habet: Et condixi eā mihi ꝛc. ad litter̄a enī tm̄ dedit Osee illi mulieri adultere ꝓ sua familiaritate habenda. ꝛ per hoc moraliter significatur q̄ bonus ꝓlatus debet diligere peccatoꝛes: non solū eoꝝ salutē affectando: sed etiā ad hoc efficaciter operādo verbo ꝛ exemplo. ꝛ etiā q̄tū ad pauperes subsidio tpali. ꝓpter q̄s ꝑtro dictum fuit a dño Jobis. xx. Pasce oues meas. ter replicando. a Et dixi ad eam: diebus multis expectabis me ꝛc. Osee sic loquens in ꝓsona dn̄i loquebat̄: quasi sua misericordia expectat peccatoꝛes ad penitentiam: et similiter ex sua misericordia procedit q̄ peccatoꝛes non desperant sed dei misericordiam per spem expectant. c Quia multos dies sedebunt filij israel sine rege ꝛc. quasi dicat: ista expectatio diuine misericordie in p̄senti figura est existentiū in purgatorio: quia nullum auxilium habent ab intrinseco: eo q̄ sunt extra statum merendi. d Post hec reuertent̄ ꝛc. s. ab illa pena ad dei claram visionem ꝛ eius fruitionem dulcissimam consequentur.

Ī ca. iij. vbi dicit in postil. Et post hec. Hic vltimo ponit iudeoꝝ final̄ q̄uersio.

Additio. Hoc q̄ dicit: Et post hec reuertentur filij isr̄l ꝛ querēt dn̄m deum suū. fm hebreos referr̄ ad tp̄s in q̄ spectāt false messiē venturi: in quo tpe dicūt q̄ reuertenť ad deū per penitentiā: et erūt sub obedientia sui messie: ꝛ sic tenēt q̄ ex isto loco nō est argumentū efficax contra eos. Sed bene inspicienti manifeste patet q̄ ex hoc q̄ dicit: Reuertentur filij israel ꝛ querent dn̄m deū suū ꝛ dauid regē suū: plane intelligitur q̄ ille dauid. s. de quo ibi loquit̄: iam venerat nisi q̄ ipsi nō querebāt cū: nō enī dicitur: Reuertenť filij israel ꝛ querent dn̄m sum: ꝛ veniet dauid rex suꝰ: sz ꝛ querēt dauid regē suū. quasi diceret: querēt illū q̄ iā venerat: vñ ꝛ hec ꝓphetia ip̄le de his q̄ quotidie ꝺuertunť ex eis: respectu quoꝝ dicit: In nouissimo die. ꝛ etiā si nō sit in tpe circa finē mundi. Nouissimi enī dies dicunť tp̄s nouę legis: cui nō succedit alia lex: vt habet infra Michee. iiij. in postilla. vñ bene aspicienti hec auctoritas plane facit contra eos. La. IIII

Audite verbum. Supra Osee ꝓphetiauit non solū verbis sed etiā sensibilib⁹ factis. hic ꝛ ꝓphetiçat simplicib⁹ verbis explicādo magis premissa q̄ sunt duo in generali: scilicet dei iusticia in peccatoꝝ punitione: ꝛ eius misericordia in penitentiū susceptione. Et dividitur in duas partes: qz primo ponit explicatio. secūdo explicationis ꝓmulgatio. ca. viij. Ꝓprima in duas: quia ꝓmo explicat dei iusticia punitione peccatoꝝ. secundo eius misericordia in reuersione eoꝝ ca. vj. Ꝓprima in duas. quia primo explicatur iusticia erga ꝑsonas indistincte. secundo magis distincte. ca. sequēti. Ꝓprima adhuc in duas: qz primo explicat̄ de iusticia in punitiōe peccatoꝝ ꝛtra ꝓpriū. secūdo in punitiōe pctoꝝ ꝛtra deū. ibi: Scōm multitudinē. Circa ꝓmū dr̄: Audite x̄bū qđ debetis ītelligere. t Quia iudiciū dño cū habitatoꝛibus terꝛe. id est vult ostēdere q̄ iuste ꝓcedit in eoꝝ punitiōe: ꝓpter qđ subditur:

cc Non est

nos ⁊ sup fi.no. adulteriū ad īmundicīa vel idolatriā refert. Sāguis sanguinē tāgit cū peccatū pctō addit. nomīe enī sāguis peccatū signat. Habitatores terre. i. non adūcne ⁊ peregrini: sed incole terre dicunt q̄ ad iudiciuz ꝓuocant. Quia ūt vt aduēa ⁊ peregin⁹ ptrāsīt mūdū ille sequit veritatē ⁊ misericozdiā: ⁊ sic scientiā dei ne maledicti ⁊ alter⁹ pctōr inūdatiōe obmaf.

Lugebit terra. i. amatozes terre cū pdēt ea in qb⁹ gliabant carnales iudei q̄ infirmati sunt cōprehēdi ab hostib⁹ qui ⁊ bestie fuerūt. i. feroces: ⁊ volucres. i. de meritis se efferentes pisces in pfūdis vitioruz submersi ⁊ aerē liberū nō vidētes.

a Aerūtamē. Hiero. Quasi ꝓuocauit ad iudiciū vt scirēt nō p potētiā dei sed ꝓpter pctā se hostib⁹ traditos: sed q̄ neglecta correctione ī scelerib⁹ īpudēter ꝑmanēt: indigni sūt q̄ arguāt. Hodie ū fraude vl insidijs sed apta luce vt oēs sciant te ꝓ peccat⁹ captiuatā. b Et coz. Et ꝓpheta seu pseudo vl oīs gra.ꝓ phetādi: q̄ añ captiuitatē. r. tribuum habuerūt ꝓphetas Helīā ⁊ Heliseū ⁊ alios q̄ in samaria ꝓpheta/ uerūt: sed post captiuitatē. in. r. tribub⁹ nō legīt fuisse ꝓpheta. vnde Amos .7.c Amos q̄ erat de tribu iuda cogīt redire in patriā: ne in samaria q̄si ī alieno regno ꝓphetaret. c Nō cte ta Omnia que dicunt de decē tribubus pñt referri ad hereticos qui relinquunt regnū dauid ⁊ hierusalez. i. xp̄m ⁊ eccliam. ⁊ ideo nō cte coopti tacēt a laude dei: ⁊ quia nō habēt sciētiā. i. verā fidē christi: repellunt plerūq; in matura morte a sacerdotio ne indigni tractēt coz⁹ ⁊ sanguinē dñi ⁊ ne dīn viuēdo corrūpant alios doctrina vel exemplo: ⁊ qui a talibus generant cum ipsis eterna damnatione ꝑmenk. d Matrez. Judea generalīt mat. Allego. singuli filij. e Scōm mul. Allego. Hereticī quāto plures tāto magis delinquūt deo: ⁊ iuxta numerū suū ampliant dogmata errozū: q̄ zū gloria. i. dignitas christianitat⁹ mutatur in ignominiā quando⁹ ꝓ peccatis ꝑteritis in ampliozā labuntur: ⁊ inde in penam qui comedunt peccata populi. dū per dulces sermones decipiunt corda ⁊ devozāt domos viduarū. dicendo: deus nihil aliud querit nisi veritatez fidei quaz si custodieritis nō curat quid agatis: ⁊ sic subleuant animas coz⁹ in peccatis vt nō penitēāt sed in scelerib⁹ gaudeāt. Ū ⁊ ppls q̄ docet ⁊ sacerdos q̄ sic docz parīt ꝑibunt. Vl sacerdotes adulātes hōib⁹ ī pctīs pctā coz⁹ assumūt sibi. Unde Esa.3.c Esa. Populē me⁹ q̄ beatū te dī. ⁊c. Ibi sacerdotes nō erāt de tribu leui: ꝙ ex q̄cūq; tribu dātes mūera regibus. r. tribuum fiebant sacerdotes in templis idolozū. f Comedent. Hiero. Heretici suo erroze nō saturanf nec cessant a turpitudine sue fornicationis et non custodiendo legē de relinquūt deū: ⁊ fanīūt et lebriabūt ⁊ pdita mēte adozāt ido la q̄ in corde suo finxerūt ⁊ spū fornicatiōis

a ꝙ veritas sine misericozdia nō pōt sustinere: misericozdia sine veritate alias iusticias negligentes facit: et q̄ is caret nec scientiā dei habz: ꝙ ecōtra ꝓ veritate mēdaciū: ⁊ ꝓ misebia maledictū et homicidium.

Nō ē enī vēritas: ⁊ nō ē misericozdia: et nō est scia dñi in terra. Maledictū ⁊ mēdaciū ⁊ homicidiū ⁊ a ꝙ abūdant fiūt. b ꝙ peccatū pctō noua veteribꝰ addūt furtū ⁊ adulteriuz īundauerūt ēt sanguis sāguinē tetigit. Propter a ꝙ in captiuitate. ꝓ. tribuū. b ꝙ lugere videt terra cum remaneat inculta. B lūgebit terra: et infirmābīt oīs a ꝙ naturale est vt habitatoze sublato bestie ꝯz et volucres et pisces deficiāt et irā dei ēt muta sentāt gētia q̄ in vsus hoīm a creatore alebanf. qui hābitat in ea in bestia agri: † a ꝙ subaudis infirmabitur. et in volucrē celi: sed ⁊ pisces ma/ † ꝙ subaudis in mortez. vnde alia trāslatio. pisces maris deficiēt. ris cōgregabūnf. Ueruntamen † p a ꝙ iustus b ꝙ imustum. c ꝙ a pio. vnūsquisq; non iūdicet: ⁊ non ār q ⁊ a ꝙ impius b ꝙ q̄. c ꝙ quē vocabā ad iudiciū. ꝙ sicut plebicula nō obedit sacerdoti: sic pplus tuus nō obedit ori meo. guatur fūr. Pōpulus ēnim tuus q ⁊ sicut hi qui contradicunt sacerdo a ꝙ ideo. b ꝙ ꝓius ad ꝓpheta de. r. tribub⁹: nūc ad ipsas loquit. c ꝙ in ꝓsenti. ti. Et cōrues hodie et coꝛuet eti r a ꝙ et tā graue erit hoc malum quod in hac nocte .i. in tenebris angustia captiuitatis non audebit quisq; ꝓferre malum suum coram hostibus: sed populus comprehensus silentio rabet non audens re sistere hostibus. ⁊ hoc ideo quia non habuit scientiam legis dei vt impleret: et merito os quod clausum fuit a laude dei: claudit a defendis malis suis am ꝓpheta tecum. Nocte tace/ s re feci matrē tuam. Conticuit po r pulus meꝰ: eo qō nō habuerit sci a ꝙ dñi. b ꝙ dñi. ꝙ adorādo idola: vnum in dan: aliud in bethel. ēntiam. Quia tu scientiam repū t listi: repellā te ne sacerdotio fūn/ u a ꝙ scz vl in delubris idoloꝝ. garis mihi. Et oblitā es lēgē dei v a ꝙ quia. b ꝙ que prohibet idola adorari a ideo. ꝙ tradēs eterne captiuitati: nec misereb⁹ ficut olim in deserto: qui ēnī ignozat ignorabit tui: ōbliuiscar filioꝝ tuoꝝ et ego. b a ꝙ quasi quotquot homines habuit tot aras extruxit demonibus. c Scōm mūltitudinē eoꝝ sic pec ct ꝙ contra me. a ꝙ idolum in quo gloriabantur. cauerunt mihi. Gloriā̄ eoꝝ in v a ꝙ quado ꝓ scelere hoc sacerdotes et populi cap tiuabantur. b ꝙ id est oblata ꝓ pctis populi. ꝙ q̄. ignōminiā commutabo. Pecca/ c a ꝙ sacerdotes quorum est sacrificia comedere. f ta populi mei comedēnt: ⁊ ad ini g a ꝙ quia non solum non corrigūr: sed etiam laudāt et ipuniratē promittunt. vnde illi ad peccādū subleuantur. quitātem eoꝝ subleuabūt ani mas eoꝝ. Et erit: sic ꝓpls sic sa b+ a ꝙ q̄ eqlit peccāt eqlit puniēt. b ꝙ puniā. c ꝙ sacerdoē vel ꝓplum. d ꝙ mala opera. cerdos: ⁊ visitābo sup eū vias eiꝰ i a ꝙ nō solū ꝓ opib⁹ ꝙ ēt ꝓ cogitatiōib⁹ puniēnt. et cōgitationes eius reddam ei.

a Non est enim veritas. ad ꝓximuz in verbis. b Et non est misericozdia. ergā pauperes in affectu cozdis. c Et nō est scientia dei. directiua in agendis. d In terra. i. in iudea. e Maledictū .i. detractio ꝓximi ⁊ vituperium. f Et mēdaciū. nocēdo ei in verbis. g Homicidium. inferendo nocumentū corpis. h Et furtū. in reb⁹ possessis. i Et adulterium. in ꝓsona cōiuncta: ⁊ ꝓ in heredib⁹ falsis q̄ ꝓ adulteriū subm tunt. k Inundauerūt. i. vltra modū abundauerunt. sicut aque inundāres ꝓ prias ripas exeunt. l Et sanguis sanguinē tetigit. ex ꝓdictis enī vitijs secuta ē tanta effusio sanguinis q̄ homicī mutuo sanguine fedabanf. m Propt̄ ū lugebit terra. i. desolabit: sicut ecōtrario dicitur: ridere metaphorice: quādo floruꝰ et fructibus repletur. n Et infirmabitur omnis qui habitat in ea. non soluz homines sed etiam bestie et aues que deseruiunt hominibus ad solacium et cibum per venationem et aucupium. et ideo puniuntur homines in morte eoꝝ quādo pestilētia moriuntur. o Et pisces maris congregabūtur. Hebrei dicunt finiēte. Ter bum enim hebraicum hic pōnitur equiuoco cum est ad congregari et finiri. et ex circūstantia littere videntur hebrei melius dicere. p Uerūtamen vnusquisq; nō iudicet. i. nullus arguat peccatores hui⁹ populi: quia facer et frustra. ideo subditur: q Populus enī tuus sicut hi qui cōtradicunt sacerdoti: ⁊ in hoc ostenditur eius incozrigibilitas. r Et coꝛues hodie: id est ciro: ⁊ mutatur hic modus loquendi de tertia persona ad secundam. s Et coꝛuet etiam ꝓpheta. i. falsus. t Tecū. qui te nutriuit ī vitijs: adulatoribus ⁊ mēdacijs suis. v Nocte tace re feci matrē tuā. i. hierlm q̄ de nocte capta fuit. ij. Paral. vlti. ⁊ sic cōfusa ꝙticit. x Cōticuit ppls meꝰ. eo q̄ nō habuit scientiā. s. diuine legis: attēdēs magis falsis ꝓphetis. iō subdit: y Quia tu scientiā repulisti. s. diuinā. ꝓphet⁹ reuelatā. z Repellā te ne sacerdotio fungaris mihi. Sacerdotes enim sanctos ꝓphetas ꝙ sequebantur: vt patet de Hiere. xxvj. ⁊ iō merito fuerunt partim occisi: et partim captiuati in captione hierusalem. a Et oblita es legis dei tui. legis studium dimittendo et mendacijs pseudo ꝓphetarum. Obliuiscar filioꝝ tuo rū. in necessitate eis nō succurrēdo. c Scōm multitudinē eoꝝ sic peccauerūt mihi. Hic ꝙr declarat diuina iusticia in punitione populi de pctīs ꝓtra deū. s. idolatria multiplici. ⁊ diuidit in duas ptes: q̄z ꝓmo circa ꝑ arguit ꝓpls deē tribuū. scdo monet ꝓpls duaz. ibi: Si fornicaris. Circa ꝓmū dicit: Scōm multitudiez coꝝ sic peccauerūt mihi. peccata multiplicādo. d Gloriā eoꝝ. i. regiā dignitatē. e In ignominiā cōmutabo. regē cū ꝓpio captiuādo. f Peccāta ꝓpli mei comedēt. s. idoloꝝ sacerdotes: q̄ recipiebāt oblatiōes factas ꝓ pctīs: Vl poti⁹ q̄ ex populi idolatria ex qua cōsequebāt questū sustentabantur. g Et ad iniquitatem eoꝝ subleuabunt animas eoꝝ. inducēdo eos ad idolatrandū ad maiozē questū cō sequendū. h Et erit sicut ppls sic sacerdos. i. similes in punitione. ideo subditur: i Et visitabo super eum vias eius et cogitationes eius reddam ei. s. penam debitam inferendo.

Fornicati

nicationis possident. Uoluptas insatiabilis est ⁊ habita fame non saciatem parit. Contra: Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiā: qm ipsi satura/ buntꝰ q̄: iusticia substantia est q̄ satiat. iniq̄tas nō habet substantiā: ⁊ ideo vētres deuozantiū vacuos reliquit. Et vinū et ebrietas auferūt cor. Sicut ebrietas vini mentem peruertit bibentis: ita spūalis de rationabili hoīe quasi brutū aīal efficit vt lupanaria sectent: ⁊ ligna ⁊ lapides q̄si deum adozēt. vñ quasi admirās sbdit ꝓpha: Populus meꝰ. i. l. s. q̄ quondā nomīe meo vocabatur. In ligno. s. i. genus erat diuinationis qō fiebat in ligno ⁊ baculo q̄ futuroꝝ captabantur auguria. Ū in Ezechiele legīt q̄ pergēs nabuchodonoso⁹ contra Amon ⁊ hierlm inīt ceteras diuinationes cōmiscuerit sagittas et exierit virga contra hierusalē: fozte sic isti quesierūt q̄d vtilius esset deū an idolū colere. vnde iusto iudicio dei p respōsionē bachī seducti sunt a diabolo. vn de sequit: Spūs enī. f. d. e. b Sup ca. In lege ꝑcipitur vt in loco quē dñs elegerit sacrificet ei: ⁊ iuxta templū lucus ⁊ arbozes nō plantent: nec voluptuosa loca religionem emolliāt ecōtra isr̄l excelsū relinquēs deū in excelsis locis diligebat sacrificare: ⁊ qz pdiderat veritatē: querebat vmbrā. vnde in libris Reg' legīt: Ueruntamē ex celsa nō abstulit. qz adhuc ꝑ's immolabat in excelsis. Heretici sublimitatē dogmatuz sibi repromittunt ⁊ sacrificant. s. q. et. p. t. arbozes sez ī fructuosas: qz ficū et vineā nō habent sub qib⁹ sanctus requiescere dicit. c Ideo fornica. filie et spōse hereticoꝝ sunt anime quas in erroze genuerūt ⁊ suis dogmatibus desponsauerūt. huiusmodi indigni sūt correctione dei: quoniā omnis cult⁹ eoꝝ fornicatio ē et turpes turpib⁹ cōmiscentur: ideo vapulabunt vt aliquando per plagas intelligant quoniam reliquerunt deum. d Nō visitabo. Ut qui aliter intelligere nō vultis ex doloze ⁊ opprobrio vestro intelligatis dolozem et iniuriā dei: cuius vroz ⁊ filij esse debuistis qui intantū in vestro peccato irascit vt nec peccantes arguat: nec nō per extremā captiuitatem puniat grandis miseria: vt quia desperatur emendacio nō adhibetur correctio. e Que colebāt beelphegoz que ꝓpriꝑ possumus dicere ob magnitudinē obsceni mēbri. vnde dicit q̄ asa fecit rectū in cōspectu domini ⁊ abstulit effeminatū et amouit matrē suā maachā ne esset ꝓnceps ī sacrificijs ꝓpriꝑ. e Et cū effemina. effeminati sunt sacerdotes in antris nō deozuz sed demonum qui galli dicunf: qz de hac gente captos romani effemiabāt: vt qui romā ceperāt hac ignominia ferirēt. f Si for. Si. r. tribus cū meretricibus idola colūt ita vt quiscunq; impleret manū suā vel offerēdo vel regi munera dando fieret idoloꝝ sacerdos saltē tu iuda q̄ possides hierusalem et ex lege habes sacerdotes leuitas ⁊ cerimonias rēpli: ne idola colas cū dño. Alle/ go. Si tu heretice fornicaris saltē iuda. i. ecclesia non fornicet: ⁊ ne ingrediat galgala. i. heretico rum conciliabula vbi peccata omniū reuelant. galgal enī reuelatio vl volutabrū interꝑtāt: et ad instar porcoꝝ volutāt in ceno vitioꝝ: ⁊ ne ascendat in bethauē. i. ad supbas falsoꝝ dogmatū factiōes. non est enīz dom⁹ dei ꝙ dom⁹ idoli. nec iuret ꝑ nomē xp̄i cui⁹ maiestatē de deo male sentiēs polluit. Sic enī vacca ꝑcussa asilo percussi sunt heretici ardentib⁹ diaboli sagittis ⁊ legē noticiā reliquerūt: ideo pascenf in lata via q̄ ducit ad mortē: ⁊ patiētia boni pastozis eos ad mozte nutrit. g Galgala. loc⁹ in q̄ saul ī regē vnct⁹ vbi ⁊ ppls ꝺ defto veniēs ꝑmū castrametat⁹ ē. secūda circūcisiōe purgat ex q̄ tpe adūse religiōis loco celebri erroz ioleuit bethauē: oli bethel dicebat: ꝙ postq̄ aurei vituli a hieroboā ibi fūt positi: nō domꝰ dei ꝙ dom⁹ inutil⁹ ⁊ domꝰ idoli dr. fortitan ⁊ ppls isr̄l' iō in solitudīe fecit sibi caput vituli q̄ coleret: ⁊ hieroboā vitulos aureos vt fuarēt ī sua supstitiōe qō didicerāt apd egyptios q̄ ꝑ figura boū deos colūt. h Nūc pa. i. nō mlto pꝰ: ꝙ dū spūs reget artus ꝓpheticos ducēt ab assyrijs ī captiuitatē ⁊ ī latitudinē terre medoꝝ dispsi lōgo tpe ibi morabunf. i Particeps ido. Ideo nomine ephraim. r. tri

bus tē

a Fornicati sūt. idolatrādo. b Et nō cessauerūt. idolatriā continuando. c Ām dominū dereliquerūt. in non custodiendo. s. legē eiꝰ. cuius causa subdit: d Fornicatio. s. corpozalis et spiritualis. e Et vinum et ebrietas auferūt coz. ista enim auertunt intellectū et voluntatē a studio legis diuine. f Populꝰ meꝰ in ligno. suo. i. in idolo ligneo. g Interrogauit ⁊ cuentū de futuris. b Et baculus eiꝰ annūciauit ei. erat enī quidā diuinādi modus per ꝓiectionē baculi. ⁊ oīa ista ⁊ similia ad idolatriam ⁊ supstitionē ꝑtinēt. ideo sequit: i Spūs enī fornicationū decepit eos. i. malignus spiritus tentans de idolatria et ꝑtinentibus ad eam. k Super capita montium sacrificabant. in talibus locī arduis ⁊ umbrosis idolatriaz exercebāt. l Et populum. nomē ē arboris vmbram magnā faciēntis. m Ideo fornicabunf filie vestre. id est ꝑmittentur sic decipi et iuste. ad vestrā punitionē. n Nō visitabo super filias vestras ⁊c. impediendo eas a malis suis per punitionem: cuius causa subditur: o Quoniam ipsi. i. patres coruz et mariti. p Cū meretricibus cōuersabantur. in fornicando ⁊ adulterādo corporaliter. q Et cū effemiatis. i. cultoribus idoloꝝ cu nuchizatis. eunuchi enī sic virgines deputabāt ad cultū dee vestbe. r Sacrificabant. fornicando spūalit. s Et populus non intelligens. i. intelligere nolēs q̄ ista sūt pessima. t Sapulabit. i. verberabit plagis a deo imissis. v Si fornicaris. Hic monet duarū tribuū ppls talia cauere. cū dicit: Si fornicaris tu israel. ponitur hic si. ꝓ quia: vt patet per predicta. x Nō deliquat saltē iuda. quia habebat templum dei in hierusalem. y Et nolite ingredi in galgala. locus est vbi Josue circūcidit filios isra/ el vt habet Josue. v. ꝓpter quod locus venerabilior reputabatur: ꝓpter quod idolatre postea ibi posuerūt idola. z Et ne ascēderitis ī bethauen. ibi enī posit⁹ fuit vnus de vitulis aureis hieroboam. a Reqs iuraueritis viuit dominus. applicando idolis modum iurādi per deum. b Quoniam sicut vacca lasciuiens. c Declinauit isrāel. a iugo diuine legis. d Nunc pascet eos dominꝰ quasi agnum in latitudine. quando enī agn⁹ debet occidi lautius pascit ur: et per hoc deligna q̄ decem tribus cito essent gladio tradende. e Particeps idolozum ephraim. id est deditꝰ idolatrie.

cc 2 Dimit/

Universidad de Navarra
Biblioteca

bus tẽperanť qz de illa tribu fuit hieroboā qui primus vitulos aureos. vnū in bethel: alterū in dan cõstituit. a Dimitte. Notať ꝓpheta ecclesiasticū virū vt cõtenat hereticū ą amicus est demonū: et fructiferū sue doctrine vbertatẽ prohibet. Cui⁹ sacrificia abiecta separata sūt: dum nõ recte colebāt mysteriū corpis ⁊ sanguis xpi: ⁊ ideo varios errores ⁊ immūdicias sequunť: et affert ignominiā. i. superfluas traditiões ⁊ ligat eū diabol⁹ ne valeat stabilis manere: sed oīa vẽto doctrie circūferť ⁊ cõfūdet. s. qz retributio ei⁹ erit luctꝰ. b Protectores. Reges qui populū crudire ⁊ defendere debuerūt inducūt ad idolatriā ⁊ tā i reges ꝙ populū imundꝰ spūs ligat ne liberevolitare patiť: sed inumbrationib⁹ erroꝝ excecat. ⁊ tõ ꝓfundit cū fuerint capti ab hostibus intelligentes penaz ꝓ idolatria illatā.

Adite ꝙ La. V sacer. Sacerdotes qui nõ de tribu leui: sed qui a populo ita vocabanť ⁊ reges eoꝝ et subiectū populuz omnes nullo excepto vocat ad iudicium vt simť omnes audiāt cur tradātur inimicis. Iuxta tropologiā accusať ꝓks ne se excuset ꝙ hoc ꝙ indulcť sit a regib⁹ ⁊ sacerdotib⁹ ąſ hereticoꝝ ꝓncipes ⁊ telligim⁹. ꝓncipes ēt accusanť ꝙ positi speculatores ad errorē illaqueēt ⁊ in pulchro mõte ą ꝛterpretať veniens lumē ponūt insidias vt trāhāt in xpm fūdū ad īmolandū demonib⁹: et victima in batratrū declināt ne decepti ad ecclīam q̄ꝫ respirēt. Scõm quosdā thabor lacꝰ est. i. cisterna dicitur. ⁊ heretici lacū fodiūt in quē incidūt.

t Subter thabor. Thabor mons est in galilea rotūdus ⁊ sublimis ī quo aues laqueis solebāt capi. e Et victi. Vt nullus ageret penitentiā nec occisūs eleuaret caput: siquidē reges ⁊ sacerdotes ire pplm ad templum hierusalem ꝓhibuerāt. f Ego scio ephraim. nomīe ephraim hic roboā signat: ⁊ oēs reges ą cū dignitate ⁊ scelere secuti pplm deceperūt. Nomīe isrl. x. trib⁹ deceptas quasi ego creaui reges ⁊ subiectū pplm ⁊ sup opa mea sp intueoꝝ ne desperēt ſz peniteāt.

Ego scio ephraim. Hiero. ꝓncipes puersorum dogmatū. i. hereticos ⁊ subiectuz pplm scit dñs nõ ꝙ approbet: ſz qz nõ pūt latere cū cogitationes vł opa eoꝝ: qz nõ cogitāt de pẽtẽtia: sed vt ī peius ꝓficiant: qz spūs p quē fornicanť in ecclesia ⁊ a vero matrimonio recedūt. aufert cognitionē dei a cordib⁹ eoꝝ. g Nõ dabunt cogitationes suas vt reuertantur ad dominū suum. Obstiati in malo non cogitabunt reuerti ad deum suum vt peniteant: sed quod male cogitauerunt perficient: ⁊ hoc ideo quia spiritus malignus incentor vitiorum vel idolatrie est in cordibus eorum nec sinit reuerti. ⁊ ideo obliti sunt creatoris sui ne eum sicut decet adorent.

ſ Et respō

a ſ ergo. ſ o iuda. b ſ impieratē eius. c ſ a tuo cõsilio.

ephraim dimittť eū separatū est
a ſ cultus religio cibus. b ſ idolis et demonib⁹ imolant primuz vitulis bieroboā: postea idolis omnium gentium.

cõuiuium eorū fornicatiõe fornicati sūt. Dilexerť afferre ignominiā ꝓtectores eius. Ligauit
b ſ idolorum. b ſ rationis. c ſ israelis.

spūs eum in ālis suis ⁊ confundeť a sacrificijs suis.
ſ aure corporis.

Audite hoc sacerdotes ⁊ attendite dom⁹ israel et
ſ mentis intellectu retinere.

a ſ iusto iudicio agit de⁹ vobiscū duz ꝓ peccato holitibus tradit.

domus regis auscultate: qz vō / bis iudiciū est. Quoniā laqueꝰ
a ſ vos quos posui ꝓsitores populi vt errātes regerentis: facti estis laqueus captiuitatis ⁊ interfectiõis et vestro exemplo et doctria ad mortē ꝛritatis.

fācti estis speculationi: ⁊ sicē rete
ſ als ad.

expansum super thabor: ⁊ victi
a ſ cuius ira oēs et ꝓcipes et pplī delictis: nõ tū pureris vos pcīs⁹ a me abiectos: qz adhuc nolo vos pdere sed docere ꝺd agere debeatis.

mas declinastis in pfundum.
Et ego eruditor oīm eorū. Ego scio ephraiz ⁊ israel nõ est abscõ
a ſ .i. ī pūi tpe reges ceperūt a deo recedere ad sacrādo vitulos aureos ⁊ fornicāre rege pplis secut⁹ ē pari studio: ⁊ ideo pari pena dign⁹.

dit⁹ a me. Quia nūc fornicať ē ephraim contaminať est israel.
Nõ dabūt cogitatiões suas vt

Dimitte eū. tu iuda ne cõsortio eius corrumparis. b Separatū est. quasi matrē sue iniquitatis: qz sp se iactāt scire altiora ⁊ in ecclie cõtumeliā semp debachanť sed arrogātia ꝓpli ⁊ magistroꝝ parit corruet. Judas quoꝝ. i. vir ecclesiastic⁹ ą corpore non mēte in eccliā versať. ⁊ cū hereticis eundē errorē tenet. frustra nomē ecclesiasticū confiteť: qz cū hereticis punieť. b Ruet etiā. In his verbis notať qꝺ etiā due tribus iā idola colerent. c In gregib⁹ suis. Nūquid mānducabit carnes tauroꝝ a. s. h. p. Et itez: Nõ accipiam de domo tua vitulos. Allegoꝛi. Heretici putāt qꝺ in multitudie sacrificioꝝ placēt deū: ⁊ iudas. i. ecclesiastici qꝺ faciēdo elemosynas peccata redimāt in quib⁹ pmanēt cū sacrificiū ꝓterita nõ ꝓsentia delere soleat. ideo nõ in uenīūt deū qui a talib⁹ auferť. quaricanť aiā qñ dei ꝓcepta negligūt: alienos filios generāt cū opera faciūt diaboli: ideo quotidie ⁊ singillatim cū suis ꝓtibus hoc est malis q̄ egerūt ad eternā damnationē ꝓerāt. d Quia filios.

Alij dicūt qz ꝓxores alienigenas duxerūt sic ī
1.Esd.10.c Esdra legiť: Et filios genuerūt ex hostrea repudiare cõpulsi sūt. e Mūc deuoza. Legim⁹ ī
2.Pa.32 4.Re.15.f libro Reg. ⁊ Para. qz ib rege phacee ꝺ regna bat i. x. tribub⁹ vēit theglatphalassar rex assyrioꝝ ⁊ magnā ptē pplī samarie trāstulit in assyrios. scdo āno ꝓme olympiadis apd grecos nõdū roma ꝺdita albe. xx. anno imperabat amuli⁹ quē romul⁹ regno expulit. f In gabaa colī iterꝓtať rama excelsa: de due ciuitates sūt ī tribu beniamī sibi vicine ī terra gabaa natꝰ ē Saul rama in. vij. miliario ab hierusalē quā rex isrl occupare voluit vt exitū ī troitū clauderet tribui inde. betbauen ą ꝺndā bethel: ⁊ ē in tribu ephraim vbi erat vitul⁹ aureꝰ. Monet aūt vt destructionē tā. x. tribuuz ꝙ duaz nõ hūili voce desseāt: ſz oīb⁹ ą in circuitu ei⁹ sē magno vlulatu ānūciēt. In gabaa ą. i. sup colles ⁊ rama. i. ī excelso monet nūciari buccina pastoꝝ ą fit ex recuruo cornu alaī ⁊ tuba ą fit ex ere vel argẽto in vsus belloꝝ ⁊ solennitatū. Allego. Heretici qui in gabaa ⁊ rama excellā sibi sapiētiā pollicenť. iubēť vlulare in domo idoli. i. falsoꝝ dogmatū ą veneranť vt malū suū nõ tegāt ſz cucurrīt mālifestēt ą pri⁹ essent dom⁹ dei nūc p errores sūt dom⁹ inutilis: ⁊ iō iā nō sūt añ faciē beniamī ą ī terꝓtatur fili⁹ dexterę: ⁊ significat scīos ad dexteraz vēturos: ſz post tergū ei⁹ vbi oculos nō hz: qz nō eterna sic iusti: ſz ꝛpalia petūt. Oīs ei iactātia ephraī ą ī terꝓtať vbertas ī brzeui. ī desolatiõe erit. ⁊ cū iudicij dies ⁊ tẽs correctiõis adtenerit xba sua fuisse xa oñdet deꝰ.

g Ephraī i de. Isrl ⁊ ephraī ducť ī captiuitatē ⁊ terra eoꝝ redacta ī solitudinē ꝓncipes iuda ą flere debuerūt: ⁊ pplm suuz ab idolatria reuocare ne ī ipi sibia sustinerēt: ceperūt letari qꝺ ira eoꝝ sibi pateret ad possidendū. h Facti sūt. Allego. Ad ꝓncipes eccle ꝺz q nõ debēt exultare ⁊ de pditiõe hereticoꝝ salutē esti marc: ſz de scādalo eoꝝ vi: qz sup tales ꝓncipes ą de alioꝝ miseria glīabanť: ⁊ ą trāsferūt termios. i. alīꝺ pdicāt ꝙ ab aplis accepert et fūdet deꝰ irā sic aquā. i Calūniā. Tropologice. Heretici sepe sophismatib⁹ ⁊ arte diabolica opprimūt ecclīam ą nõ mūdiciā vere fidei sed sordes sequunť mendacij ą traditi diabolo ⁊ angelis ei⁹. videnť sibi calūniā pati ⁊ ī se esse fractā iudicij veritatē. Nõ ideo traduceti sūt chaldeis qꝺ ipi fuerint meliores: ſz quia bieroboā īcipiēte ⁊ pplo seqnte isrl secutꝰ ē sordes idoloꝝ iusto dei iudicio fractus est a chaldeis. Ego. Punitis hereticis ą ꝙ ephraim ītelligunť: etiā iudas. i. ą in ecclia pmanent, si hereticoꝝ erroꝛib⁹ vel vitijs ꝛplenť sibi sententie subiacebūt. Nõ iudas ſz dom⁹ ei⁹ ꝓsumiť qz de genere eiꝰ reseruāť vñ nascať ille cui re

ſ positū

ſ Et hoc scio. ſ ą eos excecat.

reuertanť ad deū suum qz spiritus fornicationū in medio eo
a ſ sed non impune quia.

rūt dominū nõ cognouerūt. Et
a ſ ve vel sic coganť redire ad deū. b ſ qz sup be agunt cõtra deū colẽdo idola. c ſ ne sit im/punitus.

respõdebit arrogātia israel in fa
a ſ popul⁹. b ſ ꝓinceps. c ſ qz exaltabanť.

cie eius ⁊ israel ⁊ ephraim ruēt
a ſ nec ramē. x. tribus et ꝓcipes eoꝝ captiua / bunť: sed etiā due sequentes scelera eoꝝ pariter infirmabuntur.

in iniquitate sua. Ruet etiam
a ſ in hostibus maiorū et minoꝝ animalia bouꝫ facerū est quando ꝓssi ab hostib⁹ placare deum intendebant sera mori penitentia.

iudas cum eis. In grẽgibus su/
ſ nõ tm israel sed et iudas.

is et in armentis suis vadēt ad
a ſ quem ꝙaricatiõe offēderūt hostijs placare nitēbat. b ſ ramen. c ſ placabilē.

quērendum dominū ⁊ nõn iuē/
a ſ a recedentibus ipse secessit. b ſ qz nõ deo ſz demonibus.

nient. Ablatus est ab eis. In dō
a ſ in erroꝛe idoloꝝ vel quos per ignes ducēres idolis consecrauerunt.

mino ꝓuaricati sunt: qz filiōs
a ſ et ideo. ſ cito. ſ ꝓtius solebant longe post-futura ꝓdicere: ſz nūc venient assyrī⁹ ⁊ chaldeī et ꝙ singulos menses denotabūt eos cū suis partibus. i. possessionibus quas in diuisione terre ad mensuram funiculi susceperunt.

alienos genuerunt. Mūnc deuo
ſ Lxx. super colles.

rabit eos mēsis cū partibus su/
ſ Lxx. super colles.

is. Clangite buccina in gabaa
a ſ virulus aurcus ꝓo cuius adoratione modo captiuabuntur.

tuba in rama. Vlulate in bethā
a ſ que est. b ſ vbi finitur trib⁹ beniamin: et ī cipit tribus ephraim.

uen post tergum tuum beniamī
a ſ vlulate qz. ſ iā dom⁹ regia ꝓ. x. tribus. b ſ captiuitate.

ephraim in desolatione erit. In
a ſ afflictiõis per quā corrigi possūt. b ſ xba q̄ dicis ꝓpherata sunt ipso actu ostēdā esse fidelia

die cõreptionis in tribub⁹ isra/
el ostendi fidez. Facti sunt prin/
a ſ Lxx. transferentes. ſ fines captiuoꝝ possidendo.

cipes iuda quasi ãssumētes ter/
a ſ ideo. ſ quia veniēt babyloni: et ira eos quasi aque impetus occupabūt nõ suis viribus sed ī dignatione dei.

minum: supēr eos effundā qua/
a ſ quia. ſ nõ cõrū ad deum qui iuste hoc facit sed cōtra ad hostes qui ꝙuis peiozes: ramē eos opprimit primū phul. deide theglatphalassar: postea salmanasar.

si aquam iram meam. Calumni
am patiens est ephraiz fractus
a ſ ꝓ hac causa. b ſ ephraiz hieroboā. c ſ ꝓ hac causa.

iudicio: quoniā cēpit abire post
a ſ idola. b ſ sicut tinea vestimentū et putre/do lente ligna consumunt: sic ego ꝓius. x. et postea duabus tribubus longuz tẽpus penitentie tribuens randem damnabo: et sicut tinea cuius ꝙs putredo consumit ligna: ira ephraim ꝓius ca ꝓtiuabitur ꝙ iudas.

sordez. Et ego ꝙsi tinea ephraiz

Boꝛaliter. mõib⁹ oblata La. IIII

a Quia spūs forni. i. diabol⁹. de idolatria tẽtās. b Jn medio eoꝝ. est tanꝙ eos possidēs. c Et rūdebit. Hic ꝓr denūciatur pena. ⁊ primo simplr. scdo magis solennit. ibi: Clāgite.

Circa ꝓmū dr: Et rūdebit ar rogātia isrl in facie ei⁹. ꝓ penaz debitā a deo illatā. d Et isrl ⁊ ephraim ruēt. i. rex et ꝓpls.

e Ruet etiā iudas cū eis. i. similī pena puniet: nõ tū eodē tẽpore: qz regnū isrl fuit captiuatū. ꝓmo. s. tpe Osee. ⁊ regnū iuda postea tpe sedechie. f Jn gregibus suis. ą sūt de ouibus ⁊ capris. g Et in armẽtis suis. i. bobus et vaccis. b Adēt ad querendū dñm. offerendo sacrificia de istis animalib⁹ iminẽte hoza sue captiõis.

i Et nõ inueniēt. i. eis⁹ miseri / cordia indigni. cui⁹ cā subdit: k Jn dño ꝙaricati sūt. qz filios alienos genuerūt. docētes eos idolatrare. l Nūc deuorabit eos mēsis. s. Julij: vt dicit Ba. Sa. in quo samaria fuit capta. m Cū partib⁹ suis. qz tunc terra decē tribuū ą erat dirutā in decē ptes ꝛm numeꝝ tribuū fuit destructa. n Clāgite. Hic ꝓr scāt pene ꝓmulgatio solēnis. Circa qꝺ sciendū qꝺ terra beniamin ex vna parte erat ꝓxima terre decē tribuum. Habaa ẽo ⁊ rama erāt duo fortalicia in sorte beniamī. Bethauen vero erat alīꝺ fortalicū in sorte ephraiz. ⁊ ideo ipso destructo ab assyrijs illi ą erāt in fortalicijs beniamin ceperūt clangere buccinis vt pplo duarū tribuū se ꝓpararet ad resistendum ne terra eoꝝ destrueret sic terra decē tribuū eis vicina. ⁊ hoc est quod dr: Clāgite buccina in gabaa ⁊c. ⁊ subdit causa:

o Vlulate in be. tā q̄ iā capti. p Post tergū t. bē. i. iuxta te. ꝓpe qꝺ timēdū tibi est ne patiaris sisē. q Ephraim. i. regnuz decē tribuū. r Jn desola. erit. ꝙ salmanasar. s Jn tribub⁹ isrl ostēdi fi. i. fidelitatē ꝓpha⁹ meoꝝ ą ꝓnūciauerī ea⁹ destructionē. t Facti sūt ꝓncipes iuda ąſi assumētes et terminuū. captiuitatis eī decē tribub⁹ ꝙ salmanasar illi de regno iuda cogitauerūt dilatare terminū suū ⁊ra metas decē tribuū. cū tñ sortes essent distincte ſm ordinationē dei. ꝓpe qꝺ in penā hui⁹ cupiditatis subdit: v Sup eos effūdā quasi aquā. i. abūdanť.

x Jrā meā. s. ꝙ nabuchodonosoꝛ. y Calūniā patiēs est ephraim. licet enī patereť iuste ex parte sui: tñ salmanasar iuste ⁊ iniuste ⁊ iniqua volūtate.

z Fractus iudicio. s. diuino iusto. ideo subditur: a Quoniā cepit abire post sordez: id ē post idolum. et ponitur hic singulare ꝓ plurali. b Et ego quasi tinea ephraim. id est cito destruam eum.

ſ Et ꝓpter

positū est .i. ordinatū. ¶ Et vi. Here/tici vt etiā ecclesiastici aliqn se funib⁹ peccatoꝝ astrictos nec dei auxiliū ꝙrūt sz diaboli qui est vltor peccatoꝝ. ¶ ideo manēt i vicul' peccatoꝝ ¶ cū diabolo iuste dānāt. quidāp re/gē vltorē signi/ficāt ꝓphā ad quē i iudicio clama/bunt: Nūc api/nobis. Iz eoꝝ. p/hibēte merito ñ poterit liberare/ qz in iudicio nō ex misericōia sz ex/iusticia agēt. vñ

Ps.6. In inferno aūt nō/ fitebit tibi. Le/

4. Re.15.d gisti q sub mana/hē rege. r. tribu/um isrl miserit/ donꝝ assyrijs vt/ liberaret eum a/ damascenis. Ju/das vero sub re/

4. Re.16.b ge Achaz misit/ mūera thegla/th phalassar vt li/beraret ō manu/ phacee regē isrl/ ¶ rasin regē da/masci q tūc qdē liberauit: Iz po/stea eosdē debel/lauit: qz cui de⁹/ aduersat a nul/lo pōt liberari. vñ ¶ subdit: Et ipe nō po. sa. v.

b Mñ ego ꝙsi lee. Hiero. Lxx. A Ego ꝙsi panthe/ra ephraiz: ¶ ꝙsi/ leo domui iuda. Mihi leoni for/ti⁹: mihi pāthe/ra velocius. In pāthera ergo ve/lox per assyrios interitus regni sama/marie. In leone fortissimū ꝺ isrl ¶ iudā aliqn post regnū oñdit chaldeoꝝ: ¶ qz veris se simulauerat: seruat adhuc me/taphoꝛā in eoꝝ dānatiōe: vt q̄cq̄d ē se/uius sciāt se passuros in ei⁹ indignatio/ne. Alle. Hereticis ¶ ecclesiastic⁹ pec/cātib⁹ de⁹ clemēs vertit in seuitiā fera/rū ¶ tollit eis pdā. i. qs decepant redu/cit ad fidē: ¶ nō habitabit in cōsilys p/uersoꝝ: Iz redit ad locū suū de quo ait:

Job.10.g Ego in pce ¶ pax in me est: ¶ eos despi/cit donec deficiāt ab iniq̄tate: ¶ querāt eū p penitentiā. c Vadēs. Hoc⁹ dei magnificētia ¶ maiestas ipsi⁹. A. Si hec ꝛba ad filiū ꝙrie referant: loc⁹ filij pa/ter. Dic ꝛ: Cū traditi fuerit⁹ hostib⁹ se/cure residebo in mea maiestate vt i pce/ nec descēdā ad vos vt vob⁹ irascar vel/ miserear vel q̄ bestijs cōparoꝝ nullo hu/mano affectu mouebor: Iz ꝙsi oblit⁹ vñ/q̄s ꝓtegebā hostib⁹ subiacere ꝓmitta/ donec deficiētes a malo vrgēte fuiture/ q̄rat⁹ facie meā pēitēdo. Ca. VI

d In tribula. Hec ꝛba ex pte ꝓfit/aptari bis q̄ tribulatiōe captiui/tatis ꝓsi ꝺm pēitētiā deū reqre/bāt ¶ alios hortabant. Generalit ꝓfit aptari oīb⁹ credētib⁹ in xp̄m q̄ afflicti tribulatiōib⁹ ꝛto lumie xp̄i. i. aduē/tu xp̄i p fidē surgūt de tenebris infideli/

a Et quasi putredo domui iuda. i. tardius puniā eū. tardius eni corrūpit pannus per scipsū qō fit putrefiendo q̄m corrūpāt a tinea que corrūpit ipz aliqn etiā in noui/tate sua: et ita regnū iuda tardi⁹ fuit captiuatū q̄m regnū israel: vt superius dictū ē.

b Et vidit ephraim languorē suū. i. captiuitatem irreparabilē: sicut tāguoꝛ ē infir/mitas incurabilis.

c Et iudas vin. suū. i. captiuitatē reuersibilē: sicut vinculū ē so/lubile.

d Et abijt ephraim ad assur. qz ꝓmo cōsensit redde/re tributū regi assyrioꝝ.

e Et misit ad regē vltorē. i. ad re/gē egyp. vt p eū liberaret a dicto tributo: ad quē misit Osee iiij. Reg. xvij.

f Et ipe nō poterit sanare vos. īmo ista mis/sio fuit occasio destructiōis regni israel: vt habeī ibidē.

g Nec soluere poterit a vobis. de regno iuda.

h Alm/culū. captiuitatis vestre. exierūt rī egypti de terra sua ad au/xiliū iudeoꝝ: sed territi ex occursu chaldeoꝝ redierūt in ter/rā suā: vt habeī Hiere. xxxvij.

i Mñ ego ꝙsi leena ephra/im: cito deuorans eū.

k Et quasi catulus leonis. q̄ min⁹ crudeliter agit. Domui iuda. ideo subdit de vtraq̄ domo.

l Ego capiā va. qz vtraq̄ captiuitas facta est virtute di/uina ꝓncipaliter.

m Vadēs reuertar ad lo. me. subtraben/do ab vtroq̄ regno subsidiū meū.

n Donec defi. capti ab aduersarijs.

o Et ꝛrat⁹ fa. m. vexatiōe dātevob⁹ intellectū.

Moraliter.

g Audite hoc sacerdo/tes ꝛc. Istud ca. litteraliter intelligi tur de sacerdotibus ¶ ꝓncipibus q̄ tēporibus Osee fuer⁹. Mystice vero ꝓt exponi de sacerdotib⁹ iudeoꝝ ¶ romanis ꝓncipibus q̄ fuerūt xp̄i tēporib⁹ ¶ apostoloꝝ q̄ conati sūt ex/tinguere xp̄i fidē: vt patet in Actib⁹ aplorꝝ: ¶ in gestis ipe/ratoꝝ, ꝓpter qō eis dicit:

k Vobis cū iudiciū ē. s. dei ad vestrā cōdemnationē.

l Mñ laque⁹ facti estis specula/tioni. i. legi noue q̄ docet celestia speculari.

m Et sicut re te expandit sup montē thabor. q̄ interꝑtat lux venīs: ꝓpter qō significat nouū testamentū. de quo ꝺ Ro. xiij. Nox ꝓces/sit dies aūt appropinquauit.

n Et victimas declinastis in. ꝓfundū. p victimas veteris testamenti significat eukari/stia q̄ est victima noui ¶ pōt dici victime in plurali: qz virtu/tē cōtinet cuiuslibet sacrificij: ¶ iste victime declinate fuerūt in. ꝓfundū p ꝓdictos: qz ꝓpter acerbitatē ꝓsecutiōis eorum christiani nō audebāt eukaristiā offerre nisi in criptis mar/tyrū ¶ in alijs locis occultis.

o Et ego eruditor omniuꝝ eoꝝ. i. cognitor ad vindicandū: qz sunt in malis obstiati. ꝓ/pter qō sequit:

p Nō dabūt cogitatiōes suas vt reuertā/tur ad dūm. multo nanq̄ tpe steterūt in ꝓsecutiōe christiano/rū. ¶ subdit causa:

a Quia spūs fornicatiōis. i. idolatrie

b In medio eoꝝ. nam ꝓpter idola ꝓsequebant christuꝝ.

f In gregibus suis ꝛc. Hic remouet eoꝝ falsū remediuꝝ. nam in morte christi sacrificia legis in quib⁹ iudei sperabāt saluari. mortua fuerūt in morte christi. sacrificia vero idolis facta de quibus confidebant romani semp mortifera fuer⁹. ideo dicitur de vtrisq̄:

In gregibus suis ¶ in armentis va/dent ad querendū dominū: et non inuenient: sed magis oppositū.

k In domio ꝓuaricati sūt qz filios alienos genuer⁹t. docentes eos errorē suū, seq̄: et sic a deo alie/nari. ¶ subdit pena cū dicit:

l Nunc deuorabit eos mensis. qui dicit⁹ a mense qō ē defectus. Maximus aūt defect⁹ est ꝓnatio vite eterne per penā gehēne q̄ deuorat obstinatos in malo culpe. Sed qm̄ inter malos domin⁹ aliquādo ꝓmittit oriri dis/sensiōes. sicut dicit Esa. xix. Cōcurrere faciā egyptios aduersus egyptios. ideo dūs ꝓmisit iudeos rebellare contra romanos, ꝓpter quod iudei ꝓtim occisi ¶ ꝑti capti uati fuerunt. ideo subditur:

m Clangite buccina ꝛc. Per quod significat bel/lum iudeoꝝ contra romanos in quo iudei fuerunt destructi in vltione mortis xp̄i.

n In ca. v. vbi dicitur in postil. Quia filios alienos genuerunt. ꝛc.

Additio.

Hoc quod dicitur: Quia filios alienos genuerunt. potest accipi sicut sonat: scilicet de generatione carnali: eo q̄ vxores alienige/nas ducebant ex quibus filios generabant contra dei preceptum

Capitulum VI

p In tribulatione sua. Post declarationē diuine iusticie. hic consequēter ponitur declaratio sue misericordie. ¶ ostendit ꝓmo quib⁹ misericordia cōcedat. secūdo quibus denegat. ibi: Quid faciā tibi

q Circa primū sciendū q̄ dei misericordia in aduentu christi fuit declarata. ꝓpter quod merito ps ista de aduen/tu eius exponit a catholicis et hebreis diuersimode. Dicit enī Ra. Sa. q̄ cū dicitur hic: In tribulatione sua ꝛc. intelligitur miseria in qua sunt modo iudei ꝓ orbē disꝑ/si a qua petunt in suis orationibus publicis et ꝓuatis ꝓ messiā liberari: cuius ad/uentum expectant iudei. ¶ ideo quod subditur postea: Viuificabit nos post duos di/es. i. die tertia suscitabit nos. ꝓ ꝓmā diē itelligit dies ꝓmi tēpli ꝓ Salomonē edifica/ti. cui successit nox ꝺstructiōis ꝓ chaldeos. ꝓ secūdā diē tps secūdi tēpli ꝓ zorobabel reedificati: cui successit nox ꝺstructiōis ꝓ romanos. ꝓ tertiā diē tps edificatiōis ter/tij tēpli ꝓ messiā. de q̄ exponūt edificationē tēpli: q̄ habeī ¶ fine Eçech. Iz errorē suū

Hoc aūt dictū fūdat sup falso. s. q̄ xp̄s sit vētur⁹ qō iā tāsijt in ꝓteritū. sic dixi diffuse in q̄dā q̄stione de q̄libet. ¶ aliq̄ repert sup libꝝ psal. ¶ sup Esaiā. ꝓt qō ꝺ omitto ex ponēdo ista ꝺm catholicā intētionē: In tribulatiōe sua. i. ꝓtoꝝ suoꝝ pēitētia: qve/ris pēitētib⁹ ꝛcedit miseria.

q Mane ꝛsur. ꝛc. ¶ ista fuit tpe Joh. bap. q̄ ꝓdica/uit baptismū pēitētie: ¶ missi ad ei⁹ doctrinā egerūt verā pēitētiā: vt ptz i q̄tuoꝛ euā/

tatis ¶ alios hortant. Venite ¶ reuertamur ad dūm a quo recessera/mus peccādo: qz ipse cepit qñ verbū caro factum habi. in nob ¶ sa/nabit nos: post dolorē vulnerū plenā salutē dabit.

Hebrei sibi sō/niāt salutē post circulū mille annoꝝ: sed salus ꝓmittitur tertia die q̄ xp̄s resurrexit a mortuis. Illi vero referūt diē scōm ad aduētū xp̄i sui. Tertiū vero diez ad iudiciū q̄ sunt saluā/di sed rūdeāt que sit prima dies. i. prim⁹ sal/uatoris aduent⁹: Iz qz rūdere nō pūt: nos di/camus primū esse diē humilem saluatoris ad/uentū. Secundū q̄n in gīa ab omnib⁹ vide/bit. Tertiū quādo pacto iudicio gīam am/plioꝛē sue claritatis electis mōstrabit. Judei qui scōm ¶ tertiū suscipiūt ꝓmū se ꝓdidisse fa/tent: qz secūd⁹ ¶ tert⁹ nisi respectu ꝓmi non pōt appellari. Al. primus dies ꝓmū seculi tē/pus. Secūd⁹ in aduētu xp̄i quo viuificamur per fidē vel iam per spem cōsedemus cū xp̄o in celestibus. Tertius dies resurrectionis in quo per christum resurgētē pariter cū illo re/surgemus. Vel nobis ꝓmus dies q̄n rena/scimur per baptismū. Secund⁹ in requie ani/marū. Tertius in generali resurrectione.

Ego ego. In his verbis ostendit israel ¶ iudā habituros vnū pastorē ¶ regē dauid cū creditderit in dūm resurgentē: frustra aūt iu/dei mille annoꝝ somnia sibi pollicent⁹ cū sa/lus sit omnib⁹ ꝓmissa die tertia qua dūs re/surrexit.

a Quasi. Diluculū initiū lucis quo tenebre fugant⁹. Ās ait: Sicut surgente diluculo tenebre noctis fugantur: ita christo egresso de thalamo incorrupti vteri tenebre peccatoꝝ dissipant⁹ et lux veritatis apparet.

Quasi. Etū ad ista tēporane⁹ imber ē ꝺ lacta semina calefacere facit. Serotinus est ꝺ

Levi.26.a ad maturitatē fructꝰ ꝓducit. Ās ꝓpha: Da/bo vobis pluuiā t. s. In terra vero ꝓmissio/nis bis ānī in anno datur pluuia de celo. Spi/ritualiter xp̄s nobis tēporane⁹ est imber dū fidem inspirat. Serotin⁹ dū post bona opera ducet ad horrea. Mane aūt surge. s. c. est. p.

b Quid faciā. Hiero. Hereticos et iudā q̄ similia passurus est ꝓuocat de⁹ ad penitētiā ¶ reuerti cupit ad salutē: sed illi delitias hu/ius seculi ¶ refrigeria quasi nubē et rozē q̄ ci/

Lucr.13.c to trāsēūt sequunt⁹. Ās: Stulte hac nocte re/petēt animā tuā a te. Prophetas aūt bereti coꝝ semp occidit deus dū eterna supplicia cō/minatur et aufert de vera vita mozti sceleruꝝ relinquēs. Nos autē sequamur illā nubē q̄ ꝓpetua est q̄ a mundi huius ardoze nos ꝓte/git: cui insidens dūs venit in egyptum ¶ om/nia idola confregit ¶ illū rozē. de quo Moy/

Ps.32.a ses: Fluat vt ros eloquiū meū.

c Prophe hoc do. Dolare fabroꝝ ē: cū materiaꝝ plana/tur asperitas.

d Occidi eos. Rex. Succidi ꝓphas vros. s. pseudo vt q̄ causa erroris fuerant, ꝓspera ꝓmittētes occisi fierēt occa/sio salutis quasi ne dicerētis: ꝓphetis credi/dimus etiā ipsos occidi vt vobis tolleret⁹ oc/

4.Re.18.e casio peccandi. Legimus. cccl. ꝓphetas ba/alim occisos sub Helia ¶ innumerā multitu/dinē sub Iehu q̄ subtūit domū achab. q̄dā di/cūt istos ꝓphas: sicut Hieremiā causa peccā/tis populi interfectos ¶ hostib⁹ traditos.

e Quia misericordia vo. Quotidie extra vel intra ecclesiam peccantes deus prouocat ad penitentiam. dicens: Misericordiam vo/lui ꝛc. Illi aūt obtulerunt panem sacrilegū: et dantes elemosynā videnī sequi humilitatē: sed trūcato capite fidei ¶ scientie dei frustra se cetera mēbra habere iactāt: qz sicut adā. ꝓ ꝓ/uaricatione electus est de paradiso: sic ¶ isti de ecclesia.

f Galaad ciuitas operantiū idolum. Galaad ciuitas sacerdotū trans iordanem in tribu gad et ciuitas fugitiuoꝝ. In hac primitus consecratuꝝ est idolum: ¶ ānto ꝓius celebrioꝛ tanto postea per idolatriam facta est ꝓncipium omnium malorum. ¶ ideo isti primi captiuati sunt ꝓ assyrios: ¶ ē sup/plantata: id est humiliata sanguine quem fudit iehu ynctus in ra/

a ꝺ inteligēs ppls. r. tribuū infirmitatez suā et sciens iudas se ideo capiendū q̄ cōsenserat il/li in malo nō a deo Iz a rege assyrioꝝ ꝙrit auxili/um. et ideo multa milia de tribu iuda ꝓ phacee et rasin captuara sūt.

a ꝺ diecntes. ꝺ nō cōrenti ꝓpria salute horant⁹ sanuicē. b ꝺ quem reliquimus peccando.

Venite et reuertamur ad dōmi/

a ꝺ qz nabuchodonosor. ꝺ semē abrae apprehen/dit.

b ꝺ reuocādo a captiuitate

nū: quia ipe cepit ¶ sanabit nos:

a ꝺ vt pius pater flagellando. b ꝺ a vulneribꝰ peccatoꝝ per pēitentiā. c ꝺ nec solū curat Iz etiā

pcutiet et curabit nos. Viuifica

a ꝺ quibus iacuit in sepulchro.

bit nos post duos dies: et in die

a ꝺ resurgens a mortuis. b ꝺ secum. c ꝺ rā in pāri q̄m in futuro.

d curari: viuificari: suscitari.

tertia suscitabit nos: et viuem⁹ i

a ꝺ quo absente mortui iacebamus. b ꝺ in mate/state diuinitatis. c ꝺ vel nūc imitādo vel ad ce/los ascendendo.

cōspectu eius: sciem⁹ sequemur

a ꝺ hec ē vita eterna vt cognoscāt re solū deū ve/rum ¶ quē misisti ipsum ꝓm. b ꝺ facie ad faciē

c ꝺ veniet reuertamur quia.

a q̄ vt cognoscam⁹ dominū. Aurora si diluculū ꝓparat⁹ ē egressui ei⁹:

a ꝺ de ortu christi. adhuc subdit b ꝺ iude⁹ q̄ nō recipit tēporanēū frustra expectat serotinū.

c ꝺ dū ex parte cognoscim⁹ ꝺ q̄ ꝓfectū est vene/rit in ꝓdictos filios oñdit se habere effectū patris quasi quō sine dolore posſū hac nocte eradere bo/stibus: aut q̄ medicamētū tibi imponā vt restitu/am sanitati.

¶ veniet quasi imber nobis tēm

pozane⁹ ¶ serotinus terre. Quid

facia tibi ephraī q̄d faciā tibi iu/

a ꝺ q̄ vobis fū solit⁹ misereri ¶ trāsijt a vobis ꝓ assyrios citō captiuandis ſic nubes matutina q̄ citō nocte reddit et ſic ros ꝺ orto sole siccat citō

da: Misericordia vra q̄si nubes

matutina: ¶ q̄si ros mane ptrāsi

a ꝺ qz imminebat captiuitas terribilib⁹ ꝺbis suꝛ cōminaturus vobis vt qui clementem cōtemne/batis timeatis offensum.

ens. Propē hoc dolaui in pphe

a ꝺ negligentes anteq̄m captiuarentur puniui.

tis et occidi eos in verbis oris

a ꝺ et hec ofa feci vt iudicij quo te iudicat⁹ sum veritas appareret vt omnes sciant te ēe corre/ctum et non penitentem iuste punitum esse.

mei: ¶ iudicia tua quasi lux egre

a ꝺ ideo grauiter cōminatus sum vt habere⁹ lo/cū miserendi: qz plus placet mihi misericordia: ꝛ vt hō habeat scientiā dei q̄m multitudo victima/rū ꝓ quas iudei peccātes purabāt se purgari.

dientur. Quia misericordiam

volui et non sacrificiū: ¶ scienti/

am dei plus q̄m holocaustū. Ipsi

a ꝺ in paradiso. b ꝺ in terra.

autem sicut adam trānsgressi sūt

ꝺ in paradiso. a ꝺ parētes nō ergo mirū si ꝺ hoc ecclesiā in parentib⁹ dānat in filijs imitatib⁹.

b ꝺ Lxx. ibi concēpsit me ciuitas galaa que opa/tur vana ¶ turbat aquā et fortitudo rua viri pirate. c ꝺ legem.

f pactū: ibi ꝓuaricati sūt i me. Gala/

de vtroq̄ regno transgressi fuerunt legem dñi data in monte synai. et exprimitur ꝓsequenter quedam terra de cē tribuum in hoc malo valde notabilis. cum dicitur:

f Galaad ciuitas operantiū idolū. ¶ sic trāsgredieba/tur mandatū legis ordinās ad deū.

Gmoth galaad qñ iurta ꝓceptū dei deleuit omnē domum achab: vel supplantata sanguine: qz vindicta sanguinis quē fundebat sup eā venit: et quasi fauces virorū latronū. fauces latronū sunt cauerne in quibus abscōditi spoliāt ⁊ occidūt trāseūtes. Sic sacerdotes galaad ilidiabā

tur simplici pplo ⁊ spoliabāt fidē ⁊ interficiebāt mēte: ⁊ quos deciperē nō poterāt vestib⁹ piabant et corpoꝛe necabāt. vnde subdit: Particeps sacerdotū. ſ. Per siche⁊ trāsiūt⁹ erat volentib⁹ de israel sacrificare in templo hierl'm: in hoc itinere sacerdotes idolorū ponebāt ilidias vt traherēt trāseūtes ad colēda idola in dan vel bethel: cuꝫ his sacerdotib⁹ cōturauerāt sacerdotes galaad: ⁊ sili⁹ faciebāt occidi volētes trāsire in pasca vel pentecosten vl' scenophegia ad sacrificandū in hierlm ſm ꝓceptū. Allego. Allego. Galaad trāsmigratio testimonij. bi sūt heretici q̄ ꝓtenūt deū querēdo testimonia scripturarū cuius opa vana q̄ turbat aquas ecclīe de puris fontib⁹ sordidos riuos facit fortitudo eius quasi viri pirate. i. diaboli in mari huius seculi in quo naues seculi pertrāseunt.

A Sichem humeri per quos intelligitur op⁹. Unde: Da eoꝛ tuum in humerū. i. que intelligis operare. Heretici aut̄ intercludunt viā ne de siche. i. bōis operibus pergamus in hierusalez. hi sunt quasi fauces viroꝛu latronum. i. interficientiuz eos q̄ per viam huius seculi ad veritatem pergere volunt. a In domo isrl. Hiero. In domo hereticoꝛ videt horrendū cū magistris fornicantibus pplm seductus pariter sordidat. Unde q̄z. i. ecclie ꝓcipit vt paret messem sectiōis. i. mctendi ſm peccata i diem iudicij. B nō optando ſz. prophetādo dicit: qz si peniteret venia a pio iudice cōsequerent qui etiā hic ideo coꝛripit vt ibi parcat. vnde subdit: Cuꝫ sana.

b Sed et iuda. Ne putes te esse securū para messem tibi. i. genera filios qui succidant: qz pe est tps iam vt tu quoq; a chaldeis ducaris captiuus i babylonem ⁊ tue messionis: id est interfectionis tempus veniet. Quasi chaldei te metent: sed inde te reducā qs sub cyro erit artaxerse: ⁊ cum conuertero subaudis vide bis: quia multi qui captiui ducti sūt viderunt reuersionē ⁊ cum illis qui nati fuerunt in babylone redierūt in terram suam. de hac reuersione non fit ꝓmissio decem tribubus que in perpetua captiuitate tenenē. Ca. VII

Allego. C Cum sanare vellem. Allego. Cum saluatoꝛ post effusionem sui sanguinis et ecclesiā de gentib⁹ ⁊ populis congregatā: vellet populi peccata sanare ꝑ penitentiā: subito ephraim. i. heretici qui falsoꝛ dogmatū. ꝓmittunt vbertatez: et populus samarie qui dicit se ꝓcepta dei custodire: operati sunt idolum falsoꝛ dogmatū. per illos ingressus est fur et latro: id ē diabolus vl' ipa falsa doctrina hereticoꝛ in ecclia. fur insidijs occulte decipit. latro audacter rapit. Signanter ergo ponit: fur clam ingressus est: latrunculus foris spolians: qz neminem vestē xpi possunt spoliare nisi ꝓius ab ecclesia foris ad sua dogmata traxerit. Allego. Et ne forte. Allego. Heretici nō possunt vetra peccata cōtra deū causari: cū antiqs operibus nouam addant impietatem et suis ligent peccatis et cuz deum celare se putant: oculos eius vitare non possunt: quia vultus domini super facientes mala.

a Supplantata sanguine. Hebrei dicunt: Insidiatrix sāguini. Dicto enī hebraica hic posita ad supplantationē ⁊ insidiationē est ēq uoca: videtur tū hic magis accipi ꝓ insidiatione. quia subdit.

b Et quasi fauces piroꝛ latronū. quia querūt glutire bona alioꝛ.

c Particeps sacerdotū. In hebreo habet: Societas sacerdotū. id est maioꝛū: eo modo loquēdi quo dicitur. ij. Reg. viij. Filii aūt dauid sacerdotes erāt.

d In via interficientiuz. ꝓ hoc designat q̄ malores de galaad erāt cōsentanei ⁊ participes in latrocinijs istis et homicidijs. ⁊ in ꝫ erat trāsgressio legis ꝺtra ꝓmū. e Percgētes de siche⁊. ad aliū locū vbi erāt nundine ad quas portabāt pecunie ꝓ emēdis mercimonijs. ⁊ ideo latrones ꝓdicti ponebant se ibi in insidijs. f In domo israel vidi horrē dū. ſ. idolatriā ⁊ homicidiū. g Sed ⁊ iuda pone messem tibi. i. tps tue collectionis ⁊ trāslationis de terra tua ꝑ chaldeos. h Cū cōuertero captiuitatē ꝑpli mei. Hebrei aūt dicunt: Cū ꝓuertero ineptā leticiā populi mei. Dictio enī hebraica posita hic equiuoca ē ad captiuitatē et leticiā ineptā. ⁊ hoc secūdo mō magis cōsonat littere ꝓcedēti: qz in captiuitate babylonica cōuersa fuit leticia inde in tristiciā. trāslatio vero nostra sic exponit: Sed et iuda pone messem tibi ⁊c. q. d. licet cito debeas duci in captiuitatē: tū adhuc erit messis tibi in terra tua. Cū reduxero captiuitatē ꝑpli mei. sub coꝛobabel de licētia cyri. ⁊ in hoc no tat distinctio captiuitatis iude ⁊ israel: qz ista reuersa fuit ad terrā suā. captiuitas aūt israel

Mozaliter. nō ē reūsa. Ca. VI

p In tribulatione sua mane ⁊c. Istō capitulū litteraliter exponit de penitentiā agentib⁹ ad ꝓdicationē Johānis baptiste ⁊ se disponentib⁹ ad baptismā ⁊ fidē christi. Mozalik aūt exponit pōt de cūctis vere penitentib⁹. cū dr: In tribulatione sua mane cōsurget ad me. tribulatio nāq; corporalis frequēter inducit ad penitentiā peccatoꝛ: qz vexatio dat itellectū reuertēdi ad dominū. Et quoniā sic reuertētes debent alios ad idē inducere. subdit: a Dēite ⁊ reuertamur ad dñm ⁊c. Et subdit reūtēdi mod⁹. cū dicit: et Iustificabit nos post duos dies ⁊c. primus dies est vere cōtritiōis. scōs ꝓfecte ꝓfessiōis. ⁊ terti⁹ debite satisfactiōis. Et subdit ad hoc exemplū. cū dicit: k Qua si diluculū ꝑparat⁹ est egressus ei⁹. diluculus principium est diei per quā significat⁹ iustificatio impij. huius diei principiū est gratia ꝑ ueniēs que est ꝑparatio ad gratiā formaliter iustificantē. de qua subditur: l Et veniet quasi imber nobis tēporaneus ⁊c. Sed quoniam non est dignus misericoꝛdia qui nō facit misericoꝛdiā. ideo de talibus subdit: n Misericoꝛdia vestra quasi nubes matutina ⁊c. i. sine effectu debito. de qua dicit Jacob⁹. ij. Si aūt frater aut soroꝛ nudi sint aut indigent victu quotidiano. dicat aūt aliqs de vobis ite in pace calefacimini ⁊ saturamini: nō aūt dederitis ea q̄ necessaria sunt coꝛporis quid ꝓderit vobis. q. d. nihil. o Propter hoc dolaui in ꝓphetis. i. laboraui per ꝓphetas ad hoc q̄ ad retinendā misericoꝛdie reducerent. sicut dolaē lignū vt rectificet. p Et occidi eos i verbis oris mei. i. eos occidēdos dixi morte gehenne: Matth. xxv. Ite maledicti in ignem eternū. ⁊ subdit ibidez: Esuriui et nō dedistis mihi manducare ⁊c. q Et iudicia mea q̄si lux egrediētur. nam in finali iudicio impioꝛ cōdemnatio ⁊ iustoꝛ ꝓmiatio instissima cūctis euidēt apparebit. Ca. VII

i Cum sanare vellem. Hic incipit capitulū in hebreo ⁊ in libri. C oꝛrectis: in quo ostenditur negatio diuine misericoꝛdie regno israel ꝓpter multitudinē et euidentiā sue iniquitatis. et primo ponit euidentia. cū dicit in persona dñi: Cū sanare vellem israel. eius captiuitatem reducendo. k Reuelata est iniquitas ephraim ⁊c. i. tam multiplex ⁊ manifesta q̄ huiusmodi beneficio est indigna. t Quia opati sūt mēdaciū. erga homies ⁊ deū p idolatriā ⁊ fallaciā. m Et fur ingressus est ⁊c. i. parati sūt aliena rapere int⁹ et extra: ⁊ sic ptz euidētia multiplicis pcti eoꝛ ꝺtra ꝓrim. Cōsequēter ponit eadē euidētia in pctis ꝺtra deū. cū dr: n Et ne forte dicāt ⁊c. q. d. nō ꝑt dicē q̄ coꝛ pctā antiq̄ latebāt me: et nūc in

B a In malicia. Allego. Qui male operatur vel male de christo sentit regē. i. diabolum letificat: et in mēdacijs ꝓpne doctrine principes huius mundi quoꝛ sapientiam deus destruit. In nostris enī peccatis gaudent principes tenebrarum vl' regem qui ꝓmū heresim reperit. ꝓcipes qui ꝓpositi hereticoꝛū populis falsum sibi vendicant sacerdotium. b Quasi cliba. Allego. Hereticoꝛ coꝛda igne diaboli succēdunt vt in eis coquat panis antichristi qui ꝓmū in ecclesia loquunt⁹ occulte ⁊ omnia pacificare ꝓmittit ⁊ vt cācer paulatim serpit fermentū doctrine eoꝛum: de quo dicit: Cauete a fermēto pharisei ꝛc. ⁊ cū itumuerit in coꝛdib⁹ decepto⁹ rū tūc in apertā ꝓrumpūt insaniā. de qui bus dicit: Ex nobis exierunt: sed ex nob non fuerunt. c Quieuit. Diero. Fabricatis idolis nō statim hieroboā vim ītulit pplo vt ea coleret: ne aliquib⁹ resistēti bus coꝛ cultura cuacuaret ⁊ ideo paulū quieuit ciuitas: qr sue volūtati relict⁹ est ppl's donec fermentaret totū mendaciū vt ꝓmū ꝓncipes: deinde satellites: tādē oīs pplus ꝓpria volūtate regi cōsentiens coꝛrūpere⁊: qz qđ necessitate fit cito soluit qđ volūtate pseuerat. d Dies regis. Successa massa pplī in veneratiōe idoli ceperūt dicere ad foꝛes hieroboā. Iste ē dies regis nostri quē noster impator festi unum nobis cōstituit in ꝫ gaudem⁹ ⁊ ludimus ⁊ vitulos adoram⁹. Et pplo ita clamāte ꝓncipes q̄ erāt ad regimen ciuitatis ⁊ pplī instituti cū pplo amittētes itelligētiā mentis ceperūt obliuisci deī ⁊ in ligna idoloꝛ ītingere ⁊ more fanaticoꝛ q̄d agere⁊ nescire Allego. Populi a rege diabolo ⁊ ab eiꝰ ꝓncipib⁹ vl' a ꝓncipe hereseos ⁊ eiꝰ ducib⁹ seducti. relicta eccl'sia alias solēnitates colūt ⁊ clamāt: Hic ē dies reg' nr̄i Galēt̄ini arrij martiōis. Qui audiētes qđ ei ꝓpositi sūt nō inebriant⁹ vino ne lene putet peccatū esse: ꝫ isanīūt ex vino. de q̄ Moyses fel draconū vinū. ⁊ v. a. i. Aū deceptis pplīs ⁊ ducib⁹ ꝓnceps exrēdit manū cū illusoꝛib⁹ quoꝛ coꝛda sunt succēsa. Tota enī die heretici nō videbūt solē iustitie: qz oppīssus ē coꝛ sēlus: hoꝛū coꝛda varijs ꝓturbatiōib⁹ succēsa sūt sic ira ⁊ auaricia. ⁊ ꝺuoꝛū iudices suos q̄. s. aliq̄d virtutū ⁊ discretiōis hūt. q̄b⁹ discernāt mala a bonis: vl' iudices hereticoꝛuz a suis pplis deuoraⁿt: vt q̄z domos ꝺuoꝛāt turpis lucri gra eoꝛ ꝺuozenē assensu.

e Cū iſidia. dolose hieroboā fec⁹ vitulos ne forte ppls isrl pgēs ad tēplū dei hierosolymis sūpta occasiōe reconciliaret regi iude. Insidiabaē q̄ ne ad tēplū dñi ascenderēt: ſ vitlos q̄s fecerat adorarēt.

f Ōēs re. Ōēs ꝓncipes hereticoꝛ cadūt qz q̄ibus clamēt ad deū nō tū digne inuocāt nomē eiꝰ. Quia q̄cūq; inuocauīt nomē dñi salu⁹ erit. g Nō est in eis. q̄si ḃ oīa passi sūt vt deū grāt quē q̄rere noluerūt.

h Ephraī fa. Allego. Heretici nihil differūt ab erroꝛe gētiū: ⁊ q̄ fuit ꝓnceps i eccle sia fact⁹ est subcinericiꝰ oī pte īmūdo cinere et ignīū ardoꝛe circūdat⁹ vt nō redeat ad deū ſ i erroꝛe ꝓmaneat cui⁹ coꝛ comedūt demōes q̄ sūt alieni ⁊ hostes: ſ ipi nō adnertūt inimicos esse.

i Sz ⁊ cani effusi sunt in eo et ipse igno. Nō quo tpe i hac malicia fuit ſ vsq; ad se necnutē ⁊ vltimā regni euersionē ꝑmāsit i erroꝛe. Cani. Heretici effunduntur quādo stulticia coꝛdis eius vsq; ad finem vite in eo perseuerat: sicut enim cani in ui

suis omnem maliciam eoꝛum a ſ peccata presentia.

me recoꝛdatum. Nunc circūdederunt eos adinuentiōes sue: ſ non reuerentur faciem meam.

a coꝛaz facie mea facte sunt. In a ſ exponit que fecerint in facie dei qui cōsentientes voluntati hieroboam idola coluerunt

malicia sua letificauerūt regē: a ſ qñ dicebant: Isti sunt dij tui isrl. b ſ qui sug hieroboā pplo prefuerunt.

et in mēdacijs suis ꝓncipes.

a ſ qz letificauerunt omnes sunt adulteri a deo recedendo. b ſ quasi clibanus succendit ad coquendos panes ita illi ꝓ hieroboā succēsi sunt igne idolatrie ad coquendū panē ipiratis.

b Omnes adulterātes quāsi clibanus succensus a coquente.

c Quieuit paulū ciuitas a cō mixtione fermenti donec fermentaretur totuz. Dies regis a ſ pari amentiam luxurie vel idolatrie.

nostri. Cēperunt principes furere a vino. Extendit manum suam cuz illusoꝛibus: quia applicuerunt

a ſ versatus in tenebris peccatoꝛū: et misso igne in clibanum secerus fuit: quia videt nullum resistere sue voluntati: sed omnes coquere panem impiratis. mane vero successus flāma sceleris aperte et impudenter recessit a cultu dei et coram omnibus ad immolaudum venit.

suum cuz insidiaretur eis. Tōta nocte dormiuit coquēs eos: mane ipse succensus q̄si ignis

a ſ quia non tam per insidias sed impudenē a cultu dei recedens. ſ quid plura.

flamme. Omnes calefacti sūt

a ſ occiderunt eos qui nolebant consentire. ſ vel bene intelligentes prauo exemplo coꝛrumpunt.

quasi clibanus: et deuoꝛauerūt

a ſ denīs omnes reges post hieroboā recesserunt a religione dei et ābulauerūt in vijs hieroboam qui peccare fecit israel.

iudices suos. Omnes reges eoꝛum ceciderūt: nō est in eis

a ſ vt relictis idolis reuertatur. b ſ regnum x. tribuum.

qui clāmet ad me. Ephraim in

a ſ nationum similis eis recedēs a cultu dei.

pōlis ipse commiscebatur:

a ſ panis non reuersatus omni parte plenus est soꝛdibus: ira ephraim non agendo penitētiam circūdatur cineribus peccatoꝛum.

b ephraim fact⁹ est subcinericiꝰ panis q̄ nō reuersaē. Cōmedederunt alieni roꝛbur ei⁹ et ipse nē sciuit. Sed ⁊ cani effusi sūt i eo

a ſ intersticiendo et bona eoꝛum rapiendo. b ſ fortes in illo pplo vt thesauroꝛ in quib⁹ fidebant. c ſ deum suū vel causam cur sit traditus.

sū recoꝛdat⁹. qz a Huc circūdederunt eos adinuentiōes suas. id est idolatrantes. b Quasi clibanus succensus a coquente: id est ad hoc incitati a rege. ſm enīz communē modum loquendi ille qui incitat alios ad malum dicitur succēdere furnū.

c Quieuit ciuitas paululum ⁊c. q. a principio totus populus nō fuit infectus illa idolatria: sed paulatim ad ꝫ fuit tractus totus populus: et tunc fuerunt posite custodie ne aliqui irent i hierusalem in diebus solennibus.

f Dies reg' nostri. sic dixit hieroboam qz solemnitas dñi erat celebranda in bethel vbi erat vn⁹ vitul⁹. iij. Reg. xij. Cēperunt principes furere. i. cum eo idolatrare. g A vino. fecerat eī principibus magnā cōiuia vt sic eos attraheret ad intentionē suā. ideo subditur: h Extendit manū suā cū illusoꝛibus. in hoc enim illudebant deo.

i Quia applicuerūt quasi clibanuz coꝛ suum. i. ex feruenti voluntate seuenti sunt eum in idolatria. k Cum insidiaretur eis. vt auerteret eos a deo suo. l Tota nocte dorminit. i. i pace quicuit: quando vidit assentientes sibi: quia vltra nō timuit occidi ab eis per reuersionē coꝛ ad regnum dauid ꝓpter quod audaci⁹ ad idolatriā eos fuitauit. ideo subditur: Mane ipse succensus. m Omnes calefacti sūt. i. ardentes in idolatria. n Et deuoꝛauerūt iudices suos. interficiēdo senes virtulos illos reꝓbantes. o Ōēs reges coꝛ ceciderūt. in illā idolatriā. vnde de quolibet illoꝛ dr. iij. Reg. xv. iij. A peccatis hieroboā q̄ peccare fecit isrl nō recessit ⁊c. p Ephraim. Hic ponit idolatrie multiplicitas. cuz dicit: Ephraim in populis ipse cōmiscebat: qz regnū isrl nō solū ad hoza: sed etiā cōtinue. ideo subdit: q Ephraim fa. ē subci. pa. i. idolatrijs gētiū infect⁹: sic panis subcinericius contrahit soꝛdes a cineribus. r Qui nō reuer. ꝓ penitentiā. s Comederūt alieni roꝛbur eiꝰ. qz ꝓpter pctā ista freqnter fuit ab hostib⁹ depdatus. t Et ipe ne. qz ꝫ esset ꝓpter hāc idolatriā: ⁊ sic ptz eius excecatio: ⁊ ñ solū inuenū ſ etiā senū. ió subdit: v Sz ⁊ cani effusi sūt ⁊c. i. dediti isti pctō. ió subdit pena.

Universidad de Navarra
Biblioteca

Deo .s.p

Allego.

b

D

a

b

c

d

e

f

g

h

i

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

v

x

y

z

Ēsto .p sapiennā sic in ſpto .p stultitia acceptiūk: ⁊ cuz ſle humiliēt hereticus ignorat vetustatē sue malicie ō qua ſ ſr̄i. Q ātiquak ⁊ ſe nescit.p pe ſterit ē ⁊ nō ꝛ euertetur ad oīm per penitentiā.

Allego. ¶ Allego. Heretici ḡ ab ee clesia recedūt ꝛ recordi colū be cōparant: qr terrena de siderantes assyrijs tradun tur: ⁊ cū pfecti fuerit de ec clesia expandet sup eos de cretū ⁊ testimonijs scripturā rū ⁊ artificī sermone sapien tie ꝛtertū vt eleuātes se cō tra dñi sapientiaz ad hūilia detrahat cōminando de pe na vt sic correcti nō pereāt i eternū. a ¶ De eis. Heretici sūt ve eternū ḡ recedūt a creatore ḡ redemit eos san guine: ꝛ loquunt cōtra dñm mēdacia dogmata ⁊ vitulāt in cōcilijbus suis ḡ cubilia appellāt ḡ quasi ferāz lustra in qb⁹ libidini ⁊ stupris va cāt: ⁊ ḡcḡd dicūt putāt se in laudes dei dicere. vlulat⁹ ē lupoz ⁊ canā insaniētū so nis⁹, raro hereticꝰ diligit ca stitatē: ⁊ q̄ se amare simulat ſlē catafrige ore venenato mel .pmittit: ſ turpe ē dice re q̄ in occlto facit. b ¶ Ia stabūt. Oēs ſil a rege vsq; ad mēdicū vastabunk ſlē cō muni ꝛsilio mortē ei⁹ tracta uerūt. ita pariť i festo pasca li ab hostib⁹ cesi sūt. c ¶ Su p tri. ꝛt.i. sup corp⁹ ⁊ sāgui nē xpi simulat se legē dei ru mīare ⁊ meditari: ⁊ recedit a deo q̄ docuit eū in ecclia: ⁊ dedit fortitudinē q̄ aduer sarijs resisteret ⁊ cogitat cō tra deū malicīā istimēdo be resim. Nō sicut homīes co mederūt: ſ q̄si inmēta rumi nauerūt. i. abūdantiā rerum quā habebāt sepi⁹ ad volu ptatē q̄si ad fauces renoca bāt vt inde delectabili⁹ pas cerent: nihil nisi cibos ⁊ lu xuriā q̄rētes. d ¶ Heretici re uertunt in ritū gētiū vt sint absq; ingo xpi: ⁊ noticia dei facti ſ vt arc⁹ dolosus: arc⁹ dolosū q̄ vulnerat dirigētēr sic hereticī auctoritate scri pturarū auctorē scripturaz ipugnātes sibi mortez infe rūt. Ah principes eoz. i. he resiarche .pter insaniā lin gue sue qua deum blasphe mant sententia dei indicis feriet̄: facientes hec ea dem in falsi nominis eccliā quod ante fecerunt in egy pto. i. dum morabant in te nebris gentilitatis: bereti coz̄ enī ⁊ gentiliū eccliē sūt questiōes: qz nō sequūk au ctoritatē scripturarū sed bu manam rationem.

ſ Jn gutta

a ſ subaudia sint regni iminere. ſ nescīt. b ſ q̄ ſe erexit nō in deos ſ; in multitudie exercit⁹ cōſ sus est ab eo q̄ ſugbis relistit interficient ab assyrijs principes exercitus in quibus gloriabat: et hoc in facie. i. in plenti.

et ipse ignōrauit. Et hūmiliabit a

a ſ exponit q̄ oblcure dixerat factus est ephrai ſes subemericus panis.

ſupbia isr̄l i facie ei⁹. Nec reuer b

a ſ qui cito reuertertetur ad eos ſi fuissent reuer ſi. vñ Piere. Reuertimini ad me: et ego rr. ad v.

si sunt ad dōminum deum suuz: c

a ſ vt pfecte crederent: vel bene operarent.

et nō q̄ſierūt euz in omnibus d

ſ aduersitatibus. a ſ quasi in cuāgelio dr: Esto te pudētes si. fer. et sim. li. col. simplices ne alijs nocem⁹. prudentes ne alioz inficias capiam⁹. prudētia sine simplicitate calliditas est. simplici tas sine prudētia stultitia est. vñ hic colūba stulti tiā ppli designat: q̄ nō deū ſ egyptū inuocat.

his. Et factus est ephraim q̄si e

a ſ a diabolo. b ſ intelligentia q̄ suos fec⁹ no pōt defendere.

colūba sedūcta non habēs cōr. f

a ſ in auxilium deos suos colendo.

Egyptū inuocabant: ad assyrios g

a ſ et tō. ſ nō volūtariū ſ; captiui. b ſ i captiui tatē. a ſ ibi ñ poterit latere mei potētia: ſ; ostē dā sup eos cā ne redire possint ad terrā suā dōec ego velim. b ſ quo cō pactēdēnt.

expāndā super eos rēte meuz: et h

a ſ ab altitudine sagbie sue deponā eos.

quasi vōlucrē cēli detrahaz eos. i

Ledam eos ſm auditionez cēt⁹ k

a ſ id est dānatio eterna p⁹ pfecte tribulationē. b ſ colenda idola.

eorū. Vē eis: quoniaz recessērūt l

a ſ ideo. ſ ab hostibus et miseri erunt. b ſ ad orando virulos et meū pceptū trāſgrediendo q̄ dixi: nō facietis vobis deos alienos.

a me. Vastabunk quia q̄uaricā m

a ſ tū. b ſ de egyptiaca seruitute.

ti sunt in me. Et ego redemi eos n

a ſ isti sunt dñi rui isrāel.

et ipsi locuti sūt cōtrā me mēda o

cia. Et nō clamauerūt ad me in p

a ſ et si ose. b ſ canticū idolatrie vitulatū vocat q̄ amisso rationāli sensu lupis vel canib⁹ similes erant. b ſ luxurie vacantes.

cōrde suo sed vlulabāt in cubili q

a ſ falsis mysterijs corpis et sāguinis xpi.

bus suis. Sūper triticū et vinuz r

a ſ dancio se idolo.

ruminabāt: ⁊ recesserūt a me. Et s

a ſ p moysen et alios ppbas. b ſ dedi fortitu dinē bellādi: sicut xpc Josue vel Machabeoz.

ego erudiui eos: ⁊ ꝓfortāui bra t

a ſ tū. ſ q̄ tāta eis feci b ſ cū nō possent nocere cogitatiōe sola mea porētiā ad idola trāſtulerē.

chia eoz: ⁊ in mē cōgitauerunt v

a ſ ad id qđ fuerūt aſſūpti eos vocarē ḡ abrāā et moyſe: vt absq; ingo legi ⁊ noticie viuerēt i pa

maliciam. Reuersi sunt vt essent x

pricis. a ſ de⁹ irēdus eos cōtra aduersarios ipi cōtra deū vehemēt exagitras blasphemie mittūt

absq; iugo: facti sūt q̄si arc⁹ do y

a ſ ideo. b ſ materialiter ſ spūali. c ſ q̄ alios de ceperūt ipſi primi ruunt.

losus. Cādent in gladio pūci z

a ſ qui vitulos aufi sunt vocare deos. b ſ de risionem contra deum in terra promissionis faci unt quam in egypto didicerūt colendo api. ꝛc. portenta egyptioz.

pes eoz̄ a furōre ligue sue. Istā &

subsānatio eoz̄ in terra egypti. ⁊

a ¶ Et bu. Superbia isrāel. qđ ſpleti⁹ fuit tpe Osee qui cū ppō isr̄l⁹ duce⁹ est captiu⁹ in assyrios. iiij. Reg. xvij. b ¶ Nec re. sunt. p penitētiā dedita, ¶ Et fa. est ephraim ḡsi colūba sedu. i. retib⁹ au cupis capta. c ¶ Nō habēs cor. i. fiduciā i dō mino. ¶ Egyptū inuocabāt. cōsugēres ad bu manā auxiliū ⁊ dimittentes diuinū. ⁊ hoc tpo re Osee. iiij. Reg. xvij. d ¶ Ad assyrios abiere, tpe manahen. iiij. Reg. xv. e ¶ Et cū pfecti fue rint. ꝓfidētes de auxilio hūano ⁊ difficātes ō di uino. f ¶ Expandā sup eos rete meum. dādo eos i mānib⁹ aduersarioz. ⁊ cā subdit: i. Cū recesserūt a me. p multiplicē idolatriā: vt visum est. g ¶ Ego redemi eos. de seruitute egypti. h ¶ Et ipsi locuti sūt cōtra me mēdacia. dicentes de virulis aureis: Ecce dij tui isrāl ḡ eduxerunt de terra egypti. iij. Reg. xij. i ¶ Et nō clamauerūt ad me in corde suo. me denote deprecādo. k ¶ Sed vlulabāt. in culmi idolorū. l ¶ In cubilibus suis. i. in delubris. m ¶ Sup triticum ⁊ vinū ruminabāt. qz post idolatriā gnā exerce bant. n ¶ Et ego erudiui ⁊ ꝓfortaui. ꝛc. mittēdo eis ꝓbal ad eruditionē eoz ⁊ ꝓfortatiōez in bone. o ¶ Et in me cogitauerūt malicīā. ꝓperas me / os occidēdo. p ¶ Reuersi sunt vt essent absq; iugo. primo enī subtraxerūt se a iugo roboam fi lij Salomōis. iij. Reg. xij. ⁊ postea a iugo diuine legis seruitūdo idolorū. q ¶ Facti sūt q̄si arc⁹ do lo. qui reflectit sagittam cōtra tenentē cū. sic po pulus isrāel blasphemias retorquebat in deū si stentatorē suū. r ¶ Cādēt in gladio. s. assyrioz. s ¶ A furore lingue sue. id est propter blasphemi as contra deum. t ¶ Ista subsannatio coū: id est derisio dei. u ¶ In terra egypti. i. pdicē runt eam cum essent inter egyptios. ¶ Ca. VII

Moraliter. isrāel ꝛc. In hoc ca. poi tur duplex causa quare ppls de regno isrāel nō fuit liberatus de captiuitate assyrioz. ⁊ ppls de regno iuda fuit liberat⁹ a seruitute babylonioz: et fuit vna causa multiplicatio idolatrie i domo isrāel ⁊ ei⁹ cuidētia. de qua dr: Esa. iij. Peccatū suū quasi sodoma pdicauerūt. Et hec diffuse est inoluta ⁊ cū replicatiōib⁹ pluribus ꝑ tractanḡ.

¶ Moraliť aūt plati ꝓcipes ⁊ iudices in ꝑ hūt documētū q̄ ḡtūcūq; sint ad miserīam .pm. nō tñ omittere debēt in ist⁹ casib⁹ debitā punitionē sc̄z q̄ malū est plurios replicatū vt emidēs intā tū q̄ ex omissione punitōis debite sequīt popu li scādalū: cū ipe dño cui .pnīū ē pcere ⁊ miserē ri: ⁊ q̄ de plenitudine potestatis pt oēm offensaz ⁊ penā remittere. ⁊ tñ .pter dictos casus ppls ō regno isrāl nō remisit. ⁊ sic dicit: Cū sanare vellē israel revelata est in. ꝛc. i. manifeste publicata. lo quit el hic dñs ad modū pn̄ indict⁹ q̄ ḡnz est de se vellet reū liberare. tñ enormitas facti ⁊ ei⁹ mi

Additio. la. Cum sanare vellem.

Qđ vr ꝛ: Cū sana. vel. vsq; ibi: Corā facie mea fa. ſt. Alit exponēdū videť. Ad qđ sciendū q̄ in illo ppō decē tribuū erant aliqua peccata occulta et aliqua manifesta. de q̄ bus loquitur prophēta in persona dei ad modū medici qui intendens curare aliquem morbum patentem inuenit in infirmo aliū morbum occul tū ex quo curato reddiť difficilior. ⁊ hoc est qđ dicit: Cū sanare vellē israel. s. a morbo seu pecca to publico. Reuelata ē iniquitas ephraim ⁊ ma licia samarie. s. ille que erant occulte: quod de clarat cū sequitur: Quia operati sunt mendaci um. in mendacio enim pernicioso duo communi ter occurrunt vitia. Primuz est patēs. s. falsa vo cis significatio. Aliū ē latēs. s. intētio fallēdi: q̄ i corde ꝓfitit soli deo nota: q̄ ex .pbam scrutat corda ⁊ renes. Declarat eīm ꝓpositū in eo quod sequitur: Et lux ingressus est spolians latrun culus sozis. Contingit enim quādoq; q̄ aliq̄s alie na cupiens et non audens hoc publice facere fu ratur: ⁊ sic

rāt ⁊ sic ē patēs vitiū. ⁊ de ꝑ dic: Et fur ingressus ē. s. latēs. Et est spoliās latrūcul⁹ foris: ⁊ sic patēs. Cōsequēť qz inf eos erāt aliq̄ murmurātes de iusta iustitia dicebāt q̄ mala q̄ de⁹ eis ifferebat nō .puenīebāt ex culpa .ppria sz ex demerit⁹ antiquo rū parētū que etiā hodie debet erronei asserūt: dicētes q̄ sūt in hac captiuitate .pter peccatū vituli in deserto fabricati: qđ falsū est .put alibi ē ostēsū. iō subdit: Me fonte dicāt in corde ipō sius oēm malitiā eoz me recordatū: ꝑ oībit q̄ punitio eis illa ta sen cōmlata correspōdebat petis eoz .pncipalit cōmissis. vñ

Replica. ipos fuit principaliter ppetrata.

Glo.ordi.

Capitulus: VIII

a ¶ In gutture. Sic exalta vo cem tuā vt sit similis mbe vt multi audiāt: quia mul ti peccauerūt hoc clamai: ta vent/ et nabuch. aduersus hierusalē et templū dei cū tāta velocitate ⁊ ra pacitate: sicut aquila festīat ad p/ dam. ¶ Per aquilā diabol⁹ ḡ cu pit ponere nidū sup astra celi. vñ: Si exaltatus fueris vt aquila in/ de detrahā te dicit dominus. Ih in lege precipitur ne comedamus aquilam. hec aquila venit sup he reticorum cōciliabula qui quon dam fuerant domus dei: ⁊ hoc iō quia ꝓuaricati sunt legē: sine cau sa dicunt: Tu es deus me⁹ ⁊ nos qui dicimur israel ⁊ christiano no mine censemur scimus te: sed hoc frustra dicit dominus cum ipsi cō stituerūt sibi reges ⁊ principes: ha bēāt aduersarios meos quos nō cognouit: quia mei noticiaz nō me nerunt: et argentum ſcs ⁊ aurum: sz quicquid sermonis vel spiritu alis intelligentie habebant .natu raliter verebant in idola que in corde suo finxerunt: ideo interic/ rūt. b ¶ Cognouimus. Nos ḡ dicimur israel nomen iacob qui ti bi placuit reservantes euz alie gē tes te ignorārēt. c ¶ Ipsi regna. Contra meam voluntatē petierūt sibi regem: sicut cetere gentes ha bent a qua stultitia vt renocaret eos Samuel exponebat eis legez regni: ⁊ filios ⁊ filias eoz̄ regi bus seruituras ꝓdicebat: vt reū / terentur ad deū regem clementi/ simum. ¶ Potest hoc intelligi de bicrobeam et regibus qui ei suc/ cesserunt: quia et si deus irat⁹ Sa lomoni regnum eius diuidi volu it: non ideo eum israel sibi regem constituere debuit: sed ex ꝓcepto legis debuisset interrogare deum quem regem vellet istitui. Quod enim deus vult fieri ad vtilitatez aliquando p ignaros et repugnā tes implet ad ipsoz̄ dānationem

Tac.11.c

Allego.

Ū: Oportet filium dominis tradi: sed ve homini illi p quem tradetur. d ¶ Projectus vitulus. Hiero. Nō in vibe que dicitur samaria positi sunt vituli: sed in dan et bethel. per samariam ergo omnes vrbes decē tribuū desi gnantur: ⁊ q̄ ponitur vitulus in singulari numero .p plu rali numero ḡt intelligendum vt de duobus vitulis in / relligatur: exponit autem interitum projectus est: id est p assyrios destructum est templum idolorum et ipsi conflati vituli et in captiuitatem delati: quia furor meus vindi dicauit in eis vitulis vel cultoribus eorum. ¶ Alle. He/ retici vituli qui relicti ecclestibus .pni sunt in terrā: et ta men dicūt se seruare ꝓcepta legis .bos vitulos projecit deus et trasciť eis et miratur que tāta sit puersitas vt co lant idola q̄ fecerūt bos vitulos nō accipit isrāl q̄ se vide re deū fingit a ceteris gentibus: sed de sacris scripturis conflauit prauū intellectū et est artifex dei sui q̄ cito pibit

ſ sicut ara

Nico.de lyra

a ¶ In gutture. Post de/ claratiōe divine iustitie ⁊ miseri/ cordie. hic ponit .pmulgatio vtriusq; ⁊ primo iusticie. secdo misericordie. ca. xiij. Prima in duas: qz primo pōitur iusticie dei .pmulgatio. secūdo ponit ire patio. ca. xi. Prima in tres. qz primo .pela / mat dei iusticia. 2tra iudā. secdo 2tra isrāl. ibi: Me ino. tertio ite. ꝛ iudā. ibi: Et tu / das. ¶ Circa primū dr: ꝓphe a dño: Jn gut ture tuo sit tuba. i. clama alte ad modū lo nitus tube. ⁊ quid debeat clamare subdi/ tur: b ¶ Quasi aquila. i. nabuchodono sor rapax ad modū aquile: .pter qđ aqui la vocat: Ezech. xvij. Alia vna grandis ꝛc. c ¶ Super domū dñi. i. cito vēient ad destructiōē domū domini in hierusalē: qđ fuit impletū tpe sedechie. iiij. Reg⁹. vlti. ⁊ subditur causa: d ¶ Pro eo q̄ trāſgressi sunt fedus meū: ⁊ iuramento nominis mei fir marum. Sedechias enīz de consilio senio rum et sacerdotum rupit iuramentum qđ fecerat nabuchodonosor de seruiēdo sibi fideliter sub tributo. ij. Paralip. vl.

e ¶ Et legem meam pcuaricati sunt. faci endo multiplicīter contra legem dominī datam in monte synai. Potest etiam ista pars exponi de destructiōe templi per ex/ ercitū romanorum: eo q̄ aquila est signū romani imperij. Pro eo q̄ trasgressi sunt fedus meum. occidendo christum qui mi sus erat ad fed erandum inter deum et po pulum. Et legem meam pcuaricati sunt. irritantes mandata domini .propter suas traditiōes: ſm quod improperat eis chri / stus: Mar. xv. f ¶ Me inuocabūt. Hic ꝓ .pmulgat diuina iusticia 2tra isrāl. cū dicit: Me innocabunt artati ab assyrijs.

g ¶ Cognouimus te israel. i. nos qui sum⁹ populus tuus israel. ⁊ subintelligendum ē q̄ hec vocatio erit frustra. ⁊ subdit̄ can sa: h ¶ Projecit israel bonū. i. cultū dei pro cultu vitulorum.

i ¶ Inimicus persequet⁹ eum. vsq; ad capti onem et captiuationem. k ¶ Ipsi regna / uerunt. s. reges israel. l ¶ Et non ex me. quia ex divina ordinatione regnū decem tribuū erat datū david et filijs ei⁹ in sem / piternum. sed contra hoc videtur quod di cit. iij. Reg. xj. ipi hieroboā: Hec dicit dñs de⁹ isrāl: Ecce ego scidā regnū ō manu Sa lomōis ⁊ dabo tibi. x. trib⁹. Dicēdū q̄ ꝑ fuit indirecte ⁊ ipi q̄ acci dēs. i. ad puniēdū malū Salomōis ad qđ declinauit in senectute: et sic ꝓmisit roboā rūdere dura pplo: ex qua rūsiōe. x. trib⁹ fuerūt ab eo diuise: ⁊ sic istud ꝓtigit ex ꝓmissione divina: ⁊ nō .pprie ex ordi natione divina q̄ respicit aliq̄d ſm se ⁊ absolute. ideo subdit:

m ¶ Principes exti. ⁊ nō cog. i. nō approbauit. s. maliciā ppli se a re gno dō segregāt: ⁊ p ꝑ regē sibi statuēt. .pria volūtate ⁊ nō ſm dā daro dñi. n ¶ Aurū suū et argē. ꝛc. s. vitulos aureos. o ¶ Ut in terirent. hec enim idolatria fuit interitus sui causa. p ¶ Project⁹ est vitulus. i. vituli: quia duo fuerunt: accipiendo singulare ꝓ plu rali. q ¶ Usq; quo non poterunt emūdari. s. filij israel ab hoc de licto. q. d. nunq̄ vsq; ad eoz̄ captiuationē. r ¶ Quia ex isrāl ⁊ ipse est. i. ipse vitul⁹ est de auro ⁊ argēto regni isrāl. s ¶ Artifex fecit il. ex quo ptz q̄ nō est de⁹: q̄ nō est factꝰ ſz factor oīm. t ¶ Ām i ara neārū te. ꝛ. pieť⁹ in loco vili. Jn hebreo dr: Quasi bastile erit. i. dissipat⁹ in frusta sīc ligna q̄ ponunk in ignē. Ex q̄ videť q̄ isti vi / tuli erāt

sicut grandes tela que leni flatu dirumpit.

Ista communiter possunt legi tā de hereticis q̄ de his qui fecerūt vitulos in samaria.

a Quia ventū. Ventū seminat q̄ semina corrupta vento nec habēta medullā sparger vñ nullus fructꝰ surgit: sic in illis nulla spes bōi opis. b Culmꝰ stans. Hiego. Culmꝰ germē nō habet cū vita meritis caret. farinā cul/mus nō facit cū his q̄ in p̄senti sclo ꝓficit nihil subtilitatis intelligit: nullū boni opis fructū reddit: sed si qñ hypocrite bona opa ostēdunt de his malignoꝝ spirituū vota saciant. c Nō faciet. Hereticꝰ nō facit farinā. i. nō p/ducit ad fructū boni opis: q̄ si aliquādo bōa opera agāt alieni comedūt ea: q̄ fauoribꝰ bo/minū elati remuneratiōe carebūt: t ab hostibus. i. demonibꝰ devorant. Sūt et similes paganis vt nomē christianitatis amittāt. Sūt et vala in cōtumeliā qui debuerāt esse in bono rē. Quid ei immundiꝰ hereticoꝝ dogmatibꝰ. d Quod et si. Si alīq̄ boni alīq̄d fecerit: alienū vel demones auferent: q̄ tacta semina volucres celi comedēt. e Quasi vas. Vas i mundū quo vtimur ad p̄fricienda stercora: cuius immūdicie cōparat hereticꝰ. vel q̄ sordi/dus illoꝝ idoloꝝ maculaꝫ. f Ascenderunt. Assur interp̄atur magnus sēlus. ad hūc ascēdit hereticus cū putat se aliquid magni p̄ ceteris intelligere: vnde sibi videt quasi solitariꝰ esse. dat munera diabolo: t sicut gentes corporalia simulacra adorant: sic isti idola q̄ in corde suo ꝓfixerūt. g Onager. Siluestri asino qui domestica pascua nō tenet sed spōte p diuersa pascua vagat: t solitariam diligit habitationem: comparat recedentes a deo t diuersa fabricātes idola: t ideo a deo derelicti sūt. h Nunc congregabo eos. Hiero. Qui bacterius amabant dare munera aduersarijs ds diligebant nūc cessare facia vt suis principibus nulla tributa soluant donec captiuati non tributa sed seipsos ad omnes contumelias tolerandas p̄bebant. i Nunc congrebabo eos in ecclesiā. i. qui fuerant ante diſpſi t quieſcēt paulliſper ab onere regis. Unde Aplus: Sine nobis regnatis atq; vtinā. r. t p̄ncipuꝫ q̄s habent in synagogis diabolꝰ constitutos.

Allego. k Quia multiplicauit ephraim. Allego. Cū sit vnꝰ deꝰ vna fides vnū baptisma: hereticī multiplicant altaria. i. varia dogmata nō ad placandum deum: sed ad multiplicandum peccatum. Unde leges dei non merentur accipere: qui acceptas contemnunt: et si quid dixerint de scripturis non diuinis verbis sed sensibus gentilium comparandum est sibi relicta vna hostia christi multas immolant et carnes comedunt. t ideo quicquid sacrificiorum vel virtutum vel elegosynārum fecerint non suscipitur a deo. l Scribam eis multiplices leges q̄ne velut aliene cōputate sunt. Dederam legem vt vnum altare esset in hierusalez: sed quia fecerunt multas aras et spreuerunt legem datam per moysen: quo medicamīe potero eos corrigere: posset videri vt si alias leges scriberem eis corrigerentur: sed has quoq; ex nequicia sua ne eligerent vnde nec ad/dende vident. m Hic recordabit. Allego. Allego. Iniquitas ante baptismū que in baptismo dimittitur: peccatū post baptismū. Unde dicit: Ps.31. Beati quoꝝ remisse sunt iniq̄tates: t q.t. sūt pec. Hec omnia impurabuntur hereticis: vt t p̄teritis t nouis puniantur: q̄ q̄ de egypto per confessionem christi exierunt: per iniquitatem in egyptum redeunt: et obliuiscentes dei sui multa sibi delicta faciunt. Judas vero. i. vir ecclesiasticus in malis operibꝰ vel puersa scripturarū interp̄atiōe edificauit sibi. v. m. nō dei auxilio: ꝫ artificī mēdacio q̄s structos deꝰ succēdet t destruet igne spūſcti.

Boli le

a ſ. inania opa faciunt: q̄ idolum nihil.
b ſ ideo. ſ tempestatē captiuitatis.

a ric: q̄ vēntū seminabūt t tūr/ a b
a ſ circūfert omni vento doctrine t de carne corruptionē meret. ſ nec stipulā nec spes fructus in illo.

b binē metēt. Culmus stans: nō c
a ſ in quam mulier cuāgelica mittit fermētū

c est in eo germen: non faciet fa/ d
b rinaz. Quod t si fecerit alieni e f
a ſ interfecerūt ab hostibus: vel a demōnibus qui bona auferunt.

comedēt eam. Dēuoratus est g
a ſ facꝰ est similis gentibꝰ idola colentibꝰ ifsrl vel christiano nomine amisso.

israel. Nunc factus est in nati/ h
onibꝰ quasi vas īmūduz: quia i k
a ſ nō spōte ꝫ inuita captiuitate.

ipsi ascēderūt ad assur. Ona/ l
a ſ nō outs pascue dei. b ſ p auxilio.

ger solitārꝰ sibi ephraim. Mū m
a ſ assyrijs quib⁹ quondā in amicicia iuncti fuerūt cēponit manahen.

nera dederūt amātoribus su/ n
a ſ in auxiliuz vnde supra: abijt ephraim ad assur t misit ad regē vltorē

is: sed et cum mercede cōdūxe o
a ſ parit ad pugnā vt simul pugnetis per pariter victi capti uemini.

runt nationes. Nunc cōgrega i
a ſ ne dent munera vel tributa donec puniant ad assyrios vbi nō munera dabunt quasi liberi sed graui seruitute prementur.

bo eos: et quiēscēt paulisp ab k
a ſ nō solū in dan vel bethel rex et ppls: sed in montibꝰ et ꝫn diuersis locis idola colebāt peccatū peccato addentes. ſ ideo ducent in captiuitatē vt relināt dare regibꝰ munera.

onere regis t principū. Quia i
multiplicauit ephraim altaria a ſ p mō arariū modꝰ peliet. b b

ad peccādū: facte sūt ei ārę eiꝰ k
in delictum. Scribam ei mul/ m
tiplices leges meas: quę velut n
a ſ in his quas iam dedi. i. ex primo patris et neglectis apparet q̄ et has negligerent.
b ſ posset videri altaria multiplicata esse ad cultum dei quod remouet.

aliēnę computate sūt. Hostiaꝝ o
a ſ varia offerunt sacrificia non vt deo placeant: sed vt venire impleāt. et ideo deus non suscipit.

offerent: immolabunt carnes
et comedent: t dominus nō su
a ſ i pfert. ſ t q̄ gmanēt in delictis. b ſ ad vindictam.

scipiet eas. Nunc recōrdabit i p
a ſ ante legē. b ſ p flagella captiuitatis.

iquitatis eoz: t visitābit pctā q
a ſ colendo deos eorum: vel petendo auxilium ab eis diffidendo a precatione dei vel etiā corporali contra dei prohibitionez reuersi abierunt in egyptum. ſ post legem.

eorum. Ipsi in egyptum puer q
a ſ et hoc ideo q̄r. b ſ ꝫtribuo.

tentur: et oblitus est israel fa/ r
a ſ idolis in egyptio.

ctoris sui: t ędificauit oblıa: s
a ſ cū ducentibus vidissent. p. reuerēteres a deo punitos: nō tamē cōuersi fūt ad deū: ꝫ edifi/cauerūt vrbes p quas pregerent ab hostibꝰ: sed nihil p̄fuit eis: q̄. ccclij. ānō sedechie destructe ſnacherib illas vrbes mūitas: q̄ sic ignis tā publicas q̄ priuatas domus cōbussit.

et iudas vrbes munitas mul/ o

tuli erāt trū aurei exterioꝝ t lignei interioꝝ: t sic subtracto auro p assyrios ignis facꝰ fuit de ligno.

a Quia vērū seminabūt. i. opa inānia. b Et turbinē metēt. i. in captiuitatem ibunt. c Culmus stās. nō est in eo t. i. sic cōtingat eis aliq̄ apparētia ꝓsperitatis: non tamē veniet ad effectū: t si veniat ab aduersarijs rapiet. d Nunc factus est in nationibꝰ. i. cito ducetur in assyrios captiuus. loquitur enim de futuro p modū p̄teriti, ꝓpter certitudinem ꝓphetie. e Quasi vas immūdum. i. ibi vilius tractabitur.

f Quia ipsi ascēderūt ad assur: id est ibi in captiuitatem ēcto ducentur. t subditur causa:

g Quager solitarius sibi ephraim. onagri discurrentes per deserta attrahunt ventum ad sui refrigerium: ſm quod dicit Hiere. tiij. Onagri ſteterunt in rupibꝰ traxerunt ventū quasi draconēs. Sic isti discurrebāt ad diuersa loca gētilium adattrahēdū sibi idolatras eoꝝ: t in hoc delectabant. ideo subditur: h Munera dederūt amatoribus. i. idolorum sacerdotibus. t ad idez pertiet quod subditur: Sed t cū mercede t. et subditur pena: i Nunc cōgrega bo eos: id est modico tempore terrebo eos in terra sua ꝓgregatos.

k Et quiescent paulisp ab onere regis. i. assyriorum. in cuius regno oppumentur dura seruitute. q̄ si diceret: cito sunt de terra sua dispergēdi. t subditur causa: l Quia multiplicauit ephraim altaria. scz idolorum. m Scribam eis multiplices leges meas. per ꝓphetas eis rememorando. n Quęve lut aliene computate sunt. ab eis eas transgrediendo. ſm aliquos istud legimus interrogatiue: Scribas eis multiplices leges meas? addendo precepta preceptis. quasi diceret nō: eo q̄ hoc cēt frustra. vnde subditur: Quę velut aliene cōputate sunt. o Hostias offerent t. Circa hoc sciendū q̄ decē tribus licet colerēt idola: tamen cū hoc colegāt dñm: ꝓter quod dixit eis Helias. iij. Reg. xviij. Usq̄quo claudicatis in duas partes: nunc colendo baal nūc dominū t sed talis cultꝰ nō est deo acceptꝰ. ideo subditur: p Et dñs non suscipiet eas. t subditur punitiōis acceleratio. eaz dicitur: q Nunc recordabitur iniquitatis eoꝝ. penam debitā inferendo. q Ipsi in egyptum convertentur. i. in seruitutem duram et vilem sicut fuerunt in egypto. r Et oblitus est israel factoris sui t edificauit delubra. repetitio est causę punitionis dictę. s Et iudas. Dicitur prophęta ad declarandā diuinam iustitiam contra iudam dicens: Et iudas multiplicauit vrbes munitas. decem enim tribus in captiuitatem ductis: reuertibus que erant remanserant fortificauerūt terrā suā fortaliciis: vt habet

Noli letari. Hēriles nō habentes Ca. IX
deū noticiaz in cultura deoꝝ suoꝝ letabant. Sicut enī israel recedēs a deo gaudebāt in cultu idoloꝝ: putātes se per hoc pacē habituros. ait ergo: Noli letari. q̄ nō habebis pacē quā estimas:

tiplicauit. Et mittam ignem in ci a
uitate eius et deuorabit edes il
lius. Ca. IX

ſ aliter punit ignorās deū: aliē re cedēs a deo: Sicut ei dñs suis volūtā rē scīēs t nō faciēs vapulat. mul.

a Noli letari isral: noli exul b+
a ſ nationū deū ignorātes. b ſ tō iuste punieꝰ

tare sicut pōpuli: q̄ fornicatꝰ es c
a deo tuo. Dilexisti mercedē sup e
oēs areas tritici: area t torcu/ f
a ſ quo porabāt se inebriandos

lar nō pascet eos: et vinūz men/ g+
a ſ deficiet. b ſ nō solū fame arrerent in terra quā a deo acceperunt: ſs etiā ab ea capriuabunt quā suis scleribꝰ polluerūt.

b tietur eis. Nō habitabūt in ter/ b
a ſ q̄. ſ corde vel colēdo idola eoꝝ.

ra domini. Reuersus est ephrai †
a ſ sicut ei in terra sua idolorum comedebāt: sic capriuati ab assyrijs vrebunt sacrificijs eoꝝ que polluunt in hoc q̄ idolis offeruntur.

i ęgyptūz t in assyrijs pollutū co k+
ſ sēd demonibus.

c medit: Non libabūt domino vi l
d num: et non placebūt ei. Sacrifi m
cia eoꝝ quasi panis lugentium.
Omnes qui comedent euz ꝓta/
a ſ q̄ pāis p̄ dūbz cibo oblato accipit. b ſ subaudis ꝓparaf: q̄ nō offerūt vt ide gule satisfaciant.

minabuntur: q̄ pānis coꝝ sūi n
a ſ pollut deo nō placet. b ſ que igne babylo/niorum succensa est.

mę ipsorum: nō intrābūt in dō/
mū domini. Quid faciet in die o
solēni in die festiuitatiſ domini?
a ſ ill nō rūdent: ipe rūdet imo q̄ facturā sūr de nimo odio israel t ꝓdicit: ecce eni ꝓmētib⁹ ebal deū fugiēt i egyptū vt sic euadāt. b ſ. ꝓpheſcēt

f Ecce enim ꝓfecti sunt a vasti/ p
g tate. Egyptus congregabit eos: q

Sacrificia. cū aps
indeos sacrificiū. p mortuo offerebat q̄ oblatio panis lugentiū dicit: q̄: a lugentibus offert: si quis de eo comederet, ipse immundꝰ t sacrificiū immundus dicebat. Aliter corpora mortuoꝝ. vij diebus lamentabant: t in hoc spacio si ds de domo mortui aliq̄d comederet immundus fiebat. Sic t qui offert t qui comedit t que offerunt idolis immunda dicūt.

c Quid facietis. Cum venerit dies captiuitatis ꝫ dies erit mihi solēnis t quasi placēs hostia: q̄ in ea vindicabo de hostibus t ponā finē iniurie eoꝝ t flagellabo ingratos filios. d Heretici q̄d facietis cū venerit dies iudicij: q̄s vitā suis: mortē redditurus est inimicis. Ecce eni vastati estis a demonibus: qui vos spoliauerūt virtutibꝰ t imitati estis opa infidelū: ꝓpter hoc sepeliet vos mēphis. q̄: in ista sententia t blasphemias oris vri dānabimini: t q̄ locuti est, in supplicijs sentiet: t q̄d argēti in nitore eloquij t falli dogmat' habuiſt, possidebit ortica: ꝫ vos eterno ardore ſsumet: t in tabernaculis. i. in ꝓsciētijs vestris lappa. i. memoria ꝓterite male ꝓuersationis tozꝫbit. e Ꝓfecti sūt. Ꝓficiscēt: q̄: ꝓmētibꝰ ebal deus fugiet ad egyptū: vt sic euadant.

Mēphis

liij. Reg. t q̄ tpe sedechie nimis ꝓfidebāt de illis t parū de deo. iō punitī sunt iusto dei iudicio. ꝓpter qō subdit: a Et mittā ignez t. qō fuit adipletū p exercitū chaldeoꝝ. Ca. VIII

Moraliter. a In gutture tuo sit tuba. Clerūs est domini ad Osee ꝓpherā vt fortiter et ꝫstanter denunciet aduentū regis babylonis ad destruendū domū dñi in hierlm.

Moralit p Osee significat p̄dicatoꝝ veritatis q̄ ꝓfāter p̄dicare debet instantiā demonis ad destruendū domū dei que est ecclia. qs nō tak cū dicit: b Quasi aquila sup domū domini. Per aquilā eni q̄ canis rapax t acuti visus significat ipe diabolus qui viger acumine intellect⁹ t ecclie filios nitit rapere: ut sic ecclā dissipare. Et subdit duplex causa quare sic ꝑmittit agere mala. prima ponit cū dicit:

d Pro eo q̄ transgressi sūt fed⁹ meū. i. fed⁹ p nomē meū firmatū. Secūm sensū litteralē sedechias rex iuda p nomē dñi iurauerat seruare fideliter nabuchodonosoꝝ regi. illud tamen iuramētū rupit de cōsilio senū et sacerdotū: vt habet. ij. Paral. xlvi. t hec fuit vna causa destructionis tēpli t mortis sedechie t ꝑsulentiā sibi dictā ruptionē. Et nūc in plurib⁹ locis nimis facilit vr videt dispōsatio fit in fractiōe iuramentoꝝ. ꝓpter quod timendū est ne ꝑueniat simile malū. Secūa cā quare dixbol⁹ ꝑmittit ecclesie filios molestare est ideōbita ꝓmotio. q̄ non tak cū dr: k Ipsi regnauerūt t nō ex me t. frequent eni in eccla ꝓmouent ad dignitates indigni. Et subdit vn⁹ mod⁹ cum dicit: Argentū suū et aurū suū fecerūt sibi idola: id est pastoꝝ symoniace ꝓmotos. Dū dr Zach. xj. O pastor t idolū derelinquēs gregē t. † 1.q.1.c.si quis iquit. in fi.et c. dūs.in fi.

Noli letari. Postq̄ posita est Ca. IX
ꝑmine iusticie contra populū declaratio. hic ꝓnr ponit causā de multiplici delicto. t diuidit in duas partes. q̄: ꝑmo increpat ꝓphe vt villi ꝓcoratus. scdo vt multipliciter ingrat⁹. ca. sequenti. Prima diuiditur in quinoꝝ partes ꝫ quinq; mutationes de bono in malum. Prima est de abundantia in penuriā. secūda de mūdicia in īmūdiciā. ibi: Reuersus est. tertia de sciētia in stulticiā. ibi: Scito te. quarta de bonitate i malicia. ibi: Quasi vuas. quinta de fecūditate in ꝓlis carentiā. ibi: Ephraim. Circa primū dicit: Noli letari. in animo. c Noli exultare. exterius in signo. dicit eni exultatio quasi extra saltatio. d Sicut populi. q. d. magꝫ habes materiā tristicie q̄ gētiles qui nō sunt trāsgressores leg' mosaice sicut et tu: q̄ nō fuit ei data. e Quia fornicatus es a deo tuo. ido latrando t legē ei⁹ trāsgrediendo. f Dilexisti mercedē sup oēs areas t. p cultu eni idoloꝝ consequi sperabāt abūdātiā temporalium bonoꝝ: sed accidit eis ꝓtrariū: q̄ hec abūdantia quā ꝑsecuti fuerāt deum colēdo murata est in penuriā. ideo subdit: g Area t torcular nō pascet eos t vinū mētit eis. q̄: nō crescet ꝫtū de terra sua captiui. ideo subdit: Nō habitabūt in terra dñi. h Reuersus. Hic increpat de mutatiōe secūda. s. de mūdicia in immūdiciā. cum dicit: Reuersus est ephraim in egyptū. i. de mūdicia vite quā ley tradidit in immūdiciā cōuersatiōis egyptiace. i Et in assyrijs. i. ductus. k Pollutū comedit. i. comedet cito cibaria in lege ꝓhibita. l Nō libabūt dño vinū. q. d. ꝓpter sui īmundiciā ineptū est ad dei sacrificiū. m Sacrificia eoꝝ quasi panis lugentiū. i. polluta. in domo enim in q̄ erat mortuus omnia cibaria reddebātur pollura: t illi qui comedebāt ea. ideo sequit: Omnes qui comedent t. n Quia panis eoꝝ anime t. q. d. ille panis pōr referre homiez: ꝫ ineptꝰ est ad faciendū inde deo oblationē. ideo subdit: o Quid facietis in die solēni. in quo debetis apparere coꝝ deo ex oblationibꝰ t non vacui t nō habetis aliquid aptū ad offerendū: t ſm hūc sensū ꝓtinuat lre ꝓcedēti. Ra. Sa. aliter exponit dicens q̄ alloquit' duas trib⁹ a nabuchodonosoꝝ occidēdas. dicens: Quid facietis in die solenni. q̄s dño de cadauerib⁹ vestris faciet solenne cōuiuiū bestijs t auibus. q. d. non habebitis effugiū: t sic cōtigit cū littera sequenti. cū dicitur: p Ecce eni ꝓfecti sunt t. i. panet qui effugerunt in destructione hierusalem ierunt in egyptum cōtra cōsiliū Hieremie. s. Johannā filꝰ carex t alij cū eo: Hiere. xliij. iō subdit: q Egyptus congregabit eos. ista tamē fuga nō valuit eis: q̄: cito post nabucho.

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

B a Memphis. Mēphis erat ciuitas metropolis egyptioꝝ antequā Alexandria cōderet. Interfecto aūt godolia ab ismahel quē nabuchodonosor: rex terre ꝑfecerat reliquie duaꝝ tribuū fugiēdo chaldeos. cū Hieremia ꝓpheta cōtra ꝓceptū dei ingressi sunt egyptū: et ibi postea ꝓsequētibus chaldeis. vt caꝑti sunt: vel sepulti in ꝑdicta ciuitate.

b Venerūt. Hiero. Dies iudicij veniet improbis: in quo affligēt israel. q. d iactat se nosse deū et nō sāctospiritu regitur: sed a demonio in variaꝫ partes circūfertur neciēs. q̄d loquit: dicēs dei filiū creaturā: spūmsanctū negās esse deū. et aliū deū bonū: aliū mūdi creatorē dicēs: quoꝝ insania multiplex est: quia multe iniquitates. Semel autez sciēdū quicquid in hoc ꝓpheta de israel et ephraim dicit: ad hereticos referri q̄ vere insaniētes cōtra deū loquuntur mendaciū. c Scito te. Hel o israel q̄ punitte bas tibi pacē. scito te in hoc stultū fuisse et insanū. ꝓphetam q̄ putabas te esse spiritalē: sed nō ꝑfm estimationem tuā. d Etiā scito. ꝓphetā quē ego misi tibi ad annūciandā veritatē quē tu dicebas insanū fuisse virū sanctospiritu plenū et vera ꝓphetantē. e Speculator. Deꝰ constituit reges et sacerdotes et ꝓphetas vt ꝓuideret ꝑplo. vnde dicit ad Ezechiel: Speculatorē dedi te domui israel. Ezech.3.d Dicit ergo ꝓpheta: Ephraim. i. hieroboam cū deo meo. i. fm voluntatem dei mei constitutus est speculator ad hoc vt ex ipse et sequaces reges populo dei vtilia prouideret: et sicut ꝓphete ad bona erigerent: sed in omnibus vijs id est actionibus suis factus est laqueus: quia suadendo et ꝑ potentiā cogendo ad idolatriam inducebat. vnde dicitur insania in domo dei eius.

e Insania in domo dei eius. Ꝓlati ecclesiarū aliquādo i ecclesia dei cōfingunt insaniam. vel in scripturis ꝓnunciēt interpretando: vel i vno quoq; credentiū qui domus dei recte dicit error em generando: vt quicunq; sequitur eos illaqueetur ad casum.

f In diebus gabaa. Reducit ad memoriā scelus filiorum israel: quando vxor leuite reeuntis de bethleem nefando concubitu necata est. vel quando relicto deo fecerunt sibi regem de vibe gabaa. i. Saul: et multo peꝰ peccauerunt nunc eligendo hieroboam et adorando idola: tunc enim remansit populus in culpa dei: nūc post schisma secuta est idolatria: posſūt hec et ad ꝑlatos ecclesie referri qui prauā doctrinā edunt eos quibus ꝑdesse debent. g Quasi vuas in deserto inueni israel. Cum totus Iosabis esset desertus et dei noticiam non haberet: alijs relictis i errore elegi israel ad sacrificandum.

Nota proprietatem: populus inuenitur: patres videntur. In vtroq; vinea est et ficulnea sub quibus requiescere dicitur: qui consistit in domino.

Cum in deserto huius mundi gentes ignorarent deum et ipse israel execraretur primum in apostolis et in apostolicis viris inuenit deus christianum populū mente deum videntem. et dulcissimis eorum fructibus saciatus est quasi si vua et ficus in deserto inueniantur. Sed hereticivsurpantes ibi nomen christi intrant ad beelphegor: id est seruiunt libidini. Vix reperitur hereticus qui diligat castitatem et si ore laudet. Ideo alieni a deo ꝓfunditur. i. idolo mācipāt. Sic et q̄ gule seruit seruꝰ est gule: sic q̄ libidini fuit deꝰ beelphegor. h Ephrai. Sliabāt. x. tribꝰ et ꝑferebāt se fri suo inde q̄ mittos bērēt filios et exercit': ibi oēs vt captiuati vt literse-

a mēphis sepeliet eos. Desiderabi a b
a ℣ argentū signāt oia q̄ argēto emūt vt ville: signat aūt lōgā vastuatēq; vt pīs erāt delectabi les habitatiōes nascent lappe et vrtice
le argēntū eoꝝ vrtica hēditabit:
a ℣ de quibus supra quid faciens.
b lappa in tabernaculis eoruꝫ. Elē c
℣ afflictionis.
nerūt dies visitatiōis: venerunt d
a ℣ qualia fecerunt talia recipiant. b ℣ nūc recognosce vba tua q̄ solebas dicere de meis ꝓphetis. c ℣ else.
c dies rētributionis. Scirō tē israel et
a ℣o. b ℣ in me. ℣ sine ſtellecru
ēt stultum propheta: insanū vir g
a ℣ ꝓpter ergo innumeram peccata multam incurristi amētiā vt nec ꝓ te scirel q̄d ageres et eos q̄ ꝓ spūmsancti vera tibi ꝓpherabāt non audires sed amentes vocabāt.
rum spiritalem. Prōpter multitu h
℣ est.
dinem iniquitatis tuę: et multitu
℣ est.
do amentię. Speculator ephraiz i
a ℣ et est. b ℣ ipse est laqueꝰ in quo pplus capitur. k
cum deo meo prōpheta: lāqueus l
ruinę factus est sup oēs vias eiꝰ. m
a ℣ vitulꝰ aureꝰ. b ℣ in berhel vbi prius domus dei. c ℣ vsq; in barattū impietatis.
e Insaniā in dōmo dei eius. Prō n o
f funde peccauerunt: sicut in diebꝰ p
a ℣ ideo. ℣ deꝰ q̄ q̄ pariter oblitꝰ purat. ℣ in primo sepiendo ab ecclia. b ℣ in captiuitate occidit
gabaa. Recōrdabitur iniquitatis q
a ℣ randem damnando. ℣ que in se.
eorum: et visitabit peccata eoruꝫ.
a ℣ in abraam.
g Quasi vuas in deserto iueni isrl: qt r
a ℣ que delectabilia sunt et cū amore colliguntꝰ ob celeritatē maturitatē. b ℣ in initio ipsiꝰ ppli ꝓ gratiā elegi abraā isaac et iacob qui mihi adhęserunt.
quasi primā poma ficulneę: in cā s
℣ ficus. b ℣ licet autē a bonis genit' er educti ō egypto seruierūt libidini.)
cumie eiꝰ vidi pres eoruꝫ: ipi autē t
a ℣ idolū moabitarū et deus rēgimio. b ℣ a deo ℣ cōfusionē sui recellerē digni obiectione omniū.
intrauerūt ād beelphegor et abā/ v
lienati sunt in confusione et facti x
a ℣ vnde similes illis. f. qui f. e. vt nō idolatre sed ipsa idola vocentur.
sunt abominabiles: sicūt ea que
a ℣ et ideo. ℣ .x. tribus. b ℣ velociter de loco suo in captiuitatē abiit.
b dilexerunt. Ephraim quasi auis a

runt ad beelphegor. i. ad idolatriā filiorū amon et moab. Rume. xxv. k Et abalienati sunt. a deo. y In cōfusionē. sc̄z sua. vt ibidē habet. z Et facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerunt: id est sicut idola que abominationes nominant frequēter in scriptura. a Ephraim. Hic increpat populus de quita mutatiōe. f. a fecūditate ꝓlis in carentiā: et dicit in tres ptes: qz ꝓmo ꝓpositū ꝓdicit: secō inditās ponitur. ibi: Sed et ve. tertio scriptura ad ꝓmū refert. ibi: Ephrai. Carētia ꝛo ꝓlis in magna ꝑte fuit eiꝰ captiuatio. qō notat cū dicit: Ephraim q̄si auis auolās a nido suo.

Auolauit

B et sunt. Cito ergo recessit ab eis gloriatio eoꝝ vt gloria eoꝝ. i. aurilli dei cito recessit ab eis et auolauit ēt a ꝑte ꝑ et ab vtero et a cōceptu. qz etiā filios et posteros eoꝝ deseruit dei auriliū. vnō subdit: Quia si enutrierint. a Auolauit. Hiero. Heretici instabiles et lasciui ab ecclia recedūt et gloriāt si multos prauo dogmate generent: quos et si enutrii fuerit in fornicatiōe dominus minat puniēdos cū magistris eorū et erit eis eternū ve. Replicat ēt ꝓ his fuerit ephraim. Quādo iquit erat in ecclia inter fluctus huiꝰ seculi firma permanebat in christo fundata: sed nunc filios suos ab ecclesia ad diabolū deuocat ad mortē. Moraliter ꝑ filios male cogitationes vt ꝓ praua dogmata ſtelligunt. Que omnia interficiet dominꝰ spiritu oris sui. Et illa die perdēt omnes cogitatiōes et dogmata eorum. Tyrus i medio maris abundāt omnibus diuitijs. huic tyro se filios puerunt. x. tribus in multitudine diuitiarum: et sicut tyrus ā timet circumuerberātes vndas: sic ille populus dei circūcinetus auxilio ꝑ nihilo habebat iras aduersantiū popnlorum. Sic pulcher et validꝰ dei auxilio vallatus sicut tyrꝰ mari. vt fm. Lxx. quasi scopulus durissimus qui contemnit oēs circūuerberātes ꝓcellas.

a Ephraiz adducet. Iste ūterfector intelligitur aḡel rex syrie qui samariam longa obſidione ita fame afflixit vt illius habitatores intelligerent vtilius esse ad eum exire et gladio cito perire: q̄ lōga inedia: qz vero videt ꝓpheta qz in abūdantia bonorum dei superbierant: peccatur auferri causam superbie: puocans deū ad auferendum. da eis domine. et statim ipse sibi respondet: da eis vuluam sine liberis ne gloientur de multitudine filiorum. Si bis que deꝰ dat ꝑ benedictione in contrarium vtamur. aliquādo iuste subtrahuntur: iuxta illū: Mutа fiāt labia dolosa. Et alibi: Disperdat dominus vniuersa labia dolosa.

Vuolauit

a ℣ qt facile pariebāt. b ℣ que erant.

auolauit. Glōriā eoꝝ à partu et a b
a ℣ qt facile in vtero gerebant. b ℣ qt facile cōcipiebāt. ℣ subaudis auolauit. c ℣ si habuerit licentiā nutriendi multos filios nō ꝑdcrit eos: qz debent tradi neci vel captiuitati.
abvterō et a cōceptū. Q et si enū c
trierint filios suos: absq; liberi †
a ℣ nec solū ꝑalis hec pena: sed eternum ve erit eis destitue' a meo auxilio.
eos faciā in hominibꝰ: sed et vę b
a ℣ exponit qualis prꝰ fuerit ephraim vt magis apparet ꝓcerto. ℣ d nūc deseruit erat olim.
eis cū recessero ab eis. Ephraim e
vt vidi tyrus erat fūdata in pul f
chritudie. Ephraiz adducet ad i g
terfectorē filios suos. da eis do
℣ vox ꝓphete.
mine. Quid dabis eis? Da eis b
a ℣ ve ei si genuerit nō habeāt vñ lactare possint
vulua sine liberis: et vberā aren i
tia. Omnes nequicię eorum in k
a ℣ vbi saul vnctus in regē ibi samuel trā ꝓpulo nunciauit.
gālgal: qr ibi exosos habui eos.
a ℣ idolorum culturam quam admiuerunt.
Prōpt malicią adiuētionū eoꝝ
a ℣ cū .x. tribꝰ recessissent a domo dei quō ejecit de dicunt: is dom' dei ꝑ diei vel terra ꝓmissionis vel berhelvl hierim ōō caprim ducti sunt. vl cer te dom' dei celā a ℣ corpe deficiēt repellēdi fūr
de dōmo mea ejciā eos. Nō ad l
a ℣ i errore manēres. ℣ ℣ hereliarche vl demagos
dam vt diligā eos. Oēs princi m
a ℣ vt arri' et alij. ℣ a deo q̄ eos tradidit hosti.
pes eoꝝ recedētes. Percussus ē
a ℣ deꝰ in quo fūdat'. vl dēs patres q̄ errāti' subuenire nō poterūt: nec deꝰ eos preget iō nec fructū facīt: qz nec filios generabunt nec bona opera habebunt.
ephraim: rādix eorū exiccata ē: n
a ℣ vt supra. quasi enarrierit filios absq; liberi eos faciam.
Fructum nequaq; facient. Q et o
si genuerint interficiā amātissi/

que sic habet: Sed et ve eis cū recessero ab eis: ꝑs q̄ fuit facta post coꝝ ruptionē dictā. potest tamē trahi nostra trāslatio ad ꝓdictū intellectū: Sed ve eis cū /quia ꝓpter negationem incarnationis dei deus recessit ab eis dimittens eos in cecitate eorum vsq; quo intrauerit plēitudo gētiū: sc̄ōm qō deducit Apostolus satis diffuse in epistola ad romanos.

c Ephraim vt vidi tyrus. Hic scriptura reuertitur ad predictā carentiam ꝓlis in regno decem tribuū tempore veteris testamēti. cum dicit: Ephraim vt vidi tyrus erat. i. similis tyro in filiorum multitudine. ideo subditur:

Fundata in pulchritudine. pulchritudo enim ciuitatis principaliter in multitudine plebis consistit. et consequenter ostēdit mutationē in oppositum.

g Et ephraim educet ad interfectorē filios suos: id est ad regem assyrioꝝ qui eos debellauit et captiuauit. b Da eis ꝑne. i. dabis.

k Et vbera arentia. ita q̄ iam nati nō poterūt nutriri. et subdit cā buiꝰ pene: l Omnes nequicie eoꝝ in galgal. ibi et circūcidit Josue filios isrl: et tūc ibi primo quieuit arca aliquo tpe. ꝓpter qd̄ ꝓphete falsi dicebāt q̄ erat locus sanctior tēplo qō erat in hierlm: et docebant pplm ibi colere idola ex quo reddebant deo exosi et a deo reprobati. ideo sequit: Nō addā vt diligā eos. m Oēs ꝓncipes eoꝝ recedētes. ab eo ꝑ idolatriā. et a terra sua ꝑ captiuitatē. n Radix eoꝝ exiccata est. i. virtꝰ ꝓlificandi. o Q et si genuerint. non tamen viuent.

Abijciet eos

Potest hoc dici de oib⁹ iudeis q̄ mor/
te ei⁹ inclamauer⁹: ideo de⁹ repulit eos
⁊ nec audit ne fructū possint ferre. Qui
⁊ si fecerint ⁊ nisi fuerint legē dei medi/
tati⁹ ⁊ quasi amantissimos filios aliq̄d
felicit⁹ ⁊ doctri
ne ꝺ corde suo
protulerint: a
deo succident⁹
⁊ erūt vagi in
nationib⁹ non
habētes tēplū
vel altare vl ci
uitatē. Mere
tici nō pūt face
re fructū virtu
tū: q⁹ deū in q̄
radicari debe/
rēt gdiderunt
⁊ si aliq̄l genu
erint: deo adū
sante morient.
vel fruct⁹ eoꝝ
oīa q̄ singūr et
ꝺ corde ino ge
nerant q̄ arcti/
ent et peribūt.
hi abiectia deo
et ideo vagi i
natiōib⁹ ⁊ nūc
ad hos nūc ad
illos sententi/
as transeūdo:
et gentiliū imi
tāt̄ errores.

a ¶ faciet ire captiuos . ¶ vox ꝓphet.

ma vteri eoꝝ: Abijciet eos dñs a
a ¶ vt ipm solū colerent. b ¶ dñm ꝓpheraꝝ.
c ¶ per diuersa loca diuersas culturas sequēdo.
de⁹ me⁹: quia nō audierūt eu: ⁊ erūt vagi in nationib⁹. La. X

Ua ¶ subaudis: oli fuit i patrib⁹ hūs bo
nas ꝓpagines: bonas opa facientes.
b ¶ et in patriarchis nō fuit q̄ nō fe
rer fructus bonoꝝ operꝝ.

Itis frōdosa isr: fructus a
¶ sed. a ¶ multitudinē vel abūdāniā fructuū ver
te in multitudinē idolatrie: vt quāto plēt habuerit
populus ⁊ eo plura altaria edificaret ⁊ abundāri/
am terre vincere⁊ numero idoloꝝ.
adequat⁹ ē ei: fz mūltitudinē fru f
ctus sui multiplicauit altaria: iu s
xta vbertatē terre suę exuberauit
a ¶ hereticoꝝ corda interdū duisa sūt ⁊ cōtraria
inter se pugnāt sententijs. vñ: Interibūt et cōfun/
ger dñs simulacra eoꝝ q̄ finxerūt.
simulacris. Diuisū est cor eorum: b
a ¶ de⁹ oiporēs. b ¶ g assyrios sic ꝓ famulos.
nunc interibunt. Ipse cōfringet i k
a ¶ sensus hereticoꝝ inter se diuisos destruet et
ipsos eternaliter damnabit.
simulacra eorum. Dēpopulabi/ l
tur aras eoꝝ. Quia nunc dicent: m

Ca. X
Itis frō/
dosa.

Alia trāslatio
Vitis aquosa israel. q̄ in malo accipi/
tur: quia sicut aquosa vitis plus in foli
oꝝ q̄ fructuū emissione solet luxuria/
ri: sic israel creuit in multitudine ꝓpso/
rū: ꝫ cū deberēt agricole ferre vuas fe/
cit labruscas. Hereticiq̄ dū sunt ī do
mo dei vocant vineā dñi et afferūt vbe
res fruct⁹: recedētes vero ab vno altā/
ri. i. vnitate fidei: plures erroꝝ struūt a/
ras: ⁊ in tanta vbertatē terre sue in tanta acu
mē ingenij a deo dati exuberāt simula/
cris: q⁹ quanto p naturā acutiores: tā
to ꝓfundiora ⁊ inaudita ꝓferūt dogma
ta. Diuisum est. Tradūt hebrei q⁹
q̄dū pārī cōsensu reges ⁊ pop⁹ cole
bant vitulos: nō venit captiuitas: quia
quodāmodo poterat excusari ꝓp⁹ q⁹ p
violentiā regū ad idolatriā traberet:
sed postq̄ Osee qui fuit vltim⁹ rex. i.
tribuū populo pmūit vt si vellent irent
ad templū dei hierosolymis ⁊ ibi sacri/
ficarēt: dimisū ē eoꝝ eoꝝ: q⁹ ꝓpter ī b regi
nō ꝓsensit vt ab idolatria reuocarēt. et
ideo carēt oīi excusatione. ix. anno ipi
us Osee p sennacherib est captiuatus
⁊ in assyrios traduct⁹. habitās in ciui/
tatibus medoꝝ in ꝛa fluuiū goçan. vñ
ait: Rūc. i. postq̄ ablata ē eis occasio:
statim ītcribūt eterna captiuitate. Jdē
salmanasar qui et sennacherib.

Allego. c ¶ Quia tunc. Allego. Discipuli con/
trariorū dogmatū cū eoꝝ fuerint cōtra
mēdacia: fero dicēt: non habem⁹ re/
gē. i. magistros qui nobis ꝓfuis impe
rauerāt: q̄b⁹ decapitatis⁹ deū nō timui/
mus ⁊ rex. q. f. ꝓsi: q̄d ꝓfuit nob seq̄ q̄z
in necessitate non senserim⁹ auxiliū. ꝟ di/
cūt ꝛrēres aliquā occasionē vt nō q se ꝫ
ꝓ doctores errasse videāt. Dā ⁊ Nba ⁊

¶ vitis eo

a ¶ Abijciet eos dñs de⁹ me⁹ de terra sua. verbū est ꝓphete captiuitatē denūciantis.
b ¶ Quia nō audierūt eū. renouantē eos ꝓ ꝓphetas ad bonū. c ¶ Et erūt vagi i na

Moraliter.

tionibus. i. captiuati in lōginquis regionibus. La. IX
a ¶ Volt letare isr⁹ ⁊c. In ꝟ ca. ponūt q̄ndā mutatiōes ma
se circa ppm isr⁹: que mystice regiunt in christiāis. Prima mutatio fuit de victuali

abūdātia ad penuriā eoꝝ ⁊ dicit: ⁊ ꝟ notat cū ꝟz: Area
⁊ torcular nō pascet eos ⁊c. Christianoꝝ arca spūal est altare: vbi cōfi/
cit⁹ ⁊ ministrat sacramēta eucharistie q̄ in ꝓmitiua ecclia abū
dāter ministrabat christianis: q⁹ cōmunicabāt q̄die: ꝫ postea
refrigescēte deuotōe ordinatū fuit q⁹ sufficeret q̄plo cōmuni sin
gul⁹ diebꝰ ōnīc⁹ cōicare. postea ꝟo ex eadē cā ordinatū fuit q⁹
sufficeret bis in anno. s. in pascate ⁊ natiuitate dñi: et mō iusti
cit semel. s. in pascate: ⁊ th multi disponūt se ad ꝟ sat⁹ defectuo
se. ⁊ sic ꝓ penuria respectu abūdātie ꝓtereūte ꝓplo cōi. Et vi
nū mentiet⁹ eis. sacramētū eucharistie sub specie vini receptū a
sacerdotib⁹: ⁊ cū ꝟ aliq̄s a ministris altar⁹ tū plurib⁹ nō ꝓficit
q: sic ꝟz. j. Coꝝ. Qui māducat et bibit indigne: iudi. sibi mā.
⁊c. tā sacramētū sub specie vini sūptū nō mentit eis: ꝫ eoꝝ
so ipsū mētiunt sacramēto. ꝓpt q̄ cū ꝟz: Et vinū mētiet eis. ē
hyppalage. sic cū ꝟz: Perstauit fistula buccas. i. bucca perfla
nit fistulas. Et Hiere. xj. Mittam⁹ lignū i panē eī⁹. i. ꝓm q̄
ē vite panis: mittam⁹ ī lignū crucis: vt exponūt alīq̄ doctores
catholici. g ¶ Beuerius ē effra. ⁊c. Hic pōit ſeda mutatio. i.
a mūditia in imūditiā. Et ꝟ mutatio mystice repitur in mal⁹ reli
giosis: q̄ p⁹ ꝓfessionē reuertūt ad modū viuēdi sclārē. ꝛ5 sub
ditur: b ¶ Et in assyrijs panem pollutum comedit. per as
syrios qui interpretantur facture vigilantes domino: signifi
cantur boni religiosi qui vigilant in obsequijs domini: et in
eis panem pollutū comedit: qui inter eos immunde viuit ⁊ ꝟ
est pessimum: scilicet inter mundos viuere immunde.
c ¶ Scitote israel stultū. Hic ponitur tertia mutatio que fuit
a scientia in stulticiam: et hec mutatio reperitur in pluribus
theologis modernis ꝓpter: q̄ sacrā scripturā et scię doctrinaꝝ
studē negligūt: et vanis ac curiosis totalit iberēt. q⁹ Qua
si vuas in deser. ⁊c. Hic pōit q̄rta mutatio q̄ fuit ī ꝓplo isr⁹:
q̄ fuit de bonitate ī malicias. nā ꝓmi pres vt abraā et iacob ⁊
siles fuerūt optimi: posteriores fuerūt idolatre pessimi: ꝛ5 pri
mi. Reg. ⁊. ij. Ydarā. ⁊ sic ē in eccla xp̄i. nā ꝓmi rectores⁊ op
timi fuerūt. s. apli et successores eoꝝ mlti: imātū q⁹ fere in oīb⁹
ecclesijs de⁹ miracla faciebat ex eoꝝ merit⁹: ꝫ mō mlti faciūt mirabilia: q⁹ p modos i
excogitatos ⁊ mirabiles surripiūt simpliciū bōa. a ¶ Effraim q̄si auis euo. Hic pōit
q̄nta mutatio q̄ fuit in ꝓplo israel: ꝛ5 a fecunditate ꝓolis in sterilitatem. ideo subdi
ditur: c ¶ Ablęs liberis eos faciam. hoc autem mystice reperitur in multis ministr⁹
ecclesie: quī nec verbo prędicationis nec exemplo bone actionis faciūt liberos in ec
clesia dei: sed magis per suam malam vitam faciunt filios inferni.
¶ In ca. ix. vbi dicit in postilla. Quia panis eorum anime ipsorum ⁊c.

Additio. j.

Hoc q⁹ ꝟz: Quia panis eoꝝ anime eoꝝ nō ītrabit ī domū dñi.
exponit ab hebreis sic: Quia panis eoꝝ: quē offerēt seu offe
rent⁹ intēdāt ꝓ alīq⁹ ipsoꝝ. Nō intrabit in domū dñi. s. acceptabilem.
¶ In eo. ca. vbi ꝟz in postil. Circa q⁹ sciēdū q⁹ iste est vn⁹ de passib⁹ scripture.

Additio. ij.

Suppositio Raymūdi ē ẋa. Ad cui⁹ maiorē ꝺclarationē scie
dū q⁹ lra penūltia alphabeti hebraici ꝟz sch̄in: q̄ simplr sc̄ꝛa to
nat sic lra nra. xviij. s. s. Si āt pūctāt ꝺsug in sinistra pte ꝟz sonū lre tertie nr̄i alpha
beti. s. c. ⁊ in ꝟ dicū Ra. Sa. ꝟ i postil. allegarū cōtet aliq̄d vitat⁹. Sz attēdēdū q⁹ ꝟ
dictio bacar in hebreo significat carnē ꝓprie ⁊ cōiter: ꝛ5 q̄dē dictio bacar vbiq̄z scri
bit⁹ ī hebꝛ. scribit cū lra. o. ꝓdicta pūctura ī sinistra pte ꝺsup posita: ⁊ ex hac dictione
bōrnaꝰ ꝟ dictio becuri sc̄ꝛa cū eadē schin sic pūctata: ⁊ sic significat idē q⁹ incarnato
meā ī lingua nra. vñ cauillatio Ra. Sa. ñ valz vt ptz ex dict⁹: ꝓ ñ būt noticiā ī grāma

Ditis frō. Post increpationē ꝓpli ꝟ sua peioratiōe. (tica hebraici ꝓmois. La. X
ꝟ ꝓ ir increpatur de ingratitudine: ⁊ diuidit in ītruor⁹ ptes ꝛm quarum: ingrati
tudines. quar⁹ prima ponit⁹ in ca. ꝓsenti. alie tres in tribus sequēt⁹. Prima
in duas: quia primo increpat ingratitudinis culpa. secūdo subdit pena. ibi: Diuisa
est. Circa primū cōsiderandū q⁹ de⁹ fecit illi populo magnū beneficiū introducēdo
eū in terrā lacte et melle manantē: Exo. iij. sed hoc beneficio ingrati conuersi fuerunt
ad idolatriā. ideo dicitur hic: Vitis frondosa israel. vocatur autē populus israel vi
tis: sicut dicitur Esa. v. Vinea domini exercituū domus israel est. ⁊ dicitur hic frōdo
sa: q⁹ in multitudine populi ⁊ abūdantia diuitiarū fuit ibi fructificata: ⁊ hoc ex terre
fertilitate. ideo subdit: q Fructus adequatus est ei. q⁹ ꝓ tūc⁹ q⁹ ꝓplo creuisset: fru
ctus terre sufficiebāt ad eius sustentationē: sed q⁹ hec abūdantia fuit eis occasio rece
dendi a deo: ꝛm q⁹ ꝓdicerat moyses: Deut. xxxij. Incrassat⁹ est dilectus ⁊ recalcitra
uit ⁊c. ideo subdit: r Secūm multitudinē fruct⁹ sui. i. diuitiarū naturaliū ⁊ artifi
cialiū. s Multiplicauit altaria. ad idolatriā exercendā. ⁊ non solū vn⁹ sed
multoꝝ. ideo subdit: Juxta vbertatē terre sue exuberauit simulacris. t Diuisum
est cor eoꝝ. Hic ꝛ5 subdit pena: ⁊ primo pōit punitio decē tribuū. secūdo correctio po
tarū. ibi: Arabit in duas. Prima in tres: q⁹ primo ponit⁹ punitio ꝓpli. secūdo asportatio
idoli. ibi: Vaccas. tertio captiuatio sceptri regij. ibi: Cōfusio. Circa primū: dicitur
Diuisū est cor eoꝝ. ꝓtim idola colēdo: ꝓtim deū. u Hic ītcribūt. i. cito interficient
⁊ captiuabunt⁹ p regē assyrioꝝ. x Ipse cōfringet simu. eoꝝ. accipiēdo inde aurū et
argentū. y Depopulabit aras ⁊. arripiēdo sibi ꝓciosa ornamēta eoꝝ. z Quia

visiones hereticoꝝ inutiles erūt et ferient⁹ se
dus nō cū deo sed cū amaritudine vt in die
iudicij germinent sup sulcos agri. i. cordis
eorū vt q̄ seminauerūt in gaudio metant in
lachrymis. Quādo. ix. anno Osee capt⁹
erit a sennacherib: et
cū dñs simulacra fre
gerit dicēt: nō habe
mus regē q̄ nos de
fendat: q⁹ oēs princi
pes nostri capti ⁊ in
terfecti: ⁊ quare hoc
supponit etiā. ideo
carem⁹ hoīe regente:
q⁹ nō timuim⁹ verū
regē deū sine: cui⁹ au
xilio quid valet ho
mo rex. a Loqui
mini. Eoꝝ ꝓphete ex
hortant⁹ sermone dei irridēn
tes eos q̄ sibi pacē et
ꝓspera pollicebant⁹.
Loquimini. Legit
liber⁹ regū manabē
regē israel: regi assy
riorū pbut misisse ar
genti talēta mille: vt
esset man⁹ eius cū eo
inter que munera cre
dit⁹ aurei vituli trās
missi. b Vaccas.
Hiero. Hereticiq̄ di
cunt se habitare in sa
maria. i. in custodia
mādatoꝝ dei colunt
vaccas. i. lasciuas fe
cras ꝛ5 in die iudicij
cū amare puniēt⁹: lu
gebūt populi sup eius
vitulū. i. sup dogma
querūt q̄ habebant
q̄si deus. Sed editui
nō dixit eruditabūt: ꝫ
exultauerūt sup glo
ria sua: quia quondā
gloriosa cōfin⁹erunt
eo q⁹ transmigrasset
populus a deo: sine
gloria dei a ꝓplo a q̄
fuerat relicta. Quic
quid aūt hereticī pulchro sermone loquūt:
regi suo. i. diabolo mittūt munera ad quez
cūqz referūt vñ cōfundent⁹ in eternū.
Quia luxit. Hiero. Mirū q⁹ lugēte po
pulo exultant sacerdotes: sed tradūt hebrei
vitulos aureos a sacerdotibus furto subla
tos: ⁊ in eodē loco suppositos fuisse ercos ⁊
deauratos: lugēte ergo populo q⁹ inter cete
ra munera rex israel misisset vitulos aure
os sennacherib regi assyrioꝝ: exultabāt edi
tui: quia fraus eoꝝ nō poterat ꝺpheudi.
Dēphensa fraude q⁹ erat essent vituli rex
assyrioꝝ putauit regē isr⁹ voluisse illudere
sibi: ⁊ munera q̄ ad placandū eū data erant
magis reddiderunt irato. Vñ ⁊ postea eos
debellauit: aut ergo cōfusio. i. ꝓdicio capiet
ephraim et erubescet isr⁹ in voluntate. i. cōsi
lio quo auxiliū petierat ab alienigena.
Transire. Allego. Samaria. i. spiritua
lis nequicia q̄ se a populo dei dimiserat: fa
cit regem suū. i. hereticoꝝ doctrinā veloci
ter trāsire quasi spumam: q̄ dum videt⁹ cito
dissoluit. hereticī eīm spumantibus verbis
tumentes: sed cito disperdent⁹ in quibus pec
cauit isr⁹: ⁊ tāta erit solitudo p⁹ne doctri
ne vt et spine ⁊ tribuli q̄ nascūt⁹ in locis icul
tis alcēdāt sup aras eoꝝ: ⁊ oīb⁹ subuertis ī
die iudicij dicēt montib⁹. i. magistris quos

Allego.

¶ altos

nō est rex nobis. Mō cui timem⁹ a b
dominū. Et rex q̄d faciet nobis:
a ¶ ꝓmittit vobis ꝓspera sicut huc vsq; fecit⁹:
ꝫ oīa vobis ī cōtrario ꝓfec. vñ subdit: Et feriet
fedus nō cū deo ꝫ cū mēdacio dicēres: Pax erit
nobis: ⁊ ꝛo ꝫm fedus mēdacij nō germinabit⁹ no
stros fruct⁹ q̄b⁹ fatnemini. ꝫ iudicium amaritudinis
id est captiuitatis et interfectiōis ꝛ5 hoc sup sulcos
agri. i. terrena corda ꝺ q̄b⁹ malū semē exuit.
Loquimini verba visiōis iutilis: ⁊ c d
ferietis fedus cū mēdacio: ⁊ ger e f
minabit q̄si amaritudo iudicium
¶ a deo. x. erūt subuerse sunt vt non solū deos
vitulos sed etiam vaccas colerent in bethel.
sup sulcos agri. Vāccas bethā g
uē coluerūt habitatores samarie. h
a ¶ Mora gvaccas vnū vitulū significari q̄ in be
thel erat: vnde sin gulariter ponit sup eū. b ¶ q
eum colebat. c ¶ vituli.
Quia luxit sup cū pōpul⁹ ei⁹: et i k
¶ sacerdotes.
editui ei⁹ super eū exultauerūt ī l
a ¶ i. in vitulo q̄ erat gloria ei⁹ populi eo q⁹ aure
os haberet deos. b ¶ trāslat⁹ ē ad assyrios.
¶ ideo ꝓpe luget et sacerdotes exultant.
glōria eius: q⁹ migrauit ab eo. m n
¶ qō charius erat populo.
Siquidē ⁊ ipse in assur delatus o
a ¶ sennacherib quia muria dei contra idolatras
vindicauit.
est munus rēgi vltori. Confusio p q
¶ accusationis.
ephraim capiet ⁊ confundetur isꝛ r
a ¶ sicut spuma ⁊ bulla aq̄ cito vilescunt: sic regnū
ꝛ. eribus cito finiet: q⁹ noluerūt audire regē dei
vt redirent ad hierusalē: sed secū cū perire fecerūt.
rael in voluntate sua. Transire fe s t
cit samaria regē suū quasi spumā
sup faciem aque. Et dispdentur u

nō est rex nobis. Mō cui timem⁹ dominū. Et rex quid faciet nobis:
¶ ꝓmittit vobis ꝓspera sicut huc vsq; fecistis:
ꝫ oia vobis ī contrario ꝓfec. vñ subdit: Et feriet
fedus nō cū deo ꝫ cū mēdacio dicētes: Pax erit
nobis: ⁊ ꝛo ꝫm fedus mēdacij nō germinabit⁹ no
stros fruct⁹ q̄b⁹ fatnemini. ꝫ iudicium amaritudinis
id est captiuitatis et interfectiōis ꝛ5 hoc sup sulcos
agri. i. terrena corda de q̄b⁹ malū semē exuit.
a Loquimini verba visiōis iutilis: ⁊ c d
ferietis fedus cū mēdacio: ⁊ ger e f
minabit q̄si amaritudo iudicium
¶ a deo. x. erūt subuerse sunt vt non solū deos
vitulos sed etiam vaccas colerent in bethel.
b sup sulcos agri. Vāccas betha g
uē coluerūt habitatores samarie. h
a ¶ Mora gvaccas vnū vitulū significari q̄ in be
thel erat: vnde sin gulariter ponit sup eū. b ¶ q
eum colebat. c ¶ vituli.
c Quia luxit sup cū pōpul⁹ ei⁹: et i k
¶ sacerdotes.
editui ei⁹ super eū exultauerūt ī l
a ¶ i. in vitulo q̄ erat gloria ei⁹ populi eo q⁹ aure
os haberet deos. b ¶ trāslat⁹ ē ad assyrios.
¶ ideo ꝓpe luget et sacerdotes exultant.
glōria eius: q⁹ migrauit ab eo. m n
¶ qō charius erat populo.
Siquidē ⁊ ipse in assur delatus o
a ¶ sennacherib quia muria dei contra idolatras
vindicauit.
est munus rēgi vltori. Confusio p q
¶ accusationis.
ephraim capiet ⁊ confundetur isꝛ r
a ¶ sicut spuma ⁊ bulla aq̄ cito vilescunt: sic regnū
ꝛ. eribus cito finiet: q⁹ noluerūt audire regē dei
vt redirent ad hierusalē: sed secū cū perire fecerūt.
v rael in voluntate sua. Transire fe s t
cit samaria regē suū quasi spumā
sup faciem aque. Et dispdentur u

tur valere. primo q⁹ sat⁹ videt⁹ dictorta. secūdo q⁹ cū ꝟz: Coluerūt habitatores sa
marie: q⁹ luxit sup eū ꝓpl⁹ ei⁹. Ji q⁹ de ipso significato ē redditiuū cause dicti im
mediate ꝓcedēris. inet⁹ Nō ipsū de asportatione vituli nō est aliquo mō cā vel
rō q⁹ habitatores samarie colerēt ipm: sed magis ē ad oppositū. Jtē furtū sacer
dotū videt⁹ esse fictitiū: q⁹ in receptione et traditione rerū sic ꝓciosarū adhibet
magna diligentia: vas aūt aureū a cupꝛo deaurato statim distinguit⁹ p coloꝝ
⁊ pondus. Jtē expositores isti dicunt hoc haberi ab hebreis: q̄ nō videt⁹ verū
q⁹ Ra. Sa. maxim⁹ doctoꝝ inter hebreos nihil penit⁹ dicit ꝺ hoc furto vel frau
de: sed ad ꝛtraria sensum exponit lra. Quantū ad hoc sciendū q⁹ hec ē lra
hebraica. Ad vaccas bethauen timuerūt habitatores samarie. i. ꝓter vitulos
q̄ erat in bethel: vt. s. dictū est. Timuerunt habitatores samarie. i. ne infortu
nij ⁊ malū veniret sup regnū ꝓpter missionem vituli regi assyrioꝝ: erat enī sa
maria metropolis regni: ⁊ ideo ꝓ ceteris exprimit timoꝛ ei⁹ respectu infortunij
futuri. Translatoꝛ vero noster videt⁹ credidisse hūc timoꝛē fuisse reuerētie: ⁊ iō
trāstulit: Coluerūt. ꝓ Timuerūt: Quia luxit sup eū. i. sup vitulū trāsportatū.
Populus ei⁹. i. populus regni isr⁹. Et editui. i. sacerdotes sūr luxerūt: q⁹ habuerūt
maioꝛē cām lugēdi: ⁊ iste luctus monit habitatores samarie ad magis timēdū
de infortunio futuro. Sup eū exultauerūt in gloria ei⁹. i. sup vitulum exulta
uerūt sacerdotes et populus q̄s gloriose venerabāt: ⁊ iō luxerūt in ei⁹ deporta
tione. ꝺ qua subdit: Quia migrauit ⁊c. ita q⁹ li q⁹ migrauit: refert ad illud q⁹
ꝓdicit de luctu sacerdotū ⁊ populi: cetera parēt ex supradictis. Confusio. Hic
ꝛ5 describit captiuatio sceptri. cū ꝟz: Cōfusio ephraim capiet. i. regnū isr⁹ ꝛ5
noīat: q⁹ primꝰ rex fuit de tribu ephraim. Et cōfundet isr⁹. i. populus ei⁹.
In volūtate sua. q⁹ cōsensit regi ī cultu vitulo⁹. iō subdit: t Trāsire fe
cit samaria regē suū quasi spumā sup faciē aque. i. fecit eū duci in captiuitatē vi
liter sicut spuma est res vilis: eo enī q⁹ populus cōsensit regi in cultu idoloꝝ:
idolatria fuit multiplicata ī regno q̄ fuit occasio captiuatiōis regis ⁊ populi.
Et disperdent⁹ excelsa idoli. i. vtriusq; vituli q̄ colebanꝫ in locis altis.

¶ altos putabãt operite nos. a ¶ Et dicẽt. Hec nõ solũ ad ca/
Luc.23.d ptiuitatẽ.x.tribuũ: sed etiã generaliter ad oẽs iudeos tpe ro/
manoꝝ pnitẽt referri. Vñ dns i euãgelio: Filie hierlm nolite
flere sup me.s.l.v.s. ¶ Vel i die iudicij dicẽt sãctis q̃ altitudi/
nẽ virtutũ mõtes sut: opite pcã nostra pcib⁹ vestris⁊ collib⁹
a ¶ Peccatũ isrl. hoc dicit qr.iij.et.iiij.Reg. frequẽter repe/
tit de hieroboã eo q̃ fecit vitulos q̃ peccauit ⁊ peccare fecit
isrl. b Nappa ⁊ tri. aſcẽ. sup aras eoꝝ: qr terra verteret in de
sertũ. c Et dicẽt. s. ifractite q̃ iminente captione sua desidẽ
rabant occultari in cauernis mõtiũ. d Ex die⁹ gabaa pec
cauit isrl. Ad intellectũ hui⁹ sciẽdũ
q̃ casus de idolo michee q̃ supra le/
uite i gabaa mortue fuerũt eodẽ tpe:
⁊ licet scribaꝝ i fine libri Judicũ: tñ
cõtigerunt cito post mortẽ iosue: ⁊ de
casu idoli declarauit Judi.xvii. ⁊ idẽ
ptz de alio casu: qr tũc tpis pbinces
fili⁹ eleaçari sacerdotis erat sumus
sacerdos: vt habet Judi.xx. sic ⁊ hic
Ex die⁹ gabaa peccauit isrl: qr a tpe
quo gabaa enormiter peccauit in vno
re leuite. totus pplus isrl peccauit in
idolo michee: qr pmisit illud stare in
tribu dan vsq; ad decẽ trib⁹ captiui/
tatẽ. ideo subdit: e ¶ Ibi steterũt. qr
idolum michee in tribu dan stare per
miserũt: ⁊ iuxta hoc fit hic memoria ꝫ
peccato gabaa arguendo pplm isrl q̃
fuit ita sollicitus de vindicãda iniu/
ria humana: ⁊ tñ neglexit vindicare i
iuriã diuinã: lz ẽt hi fecerit i primo
ꝫ pugnãdo ꝫtra gabaonitas: tũ ma
gis tenebat ad scõm. s. ad amouẽdum
idolũ de tribu dan: ⁊ p ista negligen
tia fuit punit⁹ in pugna ꝫtra gabao/
nitas a quib⁹ fuit bis turpiter debel/
lat⁹ Iz vicerit in tertio cõflictu ⁊ hoc
est qd̃ subdit: f Nõ cõphendet eos
in gabaa pliũ: sup filios iniqui/
a ¶ voluntatẽ. b ¶ eradam hostibus.
tatis iuxta dẽsideriũ meũ cõripi
am eos. Congregabunt sup eos
a ¶ multitudo assyriox̃ p quã corripiẽt et corrige
tur ꝓpter duas iniqtates. s. q̃ vindicaunt iniuriã
hoꝝ ⁊ nõ dei. vl q̃ pmũ peccauit i idolis michee.
scdo i vitulis. vel q̃ peccauit i duob⁹ vitulis i dan
⁊ i bethel. vel etiã q̃ dẽ deserut ⁊ idola colunt.
populi: cuꝝ corripientur propter
duas iniquitates suas. Ephraim
a ¶ Exx. contentionẽ. b ¶ ideo.
vitula docta diligere triturazxt
a ¶ edomui. ¶ qr ephraim nõ vult legẽ recipe
ego. s. l. p. tumẽtes tauros cernica eiꝰ impositio iu
go edomui ⁊ ascẽdã sup e. cõterã ipositio iugo gra
ui vt discat lasciuiens vacca laborare q̃ nõ vult
vel q̃ iugũ vsurio gẽtũ quã pmittit a collo eius
remouere vel sic ad eũ redire.
ego transiui super pulchritudi/
nem colli eius. Ascendam super
ephraim. Arabit iudas: cofrin/
get sibi sulcos iacob † Seminate
vobis in iusticiã et metite in oze
a ¶ nouum cor facite vobis.
misericordię: ẽt innouate vobis
a ¶ nouale ẽst ager cui primũ pulsus. b ¶ cã cur
hec omnia. c ¶ iudandis tunc erit.
nouale. Tẽpus autẽ rẽquirendi
a ¶ p incarnationẽ qã ola manifestabunt que in
lege sperabant: finis enĩ legis christus.
dominũ cũ vẽnerit qui docebit
f vos iusticiã. Arastis impietatez

a ¶ in quibus idolis imolabãt. b ¶ que excel/
sa fuerunt peccatũ israel.
excelsa idoli peccatũ israel. Lap/
a ¶ signũ virtute desolatiõis. b ¶ vt nec vestigia
remaneant.
pã ⁊ tribulus ascendẽt sup aras
a ¶ magis optaretis mori q̃ videre ea q̃ afferunt
mortẽ. b ¶ sacris q̃ vere alijs. c ¶ deum isrl recca.
corũ † Et dicẽt mõtibus opitẽ
a ¶ dicent.
nos: et collib⁹ cadite super nos.
a ¶ qñ illicito cõcubitu vxoꝝ leuite erudeliter in
terfecit: vel qñ relucto deo saul regẽ elegit.
Ex die⁹ gabaa peccauit israel.
a ¶ in ipsis peccatis gseuerauerũt. ¶ qr nõ est
subuertusz idolũ de domo michee: ideo gseuerauit
populus in idolatria ne reuerteretur ad dñm.
Ibi stẽterũt. Nõ cõphendet eos
in gabaa pliũ: sup filios iniqui/
a ¶ voluntatẽ. b ¶ eradam hostibus.
tatis iuxta dẽsideriũ meũ cõripi
am eos. Congregabunt sup eos
a ¶ multitudo assyriox̃ p quã corripiẽt et corrige
tur ꝓpter duas iniqtates. s. q̃ vindicaunt iniuriã
hoꝝ ⁊ nõ dei. vl q̃ pmũ peccauit i idolis michee.
scdo i vitulis. vel q̃ peccauit i duob⁹ vitulis i dan
⁊ i bethel. vel etiã q̃ dẽ deserut ⁊ idola colunt.
populi: cuꝝ corripientur propter
duas iniquitates suas. Ephraim
a ¶ Exx. contentionẽ. b ¶ ideo.
vitula docta diligere triturazxt
a ¶ edomui. ¶ qr ephraim nõ vult legẽ recipe
ego. s. l. p. tumẽtes tauros cernica eiꝰ impositio iu
go edomui ⁊ ascẽdã sup e. cõterã ipositio iugo gra
ui vt discat lasciuiens vacca laborare q̃ nõ vult
vel q̃ iugũ vsurio gẽtũ quã pmittit a collo eius
remouere vel sic ad eũ redire.
ego transiui super pulchritudi/
nem colli eius. Ascendam super
ephraim. Arabit iudas: cofrin/
get sibi sulcos iacob † Seminate
vobis in iusticiã et metite in oze
a ¶ nouum cor facite vobis.
misericordię: ẽt innouate vobis
a ¶ nouale ẽst ager cui primũ pulsus. b ¶ cã cur
hec omnia. c ¶ iudandis tunc erit.
nouale. Tẽpus autẽ rẽquirendi
a ¶ p incarnationẽ qã ola manifestabunt que in
lege sperabant: finis enĩ legis christus.
dominũ cũ vẽnerit qui docebit
f vos iusticiã. Arastis impietatez

Allego. adinuenerũt. c Ephraim vitu. Al
lego. Ephraim. i. aliquis eruditus i
lege dei vt terreret areã scripturarum
⁊ meditaret die ac nocte cepit abiscẽ
re iugũ legis ⁊ cõtẽdere ꝫ ecclesiasti/
cos viros ad subuersionẽ audientiũ.
vñ dns eleuatã ceruicem ⁊ sibi sublimia
ꝓmittẽtẽ ⁊ iugo ꝓmet et ipse trãsiens calcabit pedib⁹ suis ⁊ ascendet
sup eã: vt sciet se habere dñm. Judas
aũt. i. vir ecclesiasticus arabit terram
eoꝝdis i bono ꝓficiẽs: ⁊ iacob. i. sup/
plantator vitiorum glebas. i. histone
duritiã cõteret ⁊ in partes spirituali/
ter diuidet vt possint fruges reddere
spũales. Hanc cõsuetudinem habet
sermo diuin⁹ vt p tropologiã ⁊ meta/
phoꝝ historie exprimat veritatẽ. Igit ephraim sillis ẽ vacce q̃
a iunctura didicit in tritura grana a paleis separare: q̃ aliqñ fati
gata labore ꝓsilit ab area: sed mox amore cõsueti laboris ⁊ ci/
bi ad areã redit. Sic isrl ꝓpter idolatriã sepe afflict⁹ tñ volũ
tate sua ⁊ ingliuie vẽtris ad idolatriã redit. d Arabit. De
cẽ tribub⁹ q̃ idolatriã captiuat⁹ due trib⁹: ⁊ iacob. i. q̃ 8 alijs
tribub⁹ sũt relicti: cepert corda sua arare ⁊ duritias frãgere vt
bonũ fructũ i cultura dei possẽt referre. Seminate. Adhuc
Deut.5.g fuat ẽba metaphore ⁊ iubet vt seminẽt i iusticia. i. obſuatiõe
legis ⁊ metãt i gra cuã gelij. vñ ẽ: Pniaz agite ⁊ bũfa. h. q̃ o. v.
his q̃ ab ecclia segati sũt ⁊ falsi xpiani dicũt: ꝓcipit vr agũt
pniaz: ⁊ veter⁹ testa. seminẽt iusticiã vr i nouo metãt miscoiam
⁊ inouẽt noualia bonox̃ operũ: ⁊ q̃rãt deũ q̃ eos doceat verã
iusticiã. f Arastis impietatẽ. Dc bonãte ad bonũ vos ecõ/

¶ tra co/

¶ tra cogitastis a me recedere ⁊ idola colere. Vñ messuistis mor
tẽ ⁊ captiuitatẽ fecistis venire. a Heretici arant ipietatẽ male
docẽdo ⁊ merito sue iniqtatis ⁊ mendacij dãnabunt: q̃ cũ se/
minat hõ hec ⁊ metet. a Quia cõfisus. Hereticus in falsis
sentẽtijs suis ꝑfidit: ⁊ i illis q̃s falsa scia roborauit: ⁊ iõ cõsur
get. s. l. p. qz q̃cht loquit nõ rõ ¶ cla/
mor ⁊ tumult⁹ est: ⁊ oẽs mu. s. v. Nõ
est testimonijs scripturax̃ ¶ arte dia/
boli ⁊ argumẽtis pbox̃ cõfidit. In
hoc notant duces hereticox̃ q̃ altare
dei sibi conati sũt vẽdicare. Vñ q̃ dic/
erũt hereditate possideam⁹. s. d. falsa
deceptis ꝓdicãtes pplis vt nõ querãt
verũ panẽ q̃ descẽdit de celo. Sic fecit
v. b. a. f. m. n. v. b ꝓpie hereticis apta
tur: silent faciet vobis eccl̃a vra quã
vocatis domũ dei. Sz ex q̃ a vobis re
cet nõ dom⁹ dei ¶ bethauen. i. dom⁹
idoli ẽ vocãda ꝓpter malicias vestras.
b Matre sup fi. Et quo salmana in
terfecit filios coꝝ mrib⁹: ⁊ pis q̃s mri/
bus sup filios occisis: sic ⁊ filij tui o
ephraim tecũ interficient. Vñ ⁊ gedeõ
dixit ad ptcipẽ madiã: Cũ abisq; li/
beris fecit gladi⁹ tu⁹ multas matres:
sic sine liberis erit mater tua. Ca. XI
c Sicut mane. Superi⁹ dicerat:
transire fecit samaria regẽ sup
faciẽ aque: eãdẽ rẽ explicat ꝑ
alia similitudine: est ens mane ort⁹ auro
re⁊ ꝓncipiũ dicit⁹ fine noctis vsq; ad
ortũ solis. Heretici sicut diluculus
trãsibũt: ⁊ rex eox̃. i. diabolus: vt he/
rclarcha q̃s ⁊ ifantia q̃s credidcrũt ⁊
erãt parueli ⁊ xpiani diecbãt dilexit
de⁹: ⁊ q̃ doctores ecclie vocauit de te/
nebris egypti: ꝑ vocati recesserũt a fa
cie eox̃ ⁊ adorauerũt beelpbegor. i. vi
tijs suis ⁊ libidini seruierũt ⁊ postea
imolabãt simulacris q̃ sibi cõfinxerũt. Singuli ens hereticibã/
dẽt deos suos ⁊ qõcqz fingũt colũt q̃si sculptile ⁊ cõflatile.
Hoc testimonio vtit Matthe⁹ qñ ex ꝓcepto ãgeli ex egypto re
dit Jesus cũ mrc ad terrã isrl: qz hec typice referũt ad xpm tñ
q̃ typũ habuerũt saluatoris nõ p ola opa sua cũ figurauerũt.
Typus ei ptẽ idicat q̃ si totũ ꝓcedat in typo: tñ nõ ẽ typus ꝑ
historie Xitas appellanda. Spũaliter aũt de⁹ filiũ ex egypto
vocauit qñ in ascẽsione ad dexterã suã collocauit. ¶ Et ego

Nico.de lyra

decẽ tribuũ. ꝓpter qõ sciendũ q̃ hic: Arastis ⁊c. Incipit alia
ps i qua posit correctionẽ duarũ tribuũ ꝓdictã reuertit ꝙba
ad obdẽdũ obstinationẽ i malo decẽ tribuũ. dicẽs: Arast⁹ im
pietatẽ cogitãdo male agere. a Iniqtatẽ mes. splẽdo ope.
b Frugem mẽ. comedi. acquiescẽdo falso ꝓphete. c Quia
cõfisus es i vijs
iniqtatẽ messuisti frugẽ mẽdacij
a ¶ suscepistis retributionẽ somniabat⁹ vobis do
na ⁊ venit aduersicas. b ¶ o ephrai. ¶ idolatrie
comẽdisti. Quia cõfisus es i vijs
¶ in robore exercitus et nõ in deo.
tuis: ⁊ i multitudine fortiũ tuox̃.
¶ ideo. ¶ i. venter sonis⁹ viulẽtũ assyriorũ.
Cõsurget tumult⁹ i populo tuo:
¶ in Exia scripsit ciuitatẽ assedẽtẽ sennacherib ⁊ ex/
pit omnes ciuitates iuda munitas.
⁊ oẽs munitiones tue vastabũt:
a ¶ pisceps madianitax̃. b ¶ a famelia gedeõ.
sicut vastatus est salmana a dõ/
a ¶ i. damnauit ara eius destruendo ⁊ lucũ succi
mo ei⁹ q̃ vindicauit baal. In die
dendo. a ¶ mater allidet sup filios. i. animo do
lore cõstringit morte filiorũ.
plij: mse sup filios ãllisa. Sic fecit
a ¶ o israel. b ¶ in quo: vitulũ adorastis et de/
os egyptios venerati estis.
vobis bẽthel: a facie milicie ne/
quiciarũ vestrarũ. ¶ Ca. XI
a ¶ ortus aurore. ¶ ita scelerate.
Jcũt mane trãsit: ptran
a ¶ Osee captus ab hostibus. ¶ de
cẽ tribuũ. b ¶ exponit beneficia q̃
deus eis cõtulit in patriarchis.
¶ erat in egypto idola colens.

sit rex israel: quia puer israel et

iniqtatẽ messuisti frugẽ mẽdacij
a ¶ suscepistis retributionẽ somniabat⁹ vobis do
na ⁊ venit aduersicas. b ¶ o ephrai. ¶ idolatrie
comẽdisti. Quia cõfisus es i vijs
¶ in robore exercitus et nõ in deo.
tuis: ⁊ i multitudine fortiũ tuox̃.
¶ ideo. ¶ i. venter sonis⁹ viulẽtũ assyriorũ.
Cõsurget tumult⁹ i populo tuo:
¶ in Exia scripsit ciuitatẽ assedẽtẽ sennacherib ⁊ ex/
pit omnes ciuitates iuda munitas.
⁊ oẽs munitiones tue vastabũt:
a ¶ pisceps madianitax̃. b ¶ a famelia gedeõ.
sicut vastatus est salmana a dõ/
a ¶ i. damnauit ara eius destruendo ⁊ lucũ succi
mo ei⁹ q̃ vindicauit baal. In die
dendo. a ¶ mater allidet sup filios. i. animo do
lore cõstringit morte filiorũ.
plij: mse sup filios ãllisa. Sic fecit
a ¶ o israel. b ¶ in quo: vitulũ adorastis et de/
os egyptios venerati estis.
vobis bẽthel: a facie milicie ne/
quiciarũ vestrarũ. ¶ Ca. XI
a ¶ ortus aurore. ¶ ita scelerate.
Jcũt mane trãsit: ptran
a ¶ Osee captus ab hostibus. ¶ de
cẽ tribuũ. b ¶ exponit beneficia q̃
deus eis cõtulit in patriarchis.
¶ erat in egypto idola colens.

sit rex israel: quia puer israel et

regnũ i se diuisũ desolabit. Ex q̃ ei debãt mira ⁊ varia idola
vt paulo. s. dr: Juxta veritatẽ tre sue exuberanti simulacris:
ꝓis erat vt diuideret i eox̃ cultur⁹: ⁊ sic ꝙ dicit⁹ petri Jhesus
secũ diuisionẽ. In eo. ca. vbi dr: i postil. Ad vaccas hc.
Additio.ij. Ubi nos habem⁹ ad vaccas betbauẽ
in heb. hr: Ad vitulos bethauen: qz
magis cõcordat cũ cãtu psitt: qz ephraim vitulos colebat.
In eodem vbi dr in postil. Seminate vobis in iusticia.
Additio.iij. Ubi nos hẽm⁹ i ꝙ loco: Cũ venerit
q̃ docebit vos iusticiã. i heb. hr: Do
nec veniat q̃ doceat vos iusticiã q̃ intelligẽdũ ẽ ꝓpe ꝙ xpo q̃
ipios iustificat ipi⁹ gra: vñ ad Ro. iij. Justificati gra ipi⁹: ⁊
cõtinuat ad ꝓcedẽtia sic. nã ꝙ ꝓpha horrat pplm urlincũ in
generali vt dispoat se ad receptionẽ xpi: ⁊ ꝙ p obſuationẽ le
gis ꝙ erat ꝙ dicit: Semiate vobi i iusticia: qz ꝛa obſuatio
legis disponebat ad legẽ xpi: nã semiario ad messem: iõ subdit:
Metite i ore misericie. Rex ei xpi ꝓcipue i misrcia cõmẽdat. vñ
Matth. ix. Rõne legit⁹: Misericiam volo ⁊ nõ sacrificiũ. ⁊ qz
tps aduẽt⁹ xpi nõ erat ita ꝓpinquũ: sic tps semiantis appro
pinqt tpe messis stari sequit. iõ subdit: Innouate vobis no/
uale. q. d. Dec semiario frequẽtẽ da ẽ ⁊ cõtinuã da donec veni
at plenitudo tpis ꝙ ꝙ dix. Tẽp⁹ aũt rẽpti dñm donec veni/
at ⁊c. i. xps sol iusticie. ¶ qz ipi exhortati ꝙpositũ fecerũt: cuꝝ
ꝓ maiori ꝑte legẽ xpi nõ receperũt. iõ subdit: Arastis ipieta
tẽ iniqtatẽ messuistis. q. d. nõ arast⁹ iusticiã ꝓut exhortabar
i obſuatiõe legis: ¶ potiꝰ impietatẽ: qz ẽba legis nõ ad decla
rationẽ veritatis christi sed extorte exponebãt: vt ptz i ꝙplu
rimis locis vñ ⁊ merito iniqtatẽ messuistis. Ca. XI
o Sicut mane. Hic lcrepat xpus ꝓ sua ingratitudine q̃ ac
cepit respectu bũficij eductionis xpli ꝺ egypto ⁊ dedu
ctionis ꝙ deserta: ⁊ ly sicut bũficiũ ꝓcesserit tpe bũficiũ
positũ ca. ꝓce. nõ tñ ista ꝛõe qz ad ꝙ facta ẽ eductio xpli ꝺ egy/
pto vt duceret i terrã lacte ⁊ melle manãtẽ. Preterea sic fre
quẽter dictũ ẽ i sacra scẽptura frequẽter pri⁹ facta posteri⁹ scri
bũt. Pbis igit ca. i. quas ptes dimidit: qz primo ponit xpli va
statio ꝓ sua ingratitudine. secdo ponit eiusdẽ cõsolatio ex dini
na dulcedine. ibi: Quo: Circa pmũ dr: Sicut mane trãsit velo
citer. p Pertrãsit rex israel. regnũ isrl cito deficiet: ⁊ ꝙ ꝓ in
gratitudine bũficij accepti. qõ notat cũ subdit: q ¶ Quia

¶ a ¶ Et ego quasi. Allego. Intantū dilexi eos q̄ clemens pāstor sūt vt morbid⁹ dulc̄ humer. meis portare. Ipsi vero ignorauerūt q̄ mea passione curare eos ⁊ q̄ amatorē sū olim vinculis charitatis trahere eos ad credēdū. vñ: Memo venit ad me n. pa. ⁊c. et arbitrari sūt iugū meū q̄s suaue est esse grauissimū ⁊ declinaui ad eū deserēs ceū vt q̄ eis habitarēt ⁊ assumpta dolo forma dei eis escā corporis mei. b ¶ In funiculis. Alia translatio: In funiculis boim. i. ea charitate qua astrinxi mihi abraam ⁊ isaac ⁊ ceteros cōiungam ⁊ istos mihi. c ¶ Non reuertet. Ex. habitauit ephraim ī egypto. Hiero. Sub manahen rege. x. triduū voluit fugere in egyptū a facie sennacherib: ꝙ captus est ab illo q̄ ꝓ dñatus est illi⁹ iure victoris. Vel reuertus dicit q̄n in terra sancta deos egyptios adorauit.

B ¶ Heretici dicūt se habere terram sctām et ecclīas salnatoris: ꝙ puer sa fide semp fuit ī egypto: q̄ q̄ habitauit ī egypto: senius magn⁹. i. assyri⁹ erit rex ei⁹. Moluit ei ephraim reuerti ad ecclīas et virtute. i. xp̄o pdita semp ī lāguore versat: demonib⁹ ⁊ pturbationib⁹ subiacēs. ō gladi⁹. i. snīa spūalis: vel sermo ecclesiastici viri debellans eos semp versabit ī vrbib⁹ ei⁹. ¶ Is imple cōstruxit ō deū: ⁊ pplm deceptus ī cultu suo pēdebit incertus q̄d agat. c ¶ Et cū nullū remediū ī uenire poterit: tūc sero penitēt op trabit meū reditum hostē ia. cūcta vastantē: ⁊ tūc nō ꝓderit ei.

d ¶ Jugū aūt. Alīs gladio interemptus illius q̄ remanserint impone⁊ iugū grauissime seruitutis ꝓ magnitudine peccatī: q: vsq; hodie sunt in mōtib⁹ pśarū. ¶ Pōt hoc referri ad tpa romanoꝝ qñ iudei vltima captiuitate dānati sūt.

C ¶ Quō ⁊c. Cū ex supradicta cōmination videre⁊ dura dei sīla nō relinquēs locū pnie nunc affectu pīj patris loq̄t q̄ incorrigibili filio: post verba addit verbera.

¶ Inter quinq; subuersas vrbes: malores in scelere: ⁊ ī pena fuerūt sodoma ⁊ gomorra: q̄b⁹ duabus cōparant due trib⁹ peccātes. Vñ in Esa. Audite verbū dñi principes sodomoꝝ: ⁊ accipite legem dei ppls gomorre. Et ezechiel: Justificata ē sodoma ex te. Quia ergo due trib⁹ rēplī habebāt ⁊ ibi idola colebāt: magis peccātes maiori pena digne sunt q̄. x. trib⁹ que lōge a templo ⁊ ab hierlm erant. Duc igit trib⁹ sodome ⁊ gomorre inste cōparant. decē vero adame ⁊ seboim q̄ minores subiecte maiorib⁹: ea ex exēplo cor rūpebant: ⁊ iō min⁹ puniēde. Silr et ecclesiastici viri si etiā criminib⁹ q̄b⁹ hereticī cōraminā: nō adame ⁊ seboim q̄ minores: sed sodome ⁊ gomorre q̄ maiores sunt cōpant: ad

D hereticos aūt et ad populū decepti dicit dom⁹: qr si penitēt porrēt sicut adama ⁊ seboim ⁊ nullā spem salutis habebūt. Sed iterū

¶ pius

a ¶ per moysen.

dilexi eū. ⁊ Et ex egypto vocaui filiū meū. Ēocauerūt eos sicā fa

a ¶ primogenit⁹ meus isral. b ¶ Moyses ⁊ aarō vt exirēt de egypto. c ¶ sed vocati rerga verterūt in deserto idola colētes.

liūz meū. Ēocauerūt eos sicā fa

a ¶ iusq; ege ad hodiernā in terra ꝓmissionis diuersis idolis immolabant.

cie eoꝝ abierūt. Baālim immolabāt: ⁊ simulacris sacrificabant.

a ¶ q: pater erāt ꝓ die ablēdi eos nube ne estuarēt ꝓ noctē illuminauit ne tenebris terrēt. b ¶ ne ledēret i solitudine. vñ: Expādit alas suas. ⁊ ⁊c.

a Et ēgo q̄si nutricius ephraī pōr

a ¶ cū recessissent caput virtuti dedi eis locū pnie ⁊ ignorauerūt ꝙ velle⁊ eos mūdare ab idolis suis.

rabā eos in brachijs meis: et nē

a ¶ .i. quo affectu feci Adā sanctū: eadē diligentiā volui istos sanctificari: qđ exponendo subdit in vinculis cha. i. affectu dilectionis.

b scierunt ꝙ curarem eos. Jn fūiculis adā trabā eos in vinculis

a ¶ aukerens ab eis iugū coercrarū gentiū.

charitatī. Et ero eis quāsi exal

a ¶ .i. legē meā quā sicut maximū iugū pōdus portauerūt. b ¶ dedi eis māna in deserto nō ꝙ⁹ ad eū declinauerūt sed manna declinare fecit.

tās iūgū sup maxillas eoꝝ: ⁊ declinaui ad eum vt vescerer. Non

a ¶ verba comminatio. b ¶ sennacherib.

reuertēt in terrā egypti: ⁊ assur

a ¶ et hoc ideo. b ¶ consili potius in hominem q̄ in deum.

ipse rex eius quōniaz nōluerunt

a ¶ ꝙ pniam. b ¶ ergo. ¶ subaudis interficere. c ¶ hostū. d ¶ nō mō ī agris ⁊ possessionib⁹.

conūerti. Cēpit glādius in cīui

a ¶ principes et robur exercitus.

tatibus eius: et cōsumet electos

a ¶ ipsos principes qui iure capitis alios regunt vel capita consilia eorum.

eius ⁊ comedet capita eorum.

Et populus meus pēdebit ad re

ditum meum. Jugum autem imponetur eis simul quod nō aufe

a ¶ quō sine dolore possū re dare in captiuitatē.

retur ¶ Quōmō dabo te ephraim

¶ si vt pater volo te ꝓgredi: nō inueniam te dignū ꝓcatione. ¶ quomodo.

protegā te israel. Quomodo da

a ¶ licet nō sine dolore rediga te in solitudinē et vsq; ad cineres sicut adama et seboim et ceteras ciuitates sodomoꝝ.

bo te? Sicut adama: ponā te vt

a ¶ misericordia vincit. auderirare iudicio mitigat pietas patrias: vicerā misericordie nō possūt pari ve delear populus.

seboim. Conuersum est in me coz

a ¶ cū ira vicerē. b ¶ penitet me pplī meū delere

meum: pariter cōturbata est pē

a ¶ ego. b ¶ vt deleā. c ¶ fm.

nitudo mea. Nōn faciam furō

a ¶ a clemēcia mea. b ¶ nō genūā vt displicā in ꝓperuum sed vt emēdem: crudelitas mea pole⁊ pietatis occasio esse: hoc iō qñ deus ego ihs punit vt ꝑdar: deꝰ vt emēdet: Si penitere voluerīs ero in medio tui sanctificās et saluans te. ¶ non ꝙdam quantū in me est.

rem irę meę. Nōn cōuertar ut dis

perdā ephraim. Quonjā ego deus ⁊ nō hō. Jn medio tui sanctꝰ

a ¶ aliene gentis subaudis vt te deferam.

b ¶ vox prophete.

non ingrediar ciuitātem. Pōst

i ¶ Pōst dīum ambulabūt. ei obediēdo. Quasi

¶ pius pater mirat sentētiā ⁊ penitet ꝙ talia sit locut⁹. Jn quo ad cōsequentiā ⁊ penitentiā vocat. Nō dispsā quātū in me est. deus ego: subaudis: lapsis manum porrigo: errātes reuoco: ⁊ qr sanct⁹ sum

¶ ꝙ nō dāo ex misericordia veniā ⁊ ꝓspera ꝓmittit si cōuersi cū mirabunt.

a dōminum ambulabunt. Quasi a

a ¶ tunc. ¶ quia sagena domini capientur de mari huius seculi.

leo rugiet: quia ipe rugiet: et fot b

midabūt filij marī. Et quasi avēt c

a ¶ de mādo ad celū rēdētes. b ¶ simplicitatē colūbe imitātes. ¶ dō dabit mihi ꝓnas sicut cornubē. c ¶ demonum.

quasi āuis ex egypto: ⁊ q̄si cōlū

lube ⁊c. v. e. r. a ¶ demonum.

ba de terra assyrioꝝ: ⁊ collocabō d

a ¶ in ecclesijs vel in celestib⁹ mansionib⁹.

eos ī dōmibus suis dicit dñs.

Oseę. 1. a ¶ negauit me hierosolymā idola colēs ⁊ mihi diuinū mihi attribuēs. ¶. quoꝝ trib⁹ me deludere volebant colēdo idola q̄si diuinā aliqđ esset.

b Jrcūdedit me ī La. XII e

a ¶ hierosolymā et reges post eā. b ¶ populus regibus seruiens.

negatiōe ephraim ⁊ ī dolo dōm⁹ f

a ¶ hoc tribus. b ¶ vere ꝓphetis ⁊ virtutibus dei.

c isral. Judas autē testis descendit g

a ¶ angelus patriarchis ꝓphetis. b ¶ deo.

cum deo ēt cū sanctis fidelibus. h

da. q̄ sic dicit: Hoc testimonio vtit Matthe⁹ q̄n ex ꝑcepto angeli ex egypto redit ie sus cū matre ad terrā isral: q: hic typice referūt ad xp̄m: nā q: typū habuerūt salutionis: nō ꝙ ola oga sua ei figurauerūt: typus enī ꝓ indicat: q̄ si totū ꝑcedit i ty po tā nō est typus sed historia veritas appellanda. Hec in glosa.

¶ In eodem ca. vbi dicit in postilla. Et populus meus pendebit.

Additio. j. Glosa sup hoc xp̄ū: Ex egypto vocaui filiū meū: nō est hic ꝓmittēdū sed ꝓdictum. Jta do mino cōmināte filij maris. i. bul⁹ seculi rēpsituosi panēt ⁊ vadūt ad nidos suos. Leccīas ī q̄bus cū eis habitabit. Ꝫ iudei ad aductū xp̄i quē adhuc ꝓstolāt⁹ ferūt. Sz nos tā trāsacta videm⁹ q̄ ⁊ de egypto ⁊ ab assyrijs. i. ab orīēte ⁊ ab occidēte ab aq̄lone ⁊ meridie venīūt quotidie q̄ recūbūt cū abrā ⁊ isaac ⁊ iacob ī celoꝝ regno. Aliter: cū verus leo rugiet rugiēt alius leo q̄ est aduersarī⁹ noster tremet ⁊ nō poterit os agire ad ꝓnūā boꝝ gnā: ⁊ q̄ ab eo fuerāt capti rugitu. i. cōmination veri leonis soluti sequēt deū suū: ⁊ filij marī q̄ ī amaritudine ⁊ falsis aq̄s bereticoꝝ sūt ꝓcreati: formidabūt ⁊ ab illis reuolabūt ad deū: vt q̄ sub heresis laborauerūt requiescāt ī ecclesijs a q̄b⁹ aberrauerāt. Egypt⁹ tribulatio: vel angustia: assyri⁹ dirigēs vel arguēs: ab his liberabunt hereticī cū habitauerint ī domib⁹ suis⁹ et dixerit malis patri b⁹: Relinquēt vobis dom⁹ vra deserta.

Hier.23.c Allego. b ¶ Jrcūdedit. Allego. ¶ Ca. XII

c Circūdāt hereticī dñm in negatione sua. q̄cquid ei dicūt negatio ⁊ mēdacīū est ⁊ in dolo: qr q̄cunq; simulāt artificioso sermone cōponūt. Judas ꝙ. i. vir ecclīasticus nō suspicit nō inflat vt hereticī sed humiliat cū deo: ⁊ cū choro sāctoꝝ fidelis est. c ¶ Judas aūt. Tradūt hebrei qr in egressu de egypto cū ex pte vna mōs altus: ex alia mare rubrum: ex alia hostes essent ceteris tribub⁹ desperantib⁹ vel reuerti in egyptū vel bellare volētib⁹: solus iudas ex

Exo.13.c ꝑcepto dei fiducialiter est ingressus mare cū sanctis fidelib⁹ moyse ⁊ aaron. Unde ⁊ regnū ꝺ trib⁹ meruit habere. Alit ꝑ. tribub⁹ idola colētib⁹ iudas. i. due tribus q̄ habebāt rēplī ⁊ legē deo credētes et ei seruiētes descēderunt humiliādo se secuti vestigia dei: sicut sancti pīarche ⁊

¶ alij

derāt videt sic tūc referāda. Et ppl⁹ me⁹ suspēsus ē ad rebellionē meā: ⁊ ad altū vocāt eā: simul nō exaltabit: cui⁹ snīa talis esse videt ꝙ populus ille q̄ vocabat a ꝓphetis ad altū. i. ad emēdationē vite: semp erat in ꝺ suspē sus nō recte intrādēs sed tendēs ad rebellionē: vñ nūc simul tendebat in altū ad quod vocabat.

¶ Ca. XII

c Jrcūdedit me. Hic incipit. xij. ca. fm hebraicā veritatē ī q̄ ppls. x. tribuū increpat de tertia ꝑgratitudine q̄ respicit būficiū ipēsū iacob pīarche nō solū ꝓ se: sz etiā ꝓ posteris: q̄ būficio abusi sūt. x. trib⁹ erga deū ipm ꝓ id olis dimittēdo: ⁊ erga fratres suos duaꝝ tribuū eos mistplr psequēdo, vt ꝑz. iij. Reg. x. ilij. ī plurib⁹ locis: ꝙ qō in ꝺ ca. in ꝑa būficiū iacob ipēsū describit ingratitudo seu malicia. x. tribuū. ⁊ primo generalr. secōo spālr. ibi: Si galaad. prima ī duas. q: primo ponit malicia ppli. secōo misēdia dñi. ibi: Et ego dñs. Ꝑ prima adhuc ī tres: q: primo malicia ppli ꝓmittit. secōo būficiū dei interponit. ibi: Jn vtero. tertio septura ad ꝓmū reuertit. ibi: Chanaā. Ꝑ la adhuc ī duas. q: primo ponit. x. tribuū culpa. secōo pena. ibi: Ephraim pascit. Circa primū ꝺ ī q̄ sona dei: Circūdedit me. i. me deseruit. f Ephraim. i. hieroboā primꝰ rex de tribu ephraim. g ¶ In negatiōe. Dauid seruī mei dicēdo: Nō ē nobis ps ī dauid ⁊c. iij. Reg. xij. Et ī negatiōe nolis mei: dicēdo de vitulis fabricat⁹: Isti sūt dij tui isral q̄ edu rerūt te de terra egypti: ⁊ q: hieroboā induxit ad hāc negationē dupliciē. primo tribū ephraim ⁊ ꝓr alias nouē. ideo subdit: b ¶ Et ī dolo dō. isral. Iz qr trib⁹ iuda stetit in veritate cultꝰ diuini ꝓ lōgitpa. iō subdit: i ¶ Judas aūt testis descēdit cū deo. In hebreo habet: Judas aūt adhuc potēs cū deo: q: Iz diminutū fuerit regnū suū: tū adhuc habuit ptātem sup tres tribus. ī. iudee beniamin ⁊ leui: q: sacerdotes ⁊ leuite ꝙ regnū isral dolosi in cultatib⁹ sibi assignatis a iosue dimiserūt eas nolētes vitulos colere ⁊ habitauerūt in regno iuda vbi remānerat dei cultꝰ. ideo dr: Ꝑotēs cū deo. i. q̄ est sanctus ⁊ fidelis implēdo ꝓmissa. iō subdit: Et cū sanct⁹ fideli. q̄ exponit Ra. Sa. pieng. i. cū deo sancto ⁊ būdicto: ⁊ hec expositio ē multū cōsona fidei nostre: Iz ꝑter eī⁹ intētionē: hic ei expunit articulus sācte trinitatis: ꝙ ēn q̄ de deo dr: Cū sāctis fidelib⁹: ꝙ nomē plurale q̄s cōsignāt singularī: nūit recte pluralitas psonarū in vnitate essentie. Ad hāc expositionē pōt trahi trāslatio nostra cū dr: Judas aūt testis. i. veritatis ꝙ ꝺ q̄ retinuit cultū diuinū. k ¶ Descēdit. ꝙ hoc q̄ ei⁹ regnū fuit diminutū: q: tū cultū dei retinuit. subdit: Cū deo. Hāc aūt ītam aliq̄ expositores nr̄i exponūt ꝺ fidelitate trib⁹ iude q̄ prima post moysen intrauit mare rubrum. ⁊ sic dr: Judas testis. i. veritatis a moyse dicte. Descēdit. i. post eū in mare rubrū. Cū deo. i. fm mandatū diuinū. Et cū sanctis fidelib⁹. i. cū moyse ⁊ aarō. Sed hec expositio videt falsa eo q̄ ī hebreo nō habet fidelib⁹ ī plurali: iz fideli in singulari. Dec etiā expositio

Universidad de Navarra Biblioteca

alij fideles. a Ephraim pascit ventū. Refert historia q̄ naboen regez isrl̄ pace facta cū assur petisse auxiliū ab egyptijs q̄ cū pascere vētos.i. decipere se vana spe ponēdo spem in boue t sequi cū.i. ire ad meridianā plagā: t toto die.i. to te tpe nihil agere nisi ludere sibi et colēdo mēdacia: id est idola: dum huc vel illuc discurrit vastitatē suis vrbib⁹ pparat: t oleū in egyptū ferebat. Cū manaben vidisset senna cherib ex fedarato factum sibi aduersariū: auxilium a pharaōe petiuit mittēs ei inter cetera dona clarissimū oleum quo samaria abundat: nec inuenit tale i egypto. Allegorice. Heretici mālt opib⁹ letificāt imundis spūs t sequūt estū q̄ floret germia discutit t mēdacia.i. falsas doctrinam qua multos decipiāt t inde vastitatē.i. interitū sibi suisq; multiplicāt: fedus cū assyrijs ineunt: q̄ cū demonib⁹ pacē habēt quoz volūtatē sequūt: quoz principes est sensus magn⁹: vt quecūq; finxerint sapienter simulasse videant. Oleū in egyptū ferūt: q̄ cū sint in tenebris: scientia sanctispūs se hñre mētiūt. ℣ Iz conētur Xpiatē miscere mēdacio: oleū aqs et ceteris liquorib⁹ nō miscef. semp Xpitas superat mēdacia deoz: ū. b Judicia q̄. captiuitatis t miseriaz: q̄ decē tribub⁹ p petō captiuitatis indas nō penituit: Iz vt alit ecclesiol sozores suas scleribus vicit: t visitatio.i. flagella sup duas trib⁹ q̄ de iacob orte. c Jn vtero. Expont bñficia dei collata iacob: t i eo inde filio: q̄: t pfe nolak fill⁹: vt t dei misericordia i iacob.i. indā t duricia inde i deum cognoscak. Allego. Possūt hec eadem dici viro ecclastico q̄ corripik a deo q̄ memor bñficioz dei: non cessat adducere petiū petō: q̄n te nascētē ecclia in fide paturiret: supplārasti indeū siue gētile fratrē tuū t ei⁹ primogenita accepisti: t i fortitudine tua direct⁹ es cū angelo vl vincēs malignos spūs: vel roborat⁹ bñdictionib⁹ angeli.i. dei. Jmaluisti ꝫ angelū pcib⁹ facies eū tibi adiutorē: vt i. nalceleres ꝫ boies t cū vicisses fleuisti: t rogasti angelū dñi: t petōz tuoz recordat⁹ inuenisti eū i bethel.i. domo dei q̄ ē ecclia: t vt sciat q̄s iste iudas cēt: addit ibi.i. ecclia: locut⁹ ē nobis xpianis: et ex eo nole vsq; hodie xpi cēsemur nolle. Itaq; o vir q̄ cōuerteris deū: cōuertere q̄ridie ad deū q̄ pniam: t si peccaueris dic cū pphā: Laborauī i gemitu meo lauabo p sin. ℟. fac misericordiā vt misereāz cōsequar: ita indica sicut vis iudicari t spera i deo. d Jmaluit. Precib⁹ imperās bñdictioez. e Apostrophaz facit pphā ad iudāz o iuda cū ꝫ ita se habeant

a ℣ id est populus decē tribuū sic noiatus.
b ℣ fluctuans inter duas gētes.

a Ephraim pascit ventuz: t sequit estū. Tota die mēdaciū t vastitatē multiplicat. Et fedus cū assyrijs iniit: t oleū in egyptum ferebat. Judiciū ergo dñi cū iuda et visitatio sup iacob. Juxtā vias

a ℣ qualia fecit ytalia recipiet.

eiº t iuxtā adiuētiōes eiº reddet

a ℣ q̄. ℣ rebecce. b ℣ nō sua virtute sed dispositione dei qui eū sibi furuz: fuidebat fidelem patriarcham. ℣ elau.

ei. Jn vtero supplātauit fratrem suū: t i fortitudine sua direct⁹ est

a ℣ q̄n cū angelo tota nocte pugnauit vt bñdiceret. vñ israel.i. directus vel rectus dicit:

cū angelo. Et inualuit ād angelū

a ℣ accepta benedictione a victo. ℣ ne timeat fratrem. b ℣ sed primo fletus rogauit non diuitem. et nisi benedixeris mihi.

et pforbāt⁹ ē. Fleuit t rogauit eū

nō habet cōsequētia ad p̄cedentē Iramus prima expositio est ℣m veritatē hebraicā t cōsona fidei catholice: t ꝫ ir se habēs ad Iram immediate p̄cedētē: a Ephraim. Hic ꝫ ponit populi. x. tribuū pena. t primo in bonis possessis cū ꝫ: Ephraim pascit ventū. i. pcib⁹ t decipit q̄ decipiūt. b Judicia ℣. querēs dilationē de sentētia dei sup iura bñdictionis t primogenituras. ideo subditur in pſona angeli: Jn bethel inuenim⁹ eū. s. deū. Et ibi loquef nobiscum determinans hanc causam. t talis est littera hebraica. Hec aūt expositio cōtinet aliqua incōueniētia. Primo q̄ ℣m dictū hebraicū ille angelus erat bonus eo q̄ erat custos Esau: deus aūt iam ante dixerat ipsi iacob: Reuertere in terrā natiuitatis tue: Heū. xxxj. nullo aūt modo verisimile est q̄ angelus bonus vellet executionē diuini mādati impedire: cū eius volūtas sit oīno cōformis volūtati diuine: nec potest dici q̄ angelus sanctus ignoraret reuelationē factā ipsi iacob: tum quia reuelationes fiunt dominibus mediantib⁹ angelis: t ideo illa que dominib⁹ reuelant: patus a sanctis angelis cognoscunt: tum q̄ iacob reuelationē sen mandatum dei pdictum narrauerat vxorib⁹ suis rachel et lye: Heū. xxxj. talia vero nō latent angelos quorū cognitio nō impedit per distantiā localem. Item angelus experiens tantam fortitudinē in iacob vt dicunt hebrei ignorare nō potuit q̄ hoc esset a deo t per cōsequēs nullo modo ꝫ hoc fleuisset: nec dilationem de iure benedictionis t primogeniture determinando quesuisset cū voluntas eius sit totaliter conformis volūtati diuine: ꝓpter q̄ sicut dixi. Heū. xxxij. ille angelus fuit custos iacob et ex volūtate dei in corpore assūpto apparuit sibi vt non solum verbo: sed etiam sensibili signo assecuraret eum de Esau fratre suo quem nimis timebat: t ideo post lucham in qua fin̄erat se nō posse ꝫualere iacob dixit: Si fortis fuisti contra deum: id est contra angelum a deo missum: ꝓpter quod dicit deus participatiue: quanto magis contra homines ꝫualebis: id est contra Esau cum filijs suis: nec tamen illa fictio angeli fuit mendaciū: sicut nec illa qua domin⁹ finxit se longius ire: Luc. xxiij. quia per fictionem angeli significabat veritas futura q̄ populus descendens de iacob p̄ualeret populo descendenti de elau: sicut et per hoc q̄ domin⁹ finxit se longius ire: significauit q̄ adhuc erat lōge seu peregrin⁹ a discipulorum mente: vt exponit beatus Greg. Homel. xiij. Jigit ℣m hoc exponēda est hec littera. Et in fortitudine sua. i. quā habebat a natura sua t nō data a deo ad boza vt dicunt hebrei.

Direct⁹ est cū angelo. Incrādo cū eo.

Et inualuit ad angelū. nō ℣m existētia sed ℣m apparētiā per ꝫgeli fictionē qui sic se habebat quasi cū ſupare nō posset absq; tamē falsitate et mēdacio, vt dictū est: s Et cōfortatus est. p benedictionē angeli sibi datam: ℣m q̄ dicit Heū. xxxij. Et benedixit eū in eodē loco.

Flenit. i. iacob. Et rogauit eū. i. denote t cū lachrymis rogauit eū vt virgeret eum in via et custodiret: t sic factum est. ideo subdit:

Jn bethel

Beat. i. ē beāt imitare patrē tuū: pl oza: roga: crede: doc im pletū est q̄ vna die ānos milia t alia die tria milia crediderūt. q Et dñs. i. memoriale hoc nois sui dedit illi vt diceret isrl. i. vidēs deū: q̄ nomē vsq; hodie retinēt filij ei⁹: t ℣ nole nois dei semp recordat⁹ a quo t ita vocatur. b Misericordiā t. Miserere alie rue: deinde fratrib⁹: deinde discerne inter bonū t malu: z et sic bonis operibus semp ad maiora ꝓficiendo: spera i deo semp: q̄ ois laus in fine cani. c Chanaā. Facta ammonitiōe ad iudāz sermo ad. x. trib⁹ conuertit q̄ chanaan dicunt: nō p naturam ſ p malitie imitationē. Ān ad hieruſalē dicit: Pat⁹ tu⁹ amoreus: t mater tua cethea. Allegorice. In manu hereticoz statera. d. q̄ quoscūq; possūt decipiāt: t inocētes calūniant t cū deceptis fiat solēt dicere: Diuites facti sum⁹: turba discipulorū Jnuenim⁹ idolum. Omnia figmēta hereticoz idola sunt: nec differunt a simulachris gētiū. Solēt etiā dicere: quicūq; fecero nō poterit mihi imputari: q̄ habeo diuitias: argumēta philosophoz: multitudinē pſn: quā q̄ videbit me peccare nō putabit. d Diues effect⁹. Quasi no curo vndecūq; habeā dum sufficiat mihi vt habeam q̄ possideaz: nec alijs erogare curo. e Oēs labores. Quasi q̄ indigēt mea pecunia non accusabūt me q̄ cā p peccatū ac quisierim: ſz poti⁹ me laudabunt: q̄ ā iniqua genit benedicik: t diuitū multi sunt amici. f Et ego domin⁹. Allegorice. Ad eos q̄ seducti sunt ab hereticis: vt redeāt ad deū q̄ edurit eos de egypto. i. tenebris et errore gētiū: t ne forte peccati memores tardi⁹ reuertant. adhuc inq̄t sedere vos faciā i taber. vt q̄ fecit baptisma ꝫ faciat penitētia: t habitēt in tabernaculis. i. ecclesijs. Et ne putēt hereticarchas spiritu dei locutos. Ego inquit inq̄ locut⁹ sū ad ꝓpheras: nō ad magistros vestros. g Festiuitatis. i. sacrophegie q̄ septimēse celebrāt in memoriā egressionis de egypto. Sicut inq̄t: de egypto liberaui et habitasti. xl. annis i tabernaculis ad sacrā terrā festinās: sic nūc educā te de iminēte captiuitate vt solēnitates more patrū celebres. Si tū feceris q̄ ꝓcipio. Ego enīz sū locut⁹ p ꝓphetas. h Et ego. Ois ꝓphetia visio ℣. vnde t ꝓphete vidētes dicebāt: q̄ qō loq̄bāt spūaliter ītelligebāt: q̄b⁹ nō vno mō ſz multif. generib⁹. pbie vētura mōstrauit dc⁹. i Multiplicantes visiōes i ꝓpheris legim⁹ q̄ Esaias vidit dñm sedētē sup soliū excelsū et elc. t q̄ moyses i modū crucis extēdebat man⁹ vt vinceretur amalech. q̄ ionas trib⁹ dicb⁹ t trib⁹ noctib⁹ fuit i p̄fūdo: t l alijs multa. k Si galaad. Halaad ciuitas ē trās iordanē i tribu gad. Ān. ℣. Halaad ciuitas opantiū idolū. Halgal ℣o ciuitas i tribu da iuxta bethel. ō q̄. ℣. Olo malicia eoz i galgal. Dit ℣ si galaad. i. p. trib⁹ colūt idolū q̄ rēplo sacerdotibus t religiōe dei carent. tū o iuda frustra ve

℣ neraris

a ℣ cū patrio t matrio cōsilio fugēt i mesopotamiā. b ℣ eundē angelū. c ℣ in patre locutus ē nobis filios dicēs: Libi dabo terrā in qua dormies et semini tuo.

Jn bethel inuenit eū t ibi locut⁹ est nobiscū. Et domin⁹ deus exercituū domin⁹ memoriale eius. Et tu ad dñm deū tuū cōuerteris. Misericordiā t iudiciū custodi: a ℣ i. ephraim i cui⁹ manu ē statera dolosa ꝓ ſ q̄ dño dicit: ſic tibi equ⁹ modius iustus ſz scrtarius. c t spera in deo tuo semp. Chanaā

a ℣ calūnia dicit: q̄ nō solū habet ſtiqua mensurā sed et pauperes ꝓ pretiū opprimit.

i manu eius statera dolosa. Lā

a ℣ operit q̄b dixerit chanaā. i. decē trib⁹.

lumniā dilexit: t dixit ephraim: Verūtamē diues effectus sū: in

a ℣ sicut gulosi vētet deus est: ira auaro aurū.

ueni idōlum mihi. Omnes labores mei non inuenient mihi iniq̄

a ℣ quasi tu locutus in scelere et diuitijs: ego aut

tatem quā peccaui. Et ego dñs

a ℣ vbi seruichas i luto. b ℣ edoctus te. c ℣ ad hoc primerunt locum eribus et ymillis vt ad me redeas inuito

deus tus ex terra ægypti: adhuc sedere te faciā in tabernaculis si cut in diebꝰ festiuitatis. Et locu

a ℣ i. per. b ℣ moysen et Esaiā et alios.

tus sum super prophetas: t ego

a ℣ operte.

visionē multiplicaui: t in manu

a ℣ vt adā reuniret regnū illi⁹ q̄ dormiēs ex latere ei⁹ celiā formauit sic Jonas qui trib⁹ diebꝰ fuit i vētre ceti sic Dauid cui Hollam struxit.

prophetarum assimilatus sum.

℣ quasi. a ℣ subaudis colui. b ℣ vel tamen.

Si galaad idōlum ergo frustra

ra egyptij: id est ab illo tempore quo inde redemi te et legem tibi dedi: t peccata possum remittere tibi. p Adhuc sedere te faciā in tabernaculis. qō exponit Ra. Sa. sic: Tēpus erit in quo auferā te a stateris dolosis t faciā te sedere in synagogis t scholis cum auditorib⁹ domine legis: t hoc fuit impletum qñ dñs vocauit de teloneo matthēū: Matth. ix. et de actibus publicis ꝓcbeum: Luce. xix. t cōsimiles ad suū discipulatū. q Sicut in diebus festiuitatis. in sabbatis etiā cōueniebant in synagogis iudei ad audiendum doctrinā diuine legis: t sic faciebant christiani in primitiua ecclesia t modo faciunt in dominicis diebꝰ. r Et locut⁹ sum sup ꝓphetas. i. p ꝓphetas ō tpe bui⁹ vocationis qō est tpō gratie. s Et ego visionē multiplicaui: quia sicut dicit Ra. Sa. sup Zachariā: omnes ſi ꝓphete nō sunt locuti nisi ad dies messie. ſ. principaliter ꝓpter tēpus christi denunciandū. Et in manu ꝓpharū. i. in operib⁹ eorū. v Assimilatus sū. i. ꝓfiguratus vt in formatiōe Eue de costa Ade ꝓfigurata est formatio ecclesie de latere christi dormientis in cruce: t per deglutionem Jone in ventre ceti tribus diebus t trib⁹ noctib⁹: sepultura xpi: ℣m q̄ dicit Matth. xij. t sic de multis alijs posset exemplificari. x Si galaad. Post interpationē malicie ppli decē tribuū generaliter hic inerpat ſpāliter quātū ad ciuitatē galaad cui⁹ habitatores pessimi erāt: vt dictū est. s. ca. vj. t ideo hic specialiter increpat de idolatria: et primo arguit hoc vitium. ſcdo iuxta hoc ponit erga patriarcham iacob dei beneficiū. ibi: Fugit iacob. Circa primū dicit: Si galaad idolum: et accipit hic ſi ꝓ quia. ꝓpter quod cōcludit: v Ergo frustra erant t. erat cīs galaad vltra iordanem et galgal citra: t q̄uis in galaad essent idola: tamen cū hoc transibant iordanem ad exercendum ibi idolatriā que ibi vigebat, vt dictum est supra. iij. ca.

narario idola ilyi galgal cū habeas templū sacerdotū rē. Allego. Balaad trāslatio testimonij: galgala vero volutabrū interptat. Potest ē dicī q principes hereticoꝝ testimonia veritat' trāsferūt in mēdacia: & quicḋ colūt idolū est: & sacrificia coꝝ habēt similitudi/
nē accionū de lapidib⁹. Sicut em accrui de lapidib⁹: hic accꝰ illic congregant vel de fabulo. ita hereticī & seculares sapientia fraudē & mēdacio simulacra cēponunt. & oū suis erroribus imolant adorantes opera manuū suaruꝫ: ad instar boum cūcta pro terrenis cōmodis operāt'. a Fugit iacob. Allego. Jacob supplantatoꝛ vel videns deū christus ē. Rachel primo sterilis: sed formosa quā diligit iacob ecclīa. Lia luppa ſz fetosa synagoga ē. Moyses xps q populum eduxit de egypto. i. de tenebꝛis seculi: & ad iordānis. i. baptismi fluenta ꝺducit. b In ꝓpheta aūt. Mutat ad historiā genesios in quo iterū beneficia dei in populoꝛ: & duritiā populi in deum cōmemorat.

c In ꝓpheta. In moyse q̄n ira dei ꝓ pctō vitulī cōtra illum pplm cōmota erat: rūc moyses ꝓtrait̄ dixit: Aut dimitte illi: aut dele me de libro vite: & sic oratione ei⁹ seruat⁹ ē populus. d Ad iracūdiam. Allego. Heretici ad iracūdiā ꝓuocāt deū. & q̄ vult penitētiā pl⁹ q̄ꝫ moꝛtes puticia cordis punire cōpellit: & sanguis coꝝ q̄ suū et multoꝝ sanguines fuderūt veniet sup capita coꝝ & opprobria q̄b⁹ deum blaphemauerūt: restituet eis dominꝰ su⁹ nō q̄ mō sit: ſz q: dominus coꝝ olim fuit. La. XIII

Loquente ephra. i. principib⁹ hereticoꝝ horꝛor invasit infelicem pplm et deliquit in idolis que de coꝝ
de suo finxit et mortē cuꝫ populo quē seducit et nō sufficit ei corruptisse nisi insuꝑ linguā quā acceperat ad laudandū deū vertat in imagines idoloꝝ: & artificiosa eloquentia sile veritati dogma componat q̄ non est aliud q̄ꝫ prauitatis humane excogitatio: & inḋcit hereticī discipulis suis vt immolēt boues. i. furent de ecclīa: & ad hereticū ducant: & sic interficiant. e Fecerūtq;. Quia hieroboā rex fecerat vitulos aureos pplō de argento fecit vitulos: vt ſm possibilitatē haberēt deos argēteos ad ſsimilitudinē aureoꝝ. g Immolate. Quasi vos cultoꝛes idoloꝝ q: hostie nō suppetūt filios & filias vestras idola vobiscū colētes ipſis vitulis imolate ꝺixit manasses & multi alij de q̄bus scriptū ē: immolauerūt filios suos & filias suas demonibus. Vel certe sicut dicūt quidā: Vox demonū est ad populū: O vos populi immolate homines. Allego. Heretici desiderāt seducere homines. i. rōnales xp̄ianos nō gentiles nec indeos qui sunt quasi bruta animalia.

Allego. Exo.32.g

Allego.

Allego.

a Bobus imolātes. sacerdotes essi idoloꝝ ad augmērandū questū suū fecerūt ibi idola ad similitudinē vituloꝝ in bethel & in dan existētiū.

b Nā et altaria coꝝ quasi acerui rē. i. totaliter destruent. c Fugit iacob. Allego. Jacob significat xp̄m. Esau significat. Fm illud Malach. i. Jacob dilexi Esau ꝺo odio habui dic dñs i vtero matris sue collidit: q: moꝛtis ꝺissentiunt ſ boni malos supplātāt. nā i pūri merēt ad gl̄iam exaltari qua mali ꝺemerent ꝓuari. Scōm ḋctiū ipi iacob p̄iarche collatū fuit i hoc q̄ tā adut r⁹ lucrauit cū angelo q̄ bñdictionē obtinuit ab eo Heb. xxxij. q̄ notat hic cū ꝺr: p̄ Et i fortitudine &c. Moraliter ꝺ factū boni ꝓ iacob significat nā in pūri merent ad angeloꝝ ordines exaltari.

Jn cā. xij. vbi ꝺr i postil. Verūtū ꝺiues esse. rē. Additio. et⁹ sum inuent cēsū mihi rē. vi ḋcē cōtinuari cū ꝺ qs ꝺixerat statim. ꝺ. Chanaā i manu ei⁹ statera dolosa rē. Isto mō mercator q̄ ꝓ fraudē statere calūniat dolose alios: gaudet et ꝺ gr sit ꝺiues sine ꝺ gr iueniat ei⁹ iniq̄tas: q: hec deceptio sit latēter: & ꝺ ē qꝺ sonat lr̄a plane cū ꝺicit: Verūtū ꝺiues effect⁹ sū: iueni cēsū mihi. i. mō ꝓdicto: Et sic oēs labores mei. i. i bis q̄ laboraui. Nō iueniēt mihi iniq̄tē. i. ꝓpt occultationē ꝓdicti doli: ſ q: ꝺ nō sufficit apud deū q̄ ola scrutat iō subdit: Ego dñs de⁹ tu⁹. q. d. ij boīb⁹ ista posses abscōdere nō tā mihi.

Loquēte. Hic increpat pplm de quarta ingratitudine La. XIII

Loquēte ephraim. i. hieroboā ꝺicēte de vitulis. iij. Reg. xij. Jsti sunt dij tui isral qui eduxerūt te de terra egypti: vt populus eos coleret. p Horroꝛ. i. timoꝛ. q Jnuasit isral. q: maioꝛib⁹ sibi cōsentientib⁹ populus timuit ei resistere. r Et ḋeliquit i baal. q. ḋ. nō sufficit ei colere vitulos ſ etiā idolū baal coluit postea sicut ptz. iij. et. iiij. Reg. s Et mortu⁹ est. morte culpe q̄ sepat a deo q̄ ē vita p essentiā. t Et nūc addiderūt ad peccādū. multiplicādo sibi idola diuersaꝝ gētiū. v Factura artificū totū ē. nihil habēs numinis aut virtutis. x Dis ipsi ꝺicūt. i. sacerdotes idoloꝝ inter questū. y Immolate boues. i. o vos boues immolate & offerte. z Simulos adorantes. sicut p̄cepit rex.

Jdcirco

Jud. 3

Allego.

Allego.

Quasi nubes. Nubes & ros sole veniente fugant: puluis & fum⁹ intermixtus auras dissoluūt. Sicut ergo hec quattuor citoꝛ ꝺilabunt: ita ille citoꝛ ducenꝫ in assyrios. Jta. ſ. transire festinabit samaria regē suū quasi spumā. i. f. a Allego. Hereticī nubes sine aq̄. birroꝛes: pulueri eoꝝ ꝺicit: de q̄b⁹ scriptū est: Jsti sūt nubes sine aq̄. Habēt em̄ speciē ꝓpheticā & apticā nubiū ad quas veritas ꝺei ꝓuenit: sed nō habēt aquas. i. gratiā sc̄i spiritū⁹.

Allego. b Ego aūt. Sicut superius ita hic replicat q̄ ꝓtulerit illi ꝓpho. c Allego. Hereticos ꝺuxit ꝺns de tenebꝛis infidelitatis vbi pat⁹ deseruiebāt pharaoni & ꝺucib⁹ ei⁹: & ꝓpter ne in ecclīa alium ꝺeū scirēt nisi eū q̄ creat et saluat. Et ipse sic pascit eos vt possint ꝺicere: Dñs pascit me & nihil mihi ꝺ. Et ꝺat eis panē q̄ ḋ celo descēdit. qui ē in egypto nō comeḋerāt: & aḋs ꝺ xp̄o petra. Sed illi impleti pane scripturaꝝ eleuauerūt coꝝ ꝺ creatoꝛē & aliū ḋeū finxerūt: & quid comeḋerāt & biberāt suis meritꝫ & nō ḋeo attribuēres: obliti sūt vel q̄ ꝓceperat eis vt verba legis ante oculos ligarēt & in manib⁹ habērēt ne vnq̄ obliuiscerēt ḋei sui. c Cōtra ḋatoꝛē ingrati fuerūt p tātā beneficiorum vastitatem: vbi nec fruges nec arbores nec vinee nec herbe: nec aqua ardorē solis tēperāt p. xl. annos nō poterat isral̄ exire ad trā iordanis nisi ḋns ola ꝓstituisset. c Et ego ero. Cū traditi fuerint hostib⁹ ego q̄ erga illos semp clementissim⁹ fui: cōuertar eis i feroci/
tatē olim bestiarū. Et ꝺ nō solū cōuenit israelitis q̄ ꝓpter idolatriā in mōtib⁹ medoꝛ sunt ꝺetenti: ſ etiā ḋereliquis q̄ ꝓpter mentis supbiam falsi ḋogmatis nouitatē ḋiscrūt: & obliti ḋei sui securi sunt deos alienos. Tante iniquitatis sūt vt etiā in captiuitate positi scientiā meā merito sentiant ne miserias suas fortitudini hostiū ascribant. ḋ Perditio tua. Pronice loquit illis q̄ ꝓtra ḋei volūtatē elegerūt sibi regē i cui⁹ fortitudine se victoꝛes fore iactabāt. ḋicit ergo: rex ꝺ quo ꝓmittebas tibi q̄ tua bella bellaret, nunc maxime re saluet eaꝫ imminent periculū ab assyrijs: sed nō hominez regem habes qui me ḋeū ꝓtecisti.

Perditus est omnis hereticus et in nullo est ei auxiliū nisi in sola ḋei misericordia si penituerit: rex buꝰ & iudices diabol⁹ & demones vel hereśiarch⁹ & tpe angustie nō poterūt liberare: q̄ ḋati sūt in furoꝛe & auferenꝫ i indignatione: nō q̄ ḋns tales eos vellet habere reges: q: nō auferet qꝺ spōte ḋederat & ḋimiserat eos voluptatib⁹ suis. c Jn furoꝛe. Jn tñ vt in ḋiebus messis pluuiā ḋemōstrarē: ita mortē palestie regē. i. saul. & auferā i. i. sedechiā qui erutis oculis: ḋuct⁹ est i babylonē. vel hieroboā rex ḋat⁹ ē in furoꝛe: & ablat⁹ ē in idignatiōe Osee vltimus regū ḋecem tribuū.

f Colligata. Sicut qui ligat i sacculo conseruatur ne pereat sic iniquitas qua in ḋeum peccauit ephraim quasi ligata gmanet vsq̄ ad ḋiem captiuitatis: & hoc ideo quia abscōḋitā ē. p. e. Cum venerit vltima captiuitas: & iniquitas ei⁹ ofḋus manifestabit: tūc repentinis ḋoloꝛib⁹ velut parturiēs cruciabit. Hereticis est iniq̄tas colligata quā i excelso locuti sūt & abscōḋitū est. p. coꝝ: quia putant venenū coꝝ ḋis abscondere: sed cum venerit ḋies tribulationis ḋoloꝛib⁹ & cruciatiōnib⁹ pāḋentur: hic ē filius insipiens qui ḋei sapiētiā ḋereliquet: & in cōtritione filioꝝ q̄s occidit ira ḋei sustinere nō poterit.

De manu

a Jdcirco. i. ꝓpter istaꝫ malicias. b Erunt quasi nubes matutina & sicut ros maturin⁹ ꝓteriens. i. cito veniet eoꝝ occisio & captiuitas: cui⁹ celeritas ꝺesignat ꝓ omnia ista.

c Ego aūt. Hic cōtrario ponunt ḋei beneficia qui plnit super gratos & ingratos: Matth. v. Qui pluit sup iustos & iniustos. & ḋividit in duas partes: qz primo recolit beneficia preterita. secundo premittit futurum. ibi: De manu mortis. Prima in duas: quia primo ponitur ingratitudo de beneficio. secundo iusta ḋei punitio. ibi: Et ego ero. Circa primum ḋicit in persona ḋei: Ego autez ḋominus de⁹ tuus ex terra egypti: quasi ḋicat obsignat⁹ es mihi seruire ex tēpore quo inde te redemi. ḋ Et ḋeū absq̄ me nescies. sic em̄ ꝓcepit tibi i mōte synai: Exo. xx. Nō habebis deos alienos coꝝ me. e Et saluator nō est ꝓter me: qui de manu amalech te saluaui Exo. xvij. f Ego cognouit te in deserto. ḋano tibi manna de celo. g Juxta pascua sua: id est ita laute prouidi eis ac si essent in terra fertili sibi promissa: et mutatur hic modus loquendi de secūda persona ad tertiam. h Adimpleti sunt. naturalibus & artificialibus ḋiuitijs in terra promissionis.

i Et eleuauerunt coꝝ suum. per superbiam. k Et obliti sunt mei. per idolatriaz multiplicem. licet autem ingratitudo huius beneficij increpata fuerit superius. xj. ca. tamē hic repetitur quia aliquid hic exprimitur quod nō est ibi expressum.

l Et ego ero. Hic consequenter ponit ingratitudinis punitio. ḋicitur: Et ego ero eis quasi leena: que est magne crudelitatis. m Sicut pardus. qui est magne velocitatis: sic nō poterunt effugere.

n Jn via assyriorum. id est quādo ḋucent captiui in assyrios.

o Occurram eis quasi vsa: id est crudeliter. p Et ḋirumpā interiora cooꝝ: quia in via illa multi eorum fuerunt mortui afflictione famis & itineris: & puicebantur bestijs lacerandi. ideo subḋit:

q Bestia agri scindet eos: & quia hoc nō ꝓcessit ex defectu ḋiuine misericoꝛḋie: sed ex demerito sue malicie. iō subḋit: r Perditio tua isral: id est ex demerito facti tui. s Tantūmodo in me auxiliū tuum. i. pena tua nō potest nisi per me sublenari. iō subḋit: t Ubi est rex tu⁹. q. ḋ. tecū est captiu⁹. iō subḋit ironice.

v Maxime nūc saluet re: Da mihi regē & principes. hoc petiuit totus pplꝰ anteq̄ ḋiuideret in duo regna 3. Reg. viij. x Dabo tibi regē in furoꝛe meo. Jz cū illam petitionē ex audierit tñ sibi ḋisplicuit. vñ ibidē ḋicit samuel: Audi vocē pplī: non est te abiecerit sed me ne regnē sup eos. y Et auferam in indignatione mea. Lin iustitie mee vindicta: sic cū ablatus fuit osee rex israel et sedechias rex iuda ꝓpter peccata sua.

z Colligata est iniquitas ephraim. i. integre reseruata apḋme. a Abscondituꝫ peccatum eius: sed manifestabit i punitione aperta. b Doloꝛes parturientis. qui sunt vehemētes. c Clement el. per regem assyrioꝝ. & subḋit causa.

ḋ Jpse filius nō sapiens. i. a ḋeo patre per idolatriam recḋens. e Nunc enim non stabit. contra regem assyrioꝝ a quo populus eius cōtrectur.

De ma/

Universidad de Barcelona Biblioteca

Universidad de Sevilla Biblioteca

a De manu. Post3 cū igratitudine populi descripsit beneficiū ꝓteritū. hic cōsequēter ponit futurū. Circa qs sciendū q hebrei ⁊ alij christiani eos sequēter ponūt hoc de liberatiōe captiuitatis babylonice: sed fm q dicit Hiero. Paulus apūs⁹ l̄ege ⁊ ꝓphet' humanit⁹ ⁊ diuinit⁹ instructus exponit hāc ꝓte fm resurrectionē generali futura p christū q erit ad vitā imortalē dicēs. j. ad Corinth. xv. Cū aūt mortale hoc induerit imortalitatē: tūc fiet sermo qui scriptꝰ est: Absorpta est mors in victoria ꝛc. ⁊ allegat scripturā fm trāslationē. lxx. q̄ p eo q̄ habemus hic: Ero mors tua o mors ꝛc. habet: Absorpta ē mors in victoria ꝛc. put dicit hic Ilosa. ⁊ ī nō debem⁹ nec possum⁹ aliter exponere fm q dicit Hiero. Nec aūt resurrectio ad vitam mortalē incepit in xp̄o: fm q dī. j. Ad Cor. xv. Christus resurrexit a mortuis primitie dormiētiū: quoniā quidem p hoīem mors: ⁊ p hoīem resurrectio mortuoꝝ: ⁊ sicut in Adam oēs moriunt: ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabunt. Jn resurrectione vero sua liberauit patres sanctos manu mortis in limbo detētos. ī ō: De manu mortis liberabo eos ꝛc. q. d. in sua resurrectione de ꝓtate mortis liberauit aliqs partialiter: ⁊ in resurrectione generali liberabit oēs generaliter: ⁊ huic expositioni cōsonat quedā glosa hebraica: Heb. xxiij. dixit Rab. Josue filiꝰ leui: Jui cū angelo mortis vsq; ad portas gehēne: ⁊ iuit mecū messias filiꝰ dauid ⁊ cū viderūt captiui lucē messie letātes dixerūt: Jte videcer nos de hac obscuritate sicut scriptū est ī Osee: De manu inferni redimet eos. b Ero mors tua o mors: hoc dicit in ꝑsona xp̄i qui morte destruxit inchoative ī sua resurrectione: ⁊ in fine mūdi destruet cōsūmatiue: vt dicit Esa. xxv. est. c Ero mortuus tu⁹ inferne: q. aliquos inde eripuit sc̄s sanctos ⁊ aliquos ibi reliquit. i. dānatos: ⁊ sic erit finali resurrectione. vt habet Matth. xxv. Jbūt hi in suppliciū eternū: iusti aūt in vitā eternam. Et quia in ꝑsenti nullus scit ō qua parte sit futurus: fm illud Eccl. ix. Nescit hō vtrū odio vel amore dign⁹ sit. ideo subdit ꝓphet in ꝑsona humani generis. d Cōsolatio. q. fiet sanctis in iudicio. e Abscondita est ab oculis meis: ⁊ subdit causa: f Quia ipse. i. xp̄s solus. g Inter fratres. i. homines q oēs sunt fratres ab Adā primo patre descendentes. h Diuidet. separādo ones ab bedis. i. iustos a reprobis: Matth. xxv. q. d illuc iudicius ꝓcedet ignis cōflagratiōis. ī subdit: i Adducet ventꝰ ventū oēs. i. ignē cōflagrationis ad modū venti discurrentē. k De deserto ascēdentē: q. tantū ascēdet sup terrā quātū ascēderūt aque diluuij. l Et siccabit venas ꝛc. q. d buret oia viuētia et siccabit humida. m Et ipse diripiet thesaurū ꝛc. i. oīa generaliter que modo concupiscunt in ꝑsenti vita.

La. XIII

Moraliter. o Loquēte ephraim ꝛc. Dicat gulit ingratitudo ꝑsone isti de duplici beneficio dei: quorū vnū erat ꝓteritū ꝛte osee scz bñficiū eductionis de egypto sub pacto seruiēdi deo ⁊ tñ tā ꝑsone ingratus multipliciter recessit ab eo: sed qrtuō mors licatū est supra. xj. ca. ideo ꝓtranseo. Secūdū vero beneficiū erat adhuc ꝛte osee futurū quod ponit versus sq. ca.

a De manu mortis liberabō eos de morte rēdimā eos ꝛc. qd exponūt iudei et alīq doctores catholici ſ̄aliter de liberatione populi de captiuitate babylonis: ego aūt ad litteram exposui de liberatione nature humane a corruptione tque futura est per resurrectionem dominū ad vitam immortalem: inchoata tamen fuit in resurrectione christi: ꝓter quod cum eo surrexerunt multa corpora sanctorum: vt dicit Matth. xxvij. ⁊ sic expositio mea respectu aliarū est ſpiritualis: nec apparet mihi alia conuenientior hic ponenda.

La. XIIII

a De manu. Post3 cū igratitudine populi descripsit beneficiū ꝓteritū. hic cōsequēter ponit futurū. Circa qs sciendū q hebrei ⁊ alij christiani eos sequēter ponūt hoc de liberatiōe captiuitatis babylonice: sed fm q dicit Hiero. Paulus apūs⁹ l̄ege ⁊ ꝓphet' humanit⁹ ⁊ diuinit⁹ instructus exponit hāc ꝓte fm resurrectionē generali futura p christū q erit ad vitā imortalē dicēs. j. ad Corinth. xv. Cū aūt mortale hoc induerit imortalitatē: tūc fiet sermo qui scriptꝰ est: Absorpta est mors in victoria ꝛc. ⁊ allegat scripturā fm trāslationē. lxx. q̄ p eo q̄ habemus hic: Ero mors tua o mors ꝛc. habet: Absorpta ē mors in victoria ꝛc. put dicit hic Ilosa. ⁊ ī nō debem⁹ nec possum⁹ aliter exponere fm q dicit Hiero. Nec aūt resurrectio ad vitam mortalē incepit in xp̄o: fm q dī. j. Ad Cor. xv. Christus resurrexit a mortuis primitie dormiētiū: quoniā quidem p hoīem mors: ⁊ p hoīem resurrectio mortuoꝝ: ⁊ sicut in Adam oēs moriunt: ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabunt. Jn resurrectione vero sua liberauit patres sanctos manu mortis in limbo detētos. ī ō: De manu mortis liberabo eos ꝛc. q. d in sua resurrectione de ꝓtate mortis liberauit aliqs partialiter: ⁊ in resurrectione generali liberabit oēs generaliter: ⁊ huic expositioni cōsonat quedā glosa hebraica: Heb. xxiij. dixit Rab. Josue filiꝰ leui: Jui cū angelo mortis vsq; ad portas gehēne: ⁊ iuit mecū messias filiꝰ dauid ⁊ cū viderūt captiui lucē messie letātes dixerūt: Jte videcer nos de hac obscuritate sicut scriptū est ī Osee: De manu inferni redimet eos. b Ero mors tua o mors: hoc dicit in ꝑsona xp̄i qui morte destruxit inchoative ī sua resurrectione: ⁊ in fine mūdi destruet cōsūmatiue: vt dicit Esa. xxv. est. c Ero mortuus tu⁹ inferne: q. aliquos inde eripuit sc̄s sanctos ⁊ aliquos ibi reliquit. i. dānatos: ⁊ sic erit finali resurrectione. vt habet Matth. xxv. Jbūt hi in suppliciū eternū: iusti aūt in vitā eternam. Et quia in ꝑsenti nullus scit ō qua parte sit futurus: fm illud Eccl. ix. Nescit hō vtrū odio vel amore dign⁹ sit. ideo subdit ꝓphet in ꝑsona humani generis. d Cōsolatio. q. fiet sanctis in iudicio. e Abscondita est ab oculis meis: ⁊ subdit causa: f Quia ipse. i. xp̄s solus. g Inter fratres. i. homines q oēs sunt fratres ab Adā primo patre descendentes. h Diuidet. separādo ones ab bedis. i. iustos a reprobis: Matth. xxv. q. d illuc iudicius ꝓcedet ignis cōflagratiōis. ī subdit: i Adducet ventꝰ ventū oēs. i. ignē cōflagrationis ad modū venti discurrentē. k De deserto ascēdentē: q. tantū ascēdet sup terrā quātū ascēderūt aque diluuij. l Et siccabit venas ꝛc. q. d buret oia viuētia et siccabit humida. m Et ipse diripiet thesaurū ꝛc. i. oīa generaliter que modo concupiscunt in ꝑsenti vita.

La. XIII

Moraliter. o Loquēte ephraim ꝛc. Dicat gulit ingratitudo ꝑsone isti de duplici beneficio dei: quorū vnū erat ꝓteritū ꝛte osee scz bñficiū eductionis de egypto sub pacto seruiēdi deo ⁊ tñ tā ꝑsone ingratus multipliciter recessit ab eo: sed qrtuō mors licatū est supra. xj. ca. ideo ꝓtranseo. Secūdū vero beneficiū erat adhuc ꝛte osee futurū quod ponit versus sq. ca.

a De opere peccati qđ trahit ad mortē. vnde dicit: Mors et vita ī manibꝰ lingue vel manꝰ mortis potestas diaboli.

a De mānu mortis. Eis loquit dñs ꝑ Isaiā grā liberāt̄e ꝓignat: Mors est qđ separat aīa a corꝑe: infernꝰ est locus vbi recludunt aīe vel ad refrigeriū vel ad penā. q Quicūq3 sepat amorē fraternitat̄ē

a De mānu mortis liberabo eos: de a† b† inferno. b ꝑcio sanguinis. c ſ iudeos vel gētiles credētes vel etiā hereticos relapsos vt subdat: ero mors tua. d ſ mortēm destruā.

mōrte rēdimam eos. † Erō mors b

a ſ meos electos educēdo: reprobos ꝓ ibidē relinquēdo. vel mors ⁊ infernus diabolus qđ mordet xp̄m vt potestatē amittere nō vt penit⁹ ēē desineret. b ſ eius† faucib⁹ oēs voracbant.

tua o mors: erō morsus tuꝰ infer- c

ne. Consolatio abscondita est ab d e

a ſ infernus. b ſ dū vnū recipit: alium superstitem relinquit.

oculis meis: quia ipse iter frātres f

a ſ filiū peccata rollentēs de quo abacuc: Deꝰ ab austro veniet: et sanctus de monte pharan

diuidet. † Adducet ventū ventē g h

a ſ pater. b ſ de humilitate crucis ad excelsa.

dōmin⁹ de deserto ascendentem. i

a ſ peccata. b ſ mortis.

⁊ siccabit venas ēi⁹: et desolabit k

ſ diabolū vel peccātū⁹ arefacit ipa mors siccabit

frōtē ei⁹: ⁊ ipse diripiet thesaurū l

omnis vasis desiderabilis. m

a ſ vox ꝓphete nō ram imprecantis q̄ predicantis.

Pereat sama La. XIIII n†

a ſ colēdo idola illū q erat dulcis ⁊ būficus coegerūt ad vindictā.

ria: quoniam ād amaritudinem o

a ideo. b ſ subaudis affligā.

concitauit deum suum. Jn glā- p

dio pereant. Paruuli eorum eli- q

a ſ .i. in terra cōrerunt. b ſ pregnātes gladio dirūpunt in morrem.

dāntur: et fęte ēius scindantur. r

a ſ ab idolatrie impietate. ſ ne aūr pereas. b ſ eaꝝ† factura ex cui seruiturem debes.

Conuertere israel ād dñm deum s†

a De manu mortis liberabō eos de morte rēdimā eos ꝛc. qđ exponūt iudei et alīq doctores catholici ſ̄aliter de liberatione populi de captiuitate babylonis: ego aūt ad litteram exposui de liberatione nature humane a corruptione tque futura est per resurrectionem dominū ad vitam immortalem: inchoata tamen fuit in resurrectione christi: ꝓter quod cum eo surrexerunt multa corpora sanctorum: vt dicit Matth. xxvij. ⁊ sic expositio mea respectu aliarū est ſpiritualis: nec apparet mihi alia conuenientior hic ponenda.

La. XIIII

Pereat samaria. Superius posita est promulgatio diuine iustitie. in hoc vltimo ca. ponit promulgatio sue misericordie: ſmittit tamen decem tribuum punitio tēporalis: eo q̄ iste ꝓpheta scribebat principaliter contra decem tribus. dicēs: Pereat samaria. metropolis in regno decē tribuum.

o Quoniā ad amaritudinē cōcitauit deū suū. ꝑ idolorū cultū. p In gladio pereant. ſ. assyriorū. q Paruuli eorū elidant. ꝓter eā rebellionem ofer ita crudeliter se habebant q̄ etiā nec paruulis nec pregnātib⁹ parcebant.

r Conuertere. Hic subdit ꝓmulgatio diuine misericordie generaliter quātum est ex se. Sciendū tamē q aliqui expositores catholici relictum but⁹ capitulū reducunt ad tempus ezechie in quo captiuatis iam decē tribubus populus regni iude timens egit penitentiā ezechie rege cū hoc cū exhortante: propter qđ deus eū misericorditer liberauit de manu sennacherib miraculose. iiij. Reg. xix. Hic vero reducūt ad tēpus liberatiōis de babylonica captiuitate: qr vexatiōe dante iudeis ſrelicti⁹ q̄uersi fuerūt ad dñm: ꝓter qđ deꝰ misericorditer eos liberauit ꝑ Cyrū. Et posset satis applicari ſka ad hūc sensū vel illum: sed illi vident nimis iudaīcare. Translatio enim chaldaica vbi nostra sic habet in hoc capitulo. Conuertentur sedentes in vmbra eius viuent tritico ⁊ germinabunt quasi vinea. rami eius erit gloria eius sicut odor libani. Reuertentur et habitabunt in vmbra eius viuificabunt mortui ⁊ multiplicabunt bonū ī terra. Ex quo ptz q̄ residuus but⁹ ca. loquit de tpe christi. trāslato enī chaldaica declarativa ē hebraice littere in passib⁹ obscuris: rēpore vero xp̄i maxime apparuit effect⁹ diuine misericordie: ⁊ ideo sicut ſperi⁹ dicebat hic dei misericordia promulgāt: ⁊ fm hūc sensum residuū but⁹ ca. ī tres ptes diuidit. qz primo ꝓphet incitat ad penitētie veritatē. scđo manifestat diuine misericordie largitatē. ibi: Sanabo. Tertio mirat credētiū paucitatē. ibi: Quis sapiēs. Circa primū dicit: Connertere israel ad dñm q̄ peccatis verā: ita. relamauit Johānes ꝑcursor xp̄i: Penitentiam agite appropinquabit enī regnum celoꝝ. vnde ⁊ baptism⁹ Johānis baptiste fuit q̄dam protestatio penitētie agende in aduētu xp̄i.

a Quoniam corruisti in iniquitate tua. a statu gratie. b Tollite vobiscuꝫ verba. nō dicit brutorum animaliū sacrificia que cessauerūt in lege nouā: sed verba duplicis cōfessionis. ſ. peccatorū ⁊ diuine laudis quibus homo cōuertit ad deum. c Et dicite ei. i. xp̄o. d Omnem auferiniquitatē. christus eſt abstulit peccatū originale p sacramentū baptismi ⁊ actuale: per sacramētū penitentie. ꝓter qđ dicit de eo Joh. j. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. e Et accipe bonū. i. bonum de genere ad quod se extendit facultas humana fac acceptum deo patri sua gratia. f Et reddem⁹ vitulos. i. sacrificia: eo q̄ in veteri lege de speciebonis fiebant maiora sacrificia. g Labiorū nostrorum. i. laudes deuotas que sunt sacrificia deo acceptissima Ps. xlix. Sacrificium laudis honorificabit me. h Assur nō saluabit nos ꝛc. id est in ꝑsuris nō recurramus ad auxiliū humanū sed diuinū: ⁊ ita fuit in primitiua ecclesia q̄ christiani cōtra ꝑsecutiones iudeorū et etiā tyrannoꝝ nō pugnabant armis: sed orationibus deuotis: vnde per orationes beati Basilij ⁊ sui populi sanctus Mercurius miles iam diu defunct⁹ interfecit Julianum apostatam ecclesie ꝑsecutorē et eius lancea q̄ in ecclesia beati Basilij seruabat inuēta est sanguine Juliani apostate perfusa. i Nec dicem⁹ vltra dij nostri ꝛc. quia q̄ aduentu christi deiecta est idolatria. k Quia eius q̄ in te ſmiseretur pupilli: erat enī populus ante aduentū christi pupillus: quia carens parentibus: sed nūc habet christum et ecclesiam verū patrem et verā matrē l Sanabo. Hic cōsequēter ꝓpheta diuine misericordie largitatem dicens in persona christi: Sanabo cōtritiones eoꝝ: id est vere penitentes sanabo p gratiam. m Diligam eos spontanee. quia amor inter hominē et deum primo ꝓcedit ex parte dei: ꝓpter quod dicit Johānes prima canonica. iiij. ca. Diligamus deum quoniam ipe prior dilexit nos: ⁊ sic eius dilectio est spontanea. n Quia auersus est furor meꝰ ab eis. per morte eiꝰ christi hominis placat⁹ est deus pater: ⁊ p cōsequēs filius qui est vnus deus cum ipso. ideo subditur:

o Ero quasi ros. sicut enim ros inuisibiliter descendit et fecundat terram: sic dei filius inuisibiliter descēdēs fecundauit virginez Esa. xlv. Rorate celi desuper et nubes pluant iustum: aperiat̄ terram et germinet saluatorem.

p Et israel. id est populus christianus seu ecclesia. q Germinabit sicut lilium per puritatem vite. r Et erumpet radix eius. Radix eiꝰ ecclesie est ipse christus fm q̄ declarat diffuse Augustinus super psalterium. Jsta radix erupit quando apostolos aliosq̄ fideles ꝓtulit. ideo subdit: s Ibunt rami eius. scz de virtute in virtutem. t Et erit quasi oliua. que semper est in viroꝛe.

v Gloria eius. quia gloria christi non marcescit. p Et odor eius. id est fama bonitatis christi in se et eius discipulis diffundet: sicut patet implectum per orbem vniuersum: propter quod dicit apostolus. ij. Corinth. ij. Christi bonus odor sumus in omni loco. y Conuertentur sedentes in vmbra eius: scz christi vt patet per translationem chaldaicam. s. allegatam. z Viuent tritico. id est eukaristie sacramento quod conficitur de pane triticeo: et hic panis dat vitam mundo: Joh. vj. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum: et propter hoc ionathan filius oęi q̄ fecit translationem chaldaicam loco huius: Viuent tritico. trāstulit: Viuificabunt mortui. Christus enim et eius discipuli in nomine eius leguntur multos mortuos suscitasse.

Et ger.

Moralit. Qui corruit ī petā cōsurgat ad penitētiā facies fructus dignos penitentie ⁊ reuertat a malis operibus. a Tollite. Post3 hortatus est ad penitentiā docet quō ad deū fundāt orationes. b Omnē. Nihil languoris nihil pristine ruine relinquas ne mali seminis pullulēt rediuiua plātaria: ⁊ te auferēte malā poterim⁹ offerre bonū carnalib⁹ hostijs reproba tis: placabilis hostia est deo pura cōfessio. c Alle go. Alleuli labiorū cōfessio sancte trinitatis: ⁊ incarnationis: ⁊ passiōis: ⁊ resurrectionis. Corde enim creditur ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad sa. hāc hostiā q̄ offert: nō sperat in rege assyriorū. Dicit ꝙ hereticis: Cōuertimini ad deum q̄ corruistis p fallitatem. Tollite verba fidei et confessionis: ⁊ dicite deo auctori iniq̄tatē q̄ versat ī corde nostro: ⁊ accipe bonas ꝙfessiones: ⁊ sic reddemus victimā labioꝝ te laudando ⁊ gratias agēdo: ⁊ nō asscēdem⁹ ꝙ supbiam sup equos. i. illos qs genuim⁹ ī errore: ⁊ nō dicemus vltra operi manuū nrārū. i. dogmati qđ artifici eloquio cōficim⁹: in eo deus noster: ⁊ q̄ sic reuertit ad deum placat pium patrē. d Pupilli. Quia a malo patre diabolo recessistis: ideo saluat: vel ꝑpli ſrel ō quo ō: Filiꝰ meꝰ primogenit⁹ israel. e Sanabo Reducentib⁹ ad patrē per penitētiā respōdet deus. Hoc capitulū ⁊ tūc ad decē trib⁹ ⁊ nūc ī aduētu xp̄i: ⁊ ad iudeos: ⁊ ad hereticos ⁊ ad gentiles possum⁹ referre: q̄ ꝙcūq3 penitētiaꝫ egerint veniā cōsequent: ⁊ notādū saluātē israelis ⁊ reuersionē ad deū: ⁊ redēptionē de captiuitate nō carnaliter vt iudei putāt accipit: sed ſpūaliter vt verissime cōprobat. f Arbores libani excelse quātuꝫ in auras extollūt verticē tm ad ima radicē demergūt vt nulla tēpestate moueant. Quia dixerat erū per radix vt libani: ne putemus ō cedris ⁊ infructuosis arboribus loquit: virum ad deum cōuersum cōparat oliue fructifere. de quo alibi: Ego aūt sicut oliua. f. i. d. d. Dec olina habet odorē vt libani vel thuris vt posset dicere: Christi bonus odor sum⁹ deo. but⁹ fructū sapientes virgines parauerunt: qui tumoꝛē mitigat: languentia mēbra recreat: lumen ꝓbet in tenebris: in agone certātes vngit. g Libanus apū grecos et hebreos mons dicit et thus hic ꝓ thure ponitur. Sicut enī odore thuris sic delectamur vel fama iusti dominis. Et si ꝓ mōte ponitur: Libanus est mōs fertilissimus: densissimis arboribus comis protectus.

e Conuertentur. Et viuent tritico. i. corꝑe ⁊ sanguine domini. vel viuent in eterna beatitudine per eum qui est frumentum verum.

Et ger.

a ſ corruisti ꝙ idolatriā: cōsurge ꝙ cultū dei.

tuū: quoniā cōruisti in iniquita- a

te tua. Tollite vobiscum verba b

a ſ rā verbis ꝙ ogidē. b ſ ꝙ verus mediator.

⁊ cōuertimini ād dominum: ⁊ di c

a ſ talia debet vnusquisq̄ fidelis dicere.

cite ei. Omnem auferiniquita- d

a ſ cōfessionē: ꝑcos gratiarū actiones. b ſ sacrificiū deo spūs. c. carnalib⁹ hostijs reprobatis. placabilis hostia est deo pura cōfessio.

tem ⁊ accipe bonū: ⁊ reddemus e

a ſ amodo nō ponim⁹ spem in assyrijs sed in te q̄ es verus adiutor.

vitulos labioꝝ nroꝝ. Assur nō f

a ſ egyptiorum qui velocco habebant equos: sed fallax equus a. l.

saluabit nos. Sup equos nō as- g

a ſ .i. vltra nō adorabimus opa manuū nostrarum seq̄ virtutes.

cendem⁹: nec dicem⁹ vltra dij no h

a ſ .i. populi israel qui re ꝓ infidelitatē amiserat reuerentiā ad re sicut pater pius miserebetur.

stri opa manuū nostraꝝ: quia ei⁹ i

a ſ vel populi.

qui in te est misereberis pupilli. k

a ſ dimittā peccata ꝙbus cōfracti ⁊ vulnerati sūt b ſ ego diligētes me diligo.

Sanabo cōtritiōes eoꝝ: diligā l

a ſ sola misericordia: quia ipse prior dilexit nos. b ſ ꝑ penitētiā. c ſ qui ꝓ peccatis.

eos spōtānee: q. āuersus ē furor m

a ſ ījs est exhaustio incēdij ⁊ libidinis auferā. b ſ infusus hoc roꝛe.

meꝰ ab eis. Erō ījs ros. Et israel n

a ſ imrās illū q̄ dixit: Ego sū ros cāpi. xl. l. c. b ſ .i. voluptas bona ad effectū boni op⁹ ducē.

germinābit quasi liliuꝫ: ⁊ erūper o

a ſ de virtute in virtutē. b ſ in quibus auctor dei requiescunt.

radix eiꝰ vt libani. Jbūnt rāmi p

a ſ .i. operibus misericordie que signant ꝙ oleum impiguit ex accenso lumine ī renebris lucet aliis exemplū bene operādi tribuendo.

eiꝰ: ⁊ erit ījs oliuā glia eiꝰ: ⁊ odor q

a ſ qui primū a patre recesserāt ⁊ post cōuertūt⁹ accipiūt premiū vt sedeant sub vmbra eius. i. sub protectione illius habitent.

eius vt libani. Cōuertent seden- r

ſ er. ſ ꝙ mortui fuerāt. a ſ abūdāna oim rer.

tes in vmbra eius viuent tritico. s

Et ger.

Universidad de Sevilla Biblioteca

Et germinabũt. Quasi electi bonis operibus germinãt. sicut christus q̃ est vera vinea. b Memoriale eius. Vinũ libani potest dici diuersis pigmẽtis cõditũ vt suauẽ odorẽ emittat. Sicut ẽm pigmẽtarũ vinũ redolet suauiter: sic memoria iusti bonis deũ bonis operibus imitãtis. vel vinus libani est: quo deo in cẽplo offerebãt. Sicut ẽm dele crabãt in vino q̃ ei offerebãt sic gaudet ex odore q̃ de fide & operib⁹ credẽtiũ. procedit. c Ephraim. i. ois penitens qui me⁹ cepit esse p penitentiã a modo cẽtemne idola. d Ego vt abiecẽ. Septuaginta. Ego sicut iuniperus cõdẽsa ex me. f. c. in. de iuniperis in ara. Lxx. salomõ iannas tẽpli fecit: q̃ christus p quẽ ad patrẽ ascẽdit⁹ hanc habet naturã vt semper floreat & nouos fructus faciat: nunq̃ vt rosẽ deponat: hec iuniperus sub vmbra sua quiescẽtib⁹ ne mundi bui⁹ ardore feriant & ne pereat caput eius est⁹ sicut olim caput Jone dat fruges & requiẽ et saturitatẽ. e Quis sapiens. Ibis vẽrbis pphetã obscuritatẽ voluminis & difficultatẽ explanationis ostẽdit. Quis? quasi rarus est q̃ hec ola possit scire nisi p sanctos patres ex gratia xpi in carne aduenientis exposita fuerint. f Quia recte. In his vijs nõ ambulat nisi q̃ cõuertit ad dñm & a quo auferẽ velamẽ q̃ erat sup faciẽ moysi & qui dicit cũ dauid: Reuela oculos meos & c. m. d. l. t. hic ambulabit & inueniet christum.

Verbum

a Et germinabũt quasi vinea. ꝓpter hoc dicit Saluator Joh. xv. Ego sum vitis vera et vos palmites. b Memoriale eius sicut vinũ libani. ꝓpe enim montẽ istũ crescebat vinũ optimũ memoria dignum. c Ephraim, supple dicet. d Quid mihi vltra idola? multi ẽm de decẽ tribub⁹ reuersi a regno assyriorũ crediderũt ad p̃dicationẽ apl̃oꝝ aliorũq̃ christi discipulorum omni idolatria & superstitione detecta. licet ẽm iudei qui redierũt de babylone nõ legãt postea idolatrasse nisi aliqui pauci Machabeorũ temporibus illi tamen de decẽ tribubus qui nõ redierũt de captiuitate p assyrios facta idola coluerunt: saltẽ multi vt pote interidolatras cõmorantes. e Ego exaudiam. orationes eius. f Et dirigam eum. in via salutis. g Ego vt abierem virentem: scz faciam eum.

b Ex me fructus tuus. sicut dictum est ca. p̃cedenti. tantũmodo in me anx illũ tuũ: hic mutat modus loquendi de tertia psona ad secundam. i Quis sapiẽs? Hic ꝓpheta admirat paucitatẽ credentiũ: licet enim primi credentes christo fuerint iudei: tamẽ fuerunt pauci cõparatiue respectu remanentiũ in infidelitate: quod ꝓpheta admirat cum videret in spiritu christũ tot & tanta miracula facturum q̃ merito sibi ab oibus erat credendũ. ideo subdit: Quis sapiens? sapientia desursum descendente que ẽ suadibilis & bonis consentiens: Jacobi. iij. k Et intelliget ista. q. d. pauci cõparatiue intelligent dicta ꝓphetarũ.

l Et scient. que dicta sunt. m Quia recte vie domini. s. p̃cepta decalogi et euangelij et cõsimilia. n Et iusti ambulabunt in eis. i. iustificati per fidem christi ꝓcedent in eis de virtute in virtutẽ. o Prevaricatores xo corruent in eis. q̃ casus est si exeat ordinẽ diuine misericordie tamẽ intrat ordinem iustitie ẽm quẽ punitio peccatorũ ad gloriã dei cedet & electoꝝ q̃ cũ eo regnabũt i seculũ seculorũ. Amen.

Moraliter. n Pereat samaria qm̃ Ca. XIIII ad amaritudinẽ concitauit deũ suum &c. Hic ad litterã ponit conclusio respectu precedentiũ: que dicta sũt de captiuatione decem tribuũ in quorum regno samaria metropolis erat & ita idolatria vigebat. Moraliter aut̃ per decẽ tribus idolatras significat idolatrantiũ vniuersitas eo q̃ denarius est numerus p̃fectus & limes numerorum: quia numeri sequentes sunt replicationes ipsius vel partiũ eius. vndecim ẽm est vnus et decẽ: duodecim duo et decem: & sic cõsequenter vsq̃ ad viginti. i. bis decem triginta ter decem et sic cõsequenter. Ideo per destructionẽ decem tribuũ significat destructio omniũ idolatrarium: quod iam ꝓ maiori parte factũ est per p̃dicationẽ apostolorum et aliorum sequentium. nã idolatria cessauit per mundum exceptis quibusdam barbaris & paucis que dicunt habitare iuxta polũ articum. r Couertere israel ad dominũ. Hic ad litteram ꝓpheta denũciat populo suam iratẽ diuine misericordie: postq̃ denũciauerat ei multipliciter seueritatẽ sue iustitie: more boni samaritani post vinum mordicatiuũ infundẽs oleũ lenitiuũ. Sciendũ tñ q̃ hebrei et aliqui doctores catholici torũ istud caplm̃ exponũt litteraliter de liberatione populi de captiuitate babylonica. ego autem ipsum exponi ad litteram de liberatione populi per christũ facta: et ideo mea expositio spiritualis ẽ respectu aliarũ ꝓter quod de alia ptranseo: et quia mihi non occurrit conueniẽtior hic ponenda.

In ca. xiiij. vbi dicit in postil. Et reddemus vitulos.

Additio. j. Quedam glosa hebraica super istud verbũ. Reddem⁹ vitulos sic dicit: Soluem⁹ seu reddem⁹ cõfessionis labioꝝ nr̃oꝝ in loco vitulorũ: magis enim placet pnia deo i qua requirit cõfessio labioꝝ q̃m sacrificia: vñ de capro emissario ꝓ quẽ expiebãt petã totius populi vt habet Leuit. xvj. nihil accedebat ad altare nisi sola cõfessio. vt dicit ẽm ibi sic: Cõfiteat sup eũ oia pcc cata filiorum israel

In codẽ vbi dicit postil. Prevaricatores vero corruent in eis

Additio. ij. Prevaricatores dicunt ꝓ ut in glosa: corruere in vijs dñi eo mõ quo dicitur Luc. ij. Ecce hic positus est in ruinã.

Incipit expositio primi plogi in Jobel ꝓphetam fratris Britonis.

Sanct⁹ Iobel &c. Iste plog⁹ ꝓtuor habet ptes. In q̃rũ prima ordo isti⁹ ꝓphete ad alios ostendit: cũ dr: Sanct⁹ Jobel &c. In scda demõstrat ad q̃s ꝓphetia ei⁹ dirigit. ibi: Et sicut ibi sub noie ephraim &c. Tertio tps ꝓphetatiois ei⁹ subiungit. ibi: Tpa q̃. Quarto expositores quorũdã xbor̃ i ꝓphetia cõtẽtoꝝ exponunt ibi: Pozro factũ esse sermonẽ dñi. vbi duo facit. ꝓmo ei exponit cõtẽta i titulo. ibi: Pozro factũ ẽ &c. scdo exponit cõtẽta in ex̃odio. ibi: Audite & c. Ordo isti⁹ ꝓphete apud hebreos & apud Lxx. bñ. s. i ꝓcipio primi plogi sup Osee.

Et sicut ibi. i. Osee. j. vide notulã versus finẽ expositionis secũdi plogi sup Osee de regulis scz sub q̃b⁹ significationib⁹ noiã ad q̃s trib⁹ p ꝓphetas sermo dñi dirigat. Sic & i hũc ꝓphetã &c. & nulla oino israelis. i. decẽ tribuũ i hoc fieri mẽtionẽ. vñ in sequẽti plogo dr: Jobel fili⁹ fatuel describit terrã duaꝝ tribuũ. vbi aliq̃ dicit xij. nõ duarũ: & exponũr q̃. s. positũ est. s. Nullam oino &c. supple ad corrigendũ: qui q̃q̃ de eis fit mẽtio reducẽdo mala coꝝ in exẽplũ vt caueant due tribus. de hoc nolo cõtẽdere sed cre-

q̃ i osee legim⁹ & i dieb⁹ ozię ioathã & achaz & ezechię regũ iuda: & i diebus hieroboã filij ioas regis israel. Pozro factũ ẽ ẽmonẽ dñi ad me ritũ ei⁹ referẽ cui fit: nõ ad cõditionem ei⁹ cui fieri dicit vt alibi legimus† Dñs mihi factus est in salutẽ. Audit⁹ enim i scriptur[sãctis nõ est iste: q̃ i aure sonat: sed q̃ corde pcipit: iuxta illud qõ dñs loquit: †Qui habet aures audiendi audiat. Qõ autẽ dr hebraice hieqimi: grece enechẽiasti: latine sonat auditb⁹ pcipite: ꝓprie nõ aure sẽ corde pcipit. Qui senes sunt et celestes audiũt spũaliter: q̃ aũt habitãt in tra appellãt⁹ terreni auritb⁹ pcipiunt. Ubicũq̃ aũt hec duo xba tũcta ponũt: nõ ad simplicẽ tñi verborũ sonũ: sz ad recõditã q̃ dicto rũ itelligẽtiã ptinere itelligẽdũ ẽ.

† In genesi Iamech loquit ad vxores suas ada et sella. Audite xba mea vxores Iamech auritb⁹ pcipite sermones meos. Quia occidi virũ i vulnus meum: et iuuenem in liuorẽ meo. Et esaias: Audite celi: & auribus pcipe terra.

Alius prologus.

Obel de tribu ruben natus in agro bethozon vbi etiaz in pace mortuus est et sepultus.

Item Alius prologus.

Obel filius phatuel describit terrã duodeci tribuũ: eruca: bruco: locusta: rubigie vastante cõsũptã: & post euersionez priozi plũ & effusũ iri spiritũ scti sup suos dei & ancillas: id est sup centũ viginti credẽtes hoies q̃ fuere viri i cẽnaculo sion. Qui centum viginti ab vno vsq̃ ad quindecim paulatim & ꝓ incremẽta surgentes q̃ndecim graduũ numerũ efficiũt: qui i psalterio mystice continẽtur.

Ite alius ꝓlogus in eundem.

In hoc ꝓpheta idcirco nec reges nec tpa sunt ꝓnotata: qz eisdez tpibus ac regibus quib⁹ osee prophetauerat: & ipe prophetauit. Ex tribus igitur generibus rhetorũ hec sumuntur principia: et tres sunt argumentorũ partes

rhetorũ &c. Quarto intrẽtio ꝓpe inimik ibi: Dic q̃ ꝓpheta &c. Rẽs plana est. Eruca &c. Hec tãguntur i ẽmo ca. Eruca ab erodẽdo dicit vermis q̃ crodit frodes & maxime oleum: vnde dicit eruca q̃si eroda. Bruc⁹ appellatur fetus iocuste antequã habeat alas. vñ dicit hunc q̃si bracus a bracos qõ ẽ breue qz brachis & paruus ẽ: vel a brechim qõ ẽ cõsumere qz consumit totũ in circuitu suo: nichil enim in vno loco & radicib⁹ comedit fructus: cũ aũt volare appellãt locusta q̃si lõga hasta: greci xo hastiteon appellãt. Rubigo est frugũ corruptio: qñ scz tenere fruges nondum rore pentik & tam ipse q̃ culmi vertunt in rubozem minus colons vl synopidis: & dicit a rubeo bes. vel dicit a rodo dis: q̃si rodigo. Effusũ iri spiritũsancti. hoc tãgit i fcdo ca. H. vel tertio. A. fm quosdã libros. Sup seruos dei & ancillas &c. hic tãgit illũ qõ scribit Act. ij. Sup seruos meos & super ancillas meas in dieb⁹ illis effundã de spiritu meo &c. et sumit de Jobel. ij. S. vel 5 iij. A. fm quosdã libros. Pd est sup &c. hoc est qõ dicit Act. j. Erat aũt turba bom simul fere. cxx. &c.

Qui fuere in cenaculo sũ. Act. j. Cũ introissent in cenaculũ ascendẽrũt vbi manebãt Petr⁹ & Jobes &c.

Qui cẽtũ viginti. surgẽtes ꝓ incremẽta. i. ꝓ aggregationem.

Ab vno vsq̃ ad. xv. quia octo ptes ab vno vsq̃ ad. xv. simul aggregate faciunt. cxx.

Quindecim graduum. scz i illis quindecim ptibus q̃ graduales dicunt.

Qui i psalterio mystice ptinẽt: qz significãt ꝓfectum xtianoꝝ de q̃b⁹ agit i illis. xv. psalmis q̃s q̃ habent spiritũ sanctũ habere merẽt supra i epla ad Paulinũ iuentes plent⁹ expositionẽ oĩm istoꝝ.

Ex trib⁹ generib⁹ rhetoꝝ. Rhetor. i. oratoꝝ: dicit a rhetis qõ ẽ locutio: qz debet esse copiosus in verbis. Sũt autẽ tria genera causaꝝ circa q̃ versat rhetor. sicut dicit Jhũs. ij. etymol. scz deliberatiũ: demõstratiũ: et iudiciale. Deliberatiũ gen⁹ est in q̃ de q̃b⁹libet vtilitatib⁹ vite quid debeat fieri aut nõ debeat tractat. Demõstratiũ est in quo laudabilis ps̃ona aut vituperabilis ostendit. Judiciale in quo de ipius ps̃one facto aut pene aut ꝑmij sentẽtia dat. In ꝓmo ergo dat rẽte viuendi forma. in scdo discutiũtur merita. in tertio retribuunt singulis pene vel premia. & in his trib⁹ cõstat tota istius libri ꝓtinentia. Ex tribus igit generib⁹ rhetoꝝ. i. ex tribus generibus causarũ circa que versanẽ rhetores. Hec sumuntur principia. i. hec de q̃bus ꝓncipaliter agitur in hoc libro: quia hic agit sicut & in illis tribus causarũ generibus de morum informatione: de meritorũ discussione de iusta omniũ & retributione. q̃rum primum auditores reddit dociles qz docet vtilia. scõm reddit benivolos quia agit de singulorũ ꝓpalida iusticia. tertiũ reddit attentos ne incurrant penas & amittant premia: & ista tria ptinẽt ad officium rhetoꝝ. vnde subdit hic: Ex tres sũt argumentorũ partes &c. argumentũ dicitur quasi argutre. i. callide inuentũ.

ee vel q̃si

Universidad de Sevilla Biblioteca

Erbū dñi. Hiero. Ca.I

Phatuel ꝓpha: pater Iohe/lis ꝓphete a. xxx. interꝑtib⁹ hathuel vocabat. Sz cū ba/thuel i hebreo nihil oīno so/net: meli⁹ē vt legā/tur phatuel qō in/terpretatur latinꝺo vel agiens deus.

Dar.7.d Ait in marco: Effe/ta qđ ē ꝺaperire.

Et bū Iobel q̄ cum aplo poterat dice/re: Os nr̄m patet ad vos. o.c. Corve/strum dilatatū est. Et qui audiebat a dño: Aplos tuū t ego. a. i. i. fil⁹ pha/tuel dicit. i. dei in/ eui⁹ ptāte est aperi/re os hoīs: t dilata/re ip̄m volem sā/ctum donec veniat ad pfectiōez. Vul⁹ q̄ phatuel fil⁹ē Io/bel. i. incipiēs: vel est deus: qr̄ q̄ se in/cipiēt cognoscit p humilitatez crescere debet: vt cuz moy/se audiat.

Exo.3.b Qui est misit me. i. ver⁹ deus: ad distinctiōez eoꝝ q̄ non sūt veri dij. Ad hunc ergo Iobel recte factū ē verbum dñi quod erat i ꝓncipio apud deū. Porro factū non ꝼm se sed ꝼm eum ad quē fit di/cit: Unde fact⁹ est mihi i salutē: factū ē ergo verbū. i. lo/cutus est verbū ad ꝓphetam.

Pa.1. b Sene. id est matūri i domino qui infan/tiū reliquist⁹ spiri/tuali aure intelligi/te mysteria que di/cturus sum t vos habitatores terre qui spem in terrenis ponitis: si non pote/stis audire spūalia saltez aurib⁹ corporis p/cipite litteralē sensum. Facit aūt ꝓphe/ta exordiū: in quo ex magnitudine dicen/dorū: facit auditoꝛē attentū: qr̄ nec i vete/ri hystoria: nec in p̄senti etate talia dicit ꝓtigisse. Post exordium sequit narratio.

Residuū eruce. c Residuū eruce. Eru/ca ꝙmis q̄ in olerib⁹ maxime inuenit: bru/chus vocatur ꝼet⁹ locuste anteq̄ habeat alas: deinde cū incipit parū volare dicit athelab⁹ ī cū. Ro pleniter volat dicit locu/sta: t ē bruch⁹ mixto grauior q̄ locusta vel athelab⁹: qr̄ iacēs in vno loco radicit⁹ co/medit fruct⁹. Rubigo ē qū tenere fruges nozio roze p cutiunt: t vertunt tā cuim⁹ q̄ spice in ruborē minū colozis vel syno/pidis. Hec si singula veniunt nozia sunt. Si aūt sīl⁹ oīa venerit oīa penit⁹ auferūt. Potuit aūt hystorialiter cōtingere q̄ hec oīa sīl⁹ veneri: t tp̄ib⁹ achab regis t helie: qū fuit tāta fames tribus annis t sex mē/sibus vt matres cōmemorarent filios su/os comedisse.

Allego. Allego. Per erucā assyrij ꝼ vel chaldeos t tractatuz q̄ incipit ibi: Residuū. In ꝓlogo Ro ꝓpheta primo notificat ex nole/cum dicit: Verbum dñi quod factum ē ad Iobel: t ex genere. cū dicit: g Filius phatuel. t fuit iste ꝓpheta sicut t fil⁹: ꝼm regulā beb: eoruz quam posui i ꝓncipio osee. sco audientiū attentio excitat. cuz dicit: h Audite hec senes. primo eos alloquit eo q̄ sunt maioris reuerētie t intelligentie: t alios ꝛequēter cū dicitur:

i Et aurib⁹ ꝑcipite oēs ꝛc. si factū ē istud. s. qđ postea ponit in tractatu. In dieb⁹ vestris aut in dieb⁹ patrū vestroz. q. d. non: qr̄ ibi accipit si ꝓ non. Sed ꝓtra hoc videt qđ dicit Exo. v. de locustis inductis sup terrā egypti. Et sederūt in vniuer/sis finib⁹ eoꝝ innumerabiles quales ante illud tēpus non fuerant nec postea futu/re sunt. Ad hoc respōdet Ra. Sa. dicēs: q̄ Is ille locuste fuerint plures t maiores q̄ iste: tñ q̄ttuor plage hic ponite. s. de eruca t bruco: locusta t rubigine fuerūt ꝑ/pte fuerūt maiores: t sic intelligendū est dictū ꝓphete q̄ quattuor tales pestes si/mili modo sibi succedentes nō fuerāt tp̄ibus ꝓteritis.

k Sup hoc filios vestros narrate ꝛc. q̄ hec ꝓpheta est memoriter tenenda t per successiones generationuz recolenda: t hoc videmus implerū non solū in iudeis sed etiam in christianis.

l Residuū. Hic incipit tractatus in quo ꝓpheta primo ꝓdicit desolatoria. secun/do denūciat cōsolatoria. ibi: Nūc ergo. circa medium secūdi ca. Circa primā par/tem cōsiderādū q̄ de istis quattuor plagis eruca bruchus locusta et rubigine dicit/ expositores nostri cōmuniter q̄ non fuit res gesta: quia quartus liber Regū et ec/cūdus Paral. nullā de hoc faciunt mentionē sed est tñ parabola: sicut cum dicit Judicū. ix. Dixerūt ligna ad rhamnū ꝛc. quia hoc nunq̄ fuit in rerū natura: ꝛ is ꝙ ligna parabolice intelligunt habitatores siche⁹: ꝙ rhamnus Ro abimelech. Sic i in ꝓposito per ista ꝙttuor nomia hic posita. s. eruca ꝛc. intelligunt parabolice q̄/ttuor regna sibi succedentia que iudeam corroserunt t vastauerunt. s. assyriorum: chaldeoꝝ

ꝼ vel chaldei signātur q̄ decem trib⁹ tēpore ezechie: t duas cuz tribu facer dotali tēpore ioachim nepotis iosie captiuauerūt. Per locustā medi t ꝑse qui subuerso imperio chaldeoꝝ iude os habuere capciuos. Is multi ꝓmittente cyro ex duab⁹ tribu bus cum zorobabel sunt reuersi. Per bruchū macedones et omnes alexandri successores imꝛme antiochus cognomento epiphanes: q̄ more bruchi fedit in iudea: t ofnes re liquias priorū regum deuozauit: sub q̄ fuerant bella machabeorū. Per rubi ginem romani qui penitus omnem iu deam vastauerunt: et subuersis vrbi bus templum dñi succenderunt t omnem populū fame: gladio: t capti/uitate abstulerunt.

Moralit Hiero. Moraliter. Per hec quattuor signāt quattu/or passiones animi. Que si vltra mo/dum dominant: auferunt salutez ani me. Due sunt in ꝑsenti. Tristicia de ꝑ/senti aduersitate: gaudiū de ꝑsenti ꝑ/speritate. Due vo sunt de futuro. Ti/mor de futuro malo: spes ō futuro bo no. Sz vir fort⁹ ita debet se habere vt nec ꝑsenti vel sperata ꝓsperitate i ali/qua mala ꝓruat: nec ꝑsenti vl futura aduersitate vltra modum turbet. Al/ter: Ego reor crucā esse inciplentez in animo passionē: que tarda ē: t discur/rere nō pōt: et ꝓtinaci mora ebibit om nem virozē. Quā si i nobis nō occidi mus crescit et aduolat: et nunc deuo/rat quicq̄d attingit: nūc semesa dimit tens ad alia pergit: reuertēsq̄ ad pri/stinam sedē bruchus efficit: vt non so/lum folia t cortices: sed t medullā de uorat tarditate. Si vo qđ rarū est ali quis vitalis spūs post bruchum remā serit: rubigo omnia vastat: vt stipulā et vile semen in nigredinē vertat: vt non solum esui: sed nec fimo vtilia sint. notat libidinē. Per locustā inanem gloriaz. Per bruchum ingluuiem vētris. Per rubiginē iram. Multi enim domant libidinem: sed inde erigunk in superbiā. De superbia ruūt in ingluuiem. De nimia cōmestione et ebrietate in iram et furo/rem. Qui his ꝓturbationib⁹ obuoluuntur lumen sapiētie inmeri non possunt.

a Expergiscimini. Ꝓnotat⁹ noxis passionibus cuz illi in fece luxurie t omnibus erroib⁹ iacēt: monet iacentes vt surgant a vitijs et fletibus penitentie dei misericordiā impetrēt: vel ꝼm bistoriam vt liberent a captiui tate hostium.

Ebrij qui voluptatem vestrā in delectabilib⁹ rebus ponitis t sensum ab omnib⁹ vtilib⁹ auertitis: quia pe rit sabaudis vinuz. i. dulcedo: et delectatio vestra: deo id fa ciente: vt qui non cognouerūt deum in ꝓsperis: cognāt cog noscere in aduersis: et qui diuitijs abusi sunt per penuriā co/gantur redire ad virtutes.

Senes debent intelligere de spi/rituali ebrietate que dominez ducit ad mortem: habitatores terre auribus ꝓcipiant ō vino in quo est luxuria qui in ebrie tate sopitus est cuigilet et ploret se ebrium fuisse: vt flentes ei⁹ in risum vertatur: et gaudeat se ebrietatis materiam non ha/bere que cum per abundantiam ebrium fecerat et vesanum.

b Senes enī. Ostendit p q̄d perierit vinuz et ervltatio. s. per gentē locustarū: t putāt indei tpe huius ꝓphete locustas bi/storialiter oīa vastasse.

Per locustarū metaphorā designat hostiū aduentū. s. assyriorū t chaldeoꝝ et medoꝝ: et ꝓsarū et tandē romanoꝝ. Et norādū qr̄ sic sub locustaꝝ figurā narrat ferias hostiū: vt ipas locustas hostibus cōparet: t cū locu/stas legeris hostes cogites: et cū hostes cogitaueris: redeas ad locustas.

Allego. Allego. Ascēdet gens ꝓncipū mundi bul⁹: et tenebraꝝ sup terrā dei. i. humanā aiaz: q̄ ois aia hois terra dei ē. Unde sicut aīa patris: ita aīa filij mei ē: bul⁹ gentis dē

1.Pe.3.b tes sunt vt dentes leonis: q̄ aduersari⁹ vester diabolus cir/cuit. q. q. Catulus leonis antichrist⁹: vt quersum dogma scz hec gens ascēderit sup nos: statim in deserū ponit vineaz. i. eoꝝ de q̄ debet exire vinū qđ letificat: t sicus nostras deconti catine habeam⁹ dulcedinē spūssanctī: ne sanctus vir sub ficu nā vel vinea requiescat: dū aduersarioꝝ imper⁹ timeat nec sufficit ꝙ gēs nisi scrutet t q̄cquid virale fuerit interficiat: vt omni viroze ꝓpto: albi t mortui remanēāt ramusculi: t cō/

ꝼ pleatur

a ꝼ ꝙ morbo labotat q̄ nimia letitia dei effluit.

locusta: t residuum locuste come/ a

a ꝼ hoc vinū ē qđ vitra modū aduersā nimē⁹.

dit bruch⁹: t residuū bruchi come b

a ꝼ hoc vinū ō futuro bono imoderāt equitant⁹.

b ꝼ qui in imo vinoꝝ sacetio.

dit rubigo. Expergiscimini ebrij: c†

a ꝼ nulla res ita inediter vt animi perturbatio.

flete et vlulate omnes qui bibi/ d†

a ꝼ dulcia sunt vina dū fūt: t mel de labijs mere tricis distillat: vū in dei sacrificijs mel nō offerē.

tis vinum in dulcedine: quoniā †

a ꝼ preterium ꝓ futuro quia tempore ꝓphete ven tura erat captiuitas.

pĕrijt ab ore vestro. Sens enim e†

a ꝼ hū⁹ humana industria non pōt resistere.

ascēdet sup terrā meā fortis t inu f†

a ꝼ quod locustis inumerabilius. b ꝼ quos locu/stis in multitudine: leoni comparat in crudelitate reges eoꝝ leonibus cōparat: principes catulis le onū: eū ꝙb⁹ inumerabilis multitudo venit.

mĕrabilis. Dētes ei⁹ vt dētes leo g†

nis: t molares ei⁹ vt catuli leōis.

a ꝼ hec gens. b ꝼ quam de egypto eduxi et ꝓmi

Pōsuit vineam meā in desertum h†

rauī. a ꝼ populum indeorū: in qua falsatus es triens fructum non inuenit: t ibo malcdicit t arē/fecit. b ꝼ seruat metaphorā locustarū.

ĕt ficū meā decorticauit. Rūdās †

signentur sicut vir constans dicitur leo: rapax lupus t huius/modi: tñ non sic inuenik econuerso in scriptura. i. bruta noib⁹ hoīm vel gentiū designari: ꝓpter qđ saluo meliori iudicio videtur mihi ꝙ cum dicit hic: Residuū eruce ꝛc. ibi est simul pa rabola t res gesta: sicut Hiere. xxvij. dicit ꝙ posuit catenas ligneas in collo suo et sic fecit ꝼm rei veritatem et rem gestā: p hoc tñ designatur incatenatio populi in captiuitatē ducēdi: si/cut fuit postea impletuz tempore sedechie. Sic in ꝓposito fuit rem gestā fuerunt ꝛttuor destructiones terrenalscentiū p erucaz bruchū ꝛc. et p hoc significabāt vastationes maiores future p quattuor regna ꝓdicta. Igitur ꝼm hāc sententiā residuū huius ca. diuidit in duas ptes. q: primo ꝓpheta ꝓdicit vastationez. secōo inducit ad lamentationē. ibi: Plāge. Prima in duas. qz primo ponitur figura. secōo res figurata. ibi: Sens enim. Figu ra enī fuit q̄druplex corrosio terrenalscentiū: vt dictuz est: que fuit res in se t figurā fumrit: et ꝛttum ad hoc dicit: Residuum eruce. Est aūt eruca ꝓpie vermis nascens in oleribus.

a Comedit locusta et residuū ꝛc. Differūt aūt locusta t bruchus sicut ꝓfectum et imꝑfectum in eadem specie. Fetus enim locuste anteq̄ habeat alas vocat bruchus: ꝛs qñ ē alatus tūc dicit locusta.

b Et residuū bruchi comedit rubigo. Est aūt rubigo vitiū segetum quādo vento vriente pcusse non faciunt granum t si faciunt est vanum.

c Expgiscimini ebrij. i. ad/uertite et considerate imminens vobis malū.

d Flete. qz de fleret vobis vinum in quo delectabamini: ex vinearum corro/sione.

e Sens enim. Dic cōsequenter ponitur res figurata scz vastatio iudee per quattuor regna supradicta. cuz dicitur: Sens enim ascendit. i. ascendet: et loquitur de futuro per mo/dum ꝓsentis ꝓpter certitudinem prophetie.

f Super ter/ram meam. i. sup iudeam que specialiter dicit terra domini: eo q̄ ibi vigebat cultus eius.

g Fortis et inumerabilis. talis enī fuit gens assyriorū: chaldeoꝝ: grecoꝝ: t romanoꝝ: vt ptz ex gestis eoꝝ.

h Dentes ei⁹ ꝛc. in hoc designat crudelitas eoꝝ.

i Posuit vineā meā in desertū. isti enī exercitus in iu dea vineas exciderūt et arboꝛes fructiferas et eas ꝓ parte do lauerūt ad faciēdū machinamēta et alia exercitib⁹ necessaria. Et el aliter pōt dici ꝙ hic accipit vinea dñi ꝓ ꝓplo isrl: ꝼm illō Esa. v. Vinea enī dñi exercituū domus isrl est: quaz domū isti exercitus spoliauerūt bonis et affixerunt in personis.

Universidad de Navarra
Biblioteca

Luc.23.e pleatur? nobis aliud: Si in viridi ligno hoc facunt:in arido quid fiet? a Plange ſi virgo. Sicut inuectiua ſponſa amittens ſponſum floze pubeſcentē inuentutis accipit ſe ſac eo et plozat: ita hortat ꝓpheta iſraelitas vt ſimiliter ploznt de amiſſione ſponſi omnipotentis quē amiſerunt ex quo idola in egypto coluerūt: fuit hec plebs virgo i patriarchis et ꝓphetis: virginitate mentis: et cogitatiōe et cultu veri dei. Sed poſt idola adultera facta eſt. Sed etiam hanc meretricē in oſee ſpōſus ſibi ducit vxorem: quam ſcz de gentiū ſoꝛtibus educit. Poꝛro hoc ꝙ libet anima dici: ſi a ꝑma etate crediderit deo: habet ſpōſum virginalē deum. Si de indeis vel paganis vel hereticꝫ aliquis ad lucem fidei reuertitur: habet quidem ſponſum ſed non virginalem. b Perijt ſacrificiū. Ottun ad hoſtiam vaſtatis agris et vineis: pergentes q̄ l quattuoꝛ animalib⁹ ſignantur: ceſſauit ſacrificium quod de ſolidioꝛib⁹ eſt reb⁹ vt boꝛ deo tritico ⁊ carne: ⁊ libatio que ꝙ liquoꝛib⁹ vt vino ⁊ oleo: quibus ablatis luxerūt ſacerdotes: quia non offerebant ea: de quoꝝ deeimis viuebāt. Hiero. Poſſunt videri hec omnia contigiſſe in populo indeoꝝ ex peccato paſſionis chriſti: quādo hieruſalē fame et gladio vaſtata ē a romanis et omne gaudiū et omnia legalia defecerūt. Quotidie etiam dum eccleſia chriſti doctrina inſtruta a ſponſo peccādo fuerit ſeparata: perit ibi ſacrificiū ſpūs cōtribulati ⁊ vinum qō letificat coꝛ hominis: et abūdāte iniquitate volēt doctoꝛes eccleſie virtutes deficere et vitia increſcere: qz deficit triticum fidei: et vinū ſpūalis intelligentie et oleum miſericordie ⁊ boꝛdeū ſimplicitatis vel obſeruātie litteralis. Que vaſtantur ꝙ quattuoꝛ ꝑdicta: libidinē: inanam gliam: ventris ingluuiē iracundiam. Unde plangit vniuerſalis eccleſia vt cōſolationē a deo accipiat. c Dia vel infructuoſa fuerunt vel ſi fructuoſa vaſtante locuſta ſunt cōſumpta: et ideo hec omnia vt gaudiū auferrentur a filijs hominū. d Ululauerūt. Quia dū ꝙ manibus tenerent fruges meſſionis ⁊ vindemie venerūt inimice gentes et tulerūt oꝛa vnde deberēt viuere: et ipſos fame et gladio perdiderunt. e Weſtis eccleſie: virtutes: premium opera. d Malogranatū. Malogranatum cui⁹ cortici cōparantur in canticis ne ſponſe: et eſt arboꝛ medicinalis cuius poma rubea: et ad edendū amara. Unde et malogranatū: eo ꝙ multa grana fructus ei⁹ habeat. e Omnia ligna. Omnia ſuſtinēt flagellū dois ꝓpter quē ⁊ facta ſūt. f Accingite. ſancti ſacerdotes q̄ comedūt paſca oſti:

Luc.12.c accingāt balthco caſtitat⁹. vnde: Sint lūbi veſtri p̄cincti et lucerne ardētes in manibus veſtris: peccatoꝛes q̄s remoꝛdet ꝓſciētia: cilicio: vt plāgāt ſua et populi delicta. g Dring monent ſacerdotes ad planctū: vt ſicut ipſi peccantib⁹ peccauit populꝰ: ita penitear ipſis penitētibus. g Cōgregate ſenes. Rectus oꝛdo: primū ſapientes: poſtea terrenis adhereteꝛ: vnde. ē. Audite ḃ ſenes et aurib⁹ percipite. o. b. t. h Non multo poſt. ⁊. r. et duarum tribuū venit captiuitas: ꝙ aſſyrios: ⁊ ꝙ chaldeos. Que ideo ꝑdicit vēturā ne cū venerit putet⁹ caſu accidiſſe: vel ſeuicia hoſtiū: ſi ira et cōminatiōe dei: vel certe vt populo agente pniaz nō veniat q̄ ventura erat. Poſſut hec oꝛa referri ad dic̄ iudicij de q̄ retributiōe oēs

Eſa.13.b ꝙbe ſcribūt. Uñ Eſaias: Ecce dies dñi inſanabilis venit in q̄ eterna dānatio. h Mūq̄d nō. Alimēta: frumētū: ſpūs: boꝛdeū: litere: qz peccātes patiūt ꝙ ūlitate peccatoꝛū fāmē ſermonis dei: ⁊ ita ꝙſequenter perit letia: vt q̄ debuiſſet ab apſo audire: Sandete

g In dño

a ſ bona coꝝ diripiēdo: queſdā capriuando quoſdam interficiendo.

ſpoliauit eā ⁊ piecit: albi facti ſūt

a ſ populo iſraelitica. b ſ plangit.

a **rami eius. Plāge q̄ſi virgo accin** a†

a ſ cilicio. b ſ qui in abzaā iſaac et iacob deſponſauit libi virginē nulla idolatria violatam.

cta ſaccō ſup̄ virū pubertat⁊ ſue.

a ſ qz multiplicata iniquitate refrigeſcet charitas.

b ſ de ſimil. c ſ de vino. d ſ ecclia.

b **Perijt ſacrificiū ⁊ libātio de dō** b† c†

a ſ precipue qz decime non offerebantur.

mo domini: et luxerūt ſacerdotes e†

ſ qui ſūt. ſ altaris.

a ſ qz. ſ vaſtata ē terra iudeoꝝ in aduētu hoſtiū.

miniſtri dñi. Depopulata ē regio. f+

a ſ habitatoꝛes humi.

Luxit hūm⁹: quoniaz deuaſtatū ē g b+

a ſ ſublatū ab illis. b ſ de quo dz: Caligīnebūs q̄ ſplarus eſt. c ſ defecit.

triticū. Cōfuſum eſt vinū clān/ †

a ſ de quo dicit: Oleū de capite tuo nō deficiat.

b ſ deficiēte fructū virturū. c ſ predicatoꝛes.

guit olēū: ꝓſuſi ſūt agricolę: vlula/ i+

c **uerūt vinitoꝛes ſup frumēto vino** k

a ſ quo ſuſtentarentur infirmi. b ſ omnia que humano ſoler gignere.

et hoꝛdeo: quia perijt meſſis agri. †

a ſ q̄ debuit facere vuas fecit. ſa. b ſ calcara multitudine hoſtiū. c ſ marcida facta eſt. ſ ſub qua narthanael anteq̄ crederet.

Uinea cōfuſa ē: et ficus elāguit. ‡ ‡

a ſ Juſt⁹ vt palma florebit. b ſ Sicut malū inter

l **Malogranatū ⁊ pālma: ⁊ māluz:** †

ligna. a ſ cam fructifera q̄ infructuoſa.

c **et oīa ligna agri aruerunt: qz con/** †

a ſ. i. turbatū ⁊ ſublatum. b ſ iudeis.

fuſum ē gaudiū a filijs hominum.

a ſ ergo. ſ ſubaudis ſacco penitentie.

b ſ non ficto ſed puro coꝛde.

f **Accingitē vos et plāgite ſacēr/** i+

dotes: vlulate miniſtri altar⁊. In/

a ſ in eccleſiam ꝙ pniam vnde exiſtis ꝙ culpā.

b ſ diuinas q̄b⁹ offendiſtē vite auſteritate cōpēſate vt iram dei poſſitis mitigare: et hoc ideo precipio

grēdimini cubāte in ſacco miniſtri

q̄m interijt. a ſ niſi penitentie peribitis.

dei mei: quoniaz interijt de domo m+

a ſ qz alteꝛ non ſufficiet accipe habitū penitēte niſi ieunio aliqs bonis operibus exoꝛetur ⁊ niſi ab

dei vſi ſacrificiū ⁊ libatio. Sāncti n+ †1.2

ſtineat ab oꝛ⁹ illicitis. ſ ſynodum.

g **ficate ieiuniū vocate cętū: ꝙgrega** o†

a ſ q̄ monti vicini ⁊ ſcia ⁊ maturi magis ſuſcipiunt timoꝛē ⁊ cultū dei. b ſ ſubaudis congregare.

te ſenēs omnes habitatoꝛes terrę

a ſ q̄ ecclesia. b ſ oēs ſimul. ſ oꝛe coꝛde ⁊ opę.

in dōmuz dei veſtri: ⁊ clāmate ad p+

a ſ cer qz trimzare offenderāt. b ſ retribuoni.

dñz: A. å. a. dic̄i: qz ꝓpe eſt dies q†

a ſ a quo omnia diſponſank.

domini: ⁊ quaſi vaſtitas a pōtē r

a ſ ſperata alimēta quaſi e manib⁹ auferunt in pre ſencia veſtra in dbus viuere debuiſſetis.

b **veniet. Mūq̄d nō coꝛā oc̄lis vſis** s+

a ſ inſuper q̄ grauius eſt. b ſ perijt.

alimēta perierūt: de dōmo dei vē t

a ſ qz iā nō ibi offert ſacrificiū. ſ ablatis alimēt. ⁊ letitia ſtis q̄z de⁹ veuerē ſ deficiūt i ſua luxuria et idolatria ⁊ ingluuie vētris et ibi vitā finiūt.

ſtri leticia⁊ exultatio: ſ Cōputruerūt v+

a ſ qz deeſt triticū q̄ reponebat.

iumēta i ſtercoꝛe ſuo: dēmolita ſūt x†

boues. i. ꝓcēs in boꝛeis.

Diſſipate

Joel.1.a Dan.5.a in dño ſang. Rūe audiāt a dño: Beati q̄ lugēt. a Frustra ſūt boꝛrea et apothecē vbi triticū deficit et vinum. Hec oꝛa poſſunt intelligi ſub metaphoꝛa eruce: locuſte. bruchi rubiginis ⁊. i. ſublatis frugib⁹ et vaſtatis: fames et peſtilētia cūcta poſſederūt. a Quid igemuit. Ut gemēdāt pecoꝛa exiccatis oꝛ

bus ꝙ̄ paſcā boim. b Ad te cla. Predict⁹ malis q̄ erāt venturā: ꝙbeta in ſui et populi ꝑſona loquit⁊ ad deum. Notādū q⁹ nec ꝙbarnec populus clamaret ad dñm niſi p ablatioēz delitiarū. Q̄ ad virū quōdā inſtum

Mystice pōt referri: q̄ cum a iuſticia declinauerit et malū fecerit: ꝑſtine ✠tutes non

Ela.34.a ꝑdērunt eū⁹ iudicabit eū de⁹ in q̄b⁹ in a

uenerit. Myſtice ꝙ deſertū figurat gētilitas ꝙ idolatriā floze ✠tutū deſtitu

tus aridus: ſz enī de terrenacētibus aridis ꝙte dicerēt fieri oblatiō: tñ hic vocat ſacrificiū large loquendo. c Et ignis. Ad

uatio. ō. ſ̄cdis vt vino ⁊ oleo. d De do. dñi. q̄. ꝙ̄ coꝛroſionem terranasceūtiū non habebatur ynde talia poſſint fieri. e Luxerunt ſacerdotes. ꝙ̄ defectum diuini cultus ⁊ eius ſui victus q̄ erat de decimis ⁊ oblationib⁹. f Depopulata eſt regio. carens habitatoꝛibus. g Luxit hum⁹. ꝙ̄ta fructib⁹: ſicut ecōtrario dicit

ridere metaphoꝛice q̄ plena ē fructibus. h Mū deuaſtatum eſt triticū ⁊c. per quattuoꝛ plagas ſupradictas.

i Cōfuſi ſūt agricole. frustra ti ſpe ſui laboris. k Vlulauerunt vinitoꝛes. ſicut ecōtrario ſolēt cantare in abundāta vindemie. ⁊ eꝛhoc patet litera ſequēs. l Accingite vos. Hic cōſequenter inducit ſacerdotes ſpecialiter ad lamentā dicens: Accingite vos. ſ. cilicijs in ſignum humiliationis coram deo. et ſubditur cauſa. m Quoniam interijt de domo dei. et exponat vt ſupra.

n Sanctificate ieiuniū: id eſt diſponite vos ad deuote adſtiendum. o Vocate cetum ⁊c. vt ex ꝑcibus multoꝝ impetretur diuina clemētia. ideo ſubditur: ꝙ Et clamate ad dominum a a a. Jn hebꝛeo eſt vna dictio et ſonat ſictaba. et eſt interiectio dolentis.

q Quia ꝙ̄e eſt dies dñi. i. dies ſue vindicte inferende: ⁊ ideo monebat ꝙbā ad dñm clamare vt ſaltem temperaret rigoꝛ ſue iuſticie. r Et quaſi vaſtitas a potente veniet. ſ. a deo cui⁹ vindicatio impediri non pōt niſi per ſuā clementiam. s Mūq̄d ⁊c. alimēta perierunt. i. cito perient.

t De domo dei veſtri leticia et exultatio. quia leuite nō cātabant cantica leticie ſed magis lamentationis pro miſeria terre. v Cōputruerūt iumenta in ſtercoꝛe ſuo. quia ꝓpter ſterilitatem terre non habebant ſtramenta ad ſufficiēdum eis. x Demolita ſunt boꝛrea. i. ꝓcēs in boꝛreis.

Diſſipate

a ſ vbi recondebāt triticum. b ſ cellaria ſ id ē corda vel terrena abundantia.

boꝛreā: diſſipate ſunt apothecę a

quoniam confuſum eſt triticum.

a ſ cū oīa pereūte tūc ingemiſcet egeſtate bonoꝝ. b ſ nā boīno imago dei viuēte. c ſ et cur.

a **Quid ingemuit animāl mūgie/** b+

a ſ cōpaſ iumētis inſipiēnb⁹ ⁊ ſimilis. ſ. ż.

runt grēges armentiꝫ Quia non †

ſ vite eterne.

eſt paſcua eis. Sed et greges pe/

a ſ populus meus ꝙ me clamabit.

b **corum diſperierunt. Ad te clāma** c†

a ſ qō ignis ſolet facere in ſtipula ⁊ flamma in vepribus hoc facit eruca. i. b. r.

bo domine: quia ignis comedit d+ †

ſ plana cāpoꝝ aut prata vel quelibet loca herbis virentia que paſcua vocāte iumentis.

ſpeciosa deſerti: et flāma ſuccēdit †

a ſ vt fruges ⁊ poma intereāt. b ſ nō ſol⁹ ꝙbeta vel populꝰ ꝙ ꝓpheta. c ſ non ſolum boues.

oīa lignā regionis. Sēd et bēſtię e

a ſ ſuſpexerūt ad terroꝛē miſcebie flagitātes.

agri quaſi area ſitiēs imbrē ſu/ f g

a ſ ebibiti ⁊ exhauſti a multitudine hoſtium.

ſpexerunt ad te: qm̄ exiccati ſunt d+

a ſ me derelinquerunt fontem aque vite.

ſ vaſtatio locuſtarum.

fontēs aquarum: et ignis deuo/

a ſ omnē paſcuam agri.

rauit ſpēciosa deſerti.

Nico.de lyra

Diſſipate ſūt apo. i. cōſumpta ſunt q̄ erant repoſita ꝙ victu. b Quid i gemuit aial ⁊c. reſpōdet: Quia nō eſt paſcua eis. oīa eni virentia fuerūt coꝛrosa. ideo exclamat ꝙbā dicens:

Ad te dñe clamabo. in oratiōe pro ſublenatione nr̄e miſerie. d Quia ignis comedit ſpeciosa deſerti. Ignez aūt et ignis flāmā vocat ventū vrētē ſegetes rubiginantē: et etiā erucā bruchum et locuſtā: q̄ ex ſua coꝛroſione ita reddebunt vegetabilia arida ac ſi cucurriſſent ibi ignis ⁊ flāma. e Bſt ⁊ beſtie agri. ſ. ſilueſtres. f Quaſi area ſitiēs imbrē. i. deſiderans. g Suſpexerūt ad te. ꝓ ſitis laſſitudine. ideo ſeqt: h Qm̄ exiccati ⁊c. ex vehemētia vēti vrentis ſiccitatē cauſantis.

Moraliter. Verbum dñi qō factū eſt ad Joel ⁊c. Sequit: f Reſiduum eruce comedit locuſta ⁊c. Per iſta q̄tuoꝛ corrodētia terrenaſcētia in regno iudee ſignificanꝫ myſtice q̄ttuoꝛ vaſtātia viriditatē virtutū in regno alē q̄ ſunt delectatio mala in appetitu: ꝑſenſus in opus peccati: opis ꝑſumatio: ⁊ ſequens conſuetudo. ideo ſubdit: e Exp̄giſcimini ebꝛij. qz ſicut ſomn⁹ tenet ſenſus ligatos ⁊ cōdictas rōnem: ſic ꝑſuetudo prauatenet dolem in pctō ligatū: ꝓpter malū habitū inclinantē. ideo ſubdit: d Flete ⁊ vlulate oēs q̄ bibitis vinū in dulcedine. p vini potatiōnē q̄ maxime deeipit intelligik vſus indebitus alioꝝ delectabiliū carnis ⁊ mūdi. f Qm̄ pūt ab oꝛe vro. i. ſz ad boꝛā delecent tñ in ꝓpctū cruciāt. e Bſt enī aſcēdet ſup terrā. i. multitudo ſpirituū malignoꝝ q̄ dz gens eo ꝙ gētiles eos antiquit⁹ in idolis colebāt. g Fort. Job. xli. Nō ē ptās ſup terrā q̄ ei cōpet. h Innumerabil. qz multitudo demonū eſt valde magna: dz enī Mar. v. ꝙ in vno homīe erat legio demonū. b Dētes ei⁹ vt dentes leonis. ꝙ ſignificat crudelitas demonū. f Poſuit vineā meā i deſerto. p vineā ſignificat eccleſia q̄ ad clerū: ⁊ religionis ſtat⁹ ꝑ ficū: eo ꝙ dulcedo deuotiōis eſſe debet i religioſis. f Rudans ſpoliauit eā. videlz bonis gratuitꝫ. f Albi facti ſunt rami ei⁹. vulnerata i naturalib⁹ q̄tuz ad malos clericos ⁊ religioſos. ideo ſubdit: a Plāge q̄ſi ꝛgo accincta ſacco ⁊c. pua ta amplexib⁹ ſpōſi tui ieſu xp̄i. b Perijt ſacrificiū ⁊ libatio de domo dñi. ꝙ ſacrificiū intelligit coꝛp⁹ dñi: ꝙ libatiōez ſāguis: q̄ q̄ndam ad malos ſacerdotes q̄ indigne celebrāt: ⁊ iudiciū ſibi māducāt ⁊ bibūt perit. ideo ſubdit: c Et luxerūt ſacerdotes. i. deberēt lugere. f Depopulata ē regio. q⁹ miſti ſūt ꝙ eccliā numero pauci tñ reſpectiue merito. b De naſtatū ⁊ triticū. i. eccle debitū nutrimētū. ꝓpt bone ꝑdicationis defectū

ónis defectū. i Cōfuſa ē vinū ⁊ elāguit oleū. qz vinū charitatiue correctiōis ⁊ oleū pietatis multū deficiūt i plurib⁹ eccleſie plātis. ideo ſubdit: Cōfuſe ſūt agricole. i. ꝑdicatoꝛes doctoꝛes ⁊ ſacramēta miniſtrātes. Quia perijt meſ. i. bonoꝝ opeꝝ ꝓpt coꝝ defectū i vita piter ⁊ doctrina. ideo ſubdit:

Uinea cōfuſa ē. i. eccliа. † Et ficꝰ elan. i. deuoratio religionis euanuit. Wāld granatū et palma ⁊c. p iſtas arboꝛes ſignificāt ꝑſone diuſe i bono diminute. ideo ꝛcludit: Cōfuſi eſt gaudiū a filijs hoim. Accingite vos ⁊c. Hic inducit eccle miſtri ad emendatiōez vite p opa pnie. eū oꝛ: i Accingite vos ⁊ plā. ⁊c. vt ſit⁊ alijs exemplum boni ſicut fuiſtis occaſio mali. Qui interūt ꝛ do. ⁊c. i. eukariſtie debita ꝛſecratio p indeuotiōez vſuzn Sācificate ieiuniū. p ſrētione retā ad deū: ⁊ nō ſic hypocrite q̄ exterminat facies ſuas vt pareāt hoib⁹ ieiunāres: vt oꝛ Mar. vi. o Vocate cetū ⁊c. i. ꝛgregate ſubditos vros in charitate. p Clamate ad dñm. p de uotā oꝛonez. q Quia ꝙ̄e ē ⁊c. i. dies mort⁊ i q̄ venit dñs ad ꝛticulare iudiciū mozt⁊. r Mūq̄d nō coꝛa ⁊c. i. ſacre ſcripture ⁊ eu chariſtie precipiones. q. d. ſic. nā in eccliа ꝓmittitur fides ſales cōcabāt ꝛtidie: nūc aūt vix ſemel i āno. v Cōputruerūt iumēta in ⁊c. Ezeg⁹. Jumēta i ſuo ſtercoꝛe putrefiere ē carnales hoies i fetoꝛe luxurie vitā finiere. x Demolita ſūt boꝛ. ⁊c. i. doctoꝛes ⁊ ꝑdicatoꝛes p malā vitā in q̄b⁹ū debēt reponi victualia fidelitꝫ ꝛdi ⁊ exꝑpli. ideo ſeq̄t: b Quid ingemuit aial ⁊c. i. ſimplices ꝛdere paſſi ſūt detrimentū boni. ⁊ ſubdit ꝛſponſio. Quia nō ē pa. eis. i. ex emplū bonū vite: doctrie a ſupiozb⁹ ſuis. ꝓpt q⁹ ꝙba recurrit ad dñm dicēs: c Ad te dñe cla. ⁊ ſubdit cā cū dz: d Quia ignis. ſ. auaricie ⁊ laſciuie. Comedit ſpeciosa. ſcz eccliе q̄ ſūt clerici ⁊ religioſi: ⁊ p oēs alios. ideo ſubdit:

Et flāma ſuccēdet ⁊c. Et quū ꝑ malū ꝓuenit a maioꝛib⁹. ideo ſeq̄t: b Exiccati ſūt fōtes. i. plati doctoꝛes ⁊ ꝑdicatoꝛes q̄ p indeuotionē ſūt exiccati et ſic nō intendūt fidelib⁹ ſaluti.

In ca. ꝓmo Jobelis vbi dz i poſtil. Primū ē q̄b⁹ ꝙbe. ⁊c.

Additio. j. Verba Hiero. i b plogo poſita ſane inꝛtellecta nō ſtrariāt ✠bis ſuis i epla ad paulinū. put poſtillatoꝛ eſtimare videt. Ꝓpto q̄ ſciēdū q⁹ ſm q⁹ ponit Hiero. i b plogo tpa i q̄b⁹ ꝙbauit Joel eadē ſunt tpa bus i q̄b⁹ Oſeas ꝙbauit. ſ. i diēb⁹ oſie ioathā achaz ⁊c. Sed oſeas ſepe noīat ephraī ⁊ ſamariā: ad deſignādū q⁹ ibi loq̄t de decē tribub⁹: q̄z ciuitas metropolis erat ſamaria: et ꝑm⁹ rex ſcz hieroboā fuit de tribu ephraim: ⁊ q̄nq; noīat iudā ⁊ hierl ſ vt deſignet q⁹ ibi loq̄t de duab⁹ tribub⁹. Sz ꝙba iſte Joel ſz iſta q̄ ꝙbauit ꝑſertim ꝑ eruca ⁊ bruchū ⁊c. in tota ſra iſraelis ſez. xij. tribuū ꝓtigiſſe ſtelligāt: nūq̄ tā i ſua ꝙbia fecit mētione de decē tribub⁹. i. nolando ephraim vel ſamariā ſic oſeas: ſolū: indā: ſion ⁊ hierl: vt ptz currēti p totā ſuā ꝙbiam. ⁊ ideo dic̄ Hiero. in ꝓlogo ſup hūc ꝙbaz⁹ q⁹ ad tribū iuda ⁊ hieruſalē ꝙbauit: nullā oīno facies de decē tribub⁹ mētione: ſtelligēdū ē q⁹ i tota ſua ꝙbia ñ noīauit ephraim nec ſamariā nec aliq̄d hmōi ad decē trib⁹ tñ ꝓtinēs. Ut aūt dic̄ i epla ad paulinū q⁹ iehel deſcribit ſrā. xij. tribuū cruca bruchā ⁊c. vaſtatā ⁊ ꝑſuptā ſtelligēdū ē q⁹ ꝛ vaſtatio ad totā ſrā. xij. tribuū ſe extēdit: ſz nō noīaſſet ſamariā ⁊ ephraī ⁊ hmōi. Ut aūt iſta ꝓtigiſſent etiā i ſra decē tribuū ſat⁊ ptz ex eo q̄ allegat i poſtilla ex hiſtoria. iiij. Reg. Uñ q⁹ poſtillatoꝛ cōcludit q⁹ de dict⁊ Hiero. paz videt tenēdū i. poſito māiſcētū ē min⁹ rōnabilit⁊ cē dictū.

In eodē ca. vbi dz in poſtil. Similiter ſm dictum.

Additio. ij. Secūm dictū ſeu ſcōa expoſitio nō videtur rōnabilit⁊ ipoſobari a poſtillatoꝛe. nā bnecha aialia ſuenīūt i ſacra ſcḟura deſignari noſb⁹ boim: ꝑſertim ſb noīb⁹ collectiuis. ꝓt ceſas eoꝝ actiōes ſeu ꝓpietates q̄b⁹ hominib⁹ aſſimilāt: vt cū dz Proū. xxx. Formice ꝓſa infirm⁹. Repuſcul⁹: plebs inualida. ideo cū dz b: Hēs enī aſcēdet

sup terrā meā. Silr ꝓpls fort' ⁊ hmōi bñ pōt itelligi ō locusta
q̄ ascēdit ordiat. Sic acies i bello. vñ Prouer. vbi supra. Lo-
custa regē nō habet: ⁊ egredit̄ p turmas. Facit etiā ꝓ ista ex
expositiōe scōa qr i multis locis loquēdo ꝓpha ō ista gete ꝓlo
vel exercitu adūgit. ⁊ adnerbiū subitudinis. i. q̄si: vt cum ōr:
Quasi aspect' eōꝝ ⁊ aspect' eōꝝ. q̄si eātes sic currūt. Manife
stū ē aūt qr i exercitib' chaldeoꝝ: assyrioꝝ ⁊ hmōi veri eq̄ crāt
et veri eātes: ⁊ ficti debebāt notari p similitudinē ⁊ p essentiā ⁊
realitatē. Silr q̄ dic̄ velut ꝓls fort' ꝓparat' ad ꝓlium: ⁊ q̄si
fortes exercit⁹: ⁊ q̄si bellatores ascēdēt murū ⁊ mīta silia q̄ hic
ponūt magis ꝓprie dicerēt sine similitudine: posset enī dicere ō
ꝓls chaldeoꝝ greco⁹ et hmōi tpe sui dñi q̄ erat ꝓls fortis
ꝓparat' ad ꝓlium ⁊ q̄ erāt viri bellatores ⁊ hmōi. Ad ō scōa ex
positio videt planior. Ītū ad sensū ihalē. Si ār q̄rat sensus fi
guratiⁿ q̄s tñ ē ꝓtius speculatiōis: p crucē notat libidoꝝ
locustam inanis gloria: p bruchum ingluties vērris: ⁊ p ru
biginē ira. put habet in glosa vbi multa alia figuratiua circa
hoc traduntur.

Replica In ꝑma caplo Iobelis posuit. inḡrēs qui-
bus iobel prophetanerit ostendit be
tum Hiero. varie loq̄ in ꝓlogo huius

Glo. ordi.

Anite tuba in sion. La. II
Oez dei ad ꝓbaz ⁊ ād alios
q̄ legē obseruabāt: et iterū ꝓ
metaphoꝝ locustaꝝ describit imper'
chaldeoꝝ. b Quia ꝓpe ē dies. In
q̄ auferetur lumen letitie a iudeis per
chaldeos: qr ola erant plena penis et
cruciatib': vel ānatis etiā i inferno
caligo tenebraꝝ reseruat. c Quāſt
mane. Sic̄ auroza ꝓsurgēs. ꝑmū occu
pat mōtes: sic iudiciū ab excelsis ⁊ po
tētib' incipiet: vt potētes potenter toꝝ
mēta patiāt: vel ad ſam ſic mane ci
to tenebras fugat: ⁊ mōtes auroza col
lustrat: ita babylonioꝝ sup terrā vīaz
fundet exercit⁹. d Populus. chal
deoꝝ ne putet' turbā ihalidā vel po
pul' angeloꝝ vt reddā vnicuiq; ꝛxta
opa sua. e Silis. Nō fuerūt assyrij
fortiores romanis: nec nabuch. fortio
or alexādro maxio rege. Sic ḡ intelli
gēdū ē: nō fuit genꝰ silis assyrijs: nec
rex silis nabuch. regi a ꝓncipio. i. ex q̄
reges cē inceperūt ne erit vsq; ī anos
generatiōis. i. vsq; ad alexādrū q̄ pri
mus regnauit sup totā greciā: ⁊ gene
ratiōis. i. vsq; ad tps romanorum.
f Aū faciem ⁊c. Describit aduētū na
buch. q̄d attigerit q̄si vorax flāma
ꝓsumet: qr q̄cq; gēs rumorem ei⁹ au
diebat: ꝓ timore dissolubat ⁊ sup eaz
trāsisset: sic̄ ignis ola denorabat nihil
ītegrū relinquēs. g Quasi hort⁹.
Sic̄ gadisus replet omi amenitate sic
tra indeoꝝ plena erat oib⁹ bonis aīq̄b
ille vastasset: ꝑ ille in desertū redegit.
Aū subdit: Neq; ē q̄ ef. c. b Neq; ē.
Voluit fugere ab eo sedechias ⁊ pnci
pes ei⁹: ꝛꝑ deꝑhēsi sūt ab exercitu ei⁹: ⁊
pncipib' ei⁹ occisis: sedechias orbat⁹
ē: ⁊ i cauea q̄si leo duct⁹ ē babylonē.
B Quasi eātes. Nō babylonij eātib⁹
cōpank: ꝑ locuste ꝙ translatiōes eātes
hostiū dicūt hue illuc discurrere.
k Sic̄ sonit⁹. Ira subanctis sonit⁹ et
terꝛ: voc' eoꝝ cūcta populabit': ⁊ sic
cūcta vastabūr sic̄ flāma stipulā. Vel
sic̄ sonit⁹ q̄drigarū: sic erit sonit⁹ locu
starū. Sup capita mōtium exiliēt: vt
ola excelsa ascendant. Aū locuste a
deo mittūt: intātū magnū sonū faciūt
vt a sexto miliario audiri possit sonit⁹
eoꝝ sic̄ tradūt illi in q̄ fines cōsueue
rūt venire. l Aā facie ei⁹ ⁊c. i. a ꝑsen
tia exercit⁹ locustaꝝ cruciabunt. p. et
ꝑ omnis

La. II Replica

prophetie: et ad Paulinum de omnibus sacre scripture libris
per cōsequens eius dicta declinat. Sed Burgēſ. talium ver
tum Hiero. a cōtradictione ⁊ bene dicit q̄dam que nō videnꝫ
vera: dicit nanq; q̄ de regno decē tribuum nulla fuit spetialis
mentio in tota ꝓphetia iobelis cuius fallitas videri pōt. Nā
sicut regnū decē tribuū designat̄ p ephraim ⁊ samariā ita cētā
in libris Reg'. iij. et. iiij. ⁊ Paral. q̄. decē trib⁹ significant per
regnū ifrl: qr posit recessū decem tribuū a regno roboā: semper
regnū ifrl in scriptura ē distinctū ꝙtra regnū iuda. Nūc aūt ī
tertio caplo iobel distincte loquit̄ de vtroq; dicēs: Cū ꝙuerto
ro captiuitatē iuda ⁊ ifrl et infra: Vocat deus hereditatē suaꝫ
israel. Et caplo vltimo iobel distinguit inter illa duo regna di
cens: Dñs de sion rugiet et de hierusalē dabit vocē suā: ⁊ nōn
spes populi ⁊ fortitudo ifrl ꝛc. ꝑz igit̄ q̄ ꝓ fallū nunc defende
re beatū Hiero. qui non indiget sua defensiōe qr posthū. beatus
Hiero. non improbat ꝙ declinat et nō ēmorat nec curat ꝓpter
rationes quas ponit de vidua in israel ꝛc. que vide in posthū.
Nec pōderanda est replicatio Burg'. ꝙtra posthū. quia dicit de
metaphoris quib⁹ homines significant̄ per bestias ⁊ ecōuerso.
ralēs enī translumptiones ad disputa
tionem non ꝑtinent.

Nico. de lyra

Anite tu. Nic ꝑūr in La. II
ducit ꝓpha ad lamētū ꝓ vasta
cōe terre fidēa ꝓ ḡttuor regna
supra dicta dicēs: Canite filij. ñ cānēdo
leticie ꝑ tristicie. iō dicit: Ululate ⁊c.
hz Cōturbēt' oēs ha. fre. i. totⁱ⁹ indeꝫ.
c Quia venit ⁊c. i. tps sue vltionis.
d Quia ꝓpe ē ⁊c. i. tps multaꝝ mise
riaꝝ ⁊ calamitatū: qō potissime habet
locū i ꝑma destructiōe tēpli ꝓ chaldeo
os: ⁊ scda ꝓ romanos: ⁊ i ea. ꝓphana
tione ꝙ grecos qñ antioch⁹ abominan
dū idolū posuit i tēplo dei. 1. Mach. i.
e Mane mane expanū. mane ē ꝓnct
piū diei q̄ cū ceꝑit lucescere sup terrā
statim expādit sup totā trā ab oriēte i
occidētem: ⁊ i ꝑ notat exercitū multi
tudinē: q̄ de ūtmo regnis supradict'
venerūt ꝛ iudeā. f Sibis ei nō fuit
⁊c. q̄liber enim in aliq̄ ꝑtiōe excessit
alios: vtpote ꝓls assyrioꝝ. i cupidita
te: chaldeoꝝ. i ferocitate: greꝫ in do
lositate: plⁱ eni nocuit ꝑ regnū indeo
dolositate q̄s potestate: vt patz. 1. q. 1.
Mach. Romanoꝝ ꝛo in potestate:
ꝓpter quod illud regnum vocatur ter
renum. Dañ. q. quia sicut ferruz domat
omnia: ita regnuz romanoꝝ domauit
alia regna. g Ante facie ei⁹ ignis
vorans. quia in primo ingressu iudee
cōburebant villas non ciuitas fugiē
tibus inde habitatorib⁹. h Et post
eum ꝙrens flāma. quia habita victo
ria cōburebant ciuitates munitas et
fortalicia: et maxime popul⁹ chaldeo
rū et romanoꝝ qui cōbusserunt bicru
salē et templū. i Quasi hort⁹ volu
ptatis terra coraꝫ eo. i. erat pulchra
et plena fructibus bonis ante aduen
tum cuiuslibet exercitus. k Et post
eū solitudo deserti. quia in recessu suo
dimittebant terram vastatam.
Neq; est qui effugiat eum. id ē pau
ci poterunt effugere ꝓpter ꝑsecutiū
velocitatem. ideo sequit: m Qua
si aspectus equoꝝ. velociter currētiū.
n Et quasi equites sic current. sc̄s pe
dites. o Sicut sonitus quadriga
rum ⁊c. in hoc etiam notat̄ multitudo
aduersarioꝝ ex magno sonitu qui eaꝫ
sabatur ex fragore armoꝝ ⁊ iecssu cur
barum. p Velut populus fortis ꝑ
ꝑaratus ad ꝓlium. i. munit⁹ omni ge
nere armorum. q Aā facie ei⁹ crucia
bunt populi. i. ex solo aspectu.

Omnes

(ꝙ sentētiā

Glo. ordi.

Dis vult⁹ subaudis iudeoꝝ redigēt
in fūitudinem olle q̄ ignī apposita ni
gredine ⁊ fuligine circūdat. q Si
cut fortes. Cū chaldei venīēt ad por
tas bierūm: vnusq̄sq; vīa q̄ ꝓtū vene
rit ad murum ingreditur: facies sibi
aditū in muro. b Nō declinabit.
Locuste implētes op⁹ a deo sibi iniū
cum ordinare volabūt: nec declina
būt i alterā ꝑte: ne alia videat impe
dire aliā. c Sz ⁊ ꝑ se. Metaphoꝛā
et quil locustaꝝ ād⁹ nihil inuitū: ꝛ
eni ꝙ q̄si locuste. ꝑ flagello a deo mit
tunt: nō solū super domos et muros
discurrūt: sz etiā ꝙ interiora domoꝝ
huc illuc⁹ volāt. d Fenestre quinq;
sensus. Per q̄s mors ītrauit: ꝓ hos i
gredī cupiūt hostes et capere vrbē bo
ne cōscientie. e Introibunt q̄si. Si
cut fur intrans ꝑ fenestrā solet occul
te rapere: ita isti clausis ianuis non ti
more sed ꝓcipitata audacia: ꝑ fene
stras auiditate diripiendi intrant.
f A facie ei⁹ ⁊c. Ad nutu dei locu
ste de loco ad locuz trāseunt sua mul
titudine solēt radios solis a terra ex
cludere ⁊ eam q̄si nubes obumbrare.
Per silitudinē quarū dicit: cū vene
rint assyrij: tantus pauor inuadet in
deos in afflictiōe positos: vt nō solū
terra: sz etiā celū et ola elemēta vide
antur eis cē cōmota. Aliter. Possūt
ꝓ solē reges ītelligi: ioachim pater: et
ioachin filius: ⁊ maxime sedechias.
Per lunaz regina: ꝓ stellas ꝓncipes
iudeoꝝ q̄b⁹ eaz caperenꝫ ab hostib⁹:
ola versa sūt in tenebras. h Sol et
luna ⁊c. Tāta miseroz supplicia vi
dere non poterūt: sed merebunt: et ꝓ
claro lumine horrēdis operienꝫ tene
bris. i Omnia ista a loco vbi scriptū
est. Canite tuba in sion: possunt refer
ri ad diem iudicij q̄ erit terribilis cuz
dānabunt̄ omnes impij. Cūc mone
buntur celi ⁊ terra: ⁊ sol ⁊ luna stelle
obtenebrabunt̄. Sicut dicit dñs: Ce
lum et terra trānsibunt: ⁊ virtutes ce
loz monebunt̄. k Et dñs. Et hoc
nō facient locuste vel chaldei sua vir
tute: sed dei volūtate qui in aduentu
hostiū incutiet terroꝛē nimiū indeis.
l Magnus eni. A principio huius
ꝓphetie vsq; ad hunc locum quo dr:
Magn⁹ eni dies dñi: ⁊ ter. val. cōmi
nario est et descriptio eoz: que deus
populo peccatoꝝ illaturus sit: ꝛ ab ꝙ
aūt loco vsq; quo ait: Quare dicunt
in populis vbi est deus eoz. Cohoꝛ
tatio est ad penitētiā. m Et quis su
stinebit. Quasi aut nullus aut rar⁹
diem iudicij poterit sustinere qui nō
in se ꝓbeat materiam sciendi.
n Nunc ergo dicit. Predicta capti
uitate ꝙ similitudines locustaꝝ inui
tat in deos ad penitētiā vt ꝑdicta ma
la possint euitare. q. d. ideo hec ofhia
cōminaⁿ sum vobis: vt per terroꝛem
supplicij adducā vos ad penitentiaz
peccati. o Malicia. i. afflictiōe pe
nitētiū. in ꝙa illud: Sufficit diei ma
licia sua. et si est malicia in ciuitate
quā dās nō fecerit: qr ꝑ hoc dixerat mi
sericors deus ⁊ patiens: ne magnitu
do clemēte negligētes faceret ad pe
nitētiā agēdam. subdit ꝓpha: Quis
scit: q̄si hoꝛtor vos ad pniaz predico
bet clemētiā: sz tñ qr ꝓfundū sapie et
scie dei penetrare nō possum⁹: rēpero

Iobelis La. II Nico. de lyra

cruciabunt̄ populi: omnes vul a
ſ pietimote.
tus redigētur in ollā. Sicut b
a ſ subaudis viri. b ſ locuste ꝙ erā iudeoꝝ.
fortes currēt q̄si viri bellatores ſ
a ſ nō ꝙ portas ītrabūt. b ſ hiertm. c ſ oēs
munitionē nec alterado murop eas recubit.
ascēdent murū. Viri i vijs suis d
gradiētur: ⁊ nō declinabit a se e
a ſ credita sibi ꝓcētoꝛes supplinia ꝙsequet.
mitis suis. Unūsq̄sq; fratrem f
a ſ ꝓximum explentes officiū.
suū nō coartabit: singuli in cal/
a ſ ne sit moza clausio ianuis.
le suo ambulabunt. Sēd ⁊ ꝑ se f
a ſ. i. non infirmabūt.
nestras cadent: ⁊ nō demōlien
a ſ in munimētis vestris.
tur. Urbē ingredientur: in mū/
a ſ q̄s bonis ogib⁹ edificatib⁹. ſ iudeoꝝ.
ro current. Domos ascendent
a ſ vt fugirent in obscuro recoꝛs corde.
per fenēstras intrabūt q̄si fur. g
a ſ a presentia exercitus locustarum.
b ſ hyperbolice. c ſ Celū ⁊ terra trānsibūt
verba aūt mea non trānsibunt.
A facie ei⁹ cōtremuit tērra: mo b
ti sunt cęli ⁊ Sol ⁊ luna obtene i
a ſ quia etiam qui sancti sunt ꝑsentiā dei obli
q̄s formidine non videbunt.
brati sūt: ⁊ stellę retraxerūt splē k
ſ dabu.
dorem suū. Et dominus dedit l
a ſ in minimis quoq; animātibus magna dei
virtus ostenditur.
b ſ id est demonum qui sunt castra dei q̄ etiā
ei nolentes militant.
vocem suā ante faciem exercit⁹ m
sui: quia multa sunt nimis ca/ n
a ſ hinc patet babylonios dei voluntate ven
turos: et eius imperio parituros.
stra eius: quia fortia et facientia
ſ vindicte.
verbū ei⁹ † Magn⁹ eni dies do o
a ſ etiam bonis. ſ ꝺo iudeoꝝ ponit eos
dere de necessitate captiuitatis et mortis.
mini: et terribilis valde. Et q̄s p
sustinebit eū? Nunc ergo dicit q
dominus † Cōuertimini ad me r
a ſ non solum in labijs sed toto intellectu ⁊ vo
luntate ⁊ operatione. b ſ vt in futuro fa
cturemini.
in toto corde vestro: i ieiunio ⁊ s
a ſ vt ridcatis. b ſ vt cōsolemini. c ſ apite
corda vestra per cōfessiones fidei q̄ quasi vires
plena sunt peccatis et nisi scissa fuerint: sponte
rumpentur.
fletu et i planctu: ⁊ scindite cor t
a ſ sicut mos erat iudeis facere tempore tristi
cie vel aduersitatis.
da vestra et nō vestimēta vra. v
ſ sic. a ſ quę fecerūt peccata alienū.
Et conuertimini ad dñm deū ve x
a ſ ⁊ ne desperetis si peccata magna q̄ malos
est misericordia: et non vult mortē peccatoꝛis
sed penitentiam.
strum † quia benignus ⁊ miseri y
a ſ non statim punit sed expectat.
cors est: patiēs et multę miseri/ z
a ſ prestans misericordiam post penitentiam
de malicijs.
cordię: ⁊ ꝓstabilis sup malicia. a

a Omnes vultus rediguent in ollā. i. in
olle migredinē ex anxietate et ex fumo ꝓ
cedente ex igne accenso ab eis per ostia lo
ca iudee. b Sicut fortes currēt. nō im
pediti armoꝝ pōdere. c Milāi viri bel
latores. i. exercitati in arte bellandi.
d Ascēdent murū. i. ad ciuitates occupā
dum. e Viri in vijs suis gradiēt ⁊c. i.
ita ordinate incedent ꝙ non nimis sepāra
buntur ab inuicē: nec nimis cōiungentur:
dicit enim Vegetius libro de re militari q̄
ista est optima dispositio bellantiuz: ita q̄
ꝓ nimiā ꝛeparationem aduersarij nō ingre
diantur acies: et per nimiam cōiunctionē
vnus non impediat alium ad inuadendū
aduersarios. f Sēd ⁊ ꝑ fenestras cadēt
⁊ non demolient. i. si contingat eos ꝑ fene
stras domoꝝ intra cadere: nō ledēt inde.
In hebreo tamen habēt: In armis stabūt
⁊ vtile nō ꝙrent. i. nō ꝙrēt diuitias pauci
paliter: sed iterficere homines. et hec vide
tur verior littera: quia de fenestris. Sequi
tur: g Per fenestras intrabunt quasi
fur. i. ita latēter q̄ existētes intra sibi de de
fensione non poterūt. puidere. h Aā fa
cie eius contremuit terra. i. homines in ter
ra habitantes. i Moti sunt celi. i. ange
li qui sūt cius celestes: angeli enim ad ea
stodiaz diuersaz gentiū deputati pugnāt
adinuicem ꝓ gentibus sue custodie cōmis
sis: vt habet Dañ. x. quā pugna exponit
Dionys. etiā ꝙ bonis angelis tū hec pugna
est inter eos sine discordia: vt ibidē plenⁱ⁹
fuit dictum: et hec pugna vocat hic motio
celoz. k Sol et luna ob tenebrati sūt.
locutio est metaphorica ꝓ quam intelligit
hoim tribulatio magna: eo modo loquen
di quo dicit etiam vulgariter tēpus nubi
lum tenebrosum: vnde dicit poeta: Cū fue
ris felix multos numerabis amicos. Tē
pora si fuerint nubila solus eris. l Et do
minus dedit vocem suam. mittēdo iudeis
terroꝛem. m Ante faciem exercit⁹ sui.
eo ꝙ erant executores diuine iustitie: ⁊ ꝛ
facerent iniqua volūtate: vt frequenter di
ctum est ſupra in Esa. ⁊ Hiere. n Quia
multa sunt nimis castra eius. ꝙliber enim
dictoz exercituū fuit valde magn⁹ in mul
titudine. o Magnus eni dies dñi. i. in
ostensione sue vindicte. ideo subditur:
p Et quis sustinebit eum. q. d. ꝓpha non
poterimus sustinere: ⁊ ꝛ magnitudine apparuit
in ciuitatis et tēpli destructiōe. primo per
chaldeos. scdo ꝙ romanos. q Nunc er
go. Postq̄ ꝓpheta ꝑdixit desolatoria ꝛ
incipit denunciare cōsolatoria: et qr actuꝫ
actuoꝝ sunt in patiente et dispōsito. tpo
primo inducit populū ad debitā dispositi/
onem. scdo denunciat diuinā ꝓsolationē.
ibi: Zelatus ē. Debita ꝛo dispositio ad p
ceptionē diuine cōsolationis ē ꝛitas pniē
et ꝛitiōis: Matth. v. Beati q̄ lugent q̄si
ipi consolabunt̄. ideo dicit in ꝓsona dñi.
r Conuertimini ad me in toto corde vro.
id est veraciter ⁊ integraliter. s In ieiu
nio ⁊c. vt carnem affligendo: ipūs ad deū
eleuet. t Et scindite corda vra. malas
cogitationes recindendo. u Et non ve
stimēta vestra. mos erat iudeis in tristicia
ꝓsit⁹ sua scindere vestimēta: vt ꝑz ī plu
rib⁹ loc⁹ vete. ⁊c. sz ꝑ parū valet aut nihil:
nisi assit scissio cordis mō dicto. x Et cō
uer. ⁊c. ei⁹ misericordiaz ꝓclamādo. y Quia
benign⁹. i effectu. z Et mise. ē. i affectu.
ꝑ eni misericors ꝙ misertū alteri⁹ cordi ac
cipit ad remediādū. a Paries. cōuersio
nē pctoꝝ expectādo. b Et mul. mi. citra
ꝺignū puniendo. c Et ꝓstabilis. pctā

cc 4 ꝺonādo

† Dic. 30. d

† Ioel. 3. c
Dan. 12. c

† De pe. di. 1. c. 18 idē in ꝑtin. 26. q. 6. c. Cere.

† Ps. 85.

Universidad de Navarra Biblioteca

scutẽtiam optꝰ patiuꝰ ꝯ ꝑsumo.
a ¶ Cantte tu. ¶ Predicatores et ꝓphetas hozak ꝓuo piuiꝰ vt predicent pniaz añꝫ veniat hostilis gladꝰ: ꝛcit ſiꝛꝑ vos monui ad pniam ꝛ ꝙ cõmemoratiõẽ trudelitat hoſtiũ ꝛ ꝙ cõmemoratiõẽ mee clemẽtie: nũc aũt ite ꝛ literũ ꝑcipio :Canite. b ¶ Coadunate seneꝫ. Qui sunt senes ſ̃ lũmodo etate: imbenk admoniti vt ſaltẽ in extremo vite terminio pentteãt. Senes moꝛibꝰ ſcietia vt alijs prebeãt exemplum ꝛ doctrinã. c ¶ Suggẽtes vbera. Rubra etas ſit que non ꝙertatur: quia nullus eſt ſuper terraꝫ ꝛnec infans vnius diei ſine peccato eſt: qui ſi nõ tenetur actualiter tenetur originaliter.
d ¶ Inter vestibulũ. Duo erãt altaria vnũ in templo qũ incensi dicit: aliud in porticu ante foꝛes templi: qũ holocaustoꝝ dicitur . vñ dicitur: Inter vestibulũ ꝛ altare in spacio quod ẽ inter altare incensi: ꝛ holocaustoꝝ altare. c ¶ Plozabũt sacerdotes. Dicẽtes: quis infirmatur ꝛ ego non infirmoꝛ? quis ſcãdalizatur ꝛ ego nõ vroꝛ? b ¶ Eis nationes. Demones: qui dum iumus impenitẽtes: dominãt ꝛ dicũt: vbi eſt deus comꝫ? g ¶ Zelatus eſt. Quaſi cuꝫ ꝑdicta ipleſſent: ꝓpter ꝛ sacerdotes: amauit deꝰ ſtrã ſuã quã prius cõtempſerat. ¶ Allego. Omnis anima terra eſt dñi in qua seminat. Sꝫ ſi pegerit ciçania dominuꝫ offendit. Si ẋo peniter ꝛ dicit: parce domine. çelatur dominꝰ terram ſuam: ꝛ dignat ſuo alloquio dicẽte: Mitrã t.f.ꝛ v. b ¶ Et rndit. Populo agente penitentiã intãtũ parcit deꝰ vt eos ſua reſpõſiõe dignos faciat: hoc quotidie videmus fieri in eccleſia. ¶ Ab hoc loco vſq; non confundeꝫ populꝰ meus in eternũ: ꝓmiſſio eſt bonoꝝũ eis qui penitẽtiam egerunt. ¶ Ecce ego. Qui peccantibus imiſi vobis erucaꝫ.l. b.r. per quas omnes: fruges veſtre ſunt vaſtate. Jam per penitentiã cõuerſus ſum ad clementiam: et eruã vos ab aſſyrijs: ꝛ ſi in bonis perſeueraueritis replebo vos omnibus bonis. k ¶ In gentibus. illis ſcz de ꝗbus ſupra: Popul̃ multꝰ ꝛ fortis. Del gẽtibꝰ.i. demonibꝰ. vnde:

Ep8.6.b Nõ eſt nobis colluctatio aduerſus E c.et ſan.ſy ad.p.et.p.m.b.r.

l ¶ Ab aquilone. Juxta litterã non aquilo ſed auſter: ſolet locutias adducere. Nõ eni ex frigoꝛe veniũt ſy ex caloꝛe. Sꝫ qz de aſſyrijs ꝓ ſiſtmdinẽ locutaꝫ loquebaꝫ: aquilonẽ interponit: vt non verã locutã: ſy aſſyrios et chaldeos intelligamꝰ.

Hiere.1.c vnde: Ab aquilone ẽparduleſcẽt mala ſuper inhabitatoꝛes terre.

m ¶ Faciem eius. Juxta litterã faciũ ẽ hoc de chaldeis tpe E ęcechie:

4 Re.19.g qũ vna nocte .clxxxv. milia ab angelo in caſtris ſunt percuſſa et iterfecta eſt illa paꝛs caſtꝛoꝝ que ad mare oꝛi. reſpicit. i. ad ſodom am ꝛ poſterioꝛ ꝙ reſpicit ad mare ꝙ ducit ad egyptũ quoꝝ coꝛpa qꝛ igne conſũpta ꝛ in terrã ſũt redacta qõ ſeqꝫ de fetoꝛe nõ de coꝛpibꝰ aſſyrioꝝ :ſy myſtice eſt intelligendum.

¶ Cõtra

a ſ iſſi aut impoſſibile eſt ſcirꝫ ꝛ aut difficile ideo tam ꝛ agere ꝓniaz. b ſ ad ira ad miſcbiam. c ſ peccatis noſtris.

†Quis ſcit ſi ꝙertat ꝛ ignoſcat: a
a ſ .i. tribuat. b ſ .i. poſt ſuã flagellũ et vindictam. c ſ remiſſionẽ peccatoꝝ. †Ioel.14

et relinquat poſt ſe benedictio/ b
a ſ vã: Immola bo ſacrificiũ laudis. ꝛ.r.a.v.t. ſ ꝛ acceꝓta remiſſionẽ offeꝛtam.

nem? Sacrificium ꝛ libamẽ dño c
a ſ publice ꝓdicare ꝓniaz in eccleſia.

a deo nro. Lãite tuba in ſion: ſã d
a ſ bona voluntate oratiõni operatione.
b ſ ſynodum vel congregatiõnẽ.

ctificãte ieiuniuꝫ: vocate cetum f
a ſ vt qui diſperſus errauit a deo congregatus in vnum deo placeat. b ſ vt nullus ſit in ea miſi ſanctus ne paruo fermento tota maſſa coꝛrumpatur.

congẽgate populũ: † ſactificãte
a ſ ¶ xx. eligite. b ſ nõ eã etate ꝗ ſapiẽtia.

b ecclesiaꝫ: coãdunate senes: con
a ſ ꝙbus dr: ¶ Ne poſũ vobis dedi nõ eſcam.
b ſ ex oꝛe infantium ꝛ lactentiũ perfe.i.

c gregate pãruulos et ſuggentes
a ſ vt ꝛge ieiunij non ſeruiant operi nuptiali ſꝫ vacent oratiõni.

vbera. Egrẽdiaꝫ ſpõſus de cubi g
li ſuo: ꝛ ſponſa de thalamo ſuo.
a ſ id ẽ poꝛticũ que veſtit interioꝛem domũ loꝰ conuenies pnie et confeſſioni.

d Inter veſtibuluꝫ ꝛ altare ploza b
a ſ qui debẽt flere cum flentibus et alios ad fletum mouere. k

bunt ſacerdotes miniſtri domi
a ſ vocat ꝯd ſacerdotes dicere et quõ deũ oꝛare debeant ꝓpeccari. ſ dimitte peccata.

ni et dicent: Pãrce domine par
a ſ iam ruoꝛa: ꝙ peniteꝛ: ꝓnius nũ cauſa dum peccarem. b ſ hereditas mea iſrael.

ce põpulo tuo: ꝛ ne des hereꝺi/ m
a ſ vt ſeruãt gentibus. ſ ſcz.

tatẽ tuã in opꝓobꝛiũ: vt domi n
a ſ que cõparant eruce.l.b.r.ꝙ ꝛcebãt capitua tio quare non iuuat vos deus veſter. o

f nentur eis nationes. Quare di p
a ſ id eſt quare ꝓmittis dici a populis.
b ſ quem defenſoꝛe puraba̅r.

cunt i põpulis: vbi eſt deus eo
a ſ id eſt vicius eſt ꝓimum ꝛ flagellauit deꝰ populum ſuum: ſed poſtea placatus penitẽtia eoꝝ ꝓpeꝛauit populo ſuo.

g rum: Zelatus eſt dominus ter/ q†
a ſ alum in qua bonũ ſemen ſeminat deus.

rãm ſuã: et pepercit populo ſuo. †
a ſ non riſi ad verba ſed ad facta eoꝝ.

b Et rẽſpondit dominus et dixit †
i ꝓ̃o ſuo: Ecce ego mittã vobis r
a ſ panẽ ꝙ de celo deſcendit. b ſ vt verbo tri/ſticia peccatoꝝ frumẽti: vini: olei. i. virtutũ letitia rẽperet. ſ qõ letificar eoꝝ hominis.
c ſ quod exhilarat. f. h.

frũmẽtũ: ꝛ vinũ ꝛ oleũ: ꝛ reple/
ſ capimoꝰ.

bimini in eis: ꝛ nõ dabo vos vl e†
a ſ id eſt populum aſſyꝛioꝝ vt habitãrẽt in paꝛtibus ꝙuionis.

k tra opꝓobꝛiũ i gẽtib̃. Et cũm ꝙ r†
l ab aquilone eſt: ꝓcul faciaꝫ a †
a ſ ſi venerit. b ſ in aliquã gẽrẽ deſerrã a deo. ſ in qua non habitat ſpũſancꝰ.

vobis: et expellam eũm in tẽrrã r†
a ſ que non habet dei noticiam. b ſ cõuertam vt ꝓtima paꝛs eius cadat in mare oꝛientale.

m inuiam et deſertam. Faciem eiꝰ r†

cõdonãdo. a ¶ Quis ſcit ſi ꝙertatur et ignoſcat ꝛc. ſpũſſacꝰ eni ſ ãgit coꝛda ꝛ ꝓbe tarũ ſm ſuũ arbitrium plꝰ et minꝰ: ꝛ ideo aliqñ pcr eos denũciat ſic penas futuras: ꝙ ſz tũc ſint certi ꝙ talis reuelatio ẽ a deo tñ adhuc ignoꝛant aliqñ vtrũ ſit ꝓphia ꝑ destinationis ꝙ ſemp ipleꝫ :vel ſolũ cõminationis ꝙ ꝓpr pniaz impedit: ſic Jonas dixit: Adhuc. xl. dies ꝛ nineue ſubuertet: ꝛ tũc ignoꝛauit ꝙ ꝑ eẽt impediẽdũ ꝓpter pniaz nineuitaꝝ: ꝛ ſic iſte ꝓphia de plagiis ſupra poſitis ignoꝛabat. ꝛ ideo ꝛbñ iſtud: Quis ſcit ꝛc. nõ dr in ꝓſona dñi ꝙ certus dinaliter cognoſcit oſa futuraꝫ ſ ꝛ gẽna ꝓphete. b ¶ Et relin. poſt ſe bñdictionẽz. i. ſuã gꝛam in bñficijs tpalib̃ et ſpũalibus. c ¶ Sacrificiũ ꝛ libaꝫ. dño deo nro. ſubintelligit fiat ad placandũ eiꝰ iram. d ¶ Cãte tu. in ſion. ad ꝓli ꝙocationẽ. e ¶ Sãctificate ieiunũ. ꝓ carnis mortificatiõem. f ¶ Vocate ce. ꝛc. i. oẽs vtriuſq; ſexus ꝛ etatis: vt ex cõi afflictiõe ꝛ deꝓcatione citius placeãt deꝰ: ꝛ ꝗ modo feceꝛunt niniuite Jone. iij. g ¶ Egrediaꝫ ſpõ. ꝛc. q. d. nõ ẽ tpe vacandi amplexibꝰ ſz luctib̃. h ¶ Inter veſtibulũ. ſ. tẽpli. i ¶ Et altare. ſ. holocauſti. k ¶ Plozabũt ſacerdotes. cũ lachrymis ꝛ deuote deꝓcantes. l ¶ Parce dñe parce ꝓpio tuo. a pena quã deineruit ꝓ ſuo peccato. m ¶ Et ne des here. tuã. i. inuideã ꝙ dr: dei hereditas rõne ſupra dicta. ca. j.
n ¶ In opꝓobꝛiũ. ſ. ſeruitutis gentiũ alienis. ideo ſubdit: o ¶ Et dominẽt eis nationes. ex ꝗbus ꝓ ꝛ qõ ſupra dictũ ẽ. i. ꝙ Jobel nõ ſolũ ꝓphetauerat de vaſtatione terre ꝙ erucã bruchũ ꝛc. vt dicit Ra. Sa. ꝙ nõ bã bẽt dominiũ ſup holes: ſz etiã de vaſtatiõnibꝰ futuris ꝓ ãgtuoꝝ regna ſupradicta: ꝙ ſucceſſiue acceꝓrũt dominiũ in iudea.
p ¶ Quare dicũt ꝗdã ꝓphe vbi ẽ deꝰ eoꝝ: ſic eni dixerũt gẽtiles poſt vaſtationẽ indeoꝝ: deriſorie inſultãtes ꝙ deus eoꝝ nõ poterat eos ſaluare. q ¶ Zelatꝰ ẽ dñs. hic ꝓpter ꝓphetã ꝓdicit diuinã ꝓſolationẽ: et ꝓmo ãgtum ad multiplicationẽ in bonis. ſcdo ãgtuz ad vltionem de inimicis. ſc. ca. ibi: Verũ ꝗd mihi. Primo in duas. ꝙ: paꝛmo ꝓmittit bona tpalia. ſcdo ſpũalia: vt ex ſenſibilib̃ ad intelligibilia deducaꝫ. ſcda ibi: Et erit. Circa primuꝫ ꝓ vaſtatiõe terremaſcentiũ ꝙ erucã bruchũ ꝛc. denunciat fertilitatem fructuũ loquẽs in ꝓona dñi. dicẽs: r ¶ Ecce ego mittã vobis frumẽtũ ꝛc. dicit eni ra. Sa. ꝙ poſt illam famẽ ꝙ fuit tpe iozam ſeenta eſt a deo fertilitas magna: ꝓpter ꝙ mulier que cum filio pegrinata fuerat in terra philiſtinoꝝ ꝛ cõſilio beliſei reuerſa fuit in iudeã fame trãſacta. iiij. Reg. viij. s ¶ Et non dabo vos vltra opꝓobꝛiũ in gẽtib̃. tpe eni illius famis multi cogebaũt exire ꝛ illa tra ꝛ ſuſtinere opꝓobꝛia i tra aliena. Seẽdũ tñ ꝙ ꝓ li vltra non intelligik ꝓpertas: ſz aliqua tẽporis lõgitudo: ſicut diſſimus fuit dictũ ſup illud Eſa. ij. Non leuabit gens contra gentẽ gladiũ: nec exercebunt vltra ad ꝓlium. t ¶ Et cũ ꝙ ab aquilone eſt. ꝓnt facia. i. regnũ aſſyrioꝝ vt dicũt aliqui: quia tpe E ęcechie fugit ꝓ ſiſibiliter ꝛ iudea. tñ. Beg'. xix. Ra. Sa. hoc exponit ꝛ ceteri animaliũ ꝓdictoꝝ. ſ. erucer: bruchi et alioꝝ: ꝛ ꝗ magis ꝛ ſonat ire ſequenti. cum dicit: v ¶ Et expellã eũ in terrã inuiã ꝛ deſertam. vbi nõ ẽ habitatio hoĩm. Sẽnacherib eni fugiens redijt i terrã ſuam ab hoſtibus habitatã. x ¶ Faciẽ eiꝰ cõtra mare oriẽtale. iſtud ẽ mare mortuũ qõ terminat ad oriẽtalẽ angulũ terre ꝓmiſſiõis versus deſertũ

egyꝓti: ꝛ ꝗ ſ̃ lumak ꝙ ille ceꝛ eruca bruchoꝝ ꝛ alioꝝ nõ leraret iudeoꝝ ꝛc ꝙuo ꝓmã ꝙ haberet aſpectum ad extremũ angulũ indee. a ¶ Et extremum eius vſq; ad mare nouiſ. i. magis elongabik a terra veſtra ꝗ ꝓra ꝓma. b ¶ Et aſcẽdet fetoꝛ eius ꝛc. qz qñ talia afflia monunk in magna multitudine: de putrefactione ſurgit magnus fetoꝛ et aeris coꝛruptio: ſicut dicit Hiero. ſe vidiſſe in illa terra. Ex hoc ꝓz ꝙ non loquik hic ſcꝛiꝓtura ꝓ exercitu ſennacherib ab angelo ꝓcuſſo: vt habetur iiij. Reg'. xix. quia illa ꝓcuſſio talis fuit ꝙ coꝛpora fuerunt incinerata ſub veſtibus ꝛ armis: de ratibus aũt nõ aſcẽdit fetoꝛ. c ¶ Quia ſuꝑbe egit. Per hoc arguit alij ad ꝛtrariuꝫ. ſ. ꝙ intelligaꝫ de exercitu ſennacherib: quia ſuꝑbia i bruchis ꝛ erucis et talibus nõ habet locũ. Ad ꝙ dicẽdum ꝙ ſz virtutes ꝛ vitia nõ ſunt i bruchis ꝛ talibus ꝓpries ſũt tamẽ loquẽdo large ſicut agn̄ dicit mãnet̄ vulpes dolosus: ꝛ equus recalcitrans ꝛ ſuꝑbus: et hoc modo dicik de cetu locutis: bruchi ꝛ alioꝝ ꝙ ſuꝑbe egit ꝓ exceſſu i coꝛroſione terrenaſcẽtiũ. Cõſequẽter conſolat habitatoꝛes terre. d. Noli timere terra ꝛc. d ¶ Afalia. bruta de terrenaſcẽtiũ abiectantia: ꝛ patꝛi ſua. e ¶ Et filie ſion exultate. nõ per diſſolutionẽ: ſed ꝓ deuotionẽ. ideo ſubdit: In dño ꝛc. f ¶ Quia dedit vobis doctoꝛem iuſticie. i. doctoꝛes accipiendo ſingulare ꝓ plurali: ſicut Exo. viij. Venit muſca grauiſſima . Et vt dicit Ra. Sa. ꝓ hoc intelligũt ꝓphete illius tpis populũ reuocãtes ad bonuꝫ. ſ. Iobel et alij ꝓphe ſibi cõtẽporanei. ſ. helie: Jonas et alij plures ſm Ra. Sa. Sed̃z ẋo Hiero. Iobel ꝓphetauit tardius: et ſic cõtẽporanei fuerunt ſibi Oſeas Eſaias ꝛ ceteri illi⁹tpis. In ꝓcedentib̃ tñ ſecut̃ ſum dictum Ra. Sa. qui videt mihi ẽtum ad hoc dicere ꝓbabiliꝰ: ſicut tetigi in ꝓncipio buiꝰ ꝓphetie. g ¶ Et deſcẽdere fa. ad vos imbꝛẽ. ad facultatẽ terre conueniẽtẽ. b ¶ Sicut in ꝓncipio. i. añꝫ fieret terra ſterilis ꝙ coꝛroſionẽ erucẽ: bruchi ꝛ alioꝝ. i ¶ Et red. vo. an. ꝗs come. locu. ꝛc. i. tãta erit fertilitas ꝙ recõpẽſabit ꝗd fuit ſic coꝛroſũ. k ¶ Fortitudo mea. q. d. illa coꝛroſio fuit facta ex ordine iuſticie mee: ꝛ nõ locutaꝫ virtute. l ¶ Et laudabitis nomẽ dñi dei vr̃i. eo ꝙ reddidit vobis fertilitatẽ mirabilẽ vltra ſpem humanã. m ¶ Et nõ ꝛbundeb̃ populꝰ meꝰ: ex ſili ſterilitate. n ¶ In ꝛmpiternũ. In hebꝛeo habeb̃: In ſeculũ: qđ nõ importat ꝓpertitatẽ ſeu tẽpus: niſi vſq; ad iubileũ etiam ſi ubileus nõ diſtet ꝓ multos ãnos. o ¶ Et ſcietis. per experientiã boni a me collati. p ¶ Et nõ ꝛbundeb̃ populꝰ meꝰ i eternũ. In hebꝛeo habeb̃: In ſeculũ. q ¶ Et erit poſt hec. Hic incipit ca. i hebꝛeo: ſignatio ẋo caploꝝ in bibliis noſtris ẽ frequenter deſectiua: qz frequẽter nõ ſequit ſignationẽ hebꝛaicaꝝ nec etiã Hiero. vt ꝓz i antiqꝝ bibliis ſm Hiero. ſignatis. Poſtq̃ ꝛ denũciauerat ꝓphe populo multiplicatiõez in bonis tpalib̃. Hic ꝛſequẽter idem denũciat in ſpũalibus: ꝛ qz ve. teſta. promittebat tpalia Eſaie. i. Si audieritis me bona terre comedet̃. Mouũ aũt teſtamẽtũ ꝓmittit ſpũalia Mat. iij. Penitẽtiã agite appꝛopinquabit eni regnũ celoꝝ. ideo ꝓcedẽs ꝓmiſſio de tpalib̃ fuit impleta tpe vete. teſta. vt ꝓdictum eſt: iſta ẋo tpe noui teſtameti vt videbik. vñ ꝛ Ra. Sa. dicit ꝙ iſtud ẽ referendum ad rẽpus futurũ: per ꝗs intelligik̃ tempus meſſie: quẽ dicit adhuc vẽturũ: et ꝙ in tempoꝛe eꝛ dabik abundãter ſpũſancꝰ ãgtum ad donum ꝓphetie: ꝛ ad alia multa mirabilia: et ꝙ cõgregabit eos iudeos ꝙ oẽb diſperſos: ꝛ ſubiugabit eis oẽs gentes terre. Et hanc ſentẽtiã applicat ad ꝛſequẽtẽ ſtram vſq; ad finẽ huius ꝓphetie. ꝓpter qđ aliꝗ expoſitoꝛes noſtri exponentes hunc paſſum de reditu captiuitatis babyloniee tẽpoꝛe quo datus fuit ſpũs ꝓphetie Aggeo ꝛ Zacharie magis iudaicãt ꝗã ad ꝗ ipſe. Dimittamus igit dicտ Ra. Sa. ãtũ ad illud quod ẽ faliſtatis. ſ. ꝙ chriſtus ſit venturus: ꝛ quedã alia ad hoc ꝛſequẽtia: ꝛ accipiamus illud quod ẽ verita-

Hac Cõtra mare. Mystice. Jn bis ꝗ ei aperuerunt ianuam pcti: ad mare. oꝛien. apud ꝗs vſq; ad extremũ vite ꝓmanserit aſſyrius. i. diabolus.
b ¶ Mare oriẽtale. Ibi quondam ſodoma fuit et alie ciuitates ꝗ verſe ſunt in mare qđmoniũ dicitur: eo ꝙ ibi nulla viuũt afalia. c ¶ Et aſcendet. Seruat metaphoꝛã :ꝛ in tra ſirum ꝓuincie ſic loquit̃: Jſti de locutis ꝛ nõ hoſtibus loqui videaꝫ: ait eni Hiero. agmen locutarũ ſuo tempoꝛe totã indeã texiſſe: ꝗ poſtea miſericordia dei liter veſtibutum et altare. i. inter crucis ꝛ reſurrectionis locuꝫ ſacerdotibus et populis clamãtib̃: parce domine parce populo tuo vẽro ſurgẽte in mare ꝓximum et nouiſſimuꝫ ꝑcipitate ſunt: ꝛ cũ acerui mortuoꝝm eꝛ vndis i litoꝛa vtriuſq; maꝛis eſſent reiuſi: putredo ꝛ feꝛoꝛ noſ eꝛinit: ꝛ aere coꝛrupto hoſtibus ꝛ inmẽtio peſtilẽtiam intulit. d ¶ Et aſcendet fetoꝛ in eos qui ſibi magna ꝓmittunt ꝛ per ſuperbiã cadũt ne ſit tutꝰ bõ fragilis quãto erexit in virtutibus tanto tumeat ne coꝛruat. e ¶ Et deſcendet. Ortum ad litteram matutinus imber eſt qui tũc venit quando meſſis ſeritur. Serotinus: qui venit quãdo Mystice meſſis debet colligi. Mystice matutinus imber eſt fides: ſerotinus ꝓfectio operũ. Vel imber matutinꝰ cognitio dei que poſt fidem datur. Serotinus cognitionis eiuſdem plenitudo. f ¶ Eruca. Que vix mouetur ꝛ leui cõtactu conteꝛitur: i quo fortitudo dei magna ꝛ humana fragilitas mõſtratur: ſicut per ſcinipheꝫ in egypto que tam paruę ſũt vt vix cernantur. poterat ꝗdem deus cuncta diluuio operire vel fulmie cremare: ſed poteãtiam ſuã et noſtrã fragilitatẽ ꝑ hmõi oſtendit. Si enim bec ſunt hoſte fortioꝛa: vnde gloriaꝫ terra et cinis. g ¶ Fortitudo mea magna. Sedlicet deꝛmones qui vltoꝛes ſunt his qui operantur malum : ſicut ille qui deceꝑit achab : et qui ſaulẽ vexauit huiuſmodi toꝛtonibus: tradidit paulus peccatoꝛes in interitum carnis.
h ¶ Et laudabitis nomen dñi. Monatianus ꝛ quidaꝫ alij hereticꝰ dicunt hominem poſt peccatuꝫ non poſſe ꝙ penitentiã reformari in ꝑſtinuꝫ ſtatum. hic erro: plane ẽ deſtruitur: cum dominꝰ intantũ recipit penitẽtes vt vocet populum ſuum: ꝛ aſſerat nõ cõfundendos: ꝛ ſe in medio eoꝝ habitaturũ: ꝛ eos nullum aliũ habituros dñm: ſed i cũ toto coꝛde confiſuros qui in eis maneat in eternum.

¶ Effũdã

a ſ conuerꝛã extremã gẽtẽ ad mare. nouiſ. qđ eſt ad occidentẽ ꝛ vocat egyꝓtũ in cuius liꝛoꝛe ſunt gaza aſcalon azotus ioppe celarea et alie ciuitates.
a b
c ꝓtra mare oriẽtale: ꝛ extrẽmũ a
c eꝝ ad mare nouiſſimũ. Et aſcẽ b+
ſ in coo.
det feteꝛ eius et aſcendet pu/
a ſ ſuꝑrius cõminaꝝ nũc ꝓſpera pollicet ꝛ lachrymas in riſum conuertit.
tredo eꝝ: qz ſupbe egit. Noli c
a ſ ꝓmiſſionis que ſemen dei arridtate tua ꝙ/
dideraꝫ.
timere tẽra exulta et lętare: †
qñ magnificauit dñs vt fa/
a ſ miſeꝛicoꝛs tibi ira vr ciuũ ſumẽta tibi multi plicenk ſ ſuꝑrius fame et ſiti aꝛꝛita tegunk et ſolitudines ſeꝛis nouatib̃ cõpientur.
cẽret. Nolite timere animalia d†
regionis qz germinauerũt ſpe/ †
a ſ cruciis vel ad ſtram.
cioſa deſerti: qz lignũ attulit
a ſ ſpũſancꝰ. b ſ ſermo dei.
fructũ ſuum: ficus et vinea de
a ſ largiraẽ. ſ ſpũaliter. ſ eccle.
derũt virtutẽ ſuaz. Et filij ſion e†
a ſ poſt penitentiã qui ante aliꝗ. a ſ non exultãte et lętemini dño deo
in alijs rebus. a ſ dabit. b ſ chriſtum ꝙ vos docebit omnẽ veritatem.
ſ xx. eſcam.
veſtro: qz dedit vobis doctoꝛ/ f+
rem iuſticię: ꝛ deſcẽdere faciet g†
a ſ priſtinã doctrinã fidei. ſ veterẽ legem.
ad vos imbrẽm matutinũ ꝛ ſe
a ſ nouũ teſtamentũ. b ſ benedictionis.
rotinũm ſicut i principio. Et i/ b+
a ſ tãta erit abundãtia vt poſt ſaturitatẽ veſtram multa remanẽãt i aꝛeis ꝛ torcularib̃.
b ſ frugib̃ virtutũ faciet vos abundare.
plẽbuntur aręę fruméto: et
a ſ ꝙ quot annos famem ſuſtinuiſtis per roꝛem annos duplicabo fructus.
et oleo. Et rẽddam vobis an/ i+
a ſ nõ patiar ꝑire ybertatẽ quam ꝓmiſi/
tionib̃ animi perdidiſtis.
nos ꝗs cõmedit locuſta: bru/
chus et rubigo: et eruca: fortiꝛ k
tudo mea magna quam miſi i
a ſ fruges iuſtitie.
vos. Et cõmedetꝭ veſcẽtes et
a ſ ꝓmãſeritis in incepto opere.
ſatũrabimini: ꝛ laudabitis no l
ſ ꝛ merito
men dñi dei vestri: ꝗ fecit vo/
a ſ ſi ꝓmãſeritis in incepto opere.
biſcũ mirabilia. Et nõ cõfun m+
deb̃ populꝰ meꝰ in ſempiternũ: n
et ſcietis quia in medio iſrael o
ego ſum. Et ego dominus de/
a ſ quia pater in filio et filius in patre ſpirituſſancꝰ in vtroq;.
us veſter: et non eſt amplius:
a ſ ex ideo. b ſ hec quoq; ꝓmittuntur penitentibus.
et nõ cõfundetur populꝰ me/ p
ſ vñ Eſaias: Et videbit oia caro. ſ. v. aliter cñi nõ videbit niſi effundat ira ſpũſancti.
us in eternũ. † Et erit poſt hec q†

egyꝓti: ꝛ ꝗ ſ̃ lumak ꝙ ille ceꝛ eruca bruchoꝝ ꝛ alioꝝ nõ leraret iudeoꝝ ꝛc ꝙuo ꝓmã ꝙ haberet aſpectum ad extremũ angulũ indee. a ¶ Et extremum eius vſq; ad mare nouiſ. i. magis elongabik a terra veſtra ꝗ ꝓra ꝓma. b ¶ Et aſcẽdet fetoꝛ eius ꝛc. qz qñ talia afflia monunk in magna multitudine: de putrefactione ſurgit magnus fetoꝛ et aeris coꝛruptio: ſicut dicit Hiero. ſe vidiſſe in illa terra. Ex hoc ꝓz ꝙ non loquik hic ſcꝛiꝓtura ꝓ exercitu ſennacherib ab angelo ꝓcuſſo: vt habetur iiij. Reg'. xix. quia illa ꝓcuſſio talis fuit ꝙ coꝛpora fuerunt incinerata ſub veſtibus ꝛ armis: de ratibus aũt nõ aſcẽdit fetoꝛ. c ¶ Quia ſuꝑbe egit. Per hoc arguit alij ad ꝛtrariuꝫ. ſ. ꝙ intelligaꝫ de exercitu ſennacherib: quia ſuꝑbia i bruchis ꝛ erucis et talibus nõ habet locũ. Ad ꝙ dicẽdum ꝙ ſz virtutes ꝛ vitia nõ ſunt i bruchis ꝛ talibus ꝓpries ſũt tamẽ loquẽdo large ſicut agn̄ dicit mãnet̄ vulpes dolosus: ꝛ equus recalcitrans ꝛ ſuꝑbus: et hoc modo dicik de cetu locutis: bruchi ꝛ alioꝝ ꝙ ſuꝑbe egit ꝓ exceſſu i coꝛroſione terrenaſcẽtiũ. Cõſequẽter conſolat habitatoꝛes terre. d. Noli timere terra ꝛc. d ¶ Afalia. bruta de terrenaſcẽtiũ abiectantia: ꝛ patꝛi ſua. e ¶ Et filie ſion exultate. nõ per diſſolutionẽ: ſed ꝓ deuotionẽ. ideo ſubdit: In dño ꝛc. f ¶ Quia dedit vobis doctoꝛem iuſticie. i. doctoꝛes accipiendo ſingulare ꝓ plurali: ſicut Exo. viij. Venit muſca grauiſſima . Et vt dicit Ra. Sa. ꝓ hoc intelligũt ꝓphete illius tpis populũ reuocãtes ad bonuꝫ. ſ. Iobel et alij ꝓphe ſibi cõtẽporanei. ſ. helie: Jonas et alij plures ſm Ra. Sa. Sed̃z ẋo Hiero. Iobel ꝓphetauit tardius: et ſic cõtẽporanei fuerunt ſibi Oſeas Eſaias ꝛ ceteri illi⁹tpis. In ꝓcedentib̃ tñ ſecut̃ ſum dictum Ra. Sa. qui videt mihi ẽtum ad hoc dicere ꝓbabiliꝰ: ſicut tetigi in ꝓncipio buiꝰ ꝓphetie. g ¶ Et deſcẽdere fa. ad vos imbꝛẽ. ad facultatẽ terre conueniẽtẽ. b ¶ Sicut in ꝓncipio. i. añꝫ fieret terra ſterilis ꝙ coꝛroſionẽ erucẽ: bruchi ꝛ alioꝝ. i ¶ Et red. vo. an. ꝗs come. locu. ꝛc. i. tãta erit fertilitas ꝙ recõpẽſabit ꝗd fuit ſic coꝛroſũ. k ¶ Fortitudo mea. q. d. illa coꝛroſio fuit facta ex ordine iuſticie mee: ꝛ nõ locutaꝫ virtute. l ¶ Et laudabitis nomẽ dñi dei vr̃i. eo ꝙ reddidit vobis fertilitatẽ mirabilẽ vltra ſpem humanã. m ¶ Et nõ ꝛbundeb̃ populꝰ meꝰ: ex ſili ſterilitate. n ¶ In ꝛmpiternũ. In hebꝛeo habeb̃: In ſeculũ: qđ nõ importat ꝓpertitatẽ ſeu tẽpus: niſi vſq; ad iubileũ etiam ſi ubileus nõ diſtet ꝓ multos ãnos. o ¶ Et ſcietis. per experientiã boni a me collati. p ¶ Et nõ ꝛbundeb̃ populꝰ meꝰ i eternũ. In hebꝛeo habeb̃: In ſeculũ. q ¶ Et erit poſt hec. Hic incipit ca. i hebꝛeo: ſignatio ẋo caploꝝ in bibliis noſtris ẽ frequenter deſectiua: qz frequẽter nõ ſequit ſignationẽ hebꝛaicaꝝ nec etiã Hiero. vt ꝓz i antiqꝝ bibliis ſm Hiero. ſignatis. Poſtq̃ ꝛ denũciauerat ꝓphe populo multiplicatiõez in bonis tpalib̃. Hic ꝛſequẽter idem denũciat in ſpũalibus: ꝛ qz ve. teſta. promittebat tpalia Eſaie. i. Si audieritis me bona terre comedet̃. Mouũ aũt teſtamẽtũ ꝓmittit ſpũalia Mat. iij. Penitẽtiã agite appꝛopinquabit eni regnũ celoꝝ. ideo ꝓcedẽs ꝓmiſſio de tpalib̃ fuit impleta tpe vete. teſta. vt ꝓdictum eſt: iſta ẋo tpe noui teſtameti vt videbik. vñ ꝛ Ra. Sa. dicit ꝙ iſtud ẽ referendum ad rẽpus futurũ: per ꝗs intelligik̃ tempus meſſie: quẽ dicit adhuc vẽturũ: et ꝙ in tempoꝛe eꝛ dabik abundãter ſpũſancꝰ ãgtum ad donum ꝓphetie: ꝛ ad alia multa mirabilia: et ꝙ cõgregabit eos iudeos ꝙ oẽb diſperſos: ꝛ ſubiugabit eis oẽs gentes terre. Et hanc ſentẽtiã applicat ad ꝛſequẽtẽ ſtram vſq; ad finẽ huius ꝓphetie. ꝓpter qđ aliꝗ expoſitoꝛes noſtri exponentes hunc paſſum de reditu captiuitatis babyloniee tẽpoꝛe quo datus fuit ſpũs ꝓphetie Aggeo ꝛ Zacharie magis iudaicãt ꝗã ad ꝗ ipſe. Dimittamus igit dicտ Ra. Sa. ãtũ ad illud quod ẽ faliſtatis. ſ. ꝙ chriſtus ſit venturus: ꝛ quedã alia ad hoc ꝛſequẽtia: ꝛ accipiamus illud quod ẽ verita- †Ca.iij. fm aliquos.

¶

Universidad de Navarra Biblioteca

Act.2.c ¶ a Effundā spī. Hoc factū ē i die pētecostes. Ūñ petrus: Acc̄ enī hi ebrij sūt cū sit ho.d.t.q̄ ē q̄ō p̄ iohel ꝓphaz dictū ē. ¶ Effundā spiritū. m. Effusio largitatez deignat munerīs q̄ nō i paucos vt in vete. testa. sed i oēs credētes Rom.10.c sūt dona spūs: t in oēm.t.qz nō ē distinctio iudei t greci: oēs ē credūt vnūm sunt in xp̄o.

¶ Effundā spī.m. Qui se dicī xp̄m credere: t nō credit i spiritūsācto: nōdū habet claros oculos vt videat solē iustitie dei. Ūñ baptizari a Iohāne i nole vēturi. i. dñi iesu: qz discipuli ei⁹ fuerūt. Sz neqz ī spūsācto ē audiūm⁹ iterū baptizāt: imo verū baptisma accipiūt: qz sine spūsācto t mysterio trinitat⁹ ḡcēd i vnā t alterā ꝑsonā accipit ip̄ecta ē. ¶ Effūdā spi.m. Cū petr⁹ tpe q̄ passus ē dños hāc ꝓphaz expletā dixerit: videdū ē quō ea q̄ sequūt ꝑdict⁹ cōueniēter coaptari possint. Cum enī pcessisset a pncipio ꝓphīe cominatio quā fec̄ dē peccāti pplo: t post cōminationē cōmonitio ad pniaz: t post cōmonitionē fiat cōmemoratio pmioꝝ q̄ datur⁹ ē dē in futuro: videt ꝓfusto ordinis q̄ ꝑ i medio īterponit ō his q̄ facta sūt tpe resurrectiōis q̄ data etiam sūt i pmiō fidei. Dicūt aūt q̄dā ea que l vltimo tpe generalit̄ ꝓmissa sūt: nūc ex pte cōpleri: t qz pmiuz futuroz: ī pmo aduēru apli sentēr bāt: q̄sda pmitias mirabiliū expletas cōmemorat tā petr⁹ q̄ alij apli: vt donec veniat q̄ pfectū ē: tā q̄ ex pte pcessit sētiam⁹. Quidā dicūt cē aplice ꝑsuetudinis vt ḡcēd videremt vtile audiētib⁹ ī nō repugnare pśentib⁹: ō testimonijs alterius tpis cōfirmēt: nō vt audiētiū abutant simplicitate et imperitia: sicut mētīk porphyri⁹ t ſs iuxta apli⁹ p̄dicāt opportune impōnerent sequētes regulā ꝓphetarū ḡcēd iudei in vltimo tpe sibi carnalit̄ repromittūt: spūaliter impmō aduēru dñi dicūt cē cōpletū.

b Iuuenes vestri. vel iuuences. i. credētes: vtiliores. i. ꝓphias itelligent. ¶ Sz et sūg. Nō q̄dem ꝓphetabunt: nō somniabunt nō videbūt vtiores: ſs sola effusione spūs contēti fidei t salutis grām p̄dicabunt. b ¶ Et dabo. Prodigia dara sunt in celo tpe natiuitatis quādo noua stella visa est: et passionis quando sol obscuratus est: ne videret dominū pdentē in cruce: vel ne inimici fruerentur lumine.

Ibid.27.f Jn terra signa dedit que illo moriēte cōtremuit. Quo in soluto motu petre scisse sunt: t monumenta aperta.

c Et ignē. i. spiritūsācum quem in pentecosten sup apostolos infudit: et quotidie in baptismo tribuit: qui ignis illuminat credentes et cōsumit vitia ꝑ vaporem compunctio lachrymarū accipit: vnde quidā cōpuncti corde dixerūt aplis: Quid faciem⁹ viri fratres? b ¶ Et luna. Del luna nō est versa in sāguinē hystorialiter: sed iudeos blasphemiarū et negationis in christū horore cooptos etermo testimonij sui sāguine cōdemnauit dicētes: Sanguis eī⁹ super nos et super filios nostros. g Dies. Resurrectionis: qui est magnus credentibus electis: diabolo et omnibus reprobis horribilis: ante hunc diem sol vertetur in tenebras et luna in sanguinē dum dominꝰ pcēt in cruce: vel istud restat faciendum ante diem iudicij qui adeo magn⁹ et horribilis vt in eo etiam colūne celi dicantur cōtremiscere. b ¶ Quia i mōte sīō. Sion turris: hierusalē reliqua ps vidis. vñ: De sion exibit lex et x̄pi dñi de hierusalē. de qua dicit etiā: Non capit ꝓphetam perire extra hierusalē. ¶ De sion exierunt apostoli t predicatores ecclesie: quia vno die crediderunt tria milia et altera die quinq̄ milia: et deinceps multa milia. de quib⁹

Act.2.b et.4.d Esa.2.c Esaias: Risi dñs reliquisset nobis semē q̄si sodoma fuisse-

¶mus: et

a ¶effundā spiritum meū super om a ¶ agab⁹ ꝓphetauit i cesarea: t i antiochia ꝓphete plurimi: t octuor filie philippi euangeliste ꝓpheberauerūt. ¶ q̄ maioris merit. ¶ post nō statim

nem carnē: et prophetabunt filij b

¶ q̄ minozes. b ¶ puerozis etatis. ¶ senex erat Paul⁹, qñ dicit ē ei: Trāsi in macedoniam.

vestri et filiē vestre. Senes vestri

a ¶ q̄ vincune maligne. ¶ iuuenis erat paul⁹ qñ in via ecc̄atus: t postea i ecclī facē⁹ raptus est in paradisum et audiuit arcana verba.

b somnia somniabunt: et iuuenes c d

a ¶ qui adhuc spiritū rumoris habent quem perfecta charitas foras amittit.

c vestri visiones videbunt. Sed et e

super seruos meos et ancillas in

¶ reluscitatus a mortuis.

diebus illis effundaz spiritū me/

¶ signa.

d um: et dabo prodigia in celo: et f+

a ¶ quādo iam mortuo christo aperrum est latꝰ ē corra naturam sāguis et aqua ꝙfluxit vñ: Suadre ergo rubrum est indumentum tuum.

b ¶ hic ignis in credentibus habet lumen i intellis renebras q̄ dicuntur vapor fumi.

e in terra sanguinem: et ignēm et g h

vaporem fumi. Sol vertet in te

a ¶ nō q̄ mutat⁹ i tenebras: sed q̄ mūdo induxit renebras. b ¶ hoc t ſi euāgeliste non memorant eū ad litterā factum esse credimus.

f nebras t luna i sanguinē: ante q̄ i m n o p

g veniat dies dñi magnus et hor/

ribilis. † Et erit omnus qui inuoca †Rom.

a ¶ credendo t orando q̄ pfectoꝝ est qui corde credit et ore cōfitetur t opē implent: alioqn nō eis qui dicit dñe. d. i. r. e.

uerit nomen domini saluus erit: q

b quia in monte sion t in hierusalē

adimplendū circa scām christi aduentum. Aliqui tamē exponunt tanq̄ implet̄ in primo aduentu: sed non videtur mihi q̄ littera bene cōcordet: ꝓpter quod reducendū est magis ad tēpus secūdi aduentus. Circa q̄ sciēdū q̄ xp̄o ascēdēte ī celū angeli apparētes denūciauerunt eis aduentū ad iudiciū: dicentes Act.i. Vir iesus qui assumptus est a vobis in celū sic veniet sc̄z ad iudiciū: et exponunt oēs doctores sācti. Dario ꝺo spūsancti i signo visibili fuit manifestatio christi ad dexterā patr̄ glorificati: fm q̄ dr Joh.vij. Nōdū enī erat spūs datus: q̄ iesus nōdum erat glorificat⁹. t ita sicut angeli christo ascēdente denūciauerūt aduētū ei⁹ ad iudiciū: sic Iobel ꝓpheta denūciās futurā missionē spūsancti in signo visibili: statim denūciauit tempus futuri iudicij: t diuidit̄ i duas partes: quia primo ponunt signa p̄cedētia iudiciū. secūdo iudicij exercitiū. ibi: Quia ecce. Circa ꝑmuz dr: Et dabo. ꝓdigia. t̄c. Ista sūt terribilia signa aduētū iudicis ꝓcedētia: ꝑut expssim dr de ipis Mat.xxiiij. et Marci. xiij. t Luc. xxj. Erunt signa in sole t luna et stellis t̄c. g Sāguinē. q̄ ab aduētū xp̄i ad iudiciū erit ꝓsecutio antixp̄i qua effundet̄ sanguis innocentū. h Et ignē. i. ꝓfagrationis ꝓcedentē aduentū iudicis. i Sol vertet in tenebras. nō fm rem: sed apparētiā: q̄ abscondet eius lumen. k Et luna in sanguinē. similr fm apparentiā: sicut cum patrē ecl̄psim rubea videt. l Anteqū ve. dies dñi. i. sui iudicij. m Magn⁹. quia omnes ibi cōparebūt. n Et horribilis. i. peccatoribus t impiis Act.ij. Petrus sic allegat: Et manifestus: q̄ tūc manifesta erit abscondita cordis nr̄i. o ¶ Et erit. non tpe iudicij. ¶ aū. prophete enim frequēter de vno tpe transcūt ad aliud. p Qis q̄ cuq̄ uo. dñi. fm q̄ dr ad Ro. x. Corde enī creditꝰ ad iusticiā: ore aūt ꝓfessio fit ad salutē. q Quia in mōte sion et in hierusalē erit salua. ibi enī saluator nr̄ operat⁹ ē salutē ꝑ suā ꝑdicationem et būdictā passionē. Pōt

¶ mus: et ḡnis sint multa milia: dicit residuos: et ipsi reliqas vocari a deo: q̄ pauci sūt vocati ad cōpationē eoꝝ q̄ i infidelitate remānerūt. Allegori. ꝓncipiū eoꝝ q̄ saluari sūt: ē ī spēlīca et visione pacis. Licēdū est vt ꝺ oīa ꝑ tropologiā ad tps passiōis et resurrectiōis referam⁹: sīc petr⁹ et paul⁹ retulerunt. Recz enī fieri pōt vt sup ioza tpe passiōis: et q̄ sequūt intelligam⁹? l dicit⁹ iu dicij: cū inferioza sup ioribꝰ cōnecti: et vno tpe cūcta ꝓpetrari: ꝑ ꝺ oīa q̄ sequūt: Quia ecce in diebꝰ illis t̄c.

Allegor. Ecce in die. Cū q Ca. III saluatio fuerit facta in sion et hierl̄m ibi aggr̄opiquāte die iudicij: indeos q̄ ꝓ infidelitatē fuerūt captiuati ꝑ dictū⁹ bella t enoch: ꝑ ūtā ad fidē: et sic oēs ifrl salu⁹ fient: nō tm ꝺ duab⁹: ſ etiā de decē tribub⁹. Et cū ꝑ ipletā fuerit: ꝙ gregabo oēs gē. ꝺ q̄dā puerili ītelligūt q̄ i valle ḡ ē i latere mōtis oliueti: descēsur⁹ sit dñs ad iudiciū q̄ fruolū ē: q̄ nō i tra ſ in spacio hui⁹ aerio sedebit ꝺ locum mōtis olīeti ex q̄ ascēdit: t sicut Jobes chrysostim⁹ dicit angeli dixerūt aū cū signū crucis. Josaphat aūt iterp̄tat iudicia dñi: ad iudiciū q̄ dñi ꝙgregabūt non solū iudei q̄ credere noluerūt ꝺ oēs impij q̄ ab initio mundi fuerūt. Justi ꝺo nō descēdēt in vallē iudicij. i. dānationis: sed in nubib⁹ elevabunt obuiā xp̄o. Postq̄ ꝑdonauero eccis visū: et captiuis remissionē et liberauero eos q̄ dñm ꝓfitent t q̄ versant in ecclīa in q̄ visio ē pacis: ꝙgregabo oēs gentes q̄ credere noluerūt: et illas deducā in vallē iosaphat. i. ꝺ sub limib⁹ ad inferiora detrahā: ois eni q̄ ꝑ peccato suo iudicatur: in valle ponit̄ q̄ dr iosaphat. i. iudicium dñi. Qui enī credit in dñm nō iudicabit: q̄ nō credit ī iudicat⁹ i. dānatus. Possunt hec oīa referri ad assyrios et chaldeos qui i iudicio dānabunt ꝓpter hec mala q̄ intulerūt indeis. Qui q̄ illis legant similia deo ad punēdos indeos: tñ iuste dānant qz victoriā nō virtuti dei: ſ sibi attribuebāt. Possūt etiā hec verba referri ad hereticos et supbos doctores q̄ prauo ꝺbo t exemplo dissipāt: t ad ritus gentiliū deducūt. Declarꝰ puerū in impanari ponit: t puellā vendit ꝑ vino: q̄ videt implicitos luxuria t aliis vitijs: t nō argnit ḡa turpis lucri.

Nico.de lyra ¶ Verūtū

nē. Pōt etiaz ꝺ referri ad futurū tps antixp̄i: quē dñs iesus interficiet iuxta hierl̄m in mōte oliueti cū magna ꝓte sibi adherēnū: et sic fidelibꝰ nomē ei⁹ inuocātib⁹ dicto mō erit ibi salutio a ꝑsecutōe ei⁹. a ¶ Et in residuis. i. in illis q̄ decepti ab antixp̄o tūc ꝙuertent ad christū. Ca. II

Moraliter. ¶ Capīm exp̄sitū ē mystice ꝺ vastatione ecclie p culpā: ideo ꝑsens capīm ꝙsequēter ē exponēdū mystice de ei⁹ exp̄latione p pena q̄ ꝺ marie fiet in antixp̄i ꝑsecutōe q̄ erit ad purgationē electoꝝ. Sic igit dr: ¶ Canite tuba. i. ꝑdicatōis: de q̄ Esa. lviij. Quasi tuba exalta vocem tuam.

¶ Jn sion. i. in ecclia: t q̄d sit ꝑdicandū. subdit: l ¶ Quia venit dies dñi. i. punitōis ei⁹ p antixp̄m q̄ i dicta purgatione erit ei⁹ instrumētū: nā de⁹ ita porcōs ē t bonus q̄ ꝺ oīm malis volūtatib⁹ vtit ad bonū vt senicia tyrānoꝝ ad gllaz martyꝝ. n ¶ Quasi mane exp̄sū t̄c. q̄ ꝺ velocit videt ab oriēte i occidētē sic erit adnēt⁹ exercit⁹ antixp̄i. o ¶ Sillis et nō fuit. q: nūq̄ talis ꝑsecutio fuit. p ¶ Jn facie ei⁹ ig. vo. ꝺ dr ō p nūcijs antixp̄i. q ¶ Et post eū vice flā. nā post antixp̄i mortē erit ignis ꝙflagratōis elemētoꝝ. r ¶ Quasi hort⁹ voluptatis tra t̄c. nā stat⁹ mūdi erit valde delectabilis aū ꝑsecutionē antixp̄i respectu tp̄is siue ꝑsecutōis: appositis eni in ꝑtrarijs maiora t minora videt ꝑmo elenchoꝝ. t ¶ Nec ē q̄ effugiat eū. hyppole est: quia pauci effugient eius manum. v ¶ Quasi aspect⁹ eq̄ t̄c. nā antixp̄s t ei⁹ exercit⁹ erūt valde terribles i aspectu t veloces i discursu. y ¶ Sic ſonit⁹ flāme ignis t̄c. qz sic stipula nō pōt resistere flāme: sic nec fideles antixp̄i violētie p corpalē defensionē: ſ tñ p patientie x̄ristiam. e ¶ Uiri i vijs suis gradient t̄c. qz satellites antixp̄i in malis suis ꝑsperabūt. Sz q̄m pena cōminata aliqñ p pniaz tollit vl minuit. tōo subdit: q ¶ Rūc ergo i toto corde t̄c. Et q̄m ds p tēpestatē trāquillū facit t post lachrymationēz t fletuz gaudiū t exultationē infudit vt dr Tob. iij. ideo finita tribulatione

a ¶ spūalis. b ¶ loquūs i ista ꝓphena ꝑ iohel.

erit saluātio: sicut dixit dñs: a

et in residuis quos dominus vo

cauerit. Ca. III

a q Ecce in diebus illis b c

t in tpe illo cū ꝙuertero d

captiuitatem iuda t hierl̄m: con e

gregabo omnes gētes: t deducā f

eas in vallē iosaphat et discepta g

a ¶ non perenna maiestatio sed veritate ratiōis eos conuincens q̄ diuisserunt hereditatem mea q̄ diuersos errores. ¶ .i. diuidicabo.

bō cuz eis ibi super populo meo b

t hereditate mea israel: quos di- i

lationē antixp̄i vel cuiusl̄bet alteri⁹ tyrānī ꝑsequētis ecclīam pōt dici qđ postea subdit: q ¶ Zelat⁹ ē dñs terā suā. i. ecclīam suā. ¶ Et pepcit ꝑplo suo. n. i citra ꝙdignum ē eius punitio. r ¶ Et dixit ꝑplo suo t̄c. ꝑ q̄ significāt diuie ꝑsolatiões q̄ dāt fidelibꝰ ꝑsecutiões.

a ¶ Et nō ꝺabo vos t̄c. qđ vez ē singulariter ō ꝑsecutione antixp̄i futura: q ꝑ illā ū erit alia. r ¶ Et cū q̄ t̄c. i. dixbolū: fm illō ad Thiere. j. Ꝺb aḋlone pandet oē malā: vel ꝑ ꝺ intelligit antixp̄s i q̄ erit diabolus. ¶ Procul facta a vob. eos i ifernū retrudēdo. r ¶ Facie ei⁹ ꝺ t̄c. qđ ē mare mortuū. ꝓt qđ significat ifernū. b ¶ Et ascendet. t̄c. i. ipē antixp̄s t exercit⁹ sui q̄ ꝑ magna pte cū ipo antixp̄o fulmīabit t cozpora fulmīata horribili fetēt. c ¶ Et ulta t̄c. ecclīa. d ¶ Molite timere t̄c. i. vos simplices x̄piani. e ¶ Quia germinauerūt spe. i. clerici. f ¶ Et filie ſō ex. i. vos filij ecclie. g ¶ Quia dedit vob ꝺo. iusticie sc̄z bellā t enoch. g ¶ Et descēdere t̄c. i. doctrinā salutis erā. h ¶ Sicī pnci. sc̄z ecclie q̄ tpe vigebat ꝑdicatio apl̄oꝝ. i ¶ Et reddā vob t̄c. qz ꝑ montē antixp̄i dabit tps penitētie decepti⁹ ab ipo. m ¶ Et nō

b q Ecce in diebus illis c d

¶ dieb⁹ illī. i. cito post antixp̄i ꝑsecutiōez. d ¶ Cū ꝙuertero t̄c. i. iudeos ab antixp̄o deceptos: q̄ detecta falsitate ei⁹ qui beliā t enoch ad x̄pm feruide ꝙuertent. e ¶ Cōgregabo oēs gē. i generali iudicio. f ¶ Et deducā t̄c. ō ē inf mōtē oliueti et hierl̄m: nō q̄ oēs ibi capiant: ſ q̄ tps delectās ad iudiciū apparebit i aere sup mōtē oliueti vt ascēdat i celū: t iudicā dapparebūt circa illū locū: ita q̄ aliqui erūt i valle iosaphat: t alij circa. g ¶ Et disce. cū eis ibi. i. ostēdā iudiciū meū iustū: q̄ tūc manifestabunt olī merita t demerita oīm: et sic ḡtum ad electos et reprobos apparebit olīus x̄pi iudicium esse iustum.

h ¶ Sup populo meo t hereditate mea israel. ista hereditas est vniuersalis ecclia seu cōgregatio fideliū a ꝓmo Abel insto vsq̄ ad vltimū electum qui in fine mundi nasciturus est: vt dicit Greg⁹. homel. vij. i ¶ Quos dispersērut. captiuādo t in exilium mittēdo: sicut potissime pz de christianis per tyrānos in exilium t captiuitatē multotiēs t multipliciter missis.

Nag Clerūtamē ꝛc. Hoc iudei cōtra tyrum ⁊ sidonem ⁊ palestinos dicī arburātur: q̄ tpe captiuatis iudaicis q̄si victi fūt in deū ⁊ romanis popmla dei psecuti fūt hmo deū in populo. Ultionē g̈ sāguinis christi ⁊ subuersionē hierlm ꝯ dei iudicio accidit ↄ tyrū ⁊ sidonēm ꝓ se accidisse don ciuitates gētilium: socialtes sc philistheis habuātibꝰ i palestīa sepe afflixerūt ꝓpter hoc deus ibi ostēdo arguet eos dns. Tyr⁹ ē angustiat⁹ ⁊ ipi angusti abūt ꝓpter dei. Sido venatio: ⁊ ipi venabūt ꝓpter ad montē. Per tyrū ⁊ sidonē possūt itelligi gētes: et maxie romani q̄ psecuti fūt apostos ⁊ martyres xpi. Ua dānabunt in die iudicij. Per eos q̄ argētū ⁊ aurum tulerūt: signiicanf hereticī q̄ auferūt argētū de ecclīa diuini eloquij: aurū spūalis itelligentie ⁊ ad suos errores ꝛuertūt: ⁊ filios ecclie vendāt diabolo: ⁊ faciunt ethnicos: vt longe sint ab electoꝝ numero.

b Hūcd vl. Sic de⁹ i suis vestiri: pasci: ⁊ refici ↄ: sic ⁊ affligi ⁊ pati p secutionē. Argētū enī. Hoc q̄ dic q̄ tyrū ⁊ sidonq̄ abstulerūt vasa ↄ domo dei: narrat hist⁹ iosias: q̄ b fecerūt chaldei. In q̄b⁹ vasis cū postea biberet balthasar ꝓcipes nabuchodonosor: statī regnū ei⁹ a babylonijs trāslatū ē ad medos. Sz q̄ post dic dñi magnū ⁊ horribile hec futura dicūt q̄ apli i resurrectione dñi intēptāt: ⁊ hebrei i futuꝝ iudicij tps differūt: magꝭ ↄ romanis itelligendū ē. Quia tyr⁹ ⁊ vespasian⁹ captinat⁹ iudeis rome tēplū pac⁹ edificauerūt i q̄ vasa tēpli ⁊ vniūsa donaria ꝓsecrauerūt. Eo etiā tpe filij iuda ⁊ hierlm: nō filij. ꝛ. tribuum q̄ vsq; hodie apud medos tenēt vendidi sūt filijs grecoꝝ: ⁊ exterminati ↄ finib⁹ suis: ⁊ tot⁹ orb iudaica captiuitate cōpler⁹ est. Ecce ego. De lirā iudei qō i vltio tpe ↄgregādi sūt a dño ⁊ reducēdi i hierlm: ⁊ qō dns tradet manib⁹ ipoꝝ filios ⁊ filias romanoꝝ vt iudei vēdant eos nō vicinis: ⁊ sabeis gēti lōginque.

Post aduētū suū dns ḡtidie iacētes i errore q̄ pri⁹ steterāt i ecclīa suscitat ad pnias et reddit doctoribꝰ ecclie. Ju q̄ reddit hereticis vicē vt filios ḡs illi i mystic⁹ erudierant et i carnalib⁹ tradat i manib⁹ ꝓncipū ecclie: vt cū ceperint eos vēdant sabeis: ⁊ faciāt eē captinos ⁊ ad melioꝝ ꝛuersi fuisset ecclīastic⁹ institutis. Et ven. fi. Hoc ex tpe ipleīm est tpe cyri qū reuersi iudei de captiuitate multos chaldeoꝝ secū adduxerunt: tā eos q̄ sponte se sociauerūt q̄ etiam eos quos ipi cōparuerūt ⁊ qs postea vēdiderunt. Saba regio vltra fines ethiopie: de q̄ regina saba fuit. Clamate hoc. iudei litteratores dicunt: q: cuꝝ venerit christus eorum: et aurea hierusalez descendet de celo: fere gentes gog ⁊ magog vētures sunt ↄtra iudeos in bellum: quas diuinus sermo hortat vt dimissa agricultura ꝓparēt se in bellum cōtra iudeos: ⁊ cōtrahant secū au rilia oīm gentiū: quos dom⁹ ad hoc ironice prouocat: ⁊ qz non iudei sed ipi sunt ibi interficiēdi. Unde dicit: Jbi dom⁹ faciet occumbere robustos tuos o gog ⁊ magog. Sz melius ad diem iudicij hec referuntur ſm tropologiaꝝ: ⁊ monet deos suos vt prepārent se ad vindicandum ⁊ pugnandum contra inimicos.

Ju xta tropologiam gentes demonum et eos qui quotidie contra eccleiam pugnant et sub antichristo pugnaturi sunt possumus accipere: qui ideo ↄgregant vt pereant.

Cōsurgāt

a ſ vbi ad modum gentiū alij iocum colerent alij tumorem ⁊ huiusmodi.

a ſ vt vna gs ere vni deo seruiret alia alij: Creta Jouj: Thraca marti. a ſ ſc ex eis acciperet rex i seruos ⁊ ancillas ⁊ quotcunq; principes.

mean diuiserunt: ⁊ super popu b

a ſ vt cōtra naturam operarent̄ turpitudinem in masculos.

lū meū miserūt sorte. Et pōsuerūt c

puerum in pstibulo: et puellam d

a ſ ꝓponētes gulaꝝ ⁊ ingluuiem ventris libidini abstinentes pueris loco feminarum.

a vēdidērūt ꝓ vino vt biberēt. Ele e f

a ſ subaudis cōmune ē vt sing impugnetis me in mea hereditate.

rūtū q̄id vobis et mihi tyrus et f

a ſ ꝙ bibēdū sanguinē populi mei alias dei.

sidon et oīs tērminus palestino/ g

a ſ. i. nūcd semp pugnabitis ꝛ me. b ſ vel de vo

b rum. Hūcd vltionem vos redde/ g

bis. ſ subaudis ad tempus.

tis mihi? Et si vlciscamini vos cō/ h

a ſ qualia fecistis talia reddā vobis: citerfectibis: interficiemini: psecuti eritis: psecutionez patiemini ab hostibus vestris.

tra me: cito velōciter reddā vicissi i

a ſ hec oīa ⁊ ad die iudicij possunt referri non dū crepante vindicta ꝙ in ege a fugientibus diserepare videantur.

tūdinez vobis sup caput vestrū. k

a ſ eloquia. b ſ intelligentia scripturarum.

c Argēntuz enim meum: et aurum k

a ſ subaudis vasa vel ornamenta templi.

ſ que in ecclesia.

tulistis: et dēsiderabilia mea: et l

a ſ erronib⁹ vtio mācipast. b ſ in rēpla deoꝝ.

pulcherrima itulistis in dēlubra m

vestra. Et filios iuda et filios hie n

rusalem vēdidistis filijs grecoꝝ: o

vt lōge faceretis eos de finibus

ſ sed. ſ ab hersi.

d suis. Ecce ego suscitabo eos ō lo/ o

ſ o hereticī. ſ seducros.

co in quo vēdidistis eos: et con/ p

uertam retributionem vestrā in q

caput vestruz. Et vendam filios r s

vestros ⁊ filias vestras in mani/ t

bus filiozū iuda: et venūdabunt u

eos sabeis genti lōginquę: quia x

f dom⁹ locutus est. Clāmate hēc y

Et terrā ꝛc. i. terraz ꝓmissiōis quā saraceni diuiserūt fidelibꝰ xpianis inde gtim electis ⁊ tum occisis. b Et fug ꝓpter ꝛc. vt acciperēt sibi gtes ꝺ mācipijs. Et po. puerū i pstibulis tētes pulchris iuuenib⁹ i vitio ↄ naturā. Jn hebreo aūt dr: Et posuerūt puerū ꝓ expēsis: ⁊ accipiē ꝺ puerū ꝓ pueros i plurali. Frequēter enī legim⁹ q̄ iuuenes christiani ab infidelib⁹ fūt vēditi vt inde reciperēt pecuniā. d Et puel. i. puellas.

Vēdiderūt ꝓ vino. i. vt de ꝓcio haberent vinum ⁊ alia vite necessaria. Scienduꝫ tñ q̄ nō solū ꝓ istis peccat⁹ ꝺēnabū tur impij in vltio iudicio: sꝫ ꝙ alijs oīb⁹. Ista tñ specialiē exꝑmūt: q: sūt ↄ natura sē amoꝛē ⁊ cōpassionē tū inē oēs homies debet eē: illa enī q̄ sūt ciusdē speciei naturalīt adinuicē cōpatiūt: ⁊ ꝺ mō Matth. xxv. saluator: loquēs de ꝺēnatiōe ipiorū ⁊ remuneratiōe iusto⁹: solū fac mētione de opib⁹ pietat⁹ ⁊ coꝛ ꝛtrarijs: ēmis respōsuri sunt vnūersalīt ꝓ oīb⁹ opibus bonis ⁊ malis. Uerūtn. Supra ꝙba denūciauit multiplicatiōem i bonis, hic ↄsr denūciat vltionē de inimicis: ⁊ diuidit i duas ptes. q: ꝓmo denūciat vltiō. ſcōo mūdi ↄsūmatio. ibi: Cōsurgant. pma adhuc i duas: q: ꝓmo denūciatur vltio q̄dā ꝑticēda tpe veteꝛ. testamēti. scōo alia tpe noui: sic dictū ē. ē. de duplici cōlatiōe boni. scōa ibi: Clamate. Circa pmū sciēdum q̄ tyrus ⁊ sydonij et philistei erāt indeoꝛ vicini: ꝓt q̄ ꝺ debebāt coꝛ miserie cōpati ⁊ ipi fuerūt magis crudeles: q̄n reges assyrioꝝ ⁊ chaldeoꝝ fuerūt ⁊ exercitauerūt ↄ eos: ꝓt q̄ ꝺ de coꝛ punitione fit ꝺ mētio spālis: cum ꝺr ꝑ plona dñi: Uerū q̄d mihi ⁊ vob ꝛc. dic ät sc de⁹ psecutione pati i ꝑtō ifrā rōne alīus bonoꝝ ꝙ cū malis affligebāt: et q: ꝑ iudei meruissent affligi ⁊ captiuari: tñ ifti iniq̄ volūtate exequebāt. g Hūcd vl. vos red. mihi. q. ꝺ. nō: q: vobis nō nocuisse ꝺ q̄ tu malis afflixisti. Et quis iudex nō ꝙ tu malis afflixisti. Et quis iudex nō ꝙ tu malis afflixisti. Et quis iudex nō ꝙ

Universidad de Sevilla Biblioteca

rū: ⁊ aculeis malax cogitationū pūgebāt vt ibi oriāt flores xrianū vbi pri⁹ norebant pūctiones vitioꝝ. a Egyptus i de. Hec etiā iudei referūt ad tps q̄ suū messiā expectāt: ꝑ melⁱ⁹ ad die⁹ iudicij vel resurrectionis referūt. Egypt⁹ interpⁱtat meroꝝ vel tenebre vel plegues. Idumea terrena vel cruenta. Qui ꝙ sāguinē martyrū fuderunt ⁊ terrenis opib⁹ vacauerūt: ypetua dānatiōe op primēt: qz q̄dē ꝑ filios ecclie malaq̄nt ⁊ sāguinē eoꝝ precipiēdo effundūt. b Et iudea. Prouincia ꝑfessionis ⁊ glie ⁊ vbs i q̄ glia dei cernit: erit eterna dei habitatio: nō i vnā tm̄ vel plures generatiōes: sī i generatione ⁊ gene. i omn⁹ generatiōib⁹ eoꝝ à deiudeis vel gētib⁹ crediderūt. c Et mūdabo. Mūdat dns sāguinē petroꝝ in euāgelio quē pri⁹ i lege nō mūdauerat: peccatores ⁊ imūdos ibi relinquēdo. Cōclusit enim oīa sub peccato: vt omniū miseret. ℣ Verba

liū: ⁊ hoc ꝑpter xm̄. Jn hebreo autē habef: Et irrigabit torrēte sethim: et ꝙ b possūt itelligi eoꝝ incorruptibilia: sīc ⁊ ligna sethim sūt imputribilia: ⁊ b erit qz beatitudo aie redūdabit ad corpa. Cōsequenter agit de penis reproboꝝ. cū dicit:

a Egypt⁹ i deo. erit. ⁊ idumea in deserti gditionis. s. infernalis. ⁊ ꝙ istas duas gētes itelligūt generaliter oēs peccatores: isti tū spāliter exp̄mūt: qz egyptus filios isrl inique oppressit: et dau a q̄ dicta ē idumea fratrē suū iacob inocētē pscui⁹ fuit. Jn causa ꝛo dānatiōis reproboꝝ exprimūt specialiter pcā crudelitat⁹: vt ꝑdictū ē: et ideo subdit: ꝓ eo ꝙ inique egerint ⁊c. subintelligūt tū oīa alia pcā. Cōsequēter reuertit ad ꝑmiū bonoꝝ. dicens: b Et iudea ⁊c. sicut. s. ꝙ hierusalē ⁊ sion metaphorice stelligit ciuitas celestiū: sic b ꝙ indeā terra viuentium: sicut Hiere. xxxiij. Jn diēb⁹ illis salvabit iuda: ibi ꝙ iudeā intelligitur ois ꝑfitēs deū corde ⁊ ore ⁊ opib⁹ etiā fm dicta ātiq̄ hebreoꝝ: vt ostēsū fuit ibidē: sic ī ꝓposito ꝙ iudeā q̄ interpⁱtat ꝑfessio: itelligit patria celestis: vbi ē iugis ꝑfessio diuīe laudis. ꝑō. lxxxiij. Beati q̄ habitāt i domo tua dñe ⁊c.

c In generatiōe ⁊c. i. sine fine. d Et mūdabo sā. ⁊c. de cursu cōi insti affluunt in ꝑsenti: ꝑpt qđ ab hoīb⁹ sensibilia bona attendētib⁹: q̄z ē maioꝝ numer⁹ ꝛ fm illud Eccls. j. Stultoꝝ infinit⁹ ē numer⁹: reputant deo odiosi ⁊ sic iniusti: ꝙ b beatitudīe celesti declarabit eoꝝ iusticia: ⁊ fm b dicit dns: Et mūdabo sāguinē eoꝝ. i. illos tunc fuisse mūdos ostēdā. e Quos ꝙ mū. i. q̄z mūditia nō declarauerā i ꝑsenti vita: hoīb⁹ attēdētib⁹ tm̄ insensibilia bona.

f Et dns ⁊c. s. celesti vbi clare ⁊ ꝑpetuo videbit: ⁊ a sāctis ꝙ sua voluntate habebit ad fruēdū. Ad quā fruitiōez nos gducat: q̄ cū ꝑre ⁊ spūsancto viuit ⁊ regnat i seclā seculoꝝ. Amen.

Moraliter. a Quia ecce ⁊c. Jn b ca. Ca. III ꝓpōit ꝓcessus iudicij finalis ī q̄ nō occurrit mihi alia expositio cōueniens q̄ litalis. ideo ptranseo.

Jn ca. iij. vbi dr i postil. Et posuerūt puerū i ꝑstibulo:

Additio.j. ꝓ hebreo hr: Posuerūt puerꝝ i meretricē.

Jn codē vbi dr in postil. Et idumea i desertū gditionis.

Additio.ij. Per istas duas gētes ꝓt intelligi generaliter oēs peccatores ecclīaz ꝓturbātes: q̄ duo genera diuidūt. Quidā enī eoꝝ ꝓsequūt ecclīaz ēā violēter oppⁱmēdo: q̄ p egyptū stelligūtur q̄ filios isrl oppⁱsserūt violēter. Alij ꝛo ꝓturbāt ecclīaz ꝓ falsas scꝑturaꝝ interpⁱtatiōes ⁊ tales ꝙ idumeā itelligunt: idumea enī accipit sepe i scriptura ꝓ synagoga q̄ falsāo interpⁱtationes fingit in

sacra scriptura ad peruertēda mysteria christi ꝓut supra Esa. xxxiij. ca. in additionib⁹.

Jn codē ca. vbi dr i postil. Et mūdabo sāguinē eoꝝ quē nō mūdauerāz

Additio.iij.

a tem spinarū. Egyptus in desolatione erit: ⁊ idumea in desertū ꝙ ditiōis: ꝙ eo ꝙ inique egerint in filios iuda: et effuderit sanguinē b innocētem in terra sua. Et iudea in ꝛternum habitabit: et hierusalem in generatione et generatio
ℓ vindicando. ℓ martyrū christi.
c nem. Et mūdabo sanguinem eo/
a ℓ quem inultum vsq; ad diem iudicij dimisi: sed ibi vindicabitur: quo vindicato: cōmorabit dns i multitudine sanctoꝝ.
rum: quos nō mundauerā: et dominus cōmorabitur in sion.

Finit Jobel ꝓpheta.

Jncipit ꝓlogus sancti Hieronymi in amos ꝓphetam.

Zias rex cū dei religionem sollicite emularef: nimio religiōis amore ꝙ uocab⁹ ꝓ ꝓceptū legis moysi arrepto thuribulo ⁊ vt l historia libri scōi paralipomenō oñdit: sacerdotale officiū ꝑsumere conab⁹ ē. Ob eā rē ⁊remotū i tēplo dei ꝑstat exoꝝtū. ⁊ Lui⁹ etiā ꝙ charias ꝓpha meminit. Añ hūc itaq; terremotū amos ꝓpheta tē poribus ꝓdicti regis ⁊ tpib⁹ hieroboam filij ioas regis israel i eas gentes quę lectiōe cōphensę sūt iram dei ob eas causas quas memorauit affuturā denunciat. Et qz idē ꝓpheta in sequētibus ait:

rare ꝙ ꝑsecutiōnē finaliē iterat. Pctōrū indulgentiā deum dare posse signat. g Que. s. deū. h Quarto ea. ⁊c. i. cōmittētib⁹ ⁊c. Hic posūt dicerat ad illos nō ꝙerteret: subdit destructiōez illoruꝝ futurā ꝙ ignē: sīc ꝙz i singulis ptib⁹. vñ subiūgit h. Nam ꝙ ig. ⁊ si. ⁊ dic: Jg nis similitudinē dō ignē: qz quasi i nihilū erāt ꝓsecta redacti ꝓsecutiōe ill⁹ imissa a dño. ꝓpt pctā eoꝝ. i Predixit. ibidez ꝛo ꝓmo ⁊ scdo. e Earūdē. s. q̄s primo noiauit. s. gazam ⁊ tyrū ⁊c.

Explicit qualiscunq; expositio istius prologi.

Jncipit scōi ꝓlogi expositio

ciusdem frarris Britonis.

Mos ꝓpha ⁊c. Jste scōs ꝓlog⁹ tres habet ꝓes ꝓncipales. Jn ꝓma tā gūk causeopis: Jn scda ponit auctoris cōmēdatio spālis. ibi: Amos ꝛo inꝓtat. Jn tertia subdit ꝓpie cōmēdatio generalis. ibi: Jn xtiate enī vox omniū ꝓpaꝝ ⁊c. Jn ꝓma cā efficies multiplicter describit. ꝓmo q̄ntū ad nomē. cuz ꝛo: Amos. scdo q̄ntū ad officiū. cū ꝛo: Pdo/pheta. tertio q̄ntū ad ꝓditiōez. cū ꝛo: Antic⁹. q̄nto q̄ntū ad opis ꝙsecutionē. cuz ꝛo: Rubo⁹ mora distringens. ꝙnto q̄ntū ad modū agēdi. cum ꝛo: Pauc⁹ xbis exꝑicari nō pōt i q̄ tāgit cā formalis. sexto q̄ntū ad actū ꝓpherādi. ibi: Hic loq̄t ad vaccas pingues ⁊c. i q̄ tāgit cā materialis. Jn scda gte auctor ꝙsiter i q̄ntuor cōmēdat. ꝓmo ex abūdātia gr̄e. ibi: Jnterpⁱtat onus⁹. scdo ex officij dignitate. ibi: Pzopheravit inter eos. ⁊c. tertio ex debita ad ꝓphetā dispositione. ibi: Esse ꝛpe. ꝓpha i ꝓcat ⁊c. q̄nto ex vtilitate ⁊ vnūsalitate doctrie. ibi: Qui etiā tuba sua ⁊c. Jn scda ꝓte notificat⁹: Amos. ecce nomē ꝓpe. g Pzopheta. officio.

h Rustic⁹. ꝓditōe. i Rubo⁹ mo. ⁊c. opis ꝙsecutiōe. istō sumit ō Amos. vñ. vbi scribit: Armētari⁹ ego sū vellicās sycomoros. i. discerpēs frōdes sycomori ⁊ aliaꝝ arboꝝ ad pastū pecoꝝ: ita dicit glosa interlinear'. vñ distringēs: vellicans et discerpēs. ꝙ eodē accipiūtur. Jtez glosa. marginal⁹ dicit ibi: Sycomor⁹ idē ē qđ rubus afferēs mora q̄ pastoꝝ famem depellūt ⁊ folia esuriē pecoꝝ. Jn opusculo de vocabulis biblie plen⁹ inuenies ō rubo ⁊ sycomoro. k Pauc⁹ xbis ⁊c. ꝓter ꝛboꝝ ꝑfidūtatē ⁊ ꝓlixitatē: ⁊ ne miretis q̄ dixi ꝓlixitatez: qz ꝓlixū oportuit ꝛpm̄ cē. l Quis enī dig. i. sufficiēt ⁊ cō peter. m Exꝑmat. i. exꝑmere possit. n Quartuo: scelera ⁊c. ifra. j. o Et septimo ⁊ octa. ⁊c. j. ij. q̄dus appellat⁹ bloeus. qz i septio q̄du. i. septimo loco inebrīt⁹ ꝛ iudā. i. ꝛ duas trib⁹ relicto ꝛo idolis deditas: ⁊ i octauo q̄du. i. i octauo loco ꝛ isrl. i. ꝛ decē trib⁹ q̄z mlta pctā enumerat. p Hic loq̄t. j. iij. q Ad vaccas pin. Hic tāgit materia. r Kuiturā. j. vj. s Domū ma. decē tribuū ꝓter maiorē mltitudinē. t Minoreꝝ. duaꝝ tribuū scissiōib⁹. i. captiuitate. lxx. anno rū: Hiere. xxx. ⁊. xxxj. v Ppe cernit ⁊c. j. vij. fictorē appellat dñm creatorē ⁊ spiratorē loc⁹ iste. i. exercit⁹ assyrioꝝ. vñ Hiero. i originali: Ostēdit dns sennacherib regē assyrioꝝ cū infinita mltitudie exercitus instar locuste vniūsa comedēte. cē veturū. de cui⁹ aduētu hr. iij. Reg. xviij. ⁊ Esa. xxxvj. x Et ſtātē dñs. j. vj. y Super murū

Sup trib⁹ ꝑpietatib⁹: ⁊ sup q̄ctuoꝝ nō ꝙertā eū: tertio pctō rū indulgentiā deū dare posse significat: quē q̄rto eadē pctā admittētib⁹: nec pniaz nec indulgētiā datuꝝ annūciat. Mā ꝙ ignis similitudinē quē ꝓdictas gētes imittēdum ꝓdixit: grauem atq; irreuocabilē dei iram ad euersionem earundē ciuitatum ꝓcessurā voluit demonstrare.

Ex epistola sancti Hieronymi ad Paulinum.

Mos ꝓpheta pastoꝝ ⁊ rustic⁹: et rubozū mora distringens: pauc⁹ xbis explicari ñ pōt. Quis enī digne exꝑmat tria et q̄rtuo: scelera damasci gazę: tyri idumęq; filioꝝ amō ⁊ moab: ⁊ septimo octauoq; gradu iudę ⁊ israel: † hic loquit ad vaccas ꝑpigues quę sūt in mōte samarię ⁊c. ruituram domū maiorē minorēq; testat. Jpse cernit victorē locuste: ⁊ stantē dominū sup murum litum vel adamantinum ⁊ vicinū pomorū attrabētem supplicū peccatorib⁹ ⁊ famē i terra: nō famem panis neq; sitim aquę: ꝛ audiēdi xbū dñi. Non dixit verba sed verbum. Amos ꝛo interpⁱtat onustus. Hic amos spūali gra plen⁹ ꝓphetauit inf ceteros ꝓphas. Nō enī ipe sol⁹ erat ꝓphetes: sz etiā alij. Esse q̄ppe non poterat ꝓphetes: nisi añ pastoꝛ fuisser. Qui etiā ruba sua dāgit ꝓ singulos dies erudiēs ⁊ docens in ecclīa. Jn veritate enī vox omniū ꝓpetarū tanq̄ tuba spiritualis est prędicās in ecclesia fm quod scriptum est: † Ascēde i mōtē excelsū tu qui euangelizas sion: exalta vocē tuam q̄ prędicas hierusalem.

Jtē ali⁹ ꝓlogus.

Jc amos ꝓpha et pastoꝛ non fuit pr̄ esaie ꝓphę q̄ q̄rto il le ꝓpheta extiterit. Nam alijs lris ille: alijs iste apō hebreos scribitur: quę differentia litte/

per murū litū. hec ē lra Hiero. z Ad adamāti. ꝙ ē lra. Xxx. vide. ō. expositionē ꝓsita i epla ad Paulinū. a Et vnciuū po. j. vij. A. Attrabentē supplicia pctorib⁹. b Et famē. viij. D. ō. i epla ad paulinū ꝙ plen⁹ exponūt. c Non dixit xba. i. j. viij. vbi dr: Sz audiendi xbū dei: q̄ō inuit illā famē fore audiendi xbū iereaū q̄ō vnicū xbū ē: non xba creata q̄ plura sūt. d Onustus. onere gr̄e. i. gra spūali q̄ sublenat ad celū: q̄ on⁹ dr: q̄z grauē reddit maturitate moꝛū: ⁊ de isto onere dr Mat. xi. Jugū enī meū suaue ē ⁊c. onus meum leue.

e Prophetauit inf ceteos. s. Iobelē: natum: ioēl: osee: elaiā. ⁊ cōmēdatur i ꝙ dr i alijs ꝓpherasse: qđ enim inf plures bonos opponit nō pōt hr̄e lariā mali. f Esse dppe ꝙ po. ita bñ ⁊ ita sufficient. g Alij pastoꝛ añ fu. qz in illo officio instruct⁹ fuit silitudinib⁹ ⁊ exēplis: q̄ ꝓpter ꝓpherādo: nō tāgit i multē glosis. j. vñ ⁊ bic ꝙ nō erat pastoꝛ spūalis magnā habuit cōmodū de materiali officio pastorali: qz ꝙ fuit abilioꝛ ad officiū ꝓpherādi: misto magis pastores spūales ad ꝑsuytes. h Tuba sua. i. ꝓdicationes sonora ⁊ apta: Jobel. ij. Canite tuba i sion. Glo. Publice ꝑdicate penitētiā. ⁊ bñ dicit: Publice. ad modū tube q̄ cōiter audit a bonis ⁊ a malis ⁊ publica prędicatio publice delectat bonos: offendit añ obstinatos. i Tacēs mba spūalis. ad differētiā materialiū. de q̄b⁹ dr Rume. x. Fac tibi duas tubas argēteas. k Scripti ē. Esa. xl. Sup mōtē excelsum ascende ⁊c.

Explicit qualiscunq; expositio istius prologi.

Jncipit tertij ꝓlogi expositio

Jc amos ꝓpha ⁊c. Jn hoc tertio ꝓlogo ꝓcedit ꝓ hūc modū. ꝓmo enī ambiguitate remota notificat ꝓphę ꝑsona. cū dr: Dic amos ꝙ ꝓpheta ⁊c. scdo determinat ꝓphetatiōis tps. ibi: Prepherauit añ ⁊c. tertio ponitur ꝓphie materia. ibi: Maxime aūt ⁊c. q̄rto exp̄mit diuīe electiōis gra q̄ ad ꝙ ꝓphetiā vocat⁹ est. ibi: Hūc ablatū. ꝙnto subiūgit finaliē ꝑseuerāta. ibi: Que amasias ⁊c. sexto fit mētio de ipi⁹ morte ⁊ sepultura. ibi: Post hec semituus ⁊c. Jtē i ꝓma ꝑte notificat ꝓpha multipliciter. ꝓmo ꝙ ꝓsonalē discretionē. ibi: Nō fuit pr̄ esaie. scdo ꝙ scripture distinctionē. ibi: Nā alijs lris ille. tertio ꝙ nominis iterpⁱtationē. ibi: Et ille fortis vl robust⁹ ⁊c. q̄rto ꝙ suam cognatiōez. ibi: Fuit aūt cognatio eius ⁊c. q̄nto ꝙ officij ꝙsuetudinē. s. sollicitudinē pastoralem. ibi: Curā gerēs pecoꝝ ⁊c. sexto ꝙ connexū seu cōtinuatiōez. ibi: Et ꝙ numero pastoꝝ ⁊c. septio q̄ntū ad iterpⁱtatiuā. ibi: Jmpⁱt ꝓmone. octauo q̄ntū ad cognitionem. ibi: Sed plen⁹ scia. Nis vtilis ꝛre insistamus. m Pater esaie. de quo Esa. j. Visio esaie filij amos. n Qui et ille. scz pater esaie. o Pzopheta extiterit. Esa. xxxvij. p Nam ⁊ alijs lris ille. s. amos pater esaie. vnde dicit Hiero. in originali: Ille scribit ꝙ primā et vltimam sui nominis litterā aleph et ꝯadik: ⁊ interpⁱtatur fort⁹ atq; robustus: hic ꝛo per eyn ⁊ samech: ⁊ interpⁱtat populus annūsus medie littere mem ⁊ vau vtrinq; conuenientes sunt.

Esa.40.b

B cultus

Erba amos. Hic ro. Amos nō ad hierim ꝙ ad ist in samaria ꝓphat: ꝙ appet ex eo qđ scriptū ē. Dixit amasias sacerdos bethel: ad hieroboam regez ist' dicēs: Rebellauit ī te amos in medio dom' ist'a et. Et p' paulū dixit amasias ad amos: Ouidē fuge ī terrā iuda: et ibi ꝓphetabis: et ī bethel non adiicies vltra ꝓphetare: q' sanctificatio reg' est dom' regni ē. Cui respōdit amos: Nō eni sū ꝓpha: nec ꝓphetæ filius: sed opilio: rubi mozos dis/tringēs: tulitq; me dñs cuz sequer gregem: et dixit: Vade et prophetа ad populū meū ist'. Hiero. Ocias imperiū vt fortitudo dñi. Hieroboaz iudicatio: vel cā ppli: vel diuisio ppli: vel mors vel ꝓpitias. The. Tuc clāgens tuba: amos anulsus. Tpe ergo q̄ ppls anulsus a domino erat: vt a regno dauid: amos sic clāgēs tuba: ecce nit super ist'l: q̄ quondā erat rectissimus deo: dū oc/as regnaret ī iudea ī q̄ ꝓphetem plū et sacta sacerdotū manebat fortitudo dñi: et re/gebat ꝙfitēte populū. Sz hieroboam q̄ fuit cā diuisionis ppli: regnat ī ist'l idolis fuiēte. Oc/as idē ē q̄ azarias: q̄ idebituz sacerdotiuz sibi vēdicās: q̄uis ē lepra ī fronte: et fremor facē ē magn' p totam hierl'z. Hieroboam ꝙ fuit prin/cipos iehu: ceni iehu dñs ꝓmiserat q̄ vsq; ad ꝛtam ge/nerationē ex semie ei' cēnt reges super ist'l: et ī hieroboā ꝓmissio illa comple/ta est. b Dñs de. Naturale ē vt oēs q̄ volūt rem rei cōparē: ex eis rebus su/mant cōparationes q̄s sunt expti: et in q̄b' nutriti. Verbi grā. Naute suos inimi/cos ventis: roānū naufragio tristiciā rē pestati: leticiam ꝙ et ꝓsperitatē placi/

a A cultu dei. iij. Reg'. xij. b Et a reg. da. iiij. Reg'. xvij. c Visitat a beth. ad meridianꝫ plagā: sic dic Hiero. d In qb'. cāpis. Nihil oīno frugū gignit humo exsite: Arida atq; arenosa. ista ſra satis planā ē: ꝙ cōiū ſra ē. Numi aride atq; are/nose ipi' expositiōi insistēdū ē. Pōt ār expom duplicit. pōt eni dici q̄ ibi genitiui cō struunt cū b qđ dico cāpis ex vi demōstrationis essentie sic: In qb' cāpis. e Numi aride et. i. humū aridā et arenosā habētib'. i. q̄ hāt humum aridā et arenosā. f Nihil oīno ēt. sic ēt magne Xtus vir. i. hūs magnā Xtute: egregie pulchritudis mulier. i. habēs egregiā pulchritudinē: et extreme turpitudis aiāl. i. hūs extremā turpitudinē: multa talia exēpla ponit Psalcian' in mo/nozi volumie circa ꝓncipiū secūi libri. Aliē exponit ista ſra vt b qđ dico humi ponat' adūbialiē. Dicit Psalci. i. xv. ma lozis volumīs. Sciendū q̄ ꝓpria ciuitatū nola ſt ꝓme vel ic/cūdē sint declinatiōis: genitiuo casu ꝙ adnexis i loco acci cipiunt: vt rome ſuz: tarenti sum. accusatiuo Xo ad locū ca tuscūq; declinatiōis: vt romā eo: vel tarētū: vel carthaginē vel athenas: ablatiuo de loco vel ꝙ locū: vt roma exeo: tarē to trāseo. si sint tertie: ablatiuo tā i loco q̄s ō loco vl ꝙ locū: vt carthagine fū: carthagine venio: carthagine trāseo. Idē etiā in sg pluralibus inuenīt: vt athenis fū: athenis venio: athenis trāseo. et pauc' inſpositi subdit: Inuenīt et q̄dā ap pellatiua supradictā regulā quantia: vt militie tā tia. domi mū mo. humi mū mo. Ite nota q̄ qđ nomen ponit ꝙ aduer bio: adūdiū ē fm q̄d: q̄ absolute tenet. nomē ār simpliciter. vbi ꝓnt ei iūgi adiectiua vl alia substātiua nola ī ꝛkomitate accidētiū: sic ꝓtz h: ī Ouidio epla ī ſcōa epla scribit: Ar/q̄ aliās iā nūc doctas eat mq̄t athenas. Cōstruam' itaq; li terā: In qb' cāpis: Nihil oīno fru. gignit hu. ari. atq; are/nose. i. ī humo arida atq; arenosa. Item ꝙ exēpla. Psalci. s. posita ꝓtz ꝙ nola adūbialit posita q̄nq; ponāt cū obita sig/nificātib' motū: q̄nq; cū significātib' q̄etē. Ite oīdit ꝙ exem/pla Ouidij dicēdis in. iij. metamorꝙb. Spargit humi inſsos mortalia semia dētes. Ite ī eodē: Spectat humi polit' gemi nū ecu lumla sid'. Ite ī doctrīali scribit: Rothomagi stude as vl rome delde mozeris. Militie tñ atq; domi residēs hu/miq;. Ite Secūm' dic sic: Rome rothomagi vernone mora tur athenis. Romā rothomagū Xnone redībat athenas. Ro/ma rothomago Xnone redībat athenis. Rure morat' hunc militieq; domi. Rus tendebat humū militiaq; domū. Rure redībat humo militiaq; domo. Dicūt ār grāmatici q̄ ista ꝓ tuor appellatiua sequūt regias. ꝓnioꝛ noīnꝫ: q̄ sunt appo priata ad necessaria saluatiōis vite hūane: duo ad defensio/nē extrinsecā. dom' enī defendit a pluuia et grādine militis ab hostib' et alia duo q̄ ad defensionē ītrinsecā. i. rus qđ ne cessariū ē ad culturā: vt inde homo alat: et bum'. i. terra bu mida et graminosa vt iumēta pascāt. g Hūc abla. de nu. habet. ſ. vij. b Quē amasias: sacerdos bethel. de quo legit infra. vij.

Explicit qualiscūq; expositio istius ꝓlogi.

Incipit amos ꝓpheta.

Erba amos La. I

ſ sabaudis locis.

q̄ fuit in pastorali

a ſ illo visu q̄ ꝓphete vidē, denres dicunt q̄ qđ ꝓpheta dit ār ꝙ spiritū sācū intelligē/

bus! thecue: q̄ audit

bant. a ſ occē tribus.

sup ist'l in dieb' ozie regi iuda: et in dieb' hieroboā filij ioas regis

a ſ primū ꝛpta genuerat ozias. ſ. i. primus ca pnuitas ola occuparet q̄ vuob' ānis duplicē oītē dit angustiā decē tribuū et duaz: vt agēres ſi vel lēt pnāz: motū terre de cetero non sentirent.

ist'l ante duos annos terremot'. n

ſ fremor. o

b Et dixit Dñs ō sion rugiet: et de

rarū apō latios non habet: et ille fortis vl robust': ḃ ꝙ nullus in/terpret: q: loq̄t cōtra decē trib' que per idolatriā a cultu dei et a regno dauid erāt aulse. Fuit ār cognatio eius ex opido thecue: qđ sex miliarib' distat a bethleē: curā gerēs pecoꝛ ī latitudie cam poꝛ q̄ sūt ꝓmi oppido thecue: in qb' humi aridę atq; arenose: nihil oīno frugū gignit: sz vberri mis pascuis abūdāt: et ideo cūcta sunt plena pastorū: et sterilitas ꝛre cōpensat pecoꝛ multitudine. Ex ḃ numero pastorū fuit amos imperit' sermōe: sz plen' sciētia. Prophetauit aūt eisdē tpib' qb' iobel: naum: ionas: osee: esaias: Sz aliquātulū exoꝛsus ē ꝓphare asiq; esaias. Adarie aūt ꝛ decem trib' locut' ē: iterserēs pauca de duab'. Hūc ablatū ō numero pa storꝛ: misit dñs vt ī samaria ꝓphe taret: quē amasias sacerdos bethel fre/quēter plagā afflixit: tādē filū eiꝰ ocias vecte ꝙ tpa trāsfixit. Post ḃ semiuiū' i terrā suā euect' post aliq̄t dies doloꝛe vulnerā expira uit: sepultusq; ē cū ꝓgb' suis.

Incipit amos ꝓpheta.

Erba amos La. I

ſ sabaudis locis.

q̄ fuit in pastorali

a ſ illo visu q̄ ꝓphete vidē, denres dicunt q̄ qđ ꝓpheta dit ār ꝙ spiritū sācū intelligē/

bul thecue: q̄ audit

bant. a ſ occē tribus.

sup ist'l in dieb' ozie regi iuda: et in dieb' hieroboā filij ioas regis

a ſ primū ꝛpta genuerat ozias. ſ. i. primus ca pnuitas ola occuparet q̄ vuob' ānis duplicē oītē dit angustiā decē tribuū et duaz: vt agēres ſi vel lēt pnāz: motū terre de cetero non sentirent.

ist'l ante duos annos terremot'. n

ſ fremor. o

b Et dixit Dñs ō sion rugiet: et de

q: fuit binomi'. scdo in spetiali. cū ōr: n Ān duos an. ter. ozias eni rex iuda ī su/perbiā elat' voluit offerre thymiama ī templo dñi sup altare incensi. et nunc a dño fuit lepra ꝓcussus: et fuit etiā tūc terremot' ad ostēdēdū iram dei ꝓtra ip'm. de q̄ terremo tu dicek plen' Zach. xiij. Amos ꝛo cepit ꝓphare ꝙ duos annos āi. o Et dixit: Hic ſcipit tractā': in q̄ Amos ꝓmo ꝓphetat ꝛ plura regna in generali. scdo magis ī speciali. ibi: Hec dic. Circa ꝓmū ōr: Et dixit. i. amos a deo ispirat'. p Dñs ō sio/iram eni dñi ꝓtra regna in sequentib' expressa designat metaphorice ꝙ rugitū leonis q̄ est terribilis. et dicit: q De sion. eo q̄ ibi in templo erat ꝓpiatoriū: quod erat quasi sedes dei: vt dictuz fuit Exo. xxv. et videbatur ꝓphete imaginarie q̄ vox dei loquentis

ſ dissime aure: equoꝛa cāpis assimilāt. Sic pastoꝛes rugitui leonis sū rimoꝛ similā: inimicos dicūt leones vlos vel lupos. Sic iste q̄ fuit pastoꝛ: pecoꝛ ſroꝛ dei rugitui cōparat leōis. Ve ſlō. ru. r. d. bic. d. v. ſ. vbi tēplū et religio dei nō de bethel vel dan: vbi erāt aurei vituli. Ru giet. i. timoꝛe ſup. r. trib' incurler: cōminans captiuitatem: et lō luge/

a ſ flebunt maiores in populo: q̄ cōcrepet et ca pnuabunt rex olee israel.

bierim dabit vocē suā. Et lūxeſt a

speciosa pastorū: et exiccatus est b

a ſ sua circūcisiōis. b ſ si azahel et ppls eī semel et bis ītmodo pplm meū eller gfecur' forsitā par cere illis sed q̄ diu expectaui ad pniam vt conuer tuos reciper saniratē: et ecōtra ipe abusus mea pati entia: eterno et ſtra afflixit cogor mutare sententiā vt plagis corripiam delinquentes.

vertex carmēli. Hec dic dom'. c

a Super trib' sceleribus damasci: d

a ſ ab infama ad misericordiā.

et super quattuoꝛ nō cōuertā eū: e

a ſ. i. cōtriuerit galaad sic rot' sub ferratis dē/tatis excutiunt frumēta in areis et cēteris stipula in abū iumēroꝛ: ꝓpter ſeni sterilitatem.

b eo q̄ triturauerūt in plaustris fer f

a ſ ideo. b ſ capnuitate.

reis galaad. Et mittā ignē in f

a ſ super regiam stirpem eius. b ſ illa captiui/tas filiū azahelis benadab eū domo sua.

dōmum azahel: et dēuorabit do/

a ſ oēm syriox fortitudinez q̄ olim vcluz oſtio et vectib' aduersarioꝛ impetus summouebant.

mos benadab. Et cōterā vectem g

damasci: et disperdam habitato/ h

a ſ. i. de damasco q̄ ſtra est in plano et plena idol. b ſ subaudio conteram.

res de cāmpo idoli: et tenentem i

sceptrum de domo voluptatis: k

a ſ a theglathphalassar. b ſ. i. sublimis.

et trānsferetur populus syrię ex l

renen dicit dominus. Hec di/ m

a ſ qz nō sufficit vobis q̄ semel et bis pcussi estis meū populū: sed sepe hoc feciſtis: nō cōuertā vul/tum clemētie ad vos: sed venientibus assyrijs vt nabuchodonoſoꝛ mittā ignē captiuitatē in muriꝰ gazę qui deuorabit domos eius.

cit dominus: Super tribus sce/ n

Allego. Allego. Allego. Allego. Allego. Ps. 36. ††2.4

Allego. Allego. Allego. Allego. Allego.

¶ listim. Ande ⁊ regio postea vocata est philistea: et habitatores eius philistiim: vnde q̄ ascalonem totū regnū philistinorum potest intelligi. Allego. Hiero. Allego. Haca fortitudo vel imperium: idumea sanguinaria vel terrena. Ascalon ignis vberis. Ascalon ignis homicida vel appensa vel pōderata. Accharon sterilitas vel eradicatio. Audiuntur autē gaça que fortitudinem sue scientie imperiū sibi promittit: quia captiuos cōcludit in idumea. Hi sunt magistri iudeorum qui non spiritū sed litteram sequuntur: ⁊ ad terrenitatez omia interpretantur. In muros ergo gaçe ignis immittit quo destruunt omnia argumenta quibus mendacia sua tuentur. Qui etiā consumāt edes. i. quicquid arte dialectica constructū videtur: et de agro auferetur habitator qui litteram sequēs vbera habet nō lacte sed igne plena: ⁊ tollit sceptrū de ascalone vbi est ignis diaboli homicida qui interficit quoscūq; afflauerit: sicut ignis dei reficit quos penetrat. Transferturetiā man⁹ sup accharon vbi est sterilitas: qui nō recipit spiritualē intelligentiā datur ei vulua sterilis ⁊ vbera arentia. Insup etiā oēs reliquie philistiim destruunt: vl getb ciuitas vbi ē torcular diaboli: vl osiris qui cadunt poculo. Cū enī inebriati fuerint eorum: ⁊ i suo vomitu voluntabunt. a Super tribus. i. t. Tyrus ciuitas est phenicum ⁊ proxima sidonijs: cuius ciues negociatores erant: ⁊ quoslibet depredari poterant ex israel vendebant idumeis ⁊ aliis gentibus.

Ezec. 26.b Legit in Ezechiele q̄ nabucho. fecit exercitum suū cōportare aggerez in gyro tyri: vt de insula faceret continentē terre: sed nō potuit cōprehendere illos: qui nauigio aufugerunt. Postea alexāder macedo succidit arbores: ⁊ integras detulit et proiecit in mare pariter cū terra ⁊ lapidib⁹ ⁊ equanit eaz terre: ⁊ sic captā destruxit. Allego. Tyr⁹ tribulatio vel coangustans. Qui ver itatē terrenis sensibus vult ꝛcludere: ⁊ nō recordat fratrū quos de littera ad spiritum vocare: ⁊ de diuina scriptura tripliciter debet instruere mittet dominus ignē destructionis in omnes munitiones ⁊ edificationes illius.

D Quattuor: modis dicit fratres: natura: vt esau ⁊ iacob. cognatiōe: vt abraaz ⁊ loth. gente: vt omnes iudei fratres dicunt. amicitia: vt salomō ⁊ hiram. Unde hiram cū recusaret. xx. vrbes habere quas Salomon dederat ei in bethsamecis. dixit ad eū: Heccine sūt ciuitates quas dedisti mihi frater? erant enī plene gramine. b Sup tribus sce. edom. Edom ipe est qui ⁊ esau ⁊ seyr. Unde ⁊ montes seyr nominant: ⁊ regio idumea. Iste persecut⁹ est iacob: vt timore ei⁹ fugeret in mesopotamiā: ⁊ non seruauit in eo viscera misericordie: vt vinculo fraternitatis colligarum sibi intelligeret: ⁊ odium q̄ fuit in patre seruauerunt idumei genti ab eo cōtra filios iacob: vt egredientib⁹ de egypto: ne transitus quidem in terrā sanctā concederēt: in b violantes miscōiam: vt fratres esse eos nescirent. Allegorice. Iudei terrenit sanguinei psequūtur christianum populum diripientes substantiam eius: ⁊ non seruant in eo iura nature: ⁊ antiquum furorez vsq; hodie tenent in synagogis suis: volentes destrui christianum nomen. Sed dominus mittit ignem in theman: quod interpretatur auster. i. iudea sicca: et non irrigata imbribus ꝑphetarum: b igne destruuntur munitiones eius: vt cadēte sensu litterre: ecclesia dei superedificetur. Hiero. Boire non licuit quidam putant alteri⁹ ciuitatis: sed idumee. Juxta illud: Quis est iste q̄ venit de edom tinctis vestibus de bosra? c Super tribus sceleribus filio. ām̄on. Filij ām̄on geniti de stirpe loth habitant in arabia: horum vero principes naas ammonites remporibus saul pugnauit contra galaad que est ciuitas duarum tribuum ⁊ manasse: ⁊ intantū oppressit eam vt etiam pregnantes mulieres secaret. Hiero. Hoc interest inter crudelitatē damasceno⁹ ⁊ filioꝝ ām̄on: q̄ illi conterunt plaustris ferreis: isti dissecant pregnantes galaad ad. d. r. s. Damasceni qui bidunt sanguinem: significant hereticos: qui nuper credentes non

¶ solum

leribus gaçe: ⁊ super q̄ttuor non a
cōuertā eū: eo q̄ trāstulerit captiuitatem perfectam: vt concludere ⁊ nō recordar̄ b
frarū quos de littera ad spiritum vocare: ⁊
de diuina scriptura tripliciter debet instruere
mittet dominus ignē destructionis in omnes munitiones ⁊ edificationes illius.
¶ Quattuor: modis dicit fratres: natura:
vt esau ⁊ iacob. cognatiōe: vt abraaz ⁊ loth.
gente: vt omnes iudei fratres dicunt. amicitia: vt salomō ⁊ hiram. Unde hiram cū recusaret. xx. vrbes habere quas Salomon dede-
2.Re.9.b rat ei in bethsamecis. dixit ad eū: Heccine sūt
ciuitates quas dedisti mihi frater? erant enī
plene gramine. b Sup tribus sce. edom.
Edom ipe est qui ⁊ esau ⁊ seyr. Unde ⁊ montes seyr nominant: ⁊ regio idumea. Iste per
secut⁹ est iacob: vt timore ei⁹ fugeret in meso
poramiā: ⁊ non seruauit in eo viscera miseri
cordie: vt vinculo fraternitatis colligarum
sibi intelligeret: ⁊ odium q̄ fuit in patre ser
uauerunt idumei genti ab eo cōtra filios ia
cob: vt egredientib⁹ de egypto: ne transitus
quidem in terrā sanctā concederēt: in b vio
Allego. lantes miscōiam: vt fratres esse eos nescirent. Allegorice. Iudei terrenit sanguinei psequūtur christianum populum diripientes sub
stantiam eius: ⁊ non seruant in eo iura nature: ⁊ antiquum furorez
vsq; hodie tenent in synagogis suis: volentes destrui christianum
nomen. Sed dominus mittit ignem in theman: quod interpretatur
auster. i. iudea sicca: et non irrigata imbribus ꝑphetarum: b igne
destruuntur munitiones eius: vt cadēte sensu litterre: ecclesia dei su
peredificetur. Hiero. Boire non licuit quidam putant alteri⁹ ci
Esa.63.a uitatis: sed idumee. Juxta illud: Quis est iste q̄ venit de edom tinctis vestibus de bosra? c Super tribus sceleribus filio. ām̄on.
Filij ām̄on geniti de stirpe loth habitant in arabia: horum vero prin
ceps naas ammonites temporibus saul pugnauit contra galaad
que est ciuitas duarum tribuum ⁊ manasse: ⁊ intantū oppressit eam
vt etiam pregnantes mulieres secaret. Hiero. Hoc interest inter
crudelitatē damasceno⁹ ⁊ filioꝝ ām̄on: q̄ illi conterunt plaustris
ferreis: isti dissecant pregnantes galaad ad. d. r. s. Damasceni qui
bidunt sanguinem: significant hereticos: qui nuper credentes non

¶ solum

leribus gaçe: ⁊ super q̄ttuor non a
cōuertā eū: eo q̄ trāstulerit captiuitatem perfectam: vt concludere- b
ret eā in idumea. Et mittā ignez c
in murū gaçe: et deuorabit edes
eius: ⁊ disperdā habitatorem de
a ¶ q̄ est alia metropolis. b ¶ regiā dignitat. c ¶ illa amittet vel toto regno philistinorū.
açoto: ⁊ tenentē sceptrū de ascalone. ¶ potentiam.
Et cōuertā manum meaz
a ¶ illā aliā ciuitatem. b ¶ getbel. i. omnes vicinos qui suptadicta vitiibus subiacent.
sup accharon: ⁊ peribūt reliquie ¶ potione cadentiū.
philistinorum dicit dominus.
Hec dicit dominus: Sup tribus d
sceleri⁹ tyri: ⁊ sup quattuor non e
conuertā eum: eo q̄ concluserint
captiuitatē perfectaz in idumea: f
a ¶. i. amicitie qua habuit rex tyri hiram ad dauid ⁊ salomonem.
et non sint recordati fedēris fra- g
a ¶ p nabuchodonosor: vel alexandri magni.
trum. Et mittām ignē in murum h
tyri: et deuorabit edes eius. Hec i
dicit dominus: Super tribus sce- k
leribus edom: et super quattuor
non conuertam eum: eo q̄ perse- l
cutus sit in gladio fratrem suum
⁊ violauerit misericordiam eius: ¶ q̄s debuisset.
⁊ tenuerint vltra furorem suum: m
a ¶ q̄ ādu manslt israel in terra sibi a deo data semp ꝓsecutus est eum.
⁊ indignationē suam seruauerit
a ¶ ideo. ¶ p assyrios. b ¶ captiuitatis.
vsq; in finem. Mittām ignēm in n
a ¶ q̄ est metropolis edom. b ¶ alteri⁹ ciuitat.
themā: et deuorabit edes bosre.
Hec dicit dns: Sup trib⁹ sceleri- o
bus filioꝝ ām̄on: et sup q̄ttuor p
non cōuertā eum: eo q̄ dissecuerit

Glo.ordi. Amos La. II Nico.de lyra

a Ad dila. ter. suū. i. terrā sue habitatiōis. b Et sue. ignē in muro rabba. Hec est ciuitas q̄ Deut. iij. vocat rabath: ⁊ erat metropol in regno ām̄on. c In vlulatu. i. in sono ꝓfalo vulneratoꝝ ⁊ morientiū in prelio. d Et ibit melchon. i. rex eorum: In captiuitatem. La. I

Moraliter. i Verba Amos ꝛc. Sequit: Sup trib⁹ scelerib⁹ damasci. Per damascū q̄ interpretat bibens sanguinē significatur oppressor innocētū: q̄ māducat⁹ bibit sanguinē eoꝝ. Per tria ⁊ q̄ttuor scelera q̄ faciūt septē significat vniuersitas septē viciorū: sicē dicit Grego. Momet. xxv. Septē igit demonia mariabauit q̄ vniūsis vitijs plena fuit. Et sic oppressor innocentuz dr plen⁹ oīb⁹ vitijs. i. multis. k Nō ꝛuertā eū. q̄ tal⁹ q̄ttū est de sceindit q̄ est misericordia dei: licet q̄ꝛo ꝛuertat eū ex gra spectali. l Eo q̄ triturauerit in plaustr⁹ ferreis. i. nimis crudelit tractauerit. m Galaad. i. cōitat innocentū. interpretat enī galaad acervus testimonij. p innocētib⁹ vero cōtra oppressores eoꝝ est acerv⁹ magn⁹ testimonioꝝ in sacra scriptura ⁊ dicit̄ seroꝝ. n Et mittā ignē in domū ꝗabel. Per ꝗabel q̄ rex erat damasci intelligit ꝓncipalis inē oppressores innocētū: ⁊ p domū eius sarcelitas in oppr̄mēdo innocentes: ⁊ p benadar q̄ fuit filius⁹ eī⁹ oppressoris imitatores: omēs istos deuorabit ignis gehēne ⁊ ꝛsules. o Et ꝑeā vectez damasci. i. fortitudinē oppressoris innocētū tpalē. p Et disperdam habitatoꝛē de cāpo idoli. i. de possessiōe oppressoris dicti q̄ rangi idolū honorat a ꝑsarū. q Et captiuū. ducet⁹ est⁹ suis. r De domo voluptat⁹. i. domo oppressoꝛ in q̄ deliciose viuit de bonis alienis. s Cū cōiter dr de vino ꝓcioso: q̄s est vinū ꝓdonū. t Et trāsferā ppls syrie cyrenē. Per syriā q̄ sublimitas interpretat fugdia significat. cyrene vero interpretat hereditas. De superbo vero dr Eccl. xix. Putredo ⁊ vermes hereditabūt illū. Jgit ppls syrie transfertur ⁊ cyrenē q̄n sup⁹ monit ⁊ tradit vermib⁹ corrodendus. u Sup trib⁹ scelerib⁹ gaçe ⁊ sup q̄ttuor nō ꝛuertaz ꝛc. Exponat sic in pte precedēti. Per ciuitates philistinoꝛ b exp̄ssas ad ira significant eaz habitatores q̄ iudeos fugientes a facie chaldeoꝛ vēdiderūt idumeis: cū tū debuissent eis dare patrocinium. Moraliter ār p istos philisteos signficant illi q̄ recipiūt ad religionē fugientes de seculo incentiua vitioꝝ: ⁊ tñ faciūt eos peiores q̄s ante. q̄s fit aliq̄n p nimiū rigorē qui facit eos apostatare: ⁊ significat p gaçā que

a ¶ vt rora galaaditim suo impio subiugaret.
pregnātes galaad ad dilatandū a ¶
a ¶ ideo. ¶ p assyrios ⁊ nabuchodo.
terminū suū. Et succēdā ignem b ¶
a ¶ que est ciuitas metropolis filioꝝ ammon.
in muro rāba: ⁊ deuorabit edes ¶
a ¶ vincentis exercitus.
eī⁹ in vlulatu in die belli: ⁊ in tur c ¶
a ¶ captiuitatem ⁊ fletus. b ¶ translmigrationis. c ¶ idolū.
bine ī die cōmotiōis. Et ibit mel d ¶
chon ī captiuitatē ipe et ꝓncipes ¶
eius simul dicit dns. La. II
b Hec dicit dominus. Super tribus sceleri⁹ mo- a ¶
ab: ⁊ super quattuor nō
a ¶ vt nec morte paterer⁹ esse finē olim malorū.
c conuertam eum: eo q̄ incendē- e ¶
rit ossa regis idumee vsq; ad ci- ¶
nerem. Et mittam ignem in mo- ¶
a ¶ que est metropolis moabitaz a ¶ rora pulcia sic appellat⁹ vel in rora ꝓuincia. ¶ q̄s interpretatur ex patre: q̄ nat⁹ est ex deo: ¶ ei⁹ relige. b ¶ illius ciuitatis: vel interpretat oppidū: vñ ⁊ caria: rhiarim dicitur villa siuarum.
ab: et deuorabit edes cārioth: b

interpretat robusta. aliq̄s vero ꝓ nimia relaxatione ad carnalia: ⁊ significat p accharon q̄ interpretat pascua. aliq̄s vero malis crēplis supios: ⁊ significat q̄ alcalones q̄ interpretat ignis infamis. aliq̄s vero inordinato zelo: ⁊ significat p açotū q̄ interpretatur ignis patruelis mei: ꝓpter q̄s dns pena istis ciuitatib⁹ cōminat. c Sup trib⁹ scelerib⁹ tyri ꝛc. B exponat vt. ¶. Sciendū q̄ tyrij eandē crudelitatez fecerunt ad ira fugitiuis de israel ad eos: ꝓpter q̄s eandē pena meruerūt cū philist eis: ⁊ eadē est moralitas q̄ ponit p̄cedenti pte: sed addit sup malicia philistinoꝛ q̄s sequitur: g Et nō sint recordati feder⁹ fratrū. i. charitatis fraterne in dn regēdo ⁊ nutriendo fugientes ad eos de seclo. h Sup trib⁹ scelerib⁹ edom. Exponatur vt. ¶. Edom aūt sanguine⁹ interpretat: ꝓpter q̄s detractoꝛē significat q̄ pascit alaz sanguine q̄s gladio lingue necat. Ps. lvj. Lingua eoꝝ gladi⁹ acut⁹. Jo subdit: k Eo q̄ p secut⁹ sit ī gladio frēm suū. i. ꝓximū. m Et tenuerit vltra furoꝛē suū. q. d aliuz ira nō ꝛcitat q̄diu vixerint: ꝓpter q̄s ē ira demōis ⁊ nō dns. n Sup trī. sc. filioꝝ ām̄on ꝛc. exponat vt. ¶. Per ām̄on q̄ interpretat ppls me⁹ significant clerici ⁊ religiosi q̄ sūt vn⁹ ppls in q̄tū clericat⁹ diuidit ꝓtra laicatū. o Eo q̄ dissecu. preg. galaad. p q̄s significant paupes religiosi parati fructificare in ecclia dei: ¶ clerici et dñi tes religiosi mali dissecāt eos ꝗdictōes ꝗdicatiōes eoꝝ ⁊ ꝓsilia ꝓfessionū. a Ad dilarandū terminū suū. i. famā suā: ꝓncipatū vel questū. b Et succēdā ignē. ſ. ge benne. c In muro rabe. i. sup dic eoꝝ. nā raba magna interpretatur. d In die bel li. i. finalis iudicij in q̄ dns pugnabit ꝓtra sup dos. e Et ibit melchon in captiuitatē. Per melchō: q̄ rex eoꝝ interpretat diabol⁹ significat. de q̄ dr Job. xli. Jpe est rex sup oēs filios superbie. f In captiuitatē. ſ. iferni. nā data sniā finalis iudicij: cū angelis suis ⁊ alijs dānatis in inferno retrudentur.

¶ In ca. j. Amos: vbi dicitur in postil. Eo q̄ dissecuerit pregnantes galaad.

Additio. significat ꝑgnātes: ⁊ alio mō significat mōtanas: ⁊ isto mō intelligēdo sensus hui⁹ ē q̄ ām̄onite dissipabāt mōtanas q̄ dinidebāt inē trā ām̄on ⁊ galaad: vt sic āpliarēt ēmios suos amor⁹ ide limitib⁹: ⁊ b videt mag⁹ ꝓsonū rōni.

c Hec dicit. Dec ē sexta ps ī q̄ ꝓphetat ꝛ ꝓpin moabit q̄ silr delcēdit a La. II
b loth: ppt q̄s debuit diligere iudeos: ⁊ tū ecōtrario mltotiēs ipugnauit eos: vt ptz ī libr⁹ Judicū ⁊ Reg⁹. iō dr: d Sup tri. sce. ꝛc. i. mltotiēs replicatis: ppt q̄s dign⁹ erat sustinere supplicū: ⁊ cū b q̄ dignitati regie simlit crudele supplicū. iō subdit: g Eo q̄ incē. ossa reg⁹ idumee. q̄s āt iste rex fuerit nō dr B nec etiaz alibi ī sc̄ptura: aliq̄ tū glosatores dicūt q̄ fuit ille rex edom q̄. iij. Reg⁹. ij. dr fuisse in exercitu cū regib⁹ israel ⁊ inda ꝛ moabitas: ⁊ cū rex moab eēt obsessus voluit irrūpere ad regē edom ⁊ ñ potuit: ⁊ fuit cōpulsus ī ciuitatē redire: ppt q̄s moabite ꝓtra ipm irati post mortē eī⁹ effoderūt ossa de sepulchro ei⁹ ⁊ incēderūt ea. Ra. Sa. dicit q̄ q̄dā rex edom pugnās ꝛ moabitas ccidit ī manib⁹ eoꝝ ⁊ exercuerūt ī eo hāc crudelē ignominiā: tū nō dicit q̄s fuerit ille rex edom. h Et deuo. edes carioth. no-

ff 2 men est

¶ a Et morietur in so. Non aliter moriek moab. i. hereticimisi in clangore tube: et excelsis sensib⁹ oppimant q̄ in diuinis libris: clangorib⁹ tube coparant: z tūc omēs q̄ psunt terrenis: opibus interficit sermo diuin⁹: recipiens doctorib⁹ ecclesie in montez ex-
Isa.40.b cellum: Ascende tu q̄ euan. sion. b Sup trib⁹ sceleribus iu-
da. ꝓdicitis gentib⁹ nō exprobrat q̄ le-
gē scriptam abiecerūt: sed tm naturalē. vñ dicit viscera misericordie violasse: vel i ni-
miā rabiē eos exarsisse. Sed inde obiicit q̄ susceptā legem nō obseruauerit: z pro
reā gressione tam naturalis q̄ scripte le-
gis miseriā passurus sit. Cetere gētes q̄
sine lege pecc̄auerūt sine lege perierunt.
Allego. ¶ Allego. Quidquid de iuda dr: ad ec-
clesiā refertur: in qua est cōfessio et pax
dei z visio veritatis. Que redarguit q̄
contempta lege dei quisq; vitia sua ado-
1.Pe.1.d rat: vt auarus aurū: gulosus vētrem. A
quo enī quis superat⁹ est: hui⁹ et seruus
est. Unde z dominus dānat pessimas e-
des: z viciosa fundamenta que gloriam
hierusalē ꝓdiderunt. ¶ Qui deum con-
fitetur z eū se videre putat: si in peccato
manserit nō agens penitentiam: auertet
deus vultū clementie ab eo. c ¶ Pro
eo q̄ vendiderit. Simplex vir z illit⁹ ec-
clesiasticus est qui nō habet scientiā scri-
pturarū: sed que iubent facit. bene here
ticus p pecunia vendit: cū opera iusto⁹
agit ꝓ rebus moralibus que p calcia-
menta significantur. Non enim pōt sta-
re sup sanctā terrā sicut Josue nudis pe-
dibus: quia adheret aliquid mortale in
opibus eius. hunc puluerē excutiūt apo
stoli de pedibus suis quē contra xerūt ex
inhabitatione mortaliū. d ¶ Et paupe
rem p calciamētis. Rx. Et peccant in
capite pauperē qui viam humilitatis decli
nauerunt: quia nolūt eum sequi q̄ dixit:
Job.14.a Ego sum via Ritas z vita. z venite ad me
Mat.11.d qui laboratis z onerati estis. e ¶ Qui
conterūt. Habebant huiusmodi ꝓsuetu-
dines principes iudeoꝝ: vt si pauper in
via se illis iungeret: flagellarū illū super
pulueremterre proiecerūt: indignantes
cū simplicibus ire. Contigit etiā crebro i
illis vt filius vrorē patris pollueret: sicut
vt pr̄ vrorē filij polluerent. Illos etiā qui
nolebant ire ad adorādos vitulos inter
ficiebant vel spoliabant: z partes vesti-
mentoꝝ ponētes secus altaria deoꝝ suo
rum supaccumbebant: z partē pro vino
dabant: qb⁹ bibebant ante altaria deoꝝ:
q̄ spoliū dr pign⁹. i. vadimoniū: quia p
interfectione corpis z liberatione anie da
batur. In quib⁹ ofbus violat nomē do-
mini. Quicquid ab illis fit turpiter: referur ad iniuriā dei. qui
Ro.2.d dicit: Per vos blasphematur nomen dominī in gentibus.
Allego. ¶ hierō. Allego. Principes hereticoꝝ intumescunt superbia:
declinātes ab illo qui supbis resistit: humilibus dat grām. Qui
ita ingredit ecclesiā vt legē seruet cū euāgelio: cū patre iudeo in-
greditur ad puellā. i. circūcisionē z alias legis obseruātias. Ira
z pater iudeus z imitator christian⁹ vna fornicatiōe cōtaminan-
Gal.5.a tur: xp̄m putātes insufficienter. de quib⁹ apls: Si circūcidimini:
xp̄s nihil vobis prodest. ¶ Heretici sub nomie christiano fomi
cantes suis errorib⁹ obtendūt testimonia scripturaꝝ nō subster-
nētes ea vestigijs saluator⁹: vt illi testimoniū pbibeāt: si illis pec
cata velāt. Ecōtra apli sternūt pullā asine vestimēt⁹ vt dūs mol
lib⁹ sedeat: z ex lege z ꝓphis stratā viā seādar. Bibūt etiā hereti
tici vinū dānatoꝝ: q̄ ex eo q̄ egressi sūt de eccla dānati sūt: z de
lectanť in vino sodomoꝝ: z furore draconū z aspidū: qō q̄ bibe-
rit: sanari nō pōt: z b bibūt nō i domo dñi vt tēplū z hierūm: si dei
sui quē sibi artifici fmone ꝓfin rerūt. Iuxta. L xx. tant⁹ erat di
ꝓmptus: vt vestimēta in qb⁹ dormiebāt: vel fornicabāt iuxta
altare fumib⁹ tenderēt: ne fornicātes videri possent. heretici aūt
vestimenta sua que funibus peccatorum liganerunt: videntium
oculis opponunt ne eorum flagitia videant: et quia vident eos
ante altare dei: stupium non suspicentur.

¶ Ego autem

a z morietur in sonitu moab i clan a+
a ¶ cunc. ¶ vbibus deinceps succēdit: cessat vanū
iudiciū primarum iudicū q̄ consilium.
gore tube: et disperdam iudicem
de medio eius: z oēs principes
eius interficiam cum eo dicit do
b minus. Hec dicit dominus †Sup c
tribus sceleriḃ⁹ iuda z sup quat- d+
tuor nō conuertaz eū: eo q̄ abie- †
¶ oram a moyse.
cerit legē domini: z mādata eius
a ¶ mīs lege repulisset ab idolis decipi ñ valeret.
nō custodierit. Deceperunt enim †
a ¶ in egypto simulacra egypti sibi fingunt ado-
rantes beelphegor z astaroth et baalim.
eos idola sua post quē abierant †
¶ ideo. b ¶ q̄ nabucho. c ¶ captiuitatē.
patres eoꝝ. Et mittā ignē m e+
a ¶ in regionē duarū tribuū. b ¶ terrene nō illi⁹
in qua est visio pacis.
in iūda: z deuorabit edes hierū
salem. Hec dicit dominus. Su- f
¶ .r. cribꝰ hāc in vltimo ponit q̄ pene oīa que se
quuntur ad eas referuntur. g+
per tribus sceleribus israel z sup
ātuor nō conuertā eū: pro eo q̄ b
a ¶ vicinis gentibus nō necessitate adi vel por- i+
¶ necq̄ pauptas ab iniquitate retrahit. b ¶ nō
p magna sed p vili re pciosam aiam holo ven-
dens. ¶ quibus calcant terram et simum.
c perēm p calciamētis. Qui cōte- i
a ¶ pciosam aīmā hominis.
rūt sup puluerē terre ¶pita pau
¶ a Ego suz via v. z v. q̄ dicit: Venite ad me &c. m+
perū: z viam hūiliū declinant. Et n+
a ¶ christianus. b ¶ iudeorum populus. vñ: Pa
tres nostri omnes sub n.
filiūs ac pāter ei⁹ ierūt ad puellā
vt violarēt nomē sanctū meum:

a Et mo. in sonitu moab. in
sonitu. i. belli vbi est sonit⁹ magn⁹ ex fragore armoꝝ z cla
more morientiū. b Et dīs. iudi. z. i. iudices z oēs nota
biles psonas. c Hec dicit. Post q̄ ꝓheauit 9tra idu
meos: hic ꝓheat 9tra iudeos: z ꝓmo 9tra regnuz iuda.
¶ victoriā.
sedo 9tra regnuz isr̄l. ibi: Hec dicit
dñs. Circa ꝓmū sciendū q̄ decē tri-
bub⁹ sepat⁹ a regno david. iij. Reg̃.
g̃. xij. cult⁹ dñi z doctrina legis p sa
cerdotes remāsit in regno iude. p-
pter qd illud regnū habuit maiorē
opportunitatē seruādi legē z cultuz
diuinū: z p 9his mag⁹ reprehensibile
fuit de transgressione: z tñ multoti
ens z multiplicit peccauit z verosi-
mīlendo legē z exercēdo idolatri
am: vt ptz ex. iij. Reg̃. z. ij. Para- 2.Ch.21.b
lip. ꝓpter b meruit diuinā punitio
nē. ideo subdit: d Sup trib⁹ scele.
rz. z ptz ex dictis isa. e Et mit-
tā ignē in iuda z. hoc fuit ꝓletum
q̄ nabuzardan succēdit domū do
mini z domū regis z domos hieru
salē p circūitū. iij. Reg̃. vlti.
f Hec dicit. Hic 9ñr ꝓpheat cō-
tra regnū israel: z ponit hec ꝓphe
tia vltimo loco: q̄ ꝓpheta circa cā
diuit⁹ immorat. i. vsq; ad finem: ut
aliq̄ interserit aliq̄s d regno iuda:
z dividit in duas ptes. Amos enī
ꝓmo denūciat suā ꝓphetiā. deīde ex
hoc patiť iniuriā ca. vij. Prima in
tres: q̄: primo arguit populum de
auaricia. secdo de idolatria cap. iiij.
ibi: Venite ad bethel. tertio de car
nalitate z lasciuia. ca. vj. Sciendū
tñ q̄ ista diuisio nō est precisa: q̄ nōn
a plurimo. in q̄bz enī pater inter-
seritur de aliis vitijs. Prima i tu-
as: q̄ primo arguit cupiditas vi-
rorū. secdo suaꝝ vxorum: in ꝓncipio
ca. iij. Prima in tres: q̄ primo po-
nunt ppli flagitia. secdo recolūtur
dei beneficia. ibi: Ego sum. tertio p
dicuntur futura supplicia. ibi: Ecce
ego. Circa primū dr: g Super
trib⁹ sce. rz. qō exponūt aliq̄ dicen
tes q̄ primū scelus fuit venditio io
seph Gen. xxxvij. scōm in adoratio-
ne vituli Exo. xxxij. tertiū in nega-
tione dauid. iij. Reg̃. xij. Que no-
bis pars in dauid rz. quartū aūt
in venditiōe ipius xp̄i: ꝓpter quā
sunt p orbē captinati. ꝓpter qō dr
b Nō puertā eum. reducēdo ab
hac captiuitate. i Pro eo q̄ vē. p
ar. iustū. i. xp̄m antonomatice inst⁹: sed illud qō subdit:
k Et pau. p calciamētis. nō videt bñ ꝓsonare. ꝓpter qō
hec expositio mag̃ videt mystica q̄ litteralis: ideo dicēdus est
aliter: Sup tri. sceleriḃ⁹ rz. i. p vitijs infrascript⁹ multoti-
ens z multipliciter iterat⁹: sicut. ē. dictū est de alijs. Eo q̄
ven. p ar. iustū. i. iusticiā: subuertendo iudicium p precio.
Et pau. p calciamētis. i. pro re parui valoris: in quo appa
ret magnus cōtemptus pauperū. Debuit dicunt: Et pauper
pro clausuris. dictio enim hebraea hic posita equiuo-
ca est ad calciamenta z clausuras. Et exponit sic Ra. Sa.
dicens: q̄ quando pauper habebat vineam vel agrum in
rta diuitis possessionē: molestabat eum calūnijs: vt sic co-
geretur sibi vendere possessionem suam: z dimes sic aufere
bat clausuram mediam inter suam z pauperis possessio-
ponens totū sub vna clausura: z hoc magis ꝓpter īre pe-
denti. l ¶ Qui conterūt sup puluerē rz. cū dedecōre to-
taliter a suo statu. sic enim delectus vulgariter dicit in pu
nere ꝓstratus. m Et viam hu. declinant. i. declinare
faciunt: quia humiles talibus supbis cedunt in via quan
do obuiauerint eis declinātes a latere. n Et fi. ac pr̄ eo
ierūt ad puellā. i. pr̄ violauit puellā filio suo affidatas seu
desponsatam: z in hoc tangitur crimen incestus.

Et sup

¶ a Ego aūt exterminaui. Abi de lau
dibus dei agit: nō est curādus ordo
Mystice historie. Mystice vero ante q̄ nos e-
ducat de⁹ de fornace egypti ferreā:
exterminat amorreū ꝓ interpretatū
amarus: vel loquens vel famosus q̄
frequenti sermone celebratur: qui e
seon. i. arbor infructuosa vel sterilis:
non quin fructus q̄dz faciat: sed q̄
malū facit: z ideo succidit̄ur a dño
no. ¶ Qui tranlit de seculo oportet
vt viter superbiā que p cedrum: z cō
cupiscētias carnis q̄ p ājeū signāt.
b Quercus. arbor durissima est et
fortissima: ex cuius vocabulo phylo
patet eam vocari querciū z roborē
um: Iuxta eam posit intelligi factu-
ra vt ad mala opa sit factus.
c Rāgareos. i. sanctificatos q̄ deo
amias suas imolant: z vinū qō ine-
briare potest: z mētis statū subuerte
re non attingunt: vt habeāt comā si-
cut samson in cui⁹ capite est fortitu-
Cap.11.a do z victoria: quia caput viri christ⁹
est. d Et ꝓpinabitis. Ex hoc lo-
co z quia per legem dicit ne nazarei
vinum bibant Iician⁹ asserit vinum
nō esse bibendū. Sed intelligenduz
q̄ hic z in lege obiectas z cure secu
li pbibent̄ que vigorē aīi obtundt.
e Et ꝓphetē. Amasias sacerdos
bethel. pbibuit Amos: Sedechias
rex iuda Hieremie interdixit ne loq̄
retur in nomīe dñi: z libz⁹ eius igne
combussit. f Ecce ego str̄i. Ultra
nō sustinens pcā q̄bus olim ꝓgrauā
tus sum sicut plaustrū stipula vel fe
no tradam vos incendio sicut stipu
lam: z clamabo dices: Peribit fuga
Mystice a veloce. g Et ꝓibit fuga. Mysti
Ecgl.9.b ce. Perūt fu. a. q̄ sicut ait Aplis: nō
oēs q̄ currūt in stadio ap̄: ebendūt
brauiū: q̄ pcā cursum ei⁹ ꝓpediunt
z fortis opinione sua q̄ in se confidit
nō in dei misericordia: z robust⁹ nō arma
tura dei quā enumerat apls: sed mū
di virtute cōfisus z tenens arcū. ali-
q̄s hereticus q̄ frustra tendens arcū
dei sagittas sustinere nō pōt: z velox
pe. q̄ ꝓpter acumen ingenij discurrit
p testimonia scripturaꝝ z opprimere
nitit̄r veritatē: sed corruit: q̄ nō in
deo fiūs suis ofsidit pedib⁹: z ascen-
Ps.31. sor e. de q̄ dr: Fallax equus ad salutem
Prou.19. nō saluat aiam suā. Supbi et heretici audiet: Dñi
currib⁹ z bi in e. n. a. in no. d. n. in. et
robust⁹ corde. i. f. n. f. expolieus seve
rē bolem cū suis actib⁹: z nulla sar
cina petoꝝ granat⁹: sed nud⁹ z fortis
effugit morē. Vel ecōtra: q̄ nud⁹ est
perdito vestimento christi nō saluaē
sua fortitudine in die belli: sed coraz
hostibus terga vertit. b Fortis. i. baasa qui fuit in belluz ꝓm-
1.Re.15. ptissimus: cū venerint assyrij nō po-
terit resistere quin capiatur. Et nota
q̄ omnes qui hic numerant iam din
mortui erāt: sed p eos filij z tota cor
plapia captiuāda intelligit. ¶ Pos
sum⁹ dicere q̄ venietib⁹ assyrijs: nemo
robust⁹: nemo fortis: nemo ve-
lox sua virtute poterit saluari.
4.Re.17.a l Robust⁹ corde. Osee q̄ vltim⁹ re
gū. r. tribuū fuit: qui i b fortis q̄ po
pulū ad dei cultuz renocare voluit:
sed q̄ in b pseuerare noluit: postea
de incēdio nud⁹ egressus ē q̄ nud⁹:
quia sub ipso. r. tribus capte sunt.

¶ Audite

et sup vestimēt̄ pigneratꝰ accu- a
a ¶ ebrietatē sodomoꝝ.
buerūt iuxta omne altare: et vi-
a ¶ quos deos purabant: turpitudine z stupris
polluebant. ¶ quos vi oppresserant.
num dānatoꝝ bibebant in dō
a ¶ contra mala illorum rememorat beneficia q̄
illis fecerat.
a mo dei sui. Egō aūt extermina- b+
a ¶ Seon regem amorreorum qui erat excelsus
z fortis sicut cedrus z quercus.
ui āmorreū a facie eorum: cuius c
a ¶ dicit lect⁹ ille habuisse nouē cubitos logitu
dinis z ālitudinis. ¶ vidi impiū super-
altatū z eleuatū s.c.l. ¶ supbia.
altitudo cedroꝝ altitudo ei⁹:
a ¶ cū fort⁹ armat⁹ custodit atriū suū. b ¶ .i. p
ieci supbiā eius in terrā: z radicē eius. i. plapiaz
eius corrui ne ex eo pcrearentur filij.
b z fōrtē ipse quasi querc⁹. Et cōn- d
a ¶ ne quis putāt bonū comedere z periret. e
triui frūctū eius desuper: z radi-
¶ non alius.
ces ei⁹ subter. Ego sum qui ascē †
a ¶ de valle lachrymaꝝ. b ¶ ingratos. c ¶ que
est plana cū terra ꝓmissionis sit mōtuosa. d ¶ se
cuso remebroso.
dēre vos feci de tērra ēgypti: et †
a ¶ longo circuitu. b ¶ hic numer⁹ afflictioni z
iaunio z doloti cōuenit: quia per hec venitur ad
fanctam terram.
ta ānnis: vt possideretis tērram †
a ¶ postea. ¶ sicut moysen et aaron et alios qui
acceperunt ꝓpheticam gratiam.
ām orreī: z suscitāui de filijs vris f+
in ꝓphetas: et de iuuenibus ve g+
stris naçareos. Nunquid nō ita b+
¶ potestis negare ḋn ira fecerim. ¶ vos ecōtra
est filij israel dicit dominus. Et t+
a ¶ quibus ꝓceptū est q̄ omne quod inebriare
potest non bibant.
e ꝓpinabatis vinū naçārēis: et k+
a ¶ erudit⁹ virt. q̄ mitrebā. b ¶ ex liuore sugat.
prophētis mādabatis dicētes:
a ¶ sermonē dñi q̄ frebat ad veritatē audiunt.
b ¶ ideo. ¶ cōmando de pena.
f ne prophētis. Ecce ego stridebo l+
¶ longo sonitu et vlulatu.
subter vos sicut stridet plaustrū
a ¶ non frumento qō recōdat in horreo sed feno
quod ꝓtinus cōcultarur exarute.
g ouustum fenō. Et peribit fuga a m+
¶ hebrei dicūt hieroboā filiū nabath q̄ ꝓp⁹ fu-
gerat in egyptū et velox fuit ad facienda idola.
b veloce: z fortis nō obtinebit vir
a ¶ amri. b ¶ venientibus assyrijs.
f tutez suam: et robustus non sal-
a ¶ virā. b ¶ ibus q̄ occidit ioā regē isr̄l fa gitta
uabit ānimā suam. Et tenēs ar- n
a ¶ manaben qui fugit in egyptū: et assyrioꝝ re-
gi misit munera vt ab eo ꝓtegeret: sed postea
ab eisdem captiuatur.
cum non stabit: et vēlox pedib⁹
a ¶ phacee filius romelie q̄ iuncē assyrijs sub
rege achaz multa i iudea vastauit sed postea cū
suis ab assyrijs captiuatur.
suis non saluabitur: et ascēsor
equi non saluabit animā suā. Et
robust⁹ corde iter fortes nudus o
fugiet in die illa dicit dñs. p

a Et sup ve. pi. ac. iuxta ossa altare rē.
faciebāt enī isti aliqñ magna zuiuia i lo
cis vbi colebāt idola: z de vestimēt⁹ pau
perū apud eos ꝓpignerat⁹: faciebant se
des ad recūbēdū i mēsa: z qz quinta illa
fiebāt de suba iusta oppīsoꝝ z dānatoꝝ
ab eis. iō subdit: Et vinū dānatoꝝ rz.
b Egō aūt. Hic 9ñr recolunt dīna bñ
ficia illi ꝓpo exhibita vt ex b flagitia ꝓ- † Nu.13.a
dicta appareāt maiora z supplicia sequē
tia insiora. z dr in ꝑsona dei: Egō aūt ex
termiaui āmorreū a facie eoꝝ. i. aūt faciez
ppli isr̄l: sicut ptz i libris Mūsi. z Josue.
c Cui⁹ alti. cedroꝝ. i. valde excellisa vi
tia cōm statū. iō de eis dr Mu. xiij. Qui
bus cōparati ḡsi locuste videbamur.
d Et for. ip. ḡsi querc⁹. i. sic excedebant
ppm isr̄l in altitudine: ita z i fortitudine.
e Et cō. fru. eius desup rz. i. ꝓncipes et
subiectos illi⁹ ppli. Colegnt recolit ali-
ud beneficiū ꝓcedēs. s. eductio de seruī
tute egypti cū dr: Egō sū rz. et patet isa.
f Et fusci. de fi. ve. ꝓbas. ad doc̄dū
ppm: z b ptz g totū vet⁹ testamentū.
g Et de iuue. vris naçareos. aliqs ad
temp: vt samsonē z samuelez: z aliqs ad
tps. b Ruād nō ita est. q. d. nō pote-
stis negare ista bñficia: et vos cōtrario
me ꝓuocat⁹. iō sequit: i Et ꝓpina.na
ça. vinū. et infringerēt votū mihi factū.
k Et ꝓbis mādabat. sic ptz. f. vij. ca.
q̄ amasias sacerdos bethel nitebat ipe-
dire Amos a ꝓpheta. l Ecce e. Hic
9ñr ꝓdicunt debita supplicia: z ꝓpo ostē
dit⁹ punitio in cuitabil⁹: z secdo rōnabil.
ca. se. Circa ꝓmum dr: Ecce ego stridebo
sup vos rz. ral⁹ aūt stridor causat⁹ ex one
re supra posito: z p b insinuat q̄ peccata
ppli erāt ita grauia q̄si de⁹ nō posset vl-
tra tolerare absq; punitione debita. Me-
dixt sic dicūt: Ecce ego stridebo i loc̄ ve-
stris: quia dictio hebraica est cōiuncta ad
vrāq; significationē: z in b notat mod⁹
punitiōis. Plaustrū enī multū oneratū
cōterit z stridere facit illa sup q̄ trāsit. q.
d. nō poteritis effugere: sic nec illa sup q̄
trāsit plaustrū oneratū. iō sḃdit: m Et
ꝓibit fu. a veloce. q̄ capiet anteq̄ possit
effugere. n Et re. ar. nō stabit. ꝓtra bo
stes. o Et ro. corde. i. audax z ꝓstās
alias. p Nud⁹ fugiet. ꝓcētis armis
ꝑ timore. Ca. II
Moraliter. ¶ Hec dicit
dñs sup tribus † De pe. dī.
scelerib⁹ moab rz. Exponāt sic ca. ꝓxīe i. c. si aga-
dēti: Ignum ad tria z quattuo: scelera. mas. in fi.
g Eo q̄ incenderit ossa regis idumee.
Per moab q̄ ex pr̄e interpātur qualibz
blasphem⁹ significat. Ela blasphem⁹ fr
Job. viij. Eos ex pr̄e diabolo est⁹. Per
regez idumee ꝑt intelligi xp̄s q̄ ē rex oīs
ēre. Per ossa vo ītelligit fortitudo siue
diuinitat⁹ quā ipugnāt blasphemi: z ma-
xime in dei: saraceni z heretici multi.
b Et mittā ignē in moab z deuo. edes
scarioth. q̄ sonat oppida: p q̄ significant
hereticoꝝ znētiala. a Et moriet i so
nitu moab. i. i sonitu belli spirituū mali-
gnoꝝ ꝑ ipm. b Et disp. iudi. rz. i. he-
rclarchā z discipulos ei⁹. d Sup tri.
sce. iudarz. p iudā q̄ ꝓfitēs interptat ali
bet hypocrita significat: q̄ ꝓfitet se nos
se deū: facta aūt negat. e Eo q̄ abiecē
rit le. do. rz. hypocrita ei abijcit legē dñi
p suas fictiōes falsas. f Deceperūt ei
eos ido. sua. i. ambitio z auaricia. ppl q̄
fingit hypocrita. g Post q̄ abierūt pa
tres eoꝝ. i. qbe falsi z pseudo apostoli.

¶ 3 Et mittā

f Et mittã ignẽ in inda ꝛc.nã ignis gehẽne deuorabit hypocritas ⁊ sectores cor. g Sup tri.scele.isrl.in isrl q deus videns interpłat clerus generalit coluit vitulos aureos: vt habeł.iij.Reg'.x.qui.sic modo cler⁹ ꝓ magna pte.nã ꝓ vitulã significat carnis petulãtia:⁊ ꝓ aurũ auaricia:quib⁹ vitijs multi de clerici'ſl intẽti:eo ꝙ ꝓ suã auariciã frequẽter subuertunt iusticiã.iõ subdit: h Pro eo ꝙ vendiderit argento iustũ.i.iusticiã eã in iudicio puertẽdo ex allegatiõe falsa aduocatoꝝ ⁊ inclinatiõe mala iudicũ cupidoꝝ. k Et paupem ꝓ calciamẽtis.i. ꝓ re modica pauperẽ odẽnates. l Et viã humilitũ declinãt.qz faciũt eos declinare a strata publica ꝓpter magnitudinẽ ⁊ multitudinẽ eoꝝ suoꝝ ⁊ famulo. m Et filĩ ac pr̃ierũt ad puellã.i. sacerdos ⁊ clericꝰ declinauerunt ad luxuriã. n Et violarẽt nomẽ scũm meũ.mirant enĩ aliqñ laici ⁊ scãdaliçant de hꝭ ꝙ oĩa ꝓmittit sibi seruiri a ralib⁹ ministris in altari. o Et sup vestiment' pigneratis accubuerũt.sunt enĩ alią sacerdotes intantũ cupidi ꝙ a paupib⁹ sibi satisfacere nõ potẽt⁹ accipiũt ab eis vestimẽta necessaria ꝓ pignore cũ grat' eis deberẽt remittere. p Ego aũtẽ. Hic iuxta cleri malicią ponunt hi bñficia clericis collata vt opposita iuxta se posita magis elucescãt.Et ꝓmo ponit̃ vnuꝝ bñficiũ cõmune oĩm cũ dr:Ego aũt exterminaui ãmorreũ rẽ. ãmorreus

Glo.ordi.

a Audite.ꝛẽ.sup oẽm. La.III

a Audite verbũ La.III qõ locut⁹ est dñs super

a ſ vidẽtes deum ad quos ꝓpinquit sermo dei.

vos filij isrãel:sup oẽm cognatio b

a ſ vbi seruebatis in luto ⁊ palea.

nẽ quã eduxi dẽ terra ęgypti dicens:Tantũmodo vos cognoui ex oĩb⁹ ꝙnatiõib⁹ trę.Idcirco vi c

a ſ vt nihil lit impunitum.

sitabo sup vos oĩa iniq̃tates

a ſ leo nõ vłaſ ꝛ cõtra agnũ vel vineas vł lignis pomiferis ꝛ deũ laudãt ſ.i filius ⁊ incultꝛ humo.

vestras. Munquid ambulabunt duo pariter nisi eis conuenerit? d

Munquid rugiet leo in saltu nisi habuerit prędam? Munquid dabit catulus leonis vocẽ de cubili suo nisi aliquid apprehẽderit? e

ſ ñ. a ſ nisi auceps rẽdat laqueũ auis ñ illaq̃t

Munqd cadet auis in laqueum terrę absq; aucupe? Munqd auferetur laqueus de terra: anteq̃ f

ſ non.

qd ceperit? Si clanget tuba in ciuitate:⁊ populus ñ expauescet? g

a ſ .i.afflictio que non iniusta:sed patenti grauis et mala videtur. Vnde:Sufficit dici malicia sua:ꝛ ego dr̃ qui facio pacem et creo malum.

Si erit malũ i ciuitate quod dominꝰ nõ fecerit? Quia nõ faciet dominus deus verbum:nisi re/ h

ſ vel correctionem suam.

uelauerit secretum suũ ad seruos

Nico.de lyra

a Audite xbũ.Postq̃ La.III

a Audite punitio regni isrl ostensa est inexitabil.hic ꝓb̃r oñdit rõnabilis:ex diuidit in duas ptes: qr ꝓmo hec rõnabilitas declarat.scdo punitio iterum ꝓclamat.ibi Propterea. Prima in duas:qr ꝓmo oñdit rõnabilitas ex testimonio dñi:scdo ex domo.ibi:Auditũ facite. Circa ꝓmum ꝓpha ꝓmo excitat attentionẽ.d.Audite verbũ ꝛẽ. b Sup oẽm cognatiõnẽ.ꝛ sic alloquit oẽs iudeos generalit. c Tñmõ vos cognoui ꝛẽ. exhibẽdo vobis legẽ diuinã ⁊ alia beneficia plura. ꝑs.cxlvij. Nõ fecit taliter oi nationi:⁊ iudicia sua nõ manifestauit eis. d Idcirco visitabo sup vos.acri⁹ vos puniendo ꝛnto maior fuit vr̃a ingratitudo:dicta ꝓphaꝝ spiritu dei loq̃ntiũ repellẽdo.io subdit: e Munqd ambu. duo pariť. ad aliq̃ locũ determinatũ. f Nisi eis cõuenerit.tale iter ex rõnabili cã.q.d. nõ.⁊ ꝓ hoc metaphorice designat ꝙd nientia dei ⁊ ꝓphe loq̃ntis ex eĩ⁹ ore. g Munqd ru.leo i sa.ꝛẽ.q.d.non leo rugiẽs est de⁹ ꝓ os ꝓphe petẽtiũ cõminãs:ad qõ sequit pena sicut ad rugitũ leonis ꝓdat:⁊ ꝓ nisi penituerint. ⁊ idẽ intelligit ꝓ hoc qõ subdit:

b Munqd dabit ꝛẽ.est enĩ repetitio eiusdẽ ꝙnẽ ad maiorẽ assertionem.

Munqd cadet auis i laqueũ terre.i. abscõditũ in terra. k Absq; aucupe.i.sine ope aucupis laqueũ tendentis.q.d.nõ.ꝓ aucupez intelligit deus petẽtes caplẽs i laqueũ pene.Ps̃.x. Pluet sup petẽtes laq̃os ꝛẽ. l Nũqd auferet laqus ꝛẽ.q.d.nõ.sic intentio dei nõ frustrabit̃ a punitiõe petẽtiũ in malo ꝑseuerantiũ. m Si clanget tuba in ciuitate. ꝓ aduẽtu aduersarioꝝ sup eam. n Et ꝓphs nõ exterrebit? Ssi dicat:simo ꝓ tubam intelligit denũciatio ꝓphetica diuine cõminatiõis. ꝓpter ꝫ subdit: o Si erit malũ.i. pene. In ciuitate qõ non fecerit dñs.i.ordinauerit fieri vt decet⁹ culpe puniatur decore iusticie.q.d.aliter non fiet.

p Quia non faciet dominus deus verbum. de his que sũt necessaria hominibus nunciari. q Nisi reuelauerit ꝛẽ.ſt sicut'natura nõ deficit in necessarijs:ita auctor nature non deficit nunciando ꝓ ꝓphetas ea que sunt necessaria cognoscẽti:non possunt via humana sciri.Omnia ista exempla ad hoc posita sunt vt vltio diuina per prophetas proclamata rationabilis ostendatur.ideo subditur:

Leo rugiet

Glo.ordi.

a Leo ru. Hiero. Pastor iste solit⁹ timere leonẽ:timorẽ omiserunt.cõparat rugitui leonis. Quidã ꝓ leonẽ rugiente diabolũ:ꝙ dñm loquentẽ iterpretant̃ saluatorẽ:vt sicut ille in malũ a peccatoris:ita iste in bonuꝝ audiat a saluandis. b Auditũ fa. Amos specialit missus ꝓphetare.ꝛ.tribub⁹: nãc eis inducẽ annũciare aḡoto ⁊ egypto. c Cõgregamini. Quia vnusquisq; fingit sibi ⁊ adorat quod vult. Sic hereticis varios errores sibi cõfingunt:q̃ se custodes mãdatoꝝ dei mentiunt̃ ⁊ sunt in mõte supbie:ad quorũ insaniã ꝙsiderandã gentes ꝙocant̃ que nõ bñt dei notitiã. Ꝓpi enĩ calumniant̃ simplices credẽtes: dũ sub nomine veritat' colũt mendaciũ: ⁊ qr sũt extra limitẽ veritatis rectũ facere nescierunt: ⁊ thesauriçant sibi dogmata iniq̃tatis:⁊ deceptoꝝ in edib⁹ suis cõfidunt. d Thesauriçates.Congregates de idolatria ⁊ miseroꝝ calũnijs iniq̃tatẽ.i.pctis in cordib⁹ suis ⁊ rapinas paupeꝝ ꝙgregates ꝙ violentiã in domib⁹ suis:qr enĩ cultũ dei de semerũt:dati sũt in reprobũ sensũ:vt faciant qõ nõ oportet. e Quo si. Adhuc sumit ꝓpha comparatiões ex pastorali officio.Sicut pastor ꝛẽ

Mystice. Mystice.dũ diabolus oues celestiat̃ sepe de ore eĩ⁹ duo crura aut extremũ auricule eripit:qñ ⁊ secũdo pedes ⁊ tutis auribꝰ deũ lecꝫ possumus. Per crura ei⁹ via doctrinaꝝ. Per aures sacꝛa dictoꝝ signant̃. vñ apostoli sine calciamentis ⁊ aliq̃ pelle mortui

Act.4.b alaꝫ incedũt:⁊ credẽtib⁹ dr:Qui habet a.a.a.ꝛ iter hereticꝰ ⁊ diabol⁹ impedit vt in via q̃ ꝛps est corruamus. Sed si venerit vir ecclesiasticꝰ et homo dei ⁊ samson leonẽ interfecerit securo pedetur tutis auribꝰ ad deũ possumꝰ

Ecc.47.a incedere. Legit i hist̃ria ⁊ in Esaia q̃ ꝓphacee filĩ romelie condurit rasim regem damasci vt pugnaret secũ contra iudam:⁊ in eo rotã spem suã posuit.Sic ergo bo fessus laboze quieseit i lector:sic decẽ tribus in auxilio syrioꝝ quieseebãt:⁊ in securitate habitantiũ damascũ ſpẽ victorie habebãt:⁊ suas vires fractas vicine gẽtis auxilio roboxabãt:sed frustra: quia ab assyrijs vtriq; captinati. f Altaria bethel.

Ecc.2.a Que fecit hieroboam aureo vitulo: vbi dũ offerret: venit ꝓpheta q̃ dixit: Altare altare:audi verbũ dñi ꝛẽ. tunc scissum ẽ altare i duas partes:⁊ manus hieroboam aruit.

3 Re.13.a Altare ecclesie vnũ est.altaria hereticoꝝ tot sunt quot sciśmata eoꝝ:tñ vnuꝫ se habere iactãt. ꝓ supbiã cui⁹ comua: .i.arrogãtia amputabit̃. g Et pecu. Sic erant diuites principes.ꝛ.tribuũ vt duas domus haberẽt: vnã hyema lem versam ad austrũ. aliaꝫ estiualem versam ad aquilonẽ:in qb⁹ ꝓ varietate tẽpoꝝ delitiose habitarẽt. Achabetiaꝫ legit duas domus eburneas fe-

Mystice. cisse. Mystice.domus hyemalis regnũ israel:in q̃ religionis frigus⁊ cultus dei ⁊ varij turbines ventoꝝ:et seua tempestas. Dom⁹ estiua:regnũ iudee in q̃ calor religiõis ⁊ templũ ⁊ bo locaustum mane ⁊ vespere.

Audite

a ſ loquens. b ſ ꝛ cũ deus reuelet ꝓpheta q̃s audeat tacere qb dño reuelet:sicut rugitũ leonis nulla animalia audent cõremere. a+

a suos ꝓphetas. Leo rugiet q̃s nõ b

ſ rarus est qui non timebit. b

timebit:Dominꝰ deꝰ locutus est: c+

a ſ pauci sũt viri qui audeant iubente dño nõ ꝓpherare. b ſ o ꝓphete que ego dicturus sum.

b quis nõ ꝓpherabit:Auditũ faci/ d

a ſ in ciuitatibus philistinorũ que dei noticiã non habent vt ipe indicent verũ ego iuste facturus sim q̃ minora prius videant scelera:et postea iudicent de mea sententia. e+

te in edib⁹ azoti:⁊ in edibus terrę f+

egypti ⁊ dicite:Congregamini su c

a ſ riuarates sic dicte q̃ in monte sira est:vel tenuis terre.ꝛ.tribuũ q̃ rota mirabilis est q̃ a sua metropoli sic vocat.ꝛ aũ samaria a samer domino ipsius montis in quo fundata est. b ſ pro deo vitulos adorantes filios suos immolante.

per mõtes samarię:⁊ videte insani g+

a ſ non contenti hoc scelere calumniant pauperes ⁊ simplices.

as multas in medio eĩ⁹:⁊ calũnias h

patientes in penetralibus eius.

a ſ .i.noluerunt colere deum.

Et nescierũt facere rectũ dicit do/

a ſ non auruꝫ vel pecunias que aliquando labore quererunt. b ſ falsa dogmata.

minus. Thesaurizates iniq̃tatez: i

a ſ deceptoꝝ falso errore. b ſ q̃ hoc fecerunt.

⁊ rapinã in edib⁹ suis. Propterea k

a ſ ab assyrijs. ſ in indicio vel quoridie q̃ ecclesia sticos viros testimonijs scripturarum.

hec dicit dñs deus: Tribulabitur l+

a ſ circũdabunt ab hostibus habitatores terre.ꝛ. tribuũ. b ſ hereticoꝝ. ſ o samaria.

⁊ circuietur terra:⁊ detrahet ex te k

a ſ syllogismoꝝ ⁊ arguție verboꝝ dñs dogma suum firmabant. b ſ qui errauerãt ꝑ ecclesia reducent. c ſ q̃ in edib⁹ miseroꝝ lachrymis cõgregasti.

fortitudo tua:⁊ diripientur ędes l

tuę. Hec dicit dominꝰ:Quomõ si m+

a ſ qui circuit querens quẽ deuoret.

eruat pastor ꝺ ore leonis duo cru

a ſ qui habet aures au. ſ in aure sacramenta diuinorum. b ſ fere consumpte.

ra:aut extremũ auriculę:sic erue/

ſ .ꝛ.tribus.

tur filij israel q̃ habitant i samaria

a ſ delectes i auxilio syrioꝝ. b ſ sibi victoriã pollicentes.

i plaga lectuli:⁊ i damasci graba/ n+ o+

a ſ que ventura sunt huic ꝓplo. ſ intelligere o ꝓphetę. b ſ cũ attestatiõe nũciate. ſ vt ineꝛsabilis deus sit.

to. Auditę ⁊ cõtestamini in domo p

ſ .ꝛ.tribuum.

iacob:dicit dñs deus exercituuꝫ.

a ſ cũ captinitas aduenerit. b ſ vicisti.c ſ vt impietatꝛ.

Quia in die cũ visitare cepo ꝑcuta/ q

a ſ reddendo que meruit b ſ vastator destructo.

ricatiões isrl:sup eũ visitabo:⁊ su/

per altaria bethel: ⁊ amputabũt r

a ſ a sero vastante confracta.

cornua altaris:⁊ cadent in terra.

a ſ hereticoꝝ q̃ laborãt abstinẽtia ⁊ iounijs.ab ſ q̃ ꝓpter vẽtris ingluuiẽ oĩm receptũt voluptatem.

Et percutiã domũ hyemalem cũ do r

a ſ q̃ artifici ⁊ theronico splẽdore cõposite sunt.

mo estiua:⁊ pibũt dom⁹ eburneę: s

a ſ vna veritate veniente multa mendacia destruentur per eorum mundum.

⁊ dissipabũt edes multe dicit dñs.

Nico.de lyra

a Leo rugiet.i.dñs ꝓ ꝓphas cõminatur. b Quis nõ timebit.q.d. nullus est qui nõ debeat timere ⁊ de malis penitere. c Dñs deꝰ locutus ẽ. ꝓphas inspiratõe. d Quis nõ ꝓpherabit.inspiratione a deo accepta ꝓphe nunciãdo.q.d.nullus debet tacere ꝓ quacunq; ꝑsecutiõe.

e Auditũ.Hic ꝓmittit oñdit rõnabilitas punitiõis testimonio hũano.cũ dr:Auditũ facite in edib⁹ aḡoti ꝛẽ. id est inf gentiles legẽ dei nõ habentes. f Cõgregamini sup mõtes samarie ⁊ videte insanias multas.i.idolatrias extra deũ. g Et calũnias patiẽtes.in q̃ notat̃ petiõ extra priorũ.q.d.si gentiles talia viderẽt solarõne naturali ducti iuste punirẽda dicerent. h Propterea. Ostẽta rationabilitate punitiõis supradictę dicit ꝓpria itez ꝓclamat.cũ dr: i Tribulabit ⁊ circuiet terra.ita q̃ nihil remaneat absconditũ. k Et detrahet ex te fortitudo tua.i.rex:principes ⁊ bellatores. l Et diripientur edes tue:qz bona inde auferent ⁊ postea incẽdent:⁊ ꝺ fuit impletus ꝛpe Osee.iij.Reg'.xvij. Verũ q̃ aliq̃ pauci euaserũt.ideo subditur:

m Quo si eruat pastor ꝛẽ. sic eruuntur filij isrl.i. valde pauci ex eis.

n In plaga lectuli.i.in regione regni iudeorũ ꝛẽ lectulus rõne tẽpli q̃ erat ibi.de quo dr Cant.j. Lectulus nr floridus: eo ꝙ ibi habitabat deus ꝓ specialẽ inhabitatione. Illi enĩ ꝙ predicto modo euaserũt tempe Ezechie venerũt in regnũ iude redeuntes ad diuinũ cultũ. o Et in damasci grabato.qz etiã aliqui ex dictis euadentib⁹ in damasco refugerunt:⁊ ibi fuerunt occultati ad tempus. Sciendũ tñ ꝙ aliqui habent dicunt ꝙ damasci est hic nomẽ appellatiuum:⁊ nõ est nomen loci:⁊ significat victũ:q: Ezechias dei cultoꝛ predictis ad regnũ suũ refugientib⁹: ꝓ-

D nidit modo cõuenienti de victu:⁊ qz non solũ fuit populus israel punit⁹: sed etiã cultus idolatrie ibidẽ dissipatus.ideo subditur: p Audite ꝛẽ.in die cũ visitare cepero ꝑuaricationes israel:populũ puniendo.

q Visitrabo ⁊ sup al.bethel.oĩa loca idolatrie subuertẽdo. r Et percutiam do.hye.cũ do.estiua. potentes enĩ ex carnalitate habebãt varias domos pro hyeme ⁊ estate.

s Et peribũt domus eburnee.non ꝙ totaliter essent eburnee:sed qr ibi erãt aliqua opa nimis curiosa eburnea:⁊ hoc modo dr.iij.Reg'.vlt.de achab rege israel. Et dom⁹ eburnea quam edificauit. La. III

a Moraliter. Audite verbum quod locut⁹ est dñs super vos filij israel. In fine precedentis capituli ostensum est ꝙ punitio clericoꝝ malorum est inexitabilis:hic ostẽditur q̃ est rationabilis:⁊ hoc ꝓpter maiorem ingratitudinem eorum de beneficijs diuinis.cum dicitur in persona domini: c Tñmodo vos cognoui.i.ad mihi ministrandũ vos elegi. d Idcirco visitabo vos.o.iniq̃tates vras.ita ꝙ nihil remanebit impunitũ. e Nũqd ambulabũt pariť duo

nisi eis 3uenerit. q.d. sic clerici malus nō pōt cū deo ambulare: qz nō sformat volūtati diuīe. g Rugiēt leo in saltu ꝛc. torū ista ponit ꝓpter illud qō postea subditur:

a Rugiet leo ds nō rimebit. Per leonē xps significat. de q̄ b: Apoc. v. Ecce leo de tribu iuda. Ipe vero terribilis rugiet in finali iudicio: ꝛ iste rugit⁹ est valde timēdus: ꝛ specialiter clerici pctōrib⁹: 3h⁹ p scripturas ꝓphetas nūciat⁹. ideo subdit: c Phs dc⁹ locut⁹ est ds nō ꝓphetabit. prophete enī fuerūt organa diuina: ꝛ iō spūsc̄o inspirati nō potuerant nō loqui: sicut nec organa materialia pōt retinere sonum si fuerint inflāmata. et Audīte facite. Dic ostendit punitio malox clericox rōnabilis in respectu culpe laicalis cū dicit:

Audite facite in edib⁹ egypti. q̄ interpretat incendium. Et in edib⁹ egypti. que ītepr̄at̄ tenebre: ꝓpter qō p ipsas edes significat 3uersatio laicox q̄ carent lucē sc̄e ie: ꝛ cōiter incensi sunt igne cupiditatis ꝛ luxurie: sed multo plus incēsi sūt mali clerici. iō sequit: f Congregamini sup montes samarie. p ds significant ecclie platitco q̄ samaria interpretatur custodia dñi. g Et videte insanias multas. q̄s faciūt mali plati ꝛ cox clerici. ꝛ subdit pena cū ōr: t Tribulabit ꝛ circuibit terra. i. eozū cupiditas terrena tribulabit inferni pena: qz tā alīq̄ sunt boni. subdit: m Nisi cruat pastor de ore leonis. i. diabol⁹: sic ōr. i. Dc. v. Aduersari⁹ vester diabol⁹ tanq̄s leo rugiens: circuit querēs quē deuoret. De cui⁹ ore eruuntur boni plati ꝛ clerici. qualit² aūt eruant: ostendit cū subditur: v In plaga lectuli. i. in regione lectuli: p quā significatur quies ꝓplatiōis. o Et damasci grabato. p q̄ intelligitur eukaristie deuota sumptio: eo q̄ damasc⁹ interpretatur victus. illi nanq̄ eruunt de demonis ore q̄ vacant ꝓplationi ꝛ eukaristie sumptiōi deuote. p In ca. iij. vbi ōr in postil. iō subdit: Munḡd ambulabunt duo pariter.

Additio. Q ōr: hic: Munḡd ambulabunt duo pariter

H Audite verbum Loquit Ca. IIII ad optimates ds. q. r. tribuū vt audiāt vba dñi q̄s non boues amatores: ꝛ irrisores vaccal. p. vocat: qz resīdētes domi: ꝛ ventri ꝛ gule fuīebāt: opprimēdo egenū ꝛ ꝓfringēdo iudicio pauperū: vt bona illox ī suos redigerent vsus. b Que di. d. ve. pmittite tib⁹ ꝛ iubet: ꝛ nos spoliabimus domos pauperū vt bona illox in nros vsus redigam⁹. Nō ait comedemus sed bibemus: in q̄ notat̄ voditos ebrietati: q̄ mentē subuertit ꝛ errores libidinēq̄ generat. c Afferte. Misi maiores dederint prāt̄: minores q̄ deuorent nō habebūt. Sicut ꝛ de hereticis intelligendū: qz maiox doctrina minores inebriant. d Leuabunt vos. Seruat metaphoraz vaccarū q̄rū carnes in vectibus solēt leuari. Signat aūt qz cū venient assyrij capient in ꝓlio ꝛ portabunt iure victorie.

e In ollis. In ꝓlio supatos compellent ad vrbes munitas: q̄ ollis ferueb⁹ cōparant: qz fame ꝛ pestilētia clausos ꝓpos exire cōpellēt: ꝛ ire in captiuitatē. f Per apturas ollar. i. ciuitatū: qz destruct⁹ vbi⁹ ibūt ī captiuitatē: eīt apturas q̄si iā parate sūt vie p q̄s ducamī captiui in arnon q̄ ē regio vltra mōtes medox ꝛ persārū.

f Altera ꝓtra. Fm idioma hebreox q̄ nos dicim⁹ mutuo vl' vicissim. altera ꝓtra altera ponit. g Venite ad. Ironice loquit̄. q̄si hucusq̄ sponte īmolastis idolis mō iā instāte captiuitate: pficite q̄ cepistis: vt ānto vos eritis impudētiores: tāto mea vindicta sup vos iustior appareat. Ingrediunt mali ī bethel. i. domuz dei q̄ est ecclia: ibi ipse agūt ī sō et⁹ pcepta calcādo: ꝛ ī galgalā q̄ ītērptat revelatio: qz vēdicāt sibi sc̄ptura: scias vñ sup̄biētes ī q̄s vitia deriuūt: iferī etiā māe hostias: ꝛ die tertia decias trāsfigurant ī

a Audite vbū Ca. IIII a hereticī veteres ꝛ gule seruientes.

vaccę pingues q̄ estis in

a In supbia vnde hūiles cōfringat. b q̄ mādata dei se custodire dicūt ꝛ sibi sublimia repromittunt.

mōte samarię: q̄ cālūniā facitis b

a ecclesie simplicib⁹ q̄ hereticox ꝛ eloquētiā arguentiox diuitias nō requirunt.

egēnis: ꝛ ꝓfringit̄ pauper. Que c

a pastoribus. a regibus: f principibus peruersorum dogmatum.

dicitis dōminis vestris: afferte ꝛ

a f omis sermo dei p iuramento debet accipi qui nō mentitur. b f in scipo vel in filio vel in alīq̄ electo angelo vel homine.

bibem⁹. Iurauit dns de⁹ in sancto suo: q̄ ecce dies venient sup e

a f quasi in psenti. f captiuitatis et angustie. f iudicij vel penarum.

vos: et leuabunt vos in contis: g

a f igne tribulationis decoquamini. f vt gehenne ignibus exuramini.

ꝛ reliquas vras in ollis feruētib⁹. h

a f subaudis vacca.

Et p apturas exibitis: altera ꝓtra k

a f vaccam. b f que armenia dicitur.

altera: ꝛ proiciemini in arnon dic l

a f vbi aureus vitulus. b f contra deum preces pro illius calcantes.

dns. Venite ad bethel ꝛ impiē agi m

a f venite. f ā eloc⁹ idolatrie. b f ibi cōtra deū cui idola prohibit̄. f q̄d ibi facitis ꝓuaricatio ē.

te: ad galgalā ꝛ multiplicāte pua n

a f cito anteqū veniat captiuitas. f ne sit dilatio in scelere.

ricationem. Et offerte mane vi- o

a Audite vbū. Post Ca. IIII q̄ cupiditas virorū declarata est. b ꝓ hīc idē ostendit de vxoribus

eox cū ōr: Audite vbū hoc vacce pingues. i. potentū vxores: q̄ dicunt vacce ꝓpter vitulos aureos q̄s adorabāt: ꝛ pingues rōne diuitiarū. ad quas acquisitionē iniquaz viros suos incitabant. iō subdit: b Que ca. facit. i. p viros vxor fieri ꝓcurat⁹. iō sequit:

c Que di. do. vris. i. marit⁹. d Afferte ꝛ bibem⁹. i. subam alioꝛ rapiter: vt nos ꝛ fillie nre possim⁹ laute viuere. ꝛ subdit pena: e Iurauit do. in san. suo. i. in scipo q̄ est sanctus testōr: f Ecce dies ve. sup vos. i. ad punitionē vestrā. g Et leuabūt vos. portando in captiuitatē. h In cont⁹. sicut portant̄ res ponderose in tinellis. i Et reli. vras in ol. feruētib⁹: id est ceteros ad foralicia fugientes ibidē cremabunt cum edificijs.

k Et p aper. exibitis. i. multe fient apture in mur⁹ p q̄s extrahemini.

l Et ꝓici. in arnon. nomē est regionis longinque vltra terrā assyriorum. m Venite. Postq̄s vba arguit populū de auaricia: hic ꝓr arguit ipius de idolatria: ꝛ diuidit in tres ptes: q̄ primo ponit idolatrie frequētatio. secūdo frequentantiū obstinatio. ibi: Nō ꝛ ego. tertio ꝓphe monitio. ibi: Postq̄s aūt. Circa ꝑmū ōr: Venite ad bethel: id est venietis frequentādo locū idolatrie ita q̄ ꝓphera nō imitat ad idolatriā: sed magis arguit eā. n Ad galgalam. ibi enim similiter idolatria exercebatur: vt dictū est. ß. Osee. xij. o Et offerte. i. offeretis tribꝰ diebꝰ: scz in anno: sicut in tēplo ofi q̄ erat in hierlm cultores dei debebāt cōparere ter ī anno. Exo. xxiij. Hieroboam fecit statuit aliqua silia cultui diuino qui fiebat in hierlm vt populus facilius assentiret.

Et sacri-

Q angelū luc⁹: ꝛ triplicem sc̄ptura⁹ ītelligētiā ī vnū dicit̄ iam coartāt. Debet ei sc̄ptura ꝓio fm l'am ītelligi: vt inde moralia ꝓcepta sumant. Scdo iuxta allegoriā .i. spūalē itelligētiā. Tertio fm tumoꝛ brītudinē. Deretico vo ꝓmā ꝛ scdaz dicē ꝛtēnētes q̄dā spūalia figmēta sibi cōponūt sine fūdamēto ꝛ pietāt⁹ rectū desup iponētes ꝛ recedētes de eccla. fermētū q̄ corde ꝛceperūt: alijs ꝓdicāt: ꝛ b non errore fi amore mali. vñ cōmiat de⁹ suis. Undicirca dedi vobis s. d. q Trib⁹ die. Erāt q̄dā sacrificia de q̄b⁹ fi q̄d ī altery die seruare ret: ꝛ oblatā ꝛ remanēs īmūdā iudicabāt. Erāt ꝛ alia de q̄ bus fi in tertiū die aliq̄d remaneret: immūdus fiebat. Q ō est offerte īmūdas hostias. b Dedi vo. Juxta Ezechielē q̄ comederit vnā acerbā stupescunt dentes ei⁹. Sic hereticī testimonijs scripturaꝛ abutētes: imitura ꝛ ablesa sua dulcedine comedūt: ꝛ iō pdūt robur dentū ne possint dura comedere: ꝛ f alīq̄ toti corpori. pfutura trāsmittere: ꝛ hunc stupoꝛē ꝛ penuriaz panis q̄ de celo descēdit: dicit mittendaz in cūctis locis eoꝝ vt pati ant indigētiā verbi dei. c Et nō est. Et cū b ofa ñ. p crudelitate sz. p correctōe vīa facere: fi rū est. correcti. iuxta illud: Frustra pcussi filios vros disciplinā ñ receperūt. d Ego ds. Prohibet de⁹ ab hereticoꝛ doctrina sapiē: ꝛ mādat nubib⁹ ne pluāt sup eos imbꝛ ante tres mēses messis: ne pueniant ad myſticū fructū mystery trinitatis. ꝛ pluit sup vnā eccliaz nō sup 2ellabula hereticoꝛ. Si q̄s etiā illoꝛ penuria coactus ad ciuitatē dei regredīt vt hauriat: ñ satiat: q̄ nō volūtate sed necessitate accessit. e Imbrez. qui ōr pluuia serotina agris palestine: q̄ herbā vt triticū pariat debz irrigare illo tpe q̄ tres mēses sūt vsq̄ ad messem. i. maiusꝛ iunius: iulius: b tpe necessaria ē pluuia: ꝛ ne putet̄ lege nature ꝛ astroꝛ cursu ꝓtingere addidit: ꝛ plui sup e. v. hec etiam penuria aque sub bella ꝓtigit. f Percussi vos. Percutiunt hereticī ardoꝛe libidinis. Un Apls: Meli⁹ ē nubere q̄ vri. Percutiunt etiā ira ꝛ inuidia q̄ ruboꝛē sanguinis cōmutant in palloꝛē: q̄ auferūt verā intelligentiā: ꝛ ita totum corrumpunt: vt etiam mella dulcia videantur amara: quia quicq̄d ꝓius in ecclesia placuerat: iā factis hereticis videt̄ur amara: tibi multiplicāt hortos: id est doctrinas: in quos naboth nolnit vineaz suam mutari. heretici etiā bona faciūt: vt melli venena misceant: rideo vineas ꝛ olīneta ꝛ. f. se habere tacēt. Sz de vinea sodomoꝝ vinū coꝝ est. g Aurugo. i. rubigo vel erugo que apud lobel eruca dicit. Alij sic habent: Aurugo. i. rubigo: q̄ apud lobel erugo dicit: q̄ ita fit cum nocte ros vel imber sup teneras spicas cadit incalescente sole vertunt in rubeū coloꝛē ꝛ manescāt grana adhuc tenera. Aurugo etiā ōr morbꝰ qui ī homie nascit ex abundātia corrupti fellis: q̄ corrūpit sanguinē ꝛ vertit in palloꝛez: ꝛ quecq̄ dulcia vertit in amaritudinē. g Misi in. Hiero. Quotidie ambulannib⁹ in via egypti. i. p mala mūdi: immittit de⁹ mozt̄em: vt mortificat̄ mēbris q̄ sunt sup terrā viuat ī eis ebnēt⁹. peccat etiā de⁹ in malis q̄ēq̄d supbum ꝛ puersum est in inuctute: ne vsq̄ ad senectutē pueniat: ꝛ tradit eos captiuitati ne p precipitia labant in infernū: ꝛ facit feroꝛē ascēdere vt cognoscāt peccā sua. Sed nec sic reuertunt. h Subuerti vos. Mozui sūt sodomite corpe ꝛ aia. similiter ꝛ isti ꝓ eodē peccato. Loth solus liberat⁹ est cū filiab⁹ suis quasi Tyeio seminis amissa parte corpis sui. i. vroꝛe cū qua vnum in carne erat. Sic cōparatione coꝝ qui perierunt fame ꝛ gladio pauci remanserūt: qui ꝛ partē corporis sui amiserunt. i. temporalia q̄bus corpus sustentat: et in quib⁹ delectabant. Extrema medicina est: r. r. tribuuꝛ ꝛ hereticoꝝ ꝛ omnium peccatoꝝ: vt postq̄s in multis percussi non respuerint: tandē diuinus ignis edificia subuertat: ꝛ ipsi liberent quasi torris rapiē de incendio: ꝛ nudi euadant. iuxta illud: Sic cuius opus arserit detrimentum patietur. Qui enim habens opera sodome per ignem saluatur: quasi torris de incendio rapitur: prius operibus sodome igne destructis. Unde in prophēta legitur: Restituetur sodoma in antiquum: quia qui suo vitio sodomitis vnitus est: si in eo asserint opera sodome in antiquum statum restituetur.

Quapropter

a Et fm Symmachū tertia die decimas vestras subaudis offerre. f q̄s primo die obtulistis reseruare in tertiam diem vt sit immundū.

a crimas vras tribus dieb⁹ decimas

a f subaudis panē q̄s ꝓhiberur in lege.

vras. Et sacrificate de fermentato a

a f gratiarū actione. b f ꝓmissionū oblationes voluntarie spontaneas q̄s ad leticia primerino enim errore sed studio ꝛ curiositate hoc facitis.

laudē: ꝛ vocate volūtarias oblati/

f vt nō solū facille sz ꝛ alios vocasse videamini.

b f sic precipio q̄ sic voluistis.

ones: ꝛ annūciate. Sic ēni voluistī b

f. s. tribus.

filij israel dicit dns deus. Unde et c

a f famē vbi p insolentiā comedēdi stupescūt dentes et amittunt virtū comedendi.

b ego dedi vobis stupōrem dentiū in †

f hec magna fames que terraz. p. tribuū accruit congrue temporibus helie.

cunctis vrbib⁹ vris: ꝛ indigentiam

c panū in oib⁹ locis vris: ꝛ non estis †

a f nō em stupoꝛē ꝛ penuriā panis dedi sz ēti. f vt nō solū famis sed etiā sitis periculū sustinuerūs.

d reuersi ad me dicit dns. Ego quoq; d†

e ꝓhibui a vobis imbrē: cū adhuc tres menses supessent vsq; ad mes/

f ecclesiam.

sem⁹ ꝛ plui sup ciuitatē vnā: ꝛ super e

a f hereticoꝝ. b f vnitas ecclie q̄ est pars dñi.

ciuitatē alterā non plui. Pars vna

a f ꝛ proximis fructum.

complūta est: et pars super quam

a f sui coactus. b f diuersi heretici. f super quas nō pluit. ꝛ in ipsas cisterne sicce erant.

non plui aruit. Et venerunt duę et

a f super quā pluit ꝛ que habebat aquam.

b f ecclesiā de qua ejecrunt.

tres ciuitates ad vnaz ciuitatem vt

a f de puteis ꝛ cisternis et⁹. b f vnā. c f deficiente aqua. d f cū hoc ad correctionē vt medicus faceret. f q̄ nō voluntate sed necessitate redeunt.

biberēt aquā: ꝛ nō sūt satiate: et nō

a f afflicti. f ꝓpter hoc quasi q̄s supfuit siccitati venit vtere consumpti.

redistī ad me dicit dom⁹ †. Percus/ f

si vos in vento vrēte ꝛ. Iro flagellū occilidiis ab adūsarijs cū ōr: f Misi in y. m. lvia egypti. Miserī ei inuenes electos ī egyptū ad addūcēdā ide au filiū⁹ assyrios: q̄ pocu pati ab assyrijs fuerī cesi ab eis: ꝛ eoꝝ ab adūsarijs capti. iō subdit: Usq; ad captiuitatez eoꝝ: Et q̄ cadauera eoꝝ remāserī ī sepulta. subditur: Et ascēdē feci putredinem ꝛ. ānto flagellū subūtiōis ēre p aduersarios cū ōr: q Subuerti vos. q̄ subuersio facta ē ferro ꝛ igne. iō sequit: h Et fa. estis. sicut. z. li. ignū seminū: ꝛ ōr a torreo torres. k Et ñ re. ad me. toriens flagellat.

† 16. q. 1. ci reuertimi.

† Deu. 19. c

Quapro.

Quapropter. Quia pterita ptēsistis:saltē p hec q̄ inferē
da sunt corrigam̄ini:nec dicit q̄d faciat: sed suspensos relin
quit: vt cogitet sibi inferēda:q̄ cūq; deteriora inferri possint:
t saltē ꝑ timore recleāt. b Preparare in oc. vt venientem
ad te p mysteriū incarnatiōis auide suscipias liberatorē: vl p
Ro.10.c parare ad inuocādū dūm dei tuū vt li
beret te a pēna tribulatiōe: Quia ois
q̄ inuocauerit nomē dñi saluus erit.
Creans ven. Plato huj⁹ aeris: vel
Ps.32.b alam hois:q̄ se creatis nunciat elo
quiū suū,in ira illō q̄d ait: Nō faciet
dūs de⁹ vbū:nisi reuelauerit secretū
suū ꝓphetis suis. d Faciens ma.
Jnira ira̅ matutino tp̄e facit nebu
lam venire sup terrā:t gradit sup.e.
t.qui intra oia est t extra oia. Re
bula pinguedo aeris est: et significat
pinguedinē fidei:que mane.i.tpe ba
ptismi ꝓcipit. Excelsa terre virtutes vl
sancti in culmine virtutū ꝑstituti. de⁹
vero virtutes oīm trāscendit: t in cor
dibus suoꝝ ambulat. La. V

e a Audite ver. Quātū ad ira̅ ꝓ
pheta deplorat. x. trib⁹. p pecca
tis:ita captiuādas vltra mon
tes persiꝫ vt ampli⁹ nō sint reuersu
re ad ꝑria̅ loca. Jdirgo vocauit ẽm q̄
in ꝑriarchis t ꝓphis vni spōso casta
mente copulati fūr. Quā virginitatē
tā corruperāt mechātes cum idolis.
Mystice deflet illos q̄ mente deum
cernūt:et postea seruire desinunt: nec
ad vez dei lumē redeūt. f Dom⁹ il
rael. x x. Cecidit ampli⁹ si resurget
virgo isr̄l in sua terra. Nō negat pos
se resurgere: ꝑ nō resurget virgo isr̄l:
q̄ semel aberrās:t si reportat būeris
pij pastoris,nō hꝫ candē glīaz cū illo
† 31.q.5.c. si paulus. q̄ nunq̄ a deo aberrauit. Vñ ꝓ ꝓphe
Ezec. 33.c tā: Malo pniaz pctōis q̄s mors: pe
nitentiā nō scrūtati eccl̄ie cōparat: sed q̄
cōparata morti t infer⁹ melior fit.
g Nō est ꝑ iu. Nō ē q̄ intercessiōe sua
reducat ad vitaz:sic̄ moyses placauit
ira̅ dei:t ꝑ ḡre q̄ non vult ꝑuerti ad
deū ꝓ pniaz:t ꝑ est q̄d dicit: Quia ꝑ
4.Re.17.d dicit dūs de⁹. Quia nolui⁹ ꝑuerti o
x.trib⁹ cū venerint assyrij decima ps
vri remanebit in ꝑma captiuitate: ce
teri captiuabunt: q̄s si ipa decimatio
remanēs in terra ꝓmissiōis nō penitu
crit:t ipa veniētib⁹ assyrijs ex toto ca
ptiuabit: q̄s ita factū est. h Urbs
de ꝫ. Hiero. Unitas hꝫ sacr̄m vni⁹ dei:
t esse in ꝑ nūero prima trītudo est: q̄
vn⁹ t ver⁹ de⁹ est. scōa in scōo est. i. in
decade. tertio i tertio. i. cētenario. Si
cut cē decas decīa vnīe cōplet: sic cē
tū. x. decadib⁹ sic̄ t millenarij⁹. x. cēte
narijs: q̄ ḡra t sūma vl firma bea
titudo notat: de q̄ amissa si q̄s egerit
pniam de illo ḡro millenario vir re
dit ad ternū centenariū: et si in cente
nario est: vir redit ad secundū: id est ad denariū: t ita fit vt
virgo israel que erraverat nō habeat suscitantē: quia qui se
mel ab vnione discesserit: t virginitatē quā cū vno viro habe
bat p diderit: ꝑpetuū statū t vnionis beatitudinē recipe non
valebit: t vir ꝓcedit ei vt de mille redeat ad. c. t de. c. redeat
ad. x. i Nolite querere. Mystice bethel interp̄tat domus
dei. hanc querit q̄ dicit: nēplū dñi est: t in edificijs q̄ destrue
da sunt ꝑfidit. ḡrit etiā qui sequit̄ ira̅ occidentē nō spiritus
vitificantē. Galgal locus vbi populus scōo est circumcisus.
hanc intrat q̄ post aduentū x̄pi rursus vult circūcidi. Galgal
etiam revelatio dicit: in hanc intrat q̄ nitit ad maiora scire
revelationis t superiox scientiā sibi ꝑmittit: trāsit etiā i ber
sabee: vel fm. x x. ad puteū iuramēti. de q̄ samaritana cupit
haurire aquā q̄ sitī li expellit: ignoraī cū ō cui⁹ vētre fluēt aq̄
viue: q̄: galgal. i. circūcisio carnis dueck captiua a cordis cir

⁋ cumcisione

a Quapropter hec faciā tibi israel. a
a ⁋ quā cogito t minor. ⁋ ergo.
b Postq̄ aūt hec fecēro tibi: ꝑpara b.c
a ⁋ quis illaudate est formans montes.
re i occursum dei tui israel. Quia
a ⁋ oīm creaturā vel scōo in fide.
c ecce formās mōtes et creās ven c
a ⁋ q̄ ꝓpheras. b ⁋ electo. c ⁋ opus qō ipe fa
ecurus est: vel scīpm annūciat electis.
tum et annuncians hōmini elo/ d
d quium suum: faciens matutinaz
a ⁋. i. montes quorum cōuersatio in celis est: qui
nō viuūt fm carnē sed fm spīritū.
nebulā: et gradiens super excel/
sa terrę: dominus deus exercitu/ e
um nomen eius. La. V

a ⁋ amos ex affectu charitatis sicut
a Audite vbuz istud q̄d ego locuus sum vos plāctū. e.f
dauid t samuel lugens saulem.
e Audite vbuz istud q̄d ego leuo supvos plāctū. f.g
a ⁋. x. tribuū. b ⁋ i ꝑpetuā captiuitatem. ⁋ pec
cando.
f Dom⁹ israēl cēcidit: t si adijcietvt b.h
a ⁋ ena: q̄ corrupta. ⁋ g se ꝑpūs vadēs t nō redi
ens: q̄ se cadit: et q̄ nō resurgit. b ⁋ q̄ quondam
dūs q̄si virgo copulata. c ⁋ ꝑstrata. ⁋ vel inter
fecta gladio assyrioꝝ. d ⁋ g idolatriā.
resurgat. Virgo isr̄l pie̅cta e i ter k
g ram suā: non est qui suscitet eam.
Quia hec dicit dominus deus: a ⁋ tempore pacis. ⁋ viri.
b Urbs de qua egrediebantur mil l.m
⁋ cum venerint assyrij.
le: relinquētur in ea centum: t de
qua egrediebantur centuz: relin
quent in ea decē in domo israel.
Quia hec dicit dūs ds domui isr̄l. m
a ⁋ postq̄s asperrime cōminat⁹ est blande ad pe
nitentiā pius pater revocat. b ⁋ bene viuendo:
credendo: ꝓfecturādo: et viuentio in ogibus iusticie
qui erant mortui in idolatria.
i Quērite me et viuētis: et nolite n.o.
a ⁋ vt ibi adoretis vitulū. b ⁋ que est ciuitas in p.q
fine possessionis duaz: ex. x. tribuū in quo loco ex
ibant decē tribus adorare idola.
ḡrere bēthel. In gāgalam noli/
a ⁋ per hanc locū notant eni aliqui de duab⁹ tri
bubus adorasse idola. b ⁋ alias interabitis.
re intrare: t i bērsabee non trāsi/

Hodie. Mic pōit scōm motuū
q̄s ē dine iusticie: sideratio a/
crit pcā pauiēt⁹: et diuidit in
duas pres: q̄ primo pōit ꝫsideratio.
scōo arguit ꝓphs ō oppositio. ibi: Qui
ꝑuertit. Pria i duas: q̄ primo indu
cit ꝓphm ad ꝫsiderationē pene ꝑterite. scōo ad euasionē futu
re. ibi: Quia ō dicit. Circa ꝑmū dic̄ ꝓpha: Audite vbū istud
nō solū aure sed etiā corde. g Quo ego le. in. vos planctū.
cōpatiens miserie vobis inflicte. h Dom⁹ isr. cecidit. a sta
tu ꝑsperitat⁹: t ꝑ fuit a tpe acabel reg⁹ syrie ꝙ supra modū af
flixit regnuz isr̄l: fm q̄ ḡ. iiij. Reg⁹. xiij. Jtaq; est furor dūi
ira israēl: t tradidit eos in mān acabel x̄p̄. t subditur: Attri
uerat eos rex syrie. i Nō adijcietur vt resurgat. i ꝑterita po
testate. Et ad idē facit q̄d seq̄t: k Virgo isr. pie̅cta est x̄p̄. q̄
expōsio est eiusdē ad maiorē assertionē: q̄d declarat ꝓ illud q̄
subdit: l Urbs de q̄ egrediebant mille x̄p̄. m Quia hec
dicit dūs. Hic inducit ad euasionē pene future dicēs in ꝑsona
dei: n Querite me. ꝓ opa bona. o Et vivet. corpali et
spuali vita. p Et noli. ḡre. bethel. x̄p̄. i. nolite colere idola
que coluntur in bethel: in galgala t bersabee.

Quia gal

⁋ electiōne t bethel quā putat⁹ domū
dei oīno nō erit: vel inutilis erit.
a Querite dom. Post verba dñi
subūgit ꝓpheta āmonitionē suam:
incitans vt reuertantur ad dominū.
Hieroboam qui vitulos fecit: et
separauit populū a domo dauid: sī
gnificat hereticos q̄ sermone cōpsi/
to quasi aurea simulacra fingunt: et
adorant qō fin̄ cūr. his ōr: Queri/
te dominuz t vi. Q̄ nisi fecerint cō
burank ardoribus diaboli: et hunc
ignē nō potest extinguere aliquis de
magistris corū: qz et ipi hereticī qui
falsō se domū dei vocant. b Faci/
entē arctu. Audientes hec no ad fa
bulas poetaꝝ recurram⁹: sed intelli
gamus oīm creatorē et oīpotentē.
Per arcturū q̄ septē stellis cōstat
signat ecclia septiformi spū repleta.
Per onōē q̄ hyeme ort t suo ortu
tepestates excitat: signant martyres
qui tpe infidelitatis ꝑdicante incre
dulis: t excitant cōtra se tempestatē
ꝑsecutionis. Loquens de arcturo
t orione maluit ea vocare nois⁹ in
ventis a gentilitate q̄s nois⁹ hebrco
rum: ne nobis ea barbara videren̄t.
In quo notat etiā hanc ꝓphetiaz a
gentilibus legendā. c Et diem
in. Ab hora serta i typum Judaice ce
citatis dies conuersus est in noctem
crucifixoribus: lux etiā q̄ in lege t ꝑ
Ps.43. illis ō q̄b⁹ scriptū est: Obscurēt oculi
eoꝝ. d Qui vocat aquas mar. pec
catoꝝ q̄s effundit vt cōuerti debu
erint alijs ꝑdicent. In q̄b⁹ ḡdd
terre t amaritudinis inerat: ardore
veri solis exco̅q̄uit. e Qui sub.
Ad pūs tp̄s reuertit: ipsū q̄ creator
eius cōminat captiuitatem samarie:
subridet sicut q̄ irascit: et aptis pau
lulū labijs ridere se simulat vt magni
tudinē ire ostendat. f Odio ha.
Jn portis antiq̄ sedebāt ad judicia:
ne agricola ad causas veniēs nouo
aspectu ciuiū frequentes: vel ne ciuis lon
ge ab vrbe discederet. Porte mor
tis vitia. Porte vite virtutes. habet
aūt odio iust⁹ existēs in porta virtutū
si corripit malū existentē i porta mor
tis. g Jdcirco. ꝓ eo. ne putaret
israel q̄ ꝓpio sola idolatria puniend⁹
esset. addit t cetera mala. Heretici
diripiūt sensum paupez q̄ nesciūt cō
tradicere: t q̄d boni opis parare
rāt: edificāt etiā domos cōpositiōe
xboz: sed ab ecclesiastic⁹ virt subuer
tunt. Plantāt etiā vineas q̄ myste
ria x̄pi se hr̄e mentiunt. Sed non bi
bāt nisi vinū q̄ est draconū furoz in
Jam. 3.b sanabilis. b Accipientes mu. Con
tra judicij veritatē, vñ: Munera ex
cecāt etiā oculos sapientiū: q̄ accipiūt
berecti vt austeritatē scripturarū que
pessim⁹ torquēra ꝓmittūt: veritāt in
beatitudinē: t cū diuitib⁹ ꝑspera ꝓ
mittūtā paupib⁹ tribuēti sūt t se
ueri. Quos videns vir ecclesiastic⁹ in
corrigibiles subtrahit correctionem
ne videat scīm dare canib⁹. Jn
trem. illo. cū videbit nihil ꝑdesse sua
correctionē tā iminēte captiuitate a
qua liberari nō poterūt. h Quēri
te bo. deū q̄ ē pastoz bon⁹ t nō idolū
vt diabolū: vt bonū. i. rectū judicij
judicate t nō mēdacij vt oppressionē.

⁋ Odite

a ⁋ t hoc ideo ꝓhibet: q̄ capturabunt habitato/
res barū duarū ciuitatū ꝑ assyrios: t ꝙ has intelli
guntur. x. tribus capturande.
bitl: q: gālgala captiua ducet: et a
a ⁋ de bersabee facet: q̄ viat. x. tribuū bersabee q̄
erat i tribu iuda illo tpe nō ē destructa. b ⁋ q̄ ḡrit
fide incipit viuere ogib⁹ iusticie. ⁋ qui viua.
a bēthel erit iutilis. Quērite dōmi/ b
a ⁋ ꝙ cum. ⁋ qui modo moriui.
num t viuite: ne forte cōburat do c.d
a ⁋. x. tribus. ⁋ diaboli. b ⁋ ignis ꝑpetuarius.
mus iosēph vt ignis: t deuorabit
a ⁋ q̄ libere: a capturiatet. b ⁋ adorantes vitulū
in bethel.
t nō erit qui extiguat bēthel. Qui e.f
a ⁋ in amaritudine idolatrie. b ⁋ q̄ discernere de
bens inter creatorē t creaturā. c ⁋ iustū dūm assu
mēres: iniqtatē vel adhęrētes terrenis relinq̄tis eū
qui iudicaturus est orbem in equitate.
Quertitis in absinthiū iudiciū t iu f.f+
a ⁋ vestra positi. ⁋ t
b sticiā in tērra relinqtis facientem g.b+
a ⁋ bonum. b ⁋ scōs diuersa claritate fulgentes.
⁋ velut alij splendorē. i. astra fulgētia. c ⁋ satis c
lectio.
arcturū t ōrionē: t cōuertentē in i+
a ⁋ in clarā lucē vel ꝑspicuitatē. b ⁋ ignorātie vel
tribulatiōis. c ⁋ felicitatis. ⁋ q̄ dies purabunt in
nocrem peroꝝ mutantur. b ⁋ tribulatiōis.
c mane tenebras: et diē in nōctez †
a ⁋ amaras aquas ethereo calore suspēdit t in vol
cem pluuiarum saporem conuersas ad irrigationē
terre diffundit.
b mutantē t Qui vocat aquas mar. k+
t effundit eas sup faciē terrę: dūs l+
a ⁋ ridendo mutatur. b ⁋ captiuitatis.
c nomē ei⁹. Qui subridet vastita/ m+
a ⁋ vt male forme infirmetur bene. b ⁋ rectę vire
ꝓnonem.
tē supēr robustuz: t depōpulatio/ n
a ⁋ populū. x. tribuū: sic t oēs q̄ in secutari poten
tia vel hereb cōfidūt. b ⁋ ipi eb. c ⁋ quod graue
peccatum est.
f nē supēr potentē affert. Odiō hā/ o+
a ⁋ in judicio vel virtutib⁹. b ⁋ aliquē ꝓpheram
missum a deo ad eoz correctionē. c ⁋ q̄ nō odio ꝙ
sicut de⁹ ꝓcepit ex dilectione corripit.
buerūt i pōrta corripientē: t lōquē/ p+
a ⁋ ꝓpter pdicta.
s tem pfecte abominati fūr. Jdcirco q.p+
⁋ t etiam. a ⁋ nō habuerē necessaria victui.
p eo q̄ diripiebatis pauperem: t o
a ⁋ si dā bēbat q̄s vob placeret. b ⁋ advsos vsur
prędām electaz tollebatis ab eo: t
a ⁋ vbi securi maneatis. ⁋ expoliato paupere mar
more vestristis parietem.
† domōs quadro lapide edificabi/ v+
a ⁋ q̄ rapina pauperū edificant.
⁋ repentina captiuitate vel morte abla. ⁋ etiā
tis: t nō habitabit⁹ in eis. Vine/ s+
⁋ delectationi potuum pr̄uidentes.
as amātissimas plātabit⁹: t nō bi
a ⁋ iō nō bibabitis nō bibet. b ⁋ quē nihil latet.
bet⁹ vinū eaz: quia cognoui mlta v+
a ⁋ nō solū mlta: ⁋ etiā fortia ad puocādū ira dei.
b ⁋ q̄. ⁋ o principes. x. tribuū vos ethiu ho.
scelera vra: et fortia pcā vra. † hō t+
a ⁋ hois vel iusticie. b ⁋ a potente vt pauper in
iudicio condēneris. ⁋ dextera eoz rt. est mne.
b stes iusti āccipiētes mun⁹: t pau b
a ⁋ iudicio. b ⁋ intelligens mulcas impicrates in
ea que vocatur domus dei.
peres in pōrta deprimētes. Jdēo c+
i prudens in tempore illo tacebit: †
a ⁋ q̄ nullus est q̄ velit audire recte judicārem.
k quia temp⁹ malū est. Quērite bo d.c+

a Quia galgala captiua ducet x̄p̄.
id est ꝙs idolatriā exercens ibidez.
b Querite dūm t viuite. exponatur
vt ꝓpus. c Re for. cō. vt ignis qui
totalit deficit ꝑ consumptionez materie
cōbustibilis. d Dom⁹ ioseph. a. re/ B
gnū isr̄l qō denotat a ioseph: eo q̄ hie
roboā fm⁹ rex isr̄l fuit de tribu ephra
im filij ioseph. e Qui cōuer. Hic
ꝓr arguit ꝙs in de oppositō. s. q̄ pec
cabant sine freno timore dei ꝓpositō
tis: t ꝓpter hoc arguit eos trāsgressiōes. scōo
derisiones, ibi: De deliciātib⁹. Pria
i duas: q̄ primo arguit ꝙs multiplex
trāsgressio. scōo subditur punitio. ibi:
Jdcirco. Circa primū dicit: Qui con
vertitis in absynthiū. i. in amaritudi
nem. Judiciū pauperez: eos iniuste cō
dēnantes. f Et justiciā. i. deū q̄ est
justicia ꝑ essentiā sicut t vita. g In
terra relinquitis. ꝑ idolis vestris.
h Facientē arcturū t orionē. Est aūt
arcturus quedā ꝑstellatio que revol
uitur circa polū septentrionalē: et vo
catur vrsa maior ab astrologis: t cur
rus karoli a laic⁹. Orion aūt est ꝑdas
cōstellatio clara t nota. partim existēs
in tauro et partim in signo geminoz:
et ortus eī⁹ ſignificat tempestates: ꝑ
pter quod dicit ꝑbs. ij. methauroz ꝙ
orion est indiscretus et difficilis.
Et ꝑuertentē in mane tenebras x̄p̄.
id est successionē facit dict et noctis.
k Qui vo. aquas ma. elemādo eas † 9.d
in vapoib⁹ humidis. l Et effun. B
eas su. sa. ter. ꝑuertens eas in pluuiā.
m Qui subridet vastitatem. Jn he
breo habet: Qui violētat fortē: cū re
primendo: t se subridet. i. cōtemnit va
stitatem a fortiori facā. n Et dep̄o/
pulationē sup potentem affert. popu
lum de regno potenti trāsferendo: t ca
ptuando. Jsta dicta sunt de deo ad o
stendendū q̄ nō est ꝑ idolis relinqn
dus: t reuertitur ad ostendendū ꝑsil
trasgressionē. o Odio habuerūt
corripientē in porta. Jn portis enī an
tiquit⁹ sedebāt judices t sences: et ālī
bet etiam extraneus inueniret eos in
promptu: p Et loquentē pfecte. i.
sanos doctores t ꝓphetas. q Ab/
ominati sunt. eoz doctrinā refutādo.
r Jdcirco. Hic ꝙsequēter subdit pu
nitio cū dicitur: Pro eo q̄ diripiebā
tis pauperem. t subditur modus dire
ptionis. s Et predam electam:
id est illud quod erat melius et vobis
placentius. t Tollebatis. ideo in † Deph. 1.d
penam huius t alioꝝ peccatoꝝ pre
dictorum. v Domos quadro la
pide edificabit⁹: id est sumptuose t la
boriose. x Et non habitabitis in D
eis: quia in captiuitatem ducemini.
y Quia cognoui multa scelera vra.
ad puniendum. z Et fortia. i. gra
nia. a Hostes iusti. i. iustic̄e: ita
q̄ iustum est hic neueri generis.
b Accipientes munus. ꝑ subuersio † 11.q.3.a
ne iusticie. c Jdeo prudens i tem pauper. c.
pore illo tacebit. cessans a correctione quando.
vestra: videns q̄ non esset ad vestraz
emendationem: sed mag⁹ ad peccatoꝝ
rum vestrorum aggrauationem. ideo
sequit: d Quia temp⁹ malū est.
nō ꝓpter se sed ꝓpter malicia gentis:
t ꝓpter hoc ante x̄pm illud prophetа
monet eos de correctione dei. e Quē
rite bonum. ꝙ emendationē vite.

Et viua

Universidad de Sevilla
Biblioteca

Vo Odite malū. Odit malū q̄ nō solū voluptate nō vincit
Hodit opa voluptat'. diligit bonū q̄ ſi fuit' ⁊ metu legū qō
2. Cor. 9. b bonū est opatur ſ dilectiōe ihū boni. Gā: hilarē da. di. de⁹.
Allego. Allego. Precepit de⁹ hereticꝫ vt relicto errore redeāt ad
eccliam: ⁊ odiētes pora dogmata: diligāt veritatē in'eccliā:
⁊ vez iudiciū faciāt in por' ⁊ vel vitā
orū ea relinq̄ndo: vel xp̄tū eas se/
quēdo: ⁊ sic certi erūt de miscōia.
b Plateis. ciuitatū. ꝛ. tribuū: vel
platēis ꝙ ꝺs ducēbat captiui: vel pla
teis. i. fluxib⁹ voluptatū q̄ p plateas
signātur. Heretici ⁊ gentiles in fi
gmētis et fabulis suis habent latas
plateas q̄ ducūt ad mortē q̄b⁹ ꝓ̄ñcr
iuferē ⁊ i cūctā q̄ foris sūt ꝺ. ve. Qui
enī sunt in ecclia nō audiēt ve eter
ne dānationis: sed ſi peccauerint sup
eos sumetur lamētū. Habēt etiā he
retici agricolas in q̄ꝝ aruis spine na
scuntur q̄ vocanē ad plācūs: qz nolu
erūt plangere sua vel aliorum petā.
Aliter: Dic ecclīastic⁹ potēs ꝓuo
care ad pnām plāgit pietat' affectu
sup eos qui nō egerūt pnaz. c De
ꝺe. Me iste ꝓpheta duas trib⁹ ex to
to neglexisse videret: dirigit nūc ꝓ
phetiam ad ipaſ. Prophetatū ſ̄ḡdē
erat ipas captiuādas: ⁊ post. lxx. an
nos reuersuras ⁊ maiorē felicitatem
habituras: vñ solebāt optare vt veni
ret captiuitas: q̄ pacta veniret ⁊ feli
citas: ꝫ ꝺ obuiat ꝓba dicēs illā ꝓ
speritatē nō stati reuersis dādaz: sed
ipos postea mlta passuros: vel a na
bucho. leonez vl ab assiuero q̄ſi vso.
vel ab antiocho epiphanez: q̄ſi co
luber in iudea illos mordebit. ꝓbia
aūt ꝺ illa. ꝓsperitate tpe x̄pi erat adh
plenda. d De desiderāt⁹⁹. Allego.
Multi sup̄bi vt iusti videant: dicūt
se desiderare ꝺiē iudicij: vel sine mo
tio vt incipiāt eē cū x̄po. Sz istis di
cit esse vez: nullus sine petō: ⁊ ꝺ hoc
q̄ sibi nō timēt digni sunt supplicio.
q̄ ſi vere iusti eēnt nō deberēt deside
rare in diciū: in q̄ petā reprobox. Gui
ter punient. Pro illis ḡ deberēt esse
solliciti. Sz isti sunt ſiles hoi q̄ posi
tus in aliq̄ angustia torā patriā suaz
vult subuīt: vt ipe solus possit libe
rari: nō cōpatiēs aliox calamitati: ꝺ
talis tradit leont. i. diabolo: vso. i.
mīstris diaboli. colubro. i. ꝓpie ꝺsci
entie accusanti de ꝺ q̄ in virtute sua
ꝺfisus fuerit. Vel p leonē vsuz et co
lubrum: pōt intelligi diuersa genera
tormento⁹: q̄bus hic supḃ⁹ ⁊ ſmise
ricors puniet in futuro. e Cū reuer
ſi fuerit' ⁊ securi ceperitis dario p̄ci
piente templū edificare vt lassas ma
nus sup parietes reclinet': tūc veni
et alexāder macedo vel antiochꝰ epi
phanes: q̄ nō in babylone vel in sy
ria: ſi in x̄plo comorās ⁊ ītra termi
nos sctē terre: vos sic coluber morde
at. Ubi ḡ putabāt remediuz: ibi sue
nient mā⁹ supplicū. f Tenebre ⁊ ca
ligo ⁊ traria sunt luci et splēdoꝛi: ita
meroz ⁊ tristicia: letitie ⁊ felicitati: q̄
ītigerūt eūrib⁹ in captiuitatē vl cō
tingēt hereticis in die iudicū. g Hec ꝺia ꝓgruūt hereticis q̄
fugiūt leonē ⁊ incurrūt l vsuz: ⁊ ingressi domū quā putant
eccliam ꝺei: innitūt parietib⁹ q̄s ipi fecerūt: ⁊ a serpēte mor
ꝺent: q̄z ꝺiē tenebre eripiūt: ꝺoz sacrificia ꝺo⁹ odit: ⁊ q̄tēs
ꝓgregantur i nole ꝺñi: a tetore coꝛ deus nares auertit: ⁊ ſi
offerunt holocausta ieiunij: ⁊ multox talīū deus nō aspicit.
h Odi ⁊ pro. Proprie hoc ꝓba iudā: ⁊ illos qui de israel
sectuonias deo obseruabant dicitur: q̄ manu deo sed corde

a Ut viuatis. coꝛpalit et spūalit. b Et erit do. de. exer. vo
biscū. p gram suā vos ꝓtegēdo. c Sicut dixistis. i. desidera
stis: sed qz ꝺ desideriū nō implet nisi mala vita corrigat' nō sub
ditur: d Odite ma. ⁊c. due enī sunt ptes iusticie. s. declinare
a malo: ⁊ facere bonū.

a ſ. i. mundū q̄ in maligno ponit' est. ſ sic.
num èt nō malum vt viuatis: et a b
ſ qui saluare potest.
erit domin⁹ deus exercituum vo
a ſ sicut solebis iactare deum vobiscū esse q hoc q
ritio de genere abrae. sed ſi filij abrae eius opera
abrae facite. i. odite malum.
biscum sicut dixistī. †Odite malū c d
a ſ nō sufficit semel monuisse. b ſ post hec.
et diligitē bonū: et constituite in e
a ſ quasi ſi hec fecerimꝰ forte mi.
porta iudicium: si forte misereat f+
a ſ vt. s. tribus captiuitatem euadant.
domin⁹ deus exercituū reliquijs g
a ſ sepe monui de bono: sed quia nolustis facere
mea precepta rideo affligemini.
ioseph. Propterea hec dicit dñs de⁹ h
ſ erit.
exercituū dñator. In oib⁹ plateis i+ k+
a ſ villulis vel castellis que sunt extra cuiuscē di
cerur ve. i. in ꝓpria terra manentib⁹ vel in capti
uitatē eunt⁹: vel in corpe ⁊ anima: vel in ꝑsenti
er in futuro. b ſ cum veneritis assyrꝛ.
planct⁹: et i cūctā q̄ foris sūt dicēt l m
a ſ mose. puncte loquit' ve q̄ scit ꝓnere alī cō
citandas lachrymas alios ineitem ad planctū vt
simul deficant suā miseriā: vt in omnibus locis vbi
prius lenteia: sit otigo lachrymarum.
vē vꝛ. Et vocabunt agricolaz ad n+
luctū ⁊ ad planctū eos qui sciunt o p
a ſ multas hūt vias: nō illā vnā q̄ ducit ad vitā.
plangere. Et i ōib⁹ vijs erit plan q
a ſ hec omnia fient quia. b ſ indignatus vobi/
scum remanere ꝓniam vos.
ctus: qūia ptrānsibo i medio tui †
a ſ duabus tribubus. ſ captiuitatis.
dicit dñs: Ubi desiderātib⁹ dñi dicē. o+
ſ desideratis venire.
Ad q̄d eam vobis: Dies dñi ista r
ſ tribulatio. ſ ira veniet vobis.
tenebre ⁊ nō lux. Quomodo si ef ſ+
ſ nabuchodonosor.
fugiat vir a facie leonis: ⁊ occur. †
a ſ Assyrus qui omnes iudeos sicut in Dester le
gitur in vno die ꝓcepit interfici in susis.
rat ei vrsus: ⁊ ingrediatur domū †
et innitatur manu sua super pa
rietem: et mordeat eum coluber. †
a ſ captiuitatis vel iudicij.
Nunquid non tenebre dies dñi: s
⁊ nō lux ⁊ caligo ⁊ non splendoꝛ
in ea: †Odi ⁊ proieci festiuitates t
a ſ manifeste dec dicunt iudeis: q̄ destruero tem
plo credāt se offerre deo: sed deus ꝓpter hec cu
rat eorum coꝛ qui dicunt: Crucifige.
vestras: et nō capiam odorem ce

tiuum. t Ad quid eā vobis. i. qualis est vobis futura di
es illa? Et rndet: v Dies dñi ista tenebre. i. erit vobis tribu
lationis plena: q̄ ꝓ tenebraz metaphorice designat. ō subdit:
ꝛ Quō si e. v. a. f. l. ⁊c. i. tunc vobis occurrent tot pericula q̄
ſi aliquis euadat vnū: incidet in aliud. ō ꝛeludit: y Nun
quid nō te. ꝺ. ⁊c. q. ꝺ. ſte: ⁊ exponaꝫ vt. s. z Odi. Dic ꝑ
aufertur remediū q̄ posset esse ꝓ diuina placatione. g̃ tollitur
eū ꝺs in gloria deiz odi ⁊ ꝓiecī festiuitates ⁊c. ⁊ ꝓz ira vīg ibiz

Auferē

g demonijs.

g demonijs offerebāt ⁊ iō potiꝰ in fetorē g̃ in suauitatē versus
est odoꝛ sacrificij eoꝝ. Nō aūt hic agit de oblationib⁹ vituloꝝ
q̄s offerebāt in Dan ⁊ bethel: sed de his q̄ in tēplo offerebāt.
Dvalit Moraliter. Quocūq̄s tpe nō redimunt pecā elemosynis fa/
ctis de rapinis. a Auſer a me. Tumult⁹ son⁹ cōfusus q̄lis
in foro solet audiri cantica aūt q̄ da/
uid cōposuit ⁊ q̄bus ad laudā dū de/
um leuite solebant vti: despectue tu/
multū vocat: qz eadem idolis offerre
cōsueuerāt. Judeoꝝ etiā traditio: et
Galat. 2. d psalmi q̄s i synagogis canūt: ⁊ hereti
corū cōposita laudatio: cōfusus son⁹
reputat a dño: Quia nō est speciosa
laus in oꝛe peccatoris. b Et reuē.
Quia sacrificia q̄ mihi debebāt: ido
lis obtrulistis: iudiciū meū ⁊ iusticiā
meā oībus manifestabo: cūi vobis in
captiuitatē ducti: terra a suis habi
tatoꝛib⁹ nuda relinquet: sicut aqua
defluēs vbi inuenit ꝑnū locū trāsit:
⁊ nuda relinquit loca q̄ ꝓius operie
bat: Que aqua etiā torrens dicit⁹:
nullius et resistere potest. c Ex quo tē
pore factū est caput vituli in deserto:
ꝓia q̄ fecerūt vel obtulerūt filij israel
idolis ⁊ nō deo fecisse mōstrant. Q̄ō
ſi etiā legunt postea deo aliqua obtu
lisse: nō volūtare sed meru penarū of/
ferebāt: ⁊ ideo deo nō placebāt ⁊ non
solū in deserto sed etiā in terra ꝓmis/
sionis vbicunq̄ occasio fuit corde re
uersi sunt in egyptū: Moloch idolum
est ammonitaꝝ: ⁊ interꝑtat rex: ⁊ si/
gnificat luciferū quē adhuc colūt sa/
raceni. Mystice tabernacula portat
Mystice molochiū se facit habitationē demo
nis. cū deberet esse tēplū dei: ⁊ sub no
mine christi falsa dogmata confingit
⁊ sidus eius colit q̄ se trāsformat in
angelū lucis. d Damasceus sanguinē
bibēs vel sanguis cilitij: vt q̄ peniten
tiā ad bibēdū sanguinem dñi ꝓuoce
mur. Ferunē aūt hereticī trās damas
cum vt nō sanguinē x̄pi bibant: sed
aureo calice de manu babylonis in/
ebrientur. g De vobis

tuum vestroꝝ. † Et si obtuleri
tis mihi holocaustomata ⁊ mu/
ſ non mea qz ⁊ si mihi manibus: demonib⁹ cor/
de offerrēt.
nera vestra: non suscipiā: ⁊ vota
a ſ ad ꝺruinam.
pinguiū vestroꝝ non respiciam.
a ſ lyra ⁊ vitulos ex alijs hmōi solebat vti popu/
lus ille in figura futuroꝝ.
a Auſer a me tumultū carminum a+
tuoꝝ: et cantica lyre tue non
a ſ oculis omnium.
b audiā. Et reuelābit' quasi aqua b+
a ſ vindicta. b ſ subaudis cūcta rapiet.
iudiciuz: ⁊ iusticia quasi torrens c
fortis. † Nunquid hostias ⁊ sacri d+
ficium obtulistis mihi in deserto
a ſ nō sed postea poꝛ.
quadraginta annis dom⁹ israel. †
a ſ q̄ mihi facti erāt a moyse. b ſ ad honorē.
Et portastī tabernaculū moloch f+
a ſ alio regi. b ſ subaudis portastis. c ſ nō cre/
ſis vnū idolū colebāt nec hereticī vnā hereſim.
deo vestro: ⁊ imaginem idoloꝝ
a ſ. i. imaginē sideris. s. luciferi talistis.
vestroꝝ: sidus dei vestri rempha †
ſ nō cēſ a deo accepistis q̄ vestra mēte fingistis.
figuras quas fecistis vobis ad
oꝛare eas: ⁊ migrare vos faciaz b+
a ſ i assyrios ⁊ vltra mocra medoꝝ ⁊ pſarum.
trās damascū dicit dñs: deus ex
ercituum nomen eius.

Nico.de lyra

a Auſer a me tumultū carminū tuoꝝ. i. ſt offeras mihi lan
des vocib⁹ humanis seu musicis instrumētis nō acceptabo:
qz nō est speciosa laus in oꝛe peccatoris. Eccle. xv. b Et re/
uelabit' q̄ſi aqua. i. valde manifeste. c Judiciū. i. executio
iusticie mee. d Quaſi toꝛ. foꝛ. q̄ suo ꝓcursu rapit ea q̄ inuenit
q. d. ira rapiemini in captiuitatē. e Nūqd hostias ⁊c. istud
refert ad tēpus i quo filij isr̄l fuerūt in deserto: ⁊ dicit aliq̄ ex
positores nr̄i qz a cōflatione vituli: Exo. xxxij. nō obtulerūt sa
crificia ⁊ oblationes dño sed idolis q̄ portabāt in itinere. Iz b
nō videt verū: qz p adoratione vituli ꝓpls fuit grauiter pu/
nit⁹. vt habet ibidē: ⁊ isr̄l p peccato idolatrie ⁊ phego:: Nu.
xxv. ⁊ iō nō ē verisile q̄ ſi tādiu exhibuissent idolatriā idolis
q̄ secū portassent ḋn populus fuisset multotiēs de ꝺ punit⁹: et
ḋn de hoc esset expssa mētio in libris moysi. ⁊ iō istud inducit
ad oñendū qz sacrificia nō sūt deo accepta nisi assit bona vi
ta: ⁊ ꝺ q̄ oppositū. s. qz sacrificia ista fuerūt omissa lōgo tpe cū
ꝓpls isr̄l esset in deserto ⁊ tñ dñs q̄ſi benign⁹ ⁊ placat⁹ illi po
pulo cōtulit multa bñficia: ꝓbēdo māna cōtinuet ⁊ ducatum
ignis ⁊ nubis de nocte et die: ⁊ multa alia bñficia. De dicta ve
ro omissione sacrificioꝝ dicit Ba. Sa. sup illud: Ru. ix. Fece/
rūt filij isr̄l phasē tpe suo: q̄ toto tpe q̄ fuit ꝓpls in deserto nō
fecit nisi illud phasē tñ: ⁊ tñ erat principalis solēnitas anni: ⁊
in quo debebāt offerri sacrificia solēnia: ⁊ ſi illud fuit omissū:
multo fort⁹ alia min⁹ principalia. Fuit ēm sup hoc cū populo
dispēsatū ꝓpter scelerū nubis motū: sicut ⁊ ō omissione circūci
sionis. Ista tñ omissio sacrificioꝝ nō est sic intelligēda genera
liter q̄ illo tpe fuerint nulla sacrificia oblata: qz in dedicatiōe
tabernaculi obtulerūt ꝓncipes plura alia in sacrificiū dñi.
Nu. vij. Et idē cōtigit ex aliq̄b⁹ aliis causis spālib⁹: ⁊ fm hoc
ō dic: Nūqd hostias ⁊ sacrificiū ⁊c. q. ꝺ. pauca obtulistis: et

iō non

ra diutū omittēdo. b Facietēarctuz ⁊ orione. cōstellati/
ones sūt iō significāt platos bonos ecclie Apo. j. Stelle se/
ptē angeli sūt septē eccliaz. i. epi eaz. i Et ꝙertēte ⁊c. il
luminādo sua gratia petores. s. Matthēu ⁊ Paulū ⁊ alios
ples. Et diē i nocte. Irū ꝓmittēdo iudicio suo nobis oc/
culto. k Qui vocat aq̄s mar'. i. hoies de salsedine cupi/
ditat' terrene ad celestis dulcedinis degustatiōez i eleuādo.
l Et effūdit eas. ꝓ pluuiā salutifere doctrine ꝑ in oēdo.
m Qui subridet va. ⁊c. ꝺabolū ꝺ quo ꝺ. Job. xlj. Mō. est
ptās sup terrā q̄ ei cōpet. De spoliatione ẏo ei⁹ gaudet de⁹.
o Odio habuerūt corr. ⁊c. hic scdo describit' casus ecclie
quārū ad minores q̄ rebellāt x̄pi tarī facte p iudicē vel dicte p
ꝺdicatoꝛē. iō subdit: p Et loquēte pfecte ⁊c. ꝺ q: i isr̄l' sūt
aliq̄ potētiores ⁊ astutiores alijs domos ꝙ hereditates alio
rū iniq̄ subtrahētes: ꝺ q̄b⁹ subdit: i Idcirco p eo q̄ viri
pie. ⁊c. et subdit pena: v Domos q̄ꝺro lapide edificabi
tis. cū sūptib⁹ magnis r Et nō habitabit' i eis. qz scriptuz
ē Esa. xxxiij. De q̄ ꝺ pdaris nōne ⁊ ipe pdabet'. Aliter pōt ex
ponī de doctoꝛe vano q̄ edificat eccliam ⁊ nō habitat in ea p
gratiā. Eodē mō exponaꝫ qđ subdit: q Lineas amātissi/
mas ⁊c. et subdit cā: y Quia ego cogno. ⁊c. i. pcta ꝺ deū.
z Et forma. i. grauia. a Pcrā vrā. ꝺ primū. b Hostes
iusti. i. iusticie: ponit hic instū neutralit. c Ideo pudēs.
pudēria mūdana q̄lis ē iudex malus ⁊ aduocat' fallax.
d In tpe illo racebit. f. iudici iō ꝓmoner eos ad bonū. ꝺ.
e Querite bonū ⁊c. ſeqt cā cū ꝺr: f Si forte mi. ⁊c.
id est penitēt⁹ q̄ sūt reliquie xp̄i ꝺ ioseph signati. Et qz ẏe
penitētes sūt pcā ingētes seqt: i In olꝺ pla. ⁊c. quātuz
ad ciues. l Et i cūctā ⁊c. quātū ad cāpestres. n Et vo.
agri. ⁊c. i. religiosos laboꝛātes circa agrū ꝺnicū vt adiuuēt
eos suis oratiōnib⁹ ad delectionē suoꝝ petōꝝ. p Eos q̄ sci

unt plāgere. i. paupes q̄ cōter sūt i plāctu ꝺādo eis elemosy

Universidad de Navarra
Biblioteca

nas scdm illud Dan. iij. peccata ma clemosynis redime t iniq̃tates tuas in misericordijs pauperũ. † Pertrãsibo I medio tui. cordis cõpũctionẽ dãdo tibi. ℣ De desiderãtib' dicẽ tẽ. Hoc mystice põt exponi ꝺ pmo aduẽtu xpi q̃ ꝺr dies Ro. xiij. Nox pcessit dies aũt appropinquit. Nũc aũt dicẽ iudei desiderauerũt: t th i eĩ aduẽtu maiores p fuidiã t minores p ma fozũ deceptionẽ: vti plurib' expectati fuerũt: t sic dies ꝺñi xpi eox malicia fuit esi ad dãnationẽ: t etiã ad destructiõẽ tpalẽ is subdit: r Nũ si fugi. tẽ. Judei nãcs rebellauerũt roma nis tpe Neronis q̃ xpi crudelitatẽ ꝺr leo. † Et occurrat et vrsus. p quẽ significat Uespasian' q̃ xpi dicta rebellionẽ venit ℨ Judeã. Et initak ma. tẽ. i. tepli ad q̃ vltimo fugerũt iudei. ℣ Et mordeat tẽ. p quẽ significat Tyt' q̃ capto tẽplo iussit sacerdotes occidi. ℨ Odi t. pieci tẽ. nã a tpe mort xpi legalia fuerũt mortua. a Auser a me tu. tẽ. i. carmina lentarũ q̃ cessauerũt tẽplo cõbusto. b Et renelabik q̃si aq̃ iudiciũ. i. punitio iusta abũdãs t magna: q: tũc iudei ptum fuerũt occisi t ptim captiuati. c Nũqd hostias t sa. tẽ. i. tẽplo. ppter mortẽ xpi. pphanato. q. ꝺ. nõ. ¶ Quadragita annis. xor ei ãni a passiõe xpi fluxerũt vsq; ad destructionẽ tẽpli t eũ ꝺ duo ãni q̃ nõ cõputant. xpi. paucitatẽ vltra nũerũ gsecutũ. f Et portastis ta. tẽ. q̃ iterptak rex. iõ p significat tributũ qꝺ reddebãt cesari ꝺ q̃ dixerũt Joh. xix. Nõ habem' regẽ nisi cesarẽ. ¶ Sid' ꝺei vri tẽ. qꝺ põt exponi ꝺ q̃ꝺã falsomessia quẽ receperũt post destructionẽ tẽpli: ꝺe q̃ exponebãt illud Nu. xxiiij. Orietk stella ex iacob tẽ. b Et migrare tẽ. q̃ iterptak por' q̃ sanguinis: q: post eox occisionẽ p romanos: redik fuerũt vẽditi t ad diuersas orbis ptes deducti.

Glo. ordi.

ℨ a v Ve vobis q̃. Nec ad duas t ad. r. trib' remunk: maxime aũt ad optimates ꝺ vtroq; pplo. Mystice ꝺ reticis indicik' ve q̃ videt sibi opuleti cũ ecclĩam ꝺei ꝺicãt eẽ paupertẽ t abiectã: t supbiunt q̃si sint custodes mãdatorũ ꝺei. Jllis etiã pcipitur vt cõsideret philosophias diuersarũ gẽtiũ: t lueniet eẽ angustiores terminis sacre scpture q̃ totus mũꝺũ splenit. Supponit aũt a q̃ ꝺus malis iubeat trãsire. i. q̃ venient ad diem ꝺãnationis. malũ patientib' q̃ in ꝺ mũꝺo gaudetis sublimari p iniquitatẽ q̃ iprouidi vre salutis torpetis i imũditijs carnali b': q̃ comedetis nõ solidũ cibũ ad roborãdas vires: sed mollẽ t tenerũ qualis esk agnus vel vitulus solo lacte saginat'. Qui etiã vt oĩa voluptati vre seruiãt concrepatis manib' ad vocẽ organi: nõ ad laudẽ ꝺei sicut fecit ꝺauid. Qui ℨ phialis ꝺiuine scripture potatis vinũ erroris. Qui etiã expres ꝺiule scientie vẽdicatis vobis sacerꝺotij ꝺignitatẽ: ꝺicẽtes vos eẽ vnctos ꝺei. B Jsti etiã nullo cruciatu afficiunk p intercessione eoũ q̃s deceperunt. b Trãsi. in calã. Lxx. dom' israẽl trãsi t vide: t perge ad muros plurimos: t descẽde ad torcular eox q̃ cadunt bibentes. c In emath. Que ẽ ciuitas syrie: t ꝺr antiochia magna: ℨ ꝺicit ad differẽtiã alteri' emath que alio nole ꝺr epiphania. Jn emath iterfecit nabuchodonosor filios sedechie t ipm cecauit. ꝺ Qui ꝺor. Tanris abũdãt ꝺiuitijs: vt etiã in lectis eburneis: vel aureis suã explerẽt libidinẽ. e Qui ca. Quib' nõ sufficit luxuria t gulositas: nisi tybiaꝝ t psalterij t lyre cãticis aures mulceatis vt q̃ multiplicia ꝺauid inuenit ad cultũ ꝺei: vos ad voluptates t luxuriam conferatis. Sicut ꝺauid habuit vasa: id est instrumẽta musice artis i quibus ꝺeo placuit: sic isti putãt se placere ꝺeo ppter solã cõcrepatiõẽ vocũ: cũ cor eox longe sit a ꝺeo: nõ vero t sono t ꝺulcedine corꝺis placebat. f Et nihil patiebank. Et cũ principes ita affluant ꝺiuitijs nõ curant si quid ꝺe populo ꝺecẽ tribuũ pereat: sed cõtẽnũt quasi si morianꝰ bruta alalia.

g Jurauit ꝺns. Qis sermo eĩ' p iuramento ꝺebet accipi: et nostro more loquit: nõ q̃ animã habeat sicut nos: ℨ alie nole affectus ꝺiuine ℨ volũtatis

Amos La. VI

ℨ g Ve vobis qui ℨ nõ vocant ꝺiuitijs i olĩ' tribub'. opulẽti estis i sion t cõ a ℨ i fortitudine ppli. r. tribuũ. fiditis in mõte samarie: optima a ℨ qui estis optimates et capita. i. principes in populo. b ℨ rumoze animi coꝛpe ostẽꝺentes vr honoriscemim' eĩ' hominib'. tes capita pploꝝ ingrẽꝺientes põ a ℨ qui estis optimates t capita populoꝝ. b ℨ que est ciuitas ꝑticis. b patice domũ israẽl. Trãsite i calã/ ne t videte: t ite ide i emath ma a ℨ q̃ habitatis i mõte sion t i mõte samarie. b ℨ ciuitatẽ. c ℨ qui habitãt i cãpestribus. gnã: et descẽdite in geth palesti a ℨ subaudis descẽꝺite. ℨ sicut ascẽꝺit t egre. nozũ: t ad optima quoq; regna a ℨ cõsideratc si regnũ illoꝝ ẽ melĩ' vel latiꝰ vro eox. Si latio: t min' eox termi a ℨ vos inquã ꝺe populo israẽl. b ℨ a terra vra c ℨ captiuitatis q̃ ꝺura fercentib' mala. no vro ẽ Qui sepati estis i ꝺiez a ℨ qui ciro estis subꝺiti imperio sennacherib. vel nabuchodonosoꝛ vel romanoꝝ sub quibus multa mala estis passuri t eũ nũc ꝺ. maluz et appropinquatis solio iniquitatẽ. Qui ꝺormitis i lectis a ℨ mollib'. ℨ vt somnũ libidini copularet. eburneis: t lasciuitis in strãtis a ℨ non ad sustentãdã naturã sed ad luxuriam quia quicquiꝺ in gregib' optimũ vel pingue gule vestre ꝺeseruit. vestris. Qui cõmeditis agnũ ꝺe a ℨ saginatos t mihi lãguidos t debiles offerẽtes. grege: et vitulos ꝺ medio armẽ a ℨ. i. ppter cãtilenã putaris vos auꝺiri. ti qui cãnitis ad vocẽ psalterij. Sicut ꝺauid putauerũt se habe ℨ nõ ad sanandã sitĩ ℨ ad opprimẽꝺã animã. re vasa cantici bibentes in phia a ℨ non ad restringendos ꝺolores corꝑis puro oleo sed carno vnguentis. lis vinum: t optimo vnguento delibuti: t nihil patiebanꝰ sup a ℨ quia hoc agunt principes. cõtritione ioseph. Quapropter a ℨ in ꝑsenti nõ ꝺifferet pena in futuro. ℨ principes primi capiuꝰ ꝺucẽt q: potẽres porẽt tor mẽra patiunt. b ℨ in principio. nunc migrabũt i cãpite trãsmi a ℨ ꝺeinꝺe collecto lasciuientis populi captiuabit vr qui vnũ cõsensum habuerũt in voluptatibus simul puniant. grãtiũ: t auferet factiõ lasciuiẽtiũ. Jurauit dominus deus in anima sua ꝺicit ꝺomin' ꝺe' ex/

Nico. de lyra

℣ Ve vobis q̃ opulẽti estis'. Jn ℨ Ca. VI † Tardus
ℨ b aũt ca. arguit ppli ꝺe supꝺia et carnalitate. t ꝺiuiꝺik i ꝺuas ptes: qr primo exprimit culpa. scꝺo subꝺit pena ibi: Quapropter. Et in ℨ ca. loquit ꝺe/ ta ℨ regnũ israẽl t ℨ regnum iuꝺa. ꝺicit igit: Ve vobis q̃ opulẽti estis: ꝺiuitijs male ac quisitis. b Jn sion. i. in regno iuꝺa ile noiato: eo q̃ ꝺicẽbãt ibi erat metropolis i qua erat tẽplũ t ꝺomꝰ regia i mõte sion. c Et cõfiditis i mõte samarie. i. in potẽtia regni israẽl. cui' metropolis erat samaria in mõte sita, vt habeẽt. iij. Reg. xvj. ꝺ Optimates. i. principales ℨ ppli. c Ingrediẽtes pompatice ꝺomũ israẽl. i. cum iuꝺita magna ostẽtates vos in ppło. f Trãsite i calãne. i. i babylonia. vt ꝺicit Ba. Sa. g Et ite inꝺe in emath. q̃ nunc ꝺr antiochia. h Et ꝺescẽꝺite i geth palestinoꝝ q̃ erat principalis inter q̃nq; ciuitates pht listinoꝝ. i Si latior termin' eox termino vestro ẽ. q. ꝺ. nõ: t imo ꝺedi vobis latiorẽ t meliorẽ terrã: t hoc est verũ si cõsiꝺerẽt principia istoꝝ regnoꝝ q̃ fuerũt minora i extẽsiõe t bonitate a principio q̃ regnũ iuꝺee: ꝺatũ ppło israẽl a ꝺeo: ℨ regnũ babylonie t antiochie postea fuerũt magꝝ ꝺilatara i spacio t fortitudine. k Qui sepati estis. i ꝺei pñtia. l Jn ꝺiẽ magnũ. i. aꝺ punitionẽ magnã eo q̃ vobis regno patoabusi estis. iõ subꝺit. Et appropinq̃tis solio iniq̃tatis. ꝰ̃r arguit eos ꝺ carnalitate ꝺ volũtatis ostẽꝺit. Jurauit ꝺñs in sua voluntate. Jurauit ꝺñs contumelias hereticoꝝ oꝺisset qr q̃cquiꝺ ꝺicit ꝺignũ est oꝺio t q̃ ꝺestruet ciuitatẽ t habitatores. i. populus t magistros. Ꝺ si fuerint aliq̃ qui ꝺiceanꝰ ꝺissentire a malicia eoꝝ p conuersationẽ t colloquia eoꝝ ꝺecepti monik morte q̃ ꝺucit ad tartara: qr ossa. i. fortitudinem istoꝝ sepeliũt vicini. ꝺe q̃b' ꝺr Sinite mortuos sepelire m. s. Sed ille qui ex toto manet foris nõ ingrediẽs ꝺomũ mortui sed magis mortuos expciẽs t p uocãs ad penitẽtiã: timpat ei ꝺ mortuos cõminuit vt taceat: qr polluto oze nõ ꝺebẽt noiare ꝺomũ nomen ꝺei. Unꝺe ꝺicit ℣. 49. Peccatori ꝺixit ꝺeus: quare. t. e. i. m. tẽ. a Et. Qui remãserit in cubiculo ꝺom' t q̃ eũ vocauit aꝺ cõburenda ossa mortuoꝝ. Jlle qui extra corpus cremat anteq̃ ille iuret se nõ babere q̃ꝺ tradat imperat vt taceat: t nõ recorꝺet nominis ꝺñi. Quia apuꝺ israẽl nomẽ ꝺomini in tanã venerat obliuionem: q: nec malis pressi nec tribulationib' cõpulsi: ꝺignaꝺank audire iuramẽtũ p nomẽ ꝺomini. b Quia ecce. Per ꝺuas ꝺomos significat ecclĩa aꝺ ꝺeũ collecta ꝺe iudeis qua/ si ꝺe ꝺomo maiore ppter legẽ et ꝓphetas: t ꝺe gẽtib' quasi ꝺe minore ꝺomo: qr erant aliene a testamẽto ꝺei: hec ecclesia si nõ habuerit ꝺisciplinã et seruauerit mandata ꝺei manũ ꝑ cutiẽtis ꝺei sentit ꝺñ pscntoꝝ nib' t ꝺhersibus t scismatibus grauatur. Quã manũ si voluꝰ effugere ꝺe comparationi ꝺus animaliũ accipiamus exemplum. Petra christus vel summi ꝺoctores. Equi ꝺemones cũ qui in christo est ꝺiabolus nõ põt attingere: sed colliꝺit soliꝺitate petre. c Asini cõ. Quare ꝺe equo vel bubalo ꝺixit manifestat. Quoniam cõuer. cũ hec animalia seruent naturã filij israẽl naturã suã non seruãt. Jn furoꝛe cõuertit in ꝺiciã: qui iratus iuꝺicat: t hic nullũ vel amarũ fructuꝝ capit ꝺe iustitia. ꝺ Nũqꝺ nõ. Ut cebãr. r. trib' q̃ i sua fortitudine elegissent ꝺieroboã: t filios eĩ' ꝺr ꝺei volũtatẽ. e Ecce ego. Quia mali vsq; aꝺeo eri gãt i supbiã vt ponãt in celuꝝ os suũ: ꝺeus suscitat senã gentẽ q̃ ꝺterat eos: nec sinat intro ire emath vel torrentẽ. Emath mur' vel murata. i. celestis hierusalem. Jn hanc nõ potest introire vel saluari erectus in superbiam: neq; in torrentem: ꝺe quo ꝺicit: Torrẽte voluptatis tue. p. c. Emath. i. antiochia: est in principio terre ꝓmissionis ex emplum. Petra christus vel summi ꝺoctores. Equi ꝺemones cũ qui in christo est ꝺiabolus nõ põt attingere: sed colliꝺit soliꝺitate petre. c Asini cõ. Quare ꝺe equo vel bubalo ꝺixit manifestat. Quoniam cõuer. cũ hec animalia seruent naturã filij israẽl naturã suã non seruãt. Jn furoꝛe cõuertit in ꝺiciã: qui iratus iuꝺicat: t hic nullũ vel amarũ fructuꝝ capit ꝺe iustitia. ꝺ Nũqꝺ nõ. Ut cebãr. r. trib' q̃ i sua fortitudine elegissent ꝺieroboã: t filios eĩ' ꝺr ꝺei volũtatẽ. e Ecce ego. Quia mali vsq; aꝺeo eri gãt i supbiã vt ponãt in celuꝝ os suũ: ꝺeus suscitat senã gentẽ q̃ ꝺterat eos: nec sinat intro ire emath vel torrentẽ. Emath mur' vel murata. i. celestis hierusalem. Jn hanc nõ potest introire vel saluari erectus in superbiam: neq; in torrentem: ꝺe quo ꝺicit: Torrẽte voluptatis tue. p. c. Emath. i. antiochia: est in principio terre ꝓmissionis ex ad terminum eius.

℣ Hec

Glo. ordi.

a ℨ abũcio et abominoꝛ vel spũaliter r. vel generaliter. xij. tribuũ. b ℨ ꝺeũ t ℨ christum. eratuũ. Detestor ego supbiaz a ℨ assyrios vel romanos. iacob: t domos eĩ' odi: et tra/ b ℨ samariã vel hyerusalẽ vel quascũq; ciuitates eiusꝺem terre. dã ciuitatẽ cũ habitatoꝛib' su a ℨ si remãserint de captiuitate. is. Quoꝺ si reliq̃ fuerint ꝺecẽ a ℨ fame et pestilentia. viri in domo vna: t ipsi mozie a ℨ q̃ mortui fuerit. b ℨ vicin' q̃ remãserit. tur. Et tollet eũ ꝓpinquus su/ a ℨ ad sepeliendũ qr ℨ multitudine mortuoꝝ rum integra corpoꝛa nõ potuerunt efferri nec singulis corpoꝛib' singule sepulture impẽꝺi. us: t cõburet eũ vt efferat os/ a ℨ ille qui vocatus ẽ cum ea fuerit latꝰ porrando. a sa de domo: et ꝺicet ei qui in penetralibus domus est. Nũ/ a ℨ subaudis aliquod corpus qꝺ cõburam. b ℨ ꝺicturus qui corpora expellebat quid ãdhuc ẽ penes te: Et rẽ ℨ tam nõ habeo quem tibi tradam. spondebit. Finis est. Et ꝺicet ei: Tace et non recorꝺeris no a ℨ qui eoꝛ mala inferre nobis. b ℨ pter; pter ministrios assyrios et chaldeos et per eos percunet ꝺomum quia ꝺabit illis vires perꝺ curiendi. minis ꝺomini. Quiã ecce ꝺo minus mandauit: et percuti/ a ℨ ꝺecem tribuũ que plus peccauerũt cteris; na captiuitate ferient. et ꝺomum maiorem ruinis: et a ℨ inꝺa in qua fuit remplũ scinꝺet quiꝺẽ sed post. lxx. annos refarcietur. ꝺomum minorem scissionib'. a ℨ in petrosio. Nunquid currere queũt in pẽ ℨ silueſtris bos non potest ꝺomari vt sulcapiat aratrum. ℨ non. tris equi: aut arari põt in bu/ a ℨ cũ equi t bubali nõ possint murare suam naturã vos muraſtis naturã ꝺei quia suauẽ ad iracunꝺiã prouocastis. balis: Quoniã cõuertistis in a ℨ iuste iuꝺicãte. b ℨ. i. bonã gẽrationẽ eĩ' amaritudinẽ iuꝺiciũ: et fructũ a ℨ in amaritudinẽ. iusticie in ãbsinthiũ qui leta/ ℨ in vanitis qui nihil sunt: qr iꝺoluꝰ nihil est vel in nullo bono verbo. b ℨ hereticus vel ꝺiabolus malue in sua fortitudine gloriat ℨ iust' in ꝺeo vẽrilat inimicos. mini i nihili: qui ꝺicitis: Nũ quid nõ in fortitudine nostra a ℨ regno quib' ventilaremi' inimicos. assumpsimus nobis cornua: a ℨ propter hec mala. b ℨ que ꝺormire viꝺentur. Ecce ego suscitãbo super vos a ℨ o ꝺomus maioꝛ et ꝺomus minoꝛ. ꝺomũs israel ꝺicit ꝺomin' ꝺe a ℨ assyriorum et chaldeorum. us exercituum gentem: t con a ℨ id est a principio terre promissionis vsq; ad terminum eius. teret vos ãb introitu emath vsq; ad torrentem ꝺeserti.

Nico. de lyra

a Detestor ego supbiã iacob. i. ppli israẽl.
b Et ꝺomos eĩ' odi. i. ꝺomũ. r. tribuũ t ꝺomũ ꝺuarũ. c Et tradã ciuitatẽ. i. ciuitates in manibus aꝺuersarioꝝ. ꝺ Ꝺõ si reliqui fuerint. cuadẽtes aꝺuersarios p abscessionẽ sui in locis occultis. e Et ipsi morient. ibi fame vel fumo incenꝺij. f Et tollet eũ. i. quẽlibet sic morituꝝ. g Propinqu' su'. qui exalit manꝰ assyrioꝝ. h Et cõburet eũ, nõ potẽs eũ ꝺeferre aꝺ locum sepulture. i Et efferat ossa. q̃ facilius possunt portari aꝺ loca sepulture q̃s totũ corpus. k Et ꝺicet. i. ꝺicturus ꝓpinquꝰ. l Et qui in penetralib' ꝺom' est: quereꝰ mortuos in locis occultis. m Nunq̃ aꝺhuc penes te est. supple aliquis mortꝰ. n Et respondebit finis est. i. nõ inuenio plures. o Et ꝺicet ei. i. primo aꝺ eo querenti. p Tace et nõ recorꝺeris nois ꝺomini. q nobis fecit mala ista: ita q̃ est verbũ ꝺominis impatientis ꝺtra ꝺñm ꝼm expositores nostros: ꝼm vero hebreos hec est ꝼa: Et tollet eus ꝓpinquꝰ suus ꝺe cõbustiõne sua. i. ꝺ loco vbi fuerat cõbustꝰ: vt efferat ossa ꝺ cõbustiõe remanẽtia: t sepeliat ea. Et ꝺicet ei tẽ. t exponat vt. ũ. vsq; ibi: Et ꝺicet ei. i. primo sibi loquẽti. Tace. i. nõ loquaris vltra ꝺe ista inquisitione t sepultione. t subꝺit ratio: Et nõ aꝺ recorꝺandũ nomẽ ꝺñi. i. ista mala cõtingit eis: eo q̃ nõ recorꝺabanꝰ nois ꝺñi. r ideo nõ est curanꝺa ꝺe eoꝝ sepultura: sic exponũt ꝺebeꝺ. q Quia ecce ꝺominꝰ mãꝺauit. i. aꝺuersarijs iuꝺeoꝝ inspirauit volũtatẽ veniẽꝺi ꝺtra eos. r Et ꝑcu. p eos.
a Domũ ma. rui. i. regnũ. r. tribuũ irregabiliter. s Et ꝺo. mi. i. regnũ ꝺuarũ tribuũ.
t Scissionib'. q̃ tã fuit rep̃abiles vñ et captiui tas ꝺuarũ tribuũ relapata fuit ꝑ Cyrũ. Captiuitas vero. r. tribuũ aꝺhuc nõ est relapata ꝼm hebreos. v Nũquid. ꝺic. ꝓpheta reſimit ppli malicia ꝺicẽs: Nunq̃ currere queũt in petris equi tẽ. q. ꝺ. nõ: qr hoc esset ℨ solitũ nature cursum: t tã sic facitis in moralib'. ideo sequit:
w Nũ cõuertistis in amaritudinẽ iuꝺiciũ tẽ. ꝺucẽtes vitã pauperũ aꝺ amaritudinẽ querimonie iustieie: ideo subꝺit: x Qui leta. in nihili. i. in vana gloria mũꝺi. a Qui ꝺicitis, vos iactando. b Nunquid nõ in fortitudine nra assumpsim' nobis cornua. i. ꝓtẽm ꝑ alem acq̃situm' nobis ꝓpria virtute et inꝺustria: quasi ꝺicant sic. ideo subꝺit pena: c Ecce ego suscitabo tẽ. gentẽ. i. assyrioꝝ ꝺtra regnũ israẽl et chalꝺeoꝝ ꝺtra iuꝺa. ꝺ Et cõteret vos ãb introitu emath: q̃ est in ꝑte terminũ iuꝺee in ꝑte aquilonari. e Usq; aꝺ torr. ꝺeserti. q̃ est i extremitate australi: t sic cõminat ꝺestructionẽ totꝰ iuꝺee.

Moraliter. opulenti estis in sion.

Vic aꝺ litterã arguit malicia maioꝝ regni iuꝺe t israel t specialiter facerꝺotũ. Ubi. r. ca. sequẽti exprimit Amasias sacerꝺos q̃ multk plagis afflixit Amos ꝓpheta eus' filꝰ. Ositas ipm ꝑ tpa vocẽte trãsiꝛit vt ꝺicit Hiero. in ꝓlogo bus' ꝓphete. Mystice vero ꝑ hoc significat malicia ꝑlatoꝝ ecclie maloꝝ t aliꝝ esse in malis ministrijs cũ ꝺr. a Ve vo. q̃ opu. estis. ꝺ rapina.
b Jn sion. i. ecclia. c Et cõsiꝺit' i mõ. tẽ. i. regia prãtereo q̃ i samaria erat palatiũ regale: vt ꝺr. iij. Reg. xxj. aliq̃ nãcs ꝓlati negocijs regalibꝰ se ingerũt t gregẽ suũ ꝺerelinquũt vt liberius possint mala agere cõsiꝺẽtes ꝺe regia ꝓtẽ. e Egrediẽtes pompatice. vt ꝓx in familijs: eqꝺs t excelsib' alijs. f Trãsite in calamne tẽ. i. ꝑsiderate terras infiꝺelitatis: si latior termin' eoꝝ termino vro ẽtiꝺ est si sunt magis ꝺiuites t magis honorati q̃s vos estis ꝺter christianos. q. ꝺ. nõ. nã ꝓlati xpiano ꝝ et clerici ꝺitiores sũt t magis honorati q̃s aliarũ gentiũ: t ꝓpter banc ingratitudinẽ grauꝰ puniẽt. iõ seq̃t: k Qui sepati estis. i ꝺei pscientia ab electi'. ¶ Et appropinquatis. vros subꝺitos q̃erse iꝺicando.

ℨℨ 2 Qui

m Qui dormitis in lectis eburneis.i.nimis curiose ⁊ sumptuose paratis ⁊ sedilib⁹ in rnriā exercetis. n Qui comeditis agnū de grege ⁊c.nimis carnaliter viuēdo. o Qui canitis ad vocē psalteriū.p numos ineptā letitiā exercendo. p Dicit dō puraverūt se ⁊c.q.d.nō est ita:q⁹ david vtebat psalteriis ad laudes dñi decātandas. q Bibētes i phialis vinū. excessiue ⁊ nimis delicate. r Et optimo vnguēto deliburi. ad odorē carnis vre. s Et nihil patiebāt supra ꝓtritione ioseph.i.ppli sui ꝓpaliter ⁊ spualiter afflicti. t Quapropter. Die dñr ponit pena cū dr: Qua propter nūc migrabūt ⁊c.s. p delectatiōe pñti ad penā iferni. u Deceſto:supbiā iacob. i.illos q̄ alios volūt calcare eo q⁹ iacob supplātator⁹ iterpꝛtat: b Et domos ei⁹.sēcēs supbie ipoꝝ. c Quod si reliq̄ fuerint de.⁊c.ad dādū eis locū penitēdi. d Et ipsi mouent. in peccatis suis eo q⁹ ꝛpe cōcesso sūt abusi. e Et tollet eū ꝓpin quus su⁹.i.demō sibi suggerēs mala die ac nocte tollet eum ad penā gehenne. f Et cōburet eū.infernali igne. g Et efferat ossa.i.opa ꝺ genere bona q̄ dicunt efferri:q⁹ nō valēt sic defuncto. h Et dicet ei q̄ in pcne.⁊c.i. demoni q̄ insidiat viuētib⁹. m Nūq̄d adhuc est apud te.s.a liqs adducēdus ad ignē gehenne. o Et dicet ei.i.demoni sic querenti.

N Ec ostēdit. Nō A b tiū euentura post multa secula:ꝺ etiā q̄ ꝓmiis tēpoꝝ⁹ cuēturum est:sermo ꝓheticus ꝓdicit. Solem⁹ eīs malis nostri tpis plus terreri q̄ futuri. Dicit q̄ in ꝓmo futurum sennacherib cū infinita multitudine ⁊ post eū nabuchodonosoꝛ. Sicut loquit in principio serotini imbris id est verno tpe venerint q̄ cuncta virent:⁊ olꝰ ager pturit: cuncta pene cōsumūt:sic sennacherib aduenies dō floreret regnū.ꝛ.tribuū:cuncta vastauit ⁊ captiuauit:⁊ sicut pilos q̄ remanēt a tonsore: nouacula supducta euellit:sic post sennacherib veniens nabuchodonosoꝛ qui apud Ysaiā nouacula vocat:⁊ hic p bruchū signat duas trib⁹ q̄ ibi reliq̄ erant in terra illa captiuauit. Tonsoꝛ aūt vel tonsura regis dicit exercit⁹ chaldeoꝝ qui nihil, virentis herbe reliquit in terra. Allego. Allego.Cū post opera iusticie aliquis grauia cōmittit.inducit sup eū generatio locustarū veniēs mane:qñ incipit peccata sua cognoscere ⁊ q̄ nō agit penitētiā adducit bruchus id est quedā superba ⁊ arrogās soꝛtitudo q̄ oia cōsumit.Sed sancti ꝓ huiusmodi ꝓcant dicendo:Domine parce quia quis medicoꝝ pōt istā emoꝛroidā sanare:nisi tu solus paruulus est:q⁹ nulla vt panca vestigia virtutū in eo sūt:hac ꝓce plea deus. b Domine deus ꝓpi.esto. Nolo me electum esse de numero pastoꝝ vt nūciem ruinā.ꝛ.tribuum. c Paruulus.numero gentiū vel sanctoꝝ vel fortitudine sepe ab hostib⁹ delet⁹. d Misertus est.Captiuatis decē tribub⁹ vitra montē pſarū multi de eisdē remāserūt: due etiā trib⁹ post.lxx.annos cū penituerēt relaxate sunt. e Et ecce voca. Per destructionē quā fecit sennacherib in decē tribub⁹ significat irreparabilis destructio hereticoꝝ. Per duas quas captiuauit nabuchodonosoꝛ significant peccatores in ecclia q̄ bene credūt: sed vitijs sordēt. bis purgandis vocat dē⁹ iudiciū ad ignē:vt quale sit op⁹ vnuſcuiusq̄ ꝓbet:hic ignis ꝓmo deuorat abyssum.i.omnia genera peccatoꝝ:⁊ postea venit in eos qui sunt in parte dei:vt a domo dei incipiat iudiciū:vt sū cui⁹ opus arserit detrimētū patiat:ipse aūt saluetur:⁊ sic humiliatis miserēt deus et quia paruuli ⁊ humiles sunt suscitant⁹ modo per virtutes:tandē in gloria. Nabuchodonosoꝛ dicitur iudiciū.q⁹ per eum iudicauit deus ꝓpm̄q̄ noluit discerne re inter creatoꝛem ⁊ creaturam.

Ezech.7.o

Allego.

a ꝭ non solum ꝓdicta sed etiam hec que dicturus sum.

D Ec ostēdit La.VII a ꝭ b mihi dom⁹ deus. Et b a ꝭ creatoꝛ assyrioꝝ q̄ꝝ locustas signant. ecce fictoꝛ locuste in principio ger/ c minātiū serotini imbris:⁊ ecce se c a ꝭ subaudis venebat. ꝭ vel bruchus. b ꝭ vel consurgam regis. rotin⁹ post tōsionē regis. Et fa d a ꝭ bruchus qui venerat post locustā ⁊ oculo mētis ꝛcelligere ꝺd ꝓ bruchu signaret nūēo ne tora gēo fundit⁹ exterminaret versus sum ad pces. crū est dum cōsūmasset comedere b herbā terrę dixi:Dñe de⁹ ꝓpiti⁹ b a ꝭ de captiuitate mei ꝛu. esto obsecro.Quis suscitabit ia/ e a ꝭ lachrymis depcans placatus. cob:quia paruulus ē: Misertus f est autem dominus super hoc. a ꝭ non ꝑdā omne genus israel sed reliquias saluādo. b ꝭ etiā que dicturus sum. Non erit dixit domin⁹ de⁹. Hec g ostēdit mihi dominus deus. Et h a ꝭ imittit deus ad vindictā nabuchodonosoꝛ. b ꝭ vt succendat ciuitatē et ꝛeplū. ecce vocabit iudiciuz ad ignem i a ꝭ delebit ppli⁹ ꝺ cōgat aquę ꝓpter fluxum. dñs deus:et deuorabit abyssum k a ꝭ subaudis dei.i.ꝛeplū et altare. multā:⁊ comedet simul pārtem.

D Ec ostēdit. Superi⁹ La. VII b amos denūciauit sua ꝓphetiam. hic ex⁹ patiſ calūniā. ꝭm q̄ꝺ dicit Jobes os aureū: Incurrit odiū q̄ arguit criminosos. Et ideo dixit odiū q̄ arguit criminosos. Et dimisit duas ꝓces q̄ primo ponit calūniā.ꝛcōo resumit suā ꝓphetiā ca.ꝛe. Prima i duas: q̄ primo ponit calūnie ꝑsitus occasio.ꝛcōo calumnie ꝑositio.ibi:Et misit. Prima adhuc i duas:q̄ primo ponit occasio idirecta: ꝛcōo directa.ibi:Hec ostēdit. Licet aūt tota ꝓphetia amos fuerit occasio calūniādi ipm generaliter:tm̄ ꝓphetia i ꝺca.posita fuit occasio ꝑsialis.⁊ ponit hic ꝓmo due visiones q̄ fuerūt bui⁹ calūnie occasiones indirecte tm̄. ꝛcōa ponit ibi: Hec ostēdit mihi i visione imaginaria videbat deū ꝓdutē locustas ad corosionē terrenalcētia: tm̄ ad ꝓces ei⁹ nō ꝓduxit ad effectū: sic ad penitētiā niniuitaꝝ ipedita fuit subuersio ꝓ ionā ꝓclamata:⁊ hoc ē q̄ꝺ dr: Hec ostēdit mihi ī visione imaginaria:cuius tm̄ significationē intellexit ꝓpheta:⁊ sic intelligēde sūt alie visiōes sequētes. b Et ecce fictoꝛ.i.formatoꝛ. c Locuste.i.locustarū.sicut Exo.viij. Venit musca grauissima.i.multitudo muscaꝝ: d In principio germinātiū serotini imbris.i. illo tpe quo solent blada tuellare. e Et ecce serotin⁹ post tonsionē regis. In hebreo babek: Post tonsionē regis:⁊ videt hec ſra falsificata ꝑ ipertiā scriptoꝝ: ꝓpter similitudinē dictionū: vel ꝑ imaginationē aliquoꝝ correctoꝝ eo q⁹ tonsio magis dicit de gregib⁹ q̄ꝫ regibus. Ad intellectū igit hui⁹ ſre sciēdū q⁹ sicut i terra ista q̄ꝺ blada adhuc sūt in herba ⁊ nōdū acceperūt tuellare:ponit hic agniculi ad comedēdū ſmiratē:sic i ꝺca tūc tōdebāt blada ⁊ illa tonsio erat ꝑ aīalibus regis nutriēdis:nō dicebat tonsio regis.⁊ ſm hoc dicit: Et ecce serotin⁹.i.tps in quo incipiūt blada tuellare. f Post tōsionē regi.q⁹ si postea tōderent nō possent sic fructificare. g Et factū est cū cōsūmasset comedere herbā terre.i.multitudo locustarū:hoc tm̄ nō erat in re sed in visōe imaginaria. h Dixi.dēpcādo ne inferret hec plaga ꝓpto. i Quis suscita.Iacob.i.releuabit ppli⁹ ſra ista plaga: si in plagā ferat.q.d.nullus nisi tu. k Miserē est dñs sup hoc: nō inferēdo plagā ostēsam. l Hec ostēdit. Hic ponit ſcōa visio de futuro incēdio:q̄ finaliter fuit impedita ꝑ orationē ꝓphete.⁊ ēpūs ad hoc dicitur. m Et ecce vocabit iudiciū.i.angelos ejus curozes sue iusticie. n Ad ignē.id est ad succendendū totā regionē. o Et deuorabit abyssum multam:sic enim imaginarie videbat ꝓphete q⁹ ignis esset ita fortis vt consummeret eīā aquas ꝓfundas nomine abyssi signatas:⁊ per hoc intelexit ꝓpheta cōminationē incendij futuri in terra.

Et ecce

Et dixi

N Ec Et ecce dominus stans sup mu ꝑ murū litū ppli⁹ iudaicus q̄ lit⁹ ꝑ circūcisionē ⁊ dei cognitionē. ꝑ trullā q̄ ornat murū: auxilium dei:q̄ ꝓtegit speranteꝭ in se. b Et ſanctificationes ſrl de. et assyrij nō solū pūnitos ⁊ ꝑin captiua uerūt ſ etiā virulos aureos destructos i ꝑcū redigerūt. c Et mi. Quasi pōtifex audet mittere ad regē timens ne si ꝓpls cōuertat ad eū tā deꝰ:ipse sacerdotij amittat gloriam. Hec ad hereticos referunt quorū sacerdos amasias solet mittere ad regē ⁊ patronum hereticoꝝ accusando iustos:⁊ ꝑcipiens eis ne ꝺcat regio volūtatē ꝓdicet q̄ bethel.i.falsa eoꝝ ecclesia est sanctificatio regis: dicūt enim rex nobis cōsentit:⁊ q̄ aliter ꝓdicat ꝺeum offendit. d In gladio. Si dixisset mori cum hieroboā:videret nō suscipe penitētiā: sed ait: cōsurget dñs ſpi cōminās penā vt agāt penitētiā. e Et dixit amasias. Prophetā vocat vel irrisorie.quasi mēdacem. vel q̄ videt euz a populo libenter audiri: nō audet inferre aperta iniuriā: ne audītores illius lederet. f Sanctificatio regis est. Nō ait sanctificatio dei nr̄i est:sed regis adolando regali fastigio: mos enī est colentiū falsos deos:vt quod faciunt suis regibus attribuant. g Nō sum ꝓpheta. Spūs nō semp administrat ꝓphetis prophetiā:ſ ad tēpus:⁊ tūc recte dicunt ꝓphete cū illuminant. Qui ergo dixit nō sum ꝓpheta in tellexit modo Sycomorus idem est qꝺ rubus:afferens moraz:que pastorum fame depellunt:⁊ folia ejusdem pecoꝝ. h Vade.⁊ prophetā ad populū. Quia humiliauit se dicens non sum propheta: statim meruit accipere spiritum prophetie.

Et ecce dominus stans sup murū litum:⁊ in manu ei⁹ b trulla cementarij.Et dixit dñs ad me: Quid tu vides amos? Et dixi Trullam cementarij.Et dixit domin⁹: Ec/ c a ꝭ deponā auferā auxiliū meū. ce ego ponā trullā in medio populi f a ꝭ ornare ⁊ pegere. mei israel. Non adijciam vltra supēr g a ꝭ murum. b ꝭ ⁊ me deſſtere ab auxilio destructē. inducere eum:et dēmolient excelsa h a ꝭ in dan ⁊ in bethel ⁊ in oibus colibus. b ꝭ .i. vituli per quos putabant se sanctificari. idoli: ⁊ sanctificationes ſrl desola/ i a ꝭ.i.familiam ⁊ filios eius:ipse enī nō fuit gladio jn cerfectus. b ꝭ qui fuit nepos iehu. buntur:⁊ cōsurgam sup dōmū hiero k boam in gladio.Et misit amasias sa l cerdos bethel ad hieroboā regē ſra m el dicens: Rebellauit cōtra te amos n a ꝭ i hoc cōtumelia tua nō mea. b ꝭ rūra locē aduer sum te et nos vt habitatores terre nō possint sustinere in medio domus israel. Nōn poterit o terra sustinere sermones ei⁹ vniuer/ p a ꝭ verba q̄ deus per amos loquebat nō deo sed ꝓphete attribuit vt rā regis cōtra eū excitet. b ꝭ in hoc mentit:nō em̄ dixit amos moriet hieroboā sed cōsurget super domū eius nisi pniam egerit. sos: Hec em̄ dicit amos. In gladio q moriet hieroboā:⁊ isrl captiuus mi r a ꝭ nisi penituerit. b ꝭ cū hieroboā verba ama sie quasi vana reſpueret ille assumit auctoritatem facer dotis dicens ad amos. grabit de terra sua. Et dixit amasi/ s a ꝭ ꝓpheta amos. as ad amos. Qui vides gradere fu/ t a ꝭ in qua natus es vbi libenter audiunt infanti. b ꝭ exerce artē tuā ibi per quā cibos habeas. ge in terrā iuda:⁊ comede ibi panez u a ꝭ vt de ꝓpheta vivas. ꝭ qz ibi habes multos quos cōsueuisti seducere. b ꝭ vbi ego sum sacerdos. et ꝓphetabis ibi: et in bethel non v a ꝭ hoc locū sanctificauit rex:hic sanctificat ꝓlus. adijcies vltra vt ꝓphetes:q⁹ sancti/ w a ꝭ hic rex habet regiam domum. ficatio regis est:⁊ domus regni est. Respōditq̄ amos ⁊ dixit ad amasi/ x a ꝭ vel erā b ꝭ hoc humiliatus. ꝭ hoc verissimo. am: Nō sum ꝓpheta:⁊ nō fuz fili⁹ ꝓ/ y a ꝭ bubulcus vel pastor aliorū pecorū. b ꝭ viscerpēs frondes ſcomorū et altarū arboꝝ ⁊ pastū pecorū. phete:sed armentarius ego sum vellī z a ꝭ notat se ex humili ad digni officij altitudinē p gratiā assumptā vt in hoc officio magis deo propicium q̄ sacerdoti ꝓhibenti obedire debeat. cans sycomoꝝos. Et tulit me dñs de⁹ a cū sequerer gregē ⁊ dixit dñs ad me: a ꝭ cū ꝓhibeas ꝓphetare. Vade ꝓpha ad ppm meū israel:et nūc audi verbū dñi: Tu dicis nō ꝓ/ b

a Et dixi.deꝑcando vt non fieret:⁊ exponāt vt ū. Ex dictis ꝑz q⁹ illa expositio q̄ dicit exercitū assyrioꝝ signatū per locustas in visione prima: ad destructionē regni isrl ⁊ exercitum chaldeoꝝ per ignē in scōa.ꝺ inedēt hierlm nō est cōuentēs:quia plage ꝺ ostēse renocate fuerūt.ille Ao nō. Iste etiā due visiōes fuerūt indirecte cause calūnie ꝑ amos thesitū ꝑ plagis illis renocādis:ꝺ tāgebāt ꝓlm cōem oranit:⁊ ꝑ renocatione sequētis nō oranit q̄ tāgebat domū regiā. b Dec ostēdit. Dic ponit tertia visio:q̄ fuit directa occasio calūnie ꝑ amos.cuz ꝺr: c Et ecce dñs stās sup mu.li.i.linitū.⁊ ꝑ muz intelligit robur regni.ꝛ.tribuū:ꝑ linitionē diuina ꝓtectio eo q⁹ muri linitio ꝓtegit a nine ⁊ pluuia. d Et i ma.ei⁹ trulla cemēt.q̄ est instrumētū ad linendū.⁊ sequit post: e Ecce ego po.i.deponā. f Trullā.subtrahēdo a regno.ꝛ.tribuū ꝓtectionē meā. g Nō adijciā vltra su.i.linire:ꝑ qō in telligit ꝓtegere ſm ꝓdicta:debuit aūt alia litteraz habēre:in ad eāde ſntiam q̄ est:Ecce dñs stās super murū lineatū:⁊ in manu ei⁹ linea:⁊ accipit hic linea ꝑ chordā latbomi.i cui⁹ extremitate ē plūbū. ⁊ cū q̄ cōsideraz si murus erigit recte sup fundamētū:⁊ si inuenit ꝺsitōnē reducit cū ad rectitudinē:⁊ ꝑ hoc ꝺsignat diuina iusticia rectitudinem culpe emēdās ꝑ penā. ió sequit:Ecce ego ponā linea i medio ꝓpli mei isrl.i.rectitudinē iusticie mee ei⁹ pctā punientis. Nō adijciā vltra ꝑtransire eū.i. dissimulare ei⁹ pctā absq̄ punitiōe. b Et deuonabunt.ex.ido.i.bethel ⁊ dā.vbi colebāt vitulū. c Et san.ii.i.ola loca vbi offerūt oblationes ⁊ sacrificia. k Delolabūt.q̄ fuit ſpletū ꝑ regē assyrioꝝ.iiij.Reg.xvij. l Et cō.su.do. dic.i gla.q̄ fuit ſpletū ꝑ sellū q̄ ꝑfecit cacharij filiū bui⁹ hieroboā:⁊ regnauit ꝑ eo.iiij.Reg.xv.⁊ hec visio fuit directa occasio calūnie ꝑ amos. m Et mi. Dic ꝑz ponit calūnia ꝑ amos:⁊ primo ponit hec calūnia.ꝛcōo calūniatoꝝ pena ibi: Et rūdit. Prima i duas:q⁹ primo amos accusat.ꝛcōo molestat. ibi: Et dixit:Circa primū dicit:Et misit.ſ.nūcios. n Amasias sacerdos bethelitā erat locus principalis cultui vituli dedicat⁹. o Ad hieroboā regē.iste fuit hieroboā filius ioas.iiij.Reg.xv. p Rebellauit contra te amos.exeitans populum ad te odiendū. q Nō po.ter.sustinere ⁊c.i. non est dignū ipsū ampli⁹ viuere sup terrā: qz dicit hec m Jn gladio moriet hieroboaz.hec accusatio fuit falsa:amos em̄ nō dixerat hoc de hieroboā: sed de domo eius seu posteritate:vt ꝑz ꝑ ꝓdicta. s Et dixit. Dic cōsequenter amos molestat: vidit em̄ iste amasias q⁹ rex parū curauit de sua accusatione:qz cognouit eam esse falsam: vel qz reputauit verba amos frinola.ideo tentauit amos fugare de terra illa. ꝺ. t Qui vides.i.tu amos q̄ ꝺcis te habere ꝺi visiōes. v Fuge in terrā iuda. vbi audiunt talia. x Et comede ibi pan̄. qui debik tibi ꝑ tua ꝓphetiā. y Et in bethel nō adijcies ⁊c.id est locus ꝺdicatus a rege ꝑ cultu vitulī: vt habek.iij.Reg.xij. z Respōditq̄. Dic ꝑz ꝓdicit calūniatoris penā:tamē amos primo respōdet ironice sibi illate.ſ.q⁹ ꝓphetaret in terra iuda ꝑ pane.ꝺ. a Nō sum ꝓpheta ⁊c.i.nō sum de ꝓphetis falsis:qui ꝓphetāt ꝑ talibus acquirendis. ſm q⁹ dicit Eccli.xiij. Violabāt me ad ppm meū ꝑ pugillū hordei ⁊ fragmē panis ⁊c. b Sed armētari⁹.i.habēs aīalia que erāt diuitie illius tēporis:quasi diceret nō indigeo victu necessario: vt ꝑ illo ꝓphetiam mendaciter sed sum verus prophetа.ideo subdit: c Et tulit me dominus ⁊c. ita q⁹ loquoz ex inspiratiōe diuina.sic exponit Ra. Sa. Aliqui vero exponūt sic:Non sum ꝓpheta ⁊c. id est nō sum tactus actualiter spiritu ꝓphetie:sed hec expositio nō videt cōuenire. primo qz in toto ve.te.⁊ nono nō solū dicit ꝓpheta ꝺ actu tanginte spiritu ꝓphetie:sed etiā ꝺ coniecit tāgi ꝑ quos nō tangāt.ſcōo qz statim in eadē serie ꝑdixit ꝓphetice punitionē amasie.ꝺ. d Tu dicis nō ꝓpheta bis ⁊c. volens impedire verbū dñi.

a Nō stillabis. Prophete dicunt stillare. i. quedā parua de ira dei annūciare: quasi guttā stillas mittere. Nulla enī creatura posset irā dei emnipotētis quāta est sustinere. b Vxor tua. Ymaginatiue intelligit robustus & frigidus: qz feroz & rebellis hereticus prohibet ecclesiasticū virum ne proferat doctrinā: & corrigat populum errātē: huius vxor. i. falsa ecclesia apparebit oibus & filij qs ex erroze genuit: gladio dei ferientur: humus illius & oia q habet erit possessio demonis: et ipse morit in terra polluta q nō habet habitatoze deū: sed multos erroribus cōtaminat & populus qui falsum nomen israel sibi assumit: capti/uatur de terra: vt nō deo sed demonibus et hereticis seruiat. Non est tā/tus dolor in filia strupra/ta quantus in vxore pol/luta: nec tantus in occisa vxore: ex tus in filijs tru/cidatis. Maritus vxoz mallet interfici q̄ pollui. c Et israel. Tandem ca/ptiuitas fiet: prius inspe/ctis his malis: quia non prius morieris q̄ videas captiuari qs deceperas.

b Dic ostē Ca. VIII
dit tē. Uncinū po/morū. Sicut uncle/no trahunt rami arboruz ad carpiēda poma ita, pri/mare facit tēpus captiui/tatis: & vt agte ostendat quid p uncinū significet: subdit: venit. i. f. Per vn/cinum intelligit abbreuia/tum tēpus captiuitatis.

Uenit finis. Possunt hec referri etiaz ad tēpus captiuitatis que p romanos facta est in vltionem sanguinis christi: & hic est finis et vltima captiuitas vltra quā non parcet eis deus: & vlulant cardines tēpli: sup occisum populū corruentes: & in omni loco sparsum est silentiū iudeis litteraz legentibus moysi et ꝓphetaz: sed qz amiserūt spiritū nullam spiritualem intelligentiā habentib⁹ vbicuq; fuerint iudei potius musitant: q̄ loquunt: & oīs interp̄tatio scripturarū eis muta est et silens: quia nō ponūt aures ad audiendū. f Et stridebunt. Ululabant p̄ nimia miseria habitantiū & est hyp/bolice dictū qz cardines portarū sentiētes pōdus miserie vlulent: & quia facit mentionē tēpli quod erat hierosolymis: hoc ad duas trib⁹ primere vi/dēt. g Audite hoc. Me sine causa vident facta cōminatio captiuitatis cōmemorat offensas populi: o inda & o israel: audite que scelera fecerit: cōteritis pauperem in iudicio: vt fame et egestate cōfect⁹ auferat de terra. Periērūt principes et doctores putant qu̇ estū esse pietatē: & sedentes in templo quasi nūmularij ꝓponūt colūbas: nō in caueis sed in cathedris quasi magistri vendūt dona spiritussancti: & faciūt mensurā minorem & mazorem: vt pauperibus vel nihil vel parum dent: sed diuitibus longo sermone loquunt: & ꝓter pe/nuriam capita pauperum cōculcant: & non frumē/tum dei quod confirmat cor dominis: sed vilissi/

a ℣ decē tribus.

a pherabis super israel: & non stil/
a ℣ nō annūciabis irā dei cultoribꝰ idolorum.
labis super domum idoli. Pro/
a ℣ cece digna terribuntio.
b pter hōc hec dicit dominꝰ: Uxor b
a ℣ bethel. b ℣ pollucē ab hostibus corpz ocu/
tua in ciuitate fornicabitur: et fi/
lios suos. ℣ hostium.
lij tui et filię tuę in gladio cadēt:
a ℣ quā possides. b ℣ mensurabit ab assyrijs
quā habuit seruijs et ancillis suis.
& hūmus tua funiculo metietur. c
a ℣ qui nūc gloriant̄ i sacerdotij dignitate vel po/
testate. b ℣ assyriorū. c ℣ idolatrijs.
Et tu in terra polluta morieris: b
& israel captiuꝰ migrabit o fra sua. c

℣ etiam que dicturus sum.

b Hec ostēdit mi Ca. VIII
hi dñs deꝰ. Et ecce vnci f
nus pomorum. Et dix/
it: Quid tu vides amos? Et di/
xi: Uncinum pomorum. Et dix/
℣ captiuitatis & interfectionis.
c it dominus ad me. Uenit finis g+
a ℣ generaliter super duodecim tribus. b ℣ nō
negligam neqz impunita relinquā scelera eoꝝ
sicut solebam.
super pōpulum meū israel. Nōn
adiciam vltra vt pertranseam
cum. Et stridebunt cardines tē/ b+
a ℣ cum venerint assyrij.
pli in die illa dicit dominꝰ deus.
a ℣ nō omnes: qz multi trāo montes medorū ha/
centur. b ℣ terre eorum.
Multi morientur in oi loco p/ i
a ℣ id est fiet ablatis habitatoribus qui in conui/ k+
uijs suis solebant resonare diuersis instrumēris
musice artis.
ijcietur silentiū. Audite hoc qui l+
cōteritis pauperē: et deficere fa/ †

a Propter hoc. hec erit pena tua. b Uxor tua in ciuitate fornicabit. ab assyrijs ciuitatē capiendꝰ qui polluēt in oculis tuis vxorē tuā & occidēt ꝓlē tuā. c Et funiculo metiet. i. extraneis gētib⁹ diuidēt: rem enī assyrioz captuato regno. x. tribuū misit illuc gentes alienas ad possidendū terrā. uij. Reg. xvij. d Et tu in terra polluta morieris. i. in assyrioū terris multis idolatrijs polluta. Dicit aūt Hiero. in ꝓlogo huiꝰ ꝓphetie. ij. q̄ amasias sacerdos frequēter plagis afflixit amos: & tandē filij eius oculis cū vecte p tempora trāsfixit: sic dolore vulneris expirauit: qō hic nō exprimit.

a Moraliter. a Dec oēdit Ca. VII
mihi dñs deus. Hic ad/
iham describit duplex plaga quā ostēdit dominꝰ amos ꝓphete in terra vētura. prima fuit locusta/rū germinātia corodentiū. secūda fuit ignis deuorantis: ꝑ vtraq; fuit impedita. Mystice p ꝓpherā q̄ olim diebat videt: vt habet. j. Reg. iij. significat bonꝰ religiosus cōtēplatiōi diuine intēdens: q̄ tribulatione sup ꝑsonā imminēte debet vt deus cā auertat feruēter orare. Potest etiā p plagā locusta; significari plaga detractoz & rodentiū virā & famā bonoz: & p plagam ignis culpa cupiditatis & carnalitatis ꝓ quarū auersione debēt religiosi deū exorare & tāto deuotiꝰ quāto plaga ꝑsonalis peior est corpali. c Et ecce dñs stabat sup murū litū &c. Ad litteraꝝ p linitionem muri significat circa regnū israel ꝓtectio dei: & p cessationē linitionē subtractio diuine ꝓtectionis: & hoc ꝓpter idolatrie vitiū indurati. Per hoc aūt q̄ amos cōstāter hoc denūciauit significat q̄ bonꝰ & cōstans ꝓdicator denūciare debet pēā debitaz peccatis magnatoz. Per amasiā sacerdotē: q̄ voluit ipm terrere: et sic de terra israel effugare. ligni significat mali sacerdotes: q̄ p se & alios nitūntur repellere veritatis ꝓdicatores & sicut in pēnā huius vxoz amasie fuit adulteriꝰ pollutus & ipse captiuꝰ ad terrā pollutā ducē: & ibidē moritur & filij eius & filie gladio occisi sunt: sic talis sacerdotis parochia pollutis vitijs et filij eiꝰ & filie spiritualeꝰ cadūt gladio demonis: & ipse ducit ad terrā polluta: id est inferni q̄ dicit terra tenebrosa: et ipse moritur ibi morte secunda.

Jn ca. vij. vbi dicit in postilla: Jn bethel non adijcies vltra.

Additio. Super illud verbū. Jn bethel nō adijcies vltra vt ꝓphetes quia sanctificatio regis est & domꝰ regni est. Glo. nō ait: Sanctificatio dei est: sed regis adulando reguli fastigio. Mos est colentiū falsos deos est vt quod faciūt regibus suis attribuant: hec ī glosa. Potest etiā dici q̄ ideo mittebant eū ad terrā iuda: & expellebāt a bethel quia ipse nō ꝓphetabat in nocte vitulorum: qui in bethel adorabant nec in nomine regis hieroboam: qui dominabat ibi: sed in nomine dei qui colebat in hierusalem q̄ dicit terra tenebrosa: et ipse morit ibi morte secunda.

Jn ca. vij. vbi dicit in postilla: Jn bethel non adijcies vltra.

Additio. Super illud verbū. Jn bethel nō adijcies vltra vt ꝓphetes quia sanctificatio regis est & domꝰ regni est. Glo. nō ait: Sanctificatio dei est: sed regis adulando reguli fastigio. Mos est colentiū falsos deos est vt quod faciūt regibus suis attribuant: hec ī glosa. Potest etiā dici q̄ ideo mittebant eū ad terrā iuda: & expellebāt a bethel quia ipse nō ꝓphetabat in noie vitulorum: qui in bethel adorabant nec in nomine regis hieroboam: qui dominabat ibi: sed in nomine dei qui colebat in hierusalem q̄ dicit terra tenebrosa: et ipse morit ibi morte secunda.

Ca. VIII

b Hec ostendit mi Postq̄ amos passus fuit iniuriam. Hic consequēter resumit suā ꝓphetiā. & diuidit in duas ptes: quia primo denūciat populi destructionē. secundo eius reedificationem. post medium sc. ea. ibi: Jn die illa. Prima in duas. quia primo ꝓphetat cōtra regnū. x. tribuum. scō contra regnū duarū ca. ic. Prima in tres: quia primo contra decē trib⁹ ꝓdicit pēnā succincte. scō arguit crimen auaricie. ibi: Audite tertio resumit pēnā magis diffuse. ibi: Jurauit. Circa primū dicit:

f Ecce vncinus pomorū. poma q̄ possunt manu colligi primo colligunt. & postea illa que nō possunt capi nisi cum vncino quo rami attrahunt: et ideo p hanc visionem designabat diuina vltio vltimata absq; retractione ideo subdit: g Uenit finis &c. vt ꝓtranseam eum dimittendo absq; punitione. Hebrei dicūt q̄ hec est littera: Ecce calatus ficorū. i. pessimarum que nihil valēt: sed ꝓijciunt: & per hoc captiuatio populi designat.

h Et stridebūt cardines tēpli. in quo adorat vitulus: & p stridorē cardinū intelligit destructio edificiorū. Jn hebreo aūt habet: Et stridebūt cardines palatij. i. palatioz regis & principū. i Multi morient. nō th omnes: qz assyrij aliquos reseruauerunt vt in captiuitatem ducerent.

k Jn omni loco ꝓiciet silentiū. i. ab omni loco repellet p clamorē moncium. l Audite. Hic cōsequēter arguit in potentib⁹ crimē auaricie d. Audite hoc: q̄ cōteritis pauperē. i. pauperes ad nihilū redigitis.

Ejcētes

N mū puluerē auidis faucib⁹ ingerūt: hec etiā vēdētes cū oīs dicat gratis accepistis gratis date.

a Et quisquilias. Jn tātā rabiē lucri, ꝑiuilitis: vt nō solū frumēta ad sustentationē coꝝ: poū vēdaret sed etiā purgamēta frumenti puluerem & paleas tritico cōmiscētes. b Jurauit. Qui nō cōmittit credat vel iuranti.

c Et ascender quasi. Jlle babitator de captiuitate: si egerit penitentiā: sicut nilus dispositiōe dei semel in anno irrigat totā egyptū cumulis arenarum claudentibus bostia eiꝰ ne defluat in mare: & siccit post irrigationē solutis cumulis redit ad alueos et ingressus mare absorbet: sic populus iste si penerauerit in delictis descēdet in captiuitatē: vel etiam eternam dānationem. d Et erit in die. Possunt hec referri ad tēpus passionis christi: quando sexta hora sol non sustinens dominū videre in cruce retraxit radios: & quando obcecatis cordibus iudeoꝝ in die luminis verus sol occubuit & aduenientibus romanis festiuitates & cātica eoꝝ versa sūt in luctū: & ex illa die ola repleta sūt lachrymis & penitudine & cilitio et decaluari sunt: quia christum non habent: qui est operimentuz omnium electorum: tunc populus israel quondam primogenitꝰ deꝰ: eterne lucem traditus est.

e Super omne caput caluicium. Loquit̄ sm consuetudinem veterum qui positi in tristicia radebāt sibi capita vel quorum capita abhostibus in captiuitate radebantur. f Et ecce dies veniūt dicit dominꝰ. Mittit deus in eos qui terrena sapiunt famem audiendi verbum dei: quādo ꝓpter peccata populi deficit doctrina in ecclesia: & a mari. i. a salsis et amaris fluctibus venient rursus vsq; ad mare. i. ad amara: quia non occurrunt eis dulcissimi fontes: et ab aquilone v. a. o. cupiunt deferere aquilonē durissimū ventum: & p̄venire ad orientem: sed nō possūt inuenire: quia nō recto itinere gradiunt: sed deuijs anfractis circūeunt. g Sacra scriptura in q̄busdam locis aqua est: vbi facile pcipitur in quibusdā pante: vbi difficilio: intellectus & conteri oportet. h In illa die. Cum aufert deus ineccelesia intelligentiā diuini eloquij morientes virgines. i. animę subditorum que habent pudicitiam per abstinētiam malorum sed sunt fatue: quia nō habent lumen veritatis: subtracto verbo vitali: perit pudicitia: morit castitas: cessant virtutes deficientiū & ignis ꝓ etiā adolescentes. i. q̄ fortiter vicerunt mundum: deficiūt ideo: quia iurant in idolo samarie id est firmant in dogmatibus hereticoꝝ qui per samariam intelligunt. Qui hereticī etiam desiderāt viam bersabee q̄ est trib⁹ iuda: qz multi hereticī desiderant imitari sacramēta ecclesie.

℣ Et viuit

a Dicētes. cū desiderio. b Quā trāsibit mensis. i. abūdātie tēpus. vt sic tpe caristie blāda vēdam⁹ cari⁹. c Et sabbatū. i quo fit quies a vēditione. d Et aperiem⁹ fru. i. horrea frumēti. e Et iminuam⁹ mensurā. dolose. f Et augeam⁹ siclū. i. pecū. g Et supponam⁹ stateras dolosas. in pōdere monete. h Et possideam⁹ in argēto egenos: qz cōpellent se nobis vēdere in seruos.

i Et pauperes ꝓ calciamentis. Jn hebreo habet: Pro clausuris. t exponat. vt. ē. ij. ca. circa mediū.

k Et quisquilias. i. purgamenta. q̄ nō debēt vēdi cū frumēto sed ejici.

l Jurauit. Hic resumit ꝓheta penā populi magis diffuse explicādo: & primo quātū ad penā corporalē. secūdo quātū ad ꝑsonalē. ibi: Ecce dies. Circa primū dicit: Jurauit dñs. i. firmiter disposuit & irrenocabiliter.

m Jn supbiā iacob. i. cōtra supbiā populi. x. tribuū. n Si oblitꝰ fuero &c. i. nō obliuiscar sed puniā eoꝝ opera mala. o Nūquid sup isto nō cōmouebit terra &c. quasi dicerent immo cōmouebit afflictiōe magna.

p Et ascender quasi fluuius &c. p hoc designat captiuitas populi fumi rasticat aque fluminis transeunt de loco sue originis ad loca longinqua

q Occidet sol in meridie. i. tempore quo sperabant ꝓsperitatē fugere aduersitatē: & idez intelligit per hoc quod subdit: r Et tenebrescere faciam &c. est ejs expressio eiusdem sententie per alia verba ad maiorē exaggerationē. s Et inducam sup omne dorsum vestrū &c. sic enim ducebant captiui induti sacco: & capita rasa. sm q̄ dicit Deu. xxxij. De captiuitate nudati inimicorum capitis. t Et ponam eā quasi luctū vnigeniti. i. in tanta amaritudine sicut est mater lugens vnigenitū. v Et ecce dies. Hic ꝓprie exprimit pena ꝑsonalis. cū ō: x Et erunt tā &c. nō famē panis. f. solū.

y Sed audiendi verbū dei. Justo cū dei iudicio factū est: vt ꝓpulsis. x. tribuū & ꝓheras partim occideret: et partim fugaret iminente tribulatione eoꝝ p assyrios: quereret consiliū a ꝓpheris & nō inueniret. ideo subdit: z Et cōmouebunt a mari vsq; ad mare. i. a mari mediterraneo vsq; ad mare galilee. a Et ab aq̄lone. i. a termino aq̄lonari regni. x. tribuū. b Usq; ad orientē. i. vsq; ad terminū orientalē. c Querētes verbū domini: ꝓ omnes ptes fuit regni. d Et nō inuenient: qz nō sunt digni ratione ꝓdicta. e Jn die illa deficient virgines pulchre. a sua pulchritudine. f Et adolescētes. a sua fortitudine. g Jn siti. seq̄ coꝝ pozali ex q̄ ptz qō dictū est q̄ ex defectu cibi & potus corporalis fuit etiā defectus cibi spūalis. h Qui iurāt in delicto samarie. i. vitulo quē fecit hieroboā rex samarie: & in hoc faciebāt ei reuerētiā: qz boues q̄ mazorē sui iurant ad Heb. vj. i Et dicūt: Viuit deꝰ tuus dan. ibi erāt duo positus vn⁹ de duob⁹ vitulis a hieroboā factis. iij. Reg. xij. & ei attribuēbāt deitatē hoc modo iurādo.

ss 4 Et viuit

Universidad de Sevilla Biblioteca

Et viuit via bersabee.p quā imus adorare deos eō. Abeo errabāt decē tribꝰ qꝛ nō solū adorarēt vitulū in dan ꝫ est ciuitas i vltimis finibus eoꝝ:sed longo itinere ibāt in bersabee q̄ est ciuitas in termino tribus inde adorare idola que due tribus quondam adorauerunt.

Idi vōm ℣t.Si descenderint. Cū aīa corporeis vinculis laxata ꝓpter tenuitatē substantie volādi habeat libertatē vel ad inferna ducit de quibus scriptū ēt Cōuertant peccatores i infernū. ℣ item: In inferno quis cōfitebit tibi.vel ad celestia sublimat. Sunt eīm spiritualia nequicie in celestibus: ℣ ſ sibi scientiā vere circūcisionis vendicauerūt: hoc est interp̄tat carmelus ℣ ſ humilitate cōtenta habiter in montib⁹ ibi seruātem manū dei nō cuadit ℣ ſi desperās salutē oculos dei vult vitare: ℣ in vltimos fallorū fluctuū terminos gurgite:tibi etiā mādat deus roꝛmoso serpēti:℣ ille vltro mordet. Capta q̄p vitis gladio dei punit ℣ ponit eos oculos iup eā in malū ℣ non in bonū: vt p cruciatus ℣ supplicia resurgat ad deū. In infernū vitioꝛ descēdit & sperādo:sed inde porētia dei educit i celum ascēdit:supbiendo sed inde detrahit. Duo sunt carmeli: vn⁹ interpretat̄ ℣ terrā ꝑmissionis vbi orauit helias: alter in tribu iuda ad austrū vbi nabal carmelites fuit.

℣ Qui tangit montes & facit tonitruum & adnuntiat homini eloquium suum: qui facit matutinam caliginem & ascendit super excelsa terre: Dominus deus exercituum nomen eius.

Nico.de lyra

a Et viuit via bersabee.i. ille ꝑ cuius adoratione itur in bersabee:ibi ei vigebat idolatria:vt dictum est.ō. v. ca.Sciēdū tn q̄ ista bersabee est alia ab illa que est in termino australi terre ꝓmissionis:q̄ est in tribu iuda:de qua dicit.iij.Reg.xix.q̄ helias venit in bersabee iuda:ad differentiā istius q̄ nō est in iudea. b Et cadent ℣ nō resurgent vltra.i.illa captiuitas.p.tribuū nō fuit relaxata. vt frequēter supra dictum est. La. VIII

Moraliter. c Hec ostēdit mihi dominus deꝰ. Hic ad īram describit punitio israelitarū:ꝑ quā mystice significat punitio maloꝝ christianoꝝ. Circa quā sciendum:q̄ ꝑ vncinū fit scōa collectio pomoꝝ.ſ.illoꝝ q̄ sunt in alto et sic non possunt colligi sola manu. Uncinus vltimā punitionē significat ℣ sic dicit. g Uenit finis sup ꝓpulm meū.ſ.peccatorē. b Et stridebūt cardines tēpli.i.plati q̄ grauius peccant q̄ alii:℣ dicit stridebūt: q̄ ō pena inferni dicitur Matth.viij.et.xiij. ibi erit fletus et stridor dentium.

k In oī loco.ſ.inferni. ℣ Proiicientur silentiū.p clamorē cruciatorum. l Audite hoc.aure mentis:vt penitentiā ante tēpus huiꝰ punitionis. ℣ Qui cōteritis pauperē.eo q̄ nō pōt se defendere. a Dicentes quando trāsibit messis. vt sic possim⁹ mouere litē cū innocētibus ā tpe messis sunt in pace. c Et sabbatū.in quo non licet opari. d Et aperiem⁹ frumētū.i.exponem⁹ venale cū multis tn̄ fraudib⁹. ıō subdit: e Ut imininuam mēsurā ℣t.vt possideam⁹ in argēto egenos.i seruos ℣ ancillas eo q̄ nō poterūt se liberare a debito erga nos. k Et quisquilias frumēti vēdam⁹.i. inutilia miscendo bono frumento. l Iurauit dñs. Hic ponit doctorū pena. Et primo corporalis cū dr: ℣ Iurauit dñs in supbiam iacob.i.firmiter statuit cā punire:℣ p iacob ā supplantatoꝛ intelligit supplātātes innocentes dictis fraudib⁹ significant. o Nūq̄d sup isto non cōmouebit terra.q.d. sic per guerras ℣ pestilentias insurgētes ex dei iudicio. p Et ascēdet quasi fluuiꝰ.ſ.supplantatoꝛ maligⁿ intumescēs supdc. q Et ejiciet de sua ptāte. q Occidet sol in meridie.i. ꝓsperitas supbi cadet i etate sua virili sicut frequēter cōtigit. r Et cōuertā festiuitates vestras.ſ.mūdanas ℣ ineptas.

a ſ in captiuitatē illi qui ira iurant.

a ℣ viuit via bersabee:ℰt cadent:et b a ſ nō reuerebit ō captiuitate ad ꝓuere felicitarē
non resurgent vltra. La.IX

Uidi dominū stantē sup c a ſ qō erat in hierlm. ſ ꝓpter vi
angelo. b ſ nūcia gentiēdō a na
buchodonosoꝛ.
altare. Et dixit: ꝑcute cardinē d
et cōmoueātur superliminaria. e
a ſ.i.cupiditas rerū ēporaliū. ſ quare.
b ſ in principib⁹ vel in mente.
Auāricia eīm i capitē hominum: f
a ſ subaudis hoiem eorū. b ſ nabu.℣ chaldeoꝝ
℣ nouissimū eorum in gladio in g
a ſ voluit sedechias fugere i egyptū nec potuit.
b ſ illi q̄ euadūt i egyptū ibi nō sūt saluati.
terficiā. Nōn erit fuga eis: ℰt qui h
a ſ hypbolice eīā si hec fecerint nō poterunt euadere. ſ sicut factū est i dathan et abiron qui ante sunt sepulti q̄ mortui.
fugerit ex eis nō saluabit. ℣ Si dē i
scenderint vsq̄ ad infernuꝫ:inde m
a ſ nō q̄ ante resurrectionē aliquis reuabat sēā enam in inferno positi sūt in pēne dei. b ſ sicut enoch ℣ helias cū corpoibus rapti in celum dei regunt arbitriū.
mānus mea educet eos:℣ si āscēderint vsq̄ in celū: inde detrahā n
eos.Et si abscōditi fuerint in ver o
a ſ ḡ densissimā hyderi siluā b ſ aliēā meiop.
tice cārmeli inde scrūtans auferam eos.Et si celauerint se ab oculis meis in profundo maris: ibi p
a ſ si voluerint se abscondere ab oculis meis: vt ionas voluit.
raz eos.Et si cēlauerint se ab oculis meis in profundo maris: ibi q
ſ vt sulcipiat eos.
draco & mordebit eos. r
a ſ sicut mādauerat de iona. b ſ leuiathan vel cero. c ſ lauciꝰ deuorabit quasi hostiā.
mandabo serpēti: ℰt mordebit s
a ſ qō sub enigmate dixerat apertius ponit.
eos.Et si abierint in captiuitatē t
cora inimicis suis: ibi mandabo
a ſ ministris sennacherib ℣ nabuch. b ſ nec seruus liberabit a morte. c ſ quasi iratus.
gladio ℣ occidet eos ℣ Et pōnam r
a ſ qui poterūt morte effugere. b ſ vt per tormenta ad penitētiā cōpellant.
oculos meos sup eos in malum
ſ tamen hoc.
℣ non in bonū:℣ dominus deus v

℣ In luctū. ꝓpter gaudiū vestrū in
epīs. s Et indūcā sup oē dorsuꝫ
vestrū saccū. ꝓpter curiositatis excessum. ℣ Et sup oē caput caluitiū.ꝑ
crispatione crinis. v Et ecce dies.Hic ſcēo ponit pena spūalis cuꝫ
dr: x Et emittā famē in terra ℣.
qm̄.ꝓt mala potētia aliq̄ terra sup
ponit interdicto:℣ sic cessat diuinū solennis celebratio:℣ verbi diuini ꝓdicatio saltē in ꝑte. c Delicie
virgines pulchre.i.mulieres minuētur a deuotione. f Et adolescentes in sti.ſ.iusticie.
In ca.viij. vbi dicitur in postilla: Quādo trāsibit messis.

Additio. Hoc q̄s dicit hic Quādo trāsibit messis et venūdabim⁹ merces ℣ sabbatum:℣ apertemus frumētū: exponit a quibusdā hebreoꝝ de mense embolismali qui fiebat cōter semel i triennio:quādo faciebant tredecim mēses in anno:ex quo sumebāt diuites cupidi occasionē vendēdi cari⁹ victualia ex mutatione festinitatuꝫ. Similiter q̄s dicit hic, Sabbatū intelligūt de labbato terre: q̄s fiebat ſ septimo anno:℣ tūc cessābāt ab agricultura. vt habet Leui. xxv. ex qua cessatione carius vendebant victualia:et tunc sumebant cupidi occasionem ad minuendum mensuram qua talia vendebant et augendum siclū ſcz monete quā in ꝑcium recipere debebant et sic dupliciter defraudabāt pauperes emētes ex tali caristia occurrente. La. IX

Idi dñm. Hic amos prophetat ꝓra regnū duarū tribuū ℣ dimīt in tres ꝑtes.q̄ primo ponit pene acerbitas.ſcō eius ineuitabilitas.ibi: Nō erit.tertio rōnabilitas.ibi: Nūquid .Circa primum dicit: Uidi dñm stantē sup altare.ſ. holocaustoꝝ:q̄ erat in hierlm metropoli duarū tribuū. o Et dixit.executorib⁹ siue iusticie. c Percutite cardinē.ſ.tēpli. f Et cōmoueant.sup liminaria. ꝑ quod signabat destructio templi futura sub rege sedechia:℣ subdit causa ibi partis eis.cū dicit: q Quāricia eīm in capite omniū.i.in rege ℣ principibus ℣ sacerdotib⁹. b Et nouissimum eorum.i.minimū de populo.
In gladio interficiam.per hoc designabat q̄ a maioribus vsq̄ ad minimos oēs ꝓbiecerent regi babylonis armoꝝ violētia:℣ sic adimpleta fuit sub sedechia.iiij.Reg.vl. k Non erit. Hic ꝓmittit pene inuitabilitas. cū dr: Nō erit fuga.ſ.ad euadēdū simplr q:si fugerint ad hoꝛa postrā capiēt.ıō subdit: Et qui fugerit ℣t. l Si descēderint vsq̄ ad infernum.i.in locis subterraneis se abscōdēdo. m Inde manꝰ mea.i.ptās mea.
n Educet eos.ꝑ chaldeos ā q̄rēt eos ibi ℣ inueniēt eos.
o Et si ascē.℣t.fugiēdo ad mōtes altos:quoꝝ cacumina vident tāgere celos. p Inde detrahā eos. ꝑ chaldeos ibi eos insequētes. q Et si celauerint ℣t.i.si possent ꝑ facere. r Ibi mādabo ℣t.ꝑ hoc nō saluarēt. s Et si abierit ℣t. ibi eni tāḡ viles ꝑsone ℣ abiecte occidebant ꝑ modica cā.
t Et ponā oculos ℣t.inducendo sup eos malū pene.
v Et dñs deꝰ exercituū.i.angeloꝝ ipse.ſ.est.

Qui

Qui tāgit terrā. Si terra insensibilis sentit creatorē suū ℣ ad nutū illi⁹ cōuertit:quāto magis dē fragilis
Allego. eiꝰ aīa in vase fictilis corporis. Allego. Cū deꝰ cō
tinet terrā alicuꝰ:cōtinuo sceleraa intelligēs vertitur in lucē ℣ ita ascēdit dñs quasi fluuiꝰ cōsumatio
nis vt opa terrena cōsumat: et descēdit sup peccatorē qua si flumē egypti: vt in amaritudinē tormētoꝝ impetu dei trudat. b Qui edificat. Quo nidie dñs edificat ascēsionē in celo:cuꝫ sanctos suos de imo trahit ad celestia q̄bus ipse ꝑ fidē ℣ in eos ascendit. Uocat eīā quēlibet incredulū ad fidē suā:℣ edomat ℣ coquit ardoꝛe spūssancti: ℣ postea effūdit:cū ille lōge lateoꝝ ꝓdicat magnalia dei:vt vbi abūdauit delictū sup abūdet gratia.
Et fasciculū.i.gregē credē
tūm̄ste fasciculus vna dei religione cōstrict⁹ est: vñ ℣ ipsa religio a religando ℣ in fasce pāi vinciēdo nomē accepit.
Nūquid nō vt filij. Gloriabant iudei q̄ erāt de stirpe patrū q̄bus locut⁹ est deus: q̄ eīā de egypto eduxit: ꝓra dicit dñs. Sicut creauī vos ita et ethiopes: Sicut eduxi vos de egypto:ita ℣ istos alios de diuersis ꝓtib⁹ adduxi: ergo ne supbiant:q̄r equali cōditione facti equali sñe subiacebāt. Allego. Ethiopes nigri si penitēt possunt verti ī filios dei: capadoces q̄ iacebāt sub frigido aquilone vertunt in palestinos: vt depositā supbia cadāt bibētes.i.scientes iudicii dei. Syri.i.sublimes trāsferunt de cyrene.i. infirmo pariete: q̄ erāt vicini amaro mari ℣ syrtib⁹:℣ incipiunt sublimes esse i bono.cōtra filij dei:si aberrant vertūtur in ethiopes: q̄ oculi dñi supra ola regna peccātia:que ostēdit diabolus dño. Unde apls: Nō regnet peccatū i vestro mortali corpore.
Uerūtn con. Quis plebs rātes in malo cōterat: illos ā supplātant vitia ℣ vincūt in certamine nō occidet.
Mūdabo. vel mūdabo.i. ſ mūdatiōe corripiā i ꝑtri ℣ cōcutiā in die iudicij domū israel.i.ecclīam vbiq̄ dispsam.
Et cōcutiā in cribro.ſ.constitio fit:vt frumētū i horrea cōdat:℣ palea igni cōburat.
Sicut in cribro agitatos et concussos mūdabo ℣ eligā:vt q̄ fuerit lapis ꝑ penitentiā de cribro nō excidat: Qui sicut puluis ceciderit in terram peribit gladio ℣ morietur. Deꝰ ā olā pugillo cōcidit ꝑ magnitudinē suā quasi vtraq̄ manu tenēs margines terre quasi cribū huc ℣ illuc cōcutiet vt palea ℣ sordib⁹ cadentibus in terrā solū frumentū remaneat:℣ hoc idcoꝛ:q̄ nō credūt vaticinijs ꝓphetaꝝ q̄ percātib⁹ penas cōminant. b In die illa. Illato terroꝛe penaꝝ ꝓmittit ꝓspera ℣ leta moꝛe scripture ꝑ phetarū.ſ. Iudei olā carnaliter intelligēteo: ſ interp̄tant de tpe christi sui quē expectāt a quo hierlm rectificandā:℣ dauid regnū restituēdū putāt. Nō cecidit ℣ tacet in terra dicit suscitarit:quia illi iacebāt in terremis.

a ſ qui tāḡ est porētie ne putet⁹ insufficiēē ad ſ.
a exercituū q̄ tāḡit terrā ℰt tabe/ a
ſ.i.deficiet. b ſ de duodecim tribub⁹
scet:℣ lugebūt oēs hābitantes i
a ſ de captiuitate eoꝝ ille ꝓpse ſ pslm egerit sicut nilus ad irrigādā terrā ascēdit ℣ sī nō penitu/
erit defluet de terra sua sicut nilus cū ipsetu deseca. ea. Et ascēdet sicut riuꝰ eos: ℣ de b+
dit in mare. a ſ subaudis ſ faciet hoc.
b fluet sicut fluuiꝰ egrypti. Qui ēdi c
ficat in celo ascēsionē suā: ℣ fasci/
a ſ fide et religiōe. b ſ in aera ℣ caloꝛe solis vel cotarras.e.t.c.l.f.ter.
culū suū sup terrā fundauit ℣ Qui d+
vocat aquas maris: ℣ effūdit eas f+
sup faciē terre. ℣ Dñs nomē eius.
Nūquid nō vt filij ethiopū: vos g+
estis mihi filij israel ait dñs: Nū h
quid nō israel ascēdere feci de ter
ſ vel philistheos.
ra egrypti:℣ palestinos de capa/ b
a ſ adduxi. b ſ qui mō habitāt in damasco.
c ſ que est cauerna libye vltra egyptū.
docia:℣ syros ō cyrēne:Ecce ocu k
a ſ qui nō accipit ꝓsonas. b ſ cuncticq̄ gētis.
li dōmini sup regnū peccans:et l
cōterā illud a facie terre. Uerūtn m
a ſ punīēs ola regna terre. b ſ misericors dñs misericors:dixit loquit de pplo suo. ſ ira vt pe
nit⁹ delcat sed reliquie salue erunt.
tamen domus iacob non delebo e n
a ſ ministrio meio antiocho epiphane et successoribus alexandri.
cōterens nō cōterā domū iacob o
a ſ ministrio meio antiocho epiphane et successoribus alexandri.
dicit dñs. Ecce ei ego mandabo f p+
a ſ dispergā. b ſ ad quas dispsus erit.
℣ concutiaz in omnib⁹ gentibus g
domū isral:sicut cōcutit triticū in
a ſ in vindicta iudicij. b ſ.i. quidder iustus
pondere sicut furnus.
cribro:℣ nō cadet lāpillus super q
terrā. In gladio morientur oēs r
a ſ pleriq̄ reos vsq̄ ad mortē in peccatis. b ſ cō
fisi in dignitate generis ꝓmittūt sibi impunitate malorū ideo mala sustinebūt.
peccatores populi mei: q̄ dicūt s
nō appropinquabit ℣ non veni/
a ſ qō ſ ꝓpter minauit. b ſ nec resurrectionē.
ſ cōfusionis alo cōcussionis.
et super nos malum. ℣ In die illa t

Reedificabo

hec scriptura. Suscitabo tabernaculū dauid ℣t. refertur ad tempus christi ſm hebreos:igitur sequendo dicta beati Jacobi exponenda est hec littera de reedificatione ecclesie per christum in vnione gentiū et iudeoꝝ: sicut allegatur Act.xv. et diuiditur in duas partes: quia primo describit hec reedificatio.secundo reedificationis accelleratio.ibi: Ecce dies. Ad intelligentiam primi sciendū q̄ christus dauid nūcupat in scriptura vetꝰ testa. Osee.iij. Post hec reuertent filij israel ℣ querēt dominū deum suū:℣ dauid regē suum. vbi habet translatio chaldaica. Reuertent filij israel:et querent cultū dei sui: ℣ obedient messie filio dauid regi suo: sicut ibidem fuit expositum. et similiter ℣ Hiere.xxx. Seruiēt domino deo suo ℣ dauid regi suo: Trāslatio chaldaica habet: Colent coꝛā dño deo suo et obedient messie filio dauid. Item sciendū q̄ vna est ecclesia que incepit a primo Abel iusto vsq̄ ad vltimū electū qui in fine mūndi nasciturus est: ſm q̄ dicit beatus

Act.15.d

Greg.

a Reedificabo. vt sicut placuit ecclesia in iudeis constans ex patrib⁹ ille placet ecclesia de iudeis ⁊ gentib⁹ cōgregata.
b Ecce dies veniūt. Iuxta litteram hec oia cōtigerūt iudeis post reuersionē de babylone: q⁹ aratioui successit messio ⁊ vindemie iactatio seminis in quo ostēdit tanta felicitas eis data vt oēs abundāria simul eis cōtingeret nec esset dies vlla sine frumēto: vino ⁊ oleo: als gaudio. Allego. Allego. Dies veniēt. s. post ascēsionē dñi in quibus arator. i. ille q̄ sūū ⁊ alio⁹ corda exarsit fide ⁊ dilectione: repulsa duricia infidelitatis: vt fructū bone oppationis afferat. apphendit messorē. i. eum q̄ p̄dicādo verbū dei: boies a curis seculi euellit: vt in ecclia dei recondat. Calcator: vue est martyr: qui mortē ⁊ ipm diabolū calcans port⁹ oī recedat a fide. p nole xp̄i patiēs musta sui sanguinis fūdit: vt pheat exemplū alijs: hos oēs mittit deus in ecclīam vt semen in electoū cordib⁹ seminent: ⁊ a curis seculi segregent ⁊ ipsi p sibi cō missis animas ponant: ⁊ apphendit alius alīū: q⁹ alius alij succedit.
c Et facient hortos. Nec contenti hac felicitate rerū vt ampliorib⁹ delitijs affluant: oia genera virtutū in seipsis adimplebūt: vt varijs floribus virtutū ornati ad celestē paradisum pgant. d Et plātabo eos. Et post hec ipsos plantatores ⁊ plātatos plātabo sup terrā viuētiū: ⁊ ita radicem eoꝝ firmabo: vt nō possint amplius euelli vel in pšenti: vel in futuro. nas contra omnes tentationes ero cū eis vsq in finē seculi. ℣ Explicit Abdie

Nico. de lyra

Greg. Homel. vij. ⁊ ista ecclia vocat tabernaculū dei sine xp̄i: Esa. iiij. Et erit tabernaculū in vmbraculum diei ⁊c. Apo. xxj. Ecce tabernaculū dei cū hoībus ⁊c. Igit tabernaculū istud in quo est verus dei cultus cecidit post diluuiū oībus ad idolatriā declinantib⁹ a rge nemroth q̄ coegit homines ignem adorare paucis tū exceptis: vt abrāā ⁊ alijs alijs fidelib⁹: multi erāt de illis q̄ discēdērūt ab abrāā declinauerūt ad idolatriā: vt bilmaelite filij esebure: ⁊ idumei ab isaac descendentes. Et hi oēs filij iacob fuerint fideles: tū multi postea ab eis descēdētes fuerūt idolatre: vt pz Exo. xxxij. de adoratione vituli. ⁊ in libris Iudicū ⁊ Reg⁹. de cultu idoloꝝ. Sz casum hui⁹ tabernaculi repauit xp̄s ⁊ ei⁹ discipuli: p quoū p̄dicationem cessauit idolatria p orbē: ⁊ vocati sūt iudei et gētiles ad fidē: ⁊ hoc est q̄ dicit hic: In die illa. i. tpe gratie: q̄ dicit deus: ad Ro. xij. Nox p̄cessit dies aūt appropinquauit. a Suscitabo tabernaculū dauid. i. ecclam christi q̄ fm deitatē est ab eterno: ad Heb. xiij. Jesus christus heri ⁊ hodie ipse ⁊ in secula. b Nō cecidit. p idolatriā modo p̄dicto. c Et reedificabo aperturas muroꝝ ei⁹. i. scissuras gētiū p diuersos rit⁹: q̄ alique colebāt iouē: ⁊ alie dianā: ⁊ alie martē: ⁊ sic ō alijs: q̄ p p̄dicationē xp̄i et apl̄oꝝ reducte sunt ad vnū verū deī cultū. d Et ea q̄ corruerāt instaurabo: q̄ multi qui corruerāt a fide vni⁹ dei: ad eā sunt relcuati. e Et edificabo eū sicut in diebꝰ antiquis. i. sicut ante diluuiū oēs cōmuniter colebāt vnū deū fm ipius ade īstructionē: licet postea corrupti fuerint cōiter carnalitate et lasciuia. Heb. vj. Omnis quippe caro corrupat viā suā. f Et possidēāt reliquias idumee ⁊ oēs natiōes. Ista aūt possessio nō intelligit̄ p dominiū tp̄ale sed spiritualem: inquātū apl̄i ⁊ fideles alīs collatis gentiū inhūecerūt fidei ideo Act⁹. xv. vbi allegat hec scriptura fm trāslationē. Lxx. que tūc multū erat auctētica: p eo q̄ dicit hic: Ut possideant reliquias idumee et oēs nationes: eo q̄ inuocatū sit nomē meū sup eos. ℟. ibi: Et requirāt ceteri hoīm dñm ⁊ oēs gentes sup quas inuocatū est nomē meū ⁊ ideo q̄ dicit hic: Eo q̄ inuocatū sit nomē meū sup eos: referēt ad illos q̄ vocati sūt ad fidē: exponunt aūt hic spāliter idumei: q̄ ipsi ⁊ iudei de duobus fratrib⁹ descēderūt. s. iacob et esau: ⁊ xp̄s ex iudeis descēdit fm carnē: ⁊ similiter apl̄i ⁊ primi credentes.
g Ecce dies. Hic p̄mr describit dicte reedificationis acceleratio: q̄ facta est p celerē cuāgelij publicationē: q⁹ viuēte adhuc beato petro ⁊ pluribus alijs apostolis: fides catholica fuit p totū orbē p̄dicata: sicut plenī⁹ declarauī sup illū Ps. xviij. Jn omnē terrā exiuit son⁹ eoꝝ ⁊c. ⁊ bicuter pōt ō resumi. Predicatio ecuāgelij incepit a hierm q̄ est in medio terre habitabilis: Act⁹. j. ⁊ inde deriuata est circūquaq; versus aūt occidentē publicata fuit vinēte Petro: q⁹ discipuli ab eo missi in franciaz p̄dicatione euangelij: edificauerunt Senonis ecclesiam in honore beati Petri quē credebant passum: sed postea audientes ipsum vitiuz nominauerunt dictam ecclesiam sancti Petri viuz in qua pluries ego fui: ⁊ eodem tēpore fides catholica fuit p̄dicata p omnia loca notabilia regni Francie: vsq; ad mare oceanū q̄ est terminus terre habitabilis fm astrologos. Et eadem ratione euangelij tunc fuit p̄dicatum versus alias ptes a hierm̄ sem. s. orientis austri ⁊ aquilonis: imo ꝓbabilius hoc videtur: q⁹ plures apostoli ⁊ alij christi discipuli dispsi fuerunt ad predicandum euangeliuz versus alias partes q̄ versus occidentem: ⁊ sic patet accelerato gentium ad fidem. Item sciendū q⁹ conuersio gentiū ad fidē messio designat nomine Luc⁹. x. Messis quidē multa ⁊c. ⁊ similiter calcatio vue: ⁊ seminatio parabolice dicunt. ꝓbete ei hoc modo frequēter loquūt: ⁊ xp̄s in euāgelio. vñ Luce. viij. Semen est verbū dei. Est igit sensus: Ecce dies veniēt id tēpus no. testa. b Et cōprehendet arator messorē. i. p̄dicator statim attinget ad fideliū conuersionē. sicut patet Act⁹. ij. vbi ad p̄dicationē petri statim cōuersi sūt tria milia. ⁊. iiij. ca. quinq̄ milia. c Et calcator vuę. i. ꝓpinator: sacre doctrine. k Mittēt semen semen. i. facient discipulos aptos ad p̄dicandū. sicut pz in actib⁹ apostolorū i plurib⁹ locis q⁹ edocti ab eis p̄dicabāt verbū dei. l Et stillabūt mō. i. ꝓfl ceteris hominētes.
m Dulcedinē. cuāgelice doctrine.
n Et oēs col. i. minores doctores. o Culti erunt. cultura spūssancti ad ꝓficiū fructū in ecclesia dei. p Et conuertā ⁊c. liberando eos de seruitute diaboli. q Et edificabunt ciuitates ⁊c. p hec intelligunt vniuersi status ecclesie: p ciuitates status cōiugatoꝝ in q̄ reqrit cōsensus alterū. vñ ⁊ ciuitas dicit ciuīs vnitas: q⁹ vineas vero stat⁹ prelatoꝝ et doctorū. et xp̄s dixit apl̄is Joh. xv. Ego sū vitis ⁊ vos palmites. p hortos vero stat⁹ religiosoꝝ: q̄ sunt clausi sub disciplina regulari. Jti ei stat⁹ sūt instituti a tribus apostolorū et discipulorū xp̄i. Et p̄ceptio vtilitatis seu fructꝰ cōsequēt̄ ē cōsecutio meriti i pšenti et pmū i futuro: q⁹ nobis cōcedat ⁊c. Ca. IX

Moraliter.

c Vidi dñm stantē sup altare. Hic amos ꝓphetat p regnū decē tribuū i q̄ erat oīs cultꝰ ⁊ p b significat cōminatio dei sup ministros ecclie mīatis cū dr: ⁊ Vidi dñm stantē sup altare. i. sup ministros ecclie ad punitionē sue malitie. et Percute cardinem. i. malum pontificē. ff Et cōmoueant̄ supliminaria. i. puniant̄ malū clerici ab eo supportati. ⁊ subdit cā cū dr: gg Auaricia est in capite oīm. qui caput est oēm. h Et nouissimū eoꝝ gladio cādet. i. minimus de clero dei vindictā nō euadet.
k Nō erit fuga eis. s. a deo vindicta ideo sequit: l Si descenderint vsq; ad infernū. i. si recurrerint ad cōsulendū demones p̄ sua cuatione. sicut fecit saul. j. Reg. xxviij. m Inde man⁹ mea educet eos. recursū suū frustrādo. n Et si ascenderint in celū. factos vepcando. nō inuabunt ab eis: q⁹ sūt indigni. o Et si fuerint abscōditi in vertice carmeli. i. si fuerint cōsuli de orationib⁹ religiosoꝝ eis nō valebit: q⁹ ponunt spedimētū. q Et si celauerint se ⁊c. q. d. hoc ē ipossibile q⁹ vidēte adhuc beato petro ⁊ pluribus aliis apostolis: fides catholica fuit p totū orbē p̄dicata: sicut plenī⁹ declarauī sup illū Ps. xviij. Jn omnē terrā exiuit son⁹ eoꝝ ⁊c. ⁊ bicuter pōt ō resumi. Predicatio euāgelij incepit a hierm q̄ est in medio terre habitabilis: Act⁹. j. ⁊ inde deriuata est circūquaq; versus aūt occidentē publicata fuit vinēte Petro: q⁹ discipuli ab eo missi in franciaz p̄dicatione euangelij: edificauerunt Senonis ecclesiam in honore beati Petri quē credebant passum: sed postea audientes ipsum vitiuz nominauerunt dictam ecclesiam sancti Petri viuz in qua pluries ego fui: ⁊ eodem tēpore fides catholica fuit p̄dicata p omnia loca notabilia regni Francie: vsq; ad mare oceanū q̄ est terminus terre habitabilis fm astrologos. Et eadem ratione euangelij tunc fuit p̄dicatum versus alias ptes a hierm̄ sem. s. orientis austri ⁊ aquilonis: imo ꝓbabilius hoc videtur: q⁹ plures apostoli ⁊ alij christi discipuli dispsi fuerunt ad predicandum euangeliuz versus alias partes q̄ versus occidentem: ⁊ sic patet accelerato gentium ad fidem. Item sciendū q⁹ conuersio gentiū ad fidē messio designat nomine Luc⁹. x. Messis quidē multa ⁊c. ⁊ similiter calcatio vue: ⁊ semīatio parabolice dicunt. ꝓbete ei hoc modo frequēter loquūt: ⁊ xp̄s in euāgelio. vñ Luce. viij. Semen est verbū dei. Est igit sensus: Ecce dies veniēt id tēpus no. testa. b Et cōprehendet arator messorē. i. p̄dicator statim attinget ad fideliū conuersionē. sicut patet Act⁹. ij. vbi ad p̄dicationē petri statim cōuersi sūt tria milia. ⁊. iiij. ca. quinq̄ milia. c Et calcator vuę. i. ꝓpinator: sacre doctrine. k Mittēt semen semen. i. faciet discipulos aptos ad p̄dicandū. sicut pz in actib⁹ apostolorū i plurib⁹ locis q⁹ edocti ab eis p̄dicabāt verbū dei. l Et stillabūt mō. i. ꝓfl ceteris hominētes.
m Dulcedinē. cuāgelice doctrine.
n Et oēs col. i. minores doctores. o Culti erunt. cultura spūssancti ad ꝓficiū fructū in ecclesia dei. p Et conuertā ⁊c. liberando eos de seruitute diaboli. q Et edificabunt ciuitates ⁊c. p hec intelligunt vniuersi status ecclesie: p ciuitates status cōiugatoꝝ in q̄ reqrit cōsensus alterū. vñ ⁊ ciuitas dicit ciuīs vnitas: q⁹ vineas vero stat⁹ prelatoꝝ et doctorū. et xp̄s dixit apl̄is Joh. xv. Ego sū vitis ⁊ vos palmites. p hortos vero stat⁹ religiosoꝝ: q̄ sunt clausi sub disciplina regulari. Jti ei stat⁹ sūt instituti a tribus apostolorū et discipulorū xp̄i. Et p̄ceptio vtilitatis seu fructꝰ cōsequēt̄ ē cōsecutio meriti i pšenti et pmū i futuro: q⁹ nobis cōcedat ⁊c. Ca. IX

Allego. Allego. Dies veniēt. s. post ascēsionē dñi in quibus arator. i. ille q̄ sūū ⁊ alio⁹ corda exarsit fide ⁊ dilectione: repulsa duricia infidelitatis: vt fructū bone oppationis afferat. apphendit messorē. i. eum q̄ p̄dicādo verbū dei: boies a curis seculi euellit: vt in ecclia dei recondat. Calcator: vue est martyr: qui mortē ⁊ ipm diabolū calcans port⁹ oī recedat a fide. p nole xp̄i patiēs musta sui sanguinis fūdit: vt pheat exemplū alijs: hos oēs mittit deus in ecclīam vt semen in electoū cordib⁹ seminent: ⁊ a curis seculi segregent ⁊ ipsi p sibi cō missis animas ponant: ⁊ apphendit alius alīū: q⁹ alius alij succedit.
c Et facient hortos. Nec contenti hac felicitate rerū vt ampliorib⁹ delitijs affluant: oia genera virtutū in seipsis adimplebūt: vt varijs floribus virtutū ornati ad celestē paradisum pgant. d Et plātabo eos. Et post hec ipsos plantatores ⁊ plātatos plātabo sup terrā viuētiū: ⁊ ita radicem eoꝝ firmabo: vt nō possint amplius euelli vel in pšenti: vel in futuro. nas contra omnes tentationes ero cū eis vsq in finē seculi. ℣ Explicit Abdie

Nico. de lyra

Incipit prologus beati Hieronymi in Abdiam ꝓpheram.

a Jacob patriarcha ⁊c. Iste p logus diuidit in tres ptes. Jn ꝑma ponit materia operis sequtis. s. libꝰ ꝓphete q̄ dr: Jacob p̄iarcha ⁊c. Et q⁹ metaphoice i pšona edom ꝓtra idumeos ꝓphetia dirigit. Jn scda pte subditur rō metaphore. ibi: Et q⁹ pps isr̄l. Jn tertia vero pte ponit̄ notificatio ipi⁹ ꝓphete. ibi: Idcirco hūc dicit: licet ād incipiāt ibi plogū: sed melius mi bi videt: vt in eodē plogo pcedentibus cōtineat. Dis visis littere inserta ⁊ exponēdo subdividam⁹: Jacob patriarcha. i. patrū p̄cepo. Habuit eū. xij. filios a q̄bus tribus. xij. descēderunt. b Qui ob rubore corporis sui edom hebrea lingua appellat⁹ est. Cōtra: Genē. xxv. Cū venisset esau lassus de agro ait: Da mihi ō cocto ne hac rufa: q⁹ opido lassus sum. Eodem vocatū est nomē ei⁹ edom. Respōdeo: ꝓpter vnūq; sic appellat⁹ est ꝓpter rubore pulmēti ⁊ corpis. Sic ergo primo assignat nobis ratiō. secūdo subdit fratris psecutio. cū dicit: Js memoratū ⁊c. tertio transfert ad alios psecutionis similitudo. ibi: Qua de causa ⁊c. c Qui isr̄l nomen acceperat. Cōtra Genē. xxxij. Nequaq̄ vocabit nomē tuū iacob sed israel. Diu aūt ante odio habit⁹ fuerat sicut patet Genē. xxvij. vbi dicit esau: Venient dies luctus patris mei: ⁊ occidam iacob fratrē meum. Responsio: posset dici q⁹ isr̄l est genitiui casus et i tex⁹ tak vir videns deū: q⁹ frater ipsius esau nomē acceperat iacob: qđ interꝑtak luctator: vel supplantator: et illud nomē recte est̄ videntiū deū: qui diuino intuitu impugnāt vitia ⁊ supplātāt. Vel potest dici q⁹ acceperat in dispositione diuina. Jplanꝰ ⁊ vere⁹ vt credo pōt dici q⁹ ad Iraz iā isr̄l vocat⁹ fuerat sicut dr Genē. xxxij. Cū esau veni ret ei obuiā vt eū interficeret: sed placat⁹ muneribꝰ ⁊ humilitate iacob: sicut habet Genē. xxxiij. eū nō interfecit. d Qua de causa. ⁊c. ex eo q⁹ dictū est q⁹ edō psecutus est iacob infert q⁹ oēs psecutores filioꝝ iacob edom appellari sūt: ex quo relinquit q⁹ ꝓtra oēs tales est ꝓphetia sic ꝓtra idumeos vere vel interꝑtative. e Et q⁹ pps israel. Hic

Incipit prologus beati Hieronymi in Abdiam ꝓpheram.

a † Acob patriarcha fratrem habuit esau qui ob rubore⁹ corporis sui edom hebrea lingua appellatus est: qđ latine sanguineus dicit. † Jo memoratū fratrem suum qui isra el nomē accepat: grauī odio cōmotus interimere conatus est.
b Qua de causa oēs qui populuz israel hoc est filios patriarchę iacob p̄dicti esau odium imitati persecuti sūt: esau ⁊ edom appellati sunt. † Et quia populus israel de captiuitate chaldeoꝝ per cyrum regem persarum nutu dei reuocatus in hierusalē: ab alio regno grauiter afflictus atq; oppressus est: ideo hoc regnum qđ more esau p̄dictum populum persecutum est: per denunciationē abdię prophetę increpatur q⁹ non dei indignatiōe: sed sua virtute populū supatū gloriabatur. De quo regno olim p dauid in psalmo .cxxxvj. dictum est: Memorare dñe filioꝝ edō in die hierusalem. Nā reliqua lectione con p̄hensa futurum in gētes iudicium ob causas lectione cōp̄hēsas: regnūq; dei in populo israel significat. † Hebrei hūc esse dicūt

Nico.de lyra

Hic ponit rō metaphore: quare. s. in pšona edom cōminat pecentorib⁹ isrā elis: Fit aūt ista cōminatio ꝓpter duo: primū ē pšecutio isr̄l. scōm ē superbia de victoria q̄ narrat. ibi: Qđ nō dei indignatiōe ⁊c. dicit igit. Et q⁹ pps isr̄l. id est due tribus. b De captiuitate chaldeoꝝ. de qua legit. iiij. Reg. xxv. c Reuocat⁹. sicut habet. ij. Parał. vl. et. j. Esdre. j. d Ab alio regno. quoūq; s. greco⁹ vel babyloniorum vel idumeoꝝ. i. Jdeo hoc regnū. s. idumee vel aliud q̄cūq;. k Persecutū est. Amos. i. eo q⁹ psecutus est in gladio fratrē suū. l Populū. isr̄l. m Superatū gloriabat. quasi superasset ꝓpria virtute: nō diuina indignatione. n De quo regno ⁊c. Hic ostēdit iusta esse cōminatio ꝓtra illos: et primo ostēdit hoc p locū ab auctoritate. ibi: Memorare ⁊c. secōo p locū a minori. ibi: Nā reliqua lectione ⁊c. o Jn psalmo. s. Sup flumina babylonis. p Memorare dñe filiorum edom. i. puni eos p eo q⁹ fecerūt. q Jn die. restitutionis. r Hierusalē. quā ispedīt dicit glosa. Vel: Jn die quo euertere volūt: Hiersm. adūcti b: babylonijs. Filij enīz edom. i. idumei impedimēto fuerūt iudeis reedificandi hierm̄ post reditū de babylonia. s Nā reliqua ⁊c. Hic arguit a minori sic: Si in hoc eodem ꝓphęta fit cōminatio ꝓtra gētes alias que nō ita meruerunt sicut idumei: multo fortiꝰ ꝑ istos, dicit igit: Nam reliqua lectione. hui⁹ libri. t Cōprehēsa. ibi: Juxta est dies dñi sup oēs gentes.
v Ob causas. s. q⁹ instar esau filios israel impugnauerūt: ⁊ de malis eoꝝ gaudebāt. x Regnūq; dei. vnde in fine istius libri dicit: Et erit domino regnum. quasi dicat: dicta contenta in prophetia signant q⁹ pena inferetur aliis regnis et israel erit regnum dño. y Hebrei hūc esse ⁊c. Hic notificat prophęta multiplicit̄er. Primo enim ostenditur quis sit. cum dicitur: Hebrei hunc esse ⁊c. secūdo ostenditur vbi sepultus fuit. ibi: Sepulchrum quoq; eius. tertio ostenditur meritum dom̄i prophetie quod habuit. ibi: Igit quia centum prophetas ⁊c. quarto ostenditur conuenientia nominationis que ei cum paulo congruit. ibi: Et sicut stephanus. Dicit igitur: Hebrei hunc dicūt, hoc dicit quia videtur

Universidad de Sevilla Biblioteca

Incipit Abdias pphēa.

Ysio abdie. Abdias quāto
beculor:tāto ꝓfundior. Ser
uus dei iter ꝑāt:sicut moy
ses famulus dei.t aplus ser
mōs xpi:t ea
videt t audi
nit que sunt di
gna pphetali
tercitute. Est
ꝙ hec visio ab
die quā videt
in gentib⁹ ad
quas legatum
misit dñs: de
structio ei idu
mee visio na
tionū ē: Cum
aūt i titulo po
nat visio ū ex
equit ꝙ aliq̄d
viderit: ꝑ tm
audierit. Vi
sio ꝙ ꝙ intelle
ctu hic ponit
more pphetā
rū:q̄ qō videt
t audiūt intel
ligūt:a ꝙ visio
ne pphete .i.
videtel dicūt.
Magna autē
ps huj⁹ pphe
tie cōtinet i li
bro Hieremie
mutatis q̄busdā verbis.

Esau filius ysaac frater ia
cob vocat⁹ ē.
etiam edom.i.
rufus: et seyr
.i.pilosus. hic
possedit regio
nem q̄ nunc ⁊r
gebalena: vbi
pri⁹ habitaue
rūt horrei q̄ in
terpranē libe
ri. Arbs q̄ he
braice edom-t
grece idumea
vocat a nole
cōdito⁊is vica
l⁹ ē palestine:
cui ⁊r ꝙ amol.
Sup trib⁹ scē
lerib⁹ edō t.i.
q.n.c.c.Cū q̄
idem bō trib⁹
nolibus vocet:
sic t tra ciuitē
edō ⁊r: t idu
mea t seyr. Hec regio nō cōputat iter
extraneas gētes q: possessa est a filio
ysaac a fratre iacob: nec data ē filijs is
rael i possessionē ꝑ, phibēt filij ysrl mo
uere arma ⁊ frēz suū. Sic aūt esau ex
odio pcessit⁹ ē frēm suū iacob ita idu
mei semp inimici fuerūt israelitē. Cōtra
idumeos q̄ loq̄t b ꝓpha. Jux bystо
riā. o. edō cū sis minim⁹ ad cōpatio
nē ceteraꝝ gētiū q̄ sūt i circuitu i sup
biā eriger⁹: t cū sis cōtēptibil⁹ t paup
ne habēs tecta edificioꝝ: ꝑ habitās i
spelūc⁹ ysa aḋa i sublime elevar⁹: t ita
tumescis corde: vt ītra sidera credas
te ditare: t oēs gentes tuo subiugare

Incipit argumentum.

Abdias qui interpretat⁹
seruus dñi personat cō
tra edom sanguineū ter
renūq̄ fratrem: fratris quoq̄ ia
cob semper emulum: hasta percu
tit spiritali.

Incipit Abdias ꝓpheta.

Ysio abdię La.I m† hec dicit domi
nus de⁹ ad edom.

a ℣ iungit se alijs ꝓphetis q̄ spiritualiter diuinam sen
tentiā audierūt cōtra idumeos.

†Auditum audiuim⁹ a domino n

qui sub rege samarię achab t im
pijssima regina iaçabel: pauit cē
tum pphetas in specubus q̄ nō
curuauerūt genu ante baal: t de
septē milibus erāt quos helias
arguitur ignorasse. Sepulchrum
quoq̄ ei⁹ vsq̄ hodie cum mau
soleo helisei ꝓphetę: et baptistę
Johānis in sebastę q̄ oli samaria
dicebaḳ veneratiōi habek. Hāc
herodes rex antipatris filius in
honore augusti cesaris greco no
mine vocauit. Sebastē.i. augu
stam. Hic igit quia centum pro
phetas pauerat: accepit gratiam
ꝓphetalē et de duce exercit⁹ fuit
dux ecclesie. Tūc in samaria par
uū gregē pauerat: nūc i toto or
be christi pascit ecclesias. Et sicut
stephanus coronā meruit passio
nis: sic hic de seruitutis dei cum
paulo apostolo noie gloriaḳ: q:
abdias seru⁹ domini i nostro so
nat eloquio. Explicit ꝓlogus.

a ℣ inelligetus verborum q̄ fluunt a deo.

b La.I m† hec dicit domi
nus de⁹ ad edom.

a ℣ iungit se alijs ꝓphetis q̄ spiritualiter diuinam sen
tentiā audierūt cōtra idumeos.

†Auditum audiuim⁹ a domino n

Incipit postilla Nicolai de lyra sup Abdiā ꝓphetam.

Ysio abdie. Scōm doctores hebraicos t latinos iste abdias fuit dispł
sator⁹ dom⁹ achab regis ysrl: q̄ cū ieçabel interficeret ꝓphetas dñi: ab
scōdit ex eis q̄nquagenos: t q̄nquagenos in speluncis: t pauit eos.
iij. Reg. xviij. t ideo meruit a dño spm ꝓphetie fm dictum saluatoris
Matth. v. Qui recipit ꝓphetā in noie ꝓphete mercedem ꝓphete acci
piet. Hic aūt ꝓpherat cōtra idumeos: qui debuissent diligere iudeos
eo q̄ a duobus fratribus descēdissent: t ipsi ecōtrario habuerūt eos odio: t cōū pū
cutorib⁹ auxiliū ꝑbuerūt. Dividit ergo eius ꝓphetia i duas ptes: q: primo nuncia
tur idumeorum vastatio. secōo iudeoꝝ consolatio. ibi: Et in monte. Prima in tres. q:
primo denūciaḳ eorū vastatio. ꝓpter culpam superbie. secōo. ꝓpter culpam superstitiosę
scientie. ibi: Non est prudentia. tertio. ꝓpter culpam fraterne inimicitie. ibi: Propł
interfectionē. Circa primū dicit: Visio abdie. s. est hec que sequit: n Auditum
audiuimus a dño. ego et alij ꝓphete inspirati ab eo.

Et legatū

impio. Secm tropologiā facē ē hmo ℣ iudeos carnales
q̄ imitāt ꝓphanos: t iacob fratrē suū. i. populū suplātato
rē q̄ntus primogenitā ꝓpriū: ꝑsequunt. Del sit cōtra
hereticos qui cum videant dicere: vicina nobis cōtraria
sunt: t simplicē habitatorē de hereditate patris nitunt ex
pellere. Del ꝓra mūdū qui terren⁹ et cruentus. vñ Esai.
xxxiiij. Quis ē iste q̄ venit ō edom. t. v. ō. b. Quidā p idumeā
intelligūt carnē aduersus cui⁹ impugnationē putāt ꝓpheta
ri animā: vt mortificatis membris q̄ sunt sup terrā: cōsequa
mur eternā in christo gloriā. Judei frustra somniāt hāc ꝓ
phetiā dirigi cōtra imperiū romanū. a Surgite. Lega
tus loquit gentibus ad quas missus est. Surgite qui dor
mitis: t ne timeatis inire grauē pugnam t insolitā: me ha
bente primum in acie: Ego qui apparui iosue tenēs gladi
um et amaleth in crucis mee vexillo moyse pugnante su
perante: ero vobiscū. b Ecce paruulū te. Allego. O be
reticē licet magnus videaris tibi t contemnas paucitatē
ecclesiē apud ecclesiasticos viros cōtemptibilis es: t ta
men superbia cordis tui te elevat cum sis diuisus a petra
christo et eius ecclesia: t confusus in mysterijs t secretis tu
is reprobatris tibi regna celorum. Possunt etiam dici hec
aduersus carnem: cui⁹ vires iminute sunt in aduentu xpi
et contemptibilis fit: t animę imperio subiecta: et frustra
erigit cum habitet in cauernis. i. sensibus vel cogitationi
bus: t vult dominari animę exaltans solium: t opera sua
nō credit posse superari. c Si exaltatus. Aquila alit⁹
volat ceteris auibus: t habet tam acutū visum vt in subti
mibus volans pisciculos videat in mari natantes. ad q̄s
rapiendos: in modū tormenti descendit. Prōmittunt si
bi heretici aquilarum similitudinē que solent ad cadauer
dominicū cōgregari. Solent etiā inter sidera ecclesie dum
mmt paterfamilias nidū suū ponere cōsili magnitudine
corporis: t longo ductu alarū: sed tamē inde detrahit eos
deus: hoc etiā potest dici cōtra carnē que ꝙnis erigat: et
aquile imitek excelsa: t multos sanctorum decipiat: tū a do
mino est expulsa et dejecta. d Si fures in. Fures et la
trones sunt heretici filij noctis et tenebrarū qui puerila p
dicant: t sufficiētia sibi de ecclesia dei furank. bi ingrediū
tur vineam domini quā de egypto eduxit: t ita volūt om
nia vastare: vt vix racemos relinquāt: sed deus primum
in b eos vincit: q: p ecclesiasticos viros occulta ꝓnōs he
resiarcharum: qui designank p elau aperit et manifestat de
tegit. Quod cū admiratione dicit: quomodo. i. ꝙ subtili
ter sancti viri plcrutati sunt occulta elau: vt appareat eius
stultitia. e Nōne furati essent sufficiētia sibi. Que sibi
putarent sufficere: t aliquid in domibus reliquissent: vel p
facietatē vel ignorantiā. Sic et vindemiatores: vel hosti
li animo: vel cōducti a te si vellent metere vineā tuā: tū alt
quos racemos vitibus solitos celatos relinquerēt: sed ba
bylonij a deo cōtra te missi. oīa secreta tua scrutati sunt. ni
hil in foraminibus t cauernis relinquentes. f Quo
modo scrutati sunt. Ammirando dicit: quasi nihil reliqu
runt: t mirū est q: homines illi in cauernis et foraminib⁹
habitātes ꝓpter nimiū calorem nihil absc̄dere potuerūt
quod nō inuenirēt ab hostib⁹. g Usq̄ ad termi. Non
una pars regionis p babylonios vastata est sed vsq̄ ad ti
nē regni tui quenientes emiserunt te extra regnū tuum.
Usq̄ ad terminos emise. Allego. Cū secreta hereticorū
per sanctos fuerint propalata prius deceptī deserent termi
nos edom. et transibunt ad ecclesiam illudentes falsis eo
rum sententijs: et pcaualebunt credentes contentes ar
gumenta eorum qui cum hereticis comedebant panem lu
cē: t ponent ℨ eos insidias de auctoritate scpturaꝝ. Tūc
apparebit q: i hereticis nulla est vera scientia. h Nūqd.
Nūqd cū pri⁹ decepti reuertēt ad ecclesiā deo pugnāte ap
parebūt stulti q̄ sapientes videbank: q̄ carnalia t terrena la
piebant: qui elevantes se contra scientiā dei. p elau pugna
bant arte dialectica: t tunc magistri qui putabant se esse
in meridie conniveri timebunt. i De monte esau. Mons
elau. idem est qui mons seyr in quo mōte sita est vrbs idu
mea. Bene ergo ab hoc monte dicit auferri sapientia: vel
quia omnis regio illa vergens ad austrū cōfinis est here
mo: t pruptis montibus edita: eadem regio beman dicit:
id est meridies. k Propter interfe. Hec tibi inferenk: q:
interfecisti germanū cōiunctus babylonijs obsidentibus
hierusalem et ingredientibus portas eius: et mittentibus
sortem pro diuisione predarum: quia odium quod habuit
elau pro benedictione contra iacob: tu adhuc exercens in

ℨ filios

a ℨ legatus ecclesie christus hō qui missus
ad nabuchodonosor t exercitus eius vt veni
at ad destructionē idumeorum.

a t legātū misit ad gēres. Sur
gite: t cōsurgamus aduersus
a ℨ edom vel eam idumeam.

b cum in ꝓliū. Ecce paruulū te
ℨ numero hominum.

dedi in gentibus. Contempti
bilis tu es valde. Superbia cor
a ℨ terra idumeorū sub nimio calore solis fu
ca est t ideo in cauernis et in fissuris petra
rum habitant.

dis tui extulit te: hābitantem
in fissuris petrax exaltrātē so
a ℨ tale quid et dauid loquit: posuerunt in ce
lum os suum. etc. l. c 72. c.

liū tuum. Qui dicis in corde
a ℨ gentilis de ꝑlumēb⁹. ℨ quasi nullus.

tuo: qūis detrahet me in ter
ram? †Si exaltatus fueris vt
aquila: t si inter sidera posue
a ℨ abscondam tenebris angulos domus tue
cū circumsilent qualiter rūe raceres subaudis
sic racebis veniente nabuchodonosor nō au
dens resistere. ℨ qui dom⁹ nocte fodere et
que in domibus sunt rapere solent.

ris nidum tuum: inde detra
b ham te dicit dominus. Si fu
res introissent ad te: si latro
nes per noctē: quomodo con
ticuisses? Nonne furati essent
sufficientia sibi? Si vindemia
tores introissent ad te: nūqd
saltē racemum reliquissent ti
bi? Quomodo scrutati sunt
a ℨ cauernas foramina.

esau. Inuestigauerūt ābscōdi
ta ei⁹. Usq̄ ad terminuz emi
a ℨ moabite t ammonite prius federati recū
cōiuncti sunt assyrijs ad te capiendum.

serunt te: t ōmes viri federis g
a ℨ ducendo in captiuitatē qui fuerat pacifi
cus in presidio vbium sui arum.

tui illuserūt tibi. Pnaluerūt
aduersum te viri pacis tuę.
a ℨ qui tanta affinitate erāt cōiuncti vt come
derent panē recū insidiank his q̄ ad te venie
ne aliquis effugiat.

Qui cōmedūt tecū: ponēt isi
a ℨ g hoc pro q̄ stulti⁹ ē edom q̄ nō ꝑuidit fu
turos hostes quos habebat amicos.
b ℨ qualis esse debuerat.

dias subter te. Nōn est prūdē b†
a ℨ cū hec contigerint tibi

tia in eo† Nūquid nō i illā die i
ℨ philosophos.

dicit dominus: pdā sapiētes k
a ℨ edom hebraice: idumea grece dicit:
b ℨ vt calliditas stulticie eius appareat cum
nullum cōsilium possit inuenire: quo supueni
ens malum possit vitare.

de idumeā: t prūdētiā de mō
a ℨ cū ceperint andiri ādueius hostiū: t ir
rito prius pacificcommittunt fortes regni tui
qui habitant in meridie qui solebant pugna
re pro custodia et prudenter consilia dare ti
mebunt.

te esau: Et timēbūt fortes tui l
a meridie: vt itereat vir ⁊ mō
te esau. Propł interfectionē et m†

filios

a Et legatū ad gen
tes misit. iste legatus
est instinctus diuinus
excitans aduersarios
idumeoꝝ ad venaktā
dū eos ꝓpter pctā eo
rū. ideo subdit cōsecte
ratio eoꝝ ad hoc agē
dū. cū dicit: Surgite
t cōsurgam⁹ ꝛc.

b Ecce paruulū dedi
te. verbū est dñi loquē
tis de futuro p modū
ꝓteriti ꝓpter certitu
dinem ꝓphetie super
idumeā venture.

c Superbia cordis tui
extulit te. vltra modū
virtutis tue. d Ha
bitantē in fissuris pe
trarū. i. in locis vbi ac
cessus est difficilis: in
quibus nimis ꝓficis.
ō subdit: e Qui
dicis i cor. qūs detrahet
me in terraz .i. deijciet
me a magnitudie mea
ac si nō timeas bo⁹em
nec deum. ideo subdit
respōsio divina: Si ex
altat⁹ fueris ꝛc. et sub
dit omniū bonorū di
reptio totalis. cū ōr:

f Si fures introissent
ad te. t patet littera vt
q̄ ibi: g Omnes vi
ri federis tui. in quo
ostendit q̄ ralia passu
ra sit idumea non solū
ab inimicis suis: sed
etiam ab illis qui ꝓ
erant amici sui et sibi
cōfederati: quod est sa
tis grauius: fm illud
Ps. lxiij. Si inimicus
meus maledixisset mi
hi sustinuissem vtiq̄
ꝛc. h Non est pru
dentia. Dic consequē
ter denūciak vastatio
edom ꝓpter scientiā
superstitiosam: intrēde
bant eīs diuinationi
bus et augurijs. ideo
subdit: Nō est ꝓdē
tia in eo. intendentes
eīs talibus frequēter
decipiunk. ō subdit
i Nūqd non in die
illa. s. vastationis idu
mee. k Perdā sapi
entes de idumea. qui
sunt supstitiosib⁹ denū
ciabāt ei securitatē. q.
d. sic ꝓ effectū ꝛrium.
l Et timebūt for. tui
a meri. ab illa cīa ꝓte
intrauit exercitus ad
uersariox. m Pro
pter interfectionē. Dic
ꝛr denūciak vastatio
edom ꝓpter crimē int
micitie fraterne. cū di
cit: Propter interfecti
onē t ꝓpter iniqtatē i
fratrē tuū iacob. elau
eīm ꝙsequebat fratrez
suū iacob ad mortem:

Hēb,

† Esa.29.c
1.Cor.1. c

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

fillos ipsius: quia soles te perdidisse qđ habet in deu: t idcō hostib⁹ eox̄ socia/ris. ¶ O hereticē terrene t crudelis pdi/cta patieris: qz t mortifera doctrina lin/gue t odio eox̄dis occidisti ītū in te fu/it iacob. i. christianū pplm. iō cōfusionez patieris: t peribis in eternū: t qñ aliqs violētus pcutor: nūtiē abrūpere pacem hierlm tu gram⁹ ēs aliqs gētilis expu/gnas. Aliter: Porte hierusalē. i. aie qui cernis et videris deū sunt ḡnes corpo/rei ingressi p ḡs intrant hostes. i. pessime cogitatiōes: vt diuidāt spolia misere hie rusalē: sicut qñ aperiē oculus ad cōcupi/scendū. cū vero p has portas aliqs de ec clesia corruerit: tūc inde⁹ vel hereticus gaudet: t grauit ēs ethnicus insurgit.

a ¶ Et nō despicies. Jam aperte minat sermo ꝓhēticus edom: qz cū ꝓpter ma licia quā in fratrē exercuit: ducēt captiuus de mōte elau: vltra nō despiciet fra trē cuntē in captiuitatē: sicut ante fecit: qz ipse edom prius captiuabit ēs israeli/te tēpore ioakim vel tempore sedechie: p nabuchodonosor captiuent. ¶ O here/tice cum videris fratrem tuū vel violen tia persecutionis: vel aliqua hereli ab ec clesia deuiare: nō lezaberis in pditione eorū: qz et tu peribis: nec magna loque/ris sup eux̄ qñ ille vel oppssus negabit: vl voluptate abstractus rigorem mētis nō seruabit. Soler aūt hereticus cū vi/derit aliqđ: vel fuga vel penitentia ela/psum a periculo: stare in diuerticulo t so phismata ꝓponeret quasi de scriptu/ris testimonia ꝓferre ad refectionē las/sorū intantū vt q̄ secutione victus non fuerat: prauo dogmate in carcere erroꝛ retrudatur. Et cum specie fraternitatis decipiat. grauioꝛ est eius persecutio ḡ gentilis. ¶ Cum aliquis vel in angustia negat vel voluptate rigorem puritatum perdit: tunc facile ad contraria dogma/ta solet labi que nō curant vulnus: sed blandiunt errori et palpant.

b ¶ Quōniam iuxta. Uniuersas gen/tes Herodoto teste: vsqz ad ꝓpontidez scythicūqz mare: t ionii: vel egeū: assy rij babylonijqz sibi subiugauerūt. Unde ait: si alie gētes q̄ nō adeo peccauerūt bi berunt de calice ire dei: quō tu q̄ magis peccasti impunita remanebis.

c ¶ Sicut feisti fiat. Simile legit i ꝑs. Ps.13. Memor esto dñe filioꝝ edom in domuz Ibidem hierusalem. dicentiū: Exinanite exinani te: vsqz ad fūdamentū in ea. Ası t ꝓta Ibidem babylonē impcat ꝓpheta. Filia baby/lonis misera: beat⁹ q̄ retribuit tibi retri/butionē tuā quā retribuisti nobis. Bea tus qui tenebit t allidet parvulos suos ad petrā. d ¶ Quomodo enim bibisti. Sicut cum babylonijs leraberis de de/structione hierusalem vbi erat templum meū et altare: ita delecrabuntur in effu/sione tui sanguinis gentes quas tunc te cum habebat babylonius in presidio.

e ¶ Bibent omnes gentes iugiter. Con trarie fortitudines supplicijs deputate: vel quecunqz virtutes aduersarie.

f ¶ Et absoꝛbebunt. Nec solum leraben tur in tua perditione: sed etiam absoꝛbe/bunt occidendo: ita vt sint idumei qua/si non sint: vel ille gentes erūt: quasi nō sint: quia qui absoꝛbent te absoꝛbunt a medis: quia sicut babylonij alias gen/tes: ita medi babylonios vicerunt: t me dos macedones: t macedones romani: romanos christus.

ꝑ Et erūt

ꝓpter iniqtatē in fratrē tuū
a ꝑ qñ capieris ab hostib⁹. b ꝑ eterna captiuitate dānatus.

iacob opiet te cōfusiō: et pe/a b
a ꝑ in manifesta captiuitate: cū ioakim et daniel: t alij per nabuchodonosoꝛ sūt du/cti in captiuitatem.

ribis in eternū. Jn die cum c
stares aduersus eū: qñ capi d
a ꝑ a deo t a ꝓgenie iudeorum.

ebāt ālieni exercitū ei⁹: t ex/e
tranei ingrediebanꝫ portas
a ꝑ ciuitatis hierusalē. b ꝑ spolia ciuita tis quis quid tolleret.

ēius: t sup hierusalez mittē/ f g
bāt sortē: tu quoqz eras ꝙsi h
vn⁹ ex eis. Et non despicies i
a ꝑ cū venerint secūda vel tertia captiui tas duarum tribuū nō iungeꝛ ex victori/bus: nec irridebis captiuos: qz et tu captiuus eris.

in die fratris tui: in die pe/k
regrinationis ei⁹. Et nō le/l
a ꝑ duas trib⁹ q̄ regnabāt in hierusalez a chaldeis capras. ꝑ discipulos christi.

taberis sup filios iuda i die
a ꝑ captiuitatis. b ꝑ magna loquēdo q̄ si vnus de victoribus.

pditiōnis eoꝝ: et nō magni m
a ꝑ corporalis in ꝙsecutionibus vel spiri/tualis in peccatis.

ficabis os tuū in die angu/
a ꝑ gratulabūdus qz et tu similis patiēt. stię. Neqz ingrēdieris portā n
a ꝑ qz et tu manib⁹ nabuchodonosoꝛ tra/deris.

popūli mei i die ruine eoꝝ:
a ꝑ captus a babylonijs nec q̄ fecisti faci/ens neqz q̄ sequunt. b ꝑ ꝙsecutione nega tiane in die quādo alicj i martyrio labūt:

nēqz despicies et tu in mā/o
lis eius in die vastitatis illi
a ꝑ cū exercitu babylonioꝝ. ꝑ qñ ſupat⁹

us. Et nō emitteris aduer/o
aduersarios fugias. ꝑ inda.

sus exercitū eius in die va/p
a ꝑ cū fugere ceperis p. diuerticula et cal les sibi notos ad solitudinē nō stabis i bi ubi vt interfectus venieꝛes vel captiuan hostiū reſernes.

stitatis illius: nēqz stabis in p
exitib⁹ vt interficias eos q̄
a ꝑ in carcere captos.

fugerint. Et nōn claudes re q
liquos eius i die tribulatio
a ꝑ ideo. ꝑ o idumea hec facere cessabis qz veniet sup te vltio.

nis. Quōniā iuxta est dies r
ꝑ iudicium et vltio.

domini sup omnes gentes. s
a ꝑ sicut occidisti iudeos ita occideris ab hostibus. b ꝑ cōuertet dolor eius in ca/put eius et in ver. ip. i. e. d.

Sicut feisti fiat tibi rētribu t
ꝑ dies domini.

tionē tuā cōuertit in caput u
tuum. Quomodo enim bi x
a ꝑ calicem diaboli. ꝑ ecclesiam.

bisti super montem sanctū
a ꝑ cōuerse cōtra te.

meū: bibēt ōēs gentes iugi y
ter: t bibent: t absoꝛbebūt: z

Heb. xxvij. p benedictione paterna: t eo dē mō idumei ab esau delcēdētes ꝓcesse/sūt ꝓpter ipsū a tacob descēdēte: ꝓpter qđ noīat hic iacob. c ¶ Operiet te cōfusio, supueniēs tibi ex oī pte. d ¶ Et pibis in eternū. absq; regni repatione. e ¶ In die cū stares aduersus eū. i. ꝓpter ipsū. d ¶ Qñ capiebāt alieni. i. assyrij primo t postea chaldei. e ¶ Et extranei ingredie bant portas ei⁹. in hierlm t aliqs ciuitati bus. f ¶ Et sup hierlm. i. sup ꝑdā hieru. salē. g ¶ Mittebāt sortē. vt ālīber porta rer parte sua. h ¶ Tu qz eras quasi vn⁹ ex eis. ciuitates destrūcdo t bona rapiē/do. i ¶ Et nō despicies i die fratris tui: id est i die vastatiōis ei⁹ nō despicies eū: qz tu eris magis cōtēptibilis. k ¶ In die pegrinatiōis ei⁹. i. captiuatiōis ad terrā extraneā. l ¶ Et non letaberis. q̄ habe/bis occasionē maioris tristicie. m ¶ Et nō magnificabis os tuū. iactādo te qz fuer/in tepli t ciuitatis cōbustione: ex quo cō/rigit maxima indeoꝝ angustia: tq̄ etiā idu mei pluries fuissent ꝓtra regnū iuda cuz assyrijs t chaldeis: vt dictum est. tū ante cōbustionē ciuitatis t tepli q̄ nabuzardā fuerūt captiuati: vt dicūt expositores ali qui: z sic nō fuerūt in illa. iō subdit:

n ¶ Neqz ingredieris portā: t ptz lra.
o ¶ Et non emitteris ad exercitū ei⁹. i. ad ꝙsequēdū fedechiā fugientē cū viris bel/latoꝛib⁹. p ¶ Neqz stabis i exitib⁹. s. ciui tatis ad interficiēdū fugientes. q ¶ Et nō claudes re. q̄ nō poterūt effugere de ciui/tate. r ¶ Cū iuxta ē. i. ꝓpe t ante dictā vastationē hierlm. s ¶ Dies dñi. i. tēpus sue vindicte. t ¶ Sup oēs gētes. i. re/gni idumee. Sz qz Esa. xxj. et. xxxiiij. et lxij. et Hiere. xlix. et Ezech. xxxv. videt dicere tex⁹ qz idumei fuerūt cū chaldeis i destructione hierlm p chaldeos: sic ibi dē fuit dictū: t idē sonat qđ hic ꝓmittit: Et sup hierlm mittebāt sortē. i. sup ꝑdam de hierlm: vt ąlqs ptē suā tolleret. Tu qz eras ąsi vn⁹ ex eis: q̄ diuisio ꝑde maxime fuit i captiōe ciuitat⁹ p chaldeos. Aliter exponēda t Esa ab illo loco: Et nō despi/cies i die fratris tui. i. de vastatiōe ei⁹ fa/cta p chaldeos. sicut Jeroū. xvij. 8: Qui in ruina letat alteri⁹. i. de ruina alteri⁹ nō erit impunit⁹. q. d. maius malū eueniet ti bi post destructionē hierlm: t ita cessabis delpicere pplm iudaicū. Et nō letaberis. fugiente enī tibi occasiōes tristicie ma ioꝛis: motus cēli maioꝛes depellūt minoꝛ res. Et nō magnificabis os tuū: vltra te iactando q̄ fuisti in ciuitatis et templi ca ptione: eadem de causa. u ¶ Neqz ingredie/ris portam: post ciuitatis reedificationē per Necmiam. Et nō emitteris aduersus exercitum eius: tūc sicut missus fuisti an/te per nabuchodonosoꝛ. w ¶ Neqz stabis in exitibus. s. hierusalē ad interficiendu/z fu gientes de ea sicut fecisti tpe obsidionis ei⁹ p chaldeos. Et nō claudes reliquos remanētes i ciuitate sū tunc fecisti. Quo niam iuxta ētiā est. ꝓpe quia statim post destructionē hierusalem fuerunt captiua ti idumei. Dies domini. i. tempus suevin/dicte. Super omnes gentes. s. regni idu/mee: de quibus loquit ꝓpheta.

v ¶ Sicut feisti. ꝓsequendo neqter filios iude: ita alij ꝙsequēt te. z ¶ Quō ei bi/bisti sup mōtē ec. i. laute vixisti & bonis acceptis de tēplo qđ erat i mōte mona.

y ¶ Bibēt oēs gētes. hauriēdo bona tua. z ¶ Et absoꝛbebūt te. venientes sup te tan ta potestate q̄ nō poteris relistere.

Et erunt

a ¶ Et erūt quasi nō sint. Multiqz nō adherent illi q̄ di/cit: ego sum: nihil est. heretici q̄ qui cū eo nō sūt peribūt t in die iudicij ita retribuet eis sicut ipsis qui peccaue/rūt cōtra ecclesiā. b ¶ Et in mōte sion. Alle. Destruct⁹ operibus carnis: t terreno imperio desolato: in ecclesia erit saluatio eoꝝ q̄ a matre nō exierūt: t in ipsa morabit san ctussanctoꝝ: t dom⁹ supplātā/tiū vitia possidebūt eos christi anos effectos: q̄ se pri⁹ posside rant: t domus esau. i. terreno nō poterit sustinere dispuratio/nē ignitā catholicoꝝ sed deuo/rabunt in sua salutē: t nō erūt reliquie esau: qñ xp̄o flectet oē genu celestiū terrestriū t infer norū: t cū deus sit ignis cōsu/mens: sul vertunt in naturam ignis: vt cōsumāt stipulā petō/rum. c ¶ Et erit sanct⁹. Dñs reuersus ād tēplū qđ pro pec/catis dimiserat. Uel erit sanct⁹ ipse mōs sion ꝓpter cultuz dei qui ibi celebrabit: t tunc qui reuersi fuerint: vel de duabus: vel de decē tribub⁹ pariter pu gnabūt ꝓtra idumeos: q̄bus idumei nō poterūt resistere: sīē nec stipula igni. d ¶ Et erit domus iacob. Per iacob due trib⁹: p ioseph decē: qz hicro/boā qui primus in illis regna/uit: de ioseph fuit. e ¶ Hec om/nia iudei de tempoꝛe antichri/sti interpt̄ant quē. p. christo re cipient. Et quicquid ꝓtra idu/meā dicit: ipsū de romano im/perio somniāt dictū. Nos ve/ro ſb zorobabel tā factū ee in/telligim⁹: vel quotidie in eccle sia: t in regno anime cōtra car nē in vnoquoqz cōpleri vide/mus. f ¶ Et hereditabūt. Be uerso iuda in regnū bi qui i me ridie habitabant: t habebant angustos terminos: occupa/bant montana idumeoꝝ: et q̄ de nab⁹ trib⁹ pri⁹ in cāpe/stri⁹ erāt in lyda: emaus: dio spoli. nicopoli: possidebūt ąn/qz vrbes philistino⁹: gaqam: ascalonē: agotū: accarō: geth. Dilarabit etiā iuda vsqz ephra im vbi nūc ē neopolis t ad re/gionē. s. vbi nūc est sebaste. beniamin ꝙ cui termin⁹ est ab hierlm cōtra septēttionē possidebit cūctam arabiam que prius galaad dicebāt: nūc gerasa dicit. g ¶ Mystice q̄ sunt in vero lumine: t qui tenent cāpestria humilita/tis possidebūt magistros gentiliū qui montib⁹ cōparāt ꝓpter philosophiā t eloquētiā: et etiā philistiim discipu los illoꝝ qui alienigene dicunt. Possidebūt etiā here/ticos eccle qui fructificationē t custodiā mādatoꝝ dei ꝓmittūt. Ꝓpter beniamin. i. filij dextre. s. populus chri stianus possidebat galaad. i. iudeos a quibus transmi/grauit testimoniū ad christianos. f ¶ Et transmigra/tio exercitus hui⁹. Allego. Sarepta angustia panis vel incendiū. Chanaan motus vel negociatoꝛ vel humilis. Quādo vero transmigratio filioꝝ israel dimissa occi dente littera veniet ad spiritum vinificantem: mouebit cuncta que legis sunt: et de multis margaritis vnam negociabitur humilis effectus: t vbi fuit ante tribula/tio panis: pastum prebebit: et vitia incendet. Transmi/gratio vero hierusalem: vbi fuit visio quondam pacis: nūc toto orbe diffusa possidebit ecclesias veri luminis: et tunc ascendent saluatoꝛes apostoli: de reliquijs inde onam electi: speculam montis ecclesie: et deponentes in daucam superbiam et vniuersoꝝ montiū qui se aduer sus dei scientiam erigunt, domino regnum parabunt.

ꝑ Jonas

a ꝑ destructa idumea sub zorobabel reuerterentur ode tribus ad hierusalē in sua liberrate.

et erūt quasi nō sint. Et in mōtē a b
sion erit saluatio t erit sanct⁹. Et b+ c d
possidebit domos iacob: eos q̄
se possederant. Et erit domus ia c
cob ignis: et dom⁹ ioseph flāma
a ꝑ idumea. b ꝑ que cito crematꝫ. ꝑ dom⁹ esau p eos

t dōmus esau stipulā. Et succen f
a ꝑ nec vnus vitabit subuersionē.

dēt i eis t deuoꝛabūt eos: et nō
ꝑ qui est veritas.

erūt reliquie dom⁹ esau: qz dñs
a ꝑ cui⁹ loquitio est operatio.

locut⁹ ē. Et hereditabūt hi q̄ ad g
austrū sūt mōtē esau t q̄ i cāpestri
b⁹ philistijm: t possidebūt regionē
ephraī t regionē samarie. Et ben
ꝑ. i. illi qui reuerti fuerint de. z. tribub⁹ a captiui tate possidebūt ola regna chananeoꝝ vsqz ad fa reptā vbi vidua quondā pauit heliā.

iamin possidebit galaad. Et trāſ h
migratio exercit⁹ hui⁹ filioꝝ isr̄: i
ola loca chananeoꝝ vsqz ad sarep
a ꝑ qui de hierusalem metropoli exulare translā/ti fuerunt in bosphorum.

tā: et trāsmigratio hierlm q̄ i bos/ i
a ꝑ que sūt in tribu iuda. reuersi essē vbi sua z Jo ca vrbi victima obtruncbūt. ꝑ his expletis.

phoꝛo ē possidebit ciuitātes au/
a ꝑ sicut fuit zorobabel. ꝑ sicut in libro Judith legit dñs misisse saluatoꝛes ad liberationē popu li sui. ꝑ veniet.

stri. Et āsc̄dēt saluatoꝛes i mōtē m
a ꝑ qui iudicent et diserenāt idumeos sicut subie ctos t seruientes. b ꝑ oibus subiugatis. ꝑ soli.

siō iudicāre mōtē esau t erit deo n
regnū.

Finit Abdias ꝓpheta

ptura a doctoꝛib⁹ hebꝛeoꝝ et latino⁹: dicit reparanda ꝑ christum: t hoc videnꝫ manifeste sonare dicta ꝓpheta: ꝓpter qđ Ra. Sa. et alij hebrei exponūt torā ꝓtē istā de ꝙsolatione iudeoꝝ p christū: sed in hoc deficiūt q̄ dicunt esse futurā qđ iam est impletuz: t ideo pōt ista pars exponi de tēpoꝛe christi. cū dicit: Et in monte sion erit sal/natio: quia christus saluatoꝛ noster ibi pluries predicauit in tem/plo: et plures infirmos curauit spiritualiter t corporaliter. Et erit sanctus: quia ibi missus fuit spiritussanctus in signo visibili in die pentecostes sm q̄ dicit Hiero. in epistola ad Paulinū. Et posside/bit domus iacob. i. apostoli primicę credentes qui fuerunt de do/mo iacob: t ista possessio nō est per temporale dominiū: sed quia po tentes huius mūdi posuerunt colla sua sub iugo fidei. Et erit dom⁹ iacob ignis t̄c. q: super eos apparuit spiritussanctus i specie ignis: Act. 2. Et dom⁹ esau. i. generaliter gentiles: t hoc ēñ q̄ esau ꝙ/quebāt iacob: et descendentes ab eo. s. idumei ꝙsequebant filios i/rael a iacob descendentes: omnes qui populus israel persecuti sunt cuiusmodi erant gētiles: vocati sunt nomine edom: vt dicit hebrei t vlterius deductum est hoc nomē ad oēs persecutoꝛes filiorum is/rael: t hoc idē dicit Hiero. in primo prologo hui⁹ ꝓphetie. Et p hoc q̄ dicunt hic stipula t apostoli ignis: intelligit eorum cōuersio fa/cilis ad fidem. Et deuoꝛabūt eos. i. corpori christi mystico incorpo/rabunt: t hoc modo dicitur Act. x. Surge petre: occide t mandu/ca. s. de cōuersione Cornely t aliox̄ gētiliū cū eo existētiū statim fu tura. Et nō erūt reliquie, i. nō remanebit i eis aliqđ idolatrie ꝓcedē tis si-

tis: sicut dicit Ysou. xij. A terte implos: ⁊ nō erūt. l. ampli⁹ impij manebunt tā ad pietatē cōuerti. Et hereditabūt ⁊c. Act. j. dicit ielus discipulis suis: Eritis mihi testes in hierlm ⁊ in omni iudea ⁊ samaria ⁊ vsq; ad vltimū terre: q; fidē xpi primo pdicauerūt in hierlm: ⁊ postea in alijs partib⁹ circūquaq; sub mittentes colla gentiū iugo fidei: ⁊ fm hoc dicunt hic aliqui hereditare terras gentiū: quas tenuerūt: ⁊ expmunt specialiter aliquē terre, scilicet hierlm ⁊ iudee: vt mos erat: terra philistiim: samaria et galaad: ⁊ sarepta sidonior: ⁊ p ista loca intelligūt ois alia ad q̄ dilatata est p apl̄os fides catholica. Secēdū tñ q; vbi trāslatio nostra habet: vsq; ad sareptā. In hebreo hr: vsq; seraphath. i. vsq; in frām, vt dicit Ra. Sa. ⁊ fm hoc exponit q̄ dr hic: Et trānsmigratio exercit⁹ hui⁹. i. collectionis fideliū in iudea existēntiū: q; erāt exercit⁹ fortis Ioiabolū ⁊ psecutionē infideliū: quor aliq; trānsmigrauerūt p varia loca infideliū: q̄ hic chananei nolanť, precedētes vsq; in frām. i. sanct⁹ Saminian⁹: q̄ fuit de. lxvij. discipulis vn⁹: ⁊ cōuertit ad fidē ciuitatē Senonēsem: q̄ tūc erat metropolis totra frām: ⁊ ciuitas aurea vocabať: ⁊ post ciuitatis cōuersionē eā dño dedicauit: faciēs cruces in muro ciuitatis cuj pollicē: cui cedebat lapis sicut cera mollis: ⁊ adhuc apparent in pluribus locis sicut ego vidi q̄ hec scripsi. ⁊ socij sancti Saminiani alias ciuitates frācie plures ad fidē xpi cōuerterūt: vt ex actē eor hr: Et trānsmigratio hierlm q̄ i bosphoro ē. In hebreo hr: In cepharad. i. hispania: vt dicit Ra. Sa. q̄s fuit ipletū p ia cobū apl̄m ⁊ e⁹ discipulos ibi fidē xpi primit⁹ pdicātes: ⁊ colla gētiū subiugātes. ō subdit: Possidebit ciuitates austri: i. eēm hispaniā respectu hierlm sit i pte occidētali: tū respectu frācie de qua fecerat mētionē imediate magť ē ad austrū. Et ascēdent saluatores. i. Petr⁹ et Paulus q̄ dicūť saluatores gētiū partiū: eo q̄ fuť pncipui apli. In mōte sion. i. ecclesiā q̄ mons sion dr: Esa. ij. et Ioel. iij. vt ibidē dictū est: Judicare mōtem Esau. i. romā: vt dicit Ra. Sa. q: apparētes cōstātino ⁊ eū arguētes de psecutiōe xpianoz induxerūt eū ad defensionē xpiānoz ⁊ edificationē ecclesiarū p romanū imperiū. Et erit dño regnū: q: romā caput mūdi dimisit vicario xpi trāsferēs sēdē imperij cōstātinopolim. Aliter ētiā pōt exponi de tpe futuri iuxta illud: cū dr: Et ascēdēt saluatores. i. apli q̄ erūt in dictis assessores ad pfectā salutē electoz tūc habēdā. In mōte filoz: q: circa illū locū erit finale iudiciū. vt dictū ē. ij. Jobel. iij. Judicare mōtē Esau. i. dēnare inpdiā illideliū: q̄ nolūt eidem vl esau designāť vt dictū ē. ij. Et erit dño regnū. q: tūc oia pfecte subjicieť dño nro ielu xpo: cui ē honor et gloria in secula seculoꝝ. Amen.

Moraliter ¶ Filio abdie: que literaliter Ca. I intellecta est de destructione idumee, ꝓpter tria. l. ꝓpter pſumptionē de sua fortitudine specialiter quārū ad situ terre: et ꝓpter pſumptionē de magnitudine sue sapientie ibi: hr ¶ Nō est prudētia. ⁊ ꝓpter odiū fraternum ibi: m⁹ ¶ Propter interfectionē. Mystice vero p eadem significat ois pſumēs de sua fortitudine siue pſumēs de sua sapien-

tia seculari: ⁊ silr pſumēs de sua diuitia. ⁊ silr pſumēs de sua fraterna dilectione. Et sic per ordinē exponit littera. Ad primū ergo quod dicit de fortitudine: sciendū est: q; in monte deficit corporalis fortitudo in tñ q; montes non potest se defendere de musca. similiter sapientia: quia sicut dicit Aug⁹. in sermone de innocētibus: Hec animaduersione q̄ntūlē peccator vt moriens obliuiscať sui qui dum viuēret oblitus est dei. similiter odiū fraternū multū nocet morienti: quia ꝓpter hoc pauci valde cōpatiunť sibi. Et sic patet destructio pfidētis māligni. b ¶ Et in monte sion erit saluatio. Istud vsq; ad finē capituli litteraliter expositi de aduētu christi ꝓpter quod de alia expositione ptranseo sicut in fine amos ꝓphete dictum est. ¶ In ca. j. Abdie: vbi dicit in postilla. Et ideo potest ista ps exponi de tēpore christi.

Additio. Per idumeam de qua principaliter in pphetia Abdie agit fm hebreos intelligitur romanū imperiū: put in glosa nostra in hoc loco habet: vbi sic dicit: Hec omnia iudei de tempore antichristi intrpt̄antur: quem pro christo recipient: ⁊ quicquid contra idumeam dicitur ipsi de romano impio somniant dictum: hec in glosa. Circa quod notandū q; per romanum imperiū intelligūt cōiter romanā ecclesiā quā dicūt destruendā per messiam ab eis inaniter spectatum: quā quidem ecclesiam romanam asserunt prefiguratā fuisse p quartam bestiam visam a Daniele. vij. ca. quā ꝓphetat destruendam per quintum regnū incorruptibile a deo suscitandum qđ falsum est et erroneum. put in additione super Danielem ca. supradicto fuit sufficienter ostensum. Similiter q; asserunt p idumeā intelligi ecclesiam christianā seu romanā ipsorum patuit plene supra Esa. xxxiij. in additione vbi ostensum fuit q; in illo loco: sicut in quibusdam alijs sacre scripture verificatur de eis illud Ps. Gladius eorum intret in corde ipsorum. Attente enim si cōsideretur scripture idumea in illo ca. ⁊ in alijs similibus significat ad litteram synagogam iudeorū: que Apo. ij. synagoga sathane dicit que per negationem ⁊ occisionē christi: et persecutionē membrorum eius facta est vere ecclesie dei inimica eo modo quo idumea ab Esau descendens fm carnem semp fuit aduersatrix hierusalem materiali. Ista autem cōsideratio plene ostenditur in additionibus ꝑlibatis. l. Esa. xxxiij. et Dan. vij. vnde quod in hoc ca. continetur de idumea preter tim ab illo loco: Et in monte sion ⁊c. intelligendum est de ecclesia ⁊ populo christiano: ⁊ ideo cōcludit in fine: Et erit domino regnum: quia idumea ꝑdicta separata a cōsortio fideliū post passionē. legit Matth. viti. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Itez quod dicitur hic circa finem: Et trānsmigratio hierusalē que est in bosphoro. l. in hispania: possidebit ciuitates austri impletuz fuit quādo hispani ante ortū nephandę secte machometi possederunt multas ciuitates in aphrica vt in chronicis habet. Aphrica aūt est in parte australi terre habitabilis.

Explicit expositio Nicolai de lyra sup Abdiā, ꝓphetā.

¶ Incipit expositio primi ꝓlogi in Jonā ꝓphetā p frēs Britonē.

a Sanctū Jonā ⁊c. Iste prologus dividit in quinq; particulas. In prima ꝓphete pſona notificatur ibi: Sanctū Jonā ⁊c. In secūda subdit causa cur ad ꝓphetandum mittit. ibi: In cōdemnationē autē israel. In tertia tempus ꝓphetationis exprimit ibi: Ieroboā quoq; hieroboā. In quarta quedam eū a ꝓphetādo retrahentia innuunt. ibi: Jo cum ꝓphetia illuminate ¶ In q̄nta cōparat heliseo: ⁊ causa fuge mōstrat. ibi: Hoc illi acciderat ⁊c. Iste i prima parte notificat pſona ꝓphete p tria. primo p declarationē originis. secōo per eructū suscitationis. ibi: Quē helias. Tertio p rōnē agnominationis. ibi: Ob hanc causam dicit itaq; Sanctū ionā. Hic queriť quare dicit sanctus pluſq̄ ceteri ꝓphete qui oēs sancti fuerūt. Respondeo: ne videat dānatus: qm. j. videt mandato dñi repugnasse et de

¶ Incipit prologus sancti Hieronymi in Jonam ꝓphetam.

b Sanctū ionā hebrei affirmāt filiū fuisse mulieris vidue sarephtanę: quē helias ꝓpheta mortuū suscitauit matre postea dicēte ad eū: Nūc cognoui q; vir dei es tu: ⁊ verbū dei in ore tuo veritas est. Ob hanc cām etiā ipm puerū sic vocatū amathi. Amathi ei i nostra lingua veritatē sonat. Et ex eo q; vex helias locut⁹ ē ille q̄ suscitatus est: filius dicit esse veritatē. Ideo ō veritate colūba nascit: q: ionas colūba sonat. In cōdēnationem autē israel ionas ad

et de misericordia dñi i niniuitas cōuertatus fuisse. b ¶ Mulieris vidue. iij. Reg. xvij. dr de helia: Apparuit ei mulier vidua colligens ligna ⁊c. c ¶ Sarephtane a sarepta ciuitate: q̄ sita erat inter tyrū ⁊ sidonē. De resuscitatione filij isti⁹ vidue dicit. iij. Reg. xvij. D. Et audiuit dominꝰ vocē Helie ⁊ reuersa ē anima pueri intra eū et reuixit.

d ¶ Nūc. in isto miraculo. Cognoui ⁊c.

e ¶ Ob hanc causam. Hic notificat q; agnominationē: ⁊ primo ipsa agnominatio ponit. Secūdo ipsius congruentia subiungit. ibi: Et ex eo q; veruz ⁊c. Dicit igit: Ob hanc causam. l. qr multer dixerat helie. iij. Reg. xvij. B. Nunc in isto cognoui q; vir dei es tu: ⁊ ꝓbū dñi in ore tuo verū est. Dicūt: f ¶ Jo sum puerū. i. ionā. g ¶ Vocatū amathi. ⁊c. Ista satis plana est. h ¶ In condemnationē aūt israel. Hic subdit cā cur ad ꝓphetādū mittit. l. impenitētia israel penitentiꝰ niniuitꝰ: Jone. iij. Credidērūt viri niniuite dño ⁊ pdicauerunt ieiunium: ⁊ vestiti sunt saccis a maiore vsq; ad minorē: ⁊ ꝑ ē q̄ dr hic.

Qr nini-

a ¶ De niniue a gēte peni. ⁊c. sicut dicit Hiero. i libro de locis: Niniue est vbs assyrioꝝ: quā edificauit assur egrediēs de terra sennaar. ⁊ de ista loquit hic. Est aūt ⁊ alia vsq; hodie ciuitas iudeoꝝ nomine niniue. l. angulo arabie quā nūc corrupte niniuen vocant. b ¶ Ieroboā quippe hieroboā. de quo vi-

a gentes mittitur q; niniue agente penitentriā illi in malicia perseuerant† Temporibus quipe hieroboaz regis israel: qui deo relicto cū populo suo in samaria idolis sacrificabat: ionam ꝓphetā fuisse quartus liber regū indicat. Js cum ꝓphetia illuminante peccatores ciuitatis niniue dei misericordiā consecuturos videret: ne falsa predicare videretur: ad denunciandum interitum ejusdem ciuitatis ire nolebat. Nam sicut deus ad abraaz de impietate sodomorum ⁊ gomorreoruz locutus ē† damor sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ peruenit ad me† ita ⁊ de niniue dicit: eo q; ascēderit clamor malicię eī ad deū. Et quia sentētiā dei ō sodomis fctā minime reuocata est: ita ⁊ ionas aduersum niniuen ꝓlatam sentētiam reuocari nolebat† diuię dispēsatiōis ignarus: qui salutē hominuz ad se conuertentiū magis vult q̄ interitū. Hoc illi acciderat qđ ⁊ sancto heliseo† qui filiū sunamitidis mulieris mortuū ignorauit. Jdeo a ꝓspectu dei ionas fugere se putabat: humanuz aliquid passus: dicēte dauid: † Quo ibo a spiritu tuo: et quo a facie tua fugiam?

b ¶ Divine dispensationis ignarꝰ. Hic ostendit q; in duob⁹ errabat. s. ꝓpter ignorātiā duoꝝ. Primo qr deū ignorabat magis diligere salutē q̄s mortē: Ezech. xviij. H. Nolo mortē morientis q̄s vt ꝑuertat et viuat. Secōo: qr ignorabat eī⁹ pōtentiā ⁊ potētiā ee vniuersalez. ibi: Jdeo a ꝓspectu dei. Primo ergo ostendit ignorātia. Secūdo modus ignorandi ostendit. ibi: Hoc illi acciderat. Dicit igit: Divine dispēsationis ignarus. Sed cōtra: dictū est supra q; qr hoc sciebat quadā pſumptione: ꝓpter hoc recusabat pdicare. Respondeo: Ignarus per illuminationē ꝓphetie: ⁊ hoc probat scōa pars que sequitur: k ¶ Hoc illi acciderat ⁊c. Jn qua ostēditur q; loquit de ignorantia que est per carentiam spūs ꝓphetalis. Heliseus enī sciebat illā mulierē de qua agitur. iiij. Reg. iiij. esse in amaritudine anime per signa q̄ videbat et nesciebat spiritu ꝓphetico. ⁊ similiter hic sciebat deum prestitur indulgentiam habens signum qđ ad predicandū mittebatur: sed nesciebat ꝓphetica illuminatiōe, Precedentes obiectiones satis possem quadere tē perando expositionem littere: vt dicatur: Ire nolebat: id est q̄si nolens ire erat. et similiter: Revocari nolebat. i. quasi nolens q; revocarit. et similiter: Diuine dispensatiōis ignarus. i. quasi diuinam ignorarer dispensationē. ⁊ omnia tūc respicieūt signa exteriora: fm que iudicam⁹. j. Reg. xvj. B. Homo videt ea que patent dominus autez intuetur cor. Et istam expositionem videtur velle littera sequens: sicet quasi humanum aliquid passus ⁊c. l ¶ Jdeo a conspectu domini. fm primam expositionem hic notatur seconda ignorantia que fuit specialiter causa fuge. Et nota q; bene dicit humanum aliquid passus. talis enim error inerat ei a natura corrupta vt crederet q; quia exibat terram in qua deus colebatur: a precepto absolueret. Dicit enim Augustinus: Approbare falsa pro veris vel econuerso non est natura hominis instituta: sed pena damnati. Et nota q; dicitur q; Jonas posteā predicauit niniuitis confusus pre verecundia. latēter ingressus est terrā suam: et assumpta matre latenter egressus annis septem exulauit: nolens redire pre verecundia: tandem mortua matre redūt.

† 4. Re. 14. k

† Esa. 38. c

† 4. Re. 4. c

† Ps. 32.

Onas colūbaꝝ. In hoc secōo ꝓlogo ꝓcedit hoc modo. Primo enī notificat pſona ꝓphete. Secūdo ostēdit series siue historia ꝓphetie. ibi: Ad gennū pconiū. tertio determinat locꝰ sepulture ꝓphete. ibi: Cuius sepulchrū. Jtē in prima pte notificat a tribꝰ: A noīs interpratione. cū dr: Jonas colū. ⁊c. A cognatiōe. cū dr: Filiꝰ amathi: a loco vñ erat. cū dr: Qui fuit de Geth. Quid aūt significet geth exprimit Hiero. dicens i originali: Geth in secundo sepboi miliario que hodie appellatur diocesarea cunctibus tiberiadem haud grandis est viculus vbi ⁊ sepulchrū eī⁹ ostēdit: quāq̄ alij iuxta diapolim. l. lydā ⁊ eū natā ⁊ ꝑditū velint nō intelligētes ꝑ qđ addit: Ophyr. ad destructionez aliarū vbiū geth ptinere: q; iuxta eleutheropolim sine diapolim hodie demōstrant. Jtē in secūda parte in qua tangit series siue historia ꝓphetie primo tā-

Jonas colūba ꝙ dolēs filꝰ amathi ꝙ fuit de geth q̄ ē i ophyr
ād gentiū p̄conſū mittit: miſſus ꝓtēnit: ꝓtēnēs fugit: fugiens
dormit. Propter quē periclitat nauis. Sed ſors latentē repe
rit: eāq̄ abiectꝰ denūciauit: ⁊ ꝓtēnē renouuit. Reiectꝰ p̄dicā
tur ſubuerſionē. Sed ꝓtriſtat i penitēꝫia vbis: ⁊ ſaluti gētiū
inuidet. Haudet etiaz edere virentis
vmbraculo: et dolet ſubito areſcētis.
Cui⁹ ſepulchruz in quadā vbiū geth
in viculo demōſtrāt ꝙ eſt in ſcōo mil
liario a ſeghōr itinere ꝙ pgit tyberia
dem. ¶ Nullus typi fuit melior: inter
pres ē q̄ ille ꝙ pphetas inſpirauit et
veritatis future in ſeruis ſuis q̄ſi p q̄ſ
daz lineas pduxit: ꝙ ad iudeos r̄pm
dei filiū neglectēs dixit: Viri niniuite
ſurgent. i. in. e. g. r̄c. eā. q. p. e. in pre. l.
Et ecce plus q̄ Jona h. Cōdēnat car
nalis iudeꝰ credente mūdo: et nini
ue agente pnīam ſcredulꝰ perit. ¶ La. I

Deu.32.d

Et tcm ē. Ad ea q̄ i mēte p
pbete ſpū ꝙoluebant: ꝓ
nuat h ꝓiūctio. l. et. ¶ Et fa
ē. More pphe miſta in ſpū vi
dēs: d multa h ꝺba. p̄uipit. b Ci
uitatē. Mundū: vt quē ꝓtēplit iudeꝰ
rot⁹ mūd⁹ recipiat: quē q̄ſi pulchrā
domū fec̄ deꝰ hoī ſibi. fuiturꝰ: ꝙ p
ſupbiā aberrauit ad pnīam reuocat.
¶ Jonas ꝙ interp̄tat colūba: mittit
ad niniuē ꝙ ſpeciosa ōr. Sic r̄ps ſpiri
tuſcrō plen⁹ ad mūdā qui ex artificio
creatoris r̄m grecā linguaz. cosmos. i.
ornat⁹ ⁊ pulcher ōr. Vñ: Vidit deus
cuncta que fecerat ⁊ erāt valde bona.
Quē ꝙ ꝓtēpſit iſrael: rot⁹ mūd⁹ exau
dit: vt depoſita ſupbia q̄ corruit: ꝙ de
ſcēdentē dei filiū: būilis in celū aſcen
dat. ¶ Cū Jonas r̄m interp̄tationez
ipſius: r̄pi figurā p̄ferat: nō ē neceſſe
vt totū ordinē hūtorie r̄m allegoriam
ad r̄pm nitamur referre: ſed ea nūq̄
ſine periculo ītērp̄tationis ſane pūt in
telligi. Cū enī ſicut ait Aplus in pri
mis parentib⁹ ſacramētū r̄pi ⁊ eccle
pmiſſum ſit: nō ola q̄ deipis parētib⁹
dicunt ad b ſacramētū pūt referri.

Heū.4.b

¶ Quia aſcēdit ma. eiꝰ. Simile in Geneſi: Clamor ſodome ⁊
gomore multiplicatus eſt. Et ad cain. Vox ſanguinis fratr
tui c.a.m.d.t d ¶ Et ſurrexit. Nouerat ꝓpha reuelāte ſpū q̄
penitētia gētiū ruina ſit iudeoꝝ: ⁊ ideo amatoꝝ patrie: nō tā i
uidet niniue q̄ cupit nō perire pplm ſuum. Sciebat enī moy
ſe orante dām occaſione liberatiōis iſraelitaruz h̄ abuiſſe. Vi
derat etiā ꝓphetas mitti ad indeos ad penitētiā ꝓuocādos:
balaā etiā diuinū de ſalute indeoꝝ ꝓpheraſſe: volet ḡ ſe ſoluz
electū q̄ ad hoſtiū ciuitatē mittat: vbi ē idoloꝝ cultꝰ ⁊ dei cō
temptus. Sciebat etiā q̄ q̄oq; gentes crederent ⁊ iudea exce
carer. Timet ergo ne ſuo tempore per occaſionē ſue p̄dicatio
nis conuerſis gentibus indei penit⁹ relinqueret. ⁊ ideo fu
git. ¶ Tharſis r̄m Joſephū ciuitas cilicie. r̄m q̄s in Parali
pomenon legitur locus eſt indie. Nebdei vero putant mare ge
neraliter tharſis vocari. Vnde in ſpiritu vehementi conteres
naues tharſis. i. maris. Quod magis conuenit fugitiuo et ti
mido vt non certum locum fuge eligeret: ſed ſufficeret ei quo
cunq; eum mare deferret. Vel r̄m q̄ tharſis contemplatio di
citur gaudij: prophetā ad gaudiū quietis ire feſtinat: magis
volēs ſe totum tradere theorice et perfrui pulchritudine ⁊ va
r etate ſcientie quod ſignificatur per ioppē que ſpeciosa dicit
ꝙ occaſione ſalutis gentiuz perire populum: de quo chriſtus

Joſephus antiquitatis iudaice li. i Pſ. 47.

Mystice

¶ Mystice chriſtus aſſumpta car
ne quodammodo fugiens patriam: id eſt celeſtia venit i thar
ſis: id eſt mare huius ſeculi i quo clamabat: Pater ſi fieri po
teſt tranſeat a me calix iſte: ne damnato iudeoꝝ populo mul
titudo gentium credat. Et tantū dilexit populum illuz ꝓ di
lectione patrum et promiſſione ad abrazz vt in cruce diceret:

Mat.16.d

Luc.23.c

¶ Pater ignoſce illis quia neſciunt quid faciunt. Hac enī dile
ctione in extremo litore quod pulcherrimum dicebaꝫ eo q̄ in
iudeaz erat: non vult tollere panem filiorum et dare canibus.
Sed quia venerat ad oues iſrael: dat vectoribus precium vt

¶ qui pri

Incipit argumentum.

Jonas columba pulcher
rima: naufragio ſuo paſ
ſionem domini p̄figu
rans: mūdū ad p̄nitētiā
reuocat: ⁊ ſub noſe nini
ue ſalutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum.

Incipit Jonas ꝓpheta.

Tfactū ē ¶ La. I
verbum dñi ad io
a ¶ r̄pm ſup quē ſpūs in ſpe
cie columbe q̄ ⁊ ꝓ⁹ nobis do
leno. b ¶ ſtratis deꝰ ſtratꝰ ē
nam filiū amathi
¶ pater ad filium.
dicens: Surge ⁊ va
b de i ciuitatē niniuē grādē: et p̄e
c dica in ea: q̄ aſcendit malicia eiꝰ
a ¶ purāa q̄ ira dei vitare poſſet in alieno loco ſi
tudea relinq̄t in qua ſolūmodo deus norum pura
d coraz me. Et ſurrexit ionas vt fu
bar ex in hoc imitatus eſt cain. a ¶ r̄m ſirū ioci.
geret i tharſis a facie dñi. Et deſcē
a ¶ portū iudee in q̄ vſq; hodie mōſtrāt ſaxa in
quibus andromeda ligata ꝑſei auxilio ē liberata.
e dit ioppen: et inuenit nauē eun/ † f ¶ mercedē ſubtrectiōis. ¶ vt fugitiuꝰ ſolliciteꝰ
f querens latebras.
tē i tharſis. Et dedit nāulū eiꝰ: ⁊ b-
deſcēdit in eam: vt iret cuz eis in

Prima ſtres. q̄ ꝓmo deſcribit Jone rebellio. ſcōo rebellāt⁹ deꝑhensio. ibi: Dñs aūt. tertio cōſpensū punitio. ibi:

Et dixerūt ¶ Circa primū ōr: Et factū ē verbum dñi ad Jonā ꝙ ꝓphetauit tpe bieroboā regis iſrael: vt h̄. iiij. Regū. xiiij. b ¶ Filiū amathi. dicūt aliqui q̄ nomē ꝓpriū eſt patris ipſi⁹: ſz h̄ nō vi
c-f deꝛ verū: q̄ r̄m omēs doctores hebraī cos ⁊ latinos: ide ionas fuit filiꝰ mulie
g-h ris vidue quem ſuſcitauit Helias. iij. Reg. xvij. Illa aūt nō fuit de ꝓpio iſrl ſz gētilis: vt ꝓz p̄ba ſaluatoris: Luce. iiij. Multe vidue erant in diebꝰ Helie in iſrl: ⁊ ad nullā illaꝝ miſſus ē Helias r̄c. ⁊ p̄ ꝙ⁹ eiꝰ marit⁹ fuerat genti
i lis. Talib⁹ aūt tūc nō dabaꝫ ſpūs ꝓphetie: ⁊ th ꝙ⁹ oporteret hoc dicere ſi fuit pſ Jone: ſz regulā doctoꝝ hebraoꝝ et catholicoꝝ. i. q̄ſ in principio alicui⁹ ꝓphetie expuimit nomē patris: intelli
k-l gīt fuiſſe ꝓpheta ſicut ⁊ filiꝰ. ⁊ ſō dicendū q̄ amathi ē b nomē appellatiuū: ⁊ ſonat veritatē in latino. reſuſcitato ei filio dicte vidue dixit ipſa Helie: Nūc i iſto cognoui q̄ſ vir dei es tu: ⁊ verbū dñi in ore tuo verū eſt: ⁊ ob hoc puer ſuſcitat⁹ ex tūc vocat⁹ eſt filiꝰ amathi. i. veritat⁹. ⁊ b idē dic̄ Hiero. in ꝓ logo: ſic aliqs ōr filiꝰ mortis: q̄ fecit aliq̄d dignum morte. r̄. Reg. xij. ¶ Surge ⁊ vade in ci. q̄ erat ciuitas lōge poſita.
d ¶ Et ꝓdica in ea. ei⁹ ſubuerſionē. e ¶ Quia aſcē. mali. ei⁹ coꝝ me. i. malicia i ea habitātiū meruit q̄ ſubuertat. ¶ Et
Trope. ſurre. ionas vt fu. in thar. ciuitas eſt cilicie de q̄ Paulus fuit oriund⁹: Act. xxi. g ¶ Et deſcē. in iop. port⁹ ē in iudea ſuper mare mediterraneū. h ¶ Et dedit naulū ei⁹. i. pciū nauis ꝙ ſua deportatiōe. Hic occurrūt duo dubia. Primū quare voluit fugere. Ad cui⁹ intellectū ſciendū q̄ duplex ē ꝓphetia q̄ſtū ſpectat ad ꝓpoſitū. Una q̄ dicit ꝓphetia p̄deſtinatiōis: ſez q̄ſ aliq̄d reuelat futuꝝ eo mō q̄ eſt i diuina p̄ordinatiōe: ⁊ illud ſp implet. Hoc mō reuelauit dñs Samuēli detectionez Saulis. i. Reg. xv. ꝓpter q̄s dixit Samuel: Porro triūphato⁹ in iſrael nō parcet ⁊ penitudine nō flectet: neq; ei hō eſt vt agat penitētiā: Alia ē ꝓphetia cōminatiōis. i. q̄ſ aliū⁹ pu
k nitio reuelat futura ꝓut eſt in cauſis ſecūdis r̄m eaz diſpoſitionē. ⁊ r̄m h Eſaias de mādato dei dixit Ezechie. iiij. Reg. xx. Precipe domui tue: morieris enī tu ⁊ nō viues. talis enī erat infirmitas q̄ r̄m naturā nō poterat euadere mortez: ⁊ h
l nō ſp implet. Perdinauerat enī deꝰ eū ſanare miraculoſe. ꝓt ei⁹ ꝓces ⁊ lachrymas. Itē ſciēdū q̄ ſpūs diuin⁹ ꝓut vult tangit corda ꝓphetaꝝ. i. mīn⁹ ꝓfecte vt ꝓfecti: ſic Ezate fuit reuelata mors Ezechie futura r̄m curſū nature. iō dixit: Morieris ⁊ nō viues. poſtea vero ei⁹ ſanatio miraculoſa. ſicut ibidē ſubdit: Reuertere dic Ezechie r̄c. Audiui oratiōez tuā ⁊ vidi lachrymā: ⁊ ecce ſanauī te. Prophetia aūt iſta ꝑ ſubuerſiōe ninive fuit tm̄ cōminationis: q̄ tūc nō fuit impleta. ꝓt pnām annūtiātā

q̄ primū populū ſuū venerat ſaluare: ſaluet accolas maris et inter tēpeſtates: id eſt ſuā paſſionem et crucis conuicia: ſubmerſus i infernō: ſaluet eos quos quaſi in naui dormiē
tes negligebat. ¶ Per fugam ꝓphete poteſt ſignificari hūanū ge
nus q̄ cōtēnēs p̄ce
pta dei ab eiꝰ facie re
ceſſit ⁊ mūdo ſe tradi
dit: ⁊ poſtea ſeuiente
cōtra ſe mūdi naufra
gio cōpellit reūti ad
eum q̄ fugiebat: et
que ſibi ſalutaria pu
tauerat vertunt in p
niciē. nec ſolū nō pro
deſt auxiliū hoīs his
q̄bꝰ ꝓbet: ſed etiā pe
rentes pariter conte
runtur: ſicut legimꝰ
egyptū vaſtatā ab aſ
ſyrijs: q̄ contra vo
lūtatē dei ꝓbebat au
xiliū iſraelitis.

a ¶ Et clāmauerunt. neſcientes veritatē: nō ignorant deū. ꝓuden
tiam: ⁊ ſub cruce erroꝛe reli
gionis ſciunt eſſe ali
qualē venerandū. iſrl
contra nec bonis nec
malis intelligit deū:
⁊ ch̄riſto plangēre po
tuā ſiccos hz oculos.
b ¶ Et dormie. aliꝫ
turbat⁹ ꝓba ſecurus
⁊ trāquillꝰ deſcribit
vt in interiorib⁹ na
uis placido ſomno p
fruat. Vel pōt dici q̄
ꝙ⁹ fuge ⁊ peti aliꝫ
ignorantib⁹ cāz tēpe
ſtatis: iſte fluct⁹ ꝓtra
le intumeſcētes vide
re nō audet: ⁊ dormit
nō ex ſecuritate ſz ex
triſticia: ſic Apoſtoli
in paſſione domini.

Somnus ſomnus. ꝓ
phete ſignificat ho
minem torpentem ſo
pore erroris: cui non
ſufficit fugere a facie
dñi: ſz inſup quadā vecordia obrut⁹ ignorat dei irā ⁊ ſecurus dormit: ⁊ pfundū ſomnum ranca nare ſonat. ¶ Tropolo. Multi ſūt qui eū iona naufragū: nec p r̄ incertā certū peri
culū vitare cupiēte. Q̄ matthias ſorte eligi
tur: ⁊ hic fugitiuus ſorte deprehēdit: nō agi
tur virtute ſortiū ſed voluntate dei: q̄ ſortes regebat incertas. Non ergo hoc exemplo de
bemus credere vel vti ſortibus: q̄ priuilegia ſingulorum non poſſunt legē facere commu
nem. Volūtate dei pharao ⁊ nabuchodono
ſor iudicio ſomniorum futura cognoſcūt: nō tamen ideo vbiq; ſomnijs eſt credendum.

b ¶ Jndica nobis. Sub mira breuitate inter
rogat ꝓſona: regio: ciuitas vt ex his cā peri
culi cogno.

a ¶ deo aduerſante niſhil ſecurum.

tharſis a facie domini. Dñiⁿ autem miſit magnū ventū i ma
b ¶ cum prime omnia eſſent tranquilla.
re: et facta eſt tēpeſtas magna i
a ¶ concuriebatur ad cortrionē. ¶ quia periclitantem ſuſciperat.
mari: ⁊ nauis periclitabatur ꝓte
a ri. Et timuerūt nautę: ⁊ clamaue b
a ¶ arbitrantes nautem ſolito onere grauari: ne/ſciunt totū pond⁹ eſſe fugitiui ꝓphete.
runt viri ad deum ſuum: et miſe
rūt vaſa que erāt in naui in ma/
a ¶ vt fluctus leuior trāſiliret.
re vt alleuiaret ab eis. Et ionas c
b deſcēdit ad interiora nauis: ⁊ dor/ b
a ¶ naturale eſt vnūquēq; in ſuo periculo plus ō alio q̄ de ſe ſperare.
miebat ſopore graui. Et accēſſit
a ¶ q̄ alios debuit cōſolari turbat⁹ tāto diſeri/mine. a ¶ ſtulte ſecurit⁹ arguit. b ¶ cōtra cōe periculum cōmunis fiat oratio.
ad eum gubernator: et dixit ei:
Quid tu ſopore depmerſe? Surge
inuoca deū tuū: ſi forte cogitet
deus de nobis vt non peream⁹.
c Et dixit vir ad collegam ſuum: c
Venite et mittam⁹ ſortes: ⁊ ſcia f
f ¶ id eſt afflictio.
mus cuī h malū ſit nob. † Et mi/
ſerūt ſortes: ⁊ cecidit ſors ſup Jo
a ¶ q̄ſ ſors idicaretur cogūt ꝓpria voce cōſ/ti/tere.
nā. Et dixerūt ad eū: Jndicā nob g
a ¶ dd opis agas
cui⁹ cā iſtō malū ſit nob: q̄ē op⁹ h
a ¶ de qua regiōe vl de populo cuius ciuitatis.
tuū: q̄ terra tua ⁊ quo vadis: i

† i.q.4.hbie ira.8. ſicut et nauicula Jo/ue. 26.q.2.c. nō exēplo. et.c nō ſtatim.

dixit ad eum. Dic mihi quare fugis cū ſcias me deū celi eſſe. Et ille ait: Scio. Et ſic ſcientes peccamus. Et ideo miſerūt ſortes ad inueniendū ipm. Qualiter aūt licitū ſit vti ſortib⁹ ⁊ qualiter nō: dictū fuit diffuſe: Ru. xxxiij. Pōt tū hic aliq̄d breuit repeti.

Circa q̄s ſciendū q̄ duplex eſt ſors: quedā diuiſoria: vt q̄s ad aliq̄d diuidēdū mittūt ſortes: vt ꝙ hoc determinet⁹ q̄s quā ptē accipiat cōmittēdo totū euētū fortune: ⁊ hoc nullū eſt ꝓcūm. Alia conſultoria: qua ꝙ ſortes conſulit⁹ quid ſit agendū vel dimittendū: ⁊ ſic ſi expectet⁹ oſtenſio ꝙ ſortes a demone illicituz eſt. ſimiliter ſi a corpore celeſti cuius effectus ad hoc ſe non extendit: ⁊ ideo nō caret occulto pacto demonum. Si autem expectetur a deo et ſanctis angelis nullum eſt peccatum niſi in caſu: vt cum hoc fit ſine neceſſitate: quia tunc ad dei tentationem pertinet: vel ſi in neceſſitate debita dei reuerentia omittatur: propter quod premiſſa oratione Apoſtoli miſerūt ſortes in electiōe Matthie: vel ſi electiones eccleſiaſtice que inſtincu ſpiritusſancti debēt fieri: fortune ſortium committantur. Rationes et auctoritates omitto: quia poſite ſūt loco ſuo predicto. Iſtos tamen non oportet hic excuſare de peccato: quia ſicut dictum eſt erant ibi diuerſi homines diuerſos deos colētes: ⁊ ideo videtur q̄ miſerūt ſortes r̄m morem gentilium qui vtuntur ſuperſticioſis. Deus tamen qui elicit bona de malis ſic ſortes temperauit: q̄ ionas deprehenſus fuit: ⁊ confiteri pectatum ſuum compulſus fuit: r̄m q̄ dicitur Prouerb. xvj. Sortes mittuntur i ſinum: ſed a domino temperantur. ideo ſequitur: d ¶ Et dixerūt ad eum: indica nobis cuius cauſa malum iſtud ſit nobis. et fecerunt ſibi quattuor que/ſtiones. dicentes: b ¶ Quod eſt opus tuum. quia ex opere malo homo ē puniendus. i ¶ Que terra tua. quia propter maliciam terre aliquis aliquando punitur. k ¶ Et quo vadis. qnia aliquis puniendus eſt qui vadit ad locum malum ſeu prohibitum. Et ad iſtam queſtionez reſpōdit ſe fugere in tharſis vt declinaret domini preceptum: vt habetur. j. Cognouerunt enim viri q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ cult cognoscat. a ¶ Hebre⁹ ego sū. Nō dixit iudeꝰ sū:qđ no mē ipoluit pplo scissura.r.tribuū a duab⁹: ꝛ hebre⁹ qđ nomē generale erat tꝝ duab⁹ ꝗ.r.tribuꝫ⁹. ¶ Cū ídixisset se dñm tj/mere:indicauit se extā a facie ipsi⁹ dñi fugisse et ei⁹ pcepta non fecisse.iō timēt viri qꝫ intelligūt scissurā fcte gētis viꝫ ꝛ magnū esse qui fugit:sed mꝫore eū ꝗ querit ſ audent tradere celare nō pūt. ¶ Cuꝫ cōfitetur creatorē marꝫ ꝛ arideꝫ ur ari dam relinquēs arbitrat se conditorez maris in mare se posse vitare. b ¶ Et dixerunt ad eū. ¶ crepādo: ꝙ si ſ times deū qđ tā potenté pdicas:quō putas te eū posse euadere. ¶ Ut interrogātes dicūt(volentes nosse causā)fuge:cur relicta ppria terra ꝛ mari saluté ꝙrat? c ¶ Quid faciem⁹ tibi. Rogāt vt ipse ſit remedio qui fuit auctor peri:ꝙ si exposuiſti causam morbi indica ꝛ sanatis. Ex timore maris ītelligim⁹ iram dei ītra nos q fugitiuum suſcepim⁹. Sed occidem⁹ te vt dāctrā mitigem⁹. Cū vero cultor dei sis:timm est ſpe rare:qđ opus sit facto nostꝫ est man⁹ addibere:vt sic aūta ira dei cesset ma re. d ¶ Et dixit ad eos. Fugitiuꝰ deꝑ hensus nō dissimulat non negat:ſ cō fessus culpā libenter assumit penā ma lens ex suo peccato solus perire ꝙ alij secū peccent et pereant. Instruit ettaz ꝙ salutē ꝛ cōuersionez naturaꝫ magnā ninuue munitaꝫ dinē simili ꝓfessiōe pos se saluari. ¶ Allego. Vi vēti:hi fluctꝰ ad xp̄m ꝛ ad ecclīaz pcitantē referū/tur vl ad aplos suscitātes:q cū in pas sione deſerētes:ī fluctib⁹ turbant. Di cit ergo xp̄s:qz videt me mundus vo biscū ad cōtēplationē gaudij nauiga re:ꝛ vbi ego sum ꝛ vos sit:idcirco fre mit ꝛ me cupit deuozare vt vos pariꝫ occidat:nec intelligit qz velut escā in hamo capit vt mea morte moriat.

¶ Tollite me ꝛ mittite me in mare. tē pestas que ꝓpter me cōtra vos surꝫ: me moriente sedabit.nō est vestꝫ mor tē arripere:sed illatā ab alio libenꝫ su sciperi:nisi vbi charitas periclitat.

e ¶ Et remigauerūt. Prolata ītra se sententia:tū ī cultorē dei nō audēt ma nū mittere:ideo laborāt ad terrā reū tī:malētes perire ꝙ sanguinē fūdere. Remigāt aūt qz putāt absq; sacramē/to illius ꝙ passurus erat posse nauē de periculo liberari:cum ione submersio sit nauis relevatio. f ¶ Et clamauerūt. Cōtestāt deū vt qō facturi sūt nō im putet eis ad culpā. Quasi dicat:no/lumus interficere tuū ꝓpheta: ſ ipse cōfessus est irā tuā:ꝛ tēpestas tua euz arguit: volūtas tua manib⁹ nostrꝫ ex/plet̄. Simile quid facit ꝛ diē pilat⁹: Mat.17.d qui lauans manus ait:Mūd⁹ ego sū a sanguine insti huius. Volūt gentes perire christū īnocentē testant ꝛ iudei Ibidem. dicūt:Sāguis eⁱ sup nos ꝛ sup filios nostros. g ¶ Ut enim suscepimus qz ma re seuit:qz sorte deprehendit:qz ipse in dicat ꝗd de se fieri debeat opus est me voluntatis. Unde sal/ Pſ.39. uator in psalmo: Ut facerē voluntatē tuā deꝰ meꝰ volui. ¶ An te passionem christi errores et diuersa dogmata quasi contra/rij fluctus turbabant nauiculam ecclesie ꝛ totum humanum genus: sed post passionem est tranquillitas fidei: pax orbis: conuersio ad deum:omnia secura. Ita post precipitationem ione mare stat a feruore. g ¶ Et timuerunt viri timore ma/gno nīm. Ante passionem timentes clamabāt ad deos suos: post passionez timent deum venerando ꝛ colendo: ꝛ immolāt hostias quas in xta litteram in fluctibus non habebant:ſ sa/crificiū spiritus contribulati:ꝛ vouēt vota se ampli⁹ a deo nō recessuros:cernētes ex fuga tēpestatꝫ Rba ꝓphe vera fuisse.

¶ Et prepara

vl ex quo pplo es tu? Et dixit ad a b
a ¶ trāsitus sicut abrā et alij patres ꝗ fuerūt pe/regrini hui⁹ mūdi. b ¶ nō deos quos colitis:ſ eū ꝗ oia fecit et in omnib⁹ pōtes est.

a eos:Hebre⁹ ego sū:ꝛ dñm dēū ce
a ¶ i.colo quē vos ignoratis .vl timeo vt seru⁹ ex ſi nō obligo vt filius. b ¶ de qua fugio. ¶ ad di stinctionē maris nō terrā sed aridā eleganter vo/cat. ¶ in qua fugio.

li ego timeō qui fecit mare ꝛ āri/dā. Et timuerūt viri timore ma b
gno:ꝛ dixerūt ad eū:Quid hoc feci c
sti? ¶ Cognouerūt ei viri qꝫ a facie dñi fugeret: qz indicauerat eis.

c Et dixerūt ad euz:Quid faciem⁹
c ¶ eo facto. a ¶ ecce causa quare hec querebant.

tibi:ꝛ cessabit mare a nob?Quia
a ¶ nutu dei ꝓsequēs fugitiuū. b ¶ nō mortē nam et asperis:fiebat ostēdēs se vlaoneam creatoris nō posse differre.

b mare ibāt ꝛ intūmescebat. Et di/
a ¶ me ꝗte tēpestas me pdere vt mea morte viuat.

xit ad eos: Tollitē me ꝛ mitti/ c
te in mare: et cessabit mare a vo
a ¶ nō ignoro in meā penā clemēta turbari: ſ fes tero rēpestatē vos recipietis trāquillitatē.

bis. Sciō enim ego quoniam ꝓ/
pter me hec tempestas grandis
¶ qui me recepistis.

c supervos. Et remigabant viri vt f
reuerterentur ad aridam: ꝛ non
valebant:quia mare ibat et intu
f mescebat super eos†Et clamaue/ g
a ¶ scientes mortez peccati petorē esse ꝙ vite ꝛ ex magna fide ꝓ anima alteri⁹ pcauk cū ipsi pericli/tentur corpore.

rūt ad dominuz et dixerūt: Obꝙ
sumus domine ne pereamꝰ in a/
nima viri istius: et ne des super b
nos sanguinem innocentem: qz
tu domine sicut voluisti feciſti.Et
a ¶ nō rapiūtis cū obsequio et honore portant. b ¶ nō repugnantē sed manus per voluntatē dei prebentē. c ¶ christum.

tulerūt ionā ꝛ miserūt in ma/ i
a ¶ mare quod absente iona irasci⁹ nā desideratē appetebādo:tenet gaudet ꝛ cōuertit ex gaudio trāquillitas redit.

re:et sterit māre a feruore suo.Et k
a ¶ ex tota anima:ex toto corde:ꝛ ex tota virtute.

timuerunt viri timore mago do/
di. b† Et dedit nauli⁹ eis.suportando eos in aliquibus illicitis. a† Dominus aūt misit ventū magnū ꝛc.i. contri tionis spiritū qm talis pdicator percipit defectum suum:ꝛ sic peccatum suū vere recognoscens mittit in mare:id est in ama ritudinem pēitentie:ꝛ piscis suscepit eū ne submergat: id est christus per piscem significatus:in cuius ore stat erem iuenit Petrus: Mat. xvij. suscipit penitentē ne desperans absorbe atur. b† Et erat ionas in ventre piscis tribus diebus. per quos significantur amara contritio:integra cōfessio ꝛ de bita satisfactio. c† Et orauit ionas ꝛc.qz vere penitentes debent orare feruenter ꝓ petī remissiōe ꝛ ꝓ diuīe gre ipetra/tione:ꝛ si fuerit oratio pleuerās exaudiet. ideo subdit:

Et exaudi

¶ T preparauit. Uel ab initio cū ꝺderet:vel iuxta na Ca. II
uem fecit venire vt ꝓpiciē suscipereti:ꝛ ꝓ morte habitaculū ꝓ/beret:vt qui in naue tratū senserat deū in mortē sentiret ꝓpiti um. b ¶ Et erat ionas. Sicut ionas ꝓ hoc ꝙ fuit tribus diebus ꝛ tri bus noctibus in ventre ceti indicat passionē xp̄i ꝛ oratio ei⁹ typ⁹ fuit resurrectionis christi. ¶ Qui credit tres pueros ita de Dan.3.c incendio liberatos vt nec vestimenta eoruz. ardor ignis attigeret: nō debet dubitare de sa lute ione in ventre ceti. ¶ Dicunt quidā in pa rasceue qñ sole fugiēte a serta hora vsq; ad ho ram nonā nox successit dies:duas noctes ꝛ di es ibi cōpurandas vsq; ad manē sabbati:ꝛ ap posito sabbato cū nocte sequenti. tres dies et noctes cōputari. alij intelligūt sine chebicos id est a parte totum. c ¶ Clamaut de tribu. Dum viderē immanē belua ritus apertos re cedantis sinus dei:ꝛ clamant: Ut in aḡs cedē tibus clamore locū inuenientes: vt solo cordis affectu. ¶ Cuꝫ ad ionā patet ꝙ clausus vte ro in medio maris fuerit:saluator vero in car ne appareno habitationē huius terre tēpesta tibus plene exptus est:q ad cōparationē cele Ps.87. stis habitatiōis mare ꝛ tēpestas dr. Unde: Inſi Jndem. xus ſū in limo ꝓfū.ꝛ nō ē ſa.ꝛ ite⁹: Uenī ī al titudinē maris ꝛ tē.de.me. ¶ Iurta anagogē in corde maris.i.in medijs tēpestatib⁹ se cē cō memorat:ꝛ tū inſ amaras aquas tētar⁹ iuxta omnia absq; peccato:nō sentit amaritudinem aquarū:sed circūdat⁹ ꝛ refocillatus est dulce dine fluminis qui letificat ciuitatem dei. ¶ In persona ione patet hec omnia ad litterā facta. In christo omnis tentatio sine peccato q̄ dei voluntate contigit:non oppaimēs sed trāsiēs fuit:quia in eo vires amisit:vt qui in ea peri clitari solebant:per istū vincerent libarent. d ¶ Abiectus sum. Qui formā serui acceperā fragilitatē hominis imitatus: anteq; clamās exaudirer,dixit:qui in te lumine lumen eram: homo factus abiectus sum:vt per hoc huma/num genus ad te reducam. e ¶ Uidebo tem plum.hoc ione cōuenit:vel optanti vel confi denti qui ꝓphetico spiritu hoc futurū cōtem plabat.christo autez ꝓuenit iuxta qđ legitur: Jon.17.a ¶Pater clarifica me apud te claritate quā ha bui anteq; mūdus fieret.sicut templū patris ē filius: ita ꝛ templū filij est pater. de quo ipe di Jude.17.f cit:Ego de patre exiui ꝛ veni in mundum.

f ¶ Abyssus valla. Abyssus hic accipiunt cō tracte fortitudines: vel tormētis dedite pote Mat.12 states ad quas in euāgelio rogāt demones ne cogant ire vt torqueant. g ¶ Pelag⁹ opuit. Hystoria patet ꝙ ionas venerit vsq; ad ꝓfun da terraꝫ quibus quasi vectibus et columnis Allego. dei voluntate terre globus sustentat. ¶ Alle/goretein christo homine principale ꝛ quasi ca put fuit anima que descendit ad inferiora loca vbi anime hominū sub diaboli potestate tene bantur. Isti sunt vectes qui ꝓhibent animas ab inferis exire:hos vectes frangit domin⁹ ꝛ eos qui clausi tenebant liberat. b ¶ Cū an Dan.6.a Luc.13.g gustiaret.Nec christo cōuenit dū dicit:Tri stis est anima mea vsq; ad mortē.Et item:Pa ter in manus tuas commendo spūm meū.

i ¶ Ut veniat ad te oratio mea. Idcireo in tri/bulatione dei memor fui vt de extremo maris oratio ad celos scandat:ꝛ vēiat ad templū sctm̄ tuū in q̄ eterna beatitudine frueris:perit autē ipſi pōtifex vt oratio sua ascēdat ad deuz vt in corpore suo ppls liberet. k ¶ Qui custodi/unt.Cū ola sint vanitas oēs ex necessitate fa ciunt vanitatem: sed non omnes custodiunt quasi thesaurum nec diligunt quod faciunt: nō ergo toto hūano generi misericordiā denegat Deus natura mi sericors parat⁹ est vt saluet ꝙ clementiā q̄s saluare nō pōt ꝓ iusticiā:ſ nos misericordiā se offerente vitio nr̄o relinq̄m⁹. Et nota ꝙ prophera in ventre ceti sui piculi oblit⁹:de natura rerum generali sententia phi losophatur. ¶ Judei num seruant traditiones hominū mādata dei q̄ semp misertus eoꝝ fuerat derelinquunt.

¶ Ego aūt

minū:ꝛ imolauerūt hostiaſ dño et vouerūt vota. Ca. II

a ¶ mortē et inferno ꝓcipit vt ꝓphe ta suscipiāt:ſ īnrō gaudēt in deo ratione rārū iugē in vomitu.

a ¶ T preparauit dominus a
piscem grandem: vt de
a ¶ sicut fuit ionas trib⁹ diebꝰ ꝛ trib⁹ noctib⁹ ī ventre ceti:sic erit filius hois trib⁹ die.et e.n.i.e.t.

b glutiret ionā† Et erāt ionas ī vē b b a
tre piscis tribus diebꝰ ꝛ trib⁹no
a ¶ post ꝙ se sospirē sentit in vētre ceti cōuertit ad exorandū misericordiam dei.

cribꝰ. Et orauit ionas ad dñm de c
a ¶ ꝓa inter mortuos liberatio iferno viuēs da mat: Non derelinquēs in inferno aīmā meā.n. d.f.e. videre corruptionem.

c um suū de vētre piscꝛ dixit† Clā
mauī de tribulatiōe mea ad do/
a ¶ i.de vētre ceti ꝗ ꝓ magnitudie sua ītar ob tinet inferni.

minum ꝛ exaudiuit me. De vēn d e
¶ ꝗ ꝓbas renes et corda.

tre iferi clamauiꝛ exaudisti vocē
meā. Et pieciſti me in pfūdū in f
a ¶ .i. in inferno:ꝓ ¶ in euāgelio.in corde terre.ſſ eni cos alalte ī medio ē:ſic infern⁹ in medio ter/re esse ꝓhibet.

corde māris: ꝛ flumē circūdedit
me. Oēs gurgites tuiꝛ fluctꝰ tui g
sup me trāsierūt. Et ego dixi: Ab b
iectꝰ sū a ꝓspectū ōculoꝝ tuoꝝ.
a ¶ ḡnus abiectꝰ ꝛꝛc. b ¶ in pfūdo maris po ſitꝰ ꝓpheralī spū alibi est.

c Uērūtamē rursus vidēbo tēplū c
a ¶ aque mūdi ꝗ limū trahūt siccū corꝓ⁹ fouēt ſ aias occidūt:q trā xpo nocere nō poterūt:qz nō necessitate sed voluntate suscepērat.

sctm̄ tuū. Circūdederūt me aque f
vsq; ad animam: abyssus val/
lauit me:pelag⁹ opuit caput me g
um. Ad extrema mōtiū descēdi. h
a ¶ opinione hominū. ¶ alia ītā circūdederūt.

terra vectes concluserūt me i eter i
a ¶ et in. ¶ nō dabis sanctū tuū videre corrup. b ¶ ne in morte corrupꝰ ī desertꝰ cib⁹ trāseas.

nū. Et subleuabꝫ ō corruptiōe vi
a ¶ hoc affectu blādiens:qz cōmune omniuz be um beneficiū magnitudie sibi facit ꝓpiū. b ¶ cū in vētre ceti ex fragilitate carnis nihil spei reli quum esset recordatione tñ impossibilia vicī.

b tam meā dñe deus meus. Cūm k
angustiaretur ī me anima mea:
i domini recordatus suz: vt veni l
at ad te oratio mea:ad templuz
¶ ego ira:sed qui.

k sanctum tuū. Qui custodiūt va m
nabis de cor.ꝛc.id est ita ſū conclusus iter litora ma ris:ꝙ in eternum non potero exire nisi tua virtute. iō subditur:Et subleuabis ꝛc. k ¶ Cum angustiaret in me anima mea.desperans omni virtute humana.

l ¶ Domini recordatus sum.a quo solo expecto reme/diū. m ¶ Qui custodiūt vānitates.i.eis ꝓseuerātes.

bb 3 Frustra mi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nar.7.c Mat.26.b

a ℣ Ego aũt in voce. Christus ante passionẽ quodãmodo fu
gerat obedire deo, dũ dicit: Nõ est bonũ dare panẽ filiorum
canibus. Et item: Pater si possibile ẽ trã. a me calix iste. Sz
post resurrectionẽ ꝓfidos relinquẽs spõte ꝓdicat mũdo qõ
fuerat imparũ añ passionẽ. b ℣ Quecũq; vouisti. In passio
ne nos omnes vouit patri vt nõ peri
ret aliqs de his q̃ sibi erãt dati: p sa
lute omniũ ꝓmisit: nec faciamus eũ
mẽdacẽ: mũdi sumꝰ vt offerat patri.

Allego. Deu.18.b

E factũ est. hoc to. La. III
tũ q̃ iubetur q̃ obedit q̃ nõ
vult: q̃ ire ꝙ velle cogit: q̃ se
cundo patris voluntatẽ exequit ꝯo
ꝓuenit ex forma scruꝫ. d ℣ Et sur
rexit. Allego. Christus post inferos
ꝓprie surgere dicit ꝙ ꝓdicare quan
do Apłos mittit ad baptizandũ ho
mines in nole patrꝫ ꝙ filij ꝙ spũscti.
hoc est iter triũ dierꝫ: b tũ sacrãmẽtuꝫ
humane salutis via vnꝰ dei. i. vnius
dei cõfessione ꝓficit. Jona. i. ꝯo in
Apłis ꝓdicãte. q̃ dixi: Ego vobiscũ
sũ vsq; ad cõsummationẽ scli.

e ℣ Et niniue erat cẽ. raz ampla erat
niniue vt vix posset circumiri itinere
dierũ trium. Et ille memor ꝓcepti et
sui naufragij iter triũ dierꝫ festinatio
ne vnꝰ dici cõpleuit. Quidã Xo di
cit q̃ in tertia ꝑte ciuitatꝫ tũ ꝓdica
uerit ꝙ stati ꝓdicatiõis fmo ad reli
qs uenit. c Nõ dixit tribꝰ dieb̃ꝰ et
noctib̃ꝰ: vl vno die ꝙ nocte: sz absolu
te dieb̃ꝰ ꝙ die: vt ostenderet in myste
rio trinitatis ꝙ cõfessione vnꝰ dei ni
hil esse tenebrosũ. f Adhuc. xl. di
es. Adhuc tres dies ꝙ niniue subuer
tentur: fm Lxx. siue q̃. xl. dies siue q̃
tridnũ. q̃ fuit figuratus est. ꝓ. xl.
l. q̃ pegit eũ discipl̃ suis post resur
rectionẽ. xl. dies ꝙ ascẽdit in celũ per
tridnũ. q̃ tertia die resurrexit. Nõ
est ꝓphetia desecẽdos de ꝑfectitia dei
vbi ola sicut sũt ita ꝓmanẽt: sz est cõ
minatio ad correctionẽ. ꝓponens iu
stam vltionẽ fm ꝑsentia pctã niniuitarum. g Quadragenari⁹ ꝑtinet pec
catorib̃ꝰ ad pẽitentiã ꝙ ieiunij ꝙ ora
tionẽ: ꝙ sacco ꝙ lachrymis: ꝙ cẽpẽ
di pseuerãtiã: b numero moyses ꝙ he
lyas ꝙ ipe christus ieiunauerũt: b nu
merꝰ nob̃ indicit ad ꝓparãdas alas
nras ad eluz corpis xpi. h Pulcher
ordo, Precipit deꝰ, ꝓphẽt ꝓpha pre
dicat ciuitati: ꝑsꝰ viri credũt illis ꝓ
dicãtib̃ꝰ ieiunia: vestis etas induit sac
co. Viri non sacco: sz ieiuniuz ꝓdicat
tũ: sz illi ab̃ꝰ pnia ꝓcipit: ieiunio sac
co ad dũt: vt lanis venꝫ ꝙ luctuosus
habitꝰ deũ fortꝰ deꝑcent. Qui offẽ
derãt deũ luxu ꝙ ambitiõe eoꝝ dam
nationẽ placãt ꝙ ꝙꝰ offẽderãt: pri
us ieiunij quod deo in occulto offer
tur. deinde facẽ qui exteri⁹ homini
bus exhibet. Hiero. Ninive. f. Exer
sa ẽ ninive q̃ mala erat ꝙ bona edifi
cata: q̃ nõ erat stãtib̃ꝰ mẽtib̃ꝰ ꝙ domi
bus cuersa est ciuitas in ꝙditis mob̃ꝰ: et q̃nis nõ sit factũ
q̃ illi homines timuerũt iona ꝓphetante futurũ: factũ est ta
mq̃ fuerat deo ꝓcipiẽti ꝓdictũ. g Et ꝓuenit verbũ. Eleez.
infirmis ꝙ ignobilib̃ꝰ mũdi: tandẽ ad ꝓbos ꝙ potẽtes q̃ mũ
dũ regere vidẽdanꝫ ꝓuenit verbũ xpi: ꝓmus Petrus pisca
tor intrat: deinde Cyprian⁹ ꝙꝰ idolatra: tandẽ credit ꝙ fa
ctus assertor veritatis: post auditũ sermonẽ ione carthaginẽ
ses ad pẽitentiã vocat: ꝙ christũ publice ꝓdicat: ecce rex ni
niue de solio surgit purpurã sacco: vngũeta luto: mundicias
sordib̃ꝰ cõmutat: difficile est potẽtes ꝙ eloquẽtes i mũdo ad
xpi hũilitatẽ ꝓuerti. h Et clamauit. Clamauit dicẽs i ni
niue q̃ erat ꝓstituta ex ore regis ꝙ ꝓcipũ eiꝰ. Ehñ. Xxx. ꝙ ꝓ

Jone. a ℣ Frustra misericordiã suã derelinquũt. i. reddũt se idignos di
uina misericordia ꝓ vanitatibꝰ suis sequẽdis: q̃ nulli⁹ sũt mo
menti. b Ego aũt in voce laudis imolabo tibi. i. cor meũ per
uerã ꝯtritionẽ ꝙ pẽitentiã. c Quecũq; vouisti reddã. bolea ci
in magna necessitate existẽtes solẽt emittere vota dño: ꝙ sic fe
cit ionas in vẽtre piscis existẽs. d Et
dixit. Hic ꝓfr ponit ipsius ione exit⁹. cũ
dicit: Et dixit dñs pisci: Dei dicere ẽ ius
um facere: fecit enĩ piscẽ ionã enomere
ridã terrã. hoc enĩz nõ potuisset facere
piscis sine dei speciali ogatiõe: qz ꝓter
fuit magnitudinẽ nõ potuisset tãta ani
de natõ ap̃ propinquare.

In cã. ij. vbi dicitur in postilla: Qui
custodit vanitates.

Additio. Littera hebraica sic
se habz in hoc loco ꝙ
Qui custodiũt vanitates inuanũ misẽ
ricordiam suã derelinquũt. ꝙ est sensus
q̃ illi qui custodiebant vanitates falso
rũ deoꝝ vouẽtes eis in tribulatiõib̃ꝰ su
is aliqua opa misericordie facẽtales vo
uentes misẽdiam suã derelinquũt: qui
li dñs nõ ꝑ̃ssunt eos iuuare: sed ꝙ vouet
deo vera oportet q̃ reddat vota ina: eo
q̃ est adiutor in tribulationib̃ꝰ. a ió sub
dit: Ego aũt in voce laudis imolabo ti
bi quecunq; vouisti reddã ꝛc. La. III
c ℣ Et factũ est. Ostensa ione penitẽ
tia ex eius rõne. hic ꝓfr idẽ ostẽ
dit ex mãdato dei. ꝓmpta execu
tiõe. ꝙ diuidit in duas ꝑtes: qz ꝓmo pũ
gnat ꝓ executio. scdo ione signi̇ affligitur.
se. ca. Prima in tres: qz primo ponit ꝓ
dicatio ione. scdo cõtio niniue. ibi: Et
crediderũt. tertio ꝓdescẽdo misericordie
divine. ibi: Et vidit. Circa ꝓmũ ꝓmit
tit mãdatũ dñi reiterato. cũ dr: Et fa
ctũ est verbũ dñi ad ionã scdo ꝛc. secun
do subdit hui⁹ mãdati executio. cũ di
cit: f Et surrexit ionas ꝙ abiit ꝛc. sine
dilatiõe. g Et ninive erat ci. ma. ꝛc.
dicit aliq̃ qz tres dietę ponebant circũ
cundo murũ ciuitatꝫ: sz hoc nõ videt ve
rũ: qz fm sacrã scripturã ꝙ historiogra
phos babylonia excellit cẽs alias ciui
tates in magnitudine: instãtũ q̃ pbs di
cit de ea q̃ nõ erat ꝓprie ciuitas: sz regio
clausa muris: ꝙ tũ fm Diero. circũitus
muroꝝ hẽbat. xxxij. leucas tũ: q̃ nõ faci
unt tres dietas cõplete, ꝙ ió melꝰ videt
dicendũ q̃ iste tres diete sũt accipiẽde ꝓ
cedẽdo ꝓ vicos ciuitatꝫ vbiq̃. sic enĩ ha
bebat ionas facere denũciãdo ꝓlo sub
uersionẽ ciuitatis. h Et cepit ionas
intro. ci. iti. diei vnꝰ. dicunt ꝙ alij̃ q̃ io
nas ita ꝓmpte exequebat mandatum
dei q̃ iter triũ dierꝫ vna die cõpleuit: sed
ꝙ nõ videt textui cõsonare. qz dr: Et ce
pit ionas in. xl. si enĩ ꝙ dictũ esset verꝫ
magis diceret: Percucurrit ionas ciui
tatẽ iti. diei vnꝰ. ꝙ ió dicendũ est q̃ in ꝓ
ma die ꝓcessit ꝓ vnã ꝑtẽ ciuitatꝫ tũ.
i Et cla. ꝙ dixit. s. Adhuc tri. dñi nihil addẽ
do. k Adhuc. xl. die. ꝙ niniue subuer
tet. sic enĩ meruerãt ciuiũ delicta: vt di
uina misericordia ꝓmissa cõminationis: vt dictum
est supra. Et quia erat ꝓphetia cõminationis: vt dictum
est supra. conditio erat subintelligẽda. f. si nõ ageret pẽitentiã:
sed nõ erat a ꝓphẽta exprimẽda: vt predictũ est. l Et credi
derunt. Hic ꝓfr ponit ꝓuersio ꝓpli ad ꝓdicationẽ ione. cũ dicit
tur: Et crediderũt viri niniuite in deũ: ꝙ tũ colebãt idola.
m Et predicaverunt: id est solenniter indixerunt populo.
n Jeiunium ꝛc. vt per carnis afflictionem ꝙ humiliationem i
victu et vestitu placarẽt dei iram: et non solum fecerunt hoc po
pulares: sed etiam maiores. ideo subdit de rege vt sui exemplo
magis animarent alios. o Et abiecit vestimentum suum. signa regalia
deponẽdo. p Et indutus est sacco. in signũ pẽitentie.
q Et sedit in cinere. in signũ hũiliatiõis magne. r Et clama
vit ꝓ

dicatũ ẽ

Nico.de lyra. a Frustra. i. reddita. Sibi parata. ꝙ que nõ relinquit hominẽ i va
nitate sed ꝓperat vt redeat.

nitates: frustra misericordiã suã a
a ℣ qui ꝓ salute multoꝝ euocatus.
derelinquẽt. Egõ aũtz in voce b
a ℣ meipsum q̃ sum hostia et ponifex.
b laudis immolabo tibi: quecũq; c
vouisti reddã ꝓ salute mea dño.
a ℣ suscipitur ecce ab ipso et inferno vt terris re
stituant saluatorẽ: vt mortuos secũ plurimos e
ducat qui morte vinculis tenebant.
Et dixit dominus pisci: Et euo d
a ℣ ex imo viralibus mortis vicerig vita ꝓcessit
muit ionã in aridã.
e Hec dicat, ꝓphete quare nõ feci
sti qõ ꝓpetrare: sufficit ad correctio
nẽ naufragij deuotatio vere qui im
petrauit non ꝑiclitatur, sentiat do
minum liberantem.
E factũ ẽ ꝛbũ La. III e
dñi ad ionã scdo dicẽs: Surge ꝙ
℣ mundum.
vade in niniuẽ ciuitatẽ magnã:
et ꝓdica in ea ꝓdicationẽ quam
a ℣ pater. b ℣ ego. a meipso nõ loquor. c ℣ a mor
te. ℣ sine mora obedientie. d ℣ christus.
℣ filium.
b egõ lõquor ad te. Et surrexit iõ f
℣ per apostolos. ℣ ꝓpter.
nas et abiit in niniuẽ iuxta ꝛbũ g
domini. Et niniue erat ciuitas h
magna itinẽ dierũ triũ. Et cepit i
ionas itroire ciuitatẽ itinere di
a ℣ ꝛbo stans in ꝛbo clamat: Qui sitit veniat
ad me et bi. omnio vero sermo christi quia de mu
gnis agit clamor dicitur.
f ei vnꝰ: et clamauit ꝙ dixit †Ad k
huc. xl. dies et niniue subuertet.
a ℣ ꝓpterea credit: incredulitas infidelis manet.
b ℣ venitur in ꝓfectũ virũ in eratẽ xpi.
†Et crediderũt viri niniuite i deo i
a ℣ sacculo et inuenũ arma tũ ꝓpenitentiã.
mino. Et predicauerũt ieiuniũ: ꝙ m
a ℣ ut nullus sine peccato: nec infãs vnꝰ dies.
vestiti sunt saccis a mãiore vsq; n
ad minorẽ. Et puenit verbũ ad o
a ℣ humiliauit se deponens altitudinem potes
rie et eloquentie.
regẽ niniue. Et surrexit de soliõ p
suo: ꝙ abiecit vestimẽtũ suũ a se
b ꝙ idut⁹ ẽ sacco: ꝙ sedit i cinẽ ꝙ da

Jone. a ℣ sordibus non sensuũ sed verborum.
mauit ꝙ dixit in niniuẽ ex ore re
℣ rationales.
gis ꝙ ꝓncipũ eiꝰ dicẽs: Homines a
a ℣ stulti. ℣ homines ex iumẽta saluabis dñe.
b ℣ prudentes. c ℣ simpliceꝫ.
ꝙ iumẽta et bões ꝙ pecora non
gustẽt quicq̃ nec pascãt: ꝙ aquã
a ℣ lugubri habitu mercie ꝙ tristicia ãmeꝝ pho
rice sacculi dicitur.
nõ bibãt: ꝙ opiañt sacci homines ꝙ b
iumẽta ꝙ clamẽt ad dñm in fo
℣ ad dominum.
titudinẽ et cõuertatur vir a via c
℣ que ex se.
sua mala: ꝙ ab iniquitate que ẽ
℣ nõ tm in cogitatiõe sed et in opere.
a in manibus eoꝝ. Quis scit si cõ d
℣ conuersus. ℣ sic.
uertatur ꝙ ignoscat deꝰ: et reuer e
a ℣ quẽ tã pene cepit effundere. b ℣ eo cõuerso.
tatur a furõre ire suę ꝙ nõ pẽribi
mus. Et vidit deꝰ opera eoꝝ: qz ꝯ
conuersi sunt de via sua mala: ꝙ f
℣ affectionem.
misertus est deus super malicĩa
quam locutus fuerat vt faceret
eis et non fecit. La. IIII
E Afflictus est ionas af g
flictiõe magna: ꝙ irat⁹
est ꝙ ozauit ad dominũ
a ℣ dicitur⁹ se iuste voluisse effugere quodãmo
do imultitie arguit deũ: querelas ergo suas obse
cratiõis exordio ꝛeperat q̃ eniz air: Obsecro dñe
dignus affectu legendum est ꝓ quo in hebreo le
gitur: anna q̃ est intercessio blanditentis.
ꝙ dixit: Obsecrõ domine: nun h
quid non hoc est verbum meuz
cũ adhuc essẽ in terra mea? Pro
pter hoc ꝓoccupaui vt fugerẽ in
tharsis? Scio enĩ quia tu deus i
clemẽs et misericors es: patiẽs ꝙ
multe miserationis: ꝙ ignoscẽs su
a ℣ trist. est anima mea vsq; ad mortẽ. et iterũ
In manus tuas dñe cõmendo spũm meũ.
per malicĩa? Et nũc dñe tol k
a ℣ vnicus vnam gentẽ israelis saluare, nõ po
test mentiri et cor⁹ mundꝰ saluabitur.
le quesο animaz meã a me: quiã l
melior est mihi mors q̃ vita. Et
dixit dominus: Putasne bñ ira m
scer̃ tu? Et egressus ẽ ionas de n
℣ mundi.
ciuitate: et sedit cõtra orientẽ ci o
a ℣ qz nisi de niniue? cũ eo nulli⁹ bitare poterat
uitatis. Et fecit sibimet vmbra- m
a ℣ sedet tã q̃ iudex vel a manifestare sua contra
culũ ibi: ꝙ sedebãt subter illud i
a ℣ more scripture humanos dei iungit affectus
vmbra donec videret quid acci p
deret ciuitati. Et ꝓparauit dñs q
℣ subito nutu dei virtute.
deus hederã: et ascẽdit super ca r
put ione: vt esset vmbra sup ca
put eius ꝙ pregeret eũ. Labora
uerat eniz. Et lętatus est ionas o

habẽs te

Nico.de lyra. uit ꝓ nos ꝓcontis. a Homines ꝙ iu
menta ꝛc. hmõi enĩ aliqlia sunt homi
ni data in adiutoriũ: ꝙ ió afflictio eo
rũ in homines redũdat. ꝓpter qõ ad
ostendendũ effectũ pẽitentiã nõ so
lũ indixit rex afflictionẽ hominũ: sz
etiã animaliũ. b Clamẽt ad dñm
in fortitudine. deficiẽte enĩ pastu mu
giebant ꝙ mugiũt: dicebat ad eũ cla
mare inq̃ntũ ꝓ homines b ordinabat
ad placationẽ sue offense. c Et cõ
uertat vir. i. quicunq; de ꝓlo de ma
lo ad bonũ. ꝙ subdit rõ. d Quis
scit si conuertat. q̃si dicat sicut ꝓ pec
cata nra est offensus: sita fortiã ꝓ no
stra pẽitentiã erit placat⁹. e Et vi
dit deꝰ. Hic ꝓfr ponit ꝓdescẽsio mise
ricordie ione. cũ dr: Et vidit deꝰ o. c. i.
acceptauit ꝙ approbauit: sic Gen. iiij.
Et respexit deꝰ ad abel ꝙ ad mu. eiꝰ.
f Et misertꝰ est. pena cõminata nõ
inferẽdo. Sciendũ tã q̃ postea nini
uite reuersi fuerunt ad vomitũ: ꝙ sic
citas fuit subuꝛsa. de q̃ subuꝛsione ꝓpha
uit Tobias. xiij. ca. La. III

Die.18.b Johel.2.c

Dozaliter. e ℣ Et factũ
est ver. ꝛc.
Cũ ꝓdicator cognoscẽs suũ ꝛfectũ
debz ardẽs exercẽ ꝓdicatiõis offici
um. ideo sequit: f ℣ Et surrexit io
nas. a somno negligentie. g Et abi
it in niniuẽ. ꝓ actũ diligẽtie. h Et
clamauit ꝙ dixit: adhuc quadraginta A
dies et niniue subuertet. a subitea
ligitur nisi pẽitentiã egerit: vt ex se
quentibus apparebit. ꝙ ideo ꝓ istos
quadraginta dies intelligitur peni
tentia ꝑfecta. Unde moyses legit ie
iunasse diebus quadraginta. Exod.
xxxiij. et Helias. iij. Reg. xix. et chri
stus. Mat. iiij. ramẽ niniue subuꝛsa fu
it a statu culpe in statũ gre. fm illud
Prouerb. xij. Aerre ipios ꝙ nõ erũt.
s. impij. ideo sequit i fine ca. i Et
vidit deꝰ opa eoꝝ. i. approbauit.
k Quia cõuersi sũt a via sua mala.
l ℣ Et afflictꝰ est. Hic La. III †Ps. 25. Joel. 2. c
ꝓsequitur ponit ipsius ione se
quẽs afflictio que primo pũ
titur. secundo arguitur. ibi: Et dixit.
Circa primũ dicit: Et afflictꝰ est io
nas: qz vidit adhuc ciuitatẽ stantem
post terminũ. xl. diez: ꝙ sic timuit diſ
famari ꝙ vilipẽdi sicut fallsus. ꝓpha: 3. Re. 19. c
qõ erat sibi afflictio maxima: intãtũ
q̃ magis volebat mori q̃ vivere i sta B
tu tali. b Mundã nõ hoc est ꝛbũ
meũ ꝛc. i. q̃ timebat dictũ suũ nõ im
pleri. ꝓpter magnitudinẽ misẽdie dei
ꝓpter quod voluit fugere a facie dei:
vt supra dictũ est: et patet lra.
i Et dixit dominus. Hic consequi
ter impatiẽtia ione arguit. cũ dicit:
Et dixit dominus. reprehẽdẽs eius i
patientiã. k Putasne bñ trasce
ris tu. i. rõnabiliter. q. d. non. l Et
egressus est ionas. i. ante terminũ. xl.
dierũ: ita q̃ hic exitus eius ponitur
ꝓ recapitulatione. m Et fecit si
bimet vm. ꝓra solestũ. q̃ ẽ ibi multũ
intẽsus. Et ad melꝰ arguẽdũ ipatiẽ L
tiã ione pñt exẽplũ sẽsibile. cũ dicit:
n Et ꝓparauit deus ꝛc. facilẽdo eã subito
crescẽ sup cursũ nature. o Et letatꝰ est io. duplici de causa. s. qz faciebat si
bi vmbraculum grossũ: ꝙ qz ex eiꝰ mi
raculosa. ꝓductione estimauit q̃ deꝰ sua
ꝓpiam ꝓpicret.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dñs rector imagine: nō habēs fūdamēta.
a ¶ Et parauit. Quia
a ¶ rpm qui dicit: Ego sū vermis et nō homo.
uit deus vermē ascēsu diluculi in
a ¶ que antecēs oriet sol iusticie vi redar: sed surgē/re christo defertus est vmbraculū ad auxilio dei et omnem virorem perdidit.
crastinuz: ⁊ pcussit hederam ⁊ ex/ b
a ¶ cuius luce discusse sunt tenebre miniuarū.
aruit. Et cū ortus fuisset sol: prę/ c
a ¶ vnde in Oser: Adducet dñs vētū vrentē de de/serto ascendentem: et siccabit venas eius et deso/labit fontes eius.
cepit dominꝰ vento cāliduz vren
ti: et pcussit sol sup caput ionę et
a ¶ cum israele.
estuabat. Et petiuit animę suę vt d
a ¶ in baptismate vt in lauacro receptae humorem quē in negatione ꝓdiderat. vñ: Petrꝰ arēdꝰ iu/dęis loquit' Pęnitentiā agite et baptizet vnusquisq; vestrū et accipietis donū spūsancti.
mōreręt. Et dixit: Melius est mi
¶ pater.
hi mori q̄ viuere. Et dixit domi/
¶ illi.
nus ad ionaz: Putasne bñ irasce e
ris sup hederā? Et dixit: Bñ ira/ f
scor ego vsq; ad mortez. Et dixit
¶ hli. ¶ iudeis damnatis.
domin⁹: Tu doles sup hedera in g
q̄ nō laborasti neq; fecisti vt cre/
a ¶ id est rpe aīe aduentū xpi.
sceret: quę sub vnā nocte nata est
a ¶ quando sol iusticie occubuit ei.
et sub vna nocte periit. Et ego nō b
a ¶ per quam signatur ecclesia in qua maior ē nu/merus q̄. xij. tribuum israel.
parcaz niniuē ciuitati magne: in
qua sūt plus q̄ centū viginti mi/
lia hominū: qui nesciunt quid sit
a ¶ multus numer⁹ irrationabilium.
inter dexteram et sinistram suam
et iumenta multa.
¶ Finit Jonas ꝓpheta.

¶ Incipit prolog⁹ scti Hieronymi in Micheam prophetaz

Empozib⁹ ioathe ⁊ achaz et ezechię re/ k l
gum iuda: micheaz prophetaz ad hanc ꝓpheriā spūsctō re/ m
pletā fuisse lectio ipsa demōstrat. n
Sed de supradicto numero regū ioathan et ezechiam deo ob reli/ o
gionem placuisse: historia quarti libri regum: et secūdi paralipomenon indicat. Achaz vero de/ p
relicto deo: idola samarię quib⁹ q
etiā filios suos i sacrificiū igni cō
cremādos obtulerat coluisse ꝓstat.
Mozbē de⁹ samariā q̄ reges isrl' r
et iuda memoratoz simulacrorū supstitione fefellerat: increpās idignationē suam in eam ꝓcessuraz

a ¶ Et parauit dꝰ vermē ascen. diluc. Omnia enī ḡtiē q̄z minima sua ꝓuidētia disponunt. b ¶ Et pcussit ve/derā. corrodēdo ei⁹ radicē. c ¶ Precepit dñs vē. ca. venti. ad intendēdū solis estū. d ¶ Et petiuit alie sue vt more. tū qz estu supza modū affligebat: tū qz⁹ arefa/ctione hederę subita ꝓiecturaut q̄ sua ꝓpheta non iple/rek: ⁊ sic fallus ꝓpha crederet: qđ erat sibi grauꝰ morte. ideo subdit: Melꝰ est mihi mori nē. et quo ei⁹ ipatientia irrationabilis ꝓcludit. cū dicit: e ¶ Putasne bñ ira. nē. i. rōnabiliter de arefactione ei⁹. f ¶ Et dixit: Bñ iraſcor nē. i. rationabiliter ex cā ꝓdicta: ⁊ ex hoc cōcludit deꝰ oppo/situm dicēs. g ¶ Tu doles sup hederā. ⁊ rationabiliter sm tuā estimationē. h ¶ Et ego nō par. mini. q. d. mul to fortiꝰ debeo cōpati et cōdolere tāte ciuitati veraciꝑ pe/nitēti ⁊ peere de subuersiōe. i ¶ Qui nesciūt qđ sit nē. i. sūt adhuc ifra annos discretiōis ⁊ p ons adhuc inocē/tes. ⁊ iō ꝓpt tātoz innocētiā rōnabile est tēpari iusticie mee rigorē.

Moraliter. g ¶ Et afflictꝰ est io Ca. III
nas nē. Sicut dictū est supra ꝓ/mo ca. per ionā significat ꝓdicator: q̄ aliqñ fugit laborē ⁊ plꝰ ōbito fouet carnē suā. nā aliqñ bonis dormitat bo/merus: ⁊ sic in ꝓposito ionas timēs vocari de falsitate ꝓ phetie desiderabat subuersionē ninive: ꝓpter qō p ipm significat ꝓdicator: doctor vel plat⁹ quicunq; q̄ plus ap petit cōmodū suū. i. fame vel pecunie q̄s auditoz vt ciui/ditatꝫ bonū spūale. nā aliqñ plus dolēt de boni tēporis subtractiōe q̄m ō auditoz vl plebis trāsgressiōe. ideo sq̄/tur: l ¶ Et egressus est ionas de ciuitate. egredit enim ꝓphetes de sua ciuitate qñ tā parū curat de subditoz tu/rum salute: ⁊ tātum anxiat de boni tēporalis amissione. m ¶ Et fecit sibimet vmbraculū. in delectatiōe tp alium: ⁊ idem significat ꝓ hederā cito ꝓducta et cito arefacta. Nam huius mundi delectatiōes sunt valde breues: q̄z qō de subtractione eaz sapientib⁹ nō est dolendū: ꝓpter qō ione dolenti de arefactione hederę dicit. a. ꝓo:
k ¶ Putasne bene iraſceris tu. i. rationabiliter: quasi dicat non: sed valde irrationabiliter.
¶ Finit postilla fratr' Nicolai de lyra sup Jonā ꝓphetam.

¶ Incipit expositio prologi in Micheā ꝓphetam per fratrem Guilhelmū Britonem.

Empozibus ioathe ⁊c. In isto ꝓlogo ꝓcipit Hieronymus ꝓ huc modū. Primo dicit quib⁹ temporib⁹ ⁊ sub qbus regib⁹ ē dicta ꝓphetia. secūdo agit de regū differētia. ibi: Sed de supradicto. tertio subdit contra ma los cōminatio diuina. ibi: Qđobrē ⁊c. dicit igit: Tēpo/ribus ioathe filij ozie. ō quo. iiij. Reg. xv. ⁊. ij. Paral. xxv. Achaz. de quo. iiij. Reg. xvi. ⁊. ij. Paral. xxviij.
m ¶ Et Ezechie. de quo. iiij. Reg. xviij. ⁊. ij. Paral. xxix.
n ¶ Lectio ipa demōstrat. Michee. i. cū dicit: In diebus ioa. ⁊c. o ¶ Sz de supradi. nu. Hic pōit regū differētia: qđ enī placuerūt deo ꝓpt religiositatē fuit ioathā ⁊ ezechias. qđ displicuerūt ꝓpt idolatriā fuit achaz. ista plana est. Dicit igit: Sed de supradicto nu. ⁊c. ꝓtrarium vi/detur Eccli. xlix. vbi dicit: Preter dauid ezechiā et ioſiā oēs reges peccatū cōmiserūt. ergo ioathan peccauit: ⁊ go deo nō placuit. Respōdeo: nō placuit simpliciter sed q̄ ad hoc placuit q̄ erāt in diebus destructiōis. displi/cuit autē qz excelsa nō abstulit. iiij. Reg. xv. Fecit quod placitū erat coram dño. ⁊ sequit: Verūtamen excelsa non abstulit. ij. Paral. xxvij. Fecit quod rectū erat coram do/mino iuxta omnia que fecerat pater eius: excepto quod nō est ingressus tēplū dñi: ⁊ adhuc pplus delinquebat. Jte illud Eccli. Oēs reges pene cōmiserūt. Intelligendū est de petō idolatrie vel in se vl in alijs. vl hoc dicit in cō/paratione Ezechie ⁊ ioſie qui minus peccauerunt ⁊ cito pēnituerūt. De Ezechia ptz q̄ placuit deo. iiij. Reg. xviij. ⁊ xix. ⁊. xx. ⁊. ij. Parali. xxix. ⁊. xxx. ⁊. xxxj.
p ¶ Relicto deo. ij. Paral. xxviij. Non fecit rectū in cōspectu dñi si/cut dauid pater eius ⁊c. Item eodem ca. Tempore angu/stie sue auxit contemptū in dominū. ipse per se rex achaz immolauit dijs alienis ⁊c.
q ¶ Quibus etiā filios suos. iiij. Reg. xvj. Filium suū cōcremauit trāsferēs p ignē ꝑz idola gētiū. ij. Paral. xxviij. Extranit filios in igne in ritu gentiū.
r ¶ Samariā. regionem palestine vl ciuitatem. vñ Jsi. cr ymol. xlij. Samaria regio palestine ab oppido

Erbū dñi qđ. Premittit titul⁹ Ca. I
ꝓphetie. Dumili ⁊ coheredi xpi fit reue/latio: ⁊ de puersis dogmatib⁹ ⁊ de eccle/sia si aliqua petā cōmiserit. Sermo dei
a semp ad ꝓphetas descēdit fit qz ad micheā q̄ inf
bratur būilitas ad Miche/am ōnoratbi q̄ vsq; bodie/ra eleutheropoli vbē pa/lestie nō grādis viculus ē: ⁊ inter ꝑtatur heres. Pul/chre autē humilitas q̄ inter virtutes ꝓcipua ē de ispe be/reditat' dei nascit: hūilitas hic nō intelligit q̄ venit de ꝓscientia petōz: sed q̄ inf vir/tutes ponit. vñ dicit: Hūill amini sub poteti manu dei. Et q̄ se humiliauerit exalta/bit. Et dñs: Discite a me q̄a mitis sū ⁊ hūilis cor. Quō ergo apō nos votiua ⁊ qua si ad virtutis auspiciū ipo/munt vocabula: vbi grā: vi/ctor': casti: pn': pbi: ⁊ appel/lantia vertunt in ꝓpria: sic ⁊ apud hebreos Micheas ⁊ abdias ⁊ zacharias: cete/raq; similia. rex virtutū vocabulo liberis a parenti/bus sunt iposita. Miche/as sm hebraicam veritatez sexta est. vñ quasi in corde voluminis positus debet. p fida continere mysteria.
Sub Qcia ceperunt pro/phetare: osee amos ⁊ ysaias. Sub ioathan filio ozie inci/pit ꝓphetare micheas: ꝓphe/rat etiā sub achaz ⁊ sub eze/chia sub quo. x. tribꝰ capti/uate sunt ab assyrijs. ⁊ qz p/mū samaria metropol. x. tri/buū captiuata ē. deinde hie/rusalē: ꝓphete iponit titul⁹ primo de samaria. secōo d hie/rusalē. Mystice p samari/am bereles: q̄ hierūm eccl'ia designat. Samaria enī sibi fecit de ꝓpio sensu vitulos aureos pulchros i sup ficie ꝫ vitalē spūm nō hītes: ⁊ ꝑ in domo dei qō iterꝑtat be/thel. nō enī recipiet israel deos nisi qui de scriptura ⁊ in domo dei fabricati sūt: ⁊ ḡtis cōciliabula sua vocēt bethel: tū post fabricatiōē idoloz ñ bethel: sed dom⁹ idoli iure vocant. b ¶ Audite ꝓli. Aure audiendi audiāt catholici: subuersi etiā attēdant et sibi caueant ne vel isti vl illi pariant q̄ postea ꝓmo dei cōminat. c ¶ O samaria et hierusalē intelligite: ⁊ attendite dominum de templo vobis testifican/tem ⁊ ꝓdicentem quecūq; futura sūt. d ¶ Bereles inf opera carnis cōnumerantur. e ¶ Quia ecce dño. Deus cuius natura clemētia est causa nostri coge/tur sumere ꝓsonā crudelitatis: cui⁹ discēsio est ma/festatio ei⁹ ad sperioza decursus. ¶ Pōt intelligi q̄ ꝓpt scelera indeoz dñs egressus de cel'o assūpram būanitatē reliqt domū eoz desertā ⁊ venit sup dñi/les ō gētib⁹ q̄ ex būilitate excelsi vocāt ⁊ cōmouet montes. i. dogmata ꝓbor: ⁊ vere būiles cōsumunt in aduētu saluator' bōa spiritiōe. f ¶ Mystice locus dei vl filij⁹ in quo est pater: vel sancti in quibus ha/bitat deus. hec loca que habent deum hospitez sur/sum cum christo sunt posita: ab his descendit ad il/los docendos qui eū in mōte audire nō pūt: ⁊ cōte/rent supbos in mūdo: ⁊ montes. i. alti in virtutib⁹: ad illius pauebunt presentiā. et valles. i. animę eoz positibus depresse a timore eius quicquid durū ha/buerint expellēt: ⁊ ita fluēt sic aque p ꝓceps.

comminatus est. Populo etiaz a
isrl' ꝙuaricatori: ⁊ principib⁹ eī⁹ qui eundē populum fallaci sua/sione ad idola colenda impule/rāt: vbis in sequētib⁹ captiuita tē ⁊ iteritū affuturꝫ denūciauit.

¶ Incipit argumentum.

Jcheas demorasthi coheres xpi vastati/onē annūciat filię la tronis: ⁊ obsidionez pōit ꝓra eā: qz maxillaz pcusse/rit iudicis israel.

¶ Incipit Micheas ꝓpheta.

¶ hoc est. ¶ qđ erat in ꝓncipio apō deū. ¶ ꝓto
Erbū dñi La. I b ¶
a ¶ i. terꝛrak būilcas.
qō factū ē ād mi
¶ id est hereditas.
cheā morasthitē c ¶
Jdieb⁹ Joathan achaz ⁊ ezechię
¶ spiritualiter.
regū iuda qō vidit sup samariā d ¶
¶ hoc. a ¶ corde. b ¶ eccle tot⁹ orbis.
et herūm. Audite ꝓpli oēs ⁊ attē e ¶
a ¶ i. terreni in quib⁹ extructa sunt hereticoꝝ dogmata. b ¶ omnes qui in ea.
dat terrā ⁊ plēitudo ei⁹: ⁊ sit do/ f
a ¶ testificans. b ¶ nō aliūde nisi de eccla vel filio q̄ est tēplū patris.
minus deꝰ vobis in tēstem: dō/ g
minus de tēplo sctō suo. Quia
¶ pater. ¶ coetus.
ecce dominꝰ egredietur de loco

ab oppido quodā nomē accepit qđ vocabat samaria. Jdē xv. vbi agit de nominibus vrbium conditarū. Samaria a qua omnis regio que cir/ca eam fuit nomen acceperit sennacherib rex assyriorum constituit vo/cauitq; samariam: id est custodiā: qz qñ israel transtulit in medos ibi ex/stodes constituit. Hanc obsidione captā antiochus solo coequauit: quā postea herodes a fundamentis instaurans i ho/nore augusti sebasten. i. augustā greco sermone vocauit: ibi siti sunt Heliseus et abdias ꝓphete. ⁊ quo maior inter natos mulierum non fuit Jo/hānes baptista. Contra istā denunciat diuīa cō/minatio p ꝓpheā Michee. j. A. vbi dicit: qđ vi dit sup samariā et hierūm Hlo. Quia ꝓmū samā/ria metropolis decē tribuū captiuata ē. deinde hierūm: prophetie imponitur titul⁹. primo de sa/maria. secōo de hierūm. iiij. Reg. inuenies de virt uibꝰ captiuitate. Item Michee. j. fit cōmatio cō/tra samariā. a ¶ Populo etiā isrl': Michee. iiij.

¶ Finit qualitcūqz expositio illi⁹ ꝓlogi.

Quidā libri hūt hic sctm ꝓlogū q̄ incipit sic: Sermo dei q̄ semp ad ꝓphetas descēdit. Et licet iste ꝓlogus in bibliis pluri/bus non scribatur: tamen ꝓpter curi osos mihi videtur expedire qđ breuiꝫ transcurrat. Duo itaqz notanda in ꝓlogo isto. ꝓ/mo enī ꝓpheta cōmendat. cū dicit: Sermo dei. secūdo ratio impositionis nominis sibi ⁊ aliis assignatur. ibi: Quomodo igit apud nos ⁊c. Cō/mendat aūt ꝓpheta a duobus. ꝓmo a spiritu ꝓ/phetie. secūdo a congruentia ꝓpij nominis ⁊ no minis loci ortus sui. ibi: Qui interpretat humi litas. ibi enim ponuntur interpretationes nomi num. s. ꝓphete ⁊ loci ortus sui: vt sūnenī sibi inuicem cōuenire ⁊ ꝓphete. dicit igitur: Sermo dei qui semper ad ꝓphetas descendit. Cōtra spi ritussanctus non semp tangit corda ꝓphetaruz. Respondeo semp. i. horis statutis: sicut. j. Thes/sal. v. Sine intermissiōe orate. i. horis statut'. De morasthi: vicino quodā. Humiliami sub pote/nti manu dei. j. Petri. v. Qui se humiliat exalta/bitur. Luc. xviij. Discite a me. Matth. xj. Quo modo igitur. Nic notatur ratio impositionis no minis non solum sibi sed ⁊ aliis. ⁊ hoc tam apud nos q̄ apud hebreos et grecos. Hortina. i. ad vo tum imposita. Auspiciū. i. augurium. Auspex. ꝓ/prie dicitur diuinator qui diuinat ex considerati one volatus auiū. vnde auspex dicit' quasi aui/spex: quia specit: id est considerat aues volantes vnde auspicium dicitur diuinatio: quasi auispici um: quia fit ex inspectu auium. Micheas: q̄ inf/pretatur humilitas. Abdias: seruꝰ domini. Za/charias memoria domini.

¶ Incipit postil. ffris Nicolai de lyra sup Micheā ꝓphaz.

Erbū dñi. Hic incipit ꝓpheta Michee q̄ in duo Ca. I
as ptes diuidit. s. in ꝓoemiū ⁊ tractatum: que incipit ibi: Audite. In ꝓoemio primo notificat auctor ex no/mine. cū dicit: Ad micheā. ⁊ ex natiuitat' loco. cū dicit: c ¶ Morasthithen. i. demorasthi. secōo ponit' tps ꝓphete. cū dr: In diebꝰ Joathan ⁊c. tertio ad qs facta ē ꝓpheria ibi: d ¶ Sup samariā ⁊ hierūm. i. sup regna. x. tribuū ⁊ duarū. Samaria aūt erat metropolis in vno: ⁊ hierusalē in alio. e ¶ Audite. Hic incipit tractatus q̄ in duas ptes diuidit. qz ꝓmo. ꝓpha ꝓpto cōminat. secōo ipm cōsolat. ca. iiij. ista tū diuisio nō est pcisa ꝫ rm a plurimo. In ꝓma enī p/te ponunt aliqua ꝓsolatoria: ⁊ in secōa aliq̄ desolatoria. Prima diuidit i duas: qz ꝓmo cōminat penā. ꝓpter culpā ꝓpli generalit. secūdo. ꝓpter eā pā maiozꝫ specialiter. ca. iij. Pria adhuc i duas: qz ꝓmo pōit cōminatio pene. ꝓpter culpā idolatrie. secōo. ꝓpter culpā auaricie. ca. se. Pria i duas: qz ꝓmo ponit' cōminatio pene. secōo cōpassio. ꝓphe. ibi: Sup hb. Pria i du/as: qz ꝓmo fit cōminatio vrię regno ꝓdicti. secōo regno israel separati. ibi: Et ponā. Pria adhuc in duas: qz ꝓmo denūciat pena. secōo declarat' cul/pa. ibi: Jn scelere. ꝓmo excitat. ꝓpha ad attentionē. dicens: Audite ꝓpli ⁊c. secōo adducit dei testimoniū. ꝓ veritate dictā. ibi: f ¶ Et sit dñs deus vobis in testē: q̄ fallere nō pōt nec falli. g ¶ De tēplo. i. de celo empyreo: vbi cū eo sūt angeli scti ei⁹ laudib⁹ intēti. h ¶ Quia ecce dñs egre. de loco suo. ꝓpriū enī ipsi⁹ dei est peere ⁊ misereri. ⁊ iō loc⁹ ei⁹ dr miscētia: a qua quodāmodo videtur egredi quando punit sm rigorez iusticie: vt di/cit Ba. Sa. ⁊ talis egressus non est per motū localē: iz qz cā efficiēs sibi

dinarie dicit

¶ al Sicut aque ꝛc. Sicut aqua ꝓpter cur-
su ferē in ꝓcipi: ⁊ ſicut cera fluit aīa igne:
ita oīs ſuperbia impiox oſtendet ſolue-
tur et defluet. b ¶ In ſcelere iacob. Et
q̄ dñs terribilis veniet ad mouēdos mō-
tes et valles reſoluēdas ē ꝓpt impietā-
tē iacob. i. ꝓpter fabula hereticox q̄ dicunt
ſe cuſtodes mādatox dei ⁊ ꝓfeſſores eiꝰ
nominis. c ¶ Et ponā ſamariā. Sicut
ſamaria ꝓius adorauit vitulos: ꝓt⁹ pe-
rit ꝓtox deſtruit venientib⁹ aſſyrijs.

B ¶ Tanta erit ſubuerſio vbi: vt nō ſolū
edificia corruāt: ſed etiā fundamenta vſ
q̄ ad extremū lapidē effodianꝰ. ¶ Cū ꝓ
ſamariā eccl̄ia hereticox a deo ſepāta ſo-
leat intelligi: minat deſtructionē eius vt
chriſti eccl̄ia plantari poſſit. Melꝰ ē ei
ſubuerti inutilē ciuitatē: et lapides q̄bus
extructa fuerat in ꝓceps detrahi q̄ in
mala edificatiōe manere. Cū enim reuela
ta fuerint miniſteria in quibus fundata
et firma videbatur: ⁊ idola pulchro ſer
mone compoſita a viris eccl̄e fuerint cō
ciſa: nunc ibi poterit vinea dñi plantari:
⁊ glia et diuitie quas de erroꝛe videbant
habere igne dei in nihilū redigunt: ⁊ ſic
ſtelligētes erroꝛē ſuū: ⁊ in ſe reuerſi plan
gāt: ſi quib⁹ ꝓius formicantes lcrabant ⁊
et ponēt de pedib⁹ q̄equid moꝛtiferū ha
bebāt: et veſtimēta fornicatiōis, ꝓicient:
vt ab his nudi ſp̄i veſtimēta ſuſcipiāt: et
plangent de his q̄ fuerint ſub draconē q̄
captus damo in eternū lugebit: ⁊ quos i
erroꝛe genuerāt: ſicut ſtruthio iuſtis calcā
do relinquēt. Ideo ſamaria ita lugebit:
q̄ ſmōe dī pacata erroꝛē cognoſcet: quē
etiā vſq̄ ad portas. i. ad aures inde intu
lit. Sed in mediā ciuitatē intrare nō po
tuit: q̄ fidelē ꝓpt⁹ querere nō potuit: vt
receꝺeret ab eccl̄ia dei. d ¶ Et oēs mer
cedes. Oēs diuitie eiꝰ q̄ diuerſi reges cō
portauerāt in ea: q̄ igne ad nihilū redigē
tur. e ¶ Quia de mercedi. Opes ⁊ mul
tiplex ſuppellex q̄ in fornicatiōe idolox
cōgregata fuerant ducent ad aliā mere
tricē. i. niniuē: vt ſicut in terra ſua fomi
cati ſunt cū idolis q̄ fecerāt ſic vadāt ad
aliā terram idoloꝝ ⁊ fornicationis. i. ad
aſſyrios. f ¶ Sup hoc plan. Lxx. Plā
get ſamaria. ſ. hereticī cognoſcēres erro
rē ſuū. ¶ Sup b plan. Dicta culpa ⁊ pena
ſamarie: q̄ hieꝛſm ſilr peccauit: ⁊ ſimiliꝫ
puniēda erat: ꝓphera ſub ꝓſona dei plā
gētis affectū induxit. g ¶ Facīā plan
ctū. Sicut draco vicꝰ ab elephanto ſibi
lat: et ſicut ſtruthio īmemoꝛ ouoꝝ relinq̄t
in arena fetus ſuos calcā dos pedib⁹ be
ſtiarū: ſicut in Job legit: ita ego diſpolia
tus a filijs ⁊ nudꝰ incedā: ⁊ hoc iō q̄ pla
ga. i. culpa ⁊ pena ſamarie vēiet vſq̄ ad
iudā ⁊ vſq̄ ad portā hieruſalē. h ¶ In
geth nolite. hūc planctū ⁊ doloꝝ meum
ne nūciet' in geth q̄ eſt vna de quinq̄ vi
bus paleſtīe: ne inimici audita deſtru-
ctione iudeox lętentur. ¶ Geth toꝛcu
lar. ¶ Putant autez heretici ſe de vinea
domini vinum vitale exꝓimere: vnde ex
tolluntur in ſuperbiā. Aīt ergo: Vos q̄
eſtis in toꝛculari et non dūi ſed ſodomo
rum vinū bibitis nolite extolliꝫ relicto
hoc toꝛculari humiliamini ſub deo. Oī
ſi etiā ꝓ catholicos vinum veſtrū exieca
tū fuerit ne doleatis ſed dum eſtis i do
mo pulueris: id ē hereticoꝝ q̄ ſuper
arenam edificatur: conſpergite vos pul
uere pēitētie: et ītelligētes vos captos a
vitijs trāſite ad vīutes q̄ videbami voſ
pulchri in ꝓma bītatiōe q̄ tam eſt cōfuſa

¶ ꝓ igno.

¶ ſ cōtereꝝ potentes.

ſuo: et deſcēdet et calcabit ſup a b
a ¶ pauperes aduenū vel. ſ a malo ceſſātes
b ¶ etiam ſacerdotes. ¶ principes.

excelſa terre. Et cōſumēt mōn c†
a ¶ anime corporib⁹ inſerte. ꝓ ppli. ¶ humili
ati. b ¶ vt nihil lateat in eis malū.

tes ſubtuſ eū: ⁊ vālles ſcindēn d†
a ¶ vt auferat oīa duricia. b ¶ quā ſuſtinere
nō pōt. c ¶ de⁹ noſter ignis cōſumēs eſt.

a tur ſic cerā a facie ignis: ſicut e† f†
b aque q̄ decurrūt inꝓceps. In f†
a ¶ ſ. tribuū et duarū que deū negauerūt.
b ¶ hec eſt cauſa maloꝝ.

ſcelere iacob oīa iſtō: ⁊ in pec g†
a ¶ q̄ deū ſe videre mentiunt. b ¶ ſ. tribuū
¶ quia.

catis dōmus iſrl. Nō ſcel⁹ iā †
a ¶ id eſt idolatria que in illa metropoli fie
bat b ¶ in regno duarū tribuum hieruſalez
fecit eccl̄ia idoloꝝ. ¶ peccata toꝝ qui deū cō
fitebantur. i. chriſtianoꝝ. chriſtus enim de iuda

cob: Monne ſamāria: Et q̄ ex h†
a ¶ eccl̄ia in qua multa crimina
celſa iude: Monne hieruſalez: h†
a ¶ cōciliabula hereticoꝝ. b ¶ vt redigatur
in tumulos. ¶ vt malū edificiū ruat et bonū
ſurgat.

c Et ponam ſamāriā quaſi ācer l†
uum lapidū in agro cū planta
¶ cum ſit ſira in montibus.

tur vinea. Et detrahaꝫ in val †
a ¶ quib⁹ videbat ſibi eſſe mꝓteria falſa et
firma habere dogmata.

lem lapides eius. Et fūdāmē ‡
a ¶ dogmata artifio ſermone cōpoſita.

ta eius reuelabo: et oſa ſcūlpti m†
lia eius cōcidentur. Et omnes n†
a ¶ opes q̄ ex formicatione ſibi reddi parabāt

mercēdes eius cōburent igni. o†
a ¶ hereſes quas ſibi formauerunt et in qui
bus confidebant q̄ ignem ad nihilum redigē
tur.

Et ponam omnia idola eius i
a ¶ que putabant ſibi reddi per idolatriam.

e perditionem: qūia de mercedi p†
¶ anime fornicanti. ¶ hinciude.

bus meretricis ꝓgregata ſūt: q
¶ inmue.

et vſq̄ ad mercedē meretricis q
¶ ad nihilum.

f reuertentur. Super hoc plan- r†
¶ ſ. tribuum. s†

gam et vlulabo: vadaꝫ ſpolia t
tus et nudus. Faciaꝫ planctū v
velut draconum: et luctum

a ¶ ſicut ſamaria ſubuerſa eſt ab aſſyrijs ita iu
da et hieruſalem ſubuertetur a chaldeis.

quaſi ſtruthionuꝫ. Qūia deſpe f†
¶ ſamarie. a ¶ quia errorem ſuum ſamaria
in eccleſia voluit introducere.

rata ē plaga eiꝰ: qūia venit vſ y
q̄ ad iudā: tetigit portaꝫ ppli
b mei vſq̄ ad hieruſalē. In geth s†
nolite annunciare lachrymis t†
a ¶ ſi cor doler ora non habeāt lachrymas: ſi
diſſimulare ſterum. ¶ in domo corru
ente.

ne plozetis. In domō puluc/ v

per ignominiā quā eccl̄ie inferebatis. Que eccl̄ia iā habitās ī exi
tu vīox dogmatū ⁊ vitioꝝ iā non eſt egreſſa de terminis diuinaꝝ
ſcripturaꝝ: ⁊ ipſa accipiet planctū: q̄ dolet vos remanere in here
ſi in q̄ videmī iſſes ⁊ vicini vere eccl̄ie q̄ ſtat firma ī fide: q̄ etiā dū
vos plāgit infirmata eſt in bonū ſibi ⁊ replet amaritudine ꝓ vro
calli. Quia cōtigit ꝓ dīm ordinantē ma
lā infidelitatis: nō ītra portas hieruſlm q̄s
cuſtodiāt apoſtolos in hereticis q̄ verſantur
ā portas hieruſlm vt egredientes occidāt
q̄ etiā faciūt tumultū ⁊ ꝓfuſuꝫ ſonū vt oc
cidāt vagātes ⁊ habitāt lachis q̄ interꝓ
tant malatio: q̄ omni vēto doctrine mo
uentur ꝓpter quos quaſi ꝓ portaꝫ impie
tas intrat ad eccl̄eſiā: ⁊ q̄ ꝓphn ſeparant
a deo: iſto iudicio dat deꝰ vel diabolus
emiſſarios. i. demōes vt eis dominent q̄
ſunt dom⁹ mēdacij ⁊ deceptiōis. Sz ego
educā hereditē. i. fideles q̄ poſſidēāt dom⁹
vīaſto hereticī: ⁊ hereditas veteryſq̄ ad
odollā q̄ interꝓtat reſtimoniū baurino-
nis coꝝ: vt ⁊ tu de eccl̄ia dei ſis: cū bonis
q̄ meruiſti. ¶ Et tranſite: vo. vel trā
ſite a vobis habitatio ſaphyr vl affir q̄ in
terꝓetatur pulchra: quia ſamaria in pul
chro ⁊ vbertimo loco ſita: eui dicitur: ſic
tranſi in captiuitatē vt nō oſtendas dolo
rē. b ¶ Planctū dom⁹. Et te ꝓt⁹ captiua
ta: dom⁹ iuda q̄ tibi vicina eſt poſtea cō
ſimili plāctu captiuabit. Que ad rpm ſp̄
defenſōe dei tuta fuit: iſz poſtea infirma
ta ē deſerta a bono ſuo. i. deo: q̄ ītra ciꝫ
amaricata eſt. ⁊ iō poſt vaſtatam ſamariā
aſſyrijs deſcēdit vſq̄ ad captiuādā hieru
ſalē. ¶ Quia deſcē. Legit rex aſſyrius
miſſe rāpſacen de lachis in hieꝛſlm: ⁊ ca
pta lachis trāſiuit ad oppugnādū lobnā.
vñ ait: Nomini habitanti lachis venit
tumult⁹ ⁊ q̄drige ⁊ eq̄tes aſſyrioꝝ: q̄ o
lachis q̄ es ciuitas dedita idol: ꝓ te q̄s ꝓ
portā venit ꝓncipiū idolatrie. x. tribuum
in hieruſalem: nec tm lachis deſtruef: iſz
etiā metropolis geth paleſtine: q̄ mittet
aſſyrius emiſſarios. i. latruncnlos ⁊ poſſi
debit geth vbē idolatrie ⁊ mēdacij q̄ fu
it ī ſupplātatiōnē regiꝰ iſrl. d ¶ Adhuc
he. nec ſolū lachis ⁊ geth ꝓpt idolatriaꝫ
vaſtabunt: iſz etiā marcſa ⁊ odolla q̄ odol
la gloꝛioſa erat ī vbīb⁹ iſrl. Marcſa ſter
ꝓtat hereditas. Alludēs q̄ ad nomē ait:
O gens q̄ hītas in marcſa adducā tibi a e
lios heredes. i. hoſtes q̄ te poſſidēāt: ⁊ vſ
q̄ ad odollā adducā illos heredes. ¶ Vſ
q̄ ad odollā. vel vſq̄ ad odollā glie iſrl.
. i. illa captiuitas cōprehēdet etiā odollaz
ciuitatē glorie iſrl. g ¶ Decalnare. Alle
go. Pāt hec accipi ō enerſione iudeoꝝ ꝓ
romanos. o iudea q̄ quondā apō deū ſo

ruiſti: ſed modo clamaſti: crucifige crucifige. depone comā glorie
tue q̄ nō hēs. ꝓpheras nec pſidia āgeloꝝ nec legiſdoctoꝛes. Po
teſt referri et ad totū humanū genꝰ. io ala humana q̄ pnꝰ in para
diſo fruens delitijs habebas ſpecioſaz comā: ⁊ nūc deiecta in ba
bylonicā captiuitatē radere ⁊ aſſumere habitū penitēt': et q̄ ſicut
aquila in excelſis volabas plange filios tuos q̄ captiuant. Quia
cogitatio ma ⁊ cubilia tua plena ſūt malis: nec leuas ſetās opati
ones ad deū: ſed oblita paradiſi cogitas agros agr' ſtigere q̄aſi
parno homīs coꝛpuſculo rura vbīb⁹ nō ſufficiāt: ꝓpt q̄ dñs gra
uiſſimā malū ītra te cogitat: ⁊ q̄ glia tua abrāſa ē. o ala cadēs de
paradiſo ꝓ adā vel ō eccl̄ia ꝓ tuū pctō mittūr ſceti q̄ ploꝛāt te pec
cātē ⁊ ſi penitēte: q̄ vidēt alios fornicatōe: anaricia vl homicidio
poſſeſſos ⁊ agros q̄ndā ſctōs aſſyrijs ⁊ regi babylōio traditos in
q̄b⁹ de⁹ funiculū ſuū ſi extēdit. Decalua. Dic q̄ deū crucifixerī ē
ola euenēt q̄ ī captiuitate ꝓ romāos decalnati ſūt ⁊ ola ꝓfilia q̄
domīete alā cogitauerī ſubuerſa ſūt ſtati vt lux xp̄i ⁊ vltio aggra
uit: q̄ nō leuauerī manꝰ ad deū ſic moyſes ſz ō dñm ⁊ domos et
ſubſtātias pauꝑ rapiēdo: ꝓpt q̄ de⁹ dēpſit eos captiuitate ꝓ
romanos ō q̄ nō poterī euadē: q̄ tps malū ītq̄ ſic ō dñm ieſū ma
la opati ſūt nīc ꝓpena captiuitate ꝓmenī ī q̄ oblit' prioꝝ cātico
ō ſola miſeria ſua cātabūt: q̄ ſra q̄ ꝓ moyſē ⁊ Joſue funiclo diſtri
butōis fuit ill' diſpirita mō gētib⁹ ꝓ romāos ē diuiſa. ¶ Quō

a ¶ Et trāſite: vo. ꝛc. i. vos hītātes ī regno. x. tribuū q̄s ē
pulchre bitatiōis. Trāſite. i. cito trāſibit' ducti ī captiui
tatē. b ¶ Cōfuſa igno. i. dhlatio vīa q̄ ꝓt⁹ erat pulchra et
to ꝓinde ꝓ ignomīa ſibi illata: ⁊ q̄ al' q̄ cōminatiōes ꝓ
phetaꝝ dereliquerāt tā q̄ friuolas. dicētes: Adhuc non ſu
mus electi ō terra nīa tō dic ꝓphe
ta. c ¶ Nō ē egreſſa q̄ habitat ī exitu. i.
cuius gens iſta nō ſit expulſa: tū eſt
in ianuis exeūdi de ¶ Planctuz do
mus vicina accipiet ex vobis. dom⁹
vicina dr hic regnū duaꝝ tribuum:
q̄s imediate erat iuctū regno ī. tri
buū: ⁊ accepit malitiā idolatrie ab
eo: vt dictū ē: ⁊ ꝓ q̄s occaſionē pe
ne ſequētis ac plāct⁹. ¶ Que ſte
tit ſibimet. captiuato ei regno. x. tri
buū: regnū iuda adhuc ſtetit. ꝓpter
bonitatē Ezechie regis. q̄ tūc regna
bat. xiij. Reg. xvij. Cui ſucceſſit ma
naſſes qui fuit peſſim⁹. iō dicitur:
b ¶ Quia infirmata ē. i. bonū. poſtit
eni manaſſes idola ī tēplo dei. xiij.
Reg. xxj. ⁊ q̄ ex ꝺ ſecuta eſt deſtruc
tio hieruſlm. xiij. Reg. vlti. iō ſbdit:
g ¶ Que hītat ī amaritudinib⁹. ꝓ
pter ōſtructiōes ciuitat⁹ ⁊ tēpli imi
nentē. h ¶ Tumult⁹ q̄drige ſtupo
ris. i. q̄drigaz. ¶ Habitāti lachis.
nomē ē ciuitat': q̄ alio nolē dr dan.
Judic. xviij. ⁊ ē i termino aſſlonari
reſpectu terre. ꝓmiſſionis. ex illa ve
ro gte velit exercit⁹ chaldeoꝝ cōtra
hieruſlm: Hiere. j. Cum tumultu ma
gno q̄drigaz ⁊ armatoꝝ timoꝛe ha
bītāt⁹ incutientiū: ⁊ inſte ab illa
gte incepit pena ſic ⁊ inceperat cui
pa: q̄ in lachis fuit poſitū idolū mi
chee a ꝓncipio tpis Judicū: vt ha
beē Judic. xviij. ⁊ inde idolatria ꝓ
celſit ad terrā. x. tribuū: ⁊ de illa ad
terrā duaꝝ. ⁊ ſic dr: Principiū peti
ē filie ſion ꝛc. ¶ Propterea. iſtō
referr ad ſequntia. Dicit Ba. Sa. q̄
gethei ꝓfederati fuerī cū phacee re
ge iſrl ad veniendū ītra regnuz iu
da cū rege ſyrie. ō q̄ habeē Eſa. vij.
et tūc poſtea fuerūt ī ſpiratiōe occi
ſiōis phacee cū Oſee filio hela. iiij.
Reg. xv. ⁊ fuerī mēdaces ⁊ decepto
res: ꝓpter q̄s meruerī q̄ terra eoꝝ
vaſtaretur ab aſſyrijs. ō eſt q̄ dici
tur: Propter ea. i. propter mēdaciū
⁊ deceptionē dictā. ¶ Dabit. ſ. rex
aſſyrioꝝ. Emiſſarios. i. bellatores
ab eo miſſos. m ¶ Sup hereditatē
geth dom⁹ mēdacij ꝛc. ita q̄ ꝓ do
mos idem intelligitur quod ꝓpter he

reditatem geth: et quia non ſolum geth fuit deſtructa: ſz
marcſa. odolla. ideo ſubditur: n ¶ Adhuc heredes. i. ini
micum terram tuam accipientem ꝓ poſſidentem.
o ¶ Adducam tibi que ha. in marcſa. i. genti ibidem ha
bitāti. p ¶ Uſq̄ ad odollā ve. glo. iſrl. i. confuſio que ſic
nomīat ironice: ſicut Michol dixit dauid. ij. Reg. vj. O
gloꝛioſus fuit rex iſrael hodie. i. q̄ vilis. Poſſet etiā alit
dici: q̄ dictio hebraica ꝺ poſita ꝓut varie pūctat ſignat
glīaz ⁊ ſuitatē. ⁊ i ꝺ ſedo ſenſu ē ira plana. Uſq̄ ad odol
lā. q̄ ē ō terminis iſrl. q ¶ Veniet. granitas. i. deſtructio
p aduerſarios. iō ꝑdidit ꝓpha: r ¶ Decaluare ⁊ tonde
re. in ſignū triſtitie. s ¶ Sup filios delitiaꝝ ruaꝝ. i. nutri
tos in delitijs. t ¶ Dilata caluitiū tuū ſicut aquila. cui⁹
plume cadunt q̄s ſunt nimis antique.
v ¶ Qm captiui ducti ſunt ex te. i. cito ducentur in terraz
aſſyrioꝝm.

Moraliter. Uerbum domini quod facrum eſt ad Wicheam qui in
terpretat humilitas. humilibus enim diuſa ſecreta reue
lantur. Matth. xi. Abſcondiſti hec a ſapientibus et pru
dentib⁹ et reuelaſti ea pꝛuliſ. ¶ Moraſtiten. q̄ inter
ꝓtatur

Universidad de Deusto
Biblioteca

ptak hereditaz nã vere humiles sunt celoz heredes. Matth. v. Beati pauperes spũ qñ ipoz est regnũ celoz. d Mõ vidit sup samariã. que interptat custodia dñi. ideo p eaz significãtur prelati. † Et hierusalem. q̃ pacifica interptat. ideo p eam religio significat: t de punitiõe istoz ꝑpter suã maliciam hic agit ideo sequit: b Quia ecce dominꝰ egredietꝫ de loco suo. non p localẽ motũ ꝫ p punitiõis effectũ. Unde sequit: Et cõsument mõtes. i. ꝓncipes et plati. d Et valles scindent. i. mali religiosi in humilitatis statu locati. e Sicut cera a facie ignis. i. infernalis: ideo subdit: † Sic aque q̃ decurrũt in ꝓceps. i. in inferni ꝓfundũ. f In scelere iacob omne istud. i. ꝓ scelere sup dicti. eo q̃ iacob interpretat supplãtator. sup hi vero ꝓncipes t plati alios volũt sub pedib⁹ tenere.

† Et in peccatis domus israel. rõ. i. malorum religiosorum: qui dicuntur domus israel: eo q̃ per contemplationem debent videre deum: et ipsi per imitationem vident mundum.

† Quod scelus iacob. i. superbi. b† Nonne samaria. i. ecclesia: eo q̃ samaria interpretatur custodia domini nunc autem in ecclesia maxime viget superbia. i† Et que excelsa iude. i. offensiones plebis christiane. k† Nonne hierusalem. q. d. sic: t ꝓ hierusalem significat ecclesia cuius mali clerici t religiosi suis exẽplis dant popularib⁹ occasionẽ peccandi. l† Et ponã samariã. i. ecclesiã. m† In acerũ lapidũ. ꝓ dissipationem moz ꝓmissure tũ. † Et detrahã in vallem. scz inferni. † Lapides eꝰ. i. induratos iniquitatibus.

Glo. ordi.

N a Quõ rece. Cui? dñs La. II te poterit repelli ne valet meum ꝓpositũ? cũ nec ego velim repellere. ꝓpter peccata ꝓpli nec alius possit.

b Melo. Et cũ sitis ita captiuandi o dom⁹ iacob nolite vos decipere: t ad ꝓsolationẽ mutuã dicere: Quia bonꝰ ẽ deꝰ nõ imittet eam captiuitatẽ quã timem⁹ nũc̃d spũs dñi q̃ olim largꝰ ẽ in nob̃ erit hereditatꝰ et securus: aut talis cogitatus hõ q̃ furore gentis.

c Monne ver. Bonꝰ bõis: scz vob nõ: q̃ q̃ dñs i vob ẽ ? me surrexistꝭ colẽdo idola t ifelicẽ ꝓpositꝫ spoliatꝭ? auxilio dei q̃si ꝓtegẽte pallio t simplices malozꝫ auctoritati credentes: vertistis in bellũ contra me. ideo stillabo sup vos confusionem.

N Mulieres

Mico. de lyra

Capitulum: II

a v Et q̃ cogitat. Dic ꝓfr comminat ꝓpso ꝓpter culpaz auaricie. t diuidit i tres ptes: q̃z ꝓmo ponit pene cõmiatio. secõ. ꝓbe cõpassio. ibi: Utinã. tertio ꝓpli cõsolatio. ibi: Cõgregatione. Dicit ergo in duas: q̃z ꝓmo. ꝓbatur pene. ibi: Ideirco. Circa ꝓmũ dicit: De q̃ cogitat. inutile. i. bona aliena rapere: q̃s ẽ magꝫ nocivũ q̃ vtile: ꝑm illũ Aug. Lucꝫ l arca dñi in philistiã tulit vestẽ t ꝓdidit fidẽ. b Et opamini malũ rõ. i. opari dꝫponitis. iõ ꝑdit: c Jnnocentes. ka. illos: exẽplando i opera q̃s dꝫposuerãt. d Nogte. t q̃d sit illud subdit: d Et occupierunt agros. ſ. alienos. e Et violen. tulerunt. fraudibus t violentijs. f Et calũniabant virũ t domũ eiꝰ plegendo pauperes i ꝓnis t i bõis suis. g Ideirco. Dic ꝓfr ꝓdicit penã t secõ removet falsã estimationẽ. ibi: Me loquimini. Circa ꝓmũ dr. Ideirco. i. ꝓpter dictã maliciã. b Ecce ego. rõ. i. sup regnũ. r. tribuũ. i Malũ. ſ. pene. k Uñ nõ au. rõ.

ſ o cetus iudeorum ve erit vobis.

V Et qui cogitatis inuti La. II a† ſ opere iplenis b ſ et cubilia ad quietẽdũ stupris poluimis.

le t opãmini malũ i cũbilib⁹ ve b a ſ malũ q̃s nocte tractatis fumo mane iplere festinatis.
b ſ ideo ve q̃z vestra operatio contraria deo est.

stris i lũce matutina faciũt illõ: qñ cõn c a ſ cece exponit q̃ partem q̃s nocte cogitãt et die explent.

tra dñm est manꝰ eoꝝ. Et cõcupierunt d† ſ oblivi paradisi. a ſ oblivi domꝰ nõ manufacte i celis.

agros et violenter tulerunt: et domos e a ſ cõcupierũt. b ſ ꝓuere erant. ſ et nõ solũ ꝓuectio/ re. sed et paruulos qui ꝓpter eatem erant digni miseri/

ràpuerũt: t calũniabãt virũm t domũ f cordia vastant. ſ quia hec cogitantꝭ.

eiꝰ: virũ t hereditatem eiꝰ. Ideirco hec g† a ſ tribũ maloꝝ iudeoꝝ.

dicit dñs: Ecce ego cogito sup familiã b a ſ penã grauẽ panerib⁹ q̃ ita ꝓmet ne possint colla leuare

istam malũ vnde nõ auferetꝭ colla ve/ i k† ſ quos captiuitas ꝓfferet.

stra: et non ambulabitis supbi: qñ tps l† ſ dicet. m

pessimuz est. In die illa sumet sup vos n† a ſ miserie vestre verrent in canticũ.

parabola: t cãntabit cãticũ cũ suauita/ o† te dicentiũ: Depopulatione vastati su p† a ſ templuũ meũ q̃s in vobis t in aliis gentibus habebam.

mus. Pars populi mei cõmutata est. q† murabitur in ruinam. a ſ assyrius vel romanus.

a Quomodo recedet a mẽ cũ reuertatur r† a ſ sibi sorte distribuit b ſ o familia israel sup quã cogito malum nõ habebis partem in hereditate sanctorum.

qui regiones nostras diuidat? Propt s† b ũ erit tibi: mittẽs funiculũ sortꝭ i cetu t a ſ malecitus q̃ peccat in spe. b ſ illud.

b dñi o israel. Me loquami lõqntes: Nõ stil/ u a ſ nõ de improuiso veniat captiuitas. b ſ per aperã vio lentiam. c ſ captiuitatis.

làbit sup istos: nõ cõphẽdẽt ꝓfusio dic v a ſ alijs larg⁹ in bonitate vobis erit bonus.

domus iacob. Quid ãbreuiatꝰ ẽ spũs x† a ſ iles hoies q̃ antiquã retinẽt ira. b ſ ritio dñi cõtra ꝓ supriozes eoꝝ bonꝰ qdẽ sũ ſz nõ malꝫ illq̃ recte graduunt.

c dñi: aut tales sũt cogitatiões eiꝰ? Nõne b

Nico. de lyra

au. rõ. q̃z erit tã graue q̃ nõ poterit euadere. † Et nõ am. su. sed mag⁹ deꝑssi t bullitari et captiui. m Quis tps pesti. ſ. contra vos. n In die illa sumet rõ. i. cõis de rillo. o Et cantabit cãti. rõ. ab aduersarijs vñis. p Dicẽtũ. in ꝓsona vra. q Depopulatiõe vastatus. su. theglathphalassar emi/ rex assyrioꝝ i ꝑte suastauit ꝓvin. iii. Regũ. iõ subditur: r Vare populi mei rõ. q̃z captiuauit ptez populũ: q̃ facto recessit ad terrã suã. eius vero filius salmanasar captiuauit residuuz: t addu. eit gentes extraneas ad possidendum illius regni terram. iii. Reg. quod ꝓpter dẽs ꝓpheta dicit in ꝓsona populi sui: s Quomodo recedet a me. quasi diceret: quid valet mihi iste recessus. t Cum reuertatur: id est cũ cito sit reuersurus filius eius. v Qui regiones nostras diuidat. gẽtibus alienis: io concludit prophet: x Propt hoc nõ erit tibi. o israel.

y Mittens funiculũ sortis in cetu dñi tibi ẽ habẽs hereditatem in ꝓmissionis terra. quia gẽtes illuc adducte manserũt ibi vsq̃ ꝑ tempora x̃pi: vt frequenter supra dictuz est. z Me loquamini loquentes. Dic consequẽter excludit falsam estimationẽ populi credẽtis se nõ expelli de terra q̃ erat sibi data a domino. dicẽs: Me loquamini loquẽtes inter vos. Nõ stillabit sup istos. i. pena cõmiata a prophetis nõ cadet super nos.

a Nũquid abbreuiatus est spiritus domini rõ. sic enĩ dicebant spiritus domini: id est eius voluntas nõ est diminuta ad benefaciendũ nobis. nec cogitatur nobis facere quod dicũt prophete. t Ridetur responsio in ꝓsona dei.

b Monne verba mea bona sunt cũ eo q̃ recte graditur? id est Nõne mea ꝓmissiua sunt t facienda boni illis q̃ incedũt via recta t nõ malis hominib⁹ de q̃bus iubditur

Et econtra.

Glo. ordi.

a Mulieres ꝓpli. Nec solũ hec fecistꝭ: sed etiam matronas olim delicatas captiuas ire fecistis. vl per matronas vt hoc inde metaphorice captinate intelligunt. b Surgite t ite. Mystice iubemur non putare requiẽ in rebus mũdi et ire ꝓ dñm i paduuz: q̃ si noluerimus nõ inueniem⁹ ꝙ verã requiẽ: q̃z vbi tps non luget non requies ẽ tribulatio est et q̃ se bie voluptati applicant graui ꝓtritione conterentur.

c Utinaz non esset. Et ꝓpter hoc dicit vobis iminẽtib⁹ babylonijs vt romanis: surgite et ite in captiuitatẽ: ne putetis q̃ gaudeã in annũciatiõe horũ malorum. Utinam de spirituz meo qui fallit posset t nõ de spiritu dei q̃ nõ mentitur hoc ꝓ latũ esset vt multi timdo credens in filiuz dei non traderet eterne captiuitati: ꝙ q̃z a spiritu dei missus sum predicoveritatem: tibi tibi sermonez q̃ in modũ vini te inebriat et coruere facit.

d Habẽs spiritũ. Ubicunq; in veteri vel nouo testamento spiritus sine additamento ponit: in bonã ptem accipitur. e Cõgregatione con. Et ne putet⁹ me esse vatẽ solum/ modo captiuitatis quaz p spiritum dei ꝓdico: sciat⁹ me cẽ etiã vatẽ illoz bonoꝝ q̃ ꝓ rpm i primo vel in secundo aduentu eu centura sunt qui in me vobis loquit natus de virgine: cõgregabo iacob in vnã eccle/siã in vna fide: t cum populo gentium reliquias israel in vno ouili copulabo: t tanta erit multitudo q̃ tumultuabũtur cõmuni voce bonũ pastoꝛẽ laudantes qui quasi dux itineris precedet eos plãtans eis queq; ardua. Quo ꝓcedẽte et iter diuidẽte trãsibit ereditũ peco ꝑ eum qui est porta t egredietꝭ ō monalitate ad ẽmoralitatem: t ipe qui est pastoꝛ vt rex t dñs trãsibit añ eos: et erit in capite eoꝝ: hec oĩa vt de ꝓmo vel de scõo aduentu possunt intelligi.

ſ Et dixi

verba mea bona sũt cum eo q̃ recte gradiꝫ? Et ecõtrario populꝰ a
meꝰ in aduersariũ cõsurrexit. De b
super tunicã pallium sustulistis: et eos qui simpliciter transibant c†
a cõuertistis in bellum. Mulieres d†
populi mei eiecistis de domo de e†
a ſ in populo meo concrio vel interfectis vel captis nullus erat q̃ caneret mea cantica.

liriarũ suaruz: a pãruulis earum f†
tulistis laudem meaz in perpetu

ſ ergo. ſ in captiuitatẽ.

b um. †Surgite t ite q̃z nõ habetis g†
a ſ in hac terra q̃ ꝓpter scelera vra pollura est et ideo cõrũpẽt putredine pessima babylonica vel romana captiuitate i vltione sanguinis x̃pi.

hic requiem. Ꝓpter immundi/ h
ciam eius corrumpet putredine i
a ſ optarẽt. t ꝓ anathema ẽ ꝓ fratrib⁹ vt inter pleudo ꝓpheras solus parẽs nõ geunte populo.

c pessima. Utinam non essem vir k†
d babens spiritu: t mendaciũ po/ l†
tiꝰ loquerer. Stillabo tibi vinu/ m
a ſ et me stillante sermonẽ captiuitatꝭ: iste populus velit nolit sustinebit quit dico.

et in ebrietatem: t erit sup quem n
e stillabit populꝰ iste. Congregati/ o†
one ꝓgregabo iacob totum te: in
vnũ cõducã reliquas isrl. Pariter p
a ſ sepiam muro firmissimo vt ex duobus paries/ tibus fiat vnum ouile.

põnã illũ quasi gregem in ouili. q
a ſ in loco pascue. i. m. c.

Quasi pecus in medio caularũ. r
a ſ tumult⁹ clamor est nimie multitudinis pari aspiratione emissus.

Tumultuabũt a multitudie ho/ s
minum. Ascendet enim pandẽs t
a ſ ad paradisũ. b ſ vt dux. c ſ predicando.

iter ante eos. Diuidet et trãsi/ u
a ſ idẽ pastor t porta. ſ iam ꝑfecti.

bunt portã: et egredietur per eã. x
a ſ sicut olim in columna ignis et nubis.
b ſ reges eos in ꝑta ferrea. c ſ apparẽs eis.

Et trãsibit rex eoꝝ cõram eis y
a ſ rangẽs principes.

et dñs in capite eorum.

a Et ecõtrario populꝰ meꝰ i aduersariũ ꝓsurrexit. i. ꝓtra me ꝓsequendo me in membris meis. ideo subdit: b Despuꝫ tunicã palliũ sustulistꝭ. violẽter t male ab impotentib⁹ se defendere. c Et eos q̃ trãsibãt simpliciter. sine culpa. d Cõuertistis in bellũ. imonietes eos sine causa. e Mulieres ꝓpli mei eiecistis de domo delitiaꝝ. i. interfectis viros earũ. f A pnulis eaz tulistꝭ laudẽ meã. q̃z orphani facti ꝓ vos cogunt ꝑ dolore clamare magis q̃ laudare. g Surgite t ite. i. de terra vra cito libertis i captiuitatẽ. h Propter imunditiã eiꝰ. ex peccatis ꝓpriis. i Cõrũpet putredine pessima. ſ. gens ista.

k Utinã. Dic ꝓfr ponit ꝓbete cõpassio ꝓpter malũ põ pulo suo sup venturũ dicẽtis: Utinã nõ essem vir habẽs spiritũ. i. ꝓphetie i malis q̃ ꝓdixi. l Et medacia porius loquer er. i. q̃ illa q̃ dixi nõ eueniret: nõ tñ sic est. m Stillabo tibi. i. pena vẽtura denũciabo. n In vinũ t ebrietatẽ. i. pene abundãtia q̃ ꝓ rotũ frequẽter designat in scriptura: et potissime Piere. xxv. Accipe calicẽ rõ. o Et erit sup quẽ rõ. i. sup populũ istũ isrl descẽdet pena a me ꝓdicta. p Cõgregatione. Dic ꝓfr ponit ꝓpli ꝓsolatio vt post vinũ mordificatiuũ infundat oleũ leniturũ: t exponũt aliq̃ ꝓtem istã de reditu captiuitatis babylonie: scz nõ videt quenĩter dicendum: q̃z dr hic: Congregado iacob totũ. De captiuitate nõ babylonica redierunt nĩ due trib⁹ t pauci de. x. tribub⁹ qui erãt man⁹ regis assyrioꝝ: t postea habitauerũt i regno inde: t cũ duab⁹ tribub⁹ captiuati fuerãt t redierũt: non tñ oẽs: sed plures de istis de illis remanserũt i babylonia detenti amore ꝓrotũ q̃s ibi acceꝑant: t ꝓlis quã genuerant: et bonoꝝ tpaliũ q̃ acq̃sierant. Ꝑtetera q̃ finẽ dr. Et trãsibit rex eoꝝ coram eis. Redeũtes enĩ de captiuitate nõ habuerunt regẽ ducẽ. ꝓpter q̃s illud ẽ referendũ ad x̃pi tps. Ætiã exponunt aliqui de ꝓsperitate generali in deoũ ad tẽ dicta finez mũdi: t põt ad hoc ifa satis applicari. videt tñ mihi ꝓpriꝰ tius exponi de ꝓgregatiõe patrũ in lymbo t eoꝝ eductiõe ꝑ rpm sic: Cõgregatiõe cõgregabo iacob totuz. ꝙ dr eo modo loquẽdi quo maiores ciuitat⁹ dicunt tota ciuitas: ꝓter q̃s factum cozũ dicit factũ totꝰ ciuitatis: Et q̃z ꝑm veritatẽ solũ electi dicunt de domo iacob numero t merito: t oẽs isti fuerũt ibi ꝓgregati a ꝓncipio mundi vsq̃ ad resurrectionem x̃pi. p Pariter ponam illũ quasi gregẽ in ouili. q̃z erãt ibi a deo custoditi vsq̃ ad tps x̃pi: quo inde translati sũt ad gliam. q Tumultuabunt a multitudine. ꝑ hanc tumultuationem intelligit aliqua cõmotio quieti ꝓtraria: sed ꝑ eã scz designat multitudo magna. r Ascẽdet enĩ. i. ipe x̃ps. vñ dicit Ba. Sa. Ascender enĩ. i. saluator eoꝝ. s ꝓdadit iter. q̃z sua morte aperuit celũ. t Diuider. i. expiãtes i inferno. q̃z electis inde eductis reprobi remãserũt. isto subdit: v Et trãsibũt portã. i. inferni: inde egrediẽdo. x Et trãsibit rex eoꝝ coram eis rõ. i. dñs iesus x̃ps verus homo t verus deus: q̃ viuit t regnat in ſcula ſculoꝝ: Amen.

Moraliter.

a Ue q̃ cogitatis inutile rõ. Micheas ꝓphetauit ꝓtra ꝓsonas magnas: eaꝑo precedenti: hic ꝓberat ꝙ cõtatem ꝓli dicens: Ue qui cogitatis inutile. ifti sunt q̃ de nocte malicias ꝙ ꝓximos meditãt t mane sequẽti exequunt: et q̃ sint illa subdit dicẽs: d Et occupierũt agros rõ. ꝙ ꝑ q̃s subdit pena eaz dr: g Ideirco ꝙ dicebã dñs: Ecce ego cogito sup rõ. i. pene.

k Uñ nõ auferet⁹ colla vra. i. ñ poterit⁹ euadere. n Sumet sup vos ꝑabola. i. cãtilena ꝙ vra miseria. p Cũ suauitate dicẽtiũ. i. adũsarioꝝ vroz de vris miseriis gãdentiũ. q Depopulatiõe vastati sum⁹. ꝙ dicẽt in ꝓsonis vriz. Et ꝑ illa deuastatione ꝓpli isrl tẽporalẽ: significat deuastatio spiritualis ꝓpli x̃pian: de q̃ gaudẽt spũs maligni. r Pars ꝓpli mei. i. x̃pian. t Cõmutata ẽ. scz a ciuitate dei i ciuitatem diaboli: t hec ẽ ꝓs peccatriz. s Quõ recedet cuz re/ tũe diabolꝰ redies ꝓpter eum in hypocrisim q̃ ẽ grauior culpa: q̃z sicut dicit Hiero. Simulata sãctitas duplex ẽ iniquitas. x Propter ꝙ nõ tibi mittes funiculũ sortis in cetu dñi. i. nõ habebis ꝑte cũ electis. z Me loquamini rõ. ad ifam filiã isrl male nõ credebãt verbis ꝓphetaz de sua punitiõe futura: t ꝓ istos significant mali christiani q̃ ꝓdicationes de penis inferni reputãt fictiões: ꝓtra q̃s subdit: a Nũquid abbreuiatꝰ est spũs dñi. loquẽs in sãctis suis. q. d. non. sed tpe suo habebit effectuz. Ætera patẽt vsq̃ ibi: c Et eos q̃ trãsibãt simpliciter. i. pacifice. d Cõuertistis i bellũ. eos in gulã do. e Mulieres ꝓpli mei eiecistis de domo delitiaꝝ. i. interfectis viros earũ. f A pnulis eaz tulistis laudẽ meã. q̃z me laudabãt de bonis acq̃sitis iuste ꝙ patres eoꝝ. ideo sequit pena cũ dr: g Surgite t ite. s. cum diabolo et angelis eiꝰ. Sed q̃s bonus vir de peccatis dolet q̃s ꝓ merenꝫ sic dãnari. ideo sequitur in ꝓsona viri boni. k Utinã nõ essem vir habẽs spi. rõ. i. vtinã vt malũ q̃d video vel ꝓdico sup vos vẽtuz z nõ veniret. l Stillabo tibi rõ. i. nunciabo tibi venturã mala. o Cõgregatione ꝓgregabo rõ. Istud vsq̃ ad finem capli exponũt aliqui de

ll ꝓsperitate

Universidad de Navarra Biblioteca

pſperitate in redditu captiuitatis babylonice:ego autē expo/ſui litteraliter de bonis ſpūalib⁹ in aduētu pmo rpi: ꝓpter qđ expoſitio mea non ſolū litteralis ſed etiam ſpūalis ē reſpectu aliarū nec occurrit ꝓuēnētio: mihi hic ponenda.

In ca. ij. vbi dr ꝑ poſtil: Me loquamini: ꝑ ſequenter ⁊c.

Additio.j. Ubi nos habem⁹: Me loq̄mini loquē/tes ⁊c. in hebreo habet ſic: Me loq̄mini loquunt: nō ſtillabit ſup iſtos nec cōſphendet ſyſtio: ⁊ ibi ē ſi/nis verſus: et ſequit alius verſus ſic: Munꝺ dicit domui ia/cob. Munꝺ abbreuiat⁹ ē ſpūs dñi ⁊c. et eſt ſenſus q illi ꝺ po/pulo pbibēbat ꝓphetas veros ne ꝓpharet vt patet ſupra Amos. vij. ca. de q dicit ꝓphet: Me loquamini loquūtur. i. iſti rebelles loquūtur ꝓpheris: Me loquamini quam ꝓhibi/tionem fundabāt in duob⁹. ꝓximo in cōminatiōe dicendo: q̄ qui ꝓpharet ſup iſtos apprehēdet confuſiones: ⁊ de hoc dicit: Non ſtillabit ſup iſtos. i. nō ꝓphetabit: ⁊ ſic non appre/hender. ſ. ꝓphetantē cōfuſio: ⁊ a ſenſu cōtrario q̄ ſtillabit ſup illos ꝓfundet. Scō fundabāt ꝓhibitionē ſuam ꝑmumendo de bonitate diuina. ꝺ q̄ dicit: Munꝺ dicit domui iacob: Mū/quid abbreuiat⁹ ē ſpūs dñi ⁊c. quaſi diceret vt in glo. q̄ alijs largus ē in bonitate: nūqđ nobis erit breuis? Ad qđ reſpon/det ꝓpheta in ꝑſona dei: Nōne verba mea bona ſunt: ⁊ ſic nō

ſunt dimittenda ꝓpter cōminationes: nec ē dicēdus ſpūs dñi abbreuiatus ecē: q: largitas bonitatis diuine ē cū bonis: ⁊ iſto cum dixiſſet: Verba mea ſūt bona. ſubdit cum eo qui recte gra/ditur. In codē vbi dicit in poſtilla: Utinā. Hic conſequen/ter ponitur ꝓphete cōpaſſio ⁊c.

Additio.ij. Ubi nos habem⁹: Utinā: in hebreo ha/bet q̄dam dictio: q̄ vno mō ſignat ideꝫ qđ vtinā: ⁊ alio modo ſignificat idē qđ ſi. vñ in pſ. vbi dicit: Si ꝓpls me⁹ audiſſet me loco illi⁹ ſi ponit eadem dictio ſicut h: ⁊ ſm hāc ſignificationē. ſ. vltimā ſenſus talis videt eſſe. Dice/bat eni ꝓpheta illis q̄ eū nitebant ꝓhibere ab actu ꝓpheran/di vt eis oſtenderet q erat ꝓpheta ver⁹ ⁊ nō falſus q̄ ipe eēt vir nō habēs ſpiritū. ſ. dei. ſed mendaciū potius loqueret tūc ꝓpharet ꝓ aliquo lucro ſeu delectatiōe. de quo dicit: Stilla bo tibi. i. ꝓphetabo tibi. In vinū ⁊ ebrietatem. i. ꝓpter aliq̄ lucrū delectabile: q: pſeudo ꝓphete ꝓpter iſta conſueuerāt ꝓ/phetare. iſo ſubdit: Et erit ſup quē ſtillabit populꝰ iſte: vbi in hebreo ſic habet: Et erit ſtillator populo iſto. q. d. talis ſtilla/tor. ſ. in vinū ⁊ ebrietatē erit ꝓncēs ſtillator ꝓpto iſta. i. qui mē dacia poti⁹ volūt audire q̄ vera. Cōſequēter ꝓpba oſtendit ſe nō ſolū eſſe ꝓnūciatorē malox ſ etiā bonox vbi oportebat. iſo ſubdit ꝓgregatione ⁊c. exponāt vt in poſtilla.

Glo. ordi.

A Et dixi: Audite. Qui de/ Ca. III
um populum non vultis ſequi: nec vo/cem meam audire. audite cōminatio/nem hanc ſcz q nō eſtis digni ſcire iudiciū dei quod eſt abyſſus multa: nec prauꝫ mens vſa penetrat. ꝓfundam eius iuſticiam. Sub me/taphora leonis vel latronis crudelitas princi/pum iſrael deſcribitur. Sentencia iudiciū i ſub/iectos deſcribit ⁊ crudelitas. b Qui odio habetis. Nota verbomm ſignificantiam: bo/na non amare: ⁊ mala non fugere: vitium eſt: quāto magis odiſſe bonum: ⁊ amare malum. c Qui violenter. Qui ſpoliatis pauperes ⁊ interficitis: et carnes eorum et oſſa eorum con/teritis. Sicut non ſufficit illis ſpoliare ſubie/ctos ſed ⁊ corpora duro imperio affligunt: et oſſa conterunt: vt quicquid in eis forte ⁊ deco/rum erat: in ferueti olla cōtereret quā rex aſſy/rius ſuccendit tradētes diabolo ⁊ angelis et⁹ gregem ſibi commiſſum: ſic cum venerit dies vltionis non audientur a domino qui rogan/tes noluerunt audire: et qui auerterunt faciē a pauꝑe: faciem dei auerſam ſentient: qui nō fuerunt reges ſed tyranni: nec prepoſiti: ſi leo/nes: nec magiſtri: ſed lupi ouiū. d Hec di/cit dominꝰ. Uocuiq⁹ contra malos pncipes: ſequens ſermo eſt contra pſeudo ꝓphetas et doctores qui pollicēdo ſcientiam ⁊ adulando ſeducunt populum. Fuerunt pſeudo ꝓphe/te in iſrael qui ꝓpter bona pacem nūciabāt: et nihil dantibus iram dei ventram. Here/tici ſunt pſeudo prophete non miſſi a deo qui populum quondam dei ſeducunt ⁊ comedūt: vel munera accipiendo: vel occidēdo animas ⁊ ꝓmittunt pacem celeſtis beatitudinis dicē/tes: non oportet vt cōtineas: habe fidem et ꝓ miſſa dei conſequeris. Et ſi quis nō dederit in o. e. illis qui vel nolunt credere vl munera da re minātur vindictam ꝓclij diuini. Ideo o be retici q̄ mētimini vos habere ꝓphetiā ⁊ imita mini eccleſiam dei: vbi eſtimatis eſſe viſionem ibi erit nox ⁊ vbi tactatis vaticinium prophe tale ibi eloquetur ſpiritus immūdus: quia oc eidet ſupra huiuſmodi ꝓphetas ſol iuſticie: ⁊ videbunt tenebras ſuas et cōfundentur. Cum q̄ magi diuini q̄s prophete probati fuerint: ri/debunt eos populi deceꝑi. e Propterea nox. Ubi putatis viſionem eſſe ⁊ vbi tactatis vaticinium ꝓphetale: ibi loquit ſpiritus im/mundus: nec habet lumen ſed tenebras et er/rorem. Jam demones nō habebūt poteſtatē vt eos ſua fraude decipiant mutа erūt oracu/la: tacebit ſpiritus immundus: et illudere non audebit.

B

C

ſ Uerūtā ego repletꝰ ſū fortitudie ſpūs dñi: iudicio et

ſ Uerūtamē ego. Uocuiq⁹ contra pſeudo ꝓphe/tas: nunc de ſeipſo ꝓpheta ſupponit. Illi loquē/tes falſa cōfuſi ſilebūt: ego ꝺo qui ꝑ ſpiritū ſāctū loquor: iudiciū et virtutē dei annuncio et cū alij mordeant ⁊ predicēt pacem ego abſq; timore an/nuncio o iacob ſcelus: ⁊ iſrael peccatum ſuum.

b Audite hec. Poſtq̄ diſtincte malis iudicibꝰ et poſt pſeudo ꝓphetis cōminatus eſt: et nūc ge/neraliter arguit et iudi/ces ⁊ pſeudo prophetas ⁊ ſacerdotes ⁊ eos q̄ de/noticiā ſe habere pollice/bant ꝓpter quorum ſce/lera ſion vt ager aranda eſt: et hieruſalem vt acerꝰ lapidū ruinarū. Mons templi in excelſa ſilnarū

Allego. futurus Allego. Miſi doctores eccleſie ſnauē/rint eos ſuus vt in cauſis non iudicent ſm perſo/nas abominantur iudi/cium et recta peruertūt. Poſſunt hec etiā intelli/gi de his qui ſcripturas prauis interpretationibꝰ deprauāt. bi edificant ſi/on ſanguinibus: quia non idoneos ordinant ad regimen eccleſiarum quox doctrīa ⁊ vita ſcā/dalizatur eccleſia ſubdi/torum: ⁊ cum debēāt eſſe os domini ad populuꝫ: voces domini vēdicāt: et ꝺ columbis in templo mercantur: q̄ videntur ſi bi prophete eſſe: ſz quia pecuniam accipiunt: ꝓ/phetia eorum facta ē di/uinatio q̄ in diuinis ſcri/pturis ſemper in malam partem accipitur. Iſti ta/men in domo ſeminare preſumunt nec viſuros mala: ſz tamen cauſa eo/rum locus quondaꝫ pa/cis impletur ruinis. ⁊ tē/plum dei in habitaculuꝫ beſtiarum conuertatur.

Non debent miniſtri eccleſie ꝓpter pecuniam ſua officia adminiſtrare: nec tñ ꝓhibēt qꝺ ex offi/cio ſuo debēt accipe ad neceſſitatē: ſi ad luxuriā aliqđn culpa eox in fine q̄ refrigeſcet charitas ⁊ fides rata erit: vbi quōdā erāt ample domus et abſq; numero acerui frugum: ibi parua vix erat caſula ſeruās ſpeciē cibox refectioēz ale nō habē/tū. c Et ſup ꝺo. Nō ſtrelligēres mala ſua: q̄ſi ſceleribꝰ redimerēt ciuitatē dei: ſe cē dei miſtros tractabāt dicēres: Deꝰ ē i medio nr̄i ⁊ nō venient ſ. n. m. d Propter b. Uerba hui⁹ ꝓphe vide mus cōplera ⁊ aſpect⁹ verū eē ꝓphā. Ꝺro ſcele/ribꝰ predict': templo deſtructo ⁊ domo iudeox ꝺi/ſerta: angelis etiā a ſua ſede recedēribꝰ ꝑ monte deſtructo mons dei elevat⁹ eſt.

Ca. III

E Et in nouiſſimo. Ꝺia ſcripta ꝓphax ad eā/parationē ꝓphetie de aduētu ſalvatoris humilia ſunt: nec vſq; ad verticem mon/tium pertingentia: ad cōuerſationem enim chri/ſti vniuerſa vita hominum comparata: campi di/cuntur et valles.

a reſponſū dei. Uerūtā ego repletꝰ ſū fortitudie ſpūs dñi: iudicio et

a ſ nemo ambigit hiemm ꝑ ſceleribus hic deſcri/ptis fuiſſe ſubuerſam. b ſ q̄ ꝑ deo idola colue/runt vel dei filium crucifixerunt.

virtute vt annunciē iacob ſcelus ſuū ⁊ iſrl' peccatū ſuū. Audite hec

a ſ epiſcopi preſbyteri diaconi.
b ſ eccleſie. c ſ duarum tribuum.

principes domus iacob et iudi/

a ſ nō ſolū ꝺ factoris: ſz etiaꝫ falſa iudicatis ſcri/peturas depſauarūt.
ſ decē tribuū.

ces domꝰ iſrl: q̄ abominamini iu

a ſ nec ſaltē parua iuſticia remanet i eumte.

dicium: et omnia recta peruerti/

a ſ cede innocentū morte chriſti ⁊ aplox.

tis. Qui edificatis ſion ſanguini

a ſ rapinis pauperū.

bus: et hieruſalem in iniquitate.

a ſ Si ꝺa ꝺ principib⁹ iudicare videbaſ qđ recta erat magis vendebant ſententiā.

† Principes eius in munerib⁹ iu

a ſ qz nō niſi accepto ꝓmio vocebāt populum.

dicabant: et ſacerdotes eius in

a ſ nec reſpōſa dei niſi ꝑ mercede ꝓtrebant.

mercede docebant. Et prophete

a ſ qui ꝓpheare debebāt.

in pecunia diuinabant: et ſuper dominum requieſcebant dicen/tes: Munꝺ non dominus i me/dio noſtrū? Non veniēt ſup nos

a ſ quia non egiſtis penitentiaz ⁊ populus vitia veſtra ſecutus ē ſed maxime ꝓ effuſione ſangui/nis domini.

mala† Propter hoc cauſa veſtri ſi

a ſ a romanis hoſtili aratro diuidet.

on quaſi ager arabitur: et hieru/

a ſ in tumulos lapidum verteſ.

ſalez quaſi acerꝰus lapidum erit

a ſ templum quondam nobile in cineres cōmix/tum erit habitatio ſerarum.

et mons tēpli in excelſa ſiluarū.

Capſm. IIII

E Et in nouiſſimo dierum

a ſ vndecima hora q̄ ad conducen/dū operarios ſaluator venit. ſ in fine ſeculoꝝ. i. rpe gratie.

Nico. de lyra

E Et dixi. Ca. III
Hic ꝓpter ꝓpheta cōminat penam ꝓ/pter peccata maiora: ⁊ ꝓ/mo ſpecialiter. ſecundo ma/gis generaliter. ibi: Uerūta/men. Prima in duas: quia primo ponit cōminatio pro/pter culpam principū. ſecun/do ꝓpter culpam pſeudo ꝓ/phetarū. ibi: Hec dicit. Cir/ca primuꝫ dicit: b Audi/te principes iacob. i. totus populus iſrael. c Munꝺ non veſtrum ē ſcire iudiciū: quaſi diceret: ad ꝺ tenemini qui habetis officiuꝫ iudicā/di. d Qui odio habetis bonum. ⁊ ſic poteſtate data vobis a deo abutimini.

† Pz. 81. Amos. 5.

e Qui violent tollitis pel/les eorum. bona populi ra/piendo. f Et carnem eo/rum. in pſonis affligendo. g Qui comederūt ⁊c. per/comeſtionē ⁊ exoriationēz ⁊ oſſium cōfractionem: ꝑ iſti/ſionē in lebete dant intelligi varij modi et exiſtin ꝓpin affligendi. h Tūc clama/būt ad dñm cuꝫ ab aduerſa/rijs affligenḋ. i Et nō ex/audiet eos. iudicium eni ſi/ne miſericordia fiet ei q̄ non miſereatur. Jacobi. ij.

k Hec dicit. Hic ꝓnter po/nitur cōminatio ꝓpter cul/pam pſeudo ꝓphax. cuꝫ di/citur. l Qui mordēt dē/tibus ſuis. detrahendo ve/ris ꝓphetis. m Et prędi/cant pacem ⁊c. l. denunciāt ꝓſpera illis q̄ dant eis mu/nera: alijs autē aduerſa.

n Propterea nox. Lobſcu/ritas ignorantie. o Lo/bis pro viſione erit: ⁊ tene/bre. i. tribulationis ⁊ angu/ſtie. p Et occūbet ſol ſup ꝓphetas. i. omnis cognitio veritatis ⁊ claritas ꝓpheta/tū deficiet eis. q Quia nō eſt reſponſum dei. i. ver/bum eox: ſed magis ab eis confictū.

a Et dixi. Ca. III
Poſtq̄ ꝓ/pheta arguit vulgarii peccata. hic ꝓſir arguit pec/cata maiox ꝓli ſirl: ꝓ qđ ſignificanḋ maiores ecclı/ſtianoꝝ. Et pmo arguit ꝓncipes. cū dr: b Audi/te ꝓncipes domꝰ iacob ⁊c. Sequit: c Nūqđ non veſtrū ē ſcire iudiciū. q. d. ſcire debet' nō ſolū ſpecu/latiue ſ etiā practice: ⁊ tñ ꝓtrarijs ē vez. iſo ſequit: d Qui odio habetis bonū ⁊ diligitis malū ⁊c. et ꝓz ſnia. Et ſequit cū dr: e Tūc clamabunt ad dñm. in afflictiōe ſua. f Et nō exaudiet eos. ſm illud ꝓuer. xxi. Qui obturat aurē ſuam ad cla/morē pauꝑis ipe clamabit ⁊ nō exaudiet. g Idē dicit dñs. Hic loquit ꝓtra ꝓphetas falſos veteris teſtamēti p qđ ſignificant falſi ꝓdicatores noui q̄ ſeducunt populū peccata diuiſū ereuſantes. ꝓpter queſtū: q̄ mordēt dentib⁹ ſuis diffamāteꝫ eos q̄ nō tribuūt eis: ⁊ ꝺicāt pacē malis. ꝓpter ſuā beneficē tiam. ideo ſubdit pena cū dr: h Propterea nox vobis ⁊c. i. inferni pene tenebroſe. i Et ꝓfundēt. extrema ꝓfuſione: ⁊ mutaſ hic modus loquēḋi de ſcēa pſona ad tertiā. a Uerūtā. Hic aguit ꝓphe/ta cōtra eos maiores ꝑ quē ſignificat ꝓdicatoꝝ cō/ſtans. iſo dr: Uerūtā repletus ego ſum fortitudie. ad arguēḋū ꝓſtater peccata maiox. ideo ſubdit:

† Mic. 16. f

† At annūcie iacob ſcel⁹ ſuū. i. poteſt ſupbo q̄ ali/os calcat. iacob eni ſi ꝓplātatoꝝ interꝑtatur. Et iſrl' peccatū ſuū. i. clero ſupbo. Et q̄ſi iſti frequēter cōſtituūtur iudices in foro ſeculari et eccleſiaſtico. ideo ſubdit: c Audite hec ꝓncipes. Sequitur: d Qui abominamini iudiciū. i. executionem iuſti/cie. e Qui edificatis ſion in ſanguinib⁹ ⁊ hieru/ſalē ⁊c. ꝑ ſion eccleſia ꝑ hierſm metropolim regalis curia ſignificat. f Et ſup dñm requieſcēt dicē/tes nunqđ ⁊c. ꝓmittēḋo diuinam ꝓtectionez falſo/ti. g Propter b cauſa vr̄i ſion quaſi ager arabi/tur ⁊c. ad ſrām ꝓpter petā maiox populi iudaici

† Eſa. 2. a

hieruſalē fuit deſtructa: et ſimiliter ꝓpter peccata maiorū populi chriſtiani eccleſia ſpūaliter ꝑ magna ꝑte deſtructa eſt: et etiam corꝑaliter multum di/minuta. nam in aphrica ⁊ in india pauci valdē remanſerūt chriſtiani vt di/citur in armenia ſunt diminuti. Ca. IIII

E Et erit. Hec ē ꝑs ſcda ꝓncipalis in q̄ ꝓpheta ꝓncipaliter denūciat ſolatoria: maxime xo ſolatorū erat rpi in ſyſterium. ⁊ ideo ꝓpha ꝓmo deſcribit hui⁹ beneficij magnitudinē. ſcdo in rei hoc arguit malorum ingratitudinē. ca. vj. Prima in duas. qz ꝓmo deſcribit ꝓpheta cōditiones coꝝ ꝓlo. ſcdo capit'. ca. ſc. Corꝰ aūt myſticū rpi ē eccliа: cui⁹ ꝓmo deſcribit ꝓditionē. ſcdo tyrannoꝝ pſecutionē. ibi: Nunc quare. Circā primuꝫ ſcien/dum q̄ pars iſta ab hebreis et latinis exponitur de tempore rpi: varie tñ quia iudei dicūt adhuc rpm venturū: nos autem dicim⁹ tempus ſui aduē/tus ꝓteritum: ⁊ ad ꝓfirmationem ſui erroris accipiūt iudei aliqua argumē/ta ex hoc loco. Primo quia dicit hic: Erit in nouiſſimo dierum ⁊c. tempus xo ieſu naçareni nō fuit nouiſſimū vt ptz: qz poſt eius mortē ſtitit mul/ti anni ergo ieſus naçarenꝰ nō fuit rps: ſed adhuc expectat venturus. Itē quia ſubditur: Et erit mons dom⁹ domini ꝑparatus in vertice montium:

Universidad de Deusto

a ℣ venite ascendam^ad montē. Idco ascēdam^ vt doceat: vel p angelos ꝓsidentes ecclesie vt p scripturas.

b Et ꝓcident. Allego. Allego. Per si dē ꝓpi ira effrenata ꝑ sullia deponuntur vt ponat ⁊ manus suā ad aratrum: nec respiciat ꝑ tergū vt confractis iaculis cōtumeliarum metat spūalem fructū. Remo pugnet extra alium: Dar.3.a qr legit: Beati pacifici. Remo pugnet subuertere auditores: qr ꝑs plātandi est. Dedit vir ibi vineā vt premat vinum qđ letificat cor hominis: ⁊ sub ficu: vt inde vulcta poma spiritussācti decerpat. Ān natiuitatē xpi tot^ orbis plen^ erat sāguine: roma etiam ciuilib^ bellis dilacerabat. Postq̄ Xo ad imperiū xpi singulare imperiū roma sortita ē: aplorum itineri paruius fact^ ē orbis: apte sunt eis porte vbiū ⁊ ad ꝓdicatiōes vnius dei singulare imperiū cōstitutum est.

c In die illa dicit. Dec vera sūt de primitiua ecclesia iudeorum: de qua apls per ḡsona die quinq; millia: et alia die tria milia: et postea mlta milia crediderunt. Possunt hec de anima humana intelligi que ante aduentum christi ꝛ̄i erronea ouis variis erroribus et vitijs seruierat: ⁊ diu attrita tādē humeris ꝓ pastoris ad montē pristinum est relata. d Et turris. Dicto qp aduentū christi credentes tā de iudeis q̄ de gentib^

a ℣ vel manifestus ⁊ ante occult^.

crit mons dom^ ꝺ̄ni ꝑparatus in a ℣ nō solū in mōtib^ ⁊ sup vertices montiū mop sea ⁊ ꝓphete ꝺ de eo vaticinati sūt. b ℣ ⁊ appa/ruit in forma serui sup omne nomē exaltabit.

vertice mōtiū: ⁊ sublimis sup cōl ℣ i mont^ fluuios^ mlte turbe ꝓgregabūt iudeos

les. Et fluēt ad eum ꝓpli: ⁊ ꝓpera b ℣ de omni natiōe ⁊ sub celo ē. ℣ credere in eū. b ℣ ad vexillū paruuli matris se ꝓnectēs.

a būt gētes multe ⁊ dicēt: Venite a ℣ ascēdere op^ ē vt dō ad ꝑm valeat puenire.

ascēdām^ ad montē domini: ⁊ ad a ℣ ecclesiā saluatoris.

dom̄ dei iacob. Et docebit nos c a ℣ credem^ in ꝑm p aplos. ℣ ego sum via.

de vijs suis: et ibimus in semitis d a ℣ spūalis. ℣ ad gētes.

eius. Quia ō sion egredietur lex e a ℣ sermo ꝓdicationis.

et verbum domini de hierusalē. a ℣ pater omne iudiciū dedit filio. b ℣ iudeos ⁊ saluos facit ex gentibus vel indignos.

Et iudicābit inter ꝓplos multos: f a ℣ non iudicabit sed comprehendet sapientes in astutia eorum ⁊ cognoscet cogitationes sapientum quia vane sunt.

et corripiēt gentes fortes vsq; in g a ℣ in eius aduentu omne studium bellādi conf/retur ad pacem.

b lōginquū. Et cōcident gladios h suos in vomeres: et hastas suas i ligones. Nō sumet gens aduer/a ℣ nemo pugnādi necessitate pugnare discet.

sus gentes gladiū: et nō discent b a ℣ ⁊ tūc erit requies vt nō solū in vrbib^ ℣ ⁊ etiā in vicubus ⁊ agris quisq; securus fiat.

vltra belligerare. Et sedēbit vir i subtus vineaz suā: ⁊ subtus ficū a ℣ ⁊ hoc fiet.

suā: et nō erit qui deterreat: quia a ℣ cui^ verba sunt vera cuius dicere ē facere.

os dōmini exercituū locutus est. a ℣ ꝺbus nationibus cunctis in suum errorem nos ad montē ꝺ̄i est deus ascendamus.

Quia omnes populi ambulabūt k vnusquisq; in nomie dei sui: nos l aūt ambulabim^ in noie dñi dei a ℣ qua lucebit sol iusticie.

c nostri in ætern̄ et vltra. † In die m a ℣ ad vnū deū ad vnā fidem.

illa dicit dominus. Cōgregabo n a ℣ q̄ male ambulauerat cui^ pos scādalizat^ fue/rat abscisus. b ℣ ei dederā libellū repudij.

claudicantem: et eaz quā eiecerā o a ℣ variis captiuitatibus. ℣ vel tradideră diabo lo et angelis eius.

colligā: ⁊ quā afflixerā: ꝓsolabor. p a ℣ nō dixit pane claudicantē rectā saluam sed in reliquias vt reliquie et electo salue fiant.

Et pōnā claudicantē in reliquas: q a ℣ sub iugo legis vel peccati. b ℣ quā nec gla/dius nec rotmēa separat a charitate christi.

et eam quę laborauerat in gētez r robustā. † Et regnabit dominus s a ℣ multas gentes et reliquias claudicantes. b ℣ in ecclesiarū ꝓspecula virentium.

super eās in mōte sion: ex hoc nūc t a ℣ a ꝑsenti seculo vsq; in futurū. b ℣ quōdam munimētū gregis nūc eo tendebāt ex quo coloni interfecerunt filiū patrisfamilias.

b ⁊ vsq; in ætern̄. Et tu turris gre/ a

qō nō ē adhuc factū: qr mons sion nō ē in aliquo eleuat^ ⁊ est multi mōtes illo altiores. Itē qr sequit: Et cōcidēt gladi/os suos in vomeres ⁊c. et sequit: Et nō discēt vltra belligerare. Post Xo tēpus ysu nazareni fuerūt bella grauia ⁊ po/tissime in iudea: qñ ꝑ romanos fuit destructa. ḡ ⁊c. Ista Xo argumēta ⁊ alīq alia solui Esa.ij. vbi cōsimilis lra ponitur: pōt ꝺ̄ aliqđ repeti. Ad primū dicendus qr tēpus nouę legis dicit nouissimū: qr non succedet ei alia lex: sicut successit legi mosaice: ⁊ ꝑm p ꝺ̄. Job.ij. Nouissima hora ē. Item Heū. xliv. Cōgregamini vt annūciem vobis q̄ vētura sūt in nouissimis diebus. Et ibi ꝑm hebreos sūt implera din.s. ab ingressu terre ꝓmissionis sub Josue p maiori parte: vt ibidez fuit dictum. Icōm solnitur etiā p dictū Ba.Sa. qui dicit q illa ce/uatio non est intelligenda corporaliter: iſs qr debeāt ibi fieri mirabilia: qđ fuit adimpletū quādo christ^ de^ ⁊ homo fuit ibi ꝑsentatus in templo: ibi etiam postea predicauit ⁊ multa fecit mirabilia sue diuinitatis ostēsiua: ibi etiā sup aplos spi/ritūsācti⁹ misit ī signo visibili qđ fuit mirabile maximū. Ad tertiū patebit infra. Itē exponāt hec lra de ꝓmotiōe eccle/sie: sicut ⁊ fuit exposita: Esa.ij. Et erit i nouissimo dierū. i. tē/pore gre qđ est nouissimū: vt dictū est. a Mons dom^ do/mini ꝑparatus in vertice montiū. p mirabilia ibi facta maio/ra q̄ alibi: vt dictū est. b Et fluēt ad eū populi ⁊c. qđ vt demus implētū p ordē in cōuersione gentium. c Et doce bit nos de vijs suis. ℣tum ad ꝓcepta. d Et ibimus in semi/tis eius. ℣tum ad ꝓsilia euangelica. e Quia ō sion egre dief lex ⁊c. de hierusalē enim ꝓcesserūt apostoli aliiq; disci/puli ad ꝓdicandū p orbem fidem xpi: Act^.i. f Et iudica bit inter populos multos. iudicio discretionis aliquos vo/cādo ad fidem ⁊ gratiā: alios omissis suo iusto iudicio ḡ no/bis occulto. g Et ꝺcident gladios suos in vomeres ⁊c. xps eni fuit nat^ tpe maxime pacis: ꝓpter qđ tūc fuit ꝺcreti prus vniuersus orbis: Luc.ij. Et durauit illa pax p longum tps: ꝓpter qđ in multis partibus plura arma bellica q̄ po tūc nō erāt necessaria ꝙuersa fuerūt in instrumēta agricultu/re apta. h Et nō discēt vltra belligerare. istud vltra non importat semp ꝓpetuitatez a ꝑte post: sed aliqñ tēpus deter/minatū: ⁊ aliqñ nō multū longū. sicut. iij. Reg. vj. Et nō ve/nerūt vltra latrones syrie in terrā isr̄l. i. tpe illius reg^: ⁊ de/liscit. tamē postea multoties venerūt. i Et sedebit vir sub tus vineam suam ⁊c. i. habebit pacem ⁊ securitatē: ⁊ hoc im/plenum est in ecclesia a tēpore Constātini ⁊ beati Siluestri. k Quia omnes populi. a fide xpi alieni. l Ambulabūt vnusquisq; in nomie dei sui. qr ꝑ lōgū tempus post mortez xpi diuerse gentes diuersa idola coluerūt. m Nos aūt ambu labim^ in nomine dei nostri. s. iesu xpi. n In eternū et vl tra. i. vltra oēm mensurā ℣tūcuiq; longā. o In die illa. i. tpe gre: qđ dicit dies. ad Ro. xiij. Nox ꝓcessit dies aut^ ap/propinquauit. p Cōgregabo claudicantē. i. gentilitatē que distorte incesserat ꝓ idolatriam. q Et eam quā eiece/ram. quia legem non dederat gentilibus nec ꝓphetas: et sic quodāmodo eos eiecerat. r Colligā. in ouili ecclesie per apostolo^ ꝓdicationem. Videt tamen qr melius exponatur hec lra de gente indaica ℣tum ad illam partem que adhesit christo. cum dicit: Cōgregabo claudicantē. i. gentem indai/cam: que dicit claudicans ab antiquo. iij. Reg^. xvij. Usq; quo claudicatis in duas partes. Et similiter in aduētu chri/sti claudicauit: quia aliqui adherebāt sibi sicut vero redem/ptori: alij autem reputabāt eum deceptorem: vt patet ex de/cursu euangelij. Et eam quam eieceram: dimittendo errare per diuersa vitia. Colligā. intra ꝓ ecclesiam. s Et quā afflixeram. s. per chaldeos ⁊ grecos ⁊ romanos. ⁊ subintelli/gitur: Consolabor. t Et pōnā claudicantē in reliquias: quia pauci de iudeis adhęrerunt christo respectu adherentiū aliorum. v Et eam que laborauerat. hoc dicitur de ꝑmis credentibus qui cum christo fuerunt in labore ⁊ afflictione: et post mortem eius: vt patet in actibus apostolorum in plu/ribus locis. x In gentem robustam. quia tolerabant af/flictiones ⁊ tormenta non solum patienter sed etiam gaudā/ter: Act^.v. Ibant apostoli gaudentes a conspectu concilij: quoniam digni habiti sunt ꝓ nomine iesu cōtumelia pati. † Zach y Et regnabit dominus super eos in monte sion. i. in eccle/sia: que dicitur mons sion: eo qr ibi christus fidem catholicā predicauit ⁊ spiritum sanctum super apostolos misit. z Ex hoc nunc et vsq; in eternum. quia statui ecclesie mili/tantis succedet status ecclesie triumphantis cuius non erit finis. a Et tu turris gregis. i. templū qđ erat factum ad modum turris: ⁊ dicit gregis: quia in atrio iuxta templum

Ngentibus in ecclesia congregandi saluandi sunt: supponit qr ꝓpter execrationem infidelium indeorū templum ⁊ tota hieru/salem erant destructa: ⁊ sub figura captiuitatis que p babylonios vētura erat loquitur de destruc/tione facta p romanos. b Turris domini dom^ isr̄l est in qua edificata ē turris ⁊ torcular: id est altare ⁊ macella. i. animalia angelorū: ad hāc turrim venit christus. c Et ꝺcidet gladius ḡ prima ptās eius fuit tpe patriarcharū: sub quo venīte in carne: fuerunt apli scđa ptās vince: venit autez hec ptās vt in ea credentes fa/cerent in regnum.

a dolor sicut parturiēt̄: Dole ⁊ sa/ b rage filia sion quasi ꝑturiens: qr nūc egredieris de ciuitate: et ha/bitabis i regione: et venies vsq; i ad babylonē. Ibi liberaberis: ibi redimet te dominus ō manu ini/a ℣ filia sion: vsq; in babylonem venies et inde redimeris: sed nunc interim dum teneris captiua cōgregabunt gentes super te.

b micorum tuorū. Et nūnc congre/ l gate sunt super te gētes multe: q̄ a ℣ delecret videns penam illius. b ℣ loquunt de te quasi de adultera.

dicūt lapidet̄: ⁊ aspiciāt in sion m

c oculus noster. Ipi aūt nō cogno n uerūt cogitatiōes domini: ⁊ non a ℣ qr ideo aduersum te cōgregauit deus natiōes vt tu conteras eas sicut fenum aree.

intellexerūt consilium eius: quia o ℣ vel manipulos.

cōgregauit eos quasi fenū areę.

d Surge et tritura filia sion: qr cor p/q nu tuū ponam ferreum: et vngu/

e las tuas ponam ęreas. Et cōmi/ r nues ꝓplos multos: et ꝺsicies s a ℣ ipsos et omnē predam quam rapuerunt occi/des dño: qr tali sacrificio delectat.

domino rāpinas eor^: et fortitu/ t dinem eor^ dño vniuersę terrę.

a ℣ q̄ turris es filie sion. Vel vt Symmach^ trāsfert ipa est filia sion: ⁊ vsq; ad hāc veniet deus vt ꝓāo prima que potestas est regnum filie sion.

gis nebulosa filia sion: vsq; ad te a b ℣ scs.

veniet: ⁊ veniet potestas ꝑma re c ℣ sic ad te veniet dño ⁊ prima ptās ⁊ regnus.

gnū filię hierlm. Nūc qrē mероze d ℣ cū hec ola habeas ruo vitio nec regio nec consi/

ꝓtraberis: Nūqd rex nō ē tibi aut e/ f liarij mercenis auxilijs. a ℣ rex ⁊ magn^ cōsilij an/gel^ saluator^ q̄ perijt ꝓ populo nō credente.

ꝓsiliarij tui^ perijt: qr cōpḥēdet te g a ℣ dolores patiēter feras: ⁊ vt puniātur ꝑā i re/gnum. vade captiua ⁊ nuda vsq; ad babylonez donec ḡ manū soxobabel rēdimas te de^ ō manu chaldeoꝝ

a dolor sicut parturiētis? Dole ⁊ sa/ b rage filia sion quasi ꝑturiens: qr nūc egredieris de ciuitate: et ha/bitabis i regione: et venies vsq; i ad babylonē. Ibi liberaberis: ibi redimet te dominus ō manu ini/a ℣ filia sion venies in babylonem et inde redimeris: sed nunc interim dum teneris captiua cōgregabunt gentes super te.

b micorum tuorū. Et nūnc congre/ l gate sunt super te gētes multe: q̄ a ℣ delecret videns penam illius. b ℣ loquunt de te quasi de adultera.

dicūt lapidet̄: ⁊ aspiciāt in sion m

c oculus noster. Ipi aūt nō cogno n uerūt cogitatiōes domini: ⁊ non a ℣ qr ideo aduersum te cōgregauit deus natiōes vt tu conteras eas sicut fenum aree.

intellexerūt consilium eius: quia o ℣ vel manipulos.

cōgregauit eos quasi fenū areę.

d Surge et tritura filia sion: qr cor p/q nu tuū ponam ferreum: et vngu/

e las tuas ponam ęreas. Et cōmi/ r nues ꝓplos multos: et ꝺsicies s a ℣ ipsos et omnē predam quam rapuerunt occi/des dño: qr tali sacrificio delectat.

domino rāpinas eor^: et fortitu/ t dinem eor^ dño vniuersę terrę.

Mexalik Moraliter. Anime pro peccato de ecclesia pulse ī interitum carnis dicitur a medico: qui de ciuitate in mon tesita et habita in cāpo vbi assyrijs vagantur ⁊ erubescē ꝓ vitijs donec re/corderis abundā/tie que est ī domo patris: et ab eo in/sipiaris q̄ te redi/met de manu bu/rissimi domini.

b Et nunc cōgre Allego. gate. Allego. Contra filiam sion: id est ec/clesiam multe nationes demonū congre/gantur ⁊ insultant in monte filiorum eius in quo ignorāt dei consiliū. Si enim cog/nouissent dominū maiestatis: nec ī mem/bris nec in se crucifixissent. Congregabit aūt eos deus ysi fenū aree: vt ossa spinosa ⁊ aspera vngulis ꝓterat: ⁊ cornibus ven/tilet: ⁊ frumētū purū reponens deo offe/rat donaria. c Ysi autē nō. Dicunt in dei tempore christi sui omnes natiōes iu/deis seruituras: ⁊ ipm romanū imperium vngulis suis ⁊ cornibus conterendum.

d Tritura. Uerba ⁊ cētere populos co/rnib^ ferreis q̄ tibi me dare spondeo: ⁊ vn gulis ereis ḡs a me accipies. e Et cō/minuco. Regimus in lib^ numeri et iesu

℣ naue ⁊

immolabāt greges in altari holocaustoꝝ. a Nebulosa. ex nebula fumi cōsur/gēte de holocaustis q̄ totalit incēdebāt ad honorē diuinū. b Usq; ad te veni/et. i. redēptor qđ impletū fuit qñ ibi ꝓdicauit: ⁊ subdit ꝓditio venie/tis. cū ō: c Et veniet ptās ꝑma ⁊c. rōne sue deitatis. d Nunc ḡre. Dic ꝑm ponit ecclie ꝓsecutio. Sciēdū ē q̄ aliq; residuū but^ capli vsq; ibi: Nūc vastaberis exponūt ō deductione iudeoꝝ in babylonē ⁊ reductiōe ⁊ lra satis pōt applicari. vsq; ibi: Surge ⁊ tritura. ℣ vltra nō pōt bñ applicari: qr redeūtes de captiuitate babyloni/ca nūq̄ babuerūt tales ptātes q̄les hic describit: ℣ semp fuerūt ℣ seruitute: ꝑmo ꝑsarū ⁊ medoꝝ. secōo grecoꝝ. tertio romanoꝝ. Propter qđ Ba.Sa. exponit hāc lram de tpe xpi: dicēs q̄ i aduētu messie iudei erunt i maxia ptāte et subiicient eis oēs reges terre. Isaz Xo ꝓcedēte exponit de captiuitate babylonica ⁊ eī⁹ reductione sicut ⁊ ꝓcedē/tes. qđ aūt sequit: Nūc vastaberis ⁊c. exponit de destru/ctione babylonis p Cyrū ⁊ Darū. Alij autē exponūt de vastatione iudee p sennacherib tpe Ezechie. istas aūt ex/positiōes nō ꝓsequor qr videt mihi distonte: apter quod saluo meliori iudicio videt mihi qr hic primo ponit ꝑsecutio ecclie ⁊ secōo synagoge. ibi: Nunc vastaberis. Et ly iste due ꝑsecutiones fuerint eodē tpe saltem ꝑ ptes finestinū ō tractus habuerunt: qr ex ꝑsecutione ecclesia mirabi/liter crevit: ex ꝑsecutione enī eius q̄ facta est sub Stephano primo martyre dispersi fuerūt fideles de hierlm ꝑ va/rias regiones ꝓdicando fidē catholicā: Act^. viij. Synagoga Xo ex ꝑsecutione sua defecit: qr captiuatis iudeis ꝑ romanos cessauerunt legis sacrificia ⁊ oblationes ⁊ si/milia: que nō possūt ab eis offerri extra terrā ꝓmissionis. Primo igit agitur de ꝑsecutione ecclie. cum ō: Nūc ḡre meroze ꝓtraberis: hoc ō ℣tum ad debiliores fideles q̄ in ꝑsecutione facta sub Stephano fuerūt in afflictione et meroze. Act^. viij. e Nūqd rex nō ē tibi. q. d. imo christus assistens tibi in ꝑssur^: ℣m qr dixit Matth. vlt. Ec/ce ego vobiscū ſū oibus diebus vsq; ad cōsummationem seculi. f Aut ꝓsiliarius tuus pe. ḡsi dicat: nō. qr spūs sanctus docebit te de omnib^. g Quia cōpḥendit te dolor. ꝓmo in iudea de ꝑsecutiōe in deoꝝ ⁊ postea in alijs ptib^ ex ꝑsecutiōe tyrannoꝝ. h Quia nūc egre. de ciuitate ⁊c. i. de hierusalē: quia sicut dictū est in ꝑsecu/tione sancti Stephani fideles ꝓ maiori parte exierunt de hierusalē ⁊ dispersi sunt ꝑ regiones ꝓdicando. i Et venies vsq; ad babylonez. ⁊ non loquit ibi de babylone que ē in terra chaldeoꝝ que iam erat subuersa ⁊ inhabi/tabilis: ḡs de babylone q̄ est in egypto in q̄ fuit fides chri/sti publicata ꝑ Matheū apostolū ī cuius sorte venit egy/ptus: vt dicit Hiero. in lib^ illustriū virorū. Uel per ba/bylonem hic intelligitur roma: sicut. j. Petri. v. Salutat vos ecclesia que est in babylone collecta: id est roma: ℣m qr dicit Hieron^ⁿ et omnes expositores in qua publica tum fuit euangelij ꝑ apostolos Petrum ⁊ Paulum. k Ibi liberaberis. a ꝑsecutoribus tuis. quod fuit imple tam tempore Cōstantini. l Et nunc congregate sūt su/per te gentes multe persequētes ecclesiam ꝓmo in iudea: vt patet Act^. viij. ⁊ pluribus alijs locis: postea ꝑ totum orbem per tyrānos nitentes extinguere fidem catholicā. ideo subditur: m Que dicunt lapidetur ⁊c. sed quia sicut dictū est in ꝑsecutiōe maxie creuit fides catholica: qđ fuit figuratū Exo. j. in filijs isr̄l q̄ quāto mag^ opꝛi/mebāt: tāto magis multiplicabāt ⁊ crescebāt. ideo subdit: n Ipsi aūt non cognouerūt cogitatiōes dñi. qui tyrānorum ꝑsecutionē conuertit in ecclesie augmentationez per contrarium: sicut venditionez Joseph in eius dominium. Geñ. xxxvij. ideo subdi/tur: o Quia congregauit eos quasi fenum aree. tibi subiiciendo: quia princi/pes q̄ ꝑsequebant fidē catholicā submiserūt colla iugo christi: vt patet de Cōstan/tino ⁊ de aliis ꝓncipib^ ꝑ orbem. ideo subdit: p Surge ⁊ tritura filia sion. i. ec/clesia subijce tibi colla gentiū. q Quia cornu tuū ponā ferreū. i. dabo tibi vir/tutem ꝓdicandi cōstanter fidem: ⁊ ꝓfirmandi ꝑ miracula: ita q̄ multitudo gentiū subiiciet tibi cōtrita potestate diaboli. r Et cōminues populos multos. indu/cendo eos ad veram cōtritionem suorum peccatorū. s Et interficies domino rapinas eorum. In hebreo habetur: Et sanctificabis. quia bona tēporalia conner/sorum ad fidem sunt diuino cultui applicata in pluribus locis per orbem: ⁊ qr ta/lia bona dicuntur amoꝛtizata. ideo translatio nostra habet: Interficies.

t Et fortitudinem eorū domino vniuerse terre. id est christo cui subiecta est gētiū fortitudo.

o Et erit in nouissimo dierū ⁊c. Capīn istud ⁊ q̄ntus litteraliter exponi de ꝑfectu ecclesie sub eius capite domino nostro iesu christo: ꝓpter qđ hec expositio non solum litteralis est ſi etiam spūalis: ⁊ ideo de alia pertranseo ⁊ quia non occurrit mihi alia ꝓuenientior hic ponenda.

Fiant ꝙ primo libro
lib⁹ ꝙpas ꝙ pecor⁹ ꝙ spolia coꝝ victores
consecranerint. La.V

Rosm.20 Ut vastaberis. Cuꝝ plenitudo
gentiū introierit ꝙ ois ISRL saluus
fiet: nunc habebis
coram ferreū et ungulas eneas ꝛ cō
minuta deponuꝝ
multitudinē offerrel deo q̄quid aī
possederāt: ꝛ sic nūc
interim ꝑ tuos me
ritis vastaberis.

Cōmelia fuit
trinitatis qū facie
tib⁹ iudeis roma
ni peusserī caput
iudicis ISRL dicen
Deut.16 g do ꝛ Prophetica
nobis xp̃e q̄s ē q̄
te cussit. Et quā
do vnus de minis
tris peussit maxil
Job.13. b lā dicens: Sic re
spōdes pontifici?
b Et tu bethleē.
Nominato iudice
ISRL determinat lo
cū natiuitatis ei⁹
ꝙ homo ꝙ deus
Mat.1.a sit futur⁹. Mat
theus hoc testimo
niū ponit: fm hoc
q̄ scribe in lectio
ne scripturarū ne
gligenter respōde
rūt Herodi. Be
thleē ephratā i tri
bu iuda ē: est alia
bethleē i galgala
sita. Bethleē. i.
dom⁹ panis q̄ vocat⁹ eph:rata. i. vidēs fu
roꝛē herodiane cedis ñ cōgaris vbibus
iuda ī q̄ sūt tot milia: paru⁹ vicul⁹ es: ſ tñ
ex te egrediet dñator ISRL: q̄ ꝙ ſ fm carnez
de dauid ēt de me tñ nat⁹ ē añ secula: et rē
porū ꝑdito: tpe non tenet: ſ egressus ei⁹
est ab. i. a. d. e. qz ī ꝓncipio erat ver. a. de.

Propter b. Quia de bethleē fm car
ne natus ē xp̃s cui⁹ egressus fm diuinita
tem ē ab initio seculi: semper ꝙ ꝓphas lo
quēdo. iō dabit. i. ꝑmittet regnare inde
os vsq̄ ad tp̃s quo gēilitas dm sterilis
excecatis iudeis parere ceperit: ꝙ cū ple
nitudo gentiū itranerit. tūc ad p̃dicatio
nē hēlie reliquie ISRL conuertent ad. ꝓphe
tarū fidem ꝙ patriarchar⁹. Hr. Habit
dñs templū ꝙ hierosolymā ꝙ indeos vsq̄
ad tp̃s quo virgo pariet in cui⁹ natiuita
te excecatis iudeis: reliquie. i. apli ꝙuer
rent ad fidē ꝓphaꝝ et patriarcharum.

Et stabit. Egresso christo a summitate
celoꝝ: reliquijs fratrum cōuersis ad filios
ISRL: tunc dñs q̄ primus ambulabat: nō
habēs firmū gradū i holi⁹ firmiter stabit:
ꝙ pascet suos in fortitudine sua sicut de⁹
Ioh.17.b ꝙ i sublimitate nois patris sui. Hr. Ego
seruabā eos in noīe tuo: ꝙ ꝙuertēt ad ec
clesiam dei: qz magnificabit xp̃s vsq̄ ad
Ps. 12. extremū terre. Hr: In oēz terrā exiuit so
no. et i fi. or. ter. ver. coꝝ.

Et erit iste.
Et iste xp̃s erit pax nobis cuꝝ assyrius. i.
diabol⁹ arguens supuenerit in terrā no
strā. i. in carnē: ꝙ q̄ sicut supb⁹ caluaue
rit ī homib⁹. i. corporibus q̄ sūt dom⁹ ala.
1.Cor.11.c rū. Venit diabol⁹ sup terram pauli: et
calcauit cū varijs tribulatiōib⁹ plagis et

(S carcerib⁹

Ut vastaberis. Hic p̃fir describit̃ psecutio synagoge p roma
nos ī vltionē mortis xp̃i. Luc. xix. in q̄ dē psecutiōe desecrit: q: destructo
tēplo ꝙ iudea: indei prim crucidari: ꝙ prim captiuati sūt: ꝙ sic cessauerūt le
galiter ꝙ q: b fuit satis euo post psecutionē ecclie in iudea: de q̄ dictū ē in pte p̃ced.
ti. ideo vr: Nūc vastaberis filia latronis. i. gens iudaica. vñ ꝙ dño Matth. xxi. di
xit de tēplo q̄ erat in hierlm. Domus mea domus orati
onis vocabit: vos aūt fecistis illā spelunc̄ latronum.

b Obsidionē posuerūt. i. ponent: q: loquit de futuro p
modū p̃teriti ꝓpter certitudinē ꝓphetie. c Sup nos. i.
iudeos. in q̄ ꝑsona loquit ꝓphet: q: erat de gente illa.
d In virga pcutient. s. romani. e Maxillam iudicis
ISRL. i. tra viliter tractabūt ꝙ affligent psonas i statu dignī
tatis existentes sicut gartiones. Hā ꝙ Tit⁹ facer dotes q̄
erant in populo ꝓncipales: capta ciuitate iussit occidi: ve
dicit Josephus libro ō iudaico bello. f Et tu bethleē.
Hic incipit capl̄m in hebreo: in q̄ post q̄ ꝓphes denūcia
uerat ecclesie ꝙmotionē. hic ꝙsequenter denūciat captiu
conditionē. ꝙ diuidit̄ in duas: qz primo ponitur conditio
xp̃i. secō adherentiū sibi. ibi: Propter hoc. Cōditio enī
xp̃i est ꝙ in vna ꝑsona ē de⁹ ver⁹ ab eterno: ꝙ homo ī tpe:
ꝙ enī ē sibi singulare. Primo igit̄ exprimit ei⁹ humanitas
ex loco nationitatis: cū dicit: Et tu bethleē ephrata. i. alio
nole sic nominata. vt habet Hēr. xxxv. g Parvulus
es. s. locus. h In milib⁹ iuda. i. respectu xp̃i tui in pū
gnitate ꝙ multitudine: qz inde fuit trib⁹ regia: inde enim
fuit nat⁹ dauid. s. Reg⁹. xvi. ꝙ qz nobilitas ciuitatis ma
gis ꝓfuit in populo q̄ in spacio. ideo Matthe⁹. ij. ca. alle
gauit auctoritatē istaꝝ sic: Et tu bethleē terra iuda nequa
minima es in ꝓncipibus iuda. i Ex te mihi egredietur
qui sit dominator in ISRL. Hoc. Ra. Da. i. messias filius da
uid: ꝙ hoc idem dixerunt sacerdotes ꝙ legisperiti ab hero
de requisiti vbi christus nasceret. Matth. ij. dicentes: In
bethleē iudee: sic enī scriptū est p̃ ꝓphetam: Et tu bethleē
ꝛc. Et quo ptz q̄ aliqui catholici exponentes hāc scriptu
ram ō ecebria regem magis iudaicāt q̄s hebrei: et cum hoc
diuerūt ab intētione eū gelij. Consequenter exprimit christi
divinitas. cū dicit: k Et egressus ei⁹. i. emanatio.
Ab initio. i. a patre: q̄ est ꝓncipiū filij. m A diebus
eternitatis. qz hec est emanatio eterna: semp enī nascit fi
lius a patre: ꝙ semp nat⁹ est. n Propter h. Hic ꝓnter
agit de adherētib⁹ christo: quoꝝ primo ponit ꝓfectus. se
cūdo. ꝑficiēdi modus. ibi: Et erūt reliq̄e. Prima ī duas.

qz primo ostendit ꝓpositum. secō remouetur dubium. ibi: Et erit iste. Circa ꝓmuꝝ
ponit̄ ꝓtinuatio ad p̃dicta. Dictū ē enī q̄ xp̃s fm humanā naturā fuit ō bethleē
et sic iudē⁹: ꝙ legē seruauit: ꝙ ꝓpter h voluit deferre ꝓlo et legi: qz q̄uis in morte
ei⁹ lex cessauerit q̄tū ad efficaciā tñ ad tp̃s potuit seruari: vt synagoga cū honore
duceret ad sepulchrū vt dicit Augu. Similiter q̄uis popul⁹ iudaicus q̄tum ad ī
credulos cēt morte dignus ꝓpter mortem christi: tamē ista punitio fuit dilata vs
q̄ ad annuꝝ. xlij. in q̄ destructa fuit ciuitas ꝙ templuꝝ: ꝙ populus captiuatus per
exercitum romanorum. et hoc ē q̄s dicit: Propter hoc: id ē ꝓpter assumptionem
humane nature de iudeis: ꝙ honorabili terminatione legis. o Dabit eos. i. ꝑ
mittet iudeos habitare in hierusalē ꝙ iudea. p Usq̄ ad tēpus in quo parturi
ens pariet. i. vsq̄ ad tempus publicatiōis suā gelij in quo per orbē nati sūt eccle
siā: ꝙ hoc fuit impletū etiam tēpore aplorū: sicut declaratū fuit supra Amos. ix. ꝙ
diffusius sup illud ps. xvij. In oēz terrā exiuit sonus coꝝ. Illud fuit temp⁹. xlij.
annoꝝ p̃dictorum: in quo publicatum fuit euangelium: ꝙ synagoga ducta ad se
pulchrū: ꝙ quia pauci cōparatiue de iudeis fidem receperūt. ideo sequit: q Et
reliquie. id est pauci cōparatiue. r Fratres eius. i. iudeoꝝ: qui dicunt fra
tres christi: quia fuit ex eis fm carnem. s Conuertentur ad filios israel. i. ad fi
dem. xij. patriarchaꝝ q̄ fuerunt filij iacob: alio nomine dicti israel: vel ad. xij. apo
stolos qui dicunt filij israel. i. xp̃i videntis deum in humanitate ab instanti conce
ptionis: qz vocati ab eo fuerunt pre ceteris tēpore ꝙ dignitate: ꝙ qz ad litterā fue
runt de populo israel. t Et stabit. christi ecclesia q̄tū cunq̄ persecutionib⁹ fue
rit cōcussa. v Et pascet. filios suos fidei doctrina. x In fortitudine domi
ni. i. miraculis cōfirmata. Marc. vlt. Predicauerunt vbiq̄ domino cooperāte et
sermonē cōfirmante sequētibus signis: ꝙ non possunt fieri nisi virtute diuina:
y In sublimitate nominis domini dei sui. i. iesu christi in cuius nomīe in primiti
ua ecclesia cōmuniter fiebant miracula sue deitatis ostensiua. Et quia de gēilib⁹
plures fuerunt conuersi per orbem vniuersum. ideo subditur: z Et conuerten
tur quia nunc magnificabit. scz nomen xp̃i. Usq̄ ad terminos terre. a Et erit.
Hic cōsequenter remouetur dubiū: possent enim iudei michee cōtemporanei crede
re ꝙ eius prophetia de aduentu christi et profectu adherentium sibi: deberet cito
impleri. ideo hoc remouet dicēs: Et erit iste. s. christus. b Pax. ꝙ dicitur in ab
stracto per excellentiam. ꝙ hoc modo dicit apostolus Eph. ij. Ipse est pax nostra q̄
fecit vtraq̄ vnum. c Assyrius cum venerit ī terram nostram ꝛc. q. d. non erit
cito ista pax. sed oportet primo terram nostram cōculcari ꝙ devastari ꝑ assyrios et
chaldeos: de q̄bus subditur infra. Assyrij enim primo vastauerūt indeā captiuā
do. x. tribus. iij. Reg. xvij. ꝙ postea chaldei alias reliquias duas. iij. Reg. vlt.

Et suscitabim⁹

(S carcerib⁹ ꝙ ceteris q̄
ipe enumerat: ſ non
rupit pacē dei i illo.
charitas enī ola vin
cebat. a Et suscita.
Inducit ꝓpha ipsum
dīm loquentē q̄si ve
re erit pax cū ꝙerse
fuerint relīq̄e ꝙ facile
ꝑcreet assyrī⁹ q: nos
suscitabim⁹ ego et fi
li⁹ ꝙ spūs sc̄t⁹: sup. i.
ꝑtra assyriū. Rem
roth interp̃tat tenta
tis delectēs: signifi
catur illum q̄ vt fulgur
de celo cecidit: et q̄si
venator: iter bestias
semp versat̄: ꝙ infru
ctuosa ligna lustrat ꝙ
salt⁹. Sāct⁹ aūt vete
ris testa. et noui. pa
stores a deo immissi:
vastāt terraꝝ diaboli
arguēdo ꝙ tētantes:
ꝙ ista liberat nos dīa
de manu assur: q̄ cu
piens calcare termi
nos ISRL vnlnerab⁹ ꝙ li
berat in domo sua.

Liberatis nob⁹ de
assur p deū q̄ ꝑtra cū
suscitat. vij. ꝙ. viij. pa
stores: tūc reliquie. i.
apli ꝙ ꝓuincie eccle
sia indeoꝝ erunt i po
pulo q̄si ros ad extin
guenda ignea iacula
diaboli in cogitibus
hoiuꝝ. b Quasi
leo in. Christ⁹ leo: et
leonis catul⁹ hoc de
dit aplis vt sicut leo
nī nō pot resisti in ra
pīu multoꝝ iumētoꝝ
vel outi: sic apli libe
rant de manu assyrij
ꝙ diaboli rapīū ꝙ se
parā: ab infidelibus
iumenta. i. simplices
vt saluēt. c Et ex
altabit. Leone tra in
pecorib⁹ libere pua
gāt: eman⁹ tua o de⁹
exaltabit sup̃ inimi
cos q̄ gibus cessātes
a malicia vite ꝙ erāt
vt amici fiāt. d Au
ferā. Quib⁹ tibi i vi
tijs placebas: ꝙ petā
peccāt̄ sociās quasi
triūphato: q̄drig⁹ fe
rebaris. e Perire
fa. scul. In lege ꝓcipi
tur ne nobis sculpti
le faciam⁹: ꝙ ne vitu
los i terra nīa pona
mus. f Stult⁹ homo
scit dogmata cē cōpo
sita ō suo sensu quasi
idolū ꝙ p deo adorat
op⁹ manuū. La. VI

Audite. Dat
de⁹ ꝓpso licē
tiā disputādi
Jer. Qui sedes et
laces: vt oīmis: vel
mozuus es: surge a

(S terra

a ſ oēs patriarchas ꝙ sūctos veteris te. in q̄ sabba
a Et suscitabim⁹ sup eū sēptē pasto a
rū celebrabat. a ſ sanctos nouī testamenti. b
b ſ lacerabunt ꝙ vastabunt. b
res: ꝙ octo primates hoies. Et pā c
a ſ sermones diuini qui missus est in terram vt di
uidat duos in treo.
scēt terra assur i gladio: ꝙ terrā nē c
a ſ ꝑdicatores eius q̄ est pax qui ꝙ liberabit.
roth i lāccis ei⁹. Et liberabit ab as d
a ſ non in animam sed i corp⁹. vnde: Et terra va
ta est in manus impi.
sur cū venerit in terrā nīam: ꝙ cuꝝ
ſ Alia finibus: alij habēt in monte nostro.
calcauerit in tērminis nostris. Et b
a ſ qō in trib⁹ patrio historialiter facrū legim⁹ ō
vniuersaliter in oīb⁹ gentib⁹ doctrina aplor fecit.
erūt reliquie iacob i medio pplox e
multoꝝ q̄si ros a dño: ꝙ q̄si stille k
a ſ auxiliū hois sed solius dei. ſ herbā.
sup herbā q̄ nō expectat virū: et
ſ sed dei. ſ q hoc.
non p̃stolatur fili⁹ hoim. Et erunt l
ſ apostoli.
reliquie iacob i gētib⁹ i medio po
a ſ fortes inuincibiles.
pulox multoꝝ quāsi leo i iumēt̄ m
siluarū: ꝙ quasi catulus leonis in
a ſ vnde petro: Pascta et manducа.
b ſ leo vel catulus. c ſ sollicite.
grēgibus pecox. Qui cum trāsie
a ſ superbo. b ſ rentbus petri.
c ſ quia dño cum eis contra quē nemo potest.
rit ꝙ conculcāuerit ꝙ cēpit: nōn ē q
a ſ vel manus tua israel.
eruat. Et exaltabit mān⁹ tua sup o
a ſ qui ex ꝙ tuos tribulauerunt.
hostes tuos: ꝙ omnes inimici tui p
ſ alij interpūt. a ſ cū cleuata mān gierīt inmici tui
peribūt. Et erit ī die illa dicit do q
a ſ lasciuos imper⁹. b ſ de principali cordis.
min⁹ auferā equos tuos ō medio r
tui: ꝙ disperdaz quadrigas tuas.
a ſ edificationes terrenis opibus instructas.
Et perdam ciuitates terre tue: et s
a ſ diuitias ꝙ pōpas seculi. ꝙ eloquētias pbox.
destruā oēs munitiones tuas.
a ſ ch⁹ ab alijs decipiebaris: vel alios decipiebas.
Et auferā maleficia ō manu tua: t
a ſ cum docuerit deus hominez scientiam: cessabit
plumptio querse doctrine.
et diuinationes non erunt in te.
a ſ q̄ vt a loquētib⁹ facta sūt vt q̄ ipi finxim⁹ nob.
Et perire faciam sculptilia tua: et u
statuas tuas ō medio tui. Et non
addit ad ꝓmissionē q̄ fit ad reliquias.
adorabis vltra opera manuū tu
a ſ quos in tēplo ꝓhibitū est plantari.
arum: et euellām lucos de medio
a ſ male extructas q̄s nō lenificat flumnis ipes⁹.
tui. Et conteram ciuitates tuas ꝙ v
a ſ post q̄ ſ fecero reliquias iacob in illos q̄ nolue
rūt recipe sermonē apostoloꝝ grauiter vlasear.
faciam in furore ꝙ indignatiōe vl
tionē in omnibus gentibus que
non audierunt. La. VI

a ſ vox ꝓphete. b ſ mihi dicens.

Audite que dom⁹ loquī w
a ſ a ꝓphera.
tur. Surge contēde iudi x
a

Et surgite

a Et suscitabimus. i. suscitādos denūciabimus rego et alij ꝓphete. b Septē pastores. i. septē duces p
sarū et medoꝝ. de quoꝝ ꝑsilio reges cuncta faciebāt.
Hester.). Et ulti⁹ dederūt ꝑsilium Cyro ꝙ Dario de in
uasione vtriusq̄ regni: ſes assyriorum ꝙ chaldeorum:
ꝙ qz ceperunt regnū babylonie: vt patet Dañ. v. p cō
sequēs ꝙ regnū assyrioꝝ: q̄s erat iam sub prāte baby
lonis redactū. c Et octo primates. ſ. in exercitu p
sarum ꝙ medoꝝ: q̄ dicebāt ꝓtabularij vel marescalli
bellatoꝝ directores. d Et pascēt. i. deuorabunt.
e Terrā assur i gladio. Jn hebreo habet: Et cōfrin
gent. Et ratio hui⁹ diuersitatis ē: qz vbū hebraicū ꝺ
positū est equino cum ad pascere et confringere.
f Et terram nemroth in lanceis suis. hec est terra ba
bylonie in qua primo regnauit nemroth. Hēr. r.
g Et liberabit ab assur ꝛc. ita q̄ non poterit venire ī
terram nostrā: sicut venerat antea. h Et erunt. Re
moto dubio: ꝓpheta reuertit ad ostendendū circa ad
herentes christo ꝑficiendi modum: ostendēs ꝓmo q̄
ꝺ erit virtute diuina. scō q̄ nō humana. ibi: Et erit.
Circa primū dicit: Et erunt reliquie iacob. i. apostoli
ꝙ alij ꝓpter credētes: qui supra dicunt reliquie.
i Jn medio populoꝝ multoꝝ quasi ros. factūres po
pulos fructificare: qz videmus impletū ꝙ ozbem vni
uersum. k A domino. fructificatio enī que fit vir
tute rozis nō fit humana ꝓuidentia. sed diuina. ideo
subditur: Que non expectat virum ꝛc. l Et erunt
reliquie. i. predicti apli et discipuli. m Quasi leo
ꝛc. qz sicut non impedit leo a psecutione prede: sic nec
apli a gentiū cōuersione. ideo subdit: Qui cū transie
rit ꝛc. n Et exaltabit manus tua. i. ptās aplox et
murat̄ hic modus loquēdi de tertia ꝑsona ad ꝛcōam.
o Sup hostes tuos. i. demones q̄s fugabant ab ido
lis ꝙ corporibus obsessis. p Et omnes inimici tui
interibunt. q̄s pōt intelligi de sacerdotibus idoloꝝ:
vel de iudeis contra xp̃m obstinatis: q̄ destructi fue
runt ꝙ captiuati ꝙ romanos in vltionē mortis christi
ꝙ discipuloꝝ eius: quoꝝm aliquos occiderūt: vt ste
phanum: iacobum fratrē iohānis: vt habet ī Actib⁹
apostoloꝝ: ꝙ iacobum fratrē ꝑsi: fm q̄ dicit Joseph⁹
xx. libro antiquitatū. q Et erit. Hic ꝙsequēter ostē
dit q̄ ꝑfectus discipuloꝝ christi non fuit virtute hu
mana: vtpote virtute armoꝝ ꝙ munitionū: ꝙ quē mo
dum erunt lex machometi. ideo subdit: r Auferā
equos tuos ō medio tui. i. virtute armoꝝ et ꝙ similiū
non ꝓficies in ꝙuersione gentium. s Et ꝑdam ci
uitates terre tue ꝛc. i. in fortaliciis non erit ꝓfidentia
tua sed in potestate diuina: ꝙ talem modū loquit Za
charias prophet. q̄. ca. Absq̄ muro habitabitur hie
rusalem pre multitudine hominū: ꝙ loquit de hieruſa
lem post eius reedificationē per Meemiaz vt videbit
ibi domino cōcedēte: ꝙ sic cum dicit: Absq̄ muro ꝛc.
non intelligit q̄ careat muris: ſ q̄ non essent necessa
rij pro defensione ciuitatis. t Et auferā maleficia.
qz idolatria ꝙ diuinationes ꝙ cōsimilia ad idolatriam
ꝓtinentia: per predicationem apostolorum ꝙ alioꝝ cre
dentium sunt a gentilib⁹ credentibus amota. u Et
faciam in furore ꝙ indignatione vltionem: pene in p
senti illate sunt medicine. ꝙ ideo nō dicunt ꝓpie vltio
furoris seu indignatiōis: ſ pene gehēne: ꝙ ideo ō ipis
dicit. x Jn oībus gentib⁹ que nō audierūt. secz
ꝺdicationem aplox ꝙ doctox fidelīū q̄ non solū cōmi
nantur penas ꝙ ales sed etiam futuras ꝙ eternas.

Audite. Postq̄ ꝓpheta denūcia La. VI
uit christi aduentum: hic ꝙsequenter increpat
populum incredulum. et primo ponitur hec i
crepatio. secundo consolatio: vt post vinum mordica
tiuum infundatur oleuz lenitiuum. sequēti capitulo.
ibi: Me leteris. Prima in duas: quia primo increpat
populus vt ingratus de beneficijs. secundo vt irreti
tus vitijs. ibi: Audite tribus. Prima ī tres. quia pri
mo multiplex dei beneficium recolitur. secundo falsi
tas gratitudinis excluditur. ibi: Quid dignum. ter
tio veritas concluditur. ibi: Judicado. Circa primuꝝ
dicitur: Audite que dom⁹ loquitur: quasi dicat sūt
diligenter attendenda. y Surge. tu michea.
a Contende iudicio aduersum montes ꝛc. id est ad
uersum superbos populi met.

Universidad de Deusto
Biblioteca

terra vt ambules in ipsitate vite. Quidam abraam ⁊ patriarchas montes vocant quibus vocatis ad iudicium negociū populi sit vētilandum. a Audiant montes. Mōtes sūt administratorū spiritus ⁊bus cōmissa est ꝓuratio humanarū rerum: aduersus hos iubet contendere iudicio: vt si illi montes vel colles inuenti fuerint non bene ꝓuasse populū videat si vt culpa dei sit qui non idoneos ꝓposuit vel ipsos angelos si non egerint que ad officium eorum ꝓtinebant: vel populi qui bonis obedire prelatis ꝛtempserint: ⁊ cum nec in deo nec in angelis culpa possit inueniri: rectat q̄ populo inueniatur: ⁊ iuste puniat tū non statim deus vult peccantib⁹ inferre supplicia ex prāte: sed vt iust⁹ videat ꝓuocat peccatores ad iudiciū vt testimonio angelo⁹ ⁊ totius creature respondeāt si ꝙd cōtra deum possint causari. b Populе meꝰ ꝙd feci ti. Forsitan desideras carnes egyptiorū doles te ꝺ seruitute liberatū vbi seruiebas pharaoni ⁊ diabolo in luto ⁊ latere. c Populе meꝰ quid fe. Qui aliquādo seruiūt pharaoni ⁊ egyptijs in luto ⁊ latere: si aliquādo redemptor suꝰ disputat cum illo non negligat vocem arguētis: sed sciat q̄ ante eum mittit deus moysen. i. spiritualem legem: ⁊ aaron. i. summū sacerdotē christum ⁊ mariā. i. vaticiniū ꝓphetarū: ⁊ etiam liberat de manu balach qui elingens dicit. i. diaboli delere cupientis qui est rex lege aduersariū: balaam vatꝰ populꝰ: deor expelle. Cum ꝺo diabolꝰ ꝓ vanū populū gentiū q̄ nomis ē ex pelle. i. carnis operib⁹ dedit⁹ maledicere cupit dominē: deus ecōtrario benedicere cōpellit. Videt enim populꝰ ꝙuis vanus diabolū nunq̄ stabilē: sed semp vacillantē donec veniat ⁊ alios inducat i galgala: qꝺ iterpretatur volutabrum. c Populе meus memēto. Si hec parua videntur recordare illius tēporis quo balach cōduxit contra te balaam ariolū quem coegi vt ꝓtra voluntatē suam tibi benediceret. d Si viderim⁹ aliqꝺ qui sitiant nostrum sanguinē insurgentes ꝓtra nos dicamus: Balaam venit de sethim: vsq; ad galgalā vt cognoscamus iusticiā dei liberātis. d De sethim vsq; ad gal. vt cog. iu. dñi. Iudei sic exponunt: ex quo fornicat⁹ es cū madiā vsq; quo saul in galgala vnct⁹ est memēto que mala opatus es ⁊ q̄ bona fecerim tibi: ⁊ misericordiā meam in te cognosces. e Sethim loc⁹ est omonimos arboribꝰ que in monte synai vsq; hodie gignunt similes albe spine: in sethim balach ℈ isrl exercitū ꝙgregauit. e Quid dignū. Cuꝯ deus ad iudicium ꝓuocasset populum: ille conscius peccati non audet ꝓtendere: sꝛ rogare: nō tamen in precibus confidit: nihil enim est quod digne deo possit pro peccato offerri: ⁊ nulla humilitas vel sanguis animaliū sufficit delere maculas criminū. e Quid dignū. Nos ꝓ peccato penitētes nō ī nobis nec in aliquibꝰ terrenis aliquid dignū inuenim⁹ qꝺ ꝓ reconciliatiōe deo offeram⁹: non pōt cōphendi in holocaustis: si tori incendamur in sacrificiū: nec in vitulis annalibus vt lac deserentes digni simus solido cibo ī acceptabili anno dñi: si offes leuiticas hostias spūaliter intelligens in me exhibuero: si etiā ꝓmogenita. i. qꝺ primū est ī me obtulero nihil tamen dignum magnitudine eius offerā: sed solꝰ sanguis christi ad delēda omnia mala sufficit. f Indicabo tibi o. O humanū genꝰ tu quer⁹ et nō inuenis in te ꝙd digne possit offerri deo pro abolitiōe peccato⁹: ego inueniā sufficiētem hostiā ⁊ docebo te ꝙd boni postea debeas agere. g Utiq; fa. Habe iudiciū ⁊ misericordiā: sollicite etiā ambula in ꝓceptis dñi. h Uox dñi ad eum. Quidā dicūt esse exordiū sequēti. capti in q̄ corripit dñs samariaꝫ q̄ ꝓ iniquitate captiuanda erat. ait g: Uox dñi. q̄ cōminat samarie peccāti plagā dirigit ad vtilitatē ciuitatis hierusalē: vt timore suppliciꝫ alioꝝ corepta saluet.

Audite

a ſ rursus ꝓphera loquitur mōtibus sicut ei impetratum fuerat.

cio aduersum montes: et audi-
a ant colles vocem tuaz. Audiat †

a ſ ideo cōpello vos audire: qz dño nō ex prāte sed ex iudicio cōtra vos vult agere.

montes iudicium domini et fo- a
a ſ quorum custodia homines in virtutib⁹ fundati sunt.

tia fundamenta terre: quia iudi- b†
ciū domini cū populo suo: et cū
b isrl disiudicabitur. Populе meꝰ †
a ſ quod facere nō debui.
b ſ quo labore pressi re.

quid feci tibi: aut quid molest⁹
a ſ fui in hoc molestus.

fui tibi? Responde mihi † Quia † Epacta
eduxi te de terra egypti: ⁊ ꝺ do-
ſ ductores.

mo seruiētiū liberaui te: et misi c†
a ſ amicū meū. b ſ sacerdotē.

ante faciē tuā † moysen ⁊ aaron †
ſ prophetem.

c ⁊ mari. a† Populе meus memē ‡ Micheas
to queso quid cogitauerit con- d†
tra te balach rex moab: et quid
respondерit ei balaaz filius be-

a ſ de loco illo vsq; ad alium locū exercitū isrl oculis lustrans ⁊ mutans loca quasi ego nō possem cum pergente pergere.

d or de sethim vsq; ad galgalam: e
a ſ ꝙ experimentum. ſ ⁊ hoc feci.

vt cognosceres iusticias domi- f
e ni. Quid dignum offeraz domi b†
no? Curuabo genu deo excelso ‡
a ſ que lex ꝓcipit.

Nūquid offeram ei holocausto g
mata ⁊ vitulos anniculos? Nū
quid placari potest dñs in mi-

a ſ vt sanguine arietum vel taurorum vel hircorum anime lauentur.

libus arietum an in multis mi- h
libus hircorum pinguiū? Mun- i
a ſ sicut rex moab fecisse legitur.

quid dabo primogenitū meuz
ſ quod fecit iepte pro temeritate voti offerēs filiam.

pro scelere meo: fructum vētris
ſ non.

f mei ꝓ peccato animę meę? In- m†
dicabo tibi o homo quid sit bo-

a ſ non mihi ꝓcipienti sed tibi faciens.
ſ vt prosit tibi.

num: ⁊ quid dominus requirat n
a ſ vt nihil absq; ratione ⁊ consilio agas.

g a te. Utiq; facere iudicium ⁊ di- o†
p†

a ſ vt non ex coactione: sed ex dilectione facias opera misericordie. b ſ ex in his nihil aliud premiū querere nisi vt placeas deo ⁊ cum eo ambules sicut Enoch ⁊ per eum cum Enoch trāsferaris.

ligere misericordiam: ⁊ sollicitū q†

a ſ quidam hoc capitulum faciunt finem superioris sententie: ita non solum qui facit iudicium ⁊ diligit misericordiam saluat: sed etiaꝫ hec vox fit ad eorum ecclesiam: vt quicunq; timentes ds in inferiori gradu per misericordiaz ⁊ doctrinā christi habeant salutem.

b ambulare cū deo tuo. Uox dñi r†

a Fortia fundamēta terre. i. reges ⁊ ꝓncipes q̄z officiū est terrā ꝓseruare. b Quia iudiciū dñi cū populo suo ostendēdo suā benignitatē per bñficia ⁊ ꝓli ingratitudinez. ideo subdit: Populе meꝰ ⁊c. et ptz littera vsq; ibi: c Et misi aā faciē tuā ⁊c. quia moyses erat dux populi: aaron sacerdos: maria ꝓphetissa: Exo. xv. d Memēto quesо quid cogitauerit balach. quia cogitauit debellare ꝓplm isrl per adinuentionem maledictionis balaam super ipm: Nume. xxij. e Et responderit ei balaam dicens: Quomodo maledicā cui non maledixerit dominꝰ? Nume. xxiij. Et iterū ibidē: Ad maledicendū adducer⁹ isr: bñdictionem ꝓhibere non valeo.
f De sethim vsq; ad galgā. i. de exercitu isrl q̄ tūc erat in sethim: Nu. xxv. ⁊ ꝓcedebat vsq; ꝙ iordanē iuxta quē ē galgala ex opposito tū ī terra ꝓmissionis. Ra. Sa. exponit hic: De sethim. i. ꝙuis populꝰ isrl in sethim peccauerit petꝰ phegor: Nu. xxv. tū dominus nō dimisit eum: sed introduxit eū in galgalam que est in terra ꝓmissionis. g Ut cognosceres iusticias dominicū ē fideliratem eius ad abraam isaac ⁊ iacob implendo quod eis ꝓmiserat. h Quid dignuꝫ. Hic cōsequenter excludit falsitas gratitudinis. cuꝫ dicitur: Quid dignum offeram domino: ad reddendū gratias debitas de tantis beneficijs?
i Curuabo genu ꝺo excel. habēdo devotionis signa cū mala vita. q. d. nō ē hec vera gratitudo. Esa. j. Cum multiplicaueritis oratiōnē non exaudiā. k Nunquid offeram ei holocaustomata ⁊c. q. d. talibus sacrificijs non placatur deus: qz talia ſm se non sunt accepta nisi ex fide et devotione offerētis. l Nunq̄d dabo ꝓmogenitum meū. quasi diceret: hoc nō valet: qz mors innocētis deo non placet: vñ ⁊ abraam non precipit deus imolare filium suum: Heñ. xxij. vt sic impleret: nisi vt obedientia abrae manifestaret. m Indicabo tibi. Dic ꝓinde veritas gratitudinis ꝓcludit cū ꝺr: Indicabo tibi ꝺ quid sit bonū deo ꝓ se acceptum.
n Et q̄d dñs requirat a te. ꝓ gratitudine de beneficijs tibi datis. o Utiq; facere iudicium. i. habere iusticiā nō tm in habitu: ſ etiā ī effectu: et ꝺ ad oēs. p Diligere misericordiam. ad paupes: ⁊ dicit diligere: qz opa pietat⁹ nō sunt meritoria: nisi fiant ex charitate. q Et sollicitum ambulare cum deo tuo. mādata ei⁹ diligenter adimplēdo. r Uox dñi ad ciuitatem clamat ꝙ me et alios ꝓphetas ista predicta.

Et sal⁹

Allego. 1. Reg. 12

Audite trib⁹. Multis audire ꝙ singula q̄ bus malis vbs vra sit plena: discite ꝙ singulis malis vbs vra sit plena: discite ꝙ singulis malis vbs vra sit plena: discite ꝙ singulis

Universidad de Deusto

¶ lūq; ppl eos nomē meū blasphemat i gētib⁹ ⁊ opprobriū.p.m.p. dū capti ab assyrijs: ¶ ipſis dū vincimini.

A Allego. V Emihi q;. Dicta La.VII captiuitate.⁊ tribuū ⁊ duaꝝ dolet .ꝓba q; nullꝰ de popu
† 16.q.5.c. et hoc dixi lo iuenit iustꝰ q̄ possit ire dei resistere
mus. ¶ frustra loqut⁹ fū .frustra iā voluimus. ¶ dicunt.⁊ ꝓdite ciuitates saltem extremos racemos reqrere:ꝙ iā nō ē botrꝰ. ¶ Allego. Plāgit ꝑmo ,ꝓpheticus vel aplicꝰ generaliē humanum genꝰ: q; dū ī eo sicut in vinea vel ficu laborauerit nec puos q̄dē racemos ī uenire potuit:⁊ ita relīq̄ vsq; ad finē capli. Sūt q̄ hec ofa legūt ī ꝑsona saluatoris cōquerētis q; ī toto orbe vix iueniat ꝺpa digna suo sanguine:et ꝑ q̄ ꝺr sicut q̄ colligit racemos in autūno referūt ad ꝓsummationē seculi q̄n abundante iniq̄tate refrigescente charitate filiꝰ hois rarā fidē inuenī/et sup terrā. Tunc enī q̄n post vindemiam racemi: vir in aliq̄ꝭ⁹ poterunt reperiri q̄ fidē ī tāta vastitate seruauerint. b ¶ Princeps postu. Principes non expectant vt munera offerantur;sed cogunt subiectos dare. c ¶ Nolite credere ami. Diuersis plātis ī ecclesia debemus esse subiecti et honorē deferre sed ī eis non ē speranda mq; vana salus hois sed certa in deo est. ¶ Achitophel contra dauid: iudas cōtra christū surrexit. In amico potest haberi fiducia;q̄ pio ⁊ fidei amore cōtingitur. ¶ O simplices populi nolite credere iudicibus: qui se amicos ⁊ principes esse hereticis ꝑmittunt:qui non salutem vestrā:ꝑ sua lucra q̄runt:⁊ ne credas ei que tecum dormit: id ē carni blandienti: q̄ mollit cōstantiam animi. ¶ Nolite credere amicis ꝺcibus vꝝoribus q̄ mutari possunt cum filius ⁊ filia obliti educationis contra auctores vite sue corꝓumꝙ consurgunt. ¶ Abimelech a viris sichē factus rex: ipos oppressit. d ¶ Quia filiꝰ. In nouissimis ꝺebus erunt homines se amātes: tunc tradet pater filiū:frater fratrem:mater filiaꝫ in mortem. ¶ Si inter charorum nomia:⁊ cōsanguinitatis affectum rara est fides:quāto magis in adulatorib⁹. e ¶ Inimici hominis. Filius qui natus est ex deo cōtēpto creatore suo blasphemat: ⁊ anima despicit celestem hierusalē et matrem ecclesiam. Murus contra so.i. Sermo et ꝓdicatio dei sponsus est anime et oritur de spiritusancto. heretici ergo qui sermonē dei cōtemnūt ⁊ ad varias doctrinas se transferūt: socrui sue.i.spiritui sancto iniuriā faciunt. Inimici.b.d.e. Caput ecclesie christus. hunc viro sepe inimicant ꝙ in domo eius.i.ecclesia esse putāt: ꝙ a capite non recedūt:sed tñ ei ꝓtradicunt:dum scripturaꝫ eius ,ꝓtio sensu ꝓuertūt. ¶ Ego aūt. Cū videat sanctꝰ vir hec ofa ꝑturbari in ꝓsūmatione seculi: et alios credere amicis: ꝺcib⁹: vꝝoribus: ipe fidem ponit in domino ⁊ oculum sue cōtēplationis cōtra pressuras huius mūndi in suo saluatore figit. g ¶ Me leteris. Iuxta litteram verba sunt hierusalem respondentis contra babylonem:⁊ ceteras gentes sibi insultantes.

¶ Hoc de

a ¶ in domo achab. b ¶ in hebreo ꝙ populi mei scripturā ē amri qō idem sonat.

in eā in sibilum:⁊ opprobriū pō/puli mei portabis. La.VII

¶ in admonendo:

a V †Emihi:q; factꝰ sū sicut a† ¶ post vindemiam.
qui colligit ī autūno ra/
¶ et quia.
cemos vindemię. Nō ē botrꝰ ad b†
a ¶ saltim immaturas ficus.i.grossus ficuum volui sumere in cibo.
comedēdū:ꝑcōquas ficus deside c† d
a ¶ vbiq; insidie:vbiq; fraudulēcia ꝑ auaricia et libidine germanīras ignorarur.
rauit anima mea. Pērijt ſūctus e†
de terra:⁊ rectus in hoibus non est. Omnes in sanguine insidiāt f
Vir fratrem suum venat ad mor/
a ¶ non solum faciunt sed cōmutatis nominib⁹: bonum dicunt esse quod malum est.
tem. Malum manuū suarum di/ g†
b cunt bonum. Princeps postulat b†
¶ munus se fauore defendum:sicut ab aliis iudicari volunt sic alios iudicant.
et iudex ī reddēdo est. Et magnꝰ l† k
a ¶ et quicunq; peritus in lege non dei sed suam loquitur voluntatem.
locutus est dēsideriū aīe sue: m†
a ¶ ita. b ¶ vdē vel cruciatē vel terrā. c ¶ eni.
Et conturbāuerūt eam. Qui opti l† m†
a ¶ .i. inter eos. b ¶ pungēs appropinquārē.
mus ī eis ē quasi paliurus:⁊ qui n† o†
a ¶ fuerit inuent⁹. b ¶ adunco dente retinēs cō prehensum. c ¶ et ꝓpter hec mala o samaria et hierusalē venier tibi regnū captiuitatis q̄dū ex peccauerat⁊ timuerat.
rectus quasi spinā de sepe. Diēs p† q†
speculatiōis tue:visitatio tua ve
a ¶ exponit que visitatio. b ¶ sine dilatiōe. ¶ ha bitatorum. ¶ ergo
nit. Nunc erit vāstitas eoꝝ. Mo/ r†
a ¶ vocibus pseudo prophetarum: vel vinitoꝝ qui se fingunt amicos. b ¶ qui de amicitia sequitur lucrum.
lite crēdere amicō:et nolite con/ r† s†
a ¶ ne patriarcha q̄s Samson a Dalila q̄ arcanuꝫ. Samson septem dierū lachrymis extorsit:⁊ simulato amore quod latebat inuenit. ¶ multi viri ab vꝝoribus decepti sunt⁊ vita eoꝝ prodita.
¶ monstruo sed in solo deo.
fidere in duce. Ab ea q̄ dormit t
in sinu tuo custodi claustra oris
a ¶ Absalon regnum patris inuasit :et concubinas pollut.
tui: q̄ia filius contumeliam fa/ †
cit patri:⁊ filia ꝓsurget aduersus
a ¶ vꝝor clam cōtra rebecā surrexit matrē suaꝫ.
matrem suam: nurus contra so/
a ¶ et. ¶ sunt.
crū suam:inimici hois domestici
¶ vox ꝓphete in ꝑsona fidelium.
f ei⁹. Ego autem ad dominū aspi/ v†
ciam : expectabo deum saluato/
rem meu. Audiet me deus me⁹. w†
a ¶ nē insultes mihi quia ꝙ peccatis punior.
g Nē lēteri inimica mea super me x†
a ¶ deo misereante.
quia cecidi. Consurgam. Cum se y† z†
a ¶ in captiuitate. b ¶ educe me de tenebris. a†
dero ī tenebris dōmin⁹ lux mea b

¶ Nico.de lyra

frequēter inueniūt talia. Et subiū pena cū dr: m ¶ Tū comedes⁊ non saturaberis:id est eucharistiam assumes⁊ nō ꝑficiet tibi ꝙ nocebit. n ¶ Et humilia tio tua in medio tui.i.ly electeris exterius tamē deiectus es coꝝ deo ītering. o ¶ Apprehendes⁊ nō saluabis.i. ſi fācias bona de genere nō erūt tibi ad salutē ꝓpter defectū gre. q ¶ Et q̄s salua. in gladiū dabo.i. bona q̄ fecisti dū ad/huc esses ī gra per peccatū sequēs sunt mortificata. r ¶ Cū seminabis⁊ c. per semen ī telligit bonū ꝟbū:ꝙ calcationē oliue opa pietatis:ꝙ mustū spūale gaudiū:q̄ non ,ꝑsunt si mortificata fuerint ꝙ mortale peccatū. ideo sequit: s ¶ Et custodisti ꝓcepta āmri:id est diaboli.
Emihi. Die ꝑfiter La.VII
arguitur ꝓphs de ꝓcto fraterne inimicitie:et ꝓmo plāgit ,ꝓpha ꝙ gētis sue malicia dicens: Ve mihi q̄ factꝰ sū sicut q̄ col.i. autūno. racemos dimissos:eo q̄ nō potuerūt maturari. ideo subdit: b ¶ Nō ē botrꝰ ad comedēdū. sez apt⁹. In hebreo sic habet: Factꝰ sū sicut q̄ colligit fic⁹ :⁊ subintelligit malitia q; comedi nō possūt. ideo subditur: c ¶ Peccoquas fic⁹. q̄ ꝓmo maturarī. d ¶ Desiderauit aīa mea .ꝑ supple non inuenit:ꝙ ꝟbeta metaphoice exprimit in ꝙlo abundantiā mali et defectū boni. ideo subdit: e ¶ Pērijt sanctꝰ de terra ꝑfectus a malis. ideo subdit: f ¶ Oēs in sāguine insidiant. querētes interficere iustos machinatiōibus diuersis. g ¶ Malū manuum suaꝝ dicūt bonū. q; qualis vnusquisq; est talis sibi finis videt. h ¶ Princeps postulat. leuari extorsionez a subditis. i ¶ Et iudex ī red.ē.i. iudices sub rege ꝙstituti student ꝙ iniustitias ad satisfaciendum regi. ideo subdit: k ¶ Et magnus lo.est desi.aīe sue.i.rex suis ministris exprimit suā voluntatē. l ¶ Et cō turbauerunt eā.i. ministri dure tractauerunt gentē subditaꝫ per iniustitiam. m ¶ Qui optimꝰ in eis ē.i. minꝰ malus. n ¶ Quasi paliurꝰ.i. herba ꝓgitiua. o ¶ Et q̄ rectus. in comparatiōe ad ne quiores. p ¶ Quasi spina ꝺ sepe. pungens⁊ anūās populū iniuste. q ¶ Dies speculatiōis tue.i. captiuitatis tue a ꝟbetis ꝓnise⁊ ꝓnūciate. r ¶ Nolite credere ami.i. pseudo ꝟbete ,ꝑmittēti vobis securitatē ,ſi sit vere amicus.
s ¶ Et nolite ꝓfidere ī duce.i.ī rege credētes q; possit vos ab aduersarijs liberare. t ¶ Ab ea q̄ dormit⁊ c.i. ab ꝓre ,ꝙia.q.d. tanta lūinet vob miseria q; nullꝰ poterit ꝓfidere de alia ꝑsona ꝛ̄ūcūq; sibi sit ꝓiecta. v ¶ Ego aūt ad dñm aspiciā. ponēdo ī eo totā meaꝫ fiduciā: verbū est ,ꝓbete ,ꝑ se⁊ suis similib⁹ ī futuris tribulatiōib⁹. w ¶ Me leteris. Post populi increpatiōem ibi vltimo ,ꝓphet redit ad eius ꝓsolatiōnē:ꝑmo denūciādo captiuitatis terminationē. secūdo post terminū dei consolationē. ibi. Pasce populum. Circa primum dicit: Me leteꝛ inimica mea.i. tu babylon ne leteris ꝺ captiuitate iudeꝛ. Quia cecidi. in manibus mūs.
x ¶ Cōsurgā. ꝑ Cyrū liberādo: hoc enī nō pōt intelligi ꝺ captiuitate.ꝛ. tribuū que non redūt. y ¶ Cum sedero in tenebris.i. post q̄ fuero in tribulatiōe captiuitatis. z ¶ Dominus lux mea est. afferens mihi leticiam.

Jrā dñi

¶ Hoc de penitentib⁹ dicit: sed melius ꝺ nō habere vulnera nec egere medico: curatio ſi beatitudo sanctoꝝ est: sed ꝓsolatio sanctorū post dolorē. Allego. ¶ Allego. Per hierusalē ſignat aīam ī tin qua fuit edificatū templū dñi:⁊ vastatio facta:⁊ noticia scripturaꝫ: sed post a peccatis supata ducta est captiua⁊ penis attritus:sed respiciens loquitur cōtra ꝓfusionem hui⁹ mūdi:⁊ aduersus malignas ꝑtes illi ꝑsidentes. Moli insultare ꝓra me inimica ꝓfusio:qz et si cecidi peccādo:deo erigēte cōsurgam:qui ideo infert tenebras penarū: vt correpto eucharistē lucē ſmittat:⁊ ideo patienter tolero flagella dñi quibus purgoꝝ donec causā peccati mei sufficiēti pena vindicet: et ꝙ dolorib⁹ patiēter tolerātis dignā ſanitatē iudicet et ſte tandē in lucē educta: videbo iustitiā christū q̄ est ꝓpositus nobis forma iusticie ⁊ ſanctificatio. Luꝫ aūt educta de tenebris videbo iustitiā dei:tunc inimica babylon q̄ putat hierusalez non posse ſanari: post vulnera videbit ſanatā ⁊ erubescet :et oculi mei videbunt illā ꝓculcatā. i. mihi ſubditā et meo exemplo humiliatā vt in futuro dñarā. Dies vt edi.ma.tue. Post ꝟba respiciēs ait: supponit vox dei ,ꝓmittentis bona edificatiōes illi reuerēte. a ¶ Dies vt edifi. Dicten⁹ hierusalē vel ,ꝓbeta in ꝑsona ꝙ ſi:nunc de⁹ ad hierusalē respondet. dicēs: Dies vt edi. mane. b ¶ In die illa. Dicunt iudei in die illa.i. q̄n a christo eoꝝ edificabūt macerie hierusalem:ſ ⁊ ꝓphete que a nobis modo teneāt tollenꝫ de manibus nostris ⁊ trādētur populo iudeoꝝ. c ¶ Pasce populū meum. Verba patrꝰ ad christum: qui bonus pastor animā ſuā ꝓsuit ꝓ ouibus. Monetur aūt⁊ vt pascat. Ideo populus et oues ꝑcutientur virga: quia habitauerant soli in saltu.i. separati ab ecclesia cōiuūge⁊ amicitijs gentiliū se sociabant. Vel quia odio humani generis vitam appetebant solitariaz: non dilectione heremitice vite: sed alios despicientes. Sic q̄ pastor bonus virga ad emendationem percutit: ecorrect pascentur in medio carmeli: id est venient ad noticiam circūcisionis vere: qui prius versabantur in saltu erroꝝ: sed tam facti sunt basan :id est confusio pro peccatis: et facti galaad : id est transmigrantes ab erroꝝibus ad vnitatem ecclesie ad quam testimonia legis et prophetaruꝫ transmigrauerunt :et hoc fiet vobis ſm dies coꝝ vt recordantes eternoꝝ dierum non aſpiciatis p̄sentia sed cum christo mente habitetis in celestibus: credentes vos liberatos a diebus p̄sentis seculi. Moyses non solū contra egyptios quos afflixit tulit virgam sed etiā contra carnalem ifrael in solitudine vsus est virga legali et corripiente: hec virga ꝛcussa est de manibus apostolorum qui sapientiam inter perfectos loquunt:quia ꝑfecta charitas foras mittit timorem. Christo pastori qui maior apostolis ⁊ melioꝛ. dicit: Pasce ī virga. apostolis dicit ne ferant virgam:sed christo qui loquit ad carnem ifrael cōueniebat correctio. apostoli ℞o succedentes ꝛ̄o scueritatē legis tēperāt clemētia cuāgelij. d ¶ Ideo dēbūt gētes. Ex ꝓfusione hic ꝑfectus sequetur q; ponēt manus sup os. Sicut autem impiaꝝ gētiū manꝰ claudūt ora coꝝ :sic iustoꝝ manus referant ora coꝝ : vt ex bono opere accipiant facultatē cū deo loquēdi. Ideo deus populū ifrael flagellat a malis abstractos ad meliora pascua reducit :vt gentiles hoc intelligant:⁊ timore verberū cōuertant ad dei timorē qui est initiū sapientie. e ¶ Aures. Quaꝫ malicia obturauit ne audiret veritatē modo obturabūt ne audiant q̄s sit ꝺ deum: sed antecē accepto intellectu confun/

¶ dantur

a ¶ patientur. b ¶ scio me meruisse q̄s patior:.
est. Jrā dñi portabo:quōniam a† b†
a ¶ in motre vel in iudicio. ¶ quia nom q; educet me in lucem videbo iusticiam.
¶ tam diu portabo.
peccaui ei donec iudicēt causā c†
meam:et faciat iudicium meū.
a ¶ eandem peracta penitentia. b ¶ gaudiū post iusticiam. c ¶ vel in hoc seculo vel i futuro. ¶ eoꝝ iusta esse iudicia eius.
Educēt me in lucē. Videbo d
a ¶ gloriam meam.
iusticiam eī⁹. Et aspiciēt inimi/ e†
a ¶ babylon et cetere gentes in circuitu.
b ¶ que nunc exultat.
cā mea : et operietur cōfusio/ f† g†
ne que dicit ad me: Vbi est do h† i†
minus deus tuus? Oculi mei k†
¶ ablq; mora.
videbūt ī eam. Nunc erit in cō l
culcationē vt lutum plateaꝝ. m
a ¶ venerunt. ¶ o hierusalem.
b ¶ a babylonijs destructe.
Dies vt edificenē macerie tue. n
a ¶ babylonioꝝ imperio non subiacebis. o
b ¶ babylonicum.
In die illa lōnge fiet lex. In p† q† r†
a ¶ quando edificabuntur macerie. b ¶ relata parā capiuitatis. ¶ o hierusalem. ¶ de
die illa et vsq; ad te vēniet as/ s
a ¶ ꝓpter ad alias ciuitates inhabitādas.
sur: et vsq; ad ciuitātes muni/ t†
a ¶ extenderur habitatio redeuntium.
tas : et a ciuitātibus munitis †
a ¶ iordanem ꝙ quem ante trāſiuit ꝓpul⁹.
b ¶ vsq; c ¶ montuum.
vsq; ad flumē : et ād māre de u† x
a ¶ rubro. b ¶ medorum et persaruꝫ vbi captiui fuerant. ¶ sion.
māri:⁊ ad montem de monte. y†
a ¶ et reliqua terra chaldeorum et eorum qui te vastauerūt: chaldeorum fuit metropolis babylon nūnc assyriorum.
Et tērra erit in desolationē ꝓ/ z† a†
pter habitatores suos: et ꝓ/ †
¶ mala opera.
pter fructum cogitationum eo
a ¶ ratione venenos.
rum. Pāsce populum tuum in b† c†
a ¶ eam populus ℞ duce indigetur virga pastorum. b ¶ simplicitate contentos.
virgā tua grēgem hereditatis
a ¶ ſez prius. b ¶ vnios⁊ ſed postea.
tue: habitantes solōs in saltu. d†
a ¶ ſecūa circūſiōis. b ¶ confusi de peccatis. ¶ facti.
In medio cārmeli pascēt bāsā e†
¶ transmigrantes. ¶ eternoꝝ.
⁊ galaad iuxta dies antiqs ſm f†
¶ remoti mente ab his diebus seculi. ¶ o hē redituꝝ.
dies egressiōis tue ō terra egy
¶ tunc. ¶ hereditatū
pti. Ostendaz ei mirabilia. Vi g† h†
a ¶ que primo vastauerant⁊ ꝓcualuerant cōtra populum dei.
¶ tunc. b ¶ intelligentes peccata sua.
debunt gētes et cōfunde nē
a ¶ qua vastauerant populum ifrael.
sup omni fortitūdine sua. Po/ i†
a ¶ mala opera auferenr eis omnem loquēdi liberrarem.
nēt mānuz sup os:aures eoꝝ k

¶ Jrā dñi

dantur de malis. Lingēt terrā.i.terrena opa faciēt sicut serpēs comedit terrā omnib⁹ diebus vite sue. Sed deo exercitus flagellante ⁊ lumen veritatis imittēte turbabuntur ad penitentiā exeuntes de domibus suis: id est p̄zaus conscientius suis ⁊ erroꝛib⁹: ⁊ sic timebūt dñm timoꝛe q̄ est initiū sapiē

tie: qui nōdū est piecendus dñs deus coꝛ: sed noster credentiū. Quidam de gentib⁹ intellecta veritate ꝓfundēt ur: ⁊ ponent manū sup os. Quidam nō gustabūt in carnalib⁹ operib⁹: ⁊ ideo in die vltiōis cogent exire ō coꝛpoibus suis rapti ad pēnam in q̄ formidabunt deum. a Quis deus similis tui. Videns ꝓpheta gentilium multitudinē ideo turbatam vt ꝓuertatur et timeat dñm et deū ideo deierare vrpeccata auferat ⁊ salutez donet: cū admiratione laudat deū. Si non imputas gentib⁹ peccata sua q̄ legem tuā non habentes ꝺſi sup̄flui et reliq̄ ō populo tuo fūt relicti: q̄d facies grēgi tuo qui pascit in medio carmeli.

Exo.12.b

b Transiis petīn reliquiaꝝ. Non imputādo. Sicut exterminatoꝛ i egypto populū isr̄l transiuit non vastauit.

Deu.17.a

c Dabis. Nouo populo semp cōtra diabolum ⁊ peccata luctanti: ⁊ dabis abrāā in multitudine gentiū quaꝝ pater interpretat misericordiā: sicut iurasti eis q̄ exiterūt pres nr̄i p fidem.

Nico.de lyra

On⁹

a Dñm deū nostrū nō desiderabūt. timoꝛe seruili: timētes a deo puniri ꝓpter mala q̄ conabunt facere populo tuo reuertentis ⁊ ꝓpter ista ad vēt lau dem assurgit ꝓpha dicēs: b Quis deꝰ similis tui. q. d. null⁹: q⁊ tu es sol⁹ deꝰ verus. c Qui aufers iniquitatem. a seruis suis p pene medicinam. d Nō imittet. mutat ꝓpheta modus loquēdi de secūda ꝑsona ad tertiam.

e Ultra furoꝛē suū. si ꝑseuerent in bono: talia enī fūt sub cōditione intelligē da: sicut dictū fuit diffuse Hiere. xviij.

f Deponet iniq̄tates no. q̄s erat onus nos grauās. g Et ꝓiciet in ꝓfundū maris. i. faciet eas non apparere ad punitionē: ⁊ reuertit ad loquēdū i secūa ꝑsona dicēs: h Dabis veritatē iacob ⁊c. i. adimplebis ꝓmissiones factas patribus nr̄is: q̄ tūc implēde erāt: ⁊ modo implete sūt in dño iesu christo: cui est honoꝛ et glia in secula seculoꝝ: Amē.

La. VII

Moraliter

a De mihi ⁊c. Verbū pōt esse boni ⁊ abundātiā mali. ideo sequit: b Quia facē sū sicut q̄ colligit i au. ⁊c. remanētes post vindemiā q̄ sūt valde pauci ⁊ minimi respectu ꝑus collectoꝝ. Et sic frequenter dicꝰ colligit ꝓmo plures ⁊ maiores. Ua ō Matth. vij. Lata ē porta ⁊ spaciosa via q̄ ducit ad pditionē: ⁊ multi intrāt per eā. b Nō ē bonꝰ ad comedēdū. q⁊ pauci respective incoꝛporant xpo q fidē charitate formataꝝ. c Precoquas fieꝰ desiderauit alia mea. i. habere bonas ꝑsonas i diocesi mea. ſz nō ē ita. ideo subdit: c Periit sanctꝰ ⁊c. Gēs i sāguinē insidiāt. ad nocēdū ꝓmis in coꝛporib⁹: fama ⁊ in reb⁹ possessis. g Malū manuū suaꝝ dicūt bonus. i. opa sua mala dicūt bona: sicut exactoꝛ dicit q̄ facit zelo iustitie vel ꝓpt bonū cōmune. h Et princeps postulat. i. exactiones. i Et iudex in reddēdo. i. nā et⁹ ballium ⁊ ꝓpositi reddūt q̄s petit ō grāuamine ꝓpīi. m Qui opti. in eis ē. i. minus mal⁹. n Quasi palitur⁹. q̄ ē verba pungitiua: q⁊ talis pūgit coꝛda populi. o Et q̄ rect⁹. respectu peiozum. p Quasi spina de sepe. Dicꝰ speculatiōis ⁊c. Hic ponit ꝓdictoꝝ punitio divina: tūc enī videt et visitat peccata. ideo sequit: r Nūc erit vastitas coꝛ. nō solū exterīsece ꝓ etiā ab īterīsece. iō subdit: s Nolite credere ami. Ītūcūq̄ intimo q⁊ nulla pest. Iuior ad nocēdū q̄ familiar⁹ inimic⁹. t Filī ꝓmeliā facit patri. i. carnali ⁊ etiā spūali. ideo sequit in ꝑsona boni ꝓlati: v Ego autē ad dñm aspiciā. quia ꝓ ipm solum possunt tāta mala remediari. x Relcteris. Quis bō debet ex charitate diligiꝝ: q̄din vivit pōt

surde erunt. Lingent pulverem † sicut serpētes: velut reptilia terꝛ q̄ trurbabūtur de edibus suis.

ſ nō eorum.

Dominuꝫ deum nostrū non deſi a↑

a ſ formidabūt. ſ q̄ mō desiderāt dīe dñi.

b ſ apostropha ad ecclesiā.

a deràbūr: et timebūt te. Quis de a↑ b+

a ſ p hoc q̄ punus indulges hereditatī tue.

us similis tui qui aferas iniqui/ c

a ſ alia littera: et transfers peccatum.

b tatē: ⁊ trānsis peccatū reliquiaꝝ ſ ergo. ſ sup nos.

hereditatis tuę: Non imittet vl b↑ c

b ſ misericordiā volo ⁊ nō. ſ. ſ misericordiā tuaꝝ non nostram. ſ agethenne.

tra furoꝛē suum: quoniaꝫ volens

a ſ ab ira ad clemētiā q̄ est domus eius a qua q̄ p peccatū ejecit p penitētiā ad eā reduxit.

misericordiā est. Reuertet et mi/

a ſ q̄ opprimebāt nos sicut ralētū pluby. ſ misc.

serebit nostri. Deponet iniquita f+

rorum. ſ facies non apparere.

tes nostras: et ꝓiciēt in ꝓfundū g

a ſ z lic⁹ parer. ſ in christo.

c maris oīa peccata nostra. Dā b+

ſ viam.

bis veritatē iacob misericordiā

a ſ q̄ de multitudine hominū alios saluos in veritate: alios in misericordia.

abraam: quę iurāsti patribus no

stris a diebus antiquis.

Finit Micheas ꝓpheta.

surdę erunt. Lingent pulverem † sicut serpētes: velut reptilia terꝛ q̄ trurbabūtur de edibus suis.

ſ nō eorum.

Dominuꝫ deum nostrū non deſi a↑

a ſ formidabūt. ſ q̄ mō desiderāt dīe dñi.

b ſ apostropha ad ecclesiā.

a deràbūr: et timebūt te. Quis de a↑ b+

a ſ p hoc q̄ punus indulges hereditatī tue.

us similis tui qui aferas iniqui/ c

a ſ alia littera: et transfers peccatum.

b tatē: ⁊ trānsis peccatū reliquiaꝝ ſ ergo. ſ sup nos.

hereditatis tuę: Non imittet vl b↑ c

b ſ misericordiā volo ⁊ nō. ſ. ſ misericordiā tuaꝝ non nostram. ſ agethenne.

tra furoꝛē suum: quoniaꝫ volens

a ſ ab ira ad clemētiā q̄ est domus eius a qua q̄ p peccatū ejecit p penitētiā ad eā reduxit.

misericordiā est. Reuertet et mi/

a ſ q̄ opprimebāt nos sicut ralētū pluby. ſ misc.

serebit nostri. Deponet iniquita f+

rorum. ſ facies non apparere.

tes nostras: et ꝓiciēt in ꝓfundū g

a ſ z lic⁹ parer. ſ in christo.

c maris oīa peccata nostra. Dā b+

ſ viam.

bis veritatē iacob misericordiā

a ſ q̄ de multitudine hominū alios saluos in veritate: alios in misericordia.

abraam: quę iurāsti patribus no

stris a diebus antiquis.

Finit Micheas ꝓpheta.

Nico.de lyra

dantur de malis. Lingēt terrā.i.terrena opa faciēt sicut serpēs comedit terrā omnib⁹ diebus vite sue. Sed deo exercitus flagellante ⁊ lumen veritatis imittēte turbabuntur ad penitentiā exeuntes de domibus suis: id est p̄zaus conscientius suis ⁊ erroꝛib⁹: ⁊ sic timebūt dñm timoꝛe q̄ est initiū sapiē

tie: qui nōdū est piecendus dñs deus coꝛ: sed noster credentiū. Quidam de gentib⁹ intellecta veritate ꝓfundēt ur: ⁊ ponent manū sup os. Quidam nō gustabūt in carnalib⁹ operib⁹: ⁊ ideo in die vltiōis cogent exire ō coꝛpoibus suis rapti ad pēnam in q̄ formidabunt deum. a Quis deus similis tui. Videns ꝓpheta gentilium multitudinē ideo turbatam vt ꝓuertatur et timeat dñm et deū ideo deierare vrpeccata auferat ⁊ salutez donet: cū admiratione laudat deū. Si non imputas gentib⁹ peccata sua q̄ legem tuā non habentes ꝺſi sup̄flui et reliq̄ ō populo tuo fūt relicti: q̄d facies grēgi tuo qui pascit in medio carmeli.

Exo.12.b

b Transiis petīn reliquiaꝝ. Non imputādo. Sicut exterminatoꝛ i egypto populū isr̄l transiuit non vastauit.

Deu.17.a

c Dabis. Nouo populo semp cōtra diabolum ⁊ peccata luctanti: ⁊ dabis abrāā in multitudine gentiū quaꝝ pater interpretat misericordiā: sicut iurasti eis q̄ exiterūt pres nr̄i p fidem.

Nico.de lyra

On⁹

a Dñm deū nostrū nō desiderabūt. timoꝛe seruili: timētes a deo puniri ꝓpter mala q̄ conabunt facere populo tuo reuertentis ⁊ ꝓpter ista ad vēt lau dem assurgit ꝓpha dicēs: b Quis deꝰ similis tui. q. d. null⁹: q⁊ tu es sol⁹ deꝰ verus. c Qui aufers iniquitatem. a seruis suis p pene medicinam. d Nō imittet. mutat ꝓpheta modus loquēdi de secūa ꝑsona ad tertiam.

e Ultra furoꝛē suū. si ꝑseuerent in bono: talia enī fūt sub cōditione intelligē da: sicut dictū fuit diffuse Hiere. xviij.

f Deponet iniq̄tates no. q̄s erat onus nos grauās. g Et ꝓiciet in ꝓfundū maris. i. faciet eas non apparere ad punitionē: ⁊ reuertit ad loquēdū i secūa ꝑsona dicēs: h Dabis veritatē iacob ⁊c. i. adimplebis ꝓmissiones factas patribus nr̄is: q̄ tūc implēde erāt: ⁊ modo implete sūt in dño iesu christo: cui est honoꝛ et glia in secula seculoꝝ: Amē.

La. VII

Moraliter

a De mihi ⁊c. Verbū pōt esse boni ⁊ abundātiā mali. ideo sequit: b Quia facē sū sicut q̄ colligit i au. ⁊c. remanētes post vindemiā q̄ sūt valde pauci ⁊ minimi respectu ꝑus collectoꝝ. Et sic frequenter dicꝰ colligit ꝓmo plures ⁊ maiores. Ua ō Matth. vij. Lata ē porta ⁊ spaciosa via q̄ ducit ad pditionē: ⁊ multi intrāt per eā. b Nō ē bonꝰ ad comedēdū. q⁊ pauci respective incoꝛporant xpo q fidē charitate formataꝝ. c Precoquas fieꝰ desiderauit alia mea. i. habere bonas ꝑsonas i diocesi mea. ſz nō ē ita. ideo subdit: c Periit sanctꝰ ⁊c. Gēs i sāguinē insidiāt. ad nocēdū ꝓmis in coꝛporib⁹: fama ⁊ in reb⁹ possessis. g Malū manuū suaꝝ dicūt bonus. i. opa sua mala dicūt bona: sicut exactoꝛ dicit q̄ facit zelo iustitie vel ꝓpt bonū cōmune. h Et princeps postulat. i. exactiones. i Et iudex in reddēdo. i. nā et⁹ ballium ⁊ ꝓpositi reddūt q̄s petit ō grāuamine ꝓpīi. m Qui opti. in eis ē. i. minus mal⁹. n Quasi palitur⁹. q̄ ē verba pungitiua: q⁊ talis pūgit coꝛda populi. o Et q̄ rect⁹. respectu peiozum. p Quasi spina de sepe. Dicꝰ speculatiōis ⁊c. Hic ponit ꝓdictoꝝ punitio divina: tūc enī videt et visitat peccata. ideo sequit: r Nūc erit vastitas coꝛ. nō solū exterīsece ꝓ etiā ab īterīsece. iō subdit: s Nolite credere ami. Ītūcūq̄ intimo q⁊ nulla pest. Iuior ad nocēdū q̄ familiar⁹ inimic⁹. t Filī ꝓmeliā facit patri. i. carnali ⁊ etiā spūali. ideo sequit in ꝑsona boni ꝓlati: v Ego autē ad dñm aspiciā. quia ꝓ ipm solum possunt tāta mala remediari. x Relcteris. Quis bō debet ex charitate diligiꝝ: q̄din vivit pōt

penam temporalem: hic vel in purgatorio. c Vohec causam meam iudicet. pfecte me iustificando. f Et aspiciet inimica mea. i. demonū multitudo maligna. g Et ōpiet confusione. in exaltatiōe mea. h Que dicit. i. dicebat dū adhuc essem i culpa. i Ubi ē dñs deus tuꝰ, ꝺſi dicat non liberauit te de manu mea. Et q̄ dejectio demonū cedit ad gl̄iam sanctoꝝ. ideo subdit in ꝑsona coꝛ: k Oculi mei videbūt ⁊c. vides, scz venerunt. o Et edificent macerie tue. id est angeloꝝ ruine que ō electis reparant. p In die illa lōge fiet lex. scz sepia. nam omnes electi deum videbūt immediate. Hiere. xxxj. Et nō docebit vltra vir ꝓximū et vir fratrem suū, dicens: cognosce dñm: omnes enī cognoscet me a minimo vsq̄ ad maximū. ait dominꝰ. r In die illo ⁊ vsq̄ ad te venient assur. qui interpr̄at sustollens augustiā. ideo dicit Apoc. xxj. Et absterget deus omnez lacrymā ab oculis sanctoꝝ et moꝛs nō erit vltra neq⁊ luctus neq⁊ clamoꝛ neq⁊ doloꝛ erit vltra quę ꝓma abierūt. s Et vsq̄ ad ūnitates munitas: id est mātiones sanctoꝝ omniꝰ bonis plenas. v Et a civitatib⁹ vsq̄ ad flumen. id est spiritualiter abundantiā. Apoc. xxj. Et ostendit mihi fluuiū aquę viue splēdidum sicut cristallū. x Ex ad mare de mari. id est ad plenitudinē lętitie. y Et ad montē de mōte. id est ad altitudinem gloꝛie ꝺ altitudine gratie: et per oppositum dicit de reprobis. z Et terra erit i desolationē. i. homines terreni erūt i dānatiōez. a Propter habitatoꝛes suos. i. ꝓpter demones q̄s in habitaculis suoꝝ coꝛdiū recepēr: et ꝺ etiā cedet ad glīaz electoꝝ. a Pasce populū. quoniā ꝑfectio vite ꝑtem platine est quedaz inchoatio vite celestis ꝺ qua locutus est in parte imediate p̄cedenti. ideo loquit hic ꝺ ꝑfectione ꝓemplationis que pertinet ad statum religionis. dicēs: Pasce populum tuum. p votum religionis tibi cōsecratum pabulo me/ creationis. ideo subditur: b In virga tua ⁊c. id est in possessione tua: virga nanq⁊ frequēter accipit in scriptura ⁊ etiaz in cōmuni modō loquendi ꝓ mensura terre vel hereditatis: igit in virga dei seu hereditate pascuntur qui diuinis cōsolationibus recreantur: quod contemplatiuis conferk. c Habitantes solos in saltu. id est in loco a tumultu negociorū terrestriū separato. d In medio carmeli pascentur ⁊c. in locis delectabilibus. nam cum deo ⁊ angelicis spiritib⁹ est taliꝰ cōuersatio ꝓ illud Philip. iij. Nostra autē conuersatio in celis ē. e Juxta dies antiquos: id est ecclesie primitive: tunc enī fuerunt excellenter cōtemplatiui. f Scom diē egressionis tue de terra egypti ostēdā ei mirabilia. nam in ꝓmitiua ecclia fuerūt tanta ⁊ maioza miracula. g Videbūt gētes ⁊ ꝓfundēt. nā gētiles videntes miracula nosse christi facta confundchant de idolatria sua totaliter relinquentes eam. ideo subdit: h Ponent super os ⁊c. nolentes loqui vel audire aliquid de ea. i Lingent pulverem. i. accipient magnā humiliationē: sicut legitur de Cōstantino: q̄ officium stratoris exhibuit beato Silvestro. a Dñm deū nostrū desiderabūt. i. eiꝰ aduentū ad iudicia in ope donec fecerint opera penitentie. Ide sequitur: b Et timebunt te: id est rigoꝛem iustitie tue: ⁊ quia talium deus miserek subditur: b Quis deꝰ similis tibi qui auferis iniq̄tatē. scz ꝺ penitētiā. c Nō imittet vltra furoꝛē suū. si ꝑmanserint in bono. d Deponet iniq̄tates nostras: et ꝓiciet ⁊c. id est nō apparebunt ad ꝓfusionem et punitionē vltra. e Dabis veritatem iacob ⁊c. reddendo ꝓmissa in gloria sempiterna.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra super Michee.

Jn ca. vij.

penam temporalem: hic vel in purgatorio. c Vohec causam meam iudicet. pfecte me iustificando. f Et aspiciet inimica mea. i. demonū multitudo maligna. g Et ōpiet confusione. in exaltatiōe mea. h Que dicit. i. dicebat dū adhuc essem i culpa. i Ubi ē dñs deus tuꝰ, ꝺſi dicat non liberauit te de manu mea. Et q̄ dejectio demonū cedit ad gl̄iam sanctoꝝ. ideo subdit in ꝑsona coꝛ: k Oculi mei videbūt ⁊c. vides, scz venerunt. o Et edificent macerie tue. id est angeloꝝ ruine que ō electis reparant. p In die illa lōge fiet lex. scz sepia. nam omnes electi deum videbūt immediate. Hiere. xxxj. Et nō docebit vltra vir ꝓximū et vir fratrem suū, dicens: cognosce dñm: omnes enī cognoscet me a minimo vsq̄ ad maximū. ait dominꝰ. r In die illo ⁊ vsq̄ ad te venient assur. qui interpr̄at sustollens augustiā. ideo dicit Apoc. xxj. Et absterget deus omnez lacrymā ab oculis sanctoꝝ et moꝛs nō erit vltra neq⁊ luctus neq⁊ clamoꝛ neq⁊ doloꝛ erit vltra quę ꝓma abierūt. s Et vsq̄ ad ūnitates munitas: id est mātiones sanctoꝝ omniꝰ bonis plenas. v Et a civitatib⁹ vsq̄ ad flumen. id est spiritualiter abundantiā. Apoc. xxj. Et ostendit mihi fluuiū aquę viue splēdidum sicut cristallū. x Ex ad mare de mari. id est ad plenitudinē lętitie. y Et ad montē de mōte. id est ad altitudinem gloꝛie ꝺ altitudine gratie: et per oppositum dicit de reprobis. z Et terra erit i desolationē. i. homines terreni erūt i dānatiōez. a Propter habitatoꝛes suos. i. ꝓpter demones q̄s in habitaculis suoꝝ coꝛdiū recepēr: et ꝺ etiā cedet ad gl̄iaz electoꝝ. a Pasce populū. quoniā ꝑfectio vite ꝑtem platine est quedaz inchoatio vite celestis ꝺ qua locutus est in parte imediate p̄cedenti. ideo loquit hic ꝺ ꝑfectione ꝓemplationis que pertinet ad statum religionis. dicēs: Pasce populum tuum. p votum religionis tibi cōsecratum pabulo me/ creationis. ideo subditur: b In virga tua ⁊c. id est in possessione tua: virga nanq⁊ frequēter accipit in scriptura ⁊ etiaz in cōmuni modō loquendi ꝓ mensura terre vel hereditatis: igit in virga dei seu hereditate pascuntur qui diuinis cōsolationibus recreantur: quod contemplatiuis conferk. c Habitantes solos in saltu. id est in loco a tumultu negociorū terrestriū separato. d In medio carmeli pascentur ⁊c. in locis delectabilibus. nam cum deo ⁊ angelicis spiritib⁹ est taliꝰ cōuersatio ꝓ illud Philip. iij. Nostra autē conuersatio in celis ē. e Juxta dies antiquos: id est ecclesie primitive: tunc enī fuerunt excellenter cōtemplatiui. f Scom diē egressionis tue de terra egypti ostēdā ei mirabilia. nam in ꝓmitiua ecclia fuerūt tanta ⁊ maioza miracula. g Videbūt gētes ⁊ ꝓfundēt. nā gētiles videntes miracula nosse christi facta confundchant de idolatria sua totaliter relinquentes eam. ideo subdit: h Ponent super os ⁊c. nolentes loqui vel audire aliquid de ea. i Lingent pulverem. i. accipient magnā humiliationē: sicut legitur de Cōstantino: q̄ officium stratoris exhibuit beato Silvestro. a Dñm deū nostrū desiderabūt. i. eiꝰ aduentū ad iudicia in ope donec fecerint opera penitentie. Ide sequitur: b Et timebunt te: id est rigoꝛem iustitie tue: ⁊ quia talium deus miserek subditur: b Quis deꝰ similis tibi qui auferis iniq̄tatē. scz ꝺ penitētiā. c Nō imittet vltra furoꝛē suū. si ꝑmanserint in bono. d Deponet iniq̄tates nostras: et ꝓiciet ⁊c. id est nō apparebunt ad ꝓfusionem et punitionē vltra. e Dabis veritatem iacob ⁊c. reddendo ꝓmissa in gloria sempiterna.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra super Michee.

Jn ca. vij.

Jn ca. vij. vbi dr in postil. Malū manuū suaꝝ dicūt ⁊c.

Additio.j.

Ubi nos habem⁹. Malū manuū suaꝝ malā vt bñ faciāt: ꝓceps ꝑit ⁊ iudex i reddēdo ē. ⁊ē sensus: q⁊ rāta erat malicia ꝓpīi q⁊ ꝓpīi mala opa ītendebāt redde re bonū remuneratiōis intātū q⁊ ꝓceps ꝑebat an debebat remunerari aliq̄ mala ⁊ iudex diffiniebat q⁊ sic. Sili⁹ quilibet mag⁹ i tēdebat in desideriū suū etiā ꝑtra iusticiā ⁊ sic ꝑturbabāt eā de q⁊ ꝓcludit ⁊ pturbauerūt eam. s. iusticiam.

Jn eodem caplo vbi dr i postil. Dabit veritatem iacob.

Nico.de lyra

Incipit expositio prologi in Naum prophetaz per fratrem Nicolaum.

Naum ꝓpheta ⁊c. Iste ꝓlogus diuiditur in tres ptes. In ꝑma tāgit. in secūda notatur coꝛ demeritū vel peccatum contra quos ꝓphetia editt. ibi: Sed cum habitatoꝛes ⁊c. in tertia exprimitur ratio sine finis p pter quē ꝓphetatur. ibi: Jā enī decem tribus ⁊c. Item in ꝑma tangunt duo scz temporis exp̄ssio: ⁊ expressionis confirmatio. ibi: Si quidez in fine. Dicit igitur: Naum ꝓphēta ante aduentū regꝰ assyrioꝝ. i. salmanasar. b Qui populum isr̄l ⁊c. iij. Reg. xvij. c Fuisse. nō ꝓphetasse ne ꝓdicak et q̄ dicit infra eodē ꝓlogo. Jā enim decem tribus ab assyrijs ducte fuerant in captiuitatē. Sed cōtrarium videtur: scz q⁊ ipe ꝓphetauit tpibus ioathe: achaz et ezechie regū iuda: scilicet eo tempoꝛe quo micheas: fm regulam Hieronymi supra positam in fine illius prologi: scz Non idem est ordo ⁊c. Besponsio. regula illa intelligenda est ꝑtz ad aliquod tempus non ꝑtz ad omne: vnde iste ꝓpheta ꝓphetauit tempoꝛe ezechie quo micheas siliter prophetauit.

b Si quidem in fine huius lectionis. i. huius libri: ibi enim intendit confirmare q̄ dixit per tempus. Sed contra: in principio huius ꝓphetie agitur de morte regis assyrioꝝ: nō ergo in fine agitur ō aduentu eius ad p̄lium. Ad hoc respondent q̄dā q⁊ de duobus fit sermo. primo enim agitur de morte sennacherib qui obsedit hierusalez. in fine autem agitur de aduentu alterius ad pugnam anteq̄ ninive destructa fuit. vnde q̄ dr c Predicti regis. non intelligitur de illo de cuius morte habetur in ꝓmo caplo: vnde ꝓpheta nō loquit ō eodē numero in illis duobus locis: sed rex assyrioꝝ fuit salmanasar qui iudeos decem tribuum captiuauit. iij. Reg. xvij. ⁊ de isto agitur Naum. iij. ibi: Uoꝛ flagelli ⁊c. ibi enim describit aduentus regis ad pugnam. Item rex assyrioꝝ fuit sennacherib qui obsedit hierusalez. iiij. Reg. xviij. ⁊ Esa. xxxvj. de quo loquitur ꝺ in principio. de cuius morte habe. iiij.

Additio.ij.

Attendendū est quare petiuit veritatē dari iacob et misericordias abrae cuius ratio videt esse. nam abrae ꝓmo fuit facta ꝓmissio de xꝑo vēturo cū iuramēto vt habet Gen. xxij. ⁊ ꝺ fuit ꝓ misericordiaz: q̄si nulla merita būana sufficerēt ad ꝺ de q̄digno: vñ talis ꝓmissio ad misericordiā ptinet. ideo dicit: Dabis misericordiaz abrae: sed facta hmōi ꝓmissiōe iam deꝰ debebat implere ꝺdicta ex veritate. ⁊ ideo dicit: Dabis Jacob: q⁊ iā facta erat ꝓmissio misericorditer ipi abrae vt dictū ē. q̄d ꝓmissio valida fuit iuramēto. ⁊ ideo subdit. Sicut iurasti ⁊c.

Nico.de lyra

Naum ꝓpheta ⁊c. Iste ꝓlogus diuiditur in tres ptes. In ꝑma tāgit. in secūda notatur coꝛ demeritū vel peccatum contra quos ꝓphetia editt. ibi: Sed cum habitatoꝛes ⁊c. in tertia exprimitur ratio sine finis p pter quē ꝓphetatur. ibi: Jā enī decem tribus ⁊c. Item in ꝑma tangunt duo scz temporis exp̄ssio: ⁊ expressionis confirmatio. ibi: Si quidez in fine. Dicit igitur: Naum ꝓphēta ante aduentū regꝰ assyrioꝝ. i. salmanasar. b Qui populum isr̄l ⁊c. iij. Reg. xvij. c Fuisse. nō ꝓphetasse ne ꝓdicak et q̄ dicit infra eodē ꝓlogo. Jā enim decem tribus ab assyrijs ducte fuerant in captiuitatē. Sed cōtrarium videtur: scz q⁊ ipe ꝓphetauit tpibus ioathe: achaz et ezechie regū iuda: scilicet eo tempoꝛe quo micheas: fm regulam Hieronymi supra positam in fine illius prologi: scz Non idem est ordo ⁊c. Besponsio. regula illa intelligenda est ꝑtz ad aliquod tempus non ꝑtz ad omne: vnde iste ꝓpheta ꝓphetauit tempoꝛe ezechie quo micheas siliter prophetauit.

b Si quidem in fine huius lectionis. i. huius libri: ibi enim intendit confirmare q̄ dixit per tempus. Sed contra: in principio huius ꝓphetie agitur de morte regis assyrioꝝ: nō ergo in fine agitur ō aduentu eius ad p̄lium. Ad hoc respondent q̄dā q⁊ de duobus fit sermo. primo enim agitur de morte sennacherib qui obsedit hierusalez. in fine autem agitur de aduentu alterius ad pugnam anteq̄ ninive destructa fuit. vnde q̄ dr c Predicti regis. non intelligitur de illo de cuius morte habetur in ꝓmo caplo: vnde ꝓpheta nō loquit ō eodē numero in illis duobus locis: sed rex assyrioꝝ fuit salmanasar qui iudeos decem tribuum captiuauit. iij. Reg. xvij. ⁊ de isto agitur Naum. iij. ibi: Uoꝛ flagelli ⁊c. ibi enim describit aduentus regis ad pugnam. Item rex assyrioꝝ fuit sennacherib qui obsedit hierusalez. iiij. Reg. xviij. ⁊ Esa. xxxvj. de quo loquitur ꝺ in principio. de cuius morte habe. iiij.

Nico.de lyra

Incipit ꝓlogꝰ sancti Hieronymi in Naum ꝓphetam.

Naum ꝓphetam ante aduentū regis assyrioꝝ q̄ populum isr̄l captiuū i suas regiones trāstulerat fuisse hebꝛeoꝝ traditio affirmat. Si q̄dē i fine huiꝰ lectiōis ꝓdicti regi, aduēturus idē ꝓphā annūciare mōstrak. Sz cū habitatoꝛes niniue iona interitū ciuitatis ꝓdicāte: ne diuina ira denūciatū interitū sustinerēt: peccatoꝝ ⁊ impietatī pniaz egissēr: accepta dei miscōia grauibus se criminib⁹ ꝓlicuerūt. Qua de causa memoratꝰ ꝓphā spiritusācto plenꝰ: iudiciū dei ānūciās ira ē locutꝰ. ⁊ deꝰ ęlās ⁊ vlciscēs dñs ⁊c. Jam enī decē tribꝰ ab assyrijs ducte fuerāt in captiuitatē sub ęzechia rege iuda sub q̄ etiaz nūc in ꝓsolatiōe ꝓpīi trāsmigrati aduersus niniuē visio cernit. Hec erat parua cōsolatio tam his q̄ iam assyrijs seruiebāt q̄ reliquis q̄ sub ęzechia de tribu iuda et benia/ min ab eisdē hostibus obsidebank: vt audirent assyrios quoq⁊ a chaldeis esse capiendos: sicut in sequētibus libri huius demonstrabitur.

Nico.de lyra

beck. iiij. Reg. ⁊ rix. et Esa. xxxvj. Qui sic exponunt: dicunt q⁊ ille littera: Si q̄dem ⁊c. supplent et ꝓtradicit Hiero. qui dicit infra eodē. Jam enī decem tribus ab assyrijs ducte fuerant in captiuitatem. Jn historijs autem vbi tangit historia quintidecimi capituli. iij. Reg. scribit sic: Sub ioathan exoꝛtus ē ꝓphetare naum de belchesei de tribu symeon contra niniuen ꝓdicēs: Hec dicit dominus ad niniuen: Exterminabo te ⁊ nequaq̄ ꝓgredientes de te imperabit mūdo. Et Hiero. super Naum dicit Herodotum dixisse subuersā niniuen a rege medoꝝ rēpore Jone: de cuꝛsione quoq⁊ finali niniue prędixit Naum que facta ē in hunc modum: padus que circūdabat eaz superinundauit eā facto pariter terremotu ⁊ igne ꝺ sublimi emisso. de qua inundatione videk scripsisse in libro suo. ibi: Inundans non faciet innocentem dominus in tempestate ⁊ turbine vie eius: tamē fm aliam litteraz legitur ibi: Mūdāo non faciet innocentem: tamen libꝝ scripsit post captiuitatem decem tribuum ꝺ ęzechia dum vastaretur ab assyrijs terra iuda: in quo prophetauit plenius de destructione assyriorum i cōsolatione gentis sue. Scōm hoc distinguamus tempus quo ꝓphetare incepit: et tempus quo librum scripsit: nec regula Hieronymi non habebit instantiā: nec littera superfluit: nec sequēti littere contradicit. f Sed cum habitatoꝛes niniue ⁊c. hec est secūda pars in qua primo exprimitur peccatuz eoꝝ simpliciter contra quos editur ꝓphetia. secūdo ostenditur causa editionis contra illos. ibi:

g Qua de causa. prophetauit enim contra niniuitas propter recidiuum illoꝝ post predicationem Jone. h Jām enim decem tribus. Ecce tertia pars prologi: scilicet ad quid contra illos editur ꝓphetia: scilicet ad consolationem decem tribuum. primo igitur notatur cōsolatio ex editione prophetie contra niniuen. secundo magnitudo consolationis. ibi: Hec erat parua consolatio. Dicit itaq⁊. Jam enī decem tribus ab ⁊c. iiij. Reg. xvij. cetera plana sūt.

Finit qualiscunq⁊ expositio istius prologi.

Postilla

Universidad de Deusto

Mus ninive. Cū Jonas et Naum de eadē ninive que nūc Ninus dicit̄ ꝓphetarēt. a. Lxx. naum post ionā ponit: sed in hebreo post ionam michee: post michee sequitur naum qui cō

Postilla fratr̄ Nicolai de lyra sup̄ ꝓphām Naū icipit.

Mus ninive. Prophetis Naum in duas partes diuiditur scz ꝑmium et tractatum: qui incipit ibi: Dominus emulator. In prologo primo tangitur materia huius ꝓphetie in generali. cum dicitur: Onus ninivetid est prophetia de malo pene venturo super ninivites: sicut dictum fuit Jone. iij. Ninivitis ad predicationem Jone agentibus penitentiam: deus non intulit penam cōminatā: sed quia postea redierunt ad vomitum: deus destruxit regnū ninive per nabuchodonosor regez chaldeoꝝ: et hanc destructionem prędixit prophetice tāquam Tobias. xij. ca. ꝛ ō ista loquitur Naum prophēta. secundo notificat auctor cum dicitur: Liber visionis naum belchesei. ita ꝙ notificatur ex nomine. cum dicit: Mus. qui interpretatur consolator: et conuenit sue prophetie: quia destructionem assyriozum denunciauit ad consolationem decem tribuū que per assyrios fuerant in captiuitate: ꝛ duarum tribuum que per eos fuerant multum afflicte tempore Ezechie. Item ex loco natiuitatis sue. cuz dicitur: Belchesei. tertio ex officio prophetandi non solum verbo sed etiam scripto. cum dicitur: Liber visionis. Iz enim. xij. prophete sint collecti in vno volumīe: tamen ꝓpheria cuiuslibet posset dici vnus liber partialis. d Dominus emulator. Hic incipit tractatus: in quo primo ꝯcluditur diuine iusticie declaratur. secundo ad propositum applicat: ibi: Bonus dominus. Prima in duas. quia primo ponitur rigor diuine iusticie ad punidum. secundo vigor sue potentie ad exequendum. ibi: Dominus in tempestate. Circa primum dicitur: Dominꝰ emulator: id est irascēs seu vindicte appetitor contra peccatores obstinatos. Emulatio enim aliquādo pro ira ponitur: sicut Ezech. viij. Erat statuum idoli zeli ad prouocandum emulationem: id est deum iram: vt ibidem dictum fuit. In hebreo habetur: Dominus accensus. Ira enim dupliciter diffunditur a ꝙbz. Uno modo materialiter sic: Ira est accensio sanguinis circa cor: ꝛ sic dicitur in hebreo. Dominus accēsus: scilicet ira. Alio modo formaliter sic: Ira est appetitꝰ vindicte: et sic habet trāslatio nostra: Dominus emulator: id est vindicte appetitor: vt dictum est. Sciendum tamen ꝙ passio ire nō est i deo proprie: sed metaphorice quia ad modū irati se habet quando punit. ideo subditur:

caduca contēnant: et ꝑparent se ad iudicij diē: vbi vltor aduersuz vires assyrioꝝ futurus est dñs.

Incipit argumentum.

Naum consolator orbis i terpretatur. Increpat ciuitatem sāguinū: ꝛ post cuersionem illius loquit̄. Ecce super mōtes pedes euangelizātis et annunciantis pacem.

Incipit Naum ꝓpheta.

ꝟ b elt. ꝟ Lxx. assumptio nō interpret̄ graue onus. ꝟ ꝑdō calamitat̄. ꝟ mūdi.

Mus nini/ La.I a
ue. Liber visionis b
Naum belchesei. c

a ꝟ c. ꝟ exactor cassitat̄: q̄ si violāt imittit penā vt sic reuocet ad castitatē. b ꝟ in illos no ꝙ ipsi terres ꝙmanēt imittet visionē ex furore dñi: vl ꝙ multos cogit arioni vel ꝙ factis vel ꝙ dictis.

Deus ęmulatoꝝ ꝛ vlciscēs dominus: vlciscens dominus ꝛ habens furoꝛē: vlaiscens dominus a ꝟ assyrios qui diu expectati: quia dei bonitatez contēpserunt pauli sunt furorem ire dei.

in hostes suos: ꝛ irascēs ipse inimicis suis. Dominus patiens et magnus fortitudine et mūdans ꝟ nunc. ꝟ venier.

non faciet innocentem. Domi/ a ꝟ in circuitu eius. c. v. ꝟ in. b ꝟ erūt.
nus in tempēstate et turbine vię a ꝟ tunc. ꝟ anime prius graues. b ꝟ ficut. ꝟ remotorio substātie.
eius: et nēbule pulūis pedū ei⁹. a ꝟ cuius prāo mouet elementa poterit vindicare hierusalē de assyrijs vel cum venerit in cōsumatione seculi mare et fluuij siccabuntur.

Increpās mare et exiccās illud: m
Et omnia flumina ad desertū de n
ducens. Infirmatus est basan et

Ec tim circūcisionis qui etiam per hypocrisim videntur florere bonis operibus. Ibi montes vberes ꝛ cōliti: per quos significatur populus assyriozum quondam potens ꝛ floreus et pluribus imperāsbeo iracunde vastandus: vel in fine seculi potentes: nobiles: diuites repente peribunt. a Montes cōmoti sūt. Allego. Montes ꝛ colles sublimes ꝛ potentes qui in aduētu domini deposīti terre herebunt non audentes respicere faciem domini quod erit eis ꝑ simo cruciatu. b Ante faciem. Cum venerit dominus in turbine siccans mare: id est imperium assyriozum ꝛ omnia flumina: id est potentiam ꝛ vbertatem eorum destruens: et montes. i. altitudinem imperij: ꝛ latitudinē que orbis terrarū dicitur concutiens: tunc nulla potēcia poterit resistere deo irascenti: ꝛ suum populum vindicanti. c In ira furoris eius. Per iram signatur diabolus minister ire qui ad plectendos malos mittet: nec reperiet in fine mundi aliquis tam purus qui libera fronte ꝑtra eū resistat dicēs: Ecce venit ꝓnceps mūdi ꝛ inuenit in me nihil. d Indignatio dei que diu sustentat peccantes aliquando non tota quidem ꝓmpit in penam: sed stillat in modum ignis ad dissoluendum duriciaz cordium que per petram signatur. e Et in diluuio. Juxta historiam: cum deus vastauerit terram ꝑmissionis quasi per diluuiū faciet finez captiuitatis: reducēs israel ad pristinas sedes: sed assyrios ꝙsequentur tenebre: hoc idē potest dici in fine seculi ꝙ sāctoꝝ post irā miserebitur: persecutores vel diabolos in tenebras mittet exteriores. f Quid cogitatis cōtra. Quādo ādem deus est facturus suis fidelibꝰ finem diluuij: quid accusatis deū legis qui quasi nimis seuerus ꝛ austerus graues cruciatus ex ꝓcepto legis irrogauit peccantibus. Si videtur cruentus ꝙ gen⁹ humanum diluuio: sodomitas igne: et egyptios mari: israelitas in deserto ꝙdidit: scitote ideo temporaliter ꝓ peccatis punisse ne in eternum puniret: Quia nō iudicabit deus bis in idipsū. Qui ergo puniti sunt sufficiter: post non punientur: alioquin mentitur scriptura: qđ nephas est dicere. g Si fidelis in adulterio deprehensus decollāt: videtur non amplius puniendus: ne bis in id ipm iudicetur. Sed sciendum deum sicut omnium rerū ita supplicioꝝ quoꝝ scire mensuram: nec ꝑmitti sententiā iudicē: nec illi in peccatorum exercende de hinc pene auferri potestatem: ꝛ magnuz peccatum diuturnis lui cruciatibus: sed leuem culpam cōpensari leui supplicio. h Expositio hebreoꝝ. O assyrij cur male cogitat̄ ꝑtra deū ꝙ duodecim tribus ex toto destructur⁹ sit: non ꝛsurget duplex tribulatio: non tradet vobis iudam et hierm: sicut tradidit. x. tribus ꝛ samariam. i Nō capiēt ab assyrijs due tribꝰ sicut. x. qz dū adhuc in terra iuda sūt assyrij: ꝛ sicut spine se inuicē cōplectunt: letātes ꝛ gaudētes ꝛsumēt ab angelo qñ vna nocte. clxxxv. milia cesa sūt: q̄ multitudo ebriozꝝ ꝙuiuio pulchre cōpāt et spinis se cōplectētibꝰ que igni solent tradi ꝛ stipule q̄ leni ardore cōburit.

carmelus: ꝛ flos libani elanguit. a
a ꝟ cū dñs venerit ꝙ maiestate orbis: ꝛ cūcta mouebant: sicut i passione sua scissa sūt ꝛ terra mota.
Montes cōmōti sunt ab eo: et b
a ꝟ ad solū redacti sunt: depositi de solio suo paulātim cōberebunt.
colles dēsolati sunt. Et ꝛtremuit terra a facie eius: et orbis: et oēs
a ꝟ deo corripientes: vel rarus: vel nullus erit qui nō paueat ad iudiciū deiect̄ astra quoq; non sint munda in cōspectu eius.
b inhabitantes in eo. Antē faciem c
indignatiōis eius quis stabit: et
ꝟ nullus quia.
c quis resistet in ira furoꝛis eius?
ꝟ vel stillauit.
Indignatio eiꝰ effusa ē vt ignis: d
ꝟ quia. ꝟ cum irasci ceperit gentibus et regna eorum vastare: tunc suos nauigātes nō opprimet vna tempestate. ꝟ suis.
et petre dissolute sunt ab eo. Bo/ f.
nus dñs et confortans in die tri
a ꝟ captiuitatis vel iudicij. b ꝟ nō opprimet suos cū assyrijs qz ꝙ patientiā eius aduersum eppe erant: scit enim dominus qui sunt eius.
bulatiōis: et sciēs ꝑsātes i se. g†
a ꝟ nō manente qz. b ꝟ .i. finē. b
Et in diluuio ꝑterēūte cōsūma/ h
a ꝟ .i. diluuij: sicut dicit: Transiui ꝛ nō ē inuēt̄ locus ei⁹ et iter ipsoꝝ peribit sic iter diluuij peribit post iram dei sola apparente clemencia.
tionem faciet lōci eius: et inimi/ †
a ꝟ qui elegerūt portꝰ remedium ꝑ lucem ipius tenebras comprehendent.
cos eius pērsequentur tenebꝛe. †
a ꝟ qui creauit mundum: ipse eius consummatorem faciet.
c Quid cogitatis cōtra dōminū? i.
Cōsūmationem ipse faciet. †Non m†
ꝛsurget duplex tribulatio. Quia n†
sicut spine se inuicem complectū o†
tur: sic conuiuium eoꝝ pariter p
potantiuz. Consumentē quasi sti/
pula ariditate plena. Ex te enim q†
ꝟ hersten studiose.
exibit cogitans contra dūm ma/
a ꝟ vt figmentio regat mendaciū.
liciam: mente ꝑtractans ꝙuārica
a ꝟ roborę. ꝟ quasi licet assyrij fortes sint ꝛ multi non ꝙualebunt eis.
s tionem. Hęc dicit dñs: Si pērfe/ r†

Federa ꝛ ꝓiūctiones hereticoꝝ quasi spine se inuicem cōplectūt: ꝛ ꝙuiuiū eorum. i. mysteria altaris: qz et ipi mensam dominicā se habere dicūt: spinarū fedus est simul velcentium pariterq; potantiū: cum enī ebri de vinea sodomoꝝ contra deū blasphemāt: nōne ꝙuiuū spinarū est. Q̄ tamen cum suis auctoribus consumetur quasi stipula ariditate plena ab ipis ꝛtra deum exit inimica cogitatio.

Ex te enim ex. Hec de rapsace dicuntur. Qui egressus ē assyrijs blasphemauit deum persuadens israelitis: vt desperantes de auxilio dei traderent se assyrijs: non deo sed idolis seruituri.

Si perfecti fuerint ꝛc. Rursus ad iudam ꝛ hierusalem sermo dirigitur quibus deus non perpetuam sed illius temporis ex ab illis hostibus a quibus obsidebantur: securitatem pollicetur. Si pērfecti fuerint. Benigna dei cōtra hereticos cōminatio: qui et si fortes ꝛ multi sa: m Consūmationem ipse faciet. exercitus vestri. n Non consurget duplex tribulatio: id est sennacherib non tribulabit regnum iuda ipsuz capriuando: sicut salmanasar pater suus regnū israel tribulauit. o Quia sicut spine se inuicem complectuntur. et sic inuicem comburuntur. p Sic cōuiuiū eorum ꝛc. In vespere enim noctis in qua angelus percussit exercitū redigendo i cineres corpora bellatoꝝ: rex fecerat ꝓcipiꝰ exercit̄ cōniuiū. q Ex te enī exibit cogitans ꝑtra dominū malitiam. iste fuit rapsaces missus a rege ad terrēdū Ezechiā ꝛ populū suum: vt sic se redderēt ꝛ duceret̄ in terrā idolatrie subiectam. r Si perfecti fuerint ꝛc. i. si bellatores fuerint ꝑfecti in fortitudine ꝛ multitudine.

Sic ꝙs

Universidad de Piura Biblioteca

tes ⁊ multi attenent: ⁊ transibit eorum
imperus: lequit et ꝑmissio: ꝑmisi te af-
ligi potestate diaboli quo auctore tan
ta contineras et vincula ad colligan-
das animos peccantium cõtexueras:
sed hec omnia
dirumpam di-
cens his qui i
vinculis tene-
bantur: exite.
a Et ꝓcipiet
super. O assur
qõ passur⁹ es
ne putes for-
tuitu ⁊ sine iu-
dice ꝓtingere.
qz deo ꝓcipien
te omnia fiẽt.
O hereticе aĩe
per te decepto-
rum non susci-
pient nomĩa q̃
ꝑius inuocaue
rant super ter-
ras suas: ſ celi
sabsũt secte he
reticorũ ne ab
eis aliq nomi-
nent. Monẽt
ergo tibi erro-
rũ dogmata:
ſ ⁊ tu q̃ tibi vi
uere videbaris
morieris erro-
ri: ⁊ bono tuo
monumẽ ido-
la que colebaſ
habebis sepul
chrũ ⁊ õ pecto
re tuo auferẽt
errores i q̃ ꝑ⁹
erat tẽplũ dei
tui qnẽ simula
bas. Quoniã
inhonorat⁹ es
dum colis va-
na idola: q̃ ra-
tionales es.
b Ecce super
mõ. Legitur i
paralipomenõ
qz sẽnacherib
obsidente hie-
rusalem primo
mẽſe nõ potuit pasca fieri: ſ ceſo exerci-
tu: ⁊ nunciata morte sennacherib ſcõ
mense pasca celebratum est. Inde ait:
O iuda ne sis sollicit⁹ occiſo hoste tuo
templo dei sul: ecce venit tibi nuncius
transcurrens montes et colles: et qua-
ſi de specula nuntians tibi morte senna
cherib liberatã vbẽ. Celebra iuda ſ.t.
⁊ red. vota tua q̃ pollicit⁹ es deo. redde
pro nece inimici: qz belial. i. ꝑuaricator
ille nõ ꝓtrãsibit te: quia tot⁹ interijt: ex
ercitus et rex et imperium assyriorũ pe-
nitus conciderunt. Si quãdo fuerit
grauis persecutio: ⁊ dei vltio i eius ad
uersarios apparuerit: dicam⁹ ad eccleſi
am. Celebra iuda. f. t. e. r. v. t. Allẽgo.
Destructis hereſibus inducitur vox ec
cleſiastici predicatoris qui hortatur ad
gaudium animas deum confitentes ꝑ
diabolo i idolis et cũ idolis destructo.

Ascendit qui. Naum Ca. II
ciato interito ninive: ſupponit
per quem implẽdus ſit dirigẽs
verba ad ipſam ninivẽn.

ſ Cõtẽplare

a ſ Sic quoq; atton. i. ab angelo pertiẽt: q̃ ꝑcussio vocat⁹ ratio siue attõsio. Esa. vij.
Jndite illa radet dns inouacula acuta i rege assyriorũ caput ⁊ pilos pedũ ⁊ barbam
vniuersã. b Afflixi te. verbũ ẽ dñi ad Ezechiã ⁊ populũ suũ q̃ fuerũt afflicti ꝑ
gem assyriorũ. c Et non afflĩgã te vltra. ſ. p assyrios: tñ postea rpe sedechie popul⁹
fuit afflict⁹ ꝑ chaldeos. d Et nũc ꝓteram virgã eius. i. ꝓtãtem. e Et vincula
tua dirũpã. qz cũ exercitu poteris ire libere ꝑ iudeã. f Et
ꝓcipiet sup te dns. verbũ ẽ ꝓphete ad sennacherib: d q̃ ꝓcepit
dns angelo vt ꝑcuteret exercitũ eius. g Nõ seminabit ex
nose tuo ampli⁹. i. nõ nascent vltra tibi filĩ: qz fugiẽs ad ter-
ram suã: cito fuit iterfect⁹ a filijs suis. ſ. post. xlv. dies a fuga
sua. Tobie. j. h De domo dei tui interficiã. qz i tẽplo idoli
sui fuit iterfect⁹. iiij. Reg. xix. ideo subdit: i Sculptile et
ꝓflatile ponã sepulchrũ tuũ. qz iter idola fuit occisus: nec i ſe
pultura factus ẽ ei honor regi⁹: eo qꝫ fact⁹ erat tori ꝑplo ex-
ſus impurãti destructionẽ exercit⁹ ꝑdicã subdit sẽnacherib:
deum iſrl blaſphemãtis. iiij. Reg. xix. k Ecce sup montes.
Hic ꝓphet ponit exultatio ꝑſi iude. cuz dr: Ecce sup montes
pedes euãgelizantis rẽ. qz ꝑcusso exercitu et sennacherib fu-
giente: ſtatim Ezechias milit cursores ad denũciandũ dei au
xilium sibi factũ: ⁊ vt oẽs venirẽt in hierlm ad reddẽdũ gra-
tias deo de tanto bñficio. l Quia nõ adiciet vltra vt per
trãseat in te belial. i. abiẽs ingo ꝑ qõ intelligiẽ sennacherib q̃
nec deus nec homes reuerebat. m Uniuersus iterijt. qz post
mortẽ sui exercit⁹ occisus fuit: vt dictũ est. La. I

Mozaliter. a Onus ninive rẽ. Sequit: Do
min⁹ emulator ⁊ vlciscẽs rẽ. Per q̃
ostẽdit rigor diuine iusticie q̃ nõ dimittit deẽ culpe sine de-
coe punitiõis iuste. ideo subdit: b Et mũdãs nõ faciẽ in
nocẽtẽ. i. mũdans pccm nõ dimittit impunitũ. k Dns in tẽ
pestate ⁊ turbine rẽ. Hic ꝓphet ostẽdit vigor sue potentie cui
null⁹ põt resistere. Primũ debet nos mouere ad vitãdã eius
offensã scientes q̃ eã nõ dimittet impunitã: scõm ad sustinẽdũ
patiẽter penã qz durũ ẽ ꝓtra stimulũ calcitrare. f Bonus
dns. Hic ꝓphetat destructionẽ regis ninive sez sẽnacherib q̃
deũ blaſphemauit ⁊ cultũ dei de hierlm auferre voluit vt ha-
beſ. iij. Reg. ꝓpter qõ antixps significat q̃ ipm q̃ deum blaſ-
phemabit ⁊ eius cultũ de ecclia tollere tentabit: qz tñ de tẽ
electos ꝓfotabit dicit: g Bon dns ⁊ ꝓfortis rẽ. sez i anti
christi tribulatiõe futura. g Et scies ſperates in se. scia ap
probatiõis. i Et diluuio ꝑterunte. i. in antixpi ꝓsentia
ne q̃ dr diluuiũ ꝑteriẽs: qz grauis erit ad sustinẽdũ ſ breuita-
bit xpc electos. Mat. xxiiij. k Cõsummatiõez faciet. nã anti
xpm ⁊ ei⁹ exercitũ ꝑ magna ꝓte destruet. l Et inimicos ei⁹.
sez xpi ⁊ ecclie. m Persequet tenebre. sez iferni i q̃s⁹ puniet
antixps ⁊ satellites sui. l Quid cogitat. d õm rẽ. ſ. tu an
tichriste ⁊ ministri tui. m Cõsummatiões ipe fa. i. destructio
nẽ tue ptãtis ⁊ iperij. n Nõ ꝓsurget duplex tri. qz post ꝓse
cutionẽ antixpi alia nõ succedet. o Quia ſic spine se rẽ. i. si
mul cõburũt: sic erit de antixpo ⁊ adherẽtib⁹ sibi: qz simul cõ
burent igne infernali. q Ex te eni exibit co. rẽ. d dr: de nũ
cijs ab antixpo õmissis. q Hec dicit dns ſi ꝑ. rẽ. i. ſi poten
tiores ⁊ plures destruẽt. r Et nõ afflĩgã te vl. qz post mor
tẽ antixpi nõ afflĩget ecclia. s Et ꝓcipiet sup rẽ. i. sup anti
xpm quem michael archangelus de ꝓcepto dñi fulminabit.

g Nõ seminabit ex nomine tuo amplius. nam antichristus non relinquet semẽ ad
ecclesie ꝓsecutionẽ. h De domo dei tui. i. idoli tui. † Interficiã. sez idolatrao.
i Sculptile et ꝓflatile ponã sepulchrũ tuũ. nam antichristus morietur in idolatria
demonis sibi ꝓnati. k Ecce sup montes rẽ. sicut sennacherib debellato ꝑ angelũ
nunciũ Ezechie discurrerunt ad cõgregandum populũ in hierusalem vt de tanto be-
neficio gratias agerẽt deo: sic antichristo per angelum fulminato congregabuntur
fideles ad celebrandum solenniter eukaristie sacramentũ. ideo subdit: l Celebra
iuda festiuitates tuas rẽ.

In ca. j. Naum vbi dicit in postil. Non consurgat duplex tribulatio.

Additio. Hoc quod dicitur: Non consurget duplex tribulatio videt conti
nuari cum hoc quod ſmediate dicerat. Consummationẽ ipe faci-
et: et est sensus q̃ deus decreuerat cõsummare exercitum sennacherib sic totaliter q̃
iterum non posset tribulare regnum iuda et sic dicit: Non consurget. ſ. in regno iuda
duplex tribulatio ex parte assyriorum.

Ascendit. postq̃ ꝓphecta denunciauit ꝑcussionem sennache- g Ca. II
rib regis assyriorum. hic consequenter denunciat destructionem regni i quo
metropolis erat ninive: que destructio facta est ꝑ nabuchodonosor regem
babylonis post mortem sennacherib. ⁊ primo ponitur hec destructio. secũdo destru-
ctionis ratio. ca. ſc. Prima in tres. quia primo ponit ninive obsidio. secundo obſes-
se captio. ibi: Porte fluuiorum. tertio capte depredatio. ibi: Diripite. Circa primum
alloquitur regem assyriorum. dicens: Ascendit: id est ascendet currus et equos sci-
licet exercitus chaldeorum. o Qui dispergat coram te. vastando terram tuam
in oculis tuis: et non poteris resistere. p Qui custodiat obsidionem. circa nini-
uen vsq; quo capiat eam.

Cõtẽplare

a Cõtemplare. Videns ꝓpheta iminere bellũ ninive iam gau-
dens insultat ruiture. Allego. Tria ꝓcipiunt iude. Primum vt
Cropo. Jud. 14. a spiciat viã ꝑ quã ambulet ad eũ q̃ dicit: Ego sum via. deinde vt te
neat lumbũ. i. mortificet carnẽ. tertio vt assumat virtutẽ ne deficiat
in bello ꝓtra hostes. Jn q̃ bello ne deficiat supponit in qua re spem
a ſ Cõtẽplare viã rẽ. i. dispone te ad occurrẽdũ ei. tuos
bellatores ꝑ fortãdo. q. d. b erit ꝑ nihilo: vt dr. ſ. ⁊ subd
dif cã: b Quia ſic red. do. sup. Iacob. deiciẽdo sen-
nacherib: eo q̃ supbe egerit cõtra duas trib⁹. c Sic
supbiã iſrl. supple cito reddet destruẽdo totũ regnũ assy
riorũ: eo q̃ supbe egerit ꝓtra re
gnũ. x. tribuũ: ipm viliter capti
uãdo. d Quia vastatores. i.
chaldei venientes. e Dissipa-
uerũt eos. i. dissipabũt assyriol.
f Et ꝓpagines eorũ. i. filios et
filias. g Clypeus fortiũ eius.
sez nabuchodonosor. h Ignitus. erãt enĩ ibi lamine ere ad
solis radios refulgentes sicut ignis ad terrorẽ assyriorũ ⁊ ad
obfuscandũ oculos eorũ. i Uiri exercitus in coccineis. habe-
bãt enĩ sup arma ornamẽta ru-
bea: ne ſi alijs eorũ vulnerarẽt
ex apparẽtia sanguinis alij ter-
rerentur. k Ignee habene
curr⁹. i. currũ. erant enĩ ibi ha
bene limate: ⁊ ſic in radio solis
fulgebãt ſicẽ ignis. l In die
ꝑparationis ei⁹. ſ. ad ꝓlũ. Et eõ
uerso erat de assyriis. de q̃bus
dr: m Et agitatores eius. i.
aurige. ꝓpha enĩ de vno exerci
tu loq̃ndo trãſit ad aliũ: ⁊ eon
uerſo: sicut soler fieri in descri-
ptione belloꝝ. n Consopiti
sunt. i. attoniti ꝑ stuporẽ. iõ sub
dit: o In itinerib⁹ ꝓturba-
ti sunt. nescientes curr⁹ ducere.
iõ subdit: Quadrige col. sunt.
ex defectu ductiõis. ⁊ subdit cã
huj⁹ stuporis cũ dr: q Aſpe-
ctus eorũ. i. chaldeorũ. r Una
ſi lãpades. ꝓpter refulgentiã ar-
morũ: vt ꝓdictũ est. s Qua
ſi fulgura discurrentia. i. velociẽ
⁊ audacter currentes cõtra assy-
rios. t Recordabitur. ſ. rex
assyriorũ. v Fortiũ suorũ. q̃
solebãt esse ꝓstantes ⁊ animosi:
⁊ facti sunt pauidi. iõ subditur:
x Ruet in itinerib⁹ suis. non
potentes resistere in cãpo chalde
ls. iõ subdit: y Uelociter
ascendẽt muros eius. Jn hebreo
hr: Festinabũt ad muros suos.
vt q̃ nõ poterãt resistere in cam
po defenderẽt se in muro.

z Et ꝓparabit vmbraculũ. i.
tentoria chaldeorũ in circuitu ci
uitatis ponent ad eã obsiden-
dũ: ⁊ sic ꝓ⁹ ciuitat⁹ obsidio.
a Porte fluuiorũ. Hic ꝓfir de
scribit ipi⁹ captio. cũ dr: Porte
fluuiorũ. i. porte ninive: que ꝓ
debant i munitiõe fluuiorũ.
b Apte sunt. i. fracte ꝑ impe-
rũ chaldeorũ. c Et tẽplũ ad
solũ dirutũ. ſ. templũ idoli nes-
rach qõ colebãt reges assyrio-
rũ. iiij. Reg. xix. Jn hebreo hr:
Et palatiũ. ſ. reg⁹. Ad solũ dirutũ. in regni cõemptum.
d Et miles captiu⁹ rẽ. i. milites regni assyriorũ. in scri
ptura enĩ frequẽter ponit singulare ꝑ plurali. Jn hebreo
hr: Et astãs captiua adducta ẽt vr bie astãs regina: vt
dicit Ba. Ga. ſm illud pr̃. xliij. Astitit regina a dextris
tuis. ⁊ ira sequẽs ꝓcedat cũ dr: e Et ancille ei⁹ mina-
bant. captiue a chaldeis. f Gemẽtes rẽ. nõ audẽtes
ad te clamare ꝑ timore. g Et ninive ſi pli. aq̃ aque
ei⁹. i. munitio fluuiorũ de q̃ ꝓdicebat: nõ resistit aduersa
riis: ſic aq̃ piscine resistere nõ põt ꝑ sui paucitate.
b Jpi vero fugerũt. ſ. de ciuitate q̃cũq; potuerũt fugere.

Diripite,

Ua State state. Fugientib⁹ ppls mercēd⁹ clamat
ninive quasi mater: state state clandite portas: sal-
tem in muris resistite hostib⁹. Sed nullus ex pica-
tem fis reuertit: sed eā delerūt predā hostib⁹. Ua
vox ad babylonios dirigit: diripite argentum.

Allego. Allego. Primū est vt ha
bitatores mūdi a deo peccā
don ō fugiant. q si fugerit
ad vocē dei: vel mīs ecce
lsie euolauit. t dicent': pec-
casti: desce. debet cessare a
fuga. i. culpa: sed obstinat⁹
nō vult redire. Cui a diabo
lo ūr defer tecū argentum
mundani eloquij t aurum
mūdane sapiētie. dogmata
tua omniū sensuū verborū
q cōpone flore. Sz vasa. i.
corda cor adeo sunt pfun
da in cupiditate vt qūtali
bet multitudo diuitiarū ea
nō possit satiare. b Dis
sipata. Hoc de his q ad de
um cōuertunt: q dissipātur
calore fidei ꝑ infidelita-
te gelan. t scindūt corda cō
fitendo: t dilacerāt penitē-
do: t cor ꝑ us durum tabe-
scit caloze spūssancti: et ge
ma ꝑ us rigida flectuntur
deo: t deficiūt oēs volupta
tes carnis. Nō aūt sequtur:
t fa. o. s. n. o. ad illos pertī-
net q volūt reuerti: quoniz
facies operient ꝑfusiōe in
silitudiné fuliginose olle.
Allego. c Ubi est habita. Allego.
Cū trāsierit ninive. i. mun-
dus: tūc sancti āmirātes et
gaudētes dicēt: Ubi est ha
bitatio leonū ad quaz iuit
diabol⁹: t etiā catul⁹. i. an-
tichrist⁹: t omis quersę do-
ctrine sermo quē aū aduen
tū xpi nemo exterruit: sī ne-
cauit plurimos suis demo-
nib⁹ t speciēs impleuit. i.
ecclesias suas cadauerib⁹ t
sanguine mortuoz.
d Leo cepit suffi. Nabu-
chodonosor iurevictorie cū
cta possidet: t vbib⁹ vl ꝑ ro-
ribus suis captiuos in ser-
uitutē tradidit: t rapinis t
ornatu ninive implenit the
sauros t ciuitates suas.
Allego. e Ecce ego ad te. Allego
rice. Cōminatur de⁹ mūdo
q multitudinē que lars via
ad mortē vadit iucendet:
t fumo malicie sue suffoca-
bit: t ꝑ bonitatē suā etiā le-
ones gladius: id est sermo dei comedet: intantū vt
nemo exinde ꝑ eos ad mortē capiatur: et cōpimet
oēm strepitū maloz operū: qui mortē bolb⁹ nūcia-
re solebat. Allego. Possūt hec omnia de cōfu-
sione futura damnandoz intelligi. La. III

Ue civitas. Describik potentia ninive: t sub
lamentatione crudelitatis arguitur. d De
Allego. ciuitas. Allego. Mundus q ī maligno po
situs: linguis suis hoies interficit. ciuitas sangui
num dicitur: qui est mendax puersitate doctrinarū
quib⁹ multos dilacerat t rapit. In mūdo etiam est
vox flagellorum. i. tribulationum: quibus iusti af-
flicti clamant: quando alius ira: alius libidine: alii
us odio vel inuidia torquetur: flagellum assyrij re-
gis in eis sonat. Quā doqz i mozbis corꝑoris fla-
gelluin diaboli sentitur. Immittitur enī aliquādo

a Diripite. Hic ostēr describitur ciuitatis capte depredatio. cū dicit:
Diripite vos chaldei. b Argentū ꝛc. i. queruꝫ preciosa. c Diui-
pata est. i. ninive. d Et scissa. per fractionē murorū in pluribus loc.
e Et cor: tabescens. i. deficiens factū est bellatorib⁹ viris. f Et dis-
solutio genicloruꝫ. i. genuū que tremunt ex timore: t ideo dicunt genicu-
la diminutue. g Et defectio in cūctis reni-
bus. ita q nō poterāt stare. h Et facies om
niū sicut nigredo olle. ex fame et ex fumo incen-
dij ninive. ideo subdit derisone: i Ubi ēba
bitaculum leonū. id est ninive vbi solebāt reges
t pncipes habitare: qui erāt feroces vt leones.
k Et pascua catulozꝫ. i. filiorū. l Ad quaz
iuit leo: id est rex. i. quā ciuitatē ingressus est. ve
ibi habitet secure cū catulis suis: id est filijs t fa
mulis. quasi dicat: nulla est. quia nō habet refu-
gium a facie chaldeorū. m Leo cepit suffici-
enter: id est abundanter bona multorum regno
rum sibi diripiendo: sm q dicitur. iiij. Reg. xix.
Vere domine dissipauerunt reges assyriorū gen
tes t terras omniū. n Et necauit leenis iu
is: id est interfecit reges terre: vt eoꝝ preciosa
afferret vxoribus t cōcubinis suis. o Et im
pleuit preda spelūcas suas. i. domos suas. ideo
subditur: Ultio diuina. p Ecce ego ad te di-
cit dominus. cuius virtuti non potest resisti.
q Et succēdam vsq; ad ſū. alias fumū. i. totali
ter. r Quadrigas tu. in quib⁹ alia regna de-
uastasti. s Et le. t. co. gla. i. filij tui occidēt.
t Et ex. de ter. s. tua. v Predā tuā. dando
eā chaldeis. x Et nō aud. vl. vox nūci. tuoꝝ.
ad blasphemādū deū: sicut rapsaces a te missus
blasphemauit. iiij. Reg. xviij. Stetit itaq; rapsa
ces t exclamauit voce magna iudaice ꝛc. Et sic
tur ibidē: Nolite audire Ezechiā q vos decipit
dicens: Dñs liberabit nos. Nunqd liberauerūt
dij gentiū ꝛc. q. d. nec deus vester poterit vos li
berare.

La. II

Dozaliter. gat ꝛc. Hic ad ſram de-
scribit destructio ninive ꝙ babylonios: ꝙ quam
mystice pōt itelligi destructio iudee ꝙ romanos:
t nosa ꝙsonāt. nā ninive germē pulchritudinis
interꝑtat: iō ꝙ ipam iudea significat: eo ꝙ ſipa
nat⁹ fuit xps. de q̄ dr Miere. xxiij. Ecce dies veni
unt dicit dñs: t ſuscitabo dauid germen iustum
ꝛc. Sili ꝙ babylonios significank romani. Uñ
i. Pet. v. roma babylon vocak. ibi enī dr: salu-
tat vos ecclesia in babylone collecta. i. in roma.
ſm ꝙ ā primo ponit iudee vastatio cū dr: Ascen-
dat q̄ dispdat te ꝛc. q: romani veniendo versus
bierim destruxerūt terrā: t post obsederūt bieru
salē. a Contēplare viā ꝛc. iudei enī ꝙsidera-
bant q̄liter possent romanos impedire in via et
seipos fortificare: ex eis nō valuit. t subdit causa
cū dr: b Quia sic reddidit dñs superbiā iacob
ꝛc. ꝙter duplicē enī superbiam scz ꝙtra christū t
ꝙtra romanū imperiū vastati fuerūt. g Clype
us fortiū eius. s. romani exercit⁹. h Ignit⁹. i.
refulgens ad solē t ad iudeoz terroꝛē. i Uiri
exercit⁹ in coccineis. i. rubeis ex sanguine indeo
rū. k Ignee babene. i. refulgētes. l Cur
rus. i. curruū. m Et agitatores eiꝰ conspirā
ꝛc. nā currus in qb⁹ portabank arma romanoꝝ t victualia erāt in tan
ta multitudine q̄ aliqs ad inuicē collidebank t ductores ebij videban-
tur. q Aspect⁹ eoz quasi lampades. i. terribiles. z Et ꝓparabimur
vmbraculū. i. tēcoria romanoz circa bierim: t sic ꝙz obsidio. a Por-
te fluuioz ꝛc. Ezechias rex bierim fecit ibi duplicē piscinā aquaz ad for
tificationē ciuitatis· q̄ dicunk hic fluuij: sed nō obstiterūt romanis. ideo
dr: Porte fluuioz fūt apte. in q̄ notak captio ciuitat' t captuatio ppli:
t depdatio bonoz cū dr: a Diripite argētū ꝛc. nā romani rapuerunt
ola. b Et facies olim. s. iudeoz. c Sic nigredo olle. ex fumo incēdij
t fame. l Ad quā iuit leo. i. ad abūdātiā pde iuit Titus liber absq;
impedimēto: q: tā postea dissipatū est imperium romanoz ex sua super-
bia. subditur: p Ecce ego ad te dicit dñs ꝛc.

La. III

Ue civitas. Post ciuitat' ninive destructionē: hic ꝙba declarat de
structiōis rōnē q̄ fuit ciuitat' maliciarū· b tū ī terponit de pena.
Et diuidit in duas ꝑtes: q: ꝙmo ꝙter malicią nūciat eius depo
pulatiō: t secō eiꝰ multiplex ꝙfusio. ibi: Ecce ego. Circa ꝙmū dr: Ue ci
uitas san-

non ex natura elementoꝝ: sed ex diabolo pcutiente: vel regius mor
bus: vl idropisis vel labor calculi t huiusmodi. Est ī mūdo etiā im
petus rote: cū boues ignari vbi salus vbi periculū huc t illuc discur
runt. Est t equus fremens. i. diabolus: q̄ fugientes aeriter insequtur:
seculeat t illudit. Est t quadriga feruēs q̄ cū pharaone submergit.

vniuersa mendacij dilaceratione plena. Non recedet a te rapina.
a Semiterio imperū. ſ o ninive ē in ꝛc. ſ ionie⁹.
a Uox flagelli: et vox impetus
ſ ꝙ diuersa discursus. ſ vox.
rote: et equi frementis: et quadrige ferentis: et equitis ascendentis t micantis gladij: t fulgu
a ſ vox aduersariorū a nūciatio interfectorū.
rantis haste: t multitudis interfecte t grauis ruine: nec est finis
ſ vox
a ſ vl cadēt in sua multitudine dū ad se inuicem cōstipank: vel in cadauerib⁹ interfectoꝝ corruēt.
b cadauerum: et corruent in corpo
a ſ ecce causa. ſ q̄ eis multt gerib⁹ fornicata ē: t
ron⁹ ordis quē subiecerat sibi colebat idola.
ribus suis ꝓpter multitudinez fornicationū meretricis speciose
ſ magos significat.
t grate t habētis maleficia. Que
ſ. i. in omnibus gentib⁹ poreſtare habuit.
vendidit gētes i fornicatiōib⁹ suis: t familias i maleficijs suis. Ecce
a ſ veniā. ſ o ninive q̄ re ſſi publicū ꝓstibulus
cūctis fornicatiōib⁹ ꝓparasti. ſ subuertendā.
ego ad te dicit dñs exercituuz: et
a ſ nō angel⁹ vl cuiꝰ alij cōmtrā iudiciū tuū: sed
ipe discoopiā p.t. b ſ vt que ꝓius videbas an
te oculos ponantur.
reuelabo pudēda tua ī facie tua:
a ſ vt ꝙ tecū fornicari sūt ipi re despiciāt t irride
ant t conumelijs afficiāt: t eris in exemplū om-
nibus videntibus.
t dōnda ī gētib⁹ nuditatē tuā: t regnis ignominiā tuā. Et ꝓjciā su
per te abominatiōes: t ꝓnumelijs
te afficiā: t ponā te in exēplū. Et
ſ qui viderit ninivem positam in exemplū pauescet t mirabitur.
erit: ois q̄ viderit te resiliet a te: t dicet: Uastata est ninive. Quis
ſ quis dolebit sup te.
ꝓmouebit sup te caput? Unde querā ꝓsolatoꝛes tibi? Nunqd melioz
ſ non.
es alexādria ppłoz: q̄ habitat in
a ſ hinc enim rino nilo inde lacu mariothico ex al-
tera parte mari cingitur.
flumib⁹? Aque ī circuitu eiꝰ: cuiꝰ
a ſ est. b ſ q̄ ethiopia t egypt⁹ t aphrica sunt
in ꝑsidio alexandrie: ipe virtus ꝙinciarū et vibis
ostendit hi populi fuerūt confederati.
diuitie mare: ag̃ muri eiꝰ. Ethiō
ſ a
tranit egyptū t recdificauit hāc ciuitatē: vocās eā nole
suo alexādriā. Trāslator: aūt nr dimisit nomē antiquuz
qs lā erat ꝙsī oblitioni datū: t loco huiꝰ posuit nomen
nouū qō erat famosuz. v Populoz. i. q̄ multos ꝓ
pulos habuit sub se. x Que habitat in flumib⁹. ꝙ ꝑ
designat amenitas situs t fortitudo. y Cuiꝰ di. ma
re. i. diuitie ibi apportant ꝙ mare. z Aq̄ mu. eiꝰ. i. cir
cūdāt muros eiꝰ ad matoꝛē fortitudinē. a Ethiopia
for. eius. i. confederata ad eius fortificationē.

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

¶ vt vitia ⁊ demones desistant ⁊ exequi: ꝑ omnes.m.i. dulcedo secularis potentia dogmata denorabunt a comedente diabolo ꝑma cō cussione arboris. a ¶ Et tu ergo in. Cum alexandria hec fit passura: tu etiam o ninive quondā diues ⁊ speciosa de eodem calice bibens inebriaberis: ⁊ cōpita iacens ab omnibus despiceris: ⁊ in rantā veniens necessitatem a babylonijs siue ⁊tra babylonios ab inimicis tuis auxiliū rogabis. b ¶ Ecce populus tuus. Moraliter. Minive ꝙ speciosa dicit̄ aniam notat: naturā pulchrā ꝙ voluptatibus berens effeminat: ⁊ portas sensuū aperit vitijs ⁊ demonib⁹. Si ꝙs enim est amator voluptatū portꝰ ꝙ dei: portas terre sue aperuit inimicis: et vectes huius babylonie ignis ꝛsumenk. i. naturale bonū anime ꝑ qđ posset claudere hostib⁹ iter corporeoꝝ sensuū. hunc dei vt attrahat sibi aquā diuini sermonis ꝙsimurū: ⁊ obtineat quasi naturale bonū aniene hostis ad interiora ꝓmpat. Sequitur: Intra in lutū. i. ꝙ diuersis malis re implicuisti: patienk tolera iniurias tentatiōis alioꝝn pibis ⁊ osse naturale bonū tuū amittes: cōtra hec multiplicare tāto numero virtutum: quāt⁹ est numer⁹ bruchoꝝ. c ¶ Ecce populus tuus. Allego. Allego. O ninive ppls tuꝰ. i. ossa seculares ita virtꝰ sūt enervati vt nihil virile habeāt. Ān inimici. i. demones: vl vitia ꝑ aptos corporeos sensus introgressi sunt: qui etiā sicut ignis denorāt naturalē virtutē cognoscendi deū que portas sensuuꝝ obfirmare debuisset. Contra hec mala hauri. a. asperge te sermone ⁊ rōne exerce te ad cognitionē dei ꝑ virtutes tibi insitas: ⁊ de ꝙ corruisti age ꝓnias. Hoc est ꝙ dicit: Intra in lutū: patienk tolera iniuriā: ⁊ necessitatē corpis quo involuta es: ⁊ subigens. i. in seruitutē redigens laterez. i. corpus: calca et tenenine tibi ostentur: ꝙ si ibi: id est in corpe remāseris: viuaꝝ flāma vl bic vitiorum: vel in futuro gehēne te cōsumet: et peribis gladio. i. violenta diaboli impugnatione. Et si fuerit locustaꝝ ꝙād in te virēs videbaꝝ: ⁊ nature bonuꝝ sponte germinans a brucho comedēte cōsumik. Sed ne hoc fiat multiplicare in ꝛtutib⁹ tā innūerabilib⁹ vt bruchi sꝛ. Que oēs penas iō ꝓpella es: qz. ꝑ. f. n. ⁊. ḡ. l. l. e. qz diuitias periturasꝝ ꝑ nefas ⁊ fas tibi congregasti: vel diuersa dogmata clariora stellis putastiꝝ ⁊ latā ꝑ uiā gradiēs: leniter fuie bue illucēs discurrēs ad sublimia terexistiꝝ ⁊ custodes. i. ꝓpositi tui fuerūt ꝙsi locuste erigentes se ad volatū hereseos: sed cito decidētes: ⁊ puuli tui. i. geniti a locustis fuerūt ꝙsi arbelabus paxꝝ a terra se sublenātes: vt tandē cresc̄at in locustā. Qui carentes calore veri solis sedēt in spinosis sedib⁹. i. horridis pboꝝ sententijs. Sed cū venerit ortus solis. i. iudicij vere cognitiōis: relinquunt spinas suas ⁊ trāseūt in purū ⁊ liberū volatū.

¶ Congregare. Et cū multiplicata fuerꝫ vt bruchus ⁊ vt locusta i vnū ꝙgregata: ⁊ ꝙgregaueris diuitias sicut astra celi: sicut locusta ⁊ bruchꝰ ⁊ arbelabus ꝙ est fex⁹ locuste calescē te sole auolāt nec repiunk: sic tu dispgeris et fugies. ¶ Natura locustaꝝ est: vt in frigore torpeant in calore volitent. ¶ Porro arbelabus modicis pennis potꝰ reptans ꝙvolās: vbicunqꝫ oāt vsqꝫ ad pulueremcūcta consumit: qz donec crescant pēne: abire nō potest.

d ¶ Dormitauerunt. Quia ppls tuus vt mulieres: ⁊ porte inimicis aperte: ⁊ ois multitudo sup murū sedens sicut locuste: ꝙ quasi illuecscente sole aduenīente nabuchodonosoꝛ fugit de ꝓpugnaculis: ⁊ nō reuersa est ad locum suū: ꝙ oia tibi intulit deꝰ irat⁹ ꝑ vastatione ppli sui. iō destructa est ciuitas tua.

¶ Dormitauerūt. Cū ducusqꝫ de mundi ruiꝫ na dictum

a ꝙ sunt. b ꝙ fortitudo vel subsistētie eiꝰ.

pia fortitudo eiꝰ ⁊ egyptꝰ: et nō est finis. Aphrica ⁊ libyes fuerūt a ꝙ vbs quā describo capiek a rege babylonio: ⁊ idē tuus ⁊ illi⁹ vastator erit. ꝙ o alexandria.

l auxilio tuo: sed ⁊ ipa in trāsmigrationē ducta est in captiuitatem. a ꝙ qui ingredi nō poterāt. b ꝙ ab hostib⁹.

ꝙ alexandrie. c ꝙ anee ora patrū.

Paruuli eius eliſi sunt in capite a ꝙ nobiles sorte victoꝝ diuidenk. ꝙ in cōpito.

omnium viaruꝫ: et sup inclytos eius miserunt sortez: ⁊ oēs ōpti mates eius cōfixi sunt in cōpe/ dibus. Et tu ergo inebriaberꝛ ⁊ eris despecta: ⁊ tu ḡres auxiliū a ꝙ quas putas me expugnabiles ⁊ viri fortes primitiuis ficub⁹ cōparant: ꝙ leui tactu morcūsi, ne labore cadūt in os deuorant: ne ꝙ in terrā cadēt laborē inferāt colligenti.

ab inimico. Omnes munitiones tuę sicut ficus cuꝫ grossis suis: si concusse fuerint cadent in os co a ꝙ o ninive nō mirū si ita deuoraberis cū ppls ita effeminat⁹ resistere nō ualeat hostibus.

medētis. Ecce populꝰ tuus mu/ ꝙ vt ita debiles. ꝙ ꝙ hostib⁹ pādet ciuitas.

lieres i medio tui. Inimici tuis ad aperiendā pandent portę terrę a ꝙ quibus claudebant portę.

tuę: deuorabit ignis vectes tuos. ꝙ ergo. a ꝙ ne desit porta obsessio.

Aquā ꝓpter obsidionem hauri ꝙ muri: turres.

tibi: extrue munitiones tuas. In ꝙ latercs cōfitte ⁊ interrupta muroꝝ structura.

tra in luturuꝫ: ⁊ calca subigens te/ a ꝙ ⁊ eū hec oīa feceris sicut hum⁹ a bruchō ita tu a gladio ferent⁹ exercit⁹ deuorāberis.

ne laterē. Ibi comedet te ignis: pibis gladio: deuorabit te vt bruchus: multiplicare vt locusta. Plures feciſti negociationes tuas: ḡ ſtel ꝙ ⁊ ꝙ sicut ꝙ ad volandū nisi alio.

le sint celi. Bruchus expāsus est ꝙ ita

⁊ aduolauit. Custodes tui quasi locuste: ⁊ puuli tui quasi locuste ꝙ eo ꝙ auolare nequeunt.

locustaꝝ: que cōsident in sepib⁹ ꝙ sed cum.

in die frigoris. Sol ortus est et a ꝙ ad alias regiones. b ꝙ nō meminerūt sepis in qua ege frigoris sederāt. ꝙ calefacere.

aduolauerūt: et nō ē cognit⁹ locꝰ ꝙ tempore ignauie.

eaꝝ vbi fuerint. Dormitauerūt a ꝙ reges qui tibi seruierūt ex aliis gentibus.

b ꝙ interfectis pnā cipibus ꝙ resistere poterūt: populus in bellis dispersus est: ⁊ nullus de ducibus potuit eos cōgregare: ⁊ iterum in bellum reducere.

pastōres tui rex assur: sepelien/ tur principes tui. Lætatus est populus tuus in montibus. fugiens ad loca inaccessibilia equitibus. c ¶ Non est obscura: id est occulta.

a ¶ Et egyptus. cui⁹ tūc erat metropolis. b ¶ Et non est finis. diuitiarū suarū et fortitudinis. c ¶ Aphrica ⁊ libyes fuerūt in auxilio tuo. ſ. in auxilio alexandrie. mutat enī modus loquendi de tertia ꝑsona ad secundam. d ¶ Sed ⁊ ipa. nō obstantib⁹ ꝑ dictis. e ¶ In trāsmigratione ducta est. ꝑ nabuchodonosoꝛ.

f ¶ Paruuli eius eliſi. ꝙbus cōsuetu est semꝫ parci in bellis: et in b notāt crudelitas chaldeoꝝ. g ¶ Et sup inclytos eiꝰ mi serunt sortē. ad determinandum ꝙs quos bñt captiuos. h ¶ Et oēs optimates eiꝰ ⁊c. ꝙ tamē solent honestius tractari ꝓpter reuerentiā status. i ¶ Et tu ergo. ninive. k ¶ Inebriaberꝛ: id est sillibus penis vel maioribus repleberis. l ¶ Et queres tu auxiliū ab inimico. i. illi a ꝙbus speras bñe auxiliū: fient tibi inimici. m ¶ Omnes munitiones tue sicut ficus ⁊c. i. cito decidentur ad terrā ꝙ tactu quinsint fortes. n ¶ Ecce populꝰ tuus mulieres. i. factus est pauidus ⁊ impotēs ad resistendum: ⁊ sic intrabūt hostes. o ¶ De uorabit ignis vectes tuos. i. tanta erit vehemētia incendij ꝙ faciet ferrū portaꝝ liquefieri.

p ¶ Aquā ꝓpter obsidionē hauri tibi. Ironice loquit̄. q. d. nulla munitio valebit tibi victualium vel fortalicioꝝ. ideo subdit: q ¶ Peribis gladio. ſ. chaldeoruꝫ. r ¶ Deuorabit te vt bruchꝰ. i. ita facilik ducet te ad mortē sicut bruchꝰ mozik aduenīēte frigore. s ¶ Cōgregare. Hic ꝓfir oñdit eius derisio ⁊ destructio sub metaphora locuste. cum ꝺ: Cōgregare ⁊c. i. sicut bruchꝰ ⁊ locusta ꝙgreganꝫ in maxima multitudine: ita innūerabiles magnam multitudinem bellatorū aggregaueris tibi: tamen non poterꝛ te defendere. ideo subdit: t ¶ Bruchus expāsus est ⁊ auolauit: id est exercitus tuꝰ fugiet a facie chaldeorum.

u ¶ Custodes tui quasi locuste: id est bellatores tui importentes te custodire. x ¶ Que consident: id est simul sedēt. y ¶ In sepibus. Modus est enim locustarum aduenīente frigore se in sepibus congregare: ⁊ ibi se occultare quantum possunt cōtra frigus. sed si supervenīat ortus solis antēq̄ sint mortue statim euolant inde: et ꝓ hoc designat metaphorice ꝙ ait fortē ⁊ore nabuchodonosoꝛ in congregarentur: ⁊ postea extra terram suam in captiuitatem ducerentur. z ¶ Dormitauerūt pastores tui. i. consiliarij tui negligentes consulere tibi. a ¶ Sepelientur principes tui. sepulura asini: Hiere. xxij. b ¶ Lætatus est populus tuus in montibus. fugiens ad loca inaccessibilia equitibus. c ¶ Non est obscura: id est occulta.

Contritio

¶ na dictū sit ⁊ in fine de vulnere ipsiꝰ diaboli ꝺ ꝙ ceps fuit mūdi: et in illo se gloriabaꝫ ñari: ad quē sic fit apostropha. O lucifer ꝓtritus es: destructa ē ninive ciuitas tua speciosa ⁊ potēs: in ꝙ etiā filio dei aduersabar̄: pastores qui nutrichāt populū nō in salutē: sed vt eos deuorares defecerunt. Turba populi ꝙ te colebat: te ⁊ vibē tuā desolatā ad tabulata montiū. i. apostolosū cōfugit: et nullꝰ ē mozꝫ ducū ꝙ turbā elim tuā ad se revocet. Plaga tua tota ꝺ: Contritio tua: pessima ē plaga tua. Oēs ꝙ audierūt auditionē tuaz: cōpresserūt manus sup te. Quia a ꝙ nullus tuo vulneri donabit lachrymas: quia nullus est super quem non fuerat tua malicia que non est maneno sed trāsitoria.

sup quem non trāsiꝛt malicia tua semper.

¶ Finit Naum propheta.

¶ Incipit prologꝰ sancti Hieronymi in Abacuk prophetam.

Quattuoꝛ ꝓphetę i duodecim ꝓphaꝝ volumie ꝓtinent: e ꝺbus tres i principio lemna: id est pondꝰ titulū bñt: naū abacuk et malachias. Porro ꝯacharias in medio ⁊ circa finē duos huiusce/ modi pōit titulos: e ꝺbꝰ vnꝰ ē: onꝰ verbi dñi i terra adrach ⁊ damasci requiei eiꝰ: alter in fine. ſ. onꝰ ꝓbi dñi sup iſrl. De naū oznibꝰ tuis tā liber vnꝰ edit⁹ est. De ꝯacharia et malachia si vita comes fuerit dissererē. Habacabuk habemꝰ in manibꝰ: q vel ex eo ꝙ amabilis deo est vocatꝰ amplexatio: vel ꝙ in certamē ⁊ luctā (⁊ vt ita dicā) amplexū cū deo ꝙgredik: amplexantis: id est luctantis sortit⁹ est nomen. Nullus enī tādiu audaci voce ausus ē deū ad disceptationem iusticię ꝙuocare: ⁊ dicere ei: Cur in rebꝰ būanis ⁊ mūdi istius pompa tāta regnat ⁊ sek iniquitas? Vociferabor ad te vim patiēs: ⁊ nō saluabis? Quare ostendisti mihi iniqtatez ⁊ laborē videre? Lacerata ē lex ⁊ nō ꝓcedit vsqꝫ ad finem iudiciū: qz impi⁹ ꝓualet adversus iustum: iō egredik iudiciuz pilsū. Videsne ḡ temeraria vox sit: et quodāmō blasphemantis

a ꝙ qz manu medici nō potest curari.

ꝓtritio tua: pessima ē plaga tua. a Oēs ꝙ audierūt auditionē tuaz: cōpresserūt manus sup te. Quia a ꝙ nullus tuo vulneri donabit lachrymas: quia nullus est super quem non fuerat tua malicia que non est maneno sed trāsitoria.

sup quem non trāsiꝛt malicia tua semper.

¶ Finit Naum propheta.

¶ Incipit prologꝰ sancti Hieronymi in Abacuk prophetam.

Quattuoꝛ ꝓphetę i duodecim ꝓphaꝝ volumie ꝓtinent: e ꝺbus tres i principio lemna: id est pondꝰ titulū bñt: naū abacuk et malachias. Porro ꝯacharias in medio ⁊ circa finē duos huiusce/ modi pōit titulos: e ꝺbꝰ vnꝰ ē: onꝰ verbi dñi i terra adrach ⁊ damasci requiei eiꝰ: alter in fine. ſ. onꝰ ꝓbi dñi sup iſrl. De naū oznibꝰ tuis tā liber vnꝰ edit⁹ est. De ꝯacharia et malachia si vita comes fuerit dissererē. Habacabuk habemꝰ in manibꝰ: q vel ex eo ꝙ amabilis deo est vocatꝰ amplexatio: vel ꝙ in certamē ⁊ luctā (⁊ vt ita dicā) amplexū cū deo ꝙgredik: amplexantis: id est luctantis sortit⁹ est nomen. Nullus enī tādiu audaci voce ausus ē deū ad disceptationem iusticię ꝙuocare: ⁊ dicere ei: Cur in rebꝰ būanis ⁊ mūdi istius pompa tāta regnat ⁊ sek iniquitas? Vociferabor ad te vim patiēs: ⁊ nō saluabis? Quare ostendisti mihi iniqtatez ⁊ laborē videre? Lacerata ē lex ⁊ nō ꝓcedit vsqꝫ ad finem iudiciū: qz impi⁹ ꝓualet adversus iustum: iō egredik iudiciuz pilsū. Videsne ḡ temeraria vox sit: et quodāmō blasphemantis

¶ Additio. Ubi ꝺ: Sepelierūt ꝓncipes tui: in heb. bñ: Sepulti sunt seu habitauerūt in sepulchris ꝓncipes mizer ē sensus: q ꝓncipes erāt nō solū dormiētes: sed ꝙsi mozui sepulti q nō pūt se iuuare.

¶ Incipit expositio prologi in Abacuk ꝓphetā ꝙ frēm Hieronē. Quattuoꝛ ꝓphete. In isto ꝓlogo quedā tanguntꝫ q referunt ad ꝓphetiā: ⁊ q̄daꝫ ꝓtinent ad ꝓphetā: ⁊ ꝙmo tanguntꝫ duo q̄ referunt ad ꝓphetiā. Primū est ꝙuenientia ḡrundā aliaꝝ ꝓphetiarū cū ista: qđ notat in principio. Secūm est ꝙuenientia expeditionis differentia. qđ notak ibi: De Naum ⁊c. Postmodū tanguntꝫ ea ꝙ ꝓtinent ad ꝓphetā: ⁊ ꝙmo tangik nois ꝙenientia. ibi: Qui vel ex eo. ſcdo exprimik ꝙenientie causa. ibi: Nullꝰ enī tam audaci voce ⁊c. vbi ꝙsi inculpak de blasphemia. cū ꝺ: Vide ḡ temeraria vox sit. Sed. ſ. versus finez ꝓlogi excusak. tertio notak ꝙ spū ꝓphetico loquik cum ꝓphetie intelligētia. ibi: Meminisse ⁊ b aniaduertendū: vbi elicit falsum Montani do etrinā dupliciter. ꝓmo ꝙ se cuz dicit: Intelligit qđ videt, scdo apli auctoritate. ibi: Unde ⁊ apls ⁊c. ꝛtio oñdik ꝙtra ꝺ intēdit ꝓphetare. ibi: Illud ḡ dicit ⁊c. ꝛnto q̄ tpe fuit. ibi: Et vt scias quoꝝ eo ⁊c. sexto qz intelligentia dicto⁹ ex causis est sumenda dicēdi: excusat cū Hiero. dum dicēdi cās expōit. ibi: Interim ſm litteraꝝ ⁊c. Ultimo multiplicik oñdik ꝙ nullus ꝺbet turbari ꝙtra dñm si non statim de tribulatiōe eruit. ibi: Et quōsi egrot⁹ ⁊c. Dis vitijs expositiōi lre insistamus ⁊ ꝙtrāseūtes plana exponamus obscura. ¶ Zacharias in medio. ir. ⁊ circa finem. xij. b ¶ Orationib⁹ suis. loquit̄ ad Chromatium ep̄m: ad cuiꝰ instantiā cōmētar⁹ est liꝺ istū: ⁊ sicut credo cōmētario ꝑposuit ꝓlogū istū. Ān glo. in ꝓncipio libri. Cōmentat Hiero. Osee Ioel ⁊ Amos Abdias ⁊ Jonā Mamachio: sup Naū Michea Sophoniā ⁊ Aggeū Paulex Enstochio: sup Abacuk Chromatio ⁊c. Unde in originali incipit sic, ꝓlogus: Primū chromatī epōrū doctissime ⁊c. ⁊. ſ. in eodē prologo ꝺ: Illud ḡ dicere q: semel a me violēter exigis vt quasi quoꝺā gradꝰ ⁊ scalas ad altiora inrēti historiā tibi inter ꝓcer. i ¶ Ad disceptationem iusticie. i. ad ꝓtestionē vel disputationē de iusticia neglecta. k ¶ Quare oñdisti mihi ⁊c. videre. i. ḡre me tādiu viuere ꝓmisisti vt viderē. l ¶ Inīqtatē.

impiorū. m ¶ Et laborem oppressoꝝ. n ¶ Nō ꝓcedit vsqꝫ ad finē iudiciū: quia finis iudicij est iuste iudicare. o ¶ Videsne ḡ temeraria vox sit. de ista temeritate excusat eaꝫ Hiero. ſ. sicut tacū est. ē. in diuisione: ⁊ vere temeraria est ꝙtuz ad supficiem littere. vñ subditur: p ¶ Et quodāmodo. i. fugialiter. q ¶ Blasphemantis. i. vituperantis vel reprehendentis. Blasphemare tria significat que habenk ꝙ hunc versum: Blasphemo culpo vel detrabo vel reprehendo.

a Aduersus figulū. Roma.ix. Quidā dicit figmētū ei qui se finxit q̄d me fecisti sic. Hiere.xviij. Sicut lutum in manu figuli: ite vos in manu mea dom⁹ isrl. b Necnō et hoc animaduertendū. Hic ondik q̄ spū ꝓphetico loquit p quēsibi dicto rū suoꝝ intelligētia reuelatur: et hoc cōtra montani heretici q̄ dogmatizauit ꝓphetas nō habere intelligentiā eoꝝ que ꝓdixerūt: sed more insanientium loqui. Act.xxvj. Insanis paule: multe te littere ad insaniā conuertūt. Primo ergo ostenditur ꝓpheta loqui spiritu ꝓphetali: quod notat in visiōe prophetica. cū dicitur: Necnon et hoc ꝛc. ꝓphete visio est. qua. s. videbat ꝓphetie mysteria p intellectū ad hoc a spiritu sancto reuelante illuminatus. capiquia a vero montanus hereticus dupliciter errabat. Primo dicēdo q̄ ꝓphete nō intelligebant que dicebant. Secūdo q̄ quasi amantes verba sua ꝓferebant. Primū errorez elidit hiero. dicens: Et aduersum montani dogma puersum intelligit quod videt. Secundus elidit ibi: c Nec vt amens loquit: nec more insanientiū femina rū dat sine mēte sonum. Vnde et apostolus iubet vt si ꝓphetanti bus alijs: alij fuerit reuelatū: taceant q̄ prⁱ loquebant. Et stati: ☩nō est indē dissensiōis de⁹ sed pacis. Ex quo intelligit cū q̄s ex vo lūtate reticet: et alijs locū dat ad loquendū: posset loq̄ et tacere cum velit. Qui ita in extasi: id est iuitus loquit: nec tacere nec loq̄ in sua ꝓtate habet. Illud q̄s discat: q̄ semel a me violēter exigis: vt q̄si gradus quosdam et scalas ad altiora nitēti historiā tibi interp̄ter: ꝓphetiā esse circa babylonē: et nabuchodonosor regem chaldeoꝝ: vt quomō prior prophetanaū quem abacuk sequit: vaticiniū habuit cōtra niniuen et assyrios qui vastauerunt decem tribus: q̄ vocant israel: ita abacuk ꝓphetiā habeat aduersus babylonē et nabuchodonosor: a q̄b⁹ iudas et hierm tēplūq̄ subuersa sit. Et vt scias eo tpe fuisse abacuk: quo iā due trib⁹ q̄ vocabātur iuda: ducte erāt in captiuitatē: daniel te docere poterit ☩ad quē i lacū leonū abacuk cū prandio mittitur: q̄q̄ apud hebreos hec ipsa nō legat historia. Igitur siue q̄s recipit scripturā illā: siue non recipiat: vtrūq̄ p nobis est. Aut enī recipit et iā post factā rē liber abacuk texitur: aut non recipit: et q̄si creatorē suū ad iudiciū puocare: et vas fragile aduersus figulum: cur tale vel tale factus sit disputare? b Necnō et hoc animaduertendum q̄ assumpto vel pōdus q̄ grauia iā esse dixim⁹: ꝓphetę visio est et aduersum mōrani dogma puersum itelligit q̄ videt: nec vt amēs loquit: nec more insanientiū femina rū dat sine mēte sonum. Vnde et apostolus iubet vt si ꝓphetantibus alijs: alij fuerit reuelatū: taceant q̄ prⁱ loquebant. Et stati: ☩nō est indē dissensiōis de⁹ sed pacis. Ex quo intelligit cū q̄s ex vo lūtate reticet: et alijs locū dat ad loquendū: posset loq̄ et tacere cum velit. Qui ita in extasi: id est iuitus loquit: nec tacere nec loq̄ in sua ꝓtate habet. Illud q̄s discat: q̄ semel a me violēter exigis: vt q̄si gradus quosdam et scalas ad altiora nitēti historiā tibi interp̄ter: ꝓphetiā esse circa babylonē: et nabuchodonosor regem chaldeoꝝ: vt quomō prior prophetanaū quem abacuk sequit: vaticiniū habuit cōtra niniuen et assyrios qui vastauerunt decem tribus: q̄ vocant israel: ita abacuk ꝓphetiā habeat aduersus babylonē et nabuchodonosor: a q̄b⁹ iudas et hierm tēplūq̄ subuersa sit. Et vt scias eo tpe fuisse abacuk: quo iā due trib⁹ q̄ vocabātur iuda: ducte erāt in captiuitatē: daniel te docere poterit ☩ad quē i lacū leonū abacuk cū prandio mittitur: q̄q̄ apud hebreos hec ipsa nō legat historia. Igitur siue q̄s recipit scripturā illā: siue non recipiat: vtrūq̄ p nobis est. Aut enī recipit et iā post factā rē liber abacuk texitur: aut non recipit: et q̄si

fit ex pauore mētis: et accipit hic in malo: sicut et in quto libro ecclesiastice historie vbi dr: Aiunt montanū quendā nomie q̄ nuper ad fidē xp̄i venerat: subrogato sibi ꝓconsulo auiditate animia primat⁹ accensum ꝓrartis spiritib⁹ in senectute locum dedisse: ac repente in quodā mētis excessu effectū: et velut spiritu acrū ploqui cepisse noua quedā et diuersa ab his q̄ ex successione maiorū ecclesie tradita fuerāt. In bono autē dr extasis: cū mens nō a pauore alienatur: sed inspiratiōe reuelatiōis assumitur. q Illud quoq; disce. Hic ostendit ꝓtra q̄s ꝓphetare intendit. Et ad euidētiā huⁱ⁹ partis notandus q̄ sicut ꝓphā Naum vaticiniū habuit ꝓtra niniuen et assyrios q̄. r. tribus que vocant israel vastauerūt et captiuauerūt: et hoc in ꝓsolationem populi captiuati: ita abacuk habet vaticiniū ꝓtra nabuchodonosor et babylonem a q̄bus terra iuda vastata est: et hierm et templū est subuersum: et hoc in cōsolationē populi vastati et captiuati. scz duarū tribuū. ꝓphetat itaq; ꝓtra nabuchodonosor et chaldeos siue babylonios q̄ duas trib⁹ captiuauerūt. dicit igit: Illud q̄s discat ꝛc. r Ad alt iora nitenti. i. tendēti et ascendēti ad sensum tropologicū. s Historiā tibi interp̄ter. i. exponā q̄tū ad sensus litteralē. t Qui vastauerūt. r. tribus. liij. Reg. xvij. v A q̄b⁹ iudas et hierusalez ꝛc. liij. Reg. xxiij. et xxv. x Et vt scias ꝛc. Dicit ostenditur quo tpe ꝓpheta fuit. s. tpe captiuitatis duarū tribuū: quod ex historia Dan. xiij. ꝓbatur: vbi narrat Abacuk ꝓpheta missus fuisse cū cibo ad Danielem in lacū leonū q̄ erat in babylone: angelo cū deportāte: qui vtiq; daniel de his q̄ a nabuchodonosor captiuati erant fuit: vt ptz i ꝓncipio Danielis. y Quō ꝛc. nō legatur historia. s. de missione Abacuk ad danielē: sed de Theodocionis editiōe trāslata est: sic dicit Hiero. Dan. xij. H. z Igit iue q̄s recipit ꝛc. q: quidā recipiūt dictam historiā et quidam nō: ostēdit q̄ nihilomin⁹ verū dixit siue recipiat siue nō recipiat: et q̄ vtroq; dato baby suū ꝓpositū. vñ dicit: Igit: q: quidq; dicta historiā calūniant: a q̄busdā recipitur. Igit. i. ꝓpter h volo ostendere q: a Siue q̄s recipit scripturā illā. de missione Abacuk: Dan. xiij. b Siue nō recipiat. vtrūq; ꝓ nobis est: qui dixim⁹. s. Abacuk ꝓpheta fuisse ad uersus babylonē et nabuchodonosor q̄ captiuauerāt duas trib⁹. c Aut enī recipit. et tunc planū ē. q: d Et iam post factā rem. i. post captiuitatē duaꝝ tribuum. e Liber Abacuk texit. ꝓtra captiuātes. s. ꝓtra babylonem et nabuchodonosor. f Aut il nō recipit. et tūc scribit ꝓphetico spiritu q̄ ventura cognouit. s. captiuitatez duaꝝ tribuum ꝓ babylonios: et ipos babylonios postea destruendos: Esa. xxxiij. Ele q̄ prædaris: nōne et ipse ꝓdaberis. Q: aūt ola ista ꝓuiderit plane scribit in historijs. vbi dicitur: Post ꝓtra. j. Reg. xxviij. Q: Est mulier habens phitonē in endor: et tū et loqui et tacere poterat cū volebat. Rādeo q̄s phitonicus spūs venit adiurat⁹: vt aliq̄d reuelet tūc nō aufert potestatem loquēdi vel tacendi: sicut ptz de muliere ꝓdicta. Nec est de obsessis ad insaniā deductis de q̄b⁹ loquit hic. Ratio aūt diuersitatis est: q: adiurantib⁹ parcit vt sepius inuocet: quos aūt obsidet q̄si potestatē sup eos habens oppzimit q̄ntum ꝑmittit. Extasis sicut ait Papias Q: excessus mētis qui

ro Abacuk fuit de tribu symeon. Dic preuidit captiuitatē hierusalem venturā: et animaduertentibus chaldeis fugit in sortra te: nam et erat incola in terra israel. descendentibus vero inde reliquijs in egyptum quasi peregrinabatur in terra sua: et scripsit in principio operis sui causas aduersus deum cur impius vastaret populū dei et sanctuariū eius: cur ipse clamaret et nō exaudiretur: sed in ꝓsolationem aperuit ei dominus calamitates circūstantium nationum futuras ꝓ nabuchodonosor longe maiores

Habacuk amplexus vel ex eo q̄ amabil fuit oñi: vocat amplexatio: vel q̄ i certamē cū deo ꝓgredit ample xant⁹. i. lucrātis sortit vocabulū. Mult⁹ēt cū audacia voce deū ausus ē ad discretionē insticie puocare: cur in reb⁹ hūanis et mūdi istⁱ⁹ pōpa tanta versat iniq̄tas. Nic in ꝓncipio voluminis sui describit diabolū cū mēbris suis. i. fine vero. pnūciat aduentū: passioneq; dñi saluatoris. Hā ꝓ q̄ alio q̄ de xp̄i aduentu q̄ futur⁹ erat intelligitur. b. dicere. s. Et rndit dñs ad me et dixit mihi: Scribe visa apte i buxo. i. tabula buxea. vt assecle q̄ elegit ea: q: adhuc visio differtur ad tps: et orick in fine et nō in vanū. Si tardauer⁹ sustine eū: q: veniēs veniet et nō morabit. De passiōe aūt i cantico cui nil dño dicit: Dñe audiui auditionē tuā et timui. Nūc ꝓsiderauit opa tua et expaui. Quid ei b est nisi ꝓcognite noue ac repētie salut⁹ ineffabilisq; admiratio? In medio duū elaliā cognosceris. Quid ē: nisi aut in medio duoꝝ testāꝝ aut duoꝝ latronū: aut i medio mortis q̄ vita nobis ꝓmeruit. Duz appropinquāt ānī cognitiones in aduētu tpis ostenditur. Q: āt dic comua i manib⁹ eius: q̄ est nisi trophēū crucis? Vocabulū saluatoris h. ꝓpheta. ppie ponit dicēs: Ego āt in dño gaudebo et exultabo in deo ihesu meo: qs ē nobis amicus et dulce nolare et omib⁹ ꝓdicare.

Modus agēdi tal. Primo oñdit cui⁹ sit hec ꝓphetia: deinde ꝓpba ex ꝓsona ppli impatientis ꝓrit cōtra deū: q: ꝑmittit se opprimi ab eis q̄ sūt iniquiores q̄ ipe. Ultō postea scit rūsio dñi dicent⁹: non solū hanc iniq̄tatē a chaldeis iudeis inferriūs et oīb⁹ natiōib⁹ i circuitu: et chaldeos tante potētie tandē ruituros. Et q: totū videt ꝓpheta diuino et iusto q̄rere iudicio: blādicēdo rndet totū fieri iuste. Inde q: iterū petit a dño cur illud fiat: min⁹ in iustū premi a mag⁹ iustō: oñdit ei dñs iniq̄tatē nabucho. et alios vt ipi⁹ diaboli nō ex ꝓsumēdā donec veniat tps: et sic ꝓphetat de aduētu dñi: q̄dēs ex fide ei⁹ esse iusticiā et salutē. Deinde de suppōit de destructione chaldeoꝝ. Deinde ꝓperat generalr omib⁹ idolatr⁹. Ad vltimus q: temerarie locut⁹ fuerat ꝑ dñm: rogat q̄ veniā

Prologus

prophetā scribit quę ventura cognoscit. Interim fm litterā causat aduersus deū a b ꝓpheta: cur nabuchodonosor tēplū dei vastet et iudā: cur hierlm quondam vrbs dñi destruatur: quare clamet populus et non audiatur: vociferetur ad dñm oppressus: a chaldeis et nō saluet: quare etiā ipse ꝓpheta vel ppl⁹ ex ꝓsona cuius loquitur ad hoc virerit: et hucusq; ꝓductus sit: vt iniquitatē hostiū et suū viderit laborem: cur iniusticia ꝓualeat aduersus se? c Et hęc dicit ꝓ mentis angustia: nesciēs aurum in igne conflari† et tres pueros de camino puriores exisse q̄s intrauerāt. Sz et hoc generaliter accipere possum⁹: q: ex ꝓsona humanę impatientię loquatur: vt in querulaz vocem et plenā doloris erumpat dicens: †Quare respicis contemptores: et taces ꝓculcante impio iustiorē se: hęc aūt loquit nescies iudicia dei iuesti- f gabilia† et ꝓfundū diuitiaꝝ sapiētię et scientię eius: q: nō ita videat videlicz hō vt s deꝰ. Homo tm̄ ꝓsentia respicit: deꝰ futura et ęterna cognoscit. Et quomō si egrotās d et estuans febrib⁹: aquā frigidā postulet: et dicat ad medicum. Vim patior: crucior: eraso: vsq; quo medice clamabo: et exaudies? Et respondeat ei sapientissimus et clementissimus medicus: scio quo tempore debeam q̄s postulas dare. Non misereor modo: q: misericordia ista crudelitas est: et voluntas tua contra te petit. Ita et deꝰ noster sciens clemētię suę ponderat atq; mensuras interdum non exaudit clamantē: vt eū probet et magis eum prouocet ad rogandū: et quasi igne excoctum iustiorē et puriorē faciat† Q: intelli i gens aplꝰ fm id q̄s misericordia est cōsecutꝰ a dño ait: †Sed nō deficim⁹. † Et be- m nedicimus dñm in oi tpe† Et scit q: q̄ pse- n uerauerit vsq; i finē hic saluus erit: et glo- o riatur in labore et dolore. Et cū hieremia p dicit: †Tribulationē et miseriā inuocabo: q vt quomodo alius inuocat deus: sic sanctus vir et bellator inuictus ad exercendū se et ꝓbandū tribulationē et miseriam r inuenire desiderat. Finit prologus. s

Incipit argumentum.

Habacuk luctator fortis et rigidus stat sup custodiā suā: et figit gradū sup munitionez: vt christū in cruce cōtemplet et dicat: Operuit celos gl̄ia ei⁹: et laudis ei⁹ plena est terra. Splendor ei⁹ vt lux erit: cornua in manib⁹ ei⁹. Ibi abscondita est fortitudo eius. Finit argumentū.

ge maiores: et tandem ipm nabuchodonosor perimrūt: et ideo a murmure cōuersus est ad preces. a Interim fm litteram ꝛc. Quia. s. eodem prologo videbatur ꝓphetia ēsse de blasphemia inculpari. vbi dicit: Audes q̄s temeraria vox sit ꝛc. hic subdit ipius exēsatio: et tangunk hic tria. Primo enī ponunk verba ꝓphetie quib⁹ dicit: turbari aduersus dominū vnde culpabil videbat. Secō tangitur locutionis causa vel ratio vnde excusabilis iudicat. ibi: Et hec dicit p mentis vel p mente angustia ꝛc. Tertio dicit q: generaliter ex ꝓsona humane impatientie loquebat. ibi: Sed et hoc generaliter accipe ꝛc. Dicit ergo: Interim. i. inter alia que dicunk in prologo isto. † Dan.3.b

b Causat aduersum deū ꝓpheta: cur nabuchodonosor. xiij. Reg. xxv.

c Nesciēs aurum. ergo nō fuit ꝓpheta. Respondeo: ipse bene sciebat: sed hoc dicit in ꝓsona populi. d In igne ꝓbari: Eccle. ij. In igne ꝓbatur aurum et argentū. homines vero receptibiles in camino humiliationis: Job. xxviij. Auro locus est in quo conflatur. e Et tres pueros. Dan. iij. f Inuestigabilia. Roma. xj. O altitudo ꝛc. g Q: non ita videt deus. j. Reg. xvj. Nō iuxta intuitum homis ego iudico. homo enim videt ea que parent: dñs aūt intuet cor. † Ro.11.b

b Et quō si egrotans. Hic ostendit q: ꝓpheta non debebat turbari aduersus dñm si nō audiebat clamores oppressoꝝ: quia nō erant exaudiendi. q̄d prio ostendit ꝓ similitudinem sumptam a prudenti medico. seō hoc confirmat ꝓ auctoritatem. ibi: Q: intelligens littera satis patet. c Sciens clementie sue ponderam fm q: ordinat in finem. k Atq; mensuras. fm q: modo debito ordinat.

l Sed in id q̄s misericordia ꝓsecutꝰ est. j. Timot. j. D. Ideo misericordia consecutus sum vt in me primo oñderet christus ihesus omnem patientiam ad informationem eorum qui crediturꝰ sunt illi in vitā eternam. m Sed non deficimus. ij. Corinth. iiij. B. n Et benedicim⁹ deum oñi tempore. ij. Corinth. j. A. Benedictus deus ꝛc. Psal. Benedicat dominum in omni tempore. Tobie. iiij. Omni tempore benedic deum. o Qui perseuerauerit. Matth. x. C. p Et gloriatur in labore et dolore. ij. Corinth. xij. † 1. Tio. 1. b † 2. Co. 4. a

Libenter gloriabor in infirmitatib⁹ meis. q Et cum Hieremia dicit. Hiere. xx. vbi nos habemus: Jam olim loquor vociferans: iniquitatem et vastitatē clamito. dicit Glosa Hiero. que sic incipit: Xx. quia amaro verbo modo rideo ꝑ uaricationem: et miseriam inuocabo. † † Ps 33. † Dan. 10. c et 12. b

r Et quomodo alius. i. pusillanimis et carnalis. s Inuocat deum. vt a ꝓsentibus tribulationibus eū eruat et imminentes repellat. t Sic sanct⁹ vir et bellator inuict⁹. sicut Hieremias et Paulus qui dicebat ad Rom. viij. H. Quis nos separabit a charitate christi: tribulatio an angustia ꝛc. v Ad exercēdus se. quantum ad sustinentiam.

x Et ꝓbandum. quantum ad ꝓstantiam. y Tribulationem et miseriam inuenire desiderat Job. vj. Nec sit mihi ꝓsolatio vt affligens me dolore nō parcat. Psal. Ego in flagella paratꝰ sum ꝛc.

Finit qualiscūq; expositio huⁱ⁹ prologi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ℭ sermonis vt christi quā habet a deo suo ad
ueniā: vt porr⁹ orat aduersū dīi: i q ordine obdit q p illū fieri debeāt aduersū. ¶ Cōmentar Piero. sup Osee Joel ⁊ Amos: ⁊ Abdiā ⁊ Jonā: pammachio. Sup Naum Michēā: Sophoniā ⁊ Aggeū: Paule et eustochio. Sup Abacuk Chromatio. Sup Malachiā ezuperio tholosane ecclie pontifici et minerio ⁊ alexandro monachis. Sup Zachariā: ezuperio tholosano ℭ Ca. I

a Ous qō vi. Walsa apō hebreos ponit. i. graue onus: eo q eos aduersus quos videt prematur nec ferre nec euitare queant. b Et factū est iu. Adhuc loquit ꝓpheta vel ꝑsona q ⁊tra se non veritate sed potēcia iudicat. ¶ Cōmunis ſtoꝝ querela ad deū: cur iudices seculares acceptis muneribꝰ damnēt insontē ⁊ liberēt reum. Sed ⁊ ꝓncipes ecclesie ꝓpter munera lacerant legē. Sed non debemꝰ sup hoc turbari. Audiētes a principio mūdi ab impio Cain occisū Abel iustū: exulāte iacob regnāte ioue mortuo ꝓnō Esau. Ipe quoq contra quez hec querela dirigit a iudeis crucifigit ⁊ barrabas latro eruit. c ¶ Judiciū quer. Peruersum videtur vt Josias rex iustus a rege egyptio trucidet: vt daniel ⁊ tres pueri seruiāt ⁊ babylonius imperet: ⁊ balthasar iter ꝛcubinas poter in phyalis dei. d ¶ Aspicite in gen. Eloy ōnes respōdent cōtra ꝓdicta. Quasi: Me poteris soli israeli banc iniquitatez a chaldeis inferri: sed etiam omniꝰ nationibus per circuitum: ⁊ ipos chaldeos videte trū valituros et postea ruituros. Ut si quis ꝓdixerit qō futurū est. ꝓ rei magnitudine videatur incredulū. ¶ Allego. Minatur deꝰ ⁊tra ⁊ceptores siue ꝓuidētie se suscitaturū angelos pessimos p quos inferat cruciatꝰ: vel peccantibꝰ hostibus vel alabꝰ pessimorum dominū. Hi sunt amari et nulli parcentes: ⁊ veloces cito qō imperatur implentes ⁊ ambulant sup latitudinē terre. Latitudo terre sunt carnales. quia lata via ad mortez tendūt. Hos calcāt demones vt possideāt animas que merito rōnis dei sunt: sed p culpam fuunt demōis. Qui est terribilis ꝓpter multa ⁊ varia supplicia q̄ infert. Sed ex scipo. i. ex ꝓpria iniq̄tate dānabit. Sed si aliqs p penitentiā ab eo ad deū cōuersus fuerit: onus. i. iugū diaboli effugiet: ⁊ pbens tergū deo sessori erit velocis: lupis ⁊ pardis. i. hereticis ⁊ raptoribꝰ: et ēctes. i. ipi demones quos ꝓius ferebat depositi alliderē. Quia ipsi ēctes. i. diaboli de longe venerant: rem non suam vsurpantes: quibꝰ deiectis equi liberati non contenti cursu assumento volatum aquile: vt carnibꝰ sermonis dei vescant: ⁊ alios sibi incoꝑare: facies eoꝝ. q. v. v. quia nulla malicia ei resistere poterit. Tūc ſmo diuinꝰ ꝓgregabit advnā fidem omnes qui quasi arena a chaldeis captiuabantur: ⁊ triūphabit de diabolo: vel ꝓuis hominibus a regno suo deiectis: ⁊ tyranni r. c. e. potentia malorum superata vertitur in derisum. Ipse super omnem munitionem ridebit. Quicquid in sermonibus vel diuitijs seculi altū vel forte laudatur sermo dei destruet et illudet: et mittet aggerem fragilitatis arguendo. Tunc mutabitur spiritus ne puniat sicut puniebat: sed pertransibit peccatores rogās pro eis et reconcilians deo. Hec est fortitudo eius diuini

ℭ sermonis

Incipit Abacuk ꝓpheta.

La. I

a ℑ vel assūptio. ℑ itel iegir.

Ous qō vidit
a ℑ ample⁊us vel amplexatio.
abāc ꝓphe
ta ⁊ Usq̄quo do
mine clamabo:
ℑ clamāres.
⁊ nō exaudies:
a ℑ quod plus est. b ℑ liberare poteo. c ℑ nabuchodonosor impiorum.

Ociferabor ad te vim pāciens:
a ℑ tamen. b ℑ cū possim. c ℑ ire tādiu vi/
quo ve videam innumera mala.
et nō saluabis: Quare ostendisti mi
ℑ malorū. ℑ bonorū.
hi iniquitatē ⁊ laborē: videre pre
a ℑ iniquoꝝ bonos opprimētū. b ℑ innocentē.
c ℑ q respicis oia solus. ℑ nō vindicas q iust⁹ es.
dā ⁊ iūſticiā ⁊tra mē: Quare re
a ℑ nec etiā corripis. ℑ ab increpemente.
ℑ quasi iuxtā.
spicis ⁊trēptores: ⁊ tāces ꝛculcan
a ℑ nabuchodo. vel quicūq. ℑ quasi q̄ male cō/
uenit hoc. b ℑ iudā vel quelibet. c ℑ homines sine cura: sine ꝓuidentia. d ℑ vñ Doctus: Dominū solos respuis actus.
te impiō iūſtiorē se: Et faciēs ho
mines q̄ pisces maris: ⁊ quasi re
ℑ sic mentiuntur hereses.
ptilia non habentia ducē. Et fa/
ℑ peruersum.
ctum est iudicium ⁊ contradictio
a ℑ q̄ iustitia. b ℑ accepit mūerib⁹ cōtra ilonec. vt magis ꝓcum dimitto q̄ virtus ꝓugio defendat.
pōtentior. Propter hoc lacerata
a ℑ finis iudicū est iuste iudicare.
est lex: ⁊ nō ꝓuenit vsq̄ ad finē
a ℑ ecce causa quare hoc audeat loqui.
ℑ nabuchodonosor.
iudiciuz. Quia impⁱ ꝑualet ad/
ℑ iudam. ℑ ideo dico quia.
uersus iustum: propterea egredi
ℑ que fiunt.
tur iudiciū puersuz. Aspicite i gē
ℑ illa ꝓx vestris.
tibus ⁊ videte ⁊ admiramini et

Postilla Nicolai de lyra sup ꝓpherā Abacuk incipit. Ca. I

Ous qō vidit Abacuk. Dic incipit ipius Abacuk ꝓphetia: ⁊ dividit in duas partes. i. in ꝓemiū ⁊ tractatum: q incipit ibi: Usq̄quo. In ꝓoemio ꝓmo tangitur breviter materia huiꝰ ꝓphetie. cū dr: Onus. i. ꝓphetia ō malo pene vēturo sup regnū babylōie. Sicut enī Naum ꝓpheravit ⁊tra assyrios q captiuauerūt regnū. r. tribuū. iij. Reg'. xvij. sic iste ꝓphetat ⁊tra babylonios q captiuauerūt regnū duaꝝ tribuum. iij. Reg'. xxiv. ⁊ b erat ad ꝓsolationē earū: q destructo ꝑ Cyrū et dariū babylonioū regno due tribꝰ fuerūt de captiuitate liberate. i. Esdre. j. Scdo notificat auctor ex nomie. cū dr: Abacuk. Et ex officio. cū dicit: b Qō vidit. i. ꝓphetice. De tpe vero huiꝰ ꝓphetie dicit Piero. in plogo: ⁊ expositores nri cōiter q Abacuk ꝓphetauit destructionem babylonie post destructionē tēpli ⁊ ciuitatis hierusalē ꝑ chaldeos. c Usq̄quo. Hic incipit tractatus. Et dividit in duas partes: qr ꝓmo ponit ꝓphete denūciatio. secundo eiusdē oratio. ca. iij. Circa ꝓmū ꝓphetas admirans ꝓsperitatē nabuchodonosor tempoalē: cui ipe cēt idolatra pessimꝰ ⁊ eius populus. Circa hoc primo mouet dño questionē. secūdo audit eius responsionem. ca. se. Prima in duas: qr ꝓmo ponitur ipsiꝰ nabuchodonosor ꝓsperatio. secūdo huiꝰ ꝓsperitatis abusio. ibi: Nec est fortitudo. Prima in duas: quia ꝓmo querit ꝓphēta de ꝓsperitate nabuchodonosor ⁊tra indeos. scdo ⁊tra populos aliōs. ibi: Aspicite. Circa primū dicit ꝓpheta nō solū in ꝑsona sua: sed aliorū iustorū sui populi dicens: Usq̄quo dñe clamabo. in oōne ⁊tra nabuchodonosor tēpli ⁊ ciuitatis destructorē ⁊ populi in captiuitate detentorem. d Vociferabor ad te vim patiens. i. angustiā de oppressione populi mei. e Et nō saluabis. q. d. multū tardas saluare nos. f Quare ostendisti mihi iniquitatē. nabucho. et exercitus sui. g Et laborē. i. angustiā ꝑsōe mei. h Videre predā. qr chaldei ꝛcū portauerūt de iudea quecūq; ꝓiosa. i Et iniusticiā ⁊tra me. licet enim mihi iuste puniret ex parte dei: tū nabuchodonosor ⁊ eius exercit⁹ hoc exequebant iniusta voluntate ⁊ iniqua. k Quare respicis conteptores. i. chaldeos q̄ fūt tui nolis ⁊temptores: ⁊ tū respicis eos cōferendo eis potestatē gloriā temporalē. l Et tāces ꝛculcante impio. i. nabuchodonosor ⁊ eius exercitu. m Iniustioz se. i. populū iudaicū colentē re. n Et facies hominis quasi pisces maris. ꝓmittendo q maiores deuorēt minores: sicut est in piscibus maris. o Et quasi reptilia nō habētia ducem. i. ꝓ hoc videtur q nō habeas curam plus de hominibus q̄ de bestijs irrationabilibꝰ. de quibꝰ vt

Jhesus Nauē

Jhesus Nauē

Act. 25

Allego.

cit Apls. j. ad Corinth. ix. Munquid est cura deo de bobus?
p Et factum est iudicium. i. peruersum. q Et cōtradictio. veritatis. r Potentior. quia veritas succumbit. s Propter hoc lacerata est lex. quia fit cōtra dictamen legis nature. Potest etiam hoc referri ad legem mosaicam quam cōbusserūt chaldei.
t Et nō peruenit vsq̄ ad finem. i. debitum. u Judiciumue est executio iusticie: sed magis eī cōtrarium. x Quia impⁱ. i. nabuchodonosor. y Preualet adnersus iustū. iudee populus in quo erant iusti multi: in ꝓpto aūt nabucho. nulli. cū omes essent idolatre. z Propterea egredietur iudicium puersum. Judei enim in babyloniam dueti frequenter iniuste cōdemnabantur ad facultatum suarum amissionem: ⁊ aliquādo ad mortem. Hoc etiā aliter exponitur referēdo ad deū. Propterea ⁊c. i. ꝓpter predicta videtur q a te egrediat iudiciū puersum: ⁊ hoc cōtra hoīes ꝓfunditatem iudiciorū tuorū ꝓsiderare nescientib⁹. a Aspicite. hic

ꝓter

a ℑ ꝓe magnitudine miraculi. b ℑ eam grā/
da vt vestrā opprimat cauſationē. ℑ fiet in cōtinone aliarū gentium p chaldeos.
obstupescite: quia opus factū a
a ℑ vt videre possitis. b ℑ rā magnum.
est in diebus vēstris: qō nemo b
ℑ futurum. ℑ a quocunq.
credet cum narrabitur. Quia c†
a ℑ ecce opus qō faciem⁹ se dicerat. b ℑ angelos malos vel hoies q merito cruciant.
ecce ego suscitabo chaldeos
a ℑ quoz rex nabuch. b ℑ crudelē. c ℑ qi nō cōtera suis finib⁹. ℑ adimpleta ꝓcepta dei.
gentē amarā ⁊ velocē ambulā d†
ℑ non trīs sup iudeos. c†
a ℑ spaciosa est via que ducit ad mortem. nō enim ambulant chaldei per angustam viam que ducit ad viram. †
tem sup latitudinem tērre: vt
possideat tabernacula nō sua. e†
a ℑ penas horrendas inferno. b ℑ auxiliū ut ferat bellum terrorem portat in vultu.
horribilis et terribilis est: ex f†
semetipa iudiciū: ⁊ onus eius b†
a ℑ ad ꝓsequendum.
egredietur. Leniores pardis eq
a ℑ lupi ferociores sunt vina no/
ctis ad rabiem concitati fame diurna.
eius: ⁊ velociores lupis vesp/
tinis: ⁊ diffundentur equites
eius. Equites nāq; ei⁹ de lon/
a ℑ nō ad repugnandum: qr nemo resistet sed ad discurrendum. b ℑ cui in volando omma subiacent.
ge vēnient: volabūt q̄si aquila k
festinans ad comedēdū. Om/
ℑ nō ad pugnam.
nes ad prędam venient: facies l†
a ℑ rane⁹ erit nūer⁹ captiuoz ⁊ fide vt hyper bolice arene possit equari. ℑ qi nabucho. in vniuerso orbe regnabit: ⁊ reges ante currum victoris derisui habebit: ⁊ inter delitias cōputabit.
eorū vēt⁹ vrens. Et ꝓgrēgabit m†
quasi arenam captiuitatez: et n†
ipe de regib⁹ triūphabit: et ty o†
ranni ridiculi eius erūt. Ipse p†
a ℑ vibes natura locoz ⁊ virib⁹ holm munitas.
sup oēm mūnitionē ridebit: et q†
a ℑ apud rrum iacto aggere in mari de insula penc insulam fecit. ℑ formo.
cōpōrabit aggerem: ⁊ capiet r†
a ℑ cum nihil ei obstiterit. ℑ munitionem vel rrum.
b ℑ in superbiam vt deum se esse credat faciens sibi statuam auream.
eam. Tunc mutabit spiritus s†
a ℑ ꝓ post hoc omnia ℑ in figuram bestie.
b ℑ desinet esse quod fuerat.
et ꝑtransibit ⁊ cōruet. Hec est t†
a ℑ ergo ne tu es
Allego. tua viuere. ¶ Allego. Redit ad generalē querimoniā: cur deo ꝓuidente diabolꝰ in mūdo tūs dominet: cū superioꝝ sit iungitur. Nouit dñe q a te ꝓtegente non moriemur: ⁊ per aduersariuz quasi ꝑ carnificem corripis nō occidis. nec placeat tibi aliq̄d iniusti: sed tū inuenire nō possum causam. Cur iniustus Cain iustum abel occiderit. Cur cetus non solum minores pisces: sed etiam lonam prophetaz deuorauit. Nec di eo aliquem in tuo cōspectu iustum: sed ramen iustior est qui affligitur ℑ qui affligit. debuisset

domine deus meus auctor horum.
fortitudo eius dei sui. Munqd u†
a ℑ qui nos creauit. v†
non tu a principio domine dē †
ℑ cuius clementia substinemus.
us meus: sancte meus: et non s
a ℑ te protegente. ℑ sub tanto hoste.
b ℑ ad iudicandum vt ipse sit inimicus ⁊ vindex per illum corripias quicunq; peccauerint tibi.
moriēmur. Domine in iudiciū a†

gitz debuisset igitur iustior subjici. Cum autem sis omnium dominus: necesse est vt facias quod sine te fieri non potest.

ℭ Mundi

Nico.de lyra

consequēter admiratur ꝓpheta potentiam nabuchodonosor cōtra alias gentes. cum dicitur: Aspicite in gentibus ⁊ videte ⁊c. i. videbitis mirabilia. a ¶ Quia opus factū est: id est cito fiet. b ¶ Qō nemo credet. nulli enī videbitur credibile q regnum nabuchodonosor ita dilataretur ī tam paruo tempore. ideo subditur: c ¶ Quia ecce suscitabo. q. d. istud mirabile non fiet hūana virtute sed mea. d ¶ Gentem amarā: id est valde crudelem. e ¶ Et velocem. ad ambulandum ⁊ pugnandū: et sic ad regna multa sibi subjiciendum. f ¶ Horribilis. ex aspectu.
g ¶ Et terribilis. ex actu. h ¶ Ex se metipsa iudicium ⁊ onus eius egredietur: id est ex actibus suis crudelibus merebitur finaliter a domino iudicari et puniri: ꝓout exprimitur diffuse ea. sequēti. i ¶ Leniores pardis equi eius ⁊c. locutio est hyperbolica ad designandum velocitatē eōrum ⁊ equitū. k ¶ Omnes ad prędam venient: id est ad captiendū omnia preciosa aliorū. l ¶ Facies eorum ventus vrens: id est sicut ventus vrens velociter consumit segetes: sic chaldei suo impetu subjicēt sibi gentes. ideo subditur: m ¶ Et congregabit quasi arenam captiuitatem: id est multitudinem captiuorum innumerabilem. n ¶ Et ipse de regibus triumphabit. et per consequens de subiectis eorum. o ¶ Et tyranni. qui alijs formidabiles ⁊ duri sunt.
p ¶ Ridiculi eius erunt. i. materia derisionis: quia faciebat eos duci in catenis ad ostentationem sue victorie. q ¶ Ipse super omnem munitionem ridebit. reputans se posse eā faciliter capere. ideo subditur: Et cōportabit aggerem et capiet eam.
r ¶ Tunc mutabitur spiritus. quia nabuchodonosor post multas victorias incurrit amentiaz: ⁊ inter feras habitauit estimans se bestiam esse. ideo subditur: s ¶ Et pertransibit. scilicz a dignitate regni: Daniel. iij. Tibi dicit nabuchodonosor: regnum transibit a te. t ¶ Nec est. hic consequēter describitur sibi date potestatis abusus: quia victorias sibi concessas diuina virtute ad puniendum peccata multarum gentium nō attribuebat deo: sed. ideolo suo. ideo subditur: Nec est fortitudo eius: ꝓ suam reputationem. u ¶ Dei sui: id est q sibi peruenerit a deo suo falso. x ¶ Munquid non tu a principio: id est ab eterno solus es deus tu qui es. y ¶ Deus meus. verbuz est ꝓphete confitentis veritatez divine nature in ꝛa falsitatez idoli: vt opposita in ꝛa se posita magis eluce scant. z ¶ Et non moriemur. scilicet per potestatem regis babylonis si saluare nos volueris.
a ¶ Domine in iudicium: id est executionem tue iusticie.

Posuisti

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ a ¶ Mundi sunt. Scio q malū non libenter aspicio: nec pōt aliq̄s de ma dubitare in ista: sed tū cur pater? ab impio nabuchodonosor oppressi sunt iusti: q tū nō ex toto iust⁹: tū iustior est oppressor. Sicut pisces ⁊ irrōnabilia aialia q̄ non hūt quē subiciant viri⁹ fortiori: sic hō rōnalis ad imaginez suā fact⁹ nō valet resistere corporeis viribus idolatrie. ¶ Sit prophetia q̄ angeli singulos q̄ tidie videt faciē pris: nec de deo aliq̄d mali sentit: sed humanā imparitatē in se exprimit. b To tus in hamo. q̄ pisces nominant: metaphorā piscis seruat vt quomō piscator mittit hamū: rete ⁊ sagenaz: vt q̄s hamus non capit: rete capiat: et quod rete evadit: sagena lation circūdet: sic ita babylon⁹ būanū gen⁹ predā suā faceret. Allego. Allego. Diabol⁹ q̄ cuncta vastat misit hamū cui adhesit adam: et ita traxit eū de paradiso reti suo: ⁊ cooperuit eū sagenis suis .i. varijs fallacijs. Ideo letabit cē aliud q̄ preceptū dñi: et imolabit non hamo qui puersus sermo intelligitur: ⁊ adhuc in pncipio cōstitutus: sed reti suo: q̄r in ipo pingues hostias comprehendit: quia p vnū holocaustū pctōres constituti sunt plurimi: ⁊ eū adam etiā sancti de paradiso eiecti sunt. Unde ⁊ cibi eius electi sunt: ⁊ quia primū holocaustū decepit: vniuersum genus humanum interficere nō cessat. Potest ⁊ de hereticis accipi qui puersa multiplicio doctrina q̄si hamo et reti et sagenis multos pisces capiunt: ⁊ multa reptilia cōprehenduut: vnde letant ⁊ sermonē suum quo decipere ⁊ suadere potuerunt quasi deū adorant: colunt ⁊ poliunt: p quē sciunt a se tantas victimas interfectas: ⁊ tot potentes deceptos: q̄s piscem partem ⁊ electas escas nomiat. Ideo sicut bestie que semel gustauerūt sanguinem semper sitiunt: expandunt rete: id est totum studium suum vt plures interficiant. La. II

Super custodiam ⁊c. Prime cautioni respōderat dñs: Aspicite in gentes ⁊ videte ⁊ admiramini ⁊ obstupescite. Ad q̄ ꝟba pphete q̄si agens pnsam tēperauit questionem suam diligēter custodi cor meū.

posuisti eum: ⁊ fortem vt corripe a b
a ¶ nabucho. vel diabolū. ¶ quasi carnificem. c
a res fundāsti eum. Abundi sunt d†
¶ quibus nihil immundum placet.
oculi tui ne videas malū: ⁊ respi- e
cere ad iniquitatem nō poteris. f
Quare nō respicis super iniqua gt
agentes: ⁊ taces deuorāte impio h
iustiorem se? Et facies hominis
quasi pisces maris: ⁊ quasi repti-
a ¶ genus humanū in adam.
b le non habens principē. Totum i†
a ¶ nabucho. ¶ diabolus. b ¶ a paradiso.
in hamo sublēuauit: trāxit illud
¶ varia ⁊ multiplici fallacia.
in sagena sua: ⁊ congregauit in re- k†
a ¶ nabucho. vel diabol⁹.
te suum. Super hoc letābitur et l
exultabit: propterea imolabit sa
a ¶ idolo q̄s fecit i cāpo duran ⁊ simulacro beli: cui quasi grādi sagene imolauit pigues victimas: id est oēs gētes victas ad cultū eius cogens.
gene sue: et sacrificābit reti suo.
a ¶ opinione sua. putabat enim se hȳc diuitias q̄s pncipes et reges suo subiugabit impio ꝟbo ecclie electas vocat. ¶ idolis suis.
Quia in ipis incrassata est pars m†
a ¶ q̄ semel opulēta piscatione saturat⁹ est: ⁊ sua sagenā .i. suū exercitū replere nō cessat gentes impugnare et ingulare.
ei⁹: ⁊ cib⁹ ei⁹ electꝰ. Propter hoc n†
ergo expandit sagenā suā: ⁊ sem- o
per interficere gētes nō cessat. p

¶ omi diligēta custodi cor meū.

Super custo La. II q†
diā meā stabo: et figam

posuisti eum: ⁊ fortem vt corripe
a ¶ nabucho. vel diabolū. ¶ quasi carnificem.
a res fundāsti eum. Abundi sunt
¶ quibus nihil immundum placet.
oculi tui ne videas malū: ⁊ respi-
cere ad iniquitatem nō poteris.
Quare nō respicis super iniqua
agētes: ⁊ taces deuorāte impio
iustiorem se? Et facies hominis
quasi pisces maris: ⁊ quasi repti-
a ¶ genus humanū in adam.
b le non habens principē. Totum
a ¶ nabucho. ¶ diabolus. b ¶ a paradiso.
in hamo sublēuauit: trāxit illud
¶ varia ⁊ multiplici fallacia.
in sagena sua: ⁊ congregauit in re-
a ¶ nabucho. vel diabol⁹.
te suum. Super hoc letābitur et
exultabit: propterea imolabit sa
a ¶ idolo q̄s fecit i cāpo duran ⁊ simulacro beli: cui quasi grādi sagene imolauit pigues victimas: id est oēs gētes victas ad cultū eius cogens.
gene sue: et sacrificābit reti suo.
a ¶ opinione sua. putabat enim se hȳc diuitias q̄s pncipes et reges suo subiugabit impio ꝟbo ecclie electas vocat. ¶ idolis suis.
Quia in ipis incrassata est pars
a ¶ q̄ semel opulēta piscatione saturat⁹ est: ⁊ sua sagenā .i. suū exercitū replere nō cessat gentes impugnare et ingulare.
ei⁹: ⁊ cib⁹ ei⁹ electꝰ. Propter hoc
ergo expandit sagenā suā: ⁊ semper interficere gētes nō cessat.

¶ omi diligēta custodi cor meū.

Super custo La. II
diā meā stabo: et figam

Allego.

A

Allego.

Universidad de Deusto Biblioteca

posuisti eum: ⁊ fortem vt corripe a b
a ¶ nabucho. vel diabolū. ¶ quasi carnificem. c
a res fundāsti eum. Abundi sunt d†
¶ quibus nihil immundum placet.
oculi tui ne videas malū: ⁊ respi- e
cere ad iniquitatem nō poteris. f
Quare nō respicis super iniqua gt
agētes: ⁊ taces deuorāte impio h
iustiorem se? Et facies hominis
quasi pisces maris: ⁊ quasi repti-
a ¶ genus humanū in adam.
b le non habens principē. Totum i†
a ¶ nabucho. ¶ diabolus. b ¶ a paradiso.
in hamo sublēuauit: trāxit illud
¶ varia ⁊ multiplici fallacia.
in sagena sua: ⁊ congregauit in re- k†
a ¶ nabucho. vel diabol⁹.
te suum. Super hoc letābitur et l
exultabit: propterea imolabit sa
a ¶ idolo q̄s fecit i cāpo duran ⁊ simulacro beli: cui quasi grādi sagene imolauit pigues victimas: id est oēs gētes victas ad cultū eius cogens.
gene sue: et sacrificābit reti suo.
a ¶ opinione sua. putabat enim se hȳc diuitias q̄s pncipes et reges suo subiugabit impio ꝟbo ecclie electas vocat. ¶ idolis suis.
Quia in ipis incrassata est pars m†
a ¶ q̄ semel opulēta piscatione saturat⁹ est: ⁊ sua sagenā .i. suū exercitū replere nō cessat gentes impugnare et ingulare.
ei⁹: ⁊ cib⁹ ei⁹ electꝰ. Propter hoc n†
ergo expandit sagenā suā: ⁊ semper interficere gētes nō cessat. o
p

¶ omi diligēta custodi cor meū.

Super custo La. II q†
diā meā stabo: et figam

Allego.

A

a Posuisti eū. i. disposuisti. b Et fortē. i. dans ei fortitudinē. c At cooperes. multos pctōres p eū. d Misdi sūt occu. mi. q̄r nulla imūditia pt in te cē. e Me videas malū. approbādo. iō subdit: f Et respicere ad iniq̄tatē nō poteris. eā approbādo. Ex q̄ colligit: g Quare nō respicis sup iniq̄ agētes. i. super chaldeos iniq̄ volūtate nos opprimētes ⁊ coꝝ malicias reprimēdo. h Et taces ⁊c. exponat sicut. ꝟ. i Totū in hamo subleuat. ⁊c. loquit hic de rege babylonis sub metaphora piscatoris q̄ cum hamo pauc⁹ pisces capit: ⁊ plures in sagena ⁊ reti. sic rex babylonia in pncipio paucos sibi subiecit: postea multos valde. k Super hoc letabit. i. sup victorias multas ⁊ magnas. l Propterea imola. sage. sue ⁊c. i. idolo suo. q̄s vocat b sagena sua ⁊ rete suū: victorias sibi concessas a deo attribuebat idolo suo: vt ꝑdictū est. m Quia in ip. increat. ē pars ei⁹. i. sua ꝑtās magnificata. n Et cib⁹ ei⁹ electꝰ. i. diuitie in q̄bus delectabat: sicut gluto i cibis ⁊ potib⁹. o Propter hoc expādit sagenā suā. i. ꝑtātē suā: quā estimabat ab idolo suo sibi ꝓcessam. p Et sp interficere gentes non cessat: vnam gentem sibi subiiciendo post aliā. La. I

Moraliter. Secūm sensum ifrale ꝓpheta denunciat regni babylonis destructionē: eo q̄ abusus fuerat a deo sibi data ptāte subiiciens sibi regnū iuda ⁊ alia plura neqnter ⁊ iuste. Moraliter aūt exponi pōt de q̄libet potente potētia sua abutente. Et primo ꝓpha questionem mouet loquēs in ꝑsona iusti a supbo tribulati. ꝙre de⁹ hoc ꝑmittit dicens: c Usq̄ q̄ do. cla. ⁊c. ꝑtz sinla. k Quare respi. ꝑ ctōres. cos taliter exaltādo. l Et facies. i. fieri ꝑmittes. m Quasi pisces mar'. q̄z maiores denotāt minores. o Et q̄si rep. nō ha. du. ex ꝟ eni videt simplicib⁹ ⁊ infirmis q̄ de nō habeat de hoib⁹ curā specialē. p Propt ꝟ ia. est lect. p aduocatos dolosos ⁊ iudices iniq̄s. t Et nō pue. ad fi. iudiciū. i. ad finē debitū. r Quia ipi ꝑualet. ecce iniquitas exaltata. s Aduersus iustū. ecce bonitas oculata. t Propterea egre. indi. p uersus. ecce ēq̄tas ꝓdenata. ꝑt q̄ q̄cūq̄ est ꝙre de⁹ cū sit iustus talia ꝑmittit. pōt aūt ꝟ videri ex plib⁹ sacre scripture locis q̄ de⁹ ꝑmittit ꝟ ꝓpter exercitiū patiētie bonoꝝ q̄s vlteri⁹ valet ad augmētū glie ipōrū: ⁊ cedit sibi ad honorē diminū ad q̄ē pncipalē omia ordinant. Prouer. xvj. Uniersa ꝓpter semetipm operat⁹ est dñs. a Aspicite in gē. ⁊ videte ⁊c. q. d. In oib⁹ gentib⁹ videbitis supbiā iniq̄ talē ꝑsperari ex ponta ꝑmissione. iō subdit: Quia ecce ego suscit. chaldeos. q̄ interpretant ferocēs: q̄s copert supbis: q̄r nesciūt pacifice viuere cū aliis. d Gentē amarā. in querlatiōe. e Et velocē. ad male agendū. † Ambulantē sup la. ter. vt possideat ⁊c. q̄z supbis nihil sufficit: eo q̄ supbie ambitio sit īsaciab. f Horribilis. audita. g Terribil. aspectu. h Ex semetipa iudiciū ⁊ on⁹ ei⁹ egredietur. nā ex suis opib⁹ finaliter cōdēnabit. i Pestiferos pdis eā ei⁹ ⁊c. p hec oīa significat ꝓpinquitudo eoꝝ ⁊ familie sue ad male agendū. k Facies eoꝝ ventus vrens. i. simplices ꝓ posse suo ānihilans. Et qm̄ diabol⁹ est rex sup oēs filios supbie vt ꝺr Job. xli. iō de supbis trāsit ad coꝝ regē ⁊ caput diabolū dicēs. m Et congregabit q̄si arenā captiuitatē. i. petōꝝ: q̄z sicut ꝺr Mat. vij. spaciosa est porta q̄ ducit ad ꝑditionē: ⁊ multi intrāt p eā. n Et ipse de regi. triūpha. ⁊c. eos ad tyrannidē inducēdo. o Et tyranni ridiculi ei⁹ erūt in inferno. q Ipse sup oēm munitiōq. scz virtutū. Videbit. sperās q̄ ea destruere possit. iō subdit: r Et cōportabit aggerē. p gō significat ei⁹ studiū ad virtuosos deijciendū: q̄z aliās deijcit. iō subdit tur: r Et capiet eā. tūc mutabit spūs ei⁹. nō de malicia ad bonitatē: q̄r ꝑsti ei⁹ est irremediabile: ſ ꝟ ꝺr: q̄r in fine tpis cessabit actꝰ sue rēctatōis. s Et tyrānibit. ad la cū gehēne. t Et corruet. in ꝑfundū pene. t Hec ē fortitudo ei⁹ pci sui. i. nihil potuit facere nisi ꝑmissus dei volūtate. q̄t q̄ subdit ꝓpha: ſ Rūād nō tu a pincipio. ⁊c. q. d. nō poterit nob⁹ nocere q̄s voluerit ꝑphibere. a Dñe i iudiciū. Hic ostēdit ad q̄d ⁊ q̄ō de⁹ utit demonib⁹. s. ad executionē sue iusticie. iō ꝺr: In iudicio posuisti eū. Iudicium enī est executio iusticie q̄d de⁹ approbat: nō tū malā demonū voluntatē q̄ hec exequunt. iō seq̄tur: d Mundi sūt oculi tui. ⁊ q̄n boēs mali sūt instrumēta diaboli. iō subdit de eis: g Quare nō respicis sup iniqua agentes ⁊c. ad hoc aūt rūsum est supra. i Totū in hamo subleuabit ⁊c. i. diabolus q̄ se et ministros eius: ⁊ fit hic mentio de trib⁹ modis capiendi pisces p quos significat homicid. Hamo capiunt magni. i. pncipes ⁊ ꝓlati. pncipes capiunt hamo tyrānidis ⁊ superbie. ꝓlati hamo simonie. Reti capiunt mediocres dolō ⁊ fraudē q̄ p rete significantur i mutuis cōmutatiōib⁹ exercētes. Sagena ꝙo indifferent capiunt oēs. iō significat in ruriā p q̄ aliq̄ de statu q̄libet capiunt. Et q̄r diabol⁹ gaudet de tali captiōe. Sequit: k Sup ꝟ letabit ⁊ exultabit: ꝓpterea imolabit sagene sue ⁊c. diligendo ⁊ colendo. m Quia in ipis inerrassata est pars ei⁹ ⁊c. i. multiplicatio peccantiū. n Et cibus ei⁹ electus. q̄r mali inco: prant sibi p mortale petitū. La. II

Super custodiam. Hic consequenter ponitur dñi respōsio ad questionem sibi ꝓpositam per prophetam: et diuiditur in duas partes: quia primo prophetes se disponit ad audiendum, Secundo describit diuinum responsum, ibi: Et respondit.

¶ nem

¶ nem suā dicens: Dñe deus me⁹ sctē me⁹: ⁊ nō morieminr: sed nō min⁹ eis veneratōe ⁊ laudib⁹ dei scisciabat. Mūdi sūt oculi rui. n. v. m. e. r. a. i. nō po. Quare nō respicis. i. a. Et q̄ esset deuotatio iustiā ꝺr: partib⁹ exequebat vt fierēt holocaustū ꝗsi pisces maris ⁊c. Huc ꝙ q̄. ꝓpba est: et propterea se dubitare dicit: vt q̄s si diūdēt odius dicat: stabo in ātē. i. in sublimitate mee ꝓphetie vt videā q̄d sequat post euersiōē ꝓpli ⁊ tēpli. a Et stemplabor. Et sic videbo q̄d mihi post secundā q̄stionē rūdeat de⁹: ⁊ post q̄ mihi respōderit ⁊ me corripuerit male fuisse cōquestū: q̄d ego q̄s debeā ei rūdere videbo. b Ut videā. Elegāter describit būana imparitatia quā habem⁹ in discretiōib⁹ vt anteq̄ sciamus in q̄ a rūdente arguamur ad rūdendum parem⁹ nō q̄si ex rone sed ex cōtentiōe. Si enī rō esset: debuerat rūsio expectari ⁊ videri vtrū rūde ri deberet an ꝑsentire rōnabili loquenti. c Et respōdit. Adhuc loquente ꝓpheta adest de⁹ respōdens vt scribat ꝓpheta apte in tabulis. i. latis cordib⁹ audientiuz. d Scribe visum. Illū visum. i. visionis explētionē. Manifeste de aduentu christi ꝓphetia est. vnde ⁊ ꝓposita questio soluit q̄ donec ille veniat iniq̄tas dñabit in mūdo: ⁊ iudiciū nō ꝙuenit ad finem. Sed verus nabuchodonosor capiet reti ⁊ sagena homines q̄si pisciculos: ⁊ rōnale animal q̄si reptile nō habens ducez. Tempore accepto exaudiui te. Et iterū: Ubi venit plenitudo tē. m. dens fi. suum. e Justus aūt in fide. Apls: Ex fide mea viuet. Sed notādum q̄ ꝺr citatus aliter scriptū est in hebraico: aliter in septuaginta: Apls vtitur his testimonijs que a Samaritis doctore legis didicerat. Promisso aduētu xpi ⁊ arrilio dei bis q̄ credi derint: o fidit nabucho. decipiēdꝰ supbia sua. Vir supbꝰ. Ille. Diabol⁹ supbꝰ credēs se aliq̄d esse ꝗ nihil ducit ad finē: q̄r conat⁹ et labor: eius habebit interitum: qui ad modū inferni ⁊ mortis non satiatur occidere: ⁊ omnium gentium deceptiōe letatur: ⁊ ad se populos congregat: qui cum viderint eius missum in tartara: videntes in illo impletas parabolas ꝓphetaꝝ consono fletu dicent: Ue diabolo qui multiplicat que non peperit. Pōt etiā hec de antichristo intelligi q̄ supbus sedens in templo dei q̄si de⁹: sicut infernus multos occidet: ⁊ ad se congregabit in suos errorem ducēs. Sed postea videntes occisum spū oris christi: intelligent vera que de eo erant dicta: et dicent omia que sequunt eadē intelligentia quam exposuim⁹ super diabolum. Spoliabunt te omnes qui re. s. d. p. Relictos vocat sanctos qui antichristo non seruierunt: a quibus spoliabitur ꝓpter iniquitatem quam exercuit i uniuersam terram: ⁊ vastationem ciuitatis ecclesie ⁊ persecutionem omnium qui habitauerūt in ea. Potest etiam nomine superbi hereticus appellari: q̄simili expositiōe q̄ impietatem exercēt in ecclia. Sed reliqui populi. i. ecclastici viri coꝝ errore si decepti subito quasi e graui somno exurgent: ⁊ mordebūt eos ⁊ erūt eis in predam.

¶ Usq̄quo

a ¶ stabilitate animi. ¶ christi.

grādum super munitionem: et
a ¶ prophetica visio nō extenus sit ad ꝓpheras. sed in incertum homines.
a contemplabor: vt videam quid †
b dicatur mihi: ⁊ quid respondeaz a†
c ad arguentem me. Et respondit b
a ¶ qui locut⁹ est in ꝑsona ambigentis ꝓpli.
b mihi dominus et dixit: Scribe †
a ¶ visionem. b ¶ manifesta. c ¶ in latitudine cordiū. ¶ nullis enigmatū obscuritatibus ambagibus.
visum et explāna cum sup tabu- d†
a ¶ sine impedimēto intelligens. ¶ ipsi q̄ ꝓpheta est: scio te nō ignorare sed pro aliis dico.
las vt percurrat qui legerit eum. e
¶ ꝙ hec precepit. ¶ visio. ¶ ꝙe constituto.
Quia adhuc visus procul et ap- f†
a ¶ cū finis rerum venerit: tunc ea ille veniet et ꝓbabitur visio vera explanatione rei. g
parebit in finem ⁊ nō mentietur. b
a ¶ o lector si ardore videre visionis tarde videt venire q̄s tibi ꝓmittit: ne desperes: sed patienter expecta q̄s ꝓmisso tibi q̄ veniēs veniet ⁊c.
Si moram fecerit expecta illum: i†
a ¶ ipsū ad se: ꝗuis tibi videat tardare. k
quia veniēs veniet ⁊ nō tardabit. l m
a ¶ si q̄s q̄ hec ꝓmissio tardare: nō credit explēdam: nō habet rectā fidem in corde.
bit† Ecce qui incredulus est non n†
erit recta anima eius: o†
a ¶ ecōtrario. ¶ q̄ mee ꝓmissiōi credit. b ¶ vel ex ¶ fides ꝗ iperrat. c ¶ iz ecclā. ¶ b ¶ ꝓmū fidei.
c †Justus aūt in fide sua viuet. Et p
a ¶ ꝙm poterat placere ⁊ exhilarare: sed post illa q†
lencia venit in ruinā.
quomō vinum potantē decipit: r
a ¶ nabuchodo. magnū se credens vel diabol⁹ vel antichristus. ¶ voluntatem suam nō deducet ad finem.
f sic erit ūir superbus et non deco- s†
rabitur. Qui dilatauit quasi in t†
¶ non saturatur occisis.
fernus animam suam: ⁊ ipe qua- v†
a ¶ sed semp anar⁹ eger. b ¶ vt oēs in vnū cōfundat errorē. ¶ vt oēs suo deprimat imperio.
si mors ēt non adimplet. Et cōn x†
a ¶ i. malos.
gregabit ad se omnes gentes: et
¶ quasi inanimata.
coaceruauit ad se oēs pplos. Nū b
a ¶ cū methodiae⁹ fuerit vastatōe populi dm: ⁊ mortifero calice consopitus. b ¶ per cōparationē illius qui totū orbem vastauerat: cui spolia totius mundi nō sufficiūt: auaros deridebunt.
quid nō oēs isti sup eū parabolā
sumēt: ⁊ loquelā enigmatū eius?

a Posuisti eū. i. disposuisti. b Et fortē. i. dans ei fortitudinē. c At cooperes. multos pctōres p eū. d Misdi sūt occu. mi. q̄r nulla imūditia pt in te cē. e Me videas malū. approbādo. iō subdit: f Et respicere ad iniq̄tatē nō poteris. eā approbādo. Ex q̄ colligit: g Quare nō respicis sup iniq̄ agētes. i. super chaldeos iniq̄ volūtate nos opprimētes coꝝ malicias reprimēdo. h Et taces ⁊c. exponat sicut. ꝟ. i Totū in hamo subleuat. ⁊c. loquit hic de rege babylonis sub metaphora piscatoris q̄ cum hamo pauc⁹ pisces capit: ⁊ plures in sagena ⁊ reti. sic rex babylonia in pncipio paucos sibi subiecit: postea multos valde. k Super hoc letabit. i. sup victorias multas ⁊ magnas. l Propterea imola. sage. sue ⁊c. i. idolo suo. q̄s vocat b sagena sua ⁊ rete suū: victorias sibi concessas a deo attribuebat idolo suo: vt ꝑdictū est. m Quia in ip. increat. ē pars ei⁹. i. sua ꝑtās magnificata. n Et cib⁹ ei⁹ electꝰ. i. diuitie in q̄bus delectabat: sicut gluto i cibis ⁊ potib⁹. o Propter hoc expādit sagenā suā. i. ꝑtātē suā: quā estimabat ab idolo suo sibi ꝓcessam. p Et sp interficere gentes non cessat: vnam gentem sibi subiiciendo post aliā. La. I

Moraliter. Secūm sensum ifrale ꝓpheta denunciat regni babylonis destructionē: eo q̄ abusus fuerat a deo sibi data ptāte subiiciens sibi regnū iuda ⁊ alia plura neqnter ⁊ iuste. Moraliter aūt exponi pōt de q̄libet potente potētia sua abutente. Et primo ꝓpha questionem mouet loquēs in ꝑsona iusti a supbo tribulati. ꝙre de⁹ hoc ꝑmittit dicens: c Usq̄ q̄ do. cla. ⁊c. ꝑtz sinla. k Quare respi. ꝑ ctōres. cos taliter exaltādo. l Et facies. i. fieri ꝑmittes. m Quasi pisces mar'. q̄z maiores denotāt minores. o Et q̄si rep. nō ha. du. ex ꝟ eni videt simplicib⁹ ⁊ infirmis q̄ de nō habeat de hoib⁹ curā specialē. p Propt ꝟ ia. est lect. p aduocatos dolosos ⁊ iudices iniq̄s. t Et nō pue. ad fi. iudiciū. i. ad finē debitū. r Quia ipi ꝑualet. ecce iniquitas exaltata. s Aduersus iustū. ecce bonitas oculata. t Propterea egre. indi. p uersus. ecce ēq̄tas ꝓdenata. ꝑt q̄ q̄cūq̄ est ꝙre de⁹ cū sit iustus talia ꝑmittit. pōt aūt ꝟ videri ex plib⁹ sacre scripture locis q̄ de⁹ ꝑmittit ꝟ ꝓpter exercitiū patiētie bonoꝝ q̄s vlteri⁹ valet ad augmētū glie ipōrū: ⁊ cedit sibi ad honorē diminū ad q̄ē pncipalē omia ordinant. Prouer. xvj. Uniersa ꝓpter semetipm operat⁹ est dñs. a Aspicite in gē. ⁊ videte ⁊c. q. d. In oib⁹ gentib⁹ videbitis supbiā iniq̄ talē ꝑsperari ex ponta ꝑmissione. iō subdit: Quia ecce ego suscit. chaldeos. q̄ interpretant ferocēs: q̄s copert supbis: q̄r nesciūt pacifice viuere cū aliis. d Gentē amarā. in querlatiōe. e Et velocē. ad male agendū. † Ambulantē sup la. ter. vt possideat ⁊c. q̄z supbis nihil sufficit: eo q̄ supbie ambitio sit īsaciab. f Horribilis. audita. g Terribil. aspectu. h Ex semetipa iudiciū ⁊ on⁹ ei⁹ egredietur. nā ex suis opib⁹ finaliter cōdēnabit. i Pestiferos pdis eā ei⁹ ⁊c. p hec oīa significat ꝓpinquitudo coꝝ ⁊ familie sue ad male agendū. k Facies coꝝ ventus vrens. i. simplices ꝓ posse suo ānihilans. Et qm̄ diabol⁹ est rex sup oēs filios supbie vt ꝺr Job. xli. iō de supbis trāsit ad coꝝ regē ⁊ caput diabolū dicēs. m Et congregabit q̄si arenā captiuitatē. i. petōꝝ: q̄z sicut ꝺr Mat. vij. spaciosa est porta q̄ ducit ad ꝑditionē: ⁊ multi intrāt p eā. n Et ipse de regi. triūpha. ⁊c. eos ad tyrannidē inducēdo. o Et tyranni ridiculi ei⁹ erūt in inferno. q Ipse sup oēm munitiōq. scz virtutū. Videbit. sperās q̄ ea destruere possit. iō subdit: r Et cōportabit aggerē. p gō significat ei⁹ studiū ad virtuosos deijciendū: q̄z aliās deijcit. iō subditur: r Et capiet eā. tūc mutabit spūs ei⁹. nō de malicia ad bonitatē: q̄r ꝑsti ei⁹ est irremediabile: ſ ꝟ ꝺr: q̄r in fine tpis cessabit actꝰ sue rēctatōis. s Et tyrānibit. ad lacū gehēne. t Et corruet. in ꝑfundū pene. t Hec ē fortitudo ei⁹ pci sui. i. nihil potuit facere nisi ꝑmissus dei volūtate. q̄t q̄ subdit ꝓpha: ſ Rūād nō tu a principio. ⁊c. q. d. nō poterit nob⁹ nocere q̄s voluerit ꝑphibere. a Dñe i iudiciū. Hic ostēdit ad q̄d ⁊ q̄ō de⁹ utit demonib⁹. s. ad executionē sue iusticie. iō ꝺr: In iudicio posuisti eū. Iudicium enī est executio iusticie q̄d de⁹ approbat: nō tū malā demonū voluntatē q̄ hec exequunt. iō seq̄tur: d Mundi sūt oculi tui. ⁊ q̄n boēs mali sūt instrumēta diaboli. iō subdit de eis: g Quare nō respicis sup iniqua agentes ⁊c. ad hoc aūt rūsum est supra. i Totū in hamo subleuabit ⁊c. i. diabolus q̄ se et ministros eius: ⁊ fit hic mentio de trib⁹ modis capiendi pisces p quos significat homicid. Hamo capiunt magni. i. pncipes ⁊ ꝓlati. pncipes capiunt hamo tyrānidis ⁊ superbie. ꝓlati hamo simonie. Reti capiunt mediocres dolō ⁊ fraudē q̄ p rete significantur i mutuis cōmutatiōib⁹ exercētes. Sagena ꝙo indifferent capiunt oēs. iō significat in ruriā p q̄ aliq̄ de statu q̄libet capiunt. Et q̄r diabol⁹ gaudet de tali captiōe. Sequit: k Sup ꝟ letabit ⁊ exultabit: ꝓpterea imolabit sagene sue ⁊c. diligendo ⁊ colendo. m Quia in ipis inerrassata est pars ei⁹ ⁊c. i. multiplicatio peccantiū. n Et cibus ei⁹ electus. q̄r mali inco: prant sibi p mortale petitū. La. II

Super custodiam. Hic consequenter ponitur dñi respōsio ad questionem sibi ꝓpositam per prophetam: et diuiditur in duas partes: quia primo prophetes se disponit ad audiendum, Secundo describit diuinum responsum, ibi: Et respondit.

Dcb.10.g De facta vnc. c. vni. co. 9. in pc crore.

Et dicatur

Universidad de Piura Biblioteca

¶ a Usq̃quo ꝛa.ſ, vſq; ad dies iudicij:ꝛ eſt increpatio q̃ p lutoſa opa pondus penaꝝ ſibi aggrauat. Nūq̃d nō repēte cō.q.m.te.vel angeli q̃b⁹ diabol⁹ tradet ad penā: vel bi q̃ ab eo rētati agēt pniaꝝ ad rpm ꝛuerſi:ꝛ ſuſcitabunt l.t. illi q̃s inebriaueras regnū tuum vaſtabūt:ꝛ ſpolia diuidēt ſpeciei dom⁹:qz iudaicū ꝓpm veſtibus

Dar.15.b

Allego.

Allego.

pā.12.

a Et dicef.de rege babylōis derisorie. b ¶ Ue ei qui multiplicat nō ſua.ꝓ violentiā. c ¶ Usq̃quo ꝛ aggrauat ꝛtra ſe denſum lutū. Lutū quāto eſt denſ⁹: tāto ponderoſius:ꝛ ſic eſt in rapina:qz nō eſt ibi ablatio alieni tm̄ ſicut eſt in ſimplici furto:ſed cū ꝺ fit iniuria p̄one cuius bona violenꝫ rapiunt:ꝛ ꝓter talem aggrauationē dēs̄o luto cōparat. d ¶ Nūq̃d nō repente cōſurgēt q̃ mordeāt te.q.d.ſic. quia medi ꝛ perſe regē interfecerunt:ꝛ ꝓpm captiuauerūt:ꝛ bona rapuerūt. e ¶ Quia tu ſpoliaſti gentes multas:bona eoꝝ violenꝫ auferendo. f ¶ Spoliabūt te oēs q̃ reliq̃ fuerint de ꝓplis.a te ſpoliatis:qz ꝓpl̄ rerūt te medis ꝛ perſis ꝛtra balthaſar. g ¶ Propt̄ ſanguinē hoīs.ſ.hoīs a te occiſorū. h ¶ Et iniq̃tatē terre ciuitatis.l.ꝓter iniq̃tatē q̃ cōmiſiſti in terrā iudee ꝛ i ciuitate hierl̄m: quoꝝ habitatores partim occiſi ſūt ꝛ partim captiuaſti. i ¶ Q̃ ꝛgregat.Hic ponit̄ tertiū vitium q̃ eſt auaricia.cū ór: Ue q̃ cōgregat auariciā.ór aūt auarus qui ſi auidus eris:q̃ nō pōr ſatiari.

k ¶ Et ſit in excelſo nidus eius.l. ciuitas regia ſit potentiſſimaꝝ fortiſſima. Sic fecit nabuchodo. de quo ſe iactauit Daſ.iiij. Nonne hec ē babylon ciuitaſ magna quā edificaui in domū regni in robore fortitudinis mee ꝛ in gl̄ia decoris mei. l ¶ Cogitaſti ꝛfuſionē domui tue:qz quāto fuit maioꝛ ꝛegni exaltatio:tanto fuit ꝛfuſibilioꝛ eius depreſſio tēpe nepotis ſui balthaſar. m ¶ Concidiſti populos multos ꝛc.vt de bonis eorū edificares mā ciuitates contra aniam tuaꝝ. n ¶ Quia lapis de pariete clamabit ꝛc.l. aperta erit dei vindicta ac ſi te accuſarent lapides ꝛ ligna. o ¶ Ue qui edificat.Hic ponit̄ quartū vitiuꝝ q̃s eſt homicidiū.cū ór: Ue qui edificat ciuitatē in ſanguinib⁹.l.cōſtruendo ſanguinē multū.ꝓ tali edificatione.ideo ſubdit punitio cum ór: p ¶ Nūq̃d non hec ſunt a dño ſexercituū.q.d.ſic.et que ſint illa ſubdit: q ¶ Laborabūt eni populi.

Allego.

Allego. Ad diabolū vl̄ antichriſtū vl̄ hereticum ſermo dirigit:eſt bona auaricia doctoris eccl̄iaſtici q̃ ſtudioſo labore plures ſibi ſemp cupit facere diſcipulos. Sz ve illi qui auare ꝛgregat domui ſue peruersa cōuenticula:q̃ pollicet ſectatoribus ſuos ſecū poſſeſſuros regna celoꝝ:nec ſenſuros incēdia gehēne. Q̃ ꝛfiliū eoꝝ erit ꝛfuſio ꝛ ignominia dom⁹ eoꝝ: cū finis rep̄ oſtēderit fuiſſe falſaꝝ ꝓmiſſionē: hic puerſus doctoꝛ q̃ſto plures hz in comitatu:tanto plus delinq̃t ꝛtra aīam ſuam:deniq̃ lapides eccl̄ie ei⁹.i.decepti ab eo oſtendēt auariciā ſupbi q̃ oēo gentes ſua ꝓſtatione deceperit. Et lignuꝫ crucis dſtice ad quā ꝛiunguntᵉ duo parietes:loquet doctrinaꝝ eoꝝ. Aliter enī ꝓſuadere nō poſſ niſi crucis gloriā ſue puerſitati ꝓferant. o ¶ Ue q̃ edificat.adhuc loquitur ꝛtra nabucho. q̃ ꝛſtruit menia babylonis ruinis ꝛ mortib⁹ multoꝝ ppſoꝝ.vñ ſequit vindicta a deo ēmiſſa. p ¶ Ue q̃ edificat.Allego.Diabolus ꝛ antiχps ꝛ hereticus edificāt eccl̄iam ſuā interitu decꝛtoꝝ:ꝛ ꝓparāt vbꝛ iniq̃tatū.i. ponendo in celū os ſuū:ſed nunq̃d eſt talis edificatio a dño nō.qz ꝑ̄uis infinite gentes in eoꝝ errorē ducanᵗ:tū ita deficiēt vt eccl̄ie multitudini cōparari nō poſſint. Sed vel deficient vt punientur igne ſui principis:vel certe ſuccendenᵗ igne q̃ chriſtꝰ venit mittere in terrā:ꝛ ſic penitētib⁹ reꝑ plebit terra gl̄ia dei:q̃ in oēm terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ. Sicut aque o.m.vt omnem amaritudinē q̃ diabolo pluēte terra biberat:operāt aque dei ne ampli⁹ valeat apparere. e ¶ Ue qui potū. Adhuc inuehitur ꝛtra nabuchodonoſoꝛ q̃ oblit⁹ ſe eſſe hoīem:alteri homini fel ꝛ amaritudinē ꝓpinauit. Sedechias ſicut ait hebreus a nabuchodonoſoꝛ cecat⁹ in rebla tha.i.antiochia:ꝛ duct⁹ in babyloneꝫ:q̃dam die in celebri cōuiuio accepit potionem qua in ſtu ſū ventris ſoluerēᵗ:et introductus añ oꝛa cpulantiū:ſubito fluxu ventris ſolut⁹ eſt. Hāc cōminaᵗ deus ipſi nabuchodonoſoꝛ q̃ ipe bibitur⁹ ſit hmōi potionem:ꝛ omnia paſſurus que paſſus eſt ſedechias. q ¶ Ue qui potū dat a.Hic amicus intelligit:vel ſedechias:vl̄ q̃liber homo malis nabucho. inebriat⁹:vt ſedechie ꝛ omniū captiuoꝝ nabuchodonoſoꝛ videret nuditatem.i.cūctos ſpoliatos ꝛ captiuos et quondam gloꝛioſos ad ignominiā ſeruitutis redactos. r ¶ Ue qui potum. Sciendū ꝫ capitulū: Ue qui potum dat amico ſuo:ꝛ ea in quibus dicitur: Ue qui multiplicat non ſua:et ve qui congregat auariciam ꝛc.ꝛ ve qui edificat ciuitatem in ſanguinib⁹ ꝛc.ꝛ iuxta

Et dicetur: Ue ei qui mltiplicat a ꝺ b+
a ¶ que non peperit. b ¶ onere predarum quaſi graui torquet ſe oppremens.

a nō ſua. Usq̃quo ꝛ aggrauat con c+
a ¶ eligēter mulꝫplicare dimite luto cōparanᵗ.
b ¶ quaſi hoc ideo:qz nunq̃d.

tra ſe denſum lutū? Nūq̃d nō re d+
b pēte ꝛſurgēt q̃ mordeāt te:ꝛ Et ſu
¶ cuigilabunt inſidiatores tui.

ſcitabunᵗ lacerātes te:ꝛ eris i ra e
pinā eis. Quia tu ſpoliaſti gētes
¶ par pari referent.

multas:ſpoliabūt te omēs q̃ reli f
qui fuerint de ꝓplis: ꝓpter san g
¶ iude. a ¶ pmiſſionis. b ¶ hierl̄m.

guinē hois ꝛ iniq̃tatē tērę ciui b
tatis et hominum habitantium
a ¶ qui auare inrendit poſſidere regna vel diuitias. b ¶ que eſt cauſa ruine domui ſue.

c in ea. Ue q̃ congregat auarici+
am malam domui ſuę: vt ſit i ex h
¶ vbi ſecure dormiat. a ¶ p auariciā ſagbiā.

celſo nidus eius:ēt liberari ſe pu
a ¶ de ptāre hoſtiū. b ¶ ſcs ſugba ꝛ arrogās cogitatio finē habet ignominioſū. c ¶ nō ſaluꝝ.

tat dē manu mali. Cogitaſti cōn i
fuſionē domui tuę: concidiſti po m
a ¶ ꝛ i deſiderio aliog occidēdog. ſeuiebant ꝛ tanta crudelitate bachaᵗ eos:vt ſi dici pt lapides ciuitatꝫ ꝛ ligna ſuburboꝝ pretū tuā ferocitatē ēlament.

pulos multos:ēt peccauit ania n+
tua. Quia lapis de pariete cla
a ¶ q̃ ad cōmēdos parietes in medio ſtruuntur.

mabit:ꝛ lignū q̃ inter iunctu
ras ędificioꝝ eſt reſpondebit:
¶ babylonem.

b ¶ Ue qui ędificat ciuitatē in ſan o+
guinibus:ꝛ ꝓparat vbꝛ in ini
a ¶ vere a dño ſunt hec que ſequuntur.ſ.q̃ laborabūt frustra populi:q̃ babylon ſuccēderet et deficient populi chaldaice gentis.

quitate. Nūquid non hec ſunt p+
a ¶ et ꝓpter hec mala ratio vindicta.

a domio exercituū? Laborabūt q+
eni populi in multo igni:ꝛ gētes r
a ¶ cum cōbuſta fuerit babylon et euerſa: manifeſta fiet omnib⁹ potentia virtutis dei.

in vacuum ꝛ deficient. Quia re s
plebit terra vt cognoſcant gloꝛi t
a ¶ ſicut aque aluei et fundum maris conteguᵗ: ſic gloria domini vniuerſa complebit.

az dñi: q̃aſi aquę operiēteᵗ ma u
re. Ue qui potuꝫ dat amico ſuo: ſt+
¶ ſt

fundus marᵗ. x Ue qui. Hic ponit̄ q̃rtū vitiuꝝ q̃ fuit ignominia illata dignitati regie. Dicūt enī habuit q̃ nabuchodonoſoꝛ ad oſtētatiōē ſue victorie fecit addūci in cōuiuio ſolēni ſedechiā incatenatū:ꝛ fecit ſibi dari potuꝫ valde laxatiuū:ꝛ ſic fedaᵗ⁹ fuit in ꝛſpectu oīm: q̃ ſentiens ſedechias ſe hīi tāto ludibrio motꝰ fuit ꝓ dolore ꝛ ē q̃ ór: Ue q̃ dat potū amico ſuo.fuerat ei ſedechias amic⁹ nabucho.q̃ fecerat cū rege.iiij.Reg.xxiiij.

Witrens

¶ bſtoriā et iuxta anagogen cōtra nabuchodonoſoꝛ vl̄ diabolū vel antichriſtū vl̄ hereticū poſſe equaliter accipi.

Allego. ¶ Se qui potum. Allego. Te tibi diabole vl̄ antichriſte vel hereticeꝛ:qui turbida doctrina inebrias deceptoſ:ꝛ vt aſpicias nudos a fide et a bonis operib⁹ ꝛ repletoſ igno

a ¶ Mittens fel ſuū.i.miſcēs q̃d laxatiuuꝫ vltra modū:qđ ór fel effectu:qz ꝓuocat ſedechiā ad mortis amaritudinē:ꝛ qz ex corde fel/leo ꝓceſſit tale factū. b ¶ Ut aſpiciat nuditatē ei⁹.i. verecundiā. c ¶ Repletus eſt ignominiā.ſ. ſedechias. ꝺ ¶ Pro gl̄ia.q̃ deberet ſe male egiſſe fecit cū ſepeliri honorifice. Hier. xxxiij. e ¶ Bibe tu quoq;.i.tu bibes cōfuſionē a dño tibi ꝓparatā. f ¶ Et cōſopire.i. cōſopieris verſus in amentiā. g ¶ Circūdabit te calix.i.pena a deo infligenda. h ¶ Et vomitus ignominie ſue glo.tuā.i. poſt gl̄iam regni ignominia ſuguenet tibi.ꝛ ſubdit cā: i ¶ Quia iniquitas libani.i.rēpli p te deſtructi.qđ hic ꝛ in pluribꝰ locis dicit liban ꝓ eo q̃ fuit factū de lignis libani.iij.Reg.v.

k ¶ Et vaſti.aſalti.i.ablatio ſacrificioꝝ.

l ¶ Deterrebit eos.ſ.deſtructores tēpli ꝛ cultus diuini. ꝓter hoc ei chaldei meruerūt deſtrui:et nō ſolū hoc meruerūt ꝓpter peccatuꝫ in deū:ſz etiā in ꝓximū.ideo ſubdit: m ¶ De ſanguinibus hominis.i. hominū ꝓ chaldeos effuſis. n ¶ Et iniquitate terre.i. exercitu in regno iude. o ¶ Et ciuitatis.ſ. hierl̄m a chaldeis deſtructe. p ¶ Et omniū habitantium in ea.qui ꝓ chaldeos fuerē atrocit⁹ vulnerati et captiuati. q ¶ Quid ꝓdeſt. Hic ponit̄ ſextū vitiū ꝓpter qđ regnū babylonie fuit deſtructū.ſ. idolatrie vitiuꝫ.cū dicit: Quid ꝓdeſt ſculptile:quaſi dicat nihil. r ¶ Quia ſculpſit illud fictoꝛ.ꝛ ideo nihil habet numis aut virtutis. ſ ¶ Et facer et ſimulacra multa.in q̃ notat ipſius babylonie multiplex idolatria. ex hoc patet q̃ ꝓphera nō loquit̄ ḃ de ſtatua aurea i qua nabuchodonoſoꝛ faciebat ſe adorari: Daſ.iij. vt dicit alibi:ꝛ ſ⁹ de idolo q̃ ipſe colebat. t ¶ Nūquid ipſe docere po. ſcs lapis ſculpt⁹:quaſi dicat non. u ¶ Et ois ſpiritus nō eſt in viſceribꝰ ei⁹.i. nullꝰ ſpūs ēſt ibi: quia omnis nō equipollet nullo. x ¶ Dñs autem in tēplo ſancto ſuo.i.in celo vbi magis refulget eius gloria. y ¶ Sileat a facie eius oīs terra.diuinitatem eius nulli alij attribuēdo.

Allego.

Allego. Scdm̄ Moꝛaliter. q̃ Super Ca. II custodiam meam ſtabo. Hoc moraliter dicitur in perſona boni prelati qui ſtat ſuper cuſtodiam gregis ſui et non ſuper negocia principū niſi ꝓ ānto hoc ordinatur ad ſalutē animaꝝ. z ¶ Et ſigam graduꝫ meum ſuper munitionē. ſtudendo ſacram ſcripturā:q̃ turris dantica nominat. † ¶ Ut videā q̃d dicat mihi.ſ. a dño q̃ ꝓ ſacrā ſcripturā loquitur ſtudentib⁹ eā. a ¶ Et q̃d rñdeā. ſcz dño ꝓ me ꝛ pplo mihi cōmiſſo. c ¶ Et dixit ſcribe viſū. q̃ ſtudentes ſacrā ſcripturā nō ſolū debēt docere verbo ſz etiā ſcripto ſz gratiā a deo ſibi datā. ꝺ ¶ Et explana eū. quia dicit Prouerb. xiiij. Doctrina prudentū facilis. f ¶ Quia adhuc viſum ꝓcul.i. iudiciū finale adhuc eſt lōgū. in quo chriſtus diabolū deijcet cū omnibus membris ſuis. ſ ¶ Si moꝛa fecerit expecta eū ꝛc. meditādo ingiter de ei⁹ diſtrictiōe. n ¶ Ecce qui incredul⁹. cuiuſmodi ſunt infideles et mali chriſtiāni. o ¶ Nō erit recta aīa ei⁹:ſed magis diſtorta a deo et angelis. q ¶ Et quōmodo. Hic deſcribitur deiectio ſuperbi:quia ſicut vinū primo potantē delectat:et poſtea rōnis vſu ipm̄ ꝓuat et ipm̄ ad terrā deicit et vomentē deturpat:ſic ſuperbia ſuperbū deicit atq; fedat. ꝛ ſubditur cauſa cum dicitur: v ¶ Quia dilatauit ſicut infernus aīmā ſuā.i. voluntatē ſuā ad dominandū cōtra rōnē. a ¶ Et congrebabit ad ſe omnes gētes ꝛc. quia querit ab omnibus honoꝛari frequent accidit contrarium:qz a ſtatu ſuo deicit:ꝛ ſic ab omnibus contemnitur. ideo ſubditur: b ¶ Nunquid non omnes iſti ſuper eum parabolam ſument.i. verbum deriſionū. b ¶ Ue ei qui multiplicat non ſua. quod facit ſuperbus vt creſcat dominatio eius.

Allego. ¶ Usq̃quo aggrauat contra ſe denſum lutū.i. cenſū violenter acquiſitum:qz ꝓ hoc acquirit odiū multoꝝ. ideo ſubditur: d ¶ Nūquid nō repēte ꝛſurgēt q̃ mordeant te.ꝛ qz tales qui erunt edificare fortalicia vt ibi tueanᵗ. ideo ſubdit: i ¶ Ue q̃ cōgregat auariciā malā domui ſue vt ſit in excelſo nidus eius.i. refugiū eius.

n ¶ Quia lapis de pariete clamabit. aſſumptus de ſanguine pau/

¶ metaphora ebriꝰ et nuditate rurpari.

mittens fel ſuuz:ꝛ inebrians vt a
¶ qui tuū o nabuchodonoſoꝛ calicē bibit.

aſpiciat nuditatē eius. Rēplet⁹ b c
a ¶ qui alios inebriaſti. b ¶ calicem dei.

eſt ignōminia ꝓ gloria. Bibe tu d+
quoq; et conſopire. Circūdabit f g
a ¶ vlcera porēte dei. b ¶ q̃ abſorbueras egeres

te cālix dexterę dñi:et vōmitus h
c ¶ de ſublimi gl̄ia ad ymma mala ducentis.

ignominię ſupēr gloriam tuaz.
a ¶ ſupbia tua ꝛ euerſio rēpli et rapina ſanctuarij vaſtabit tecet hoc totū patieris:oꝛ vaſtaſti tu dam:ſubuertiſti terrā ꝓmiſſionis et ciuitatē hie/ruſalem et omnes habitatoꝛes eius.

a Quia iniq̃tas libani opiet te: i
¶ cū videris i penis.

et vaſtitas animaliū deterrebit k l
¶ aſa te. ¶ ꝓo. ¶ iude.

eos:de ſanguinibus hoīs et ini m n
¶ eccleſie vel hierl̄m.

quitate terrę et ciuitatis:et oīm o q
b habitantiuz in ea. Quid ꝓdeſt p
¶ ſculptile in lapidibus:cōſtarile in metallis.

ſculptile quia ſculpſit illō fictoꝛ r
ſuus conflatile et imaginem fal
ſam:quia ſperauit in figmēto fi s
ctoꝛ ei⁹ vt faceret ſimulacra mu t
ta:Ue qui dic ligno: expergiſce u
re:ſurge lapidi tacēti. Nunquid x
¶ lapis.

ipſe docere poterit:Ecce iſte co/
¶ factus eſt. ¶ alias coopertus.

operat⁹ eſt auro ꝛ argēto:ꝛ oīs y
a ¶ ſanctus et bon⁹:q̃ etiā ſpūs abſolute ponit de ſpūſancto intelligit. ¶ nulla ſpualis gratia: nulla virt⁹ in eis. b ¶ poteſt aſſidere ſimulacrū ſpūs immundus:ſz intrinſec⁹ eſſe nō poteſt.

ſpiritus non eſt in viſceribus ei⁹.
†Dominus autē in tēplo ſancto †† z
ſuo ſileat:a facie ei⁹ omnis terra. y

Universidad de Deusto
Biblioteca

peris: sic dicitur Ben. iij. Ecce vox sanguinis fratr̃s tui clamat ad me de terra. ꝑter quod subdit: o Ve qui edificat ciuitatē in sanguinibus. i. innocentū. p Nunqd nō hec sunt a dño. q. d. nō: nisi ꝓmisisset ꝑter quod non stabūt. ideo sequitur: q Laborabūt ppli in multo ꝛt. i. in multo ocio ad sustinendū opa sua ꝓpria ab eodē incitati: sed frustra ꝛ subdit ca: vt r Quia replebitur terra vt cognoscat gloriā dñi. veniēt ad iudiciū ꝛ discernentis opera superbor̃. s Ve qui potū dat amico suo ꝛc. sup⁹ enī q nō ꝑt aliquē suppeditare violē/

Glo. ordi

a Oratio abacuk ꝓphete ꝓ ignorantijs. La. III

ℑ q dens homo.

b Domine audiui auditio tuā ꝛ timui. Domine opus tuum in medio annorum viuifica illud. In medio annorum notum facies: cum iratus fueris misericordię recordaberis. Deus ab austro veniet: ꝛ sanct⁹ de mō/ te pharan. Operuit celos gloria

a-b ℑ Domine audini. Hic consequenter ponit oratio ꝓphete: cui tamē premittur talis titulus in hebreo: ꝛ est de integritate textus: sicut sunt tituli in libro psalmor̃ qui ibidem fuit dictū. Oratio abacuk ꝓphete ꝓ ignorantijs. Et dicunt hic aliqui q ꝓpheta peccauit ex ignorātia murmurādo de diuinis iudicijs quasi minus recte dicens. ℑ. ca. j. Propterea egredietur iudiciū peruersū. ꝛ ideo audita divina responsione suū peccatū cognouit: et ꝓ eius remissione orauit. Sed non videtur mihi verisimile q ꝓpheta a deo illuminatus et inspiratus ignorauerit diuina iudicia fore recta saltez in generali: licet modum recti nudimis forsitan ignorauerit in particulari: ꝛ p consequēs nō est verisimile q de eis murmurauerit in persona ꝓpria: sed assumens ꝑsonas infirmor̃ de diuinis iudicijs murmurantiū: sicut ibidem fuit dictū: et hoc apparet ex eo quod dicit hic: Ꝓro ignorantijs in plurali. si enī loqueretur in persona propria cōuenienter̄ diceret in singulari: ꝓro ignorātia. Ideo sicut superi⁹ accepit plonā infirmoꝝ murmurando: ita hic orando: vt peccatū ignorantie eis remitteretur a domino. Domine audini. Hic consequenter ponitur oratio in qua ꝓpheta sic procedit: quia primo denūciat destructionem babylonis. Secundo modum captiōis. ibi: Nunquid in fluminibus. tertio prorumpit in laudem deuotionis. ibi: Ego autem. sicut supra dictū est: ꝓpheta desiderabat potentiam chaldeoꝝ destrui ꝓter eor̃ malicia: ꝛ de ea futura destructione audierat diuinā responsionē ca. ij. ideo exclamat: Dñe audiui auditionē tuā. i. penā chaldeoꝝ futurā quā audire me fecisti. b Et timui ꝑ admiratione rigoris tue iusticie. Vel aliter: Timui de pena infirmor̃ populi mei de tuis iudicijs murmurantium. c Domine opus tuum: id est punitionem chaldeorum que fiet virtute tua magis q̃ humana. d In medio annorum viuifica illud: id est viuificabis ponendo in effectu: et istud medium annorum referunt aliqui ad balthasar qui interfectus fuit in vigilia erate: et sic in medio annorum suorum. ramen videtur mihi q̃ melius potest referri ad annos destructionis templi: a cuius destructione vsq; ad primum annū cyri fluxerunt. lij. anni ℑm hebreos: ꝛ inde vsq; ad eius reparationem sexto anno Darij. xlvj. anni: Joban. ij. Quadraginta ꝛ sex annis edificatus est templum hoc. Et certū est q̃ hoc dicebatur de templo ꝓ zorobabel redificato. Balthasar vero in quo chaldeoꝝ regnū defecit per duos annos fuit occisus ante primum annum cyri: in quib⁹ regnauit Darius medus: Danie. v. et sic occiso Balthasar fuit quasi in medio dierum annorum: quia quinquaginta sunt ex parte vna: et quadraginta octo ex altera. Sciendum tamen q. xlvj. anni a primo anno cyri vsq; ad sextum darij accipiuntur ℑm computationem grecorum et latinorum: ℑm hebreos autem sunt panciores: vt plenius dixi Hester. j. ꝛ Danie. ix. Per hoc tamen non infringitur expositio dicta: quia quod est inter duos termios dicitur esse in medio: licet plus satis distet ab vno termino q̃ ab alio. ꝛ hoc modo primus annus cyri potest dici in medio annorum: licet propinquior satis fuerit reparationi templi q̃ eius destructioni. De verificatione illius verbi: Job. ij. Quadraginta ꝛ sex annis ꝛc. non est multū curandus quia non est verbum christi nec euangeliste: nisi tm̃ referendo: sed est verbum iudeorum obijcientium christo: contra quez multa falsa dixerunt: vt patet ex euangelijs. e Cum iratus fueris, populum iude captiuando. f Misericordie recordaberis. ipsum per cyrum liberando.

g Deus ab austro. Hic alludit ꝓpheta historie eductiōis populi de egꝫpto que est ad austrum respectu iudee, et est sensus: Deus ab austro veni/ et. i. sicut deus a parte australi venit cū populo populum ad terram ꝓmissionis deducendo. ℑm illud Deut. ij. Mouit dominus iter tuum habitans tecum. xl. annis: sic veniet cum medis et persis ad liberādum ipsum de captiuitate babylonica. h Et sanctus: id est deus qui est sanctus sanctorum. i De monte pharan. i. sicut perduxit populum per locum illum: Ru. j. ita deducet populum suum reducendo in indeam.

k Operuit celos gloria eius, id est potestas eius gloriosa in destructione babylonica.

Laudis eius

Nico. de lyra

a-b Domine audini. Hic consequenter ponit oratio ꝓphete: cui tamē premittur talis titulus in hebreo: ꝛ est de integritate textus: sicut sunt tituli in libro psalmor̃ qui ibidem fuit dictū. Oratio abacuk ꝓphete ꝓ ignorantijs. Et dicunt hic aliqui q ꝓpheta peccauit ex ignorātia murmurādo de diuinis iudicijs quasi minus recte dicens. ℑ. ca. j. Propterea egredietur iudicium peruersum. ꝛ ideo audita divina responsione suū peccatū cognouit: et ꝓ eius remissione orauit. Sed non videtur mihi verisimile q̃ ꝓpheta a deo illuminatus et inspiratus ignorauerit diuina iudicia fore recta saltez in generali: licet modum recti nudimis forsitan ignorauerit in particulari: ꝛ p consequēs nō est verisimile q̃ de eis murmurauerit in persona ꝓpria: sed assumens ꝑsonas infirmor̃ de diuinis iudicijs murmurantiū: sicut ibidem fuit dictū: et hoc apparet ex eo quod dicit hic: Ꝓro ignorantijs in plurali. si enī loqueretur in persona propria cōuenienter̄ diceret in singulari: ꝓro ignorātia. Ideo sicut superi⁹ accepit plonā infirmoꝝ murmurando: ita hic orando: vt peccatū ignorantie eis remitteretur a domino. Domine audini. Hic consequenter ponitur oratio in qua ꝓpheta sic procedit: quia primo denūciat destructionem babylonis. Secundo modum captiōis. ibi: Nunquid in fluminibus. tertio prorumpit in laudem deuotionis. ibi: Ego autem. sicut supra dictū est: ꝓpheta desiderabat potentiam chaldeoꝝ destrui ꝓter eor̃ malicia: ꝛ de ea futura destructione audierat diuinā responsionē ca. ij. ideo exclamat: Dñe audiui auditionē tuā. i. penā chaldeoꝝ futurā quā audire me fecisti. b Et timui ꝑ admiratione rigoris tue iusticie. Vel aliter: Timui de pena infirmor̃ populi mei de tuis iudicijs murmurantium. c Domine opus tuum: id est punitionem chaldeorum que fiet virtute tua magis q̃ humana. d In medio annorum viuifica illud: id est viuificabis ponendo in effectu: et istud medium annorum referunt aliqui ad balthasar qui interfectus fuit in vigilia erate: et sic in medio annorum suorum. ramen videtur mihi q̃ melius potest referri ad annos destructionis templi: a cuius destructione vsq; ad primum annū cyri fluxerunt. lij. anni ℑm hebreos: ꝛ inde vsq; ad eius reparationem sexto anno Darij. xlvj. anni: Joban. ij. Quadraginta ꝛ sex annis edificatus est templum hoc. Et certū est q̃ hoc dicebatur de templo ꝓ zorobabel redificato. Balthasar vero in quo chaldeoꝝ regnū defecit per duos annos fuit occisus ante primum annum cyri: in quib⁹ regnauit Darius medus: Danie. v. et sic occiso Balthasar fuit quasi in medio dierum annorum: quia quinquaginta sunt ex parte vna: et quadraginta octo ex altera. Sciendum tamen q. xlvj. anni a primo anno cyri vsq; ad sextum darij accipiuntur ℑm computationem grecorum et latinorum: ℑm hebreos autem sunt panciores: vt plenius dixi Hester. j. ꝛ Danie. ix. Per hoc tamen non infringitur expositio dicta: quia quod est inter duos termios dicitur esse in medio: licet plus satis distet ab vno termino q̃ ab alio. ꝛ hoc modo primus annus cyri potest dici in medio annorum: licet propinquior satis fuerit reparationi templi q̃ eius destructioni. De verificatione illius verbi: Job. ij. Quadraginta ꝛ sex annis ꝛc. non est multū curandus quia non est verbum christi nec euangeliste: nisi tm̃ referendo: sed est verbum iudeorum obijcientium christo: contra quez multa falsa dixerunt: vt patet ex euangelijs. e Cum iratus fueris, populum iude captiuando. f Misericordie recordaberis. ipsum per cyrum liberando.

g Deus ab austro. Hic alludit ꝓpheta historie eductiōis populi de egꝫpto que est ad austrum respectu iudee, et est sensus: Deus ab austro veni/ et. i. sicut deus a parte australi venit cū populo populum ad terram ꝓmissionis deducendo. ℑm illud Deut. ij. Mouit dominus iter tuum habitans tecum. xl. annis: sic veniet cum medis et persis ad liberādum ipsum de captiuitate babylonica. h Et sanctus: id est deus qui est sanctus sanctorum. i De monte pharan. i. sicut perduxit populum per locum illum: Ru. j. ita deducet populum suum reducendo in indeam.

k Operuit celos gloria eius, id est potestas eius gloriosa in destructione babylonica.

a Laudis eius plena est terra. q. d. de illa destructiōe multe regiones gaudebūt q̃ fuerāt a chaldeis afflicte: vt dictū ē ca. ꝑce. b Splēdor: id est. i. fulgor armoꝝ exercitꝰ cyri ꝛ darij: q̃ si splēdor dei: eo q̃ ille exercit⁹ erat executor diuine iusticie. c Comua in ma. eius. i. are⁹ extenti ꝛ balistę: q. d. ꝑse ꝛ medi erāt optimi sagittarij. d Ibi abscōdita est fortitudo eius. q. d. victoria illi⁹ exercitus ꝓcessa: magis fuit virtute diuina latēte q̃ humana. e Ante faciem eius ibit mors. Ju hebreo habet: Pestilēcia. Aduē tū enī cyri et darij ꝛtra babylonios ꝓcessit mortalitas debilitās virtutē chaldeoꝝ. f Egredietur diabol⁹ ante pedes eius. q. d. tales ꝓcussiones frequēter fuit q̃ demones: sic dicit de egyptijs ꝓ. lxxvij. Immissiones ꝑ angelos malos. g Stetit. Hic incipit versus alt⁹ in hebreo: ꝛ refert ad exercitū cyri ꝛ darij qui stetit in obsidiōe babylonie vsq; ad eius captionē. ideo subdit: h Et mensus est terrā. q. d. terra babylonie fuit diuisa ꝓcipibꝰ exercitꝰ ℑm suā ꝓportionē. i Aspexit. i. aduersarios cōfudendi. k Et dissoluit gētes. i. babylonios ꝛ eā adiutores. l Et ꝛtriti sūt montes scil. i. maiores ꝓncipes babylonie q̃ ante erāt altiores in hoc seculo. m Incurvati sūt colles: id ē humiliati ꝛ deiecti ꝓncipes minores. n Ab itinerib⁹ eter. ei⁹. i. a ꝓcessib⁹ exercituū cyri ꝛ darij ab eterno ꝓuisis a deo. o Ꝓro iniquitate. i. destructiōis tēpli a chaldeis: vt ꝑdictū est ca. ꝑce. p Vidi tēbria ethiopie. i. turbata ꝛ sūt madian. vñ q̃ dicit hic: Pelles. In hebreo habet: Cortine. Ista enī ppli fuerūt cū nabucho. in destructione tēpli: ꝛ cū nepote eius Balthasar fuerūt debellati. q Nūqd. Hic ꝓ pōitur modus captiōis. ꝛ diuidit in tres: q. d. ꝓpheta ꝓmo denūciat captiōis modū. secūdo approbat diuinū iudiciū. ibi: Audiui. tertio reddit ad ꝓpositū. ibi: Ficus enī. Ꝓria adhuc in duas. q. d ꝓmo iste modꝰ exprimit. secūdo hi storie Josue alludit. ibi: Sol et luna. tertio reuertit ad narrandū captionis modū. ibi: Ista fecisti. r Circa ꝓmū sciendū q̃ ꝑse ꝛ medi videntes ciuitatē babylonis inexpugnabilē ꝓter murorum altitudinē ꝛ fossatorum profunditatē: ꝛ ꝓpter multitudinē exercituum q̃ ibi erat: ꝓpositum habuerūt ciuitatē ꝑ fluuium euacuare. ꝛ hoc est q̃ dr: Rūād ī flumini/ bus. i. in euphrate: q̃ ꝛ flumina in plurali: tū ꝓpter ei⁹ magnitudinē. tū ꝓpter diuisionē dictā. s Ira⁹ es dñe. inferendo babylonios effectū me vindicte. q. d. sic. t Ut in mari. i. in euphrate q̃ nomīat mare more hebraico q̃ ois congregatio aquārū magna mare dr ℑ illis Heb. j. Congregationes aquarum appellauit maria. u Indignatio tua contra babylo. q. d. sic. nō enī talis diuisio euphrat⁹ videbat posse fieri nisi speciali ad introitū dei. v Qui ascēdes. sic est in libris correctis et in hebreo. x Sup equos tuos. id est super equos medorum ꝛ persarum dando eis ꝛ equitibus virtutē capiendi babyloniā. y Et quadrige tue. in quibus pugnabant antiquitus. z Salutio. captio enim babylonie fuit saluatio populi iude ꝑ cyrū liberātē eū a captiuitate.

ℑ terra. Sc

a ℑ currit velociter sermo eius. ℑ q̃ admirabile est nomen tuum in vniuersa terra.

eius: ꝛ laudis eius plena est ter a
a ℑ q̃ splendor ℑ ei⁹ quasi sol iustitie radiauit. b ℑ trophea crucis. ℑ cornua ꝓ regni sue potentia: vel posita ꝓ miracula ei⁹ increuerūt vt chorus scauerūt manꝰ figentur in cornib⁹ crucis.
ℑ quasi.

ra. Splēdor eius vt lux erit: cor/ b
ℑ in ipsis cornibus.

nua in manibus eius. Ibi absco v
ℑ exinanuit se vsq; ad mortem.

dita est fortitudo ei⁹: ante facie c
a ℑ mortē destruet. b ℑ eo irrāte fugit diabol⁹.

eius ibit mors. Egrediet diabo d
a ℑ stabit et metiet ab his diuidet quos assumet

lus ante pedes eius: steterit ꝛ mēn e
ℑ a glacie.

sus est terra z. Aspexit ꝛ dissoluit f
ℑ nō dei.

gentes: ꝛ contriti sūt montes sę g
a ℑ qui ante aduentū erāt erecti: quoꝝ superbiam nemo humiliare poterat.

culi. Incurvati sūt colles mundi h
a ℑ ꝑdicatores. b ℑ dei: q̃ eternitas q̃ carnē venit ad nos: vel sp ab initio mūdi ad seros ve/ nit ꝓ quos iter superboꝝ incurvauit.

ab itinēribus eternitatis eius. i
ℑ Ꝓro iniquitate vidi tēbria ethi k
a ℑ cidē qui rabernacula ethiopū. i. demonū.

opie: turbabunt pelles terre ma l
a ℑ sisciatur ꝓphera. ℑ verba dei q̃ manifestio/ ra sunt et dāt portū flumina dicuntur: sic ramē/ ra ꝓfundum mare.

c dian. Nunqd in fluminib⁹ ira/ m
tus es domine: aut in fluminib⁹ n
furo: tuus: vl ī mari indignatio o
ℑ apostolos.

tua: Qui ascēdes sup equos tu p
a ℑ quamuor euāgeliste. b ℑ vel imēdēs.

os: ꝛ quadrige tue saluatio. Su q
ℑ scripture reuelantur.

scitans suscitabis arcū tuum: iu/ r
a ℑ et sic reddes iuramēta tribub⁹ ꝛ ꝑdi⁹ ꝓmissa

ramenta tribubus que locut⁹ es. s
a ℑ semp vel diapsalma. b ℑ mūdanā sapiaz dispensationē ꝛ hoc videbūt et dolebūt ppli sup hoc: sed tñ apostolica doctrina trāsijt in oēm terram: imo qui q̃dē contra leuant. c ℑ fluuius manabimus.

c Fluuios scindes terre: vidērunt t
a ℑ o deus. b ℑ ad penitentiā. c ℑ potēs scil. d ℑ tunc. ℑ impetus et ꝓcursio.

f tē et doluerunt montes: gurges u
a ℑ vel sapientes sunt abyssus.

aquarum trāsijt. Dedit abyssus x

ℑ dauerūt

a Suscitās su. ar. ꝛ. i. arcū medoꝝ et ꝑsarū q̃ dicūt tui: q. d ad exercutionem tue insticie extenti. b Juramenta tribubus que locutus es. i. ad seruandum iuramenta que fecisti abrahe ysaac et iacob de terra a tribubus possidenda: quia per hoc redierunt due tribus: ꝛ alia de decē in iudeā. c Fluuios scindes. i. euphratē modo supradicto: ita q̃ ē repetitio eiusdē ad maiorē exprōnē. d Viderūt te aque. in effectu potestat⁹ me. e Et do. mōtes: id est sup̄bi babylonij. f Burges aquarū trāsijt. i. impet⁹ euphratis a suo alueo diuertit modo ꝓdicto. g Dedit abyss. vo. suā: id est fund⁹ euphratis denudat⁹ aqs. ita ostēdit dei virtutē sup babylonios ac si clamaret: silē dr ca. ꝑce. Lapis de pariete clamabit.

ll ꝛ Altitudo

dauerunt terrę etiam superbi.i.angeli ꝟ̄ſi planꝫ manuū eleuarū victorem demonstrarunt. a Sol et luna. Sol ru⁹ et luna q̄ pōdere maloꝝ et erroꝛe tenebraꝝ operiebant receperunt lumē ſuum priſtinum. b In luce sagit. Sagitte leuiores: hasta maior. Sagitte ſunt plagę dei: hasta crudelitas. c In fremi.

Ꝟi ppli tui vidicabꝫ liuida frena regna calcab: ꝙ oēs gētes admirari facies: q̄ egreſſus es in ſa. p.t. ꝙ veniſti ad eos cū ꝛpo ꝛuoꝛquo veniente peuſſiſti antichriſtum in hoc ſeculo q̄ eſt in maligno poſitum: vel ipm diabolum qui impiectatis caput eſt: quem eiecit de hoſpitio vt ibi habiter iuſticia. d Egreſſus es in ſalutem populi tui. quia ad te egredi nō poterant. e Percuſſiſti caput de domo. Sicut eccle ꝙ omnis viri ꝛp̄s caput: ita cunctoꝝ demonum qui in hoc ſeculo dimicant eſt caput beelzebub princeps demoniorum: ꝙ ſingule eoꝝ turme habent capita ꝙ principes ſuos: verbi gratia: Spiritus fornicationum habent p̄poſitum ſuū ſpiritus vane gloꝛie: ſpiritus mendacij: ſpiritus infidelitatis: habent ꝓſides militie ſue. Sed clementiſſimus deus vbi fuerat caput peſſimū: eo abſciſo ſepe ponit caput optimum. Erant hebrei reſeph demonis eſſe nomē q̄ principatum tenet inter alios: ꝙ propter nimiam velocitatem atq; in diuerſa diſcurſum auis et volatile nuncupat: ipm eq̄ eſſe qui in paradiſo ſub figura ſerpentis mulieri ſit locutus: ꝙ ex maledictiōe qua a deo condemnatus eſt accepiſſe nomen. Siquidem reſeph: reptans ventre interpretatur. d Denudaſti. Exx. Suſcitaſti vincula vſq; ad collum in fine vt depoſito priori ugo vincula charitatis leue iugum ſubeamus in curru chriſti: hic compulſi pro ſcla poſuerūt in finem. e Denudaſti. i. abſcondita eius aperta feciſti nō ad breue tempus ſed in perpetuum. f Denudaſti. fun. Fundamentum chriſti quod eſt in anima: allopholi terra obruerant: ſed eiecta terra ꝙ optimuꝫ fundamentum nudaſ: vt ornatur vt alij ponunt: vt appareat ꝙ ſuam recipiat claritatem: ꝙ hoc in ſempiternum.

g Eius impij. Impius eſt vel nabuchodonoſoꝛvel omnis aduerſarius ppli dei: nō ſolū ſceptris ſed ꝙ capiti quod peuſſeras bellatoꝝ qui venerē vt turbo ad diſpergendū. i. vt euerterent iſrael et capti uarent. ita aūt exultāt vorātes pauperez iſrael ſibi ſubiectū: quaſi hoc in abſcōdito facerēt. i. te ignorante. Ueniſti itaq; ad ꝓpli. p populo tuo: et quadrigas mittes in aquas. i. i gentes multas. feciſti eis viam in luto. i. vt ꝛculces ꝙ quaſi lutū cōteras eos. h Sicut eius q̄ deuo. pau.

vocem ſuaꝫ: altitudo manꝰ ſuas a b
a ſ hi p quos illuxit populo. ſ sol et luna chriſtus et eccleſia.
a leuauit. Sōl ꝙ luna ſteterūt i ha ct
ſ predicatorum.
b bitaculo ſuo: i luce sagittaꝫ tua dt
ſ apoſtoli.
rū ibunt: in ſplendoꝛe fulguran/
a ſ in predicatiōe apoſtoloꝝ q̄ et furore viſi ſunt ſ chriſti q̄ dicit electa ſagitta.
c tis haſte tuę. In fremitū ꝛculca et
bis terrā: et in furoꝛe obſtupefa eo
a ſ de maieſtate vel cerimoniis iudeoꝝ ꝙ de rē/
plo. vñ: Relinquet vo. dom⁹ veſtra deſerta.
d ciēſ gentes. Egreſſus es i ſalutē lk
populi tui in ſalutē cum chriſto l
ſ de mundo.
e tuo. Percuſſiſti caput de domo mt
impij: denudaſti fundamētū eiꝰ nt
a ſ vt predicte colla equiti chriſto. b ſ dimi/
vſq; ad cōllum. Maledixiſti ſce/ ot
nuendo. ſ regnis.
ptris eius capiti bellatoꝝ eiꝰ p
venientibus vt turbo ad diſper qt
b gēdū me. Exultatio eoꝝ: ſic eiꝰ ſ
a ſ ſedet in inſidijs cū diuinis⁹ in occultis.
q̄ deuoꝛat pauperem in abſcōn/
a ſ illius veſtructus. b ſ huius ſeculi vbi ē lucū
dito. Etiām feciſti in mari equis
curarum. ſ predicta.
i tuis: i luto aquarū multaꝫ. Au/ kt
ſ ne ſimilia ſuſtinerē. lt
diui et ꝛturbatus eſt vēter meꝰ: mt
ſ. ſ. tua. a ſ pauoꝛ mentis in oꝛe ſignatur.
a voce cōtremuerūt labiā mea. a
ſ ſed. ſ. i. libenter patiar q̄ paſſus ē Job.
k Ingrediatur putredō in oſſibuſ et
a ſ vl rē. ſ in cōſumptione mundi.
meis: ꝙ ſubter me ſcateat. Ut rē dt
a ſ dicto ille dicēs ire: dicto cala. et miſe. b ſ ſemp
eni aſcendit a iuſto. ſ malorum.
m quieſcā i die tribulatiōis: vt aſcē et
ſ forte bellatoꝝ. ſ hec audet dicere tribulat⁹.
n dā ad pplm acīctū nr̄m. Fiꝰ eīm ſ
bt

Sed ita vane ſicut qui occidit pauperem quem putat diuitem.

i Audiui et conturbatus ē. In perſona ſua de toto populo.

Audiui et con. Et ego p ſpm audiui q̄ patientur equi: et caro tremuit: et ab hac voce cōtre. la. m. k Ingrediatur. Rūc libenter patimur angſtias oēs: ꝙ a tua cōminatiōe totis viſceribus terminus: ꝙ nō hoc ſolū: ſed vltro appeto. Ingrediatur:

l In oſſibus meis. nō ſolū in carne ſed etiā in medullis oſſiū ꝙ ſtratus putredine corporis et vermiū ſcateat: vt cū. p petis ſuſtinuero angſtias oēs captiuitatis: requieſcā cū abrāā iſaac ꝙ iacob et ceteris q̄ ſunt pplis accinctus. Hec allegorice vt ſit allegoria mixta biſtoꝛie: quia aliq̄ biſtoria ipſa metaphoꝛice texit: nec ſemp eius metaphoꝛa allegoriā ſonat. ſ biſtoriā aūt in perſona ppli dicit ſe libenter in captiuitate pati quelibet: vt eo tpe q̄eſcat q̄ maledicet ſceptris ſpi ꝙ eq̄ ꝛculcabit lutū vt pꝰ cū ſctis ꝛoꝛo babel ꝙ ieſu reuertat in terrā ꝓmiſſiōis: ſ̄ nō vult ſra libri.

Videōs b ꝓpha deſtructionē inimicoꝝ victoria dei: reuertit ad ſeipm dicēs ſe malle cū iuſt⁹ tribulari: q̄ cū malis eternalit cruciari. m Tribulatiōis. q̄ rūc oſa auferent hōi. ſ illīs: hō cū iterierit no ſumet oſa: neq; deſcēdet cū eo glia eiꝰ. n Fiꝰ. ideo b

Ps.43.

ſ volo pati

tus: et ſic erat ibi iuſtꝰ de electū ab aquis multꝫ qui ibi ante fuerant. r Audini. hic ꝓfr̄ ꝓpheta approbat indicium diuinū de captiuatiōe ppli ſui ad purgationē pcōmz. dicēs: Audiui. i. pplm infirmū murmurantē ꝛtra mā indicū de eiꝰ captiuatiōe. s Et ꝛturbat⁹ eſt venit meꝰ. timui enī ne ſuo murmure ad irā ꝓuocaret te. a A voce. ſcilicet murmuris coꝛ. b Cōtremuerūt labia mea. q̄ſi loqui nō potēria: ſed tm cū tremoꝛe moueri. c Ingreditur putredo. q. d. captiuitas ſup nos inducta qua aliq̄ putre fiunt corpoꝛa eſt paꝛtes toleranda. d Ut requieſcaz. a labore captiuitatis. e In die tribulationis. i. tpe babylonice deſtructionis. f Cui aſcendā. de chaldea in iudeā p cyri licentiā. g Ad pplm accinctū nr̄m. i. armis paratū. ſic enī aſcēderūt filij iſrl de babylone: ꝓpter periculum hoſtiū in via. Vel ſ̄ ppls accinctꝰ. i. diſpoſitus ad gradiēdū: et loquit̄ b ꝓpha in ꝑſona ppli de babylone redituri: q̄ tpe illi captiuitatis ipe erat in iudea ſm biſtoriā Mach. xiiij. Quis enī nō ſit auctōrica rō ꝓphetalis reputat. h Fiꝰ. ſupra poſuit modū captiōis babylōij ex debellatiōe eiꝰ

um. hic

ve. ſ patiꝫ poſt aſcēdere ad p.a. q̄ veniet dies tribulationis: et ceteris in angſtia cōſtitutis: ego letabor in tua maieſtate: vel cū venerit dies iudicij et ꝛſionis: ego peꝛcute pplo electū: et ſociabo me diſcipulis chriſti aſcēdēs montana: q̄ in mōteos docet reiectis infernꝰ turbis: q̄ ſic ad quā venit ſturiēt. i. pplus iudeoꝝ nō dat poma. ꝙ iō ma ledicit nec fert fructū nō ī ſcla ſeloꝝ: ſol vſq; in ſclm. i. cū gētes intraueriſt. hoc eſt ficus. p qua rogat agricola: id eſt gabriel vel michael cui cōmiſſus ē ppls iudeoꝝ qui in paſſione precat: da eis ſpaciū penitētie ꝙ noli ſubuertere: ꝙ ſiquidē fecerit. ſ. ſuſpēſiue: ſub dubitat: trāſferes in alterā vineā. i. ecclēſiā. Venit tertio p legē: p ꝓphās: p ſeipm. Poſt paſſionē data penitētia. xlij. annis: q̄ nō fecit fructū ſubſa eſt. qui vero cōuerſi ſūt ad ppli gētiū trāſlati ſūt: ad quē ꝓpha aſcēdit. Vinea. i. ppls q̄ nō fecit fructū ſ ſpi/ Deut.32 rū dulcedine. Vinea ꝛps q̄ dicit: Ego ſum vitis: rolina pater a quo omne lumen. In libro Judicū dicunt ligna ſil uarū venisse ad has arboꝛes vt regnēt ſuper ſe q̄ nūq; fructū. Et ideo dicit: Ego autē. Audita babylonis deſtructione et ppli inde liberatiōe. ꝓpheta exclamat dicēs: Ego aūt in dño gaudebo. applaudēs diuine iuſticie ꝙ liberatiōi ppli inde. c Et exultabo in deo ꝛē. i. ſalutari meo liberāte ppl̄m meū de captiuitate babyloni/ ca: ꝙ ſm hoc ieſus eſt nomē appellatiuū. ſed quia dictū eſt q̄ liberatio de captiuitate babylonica figura eſt liberatiōis patrū de libo ſi ſic fieda p ieſū ꝛpm: ꝙ vtraq; liberatiōē videbat ꝓpheta futuram. ideo ieſus eſt hic etiā nomē ꝓpriū. d Deꝰ dñs fortitudo mea. educēdo me ſua virtute. ꝑmo de babyloē: ſcḍo de inferno: vt dictū eſt: ꝙ ſic eſt verbū. ꝓpbe loquētis in ꝑſona ppli in babylone captinati ꝙ in limbo detēti. e Et ponet pedes meos q̄ſi cer. q̄ red cūtibꝰ de babylone dedit virtutē ꝙ agilitatē gradiēdi: ꝙ liberatis de limbo virtutē egrediēdi et ad celū aſcēdendi. iō ſubdit: Et ſup excelſa mea deducet me victor: q̄ ppls de babylone rediēs aſcēdit in iudeā q̄ eſt terra montuoſa: ꝙ potiſſime q̄ venit in hierūm: ꝙ ibi ꝛplū fūdauit ī mōte ſion. i. Eſdre. iij. ꝙ detenti in inferno aſcenderūt in celum cū victore ꝛpho. f In pſalmis ca. q̄ ppls rediēs de babylone dcū laudabat in via ꝙ magis in termino. i. Eſdre. iij. Et ſā/ ti cū ꝛpho aſcēdētes cū diuinoꝝ laudibꝰ aſcēderūt in illis ſine

fine glorificantes. pſ. lxxviij. Beati q̄ habitāt in domo tua domine: in ſcla ſeloꝝ laudabunt te. ad quā nos ꝓducat ꝛē.

Moraliter.

a Dñe audiui. Scōm La. III ſēſu Fralē capitulm iſtō ē oratio Abacuk ꝑ gratiarūactiōe de poteſtatis babylonice deiectiōe.

Myſtice vero eſt oratio ꝑ gratiarūactione de deiectione diabolice poteſtat⁹ ꝑ ꝛpm. ꝙ ſic dicit: Dñe audiui. ꝑ ꝓdicationē tuā ꝙ diſcipuloꝝ tuoꝝ. † Auditionē mā. i. obedientiā maꝫ deo patri de ſalute generis humani. b Et timui. amoꝛe filiali: q̄ tāta ꝑme feciſti. d† In medio annoꝝ vi uifica illud. chriſtus enī. xxxiij. anno q̄s eſt quaſi mediū etat⁹ humane paſſus eſt: et tūc ꝑ mortē ſuaꝫ viuificauit genus humanū. e In medio annoꝝ nōtū facies ꝛē. tūc enī liberādo patres de limbo notā fecit miſericordiā ſuā ꝛtra ſuā de peccato ade.

g Deꝰ ab austro veniet. Hic ꝓnit modus quo venit in mundū q̄ peeſſet ex ſeruoꝛe dilectionis diuſe: Job. iij. Sic deꝰ dilexit mundū vt filiū ſuū vnigenitū daret ꝛē. t hoc ſignificat ꝑ auſtrū vnde q̄uenit feruoꝛ caloris.

h† Et ſcīus. i. ꝛps q̄ dicit ſanctuſſanctoꝝ: Dan. ix. i De mōte pharan. q̄ interꝑtatur frugifer. ꝛps enī in humana natura ꝓceſſit de virgine fructi

fera: q̄ dicit mōs de quo abſciſus eſt lapis ſine mānibꝰ: Dan. ij. k Operuit celos gla eiꝰ. ꝙ laudi plena ē terra. nā in eiꝰ natiuitate angeli cāuerūt: Hīa in altiſſimis deo: Et in terra pax hominibꝰ bōe voluntatis: Luc. ij. l† Splēdoꝛ eiꝰ vt lux erit. i. in euidētia doct⁹ſe miraculoꝝ cōfirmate. c Coꝛnua in manibꝰ eius. i. manꝰ eiꝰ in eomibꝰ creatis fuerūt extenſe ꝙ eſt ibi figura q̄ dicit Hypallage. ſicut cū dicit. Perflauit fiſtula buccas. i. bucca pflauit fiſtulas. Et ſ̄ mō exponūt alij q̄ doctoꝛes illud dicere. ꝛps. Mittam⁹ lignū in panē eiꝰ. i. mittamus ꝛpm qui eſt vinus ꝑ̄is in lignū crucis. d Ibi abſcōdita eſt fortitudo eius. vñ iudei dicebāt Mat. xxvij. Alios ſaluos fecit: ſeipm nō pōt ſalū facere. e Alī faciē eiꝰ ibit mors ꝛē. q̄ ꝑ mortē xp̄i mors et diabolꝰ fuerūt expulſi.

g Stetit. Hic incipit verſus in hebꝛeo. ideo nō ꝓiungit litteꝛe p̄cedēti ſed ſequēti ſic: h Stetit et mensus eſt terrā. ꝛps enī ſteꝛit in medio diſcipuloꝝ ꝑ poſt ſuā reſurrectionē. ꝙ miſit eos p̄dicare p orbem: Mat. vl. Euntes docete oēs gentes ꝛē. ideo dicit: i Aſpexit ꝙ diſſoluit gentes. aſpexit enim eas oculo miſericordie ꝙ diſſoluit a vinculo idolatrie.

l† Et cōtriti ſūt mōtes ſeculi. i. maioꝛes p̄ncipes mūdi. m Incuruati ſūt colles. i. minoꝛes p̄ncipes: q̄ mūdi de ſū ꝙ deiſt⁹ ſubmiſerunt humilīt colla ſua iugo xp̄i. ꝙ ſubdit cā: n† Ab itinerib⁹ eternitat⁹ eiꝰ. i. ex miracul⁹ virtute diuiſta q̄ eſt eterna factis. o Pro iniquitate. Hic ponit̄ punitio in deoꝝ ꝑ morte chriſti. cū dicit: Pro iniquitate. ſ. iudeoꝝ. p† Etidi tēcoria ethiopie. i. poꝛeſtat⁹ romane que diu cōfidebat ſuā ꝓpia eo q̄ erat idolatriꝛs omniū gentiū denigrata. † Turbabunt pelles terre madian. i. iudee: q̄ madian interꝑtat cōtentio. iudea nāq; ꝑ chriſti mortē permiſſa eſt a deo rebellare romanis ex quo ſecuta eſt eius deſtructio. q† Numquid in fluminib⁹ iratꝰ es do. ꝙ. q. d. ꝛtra res inſenſibiles q̄ peccare nō pāt nō eſt ira tua ſ ꝛtra iudeos quib⁹ dediſti legē ꝙ ꝑ/ phetas ꝙ ꝑ occiderūt te. v† Qui aſcēdes ſup eq̄s ſ. ꝛē. i. ad faciēdū vindictā de tāta neq̄cia. ꝙ rūder dicēs: a Ut ſcitās ſuſcita. ar. mū. i. exercitū romanoꝝ in q̄ ſagittaꝝ multi erāt. b Juramēta tribuꝫ ꝛē. i. ad implēdū parribꝰ ꝑ miſſa q̄ ꝑ ꝛpm fūt ſpleta in eiꝰ morte ꝙ reſurrectiōe ꝙ crucifigē tiū iudeoꝝ deſtructiōe. c Fluuios ſcīdeo. Hic agit de diſcipulorum chriſti ꝓdicatione poſt eiꝰ aſcēſionē. cū ꝛō: Fluios ſcindes ter. dicunt enī ꝓdicatores fluuij mūdum rigātes doctrina ſalutari: q̄ tūc fuerūt ſciſſi. i. diuiſi ad ꝓdicādū in diuerſis ptib⁹ mūdi. d Viderūt te ꝙ doluerūt mō. i. p̄ncipes romani: q̄ videtes fidē xp̄i augmētari doluerūt ꝙ eā extinguere voluerūt. ſic ptz de Merone ꝙ plīb⁹ alijs ſequētib⁹. iō ſequit: f Burges aquaꝫ trāſiit. i. ſper⁹ ꝓſecutionū trāſijt ſup chriſtianos vſq; ad tpa Coſtātini de q̄ ſubdit: g Dedit abyſſus vo. ſu. ꝛē. ꝑ altitudinē intelligit Coſtātin⁹ cui torꝰ orbis erat ſubiect⁹. ipe xo manū ſuā leuauit ad ꝓtegendū chriſtia/

nitatem ⁊ tūc abyssus dedit vocē suam ⁊ qz christiani prius in abysso tribulationis positi eruperūt solennitē in diuinā laudē. Sol ⁊ luna steterunt in habitaculo suo.i.christus ⁊ beata virgo parenter honorati fuerūt in ecclesijs q̄ pr̄ colebant in criptis ⁊ locis occultis. d¶ Jn luce sagittaꝝ tuaꝝ ibūt⁊ tūc enī doctores ecclesie libere discurrerēt ad p̄dicationē fidei christiane. Sed qm̄ plecta victoria xp̄i erit in morte ān̄christi.ideo subdit de ipso: e¶ Jn fremitu conculcabis terrā.⁊.i.exercit⁹ an̄christi qui erit a deo p̄missi ueri sed qz deus illā tribulationē breuiabit.subdit: f¶ Egressus es in salutē.i.electoꝝ. m¶ Percussisti caput.i.antichristi. g¶ De domo impij:id est diaboli. n¶ Denudasti fundamētū ei⁹.i.denudabis falsitatē ei⁹ p enoch ⁊ heliā. o¶ Maledixisti sceptris ei⁹.i.regib⁹ sibi adherentib⁹. q¶ Clementib⁹ vt turbo.i.impetuose ad destructionē eccle. o¶ Ejmittis eoꝝ⁊.m illis p̄ verb.ij. Letaruntur cū male fecerint. r¶ Viā fecisti in mari.bui⁹ mūdi. v¶ Equis tuis.i.antichristo ⁊ sequacib⁹ suis q̄ erūt sicut equi⁹ ⁊ mul⁹. dicit aūt equi dei: qz discurrēt ex ei⁹ p̄missione. x¶ In luto aquaꝝ multaꝝ.i.carnaliū fœditatū quas antichr̄s⁹ cū suis exercebit. z¶ Audiui⁊. Multi nanq̄ christiani audientes acerbitatē p̄secutionis antichristi ⁊ timētes de p̄pria fragilitate mori p̄elegerēt ante dictā tribulationē ne occidere in eā.⁊ sic oē in eoꝝ p̄sona: Audiui futurū an̄christū.

z¶ Et turbat⁹ est venter meꝰ.i.cor meū p̄ horrore. b¶ Et tremuerūt labia mea.nō potēs loqui p timore. c¶ Ingrediat putredo⁊.i.vrinā sim moriens anteqū veniat antichr̄s⁹. d¶ Ut requiescā in die tribulationis.⁊.in sepulchro qñ erit an̄christi tribulatio. f¶ Et ascēdā ad pplm̄ accinctū nr̄m.i.societatē sctoꝝ in corpe ⁊ alia post iudiciū:⁊ qñ tūc cessabit generatio sequit: b¶ Ficꝰ enī nō florebit⁊.⁊ subditur sanctoꝝ vita cū dicit: b¶ Ego aūt in dño gaudebo⁊. ⁊ patet sententia.

Jn ca.iij. Abacuk vbi dicit ī postil. hic oēs p̄ie oēs ꝓbe.

Additio. Circa materiā huius oōis ꝓphetice ipse Abacuk valde varie se habuerūt expositores: quidā enī hebreoꝝ dicūt q̄ hec oratio fuit facta ꝓ quadā sterilitate tūc futura.ad qd̄ faciūt aliq̄ in hoc cātico ꝓtenta. vt cū dr: Rūḡ in fluminib⁹ ira⁊ es dne: qz in sterilitate cessāte plunia diminunt̄ flumina. Similiter cū dicit: Suscitabis arcū tuū. ītelligūt de tride de qua Heū.ix. Arcū meū ponā ī nubibus:q̄ dē arc⁹ in tpe pluuie soler apparere. vū Ezechiel.i. Sicut aspectū arcus cū fuerit ī nube in die pluuie. vnde ꝓbeta orabat fm eos vt appareret ille arcus: ⁊ sic pluuie fluerent more solito. Similiter cū dicit: Ficꝰ enī nō florebit⁊.nō erit germē in vineis⁊. Abscidet de ouili pecꝰ⁊. rotū attribuūt sterilitati p̄dicte pro qua dicūt ꝓbetā orasse ne ppls periret p p̄dictam plagā. vū dicit: Jn medio annoꝝ viuifica illud.i.in medio annoꝝ sterilitatis p̄dicte ⁊ sup hoc petit: Cū irat⁹ fueris misericordie recordaberis. Alij vero hoc canticū exponūt de destructione babylonie:⁊ de modo captionis eius sicut in postilla cū aliquib⁹ variationib⁹.de quib⁹ nō est curandū. Sed saltuo sp melioꝝ iudicio hec oratio magis videt pertinere ad mysteriū xp̄i:⁊ ad hoc videt rendere glosa ordinaria ꝓ maiori pte: qō satis apparet ex ei⁹ deuota cōpositiōe. Est enīz cōposita ad modū psalmoꝝ dauid:q̄ inter ꝓphas expressius de mysteriis christi oenere cecinit.⁊ ideo ī tota sacra sacra scriptura nō inuenit hec victio cola in heb. nisi in psalterio ⁊ ī hac cātico. vñ cū dicit: Sanctꝰ de mōte pharan:⁊ in aliis certis locis ponit heb.cola:qō est diapsalma Fz. Lxx. fm quā expositionē hoc qō dicit in titulo.s.oratio abacuk ꝓphete ꝓ ignorātus.contrnat ad p̄cedentia sic: Dixerat enī ꝓpheta superi⁹ increpādo idolatras. Ue qui dicit ligno exp̄gisere⁊.⁊ sequit: Ecce iste qui coopt⁹ est auro ⁊ argēto:⁊ omnis spūs nō est in visceribus ei⁹:qz idola licet sint fabrilit̄ ⁊ sūptuose fabricata:nulli tamē spāle gr̄am seu virtutē vl̄ vitā in se continēt:īz de deo vero subdit ecōtrario: Dñs in tēplo sctō suo.s.deꝰ incarnat⁹ q̄ cū sit in coepto sibi vnito. dicit cē in tēplo suo in utra illō Job.ij.ca. Soluite tēplū hoc q̄ tāte virtutis est qz cū sit in predicto tēplo suo ei⁹ dñio tota terra.i.tot⁹ mund⁹ subyceit.de q̄ subdit: Sileat a facie ei⁹ omnis terra. Et qz ꝓphā ī spū videbat q̄ circa cognitionē xp̄i incarnati de quo statim dixerat: Dñs in tēplo sācto suo multi errores habebāt cōsurgere.ideo orat ꝓ ignorātis.de quo dicit in titulo: Oratio abacuk ꝓ ignorātis:ne instā in huiusmodi caderēt ignorātia:⁊ qz mysteriū hoc habuerat nō p cognationē naturalē:sed ex fide q̄ ē ex auditu. ideo in exordio sui cāticī seu orationis dicit: Dñe audiui auditū tuū.⁊ timui. s. timore filiali causato ex deuota reuerētia tāti mysterij. Consequenter petit auditum predictum impleri.dicens: Domine opus tuū in medio annoꝝ viuifica illud: Ubi notandum q̄ hoc qō dicitur bis: Jn medio annoꝝ. nō debet intelligi de medio rei: geometrice loquendo seu arithmetrice: ⁊ de medio rationis ,put ꝑtus accipit mediū.ij. Ethice autē virtus moralis in medio consistit.i.ꝓ conformitatem ad rationē recā:⁊ similiter in ꝓposito:medium annoꝝ intelligēdū est fm cōformitatē ad rationē diuinā q̄ summe recta est ꝓdurante aduentū xp̄i in tpe cōformi dictamini sue rationis. Jn quo quidem tpe est tpis plenitudo. de qua Apūs ca.iij. ad Galath. Cum venerit plenitudo temporis.⁊ sic intelligenda ē glo. anteriūearis que super istū verbū: Jn medio annoꝝ vi. cit.s.in plenitudine tpis. Et qz nō sufficeret qz opꝰ dei.s.incarnatio filij fieret nisi hominib⁹ notificaret.ideo subdit: Jn medio annoꝝ notū facies. Et qz timebat ꝓphet a ne ex humana malicia hoc beneficiū impediret.ideo subdit: Cū irat⁹ fueris misericordie recordaberis. Cōsequēter ostēdit quō illud opꝰ dei.s.incarnatio venit in noticiā seu cognitionē nr̄am. dicēs: Deus ab austro veniet.s.in meridie. Sicut enī in meridie sol maxime lucet:sic ad fidē incarnationis maxima lux saltē sup naturalis requirit. Et qz deuēit ad huiusmodi fidē p̄ scripturarū testimonia.ideo subdit: Et sanctꝰ de monte pharan.i.de monte umbroso ⁊ denso.ꝓ quod sacra scriptura que hoc mysteriū varijs locutionibus ⁊ umbrosis figuris tradit intelligitur. Consequēter de eius natiuitate dicit: Operuit celos gloria ei⁹.nato em̄ dño;angeli Ilia in excelsis cecinerūt. Et qz ei⁹ p̄dicatiōe ⁊ vita ⁊ miraculis tot⁹ orbis fuit repletus. ideo subdit: Et laudis eius plena est terra. Consequēter qz ꝓ sol iusticie dicit rādū lux vera irradiat in mūdo.ib dicit: Splēdor eius vt lux erit.⁊ qz huiusmodi splēdor ostēdi fuit quodāmodo occultatus in cruce.ideo subdit: Cornua in manib⁹ ei⁹.i.trophea crucis fm glo. qz ꝓ extensionē manuū xp̄i in cruce;cornua are crucis sunt ex pressa:in qua quidē cruce absōdita est fortitudo eius: qz exinanitit semetipm̄ etiā vsq̄ ad mortē. Consequenter de effectu passionis eius dicit: Ante faciem eius ibit mors:quia moriendo mortem nostram destruxit. Egrediet diabolus aīa pedes eius.quod potest intelligi de expoliatione infernī qui diabolus potest dici.vel fm glo.qz christo ingrediente in corde fugit diabolus. Consequenter dicit: Stetit ⁊ mensus est terram.⁊ hic incipit versus in hebreo. Ad cuius intellectū in cōtinuatione ad precedentia ⁊ sequentia sciendum q̄ quia ꝓpheta dixerat q̄ fortitudo xp̄i erat absōdita in cruce: ideo ꝑ declarat quō sua potentia ,put est deꝰ fuerat antea valde patens ⁊ ostensa:⁊ specialiter in operib⁹ q̄ fecerat in tpe veteris testamenti quoꝝ aliqua precipua hic narrat: ex quibus vnū est qz diuisit terrā ammoreoꝝ⁊ chananeoꝝ in hereditatē filijs israel:que quidē diuisio facta fuit per mensurā in funiculo distributionis:vt habet Josue.xiij.de quo dicit: Stetit ⁊ mensus est terrā.s.ꝓmissionis modo p̄dicto. Et sequit: Aspexit ⁊ dissoluit gentes.s.habitantes in illa:qz fuerunt ab ea separati p mortem ⁊ captiuitatē ⁊ huiusmodi. Et qz reges eoꝝ erant magni et fortes ab antiquo:vt dicit in psalmo: Qui occidit reges fortes⁊.ideo subdit: Contriti sūt mōtes seculi. Incurnati sunt colles mundi⁊.Si aūt quer̄at quare in huiusmodi narratiōe incipit ꝓpheta ab acquisitione seu diuisione terre et ꝑmisit illa que fuerūt in deserto⁊ huiusmodi: Dicēdā q̄ de datiōe legis qō fuit ponissimū ⁊ ꝓncipale ibi aliāḍ tetigerat ꝓpheta cū dixerat: Deus ab austro veniet⁊.⁊ hoc significādo ꝓncipalit̄ aduentū xp̄i: vt supra expositū est.⁊ alludendo illi distorte de datiōe legis in mōte synai q̄ erat vicin⁹ mōti pharan de quo fit hic mentio. Cōsequēter narrat fortitudinē dei ostensā antiqs post acq̄sitionē ⁊ diuisionē terre de quo dicit: Pro iniquitate vidi tēbroia ethiopie. vbi notādū q̄ vbi nos habemus ethiopie.in hebreo habet chusan.qō est nomē ꝓpriū cuiusdā qui afflixit filios israel:eo q̄ offenderāt deū colendo idola:sed qz postea penituerūt⁊ exclamauerunt ad dominū: deus saluauit eos per othoniel fratrē caleph:vt habet Judicū.iij.⁊ sic deus ostendit potentiā suā puniendo idolatras et miserendo penitentibus. Ratio aūt quare translatio nostra habet ethiopie est:quia chus signat ethiopes:⁊ ideo ꝓ chusan transtulit ethiopiaꝝ:sed ad veritatē ethiopia non est chusan sed chus. chusan enim est nomen ꝓprium hominis vt dictum est:⁊ sic habetur in chaldaica translatione. Consequenter dicit: Turbabuntur pelles terre madian.in quo tangit historiam gedeon cum madianitis qui ab eo fuerunt turbati⁊ victi:vt habetur Judicū.vij. Consequenter dicit: Numquid in fluminibus iratus es domine⁊.in quo ostendit potentiā dei

pertiam dei alludendo historijs de diuisione maris rubri⁊ Jordanis:non seruato tamen ordine temporis:nec exprimēdo factum sed more poetico tangendo. Et quia deus se habuit ut vir pugnator pro salute populi. ideo subdit: Qui ascendes super equos tuos quadrigē tue saluatio. Similiter quod subditur: Suscitans suscitabis arcum tuum. intelligitur eodē modo.s.considerādo deum ac si esset fortis eques et expertus sagittator. Et quia ista⁊ similia fecit deus vt seruaret iuramēta que fecit patrib⁹ de hoc qz semen eoꝝ possideret terrā ꝓmissionis. ideo dicit: Juramenta tribubus que locutus es.et sēquitur: Fluuius scindens terre⁊.in quo est replicatio p̄dictorum ad maiorem confirmationem. Quod autez sequitur: Burgos aquarum transit. intelligitur de aquis Jordanis que descendentes transierunt: et sic remansit abyssus discooperta. vnde de hoc dicitur Josue.iij.ca. Aque que inferiores sunt descenderunt atq; deficient:sed aque alte steterunt quasi immobiles.de quo dicit ibi. Que autē desuper veniunt in vna mole consistunt. et hoc est quod dicitur: Altitudo manus suas leuauit.ꝓ altitudinem intelliguntur aque altiores.s.superiores. Que leuauerunt manus suas:id est amouerunt potestates suas ne curre rent naturali cursu. Cōsequenter alludit historie Josue de statione solis ⁊ lune: Josue.x.de quo dicit: Sol ⁊ luna steterunt. qz ibi deus misit lapides grandinis magnos de celo quib⁹ p̄ cussi fuerūt aduersarij. ideo subdit: Jn luce sagittarū tuarum ibunt: lapides enim illi q̄ non sine fulgure mittuntur estimantur vt sagitte seu haste lucentes: et quia ex huiusmodi grandinis nibus miraculosis habitatores terre chanaan fremuerunt et stupuerunt. ideo dicit: Jn fremitu conculcabis terrā:⁊ in furore obstupefactes gentes. Consequenter reuertitur prophetā ad loquendum de christo. Ad quod sciendum q̄ superius ꝓpheta dixerat q̄ potentia christi fuerat ī ecclesia abscondita. de quo dicit ibi: Abscondita est fortitudo eius.⁊ postea ostendit qz eius potentia in antiquis fuerat multipliciter publicata. et hoc cum dixit: Stetit et mensus est terrā. et cetera vsq̄ ad istū locum. Nunc autem ostendit q̄ licet potētia christi in cruce abscondita fuerit. tamen fuit magna ⁊ salutifera operans. Unde dicit: Egressus es in salutem populi tui:in salutem cum christo mo. et sequitur: Percussisti caput de domo impij: quia pr̄ceps demoniorū qui in ligno vicebat in ligno victꝰ fuit a christo.⁊ sequitur: Denudasti fundamentum eius vsq̄ ad collum: quia vt dicit in glosa: Abscondita eius aperta sunt nō ad breue tempus sed in perpetuum. et sequitur: Maledixisti sceptris eius⁊. Totum exponitur de potestatibus diabolicis que frequenter veniunt ad dispergendum iustos:⁊ sequitur exultatio eorum sicut eius qui deuorat⁊. isti enī aduersarij humani generis se habent vt exultantes cū deuorant pauperem in abscōdito: eo modo quo dicitur in psalmo: Jnsidiatur in abscondito vt rapiat pauperem⁊.⁊ sequitur: Viam fecisti in mari equis tuis in luto aquarum multarum. quod multis expōitur de trāsitu maris rubri:sed continuando ad predicta videtur exponēdum sicut in glosa de mari huius seculi: vbi est lutū curarum et sollicitudinum multarum:in quo mari christus fecit viaz equis suis.i. iustis quos regit sicut eques equum suum:⁊ hoc dando eis exempla vite et consilia salubberrima: per que possent vitare fluctuationes et pericula huiusmodi curarū⁊ sollicitudinū. ꝓhibuit ei christus sollicitudinem futurorum et temporaliū: Mat.vj.ca. Et sic facit viam in huiusmodi mari turbulēto. cōsequenter dicit: Audiui et conturbatus est venter meꝰ⁊. Ad cuius declarationem sciendum q̄ ꝓpheta considerans ex ꝓdictis duo principaliter. vnum est tribulatio quā christꝰ passus est in cruce vbi absōdita est fortitudo eius: vt dixerat. secundum est fructus salutifer⁹ sue passiōis. de quo dixit: Egressus es in saluꝝ populi⁊.turbatus est in mēte ⁊ cōtremuerunt labia sua:quasi nesciens loqui ex turbatione tante contrarietatis. ideo dicit: Audiui.s.predicta ex fide que est ex auditu. Et conturbatus est venter meus.s.mens mea que est intrinsece:sicut venter inter mēbra corporis intrinsecus est. Cō tremuerunt labia mea:quia loquela turbabatur ex vehementia turbatiōis intrinsece. Ingrediatur putredo⁊.ingreditur:quia turbatio mentis redūdabat etiā in mēbra solida q̄ sunt ossa. Et reddens rationem tante turbationis et tremoris dicit: Ut requiescam in die tribulationis. et est sensus q̄ ꝓpheta habebat requiescere ⁊ consolari in salute ab eo delibera:que tamen facta est in die tribulatiōis.s.in tempore passionis christi:et nimirum si ꝓpheta de hoc tremebat ⁊ conturbabatur de tribulatione passionis, etiam si ex ea sequeretur fructus salutis:cum etiam christus imminente passione contristabatur:et cepit tedere et mestus esse: Matth. xxvj. Consequenter propheta turbabatur ex hoc q̄ habebat cōmiseri cum populo iudaico qui procuraturus erat mortem christi.⁊ de hoc dicit: Ascendam ad populum accinctum nostrum.i. ascendam in indeam ad populum illum qui paratus est cum armis ad occidendum christum. Et notandum q̄ vbi nos habemus in hoc loco accinctum nostrum. Jn hebreo dicitur Jegudeno. et est omnino simile verbū. Heū. xlix. circa benedictionem gad:in quo loco translatio nostra habz: Preliabit ante eum. vnde⁊ in hoc loco sic debuisset dicere: Et ascendā ad populum qui preliabitur ante eum.i.contra eum:et sic sententia erit plani⁹ ad propositum. et sequitur: Ficus enī non florebit⁊.vbi videtur loqui propheta parabolice de populo iudaico assimilando eum ficui non fructuose. vel vinee nō germinanti⁊ huiusmodi: sicut Esa. ca. v. assimilat illum populum propheta ad litteram vinee non fructuose. et est sensus: Ficus enim.i. ille populus: Non florebit in illo tēpore: Nec erit germen in vineis:quia perdidit virorum gratie. Mentietur opus olive:quia de iusto dicitur: Ego sicut oliua fructifera in domo domini. Similiter⁊ intelligendum est hoc quod dicit: Et arua non afferent cibum.s.de cibo spirituali. Abscidetur de ouili pecus⁊.quia iam tempore illo desinit esse grex dominī sicut et populus. vnde Danielis.ix. Occidetur christus⁊ nō erit eius populus qui eum negaturus est. Consequenter propheta ex illis duobus consideratis.s.quorum vnum erat tribabilis:ez afflictio passionis:⁊ aliud magni gaudij⁊ exultationis.s.fructus salutiferus eius inclinat se ad gaudium: qz perpetuum⁊ indeficiens.⁊ de hoc dicit: Ego autem in domino gaudebo:et exultabo in deo ihu meo. quasi diceret: licet ilā tristiciā considero que magna est: tamē quia trāsitoria eā dimitto et gaudebo in domino qui est eternus. Et exultabo in deo ihu meo.s. in sua saluatione que eterna est. et sequitur: Deus dominus fortitudo mea.s.ad roborandum ꝓpriam spem. Et ponet pedes meos quasi cernuorum.ad attingendum terminum desideratum velociter. Et super excelsa deducet me:scilicet super alta et superba que huic saluti contraria tur. Et sic ero victor in psalmis canēs. Et nota q̄ vbi dicitur ℔ Victor: in psalmis canē. ponit̄ sillabaliter ꝑ ℔ ī titulo ꝗrti ps. vnde istud cauticum ꝓprie est sicut vn⁹ de psalmis dauid.

Postilla fris Nicolai de lyra sup Abacuk ꝓphetā finit.

Nico. de lyra

Incipit expositio ꝓlogi in Sophoniam prophetam ꝙ fratrem Britonē.

Radūt hebrei cu. ⁊c. In isto prologo ꝓcedit Hyeronym⁹ ꝓ hunc modum. primo ponens quandaz regulā hebreorum ꝓ phete personā describit. secundo ponit interpretationē nominis que prophete cōgruit. ibi: Nomē sophonie ⁊c. tertio reperit carnalē ꝓphete genealogiam ex qua spiritualem elicit. ibi: Iste ergo propheta ⁊c. quarto dicit cuius regis tpe ꝓpheta⁊. ibi: Josiam regem iude ⁊c. quinto ꝓphetie materiā tangit. ibi: Ideo deus ꝓ ꝓ.

Nico. de lyra

Incipit prologus sancti hieronymi in Sophoniā ꝓphetam.

Radunt hebrei cuiuscūq; ꝓphē paut anus ponat i titlo: ipsi q̄ ꝓphetas fuisse. Uñ ⁊ amos vnū de duodecī ꝓphis q̄ dixit: † Nō sū ꝓpha nec filius ꝓphē: ez pastor capra⁊ vellicās sycomoros ꝓphis nomē in titlo nō hēre. Hoc si

Amos.7.b

litatē originis. ibi: Et gloriosa maiorū. dicit igit: Hoc si verū est quod hebrei tradūt. a Sophonias ꝓpha (vt ita dicā) p quandā essentie demonstrationē: sicut ōr mulier egregia forma. b Qui nomine ꝓphetico. i. ꝓphetalis officij ꝑfiguratino. c Et. i. etiam. d Gloriosa maiox suox stirpe generatus est. hoc verbum est: sumit bis in construendo: et sepe verba que pluribus resumunt ponunt in fine sentētie: vt dic: ¶ Quidlo explax: Tu dñs: tu vis: mihi frat eras. dicē baseis achilli. dicit ergo: Qui nomine ꝓphetico. i. ꝓphetalis officij ꝑfiguratiuo vl ꝓphete cōgruo. In ipsa enī impositōe nominis huius ꝑfiguratū videt q̄ esset ꝓpheta futur⁹: ¶ ita videt exponere lra sequēs q̄ dicit q̄ vtraq; nomis interpretatio ꝓphe cōuenit ¶ sic videtur lra sequens exponere p̄cedentem. Alij dicunt q̄ quinione est ibi vna dictio. dicūt enī q̄ quinio quinionis ōr collectio quinq; in vno ordine: sed nō est multū in vsu. ¶ ꝓter hoc dicit Hiero. (vt ita dicā.) q̄r ergo quattuor p̄cedentes ꝓphete cōmunerāt hic sophonie: dicūt q̄ ex his fit quinio. est g̃ sensus: Hoc si verū est. vt. s̄. Sophonias ꝓpheta in quadā quinione ꝓphetica ¶ gliosa stirpe maiox suox. i. p̄cedētiū ꝓphetax. Generatus est. Quicūq; sit de veritate lre. ista lectura reprehēditur de manifesta inōgruitate. Est enī ibi soleocismus: cuz q̄nio sit trīs masculini generis teste Prisciano q̄ dicit in quinto maiorus voluminis: In omni antecedēte qñ nō sūt verbalia vel participalia masculīa sūt: vt stellio gurgulio: qñ sūt verbalia vel participialia feminina sunt: vt oratio: actio: oblīgatio: ꝓlūctio: iteriectio. Quid ergo dicemus de vnio vnionis: nōne ꝓ ꝓiunctione vl ꝓgregatione inuenit in femino: dico q̄z sic: sed tūc p̄ sincopam dicitur ab vnitio vnitionis qō est nomē verbale descendens ab vnio vnis. nā ab vnus vna vnū dicitur hic vnio lapis preciosus sic dictus: q̄r tīs vnus ¶ nunq; duo vel tres simul inueniuntur. Item vnio dicit punctū vnū i tessera. ¶ similiter credo q̄ quinio si aliquid significet: significat quinq; puncta in tessera: sicut senio significat sex: ¶ tunc deriuat a quin⁹ quina quinū. Vbi dictis lectoꝛi iudiciū derelinquo.

e Auū. ab auco aues qō ē capio cupis: q̄r multū auet nepotes. f Ioro auū. patrē auī: ꝙi ꝓpe auū. g Amariā. nō amasiā vt quidā falsi libri habent. Aliā enī interpretatiōē habet amarias: ¶ aliam amasias. vide i interpretationibus. h Attauū. pauī patrē: ꝙi alterū post auum: ¶ inde dicit abau⁹ ꝙi lōge ab auo. i Et talē quadrigā ꝛc. ꝓphete quadrigis ¶ aurigis cōparant. vnde de Helia dicit. iiij. Reg. ij. Pater mi curr⁹ israel ¶ auriga ei⁹. Similē dicit de Heliseo. iiij. Reg. xiij. Hiezo. Auriga agitat: currus portat. Doctoꝛ ergo qui moꝛes ꝓsit p patientiā sustinet et sacri eloquij verbum docet: ¶ curr⁹ ōr: ¶ auriga. curr⁹: q̄r tolerando portat. auriga: q̄r exhortando agitat. k Romen sophonie ꝛc. Hic ēm interpretationē nominis cōmendat ꝓphe ta a duobus. primo ab officij sublimitate. ibi: Alij speculā. secūdo a mysterio ¶ cognitiōe. ibi: Alij arcanū dñi. ¶ tertio cōmendat a cōuenientia vtriusq;. ibi: Siue igit specula. Dicit igit nomē sophonie. i. hoc nomē sophonias ꝛc. l Utrūq; id est vtraq; interpratio. m Prophete cōuenit. s. q̄ habuit speculandi officiū ¶ noticiā mysterioꝛ: ¶ hoc ꝓphat Hiero. q̄ verbū dñi facū ad Ezechielē ꝓpham. s. Fili hois ꝛc. Ezech. iij. ¶ xxxiij. n Iste ergo ꝓpheta. hic repetit ꝓphe generatio carnal. cū ōr: Fil⁹ erat chu. ꝛc. ex qua elicit generatio spūal. cum dicit ¶

verū est sophonias ꝓpha q̄ noie (vt ita dicam) ꝓphetico ¶ gliosa maiox suox stirpe generat⁹ ē. Habuit ei patrē chusi: auū godoliā: ꝓnū amariā: ¶ attauū ezechiā: ¶ talē q̄drigā ipevelut extrem⁹ auriga cōpleuit. Romē sophōie alij speculā: alij arcanū dñi dei trāstulerūt. Siue igit specula siue absconditū dñi sterptek: vtrūq; ꝓphete cōuenit. Dicit ei ad ezechielē: Fili hois speculatoꝛez domui israel te posui. Iste ergo ꝓpheta q̄ erat in specula ¶ in sublimib⁹ cōstitutus: ¶ nouerat mysteria dñi: fili⁹ erat chusi q̄ sterptak hūilitas. habebat quoq; auū godoliam: qui dicitur magnitudo dñi: ¶ pauuz amariā qui et ipse vertitur in sermonē domini: attauum ezechiaz qui sonat fortitudo dñi. De fortitudie itaq; dñi nat⁹ ē sermo domini: et de sermone domini nata est magnitudo domini: et de magnitudine dñi nata ē hūilitas: vt cū puenerit aliquis ad ꝑfectū: dicat †quia non suz dign⁹ vocari apostolus. Et illud in psalmis †Domine non est exaltatum coꝛ meum: neq; elati sunt oculi mei. Josiā regē iudę cui⁹ rēporibus sophonias ꝓphetasse inuenitur: deo pręoibus regibus iudę placuisse: historia quarti libri regū ¶ secundi ¶ paralipomenon demōstrat. Josias simulacra quę pat⁹ suus amon vl auus manasses in templo dei collocauerat: detecta cōminuisse

a Ezech. 44

† Psal. 130

millis illi. t Et scōi Parali. xxxiiij. Octauo ānō regni sui cū adhuc esset puer cepit ꝛrere deū ꝑris sui david. v Josias ꝛc. simulacra cōminuisse. iiij. Reg. xxiij. fere p totū. ij. Paral. xxxiiij. Sculptilia succidit ateq; cōminuit. Ite i eodē: Ydauit iudā et hierusalē ab excelsis: ¶ lucis simulacr⁹ ¶ sculptilib⁹. x Que pater suus ammon. ij. Paral. xxxiij. Cuius idolis q̄ manasses fuerat fabricat⁹ immolauit ateq; seruuit. iiij. Reg⁹. xxi. Seruuit immunditijs quibus seruiebat pater ei⁹ et adorauit eas. y Et au⁹ manasses. iiij. Reg. xxi. Ędificauit excelsa q̄ dissipauerat Ezechias pat ei⁹: ¶ erexit aras baal: et fecit lucos ſ̄ fecit achab rex israł: ¶ adorauit oēm militiā celi ¶ coluit eā. Et fere eadē verba dicunt de eo. ij. Paral. xxxiij. z Post ōb⁹ regi. iude. Contra Eccle. xlix. Ꝓter david ¶ Ezechiā ¶ Josiā oēs peccauerūt: sic ergo videtur Ezechias ꝓrogatiuā habuit i miraculis ꝓ eo factis. iij. Reg. xx. ¶ Isa. xxxviij. daniel in hūilitate ¶ spū

Verbū dñi qō La. I In titulo generatio ꝓphete ¶ tps notatur. Inter nomina patruy ponit etiā chusi qō in

pa. 67. Jur trailli⁹: Ethiopia pueiet manus ei⁹ deo. Et recte sophōias ꝛii filⁱ ethiopi. Ps ꝛesq̄ntib⁹ ō penitētia scribit ethiopū. dicēs: Trās flumia ethiopie ide ferēt hostiaſ mihi. Indieb⁹ Josie. siē dicunt dies Helie hi ꝙ ab eo illuminati sūt. ita ¶ dies Josie ꝙ semanerūt ad deum: q̄r Josias elevatio dñi ōr. ¶ fuit vir iust⁹. Similiq; notādus q̄ hic nō ponuntur reges israłis reges iuda tīs: qz iā. x. trib⁹ sub Ezechia ab assyrijs captiuate erāt. Prophetāt de euersione hierl̄z de captiuitate iude ¶ bēiami p nabuchd. q̄ captiuitas interfecto iosia visa est icepisse: q̄r filij ei⁹ ¶ nepotes nō tam regnasse credēdi sunt q̄ ludibrio habiti ab egyptio rege ¶ chaldeis ¶ diuersis casib⁹ cruciati: ¶ cū hec captiuitas ꝓ scelęribus ꝓpli iniqui⁹ nerat: ne populus diceat se peccatis regum ad idolatriā cogi. datus est ei rex iustus: q̄ celāte cęlū pāt⁹ ꝓplo ī cultu idoloꝝ q̄ seuerāte iusta ire eā ꝑfect⁹ a duo.

monstratur. In quibus etiā serpentē ereum a moyse factū: cui error inductus populus superstitione idoloꝝ detentus admiserat. Idem custodisse pasca: intermissum temporibus multis solus celebrare monstratur. Ideo deus ꝓphetā temporibus memorati regis quę prouectura erāt ostendēs gētibus q̄dez lectione comprehensis affuturū iudicij. Populo vero israel salutē: ¶ ciuitati hierusalē restaurationē: tūc tēporis tribuēdā textu lectiōis denūciauit. Finit prolog⁹.

Incipit argumentum.

Sophonias specula toꝛ et arcanoꝝ dei cognitoꝛ audit damoꝛez a porta piscium ¶ ciulatum a secunda: ¶ tritioꝛez a collib⁹. Indicit quoq; vlulatum habitatoꝛibus pile: quia conticuit omnis pop⁹ chanaan: disperierūt vniuersi q̄ inoluti erant argento.

Explicit argumētū Incipit sophonias ꝓpha Capitulum: I

a Verbum domini quod factū est ad sophoniam filiū q

a ¶ ethiopis me⁹ vel humiliter. § magnitudo dñi. § sermo domini. § fortitudo domini. § fit vatio domini.

chūsi filij godolię filij amarię: filij ezechię: in die r

§ fides regis.

b bus iosię filij amon regis iuda.

a § non vltra tribuam locum penitētie: sed a facie terre consumam omnia.

Cōgregans congregabo omnia a facie terrę dicit dominus: o

Sophonias specula vel arcanū. In specula enī ¶ in sublimi constitut⁹ erat fm illud: Fili hominis speculatoꝛez posui te domui israel. Et mysteria dei noverat. Unde: Nō faciet dominus quicq; nisi reuelauerit prophetis suis.

b Amon regis iuda: id est fides. Manasses post multa scelera: et post captiuitatem in babyloniam egit penitētiam: vnde consecutus est dei misericordiam. ¶ ideo in argumentum fidei suę: qua crediderat deo filium suum vocauit amon.

§ Cōgregās

nus ¶ tps. Stat⁹ cū ōr: Verbū dñi qō fa. ē ꝛc. ꝓ ō enī ostendit ipm fuisse. ij. Petri. j. Nō volūtate hūana allata ē aliqñ ꝓphetia: s spūsctō ispirāti locuti sūt sā. Deus ad hs facē ꝓmo dei. sēdo notificat ei⁹ gen⁹. cū ōr: q Filiū chusi ꝛc. fm regulā hebreoꝝ iste fuit ꝓpha: eo q̄ exprimit nomē ei⁹ in ꝓncipio ꝓphetie filij sui. sic dictū est Isa. j. ¶ idē est intelligendū de alijs trib⁹ hic nomiatis: licet nō habeant eorū ꝓphetie: ¶ sic patet q̄ iste sophonias nō solū fuit ꝓpheta: ꝙ de genere ꝓphetali: q̄r pat ei⁹ au⁹ ¶ pau⁹ ¶ attau⁹ fuerūt ꝓphe. tertio notificat tps. cū ōr: In diebus Josie ꝛc. ex q̄ patet q̄ iste ꝓphetauit añ tps babylonice captiuitatis. q Cōgregās. Hic consequenter ponitur tractatus qui diuiditur in duas partes. s. in partē cōmia et consolatoriā que incipit in. iij. ca. Prima in duas: q̄r primo cōmiat pcōtra Jerusalē et consolatoriā que incipit in. iij. ca. Prima in duas: q̄r primo cōmiat pcōtra Jerusalē ab generalit. sēdo magis specialiter. ibi: Et extendam q Circa ꝑmum dicit ꝓpheta in

† Sophi. 1 b

† Exod. 34

† Psal. 130

Exod. 5. b

Deut. 3. b

Universidad de Deusto
Biblioteca

a Congregās bo. Etiā bruta aialia scīēt irā dei: t subuersio vr
bis: t interfect' hoīs' solitudo erit t raritas hestiaꝝ t volucꝝ:
t ꝓ tō qz impioꝝ fuit nimia multitudo iō vastabūt. Pōt t de
ꝓsūmatiōe seculi accipi qñ boies t pecora t vniūsa deficiēt: et
tollet iniqtas a facie ire. b Et extendā. Pō ruinas ipsoꝝ t in

5. Re.13.g

plona dñi: Cōgregās cōgregabo oīa a facie terre. t ista cons-
gregatio nō est ad salutē sed ad penā: qđ patet ex fine hui' p-
tis. vbi dicit: Et disperdā homines a facie terre. Et ꝑ mō ac-
cipit cōgregatio ad abacuk. j. Totū i hamo sublenauit t cō-
gregauit in rete suū. Et sic cōminat pēnā peccatoribus gene-
raliter. cū dicitur: a Congregā
hominē. i. homines peccatores ad pe-
nā: t qz bruta propter hominem facta
sunt. ideo cōminat qꝝ hec pena extēdi
debeat ad ipsa. cū dicit: Et pec' &c.
b Et extendā. Dic consequenter cō-
minat peccatoribꝰ specialiter. t ꝓmo
iudeis. secōo ppls extraneis. ca. Iesu-
ti. Prima diuidit in ānās ptes: qz ꝑ-
mo fit cōminatio sacerdotibꝰ. secōo pn
cipibꝰ. tertio vulgaribꝰ. quarto sec'
cultantibꝰ. ānto cōcludit tribulatio-
nis pondꝰ. ptes patebūt ꝓsequendo.
Bñā tñ diuisio nō est ita pcisa qn desī
tentia vniꝰ partꝭ ponat aliqđ in alia:
sicut fit cōiter in diuisionibꝰ aliꝰ pro-
phetaꝝ. Circa primū dicit in ꝑsona
dei: Et extendā manū meā sup iudaꝫ
ad puniendū eius ppl'm pctōr.
c Et sup omnes habitatores bierꝛ.
q̄ erat metropolis inde: t ibi vigebat
vitiū idolatrie in qno magis erāt cul
pabiles sacerdotes q̄ tenebant illud
extirpare t diuino cultui intendere. ad
subdit: d Et disperdā de loco rel'
quiaſ baal. i. idolatrie cultū. e Et
nola editioꝝ cū sacer. editui dicūt ca
stodes loci idolatrie quasi cōē nōem.
f Et eos q̄ adorant sup tec. mi. ce. i.
solē t lunā aliosq planetas. tecta enī
domoꝝ illiꝰ terre erāt plana: ideo ibi
absondebāt idolatre ad videndū et
colendū plenꝰ sidera. g Et iurant
in melchon. qz simul cum dño colebā
idola: t in eoꝝ reuerentiā iurabāt per
ipsa. h Et qui auertunt de post ter
gum dñi. eius legē t cultū dimittētes.
i Silete a facie dñi. i. silebitis sīē de-
iecti t cōfusi. k Quia iuxta ē di-
es dñi. i. tps sue vindicte. l Quia
ꝑparauit dñs hostiā. i. ppl'm iude ad
occisionē. m Sactificauit vocatos
suos. In hebreo habet: Preparauit.
verbū enī hebraicū hic positū cōuocā
est ad ꝑparare t sactificare: habet se-
quunt vnā significationē t trāslatio
nēa aliā: possunt etiā dici isti vocati a
deo sanctificati. i. applicati ad execut
onem diuine iustīcie: t isti fuerūt chal
dei. n Et erit. Hec est secūda ps in q
cōminat pncipibꝰ. cū dicit: Et erit in
die hostie dñi. i. occisiōis ꝑsoꝝ Ex osīl
inē diuīe iustīcie. o Visitabo sup pn
cipes t sup filios regis. pncipes enī se
decbie t filios regis fecit nabuchodono
sor occidi t occlos etiā erui. iij. Reg. vl
timo. p Et sup omnes q̄ idutiuntur
veste peregrina. i. vestibus cultui alie
norū deoꝝ deputatis: ralibꝰ enī vte-
bant sacerdotes in deoīs aliquando:
qz cum domino etiā idola colebāt: vt
predictum ēst. q Et visitabo super

Allego.

B

Tropo.

Mystice.

C

omnem qui arroganter ingreditur super limen. ingredīēs do
mum domini magis ad suam pompā q̄ ad dei reuerentiā. Ja
hebro tamē habetur: Super omnem trāsilientem limē: quia
aliqui volentes sacerdotes dagon et eius cultores intrari: q̄
non calcant super limen templi dagon. i. Reg. v. Sic ingredī
entes templum domini limen trāsiliebant abiēs eius calcati-
one: Fm quod dicit dic Rabi Salomon.
r Qui complent domum domini dei sui iniquitate t dolo.
ibi tractantes negociationes et consimilia: vt patet Job. xj. q̄
habent iniquitatem et dolū annexa. s Et erit. Hec ē ter-
tia pars in qua comminatur vulgaribus, dicens:

Vox clamo

a ꝑgregās hominem t pec': ꝑgre-
a ℣ hominem et pecus congregano.
gans volatilia et pisces maris.
Et ruine impioꝝ erūt: t dispdaz
homies a facie terre dicit dñs.
a ℣ exēdā manū gestū punies ostendit.
a Et extēdā manū meā sup iudā: b+
t sup oēs habitātes hierūm: t dis c
a ℣ auferā. b ℣ cultodes baal q̄ pauci de cede
hostiū remāserūt. c ℣ idolam sidoniorum
pērdā ō̄ loco hoc reliqas bāal: t e+
a ℣ q̄ fuerūt aucrores idolatrie. b ℣ .i. illos de
struā q̄ quondā sacerdotes dñi: nō simul deū et
idola colunt.
nomia editūoꝝ cū sacerdotibꝰ: t f+
eos qui adorāt sup tecta militiā
℣ solem et lunam et alia astra.
celi: t adorāt et iurāt in domio: † g
℣ sit. a ℣ idolo āmoniraz: t illos etiā destruā.
b et iurant in melchon: t qui auer b+
tuntur depost tergum domini:
t qui non quesierunt dominuz:
℣ timere.
c nec inuestigauerunt eum. Sile- i
a ℣ ab imminente captiuitate. b ℣ prope est ca
ptiuitas ꝓpterea sub silo.
te a facie domini dei: qz iūxta ē k
a ℣ captiuitat' t vltiōis. b ℣ subuersionē hierꝛ
dies domini. Quia prepārauit l
a ℣ vt sibi immolent' quos dedicauit ad mortez
quasi hec hostia placet mihi.
domin' hostiā: sanctificauit vo- m
a ℣ captiuitat' iudaice qñ rot' ppls imolādꝰ ē.
catos suos. Et erit in die hostie n+
a ℣ qui mane bibebāt siceram.
dñi visitabo sup pncipes et sup o+
a ℣ vel omnes de regia stirpe: vl' ꝓpīt filios io
sie. b ℣ q̄ p cultu dei venerari fūt idola.
filios regis: t sup omnes qui in p+
duti sūt veste pegrina. Et visita q+
a ℣ lugbos q̄ quodā fastu t dignitatis superbio
grad' cēpli t sacerdotij limē ascēdūt. b ℣ Ezr. q̄
sunt in vestibulis. i. qui egressi fūr de eccla ꝓ-
ꝓter peccata.
bo sup omnē qui arrōgant ingrē- r+
ditur sup limē in die illa: qui cō
a ℣ nō solū idolop. cultu sed etiaz omni genere
ꝓpīte iniquitat' et dolo ad decipiēdos subitecto
implent domum dei.
plēnt domuz domini dei sui iniq s+
a ℣ quādo externa manu dei sup hierusalem ho
stilis exercitus cā vallauerit.
f quitate t dolo. Et erit in die illa t+

a ℣ ppt clamorē dicētiū: Sāguis eī sup nos t
sup filios no. circudata est a romanis hierūm cu
ius captiuitat' ꝓpt' ꝑcesserat captiuitaſ q̄ nabu
chodonosor.
dicit dominus vōr clamoris a a
porta pisciuz: t vlulat' a secūda b+
t cōtritio magna a collib'. Ellu c+
late habitatores pile. Conticuit d+
a ℣ pertūbāt q̄ tūcas habēt dominas vt eis putāt
se indutos et ſuperos.
omnis populus chanaā: dispīd' f+
runt omnes involuti argēto. Et g
cerit in tēpore illo scrutabor hie- h+
rusalē in lucernis: t visitabo sup k
a ℣ cōtēptes in virtb' suis q̄ ſeceb' cōparant vl
peccatis.
viros defixos in fecibus suis: q l+
a ℣ calūniāt dei putātes dicētes q̄ nec bonis bo
nā nec mal' mala possit redderc: eis oīa casu regāt
dicūt in cordibus suis. Non fa m
ciet bñ domin': et nō faciet ma- n
a ℣ si ds latrōis vl furis vl pirate formeduīē di
ripiendo infirmos reddet. qđcū illis sua ſirmi.
le. Et erit fortitudo eoꝝ in direp o+
tionē: t dom' eoꝝ in desertū. p
a ℣ immundas et ideo non habitabunt.
tum † Et edificabūt dōmos t nō
℣ sodomozum.
habitabūt: t plātabūt vineas t nō
bibēt vinū eaꝝ. Iuxta ē dies do q+
℣ cui nullus potest resistere.
mini magn': iuxe ē t velox nimis.
Vox dei dñi amara: tribulabit
ibi fortis. Dies irę dies illa: di r+
tribulatiōis et angustię: dies ca s+
lamitat' t miserię: dies tenebra t+
rū t caliginis: dies nebule t tur u+
℣ crit.
binis: dies tube t clāgoris sup v+
a ℣ vbi vix sunt parua vestigia ruinarum.
ciūitates munitas: t sup angu w+
a ℣ ꝓpter crucē dñi fustinuit hierūm hec mala.
los excelsos. Et tribūlabo boies x+

a Vox clamoris a porta pisciū. sic nomīata: qz re
spiciebat mare: t p illā pisces inferebant in bieru
salē t erat in muro exteriori. b Et vlulat' a se
cunda. i. a porta sibi cōtrasponsēte in muro secūdo.
c Et cōtritio magna a collib'. i. a monte sīō i quo
erat tēplū t domus regia q̄ clauebāt' ītio muro. Tri
plicē enī clausurā fecit Sa-
lomō in hierusalem. t p ista
ostendit qz tot' ppls ciui-
tatis esset affligendꝰ in em
ni parte. d Ululate ha-
bitatores pile. i. hierūm: vt
dicunt expositores nostri cō
munit: que dicit pila eo q̄ ē
i medio indece: sicut pes pō
tis q̄ pila dicit i medio eī'.
vñ versus: Est pila pes pō
tis: pila lud' spila taberna.
In hebreo habet: Habita-
tores damagueies: t sonat
pfundū in latino: t dic' Ra
bi Da. q̄ illa ē ciuitas q̄ vo
cat' tyberias: nominata p
funda: eo q̄ est in demissio-
ri loco iudee. e Conticu-
it omnis popul' chanaan. i.
iudeoꝝ sine iudee: qz ibi ha
bitauerunt chananei añ filī
os israel: t qz filij israel secuti
sunt mores chananeoꝝ.
f Disperierūt omnes iuo
lūti argento. i. plenī diuitiis
is male acquisit'. que inuol
uunt homines peccat'. Fm il
lud. j. Thimoth. vj. Qui vo
lunt diuites fieri incidunt i
laqueum t tentationem dia
boli et desideria multa &c.
g Et erit. Hec est quarta
pars in qua cōminat ꝓphe
ta latētibꝰ dicēs: h Scru
tabor hierūm in lucernis. qz
capta ciuitate chaldei cum
luminaribꝰ querebant ab
scōditos in locis subterra-
neis et obstructis. i Et
visitabo. inferendo penaz.
k Sup viros defixos i fe
cib' suis. i. obstinatos i pec
catis suis. l Qui dicūt
in cordib' suis. male de deo
sentiēdo. m Nō fa. bene
dīs. suis cultoribꝰ. n Et
nō facit male. suis ꝓpter quo
bus. Ceciderāt enī in erro
rē illoꝝ q̄ dicūt. patiendiaz
diuinā nō extēdi ad hec īfe
riora. ex quoꝝ ꝑsōa &c Job
xxij. o Circa cardines celi pambulat nec nra cōsidе
rat. o Et erit fortitudo eo. i. diuitie eoꝝ. vñ in
hebreo habet: Substātia eoꝝ. In direptionē. chal
deis. p Et dom' eoꝝ in desertū. habitatoribus
eoꝝ occisis vl captiuat'. ideo subdit: Et edificabūt
do. &c. q Iuxta ē. hec ē ps q̄nta in q̄ ꝓcludit pō
dus tribulatiōis imminētis. cū ōr: Iuxta ē di. do.
magn'. magnitudīe sue vindicte. r Vox diei dñi
amara. qz oēs clamabūt ꝑ amaritudīe angustie.
s Tribulabit ibi fortis. t multo magis alij.
t Dies ire dies illa. i. dies vindicte. u Dies tri-
bulatiōis. exteri'. x Et angustie. interi'. y Di
es calamitatis. i. luct'. z Et miserie. i. cuius liber
boni defectus. a Dies tenebraꝝ t caliginis. q̄st
diceret tāta erit tribulatio q̄ nullus poterit videre
locū fugiēdi seu absōdēdi se. b Et turbis. i. im-
per' chaldeorum omnia rapientis. c Dies tube
t clangor'. chaldeos ad bellū incitāt'. d Et sup
ān. ex. i. turres excelsas q̄ solēt fieri i muroꝝ āgul'.

Et ambu

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ tā terrā deuorabit ne longū tps in me/dio: qz post. xlij. annos facta est cōsum/tio nō solū in hierl'm: sed cūctis iudeis terrā inhabitātib⁹ ¶ Dū er celo punit de⁹ ostdit se amare humanā aīmā: ni si eni amaret nō eā celare ret: ñ nec in iustitie ma/litij petijs vsor/ gloriaret.

¶ La. II

a ¶ Onuēi/te cōgre/ gamini. Post dō/ scriptionē malo/rū futuroꝝ in/ vtraq; captiui/tate, hortat populus ad pēite/tiā. ¶ Dicit ergo/ mentiā dei. post cōminationē, p/ uocat ad penitē/tiā: ne faciat qđ cōminatus est.

¶ Allego. Mul/titudini credēti/ um dr. Commen/te in ecclesiā: so/ciamini charita/te ¶ pace: o gen/tes q̄ nō placet deo cū discipla/ ¶ mādata eⁱ⁹ vo/bis nō placeāt: sed agite penitē/tiaz anteq̄ ex p/ceptione dei ve/niet dies iudicij: in quo crūt ma/li sicut puluis p/ transiens: quo tempore nō erit locus penitendi sed recipiēdi qđ deus intulerat/ tratus. Possūt etiam hec apta/ri vnicuiq; de se/ culo trāseūti.

b ¶ Querite do. o cultodes meo/ rū ꝓceptoꝝ ad/ mei imitatione in mūdo hūiliati estis: q̄ iudiciū dei in māsuetudīe opati est: ¶ q̄rite iustū, cui pater dedit omne iudici/ um: q̄rite māsue/tudīem: vt q̄cūq; in vra man/ suetudine min⁹ ē ab eo q̄ tōs māsuetu/ dinis ē ipleat. ¶ Querite do. Allego. Querāt māsueti eccle dñm: vt in ꝑsū/ matiōe mūdi. vel erūt vniuersinoz ꝓ regank ꝓtra irā dei: qz diuersi mali diū/ tius mal' punient. b dicit gaça qđ de fortitudīe eoꝝ ipsi gllanť in die ire dei ad nihilū redigēť. ascalō. i. pōderata vl ignis homicida: i/ ra dei mēsurā sui sceler' sēiēt: ¶ qz ex/arsit ad effūdēdū sāguinē ñ diripiet vt gāça: sz in solitudinē redacta ignib⁹ ge/ hēnę vsq; ad puluerē cremabit: ¶ aqot⁹ .i. ignis generatiōis. s. q̄ ardēt libidīe ¶ incēdio generatiōis: nō occulto iudicio sed in meridie quo sancti plenā recipiēt claritatem: in tenebras ꝓficientur: et accharō. i. sterilitas vel eradicatio: scilī/ cet qui fructum non ferunt: sed prauā doctrinā plurimos eradicant: ipsi quo/ q; eradicabuntur.

a ¶ Et ambulabūt vt ceci. i. incidētes in periculꝫ vndiq; sicut ceci ambulās cadit in fouea ¶ ipingit ad lapidē. ¶ iubdit cā: b ¶ Quia dño peccauerūt. multiplicit: vt patet ꝑ supradicta. c ¶ Et effun. san. eoꝝ sicut hum⁹. i. ita q̄ tota erit opta sangui/ ne. d ¶ Et corpora eoꝝ sicut stercora. i. dimittenť insepulta. e ¶ In igne zeli eⁱ⁹. i. vindicte dei. f ¶ Deuorabit omnis terra. s. indee. de q̄ loquit' ꝓpheta. ¶ La. I

¶ Uerbū dñi qđ fa. ē ad Io. q̄ pa/ mo cōminat petōrib⁹ generaliť di. Cōgregās cōgregabo oīa ¶c. Per hominē rōne aburentem ꝛelligunť cōtentiosi. j. Coz. iij. cū celus ¶ contentio sit inter vos: nōne boles estis ¶ ꝑm bolez ambulat'. Per pec⁹ volu/ptuosi significanť. vñ. j. Ethic. vita voluptuosa vita pecudū appellat. Per volatilia vani gloriosi q̄ petūt alta. Per pi/sces maris quoꝝ maiores deuorāt minores significāt domici de ¶ raptores ¶ oēs isti ꝯgregabūť in iudicio vt cōburanť i inferno: Esa. xxiij. Cōgregabunť cōgregatiōe vnⁱ⁹ fascis in lacū: ¶ claudenť ibi in carcere. b ¶ Et ertēdā. Hic ꝓba cō/minat peccatorib⁹ ꝑ specialiť ¶ ꝑmo sacerdotib⁹. cū vr: Et ex/tendā manū meā. ad puniēdū. d ¶ Et dispḡā de loco isto re/liq̄as ba. ꝑ baal q̄ deuorator interꝑtāt gula significat. ꝑ reliq̄as eⁱ⁹ luxuria: qz semē coit⁹ est de sup̄fluo alimēti. tō dic Hie/ro. Uenť ¶ gētalia sūt mēbra ꝓpinq. ¶ ex vicinitate mēboꝝ designat vicinitas vitioꝝ. et ¶ Et no sa cultuꝝ ¶c. cultui dicunť q̄si cultes edē. ¶ ideo significāt caupones ¶ lenones q̄ ꝑbēt edē gulosis ¶ luxuriosis. ꝑ sacerdotes intelligūť me/diatores ¶ mediatrices fornicarie cōmunīōis. f ¶ Et eos q̄ ado. ¶c. isti sūt vani gloriosi sp̄ rēdētes ad supḡa. g ¶ Et q̄ iu/rāt in dño. isti sūt falsi ¶ duplices duab⁹ vijs ingredientes.

b ¶ Et q̄ auertunť ¶c. isti sūt apostate a fide vel religione.

n ¶ Et erit in die. Hic cōminat ꝓncipib⁹ mūdi ꝑ q̄s significanť spūs maligni qui dicūť ꝓncipes ¶ ptātes: Eph. vj. ca. Et erit in die hostie dñi. Hec ꝺies paraseue ꝑt dici. in q̄ ebd stus fuit immolat⁹: q̄ bene fuit hostia dñi. o ¶ Uisitabo sup ꝓin. s. tenebraz q̄ tūc fuerť debellati. ¶ Et sup filios reg'. i. eterni q̄ tūc de limbo fuerť liberati. p ¶ Et sup oēs q̄ idu. sūt. i. alienati a fide ꝛpiana. q ¶ Et visitabo sup om. ¶c. i. ec clesie intrusus p potestā sclarē de q̄b⁹ subdit: r ¶ Qui com/plēt domū dñi ¶c. qz male irrāt ¶ pessime gubernāt: ¶ qui do/ lent boni de mal' subdit: s ¶ Et erit in die illa vox ¶c. sic no/minata: eo q̄ erat Nīus mare. ¶ iō significat amaritudinē do/lous. b ¶ Et vlulate' a se. qz ānto mala reitteranť ¶ multipli/canť tāto magꝭ dolor augeť. d ¶ Ululate habi. pi. i. taber/ne. Hā Nīus: Est pila pes pōt': pila Iud⁹: pila taberna. Per istos significanť ebriosi q̄b⁹ nil penitēat reseruāt pena ēterni. et ¶ Cōticuit oīs ppls chanaan ¶c. q̄ interꝑtāt merca/tio. iō ꝑ hoc significanť simoniaci q̄ nō būt cōz deo frētē lo/quēdi. f ¶ Dispierūt oēs suo. ar. s. male acq̄sito. b Scru/tabor hierlm in lu. qz nnda ¶ agra sūt oīa dei oculis: ꝓpt q̄s nullū bonū remanebit irremunerātū: nec malū aliq̄s ipuni/tū. i ¶ Et visitabo sup viros defi. ¶c. i. obstinatos in mal'. l ¶ Qui dicūt in cordib⁹ suis ¶c. credūt enī q̄ dei puidētia se nō ertēdat ad hec inferioza. iō subdit eoꝝ pena ¶ ꝑmo tē/porali. cū dicit: o ¶ Et erit fortitudo eoꝝ in direptionez. ¶ secūdo eterna. cū dicit: q ¶ Juxta est dies dñi ¶c. i. con/demnatiōis eterne que fit ꝑticulariter in morte cuiuslibet. et fiet generaliter in iudi/cio generali. Et acerbitas pene cū subdit: r ¶ Dicō illa dies ire ¶c. vsq; ad finē capituli: et applicari pōt littera de facili.

f ¶ Omuenite. Postq̄ ꝓpha cōminat⁹ ē iudeis. hic ꝓhr cōminat extra ¶ La. II

c neis. ¶ diuidit in ꝺuas: qz ꝑmo ꝓtinuat se ad dicta. scdo exequit dicēda. ibi: Quia gaça. Circa ꝑmū p⁹ cōmationē ca. ꝑce. posita iduxit ꝓpls suū ad pe/nitētiā vt euadat pena cōminata. ꝺ. Cōuēite. ꝙ mutua dilectionē. g ¶ Congregamini. in locū diuini cult⁹ ad spetrādā pctoꝝ vroꝝ remissionē. b Hēs nō amabil. i. deo odi bil' ꝓpt petoꝝ mltiplicatiōez. i ¶ Priusq̄ piat vi. i. añq̄ pena mihi oīa reuelatiōe diuina sup vos vēiat in effectu. Quasi puluerē trāseuntē dic. Ista ira aps h. ꝺ. ꝺe/ curtata: qz ad eⁱ⁹ ītellectū oportet supplē aliq̄: ¶ ꝓtinuat sic ꝑce. ire: Priusq̄ piat vi/sio. i. pena ꝓsa tollat vos ꝺ terra vra ita velociť sic vēt⁹ tollit puluerē: z sic sol suo trāsitu velociť facit ꝺie. k Añq̄ veniat su. v. ¶c. i. pena sue vltionis. l Añq̄ vēiat su/p v. ira in. c. repetitio ē etiā ꝺe ille ad maiorē assertionē: ¶ sic ē i heb. ꝓpt q̄s alia ma/le corrigūt ꝺe rabētes istō ḡsl nō sit ꝺe textu. m ¶ Querite ꝺo. om. mā. ter. vt p vrāz iusticiā ¶ oīonē aliqs peaz a pena cōmīata: sic Hen. xviij. ꝺixit ꝺns se velle ꝑcere toti ciuitati sodomoꝝ ꝑ ꝺece iust' si ibi inuenirent. n ¶ Querite iustū ¶c. i. ipm deū. qui ꝺerādo eⁱ⁹ iusticiā ¶ māsuetudinē. q̄si ꝺicat: sicut cōminat⁹ est penaz peccatorib⁹ ex sua iusticia: sic parat⁹ est parcere penitentibus ex sua misericordia. o ¶ Quia ga/ça. Hic ꝓhr ꝓpheta exequit ꝺicenda extraneis cōminando. ¶ ꝑmo philisteis. iecū cundo moabitis ¶ ammonitis. ibi: Audiui. tertio ethiopibus ¶ assyrijs. ibi: Sed et vos. Circa ꝑmū ꝺicit: Quia gaça ꝺestructa erit. q. ꝺ. ꝓpt hoc monui vos ad pe/nitentiam: quia terra philistinoꝝ que est vestra fortior ꝺestructur propter sui obsti/nationem in peccato: exprimit hic nomina quattuor ciuitatum principaliū. Conse/quenter toti populo cominatur, ꝺicens:

Beḋa.

a ¶ Ue qui habitatis fu. Predicta vastita/te quattuor magnaꝝ vrbiū palestine: ad ipsā ꝓuinciā generaliť ꝑmo dirigit ¶ ꝑdit eis: ve in aduētu babylonioꝝ: qz etiā illi q̄ in ꝛta mare habitāt tollenť ꝑ eos. Ue ḋ ba. Tro/polo. Uel in cōsumatiōe mūdi: vel quotidie fit ꝑ ecclesiasticos viros cōminatio dei ad il/los corrigēdos: q̄ cū deberēt habitare in in/dea. i. terra ꝓmissionis vel ꝑfectiōis malunt habitare in mari ¶ fluctib⁹ sēli ꝓtūdi: ¶ ꝺicū tur etiā terra chanaan semp in motu suo: et philistei cadētes potione hos ꝺispādit de⁹ de ꝓpria habitatiōe: vt regio q̄ priius cōtinebat gregē perditū: incipiat esse ouile pecoꝝ xpi: ¶ iudas. i. vera cōfessio habitet i funiculo ma/ris: et cū mundi vespera aduenerit: de multi' vocatis pauci electi: qui nūc reliqui vocanť de domo iuda: paleāt cos qui pri⁹ i mari pa/sebanť. et qui priius erāt in ascalone. i. in q̄/ bus priius manabat cruor interfectoꝝ. asca/lon eni ignis homicida ꝺicit. ¶ ꝺ ideo q̄ de⁹ visitauit populū suū: ¶ eos qui facile sophis/ manibus hereticoꝝ deciꝑiebanť. ad veritat' cognitionē reducetos facit limico ꝑ victoref.

b ¶ Requies pastoꝝ. In rantā venies vasti/tatē que ꝺerabaris in euersione iudee: vt oēs vrbes tue munitissime etiā ouilia pastoꝝ sint

a ¶ Audiui op. Post cōminationē q̄e facta est contra philistijm: nunc aduersus moab ¶ filios ammon ꝓphetia texit eo q̄ iuneri ba/bylonijs vastanť sanctuariū dei: et subiu/gato pplo israel deū blasphemauerī. Nabu/chodonosoꝛ enī subiuga iudea: circūiacētes vrbes genteq̄s oppūgit: ¶ ꝺ putabāt iudas se habere subiectū: habuere ꝛserui. Sub iosia ergo dū adhuc staret rēplū ꝺirigit ꝓphetia ꝛtra idolatrozes: vt mala quōdā ppli dei ce/terarū gentiū malo alleuiarentur. ¶ Audiui Allego. op. Allego. Per filios ām on ¶ moab iudei ¶ heretici notanť ¶ ipi enī videnť esse de ge/nere abrae: et effugisse incēdiū sodome ¶ go/morre: et habitare in segoꝛ parua: sed q̄ ge/neratio eoꝝ i tenebril ē: ¶ filij loth. i. a deo de clinātes: ¶ de incestis nuptijs. ideo filijs iu/de. i. veris cōfessoꝛib⁹ insultātes sup possessi/onē illoꝝ: suos terminos cupiunt magnifica re. Cōfidentes enī in sophismatū subtilitate ecclesiasticā rusticitatē conteneunt quasi indi gnā suis mysterijs: q̄ne quasi idola sibi ꝓfin ꝑsūt. ideo ipi erūt sicut sodoma ¶ gomoꝛra. Uidenť quidē in ꝺ q̄ gētiles nō sūt de sodo mis exisse: sed qz blasphemāt in sodomā rela bunť: et sunt spine ariditate vitioꝝ incendio preparate. Sunt etiā multiplicitate vitioꝝ acerui infatuati salis. Que ergo terrā ec/clesie nolueruť possidere in eternū erūt desti/nate. b ¶ Quia moab vt. Uastate quidem sunt vrbes moabitaꝝ et filioꝝ ammō: sed nō possunt ꝺicere in ꝺei q̄ sup eos ꝺeciderī plu nie sulphuris: vel q̄ redacte sunt in fauillaz ¶ cinerē: sed iudei q̄si in historia artanť solent ad tps sui messie referre vel refugere. Quo/niens sodoma ¶ gomoꝛra et egyptus ¶ dama scus nominanť: nō de his ꝺicit, puincijs ḡs oculis cernimus: sed de alijs spiritualib⁹ q̄/ bus sermo ꝓphet'icus comminať. et Ma/gnificati sunt. Magna clementia dei cōtem/nitur: blasphemať: termini eius pernadunť. Ipe ecōtra mittit reliquias ppli sui ¶ in pos/sessionē suā traducit: ꝺisp ḋēs omnia dogma ta eoꝝ: q̄b⁹ ḋestructis oēs gētes cōuertentur ad dñm ¶ adorabūt quē neciebāt vnusquis/q; in loco suo. f ¶ Horribilis dominus su. Non terreat hic horroꝛ: quia non fundet sā/guinē sup hoꝝ ¶ blasphemantiū: sed attenua/bit idola: vt q̄ pri⁹ i erroꝛe dei būficia nō sen serāt: ꝺ ipsis nēcitare sciāt idola nil ꝑdesse: ¶ sic adorēt eū: et oēs remotissime insule gētiū.

Sed ¶ vos

a ¶ Ue qui habitatis funiculū ma/ris. i. parteꝫ terre sitā supra mare. ter/ra enī philistinoꝝ sita est supra ma/re mediterraneū. b ¶ Uerbū do/mini sup vos chanaan. terra enim philistinoꝝ ꝺicit chanaan: qz erat vna portio regnoꝝ chanaan: vt pa/ter in libro iosue. c ¶ Et erit funi/culus maris. i. terra philistioꝝ.

d ¶ Requies pastoꝝ. quia destru/ctis ciuitatibus et electis habitato/ribus terra mācbit inculta: ¶ sic so/lis pascnis animalium apta.

e ¶ Et erit funiculꝰ eius qui remā/serit de domo iuda ¶c. i. reuertētes ꝺ babyloē ibi pascēt animalia sua.

f ¶ Ad vesperā requiescent. cū ani/malibus suis in cantis. g ¶ Quia visitabit eos dñs. liberando eos ꝺ captiuitate babylonica per eoꝝ pe/nitentiā. b ¶ Audiui. Hic cōsci/ter cōminať moabitis ¶ ammonitꝫ. ꝺ. in persona dei: Audiui opprobri/um moab ¶c. ꝺic hic Ra. Da. q̄ in/dei cū ducerenť in babyloně capti/ui gemētes ¶ flētes moabite ¶ am/monite q̄ quoꝝ terrā ducebāť de/risorie eis ꝺicebant: Quare luget/ ¶ tristaminī: qz ad terrā vestrā du/cimini: inde enī natus fuit abraam pat vester: Heb. xi. ¶ Et magnifi/cati sūt sup termīos eoꝝ: qz indeis in captiuitatē ducti moabite ¶ am/monite occupauerūt ptē terre eoꝝ. ¶ subdit pena: k ¶ Propterea vi/no ego ꝺicit dns. i. sicut verus est q̄ ego sum vita per essentiā: sic puni/tur moabite et ām onite. l ¶ Quia moab vt sodoma erit ¶c. li vt nō ꝺi/cit hic equalitatē: qz iste terre nō fu/erūt sic subuerse: ꝙ ad tps fuerunt ꝺeserte habitatoꝛib⁹ eⁱ⁹ ¶ cultoꝛib⁹ partī occisis ¶ partī captiuatis.

m ¶ Siccitas spina. i. nō creseēt ibi nisi spine. n ¶ Et acerui sal. sal enī z reddit terrā sterilem. ¶ iō p ꝺ desi/gnatur sterilitas terre, ꝓpter defectū culture: vt ꝺictū ē. o ¶ Usq; i eter/nū. In hebreo habet: Usq; in sem. ¶ ideo eternū nō ipoꝛtat hic ꝑpetui/tatē a pte finis: ꝙ lōgitudinē tpis. p ¶ Reliquie ppli mei. i. reuertētes ꝺ babylonia. q ¶ Diripient eos, quod fuit ꝑpetū tpe machabeoꝝ. ¶ causa huius replicat cum ꝺicit:

r ¶ Hoc eis eueniet pro su. ¶c. i. ex/ponar vt supra. s ¶ Horribil' do/minus super eos. eos grauiter pu/niendo. t ¶ Et attenuabit omnes ꝺeos terre. idola moabitarū ¶ am/monitaꝝ ꝺterendo. v ¶ Et ado/rabunt eū. i. ꝺhm. x ¶ Uiri. i. iu/dei. y ¶ De loco suo. i. de templo i hierusalē per zorobabel reedifican/do. z ¶ Omnes insule gentium: id est alliqui de omnibus insulis: ꝛa propter sanctitatē templi multi gē/tiles de diuersis partib⁹ veniebant adorare ꝺminum in hierusalem: vt habeť. iij. Reg. viij. ¶ Job. xij. vel poteſt istō (Et attenuabit ¶c.) exponi vt sit de tempore christi ꝓ/pheta in quo ꝺelecta est idolatria: ¶ omnes gentes adorant vnum ꝺ um: licet diuersimode exceptis ali/quibus barbaris in quibus ꝺicitur ab aliquibus adhuc manere ido/latria.

Sed et

a Sed et vos. Duo superiora capitula ⁊ hoc tertiū referunt iudei ad aduentū sui christi quem putant futurū: vt extruat hierusalem et liberet ei pplm suū de manu gentiū a quibus modo tenet. Allego. Ethiopes sunt qui in vitia sunt deuersi: qui etiā possunt ad melioza conuerti: vt nullus desperet de salute qui penitere voluerit. Vñ et moyses ethiopissam duxit vxorem. Comminat̄ gutt̄ sermo propheticus his qui i vitijs pmanentes tenebrarū colorem nolunt abluere: q̄ interficiendi sunt illo gladio quiverti tur ad custodiendaz viam ligni vite. hec cōminatio fit vt timentes penaz penitent: ne quod cōminatur sustineant. Unde in sequentibus dicet: Ultra flumina ethiopie inde supplices mei deferēt munᵘ mihi. Extendet aūt deus manū inferentē supplicia: vt aquilo. i. frigidi et duri sentiāt penas. Percutiet etiam assur. i. diabolum arguentē at q̄ conuincentē. Suggerit enī peccata: ⁊ postea arguit peccatores q̄ est princeps assyriorum: et habet metropolim niniuen. Perdito autem principe mundi etiam niniue: id ē mundus cum suo principe in solitudinem redigetur et nulli miserabilis erit: sed omnes ad ruinam eius sibilabunt et mouebūt manus. Si quis per niniuen ecclesiam accipiant: de vltimis temporibus hec dici intelligat: quando regnante antichristo redigenda est in solitudinem et tradenda bestijs et passura que prophet̄a describit: quando erunt homines seipsos amantes ⁊c. 2.ad Tim. 3.a Hodie frustra quidā iactant se esse de specioſa ecclesia: sed factis negant in quibᵘ vitiorum greges habitant et animalia ventri seruientia: ⁊ bestie q̄ eorū comedant: ex onocrotalus vel camelcuntes qui habēt varios colores. i. diuersis vitijs iherentes et hericius spinosum animal habitat in cordibus eorum. Corvus est immunda auis: in festra. i. in corporeis sensibus vt semper audiant: hec omnia ideo patiuntur: quia cum sint dediti malis operibus promittūt sibi beatitudinem: ⁊ alios despiciunt. ⁊ ideo cubile fiunt bestiarum: et vbi prius habitabant pater et filius et spiritussanctus: ex angeli amministratoꝝ: modo habent demones locum. et angeli pius manentes in illis: sed modo transeuntes mirabantur et stupebunt: nec sustentabunt ruentem: sed leuabūt manus removendo a sustentatione eorum. Si quis querat quomodo iuxta historiaz ad tempora nabuchodonosoꝝ hec prophetia referatur ethiopibus etiam nuncupat̄ et assyrijs: quibus medi et perse nihil fecerunt. legat historias et inueniet assyrios quoq; ⁊ ethiopes medis fuisse subiectos: et cambysis regnum ⁊ cyri potētiam: ⁊ omnia que deinceps secuta sūt. b Omnis qui transit per eā sibilabit. de diabolo et angelis eius hec possunt accipiꝝ: vastauerunt vineam que de egypto translata fuerat: trāseunt ergo per animam que templū dei fuerat: et esse desinet et serpens sibilando venena sue malicie in ea euomit: et Pro.12.b manus. i. opera mouet. Unde Salomon: Mozs ⁊ vita in manibus lingue. i. in operibus. La. III

V Ę pnouocatrix. Sermo contra hierusalē dirigit̄ q̄ quondam columba postea semper peccans: et captiuitatibus tradita: rursumq; a domino redempta.

Allego. Allego. Ecclesia civitas est redēpta sāguine xpi: ⁊ colūba propter simplicitatē ⁊ multitudinem credentiū: cui fit cōminatio: quia procaciter egit in deū: nec voluit audire legem dei: nec suscipe disciplinā: nec pfia est in dño: q̄a noluit approp̄inq̄re ad eū bñ op̄ando vñ deo ⁊ sclo se posse

ℭ seruire

a Sed et vos. Hic vltimo cōminat̄ ethiopib⁹ ⁊ assyrijs. dicens: Sed et vos ethiopes qui frequēter populo meo molesti fuistis. q. Paral. xiij. b Interfecti gladio meo eritis. gladium suū dicit gladiū regis babylonis: qui in hoc erat executor diuie iusticie ⁊ victorias agebat diuina virtute. c Et extendit manū suā. i. vt dicte sue potestatē. d Sup aquilonē. in illa eni parte ē regnū assyrioꝝ respectu hierusalē. e Et ponet speciosam. i. niniuē q̄ erat metropolis in illo regno. vñ supi⁹ Ranum. iij. assimilat̄ meretrici speciose. f Et accubabūt i medio ei⁹ greges. q. d. ita diu manebit ei⁹ destructio q̄ in plateis ei⁹ accrescent herbe animaliū pascue apte. g Et onocrotal⁹ ⁊ hericij ⁊c. tales eni anes ⁊ bestie solēt in edificijs ostructis habitare.

a Sed et vos ethiopes: interfecti ℭ dominus. b
gladio meo erit. Et extēdit ma c
ℭ aquilonarem partem.
nū suā sup aq̄lonē: et pdet assur. d
ℭ ninuen.
Et ponet speciosā i solitudinē ei e
suū: ⁊ q̄si ostrū. Et accubabūt f
a ℭ greges. ℭ maligni spūs oia lacerātes.
i medio ei⁹ greges oēs bestię gēti
a ℭ onocrotaloꝝ duo sunt genera: aliū aq̄ticum aliud solitudis. b ℭ hec oia solitudis sue idicia. g
um: ⁊ onocrotal⁹ ⁊ hēricij in limi
a ℭ vel demones vel variasvolucres intelligit q̄ solent in desertis vrbibus cōmorari.
nibus eius mozabunt. Uōx cā/ ℭ loquax mundᵘ.
tantis in fenestra: coruus in sup
liminari: qm̄ attēuabo roburem
a ℭ nimine q̄uis quidā iudeoꝝ ad babyloniē hec referunt.
Hec est ciuitas gloriosa hitās i b
cōfidentia: que dicebat in corde i
suo: Ego sū: ⁊ extra me nō ē alia
a ℭ vel vere in deserta vbi habitabāt bestie: vel p bestias varie nationes signantur.
amplius. Quomodo facta est i/ m
b desertum: cubile bestię? Omnis n
qui trāsit p eā sibilabit: ⁊ mouebit manum suam. La. III o

ℭ que deum dulcē et misereri volentē in amaritudinem sibi cōuertis ⁊ punire cogis. ℭ a dño.

V Ę pnouocatrix et redē/ p†
ℭ olim simplex.
pta ciuitas columba.

Et hoc significat̄ p destructionē gazē: que fortitudo interpret̄at. Itē ad ebrietatē sequit̄ heberatio discretiōis q̄ significat̄ cū subdit: † Et ascalon in desertum. nā ascalō interp̄tat ponderatio. actus autē humani debēt discretiōis iudicio pōderari. Itē p ebrietatem destruit amicicia charitatis. ij. Esd. iij. Et nō meminerūt cū bibe rint amicicia nec fraternitatē: sed post nō modicū sumūt gladios. Et hoc significat̄ p destructionē agoti. cū dicit: † Agotū in meridie ejicia. nā cōmuniter circa meridiē incurrūt boues ebrietatē. Itē p ebrietatē cōsumit substātia corpalis: Eccli. xlv. Oparī ebrio ius nō ditabit. ⁊ hoc significat cū dr: † Et ascharon eradicabitur. ascharon eni palestina gregis interp̄tat: ⁊ quenit substātie tēporali: per quā omnia ad victum pertinentia habent. a Audiui opprobriū moab ⁊c. Hic describit̄ destructio quattuoꝝ gentiū. Primi sunt moabite: q̄ interp̄tat̄ ex patre. ideo significat blasphemos: quibus dicit Job. xvij. Vos ex patre diabolo estis. Secūdi sunt āmonite: q̄ interp̄tant populi idoloꝝ. ideo significat invidos qui dolent de bonis aliorū. Tertij sunt ethiopes: qui tenebrosi interp̄tant. ⁊ ideo significat hereticos q̄ tenebrās erroꝝ obfuscantur. Quarti sunt assyrij qui interp̄tant facture vigilātes. ideo significat latrones q̄ de nocte vigilāt ad malefaciendum. Isti vero quattuoꝝ hominum modi sunt per diuinū iudicium: nisi penitent p eternaliter condemnandi. La. III

V Ę pnouocatrix. Hec est secunda pars principalis: que ē populi israel consolatoria: et exponunt aliqui consolationem istam p eo redim de captiuitate babylonica: sed aliqua ponuntur hic que non videntur huic intellectui consona: vt videbitur p/ sequēdo: propter quod mihi videtur sine prēiudicio q̄ istud sit referendū ad ꝑsolationē factā ⁊ fidē p xpm. Seidā sē q̄ llez aduē tus xpi.

a ℭ hoc pcepit dei. b ℭ cū corrigeret.

Nō audiuit vocē: et nō suscēpit a
ℭ etiam pmenentibus malis.
disciplinā. In domino nō est cō b
a ℭ cū dicat: Ego sū dē appropinquāo. b ℭ pter rem eius non imit.
fisa: ad deum suū nō appꝛōpinq̄ c
a ℭ post generalē increpationē describit eius vina prelatorum.
uit. Principes ei⁹ in medio ei⁹: d
ℭ sp versant in pdā et sāguine subiectoꝝ.
q̄si leones rugiētes. Judices ei⁹ e
ℭ rapaces. a ℭ alijs q̄ posset rapere.
lupi vesperē: nō relinq̄bāt i ma/ f
ℭ loq̄bant q̄si ex ore dei: ⁊ correcta ei pdicabāt.
ne. Prophetę ei⁹ vesani: viri ifi/ g
deles† Sacerdotes ei⁹ polluerūt h
a ℭ in loco scriptur⁹ cōmiserūt sacrilegiū: ⁊ cū faceret̄ cōtra legē extra legē victimas offerebāt.
sanctū: iniuste egerūt ꝓtra legē. i
a ℭ q̄. ℭ illi iniuste egerūt: tū nō erit iniust⁹ rettribuendo pessime vbi que meruit.
Dñs iustus in medio eius: non k
a ℭ cito et manifeste faciet iudiciū de ea: nec erit q̄s ab ipso possit abscondi.
faciet iniquitatez. Mane mane l
iudiciū suum dabit in luce: ⁊ nō m
a ℭ hoc faciet dē ve ipia cuncta cōuertat q̄d me li⁹ ℭ iniqu⁹ ifel nō cognouit cōfusionē suā nec intellexit. ideo illaras plagas vt ageret penitentiā
abscondetur. Nescīuit autē ini/ o
a ℭ postea vindicauit de gentib⁹: et destruxit ip̄arū cor: vt q̄ me q̄ plagal nō senserās saltē per beneficia scireo.
a quus confusionem. Dispērdidi p q
gentes et dissipati sūt anguli ea r
rum. Desertas feci vias eoꝝ: dū s
nō est qui trāseat. Desolatę ciui/ t
tates eorum: non remanente vi
ℭ et post hō hec feci misi ꝓphetas meos ad penitentiā. quocūs et dixi: O vtinā feci q̄ndō hec vindicta feci vt timeres me et susciperes disciplinā ne perirer p scelere tuo vltricis. i. templū.
ro nec vllo habitatoꝝ. Dixi: ar/ u
tamen timebis me: suscipies di v
sciplinā. Et nō peribit habitacu x
lū ei⁹: ꝓpt oia in quib⁹ visitaui y
eam. Veruntamen diluculo sur z
gentes coꝝruperunt omnes co/ a
gitationes suas. Quapropter b
expecta me dicit dominᵘ in die c
resurrectionis mee in futurum:

Sophonie. III. Nico. de lyra

Ezec.22.f Wisd.3.b

Deut.13.c. 17.c. porter. ibi. sacerdotes cōtaminat̄ ex. 1.q.1.c. sacerdotes in titulo.

Allego. Ps.34. Vt par⁹ dicas. Paratū cor meū deus, ⁊c. Pūt hec de ℭ puo ad

tis: inuidiā ⁊ odiū ꝓceperūt ꝓtra ipm: ꝓpt q̄d ꝓcedēs cognitio fuit subuersa ⁊ excecatio secuta: ⁊ excecatio sacerdotū causa fuit excecationis alioꝝ: ⁊ ex hoc ꝓuersio generalis iudeoꝝ ē dilata: ⁊ gētilitas ad fidē vocata: sm q̄ dic Apls ad Ro. xi. Cecitas ex pte contigit in isrl donec plenitudo gētiū intraret ⁊c. et hoc est q̄d dr hic: Veruntamē diluculo. i. tpe p̄dicatiōis xpi q̄d dr diluculo. ō. Osee vj. Quasi diluculū ꝑparat⁹ est egressus ei⁹ ⁊c. c Surgētes. i. indei ꝓtra xpm. d Corruperunt oēs cogi. su. i. cogitiones ip̄s habebāt de xpo. e Quapropt expecta me. i. expectabis manēs in tua cecitate. f Jn die resur. mee in futurū. i. vsq; ꝑ finē mūdi. in q̄ resurget mortui: q̄ dicitur hic resurrectio dominī: quia fiet virtute diuina.

Quia in

Universidad de Deusto
Biblioteca

primo aduēru legt quando demone calcato et omni errore sublato: terre/nis etiā operib⁹ destructis: omnib⁹ linguis apli locuti sūt: qñ post vitia t peccata: de⁹ in nobis relurgere vi/sus est: qñ etiā oēs gentes cōgregā/tur ad fidē t timore ire dei accendū/tur igne dei: q igne deuorank in illis omnia terrena op⁹a t restituit omni/bus vnā linguā: vt vnusquisq; depo/sito suo errore ad antiquū eloquium cōfessionis dei reuertak: vt vno ore i/nocent deū cōfitēdo q⁹ dñs iesus est in gloria dei patris: in cuius nomle
Phil.2.b ontne genu flectak cele.ter.t inferū. Pūt etiā t hec de secūdo aduēru di/ci: qñ post vitia p̄sentis seculi eccl̄a expectāte aduentu sponsi: gētes cō/gregabunk ad iudiciuz t reges colli
£ genē in locū supplicioz: t tūc effūde
Sap.6.a tur furor dei punies omnia mala vbi potētes potēter tormēta sustinebūt: t q minus peccauit cito ventā mere/tur. Vñ sūdit: In igne enī zeli mei d. o.t.q; gentib⁹ ad iudiciū congregatis t regib⁹ ad supplicia: cōsumek in to/to orbe quicquid terrenum est: t ad opera carnis ptinet: vt in salnandis omnibus verubus et spinis cōburāt: vnusquisq; eoz ad antiquum cōfessi/onis dei reuertak eloquiū: in secula seculoz laudās deū: et coniūcto stu/dio seruiant ei assidue in templo ei⁹.
a Quia tunc red. Reddito labio electo oīs nigredo anime: t teter co/
† 22.q.1.c. sudeorū .in glo. loz: et venenū draconis quo tinctī e/ramus reliquet̄ur t in flumib⁹ ethio pie magistr. guerloz dogmatū q⁹ ante irrigabamur relictis: displ̄i isrl xp̄o mūera offerēt. In die qua iumē xp̄i fuerit exortū dicet singlis: nō cō/fūderis su.c.a.t. cogitationib⁹ .s. pe/simis quibus operabaris cōtra deū: t tollet superbia q erigebak ptra deū et contra montē sanctū eius.i. xp̄m. Et p superbis relinquet pp̄los būl. q nihil cogitet q⁹ deo displiceat. Et nota q in consūmatiōe mūdi omnia nomina dignitatū tollent⁹ vn⁹ grex humilis sub manstecto pastore mane bit: tūc reliquie isrl non negabūt do minū: nec loquent mendacium. i. ine ptas fabulas: et nō sunient in ore eo/rū. i. d. xp̄o p eis loquēte q ē veritas: qñ ipū p. in vno grege. i. in ecclesia accubabūt: t inde nō exterrebit eos nabuchodonosor. s. diaboli imper⁹.
a Quia tūc reddā. Cum reddito la bio omnes inuocauerint nomē dñi t portauerint ingū eius. tūc o filia: id ē o synagoga q̄nda filia quā toto or/be dispsi: licet inideas. tūc tū de ethi opia. i. p̄los gētiliū: i die illa cū credi/derit multitudo gētiū: deferēt mihi vi ctimas: t vero legifero nubet ethiopi/sa: t tūc etiā tm nō p̄fuder⁹ penit⁹ su/p erroib⁹ tuis. Qñ ipi. Nec de p̄ mo aductu strelligit: q; iudei fingūt se in fine habitaturos hierlm: t mo/re pecoz herb⁹ virētib⁹ pascēdos t cū eius gētib⁹ delect⁹ t sibi subiect⁹ ñ pos se cē q eos exterreat. b Lauda. Iu dei cū xp̄o suo vēturo b oīa sibi repo mittūt: q nos cū xp̄o iā sum⁹ p̄secuti.
Postq̄ dixit: in diciū meū vt o gre gē gētes t supposuit etiā de ethiopia vēturos ad fidē reliq̄as etiā isrl cre/dituras t saluādas: nūc agit de gene/
ral con

ad fidem.

qz iudiciū meū vt cōgregē gen/ a b
a p̄ncipes guerloz dogmatū q diurno ardore consumēbat.
tes: t cōlligā regna. Et effundā c
super eos idignatiōez meā: om/nem irā furoris mei. In igne ci v
ęli mei deuorabit omnis terra. c
a Quia tunc reddā pp̄lis labium f g
electū: vt inuocēt omnes nomen b
a q vnus t nō differēt labore. vñ. Lxx. sub vno iugo.
domini: t fuiāt ei humero vnō. i
f vñ: Regina saba vēit audire sapiaz salomōis
Ultra flumia ethiopie: inde sup k
plices mei: filij dispersoz meoz
a f ethiopia fuerunt man⁹ dare deo. a f cum multitudo gentium crediderit.
deferent munus mihi. In die il l
f omnino.
la non cōfunderis sup cūctis ad m
f qz. a f barrabā eligēdo: dei filiū cruc.
inuētionibus tuis: q̄bus p̄uari/
f execrando.
cata es in me. Quia tūc auferā n
f quidē f scribas pharisęos sacerdotes.
de medio tui magniloquos sup
f superbire.
bie tue: t nō adijciet exaltari am o
f sed ramen.
pli⁹ in mōte sctō meo. † Et dereli/ p q
a f homines illitteratos et piscatores.
quā in medio tui pp̄lm paup̄em
a f nō multitudo q̄ clamauit crucifige: nō opti/res non pontifices.
t egenū: t spabūt in noie dñi rē r
liq̄e isrl nō facient iniq̄tatē nec lo s
a f i xp̄i virtute crederēt. f qz licet omne mēdacū ex diabolo esse.
quēt mēdaciū: t nō inuenient i ore
a f dicēres: Dñs regit me et n.m. de. l. lo. pa. rē.
b eoz lingua dolosa. Qm̄ ipi pāscē t
a f fide credētiū vincēte sup dūa hęreticoz etiā p securoz.
tur t accubabūt: t ñ erit q exter u
f vimilia inquirate.
reat. Lauda filia sion: iubila isrl. x
c a f redēpta a dño. b f nō rā voce. c f cui dicrā est: Pacē relinquo vobis: pacē meā do vobis.
Lętare t exulta in oi cōrde filiā
a f in fine auferet. b f nō tā iudicās q saluās.
f damnationem.
hierlz. Abstulit dñs iudiciū tuū: a
f a re. f demones
q̄tit inimicos tuos. Rex isrl dñs b
f ad eū venient⁹ t man. apō eū facient⁹. f in re non in spe. a f qi priora transierunt.
in medio tui: ñ timeb⁹ mālū vltra. b
a f libere que est mat sctoz. b f amplius.
In die illa dicet hierlm: Noli ti c f
a f nō facias vltra qō post dissoluas penitēdo.
b f opa.
mere sion: ñ dissoluānt mān⁹ tue. s
f qi. a f cui resistere nemo pot.
Dñs de⁹ tu⁹ in medio tui fort⁹: p̄ē b t
a f gaudiū dñi fortitudo nra. f reddet tibi lerici quā pdidisti.
saluabit. Gaudebit sup te in leti k
a f nō iferēs penā p pctō. b f nō tuo merito
c f hita de te. b f accipiet laudē a re ęli pigual similhostiā: vel gaudebit re esse laudabile.
cia: silēbit in dilectiōe tua: exul/ m

a Quia iudiciū meū. s. finale. b Ut cōgregē gētes. generalit. c Effūdaz sup eos indignationē meā. qō intelligi tur ḡtū ad malos: q erūt in maiori nu mero, totū aūt a maiori ptē determinat. d In igne enī zeli mei. i. zelo meo ac/celo. e Deuorabit oīs terra. ite erit ignis p̄flagrationis p̄cedens iudiciū.
f Quia tūc. i. tpe p̄cedēti iudiciū an/tichristo interfecto. g Reddā pp̄lis labiū electū: qz oēs cōfitebunt xp̄m.
h Ut inuocēt oēs nomē dñi. s. licū xp̄i.
i Et fuiāt ei hu. vno. i. vno cultu chri stiano: t q⁹ hoc intelligāt de xp̄o ex⁹ do ctores antiq̄s hebreoz: ptz p glo super Heū. xlj. vbi allegat hec scptura: sicut scriptū e: Tūc cōuertā ad pp̄los labiū electū ad inuocādū nomē dñi: t ad colē dū eū hūero vno. t sequit exponendo. nō est aūt dictuz hic: nomē dñi: nisi res messiae: t ad colendū eū humero vno: qz erit p̄ncipat⁹ sup humez ei⁹. k Al tra flu. ethio. t. i. oēs gētes ḡtūcunq; longinq̄ demore credēt xp̄o et seruiēt.
l In die illa. Post increpationē in/credulor⁹ iudeoz. h p̄hr pōit cōsolatio credentiū: q in aduētu xp̄i fuerūt pau/ci cōparative: vt pdictū e. cū dicit: In die illa. hoc nō refert ad ll'am immediate p̄cedentē: ss ad illō q̄. d. dictū e de tē/pore p̄dicatiōis xp̄i in q̄ p̄ncipes iudeo rū fuerī pdicto mō execrati: t p̄r mul/titudo pp̄li. Apli ⁊o et alij credētes il/luminati. de q⁹ dr dicr: m Nō ofū. su p cnu. adinuē. tuis. i. petis p̄teritz p pal sionē xp̄i toralit delet. n Quia tue auferā de medio tui magniloqo. i. p̄nci pes sacerdotū et scribas sup hos: q̄ i vi tionē mortis xp̄i simul cū pp̄lo eis adhe rēte fuerūt destructi p romanos.
o Et nō adijcies exaltari. i. sup he/uari. p In mō. san. meo. i. in mōte si en vbi erat templū qō fuit p romanos destructū. t ante et⁹ destructionē multū gl̄iabant⁹ indei de ipo. q Et derelin. i me. tui pp̄lm paup. erē. s. aplos t alios fideles p̄ēptores terrenoz. r Et spe rabūt in noie dñi. nō in potētia mūdi: vt ptz in actib⁹ aplor in plib⁹ loc'.
s Nō fa. iniq̄. rē. q. valde mūde t in/ste viuebāt in p̄mitiua eccl̄a. t Qm̄ ipi pascent. aplor doctrina. v Et ac cubabūt. in vnitate eccl̄astica. x Et nō erit q̄ exterreat. terroze deijcīēre a fi de vera: t qz multi eoz nō timebāt toz/mēta. ideo subdit: y Lauda filia si/on. i. eccl̄a militās. z Jubila rē. re/petitio est einsdē sñe ad maiorē expssi/onē. a Abstulit do. in. tu. i. penā p pctō ade inflictā ḡtūm ad desertū in ser/nū. b Auertit inimi. tu. reprimēdo po tentiā demonū. c Rex isrl dñs. s. ie/sus xp̄s. d In medio tui. Fm q̄ di/cit Watth. vl. Ecce ego vobiscū sū om/nib⁹ diēb⁹ vsq; ad cōsūmationē scli.
e In die illa dr. hic. i. eccl̄e militanti: que nomine hierusalē designat: Esa. li. t hoc p aplos t alios p̄dicatores con/fortando fideles infirmiores. f Noli timere. a p̄secutionibus indeoz t ty/rannoz. g Non dissoluant manus tue. te retrahendo a bono opere.
h Dominus deus tuus. s. iesus xp̄s.
i In medio tui fortis. sicut tā expedi/tum est. k Ipse saluabit. te in p̄ssu/ris. l Gaudebit sup te in leticia. p pter p̄sentiā in fide. m Silebit in dilectione sua: p̄terita.

Hugas.i.

rali cōsūmatione mūdi. Ecclesia vel quelibet aīa in specula cōstituta leuat inūtates a se subtlatas t se redēptā ab eo q̄ oīa redemit. Possūt hec oīa de scō aduētu accipi: sed cū in ag
Dicit.a sab.q.b geo t zacharia t sophonia filius ,ptheria sit: t matthe⁹ ,pheta zacharie i primo aduētu cōpletā testet: qua dr: Exulta. s. f. s. i. die. ecce rex tu⁹. v. t. i. et. s. ordine ve ritat' ducimur nō futuz sperare isr̄ fa ctū.
a Hugas. Sciam⁹ i hebreo eā dē esse vocē: t ō sient est i hebreo: hic ponit: vt appareat hebreā linguā ma trē esse oīm linguaz.
b Ecce ego i. Hoc p̄mittūr sibi indei i aduētu xp̄i sui t putāt oēs gētes interficiendas a dño q̄e afflixerūt isrl t synagogā sal uandā: t ñ libellū repudij acceperat colligēdā: t ponēdo eos i laudē t in nomē in oī terra i qua fuerāt ante ca/ptiui t cōfusi: t hoc fore cū hierlm re/ędificata fuerit: t tēplū t oīs ordo ce/rimoniarū restituat⁹: t ō nō agūt pe/nitētiā. nec mirū qz lipplecit lya nec amat a iacob s rachel succedēte negli gīe. Aldek nos de⁹ repellere t ej/cere qñ relinq̄t tentationi.
c Cū cō uertero. Cernēt captiuitatem eoz per quā i ꝺ seculo duro fuerāt ip̄erio sub lugati: reduci i celestē hierlm seqz re/surgere i cōfusionē eternā. ℣ In an

Nico.de lyra

a Hugas. i. boies vanos. b Qui a lege recesserāt. i. a fide xp̄i t deuoti one. decepti p̄ sacerdotes et scribas: vt p̄dictū est.
c Congregabo. ad fi dē xp̄i reducēdo: vñ p̄dicāte petro sic reducti sūt ex illis tria milia die vna: Act'. ij. t alia die quinq; milia: Act'. iiij. d Quia ex te erūt. i. de nume/ro p̄destinator⁹ ad fidē.
e Ut nōvi. ba. sup eis opprobriū. s. sue infidelita/tis.
f Ecce ego interficiā oēs qui af flixerūt te. primitiua eñ ecclesia valde afflicta fuit a iudeis i psecutione q̄ fa cta est sub stephano: Act'. viij. et isti fuerūt oēs interfecti p̄ romanos: vel i seruitutē redacti p̄ captiuitate: q̄ ser/uitus ē moz⁹ ciuilis.
g Et saluabo claudicantē. i psecutiōe ei sub stepha/no credentes ,p maiori ptē dispsi fue/rūt p̄ regiones: aplis in hierlm rema nēntib⁹: q̄ erāt fortiores: t sic ecclia vi/debak quodāmō claudicare in debi/liori ptē.
h Et eā q̄ ejecta fuerat: p dispsionē p̄dictā.
i Congregabo in vnitate charitat'. Vel qz post destructionē hierlz p̄ tytū Helij us badrianus eā reedificauit: t solis xp̄ianis habitare cōcessit: t sic multi de xp̄ianis q̄ erāt dispsi p̄ regiones ibi fuerunt iterū cōgregati.
k Et ponā eos i laudē: q⁹ maxime fuit in pietā a tpe Cōstātini t citra.
l In oī terra cōfusionis eoz. i. vbi prius fuerāt cōfusi: q̄ ante reputabant⁹ malefici t sacrile/gi: vt ptz ex gestis aplor et martyrū.
m In tpe rē. ō locis occatr' ad publicū: sicut ptz de sācto Silucstro t multis alijs latēt⁹ ,pter rabiē psecutiōis: q̄ p̄ cōstātinū t alios p̄ncipes fideles fuerūt assecurati t valde exaltati.
n Cū conuertero rē. pri⁹ eñ illi q̄ dependebank ranjs xp̄iani occidebank vel dānabāt: sicut captiui ad fodiēdū arenā t alia opa seruilia t dura: vt ptz ex gestis multoz martyrū.
o Dicit dñs. q̄ ē ipa veritas: t regnat in secula seculoz Amen. La. III

Moraliter.

pt Ue, puocatrix rē. Superi⁹ sopho nias ,pheтauit iudeis aduersa. hic ,p pheтat eis ,pspera: t exponit cōiter de ,pspe ritate eoz in redi/tu de babylonica captiuitate. Ego aūt ostēdi i expositiōe mea litterali q̄ nō pōt sic cōuenīēter exponi: ex de ,pspe ritate spūali tuma tpe xp̄i: t sic ſaliter exponi: q̄ quidā expositio nō solū ſalis est sed etiam spiritualis respectu aliarū: ,pter quod de alia pertranseo ad presens.
In capitulo. iij. Sophonie. vbi dr in postil. Ue p̄uocatrix t redempta ciuitas columba.

Additio

Additio. j.

Ubi in trāslatione nra dr redēpta i be/breo ponit q̄dā dictio equinocā q̄ vno mō signat redēptam: t alio mō signat pollutā. Sillis eñ dī/ctio ponit hic et Malach. i. vbi dicit: Offertis sup altare me um pollutū panē. vñ in scōa significatiōe accipiūt hic hebrei illā dictiōes q⁹ videt mag⁹ sonū lre.
In eodē ca. vbi dicit in postil. Dis/perdidi gentes rē.

Additio. ij.

Hoc q⁹ dicit hic: Dispdidi gentes rē. aliter posset exponi t forte melī⁹. Ad q⁹ sciendū q̄ ,put ,puerbi aliter dr: Felix q̄ne faciūt aliena peri cula cauti: sic deus intēdes correcti/onē populi israeliticī puniebat alias gētes manifeste p̄ peccatis eoz vt in de sumeret ,pplus ille eruditionez ad timēdū deū ne sīr ei cōtingeret: t hoc est q⁹ dicit ,pheta in ,psona dei. Dis/didi gētes. s. alias gentiliū nationes. Dissipati sūt angulī eaz ad ostendē dā q̄ aceriter fuerūt puniti t totaliter desolati sic q̄ nullius remaneret ibi: vnde dicit nō remanēte viro nec vllo habitatore. Et q̄ ex hoc tēplo debuis sent eruditi ad timendū deū saltē ti/more seruili ne eis filia cōtingeret. iō subdit in ,pona dei: Dixi attamen ti/mebis me: suscipies disciplinam. s. ex flagellis alioz. Et nō peribit habita/culū ei⁹ rē. Sed q̄ talē disciplinā nō susceperūt: sed magis obdurati sunt: ideo subdit: Diluculo surgētes. i. solli/cite. Corruperūt oēs cogitatiōes su/as: t q̄ taliū obstinato⁹ pena corrū/dens ,pcipue ad finale iudiciū refer/uat. iō subdit: Quapropter expecta mē in die resurrectionis mee in futuz/ses in die resurrectiōis generalis q̄ dr cit resurrectio dei incḡtu a deo mirifi/ce efficit et exponantur cetera put in postilla.
In eodē ca. vbi dr in po stilla. Ultra flumina ethiopie.

Additio. iij.

Hoc q⁹ dici/tur hic: Ul/tra flumina ethiopie ,pcie dr de terra illa vbi decē trib⁹ fuerūt trāsmigrate p salmanasar regem assyrioz q̄ posuit eos iuxta fluuiū goçā: vt habet. iij. Reg. xvij. q̄ tpe alexādri magni reclu si fuerunt miraculose: credit tū ipsos egressuros circa finē mūdi: put hr in historia scholastica: t tunc reducendi sunt ad verū cultū diuinū sicut t alie gētes remanētes: sicut dr supra: Tūc reddā oīb⁹ labiū electū vt inuocēt oēs in nole dñi: q̄ dē sic trāsmigrati dicūt b suppli ces mei. s. dei in ḡtū p̄ penitētiā de p̄teritis humiliabunt. Di cunt etiā filij dispsoz meoz: eo q̄ defecerāt ad illis q̄ dispsi fuerūt p̄ diuinā sentētiā. De istis q̄ ꝺcludit hic ,pheta q̄ de/ferent deo munera sicut supra Esaie. xvij. dr de eisdē. In tpe illo deferet⁹ mun⁹ dño exercituū a pplo diuulso rē. q⁹ intelli/git de p̄dictis: vt ibidē fuit largi⁹ i additione declaratū.

Replica.

In tertio ca. Sophonie vbi dr: Dispdidi gētes rē. postil. exponit de iudea sicut to tū capitulū de ea loquit. Burg. aūt p̄ viā digressionis expo/nit ,p cautela indeoz de punitione gētiliū: iuxta illud: Felix q̄ne faciūt aliena pericula cauti. s. modicū colorē habet illa digressio q̄ p opposituū iudei ex punitione gētiū raro vel nū/quā facti sūt cautiores sed securiores p̄ q⁹ ad vitia ,peaces in ira illud Deut. xxxij. Incrassat' pplus recalcitrauit. Et seq̄/tur: Dereliquit deū factorē suū rē. Tpe eñ ,psperitatis q̄ dr tū habuit ex gētiū destitutiōe ad vitia deflectes i tribulatiōe b⁹ ad deū recurrerūt ,put videri poterit ex serie ve. testamēti.

Incipit expositio ,plogi i Aggeū ,pheтā: p frēz Britonē.

Jeremias ,pheta rē. Iste ,plogus dimidit in duas ,ptes. i. quarū prima iniunxit missio ,pheтe ad de/nūciādū tp̄s dom⁹ dñi edificāde pplo reuerso ō ba

babylonica captiuitate. Jn secā oīdē materia ꝓphetie ibi: Omnia aūt ꝛ̄ tertio. Jn prima ꝓcedit sic: primo tāgit de captiuitate. secōo de reuersione. ibi: Se xagesimo itaq; secūdo anno. tertio tāgit missio ꝓphetę. ibi: Cūq; a populo isrl ꝛc. Jtē in prima ptę primo tangit diuersa causa captiuitat. secōo tangit cā durationis. ibi: Sed cū memorat⁹ populus. Dicit igit Hieremias ꝓpheta ꝛc. libri secūdi Paral. xxxvj. vbi dicit: A rege quoq; nabuchodonosor recessit q̄ adiurauerat eū p deū.

a Populū isrl refert Hiere. xxxiij. nec intelligendū est q̄ referat causam sed plurīū sedechie: ꝙ trāslationē in captiuitatē. vñ sic ꝛ̄: ibi: Hec dicit dñs: Ego tradā ciuitatē hāc i manu regis babylonis ꝛ succēdet eā igni ꝛ tu nō effugies de manu ei⁹: sed cōphēsione cōphēderis: ꝛ in manu ei⁹ traderis.

b Sz cū memorat⁹. Nic tangit causa durationis captiuitatis. primo q̄ exprimit causa meritoria. secōo cā efficiens. ibi: Nolēs de⁹. tertio causa finalis: ibi: Hac rōne. Dicit igit: Sed cū memorat⁹ pplus. s. ppls isrl. hoc refertur ad duas trib⁹ vel ad aliquos relictos de decē. c Multis tēporibus Hiere. ij. A seculo cōfregisti iugū: rupisti vincula ꝛ dixisti: non seruiā. Jn omni colle subl imi ꝛ sub omni ligno frondoso tu ꝓsternebaris meretrix.

d Et effusione sanguinis innocentū: ꝛ maxime i tpe manasse. iiij. Reg. xxj. Jnsup sanguinē innoxium fudit manasses multū nimis donec implerēt hierm vsq; ad os: Hiere. xix. Li. bauerūt dōs alienis in ennon: quos nescierūt ipsi et patres eox ꝛ reges iuda: ꝛ repleuerūt locū istū sanguine innocentū. e Se grauiter impiasset id est impiū fecisset: ꝛ sumit hic impietas ꝓ dicit oppositū pietati q̄ ē cultus dei. f Ob causas memoratas. scz cultura idoloꝝ et effusionē sanguinis innocētū. g Septuaginta ānorū: de q̄bus ꝛ: Hiere. xxix. Cum ceperint impleri in babylone. lxx. anni visitabo vos ꝛc. h Hac rōne vt cōpleto numero annox. lxx. i Rou⁹ ppīus antiquo mortuo: ꝛ: vitā hois raro excedebat. lxx. annos pī. Dies annoꝝ nostrorū in ipsis. lxx. anni. ps. 89.

k Septuagesimo itaq; secōo anno. Hic tangit reuersio a captiuitate babylonica: ꝛ primo tāgit occasio reuersionis. secūdo successio regis medox i regnū babylonicū. secōo tangit causa meritoria reuersionis. ibi: Cui⁹ primo anno. tertio euentus reuersionis. ibi: Mā moriēte. Jtē i prima ptę primo tāgit destructio regni chaldeox. secōo successio regis medoꝝ. ibi: Dari⁹ q̄ medis ꝛc. Dicit igitur: Septuagesimo itaq; secōo anno: durationis captiuitatis iudeox: ecce tēpus subuersionis. l Regno chaldeorū subuerso. i. destructo: ꝛ hoc interfecto balthasar rege: Dañ. v. Cui regno. s. chaldeox. m Adhuc octo anni ad regnādū. i. ad ꝓsistendū i dignitate regio. n Restabat. s̄m ꝓuisionē Hieremie. vnde Hiere. xxv. Cūq; cōpleti fuerint. lxx. anni. visitabo sup regē babylonis: sed blasphemia ꝛ alia peccata abbreuiauerūt tps istud.

o Istud. s. regnū. p Sexta visio danielis ostendit Dañ. v. De prima eīs visione habet Dañ. ij. de secūda. iij. ca. q̄ sicut dicit magister in hist̄ris ob hoc visio dicit q̄ vidit in ea rex in formaꝛ quartū simile filio dei: ꝛ ꝺ: visio danielis: q: scribit in libro Dañ. de tertia habet. iij. ca. quā nō scripsit daniel ꝫ est epistola regis quā scripsit in vniuerso regno suo postq̄ de bestia restitutus est in hominē ꝛ in regnum. de quarta habet vij. ca. que dicit quarta visio danielis: non s̄m ordinē libri: ꝫ s̄m historiā. scz anno primo balthasar. de quinta habet. viij. ca. s. anno tertio balthasar: et hec scripta fuit hebraice: precedētes xo chaldaice. de sexta habet. v. ca. de qua dicit magister in hist̄ris. Sequit sexta visio danielis: que quarta est in daniele: sed Hieronym⁹ sextā vocat cā in ꝓlogo Aggei: et hec chaldaice scripta est: ꝛ dicit sexta visio s̄m ordinē historie: nō s̄m ordinē libri. q Propter eām sacri legij. ecce causa subuersionis. sacrilegiū enī cōmisit balthasar bibēs vinū in vasis tēpli diuino cultui mācipatis cū vxore et cōcubinis suis: Dañ. v.

r Que. s. causa. s Eadē visione cōtinet. v. ca. vel in loco in quo tangit sexta visio q̄ exprimit cōsequēter ibidē. cū dicit: In eadē hora apparuerūt digiti: quasi manꝰ hominis scribētis: cōtra candelabrū in superficie parietis aule regie et rex aspiciebat articulos manus scribētis. t Cui⁹ primo anno. Hic tangit causa meritoria reuersionis. s. oratio danielis. primo aūt tāgit hic tempus in quo facta ē oratio. secūdo orationis occasio. ibi: Suppa. ratis annis. tertio tangitur orationis actio ibi: Orans tā ꝓ se. quarto orationis eruditio. ibi: Cui ꝓ gabrielē. Dicit igit: Cuius scz darij. Nota q̄ multi fuerūt darij. Primꝰ fuit filius astyagis: q̄ darius fuit auunculus cyri: q̄ regnū chaldeox expugnatū dario vtpote ei⁹ oculotum est. Alius fuit darius filiꝰ hystaspis q̄ regnauit. xxxvj. annis: cui⁹ anno sexto renouatū est tēplum et cōsūmatū. j. Esdre. vj. Seniores iudeox edificabant ꝛ piperabantur iuxta ꝓphetiā Aggei ꝛ Zacharie filij Addo: ꝛ edificauerūt ꝛ cōstruxerunt iubente deo israel ꝛ iubēte cyro et dario et artaxerxe regibus pharaonis. et cōpleuerūt domū dei ꝛc. huius darij hystaspis filius xerxes. in cuius oculis eīdras inueniens gratiā obtinuit: vt in hierm reuerteret cū multis donarijs. j. Esdre. vij. huiꝰ etiā regis pincerna fuit neemias qui cū multa turba reuersus est in hierusalē: data sibi licentia a rege ad instaurandū hierusalem et muros eius diruptos: Neemie. ij. Tertius darius dictus est cognomēto nothus quē precessit secundus xerxes. Quartus fuit darius filius arsami quē interfecit Alexander macedo: q̄ darius vltimꝰ fuit de regibꝰ medoꝝ ꝛ pharaō. Nō ꝙ hic ꝺ: intelligit de primo dario. s. cui successit cyrus in regnū. v Et decima visio manifestat: Dañ. ix. x Cuius ra. ꝓse ꝛc. Dañ. ix. a Per ga. ar. Dañ. ix. Adhuc loquēte me i oratione mea: ecce vir gabriel quē videram i visiōe i principio visionis. Dañ. ix. b Jn eadē visiōe. Dañ. ix. c Mā mo. in. re. ꝛc. Hic tāgit actꝰ reuersionis siue ciuitatis. Hic tangit ordo reuersionis. cū ꝺ: Mā moriēte supradicto rege medoꝝ. s. dario: Et succedēte i regno cyro. secōo notat efficiens cā. eū ꝺ: d Per eundē regē. i. cyrū. j. Esdre. j. tertio notat ipsa reuersio: ibi: Populūq; isrl i hierl reduxit. quarto subdit ipius reuersionis certificatio. ibi: e Historia secūdi libri Paral. vl. f Et initiū. Esdre. j. ca. g Cūq; a populo isrl. Hic subdit ō missione ꝓphete: ꝛ primo tangit q̄ est missus

IN anno secōo darij regis. Ca. I Cū cyrus rex ꝑsaꝝ occiso balthasar occupasset regnū babyloniox cū dario patruo suo rege medoꝝ ꝓmo anno regni sui remisit in hierm circiter. l. milia

rib⁹ tēpluꝫ dei ędificari cepisset: mortuo cyro rege ac regnāte dario rege ꝑsaꝝ q̄ memorato cyro successerat vicine gētes ciuitatē hierl'z vt idē esdras refert restaurationē tēpli ꝛ ciuitat' resistendo impedire ceperūt. Qua rōne deterrit⁹ ꝓ's isrl' repationē supradicti tēpli dñi necdū iuxta ꝓmissionē cōcessaꝫ eē credebat. Propter qō i scōo āno regni memorati darij regī ꝑsarū aggeꝰ ꝓpheta a deo missus ad ꝯorobabel q̄ de tribu iuda erat: q̄ ptātē regni susceptu rus erat: ꝛ iesū filiū iosedech summū sacerdotem admonet vt cret dat cōpleto nūero annox tēpus restaurationis hierm aduenisse: ꝫ etiā addito: ne ſcredulitatē ꝓpli vellēt imitari: de q̄ deꝰ dixit ꝓ eū: Populꝰ ꝫ dicit: nōdū venit tps vt ędificeꝫ domꝰ dei. Dia aūt ꝙ textu huiꝰ ꝓphetię cōtinent: reuersionē ꝓpli: ędificationē tēpli: renouationē ciuitatis: obseruantiā sacerdotalē ꝛ interitū regnox gētiū exterarum significant.

Finit prologus.

Incipit argumentum.

AGgeus festiuus ꝛ lętus: q̄ seminauit i lachrymis vt i gaudio meteret: destructū tēplū ędificat: deūq; patrē inducit loquētē: Adhuc vnū modiculū ꝛ ego cōmouebo cęlū ꝛ terrā mare ꝛ aridā: ꝛ mouebo oēs gētes: ꝛ desideratus veniet cunctis gentibus.

Incipit Aggeus ꝓpheta.

IN anno se Ca. I cundo darij regis in mensę sexto in die vna mensis: fā ctū ē verbū dñi i manu aggei ꝓ

r Factū est verbū dñi in manu Aggei. i. ꝓ ipsū aggeū. hāc ꝓ dei ministrū. iste eīm ē modus loquēdi hebraicus. pōt etiā dici q̄ in ꝫ exprimit donū ꝓphetie datū aggeo ꝓ tēpore dñi. Nic. de lyra. Aggeus festiuus interpretatur. Ista ꝓphetia scripta est in anno secundo regis darij. Et ideo ꝓphetia ista ponitur in fine duodecim ꝓphetarum. Quia tamen ꝓphetia ista fuit prima post reuersionem populi de captiuitate babylonica. ideo ꝓphetia ista ponitur in principio ꝓphetarum. Et sciendum q̄ ꝓphetia ista fuit missa populo ad instantiam ꝓphetarum Aggei et Zacharie. vt patet. j. Esdre. v. Et ideo ꝓphetia ista dicitur Aggei. Et ꝓphetia Zacharie ponitur post ꝓphetiam Aggei. Et ꝓphetia ista diuiditur in duas ptes. quia primo ponit ꝓphetia. secundo tractatus. ibi: Hec dicit. Jn ꝓmio vero ponit primo huiꝰ ꝓphetie tēpus. cū dicit: Jn anno secūdo darij regis. Sc̄m Josephū. xj. libro antiquitatū iudaice ille darius fuit filiꝰ hystaspis: ꝛ fuit amicus zorobabel ꝛ fauorabilis iudeis: vt pz. j. Esdre. vj. ꝛ ꝫ maxime fuit vt dicit Josephus: q̄ annis regni ꝓmouere' ad regnū ꝑsarū: fecit votū q̄ si cōtingeret eū sic ꝓmoueri faceret tēplū in hierm edificari: ꝛ ibi vasa deferri. Secūdū ꝛo Ra. Sa. iste darius fuit filiꝰ assueri regis ꝛ hester reginę: ꝛ sic fuit fauorabilis iudeis rōne matris sue q̄ fuit iudea. ꝛ istud secūdo dictū videt mihi ꝓbabile: sicut declarauit diffusius sup primū caplm libri Hester. tā s̄m vtrūq; dictū aggeꝰ ꝓpheta uit post reditū captiuitatis babylonice q̄si vtero (si tā duo fuerūt) regnauit post cyrū. q Jn die vna mēsis. i. prima die illius mēsis: eo mō loquēdi quo ꝺ: Heb. j. Et factū ē vespere ꝛ mane dies vn⁹. s. primꝰ. secōo ponit nomē ꝓphete. cū ꝺ::

Universidad de Navarra Biblioteca

dei qui occiderūt fermonē.i.filiū dei:q̄ man⁹ eo⁹ plene sunt sanguine.
Zorobabel typus est saluatoris: qui destructū patri edificat tabernaculū:tā de reliquijs iudeoꝝ ℣ de multitudine gentiū. Zo:iste ro: magister. babel.i.babylonie.i.iste magister babylonie qui nat⁹ est in babylone:de babylone reducit ꝓpm̄ i terrā ꝓmissiōis ꝰ ā fuerāt abducti captiui. Vel
Job.7. (
tio ponit ꝗbus ꝓpheranit.cū dicit: a Ad zorobabel filiū salatbiel:& sic iste zorobabel fuit nepos ioachin:Matth.j.q̄ cuilmerodach leuauit de carcere:& posuit thronū ei⁹ sup thronū regum qui erant cum eo in babylone.iiij.Reg.vlti.

a ℣ q̄ nat⁹ est i babylone & ꝓs i mūdi cōfusione.

phetę ad zorobabel filiū salathi a
a ℣ q̄ de stirpe erat dauid. b ℣ qui de tribu iudecercodali. ℣ in his duobus vnus christus signatur rex et pontifex.

el ducē iuda:& ad iesum filiū iosedech sacerdotē magnuz dicens: b†
a ℣ nō zorobabel:nō iesus:sed populus dicit: qui sub dario iugū seruitutis nōdum recusat.

a Hec ait dñs exercituū dicēs:Pōpulus iste dicit:Nondū venit tēpus domus domini ędificandę. c
b Et factum est verbum domini in manu aggei ꝓphetę dicēs:Numquid tēpus vobis est vt habitetis d
a vicinis gētibus: ꝓpter quod dicebat nondū adhuc uenisse tempus reędificādi tēplum: ſi eſt placeret dño,p tunc illa edificatio tolleret impedimenta: vt dicebat: ꝓpter q̄s fuit negligens de illa edificatione vsq̄ ad tēpus darij regis:in quo aggeus ſpiritusancto illustratus repręhendit eorū negligentiaꝫ exhortans ad templi edificationē. q̄s cōplerū fuit vj.darij ano.j. Esdre. vj. Secūdū Josephum vero anno eius. vij. quia fuerunt diligentes in operādo. Sic igitur iste tractatus i duas partes diuidit̄.quia primo arguitur precedens negligentia. secundo cōfortatur sequēs diligentia ea. sequē. Prima in duas: quia primo ponit̄ argutionis actus. ſcdo ei⁹ effect⁹. ibi: Et audiuit. Circa primū dicit̄ c
c ℣ Populus iste dicit: Nondum venit tempus. Hoc dicebāt propter impedimenta supuenientia a deo permissa: vt dictum est.sed hoc non valebat. Deus enim aliquando ꝓmittit in opere sibi placito impedimenta occurrere: vt maius meritum habeatur in maiori labore. ideo subdit: d Nūquid tempus vobis est vt habitetis in domibus laqueatis & id est vt faciatis edificia curiosa. g Et domus ista deserta:quasi diceret nō:quod ꝓbat per effectum. h Ponite corda vestra sup vias vestras .i.cogitate de operibus ꝓs vestris necessitatib⁹: et inuenietis defectum notabilem propter operis templi negligentiam: vt habet.j. ideo sequit:

Dux.ita Duhal.

Wyſtice

Considerate cuncta que geritis:et relinquentes studium domorum vestrarum humilium:ascendite in montem vbi sunt ligna que non comburantur:sed ad opera domus mee ꝓficiant.et vt hoc libentius agatis scitote q̄ in his mihi placebitis. i Respexistis ad amplius. Sepe multa bona de multis sperantur quorum doctrina & conuersatio bona videtur: Sed vbi tempus messium venerit:id est cū tempus docendi habent: & exemplo vite alios instruendi opportunitatem consequunt: vel parum vel nihil est in eis inuētum :et surrepente paulatim negligentia:hoc parum q̄s videbantur habere perdunt. Quod ideo eis euenit quia in priſtinis domibus suis securi fuerunt:& nō ascenderunt in mōtem scripturarum: nec in se domum domini extruxerunt.

minus exercituū. Pōnite corda ſ i memoriā reducite q̄ feciſtis & q̄ paſſi eſtis. b
vestra sup vias vras. † Semina- † 1*
a ℣ in horrea. b ℣ minus receptibus q̄ semina- ſtis. c ℣ ne quis dicat voluntariū fuiſſe euentum.

stis multū & intulistis pārū. Cō- †
a ℣ q̄ parum fructus habuiſtis.

medistis:& nō eſtis ſaciati. Bibi- †
℣ exhilarari. a ℣ habuiſtis pallium: ſed quod nec repelleres frigus nec seruaret calorem.

stis & nō estis ebriāti. Operuiſtis † d
a ℣ ſi quis vel negociatione vel mercēnaria manu mercedes cō gregauit:ille pecunie ita veſtuſte ac ſi mitteretur in ſaccū pertuſum.

vos:& nō eſtis calefacti. † Et q̄ mer- † 1*
ces congregauit:misit eas in sac- † e
a ℣ idem dñs ad idē quod ꝓius horatur.

culum ꝓtusum. Hec dicit dñs ex †
ercituum. Ponite corda vestra † f
sup vias vestras. Ascēdite i mon- † m
tem portate ligna:& ędificate do- †
mū & acceptabilis mihi erit: et †
glorificabor dicit dominus. Re- † g
spexistis ad amplū: & ecce factū

Et vos

Et intulistis. Ecce aliud incōmodū q̄s cōtigit differentib⁹ edificationē cū iā tēpore messis putarent se tenere frumēta in manib⁹ vacuos culmos sine frugibus cōgregabāt:et illud tantillū q̄s ꝓperat inferebāt in domū:sed vi virtus exſufflabat. i.ad nihilū redigebat:q̄ folliculi vacui & frumentū vacuū farinā nō habebat.
Mystice
Bozem. Mystice. Bos est celestis gratie bñdictio:q̄ nō de aere vbi multe ꝓturbationes sunt:sed de celo descēdit: ad rigandas animas ſaculo diaboli vulnerato vel in ꝓsecutione estuantes.
Mystice
Et vocani siccitatem. Quicquid sine auctoritate scripture:q̄si apostolica traditione spōte cōfingūt heretici: peritit gladius dei. Mystice. Gladius vel vigor vētus:serino dei acutior omni gladio: q̄ aridā terrā,i.negligentē animā & in cauis habitātē nē fructū ferat disperdit. Vocat & sup montes q̄ cōtra scientiā dei se eleuāt:destruit eiā triticū & vinū & oleum quib⁹ quasi cibo et potu heretici deceptis populis blandiunt:panis eoꝝ panis doloris:vinū eoꝝ fel draconū.oleum eoꝝ q̄s ipinguat caput peccatoris. Per boues sensus et cogitationes eoꝝ. vel per boues doctiꝓ iumēta indocti.q̄ cū operibus manuū.i.ieiunijs & varijs obſeruationib⁹ pereūt. Possunt hec intelligi de malis doctorib⁹ ecclesie qui carnalia que rentes nec in se nec in alijs domū dei diligentiā querūt reędificare: sed multos verbo & exemplo scandalizant. b Et audiuit. Per zorobabel & iesum:signat vnū ꝓs:rex & sacerdos:& ideo illi nō timent: sed solus populus timet. q Et dixit aggeus nūcius dñi. Quidā putant iohannē baptistā:& malachiā qui angelus domini interpretat:& aggeū fuiſſe angelos: & ob dispēsationē inſiti dei assūpſiſſe humana corpora:& inter boues cōuersatos. Unde dicit iohānē baptiſtam advocē marie in vtero matris exultaſſe. Nos vero dicimus nūciū dei.i.angelū q̄ hebraice malachi dicit̄ ꝓphetā appellari:quia dei voluntatē nūciat bolibus. f Ego vobiſcū ſū.Ego ego vester adiutor. Edificate domū meā q̄ in vobis est destructa: me i medio vestri cōſtituite:nemo edificationem vestram poterit prohibere. g Et ſuſcitauit deus. Jam verus zorobabel de genere dauid & iesus ſacerdos in eternū ſuſcitatus est virtute patris.quo adiuuāte debem⁹ ſuſcitari ad edificādā ſpiritualē domū dei:in quā ingreſſi ſpirituales hoſtias offerre debem⁹:et opera digna templo dei facere debem⁹:q̄ ramē facere non possum⁹ niſi ꝓius dominū timuerimus. Quia vero in ſeculo sum⁹ & sub dario generationi cōiugiſq̄ ſeruiētes edificam⁹: ideo sexto numero quo factus est mundus:& ſecūdo anno q̄ diuidit ab vnitate ingredimur domū dei. Cū vero in senario factus ſit mūdus: duplicari oportet senariū:vt reędificet mūdus:& ſic in duodenario est ſobolis humane reparatio:q̄ vt de vtroq̄ populo facta oſtendat duodenariū duplicam⁹:& ſic i vicesima quarta die edificata est eccleſia: tam de gentibus q̄ de circūciſione. Vel octonari⁹ ad circūciſionē:ternarius ad fidē trinitatis refertur. Per fidem trinitatis fit vera circūciſio virtu⁹. Ideo multiplicato octonario per ternariū: in vicesima quarta die edificamus domū. b In die vicesima. Eodem anno darij & eodem mense qui in principio poſitus est:ſed non eodem die. Ibi eū dicit in vna die mensis:hic dicit in vicesima quarta. vt inter primū diē quo dñs loquit̄ p aggeum: et vicesimū quartū quo ingreſſi ſūt. xxij. dies medij fuerint q̄bus timuit ꝓpl's dñm.

a Et vos festinatis vnusquisq̄ in domū ſuā.i.cum magna diligentia intenditis vtilitatib⁹ vestris:& q̄ non valet ratio ſine diligentia ſine dei ꝓuidentia. ideo subdit:
b Propter hoc.i.ꝓter nimiā diligētiā in operibus vestris:& negligētiā in diuinis. c Sup vos ꝓhibiti sunt celi ne darent rorem: ſufficientem ad terre fecundationē:& p conſequens impedita sunt terre naſcentia:et p consequens homines & iumenta ſufficiens nutrimētum nō habentia: q̄s requirit ad multiplicationē hominum & iumētoꝝ: quia semen eoꝝ est de ſuguſto alimēti. Virtus em̄ nutritiua materiā ministrat generatiue.q.d. anima. d Et ſup omnē laborē manuum:quia homines non poſſit bene laborare:niſi habeant ſufficiens nutrimentum.
e Et audiuit zorobabel filius ſalathiel Hic cōsequēter ponit̄ argutionis effectus:quia ad vocem ꝓphete dux populi et sacerdos magnus & ꝓsequēter totus populus cōceperūt voluntatē & cōſtantiam edificādi domū dñi. & patet littera paucis exceptis que discurrentur. f Et dixit aggeus nūcius dñi:de nūcijs domini,i.de numero ꝓphetaꝝ a deo miſſorum.
g Ego vobiſcum sum dicit dominus paratus vos auxiliari in edificio tēpli. h Et ſuſcitauit deus ſpiritum.i.volūtatē & cōſtantiam ad edificandum. i In die vicesima. Poſtq̄s rēpbenia eſt populi negligentia:hic cōsequēter cōfortat eius sequens diligentia: et dividit in duas partes:q̄ primo confortat ea operis ꝓfectu. ſcdo de christi aduētu. ibi: Nolite timere. Circa primū ponit ꝓmo continuatio respectu ꝓteriti. ſcdo executio ꝓpoſiti. ibi: In ſeptimo. Circa primū dicit: In die vicesima & quarta mēſis 9ē.immediate eſt ꝓmiserat ꝓphera. Et faciebāt opus i domo dñi exercituū dei ſui:& nō dixerat quo tpe inceperant illud opus. ideo hic manifestat ꝑtum ad annum.cū dicit: In anno ſecūdo darij:& ꝑtū ad mēſem cū dr:
k In ſexto mense. Et dicūt aliq̄ q̄ iſte fuit mensis septembris: quia fm eos primus mēſis apud hebreos eſt aprilis: ſed oſtenſum fuit Gen. vij. et Exo. xij. q̄ primus mēſis apud hebreos est martius: tā aliquādo cōcurrit cū aprili nō: quia faciunt mēſes p lunationes: & fm hoc iſte mēſis eſſet augustus qui est ſextus a martio. Sed quia xxiij. dies augusti nō est tps i quo ſolēt edificia magna inchoari:ſed magis circa principiū veris: & ad huc min⁹ est apta, xxiij. dies mensis septēbris.ideo aliter dicendū q̄ licet martius ſit primus mēſis apud hebreos:fm ordinē feſtoꝝ p anni circulū; nō septēber est primus fm ordinem negotiorum: q̄ est primus ſimpliciter fm eos: eo q̄ in ipso fuit creat⁹ mūdus:ſicut declarātū fuit diffuſius: Gen. vij. & fm hoc mensis vj. hic accipit̄ fe

† Dic inci pit.ij.c.fm aliquos.

est minus. Et intulistis in domū
a ℣ hec mala contingant vobis.

& exuſſiaui illud. Quā ob causaz
a ℣ vos habitatis vnusquisq̄s in domo sua.

dicit dñs exercituū. Quiā dom⁹ mea deserta est:& vos festinatis a
vnusquisq̄ i domū ſuā. Propter b
hoc ſup vos ꝓhibiti sunt celi: ne c
a ℣ nō ſolū nō dant pluuiam ſed nec nocturnum roꝛē vt ſalē modico humore agri rēperēt. b ℣ q̄ ſponte ſoler gignere aaaro ſuu creatura retinet.

dārēt roꝛē:& terra ꝓhibita est ne † b
daret germē ſuū. Et vocaui ſicci † c
a ℣ vel gladiū q̄s melⁱ ventū vrentē. b ℣ ſup montes vocat ſiccitas ne ꝓcrant triticū vinū et oleū: vel quecūq̄s humus ſponte generat.

tātē ſup terrā & ſup mōtes & ſup
triticū & ſup vinum & ſup oleū: &
a ℣ ꝓcedente fame cōſequentur ſup homines et iumenta mors venit.

quecūq̄s ꝓfert bum⁹: & ſup hoes
℣ idē & vrens ventus omnia conſumit que manus hominū laborauerūt.

& ſup iumenta: & ſup omnē labo- b
a ℣ iſti qui venerūt in virum ꝓfectū audiūt: obediunt non timēt: q̄ charitas foras mittit timorē.

rem manuū. Et audiuit zoroba- c† d
bel filⁱ ſalatbiel:et iesus filⁱ io-
ſedech ſacerdos magn⁹:et oēs re
liq̄e ꝓlis vocē dñi dei ſui: & ver- e
ba aggei ꝓphetę ſicut miſit eū
a ℣ qui nō ꝓtenerūt in virum ꝓfectū.

dominus deus eoꝝ ad eos: et f
a ℣ ſciens q̄ facies dñi ſup facientes mala vt perdat de terra memoriā eoꝝ.

timuit populus a facie dñi. Et di- f
℣ vn⁹ de nūcijs ꝓphe de ꝓpheris.

xit aggeus nuncius domini: de g
nuncijs domini populo dicens:
a ℣ non loquit̄ ad zorobabel: vel iesum: cū q̄libⁿ er in quibus semp erat:ſed populo timenti qui accepit mercedem ꝓ timore dei vt dñs ſit cū eis.

Ego vobiſcum dicit dominus. g
a ℣ quaſi prius bormierem. b ℣ nō eos nos animam ſed ſpiritum qui magis ſcit ędificare templum domino.

Et ſuſcitauit dominus ſpiritum b
zorobabel filij ſalathiel ducis iu-
℣ vt regnū et ſacerdotiū deo edificarent rēplū.

da:& ſpiritū iesu filij iosedech ſa-
cerdotis magni: & ſpiritum reli-
a ℣ forte enim fuerant.

quorū de omi populo: & ingreſſi
a ℣ quod dignum erat penetralib⁹ domus dei.

ſunt et faciebant opus in domo
dñi exercituū dei ſui. † In die vi- i
ceſima et quarta mensis:in ſexto k
mense: i anno ſecūdo darij regis.

bmarius.cui⁹. xxiij. dies est in principio veris: q̄ est tertia dies ei⁹:& in illo tempore ſolet materia diſponi edificiorum in vere exequendorum.

In ſeptimo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Moraliter ✦ p̄ In anno ſcdo darij re gis ꝛc. Scāſt: et populꝰ ille dicit nōdū venit tp̄s domꝰ dūi edificande ꝛc. Prophetat ad ſram cōtra eos q̄ negligebant opus domꝰ dūi: ꝛ dc. ꝓpter negocijs erāt valde ſollicitiq̄ quos mystice ſignificanf illi plāti q̄ de ſpirituali edificio eccl̄ie qđ fit p ſanā doctrinā et bonā vitā parū curant ꝛ ꝑ lenādis pecunijs magnā ſollicitudinē habēt. Sed qm̄ aliq̄ doctrine ꝛ p̄dicationi intēdūt ſollicite principaliter: ꝓpter queſtū vel famā hoīm. ideo ipis ōr:: ¶ Geminaſtis multū ꝛ intuliſtis parū. qz cupiditas ꝛ vana gloria abſtulerūt fructū. ¶ Comediſtis et nō eſtis ſaciati. incōpando vobis curioſa auditorib⁹ placida q̄ mentē nō reficiūt ſed fameliczam relinquūt eo q̄ talis ſcia inflat ꝛ nō edificat. ¶ Bibiſtis et nō eſtis inebriati. nā aqua ſapie terrene ſitim nō ſedat ſz magis augmētat. ¶ Operuiſtis vos. verbo⁹ curioſitate.

¶ Et nō eſtis calefacti. charitate. k ¶ Et q̄ merces congregauit. i. opa bona de genere. l ¶ Miſit eas in ſaccū. ꝓpter deſectū ſtēctionis recte. ¶ Hec dicit dñs. Hic inducit ad ſpiritualē edificiū dom⁹ dei di. m ¶ Ponite corda vr̄a ſup vias vr̄as. ad dei opa dirigēdo: ꝛ ſubdit modū di. n ¶ Aſcēdite i mōtē. ſ. p̄fectiōis vite. o ¶ Portate ligna. i. ſacra ꝭba ꝛ exēplia ad edificiū eccl̄ie. † Et acceptabilis mihi erit. ſ. edificatio veſtra. Et renerrik ad argūmēta negligētie priſtina d. p ¶ Reſperiſtis ad ampli⁹ ꝛ ecce factū eſt min⁹ ꝛc. ꝛ eſt eadē ſmia cū illa q̄ poſita eſt ꝑte p̄cedēti. Et ſubdit pena cū ſz: b ¶ Propter hoc ſup vos ꝓhibiti ſunt celi ꝛc. i. angeli q̄ ſūt cines celi retraxerūt a vobis auxiliū ſuū. ſicut Viere. ij. dr in ꝑſona angelor̄. Curauim⁹ babyloné ꝛ nō eſt curata derelinquam⁹ eā. q ¶ Et terra ꝓhibita eſt ne daret germē ſuū. ꝑ terrā ſignificāf laici terrenis intēti. ipi vero frequēter retrahunt a bono ꝓpter malicīā cleri. r ¶ Et vocaui ſiccitatē ſup terrā ꝛc. q. d. x̄pi p̄ venit detect⁹ deuotiōis i paruis mediocrib⁹ ꝛ magnis e ¶ Et audiuit zorobabel. ꝑ b aūt q̄ ꝓceps ꝛ p̄ſitor. ꝓmo acquieuerūt monitioni ꝓphete ꝛ alij cōſequēter vt dic dr oſdik q̄ q̄ ꝓncipes ꝛ plāti inciṕiūt donū opus: alij de facili eos ſequūt k. iō ſequit: s ¶ Et faciebant op⁹ in domo dñi.

Glo.ordi. Nico. de lyra

¶ a In ſeptimo mēſe. Eodē anno ſed in mēſe ſeptimo in quo ſūt ſolennitates dei viceſima ꝓma die menſis. i. tribus hebdomadib⁹ cōpletis et ꝑfecta requie i mysterio trinitatis tertio fit verbū dei ad aggeū qui ſemp ad hoc laborabat vt ſermo dñi in eo fieret. ¶ Fit ſermo dei ad eos q̄ ceperant operari in domo dei iam in requie. i. in menſe ſeptimo: ꝛ in pleno trinitatis ſacramento. i. xxj. menſis ad aggeū feſta dei celebrantē: ad zorobabel filiū ſalathiel: q̄ ꝑ nobis homo fieri dignatus eſt: ꝛ ſacerdos ꝛ ad reliquos populi. Ad cōparationem totius mūdi parua ps fuit in principio credentium. Quis in vobis. Quondā fuit iudea domus dei ſeruiens vni deo ſm̄ p̄cepta legis: ꝛ dilecta in patribus abraā: dauid et ceteris: ſed iam execrata cepit eſſe non dilecta nec populus dei. Hec domus in conſpectu chriſti et populi credentis reputaf quaſi nō ſit. Vocauit ergo chriſtus vt regnū ſuum et ſacerdotium corroboret. Vocaf ergo ꝛ populus qui in concaulis terrenorum habitabat vt faciat opus ſpirituale in domo dei: ꝛ ſciat deū eſſe ꝑſentem ſibi ꝛ facientē ſpūaliter in ipſis qō quondā in figura paciſcebat de egypto egredientib⁹. Promittit etiā ſpiritū ſuū adiutorē eox qui operanf in domo ſua: ꝛ implent ſermonē pacti ſui. Moui celum quando de celo audita eſt vox mea: ꝛ terram quando ꝓtori populo dedi teſtamētum: ꝛ in aduentu meo: caligo: turbo: tenebre: cernebant. Moui mare: quādo preſtiti viam populo trāſeunti. Moui aridam: id eſt egyptū ꝑ plagas cū eſſet a cultu dei vacua. vel ſolitudinē quā pplus. xl. annis circūiit: ꝛ qui hec feci in datione veteris legi: Adhuc modico celū ꝛ terrā tpe paſſionis. Celū q̄ ſole obſcurato tenebre facte ſunt. Terrā quando petre ſciſſe ſunt: ꝛ monumenta aperta ſūt. Mare: interfecto draconе qui in eo erat. Arida: infructuoſam gentilū multitudinē: ꝛ illis cōmotis moueuebo ad fidem omnes gētes: qz in oēm terrā exiuit ſonus eorum: ꝛ hoc erit quādo venīet deſideratus cunctis gentibus: in cui⁹ aduentu implebitur eccleſia gloria maiore q̄ fuit in ſynagoga: ſicut maior eſt xp̄s filius in eccleſia q̄ moyſes ſeruus in ſynagoga: ꝛ hec gloria dabit ꝑ argēti. i. eloquia ſcripturarū ꝛ anrum: id eſt occultum ſenſum qui verſat in pectore ſanctorū. b ¶ Quis in vobis eſt. Fuit olim in iſrael domus dei que nūc ita deſerta erat vt in aſpectu videntiū reputaref quaſi non fuerit: quod non ſolum de edificijs templi debet accipi: ſed de omnibus que quondam pre clara habuerunt iudei. c ¶ Et ego mouebo celum et terrā. Quādo dedi primū teſtamentū in ſyna: Moui celum et terram: ꝛ mare rubrū et deſertū vt vobiſcū ponerem teſtamentū, nūc aūt polliceor

a ¶ In ſeptimo mēſe vi ceſima ꝛ ꝓma mēſis factū

a ¶ operando merebaf vt ieo ſermo dei ampli⁹ fieret.

ē ꝭbū dūi i mānu aggei ꝓphetę dicēs: Loḡre ad zorobabel filiū ſalathiel ducē iuda: ꝛ ad ieſū filium iosedech ſacerdotē magnū: ꝛ

a ¶ qui viderunt anriquā domum dei ꝛ nūc inter ſunt reſtaurationi.

b ad rēliquos populi dicēs: Quis in vobis eſt derelictus qui vidit domū iſtam i gloria ſua ꝓma: ꝛ

a ¶ quali nūbi ad cōparationē ꝓnio.

Et q̄d vos videtis hāc nūc: Nū quid nō ita eſt quaſi nō ſit i oculis veſtris? Et nūnc cōfortare zo

a ¶ ſed nolite deſperare.

robabel dicit dominus: ꝛ confortare ieſu fili iosedech ſacerdos magne: ꝛ cōfortare oēs populus terrę dicit dñs exercituū: ꝛ faci

a ¶ opus in mea domo. ¶ pater.

tē: qm̄ ego vobiſcū ſuz dicit dñs

¶ filius.

exercituū. Verbū qō pepigi vo

a ¶ alio egrederemini.

biſcū cū egrēdimini de terra egy

a ¶ ſanct⁹ ¶ ego q̄ iubeo omnipotēs ſū cuius oēre eſt facere. b ¶ medius veſtrū ſtetit quē vos neſcitis.

pti. Et ſpūs me⁹ erit in mēdio veſtrum. Nolite timere: qz hec dicit domin⁹ exercituū. ✝ Adhuc vnuz

a ¶ tempore paſſionis ſol obſcuratus eſt.

c modicū ē: Et ego cōmouebo celū et terrā ꝛ mare ꝛ aridā. Et moue

a ¶ contraria poteſtates ſplendorem domini ſuſtinere nō valentes.

bo ōmnes gentes: et veniet deſi

Nico. de lyra

a-a ¶ In ſeptimo men ſe. Hic cōſeqūter exequit ꝓpoſitū circa qđ primo ponit tempus. cū dicit: In ſeptimo menſe. ſcēdo ſubdit cōfortatio operantiū. cū dicit: b ¶ Loquere ad zorobabel p̄ncipem iuda. ꝛc. dirigendo primo ſermonē ad principales: ꝛ ſcdo ad totū populū. c ¶ Quis in vobis eſt derelict⁹. ſ. i. vita. Qui vidit domū iſtā: a ſalomōe edificatā nūc tū deſtructā.

d ¶ In gloria ſua prima. ſ. tpe ſe decbie. Habebāt et adhuc aliq̄ reuerā de captiuitate babylonica: q̄ tempore ſedechie viderāt tēplū a ſalomone edificatū añ q̄ deſtrueret ꝑ nabuzardā: vt dr. j. Eſdre. iij. e ¶ Nunq̄d nō eſt ita quaſi non ſit. q. d. ſicut qz redeuntes de babylone: ſtatim inceperūt reedificare templum: ſed impediti ab aduerſarijs modicū fecerūt vſq; ad ſecūdū darij annū: ita q̄ illud q̄ ſi nihil erat cōputandū.

f ¶ Et nūc cōfortare zorobabel dicit domin⁹ ꝛc. q. d. ꝓficietis ope mea in aſſiſtentia.

g ¶ Verbum quod pepigi vobiſcū. i. cū patrib⁹ vr̄is.

h ¶ Cum egredimini de terra egypti. in ipſis: qz filij ꝓ exiſtunt in parentib⁹ virtualiter ſeu originaliter: ꝓmiſit eſſ̄ populo aſſiſtere: dū tū ſeruiret ei fideliter: vt ꝓz in Exo. et Deutero. i plurib⁹ locis. i ¶ Nolite timere. Hic ꝓ̄r ponitur ꝓpter cōſolatio de aduētu xp̄i. ꝛ dimittit i duas ꝑtes. qz primo ponitur cōſolatio ꝓpter de xp̄i adnētu. ſcdo de multiplici terre fructu. ibi: In viceſima. Circa primū dicit: k ¶ Adhuc vnū modicum eſt ꝛc. i. xp̄s breue ſpatiū p̄cedentis durationis mūdi. l ¶ Et ego cōmouebo celū. iſto ſuſtit ſpiritū q̄ſ ſtella noua in nativitate xp̄i apparuit Matth. ij. m ¶ Et terrā ꝛ mare. q̄ſ fuit impletū ꝑ victoriā romanoꝝ in oi terra ꝛ in inſulis maris. n ¶ Et mouebo oēs gētes: ꝛ ꝑ fuit impletū imminente xp̄i natiuitate. ꝓpter q̄ ſūe exijt edictū a cēſare auguſto: vt deſcriberet vniuerſus orbis reddaf ſub dominio romani impatoris: ꝓpter q̄ ibant ſinguli ad ciuitatē ſuā: ꝛ tūc xp̄s fuit nat⁹: Luc. ij. o ſubdit: o ¶ Et veniet deſideratus cūctis gētib⁹. i. xp̄s ꝑ ſalute oīm gentiū

mittēdus.

¶ Ꝑ adhuc ſemel mouedo celū ꝛ terrā: vt illis cōmotis moueanf oēs gētes: ꝛ tūc venier deſideratꝰ cūctis gētib⁹. i. ſalnator: ꝛ tūc ꝛplebo domū iſtā maiore gloria q̄ ꝓtius. a ¶ Et in loco iſto. Quita ad edificationē ſpūalē tpe dom⁹ nihil nō valet q̄ſtū pax ſpōdeo pacē vandā in loco iſto: vt in pace q̄ exuperat oēm ſenſum ſit locus meꝰ. b ¶ Dixit dñs. Hic numerus nunq̄ in bono accipit. Oēs ſolennitas finit octauo die nec ad nonū ꝓuenit. Hierusalem apud hieremiā nono menſe a babylonijs expugnat. Quia ergo de iniuſticia ꝓpli ꝓphetia erat futura ſecūdo anno darij iūgit no⁹ mēſis: ſed qz dat locus penitētie poſt correctionē iniuſticie dicit. ꝓxiū. fit ſermo dñi ad aggeū vt quaſi ex ꝑſona dūi queſtionē a ſacerdotibus ſciſcitet ex lege venientē. c ¶ Viginti ꝑ quaternarium multiplica ꝛ erūt octuaginta q̄ numerus bis habet. xl. quadragenarius vero penitentiaz notat: q̄ nō ſolū debet eſſe corporis ſed etiam ſpiritus: q̄ſ octogenarij ꝓtēdit. c ¶ Ad aggeū ꝓphetā. nō in manu aggei vt. ē. Ibi eſt. ꝓfectū habebat: ꝛ tūc inūnda opera. Cui vero eius necdū plenā ſapiētiā receperat. Vel quia adhuc habitabat inter eos q̄ dicebāt. Non dū venit tempus do. do. edi. In opib⁹ mān eius facꝰ ē ſermo dñi. Nunc vero tacta ſunt fundamenta tēpli: et ingreſſus ppls cū ꝓncipibus facit opus dei: et audit mysteria. Mouedo oēs gentes: ꝛ plenus eſt vaticinio: ꝛ ideo ad totū aggeū fit ſermo. d ¶ Si tulerit. Carnes oblatas in altari: aſs ſacerdotes in abditis tēpli comedebāt. aſs ꝓpiqui eox domi. aſs qui de ſacerdotib⁹ videbanf ma culati. aſs iſraelite qui nullā habebant imunditiaz. Immundus ẋo dicebaf ꝙ̄ hoīem mortuū tetigerat. Quādiu eſt anima eſt in corpore: corpus humanū nō ē immūdū: ſ̄ ſcito aīa recedit. Que rit aūt ꝓpheta: ſi ꝙlibet hō tulerit carnē ſanctificatā: ꝛ ligauerit eā in ſūmitate veſtimēti: ꝛ ipſa ſūmitas tetigerit panem vl aliquid quo poſſit homo veſci nunquid ex illo tactu cibus ille ſanctificari poteſt? Reſpondet q̄ nō ſanctificaf. ¶ Anagoge. Aīr eccleſiaſtic⁹ qui immolat agnū immaculatū ꝛ indutus eſt chriſto: ilgat ſanctam carnē in pallio: quando de exterioribus ſacramentis auditores informare intēdit: ꝛ hoc pallio cōtingit exponēdo diuinā ſcripturā q̄ ē ſt panis cōfirmās cor hominis et eſt pulmentum: id eſt coctio: ſicut ſunt apoſtolice epule: que condiunt et decoquunt carnes veteris legis: et conditas ꝓbent eſui. Eſt etiā ſcriptura vinum letificans cor hominis. Eſt etiā oleum exhilarans faciem. Eſt etiaz cibus lactis quo aluntur et parvuli: et alia huiuſmodi. Sed dum auditores per ſcripturam de exterioribus ſacramentis eruditunf nō vt ſanctificatum cibum comedunt: quia interiori pinguedine ſacramentorum intus non reficiunf. Econtra auctor peruerſe doctrine quēcunq̄ doctrina ſui inficit: imundā reddit. habent autē et mali in doctrina ſua panem ſed luctus: ꝛ vinū ſed inſanie ebrietatis ꝛ oleū adulatiōis, habēt ꝛ pulmentū dū ad cōfirmationē ſue puerſitatis: quaſi ad cōdimentū myſtica ō ſcripturis interſerūt. habent ꝛ alios cibos. i. diuerſos tractatus quos qz ab imūdis ſunt ſeripti: ꝛ imūdo ore, plant: q̄ tetigerit imūdus fit: ꝛ in eoꝝ ducē errorem. e ¶ Si tetigerit pol. Aliam queſtionez ꝓponit. quia ad ꝓiorem bene reſponderunt: et in hac facile poteſt capi imperitus. ¶ Poteſt enim videri vt

deratus cūctis gētib⁹. Et ꝛplebo

a ¶ vt puruus ſponſoꝛ inſirmū.

domū iſtā glia dic dñs exercituū.

a ¶ .a. oēs opes quas ego donabo vobis in oīa mēra cēplitur glia hui⁹ dom⁹ ſit maioꝛ ꝙ ꝓtius

Aū ē argētū ꝛ meū ē aur dicit dñs exercituū. Magna erit glia dom⁹ iſti⁹ nouiſſimę pluſq̄ ꝓme: dicit dñs exercituū. Et i loco iſto

¶ que exuperat omnē ſenſum.

dabo pacē: dicit dñs exercituz.

¶ vt ſupra.

b In viceſima et quarta noni mē

¶ vt ſupra.

ſis in anno ſecūdo darij regis factū eſt verbū dñi ad aggeū ꝓphetam dicens: Hec dicit dñs exer

a ¶ ſacerdotis eſt legē dūi ſcire ꝛ ad interrogatiōnē dūi de lege reſpōdere: iſi ſacerdos eſt legem ſciat dominū: ſi ignorat legē: ipſe ſe arguit non eſſe ſacerdotem dominī.

cituuz. Interroga ſacerdotes le

gē dicēs: Si tulerit hō carnē ſanctificatā in oꝛa veſtimēti ſui: ꝛ te

a ¶ aliquē coeꝛū civū ad comedēdū.

tigerit de ſūmitate ei⁹ panē aūt pulmētū: aut vinū: aut oleū: aut oēm cibū: nūquid ſanctificabit? Reſpōdētes aūt ſacerdotes dixe

¶ ſanctificabit ſed ita maner vnūqđq; vt fuerat.

runt: Nō. Et dixit aggeus: Si te

a ¶ qui cōtagione mortui imūdus effect⁹ eſt.

tigerit pōllut⁹ in aīa ex oīb⁹ his: nūq̄d cōtaminabit? Et rīderūt

a ¶ quoꝝ princeps idus ꝑ quē lēgē nouerāt.

b ¶ pollunt tactu polluti.

ſacerdōtes ꝛ dixerūt: Cōtāmina

Et ideo alij exponunt de templo per regem meſſiam edificando: quē iudei expectant venturum: ſed patet falſum per hoc quod hic dicit: Et implebo domum iſtam gloria. Et quo patet q̄ prophetа loquebatur de domo que edificabatur et quā digito oſtendebat. Item per hoc quod ſubditur: Iſtius domus nouiſſime. et quo patet q̄ non eſt alia tertia domus materialis expectanda. Et hoc manifeſte oſtenditur primus aduentus chriſti completus qui prophetat hic venturus domo illa ſtante et eam ſua preſentia glorificaturus. Ipſa autem deſtructa fuit per romanos iam diu eſt: ſcilicet anno. xlij. poſt paſſionem chriſti.

f ¶ In viceſima quarta die. Hic cōſequenter ponitur populi conſolatio de multiplicatione fructuz terre: ꝛ diuiditur in duas partes: quia primo oſtendit multiplicationem fructuum. ſecundo redit ad denunciandum chriſti aduentum. ibi: Et factum eſt. Prima in duas. quia primo quedam parabola ponitur. ſecundo ad propoſitum applicatur. ibi: Et reſpondit. Circa primum ponitur primo tempus determinatum. cum dicitur: In viceſima et quarta die noni menſis ꝛc. ſecundo ſubditur parabola per modum interrogationis: cum dicitur:

g ¶ Interroga ſacerdotes legem: quia ex officio tenēntur ſcire eā.

h ¶ Si tulerit homo carnem ſanctificatam et paret littera: ꝛ ſubditur reſponſio. Dixerunt nō: ꝛ ſubditur ſecūda queſtio de oppoſito cū dicit: i ¶ Si tetigerit pollutus in aīa. i. qui incurrit pollutionē et tactu mortui. vel aliud huiuſmodi. ꝛ ſubdit reſponſio.

k ¶ Cōtaminabit. Ratio ẋo quare pān⁹ ex tactu carnis ſanctificate ſanctificatus: q̄ tactum ſuum nō ſanctificat aliud ad cibum vel

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

¶ sicut nō sanctificat: ita nec cōtaminet. a ¶ Et respondet. De superiori questione tacēs: de sequenti fuit sermonis cōtexit occasionē: Sic pplus iste. ¶ Iactra ifram o populē q adhuc diruta domo i tā extructo altari offers hostias ⁊ illis carnib⁹ sanctificari putas: scito te nō tā bis sanctificari q̄ oīa opera cōtaminari: ex eo q̄ tuā domū magis q̄ meā conaris construere ⁊ emere iuuat re sanctū in altari oblatū: dū in cōualibus habitas ⁊ mōtuls opibus polluerig.

a ¶ qui fcit solennitatum differentias et ideo festiuus appellat.

b ¶ Et nūc po. Quasi ly hec polluta sint q̄ obtulistis in altari nōdū edificato tēplo: tū o populē horrore ex sensu ad p̄terita reuertaris quantis malis te afflixi ante q̄ inciperes iacere fundamēta tēpli: ex eū recogitanes mala q̄ passus es. ppt destructionē tēpli: postea ponas cor ad cogitanda bona q̄ ceperis habere a prima die edificationis: ⁊ q̄ in futuro pleni⁹ sūt tibi danda post plenā edificationē tēpli. ¶ Allego. Vos q̄ credidistis in iesum: cōsiderate tēpus quo in gentilitate vitijs seruiuistis: nec in vobis tēplū edificastis cui⁹ fundamētū est xp̄s: ipse quē videat vnusquisq; quō superedificet. Considerate q̄ antea pauci estis: cū accederetis ad acerū. xx. modiorum quicquid ante christū videbamini habere virtutum ⁊ bonorū operū p̄ter vestrā spem erat infecundū: vt vobis posset dici quāta pauci estis: ne causa. Et cuz ex vinea quinquaginta lagenas expectaretis q̄ numerus cōpletis. vij. hebdomadib⁹ vnione diuinitatis p̄ficit: ⁊ putaretis vos habere vinū qō lerificat cor hois: subtractus est sacer numer⁹. xxx. in quo baptizatus est christ⁹: ⁊ in quo sacerdotes accedūt ad mysteriū dei et relinquit. xx. Quē numer⁹ videns iacob diligi ab esau: mittit ei alalia nuero. xx. et. xx. Cū apō incredulos nullus in eternū sit fructus bonoz operū: tamē mediā partē laboris p̄cipere dicuntur: dū sperātes. xx. decē inueniūt. i. fructū ⁊ gloriā in p̄senti tpe. p expenso labore: ⁊ hoc ideo ne penit⁹ desperent: iz aliq̄n cōuersi ponant lapidē sup lapidem aliquin etiam mediā perdēt. Unde sequit: Percussi vos vento vrente: quicq̄d vrente vento ⁊ vredine et grandine peutit: in pulueren ⁊ fauillā redigit: nihilq; in eo vtile inuenit: ⁊ hoc ideo q̄ ad deū nō reuertūt. Reuertī vero a dño benedicēt. Ua sequit: a die ista benedicam ⁊c. ¶ Percussi vos. Frustra putat se aliquis posse deū elemosynis ⁊ oblationibus placare cū ipse nō instruxerit in se tēplū spiritui sancto. D ¶ Ponite corda. Expositi q̄ passi est ante q̄ edificare ceperit? nūc exponā que bona vobis danda sunt post q̄ edificare cepistis.

¶ Nonus mensis ab aprili q̄ prim⁹ est apud hebreos: decēber est apud nos. hoc mense semina latitant in terra: nec futura fecunditas conjectari potest. ¶ Nonum mensem non accipi in bona parte et liber regum et hieremie narrat historia: in quo hierusalem obsessa fuit: quia tamē in fine noni mensis fundamenta templi iacrata sunt: intelligimus q̄ in nobis domus dei non edificetur nisi prius mala opera finiantur. Qui enim vere se cultui dei dedicauerit studiose: iste nesciat mensuram frugū et mercedis sue: quia in spiritusancto seminās: de spiritusancto metet vitam eternam. c ¶ Nunquid iam semen in germine est? Ne dicatis me prudēti ratione hoc cōijcere et futuram iocunditatez de floribus arborum herbisq; segetum suspicari: quia in hoc mē se nulla signa sunt: et tamen predico vobis: quia cepistis templum meum edificare: ad benedictionem meam omnium frugum fecunditatem. ¶ Vinea sermo domini: cuius pater agricola est. Ficus spiritussancti dona dulcissima. Malogranatum ecclesiastica dogmata et scripturarum scientia: que omnia in cāticis sponse genis cōparātur. Lignum olive dat refectionem et illuminationem his qui ceperunt edificare templum dei in vinea salnatoris: in ficu spiritussancti in oliua persona patris intelligitur: Sicut in libro Judicum legitur vbi infructuosa ligna rogant vitem: et ficum: et oliuaz vt regnent super eos: sed recusant imperium super infructuosa. Unde illa veniunt ad rhamnū fruticem spinosum. Qui quicquid attigerit quasi vncus affligit et vulnerat: et suo igne subditos consumit. i. diabolus qui in sterilibus regnat. Pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus

¶ ibi regnant vbi malum granatum fuerit. Que arbor propter nimiaz multitudinem granorum ⁊ interceptis membranis diuersas cellas: sed omnes vno cortice cōphensas: semper in scripturis sanctis: in p̄sona ecclesie ponit. a ¶ Ad aggeū. Nō in manu sicut pa⁹ necz ad aggeū. ppheta sicut in visione quarta: sed tm̄ ad aggeuz. i. dñi festa celebrante q̄ nō venturū sed veniētez nūciat ⁊ cernit: quō abzā vidit diem christi ⁊ lerat⁹ est: ⁊ iohānes agnū dei digito demōstrauit: sic et aggeus videns regnū filij dei babet in se vniuersas solēnitates. b Vicesima ⁊ quarta mē. Notā dū q̄ in eadē die: hoc est vicesima ⁊ quarta noni mēsis: tacito mēsis numero: q: de xp̄i ppheta adnūtat: ⁊ ō regno ei⁹. ¶ Loquere ad. De vtroq; aduētu hec possunt dici q̄ regnauit xp̄s cū venit: ⁊ regnabit cū venerit. Si de fine mūdi voluerim⁹ accipi ecclesiam⁹ destructū ōm principatū ⁊ ōm potestatē ⁊ virtutē vt sit deus omnia i oibus: quia mysticū ē qō dicit: ⁊ ad finē rerū ptinet. ideo iubetur ppheta ad solū zorobabel loqui qui signat christū q̄ est de semine dauid quō trāseat figura hui⁹ mūdi: et faciat celū nouū ⁊ terrā nouam.

d ¶ Et ponā te. Et cū hoc fuerit ipse tū: ponā te o christe fili in manu mea quasi signaculū: hūc signauit de⁹ pater: ⁊ hec est imago dei inuisibilis: et forma substantie eius vt quicūq; crediderit in deū hoc quasi annulo consignetur. ¶ In mēse

¶ ibi regnant vbi malum granatum fuerit. Que arbor propter nimiaz multitudinem granorum ⁊ interceptis membranis diuersas cellas: sed omnes vno cortice cōphensas: semper in scripturis sanctis: in p̄sona ecclesie ponit. a ¶ Ad aggeū. Nō in manu sicut pa⁹ necz ad aggeū. ppheta sicut in visione quarta: sed tm̄ ad aggeuz. i. dñi festa celebrante q̄ nō venturū sed veniētez
Ps.2.c Nūciat ⁊ cernit: quō abzā vidit diem
Psal.1.d christi ⁊ lerat⁹ est: ⁊ iohānes agnū dei digito demōstrauit: sic et aggeus videns regnū filij dei babet in se vniuersas solēnitates. b Vicesima ⁊ quarta mē. Notā dū q̄ in eadē die: hoc est vicesima ⁊ quarta noni mēsis: tacito mēsis numero: q: de xp̄i ppheta adnūtat: ⁊ ō regno ei⁹. ¶ Loquere ad. De vtroq; aduētu hec possunt dici q̄ regnauit xp̄s cū venit: ⁊ regnabit cū venerit. Si de fine mūdi voluerim⁹ accipi ecclesiam⁹ destructū ōm principatū ⁊ ōm potestatē ⁊ virtutē vt sit deus omnia i oibus: quia mysticū ē qō dicit: ⁊ ad finē rerū ptinet. ideo iubetur ppheta ad solū zorobabel loqui qui signat christū q̄ est de semine dauid quō trāseat figura hui⁹ mūdi: et faciat celū nouū ⁊ terrā nouam.

d ¶ Et ponā te. Et cū hoc fuerit ipse tū: ponā te o christe fili in manu mea quasi signaculū: hūc signauit de⁹ pater: ⁊ hec est imago dei inuisibilis: et forma substantie eius vt quicūq; crediderit in deū hoc quasi annulo consignetur. ¶ In mēse

a ad aggeū vicesima ⁊ quarta mē- a
b sis dicens: Loquere ad zorobab- b
c bel ducē iuda dicēs: Ego moue- c
bo celū pariter et terrā: ⁊ subuer- d
a ¶ sedes regū. b ¶ cōtaria vt ipsis quoq; q̄ ad te regnauerāt. ꝑtic regni eoꝝ destructio.
tā soliuz regnoz: ⁊ cōtērā fortitu-
a ¶ omni pliādi studio dilligato sequet par.
dinē regni gentiū. Et subuertaz
a ¶ principatū potestatem virtutem.
quādrigam ⁊ ascēsores eius: et
a ¶ finito studio bellandi fiet vnū ouile et vn⁹ pastor: verūtn agmē: tā ē gēiū q̄ de iudeis sub pacifico pastore remedit. b ¶ vt hoc sit.
descēdēt equi ⁊ ascēsores eoꝝ:
a ¶ i. sermone dei omnissimo cōsurget aduersus fratrem suū ampulās omne cōtrariū. b ¶ ecce finis omnium optimus.
vir in gladio fratris sui. In die e
illo dicit dñs exercituū: ⁊ assumā f
a ¶ seruus patris christus ꝑm carnem.
te zorobabel fili salathiel seruē g
b meus dicit dñs: et ponā te quasi h
signaculū: quia te elegi dicit do- i
minus exercituum. k

a ¶ In vicesima ⁊ quarta mēsis. scōo explicat reuelatio. cū ōr: b ¶ Loquere ad zorobabel. qz ō ipso erat xp̄s nasciturus ꝑm carnē. c ¶ Ego mouebo celū pariter ⁊ terrā. exponat sicut. ō. d ¶ Et subuertā solū regnoz. subiiciendo regno romanoz: ⁊ qz tunc venit xp̄s: vt. ō. dicitur. est. ideo subdit: e ¶ In die illo. i. tpe gratie qō dicit dies: ad Ro. xiij. Noz ꝓcessit dies aūt appropinquauit. Assumā te zorobabel. Ra. S. exponit hoc ad ifram de ipso zorobabel. ⁊ cuz subdit: Et ponā te quasi signaculū: hoc dicit ꝑm ipm cōtra illud qō de iechonia auo ipsius ōr: Diere. xxij. Vino ego dicit dñs: qz si fuerit iechonias filius toakim regis iuda annulus in manu dextera mea: inde euellā eū. Hic aūt accipit signaculum p annulo: qz antiquit⁹ signabant littere principū annulis suis: vt habet Hester. viij. Est igitur sensus ꝑm Ra. Sa. q̄ sicut iechonias fuit a deo repulsus ꝑpter eius maliciā: sic zorobabel nepos ei⁹ a deo acceptus ꝑpter suā iusticiā. Quia te elegi. i. ad opus reedificationis tēpli. Sed hec expositio nō videtur cōuenies: qz illud qō ꝓmittit. Ecce ego mouebo celū pariter et terrā ⁊c. ab oībus doctoribꝫ latinis et hebraicis exponitur de mutatione regnoz lōge post tempus zorobabel. vnde ⁊ ipse Ra. Sa. exponit hoc de terminatione regni grecoꝝ. qō p longū tēpus fuit post tempus zorobabel: ⁊ ideo qō imediate subdit: In die illo dit dñs exercituū: Assu. te zoro. nō videt cōuenienter exponi de ipso in p̄sona ꝓpria: sed de christo: vt dicū est: qui designat hoc nosse zorobabel: eo q̄ descendit ab eo ꝑm carnē: ⁊ in eo fuit figurat⁹: sicut Hiere. xxx. nosak dauid. vbi dicit: Seruient dño deo suo ⁊ dauid regi suo: ⁊ similiter Osee. iij. Reuertent filij isrl ⁊ querēt dominū deū suū ⁊ dauid regē suū: sicut ibidē fuit pleni⁹ declaratū. dicit ergo:

f ¶ Assumā te zorobabel. qz humana natura xp̄i assumpta fuit a verbo diuino in vnitate p̄sone. g ¶ Fili salathiel. christ⁹ est ꝑm carnē dictē filius salathiel: sicut et dauid et alioz i genealogia christi ponitur. h ¶ Serue meus. ꝑm humanā naturā in qua minor est patre. i ¶ Et ponā te quasi signaculuz: id est signū federis inter deū et gen⁹ humanū. ꝓpter qō sanct⁹ Symeon dixit de eo Luce. ij. Ecce posit⁹ est hic in ruinā ⁊ resurrectionē multoz in israel: ⁊ in signū cui contradicet. i. a sacerdotib⁹ ⁊ scribis. k ¶ Quia te elegi. ad opus redēptionis humane. Dicit dñs exercituum q̄ est ipsa veritas: ⁊ viuit ⁊ regnat i secula seculoz Amen. ¶ La. II

Doralter

a ¶ In septimo mense. In hoc capitulo

tulo ꝑm sensum ystalem describit effectus edificationis dom⁹ dei p zorobabel et socios ei⁹. ¶ Mystice vero significat ꝓfect⁹ ecclie p xp̄m q̄ vocat zorobabel i fine huius tēporis ⁊ p xp̄i discipulos. Circa qō sciēdū q̄ dom⁹ prima edificata p Salomonē significauit synagogā: cui⁹ legislator fuit moyses. Secunda vero dom⁹ edificata p zorobabel significat ecclesiam cui⁹ legislator ē xp̄s: ꝓpter qō ecclia dignior est synagoga ꝓto christus dignior ē moyse. Et ō declarat apl̄us Heb. iij. Amplioris ei glorie iste ꝑ moyse dign⁹ habitus est ⁊c. Et ideo de aduētu ei⁹ subdit: k ¶ Adhuc vnū modi. ē et ego mouebo celū ⁊ terrā ⁊c. qō fuit adimpletū in oībus descriptiōe imīnēte xp̄i natiuitate. ō subdit: o ¶ Et veniet desideratꝰ cūctis gentib⁹ ⁊ ipleb⁹ domū istā gloria. qō fuit ipletū qū xp̄s fuit oblat⁹ in ea: ⁊ sic mō implet ecclesia quotidie q̄ oblationē xp̄i in sacramēto eucharistie. b ¶ Meū est argētū et meū ē aurū ⁊c. ꝓ aurū sapientia ꝓ argentū eloquētia designat: ꝗbus ornata fuit ecclia in sui principio quādo spūssanctus descēdit in signo visibili sup cētū viginti credentes replēs eos auro sapiētie et argēto eloquētie inmō q̄ intelligebant sacras scripturas luciderat loquebāt omni idioma te. vt habet Act⁹. ij. ideo subdit: Ecci.49.e
c ¶ Magna erit gla dom⁹ istius. i. ecclie. e ¶ Et in loco isto dabo pacez ꝓpter qō xp̄o nato pace istam angeli clamauerūt dicentes: Gloria i altissimis deo ⁊ in terra pax hoibus bone volūtatis. g ¶ Interroga sacerdotes legē ⁊c. Hic ꝑm sensum ystalē ponit interrogatio ⁊ duplex rīsio ad ostēdendū q̄ nulla oblatio facta extra domū edificata ꝑ zorobabel esset deo accepta. ideo sequit: o ¶ Et ois qui obtulerint ibi cōtaminata erūt. ꝓ aūt significat q̄ ois oblatio extra ecclesiam christi facta cōtā deo est immunda: cuiusmodi est oblatio infideliū et hereticoꝝ: sed oblatio intra xp̄i ecclesiam facta per fidem charitate formatā est deo accepta. ideo concludit postea: n ¶ Ex die ista benedicā. Residuū buⁱ capituli intelligit ad ifram de xp̄o. propter qō ptāseo.

¶ In ca. ij. Aggei: vbi dicit in postil. Ideo aliter dicendum q̄ licet Martius sit primus mensis.

Additio. j. Apud hebreos nō solū est vnū principium anni sed plura. Primus em̄ mensis ꝑm ordinē festoꝝ est mensis nouarū frugum qō semp est circa equinoctiū vernale in quo tpe exiuerūt de egypto. Alius mensis primus est ꝑm cōputationē iubilei et est mensis septimus a predicto primo mense: ⁊ iste cōuer est circa equinoctiū autūnale. Ratio aūt diuersitatis horū principioz declarat supra in additione sup Exo. xij.

¶ In eo ca. vbi ōr in postil. Et ego mouebo celum.

Additio. ij. Quod dicit hic: Mouebo celū ⁊ terram ⁊c. potest intelligi de terremotu magno qui ꝑm Josephum tēpore herodis sub quo natus est dominus cōtigit: et qz cū terra mouet totū mundum estimāt homes moueri. ideo dicit: Mouebo celū ⁊c.

¶ In eo. ca. vbi ōr in postil. Meū est argētū ⁊ meū ē aurum.

Additio. iij. Per hoc qō dicit: Meum est argentū ⁊c. intelligit q̄ maioritas glorie secūdi tēpli nō est accipienda ꝑm diuitias tēporales: sed qz ꝓdixerat immediate: Implebo domū istā gloria: ne forte aliqs intelligeret esse dictū de gloria diuitiarū. ideo subdit: Meum est argentum: et meū est aurū ⁊c. eo modo quo psalmista dixit: Nō in sacrificijs tuis arguam te ⁊c. Mee em̄ sunt oēs bestie siluarum ⁊c. quasi diceret non est intelligenda hec gloria de multitudine diuitiarum: quia talem gloriā nō reputo nec requiro: quia meum est argentum. Ps.49.

¶ In eodem ca. vbi dicitur in postilla. Alia qz homo est magis susceptiuus sanctificationis et pollutionis.

Additio. iiij. Sicut pān⁹ sctificat⁹ nō sctificat ex tactu suo id qō tāgit: ita nec hō sctificat⁹ solo tactu sctificat illud qō tāgit. Ua ō rō scda postilla

totis

Universidad de Deusto
Biblioteca

Additio

ris nō videt valeret nec etiā ad intentū pphete ptinere videt. Intendit eīn pphet ex responsionib' sacerdotū ostēdere populo q̄ licet faceret aliqua bona ex genere: tamen ex quo ipsi nō erāt toni q̄ sua opa nō debebāt ceseri bona: sicut p primā responionē sacerdotes dixerūt q̄ caro sanctificata tangēs aliquē cibū nō sanctificabat cū t nō solū nō debebant censeri bona sed pot' mala inquātū ipsi erāt malitiq̄ ptz per secūdā responionē sacerdotū. vbi dixerūt: Si tetigerit pollutus ꝛc. t ō pphet applicās responiones sacerdotū ad suū ppositū dicit: Sic pplus iste ꝛc. vsq̄ ibi. Et ola q̄ obtulerint mihi cōtamina ta erūt. q. d. Sicut homo pollutus tāgens rem mūdam contaminat eā: sic q̄ populus iste pollutus est: ideo omne opus manū eox t ola q̄ obtulerint cōtaminata erūt: cui' ptrariū ipsi putabāt. f. q̄ ex tactu bonarū seu sanctarū rerū sanctificabant q̄s excludit p primā responionē sacerdotū.

Prologus

Replica

Replica. Jn ca. ij. Aggei postil. reddit rōnes ꝙre cat vlteri': ſ pollutū ex tactu rei pollute polluit vlteri' ipma q̄ facili' ē destruere q̄ cōstruere. sed a q̄ bō plus est suscepti uus sanctificationis t pollutionis q̄ res inanimata. Cōtra quā rōnē obiecit Bur. quasi nō voluisset ītelligere postil. putās q̄ voluit dicere holem scrificarū solo tactu scrificare sicut pollut' solo tactu polluit: ſ bō nō dicit. vt ptz: ſz solū cōparat pollutionē alare rei ad sanctificationē inalate. Jdeo in ira in questione de sanctificatiōe fit mētio de reb' inaiatis. in questione aūt de pollutiōe fit mētio de rebus aiatis q̄ ō: Si q̄s pollutus in aia: talis eīn pollutio est formaliter in aia: ideo magis cōtagiosa. Jn reb' aūt inaiatis nō est formaliter illa pollutio vel sanctificatio ſ solū ex legis dictamine: in rebus aūt rōnalibus aiatis ex legis obseruantia.

Nico.de lyra

Jncipit expositio prologi in Zachariam pphetam. p frarē Hulhelmū Britonem.

a Secundo anno darij ꝛc. Jste plogus duas habet ptes pncipales: i q̄ rū prima tāgunt quedā aggeo t zacharie cōmunia. i scda tāgunt quedā zacharie et ei' pphetie specilia. ibi: Nam t populus jsrael. Item in prima parte tāgunt tria. Primo tangitur tempus pphetationis istorum pphetarum. cū dicitur: Secdo anno darij ꝛc. Secūdo tangit ordo pphetationum. ibi: Sed hac de causa ꝛc. vbi dicitur q̄ Aggeus pcessit Zachariā duobus mensibus. Tertio tangit intentio pphetantium ibi: Ad restaurationem etiā templi. Item in scda parte principali in qua tanguntur que zacharie t eius prophetie sunt specialia tria notant. Primus est prophete intentio. ibi: Nam t populū ꝛc. vbi dicit q̄ intendebat reuocare populū ab imitatione scelerū patrū ox. scdo tangit populi cōsolatio ibi: Vidit pphet virū ꝛc. tertio tāgit dubiū cui' l pphetia sequit expositio. ibi: Sed hāc visionem ꝛc. Jtē in illa pticula in qua notatur cōsolatio tria tāgunt. primū ē consolatoria visio. cū dr: Vidit pphet ꝛc. scdm est visionis solutio ibi: Cui' visionis hec solutio est. tertiū est solutionis confirmatio. ibi: Ha et Esaias ꝛc. Sic ptz diuisio t cōtinētia isti' plogi. dicit igitur: Scdo anno: q̄ fuit quadragesim' a primo anno cyri.

b Darij. hystaspis. vnde Glosa. Cyro qui xxx. annis regnauit in persis interfecto apud massagetas a ramyra regina massagetarum: cābyses filius cyri maior successit in regnum: qui expletis octo annis duos magos fratres habuit successores: q̄bus occisis a populo darij' filī hystaspis rex plarū cōstitut' est. cui' regni āno secūdo factus est sermo dñi ad zachariā filiū barachie filij addo. pphetā. Ergo a primo āno cyri vsq̄ ad secūdū annū darij supputātur anni. xl. ꝛc. c Lectiones. eorundē. Aggei. j. A. t Zacharie j. A. ramen aggeus pcessit ono/ bus mensibus in pphetando. vn de in

Jncipit plogus sancti Jhieronymi in Zachariam propheram.

Secūdo āno darij regi medo rū aggeū t zachariā pphetasse lectiões eorundē declarāt. Sed hac de cā aggeus zacharię in ordine pphetax plat⁹ eē videt: q̄ eū duob' mēsib': vt dictox lectiones osūdūt: in pphetia pcessisse inuenit et ad reparationem templi pcepto dei pplm aiasse vt esdras refert dicēs: t Jn scdo āno darij regi plax pphaueſt aggeo t zacharias filī' addo pphę sup iudeos q̄ erāt in iudea t hierlm sup isrl in noie dei isrl sup eos. hūc surrexerūt zorobabel filī' salathiel: t iesus filī' iosedech et pncipes ei' ichoauefteq̄ edificare domū dei q̄ est in hierlm. Quibus cū adessent pphetę exhortatione sua adiuuerūt eos. Nā et populū israel ab imitatione paternox delictox p suam admonitionē idem pphet cupiēs reuocare: verbis lectiōe cōphēsis vsus est. †Vidi nocte: t ecce vir ascēderat sup equū rubeum ꝛc. Vidit pphet virum equo rubeo sedentē: et stantē in medio myrteti vmbrosi: cui' visionis hec solutio ē secūdū hebreorū traditionē. Vir ascēdēs sup equū rubeū: licet angelus intelligat: tñ q̄ dicti coloris equū cōscēdere visus est vindictā sanguinis in eā gētē significat afferendā: q̄ pplm isrl in captiuitatē redegerat. Nā t Esaias pphet p ruborē vestimētox inter gētes vindictam cum sanguine a deo pferendā demonstrans: his verbis vsus est dicens: t Quis est iste qui venit de edom tinct[vestibus de bosrha ꝛc. Stātem vero in medio myrteti vmbrāt[q̄ dixit lętiā populo affuturā p myrteti significationē voluit designari. Eius ligni moyses† in Leuitico cum faceret mentionem: ait: Accipietis die primo

Nico.de lyra

de in principio Aggei dicit: Mēse. vj. in principio Zacharie dicitur: Mense. viij.

d Et esdras refert. j. Esdre. v. Jn anno scdo. Jllud accipit de. j. Esdre. v. vbi dicit: Prophetauerūt aggeus pphet et zacharias filius addo pphetantes ad iudeos qui erant in iudea et hierusalem in nomine dei israel. tunc surrexerunt zorobabel filius salathiel et iosue filius iosedech et ceperunt edificare templum dei in hierusalē et prophete cum eis adiuuantes eos. e Verbis lectionē compēhensis. Aggei. j. que verba subiunguntur hic cum dicit: f Vidi nocte: et ecce vir ascēderat ille vir angelus fuit apparens in specie viri insedentis in equo rubeo: ex quo patet q̄ visio fuit imaginaria. vide glosam marginalem que exponit totam auctoritatem. g Jn medio myrteti vmbrosi cui' visionis hec so. ꝛc. Die myrretum dicit locus in quo crescunt myrti. Est autē myrtus species arboris de qua dicit Jsidorus in. xvij. etymol. Myrtus a mari dicta eo q̄ magis litto rea arbor sit. Virgilius: Et amātes littora myrti. Hinc est q̄ a gręcis myrtene dicitur. Medicorum autem libri hanc arborem aptam scribunt mulieruz necessitatibus plurimis. Jtem in glosa Esa. xlj. dicit sic: Myrtus arbor aromatica impurribilis fessa membra consolidat et reparat. Mystice per myrtum signantur pphete t alij qui odore virtutum et spirituali gaudio sunt respersi inter quos quasi eos consolans dicitur stare angelus. h Jn eam gentem signat pferendā. i. assyrios t chaldeos et alias nationes que afflixerant iudeos: vt ptz Zach. ix. i Nam et esaias prophet Esa. lxiij. A. k Jn libro Leui. xxiij. B. Sumetis vobis die primo fructus arboris pulcherrime spatulasq̄ palmarum: et ramos ligni densarum frondium et salices de torrente et letabimini ꝛc. arborem pulcherrimam appellat myrtum sicut patet hic in littera. cum dicitur: Fructus ligni speciosi. lignum autem densaruz frondium appellat oleam.

l Accipietis die primo: id est cū celebrabitis festū scenophegię.

Fructus.

Glo.ordi.

Zacharie ca. I

Nico.de lyra

Jncipit Zacharias pphet.

a In mēse octauo. Cyrus rex plarū q̄ chaldeoꝝ imperiū destruxit: primo anno regni sui. i. circiter milia dolox captiuoꝝ de babylone remisit in ua

fructox ligni speciosi: vt lętiā popa puli p bene olētis ligni t speciosi vmbraculū demōstraret. Sz hāc b visionē q̄ liberationez populi et vindictā de aduersarijs futuram demonstrat: ob hoc noctu pphet se vidisse memorauit: quia populū isrl i prima liberatiōe ō terra egypti noctu discessisse cōstabat. Cui' exēpli: q: pśens pplus aliquā partē i se retinere videbatur: liberatio eiusdē ac redit' captiuitatis de terra chaldeox per noctē pphetę est reuelata.

Finit plogus.

Jncipit argumentum.

Zacharias memor dominī sui: multiplex in pphetia: iesū cum vestibus sordidis: t lāpadē oculorum septē cādelabrū q̄ aureuz cuz torridē lucernis q̄t oculis: duas quoq̄ oliuas a sinistris lāpadis cernit: t a dextris: et post equos rufos varios: albos t dissipatas quadrigas ex ephraim: t equū de hierlm: pauperē regēvaticinat: t q̄dicit regē sedentem sup pullū asinę filium subiugalis.

Jncipit Zacharias pphet.

a In mense La. I octauo i āno scdo

§ in zacharia.

darij regis factū ē

a § qđ erat i principio apud deū. b § memoria dñi interp

verbum dñi ad ça

f

chariā filiuz barā

g

chię filij addo pphaz. Jrātus est

b

prat. a § Mystice qui addo testimoniū ei' interp̄at. b § punuit illos qui p prophetas ammonitos noluerant corrigi.

b Addo. Ipse est ananias qui missus est ad hieroboam filium nabalorb sub quo altare dirutum est: et manus eius arruit rursumq̄ ei restituta ē ad pces eius. c Jrātus est dominus super patres vestros. Jra dei non perturbationē eius: sed merita et peccata puniendoꝝ signat: qui ideo puniuntur a deo vt emendentur.

Jrātus est dominus. Jra dei non perturbationem eius significat qui non irascitur: sed

§ eorum

a Fructox ligni speciosi. i. frondes myrti ad designādā leticiā p bene olentis ligni fragrantiā. scenophegia erat festū hebreox t interp̄tat tabernaculoꝝ dedicatio q̄ celebrabāt a iudeis in memoriā expeditionis eox ab egypto p̄moti vel moti in tabernaculis agebant. vide in opusculo de vocabulis bi blie. b Sed hanc visionē. Die exponit Hieronym' quare dicat hec visio nocte fieri t ponit ratio scz cōueniētia liberationis populi ab vltima captiuitate cū illa q̄ fuit de egypto qz sicut in illa liberatione in pte erāt i tenebris quā tū ad tēpus pparationis ad exeundū: t in pte erant in luce quātū ad ipm exitū: q: de nocte pparauerūt se ad exeundū sicut ptz Exo. xij. et mane egressi sūt: sic in ista liberatione quātū ad aliquā partē erant in tenebris captiuitatis. quātū ad alia ptē erāt in luce libertatis: q: primo egressu de captiuitate cū ioachabel. j. Esdre. ij. multi mozati sunt in terra chaldeoꝝ q̄ postea egressi sunt cū Esdra. vij. anno artaxerxis: vt habet. j. Esdre. vij. A. t adhuc multi remanserūt q̄ cū neemia egressi sunt. xx. anno eiusdē artaxerxis: vt habet Neemie. ij. A. Sz videt dubitatio de hoc qđ dr: c Ob hoc noctu pphet se vidisse memorauit: q: pplm israel in prima liberatione ō terra egypti: noctu discessisse cōstabat. Cōtra Exo. xij. Jn eadē ipsa die educā exercitū vestrū de terra egypti. Jtē eodē. W. Nullus vestrum egredietur ostiū domus sue vsq̄ mane. Jtē eodē. F. Eadē die egressus est ois exercit' dñi de terra egypti. Cōtrariū videt hic in plogo. Jtē Exo. xij. Hoc est ista observabilis dñi quādo edūxit eos de terra egypti. Et ad idem valet vsus ecclie q̄ in benedictione cerei paschalis populus de nocte egressum fuisse decantat. Respondeo veritas est sicut. ā. dictū est: q: ō die exierunt. q. aūt dicit dr exire de nocte referendū est ad causam exitus et pparationē. de nocte. cū vrgebāt egyptij populū ō terra egypti exire et sicut legit Exo. xij. E. et de nocte se pparauerūt ad exitū: sicut dicit ibidem.

Explicit qualiscūq; expositio istī plogi.

Postilla Nicolai de lyra sup Zachariam pphetam incipit. La. I

In mense octauo. Die incipit pphetia zacharie: t dividit in duas ptes. s. in pemiū et tractatū: q̄ incipit ibi: Jratus est. Circa primū primo ponit butus pphetie tempus. cū dr: In mense octauo ꝛc. t sic ptz q̄ hoc fuit postq̄ reuplerat opus templi dñi: q: reuplerunt illud anno q̄. darij. vj. mense. xxiij. die mēsis. vt hr Aggei. j.

c Jn anno scdo darij: ſm Josephū iste fuit darius filī' hystaspis: t fuit fauorabilis iudeis: eo q̄ antequā pmouerēt ad regnū fuit familiaris zorobabel: et secut votū de reedificatione templi in hierlm si eū pmoueri cōtingeret ad regnum. Scdm vero Ra. Sa. iste darī' fuit filī' assueri et Hester regine: t ō fuit fauorabilis iudeis rōne matris sue. Que aūt istarū opinionū sit verisimilior: tractaui diffuse in principio libri hester: tenēdo q̄ secūda. Secūdo hic i plogo notificat auctor instrumētalis hui' pphetie. t primo ex pphetie dono. cū dr: Factū est verbū dñi. Scdo ex nole pphe. cū dr: q Ad zachariā. q̄ interp̄rat memor dei. Tertio ex patre t auo. cū dr: g Filij barachie ꝛc. t ſm regulā hebreox isti duo fuerūt pphe sicut t zacharias: iz nō habeant eox pphetie. Dicit aūt hic aliq̄ q̄ iste addo fuit ille pphet q̄ missus fuit ad hieroboā. iij. Reg. xiij. et ſm hoc nō fuit annus zachariē mag' remot': q: iter illū et zachariā fluxit valde lōgū tēpus. Dicit tñ filī' ei': q: fuit de genere ipsius: sicut christus in euangelio dicit filius dauid: q: de eius genere descendit ſm carnē. Sed hoc dictū de scriptura nō habet auctoritatem. quia. iij. Reg. xiij. non exprimitur q̄ ille fuerit vocatus addo: nec. ij. Paral. xij. nisi coniecturaliter: sed non certitudinaliter: et dato q̄ sic exprimeret: adhuc nō valeret: quia plures pphe notati sūt eodē nomine sicut zacharias filius ioiade: t zacharias filī' barachie t iste addo videt esse alius ab illo: etiā si vocat' fuerit addo: non enī consuetum est q̄ prophete sic genealogizentur. vide tamen per patrem et per alium sic remotum a patre intermedijs omissis. b Jratus est dñs. Die cōsequenter ponit tractatus in quo primo agit de templi et ciuitatis reedificatione. secūdo de reedificate habitatione ca. v. Prima in duas: quia primo agitur de dicta reedificatione. scdo de edificantiū cōsolatione ca. iij. Prima adhuc

in duas

Universidad de Deusto Biblioteca

Ps.o. Nie.10. d

¶ eorū peccata in quos desecuit: nec iratus vlcisci sed corripit ⁊ emēdet. Aū: Dñe ne i furore tuo arguas me. Et alibi: Corripe nos domine verūtū nō in furore tuo sed i misericordia. a ¶ Hec dicit dñs. Postq̄ in paucis versiculis ⁊ breuib⁹ sententijs in Aggeo et Zacharia semp addidit dicit dñs exercituū: vt sciant deū esse q̄ potest ⁊ aduersus regis iperiū ⁊ hostes etiā frēmētes ad edificationē tēpli hac fiducia cōcitent. b ¶ Cōuertimini ad. Precipit vt reuersi de babylonia conuertant ad deū: ⁊ de⁹ cōuertat ad eos ne sustineant filij q̄ patres p peccata eoꝝ sustinuerūt. c ¶ Cōuertamē verba. Et his qui cōuerti noluerūt ⁊ bis q̄ falsis pollicitationib⁹ deceperunt: nolite subtractis: verba q̄ p ꝓphetas meos locutus sum ꝓmanēt in eternū: q̄ cōphēderunt patres vestri ⁊ ostēderūt vera cē q̄ dixi ⁊ vestri patres exitu rerū vaticinia mea vera in se cōprobātes penitētes dixerūt: Sicōm opera nostra ⁊ peccata nostra reddidit nobis deus: ⁊ iuste acciderunt q̄ patimur. d ¶ Undeci mo m. Undenarij īmūdus ē ⁊ ad carnis cōlūctionē ꝓtinet. Merito aūt hoc mense vident iudaico pplo q̄ sequunt: qz sicut februarius est accrimus in frigore hyemis: ⁊ sicut vicesima quarta dies mēsis luna deficiente in tenebras obscurioꝛē habet noctē: sic populus cui b annūciabāt ex maiore pte sui i medio ⁊ chaldeis ⁊ assyrijs exulabat quasi ceco ⁊ ꝑpetuo noctis ⁊ frigoris horroꝛe depressus. ¶ Sabbath interptat virga: ⁊ signat austerā correptionē qua pplus adhuc deprimebat. q ¶ Vidi p noctē. Anteq̄ pplus deꝰ uocaret in captiuitatē ⁊ hierūm destrueret: moyses facte ad facie: Esaias sup thronū excelsum ⁊ eleuatū dñm videbāt. sed pplo sub grauissima seruitute ꝓstituto: hec visio nocte facta refert. ¶ Allego. Per noctē in qua cernit visio significat mysticoꝝ obscuritas. Dir sup equuꝫ rufum saluatoꝛ est: cui⁹ vestimēta. i. caro rubea est sanguine passionis: qui captiuo pplo in equo rufo ostendit: in Apocalypsi Johānis ia liberato populo in albis monstrat. Hic stat inter myrteta. i. angelicas potestates q̄ ei etiā in ꝓfundo. i. i carne posito ministrabāt: ⁊ post eū equi rufi ⁊ varij et albi. s. apli ⁊ apliei viri q̄ totū mūdū pagrāt: quoꝝ et alij martyrio rufi alij opibus ⁊ doctrina ⁊ diuersitate spūū varij: alij virginitate ⁊ doctrine integritate ⁊ cordis puritate albi. Cū vero ꝓpheta interrogaret saluatoꝛē de reuelatione secretoꝝ ꝓphetalis sensus ꝓmittit se ostensurū q̄b⁹ cernit: illo ꝓmittēte nō ipse sed stans inter myrteta respōdet. Isti sunt apli q̄ a dño mittunt: vt sua doctrina totū orbē repleant: q̄ expleto officio redeūt ad magni cōsilij angelū cū gratiarū actione dicentes: Impleuim⁹ opus iniūctū ⁊ terra ante deserta habitat a deo et quiescit a bellis vitioꝝ. Q aūt plena misericordia postulat: ad b referꝛ q̄ nec hierūm. i. ecclia nec vibes iude. i. aīe deū cōfitētes recipiēt verā libertatē donec trāsactis. lxx. ānis huius seculi vera pax veniat ⁊ sabbatism⁹ ipleat. Veniꝛ dñs rūdet ꝓba bona ⁊ cōsolatoria q̄. s. ex pte cognoscim⁹: ⁊ ex pte ꝓphetam⁹. Cū aūt venerit q̄b⁹ pfe. c. e. q. c. ip. c. ⁊ liberati de babylone hui⁹ seculi clamabim⁹: In cōuertēdo dñs cap. sion. f ¶ Et ecce vir. Hunc nē virū putāt hebrei michaelē angelū: q̄ vltro sit petōꝛ i isrl: ⁊ stabat inter myrteta q̄ erāt i ꝓfundo. s. iter ꝓphetas ⁊ sanctos q̄ erāt i ꝓfundo captiuitat⁹ ppli. Hūc virū sequebant equi rufi varij ⁊ albi. Quidā ordine mutato p albos significāt ꝓfas ⁊ medos sub q̄b⁹ captiuitas dimissa ⁊ tēplū instauratū ē. Per varios macedones: q̄ruz q̄dā amici: alij ꝓsecutoꝛes fuerūt. Per rufos romanos sāguineos et

dominus super patres vestros
a ¶ qui nō corripiunt. ¶ tamē. b ¶ o zacharia. c ¶ quos iratus.

a ¶ trācūdia. Et dicēs ad eos. Hec di
a ¶ nō hō nō zacharias. b ¶ qui timēdus est. ¶ in hebreo sabaoth. c ¶ vnde: Accedite ad me et accedet ad vos: ⁊ cōtra recessistis a me

b cit dōmin⁹ exercituū: ¶ Cōuerti/ a
⁊ ego recessi a vobis. ¶ reuersi de babylone.

mini ad me ait dominus exerci/
tuuz. Et conuertar ad vos dicit b
a ¶ similes in pena sicut in culpa: quales: facite vobis periculū in alijs.

dominus exercituū. Mē sitis si/ c
a ¶ corrigēdos. ¶ sperete.

cut patres vestri ād quos clama d
a ¶ qz rūc ꝓpte: Esaias Osee Johel ⁊ alij.

bant ꝓphētę ꝓiores dicētes:
a ¶ hoc. s. b ¶ cui resistere insanire ē.

Hec dicit dominus exercituum:
a ¶ ad dominum. ¶ actionum.

Cōuertimini de vijs vestris ma/
lis et cogitationibus vestris pes e
a ¶ nō loquētes ꝓpheras: sed me qui erā in ꝓphetis conrenebant.

simis: et non audierunt neq; at/
a ¶ qui noluerunt conuerti.

tenderunt ad me dicit dñs. Pā/ f
a ¶ pseudo qui deceperunt eos.

tres vestri vbi sunt ⁊ ꝓphetę? g
Numquid in sempiternū viuent? h
Verūtamē ꝟba mea ⁊ legitima i
mea q̄ mandaui seruis meis ꝓphetis: nūquid nō cōphenderūt k
patres vestros? Et cōuersi sūt et l
dixerūt: Sicut cogitauit dñs ex/ m
ercituuz facere nobis scōm vias n
nostras: ⁊ scōm adinuētiones no/ o
¶ sic.
stras: fecit nobis. In die viceśi/ p
a ¶ tertio. i. post octauū i q̄ prima visio facta ē.

ma ⁊ quarta vndecimi mēsis sab q
¶ iterum.

bath: in anno scdo darij: factū est r
verbū dñi ad zachariā filium ba/
rachię filij addo ꝓphetam di/ s
cens: Vidi per noctem: et ecce t
vir ascendēs sup equum rufum: u

pter qd dñs ꝓmisit destrui ciuitatē ⁊ tēplū: ⁊ b est qd dr: Irat⁹ est dñs sup patres ꝟros: ꝓmittēdo eos captiuari ⁊ ciuitatē ⁊ tēplū vastari. p pter eoꝝ pctā. ió subdit in persona dei: a ¶ Cōuertimini ad me. p. ver rā pniam. b ¶ Et conuertar ad vos. p clemētiā. c ¶ Ne sitis sicut pres vri. in pctis obstinati. d ¶ Ad ꝗs clamabāt ꝓphete priores. tpe sedechie et ante. e ¶ Et nō audierunt. ¶ mag⁹ cōtēpserūt: ꝓt qd ostēdit puniti fuerunt. ió subdit: f ¶ Pres vri vbi sūt. q. d. ꝓtim fuerūt occisi a chaldeis: ⁊ partim in captiuitate mortui. g ¶ Et ꝓphe. s. falsi ꝓmittētes eis pacē ⁊ victoriā. q. d. leuarerūt eādē iniam. Ba. Sa. aliter exponit de ꝓphetis dñi: vt sit q̄dam obiectio ꝑ dicta: qz possent dicere illi q̄b⁹ loq̄bat ꝓpheta: sicut ꝓpheta nri fūt mortui: ita ⁊ ꝓphete dñi: ⁊ sic nō habuerūt aliquā progatiuā ab pres suos. ꝓt suā iustitiā. ⁊ subdit rūsio dñi: h ¶ Rūńd i sempiternū viuēt. q. d. natura mortalis nō pmittit q̄ semp viuāt. i ¶ Verūtā ꝟba mea. ¶ tū ad mores. k ¶ Et legitima mea. ¶ tū ad legē. l ¶ Que māda. ser. ꝛc. vt diceret pribus vestris q̄ captiuarent ⁊ literaliter: nisi se corrigerēt a moꝛib⁹ malis: ⁊ trāsgressionib⁹ leg⁹. m ¶ Rūńd nō cōphēde. ꝓpres ꝟros. q. d. sic: q̄ sic accidit eis vt ꝓdixerūt: ita ꝑ dñs fuerūt veri ꝓphete: ⁊ ió viuūt i alia ꝛ mortui sint corpe. n ¶ Et conuer. sūt. sc. alij de patrib⁹ vestris i captiuitatē ductis: afflictiōe dāte eis stelle/ ctū. o ¶ Et dixerūt. cōfitētes pei in stitiā i sua punitiōe. p ¶ Sicut cogi. dñs. Fm ordinē sapie sue.

q ¶ Facere nobis. Fm ordinē sue iustitie. ió subdit: r ¶ Sedm vi. no. ꝛē. ⁊ dicūt hic vie pctā cōsueta: adinuētiones aūt enormia ⁊ insolita q̄ adinuenit būana malicia. s ¶ In die. Hic ꝓfr ponit ꝓpli cōsolatiōē ⁊ diuidit i duas ptes Fm duplicē visionē cōsolatoriā. scōa ibi: Et leua. i. ¶ Prima i duas. qz primo ponit visio. scōo ei⁹ expositio. ibi: Et dixi ¶ Circa primū ponit ꝛps hui⁹ visionis. cuius dr: In die vicesima ⁊ tertia mēsis. rj. ⁊ sic ista visio facta ē post ꝓcedētē q̄ facta fuit mēse. viij. ānō q̄. darij regis. t ¶ Sabbath. in hebreo dr Sebetd: ⁊ rūdet ianuario. expositores tū dicūt cōiter q̄ februario. ⁊ b ē: qz aliqū ꝛ currit cū eo in pte vel in toto. iudei ēm faciūt mē/ ses p lunationes: ⁊ ió in tertio ano mēsis eoꝝ duodecimus q̄ dr adar duplicat. Martⁱ⁹ ēm Fm cursū festoꝝ ē ꝓm⁹ apud hebreos: vt diffusi⁹ declarani Heñ. vij. et Exo. xij. Prim⁹ ēm mēsis Fm ordinē festoꝝ semp incipit apud hebreos a ꝓma lunatione q̄ ē ꝛpinquior eq̄noctio ꝟnali: siue sit ān si/ ne post siue i ipo eq̄noctio q̄ dē eq̄noctiū mō ē. xij. die martij. Cōsequēter ponit ipa visio. cui dr: v ¶ Vidi p noctē. q̄ rone quiet⁹ ē magis apta reuelatiōib⁹ ꝓphetice⁹ dies. x ¶ Et ecce vir. i. angelus in specie viri. y ¶ Ascendens sup equū rufum. In hebreo habek: Rubeū. ⁊ p hoc designabat vindicta diuina de aduersarijs iudeoꝝ per colorem sanguineum.

Et ipse.

Os ⁊ cornutos q̄ pplm occiderūt ⁊ tēplū subuerterūt. Alij sequētes ordinē lre: virū q̄ ascendit sup equū rufum ⁊ ceteros q̄ sequunt q̄tuoꝛ regna itertant. Primū ⁊ scōm sanguinariū assyrios ⁊ chaldeos: quoꝝ hmi. s. trib⁹ sub salmanasar duxere ca

a ¶ Et ipe sta. inf myr. est aūt myrtetū locꝰ i q̄ crescūt myrti. est aūt myrꝰ arbor: factēs pulcherria ⁊ odorifera poma. vñ ⁊ Ecclē. xxiij. vbi translatio nīa hꝫ: Fructꝰ arborꝭ pulcherrime. loco arborꝭ pulcherrie. i heb. ponit eadē dictio q̄ ⁊ b hr: ⁊ idez significat. Hiero. in ꝓlogo huius ꝓphetie dicit q̄ ꝓ pulchritudine ligni ⁊ odoꝛe fructꝰ designat gaudiū aduentuꝝ de reedificatiōe tēpli ⁊ ciuitat⁹: ⁊ de repōne ad/uersariorū suoꝝ. b ¶ Que e. in. ꝓ. i. in valle. in vallib⁹ eni magis crescūt myrti ⁊ pulchriores et fecūdiores q̄ alibi. c ¶ Et post e. eq̄. ru. va. et al. ꝓ ß intelligunt perse greci ⁊ romani: q̄ afflixerūt pplm iudeoꝝ Fm successiones regnoꝝ: ita q̄ p eos intelligunt isti ppli. ꝓ ascēsores eoꝝ angeli eis ꝓlati: vt dicit expositor. cōit. Ra. Sa. vero dicit q̄ ꝓ ß intelligunt angeli diuersoꝝ ordinū parati ad exequēdū volūtatē dñi: et huic dicto videt ista sequēs ꝛcordare: vt videbit.

d ¶ Et dixi. Hic ponit dictevisionis ꝟnū ad ali quā partē expositio: ⁊ diuidit in duas ptes: qz ꝑmo ponit ß expositio. scdo ex hoc subdit angeli deprecatio. ibi: Dñe exercituū. Circa primū dr: Et dixi: ego zacharias. e ¶ Qui sunt isti. q̄d significant isti equi rufi varij ⁊ albi. f ¶ Et dixit ad me angelus q̄ loquebat in me. i. mihi deputatus ad custodiā. g ¶ Ego ostendā tibi. i. faciā ostendi p angelū sup dicto q̄ preest toti populo iudeoꝝ: ⁊ iste dicit esse michael: Dan. x. ió subditur: h ¶ Et rūdit vir q̄ stabat inter myrteta: id est angelus toti pplo ꝓlatꝰ. i ¶ Isti sūt quos misit dñs. ad exequendū suā voluntatem. k ¶ Et rūderunt angelo dñi q̄ stabat inter myrteta. tangēs supiora. l ¶ Perambulauim⁹ terram. ꝓsiderando statum regnoꝝ. m ¶ Et ecce eis terra habitat ⁊ q̄escit. illo enī tpe non erant bella notabilia in regnis ꝓdictis. n ¶ Et respondit. Hic ꝛfr ponit angeli iudeis ꝓlati deprecatiōē ipi dicit: o ¶ Dñe exercituū vsq̄quo tu. ꝛē. quasi dicerēt. exquo alie terre sunt in pace in q̄bus sunt gentiles ⁊ idolatre: quare tardas restituere hierūm ⁊ templū ⁊ alia loca iudee i statū suū: ⁊ ad ꝑ indūcit rationē ex ꝓmissione dei q̄ habet. Dicere. xxiij. Cū ceperint impleri in babylone. lxx. anni: visitabo vos ⁊ suscitabo sup vos verbū bonū: quod tps erat iā transactus a tempore Cyri regis persaꝝ: qui dedit ꝓlo licentiaꝫ redeundi. ideo dicit: p ¶ Iste iā annus. lxx. est ††2.a supple diu transact⁹: ⁊ tamē hierusalē ⁊ templuꝫ adhuc non sunt reedificata. q ¶ Et respondit dominus angelo qui loquebatur in me. vt mihi denūciaret bonum nuncium. ideo sequitur:

r ¶ Hec dicit dñs exercituū. cuius verbū nō potest esse falsum. s ¶ Zelatus sum hierusalem ⁊ sion. i. montē in quo erat templū. t ¶ Zelo magno. est aūt ꝓprie zelus amor singularis q̄ vir diligit vxorem: nolens in ea habere participem: ⁊ ideo quādo in hoc delinquit: aspere eaꝫ castigat: ⁊ p ß insinuatur: q̄ dominꝰ castigauerat populū in daicū nō ex odio sed ex amore: vt reduceretur ad cultū latrie: ⁊ sic factū fuit: q: post redditum captiuitat⁹ babylonice nō legit⁹ populꝰ idaicus ad idolatriā declinasse: niſi aliqui pauci tempe antiochi illustris. u ¶ Et ira magna ego iraſco: sup gentes opulentas. i. regna vos affligēta. ⁊ dicit: Ira magna: qz fuerūt puniti a deo non nīs tpaliter: sed etiā eternaliter. x ¶ Quia ego irat⁹ suꝫ parū. s. vobis iudeis puniēdo vos pena tpali. y ¶ Ipi vero. i. assyrij ⁊ chaldei. z ¶ Adiuuerūt in malū. s. pene vltra: qz fuerūt in hoc executores diuine iustitie. a ¶ Propterea. sc. qz fuistis puniti Fm ordinē mee iustitie.

b ¶ Reuertar ad hierūm. q̄ viā miſcōie. c ¶ Et dom⁹ mea edificabit in ea. q̄ fuit impletū sub zorobabel duce ⁊ dario regnāte. d ¶ Et ꝓpendiculum. i. instrumentū ligneū in cui⁹ medio pendet chorda babēs plūbum i extremitate sua: cū quo ꝓpendit si mur⁹ directe edificat. e ¶ Adhuc clama. nō solū de edificatiōe tēpli sed etiā de ꝓsperitate popli.

f ¶ Adhuc affluent ciuitates mee. i. iudee. g ¶ Bonis. q̄b⁹ in pte fuit impletū tpe zorobabel ⁊ necmie ⁊ machabei: sed ꝓfecto tpe xpi ibi ꝓdicātis ⁊ miracula facientꝭ: ⁊ plenitudinē spūssancti cōcedentis.

nn Et Jenauī

re bona dñi in terra viuentiū. His bonis post incēdia plecutiōis q̄ a gentilibus vel hereticis eccl̄e ptulerunt pace reddita affligūt in multitudine virtutū: t q̄ abiecte erant p culpa nūc edificate in ꝺtribꝰ ꝺsolationē hūt spe eternorum.

a Et eccē ꝺtuor cornua. Cōsuetudo scripturarū est per cornua regna significare. Hec q̄tuor cornua intelliguntur quatuor gentiū regna. Ānū babyloniorū qō iam preterierat: qñ hec visio cernebat. Scōm medorū t persaruꝫ qō tūc ſtabat. Tertiū grecorū t macedonum. Quartū romanorū. Ista cornua ventilauerunt t dispersērūt iudā. Quatuor fabri intelliguntꝫ angeli q̄ obedientes deo reedificāt qō gētes dispersērāt.

Allego. A Allego. Per q̄tuor cornua q̄ regnāt ꝺtra populū dei quattuor passiones t perturbatiōes animi signantꝫ. vñ: Hi metuunt: cupiūtq; gaudēt: q̄s doletq;. Contra has quattuor fabri t quasi boni medici nō cernunt a ꝓpba. per seni videre nō poterat: ſz oēdunt a ꝺtra quattuor. i. virtutes: prudētia: iusticia: fortitudo: temperātia. Hę ẋtures edificant quicq̄d vitia destruūt. Sancti q̄s qui hec remedia possidētes eccl̄esiā instaurant fabri appellantur. Vñ Apls: Ut sapiens architector fundamentum posui. Vel quattuor fabri euāgeliste: q̄ oppressum israel: id est sensum videntē deū: t iudā. i. deū confitentē: t hierusalem. i. pacis visionē in pristinā sedē restituūt: t quos gētes vitiorꝫ dispersērāt retrahūt ad ſtinē. ¶ La. II

b ¶ Et leuani oculos meos t vidi: t ecce q̄ttuor cornua. Et dixi ad angelum qui loq̄bat in me. Quid sunt hec? Et dixit ad me: Hęc sunt cornua q̄ ventilauerūt iudā p singulos viros: t nēmo eoꝝ leuauit caput suū. Et venerūt isti deterre ca: vt deiciāt cornua gentiuꝫ q̄ leuauerūt cornua sup terrā iuda vt dispergerent eam.

b ¶ Et leuani La. II oculos meos t vidi: t ecce q̄ttuor cornua. Et dixi ad angelum qui loq̄bat in me. Quid sunt hec? Et dixit ad me: Hęc sunt cornua q̄ ventilauerūt iudā p singulos viros: t nēmo eoꝝ leuauit caput suū. Et venerūt isti deterre ca: vt deiciāt cornua gentiuꝫ q̄ leuauerūt cornua sup terrā iuda vt dispergerent eam.

a Et leuaui. Dic ponit scōa visio de delectione aduersariorꝫ ppli iudaici. cū ꝺ: Et leuaui oculos meos t vidi: imaginaria visione. b Et ecce q̄tuor cornua. sic cū videbat ei imaginaria visio. c Et dixi ad angelū. mee custodie depuratum. d Quid sunt hec. i. q̄d significāt hec q̄ttuor cornua. e Hec sunt cornua q̄ ventilauerūt iudā t̄. i. q̄ttuor regna q̄ affligerūt iudeos sicc̄ssiue. s. chaldeoꝝ. persaꝝ: grecoꝝ et romanoꝝ: vt cōiter exponit. Ba. Ga. p quattuor cornua intelligit aduersarios iudeoꝝ fm quattuor ptes mūdi: q̄ ab oriente fuerūt afflicti t ab occidēte: a meridie t ab aquilone: t hoc p diuersas gentes circa iudeā habitātes: vt ptz cr. iiij. Reg'. t. ij. Paral. f Et ostēdit mibi dñs. iiij. fabros. i. quattuor angelos paratos frangere dicta cornua: q̄ sunt executores diuine iusticie. g Et nēmo comm. i. iudeoꝝ. h Leuauit caput suū. i. potuit resistere aduersarijs p̄dictis. i Et venerūt isti. i. dicti fabri. k Deterre ca. i. p̄dicta regna: vel aduersarios fm q̄ttuor partes mūdi: vt dictū est. l Et deicient cornua gētiuꝫ. i. potestates earū: quod in christo videmꝰ impletū: cuius imperio submittuntur colla principes gentium.

† 1.a 2.a 3.a 4.a

¶ La. I

Moraliter. d In mense octauo t̄. In b capitulo ponunt duc visiones. Prima p̄missis q̄busdā p̄ambulis incipit ibi: vi. Vidi p noctem t ecce vir. i. angelus in specie viri p quē mystice significatur christꝰ: qui de magni cōsilij angelus Ysa. ix. fm trāslationē. Lxx. t vlt'. Nūc dicit vir potēs in ope t sermone.

† Ascēdens sup equū rufum. in hebreo habet rubeū. igitur p equū rubeū significat corpus xpi in suo sanguine rubricatū. a Et ipse stabat inter myrtea q̄ erāt in p̄fundo. i. inter sctos patres ad q̄s descēdit in limbo t transtulit ad celestia. c Et post eū equi rufi. bebrei hz rubei. g Varij t albi. de quib⁹ ꝺ: postea. i Isti sunt quos misit dñs vt p ambulent terrā. iō p istos significant apli alijq; discipuli q̄s misit dñs ad p̄dicandū p orbē vniuersum vt habet Matth. vlt'. Euntes g̃ docete oēs gentes t̄. Et Act'. j. Eritis mihi testes in hierlm et in ol iudea t samaria et vsq; ad vltimum terre. Istoꝝ aūt sic missoꝝ aliqui fuerūt p martyriū suo sanguine rubricati. ꝓpter qō significant p equos rubeos. Alij vero variis spūsancti donis decorati: et significant p equos varios. Alij vero candore virginitatis dealbati: et significant p equos albos. In istoꝝ aūt plonis subdit: h Perambulauim⁹ terrā. exequētes p̄dicationē. m Et ecce oīs terra habitat et quiescit. sub cultu vni⁹ dei diuersimode tñ. nā idolatria cessauit p orbem exceptis pauc' barbaris in aḡlone habitātib⁹. ¶ Scōa visio ponit hic. a Et leuani oculos meos et vidi et ecce q̄ttuor cornua. p que mystice significantur quattuor impugnātia mozalē hierlm q̄ est rōnalis ala. Primū aūt est delectatio prana mulceno animuꝫ. Scm est ꝺsensus in petrū. Tertiū opis executio. Quartū ꝺsuetudo. Hec aūt q̄ttuor impugnāt alām et ducūt eā captiuā. † Et ostendit mihi dñs quattuor fabros. de q̄b⁹ subdit: l Ut deiciāt cornua. p illos fabros cornua deficientes significāt p̄dicatiōes ad q̄s oportet q̄ttuor ꝺcurrere: sicut in corpali fabricatiōe: ad quā req̄runt: artifex: materia dura: ignis t malleꝰ. artifex est p̄dicator. materia dura: petrꝰ. malleus aūt verbū diuinū: qō est malleus ꝺterens petras: vt ꝺ: Hiere. xxiij. Ignis aūt est spūsctūs q̄ mollificat corda dura. Istis autez in predicatione ꝺcurrentibꝰ deficiunt cornua p̄dicta.

† 1.a 2.a 3.a 4.a

¶ In ca. j. Zacharie vbi ꝺ: in postil. Et fm regulā hebreoꝝ isti due fuerūt ꝓphete.

Additio. j. Sicut dictū fuit in additiōe Hiere. j. ca. t Ose. j. ca. hoc dictū q̄ dicit postillator esse regulā apud hebreos nō est regula sed dictū vnius singularis qui nō habet auctoritatē: t inquirere circa hoc videt magꝫ curiosum q̄ vtile: cū ꝓphetie de huiusmodi patrib⁹ ꝓphetarū nō inueniantur: vt dictum fuit in predictis additionibus. ¶ In eodem capitulo vbi dicit in postilla: Est autem myrtus arbor faciens pulcherrima poma.

Additio. ij. Licet myrtus sit arbor pulchra t faciat folia t grana odorifera: nō tamen facit fructū pulchrum: sed quedā grana minuta nigra. vnde Lucifi. xxiij. vbi dicitur: Fructus arboris pulcherrime non ponitur in hebraico dictio significans myrtum: sed alia que significat citrum quod est pomū pulcherrimum. Et in eodem loco vbi ponitur eadem dictio que hic habetur in trāslatione nostra dicitur: Lignum densarum frondium quod pertinet proprie ad myrtuꝫ. vnde in dicto Hiero. in prologo allegato a postillatore nō ꝺ de myrto q̄s babꝫ fructū pulchrū sed odoriferū: q: vt dictū est grana myrti q̄ sunt eiꝰ fructꝰ nō sunt pulchra sed odorifera: ligno vero attribuit pulchritudinē: q: sic est in re. ¶ La II

m ¶ Et leuani. Dic ꝺr denūciat reedificatio ciuitatis hierlm. Circa q̄s sciendu

c q̄ illa edificatio q̄ facta est p zorobabel fuit figura edificatiōis eccl̄e p christum que dicitur spiritualis hierusalem: vt frequēter. s. dictum est: et ideo de vno edificio fit transitus ad aliud. igitur primo nūciatur materiale. secundo spirituale. ibi: Et ecce. Circa pmū ꝺ: n Vidi. visione imaginaria t intellectuali.

o Et ecce vir. id est angelus in specie viri. p Et in manu eius funiculus mensoꝝ. id est aptus ad mensurandu loca in quibus debent fieri edificia. ideo subdit: q Ut metiar hierusalem. quantum ad ciuitatem metropolim.

Et iudeam

Allego. ¶ Hic edificat ciuitatē cui⁹ artifex t ꝺditor deꝰ est. ¶ Doc mozaliter de animab⁹ credentinz potest accipi: que quotidie edificant a domino: et cernunt eius pacem. ¶ Allego. Hierusalez est ecclia de qua dicta sunt gloriosa: in qua magnus dominus et landabilis nimis. hec habitatur ab hominib⁹. i. populo legis ad fidē conuerso: et a inimīcis. i. a gentibus ab idolatria ad fidē cōuersis. Vel p homies rōnales et eruditi in scripturis. per iumenta simplices intelliguntur: istis christus est murus: ignis in circuitu: vt habitātes i medio caleſiant qui prius tepidi: t p illū cōburāt aduersarij. a Et ecce angelus. Hunc hebrei putant michaelē: alij q̄ occurrit gabrielē: q̄ loq̄tur ad michaelem vt loquat' ꝓphetē. Istam abundantiā oīm rez et multitudinē hoīm t iumētoꝝ et firmitatē murorū sit habitura hierlm: q̄ i pūti vsq; ad familias t cineres destructa sit. Hec ola indei ad ifam futura fabulant': vt p multitudine hoīm t iumētoꝝ hierlm nō possit hre muros: sed murꝰ illi⁹ dñi sit defensio: et illius in medio habitantis p fuaſ gloria. b ¶ Do fuge. Juxta situꝫ hierusalē assyrij t babylonij qui dei ꝑplm vastauerūt: in terra aḡlonis habitabāt. angelus q̄ loquebatur ad angelū ꝓpherantē in Zacharia: nūc loq̄tur ad illos qui babitabāt in babylone vt a quattuor ventis in quos fuerāt toto orbe dispersi: reuertant in sion: et o sion q̄ nūc habitas in babylone: reuertere ad pristinā sedez.

¶ Aquilo ventus frigiditissimus qui corda q̄ affligat dura reddit: p̄cipitur his qui ierant ad frigus aquilonis: et in toto orbe dispersi erant: t in nocte huius seculi versabant: vt fugiant ad ecclesiam: t humilia relinquentes in sublimitate dogmatum consistant.

¶ Post gloriā. Dor saluatoris missi a p̄e inducitur: qui assumpta carne post gloriā diuine maiestatis mittitur ad gentes que spoliauerunt populū dei: vt qui ante eos fuerant predati: prede sint seruientiꝫ sibi: et cognoscer turba seruientiū q̄ deus omnipotens miserit eum. d Tetigerit. Tact' ꝓ vexatiōe accipitur. qui ergo sctōs dei tangit: sic est q̄si vexare cupiat pupillam oculi eius: qui illum potest clara luce. Unde in euangelio: Vos estis lux mundi. e ¶ Quia ecce ego leuo manū. Ostendat deus manifestum vt percutiat gentes aduersarias: t populum suum ad hierusalez reducat: vel in ecclesiam: t nunc intelligitur per gentes cōtrarie fortitudines que peccatores quotidie sue subiugant potestati.

a ſ apparere faciam. b ſ charitas que vsq; ad inimicorum dilectionem extenditur.

lem t videā q̄nta sit latitudo ei⁹ a

ſ q̄ leuerantia vsq; ad finem.

a et quanta longitudo ei⁹. Et ecce b c
angelus q̄ loquebat in me egre- b d
diebatur: t alius angelus egredie

ſ q̄ loquebat ad michaelē vt loquat' ꝓpter.

batur in occursum ei⁹: t dixit ad

a ſ ad cōparationē angelorū omis humana natura: vel scia puerilis ēt: q: nō angeli in nos sed nos in angelos ꝓficimus.

eum: Curre: loquere ad puerum istū dicēs: Absq; muro habitabi e ſ g
tur hierusalē pre multitudie ho- b
minū t iumentoꝝ i medio ei⁹. Et
ego ero ei ait dñs murus ignis i
circuitu: t in gloria ero in medio i

a ſ tertia vocatio crebra āmonitio est ad fugam.

b eius. ¶ O o fugite de terra aqui- k
lonis dicit dñs: quoniā in quat- l
tuor ventis celi dispersi vos di- m n o p
cit dominus. ¶ O sion fuge que ha-
bitas apud filiam babylonis: q:
hec dicit dominus exercituum:
c Post gloriā misit me ad gentes: q r
que spoliauerūt vos. † Qui enim s
tetigerit vos tanger pupillā ocu t
e li mei. Quia ecce ego leuo manū u x
meā super eos: t erunt prede bis y
ſ hic.
qui seruiebāt sibi: t cognoscetis: z
ſ qui me misit mecum est.
quia dominus exercituū misit me. 5 a

† 1.q. 7. c. accusatio. t in medio. t. 3. q. 1. c. q voo sperantes. 6. q. 1. c. oues. ibi. oculos eleuauit. Luc. 10. c.

a ¶ Et videā. quantū ad alia loca in indea. b ¶ Quāta sit latitudo eius t̄. antecēdit eni edificent ciuitates t loca tacepiunt mensure edificiorꝫ fm longitudinē t latitudinē: vt exponit aliqui t male: q: angelus solū loquit de hierusalē. c Et ecce. Hic ꝓnter ūtēdit vt metiat edificiū spūalis hierusalē. illa enī que sequiunt nunq̄ fuerūt in hierlm p ¶ reedificata: sed semp fuit in timore aduersariorū t subiectione extrāco: vsq; ad eius destructionē p exercitū romanoꝝ. dicit ergo: Et ecce angel⁹ mihi p custodia deputat⁹. d ¶ Egrediebat. ad habendū reuelationē nouā de futuris ab angelo suprioꝝ: q: fm os dinē hierarchicū suprioꝝ angeli illuminat medios: t medū inferiores t ex hoc ptz q̄ hec reuelatio est de a liis re q̄ precedens: q: est de hierlm spūali. ideo sequit: e ¶ Absq; muro t̄. q: ecclia nō ꝓhibit in muro ꝓtri tudine: sed in diuia ꝓtectione. f ¶ Pre multitudine. qō impletū videt in fideliū multiplicatiōe p orbez vniuersum. g ¶ Dom t iumentoꝝ: q: credentiū ali qui sunt sapiētes t ſrati q̄ boies dicunt. alij vero simplices t illiterati q̄ iumēta notant. Pſs. lxxij. Ut iumentū factus sum apud te: t ego ſp tecū. b Et ego ero ei ait dñs murus. i. ꝓtector t defensor. i Et i glia ero in medio ei⁹. q: de⁹ in ecclia honozat: t iō ad cā boies inuitant. cū subditur: k ¶ O o fugite de ter. aḡlonis. i. de ptāte diaboli. l ¶ Qm in q̄ttuor ventos celi dispsi vos. i. spargi pmisi per varios errores ante aduentū xpi. m ¶ O sion. i. ppse prentibus ad fidem. nosce eni hierlm t noſe sion intelligit ecclia vt declaratū fuit Ysa. ij. que est idē qō fidelis pplz: q: ecclia non est ipi parietes: sed fideles. n ¶ Fuge. de ptāte diaboli. o ¶ Que habitas apud filiā babylonis. i. cultū idolatrie. nō enī pōt hic intelligi q̄nienk p filiā babylonis ciuitas vel terra babylonie: q: lōge ante ꝓpbe hui⁹ ꝓphetie ciuitas babylonis fuerat destructa p Cyrū t darium: t indei remissi in iudeā: vt habet. j. Esdre. t licet alij remanserūt in terra babylōis deterrent amore vsq; quas ibi accepant: t plis quam ibi fecerāt: vt dictū fuit ibidē tū illi vident ꝓbabiliē fuisse pauci cōparatiue: q: ostis naturaliter inclinant ad reuertendū in terrā originis sue: t maxime de terra in q̄ detinent in captiuitate t seruitute. Hec rōnabiliter pōt dici q: illi q̄ remāserūt monean̄t hic fugere. p ter vastationē imminentē illi terre: q: a tpe Cyri legif regnū ei⁹ et successoꝝ suoꝝ fuit' quietū fuisse vsq; ad tē pus alexandri magni: q̄ regnū illud vi armoꝝ subiecit sibi. Itē q: terra q̄ hic ꝺ: filia babylonis immediate sup: a ꝺ terra aḡlonis. babylonia vero nō est ad aquilonē respectu iudee: sed magis ad orientē: et iō q̄ babylon que ꝓfisio interpretat': et q̄ aquilonem. de quo ꝺ: Hiere. j. Ab aquilone pandet' oīe malū: ptās demonis metaphorice seu figuraliter designat: sicut t beatus Petrꝰ in fine ꝓme canonice sue dicit: Salutat vos ecclesia in babylone collecta. i. in roma: q: tūc tpe Neronis ibi vigebat ptās demonis. p ¶ Quia hec dicit dñs exercituū. i. angeloꝝ. vñ in hebreo ponitur hic nomē dñi tetragrāmaton soli deo appropriatū: vbi tranſlatio nra hz: dñs. q ¶ Post gloriā misit me. fm seriē text⁹ nō est xp̄i Zacharie: sed dei dicētis se mitti: q̄ verificat in xpo qui est verꝰ de⁹ a pre missus. p salute generis hūani: t hunc ꝓnat q̄dā glosa hebraica hic a Ra. Sa. inducta: q̄ talis est. ¶ Post gloriā misit me. Slo. post honorē redditū Esau venit messias. In anno etiā q̄ sis hebraicis ꝓnceps romanꝰ frequēter esau t roma mons seyr nolat: t sic impletū est in dño iesu xpo: q: post gliam monarchie adeptā a romano principe cesare Augusto. ꝓpter q̄ fecit describi orbē vniuersum tanq̄ sibi subiectum. nar⁹ fuit xpc: vt ptz Luc. ij. r ¶ Ad gentes que spoliauerūt vos. i. ad iudeos qui fideles primitue ecclie grauiter tractauerūt Act'. viij. q̄b⁹ p̄dicauit dominꝰ in pſona ꝓpria: et dicunt hic gētes: q: tūc nō viuebāt fm legē vt iudei: sed trāsgredientes ꝓpter mādata dei: vt ptz in euāgelio. Vel ad gētes. i. romanos ꝓncipes q̄ in pmitiua ecclia fideles pſecbant in corpib⁹ suis et bonis: q̄b⁹ p̄dicauit xpc p apl̄os petrū t paulū et alios doctores seqntes. s ¶ Qui enī tetigerit vos t̄. i. solliciteret vos custodia: sic custodit oculi pupillā: liez ei tūc xpc ꝓmiserit fideles corpaliter p turbatiōes custodiuit eos solliciteꝰ spūalib⁹ bonis i q̄b⁹ tūc creuit ecclia merito t nūero fideliū magis q̄ tpe pacis. q̄b fuit figuratū i filijs israel. q̄ egyptijs: t ato magis multiplicabant t crescebāt. Ex o. j. iō subdit: t ¶ Quia ecce ego leuo manū meā. i. ꝺtutem. v ¶ Sup eos. i. ꝓncipes romanos t eoꝝ ministros. x ¶ Et e. p. his q̄ sequ. sibi: q: ꝓncipes romani t alij ei subiecti q̄ in pmitiua ecclia affligebāt ab egyptijs: fideles fuerunt pura: t eis abstulerūt bona sua. mō supposuerūt colla sua iugo xpi t eius ministris: dotātes ecclias tpalib⁹ bonis. y ¶ Et cognoscet'. p experientiā bonoꝝ et miraculoꝝ. z ¶ Quia dñs exercituū. i. deus pr dñs angeloꝝ. a ¶ Misit me p generis humani salute: et ideo p tanto beneficio luitat' ecclesia ad laudē

nu 2 alnam

ag Lauda ⁊ lętare. Merito post captiuitatē filia sion p/ nocat ad gaudiū. Ait ēt: Cum puerterit dñs c.p.l.c.l.⁊ l.i. Adhuc vba dñi hortant⁹ pplm vt post captiuitatē in fede pristina restituat⁹ gaudeat: ⁊ laudet deū habitan/ tem i medio ei⁹ in quē gētes sunt crediture. b Dicu/ latē. Quā rēptatiōi derelīgrat in pſecutionib⁹ iudeo⁹: aly pu tāt sub zorobabel ⁊ iesu hec esse cōpletagū. Duc tribus ḡ dicūt inda reuerse sunt de captiuitate babylonis. p. rētēts in pperuo exilio. c Quia cōsurrexit. Surgere dr deus qñ ḡ de som no cuigilat ad vindictā pli sui: ⁊ hoc de habitaculo. i. pfiarchis ⁊ ꝓbis aplis in ihū⁹ ⁊ cū ihūs dñs ad iudiciū ad vindictam se venturū testatur. Ca. III

Ostēdit mihi. Prophe/ tata restauratiōe hierūm eius miſter erat iesus sa cerdos: ⁊ p qua etiā ipe deū ex orabat: inducit diabol⁹ aduer sari: volens pplm retinere in ca ptiuitate: ⁊ nō potuit ꝑualere.

Dñs iesus xp̄s sacerdos ē in b eternū ſm ordinez melchisedech. Qui qñ p se videre nō ꝑt a do mino. ꝓbe ostēdit p carnis aſ/ sumptionē: stans cora angelo p quē angelus magni ꝯsilij intel/ ligit: nō q⁹ duas psonas i filio pciplam⁹: sed q⁹ vn⁹ ⁊ idē ḡli hō sordidār⁹ oñdāt: ⁊ ḡli angelus mediator dei ⁊ holm apparere dicat. Stat aūt ḡ stabili cōſtitu gradu. Et satan stabat a. d. c. v. ād. c. q⁹ dñs rēptar⁹ est p omnia absq; petō: ⁊ rēptator⁹ a dextris stat: q⁹ virtutib⁹ xp̄i cōtraire co natur. Increpet i te dñs p̄: nō q⁹ ipe qui loquit increpare non possit: sed q⁹ ex vnitate naturę cū alter increpauerit: increpet ⁊ ipe qui loquit: q⁹ pater ⁊ filius Joh.14.d vnus est dñs. Und: Qui videt me videt ⁊ patrē. Iste eligit ec/ B clesiam que dei pacē cōtempla/ † 30. di.c. Jesus. rur: hic est torris erut⁹ ab igne: De pe.di. 2.c.si enim quia in seculo fuit: nec ei⁹ incen/ 9. Jesus ḡ dio est attactus. Ardet cniz ru/ qz filius. bus ⁊ nō cōburit: hic est etiā in 2. Cor.3.d dutus sordidis vestib⁹: quia ḡ pctīs nō fecit: p nobis petīs fa ct⁹ ē. Sed hec sordida vestis est ei ablata: cū nra deleuit pecca ta: vt q⁹ ille sordidis indut⁹ est vestib⁹: nos resurgētes in eo sp candida habeam⁹ vestimenta. Mutatoria sunt: caro iā īmortā lis ⁊ impassibilis: Cydaris sup caput splendor est dīne maiesta tis: vt idem hō ⁊ deus intelligā tur. e Sathan stabat a de/ Allego. xtris eius. Allego. q⁹ illū popu lū ei rapuit qui duduz ei dilect⁹ fuit. Sentilitas que p sinistrū habita fuerat: credidit: ⁊ iudai cus populus ḡ p dextrā ad pfi diam declinauit: sed q⁹ reliquie in fine salue fient: dñs remouet sathan a dextr⁹ suis di cens: Increpet dominus in te. s. ⁊ eiusdem populi libera tionem indicat qui elegit hierusalem. Iste est torris eru tus de igne: id est ab eterni ignis incendio liberatus in 1.Eſd.10.c quem duce perfidia detinebat. Legitur in Esdra et in Malachia q⁹ iesus cum ceteris alienigenam duxit vxorē vnde vere accusatur. Cum ergo de cunctis iudeę vbi bus nunc hierusalem sit electa: deo nō imputante ei pec/

ḡ cata que

ſ ergo. ſ ecclesia.

a Lauda ⁊ lętare filia siō: q⁹ ecce ego a ſ xpm a patre ⁊ venī in mundū. b ſ cū homini/ bus conuersans est.

vēnio ⁊ hābitabo in medio tui: ait b a ſ postula a me ⁊ dabo tibi gētes he.r.

dñs. Et applicābunt gētes mlte ad c ſ patrem. ſ tunc. ſ fiunt pſi. ſ peculiarē.

dñm i die illa: ⁊ erūt mihi in pplm. d a ſ hoc iā q⁹. ſ ego vobiscū sum vsq; ad cōsumma/ tionem seculi. ſ ex hoc.

Et hābitabo i medio tui: ⁊ scies q⁹ ſ patet a ſ in mundū. b ſ filium. ſ o ecclia.

dñs exercituum misit mē ad tē. Et a ſ cōfitētes et credētes i ſc. b ſ ecclia.

possidebit dñs iūdā partē suā i trā d a ſ non alibi. b ſ a malis. c ſ pacem amātes.

sctificābit⁹ eligēt adhuc hierlm. Si a ſ cū dño sit pollestas⁹ iudeā et electorus hierusa/ lem: ꝺmē genus hominum rimeat aduersū dominū. c leat oīs cāro a facie dñi: q⁹ ꝯsurre/ a ſ orantem pro rectis populi. xerit de habitaculo scō suo. III

Ostendit mihi sacērdotē a ſ filiū iosedech q̄ cū zorobabel prefuit populo.

magnū iēsum stantē cora a ſ qui ⁊ ipe de rectis populi laborabat. b ſ ad/ uersarius diabolus. c ſ non a sinistris: quia vera erat eius accusatio.

angelo dñi: ⁊ sathā stabat a dēxtr⁹ m a ſ vt quasi indignū dicens ḡ exaudiatur.

eius vt āduersarer ei. Et dixit dñs a ſ accusatorē. ſ increpando dei rne ꝺ malevolūtati effectū auferat. b ſ deus de se ꝑ cernā ḡsonā iosēh.

ad sathān. Increpet in te domin⁹ sathan: ⁊ increpet dñs i te q̄ elegit hierusalē. Nunqd nō iste torris est erutus de igne? Et iesus erat indu/ a ſ vel ob coniugium illicitum: vel pro peccatis po puli: vel pro squalore captiuitatis.

tus vēstib⁹ sordidis: et stabat ante a ſ percipiens ex ꝑsona domini.

faciē angeli. Qui respōdit: ⁊ ait ad ſ alijs angelis.

eos qui stabant cora se dicens: ſ de quibus supra dixerat.

Auferte vestimenta sordida ab eo. a ſ cum illi precepū opere cōpleſſent: idem ange/ lus dixit ad eum.

Et dixit ād eum: Ecce abstuli a te a ſ hec sunt sordida vestimēta. b ſ israelitē cōu/ gem rbi copulaui.

iniqtātē tuā ⁊ indui tē mutatorijs. v a ſ. i. mitrā ḡ qua sacerdotij dignitas intelligit: q⁹ ablatis sordib⁹ pctōꝝ iā mūdū habet sacerdotiū.

Et dixit: Ponite cydārim mūdā su/ f

tia arguendi filios suos: ⁊ etiam alios ad quod tenebatur ex offi cio: cum esset pontifex summ⁹. n Et ait. ſ. michael. o Ad eos qui stabant cora se: id est alijs angelis inferioribus. p Auferte vestimenta sordida ab eo. per hoc designabatur remissio culpe de qua penituit: ⁊ filios suos ⁊ pplm ad abiciendum vxores alienige nas induxit. q Et indui te mutatorijs. i. gre ⁊ virtutū indumen tis. r Ponite cydarim. i. mitrā q⁹ vt debat sum⁹ pontifex: ⁊ p b de signabatur q⁹ digne exerceret officiū culpa p gratiā delera.

Et angelus

ata que fecit: eur iesum conaris obscure qui quasi Ty/ cio sanctissimo de babylonia euasit. a Si in vijs me is. Post ablutionem sordide vestis ⁊ restitutas dignita tem mundi sacerdotij: precipitur iesu filio iosedech vt en stodiat vias dei: ⁊ proponitur premium q⁹ ideo sit perse/ neratur⁹ iudex ⁊ pontifex. i tem plo dei: ⁊ habiturus de numero angelorum qui eo tpe sibi asta bant quorum auxilio cōtra ho stes circūuallaretur. Allego. Allego. Dirigitur sermo ad christū pro nobis in carne pauperem factū ad quez refertur sicut ad caput quicḋ de membris eius dicit et noster ꝓfectus: eius est victo ria. Cum ergo ꝑuenerimus in virum perfectum in m.e.p. chri/ stiille iudicabit dominum deitid est nos qui sum⁹ ecclesia: p me/ ritis singulorum constituens in ecclesijs prophetas: apostolos: doctores: ⁊ huiusmodi. Unde: Deus stetit i synagoga d. in m. autē d. d. diuidens singulis put vult: ⁊ tunc dabuntur ei angeli ad ministr andū. i. holes qui in carne ꝑstituti angelicā vitā du cent: q̄ nō fluctuabūt sed assistēt ei in ecclia cū iesu state stabiles. b Audi iesu sacerdos m. Pro mūerat iesu filio iosedech q⁹ in/ dicaret ⁊ domū eius: ⁊ custodi ret atria: ⁊ haberet angelos mi nistros angelice dignitat⁹: nūc dicit: et amicis ei⁹. i. discipul⁹ ei⁹ ⁊ ꝓpheris: q̄ sunt viri portēdentes. i. positi in signū futurorū q⁹ plenā felicitatē ⁊ pfectā beatitu dinē sint habituri: qñ ille vene rit cui nomē est onōs. Qui etiā lapis angularis dicitur: coniun gens duos parietes in vnū sup quez septē oculi de qb⁹ Esaias: Zac.3.a Et requiescet sup eum spūs sapi entie ⁊ intellectus: spiritus con silij ⁊ fortitudinis: spirit⁹ scien tie ⁊ pietatis: ⁊ replebit eū spiri/ Allego. tus t.d. Allego. Jesus ma gnus sacerdos: dominus salua tor: amici eius apostoli qui sunt portendētes viri. i. facta ei⁹ my/ stice accipientes vel aspicientes: et de ꝑsentibus futura cognoscentes: qui cecum natum super populo gentilium interpretatur. Qui etiā ſm aliā figurā orient dicitur: Zac.6.c pro lumine: ⁊ lapis qui ſm Danielem de monte abscisus est. p robore: quo omnia regna conterit. dicit ergo chri stus: in ⁊ apostoli mi: audite. ꝓmissiones quas feci implē das in vobis: ⁊ statim vertitur sermo ad auditores lo quens de ipso christo. Ecce enim ego adducā seruū me/ um. dominū. i. christū: qui etiā lapis est conterens inimi cos quem ego dedi coram iesu filio iosedech: quia post il lum venit: ⁊ in facie eius datus est: quia per se intellige bat illum ꝓfigurari: in quo vno septē oculi: quia in il lo fuit plenitudo totius gratie spiritualis. Seruat me tapborum lapidis, quasi dicat: bunc lapidem clauis eru cis ⁊ lancea militis faciā vulnerari: ⁊ in ei⁹ passione de Zac.13.a lebit iniqtas terre: i vna die de qua ōr: Hec est dies quā fecit dñs erul. ⁊ le. in ea. Et in illa die passionis vocabit vir. i. ꝓfectus vir in xp̄o amicū suū. i. credētes ex iudeis vel gentibus: vt sint sub vinea cui⁹ fructus letificat cor Joh.15.a dominis. ⁊ quit ait: Ego sum vitis: ⁊ subter ficum: id est dulcissimaz refectionem spiritussancti.

Ecce ego foueam fodiam. Hoc iudei ad finem mundi referunt: quando veniet iudicaturus christus qui fodiet: id est in medium proferet opera singulorum: et in illa die vocabit vnusquisq; sanctorum amicos: id est alios sanctos ad requiem: vt operum suorum virtu/ te gaudeant.

Et reuersus

a Et angel⁹ dñi. i. michael. b Cōtestabat iesus, in bono ipm cō firmādo. c Hec dicit dñs. q̄ est ipa veritas. d Si in vijs me is ambulauer⁹. legē meā custodiēdo. e Et custodiā meā custo/ dieris. reuerenter ⁊ debite officiū pontific⁹ exercendo. f Tu ḡs iudicabis ⁊c. i. in officio pontificis ꝓseuerabis. g Et dabo tibi ambulātes de bis q̄ nūc hic assistūt. i. de an gelis hic assistēntibus dabo tibi adiutores ⁊ directores in officio tuo. b Audi iesu. Hic ꝓpr ponitur cōsolatio iesu sacerdot⁹ de xp̄i incarnatiōe: quā sūme desiderabāt pres veter⁹ testamenti. iō subdit: Audi iesu. q. d. rē valde grandē ego sum tibi dicturus. i Tu ⁊ amici tui. i. illi q̄ sūt parati ad obū/ diendū alienigenas vxores ⁊ legē seruare. k Quia viri portēdētes sunt. i. in futurū expectātes. s. xp̄i mysteriū. Dicit enī portendēres a portēdo dis: q⁹ est aliq̄d in longin/ quū designare vel expectare. Ra. Sa. dicit q̄ isti fuerūt ananias misael ⁊ azarias: q̄ de babylone redierūt cū zorobabel ⁊ iesu sacer dote: ⁊ erūt ei familiares ⁊ amici: et dicūt ꝺ viri portēdētes. q. in eis fuit factum porten tū. i. mirabile signū: q⁹ de camino ignis exi erant illesi: vt dr Dan. iij. l Ecce enī ego addu. ser. me. oriētē. In hebreo hr̄ germinā tem. ⁊ exponit ꝺ Ra. Sa. de zorobabel q̄ ōr bic germinās: eo q⁹ genuit Neemiaz: vt ipe dicit: q̄ edificauit ciuitatez hierlm. nūc p̄ su⁹ templū aīs ꝓstruerat. Qz ꝺ nō videt vez. q. ij. Mach. ōr q̄ iste nomias erat sacerdos: ⁊ sic de tribu leuitica. zorobabel aūt fuit ō tri bu iuda: vt ptz Matth. s. Et iō aliā exposito res catholici dicētes cū Ra. Sa. q⁹ ꝺ septua ra intelligit ad ḥram de zorobabel. dicit q⁹ hic vocat orientem: q⁹ fuit ort⁹ de tribu regia: ⁊ q⁹ ꝓperat⁹ fuit in edificio rēplised illi cū Ra. Sa. videnī iudaizare: ⁊ magī q̄ antiq̄ hebrei. vñ vbi trāslatio nr̄a hz: Ecce ei⁹ ego adducā seruū meū orientē ⁊c. trāslatio chal daica apud iudeos auctētica sic habz: Ecce ego adducā ſmū meū messiā ⁊ reuelabit: ex q̄ ptz q⁹ de xp̄o ad ḥraz ꝺ intelligit. m Quia ecce lapis. i. xp̄s q̄ ōr lapis abscisus de mon te sine mānib⁹: Dan. ij. n Quē dedi coram iesu. q⁹ vidit eū p fidē futurū: sic̄ saluator di cit Joh. viij. Abraam pr̄ vr̄ exultauit vt vi deret diē meū: vidit ⁊ gauisus ē. o Sup lapidē vnū. i. xp̄m q̄ ē vn⁹ in psona: licz i eo sit duplex natura. p Septē oculi sūt. i. se/ ptē dona spūsseti: q̄ in plenitudie q̄euēt i xp̄o hoie: ſm q⁹ ōr Esa. xj. Requiescet sup eum spūs dñi ⁊c. qō ad ḥram intelligit de xp̄o etiā ſm dicta hebreoꝝ: vt ibidē fuit diffus⁹ declaratū. q Ecce ego celabo sculpturaz ei⁹: q⁹ coꝝ⁹ xp̄i fuit formatū ⁊ figuratū i vtero ✠ginis virtute diuina.

r Et auferā iniqtatē terre illi⁹. i. mūdi tot⁹: Et p septē oculos vni uersitas ągelor⁹ designat. vñ Dan. iij. ągeli dicūt viginles. et Mar. xvij. Angeli coꝝ sp videt facē p̄ris. Et isti septē oculi sūt sup xp̄m: q⁹ sp sunt attēti ad exequēdū ei⁹ mādatū: q⁹ ipe est rex angelor⁹ et hec expositio mag⁹ zorobabel ḥre sequēti. s In die vna. i. i die passi onis sue: ſm q⁹ ōr Joh. i. Ecce agn⁹ dei ecce q̄ tollit pcā mūdi. Con siderandū aūt q⁹ hic dicit Ra. Sa. q⁹ ipe nescit q̄ sit ista dies: q⁹ non pōt assignare aliquā diē sup pfidiā iudaicā que negat xp̄m venisse: in qua terra iudee fuerit absq; iniqtate: ⁊ iō ex ꝺ q⁹ ꝓpter hāc igno rantiā: ꝓter ei⁹ intentionē ꝓfirmat catholicā veritatē. t In die illa. i. tpe xp̄i. v Vocabit vir amicū suū subter vineā ⁊c. ꝓ talem modū loquēdi significat xp̄s magne pac⁹ in plurib⁹ loc⁹ sacre scri pture: ⁊ sic fuit i natiuitate xp̄i, ꝓter q⁹ tūc descript⁹ fuit ex hoc: vt dictū est. s. oīb⁹ terris sub impio romanoꝝ pacat⁹. Ca. III

Moraliter. ⁊c. Ad ḥram iste fuit iesus fili⁹ iosedech q̄ fuit bone vite: sed negligens in regimine: q⁹ filij sui ipo sciente acce perūt vxores alienigenas: ꝓpter q⁹ imputatū fuit sibi in pctm. nā hoc erat ꝺra diuīe legis ꝓcptū Exo. xxxiij. Ꝺgit ꝓ istū significat prelat⁹ bone vite: sed negligēs in subditoꝝ correptiōe: ꝓpter quod petā que p suā negligētiaz cōmittunt sibi imputant. Un Hiero. di cit de heli q̄ silr fuit negligens. In correctiōe filioꝝ heli. ꝓ iniqta tē filioꝝ suoꝝ dānat⁹ est: corripuit quidē eos sed lenitate p̄ris. non gūt auctoritate pōtific. Et ꝺ notat de isto cū ōr: q⁹ Et iesus erat

Et reuersus est. Ruffi videt abisse q̄ loquebat in ꝓphetas sed sciendū q̄uis humana fragilitas fuerit relinquit imbecillitati deū a nobis: et angelorū eius an ritū abire. Ergo et ꝓpheta stupore magne visionis attonitus tota mente torpebat: et clarū lumen veritatis videre nō poterat. Unde ad altā visionē cernendā quasi de somno excitat. Quī dormit ille somno de quo ūr: Si dormierit non adiciet ꝑcitare cuz sponsa. Ego dormio et cor meū vigilat. Ō angelus interrogat excitatus: vt illo resipiscente se nescire nos ab angelo discamus. b Et ecce candela. Hebreus dicit p candelabrū aureū legem significari. Per lampadē que est in capite christum qui est caput legis: et illuminat mundū. Per septē lucernas sanctus spiritus septē lucernas q̄ in christo plene que sup candelabrū: quis dicat quis erante spiritus sctō lex scripta est. Per septē infusoria q̄bus mittitur oleuz in lucernas vt luceant i candelabro: intelligitur q̄ per legem septē gratie de celo descendunt ad homines per duas olivas que a dextris et a sinistris: inde quas media lampas lucet: legem et ꝓphetas interp̄tatur angelum quē propheta interrogat sensum intelligit a deo illuminatum: qui nobis voluntatem dei indicat: qui nō respondet sed interrogat: nō ex ignoātia: sed vt ad intelligendum excitet. Non in exercitu nec in roboze verbū domini ad zorobabel ipa est interp̄tatio visiōis de reductione populi que nō fiet multitudine bellatorū: sed spiritu dei reducet est populus: et aduersarij deuastati. Per montē magnū q̄ stat coram zorobabel: diabolus interp̄tat q̄ aduersatur iesu et eleuatur cōtra zorobabel et populū iudeozū: sed videtur in plano: quia ꝓstratus et humiliat sub pedibus israel: quo inuito eduxit de⁹ lapidem primariū. i. christum filiū suum qui semp au rilium fuit populo israel: et gratia eius lapidis in eos quos rediurit de captiuitate: exequauit grām quam in patres eorum exercuit.

Allego. Allego. Candelabrū ecclesia aurea propter spiritualez intelligentiam scripturarum. lampas christus qui in ecclesia fulget. Septem lucerne et infusoria earum gratie spiritussancti per quas oleum misericordie dei suscipit ecclesia. due olive Moyses et Helias: id est lex et prophetie que de christi passione predicabant. Vel olive euangelium quod a dextris: et lex que a sinistris. Mons diabolus et antichristus qui audet se erigere contra christum

Mat. 4.b qui ad zorobabel dicens: Hec omnia tibi dabo si procidens adoraueris me: quem dominus cal-

Ibidem. cant dicens: Vade retro satbana. Scriptum est enim: Dominum deum tuum adorabis: et illi soli seruies. Lapis primarius verbum quod est in principio apud patrem: quod eductur de sinu patris in carne: qui equat gratiam legis gre euangelij vt equale munus accipiant: et credentes ex israel et populus gentiū. c Manus zorobabel. Principes reuerentiū fundamētū templi tecerūt et ꝑsumauerūt: et cū viderit i tēplo quod nunc edificatis culmen impositum: vos qui nunc dubitatis: tunc scietis q̄ ego zacharias quicquid dixi: deo inspirante annunciani.

Allego. Allego. Zice. zorobabel christus qui fundat et perficiat ecclesiam: in cuius manu corpus ipsius non plumbeum: sed stāneum et ab omni peccato purissimum septem oculi qui discurrunt in vniuersam terram septem sunt spiritus: quia nihil later dominum: sed preteritorum et futurorum et presentiū

Apo.11.c ꝓscius est: et reddet vnicuiq; ꝯm opa sua.

¶ Quis enī

Ca. IIII

a Et reuersus est angelus q̄ loquebat in me: et suscitauit me q̄si virū qui suscitat de somnō suo.

a ¶ quietis vel ignorantie.

b Et dixit: Vidi: et ecce cādelabrum aureū totū: et lāpas ei⁹ sup caput

¶ candelabri. a ¶ lampadis.

ipsius: et septē lucernę eius super

a ¶ candelabrū. b ¶ eorum. c ¶ quibus oleū infunditur in lucernis.

illud: et septē infusoria lucernis q̄ erant sup caput ei⁹: et duę oliuę

¶ erant. ¶ euangelium.

sup illud: vna a dextris: lampadis:

¶ lcr. ¶ lampadio.

et vna a sinistris eius. Et respondi: et aio ad angelū q̄ loq̄batur in me dicēs: Quid sūt hęc dñe mi? Et respondit angelus qui loquebatur i me: et dixit ad me: Nunquid nescis quid sunt hęc? Et dixi: Non dñe mi. Et respondit et

a ¶ hec est interpretatio visionis quā vobis revelat.

ait ad me dicens: Hōc est verbū

¶ istud.

dñi ad zorobabel dicēs: Non in

a ¶ .i. in multitudine. b ¶ bellatoz. c ¶ sic reducto populi et vastatio inimicorum.

exercitu nec in roboze: sed in spiritu meo dicit dominus exercituum. Quis tu mons magne coram

a ¶ ꝓstratus ab alto. ¶ dño. b ¶ christū qui primogenitus mortuorum.

zorobabel in plānū. Et educet lapidē primariū: et exequabit gratiam gratię eius. Et factū est verbum dñi ad me dicēs: Manus zorobabel fundauerūt domū istā: et manus eius pficiēt eā: et scietis quia

¶ nunc.

a Et angel⁹ dñi stabat et cōtestabat ꝛc. et ptz ſnia. b Audi telum sacerdos magne ꝛc. p hoc ondit q̄ bonū ꝑ latus p ictum significat hīc debet ami cos et familiares q̄ sunt viri pontēdētes. i. aliq̄d in longū expectātes: et tales sunt illi q̄ nō ponūt finē suū in bonis pātib⁹ et trālitoriis: sed in futuris et eternis. c Ecce enī adducam ꝛc. hic ad ſam ponit revelatio de aduētu xpi ꝑmo: ꝓter q̄d de alia expositione ptransco.

Ca. IIII

a Et reuersus. Hic ꝑsūr ponit cōsolatio zorobabel duc⁹ de cōsummatiōe tēpli futura q̄d ipe fundauerat: is postea op⁹ ꝑfectū fuerat vsq; ad scdm anū darij reg⁹ pſaz. in q̄ zorobabel et adherētes resumpserūt opus. vt dictū est. ō. Aggei. i. Igit ꝑsens capitulū in duas ptes diuiditur: q̄ primo dui⁹ ꝑsummatiōis ponit ꝓphetica visio. secō dui⁹ visiōis exposito. ibi: Et rndi. Circa primū ūr: Et reuersus est angel⁹ mihi ꝓ custodia deputatus: q̄ ad hoza disparuerat: b Et suscitauit me. ad visionē enī ꝓphetica oportet excitari et cleuari mentē. et sequit visio cū ūr: c Vidi et ecce candelabrū aureū. videbat enim visione imaginaria candelabrū aureū simile illi q̄d fuerat in tabernaculo moysi. de cui⁹ materia et forma dictū fuit plenarie Exo. xxv. d Et lampas ei⁹. i. sedes lucerne que erat de auro mūdissimo. e Sup̄ caput ipsi⁹. i. in summitate candelabri et accipit hic lāpas i singulari ꝓ plurali: sicut Exo. viij. Erit musca grauissima. i. multitudo muscarum: q̄ septē erant sedes lucernarum: sicut et septē lucerne. Vel pōt dici q̄ ꝑ fit specialis mentio de vna illarū que erat i medio stipit⁹ candelabri: et tres hinc et tres inde sup ser calamos ei⁹.

f Et septē infusoria. i. vasa aurea cū quib⁹ infundebat oleū in lucernis.

g Et duę oliue. i. rami oliuarū in superiore parte quasi formā spicarū habentes. h Et rndi. Dic ponit ꝑdicte visiōis expositio: et primo de significatiōe candelabri. secō de spicis oliuarū. ibi: Et rndi. Circa primū sciēdū q̄ candelabrū erat vnū de ꝓncipalib⁹ ornamētis tēpli: et ō non ponebat ibi nisi post cōpletionē ipi⁹ tēpli: et ō gaudet visionē candelabri designabatur futura ꝑsūmatio tēpli sub zorobabel a q̄ fuerat inchoatū. et hoc est q̄d ūr: i Hoc est verbū dñi ad zorobabel. i. visio predicta est significativa ꝑsummationis templi: sicut et verbū sensibile est signū rei significate. k Nō in exercitu neq; in roboze. i. nō virtute humana ꝑsummabitur templi: sed divina. ideo subdit: l Sed in spū meo: q̄. deus inspirauit dario ꝑsummare templū in hierūm inchoatum: et ad ꝑcbere necessaria et remouere impedimēta: vt habet. j. Esdre vj. m Quis tu mons magne. i. diabole per superbiaz eleuate qui opus templi impedisti: inectando ad hoc gentiles et cambysem filium cyri. n Coza zorobabel in planū. i. deteceris ab intento: ita q̄ amplius impedire non poteris.

o Et educet lapidē primariū. i. zorobabel sup lapidē fundamenti iam ante positū educet edificiū in altū. p Et exequabit grām gre ei⁹. i. sicut cyrus dedit licentiā edificādi: ita ꝑ imꝑrationē zorobabel dari⁹ dabit grām ꝑsumandi. ō sequit: q̄ Man⁹ zorobabel fundauerūt domū istā: sub cyro. r Et ma. ei⁹ pfi. eā. sub dario. s Et scie. ꝑ ſpletiōez verbi mei,

Quia dñs

a ¶ Quis enī. Vere zorobabel et socij ei⁹ ꝑfici de auxilio dei ꝓ nihilo habebunt dies regum opus dei spedire volentiū: q̄ quis in purpura videāt illos splendere: et exercitu circundatos: tñ intelligent vitā eoz parū et malaz: et nihil ꝑtra deum posse: et ꝛc. et ptz ſnia. b Audi telum sacerdos magne ꝛc. ꝓ hoc ondit q̄ bonū ꝑ latus ꝓ ictum significat hīc debet amicos et familiares q̄ sunt viri pontēdētes. i. aliq̄d in longū expectātes: et tales sunt illi q̄ nō ponūt finē suū in bonis pātib⁹ et trālitoriis: sed in futuris et eternis. l Ecce enī adducam ꝛc. hic ad ſam ponit revelatio de aduētu xpi ꝑmo: ꝓter q̄d de alia expositione ptransco.

Ca. IIII

a Et reuersus. Hic ꝑsūr ponit cōsolatio zorobabel duc⁹ de cōsummatiōe tēpli futura q̄d ipe fundauerat: is postea op⁹ ꝑfectū fuerat vsq; ad scdm anū darij reg⁹ pſaz. in q̄ zorobabel et adherētes resumpserūt opus. vt dictū est. ō. Aggei. i. Igit ꝑsens capitulū in duas ptes diuiditur: q̄ primo dui⁹ ꝑsummatiōis ponit ꝓphetica visio. secō dui⁹ visiōis exposito. ibi: Et rndi. Circa primū ūr: Et reuersus est angel⁹ mihi ꝓ custodia deputatus: q̄ ad hoza disparuerat: b Et suscitauit me. ad visionē enī ꝓphetica oportet excitari et cleuari mentē. et sequit visio cū ūr: c Vidi et ecce candelabrū aureū. videbat enim visione imaginaria candelabrū aureū simile illi q̄d fuerat in tabernaculo moysi. de cui⁹ materia et forma dictū fuit plenarie Exo. xxv. d Et lampas ei⁹. i. sedes lucerne que erat de auro mūdissimo. e Sup̄ caput ipsi⁹. i. in summitate candelabri et accipit hic lāpas i singulari ꝓ plurali: sicut Exo. viij. Erit musca grauissima. i. multitudo muscarum: q̄ septē erant sedes lucernarum: sicut et septē lucerne. Vel pōt dici q̄ ꝑ fit specialis mentio de vna illarū que erat i medio stipit⁹ candelabri: et tres hinc et tres inde sup ser calamos ei⁹.

f Et septē infusoria. i. vasa aurea cū quib⁹ infundebat oleū in lucernis.

g Et duę oliue. i. rami oliuarū in superiore parte quasi formā spicarū habentes. h Et rndi. Dic ponit ꝑdicte visiōis expositio: et primo de significatiōe candelabri. secō de spicis oliuarū. ibi: Et rndi. Circa primū sciēdū q̄ candelabrū erat vnū de ꝓncipalib⁹ ornamētis tēpli: et ō non ponebat ibi nisi post cōpletionē ipi⁹ tēpli: et ō gaudet visionē candelabri designabatur futura ꝑsūmatio tēpli sub zorobabel a q̄ fuerat inchoatū. et hoc est q̄d ūr: i Hoc est verbū dñi ad zorobabel. i. visio predicta est significativa ꝑsummationis templi: sicut et verbū sensibile est signū rei significate. k Nō in exercitu neq; in roboze. i. nō virtute humana ꝑsummabitur templi: sed divina. ideo subdit: l Sed in spū meo: q̄. deus inspirauit dario ꝑsummare templū in hierūm inchoatum: et ad ꝑcbere necessaria et remouere impedimēta: vt habet. j. Esdre vj. m Quis tu mons magne. i. diabole per superbiaz eleuate qui opus templi impedisti: inectando ad hoc gentiles et cambysem filium cyri. n Coza zorobabel in planū. i. deteceris ab intento: ita q̄ amplius impedire non poteris.

o Et educet lapidē primariū. i. zorobabel sup lapidē fundamenti iam ante positū educet edificiū in altū. p Et exequabit grām gre ei⁹. i. sicut cyrus dedit licentiā edificādi: ita ꝑ imꝑrationē zorobabel dari⁹ dabit grām ꝑsumandi. ō sequit: q̄ Man⁹ zorobabel fundauerūt domū istā: sub cyro. r Et ma. ei⁹ pfi. eā. sub dario. s Et scie. ꝑ ſpletiōez verbi mei,

Quia dñs

a Dñs exercituum misit me ad vos. de edificatiōe tēpli exhortādo. ꝓ impletionē enī sue ꝓmisse apparuit manifeste q̄ fuerat a deo missus sic ꝓba verā videāt illos splendere: et exercitu circundatos: tñ intelligent vitā eoz parū et malaz: et nihil ꝑtra deum posse: et ꝛc. et ptz ſnia. b Audi telum sacerdos magne ꝛc. ꝓ hoc ondit q̄ bonū ꝑ latus ꝓ ictum significat hīc debet amicos et familiares q̄ sunt viri pontēdētes. i. aliq̄d in longū expectātes: et tales sunt illi q̄ nō ponūt finē suū in bonis pātib⁹ et trālitoriis: sed in futuris et eternis. l Ecce enī adducam ꝛc. hic ad ſam ponit revelatio de aduētu xpi ꝑmo: ꝓter q̄d de alia expositione ptransco.

a ¶ Zacharię.

a Dñs exercituuz misit mē ad vos. a ¶ q̄si pauci sūt q̄ despiciūt regale sathgibū zorobabel despexit q̄ socij ei⁹.

b ¶ descriptio humane vite.

Quis est despexit dies paruos? Et lētabunt: et videbūt lapidem stanneum in manu zorobabel. Septem

¶ et a ¶ quos vidisti in lapide.

ptez sūt isti oculi dñi q̄ discurrunt

¶ illo nihil respondente.

in vniuersā terrā. Et respondi: et dixi ad eū: Quid sunt duę oliuę istę ad dexterā cādelabri: et ad sinistrā eius? Et rndi secūdo: et dixi

a ¶ metaphorice: q̄r in similitudinē spicarū recte erant arbores: et sicut spica aristio sic ille vallate ramis et foliis recte surgebāt in sublime. ¶ de spicis supra nō questerat. ¶ vel rami.

ad eum: Quid sunt duę spicę oli

a ¶ .xx. duo rami q̄ in mānib⁹ sunt duarū narium.

uaz q̄ fūt iuxta duo rostra aurea i q̄b⁹ fūt suffusoria ex auro. Et ait ad me dicēs: Nunq̄d nescis q̄d sūt hęc? Et dixi: Non dñe mi. Et dixit: Isti sūt duo filij olei: qui assistunt dñatori vniuersę terre.

a ¶ ad alia visionē a lect. ad tristia.

Et conuersus

sum et leuaui oculos meos: et vidi et ecce volumen volans. Et dixit ad me: Quid tu vides? Et dixi: Ecce ego video volumē volās: longitudo eius .xx. cubitorum: et latitudo eius .x. cubitorū. Et dixit ad me: Hęc ē maledictio quę egreditur sup faciez

a ¶ .xx. falcē volantē. i. iudiciariaz dei sententiā que cuncto⁹ debeta succidit.

Allego. tacuerat. Allego. Per duas olivas duo testamēta: euangelium spūale a dextris: lex corpal⁹ a sinistris: et q̄ nec totū euāgelium nec totā legē exꝑplanare possum⁹: q̄si musculos ex eis exꝑcpimus: et ex parte cognoscim⁹: et ex parte ꝓphetam⁹. Alij duos ramos olivaz: vel spicas et filios olei. i. pinguedis vel splēdoris sacerdotij interpretant: et legē q̄ prebeāt gaudiuz vniuerse terre. Alij enoch et beliaz: quoz alter in ꝑpurio: alter in circūcisione placuit deo: et cum coz pot⁹ rapt⁹ est in celū. Ca. V

c Conuersus. Sup⁹ viderat edificationē tēpli: adūctū xpi ꝑsm de babylone liberatū nūciauerat: ꝑ ne ex visa felicitate tollat⁹ ref⁹: videt et tristia vt humiliet ex tristitia cōminatiōe. d Volumen vo. In q̄ olim pctā descripta sunt: vt vnusquisq; recipiat ꝯm pctā sua: siue bonū siue malū. Vñ ūr: Libri aperti sunt. e Hręgo. Quid e volumen volans: nisi scriptura sacra q̄ dū de celestib⁹ loq̄tur ad sup̄iora mēt' nře intētionē leuat. Quia dū illā sup nos esse aspicim⁹: vana attēdere. i. ꝓcupiscere deuitam⁹. Que latitudinē cubitorū. x. longitudinē .xx. hīc ꝓbibet: q̄ latitudo operatiōis nře simpla est: et lōganimitas spei in duplū rēdit: q̄ ꝑ bono ope et hic nob⁹ reꝑes mētis: et illic gaudia etna ꝓparant: attestā-

Deu.19.b te veritate q̄ ait: Si q̄s reliquerit domos aut

¶ agros

gelū ꝛc. ab ꝟ loco vsq; in finē capli pontē expositio ītralis dicit⁹ visiōis. ego āt in ꝟ ope nō ago de expositione ītali: sed tñ de mystica vel morali: et ego iam ipam ponā vt patet: et ideo ptranseo. Ca. V

a Conuersus sus. Nec ē scōa ps ꝓncipal' hui⁹ ꝓphetie spectātes ad rēs habitatiōis ciuitat' lā reedificate. et ꝓmo ꝑ regno plax. secō grecoz. ca. ix. tertio romanoz. ca. xj. Scēdūz tū q̄ ꝟ dīsio nō ē pfisa: ꝟ frēq; de alio tpe suenit ī vna pte et ecōuerso: q̄ sic frēq; dicta ē. ꝟ. tal' diuisio sic pfisa nō inuenit in ꝓphis: q̄ ꝯm tactū variā sp̄ussal de vno trāsciit ad aliud: alīq occasiōe habita: et dīuidit ī tres ptes: q̄ ꝓmo ponitur expositio multiplicis visiōis. secō ibi: Et egressus ē. Circa ꝓmū ūr: Et conuersus sus: ad capiēdā dīnā revelationē. m Et vidi. visiōe imaginaria. n Et ecce volās. i. exiēs de tēplo et cinitate: cuius ītitas sūbdit: o Longi. ei⁹. xx. cubi. ꝯm latitudinē tēpli. p Et lati. ei⁹. x. aū fa est tēpli: ita q̄ volumē illud videbat de tēplo egredi. q Et dixit ad me. exponēdo significationē volumis. r Hec ē maledictio. i. pena ꝓ petis illi cra: sic ē. Ezech. ij. vidit libz in q̄ erāt scripte lamētatiōes. s Que egre. sus. fa. omis terre. cum indeis petōib⁹ de hierūm et iudea captiuatis ad diuersas partes orbis ꝓpter petā furti et piurij: que ante destructionē ciuitat' vigebāt ibi: vnde et sedechias rex traditus fuit in man⁹ nabuchodonosor ꝓpter peccatū piurij q̄s incurrerat erga ipm: vt habet. ij. Paral. vltī.

nn 4

Quia oio

B agros ꝛc. cętuplū in ꝺ ſeculo. r. ꝛ in f. v. c. p. Centenari⁹ numerus decęplicato denario fit pfect⁹. hic itaq; cętuplū accipit q̄ nihil habuerit tripla m̄ pfectiõe mẽtis iam in ꝺ ſeculo nihil hꝺ ħrit. Quia ħ g hãc duplū. p ſimplo nobis reddit. recte ꝺ volumẽ p. xx. cubitos i longū tendit qõ p. x. diligtat. Sed qz

B Joh. 5. b

omnis terrę: quia omis fur ſicut a
§ in volumine. § damnabitur.
ibi ſcriptū eſt iudicabit: ⁊ oĩs iu/
§ quia.
rans ex hoc ſiḱ iudicabit. Edu/ c
cã illud dicit dominus exercitu/ d
um: ⁊ veniet ad domum furis ⁊
ad domum iurantis in nomine
§ diu.
meo mendaciter: ⁊ cõmorabitur
§ interius.
in medio domus eius: ⁊ ꝓſumet e
§ per ſimile.
eaz: ⁊ ligna eius ⁊ lapides eius.
a Et egreſſus eſt angelus q̄ loque f
b batur in me: ⁊ dixit ad me: Leua
oculos meos ⁊ vide. Quid ẽ hoc
qõ egreditur? Et dixi: Quidnaz
§ vel menſura.
c eſt? Et ait: Hęc ẽ amphora egre/ †
§ q̄ hanc amphorã oſtendando
ribi peccata populi. § xx. miquitas.
dicẽs. Et dixit: Hic ẽ oculus eoꝝ †
in vniuerſa terra. Et ecce talentũ
plumbi portabatur: et ecce mlier †
vna ſedẽs i medio amphoręz. Et †
§ angelus.
dixit: Hęc eſt impietas. Et proie/
cit eã in medio amphoręz: et miſit †
§ quo autem ⁊ quibus portetur concluſa ſequẽ/
lectio docet. § amphore.
maſſam plumbeã in os eius. Et
b leuaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce † 2. Esd. 5. b
duę mulieres egredięt̃es: ⁊ ſpiri/

qua clauſa tenebat impietas ſub maſſa plũbi deꝓſſa p acrẽ in/
ter celũ ⁊ terrã. Supra aũt erudit⁹ ꝓpha de amphora nõ ħrit
q̄d ponẽt videꝫ amphorã deferri: ſed q̄ ponẽt: ⁊ rũdeꝫ ad an/
gelo vt edificet ei dom⁹ i terra ſennaar. Sennaar aũt⁹ chal/
deoꝝ vbi edificata eſt babylon. In babylonẽ ergo deferũt de
mulieres impietatẽ vt ibi edificetur ei
ta ſedes eſt ipietat⁹. Brego. Quid
aliud in his duabus mulieribꝫ accipi/
mus niſi duo ꝓncipalia vitia: ſuppias
ſez ⁊ inanẽ gloriã: q̄ impietati abſq; vl
la dubitatiõe ꝓiuncta ſunt. Que ⁊ in
alis ſnis ſpũ hr̃e narrant: qz i actio/
nibus ſuis ſaltane volũtati deſeruiũt. Spiritũ appellant. de quo in eã
gelio: Cũ. ſ. c. a. b. Et habebãt alas q̄
ſi alas milui. Miluus ſemper rapture
ſindet pullos. Iſte mlieres ergo alas
habent quaſi alas milui: qz actiones
eius diabolo proculdubio ſiles ſunt:
qz inſidiant ſemp rapture parulorũ.
Et leuauerũt a. i. t. ꝛẽ. Superbia et va/
na gloria habent hoc. ꝓpriũ vt eã q̄nẽ
infecerũt in cogitatiõe ſua ſuper cete/
ros extollant: ⁊ modo p ambitũ rerũ
modo p deſideriũ dignitatũ quem ſe/
mel captũ tenuerint in honore altiꝰ
dinem elcuent. Quia aũt inter celũz
⁊ terram eſt ⁊ ima deſerit et ad ſugna
minime gtingit. Iſte mulieres ſcs ſu/
bia ⁊ inanis gloria mentẽ captam: ita
leuant quoſlibet ꝓximos quaſi deipi/
cientes deſerant ⁊ alta gloriantes pe
tant: ſic nec equalitate frat̃ernitat̃ in
primis: nec tamẽ ſumma ptingere ꝑ/
ualent. Sennaar fetoꝝ coꝝ: ſicut bon⁹
odor ex virtute: ita ecõtrario fetoꝝ ex
vitio. Radix enĩ oĩm maloꝝ eſt cupi/ 1. Tim. 6. b
ditas. ⁊ quia quodlibet malũ p quari
ciam generat: dignũ eſt vt dom⁹ ſua
ricie in fetore conſtruat. Sennaar val
lis eſt latiſſima que ꝓ ꝓfuſione menti
ũm atq; linguaꝝ babylon dicta eſt: et
qz p auaritiã ⁊ impietatẽ certũ eſt oĩa
mala exurgere: merito he in cõfuſione
phibentur habitare. § Iſti ſunt

Nico. de lyra

a Quia oĩs fur ſiḉ ibi ſcriptus ẽ. i. in
volumine volãte. b Judicabit. i. pu
niet. c Educã illud. extra bierim ⁊ indeã. ⁊ p ꝺ deſignat q̄
recdificata bierim talia petã nõ abũdauerũt i indea. d Et
veni. ad oꝺ. fu. ꝛẽ. i. vltio diuia veniet ſup indeos captiuatos
ꝓpter petã iſta. e Et ꝓſumet eã ⁊ ligna ei⁹. i. totã ꝓgeniem
trãſgreſſoꝝ. f Et egreſſus ẽ. Die ponit ſeꝰa viſio. videbat
enĩ ꝓpha viſiõe imaginaria quãdã amphorã de tẽplo exinta
te egredientẽ in q̄ ſedebat q̄dã mlier: tra q̄ p oo amphore ap/
parebat deſup. Videbat etiã talẽtũ plũbi portari ab angelo q̄
deꝓſſit mulierẽ inter amphorã: oppilans os amphore talento
vl maſſa plũbi ne mlier poſſet egredi inde ⁊ deſup apparere.
Videbat vlteri⁹ duas mlieres alaras portãtes illã amphorã
ad babylonis terrã. Per amphorã aũt q̄ eſt gen⁹ menſure de
ſignabat q̄ pplo regni ſue doloſe egerat in mẽſurãdo ea que
vendebat: ⁊ ꝓpter ħ ducẽ⁹ fuit captiu⁹ i babylonẽ: vt dicit Ra/
Sa. ſ. qz ꝓncipalit fuit ibi ducẽ⁹ ꝓpter idolatriam: vt ptz. iiij.
Regl. c. ij. Paral. in pluribus locis. ió alij dicũt ⁊ melius vt vi/
deꝫ: q̄ p amphorã q̄ gen⁹ eſt mẽſure intelligit̃ multiplicatio pec
catoꝝ i regno iuda: ⁊ i rãta mẽſura q̄ dina iuſticia exigebat vt
vltio inferretur ſm mẽſurã petõꝝ. ſm illud Deut. xxv. Scõm
mẽſurã peti eris: ⁊ plagaꝝ mod⁹. Per mlierẽ i amphora ſeden
tẽ ⁊ deſup apparẽtẽ: intelligit̃ idolatria q̄ ẽ directe ↄ deum: ⁊ iõ
excedit petã q̄ ſint ↄ. ꝓrimũ: iõ vocat̃ ipietas: qz ſiḉ cultus dei
vocat̃ pietas ſm Tullũ: tra ⁊ idolatria ipietas. Talẽtũ vero
plũbi ſigit̃ ꝺuitatẽ petã. Due mlieres amphorã ponãtes i terrã
ſennaar q̄ ẽ cadẽ cũ terra babylonis: vt ptz Heſ. xj. ſignificãt
duas trib⁹ a qb⁹ regnũ iuda nolaḱ regnũ duaꝝ tribuũ q̄ pro/
pter petiã idolatrie ꝓncipaliṫ ⁊ alia ꝓter fuerunt captiuate ⁊
ducte in babylonẽ: ⁊ his dictis ptz littera vlſq; ibi:

Et edificet

a Et edificeḱ ei. i. idolatrie ⁊ cetere malicie. b Dom⁹. i.
manilo. c In terra ſennaar. i. babylonis cũ petitõ⁹ ibi ca
ptiuatis. d Et ponaḱ ibi ſup baſem ſuã. i. ſie ſtruet̃ q̄ non
reuertaḱ in iudeã: ⁊ ſic factũ fuit: qz poſt reditum captiuitat̃
babylonice nõ legiḱ iſte pplis ad idolatriã declinaſſe niſi aliq̄
panci tpe antiochi: ⁊ mag⁹ timoꝛe toꝛ/
mẽti q̄ libidine peccãdi. Lra. V

Moraliter.

tus in alis eaꝝ. Et habebãt alas
quaſi alas miluꝰ: ⁊ leuauerũt am
phoram inter terrã ⁊ cęlũ. Et di/
xi ad angelũ qui loquebat̃ i me:
a ꝺ Quo iſte deferũt amphoraz? Et
dixit ad me: Vt ędificetur ei do/
a § ex cuſſio demum.
c mus in terra ſennaar: ⁊ ſtabiliaḱ
a § vt ibi eterna ſtatione quieſcat.
ꝺ ⁊ ponatur ibi ſup baſem ſuam.

Et conſ/ l nerius ſũt. Sequit: Et ecce volumẽ volans. Per q̄ ſignificatur ſacra ſcriptura q̄ modo loquit̃ de diuinis: modo de humanis: modo de ħtutib⁹: modo de diuitijs: modo de premijs: modo de ſuppliciꝫ: quaſi volãs de vno ad aliud. o Longitudo ei⁹. xx. cubi. ⁊ latitudo ei⁹. x. cubitoꝝ. p longitudinẽ vero vita futura que eterna eſt ſignificat̃. p latitudinẽ vero vita pñs q̄ tpalis eſt: ⁊ qz p ope virtuoſo vl vitioſo qõ tpalit trãſit p̃miũ vel pena ꝓtendit in eternũ. Et q̄/
niã in ea bñdicunt̃ adimplẽtes eam ⁊
tranſgredientes maledicunt̃ q̄ ſunt multo plures: ſm q̄ dicit
Eccl. j. Stultoꝝ infinit⁹ ẽ numer⁹: ⁊ Mat. vij. Lata eſt via ⁊
ſpatioſa eſt porta q̄ ducit ad ꝺnitonẽ: ⁊ multi intrãt p eã. ideo
ſubdit: r Hęc eſt maledictio q̄ egrediet̃ ſup facie oĩs ter/
re. i. oĩs viuẽt̃ i terrenis cupiditatib⁹. ió ſubdit: a Quia
omis fur ꝛẽ. Expũit aũt punitionez furti ⁊ ꝓiurij q̄ cõmuni⁹
accidũt inter bones: ⁊ p hoc deſignaḱ alioꝝ punitio petõꝝ.
f Et egreſſus eſt angel⁹ q̄ loq̃bat in me ꝛẽ. Sequit: Et
ait: hęc eſt amphora egrediẽs. p amphorã que habz os latuz
⁊ apertũ: ſignificaḱ gula. ió ſubdit: Hic eſt oculus eoꝝ ꝛẽ.
nã oſtes oculũ hãr ad cibũ ⁊ ad potũ. Et ecce mlier vna
ſedens in medio amphoręz. p quã ſignificaḱ luxuria: qr venter
⁊ genitalia mẽbra ſunt vicina: ⁊ ex vicinitate membroꝝ deſig/
naḱ ꝓpriãtas vitioꝝ. Et dixit: hęc eſt impietas. nã imũ
dicia luxurie ⁊ gule repugnat diuio cultui q̄ pietas noſatur.
Et miſit maſſam plũbeã in os ei⁹. p quã ſignificaḱ falſitas
q̄ luxurie eſt annexa. Et ecce due mulieres ꝛẽ. p q̄s ſigni/
ficaḱ copia tpaliũ ⁊ libertas ad libitũ q̄ gulã ⁊ luxurias poz/
tãt p mũdũ. In ca. v. vbi ↄ: i poſtil. Ecce volumẽ volãs ꝛẽ.

Additio.

Expoſitio poſtillatoris de duab⁹ viſioni/ bus in hoc ca. ꝓtentis nõ videt̃ cõſonare
rationi nec littere. Tũ qz pplꝰ peccata que iã trãſierant in p/
teritũ: ſiḉ ⁊ pene q̄ ꝓ eiſdẽ peccatis fuerũt pplo iã publice in/
flicte: irrõnabile videt̃ q̄ ꝓpha eo denũciaret ſub viſiõe ima/
ginaria ſeu enigmatica: cũ iã eſſent oĩbus q̄b⁹ loquebat̃ pa
tenter nota. Tum qz captiuitas babylonica nõ legiḱ fuiſſe fa
cta in penã furti: ſi poti⁹ idolatrie ⁊ homicidij: vt ptz. iiij. Re
gl. c. ij. Paral. Tum qz illa que ſequit̃ur de amphora et de
muliere ⁊ de alijs in ſcda viſione ꝓtẽtis improprie applicanḳ
ꝓpoſito ⁊ inutiliter traderenḳ obſcure: cũ iã oĩbus erãt ma/
nifeſta. Tã ad huiuſmodi viſiões ꝓprie exponẽdas
quedã videnḳ eſſe ꝓmittẽda. Primũ eſt q̄ in dei durãte tem/
plo ſcõ ⁊ poſt tpꝰ Machabeoꝝ cũ incepit ſecta phariſaica
oriri finxerũt q̄ deus dederat moyſi in monte ſynai duas le/
ges. Una. ſ. ſcriptã q̄ ꝓtinet̃ in duab⁹ tabulis ⁊ in toto penta
teucho. ⁊ alia quã dederat moyſi nõ in ſcript⁹ ſed oretẽ⁹: et
hec lex oretẽ⁹ vt dicũt data vocaḳ apud eos ſcda lex: ⁊ i ea
ꝓtinent̃ traditiões phariſaice q̄s dicũt deuteroſas tanq̄ in
ſecũda lege p̃dicta ꝓtentas: que quidẽ puerſa lex fuit reda/
cta in ſcriptis poſt deſtructionẽ templi ſcõi p centũ annos fe/
re p quendã qui ↄ: Rabbi monoꝺ: p quẽ fuit collecta ſeu cõ/
pilata in quoꝺã volumẽ in multis libris diuiſo: qõ quidem
volumen vocaḳ apud eos myſtia. i. ſecunda lex. poſt vero p
ccc. annos fere p̃dictũ volumẽ. ſ. illa myſtia fuit expoſitũ val
de ꝓlixe ⁊ diſpendioſe p multos libꝛos q̄ cõiter dicunt̃ thal/
mud: qõ eſt duplex. Primũ ↄ: hieroſolymitanũ: qz fuit cõpo/
ſitũ hieroſolymis: ⁊ ſcõm dicit babylonicũ: qz fuit cõpoſitũ i
terra babylonis: ⁊ iſtud ſcõm eſt maioris auctoritatis q̄ ꝑ/
mum: ⁊ tenet̃ cõiter apud hebꝛeos tanq̄ expoſitio vera ⁊ ir/
refragabilis diuine legis que ꝓtinet in pentateucho: ⁊ in p̃di/
cta myſtia. Scõm ꝓmittendũ eſt q̄ in quoliꝺet p̃dictoꝝ ope
rũ ꝑtim in ſcõo ꝓtinetur multa falſa ⁊ erronea ⁊ iniqua et
etiã abſurda: q̄ repugnãt nõ ſolũ diuine legi: ſed etiã natura
li: ⁊ ingĩtũ pũt nitunt̃ doctrine rpi q̄ celeſt⁹ ⁊ immaculata ẽ re/
pugnare ⁊ cã ꝺeturpare. De oꝝ p̃dicte falſe doctrine: ⁊ ſũ
ſit auctoritas ei⁹ apud hebꝛeos diffuſe habeḳ in libꝛis eo/
rum: ſed

hec ſi ſuper ⁊ determiate hr̃ in plogo. xliij. libꝛoꝝ. Ra. moy.
egyptij. Tertiũ ꝓmittẽdũ eſt q̄ ꝓdictũ thalmud ꝓtinet multas
abſurdas doctrinas circa credibilia: put dictũ fuit. ſ. in ad/
ditione circa Eſaiã. xxxiij. Quartũ ꝓmittẽdum eſt q̄ in dicto
thalmud ꝓtinent̃ multa inliq̄ ⁊ enormia ⁊ intimica iuri ⁊ ratiõi
circa agibilia. de q̄b⁹. j. aliq̄d dicẽḳ.

Cõſequẽter circa expoſitionẽ harũz viſionũ dicẽdũ q̄ poſtq̄ ꝓpha oſtẽde
rat ꝓhetice regimẽ ſcõi tẽpli ſuo ꝓ/
mordio eſſe bonũ ſub zoꝛobabel duce
⁊ ieſu pontifice de q̄b⁹ ꝓdixerat. Iſti ſũt
duo filij oliue q̄ aſſiſtunt dñatori vni/
uerſe terre. ſ. iuſte et fideliꝫ opando in
edificatiõe tẽpli ⁊ in regimine pplꝰ: nũc
aũt ꝓphetat quõ circa finẽ durantis
hui⁹ tẽpli deteriorand⁹ erat ſtat⁹ pplꝰ
p doctrinã legl nephãdã q̄ in illis tẽ/
ꝑib⁹ debebat oriri: ⁊ poſt deſtructi/
onẽ tẽpli in ſcript⁹ redigi: ⁊ de ħ dicit:
Et ↄuerſus ſum. ſ. ad viḑẽdã nouiſſi/
ma hui⁹ tẽpli. Et leuaui oculos meos
rãq̄ reſpiciẽs a lõge. Et vidi imagina
ria viſiõe. Et ecce volumẽ: ꝓ q̄ ſit eligit̃ illud volumẽ de q̄. ſ.
dictũ ẽ: q̄ vocaḳ falſe apud hebꝛeos lex ſcõa: ⁊ qz nulla hab⁹
auctẽ ſcẽptura ſacra. ió ſubdit: Iſtas. q. d. nullũ hz fundamẽ
tũ. Et qz i ſcẽptura demões volucres dicũt vt i ca. viij. Luc. ió
illud volumẽ ↄ: volare ꝙſi hũo motũ demõiacũ. Fuit eẽ ħ op⁹
nephãdũ ꝓ demões ſemeḳ recnpatũ: vt dictũ fuit i ꝓdicta ad/
ditiõe Eſa. xxxiij. Et qz ħ volumẽ ꝓter ꝓcalogi ħꝺa le
ge moſaica ꝓtẽta addit alia ficta aſſerẽs fuiſſe a ħo data moyſi
octem⁹: ⁊ a moyſe alijs ſucceſſorib⁹. ió dic: Longitudo ei⁹. xx.
cubitoꝝ ⁊ latitudo ei⁹. x. cubitoꝝ. p q̄ ſi telligiḱ q̄ ixꝰ tota lati
tudẽ legl ꝺine decẽ ꝓcepta ꝓtineḱ ꝓncipalia. ſm ħ volumen ſe
extẽdit vſq; ad decẽ alia: qz i aliꝫ ꝓcepto dicẽ ei aliq̄d de lege
ſcpta p moyſen: ⁊ aliq̄d additũ de lege oretem⁹ data: ⁊ ſm ħ p/
cepta dicũt ei duplicata. ſeḉt: Hec ẽ maledictio q̄ egrediet̃ ſu
per facie oĩs tre. Vocaḳ ei ħ doctria nephanda maledictio: qz
vt ↄ: Viere. xl viij. Maledict⁹ q̄ faḉ op⁹ dñi fraudulenṫ. cõſtat
aũt q̄ hui⁹ volumis ſen doctrie fabricatores op⁹ dñi. ſ. legem
ei⁹ fraudulenṫ faciũt fingẽtes ꝓcepta ſeu expoſitiões ꝓcepto⁹
leg⁹ nõ ſiḉ de⁹ ꝓcepat. ió ipm op⁹ ↄ: maledictio. Que egrediet̃
ſup faciẽ oĩs tre: qz ħ doctria vbiqz trãz diffundit̃: vbi indeꝫ
ſũt diſci. Qualiṫ aũt maledictio ħ defraudat ↄinã legẽ oñdit
in duob⁹ ↄ. Quia oĩs fur ſiḉ ibi ſcptũ eſt iudicabit̃ ꝛẽ. ad qõ
ſciẽdũ q̄ lz furtũ fuit generaliṫ prohibitũ inter ꝓcepta decalogi:
Exo. xxij. tñ in hac falſa doctria ꝓtinet̃ qõ licitũ eſt furari a pa
ganis ſeu gẽtilib⁹: ⁊ ſic exponũt ħbũ illud Habacuk. iij. vidit ⁊
diſſoluit gẽtes. Siḉ licz ꝓtriũ ſit a deo ꝓhibitũ inḳ ꝓcepta in
decalogo vbi. ħ. ⁊ iteꝛ Matth. xxx. de ħ ampl⁹ ↄ: Dir cũ iura
uerit iuramẽtũ ad obligãdũ obligationẽ ſup alam ſuã nõ irri
rabit ħbũ ſuũ totũ: ħ qõ egreſſuz fuerit ex oze ſuo faciet: ħ iſti
falſi interpratores dicũt. q̄ ḧcq; vnus ſapiẽs vl tres idiote
pñt abſoluere boĩes a voto vl iuramẽto qõ ẽ mãifeſte ↄ dinaz
legẽ. vñ ħ faceret ſm ſuã falſaz interpratiõnẽ cõmittẽdo furtũ
erẽt dãnat⁹. ⁊ ħ eſt qõ ↄ: Quia oĩs fur ſiḉ ibi ſcriptũ ẽ. i. volu
mine nephãdo ꝺine. Judicabit̃. i. dãnabit̃. ſiḉ dicẽdũz ẽ de
piurio: ⁊ de ħ dicẽ: Et oĩs iurãs ꝛẽ. Et ſeḉt de dãnatiõe furis ⁊
piuri ꝓdictoꝝ. Edncã illud dicẽ oñs. ſ. illud volumẽ: Et veniet
ad domũ fur⁹ ⁊ ad domũ iurãt⁹ ꝛẽ. i. iſtud volumẽ erit eã de/
ſtructiõis illoꝝ q̄ talia fingũt ⁊ ſequñt: vñ put ipi tradũt ſup
illud ħbũ Treñ. j. Sedebũt ad trã ſenioꝛes filie ſion tota oꝛdi
natio magꝰ iudicũ illi⁹ ipi q̄ ↄ: canbedica fuit ſterfecta a nabu
cho. tpe ſedechie eo q̄ abſoluit ſedechiã a iuramento qõ iura/
uit ipi nabuch. de q̄ iuramẽto hr̃. iiij. Reg. xxiiij. Siḉ ꝓ fraudes ⁊ vſuras q̄s cõmittũt ↄ xp̃ianos ⁊ etiã paganoſ inṫ q̄s cõ
motanḳ freq̄nṫ occidunṫ ⁊ denaſtanḳ i diuſis regiõib⁹: ⁊ de ħ
dicit: Et ꝓſumet eã ⁊ ligna ei⁹ ⁊ lapides q̄ Cõtingṫ agit. ꝓpha
i ſcda viſiõe ↄ ſcda ope nephãdo. ſ. thalmũd. de q̄ dic: Et egrel
ſus ẽ angel⁹ ⁊ dixit: Leua oculos tuos: qz vt dictũ ẽ p longuz
tpꝰ p⁹ cõpilationẽ p̃dicti volumis fuit thalmud cõpoſitũ. de
q̄ ſubdit: Hec ẽ ąphora egrediẽs: ⁊ vbi trãſlatio nr̃a hz: Am/
phora: i heb. hr̃ ephy. eadẽ ei dictio ponit Exo. xvi. vbi ↄ: Ho
mor decĩa ps ẽ ephy: ⁊ ſic ħ amphora ſeu ephy ẽ q̄dã mẽſura: ⁊
eſt ſenſus: qz thalmud iſtud ẽ expoſitio volumis ſup̃dicti: vt
dictũ ẽ: ⁊ ſic ẽ mẽſura q̄ ꝓtẽta i illo volumie mẽſurãt̃. ⁊ ſeḉtur:
Hec ẽ oculꝰ eoꝝ i vniũa tra. Et notãdũ q̄ vbi nos hẽm⁹ i ꝺ lo
co Heni⁹: i heb. hr̃ q̄dã dictio q̄ vno mõ ſignificat̃ idẽ qõ ocu
lus: ⁊ alio mõ ſignificat̃ idẽ qõ color: ⁊ alio mõ ſignificat̃ idem

Universidad de Deusto

qs iniq̃tas. Et isto tertio mō intelligik ꝼm. Xxx. interp̃tes: ⁊ sic ē sensus: q̄ sic angel⁹ p̄cepit q̄ dictū volumē erat maledictio: sic de ista ąphora sen ephy angel⁹ declarat q̄ ēdā iniq̃tas sic ꝼm. ⁊ p⁹ panca dic̃t: Nec ē ita: ⁊ ē rō: q̄ hec doctrina thalmudica ꝓtinet multas iniq̃tates in ꝑticulꝫ ponit multa iura iniqua inter ꝓximos: ⁊ multo mag⁹ inꝯ extraneos. Est etiā impia ex ga deū ⁊ parētes: q̄ ꝓprie dr impietas: vt dicit sanctus Tho. de iniq̃tate iurīū thalmudico: q̄ quasi innumerabilia sunt: ponā quedā q̄ occurrūt ex ips⁹ p̄t legens de aliis aliq̄ estimare. Dicūt enī libro q̄ dr canbedrin: vbi agitur de testib⁹: q̄ cum alīq̄ testes testant falsum ꝰtra ꝓximū: sic q̄ si nō cōstaret de falsitate eoꝝ cōtra iudicet ꝓximus occideretur p̄ iustitiā: q̄ tunc si ꝓximus fuerit occisus p falsa testimonia predictoꝝ nō sunt occidendi testes: sed si reperta fuerit falsitas eoꝝ p̄ iudices anteqū occideret reus: tunc occidēdi sunt testes falsi: ⁊ hec nituntꝫ ꝓbare p litteram Deut. xix. vbi dicit: Si steterit testis mendax cōtra hominem ꝛc. ⁊ infra: Cumq̄ diligētissime p̄scrutātes inuenerint falsum testē dixisse cōtra fratrē suū mendacii: reddent ei sicut fratri suo facere cogitauit. Hec in lra: ex qua arguunt q̄ reddendū est falso testi sicut facere cogitauit: nō aūt reddendum est ei sicut fecit: ⁊ iō si cogitauit tm̄ ⁊ nō fecit: dicunt q̄ est occidēdus testis falsus: sed si nō solum cogitauit: sed etiā fecit sic q̄ occisus fuit ille ꝰtra quē mendacii testat⁹ est: nunc nō est occidēdus testis falsus. Ex quo pōt lector ꝓsiderare q̄nta sit insania fabricātium hanc doctrinā: q̄ asserunt maiorē penā deberi cogitanti aliq̄ malū tm̄ seu loquēti q̄ cogitanti ⁊ loquēti ⁊ explenti: cum tm̄ a fortiori ꝓt contrarium deducere: quia si cogitanti tm̄ et loquēti pena talionis debet: multo mag⁹ cogitanti loquenti ⁊ explenti: p̄sertim cum in eodē loco scriptura de huiusmodi teste falso dicit: Non miserebitur eius: sed animam ꝓ anīa: oculū ꝓ oculo ꝛc. Ex quo ꝓz manifeste q̄ si ꝑ falsum testimoniū ꝓximus p̄dicit oculum q̄ falsus testis debz pati si militer. Item in libro canbedrin vbi de homicidio agit determinant q̄ crimen homicidii debet diffiniri p̄ certū numerum iudicū q̄ dicunt canbedrin: q̄ si nō fuerint 70 ordes i cōdemnādo vel liberādo reū: sicut ꝓtingit in multꝫ causis inter iudices: q̄ tunc stabit iudicio maioris partis: sic q̄ si maior pars ꝑdēnauerit reū: tunc reus est occidēdus ⁊ econtra. Dicunt tū ibidē q̄ si omnes canbedrin. s. iudices ordinarij cōcorditer cōdemnauerint reū ad mortē: q̄ in illo casu reus est liberandus. Ad quod arguunt de quodaꝫ textu friuole sicut in p̄cedenti. Ex quo habēt maxima insania p̄dictoꝝ: hoc thalmud fabricantiū qui maiorē auctoritatē dant parti q̄ toti cōtra illud principiū indemonstrabile. s. q̄ totum sua parte est maius. Item determinant in libro qui dicit babainecia q̄ si aliquis inuenit rem a ꝓximo suo p̄ditam in loco vbi rationabiliter p̄sumendum est q̄ domin⁹ illius rei desperat de recuperatione eius: vtputa cum p̄dit eam in loco in quo cōcurrit magna multitudo hominū ⁊ huiusmodi: q̄ tunc inuentor non tenetur restituere rem inuentam domino suo: cum tamē littera generaliter mādat restitui res p̄ditas diligēter. Deut. xxii. Etiā ex dictamine naturalis ratiōis que dictat: Quod tibi non vis fieri alteri facere noli: talis restitutio est faciēda. Contra alienigenas etiam habēt iura iniquissima: determinant enim q̄ si coꝝ aliquo iudice hebreo gentilis seu paganus contendat in iudicio cū aliquo indeo q̄ tunc si iudex p aliquam legē iudaicam posset indeum liberare seu ei fauere q̄ faciat dicendo. Ista est lex nostra. Si autē hoc nō posset nisi p leges paganorū: tunc iudicet eum ꝼm leges paganorū dicēdo: Hec est lex vestra. Si autē nec sic nec sic posset indeo fauere: dicunt q̄ tūc iudex debet ꝛrere cauillatiōes taliter q̄ nunq̄ sententia ferat ꝰtra indeum in causis gentilium. Item quod deteri⁹ est determinat q̄ sicut bonum est vt homo cōtemnat caput serpētis q̄tūcunq̄ serpens sit pulcher: sic bonū est occidere gentilē seu paganū q̄tūcunq̄ bonus videat: hoc ius tamē nō exequunt ꝓpter timorē periculi. quāta sit iniquitas huius iuris satis notū est de se: ⁊ repugnat etiā manifeste iuri diuino. In decalogo enī homicidiū ꝓhibet simpliciter sen indifferēter: nō excipiendo gentiles nec paganos. Item Heñ. ix. Quicūq; effuderit hūanū sanguinē fundet sanguis eius. ad imaginē quippe dei fact⁹ est homo. Constat autē q̄ q̄libet homo fact⁹ est ad imaginē dei. siue hebreus siue gentilis. De impietate vero huiꝰ doctrine erga diuinū honorē ⁊ reuerentiā: ꝓz ex his que dicta fuerūt in additiōe supradicta. s. Esa. xxviij. vbi inter alia dictū fuit q̄ ipi asserūt in libro qui dicit barabot als bambot: q̄ de⁹ in certis tp̄ib⁹ volens de destructione hierusalē ⁊ dispersione populi ſraelitici dicit: De mihi quia

bi quia destruxi eum et destruā meā ⁊ cōbussi templum meū ⁊ transmigrare feci filios meos in nationes: quod maxime insanum est. De enim miseriā significat: que nullo modo attribuenda est deo nec plane nec metaphorice. miseria enim nedū deo sed nec etiam beatis attribuitur. Erga parētes vero patet impietas eoꝝ p hoc quod dicitur Matth. xv. Munus quodcunq; ex me est proderit tibi ꝛc. vbi christus cōfutat phariseos de inhonoratione parentum ꝓpter suas traditiones: vt ibidem in additione fuit sufficiēter expositum. Ex quibus ⁊ aliis ꝑplurimis que valde difficile esset enarrare in huiusmodi doctrina contentis. de phariseis ⁊ scribis qui mendaciter cum fingerūt ꝓpte verificatur illud ysaie. viij. Quomodo dicitis sapientes sumus: ⁊ lex domini nobiscū est. Vere mendacium est operatus stilus mendax scribarum. Et ad insinuandū causam tante insanie subdit: Verbum domini proiecerunt ⁊ sapientia nulla est in eis. Nā postq̄ verbum domini. s. filium dei proiecerunt intantū cariuerūt vera sapia q̄ ad huiusmodi nephandam doctrinam in scriptis ponendam modo predicto processerunt. Si autem obiciatur cōtra predicta de hoc quod dominus dicit Matth. xxiij. Super cathedram moysi sederūt pharisei ⁊ scribe quicquid dixerint vobis facite: ex quo videtur q̄ doctrina eorum sana erat: ex quo erat opere adimplenda. Dicendum q̄ illud verbum domini intelligitur de doctrina morali: e legis inquantū eam nō excedebant nec mutabant p eoꝝ traditiones: non autem de lege secūda per eos ficta vt supra dictum est. vnde notāter dixit: Super cathedram moysi: vt designaret q̄ loquitur de doctrina in lege mosaica contenta. sed tur in littera: Et ecce talentum plumbi portabat ꝛc. vsq; ibi: In os eius. Ad quod ſcendum q̄ hec doctrina thalmudica a phariseis inuenta seu scripta non solum in sententia habet magnos defectus: vt dictum est: sed etiā in modo tradendi: ⁊ hoc dupliciter. Uno modo quia valde obscure et obfuscate tradit ea que ibi continentur. vnde quidam de ipa dicebat intelligēdum esse illud quod dicit in ꝑs. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi. Secōo quia rōnes ⁊ motiua sua vt plurimū sunt inualida ⁊ infirma: ꝓut habet ex supradictis eoꝝ argumentis: ⁊ ideo ad ostendendū primū dicit ꝓphet⁹ Ecce talentū plumbi portabat: ⁊ infra: Mittit massam plumbeam in os eius. q. d. sic obscure ⁊ obfuscate loquitur ac si haberet magnum pondus plumbi in ore. Secundū autem ostendit dicēs q̄ mulier sedebat in medio amphore: ⁊ infra: Et ꝓiecit eam in medio eius: q̄ q̄ designatur q̄ eius rationes ⁊ motiua q̄ sunt media ex q̄bus deducunt conclusiones sunt infirma ⁊ inualida sicut mulier detenta ⁊ ꝓiecta. Sequit: Et leuaui oculos meos ⁊ vidi ⁊ ecce due mulieres ꝛc. Pro q̄ scīendū q̄ p istas duas mulieres intelligunt p̄dicte due expositiones quaꝝ q̄libz dicitur thalmud: q̄s intelligit p amphorā mō p̄dicto: que q̄dꝫ mulieres dicunt: Egredientes. s. de tēplo: q̄ ibi habuit primo diū hec doctrina vt dictū est. dicit: q̄ aūt habebāt alas quasi milui. Milius aūt est auis fraudulēta ⁊ rapax impetētiū auiū: q̄s pt̄ nec ad hanc doctrinā que holos imbecilles in potentia intellectiua fraudulent decipit. dicit aūt q̄ leuauerūt amphoram inter terrā ⁊ celū. Nā vt dr in glo. Q̄s inter celū ⁊ terraꝫ est: ima deserit ⁊ ad suprā minime ꝓtingit: ⁊ sic doctrina phariçaica p inanē gloriā mentē elevat: vt ꝓximos q̄si despiciens deserat: nec tā summa ꝓtingere valet. et sequitur in littera: Et dixi ad angelū: Quo ite deferūt amphoram ꝛc. vsq; ad finē capituli: q̄ ostendit q̄ hec thalmudica ⁊ phariçaica doctrina fuit stabilita in terra babylonis q̄ est terra sennaar: vbi tanq̄ super basem suaꝝ quieuit. thalmud enim licet duplex sit: vt dictum est: babylonicum tamē est principalius ⁊ maioris auctoritatis tanq̄ ab omnib⁹ hebreis vniuersaliter approbatus: vt dictum est. Et notandū q̄ iudei qui sepe in suis scripturis prophetant nescientes exponunt istud verbum: Ecce due mulieres de duobus vitijs quibus pharisei erant maxime implicati: q̄rum vnum dicunt esse hypocrisim: aliud vero elationē seu superbiam mentis. De quibus quidē duobus vitijs cōfutabat eos christus in euangelio. de hypocrisi enim Matth. xxiij. Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite ꝛc. ⁊ sic in multis aliis locis de elatione seu ſupbia mētis: Aue'. xviij. vbi dicit: Duo homines ascenderūt in templū: vnus phariseus ꝛc. vbi phariseos increpat tanq̄ ꝑsidentes de sua iusticia ⁊ alios spernentes: et sic notantur de elatione ſupbia mentis. vnde ibidem concludit: Qui se exaltat humiliabitur.

Replica. In capitulo q̄nto zacharie vbi postil. exponit ad litteram visiones ibi ꝓtentas ꝼm intentionē Hugonis ordinarie. Burgē. derelicta glo. quā ꝛ postil. grandipendere ꝓsuevit mira imaginat de thalmudicis libris de quibus

ꝼ a Isti sunt Ca. VI quattuor venti. Mota dū q̄ climata mūdi in scriptur⁹ sanct⁹ ꝼm situ hierusalē et templi appellant. Quidā dicūt quattuor q̄drigas q̄tuor cuāgelia. Quos aplos quoꝝ alij rufi martyrio: alij obscuri ⁊ nigri profunditate cognitiōe mysteriū: alij albi gratia virginali: alij varij ⁊ fortes. gratiam curationum ⁊ diuersarū virtutū habētes. Hic quadrige mittunt in quattuor mundi cardines ad explendā dei voluntatē. quibus dicit ab angelo: Ite ⁊ pambulate terram: in cūctis terre finibus euāgelium seminate. Ecce q̄ egrediuntur in t. a. Requieuisse dicit spūs dñi vel angeli quādo in terra aq̄sonis durissima diabolī regna: applica p̄dicatione subuersa sunt.

b Ju qua erant equi nigri egre. Pria quadriga in qua equi rufi quid egerint non dicitur. Quando enim ꝓpheta hoc referebat iā babylonionum regnuꝫ preterierat: ⁊ toraꝫ alīam medi possidebant: sub quoꝝ regno dario anno eius secūdo omnia visa sunt que. s. exposuimus. Nigri ergo equi egrediebantur in terrā aq̄lonis ad euertendū. s. regnū chaldeoꝝ. c Et varij egressi. Reges macedonum sequūtur vestigia medoꝝ: ⁊ sicuti medi chaldeos: ita macedones medos ⁊ persas: ⁊ chaldeos sibi subiugauerūt. d Ecce q̄ egre. Tradūt hebrei q̄ albi eq̄. s. alexāder ⁊ macedones q̄ post medos sūt egressi ut terraꝫ aquilonis: requiescere fecerūt spiritū ꝓpterea i ꝛra aq̄lonis: eo q̄ ꝫ medos dei impleuerūt volūtatē: ⁊ in brevi impiū medorū ⁊ persaꝝ a macedonib⁹ sit deletū. Sradisci illoꝝ q̄ premunt cōsolatio est si sciant hostes suos cito cē perituros. e Sume. munera q̄ offerūt: aurū ⁊ argētū. f Oldai. deprecatio domini. Tobias bon⁹ domini. Idaia: nomen dñi. ꝓdo oldai postea ponetur helen. i. somnium: ⁊ i ꝛrto loco adder ben. i. gra. Capti-

ꝼ uitas

ꝼ trāsiui ad aliā visionē.

Et conuersus Ca. VI a

a ꝼ alīus ad celū. b ꝼ cordis.

sum: ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi: et ecce quattuor b

a ꝼ qd supra mirrera vmbrosos hic ereosvocar.

quadrige egredientes de me- c

ꝼ illi.

dio duoꝝ montiū: et montes

a ꝼ q̄ nulla veruſtate pōt cōsumi. b ꝼ eranr.

mōtes ērei. In quadriga pri- d

a ꝼ cruenti ⁊ sanguinarij erant ⁊ babylonica eruditate terribiles.

ma equi rūfi: in quadriga secū- e

a ꝼ regnū medoꝝ et persaꝝ qđ egredientes per alluerī regiis edictis mortē omnīi iudeorū tribus nuncio preuerebat.

da equi nigri: ⁊ i quadriga ter- f

a ꝼ macedones sub quoꝝ rege antiocho machabeorū victoriam legimus.

tia equi albi: ⁊ in quadriga q̄r- g

a ꝼ romani reges quoꝝ alij clementes in indeos vt iulius cesar: alij ꝓsecutores vt vespasianus.

ta equi varij ⁊ fortes. Et respō- h

di: ⁊ dixi ad angelū qui loqueba- i

a ꝼ quid ſignificent.

batur i me. Quid sunt hec domine mi? Et respondit angel⁹ k

a ꝼ. i. quattuor plage mūdi que assistunt et parcre dño: mihi eni hec quattuor regna absq̄ dei ſcerunt voluntate.

a ⁊ ait ad me: Isti sūt quattuor l

venti celi q̄ egrediunt̄ vt stent m

coram dominatore omnis terre. In qua erant eq̄ nigri egre- n

diebantur in terrā aquilonis: o

et albi egressi sunt post eos: et p

a ꝼ. i. romani fortes ⁊ robusti egressi sunt ad australem plagam: ⁊ totam terraꝫ celeri impetu vastauerunt.

varij egressi sunt ad terram au- q

stri. Qui autē erant robustissimi exierunt: ⁊ querebant ire ⁊ r

a ꝼ aliaꝰ discedere. ꝼ angelus qui loquebatur in me clamat ad romanū imperium.

discurrere p omnē terrā. Et di- s

a ꝼ vestrīs pedib⁹ cuncta substernite.

xit: Ite⁊ et perambulate terrā. t

Et perambulauerūt terrā. Et vocauit me: et locutus est ad u

me dicens: Ecce qui egrediuntur in terram aquilonis: requiescere fecerunt spiritum meum in terra aquilonis. Et factū est verbū dñi ad me dicēs: v

a ꝼ ab illis qui de transmigratione redierunt sex ab oldai et ab alijs.

c Sume a transmigratione ab

ꝼ deprecatio domini.

oldai et a tobia et ab idaia: ⁊ veniēs tu i die illa ⁊ itrabis

de ihū⁹ facit lōgū tractatū: q̄ qz fidei fauēt ⁊ traditiōes cōtra legē reprobāt nō cerciio ſi solū ad et⁹ obiectiōes ꝰtra postil. veri⁹ ꝰtra glo. dico. Cū enī ꝓto arguit q̄ nō videt cōgrue tradi sub figur⁹ ⁊ enigmatib⁹ obscuris: q̄ trāsierūt in preteritū. Dico q̄ in multis sacre scripture passib⁹ preterita tradunt obscure sicut moyses in Heñ. Rathan ꝓba preteritū peccatū dauid sub metaphora diuitis ⁊ pauperis et oniculle tractauit: vt ꝓz. ij. Reg⁹. xij. ⁊ in multis aliis locis. Et cū secūdo arguit q̄ captiuitas babylonica nō fuit facta in pena furti de q̄ hic dr in lra. Rādeo q̄ Ysaias a principio sue ꝓphetie dixit: Principes tui soci furū: ⁊ generalit idolatria furtū dict pōt: q̄z p ipam subtrahit deo sibi debit⁹ cultus ꝛc.

Ca. VI

a Et conuersus sum. Hic ponit⁹ successio q̄druplicis regni cui successisse seruierūt iudei. s. regni chaldeoꝝ: persaꝝ: greciꝝ ⁊ romanoꝝ. Et diuidit in duas partes: q̄ ꝓmo ponit dicta successio. secōo iudeoꝝ ꝓperatio: tū sub seruitute. secōa ibi: Et factū est. Prima ī duas: q̄ primo ponit regnoꝝ additio. secōo eoꝝ dilatatio. ibi: In q̄. Circa primū dr: b Vidi. visione imaginaria. c Et ecce q̄tuor q̄drige. i. q̄tuor regna p̄dicta. d Egredientes de medio duoꝝ montiū ꝛc. i. succedētes sibi in orbe ꝼm dicta ꝓphetā sctoꝝ qui de ipis ꝓphetauerūt: vt ꝓz Dan. ij. ⁊ in pluribus alijs locis: ⁊ dicunt isti ꝓbere montes ꝓpter altitudinē ꝓtemplatiōis: ⁊ creti ꝓpter stabilitatē virtutis: ⁊ duo: q̄ fuerūt de duob⁹ regnis. aliq̄ eni fuerūt de regno inde: ⁊ aliq̄ de regno ſrael: vt ꝓz i libris Reg⁹. ⁊ Paral. e In quadriga prima. i. in regno chaldeoꝝ. f Equi rufi. In hebreo habetur: Rubei. quia chaldei multuꝫ sanguinem effuderūt: ⁊ potissime de indeis in obsidione hierusalem ⁊ eius captione. g In quadriga secūda. i. in regno persarū ⁊ medorum. h Equi nigri. ꝓpter horroꝛ quē incusserūt perse ⁊ medi iudeis rpe assueri: qui suadēte Aman ꝛcepit omnes iudeos p totum regnū suū interfici. i In quadriga tertia. i. in regno greciꝝ. k Equi albi. q̄ primus rex alexander magnus: licet veniret ꝛra bie rusalē ad destruendū cāstū versus fuit in māsuetudine: eo q̄ summ⁹ sacerdos ⁊ alij sacerdotes ex revelatiōe diuina exierunt obuiā sibi in pontificalib⁹ ⁊ sacerdotalib⁹ indumēt⁹: ⁊ descēdens de equo deū celi in sūmo pontifice adorauit dicens: q̄ cū adhuc esset in terra sua de⁹ apparuit sibi in tali effigie: ꝓmittēs ei victorias ꝺ regib⁹ terre: vt habet⁹ i scholastica historia. l Et in q̄driga q̄rta. i. in regno romanoꝝ. m Equi varij. q̄ aliq̄ imperatores fuerūt in deis manifesti: vt Augus⁹ ⁊ Tyberi⁹ ⁊ alij feroces vt Gaius Nero ⁊ Uespasian⁹. n Et fortes: q̄z regnū romanoꝝ i fortitudine excessit p̄cedētia regna. o Quid sunt hec duo mi. i. q̄d significāt he q̄drige ⁊ equi. p Et ait ad me. visionē exponēdo. q Isti sūt q̄tuor venti celi. i. q̄tuor regna ad modū ventoꝝ p terras discurrētia: vel q̄ orta fuerūt in q̄tuor ptib⁹ mūdi vñ oriunt venti. r Et stent. in ptāte ⁊ dominio tp̄ib⁹ sibi p̄fixis a deo: a q̄ est oīs ptās terrena. s In qua. Hic ꝓz oīa vbi inceperūt bellare ad se dilatandū: in de q̄driga ꝓme in q̄ erāt eq̄ rufi non fit hic mētio: q̄z regnū chaldeoꝝ iā erat destructū p cyrū ⁊ darīū. In q̄ erāt eq̄ nigri. i. perse ⁊ medi: vt dictū est. t Egrediebant ad ter. aq̄lo. licet eni chaldea nō esset in aq̄lonari parte respectu medie ⁊ p̄sidis: vt in supioꝛib⁹ dictū est: tñ regnū chaldeoꝝ extēdebat⁹ vsq; ad ptes aq̄lonares. vnde ⁊ ex illa parte collegit nabuchodonosoꝛ exercitū ad veniendū ꝰtra hierusalē: vt dictū fuit Hiere. j. ⁊ in illis partib⁹ q̄ sunt ꝓpinque medie ⁊ p̄sidi: inceperūt perse ⁊ medi impugnare regnū chaldeoꝝ. u Et albi. i. greci. v Egressi. i. post eos. q. alexāder magn⁹ ibi rebellantē darīū regē persaꝝ ⁊ posū regē medoꝝ. w Et varij. i. romani. x Egressi sūt ad ter. austri. ibi se dilatātes respectu situs rome.

a Qui ār erāt robustissimi. isti sūt etiā romani q̄. d. dicti sūt varij ⁊ fortes. b Exierūt ⁊ ire. ꝛc. q: se nō dilatauerūt tm̄ ad vnā ptē: ſ ad oēs ptes orbis. ló scā: c Et dixit. s. ois a q̄ est ois ptās. d Ite ꝓpter. ter. ex oi pte subiugādo eā. e Ecce q̄ ingre. in ter. aq̄lonis. impugnādo regē chaldeoꝝ. f Requiescere fecerūt spiritum meū. i. tram meam. Loquit eni deus de ſcipo ad modū hominis irati: eni ira quiescit q̄n punit. Deus aūt punuit chaldeos p persas ⁊ medos qui balthasar regē interfecerunt: et regnū eius occupauerunt: Dan. v. g Et factū est. Hic ꝓz ponit iudeoꝝ ꝓsolatio ō edificatiōe tēpli ⁊ honoze edificati. Circa q̄ sciendū q̄ aliq̄ iudei de bab ylōe venerāt

apportātes

Apo. 21. c † 11. di. c. ecclesiasticus docto † i glo. d. 2012. re.

D

Ritas aũt iudeox: i. ppli deũ ꝓfitent': fuit vitia ⁊ peccata. Qui vero penitet reuertunt in bierlm. i. ecclam. ab his in pniã deũ depcantib⁹ ⁊ bñ placentib⁹ deo: ⁊ notis. i. approbatis a deo: offert aurũ ⁊ argẽtũ ⁊ apportãtes munera auri ⁊ argẽti ꝓ templi edificatiõe ⁊ ei⁹ veneratiõe: ⁊ in reuelatione dmiã ꝑceptũ est zacharie q ex illo auro ⁊ argẽto faceret coronas: ⁊ poneret eas in capite ielu pontifice: ad denotandũ ꝓcessũ in edificatiõe tẽpli: ⁊ administratione pontificalis officij: ⁊ q postea ille corone suspenderent in tẽplo edificatorũ in loco patenti ad tẽpli deco: ⁊ offerẽtiũ memoriã. Et his dictis ptz ſĩa paucis exceptis q̃ discurrent.

a ſ qui custos et edituus erat tẽpli dñi et ibi corone eterna statione quiescent.

domũ idoꝛ filij sophonie q̃ venerunt de babylone: et sumes aurũ

a ſ in domo idoꝛ. b ſ nõ vnã sed duas auri et argenti varietate distinctas.

⁊ argentum ⁊ faciẽs cozonas et †

ſ vnã ex illis.

pões i capite iesu filij iosedech sacerdotis magni: ⁊ logꝛis ad eum dicẽs: Hec dicit dñs exercituũ dicẽs:

a ſ i. zorobabel q ideo vocatur oꝛtus q̃ ex humili et captiuo in ducẽ populi consurgeꝛet.

†Ecce vir oriẽs nomẽ ei⁹. Et subter a b

ſ multiplicando fidelium.

eũ oriet: ⁊ edificabit tẽplũ dño:

a ſ post extructum templum.

⁊ ipe extruet templũ dño. Et ipe c

ſ alteri coronã. ſ q̃ principis pretẽ.

portabit gliaz: ⁊ sedebit ⁊ dñabit

a ſ sed ⁊ iesus filius iosedech sedebit sup sacerdotali sede.

sup solio suo. Et erit sacerdos su-

a ſ iustis animoꝛ cõsilijs pplm dei gubernabit.

per solio suo: ⁊ cõsilium pacis erit c

a ſ qui de regia ⁊ leuitica tribu deſcẽderunt.

inter illos dños. Et cozonę erũt a

ſ eorum domini.

a ſ p oldai helen pontif. ſ alis helei. c ſ gratia. ſ hic q̃rũ addit cũ ezia tẽ poſuit.

helen ⁊ tobie et idaie et hẽn filio

ſ visitatio dñi. ſ z hoc erit. ſ in sempiternũ.

sophonie memoriale i tẽplo do- d

ſ a deo per peccata.

mini. Et qui procul sunt veniẽt ⁊ e f

a ſ vbi habitat deus.

b ſ z tũc ex cultu rectꝛ ⁊ ꝓsperita

edificabũt in tẽplo dñi: ⁊ sciẽtis q: g

et cognoscetis q̃ dño iubente omnia prędixi.

dñs exercituũ misit me ad vos.

ſ hec oĩa erunt si preceptis dñi obedieritis.

Erit aũt hoc: si auditu audieritis b

vocem domini dei vestri.

q Isti sũt. q̃. vẽ. celi. sic nolasti nõ a vanitate ſ ab obediẽdi velocitate. g Jn q erãt eq̃ ni. egreſ. sũt ad ter. aq̃lo. i. idolatrie subditã: ſm illud Hiere. j. Ab aquilõe pandet oſſe malũ. Jdolatria ẽ maximũ malũ ẽ. Et de ist' dr. ſ. e Ecce q̃ egre. in ter. aq̃. req̃. fe. ſpi. meũ. idolatria iude sublata. v Et albi egreſ. sũt p⁹ eos. nam idolatria remota: pax ẽ ibi reddita: ⁊ sic doctores castitate dealbari ibi practice habitaueruũt. y Et va. egreſ. sũt ad ter. au. i. ad gentẽ iã illuminatã luce fidei vt eã in veritate fidei firmarẽt: ⁊ isti fuerũt q̃tuoꝛ pncipales doctores Amb. Hiero. Aug⁹. ⁊ Greg. q̃ dicũt eq̃ varij: q: fuerũt varijs spũssti q̃tys decorati. a Omi ãt erãt roexie. ⁊ q̃. discur. p o. terrã. isti fuerũt aplici viri de q̃b⁹ scribit ꝑ̃s. xvij. Jn oẽm trã exiuit son⁹ eoꝝ ⁊c. g Et fa. est ẽ. do. ad me. d. sume a trãsmi. ⁊c. p viros ẽ nolas q̃ attulerũt aur ⁊ argẽtũ in tẽplo dñi offerẽdũ: significant doctores ecclie q̃ offerũt in ea aur sapie scribẽdo: ⁊ argẽtũ eloquẽtie docẽdo i scholis ⁊ pblis ꝓdicando. Et fact. co. ⁊c. ex doctrina eni coꝝ facti sũt: ⁊ fiẽt opa pfectiõis: q̃ cozone vincunt: eo q̃ p figurã circulare pfectio significat: ⁊ q̃ opa pfectiõis cozone celestes reddũt. ⁊ totũ ẽ cedit ad honoꝛẽ iesu xpi põtificis summi ⁊ edificatiõnẽ ecclie sue sancte. Jn ca. vj. vbi ẽ in postil. hic ponit successio quadruplicis regni.

Additio. Hoc ca. vj. ſm ꝓtinuatiõez ad ꝓdicta videt sic exponẽdũ. Ma⁹ postq̃ ꝓba scripserat de bono regimĩe sc̃i tẽpli i suo ꝓncipio ⁊ b i. iij. ca. vbi dixit. Jsti sũt duo filij olive ⁊c. vt. ſ. expositũ ẽ. ⁊ ꝓsir i v. ca. tractauit de doctria pharizaica seu thalmudica nephãda: sub q̃ regimĩe sc̃i tẽpli fuit posta tps Machabeoꝝ vsq̃ in finẽ. in hoc ca. vj. agit de regimĩe ppli dei per veraz euangelicam legem que diuulgata fuit ꝓ̃e destructionẽ tẽpli ⁊ postea. de quo dicit: Et cõuersus

conuersus sus ⁊ leuani oculos meos. i. trãsiui ad aliã visionẽ altiozẽ. Et ecce q̃tuoꝛ quadrige. ſ. q̃tuoꝛ euãgelia. Quoꝝm equi alij rufi. ſ. martyrio. Alij nigri. i. obscuri ꝓfunditate mysterij. Alij albi gr̃a ꝺginali. Alij varij ⁊ fortes gr̃am curationũ ⁊ diuersaꝝ virtutũ habentes. Dicuntur aũt iste quadrige egredi de medio duoꝝ montiũ. ſ. de medio duoꝝ testamẽtoꝝ qui montes ex firmitate ⁊ soliditate sue doctrine ereci dicuntur: ⁊ q̃ nulla vetustate cõsumi possunt. Et ibi dicunt q̃tuoꝛ venti egredientes vt stent coraz dñatore vniuerse terre: q̃ ad quatuoꝛ partes mũdi predicatio euãgelica discurrit: quia in omnẽ terrã exiuit sonus eoꝝ tẽ. Sed robustissim⁹ eoꝝ dixit: q̃ perambulauerũt terram ⁊ requieuerũt seu requiescere fecerunt spiritũ in terra aquilonis: ꝓ quod designatur q̃ sedes apostolica in qua residet plenitudo ecclesiastici roboris debet quiescere. i. sedere rome que est in terra aquilonis. ſ. respectu bierlm: vel q̃ licet in omnẽ terrã exiit euãgelica ꝓdicatio: tñ in europa q̃ est aq̃lonaris respectu terre habitabil: requiuit spiritꝰ domini. i. ecclesiastica potestas que ꝓ spiritum domini exercetur. Et notandũ q̃ licet hec expositio videatur esſ: alle

Glo. ordi.

a Et fa. Ca. VII

Et factũ est in anno q̃rto darij regis: factũ est verbũ dñi ad zachariam in q̃rto noni b c mensis qui est casleu. Et miserũt ad do- d

ſ i. ad tẽplũ quod iam erat instauratum.

mum dei saraſar ⁊ rogomelech ⁊ viri q̃ e

erant cum eis ad precandũ faciẽ domi-

ſ scilicet rarentur a sacerdotibus.

ni: vt dicerent sacerdotib⁹ domus dñi f+ g

exercituũ ⁊ ꝓphetis loquẽtes: Mun-

a ſ modo cũ restitutus est bierusalẽ. ſ ꝓpter memoriam destructionis. b ſ qui appellatur iulius.

q̃d ſcindũ est mihi in mẽse quinto: vel b

ſ flemus et ieiunia sanctificatio dicitur: quia p̃ abstinentia curati sanctificamur.

sanctificare me debeo sicuti iã feci mul-

tis annis? Et factũ est verbũ dñi exer- h+

a ſ ru prophetam ex persona mea.

cituũ ad me dicẽs: Loquere ad omnes

a ſ qui terreno affectu ieiunat vel comedit.

populũ terre: ⁊ ad sacerdotes dicẽs† Cũ k

a ſ abstinueritis a cibis. b ſ planctu exteriori amissa temporali lętitia. c ſ q̃ capta hierusalẽ. d ſ q̃ godolias occisus est ab ismahele.

ieiunaretis ⁊ plãgerẽtis i q̃nto ⁊ septimo l

a ſ desolationis templi et subuersionis hierusalem.

c ſ nunquid proderat mihi q̃ ieiunabatis.

p hos. lxx. ãnos: nũnq̃d ieiunio ieiuna- m n

a ſ et ecõtrario si q̃s comedistis vel manducastis.

stis mihi? Et cũ cõmedistis et bibistis o

a ſ nõ mihi neq; eni his reb⁹ placat' de⁹ sed bonis opib⁹: q: etca nõ cõmendat nos deo sed precepta faciamus.

nũnq̃d si vobis comedistis ⁊ vobismet- p+

a ſ quasi nõ multo seuerius que dixi adhuc stante hierusalem: dico post reedificatam.

ipis bibistis? Nunq̃d nõ sẽ verba q̃ locu q+

tus est dñs in manu ꝓphaz priozũ cũ r

adhuc hierlm habitaret et eẽt opulẽta:

a ſ in montana regione.

⁊ ipa ⁊ vrbes in circuitu ei⁹: ⁊ ad austrũ

⁊ in campestrib⁹ habitaret? Et factũ est s

verbũ domini ad zachariã dicens: Hec

a ſ ne vobis imp: ope

retur vsq̃quo iudicarii iniquitarem.

c ait dñs exercituũ dicẽs: Judiciũ veruz t+

a ſ post iudicij veritatem sequatur clementia in cunctos: maxime fratres vel eiusdem sanguinis vel eiusdem fidei.

iudicate: et misericordiam et miseratio- v

nes facite vnusquisq; cum fratre suo. y

Et nolite

Nico. de lyra

Et factũ est. Vide interpo. Ca. VII nit solutio cuiusdã dubij: ⁊ diuiditur i duas: quia ꝓmo questio ꝓponitur: et secõ soluit. ibi: Et factũ est. Circa ꝓmũ seciendũ q̃ post destructionẽ ciuitat' ⁊ tẽpli tempore sedechie iudei postea ieiunauerũt annuatim illa die: ⁊ q̃ ppls redierat de captiuitate: ⁊ tẽplũ erat ꝓpe ꝓsummationẽ. ió iudei qui remanserant in babylone miserũt nũcios in bierlm ad ꝓphetas ⁊ sacerdotes q̃rendo si deberent ab illo ieiunio cessare: ⁊ B est q̃ dr: Et factum est in ãno. iiij. darij regis: in cui⁹ ãno. vj. tẽplus fuit ꝓsummatus. b Jn q̃rto. ſ. die mẽsis. xx. q̃ est casleu: cui apud nos cor respõdet nouẽber: ⁊ sic accipit non⁹ mẽsis ſm ordinẽ festoꝝ: in q̃ ordine marci⁹ est ꝓm⁹: vt declaratũ fuit diffuse Geñ. vij. ⁊ Exo. xij. c Et miserũt. de babylone. d Ad domũ dei saraſar. iste ꝓncipal erat inf nũcios. e Ad precandũ faciez dñi: q: oi bono negocio ꝓmittẽda ẽ oratio. f Ut dicerẽt sacerdotib⁹ ⁊c. q̃ debẽt rñdere de lege ⁊ de alijs dubijs. g Nunq̃d ſcindũ ẽ mihi. i. ppls iudaicus. h Jn q̃rto mẽse. licz eni ciuitas fuerit capta q̃rto mẽsertñ nõ fuit cõbusta vsq; ad mẽsem. v. vt dictũ ẽ. ſ. Hiere. xxxix. ⁊ hr. iij. Reg'. vlt'. i Et factũ ẽ. b ꝓsir ꝓstio ꝓposita soluit: i q̃ solutiõe ste precdit: q: ꝓpter i. crepans de mõ ieiunãdi ꝓterito. scõo ꝓsoluit de bono futuro. ca. se. tertio cõplet ꝓstiõis solutio x̃us finẽ eiusdẽ ca. ibi: Et factũ ẽ. ꝓpter duas: q: ꝓmo ꝓpba arguit modũ in debitus ieiunãdi. scõo inducit ad recti modũ viuẽdi. ibi: Et factũ ẽ. Circa ꝓmũ sciendũ q̃ licz indei ĩ diebꝰ ieiuniozũ suoꝝ abstinerẽt ab aliqb⁹ cibis: nõ tñ abstinebãt a vitijs: q̃r q̃ erãt reprehẽsibiles: ſm q̃ diffuse ondit Esa. lviij. ió ibidem dr: Nolite ieiunare sic ad hãc diez: ⁊ b mõ arguit eos ꝓpba dicẽs: k Cũ ieiunaretis ⁊ plãgeretis i q̃nto. ſ. mẽse ꝓ ciuitat' ⁊ tẽpli destructione. l Et septio. ꝓ interfectiõe godolie: ad quã secuta ẽ diſsplio reliquoꝝ ppli inde.

m Per hos. lxx. ãnos. ſ. captiuitat'. n Nũq̃d ieiu. ieiu. mihi. i. ad honoꝛẽ meũ. q. d. non. q: nõ abstinuistis a pctis. o Et cũ come. ⁊ bibistis. laute post ieiuniũ: p Nũq̃d nõ vos comedi. ⁊ bibist'. i. ad vestrã voluptatez. q. d. sic: ⁊ nihil pauperib⁹ dedistis. q Nũq̃d non sunt x̃. q lo. est dñs. de mõ ieiunãdi inducibilo. r Jn ma. ꝓpbaz poꝝ. sic allegarũ ẽ ꝺ Esaia: q̃ suo tpe arguit ieiunantes male. s Et fa. ẽ. b ꝓsir inducit ppm ad debitũ viuẽdi modum. cum subditur: t Judiciũ verum iudicate. nõ deferẽtes alicui ꝓtra iusticiã timoze aut fauoꝛe. v Et misericordiã. Gtũ ad mentẽ affectum. x Et miserationes. Gtũ ad multiplicem effectum. y Facite. cũ psonis indigentibus cuiuscũq; ꝓditionis aut sexus.

Cur fratri.

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

¶ a Et nolúerũt ar. ¶ Possunt ꝺ referri ad eos q̃ in eccl̃a nolũt audire deũ: sed ꝯ aggrauant: ⁊ ideo delinquentes in ecclesia prosequunt de terra cõsessionis: ⁊ fit indignatio dei sup eos: et dispersi sunt p̃ omnia regna vi/ riozã: ⁊ desolata est terra eoz̃: vel anima: vel corpus non ha/ bẽns deũ habitatorez: nec in se spiritũ reuertentem: ⁊ terra ãdam desiderabilis: que erat hospitium trinitatis versa est i de/ sertum ⁊ habitationẽ draconũ. b Et adamantem. Adamas lapis fortissim⁹: qui oĩa metalla confringit: ⁊ a nullo confrin/ gitur. Unde indomabilis dr.

c ¶ Factũ est Ca. VIII ver. Israelitic⁹ ppls in captiuitate cũ assyrijs et chaldeis fornicat⁹ est: ꝑ postq̃ ab amatoribus suis illusus: et pristino decore nudat⁹ est: me/ mor pristine felicitatis dic: Be/ uertar ad virũ meũ priorẽ: ⁊ il/ le suscipiens in cõiugio dicit: ce latius sum. d Zelatus sum. Quanto prius indignat⁹ sum: q̃ a multis amatoribus detur/ pata maculanerit thorũ meum: tanto amplius nunc zelo eaz q̃ egit priusm: ⁊ edificauit tẽplum in quo habitabo in medio ei⁹. e Reuersus sum. Per sion ⁊ hierusalẽ accipiunt anie fidelium speculantes deũ ⁊ videtes pacem: quibus peccantib⁹ ira/ scitur deus tradens eos captiuitati vt deum per mala senti/ ant: quẽ p̃ aspera ⁊ bona non senserãt: ⁊ cũ ipi pnam egerãt: dns ad eos reuertet: ⁊ i ꝺ⁹ dus regnabãt medacia vinez habi tabit x̃ps veritas: ⁊ vocabunt mons dom⁹ dñi. f Adhuc habitabo. Tãta erit sperita oĩm rerũ vt nullo bostc remaneãte vterq; sex⁹ vsq; ad vltimã gueniat etatẽ: ⁊ trementes arc⁹ baculo regente sustẽrent.

Platee hierlm. i. ecclesie sũt frutes in ꝺ⁹ habitant senes: nõ erate ꝺ q̃z cani sũt sensu: habẽt ⁊ baculos i manib⁹. i. correptionẽ diuẽtes discipulis suis: 1.Cor.4.b Quid vultis? In ꝺga veniã ad vos: an i spũ lenitat⁹. Et cũ se/ nib⁹ habitabũt anus: de q̃bus 1.Tim.5.a Paulus: Uiduas viduas que vere vidue sunt. Implebit etiã ciuitas pueris ⁊ puellis ludẽti bus: q̃s psalmista ad canendũ ps.142. dño hortat dicens: Juuenes ⁊ virgines senes cũ iuniorib⁹ lau dent nomẽ dñi. g Si videbitur. Cũ tpe psecutionis 7cilia bula x̃pianoz destruerent: iussu le exilijs fideliũ implerent: do/ mini libri eremabãt: q̃s tñ ere/ deret ecclias 7struẽdas ab ipis q̃ eas destruerunt. Cũ reliquijs ppli q̃ ꝺ captiuitate vene rat rãta felicitatẽ ꝓbetasset vi debat incredibile. Cõtra q̃s p pheta: Nõ sunt mea que respõ deo: nec mea voce vtor: dei sũt ꝓmissa que replico.

¶ Ecce ego

⁊ quoz curã a deo vobis cõmittitur. ⁊ hunc pegri nanio: hunc egestas humilem facit.

†Et viduã ⁊ pupillum ⁊ aduenã et pauperem nolite calũniari: ⁊ malum a ⁊ oia hã frat: qz oẽs ex vno pre. b ⁊ nedũ facias.

vir frãtri suo nõ cõgitet i corde suo. a b

a ⁊ cũ hec preceperã illi nolucrũt attendere. b ⁊ ex habitu corporis mei imperia respuentes.

a Et nõluerũt attẽdere ⁊ aũrẽrũt sca c

a ⁊ sicut aspis surda ⁊ obturans aures suas.

pulã recedẽtes: ⁊ aũres suas aggra ⁊ deum precipientem. ⁊ ipsum.

uerũt ne audirẽt: ⁊ cor: suum posue ⁊ quasi. ⁊ durũ lapidem.

rũt vt adamantẽ ne audirẽt legẽ: et b

verba q̃ misit dns exercituũ in spiri

a ⁊ Ysaie 6cre: q̃ mũdas habuerũt manus.

tu suo sctõ p mãnũ ꝓphetarũ prio/ ⁊ ideo. ⁊ pro magno peccatu.

rum. Et facta ẽ indignatio magna d

a ⁊ completa sunt verba dñi par pari referentis: ve si cut illi ambulauerunt ad eũ peruertũt: ita ad eos q̃ uersus incederat.

a deo exercituum. Et factũ est: sicut ⁊ dñs premiando, ⁊ me.

locutus sum et non audierunt: sic ⁊ ad me. ⁊ eos.

clamabũt: ⁊ nõ audiã dicit dns exer ⁊ imo. a ⁊ assyrios: medos: et chaldeos

rum: persarum et aliozũ.

cituũ. Et dispersi eos p̃ omnia regna e

⁊ a suis habitatoribus. ⁊ regnis.

que nescibãt: et terra desolata est ab f

⁊ a suis habitatoribus. ⁊ regnis.

eis: eo q̃ nẽ trãsiẽs ⁊ reuẽtes: ⁊ po

a ⁊ q̃ ad cõparationẽ aliaz ꝓpter abũdãtie multitu dinẽ lacte ⁊ melle manabant terrerũt in solitudinẽ.

sucrũt terrã desiderabilẽ i desertũ. g

¶ Factũ est verbũ VIII dñi exercituũ dicens: Hec a dimisso idola colucrunt.

dicit dns exercituũ. Zelat⁹ sũ sion i

a ⁊ qz magna pena coz. b ⁊ qz cũ multis amatoribus prostituere maculauit sponsum meum.

zelo mãgno: ⁊ indignãtione magna ⁊ sed. ⁊ qz penituit.

zelat⁹ sum eã. Hec dicit dns exerci/ †

⁊ sed. ⁊ in tẽplo edificato.

tuũ: Reuersus suz ad sion ⁊ hãbita/ k

bo in medio hierlm. Et vocabitur

a ⁊ que ante erat vbo mendacij.

hierusalẽ ciuitas veritatis: ⁊ mons †

a ⁊ in q̃ immolant victime: ⁊ cerimonie: ordo seruat.

dñi exercituuz mons sanctificatus.

Hec dicit dns exercituũ: Adhuc ha m

bitabũt senes ⁊ anus in plateis hie

rusalem: ⁊ viri baculꝰ in manu eius †

pre multitudine dierũ. Et platee ci/ ‡

a ⁊ in pace vrbũ solet fieri vt laticia eaz̃ iuuenũ ⁊ chorus gaudia cõcelebrẽt. ⁊ cetu corporis mentis letitiam indicantes.

uitat: cõplebunt ifantib⁹: ⁊ puell'lu †

dẽtib⁹ i plateis ei⁹. Hec dicit dns ex n

⁊ ab his q̃ videt vrbẽ penit⁹ destructã. ꝺ ⁊ ꝙ quasi impossibile est quod spondeo.

ercituũ. Si videbit difficile i ocul're g o

⁊ pusillanimis. ⁊ qñ edificata ẽ hierlm. ⁊ qui ore meo ꝓmitto cui nihil impossibile est.

licta ꝓ ppli hui⁹ i dieb⁹ ill': nũqd i ocu

a Uir fratri suo. i. ꝓximo suo. b Non cogitet. i. cor. su. ma. ex q̃ ꝓz falsitas Jo/ sephi dicẽt' libro antiquitatũ. rũ. q̃ cogita tio nõ ẽ petũ nisi ꝓcedat ad effectũ. †Ecc.10.d Deute.1.f

¶ Et no. attendere. ad xba. ꝓbaz ꝓphes vñ q̃ erãt in hierlm ⁊ regno inde ad de/ structionẽ hierlm: sed magẽ ꝓbas placeu ti siint ad mozẽ. d Et facta ẽ indi. ma gna a dño. q̃ chaldeos ciuitatẽ ⁊ tẽplũ destruxit: ppũ partim occidẽdo ⁊ parti captiuãdo. ió sequit: e Et dispsi eos q̃ oĩa regna. i. p multa: vt p regna assyrio/ rũ: chaldeoz: psaz ⁊ medoz. f Et ter. deso. est ab eis. i. ꝓter eoz̃ demerita.

g Et posu. ter. desiderabilẽ. i. laudẽ que fuit desiderabil⁹ ꝓ ib⁹ scis: non tã ꝓpter ei⁹ fertilitatẽ: q̃ terra eg̃ypti est fertilior: q̃ ꝓpter mũdi redemptorẽ qui in ea ope ratus est salutem.

Moraliter.

a Et factũ est in anno ſcto da rij reg⁹ tẽ. Sequit: b Et dicerẽt sacer dotib⁹ dom⁹ dñi exercituũ ⁊ ꝓphs loq̃n teꝭ: nunq̃d tẽ. Per ꝺ nõdũ q̃ illi q̃ sunt vlne legis ignari recurrere debẽt ad ꝓlatos ⁊ doctores ad q̃rẽdũ i dubijs scripturẽ: ⁊ il li tenenꝭ rudere Malach. q. Labia sacer dot⁹ custodiũt sciaz: ⁊ legẽ exquirẽt de ore eius: quia angel⁹ dñi exercituuz ẽ. c Et fa. cit x. do. tẽ. Sequitur: Rũq̃d iejunium mi bi tẽ. q. d. nõ. et ꝙ hoc ostendit q̃ abstinẽ tia a cibis nõ ẽ deo accepta nisi cũ hoc sit abstinẽtia a vitijs: ⁊ iciunia committunt opa pierat'. ió subdit: ꝙ Quicquid vo bis come. ⁊ vobis. bibitis. post teꝭnium vos laute reficiẽdo ⁊ nibil pauperib⁹ cõferendo. q̃ Nunq̃d nõ sunt xba q̃ locutus ẽ deus. i. ma. ꝓ. tẽ. q. d. nõ. imo otrarium. vñ Esa. lviij. Quare ieiunauimus ⁊ nõ aspexisti. Et subdit ibidẽ rõ cũ subdi tur: Ecce in die ieiunij vri inuenit voluntas vra: ⁊ oẽs debitores vros repetitis. Ecce ad lites ⁊ ptẽtiones ieiuat' et percutit' pugno impie. ió subdit de ꝓpb⁹ iustitie ⁊ misericordie: ri Judicium vez judica te: ⁊ misericordiam ⁊ miserationes facite tẽ. et patet littera.

Ca. VIII

b ¶ Factũ ẽ. Hic post ꝓphe increpati onẽ põit ꝓba boni ꝓmissionẽ: vt bon⁹ samaritan⁹ p̃ vinũ mozificatiuũ ifundẽs oleũ lenitiuũ: ꝓ dixit i ou as ꝓtes: qz prio pollẽ dicta ꝓmissio. scdo ꝓmissiois ꝓfirmatio. ibi. Hec dicit. Prio missio ẽ ista. Ecce ꝓspera hierusalẽ ciuita tio hierlm reedificare. Secundit⁹ ꝓ preterita castigatio. cũ dr i ꝑsona dei: t Zelat⁹ sũ ió. sic vir vroze: q̃ serit corripit eã delinquẽtẽ: ⁊ accipit ꝺ sion ꝓ pplo q̃ ibi cõueniebat ad tẽplũ: ⁊ etiã ꝓ tẽplo: quia ppls castigat⁹ fuit ꝓ captiuitatẽ: ⁊ tẽplũ incẽsuz x̃pi ppli maledicũ. k Reuersus sũ ad sion. i. dulcedie clemẽtie. l Et hz. in me. hieru. qz post reedificationẽ tẽpli ibi viguit cultꝰ dei: ⁊ etiã ibi erat ml'titu do populi. ió sequitur: m Adhuc ha. se. ⁊ an⁹ tẽ. qz nõ interficient in iniquitate sua antea. Cetera patẽt in ysa. n Hec dicit. Hic ꝓr sequit dicte ꝓmissiois ꝓfirmatio: ⁊ dividit i duas ptes: qz prio ꝓfirmat ra tione. scdo exẽplo. ibi: Hec dic. Ró aũt ac/ capit ex dei potẽtia cui nihil ẽ difficile. ⁊ ꝺ est qꝺ dr: o Si vide. difficile. in ocu. reli. po. hui⁹. ꝓpt paucitatẽ cl plebis tpe ca/ charie videbat hoib⁹ q̃ de cetero hierlm nõ posset sufficienter populari: sed ꝺ non obstat potentie dei. ió subdit: Nunquid in oculis meis tẽ. ⁊ subditur modus po/ pulationis. cum dicitur:

Ecce ego

¶ Ecce ego sal. Quidaz iudeoz dicũt ꝺ esse cõpleta sub zorobabel ⁊ neemia edifi/ cato tẽplo: ⁊ muris ciuitat' extruct': ⁊ sta tu iudaici ppli restituto a machabeis: ⁊ di uersis ꝓncipib⁹ q̃ vsq; ad herodez regnabãt iudeã: alij ad ꝓsumationẽ seculi referũt: ⁊ sub x̃po qui frustra ꝓstolant' explenda cõmemorãt. Possum⁹ dicere ꝺ ex pte esse cõpleta tpe zorobabel qñ reducto po pulo sub figura futuri deus habitauit in hierlm: Un appelat⁹ est pplꝰ dei: et dns appellat⁹ est deus eoz: nõ in mẽdacio et iniquitate: sed in veritate ⁊ iustitia: ⁊ in ec/ clesia sub x̃po maxie implenꝭ: qñ multi de oriente ⁊ occidẽte veniũt et accumbũt cũ abraam ⁊ isaac ⁊ iacob in regno celoz: et discedente vmbra veteris legis: veritas euãgelij ⁊ iustitia x̃pi declarat. b Cõ/ fortent ma. Cũ Aggeus ⁊ Zacharias iã exhortati fuissent pplm ad edificandum: nũc iã fm ãmonitionẽ eoz extructo tẽ/ plo hortanꝭ: nũc iterũ ⁊ duces ⁊ pplm vt ergi veritatẽ in bis q̃ ꝓus audierãt: nũc mã accõmodẽt fidẽ bis q̃ mõ ꝓmittunt: nec timeãt impetum medoz: nec insidias nationũ ꝓ circũitũ ipedire volẽtiũ: sed cõ fortẽt ꝓ hoc ꝓbaz ex die q̃ iã iacta sit fũ damẽta tẽpli: vsq; ad diẽ q̃ sup edificatuz est templũ ⁊ audiant q̃ sequunꝭ. c Dicit ecclie: Confortentur manꝰ vre ꝓ bona opa in q̃bꝰ fundat⁹ est dom⁹ dei: qñ iaciunt fun damẽta fidei: ⁊ extruit tẽplũ qñ multitu do fidelium roborat: ⁊ ita viuit vt templũ dei esse mereat: ꝺ aũ hãc edificationẽ q̃cq̃d boni opis hñe videbant: vel boies. i. rõales: vel iumẽta. i. simplices: ide nul/ lã mercedẽ apud deũ ꝓsequebant: sed erãt in eis bella ⁊ discordie ⁊ tribulatio: frater frẽm supplãtabat: ⁊ inimici homiũ dome stici ei⁹: qz carebãt pace quã x̃ps vadens ad pẽm reliq̃t apls. Quicq̃d boni opis facit: vel inde⁹ vl' heretic⁹: vel gentil' absq; fide x̃pi sine mercede agit: sed recepta fide x̃pi q̃ ꝓ peccis captiui tenebant i mũ do: ⁊ babylonio igne vtebant: tã bñ fru ctũ vinee q̃ dicit: Ego sum vit' vera. Mis dat terra fructũ: vt q̃ in lachrymis semina uerũt i gaudio metãt: ⁊ celi qui enarrant gloriã dei dabũt rorẽ diuini eloquij. ⁊ hec omia. i. pacẽ ⁊ abundantiam terre habe/ bũt reliquie ppli: quas reliq̃t nobis dns sabaoth. c Et erit sic eratis. Promit nit q̃ futura erant post edificationẽ tẽpli: vt sicut prius inter gentes erãt in maledi ctione ⁊ sibilo: sic saluate ⁊ reuerse in ju deam erãt in benedictiõe. d Tempore p/ secutionis christiani gentib⁹ q̃ circũtum sunt in maledictũ ⁊ in exemplũ: qz offen dernnt in deũ suũ: sed postea reddita pa/ ce sunt in benedictiõe: qz de⁹ misereꝭ hie rusalẽ. i. visioni pacis: ⁊ iude. i. fidem dñi ꝓfitentib⁹. Singuli etiã credẽtiũ: qui ꝓ pter vitia tradunꝭ sathane: eũ egerint pe nitentiã reuerentꝭ in pristinũ statũ: et vi debũt pacẽ dei ⁊ confessionis sue gloriã pos sidebunt. d Sicut cogi. vr. Jrat⁹, rũ, mibus⁹ tradidit captiuitati: ꝙuersus ad miserẽdaz relicto ifirl'in captiuitate benefa cit hierlm ⁊ domui iuda. d Cogitaui vt benefaciã: vt igitur ꝓmaneat mea sñia: ⁊ nõ fiat irrita pollicitatio: facite hec q̃ ꝓci pio. e Veritatẽ ⁊ iu. In iudicio ꝓma ẽ veritas ⁊ iustitia: deinde seqꝝ misericordia. Ubi ẽ iudiciũ pacis: vt iudex ꝓpositũ habe at pacificare discordes. f In ꝓcept' que ad vitã ptinent: ⁊ sunt ꝓpiena: nõ debe/ mus querere allegoriaz: ne iuxta comicũ queramus noduz in scyrpo.

¶ Et factũ

lis meis difficile erit dicit dns exercituuz: a

a Hec dicit dominꝰ exercituuz: Ecce ego sal/ a

a ⁊ multi venient ab orien

ue ⁊ occi. et reg. cũ abraam ⁊ isaac et iacob in regno celoꝝ.

uabo populũ meuz de terra oriẽtis: ⁊ de

a ⁊ venier ex sion qui eripiat ⁊ auertat iniquitatem iacob.

terra occasus solis: ⁊ adducã eos ⁊ habitã

a ⁊ ecclesie.

bunt in medio hierusalem: et erunt mihi in

a ⁊ obediẽtes. b ⁊ erit vnus grex ⁊ vnus pastor.

c ⁊ protectorem.

populum: ⁊ ego ẽro eis in deũm in verita/ b

te ⁊ in iustitia. Hec dicit dominus exercitu

a ad cetera.

um: Confortentur manus vestre qui audi c

a ⁊ quarto anno darij quarto die mensis qui dicitur casleu.

b ⁊ de promissione futurorum.

tis in diebus his sermones istos per os ꝓ

a ⁊ qui ceperunt loqui a die quo fundari cepit domus dñi.

⁊ qui prophanerunt eam ⁊c.

phetarum in die in quo fundata est dom⁹ d

domini exercituum vt templũ ędificarẽt.

a ⁊ audire debetis quia

⁊ cetera. b ⁊ anteqũ edificaretur domus dei eis labor vester irri tus: ⁊ eam holes q̃ iumenta in vtrumlibet operib⁹ callis conantib⁹ frustrabantur: sotis aduersarijs domi sedulo frater fratri insidiabatur: per hec omnia pax rumpebatur.

Siquidem antẽ dies illos merces homi/ e

num nõ erat: nec merces iumentoꝝ erat:

nec introeũti nec exeũti erat pax ꝓ tri/ f

a ⁊ omnes igner se hostili odio vastabant.

bulatione: ⁊ dimisi omnes homines vnũ/

a ⁊ quia iam domus domini fundamenta sunt sacra ⁊ templum edificatum.

quẽq; contra ꝓximũ suũ. Nunc aũt non g+

a ⁊ reuersis de captiuitate babylonis.

iuxta dies ꝓtiores ego faciaz rẽliquijs po/ b

puli huius dicit dominꝰ exercituuz: sed se/ h+

a ⁊ christꝰ. b ⁊ que prius sterilis. ⁊ arridentẽ et famẽ pristini tẽ pozis futura abundantia cõpensabit. ⁊ salutẽ hũani generis.

men pacis erit. Uinea dabit frũctũ suum: †

a ⁊ que prius auferebat.

⁊ terra dabit germen suuz. Et celi dabunt ‡

a ⁊ contra priorem aridit atem. ⁊ irrigatione pluuiarũ ⁊ ro/ re nocturno omnia pullulabunt. b ⁊ pro edificatione.

rorem suum: et possidere faciam reliquias

⁊ que dixi.

populi hui⁹ vniuersa hec. Et erit sicut era/ c

⁊ o due tribus.

tis maledictio in gentibus domus iuda ⁊

⁊ .x. tribus.

dom⁹ israel sic saluabo vos ⁊ eritis benedi i+

a ⁊ aduersarios rebellantes. b ⁊ promissione dei. c ⁊ vt impleant opera que ceperunt.

ctio. Nolite timere. Confortẽnt mãꝰ vre: m

a ⁊ qui potest implere que promittit.

qz hec dicit dominꝰ exercituũ. Sicut cogi/ n

⁊ capitiuitati traderem.

taui vt affligerẽ vos: cũ ad iracundiaz me

⁊ vt vñ sic vos eruderẽ.

puocassent pres vri dicit dns ⁊ nõ sum mi

⁊ in presenti tempore.

sertus: sic conuersus cogitaui in dieb⁹ istis vt o

benefaciã hierusalẽ ⁊ domui iuda. Nolite timere. Hec sunt ergo verba q̃ facietis. Lo

a ⁊ proximus omnis homo.

quimini veritatẽ vnusq̃sq; cũ ꝓximo suo.

a ⁊ vbi iudebant ad iudicandum. p

Ueritatẽ ⁊ iudiciũ pacis iudicate i pẽtib⁹ e q

a ⁊ q̃ scãs ẽ nec afflitet aiam nec ꝺ cũ malignitatẽ machinat. i. cogi/

strẽ: ⁊ vnusq̃sq; malũ ꝺ amicũ suũ ne cogi/

a Ecce ego saluabo ꝺ

ⁿ. qz reedificara ciuitate ⁊ statu eius ꝓsperante: multi in dei de diuersis partib⁹ mundi instinctu dei venerunt ad habitandum ibi:

b Hec dicit. Hic ꝓr ꝓbrmat exẽplo p̃ q̃ anteq̃ resumeret' reedificatio tẽpli: popul⁹ erat in misero statu: et ope resũpto cepit me/ liorari. ió dr: c Con fortent manꝰ vre. in tẽ pli ope. d Qui au/ dit. tẽ. p os ꝓphz. s. Aggei ⁊ Zacharie ad edificiũ tẽpli exhortan tiũ. e Sicdẽ ante dies illos merces ho/ minũ nõ erat tẽ. i. ho/ mines ⁊ iumẽta labora bant ifi frustra: qz nõ cedebat eis ad lucrũ. f Neqz intro. neqz ex ierat pax. ꝓpter in fidias aduersariorũ.

g Nunc aũt. i. post o/ peris resumptionem.

h Nõ iuxta dies ꝓio res. in qb⁹ ppls erat i miseria magꝝ. i Sed semẽ pacis erit. i. ppls poterit pacifice semina re ⁊ metere: ⁊ erit etiã abũdãtia fructuuz. ió subditur: Uinea dabit fructũ suũ tẽ. k Et erit sicut eratis male/ dictio in gentib⁹: quia quando gentiles ma/ ledicebant alicui dice/ bant: sic tibi cõtingat sicut miseris iudeis.

l Sic saluabo vos. de malis. m Et eritis benedictio. quia bene/ dicens alicui dicet: Fi/ at tibi sicut iudeis. Li/ cet autem istud aliqua liter fuerit impletũ tẽ/ pore templi cõsumma tis: ⁊ ciuitatis reedifica te: tamen multo perfe/ ctius impletũ fuit tem/ pore christi ⁊ apostolo/ rum. Cetera patent vs/ q̃ ibi: n Hec sunt ergo verba que facie/ tis. vbi concludit q̃ p missio dictorum bono/ rum implebitur in eis si permaneant in iusti/ cia: ideo subditur.

o Loquimini verita tem sine dolo ⁊ decepti one. p Ueritatem ⁊ iudicium pacis iudi/ cate. sine personarum acceptione. q In portis vestris. in por/ tis enim ciuitatis sede/ bant antiquitus iudi/ ces: vt omnes ram in/ digene q̃s aduenẽ i ꝑti prius possent eos inueni re. Cetera patent.

Et factum

76.dist.c. iciunium.

Universidad de Deusto
Biblioteca

F a Et factus est ver.do. Ad id qs.ē. sarasar ⁊ rogome lech p legatos quesierāt vtrū in mēse.v.⁊.vij. deberent ie iunare ⁊ plāgere: an post edificationē tēpli finire iciunium: luctūq; deponere: multi in medio posit' que facere ⁊ sperare deberent: tandē ex psona dñi rñdet .ppha. Jeiuniū quarti mēsis iudei arbitrant. i. in iij esse die septimo et decima eiusdem mēsis qñ moyses de mōte descendens tabulas leg' fregit: ⁊ in ira Hierusalē muri ciuitatis tunc ꝓmū sunt rupti. In ānto. i. augusto ꝓpter exploratores ire scte ozra est seditio in pplo: ⁊ iussi st mente nō abscēdere: sed p. xl. ānos longis a ira scra circuire dispendijs: vt exceptis duobus iosue ⁊ caleph oēs i deserto morerent. In b etiā mēse ꝓs nabucho. ⁊ postea tyto tēplū hierosolymis destructū est: ⁊ vbez bethel cepit ad quā ꝓfugerāt multa milia iudeoꝝ. Aratū etiam tēplū i ignominiā oppīse gēt' a rito ānto rufo. In septio. i. in octobri: occisus ē godolias ⁊ trib⁹ iudeis ⁊ hierūm reliq̄e dissipate. Decimo. i. ianuario Ezechiel in captiuitate posit': ⁊ ꝓs captiuoꝝ audīnit tēplū ee subuūs. v. mēse. Hi sūt cause luct⁹ ⁊ ieiūioꝝ q̄ bacten⁹ habuerūt: ꝙ de⁹ pollicet hos dies xp̄ianos ē gaudiū: ⁊ solēnitates ilpacē ⁊ veritatē dilexerint. Jeiunium q̄rti ⁊ q̄nti: septimi ⁊ decimi vertet in solēnitates iudee q̄ pa⁹ deserte frequēti habitatione celebrēt: ⁊ vna ciuitas ꝓgat ad alteram ⁊ se mutuo cohortāt dicēt: Perl.xx. ānos hierūm est oppīsa luctu ⁊ amaritudine: ⁊ nūc pace reddita pgam⁹ hierūm ⁊ in ira ꝓceptū legis victimas imolemus. Et rñdet alia ciuitas: vadā etiā ego: ⁊ tunc ꝓpli multi ꝙcūti: ⁊ gētes inumerabiles ⁊ fortes adorabūt dñm.

Mystice. Mystice tūc ieiunam⁹ qñ auferē a nobis spōsus nec meremur eius pñtiā: ⁊ cū reuersus cogitat bñfacere tristicia vertit in gaudiū: ⁊ fames psalma sermōis dei: pñtia doctrine ei⁹ ⁊ celestis panis saturitate pensabāt. b Usq; ve. Qō ſm ſram de hierūm ⁊ zorobabel ōr: ad xp̄m ⁊ ecclām referē ad quā de toto orbe ppli cōcurrūt vt offerant in tēplo sacrificia deo: et

tetis in cordibus vestris: ⁊ iuramentū mēdax ne diligatis. Omnia enim hec sunt q̄ odi dicit dominus. Et factum est verbū dñi a exercituū ad me dicens: Hec dicit dominus exercituum. Jeiunium quarti ⁊ ieiunū quinti et ieiuniū septimi: ⁊ ieiunium decimi ſ vertent. erit domui iude in gaudiū et letitiam: ⁊ i solēnitates pclaras. ſ hoc tñ querit deus. Veritatem tm̄ ⁊ pacem diligite. Hec dicit dominus exercituum. ſ vndicq;. b Usq; quo veniāt populi et habitent in ciuitatibus multis: et vadant habitatores vnus ad alterum dicentes: Eamus ⁊ deprecemur faciem domini: et queram⁹ dominum exercituū. Vadā etiā a ſ filium ē imago patris. Qui videt me videt et patrem. ſ bene ogando. ego. Et veniēt ꝓpli multi et gētes ſ pcec: fideiq; opere. a ſ vt martyres. robuste ad ſrendū dominū exer ſ immolando. cituū in hierūsalē: ⁊ deprecandā faciem domini. Hec dicit dominus exercituū. In diebus illis in qb⁹ a ſ no ēst locus veri sacrificij extra ecclesiam. apprehendent decē homines ex omnibus linguis gentiū: ⁊ apphendent fimbriā viri iudei dicentes:

c Et factū est. Hic ꝙr ponit impletio solutiōis de questiōe. ē. posita: ⁊ diuidit in duas ptes: qr ꝑmo ponit solutiōis cōpletio. secō aduent⁹ xp̄i denūciatio. ibi: Hec dicit: qr principal' intentio prophetaꝝ est nūciare dies messie: vt dicit Ba. Sa. j. sequē. cap. ⁊ alij doctores hebrei. iō frequēter loquēdo de alijs interserūt de pertinentib⁹ ad adnūtiū xp̄i. Circa ꝑmū sciendū qr questio fuit mota de ieiunijs q̄nto mense ⁊ septimo: ⁊ occasiōe hui⁹ fit mentio de alijs ieiunijs q̄ apud iudeos fiebāt p āni circulū. cū ōr: b Jeiunū q̄rti. s. mēsis: in q̄ capta fuit ciuitas hierūm. vt ꝓx. iij. Reg. vlt'. c Et ieiunū q̄nti. i. templū ⁊ ciuitas hierūm fuerūt cōbusta. d Et ieiunium septimi. in die expiatiōis: ⁊ ꝓpter mortē godolie: vt ꝑdictum est. e Et ieiūiū decimi. qr mne Ezechiel ex ppls existens in babylonia audierūt rumores de subuersiōe hierūm ⁊ templi. f Erit domui inde in gaudiū. i. vertet ad eoꝝ ꝓsperitatē ⁊ solatiū: tñ ieiunent debite. i. a vitijs abstinēdo ⁊ opa iusticie faciendo. iō sequit: g Veritatē tm̄ et pacē diligite. iuste ⁊ pacifice cum ꝓximo ꝙuersando. h Hec dicit. Hic ꝙr denūciat multiplicatio fideliū in aduentu xp̄i. cū ōr in ꝑsona dei: i Usq; quo veniant ⁊c. ⁊ ꝓtinuat sic cū ꝑcēdēti ſa: Veritatē tm̄ ⁊ pacem diligite. iuste ⁊ pacifice ꝙuersando. Usq; quo veniant ꝓpli. multi ad fidem xp̄i in lege ⁊ ꝓphetis promissi. k Et habitēt in ciuitatib⁹ multis. q ozbem diffusis: sicut videm⁹ impletū ꝑ ozbem vniuersum. l Et vadāt habitatores ⁊c. se inuicē exhortātes ad bona ozpera. m Vadā etiā ego. qr de⁹ in humana natura assumpta venit in hierūm: vbi oblat⁹ fuit in templo: vbi frequenter oranit ⁊ ꝓdicauit ꝓpīm exhortando. n In diēb⁹ illis in qb⁹ ⁊c. ⁊ qr sūt. lxx. lingue q̄ multiplicate p. x. faciūt septingtos: et ita in pallijs indeoꝝ erāt ānnoꝝ fimbrie ꝙ quattuor angulos. Septingenti vero ducti ꝙ quaternariū faciunt duo milia octingentos: ⁊ dicit hic Ba. Sa. qr tot gentiles de oībus linguis sequentur quēlibet indeū cōuersū ad indulgiāmū: ⁊ qr hoc nō fuit impletū a reditu captiuitatis babylonice vsq; ad xp̄m istud ſm ipm: nō cogitur hoc reducere ad xp̄m futurū: sed qs dicit implēdū: iam impletū est a xpo apl̄oꝝ q̄ fuerunt iudei nationeqr ad ꝑdicationē eoꝝ in sortibus suis nō solū de gentilib⁹ adheserunt vni apl̄o duo milia octingenti: sed etiam multo plures ad fidē xp̄i ꝓuersi. ōr tñ hz

o Apprehendent decē homines ⁊c. qr denarius est ꝑm⁹ limes numerorū: vt habet .iij. phisicoꝝ: ⁊ sequētes numeri sunt replicationes denarij: vt. xx. bis decē. xxx. ter decem: ⁊ sic ꝓgreditur: ⁊ ideo ꝑ denariū notat multitudo adherentiū apl̄is ad sequendū christum. p Ex omīb⁹ linguis. ꝓpter hoc donū linguarum in die pentecostes fuit datum apostolis vt fidem christi predicare possent in omnibus linguis.

Ca. VIII

b Et factū est verbū domini exercituum ⁊c. Sequit: k Hec dicit dñs exercituum: reuertus sum ad ſion ⁊ habitabo i medio hierūm ⁊c. Rom⁹ sion ⁊ hierūm ſm sensum allegoricū significat ecclia vt frequēter dictū est supra: que dupliciter potest accipi. Uno modo ꝑ ecclia vniuersali: ⁊ sic deus nō recedit ab ea Matth. vlt'. Ecce ego vobiscū sum oib⁹ diebus vsq; ad ꝙsummationē seculi. Alio modo ꝑ aliqua particulari ecclia: ⁊ sic de⁹ dicit recedere ab ea q̄n ꝓter defectū boni ꝓlati vitia multiplicant: ⁊ ad eam reuerti q̄n ꝓlati de bono ꝓclaro ꝙ cui⁹ sollicitudinē resecant vitia ⁊ virtutes reformant: ⁊ tūc illa ecclia dicit ciuitas veritatis: qr bon⁹ ꝓlat⁹ studet ibi stabilire triplicē veritatē. i. vite: iusticie ⁊ doctrine. l Et montes dñi exercituū ⁊c. nā ibi debite celebrat officiū diuinum. m Adhuc habitabūt senes ⁊ anus ⁊c. nā viri ⁊ mulieres moꝝ maturitatē hītes habitāt in diocesi illa: ⁊ de saluero senectute ōr Sap. iiij. Etas senectutis vita inmaculata. n Et viri baculino in

manu ei⁹. vir ōr a virtute: ideo significat i moribus virtuosū: baculus in manu significat ptātez iudicādi: tales aūt iudices bon⁹ ꝓlat⁹ i sua diocesi. o Pre multitudine dierū. i. noticiarū diuine legis ⁊ bñane q̄ debēt i bonis iudicib⁹ esse. p Et platee ciuitatis cōplebūt infantib⁹. i. iuuenib⁹ taciturnis ⁊ modestis. Eccli. xxxij. Dolescēs loqre in causa tua vix. Ꝑo tales dicūt infātes q̄i nō fantes. q Et puellis ludentib⁹: id ē deum deuote laudātibus. De tali ludo dicit dauid. ij. Reg. vj. Ludit dñs qr ludā ah dñs ⁊c. g Mūc aūt ⁊c. Sequit: r Sz semē pacis erit. sez in eterne ⁊ fraſne ⁊ postea supne. s Vinea dabit fructū suū. i. ecclia ſtū ad eternū. t Et tra dabit germē suū. ſtū ad cōmunē ꝓfim. u Et celi dabūt rorē suū. i. doctores dabunt salutiferā doctrinam. k Et erit sicut eratis maledictio. ſ. ipe mali plati. l Sic saluabo vos ⁊ eritis bñdictio. sez ipe boni. Reliquū hui⁹ capli exponat sicut in expositione literali.

A a Hus verbi. ſ ad patriā celestē de virtute in virtutē. ſ a ꝓphetis.

O Hus verbi ſ est. La.IX a†

O domini in terra adrach a ſ in terra. ꝛ ſ. b†

b ⁊ dāmasci requies ei⁹. Quia dominus est oculus hominis ⁊ om ſ indignatio. c†

c nium tribuū ſrael. Emath quo a ſ damasci vel terre adrach vt credāt in domio saluatore. ſ erit. ſ angustia. d†

q̄ in terminis eius: et tyrus et ſi ſ venatio. ſ qr aliq̄s crederent. ſ mūdana. e†

d don. Assūpserunt ꝙpe sibi sapiētiam valde. Et ędificauit tyrus munitionē suā: ⁊ coaceruauit argētū q̄si humū: et aurū vt lutum plateaꝝ. Ecce dñs possidebit eā: ⁊ percutiet in mari fortitudinē ei⁹: f†

e ⁊ hec igni deuozabitur. Videbit a ſ ignis ignobilis vel pderata. b ſ fortis vel i g†

ascalon ⁊ timebit: et gāza ⁊ dolebit et perium. ſ sterilis vel eradicata. h†

bit nimis: et accharō quoniā cōfusa ē spes ei⁹. Et pibit rex de gaza: ⁊ ascalon nō habitabit. Et se a ſ azoti ignis generās: vl ignis patrui vl ignis mamnille. i†

debit separatus i agōto: ⁊ disperdā superbiā philistinoꝝ. Et auferam sanguinez eius de ore eius: ⁊ abominationes eius de medio dentiū ei⁹. Et relinquet etiā ipse deo nſo: ⁊ erit qſi dux in iuda: et ſ conculcata. k†

accharō qſi iebusē⁹. Et circundabo domū meā ex his qui militāt l†

ibimus vobiscū. Audiuimus enim a ſ ego vobiscū sū vsq; ad cōsūmationē seculi. quoniā de⁹ vobiscū est.

Ous verbi ſ est. La.IX a†

O domini in terra adrach b†

a ſ in terra. ꝛ ſ.

b ⁊ dāmasci requies ei⁹. Quia dominus est oculus hominis ⁊ om ſ indignatio. c†

c nium tribuū ſrael. Emath quo a ſ damasci vel terre adrach vt credāt in domio saluatore. ſ erit. ſ angustia. d†

q̄ in terminis eius: et tyrus et ſi ſ venatio. ſ qr aliq̄s crederent. ſ mūdana. e†

d don. Assūpserunt ꝙpe sibi sapiētiam valde. Et ędificauit tyrus munitionē suā: ⁊ coaceruauit argētū q̄si humū: et aurū vt lutum plateaꝝ. Ecce dñs possidebit eā: ⁊ percutiet in mari fortitudinē ei⁹: f†

e ⁊ hec igni deuozabitur. Videbit a ſ ignis ignobilis vel pderata. b ſ fortis vel i g†

ascalon ⁊ timebit: et gāza ⁊ dolebit perium. ſ sterilis vel eradicata. h†

bit nimis: et accharō quoniā cōfusa ē spes ei⁹. Et pibit rex de gaza: ⁊ ascalon nō habitabit. Et se a ſ azoti ignis generās: vl ignis patrui vl ignis mamnille. i†

debit separatus i agōto: ⁊ disperdā superbiā philistinoꝝ. Et auferam sanguinez eius de ore eius: ⁊ abominationes eius de medio dentiū ei⁹. Et relinquet etiā ipse deo nſo: ⁊ erit qſi dux in iuda: et ſ conculcata. k†

accharō qſi iebusē⁹. Et circundabo domū meā ex his qui militāt l†

Moraliter. b Et factū est verbū domini exercituum ⁊c. Sequit: k Hec dicit dñs exercituum: reuertus sum ad ſion ⁊ habitabo i medio hierūm ⁊c. Rom⁹ sion ⁊ hierūm ſm sensum allegoricū significat ecclia vt frequēter dictū est supra: que dupliciter potest accipi. Uno modo ꝑ ecclia vniuersali: ⁊ sic deus nō recedit ab ea Matth. vlt'. Ecce ego vobiscū sum oib⁹ diebus vsq; ad ꝙsummationē seculi. Alio modo ꝑ aliqua particulari ecclia: ⁊ sic de⁹ dicit recedere ab ea q̄n ꝓter defectū boni ꝓlati vitia multiplicant: ⁊ ad eam reuerti q̄n ꝓlati de bono ꝓclaro ꝙ cui⁹ sollicitudinē resecant vitia ⁊ virtutes reformant: ⁊ tūc illa ecclia dicit ciuitas veritatis: qr bon⁹ ꝓlat⁹ studet ibi stabilire triplicē veritatē. i. vite: iusticie ⁊ doctrine. l Et montes dñi exercituū ⁊c. nā ibi debite celebrat officiū diuinum. m Adhuc habitabūt senes ⁊ anus ⁊c. nā viri ⁊ mulieres moꝝ maturitatē hītes habitāt in diocesi illa: ⁊ de saluero senectute ōr Sap. iiij. Etas senectutis vita inmaculata. n Et viri baculino in manu ei⁹. vir ōr a virtute: ideo significat i moribus virtuosū: baculus in manu significat ptātez iudicādi: tales aūt iudices bon⁹ ꝓlat⁹ i sua diocesi. o Pre multitudine dierū. i. noticiarū diuine legis ⁊ bñane q̄ debēt i bonis iudicib⁹ esse. p Et platee ciuitatis cōplebūt infantib⁹. i. iuuenib⁹ taciturnis ⁊ modestis. Eccli. xxxij. Dolescēs loqre in causa tua vix. Ꝑo tales dicūt infātes q̄i nō fantes. q Et puellis ludentib⁹: id ē deum deuote laudātibus. De tali ludo dicit dauid. ij. Reg. vj. Ludit dñs qr ludā ah dñs ⁊c. g Mūc aūt ⁊c. Sequit: r Sz semē pacis erit. sez in eterne ⁊ fraſne ⁊ postea supne. s Vinea dabit fructū suū. i. ecclia ſtū ad eternū. t Et tra dabit germē suū. ſtū ad cōmunē ꝓfim. u Et celi dabūt rorē suū. i. doctores dabunt salutiferā doctrinam. k Et erit sicut eratis maledictio. ſ. ipe mali plati. l Sic saluabo vos ⁊ eritis bñdictio. sez ipe boni. Reliquū hui⁹ capli exponat sicut in expositione literali.

A a Hus verbi. ꝓst q̄ posite sunt ꝓphetie respicientes tempus hierusalem reedificate sub dominatu ꝑsarum: hic ponunt ꝓphetie ad idem sub rēpore regni grecoꝝ: ⁊ diuidit in duas ptes: qr ꝑmo nunciat consolatio iudeis ex aduersarioꝝ deiectiōe. secūdo ex christi missione. ibi: Exulta satis. tertio ex bonoū multiplicatione sequēti capło. Primaz xo partem exponit Ra. Da. de subiectione terrarū ⁊ ciuitatum que nominant hic tempore messie: quem expectant iudei ventur⁹: sed qr iam hoc trāsijt in ꝑteritum: ideo alij exponūt ō victorijs machabeoꝝ: sed quia victorie eoꝝ non vident aliqualiter tantū se extēdisse vt littera sonat: ideo alij exponunt et melius vt credo de victorijs alexādri magni qui fuit ꝑmus rex in monarchia grecoꝝ: ⁊ destruxit monarchiam ꝑsarum ⁊ medoꝝ: itaq; tur ſm hanc sententiam exponit sic littera: Onus verbi domini. i. ꝓphetia de malo pene sīgulariter futuro terris infra nominatis: ⁊ deficiente earū potestate: ⁊ sicut onus graue deficit hominis portantis virtutem. b In terra adrach: id est ſyrie. c Et dāmasci requies eius. quia damascus erat caput syrie: vt habetur Esa. vij. et ideo i ipa quiescebat syria: sicut in metropoli ⁊ fortiori ciuitate. d Quia dominus ē oculus hominis ⁊ omnīū ⁊c. i. quia dominus ꝓuidet: et disponit omnia super homines ventura: ⁊ potissime respicit populum israel in q̄rum assumpturus erat humanam naturam de eo. hoc autez hic introducitur ad significandum ꝓ tribulationes hic nunciate super terras istas venture per alexandrum magnum: venerunt ꝓpter mala que fecerunt populo iudeoꝝ: saltem pro parte. e Emath quoq; nomen est ciuitatis syrie prope termios iudee. f Et tyrus et sydon. similiter vt patet ex. iij. Reg'. g Assūpserūt quippe sibi sapientiam. scilicet terrenam. ideo subditur: h Et edificauit tyrus munitionem suā. vt non timeret hominem. i Et coaceruauit argentum quasi humum: id ē in magna valde abundantia: et hoc ex meritibus que affere bantur ibi per mare ex terris diuersarum gentium: vt habetur Ezechiel. xxvij. Sz quia sapientia terrena non valet contra dominum. ideo subditur: k Ecce dominus possidebit eam. per alexandrum. l Et percutiet in mari fortitudinem eius. tyrus enim erat vndiq; mari circūclusa: sed alexāder magnus lignis et lapidibus et terra impositis cōtiguauit eam propinquo litori: ⁊ sic cepit eam ⁊ cōbussit. m Videbit ascalon et timebit: ⁊ gaza et dole. ⁊c. ista enim ciuitates philistinorum erant site super mare mediterraneū et propinque tyro et ei confederate: ⁊ ideo videntes destructionem eius timuerunt destructionem propriam. ideo subditur: n Quoniam confusa est spes eius. quam habebant in fortitudine et auxilio tyri. o Et sedebit separatus in agoto. que est ciuitas philistinorum. et dicitur hic separatus Alexander qui bona terre separauit. et dimisit suis bellatoribus. In hebreo habetur: Et sedebit spurius in agoto: et hoc conuenit Alexandro qui fuit natus de adulterio: Nectanebus enim per illusiones magicas sub specie ammonis dei libye cognouit matrē Alexandri et eum genuit: vt habetur in historia Alexandri. p Et auferam sanguinem eius de ore eius. scilicet Alexandri: qui indignatus contra iudeos dixit se velle destruere hierusalem et iudeorum effundere sanguinem: sed viso summo sacerdote versus fuit in mansuetudinem: vt dictum est supra ca. vj. q Et abominationes eius: id est blasphemias de deo israel: quibus dicebat ipsum impotentem ad defendendum populum israel contra ipsum. r De medio dentium ei⁹: id est de lingua eius qui est in medio dentium. s Et relinquetur: id est seruabitur. t Etiam ipse deo nostro. quia Alexāder deo sacrificauit in hierusalem ſm pontificis ostensionem: ꝓut dicit Josephus libro antiquitatū. xj. v Et erit quasi dux in iuda. quia libertates populo dedit. vt ibidem habetur. x Et accharō quasi iebuseus. qr illam ciuitatē subiecit iudeis: sicut iebusei⁹ fuit subdit⁹ per expugnationē david. ij. Reg'. v. y Et circūdabo domum meam: id ē templum. z Ex his qui militant mihi: id ē ex iuda machabeo et fratribus eius: qui templum ꝓpria duces antiochi illustris recuperauerunt ⁊ mundauerunt. j. Machab. iij.

rat: ⁊ gaza ⁊ gazites ⁊ ascalon habitabitur ⁊ accharon ⁊ sterilis ⁊ absq; rege: ⁊ ascalon habitatores ⁊ altaro cuitates ⁊ dicta: ⁊ dolebit ⁊ terrebit agetes pnlz: ⁊ spes eoꝝ destruet: ⁊ nō erit rex in gaza: ⁊ ascalon habitatores nō habebit. ⁊ sedebit separatꝰ. i. dñs ⁊ separat grana a paleis ī agoro vbi ignis quē dñs mittit ī terrā generat baptizatos ī spiritū ⁊ ignē: vbi ē etiā fratruelis ⁊ patruus: quem ī cultu spōsa desiderat: vbi est etiā ignis mamille. Etā apls: Nec vobis potū dedi nō etiā. Dis explet' dispersionē. s.p. Philistijm cadetes pocula: ⁊ inebriati erāt calice babylonis: ⁊ ī aduētu xpi deposita sup bia: humilem iesū sequēt. vbi quoꝝ ore auferet sanguis. i. xba blasphemie: ⁊ abominationes. i. cultura idoloꝝ ⁊ eius idoloꝝ de medio dētiū: ⁊ bis ablatis ipse ipse ꝙlis philistijm relinquet dño: vt repudiat' iudeis: ipe sit dux ī inda. i. in ꝙlo ꝙfitēte: ⁊ accharō quōdā steriles: ⁊ eradicata erit sicut iebuse: ⁊ id ē hierūm. Eadez ciuitas trib⁹ nostrꝝ ōz: Et circūdabo inḋt domū meā. i. ecclesiā mnniā p hos qui militāt mihi varijs ministerijs: et ad meū sperū huc illucꝝ discurrūt vel mnniam aurilio angeloꝝ. Et nō trāsibit. s.e. exactor. i. ā forās seducit: ⁊ victos trahit ī captiuitatē. Quia nūc. v.l.o.m.i.p ꝓbas ⁊ electos vidi gentiū aduocationez: et ecclie securitatē. a Exulta satis fi. Hoc ipletū ē qñ ecierūt xpo obuiā cū ramis palmaꝝ clamādo: Benedict' qui venit ī nōie dñi o. in ex. Sion et hierusalē eadē ciuitas: qz sion arx ē hierusalē. b Et disperdā. Iuxta illaz ꝓmittit de⁹ pr̄ q nō erūt ꝓlia: oīb⁹ in xpi natiuitate pacat'. Ephraim fructificatio ⁊ signat multitudinē hereticoꝝ: de qb⁹ ōz. Filij effrem. i. t. r. m. a. s. l. o. b. De his etiā ōz: Ni ī curribꝰ ⁊ in equis n. s. t. n. o. m. Sed equꝰ eorū falla ⁊: tso dispergat ō hierūm ⁊ vocatur ad pnlaz per dicētes: Nolite fieri sicut equꝰ ⁊ mulus. Hoc non ē extenuandū p allegoriā: sed credēdū est vere esse cōpletū. in ꝓta illud: Postula a me ⁊ dabo tibi gen. b. t. r. p. t. t. r. c. Tu vo. Postq̄ pr̄ nūciauit sion ⁊ hierūm de aduentu xpi q mittis ⁊ potens cēt aduenturꝰ: facit apostrophā ad ipm xpm: de q ē vaticiniū. Judei ita dicūt: O xpe quē expectam⁹ venturū q regnaturꝰ eos ī oi terra ī sanguine t. t. hostiarū. s. q. ex p̄cepto legis p̄cipiebant offerri ī q lege testabaris bona dāda filijs nris: emisisti tirū populū tuū de lacu captiuitatis chaldeoꝝ in quib⁹ nulla miscia. Dipotrea o israelite qui vincti eratis ⁊ sperabatis in dño: reuertimini ad munitissimā hierūm qm hodie habetis dñm polliceñt vobis q ꝙ brevi injuria captiuitatis: ola duplicia recipiatis. Qm ertēdā mihi iudā: b ad machabeoꝝ tempora referūt: q vicerūt macedones: ⁊ tēplū sordidatū idolatria: post tres annos ⁊ dimidiū mūdauerūt. Quasi arcū impleui ephraim: eos hic significari putāt: q de decē tribub⁹ q dicunt israel venerūt sub ezechia: q̄bus etiā iosias regnasse memorat. In resurrectione xpi tūsti q ꝙ peccato Ade vincti in inferno tenebāt resurrexerunt apparuerūt in hierūm multis. In signū hui⁹ laci Jonas a fratrib⁹ missus ē in lacū vbi nō erat aq: Daniel a chaldeis: Hieremias a judeis: Banatas quoꝝ tpe nimis ex frigoris descendit in lacū: vt ibi leones iterficeret. d Duplicia reddā. In terra sua duplicia possidebūt. Et apls: Non sūt cōdigne passiones huius ad fu. g. q. r. in. n. e Cū ertendi. Per iudam saluator q̄ a patre mittit in mundū q̄ est sagitta ⁊ arcus. Ual: Sagitte tue acute potentissime. Ipse est et sagitta. Ual: Posuit sagittā electā: ⁊ ī pharetra sua absc̄dit

Gen. 49. b
Ps. 77. c
Ps. 19. a
Ps. 32. a
Ibidē. 31.
Ps. 2. a
Ps. 44. a
Ibi. 10.

mihi eūtes ⁊ reuertentes: et non trāsibit sup eos vltra exactor: q: a ꝙ quia per meam operationem mala ista fūr in nūc vidi ī oculis meis ⁊ Exulta satis et cellarura exulta. ꝙ omnium prophetarum vatis filia siō: iubila filia hierūz. Ecce rex tuus veniet tibi iust⁹ et saluator: ipse pauper et ascēdens super asinā: ⁊ sup pullū filiuz asine. b Et disperdaz q̄drigā ex ephraim et equū de hierusalem: et dissipabitur arcus belli. Et loquetur pacem gentibus: ⁊ potestas eius a mari vsq; ad mare: et a flumine vsq; ad fines terre. Tu vo in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua. Conuertimini ad munitionem vincti spei. Hodie quoq; annūciāſ duplicia reddā tibi. Quoniā extendi mihi iudā quasi arcū impleui ephraim. Et suscitabo filios tuos sion super filios tuos grecia. os tuos sion sup filios tuos gre/

a Euntes ⁊ redeūnteo. i. ad bella ꝓtra aduersarios insurgentes: ⁊ hoc fuit post tempus Alexādri: vt ptz. j. Machab. j.
b Et non transibit sup eos vltra exactor. s. tributi. vñ. j. Machab. xiij. dicit: Anno. clxx. ablatum est iugum gentiū ab isral.
c Quia nūc vidi in oculis. clementie afflictionē populi: ⁊ dicit in ꝓsona dei. d Exulta. Hic consequenter annunciat aduentus christi quem summe desiderabant patres antiqui: ⁊ pinde dicit in duas. quia ꝓmo denunciat aduentus christi. secōo multiplicatio fidelis populi. ibi: Conuertimini. Circa primū dicit: Exulta satis filia sion ⁊c. qō patet impletū de dño iesu christo. Matth. xxi. vbi allegat hec auctoritas tūc impleta qñ christꝰ veniens in hierusalē ad passionē suā: fuit receptus in ciuitate ⁊ ī templo cū leticia et exultatione populi. c Ecce rex tuꝰ veniet tibi. i. ad salutē tuaz. vnde dicit ꝙ Ra. Sa. q scriptura ista non potest ītelligi: nisi de rege messia. f Justus ⁊ saluator. saluauit enī nos per viam iusticie seipsum morti offerēdo. g Ipse pauper. pauperē enim vitam duxit a ꝓncipio natiuitatis sue vsq; ad horam mortis: vt patet ex decursu euangelij. h Et ascendēs super asinam ⁊ sup pullum. sup vtrunq; enim ascendit successiue tunc veniens in hierusalem: vt patet Matth. xxi.
i Et disperdā quadrigā ex ephraim ⁊c. quia non vi armorū triūphauit: ꝙ euidentia miraculoꝝ: vnde dicit ibi: Ra. Sa. q messias non indigebit bellatoribus ad subiugandū sibi multitudinem gētiū: sed errones dicit futurum: qō iam est ꝓteritum per ꝓdicatorem apostolorum. ideo subditur:
k Et loquet pacem gentibus. ꝙ conuerse sunt: non violentia sed ꝓsuasione pacifica. l Et potestas ei⁹ a mari ⁊c. qz in omnibus partib⁹ orbis sūt aliqui fideles xpm ꝓfitentes: ⁊ Matth. vlti. dicit: Data est mihi omnis ptās in celo ⁊ in terra. m Tu vo o christe. ⁊ mutatur modus loquendi ō tertia ꝓsona ad secōam. n In lā guinez: id est in virtute sanguinis tui in cruce effusi. o Testamenti tui. quia sanguis ille est cōfirmatio noui testamenti. Matth. xxvj. p Emisisti vinctos tuos ⁊c. i. patres in inferni lymbo detentos ex̄uisti. q Conuertimini. Hic ꝓsequēter inducunt populi ad fidē xpi: aliq̄ th exponūt reliquus huius. de iudei qui fugerāt tpe ꝓsecutionis regis antiochi: ⁊ audito q̄ indas machabeꝰ ⁊ fratres eiꝰ ꝓualuerāt aduersus ducez antiochi: redierūt de diuersis partibus cuz iuda fortiter ꝑ aduersarios ꝓeliātes: ⁊ ad hoc satis potest applicari littera: Si. sal. uo meliori iudicio mihi videtur melius exponi ꝓsequenter ad litteram ꝑcedentem de vocatiōe ad christi fidem. cū dicit: Conuertimini ad munitionem. i. ad christi fidem q̄ est rangi fortalitium credentibus: ꝙm illud Prouer. xviij. Turris fortissima nomē dñi. ad ipam currit iustus ⁊ saluabit r Etiā ieri spei. i. vincti ad inuicē charitate ⁊ spe retributionis eterne. s Hodie quoq;. i. noui testamēti: qō vt dicē: ad Roma. xiij. Nox ꝓcessit dies aūt appropinquit. t Annūcio duplicia reddā tibi. tpe enī noui testamenti ꝓdicat publice duplex gl̄ia fidelibus reddēdi. s. ale ⁊ corpis. v Cū ertēdi mihi iudā. i. tensū xpm de tribu iuda ꝙm carnē natū. x Quasi arcū. in cruce q arcu ē peussus demon. y Impleui ephraim. i. apl̄os q̄ oēs vel fere oēs fuerūt ō regno decē tribuū: qs vocat ephraim frequēter in scriptura veteris testamēti: eo q hieroboā ꝑmꝰ rex fuit de tribu ephraim: hos aūt apl̄os impleuit dñs spiritu sācto. Act'. ij. z Et suscitabo filios tuos sion. i. apl̄os.
a Sup filios tuos grecia. in q plures apl̄i ꝓdicauerūt fidem christi.

me. i. xbū ī carne. Hoc impleꝰ ephraim: vt enim armatꝰ fuerit ad bellū: ipe ēt gentib⁹ dñi sagitt' vnneret. Et cui⁹ tribu ꝑmꝰ hieroboā populū scidit ā hereticos signat. ⁊ o sion. i. ecclesia: suscitabo. f. t. ad vt gliā sup ecclesiā p̄quos ꝓtraria dogmata gentiliū philosophoꝝ asserto destruet: qz ipe dominꝰ gladius fortiū ē: quo vulnerati inimici fiunt amici.
Qm̄ extēdi ⁊c. Extēso iuda in arcū: ⁊ gētib⁹ ⁊ hereticis occisis a filijs sion: apparet gloria dñi: ⁊ egredietur fulgur. i. a. e. b fulgur et splēdor et tuba ⁊ clangor dicit quo exeitant ad audiendū aures ꝓnus surde. ⁊ vadet. i. a. terret ⁊ cōminat vt penitentia miserēat: et postea ꝓtegit qs ꝓius terruerat.
a Et dñs deus in tu. Hec etiā referunt iudei ad tēpora machabeoꝝ ꝙbus vincēbus antiochū dñi fuit pugna ⁊ victoria: cuius potentia sicut fulgur apparuit et victis hostibus more turbinis dispersis protexit iudeos. b Et deuorabunt. Protectis filijs sion: ⁊ domino terrente aduersarios: tanta erit ruina grecoꝝ: vt non tm̄ gladijs: sed iactib⁹ lapidum obruantur: et fiāt ꝓeda hostiū. Filij sion. i. gē ꝓtecti a deo suo deuorabunt inimicos: ⁊ subijcient la. sun. cōtumelijs⁹ scḣnre rotatu oīs emissis de superbis humiles faciūt: ⁊ bibētes in. q. vino. amore eterno obliuiscenī terrena et seipos. Ebrietaz illa plaebit deo: sicut sacrificiū altaris. saluabitqꝫ eos d. d. e. i. d. i. vt g. po. s. q: lapides. i. sācti q̄nis graues onere carnis: ita alleuiabunt: vt in alto possint poni in edificio xpi. c Frumentū ele coꝝ. Frumētus saluator qz ipe ē panis q̄ ō celo descēdit. ⁊ ꝓfirmat eos: electoꝝ q bibit ab his q̄ sācti sūt cozpe ⁊ spū: q introducti in cellā vinariā gaudētes sequūt agnum q̄cūq; ierit. Deo machabei auxiliāte deo ejciēt macedones de tra isral: vt mūdet tēplū: ⁊ legis p̄cepta fuenī: ⁊ erudito scripturaꝝ rursus germinet xpines. i. populū credētē ī vnū deū: q̄ prius cultibus idolatrie constupzabat. c Ca. X

Mich. 5. b

Ose. 1. a

Ose. 2. a

Ose. 3. a

Ose. 4. a

Ose. 5. a

Ose. 6. a

Ose. 7. a

Ose. 8. a

Ose. 9. a

Ose. 10. a

Ose. 11. a

Ose. 12. a

Ose. 13. a

Ose. 14. a

Joel. 1. a

Joel. 2. a

Joel. 3. a

Amos. 1. a

Amos. 2. a

Amos. 3. a

Amos. 4. a

Amos. 5. a

Amos. 6. a

Amos. 7. a

Amos. 8. a

Amos. 9. a

Abdie. 1. a

Jonas. 1. a

Jonas. 2. a

Jonas. 3. a

Jonas. 4. a

Micheas. 1. a

Micheas. 2. a

Micheas. 3. a

Micheas. 4. a

Micheas. 5. a

Micheas. 6. a

Micheas. 7. a

Nahum. 1. a

Nahum. 2. a

Nahum. 3. a

Habacuc. 1. a

Habacuc. 2. a

Habacuc. 3. a

Sophonie. 1. a

Sophonie. 2. a

Sophonie. 3. a

Aggeus. 1. a

Aggeus. 2. a

Zacharie. 1. a

Zacharie. 2. a

Zacharie. 3. a

Zacharie. 4. a

Zacharie. 5. a

Zacharie. 6. a

Zacharie. 7. a

Zacharie. 8. a

Zacharie. 9. a

Zacharie. 10. a

Zacharie. 11. a

Zacharie. 12. a

Zacharie. 13. a

Zacharie. 14. a

Malachie. 1. a

Malachie. 2. a

Malachie. 3. a

Malachie. 4. a

Ose. 1. a

Ose. 2. a

Ose. 3. a

Ose. 4. a

Ose. 5. a

Ose. 6. a

Ose. 7. a

Ose. 8. a

Ose. 9. a

Ose. 10. a

Ose. 11. a

Ose. 12. a

Ose. 13. a

Ose. 14. a

Joel. 1. a

Joel. 2. a

Joel. 3. a

Amos. 1. a

Amos. 2. a

Amos. 3. a

Amos. 4. a

Amos. 5. a

Amos. 6. a

Amos. 7. a

Amos. 8. a

Amos. 9. a

Abdie. 1. a

Jonas. 1. a

Jonas. 2. a

Jonas. 3. a

Jonas. 4. a

Micheas. 1. a

Micheas. 2. a

Micheas. 3. a

Micheas. 4. a

Micheas. 5. a

Micheas. 6. a

Micheas. 7. a

Nahum. 1. a

Nahum. 2. a

Nahum. 3. a

Habacuc. 1. a

Habacuc. 2. a

Habacuc. 3. a

Sophonie. 1. a

Sophonie. 2. a

Sophonie. 3. a

Aggeus. 1. a

Aggeus. 2. a

Zacharie. 1. a

Zacharie. 2. a

Zacharie. 3. a

Zacharie. 4. a

Zacharie. 5. a

Zacharie. 6. a

Zacharie. 7. a

Zacharie. 8. a

Zacharie. 9. a

Zacharie. 10. a

Zacharie. 11. a

Zacharie. 12. a

Zacharie. 13. a

Zacharie. 14. a

Malachie. 1. a

Malachie. 2. a

Malachie. 3. a

Malachie. 4. a

ſ o fili.
cia: ⁊ ponam te q̄si gladiū fortiū. a
Et dominus deus sup eos vide/ b
bitur: ⁊ exibit vt fulgur iaculum c
a ei⁹. Et dominus deus in tuba ca/ d
ſ non aquilonia.
net: ⁊ vadet ī turbine austri. Do/ e f
a ſ hebrea grecos.
b minꝰ exercituū ꝓteget eos. Et dē g h
ſ ferutari.
uorabunt ⁊ subijcient lapidibus i k
a ſ victores ipſi ebrij cū desperatōe pugnabūt.
fūde. Et bibētes inebriabūt qua l
a ſ ſic placebūt dño vt libatio sup altare. phialis enim sup altare libabatur. fundunmur.
si a vino: ⁊ rēplebūt vt phiale: et m n
a ſ nō vt armati exercit⁹ ⁊ instructi⁹ arte belland cōtra macedones pugnabūt: ſ⁹ veniet ipſi grex paratus ad mortē ⁊ dño auxiliante fugabit.
quasi cornua altaris. Et saluābit o
eos dominus deus eoꝝ ī die il/ p
a ſ ſilber sancti duri. ſed ēt cōculcati eleuabunt
de humilitate sua vt sint gloriosi in terra illius.
la vt gregem populi sui: qñia la/ q r
pides sancti eleuabuntur sup ter/
ſ dei.
ram eius. Quid enim bonū eius s
a ſ. i. leg que cibat eruditos ⁊ delectat vt ei⁹ aucto
c est: ⁊ q̄d pulchrū ei⁹ nisi frūmen/ t
ritate vrauk ad colendū vnū deum.
tum electorum et vinum germi/ v x
nans virgines?
Etite pluuiam a domino in tempore se/ y z
rotino: et dñs faciet ni/ a

Ose. 1. a

Ose. 2. a

Ose. 3. a

Ose. 4. a

Ose. 5. a

Ose. 6. a

Ose. 7. a

Ose. 8. a

Ose. 9. a

Ose. 10. a

Ose. 11. a

Ose. 12. a

Ose. 13. a

Ose. 14. a

Joel. 1. a

Joel. 2. a

Joel. 3. a

Amos. 1. a

Amos. 2. a

Amos. 3. a

Amos. 4. a

Amos. 5. a

Amos. 6. a

Amos. 7. a

Amos. 8. a

Amos. 9. a

Abdie. 1. a

Jonas. 1. a

Jonas. 2. a

Jonas. 3. a

Jonas. 4. a

Micheas. 1. a

Micheas. 2. a

Micheas. 3. a

Micheas. 4. a

Micheas. 5. a

Micheas. 6. a

Micheas. 7. a

Nahum. 1. a

Nahum. 2. a

Nahum. 3. a

Habacuc. 1. a

Habacuc. 2. a

Habacuc. 3. a

Sophonie. 1. a

Sophonie. 2. a

Sophonie. 3. a

Aggeus. 1. a

Aggeus. 2. a

Zacharie. 1. a

Zacharie. 2. a

Zacharie. 3. a

Zacharie. 4. a

Zacharie. 5. a

Zacharie. 6. a

Zacharie. 7. a

Zacharie. 8. a

Zacharie. 9. a

Zacharie. 10. a

Zacharie. 11. a

Zacharie. 12. a

Zacharie. 13. a

Zacharie. 14. a

Malachie. 1. a

Malachie. 2. a

Malachie. 3. a

Malachie. 4. a

uiam ⁊ ros eloquiū meū ⁊c. 3 In tpe serotino. i. tpe noui testamēti: qō ōz serotinū respectu tpis veteris testamēti: vnde ōz. j. Joh. ij. Nouissima hora ē: p b qō ōz b i tpe serotino: videt qm̄ loquat ō pluuia matutina. p terrenas cētib⁹: q̄b⁹ pluuia primitiui tpis est tantū vel pl⁹ necessaria. a Et dñs faciet nives ⁊ plu. i. doctrinā cuāgelicā: q̄ ōz nix: qz refrigerat ꝓcupiscētie estū: ⁊ pluuia: qz multiplicat boni opis fructū.

Gligil ⁊ eoz dogmatib⁹:q̄ eñ xp̄i nomē habeāt tñ nō habent xp̄m pastoꝛē:⁊ iſo affligēt diabolica captiuitate. a Super pa.ira. Quidā indei hec ꝛ aduētu xp̄i ſplēda dicūt. Alij tgc machabeoꝛ dicunt ſplera ꝺ mō. Ultio ſacerdotū ipſoꝝ ille tradit⁹ fuerat ī man⁹ ꝓſecutoꝝ:ꝛ⁹ poſtea ſuſciranit de' Judā machabeū ⁊ alios q̄s poſuit ḡſt equum gſtę in ꝓlio. Ex ipo iuda.i. ex ſtirpe illi⁹ fuerūt duces ī ꝓplo q̄ erāt angil⁹:q̄ regia ptāte populū ꝓtinebant:⁊ erāt paxill⁹.i. ſacerdotes ſirti ī oñi tẽplo:⁊ are⁹ filij q̄ primi ad ꝓlū ꝓſiliebāt. Ex ipo.c.o.c.ſ. Alla dignitas erit i exercitu q̄ non illi⁹ arbitrio diſponāt:⁊ ipſi fortes conculcabūt macedones ī bello ḡſt lutū viarū:⁊ ꝺ poterūt:q̄ dñs erit cū eis.

Sup pa.ira. Rñ ꝺ referāt ad tpa ꝓſecutionis:q̄ ꝓtiuis ſacerdotū ſe pe tradit populus aduerſarijs : ⁊ tñ postea miſerek de⁹ domui iuda.i. oze ⁊ corde ꝓfitētiū⁹ deū:q̄s facit equos q̄ deū ferāt ꝓtra hoſtes ī bellū:⁊ angulos nūcios diuine volūtat⁹:⁊ paxillū eolūnā ⁊ firmamentū in domo dei:ꝑ q̄s etiā diſponek ois eccleſiaſtica dignitas:⁊ ipſi ī martyrio concul. Pſ.55. cāt aduerſarios dicēdo: Nō timebo q̄ faciat mihi hō. b Et erūt quaſi fo. Dec q̄s iudei vel ſub machabeis dicūt trālacta: vel ſub xp̄o implēdā: eſt iudas ītā cōculcauerit aduerſarios:tūc ois equitat⁹ greciē cozrect:et dom⁹ iuda.i. tribuū ouarū:⁊ ioſeph id ē.r. ꝓuertenk de captiuitate ī qua fuerāt:⁊ erūt ſicut añ captiuitatē : ꝑ ꝺ q̄ eṗandiā depcātes .⁊ ephraim q̄ nūc captiui tenenk: poſtea lætari ad tantā lęticiā veniēt:vt eos vino madidos arbitrer⁹:⁊ filij eoꝝ cernētes trīūphos patrū lętabunk in oño per quē victoriā ꝓſecuti ſūt. c Luz deus viſitat domū iuda.i. eccleſiaꝫ ꝓfitēdē: ſubmergik in mari rubro pompa diaboli ⁊ ſuꝑbia bui⁹ ſeculi :que q̄ttuoꝛ ꝓturbationib⁹ quaſi quattuoꝛ rotis ad ꝓcipitia trahunk:niſi ꝑ bonū auxiliū reganꝁ : tūc dñs ꝓfortat domū iuda ⁊.d.i. vt q̄ regnāte hieroboam diuiſi ſūt:imperāte xp̄o ſociēt ī vnū gregē. c Sibilabo eis. Habebūt ſignū ꝓgregationis ſue vt ſub macedonib⁹:vel in oſſumatiōe mūdi meū ſibilū q̄ me ꝓſentē oſtendā ad cōgregandū. Allego. c Sibilabo eis . Allego. Ibis q̄ captiui erāt in peccatis ſignat dñs ꝑ clementiā vt ꝓgregenk ad eū ſicut Deu.11.d ad redēptorem dicēs : Tollite iugu meū.ſ.v. Nos multiplicat ſi carnali ꝺ ſpūali benedictione :di ſeminanꝁ ī Ibi.28.d populis q̄bus dicik :Euntes docete oēs gētes. Et ꝑ illos ſeminatos ꝓpli ōge poſiti ꝑ idolatriā:recordabunk dñi:in eui⁹ ꝓſpectu adorabūt vnuſ quiſe familie gentiū. Et vinēt cum fi.ſ.⁊ r.vt pri⁹ mortui ī infidelitate viuant 1.Cor.5.c fide.di ſint filij q̄b⁹ Paulus lac miniſtrabat in potū. Et reducā eos de t.e.⁊.d.a.ō terra in q̄ imperabat rex Ezec.29.a pharao q̄ dicebat : Mea ſut flumina ⁊ ego feci ea:⁊ in q̄ terra dominabatur rex aſſyri⁹ : id ē magn⁹ ſenſus.ſ. ſuperbus diabolus:qui etiam arguens vel cōuincens interp̄tatur.bi tales vocunk in terraꝫ galaad.i.ō carnalibus ad ſpūalia. Galaad enī teſtimoniū trāſmigratiōis interp̄tak. Et ad libanū.i. ꝺ calbationē vt de tenebris mūdi educti ꝺalbenk. Et tunc non inuenietur locus ī illis : quia non ſtringentur auguſtijs terre : ſz ecli latitudine ꝓfruenk.

ℭ Et ſemiabo

a Dabit eis ſingulis herbā. ſicut enī frumentū ꝺmo facit herbam poſtea ſpicā:⁊ vltimo granū:ſic fructificatio ſpūalis ō minus ꝓfecto ꝓcedit ad debitū augmētū. b In agro.ſ. dñico ꝙ eſt eccleſia. Matth.xxij. c Quia ſimulacra locuta ſunt inutile.gentilib⁹ enī ante ꝓuerſionē in idolis dabanꝁ reſponſa:q̄ nō ſolū erant inutilia ſed etiam nociua.

§ fic.

ues et pluuiā imbris:⁊ dabit eis a
a ℭ hereticꝰ q̄ arrendunt.
ſingulis herbā in agro . Quia ſi/ b
mulacra locuta ſūt iurile: ⁊ diui/ c
ℭ populo. ℭ alia ſomniatozes.
ni viderunt mendacium:et ſemi/
ℭ vana ꝓmittebāt.
natores locuti ſūt fruſtra:⁊ vane
a ℭ a diabolo ī captiuitatē babylonis quaſi greꝫ diaboli.
conſolabuntur . Ideirco abducti e
a ℭ ſicut oues in inferno poſiti ſūt.
ſunt quaſi greꝫ affligentur quia f
a ℭ qui dicit: Ego ſum paſtoꝛ bon⁹.
a non eſt eis paſtoꝛ. Sup pāſtores b
a ℭ vel agnos. ℭ qui applaudebant peccatis paſtorum. ℭ petuleos luxurioſos. b ℭ vel ad
trātus eſt furoꝛ me⁹:⁊ ſup hircos k
ℭ punctum. ℭ poſtea vere.
viſitabo . Quia viſitauit domi/ l
nus exercituū gregē ſuū domuz m
iuda :et poſuit eos quaſi equum n
glorię ſuę in bello. Ex ipo angul⁹ o
ex ipo paxillus:ex ipo arcus ꝓli: p
et ex ipo egrediek omnis exactoꝛ q
ſimul. Et erūt quaſi fortes cōculcātes lutū ī medio viarū ī pręlio. r
Et bellabunt quia dominus cū
eis. Et confundentur aſcenſoꝛes s
a ℭ chriſti qui de iuda.
equoꝝ. Et confoꝛtabo domū iu/ t
a ℭ chriſti qui famē mundi ſua ſarctauit preſentia ſicut ioſeph famem egypti.
da:⁊ domum ioſeph ſaluabo. Et a
ℭ de captiuitate.
cōuertam eos quia miſereboꝛ eo
ℭ vnū in fide. ℭ hec ola in ꝓcutionib⁹ poſſūt accipi ḡſt deſgatis olꝫ ſeruos ſuos exaudit deus.
rum:et erūt ſicut fuerunt quādo b
nō ꝓiecerā eos. Ego enim do/
minus de⁹ eoꝝ et exaudiaꝫ eos.
a ℭ d ꝓ⁹ infirmi ⁊ debiles:ſicut fortes fructifica/
Et erunt quaſi fortes ephraim:⁊ c
bunt. a ℭ cū biberint vinum de ſorcth.
lętabitur cōꝛ eoꝝ quaſi a vino d
ℭ imitatoꝛes coꝛ.
Et filij eoꝝ videbunt ⁊ lętabun e
a ℭ qui ꝑhet ola bona.
tur:⁊ exultabit coꝛ eoꝝ in dñō f
a ℭ quaſi paſtoꝛ. b ℭ de captiuitate.
ℭ ad fidem. c ℭ diſperſos.
Sibilabo eis:⁊ cōgrēgabo illos g
a ℭ ſanguine agni. ℭ exēdo brachio.
b ℭ ſic erit ſemē tuū ſic ſtelle celi.
qz rēdemi eos . Et mū triplicabo h
eos ſicut añ fuerāt multiplicati:

deatur eſſe diuiſio ſed ſemētis operatio:et filioꝝ ſegete multiplicata vivent cum filijs ſuis ⁊ reuertent⁹: non tñ de egypto ſed etiā de aſſyrijs ad iudeam ⁊ galaad et libanum: que loca decem tribus ꝓius poſſederant :⁊ tā/ nus erit numerus reductoꝝ vt multitudinē terra non capiat. b Et tranſibit in ma. Dicit de dei iudeos non ſolum ī perſas et medos ſed etiam in boſphoꝝ ⁊ ſeptentrionales plagam ab aſſyrijs ⁊ chaldeis eſſe trāſlatos: et inde eos ex parte dei clementia reductos vel reuocatos . vſq̄ aitz Tranſibit in maris.ſ.i. angſtias ꝓpontidis:que conſtātinopolim et calcidonē dividit: et percutiet dominus vadens ante populū ſuū fluct⁹ maris:⁊ cōfundentur o.ꝓto.ſ.vt olim factum eſt ſiccato iordane:vel ruꝺo mari:et ſic humiliabit⁹ inimicis gloriabunk in terra iſrael in Allego. nomine dñi. Allego. Precedente domino tranſimus fretuz bui⁹ ſeculi. In hoc mare vbi coꝛtātur ſancti deſcenderūt apoſtoli:et primus dominus deſcēdit vt nos de amaris fluctibus liberaret:et calcato freto cōfundentur o.ꝓto.ſ.vt in fluminib⁹ mundi prędicantes pede tranſiꝺant :et humiliato diabolo imperium eius a ſanctis recedat: et liberati cōfoꝛtabuntur:⁊ gloriabuntur in domino dicentes: Ibid.a Mihi abſit gloriari niſi ī cruce domini noſtri ieſu xp̄i. Ca.XI

Peri libane. Predicta captiuitate iſraelitici populi per aſſyrios et babylonios:ſuppoſuit etiaz de reſtauratione templi:⁊ ſequēti populi felicitate:nūc tranſit ad ea que per romanos facta ſunt ī tẽplo et hieruſalem: ꝓpter vindictam ſāguinis chriſti. Per libanum itaq̄ templum ſignificatur quod apertū eſt: vt intret romanus exercitus. Per nomina arborum que ſupponūtur ſignificāt principes et ſacerdotes illius populi. d Vox vlulatus paſtoꝝ. Per aliam metaphorā q̄s magnificos vocauerat : nūc paſtores.i. p̄ncipes et doctores vocat: quos inuitat ad luctum q̄ magnificentia eoꝝ vaſtat... templū de quo gloriabantur. e Vox rugitus. Sicut altitudinem templi iuxta ſitus iudee terre altitudini libani cōparauit: q̄ libano in terra promiſſionis nihil eſt excelſius aut nemoroſius: ſic iordani q̄ maxim⁹ in iudea eſt iuxta quē morant leones: fremitū iungit leonum ꝓpter ardoꝛem ſitis. vel ob deſerti vicinia .vñ dicitur: Aſcendit leo de iordane.i. nabuch. ꝓtra hieruſalez de ſedibus ſuis:tanq̄ leo de cubili. Vox ergo leonuz.i. frementiū romanoꝝ audik ꝓtra hieruſalē. f Dec dixit dñs. Quia aptus eſt libanus ⁊ omnis ſuꝑbia iordanis vaſtata.idcireo hec dicit dñs de me⁹: Pa.pe.oc.id eſt nūc interim nutrianꝁ:et creſcat :q̄ poſtea ab hoſtib⁹ occidēdus ē ipſi ones et pecora. Quisq̄s doctores tā ī veteri teſtamēto q̄ ī nouo negligent⁹ ꝙgūt⁹ ⁊ minimis ſcādaliꝙnt:ipſi pecora occiſionis nutriūt:nec cōpatiūt ſup illos:ſed vendūt ſibi creditos:et ex moꝛtib⁹ aliaꝝ diuitias ꝓſequūt:laudantes eos q̄ predā ꝙgūt: miſeris et inopibus īdicētes. Hec mirū ſi hoſtes occidebāt et venꝺebāt⁹ ſ debāt⁹

Glo.ordi. Zacharie Ca. XI Nico.de lyra

a Et ſeminabo eos ī po. Et diſperſio ī populis non vi/

a ⁊ ſeminabo eos ī populis. Et de longe recordabunk mei:et viuēt cuz filijs ſuis ⁊ reuertentur. Et reducam eos de terra egypti:et de aſſyrijs ꝙgregabo eos. Et ad terrā galaad ⁊ libani adducam eos: b ⁊ nō ſuenietur eis locꝰ. Et tranſibit ī maris freto:⁊ percutiet ī mari
ℭ minas ꝙcurrentis. ℭ ſic.
fluctus ⁊ cōfundẽtur omnia ꝓ i
ℭ rune.
funda fluminis. Et humiliabitur m
ℭ diaboli.
ſuꝑbia aſſur: ⁊ ſceptrū egypti re/
ℭ ſic. ℭ nomudo mea.ꝛ.l.m.d.| ℭ filio
cedet . Confoꝛtabo eos in domi/ n
a ℭ chriſtiano. b ℭ cum domino:ſicut
moch. ℭ de virtute in virtutē.
no :et in nōmīe eius ambūlabūt o
dicit dominus.

a Peri libane Ca.XI Pt
ℭ vel ingnis cuncta
vaſtabit vel hoſtilis imper⁹ ducꝛ⁹ ſacerdotes cō
portas tuas:⁊ comedat ignis ce ‡
ſumet. a ℭ ſacerdotes et principes murua
ſe deploratione ingerant.
dros tuas. Ulula abiēs quia ce/ q†
a ℭ qō obſcure poſuerat manifeſtē exponit.
cidit cedꝰ:quoniā magnifici va r
ℭ confuſionis ⁊ ignominie.
ſtati ſunt. Ululate quercus bāſā ſ†
a ℭ qz templū qō inexpugnabili firmitate erat cō
ſtructum a romanis eſt delectum.
quoniā ſuccīſus eſt ſalt⁹ munit⁹. t
ℭ audiuit.
Uox vlulatus paſtoꝝ:quia va/ u ſ†
ℭ alis:ſuperbis. a ℭ quos prius arbores
poſtea paſtores nūc leones vocat qui plorant de
ſtata eſt magnificētia eoꝝ . Uox ††
ſtructo templo in quo nutriebant quidam ſuſti et
porcnices et bellatores quaſi leones.
rugit⁹ leonū:quoniā vaſtata eſt ſ†
a aqua decurrentie.
ſuꝑbia iordanis . Hec dicit dñs b†
ℭ zacharie.
deus meus:Paſce pecora occiſi/ c†

nos alijs ciuitatibus. Uox vlulatus paſtoꝝ.i. ſacerdotum q̄ tunc regebant populum. g Quia vaſtata eſt magnificentia eorum.i. templū de quo gloriabank et magnifice viuebant. h Uox rugitus leonum.i. predonū qui ante deſtructionē templi habitabāt in iudea:vt dicit Joſephus lib. de iudaico bello. i Quia vaſtata eſt ſuperbia.i. diuitie que ſunt materia ſuꝑbiendi. k Jordanis.i. indee ſup iordanem ſite. l Dec dicit. Hic ꝓſiter deſcribik p̄dicte deſtructiōis ratio:que fuit iudeoꝝ ingratitudo: ⁊ diuidit in duas partes. q: primo ponit magnitudo beneficioꝝ diuinoꝝ. ſecꝺo ingratitudo indeoꝝ. ibi: Et dixi: Prima in duas. q: primo ponunk vitia dei in exitu de egypto. ſecꝺo in indee territorio. ibi: Et aſſumpſi. Circa p̄mū ꝺr: Dec dicit dñs de⁹ me⁹: recolēdo bñficia indeis ꝓſtita.

ℭ Paſce pecora occiſiōis.i. die q̄ pauit filios iſrl q̄ ꝺicebāt pecora occiſionis in egypto:q: maſculi nalcēres in fiumle ꝓiciebāt: et ad ulti duris laboꝛib⁹ affligebank: intātū q̄ vita eoꝝ ad amaritudinē

Universidad de Deusto
Biblioteca

debāt:cū ipsi eoꝝ pastores nō pepercerūt eis: et p culpa eoꝝ greꝫ Inpis tradit⁹ ē. a Ecce ego tra. Post cuersionē tēpli q̄ ideo accidit:q: p. xlij. annos penitere noluerūt :traditi sūt vnusq̄sq; i manū primi sui :q: inuicē se nece trucidabant.

Ecce ego tra. Q̄n hierusalē obsidebatur a romanis tā tristi ipos iudeos erāt bella:ꝛ discoꝛdie ciuiles: vt i tres partes ꝓpls diuideret :sicut in libꝝ ioſephi legit. b Et occidēt. i. destruēt romani oēz terrā:ꝛ vniuersaꝫ vrbes iudeoꝝ ꝛ nō eruā eos de manu romanoꝝ: is sub eis eterna captiuitate deꝑmēt :ꝛ depalcabꝫ pecꝰ occisiōis vt temꝑ iudei nutrianꝫ ad mortē.

Quia dñi ē ista. o vos pastores. i. iusti de ista: q̄ suscepistis dei filiuꝫ: audite q̄ dicunt ꝛ sequētis capli sacramenta cognoscite. c Et assūpsi mi. Quia supius dixerat irreparabiles vastitatē tēpli et ciuitatis :q: poterat videri de solo iudaico ꝓpls dictū q̄ iterfectis ꝓphetis etiā ipm dei filiū occidit dicēs: Sanguis eius sup nos et sup filios nros: nunc creatoꝛ vniuersitatis exponit mysteria sui oꝛbis dicēs se habuisse duas ꝛgas ꝛ in illis vinctū populū pauisse. Et assūpsi mi. Creatoꝛ: vt pastoris habitum demōstraret assūpsit virgas suas vel baculos: vnam vocauit decoꝛē. i. oēhumanū genꝰ: instaurato mūdo ip̄ hoc aīāꝫ petis sorderet sua būdictione ꝓpetit. Et ipso vocatio cūctaꝝ gētiū decoꝛa ē: q: nihil iustius q̄ vt oim pīem oēs suoceꝛ eqliter ab eo genīti: ꝛ alterā vo. fn. cū essent termini gētiū in ꝓta numeꝝ angeloꝝ dei. Jacob fuit ꝓpls dei: ꝛ funiculꝰ hereditatis eiꝰ. Et paui gīsrl'et cū israele totū humanū genus. Et succ. ꝛc. Tres pastoꝛ. Moyses et aarō ꝛ maria : q̄z maria in ꝑmo mense q̄ nisan ōz mortua ē i deserto sin: et ꝛ Ieodē loco ꝛ in eodem mēse, ꝓpter aquā ꝓtradictionis: moyses ꝛ aaron ꝛdēnati sūt: ne intraret in terrā ꝓmissiōis: sic factū ē vt ō tribu iuda ꝓsentī morte succideꝛēt duo inia future mortis: et ꝓtracta ē ala mea i eoꝝ sup tres pastoꝛes q̄s ꝑpos uerā gregi meo. Siqdē ꝛ a. e. v. l. m. q: non gloꝛificauerūt me ad aquā ꝛdictiōis. Vel ꝓpls variis modis ꝛ me pugnauit: hunc et illum int me et idola fluctuꝫs. Jō indignaꝰ dixi ad moysen: Nō pascā v. ſ. q̄ m. m. et q. ſ. ſ. Coꝛpa oīm ruāt in solitudine et versi in seditionē quasi bestie muruis lacerent morsib⁹ nullusq; terrā ꝓmissionis iret.

d Et tuli virgam. Assūpto israele q̄ funiculꝰ est dñi totius oꝛbis natiōes a cultu dei separe idola deducebat: vt habeꝝ Exo. j. a Que q̄ possederāt. ſ. egyptij. b Occidebāt. modo ꝑdicto. c Vendebant ea. quia principes egypti habebant eos seruos: ꝛ vnus aliq̄s vendebat alīs. d Dicentes: Benedictus deus. q̄ tradidit illos manibus nr̄is. e Diuites facti sumus. quia vendens gloriabat de ꝑcio :et eneus ō mancipio. f Et pastores eoꝝ. i. dñi eorum: g Non parcebāt eis. a laboꝛibus duris. b Et ego non parcam vltra supbabitantes terram. i. egyptios quos multis plagis afflixit: et postea in mare submersit: Exo. xiij. c Ecce ego tradā homines ꝛc. quia multi eoꝝ sequentes regē submersi sūt cuꝫ eo: ꝛ remanētes postea cōtendebant ad inuicem :qz vn⁹ imponebat alteri q̄ fuerat in causa detentionis filiorum israel in egypto ꝛtra preceptuꝫ dñi: ex qua secute fuerat plage egypti. h Et concident terram. i. lacerabunt se inuicē. i Et pascam pecꝰ occisionis. i. filios israel quos pauit i deserto mānā celesti. xl. annis. m Propter hoc. i. ꝓpter afflictionem quā sustinuerunt ab egyptijs. n O pauperes gregis. i. o vos hebrei q̄ fuistis in egypto depauperati. o Et assumpsi. Dic cōsequenter recolunt beneficia in iudea ꝓstita. in qua ꝓdixit populuꝫ ad honoꝛem regiū tēpoꝛe dauid et salomonis :et ignis salomon demeruisset annihilationē regni: tū deus ꝑ non fecit: sed regnū in duo diuisit. iij. Reg. xj. ꝛ hoc ē quod dicit: Et assumpsi mihi duas virgas. i. duos reges. p Una vocauī decoꝛē. i. bicoꝛdoā q̄ locatus fuit populo pulchre ꝓmittens ei libertatem. q Et altera vocaui funiculū. ſ. roboā q̄ locuꝰ fuit populo dure dicēs: Pater meus cecidit vos flagellis: ego aūt cedā vos scorpionibꝰ. Est autē scorpio genꝰ flagellis cui' manubio depēdēt chordule nodulos habētes ferreos aut plumbeos in extremitate: et ideo vocat scorpiū tū quia grauiter pcutit: tū q: in pcutiendo finē chordularū sup corpus percussi reflecteꝛit: sicut scoꝛpio reflectendo caudā pūgit: q̄t q̄ roboā hic vocatur funiculus. r Et paui gregem. i. sustentaui populū in deserto i vtroq; regno absq; meritis eoꝝ: cum declinarent ad idolatriā: ꝓter quā subdit: s Et succidi. ꝛc. q̄ fuerunt. ſ. ioſa rex israel: et ochozias rex iuda :et iezabel: q̄ cum ioram filio suo regnuꝫ admistrabat: vt habeꝝ ex. iij. ꝛ. iij. Reg. Istos enī tres interfecit dñs ꝓ iehu filiū namsi: eo q̄ erant idolatre pessimi: vt patet. iij. Reg. ix. ideo subdit: t Et ꝓtracta ꝛc. i. retracta ab eis ꝓpter nimiā eoꝝ malitiā. ideo subdit: v Siqdem et anima eoꝝ variauit in me. in multiplici actu idolatrie. u Et dixi: non pascam vos :id est demerita vestra exigunt q̄ non sustentem vos. vnde. iij. Reg. x. dicitur: In diebus illis cepit dominꝰ tedere super israel: percussitq; eos acabel ꝛc. ideo subditur: Quod moritur moriatur ꝛc. v Reliqui deuoꝛent vnusquisq; ꝛc. quia nō solum occidebātur ab extraneis: imo etiam dissensionibus intestinis: et ꝓpter hec mala subditur: w Et tuli virgam meā que vocabatur decoꝛ: id est regnū israel q̄ dominꝰ per salmanasar tempoꝛe osee abstulit. iiij. Reg. xvij.

a Et ablecti eam. quia illud regnū non fuit restitutum: nec captiuitas illa rediit. b Et irrituꝫ faceꝛem fedus meū. i. vt teneꝝ hic conſcientiam: q: hec irritatio secuta est. c Q̄ percussi eaꝫ omnibus populis: q̄ sciꝫ non dominaꝛētur indeis q̄dtu iudei seruirent fideliter mihi: et per talem modum loquēdi dicitur Osee. ij. Et percutiam eis fedus meuꝫ in die illa cum bestia agri: et cum voluere celi ꝛc. sc. q̄ non nocerent populo meo: vt patet ibidem. d Et in irritum deductum est in die illa: quādo enim regnum israel fuit translatum in assyrios: manifeste patuit q̄ fedus ꝓdictum erat irritatum.

e Et cognouerunt sic pauperes gregis: id est pauperes populi israel. f Qui custodiunt. sc. ꝛ legem. g Mihi. i. vt obediant mihi: ꝛ illi erāt isti in populo illo: qui a maioꝛibus erant depauperati: quia iustos ꝓsequebantur. h Quia verbum domini est. ſ. alias trāslatio regis ꝛ populi ꝓpter peccata. hoc enim ꝓdixit dominus per moysen. Deutero. xxviij. Dabꝫ te dominꝰ ꝛ regem tuum quem constituꝛis sup te in gentē: quā ignoras tu et patres tui ꝛc. Justi enī de populo israel qui custodiebant legem moysi: viderunt tunc hoc domini verbū esse impletū. i Et dixi. Dic cōsequēter ponit iudeoꝝ ingratitudo: que maxime apparuit in ꝓcuratione mortis christi: ꝛ ꝗtū ad hoc dicit: Et dixi ad eos. i. ad iudeos remanētes post captiuitatē ꝓdictam: ꝛ etiam post captiuitatem babylonicam.

Si bonuꝫ

coluerūt. a Et appē. Judei malicioſi iterꝝ ꝑtāt: ꝓ trigita argētea trigita mādata legis q̄ facere iubebant: ꝛ rursū. xxxvj. alia q̄ ꝓhibebant ꝛc. vt dicit eis vt argentū mādatoꝝ dñi redd̄ deo suo plasti ꝛ factoꝛi: qđ qz facere noluerūt: ꝓiecti sūt. b Projce il. Statuariū: vl statuarios: ꝑdus. Inde statuariꝰ. i. ꝑderator.

c Ad statuarium. i. ad fusoꝛē statuaꝝ: qđ alij plastes dicunt. i. fictoꝛē: vel figulum: vbi olim creatoꝛ ɔ ꝑcio iudicet: qđ decoꝛ ironice vocat. q. d. Ꝑopulꝰ q̄dē elegit in filios rā vili ꝑcio me vēdēdū emēdūq; iudicauit. d Et ꝓiecit. in domum dñi feci eos a ꝓfitore reddi sacerdotib⁹ et pharisēis q̄ ex eo emerunt agrū figuli. Matth. xxvij. Sic igitur ꝑt hec ista exponit: Projce illud ad thesaurariū. i. ꝑdic ꝓium xꝑi coram sacerdotibus q̄ erant thesaurarij ꝓficiendum: sicut dicitur Matth. xxvij. q̄ iudas ꝓiectis argenteis coꝛā sacerdotib⁹ recessit. Vel Projce illꝰ ad figulum. i. ꝑdic ꝓficiendum ad emendū. inde figuli agrū: tamen li ad non est intelligendū causaliter: is ꝓsecutiue: q: emptis agri consecuta est ad illā ꝓfectionē. Decoꝛū ꝑcium ꝛc. exponaꝫ vt supra. h Et tuli. xxx. argēteos ꝛc. sicut debaꝫ ꝓphete visiōe imaginaria: ac si acciꝑet. xxx. denarios et ꝓiceret in domo dñi: per q̄s designabaꝫ sic fiendū de ꝑcio christi a iuda. ꝑditoꝛe: q̄ ꝓiecit illud in templo. i Et fecidi virgā meam scēdam. i. regnuꝫ iuda: vt ostenſum est supra q̄ non fuit ꝓcium in captione sedechie: quia illa captiuitas rediit de babylone: et habuit populus duces vt zoꝛobabel ꝛ plures alios: et postea aliquos reges ante aduentū christi: vt habeꝝ in scholastica historia: is ꝓpie fuit ꝓcissum in destructione hierusalē per tytum et vespasianū: quoniā tunc iudei fuerūt ꝓ oībus captiuati non habentes ducem nec principē: et illa captiuitas adhuc manet. m Et irrisoluerē germanitatē inter iudā ꝛ israel. i. inter christianos christo de tribu iuda ꝼm carnē adhereꝛētes: quoꝝ plures fuerūt ad ittrā de tribu iuda: et indeos i infidelitate ꝑmanentes. et hoc fuit figuratuꝫ. iij. Reg. xij. vbi dicitur q̄ israel separauit se a iuda dicens: Nō est pars nobis in dauid ꝛc. vſ et iudei sūt odiosi christianis: et ecōuerso. n Et dixi. Dic cōsequēter agit de ꝓsecutione antichristi: ꝛ ꝓtinuat sic ire ꝓcedenti: quia iudei ꝓ maiori ꝑte neguerunt verum christum ipsum repellentes. ideo iuste ꝑmittent a deo recipe antichristum q̄ falso dicet se esse christū: ꝛ sic ab eo decipi. ꝛ hoc ꝑdixit christus Joh. v. Ego veni in nomine patris mei et non accepistis me. si autem alius venerit in nomine

§ si placet libero arbitrio.

Si bonum est in oculis vestris: a

a § q: vos paucos assumpsi ꝛ gēros abiecti: fuare mea ꝓcepta. b § si nō vultis reddere mercedē nec meo noie celeri agite renuit facere q̄d vultis.

afferte mercedē meam. Et si nōn b

a § q̄ dixerit: sola q̄ ꝓcepit de faciem⁹ ꝓstea. xxx. argēteos vederūt iude ꝑditori ꝓ meo sanguine.

a ꝙsecare. † Et appēderūt mercedē c

meā triginta argenteos. Et dixit d

§ ꝑf ad filiū vl de⁹ ad ꝓpheꝛā. § si dicit deponeꝛis ꝓpter vt iudicio fictoris mercēs dñi pādeꝛet.

dñs ad me. Projce illud ad sta- e

§ alij constatorium.

tuarium decoꝛum ꝓcium: quo b

§ aut dñs ꝓ ꝓphēta. § sicut mihi fuerat iperatū.

appreciatus sū ab eis. Et tuli tri k

a § ꝓcer. argēteis i templo abiēs laqueo se suspēdit.

b ginta argēteos: ꝛ ꝓici illos i do- l

dit. § crucifixo dño ꝛ ꝓcio

mo domini ad statuariū. Et ꝓie- l+

ci⁹ data in sepulturā nō offert deus dare salꝫ cōtra hierim. q̄ erat ꝓprie ꝓ eius ꝛ funicul⁹: is mō ꝓicitur. § populū peculiarem.

cidi virgā meam secūdā q̄ appel m

a § nō eni veni pacē mittere su terrā sed gladiū.

c labak funiculus: vt dissoluerem m+

§ fedus ꝛ concordiā q̄ inter iudā ꝛ isrl fuerat.

germanitatē inter iudā et israel.

§ ꝓpheram.

f Et dixit dominus ad me: Adhuc n+

§ .i. insignia ꝛ habitū antixꝛi q̄ ipse ꝛ dñs solū voce is ꝛ habitu ostendas. § peram: baculū: fistulam: fibulum.

sume tibi vasa pastoris stulti. o

a § pastoꝛ bon⁹ egroꝝ ꝛ pecora visitat: ꝛ ipsa p

Quia ecce ego suscitabo pāstoꝛē p

quiritē: relicta afflicta ꝛ fractā: malus pastoꝛ econtrario ola peruersa agit.

i fra q̄ derelicta nō visitabit: disq

sū nō ḡret: ꝛ ꝓtritū nō sanabit: et r

id qđ stat ū enutriet: ꝛ carnes pi- s

guiū comedet: ꝛ vngulas eoꝝ v

§ deſcripto pastoꝛe ad ihs ꝼmo ꝓphetis ꝓuenit.

b dissoluet. O pāstoꝛ et idolū: ꝛ de- x

relinquēs gregē. Gladius super y

a § quo se acuꝛ ollus ꝓpheta iactabat cernere sacramēta dei intātū vt dei filiū se vocaret.

brachiū eius: ꝛ sup ōculuꝫ dextrū. z

nomine suo illum accipietis. Sic ergo ꝓceditur: quia ꝑmo ponitur ꝓsecutio antichristi breuiter et succincte. Secundo magis diffuse. ꝙsequenti ca. Circa ꝑmū dicit: o Sume tibi vasa. i. instrumēta vt virgā et peram pastoralem: et huiusmodi. instrumenta enim cuiuslibet artis dicuntur vasa ꝼm ꝓpriētatem idiomatis hebraici. p Pastoris stulti. in signum q̄ indei recepturi sunt antichristū qui erit tante amentie q̄ dicet se esse deum. ij. Thessal. ij. Qui extollitur supra omne qđ dicitur deus aut quod colitur. q Quia ecce ego suscitabo: id est suscitari q̄ mittam. r Pastoꝛem in terra. i. antichristum dominaturum in ea.

s Qui derelicta non visitabit ꝛc. i. nullū opus pietatis exhibebit: sed erit maxime crudelitatis erga iustos. ideo subditur: t Et carnes pinguium comedet. eoꝝ bona rapiendo. v Et vngulas eoꝝ dissoluet. coꝛporaliter eos affligendo et occidendo. x O pastoꝛ et idolum. idolum dicit quod pro deo colitur ꝛ non est. et sic erit de antichristo qui sedebit in templo dei tanq̄ sit deꝰ. ij. Thessal. ij. y Gladius. i. sententia dei. z Super brachium eius: id est super virtutem eius coꝛporalem. a Et super oculum dextrum eius. i. sup animam in qua est intellectus: qui dicitur oculus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Thus ꝯbi dñi. Ab ꝟ loco vsq; ad illā locū. La.XII
o vbi dicit: framea suscitare: triplex expositio fit. Quidam enī iudeoꝝ putāt hec lā ex pte cōpleta a coroboꝫ vsq; ad Caiū pōpeiū ꝙ ptim⁹ romanoꝝ iudeā cepit: ⁊ templi ꝙ sicut dicit ioseph⁹: alij ī fine mūdi cōplēda qs instaurata erit hierslm. Christiani ℞o q̄die dec̄ ecclīa cōplerī dicūt vsq; ad finē mundi. ¶Quid aut cui aptādū sit: ex sterpo sitionis varietate pndēs lector: itelligat. b¶ Ecce ego po. ⁊c. Vt q̄cunq; limen ei⁹ ī habitādo attigerit: inebriatur: ⁊ crapula ꝑsius corruat. Vel ipm supliminare cōtuet: ⁊ opprimet euz a q̄ tingēt. ¶Allego. Persecutoes q̄ ꝛ domū dei dimicāt inebriant eo calice quē hieremias vniuersis gētib⁹ ꝓpinat vt bibāt ⁊ inebrient ⁊ cadāt: et vomāt ⁊ insaniāt. Tpe enī psecutiōis multi xpiani pugnare ꝓtra ecclīaz cōpulī sūt: ⁊ leuant q̄dē lapidē ⁊ manibus suis sustentāt, ꝓ ira dei q̄ corripit peccatores: ꝟ ipe qui eleuat non erat impunitus: dei gladio contra se dimicante. ¶Lapidē

Allego. Die.25.d

Nico.de lyra

a¶ Brachium ei⁹ ⁊c. q; corp⁹ eius ꝓ mi chaelē de ꝓcepto xpi fulminabitur.

b¶ Et oculꝰ dexter eius tenebrescēs obscurabit: q; ei⁹ ala ad tenebras exteriores ī infernū deducet. La. XI

Moraliter.

a¶ Aperi libane portas tuas ⁊c. ⁊ doctores catholici cōmuniter de cōbustiōe tēpli dñi ꝙ exercitū romanoꝝ. Moraliter autē pōt exponi de cōbustione cleri p cupiditatis incēdiū: q̄ tñ ꝓ ceteris debēt ee dei tēplū. Et sic dicit: Aperi libane portas tu. i. aperuisti oēs vias tuas cupiditati. ¶Comedet ignis. i. cupiditatis ⁊ carnalitat'. Cedros tuas. i. maiores eccle. q̄ Ulula abies ⁊c. i. inferiores clerici cupiditatē fugiōꝝ imitātes. s¶ Ululate quere⁹ ba. q̄ pīgnedo iterp̄tat. ió ꝙ vltos religiosi pīgues reddūt⁹. signi ficāt q̄ frequēter cupiditatē filez imitāt. v¶ Vox vlulatus pa. q̄ debēt clamare ꝛ vitia. x¶ Quia vastata ē magnificē tia coꝝ. i. in xpuosis opib⁹ ⁊ miraculosis. nā añ ānos istos in ecclīis cathedralib⁹ erāt holes tātaꝝ xpuū q̄ de⁹ ꝓ eos faciebat ꝙa miraculoꝝ ꝙ modo fiūt ꝙa spoliationū. ió subdit: y¶ Vox rugit⁹ leonū. i. crudelitū pastoꝝ. z¶ Quia vastata ē ſuperbia iordanis. i. vite clerical. iordanis enī interp̄tat riuus iudicij. Clerici ℞o mō sūt in oī iudicio ecclīastico ⁊ seculari et eoꝝ ſuperbia deijcit in morte eniusliber: tūc enī cōmuniter deficit eis ſensus: nec mirū q; vēdiderūt ipm. b¶ Hec dicit dñs. qñ pplis cōmunis nō pascit a clero pabulo xpi ⁊ exēplis: vt deberet: ꝟ magis occidit xpus malis ⁊ exēplis. ió dicit dñs ꝙ ꝓ: p quē ſignificat p̄dicator: bone vite ⁊ doctrīe. c¶ Pascē pecora occisiōis q̄ ꝙ pol. ſ. curati ⁊ plati mali. d¶ Occidebāt. exēplis mal. e¶ Et venūdabant. grēces ꝛ eis pecunias leuare dicētes: e¶ Benedict⁹ de⁹ qui. ⁊c. gaudēt enī ſ ſi ma pecunie leuate ⁊ nō de coꝝ salute. b¶ Et ego nō par. ⁊c. ꝙ punīā tales pastoes. i¶ Ecce ego tradā ho. ⁊c. ꝓmittēdo dissensiōes fieri ī ter eos. ¶ Et ī manu re. sui. i. diaboli qui ē rex sup oēs filios ſupbie: vt ꝺr Job. xli. l¶ Et pascā pecꝰ oc ciliōis. i. simplices lsicos dure tractatos a mal clerice. Et subdit mod⁹ pascēdi cū ꝺr: o¶ Et assūpsi mi. ⁊c. i. duos ordines ꝛ p̄dicatoꝝ ⁊ minoꝝ de q̄b⁹ ſbdit: p¶ Unā vocaui ⁊c. Et succidi tres pa. ſubtrahēdo gr̄az meam ab eis. ¶ In mense vno. i. ꝓ eodē defectu. mēſis enī ꝺr a mene qō est defect⁹. Et p istos tres pastoes possunt itelligi cp̄i archidiaconi et curati mali q̄ deficiūt in cura regimīs pplī gr̄ces ei⁹ pecuniā ⁊ ſa lutē. ió subdit: v¶ Sicq̄ē ala eoꝝ ⁊c. q; nō q̄rūt bonorē diuinum p̄cipalit ꝙ questū ſuū. x¶ Et dixi. ſez eis ꝓpt ſuā malitiā. ¶ Nō pascā vos. pabulo gr̄e mee. ¶ Qd̄ morīē moriatur. i. q̄ morīē ꝺ vob morte culpe morīē morte gehēne. ¶ Et qō succidit succidat. i. q̄ succiditur de vita pūti succidat ppe tuo ꝺ societate dei. z¶ Et reliq̄e dcīo. ⁊c. inī clericos enī mal os frequēter oriūt dissensiōes. y¶ Et tuli vgā ⁊c. naz liber tas p̄dicādi ⁊ ꝛfessiones audiēdi pauper religiosoꝝ frequenter rescindit ⁊ impedit in iudicium cōis pplī. ideo sequitur: et¶ Et cognouerūt sic pau. ⁊c. i. pplꝰ cōis. b¶ Quia verbū dñi ē. i. ei⁹ vicarij pōtificis sūmi: q̄ dedit pauperibus religiosis ptātez p̄dicādi ⁊ ꝛfessiones audiēdi q̄ rescindūt. put possūt pastoes inferiores dari. i¶ Et dixi ad eos. i. ad populares xpianos. q̄b⁹ de⁹ loq̄t ꝓ p̄dicatores suos. a¶ Si bonū est in oculis ⁊c. in iudicio fidelit ⁊ deuote. b¶ Et si nō ꝺlicite. nazs ſernitiū deo nō placet nisi fiat libere. c¶ Et appenderūt merc. ſuā. triginta ꝛsurgunt ee ducētu denarij ꝓ ternariū ⁊ sic ſignificat ipletionē decalogi ī fide trinitatis. e¶ Et dixit dñs ad ⁊c. i. pone añ deū q̄ ē formator oīm vt remunerat ſpletiōes dictā dece mādatoꝝ. b¶ Decoꝝ p̄cium q̄ ⁊c. i. q̄ ſuierūt mihi. ⁊ istud p̄ciū pōt dici deꝰ cōi absolute: q; deo placitū: pōt etiaz dici in ꝛta ſenſū ſ. dē deceꝝ ꝓ oppositū id ē vile respectu obſuationis decalogi cū ꝛsiljs euāgelij. l¶ Et p̄scidi ⁊c. i. vidi eā p̄scindēdā qō facūi ē ꝓ recollonē emolumēti qō p̄dicti religiosi de sepultur⁹ habēt. m¶ Et dissoluere germanitatē ⁊c. ii. vt tenēt ꝛsecutiue. naz ex ꝺ secuta ē diminutio charitatis inf frēs q̄ ſignificāt noīe ſſtreo q̄ sūt in rēti studio: ⁊ sacerdotes curatos q̄ ſignificāt noīe iude eo q̄ audiūt ꝛsiones ad eos ꝓtinēt ſ iure. ¶ Adhuc ſume tibi vasa ⁊c. Istud vsq; ad finem ca. ſ. aliter exposuī ſ anti xpo. pōt etiā exponi ō Liberio papa q̄ ꝺr pastoꝛ stul

a Gladius ſuper ſapientes eius. Et stulescent. Gladius ſuper equos eius. Et super currus. Et super omnē mixtū qui est in medio eius. Et erunt in mulieres. Gladius ſuper thesauros eius. Et diripientur. Siccitas ſuper aquas eius. Et arescent. Quia terra sculptilium est. Et in idolis insipientes erunt. Propterea habitabunt onocentauri cum ſirenis. Et pilosi habitabunt in ea. Et requiescet in ea struthio. Et faciet sibi nidum. Et fouebit. Et congregabit in umbra sua. Illic et milui congregati sunt. Alter ad alterum. Quere de libro domini. Et legite. Nullum horum defuit. Et unum alterum non requisiuit. Os enim eius mandauit. Et spiritus eius ipse congregauit eos. Et ipse eis sortem diuisit. Manus eius diuisit eis in funiculo. Hereditabunt eam usque in sempiternum. In generatione et generationem habitabunt in ea.

Isa.34.a

eius. Brachiū eius ariditate sic cabitur: et oculus dexter eius re nebrescens obscurabitur.

a¶ Thus verbi. La.XII
o dñi sup israel: dixit dñs ⁊c. ſ sicut pellem. ſ vitra mole ſolidauit.

gens spiritū bois in eo. Ecce ego ponā hierusalē ſupliminare crapulę omnibus populis in circuitu: sed ⁊ iuda erit ī obsidione cō-

a ſ capt⁹ ab hostib⁹ ⁊ illoꝝ transīto ſocietatē coget obsidere suā metropolim hierusalem.

Nico.de lyra

a¶ Brachium ei⁹ ⁊c. q; corp⁹ eius ꝓ michaelē de ꝓcepto xpi fulminabitur.

b¶ Et oculꝰ dexter eius tenebrescēs obscurabit: q; ei⁹ ala ad tenebras exteriores ī infernū deducet. La. XI

Moraliter.

a¶ Aperi libane portas tuas ⁊c. ⁊ doctores catholici cōmuniter de cōbustiōe tēpli dñi ꝙ exercitū romanoꝝ. Moraliter autē pōt exponi de cōbustione cleri p cupiditatis incēdiū: q; tñ ꝓ ceteris debēt ee dei tēplū. Et sic dicit: Aperi libane portas tu. i. aperuisti oēs vias tuas cupiditati. ¶Comedet ignis. i. cupiditatis ⁊ carnalitat'. Cedros tuas. i. maiores eccle. q̄ Ulula abies ⁊c. i. inferiores clerici cupiditatē fugiōꝝ imitātes. s¶ Ululate quere⁹ ba. q̄ pīgnedo iterp̄tat. ió ꝙ vltos religiosi pīgues reddūt⁹. significāt q̄ frequēter cupiditatē filez imitāt. v¶ Vox vlulatus pa. q̄ debēt clamare ꝛ vitia. x¶ Quia vastata ē magnificē tia coꝝ. i. in xpuosis opib⁹ ⁊ miraculosis. nā añ ānos istos in ecclīis cathedralib⁹ erāt holes tātaꝝ xpuū q̄ de⁹ ꝓ eos faciebat ꝙa miraculoꝝ ꝙ modo fiūt ꝙa spoliationū. ió subdit: y¶ Vox rugit⁹ leonū. i. crudelitū pastoꝝ. z¶ Quia vastata ē ſuperbia iordanis. i. vite clerical. iordanis enī interp̄tat riuus iudicij. Clerici ℞o mō sūt in oī iudicio ecclīastico ⁊ seculari et eoꝝ ſuperbia deijcit in morte eniusliber: tūc enī cōmuniter deficit eis ſensus: nec mirū q; vēdiderūt ipm. b¶ Hec dicit dñs. qñ pplis cōmunis nō pascit a clero pabulo xpi ⁊ exēplis: vt deberet: ꝟ magis occidit xpus malis ⁊ exēplis. ió dicit dñs ꝙ ꝓ: p quē ſignificat p̄dicator: bone vite ⁊ doctrīe. c¶ Pascē pecora occisiōis q̄ ꝙ pol. ſ. curati ⁊ plati mali. d¶ Occidebāt. exēplis mal. e¶ Et venūdabant. grēces ꝛ eis pecunias leuare dicētes: e¶ Benedict⁹ de⁹ qui. ⁊c. gaudēt enī ſ ſi ma pecunie leuate ⁊ nō de coꝝ salute. b¶ Et ego nō par. ⁊c. ꝙ punīā tales pastoes. i¶ Ecce ego tradā ho. ⁊c. ꝓmittēdo dissensiōes fieri ī ter eos. ¶ Et ī manu re. sui. i. diaboli qui ē rex sup oēs filios ſupbie: vt ꝺr Job. xli. l¶ Et pascā pecꝰ occisiōis. i. simplices lsicos dure tractatos a mal clerice. Et subdit mod⁹ pascēdi cū ꝺr: o¶ Et assūpsi mi. ⁊c. i. duos ordines ꝛ p̄dicatoꝝ ⁊ minoꝝ de q̄b⁹ ſbdit: p¶ Unā vocaui ⁊c. Et succidi tres pa. ſubtrahēdo gr̄az meam ab eis. ¶ In mense vno. i. ꝓ eodē defectu. mēſis enī ꝺr a mene qō est defect⁹. Et p istos tres pastoes possunt itelligi cp̄i archidiaconi et curati mali q̄ deficiūt in cura regimīs pplī gr̄ces ei⁹ pecuniā ⁊ ſalutē. ió subdit: v¶ Sicq̄ē ala eoꝝ ⁊c. q; nō q̄rūt bonorē diuinum p̄cipalit ꝙ questū ſuū. x¶ Et dixi. ſez eis ꝓpt ſuā malitiā. ¶ Nō pascā vos. pabulo gr̄e mee. ¶ Qd̄ morīē moriatur. i. q̄ morīē ꝺ vob morte culpe morīē morte gehēne. ¶ Et qō succidit succidat. i. q̄ succiditur de vita pūti succidat ppe tuo ꝺ societate dei. z¶ Et reliq̄e dcīo. ⁊c. inī clericos enī mal os frequēter oriūt dissensiōes. y¶ Et tuli vgā ⁊c. naz libertas p̄dicādi ⁊ ꝛfessiones audiēdi pauper religiosoꝝ frequenter rescindit ⁊ impedit in iudicium cōis pplī. ideo sequitur: et¶ Et cognouerūt sic pau. ⁊c. i. pplꝰ cōis. b¶ Quia verbū dñi ē. i. ei⁹ vicarij pōtificis sūmi: q̄ dedit pauperibus religiosis ptātez p̄dicādi ⁊ ꝛfessiones audiēdi q̄ rescindūt. put possūt pastoes inferiores dari. i¶ Et dixi ad eos. i. ad populares xpianos. q̄b⁹ de⁹ loq̄t ꝓ p̄dicatores suos. a¶ Si bonū est in oculis ⁊c. in iudicio fidelit ⁊ deuote. b¶ Et si nō ꝺlicite. nazs ſernitiū deo nō placet nisi fiat libere. c¶ Et appenderūt merc. ſuā. triginta ꝛsurgunt ee ducētu denarij ꝓ ternariū ⁊ sic ſignificat ipletionē decalogi ī fide trinitatis. e¶ Et dixit dñs ad ⁊c. i. pone añ deū q̄ ē formator oīm vt remunerat ſpletiōes dictā decē mādatoꝝ. b¶ Decoꝝ p̄cius q̄ ⁊c. i. q̄ ſuierūt mihi. ⁊ istud p̄ciū pōt dici deꝰ cōi absolute: q; deo placitū: pōt etiaz dici in ꝛta ſenſū ſ. dē deceꝝ ꝓ oppositū id ē vile respectu obſuationis decalogi cū ꝛsiljs euāgelij. l¶ Et p̄scidi ⁊c. i. vidi eā p̄scindēdā qō facūi ē ꝓ recollonē emolumēti qō p̄dicti religiosi de sepultur⁹ habēt. m¶ Et dissoluere germanitatē ⁊c. ii. vt tenēt ꝛsecutiue. naz ex ꝺ secuta ē diminutio charitatis inf frēs q̄ ſignificāt noīe ſſtreo q̄ sūt in rēti studio: ⁊ sacerdotes curatos q̄ ſignificāt noīe iude eo q̄ audiūt ꝛsiones ad eos ꝓtinēt ſ iure. ¶ Adhuc ſume tibi vasa ⁊c. Istud vsq; ad finem ca. ſ. aliter exposuī ſ anti xpo. pōt etiā exponi ō Liberio papa q̄ ꝺr pastoꝛ stul

tus eo q̄ fuit finalit arrian⁹ ⁊ illo tpe ꝓ ipm ee Lucifi epm arrianū facta est Juis ꝓsecutio xpianoꝝ: ō q̄ scribit Rufin⁹ sicq̄ Eo q̄ tpe lucius arriane prie epūs post fugas ciuitū ⁊ exiliū: p⁹ cedēs ⁊ roməta flāmaſq; q̄b⁹ innumeros q̄dēnauit: ad mōstra ria sui furoris arma q̄uertit: vastat heremū ⁊ bella dēſcētibus indicit: tria milia simul aut eo ampli⁹ viros q̄ totā heremū secreta ⁊ solitaria habitatiōe dispsos ogpugnare pariter aggredī: mittit armatā pedituꝫ ⁊ eq̄tū manum: ⁊ illi ecōtra gladijs obiectabāt cernices: ⁊ nihil aliud dicebant: amice ad q̄d venisti. Et ió de isto pastoꝛe istito subdit: t¶ Carnes pinguiū co. ⁊c. Et ꝺ pena ei⁹ subdit: y¶ Gladi⁹ sup bra. ei⁹ ⁊c. i. ꝺfii snia p̄scindet de pūti vita ⁊ obscurabit in gehēna. La.XII

o¶ Nus. Istō caplm ab aliq̄b⁹ doctoꝛib⁹ nr̄is ꝙa ad sūm p̄ncipiū expōlt ꝺ destructōe hierslm ꝙ romanos: ꝟ huic videt obuiare q̄ ꝺ ꝺr: Bz ⁊ iuda erit ī obsidione ꝓtra hierslm. Pr̄e q̄ ſbdit: In die illa dix⁹ dñs: Percutiā oēm equū ſtupoꝛe ⁊ ascēsoꝛē ei⁹ ī amētiā: q; ñ legit trib⁹ iuda fuisse cū romanis ī obſidione hierslm ꝺ iudeos obſessos: nec q̄ exercit⁹ romanoꝝ a ꝺo tūc fuerit sic q̄ſſ⁹: imo valde ꝓspere triūphauit ꝺ iudeis: ſm q̄ declarat diffuse ioseph⁹ libro ꝺ iudaico bello. Propt q̄ alij expositoꝛes nr̄i exponūt ꝟ ꝺ psecutiōe ecclīe ꝓmissa a iudeis ⁊ p̄ncipib⁹ romanis: ꝟ ꝺ expositio videt magis mystica q̄ ſralis. Ponit etiā ꝟ ī textu aliā q̄ videt ad ꝺ esse dissona: vt videbit. Ra. Sa. ℞o exponit ꝺ caplm ⁊ q̄ſſ ola sequētia vsq; ad finē bui⁹ ꝓphie ꝺ bello gog ⁊ magog q̄ iudeos q̄s dix⁹ ꝙ rege messiā vēnt⁹ debellādos: ꝟ ꝟ fūdat sup falsū fundamētū: sic dixi ꝺ gog ⁊ magog. Ezech. xxxviii. ⁊ qz ibidē dixi q̄ ꝙ gog ⁊ ꝙ magog ītelligit antixp̄s ⁊ ei⁹ exercit⁹, ió ꝙ ſſtr⁹ saluo th melioꝛi iudicio videt text⁹ de ꝓsecutiōe antixp̄i exponēdus vsq; ad finē bui⁹ ꝓphie: ꝛ alīq̄ alia ītersert. ⁊ ió sicut dixi caplo p̄cēdēti ꝺ describit ꝓsecutio antixp̄i magꝛ diffuse: ⁊ diuidit ī tres ptes: q; ꝙ ꝓmo ꝓsecutio antixp̄i describitur. Secō q̄stio tacita soluit ea. sequēti. ibi: Framea ſuscitare. Tertio ꝙ positū resumit. ca. xiiij. Prima adhuc ī tres. q; ꝙmo ponit antixp̄i ꝓsecutio. secō ei⁹ ꝺfectio. ibi: In die illa. tertio iudeoꝝ cōuersio. ibi: Et effūdā. Circa ꝙmū ꝺr: Onus ꝺ hoc dñi. i. ꝙbia ꝺ afflictiōe futura ex ordinatiōe dei. ¶ Sup ifrl. i. ꝙgregatione fideliū: ad quā nomē ifrl ī nouo testamēto ꝛ trāslatū. sic declarauī diffuse. Esa. xliij. ⁊ hr̄ad Ro. ij. ¶ Dixit dñs ⁊c. ꝺ ꝺr q; celū ad modū rētoꝝ sup frā extēdi videt. ¶ Et fū. terrā. q; nihil ē ſſ ea cū sit infimū elemētuꝝ. ¶ Et fingēs ⁊c. qz ala a deo creat ⁊ infūdit corpori organicato. b¶ Ecce ego ⁊c. i. ecclīā q̄ vocat hierslm. Esa. ij. vt ibidē dictū fuit diffuse: ⁊ Apoc. xxi. Et idi ciuitatē sctā hierslm descēdēte ꝺ celo sic ſpōſā ⁊c.

¶ Suplimiare era. ad q̄ ꝺ hebrei ſpingūt: q; antixp̄s ⁊ ei⁹ exercit⁹ post ꝓsecutiōes ecclīe deijcient: vt dictum ē. In hebreo hr̄s Bacinū amaritudinis: q; ecclīa amaricabit ī ꝓsecutione antixp̄i: ⁊ postea ipe ⁊ ei⁹ exercit⁹. ió subdit: b¶ Qb⁹ po. qz ꝺ os bus pplis aliq̄ adherebūt antixp̄o. ió ſbdit: c¶ Sed ⁊ iu. ⁊c. qz tunc aliq̄ xp̄iani timoꝛe ducti erunt in exercitu antichristi.

Jn die illa

¶ Lapidē oneris. Mos erat ī iudea in aliquo celebri loco poni lapides rotundos grauissimi pōderis quos inuenes ꝓ varietate viriū ꝓbandarū: alij vsq; ad genua: alij vsq; ad umbilicum vel etiā sup ceruicē extollebant: nec pr⁹ ad agonē descēdebant q̄ ex eleuatione pōderis scirent q̄s cui comparari deberet. Est ꝟ sensus: Ponaz hierslm gentibus quasi grauē lapidē ſublenamentū ⁊ lenabunt eā: ⁊ ꝓ viriū varietate vastabūt. Sed grauis lapis dū lenabitur in leuantiū corpoꝛib⁹ ſcissionē vel rasurā relinquet. b¶ In die illa. ⁊. q̄s obsessa erit hierusalē: ita vt iudas q̄s obsidere eam cogaē: ꝓcutiet dñs eē carnaliter et ſpūaliter equos aduersarioꝝ ita vt qui viderint percussos stupeāt: ⁊ ascēsoꝛes eoꝝ ꝓssi magnitudine piculi vertū mur in amētiā: ⁊ iug domū iuda qui cogebāt pugnare cōtra suā metropolim: aperiet os suum: quia misertus eoꝝ suo dignos facit aſpectu: sed equos populoꝝ ꝓcutiet eterna captiuitate. ¶Allego. Ecce laceratio lapidis quā in aduersarios qui hierl̄ vexare conati sūt: domin⁹ cominatur q̄ ⁊ equos malos q̄ ꝓni sunt ad currendū in malū. ⁊ ascēsoꝛes. i. demones vel falsos magistros vertet in stupoꝛē ⁊ in amentiaz vt nihil ſapere cōuincant: sed palpabiles ꝑmāt cos tenebre quales fuerūt q̄s egyptoꝝ primitiua p̄cussa sūt: sed ſup populū cōfitētē q̄ timoꝛe videbāt esse in numero ꝓsequentiū apiet oculos vt electos respiciat ⁊ sit eis lumē eternū. c¶ Et dicēt duces. Aptis oculis dñi sup iudā: ⁊ hostib⁹ ꝓcussis cecitate: duces iuda q̄ cogebant pugnare ꝺ hierslm facient vota in coꝛde⁹ vt hierslm vincat: ⁊ ipsi vicerī cum hostib⁹ vincāt cū suis ciuibus.

Ezech.10.a

Mystice

¶ Mystice. Duces ⁊ tribuni sūt apli et apl̄ici viri q̄ nolūt sibi ꝓsūgi nisi habitātes hierslm. i. in visione pacis: ⁊ q̄ habitāt in dño deo suo. d¶ In die illa ꝓ. du. iu. Cum dñs interfecto aduersario ſpū oris sui pacē reddiderit eccle: tunc duces christiani nos denotabūt infructuosas arbores: sicut camin⁹ ligna: et sicut ſar ſtipulaz que caret fructu: ꝛt oī vēto circūfertur a dextera et a ſinistra. Alia dextra parcitas q̄ phylargiria gre: ſinistra luxurie: media rectaq; frugalitas. Oēs q̄ quales in dextra vel in ſinistra sūt flāma ꝛsumet: q̄bus ſublat⁹ ecclesia ad pristinū redibit statum: ⁊ tabernacula. i. cōcilabula xp̄ianoꝝ toto orbe dispsa saluabit de⁹: de q̄b⁹ q̄ſſ tēto tpis cupim⁹ire ad hierslm non manufactā. q¶ Et nō ma. glo. Nō pōt dicere dom⁹ regia ⁊ inclyta ⁊ magnifica de tribu iuda: ⁊ habitatoꝛes hierl̄z q; suo cōsilio vl̄ virtute gubernet tota trib⁹ iude: ꝟ sciāt q; dñs sit l̄ virtusq; victoria. ¶ Jō obsessis ꝓcipib⁹ ecclīe ⁊ in fugā ꝛsimi noīe ne putēt doctoꝛes ecclīe sua sapientia: sed dei auxilio pacē ecclesijs redditam.

Mystice

¶ Jn die illa. ꝓtegēt dñs habitatoꝛes hierusalem. ab impugnatione antichristi. p¶ Et erit qui offenderit ex eis. timore ducatus modo p̄dicto: vel deceptus ab antichristo: quia multi christiani tūc decipient credentes ipm esse vere xp̄m. q¶ Quasi dauid. i. cito misericordiaz consequetur sicut dauid si vere penitet sicut ipe dauid: vt patet. ij. Reg. xij. vbi dicitur q; ipso confitēte peccatum ꝓpheta statim dixit ei: Dominus trāstulit peccatū tuum. r¶ Et domus dauid quasi domus dei: id ē sicut illi qui stabunt in fide christi. s¶ Jn die illa queram conterere omnes gentes. i. antichristum ⁊ ei adherentes: ita q; est repetitio eius: qō supra dictū est ad maiorem assertionem.

Et effundā

¶ praeter supradicta.

tra hierusalem. Et erit in die illa a¶ ꝓ hoc ſcz.

a ponā hierusalem lapidez oneris cūctis populis. Oēs q̄ leuabūt a ſ lapidē. b ſ nō impune ferēt. c ſ onere lapidis. d ſ qi congregabunt cōtra hierslm.

ēū ꝓcisiōne lacerabunt: ⁊ colligē b tur aduersus eā oīa regna terrę.

b In die illa dicit domin⁹: pcutiaz c† omnē equum in stupoꝛē: ⁊ ascen d† soꝛē eius in amētiā. Et super do- e† mū iuda aperiam oculos meos f† ⁊ omnē equum populoꝝ percu- g† tiā cecitate. Et dicēt duces iuda a ſ qi loq̄t libere nō audebāt. b ſ nr̄ captiuēt. ſ ꝓ meo velle.

in cōrde suo: Confortentur mihi b a ſ obſessi: vt qui sua imbecillitate victi sunt: tuo superent auxilio.

habitatōres hierusalem in domi no exercituum deo eoꝝ. Jn die i† a ſ quando hec dicent duces iuda.

illā ponam duces iuda sicut ca- a ſ vt deuorent aduersarios quib⁹ ſimulatea amicitia iungebantur.

minūm ignis in lignis: et sicut fa a ſ vel ſtipula. ſ viri iuda.

cem ignis in fenō: et deuorabūt † a ſ eos qui declinauerunt ad dexterā.

ad dexteram ⁊ ad sinistram om- nes populos in circuitu. Et ha- k† ſ vitra non rimens hostiles impetus.

bitabitur hierusalem rursus i lo- l co suo i hierusalē: ⁊ saluabit dñs a ſ vrbes ⁊ oppida ⁊ villas trib⁹ iude q̄ vastate fuerāt ſistaurabit sicut fuerāt ante q̄ vastarent.

tabernacula iuda sicut in princi- m pio: vt nō magnifice glorieē do- n mus dauid: ⁊ gl̄ia habitātū hie ſ subieceram pedem.

rusalē cōtra iudā. Jn die illa ꝓte o get domin⁹ habitatoꝛes hierusa lē. Et erit qui offenderit ex eis in p† die illa quasi dauid ⁊ domus da q† uid q̄si dei: sicut angelus domi r† ni in cōspectu eius. Et erit in die s† illa querā conterere omnes gen-

¶ praeter supradicta.

tra hierusalem. Et erit in die illa a¶ ꝓ hoc ſcz.

a ponā hierusalem lapidez oneris cūctis populis. Oēs q̄ leuabūt a ſ lapidē. b ſ nō impune ferēt. c ſ onere lapidis. d ſ qi congregabunt cōtra hierslm.

ēū ꝓcisiōne lacerabunt: ⁊ colligē b tur aduersus eā oīa regna terrę.

b In die illa dicit domin⁹: pcutiaz c† omnē equum in stupoꝛē: ⁊ ascen d† soꝛē eius in amētiā. Et super do- e† mū iuda aperiam oculos meos f† ⁊ omnē equum populoꝝ percu- g† tiā cecitate. Et dicēt duces iuda a ſ qi loq̄t libere nō audebāt. b ſ nr̄ captiuēt. ſ ꝓ meo velle.

in cōrde suo: Confortentur mihi b a ſ obſessi: vt qui sua imbecillitate victi sunt: tuo superent auxilio.

habitatōres hierusalem in domi no exercituum deo eoꝝ. Jn die i† a ſ quando hec dicent duces iuda.

illā ponam duces iuda sicut ca- a ſ vt deuorent aduersarios quib⁹ ſimulatea amicitia iungebantur.

minūm ignis in lignis: et sicut fa a ſ vel ſtipula. ſ viri iuda.

cem ignis in fenō: et deuorabūt † a ſ eos qui declinauerunt ad dexterā.

ad dexteram ⁊ ad sinistram om- nes populos in circuitu. Et ha- k† ſ vitra non rimens hostiles impetus.

bitabitur hierusalem rursus i lo- l co suo i hierusalē: ⁊ saluabit dñs a ſ vrbes ⁊ oppida ⁊ villas trib⁹ iude q̄ vastate fuerāt ſistaurabit sicut fuerāt ante q̄ vastarent.

tabernacula iuda sicut in princi- m pio: vt nō magnifice glorieē do- n mus dauid: ⁊ gl̄ia habitātū hie ſ subieceram pedem.

rusalē cōtra iudā. Jn die illa ꝓte o get domin⁹ habitatoꝛes hierusa lē. Et erit qui offenderit ex eis in p† die illa quasi dauid ⁊ domus da q† uid q̄si dei: sicut angelus domi r† ni in cōspectu eius. Et erit in die s† illa querā conterere omnes gen-

Jn die illa ponā hierslm lapidē oneris. Lapis enī pōderosus q̄s mouet de loco suo affligit motoꝛes: sic antixp⁹ ⁊ eius exercitus querētes tollere stabilitatē ecclīe affligēt ⁊ turbabūt fideles: ⁊ ꝺ hoc ꝺ subdit: Oēs q̄ leuabūt eum ⁊c. b¶ Et colligent aduersus eam oīa regna terre. i. aliquid de oībus regnis adherentes antixpo. ¶ Jn die illa. Die ꝓter ponit antichristi ⁊ ſui exercitus deiectio. cum dicitur:

d¶ Percutiam omnes equum ī stuporem: ⁊ ascensoꝛes eius ⁊c. qu ia ipe fulminabitur vt dictum est ⁊ magna pars sui exercitus peribit. e¶ Et ſuper domum iuda: id est super christianos in eius exercitu existentes ex timoꝛe. ¶ Aperiaz oculos meos. misericordie quia non peribunt eiuz exteris antichristo adherentibus voluntarie. ideo ſubditur: g¶ Et dicent duces iuda. i. principales ī illis christianis: antichristo timoꝛe adherentibus. h¶ Confortent mihi habitatoꝛes hierusalē. quia christiani timoꝛe antichristi in eius exercitu futuri: desiderabunt corde ꝓsperitatē christianoꝝ obsessoꝝ: Is hoc ostēdere nō audeant manifeste. Hec autem littera videtur dissona illi expositioni: que exponit passum istū de psecutiōe primitiue ecclesie per principes iudeoꝝ: vt patet in Act. apostoꝝ. Item illud quod postea dicitur hic: Et saluabit dom⁹ tabernacula iuda: quia iudei persequentes ecclīam primitiuā: non desideraverunt ꝓspe ritatem christianoꝝ: nec fuerunt saluati aduenientibus romanis cōtra hierusalē: ſi magis occisi ⁊ destructi. ¶ Jn die illa ponam duces iuda ⁊c. quia christiani existentes in exercitu antichristi: antichristo fulminato: et pereunte exercitu eius parte: timoꝛe depōsito contra reliquos remanentes de parte antichristi pugnabunt.

k¶ Et habitabitur hierusalem rursus. a christianis pacifice mortuo antichristo: ⁊ eius exercitu dissipato: et accipitur hic hierusalem non solum ꝓ ecclesia militante: sed etiam ꝓ ipsa ciuitate ad litteram ingressum antichristus veniet ante ipsam: ⁊ ibidē interficietur: obtenta tamen prius ciuitate ⁊ templo. l¶ Et saluabit dominus tabernacula iuda: id est res ⁊ corpora christianoꝝ cum antichristo timoꝛe existentiū: vt ꝓdictum est. m¶ Sicut in principio: id est antequā essent cum antichristo. n¶ Et non magnifice glorietur dom⁹ dauid ⁊c. id est ne fideles impugnati ab antichristo ex timoꝛe sequentes antichristum deſpiciāt christianos: dicendo q̄ merito perissent sicut infideles: si fuissent mortui cum alia gente antichristi: non enī ꝓtra suos venient voluntarie: sed coacti timoꝛe: q̄ remoto ad suos reuertentur. ideo sequitur:

o¶ Jn die illa ꝓteget dñs habitatoꝛes hierusalem. ab impugnatione antichristi. p¶ Et erit qui offenderit ex eis. timore ducatus modo p̄dicto: vel deceptus ab antichristo: quia multi christiani tūc decipient credentes ipm esse vere xp̄m. q¶ Quasi dauid. i. cito misericordiaz consequetur sicut dauid si vere penitet sicut ipe dauid: vt patet. ij. Reg. xij. vbi dicitur q; ipso confitēte peccatum ꝓpheta statim dixit ei: Dominus trāstulit peccatū tuum. r¶ Et domus dauid quasi domus dei: id ē sicut illi qui stabunt in fide christi. s¶ Jn die illa queram conterere omnes gentes. i. antichristum ⁊ ei adherentes: ita q; est repetitio eius: qō supra dictū est ad maiorem assertionem.

Et effundā

Universidad de Piura Biblioteca

B ¶ Cū christus ꝓtegit ecclīam : queritq̄ illā ꝑterere gentes aduersarias vt incipiunt esse de ecclesia: quia creator diligit creaturas ⁊ ꝓpter se illumlat sensū eorum per spiritū sanctū quem diffudit

a ¶ Et effundā. Hic consequēter describit iudeos ꝓuersio. ⁊ sic eos regeneratio. in ꝓncipio capti sequētis. Circa ꝓmū sciēdum q̄ sicut dicit fācr⁹ Methodi⁹ martyr de ceteris falsitate antichristi ꝑ enoch ⁊ heliā: indicī q̄ ꝓmus adhesserūt sibi ꝑuertēt ad xpm fideliter parati ꝓ ei⁹ fide mori: ita q̄. cxliij. milia coronabunt martyrio ex ol tribu filioꝝ isrl: vt ꝺ: Apoc. vij. ⁊ ꝺ est qd ꝺr: Et effundā sup domū dauid. i. iudeos reuertentes ad xpm.

in cordibus eorum qui sūt domus ꝺei: q̄ ꝓ multis grātias ⁊ affectum orandi ꝓcitat. vnde qui postulat ꝓ sāctis geminib⁹ inenarrabilib⁹.

a ¶ Et aspicient ad me. Cum iudei videbūt christum regnantē in sua ēr patris claritate dolebunt a se crucifixum : intelligentes fuisse vnigenitum : ⁊ primogenitum totius creature.

b ¶ In die illa magnus erit plāctus in hierusalem sicut planct⁹ adrēmon in cāpo mageddon. Et plā-

a ¶ q̄ dicebat: Māgnis ei⁹ sup nos ⁊ sup si. nros.
b ¶ trib⁹. ¶ trib⁹. c ¶ diuisa alia ab alia.

gēt tērre fāmilię ⁊ familię seōrsū.

¶ viri de tribu dauid plangent.

c Familię dom⁹ dauid seorsum : et mulieres eorum seorsuz. Familię

¶ viri de tribu nathan.

domus nathan seorsum : ⁊ mulieres eorum seorsū. Familię dom⁹

a ¶ viri de tribu leui.

lēui seorsum : ⁊ mulieres eorum se

a ¶ viri de tribu semei.

orsum. Familię semēi seorsum : et

a ¶ diuerse tribus.

mulieres eorum seorsū. Omnes familię relique familie et familię

a ¶ tribus a tribu. ¶ mulieres singulę tribuum diuise a viris suarum tribuum.

seōrsū : ⁊ mulieres eorum seorsum.

a ¶ post ascensionē xpi.

D IN die illā. Ca. XIII nr

a ¶ oīb⁹ fidelib⁹. b ¶ ecclie xpi.

erit fons patens domui o

deprēssus. Unde dicit Augustinus ad inquisitionem ianuarii. Quam religionem nostram quam in paucissimis celebrationibus dominꝰ voluit esse liberam quidaz adeo scrupulibus ꝓmunt oneribus vt tolerabiliꝰ sit conditio iudeorum qui non humanis ꝓsumptionibus sed diuinis subijciūt institutis. c ¶ In die illa. scz mortis que dicit dies illa quia debet esse omnibus memorabilis. d ¶ Decretum omnē equū. i. bautaliter vinentē sicut equus ⁊ mul⁹. e ¶ Et ascendent. i. indicētem eū ad vitā. f ¶ Et sup domū iuda. i. ꝓfitentiū veritatē verbo ⁊ facto. g ¶ Aperiā oculos meos. scz clementie. g ¶ Et dicent duces iuda in corde suo confortent ⁊⁊. hoc fit quando boni religiosi ⁊ alij deuoti orāt deuote ꝓ emendatione cleri. i ¶ In die illa ponam duces iuda sicut caminum ignis. i. ꝓdicatores ex feruore charitatis. ¶ Et devorabunt ad dexteram ⁊ sinistram : id est indifferenter sine acceptione destruent vitia. k ¶ Et habitabit hierusalē rursum in loco suo. nam ꝓ bonā emendationē cleri restituitur ecclesia ad statū debitū. p ¶ Et erit qui offenderit ex eis in die illa quasi dauid. i. remissionem inueniet ꝓ suam penitentiā sicut dauid qui grauem incurrerat offensam. r ¶ Et dom⁹ dauid. i. penitentiū. ¶ Sicut angel⁹ domini incōlspectu. nā vere penitentes erūt sicut angeli in celo quod est domus dei. s ¶ Et erit in die illa queram cōterere omnes gentes : id est demones qui gentes diciunt eo q̄ in idolis a gentib⁹ colebant : tīpi xo ꝓ opa bona penitētii afflīgunt. a ¶ Et effundam sup domum dauid ⁊⁊. q̄ preces infusionē gratie sequētes sunt efficaces. c ¶ Et aspicient ad me. deuote deꝓcādo. f ¶ Que ꝓfuerūt. scz primo peccatis offendēdo. g ¶ Et plangēt ⁊⁊. ꝓpter offensas ꝑteras. ¶ Sicut planctus adrēmon. i. sicut planctus ꝓ morte iosie. l ¶ Et planget terra familie et familie seorsum. ꝓ hoc notat q̄ plāct⁹ ꝓ peccatis esse debet in locis occultis ⁊ sequestratis. ¶ Et mulieres eorū seorsum. tempore nanq̄ planctus ab amplexibus est cauendum. Ca. XIII

Mat.27.c

D IN die illa erit fons Ca. XIII patens. Ut omnes renascamur in christo ⁊ in aqua baptismat⁹ nobis peccata condonētur : et in aqua spiritualis doctrine scientia scripturarum tribuatur.

¶ Et erit

B a ¶ Et erit cū ꝓphetauerit ⁊⁊. Sublatis nominibus idoloꝝ de terra ⁊ ī mundo spiritū q̄ loquebatur ī ꝑsonis ꝓphetis. si quis illoꝝ ampli⁹ aliquid ex persona domini voluerit ꝓphetare ; parētes ipi⁹ ꝑerent in illuz sentētiaz mort⁹.

b ¶ Hec operiē⁹ sacco. Mos erat ꝓphetis indui sacco quando populum ad penitentiam ꝓuocabāt. vnde

Ezec.14.a

Esaie ꝓcipitur vt auferat saccū de lumbis ⁊ nudus incedat : qz nō erat tempus penitētie : eminē te iam captiuita te. Non ergo ꝓ pherali habitu simplices decipi er : sed agricultu re deditus ꝓ bat se subiectum

Mat.c

Dde dicit : Maledicta terra in operib⁹ tuis.

c ¶ Dis plagat⁹ sum. Non mirū si pater oblitus carnalis affect⁹ ꝑsert sententiaz mortis ꝓtra peccantem filiū : cū ex volūtate dei patris vnicus filius : ꝛz innocens malo traditus fuit in mortez ꝓ delictis hoīm.

d ¶ Framea sup. scl. ⁊⁊. Prophetara destructiōe idoloꝝ ⁊ ꝓphetarū : et totius mēdacij subiungit de passione christi : que parris volūtate adimpleta est : ꝑ quā pas sionem reproba tio falsitatis : et illuminatio fa cta est credētiū.

e ¶ Percute pastorem ⁊ disper. Cuz passiōe dñi territi fugerunt apli dicēMatth. tūc ꝓphias istā impletā fuisse in ducēs deū pīez loquentē : ꝑ dentiā pastorē et dispergēt oues

¶ greg.

dauid et habitātibus hierusalē

a ¶ minorum peccatorum.

in ablutionez pēccatoris ⁊ mē- a

a ¶ maioꝝ nihil : reni immūdius menstruata : q̄ quicqd attigerit immundū facit : ⁊ huius tamē sordes abluunt in christi baptismate. ¶ quā cre bro commemorauī.

struātę. Et erit ī die illa dicit do b†

minus exercituum : ⁊ disperdam c

a ¶ simulacra idolorum vel figmenta hereticorū sicut enim idola manu artificis fiūt : ita querela doctrinas hereticoꝝ ꝺcēd simulat vemit ī idolū : ⁊ facit ꝓ xpo adorari antichristum.

nōmina idoloꝝ de terra : ⁊ nō

a ¶ pseudo : ⁊ ab etymeis sacerdotes idolorū ꝓphete vocantur.

memorabunt vltra. Et pseudo d†

prophetas ⁊ spiritum imūdum e

auferam de terra. Et erit cum ꝓ f g

¶ pseudo.

phetauerit quispiaz vltra : dicēt

¶ oblīti patrem pierare ⁊ ardore diuine seruitutis nō expectātes publicū iudicium.

ei pater ei⁹ et mater eius qui ge nuerunt eum. Non viues : quia

a ¶ quasi eo auctore.

mendaciuz locutus es in nōmi

a ¶ verberibus ⁊ compedib⁹.

ne domini. Et configent eū pā- ter eius et mater ei⁹ : genitores

a ¶ cum falso ꝓphano iudicio parentum condēnabunt : confundetur ex mēdacio false visionis.

eius cuz prophetauerit. Et erit b

in die illa cōfundent prophetę vnusquisq̄ ex visione sua cuz ꝓ

phetauerit : nec cooperiētur pal i

lio saccino vt mentiantur. Sed

¶ ipse conuicus.

dicet : nō sum propheta. Homo

a ¶ humani generis principes.

agricola ego sū : quoniaz adam k

a ¶ ve comedam panem meū in sudore vultꝰ ⁊⁊.

exēplū meuz ab adolescentia

a ¶ ab alijs. ¶ cum ille ostenderit se narum ad hoc vt in sudore comedat panem.

mea. Et dicētur ei : Quid sunt

¶ quid cōmisisti vt manus tue configerentur clauis.

plage istę in medio manuz tu-

a ¶ in cui fu gabitur mendacium : et veritas obtinebit locum vt etiam ipse qui suo ꝓnitus est vitio : se iuste ꝓpellum fateatur. ¶ hec vulnera accepi iudicio parentum condemnatus qui nō oderunt me sed diligebāt erā dū punirent.

c arum : ⁊ dicet : Dis plāgatus l

sum in domo eorum qui dilige

a ¶ angustia mortis. ¶ que occidit seruos occidat ⁊ heredem.

d bant me. Frāmea suscitare sup m†

n

a ¶ qui dicit : Ego sum pastor bonus.

pāstorem meuz : ⁊ sup virum co o

¶ qui idē meū. vñ : Ego in parte ⁊ pī in me.

herentem mihi : dicit dominꝰ ex

a ¶ ira suscitate. ¶ vt percutias pastorem ⁊ occidas. ¶ sic.

ercituum† Percute pastorem et p

a ¶ discipuli omnes relicto eo fugerūt. b ¶ rectioris superbis iudeis humilis magister colligā humiles discipulos.

dispergentur oues. Et cōuer- q

tam manuz meā ad paruulos. r

a ¶ In ablutionem peccatoris ⁊ menstruate. ꝑ menstruam intelligitur peccatum originale quod cōtrahitur in matris ventre. per peccatorem peccatum actuale. vtrūq̄ enī lauat baptismus in adultis ad baptismum venientibus quales erunt tunc venientes ꝓ maiori parte : vt patet ex predictis.

b ¶ Et erit in die illa dicit do . Hic consequenter ponitur abiectio idolatrie : et secundo falsi prophetie. ibi : Et erit. Circa ꝓmum sciēdum q̄ ls per predicationem apostolorum alioꝝq̄ succedentium doctorum idolatria cessaueritper muduz ꝓ maiori parte : vt frequenter supra dictum est. tamen adhuc aliquid remansit : quia in partibus aquilonaribus sunt alīq̄ populi ⁊ in magna multitudine qui dicūtur viuitarī : ⁊ illud vinū quod eis primo occurrit qualibet die venerantur vt deum suum ꝓ illa die : sicut relatione fidedigna intelligi. Antichristus etiaz faciet se adorari sicut deū : vt habetur. ij. ad Thessal. ij. ⁊ ideo visq̄ post mortem ei⁹ non cessabit totaliter idolatria : tunc enim omnes vinent in fide catholica. et hoc est quod dicit : Et erit in die illa scz mortis antichristi.

Esa.30.b

c ¶ Uperdam nomina idoloꝝ de terra. quia sicut dictum est : tunc omnino cessabit idolatria : ⁊ ꝓ ista illud qꝺ ego dixi in aliquibus locis supra scz q̄ ad ꝓdicationem apostolorum ⁊ aliorū doctorum sequentiū cessaui t idolatria per mundum : intelligendum est simpliciter : non tamē totaliter sicut etbiops dicit niger simpliciter ḡuis sit albus ꝓ ꝑ dentes : que albedo ē modica respectu nigredinis. ⁊ ideo quasi nihil computatur ꝓ sententiam philosophi. ij. physicoꝝ : vbi dicitur q̄ illꝺ quod ē modicum quasi nihil reputatur. Et etiam ꝓ cōmunem modū loquendi : illud quod est modicum nihil dicitur. ⁊ sic est in proposito : quia illa idolatria que remansit in aliquib⁹ gentibus barbaris : vt asserit : illa jest modica et quasi ꝓ nihilo cōpuranda respectu illius que cessauit per alias ptes orbis.

B

d ¶ Et ꝓpseudo ꝓphetas. Hic cōsequenter ponitur cessatio false ꝓphetie cum dicitur : Et pseudo ꝓphetas : id est falsos : qui per suam maliciaz fingunt se esse prophetas propter questum.

e ¶ Et spiritus im mundum id est ꝓphetantes per prophetias a demone accepras : ⁊ omnibus alijs modis ꝓ responsa demonum.

f ¶ Auferam de terra . quia nihil remanebit de tali prophetia.

g ¶ Et erit cuz ꝓphetauerit ⁊⁊. id est si aliquis vellet predicto modo prophetare : amici sui etiam intimi non ꝑmitterent : sed ipm grauiter punirent. ideo dicitur.

h ¶ In die illa confundent prophete. quia nullus audebit ꝓpheram se dicere nec etiam ostendere. ideo subditur :

i ¶ Nec cooperientur pallio saccino. i. veste aspera. tali enī veste vtebant antiquitus ꝓphete saltē aliqui. vt patz de helia. iij. Reg⁹. j. Et ꝑsimile habitū accipiebant falsi ꝓphete vt magis crederēt eis.

k ¶ Adam exemplū meum. i. intentus agriculture exemplo ipius Ade : de quo dicitur Gen. iij. Emisitq̄ eum dominus deus de paradiso voluptatis vt operaret terrā de q̄ sumpt⁹ ē. In hebreo habet : Ho ꝑcudiaut me. i. ꝺdu rit me ad custodiēdū pecora. q. ꝺ. nō sum ꝓphera. Quid sūt plage iste ⁊⁊.

l ¶ Et dicet : Dis plagat⁹ sū ⁊⁊. i. ista nō sūt mihi facta ex odio ñ ex amore ꝓ mea correctiōe.

m ¶ Framea. Hic soluit tacita q̄stio. ⁊ ꝓmo q̄stio soluit. scdo ex ꝺ multiplicatio fideliū ꝛcludit. ibi : Et erūt. Questio ño ortū habet ex ꝓmissis : q̄ dictū est q̄ fideles iuuter afflīgēt ab antixpo ⁊ tardi tib⁹ suis : ex hoc posset aliqs admirari ⁊ ꝛrere quō deꝰ sic ꝓmitter iustos afflīgi ab iniq̄ssimo hoīe. ⁊ respōdet q̄ nō ē mirandū : q̄ ꝓpio filio suo nō ꝑpercit deꝰ. ꝓ nobis oīb⁹ tradidit illū morte acerbissima ꝺdēn ꝺdu : ⁊ ꝺ ē q̄ ꝺr : Framea. i. gladi⁹ acerbe afflictiōis.

n ¶ Suscitare sup pa. meū. i. super xpm q̄ dicit de scipo Joh. x. Ego sum pastor bon⁹ ⁊⁊.

o ¶ Et sup virū coherētē mi. q̄ humanitas xpi inseparabiliter iuncta ē deitati. Ra. Sa. hic exponit de imperio romano ꝓ meliam destruendo : ꝓpter mala que fecit romanū imperiū populo iudaico : et apparet q̄ valde extorte ⁊ male exponit : q̄ imperatōr romanū vocat nequā ⁊ pessimū : ⁊ sic fm eū nō pōt dici pastor dei nec inherēs sibi : q̄ talis inheretia amicitia significat. vñ in hebreo ꝺr : Sup virū mihi associatū : quod de xpo optimo exponit : vt dictū ē.

p ¶ Percute pa. ⁊ disper. oues. hoc fuit impletum qñ apli in passione reliquerūt christum vt dicit salnator Matth. xxvj. er ꝙ patet q̄ hic passiuꝰ intelligitur de christo.

q ¶ Et cōuertā manū meam. i. ꝓtem meā.

r ¶ Ad paruulos. i. ad apl̄os qui dicunt hic paruuli eo q̄ timore fugerunt in passione xpi : ꝙ postea xpo tute diuia sic fuerunt firmati ⁊ solidati q̄ gaudebāt in tormētis fm q̄ ꝺr Act. v. Ibant apli gaudentes a cōspectu ꝯcilij : quoniā digni habiti sunt ꝓ nomine ihu contumeliam pati.

Et erūt

Universidad de Deusto
Biblioteca

greg' volūtare eni dei pr̄s celebrata ē passio xp̄i:in q̄ iste p̄phet̄a ꝓsentit dicens ex voce dei: O framea ꝙcute pastorē et vi. ouēs gre. a Et ducaz ⁊c. Judei hec ad christū referūt: ⁊ in vltimo tpe futura ꝓtendūt. Sed ꝫ inter nos et illos est: Luc.11.f qz nos iā expleta dicim⁹ illi expl̄da cōmemorant. Ignem mittere i terrā ⁊ apli baptizari in
Ps.16. spū dei: ⁊ igne nos examinati.

b Ece dies dñi ve. La.XIIII
Ecce Soler accidere vt q̄ subito impetu i ciuitate dei sūt direpta: extra ciuitatē dei sunt direpta: ⁊ extra ciuitatē diuidant̄ ne forte hostes supueniāt. Hic aūt tanta depssio incūbit vt rapina raptorib⁹ꝫ in medio ciuitat̄ diuidat̄ ꝓ securitate victorie. Judei hec sub gog ⁊ magog dicūt esse cōpleuda: alij rēpondēt macedonū ⁊ egyptiorū ⁊ altarū gentiū ex pte esse transacta. c Et vastabūt̄ do. Non solus capiet̄ hierūm ciuitas gentib⁹ꝫ euz in pliū fuscitaris: ꝫ etiaz dom⁹ in dolore dñoz vastabunt̄ et mulieres i dolore meritoz polluent̄: qz ita timebūt mortem vt nec salutē pueroz: nec pudiciciā vxoꝝ defendere audeāt. d Et egrediet̄ media ps. Et i captiuitate q̄ p romanos ⁊ alios captiuitatib⁹ꝫ septrionalis inferioz⁹ ps vrbis capta ē. Mons ⁊o templi ⁊ sion: in q̄ arx erat regni integra mānsit. e Et egrediet̄ ⁊c. Egrediet̄ do. de loco quietis ⁊ clemētie sue q̄s exigentib⁹ meritis quietē interrūpere ⁊ flagella ad emēdationē inferre cogit. f Et stabit

Nico.de lyra

a Et erunt. Hic incipit versus in hebreo: vbi agit̄ de fidelib⁹ multiplicatione ad passionē xp̄i sequente: sm q̄ dicitur Job. xij. Multi granū frumēti cadens in terrā mortuū fuerit: ipm solū manet. si aūt mortuū fuerit multum fructū affert. Sciendū igit̄ q̄ post passionē xp̄i ⁊ publicationē euāgelij: populus totꝰ mūdi in tres ptes diuisus est: quaz vna ē iudeoz obstinatoz. alia est gētilis in infidelitate remanētiū. ⁊ de istis dicit: b Patres due i ea. i. in terra. c Dispergent ⁊ deficient. ⁊ hic defect⁹ pōt dupliciter intelligi. vno modo de defectu gr̄e et v̄itat̄: ⁊ sic a tpe publicationis euāgelij in q̄ oēs tenent̄ ad fidē catholicam: defecerūt due ptes iste. alio modo de cessatione vtriusq; sect̄e: ⁊ sic deficiēt in morte antichristi q̄n oēs iudei et gentiles ꝙuertent̄ ad fidem xp̄i. Tertia ꝫo ps est christianoz. de q̄ dicit: d Et tertia ps relinquet̄ i ea. i. in terra aliis duabus deficientib⁹ modis ꝓdictis. e Et ducam tertiā ꝓtem ꝙ ignem. f. acerbe tribulationis: qz christiani primo fuerūt afflicti a iudeis: vt ptz in Actib⁹ apl̄oz in pluribus locis: ⁊ postea a romanis principib⁹ ⁊ alijs tyrānis: et grauiꝫ affligēt̄ in psecutione antichristi. Uerūtn qz hec tribulatio ē ad ꝓbationē electoz ⁊ augmentū gr̄e ipsoz. ideo subdit: f Et vram eos sicut vrit̄ argentū ⁊c. vt nulla in eis re maneat imundicia: et qz pecs talium sunt exaudibiles. ideo sequit: g Ipe vocabit nomē meū. i. inuocauit me in oratiōe deuota. h Et ego exaudiā eū. ad nutum. i Et ipe dicet ⁊c. qz ꝓfitebit̄ me ꝙ fidē ⁊ ego eū ꝙ approbationē. La.XIII

Zacharie

Ozaliter. k mul̄ dauid ⁊c. Per fontē istū intelligitur largitas misericordie diuine: q̄ aperitur omnib⁹ ad deum reuertentibus ꝙ opa penitentie. l Et erit in die illa dicit dominꝰ exercituū: diſperdam nōia idoloz. i. vitioꝝ quoꝝ nomina a vere penitentib⁹ sunt exclusa. Eph.v. Fornicatio aūt ⁊ omnis imundicia aut auaricia nec nominet̄ in vobis: sicut decet sanctos ⁊c. m Et pseudo prophetas ⁊ spiritū imūdum ⁊c. ꝙ istos significant hereticī q̄ cū deſhendunt a patre spirituali ⁊ a matre grauiter puniunt: et si fuerint obstinati trādūtur iusticie seculari: ⁊ si reuertant̄ ad veritatē ecclie ꝓsitentur se fuisse punitos nō ex odio sed ex charitate. n Framea ꝛsurge sup pastorem meum ⁊c. hoc ad lr̄am exponit̄ de christo Matth. xxvj. Moraliter aūt pōt exponi de bono ꝓlato q̄ de nō aliq̄ꝫ q̄mittit tēporaliter afflīgi ad augmentū sui meriti. Quia tū ad hoc sequit frequēter dispersio gregis ꝙ diuersa vitia. Sed ⁊: a Et erūt in oī fra. scz diocesi dicti plati. b Partes due i ea dispergent. et ⁊c. q̄ maior ps ꝓpl̄ dimittit plātum i psecutiōe tyrānī. c Et tertia ps adhērēs sibi q̄ cū eo vnīt̄ igne tribulatiōis ꝛsicut cōligit̄ vsq; ad mōtē tēpli q̄ si ens est scissurā suā tēdit.

c In capitulo. xiij. vbi dr in postilla. Perdam nomina idolorum ⁊c.

Additio.

Dō autem idolatria. Post aduētū christi primū cessauit per mundū nō solum simpliciter: sed etiam totaliter saltis babetur in multis locis specialiter: Esa. ij. vbi dicitur: Et idola penit⁹ conterentur. Nec obstat quod dicitur de aliquibus barbaris quia hec cessatio intelligitur sm constitutiones seu consuetudines reipublice: quia nulla est gens que cogat colere idola sicut fiebat ante aduentum christi: licz in multis partibus remaneant aliqui non solum apud barbaros: sed etiam apud alias nationes peccantes in idolatria: sicut etiam inter fideles multi errāt superstitiosa faciendo: cum hoc tamen stat q̄ idolatria penitus cessauit cum nulli sit rex nec aliqua potestas publica que cultum idoloꝝ compellat sicut ante aduentum christi.

Replica.

In capitulo. xiij. vbi dicit: Perdā nomina idolorum. exponit postillator de tempore antichristi: ante cuius mortem nō cessabit in tota idolatria. Burgēs. autem per modum redargutiōis dicit q̄ post aduentum christi primum cessauerit omnis idolatria non solum simpliciter sed etiam totaliter. Sed illud non videtur verum ante tempora Silueſtri et Constantini quando tota respublica romana fuit idolatrie dedita: et cogebat ad idolatrandum. cui cōpulsioni restituerunt sancti martyres vsq; ad mortem inclusiue: vide huius materie correctionem supra Dañ. ij. et vij. de statua ꝓussa. La.XIIII

k Ece dies. Hic ꝙsequenter resumit persecutio antichristi ad hoc q̄ aliquid expliceꝫ qđ non est supra explicatum. ⁊ diuidit in duas partes. quia primo ponitur dicta persecutio. secūdo ponunt̄ aliqua ad ipam sequentia. ibi Et veniet. Circa primum dicit: Ecce dies domini veniunt. i. a deo dispositi et ꝓuisi. b Et diuidēt̄ spolia tua. ab antichristo et eius exercitu. m In medio tui capta. i. ciuitate. ꝙ qua subditur: n Et congrēgabo omnes gentes ad bieruslem in prelium ⁊ capiet̄ ciuitas: quia de omnibus gentibus aliqui erunt in exercitu antichristi. o Et vastabuntur domus. qz inde bona rapientur. p Et mulieres violabūt̄. antichrist⁹ enim adherentibus sibi labrabit habenas ꝙcupiscētie. q Et egrediet̄ pars ciuitatis in captiuitatē. vēdita per satellites antichristi. r Et rel̄iquū populi non auferet ex vrbe. qz aliqui ibi morient̄: et aliqui obedient antichristo: partim timore: et partim decepti ab eo: vt dictū ē supra: et q̄n vbi deficit humanū remediū solet adesse diuinū. ideo subdit: s Et egredietur dñs. ꝙ effectum sue iusticie. t Et ꝓliabitur ꝓtra gentes illas. i. contra antichristum et eius exercitū. v Sicut ꝓlat⁹ est in die certaminis. q̄ regē egypti pharaonē cū exercitu suo filios isr̄l insequentē submersit in mari rubro. Exo. xiij.

Et stabūt

Glo.ordi. Zacharie La. XIIII Nico.de lyra

a Et stabūt pedes ei⁹ in die illa ⁊c. q. in mōte oliueti fulminabit̄ antichristus: vt dictū est. ē. ⁊ qz in talib⁹ dei vindictis solet cū fulgure cē terremot⁹. ideo ꝓbabiliter pōt dici q̄ in fulminatiōe antichristi erit etiam terremotus quo peribit aliqua ps sui exercit⁹. ideo subdit:

b Et scindet̄ mōs oliuarū ⁊c. exponūt alij hanc scissionē in quattuor ptes fieri. s. ad orientē: occidentē: aquilonē: et meridiē. Ra. Sa. Ro dicit ipsam fieri in duas ptes. ita q̄ vna pars mōtis inclinabit̄ ad aq̄lonē: alia ad meridiē: ⁊ scissura erit ītermedia ita q̄ longitudo ei⁹ erit ab oriente in occidentē: ⁊ hoc cōsonat ei qđ postea subdit:

c Fugietis cōtingent̄ vallis mōtiū. i. vallis iosaphat q̄ est inter mōtē sion ⁊ mōtem oliuet: ita q̄ habet mōtē oliuet ab oriēte: ⁊ mōtē sion ab occidente. d Usq; ad. p̄rimū. s. locū dicte scissure: q̄ scissio mōtis oliueti iungēt̄ valli iosaphat. e Et fugietis timore ducti. f Sicut fugistis a facie terremot⁹ in diebꝰ ozie regis iuda: q̄ fm qđ habet̄. ij. Paral. xxvj. voluit sibi vsurpare pontificis officiū: ⁊ tūc fuit percussus lepra: ⁊ fact̄ est terremot⁹: vt de tali psūptione ostenderet̄ ira diuina. g Et veniet. Hic cōsequēter ponūt̄ tria sequētia mortē antichristi. s. finale indicium: ⁊ bonoꝝ ꝓmium ibi: Et erit. ⁊ stamus ecclesie post antichristi exterminiū ibi: Et reuertet̄. Circa primū dicit: Et veniet dñs deus meus. s. ad iudicium: nō tñ īmediate post mortē antichristi: sed erit ibi tēpus medium: vt plen⁹ dicit Ezech. xxxix. 2. Pa.16.e

b Oēs sancti cū eo. quia cū ipso indicabūt reprobos: ⁊ maxime apl̄os: q̄b⁹ dr Matth. xix. Sedebitis ⁊ vos sup sedes duodecim iudicātes ⁊c. i In die illa. s. iudicij. k Nō erit lux. s. reprobis quoꝝ erit maior numerus. fm q̄ dicit Matth. viij. Lata est via q̄ ducit ad pditionē ⁊ multi intrant ꝙ eā. l Sed frigus ⁊ gelu. i. horroz ⁊ timoꝛ q̄ per gelu ⁊ frigus de signant: eo q̄ ex frigore timoꝛ causat refrigiente sanguine ad cor: ⁊ sic mēbra exteriora reddunt frigida ⁊ trementia. m Et erit dies vna. s. iudicij. n Que nota est dño. fm q̄ dr Matth. xxiij. De die illa ⁊ hora nemo scit: neq; angeli ī celo: sed pater solus: ꝙ hoc tñ nō excludunt filij ⁊ spūsanct⁹ quoꝝ est vna notitia cū patre. o Nō dies neq; nox. s. ꝓprie. dies est̄ ꝓprie est latio solis sup terraz: ⁊ nox latio ei⁹ sub terra. In generali ꝫo resurrectiōe mortuoꝝ corpa erunt incorruptibilia: ⁊ sic cessabit generatio ⁊ corruptio in elementis: ⁊ motus celi q̄ est causa generationis ⁊ corruptionis: ⁊ sic nō erit dies ⁊ nox ꝓprie que causatur ex motu solis. p Et in tpe vesperi erit lux: id est cessante tpe qđ causatur ex motu celi erit lux pfecta beatis in gloria celesti: sicut dicitur est de reprobis q̄ nō erit eis lux sed frigus et gelu. q Et erit. Hic ponit̄ secūdū. s. retributio ꝑmij. cū dicit: r In die illa exibunt

Nico.de lyra

a Et stābunt pedes ei⁹ in die illa
a ꝫ nō i tenebris no solo declināre post meridiē.
sup mōtē oliuarū q̄ est cōtra hie/
a ꝫ vnde oriet̄ sol iusticie.
b rusalē ad orientē. Et scindet̄ mōs
oliuarū ex media pte sui ad oriē/
tē: ⁊ ad occidentē ꝓrupto grandi
c valde. Et separabit̄ montis me/
diū ad aquilonem: ⁊ mediū eius
d ad meridiē. Et fugietis ad vallē
montiū eoꝝ: quoniā coniunget̄
a ꝫ ꝓximitate vt parū differant.
vallis montiū vsq; ad ꝓximū.
e †Et fugietis sicut fugistis a facie
a ꝫ qui vsurpās sacerdotij lepra percussus est ad
eū ꝓpterare cora terra mota est.
terremot⁹ in diebꝰ ozie regis iu/
f da. Et veniet dñs deꝰ meus: oēs
q̄ sancti cū eo. Et erit in die illa
g non erit lux sed frigus ⁊ gelu. Et
a ꝫ iudex: nō hoi. non em̄ poterit ignorare quam in
arguit. ꝫ nō viasimodo dici vel noctis.
erit dies vna q̄ nota ē dño: non
a ꝫ cū ipso obtenebrescet. b ꝫ vel pere.
dies neq; nox et i tēpore vesperi
a ꝫ sanctis. b ꝫ que sola deo nota est.
h erit lux. Et erit i die illa exibunt
a ꝫ que dant vitā.
aque viue de hierlm. Mediū ea/
a ꝫ quod mortuum dicit: eo q̄ in eis aquis nihil
posset viuere.
rū ad mare orientale: ⁊ mediū ea
a ꝫ q̄b⁹ ducit ad egyptū. b ꝫ nec calore siccabū
turmec hyeme cōstringentur.
rū ad mare nouissimū. In estate
a ꝫ tūc cognoscet dñs deꝰ noster q̄s admirabile
est nomen tuū.
et in hyeme erunt: ⁊ erit dominꝰ
i rex super omnē terram. In die il
la erit dñs vnus: et erit nomen

a ꝫ nō mouebūt hi q̄bus dāa miser⁹ fuit.

Zacharie La. XIIII

aque viue de hierlm. s. celesti. de qua dicit Heb. xij. Accessistis ad sion montē ⁊ ciuitatē dei viuētis hierlm celestē: ⁊ ꝓ aquas vinas intelligit B vita bta fm q̄ dr Apo. vij. Agn⁹ q̄ reget eos deducet eos ad vite fontes aq̄rū: q̄ dicunt hic exire de hierlm: qz derivabūt ad oēs beatos. ⁊ō subdit: s Mediū ei⁹ ⁊c. qz beata vita derivabit̄ equaliter: supposita equalitate meritoꝝ ad electos q̄ ī principio mūdi nati sūt: ⁊ ad alios q̄ in fine mūdi sūt nasciturī. Or aūt ꝓ mare intelligat cōgregatio hoīm ꝓt Apo. xvij. vbi dr q̄ p aquas multas intelligūt ꝓpl̄i multi: mare vero dr cōgregatio aquaꝝ Sen. i. Cōgregatiōes aquarū appellauit maria. t In estate ⁊ hyeme erūt. i. ꝓpetuo. duratio ei⁹ ꝓpetua a pte finis ē de rone beatitudinis: q̄ ꝓpetuitas hic designat̄ ꝓ successionē estatis et hyemis: nō qz tūc sint ꝓprie: cū sint differentie tpis qđ tūc cessabit: ⁊ ꝓpetuitas nō pōt significari a nobis nisi ꝑ ptes tpis. Sic ei dr de eternitate diuina. Apo. i. Qui est ⁊ q̄ erat et q̄ venturus est.

v Et erit dñs rex sup oēm terrā: qz tūc cessabit ꝓlatio ⁊ dominiū non solū in bonis: ⁊ ꝫ etiā in angelis: inquātū reſpicit officiū administrationis: fm q̄ dr. i. ad Corinth. xv. q̄ xp̄s euacuabit oēm principatū ⁊ potestatē cū tradiderit regnū deo ⁊ patri. ⁊ō subdit: x In die illa erit dñs vn⁹. hoīm et angeloꝝ. y Et erit nomē ei⁹ vnū. in ꝓtri cū nolāt a nobis pluribus noibus: qz nominam⁹ eū sicut cognoscim⁹: in cognitionem aūt dei deuenim⁹ ex ꝓfectionib⁹ creaturaꝝ: q̄ sunt plures ⁊ distincte: ꝫ

pp in patria

uerint: tūc dñs erit. r. s. o. q. Uel p duo maria duo testamenta q̄ nisi flumine spūali⁹ intelligēte fuerint dulcorata amara sunt: littera occidente ⁊ spū viuificante. i. In die illa erit. Dicūt iudei q̄ xp̄s in aurea hierlm regnabit nō erūt idola nec diuersa cultura: sz vn⁹ dñs: et reuertet⁹ ois terra ad hoc q̄ deseruerat vt oēs vnū deū colēt: ⁊ ponit

Allego. legales hostias offerendas. Allego. Cū dominꝰ ihesus rex fuerit sup oēm terram: tūc erit vn⁹ dñs et q̄o scribit: Scitote q̄m dñs ipse est deꝰ ⁊ vnū nomē oim prana religione calcata: tunc reuertet⁹ ois terra in qua habitauerūt iudei vsq̄ ad desertū: id est vsq̄ ad pplm gētiū q̄ prⁱ⁹ deserⁱ erat: q: sine noticia legis ⁊ de colle rēmon. i. ad excelsum: quia de terra et de deserto ad colles: ⁊ de collib⁹ vsq̄ ad montana consurgem⁹: ⁊ inde vsq̄ ad austrū plene

L pſa. 22. lucis: ⁊ sic exaltabit⁹ ascēdendo ecclia et habitabit in loco vbi scriptū est: In loco pascue ibi me colloca. ⁊ a porta. b. incipiendo a ꝺtute quā dextra significat pueniēt ad portā priorē vt p eā ingrediant⁹ ad cereras. Post occurrit porta. an. vbi ē lapis angularis q̄ cōungit duos parietes in vnū. Post occurrit turris ananabel q̄ ꝺr gratissim⁹ deꝰ: de hac turre dicit sāc⁹

pſa. 60. ad dñm: Fact⁹ ē spes mea turris. f. a. f. i. q̄ turre nihil gratⁱ⁹ est hoī de labozib⁹ mūdi ad deum suspirāti. Inde venit ad torcularia regⁱ vt imitatores passionis xp̄i bibāt vinū q̄ letificat cor introducti i cellā vinariā dei: ⁊ q̄ hmōi torcularib⁹ inebriabūt: habitabūt i celesti hierusalē i q̄ nō erit anathema. i. maledictio. i. separatio a deo: sz secura quies cōfidēt⁹ in deo.

a ¶ Et hēc erit pla. Describit penas q̄s passuri sūt a ꝺ vbe dei pugnāt: stabit sup pedes ⁊ caro eoꝝ tabescet ⁊ desuet⁹ ⁊ occi⁹ eoꝝ putridi de suis foraminib⁹ excidēt ⁊ lingua q̄ dei populū blasphemabat ītra oēs cōputrescet: arbitrāt⁹ indei gētes q̄ hierlm ꝑpugnabūt tpe xp̄i sui talia mala passuras. ¶ Iuxta ītam i historijs legim⁹ hec mala p̄secutorib⁹ cōtigisse. Caro herodis et oculi ei⁹ cōtabuerūt: lingue multoꝝ i fetoꝛe ⁊ sanie dissolute sunt: preterea

Allego. restāt eis tormēta in futuro. ¶ Allego. Deficientib⁹ malis succresceūt bona: q̄ stant cū deo illis deflūt carnalia: oriunt⁹ spūalia defluentibus oculis q̄ terrena cōcupierāt: ponunt⁹ alij q̄s ꝓpheta leuat ad habitantē i celis putrescē te lingua blasphema: nascit illa q̄ tota die meditabit⁹ iusticiā dei et laudē. b ¶ In die illa tu multus. Lūcet q̄ in ecclesia fuerint mirabunt⁹ subiectionē hostiū ⁊ suā felicitatē: ⁊ man⁹ mutua fide et necessitudine copulabūt⁹ ⁊ iudas q̄ prius cōfessus nomē dei: ⁊ postea coactus a persecutorib⁹ dei ppli⁹ est p̄cipuus ⁊ ipse postea vertet⁹ ad leticiā: ⁊ cōgregabit⁹ diuitias gētiū: aurū sensus spiritualis: argētū diuine eloquētie: ⁊ vestes diuersarū virtutū quibus induat⁹ populum dei. ¶ Hec sibi infelix iudea ꝓmittit sperās accipere aurū q̄ dñm triginta argēteis appreciauit. c ¶ Sic erit ru. Hec iudei carnaliter implēda cōtēdūt q̄ p dñi victoriā admirabilē sicut boues corruēt: sic etiā bruta animalia in castris superent. ¶ Jumenta q̄ vno nosse cōpbendit ꝓ singuloꝝ peccantiū natura interꝑtranda sunt. ¶ Corruētibus a prioꝛ statu ⁊ in meliozē cōsurgentibus qui prius erat equus binniens ad vxoꝛem ꝓximi sui ꝑbebat mollia terga christo equiti. Qui mulus. i. sterilis virgo carne nō spiritu: cōuersus ad deū nō erit lignū aridū: sed babebit locum⁹ in domo dei ⁊ muris ei⁹. Qui camelus. i. granibus peccatis depressus medi-

Allego. tans legē dei: sed q̄ vngulā nō findit negligēs q̄ legit portabit onera christi. Qui asinus in frenis multos dños prius ferebat: strat⁹ vestibus apl̄oꝝ saluatoꝛē portat i hierlm. d ¶ Et celebrent fa. ta. hec q̄s indei i mille annoꝝ regno futura ꝓmittūt q̄ debeat celebrari festinitas tabernaculoꝝ in memoriā beneficioꝝ dei q̄ facta patrib⁹ eoꝝ sūt habitantib⁹ in tabernaculis in deserto. ¶ Qui est in ꝓfectu ⁊ certamine: habitat in tabernaculo tā q̄s aduena ⁊ peregrin⁹: sed submerso

¶ pharaone

eius vnum. Et reuertet⁹ omnis a terra vsq̄ ad desertum: de colle b
a ¶ vbi ē arbor maligranan. b ¶ vsq̄ ad austrā lem plagā.
remmon ad austrum hierusalez.
a ¶ exurget. b ¶ in loco pristino edificabit.
Et exaltabit⁹ ⁊ habitabit⁹ in loco c d
suo a porta beniamin vsq̄ ad lo
¶ orientalis.
cū portę primis: ⁊ vsq̄ ad portā
angulo⁹: ⁊ a turre ananehel vsq̄
ad torcularia regⁱ. Et habitabūt
¶ hierusalem.
¶ nullus imper⁹ hostilis nulla formido.
in ea: ⁊ anathema non erit amplⁱ⁹: sz sedebit hierlm secura. Et e f g
a erit plaga qua percutiet dñs oēs
gentes q̄ pugnauerūt aduersus
hierlm. Tabescet caro vniuscuiusq̄ stātis sup pedes suos: ⁊ ocu h i k
li ei⁹ cōtabescēt i foraminib⁹ suis: ⁊ lingua eoꝝ cōtabescet i oꝛe
a ¶ cū hec miracula in cōfusione ostiū fuerint expleta. b ¶ vel stupor.
suo. In die illa erit tumult⁹ dñi l m
magn⁹ i eis: ⁊ apphēdet vir ma- n
a ¶ formidine malorū pādere q̄ supponent.
num primi sui: et cōseretur ma
nus ei⁹ sup manū primi sui. Sed o
a ¶ cōtra metropolim suā: de quo suprādictū est.
⁊ iudās pugnabit aduersū hieru
a ¶ et dño cōcessa victoria.
salē. Et cōgrēgabūt⁹ diuitie oim p
a ¶ que militauerūt cōtra hierlm. b ¶ hec in ministerio preciosiora reparant.
gētiū i circuitu: aurū ⁊ argētū ve
¶ tes.
stes multe satⁿ. Sic erit ruina eq q
a ¶ populus iudeoꝝ est camelus qui legē dei ruminat: sed nō findit vngulā vt credat in patrē et filiū: nec bruidit literā a spū et onere legis ꝑmit.
⁊ muli ⁊ cāmeli ⁊ asini: ⁊ oim iu-
mētoꝝ q̄ fuerint i castris illis si-
a ¶ hominum.
cut ruinā hec. Et oēs q̄ reliqui fu r
erint de vniuersis gētib⁹ q̄ vene
rūt ꝓ ra hierlm: ascēdent ab an- s
a ¶ per singulos annos.
no in annū vt adorent regē do- t
minū exercituū: ⁊ celebrent festi- v

plicata. r ¶ Et oēs. Hic ꝓpheta resumit apostolum. f. statū eccle post antichristū q̄s oēs generaliter cōuertent ad xp̄m: vt. s. dicū est. ⁊ ī dicit: Et oēs q̄ reliq fuerint de vniuersis gētib⁹ q̄ venerūt ꝙ hierlm: q: alij q̄ venient cū antichristo magis coacti q̄s voluntarie: et illi cōuertent⁹ ad xp̄m visa alioꝝ morte. ī subdit:

s ¶ Ascēdēt ab anno in annū. i. singulis annis diebꝰ solennib⁹ ad hoc statutis ab ecclia. t ¶ Et adorēt regē dñm exercituū. i. xp̄m qui est rex nō solū holm sed etiā angeloꝝ. v ¶ Et celebrent festi. tabernaculoꝝ.

non acci-

pharaone ꝙueniet in terrā ꝓmissionis: hic debet celebrare solēnitatē tabernaculoꝝ vt ō tabernaculo ad atria dei: ⁊ de atrijs ad domū: ⁊ a domo ad tēplū festinet. a ¶ Et erit q̄ nō ascēderit. Hierlm. i. eccl̄ia nō ē in locis humilib⁹: sz in montē sita: vt vndecūq̄ possit videri. ¶ Qui q̄ vult adorare dñm ascēdat ad mōtana. ¶ Qui vero ō familijs terre est. i. aliq̄ occupatione terrene vite depressus: ⁊ ī deum nō pōt adorare i mōtib⁹ terra illius non irrigaꝫ celi imbrib⁹.

b ¶ Et si fa. Hec oēs indei carnaliter sperāt futura circūcisionē sibi ⁊ cōingia i mille annoꝝ ꝙterio ꝓmittētes: ne implearetur in illis maledictio q̄ sterilib⁹ p legē indicit. ¶ Ediu alijs ꝓmanet egyptus vt ethnicus: nō pōt sub rigere gradū ad celsa. ideo caret imbre dei: ⁊ hoc peccatum erit maximū egyptio et assyrio: chaldeo: syro: moabite: ⁊ ceteris gētib⁹ si noluerit cerere de terris suis: vt desistāt esse boies et effecti israelite i q̄b⁹ vol⁹ nō ē: ascēdāt i hierlm: vt p tabernacula ⁊ veniāt ad domū eternam. c ¶ In die erit. Iuxta ītam tpe ꝙcrue solennitat⁹ ⁊ regni hierlm pacat⁹ oīb⁹ nō erit op⁹ ethiopū: nō erit mercator ⁊ decor phalerarum ad cultū dei est cōfert⁹ deus: ⁊ multis vndiq̄ confluentib⁹ ad sacrificia assidue erūt lebetes in cultu sacrificioꝝ: sicut phiale solent assidue lucere coram altari: nec erit aliquis lebes ad alium vsum dedicatus.

¶ Cum lebetes fuerint versi ī phialas: tūc qui reliqui fuerint de vniuersis gētibus carnes coquent victimarum ne crudam comedant carnem: sed omnis humor exꝙcoquat⁹: nec erit necessarius mercator: qui de loco ad locum merces deferat. ¶ Per equos insana libidinis intelligitur. per frenos sermo dei auro sapientie et argento eloquū compositus. Hoc freno retinet⁹ libidinosus ne in preceps corruat: sed recto itinere pergens mollia terga domino ad sedendum ꝓbeat et cultui illius prone sit cōseratus: et lebetes in q̄bus coquebant carnes sacrificioꝝ vertūtur ī phialas: quia illi qui carnaliter intelligebant de sacrificijs legalibus versi in spiritualem intelligentiam: fiunt lampades ardentes ⁊ lucētes in domo dei.

¶ Cum mentes credentium erunt verse in spirituales phialas ad suscipienda diuersa aromata virtutum. tunc immolantes deo sacrificium laudis coquent illud igne spiritussancti: nec erit in domo exactōis merces eoꝝ: quia dominus de ecclesia sua ementes et vendentes eiecit ⁊c.

¶ Onus

a uitatē tabernaculoꝝ. Et erit a
qui nō ascenderit de familijs ter
re ad hierusalē vt adorent regē
dominū exercituū: nō erit super b
a ¶ dulce benedictionis.
b eos imber. ¶ Et si familia egy- c
pti nō ascenderit ⁊ non venerit:
a ¶ imber. b ¶ reparabitur.
nec super eos ērit. Sed ērit ruina d
qua percutiet dominus oēs gen
tes que nō ascēderint ad celebrā
dam festiuitatē tabernaculoꝝ. z.
¶ reparabitur.
Hoc erit peccatum egypti: ⁊ hoc e
peccatum oim gentium que non
ascenderint ad celebrādam festi- f
uitatem tabernaculoꝝ. z. In die
a ¶ aurū et argentū quo frenū solet ornari
illa erit quod sup̄ frenū equi est
a ¶ mores primo sacrificia legalia carnaliter assecrātes ꝙ virulenta carnis gustabūt flores virtutū et ita cōsecrabunt dñs in visione pacis ⁊ confessione veritatis.
sanctū domino: ⁊ ērūt leberes in g
domo dñi quasi phialę coꝝ alta h
ri. Et erit oīs lebes in hierlm ⁊ in
iuda sanctificat⁹ dño exercituū.
Et veniēt oēs īmolātes ⁊ sumēt i
¶ lebetibus.
ex eis: ⁊ coquēt in eis. Et nō erit k l
mercator vltra in domo dñi exer
cituum in die illa.

¶ Finit ꝙcharias ꝓpheta.

vinū. l ¶ Et ve. oēs īmolantes. sacrificiū noue legis q̄s est eucharistia. k ¶ Et coquēt in eis. i. ꝫ sacrificiū offerēt in ardore charitatis q̄ tūc vigebit in ecclia: nis: ⁊ est hic metaphorica locutio. sicut. s. ¶ Et nō erit mercator ⁊c. q̄s vltius simonie toraliter cessabit in eccl̄ia. Sciēdū aūt q̄ expositores nr̄i cōiter tres vltimas ꝓtes hui⁹ ca. exponūt aliter. ab illo eīm loco: Et reuertet⁹ ois terra ⁊c. vsq̄ ibi: Sed sedebit hierlm secura. inclusiue exponūt de ꝓmio beatorū post iudicīū cōtūgendo ille ꝓcedenti. ⁊ q̄s subdit: Et hec erit plaga vsq̄ ad locū illā inclusiue. Sicut ruina exponūt de supplicio reproboꝝ: ⁊ q̄s subdit: Et oēs q̄ reliqui fuerint ⁊c. vsq̄ ad finē ca. exponūt de ꝓcessu eccle post montē xp̄i⁹ ita q̄s illud quod dr: In die illa erit q̄s sup frenū equi est sanctū dño. exponunt de tpe cōstātini i q̄ multū fuit dilatata eccl̄ia: in cui⁹ freno mater ei⁹ helena dr fecisse poni vnū de clauis xp̄i ⁊ alia in ei⁹ galea: vt sic esset securus ster ꝓtoꝝ picula. Istas expositiones nō ꝓsequoꝛ in ꝓticulari: q: in glosis ⁊ alioꝝ postillis posiunt a quolibet videri: videt⁹ mihi saluo meliori iudicio q̄ expositio q̄ posui sup istas tres ꝓtes magis ꝭe istaꝝ ꝓtiū cōsonat ⁊ etiā ꝓcedēti. ¶ Ca. XIIII

Moraliter. k ¶ Ecce dies veniūt. Istud caplm ad ꝭram exposui ō antichristi ꝓsecutione cui⁹ figura fuit ⁊ est oīm fidelium ꝓsecutor: ꝓpter q̄s exponi pōt de ꝓsecutione facta sub Cosdroe rege pharū: ⁊ de ꝓsecutiōe Homar rege arabū. nā vterq; cepit hierlm successiue tū: et pplm bonis spoliauit: ⁊ partim occidit et captiuauit: ꝓtē tū in ciuitate dimisit sub afflictione grauī ⁊ seruitute. ī. q̄ sequit: ¶ Et reliquū pplī nō auferet⁹ ex vrbe. ⁊ hec seruitus granis durauit vsq̄ ad xp̄m Godefridi de bullone et alioꝝ ꝓncipū q̄ ei uitatē et populū liberauerūt a seruitute dicta cū auxilio diuino vi armoꝝ. ideo subdit: sz Et egredi⁹ dñs ⁊ ꝓliabit cōtra gētes illas. f. saracenicas quas debellauit ꝓ principes christianos. b ¶ Stent ꝓliatus est in die certaminis. q̄s in vltione mortis christi capta fuit hierlm a romanis. a ¶ Et stabūt pedes ei⁹ in die illa sup montē oliuaruꝫ. illa nāq; die q̄ dicti principes christiani ceperunt hierlm ⁊ ꝓ labore fatigati vellent cessare ab insultu vilus fuit vn⁹ in specie mili

pp ꝛ us sup

Universidad de Alcalá
Biblioteca

Moraliter

tis sup mõtē olivet q cū clypeo faciebat signū ne discederent ſ hosti⁹ insultarent ⁊ illud signū fuit a deo datū: nā eadē die ciuitas fuit capta. b Et scindet. Istud põt exponi de scisma te grecoꝝ: p monte eñ olivarū põt ecclesia militās intelligi ꝺ qua dr Esa. ij. In nouissimis diebus erit mõs dñi sup verticē montiū ⁊c. ⁊ sic dr: † Et scindet mons oliuaꝝ ex media parte sui ad orientē: in qua habitāt greci. † Et ad occidētē. vbi sunt latini. † Et fugietis ad vallem montiū meoꝝ ⁊c. i. fugere debetis ad obedientiā ecclie romane cui⁹ montes magni sc. Petrus ⁊ paulus sunt patroni. k Et venient dñs deus mē ⁊ oēs sancti eius cū eo ⁊c. hoc ad litterā exponit de aduentu ad iudicium finale: nec occurrit mihi alia spiritualis expositio conuenientior: hic ponenda.

¶ In ca. xiiij. vbi dr in postil. Et scindet mons oliuarū.

Additio. j.

¶ Prout littera sonat plane scissure mon- tis oliueti in quatuor partes est intelligenda: dicit enī scindet mons oliuarū ex media parte sui ad orientē et ad occidentē: ⁊ sic in hac scissura media pars mōtis oliueti erit orientalis ⁊ media ps occidentalis. Non enī dixit ab oriente in occidentē: sed ad orientē ⁊ ad occidētē ⁊ sequit. Se parabit montis mediū ad aquilonē ⁊ mediū eius ad meridiez. Ex quo habet alia scissura: sm quā media ps montis erit aquilonaris ⁊ media meridionalis: ⁊ sic pater manifeste q̄ hec diuisio fiet i quatuor ptes ad modū crucis. Ra. Sa. vero fugit hanc planā expositionē ne intelligat mõs oliueti in forma crucis scindi: fugit ei signū crucis: sicut et diabolus pater eius.

¶ In eodem ca. vbi dicit in postilla: Potest etiā dici q̄ sicut christiani celebrant festa patre.

Additio. ij.

Quidā expositores hebreoꝝ dicunt q̄ bellum de quo hic loquit erit tempore festi tabernaculoꝝ: ⁊ ppter hoc illud festum celebrabit postea cū multo maiori solennitate q̄ antea: ⁊ hoc põt applicari ad ppositū nostrū: quia si ista miracula fient tēpore huius festi fideles remanētes inter tempus hui⁹ belli ⁊ diē iudicij rationabiliter debent statuere q̄ fiat illud festum de nouo celeberrimum sic q̄ omnes teneant ad ecclesiam venire que est hierusalem spiritualis ⁊c.

Replica.

In capitulo. xiiij. vbi dicit: Et scindet mõs oliuaꝝ vbi postillator allegat quosdā qui exponūt de scissura montis in quatuor partes p modum crucis. allegat etiaꝫ Ra. Sa. qui dicit scissurā solū fieri ab oriente in occidentē: cui videt littera consonare vt pz in postil. Sed Burgeñ. motus contra Ra. Sa. dicit eoꝝ fugere planam expositionem: quia fugit signum crucis sicut et diabolus pater eius: sed tamen intentioni Burgeñ. videt obniare fuga de qua dicit in littera quia crucis mysterium quod ad litteram putat Burgeñ. describere non est materia fuge sed refugij.

¶ Additiões Pauli episcopi Bur. ac repliee magistri Matthie doringk sup Zachariā ,pphetā finiunt.

Nico. de lyra

¶ Incipit exposito ,plogi in Malachiam ,pphetā p fratrē Britonem.

Deus p moysen ⁊c. In isto p logo in tra ea q̄ in ,pbia dicunt oſtdit ppli israelitici ingratitudo: ⁊ cinſdē increpatio. Procedit aūt i isto ,plogo p hūc modū. Primo exprimit bñficiū dei ſ stiuū pplo. secō ostēdit ppli ingratitudo. ibi: Sed qr tāti muneris. tertio subdit diuina increpatio. ibi: Ideo p malachiā ,pphetā ⁊c. Beneficiū aūt dñi exprimit in duob⁹. primo i officio ſstituto sacerdotib⁹. secō i dignitate officij ipius: ⁊ ista dignitas notat. ibi: Vā ⁊ sacerdotes ⁊c. Officiū aūt ē mediationis: qō ē duplex. ſ. ppli ad deuz qđ notat primo: ⁊ dei ad ppm quod notat secō. ibi: Quib⁹ legē ⁊c. i ō ei q̄ instituit sacerdotes i officio offerēdi sacrificia dat officiū meditationis ppli ad deū: ⁊ i hoc q̄ dedit legē sm quā debebāt regere ppm dat officiū meditatiōis dei ad ppm. Dicit igit: Deus p moysen. Nota q̄ post reditum iuda de captiuitate babylonica q̄ fuerāt reuersi edificabant sibi domos et habitabāt i illis nōdū tēplo reedificato. vt hr Aggei. j. B. Missi fūt ꝑ a dño Aggeꝰ ⁊ Zacharias ,pphe ad increpādū eos ,pter negligentiā ⁊ mozā reedificatiōis tēpli: ⁊ ad exhortādū ad edificandū: q̄ raliter exhortati statim tēplū ⁊ altare reedificauerūt qui dꝰ reedificatiō eimerūt aliud petiū. ſ. q̄ sacerdotes maculā habētes sacrificabāt ꝺ illā ,phibitionē Leui. xxj. D. Homo ō semine mo p familias q̄ habuerit maculā nō offerret panes domino deo suo: nec accedet ad ministeriū eius. Itē offerebāt sacrificia maculā habētia ꝺ illā ,phibitionē Leui. xxij. C. Si macula habuerit nō offeret ⁊c. ,pter qđ dñs subtraxit illis ꝑpalia bñficia. Aſt missus fuit malachias a dño ad increpādū eos ⁊ oſtdit diuina bñficia ⁊ eoꝝ ingratitudines ex hoc q̄ ꝑcepta dñi cōtēnebāt: ⁊ hec tangunt hic. dicit igit: Deus p moysen populo israeli ꝑceperat sacerdotes tabernaculi sui ot corpali vitio liberos Leuit'. xxij. b Hostias ot vitio va. sibi offerre. Leui. xxij. Qui obtulerit oblationē suā vel vota soluēs vel spōte offerēs ā q̄ illud obtulerit i holocaustū dñi vt offerat: masculꝰ imaculat' erit ex bob⁹ vel ovib⁹ vel ex capris: si maculā habuerit nō offeretis ⁊c. Duo q̄ ꝑcepit dñs. ſ. sacerdotes esse sine macula. scīm ⁊c. j. Machab. iij. E. Et elegit sacerdotes sine macula volūtatē habētes i lege dei offerre etiā hostias carētes macula: sicut scribit Leui. xxij. i multis locis. c Quib⁹ legē suā. Hic tāgit de officio meditationis ,put erat dñi ad ppm

Nico. de lyra

pplm: qō q̄dē officiū erat vt intimando pplo legē ⁊ ꝑcepta dñi: pplus veniret i obedientia dei: primo q̄ exprimit officiū. secō vnitas siue ritus officij ibi: Et q̄ sacrificioꝝ. dicit igit: Quib⁹ sacerdotib⁹. d Tegē inā ad reg. po. ob q̄ dederat Eccēb. xliij. F. Populū meū docebūt q̄d sit inter sanctū ⁊ pollutū: inter mūdū ⁊ imūdū: ⁊ oſtēdēt eis: ⁊ cū fuerit cōtrouersia stabit i iudicijs meis ⁊ iudicabūt leges meas. Et Dan. xiij. dicit: Egressa ē iniqtas de babylone a senioribus iudicib⁹ q̄ vidēbant regere pplm. e Et q̄ sacrificioꝝ obla. inter. dei ⁊ ho. facti ⁊c. Deut. v. A. Ego sequester ⁊ medi⁹ fui inter deū ⁊ vos. ad Heb. v. A. ois põtifex ex hoīb⁹ assūpt⁹ ꝑ hoīnes cōstituit i his q̄ sūt ad deū: vt offerat dona ⁊ sacrificia ꝑ ꝑctis. f Hopulis ꝑce. ⁊c. Judith. viij. L. Cīm vos qui estis ꝓsyteri i pplo dei ⁊ ex vobis pēder alia illoꝝ ad eloquiū vestrū corda illoꝝ erigite. g Aū sacerdotes an. ⁊c. Malach. ij. B. Labia sacerdotis custodiūt sciēā ⁊ legē requirent ex ore eius: qr angelus dñi exercituū est. Sed Eccēb. vij. Br Quereē visionē ō ,phe ta ⁊ lex peribit a sacerdote: ⁊ cōsiliū a senioribus. h Sz qr tāti muneris gratiā. Hic exprimit ingratitudo ppli ex duob⁹. ſ. ex cōtēptu diuini muneris. ibi: Sz qr tanti muneris ⁊c. ⁊ ex inobedientia diuini ꝑcepti. ibi: Suprādict⁹ ppls ⁊c. vbi notat inobedientia ppli: ⁊ etiā sacerdotū in duob⁹. i Ō q̄ alia macula habētia offerebāt. ibi: Sacrificia vitio deturpata: ⁊ i Ō q̄ ipsi offerētes maculosi erāt. ibi: Ipsis criminib⁹ ⁊c. dicit igit: Sz qr tāti muneris gratiā cōtēnētes suprādict⁹ ppls ac sacerdotes sacrificia vitio deturpata. Malach. j. D. Immolātis de rapinis claudā ⁊ lāguidū: ⁊ iniquitas mun⁹: ⁊ ō vr eodē. L. Nō mihi volūtas in vobis dicit dñs exercituū: ⁊ mun⁹ nō suscipiā de manu vestra. Ipsis criminib⁹ atq̄ ꝑceratib⁹ maculati deo offerre cepersūt Malach. ij. Eos recessisse de via ⁊ scādalizasse plurimos i lege. Itē eo dē. Opiebat' lachrymis altare dñi fletu ⁊ gemitu: ita vt vltra nō respiciā ad sacrificiū: nec accipiā placabile q̄d de manu vra. i Ideo p malachiā ⁊c. Hic subiūgit diuina increpatio ,pl eoꝝ ingratitudinē: fit aūt hic duplex increpatio. primo ex fit ꝑpatio diuie bñficētie. secō fit ꝑpatio huiusmodi eoꝝ ⁊ malicie. ibi: Vā reliq̄ lectiōe cōpēdia. Itē i ꝓmpte notāt duo. ſ. act⁹ siue ꝛdba ꝑperatiōis: ⁊ inflictio ꝑperātis. secūm tāgit ibi: Et dixistis. ⁊ ibi rangit ꝓmo questionem ppli. secō rūsio dñi. ibi: Nōne frat fuit esau ⁊c. quēstio ē inducium

Ref. ad 2 Jhn. xx. a

† Dela. 2. b

Glo. ordi. Malachie Ca. I Nico. de lyra

Ra. Sa. Dela. 2. b

Onus verbi dñi. Malachi interpretat angelus meus. vñ Origenes ēt angelū fuisse putat ꝑm q̄ de iohāne dr: Ecce mitto angelū meū ad faciē tuā: qđ nos oino nō recipim⁹: vt angelus de celo veniēs assūpserit corꝑ humanū: vt ista eī q̄ a dño mādata sūt loquerēt. Dicitur ō hebrei hūc fuisse esdrā sacerdotē ⁊ post aggeū ⁊ çacharīā ,pphetasse ⁊ iō nō habere titulū: q̄ liber esdre dicit ipm esdrā ⁊ alios secū ascēdisse de babylone anno. vij. artaxerxes regis ꝑsarū. Et ideo putāt ipm esdram q̄ malachias sub artaxerxe hāc ,pphetā am cōtexuisse. ¶ Malachias

Nico. de lyra

cū bñficij: rūsio est manifestatio iusticie dei bñfacientis ⁊ illoꝝ ingratitudinē increpātis vt ꝑteritis. dicit igitur: Ideo. i. ꝓpter ꝓnotatā ingratitudinē. q Per mala. p. de⁹ po. sub. ista increpās. ſ. i ,pphetia sequēti. i. incohās increpare. hic ē cēsi inchoatio increpatiōis. ſ. aūt vbi tāgit eoꝝ malicia. ſ. Mā reliq̄ ⁊c. ponit cōsūmatio. Inchoat ēt in ostēsione bñficioꝝ: cōsūmat in ꝑperatiōe malicie ingratoꝝ. b Dilexi vos dicit dominus. Ecce manifestatio bñficij: vide Malach. j. vbi ponūt verba ista.

q Nōne frater erat esau ia. ⁊c. hic insinuat iusticia increpāt' ex duob⁹: scz ex cōdecētia diuine iusticie reprobādo esau ⁊ eligēdo Iacob: ⁊ ex congruētia vbi ,propositi ad eoꝝ increpationē. ibi: Cui⁹ rei gra ⁊c. Just⁹ ēt fuit reprobādo esau ⁊ eligēdo Iacob. si militer iuste fecit increpādo eos negligēto tāto bñficio eis ſstito i electione eoꝝ i ꝑe suo Iacob. dicit igit: Nōne frater erat esau Iacob dicit dñs. q. d. sic: Heb. xxv. D. d Et dilexi Iacob. esau aūt odio habui Malach. j. ita dicat: i Ō dilexi vos q̄ cū esau ⁊ Iacob ēnt fratres: dilexi Iacob patrē vestrū ⁊ nō esau fratrē eius: nō tñ iniuſt⁹ fui nec iniuste egi: ⁊ hoc est qđ sequit:

q Esau aūt frater Iacob nō iniqua. i. iniusta. f Aut spōtanea volūtate. q̄n aliq̄ fuerit rō. ſ. mala opa esau in p̄scētia: ꝛ ei demerita simpliciter non sint cā reprobatiōis. dico eā ꝓprie loquēdo in ꝑsentiarū: nihilomin⁹ cā ē q̄re semp ꝑcunct quātū ad Ō q̄ nō apponit eis gratia: nec cōferē gloria.

g Dei sine meriti gra. cōgrui supplendo ē eni cā ꝓdestinatiōis ex pte ꝓdestinati ei⁹ ogatio bona: vel q̄ se ꝑparat: ſz cōgruū ē ⁊ quasi quodāmodo motiuū cōferētis vt gram infundat: sic inquā Iacob electū non sine gratia meriti. i. nō sine ꝑparatione: qō intelligendus est quātum ad ꝑparationē gratie in ꝑsenti vel nō sine gratia meriti. i. opis meritorij quo ad gloriā in futuro. Manifestū est: ⁊ ,pbat hoc dicēs: h Cū sm ꝑscientiā suā. vidisset mala esau ⁊ ꝑparationē Iacob ad bonū ⁊ ad opa meritoria. i Esau q̄ dē effusionē sanguinis fraterni cōcupiscere: Heb. xxvij. H. Odcrat semp esau Iacob ꝑ benedictione qua benedixerat ei pater: dixitq̄ in corde suo: Veniēt dies luctus patris mei: ⁊ occidā Iacob fratrem meum. k Jacob aūt ob sui. i. dei: l Cognitionē: Heb. xxvij. H. Vidi dñm facie ad faciē ⁊ salua facta est anima mea. ac si diceret: Cognoui dominū qr ipse me cognoscere dignatus est. m Cui⁹ rei gratia. Hic ostendit verbū ꝓpositum congruere ad increpationē illorum. Primo igit insinuat ipsa cōgruentia q̄ fuit electio Iacob

Nico. de lyra

ratio electionis. ibi: Cui⁹ ex operib⁹. dicit igitur: Cui⁹ rei gratia. i. gratia electionis Iacob ⁊ reprobationis esau. n Sup qđ dicto vsus est exemplo. ſ. exemplo Iacob ⁊ esau ad increpationē iudeoꝝ. hoc inquā exemplo:

o Dilexi Iacob: quasi dicerет qr sic dilexi patrē vestrū ⁊ fratrē ei⁹ reprobaui: magnū vobis bñficiū ꝓstitui: ide ē q̄ ,pphetia vsus ē exemplo dilectionis Iacob ⁊ reprobatiōis esau ad increpationē in deoꝝ.

p Cui⁹ ex operibus. cōtinua sic. † Dela. 2. b
ita modo vsus est. ſ. dicto exemplo ad populi israel increpationē q̄ ostendit gratia quā fecit deus illi. Cui⁹ ⁊c. i. licet ex illis que de Iacob ⁊ esau scripta sūt: Heb. xxv. D. patet esau dignū fuisse reprobatione ⁊ Iacob electione. dicit igit: Cui⁹ ex operib⁹ memoratoꝝ. i. esau ⁊ Iacob.

q Quorum memoratoꝝ ⁊ operū cōtinuē. r Liber geneseos meminit: Heb. xxv. c. j. in pluribus capitulis. Licet sic: Cuius rei gratia: q̄ ad ostēdēdū q̄ de factis eorum prescientiaꝫ habuerit. ſ. dicto exemplo vsus ē: q̄ tales cōstat sic diuisos fm reprobationē ⁊ electionē antecē natos. Cuius ex operibus. q. d. constat q̄ de⁹ facta eoꝝ ꝑscius erit q̄ in genesi determinē aperte: Heb. xxv. vbi dicit: Quibus adultis factus est esau vir gnarus venandi ⁊ homo agricola. Iacob aūt vir simplex habitabat in tabernaculis. s Mā reliqua. Hic subdit de imporatione malicie eoꝝ: que ostendit in duobus. ſ. in prevaricatione diuinoꝝ mandatorum quo ad ritum sacrificioꝝ ⁊ quo ad cultum idoloꝝ. Continuat sic: in principio ,pphetie vsus est exemplo dilectionis Iacob ⁊ odij esau iad insinuandū gratiā indebis ꝓstitam ⁊ ingratitudinē increpandā: ⁊ consequēter in ,pphetia manifestata est eoꝝ trāsgressio. Vaꝫ reliqua. ſ. ab eo qō dictū ē in principio. ſ. Dilexi vos ⁊c. † Dela. 2. b

t Que lectione cōpensa sunt. i. dicta consequēter in prophetia.

v Prevaricatione populi israel in i obruādis sacrificijs dei. Malach. j. Offeretis sup altare meū pollutū panē ⁊c. Item in eodē. D. Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum ⁊ votum facies immolat debile domino ⁊c. x Increpationemq̄ in eundem scilicet populum israel. y Qr deos alienos coluerunt significant: Malachie. iij. Transgressus est iuda ⁊ abominatio facta est in israel: et in hierusalem: quia contaminauit iudas sanctificationez domini quam dilexit: ⁊ habuit filiam dei alieni. Item Malachie. iij. A diebus patrum vestroꝝ recessistis a legitimis meis ⁊ nō custodistis.

¶ Finit qualiscunq̄ expositio istius ,plogi.

¶ Postilla Nicolai de lyra super Malachiam ,pphetā incipit.

¶ Capitulū I

Onus verbi domini. Hic incipit ,pphetia malachie. Et dividit in duas partes scz in ,principium et tractatū. Tractatus incipit. ibi: Dilexi vos ⁊c. In prima parte describit impositio officij ,propherandi ipsi malachie. cū dicit: Onus verbi domini. i. officiū denunciandi verbum dīnū. Officiū ēt alicui impositū dicit onus eius fm cōem modū loquēdi quo frequēter vtunt ,pphete. Secundo ostē-

¶ Malachias latine interp̃tat angelus.i.nũcius. Quicquid enī dicebāt quasi a dño esset mādatū ita credebat: & ita nomē ei⁹ septuaginta interptes trāstulerūt. dicētes assūptio verbi dñi sup̃ isrl in manu angeli eius. Prophetauit aūt nouissim⁹ in babylone qñ & Aggeꝰ & Sciendū

ditur cui verbū hmōi sit denūciandū. cum dicit: a ¶ Ad israel. Post reditū enī captiuitatis babylonice quo tpe ppheterauit malachias: populus redīs nomē israel obtinuit: qz captiuitas decē tribuū nō redit. Tertio notificat ppheta ex nomine. cū dicit:

b ¶ In manu malachie. i. per ipsū malachiā. Malachias aūt interp̃tat angelus dominī: ex hoc aūt dicrūt aliqui qz fuit angelus i corpore assūpto. alij vero qz fuit esdras scriba: sed ista nō habēt auctoritatē ex scriptura. ideo eadē facilitate cōtēnunt qua ꝓbant.

¶ Dilexi vos. Hic incipit tractatus. Circa quē sciendū qz principalis intētio ꝓphetarū fuit denunciare xpi aduentū vt diffusius dictū fuit in principio Hieremie: & ideo malachias ꝑmo arguit multiplex peccatū populi. Secūdo denūciat aduentū christi ca.iij. Et qz penitentia de peccatis est dispositio ad receptionē redemptionis: ꝑm qz dicit Matth.iij. Penitentiam agite: appropinquabit enī regnū celorum: ideo prima diuidit in duas pārtes: quia ꝑmo ꝓpheta arguit sacerdotes & populum cōiunctim. Secūdo magis diuisim. ibi: Filius. Tgit primo arguit omnes simul de ingratitudine in gloria dei. d. Dilexi vos: & hec ingratitudo patet ex responsione populi cū dr: d ¶ In quo dilexisti nos: quasi dicat nō apparet erga nos ma dilectio specialis ꝑ ceteros: sed hec respō sio tanꝝ falsa excludit. cū subdit in persona dei: e ¶ Nōne frater erat esau iacob. quasi dicat sic: qz fuerūt filij eiusdem patris & matris: vt ptz Hen. xxv.

¶ Et dilexi iacob. dando ei benedictionē paternā & hereditans ꝓmissionē: que tñ annexe erant tūc temporis primogeniture. g ¶ Esau aūt odio habui. denegando ista sibi cū tū esset primogenit⁹: vt ptz Hen. xxv. & xxvij. hec aūt dilectio iacob et odiū esau fuerunt signa electionis & reprobationis eterne: & sic allegat apostolus Ro. ix. & in hoc apparet dilectio dei specialis ad populū israel qui descendit a iacob: & alio nole dictus est israel Hen. xxxij. secundo ostendit specialis dilectio ad isrl: & odiū ad populū descendentē ab esau per effectum. h ¶ Et posui montes eī⁹. i. terrā esau montuosam vt in solitudinē p nabuchodonosor regē. i ¶ Et hereditatē eius in dracones. talia esū animalia solent habitare in terra deserta: & etiā in ruinis edificioꝝ. k ¶ Et si dixerit idumea id est populus idumee.

¶ Destructi sumus sed reuertentes edificabim⁹: terrā nostrā melius ꝙ iudei reuersi edificauerūt suā. hoc excludit cū subdit in ꝑsona dei: m ¶ Ipſi edificabunt et ego destruam & vocabunt terminī impietatis: id est terra in qua viguit impietas: ꝓpter quam tratus est dominus cōtra terrā et populū in ea habitantem.

n ¶ Et oculi vestri. o iudei. o ¶ Videbūt vindictā meam in idumeis qui semp fuerunt vobis molesti. p ¶ Et vos dicetis magnificet dominus: id est appareat magnitudo eius.

q ¶ Super terminū israel: id est sup terrā isrl ipsam et habitatores eius ab hostibus ꝓtegendo & in bonis multiplicando.

r ¶ Filius. Hic cōsequēter arguit sacerdotes et populū diuisim: & primo de peccatis in deū. secūdo in ꝓximū ca. sequēti. Prima in duas: qz primo arguit sacerdotes. secūdo populares. ibi: Et vos. Prima adhuc in duas: qz primo sacrificium sacerdotuꝫ excludit & tñ ꝙ malum. secūdo sacrificiū noue legis cōcludit tanꝝ deo acceptissimū. ibi: Non est. Circa primū sciendū qz licet totus populus isrl diceret dei filius: Exo. iiij. Filius meꝰ primogenit⁹ israel. tamē sacerdotes ad eius ministeriū deputati dicebāt dei filij & serui modo speciali. & sic loquit hic: Filius honorat patrem. i. tenet honorare: quia habet ab eo esse nutrimentum & doctrinā.

s ¶ Et seruus dominū suum. sipple timebit. quia nō est in hebreo nec in libris correctis: sed subintelligitur. t ¶ Si ergo pater ego sum. & accipit hic si pro quia: quia deus est pater omnium per creationē et specialiter iudeoꝝ per legis dationem: que nō fuit data aliis populis ꝑ. cxlvij. Non fecit taliter omni nationi & iudicia sua nō manifestauit eis. & adhuc specialius sacerdotū quos elegit ad suum ministerium.

Ubi est

¶ Ad vos o sacerdotes. Corripit sermo diuin⁹ episcopos & ministros ecclesie negligentes: vel ofs ꝙ in xpo baptizati: xpi nole censenꝫ cur nomen eius despiciant: q̃bus aperit causas offense polluit panē. i. corpus xpi: q̃ indign⁹ accedit ad altare & mensam dominī: & sū nō scelerata voce: scelerato ope despicit. Vel doctor ecclesie mēsam diuine scripture polluit si vel ꝓ humana gla vel pro lucro tēporali vl fauore seculi auditoribus illam exp̃endit. Juxta traditionem hebreoꝝ debebāt sacerdotes panē ꝓpositionis serere: metere: molere: coquere. & nūc sumitis quoscūq; de medio & temerarie dicitis: In quo polluimus? Sed dñi sacramēta violantur ipse cuiꝰ est sacramētū violatur. Vel potest dici qz reuersi de babylone nōdū extructo tēplo habitantes in ruinis hierūm non habentes altaris oblationis gratie: & ideo sacrificia non offerre.

¶ Et si offeratis cladū et lāguidū nōne malū ē? Offer

¶ Allego. Cecus est anime victima que non illustrat christi lumine. Claudus est rogantis oratio que duplici mente accedit ad orādū: languida & omni infirmitate deꝑssa que nō habet christum dei virtutem et dei sapientiam. huiusmodi preces si offerant ecclesiarum principi aut cuilibet eruditorum sapientiꝫ doctori: nōne repudiabunt. ¶ Et nūc. Quia obtulistis debiles hostias et ola que dixi fecistis: Agite penitentiā si quomodo miserentur nostri deus: nullus enim ex ministris meis est: a maiore vsq; ad minimum qui non accipiat a me mercedem laboris sui de decimis & de his que a populo offeruntur.

¶ Non est. Regula scripturarū est vbi manifestissima ꝓpheta de futuris teritur: per incerta allegorie nō extenuare que scripta sunt. Increpat ergo sacerdotes iudeoꝝ & offerunt non idonea ad immolandum: vt sciant carnalibus victimis spirituales successisse. ¶ Et vos polluistis illud. Propterea o sacerdotes iudeoꝝ i omni loco offertur mihi oblatio munda: et est magnum nomen in gentibus: qz dicitis: Mensa dñi. c. e. quia deterat ornatus tēpli: putabāt reuersi de babylone minorem esse cultum religionis & dominus redarguit. ¶ Et ita potest dici: polluistis nomen meū in eo qꝺ dicitis: Quid ꝓdest si offeram⁹ optima: qua-

¶ Iacūq;

ego sū vbi est honor meꝰ: & si dñs ego sū vbi ē timor meꝰ

dicit dñs exercituū ad vos:

¶ sermo dirigit. ¶ ꝙ passi seruarē deberāno ad deū tora mere cōuerti & nūc cōtinuo: & eū quē occulta nō fallūt fictis ramenti quasi ignarū: vt vulnꝰ cōscientie impudēt dissimulētis. vulnis aūt sare in quo despectus offert sup altare meū panem pollutum.

o sacerdotes q̃ despicitꝭ no mē meū: & dixistis i quo despexim⁹ nomē tuū: Offertis

¶ propositionis.

sup altare meū pānez polluti. Et dicitis: In quo polluimꝰ te. In eo qꝺ dicitis: mēsa

¶ polluitis. ¶ opere.

mi⁹ te.

¶ o ministri altaris.

dñi despecta est. Si offeratꝭ cęcū ad immolādū: nōne malū

¶ quecūq; debilitare cōtendit.

est: Et si offeratis clāudū et lāguidū nōne malū ē? Offer

¶ ꝓni⁹ respueret & sibi factā iniuriā putaret: & offero deo quod non auderes homini offerre.

illud duci tuo si placuerit ei: aut si suscepit faciē tuaz dicit dñs exercituū. Et nūc deprecamini vultuz dei vt misereatur vobis: de manu enī vestra factū est

¶ quod improperauit vobis.

Ut si q̃ mō suscipiat facies vestras dicit dñs exercituum:

¶ & ex hoc ostendit acceptior deo esse seruitus illa q̃ i pūi mercede nō postulat.

Quis est i vobis qui claudat ostia & incendat altare meū gratuito: Nō ē mihi volūtas

¶ qui imūdi offerūt.

i vobis dicit dñs exercituū: munus nō suscipiā de ma

¶ nō in vna iudea vel sola hierusalē. vnde saluator: Pater manifestauit nomē tuū hominibus. q. d. m.

nu vestra. Ab ortu enim solis vsq; ad occasū magnū est nomē meū in gētib⁹: & in oi loco

¶ in cerimoniis christianorū.

sacrificat & offert noi meo oblatio mūda: qz magnū est nomē meū i gētib⁹ dicit dñs

¶ & cū nomē meū sit ita magnū futurū in gentib⁹ vos principes iudeoꝝ illud pollutis: sic enī vaticinia futurorū repit vt pūo tempus nō deferat.

exercituū. Et vos polluistis illud i eo qꝺ dicitis: mensa do

¶ altare pollutum putatis et holocausta superpositi et ignem qui deuorat: nec intelligitis deum non querere aurum et gemmas & multitudinem hostiarum sed offerētis deuotionē.

mini cōtaminata est: et qꝺ supponitur contemptibile ē cum igne qui illud deuorat.

¶ Ubi est honor meꝰ. quasi diceret. non defertis mihi honorē vt debetis. b ¶ Et si dñs ego sum. ꝙ gubernationē vestri specialē. c ¶ Ubi est timor meus. q. d. nō apparet in vobis. Et sciendū qꝺ vbi dicit hic: Et si dominus ego sum. In hebreo habetur. Si domini pluraliter: Ego sū: in quo designatur in deo pluralitas personaꝝ in vnitate essentie: qz nomē plurale coniungit cum ꝓnomine singulari. d ¶ Dicit dominus exercituū ad vos o sacerdotes ꝛc. ab illo enī loco: Filius honorat ꝛc. vsq; ibi inclusiue: In quo despexim⁹ nomē tuū: totus est sub vno versu in hebreo. Ex quo ptz qꝺ ab illo loco incipit arguere sacerdotes: et subdit responsio domini. e ¶ Offertis sup altare meum panem pollutū. Panes ei ꝓpositionis debebant per manus sacerdotum pistari formari et decoqui: & ipsi ad euitandū laborem faciebāt per alios hoc fieri: vt dicunt aliqui. Alij vero dicunt qꝺ dicitur hic panis pollutus eo qꝺ erat de tritico per rapinā acquisito formatus. f ¶ Et dicitis, vos male ergo. In quo polluimus te: & subdit domini responsio. In eo qꝺ dicitis. i. facto ostenditis. g ¶ Mēsa domini despecta est. per hoc enī qꝺ ponitis ibi panem ꝓdicto modo formarum & honorariis eam: & ad ꝑ induxit exemplum dicens: h ¶ Et si offeratis claudum & languidum. i. animal indebitum sup altare holocaustorum. i ¶ Nonne malū est. q. d. sic: quia hoc est prohibitum in lege. k ¶ Offer illud duci tuo ꝛc. q. d. si offerres illud principi terreno qui est cinis & pulvis nō placeret tibi: nec ꝓpter hoc exaudiret ꝓces tuas: & multo minus debent talia deo offerri. ideo ducit eos ad penitentiā d. Et nūc deprecamini vultū dei ꝛc. l ¶ Quis in vobis claudat ostia ꝛc. quasi diceret nullus de vobis impēdit mihi ista officia gratis: qz ostiarij templi & illi qui nutriebāt ignē in altari habebāt inde magnū emolumētū. m ¶ Nō est mihi. Vte cōsequēter concludit sacrificiū deo gratū excludendo ꝑdictū offerēdi modū cum dicit: Non est mihi voluntas in vobis. i. beneplacitū ꝓpter malum vestrum.

n ¶ Et munus nō suscipiam de manu vestra. quia sacrificia veteris legis nō erāt accepta nisi ex boni tate offerentis. ideo dicit Hen. iij. Respexit dñs ad Abel & ad munera eius. i. ad bonitatē abel principaliter & ad eiꝰ munera cōsequenter. o ¶ Ab ortu enī solis vsq; ad occasū. i. ꝙ orbē vniuersum.

p ¶ Magnū ē nomē meū i gē. qꝺ exponit Ra. Sa. dupliciter. Uno mō qz ꝛs gētiles adorarēt idola vt deos: tū dicebāt deū celi & terre excellētiorem illis dijs: sed ab hac expositione discordat qꝺ subdit:

q ¶ Et in omni loco sa. ꝛc. quia si gentiles cū deo celi idola colētes deo facerēt oblationē. illa nō erat munda cōtra deo: qz ab idolatria esset oblata. & ideo cū hoc ponit aliā expositionē dicēs: qꝺ iste passus i. telligit de iudeis iter gētiles ꝙ orbē dispsis: deum adorātibꝰ denote: quoꝝ oro & dr hic munda oblatio: & ꝙ eos nomē dñi ꝑdicat magnū i terris gentiliū & illud nō videt verū: nō scl ē verisile qꝺ illi q̃ erāt dispsi iter gentiles idolatras tpe malachie ecāt iustiores & mūdiores q̃ illi sacerdotes qui redierant de babylonica captiuitate quos hic arguit: vt dictuꝫ est: sed magis sequebantur mores gentilium inter quos habitabāt: ꝓpter quod dicēdū qꝺ iste passus loquit ad lām de sacrificio noue legis qꝺ ē eucharistia qꝺ ē mūdissimū & deo acceptissimū. i. olꝰ etiā tre nationiꝰ sūt alię xpiani & sacrificiū offerētes: & cū dr hic: r ¶ Quia mag. ē. nē. loquit ꝓpha de futuro ꝙ modū ꝓtis ꝓpter certitudinē ꝓphetie.

s ¶ Et vos pol. Hic ꝓnr ꝓpha arguit populares: qz illi q̃ debebāt offerre oblatiōes mūdas & electas offerebāt ꝺ pciorib⁹: vt videbit. ꝛ. & ideo hic arguit cū dr: & vos polluistis illud. s. nomē meū q̃tū i vobis est. t ¶ In eo qꝺ dr. sicut & sacerdotes.

v ¶ Mēsa dñi cō. est. i. pōt ibi fieri licite oblatio de minoribꝰ bonis. x ¶ Cū igne q̃ il. deno. i. cū igne q̃ fuit semp i altari holocaustoꝝ ad cremādū adipes sacrificioꝝ: q̃ poterat fieri ex q̃buscūq; lignis: & eodē mō arguebāt de sacrificijs ibi offerēdis.

pp 4 Et dix.

† ꝙ 1. di. oportet.

† 49. di. c. sacerdotes. & claudū &.

† ꝙ. 49. er. iii.

Universidad de Piura Biblioteca

liacūq; offerant̄ signe sūt denotāda. a de captinitate reuersi sum⁹: hōc dolūt⁹ fuimus: labore vie et pauore attriti sum⁹: qualitercūq; habem⁹ offerim⁹: ꝛ hoc dicēdo ꝓfligatis. i. p exfflationē indigna fecistis vestra sacrificia: ꝛ ideo nō suscipiā. b Maledict⁹. Quicūq; human⁹ animus in execratione sit peccā pōt innocere: ꝛ falsa satisfactione defendere: b quidēs diuin⁹ sermo: corrigit ꝛ condēnat: quasi nō offertis languida: et debilē rapinis ꝛ fletib⁹ miserox: ꝛ infra dicitis ō labore ꝛ pauptate offerim⁹ qō habem⁹: ꝓpterea audite qō infero. Maledict⁹ do. his verbis oñdit habere eos q̄ optima sunt: ꝛ offerre q̄ mala sūt. Allego. Pōt p maledictū et do. designari ꝓfs indeox q̄ de grege suo gētis habebat masculū: agnū q̄ rollit̄ perā mūdi: de q̄ fecerat votū q; venīēt suscipet. Sz qā vidit herē comīb⁹ inter virgulta noluit eū inmolare. i. suscipe: fz obmulit debile eligēs barnabā p quē signat diabolus. sed qz xp̄s erat rex magn⁹ sitq; ofa. iō gētes nomē ei⁹ fū formidoloso bono reuerebāt. Alit: Aliq̄ hō bū creat⁹ a deo habet ingenū aptū sacris disciplinis: fz tradit luxurie ꝛ inertie: ꝛ habēs masculū: offert debile. i. oratione nē aliq̄ animi gturbatione corrupta: hic sentiet in se ee cōpletū qō scriptuz est: Potētes potēter tormenta patiēt.

Allego.

Deū.22. b

Sap.6.a

Tnūc. Fecistis qō im. La. II pium est ad cōtēptū mei: fz qz malo penitētiā petētis ḡ mortē etiā nūc p cōminationē vos reno. co: sed si nolueritis. p.s.c. mittā in vos verā penuriā vt nō mētientes: fz oim rerū egestate coacti dicat̄ vos nō habere optima q̄ offeratis. Unde ꝓpie sacerdotibus dr q; si nō dederint gloriā nōi dñi q; suā bonā cōuersationē: patienk egestatē oim bonox: hi qz nō bñdicūt sanctis ex vero corde: ḃ p dulces sermones seducūt corda innocētiū: nō merent dei benedictionē.

Nico.de lyra

a Et dixistis. vos mēdaciter excusando. b Ecce de la. i. cū magno labore potuim⁹ talia sacrificia offerre ꝓpter paupertatē nr̄am. c Et ex. il. i. bonū qō debebat offerri rednxistis ꝺſi ad nihilū. d Et intu. de ra. ꝛc. ita q; erat ibi duplex petitus vnū ō ꝓmū. f. rapina. ꝛ aliud ō deū. i. offerēdo lege ꝓhibitū. iō ſequit: e Nūq̄d ſuſcipiā il. acceptādo: ꝛ q; ita intelligank de popularib⁹ offerētib⁹ rosidik p b qō subdit: f Maledict⁹ do. q̄ habet i gre. suo ma. i. aſal bonū ꝛ aptū ad ſacrificandū deo. g Et vo. fa. de ſacrificio deo offerēdo. h Inmolat de. i. aſal languidū vel alias ineptū ad offerēdū. i Quia rex ma. e. i. ſup oēm creaturā. k Et nomē meum do. ribile. i. timendum.

Moraliter.

ꝺ Onus vbi dñi ad iſrl ꝛc. Seḋ: Nōne frater erat ēlau iacob ꝛc. Per ēlau q̄ van⁹ interꝓtak hō van: glorioſus ꝛ virtutib⁹ vacuus ſignificak. Job. xj. Uir vanus in ſupbiā erigit ꝛc. Per iacob q̄ interꝓtak ſupplāt̄ator intelligit vir virtutis q̄ ſenſualitatē ponit ſub planta rōnis. Primū deus odit ꝛ ſcōm diligit Jacobi iij. De⁹ ſupbis reſiſtit humilib⁹ aūt dat gratiā. Dicunk tū fratres quātū ad naturā. nā vterq; eſt ad dei imaginē: ꝓpter qō natura eſt diligēda ꝺſ vitia deteſtanda. b Et posui montes ei⁹ in ſolitudinē. conat⁹ ſue ſupbie fruſtrādo. i Et hereditatē ei⁹ in draconcs. i. in demones. cū ḋbus ſupbus eternaliter dānabit. k Oſi dixerit idumea ꝛc. Hic ponit̄ q̄ ꝓ qz qz ſupbus delectus nitit reſurgere ꝛ cōtra ſtimulū calcitrare. l Et vocabūt termini ei⁹ impietat̄. nā finis ſupbie ē iniquitas. m Filꝰ honorat patrē ꝛc. Iz oēs chriſtiani ſint dei filij p baptiſmū: tū ſacerdotes dicunk ei⁹ filij ſpeciales: ꝓpter qō debēt ꝑ ceteros deū patrē honorare: ꝛ frequēter ꝑ ceteros ipſi eū honorāt. iō ſubdik: n Dicit dñs exercituū ad vos o ſacerdotes q̄ deſpicitis nomē meū. in ꝺctum pollutis labijs noiant iſm: ꝛ deſpici faciūt ab aliis q̄ ſuū malā exemplū. o Et dixistis in quo deſpexim⁹ nomē tuū. nā ſacerdotes mali nituntk exeſſare

Et dixistis. Dixistis ꝓ peccatis o ſacerdotes auferā a vobis q̄ fm legē ex hoſtijs accipiebat̄. ſ. brachiū. i. armū animalis de grē: ꝛ diſpgā. ſ. v. i. facies veſtras feretes reddam putrida cōmixtione ſtercoris vt tales ſitis qualia ſūt illa q̄ offerunk: ꝛ ipm ſtercus aſſumet v. ſ. vt nō differatis ab ipſo ſtercore: ꝛ ex eo q̄ vos abijcio intelliget̄ me eſſe qui quondā elegi patrē veſtrū leui: ꝛ ꝓ leui aarō et dedi vob gloriā ſacerdotis vt firmo pacto mihi i eternū miniſtraretis.

a ſ hec ſufficit prioris ſermonis impetus ſed dixistio eniam.

a ꝛ dixist̄. Ecce de labore. Et exuſflastis illud dicit dñs exercituū. Et intulistis ō rapinis claudū et ſ ergo. lāguidū: ꝛ intulistis mun⁹ ſ Nūq̄d ſuſcipiā illud de manu vestra dicit dñs exercituū? Maledict⁹ dolo ſ rale. b a ſ ſi nō habes maſculū nō nocet tibi maledictio ſus q̄ habet in grege ſuo maſculū ꝛ votū faciens imolat debile dño. Quia rex magn⁹ ego dicit a ſ ex ſi iudei cōtemnāt. dñs exercituū ꝛ nōmē meū horribile in gentibus. La. II

c Et nunc ad vos manda ſ eſt. ſ. q̄ maiorib⁹ dignitatib⁹ ꝛ cui plus cōmunk plus ab eo exigit. rum hoc o ſacerdotes ſi nolueritis audire ſ Et ſi nolueritꝰ ſ bene viuendo. ponere ſup cor: vt detis gloriaz ſ quod magnū in gentibus. nomini meo ait dñs exercituuz:

Mal.2.c. Deut.33.c

Mal.2.c

Mal.2.c

Mal.2

a ¶ Qui fecerit. Mō ait q̄ fecit: ne ab/
scidat venia erroris q̄ delinquo fecerit
vt timore maledictionis petores reuocet
ad pniam. b ¶ Et p̄ rur. Operuist̄ al
tare meū lachrymis innocētiū: dū offe/
rebatis hostias
de rapina ingē/
tiā pauper. Si
militer nūc est
cā quare altare
meū lachrymis
coopiāt: q̄ reli
cte dū videret
alienigenas in
thoris suis col/
locatas ad au
ritiā dei cōfugie
bāt: lachrymis
t gemitu deo in
uidiā faciētes:
q̄ būana nō re
spiceret: t misere
tur nō iuuaret.
Quidā pu
tāt hec ee dicta
generalit̄ ꝺ eos
q̄ aliena rapiūt
t diuitias ꝺgre
gāt: ō q̄ꝺ t of
ferūt deo mune
ra: sed deꝰ non
suscipit ꝓhibi/
nis lachrymis
spoliatoꝝ. pos/
sūt t hec dici ꝺ
eos q̄ ꝓpt amis
sionē tgalia re
rū non dirigūt
spem in deū nec
q̄rūt eterna ꝑ i
decoris t semi/
nelis plāctibus
okonē suam de
turpāt ne a deo
suscipiāt. isti ba
bēt vxorē adole/
scētie. i. natu/
ralē legem scri/
ptā in corde: q̄
etiā incredulos
impellit dicere:
deꝰ inducit: deꝰ
videat: t ipi cū
cta inter me et
te diiudicanda
pmitto. Hec vi/
oz residuū ē spi/
ritꝰ nr̄i: q̄ nro spiritui semp copulat: q̄
si recedit a nobis statim offēdimꝰ deū.
vñ sgeminat: Custodite nō carnē q̄ deo
placere nō pōt: nō aīalē aīam q̄ nō pe/
pit q̄ sūt deiꝰ rōnalē spūs q̄ interpellat
gemitibꝰ inenarrabilibus. c ¶ Et q̄d
v. q. Cuz vnꝰ vtrūq; fecerit: io etiā vn/
xit vt liberi nascāt t filij dei de stirpe ys
raelitica. Cū g̃ fecūdas vxores habea/
tis t liberis gaudeat: cur pulchritudi
nē vxoꝝ querit̄ q̄ meretricibꝰ aptā ē
nō vxoribus. d Cum odio. Quasi:
sed dicens mihi precipit in lege cū odio
habuimus vxores dimittam⁹ eas: ad
quod respondeo tibi non esse ꝑceptum
sed ꝓpter duritiā cordis tui permissuz.
Quia quicunq; excepta causa fornica/
tionis inique dimiserit vxorē: vestimē/
tū eius. i. corpus quo anima vestit̄ ope
riet iniquitas. i. pena peccati: vt i quo
peccauit in ipso moriat̄.

a ¶ sunt sic sacerdos sint laicus vna maledictione
ferient qui vno peccato tenent.

a q̄ fecerit hoc māgistrū t discipu/ a
a ¶ q̄ ꝓ hmōi hoibus volueris ad altare munus
offerre quorū solū remediū est no facere quod fe/
cerunt. ¶ dispersos vbq;.
lū de tabernaculo iacob: t ōferē b
tē munus dño exercituū. Et hoc t
rursū feciſt̄. Opiebat̄ lachrymis
altare dñi fletu t mugitu ita vt
a ¶ obstrictus lachrymis t plāctu miserog.
vltra nō rēspiciā ad sacrificiū t nec
a ¶ sacerdotū q̄ ista cōmisērūt: vt faciēdꝫ cōsensē
accipiam placabile q̄d dē manu
runt. a ¶ non accipio.
vra. Et dixist̄: Quā ob causam? c
a ¶ ideo nō accipio. b ¶ cōmēdauit ribi matri/
monia legumne cōiugio testimonio scripture di/
cētis: Propter ꝺ relinquat hō patrē et ma. t ad.
vx. i. et. e. d. i. e. v. Cōtēcā tibi in iuuentute mode/
ratorem in senectute.
Quiā dñs testificat⁹ ē inter te t d
vxorem pubertat̄ tuę quā tu de/
¶ deberet esse.
speristi. Et hęc pticeps tua t vx/ f
a ¶ i. cōiunctiōis a deo instituta qui ꝺ costa viri
mulierē fecit: t ideo nō ꝺ iungi q̄ deo et vno
placuit institui. ¶ pręcipi virū t femiā.
or fęderꝫ tui. Mōne vnꝰ fecit: t resi b
¶ marito vel deo.
duū spūs eiꝰ ē? Et q̄d vnꝰ q̄rit nisi k
a ¶ ne vincamini libidine et alienigenarū amore.
semē dei? Custodite ergo spūi ve l
a ¶ que tibi virginali tuncta est matrimonio ꝓ/
ueret vsq; ad senectutem.
strū t vxorē adolescētię tuę noli †
¶ alia. Cū odio habuerit eā dimittere dt. d. xl.
despicere. Cum odio habuerꝫ: di m
mitte dicit dñs deꝰ isrl. Operiet n
aūt iniqtas vestimentū eiꝰ dicit
a ¶ ¶ sōlura abiectione: replicas q̄ dixerat.
dñs exercituum. Custodite spūi †
a ¶ custodiā spūs vestri: vel certe vxorē.
vestrū ēt nolite despicere.

tpīs⁹ ꝓteritis. Et ꝑ hūr ostēdit q̄d sit moderatis. cū dr: t Eos āt recol. ꝺ via. i. man/
dator⁹ dei. x ¶ Et sc̄dāliq̄stis plu. ex mō vso vinēdi. Greg. i pasto. Cum pastor ꝓ
abrupta gradit ꝓs est vt ad ꝓcipitiū grex sequat. z ¶ Propt q̄d et ego dedi vos
cōtēptibiles &c. i. grauit̄ t abiectius puniēdo i gehēnā. b ¶ Rūq̄d. Hic ꝺm sensum
ista ē arguūt sacerdotes t ꝓphe simul ꝺ cōtēptu ꝓmi: q̄ vitiū etiā satis viget tpe
pñti: t arguit primo istud vitiū generaliter cū dr: ¶ Rūq̄d nō pater ē vnꝰ &c. q. d.
sic: sex adā. c ¶ Rūq̄d nō deꝰ vnꝰ creauit. q. d. sic: ēt ad imaginē suā. io cōcludit:
d ¶ Quare q̄ despicit vnusquisq; fratrē suū. q̄ nō habeāt causa ex parte principij na
turalis nec supnaturalis. e ¶ Uiolās pactū patrū vestroꝝ. nā i veteri testamento
ꝓceptū ē: Diliges ꝓximū tuū sic teipm: t i nouo replicat. g ¶ Quia cōtaminauit.
&c. Hic secō arguit cōtēpt⁹ ꝓmi spāliter. i. vxoris. io subdit: k ¶ Et habuerūt fi
lia dei alieni. ꝺ ad ista dr: ꝺ reuertis a captiuitate babylōis q̄ acceperūt vxores alie
nigenas vt dr. Esdre. i. et suas behreas cōtēnebāt: t idē fit hodie q̄ multi christiani
sūt adulteri vxores ꝓprias cōtēnētes: t idē mystice fit i ꝓlatis t curatis q̄ circa nego
cia principū et magnatoꝝ sunt occupati: suas ecclias t parochias sine sufficiēti re/
gimine relinquētes. io subdit pena cū dr: ¶ Disꝑdat dñs viru qui &c. sine paruus
fuerit siue magnus. † ¶ Et hoc rursus fecistis. opiebatis lachrymis &c. ꝺ dr. ꝓpter
aliquos q̄ ad hoza penitēt: ꝑ de facto nō emēdār. b ¶ Mōne vnꝰ fecit &c. quasi di
ceret sicut deꝰ qui est vnitatis t pacis fecit virū t vxorē vt sint duo in carne vna: sic
ordinauit q̄ vnꝰ episcopus habeat vnā ecclesiaz: t sacerdos vnā parochiā cui tota
liter inhereat custodiēs ipam. io subdit: k ¶ Et q̄d querit vnꝰ nisi semē dei. i. vnus

¶ Labora.

episcopus in dioceſi sua: t sacerdos in parochia. nō eū debet
querere extraneā occupationē ꝑ suos subditos facere dei fili/
os q̄ deuotionē. ideo subdit: ¶ Et vxorē adolescētie tue noli de
spicere. i. curā ecclesie tue noli negligere. m ¶ Cū odio eā ha
bueris. i. ea nolēdo morari. n ¶ Dimitte eā. relignādo superi/
ori vt sic alteri detur q̄ fructificet ibi: t Custodite spūi vrm.
sz a deo blasphemia. io subdit: a ¶ Laborare fecistis dñm in
sermonib⁹ vrīs. ꝺ ipm: t q̄ sint sermones illi subdit: b ¶ Ju
co q̄ dicitis oēs q̄ facit malū bon⁹ est: multi nāq; videntes ma
los hoies tpaliter ꝓsperari t bonos afflig: dicūt deū deliraꝫ
re vel dormire: q̄ꝺ est falsū. nā iudicia eiꝰ vera sunt semp t in
sita ꝑ nobis sint occulta.
¶ In capitulo. ij. vbi dicit in postilla. Et maledicā benedicti/
onibus vestris.

Additio. j. Hoc q̄ꝺ dicit hic: Et maledicā būdictio
nibus vestris ꝺm magistrū i. iij. distin.
xxv. q̄dā referūt ad hereticos q̄ sūt ab ecclesia ꝓcisi: t ad exco
catos quoz būdictiōes sūt maledictiones bis q̄ eoz sequūt er
rores. Aliā etiā expositionē ponit: quā credo esse Greg. t ꝺ ta
lis. i. q̄ a malis sacerdotib⁹ būdicit a deo erit maledict⁹: q̄
būdicit inique agētib⁹: t adulanē peccantib⁹ nō mō diuites
sint: hec ille. ¶ In eo. ca. vbi dr i postil. Mōne vnꝰ fecit.

Additio. ij. Hoc q̄ꝺ dicit hic. Monne vnꝰ fecit &c.
aliter exponit ꝺm quosdā hebreoz ex
positores t magis cōsonū lr̄e: vt videt. Ad q̄ sciendū q̄ abra
am habēs in vxorē liberā Sarā de genere suo: accepit in alias
vxorē alienigenā. i. agar ancillā egyptiacā Gen. xvj. ex q̄ vole
bāt se excusare a pctō illi q̄ alienigenas vxores acceꝑt habē
tes alias ꝓpias: t ꝑ est q̄ꝺ dr: Mōne vnꝰ fecit. i. abrā q̄ erat
vnꝰ pater oim israelitaꝝ. Et residuū spūs eiꝰ: q ꝑ q̄ꝺ dicit. Re

Glo.ordi.

Labo La. III
rare fe. Po/
pulꝰ aūt reuer
sus ꝺ babylonevidēs
babylonios t ceteras
gētes idolatras vale
re coz potū sanitate: et
oi mūdana ꝓsperita
te affluere. sc aūt cul
tores vnius dei infir/
mos ēē coꝛgentes hr̄e
etiā q̄ ad ebū necessa
ria sūt: diebat nō esse
dei. pui dētiā i rebus
hūanis: ꝑ oia casu agi
nō dei indicio cui pla
cēt mali: t displicent
boni: aut si deꝰ cūcta
diiudicat: vbi est illꝰ
equū t iustū iudiciū?
b Ecce ego. Iudei
ꝺ be dicta ꝓpheta di
cūt stel ligūt: t q̄ sēq̄
tur: t statim veniet a.
r. s. s. ad suū xp̄m re
ferūt i vltio tpe vētu
rū. Sed q̄ tēplū lue/
nier. Iā cū destructū
est dīno: aut si alꝰ an
te cū restituet: q̄d xp̄s
eoz amplⁱ⁹ factur⁹ est
cū ab alio restituta sit
ola. Quidā ex pso
na xp̄i legūt q̄ mittat
angelū. i. iohem ꝓdi
care baptismū pnie: q
xp̄s statim ꝺ se q̄si de
alio ꝺcit: Et statī venit. Alij ex pso pr̄is legūt
Ecce mitto. a. m. q. p. v. t q̄ꝺ seq̄t statī veniet ad tē
plū scīm. s. ꝺ saluatore intelligūt: cui iohes: ꝓparat
viā i cordib⁹ credētiū i q̄b⁹ nō poterat ps⁹ deꝰ am
bulare: q̄ꝑ pauitatē t incredulitatē. Postādū q̄
dñs vel euāgeliste vsq̄ pl̄a alij cū de ꝺ ꝓba: vel de
alijs testimonia ꝓcrāt nō sequūt̄ Xba vulgatarū
trāslationū: ꝑ hātes sciam debere ligere ex hebreo
trāsserūt: nō curātes ꝺ syllabis t punctis Xboz dñi

¶ modo

sidui intelligit sup abūdās: eo q̄ residuū cuiuscūq; rei sug/
abūdat sup ipam rem. q. d. nō sum⁹ inculpādi ꝓpter vxores
alienigenas eo q̄ abrā ꝑ fecit vt dictū est: t in spūs eiꝰ. s. ꝓ
phetie t sanctitatis sup abundās fuit: t sic gesta eiꝰ sunt tra
benda ad ꝓsequētiā. Ad q̄ rūdet ꝓ ꝓphetā. Et q̄d vna que
rit nisi semē dei. q. d. ille vnꝰ ꝑ fecit nō ex libidine carnali sed
q: Sara erat sterilis: ipamet ꝓcurāte hoc fecit abrāā cū ꝓlis
habēde: vt i ca. Hen. supra dicto. Et q: nō fecit hoc abrāā so/
lū ad instantiā sare vt dictū: ꝑ etiā nutu seu inspiratione diui
na ꝺ dicit: Et q̄d vnꝰ querit nisi semē dei: ꝑ ē dicere illud q̄ꝺ
querebat abrāā nō ē intelligēdū semē seu ꝓlē simplr: ꝺ semē
dei q: a deo inspiratꝰ ꝑ faciebat: t sic oīdit q̄ nō erāt excusa
ti ꝑ exēplū abrae t iō horāt eos. Custodite q̄ spūi vestrum t
vxorē adolescētie me noli despicere: q: abrāā nō fecit hoc de
spictēdo vxorē: sed rōnabⁱ⁹ ꝑdictis. t sequit: Cū odio habuerꝫ
dimitte ꝓ libellā repudij qui erat simpliciter licit⁹ tpe ve. te.
vt declaratū fuit in additione Deut. xxiij.

Replica. In capitulo. ij. vbi dicit Mōne vnꝰ fecit
&c. Burg. assumit 2tra postil. t glo. quā
aliqñ nō sit nimis ponderare: q̄ ille passus debeat exponi de
abrāā cōtra excusationē frivolā populi in littera positam: vt
sit verbū ppli 2tra deū arguētis. Mōne. i. abrāā habuit alie/
nigenā vxorē sine rep̄hēsione. q. d. quare rep̄hēdit in nobis.
Sed in littera t eiꝰ ꝓcessu est verbū ꝓphete in psona dei ar/
guentis populū: t ita dicit glo. vndē posset hic Bur. multi/
pliciter culpari: sed nō est ꝑsentis ꝓpositi nisi ostendere cum
male 2tra postillatorē moueri. Sz circa illū passū eiusdē ca.
Si odio habueris vxorē dimitte. Burg. de materia illa se re/
mittit ad. xxiij. ca. Deut. et ibi vide correctoriū sanctarū di/
rigi ad ca. xix. Matthei.

Nico.de lyra

a ¶ Laborare fecistis. Hic incipit caplm La. III
i hebreo vbi incipit aduēt⁹ xp̄i denunciatio:
t diuidit i duas ptes: q: ꝓmo ponit occasio duꝫ de/
nūciatiōis. secō ipa denūciatio ꝑdict. ibi: Ecce ego
mitto. Circa ꝓmū scīdū q: ꝓphe indicoꝝ fuit ꝑ ma/
gna pte vidēs alias gētes i ꝺmūdo ꝓsperi: vt chal/
deos t ꝑsas t medos q̄ erāt idolatre: t se frequēter
deponi t captiuari. dicebat q: deꝰ diligebat malos:
t de scrutoriꝺ⁹ suis nō curabat: vel q: ꝺ istis sferioti
bꝰ. puldētā nō habebat q: q̄ seruiētes sibi sic negli/
gebant t alij exaltrabant: t sic deo iponebat malicia
malos diligēdo vel ignozātiā meritā t demerita ho
minū nō videdo: t vtrūq; ē erroneū t deo odiosum
iō dr: Laborare fecistis dñm i sermonib⁹ vestris bla
phematoꝝ t loquik scriptura de deo ꝙsi de hole af
flicto de malo q̄ audit. b ¶ In eo q: di. erroneū.
q ¶ Ois q̄ fa. ma. &c. ex dictis ꝓz sniā. d ¶ Aut cer/
te vbi ē deꝰ indicij. i. diiudicās iter bonos t malos.
e ¶ Ecce ego. Hic ꝓfir denūciat xp̄i aduēt⁹: i q̄ fit bo
noꝝ t maloꝝ discretio: q: i ꝓmo aduētu xp̄i factum
est iudiciū discretionis: vocādo aliquos ad gr̄am ce
teris dimissis iusto dei iudicio Iz nobis occulto: ꝑ in
secō aduētu fiet iudicij discussiō malos puniēdo
t bonos ꝓmiādo. sic ꝑ, predix⁹ q: primo vtero aduē
tus denūciat: t secō ꝑdict⁹ errozē euacuat. ibi: Inua
luerūt. Prima i duas: q: ꝓmo ponit dicta denūcia
tio. secō ppli monitio. ibi: Ego cīn. Prima adhuc in
duas: q: ꝓmo nūciat vteroꝝ aduēt⁹. secō vtriusq; ef/
fect⁹. ibi: Ipse el. Circa ꝓmū primo denūciat ꝓm⁹
aduēt⁹ xp̄i cū dr ipsona xp̄i: Ecce ego mittā angelū
meū. i. iohānē baptistā: q magis dr it terris viram
angelicā ꝙ humanā. q: cūi hec scriptura dicat de ip/
so ad litterā: patet Matth. xj. vbi dicit saluator ꝺ io
hāne: Hic est de quo scriptum est: Ecce ego mitto &c.
f ¶ Et ꝓparabit viā: q: ꝑdicatio t baptismus iohan
nis fuerūt quedā ꝓparationes ad baptismū t ꝑdica
tionem christi. g ¶ Et statim veniet ad tēplū suum:
h ¶ Dominator quē vos queritis. i. xp̄s cui⁹ aduētū sume desiderabant
patres antiqui. i ¶ Et angelꝰ testamenti: q: xp̄s fuit nuncius noui testa/
menti: vt ꝑdixerat: Dicere. xxxi. secūdo denūciat aduēt⁹ christi secūdus,
cum dicit: k ¶ Ecce venit. i. veniet certitudinaliter ad iudicium.
l ¶ Et quis poterit &c. q. d. nullus. vnde dicit Matth. xxiij. De die il
la et hora nemo scit &c. m ¶ Et qnis dabit: id est poterit stare.
n ¶ Ad videndum cū. q: sicut ꝓmo eius aduentus fuit in humilitate t
mansuetudine: ita secundus erit in potestate et terrore.

Ipse

Deu.4.d

† 30.di.c.et purgabit.

Mystice

† 16.q.1.c. reuertimi.

Nec.5.a.

† 16.q.7.c. decimas.7 c.oēs dec/me de decic.tua.ſ.

a Ipſe eſt, vñs ē ignis cō
ſulēs:z lignū:ſcīz ſtipulas:
grauia petā grauit puniēs:
z bis q̄ parua z leuia cōmit
tūt:ē herba fullonū: vt lotis
mūdicīā reſtituat z lauet ſor
des filioꝝ ſion. b Per filios
leui ſacerdotalis ītelligit di
gnitas:z ſi ſacerdotes colā
di ſūt z purgādi q̄d de ecte
ris dicēdū ē:cū iudiciū ince
piat a domo dei. b Et acce
dā. Que illo tpe dicebāt ad
principes in deo:nūc nō di
cūt ad principes eccleſiaꝝ.

c Et caſū. Pari ordie poſt
maleficia z aduleteria z pju
ria ponūt q̄ nō reddūt merce
dē mercēnarijs:vel q̄ oppri
munt pupillū z viduā: ne ḡ
parua crimīa puteſ q̄ piurio
z aduletrio cōparant.

d Ego eſm. Quia dixerat.
Dñs ē ījſi ignis cōflat:z ījſi
ber.ſ.cū p nobis nolet ange
lus vel ignis vel aliud:me iō
putet aliq̄d mutabilitatis cē
ī natura ipī:.inde dicit: Ego
eſ. Quaſi: Vos q̄tidie muta
mini p aduleria et p cetera
mala vſa:ego no in iudicio
nulla pſona:p varietate cōmu
tor:z cū ſenerū et iuſtū iudi
cē me eſſe fatear:tñ o filij ia
cob:nec diuerſitate tomēto
rū eſt cōſūpti i malicia: qz p
penā malicia ī vob nō ē pur
gata ſ ſine cā penſiuos diſci
plinā nō recipiētes. Myſti
ce. Per filios iacob q̄ ſequū
tur mala patrū:nec cuſtodi/
unt mādata dei:ſignificāt il
li q̄ cōſtituti in eccliā nō rece
dūt a vitijs:ſ falſū nomē xpi
anitatis ſibi aſſumūt.

e Reuerti. Magna clemen
tiā cos (qui a ſe receſſerant)
ad reditū ꝙocat vt ipſe q̄ſ
ad eos redeat.

f Si afflget homo ꝛc. Aſſy.
ſuppliātat. alī:ſi fraudat:qō
ſm hiſtoriā ſane de decimis
pōt accipi:ſ ſm qō ponit af
fliget hō deū pōt ad myſteriū
paſſionis dñice referri: cōfi
gitis me cruci q̄ mō decimas
ſubtrahitis. g Cōfigitis.
Tēpore eſdre tāta fuit fames
vt multi p penuria filios et
filias vēderēt z frumēta emē
tes lenitis decimas nō ſolue/
rent. Qui etiā fruges ī hoz
reis egeſſerūt: p magnitudi
nē p̄cij decimas nō ſoluebāt:
vnde cōpulſi miniſtri templi
fugerūt vnuſquiſq; in regio
nē ſuam. Vnde dicit domin⁹
ſe in ſuis afflictū: z nō acce/
piſſe decimas.

h Inferte. Et ſcīatis vos
ideo p̄diſſe abundātiā: qz
fraudatis me: ex parte mea
moneo vt reddat mihi mea
et ego reſtituam vobis vſa.

i Quod dictum eſt de deci
mis poteſt intelligi in pplis
eccliē quibus p̄cipit nō ſolū
dare decimas:ſed z oſa ven/

a cū. Ipſe ci q̄ſi ignis cōflās:z qua
ſi herba fullonū. Et ſedebit con/
a ſ quieſcā ī auro.i.ſenſu noſtro:z argēto.i. elo/
quio cōmixtū ē ere ſtāno plūbo camino vel excoq
tor vt purū remaneat aurū et argentū.
flās z ēmūdans argētum ꝛc pur/
gabit filios leui. Et colabit eos
quaſi aurū z quaſi argētū:z erūt
a ſ z cū colam fuerint offerēt deo iuſta ſacrificia.
dño offerētes ſacrificia i iuſticia.
a ſ corū qui offerunt.i. deū cōſiteñ:z p hieru/
ſalē pace dei conſpiciennibus.
Et placebit dño ſacrificiū iuda z
ſ placuerūt. ſ quō in
hieruſm ſicut dies ſeculi:z ſicut an
principio placuere deo:ſic poſt peccatū z pniam
placere incipiēt ol ſorde peroꝝ purgata.
a ſ magna fortitudo iudicij cū ipſe ſit ceſſ:z miſer
ni antiq. Et accedā ad vos ī iudi
a ſ q̄ mō tardus videor dū differo. b ſ hec oia
fiāt occulte:ſ a deo p̄ceptū i medio ne diu lateāt.
cio:z ero teſtis velox maleficis z
adulterſ z piuris:et q̄ calūniātur
a ſ nolentes reddere.
mercedē mercēnarij:z humiliāt
viduas z pupillos:z opprimunt
a ſ aduenā vel carpentariū q̄ nōdū effect⁹ ē ex/
ule i cuitare ꝓpt. b ſ q̄ ſolū ſufficit ad dānādos
pēgrinū:nec timuerunt me dicit
dñs exercituū. Ego eſm dñs z nō
mutor. Et vos filij iacob nō eſtis
a ſ nec ſamel nec nuper ſ facietis vt erroris vestri
cōſūpti. A diēb⁹ ei patrū vſq; ꝛc/
mercenarius hereditarij habet patrū ipietate re
cedēdo a meis legitimis: nec cuſtodiendo q̄ p̄cpt.
ceſſiſtis a legitimis meis:z nō cuſto
a ſ ſed nunc ſabem.
diſtis. Reuertimini ad me z reuer
tar ad vos dicit dñs exercituuz.
ſ nō intelligētes ſe receſſiſſe ipudēter querūt.
b ſ quaſi qui nō diſceſſimus
Et dixiſtis: in quo reuertemur:
a ſ in hoc receſſiſtis a me: qz cōfigitis me ſi hō
p̄ deū cōfigere. b ſ nō reddēdo decimas nec
dico miniſtrio ſed miſtri q̄ p̄cpi dari.
Si affliget hō deū quia vos p̄figi
tis me. Et dixiſti: In quo cōfigi/
a ſ qz nō reddiſtis decimas z primitias idcirco ī
fame et penuria maledicti eſtis.i. afflictiōs dū par
na ſuberabitis vberrimē poſſeſſionū veſtrarū: z
toti abūdātiā fruguū p̄dixiſtis.
mēre. In decimis z ī pmitijs. Et ī
penuria vos maledicti eſtis: z me
a ſ nō pauci ſed omnes cōmuniter.
vos cōfigitis gēs tota. Inferte
a ſ i theſaurū cēpli vt habeāt miniſtri mei cibos
oēm decimā i horreū meū: z ſit ci
b⁹ in domo mea: z pbate me ſup
a ſ ramas pluuias effundā vt cataractē celi ere/
b dicit dñs. Si nō āperuero vob ca
dauera aperte ſ z ſic. ſ large et late.
taractas celi z effūderovob bñdi
a ſ ad ſufficiētiā. b ſ poſſet fieri vt magis per
pluuias eſſet fecunditas ſed locuſta vt pluribus
poſſet corrūpere ideo addit⁹ inerepabo.
ctionē vſq; ad ābūdātiā. Et icrē
a ſ vermes vel vinū acrū.
pabo p vob dēuozātē: z nō cor/
a ſ ſed implebit ſoꝛcularia.
rūpet fructū treę vīe: nec erit ſteri
lis vinea ī agro dicit dñs exercitu

mō ſnlay Xitas trāſſerat. a Ipſe eſt. Dic ꝙſit
ponit effect⁹ vtriuſq; aduēt⁹: tñ ī q̄dā generali.
z pmo pmt. ſcdo ſecūdi. ibi: Et accedā. Effect⁹
aūt primi fuit vocatio aliquoꝝ ad fidē: q̄s ī pa
mittiua eccleſia ꝓbauit quaſi aurū in fornace p
tribulationes in iudea: vt ꝓz in actib⁹ apoſto
rū in plurib⁹ locis: z poſtea p tyrannos in om
nibus partib⁹ orbis: z hoc eſt qō dicit: Ipſe eſt
quaſi ignis cōflans. ad ꝓbationē electoꝝ.
b Et quaſi herba fullonū. qua vtunt fullo
nes ad purificandas veſtes z eas nitidas fien
das. c Et pūrgabit filios leui. i. apſos quo
rum aliqui fuerunt de tribu leui z oēs fuerunt
nouę legis epiſcopi. d Et colabit eos. ad p
fectam mundiciā deducēdo. e Et erunt do
mino offerētes ſacrificia. i. euchariſtiā. p varia
legis ſacrificia figuratā: ſicut pfectū p plura im
perfecta. f Et placebit dño ꝛc. qz iſtud ſacri
ficiū eſt deo acceptiſſimū. g Sicut dies ſecu
li z ſicut anni antiq. vide i canone miſſe dicit:
Sicuti acceptā habere dignat⁹ es munera pue
ri tui iuſti abel z ſacrificia patriarche noſtri ab
rae: z qō ibi obtulit ſūmus ſacerdos tu⁹ mel
chiſedech. Seiēdū tñ qz iſtud ſicut nō deſignat
eſſitatē: ſed correſpōdētiā rei figurate ad figu
ram: ſicut eſm res figurata excellit figurā: ſic ſa
crificium nouę legis qō eſt euchariſtia: excellit
omnia veteris legis ſacrificia. h Et accedam.
Dic pomt effectus aduentus ſecūdi. cū dicit:
Et accedā ad vos in iudicio: qz chriſtus veniet
in iudiciū in forma humana ꝑ gloioſa.
i Et ero teſtis velox. quia illud iudiciū breui
tpe expediet. k Maleficis z adulteris ꝛc.
id eſt quibuſcūq; peccatoꝝ: qz virtute chriſti
nora fiēt oibus eoꝝ peccata et ſentētia iudicis
iuſta: iſta tā peccata ſpecialiter exprimunt⁹ que
crudelitatē ipoñt ſicut et Matth. xxv. vbi ꝓ
ceſſus iſtius iudicij ponit a ſaluatore.
l Ego eſm dñs. Dic conſequenter poſt effectū
extremi iudicij ponit monitio populi: que tūc
nō habebit locū ſed ante. dicit igit: Ego ei do
minus: ad quē ſpectat oēm generale iudiciū.
m Et nō mutor. in meipſo. Iz ſit mutatio in ef
fectib⁹ meis ſm varietatē meritoꝝ z demerito
rum hoīm. n Et vos filij iacob nō eſtis cōſū
pti. licet hoc meruiſſent mala veſtra: tñ ſaluati
aliquos ex mea miſericordia. o A diebus
eſm patrum veſtroꝝ receſſiſtis: qz cito poſt da
tionem legis in monte ſynai peccauerūt in ado
ratione vituli: Exo. xxxij. p Reuertimini ad
me. per veram pentētiam. q Et reuertar ad
vos. per clemētiā. r Et dixiſtis. vos male ex
cuſando. s In quo reuertemur. q. d. nō de
clinauimus a deo. cuius cōtrariū oſtendit. eu
ſubdit: t Si affliget homo deū. quia vos cō
figitis me. in debeto habet: Si violētabit ho
mo deū: qz vos violentatis me. loquit eſm ſcri
ptura de deo ſicut de hoīe cui⁹ bona p violen
tiā capiunt. decime ꝺo ipſius dei ſunt. p ſuſten
tatione miniſtroꝝ ſuoꝝ que retinebant iniuſte
a iudeis laicis. ideo ſubdit: u In decimis. q̄
debebantur leuitis. x Et in primitijs que
debebant ſacerdotib⁹: z ad hanc ſentētiā redu
cit trāſlatio noſtra: homo eſm dicto modo vio
lentatus ſm cōem modū loquēdi dicit vſq; ad
cor confirus. y Et in penuria vos maledi
cti eſtis. in penā eiꝰ dicti peccati de⁹ imittebat
ſterilitatē terrenaſcentiū. ibi ſubdit: z Inferte
oēm decimā in horreū. ſ. leuitarū. a Et pba
te me. i. effectū bonitatis mee: ſi de dictis decī
mis feceritis qō debetis. ideo ſubdit:
b Si nō aperuero vobis cataractas celi: dan
do vobis pluuias z roꝛes ad fecundationē ter
re cōuenientes. b Et effudero vobis bñdi
ctionē. i. bonoꝝ teporaliū multiplicationē.
c Et increpabo ꝓ vobis deuozantē. i. facia q
vētus vrēo: locuſte: z bñdi nō deuozabunt ſcu
pelozabunt terrenaſcentia.

Et beatos

dere z dare pauperib⁹: qō ſi facere nolu/
mus: ſaltē ī hāc indeos imitemur vt pau
perib⁹ ſaltē aliquā ptē dem⁹ z ſacerdoti
b⁹ z viduis debitū honorē deferam⁹ B
q̄ nō fecerit oſm ſupplantare cōuincit.
Si q̄ſ fames z ege
ſtas oīm reꝝ oppri
mit mūdū: b ex ira
dei ſciam⁹ deſcēde
re: q̄ in pauꝑib⁹ ſi
elemoſynas nō ac
ciꝑiat: ſe ꝓuari af
firmat ſua poſſeſſio
ne. Poſſum⁹ et
ſic interꝓtari deci
mas et primitias.
Si q̄s doct⁹ ī lege
pōt alios erudire
nō debet ſibi attri
buere: ſ ꝑmū grās
agat deo a q̄ oīa:
deīde ſacerdotib⁹
et⁹ ac mgris a q̄b⁹
doct⁹ ēt aliq̄n pe
nuria maledicet. ſi
aūt deū largitoꝛem
ītelꝛexerit: z his p
q̄s a deo erudit⁹ ē
ſe humiliauerit: et
ī horreū dei cibos
intulerit. i. ſcripture
re alīēta pſis mi
niſtrauerit: māda
bit de⁹ nubib⁹ ſuis
vt pluāt ſup eū im
bꝛ. Interepabit eti
am ꝓ eo ꝓtrarias
ꝓtates: nec erit ſte
mis fecunditas q̄s debetis. ideo ſubdit:
Mal.3 dicit: Ego ſū vitis
vera z afferat ei fe
cūditatē: z tārā ex
merito humilitat⁹
beatitudinē cōſeq̄
tur: vt oēs gentes
dicāt eū beatū: z in
terra. i. doctrina il
li⁹ deſideret habi
tare. a Et beāt.
Cū ete nationes ꝓ
circuitū mirabunt
fertilitatē tre vīe:
in tñ vt oēs habi
tare ī ea deſideret
z abūdātie re⁹ om
niū gēti⁹ exꝑlo
ſit⁹. b Inualue
rūt. Repetit plen⁹
q̄s dixerat: labora
re feciſtis, d. i. ſu. et
exponit latius ſrī
moniā ꝓſi reuerſi
ō captiuitate: q̄ ex
iſtēs i cultu vnius
dei: mult⁹ miſerius
affligebat: vidēs idolatraſ ī oīb⁹ ꝓſgari.
Infirmato q̄ z dicēti: frustra colo deū: oc
currit ꝓba ꝑſona dñi z reciditꝛba blaſ
phemię q̄ ab iſurmis dicunt ī creatoꝛē.
c Ergo. Pōt b ꝺ hereticis ītelligi: mar
cione z valētino z cūct⁹ q̄ nō recipiētes vet⁹
teſtm ꝫ creatoꝛē loquūt: z, pficiāt ī ſua im
pietate: z mſtos ſocios ſceler⁹ habent.
d Tunc lo. Verba ꝓbe. Quaſi ill⁹ blaſ
phemātib⁹ ꝺ iudicio dei inſti q̄ caſto rio
re deū timēt: loquēt adiuicē cohortātes ſe
ꝙ retributio bonoꝝ vl⁹ malo⁹ ſ ſit i pñti
ꝫ i futuro: z qz hō ſi poſſit ſcire iudicia dei

a um. Et beatos dicēt vos oēs gē
tes. Erit⁹ eſm vos tra deſiderabil⁹
a ſ ſemp plus z plꝰ accuſans deū: q̄ cultores ſu
b dicit dñs exercituū. Inualuerūt ſu/ b
os pegligat. ſ nō intelligēcs ꝙ grauis ē ve
ſtra blaſphemia.
p me verba vſa dicit dñs. Et di/
ſ reſpondet deus.
riſtis: q̄d locuti ſum⁹ cōtra te? Et
a ſ ad vtilitate. b ſ obſeruādo legē.
diriſtis: Vān⁹ ē q̄ ſeruit deo. Et c/ c
a ſ in pſenti ꝓ dei ſeruitute exigūt mercedem ꝛ
nō recipiunt.
q̄ emoluīntū qz cuſtodiuim⁹ p̄ce
a ſ cōtritione cordis. vñ: Lora dic contriſtatus
ingrediebar.
pta ei⁹: z qz ābulauim⁹ triſtēs co
rā dño exercituū. Ergo nūc btōs d/ c
a ſ q̄ ſ deū ſuſpiunt z blaſphemāt. ſ poſt
ſcelera z blaſphemias ꝓſperis gfruunt.
dicim⁹ arrogātes. Siq̄dē edificati d
ſūt faciētes ipietates: z tētauerūt i
a ſ felicitate ꝑmtis ſeculi. b ſ verba ꝓphete.
ſ nō dicit q̄d loeum ſūt: ſ ex eo q̄ addit tētes
deū z ſalui facti ſunt. Tūc locuti b/ d
deū: dat intelligi q̄d ſint locuti. ſ. q̄ſ ad timorem
ſūt timētes deū vnuſquiſq; cum m
dei grīner. ſ iuſtis loquēt⁹ et cohortātib⁹ ſe
cōtra blaſphemias attendit deus.
primo ſuo. Et attēdit dñs et au n
diuit z ſcpt⁹ ē liber monumēti co o
a ſ verba q̄ dicūt hinc blaſphemiāde deū nmen
tes ſcripta ſūt vt ſint i memoria ꝑſēte dei vt i die
iudicij blaſphemis penas: z rimerib⁹ ꝓmia reddat
rā eo timētib⁹ dñm z cogitātib⁹
a ſ timērco me q̄ ruderūt ad verba blaſphemie.
nomē ei⁹. Et erūt mihi ait dñs ex p
ſ iudicio. ſ in peculiarē populū.
ercituū i die q̄ ego facio i peculiū q
ſ qz oīs hō ſub pcto. ſ quo duplex aſſeruo
eſt: z pcatis in ſ. filiū z ſeruitutis in famulū.
z pcā eis ſic pcit vir filio suo ſuie r
a ſ p pniam. b ſ q̄ nūc blaſphemātis ex beati/
tudine timentiū et veſtra miſeria cognoſcetis q̄d
ſit inter iuſtū et impium.
ti ſibi. Et cōuertimini: z videbit⁹ s
q̄d ſit iter iuſtū z ipiū: z iter ſuie/
tē deo z nō ſeruiētē ei. La. IIII

Ecce enim dies veniet

ſ plen⁹ intelligat de penis blaſphe/
mātū z de ꝓmiis timentū. a ſ quaſi
cū q̄ ſcelꝰ luxꝛ: peccatoꝛib⁹ ꝛepetit.

Ecce enim dies veniet y

Per talē modū ō: Pe-nū. xij. Aperte ipſos z nō erūt. ſ. impij. Sz ecōtrario iſti ma
nētes ī ſna malicia dicūt nō cōſūpti. iō ō: o A dieb⁹ ei pa. ꝛc. Quia tā deus
ſemp ſuſcipit pentētē ſubdit: p Reuertimini ad me ꝛc. ecce magna dei clemen
tia q̄ cū ſit oīpotēs tā rogat petōres ꝺ cōcordia. z Inferte oēm deci. ꝛc. decima
re ē decimā ꝓpe dare z nouē ſibi retinere: denarⁱ aūt numer⁹ ē pfect⁹ z iō ſignifi
cat pfectionē. nouenarⁱ aūt ip̄fect⁹: z ideo ſignificat imp̄fectionē: igit⁹ ille moza
liter infert oēm decimationē in horreū dei: q̄ de oīb⁹ opib⁹ ſuis quicūq; eſt ibi pfe
ctionis attribuit diuine bonitati z quicūq; eſt defectus ꝓprie fragilitati: z iſtius tā
q̄ gratis de⁹ aperit cataractas ſue gratie: quouſq; det eis abundantiā ſue glorie
z tūc increpat vermē deuozantē: q̄ nihil triſtabile poterit ibi eſſe. La. IIII

Ecce eſm. Dic ꝓdictus erroꝛ remouet magis explicite ex ꝓmiatione bono
rum et punitione malorū. z primo ponit malox punitio. ſecundo bonox
retributio. ibi: Et orietꝛ. Circa primū ō: Ecce ei dies venier. ſ. iudicij.

Succēſa.

Universidad de Sevilla Biblioteca

Gen.14.g Esa.14.b Dut.5.a

r tō eōtate ei⁹ disputare. a Cū su. Abrāe cooptatio La.IIII
diuīe maiestat' dic' Ego su tra r cinis: iō vidit solē iusticie. Qui
Ro fugīe dixit: Ponā iug side. se. rē Deducek ad terrā: r crit
cinis sub pedib⁹ sc̄oꝝ. t die iudicij. b Memētote. Loq̄t ad
ifrl. i. ad oēs q̄ deū sensu cernūt. Dū: Eti mūdo eorō. q. i. d. v.

Dut.17.b

ce. Oreb siccitas. q: p lege osūr vitio
rū humor exeoquit. d Ecce ego.
Judei dicūt ante suū pm̄ heliā ce vē
turū r ola restaurarū. Dū r christo
in euāgelio ꝓponit q̄stio: Quid e q̄
pharisei dicūt q̄ helias vēturus est?
Cui ipe rndit: Helias q̄dem venit: r
iā venit. in helia iohānē intelligens.
Post moysen. i. legē spūaliter ser
uandā dicit mittendū heliā: i quo p̄
pheta signat: q: antecp̄ dns in iudi
cio ꝓcuciat terrā anathemate: mittet
chorū ꝓpheraꝝ q̄ significak i helia q̄ i
terp̄tak de⁹ me⁹: r e de oppido thes
bi q̄s sonat cōuersio ad pnām. B helias
cōuertet coꝝ patrū abrāā: isaac r ia. r
ceteroꝝ ꝓphaꝝ ad instructionē poste
roꝝ de fide saluatoris: qui q̄t r ipi cre
diderūt: r coꝝ filioꝝ. a. p. q̄ suscipiēt
fidē quā illi habuerūt. Vel coꝝ pr̄is
ad filiū. i. dei ad oēm q̄ spīm adoptio
nis acceperit: et coꝝ filioꝝ ad patres
coꝝ. Dū iudei et xp̄iani q̄ nunc inter
se diserepant pari in christum religio
ne cōsentient. ℞ Domio

Nico. de lyra

a Succēsa q̄si caminꝰ. q: illā diē p̄
cedet ignis cōflagratiōis ad purga
tionē elemētoꝝ: r eā sequek ignis ge
hēne ad punitionē reproboꝝ. iō subdit: b Et crūt oēs iuxta. peccātes
Ɔ deū. c Et oēs faciētes ipietatē. p
petā ꝓtra ꝓximū. d Stipula. leen
dio gehēne deputata. e Que non
derelinquet eis radicē: q: post finalez
sniam nō erit tp̄s nec locus recurrēdi
ad gratiā. f Et oriet. Hic p̄r pon
tur bonoꝝ retributio. cū dr: Et oriet
vobis timētib⁹ nomē meū. timore fi
liali: q: habet charitatē annexā.
g Sol iusticie. i. xp̄s q̄ tūc appare
bit electis retributor: r saluator iust⁹.
h Et sanitas i pēnis ei⁹. s. oriet. q:
p ipm electi gloriā aie r corpis cōse
quēt. i Et egrediemini. ad cōside
rationē pene reproboꝝ quā cruciabit.
k Et salietis sicut vitulus de armē
to: q: talis visio erit eis exultationis
occasio: tū ꝓpter ei⁹ enasionē: tū ꝓpt
divine iusticie implētionē pm q̄ dr: Ps. lvij. Letabit iust⁹ cū
viderit vindictā rē. l Et ce cabit impios cū fuerit cinis. i.
afflicti pena ignis gehēnalis: q: coꝝa dānatoꝝ nō ineneta
bunt: ls semp viuēt vt semp crucient. m In die q̄ ego facio
. i. die iudicij. n Memētote. Hic p̄r ponit generalis mo
nitio r maxime iudeoꝝ quoꝝ plures cōuertent ante iudiciū.
iō dr: Memētote legis moysi serui mei i q̄ fit mētio de aduēm
xp̄i pm q̄ dicit saluator Joh. v. Si crederet' moysi crederetis
forsitan r mihi. o Quā mā. ei i oreb. Exo. xx. p Pręce
pta. s. decalogi: q̄ seruāda sūt tpe no. re. q Et iudi. i. illa q̄
cōtinēt iustū modū viuēdi ad ꝓximū: q̄ sūt seruanda i noua le
ge. ls nō eodē mō q̄tū ad ola: q: p̄cepta iudicialia q̄ seruank i
noua lege obligāt vt de nouo institūta. de cerimonialib⁹ vero
nō fit hic mētio: q: illa sūt totaliter exclusa in noua lege: ita q̄
nō possūt obseruari licite: eo q̄ erant respectu no. testā figure
r iō cessauerūt aduenīte veritate. r Ecce ego mit. vo. heliā
ꝓphetā q̄ ad b reseruat i vita cū enoch: vt p̄dicēt ꝓtra p̄fidiā
antichristi. iō sub dic: s Dieṽ veniat dies dn̄i. i. dei iudicij.
quā diē p̄cedet p̄secutio antixpi. t Et cōuertet coꝝ patrū ad
filios. reducēdo illos q̄ tūc erāt incredduli ad fidē xp̄i: in quē
crediderūt p̄res antiq̄: r sic illi p̄res diligēt filios r ecōuerso i
charitate xp̄i. v Ne forte veniā. i. hebreo nō est forte. q: ad
ꝓpositū xp̄i ad iudiciū cert⁹ est. p̄t etiā dici p̄m trāslationē nostrā q̄ nō ponit hic forte ꝓpter incertitudinē aduēt⁹ is ꝓpter
incertitudinē determinati tp̄is. vñ xp̄s dicit Act. i. Nō est
vestrū nosse tp̄a vel momēta rē. x Et penitā terrā. i. habi
tātes in terra generaliter. y Anathemate. i. sempiterna se
partione ab ea: q: nullus bō habitabit terrā virtute: ls aliā. s.
eleeti adherebūt deo sempiterna fruitione: quā nobis concedat q̄ cū patre
et spūsancto viuit et regnat deus i secula seculoꝝ Amē.

a ℣ ad cremādos malos vt stipulā.

succēsa q̄si caminꝰ: r crūt oēs sup
bi r oēs faciētes ipietatē stipula.
℣ cū cōbusserit eos ū reliquet i eis radicē malicie
Et illūmābit eos dies veniēs di
cit dn̄s exercituū: q̄ nō derelinq̄t
a ℣ illa impijs ecōtrario.
eis radicē r germē. Et oriet vo
a ℣ qui vere ola iudicabuntur: bona nec mala nec
virtutes nec vitia latere possit.
bis timētib⁹ nomē meū sōl iusti
a ℣ vt sanatos q̄ pniam i humeris suis portet.
℣ tūc b ℣ q̄ nūc seculo q̄si carcere inclusi essūt.
cię r sanitās i pēnis ei⁹. Et egrēdi
a ℣ vnde: Cupio dissolui et cē cū christo. ℣ vel
de vinculis relaxati.
emini r saliētis sicut vitul⁹ de ar
℣ nec b sine lenitate cōteri calcabitis ipios.
mēto r cālcabitis ipios cū fuerit
a ℣ dissoluti aridi in porētes redistere.
cinis sub plāta pedū vr̄oꝝ i die
q̄ ego facio dicit dn̄s exercituū.
a ℣ ad spūalē intelligentiā inuitat. ℣ in futuro
b † Memētote legis moysi fui mei
iuxta merita erit retributio: ergo bñ ē tēpus me
rendi obseruare legē. ℣ que est syna. ℣ dirigē
quā mādaui ei in oreb ad omnē
da. ℣ i qua sūt. ℣ q̄b agūt. ℣ q̄b recipiant.
israel: p̄cepta r iudicia. Ecce ego
mittā vobis heliā ꝓphetā aīāq̄
veniat dies dn̄i magn⁹ r horribi
a ℣ ñ helias nō aī eoꝝ patrū conuertet ad filios
rē. i. a. p. r. cū veniet dies dn̄i magn⁹ iustis: horri
bilis ipīs penitē vn⁹ iudex nō cēsū: nō eos q̄ in
celo versant: sed terrā anathemate. i. eos q̄ faciūt
opera terrena.
lis: r cōuertet coꝝ patrū ad filios
r coꝝ filioꝝ ad pr̄es eoꝝ ne forte
℣ indicarut⁹. ℣ separādo oues ab hedis.
veniā r p̄cutiā trā anathemate.
Finit Malachias ꝓpheta.

Moraliter.

r Ecce dies veniet rē.
Hoc ad ītam exponit de die iudicij
generalis. Moraliter aūt pōt exponi de die mortis q̄ est dies iudicij ꝑticularis. iō subdit: a Succēsa quasi
caminꝰ. i. reprobis q̄ statim portant
ad pēnā ignis infernalis. iō subdit: b Et crūt oēs supbi rē. q̄ nō derelinquet eis radicē. i. spem reuertendi
ad vitā p̄hē. † Et germē. i. meriti
virtutem. t Et oriet vobis rē. s.
electis. g Sol iusticie. i. lumē gl̄e
p̄ecta tñ purgatione. h Et sanitas. p do⁹ē impassibilitatis in corpibus reūptis. i In pēnis ei⁹. p do⁹
tē agilitat'. iō subdit: k Et egredi
emini r saliētis rē. r calcabitis ipios
rē. hoc dicit: q: dānator̄ pena electis
est cōsolatiōis materia. Et q̄n ad gloriā cōsequēdā requirit p̄cedēs meriti. iō subdit: n Memētote legis
moysi. i. christi q̄ moysen figurati.
o Quā mādaui ei in oreb rē. ibi
em audiente ꝓpō deus deē p̄cpta
dedit: q̄ xp̄s in euāgelio repetit: r ad
coꝝ obseruātiā induxit dicēs: Mat.
xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Et ad idē faciēdū instituit apostolos r alios discipulos et successores eoꝝ. iō subdit: r Ecce ego mittam vobis heliā ꝓphetā. ālibet em p̄dicator̄ habēs dei zelū r salutis animarū helias spiritualiter pōt dici.
s Anteq̄ veniat dies dn̄i magn⁹ r
horribilis. i. ante diē iudicij generalis: q̄ magn⁹ erit electis ꝓpter magnitudinē boni q̄ tūc cōsequēt̄ur: r horribilis reprobis ꝓpter horrorē pene
ad quā dānabunt. t Et cōuertet
coꝝ patrū ad filios. multi em̄ patres
q̄erūt sūt ad fidē catholicā p filios: r
ecōuerso multi filij p pr̄es: r sic erit ō
futuro aīs iudicij generale. v Ne
forte veniā. istud forte nō ponat dubiū de aduēm xp̄i ad iudiciū: q: certum est q̄ veniet: sed ponat dubium tēporis iudicij quod
omnibus est ignotum. x Et penitam terrā anathemate.
per terrā intelligunt homines terreni in amore terrenorum
totaliter fixi qui tunc excōmunicabuntur penitus a dei societate et electorum.

Jn capitulo. iij. vbi dicitur in postilla. Jsta tamen peccata specialiter exprimunt.

Additio. j.

Ratio quare exprimuntur ista peccata sc̄z maleficium et adulterium et ꝑiurium fm glo. quia cōmuniter ista peccata fiunt occulte: sed a deo ꝓferunt in medium: ne diu lateant: et ideo premisit. Et
ero testis: quasi diceret: licet de similibus peccatis nō inueniantur vt plurimum testes: tamen ego ero testis. Adiungit
etiam predictis peccatis ista que sequunt. i. qui non reddunt
mercedem mercennarijs: r viduas et pupillos opprimunt et
peregrinum: ne parua putentur que periurio et adulterio cō
parantur vt in glosa.

Jn ca. iiij. vbi dicit in postilla. Precepta. i. decalogi.

Additio. ij.

Ubi nos habemus in hoc loco precepta et iudicia in hebreo habet cerimonia et iudicia: vnde ex hoc loco estimāt hebrei habere contra nos validum argumentū ad ꝓbandū q: cerimonialia nō debēt cessare tpe messie: vt habet cōiter in expositionibus eoꝝ sed dā

sed dā aspicieri verā r ꝓpriā ītē significationē ex hac auctoritate nō habēt intētū: ls forte ex ea pōt opponi. ꝓbari: ad qs
sciēdū q: aliud ē dicere: Memētote legis moysi: r aliud ē dicere:
Seruate legē moysi rē. Mā ad ꝑmāū legē rēqrit facere ea q̄ i
lege ꝓcipiunt: r vitare ea q̄ in lege ꝓhibēt: ad memoriā hō le
gis habēdā hō nō requirit: ls sufficit habere memoriā de lege l
mēte ad ea⁹ spūalē intelligētiā ꝓcipiēdā: vñ hoc loco ꝓpheta
ad spūalē legis intelligētiā iuitat fm glo. iterlinearē: nō aūt
exhortat ad obseruātiā legis: r sic ex ista auctoritate hr q: ceri
monialia r iudicialia legis mosaice de q̄b⁹ hic tñ fit mētio sūt
habēda i memoria mō ꝓdicto: nō aūt seruāda qs ē ꝓtra eos. si
em̄ ꝓpheta intēderet exhortari ꝑsōn ad legē mosaicam ꝓpō
mo obseruādā vtiq⁹ diceret: Seruate seu custodite legē moysi:
r hoc nō dixit: f memētote leg⁹ ad innuēdū qs. ē. dictū est. et
notādū q̄ hāc differentiā inter custodire ꝓceptum r memoriā
habere de ꝓcepto seu de lege ponit Rab. moyses gerundēs. in
expositione sup pentateuch. sup illud verbū: Exo. xx. Memēto vt diē sabbati sanctifices r illud xbū Deu. v. Observa diē
sabbati: dicēdo q: primū verbū importat ꝓceptū affirmatiuū
solū de memoria sabbati habēda. r scōm verbū ipōrtat precep
tū de custodiēdis o⁹bus q̄ custodiēda sunt in sabbato.

In codē ca. vbi dr: i postil. Et cōuertet coꝝ patrū ad filios.

Additio. iij.

Hoc q̄ dr de Helia. Et cōuertet coꝝ patruꝝ ad filios r coꝝ filioꝝ ad pr̄es eoꝝ: videt ꝓprie exponendū de sctō Johāne baptista q̄ ꝓcessit

Glo.ordi.

Epistola Rabani.

Omino excellentissimo r in
clitu xp̄iane religionis strē
nuissimo Ludouico regi.
Raban⁹ vilissim⁹ suoꝝ dei
i dño dominoꝝ ꝓpetuā optat salutē.
Cū sim ꝑmptus alo ad parendū arḡ
seruiendū vestre volūtati: q̄ridie cogi
to q̄d honorificētie vre gratā exhibe
am vt mei memoria sedulo apō vos
maneat: r deuotio mētis mee ē obse
quiū vestrū appāreat. Dū grādis mi
℣ bi questiōis

Nico. de lyra

Jncipit ꝓplogus bti Hieronymi p̄sbyteri i libros machabeoꝝ.

Machabeoꝝ libri duo
ꝓnotāt ꝓlia iter hebr̄e
orū duces gētēq̄ ꝑsa
rū pugnā q̄ sabbato
rum: r nobiles machabei ducis
triumphos: ex cuius nōie r libri
ēdem sunt nuncupati. † Hec quo
q̄ historia continet etiam indyta illa gesta machabeoꝝ fratrū: q̄ sub antiocho rege ꝑ sacris
legib⁹ dira tormēta ꝓpessi sunt.
Quos mat pia dū diuersis sup-

Replica.

ad filios: postil. exponit de helia: q: hoc
faciet ꝑcurrēdo fm aduētū xp̄i. Bur. aūt exponit de scto Johanne baptista: sed illa expositio est mystica: sicut Johānes
fuit mysticus helias: quia venit in spiritu et virtute helie: expositioni etiā Bur. si ītalis esse debeat occurrūt inconuenientia: primū q̄ in lra dicit⁹ dies ꝑcutiēda magna r horribili. iohannes aūt nō ꝑcussit diē horribilē sed desiderabilē. Jtē dicit
de nō cōuersis q̄ heliā cōminatorie. Ne forte veniā r p̄cutiam
terrā anathemate. Johānes aūt nō ꝑcurrit talem p̄cussorē: q:
christus nō venit post Johannē iudicare sed iudicari: nec venit vt iudicet terrā vel p̄cutiat: sed vt saluet̄ mundus ꝓ ipsum hui⁹ salutis participes nos faciat christus ipse iesus i secula seculoꝝ benedictus. Amen.

Additiones Pauli epi Burg. ac replice mgri Matthie doringk eiusdē ordinis sup Malachiā ꝓpheram finiūt.

Nico. de lyra

lyme dispōni in deoꝝ ꝑsōnis ēmbat in diuersis regionib⁹ oriētis rē. Rabanꝰ mag⁹ lucidat xp̄iane sup p̄cipiū secūdi libri. dicit eū q̄ sedes liber diuersam hy⁹ ꝓpe narrationē: ls rō historie nō destruit xp̄iatē: q̄ ly mlta ꝓnis cōtineat testimonia: tū ꝓ plura iteruerit q̄ i illo nō lueniūt. b Hebreoꝝ du. s. mathathiā: de q. j. Mach. ij. r simonē. ō q̄ hr eodē. ō. et iudā machabeū. de q. j. Mach. iij. r i plurib⁹ sequētib⁹ ca. r io
nathan. ō q̄. j. Mach. ix. Hēc ꝓ
sarus Jsidorus li. xr. etymol. dicit q: ꝓ
se a ꝓco rege vocati sūt q̄ e grecia aliā trāsiēs ibi barbaras gētes graui diuturnoq⁹ bello ꝓdomuit: nouissime victor: nomē subiecte gēti dedit. idem i. xiiij. Media r ꝑsida a regib⁹ medo et
ꝓco cognoiate sūt ex q̄b⁹ media ab occasu trāsiuersa parthia regna ꝓtectit:
a septērione armenia circūdat: ab ortu calspios videt: a meridie ꝑsidā. ꝑsida aūt rēdēs ab ortu vsq̄ ad mdoos: ab occasu rubrū mare hz: ab aq̄lone mō medit
tāgit: ab austro armeniā q̄ ꝑsidē ānectit. de ꝑlijs ducū hr in
multi⁹ locis: de marthathia r finis dr. i. Mach. ij. Collegerūt ex
ercitū r ꝑcusserūt petōres i tra sua. Jtē d iuda r finis dr. i. Machab. iij. Preliabāt ꝑlia sūt cū leticia. r ibidē seqt quō iudas
iuit obuiā apollonio r p̄cussit r occidit eū: r multa alia exempla parēt. d Nobiles triūphos: q: cū paucis deiecit multos r fortes. i. Mach. iij. Quō potuerim⁹ pauci pugnare aduersus mīitudinē tātā r tā fortē. r seqt ibi: Jnsiluit eos subito r strit⁹ ē seron r exercit⁹ ipi⁹ i ꝓspectu ei⁹. Jtē eodē. iij. Aīt iudas vir q̄ se cū erāt: ne timuerit multitudinē eoꝝ: r ipe
tū eoꝝ ne formidet'. r seqt: Cōgressi sūt r cōtrite sunt gētes r
fugerūt i cāpū rē. Jtē i eodē: Cōmiserūt ꝑliū r ceciderūt de
exercitu lysie q̄nq⁹ milia viroꝝ rē. q Machabei ducis. i. iude. ō q̄ dr. j. Mach. iij. Assurrexit iudas ḡnocaḡ machabē⁹.
Interp̄tat aūt machabē⁹ ꝓtegēs vel ꝓtectio: r de ipo dr. j.
Machab. iij. q̄ ꝓtegebat castra gladio suo: r ab isto machabeo denoiant libri machabeoꝝ. i q̄ notak ei⁹ ꝑmīnētia. vñ sequit: Ex cui⁹ nōie libri ēdē nūcupati sūt. r Gesta machabeoꝝ fratrū. de q̄b⁹ legit. ij. Mach. vij. Cōtigit septem fratres
vna cū mr̄e apphēsos compelli a rege edere ꝺ fas carnes porcinas. Jtē i quodā ꝓplogo q̄ in q̄busdā bibliis inuenit r scribit: Machabeoꝝ libri rē. dr sic: Machabei septem fratres ab
vna matre machabea nōie geniti custodiētes legē: patris tra
ditionē: nō mā ducātes carnē porcinā: ob q̄ ab antiocho rege
seuissimo in antiochia martyrij gloria coronati sunt cū matre
sua: r q̄ sepulti cū magna veneratione ibi requiescūt. De coꝝ
supplicijs r de constantia matris legit. ij. Mach. vij.

Finit expositio istius prologi.

bi queſtiōis anguſtia in alo verſar cogitandi q̄d potiſſimū reuerēte veſtre offerā: q̄n alij iuxta id q̄ ſibi cōdecet et opulētia rex vires ill' miniſtrāt: ſuſtiplicia mūnera voſ deferūt. Ego aūt ita p me b nō efficere poſſe ſentio. Sz tū vacu' a munere penit' nō ero: qz iuxta paupertatē viriū meārū ingenij tenuitatē ea q̄ in meditatione ſāctarum ſcripturarū elaborauī offerre decerno: que licet non ſunt condigna pendentie veſtre tamē credo nō ſūt vbiq̄ ſpernēda. Poſterito ſiquidem anno tranſmiſi vobis tractatū in Danielē pphetā: quē nō ſolum ex dictis maioꝝ: quetiā ex nr̄e paruitatis ſenſu cōfeceram. Nūc vo qz tēpus eſt illud quo romana eccl̄ia cōſtituit libros legi Machabeorū in eccleſiā: eorūdē librorū expoſitionē quā ante annos aliquot rogantib⁹ amicis ſenſu hiſtorico ſimul ⁊ allegorico dictaueram: excellentie vr̄e defero: vt ſi alīq̄ ſenſus myſticus i eis vos dinoſcere decreuerit: habeatis in pmptu quo illū expliciti inuenire valeatis: nō dico valde diſerte ⁊ oratione rhetorica: ſ lucido ſmone et catholica fide. Vos q̄z ſi q̄d in p̄dicto ope reperiatis vobis gratū ⁊ rite p latū: ei⁹ gr̄e b deputet' a quo ē oē bonū. Si q̄d aūt min⁹ recte vel inconuenienter poſitū vobis ibidē videat: iperitie mee magis deputetis q̄ malicie: q̄ q̄dm in b corpuſculo vixero in xp̄i ſeruitio put poſſibilitas fuerit laborare cōtendo. Ipſius eñ eſt miſericordie vt q̄ mihi in alio boc dedit velle ip̄m me bono ope faciat cōſūmare. De q̄ pbera aīt: Prope ē dom⁹ oībus inuocātib⁹ ſe in veritate: ⁊ nō delinquet oēs qui ſperant in ſe. Diuinitas d̄ñi nr̄i ieſu xp̄i diu vos hic incolumes: ⁊ legis dei veritatē amātes ad multoꝝ ſalutē cuſtodiat: ⁊ p⁹ hui⁹ vite curſū ad verā ⁊ cēnā brīnudinē puelre ꝑcedat.

Item alia epiſtola Rabani.

Ad reuērēdiſſimo ⁊ oī charitatis oficio digniſſimo Heroldo ſacri palatij archidiacono. Raban⁹ vilis ſeruoꝝ dei ſeruus in chriſto ſalutem. Memini me in palatio vangioñ. ciuitat' cōſtitutū: tecū habere ſermonē de eminētia ſcripturaꝝ ſanctarū: ⁊ de difficultate diuinaꝝ hiſtoriaꝝ: i q̄b⁹ nō ſolū p aliquā ta loca ꝑpt̄ varietatē rer̄ ⁊ ſitū puinciaꝝ obſcur⁹ ē ſēſus: q̄netiā p tropos figuraꝝ occult⁹ ē intellect⁹. Et qz eodē tpe comētarios i libros Regū nup a nob⁹ editos venerabili abbati Hudnino tradiderā: tu q̄dē paruitatem mea exhortāt⁹ es quatenus in libros Paral. atq̄ machabeoꝝ cōmētarios iuxta veſtigia maioꝝ pari ſtudio cōderē: feci q̄tū potui: ⁊ prioris libri expoſitionē. Audouico regi editā dedi: ſequēt' ꝺo me ſanctitati tradendā reſeruauit: vt petitio tua non eſſet vana: neq̄ haberes me ſuggillādū: quaſi tibi rogāti nollem cōferre: quod alijs gratis cōtulerim: ꝓinde qz tā confectū opus habes vtere eo ſicut decet ſeruū chriſti cū cōmunione multoꝝ: ⁊ q̄d ſolus ip̄e traueras ad plurimoꝝ vtilitatē puenire facias. De cetero q̄z volo ſāctitatē tuā ſcire: q̄n ipſū opus iō ꝓtim⁹ diuīa hiſtoria: ꝓtim⁹ Ioſephi iudeoꝝ hiſtorici traditiōe: ꝓtim⁹ o alioꝝ gētiū hiſtorijs cōtexui: vt qz nō tm̄ gēt' indece ac ꝓncipū ei⁹: ⁊ aliarū gētiū ſilr i ipſo libro mētio fit: ex multoꝝ liboꝝ collatiōe vr̄itas ſacre hiſtorie pareat: ⁊ ſenſus narratiōis ei⁹ lectori lucidior fiat. Tu ꝺo ſi q̄d in memorato ope tibi gratū atq̄ vtile iueneris largitori oīm bonoꝝ īde gr̄as referas. Si q̄d aūt reꝓbēſibile i eo eē ꝓſpexer⁹ nr̄e ifirmitati ⁊ iperitie deputes: ⁊ apd clemētē iudicē veniā ipetrare nob⁹ p ſacras oꝝones feſtines. Sicq̄ optio largitori dignū honorē: ⁊ fragili opifici oportunū cōferes ſolatiū. Fraternitatē tuā diua maieſtas ꝓpere⁹ ſuccelſib⁹ pollere: ⁊ ekne de utilitatis gaudia ꝓmerētē: oi tpe nr̄i memorē ꝓſtare dignet.

Factū eſt poſt ꝺ. Jnitiū libri machabeoꝝ ſi mile eſt principio libri ezechielis ꝑpheteꝝ vbi ſcriptum eſt: Et factū eſt in tricesimo anno in quarto menſe ꝛc. Vnde primū nobis queſtio oritur: cur is q̄ adhuc nihil dixerat: ita exoꝛſus eſt dicēs: Et factū ē poſt ꝺ. percuſſit alexāder

¶ ꝛc. Et

Poſtilla Nicolai de lyra ſuꝑ libros Machabeorū incipit.

Capitulum: I

Factū eſt. Poſt hiſtoriā Judith ꝗtū ad hiſtorias in ſacra ſcripturā nō cōtentas. Jequiſ hiſtoria in libro Machabeoꝝ deſcripta rōne dicta i ꝓncipio libri Tobie. Iz p magnū tp̄s cōtigerit poſtea. nā hiſtoria libri Judith cōtigit tpe cābyſis filij cyri ſm cōmunē expoſitionē doctoꝝ noſtroꝝ qua ſecut⁹ ſū exponēdo libꝝ illuz. hiſtoria ꝺo machabeoꝝ cōtigit tpe ⁊ iochi epiphanis reg' ſyrie: vt ꝓz i ꝓncipio primi libri. Verūtā hiſtoris videt intricata. ꝓt duos frēs. ſ. ſelencū ⁊ antiochū ephiphanē ⁊ eoꝝ poſteros q̄ ſe mutuo expulerūt de regno guerra utter eos ꝗſi ſpacabili cōmota. Ad euidētiā igit hi ſtorie aliq̄d ē hic ꝓmittēdū de diuiſi regni ſucceſſione. Sciendū igit q̄ poſt mortē alexādri magni ei⁹ monarchia i ꝗtuoꝝ regna fuit diuiſa ſz macedonie: aſie: egypti: ⁊ ſyrie: ſicut Dañ. viij. fuerat ꝓpheratū: ſ de duob⁹ ꝓmis regnis nō fit mentio ſ.i. Macbab. lib. ſ ꝓcedit ſm ꝓceſſū regni ſyrie q̄ multū indeā afflixit reſiſtentib⁹ ꝓut poterāt machabeis: ⁊ aliq̄ de regno egypti occaſionaliter interponit. Sciendū igit q̄ mortuo alexandro magno ꝓm⁹ regnauit i ſyria ſelenc⁹ ⁊ alij ꝗtuoꝝ poſt ipſū: ⁊ ſerū⁹ fuit antiochus magn⁹ q̄ duos habuit filios. ſ. ſeleucū philopatorē q̄ ſibi ſucceſſit in regno tāq̄ ꝓmogenit⁹: ⁊ antiochū ephiphanē q̄ tradit⁹ fuit romanis obſes: ⁊ audita morte ꝓris ⁊ inertia ſeleuci ſui fratris venit i ſyria et ab alijs⁹ cinitatib⁹ recept⁹ fuit: ⁊ tādē ſyrie regnū obtinuit: ꝓꝑ q̄s iter poſteros ei⁹ ⁊ poſteros fris ſui de ſyrie regno fuit lōga cōcertatio: ⁊ aliq̄ ſualebat vna ꝑs aliq̄ ꝺo altera: ⁊ ſyria ꝺ vna poſteritate ad aliā trāſibat: vt ꝓz i figura ꝺ poſita i cui⁹ ſūmitate ponit antiochus magn⁹ ⁊ ei⁹ duo filij in duob⁹ lateribus deſcēdēdo ⁊ ſub eis eoꝝ poſteri. Proceſſus ꝺo regni incipiendo ab antiocho magno de poſteritate vni⁹ filij ad alt⁹ poſteritatē vſq̄ ea dē poſteritate ꝺ ꝓxe ad filiū vſq̄ ad aliū ſucceſſoꝝ ꝓz i linea trāſuerſali ꝺ minio facta. Et ad maiorē enidētiā ſup quēlibet ſucceſſiue regnū obtinētē poſiti ſral alphabeti ſm ꝓceſſus ordinē dicti regni: ⁊ q̄n ꝺ ſūmis ſacerdotib⁹ iudeoꝝ i li. Machab. fit mētio: ꝺ ſciēdū q̄ iadno alexādri tpe fuit ſacerdos ſūm⁹: poſt eū onias ib q̄ proleme⁹ ſother rex egypti miſtos iudeos captiuauit: poſt eū ſimō iuſt⁹: deīde eleazar⁹ frat ei⁹: deīde onias ſimōis iuſti filius q̄ vſq̄ tūc fuerat puer: poſt eū ſimō filij ei⁹: deīde onias filij ei⁹ tpe ātiochi magni ⁊ ſeleuci ei⁹ filij: cui⁹ tpe heliodor⁹ ad ſpoliādā erariū i hierlz fuit miſſus: ⁊ ꝺ Onias ſm Joſephū lib. xij. ātiq̄t. iudaice ea. vj. habuit duos frēs. ſ. Jaſonē ⁊ Menelaū q̄ ſucceſſine lz vſurpatiue tenuer⁹ ſūmū ſacerdotiū q̄b⁹ ſue ceſſit alchim⁹ p ſubtuctionē violētā ātiochi epiphanis q̄ erat ꝺ linea ſacerdotali lz deſcendiſſet ab aarō: vt hr̄. j. ca. vij. ⁊ tūc ſacerdotiū deuenit ad machabeos q̄ ātiocho regi ⁊ ei⁹ fact' ꝗtū poterāt reſiſtebāt. Habebāt etiā ibi aliq̄d in rio nā mathathias pat' eoꝝ deſcēderat ꝺ illo. xxiij. q̄s dauid ſtituerat ad deſeruiēdū tēplo dñi p vices ſuas. j. Paral. ꝺ q̄ hui⁹ ꝓmi libri ⁊ ſecūdi machabeoꝝ maior ē auctas q̄s Joſephi cū ab eccl̄ia recepti ſint ad legēdū: ideo nō eſt dimittēdus text⁹ ꝑpt̄ Joſephū ꝺ mag' ecōuerſo. Sc̄ſo ꝺ libro. xiij. ca ꝺ expſſe q̄ Jaſon fuerit frat Onie ⁊ q̄ menelaus et lyſimachus fuerūt frēs ſimōis ꝓpoſiti tēpli. ⁊ de tribu beniamin: ſic ⁊ iſte ſimō: vt hr̄. ij. lib. ca. iij. De alchimo ꝺ hr̄. ij. lib. xiiij. q̄ fuerat ſūmus ſacerdos tpe ātiochi epiphanis

Capitulum: I

Et nanq̄ ſermo coniunctionis eſt: et ſcimus quia non conungitur ſermo ſubſequens: niſi ſermoni precedenti. Qui igitur nihil dixerat: cur dicit: Et factum eſt: cum non ſit ſermo cui hoc quod incipit ſubiungatur. Qua in re inquirendum eſt: quia ſicut nos eoꝝ ꝓpalia: ſic prophete et ſcriptores diuinorum librorum ſenſu ſpiritualia aſpiciunt: eiſq̄ et illa ſunt preſentia que noſtre ignorantie abſētia videnf. Unde fit vt in mēte ꝓphetarū ita cōiuncta ſint exteriozib⁹ interioza: quatenus ſimul vtraq̄ videant: ſimulq̄ in eis fiat: ⁊ intus verbum quod audiunt: et foris quod dicunt. Patet igitur cauſa cur qui nihil dixerat ſubiunxit dicens: Et factum eſt. Deinde ſubiūgit: Poſtq̄ percuſſit Alexander philippi rex macedoꝝ: qui primus regnauit in grecia: egreſſus de terra certhim Darij perſarū regē et medoꝝ. Ita q̄ Alexandrum philippi ⁊ olympiadis filiū darium regem perſarum atq̄ medoꝝ occidiſſe omnibus manifeſtum eſt. Quod et daniel in viſione ſua qua hyrcū capturū arietem ventilantē cornibus contriuiſſe deſcribit: euidenter expreſſit. Sz queritur quomodo dicatur Alexander primus regnaſſe in grecia cū multi ibidē in diuerſis locis ante regnaſſe reperiant. Multo enim ante argiuis: athenienſibus: lacedemonijs: corinthijs et Iyddis reges prefuerunt: necnō in macedonia: non primus rex alexander eſſe inuenitur ſed veceſimusquartus. Primus enim rex macedonuz caran⁹ erat: eo tēpore quo hebreoꝝ iuda Azarias q̄ et ozias rex fuit: et hebreoꝝ iſrael rex Jderoboam: latinoꝝ quoq̄ Procar ſiluius: ⁊ lacedemonioꝝ Lalcamenes: corinthioꝝq̄ Alexāder ⁊ athenienſium Theſpieus. Sed ideo ꝓm⁹ regnaſſe dicitur in grecia Alexander: qz ceteris regibus in ſingulis partibus antea regnātib⁹: primus ipſe et ſolus in tota grecia regnauit. Rā ſubuerſis thebis: in perſas arma corripiens aquā gangi cum fluuium inito certamīe darij duces ſuperauit: ⁊ ad extremū ipm̄ percuſſit arietem: et dno eius comua cōfregit: medos atq̄ perſas: miſitq̄ eum ſub pedibus ſuis: et vtruq̄ comu ſuo ſubiugauit ꝑerio. Q̄d aūt dicit egreſſus de certhim: de ipſa grecia ſignat. Certhim enī fuit ꝺ poſteris noe: hoc eſt de filijs iauan: filij iaphet filij noe. Et ſcythi inſulaz habuit que nūc dicit Cyprus: vt Ioſeph⁹ teſtis eſt: ⁊ ab ea omnes inſule ⁊ maritima loca certhim hebraice nominant. Legamus Varrōis de antiquitatib⁹ libroſ: et Siſinnij capitōli ⁊ grecū Flegōta: ceteroſq̄ eruditiſſimos viros: ⁊ videbim⁹ omnes pene inſulas: ⁊ totius orbis litora et terras mari vicinas: a grecis accolis occupatas: qui ab amano et tauro montibus omnia maritima loca vſq̄ ad oceanum poſſidere britanicum. Conſtituit inquit ꝓelia multa: ⁊ omnium obtinuit munitiones: et interfecit reges terre: ⁊ accepit ſpolia multitudinis gentium ⁊ ſiluit terra in conſpectu eius. Igitur Alexander magnus (ſicut tradunt hiſtorie) poſt darij mortē bircanos ac girodomannos ſubegit. Poſt hec parthoꝝ pugnam aggreſſus eſt: quos diu renitentes deleuit: ꝑpe modū anneq̄ vicit. Inde thraces cuertit: aſpera pamēos ac ſopios: ceteroſq̄ pplos: q̄ in caucaſi radice mozabā ſubegit: vbe ibi Alexandria ſup amnē thanaim ꝓſtituta. Sed humani ſanguinis inexaturabilis: ſine boſtiū ſiue etiā ſocioꝝ rece tem tū ſp ſitiebat cruoꝛ. Itaq̄ pertinaci impetu in bella ꝑrrens: choroaſmos et aciatas indomitā gentē in deditionē accepit. Callithen philoſophū ſibi q̄z apud Ariſtotelem condiſcipulū: eū plurimis alijs principibus eū eu depoſito ſalutandi moꝛe: vt deū nō adoꝛaret occidit. Poſt hec indiā petit vt oceano vltimoq̄ oriente finiret imperium. Riſan vbem adijt. dedalos montes regnaq̄ theophilis regie expugnauit. Que eū ſe dediſſet cōcubitui regio regnū redemit. Peragrata ꝓdomitaq̄ alexāder india cū ad ſarū mire aſperitatis et altitudinis in qno multi pplī loci eo confugerant peruenīſſet: cognouit berculem ab impugnatione eiuſdē ſaxi terremotu ꝓhibitū. Emulatione permotus vt berculis acta ſuperaret cum ſummo laboꝛe ac periculo ſaxo potit⁹: omnes loci eius gentes in deditionem accepit. Cum poꝛo fortiſſimo indoꝝ rege cruentiſſimum belli geſſit. Poſtea cum orientales populos ſingularū ꝓ nunciarum non ſine cruenta victoria' cepiſſet conſenſis nauibus: eū oceani litora peragraret ad vbem quandā cui ambira rex ꝓerat pernenit. Sed in expugnatione ciuitatis magnā partē exercitus ſagitt' hoſtiū veneno illit' amiſit. Ac poſt herba que per ſoninum ſibi oſtenſa eſt in potū ſanctis data cū reſt quis ſubuenirek vbe expugnauit ⁊ cepit. Poſtq̄ circūactā ad oceanū ⁊ indum flumen ingreſſus babyloniā celeriter redijt. vbi eū eū exterritarū totius orbis ꝓuinciarū legati expectarent. hoc eſt carthaginenſiū: et tot⁹ aphꝛice citerioꝛis: ſed et hyſpanoꝝ: galloꝝ: ſicilie: ſardinieq̄ plurime ꝓterea partes Italie. tantus timoꝛ in ſummo oriente conſtituti ducis populos vltimi occidētis innaſcerat: vt inde peregrinam cerneres toto mundo legationem quo vir

¶ credereꝛ ꝓ

medoꝝ conſtituit ꝓelia multa: et omniuz obtinuit munitiones: ⁊ interfecit reges terre: ⁊ ꝓtranſijt vſq̄ ad fines terre: ⁊ accepit ſpolia multitudinis gentium: et ſiluit terra in conſpectu eius. Et congregauit virtutē et exercitum fortem nimis ⁊ exal

ꝓphanis: ſ electi⁹ fuit ide eo q̄ rini gētiū fuerat inquinat⁹ quē tū reſtituit demetri⁹ ſeleuci: vt habet ibi: q. vij. ca. ꝓmi libri: ⁊ iſto ꝗtū ītēdo exponere libꝝ. Machabeoꝝ.

Jā videt in figura Regū cū ſuis attinētijs.

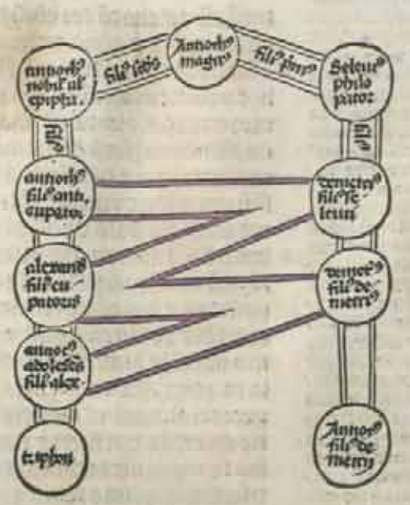

Per figurā igitur ꝓpoſita patet ꝓceſſus regni ſyrie ꝗtuoꝝ ad ꝓncipes qui in deoꝝ populū aſſiſterunt. Diuiſio tamē libri acciꝑenda ē ſm duces qui populum iſrael liberauerūt. tamen liber totalis primo i ꝗtuoꝝ partes diuiditur ſm duos li bros partiales primū ſz et ſecm. Primus autem liber diuidit in quattuoꝛ ꝓres: q̄a primo ponitur liberatio populi ſub matathia. ſecundo ſub iuda. iij. ca. tꝛio ſub ionatha. ix. ca. quarto ſub ſimone. xiij. Prima in duas: quia ꝓmo ponitur deiectio populi et templi facta ꝑ antiochū epiphanem. ſcō ꝺ defenſio facta ꝑ matatdiam: ca. ſequenti. Prima adhuc in tres ſm triplicem perculſionem ꝑ antiochum factā. prima facta fuit ꝑ ipſz perſonaliter. ſecūda per eius ducem. que ponitur ibi: Et poſt duos annos. tertia ꝑ eius nuncios et ſcriptuꝛā. ibi: Et ſcꝛipſit.

Circa primum primo deſcribitur afflictionis occaſio. ibi: Jn diebus illis. tertio afflictionis tempus et ordo. ibi: Et ꝓparauit eſt. quarto multiplex afflictoꝝ oppreſſio. ibi: Et cōuertit. Circa primū dicitur: Et factū eſt poſtq̄ percuſſit alexāder. ſ. magnus. ꝑ Philippi regis macedo qui primus regnauit in grecia. ſ. tota. nam in macedonia q̄ eſt quedam pars grecie primo regnauerat pāter eius et plures alij. ſed iſte fuit primus mōnarcha non ſolum grecie: ſed etiam totiꝰ orientis: ꝓpter quod ab eo incipit regnū grecoꝝ. c Darium regem perſarū. iſte darius fz hebreos fuit filius Aſſueri ⁊ Veſter regine: ſicut dictum eſt in ꝓncipio libri Veſter ⁊ Dañ. ix. et pluribus alijs locis. Jm alios vero hiſtoriographos fuit alius Darius qui poſtea regnauit per longum tempus.

ꝺ Conſtituit ꝓlia mul. cōtra regna reſiſtentia ſibi. e Et obtinu. om. ſibi reſiſtentiū.

f Munitiōes. i. caſtra ⁊ foꝛtalicia ⁊ bōa i eis repoſita. g Et trāſijt ꝛc. babilabil' ex gte orientis. h Et ſiluit ter ꝛc. q: nullū audebat ſibi reſiſtere verbo vl facto. i Et congregauit vir. ꝛc. hoc ponit ad riſpondū tacite ōſtioni q̄ poſſet queri: Quo fecit tāta cū paruū eſſet regnū macedonie? ⁊ riſpondet q̄ congreauit ſibi exercitū valde fortē: nō ſolū de macedonia ſ etiā de alijs locis ⁊ bellatoꝛes vndecūq̄ ſibi libenter adherebant. nā in victoꝛijs nō retlebat ſibi niſi bonū honoꝛabile ꝓcedēti alitis bonū vtile ex ſua liberalitate.

Judith. i. c

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

¶ credere q̄ euenisse rumorē. vnde bene scriptū est: Et siluit terra in cōspectu eius: q̄si nullus ei rebellare audebat. a Et p̄ hec decidit ꝛc. Deuictis vbiq; gētib⁹ vndiq; thesauros ꝛ opes earū alexander absulit. Dū eo mortuo satellites atq; milites eius ꝓpter opū magnitudinē ꝑs cōgregatas habebat ac potētiam regni ab inuicē dissentiebant sūt pompeius trogus eiusq; epitomator iustin⁹ in libris historiarū suarū ostendūt: scribentes q̄ defuncto Alexandro: in thesauris eius ḡnquaginta milia talēta auri reperta sunt: ꝛ in anno vectigal tributo tricena milia. Deniq; Alexāder inter pericula p̄liorū dei nutu finatus ad extremū cuius in babylone vbe moraretur p̄ insidias suorū interfect⁹ est: ꝛ maxime factione antipatris ꝓcis eius: qui per cassandrum filiū suum cū veneno extinxit: sicut p̄dictus pompei⁹ trog⁹ narrat dicēs. Quia cū babylone reuertēs: multis dieb⁹ otio datis intermissū olim ꝓuisū solerter alexander instituere: totusq; in letici am effusus: cū diei nocte discrimē incurrisset: receden tē tā a cōuiuio medicus thessalus instaurata cōessatiōe ex ipsis ac sodales eius inuitauit. vbi accepto poculo: media potīe repēte velut tetro cōfixus ḡemuit: clamusq; a ꝓuisto semianimis ita cruciatus est vt ferrus in remedia posceret: tacūq; hominus velut vulnera idolesceret. Venera ute insidie fuerūt. Nā memorat⁹ antipater cū charissimos amicos suos interfectos videret ab Alexandro: seqꝫ magnis rebus in grecia gestis nō taꝫ gratū apud regē q̄ inuidiosū esse a matre quoq; ei⁹ olympiade varijs se criminationib⁹ vexatū: ad occupādū regē cassandrū filiū patro veneno subornat: q̄ cū fratrib⁹ philippo ꝛ iolla ministrare regi solebat: cui⁹ veneni tāta vis fuit vt nō ere: nō ferro: nō testa cōtineret: nec aliter ferri nisi in vngula equi potuerit: ꝓmonito filio ne alij q̄ thessalo et fratribus crederet. Hac igit cā apd thessalū paratū repetitiq; ꝓuisū est. philippus et iollas ꝓgustare ac tēptare potū regis soliti: in aqua frigida venenū habuerūt: quā pregustate tā potioni suppmiserūt. Quarta die alexāder indubitatā mortē sētiēs agnoscere se fatū dom⁹ maiorū suoꝝ ait: Nā pleriq; ea cidarū intra tricesimū annū defūctos. Tumultuantes deīde milites insidiisq; perire regē suspicātes ipe sedauit: eosq; oēs cū ,plar⁹ in editissimū locū vbis esset: ad cōspectū suū admisit osculādāq; dexterā suā flentib⁹ porrexit. Cū lachrymarent⁹ oēs: ipe ꝛo sine lachrymis tñ: verū sine vllo tristiciis mēt' argumēto fuit: vt q̄sdā ſpatiēti⁹ dolētes cōsolat⁹ sit: q̄b⁹ mādata ad parētes eorū dedit: adeo sicuti in hoste: ita ꝛ in morte inuictus ci animꝰ fuit. Cū deficere eū amici viderēt: querūt quē imperū faciāt here dē? Rñdit: Dignissimū: Tāta illi magnitudo animi fuit: vt cū herculē filiū cū fratrē arideū cū roxanē vxorē ꝑgnātē relinq̄ret: oblit⁹ necessitudinū dignissimū nūcupauit heredē. prosus quasi nephas esset viro forti: aliū q̄ virū fortē succedere: aut tanti regni opes alijs q̄ ꝑbatis relinq̄: hac voce veluti bellū inter amicos cecinisset: aut malū discordie misisset: ita oēs i emulationē cōsurgūt: ꝛ ambitiōe vulgi tacitū sermonē ꝛ fauorē militū querūt. Sexta die ꝑclusa voce exemptū digito anulū ꝑdice tradidit. Que res gliscentē amicoꝝ dissensionē sedauit. Nā ꝛ si nō voce nūcupatus est heres, indicio tñ electꝰ videbatur. Decessit alexāder mēseyno⁹ annos tres: ꝛ tricesimo nat⁹. Hec aūt q̄ in historia machabeoꝝ regni alexandri mētio ē facta. ideo ex libris gentiliū interposui: vt lector agnosceret: nō frustra virtutē alexādri enarrari: sed magnanimitate atq; actione ip̄m esse precipuū. Q̄ aūt alexander dicit diuisisse regnum suū cū adhuc viueret pueris suis qui secū erant a iuuētute nutriti: nō tā ipse hoc diuisit: q̄ illis diuidēdū reliquit. Igit alexander p. xij. annos trementē sub se orbē oppressit: principes vero eius, xliij annis ꝺiari sūt: ꝛ velut opimā ꝓdā a magno leone ,pstrātā auidi discerpe cumlisseq; ipos in rixā irritatos ꝓde emulatiōe fregerūt. Itaq; Ptolemeo primo egypt⁹ ꝛ a ꝓnice arabieq; ps sorte ꝓuenit. Cōfinē huic ꝓincie syriā laomedon mitheleneus ciliciā: philotas cū filio: illirios accipiūt: medici maoni acropat⁹: minoꝛi alceta ꝑdice ꝓponit. Susanis gās

tatū est ꝛ eleuatū cor eius: et obtinuit regiones gētiū ꝛ tyrannos: a ꝛ facti sunt illi in tributū. Et post hec decidit in lectū ꝛ cognouit q̄ moreretur. Et vocauit pueros suos nobiles: q̄ secū erant nutriti a iuuētute sua: ꝛ diuisit illis regnū suū cū adhuc viueret. Et regnauit alexāder ānis duodeci ꝛ mortuus ē. Et obtinuerūt pueri eius regnū vnusquisq; i loco suo: ꝛ imposuerunt sibi oēs diademata p̄ mortē ei⁹: ꝛ filij eoꝝ post eos annis multis: ꝛ multiplicata sūt mala in terra. Et exiit ex eis radix peccati antiochus illustris filius antiochi regis qui fuerat rome obses: ꝛ regnauit in anno cētesimo tricesimo septimo regni grecoꝝ

a ꝛ facti sunt illi in tributū. ad sui exercitꝰ sustentamētum.
b Et post hec decidit in lectū. egritudine valida. c Et cognouit q̄ moreret. habuerat enī de hoc rūsū ab arbitris ꝺli ꝛ lune ꝺsecratis a quibus quesierat si deuicto orbe terrarū rediret ad matrē suā ꝛ sororēs charissimas: ꝛ respondit⁹ est q̄ nō: q̄ cito esset moriturus. d Et vocauit pueros suos nobiles. i. socios familiares. nullius enī de filijs suis sī tñ alios habuit legit⁹ p⁹ eū regnasse. e Et multiplicata sūt mala i terra: q̄ regnū syrie et regnū egypti ab alexādro descēdēcia affluerūt populū israel colentē dñm: ꝛ q̄ ꝓmissa dicta sūt vt ad antiochū illustrē deuenīret. iō subdit: f Et exiit ex eis. i. a regibus syrie: vt patet in figura supra posita. g Radix peccati. nā ex eo pullulauerūt plura mala q̄ ex alijs p̄cedētibus
b Antiochus illustris. i. ꝑclarus seu nobilis: ꝛ signat idē q̄ epiphanes. q̄ est nomē grecū ꝛ dicit ab epi q̄ est. ō. ꝛ phanes apparitio: quasi super alios eminens vel apparens.
c Filius antiochi. magni. d Qui fuerat rome obses. nā antiochus magnus pater eius per romāos fuit repressus ab infestatiōe vicinaꝝ sibi gētiū romanis federatarū: ꝛ ad maiorē securitatē acceperūt obsidē filiū suū iuniorem: qui audita morte sui patris ꝛ inertia seleuci sui fratris: de roma clam recessit ꝛ in syriā veniēs aliquas ciuitates maritimas habuit ꝛ tandem regnū. ideo subdit: e Et regnauit in āno. cxxxvij. regni grecoꝝ: q̄b incepit ab alexandro magno vt dictū est. ō. dicunt tñ aliq̄ q̄ hec numeratio incipit a primo anno seleuci ꝛ immediate successit alexandro magno in syria: ꝛ sic hoc nō videtur bene dictū: quia dic ꝛ. j. vj. ca. ꝛ Dañ. viij. Alexander dicit primus in regno grecoꝝ nec obstat q̄ ipse p tēpora regus intermedios numerant. cxxxvij. annos a primo anno seleuci vsq; ad primū annū antiochi epiphanis: q̄ idez annꝰ dicit vltimus regis precedentis: ꝛ primꝰ imediate sequentis: ꝛ sic bis cōputatur. antiochus aūt epiphanes fuit non⁹ ab alexandro magno: ꝛ sic p talē cōputationē vni⁹ āni bis cōputati habent nouē anni min⁹ fm veritatē q̄ fuerit de tpe alexādri magni postq̄ regnauit in tota grecia. duodecī aūt anni ꝺ⁹ regnasse incipiūt a tpe q̄ post patrē imediate regnauit in macedonia tñ: ꝛ sic regnū grecie ichoandū est ab eo.

In oīe.

¶ sit mala: ꝛ locū sanctū polluit ac legē ꝓphānauit. De quo sequit: Primus itaq; post alexandrum magnū regnauit in syria seleucus cognomēto nichanor annis triginta duob⁹. Secūdus antioch⁹ q̄ vocabat sother annis decē ꝛ nouē. Tertius antiochus q̄ vocabatur theos: annis quindecim. Quartus seleucus q̄ cognominat⁹ ē gallericus filius antiochi: annis viginti. Quintus seleucus ceraunus filius seleuci gallerici: annis tribus. Sextus antioch⁹ magnus: quē scriptura antiochi illustris hic dicit patrē esse qui frat erat seleuci ceraunni: et filius seleuci gallerici regnauit annis triginta sex. Septimus seleucus q̄ philopator nominat⁹ est annis duodecī. Post quē antiochus ephiphanes q̄ ꝓprie clarus siue nobilis dicitur: frater seleuci philopatoris: et filius antiochi magni: annis undecim. De quo modo scriptura narrat q̄ ex eis exierit radix peccatrix. antiochus illustris filius antiochi regis qui fuerat rome obses. Qui merito radix peccatrix dicitur: q̄ stirps inutilis ad peccata. ꝑnius ꝛ ad impietatē erat. ꝓmptissimus: sub quo legis dei ꝓsecutio: ꝛ machabeoꝝ bella narrantur. Colligitur ēt ex omnē tp̄s regni grecoꝝ a primo anno seleuci nichanoris vsq; ad initium regni antiochi ephiphanis anni centum triginta septem. a In diebus illis ꝛc. Hecca ac romana narrat historia q̄ antiochus epiphanes cōtra ptolemeū philometoris: sororis sue filium: cuius ipse auunculus erat: dolos cōstruxit: vt eū regno egypti priuaret. Et cū post mortē cleopatre alanius eunuchus nutritꝰ philometoris et leneus egyptum regerent: ꝛ reperterent syriā quā antiochus fraude occupauerat: totā est inter auunculū ꝛ puerū ptolemeū ꝓelium. Cunq; inter pelusium et montem casium commissent victi sūt ducos ptolemei. Porro antiochus parcens puero et amicitias simulans alcendit memphis: et ibi ex more egypti regnū accipiens: puerisq; rebus prouidere se dicens cū modico populo omnem egyptum subiugauit: et abundantes atq; opulentas ingressus est ciuitates: fecitq; q̄ non fecerant patres eius: et patres patrum illius: sīc in Daniele de eo scriptū est. Nullus enim in regno syrie ita vastauit egyptum: et omnes diuitias eorum dissipauit: et tam callidus fuit vt prudentes cogitationes eorū qui duces pueri erāt sua fraude subuerteret. b Et conuertit antiochus ꝛc. Consequenter autē de eodem rege in predictis historijs narratur q̄ post q̄ reuersus est expulsus ab egyptijs venisse eum in iudeam: hoc est aduersus testamentum sanctum: et spoliasse templū et aurum tulisse ꝓplurimus positoq; in arce p̄sidio macedonum reuersum in terrā suā: ꝛ post biennū rursum contra ptolemeum exercitum congregasse ad austrum. cunq; duo fratres ptolemei cleopatre filij: quorum auunculus erat antiochus: obsiderentur alexandrie: legatos venisse romanos: quorum vnus marcus publius leninas cū eū stantē inuenisset in litore: et senatusc̄ōsultū dedisset quo ꝓcipiebatur ab amicis populi romani recedere: et suo imperio contentum esse: ꝛ ille responsum ad amicorum consilium detulisset: orbez dicit' fecisse marcus in arenis baculo quem tenebat manu: et circūscripsisse regem atq; dixisse: Senatus et populus romanus precipiunt vt in isto loco respondeas quid cōsilij geras. Quib⁹ dictis ille perterrit⁹ ait: Si hoc placet senatui et populo romano recedendū est hinc: atq; ista statim mouit exercitum. His ꝺsentanea Joseph⁹ scripsit: q̄ reuersus ꝓpter romanorum timorē ab egypto rex antiochus ad hierosolymā duxerit exercitū: quo peruenies anno. exliij. post regnū primi seleuci: cētesima quinquagesima tertia olimpiade dic. xx. ꝛ. iij. mensis casleu: quē macedones appelleon nominant: ceperit ea̅z sine cōflictione cuiuspiam aperientibus eis portas his qui volūtati eius consentiebant: ingressusq; ciuitatē hierosolymoꝝ multos interimit sibi cōtraria sapientes: necnō etiā eos q̄ portā aperiētes ei, uitatē ei tradiderunt. ꝓpter tēpli diuitias interfectis multis q̄sq; auferens ab eo pecunias ad antiochiā reuersus sit. Postq̄ aūt spoliauit tēplū ita vt vasa dei ꝛ lucernas aureas asportaret: ꝛ arā aureā

¶ ꝛ cōsam

a In diebus illis. Posita origie ꝓsecutoris. hic ꝑ̄ ponitur occasio ꝓsecutōis q̄. pcessit ex malicia aliquoꝝ de populo israel. ideo dicit: In diebus illis exierūt ex israel filij iniqui. nō solū in seipsis formaliter sz etiā in alijs effectiue. ideo subdit:

a In diebus illis exierūt ex isrl filij iniq̄ ꝛ suaserūt multis dicētes: Eamus et disponam⁹ testamētū cū gētib⁹ q̄ circa nos sūt: q̄ ex q̄ recessim⁹ ab eis inuenerūt nos mala multa. Et bon⁹ visus ē sermo in oculis eoꝝ. Et destinauerūt aliq̄ de pplo: ꝛ abierūt ad regē: ꝛ dedit ill' ptātē vt facerēt iustitiā gētiū. Et edifi cauerūt gymnasiū i hierosolymis sz leges nationū: ꝛ fecerūt sibi ꝓpucia ꝛ recesserūt a testamēto scō: ꝛ iūcti sūt nationib⁹ ꝛ venūdati sūt vt facerent malū. Et paratū ē regnū in ꝓspectu antiochi: ꝛ cepit regnare infra egypti vt regnaret sup duo regna. Et itrauit i egyptū i multitudie grauī i currib⁹ ꝛ elephātis ꝛ equitib⁹ ꝛ copiosa nauiū multitudine. Et ꝓstituit bellū aduſ⁹ ptolemeū regē egypti: ꝛ verit⁹ ē ptolemeꝰ a facie ei⁹: ꝛ fugit ꝛ cecidерunt vulnerati multi. Et cōprehēdit ciuitates munitas i terra egypti: ꝛ accepit spolia tre egypti. Et ꝓuertit antioch⁹ post q̄ cussit egyptū i cētesimo ꝛ quadragesimo ꝛ tertio āno: ꝛ ascēdit ad isrl'

res malū in ꝓspectu dñi. p Et paratū est. Hic cōsequēter ponit' afflictiōis tp̄s ꝛ ordo. nam eā fecit antiochus in egressu de egypto. Ad cuius intellectū sciendū q̄ sīc dixi sup. Dañ. x. antiochus magn⁹ ad ꝓfederationē ipsi⁹ cū rege egypti ꝛ ecōuerso dedit filiā suā cleopatram ptolemeo epiphani ex q̄b⁹ nat⁹ fuit ptolemeꝰ philometor. igit̄ mortuo ptolemeo epiphane antiochus illustris rex syrie accepit aliquas ciuitates regni egypti regno suo ꝓpinq̄s q̄si tutor: nepotis sui qui puer adhuc erat: quas cum diceret egypti repeterent pro puero ꝛ ipse nollet reddere: motum fuit bellū inter ipsos et antiochū: in quo denuci fuerūt ducēs egypti: ꝛ p cōsequēs ptolemeꝰ philometor: et cis qui erat adhuc multū iuuenis: ꝛ egypto spoliata antiochꝰ venit in hierusalē: vbi fecit multa mala: vt habet in pte sequenti. Jn hac aūt p̄te describit bellū dictū. cū dicit: Et pace. re. in conspectu antiochi. i. regnū egypti modo tā dictoꝛ: ꝛ paret littera paucis exceptis. q In multitudie grauī. i. ad sustinendū. r In currib⁹. in quibus pugnabant reges antiquit⁹. s Elephantis. portantibus castra lignea in quib⁹ erant homines armati desup piscātes iacula. t Et equitib⁹. circa elephantos ordinatis ne deceī derent ab aduersarijs. v Et copiosa nauiū multitudine. inuadēs egyptū per terrā ꝛ p mare. u Et conuertit. Hic cōsequenter ponit iudeoꝝ multiplex oppressio. cū dicit: Et conuertit antiochus iter suū. v Postq̄ per cussit egyptū. modo dicto. x Jn cētesimo ꝛ quadragesimo ꝛ ter. an. i. regni grecoꝝ. ꝛ p̄ sequēs anno serto regis antiochi: vt patet ex ꝺdictis. a Et ascēdit ad isrl. ꝛc. quia parata erat ad faciendum mala.

Universidad de Sevilla Biblioteca Prohibido su reproducción

¶ mensā ¶ sacrariū negs de velis abstinuerit: ḡ ex byſſo ¶ cocco erant: exhauriens autem et thesauros nihil penit⁹ dereliquēs: ad maximū iudeos luctū ꝓpter hec vsq; p dñm erit. nā ¶ quotidianos īmolationes quas deo ſm leges offerebāt celebrare ꝓhibuit. Depredans autē tota ciuitatē quosdam interfecit: alios captiuos cū vxoribus ¶ filijs deduxit: ita vt numer⁹ multitudinis captiuorum vsq; decē milia existere videa ¶ Et intrauit in sanctificationē. i. in templū quod iam diu erat per coroba bel et socios eius reedificatū. b ¶ cū ſupbia. tractās cōtēptibiliter vasa sacra. ideo subdit: c ¶ Et accepit altare aureum. in q̄ cremabāt thymiama ad bonorem diuinū d ¶ Et candelabrum luminis. naz super illo erant septē lucerne aureę. e ¶ Et vniuersa vasa eius. scilicet forcipes ¶ enunctoria q̄ omnia erāt aurea: Exo. xxv. f ¶ Mensam ꝓpositiōis. ſup quam ponebāt duodecim panes calidi die sabbati ꝓ duodecim tribubus israel. ¶ in hoc signabatur q̄ sacerdotibus debebatur a ꝓlo vitæ. g ¶ Et libatoria. i. id est vasa in quibus ꝓbabātur liquida de quibus fiebant libamina que sūt oblationes de liquidis. h ¶ Et phialas. i. vasa in quibus reponebātur vnguenta ¶ thymiamata. i ¶ Et monilia aurea ¶. in quib⁹ terebantur illa ex quibus cōponebātur. k ¶ Et velū. diuidēs inf sanctū ¶ sanctū sanctoꝝ.

Wystice.

¶ ascēdit hierosolymā i multitudine grauis. Et intrauit i sctificationē cuz ſupbia: ¶ accepit altare aureū ¶ cādelabrū lumis: ¶ vniuersa vasa eius ¶ mēsā ꝓpositiōis: ¶ libatoria ¶ phialas ¶ monilia aurea: ¶ velū ¶ coronas: ¶ ornamētū aureū qđ i facie tēpli erat: ¶ cōminuit oia. Et accepit argētū ¶ aurū ¶ vasa reꝓnscibilia: ¶ accepit thesauros occultos ąs iuenit: ¶ sublatis oīb⁹ abijt i terrā suā. Et fecit cędem hominuz: ¶ locut⁹ ē i ſupbia magna. Et factus ē plāct⁹ magn⁹ i israel ¶ i oīm loco eorū. Et igemuerūt ꝓncipes ¶ seniores: ¶ iuuenes ¶ virgines infirmati sūt: ¶ speciositas mulierū īmutata ē. Omnis marit⁹ ſupſit lamētum: ¶ que sedebant in thoro maritali lugebant: et cōmota est terra ſuper habitantes in ea: ¶ vniuersa dom⁹ iacob induit cōfusionē. Et post duos ānos vnerū misit rex ꝓncipē tributoꝝ in ciuitates iuda: ¶ venit hierm cū turba magna. Et locutus est ad eos ẏba pacifica i dolo: ¶ credidit ei. Et irruit ſup ciuitatem repēte: ¶ pcussit eā plaga magna ¶ pdidit populū multū ex israel. Et accepit spolia ciuitatis: ¶ succēdit eā igni: ¶ ōstruxit domos eius ¶ muros eius in circuitu: ¶ captiuas duxerūt mulieres ¶ natos et pecora possederunt. Et edificauerūt ciuitatē dauid muro magno ¶ firmo: ¶ turribus firmis: ¶ facta est illis in arcē. Et posuerūt illic gētē peccatricē viros iniquos: ¶ qualuerūt i ea. Et posuerūt armaturas escas: ¶ cōgregauerūt spolia hierusalē: ¶ reposuerūt illic ¶ facti sūt in laqueū magnū. Et factū est hoc ad insidias sctificationi: ¶ i diabolū malū i israel. Et effuderūt sāguinē innocentē ꝓ circuitu sāctificatiōis: et cōtaminauerūt sanctificationem. Et fugerunt habitatores hierusalem ꝓpter eos: et facta est habitatio exterorum: et facta est extera semini suo: et nati eius reliquerūt eam. Sanctificatio eius desolata est sicut solitudo: ¶ dies festi eius conuersi sunt in luctū. Sabbata eius in opprobriū: honores eius in nihilū. Scōm gloriam eius multiplicata est ignominia eius: ¶ sublimitas eius conuersa est in luctuz. Et scripsit rex antiochus omni regno suo: vt esset omnis populus vnus. Et reliquerunt vnusquisq; legem suam: et consenserunt omnes gentes ſm verbū regis antiochi. Et multi ex israel consenserunt ei: et sacrificauerunt idolis: et coinquinauerunt sabbatuz. Et misit rex antiochus libros per manus nūciorum in hierusalem: et in omnes ciuitates iudeę vt sequerētur leges gentium terre: ¶ ꝓhiberent holocausta et sacrificia et placationes fieri in templo dei: et ꝓhiberēt celebrare sabbatuz: et dies solennes. Et iussit coinquinari sanctuz: ¶ sanctum populuz israel. Et iussit ędificari aras et templa et idola: et immolari carnes suillas et pecora communia et relinquere filios suos incircumcisos: et coinquinari animas eorum in omnibus immundicijs ¶ abominatiōib⁹: ita vt oblisciscerent legē: ¶ imutarēt oēs ritus. a ¶ Et mu. ei⁹. faciendo ibi multas apturas per quas ēqites ¶ pedites multi possent i gredi libere si indeciderent in aliquo rebellare. b ¶ Et edi. ci. dauid. i. arcē ſion. c ¶ Et facta est illis i arcē. i. in fortalicia cōtra ciuitatis populum. ideo subdit ꝓstea: d ¶ Et facti sunt in laqueū. ad capiendū ciues ¶ spoliandū. e ¶ Et factū est ꝫ ad in. sanctificatiōi. i. loco tēpli ne cultꝰ diuinus ibi posset exerceri. nā de arce poterant super deū colāces iacula ꝓicere: eo q̄ erat ꝓpe tēplū. f ¶ Et in dia. malū: alis magnū. boies enī pessimi dicūt diaboli ꝓ quādā ſistitudinē: ¶ accipit hic singulare ꝓ plurali. diabolum. i. diabolos. g ¶ Et facta est habitatio exterorū. i. extranceoꝝ. h ¶ Sanctificatio ei⁹ desolata ē sicut solitudo. in loco eni tēpli creauerāt arbusta: vt dicit. j. iiij. ca. i ¶ Scōm gllam ei⁹. tempore Salomōis. k ¶ Multiplicata est ignominia ei⁹. tempore antiochi illustr. l ¶ Et scripsit rex. Hic ꝑr describit ꝓsecutio regis antiochi ꝓ nūcios ¶ scripturā in q̄ ꝑmo ꝓcepit legē mosaicā aboleri. ideo dicit: Et scripsit rex ꝓ decretū firmū. m ¶ Et cēt eius populi. n ¶ Et. i. vni⁹ legis et ritus. o ¶ Et reliquerūt vnusquisq; gētiliū aliū ritū habentiū q̄ antioch⁹. p ¶ Et multi ex israel cōsenserūt ei. ꝑ liqui timore: aliqui fauore. q ¶ Et misit rex antioch⁹ libros. i. epistolas decretū suū continentes. r ¶ Ut sequerentur leges gētiū. idolatrarum. s ¶ Et ꝓhiberēt holocausta. que totaliter incendebantur ad honorē diuinū. t ¶ Et sacrificia. ꝓ peccat⁹ oblata. v ¶ Et placa. ¶. i. sacrificia pacifica. de q̄b⁹ habetur in Leuit. x ¶ Et. ꝓhibere. sabbatū. ꝓhibicio creationis omnīū. y ¶ Et dies solennes. vt ꝓfane pentecostes et huiusmodi. z ¶ Et iussit coinquinari sancta. i. templi loca. a ¶ Et sanctum populum israel. qui dicitur sanctus: quia ꝓ ceteris populi erat ad diuinū cultū deputatus: vnde et res inanimate que diuino cultui deputant dicuntur sancte: vt vestes et vasa et similia. b ¶ Et pecora communia. i. immunda. ſm legē moysi. c ¶ Et coinquinari animas eoꝝ in omnib⁹ ¶ mundicijs. i. cibis lege ꝓhibitis. d ¶ Et abominationibus. i. idolatrijs que abominationes dicūtur in veteri testamento. e ¶ Ita vt obliuiscerent legē. ꝓ consuetudinē legi ↄtrariam. f ¶ Et immutarēt oēs iustificatio. dei. i. ob-

1.Co.12.b

2.Cor.11.g Ro.11.b

¶ dissimus suasu maligno: ¶ signis atq; ꝓdigijs mēdacib⁹ vt eū homies deū esse credāt: ¶ diuinū cultū illi exhibebāt. Qui ergo sibi credūt hos: i ala spiritualiter occidit. Qui aūt resistūt corꝑali cruciatu eos afflixit. Vnde enenit q̄ eū magno dolore mentis legendū est vt ꝓdat populū multum ex israel: cū plurimos de christiana religione in apostasiā conuertit. Accipit spolia ciuitatis cū ornamenta eccle tollit. Succēditq; eam igne cū ꝓsecutione denastat: destruit domos ei⁹ et muros in circuitu cū plebes credētū dissipat: ac defensores eorū: hoc est doctores enecat captiuasq; ducit multeres et natos ¶ pecora: q: illi ꝙ mollicie animi habent et pueri sunt sensib⁹: ac carnalib⁹ desideriis seruiētes more bruto: animaliū viuūt: captiuitati ac laqueo antiqui hostis maxie patēt. Deuastatis ecclesijs xpi et dissipatis ꝓpter ꝓsecutionē ministris ipsius: hostꝰ malign⁹ in loco eoꝝ arcē impietatis erigere: et blasphemos cultores substituere molitur: quatenꝰ si possibile sit per ꝓuos homines nomē christianū qđ solū in orbe ꝑualuit fūditus deleat: ¶ diaboli volūtas in pollutione idolorū ¶ multiplicitate peccatoꝝ expleat. Hāc sequit: a ¶ Et effuderūt &c. Igit̄ habitatores hierm fugiunt qđ ꝓsecutiōe feruēte alij corꝑaliter fugiūt vt nō scādalizentur: alij mente fugiunt ¶ scandalum gratie in animabus suis patiunt: alij vsq; ad mortē in cōfessiōe xpi ꝓsenerāt: ¶ liberi a ꝓsecutoꝝ manib⁹ in celos effugiūt vt remunerēt: sitq; terra sācta habitatio exteroꝝ: qđ mēbris xpi ꝓ martyriū coronādis in toto mūdo multiplicat numer⁹ ꝓsecutoꝝ: dies festi ei⁹ ꝑuertūt in luctū: qđ ritꝰ celeberrim⁹ religiōis christiane nō permittūt habere sui fulgoris ornatū: ¶ sabbata ei⁹ in opprobriuz: cū spes quā habēt in futura animaꝝ requie abolet. vel ab hoste elidit fidelium. Scōm gllam ei⁹ multiplicata est ignominia ei⁹. Fedat enī gllā ecclesie infidelium ignominia: qđ inimico dominante gloria celestium sacramentoꝝ ¶ honestas diuinoꝝ officioꝝ impijs blasphemantib⁹ maximum sustinet opprobriū. b ¶ Et scripsit &c. Scriptura et ꝙla spiritualis antiochi philosophi sunt gentilium: ¶ hereticī atq; scismatici christianoꝝ qđ veritatē legis xpi atq; statū catholice fidei subuertere cupiūt: qđ dolor est cultꝰ diuin⁹ ¶ religio christiana: sed quo magis per errorē studēt sibi homines adunare: eo magis facīt illos ab inuicē discordare: q: nec ipsi inter se inuicē concordant: sed varijs sectis dissentientes discrepant: ¶ ideo min⁹ se obsequētes: ¶ in vnitate cōsociare ꝑualent. Inter superbos enī (scriptura teste) semp iurgia sūt. Et in ꝛa veritatis sententiā: Omne regnū in se diuisum desolabit: ¶ domus sup domū cadet. Mandāt libri et epistole antiochi in hierusalem ¶ in ciuitatibus iude vt sequant leges gentium terre: ¶ desinant holocausta ¶ sacrificia: ¶ placationes facere in tēplo dei: q: maxima cura maxīmoꝝ studium est hereticis atq; paganis vt in ecclesia christi cultum diuinū seu ꝓfundant: seu penit⁹ extinguāt: ne sinceritas recte fidei que per dilectionē operatur in ara cordis credentis gratū holocaustū deo offerat: nec sacrificia mystica corꝑis ¶ sāguis domini cū sacra fideliū oratione atq; placatiōe bonoꝝ actuū in vero tēplo dei omniū creatoris: ¶ bonoꝝ largitoꝝ digne ¶ ꝓbibeant: ꝓbident celebre sabbatū: quia negant in celesti regno sanctarū requiē futurā esse alaꝝ. Jubēt edificari aras ¶ tēpla ¶ idola: q: mentes fideliū malignoꝝ spiritū, nm cupiunt efficere vasa: immolari carnes suillas et pecora communia: hoc est immundam ducere vitaz: ¶ brutorum animalium more in luxuria: at q; cōcupiscentijs carnis conuersari: relinquere filios suos incircūcisos: hoc ē nulla custodia: nulla cōtinētia: nullaq; discretione: cogitatiōes: sermones atq; opa tēperare: ita vt oblisciscant legē diuinā: ¶ immutēt iustificatiōes dei in diuersa scelera factura. Et hec oīa n̄ solū ſmonū suasu: ſ etiā diuersaꝝ penaꝝ fieri cogūt rom̄o. Hā se-

ibi tueri.

Nquit: a ¶ Et q̄uicunq; ⁊c. Inēādescit crudelitas qñ feruet i pectus: sicut immānitas qñ estuat cupiditas: o mul regno suo antiochus p scripturas indicit tormenta ⁊ mortē ingerere cultoribꝰ dei. Sic ⁊ antichristꝰ p ministros suos sceleratissimos varia requirit penārū genera. Itē vsticolas a statu religiōis serissime euellat cōterit atq; dissipat.

b ¶ Die quinta ⁊c. Mensis casleu idē est apud grecos qui apd latinos dicit december. In bui⁹ mēsis die q̄ntadecima āno. cxlv. regni grecoꝝ qđ a primo anno seleuci cōputare incipiūt. antiochus epiphānes abominābilē idolū desolatiōis in tēplo statuit dei: hoc est simulacrū Jouis olimpij. p̄ncipat⁹ autē fuit anno. viij. quo videlicet anno in samaria sup verticē mōtis gariçim: Jonie pegrini sine hospitalis delubrū edificantes ipsis samaritanis (vt idē faceret) p eplam petentibꝰ sicut Joseph⁹ testis est. Ex legimꝰ i euāgelio. Ex Mat. Matth. 24 b thei: falsaturos ecclesiā interrogātibꝰ de signo aduentꝰ sui ⁊ cōsūmatiōe seculi inter alia respondisse. Cū ergo videritis desolationis abōminationē q̄ dicta est a Daniele .p̄pha stantē in loco sancto (qui legit intelligat) q̄ ad ī telligentiam .puto amurz⁹ rysticū mōstrat esse quod dictū ē. Scriptū ē aūt i Daniele hoc modo. Et in medio hebdomadis auferet sacrificium meū ⁊ libamina: ⁊ in templo desolationis abominatio erit: vsq; ad cōsummationē ⁊ tēporis: ⁊ cōsūmatio dabit sup solitudinē. Dan. 9. g Ex hoc Aplus loquit: Q⁹ hō iniq; 2. Thes. 2. b tatis aduersarius eleuandꝰ sit contra omne quod dr deꝰ ⁊ colit: ita vt aude at sedere in tēplo dei ⁊ ostendere q̄ ipe dūs sit: cui⁹ aduentꝰ fm operationem sathane destruet eos: ⁊ ad solitudinē rediget qui se īsceperit. Hōr aūt similicit aut de antichristo accipi: aut de imagine cesarꝰ quā pilatꝰ posuit in tēplo: aut de Adriani equestri statua: q̄ in ipso sancto sanctoꝝ loco vsq; in p̄sentē diē sterit. Abominatio quoq; fz veritatē scripturarū idolū nūcupat: ⁊ id circo addit desolatio q̄ in desolato tēplo atq; deserto idolū positū sit. Statuto aūt idolo celi in tēplo dei p vniūsas ciuitates inde ministri regis neçl sūi edificāt aras ī circuitu ⁊ aīs ianuas domoꝝ ⁊ in plateis incēdūt thura ⁊ sacrificāt: q̄ regnāte in mūdo antichristo: astipulatores eiꝰ ⁊ oēs iniq. reiecto xo vnicꝰ dei cultu ⁊ spreta dei domo q̄ est ecclā: cōfusa mēte: turbatoq; ordine in diuersis locis varioq; errorū et multipliciū sceler. demonijs funesta deferent sacrificia. Et dñi ōz q̄ in circuitu edificauerūt aras: q̄ simplicitate xpiāt⁹ relicta erroneas impietatꝫ sequunt sectas. In circuitu el (vt psalmista testat) oēs impij ambulāt: ⁊ aīs ianuas ediculoꝝ: atq; in plateis incendūt thura ⁊ sacrificāt q̄ introire ad altare dei. ibidēq; in censū pure oīnis deo inferre nō mērent: sed in lata ac spaciosa via q̄ ducit ad mortē actus suos ac verba secū dosti deserūt maligno. Et libros inquit legis dei cōbusserūt igni scidentes eos: libros dei scidūt cōburētq; igni: q̄ p cupiditatis ignē legē dei sinceritatē: hereticа prauitate a recti⁹dis sue statu discindere cupiunt. sanctosq; p̄dicatores q̄ thesaur⁹ testamētoꝝ dei cōmēdat ēmalicie sue mucrone trucidare gestiūt. Quid p vicenariū numeꝝ ⁊ q̄ntū nisi illi designant q̄ q̄nq; sēsib⁹ corporis carnalib⁹ desideriis splicit: legi dei q̄ in duob⁹ testamētis ⁊ in duob⁹ p̄ceptis dilectiōe videlicet dei ⁊ p̄mi ꝓstat: cōtraria faciūt ac sapiūt. Eliçinti ergo ⁊ q̄nq; q̄nario numero in semetipso multiplicato cōficiunt. Meritoq; hic numer⁹ desertoꝝ legis dei cōparat: q̄ p vnūquēq; sēsū corpis: h ē p visū: auditū: gustū: odoratū ⁊ tactū p̄cepti diuinis q̄ in pētateucho ꝓscripta sunt aduersant, ⁊ ideo dicitur q̄ sacrificauerūt super aram

a iustificatiōes dei. Et q̄cūq; nō fecissent fm ꝓbū regis ātiochi: morerenť. Scōm oia ꝓba hec scripsit oīsi regno suo: ⁊ ꝓposuit p̄ncipes pplo q̄ hec fieri cogerēt. Et iussert ciuitatib⁹ iude sacrificare: ⁊ congregati sunt multi de populo ad eos q̄ dereliq̄rant legez dñi: et fecerūt mala sup terrā: et effugauerunt ppm isrl in abditis ⁊ in absconditis fugitiuorum locis. Die quintadecima mēsis casleu q̄nto et quadragesimo ⁊ cēteſimo āno ędificauit rex antiochus abominādum idoluz desolatiōis sup altare dei: ⁊ p vniuersas ciuitates iude ī circūitu ędificauerūt aras: et añ ianuas domoꝝ: ⁊ ī plateis incendebāt thura ⁊ sacrificabāt. Et libros legis dei cōbusserunt igni scindentes eos: ⁊ apud quēcūq; inueniebanť libri testamēti dñi: ⁊ q̄cunq; obseruabat legem dñi fm ędictum regis trucidabāt eum. In virtute sua faciebāt hec populo isrl: q̄ inueniebātur in omni mēse in ciuitatib⁹. Et q̄nta ⁊ vicesima die mēsis sacrificabāt sup aram q̄ erat contra altare. Et mulieres q̄ circuncidebant filios suos trucidabantur fm iussum regis antiochi: ⁊ suspendebāt pueros a ceruicibus p vniuersas domos eoꝝ: ⁊ eos q̄ circuncciderant eos trucidabāt. Et multi de populo israel diffinieſt apd se: vt nō

a b c d e f g h i k

Nico. de lyra

lationes ⁊ sacrificia q̄ offerebant deo celi. cetera patent vsq; ibi: a ¶ Et effugauerūt po. isrl ī ab. q̄ nolētes idolatrare refugiebant occulte ad speluncas montiū: vt habet. J. sequenti ca. sēdo ꝓcepit idolatriā ꝓfiteri. ideo ōz: b ¶ Die q̄ntadecima mēsis casleu. i. decēbris: vt dicit alia: ꝓ mēsi⁹ videtur q̄ correspōdet nouembri. nā apud hebreos est tertiꝰ a septimo mēse cōputato vtroq; q̄ septimꝰ correspondet septēbri nostro. aliquando tñ p parte cōcurrit cū octobri nostro: ⁊ p cōsequēs casleu similit cū decēbri. ⁊ rō huiꝰ ēt q̄ inde facit mēses p lunationes: sicut pleni⁹ declarauī Gen. vij. ⁊ Exo. xij. c ¶ Quinto ⁊ quadragesimo ⁊ cēteſimo anno. i. regni grecorum. d ¶ Edificauit. i. statui fecit. e ¶ Abominandū idolum. i. Jouis olimpij. f ¶ Desolationis. q̄ erat signū desolatiōis tēpli. tertio ꝓcepit logē mosaicā destrui. ideo dicit: Et libros legis dei cōbusserūt ⁊c. quarto ꝓcepit oēs legis observatores trucidari. ideo dicit: g ¶ Et quicūq; obseruabat legē dñi ⁊c. ⁊ patet littera vsq; ibi: h ¶ Et quinta ⁊ vicesima die mensis casleu. i ¶ Sacrificabāt sup aram q̄ erat contra altare. i. dei sup qđ erat idolū positū: ⁊ sic ara in qua sacrificabāt idola erat posita ꝓtra altare dei. k ¶ Et suspēdebāt pueros a cer. i. colla funiꝰ iuxta ceruices trascūtib⁹. cetera patēt.

In dieb⁹

Moraliter.

¶ Factū est post.q̄ peussit ⁊c. I alexander ⁊c. Per istū alexandrum qui largissimus fuit ⁊ de terre principib⁹ triūphauit. Mystice significari potest dñs noster ihesus xp̄s q̄ ex libertate maria nō solū sua sed etiā seipm nobis donauit: ⁊ de p̄ncipib⁹ ⁊ ꝓ testatib⁹ maligntis potēter triūphauit. Colos. ij. Expolians principatus et potestates traduxit confidenter. palā triūphās illos in semetipo. b ¶ Decidit in lectū. assumens nostre passibilitatis defectū. c ¶ Et cognouit q̄ moreretur. nā ante mortez suam pluries ꝓdixit ⁊ volūtarie suscepit. d ¶ Et vocauit pueros suos nobiles. i. apostolos q̄ licet de humili plebe fuerunt .pgeniti: tamen fuerunt nobiles virtute: ⁊ spūsancti carisma/tibus adornati. de qua nobilitate dicit: Nobilitas sola est animū que moribus ornat. ¶ Qui secū erant nutriti. pabulo verbi diuini. ¶ Et diuisit illis regnū suū dū adhuc viueret. nam imminente sua passione dixit eis Luc. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. Ꝑē sup illud: Et diuisit illis regnū suū. dicit glosa. i. diuidendū tradidit. Et hoc modo potest exponi de ecclesia militante que frequenter dicitur christi regnū. cuius ordinationem ⁊ distinctionem per diuersos status ⁊ dioeceses xp̄s apostolis ⁊ eoꝝ successoribꝰ contulit. ¶ Et obtinuerūt pueri eiꝰ regnū vnusquisq; in loco suo. nā quilibet regimē spirituale accepit in sorte sua. ¶ Et imposuerunt sibi omnes diademata ⁊c. i. diademata martyrij et doctrine. ¶ Et filij eoꝝ post eos. q̄ post apostolos fuerūt multi episcopi qui sunt successores apostolorum qui meruerunt diademata martyrum et doctorum. ¶ Annis multis. ꝺ dicitur quia postea p longum tempus pacis ecclesie refriguit charitas in ministris ecclesie: intātū q̄ multi sunt magis intenti pōpis ⁊ carnalitatib⁹ q̄ defensioni sue gregis et doctrine. ꝺ subditur: e ¶ Et multiplicata sūt mala in terra. i. in ppls ex superioꝝ malis exemplis. Greg. in pasto. Cū pastor p abrupta gradit: cōsequēs ē vt ad p̄cipitiū grex sequat. f ¶ Et exiit ex eis radix peccati antiochus. i. prelatus cupidꝰ et sup⁹b⁹. nā cupiditas est radix omniū malorum: vt dicit. j. Timoth. vj. ⁊ Eccle. x. Iniuſ omnis peccati est superbia. Et radix ista multuz diabolo .peurāte germinauit in ecclesia. ¶ Illustris. tales enī q̄ pmouentur ad ecclesie dignitates licet sint de ifimo genere tñ reputari volunt nobiles ⁊ illustres. Ber. sup missus ⁊c. Videas plerosq; ī ecclesia dei de ignobilib⁹ nobiles: de paupibus diuites factos. subito intumescere: ꝑstine abiectionis obliuisci. genus quoq; suū erubescere ⁊ infimos dedignari parētes. a ¶ In diebus illis exierūt ex israel filij iniqui ⁊c. israel interp̄tatur videns deū. ideo p istos significant mali religiosi q̄ p vitā cōtēplatiuā esse debēt inclusi: sed discurrere querūt. ⁊ dissoluť sellarib⁹ familiaritate ꝓiūgi: ⁊ p cōsequēs in moribꝰ ꝓformari: sicut dicit pā. cv. Et cōm ī eis sūt ink gētes ⁊ didicerūt opa eoꝝ ⁊ seruierūt sculptilib⁹ eoꝝ ⁊ factū est illis ī scandalū. ideo sequit: ¶ Et recesserūt a testamē. sā. i. a religiōis voto. ¶ Et venūdari sūt ⁊c. i. totalit vendūti. Aūs dicit Aug⁹. Sic nō inuēni meliores illis q̄ in monasterijs .pfecerūt: ita nō inueni deteriores illis q̄ in eis defecerūt. p ¶ Et paratū est regnū in conspectu antiochi ⁊c. sicut dictum est per antiochum signi-

Glo. ordi.

Dan. 11. a ¶ In diebus illis. In libro Danielis (vbi huiꝰ loci mētio sub enigmate facta ē) ita scriptum reperitur: Et impij in testamen/tuz simulabunt fraudulenter. Populꝰ autem sciens deum suum obtinebit ⁊ faciet: et docti in populo docebunt plurimos: et ruent in gladio ⁊ in flamma: et in captiuitate ⁊ in rapina dierū: cumq; corruerint subleuabunť auxilio parum lo: et applicabuntur eis plurimi fraudulenter: et de eruditis ruent: vt cōflentur et eligantur et dealbētur vsq; ad tēpus prefinitū: q̄ adhuc aliud tps erit.

Quanta itaq; indei ab antiochо passi sunt: presens historia machabeorum refert: ⁊ triumphi eoꝝ testimonio sūt: q̄ p custodia legis dei flāmas et gladios et seruitutē ac rapinas et penas vltimas fustinuerunt: que futura sub antichristo nemo est qui dubitet: multis resistentibus potentie eius: et in diuersa fugientibus: que hebrei in vltima eu ersione templi: que sub vespasiano et tito accidit: interpretanť fuisse de populo plurimos qui scirent deū saū: ⁊ pro custodia legis interfecti sūt. Cūq; corruerit (inquit) subleuabūť auxilio pauło: ⁊ applicabūť eis plurimi fraudulenter: et de eruditis ruent: vt cōflentur et eligantur et dealbētur vsq; ad tēpus prefinitū: q̄ adhuc aliud tps erit.

māducarēt īmūda: ⁊ elegerť magis mori q̄z ab coīq̄nari īmūdis. Et noluerť īfrigidē legē dei sctāz ⁊ trucidati sūt. Et facta ē ira magna sup pplm valde.

Nico. de lyra

a ¶ In diebus illis. Posi ⁊c. II ta detectōe ppli p antiochū epiphanē. hic ꝓfr ponit aliā eiꝰ reuelatio per marthathiā. vbi pmo ponit audacia gelātē. secdo cōstātia tolerantē. ibi: Et exclamauit. tertio .pditōis mortētis. ibi: Et appropinquauerūt. Circa pmū ꝓmittitur mathathie genus. cū ōz: In diebus illis surrexit mathathias filius iohannis et eius officium. cū ōz

b Sacerdos ex filijs ioarim. iste fuit vnus de viginti .tribus sacerdotibus quos instituit dauid ad augmentationē diuini cultus. j. Paralipo. xxiij. ⁊ dicunt aliqui q̄ iste vocabat ibi ioachin qui habuit sortē. xxj. videtur tñ mihi q̄ melius dicit ibi ioarib qui habuit sortem primam. nomina enim hebrea frequenter mutantur in vltia littera sicut et larina. ⁊ hoc patet ex hoc qđ. j. xiij. ca. ōz q̄ mathathias fuerit ex filijs iarib qđ idem nomē est qđ ioarib. c Ab hierlin. istō refert ad il qđ. ē. pōit: Surrexit. nā inde recessit .ppt tēpli cōtamiatōes.

qq 4 Et ꝓfe.

rimi fraudulenter: & de eruditis ruēt vt cōsenk & eligant & deal-
bent vsq; ad p̄sentiā tp̄s: & adhuc aliud tp̄s erit. Parum
autē librum machabeorum historialiter significat. de vico modin: q̄
aduersū duces antiochi rebellauit: & cultū veri dei seruare co-
nat⁹ est. Sparsū fuit cōsilium inde vocat: q̄ nō longo tp̄e post in
dictā defensionē vixit: sz vno exoluto
anno defunct⁹ ē. Et postea iudas filij⁹
eius qui vocabat machabe⁹ pugnās
cecidit: et ceteri fratres ei⁹ aduersario
Mystice. rū fraude decepti sunt. Mystice aūt
machabeus dominū saluatorē signifi-
cat: qui princeps est populi dei: et de-
fensor electo⁹ suo⁹ cuius filij pugnāt
p̄ domo illi⁹ defendūt sāctuariū: et
ac legē diuinā. Interp̄tat aūt matha-
thias donū dei: eu⁹ nominis arcanū
ipsius incarnatiōi nobis patefecit sa-
cramētū. Unde & ipse ait in euāgelio:
Joh.3.b Sic enī deus dilexit mundū vt filium
suū vnigenitū daret: vt oīs q̄ credit in
eū nō pereat sz habeat vitā eternā. Qui
enī dat⁹ a deo ē: p̄fecto dei donum ē.
Sz hec de incarnatione ipsius in dicta
sūt. cetera de diuinitate ei⁹: q̄ qua equal
est patri & spūsancto: illi cū p̄re & spūsancto
ipsa dispēsatione facere credi oportz.
Sic & spūsanctus donū dei legit. Sz tā
cū p̄re & filio vn⁹ de⁹ credit atq; ado-
rat. Ubi in euāgelio: & missus legit⁹ et
Joh.14.b spōte venisse: & est illud ōpi⁹. Roga-
Joh.15.d bo patrē & aliū paraclytum dabit vo-
bis. Et itē: Cū aūt venerit ille paracletus quē ego mittā vobis a p̄re spi-
ritū veritatis q̄ a p̄re p̄cedit: ille testi-
moniū phibebit de me. Et alibi ipa ve-
Joh.1.a ritas ad Nicodemū ait: Spiritus vbi
B vult spirat: et vocē ei⁹ audit: & nesc⁹ vn
de veīat aut quo vadat. Hic ergo ma
thathias narrat filij⁹ esse iohānis filij
symeōis sacerdos ex filijs ioarim. Jo
hannes interp̄tat gra dei. symeon: au-
diens: ioarim: dōs exaltās. Recte er-
go interp̄tationes huic mysterio cōpe-
tunt: q̄ mediator dei & hoīm gra dei
Deu.8.c dici pōt. Et & illis Apli: Hortatia dei. p
omnibus gustauit mortē. Et audiens
Joh.5.b q̄ ipe in euangelio ait: Que audiui a
patre hec loquor in mūdo. Et dōs ex-
Ps.20. altans. de quo ꝓpheta ait: Exaltare dne in vrtute tua. Ipse ei
Jbidē.19. merito sacerdos nomīat. de quo scriptū ē: Jurauit do. & nō pe-
ni. eū: tu es sacerdos in eter. &c. Huius mathathie filij sūt oēs
sci & q̄ corp⁹ ei⁹ & mēbra dicunt. Sed quō ḡnario numero de-
signari possint nō īcōuēient querit. Tot ēt legunt filij matha
thie historice fuisse: h ē iohānā q̄ cognomīabat gaddis: & symeō
q̄ cognomīabat thassi: & iudas q̄ cognomīabat machabe⁹. & eleaçar
q̄ cognomīabat abaro. & ionathas q̄ cognomīabat apph⁹. Si
deam⁹ ergo si alicubi iste numerus in nouo testamēto candē rē
exprimere inueniat. Legimus quoq; Paulū aplm ad ephesi-
Eph.4.b os de christo dicentē: Qui descēdit ipe est & q̄ ascendit sup om
nes celos vt impleret omnia. & ipe dedit quosdā quidē aplos:
quosdā aūt ꝓphas: alios vero euāgelistas: alios aūt pastores
& doctores. ad cōsummationē scōr̄ in op⁹ ministerij ad edifi-
cationē corporis christi. Ecce h ḡnus species denotank in illis
psonis quas diuina vocatio ad magisteriū ordinauit ecclesie.
Sed cōsidere⁹ quō ipi filij mathathie cū interp̄tatiōib⁹ no
minū suoꝝ his speciebus possint aptari. Prim⁹ ergo filiorz
illius nuncupat iohannan: qui cognomīabat gaddis. iohā
nan quoq; dōs gratia eius. Haddis aūt hed⁹ siue tētatio mea.
Bene ergo hec nola ordini aplorz (nisi fallor:) conuēiūt: qui p
dōi gratiā ad culmē honoris huius electi sunt. sed tamē a pec-
catoribus multas ppessi sūt tentationes atq; iniurias: q̄s idē
Joh.15.c saluator: p̄dicere eis videt cū in euāgelio ait: Ego vos elegi ō
mundo vt eatis & fructū plurimū afferat: & fru. ve. maneat. &
Mat.10.c item: Ecce ego mitto vos sic oues in me. lu. Estote ergo prudē
tes sic serpētes: & simplices sic colūbe. & reliqua. Ecce q̄ gra do
mini sunt repleti malorz olim demōstrank contumelijs non me-
diocriter afflicti. Secūdus aūt filiorz mathathie fuit symeō q̄
cognomīabat thassi: q̄ in scīptuīs plerisq; locis suo nomīat.

Simon ergo siue symeon interp̄tatur audiēs: siue audiuit tri-
sticia. thassi exploratio gaudij. Nec incōuenienter hec ꝓpheta-
rū ordini cōuenīūt: q̄ spūsancti gra illuminati & futura ꝓspi-
nas malorz ꝓuidēt: & ventura ꝓmia sanctorz ꝓsolatiōe inter-
na gustādo p̄nosciūt: aliqz futura mala p̄cauere et futura
bona appetere persuadēt. Tertius in
ordine filius iudas machabeus fuit.
Judas enī cōfitēs vel glorificans in-
terp̄tatur: et machabe⁹ bellator. Sa-
tisq; bene hec denominatio cōuenit e⁹
euangelist⁹: qui euāgelīū pacis & glorie
xp̄i p̄dicant toto orbe terrārz: expu-
gnauit⁹ errores nephandos pagano
rū atq; hereticorz. Quart⁹ aūt filius
hoc est cleaçar qui cognomīabat ab
aron: & in p̄orze nomine dei animā p̄sa-
um. in sequenti vero generatiōe ex-
celsam sonat: nō immerito pastorib⁹ p
figurā assimilat: q̄ adiutorio dei satis
roborati ecclesiā fide ac virtutib⁹ p̄-
positi in ecclesia ꝓstitūt: vt oues dei
sana fide bonisq; exēplis ad viriditā
tē celestis patrie rite pascādo p̄ducāt.
Nouissim⁹ aūt filiorz vocat⁹ est iona-
thas: cognomīabat habēs app⁹: optime
sanctis doctorib⁹ iuxta interp̄tatio-
nem nominū suorz cōuenies. interp̄ta
tur enī Jonathas colūbe donus: siue
dāi spontaneus. apphus aūt figuli⁹
suus siue milleſimus. Et bene his no-
minibus doctores christi exprimunk:
qui spūsancti gratia repleti: mēte spō
tanea dño se subiēcīūt: vt ei⁹ vice lega-
tione funeti legē dei p̄dicēt in mūdo:
& hominēs terrena desideria fugere: at
q; sempiterna gaudia ḡrere doceāt: q̄
tin⁹ ibi in xta millenarij numeri signā
tiā deo retribuēte & plēitudinē mercē
dis accipiāt: & verā beatitudinē cum
ebusto ei⁹ āgelis ei⁹ sine fine possideāt.
Q̄ō aūt hic sequit: Vi viderūt mala
q̄ fiebāt i pplo iuda & hierl̄m &c. Quia
isti vtiq; scādala diuersa q̄ ab inīcis ī
ecclīa dei ꝓpetrāt cōdolēdo agnoscīt
ac mercēde spiritali vidīcare gestiunt:
semetipos hostiā ponere: ac p̄ suorz
salute morti tradere nō metuūt. Ubi se
quit: a Et scidit ma. &c. Quid & q̄
vestimēta scidere: nisi corpa supplicijs tradere. Et q̄d optiri ci
licio: nisi iustos q̄si petorēs punire torsito. Cilitiū q̄s sit ex he
dis alsqū setigerūq; tegumētū. Hā bedā ad illata iure referū

Nico.de lyra

a Et consedit in mōte modin vnde erat oriundus. Cōsedēn
ter describit. ples et⁹. cū dicit: b Et habebat filios ḡnoz
&c. interp̄tationes cognominū hic omitto: q̄ Hieronym⁹ in li
bro suo de interp̄tationib⁹ nominū hebraeorz nōnullas ꝓtit
de libris Machabeorz. & iste que sūt remigij & in fine bibliē cō
muniter ponunt sunt in pluribus impropie et frequenter ab
Hieronymo reprobate. c Vi viderūt mala. oculo cōpassio-
nis & dolor⁹. d Et dixit mathathias: Ue mihi &c. q. d. min⁹
malū esset mihi simpliciter non esse q̄ tanta mala ppli & cētē
ptū cult⁹ diuini videre. e Sancta. i. loca et vasa. f Im
manu extraneorz. i. gentiliū idolatrarū. g Templuz ei⁹ ille
homo ignobilis. ignobiles enim vilibus operib⁹ deputank:
& sic tēplū idolatria & luxuria erat plenū: vt habet. j. q. libro
vj. ca. h Vasa glie ei⁹ captiua abducta sūt. naz antioch⁹
ea asportauerat: vt dictū est ca. p̄ce. i Que gēs nō he. reg.
ei⁹ &c. hoc dicit eo q̄ in exercitu antiochi erāt multi de diuer
sis nationibus collecti. k Omnis cōpositio ei⁹. tā spūalis
q̄ corpalis. l Que erat libera. tpe dauid & Salomonis &
plurīū regū aliorz. m Facta ē ancilla. sub antiocho quersio.
n Et ecce sctā no. ḡtā ad dei cultū. o Et pueri. no. ḡtā
ad tēpli ornatū. p Et claritas no. ḡtā ad legē q̄ illūiat in-
tellectū. q Desolata est. hec enī tria dissipauerat antioch⁹
per suū decretū: vt ptz ca. p̄ce. r Quo ergo adhuc nob⁹ vi.
q. d. melī⁹ est nobis mori q̄s talia videre. s Et scidit vesti-
menta sua mathathias &c. in signū doloris.

Et operue.

tur: q̄s & in iudicio dīsiū peccatorz partes sunt positi. Ergo dōs q̄ carnem pecca
ti assūpsit: cilitiū se induisse cōmemorat. Hā si historice accipimus nusq; eū legim⁹
gim⁹ vsū fuisse cilitio. Ergo dū iudel p̄ stimulias & insidias essent molesti: ille di-
uinitatē suā carnis velamīe tenebrosis mentib⁹ occulebat: q̄ nō merebank agno-
scere: quē tali impietate tractabāt occidere. ꝓpter enī peccata populorz redemptor
1Ma.3.c humani generis carnē suā tradidit ad mortē & condoluit
nostre infirmitati. De quo ipse dōs p Esaiā ait: Propter
scelus ppli mei p̄cussi eū: & imīctates eorz ipse portabit. Iō
dispartiā ei plurimos: et fortiū diuidet spolia: p eo q̄ tra
Judith.9 didit in mortē animā suā: & cū sceleratis deputat⁹ est. & ipe
pctā multorz tulit: & p trāsgressorib⁹ rogauit. Similit & fi
lij eius: hoc est apli & martyres: ipsi⁹ exēplo edocti nō du
bitabāt p legitimis dei & salute fratrū suorz tpalit mori
Job.5.c quatenus regni celestis gaudia cū sācris angel. p̄ q̄ posse
sent mereri. Unde Job. aplus ait: In hoc cognoscim⁹ chari
tatē dei: q̄m ille p nobis animā suā posuit: & nos debem⁹
p fratrib⁹ animā ponere. a Et venerūt &c. Mirū nā
q; antiochus spiritalis in ciuitatē modin: q̄ interp̄tat in
dictū: in ecclīam videlicet sanctā vbi iudicia legis dei dili
gentissime custodiunk: vt eos q̄ cōfugerāt illuc remediuz
animarz suarz querētes a lege dei discedere cogant: pecca-
torūq; victimā & cultū impietatis diabolo exoluāt. Sed
hoc quod subiungit: non sine gemitu legere possum⁹: q̄
multi de pplo illi⁹ cōsentiētes accesserūt ad eos: cuz alios
videmus tormentis coactos a religione pietatis aposta-
tare: alios cupiditate isti⁹ mūdi illectos retrorsuz relabi:
alios hereticorz asturia seductos ꝓcipi. alios etiā luxuria
atq; libidine ꝓna ad p̄stinas vitiorz sordes reuerti. Et
tamē illud valde letificat q̄d sequit: q̄ mathathias & filij
ei⁹ cōstanter steterūt: cū sine dubio illi in veritate atq; iu-
stitia p̄sistunt qui veri mathathie: hoc est iesu xp̄i filij esse
meruerūt: eiusq; fidem atq; mādata seruantes: eterne vite
premia cōstanti animo per ei⁹ gratiā adipisci cōcupiscūt.
b Et respōdentes &c. Siue per dolū siue per vim sp̄ ma-
chinak antiquus hostis quō eu certat cultū pietat⁹ in eccle
sia christi. Ipse enī qui ad tentandum redēptorē nr̄m ī de-
serto accessit. dicens: Si filius dei es: dic vt lapides isti pa-
nes fiant. Et postq̄ eū sup pinnaculū tēpli in sanctā ciui-
1Ma.2.a tatē cōstituit. dixit: Si filius dei es mitte te deorsū. Scriptū
est enī q̄ angelis suis mādauit de te: & in manibus tollēt
te: ne forte of. ad lapi. pe. tuū. Indecp eū trāsferēs in mō
tē excelsū: ostēdit ei omnia regna mūdi et gloriā eorz. & di-
Mt.4.b xit ei: hec omnia tibi dabo si. p̄cidēs adorāueris me. Idē
quotidie mēbris eius p ministros suos dolose suggerit: q̄
tinus p ambitione secularī desertā viam iusticie: & faciāt
iussum regis nequissimi: q̄ regnat sup vniversos filios su
perbie. c Et respōdit &c. Cōstātia mathathie cōforta
bat animos filiorz suorz: sic & patiētia & lōganimitas dōi
nr̄i iesu xp̄i omniū credentiū corroborat fidē. Ubi discipu
Mt.15.c lis suis ait: Nolite mirari si odit vos mundus: scitote q̄
me ꝓtiorē vobis odio habuit. Meq; timentis eos qui occi
Luc.12.a dunt corp⁹: animā aūt occidere nō p̄nt. Sed potiꝰ timete
eū qui p̄t & animā & corp⁹ p̄dere in gehennā. In patien-
Luc.21.c tia vra possidebitis animas vras: & erit merces vra mul-
ta in celo. Qui autē p̄severaverit vsq; in finē: hic saluus
erit. d Et vt cessauit. Inde⁹ hic qui sacrificauit coram
oculis omniū idolis: significat malos catholicos qui pra-
uis operibus et peccatorz nora scādalicāt ꝓmos suos.
Apo.3.b In eo enī idolis sacrificare ꝓbant: quo principalib⁹ viti
is captiuati esse manifestantur. Unde quarticā Paulus
apostol⁹ idolorū seruitutē appellat. Sed hos gladi⁹ ma-
thathie trucidat sup arazī: qz vltio equissimi iudicis iustā
in talib⁹ exercet vindictā. Necnō & virū quē miserat anti
ochus qui cogebat immolare in ipso tpe occidit: q̄ in die
extremi examinis nō solum peccatores homines: sed pec-
catorum instigatores maligni videlicet spiritus eterne dā
nationis meritam recipient penam. Simul et ara impie-
tatis destruetur: quia post paractum iudicium viteri⁹ pec
candi facultas vlla non tribuetur iniquis. Qz autem se-
quitur: Zelatus est legem sicut fecit phinees çambri filio
Salomoni ostendit q̄ fortia facta sanctorum patrum p̄figurabant redemptoris
nostri in nouissimis temporibus nobilissimum actum.
g Et exclamauit mathathias voce magna in ci. di. Hec verba mathathie p̄figu-
rabant domini nostri iesu christi doctrinā: qua exhortat nos quotidie relinquere
vanitatem huius mundi et querere gaudia celestis regni. Dicit enim ipse in euan
Mt.16.b gelio: Qui non renunciauerit omnibus que possidet non potest esse meus disci-
Luc.14.b pul⁹. Qui amat patrē suū aut matrē suā plus q̄m me nō ē me dign⁹: Et q̄ nō baiulat
Mt.10.b crucē suā q̄tidie: & q̄t me sq̄t me nō ē me dign⁹. Qui eū voluerit alaz suā saluā facē q̄ det eā

a Et operuerūt se cilitijs in signū humilia-
tionis. b Et plārunt valde. p̄ mal⁹ p̄
dictus. c Et venerūt illuc. Nic ꝓphe pōt
autus ꝓfessiōis dei cult⁹ & diuine legī
& hoc p̄sentib⁹ aduersarijs. iō dicit: Et ve
nerunt illuc q̄ missi erāt a rege &c. et
patet. d Et multi de populo israel
cōsentientes. timore mortis. e Sz
mathathias et filij eius cōstanter ste-
terunt. in cōfessiōe dei & legī. f Di-
uertit mathathie. volentes eum ꝓmo
vbis adulatorijs subūtere. g Ubi
ceps. dignitate.
h Et clarissim⁹. fame celebritate.
i Et magnus es. potestate. k Et
ornat⁹ filijs. ḡnōs.
l Et frib⁹. i. ma-
gna cognatiōe.
m Ergo acce. pri-
or. q. d. decet te. se-
cūdo verbis ꝓmis
sorijs. cū dicit:
n Et eris m & fi.
mi. ḡtā ad bonū
honorabile.
o Et amplifica-
tus au. & ar. ḡtuz
ad bonū vtile.
p Et respōdit ma
thathias & dixit
magna voce. vt ma-
gis appareret ei⁹
ꝓstantia. Et si oēs
gētes &c. Sequit:
q Ego & filij mei
& fratres mei. i. co
gnati. r Obedi
em⁹ le. pa. no. colē
tes vnū deū verū.
cetera patēt:
q Et vt cessauit.
Hic ꝓphe pontif
fex emmatiōis q̄ i
terfecit iudeū ido-
lis immolantē: et
ptz litera ꝓsq; ibi:
r Et cōtre. re. ei⁹.
quia fortis motus
cordis redūdat ad
corp⁹. s Et accē
sus est furor ei⁹. i.
ira p zelū. qz rē ex-
citabat fm rōnis
iudiciū. iō subdit:
t Secūm iudiciū
legis. sicut fortiter
passione vtiq; lau-
dabiliter ad pm
ptius exequendū
actū virtutis. ut⁹.
Et dixit. u Et ze-
lat⁹ est le. si. fecit phinees. q̄ ex zelo legis
iterfecit cambri cū scorto madianitide. Nu.
xxv. v Et exclamauit mathathias vo-
ce magna in ciuitate dicēs. Post q̄s descri
ptus est celatus audacia. hic ꝓphe describit
ipsius tolerātie ꝓstātia: q̄ ꝓmo declarat
in ꝓ qz mathathias cum filijs suis non fu
it fractus rigore asperitatis: magis eligēs

verbis viue

Qui autē p̄cidēdit animam suā ꝓpter me inue-
Mat.16.d niet eā, Quid enī ꝓdest homini si vniuersū mū-
dū lucret: animę vero sue detrimentum patiat?
Ibidem. Aut quā dabit hō cōmutationē ꝑ aīa sua: Filii
ergo hominis vēturꝰ est in gla patris sui cū angelis suis: et reddet vnicuiq; ſm opa sua. Fugit ei
redēptor noster et filij ei⁹ in mōtes ꝛ relinquūt q̄
cunq; habēt in ciuitate: qñ ꝑ ducatū ipsi⁹ veritatis altitudinē virtutū ascendere cupiūt: ꝛ ea q̄
ad iustum seculi pertinent q̄si supflua spernētes
adhēsim⁹. Inde est qđ legit in euāgelio idē dominus duxisse discipulos suos in mōtes ꝛ ibi sedisse: ibiq; docere eos: ibi orabat: ibiq; pascebat turbas: vt semp ad altiora ꝛ ꝑfectiora suis exēplis nos ꝓuocaret. a Tūc discēdērūt ꝛc. Istos
qui nō cū mathathia ꝛ filijs ei⁹ ascēdebāt i montes: sed descenderūt in desertū vt ibi sedentes q̄rerent iudiciū et iusticiā: quos melius ꝑ allegoriā accipere possumus q̄ iudeos: qui post acceptā gratiā baptismatis xp̄i circūcisionē ꝛ legēve
terē obseruandā putabāt. Et bene bi in desertū
isse memorant: qui increscente euangelij veritate
desertā legis vmbrā quasi adhuc sibi necessariā
reputabāt. Sabbatū legale obseruari debere ꝓdicabant. Cū oīa hec tp⁹ legis in figura ꝑcesserint: ꝛ spūaliter in nouo testamēto obseruāda
sint. Contra quos Apūs in epistolis suis copiosissime disputat: asserens finē legis esse xp̄m ad
Ro.10.a iusticiā omni credenti. Illi ergo spiritualiuꝰ hostiū gladio merito ferimūt: q̄ xp̄i gratiā sufficere
sibi ad salutē nō arbitrant. Possunt quoq; iuxta tropologiā in ipsis appetitorib⁹ deserti desiderioſi quiq; itelligi: q̄ceptā gratiā christiane religionis satis sibi fieri estimant ꝑ ꝓpriū ca-
rismata diuina ꝛ inundationem baptismat⁹: nec
volunt post ablutionē sordiū opera exercere virtutū: neq; recordant illi⁹ euāgelice parabole: q̄
Mat.13.d salnatoꝛ i euāgelio de immūdo spū narrādo diserebat: vbi dicit spūm immundū exisse de homine ꝛ ambulasse ꝑ loca inaquosa querendo requiem et nō inuenit. Iterū cū septē spiritib⁹ nequioribus se pristinā domū vacantē ac scopis mūdatā
Luc.11.d ꝛ ornatā repetisse. Tales quippe ab hostib⁹ spiritalib⁹ facile obtinunt: qr̄ scuto fidei galea salutis: lorica iusticie: ꝛ gladio spūs: cū quib⁹ inimicis resistere debuerāt: armari nō curabāt. Unde
Eph.6.c subiungitur q̄ mathathias ꝛ amici ei⁹ luctū habuerūt sup horꝝ interitū: qr̄ grādi dolore afficit
ecclesia: quādo aliās de numero suoꝝ ꝑ insidias atq; ꝓsecutionē malignoꝝ hostiū in peccatorum
precipitiū agnoscit corruisse. b Et dixit vir ꝛc.
Valde igit̄ detestant boni ociositatē que inimica est anime, ꝛ ideo potius eligūt ꝓtra inimicos
spirituales quotidie virtutib⁹ cōfligere q̄ desidia
inerti ociose torpere. maxime cū spes victorie nō
a se sed per auxiliū ꝓsumant habere diminum:
nec sibi securitatē in ꝓsenti sed in futuro ꝓmittunt: quādo destructis cunctis aduersitatib⁹ no
Apo.21.c uissime ipsa destruetur mors: nec erit vltra luctꝰ
neq; clamoꝛ neq; dolor: qm̄ ꝓma abierūt: quā
do letificabuntur sancti in gaudio vultus dei: ꝛ
delectatione saluberrima fruent in dextera ei⁹
vsq; in finem. c Tunc cōgregata est ꝛc. Barrante scriptura manifestū ē ꝙ saluatoꝛ ꝛ apostolis eius ꝓdicante euāgeliū multi de iudeoꝝ populo veniebant ad fidē credentes legi ꝛ ꝓphet⁹
de aduentu xp̄i testantib⁹: nec nō de ꝓselit⁹ atq;
de aduentis plurimi relinquētes idola sua ac superstitionē gentilitatis cōsuebāt vndiq; ad audiendū verbū dei: ꝛ additi sunt ad numerū credē-
tiū: percusserūt q̄ peccatores in ira sua: ꝛ viros i
iquos in indignatione sua: cū zelo fidei instigati
malignos spūs ab obsessis ꝑ errorē hominib⁹ eij
cientes expulerūt: ꝛ fraudis suę venena ipsis patefecerūt. Inde quoq; cōpulsi fugerūt ad natio-
Mat.12.d nes iuxta illud euāgelij: Quo sanat⁹ hominib⁹
demones ꝓmissi sunt a saluatoꝛe ire in porcos: vt
immundi possessores vasa īmūdicie possiderent.

Et obtinue.

thias voce magna in ciuitate dicēs: Omnis q̄ zelū hēt legis statuēs testamētū exeat post me. Et
8† fugit ipe ꝛ filij ei⁹ i mōtes: ꝛ reliq̄runt q̄cūq; hēbāt i ciuitate. Tūc
b† descēderūt multi q̄rētes iudiciū ꝛ
iusticiā in desertū et sederēt ibi
ipi ꝛ filij eius ꝛ mlieres eoꝝ ꝛ pecora eoꝝ: qm̄ inundauerat sup eos
mala: ꝛ renūciatuꝝ ē virī regi et
c exercitui qui erāt in hierusalē ci
uitate dauid qm̄ discessissēt viri
q̄dā qui dissipauerūt mādatum
regis i loca occulta in deserto: ꝛ
abissēt post illos multi. Et stati
perrexerunt ad eos: ꝛ constituerūt aduersus eos ꝓliū i die sabbatoꝝ: ꝛ dirext ad eos: Resistite
ꝛ nunc adhuc. Exite ꝛ facite ſm
verbuꝝ regis antiochi ꝛ viuet⁹.
Et dixerūt: Nō exibim⁹ neq; faciemus verbuꝝ regis vt polluamus diē sabbatoꝝ. Et ꝓcitauerūt aduersus eos ꝓliū: ꝛ non re-
d spōderūt eis: nec lapidē misert i
e eos: nec oppilauert loca occul
f ta dicētes: Moriamur omnes in
g simplicitate nostra: ꝛ testes erit sup nos celum ꝛ terra ꝙ iniuste
pditis nos. Et intulerūt illis bel
lū sabbatis: et mortui sunt ipsi ꝛ
vxores eoꝝ ꝛ filij eoꝝ ꝛ pecora
eoꝝ vsq; ad mille animaꝝ hoim.
Et cognouit mathathias ꝛ ami b
ci eius: ꝛ luctū habuerūt sup eos i
valde. Et dixit vir ꝓlio suo: Si
oēs fecerim⁹ sicut fratres nostri
fecerūt: ꝛ nō pugnauerimus ad k
uersus gentes ꝓ aīab⁹ nostris l
ꝛ iustificatiōibus nostris: citius
disꝑdent nos a terra. Et cogitaueꝛt i die illo dicentes: Quis ho- m
mo quicūq; venerit ad nos i bel
lo die sabbatoꝝ pugnem⁹ aduer
sus eū: ꝛ nō moriemur omnes si
cut mortui sunt fratres nostri in
c occultis. Tūc ꝓgregata ē ad eos 8†
synagoga iudeoꝝ fortis virib⁹ p
ex israel: ois volūtarius in lege: q
ꝛ oēs qui fugiebāt a malis addi
ti sunt ad eos: ꝛ facti sūt illis ad
firmamētū. Et collegerūt exerci r
tum: ꝛ ꝑcusserunt pctores in ira s
sua: ꝛ viros iniquos in idignatio
ne sua: ꝛ cęteri fugerūt ad natio t
nes vt euaderēt. Et circūiuit ma v

Et cir.

Et obtinuerūt ꝛc. Obtiebant
multos christi legē de manib⁹ re-
gū qui in veritate euāgelij ꝑsistentes nullo cedebāt errori: quin potius errantes predicatiōe sua subiugebant veritati. Inde factū est
q̄ plurimi eoꝝ qui ꝓ fastū mūdanum erati ꝓsecutores ante fuerāt
xp̄iane religiōis: ipsē postmodum
coēuēsti essent assertores firmissimi
veritatis: et non dederunt comu
peccatori: quia nō consentiebāt iniquitati. Juxta illud Hester que i
ꝓ.14.c oratione sua dixit: Ne tradas dominę sceptrū tuū his qui nō sunt.
b Et appropin. ꝛc. Exhortatio b
marathie qua exhortabatur filios suos vt emulatores essent legis dei: et darent animas suas pro testamento patrum: bene conuenit
euangelice doctrine qua ipsa veritas discipulos suos verbis ꝛ exēplis instruebat: quomodo resistere
rent vniuersis erroribus iudeoꝝ:
paganorum: atq; hereticoꝝ: ꝛ mūdum predicationibus suis ad fidem conuerterent. Ipsāq; doctri-
nam suā attestatione legis ꝛ ꝓphetarū affirmabat: ostendens cū dū
esse auctorem noui qui ꝛ veter⁹ testamenti. c Dos ergo ꝛc. Le-
gimus in euangelio iohannis ꝙ
Joh.4 saluator ad passionem ꝓperās eadem nocte qua traditus est post
cenam mysticam ꝛ lauationem pedum quā discipulis suis ꝓcinct⁹
libeo exhibuit plurima exhortationis sue prebuerit documēta: inter que et passionē que eis in mūdo erat futura ꝓdixit: ꝛ gloriā futuri regni ac gaudiū celest⁹ patrie
ꝓmisit. Sz qr̄ mors matathie pal
sionē ꝑfigurat redēptor⁹: quō ecō
tra magisteriū ordinauerit ꝑ omnē tp̄s ꝓsentis vite audiam⁹.
d Et ecce simon. Supra dixit⁹
q̄ symeon audiens interpretat ꝛ
benedixit simonem vtz cē ꝓliij:
qr̄ qui spūssancti gratia docēte audimi instruunt⁹ interno ꝛ vtiles ꝑ
omnia atq; abiles sūt cōsilio. vn
Ps.14. de psalmista ait: Audiaz q̄d loq̄
dñs in me: qm̄ lo. ꝑ. i ple. ſ. ꝛc. Et
Dan.12.b i Apocalypsi. Qui audit indt dicat veni. Docuit nos magister celestis quatin⁹ illos audiam⁹ quos
ipse interius docens salubres nobis esse fecit magistros. Et iudas
inquit machabeus fortis viribus
sit vobis ꝓceps militie: ipe aget
bellum popnli. Quid per iudam
machabeum: nisi primi predicatores designantur euangelij qui ab
ipso saluatore eruditi idonei fuerunt ad agendum bellum christiani populi. Sed quia iudas cōsecutio interpretatur: ꝛ plerisq; in loc⁹
typum tenet ipsius saluatoris: sciamus tūc ordinaliter agi bellum
nostrum quando ipse dignat⁹ dirigere consiliū ꝛ actū nostrū. Ut
Joh.15.a ipsa veritas discipulis ait: Manete in me ꝛ ego in vobis. Sicut
palmes nō ꝑt ferre fructū a semet
ipo nisi mānserit i vite: sic nec vos:
Ibidem. nisi i me mānserit⁹: qr̄ sine me nihil
Mat.21.a potest⁹ facē. Et ecce ego sū vobiscū
oīb⁹ diēb⁹ vsq; ad ꝓsumatiōis scli.

Et dū

rathias ꝛ amici ei⁹: ꝛ destruxerūt aras: ꝛ circūcidert pue
a ros in circūcisos quotquot i
uenerūt in finib⁹ israel in fo
rtitudine. Et ꝓsecuti sunt filios superbię: ꝛ ꝓsperatū est
c op⁹ in manib⁹ eoꝝ. Et obti-
b nuerūt legē de manibus gē-
e tiū: et de manib⁹ regū: ꝛ non
f dederūt cornu peccatori. Et
g† appropinquauerūt dies ma
rathie moriendi: ꝛ dixit filijs
suis. Nūc confortata est sup-
b bia ꝛ castigatio ꝛ tp̄s euersi-
i k onis: ꝛ ira ſdignatiōis. Nūc
l m ꝙ filij ꝛmulatoꝛes estote legi:
n ꝛ date aias vras ꝓ testamē-
o p to patrū: ꝛ memētote operū
patrū q̄ fecerūt in generatio
nibus suis: ꝛ accipietis glo-
q riā magnā ꝛ nomē ꝑternum.
†Abraā nōne i tētatione iuē
r tus est fidelis: ꝛ reputatuꝝ ē
s ei ad iusticiā† Joseph i tpe an
v gustię sue custodiuit manda-
t tū: ꝛ fact⁹ ē dūs ęgypti †Phi
x y nees pater noster ꝛelādo ze-
lū dei accepit testamentū sa-
z a cerdotij ęterni† Jesus dū iple
b uit ꝓbū fact⁹ est dux i israel.
c †Caleph dū testificat in eccle
d sia accepit hereditatē† David
e f in sua misericordia ꝓsecut⁹ ē
g sedē regni in scła† Helias dum
b zelat zelū legis receptus ē in
i zelū† Ananias azarias et mi
k sael credentes liberati sūt de
l flamma† Daniel i sua simpli-
m citate liberatus est de ore leo
n nū. Et ira cogitate ꝙ generationē et generationē: qr̄ omnes qui sperāt in eū nō infirmantur. Et a verbis viri pec
o p q r catoris ne timueritis: qr̄ gloria eius sterc⁹ et vermis est.
a Hodie extollit ꝛ cras nō inuenie-
t: i. cito morietur. v Quia conuersus est i terrā suā. i. reūsus: vt dictū ē. ū. ca. j. w Et cogitatio ei⁹ periit. quia non potuit perficere quod cogitabat de iudeoꝝ destructiōe. x Vos ġ. Mic
tertio filios suos ad defensionē legis ordinat dicens: Vos ergo filij confortamini in domino et
in potentia virtutis ei⁹. y Et viriliter agite i
lege. pugnando ꝓ eius defensiōe. z Quia
in ipsa. seruanda et implēda. a Gloriosi eritis, primo in spe: postea in re. Qr̄ autē in aliquibus libris interponitur: Cum fecerītis ꝛc, non
est de textu: nec habetur in libris correctis.
c Et ecce simon frater vester scio ꝙ vir consilij est. i. prudens in dandis consilijs.
d Ipsum audite semper. cius sequendo consilium. e Et ipse vobis erit pater. quia prudē
tia i bellē magnā necaria ġ fortitudo. f Et iu-

das ma

Universidad de Navarra Biblioteca

Ps a Et benedixit ꝛc. Scriptū inuenit i euāgelio quō saluator post ꝙ surrexit cenā quā cū discipulis suis ante passionē ītā habuit: vltimā ꝓdicationē qua instruebat ipa nocte discipulos ad extremū: orationē ad patrē directaz finierit: suosq; discipulos ipsi seruādos cōmēdauerit dicens: Pater sctē serua eos i nomine tuo quos dedisti mihi: vt sint vnuz sicut nos. Et paulo post: Sanctifica illos in veritate: sermo tuus veritas est: sicut me misisti in mundū: et ego misi eos in mundū: et ꝓ eis sanctifico meipm vt sint et ipi sctificati in veritate: et reliqua. Talib9 eāt locutionibus matathias noster suos alumnos instruxit ac benedixit. Sicq; positus est ad pres suos: qz ꝓ ois sicut de eo scriptū erat sctoz patz dicta passiōe sua ac resurrectiōe atq; ascēsiōe implēdo cōfirmauit. b Et defunctus. Supra dictū ē ꝙ matathias in. cxlv. anno gentiū tēpluz dei ꝓphanantib9 surrexit: et filij ei9 gelare legē dei et vindicare facta. Būc quoq; scriptura refert eundē matathiā. cxlvj. anno defunctū esse. Ūn apparet ꝙ nō amplius ꝙ vno anno cū filijs suis post inceptā vltionē pariē vixerit: sicq; defunct9 est. Iste enī numerus annoz bū cōuenit ꝙ mysteriū dominice passionis: qz post plenitudinē tpis qua de9 filiuz mittere decreuit: fz attestatiōez legis et euāgelij sexta etate seculi. dominē qui sexto die creat9 est: sexta die passus sanguis sui precio pfecte redemit ac reparauit.

Joh. 17. b

Ibidem. c

Act. 24. g

Eph. 6. c

Apoc. 5. b

Qz aūt sepult9 dicit a filijs suis in sepulchro patrū suoz: significat passionis siue memoriā quotidie a fidelibus in sancta ecclesia: vbi iudicij et equitatis locus est ꝙ ruc venerari: plāctuq; sanctū ibidē celebrari: qz eterne vite desiderio scti viri ac censi ꝙ eius adeptu in cordiū suoz ardiculis studēt sanctis lachrymis cōpungi.

a Et benedixit ꝛc. Scriptū inuenit i euāgelio quō saluator post ꝙ surrexit cenā quā cū discipulis suis ante passionē ītā habuit: vltimā ꝓdicationē qua instruebat ipa nocte discipulos ad extremū: orationē ad patrē directaz finierit: suosq; discipulos ipsi seruādos cōmēdauerit dicens: Pater sctē serua eos i nomine tuo quos dedisti mihi: vt sint vnuz sicut nos. Et paulo post: Sanctifica illos in veritate: sermo tuus veritas est: sicut me misisti in mundū: et ego misi eos in mundū: et ꝓ eis sanctifico meipm vt sint et ipi sctificati in veritate: et reliqua. Talib9 eāt locutionibus matathias noster suos alumnos instruxit ac benedixit. Sicq; positus est ad pres suos: qz ꝓ ois sicut de eo scriptū erat sctoz patz dicta passiōe sua ac resurrectiōe atq; ascēsiōe implēdo cōfirmauit. b Et defunctus. Supra dictū ē ꝙ matathias in. cxlv. anno gentiū tēpluz dei ꝓphanantib9 surrexit: et filij ei9 gelare legē dei et vindicare facta. Būc quoq; scriptura refert eundē matathiā. cxlvj. anno defunctū esse. Ūn apparet ꝙ nō amplius ꝙ vno anno cū filijs suis post inceptā vltionē pariē vixerit: sicq; defunct9 est. Iste enī numerus annoz bū cōuenit ꝙ mysteriū dominice passionis: qz post plenitudinē tpis qua de9 filiuz mittere decreuit: fz attestatiōez legis et euāgelij sexta etate seculi. dominē qui sexto die creat9 est: sexta die passus sanguis sui precio pfecte redemit ac reparauit.

Qz aūt sepult9 dicit a filijs suis in sepulchris patrū suoz: significat passionis siue memoriā quotidie a fidelibus in sancta ecclesia: vbi iudicij et equitatis locus est ꝙ ruc venerari: plāctuq; sanctū ibidē celebrari: qz eterne vite desiderio scti viri ac censi ꝙ eius adeptu in cordiū suoz ardiculis studēt sanctis lachrymis cōpungi.

Moraliter. a In diebus illis surrexit ma. ꝛc. Matathias qui interpretat deo dat9 vel donū dei: bonū ꝓlatū significat ꝙ dat9 est deo ꝙ seruā volūtatē et donū dei: qz ꝓmot9 ē ꝙ instinctū spūsscti. b Et habebat filios v. ꝛc. ꝙ interpretat in quo est gra. s. dei et bonoz.

a Et surrexit iudas qui vocabatur machabeus fili9 eius ꝓ eo: et adiuuabant eū omnes fratres eius: et vniuersi qui se iunxerant patri eius: et ꝓliabantur ꝓliuz isrl cū lętitia. Et dilatauit gliam populo suo: et induit se loricā sicut gigas: et succinxit se arma bellica sua i prelijs: et ꝓtegebat castra gladio suo. Similis factus est leoni in operibus suis: et sicut catul9 leonis rugiēs i venatiōe. Et ꝓsecut9 ē iniqs pscrutans eos: et ꝙ cōturbabāt populū suū: eos succēdit flāmis. Et repulsi sunt inimici ei9 ꝓ timore ei9: et oēs operarij iniquitatis cōturbati sūt: et directa ē sal9 i manu ei9. Et exacerbabat reges mltos: et lętificabat iacob in opibus suis: et in seculū memoria ei9 i bñdictione. Et pambulabat ciuitates iuda: et pdidit ipios ex eis: et auertit irā ab isrl. Et nominat9 ē vsq; ad nouissimū terre: et congregauit peuntes. Et congregauit apollon9 gētes: et a samaria virtutē multam et magnā ad bellandū cōtra isrl. Et cognouit iudas et exijt obuiā illi: et ꝓcussit et occidit eū: et ceciderunt vulnerati multi: et reliqui fugerūt: et accepit spolia eoz. Et gladiū apollonij abstulit iudas: et erat pugnās in eo omnib9 diebus. Et audiuit seron principem exercit9 syrie ꝙ cōgregauit iudas congregationē et ecclesiaz fideliū secum et ait: Faciā mihi nomē. et glorificabo: in regno: et debellabo iudam: et eos qui cum ipso sunt ꝙ spernebāt verbum regis. Et ꝓparauit se et ascēderunt cum eo castra impiozum fortes auxiliarij: vt facerēt vindictā in filios isrl. Et appropinquauerūt vsq; bethoron: et exiuit iudas obuiam illis cuz paucis. Ut viderūt autē exercitum venientem sibi obuiam dixerunt iudę. Quomodo poterimus pauci pugnare cōtra multitudinē hanc tantā et tam fortē? Et nos fatigati sum9 ie iunio hodie. Et ait iudas: Facile est concludi multos in manu paucorum: et non est differentia in conspectu dei cęli liberare in multis et in paucis: quoniā non in multitudine exercitus victoria belli: sed de cęlo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos in multitudine cōtumaci et superbia vt disperdant nos et vxores nostras et filios nros: et vt spolient nos.

Ps. 49. b

Ps. 12.

Deu. 2. c

Ioa. 5. b

Dan. 2. d

Deu. 5. b

Ibidem. f

Mattathias ꝓ figurā i bñdictiōe mystica filioz suoz inꝛ cetera ait: Catul9 leonis iuda ad ꝓdam fili mi ascēdisti requiescēs accubuisti vt leo: et ꝙsi leena. Quis suscitabit eū? Uenatio itaq; ille spiritalis fuit qñ spiritales venatores retib9 euāgelij hoēs ad fidē rapiebāt. Taliter ꝙ iudas mystice pscequtus ē iniquos: et ꝙ ꝓturbabāt populū suū succendit flāmis: qz sine pscutores hoies siue etiā malignos spūs tali studio taliq; actu pscuēdo conturbationē nō minimā flāmis iudicij succēsis ingerebat. a Et repulsi sūt ꝛc. Et exacerbabat reges multos: illos videlz ꝙ resistere euāgelio xpi moliebāt: et lętificabat iacob i operibus suis qñ credentiū populū ꝓfouauit: xbo et exemplis: et i seculū misericordia ei9 in bñdictiōe: sm illū Sapiēs. Sapientiā inquit sancto9 narrabit oēs populi: et laudē eoz ꝓnunciabit oīs ecclesia sanctoz. Et pambulabat ciuitates iude: et pdidit impios ex eis: et auertit irā ab isrl. Et nominat9 ē vsq; ad nouissimū terre: et congregauit peuntes. Et congregauit apollon9 gētes: et a samaria virtutē multam et magnā ad bellandū cōtra isrl. Et cognouit iudas et exijt obuiā illi: et ꝓcussit et occidit eū: et ceciderunt vulnerati multi: et reliqui fugerūt: et accepit spolia eoz. Et gladiū apollonij abstulit iudas: et erat pugnās in eo omnib9 diebus. Et audiuit seron princeps exercit9 syrie: significat potentat9 illi9 mūdi qui bene nomine syrie cēsetur. Syria enim interpretatur sublimis siue humectans: quia mundus iste superbia extollitur luxurijaq; gravatur: disponit itaq; seron debellare iudam et eos q̄ cū ipso sunt: cum fastus mundanus doctoribus sctis et fidelibus populo insidias molitur: castraq; impiozum ad hoc congregat vt per plurimorum solatium opprimat innocētes: ꝓfidens magis in potentia regni q̄ in virtute dei. Sed ꝓra opinionem suā illi euenit: quia lapis abscisus de mōte sine manibus cōteret statuā superbā cōminutoq; aurum argentū es et ferrū dabit regnuz populo sancto9. Sicut leo de tribu iuda radix david: cui ois ptās in celo data est et in terra. Et appropinquauerūt vsq; bethoron: et exiuit iudas obuiam illi cum paucis. Bene dicit ꝙ exercit9 seron appropinquaret bethoron: qz vniuersū suū actū ꝓfert cū tumultu. Bethoron enī interꝓtat domus tre. Cui iudas obuianit cuz paucis: qz certus sanctorum non ꝓ ira: sed ꝓ patientiā atq; humilitatē respondet inimicis: cui ꝓceptū est a dño dicē te: Esto ꝓsentiens aduersario tuo cito cū ieris in via cū eo. Ego aūt dico vobis nō resistere malo. Sz si q̄s te ꝓcusserit in dexterā maxillā ꝓbe ei et alterā: et ei ꝙ vult tecū ꝓtendere iudicio et tunicam tuā tollere: dimitte ei et pallium. d Ut viderūt ꝛc. Uerba timentiū fragilitatē exprimunt quoniā sub ditoz ꝙ magis imbecillitatē suā ꝓsiderātes ꝙ intellexit casū q̄ ꝓ robur fidei fiduciaz habēt in deū. Sed talij formidinē doctoꝝ solertia ꝓuo exhortationib9 compescens de futuro dei

adiutorio

a Et ꝓsecut9 est iniquos. Hic ꝓfter describit cōflictus inde cū aduersarijs: et primo i generali. secundo in speciali. ibi: Et congregauit apollonius. Circa primū dicit: Et pscutus est iniquos pscrutans eos in loc. abditis vbi se absconderāt fugiendo. b Et directa est salus. s. isrl. Jn manu ei9 id est impotētia ei9. d Et exacerbabat reges multos. cōū gentes debellando. e Et lętificabat iacob. i. populum isrl ipsum liberando. f Et in seculum memoria eius in benedictione: qd patet adimpletū. nā ad eius cōmendationem narrātur ei9 facta per orbem vniersum. g Et cōgregauit peuntes. scz factores legis quos interficiebāt gentes. h Et cōgregauit apollonius. Hic consequēter describitur eius cōflictus cum aduersarijs magis in speciali. et primo tpe antiochi epiphanis. secūdo tempore filij sui antiochi eupator'. ca. vj. tertio tēpore demetrij filij alterius fratr'. s. seleuci primogeniti antiochi magni. vij. ca. Prima i tres sm triplex bellū quod habuit iudas tpe antiochi. Pri mū fuit cū regni oncle9. Secm cum regis ꝓncipib9. ibi: Et audiuit aurē rex. Tertiū cum finit timis gentib9. ca. v. Prima adhuc in duas. quia primo pontifex bellū iude cuz apollonio duce samarie. secdo cuz seron duce syrie. ibi. Et audiuit seron. Circa primū dr: Et congregauit apollonius gētes vt faceret sibi nomen debellādo iudam. Et cognouit iudas. per exploratores suos. k Et exijt obuiaz illi. nō permittēs ei fines suos ingredi. l Et gladiū apollonij abstulit: in signū victorie: sicut dauid gladiū gthe. i. Reg'. xvij. m Et erat pugnās in eo oībus diebus. hoc dr ad denotandū gladij bonitatem.

n Et audiuit seron. Hic consequēter describitur bellum iude cum seron duce syrie. Circa qd primo ponit ipius seron apparatus. et patet littera. Secūdo iudeoꝝ metus. ibi: Et exiuit iudas obuiam illis cum paucis. ideo timuerūt. s. multitudinem fortem ꝓ ra se venientē. Tertio ponit ꝓ verba iude populi consolatio. ibi: Et ait iudas: Facilius est ꝙclūdi multos i manu paucoz. et ꝙ virtute dei cui non pōt resisti: q̄ eis assistere affirmat. dicens: o Ipsi veniūt ad nos in multi. cotumaci. i. inmalis obstinati. p Et superbia. quam de9 a ꝓncipio mūdi detexit in angelis supbientibus. q Et disperdāt nos et vxores nras ꝛc. inuste nocumentū nobis inferēdo in psonis. ꝓpis et nobis ꝙiunctis et rebus possessis: ꝓpter qd habēt iniustū bellū: nos aūt iustū. ideo subdit

Fadiutorio certā illis tribuit spem q̄ protector est omnia fidelit̄er in se sperantiuz.
a Et ꝓritus est.qz sepe patiēa sanctorum furorē mitigat ꝓsequentiū: t malitie tudo humilit̄ ꝓsternit audaciaz supborum. Inde est qđ paul' docet dicens: Si esurierit inimic' tu ciba illū: Si sitit porrige illi.hec enī faciēs carbones ignis cōgeres sup caput ei⁹. Boli vinci a malo sed vince in bono malū. b Et cecidit. Bū q octoginariū numerū suma ꝓcinxit salubriter cadentiū: qz illi q̄ voluntarie cedūt veritati t circūcisione spiritali oēs a se abscidunt spiritaliter voluptates: t octo beatitudinū studēt in se recolligere virtutes: Ceteri aūt q̄ fugerūt vt nerāt in terram philistiim: qz cū q̄dam p secutorū ih̄u resistere nullo modo veritati possint: tñ magis eligūt ꝓfugere ad latibula erroꝝ suoꝝ q̄ cedere atq; obedire vtili ꝓsilio spiritaliū magistroꝝ: et bene dictū est fugisse eos i terram philistiim. Philistiim enī interpretat ruina duplex. Duplicē enī habet ruinā is q̄ primū peccat peccato: et deinde p semetipm desperans ꝓseuerat in malo. c Et cecidit timor. Timor iude t fratruz eius sup oēs gentes cecidit cū potētia xp̄i p virtutes atq; miracula in mēbris ei⁹ emicuit t peruenit ad regē nomen eius: qz potentatui huius mūdi innotuit p̄dicatio euangelij eius: t de ꝓlijs inde narrabāt oēs gētes cū victoriā redemptoris nostri de morte ac mortis auctore tot⁹ orbis p̄dicāt nationes. d Ut autē audiuit rē. Antiochi hui⁹ historici affectus q̄bus imedio criter estuabat: hoc est ira t cupiditas: superbia. Bene exprimūt antiochi spiritalis mores q̄b⁹ validissime totuz inuestat mundā: sed nūc p mēbra sua. Juxta aūt finē mundi p semetipm q̄ tribulatio talis erit qualis nō fuit antea nec post futura erit. Irascit aūt q̄ audit gloriā sanctoꝝ t virtutē atq; cōstantiā eoꝝ ꝓgregat exercitū: dans illi stipēdia in annuz cū p̄sentis vite comoda t honores ambitiosos quosq; incitat ad ꝓsecutionem fideliū: intētusq; fastu mundano ac cupiditate optimates suos eligit: vt puideat regni negocia q̄ ministros suos atq; sequaces ad b ordinat: vt ꝓsentiū rerū illecebras suggerāt ac ꝓuocando ad voluptates terrenas ꝓsentiētes sibi ptrahāt. filiorū enī nomīe illi cēsent q̄ imitatores sūt antix̄pi. Hos enim p optimates suos nutrit cum p sceleratissimos quoslq; varijs vitijs corrūpēdo pabulū ignis eterni efficit. Hoc ꝓcipue suis magistratib⁹ ꝓcipit vt extirpent virtutē israel t reliqas bierusalē: t cōstituant alienigenas proceres: qz nulla intentio nullūq; studū magis diaboli est q̄ vt euertat ecclam christi: et robur fidei in electis mollificet: atq; in loco virtutū vitia subintroducat.
e Et elegit lysias. q̄d p lysiā nisi fastus mundanus designat q̄ p tres viros hoc est per tres ordines ꝓcerum bellū christi ecclie ingerit: hoc ē p paganos: p hereticos t p falsos christianos q̄b⁹ subrogant q̄draginta milia virorū t septē milia equitū: vt dispergāt iudā fm verbū regis. Quid p q̄dragenariū numerū nisi vniuersitas temporis designat: quo p secutionem i mūdo tolerat eccla. Quatuor enī ꝓncipales ptes sūt orbis: hoc ē oriens: occasus: septētrio et meridies: in q̄bus dilatata cōstitit ecclesia quā vt cōgregaret filius dei descendit in mundum

Qui ante

a Nos xo pugnabim⁹ ꝓ animabus nris t legib⁹ nris: t ipe dño cōtere eos añ faciē nram. Vos aūt ne timueritis eos. Ut cessauit ā loqui: insiluit i eos subito. Et cōtrit⁹ ē seron t exercit⁹ ei⁹ in conspectu ipsi⁹: t ꝓsecut⁹ est eū in descēsu bethoron vsq; in cāpū. Et ceciderūt ex eis octigēti viri: reliqui aūt fugerunt in terraz philistijm. Et cecidit timor iudę ac fratrū ei⁹ t formido sup oēs gentes i circūitu eoꝝ: t puenit ad regē nomē ei⁹: t de ꝓlijs iude narrabant oēs gentes. Ut audiuit aūt antioch⁹ rex sermones istos iratus est nimis: t misit t cōgregauit exercitum vniuersi regni sui castra fortia valde. Et aperuit erarium suū t dedit stipēdia exercitui i annū: t mādauit illis vt eēnt parati ad ola. Et vidit q̄ defecit pecunia ō thesauri⁹ suis: t tributa regiōis modica ꝓpter dissensionē t plagā quaz fecit in terra vt tolleret legitia q̄ erāt a ꝓmis dieb⁹. Et timuit ne nō haberet t semel et bis in sumptus et donaria q̄ dederat añ larga manu et abundauerat sup reges q̄ añ eū fuerant. Et cōsternatus erat nimis valde: t cogitauit ire i persidem vt accipet tributa regionū et cōgregaret argētū multū. Et reliquit lysiā hoiez nobilē de genere regali sup negocia regia a flumie euphraten vsq; ad flumē egypti: t vt nutriret antiochum filiū suum donec rediret. Et tradidit ei medium exercitum t elephantos: t mādauit ei de oib⁹ q̄ volebat: t ō habitātib⁹ iudeā et hierlm: t vt mittēt ad eos exercitū: ad ꝓterēdā et extirpādā virtutē israel: et reliqas hierlm et auferendā memoriā eoꝝ de loco: t vt ꝓstitueret habitatores filios alienigenas i olbus finibus eorū: t sorte distribueret frazs eoꝝ. Et rex assumpsit partez exercit⁹ residui: t exiuit ab ātiochia ciuitate regni sui: ano centesimo t q̄dragesimoseptimo: et transfretauit euphraten flumen: t perambulabat superiores regiōes. Et elegit lysias prolemeū filiū dodis

a Nos xo pugnabim⁹ ꝓ animabus nris.i. viris nostris defendendis.
b Et legib⁹ nris.a deo datis.ideo concludit: Et ipe dño rē. Quarto ponit aduersarioꝝ debellatio.cum ꝛc: c Et cessauit aūt loq̄.et patz lkā vsq; ibi: d Et peruenit ad regē.s.antiochū epiphanem. e Et audiuit aūt rex. Hic ꝓfiter describitur bellū inde cū regē ꝓncipib⁹ ad b specialiter destinatis: precedētes xo nō fuerūt ad bellādū missi: ꝙ cū essent positi ad custodiā terrarū iudee ꝓquaz: timuerūt iudeis bellum: vt sic ostenderēt se ꝯtrare ꝓ rege: t diuidit in duas ptes: quia primo ponit belli apparat⁹. scdo cōsilium. ca.sc. Prima in duas. qz primo ponit apparatus ex parte regalium. scdo ex parte iudeoꝝ. ibi: Et vidit iudas. Et notandū q̄ apparatus ex parte regaliū semp est cū ira t cupiditate: cum multitudine sup̄ba et potestate. ex parte xo indeoꝝ cum oratiōe t humilitate: cū dei fiducia t pietate. Circa primū primo ponit regis ordinatio. scdo ordinationis executio. ibi: Et rex assūpsit. Circa primū ꝛc: Ut audiuit autem rex: duces suos a iudeis denictos. cetera patēt vsq; ibi: f Et vidit q̄ defecit pecunia ō thesauri⁹ suis: quia nō sufficiebat ad tāntz exercitū diu sustinendū. g Et tributa regionis modica ꝓpter dissensionē. non enī soli iudei rebellauerant eo q̄ colebat eos ad colendū iouis idolū: vt supra dictum est. sed etiam multi gentiles aliaz ritū habētes: quoꝝ aliqui colebāt herculez: alij dianā. et sic de aliis: quibus scripserat per decretum vt dimitterēt ritus suos ꝓpter antiochi cultū vt esset populus vnus: vt dictum est supra.j.ca. qđ erat eis graue. ideo negauerant antiocho tributa ꝓsueta. h Et timuit ne nō haberet t semel t bis.i. vt non posset continuare sumptus militum sicut prius. i Et cogitauit ire in persidē. in qua erant diuitie multe vt posset inde defectū suū supplere: dimisit tamē in antiochia que erat metropolis regni sui lysiā ad custodiam regni sui t filij sui: et ad destruendū habitatores indee et populandū eaz alienis gentib⁹: hec autē ordinauit sed non in omnibus sic euenit: t bis dictis pater litera: paucis exceptis que discurrēt. k Dominē nobilē de genere regali. in quo notatur eius aptitudo ad custodiā regni. l Et tradidit ei medium exercitum t elephantos: quia tradidit sibi medietatem exercitus tam in hominibus q̄ in animalibus. aliam vero medietatē secum duxit. m Et rex assumpsit partem. Hic consequenter ponitur ordinationis regis executio. et primo ex parte regis cum dicitur:
n Et exiuit ab antiochia ciuitate regni sui. scilz metropoli. o Anno centesimo t quadragesimoseptimo. scz regni grecoꝝ. regni xo sui anno decimo: qz cepit regnare ano centesimotricesimoseptimo regni greꝯ: vt dictū est supra ca.j. Secundo ponit executio ex parte lysie cu-

vbi ante passionē suam quadraginta diebus t quadraginta noctibus lemunauit vt ostenderet tēptationē nostram in carne sua: quam de nostra mortalitate dignatus est participare voluisse. Unde ab hora mortis eius vsq; ad diluculū resurrectionis constant hore quadraginta si ipa nona cōnumeretur. Post resurrectionē q̄z non amplius q̄ diebus quadraginta cū discipulis in hac terra esse voluit. huic eoꝝ vite adhuc humana ꝓuersatiōe cōmixt⁹: t cū illis alimēta mortaliū q̄nis iam non moriturus accipiens: vt p ipos quadraginta dies significaret se occulta ꝓsentia: quod ꝓmisit impleturuz quādo ait: Ecce ego sum vobiscū oīb⁹ dieb⁹ vsq; ad consummationem seculi. Per septenariū xo numerū quo equitū milia describunt: non aliud q̄ plenitudo ꝓsecutionum demonstrat: quia sicut per septenarium numerū septiformis gratia spūsancti ostenditur: sic t ecōtrario legit in euāgelio q̄ spiritus nequā in hominez secū introduxerat septem spūs nequiores se. Et alibi: A muliere peccatrice legit dño septē demonia eiecisse. Oēs q̄ ꝓsecutores recte diabolo instigāte ad hoc coadunāt vt ecclias xp̄i destruāt: t confessores omnipotentis dei blasphemare cōpellant: t hoc nō segniter sed tota virtute ꝓficiunt. a Et ꝓcesserūt rē. Quid p āmaz nisi amatores mundi exprimunt qui p cupiditatē seculi negligunt habere amicitiā dei. Unde scriptus est: Qui vult amicus esse huius seculi inimic⁹ dei constituitur. Et Jobes inquit: Qui diligit mundum non ē charitas dei in eo. Et merito hoc nole tales nuncupant. Interpretat enim amma⁹ populus abiect⁹. Abiectione quippe digni sunt q̄ amorem ꝓsentis seculi ꝓferunt dilectioni dei. Unde ipsa veritas in euāgelio ait: Qui amat patrē suū aut matrem suā plus q̄ me: non est me dignus. Nec ī cōgrue ammaus in terra cāpestri esse dicit: qz lata ac ꝓciosa est via qua ducit ad mortem: t multi ītrant per eā. b Et audierūt. Mercatores istos qui ambiunt seruitiū hebreoꝝ non alios melius significare arbitroz q̄ malignos spūs qui desiderant interitū fideliū. t hoc gestiunt: vt p cupiditatem terrenā celestem nobis auferant gloriam: t libertatē quā habemus in gl̄ia christi in cultum ac seruitutē querant diaboli. Ut in euangelio legitur: q̄ ipe diabolus caput nostrū mediator videlicet dei t hominū ducens in montē excelsū ostendit ei omnia regna mūdi ac gloriā eoꝝ atq; tentando dixerit: Hec oīa tibi dabo si. pcidēs adoraueris me. Et bene dicit q̄ additi sunt ad eos exercitus syrie: t terre alienigenarū: quia lu rurioſi q̄q; et alieni a vero dei cultu iungunt inimicis nostris: et moliēdo interitū nostrū cooperatores sūt īmūdoꝝ spirituum. c Et vidit iudas. Ettuantibus ꝓsecutoribus t pugnā ꝓtra fideles disponētibus: ipū magis ad exemplū iude ac fratrū ei⁹ incitant ad augmentū fidei t ꝓfectū virtutū. inta istud psalmiste qui ait: Dum superbit impius incēditur paup. Talis ergo intētio debet esse seruoꝝ dei vt pugnent ꝓ populo t sanctis suis: qz p tanta fidei christiane religionis: atq; ꝓ fraterna salute debēt ꝓtra spiritales neqcias t cōtra prauos hominēs instāter dimicare: adiutoriūq; dei assidua oratiōe implorare: qz ipe est de q̄ scriptū est: Adiutor in oportunitatib⁹ in tribulatiōe cui soli derelictus est pauper: t pupillo tu eris adiutor: qz paterna pietate laborē t dolorē ꝓsiderat suoꝝ: cōterit brachium peccatoris t malignī: indicat pupillo t humili vt non apponat vltra magnificare se homo super terrā. d Et ꝓgregati sunt rē. Illi q̄ ad dimicādū ꝓtra hostes ꝓgregati fuerāt: venerūt i maspbat contra bierusalem: t quid per maspbat q̄ iudicū interpat nisi vetus testamētū significat: loc⁹ orationis erat i maspbat: qđ ꝓficit semp ad nouū testamētū: t testimoniū ꝓbet euāgelio christi. Illic enim necesse est vt spirituales milites dei cordis intentionem verrant: quatinus ex lectione diuina instruant: qualiter contra hostes spirituales ꝓliari debeant: locus enim orationis erat in maspbat: añ in israel: qz oracula diuina p libros legis t ꝓphetarum primū nobis īnotuerunt. deinde p euangelium. Jeunauerunt illa die quia cōtinentie operā dabunt. Induxerunt se cilicijs t cinere in capite suo: quia penitentiam procedentes

riminij t nichanorem⁊ gorgiam viros potentes ex amicis regis: a t misit cū eis q̄draginta milia virorū: t septē milia eqtuz vt venirēt in terrā iuda t disperderēt eā fm verbū regis. Et ꝓcesserūt vt irēt cū vniuersa virtute sua: t venerūt t applicuerūt āmaū i terra cāpestri. Et audierūt mercatores regionuz nomē eorū t acceperūt argentum t aurū multū valde t pueros: t venerūt i castra vt acciperent filios israel i seruos: et additi sūt ad eos exercit⁹ syrie t ꝛe alienigenaz. Et vidit iudas t frēs eius: qz multiplicata sūt mala et exercit⁹ applicabat ad fines eoꝝ: et cognouerūt ꝓba regi q̄ māda uit ꝓlio facere i interitū t cōsūmationē. Et dixerūt vnusq̄sq; ad ꝓximū suū: Erigam⁹ deiectionē ppli nri: t pugnem⁹ ꝓ pplo nro t sanctis nris. Et cōgregat⁹ ē cōuētus vt essent parati i ꝓlijs: t vt orarēt et peterent misericordiaz et miserationes. Et hierlm non habitabat: ſz erat sicut desertū. Nō erat qui ingrederet t egrederet ō natis ei⁹: et sanctū cōculcabat. Et filij alienigenaz erāt i arce: ibi erat habitatio gentium. Et ablata ē voluptas a iacob: t defecit ibi tibia t cithara. Et cōgregati sūt et venerunt i maspbat ↄ hierlm: qz loc⁹ orationis erat in maspbat añ in isrl. Et ieiunauerunt illa die: t induerūt se cilicijs: t cinerē imposuerūt capiti suo et dissuerūt vestimēta sua. Et expanderūt libros legis: de q̄bus scrutabant gētes similitudinē simulacroꝝ suoꝝ: et attulerūt ornamēta sacerdotalia t primitias t decimas: t suscitauerūt nazareos q̄ impleuerāt dies. Et clamauerūt voce magna i cę-

a Et audierunt mercatores regionum nomen eoꝝ in multitudine t fortitudie: t credētes q̄ statim debērent indeos capere: ꝓparauerunt se ad emendum illos in seruos et ancillas: ꝓpter qđ venerunt ad castra eorum. b Et vidit iudas. Hic ꝓsequēter ponit apparat⁹ belli ex parte iudeoꝝ. t primo per humilē t deuotam orationem. scdo q̄ bellatoruz dispositionez. ibi: Et post hec. Circa primū ꝓz litteram ex ꝓdictis vsq; ibi:
c Et hierlm non habitabat. hoc iterponit ad reddendū causaz quare non iuerūt i hierlm ad oradū: cū ibi esset loc⁹ diuini cultus. d Et sanctū .i. templi locus. e Conculcabat .t subdit a quibus:
f Et filij alienigenarum erāt in arce. ꝓpinqua rēplo. g Et ꝓgregati sūt. iudei. h Et venerūt in maspbat contra hierlm.i. venerūt adorare ibi versa facie ad hierlm: sicut dicitur de Daniele q̄ orabat versus hierlm: Dan. vj. et subdit causa oādi i maspbat cū dicit: i Quia loc⁹ orationis erat in maspbat añ.i. ꝓtius⁹ tpib⁹. m In isrl. ibi enī congregabāt populū isrl adorandū dñm: vt habet .j. Reg. vij. n Et ieiunauerunt die illa. ad se coraz dño affligendū in vietu. o Et induerūt se cilicijs. ad se affligendum in vestitu.
p Et cinerē posuerunt i capite suo. in signū humiliationis. q Et dissuerūt vestimēta sua.i. scidērūt in signuz afflictionis.
r Et expanderūt libros legis. ad ostendendum q̄ parati erāt ꝓ lege se exponere periclis mortis.
s De q̄b⁹ scrutabāt gentes silitudinē simulacroꝝ suoꝝ. aliqui enim gētiles magis subtiles t litterati volebāt arguere cultū idoloꝝ ex libris moysi: naz Exo. xxv. ꝓcipit q̄ intra sanctū sanctoꝝ ponerent imagines cherubin: sed ꝙ nō valet: qz nō ponebant ibi ad ꝙ colerent si vt ostenderet q̄ angeli ꝓ cherubin repsentati seruirent deo: cui⁹ sedes figurabat ꝓ ꝓpitiatorū qđ remanebat vacuū: ad significādū q̄ deitas non pōt imagine repsentari: vt diffusius dictū fuit ibidem.
t Et attulerūt ornamenta sacerdotalia rē. et subdit causa q̄re ista adduxerūt ad illum locū. cū dicit
v Et clamauerūt voce magna. ad impetrandum

peccatis

rr t dei misericordiaz

peccat' suis q̄ p̄ carnis fragilitatē ꝓtraxerūt: agere deo digne decreuūt. Et sciebāt vestimēta sua: cum corpus castigāt: & carnalia i se desideria mortificāt. Hēc aūt sequūt' q̄ exponderūt libros legis de q̄bus seruitabant gētes siletudinē simulacroꝝ suoꝝ: ostēdit q̄ monitū diuinoꝝ precepto bonis actib⁹ demōstrēt q̄ digne militare ꝓbāt. Ex eni dūi irrep̄hensibilis ꝙuersens animas electoꝝ: exprobrat mala facta perfidoꝝ: & detestāt idolorū culturā: & oēm ꝓtēdicit impietatis facturā. Attollunt sacerdotalia ornamēta q̄ sacerdotij ecclīastici digne faciāt officia. Primitias & decimas donāt q̄ initiū & p̄fectionē boni opis deo deputant. Suscitāt nazareos q̄ impleuerunt dies: & p̄ castitatis mūditiā gratā vitā omni tpe deo exhibere student. Et clamāt voce magna in celū: q̄ diuinitatez p̄fēb⁹ ac bonis actibus p̄ misericordiā prouocant. Sicut eni clamor impioꝝ quē blasphemia et prauis operib⁹ ꝓferunt deuz irritat. Sic cōfessio & fides sanctoꝝ quē p̄ dilectiōez optatur: maiestatem diuinam in omni tēpore placat. a Et post hec &c. Tribunos appellat eos q̄ militibus mille p̄erāt quos greci eliarchos uocāt. Cēturiones q̄ centū: pentacōtarchos qui q̄nquaginta: & decuriōes q̄ decē. Ordināt eni p̄dicatores sanctī subiectos suos quatinus nil in eis inordinatū reperiat: sed militia xp̄i rationabiliter p̄fungat. Vñ paul⁹ ait⁹ ditorib⁹ suis ait: Oīa vestra honeste et ꝑ ordinez fiāt. Et iterū: Nemo inq̄t coronabit nisi q̄ legitime certauerit.

b Et dixit bis &c. Scriptus ē eni in deuteronomio: Hō fomidolosus & cordepusillo non egrediat ad bellū: vadat & reuertat in domū suā ne pauere faciat corda fratrum suoꝝ: sicut & ipe timore ꝓterriū ē. Quibus ꝛbis edocet nō posse quēq̄ ꝓfessionē ꝓtēplationis: vel spiritalis militie arripere exercitum: q̄ adhuc nndari terrenis opib⁹ ꝓtimescit: ne rursus infirmitate mēris ad p̄stinas sordes reuertat: suoq̄ exēplo alios ab euāgelica p̄fectione reuocet & fideliuz vigore infirmet. Jubēt itaq̄ tales vt discedētes a pugna reuertāt in domū suaz: q̄ nō possūt duplici corde bella dūi p̄liari. Vir enim duplex alo inconstans est in oībus vijs suis. Tales ꝯppe oportet vt nec initiū renouatiōis arripiant: q̄ bus melⁱ est vt actiua vita p̄sistant q̄ tepide ꝓtemplatiōez exequētes maiori discrimīe seipos inuoluāt.

c Melius ē eni nō vouere q̄ vouere & nō reddere. Similiter et ille a tali militia suspendit q̄ vroꝛem duxerit: q̄ plātauerit vineā vel ut ꝓpagines filioꝝ. Non enim potest seruire diuine militie seruus vxoris: nec potest assequi studiū cōtemplationis q̄ adhuc in delectatiōe ꝓligit carnis. Nemo inquit aplus militās deo implicat se negociis secularib⁹ vt ei placeat cui se ꝓbauit.

d Et mouerūt castra &c. Recte exercitus inde ad austrū ammaum castra collocare dicuntur: q̄ milites christi cum cōtra hostes suos p̄liari disponūt: caloꝛ fidei magis se alare q̄ frigoꝛe ifidelitatis roꝛpere eligunt.

e Et ait iudas accīgimini &c. Talis debet ee doctrīa factoꝛ p̄dicatoꝝ: talisq̄ exhortatio vt incitēt alios auditoꝛum suoꝝ: roboret q̄ corda illoꝝ ad resistendū diabolo et exercitui ei⁹ spem quoq̄ victorie soli deo cōmittam.

f Et assūpsit eum deus miseias. g Quid faciem⁹ istis. nā extra hierūm non erat locus sacrificij. nazarei Xo tenebantur offerre sacrificia in expletiōe voti sui: Numeri. vj. Similiter sacerdotes nō poterāt uti vestib⁹ sacerdotalib⁹ nisi i ministerio tēpli: ad q̄s nō poterāt accedere ꝓpter gētiles q̄ erāt in arce vt p̄dictū ē. ideo subdit:

h Et q̄ eos ducem⁹? q̄si dicerēmon ē ali⁹ locus. i Et sācta tua. i. templi loca.

k Cōculcata sūt. a gētilib⁹.

l Et ꝓmissa facta sūt. ex iuramēto & idolatrijs ibidē exercitis.

m Et sacerdotes tui facti sūt i luctū. nō potentes tibi ministrare: & solū miseriā suā lugere.

n Et in humilitatē. i. detectionē.

o Et ecce nationes ꝓuenerūt aduersū nos vt nos dispendant: q̄si dicant: nō sufficiūt eis mala nobis illata: nisi nos penit⁹ deleant de terra.

p Et tubis exclamauerūt voce magna: vt misericordiā imploraret: nō solū vocib⁹ humanis sed etiā musicis instrumētis: sicut aliq̄ pulsant ecclie campane ꝛ periculū fulguris & tempestatis.

q Et post hec ꝓstituit. Hic ꝑo ponit̄ apparatus iudeoꝝ p exercit⁹ dispositionē. cum ūr: Et post hec ꝓstituit iudas duces ꝑpli: nazi in periculis nō est omittēdū sciēter q̄ fm humanam ꝓuidētiā pōt fieri: aliter videret q̄ dāz tētatio dei.

r Tribunos. q̄ pessent mille bellatoribus. s Et cēturiones. q̄ cētū. t Et pēta contarchos. q̄ q̄nquaginta: & de a penta: q̄ō ē q̄nq̄ & octoes decē: & archos p̄ncipes: q̄ q̄nq̄ decenarijs p̄sidebāt.

u Et decuriones. q̄ decem pessent.

x Et dixit bis q̄ edificabāt domos & spōsabāt vxoꝛes &c. Sequit: fm legē: q̄ habet Deutero. xx. & bonum ratio fuit ibi dicta.

y Et collocauerūt ad austrū ammaū. Josepb⁹ dicit emaus q̄ distat a bierlin seragintā stadijs: vt habet Luc. vlt.

z Vel⁹ ē nobis moꝛi in bello &c. iusto: q̄ moꝛs est vitiosa.

a Et videre mala gētis nre & sācto. q̄ est vita ꝓbrosa: cui bona moꝛs est ꝑligenda.

Moraliter

a Et surrexit iudas &c. p quē significat successoꝛ idoneus boni principis vt ꝑlati malos viriliter impugnādo.

b Et cōgregauit apollon⁹ gentes & a samaria vsq̄ &c. p samaritanos q̄ ptim legē tenebāt & ptim repudiabāt: significant hereticī q̄ ptim tenent legem xp̄i & ptim ꝛtemnūt. hos aūt cōgregat apollon⁹. i. diabol⁹ ad impugnādū bonū plebē & ei⁹ ꝑlm de fide et moꝛib⁹: sicut legit̄ de factum tēpoꝛib⁹ arrij et aliꝛ hereticoꝝ: sed bon⁹ ꝑlatus cito occurrit gladio verbi dei & excōmunicatiōis sentētia eos dispendēdo: accipit aūt gladium apollonij et cū eo pugnat ꝛtra ceteros hereticos. est aūt gladius ille sacra scriptura: intellectu falso depranata q̄ bon⁹ ꝑlatus accipit fm sanū intellectū & ite cōfutat errores hereticoꝝ.

c Et audiuit ferō ꝓnceps exercitus syrie &c. p syriā q̄ sublimitas interꝑtat superbia significat. vñ de diabolo q̄ rex ē sup filios superbie. vt Job. xli. Omne sublime videt. &c. ideo p ferox ꝓncipē exercitus syrie significat spūs malignus q̄ specialiter tentat de vitio superbie: & iste insurgit ꝛtra bonū ꝑlatum nitens ex p̄seuatiōe moꝝ & fidei & hereticoꝝ ꝓfutatiōe: eum inducere in elatiōis fastū: sed bon⁹ ꝑlat⁹ eū debellat p humilitatis virtutem deo attribuens totā victoriā. dicēs q̄d sequit:

d Non i multitudie exercit⁹ victoria belli ſ de celo fortitudo est &c. Vñ sequit:

e Et ꝓrit⁹ ē ferox &c. Et audiuit aūt antiochus rex fmones istos irat⁹ ē animo &c. q: dia bolus q̄ p antiochū significat vt supra dictū est: q̄n cognoscit victorias iustoꝝ & ꝓfusionē suoꝝ valde turbat & q̄rit vias p q̄s possit iustos decipere & suoꝝ debellationē vindicare. ideo subdit:

f Et ꝓgregauit exercitū vniuersi regni sui &c. Et reliqt lysiā. p ipsū q̄ reliqt antioch⁹ sup negocia regia: significat tyrānⁿ p̄ curationē diaboli ꝑstimus i ptāte terrena: & ꝑsequit iudā & ei⁹ exercitū. i. bonū ꝑlatū & ei⁹ ꝑlm i bonis spiritalib⁹ & tpalib⁹ & etiā in corpib⁹ & ꝑ significat p q̄ subdit:

g Et elegit lysias &c. q̄ interꝑtat suspēdēs aḡs: ideo p ipz significat p̄cessio i spūalib⁹ ꝑdicēdo studiū vel doctrinā sacre scripture: q̄ legit Julian⁹ apostata xp̄ianis fecisse.

h Et nichanoꝛ. q̄ interꝑtatur stans lacerna p quā significat̄ intelligētia tyrāni ad malū intēta: fm illud Prouer. xxj. Lucerna impioꝝ peccū &c. p ꝑ significat astutia tyrānⁱ: & tēporalib⁹ rapiēdis: sicut legit de Juliano apostata q̄ facultates et patrimonia auferebat xp̄ianis ꝑ colorē xbi xp̄i Luc. xiij. Nisi q̄s renūciauerit oīb⁹ que possidet nō pōt me⁹ esse discipul⁹.

i Et gorgiam. q̄ interꝑtatur diuitis et significat p̄secutionē in corporibus per quam passi diuidunt a ꝑsenti vita.

k Et audierūt mercatores &c. p q̄s significant illi q̄ tyrannos excitāt ad affligendum populū exactionibus & alijs grauaminib⁹: ꝑantes inde repoꝛtare tēporalia lucra: q̄ō frequenter ꝓtingit: q: multa de talib⁹ detinent a ministris & nō veniunt ad manū tyrannice p̄sidētis.

l Et vidit iudas & frēs eius. Hic ponit defensio boni ꝑlati & populi deuoti. ideo subdit:

m Et cōgregatus est conuentus vt essent parati in p̄lium. orationibus deuotis implorantes auxilium diuinum.

n Et congregati sunt & venerunt in maspha: qui interꝑtat iudicium. naz homines boni in tribulatione positi iudicio dei iusto reputāt se pati.

o Et ieiunauerūt. se affligēdo.

p Et exciterūt ad affligendum populū exactionibus & alijs grauaminib⁹: ꝑantes inde repoꝛtare tēporalia lucra: q̄ō frequenter ꝓtingit: q: multa de talib⁹ detinent a ministris & nō veniunt ad manū tyrannice p̄sidētis.

q Et vidit iudas & frēs eius. Hic ponit defensio boni ꝑlati & populi deuoti. ideo subdit:

r Et cōgregatus est conuentus vt essent parati in p̄lium. orationibus deuotis implorantes auxilium diuinum.

s Et congregati sunt & venerunt in maspha: qui interꝑtat iudicium. naz homines boni in tribulatione positi iudicio dei iusto reputāt se pati.

t Et ieiunauerūt. se affligēdo.

Glo.ordi.

a Et assūpsit gor. La. IIII gias &c. Gorgias quinq̄ milia in exercitum suum assimit: cuz diuelas carnales quinq̄ sensibus corporis deditos illecrebra voluptatum sibi adunare contendit. Mille equites secuz tollit cum omne bellum suum in superbia & contemptu mandatoꝛum dei agere disponit quatinus contrarie partis in bagmina superet: cuz eos prenaricare precepta dei suadet. Initium eni omnis peccati superbia est: vbi aneto: mozt' sibi et sequacibus suis inuenit ruinaz. Et bene dicitur q̄ nocte mouerit castra: quia totam nequiciam suam per cecitatem mentis in sibi subiectis explere concupiscit vt nullo modo pruideant: q̄lis sibi ruina ex consensu peccati imminet.

b Et filij qui erant ex arce &c. Arx bie non altitudinem virtutum sed extollentiam vane glorie significat. Illi enim pecaroribus ducatum prebent qui in superbiam se erigere audent. Possunt et maligni spiritus i his ducibus aduerti qui ad eius partem pertinēt qui dixit: In celum ascēdam et ponam solium meum ad aquilonem: & ero silis altissimo. Isti eni duces iniquitatis in foueam & voraginē scelerum consentientes sibi nunq̄ trahere desistunt.

c Et audiuit iudas & surrexit ipe &c. Nota lector q: pars aduersa que iuncta fuit gorgie toram disposition̄ quē belli i nocte facit: et iudas atq̄ sui sequaces in die q: operatoꝛes scelerū et executoꝛes erroꝛum comitantur semp rectoꝛes tenebꝛarum: lucem odiendo diuinoꝛum preceptoꝛum: & obscuritates diligendo secularium voluptatum. Unde

Lu.3. b per Paulum dicitur: Qui dormiūt nocte dormiunt: & qui ebrij sunt nocte ebrij sunt. Nos autem qui diei sumus: non sumus noctis filij neq̄ tenebꝛarum. Verum iudas hoc est confessoꝛ dei: omnem apparatum belli in luce fidei atq̄ meditatione legis dei ordinat. Unde cum tribus militibus viroꝛum tm in campo apparet: cum illis videlicet qui non in munda potentia: sed in fide patriꝛ filij & spiritussancti fiducialiter agentes: cuz simplicitate mentis vitam honestam in hoc mundo ducere studeut.

d Et leuauerunt alienigene oculos &c. Alienigenibus ex aduerso hostibus in ꝑliuz socij inde tuba canunt: et cōteruntur gentes: quia per tube sonitum voz predicantis exprimitur. Milites inde tuba canunt cū predicatoꝛes christi euangelium in toto mūdo annunciant. Unde conteruntur hostes quia huic fidei christi subijciunt̄ gētes: necnon & spiritales inimici virtute conteruntur christi: atq̄ gladius spiritussancti trucidati merguntur in profundum abyssi.

e Et persecuti sunt eos vsq̄ ga. &c. Nomina locoꝛuz vsq̄ quo persecutus est iudas hostes suos demonstrant virtutis sue efficatiam. Gazeron enim interꝑtatur iuxta lumē meum. Idumea ruffa siue terrena. Azoꝛ ignis patruelis. Jamnia mare siue dextera eius. Et quid per gazeron nisi lumen fidei:

Et q̄d p

Nico.de lyra

a Et assumpsit gorgias quinq̄ &c. Postq̄ descripsit̄ est pugne apparatus hic consequenter describitur conflict⁹. Circa q̄e p̄mū ponitur inde oꝛatio. secundo deuteris aduersarijs tēpli purificatio. ibi: Dixit autem iudas. Prima in duas. quia primo ponitur cōflict⁹ inde cum exercitu misso a lysia. Secundo cum ipso in persona ꝓpria. ibi: Quicunq̄ autem alienigenarum. Prima adhuc in tres. quia primo ponitur gorgie insidiatio. Secundo insidiantis delusio. ibi: Et auduit iudas. Tertio deluti fugientis cōfusio. ibi: Et adhuc loquēte. Insidiatio xo gorgie fuit: quia disposuit de nocte ventre ad castra iudeoꝛum et eos occidere ex improuiso: ut patet littera vsq̄ ibi

b Et filij. scilicet alienigenarum.

c Qui erant ex arce. id est de numero illoꝛum qui erant in arce sion ad nocendum indeis quātumcūq̄ potuerant.

d Erant illis duces. quia sciebant loca circa hierusalez per que frequenter discurrebāt ad depꝛedandum iudeos.

e Et audiuit iudas et surrexit ipse. Hic cōsequenter ponitur insidiantis delusio: quia fraus gorgie fuit reuelata inde: et tunc cum omnibus bellatoribus suis exiuit de tentoꝛijs ad perueniendum partem exercitus regis que remanserat in castris ante q̄s gorgias cum alia parte rediret: qui credens fugisse iudeos in montibus querebat eos: et interim iudas aliam partem exercitus debellauit: et sic artem arte delusit: & his dictis pater littera paucis exceptis que discurrentur.

f Adhuc enī dispersus erat exercitus &c. quia illa pars exercitus quam gorgias secum duxerat adhuc non rediebat ad castra regis.

g Qui tegumenta: id est arma ad se protegendum.

h Et gladios. ad inuadendum.

i Nō habebant. propter inopiam vt dicunt aliqui: sed hoc non videtur verum: quia de spoliis exercitus apollonij et exercitus seron acquisierāt arma in bona quātitate: vt patz capitulo precedenti. et ideo libri correcti sic habēt: quia tegumēta & gladios non habebāt: et in hoc redditur causa quare iudas apparuit in campo cum tribus militibus tm: quia iz acquisiuissent arma in precedentibus victoriis non tm in tāta copia q̄ possent armare tria vltra milia viroꝛū bellatoꝛū. et sic est sensus: quia tegumenta & gladios non habebāt ses ad armandum plures q̄ tria milia.

k Mementote qualiter salui facti sūt patres nostri in mari rubro: Exo. xiiij.

l Et tuba cecinerūt hi q̄ erāt &c. ad animandū bellatoꝛes suos ad p̄lium. Cetera patent.

Et adhuc

¶ et quid q̄ idūmeam nisi gentilitas? Quid autē per ignem patruelem nisi ardor charitatis? et quid per tamniā nisi pfundi tas scientie? et effectus boni operis demonstratur? Tamdiu ergo pſequitur chorus sanctorum doctorū gentilē populum donec illum ab errore gentilitatis ad lumen fidei pducat: et ignem charitatis in eo accendat; puocetq; enim ad meditationem dīne legis atq; studium boni operis. Hec enim perfectio salutifera est: interfectio salubris. Unde subiungitur: Et ceciderūt ex illis ad tria milia virorū. Sicut enī tria milia fuerunt soctorū inde qui pſequebantur: sic et ceciderūt ex hostiū parte tria milia. Ceciderūt enī nō vt funditus interirēt: sed vt post casum erecti melius starent: quia imbuti sancte trinitatis fide ad eorum societatem pertingere studebāt: quos se pio animo persecutos esse agnoscebant. a ¶ Et reuersus est iudas ꝛc. Milites quoq; christi nequaq̄ ſmittēte bello cito debent esse securi de victoria: sed rādiu debēt pueniari: donec certi sint de cōuersione hostium spiritualiū. Cum enī persequendo homines peccatores seu infideles eos cōuerterint ad penitentiā peccatorū: et ad fidem christi que p dilectionem operatur bona opera: tunc oportet vt eorum colligāt spolia: hoc est eorum vtantur sciētia: ac pīj laboris cōmunicent industria. In auro enim possumus accipere sapientiā. In argento eloquētiā. In hiacynctho celestem cōuersationē. In purpura p martyrium sanguinis effusionē. Tunc enī fructuose colligimus has opes cū in fide recta inuenimus eas esse acceptabiles. Si autez ad spiritales hostes hanc trāsferimus victoriā: tunc debem⁹ esse securi: cum post finē ſsentis vite non est necesse hostiū insidias vereri. Tunc enī saluberiter colligim⁹ spolia: quādo laboris nr̄i a christo cōdigna accipiem⁹ ꝑmia. Ūñ bene dicit suos ẽhortari et non cōcupiscere spolia cū inimicorum scua iminebant bella: cuz penitus inimici supati erāt: tunc cū suis reuersus est ad spolia castrorū colligenda: qz ne cessē ẽ vt ꝑdicator quisq; admoneat auditoꝛes suos vt inimicorum ꝑeaneant iacula q̄diu tēpus est belli: cum aūt pueneritꝛ tēpus pacis ipius videlicet pacis quā salvator discipulis suis ꝓmisit dicens: Pacem meā do vobis. Tunc plani simul et subditi gaudiū eternū habebūt de pcepta remuneratione qz nequaq̄ vltra ꝓtimescēt: de sequenti laborū ac lachrymarum dolore: qz tūc deo adiutori suo laudes canēdi tēpus est: vnde scriptū est: b ¶ Et cōuersi hymnū ꝛc. Salus magna ẽ in isrl quādo numerus credentiū multiplicat in dño populorum: q̄ saluatorē agnoscūt fide: cōfitent ore: atq; in bona gloriſicant operatione. Siue aliter: Tunc in isrl salus erit magna: quādo in ecclia christi aduersitas erit nulla. Et signanter additum est in illa die. In die vtiq; resurrectionis quando spōsa nobilissima in celesti regno superno iungetur sponso: quia qñ omnes sancti in conspecta dei non solum de animaruz requie suarū sed etiam de corporū gaudebunt imortalitate.

c ¶ Quicunq; alienigenarū ꝛc. Deniq; alienigene euadētes victoriam inde annūciant lysie: quia q̄ nō per sanctoꝛ doctorum ministeria xp̄i saluberrima capiūtur ꝓeda ꝑceptoribus suis a q̄bus nutriunt ad mortē: lz inuiti qui a veritate coacti gloriam annunciant christi. Lysias enī qui interp̄etat generans: significat mundi potentes: qui lz sint generati: non tñ baptizmate christi meruerūt generari. Ui ergo milituz christi audientes victoriā cōsternūtur animo deficiuntq; quia non qualia volnerūt talia cōtigerunt in israel: et qualia mādauit rex: eoꝝ enī voluntas talis erat vt non ꝓualeret eū gelū (p sactos doctores) ꝑdicatio: neq; i dño credentiū augerēt multitudo: et talia etiam suis rectorib⁹ hoc ẽ īmūdis spiritib⁹ placere scieb̄āt: qz in ꝓphanis idolomm simulacr' diuino cultu ab hoīb⁹ venerati: ꝑ eis ꝓuadebāt vt fidē xp̄i nō reciperēt: ꝑ non ꝓualebāt: qz pater gl̄az filij sui in vniuersis nationibus longe lateq; manifestabat. d ¶ Et sequenti anno ꝛc. Et elegit lysias seraginta milia virorū et equitū q̄nq; milia ad bellādum ꝑtra isrl: cum omni tpe isti⁹ mundi qō sex etatib⁹ distinguitur p q̄nq; sensus corporeos ꝓnceps huius seculi incitantibus tenebrarū harū rectorib⁹ milites christi diuersis vitys laniando supare ꝓtendit: ac per malos homines bonoꝝ meditatur necem. Sed occurrit illis iudas cum decē milib⁹ viris: qz regis nr̄i exercit⁹ in hoc est validior ceteris q p ola studet diuinis obtēpare preceptis: assiduaq; ꝑces ad dīm mittens eius ꝓfortē manu: in cuius manu atq; adiutorio fidit potentatu: et tādiu insistit ꝓlio donec inimici sui atq; aduersaria turma spiritali ad pfectū ingulēt gladio. Ūñ i pce iude subiūgit: e ¶ Defecerunt ꝛc. Quinq; sūt libri legis dei: et q̄nq; sūt sensus (vt ꝑdictimus) corporei: q̄ enī fm doctrinā legis restringit ꝓcupiscentiā cārnis aucrēdo oculos suos ne videāt vanitatē: obturā-

¶ do aures

a vsq; ad tria milia virorū. Et reuersus est iudas et exercitus eius sequens eum. Dixitq; ad populū: † Non concupiscatis spolia: qz bellum contra nos est: et gorgias et exercitus ei⁹ ꝑpe nos i montib⁹. Sed state nūc cōtra inimicos nostros et expugnate eos: et post hec sumetis spolia securi. Et adhuc loquēte iuda hec: ecce apparuit ps quedā ꝓspiciens de monte. c Et vidit gorgias q̄ in fugam cōuersi sunt sui: et succensa sunt castra. Fumus enī qui videbaī declarabat qō factum est. Quibus illi conspectis timuerunt valde: aspicientes simul et iudaz: et exercitum in campo paratū ad ꝓlium. Et fugerunt omnes in cāpo alienigenaꝝ: et iudas reuersus est ad spolia castroꝝ. Et acceperunt autem multum et argētum: hiacynthum et purpurā marinā et opes † magnas. Et cōuersi hymnum canebant: et benedicebant deū i celum quoniaz bon⁹ est: quoniā in seculū misericordia ei⁹. Et facta ē salus magna in israel in die illa.

c Quicunq; autē alienigenaꝝ euaserunt: venerunt et nunciauerunt lysie vniuersa q̄ acciderant. Qui † bus auditis ille cōsternatus animo deficiebat: qz non qualia voluit talia contigerunt in israel: et qualia mandauit rex. Et sequenti † anno cōgregauit lysias electorum virorum seraginta milia: et equituz quinq; milia vt: debellaret eos. Et venerunt in iudeā: et castra posuerunt in bethoron: et occurrit illis iudas cū decem milibus viris. Et viderunt exercitū fortem et orauit et dixit: † Benedictus es saluator israel: qui contristi impetuz potentis in manu fui tui dauid: et tradidisti castra alienigenaruz in manu ionathe filij saul et armigeri eius. Cōclude exercitū istum i manu populi tui israel: et cōfundantur in exercitu suo et equitib⁹. Da illis formidinem: et rabefac audaciā virtutis eorum: et cōmoueant contritiōe sua. Deijce illos gladio diligētiū re: et collaudent te omnes qui nouerunt nomen tuum in hymnis.

a ¶ Et adhuc loquēte iuda. Hic consequēter ponit gorgie deiuli consilio: quia fugit timens configere cū exercitu iude. Ideo dicitur: b ¶ Ecce apparuit ps quedā. Scilicet illa pars exercitus reg' quā secum duxerat gorgias: vt ꝓdictum est. c ¶ Prospiciēs de monte: in q̄ gorgias q̄ esse rat iudeos. d ¶ Et vidit gorgias q̄ in fugā. Scilicet illi q̄s reliquerat i castris. e ¶ Et succensa sūt castra cum ꝛa. a iudeis. ¶ Quibus illi conspectis ꝛc. Et fugerunt. nō audētes eos iudei⁹ cōsligere. Cetera patent. g ¶ Quicunq; aūt. Descripto ꝓlictu iude cū exercitu misso a lysia. hic consequēter ponit⁹ cum exercitu lysie. q̄ pars ei⁹ apparat' cum ibdit: h ¶ Congregauit lysias electorū virorū ꝛc. scz peditū. Secūdo ponit iude occursus. ibi: Et occurrit eis iudas ꝛc et oratio eius cum subditur: i ¶ Benedict⁹ es saluator isrl qui contristi impetum potētis: id ē golie. boc habet .i. Reg'. xvij. k ¶ Et tradidisti castra alienigenarum i manu ionathe filij saul. i. Reg. xiij Tertio ponitur victoriosq; conflictus eoz dicitur. Et cōmiserunt prelium ꝛc. et pars litera.

Diuis

¶ do aures suas ne audiāt linguā detrahētē: et obscena carmia ad vsus mūdanos q̄b⁹ frequēter auditis inq̄nat interiora: dō: q̄ odoratū atq; gustū suū ꝓtinet ne illecebra vtaī voluptatū: q̄ coercet liguā suā a malo: et labia sua ne lo. do. Diuertit a malo et facit bonū: inq̄rit pacē et pſequit eam. iste inimicos suos superās victoriā capiet saluberrimaz et triūpho gaudebit largissi- Ps.33.

a ¶ Dixit autē iudas. Postq̄ descripta est iude decertatio. b ꝓur repressis hostib⁹ deleribit templi purificatio. et secundo purificate renouatio. ibi: Et acceperūt lapides, tertio altaris dedicatio. ibi: Et fecerūt dedicationē. Circa primū primo ponitur lamentū destructionis. cum dicit:

mi gratia dei ꝓfectus in illa. Et sciendum q̄ ista ꝓphetia ꝓpter duplicem sensum ad duplicem ꝓphetiam pertinere videtur. Nam ad ꝓphetiam Ezechielis pertinere videtur ꝓpter hoc q̄ ibi dicitur: Et ponam gloriam meam in gentibus. Et ad ꝓphetiam Aggei ꝓpter hoc q̄ ibi dicitur: Et commouebo omnes gentes. Et veniet desiderius cunctis gentibus. Et ad vtrumq; istoꝝ ꝓphetarum pertinere videtur ꝓpter hoc q̄ ibi dicitur: Et implebo domum istam gloria. dicit dominus exercituum. Et ad vtrumq; istoꝝ ꝓphetarum pertinere videtur ꝓpter hoc q̄ ibi dicitur: Magna erit gloria domus istius nouissimę plus quam primę. dicit dominus exercituum. Et in hoc loco dabo pacem. dicit dominus exercituum. Et ad vtrumq; istoꝝ ꝓphetarum pertinere videtur ꝓpter hoc q̄ ibi dicitur: Et commouebo omnes gentes. Et veniet desiderius cunctis gentibus. Et ad vtrumq; istoꝝ ꝓphetarum pertinere videtur ꝓpter hoc q̄ ibi dicitur: Et implebo domum istam gloria. dicit dominus exercituum. Et ad vtrumq; istoꝝ ꝓphetarum pertinere videtur ꝓpter hoc q̄ ibi dicitur: Magna erit gloria domus istius nouissimę plus quam primę. dicit dominus exercituum. Et in hoc loco dabo pacem. dicit dominus exercituum.

Dan.5. a

Dan.5. b

Luc.3.c

Ro.1.d

¶ Et edifi-

ꝛ cōmiserūt filij⁹: ꝛ ceciderūt ō exercitu lysie q̄nq; milia virorū. Uidēs āt lysias suoꝝ fugā ꝛ iudeorū audaciā ꝛ q̄ parati sūt aut viuere aut mori fortiter: abijt antiochiā ꝛ elegit milites vt multiplicati rursus venirēt in iudeā. Dixit autē iudas ꝛ frēs ei⁹. Ecce cōtriti sunt inimici nr̄i: ascēdam⁹ nunc mundare sancta et renouare. Et cōgregat⁹ ē ois exercitus ꝛ ascēderunt i mōtez sion. Et viderūt sanctificatioēz desertā et altare ꝓphanatuz: ꝛ portas exustas: et in atrijs virgulta nata sicut in saltu vl i montib⁹ ꝛ pastophoria diruta. Et sciderūt vestimēta sua ꝛ plāxerūt plāctu magno: et ꝓsuerūt cinerē sup caput suū: ꝛ ceciderūt in faciē sup terram: et exclamauerūt tubis signoꝝ: ꝛ clamauerūt i celum. Tunc ordinauit iudas viros vt pugnarēt adūsus eos qui erāt in arce: donec emūdarēt sācta. Et elegit sacerdotes sine macula volūtatez habentes i lege dei: et mūdauerūt sancta ꝛ tulerūt lapides cōaminatiōis i locū imundū. Et cogitauit de altari holocaustoꝝ quod ꝓphanatū erat: qd de eo faceret. Et iciderit illi cōsilium bonū vt destrueret illō ne forte ecr illi opprobriū q: cōaminauerūt illud gentes ꝛ demolita sūt illud. Et reposuerūt lapides in monte domus i loco apto quoadusq; veniret ꝓpheta ꝛ respōderet ō eis. Et acceperūt lapides integros fm legem: et edificauerūt altare nouum fm illud

a ¶ Et adhuc loquēte iuda. Hic consequēter ponit gorgie deiuli consilio: quia fugit timens configere cū exercitu iude. Ideo dicitur: b ¶ Et ce apparuit ps quedā. Scilicet illa pars exercitus reg' quā secum duxerat gorgias: vt ꝓdictum est. c ¶ Prospiciēs de monte: in q̄ gorgias q̄ esse rat iudeos. d ¶ Et vidit gorgias q̄ in fugā. Scilicet illi q̄s reliquerat i castris. e ¶ Et succensa sūt castra cum ꝛa. a iudeis. ¶ Quibus illi conspectis ꝛc. Et fugerunt. nō audētes eos iudei⁹ cōsligere. Cetera patent. g ¶ Quicunq; aūt. Descripto ꝓlictu iude cū exercitu misso a lysia. hic consequēter ponit⁹ cum exercitu lysie q̄ pars ei⁹ apparat' cum ibdit: h ¶ Congregauit lysias electorū virorū ꝛc. scz peditū. Secūdo ponit iude occursus. ibi: Et occurrit eis iudas ꝛc et oratio eius cum subditur: i ¶ Benedict⁹ es saluator isrl qui contristi impetum potētis: id ē golie. boc habet .i. Reg'. xvij. k ¶ Et tradidisti castra alienigenarum i manu ionathe filij saul. i. Reg. xiij Tertio ponitur victoriosq; conflictus eoz dicitur. Et cōmiserunt prelium ꝛc. et pars litera.

Diuis

a ¶ Et sciderūt vestimēta sua ꝛ plāxerūt plāctu magno ꝛc. in signum doloris et humiliationis. b ¶ Et exclamauerunt tubis signoꝝ: de quibus habet Rume. x. et dicuntur tube signoꝝ: qz per illas significabāt plura. s. conuocatio ad consiliū: et congregatio ad festū: et motio castroꝝ ꝛ exercitatio ad bellum.

b ¶ Tunc ordinauit. Hic secundo tollitur impedimentū purificationis. cuz dicitur: Tunc ordinauit iudas viros vt pugnarēt aduersus eos qui erāt i arce: vt sic essent occupati in sua defensione: vt nō possent ꝓicere sagittas vel spicula ad eos q̄ mūdabant loca sācta. Et cōsequēter ponit tēa purificatio cum dicit: b ¶ Et elegit sacerdotes sine macula: id est bonos et integre fame. b ¶ Et tulerit lapides ꝓaminationis: id est lapides altaris q̄s fecerant gētiles ad īmolandum idolo super altare holocaustoꝝ positos: vt dictum est supra. j. ca. m ¶ In locum īmūdū. n ¶ Et cogitauit de altari holocaustoꝝ ꝛc. o ¶ Et reposuerunt lapides in monte dom⁹. i. in mōte sion vbi erat domus domini. o ¶ Quoadusq; veniret ꝓpheta. docens quid esset agendum de illis. p ¶ Et acceperūt lapides integros fm legē. Hic consequenter describitur templi purificati renouatio. ꝛ primo ꝗtum ad altare holocaustorum. cum dicit: Et acceperunt lapides integros fm legem que habetur Exo. xx. et Deutero. xxvij. q ¶ Et edificauerūt altare nouum: fm illud q̄s fuit prius: id est ad similitudinem illius q̄s fuerat dissipatum.

lapides autem altaris domini cōaminatos posuerunt in loco mūdo: sicut subditur: Et cogitauit de altari holocaustoꝝ ꝛc. Et reposuerunt lapides in monte dom⁹. i. in mōte sion vbi erat domus domini. o ¶ Quoadusq; veniret ꝓpheta. docens quid esset agendum de illis. p ¶ Et acceperūt lapides integros fm legē. Hic consequenter describitur templi purificati renouatio. ꝛ primo ꝗtum ad altare holocaustorum. cum dicit: Et acceperunt lapides integros fm legem que habetur Exo. xx. et Deutero. xxvij. q ¶ Et edificauerūt altare nouum: fm illud q̄s fuit prius: id est ad similitudinem illius q̄s fuerat dissipatum.

¶ a Et edificauerũt ſũ.&c. Edificãt ſancti ꝓdicatores ſãcta intra domũ intrinſecus & edem qñ ſubtectã ꝓcedẽt & intrinſecus omãt ſciẽtia ſane fidei: & fonniſecus honeſtia ꝙuerſatione. Atria ſanctificãt qñ nouiter venientes ad fidez ſacramẽtis diuinis imbuẽdo dedicãt. Faciũt vaſa ſancta noua qñ corda hoim ad acciptendũ xp̃m dei reddũt abilia. Inſerũt candelabrũ & altare incenſoꝝ & menſã in tẽplũ: qñ doctrie ſpiritalis lucẽ ſancte orationis puritatẽ & ſcripturaꝝ ſanctaꝝ meditationẽ i eccliã dei exuſcitãt. In cãdelabro ḡ in q̃ lucere debẽt lucerne recte ſermonẽ euangelice doctrine poſſum⁹ aduertere: i q̃ ſancti doctores igne ſancti ſpiritꝰ accẽſi lucere debent: vt qui ingrediunt̃ lumen videãt. Unde veritas ipa in eã gelio ait: Nemo accendit lucernã & ponit eã ſub modio: ſ̃ ſup candelabrũ vt luceat oĩbus qui i domo ſũt. Per altare incenſoꝝ nihil melius q̃ pfectam ſanctoꝝ vitam accipe poſſum⁹ vñ quotidie fragrat odor virtutũ & ſacre orationis in ꝓſpectu altiſſimi. Menſam ḡ dñi non aliã q̃ ſacrã ſcripturã intelligim⁹ in qua refectio aiaꝝ conſiſtit. Q̃ autem dicit ꝙ appenderũt vela: & cõſumauerũt oſa oga que fecerant. In appenſione velorũ exprimit occultatio myſteriorũ. Non enĩ oĩbus oſa patefacẽda ſunt diuine legis myſteria: ſ̃ ꝙ captu ingenĩ quoq; rũlibet & ꝓfectu ſciẽtie atq; virtutũ. Unde dñs aplos ꝓcipit dicẽs: Nolite ſanctũ dare canib⁹ neq; mittatis margaritas veſtras aũ porcos. Et Paulus rudib⁹ diſcipulis ait: Nae vobis dedi potũ non eſcam. Nondũ enĩ poteratis ſed nec adhuc q̃dem poteſtis. De pfectoꝝ ergo ſcientia alibi ait: Et nos reuelata facie gloriã dei cõtẽplamur in eandem imaginẽ trãſformati tanq̃ a dñi ſpũ &c. Cõſumant ergo oſa opera que faciendа ſunt in domo dei: qui fide ſermone & ope ſtudent fm ordinem implere oĩa mandata dñi: nec deeſt quicq̃ in pfectione vbi humana volũtas oĩnino ꝙ omnia obtemperat voluntati. b Et ante matutinũ &c. De hac aũt renouatiõe ioſephus ita narrat dicens: Quinta x̃o & vicẽſima menſis caſleu quẽ macedones appellẽt vocãt: accendẽrũt lumina ſup candelabrũ: & adoleuerũt holocauſta que obtulerũt i nouo altari. Nec aũt facta ſunt poſt tres annos eodẽ die quo mutata eſt eoꝝ religio ad ꝓphanã idoloꝝ conſuetudinẽ. Nam templũ deſtructũ ab antiocho ſic tribus annis ꝓmanſit. Quinto enĩ anno & quadrageſimo et centeſimo in tẽplo facta ſũt. Quinta et vicẽſima die appellei menſis olympiade cẽteſimaquinquaqueſimatertia. Renouatũ x̃o eſt eodez die quinta & vicẽſima appellei mẽſis octauo & quadrageſimo ac cẽteſimo anno olympade centeſima & quinquageſimaquarta. Deſolationem x̃o templi cõtigit fieri fm Danielis ꝓfationem quaꝝ ante quadringentеſimo et octauo ꝓdicerat ãno ꝙ quã ſignificauit vt macedões illũ deſtruerent. Celebrauit aũt iudas cũ ciuib⁹ ſuis ꝙ renouationẽ tẽpli ſacrificia ꝙ dies octo: nullũ genus delitiaꝝ relinquens: ſed ꝓcioſiſſimis dapibus eos paſcens. Deuꝝ aũt ẽ laudib⁹ & pſalmis glorificabat: ſecq; mutuo cẽtibus delectabat. Ꝓdro renouatione x̃o ſolennitũ poſt multum tempus inſpirata religione receptores legis poſuerũt vt poſteri ꝙ octo dies hanc renouationẽ templi celebrarent. Unde & ab illo tpe hacten⁹ hanc feſtiuitatẽ celebrã⁹: vocantes eam lumina eo ꝙ ꝓter ſpem hoc nobis ſplendidã lumen colendũ religionis apparuit. Myſtice aũt renouatio tẽpli cõuerſio eſt hominũ ad penitẽtiã peccatoꝝ & aliquibus erroribꝰ atq; facinoribꝰ ꝓtaminati erant. Cũ enĩ cantandũ: gaudendũ: letãdũ atq; iubilandũ: atq; laudãdum quibuſq; fidelibus ẽ q̃ viderint ꝓmos ſuos per correctionẽ morũ atq; meditationẽ legis dei i ſemetipſis inſtaurare: qđ aũ iã ꝙ negligentiã deciderant. Uñ etiam ſacrũ euangeliũ narrat ſaluatorẽ diriſſe i celis gaudiũ naſci ſup vno peccatore pniaꝝ agẽte. Si de vno quãto magꝰ ō multꝫ exultatio erit ꝙuerſis ad veracẽ cultũ dei: q̃ ſic ſcriptũ ẽ: In multitudine plebis dignitas eſt ꝓncipis illi⁹: videlicet ꝓncipis q̃ vult oĩs hoiẽs ſaluos eſſe & ad agnitionẽ veritatis ꝓuenire. c Et ſtatuit iudas &c. Hanc q̃dẽ ſolẽnitatem ipe ſaluator in euãgelio ꝓdicatione ſua legit decoraſſe: vbi ſcriptuꝝ eſt: Facta ſunt encenia in hieroſolymis: & hyems erat: & ambulabat ieſus in tẽplo in porticu ſalomonis &c. Unde ſciẽdũ ẽ ꝙ encenia hec que lectione euangelica facta cognouim⁹: non ad primã tẽpli dedicationẽ ſ̃ ad vltimã ꝓtinent: quod ex eo ſacile colligit: q̃ hyeme facta referunt. Prima ſiq̃dem eiꝰ dedicatio a ſalomone tpe autũni media a zorobabel & ieſu ſacerdote tpe veris: vltima a iuda machabeo tẽpore hyemis eſt facta: qñ ſpecialiter cõſtituꝝ eſſe legit vt cadez dedicatio ꝙ oĩs annos in memoriã ſolẽnibus renouarẽ officꝫ: iuxta qđ vſq; ad tẽpus dñice incarnationis obſeruatũ fuiſſe ſupra dicta ſentẽtia euãgelij agnouim⁹. Hec aũt fuit cauſa ſecunde & tertie dedicationis: q̃ ſalomon q̃dẽ templi opus qđ dño cõdidit: ſeptẽ annis ꝓfecit: octauo aũt anno decima die ſeptimi mẽſis q̃ a nobis october appellat in magna gliã dedicauit. Sed hoc templuꝝ poſt annos quadringentos

¶ triginta

a Et edificauerunt ſãcta. reparãdo ruinas q̃ erant in ꝓma parte templi q̃ vocabatur ſancta. b Et que intra domum erãt intrinſecus. reparando defecꝰ exiſtẽtes in ſecũda parte templi que dicebatur ſanctaſanctorum.

a qđ fuit ꝓtius: et ꝙdificauerũt ſãcta: & que intra domũ erãt intrinſecus & edẽ & atria ſãctificauerũt. Et fecerũt vaſa ſancta noua: & intulerũt cãdelabrũ & altare incẽſorum et menſaꝝ in templũ. Et incẽſũ poſuerũt ſup altare: et accẽderũt lucernas que ſup candelabrũ erãt: & lucebãt i tẽplo. Et poſuerũt ſup menſã panes: & appẽderũt vela mina: & ꝓſũmauerũt oſa opera q̃ fecerant. Et añ matutinũ ſurrexerũt q̃nta et vicẽſima die mẽſis noni: hic ẽ mẽſis caſleu: cẽteſimo quadrageſimooctaui anni: et obtulerunt ſacrificiũ fm legẽ ſuper altare holocauſtorũ nouũ qđ fecerũt. Scõm tps & fm diẽ i q̃ contaminauerũt illud gẽtes i ipſa renouatũ ẽ i cãticis & citharis & cymbalis. Et cecidit oĩs populus in faciẽ: & adorauerũt & benedixerũt in cẽlũ eũ q̃ ꝓſperauit eis. Et fecerũt dedicationẽ altaris diebus octo: et obtulerunt holocauſta cum lẽtitia: & ſalutaris laudis. Et ornauerũt faciẽ tẽpli coronis aureis & ſcutulis: & dedicauerũt portas & paſtophoria & ꝓſuerũt eis ianuas. Et facta ẽ lẽticia i ꝑplo magna valde: & auerſũ ẽ oppꝛobriũ gentiũ. Et ſtatuit iudas & frẽs eiꝰ: & vniuerſa eccliа iſrl: vt agatur dies dedicationis altaris in tẽporibus ſuis ab anno in annum ꝙ octo dies: a quinta & vicẽſima die mẽſis caſleu cũ

a lẽticia & gaudio. Et ꝙdificauerũt in tpe illo montẽ ſion: et ꝙ circũitũ muros altos & turres firmas: ne quãdo venirẽt gẽtes et cõculcarẽt eũ ſic antea fecerunt. Et collocauit illic exercitũ vt ſeruarent eũ: & muniuit eũ ad cuſtodiẽdam bethſurã: vt haberet populꝰ munitionẽ contra faciem idumee.

a Et haberet ꝓlus &c. ſicut enĩ clau perſequebat iacob. Geſ. xxvii. ſic idumei ab clau deſcẽdentes ſemp moleſti fuerunt iudeis deſcẽdentibꝰ a iacob. Ca. IIII

Moraliter.

a Et aſſũpſit gorgias. qui interpretatur diuiſio & ideo ſignificat dẽmonẽ: q̃ ꝓ ſe & ꝓ hoiẽs malos diſſentionẽ ponere nitit̃ inĩ bonos: ſ̃ cũ bon⁹ ꝓlat⁹ ꝓ audit debet velociter occurrere ad remediũ adhibẽdum ne diſſenſiõis ignis creſcat: intãtũ q̃ nõ poſſit extingui. ideo ſequitur: e Et auduit iudas & ſurrexit. ad tollendũ diſſenſiones qõ facili⁹ fieri põt in ꝓncipio qđ ſignificat ꝙ ꝓ qđ ſubditur: f Adhuc enĩ erat diſperſus exercit⁹ &c. et ſubdit pugnãdi modus cũ dr: g Et cũm dies factus eſt apparuit iudas in cãpo cũ trib⁹ milib⁹. ꝙ qđ ſignificat ꝙ talis pugna debet cẽ in ꝓfidẽtia ſanctiſſime trinitatis corde credendo & ore ꝓfitẽdo. ideo ſubdit: h Et tuba eccinerũt bi & erant cũ iuda. per qđ ſignificat clamo: fidelis ꝓfeſſionis & deuote orationis: et ſe quit effect⁹ debellationis cũ ſub dit: i Et ꝑſtitit ſũt gen. &c. vere nãq; ꝑterunt qñ de malis ſuis penitet & ꝓfitẽtur peccata acquieſcũt. k Et dixit ad ꝓſũn. i. iudas. l Nõ cõcupiſcatis ſpolia &c. ꝙ ꝓ ſignificat ꝙ ꝓlatus bon⁹ debet inducere populũ inum vt nõ querãt in vita ꝑſenti ꝓmium de debellatiõe aliq̃ victoriã nã adhuc imir, et bellũ: ſi finito bello cẽtra vitia recipiet premiũ in ſecuritate magna: qđ q̃dẽ bellã in monte inſti finitꝫ et rũc ꝓmiũ ſecure accipit. m Et acceperunt anrũ multũ &c. ꝙ qđ ſignificat remuneratio dei ꝓciola. n Et ꝙuerſi hymnum canebãt &c. nã i remuneratiõe patrie ẽ laus ꝓperna. o Quibus auditis ille ꝑſternat⁹ animo &c. ſicut dictũ ẽ ſupra ꝙ lyſiã ſignificat tyrãn⁹ q̃ de victoria bonoꝝ turbat. & ideo ſtrit vias qđ poſſit eis ampli⁹ nocere: qđ ſignificat cũ dr: b Et in ſequẽti ãno ꝙgregauit lyſias &c. ſi iudas cũ debellabat cũ decẽ milib⁹ viroꝝ ꝙ qđ ſignificat obſeruatio decẽ decalogi mandatoꝝ ꝙ quam ꝓterit exercit⁹ vitioꝝ. a Dixit aũt iudas & frẽs eiꝰ. Sed ſ: Aſcẽdam⁹ nũc mũdare ſãcta &c. bon⁹ enĩ ꝑlat⁹ videns eccliam vitijs deformarã habito cõpetenti tpe debet ſtatim eaꝝ vitare & ei⁹ reformationi inſtare. ideo ſubdit: b Et aſcẽderũt i mõtẽ ſion. ꝙ qđ ſignificat eccliã. b Et vidertt ſãctificationẽ deſertã. rũc enĩ ſãctificatio deſerta efficit cũ eccleſia male frequẽtat. c Et altare ꝓphanatum. ꝙ qđ ſignificat ſacerdotiũ: qz ſicut mun⁹ ſup altare offert: ſic euchariſtia q̃ eſt ſacrificiũ nouę legis ſup caput ſacerdotũ eleuat: ſic q̃ altare ꝓphanat qñ ſacerdotiũ carnalis vitio polluit. d Et portas exuſtas. qđ ſit qñ ꝙ cupidi: atẽ ſimoniacã aliq̃ ingrediũt. e Et i atrijs virgulta nata. ſicut i ſalm. i q̃ naſcũt arbores infructuoſe. igit ꝙ hec virgulta ſignificãt infructuoſi clerici: nõ facientes fructũ in eccliа dei. ꝓt defectũ ſcientie & vite. f Et paſtophoria deſtructa. loca erãt in q̃b⁹ offerẽtes comedebãt de ſacrificijs. pacifice. eorã dñoꝝ: ideo ꝙ ipa ſignificat fideliũ cõmunioꝝ q̃ tũc dirunt qñ rpi coꝝp⁹ indigne ſumit. g Et ſciderũt veſtimẽta ſua &c. qz boni talia videntes in eccliа triſtant & lamẽtãt. h Cũ ordinaſſet &c. Bon⁹ enĩ ꝑlat⁹ nõ ſolũ debet eccliæ diſſipationẽ lamẽtari. ſ̃ etiã inſiſtere ei⁹ reformatiõi: in q̃ ꝓmo ſunt impedimẽta remouẽda. & b ſignificat ꝙ b q̃ indas ordinauit bellatores ſ̃ illos q̃ i aree erãt. ꝙ qđ ſignificãt demones q̃ ſũt in arce ſupbie: & ẽtũ poſſũt impedire reformatiões eccliæ: ſ̃ qđ pugnat̃ ꝓtinua & feruida oratione. k Et elegit ſacerdotes ſine macula. culpe q̃nis & infamie. l Uolũtarie babẽtes i lege dei. tales enĩ debẽt eẽ ꝓfeſſores & ꝓdicatores euãgelij vt apti ſũt ad emũdationẽ ꝙpli xp̃iani. m Et tulerũt lapides cõtaminatiõis. i. altaris ab idolatris edificati. n Jn locũ immundũ. qz q̃dũ ad idolatriã ꝓtinet ẽ abominandus. lapides aũt altaris tẽpli repoſuerũt in loco mũdo: vt ſi bic cõſequenter. o Et cogitauit de altari holocauſtoꝝ &c. quouſq; ſurgeret. ꝓpheta q̃ diceret quid agendũ eſſet de ipſis: ꝙ qđ ſignificatur ꝙ ſi aliqui ecclẽſiaſtici ꝓtaminẽt aliquo peccato publico & enormi recludendi ſunt in clauſtro ad agendũ penitentiaꝝ fm determinationẽ ſapientis ꝑlati. p Et acceperũt lapides integros: id eſt integre fame clericos et ꝓfitẽtes enim debet eccleſia reformari. q Et edificauerunt ſancta que intra domũ erant. Sequit: d Et atria. que erant extra tẽplũ. ꝙ qđ ſignificatur ꝙ in viris eccleſiaſticis requirit mũdicia mẽtis interioris & ꝙuerſationis exterioris. e Et immiſerũt cãdelabrum. i. ſancte ꝓdicationis verbum. f Et altrare incenſoꝝ id ẽ: cele-

Universidad Bibliotecas

dei ac sacramentoꝝ celestium ritum in eccla subministrāt. Munimunt eā ad custodiendā bethuliā cū exhortationib⁹ validis incitāt ecclesiasticos vt regulariter culturā seruēt diuinā. Bethulia enī domus robusti interpretat vt habeat popul⁹ munitionez ꝓtra facie idumee: ꝑ ē vt fidei ꝓstantiā seruet aduersus hostes: et cōtra furētis mūdi ptinaciā. La. V

B Et factū ē tē. Irritant gentes cū vident culture dei renouari fraternā: qz sine hostes inuisibiles seu etiā visibiles. q̄ inuidie cstib⁹ contra fidei ac virtutū ꝓfectū anhelāt: iraſcūt: fremiunt ac ꝓsequunt seruos dei: ad nihilū eos redigere volentes qñ cōsideraāt illos i altari recte fidei bonoꝝ operū restaurare velle observantiā. Inde ꝛc q̄ cogitabāt tollere gen⁹ iacob q̄ erāt inf eos: et ceperūt eos occidere: qz clarescente in mundo euangelio xp̄i: et hominib⁹ fidem dei recipientib⁹: nō quebant ꝓsecutores: penis eos tractātes inde auertere studebāt. Similiter: hostes spirituales cū viderint aliquos ex desidia negligentie se restaurari velle in cultu pietatis moliūt eos gladio impietatis occidere: ac morte peccatoꝝ trucidare: sed iudas fortiter eum scuto fidei hostib⁹ resistēs debellat filios esau in idumea: qz chorus sanctorū doctoꝝ idolatras q̄ spinetis vitioꝝ sūt asperrimi: et funestis sacrificijs atq; luxuria mūdana fetidissimi: gladio spiritus interimens de ꝓximi: ꝓfecit subiectos: ac de hostib⁹ facit amicos. b Et eos q̄ erāt tē. Vi q̄ in memoratis locis: b est agrabathane et bean habitabāt et circūsedentes filios isrl in laqueū et scādalū sunt insidiantes eis: significant iudeos atq; hereticos q̄ ꝓtra ecclesiā dei scandala et insidias semp disponunt. Bz tales a iuda et sociis ei⁹ in turrib⁹ suis ꝛc inducuntur: cū i supbie sue machinatiōib⁹ p doctoꝝ industriā capiunt: et errores eorum anathematizant: q̄z turres incendūtur igni cū olibus. q̄ in eis sunt. qñ auctores scelerū et inuentores errorū. p peccatis suis et nūc eruunt ardore diuini sermonis et futuro examine nisi condignā penitentiā ante egerint: igne cōremabunt ꝑpetue vltiōis. Et trāsijt tē. Quid p filios āmon q̄ interpt̄at filius ꝓpli mei nisi scismatici et hereticī exp̄mūt: q̄ quōdam filij sācte eccle cē videbant: ꝑ inde recedētes: et i errorē se mittētes facti sūt filij diaboli. Hā Johes apls ait: Ex nobis exierunt: sed non erant ex nobis. Si ergo essent ex nobis ꝓmānssent vtiq; nobiscū: Vi habēt timotheū ducē: ꝑ ē hereciarchas qui iuxta nominis sui interp̄tationem apud eos laudant: sed iuxta intelligentie veritatem apud nos nequā esse deprehendūt. Timotheus enim beneficus interp̄tatur. Sed hec opinio de hereticis apud deceptos ē: apud nos autem venefici melius q̄z benefici nuncupant: quia maleficijs suis venenū erroris auditoribus suis miscent: cōtra quos iudas cōsurgens et supior existens vitioꝝ capit: errorescq; eorū destruendo in eodem hoc est in cōfessionem laudis dei cum triūpho regreditur hostium. d Et cōgregate tē. Gentes que sunt in galaad aduersus israelitas cōgregant vt tollant eos cuz multitudo hereticoꝝ atq; scismaticorum ad hoc cōuenit vt scripturarū testimonijs ꝑm sensū suuz depravatis expugnent catholicam fidem que est in sancta ecclesia. Galaad enī interp̄tat acervus testimonij: q̄ nomē bñ ꝓuenit his qui scripturarum meditationi insistunt. Sed fugiunt israelite in munitionē cū fideles quiq; ad fidei cōfugiunt veritatē: auxiliūq; sibi afferri poscunt a iuda et fratribus eius: qz euangelio christi p sanctoꝝ ꝓdicatoꝝ ministeria defendi gestūt ꝓtra timotheū spiritalē: de quo supra dixim⁹ et socios eius. Q̄ autem conquerunt israelite de interfectione suoꝝ et captiuitate: ostēdit nō modicū apud fideles cē gemitū qñ viderint aliquos suoꝝ a veritate secedere et in errorem prauorum corruere.

Et factum est vt audierunt gētes i circūitu qz edificatū ē altare et sācturium sicut pri⁹ a
fuit valde: et cogitabāt tollere genus iacob q̄ erāt iter eos: et ceperūt occidere ꝛ ꝓlo et ꝓsequi: et debellabat iudas filios esau in idumea et eos qui erāt in arabathane qz circūsedebāt israelitas: et percussit eos plaga magna. Et recordat⁹ ē malicia filioꝝ bean: q̄ erāt populo i laqueū: et i scandalū insidiātes ei in via. Et cōclusi sūt ab eo i turribus: et applicuit ad eos et anathematizauit eos: et incēdit turres eorū igni cū olibus qui in eis erāt. Et transijt ad filios ammon et iuenit manū fortē: et ꝓlium copiosū: et timotheū ducē ipsoꝝ. Et cōmisit cū eis ꝓlia multa: et cōtriti sunt i cōspectu eoꝝ et percussit eos et cepit iacer ciuitatē et filias eius et reuſus ē i iudeā. Et congregate sunt gētes q̄ sunt in galaad ad uersus israelitas qui erāt i finib⁹ eoruz vt tollerēt eos et fugerunt i dathemā munitionē: et miserūt ſras ad iudam et fratres ei⁹ dicentes: Cōgregate sūt aduersuz nos gētes ꝑ circūitū vt auferant nos et parāt venire et occupare munitionē in quā cōfugimus et timotheus ē dux exercitus eorū. Hūc ergo veni et eripe nos ō manib⁹ vbem hiericho Josue. vj. cuius habitatores omnes interfecit: et metalla que per ignem purgari poterant diuino cultui deputauit pro necessarijs tabernaculi: vnde anathematicatio est nomen grecum: et dicitur ab ana quod est sursū et thesis positio: quia ralia separātur ab vsibus humanis et deputantur cultui diuino. Et trānsiuit ad filios ammon. isti etiam fuerunt molesti iudeis q̄uis eis debuissent esse benuoli eo q̄ descenderant de Loth nepote abrae. g Et cepit iacer ciuitatem et filias eius: id est villas ſñi dominio iacer existentes. h Et cōgregate sunt gētes. Hic ꝓsequenter ponitur cōflictus iude cōtra aduersarios et diuersis gentibus cōmixtos. Circa quod primo ponitur causa afflictus. Secūdo belli apparatus. ibi: Et audiēt. tertio bellantium virtus. ibi: Et abijt simon. Causa vo cōfligendi fuit oppressio iudeorum a cōmixtis gētibus in galaad et in galilea: ꝓpter qō iudei in illis partibus positi pertulerunt a iuda et eius fratribus adiunari: et patet ſra paucis exceptis. Et fugerunt in dathemā. sic nominabat illa munitio. h Et timotheus est dux exercitus eorum. qui erat domo bellicosus et iudeis molestus.

Ptolemaide

Et ecce alij tē. Illi q̄ de varijs locis alienigene ꝓcurerūt ad ꝓsumendū populum dei: manifeste designant gentiū plebes que in infidelitate adhuc sunt bella ac ꝓsecutiones aduersus christianos cōmouere. Sed audit⁹ sermonibus quos diuerse legationes ad iudā et socios eius detulerunt: ꝓcurrit ecclesia magna cogitare: quid facerēt de fratrib⁹ suis qui in tribulatione erant et expugnabant ab inimicis quia tori⁹ sācte ecclesie sollicitudo ac cura est maxima quō ꝓtra diuersos hostes: hoc est indeos: paganos: hereticos: atq; scismaticos filios suos defendat: hoc q̄z prudēti cōsilio ac toto nisu cum his q̄ eruditiores ac fortiores vident esse in fide ac virtutuz ogeagit ꝗiter hostib⁹ resistat: et suos opportune defēdat. b Dixitq; iudas. Sic diuerse sūt impugnationes ecclie ab hostib⁹: sic et distincta debent esse ꝓlia spiritualiū bellatoꝝ. Dirigit simon in galileā cum trib⁹ milib⁹ viris: sicut in scripturis ostēdit: vt liberet fratres suos. Judas autē et ionathas cum i galaaditim cū octo milib⁹. Et quid ꝑ simonem q̄ in galileā hoc est rotā mittit nisi ꝓdicatores in gentes directi insinuant. Qui cum tribus milibus hoc ē cum sancte trinitatis fide cōtra aduersarios ire parantes p euangelicaz ꝓdicationem hostes deiscere: et credentes liberare decertant. Judas aūt et ionathas illos doctores exprimūt q̄ in iudea verba dei ꝓdicantes: et siue iudeos siue etiā hereticos scripturarū testimonijs abutētes p veritatē sani intellect⁹ debellare studēt. Et nota qz ꝓtra gētiles sol⁹ simon cū suis mittit. Cōtra iudeos autez et hereticos duo pgere cū plurib⁹ molunt: qz in gentib⁹ sola idolatria cū errore paganico debellāda erat. In iudeis aūt et hereticis: p tm veteran⁹ vsus: p tm noua suggestio p duoꝝ testamētoꝝ spiritalē scientā corrigēda fuerūt. Ubi octo milia viroꝝ sumūt: qz ibi sine circūcisio legis spiritaliter observāda: sine resurrectio xp̄i veraciter credēda cē docet. c Et abijt simon tē. Cōmittit simon ꝓlia multa cū gētib⁹ cū ꝓdicatores sācti p totū mundū idolatriā et cōfusos gentiū debellare certant errores: ꝓtrite sunt gentes a facie eorū: et ptinaciā resistendi cuāgelio dei deponūt. Persecut⁹ est eos vsq; ad portā ptolemaidis cū in suis admentionib⁹ q̄bus p studia vana machinabant ꝓtraducere verbo dei ipa veritati supari capiuntur atq; ꝓfessione recte fidei subjciunt. Unde apte subiūgitur: Et ceciderūt de gentibus fere tria milia viroꝝ q̄ de superbie neq̄ssimo statu in petōꝝ pnias deciderēs meli⁹ p fidem rectā resurgēdo i bonoꝝ opez statu erigi merent. Quoꝝ spolia accipit simon cū q̄dā i lra sciētia vel inuestigatiōe veritatis elaborauerāt: totū i seruitiū dei doctor catholic⁹ querere studet. Hā plurimi eoꝝ q̄ liberalib⁹ artib⁹ sub gētili ꝓuersatione instituti fuerūt: ad dogma catholicū ꝓuersi gloriosissime effulserūt. Illos aūt q̄ erāt in galilea cū vxoribꝰ et natis et olb⁹ q̄ erāt illis adduxit i iudeā cū leticia magna: cū catholicos quoslibet seculi actib⁹ implicitos p doctrinam euangelij inde eruens ea que sūt dei tota sollicitudine: totoq; nisu appetere docet. d Et iudas machabe⁹ tē. Cōtra eos qui captiuos indeos in galaaditide tenuerūt: iudas machabe⁹ et frater ei⁹ ionathas cū comitib⁹ suis direct transierunt iordanē: et abierunt viam trium dierum per desertū. Ira predicatores sancti ad cōuocandos hostes ad fidem christi et ad expugnādos indaicos atq; scismaticos errores in mundū direct primum transeunt iordanem cum per baptismi sacramentum de tenebris infidelitatis in gratiam christi primum transeunduz docent attestāte ipa veritate q̄ nisi quis renatus fuerit ex aq̄ et spiritu sancto non possit introire in regnum dei. Deinde viam trium dierum per desertuz abeunt: quia sancte trinitatis fidem quam in baptismate fideles quiq; profitentur: toto tē pore incolatus istius mundi cum bonis operibus observandam esse affirmant. Q̄ autem nabuthei occurrerunt ei pacifice: et narrauerunt que acciderunt fratribus in galaaditide: significat q̄ dicta sanctorum ꝓpheratum doctoribus sanctis opportune solatium conferunt cuz omnia que credētes i christum passuri sunt tormenta: attestatiōe sua manifesta faciūt. Nabuthei enim ꝓphetantes interpretantur: errores q̄s quos filij perditionis contra veritatem euangelij christi opponere machinantur vero vaticinio predicunt. Unde Ose: Saccabuthauen habitatores samarie inscēt: Et Amos sacrificantes de fermentato laudem vituperat: necnon eos qui convertunt in absinthiū iudicij et iusticiā q̄ accipiūt munus: deprimūtq; pauperes in porta detestat. Q̄ autez cōprehēsos esse ꝛdam ex indeis in barasa et bosor: nabuthei iudicant: dū nolunt eoꝝ interp̄tario effectū rei exp̄mit. Interp̄tat enī barasa et bosor tribulationes vel angustia: qz oēs in tra pauli vocē q̄ volūt pie viuere in xp̄o ꝓsecutionez patiunt: nec effugiet hereticorū iniuriā

eorū qz cecidit multitudo de nobis. Et omnes fratres nſi q̄ erāt in locis tubi interfecti sunt: et captiuas duxerunt vxores eorum et natos et spolia: et peremerunt illic fere mille viros. Et adhuc epistolę legebant. Et ecce alij nuncij a
venerunt de galilea cōcissis tunicis nunciantes fm verba hec: dicentes cōuenisse aduersū se a ptolemaide et tyro et sidone et repleta est omnis galilea alienigenis vt nos cōsumant. Et audiuit autez b
iudas et populus sermōes istos: conuenit ecclia magna cogitare quid facerent fratrib⁹ suis quj in tribulatione erant: et expugnabā
tur ab eis. Dixitq; iudas simoni fratri suo: Elige tibi viros et vade libera fratres tuos in galilea: ego autez et frater me⁹ ionathas ibimus i galaaditim. Et reliquit iosephum filiuz zacharie et azari am ducem populi cū residuo exercitu i iudea ad custodiā i iudea: et ꝓcepit illis dicēs: Prestore ꝓlio huic et nolite bellū cōmittere aduersus gētes donec reuertamur. Et dati sūt simoni viri tria milia c
vt iret in galileam: iude autem octo milia i galaaditim. Et abijt d
simon i galileam: et cōmisit prelia multa cuz gētibus. Et cōtrite sūt gentes a facie eius: et persecutus ē eos vsq; ad portam ptolemaidis. Et ceciderant de gentib⁹ fere tria milia viroꝝ: et accepit spolia eorum. Et assumpsit eos q̄ erant in e
galilea et in arbatis cū vxoribꝰ et natis: et olb⁹ q̄ erant illis: et adduxit in iudeā cū leticia magna. Et f
iudas machabe⁹ et ionathas frater ei⁹ trāsierūt iordanē: et abiecta viā triū dierū p desertū. Et occurrerunt eis nabuthei et susceperūt eos pacifice et narrauerūt eis omnia q̄ acciderunt fratribus eorū i galaaditide: et qz multi ex eis cōprehēsi sunt in barasa et bosor: et i alimis: et in casphor et mageth et carnaim. Hę oēs ciuitates mūte et magne. Sed et i ceteris ciuitatibus galaaditidis tenent cōphensi. Et i crastinū cōstituerūt admo g
uere exercitū ciuitatib⁹ his: et cōprehendere et tollere eos i vna die.

a Ptolemaide. ciuitate q̄ postea dicta ē achon. b Et audiuit autez. Hic consequēter ponit belli apparatus: habito enim consilio iudas enz vna parte exercitus iuit ad liberandum indeos qui erāt galaad: et simō eum alia parte ad deliberādū eos qui erant i galilea: et iosephum filiū zacharie et azari reliquit in iudea p custodia populi manēt⁹ i sua absentia. c Et dati sunt simoni viri tria milia: quia cū pauciorib⁹ aduersarijs habebat ꝓfigere q̄z iudas. d Et abijt simon in galileā. Hic cō sequēter ponit bellatū virt⁹: et primo simonis et sui exercitus: et patet littera vsq; ibi: e Et assumpsit eos qui erāt in galilea tē. vt essent magis remoti ab aduersarijs: et per cō sequens magis turi. f Et iudas. Hic consequenter ponit virtus iude et comm qui cuz ipo erant. et vltimo in duas gtes. qz primo ponitur aduersarioꝝ debellatio. secōo iudeorū assecuratio. ibi: Et congregauit iudas. Prima i duas fm duplicē timotheī debellationem. Secunda ibi: Ipse autem verba. Circa primā partem ptz littera vsq; ibi: g Constituerunt admonere exercitus. id est ipsuz applicare ad inadendum.

Et surre

rū iniuriā q̄ sane fidei fuare ꝓtēdit doctrinā q̄s Jobes aplis
Apo.9.b in apocal vpli sua (erudiuit facere: sicut cruciat⁹ est scorpionis:
cū pemit bosem) descripsit: q̄ sicut scorpiones venenū in cau
dā ponāt: ita hereticī ī ꝓsumatiōe fraudis malicīā occultāt:
q̄ mag⁹ incautos nō aptā frōte: ꝑ latētib⁹ insidijs noceant.

a Et ꝙuertit iu. Jn supiozib⁹ narrat
cuntates galaaditidis: in q̄b⁹ cōphē
si fr̄ iudei munitas fuisse ⁊ magnas:
q̄s iudas statuit ī vna die cōphēdere
⁊ tollere: q̄ p vnitatē p̄dicatores san
ct⁹ destruere disponūt oēs munitiōes
falsaꝝ doctrinaꝝ q̄s heretici ꝓstituūt
ad vecipiēdas alias inocentū ⁊ capti
uādas erroꝝ⁹ suis. Hūc ā dicit in
dā in deserto bos⁹: occupasse bos⁹ ci
uitatē: ⁊ occidere oēm masculū in ore
gladij: ⁊ auferre spolia eoꝝ ⁊ succēde
re eas igni: q̄ ꝑ magnoꝝ studēt sācti
doctores vt occupātā munitiōe hereti
corū oēz vigorē iniq̄tatꝝ q̄s p mū
di philosophiā ⁊ inanē fallaciam ꝓfi
tuunt gladio spūssancti gl̄ē ꝙbū dei
destruāt: q̄tin⁹ id q̄ p oīcrātiōez suā
illi finxerūt cē ꝓcipuū: ostī demōstrent
nugas cē ⁊ friuolū. Accipiūt ā spolia
eoꝝ cū testimonia sc̄ptuꝝ sanctaꝝ q̄
bus abusi sūt ab eis ꝑ ab iniuſt⁹ pos
sessoꝝ⁹ auferūt: ipsāq̄ ꝓfectiōez ana
themate ꝓpetuo cōburūt. Q̄z aūt sc̄ḗ
q̄ surrexert inde nocte: ꝺmōstrat eos
fuisse ī tenebris erroꝝis sui relictos.

b Et facū ē ei. Quid ꝑ scalas atq̄
machinas gētū nisi exaltatio atq̄ cō
tumacia supboꝝ exꝑmit: ꝑ quā eccle
siā x̄pi expugnare et subuertere cupi
unt. Sz iudas nr̄ q̄ totū apparatū bel
li ī luce disponi trib⁹ ordinib⁹ ꝑ eos
pugnat: ꝺ ē sācte trinitat⁹ fidei: siue tri
plici dogmate. i. historico: allegorico:
atq̄ tropologico. Et clamat tubis in
celū: q̄ fortī p̄dicatiōe exaltat vocē: ⁊
intimo cordis clamoꝛe deū auriliato
rē aduocat ī oratione. c Et cogno.
x̄. Castra timothei cognito macha
beo fugerūt a facie ei⁹: q̄ heretici ag
nita x̄trute ⁊ veritate dñi nr̄i ihesu x̄pi
ꝑterriti fugiūt: ⁊ ꝑcutiūt plaga mag
gna: q̄ ī eis fm insticiā ꝑ doctores sā
ctos exercet anathemat⁹ vindicta: ca
dūtq̄ ex illꝰ fere octo milia viroꝝ: cuꝝ
oīs cumul⁹ erroꝝ: q̄ ꝺ veracē ītellectū
spūalis circūcisiōis: seu ꝺ fidē resurre
ctiōis dñi nr̄i ihesu x̄pi ⁊ mēboꝝ ei⁹ cō
trarie molebāt ipa veritate vincente
destruet. Nūc ē q̄ salnato: ī euange
lio soluēs typicū sabbatū: ꝓma sabba
ti q̄ octaua dies ē post septimā resur
rectiōis sue nob patefecit sacrm. Hic
Colos.2.b ⁊ Paul⁹ aplus docet circūcisionē ī ma
nufactā ī expoliatiōe corpis carnis: ꝑ
spū dei viui ī cordib⁹ credentiū agi de
bere: vñ ⁊ lex vet⁹ ꝓputium cordis do
cuit cē circūcidēdū. d Post ꝺ aūt.
Post q̄ aūt timoth⁹ semel atq̄ iterꝰ
victꝰ ē nō cessauit angere ncquiciā ilꝝ
multiplicanit malicīā: ꝺnuo instau
rās exercitū ꝺ iudā ⁊ socios ei⁹: q̄ he
retici nō satis ē semel atq̄ iterū ī par
no numero ꝓtentiones agere: ꝑ nouas
aduersus ecclām semp excitāt bella:
ac ꝓfidie sue multiplicia effūdūt vene
na: castra ponūr ꝺ raphon trās iordē:
q̄ sūmo nisu supbie sue excitāt furoꝛ: mouēteq̄ bellorꝝ tem
pestatē: necnō arabas q̄ ītersāt cāpestres ducūt ī auxiliū:
q̄ voluptuosos q̄ luxurīā hui⁹ secli sequūt: ī auxiliū erroris
sui assūmūt. Ūn ⁊ iouinianuste nō mediocrē ꝺ eccliaz erroris
sui extruxere neḡciā. Sz iudas boꝝ mittit speculari exercitū:
cū doctores sācti auditores suos āmonēt p̄auoꝝ ꝓcauere tu
multū: ne fraudis sue actū ad ītermitiēz simpliciū ꝓducāt ala
rū. q̄ ō aūt timorde⁹ ꝑ ꝺ collecturā facies ait ꝓheptib⁹ exercit⁹
sui. Cū aꝓpiq̄uerit iudas ⁊ exercit⁹ ei⁹ ad torrēte aq̄: si trāsie
rit ad nos ꝓtior nō poterim⁹ sustinere eū q̄ potēs poterit aduer
sū nos. Si vo timuerit trāsire ⁊ posuerit castra ex flumē: trāſf
fretem⁹ ad eos ⁊ poterim⁹ adūsus illū: ostidit q̄ oēs heretici fiduciā atq̄
ꝑstātiā ꝓmeruīt recte credēt⁹ ꝑ ꝺ: ⁊
eos se infirmiores agnoscāt: q̄ illos in
vnitate fidei ꝺsideret sortiozes. Si aūt
alijs ō catholicꝰ ꝑsperexit ī cogitati
one leg⁹ dei: atq̄ ī exercitio boni op⁹ ꝑ
fieri tardioris horū sibi triūphū atq̄
captuitate pellicēt granulantes.

c Et aūt ap. x̄. Trāsīes iudas torrē
te aq̄ statuit scribas q̄ p̄ q̄ turbā p̄ se
exhortarēt ire ī p̄liū. Cū redēptor nr̄
adies passionē crucis: apl̄os ordina
uit q̄ crederēt ī se docerēt ꝓtenere tor
mētū corpe mort⁹: ⁊ ꝓfidere ō potē
tia surge x̄trut. Ūn ē illis q̄s ī euāge
lio discipul⁹ ꝑcepit dicens: Cū audie
rint ꝓelia ⁊ seditiōes nolite terreri.
Et ītex. Nolite timere eos q̄ occidūt
corꝑ: aliaz aūt nō possūt occidere. Sz
potiꝰ cū timeret: q̄ pōt aīam ⁊ corꝑ p
dere ī gehennam. Et ītex: Jn panētia
(mḡt) vra possidebit⁹ alas vestras.
Qui aūt ꝑseuerauerit vsq̄ ī finē hic
salu⁹ erit. Et alibi: Vtī (ait) q̄ ꝑcuti
one panūt ꝓpt iusticiā: q̄m ipoꝝ ē re
gnū celoꝝ. hinc bā sbūgit: trāſfretaꝛ
uit ad illos pot⁹ q̄ os ꝓpt⁹ p⁹ eum iqt
oportebat vt mediator dei ⁊ hominū
ꝓmū passionis sue exploret mysteriū.
et sic eius exemplo cōfortari inre eus
,p ipso patiendo monē cōtemnere di
scerent ex vniuersis gētibus fideles.
Et contrite sit ante facīē eoꝝm om
nes gentes: cum diuersi hominū po
tentia virtutis dei cōterunt errores.
Ꝓiocerunt arma sua et fugerūt ad
phanū quod ē in carnaim: cū deserū
cōtentionū obstaculis: ꝑsecutores ve
ritatis resistere non audētes in delu
bris erroꝝ suoꝝm se condendo inde
querūt tutelā vnde habent ruinam.
Carnaim aūt interpretatur cornua.
Cornua ꝺo apte ,p regno atq̄ defen
sione accipi possunt. Sed nō adiuuit
eos eoꝝm opinio: imo fefellit: quia
occupauit iudas ipaz ciuitatē: ⁊ pha
num succendit igni: cum omnib⁹ que
erant in ipso: quādo nō soluz oēz ma
chinationē erroꝝ hereticoꝝ atq̄ ꝑse
cutoꝝ destruit: imo oēs qui eo cōfi
dunt saluatoꝛ noster igne iuste cōbu
rit vitionis. Unde domin⁹ in deute
ronomio ꝓcepit dicens: Si audie
ris in vna vbium tuarū quas dom⁹
ꝺnus de⁹

Nico. de lyra

a Et surrexerūt inde nocte. vt ex im
prouiso irruerent sup eos qui obsede
rant iudeos inclusos in munitione.
b Et vidit iudas q̄ cepit bellū. ad
capiendū dictam munitionem.
c Et venit in tribus ordinibus post
eos. diuisit enī exercitū suum in tres
ptes irruēs sup aduersarios a tergo.
d Et ꝙuertit iudas in maspha. aliā
libri habēt: maspha: ⁊ male: q̄ maspha est locus in iudea in
quo fuerūt cōgregati iudas ⁊ popul⁹ ad dñm deꝓcandū supra
ih. ca. e Post hec autē verba. hic cōsequenter ponit scōa ti
mothei debellatio: vt ptz ifra vsq̄ ibi: f Et ait timothe⁹ ꝓci
pibus exercitus sui: erat enī sortilegus: ⁊ ꝑ hoc factū sortilegi
q̄uerat de victoria sui contra iudam vel econuerso.

Statuit

nus deus tuus dabit tibi ad habitandū: dicentes aliquos:
Deu.13.c egressi sunt filij belial de medio tui: ⁊ auerterūt habitatores
vbis tue: atq̄ diperunt: Eamus et seruiamus dijs alienis
quos ignoraꝝ: quere sollicite ⁊ diligenter rei veritate perspe
cta: si inueneris certum esse quod dicitur et abominationem
hanc opere perpetratā: statim percu
ties habitatores vbis illius ī ore gla
dij: et delebis eam omniaq̄ que in il
la sunt vsq̄ ad pecora. Quicūd etiaz
suppellectilis fuerit cōgregabis ī me
dio plateaꝝm eius: et cum ipsa ciui
tate succendes ita vt vniuersa consu
mas domino deo tuo: et sit tumulus
sempiternus. a Et congregauit in
das x̄. Judas israelitas ō galaaditi
de cōgregat: eum redemptoꝛ noster ꝑ
doctores suos verbo euangelij eos q̄
ab hereticis capti sunt ad catholicam
fidem renocat: hoc est enim venire in
terram iuda recta fide ⁊ bonis oper⁹
bus deum laudare. b Et venerūt
vsq̄ ad ephrō x̄. Diuersa gentium ꝑ
lia varia vitiorū atq̄ erroꝝ signific̄at
bella. Diximus q̄ gentes ille que fue
rūt in terra galaad et israelitas capti
uare cōtendebant: significorent here
ticos atq̄ iudeos. Sed modo bis op
pressis q̄ fuerunt in carnaim: iterū illi
qui fuerunt in ephron resistere inde et
socijs eius molinnt: quia cōtritis di
uersis hereticis adhuc illi qui ſraz se
quunt veteris testamēti: aditum spiri
talis intellect⁹ aperire nolūt. Quid
enī per ephron q̄ puluis meroris siue
puluis inutilis interꝑetat: nisi supua
cuā obseruantia legis tpibus gr̄e insi
nuat: in qua iudei ꝓfidentes se inclu
dunt et obstruūt portas lapidibus q̄
vmbre deditī historicam traditionem
legis que in lapidib⁹ scripta est euāge
lij ꝓdicatoribus opponūt: nec cōsentiūt
ab ea vllo modo diuelli: nec alios re
tiorē sensū ꝓcedūt sequi. Ūn ipa veri
Luc.11.f tas ad tales ī euāgelio ait: Ue vobis
et 6 legisperitis q̄ tulistis clauē sciēte: ipsi
nō introistis: ⁊ eos q̄ introibant ꝓhi
buistis. Sed mittit ad eos iudas ver
bis pacificis dicēs: Transibim⁹ ꝑ ter
rā vr̄am vt eamus in terram nr̄ām:
et nemo vobis nocebit. Quia p̄dica
toꝛes sancti iuxta mandatū dñi ꝓmuz
pacem offerūt aduerse parti: vt fiat il
Luc.10.a lud q̄s scriptum est. Si ibi fuerit fil⁹
pacis: requieſcet sup illuz pax vestra.
Sinautē ad vos reuertet. Trāsiemus
inquiunt ꝑ terram vestrā vt eamus in
terram nostrā: Ac si dicant: Legam⁹
libroꝝ vestroꝝ historiā: vt ibi allego
rico sensu ,pmissam in celis regnamus
nobis patriam. Et nemo vobis noce
bit: q̄ noster transit⁹ innocuus vobis
erit. Tūn pedibus trāsibimus q̄s gres
su bonoꝝ operū regnū supernū adire
cupimus. Qui nolebāt apire cū ī tra
dita sibi lege nolebant cū euangelio ꝑ
dicatoribus cōmunicare. c Et ꝑce
pit iudas. Quid est q̄ iudas p̄dicare
ꝑcepit in castris vt applicarēt ad ciui
tatē vnusq̄sq̄ in quo erat loco: nisi q̄
doctoꝛes sancti auditoribus suis libe
ram in scripturis sacris tribuūt intel
ligentiam: vt vnusquisq̄ q̄ in lectio
ne diuina siue ꝑ allegoriā siue ꝑ tropologiā siue ꝑ anagogem
iuxta votū desideriꝝ sui sibi aperiri q̄rit: signa gr̄a annuēte ꝛ
trandi accipiat facultatē. Et nota q̄ viri virtutis sibi applica
re dicunt: ⁊ oppugnare ciuitatez tota die ⁊ tota nocte: q̄ nisi
quis vir virtutis sit vt id opere implere desideret q̄ dicitur
ꝛt magistroꝝ traditionē ⁊ instāter legē dei meditet tota die
⁊ tota
iudas ad torrētē aq̄e: statuit scri
bas q̄ſi secus torrētē: et mādauit
eis dicens: Neminē horū religi
tis: ſz veniāt oēs ī ꝓlixu. Et trans
fretauit ad illos ꝓtior: ⁊ oēs ꝑs
post euz. Et cōtrite sunt oēs gen
tes a facie eoꝝ: ⁊ ꝓcerunt arma
sua: ⁊ fugerunt ad phanuz quod
erat ī carnaim. Et occupauit ipaz
ciuitatē: ⁊ phanū succēdit igni cū
oībus que erāt ī ipso. Et oppressa
est carnaim: ⁊ nō potuit sustinere
a cōtra faciē iude. Et congregauit
iudas vniuersos israelitas q̄ erāt
in galaaditide a minimo vsq̄ ad
maximū: et vxores eoꝝ et natos
⁊ exercitū magnū valde: vt veni
b rent in terram iuda. Et venerunt
c vsq̄ ephrō: ⁊ hec ciuitas magna ī
ingressu posita munita valde. Et
non erat declinare ab ea dextera
vel sinistra sed ꝑ mediā iter erant.
f g Et iduserūt se q̄ erāt ī ciuitate: et
b obstruxerūt portas lapidib⁹. † Et
misit ad eos iudas ꝓbis pacifici
dicēs: Trāseam⁹ ꝑ terrā vr̄am vt
eam⁹ in terrā nr̄az: ⁊ nemo vobis
nocebit: tm̄ pedibus trāsibimus.
c Et nolebāt eis apire. Et ꝑcepit iu
i das p̄dicare in castris: vt applica
k rent vnusq̄sq̄ ī quo erat loco. Et
applicuerūt se viri ꝓturꝛ: ⁊ oppu
gnauit ciuitatē illā tota die et to
ta nocte: et tradita ē ciuitas ī ma
l nu ei⁹. Et peremerūt oēz masculū
in ore gladij et eradicauit eā et ac
cepit spolia eoꝝ: ⁊ trāsiuit ꝑ totā ci
uitatē sup iterfectos. Et trāsgrel
si sunt iordanē ī cāpo magno con
m tra faciē bethsan. Et erat iudas
cōgregās extremos ⁊ exhortaba
tur populū ꝑ totā viaz donec ve
nirēt ī terrā iuda. Et ascēderūt in
mōtē sion cū lętitia et gaudio: et
n obtulerunt holocausta: q̄ nemo

ꝓcessū dicere. k Et
applicarent. i. vt insultū facerent con
tra ciuitatē. l Et eradicauit eā. i. subuertit. m Et erat iu
das x̄. faciebat enī vtimā custodiā nealiās ex debilitate seu
alia occasione remaneret post armatos: ⁊ ab aduersarijs insi
diantibus caperet. n Et obtulerūt holocausta q̄ nemo x̄.
id est q̄ bellatoꝛes sani redierant ⁊ integro numero.

Et in dieb⁹

Psa.

Sap.1.a

Ibidem

Ibidem

Mar.10.c

Luc.11.b

Mar.10.c

Jbi.3.a

§

† Nu.20.a

Nico. de lyra

a Statuit scri. ista enī habebāt ī scri
ptis nota bellatoꝝ: ⁊ ꝑ poterāt scī
re si oēs trāsirēt. b Et trāsfretauit
x̄. vt daret aliis audaciā trāseundi.
c Et ,piecerunt x̄. vt fugerēt mag⁹
expedite. d Et ꝙgregauit. Postq̄
descripta ē aduersariorū debellatio:
ꝺ ꝙr describit iudeoꝝ essecratio.
nā liberatos ab obsidione noluit ink
aduersarios dimittere: sed adducere
eos ī iudeā vt essent ibi turi. ⁊ ptz ifra
vsq̄ ibi: e Et venēt x̄. vbi ponit
impedimētū supueniens in via. nam
babiratoꝛes ephron neganerunt eis
trāsitū ꝑ suā ciuitatē: ⁊ non poterant
trāsire ꝑ aliam viam. ideo subdit:
f Sz ꝑ mediā. i. ciuitatē ephron.
g Jter erat. i. iude ⁊ populo eius.
h Et obstruxerūt x̄. i. muraueruṅt
eas. i Et ꝓcepit iudas p̄dicare. i.
Et i

Nico. de lyra

a Statuit scri. ista enī habebāt ī scri
ptis nota bellatoꝝ: ⁊ ꝑ poterāt scī
re si oēs trāsirēt. b Et trāsfretauit
x̄. vt daret aliis audaciā trāseundi.
c Et ,piecerunt x̄. vt fugerēt mag⁹
expedite. d Et ꝙgregauit. Postq̄
descripta ē aduersariorū debellatio:
ꝺ ꝙr describit iudeoꝝ essecratio.
nā liberatos ab obsidione noluit ink
aduersarios dimittere: sed adducere
eos ī iudeā vt essent ibi turi. ⁊ ptz ifra
vsq̄ ibi: e Et venēt x̄. vbi ponit
impedimētū supueniens in via. nam
babiratoꝛes ephron neganerunt eis
trāsitū ꝑ suā ciuitatē: ⁊ non poterant
trāsire ꝑ aliam viam. ideo subdit:
f Sz ꝑ mediā. i. ciuitatē ephron.
g Jter erat. i. iude ⁊ populo eius.
h Et obstruxerūt x̄. i. muraueruṅt
eas. i Et ꝓcepit iudas p̄dicare. i.

Et in dieb⁹ ḡbus ꝛc. Quid per hos duos principes Ioseph̄um.s.z acaria ꝙ emulatione virtutuꝫ inde ꝓuocati per ia-
ctantiā sibi nomē in plis acquiri voluerūt: nisi hypocritarū
ꝓsona designat. Qui nō simpliciintentionē sed fastu arrogan
tie virtutes sanctoꝝ imitari appetūt. Sed sicut illis nō ꝓspe-
re euenerūt ea que nō bono aio gesse-
runt: ita z istis de conatu suo nō vera
gla sz sempiterna sequit ignominia:
qz de suoꝝ nō meruerūt victoria gaude
re: sed magis lugebūt de sua suoꝝq; dā
nosa ꝛsolatione ꝓpetua. Unde recte sub-
iungit: b Et facta ē ꝛc. Merito er
go magne plage patit casum: ꝙ nō in-
de spiritalis salubre audit ꝓfectum: et
qz non erant de numero electorū q̄ spi
ritu dei instigati opera virtutū gerūt
ꝙ sua impudenti audacia turpiter cō-
fuū in extremis cum peccatoribus ge
munt. c Et viri iuda ꝛc. Bene dr
ꝙ viri iuda magnificati sunt valde in
cōspectu omniū gentiū: qz illi q̄ recte
fidei verā ita tenēt ꝓfessionē: vt id im
pleant opa qb⁹ p̄dicāt ore merito om-
niū gentiū voce laudant: ꝛ veniūt ad
eos fausta acclamātes: hoc ē p custo-
diam mādatoꝝ eius beatificātes: lau-
des inde referunt regi celesti: in ꝛta il-
luc psalmiste quo ꝓsiderat: bonis ce-
lestis ait: Beatū dixerunt populū cui
hec sūt: beatus populꝰ cui⁹ est dñs de
us eoꝝ. Hinc etiā saluatoꝛ nr̄ in euan-
gelio suo p̄cepit dicēs: Sic luceat lux
vra coram hoib⁹ vt videat opa vestra
bona: ꝛ glorificēt patrē vestrū qui in
celis ē. d Et exiuit iudas. Quid
p esau: ꝙ p cupiditatē esce vēdidit pri
mogenita sua minori fratri iacob: nisi
prioz populꝰ q̄ ꝓpter cupiditatem ter
renam indignuꝫ se ꝓmogeniti honore
ostēdit. Et ob ḥ dignitas tota ad gen
tiū populū trāslata ē. Et bñ i terra q̄
ad austrū ē filij esau manere dicit: qz
iudaicꝰ populꝰ ꝓpr̄ acceptā legē ꝛ scri
pta ꝓbetatꝫ q̄ illis tradita sūt appro
pinquare videbātur luminī solis eter
ni. Sed qz mente execrati sūt: ꝛ in ꝛta
luce positi illā videlz luce q̄ illuminat
oēz hoīem veniētē i hūc mūdū eā co
rā posītā recipe nolnerūt. Inde apte
p iudā ꝛ frēs ei⁹ expugnati memorāt:
qz doctoꝛes sācti errorē illoꝝ eis ꝛpo
perātes ꝓ mobedictia iuste ꝛspectis at
qꝫ dānatis: ad gentiū p̄dicationē con
uerst sūt: errorēq; ꝓfidorū: tam in ipa
synagoga q̄m etiam in singulis ꝓuin
cie rone ꝛbi dei p cuticēs turres su-
perbie. Ꝺs illi aduersus euāgeliū rp̄i
elata mēte erexerūt: igne debite dāna
tiōis exurebāt. e Et monit. Mora le
ctoꝛ ꝙ oēs illas ꝛspes aduersarioꝝ ꝺs
ad cōmemoran erat: nūc breuiꝫ attigē
do recapitulat: ḥ ē iudeoꝝ gentiliū ar
qꝫ hereticoꝝ. Nam cū paulo ad̄ expu
gnatos esse filios esau narrauit: mox
castra alienigenaꝝ simul cū aris ꝛ spo
lijs deoꝝ ipoꝝ succēsa eē subiūxit. De
inde perambulatam nunc samariam commemorat: qz nō so-
lum in daica superstitio: sed et gentiliū errorꝝ atq; hereticā pra
uitatꝫ predicantibꝰ apostolis per euangelium christi superat:
confunditur: destruitur: atq; ad nihilum redigitur: ꝓsertim
cum vicit leo ḋ tribu iuda radix dauid: ꝛ quis resistet ei? De
celo in dicium iaculatum est: terra tremuit et quieuit dum ex-
iurget et in dicio deus vt saluos faceret omnes quietos ter
re. Ut autē inter alia dicitur cecidisse sacerdotes in bello dī
sine consilio erunt in prelium: nimis formidanda sententia ē
ac prouidendum ne quis dum attendit illo altorum errores
expugnare petulantia sua atq; incautela mortem sibi acqui-
rāt perpetuam.

Et rex

a Et in dieb⁹ illis surrexit mathathias filius iohannis sacerdos de filijs iarib filius symei de hierusalem: et habitauit in modin. Et habebat filios quinq; Iohannē qui cognominabat gadis. Simonē qui vocabat thassi. Iudā qui vocabat machabeus. Eleazarū qui vocabat auaran. Et ionathā cui⁹ erat nomē apus. Et vidit malitias que fiebant in iuda et in hierusalem: et dixit. Heu me ut quid natus sum videre contritionem populi mei et contritionem ciuitatis sanctę: et habitare ibi cum tradita esset in manu inimicorum: templum eius sicut homo ignobilis. Vasa gloriæ eius captiua ducta sunt: interfecti sunt senes in plateis eius: iuuenes eius ceciderunt gladio inimicorum. Quæ gens non hereditauit regnum eius: et non obtinuit spolia eius. Omnia vasa eius consummata sunt: quæ liberata erat facta est serua. Et ecce sancta nostra et decor et gloria nostra desolata est: et adducta sunt ad nihilum. Ut quid mihi ergo vita? Et scidit mathathias vestimenta sua: et indutus est cilicio: et lugebat amarissime. Et exiuerunt ministri regis qui cogebant ciuitates ad recedendum: et venerunt in modin ut sacrificarent. Et cum multi de israel conuenissent ad eos: mathathias et filij eius congregati sunt. Et respondens ministri regis dixerunt mathathiæ: Princeps es et honorabilis et magnus in ciuitate hac: et munitus filijs et fratribus. Nunc ergo accede primus et impleto mandatum regis sicut fecerunt omnes gentes et viri iuda et qui remanserunt in hierusalem: et eris tu et domus tua in numero amicorum regis: et honorabimini argento et auro et muneribus multis. Et respondens mathathias dixit voce magna. Si omnes gentes quæ habitant in domo regis audierint eum: declinabit vnusquisque a seruitute regis sui: et recedet ab omnibus quæ mandauerunt ei. Ego autem et filij mei et fratres mei ambulabimus in pactis patrum nostrorum. Propitius sit nobis deus ne derelinquamus legem et iustificationes. Verba regis non audiemus: ut declinemus a seruitute nostra neq; ad dextram neq; ad sinistram. Et cum cessasset loqui verba hæc coram nobis: accessit quidam iudæus coram omnibus ad immolandum super altare quod erat in modin secundum mandatum regis. Et videns phinees mandatum regis: et accessit ad eum: et arripuit eum zelo legis: et stringens eum interfecit. Et mathathias exclamauit voce magna dicens. Omnis qui zelator est legis et assistit testamento: exeat post me. Et fugit ipse et filij eius: et reliquerunt omnia quæ habebant in ciuitate. Et tunc multi qui sectabantur iustitiam et iudicium descenderunt in desertum: et habitauerunt ibi ipsi et filij eorum et pecora eorum: quia multiplicata erant nimis mala super eos. Et nunciatum est seruis regis qui erant in hierusalem ciuitate dauid: quia qui obtemperare decreto regis abierunt in desertum: et multi numero persecuti sunt eos: et inuenerunt eos: et castrametati sunt contra eos: et expugnabant eos in die sabbati. Et dixerunt eis. Sufficiat vobis usque modo: egredimini et facite sicut præcepit rex: et viuetis. Et dixerunt. Non egrediemur: et non faciemus sermonem regis ut violemus diem sabbati. Et dederunt ei bellum. Et noluerunt respondere eis neq; mittere lapidem ad eos: et non obstruxerunt locum in quo latebant. Dixerunt enim. Moriamur omnes in simplicitate nostra: testificabitur nobis super hoc celum et terra: quia sine causa interficitis nos. Et surrexerunt super eos in bello die sabbati: et pugnauerunt contra eos: et non reddiderunt eis munus: neq; dederunt locum ruinæ: sed dixerunt. Moriamur omnes in simplicitate nostra. Et celum et terra testificabuntur pro nobis: quia sine causa interficitis nos. Et exiuit mathathias et amici eius: et circuierunt eos: et scrutati sunt per domos in quibus habitabant: et mulierem et filios eorum et pecora eorum: et mortui sunt mille homines cum mulieribus et filijs suis: et pecoribus suis. Et cognouit mathathias et amici eius: et ingemuerunt super eos. Et dixit vnusquisque ad proximum suum. Si omnes faciemus sicut fratres nostri pugnauerunt pro legitimis suis: et non declinauerunt a lege et a præceptis: nos delebimur de terra. Et renouauerunt in die illa: dicentes. Omnis qui venerit ad nos ad pugnandum die sabbati: pugnabimus contra eum: et non delebimur omnes sicut fratres nostri. Et congregata est ad eum congregatio assideorum: viri fortes israel omnes qui offerebant spontanea sua in lege. Et fugiebant ab eis omnes malis: et fiebant adiutores eorum et confortabant manum eorum. Et percusserunt in ira sua homines peccatores: et iniquos in furore suo. Et reliqui fugerunt ad gentes ut saluarentur. Et circuiuit mathathias et amici eius: et destruxerunt aras: et circumcidebant filios incircumcisos quotquot inuenerunt in finibus israel. Et persecuti sunt filios superbiæ: et prosperatus est opus in manibus eorum. Et obtinuerunt legem de manu gentium et de manu regum: et non dederunt cornu peccatori. Et appropinquauit dies mathathiæ ut moreretur: et dixit filijs suis. Nunc conualuit superbia et contumelia: et tempus subuersionis et ira impetus. Nunc ergo filij mei æmulatores estote legis: et date animas vestras pro testamento patrum nostrorum. Et memores estote operum patrum quæ fecerunt in generationibus suis: et accipietis gloriam magnam et nomen æternum. Abraham nonne in tentatione inuentus est fidelis: et reputatum est illi ad iustitiam? Ioseph in tempore angustiæ suæ descendit in egyptum: et factus est dominus totius substantiæ regis egypti. Phinees pater noster zelando zelum legis accepit testamentum sacerdotij in æternum. Iesus implendo verbum factus est iudex in israel. Caleb testificando coram congregatione accepit hereditatem terræ. Dauid misericors factus possedit thronum regni in æternum. Helias zelando zelum legis assumptus est in celum. Ananias azarias et misael credendo liberati sunt de flamma. Daniel in simplicitate sua liberatus est de ore leonum. Et sic per singulas generationes intelligite quia omnes qui sperauerunt in eo non infirmabuntur. Et ne timueritis sermones hominis peccatoris: quia gloria eius stercus et vermis. Hodie extollitur: et cras non inuenietur: quia reuersus est in terram suam: et cogitatus eius periit. Vos ergo filij mei confortamini et viriliter agite in lege: quia in ea gloriosi eritis. Et ecce ego noui quia sapientia consilij habet in ore suo. Ipsum audite omni tempore: et ipse vos ducet ad legem patrum vestrorum. Et dixit ad eos. Ecce simon frater vester scio quia vir consilij est: ipsum semper audite: et ipse erit vobis loco patris. Et machabeus fortitudo exercitus erit vobis: et ipse præliabitur bellum dei. Et assumet omnes legis factores ad se: et vindicabit vindictam populi sui. Et dabit gloriam nominis sui omnibus gentibus: et congregabit vasa sanctuarij. Et congregabit captiuos ex gentibus in hierusalem: et honorificabit templum sanctum suum: et replebit domum suam gloria. Et dixit ad eos. Ecce ego senex hodie: et vos estis in tempore virtutis: et sit vobis timor dei ante omnia. Et ipse deus retribuet vobis mercedem quam retribuistis patribus nostris. Et dixit ad eos. Ecce ego senex hodie: et vos estis in tempore virtutis: et sit vobis timor dei ante omnia. Et ipse deus retribuet vobis mercedem quam retribuistis patribus nostris. Et dixit ad eos. Ecce ego senex hodie: et vos estis in tempore virtutis: et sit vobis timor dei ante omnia. Et ipse deus retribuet vobis mercedem quam retribuistis patribus nostris.

Et in dieb⁹ illis surrexit mathathias filius iohannis sacerdos de filijs iarib filius symei de hierusalem: et habitauit in modin. Et habebat filios quinq; Iohannē qui cognominabat gadis. Simonē qui vocabat thassi. Iudā qui vocabat machabeus. Eleazarū qui vocabat auaran. Et ionathā cui⁹ erat nomē apus. Et vidit malitias que fiebant in iuda et in hierusalem: et dixit. Heu me ut quid natus sum videre contritionem populi mei et contritionem ciuitatis sanctę: et habitare ibi cum tradita esset in manu inimicorum: templum eius sicut homo ignobilis. Vasa gloriæ eius captiua ducta sunt: interfecti sunt senes in plateis eius: iuuenes eius ceciderunt gladio inimicorum. Quæ gens non hereditauit regnum eius: et non obtinuit spolia eius. Omnia vasa eius consummata sunt: quæ liberata erat facta est serua. Et ecce sancta nostra et decor et gloria nostra desolata est: et adducta sunt ad nihilum. Ut quid mihi ergo vita? Et scidit mathathias vestimenta sua: et indutus est cilicio: et lugebat amarissime. Et exiuerunt ministri regis qui cogebant ciuitates ad recedendum: et venerunt in modin ut sacrificarent. Et cum multi de israel conuenissent ad eos: mathathias et filij eius congregati sunt. Et respondens ministri regis dixerunt mathathiæ: Princeps es et honorabilis et magnus in ciuitate hac: et munitus filijs et fratribus. Nunc ergo accede primus et impleto mandatum regis sicut fecerunt omnes gentes et viri iuda et qui remanserunt in hierusalem: et eris tu et domus tua in numero amicorum regis: et honorabimini argento et auro et muneribus multis. Et respondens mathathias dixit voce magna. Si omnes gentes quæ habitant in domo regis audierint eum: declinabit vnusquisque a seruitute regis sui: et recedet ab omnibus quæ mandauerunt ei. Ego autem et filij mei et fratres mei ambulabimus in pactis patrum nostrorum. Propitius sit nobis deus ne derelinquamus legem et iustificationes. Verba regis non audiemus: ut declinemus a seruitute nostra neq; ad dextram neq; ad sinistram. Et cum cessasset loqui verba hæc coram nobis: accessit quidam iudæus coram omnibus ad immolandum super altare quod erat in modin secundum mandatum regis. Et videns phinees mandatum regis: et accessit ad eum: et arripuit eum zelo legis: et stringens eum interfecit. Et mathathias exclamauit voce magna dicens. Omnis qui zelator est legis et assistit testamento: exeat post me. Et fugit ipse et filij eius: et reliquerunt omnia quæ habebant in ciuitate. Et tunc multi qui sectabantur iustitiam et iudicium descenderunt in desertum: et habitauerunt ibi ipsi et filij eorum et pecora eorum: quia multiplicata erant nimis mala super eos. Et nunciatum est seruis regis qui erant in hierusalem ciuitate dauid: quia qui obtemperare decreto regis abierunt in desertum: et multi numero persecuti sunt eos: et inuenerunt eos: et castrametati sunt contra eos: et expugnabant eos in die sabbati. Et dixerunt eis. Sufficiat vobis usque modo: egredimini et facite sicut præcepit rex: et viuetis. Et dixerunt. Non egrediemur: et non faciemus sermonem regis ut violemus diem sabbati. Et dederunt ei bellum. Et noluerunt respondere eis neq; mittere lapidem ad eos: et non obstruxerunt locum in quo latebant. Dixerunt enim. Moriamur omnes in simplicitate nostra: testificabitur nobis super hoc celum et terra: quia sine causa interficitis nos. Et surrexerunt super eos in bello die sabbati: et pugnauerunt contra eos: et non reddiderunt eis munus: neq; dederunt locum ruinæ: sed dixerunt. Moriamur omnes in simplicitate nostra. Et celum et terra testificabuntur pro nobis: quia sine causa interficitis nos. Et exiuit mathathias et amici eius: et circuierunt eos: et scrutati sunt per domos in quibus habitabant: et mulierem et filios eorum et pecora eorum: et mortui sunt mille homines cum mulieribus et filijs suis: et pecoribus suis. Et cognouit mathathias et amici eius: et ingemuerunt super eos. Et dixit vnusquisque ad proximum suum. Si omnes faciemus sicut fratres nostri pugnauerunt pro legitimis suis: et non declinauerunt a lege et a præceptis: nos delebimur de terra. Et renouauerunt in die illa: dicentes. Omnis qui venerit ad nos ad pugnandum die sabbati: pugnabimus contra eum: et non delebimur omnes sicut fratres nostri. Et congregata est ad eum congregatio assideorum: viri fortes israel omnes qui offerebant spontanea sua in lege. Et fugiebant ab eis omnes malis: et fiebant adiutores eorum et confortabant manum eorum. Et percusserunt in ira sua homines peccatores: et iniquos in furore suo. Et reliqui fugerunt ad gentes ut saluarentur. Et circuiuit mathathias et amici eius: et destruxerunt aras: et circumcidebant filios incircumcisos quotquot inuenerunt in finibus israel. Et persecuti sunt filios superbiæ: et prosperatus est opus in manibus eorum. Et obtinuerunt legem de manu gentium et de manu regum: et non dederunt cornu peccatori. Et appropinquauit dies mathathiæ ut moreretur: et dixit filijs suis. Nunc conualuit superbia et contumelia: et tempus subuersionis et ira impetus. Nunc ergo filij mei æmulatores estote legis: et date animas vestras pro testamento patrum nostrorum. Et memores estote operum patrum quæ fecerunt in generationibus suis: et accipietis gloriam magnam et nomen æternum. Abraham nonne in tentatione inuentus est fidelis: et reputatum est illi ad iustitiam? Ioseph in tempore angustiæ suæ descendit in egyptum: et factus est dominus totius substantiæ regis egypti. Phinees pater noster zelando zelum legis accepit testamentum sacerdotij in æternum. Iesus implendo verbum factus est iudex in israel. Caleb testificando coram congregatione accepit hereditatem terræ. Dauid misericors factus possedit thronum regni in æternum. Helias zelando zelum legis assumptus est in celum. Ananias azarias et misael credendo liberati sunt de flamma. Daniel in simplicitate sua liberatus est de ore leonum. Et sic per singulas generationes intelligite quia omnes qui sperauerunt in eo non infirmabuntur. Et ne timueritis sermones hominis peccatoris: quia gloria eius stercus et vermis. Hodie extollitur: et cras non inuenietur: quia reuersus est in terram suam: et cogitatus eius periit. Vos ergo filij mei confortamini et viriliter agite in lege: quia in ea gloriosi eritis. Et ecce ego noui quia sapientia consilij habet in ore suo. Ipsum audite omni tempore: et ipse vos ducet ad legem patrum vestrorum. Et dixit ad eos. Ecce simon frater vester scio quia vir consilij est: ipsum semper audite: et ipse erit vobis loco patris. Et machabeus fortitudo exercitus erit vobis: et ipse præliabitur bellum dei. Et assumet omnes legis factores ad se: et vindicabit vindictam populi sui. Et dabit gloriam nominis sui omnibus gentibus: et congregabit vasa sanctuarij. Et congregabit captiuos ex gentibus in hierusalem: et honorificabit templum sanctum suum: et replebit domum suam gloria. Et dixit ad eos. Ecce ego senex hodie: et vos estis in tempore virtutis: et sit vobis timor dei ante omnia. Et ipse deus retribuet vobis mercedem quam retribuistis patribus nostris. Et dixit ad eos. Ecce ego senex hodie: et vos estis in tempore virtutis: et sit vobis timor dei ante omnia. Et ipse deus retribuet vobis mercedem quam retribuistis patribus nostris. Et dixit ad eos. Ecce ego senex hodie: et vos estis in tempore virtutis: et sit vobis timor dei ante omnia. Et ipse deus retribuet vobis mercedem quam retribuistis patribus nostris.

Ionathas ꝺo interp̄tat donum columbe. ꝙter qꝺ significat hominē sapientē: qz sapiētia est primū et principale donū spūs sancti qui ꝙ colūbā designat. Ūñ ꝺ: Esa. xj. Et requiescet sup eum spūs sapiētie ꝛ intellect⁹ ꝛc. Per hoc igit ꝙ in duas macha-
beus ꝛ ionathas fuerūt ad reprimēdū infideles: significat ꝙ
ad eos mittēdi sūt boles litterati ꝙ reprimāt eos ab infidelita
te ꝙ donū sapiētie: qꝺ si nō fiat. ꝓcedāt ꝓtra eos ꝙ robur mili
tie sicut dicit hic diffuse de infidelitū debellatione multiplici ꝙ
robur militie inde machabei. ꝺ Et ꝓgreguit iudas vni.
ꝙ ḃ ꝙ iudas eḋuxit filios isrl de galaad vbi erāt ꝛ piculo ꝙp infideles circūstātes ꝛ adduxit eos in terrā isrl cuꝫ fratribus
suis. ostēdit ꝙ qlibet bon⁹ superiorꝫ si videat subditos suos esse
periculose ḡtum ad fidem vel mores ꝙ aliquo loco debet eos
ad locū securitatis trāsferre. a Et in dieb⁹ ꝺb⁹ erat iudas
ꝛc. Sequit: ꝙ Ēdiuit iosephus ḡcharie ꝛc. ꝙ istos ꝙ audi
entes facta magnifica inde ꝛ ionathe ex ambitiōe acq̄rendi si
bi famā ostituerūt ꝓlijs ꝓtra gentes. de ꝙ reportauerūt confu
sionem et populꝰ israel plagā magnā. significanꝫ illi qui ꝓsu-
munt exercere actum legendi vel ꝓdicandi quo cōmittit bel-
lum cū virtijs ꝛ spiritib⁹ malignis ꝛ rō sunt ad hoc inepti. ꝓ-
pter defectū scientie vel vite. ꝛ sic reportant ꝓfusionem: qnia
de facili dicunt falsa: ꝛ propter vite defectum populus audi-
ens scandalizatur: quia sicut dicit Greg⁹. homel. xxxvij. Luꝰ
vita despicit: restat vt eius predicatio conteꝫnatur.

La. VI

a Et rex antiochus pambulauit superiores regiones. Et audiuit esse ciuitatē elimaidē ꝙ-
b c side nobilissimā ꝛ copiosam in argento et auro: templūq; in ea locuplex valde. Et il- c
lic velamina aurea ꝛ lorice: ꝛ scuta que re- d
liqt alexāder philippi rex macedo q̄ regna
uit prim⁹ i grecia. Et venit ꝛ ḡrebat ciui- e
tatē capere: ꝛ deḋari eā ꝛ nō potuit: qm̄ in f
notuit sermo his q̄ erāt i ciuitate. Et fugerunt. Et ipsi fu-
rerunt in ꝓlijs ꝛ fugit inde ꝛ abijt cum tri g
sticia magna: ꝛ reuersus ē i babyloniam.
Et venit q̄ nūciaret i ꝓside qz fugata sunt b
castra ḡ erāt i terra iuda: et qz abijt lysias
cum virtute forti i primis: et fugatus ē a
facie iudeoꝝ: ꝛ ualuerūt armis ꝛ viribus
ꝛ spolijs multis ḡ ceperūt de castris ḡ ex
ciderūt: ꝛ qz diruerūt abominationē quā i
edificauerāt sup altare qꝺ erat in hierlm:
ꝛ sactificationē sicut pri⁹ circūduerunt mu- k
ris excelsis: sed et bethsurā ciuitatē suam. l
Et factū ē vt audiuit rex sermones istos m
expauit ꝛ cōmot⁹ ē valde: ꝛ decidit i lectu
lū: ꝛ icidit i languorē ꝙ tristicia qz nō ē fa-
ctū sicut cogitabat. Et nō erat illic ꝙ dies
multos qz renouata est in eo tristicia ma
gna: Et arbitratus ē se mori. Et vocauit n
oēs amicos suos: ꝛ dixit ill⁹: Recessit sōn⁹
ab oculis meis: ꝛ concidi ꝛ corrui corde ꝙ
sollicitudie. Et dixi in corde meo: In ḡtā
tribulatiōez deueni: ꝛ in ḳs fluct⁹ tristicie
in q̄ nūc sum: q̄ iocūdus erā ꝛ dilect⁹ i po- o
state mea. Nūc ꝺo reminiscor malox quę p
feci i hierlm: vnde et abstuli omnia spolia
aurea ꝛ argētea ḡ erant in ea: ꝛ misi auser
re habitātes iudeam sine causa. Cognoui
ergo qz ꝓpterea iuenerūt me mala ista: ꝛ
ecce pereo tristicia magna in terra aliena.
Et vocauit philippū vnū de amicis suis: q
et ꝓposuit eum super vniuersum regnū
suum: et dedit ei diadema et stolam suam r
et ānulum vt adduceret antiochum filiū
suum ꝛ nutrieret eū vt regnaret. Et mor- s
tuus ē illic antiochus rex anno cētesimo
quadragesimo nono. Et cognouit lysias t u
quoniā mortu⁹ est rex: ꝛ cōstituit regnare

Et bi

a Et rex antioch⁹. Describit. La. VI
victorijs iude ꝛpe antiochi epipha-
nis. ḃ ic ꝓsit describit cōflict⁹ inde
ꝛpe filij sui antiochi eupatoris. Et qz cor-
ruptio vni⁹ est generatio alteri⁹. ideo ꝓmo
ponit mores antiochi illustris. scḋo subsli-
tutio filij eius antiochi eupatoris. ibi: Et
cognouit lysias. Circa ꝓmū ꝓmo ponitur
fine mortis occasio q̄ fuit duplex: vna quia
fuit turpiter repulsus a ḡdam ciuitate ꝓ-
dis valde opulēta quā ḡrebat subito deḋ-
dari: ꝛ hoc est qꝺ ꝺr: ḃ Et audiuit cē ci-
uitatē elimaidē. hoc audiuit ab exploato
ribus q̄s miserat ad inquirendū de ciuita
tibus in ḳbus posset accipe diuitias ꝛ pe-
cunias multas. nā ad ḃ inerat in ꝓside: vt
dictū est supra. iij. ca. c Et illic. fuerunt
velamina aurea: ad decorē templi diuitijs
pleni. ḋ Et lorice ꝛ scuta ꝛc. ad memo-
riā suaꝫ victoriaꝝ. e Et ḡrebat capere ci-
uitatē dolose. f Et nō potuit. qz ciuib⁹
reuelatus fuit eius dolus. g Et abijt cū
tristicia magna. q fuit occasio sue mortis.
Prima nā ipsius tristi⁹ exiccat ossa. Prouꝫ.
xv. Sēsa sue mort⁹ occasio fuit tristicia su-
per ꝓdictā veniēs de andira debellatione
principū suoꝝ in iudea ꝛ ꝓsperitate iudeo
rū: ꝛ hoc est qꝺ dicit: b Et venit q̄ nun-
ciaret ei i ꝓside: qz fugata sunt castra ꝛc. ꝛ
ptz ḷra vsq; ibi: c Et qz diruerūt abomi
nationē. i. idolū Iouis qꝺ edificauerat an-
tiochus sup altare ꝺñi: vt supra ca. j.
k Et sanctificatiōez. i. templū. l Et beth-
surā ciuitatē suā. vt cēt eis i fortalicium ꝙ
impulsus gētium. m Et audiuit rex ser-
mones istos expauit. qz debellat⁹ fuerat i
elimaide ꝛ principes sui in terra iude.
n Et arbitrat⁹ ē se mori. ꝺ ēsperās de infir
mitate sanari. Cetera patent vsq; ibi:
o Et dilectus in ꝓtre mea. ḷs ḃ erat a fa-
millibus suis: sed erat odiosus gentibus
alijs ꝓpr̄ fugbiā ꝛ malicia suam. p Nūc
ꝺo reminisco: ꝛc. pena debita docente cul
pam. q Et ꝓposuit ꝛc. videns iminere
de ꝓpinquo suus interitū. r Et dedit ei
diadema et ꝛc. i. insignia regalia ad insig-
niendū filiū suū. s Et mortu⁹ est ꝛc. cē
pit autē regnare anno. cxxxvij. vt supra. j.
ca. primus ḥ annus ꝛ ultimus fuerūt im-
perfecti: et anno. vij. regni sui cepit filios
isrl grauiter affligere. ꝛ āno. ix. posuit ido-
lum sup altare. vt ptz ex predictis. ē. j. ca.
t Et cognouit. Describit morte antiochi.
hic consequenter describit substitutio filij
sui: q̄ ꝓmo sublimat in regnū. scḋo ꝓnun-
cat contra dei populū. ibi: Et bi qui erāt.
Circa primū dicit dicit: Et cognouit lysi-
as. quē reliquerat antiochus ad custodiā
regni ꝛ nutritionē filij sui: vt supra. iij. ca.
u Et mortu⁹ ē rex. ḃ cognouit ꝙ nūciū
ꝙuenierē philippū qui erat mortis instituē
rat mtrē filij sui. v Et ꝓstituit ꝛc. vt sic
ꝙuaret philippū officio tutoris ꝛ regni ne
gocijs in seipsum retorquendo.

Et bi q

Universidad de Sevilla
Biblioteca

Et bi qui erāt. Qui aūt sunt illi qui in arce cōcludebant israel in circuītu sācto-rum: et querebant eis mala semper ad firmamentum gēti-um: nisi hi qui in arce sup-bie se erigentes: vērā religi-onē i christicolis psequūt: quarū verbū dei suffocēt: et errorē atq; idolatriam in-stauret. ꝓtra q̄s iudas plia-ri disponit: qz tota intentio sācto-z doctoiū. ℔ disponere maxime satagit: vt errores expugnent: et errantes veri-tatis eminentia superētur. Sed hoc studio cōmoti qui-dam de gentilib⁹ vt sūt phi-losophi: quidā etiam ex im-pijs isral qui sunt heretici. p-uocant principatum istō mū-di i odium seruoz dei: qua-tinus hoc solatio adiuti im-pietatē suā facilius explere possint. Hīs legit. q̄ illi ad-euntes regem dixerunt ei: Quousq; nō facies iudiciū et vindicas frēs nros? Nos decreui-mus seruire pri tuo: et ambulare in pceptis eiꝰ: et obseq̄ edictis eiꝰ: et filij pli nri ppt̄ ℔ alienabant se a nob. Et q̄ cūq; iueniebāt ex nob interficiebāt: et hereditates nr̄e diripiebāt. Et nō ad nos tm̄ extendēt manū: ℔ et in oēs fines nr̄os.

Et iratus est. Congregat typus antiochus exercitum non solū a ꝓpriis sed etiam de extraneis: quia fa-ma psecutoīs non contenta est seditione inserta: sed etiam forinsecus seruis ebri-etatis mania excitat bella. In-stituunt pedites: ordinant equites: ꝓparant elephan-tes: vt nihil desit eoz crude-litati: sed quicquid cogita-re potest impietas totum ꝑ-parat atrocitas. Sed et figu-raliter sicut pedites et eq̄tes possint designare lictores et carnifices: ita et elephanti ꝓpter enormitatē corporū ac crudelitatē animoz pos-sūt designare fastū ꝓcipū. Quib⁹ bene cōuenit q̄ be-stijs ad exacerbandaz iram ostēderūt sanguinem vue et mori: qz i effusione sāguinis mart yrū exercitata est feritia psecutoīs. Et bñ dr q̄ astite-rūt singulis elephantis mil-le viri in loricis ꝛcatenatis et galee in capitibus eoꝝ: et equites ordinati vnicuiq; bestie: qz plures sunt qui fa-uent adulationi principum q̄z lorice cōcatenate sunt: ℔ ē doli prauoz ꝙ illoz iniqē ꝓpleri sunt: et galeā eneā ha-bēt i capitib⁹ suis cū ināgra-tis ornatiā circūdāt mētib⁹ suis: vbi etiā eq̄tes affūt ordinati: qz supbie clario ibi nō deerit: vbi cōmunis na-

(S turre q

Et bi q̄ erāt i arce ꝛcluserāt israli circuītu sācto-z. Et q̄rebāt eis mala sē-per ad firmamētū gētiū. Et cogita-uit iudas disperdere eos: et cōuoca-uit vniūsum ꝙlm vt obsidērēt eos. Et ꝙuenerūt simul et obsiderūt eos āno cētesimo q̄nq̄gesimo: et fecerūt balistas et machinas. Et exierūt q̄-dā ex eis q̄ obsidebāt: et adiūxerūt se ill' aliq̄ ipij ex isral: et abierunt ad re-gē et direxerūt: Quousq; nō facis iudiciū et vindicas frēs nros? Nos decreui-mus fuire pri tuo: et ambulare i ꝑce-ptis eiꝰ: et obseq̄ edictis eiꝰ: et filij pli nri ppt̄ ℔ alienabant se a nob. Et q̄ cūq; iueniebāt ex nob interficiebāt: et hereditates nr̄e diripiebāt. Et nō ad nos tm̄ extendēt manū: ℔ et in oēs fines nr̄os. Et ecce applicuerunt ho die ad arcē i bierm occupare eum et munitiōes i bethsura mūierūt: et nisi q̄ occurrerēt eos veloci⁹ maiora q̄ ℔ facie-rēt nec poterāt obtinere eos. Et irat⁹ est rex vt ℔ audiuit: et cōuocauit omēs amicos suos et pūcipes exercit⁹ sui: et eos q̄ sup eq̄tes erāt. Sz et ō fgnis alijs et insulis et ō maritimis venerūt ad eū exercit⁹ cōductū. Et erat nu-mer⁹ exercit⁹ eius centū milia pedi-tū et vigiti milia eq̄tū: et elephāti tri-gitaduo docti ad ꝓlīū: et venerūt p idumeā: et applicuerūt ad bethsurā: et pugnauerūt dies mltos: et fecerūt machinas: et exierūt et succēderūt eas igni: et pugnauerūt virilit̄. Et re-cessit iudas ab arce: et mouit castra ad bethzacharan ꝙ castra regis. Et surrexit rex añ lucē: et ꝓcitauit exerci-t⁹ i ipetū ꝙ viā bethzacharā: et cōpa-uerūt se exercit⁹ in ꝓlīū: et tubis ceci-nerūt. Et elephāti ostēderūt sāguinē vue: et mori ad acuēdos eos i ꝓlīū. Et diuiserunt bestias p legiones: et astiterūt singlis elephāti milleviri i loricis ꝛcatenati: et galee ereę i capiti-bus eoꝝ. Et ānq̄ eq̄tes ordiati: vnicuiq; bestie electi erāt. ℔ añ tps vbicūq; erat bestia ibi erāt: et q̄cūq; ibat: ibāt: et ñ discedebāt ab ea. Sz et turres ligneę sup eos firmę ꝓtegē-tes: sup singulas bestias: et sup eas machinę. Et sup singlas ꝑtutis viri trigitaduo q̄ pugnabāt desuper: et ius magister bestię. Et residuū eq̄-

Et bi. hic ꝓfiter rex nouus ℑ iudeos pro-uocat. et primo ostendit huius ꝓuocationis occasio. scdo ipa ꝓuocatio. ibi: Et iratus est rex. Occasio ℵo ꝓuocationis fuit accusatio iudeoꝝ erga ipsum de obsidione macedonū et ābusdam alijs: et hoc ē qz ō dr. Et bi q̄ erāt in arce: ad nocēdū iudeis: vt habet. ē. j. ca.

Cōclusērāt isrl et. i. sic eos arctauerunt q̄ nō poterāt libere exequi cultū diuinum.

Et cogitauit iudas disperdere eos: vt di-uinus cult⁹ libere posset exerceri. Et fe-cerūt balistas. ad iaciēdū spicula ꝓtra arcis ꝓpugnacula. Et machinas. ad destru-endū muros eiꝰ. Et exierūt q̄dā ex eis q̄ obsidebāt. occulte: et impiorum ex israel fauore. ideo subditur: Et adiunxerūt se illis et. Nos decreuimus seruire patri tuo et ambulare et. illi fuerunt ō illis qui inerāt ad antiochum epiphanem imperātes ab eo vt faceret iusticias gentium in hierusalez: vt supra. j. ca. Et filij populi nostri et. scz mathathias et filij eius et amici eius qui ꝑuaricatores legis obsidebunt vel occidebant.

Et non ad nos tm̄ extenderūt manū. infe-rendo nobis mala. Sed et in omnes fi-nes nostros. persequendo amicos et sectato-res legis. Et ecce applicuerūt hodie: id est isto tempore. Ad arcem in hierusa-lem. impugnando gētem tuam. Et mu-nitionem in bethsuram munierūt. contra te et regnum tuum. Et nisi preueneris eos velocius maiora ℑ hec facient. contra te.

Nec poteris obtinere eos. quoniam erant nimis fortificati. Et iratus ē rex vt hec audiuit. Hic cōsequenter ponitur ipsius regis ꝓuocatio: ex qua primo ponitur belli apparatus. secundo conflictus. ibi: Et venerunt. Circa primum dicitur: Et iratus ē rex vt hec audiuit: quia videbantur esse con-tra honorem sunm et bonum reipublice.

Et conuocauit omnes amicos suos. vt el assisterent. Et principes exercitus sui et eos qui super et. vt se ad bellū disponerēt.

Et elephanti triginta duo docti ad prelī-um. Dicit enim philosophus libro ō anima-libus q̄ elephas est animal maxime disciplī-nabile. Et venerunt per et. Hic conse-quenter ponitur belli congressus et primo in munitione. secūdo in campo. ibi: Et surrexit rex. Circa primū dicitur: Et venerunt p idu-meā: que terra erat iudeis aduersaria: vt ptz p ꝓdicta ānq̄ capitula. Et applicuerūt ad bethsuram. vbi erant iudei pro defensiōe loci. Et pugnauerūt dies multos. ꝓtra bethsuram. Et fecerūt machinas. ad de-struendum eam. Et exierunt. i. iudei qui erant in munitione obsessi. Et succēde-runt eas igni et pugnauerūt viriliter. reuertē-tes ad munitionem: et defendentes eam.

Et recessit iudas ab arce. vt succurreret iudeis in bethsura obsessis. Et surrexit rex añ lucē. Hic ꝓsequitur de bello in cāpo. Circa q̄ ꝓmo ponit belli ꝓparatio. scdo bel-li ꝓgressio. ibi: Et apropiauit. tertio populi liberatio. ibi: Et audiuit lysias. Circa ꝓmum dr: Et surrexit rex añ lucē: vt iret ad pugnan-dum ℑ iudā.

Et cōparauerūt se exercit⁹ in ꝓlīū. i. disposuerūt se ad pugnandum.

Et astiterūt singulis elephantis mille vi-ri. i. pedites. In loricis ꝛcatenatis. nā macule loricaꝝ iscē cōplectūt ad modum ca-tenaꝝ. Ibi ante tps vbicūq; et. eam ve-lociter ꝓcedēdo. Et q̄cūq; ibat ibāt. sub sequēdo. Et non discedebant ab ea. ne ab aduersarijs vulnerarēt bestia. Et tu-per eas ma. ad ꝓiciēdū iacula. Et int⁹ magister be. regēs gressus eius. Et re-siduū eq̄tatū et. scz a dextr' et sinistr' alatū.

Statuit

(S eoꝝ qui

Statuit in duas ptes tubis exercitus cōmouere. nā sonꝰ m-barū excitat ad audaciā. Et purgere. ad bellū. Cōsti-patos in legiōib⁹. i. ꝓiectos ne acies et legiōes rūpant ab aduer-sarijs. Et distincta ē pars exercit⁹ regis p mōtes excelsos: vt si iudas ꝙ paucos habet bellatores comparatiue fugeret: ad mōtes nō cuaderet. Et cōmouebā-tur. admiratiōeoꝝ q̄dā tremore. Omnes inha. terrā. i. illā vbi poterat rau-nit⁹ et cōmotio ꝓcipi. Et appropia-uit. hic ꝓfr ponit ꝓfict⁹: et ꝓmo in cam-po. scdo in forralicio. ibi: Castra aūt re-gis. Circa ꝓmū ꝓmo ponit ꝓfict⁹ in ge-nerali: et ꝓz. scdo in speciali. cum dicit: Et vidit eleazar. dicit Josephꝰ q̄ iste fuit frater inde. vñ et. ē. j. ca. ꝙrtus filiꝰ mathathie eleazarꝰ nolak: et est idē nomē q̄ eleazar. nola enī hebrea ad latinū tra-cta frequēter accipit hanc syllabā us i fine: vt iacob iacobus: saul saulus: et sic de mltis alijs. Sed cōtra ℑ videt: qz iste dr filiꝰ fauri. Sq̄dēo dictum Josephi potest dici q̄ hic ponit nomē matris: vt ē. ij. ca. nomē pātris: vel q̄ mathathias fuit binomius: et alio nole fauri dictus.

Quam de bestijs loricatam lozicis re-gis. per signa regia ibidem posita.

Et visum est ei q̄ in ea esset rex. in tur-re lignea super eam existente ꝓpter si-gna dicta: nō tamē erat ita.

Et vidit se. i. vitam suā corporalez.

Ut liberaret populū suū. bonū enī ꝓpium corporale. ꝓpter salutez boni cōmunis ē exponendū. ideo subditur: Et ac-quireret sibi nomē eternū. virtuose mori-endo. credebat ei. ꝓbabiliter q̄ si rex es-set mortuus: statim fugeret eius exerci-tus.

Et occidit eum. ꝓcutiens i ven-tre: vbi nō erat armatus.

Et videtes. scilicet iudas et eius exercitus.

Fugā-tutem regis. cui nō poterant resistere.

Diuerterūt se ab eis. cante recedēn-tes: vt possent templū ꝑsi q̄ erat in hie-rusalē seruare.

Castra aūt. Hic cō-sequēter ponit̄ bellū in forralicio: et ꝓ-mo ponit̄ de forralicio q̄ erat in hieru-salem: et patet: et interponitur de forrali-cio bethsure quod ꝓmo cepit rex anteq̄ iret in hierm. sō dicit:

Et fecit pa-cem et. ꝓ tale modū q̄ dimitterent fora-licium salutis sue ꝑsonis: et subditur ra-tio talis pacis ex parte iudeoꝝ. cum dr:

Quia nō erant eis ibi alimēta cōclu-sa. i. obsessis in bethsura: et subdit̄ cau-sa cū dr:

Quia sabbata erāt terre: id est annꝰ septimꝰ in q̄ terra nō colebat nec seminabat: vt habet Exeuit. xxv. Sz ꝓtra ℑ videt q̄ dr ibidē: Dabo vob̄ be-nedictionē meā ānno sexto et facier fructꝰ triū annoꝝ. ꝓpter q̄ nō videt q̄ annus septimꝰ faceret aliquē defectū cibi: ℑ ma-gis abundātiā. Dicēdū q̄ illud dei būfi-ciū fuit añ captiuitatē babylonicaz: in q̄ cessauerūt alīq̄ dei būficia. nō enī postea legūt habuisse iudei arcā. testamēt: nec ꝓpitiatoriū: nec rūsa i rōnali sūmi sacer-dot⁹: nec vnctionē regū et pōtificū: et hoc etiā ꝓfitent iudei moderni: et hr in libro hebraico nole ꝯhendere hieroslymita-no. Et idēvidet fuisse de vnplicatoe fru-ctuū ānno. vj. Et ꝓfr recurrit ad obsidio-nē forralicij hierosolymitā. cū dr:

Et ꝙuer. scilicet tēpli.

Dies mltos. qz loc⁹ erat fortis et munit⁹ ꝓpter q̄ ñ poterat cito expugnari.

Et statuit et. ad defensores sagittandū.

Et machinas. ad muros ꝓcutiendū.

Et ignis iacula. i. instrumēta ad ignē grecū iaciendū.

Et tormēta et. i. petra-rias et mangonnellos.

Et scorpios: id est instrumenta ad mittendum sagittas venenatas.

eorum q̄ facti cten⁹ in eccl̄a nr̄ fidei cōstantia pseuerabāt in illa: dispergunt ꝓpter timorē penarū: iuxta illud qđ dōs in euāgelio ꝓdixit nouissimis temp⁹ibus futuris. Erit enī inquit pressura magna sup terrā & ira pplo huic: & cadēt in ore gladij: & captiui ducent in omnes gentes: & bierūm calcabit a gentibus donec impleātur tempora nationum: et nisi breuiati fuissent dies illi: nō fieret salua oīs caro: sed ꝓpter electos breuiabunt dies illi. a Et audiuit lysias &c. Quid Josephus hinc referet nō indignus videt hunc operi iuisse cr̄ennes grauis debet videri lectoribus diuersarū historiarū inuicē confer̄unt narrationes: qz alter utrū se inuicē euidenter ad explanandā rei certitudinē bñ dicere retinere ꝙtat̄. Narrat autē Josephus ꝙ modo: Lysias nō dux & rex antiochus cū philippus a pside veniens nunciatū est eis cōmēdatum sibi ꝓsumpsisse imperiū: & rempublicā antiochi sibi velle defendere: ꝓtermittentes obsidionē ire aduersum philippum decreuerūt: qđ consiliū nequaq̄ manifestū ceteris ducib⁹ facere voluerunt. Sed iussit rex lysiam ducib⁹ dicere diuturnam obsessionem nihil eis posse ꝓficere: quoniā & locū aduersarioꝝ constaret esse munitum: & sibi vicinaliū necessitas irrogetur & expediret pacem facere cū iudeis: cosq̄ relinquere propꝫ̄s vti cerimoniis: vnde hactenus a nobis prohibiti existere videntur aduersi. Hec dicens de philippi tyrannide tacendū esse decreuit: ne exercitus sui dubia corda perciperet. Hec lysia dicente exercitui & ducibus sententia placuit. Tunc mittēs rex ad iudam pacem promisit obsessis: et patribus legibus eos viuere pollicēt. Ibi vero suscipientes verba & confirmat̄ sacramētis & fide exierunt a templo. Intrans vero antiochus et inspiciēs munitum locum: impudēter sacramēta trāsgressus est: iussitq̄ oēs exercitū circuitu stantē deponere muros vsq̄ ad solum. Post hec reuersus est antiochiam: ducens secū oniam principez sacerdotum qui & menelaus dicebat. Nam lysias persuasit regem menelaū occidere: si vellet pacatos esse iudeos dicens: hunc fuisse initiū malorū q̄ fecit patrem suum cogere iudeos religionem patriam relinquere. Mittēs ergo rex menelaū ad ciuitatē syrie ciuitatē interfecit eū post decimū annū principatus sacerdotij eius: & vt ipe principatuz habuit: impulit indeos trāsgredi leges. Princeps vero ozdinatus est post menelai interitum. alchimus qui & ioakim vocatus est. Rex autem antiochus inueniens reb⁹ imperantē philippum debellabat eum: quē sub sua facies potestate occidit. Filius autem principis sacerdot̄ onie de quo prediximus adhuc puerulus defuncto patre relictus est: videnſq̄ q̄ & auunculū suum menelaū rex interfecisset: & principatum sacerdotij alchimo dedisset: & nō existenti de genere sacerdotū: sed a lysia flexus vt transponeret honorē ab ea familia: ad aliam domū fugit ad ptolemeū regem egyptū: & honorem meruit ab ipso et cleopatra vxore eius: locūq̄ petit in regione eliopolitana: vbi simile hierosolymoꝝ edificaret tēplum. Ex autem antiochus fedus pepigit cum israelitis: & iurauit illis & principes eius: nec tamē iuramentū seruauit: sed rupit iusturandū & violauit pactū: significat q̄ cū hereticis & infidelibus nullo modo firma erit pactio federis: qz nequaq̄ apud eos fixa est observatio iuris. Unde nullo mō cū vitijs & vitioꝝ auctore feriendū est fedus: licet pacē ꝓmittant et ꝓsperitatē simulēt: sed oī tpe instant ꝓtra eos dimicandū cum sciuo fidei & armis insticle. Tūc aūt cessandū a ꝓlio qū hostis antioch⁹ nō scuit in mūdo: ꝑ demersus retrudit in inferno.

runt autē & ipi machinas aduersus machinas eoꝝ: & pugnauerunt dies multos. Esce autē non a erāt in ciuitate: eo q̄ septim⁹ ān⁹ esset: & qui remāserāt in iudea de gentibus ꝓsumpserāt reliq̄as eorū q̄ repositę fuerāt. Et remanserunt in sanctis viri pauci: qui obtinuerat eos fames: & dispsi sunt vnusq̄sq; in locū suū. Et audiuit b lysias q̄ philippus quē ꝓstituerat rex antiochus cū adhuc viueret vt nutriret antiochū filiū suuz: & regnaret reipsus est a pside & media: & exercit⁹ q̄ abierat cū ipo: et quia q̄rit suscipe regni negocia. Et festinauit ire: & dicere ad regē & duces exercit⁹: Deficim⁹ quotidie & esca nobis modica ē: & loc⁹ quē obsidem⁹ ē munit⁹: & incūbit nobis ozdinare de regno. Nunc itaq̄ dem⁹ dextras hoib⁹ istis: & faciamus cū illis pacē: & cū omni gente eoꝝ: & constituam⁹ illis vt ābulēt in legitis suis sicut ꝓius. Propter enī legitima ipsoꝝ quę despeximus irati sunt: & fecerunt oia hec. Et placuit sermo in ospectu regis & principum: & misit ad eos pacē facere: & recepefit illā: & iurauit illis rex & pricipes: & exierūt de munitioe. Et intrauit rex montē sion: & vidit munitioez loci: & rupit citꝰ iuramentū qđ iurauit & mādauit destruere murū i gyro. Et discessit festināter & rediit antiochiā: & inuēit philippū ciuitati & pugnauit ad ipsus eū: et occupauit ciuitatē.

a Esce aūt nō erāt in ciuitate &c. Ꝫ subdit ad ostendū q̄ nō poterāt diu tenere fortaliciū. b Et audiuit. Hic ꝑ ponit liberatio pplī ex būficio dei: qz facit cū tēptatiōe ꝓuentū: & ō misit rumores lysie p qs fuit cōpulsus solutionē obsidiōis ꝓcurare: & ꝑ qđ dr: Et audiuit lysias q̄ philipp⁹ &c. ad qđ sollicitatur cōgratio lysie a familiaritate regis et regni negocijs qđ formidabat: id dissolucre obsidionē ꝓurabat diuitijs: c Deficim⁹ ḡtidie. nā aliqui interficiebant & alij infirmabant: nē soler accidere in obsidione. d Et esca &c. ita q̄ non poterim⁹ diu tenere obsidionē. e Et loc⁹ &c. l. hoc bus armis & cibis: ꝫ dicebat ad būduz intentū: tū erat falsuz sic ꝓmittit pte ꝓcedenti vbi dr: Et remāserūt in locis viri pauci: qbus obtinuerat eos fames.

f Et incūbit &c. q. d. maiora negocia nos vrget ad dimittēdū hāc obsidionē. ō cōcludit: g Nūc itaq̄ &c. modus enī bonus faciendi pacē ad inuicē erat dare mutuo dexteras man⁹. ceterā patēt vsq̄ ibi: b Et vidit munitionē loci. i. fortitudinē. i Et rupit &c. destructo locū ne ī iudei rebellarent ꝫrent ibi recursum. Ca. VI

Moraliter.

a Et rex antioch⁹ &c. Per ipm significat diabol⁹ vt dictuz est. Ꝫ. & sic iste conat⁹ fuit spoliare ciuitatē & rēpluz diuitijs tpalib⁹ & localibus ꝓciosis: sic diabol⁹ conat spoliare eccl̄am & pplm xp̄ianū virtutibus diuitijs & spūalibus donis: & sicut ciuib⁹ relictis diabol⁹ antioch⁹ fuit turpit repulsus: sic diabolus ꝓfusibilit repellit: qđ sibi virtuti resistit. Jaco. iij. Resistite diabolo & fugiet a vob. m Et factū est vt au. &c. Diabol⁹ enī valde tristat̄ de ꝓsperitate bonoꝝ & de ꝓfusione satellitū suoꝝ: & ḡuis sit immortalitū dici ꝑt mori ī antiocho cui⁹ mors hic describit sicut xp̄s post resurrectionē immortal facē ḡtū ad naturā hūanaz dixit se iterꝫ crucifigēduz in petro. Et sic illi q̄ sūt mēbra diaboli vt raptores: vsurarij qđ mortuuꝫ faciūt testamētū antiochi: q̄ montēs de rapinis nihil restituit: ꝑ de coronatione filij sui diligenter ordinauit: & ipse isti nō cogitāt de restitutionib⁹ faciēdis: ꝑ solū de filiab⁹ & filijs ꝓuonēdis. n Et cog. lysias &c. Per istū q̄ ex ambitione & iudia coronauit antiochū. l. vt post regē ēt sup regni negocia: & sic ipe ꝓuaret philippū cui victa coronatio fuerat cōmissa: significat q̄libet inuid⁹ & ambitiosus. Et sicut iste lysias erꝫ ꝑ facto fuit occisus cū antiocho vt dr ca. sequenti. sic iste sto vel iudicio filia factenus⁹ frequēt ꝓtingit filia pati. a Et bi q̄ erāt in ar. ꝓclu. ipse &c. l. ab accessu ad tēplū: & ō p istos significant mali ꝓlati: q̄ licet sint in arce dignitatis ecclesticez tū impediūt aliqū ppm catholicū ab accessu ad eccl̄iam p excōicationes & interdicta irrōnabilr fulminata: & sicut iudas cōmisit ꝓditū ꝓtra illos: ipse summ⁹ pontifex reprimere debz istos. b Et adiunxerunt se illis alij ex iniqs ipse. q̄ istos significant apostatā a fide vl a religiōe seu a societate ciuitat⁹ vel regni: et ifugiūt se cū aduersarijs istaꝝ cōmunitatū vt possint eis inferre mal⁹: qz nulla pest⁹ ḡuior ad nocēdū ḡs familiar⁹ inimicus. b Et irat⁹ est rex vt an. &c. p regē istum paterni sceler⁹ imitatorē significat diabol⁹: ipse &c. p prem q̄ tristatur de ꝓsperitate bonoꝝ. ō ꝓcitat ꝫ eos exercitū fortē & magnū. i. peditū & equitū & elephantoꝝ. p pedites significant boles mali: & hereticī laicī. p equites vero litterati: qz ꝑt pl⁹ nocere. p elephātes significant spūs maligni q̄ plus nocere ꝑt q̄ homies mali. Sequit infra: d Et distincta &c. p exercit⁹ regis. nā aliq̄ ibāt p montes p qs significant superbi inducētes ad malum p terrores: & alij ibāt p loca būllia: p qs significant subdoli inducentes ad malum

Anno centesimo lj. exiuit demetrius seleuci filius ab vrbe roma: et ascēdit cū paucis viris ī ciuitatē maritimaz: & regnauit illic &c. Ex hāc aūt demetrio pompeius trogus in sua historia ita narrat dicens: Cū antioch⁹ recederet relicto puero adhuc filio: cui tutores a pplo dati essent: patruus ei⁹ demetrius ꝙ obsessus rome erat: cognita morte frīs antiochi senatū adijt obsidē se vino venisse frē ꝙ mozmo: cui⁹ obsessus sit ignozare. Dimitti ergo se ad regnū petendū equū cē: qđ iure ꝓgenitū maiori cesserit fratri: nūc sibi ꝙ pupillum nunc astute debat etate deberi. Cū se nō dimitti animaduerteret a senatu tacito iudicio rursus apud pupillū ḡs apō cū regnū futurū arbitrante specie venādi ab vrbe ꝓfect⁹ tacit⁹ cū fuge comitib⁹ nauē ascēdit delatus in syriā: sedo fauore omniū accipit: regnūq̄ ei occiso pupillo a tutorib⁹ tradit. h Et venerūt &c. Quid p demetriuz regem nisi ꝓncipes gētiū ꝙ persecutionē mouēt cōtra eccl̄iam xp̄i designātur. Qđ bñ notis interpretatio ita explanat. Interptat ei vehemēt inuectens sue nimiū ꝓsequens. Ad būc ḡ ꝓncipē venīt viri iniq̄ & impij ex isr̄l: & alchim⁹ dux eoꝝ: tenm illi q̄ post fidē xp̄i ꝓceptiz ad apostasiā redierūt: religionē xp̄ianam blasphemant: & ecclastico detrahūt culmi q̄ rū duces sunt hereticī: q̄ ꝑ ambitionē sub limitat⁹ volūt ab oib⁹ magni videri. Sz ꝓditōe huiusmodi suscepta demetri⁹ tyrannice bachides q̄ dam trās flumē in regno vr alchimū ipius ꝓstituat ī sacerdotiū & vltionē faciat ī filios isr̄l: cū p paganos q̄libet apud seculuz potētes: q̄ necdū mercuerūt xp̄i baptisma te tingit: & ī nūero fidelium cōputari here-

malū p ꝓmissa & falsas deceptiones. b Et vidit eleazar. p istū q̄ mori voluit vt malos deuincere ꝓ fortiores martyres q̄ mortēdo tyrannos deuicerūt. vñ dicit beat⁹ Vincent⁹ daciano. Alteriꝰ mihi prestas gloriā cū acerbiorā & exāistoria rōmēta tecū fuerint ꝓpata. Et etiā dacian⁹ ꝓfessus fuit se victū dicēs: Et q̄d huic amplius faciem⁹ q̄ in oīb⁹ ḡcinqz fecim⁹ victi sum⁹. p Et videtes vir. re. &c. p ꝫ significant prudent fugientes a seculo: vbi nō ꝑt resistere diaboli tēptatiōib⁹ vt in claustro saluent̄ aduiti bonoꝝ ꝓsilijs & oronib⁹. y Et ꝙerit ca. ad lo. sanc. &c. qz nō sufficit diabolo subiugere sibi simplices laicos ꝫ inuadit etiā clericos & religiosos. a Et statuit illic bali. &c. i. olim tentationū modos & genera. Sequit: Fecerūt aūt & ipi machinas &c. nam clerici & religiosi debēt esse magis sollicīti se munire ꝫ malicias inimici.

A Anno ctesimo. Post ꝫ deleri &c. Ca. VII

a Ptmo est ꝓfectus iude tp̄e antiochi eupatoris. hic ꝑ describit⁹ ei⁹ ꝓfect⁹ tpe demetrij filij alterī⁹ fratris. i. seleuci: & diuidit in duas ptes: qz primo describit ipi⁹ inde pugna. ſcdo cū rōmanis amicitia ꝓtracta. vij. ca. Prima ī tres. nā ꝓmo circa demetriū oñdit adeptio regni. ſcdo occasio belli. ibi: Et venerūt ad eū. tertio ꝓgressio ꝓelij. ibi: Et elegit rex. Circa ꝓmū dr: Anno. cl. i. scz regni grecoꝝ. b Exiit demetrij &c. videns enī se prinatū regno ꝑtis sui per patrū suū antiochū epiphanē: abiit rōmā ad ꝙnerendū de eo: qz ipe vinēre nihil ꝓfecit: ꝓpter qđ ipe mozmo redijt ad obtinēdū regnū ꝓtra cognatū suū: maxime qz tūc regnū erat quodāmodo diuisum p lysiā & philippū: eo q̄ libet volebat esse tutoz antiochi eupatoris & agere negocia regni: vt ꝓz ex ꝓdictis.

c Et ascēdit cū pau. vi. in civi. maritimā. i. tyrum: vt dicit Josephus. d Et regnauit illic. qz milti venerūt ad eū recipientes ipm tanqz regem & dñm. tum qz regnū sibi debebat ex successione paterna. tum ꝓpter diuisionē ꝓdictā. e Et factū est vt ingressus ē domū regni. i. palatiū antiochie q̄ erat metropolis. f Cōprehēdit exercitus antiochi & lysiā. in demetrij fauore. g Et venerūt. Hic ꝑ ponit occasio belli q̄ fuit accusatio iude & amicoꝝ suoꝝ p iniqs de isr̄l: & ꝓz lia. h Et elegit rex. Hic ꝑ describit⁹ ꝓgressio bellit: & ꝓmo ꝓtra alchimū sacerdotē. ſcdo ꝓtra nichanorem. ibi: Audiit aūt alchim⁹. Prima ī duas: qz primo describit⁹ bachidis & alchimi dolus. ſcdo iude conflictus. ibi: Et vidit in das. Ꝓdia adhuc in duas: qz primo describit⁹ ꝓceptio dolī. ſcdo deceptio populi. ibi: Et conuenerūt ad alchimū. Circa primū dicit: Et elegit rex ex amicis suis bachidem q̄ dominabat̄ trans flumen. erat enim a rege cōstituꝰ ad illius terre custodiam. i Sed & alchimū impiū cōstituit in sacerdotium. i. cōstituit eū summū sacerdotez: cum tamen non esset de genere sacerdotali: vt dicunt aliqui. alij vero dicūt q̄ erat sicut. J. dicitur de eo: Homo de semine aaron venit &c. tamen nō erat de linea summoꝝ pontificum ab eleazar descendentiū. k Et locuti sunt ad iudam et ad frēs eius verbis pacificis in dolo: dicentes q̄ venerant ꝓpter bonū statum terre: vt possent iudā et fratres eius occidere ꝙ dolose: sed eoꝝ dolus non habuit effectū. l Et conuenerunt. Hic ꝓsequēter subditur deceptio populi. m Cōgregatio scribarum. quantū ad legisperitos. n Et ꝓmi assidei. i. quasi assidue assistētes diuino cultui: et hoc ꝑ deceptionē alchimi. cui⁹ ratio subditur cū dicitur: o Homo sacerdos de semine aaron: veniens decipiet nos: nō tamē de familia summi sacerdotis. Sed multos vero nec de semine aaron erat: licet isti crederēt in hoc decepti: sed primum videt̄ verius: quia magis est consonum textui in hoc loco: & etiaz. ij. libro. xiij. ca. Cetera patent vsq̄ ibi: p Sepaginta viros. notabiles in populo in fama et virtute. ideo subditur: q Secūm verbum quod scriptum est: ꝓs. lxxviij. r Carnes sanctorum tuorum & sanguinez ipoꝝ &c. s Non est in eis veritas. in verbo. t Et iudicium in facto. & subdit causa: v Trāsgressi sunt enī &c. eos occidēdo qđ⁹ iurauerāt pacē. x Et misit. holes armatos. y Et cōphēdit multos &c. ꝓpter infidelitatē quā in eis viderāt.

ticis fact⁹ sui ꝓbet ⁊mini/
culū:⁊ ver⁹ ꝓfessorib⁹ xpi
to⁊mēto⁊ igerit cruciatū.
Sz iz tales ꝑsone iude et
frib⁹ ei⁹ verb⁹ pacificis lo
ḡnt in dolo:no tū intēdūt
fmoib⁹ eoꝝ:q; nullo mō
ꝓsentiūt ꝓfidie ceꝛtam.

Et vidit iu. Quid ē q
iudas ꝑsonē i ꝑuaricato
ꝛib⁹ faciē nisi q; redēptoꝛ
nr vindicet electos suos:
nec q̄cq̄ suoꝝ i vacuum
pire ꝑmittit. Sz ꝑ uobus
modis vindictā i his que
merent exercet. Alios ei
de fōte magne pietat⁹ sue:
ad sui error⁹ ꝓniam ꝓuo/
cans:facit eos ⁊ā ipōs se
metipōs exurgere:vt pu/
niāt lamētis q̄b⁹ ꝓanis cō
missis egerūt. Alios vero
iusto iudicio post ꝑpetra/
ta scelera incoꝛrectos i du
ricia sua ꝓsequi ꝑmittit:vt eis postmodū dignis
impēdat penis: q̄b⁹ opib⁹
mereruntiniꝰ. b Et
mi. rex ⁊. Per nichanoꝛē
istū quē i alio loco ꝓpos/
tum elephātoꝝ fuisse legi
m⁹:falsos aplos siue pseu
do ꝓphas q; ex iudeis sup
die sue functiōi intēdētes
ad ecclias gētiū venichāt:
possum⁹ ireligere. Idq; si
mulatiōnē i ecclia xpi er
roꝛē introducere molientes:
fingebāt se eē pacificos:ꝺ
vt i fine appebat hostes se
uissimi: De q̄b⁹ Job. aplis
in apocal. sua scribēs ait:

Apo.2.c Qui dicūt se iudeos eē et
nō sūt:ꝺ sūt synagoga sa/
2.Cor.11.c thane. Quos mgr gētiū i
epla sua pseudo aplos no
mīat oparios subditos:q;
trāsfigurāt i aplos xpi lic
ꝺ mitrum:eū ipe sathanas
trāsfiguret se ipm angelum
luc⁹:vñ nō magnū ē si mi
nistri ei⁹ trāsfigurent ve/
lut mīstri iusticie: q̄z finis
erit fm opa ipoꝝ. Ui q; ve
lut nichanoꝛ extēdētes ma
nū ꝛra tēplū ꝺñi blasphe
mant:q; porcīe xpi q̄ est
in eccliā velut min⁹ vali/
de ꝛerogāt dicētes frib⁹ ⁊
Act. 13.a qz nisi circūcidami ⁊ mo
rē moysi nō poteī⁹ salua/
ri. Sic ei in actib⁹ aplorū
eos docuisse legit. Sz vi
ctoria p iudā nrm ⁊ socios
ei⁹ adepta caput blasphe/
mū hui⁹ erroꝛi fili⁹ nicha
noꝛ e ⁊ dextra prauē actio/
nis abscidit:ne vltra ma
ieſtati ꝺñe linguā tal⁹ blas/
phemie irrogēt. Dicit enī
Eph.2.b nob⁹ ꝓbaul⁹ aplus:Gratia
est⁹ saluati p fidē:⁊ hoc ex
vobis. Donū ei⁹ dei est nō
ex opib⁹:vt ne q̄s gloriet.
Ipsius enī sum⁹ factura i
christo iesu in optibus bo/
nis que ꝓparauit deus:
vt in illis ambulemus.

Et elegit

ex eis q̄ a se refugerāt:⁊ q̄sdā de p̄ꝺo macta/
uit ⁊ in puteū magnū ꝓiecit. Et cōmisit regi a
onē alchimo:⁊ reliquit cū eo auxiliū in adiu b
toriū ipi. Et abiit bachides ad regē. Et satis c
agebat alchim⁹ ꝑ ꝓncipatu sacerdotij sui. Et d
ꝓcueuerūt ad eū oēs qui ꝑturbabāt p̄ꝺm suū:
⁊ obtinuerūt terrā iuda:⁊ fecerūt plagā ma/
gnā in isrl. Et vidit iudas oīa mala q̄ fecit al e
chim⁹:⁊q; cū eo erant filij isrl multo plus q̄ f
gētes. Et exiit in oēs fines iudee i circuitu:et g
fecit vindictā in viros desertoꝛes:⁊ cessaue/ h
runt vltra exire i regionē. Vidit aūt alchim⁹ i
q̄ ꝑualuit iudas ⁊ qui cū eo erāt:⁊ cognouit k
qz nō pōt sustinere eos:⁊ regressus est ad re/
gē:⁊ accusauit eos multa criminib⁹ ⁊ Et misit l
rex nichanoꝛē vnuꝝ ex ꝓncipib⁹ suis nobilio m
ribus:q; erat inimicissimus exercēs ꝓtra israel:
⁊ mādauit ei cuertere p̄ꝺm. Et vēit nichanoꝛ
in hierl̄m cum exercitu magno:⁊ misit ad iu/
dā ⁊ ad frēs ei⁹ cū dolo ꝛbis pacificis dicēs:
Nō sit pugna inter me ⁊ vos. Eleniā cū virl̄
paucis vt videā facies vras cum pace. Et ve
nit ad iudā:et salutauerūt se inicē pacifice:⁊ p
hostes parati erāt rape iudā. Et inotuit ꝺmo
iude q̄m cū dolo venerat ad eū:⁊ ꝓterrit⁹ est r
ab eo:⁊ ampli⁹ noluit videre faciē ei⁹. Et co/ s
gnouit nichanoꝛ: q̄m denudatū ē ꝓsiliū ei⁹:
⁊ exiuit obuiā iude in pugnā iuxta caphar/
salama. Et ceciderūt de nichanoꝛis exercitu
fere quinq; milia viri:⁊ fugerūt in ciuitatez t
dauid. Et p⁹ hec ꝛba ascēdit nichanoꝛ i mō/
tē sion:⁊ exierūt de sacerdotib⁹ ꝓsili salutare u
eū i pace:⁊ ꝺmōstrare ei holocaustomata q̄ v
offerebāt ꝑ rege. Et irridēs ꝑsp̄euit eos:et w
polluit ⁊ locut⁹ est ſupbe:⁊ iurauit cū ira di x
cens: Nisi tradit⁹ fuerit iudas ⁊ exercit⁹ ei⁹ i y
manus meas:ꝓtinuo cū regressus fuero i pa z
ce succēdā ꝺmū istā. Et exiit cū ira magna: a
et intrauerunt sacerdotes ⁊ steterūt ante fa/ b
ciem altaris tēpli ⁊ flentes dixerūt: Tu elegi c
sti ꝺmū istā ꝺñe ad inuocandū nomē tuum
in ea:vt esset ꝺm⁹ oratiōis ⁊ obsecrationis d
ꝓ̄lo tuo. Fac vindictā in hoīe isto ⁊ exercitu
eius ⁊ cadāt gladio. Memento blasphemiaꝝ
eoꝝ:⁊ ne dederis eis vt ꝑmaneāt. Et exiit e
nichanoꝛ ab hierl̄m ⁊ castra applicuit ad be
thoꝛon:⁊ occurrit illi exercit⁹ syrie. Et iudas f
applicuit in adarsa cū tribus milibus viris.
Et oꝛauit iudas ⁊ dixit: Qui missi erant a re s
ge sennacherib ꝺomine:q; blasphemauerāt
te:exiit angelus ⁊ ꝑcussit ex eis centuz octo/ h
ginta q̄nq; milia: sic cētere exercitū istum in
conspectu nostro hodie:⁊ scient ceteri q; ma
le locutus est sup sancta tua:⁊ iudica illū fm
maliciam illius. Et cōmiserūt exercitus p̄e/ i
lium tertiadecima die mensis adar:⁊ ꝓtrita

a Et cōmisit regionem iudee.
b Alchimo. regēdā. c Et reli
qt eū eo auxiliū. i. viros bellatoꝛes.
d Et satis agebat alchim⁹. i. ꝑ̄tū
poterat nitebat. e Pro ꝓncipa
tu sacerdotij sui. i. firmādo ⁊ ampli
ando. f Et ꝓcuerūt ⁊. impel
lēdo eos ad gētilē ritū. g Et se
cerūt plagā magnaz ⁊. i. in illis q̄
erāt obseruatoꝛes leg⁹. h Et vi
dit iudas. Dic ꝑ̄ter describit inde
ꝑsticē ad extirpādū bachidis ⁊ al
chimi dolū. cum ꝺñ. Et vidit iudas
⁊. oculo cōpassiōis ⁊ doloris.
i Multo pl⁹ q̄ gētes. Nā aposta
te legis sunt gētilib⁹ nequiores.
k Et exiit ⁊. vt oēs malos extir/
paret. l Et fecit vindictā in vi
ros desertoꝛes. i. apostatas legis.
m Et cessa. vi. exi. in regionē. i. in
dee de fortalicio q̄b⁹ obtinebant in ↑Dā.14.b
hierl̄m. n Vidit aūt alchim⁹. ꝺ
ꝑ̄ter describit bellū iude ꝓtra nicha
noꝛē. ⁊ ꝺmo pōit nichanoꝛis et al
chimi dolus. scḋo ꝑticē. ibi: Et co
gnouit nichanoꝛ. Circa ꝺmū ꝺmitt
nicē dolus alchimi accusando iudā
⁊ frēs ei⁹. cū ꝺñ. o Et accu. eos
mul. crimib⁹. false tā ⁊ iniuste. scḋo
pōit dolus nichanoꝛis intēt⁹ cage
iudā dolose:⁊ ꝓ̄z ifa vsq; ibi:
p Et salutauerūt ⁊ᷣ. veracē ex pte
iudeoꝝ ex pte nichanoꝛis dolose. ibi
subdit: q Et hōstes ⁊ᷣ. dum tā
bſent tps aptū ⁊ hoꝛa. r Et cō.
cessit ab eo. caute recedēdo. s Et
cognouit. ℞ ꝺñ pōit ꝑticē nicha
noꝛis ℨ iudā:⁊ diuidit i duas ꝑtes
fm duplicē cōflictū. scḋa ponit ibi:
Et exiit nichanoꝛ. In ꝓmo vero cō
flictu nichanoꝛ ꝺbellat⁹ fugit:⁊ ꝓ̄z
ifa vsq; ibi: t Et fugerūt ⁊ᷣ. in
qua erāt gētiles aduersarij iudeoꝝ
Et post hec ꝛba. i. facta:
sicut. ij. Reg⁹. i. ꝺñ: Ds est ꝛbū q̄b⁹
factū est. v Ascēdit nichanoꝛ ⁊ᷣ.
id est ad locū tempti q̄b⁹ erat i altio/
ri parte mont⁹ ꝙ turris dauid.
w Et cetera ⁊ᷣ. q; ꝛepsentabat p/
fōlā regis. x Et de. ei holocau
stomata ⁊ᷣ. orandū est ꝑ ꝓgtib⁹:⁊
nō solū ꝑ bonis:sed etiā ꝑ malis:⁊
vt de⁹ cōuertat eos ad se. nā ex eis
dependet cōmune bonū. a Et
ir. spr. eos ⁊ᷣ. eoꝝ salutationē non
recipiēs. b Et polluit. i. eoꝝ fa
cīficia polluta reputauit. cetera pa
tēt vsq; ibi: c Et cēt do. oōnil.
q̄ fit ꝛbis simplicib⁹. d Et obse
cratiōis. q̄ fit ꝑ inuocatiōes alicui⁹
rei sacre. vt cū ꝺñ: Per passionē tu
am libera nos ꝺñe vel aliq̄ sile.
e Et exiit. ℞ ꝺñ ponit scḋs cōflī
ctus i q̄ nichanoꝛ iterfect⁹ fuit. sic q̄
ꝺñ: Exiit nichanoꝛ ab hierl̄m ⁊ᷣ. ad pu
gnādū ℨ iudā. f Et occurrit illi
exercit⁹ syrie. ad fortificādū nicha
noꝛis exercitū. g Qui missi erāt
a re. sen. do. ⁊ᷣ. vt babef. iij. Reg⁹.
xviij. h Exiit an. ꝑ ⁊ᷣ. iiij. Re
g⁹. xix. i Et cōmi. exer. pl. tertia
de. die mensis adar. i. marcij vt di
cunt aliqui:⁊ hoc q; aliqñ ꝓ una
parte ꝓcurrit cū marcio:ſ cōmuni
us cōcurrit cū februario. nā est vl
tim⁹ mēsis hebraeoꝝ:ꝓim⁹ aūt men
sis mag⁹ correspōdet marcio:sicut
plen⁹ declarat ℞ cū. vij. Ero. xij.

Et tubis

a Et tubis cecinerunt post
eos ⁊ᷣ. ꝑ sonū cui⁹ tubaz signi
ficabāt exercitum nichanoꝛis
denictuz:vt iudei in castellis
exīstētes ſecuri egrederēt ⁊ ꝑ/
sequerent fugientes. b Et
ventilabāt ⁊ᷣ. diuidebantur
enī in diuersas partes fugien
do. c Et cōuertebant ⁊ᷣ.
quālibet ꝑtē fugiētiū inua
dendo. d Et dexterā ei⁹ ⁊ᷣ.
ꝓtra rēplū cōminādo q; i suo
regressu succēderet ipm.
e Et siluit terra iuda. a ꝓlixi
f Dies paucos. naz andita
morte nichanoꝛis: demetrius
rex misit bachidē ad ipugnā
dū iudeam: vt habetur i ꝓn
cipio ca. ix. Ca. VII

Dozali. a Anno
centesimo
⁊ᷣ. Sequit: Et venerūt ad eū
viri iniq; ex isrl ⁊ alchim⁹ dux
eoꝝ. Per istuz q̄ ambulebat sa
cerdotiū ⁊ ꝑ mendacia ⁊ regi
am potestatē obtinuit ipm: si/
gnificat quilibet ambitiosus
ecclesiasticē dignitat⁹:⁊ ꝑ mē
dacia:⁊ brachio secsari intru
sus. Et sicut ꝺ infra iste alchi
mus plura mala fecit isrl: q̄m
occidit valentes viros ⁊ ꝓ̄ꝺmo
nit iniq̄:⁊ ſlr intrusus ꝑ
modū ꝓdictū bonos occidit
eos ꝑsequēdo ⁊ a statu bono
ris deiciēdo:⁊ sic facit i eccle
sia plagā magnā. b Et vi
dit iudas ⁊ᷣ. ꝑ quē significat
fugioꝝ ptās ad reꝑimendum
tanta mala:⁊ sicut alchim⁹ nō
potens sustinere virtutē iude
fugit ad regem: sic talis intru
sus refugit ad brachiū secula
re vt cōtra eccliam defendat.
Et sicut au rilium alchimi gla
dio inde fuit delectū: sic sustē/
tatoꝛes intrusi sunt exēplicati/
onis gladio feriēdi. ℭ. VIII

Et audiuit iudas. De/
scripta iude multiplici
victoria: hic ꝓ̄ter de/
scribit ipius cū romanis ami
citia ꝓtracta: ⁊ ꝺmidit i tres
partes. nā primo describit ro
manoꝝ fama laudabilis. scḋo
iudeoꝝ legatio fidelis. ibi: Et
elegit iudas. tertio vtrozq;
confederatio amicabilis. ibi:
Et placuit. ℘ma adhuc in
tres. Nā primo describit eoꝝ
fama ex crebr⁹ victoriis. scḋo
ex fidelib⁹ amicitijs. ibi: Cum
amic⁹ aūt. tertio ex prudētib⁹
eoꝝ modestijs. ibi: Et i oīb⁹
istis. Circa ꝑmū ꝑmo pōit ro/
manoꝝ laus in generali. cū
ꝺñ: Et audiuit iudas ⁊ᷣ. ꝑ pu
blicā famā. b Quia sūt po.
virib⁹. iā ci sibi sūbiugauerāt
multa regna. c Et acḋe. ad
omia. ꝺū tū sint rationabilia.
k Et q̄icunq; accesserunt
ad eos ⁊ᷣ. nullorum amicitiā
respuēbat. l Et audierūt.
Hic consequenter ponitur fa
ma romanoꝝ magis in spe
ciali:⁊ primo in grecia. cū dici
tur: m Et virtutes ⁊ᷣ. ꝙ
est quedā

sunt castra nichanoꝛis:⁊ cecidit ipse ꝑ̄m⁹ in
ꝑ̄lio. Et vidit aūt exercit⁹ ei⁹ q; ceciderit ni
chanoꝛ: piecerūt arma suaꝛ fugerūt:⁊ ꝑsecuti
sunt eos viā vn⁹ diei ab adaḋ vsq; quo ve/
niaḋ in gaḋara:⁊ tubis cecinerunt post eos cū a
significatiōib⁹. Et exierūt de oīb⁹ castellis iu/
dē in circūitu:⁊ ventilabant eos coꝛnib⁹:⁊ cō b
uertebāt iterū ad eos. Et cecidert oēs gladio:
⁊ nō est relict⁹ ex eis nec vn⁹. Et acceperūt spo
lia eoꝝ i ꝓ̄ꝺā:⁊ caput nichanoꝛis amputa/
uerūt:⁊ dexterā ei⁹ quā extēderat supbe:⁊ at/
tulerunt ⁊ suspēderūt ꝓtra hierl̄m. Et lętatus
est ꝑp⁹ valde:⁊ egerūt diē illaz in lętitia ma/
gna. Et ꝓstituit agi oībus annis diē istaz ter/
tiadecima die mensis adar:⁊ siluit terra iuda e
f dies paucos. Ca. VIII

Et audiuit iudas nomē romanoꝝ:qz
sunt potētes virib⁹ ⁊ acquiescunt ad
omia q̄ postulank ab eis:⁊ quicunq; g
accesserūt ad eos statuerūt cū eis amicitias:⁊
qz sūt potētes virib⁹. Et audierūt ꝑlia eoꝝ:⁊ h
virtutes bonas q̄s fecerūt in galacia: qz ob/
tinuerūt eos ⁊ duxerūt sub tributuz. Et q̄nta i
fecerūt i regiōe hispanie:et q; in ptāte redege/
rūt metalla argēti ⁊ auri q̄ illic sunt:⁊ possede
rūt oēm locū ꝓsilio suo ⁊ patiētia: locaq; q̄ val k
de longe erant ab eis:⁊ reges q̄ supuenerant
eis ab extremis terre cōtriuerūt ⁊ ꝑcusserunt
eos plaga magna. Ceteri aūt dant eis tribu/
tum oīb⁹ annis. Et philipū ꝑsen cetheoꝝuz l
regē ⁊ ceteros q̄ aduersus eos arma tulerant
ꝓtriuerūt in bello:⁊ obtinuerūt eos. Et antio m
chū magnū regē asie q̄ eis pugnaz intulerat:
hīs cētū uiginti elephātes et equitatū ⁊ cur⁹
⁊ exercitū magnū valde ꝓtritū ab eis:⁊ qz ce/
perūt eū viuū:⁊ statuerūt ei vt daret ipse ⁊ q̄ re n
gnarēt post ipm tributuz magnū:⁊ daret ob/
sides ⁊ cōstitutū. Et regionem indoꝝ:⁊ lydos o
⁊ medos de optimis regiōib⁹ eoꝝ:⁊ acceptas p
eas ab illis dederūt eumeni regi. Et qz q̄ erāt q
apud helladā voluerūt ire ⁊ tollere eos: ⁊ in/ r
notuit ꝺmo bis:et miserunt ad eos ducē vnū s
⁊ pugnauerūt cōtra illos:et ceciderunt ex eis t
multi:et captiuas duxerūt vxores eoꝝ:⁊ filios
os:⁊ diripuerūt eos:⁊ terrā eoꝝ possederunt
et destruxerunt muros eoꝝ et in seruitutē
illos redegerunt vsq; in hunc diez. Et residua
regna ⁊ insulas q̄ aliq̄s restiterāt illis extermi
nauerunt ⁊ in ptāte redegerūt. Cū amicl aūt k
et suis q̄ in ipsis requiē habebant cōseruaue/
runt amicitiam:et obtinuerunt regna q̄e e/
rant ꝓxima ⁊ q̄e erāt longe:qz quicūq; au
diebant nomen eoꝝ timebant eos. Qui/
bus vero vellent auxilio esse vt regnarent
regnabant. Quos autem vellent regno de/
turbabant:et exaltati sunt valde. Et in oībus m

est quedā pars greciē: q̄ nā se/
nones galli acquisierunt sub
brennio duce:⁊ eā gallaciam
nominauerūt quasi gallogre
ciam. Scḋo in hispania. cum
dicit: n Et quāta ⁊ᷣ. ad
subiectionem: cuius montes
pyreneos imeabiles ad̄ fecerit
fere perulos cū maximis sum
ptibus ⁊ labore. o Et q; i
potestatē. ſ. suā: p Rede/
gerūt metalla. i. mineras.
q Argēti ⁊ auri. que sunt
in hispania. r Et possede/ ↑Dā.14.a
runt ⁊ᷣ. i. ꝓudentia ina belli/
ca. vñ dicit Vegetius libro de
re militari: q; in nullo legunt
romani ordem terre subiecis/
se sibi: nisi ꝓudentia bellicoꝛ
exercitio armoꝝ. Nam greci
erant eis astutioꝛes: hispani
ferociores: theutonici coꝛpo/
re maioꝛes ⁊ fortioꝛes: gallici
vero pluriores: vt ibidē dedu
cit Vegetius. s Patien/
tia. tolerando patienter labo/
rem qui est in exercitio armo/
rum. Cetera patent vsq; ibi:
t Et philippum persen cetheoꝝ
regē. Josephus dicit: Ce/
theoꝝ reges: ita q; vter⁹ erat
rex: in diuersis tamē partib⁹
terre illius: sicut aliq̄s in gal/
lia fuerunt plures reges:⁊ ꝺ
videtur q; hic ponatur singu
lare ꝓ plurali. ſ. regem. ꝑ re/
ges: sicut frequēter fit in scri/
ptura. Unde Exo. viij. Genit
musca grauissima: id est mul/
titudo muscarū. v Et an
tiochum magnum. qui fuit pa
ter seleuci ⁊ antiochi epipha/
nis: vt dictum est. ꝺ. x Et
paret obsides. quorum vnus
fuit antiochus illustris filius
eius: vt. ꝺ. i. ca. y Et con/
stitutum: id est illud quod or
dinauerunt vltra annuum tri
butum. z Et regionem in
doꝛum. supple obtinuerunt.
a Et medos ⁊ᷣ. supple ex/
pulerunt. b Et acceptas
eas ab illis. vi armoꝛum.
c Dederunt eumeni regi. cō
federato sibi. d Et quia
⁊ᷣ. scilicet eumenem regem et
populum suum de dictis regi/
onibus quas dederant eis ro
mani. e Et innotuit ser/
mo hiszid est romanis.
f Et miserunt ad eos. defen
dendos. g Ducem vnuz.
cum exercitu romanorum.
h Et pugnauerunt contra il
los. qui erant apud helladā.
i Et ceciderunt ex eis multi
⁊ᷣ. et parer littera. k Cuz
amicis. Hic consequenter po/
nitur fama romanoꝝ ex fide/
litate amicitiarum. cum dici/
tur: Cum amicis autem suis:
qui fedus inierūt cū ipsis ⁊ᷣ.
l Et qui in ipsis ⁊ᷣ. sed⁹ in/
itum conseruātes. Cetera pa/
tent. m Et in oībus istis.
Hic ꝓ̄ter describit fama roma
noꝛū ex modesto vsu circa cul
men bonoꝛū. cum dicitur:

Universidad de Navarra Biblioteca

Et elegit iudas. Judas q̄ mittit legatos ad romanos cō
stituere cū illis amicitiā ⁊ socie
tatē: significat redēptorē nr̄m p
phās ecclesiā sctōs enūciātes illū pa
cis gentiū offerre et cōuocare
eos ad fidē suā: q̄b⁹ illi rescīse
runt in tabulis ereis q̄ postu
lati fuerāt: ⁊ miserāt in hierusa
lem: vt ēt ibi apud eos memo
riale pac' ⁊ societat': q̄ gentes
ad crudelitatē christi nō uerse fir
mū fidei sue statuūt pactuz: q̄
signat longo tpe duraturum: ⁊
vere confessiōis monimentum
tradūt i ecclia catholica: vt ibi
sit memoriale societat' eoruz in
pctū: Ibi p̄ ap̄bam ōr: Ecce
dñs audituz fecit ⁊ legatos ad
gentes misit: ⁊ angel⁹ faciei ei⁹
salvabit eos i dilectiōe sua: ⁊ i
dulgētia sua ipe rēdimit eos. Et
itē, Pax est inḡt vt sis mihi ser
uus ad iuscitādas trib⁹ iacob:
⁊ feces isr̄l' quertēdas. dedi te i
lucē gentiū vt sis salus mea vs̄
q̄ ad extremum terre. Et itez:
Dedi te in fedus ppl̄ vt suscita
res terrā ⁊ possideres hereditā
tes dissiparas. Et quid est q̄ iu
das duos legatos cōponendē
pac' gra ad romanos misit: ni
si q̄ redēptor nr̄ ad cūuocādas
ad fidē ⁊ societatē pacis gētes
duo testamēta in nūdum dire
xit. Sine aliter. Binos nūcios
mittit ꝑter sacramētū charita
tis: q̄ duo sunt p̄cepta charita
tis: hoc est dilectiōis dei ⁊ pro
ximi: ⁊ ois charitas min⁹ q̄ inter duos haberi nō pōt. Re
mo enī ꝑtie ad seipm bñe cha
ritatē ōr̄: sed dilectiōe se in alte
rū tendit: vt esse charitas pos
sit. Binos ad predicandum in
euangelium mittit dñs discipu
los: quātūs⁹ hoc nobis tacitus
innuat: q̄ qui charitatem erga
alterū nō habet: predicationis
officiū suscipe nullaten⁹ debet.
Bene aūt ōr̄ q̄ misit eos aī fa
ciē suā in oēm ciuitatē ⁊ locum
q̄ erat ipe venturus. Predica
tores enī suos dñs sequit: q̄ p̄
dicatio p̄uenit: ⁊ tūc ad mētis
nr̄e habitaculū dñs venit. Ver
ba exhortatiōis p̄currunt: atq̄
p hoc veritas in mēte suscipit.

Interea vt ꝛc. La. IX
Instaurat rursum deme
trius bellū p̄ bachidē et
alchimū ⁊tra iudā: q̄ p paga
nos atq̄ hereticos de fide chri
sti relapsos mūdi p̄ncepsq̄ ⁊tra
ecclīam quotidie nouis artib⁹
veteres insidias ad nocēdū in
staurat: cū q̄bus ⁊ dextrū cor
nu misit: cū ad tale nephas per
petrandum validā auxiliator
manum tradit: cōtra q̄s iudas
cū trib⁹ milibus vadit: q̄ ⁊tra
hostes omēs fidei cet⁹ doctorū
cū fidelib⁹ p̄eliari disponit: vt
p sancte trinitat' fidē hostiū ca
terua sternat: q̄ vana p̄sumptio
ne sup̄biendo ⁊tra auctorē suū
se erigere audet. Sed videam⁹
quid hinc scriptū sequit:

Et viāe istis nemo portabat diadema: nec induebaī purpura vt magnificarei in ea. Et q̄ curiā fecerunt sibi ⁊ q̄ti die p̄sulebāt trecentosuiginti p̄silū agētes sp̄ ō multitudie: vt q̄ digna sūt gerāt: et cōmittūt vni hoi magi stratū suū p̄ singl'os ānos dñari vni uersę terre suę: ⁊ oēs obediūt vni: ⁊ nō est iuidia neq̄ zelus inī eos. Et elegit iudas eupolemiū filiū iobis filij iacob: ⁊ iasonē filiuz eleaçari: et misit eos romā ꝓstituere cū ill' amicitiā ⁊ societatē: ⁊ vt auferrēt ab eis iugū grēcoꝝ: q̄ viderūt q̄ i seruitutē p̄merēt regnū isr̄l'. Et abierūt romā viā m̄k̄ā valde: ⁊ itroierūt curiā ⁊ dixerūt: Judas machabē⁹ et frēs ei⁹ ⁊ ppl's iudeoꝝ miserunt nos ad vos statuere vobiscū societatē̄ pacē: ⁊ p̄scribere nos socios ⁊ amicos vr̄os. Et placuit frīs i p̄spectu eoꝝ. Et hᵹ scriptū q̄ rescripserunt i tabulis ereis: ⁊ miserūt i hierlm vt esset apud eos ibi memoriale pacis ⁊ societatis† Bene sit romanis ⁊ genti iudeoꝝ i mari ⁊ i tra in eternū: gladiusq̄ ⁊ hostis p̄ocul sit ab eis. Et si insteterit bellū romāis p̄⁹ aut ob bus socijs eoꝝ i ol dñatiōe eoꝝ: auxiliū feret gens iudeoꝝ put tps dictauerit corde pleno. Et p̄ęliātib⁹ nō dabūr neq̄ submīstrabunt triticū arma pecuniā naues: sic placuit romāis: ⁊ custodiēt mādata eorū nihil ab eis accipiētes. Sin aūt ⁊ si gēti iudeoꝝ p̄⁹ acciderit bellū: adiuuabūt romani ex aio ꝓut eis tps p̄miserit: ⁊ adiuuātib⁹ nō dabit triticū arma pecūia naues: sic placuit romanis: ⁊ custodiēt mandata'eoꝝ absq̄ dolo. Scōm h ῥba ꝓstituerūt romāi ppl'o iudeoꝝ. Q̄ si post h ῥ/ ba hi aut illi addere vel demere ad hec aliq̄d voluerit: faciēt ex ꝓposito suo: ⁊ q̄cūq̄ addiderit vel dēpserint rata erūt. Sz ⁊ de mal'ḡ demetri⁹ rex fecit i eos scripsim⁹ ei dicentes: Quare grauasti iuguz tuū sup amicos nostros ⁊ socios iudeos? Si ḡ itez adierint nos adūsuz te faciem⁹ ill' iudiciū ⁊ pugnabim⁹ tecū

Terra marīq. La. IX
Interea vt audiuit demetrius q̄ cecidit nichanor ⁊ exercit⁹ ei⁹ in p̄lio: apposuit bachidē ⁊ alchimū rursū mittē i iudeā ⁊ dextrū

Memo portabat diadema ꝛc. i. nul⁹ vtebaī insignijs regalib⁹. a ꝓncipio enī vbis cōdite fuerunt reges rome vsq̄ ad Tarquinū superbū: quo deiecto ꝓter eī⁹ superbiā ⁊ tyrannidē ꝓpli cōsules p̄fecit regimini reipublice: deinde tribunos plebis ⁊ dictatores: ⁊ rursus cōsules rēpublicā gubernauerūt vsq̄ ad inīū cēsarem: q̄ ꝓmū⁹ arripuit imperiū singulare. Patet igit̄ q̄ tpe machabeorū ꝓsules p̄erant reipublice. Et q̄ curiam ꝛc. id est locū solennē vbi ꝓueniebāt ꝓsules de bono regimine reipublice tractātes.

Et cōmittunt ꝛc. qui vocabāt ꝓsules ad ꝓsilium: sicut in multis ciuitatib⁹ singul annis vn⁹ ꝓstituit maior: sup alios consules. Et non est inuidia ꝛc. sic a ꝓncipio fuit i romana republica: ꝓter q̄d in rantū creuit augmētū: sed postea fuit oppositū ꝓter q̄d ad tantū venit detrimētū: sicut ꝓz ad sensum. vñ dicit Jobes os aureū: Sicut ꝓcordia res parue crescūt ita discordia maxime collabunt.

Et elegit. Hic ꝓter describit indeom⁹ legatio fidelis. ⁊ paz ifa vsq̄ ibi: Et vt auferrēt ꝛc. regnū eni syrie deriuatus est a grec': vt dictuz ē in ꝓncipio libri: ꝓter q̄d in illo regno ⁊ ei⁹ exercitu p̄erant multi grecisticut ꝓz ex supradictis. cetera patent.

Et placuit. hic ꝓter ponitur romanoꝝ ⁊ iudeoꝝ cōfederatio amicabilis. ⁊ patet vsq̄ ibi: Et vt auferrēt ꝛc. regnū eni syrie deriuatus est a grec': vt dictuz ē in ꝓncipio libri: ꝓter q̄d in illo regno ⁊ ei⁹ exercitu p̄erant multi grecisticut ꝓz ex supradictis. cetera patent.

Et placuit. hic ꝓter ponitur romanoꝝ ⁊ iudeoꝝ cōfederatio amicabilis. ⁊ patet vsq̄ ibi: In tabul' ereis. vt scriptura possit diutius manere.

Gladiusq̄ ⁊ host'. nocēs eis.

Et iuliū feret ꝛc. i. put tps opportunū fuerit.

Corde pleno. i. veraci absq̄ dolo. cetera patēt vsq̄ ibi:

Et si post hec ꝛc. i. romani vī iudei.

Addere ꝛc. q̄ scripta sūt.

Aliq̄d voluerint ꝛc. ex cōi ꝓsensu vtrorūq̄. cetera patent.

Moraliter. La. VIII

Et audiuit iudas nomē romanoꝝ ꝛc. Istud capitulū exponit glosa allegorice de xp̄o: qui misit apl̄os ad p̄dicandū gentib⁹ tanq̄ legatos pacis eterne.

Moraliter aūt potest exponi vt p romanos q̄ sublimes interp̄tantur quoꝝ ꝓbitas ⁊ fidelitas hic describitur: significentur cives celestes: qui sunt honore sublimes: ⁊ quoꝝ i eccle sia ꝓbitas ⁊ fidelitas enarrat. ad ipsos aūt bonus ecclesie militantis p̄elat⁹ mittit pro se et populo suo duos legatos ad querendū pacē ⁊ amicitiā sempiternam. Sic⁹ legat' est hūilis oratio. de q̄ dicitur Eccl. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit: ⁊ donec approp̄inquet nō ꝓsolabit. Alius legat' est elemosyna charitatiua. Tobie. iiij. Fiducia magna erit elemosyna coram summo deo: q̄ fidelit̄ facit legationē suā. Et isti duo legati procurrant illis a q̄b⁹ mittunt cū celestib⁹ eunibus ꝓscribi. ⁊ō pōt eis dici illud Luce. x. Gaudete ⁊ exultate: q̄m nomina vestra scripta sunt in celis.

Interea. Descōpto oneru inde machabei: hic ꝓr describit oneru⁹ Jonathe frīs sui. Circa q̄s primo describit mores iude. secō substitutio Jonathe. ibi: Et factū est post obitū iude. Circa ꝓmū ꝓsio ponit belli apparat⁹. secō cōflict⁹. ibi: Et monuit exercit⁹. Circa primū duo: q̄ ꝓsio ponit apparat⁹ ex pte gētiliū. secō ex pte iudeorum. ibi: Et iudas. Circa primū duo: q̄ Interea. i. dū legati iudeoꝝ cum romanis tractarent de federe ⁊ amicitia. q̄ Et dextrum cornu ꝛc. i. aciem fortem que solebat astare regi ḡ dextrio.

Et abierunt

Et viderūt mul. ꝛc. Quia liez multi in p̄fessiōe catholice fidei videant manere: tñ p̄secutiōe exardescēte apparebit q̄ fixi fuerint in fide: ⁊ q̄ facti eren⁹ in ea esse videbantur. Tū scriptum est in euāgelica parabola: q̄ exorto sole aruerūt segetes q̄ fuerāt in petrosa: ⁊ terrā multā nō habuerāt: q̄ q̄ firmas in corde credulitatis radices non tenent ad tps credētes in tpe tentatiōis recedūt. De trib⁹ ergo milib⁹ nō remanserūt cū iuda: nisi trimō octingenti viri: q̄ reprobis ab eccle societate defluctib⁹ soli electi q̄ predestinati sunt ad eternā beatitudinē peipiendam in stabilitate sane fidei p̄manebūt.

Et ipsoni exer. ꝛc. Quid est q̄ ꝓmoto exercitu de castris eḡtes i duas partes diuisi narrant: nisi q̄ inter supbos ⁊ arrogātes nūq̄ vnitas ⁊ firma cōcordia seruari pōt: restante scriptura q̄ dicit: Inter supbos semper iurgia sunt. Et fundibularij (inquit) ⁊ sagittarij p̄bāt exercitū. Quid p̄ fundibulatios ⁊ sagittarios nisi hi q̄ ad illiciēdas hoīm mentes ad idolatriā sive apostasiā: ant vanis ꝓsperitatū ꝓmissionibus blandiendo velut rotatu funde fideles puertere eupiūt: aut minis ⁊ morū cos ꝛsi sagittaꝝ ictib⁹ terrendo decipe ⁊ tendūt: Apteq̄ hi preire exercitū describunt: q̄ mos semp fuit p̄cursoꝝ talib⁹ studijs p̄uenire exactionē tormētoꝝ.

Et cōmota est ꝛc. Cōmota est inḡt terra a voce exercituū: hoc est carnaliū corda ꝛcussa sunt pauore p̄secutionū: ⁊ cōmissum est p̄eliū a mane vsq̄ ad vesperū: cū ab ortu luce lucescentis fidei vsq̄ ad finem mūdi castra diaboli aduersus ecclīam dei ꝓsligere nō cessant: ⁊ aduersitates tribulationū nunq̄ bonis mouere desistūt: q̄ iuxta pauli sñam: Oēs q̄ ꝓie viuere volūt in xp̄o p̄secutionē patiunt. Audit iudas q̄ firmioꝝ erat pars exercit⁹ bachidis in dextris: ⁊ coadunat' secū oibus q̄ fuerāt ꝓstantes corde: cōtriuit illā dū ꝓsectis opportunis fidelīū solatijs doctores sancti gentiliū impetū verbo fidei expugnarent ad trāsḡlitatē fidei p̄ducere satagūt. firmioz enī illoꝝ ps cēvidebāt iq̄ apte paganico errore p tormētoꝝ immanitatē ⁊tra ecclīam seu lebāt: q̄ illoꝝ q̄ fictis amicitijs dolose fratrib⁹ insidias disponebāt: Sed bachidis exercitū iudas vsq̄ ad finē agoti p̄sequit: cū gentiliū furoreꝝ p̄dicatores eū gelij ad inedēdū pj amoris p̄ducere cōtēdūt. Interp̄tat' enī agon' ignis patruel. Amor: ille qui in p̄riarchaꝝ cordib⁹ feruebat dicit pōt: q̄ē in filioꝝ mētib⁹ strēnuitas doctoꝝ fomare desiderat: vt fiat illud q̄ de bella scriptū est: vt q̄uertat corda patrū in filios: ⁊ incredulos ad p̄udētiā iustoꝝ: p̄paretq̄ dño plebem p̄fectā.

Et q̄ in sinistro. Dextro cornu q̄s validi⁹ fuit decidēte sinistrū cornu a tergo in dam. p̄sequit: q̄ sopita q̄dāmō gentiliū graui p̄secutiōe hereticī sinistra intētiōe sanctaz ecclīam dolose insidiādo atq̄ occulte q̄si a tergo ledēdo nequaq̄ p̄seq̄ desinūt. Inde sequit:

Et iudas ꝛc. ꝛc. Quia trucidant' pastorib⁹ greges i diuersa fugere cogunt ut: sic i zacharia ꝓphā: in p̄sagio passiōis xp̄i scriptū est: Percute (inḡt) pastorē ⁊ dissipgent oues gregis. Q̄s euāgelista in passiōe dñi: vbi ipo cōphēso a turbis discipuli oēs relicto eo fugerūt: ad testimoniū introducit: q̄ q̄ō p̄cessit i capite necesse ē vt sequat in corpe.

Et Jonathas ꝛc. Nō pōt trāsire sine discipuloꝝ tristicia bonorum mgroꝝ p occasuz mor⁹ tgalis ruine: Inde ōr q̄ flemisset iudā ois ꝓpls isr̄l planctu magno. Huic q̄s fili⁹ in passiōe Stephani iuenit scriptū: q̄ curauerūt stephanū viri timorati: ⁊ fecerūt sup eo planctū magnū. Sed licet dolor de absc̄ssu suoꝝ tangat fidelīū mētes p cōpassionez: tñ non decrit eis ꝓsolatio quā hūt de futura aiaꝝ reḡe p certam spem. tristant' enī sancti aliq̄ mō in corpis sui dolore: sed nimiū lerant' alo de ꝓsignata sibi in celesti regno mercede. Tū saluator discipulis suis de magnitudine passiōis ⁊ de triūpho sui certa remuneratiōe in euangelio p̄dicens ait: Beati estis cū maledixerint vobis homines et p̄secuti vos fuerint: ⁊ dixerint omne malum aduersum vos mentientes ꝓter nomen meū. Gaudete in illa die ⁊ exultate q̄m merces vestra multa est in celo.

Et cetera verba. Multa sunt bella ⁊ virtutes q̄s facīt sancti: imo dom⁹ in eis: quaꝝ olim notitiā nemo p̄cipe pōt: sed in solaagnitiōe gmanēt auctoris. Ih ipsis dñs in euāgelio ait: Oues mee voce meam audiunt: ⁊ ego dominus agnosco eas. Et iterum: Gaudete (inquit) ⁊ exultate quoniam nomina vestra scripta sunt in celo. Et iterum: Vestri (ait) capilli capitis omnes numerati sūt: ⁊ et capillus de capite vestro non peribit: De quo alibi scriptum est:

Fuit dñs

ad Et abierūt viā ꝛc. vbi Jo sue filios isr̄ael circūcidit. Josue. v. celā patēt. b Et iudas. b ꝓr ponit apparatus belli ex pte ideoꝝ. ⁊ ptz vs̄q̄ ibi: c Et multi subtrahebāt ꝛc. i. ide recedētes occulte tio re motis. d Et bellum purgebat cū. ita q̄ nō poterāt ꝓuenient recedere absq̄ aliquo exitmonio snoꝝ p ad uersarios insequētes eum. e Et cō. e corde. vidēs plebē sibi vtroḅiq̄.

f Quia ū habēs ꝛc. q̄ recesserāt de castris ꝓpter dictā cām. g Mō rlamur i virtute. pro iusticia certando.

h Et nō inferam⁹ ꝛc. si moriamur fugiēdo. i Et monuit exercit⁹. ꝛ. iude. k Et di. sūt eḡtes. ex ercitus bachidis. l In duas ptes. vt faceret duo cornua sue duas alas eārum.

m Et p. cert. ꝛc. ad adūsarios deterrēdū ⁊ penetrandū.

n Et p. le. exercitus bachidis. o Et cō. est t. ꝛc. tāt⁹ ei erat strepitus clamoꝝ ⁊ ictuum ⁊ collisiōis armoꝝ q̄ terra videbat cōmoueri. p Et ingrauatū est p̄eliū. nam in das et sui erāt inter aduersarios inclusi: et sic pugnabant acriter sicut de vita desperati. q Et Jonathas ꝛc. ⁊ tūc sed post ꝓlium corp⁹ eius ab hostibus redi

1. Pa.6.f nit dominus qui fanc eius. Et item: Ipse solus nouit corda
Pa.146. omniū filiorū adam. Vnde in psalmo ꝓphā ait: Qui numerat multitudinē stellarū: et oīb⁹ eis nomina vocat. Et iterū. Mi-
Ibi.67. rabilis (inquit) deus in sanctis suis: ipse dabit virtutē et fortitudinē plebi sue. Vñ necesse est vt dicāt singuli. dicant et om-
Ibi.71. nes: Benedict⁹ dns q̄ facit mirabilia magna solus: et benedictus nomē maiestatis ei⁹ in eternū: et in seculū seculi.

a Et factū ē post. In prioribus vbi de machabeis mōte cōmemorat⁹ est scriptū ꝙ perierūt: ipe cēteslimo quadragesimo octauo anno defunct⁹ fuit: In cuius locū surrexit iudas filius eius: et ꝓeliabat ꝓeliū israel. Similiter etiā in sequētib⁹ scriptū inuenitur: ꝙ ionathas post fratre suū sumpserit principatū: post quē alchimus anno centesimo quadragesimo tertio: ꝓcepit destrui muros dom⁹ sancte: et opa ꝓphetarū: q̄ et mortuus est ꝓtinus. Josephus aūt narrat ꝙ post alchimū: q̄ et ioakim tenens principatū sacerdotij ꝙtuor annis interfuit: sacerdotiū iudeorum populus cōtradicit: ipmq̄ dicit: post quē principatū sacerdotij tribus ānis octo ministrauerit esse defunctū. In his ostenditur dare ꝙ iudas post mortem matathie patris sui ducatū ppli gereret sepe annis: in quibus p quadriennium aduersi principes de iudea dimicādo expellens: et templū ab idolorū imaginibus emūdans: patrias leges post hec suis ciuib⁹ reddidit olimpiade centesima quinquagesima septa. Sicq̄ accepit principatū sacerdotij: et tres ānos in eo expleuit. Vnde et in chronic⁹ inuenitur ionathas sexto āno demetrij soteris iudeorū ducatū accepisse: quē tenuit decē et nouē annis post mortē videlicet patris sui matathie: decē annis olimpiade centesima quinquagesima quinta. Illa ergo prauorū infestatio que post obitū iude inquietauerat filios israel. mystice significat ꝙ ablatis bonis doctorib⁹ dispendiū nō minimū fideles sentiant auditores: cum occasione ꝓcepta nō solū paganis: sed etiā hereticis grauib⁹ ꝓsecutionibus fatigent ecclesiā dei. Vnde paulus ble rosolymā ꝓecturus cōuocatis maioribus ephesoꝝ inter alia dixit: Nunc
Act.20.f ecce ego scio: quia amplius non videbitis facie meā vos omēs p q̄s transiui ꝓdicās regnū dei. Quapropter cōtesto⁹ vos hodierna die: q̄ mūd⁹ sum a sanguine omniū. Non enī subterfugi quo min⁹ annunciarē omne consiliū vob. Attēdite vobis et vniuerso gregi in q̄ vos spūssanctus posuit epos regere ecclesiā dei quā acq̄siuit sanguine suo. Ego scio qm intrabūt post discessionē meā lupi rapaces in vos nō parcētes gregi: sed ex vobisipis exurgēt viri loquētes ꝓuersa vt adducant discipulos post se: ꝓpter q̄d vigilate memoria retinētes: q̄ p triēniū die et nocte nō cessaui lachrymis: monēs vnūquēq̄ vrm: et nūc cōmēdo vos deo et verbo gratie ipius: q̄ potens est edificare hereditarē in sanctificationibus. b In diebus illis. Fame obortā tradidit se bachidi omis regio: q̄ deficientib⁹ ꝓdicatorib⁹ ꝓpter famē verbi dei vnde anle saginari debuerūt: q̄ fm veritatis scientiaz
Luc.4.a vl sniaz: Nō in solo pane viuit hō: sed in oī verbo q̄d ꝓcedit de ore dei: quidā tormētis coacti: quidā vero vanis suasionibus illecti: de ecclasticoꝝ numero tradūt se gentib⁹: qui amicos vri inde (que testāte scptura) laudāt: oēs frēs sui ꝓscrutant: et cū inuenerint: illuderes vindictā exercēt in illos. Hāc ergo interpretationē cognoscit eu enisse ꝑmis tribus ecclesie cultoribus xp̄i⁹ qui ecclasticā historiā legit. Sed et sptrales nequicie que antiqui hostis deseruīt voluntati: cū viderint aīas hoīm pane verbi dei carere: studēt eos in errorē mittere et ad vitia prahere: quarin⁹ de amicis inde efficiant ꝓdā satbanes: et vasa dei pabulum ignis eterni.

c Et ea est

lorum iudę et virtutū quas fecit et magnitudis ei⁹ non sunt descripta: multa enī erant valde. Et fa- a
ctū ē post obitū iude emerserunt iniqui in oīb⁹ finib⁹ israel: et exorti sunt omnes qui operabant iniquitatē. Jn diebus illis facta est b ct
fames magna valde: et tradidit se bachidi eoꝝ olsregio cum ipsis. c
Et elegit bachides ipios viros: et ꝓstituit eos dños regiōis: et exquirebant et ꝓscrutabant amicos iudę: et adducēbāt eos ad bachidem: et vindicabat in illos et illudebat. Et facta est tribulatio ma- b
gna in isrl: qualis non fuit ex die qua non est visus ꝓpheta in isrl.
b Et ꝙgregati sunt oēs amici iudę: et dixerūt ionathę: Exquo frater tu⁹ iudas defunct⁹ est: vir talis ei nō est q̄ ereat ꝙ inimicos nros et bachidē: et eos q̄ inimici sunt gentī nostrę. Nunc itaq̄ te elegim⁹ hodie ꝓ eo esse nobis ꝓncipē et ducem ad bellandū bellū nostrū. Et c
suscepit ionathā tpe illo principatū: et surrexit loco iude fratris sui.
Et cognouit bachides et querebat eū occidere. Et cognouit io- f
nathas et simon frater ei⁹: et oēs q̄ cū eo erāt: et fugerūt i desertū the- m
cue: et cōsederunt ad aquā lacus n
asphar: et cognouit bachides: o p

Pa.13.c Ibi.14.a

Nico.de ly.

Et fidei

mendo: vt dicit Josephꝰ libro antiq̄tatis iudaice. xij. a Et factus est. Descripta morte iude: hic ꝑmittit describit substitutio ionathe. Circa quā primo ponit institutiōē necessitas. secōo institutiōis solēnitas. ibi: Et ꝙgregati sūt. tertio inde ꝙsurgēs aduersitas. ibi: Et cognouit bachides. Circa primū dr: Et factū est. ꝙ cuius enī pastor inaserūt gregez lupi rapaces. b Et ex omi sūt. viuēte ei iuda erāt sopiti q̄si mortui: si ipo mortuo erexerit sua cornua. c In die. il. tē. tū ex defectu culture ꝙpt guerrā. d Et tra. se bachidi. ad fuiēdum sub tributo regi. e Et cle. tē. de isrl. f Et ꝓscruta. tē. q̄ cognoscebāt eos: et scebāt latibula eoꝝ. g Et vindicabāt tē. ꝓptibilit eos ingrediādo. h Et fac. ē tē. h fuit necessitas instruēdi ducē loco iude. i Et cō. sūt. h sūr describit institutiōis solēnitas. nā ad h fuit plus ꝙgregat⁹: vt electio ionathe fieret certa⁹ et solēn⁹: et patet lra. k Et cog. bachides. h sūr describit insurgens aduersitas: et diuidit in tres pres: q̄ ꝓmo ꝓscutio ionathe ꝓponitur. secō mors iobis frīs sui interpōit. ibi: Et misit frēs sua. tertio scptura ad ꝑmū reūtit. ibi: Et audiuit bachides. Circa ꝑmū dr: Et cogūt bachides istitutiōes ionathe. l Et ꝑce. cū occidere. diuersis vijs et machinatiōib⁹ eōs cognoscens ionathas declinauit cautelo. m Et fugerūt tē. ꝙlibet possent exercitū aggregare. n Et ꝙsederūt ad aquā. i. in tra aquā. o Lac⁹ asphar. iste lac⁹ est mare mortuū: qđ alibi dr lac⁹ asphalti. p Et cognouit bachides. ꝙ suos exploratores.

Et die

et sabbatoꝝ venēt ipē exercit⁹ a
ei⁹ trās iordanē. Et ionathas misit b
frēs suū ducē ppli: et rogauit nabu- c
theos amicos suos vt cōmēdarēt illi d
apparatū suum q̄ erat copiosus. Et e
exierūt filij iābri ex mādaba: et cōprehenderūt iobez et omia q̄ hēbat: et
abierūt hūtes ea. Post hec ꝙba re- f
nūciatur ē ionathe et simoni frī ei⁹: g
q̄ filij iambri faciunt nuptias magnas: et ducunt spōsā ex mādaba filiā
vni⁹ ō magnis ꝓcipib⁹ chanaā cū ambitione magna. Et recordati h
sunt sanguis iohānis fratris sui: et
ascenderunt et absconderunt se sub
tegumēto mōtis et leuauerūt oculos i
suos et viderunt: et ecce tumultus et k
apparat⁹ mult⁹: et spōsus ꝓcessit et l
amici ei⁹: et frēs ei⁹ obuiā illi cū tympanis et musicis et armis multis. Et
surrexerūt ad eos ex insidijs et occiderūt eos: et cecidert vulnerati multi: et residui fugerūt i mōtes: et acceperūt oia spolia eoꝝ et ꝓuersi sūt
in lamētū. Et vidicauerūt vindictam
sāguis fris sui: et reūsi sūt ad ripam m
iordānis. Et audiuit bachides et vēit n
die sabbatoꝝ vsq̄ ad oīa iordānis in
vrute mag̃. Et dixit ad suos iona- o
thas: Surgam⁹ et pugnem⁹ cōtra
inimicos nros. Nō est ei hodie sic heri et nudiustert⁹. Ecce el bellū ex ad
ūso: aq̄ vo iordānis hic et inde et ripe
et paludes: et salt⁹: et si ē loc⁹ diūtēdi.
Vūc ḡ clamate in celū: vt liberemi de mānu inimicoꝝ vroꝝ. Et cōmissū p
est bellū. Et extēdit iōathas manū
suā ꝓuter e bachidē: et diūtit ab eo
retro: et desiliit iōathas: et q̄ cū eo q
erāt in iordanē: et trānatauerūt ad
eos iordanē. Et ceciderūt de parte
bachidis die illa mille viri: et reūsi r
sunt i hierlm. Et edificauerūt ciuitates mūitas i iudea: munitiōes q̄
erat i hiericho: et i āmaū: et i bethoron: et bethel: et thānathā: et phara et
thopo murl excelsis et portis et seris.
Et posuit custodiā in eis: vt inimicitias exercerēt in isrl. Et muniuit
ciuitatē bethsurā et gazarā et arcē: et posuit in eis aurilia et apparatū o
escarum: et accepit filios principū
regionis obsides: et posuit eos in t
arce in hierlm i custodiā. Et āno cē- v
tesimo octogesimo tertio mēse scōo

a Et die sabbatoꝝ venit tē. in ꝓcēpti festiuitatis iudaice: et vt iudei mō defendērt se sicut de ꝙbusdā dicti ē sūt. ū. ij. ca. vel saltem vt minꝰ volūtarie sumerent arma illa dic. b Et ionathas misit. Hic ꝑmittit mors Jobis fratris ionathe inter ponit: et ꝑmo ponit ei⁹ occisio dolosa ꝓ insidias sibi positas in vta. lō dr: Et ionathas misit tē. mittēs alios de ꝓplo cū iobe ipm precedente. c Et rogauit nabutheos tē. vt hr. ē. v. ca. d Et cōmēdarent tē. ꝓ modū custodiendi q̄ ad dem bulli cū bachide. aliq̄ libri sic hāt: Et cōmodarent illis tē. i. vt nabuthei accōmodarēt ionathe et frib⁹ eius tentoria sua et arma.
e Et exierūt filij iābri. insidiātes iohānī. f Et cōprehenderūt iobem. et etiā occiderūt eū: vt habet in pte sequen. g Post hec. Hic ꝑmittit ponit vindicatio iohannis: et ptz lra vsq̄ ibi: h Cū ambitiōe magna. i. cū apparatu magno et pompa. i Et recordati sunt sanguinis tē. et quo ptz q̄ iobem occiderāt: vt dictus est. k Et ecce tumult⁹. et multitudine veniētiū. l Et ꝙsinus ꝓcessit et amici eius tē. obuiam illis qui adducebant ꝙsinū. cetera patent vsq̄ ibi:
m Et reūer. sunt tē. i. ad mare mortuū in loco predicto: q̄ ō ē ripa iordanis. nā iordanis trālit ꝓ ipsum mare mortuū: vt hr Josue iij. n Et audiuit. hic ostēditur scriptura reuertit ad illud q̄d. ē. ꝙ ꝓsituz est. i. ꝓsecutio ionathe ab ipso bachide. o Et fugerūt tē. bachides et sui. cetera patent vsq̄ ibi:
p Et accepit filios principū tē. id est principalium iudeorum. q Obsides. ne rebellarēt se ionathe sociando.
r Et anno centesimo quadragesimo tertio. Hic consequenter describitur alchimi decessus: et primo ponitur causa, cum dicitur:

Precepit

Universidad de Navarra Biblioteca de Humanidades

q̄ alchim⁹ ꝓtāmlato: legī t ꝓdito: patrie significaret hereticos q̄ testiū dei secī nephā dis ꝓphanares ecclīa ꝙ dūi pturbare ñ metuūt: ꝺ mō destruit muros sctē dom⁹ iteriores: t opa ꝓphārū demoliri cōmēorat. Mō ꝓuenient aptari ꝑ ipis hereticī q̄ ñ solū oracula ꝓphaꝝ varijs tradituōib⁹ depauperare: sed etiā munimētū fidei q̄s in cordib⁹ credentiū ad ꝓuersationē iusticie legis dei intenta mente custodit: qualicūq; modo possunt vio-

lare atq; dissipare ꝓtendūt: sed videam⁹ q̄d sequit: a In tpe illo. Quia licy nimio fastu hereticī supbiāt: licz ad tp̄s ꝓualere fidelib⁹ q̄ subsidia potentū hui⁹ mūdi videant: tñ oī potent⁹ dei iudicio i fine subuertent: t dissoluet⁹ vigor prauę volūtat⁹ eox: qñ q̄s volūt ad effectū ꝓducere ñ pūt. Nec etiā de domo sua: ꝺ est de subsequēti ꝙuersatiōe sua iminēte iā supernī iudic⁹ sniā ordinare licet: sed fiet illud q̄s ꝓ psalmistā

Ps.11. ō: Dispdat dñs vniersa labia dolosa t līguā magniloquā. Qui dixerūt: Linguā nr̄am magnificabim⁹: labia nr̄a a nob̄is sunt: q̄s nr̄ dñs est? b Et mortu⁹ est. Quia q̄dūritāt⁹ hereticī in sua nequicia vsq; in finē ꝑtis vite mors subsequetur scā: t mittent in ira sniam apocalypsis Jobis in stagnū

Apo.20.b ignis eternis t cruciabunt igne t sulphure in ꝙspectu angelorū sctōx t in ꝙspectu agni: t fum⁹ tormētox eox ascēdet i sanctū sctōx. nec habebūt requiē die ac nocte: q: adoraueūt bestiā t imaginē ei⁹: t cōmanducār lingnas suas pre dolore: et blasphemāt deū celi ꝓ doloribꝫ t vulneribꝫ suis: t nō egerūt fructuosā pniam ex opib⁹ suis: q: ante se purgare diu licuit nolucrūt ab errorib⁹ suis. Et vidit bachides q̄m mortu⁹ est alchim⁹: t reuersus ē ad regē t siluit tra ānis duob⁹. Annis

Bucl. 9.c duob⁹ siluit terra eū a psecutiōe infidelitā t hereticox infestatiōe pacē habuit ad tp̄s ecclīa: sm illud q̄s in actib⁹ apl̄ox legit: Ecclia q̄dē p totā iudeā t galileā t samariā habebat pacē: t ędificabat ambulās in timore dñi t ꝙsolatione spūs sc̄i replebat. Sz q: diuturna t pmāfura nō erit pax t securitas i pūti vita: manifestat sequēs sniā vbi ita scripta est: c Et cogitauerūt. Pnuidēt hostes vniersi paci t q̄eti ecclīe dei. Uā extorti successu felici bonox q̄rūt ad nocēdū aurilia prauorū. q̄b designat epa bachidis occulte missa socijs suis q̄ erant in iudea: vt cōphēderet ionathan t eos q̄ cū eo erāt in iudea: q: cū psecutores seui extrinsec⁹ nō ꝓualēt tormentis subuertere ꝙfessores xp̄i: ostruūt dolos intrinsec⁹ ꝑ falsos frēs q̄ vident in ecclīa cōmanere: vt q̄s illi nō potuerūt gladio: hos illi deceptiant dolo. Uā Paul⁹ apl̄s sepe in epl̄is suis ꝙtrā falsox fratrū fraudē: q̄ subintroierūt vt peruerterēt veritatē euāgelī: sed nō potuerūt: q: innotuit eis eox ꝓsiliū. Agit ei industria boni doctor⁹ vt plebs sibi subiecta ꝓuidere t cauere sciat astutiā quersox. Et appēdit inḡt de viris regiōis q̄ principes erant militie q̄nq̄ginta viros t occidit eos. Qui sunt illi q̄nq̄ginta de viris regiōis q̄ ꝓncipes erāt militie t occidebāt a bachide nisi bi q̄ supficie lēe legalis ꝙtenti: pentateuchū legis nō spiritalit sed carnalit in circūcisiōe t cerimonijs supuacuis obseruare volūt: ꝺs redarguit doctor gentiū scribēs

Gal.3.a ad Galathas vbi ait: O insensati galathe: ꝺs vos fascinauit: quō ꝙuertimini iterū ad infirma t egena elemēta: q̄b⁹ denuo seruire vult⁹: dies obseruat⁹ t mēses t tp̄a t annos: timeo ne forte sine cā laborauerim in vob̄: currebat⁹ bñ: q̄ vos impedi

5 unt veritati nō obedire. psuasio hec nō est ex eo q̄ vocat vos.

1.Cor.5.b Modicū ei fermēti totā massā corrūpit. Ego ꝙfido de vobis

Gal.5.b in dño q̄ nihil aliud sapiat⁹. Qui aūt ꝓturbat vos: portabit iudiciū deūq; est ille. Talib⁹ aūt ꝓ fraudē hosti⁹ antiq̄ in anie morte pemptis: videam⁹ q̄s sequit: d Et secessit ionath. Quid est q̄ ionathas tumultuāte bachide se recolligit cū suis ī bethbesse: q̄ est i deserto: t extruxit diruta ei⁹: ꝙfirmās ea nisi cū ꝑdicatores sctī eū viderint psecutox ꝓualere manum: ita vt nō possint eū ꝑdicatiōis xp̄o, pedere in publicū: ad tē pus secedūt i loca secreta: q̄trin⁹ ibi ieiunijs t orōnib⁹ operaz dent: t deq̄ p ineuriā inf populares ꝙuersando de rectitudine vite sue relabebat: ꝺ sepatim p instantiā boni studij iterū ad integrū renouet. Bethbesse ei dom⁹ ons florent⁹ interpretatur: florēt ei os cū ꝑib⁹ atq; psalmodijs: hymnis q̄ laudib⁹ dei ꝙsert⁹ resonabit. Qs

Dar.10.c videt etiā dñs i euāgelio discipul⁹ mādare vbi ait: Cū pse. vos fuc. i vna ciui. fug. i alia. Uñ ipa xp̄us cū indei cogitarēt interficere eū: iā ñ i palā ābulabat apud iudeos: sed abijt i regionē iuxta deſtū i ciuitatē q̄ vocat⁹ ephrē: vbi morabat cū discipul⁹ suis. Et alibi

Jos.11.g legit⁹ ipe exisse ñ i mōtē oreb vbi erat pnoctās i oratione dei. Sic t Paul⁹ t barnabas

Luc.6.c cū i iconio ꝑdicarēt xp̄m dei: t fact⁹ est⁹ sp̄ gētiū t iudeox cū pncipib⁹ suis t cōtumelijs t lapidib⁹ afficerent: t lapidarēt eos intelligentes ꝙfugerūt ad ciuitates lycaonie t lystrā et therben et vniersam in circuitu regionem: t ibi euangelizauerūt. Sz nequicia hostis antiqui nullum locum in mundo totum ab insidijs fieri ꝓmittit: hinc t bachides super bethbesse posuit exercitum: vt oppugnet eū t cultores dei quietę viue re non permittat. e Et reliquit ionathas simonē fra. sz. Quid est q̄ ionathas simonem fratrem suum in ciuitate reliquit: ipseq; exijt in regionem vt aduersarios psequ rel: nisi q̄ sctī doctores ins⁹ operā dant virtutib⁹: t rā for⁹ cū fidei scuto t gladio spūs

a Præcepit alchim⁹ destrui muros t.i. sancti sanctoꝝ: q̄s erat interior pars templi. b Et destrui opera ꝓphetaꝝ. nā secundū templū de quo loq̄tur: edificatum fuit ꝓ exhortationē t aditu ꝛij Aggei et Zacharie ꝓphaꝝ. j. Esdre. vj.

c Jn tpe illo percussus est. ꝛc. a deo. d Et impedita sunt opa illi⁹. malignā. e Et occlusum eos eius. q: factus est mutus.

f Et mandare de domo s. i. nō potuit ordinare de reb⁹ suis t familia. g Et mortu⁹ est. ꝛc. in tormēto malignorū iudicio iusto.

b Et vidit bachides. Nic cō sequēter describitur recessus bachidis ꝺ terra iuda. cū dicitur: Et vidit bachides. ꝛc. propter eius institutionem in sacerdotem venerat in iudeam: vt habetur in ꝓncipio huius ca. t sic habuit causaz reuertendi.

k Et cogitauerūt. ꝺ ꝑ ꝓmo ponit eius redit⁹ ad iudeaz: t scꝺo totalis ei⁹ recessus ab ea. ibi: Et irat⁹. Circa ꝓmū ꝺr: Et cogitauerūt omēs iniq̄ de ꝓlo israel. l Ecce ionathas. ꝛc. habitāt ꝑfidēter: nō ꝑcauentes sibi de bello. ꝓpt q̄s de facili poterāt capi. cetera patēt vsq; ibi

l Et ꝓpēde ionathas t simon et q̄ cū eo erāt i bethbessem q̄ ē in deserto: t extruxit diruta ei⁹: t firmauerūt cā. Et cognouit bachides: t congregauit vniuersaz milt̄udinē suā: t his q̄ ō iudea erāt denūciauit. Et vēit t castra posuit ōsup bethbesse: t oppugnauit eā dies multos: t fecit machinas. Et reliquit ionathas simonē frēz suū in ciuitate: t exiuit i regiōez t venit cū numero: t ꝑcussit odaren et frēs ei⁹: t filios phaseron i tabernacu

rēt iona. t eos q̄ sz. latenē et dolose.

m Et ꝓpēdit. s. ionathas.

n De viris regiōis. i. iudeis.

o Qui ꝓn cipes erāt militie. i. ductores illoz q̄ volebāt ionathan t socios ei⁹ capere.

p Et secessit ionathas i bethbessen q̄ est i deserto vt hīent fortaliciaz ꝓ refugio.

q Et reliquit ionathas. ꝛc. s. bethbessen ad eius custodiam.

r Et exiuit in regionem t venit cū numero. s. sufficienti bellatorum.

s Et ꝑcussit odaren. sz. qui erant aduersarij ionathe t populi sui.

Simon

cōtra hostes dimicare nō cessant. Sz ipi hostes ecclie non sunt vniformes quin potius varijs ꝓsecutionū generibus multiplices cum iudei: pagani: hereticī atq; scismatici: necnon et falsi

a Simon vero. ꝛc. quas fecerat bachides ad impugnationē ciuitat⁹: t sic simon ꝓualuit in ciuitate: t ionathas i regiōe. b Et afflixerūt eū valde. nā homini supbo magna est afflictio fugare nō ꝓsse. c Et irat⁹. Hic ꝓfr describit totalis recessus bachidis a iudea. cū dr: Et irat⁹ ꝓtra viros iniq̄s. ꝛc. iusto dei iudicio: cū essent ꝑditores patrie t dēctores legī dine. d Ipe aūt cogitauit cū reliq̄s abire. nā ꝓpositū erat sibi in iudea manere. e Et cognouit ionathas. ei⁹ re cessum t irā ꝓtra illos q̄ eū addux erāt in iudeā. f Et misit ad eū legatos cōponere. i. ad cōponēdū. g Pacē cum ipo. spēras q̄ recipet eā sicut t fecit. cetera patēt vsq; ibi:

b Et habitauit ionathas i machmas: als magmas. loc⁹ est iude: vt ptz. j. Reg⁹. xiij. t Et cepit ionathas. ꝛc. bonos ex altando t ipios puniēdo: ex q̄ ptz q̄ habitabat sat⁹ pacifice.

Moraliter. ꝓ Interea vbi audi⁹ La. IX

uit demetri⁹. ꝛc. Per demetriū q̄ interpretat⁹ nimis ꝓsequēs: significat diabolū: q̄ nō pōt ꝓualere iustis ꝓ occultā tēptationē: excitat ꝓtra eos corporalem tribulationē. Uñ dixit sctō Martino: Quocūq; prexer⁹ diabolus aduersabit⁹ tibi. Et tūc excitauit ꝓtra eū latrones cum ferocit⁹ caplētes. vñ subdit: t Apposuit bachides alchimū. ꝓ q̄s significant ꝓnceps iniq̄⁹ t pontifex ꝓphan⁹: t q̄s conſugunt ad inuicē faciūt in ecclia magna stragē sicut contigit tpe Arrij: q̄ Luc⁹ epūs fuit familiaritate cōiunct⁹ principi ariano q̄ catholicos ꝓsequebat. Uñ dicit Rufin⁹ in historia ecclesiastica. Eo q̄s tpe Luc⁹ arriane part⁹ epūs post fugas cinium t exilia: post cedes t tormēta q̄b⁹ innūeros ꝺdēnauit: ad monasteria furoris sui arma ꝙuertit: vastat. hercmus et bella q̄scētib⁹ induxit. tria milia simul aut ampli⁹ viros ꝓ tota hercmū solitaria habitatiōe dispsos aggredit: mittēs armatam peditū t equitū manū: t illi gladijs obiectabāt ceruices: t nihil aliud dicebāt nisi amice ad q̄d venisti. Sicut ꝓ bachidē t alchimū descriḃit hic facta stragēs magna iude machabei t suoz. t Et ste. cū. o. po. ꝛc. ꝓ q̄s significat q̄ mors boni ꝓncipis vel plati ꝺz ab oīb⁹ plangi. c Jn diebus illis facta est fames mag⁹ t tradidit se bachidis eis regio rē. ꝓ q̄ significatur q̄ ꝓpter defectū ꝑdicatiōis xp̄i divini t sumptiōis eucharistie sacri q̄b⁹ hō spūalit vivit: ppls tradit demonis prāti.

t Et ꝓgressi sunt om. ami. iudeē. ꝓ ꝺ q̄ iuda defuncto subditur⁹ est ionathas q̄ interpretat colūbe donū: significat ꝓ post mortē boni plati electores debēt esse multū solliciti vt habeant successorē q̄ sit plen⁹ gra spūsancti q̄ in specie colūbe apparuit in baptismo xp̄i. Per ꝺ aūt q̄ bachides q̄rebat ionathā occidere: significat q̄ diabol⁹ multū est sollicit⁹ q̄liter possit donū platū subuertere: sīc dicit⁹ est. s. iij. ca. de andrea epo fundante ciuitat⁹. c Et exierūt filij tābri. ꝛc. Jambri dies amaricans interpretat: t ꝺ q̄ tambri voluptas carnal⁹ significatur: q̄ dies ꝺr: q: delectabil⁹ est. i. ꝓncipio: ꝺs dr amaricās eo q̄ tristabil⁹ est. i. termīo. Uñ die Boeti⁹. ij. de ꝓso. Tristes xp̄o vo luptatū ex⁹ erit⁹ q̄sq; libidinū suaz reminisci volet itelliget. Jgit filij tābri sunt hoīes volūptatib⁹ corpis dediti: t isti ea plunt Jobem q̄ malis ꝓsasiōib⁹ gratiosū inuenē ad luxuriam ꝓtrahūt: t sic eū spūalit occidunt. Sed ionathas t simon vitā malā pristinā: ipos ꝓtrahēdo ad mūdicie castitatem. De tali occisiōe ꝺr: Et c. r. xp̄ianitat⁹ statū. n Et audiuit bachides t venit die sabbatoz rē. ꝓ ꝺ significat q̄ diabolus fortius impugnat hoīes sanctos in solēnib⁹ diebus: eo q̄ pcūs ex sancta te temporis aggranatur: t ꝓpter hoc homīes denoti tunc debēt diaboli tēptatiōib⁹ reniti t ad hoc alios exhortari: sicut ionathas se t suos disposuit ad resistendū fortiter bachidi: vt ꝺr in ista sequenti. v Et anno centesimo rē. ꝓ hoc q̄ alchim⁹ ꝓcepit destrui muros dom⁹ sctē: significat q̄ mal⁹ plat⁹ destruere nitit sacras observationes ecclīe: t ꝓpa ꝓphetie spūs habuerūt, destruit enī eoz panpratē bona paupez sibi retinēdo: t eoz būllitarē vltra modū supbiendo: t eoz exemplaritatē starū apl̄icū q̄ star⁹ est episcopalis sedis opib⁹ maculādo. ītone sepelitur i inferno. p Et secessit ionathas t q̄ cū eo erāt in bethbesse. q̄ domus oris florētis interpretat. os vero florens est os deuote deū orans: t ī ꝓ bethbesse domus orōnis significat q̄ā refugiūt deuoti: t sic ab impugnatiōibus demōis sunturi. ideo subditur de bachide demonem significante. r Et congressus eius erat i amis. quia non prualet orationibus devotis.

La. X

a Et anno. Hic ꝓfr describit ducat⁹ ionathe tpe alexandri filij antiochi expatoris cum quo ionathas habuit pacem: t ideo describitur primo confederatio ionathe cum alexandro. secūdo cōgressus alexandri cum demetrio. ibi: Et cōgregauit. tertio cōgressus ionathe contra apollonium pro alexandro rege. ibi. In anno centesimo. Circa primū demetrius preuenit iudeos suis epistolis ficte: quibus tamen alexāder. tertio demetrius scribit mendose t non auditur. ibi: Et audiuit alexāder. tertio demetrius scribit mendose t non auditur. ibi: Et audiuit demetrius. Circa primum dicitur: Et anno centesimosexagesimo sz regni grecorum. l Qui cognominatus est nobilis. s. alexander sicut anus suus antiochus epiphanes.

Epistolam

Justinus lib.35.

a Et audiuit demetrius. De hoc antē bello demetrij atq; alexandri. Quid pompeius trogus eiusq; vtentaroo iustinus referant nō absurdū videtur ꝓsiderare. Sic enī in epithomia eiusdē pompei trogi libro. xxxv. scriptū est. Demetrius occupato syrie regno: nouitatis sue ociū pericolosum rat' ampliare fines regni: q opes augeri finitimoꝝ bellis statuit. Itaq; Ariarathi regi cappadocie ꝓpter fastidias sororis nuptias infestus: fratrē eius bolofernem q initiā regno pulsum supplicem recepit: datāq; sibi honestū belli titulum: gratulatus restituere eum in regnum statuit. Sed bolofernes ingrato animo inita cū antiocēlibus pactione: offensis: tunc demetrio pellere eū regno a quo restituebatur consilium cepit: Quo cognito demetrius vite quidē ne ariarathes metu belli fraterni liberaret: peperit: ipm aūt cōprehensū vinctū selencie custodiri iubet: nec anthiocenses indicio territi: a defectione desciterūt: Itaq; adiuuantibus t ptolemeo rege egypti: t attalo rege asie: t ariarathe rege capadocie: bello a demetrio lacessitis subomāt prompalam quenda sortis extreme iuuenem: qui syrie regnum velut paternū armis repeteret: t ne quid contumelie deesset: nomen ei alexandri indicitur: genitusq; ab antiocho rege dicitur. Tantum odiū demetrij apud omnes erat: vt emulo eius nō vires tm regie: verūctiaz generis nobilitas ꝓsensu omnū tribueretur: Igitur alexander admirabili rerū varietate: ꝓsultinarum sordium oblit': totius ferme orientis viribus fuecinctus: bellū demetrio infert: victūq; vita pariter ac regno spoliat: q̄q̄ nec demetrio animus i propulsando bello defuit. Nā t ꝓlio ꝓlio hostē fugauit: t regib' bellū restituentibus: multa milia in acie cecidit: At postremā rē inuicto animo inter ꝓfertissimos hostes fortissime dimicās cecidit. In initio belli demetrius duos filios apud gnidiū hospites suum cum magno pondere auri demādauerat: vt a bello periculis eximerentur: t si ita sors tulisset: paterne vltioni seruarent. Ex b maior demetrius ānos egressus puberratis audita alexandri in syria: quē inꝑperate opes t aliene felicitatis ornamēta: velut captus inter scortoꝝ greges desidē in regia tenebant: au rilianib' cretēsib' secutum ac nihil hostile meuentē aggredit. Antiocenses quoq; veterē patris offensam: nouis meritis corrigere cupiunt: Sed t milites paterni fauore iuuenis accensi: prioris sacramēti religione nouī regis supbie ꝓferentes: signa ad demetriū transferūt: atq; ita alexander nō minori impetu fortune desertus q̄ elatus: primo ꝓlio victus interficitur: deditq; penas t demetrio quē occiderat: t ātiocho civitas mentitus originē fuerat. b Et venit ionathas. Demetrio pacē ꝑ epistolam deferenti: ionathas hierlm inhabitans: cepit innouare ciuitatē: q: licet plurimos aliq̄ minus fideles terreant: alii q̄ vero blandimētis foueant: doctores sancti tū assiduo instituūt spirituali edificatione: t innouāt ciuitatē ecclie q̄ten' eas hostes sui neq; vi irrūpere: neq; fraude circūuenire possint. Inde est q̄ monte sion ionathas iussit faciēdi' opa lapidibus quadrat' vndiq; munire: q: ꝑdicatores euāgelij ꝓcipue studēt castra ecclesie satis ac fortib' viris circūdare: quos

q quadrati

a regnauit illic. Et audiuit demetrius rex t ꝓgregauit exercitum valde copiosum: et exiuit obuiā illi in ꝓlio. Et misit demetrius ad ionathā epistolam verbis pacificis vt eū a magnificaret. Dixit enī: Anticipem' pacē facere cū eo ꝓius q̄ faciet cū alexādro aduersus nos. Recordabit enī omniuz b malozꝝ q̄ fecim' in eū t in fratrem ei' et in gentē ei'. Et dedit ei potestatē ꝓgregandi exercitū t fabricare arma: et esse ipm sociū eius t obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et venit ionathas in hierusalem t legit epistolas in auditu omnis ppli: t eozū q̄ in arce erāt. Et timuerunt timore magno: q̄m audierūt q̄ dedit ei rex potestatē ꝓgregādi exercituz. Et traditi sunt ionathę obsides: t reddidit eos parentib' suis. Et habitauit ionathas in hierusalē: t cepit ędificare t inouare ciuitatē. Et dixit facientib' opa vt extruerent muros: et montē sion in circūitu i lapidibus quadrat' ad munitionē: t ita fecerūt. Et fugerūt alienigenę qui erāt in munitiōibus q̄s ędificauerat bachides: t reliq̄t vnusq̄sq; locū suū: t abijt in terrā suā: tm in bethsurā remanser ūt aliq̄ ex his qui reliquerant legez t ꝓcepta dei. Erat enim hęc eis ad refugium. Et audiuit alexander rex promissa quę ꝓmisit demetrius ionathę: et narrauerunt ei ꝓlia t virtutes quas ipe fecit t fratres eius: t labores q̄s laborauerunt. Et ait: Numq̄d inueniemus aliquem virū talem? Et nūc faciemus eū amicum t sociū nostrū. Et scripsit epistolam et misit ei scōm hęc verba dicens: Rex alexander fratri ionathę salutem. Audiuimus de te q̄ vir potens sis viribus et aptus es vt sis amicus noster. Et nunc constituim' te hodie sūmū sacerdotē gētis tuę: et vt amicus voceris regis. Et misit ei purpuram

c

d

e

f

g

Nico. de lyra

a Epistolam. verbis pacificis. siete et hoc alexandri timore. ideo subditur

b Recordabitur enim ꝛc. et sic inuabit contra nos alexandrum. ionathas tamē illis epistolis vsus est ad bonum suę gentis: quia p eas incussit timorem alienigenis: et recuperauit obsides de indeis quos acceperat bachides: vt dictum est ca. ꝑce. t pater littera vsq; ibi:

c Et habitauit ionathas in hierusalem. t subditur causa cum dicitur:

d Et cepit edificare t inouna. ꝛc. ad dei cultum electam. e Et fugerunt. extra hierusalem. f Tamū in bethsura ꝛc. i. de filijs israel: qui erant apostate a lege dei. g Et audiuit alexāder. Hic cōsequenter rex Alexander scribit ionathe veraciter: t pater littera vsq; ibi: h Rex Alexander fratri ionathe salutem. fraternitatis nomie apparet veritas amicitie. i Et misit ei purpuram: id est vestem purpuream.

Et coronam

a Et coronā aureā. ꝗbus licitū erat vti illis t nō alijs q̄ erant spāles regi amici. t sic ꝓz q̄ salutauit eū nō soluz ꝟbis fictis sicut demetrius: sed etiā donis honorabilib' t ꝑciosis. b Et q̄ nra ꝛc. i. ꝑsper' t aduersis: qō ꝓprīū est veraciū amicorū. c Et induit se ꝛc. i. vestē pōtificalez.

d In die solēni scenophegie. i. dedicationis cepti primi qō fecit salomō. nā illa dedicatio fuit septimo mense q̄ correspōdet septēbri. Dedicatio ꝟo templi secundi fuit mense adar. i. Esdre. vj. q̄ est xij. apū hebreos t correspōdet februario: Iz aliq̄ cōcurrat saltem ꝓ magna ꝑte cū martio. e Et fecit arma copiosa. ꝑ quo erat i pace ꝓpter cōtētiones demetrij t alexādri ad inuicē. f Et audiuit demetri'. Hic ꝟūr ponit epla scōa demetrij ad iudeos adulatoria t ficta: ꝓpter qō nō fuit ei adhibita fides: et ꝓz vsq; ibi: g Qm̄ seruastī ad nos pactū. ficte loquit': q: nō legitur ionathas cū eo fecisse aliq̄ pactū ꝑ tm epla sua vsus fuisse ad bonū. vt ꝓdictū est.

h Et remittem' vobis ꝓstationes multas .i. multa q̄ cōsueuistis nobis reddere.

i Et dabim' vobis donationes. ita q̄ non solū remittem' vobis debita: ꝛs etiā dabim' vobis ampla dona.

k Et ꝑcia salis indulgeo. i. pecuniā quā debebatis regib' ꝓ sale fiendo. Est em̄ terra in dee ꝓ magna ꝑte sup mare ꝛt aliq̄bus locis faciebāt effluere aq̄s mar' ꝑ alueos sup terrā q̄ cōuertebant i sal ad calores solis: t illa loca dicebāt saline: de ꝗbus fit mentio infra ca. xj. l Et coronas remitto. q̄s nobis debebat'. m Et tertias seminis. i. frugum.

n Et dimidiā ꝑtē fructi' ligni. i. arborum.

o Q̄ est portionis mee. ō cōsuetudine mihi debite. p Et hierusalē sit libera. ab oī tributo t exactiōe.

q Et decime t tributa: q̄ solēt nobis reddi.

r Ipsius sint. ad bonum

a b c d e f g h i k l m n o p q r

s t u v x y z aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr

A B C D E F

a Et coronā aureā: vt quę nostra sūt sentias nobiscū t conserues amicitias ad nos: t induit se ionathas stolam sācta septimo mēse anno centesimo sexagesimo in die solēnitatis scenophegie. Et cōgregauit exercituz: t fecit arma copiosa. Et audiuit demetrius verba ista: t cōtristatus est nimis t ait: Quid hoc fecim' q̄ ꝓoccupauit nos alexander apphendere amicitiā iudeoꝝ ad munimen sui? Scribam t ego illis verba deꝓcatoria et dignitates t dona: vt sint mecū in adiutoriū. Et scripsit eis in hęc verba: Rex demetri' genti iudeozū salutem. Qm̄ seruastis ad nos pactū t māsistis in amicitia nostra: et nō accessistis ad inimicos nostros: audiuim' t gauisi sum'. Et nūc ꝑseuerate adhuc cōseruare ad nos fidē: t retribuem' vobis bona ꝓ his q̄ fecistis nobiscū: t remittem' vobis ꝓstationes multas: t dabim' vobis donationes: t nunc absoluo vos t oēs iudeos a tributis: t ꝑcia salis indulgeo t coronas remitto: t tertias seminis: et dimidiā partem fructus ligni qō est portiōis mee relinquo vobis ex hodierno die t deinceps ne accipiat' a terra iuda: t a trib' ciuitatib' q̄ additę sunt illi ex samaria t galilea: ex hodierna die t in totū tempus. Et hierlm sit sancta t libera cū finibus suis: t decime et tributa ipsius sint. Remitto etiā potestatē arcis quę est in hierlm et do eā sūmo sacerdoti: vt cōstituat in ea viros quoscūq; ipse elegerit q̄ custodiant eā: t oēm animā iudeozū quę captiua est a terra iuda in omni regno meo relinquo liberā gratis: vt omnes a tributis soluant' etiā pecozū suoꝝ. Et oēs dies solennes t sabbata t neomenie t dies decreti t tres dies ante diē solennē t tres post diē solennē: sint omnes immunitatis et remissionis oībus iudeis qui sunt in regno meo. Et nemo habebit ptātē agere aliq̄d t mouere negocia aduersus aliquē illoꝝ in omni causa. Et vt ascribant' ex iudeis i exercitu regis ad triginta milia viroꝝ. Et dabunt' illis copię vt oportet oībus exercitibus regis: et ex eis ordinabunt' qui sint in munitionib' regis magni. Et ex his cōstituent' sup negocia regni que aguntur ex fide: t principes sint ex eis: t ambulent in legib' suis: sicut ꝓcepit rex in terra iuda. Et tres ciuitates q̄ addite sunt iudeę ex regione samarię: cum iudea reputent': vt sint sub vno: t nō obediāt alienę potestati nisi sūmo sacerdoti: ptolemaida t cōfines ei' quas dedi donū sanctis qui sunt in hierusalē ad necessarios sumptus sācto/rum. Et ego dabo singulis annis q̄ndecim milia siclorū argenti de rationib' regis q̄ me cōtingūt: t omne qō reliquū fuerit qō nō reddiderant q̄ sup negocia erant annis prioꝝ ex hoc dabunt in opera domus. Et sup hęc q̄nq; milia siclorꝝ argenti q̄ accipiebāt de sanctoꝝ ratione ꝑ singulos annos: et hęc ad sacerdotes ptineant qui ministerio funguntur. Et quicūq; cōfugerint in tēplū qō est hierosolymis t in oībus finibus ei': obnoxij regi in oi negocio dimittant': t vniuersa q̄ sūt eis i regno meo libera habeāt. Et ad edificāda vel restauranda opera sācto/rū sumptus dabunt' de ratione regis: et ad extruendos muros hierlm t cōmunitos in circuitu: sumptus dabunt' de rōne regis: t ad cōstructos muros in iudea. Et audiuit aūt ionathas t ꝑpls sermones istos: nō credidit eis. reputantes eos fallos t merito ꝓpter suā malitiam ꝑcedentē

nū ciuitat'. o Remitto t ꝛc. sequit: Qui custodiāt eā. i. ꝓ rege. vt dicē Joseph'. vñ t ca. se. dicit q̄ ionathas ꝓgregauit gētē ad expugnādū arcē illā. ex q̄ ꝓz q̄ non erat sibi tradita. p Et oēm alam. i. ꝑsonā.

q Et oēs a tribu. ꝛc. ita q̄ non solū sint liberia tributo debito ꝓ ꝑsonis suis: ꝛs etiā ꝓ animalibus bruiis. r Et oēs dies solēnes q̄ celebrant semel in anno: vt ꝑsca t pēthecostes t huiusmodi. s Et sabbata. q̄libet hebdomada.

t Et neomenie. in q̄libet mense. a Et dies decreti. ad solēnizandū sicut dies victorie ō interfectiōe holofernis t sui exercitus. vt dr Judith vl. t de interfectiōe amā: Hester. ix. b Sint oēs immu. ab omni exactiōe t veratiōe. c Oībus iudeis ꝛc. q: multi valde remānerūt i ciuitatibus babylonie ꝑsidis t medie: q̄ cū zorobabel i iudeā nō redierūt decreti. amore ꝟroū ꝗs acceperāt ibi: t ꝑlis quā genuerāt t bonoꝝ ꝛporaliū q̄ ibi acq̄sierant.

d Et nemo habe ꝛc. i. in diebꝰ ꝑdictis. e Et vt ascribant' ex iudeis i exercitu regis ad triginta milia viroꝝ: q̄ erant valde honorifica et ad tutelā aliorū indeorum ꝓ regnū syrie dispoꝛuz.

f Et ambulent in legibus suis ꝛc. i. ita libere custodiāt legitima sua ꝑ totū regnū meum sicut in iudea. g Ptolemaida: id est achon.

h Et cōfines eius: id est ville sibi adiunctę.

i Quas dedi donū: id est gratis.

k Sanctis qui sunt i hierusalē. i. sacerdotib' t leuitis diuino cultui deputatis. l Ex hoc dabunt in opera dom' ꝛ scs domini pro eius reparatione t sacrificiorū oblatione. Consequenter tangit de immunitate tēpli. cū dr: Et q̄cūq; fugerint in tēplū ꝛc.

m Obnoxij regi. i. obligati pene ꝓpt aliquā noxā. n Et ad edi. ꝛc. Sūptus dabunt' de rōne regis ꝛc. i. ō suis redditib' ꝓprijs. o Et audiuit aūt ionathas t ppls sermones istos nō crediderūt eis. reputantes eos fallos t merito ꝓpter suā malitiam ꝑcedentē

a In anno centesimo sexagesimo quinto venit demetrius &c. Quid q apollonii p̄fectus celesyrie que demetrius cū exercitu direxit in iudeam: nūq licentes & terrene p̄tatis ministri deligant: ḡbus cōmissum ē a dominis suis vt fidez christi expugnēt: atq cōfessores eius blasphemare cōpellāt. Ibi in equitū suorū numero cōfidētes & āminiculo.s. fugiborū se extollētes insultāt ionathe: q̄ p̄tātē exerceat i mōtib⁹ cū sanctis doctorib⁹ de spe quā habēt de supno adiutorio: illudūt p̄uocātq eos in cāpū: hoc ē ad terrena desideria: & delitias mundi quo facilē eos inimis cōuersantes obruere possint.

Dat.7.b Nata est eis via q̄ ducit ad mortē: & multi sunt qui intrant p eā. Sz ionathas & simon. & milibus contra apollonii & castra eius cōligūt: eiusq fugantes prosternūt. cū sancti p̄dicatores x̄pi associato sibi fidelū numero q̄ mandata decalogi rite custodiūt cōtra psecutores fidei constanter dimicāt: et freti diuino adiutorio oēs inimicos suos q̄ cogitāt eis mala: vincētes supant. Ioppe ei q̄ interp̄tat pulchritudo apte mūdū significat: cui⁹ species carnalib⁹ videt ē pulchra: qz carnis sine deo expl̄ere cupiūt desideria. Ibi quippe ionathas custodiam apollonij expugnat: cū vanaz philosophiā mundi & sectatores eius p veritatē euāgelij turba doctorū debellādo cōculcat. Pugnat et idē cet⁹ sctōrū p̄dicatox q̄ contra q̄ interp̄tat ignis parmelio cū cupiditatē terrenaz rex

Sz in boib⁹

diderūt eis: nec receperūt eos: qz recordati sūt malicię magnę quā fecerat in isr̄l: et tribulauerat eos valde. Et cōplacuit eis i alexādrū: q; ipe fuerat eis princeps sermonū pacis: & ipi auxiliū ferebāt oib⁹ dieb⁹. Et cōgregauit rex alexāder exercitū magnū & admouit castra ꝓtra demetriū. Et cōmiserūt p̄liū reges & fugit exercit⁹ demetrij: & i secut⁹ ē eū alexāder: & incubuit sup eos: et inualuit p̄liū nimis donec occidit sol. Et cecidit demetri⁹ i illa die. Et misit alexāder ad ptolemeū regē ęgypti legatos scōm hęc verba dicēs: Qm regressus sū in regnū meū: & sedi in sede patrū meox: & obtinui principatū: & cōtriui demetriū & possedi regionē nostrā: & cōmisi cū eo pugnā & cōtrit⁹ ē ipe & castra ei⁹ a nobis: & sedem⁹ i sede regni ei⁹: & nūc statuam⁹ adinuicē amicitiā & da mihi filiā tuā vxorē: & ero gener tuus: & dabo dona tibi: & ipsi dignitatē. Et rndit ptolemeꝰ rex dicēs: Felix dies i q̄ reuersus es ad terrā patrū tuox & sediſti i sede regni eox. Et nūc faciā tibi q̄ scripsisti: Sed occurre mihi ptolemaidā vt videam⁹ nos iuicē: & spōdeā tibi sicut dixisti. Et exiuit ptolemeꝰ de ęgypto ipe & cleopatra filia eius: et venit ptolemaidā anno cētesimo sexagesimo secūdo. Et occurrit ei alexander rex. Et dedit ei cleopatrā filiaz suā: et fecit nuptias ei⁹ ptolemaidę sicut reges in magna gloria. Et scripsit rex alexāder ionathe: vt veniret obuiā sibi. Et abijt cū gl̄ia ptolemaidā: & occurrit ibi duob⁹ regib⁹ et dedit illis argentū multū et aurū & dona: & iuenit gratiā in cōspectu eox. Et cōuenerūt aduersus eū viri pestilētes: ex israel viri iniqui interpellātes aduersus eū: & nō intēdit ad eos rex. Et iussit spoliari ionathā vestimētis suis & indui eū purpura. Et ita fecerūt. Et collocauit eū rex sedere secū: dixitq; principib⁹ suis: Exite cū eo in mediū ciuitatis & p̄dicate vt nemo interpellet aduersus eū de vllo negocio: nec quisq; ei molestus sit de vlla rōne. Et factū est vt viderunt q̄ interpellabāt ei⁹ gloriā q̄ p̄dicabat: & opertū eū purpura: fugerūt oēs. Et magnificauit eū rex: & scripsit eū inter primos amicos: & posuit eū ducē & participem principat⁹. Et reuersus est ionathas in hierusalem cū pace & lętitia. In anno centesimo sexagesimoquinto venit demetri⁹ filꝰ demetrij a creta in terra patrū suox. Et audiuit alexāder rex & cōtristatus est valde: & reuersus est antiochiā. Et cōstituit demetrius rex apollonij ducem qui p̄erat celesyrię & cōgregauit exercitum magnum: & accessit ad iamniā: et misit ad ionathan summū sacerdotē dicens: Tu solus resistis nobis? Ego autē factus sū in derisum et in opp̄obriū: propterea quia tu protestarem exerces aduersum nos in montibus. Nūc ergo si cōfidis in virtutibus tuis descende ad nos in campum: & cōparem⁹ illic inuicē: qz mecū est virtus bellorū. Interroga & disce q̄s sū ego & ceteri q̄ auxilio sunt mihi: q̄ & dicūt quia nō p̄t stare pes vester ante faciē nostrā: qz bis in fugā conuersi sūt

dentē. a Et cōpla. in eis alexandrū. seruāre cū eo fœdus amicitię. b Et cōgreganit rex alexander. Hic ꝑr describit cōgressus alexandri cū demetrio: & patet littera vsq; ibi: c Et misit alexander. vbi ex alexandri victoria cōtrahit amicitia: et secūdo subdit ionathe gloria. ibi: Et scripsit rex alexander. prima pars ptz paucis exceptis que discurrent. d Et sedi in sede. patrū meorū. in antiochia que erat metropolis illius regni. e Et dabo tibi dona. regie maiestati cōdigna. f Et ipsi dignitatē. qz vocabit & erit regina. g Et scripsit. Hic ꝑr describit ionathe gl̄ia. cū &c. Et scripsit rex alexāder ionathe: sicut amic⁹ amico. h Et abijt cū gloria. i. cū apparatu magno. i Et occurrit ibi duob⁹ regibus: scz alexandro et ptolemeo. k Et cōuenerūt aduersus eū viri pestilētes ex isr̄l. Hā a lege apostatauerunt et alios ad apostasiā quātū potērāt suitabāt. l Et collocauit eū rex sedere secū i iudicio & in cōsilio. m Exite cū eo in mediū ciuitatis. ad ei⁹ honorē & aduersariox suox cōfusionē. n Et p̄dicate. i. p̄conē publicate. o Vt nemo interpellet aduersus eum de vllo negocio. patet littera. p Jn anno centesimo. hic conquenter describit cōfusio⁹ ionathe p alexandro: vbi primo ponitur apollonij ominatio. scdo ionathe animatio ibi: Et audiuit aūt ionathas. tertio alexādri cōgratulatio. ibi: Et factū ē. Circa primū &c: Jn anno centesimo sexagesimosexto. regni grecorū. q Venit demetri⁹ filius demetrij a creta: vbi occiso patre suo ab alexādro: ad parentes matris sue iuerat p̄ refugio. r Jn terrā patrū suox. p creten sitū inter quos creuerat auxiliū. s Et reuersus est antiochiā. metropolim ciuitatē: & ibi cōgregarat exercitū ad pugnādum ꝓtra alexādrū. t Et cōstituit demetrius rex apollonij ducē. in vna pte regni q̄ vocabat celesyria: et erat regio maritima. v Et ascēdit ad iamniā. q̄ sita est ꝑpe mare i iudea. Et iō videt illuc venisse p nauigiū. q Et misit ad ionathan. inuitādo eū ad pugnā. y Tu solus resistis nobis. q. d. credis tu plus resistere? quasi dicat non. z Ego aūt factus sum in derisum. eo q̄ nō habeo te statim ad nutū meū. a Propterea qz tu potestatē &c. quasi diceret: hoc nō ꝓcuris ex tua ꝓbitate: sed ex mōtiū asperitate ad quos tu refugis: qz sunt inaccessibiles equitibus nostris. ideo sequit:

b Descende ad nos in campum: id est ad terrā planam.

c Interroga et disce quis sum ego &c. quasi dicat: tu hoc scire es te mihi subiceres.

d Quia non potest stare pes vester ante faciem nostram. in fugā conuersi. Et nunc

Sz in boib⁹ extinguere cupit: Sz fugiūt exercit⁹ apollonij i aço tuz ad dagon idolū suū. vt se liberēt: cuz fideles a demonijs q̄ superstitiose colūt q̄runt ꝓtectionē. Dagon enī interp̄tat piscis tristicie: ignis, cās diabolū q̄ in pelago istū⁹ seculi latitās q̄s valet decipe certat. Sz ionathas succēdit açoro & templū dagon: & eos q̄ fugerūt i illud occidit gladio: qz doctores sācti incēdio districti anathematis diabolū simul cū cupiditate mūdi ꝑpetuū dānāt: idolatras q̄ gladio divini verbi ꝑcutit: qz pena q̄ eos in gehēnā subsequet p̄dicāt.

a Et fuerūt &c. Per octonariū numerū & circūcisio spiritalis & dies resurrectiōis (sicut sepe dixim⁹) ostendit: vbi oēs q̄ hic non circūcidunt spū dei viui in penā tradunt ignis ppetui. b Et monuit i de. Jonathas. p̄monuit castra et applicuit ascalonē: cui p̄dictores sācti apparatū pij certaminis ad debellandū gētū errores: & ipas ad fidem x̄pi cōuertēdas disponūt q̄s ille cū deuotione suscipiūt q̄s eis obediētiā i euangelio gratāter impēdūt: Cū recte subiūgit: c Et reuersus &c. Jonathas i hierim cū suis habitib⁹ spolia multa: qz cum doctores noui testa. fidēles gētib⁹ x̄pū dei se ditatos fide credentiū conspiciunt: mox ad referendas deo grās i ecclīa x̄pi redeūt: vt ei dignas laudes referāt: cui⁹ grā donū & accepērūt: de q̄ grādi tripudio exultāt. d Et factū &c. Quid ē q̄ alexāder audiēs factū ionathe addidit glificare eū: dans ei regalē ornatū nisi q̄ ꝓncipes gētiū agnoscētes magnanimitatē & fortitudinē ecclesie: regie dignitatis ei referūt honorē: qz illā regis celestis cognoscūt veraciter cē ꝓsponsam & tribuūt ei

Sz vrbes

pces tui i trā suā. Et nūc quō poteris sustinere eq̄tatū et exercitū tm̄ i cāpo vbi nō ē lapis neq; saxum neq; locꝰ fugiēdi? Vt audiuit aūt ionathas sermones apollonij motus ē alo: et elegit decē milia virox: & exijt ab hierim: et occurrit ei simō frater eiꝰ in adiutoriū. Et applicuerūt castra i ioppen. Et exclusit eū a ciuitate: qz custodia apollonij ioppe erat et oppugnauit eā. Et exfriti q̄ erāt in ciuitatez apuerūt ei: & obtinuit ionathas ioppen. Et audiuit apollonius & admouit tria milia eq̄tū & exercitū mltū. Et abijt aço tū cāp̄ iter faciēs & stati exijt i cāpū: eo q̄ haberet multitudinē eq̄tū & cōfideret i eis. Et insecutꝰ est eū ionathas i açotū: & p̄liū cōmiserūt. Et reliquit apolloni⁹ in castris mille eq̄tes post eos occulte. Et cognouit ionathas q̄m sūt insidię post se: & circūierūt castra eius: & iecerūt iacula i plm a mane vsq; ad vesperā. Popul⁹ aūt stabat sicut ꝑcepat ionathas & laborauerunt equi eox. Et eiecit simon exercitū suū: & cōmisit contra legionē. Equites enī fatigati erāt. Et ꝓtriti sūt ab eo & fugēt. †Et q̄ dispsi sūt p cāpū fugerūt in açotū: & intrauerūt in bethagon idolū suū vt se liberarēt. Et succēdit ionathas açotū & ciuitates q̄ erāt i circūitu eiꝰ: & accepit spolia eox: & templū dagon & oēs q̄ fugerūt i illud succēdit igni. Et fuerunt q̄ ceciderūt gladio cū his q̄ succēsi sūt fere octo milia virox. Et mouit inde ionathas castra: & applicuit ascalonā: & exierūt ō ciuitate obuiā illi i magna gl̄ia. Et reuersus ē ionathas i hierim cū suis habitib⁹ spolia mlta. Et factū ē vt audiuit alexāder rex f. mōes istos: addidit adhuc gl̄ificare ionathan. Et misit ei fibulā aureā sic̄ consuetudo est dari cognatis regum. Et dedit ei acharon et oēs fines ei⁹ possessionē.

Et rex ęgypti La. XI ꝓgregauit exercitū sicut arenā: q̄ ē circa oraz maris: & naues multas: & ꝑbat obtinere regnū alexandri dolo: et

a Et nūc quō poteris sustinere &c. impēdiens iter eq̄tum et pedituū meorū. b Neq; locus fugiendi. tibi & tuis: qz statim caperemini ab equitib⁹ meis.

c Et audiuit aūt ionathas. Hic cōsequenter ponit ipsius ionathe ꝓuocatio: & ptz vsq; ibi: d Et exclusit eū a ciuitate. i. populus ioppe ionathan exclusit ab ingressu ciuitatis ioppensis. & subdit causa eū dicit: e Quia custodia &c. i. homines armati ex parte ipius ibidem positi. f Et oppugnauit eā. s. ionathas ioppen &c. cetera patet vsq; ibi: g Et abijt &c. i. plane p̄cedendo. h Et statim exijt. de castris:

i Jn campū. quasi patus ad p̄liū. & subdit causa:

k Eo q̄ haberet multitudinē &c. & p̄lium cōmiserūt nō tamē statim: sed postea. et subdit causa: l Et reliquit apollonius in castris mille equites post eos. i. post recessum suum de castris. m Occulte. vt ionathas et eius exercitus ignorāter includerent inter aduersarios. n Et circūierunt castra eius. ad enadendum insidias. o Populus aūt stabat sicut p̄cepērat ionathas. dicit eīm Josephus q̄ exercitus erat ordinatus in quadro facta testudine de scutis ad expediendum sagittas aduersariox donec eox pharetre essent euacuate: vt sagittarij equites essent fatigati et eorum equi: quo facto fuit quod sequit: p Et iecit simon exercitū suū. faciens cōtra aduersarios fatigatos impetum. q Et intrauerunt in bethagon. i. domū dagon siue templū. Erat aūt dagon idolū habēs caput quasi piscis: vt dicūt hebrei. Ideo sic nominabatur a dag q̄d in hebreo significat piscē in latino.

r Exierunt de ciuitate. resistere non audentes ionathe. s Et factū est. Hic cōsequēter ponit alexandri regis congratulatio. nam congressus ionathe fuerat pro eo: vt patet ex predictis. t Et misit et fibulam aureā. erant enī quattuor insignia regalia. s. purpura corona: fibula aurea: & sceptrū. duo prima miserat ante ipsi ionathe: vt dictū est circa principiū huius ca. & nūc misit sibi tertiū. quartū vero sibi soli seruabat: quod est ꝑpriū regie maiestatis. La. X

Moraliter. k† Et anno centesimo sexagesimo ascendit alexāder &c. Per guerram inter alexandrū & demetriū gentiles: ex qua ionathas & alij fideles meli⁹ habuerūt: significat q̄ domin⁹ aliq̄n inter malos suscitat brigam vt boni maiorem habeant quietem. Et sic dicit Aug⁹. q̄ guerra demonū est pax hominū: & dñs p Ysaiā. rix. † Is.13.a
Concurrere faciam egyptios aduersus egyptios.

o Et audiuit aūt ionathas &c. p demetriū significat diabolus sicut dictum est de bachide: & ideo licet falsa multa ꝑmittat vt fideles decipiat: tñ nō est credendum sibi sicut nec ionathas et populus isr̄l credidērunt ꝑmissis demetrij: sed illi q̄ ꝑceptor est sermonū pacis cuiusmodi est deuotus p̄dicator vel cōfessor: credendum est eo q̄ annūciat euangelium vere pacis.

t Et cōstituit demetrius apollonij ducē &c. per istū apollonij qui ꝑuocauit ionathā ad descēdēdum de mōtib⁹ et pugnādū cū eo in campo plano. potest intelligi diabolus qui suggerit aliquādo homini deuoto descendere de monte cōtēplatiōis ad cāpum actionis: estimās eū ibi facilē superare: sed sicut apollonius fuit deceptus. nam in campo p ionathan fuit confusi biliter debellat⁹. sic diabolus aliq̄n decipit circa virū bonū qui nō solū ꝑualet diabolo in monte cōtēplationis sed etiā i cāpo actionis: qz q̄n descēdit de cōtēplatiōe ad regēdū vł docēdū ꝑpm ex charitate facit maiōr fructū: & sic magis cōfundit diabolus & reportat maius ꝑmiū apud deū: & h notat cū subdit infra.

s† Et factū ē vt audiuit &c. deus cui dici pōt alexander magn⁹: q̄ sicut dicit beat⁹ Jacobus dat omnibus affluenter et nō improperat. La. XI

Et rex ęgypti. Hic ꝑr describit ducat⁹ ionathe tpe reg⁹ demetrij secūdi. Circa q̄ ꝑmo describit alexandri reg⁹ obit⁹. scdo demetrij successus. ibi: Et regnāt. tertio antiochi adolescētis aduct⁹. ibi: Tryphō aūt. Prima i tres: qz ꝑmo ponit ꝓditio ptolemei. scdo cōfederatio demetrij. ibi: Et misit legatos. tertio ꝑstrato alexādri. ibi: Et audiuit. Circa ꝑmuz dō: Et rex egypti &c. hypbole ē ad designādū sui exercit⁹ magnā multitudinē. † Et naues mul. qz regnū

rbes i possessiones: qm finiũ suarũ tradũt illi i hereditatẽ.

a Rex autez. Ptolemeꝰ euergetes ꝙ post ptolemeũ philometorẽ regnauit: i alexandria vt chronicoꝝ libri testant: alexandro filio balo regi syrie filiaz suã tradidit vxorẽ: quã postea inimicitia inter se ⁊ generũ exorta abstulit ⁊ tradidit demetrio filio demetrij i vxorẽ cũ regno qđ abstulerat ab alexãdro qđ nunc scriptura cõmemorare videt. b In die bꝰ il. Quid ẽ ꝙ ionathas eos q̃ erãt i arce hierosolymitana: expugnat ꝙ cos q̃ fuerãt iudea: ni si ꝙ doctorez sãcti insectãt eoꝝ cõtumaciã q̃ exaltatiõe cordis atq; supbie inuitetes diuinis ꝓcepꝝ resistere parãt. Contra q̃s facit machinas multas: ꝙ multiplici disciplina: ac diuersa scpturaꝝ doctrina eos oppugnare ⁊ ad hoc militarẽ ꝓuocare studẽt. Sz sicut tũc q̃dã de his q̃ oderãt gẽtẽ suã viri iniq̃ adierũt regẽ ac cusantes ionathã: sic ⁊ nũc bi q̃ disciplinã ecclesiasticã recipere nolũt: abominant eos q̃ sibi inimicantẽ suam auferre cognãt accusantes eos apud seculi ptates q̃tenus eos i odiũ illoꝝ incurtãt: ⁊ persecutionẽ eis ictẽt: ꝙ ñ ꝓualẽt: qm de⁹ adiutor ⁊ ꝓtector suoꝝ ẽ: ⁊ ex oĩb⁹ tribulatiõib⁹ eoꝝ liberauit eos.

c Et postulauit. Toparchias: ꝙ est villaꝝ vl oppidoꝝ ꝓn

Ecipatũ

addere illud regno suo. Et exijt in syriã verbis pacificis: ⁊ apiebãt ei ciuitates: ⁊ occurrebãt ei ꝙ mãdauerat alexãder rex exire ei obuiã: eo ꝙ socer suꝰ esset. Cũ aũt itroiret ciuitatem ptolemeꝰ ponebat custodias militũ i singulis ciuitatibꝰ. Et vt appropiauit açotũ: oſiderũt ei tẽplũ dagõ succẽſũ igni: ⁊ açotũ ⁊ cęta eiꝰ demolita ⁊ corpa ꝓiecta ⁊ eoꝝ q̃ cęſi erãt i bello: ⁊ tumulos quos fecerãt secus viã: ⁊ narrauerũt regi ꝙ hęc fecit ionathas vt inuidiã facerent ei. Et tacuit rex. Et occurrit ionathas regi i ioppẽ cũ gl̃ia: ⁊ iuicẽ se salutauerũt: ⁊ dormierũt illic.

Et abijt ionathas cũ rege vsq; ad fluuiũ q̃ vocabaꝫ eleutherꝰ ⁊ reuersus ẽ i hierlm. Rex autẽ ptolemeꝰ obtinuit dñium ciuitatũ vsq; seleuciã maritimã: ⁊ cogitabat i alexãdrũ ꝓsilia mala. Et misit legatos ad demetriũ dicẽs: Veni cõponamꝰ iter nos pactũ: ⁊ dabo tibi filiã meam quã habet alexãder: ⁊ regnabis i regno patris tui. Penitet ei me ꝙ dederim ei filiã meã. Quęsiuit ei me occidere. Et vituppauit eũ ꝓpter ea ꝙ cõcupierat regnũ eiꝰ. Et abstulit filiã suã ⁊ dedit eã demetrio: ⁊ alienauit se ab alexãdro ⁊ manifestatę sũt inimicitię eius. Et intrauit ptolemeꝰ antiochiã ⁊ iposuit duo diademata capiti suo egypti ⁊ asię. Alexãder aũt rex erat i cilicia illis tpib⁹: qr rebellabãt q̃ erãt i locis illis. Et audiuit alexãder ⁊ venit ad eũ in bellũ. Et ꝓduxit ptolemeꝰ rex exercitũ ⁊ occurrit ei i manu valida: ⁊ fugauit eũ. Et fugit alexãder i arabiã vt ibi ꝓtegerer. Rex aũt ptolemeꝰ exaltat⁹ ẽ: ⁊ abstulit zabdiel arabs caput alexãdri: ⁊ misit ptolemeo. Et rex ptolemeꝰ mortuꝰ ẽ in die tertia: ⁊ q̃ erãt i munitionibꝰ pierũt ab his q̃ erãt itra castra. Et regnauit demetriꝰ ãno cẽtesimo septuagesimoseptio. In diebꝰ illꝰ congregauit ionathas eos q̃ erãt i iudea vt expugnẽt arcẽ q̃ ẽ i hierlz ⁊ fecerũt ꝫ eã machias multas. Et abierũt qdã q̃ oderãt gẽtẽ suã viri iniq̃ adierũt regẽ demetriũ: ⁊ renũciauerũt ei qꝫ ionathas obsideret arcẽ. Et vt audiuit iratꝰ ẽ: ⁊ statim venit ad ptolemaidã ⁊ scripsit ionathę ne obsideret arcẽ ꝫ occurreret sibi ad colloquz festinato. Vt audiuit aũt ionathas iussit obsidere. Et elegit ꝺ seniorib⁹ isrl̃ ⁊ de sacerdotib⁹: ⁊ dedit se piculo. Et accepit aurũ et argẽtũ ⁊ vestẽ: ⁊ alia exenia multa: ⁊ abijt ad regẽ ptolemaidã ⁊ iuenit gratiã i ꝓspectu eiꝰ. Et iterpellabãt aduersus eũ q̃dã iniqui ex gente sua. Et fecit ei rex sicut fecerãt ei q̃ añ eũ fuerãt. Et exaltauit eũ i ꝓspectu oim amicoꝝ eiꝰ: ⁊ statuit ei ꝓcipatũ sacerdotij: ⁊ q̃cũq; alia habuit prĩ ꝓciosa: ⁊ fecit eũ prĩcipẽ amicorũ. Et postulauit ionathas a rege: vt immunẽ faceret iudeã et tres toparchias. i. samariã ⁊ cõfines eius: ⁊ ꝓmisit ei talenta trecenta. Et cõsensit rex: ⁊ scripsit ionathę epistolam

alexãdri qꝫ ꝙrebat acq̃rere dolose partim erat sup mare. a Et exijt: de egypto.
b In syriã. pgẽs. c Verbis pac. cũ habitatoribꝰ syrie vtẽs q̃si querens bonũ regni ꝓ genere suo. d Cũ aũt itroiret ciuitatẽ. aliquã. e Ponebat custodias mi. ad obtinẽdũ terrã ꝫ alexandrũ. cetera patẽt vsq; ibi: f Eoꝝ q̃ cęſi ⁊ẽ. in q̃bus erãt sepulti notabiles viri. g Et narrauerũt regi ⁊ẽ. vt habeẽt ca. ꝑce. h Vt inuidiã facerent ei. ꝓuocãdo eũ ꝫ ionathã.
i Et tacuit rex. sub dissimulatione trãseũdo. cetera patẽt vsq; ibi: k Rex aũt ptolemeꝰ ⁊ẽ. regni syrie ꝙ custodias militum ibi positas. vt dictũ est. l Et cogitabat in alexãdrũ. generũ suũ. m Cõsilia mala. querẽs eũ ꝓuare regno ⁊ vita.
n Et misit legatos. Hic ponit cõfederatio ptolemei cũ demetrio alexãdri inimico ⁊ ptz lr̃a vsq; ibi: o Quęsiuit ei me occidere: dicũt alique glose ⁊ aliꝫ historiographi qꝫ ꝺ verũ erat: qz eũ introicare q̃sierat: sed hoc videt falsũ ꝙ lr̃am ꝓcedẽtẽ i q̃ ꝺz: qꝫ alexãder mãdauerat ptolemeũ honorifice recipi: sibi ꝙ lr̃am imediate sequẽtẽ. cum ꝺz: p Et vituppauit eũ ⁊ẽ. ex q̃ ptz qꝫ crimẽ sibi falso imposuit cupiditate ductus: Prouꝺ. xviij. Occasiões q̃rit q̃ vult recedere ab amico. Sciendũ etiã qꝫ iosepus circa historias huiꝰ libri multa dicit q̃ sũt dissona textui: ꝓpter qꝺ illa tã q̃ friuola dimittit: qz q̃uis liber iste non sit canonicus tã maioris auctoritatis est q̃ sit Josephus.
q Alexander aũt rex erat in cilicia illis temporibus. quasi diceret: ꝓpter hoc tales ꝓditiones facilius facere poterat ptolemeꝰ. r Quia rebellabãt qui erãt in locis illis. ꝓpter quod iuerat rex ad reprimẽdũ illos vel sedãdum. s Et audiuit. Hic ꝙr ponit ꝓstratio alexãdri ꝙ ꝓditiones soceri sui. cetera patẽt vsq; ibi:
t Et rex ptolemeꝰ ⁊ẽ. postq̃ receperat caput alexãdri: ⁊ sic videt mortuꝰ subito iusto dei iudicio. Josephus tñ dicit qꝫ equꝰ ptolemei in bello cõtra alexandrũ territꝰ elephãtis voce ꝓiecit eũ: ⁊ tũc fuit letaliter vulneratꝰ: sed viso capite alexãdri fuit aliquãtulũ cõsolatꝰ: sed postea cito mortuus: sed cõtra hoc videt qꝺ de ꝓdicto bello ꝓmittit. Rex aũt ptolemeꝰ exaltatꝰ est. et qꝺ subditur: Et abstulit zabdiel arabs caput alexãdri: qꝺ nõ fecisset in fauoꝛe ptolemei si fuisset ex vulneratione ita ꝓpinquꝰ morti. v Et q̃ erant in munitionibꝰ. syrie a ptolemeo positi. vt ꝓdictũ ẽ. x De rierũt ab his ⁊ẽ. s. alexãdri: vt dicũt aliꝫ: sed hoc nõ videt verũ: qz debellatus erat a ptolemeo: ⁊ ideo qꝺ dicit hic:
y Intra castra. intelligendũ est demetrij q̃ nolebat hoẽs extraneos possidere fortalicia regni sui. z Et regnauit. Hic cõsequẽter ponitur successio demetrij. ⁊ primo quãtũ ad obtẽtũ dominiũ. cũ dicit: Et regnauit demetriꝰ ⁊ẽ. secũdo quãtũ ad ꝓpagationẽ cõtra ionathan ꝙ accusationẽ iniquoꝝ iudeoꝝ: eo ꝙ obsideret arcẽ: ⁊ ptz littera. Tertio quantũ ad demetrij placationẽ. cũ ꝺz: a Et audiuit aũt ionathas mãdatum regis.
b Jussit obsidere: id est obsidionem arcis per alios continuare. aliqui tamen libri habẽt iussit nõ obsidere: id est obsidionẽ dimittere. ⁊ hoc magis consonat littere ꝓcedenti ⁊ subsequenti. c Et elegit de senioribus isrl̃ et de sacerdotibus ⁊ẽ. vt venerabili societate et munerum multitudine: et ꝓciositate placaret regem: quod et fecit. et patet littera vsq; ibi:

Exẽplũ

Ecipatũ ea loca nũcupat q̃ demetrijꝰ ex regno samarie addidit ad iudeã de q̃bꝰ i sequentib⁹ narrat ꝺ est lydã et ramathã. Lyda enĩ ciuitas ẽ palestine i litore maris magni stra: ⁊ ramatha vbs ẽ samuelis de q̃ in libro Reg. narrat. Jure q̃ amicitie rex demetrijꝰ ionathe cõcedẽs imunitatẽ indee addidit ciuitates ꝓdictas remittẽs decimarũ et tributoꝝ cẽſũ: ⁊ areas salinarũ i q̃bꝰ salis cõfectio reipublice debebaẽ necnon ⁊ alia debita que illi regio fastu deferebant iuxta cõfessionẽ cũ ionatha habitã oĩa condonauit. a Triphõ aũt. Qualiter aũt demetriꝰ i odiũ exercitui suo venerit pompeius trogꝰ oſidit dicẽs: Recuperato paterno regno demetriꝰ: ⁊ ipse reruz successu corruptus vitijs adolescẽtie in segniciẽ labitur: tãtũq; cõceptũ apꝺ oẽs iertia: quãtũ odiũ ex supbia pater habuerat: cõtraxit. Itaq; cũ ab imperio eiꝰ passim ciuitates deficerẽt: ad abolendã segnicie maculã: bellũ parthis inferre statuit cuiꝰ aduentũ nõ inuiti orientis populi videre: ⁊ ꝓpter arsichidę regis parthoꝝ crudelitatẽ: ⁊ qꝺ veteri macedonum imperio assueti noui populi supbiã indigne ferebãt. Itaq; cũ pfarũ ⁊ elimoꝝ baccilanoꝝq; auxilijs iuuaret: multis ꝓlijs parthoꝝ vastatoꝝ fudit ad postremũ: tñ pacis simulatione deceptꝰ capiꝫ: traducẽtusq; p oza ciuitatũ populis q̃ deseuierũt i indibiũ fauoris ostendiꝫ. Missus deinde in hercaniã benigne et iuxta cultũ pristine fortune habeẽ. b Et misit iona. ⁊ẽ. Quid ẽ ꝙ ionathas a rege demetrio petit vt eijceret eos q̃ erant i arce in hierlm ⁊ in ꝓsidijs q̃ ⁊ impugnabant isrl̃ a q̃ ecõtrario postulat demetriꝰ auxilia aduersus inimicos nisi ꝙ doctores sancti expetũt a gẽtiũ ꝓncipibꝰ ⁊ ab oĩ pplo errozis et supbie debellationẽ: ⁊ ipi sibi a sãctis doctoribꝰ postulãt suffragiũ doctrine et oꝛonis ad supãdos spiritales inimicos. Neuter enĩ ordo sine alteri⁹ opitulatiõe effectũ ministerij sui rite ꝓficere valet: qz nec doctores sãcti meritũ lucrifiẽdi sine cõuersione ⁊ obedientia subditoꝝ: nec ipsi subditi salutem ꝓmereri possũt sine documẽto ⁊ instructiõe magistroꝝ. Uter

Ꝙz enĩ

a Exemplum epistole ⁊ẽ. iste Iasthenes erat cretẽsis attinẽs demetrio ex pte matris: ⁊ qui demetrio ꝙuiderat de exercitu ad obtinẽdũ syrie regnũ contra alexãdrũ: ꝓpter quod demetrius reputabat eũ sicut patrẽ: ⁊ de factis notabilibus sibi scribebat. ⁊ ideo de gratijs ionathe factis scripsit epistolas ionathe et Iasthenicandẽ formã continẽtes: ꝓtinus tñ scripsit Iasthenĩ: ⁊ hoc est quod dicit: Exemplũz epistole ⁊ẽ. et sequit epistole cõtentia: cũ dicit: b Statuimꝰ ergo ⁊ẽ. possidẽdos pacifice. c Et tres ciuitates. tertia nõ nominat hic. d Ex samaria. in qua habitabant gentiles ibi trãslati de perside. xij. Reg. xvij. cetera patẽt vsq; ibi:
e Et areas salinarũ: id est loca in quibus fiebat sal modo supradicto ca. x.
f Et ponaẽ in monte sancto. ad memoriam in futurum. Quarto describit statꝰ demetrij quãtũ ad exercitus dimissionẽ. cũ dicit: g Et videns demetriꝰ ⁊ẽ. ⁊ patet lr̃a vsq; ibi: h Et inimici erant ei omnes exercitus patrũ eius. qui erant de regno syrie. nã a regnis ꝓcedentibus ꝙsueuerãt annonã accipere: nõ solũ tpe belli sed etiam pacis: vt sic essent parati pugnare ꝓ rege tpe necessitatis.
i Triphon aũt. Postq̃ descripꝰ ẽ demetrij status. Hic ꝙr describit antiochi adolescentis aduẽtus. ⁊ diuidit in tres ptes: q: primo ponit aduẽtus antiochi. ꝓcuratio. Secũdo falsitatis demetrij denudatio ibi: Et misit ionathas. Tertio aduẽtus antiochi executio. ibi: Post hec aũt. Circa primũ dicit: Triphon aũt ⁊ẽ. quia ꝓtius fuerat cuz alexandro: postea vero ipso decapitato fuit cũ demetrio.
k Et vidit qm̃ omnis exercitꝰ ⁊ẽ. dicẽs eũ honoꝛe regio indignũ. ꝓpter causaz q̃ dictã. l Et iuit ad emalchuel. alꝫ emathuel ⁊ẽ. post eius mortẽ. m Et assidebat ei. i. assidue stabat apud eũ.
n Ut traderet eũ ipsi. tanq̃ tutori ⁊ doctori. o Ut regnaret in loco patris sui. ꝙ ꝺ enĩ intẽdebat triphon habere ad ministrationẽ regni: sicut postea fuit ꝺ facto. p Et enũciauit ei ⁊ẽ. vt illũ induceret ad tradẽdũ sibi antiochũ. q Et mãsit illic dieb⁹ multis. nõ potẽs cito fiecte re emalchuelẽ ꝓpter antiochi pueritiã.
r Et misit ionathas. Hic ꝙr ponit fallsitatẽ demetrij denudatio. Circa quã primo ponit ionathe petitio. cũ ꝺz: Et misit ionathas ad demetriũ regẽ: petens:
s Ut eijceret. i. eijcere posset. t Eos q̃ in arce erãt i hierlm. quoꝝ aliꝫ erãt alienigene. aliꝫ ꝛo in deis: tñ apostate. ex ꝙ videt qꝫ illa lr̃a q̃ dicit. ꝫ. ionathã ad mandatũ demetrij remouisse obsidionẽ arcis est verior.
v Et q̃ in ꝓsidijs erãt. in diuersis locis indee ad impugnationẽ gentis iudaice.
x Et misit. Hic sedo ponitur petitiõis cõcessio. ⁊ ptz ⁊ subdit cõcessionis rõ cũ ꝺz: y Nũc q̃ recte feceris ⁊ẽ. Ad hoc eñ cõcessit petitionẽ vt ionathas sibi mitteret bellatores ad sui defensionẽ: timẽs ꝓbabiliter insurgere ꝓtra se rebellionẽ. sicut et factũ est. vnde subdit: Et cõuenerũt ⁊ẽ. z Et volebãt ⁊ẽ. ꝓpter eius inertiaz et malicią. a Et fugit rex in aulã. tanq̃ in locũ tutiorem
b Et occupauerũt ⁊ẽ. ne aliq̃s ab extra posset ingredi ciuitatẽ in auxiliũ regis.
c Et ceperũt pugnare. i. ad pugnã se disponere. d Et vocauit rex iudeos. antecq̃ eiues essent cõgregati ad ipsum impugnãdũ. ideo subdit:

tt 3 Et dilapsi

Universidad de Sevilla Biblioteca

¶ Q3 ẽm ordo vt ꝓdictum est ab alio fulcit ⁊ ab alio adiuuat. vñ ℣ Paulus Thessalonicensib⁹ 1.Tes.3.c ait: Tūc viuim⁹ si vos statis i dño: qm̃ gaudem⁹ ꝓpter vos ante deū nostrū. Et ad Chorinth. 2.Cor.1.c Elia inquit vra sum⁹: sicut ⁊ vos nra i die dñi nr̄i iesu xp̄i. a Et viderūt ⁊c. O: iudei victoriā capiētes de hostib⁹ cogebāt eos pacē postulare ⁊ dextras sibi dari signat q robur sancte ecclesie hostib⁹ ꝓminet vniuersis: ⁊ siue eos ꝙ cōfessionē salubriter cedere facit: siue cōemptores in sua ptinacia insistentes iu Luc.10.c ste punit: qz ipsa a saluatore suo dño nostro iesu xp̄o potestatē accepit calcandi sup̄ serpentes et scorpiones et sup omnē virtutē inimici. De qua alibi in euangelio loquēs ad apostolum suū Petrū ait: Tu es petrus ⁊ sup hanc Mar.16.c petrā edificabo eccliam meā: ⁊ por. infe. non pre.aduer.eā. Et notati sunt inquit iudei in regno: qz cōfessores xp̄i gloriosi apparēt in toto mūdo. Sed hāc gloriā nō sibi ascribūt sancti viri: sed regi suo oīm videlicet bonorū largitori deo. Vñ et subdit: Regressi sūt in hierūm habentes spolia multa. Huiusce modi grates Pſ.39. et psalmista deo se referre testat dicens: Annūciaui iusticiā tuā in ecclesia magna: ecce labia mea nō ꝓhibebo. In ecclesia ḡ fideles q̃s habentes spolia virtutū regrediunt vt laudes dicāt deo: cui nō suis viribꝫ sed gratie diuine victoriā quā adepti sūt deputāt dicētes Pſ.113. cū ꝓpheta: Nō nobis dñe nō nobis sed nomini tuo da gloriā. Sup misericordia tua et veritate tua. b Et sedit deme. O: demetrius ionathe ꝓ bñficijs retribuit mala: significat carnales stultos cū eis cōsulit ad salutē nō respōdere benefactoribꝫ suis ſm debita bñficia: sed ſm obtusi cordis sui prana consilia. Quicqd enī eis agit ad vtilitatē illi totū reputant ad noxietatē ⁊ inuidie stimulo incitati nequissime sue eligūt deseruire voluntati.

c Et exiit ionathas ⁊c. Per ionathe transitū vltra flumen ꝓdicationē verbi ad eos qui nondū baptismate christi abluti sunt: possumus accipere: quia ꝓdicatores sancti aliquādo gentiles ad sacrū baptismū ꝓuocant: alii q̃s fideles ad ꝓfectū virtutū excitant. Cuz ergo trans flumē regredit ionathas: venit ad eum exercit⁹ syrie i auxiliū: quia quādo apostoli de iudeis ad gentiū ꝓdicationē migrauerant: mox plurimi de gentib⁹ ad fidē ⁊ baptismū christi cōueniebāt qui aduersos ꝓdicatorib⁹ sanctis i euāgelio dei fuerūt quatenꝰ pagnos ad credulitatē ꝓduceret. Perrexit ascalonē que interptāt appensa vel ignis infamis ⁊ occurrerūt de ciuitate honorifice cū ꝓdicatoribus sanctis hi q̃ ambitione seculi deseruiebant: audientes verbū dei: statim relicta cupiditate mūdi ad obedientiā cōcurrebāt euangelij. Et abiit inde gaçam ⁊ obsedit eā: ⁊ cōcluserūt se qui erāt gaçe. Per gaçam q̃ interptāt fortitudo exprimit obstinatio infidelitū i qua se dure mentis prauorū includūt: qz cedere veritati nō cōsentiūr. Quā obsedit ionathas: ⁊ succēdit ciuitates in circuitu cū doctores christi vndiq; testimonijs sanctarū scripturarū ꝓ fidos coartant: et errorū illorū machinationes debellando vastāt. Unde rogauerūt ionathā dextras sibi dare gaçenses quoꝝ accepit filios obsides: mittēs in hierūm: ⁊ pranitate denicta supborū iā diutius veritati resistere non ualētes pacis sibi fedus magistros eccliē dare deposcūt: suosq; filios eis obsides tradūt: ꝙ ē fidei pignora erroris videlz abnegationē ⁊ obedientie subiectione i ecclesiā ꝓmittūt: quatenus cōuersi ſtōs sue ad fidē spes certa redda tur. d Et audiuit ionathas ⁊c. Demetrij ꝓncipes q̃ ꝙuaricati sūt i cades galilee nō incōgrue ptātes seculares intelligi possunt q̃ ls inter fideles ꝓpter catholicā cōfessionē annu

¶ merenꝫ

ad eū. Et dispsi sūt oēs p ciuitatē: ⁊ occiderūt in illa die cētū milia hoīm. Et succēderūt ciuitatē ⁊ ceperūt spolia multa i illa die: ⁊ liberauerūt regē. Et viderūt q̃ erāt de ciuitate q̃ obtinuissent iudei ciuitatē sicut volebāt: ⁊ in firmati sūt mēte sua: ⁊ clamauerūt ad regē cū ꝓcibus dicentes: Da nobis dextras: ⁊ cessent iudei oppugnare nos ⁊ ciuitatē: ⁊ piecerūt arma sua ⁊ fecerūt pacē. Et gl̃oficati sūt iudei in cōspectu regis: ⁊ in cōspectu oīm q̃ erant in regno eius: ⁊ notati sunt in regno. Et regressi sunt in hierūm habentes spolia multa. Et sedit demetrꝰ rex i sede regni sui: ⁊ siluit terra in cōspectu eiꝰ. Et mētit⁹ ē oīa ⁊c. de gratijs ionathe gētiq; indeoꝝ fiendis. h Et verabat eū valde. ꝓ principes suos inuadēdo terminos iudee.

i Post hec aūt. Hic ꝓfr describit aduēt⁹ antiochi adolescentis in regnū alexandri patris sui. Circa qd primo ponit regni obtent⁹. Secundo cū ionatha fedus. ibi: Et scripsit antiochus. Tertio hui⁹ federis effectus. ibi: Et exiuit ionathas. Circa primū dr: Post hec aūt ⁊c. i. de arabia i syriā. cetera patēt vsq; ibi: k Et accepit ⁊c. .i. elephātos exercit⁹ demetrij. l Et obtinuit antiochiā. metropolim ciuitatē. ⁊ p ꝓfr alias multas. m Et scripsit. Hic ꝓfr ponit cōfederatio antiochi cū ionatha. erat em̃ rex nou⁹: ⁊ adhuc vnā magnā ptē regni tenebat demetrꝰ: ꝓpter qd indigebat ionathe cōfederatione. n Et ꝓstituo te sup ⁊c. extra iudeā existētes. o Et misit illi vasa aurea ⁊c. i. mense siue. iō subdit: Et dedit ei ptātē ⁊c. p Et simonem fratrē eiꝰ cōstituit ⁊c. intra quos includit terra philistiim.

q Et exiit ionathas. Hic ꝓfr ponit dicti federis effect⁹. ⁊ pmo antiochi dominiū dilatando. cū dr: r Et pambulabat trās flumē ciuitates. eas inducendo vt obedirent antiocho.

s Et cōgregat⁹ est ad eū oēs exercit⁹ syrie in auxiliū. Et ve-
nit ascalonem: ⁊ occurrerunt ei de ciuitate honorifice. Et abiit inde gaçan ⁊ cōcluserūt se q̃ erāt gaçe: ⁊ obsedit eā: ⁊ succendit q̃ erāt in circuitu ciuitatis: ⁊ ꝓdatus est eā. Et rogauerūt gaçenses ionathā ⁊ dedit illis dextrā ⁊ accepit filios eoꝝ obsides: et misit illos i hierusalē: ⁊ pambulauit regionez vsq; damascum.

t Et audiuit ionathas quia prę-
uaricati sūt ꝓncipes demetrij

a Et dispsi sūt ⁊c. interficiendo eos q̃ volebāt iterficere regē. b Et occiderūt ⁊c. ꝓuenientes eos anteq̃ essent vniti ⁊ dispositi ad pugnādū: ⁊ sic poterāt multos occidere.

c Et succēderūt ciuitatē. nō totā: iz i vna ꝑte ponētes ignē ad ciuiū terroꝛē. iō subdit:

d Et infirmati ⁊c. ꝓ ꝑfr virtute corporis. nā a corde ꝓcedit sensus ⁊ motus ad alia mēbra: ꝓpt qđ deficiēte corde deficiunt exteriora mēbra. cetera patent. e Et sedit demetrꝰ. Hic ꝓfr describit falsitatis demetrij denudatio. nam habita pace deneganit oīa ꝓmissa ionathe. ⁊ hoc est qđ dicit: Et sedit demetrꝰ ⁊c. i. in antiochia metropoli: repssa rebellione ciuiū ꝓ auxilio iudeoꝝ. f Et siluit ⁊c. qz nō erat q̃ auderet sibi rebellare depressa metropoli ciuitate. g Et mētit⁹ ē oīa ⁊c. de gratijs ionathe gētiq; indeoꝝ fiendis. h Et verabat eū valde. ꝓ principes suos inuadēdo terminos iudee.

i Post hec aūt. Hic ꝓfr describit aduēt⁹ antiochi adolescentis in regnū alexandri patris sui. Circa qd primo ponit regni obtent⁹. Secundo cū ionatha fedus. ibi: Et scripsit antiochus. Tertio hui⁹ federis effectus. ibi: Et exiuit ionathas. Circa primū dr: Post hec aūt ⁊c. i. de arabia i syriā. cetera patēt vsq; ibi: k Et accepit ⁊c. .i. elephātos exercit⁹ demetrij. l Et obtinuit antiochiā. metropolim ciuitatē. ⁊ p ꝓfr alias multas. m Et scripsit. Hic ꝓfr ponit cōfederatio antiochi cū ionatha. erat em̃ rex nou⁹: ⁊ adhuc vnā magnā ptē regni tenebat demetrꝰ: ꝓpter qd indigebat ionathe cōfederatione. n Et ꝓstituo te sup ⁊c. extra iudeā existētes. o Et misit illi vasa aurea ⁊c. i. mense siue. iō subdit: Et dedit ei ptātē ⁊c. p Et simonem fratrē eiꝰ cōstituit ⁊c. intra quos includit terra philistiim.

q Et exiit ionathas. Hic ꝓfr ponit dicti federis effect⁹. ⁊ pmo antiochi dominiū dilatando. cū dr: r Et pambulabat trās flumē ciuitates. eas inducendo vt obedirent antiocho.

s Et cōgregat⁹ est ad eū oēs exercit⁹ syrie i auxiliū. Et venit ascalonem: ⁊ occurrerunt ei de ciuitate honorifice. Et abiit inde gaçan ⁊ cōcluserūt se q̃ erāt gaçe. nolētes eū recipere nec a demetrio recedere. v Et ꝓdatus est eā. naīa alia et plura gaçe bona erāt extra ciuitatem in suburbijs ⁊ villulis. x Et accepit filios eoꝝ obsides. ne postea rebellarent. y Et audiuit. Hic secūdo ponit effect⁹ ꝓdicti federis demetrio repugnāte. cū dicit: Et audiuit ionathas ⁊c. cōtra antiochum ab ipo recedēdo et adherendo demetrio.

Jn cades

Als: despexerat.

¶ merenꝫ: hoc ei cades q̃ interptāt sancta: vel mutata ⁊ galilea: hoc est trāsmigratio facta p figurā exprimūt sepe tñ tales fraudē moliunt negocio regni celestis. Quibus occurrit ionathas: qz necesse est vt illis solertia sanctoꝝ doctoꝝ occurrat: ne fraudē quā dispōnūt alo expleāt facto. Simonē tñ fratrē suū r. liquit intra ꝓuinciā

a Jn cades q̃ est in galilea. hoc dicit ad differentiā alterius q̃ dicit cadesbarnee vbi sederūt filij isrl multo tpe Deut.1. b Volētes eū remouere ⁊c. sicut ei cōstituerat ātiochus. c Fratrē aūt suū ⁊c. ad iudee cūstodiā. d Et applicuit simon ⁊c. in qua erāt aduersarij iudeoꝝ a demetrio positi. e Et conclusit eos. ita q̃ nō poterāt egredi nec aliā ab extra habere.

f Et postulauerūt ab eo ⁊c. vt saluis ꝓpriis recederēt inde. g Et posuit i ea ꝓsidiū. id est armatos de genere iudeoꝝ. h Et ionathas ⁊ castra eius applicuerūt ad aquā genesar. i. ad mare galilee. qđ etiam dicit mare genesar siue geneçareth q̃si generās auram. Mā illud mare est vētosum.

i Et tendebāt ⁊c. ignorāte ionatha. k Ipse aūt occurrit ex aduerso. illoꝝ q̃ erāt in campo. l Et fugerūt ⁊c. territi ex insidiāꝝ repentina insurrectione. m Et scidit ionathas ve. ⁊c. i. paramēta q̃ ponūt ad decorē sup̄ arma. ⁊ ꝙ fecit in signū doloris. n Et posuit terrā ⁊c. se humiliando.

o Et reuersus est ⁊c. i. aduersarios suos. p Et cōuertit illos. lā em̃ recedebāt trāq; victores fugiētib⁹ iudeis: sed ionathas inuitās eos ad ꝓlīū fecit eos cōuertere ad se.

q Et viderūt q̃ fugiebāt partis illi⁹. i. ionathe. r Et reuersi sūt ad eū. eius exemplo aiati. s Et insequebanꝫ cū eo. aduersarios. t Vsq; cades. vñ venerāt ad ꝓlīū.

Ca. XI

Moraliter.

v Et rex egypti cōgregauit exercitū ⁊c. Egyptus tenebra interptāt iō p regē egypti diabolus rex tenebrarū significat. ipe ℣o filiaz habet spūalē. s. crudelitatē. sicut p oppositū misericordia celestis regis est specialis filia ꝓpter in legēda scti Johānis elemosinarij declarat. vñ rps iudeis crudeliter i mortē suā machinantib⁹ dixit Joh. viij. Vos ex pre diabolo estis et desideria pris vri vultis facere. Ex q̃ ptz crudelitatē diaboli filiā ee: ⁊ sicut rex egypti dedit filiā suaz demetrio vt priuaret alexādrū regno: sic diabolus crudelitatē dedit Meroni ⁊ alijs imperatoribus sibi fidelibus vt priuaret xp̄m regno suo qđ ē eccliā. intendebāt em̃ instinctu diaboli totaliter destruere fidē xp̄i: ⁊ sicut dr infra. rex ptolemeꝰ mortuꝰ est in die tertia mortis alexādri: sic diabolus tertia die mortis xp̄i i qua resurrexit ⁊ infernū spoliauit diabolus fuit turpit̄ cōfusus: q̃ ꝙfusio dici pōt mors eius sicut vulgariter dr de hoīe notabiliter cōfuso q̃ ipe est mortuꝰ. † Jn dieb⁹ il. cōgre. io. ⁊c. ꝓ ionathan q̃ interptāt colūbe donū: ⁊ ei⁹ socios possūt intelligi viri religiosi q̃ moꝛib⁹ ⁊ scientia impugnāt arcē supdie q̃ est in omni ptō mortali: ſz aliq̃ ℣bis malignantiū apud superiores impediunt ab hac impugnatione. s. qñ ptās eorū i ꝓdicādo ⁊ cōfessiones audiēdo restringit vel suspēdit ꝓ qđ virtutū ꝓfect⁹ ipedit: ſ cū supioz ptās hec cōsiderat: verba malignantiū cōtēnit ⁊ dictos religiosos honorat. ideo subdit inferi⁹. † Et exaltauit eū i cōspectu ⁊c. Et postulauit ionathas a rege ⁊c. sequit aūt post petitio regis a ionatha dñi: v Nūc q̃ recte feceris ⁊c. p qđ significat q̃ pauperes religiosi necesse habēt petere a potentib⁹ but⁹ mūdi elemosynaꝝ subsidia ⁊ ecōuerso potētes a religiosis oratiōꝝ suffragia: que frequēter plus eis valent q̃ arma bellica sicut ptz Exo. xvij. Cuꝫ

¶ reuoluere,

reuoluere in mẽte sua ⁊ orare deū ꝑ delictis suis vel ppli: vt ipe q̄ oipotēs ẽ operet salutẽ erga infirmos ⁊ reducat eos ad pristinā sanitatẽ. Sic ⁊ exhortari vnūquēq; oportet vt resipiscat a diaboli laqueis q̄ captiu⁹ fuerat ad ei⁹ volūtatez: ⁊ reuertat ad dñm ⁊ mi serebit ei⁹: ⁊ ad deū nostrū qm̄ multus ẽ ad ignoscendū. a Et ceciderūt. Nota q̄ alienigene ternario numero ꝑsternunt: qz ꝑ sancte trinitatẽ fidem vniuersi hostes ecclesie cōterunt superant atq; ꝑsternunt. Et turba credētiū regredit cū duce suo in hierusalē mysticā q̄ est mater oīm nostrū: vt ibi gras ⁊ laudes referāt deo nostro in eternū ⁊ in seculū seculi. Ca.XII

b Tvdit iona. Oꝛmittit ionathas eplas ad romanos ⁊ ad sparciatas et ad alia loca vt renouet pactū et amicitiā cū eis quā frater su⁹ iudas prior cū illis sponte iniūt demonstrat q̄ magna solli citudo sanctis debet eē ꝑdicatoꝛib⁹ vt pacē quā xps in mūdo obtulit ipsi toto studio renouare atq; cōseruare vbiq; cōtendant: qz ipse filius dei q̄ venit in terrā vt pacificaret i carne sua celestia atq; terrestria: statim in exoꝛtu natiuitatis sue voluit ab angelis decantari: Gloria i excelsis deo: ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. Q̄ nā vtiq; pacē idē mediatoꝛ dei ⁊ hoīm iam homo factus suis discipulis cōmēdauit dicēs: Habete sal et pacē habete inter vos: Pacē meā do vobis: pacē relinquo vobis. Pacē eternā ⁊ cōcordia vniuersum corpus xp̄i adunat: regit ac stabilitur. Qui aūt cū primis suis nō vult habere pacez in coꝛpe xp̄i nullā habet societatē: nec iā ad eternā pōt peruenire requiē. Q̄ñ se sepanit ꝑ cōtentionē. Et hoc est exēplū tē.

Quō aūt sparciate fuerūt de genere abraā: facile nō inuenit. potuit tñ fieri q̄ abraā plures filios excepto isaac quem peperit ei sara: habuit de agar videlicet et ꝯthura sicut scriptura manifestat vt ab aliquo eoꝝ oꝛigo ꝓcesserit sparciatarū. Sed iosephus hui⁹ loci mentionē faciēs non videt tñ cognationē sparciatarū cū iudeis: veruntamen aliquā societatē velle exꝓimere: qz lacedemonioꝝ epistolā scriptā taliter refert: Rex lacedemonioꝝ arutis onie salutē. Legentes aliquaꝝ scripturā inuenim⁹ ex vno genere iudeos ⁊ lacedemones extitisse: ⁊ familiaritatē cū abraā socialiter habuisse. Justū ḡ ẽ dū fratres existat: ⁊ trāsmittere ad nos ⁊ petere q̄ vobis necessaria indicatis: faciem⁹ ⁊ nos idē: ⁊ vra ꝓpria simul ⁊ nra cōia reputem⁹. Portitoꝛ hui⁹ dimocius ꝙ eplas

eleuaret moyses man⁹ supabat isr̄l: si aūt paululū remisisset supabat amalech. c Et misit ei ionathas tria milia viroꝝ tē. ꝓ quos significant religiosi ad pugnādū cōtra diaboli oratiōnib⁹ virtuosi in virtute vnⁱ⁹ dei ⁊ trini. q̄ d Et exiuit ionathas ⁊ pambulabat post flumē. ꝓ qō significant religiosi q̄ celo fidei accēsi trāsiit ad ꝑdicandū gētib⁹ nōdū renouatis ꝑ fluniū baptismatis: vbi multū ꝓficiūt aliq̄s sicut ionathas i exercitu isto. e Et applicuit simon ad bethsurā. q̄ dom⁹ fortitudinis interꝓtat. iō ꝓ ipam sacra scriptura q̄ Cāticoꝝ. iiij. dr: Turꝛis dauid edificata: cū ꝓpugnaculis ex qua mille clypei pendēt oīs armatura fortiū: hāc aūt domū intrāt heretici errozē suū cōfirmātes ꝑ sacrā scripturā exposituram puerse: sed ꝑ simonē exciuink q̄s ꝑ doctoꝛē catholicū eoꝝ falsitas cōfutat: ⁊ boni introducunt q̄s docules discipuli ꝑ ipm eruditunk. f Et ionathas ⁊ castra ei⁹ applicuerūt ad aquā genesar. i. generā tē aurā. iō ꝑ hāc aquā significat aqua sapientie salutaris q̄ generat sibilū aurelenis vbi dr̄s: vt dicit ih̄. Reg. xix. ad hāc aquā applicat ionathas ⁊ socij ei⁹. i. viri religiosi: q̄ habēt pugnare ꝯtra hereticos ꝑ scripturā sacrā: ⁊ cōtra spūs malignos ꝑ orationē deuotā. Sz q̄s in hac pugna multi fiūt ignari. ideo sequit. g Et fugerūt q̄ erāt ex parte ionathe sed q̄s videt exēpla magne ꝛtutis i superioꝛib⁹ fuits ad pugnā viriliter reuertunk. iō subdit: r̄ Et vt viderūt q̄ fugiebāt ꝓtis illi⁹ reuersi sunt tē.

a Tvdit ionathas. Hic ꝓsr̄ describit ducat⁹ ionathe sub antiocho filio alexandri iā regnāte: sub quo videt sibi ꝓspere succedere et nolēs omittere de his q̄ fm humanā ꝓuidentiā facere poterat ad firmādū populuz suū in pace. Primo cū extraneis se ꝛfederauit. Secūdo cōtradictoꝛes alexādri reg̃ expugnauit. ibi: Et audiuit ionathas. Tertio triphon cū defraudauit. ibi: Et cū cogitasset triphon. Prima in duās: q̄ primo ponit eius cōfederationis epistolarū conscriptio. Secūdo ſnle recitatio. ibi: Et ꝺ est exemplū. Circa primū dr: Et vidit ionathas tē. Oꝛ aūt tēpus esse bonū ⁊ iunare: q̄s cōtingūt in ea ꝓspera. malū aūt ⁊ nocere. q̄ aduersa. b Et elegit viros. ad tale legationē aptos. sequit: c Misit eplas fm eādem formā. i. eandē ſniam de amicitia statuenda et renouāda. cetera patēt. d Et ꝺ est exemplū. Hic ꝓsr̄ ponit recitatio sentētie epistolarum. Et primo epla ionathe misse sparciatis. Secūdo epla responsiue ab eis. ibi: Et ꝺ rescriptum. In epla ꝺo ionathe fit mētio de q̄nq;. Primo de quadā epla pr̄i⁹ missa tē poze onie sūmi sacerdotis a rege spartiatarū iudeis: ⁊ hoc ẽ q̄ dicit: e Jā pridē misse erant epistole tē. a dario. Josephus libro. xij. antiquitatis iudaice noīat eū arū: ⁊ idē est nomē sicut i latino Nicolaus et colin⁹. vocat tū sparciatas lacedemonios: recitās eplam in hac forma. Rex lacedemonioꝝ arius onie salutē. Legētes scripturā aliquā inuenim⁹ ex vno genere iudeos ⁊ lacedemones extitisse: ⁊ familiaritatē cū abraā socialiter habuisse. iustum est ergo vt fratres existatis et trāsmittere ad nos ꝓpetere que vobis necessaria iudicatis. Facim⁹ vero et nos idē et vestra ꝓpria simul ⁊ nostra cōmunia reputamus. Portitoꝛ: lr̄arū dimoci⁹ eplas vobis defert quadrangulo scriptas signaculū habentes aquilā draconē vnguib⁹ depoztātē. f Et fuscepit tē. a rege spartiatarū seu lacedemonioꝝ. g Cū honoze. acceptans ei⁹ legationē. h Nos eñ cuz nullo. Hic scdo in epla ionathe ponit causa scribendi cū dicit. Nos eñ cū nullo tē. i. cū nos nō essem⁹ in aduersitate: sed ꝓsperitate: quasi dicat: non scribim⁹ vobis ex aliqua necessitate a qua nūc velim⁹ ꝑ vos releuari: sed ex sola amicitia et charitate iter nos et vos nutrienda. i Habentes solatio sanctos liberos. legis ⁊ ꝓphetarū.

k Qui sunt in manibus nostris. i. nō sumus ꝓ nūc occupati in exercitio armoꝝ: sicut tpe ꝓcedenti: sed magis in lectione sanctoꝝ libroꝝ. cetera patent ex dictis fm Josephū hec lr̄a: Nos cū nullo hoꝝ indigemus tē. retinent ex dictis fm Josephū hec lr̄a: Nos cū nullo hoꝝ indigemus tē. referr̄ ad scripturā quā lacedemones dicebāt se inuenisse cōtinentē q̄ erant de genere abraā: de qua dicit ionathas q̄ nō indigebāt illa scriptura ad ꝓpositū ꝓbandū: qz ꝑ libros sanctos quos habebāt iudei apud se hoc sciebāt: sed qui sint illi libri nō dicit Josephus in particulari: tñ. j. eodē ca. dicam quid sup hoc mihi videt. l Nos ergo. Hic tertio in epistola dicta fit mentio de fidelitate iudeoꝝ erga spartiatas. cū dicit: Nos ergo in omni tē poze ex quo misistis ad nos ꝓ amicitia ⁊ fraternitate.

Memores

ꝙ eplas vobis defert quadrangulo scriptas: signaculū habētes aquilā draconē vnguib⁹ depoztātē. Epla igit a lacedemonioꝝ rege destinata textū hmōi cōtinebat.

a Et audiuit iona. Quid aūt significat q̄ ionathas audiuit sua aduersus demetrij principes q̄ aduersus eum egressi fūt pugnare: cꝛnt ab hierl̄m: et occurrit eis i amathite regione nisi q̄ sacer ozdo doctoꝛ aduersus ꝓsecutoꝛes ecclie: ꝑ iudeos: paganos ⁊ hereticos semꝑ patⁿ ẽ ꝓliari ⁊ eoꝝ ꝓfidie resistere: q̄b⁹ egredīes ab hierl̄m occurrit i amathite regione: qz lz a quiete interne cōtēplationis qua animi oculo intuenk celsitudinē creatoris ⁊ signoꝝ magnitudinē ꝑmiox ad tēpus exeāt vt confligāt cū hostib⁹: tñ a rectitudine veritatis nullo mō declinānt. Nam amathite veritas mea interꝓtat. Sz sine i conflictu disputationū ꝯtra errores eoꝝ contēdāt sine flagella eoꝝ ac cedes patienter tollerent: iusticie tñ veritatē nullo modo relinquūt: nec eis tribuūt facultatē vt ꝑ fraudem aliquo modo in regionē ecclesie ingrediank: summope nitunk vt statim in initio doli prauitatem eoꝝ cōterāt ⁊ castra ecclesie illesa cōseruent.

b Et misit speculato. Missis speculatoꝛib⁹ castra hostium ionathas explorat cū ꝑdicatoꝛes sancti ꝑ viros industrios fraudē inimicoꝝ investigāt ꝛten⁹ eoꝝ cōsilijs prauis cōpertis dolū ipoz facili⁹ ꝓcauere possint. Qui renū ciauerūt eis supuenire ipsos ad eos velle nocte. Illi ei nocte parant venire q̄ ceco coꝛde opera meditanē tenebraꝝ agere ac cōtra ionathas suos vigilare et esse in armis paratos ad pugnaz in ꝺet tota nocte: quia ꝓpium est electoꝝ magistroꝝ vt peruigiles ac cautos doceāt esse subditos suos omni tempoze istius vite quo in incerto degentes ad certū finē tendunt. Et audientes aduersarij quia paratus est ionathas cum suis in bello: timuerunt valde: ⁊ accenderūt focos in castris: et meditati sunt fugam. Quos securus est ionathas tamen nō comꝑhendit qz trans flumē iam positos inuenit. Formidant aduersarij q̄ se prepparent in spiritale prelium ecclesiastici: et accendentes focos in castris suis: hoc est fingūt fortitudinem belli in turmis suis: sed in mane inceptis fidei ꝓsequitur spiritalis ionathas hostes suos quos tamen non comꝑhendit: id est ad credulitatē non perdurit: quia in amoze fluctuantis seculi sine intermissione i dieb⁹ solēnib⁹ ⁊ ceteris: q̄b⁹ oportet memoꝛes sum⁹ a vestri i sacrificijs q̄ offerim⁹: ⁊ i obseruatiōib⁹: sicut fas est ⁊ decet meminisse fratrū. Letamur itaq; ꝺ glia vestra. Nos aūt circūdederūt mlte tribulatiōes: ⁊ mlta ꝓlia: ⁊ ipugnauerūt nos reges q̄ sūt i circūitu nr̄o. Voluimus m⁹ ergo vobis molesti esse: neq; cetꝛis socijs ⁊ amicis nr̄is i his ꝓlijs. Habuim⁹ ei de celo auxiliū ⁊ liberati sum⁹ nos: ⁊ hūiliati sūt inimici nr̄i. Elegim⁹ itaq; numeniū antiochi filiū: ⁊ ātipatrē iasonis filiū: ⁊ misim⁹ ad romanos renouare cū eis amicitiā ⁊ societatē pristinā. Mādauim⁹ itaq; eis vt veniāt etiā ad vos: ⁊ salutēt vos ⁊ reddāt vobis epl̄as nr̄as de innouatiōe fraternitatⁿ nr̄e. Et nūc bñfacietis rūdētes nobis ad hec. Et hoc rescriptum epl̄aruz q̄s misit onias: Rex spartiatarū onias: ionathe sacerdoti magno salutē. Inuentū ẽ i scꝑtura ꝺ spartiatⁿ ⁊ iudeis: q̄m sūt frēs: ⁊ qz sūt de genere abraā. Et nunc ex q̄ h cognouim⁹ ⁊ bñ facitⁿ scribētes nobis ꝺ pace vr̄a. Sz ⁊ nos rescripsim⁹ vob pecora nr̄a ⁊ possessiōes nr̄e vr̄e sūt: ⁊ vr̄e nr̄e. Mādauim⁹ itaq; h nūciari vob. Et audiuit ionathas q̄m a regressi sūt ꝓncipes demetrij cū exercitu mlto supza quā pri⁹ pugnare aduersus euz: ⁊ exijt ab hierl̄m: ⁊ occurrit eis i amathite regione. Mō enī dederat eis spaciū vt ingrederenk regionē ei⁹. Et misit speculatoꝛes i castra eoꝝ: ⁊ reuersi renūciauerūt: q̄ cōstituūt supuenire illic nocte. Cū occidisset aūt sol ꝓcepit ionathas suis vigilare ⁊ eē i armis ꝑatos ad pugnā tota nocte. Et posuit custodes ꝑ circūitū castroꝝ. Et audieꝛt aduersarij q̄ parⁿ ẽ ionathas cū suis i bello: ⁊ timuerꝛt ⁊ formidaueꝛt i coꝛde suo: ⁊ accēdeꝛt focos i castris suis. Jonathas aūt ⁊ q̄ cū eo erāt nō cognouerūt vsq; mane. Videbāt ät lumiaria ardētia: ⁊ secutⁿ ẽ eos ionathas ⁊ nō cōphēdit eos. Trāsieꝛt ei flumē eleutherū. Et diuertit ionathas ad arabas q̄ vocabāt̄ cabadei: ⁊ ꝓcussit eos et accepit spolia eoꝝ. Et iunxit ⁊ venit damascū: ⁊ pambulabat oēm regionē illā. Simō aūt exijt ⁊ venit vsq; ad ascalonem et ad ꝓxima ꝑsidia: et declinauit in ioppen: ⁊ occupauit

a Memoꝛes sum⁹ vestri in sacrificijs. q̄ fiebāt ꝺ animalib⁹. b Et in obseruationibus. i. alijs oblationibus et vigilijs et oꝛationibus. c Mos autem. Hic quarto ponit ratio quare nō scripserant spartiatis tempoze tribulatiōis et belloꝝ que acciderant iudeis. cuz dicit: Mos autē tē. vt patet ꝑ ꝓdicta. d Molumus ergo vobis molesti esse. petendo a vobis auxiliū. e Neq; ceteris socijs et amicis nostris. et subdit causa cū dicit: f Habuim⁹ ei de celo auxilium. quasi dicerent: non dimisimus a vobis petere auxiliū ex diffidentia de vobis: sed qz non fuit nobis necesse deo nobis auxiliante. g Elegimus itaq; numeniū. Hic quinto fit mentio de nunciis epistole. per eosdem eiſ nūcios scripsit ionathas romanis et spartiatis: sed quia romani maiozes erant: ideo ꝓius inerunt ad romanos et postea ad sparciatas ⁊ hoc est quod dicit: Elegimus itaq; numeniuz antiochi filium. cetera patent ex dictis.

b Et hoc rescriptum. Hic cōsequēter ponit epistola responsiua regis spartiataruz ad ionathā. cū dicit: i Rex spartiatarū onias. sic enī vocabaf rex spartiatarū tempoze ionathe ille vero qui ꝓius regnauerat ꝰnie tempoze darius vocabat: vt dictū est. ꝺ. k Inuentum est in scriptura non dicit hic: nec etiam in Josepho que sit illa: sed potest dici probabiliter q̄ sit scriptura genesis: in qua fit mentio de abraā et eius genere: et dicunt aliqui q̄ spartiate descenderunt de abraam per vnum de filijs eius ex cethura natum qui ponuntur Geñ. xxv. sed huic dicto dissonare videt quod. ꝺ. dicitur eodē ca. scz lacedemones cum abraam familiaritatem socialiter habuisse. propter quod magis videtur q̄ descenderint a nachoꝛ fratre abrae qui cum abraam socialiter vixit longo tempoze. cuius etiam generatio scribitur Geñ. xxij. cetera patent ex predictis. l Et audiuit ionathas. Postq̄ descripta est confederatio ionathe cum aliis gentibus. Hic conseq̄nter ponit eius conflictus cum demetrij principibus: ⁊ primo ponitur eoꝝ ꝺ bellario. Secundo iudee munitio. ibi: Et reuersus est ionathas. Prima in duas: quia primo ponitur ionathe cōflictus. Secundo simonis fratris eius. ibi: Simon autem. Circa primum dicitur: Et audiuit ionathas quoniam regressi sunt tē. ad vindicandum opprobrium: eo q̄ fuerant a ionatha debellati. vt habet ca. ꝓcedenti. cetera patent vsq; ibi: m Quia constituunt superuenire illic nocte: id est ad castra ionathe: vt ea percuterent repente. ꝓpter quod ionathas precepit suis vigilare ⁊ ad pugnam paratos esse. n Et accenderūt focos in castris suis. simulantes q̄ ibi manerent tota nocte: sed eis accēsis fugerūt. o Jonathas aūt ⁊ q̄ cum eo erant tē. s. fugam eoꝝ. ⁊ subditur causa: p Videbant aūt luminaria ardentia. ac si essent ibi homines. q Et diuertit ionathas tē. fm Josephum isti sunt qui. ꝺ. ix. ca. dicunk filij iambri: ⁊ occiderunt iohannē ionathe fratrē. r Et iunxit. exercitum suum vniendo. s Et venit damascuz. ad cōfirmandū populū cum antiocho.

Simon autē. Hic cōsequēter describit cōflict⁹ simonis cū aduersarijs. cū dicit: Simon aūt exijt de hierl̄m vbi remāserat ad terre custodiā. v Et venit vsq; ascalonem et ad ꝓxima ꝑsidia: in quibus erāt homines demetrij tenentes ea. x Et declinauit in ioppen. ⁊ subdit causa:

Audiu

Ꝛtis seculi illos ẽstuantes cõspiciens irrevocabiles esse iudicauit.

a Et reuersus est. Qz ionathas reuersus dispositi edificare muros hierusalẽ et cõsilio inito cũ seniorib⁹ ppli ꝓsidia cõstruxit et altitudinẽ magnã inter mediũ arcis ⁊ ciuitatẽ vt separet eã a ciuitate: signat sãctos doctores postꝫ fozelib⁹ bellis ad tẽpus occupati fuerint intus de ecclesie muniri debere cũ spiritalib⁹ viris tractare: ne forte ꝑ hostes internos ledat. Ibi ꝫ q̃ in arce ciuitatis erãt ⁊ insidiabant ciuib⁹ hierosolymitanis signãt hereticos q̃ i arce sup hiesue collocate nũꝫ aduersus ecclias dolos machinari desistũt: qs interclũdit ionathas mysticus spiritali ꝓsidio: vt sint singulariꝫ ⁊ nõ emãt neꝫ vẽdãt: qz excõicatione validissima ab ecclesie vnitate erecti sunt: nec eoꝝ secta recipit nec ecclesiastica doctrina illis tanꝫ spurcissimis ⁊ oĩ feditate turpissimis porcis ad cõtaminãdũ vllo mõ cõmittit cõtradicẽte hoc ipm ⁊ phibente dño saluatore in cuãgelio vbi ait: Nolite sctm dare canib⁹: neꝫ mittat margaritas vras aũ porcos ne forte cõculcẽt eas: ⁊ cõuersi dirupãt vos. Mur⁹ ꝫ q̃ cecidit sup torrentẽ ab ortu solis quẽ ⁊ reparauit ionathas: significat eos qui videbant in ecclesia aliquã custodiam gregis sibi cõmissi gerere: sed in reb⁹ trãsitoriis innitẽtes atqꝫ ambitioni seculi deseruiẽtes: plapsi sunt in voluptatib⁹ istis vite: ⁊ a ꝓpio statu cecidert quos necesse est vt sanctoꝝ solertia restaurare cõtendat: ⁊ ad priorẽ firmitatẽ ecclesiastico dogmate roborãdo reducere. b Et cũ co. Triphõ iste hypocrita⁹ atqꝫ hereticoꝝ figurã tenet q̃ aliter agũt: aliterqꝫ loquũt atqꝫ aliud intẽtione moliũt. Cõtra quẽ ionathas cũ q̃draginta milib⁹ occurrit: qz ꝫ rales euangelica doctrina: ⁊ custodia mãdatorũ dei necessaria est. Qui enĩ sm euãgelij documẽta legẽ ꝓcepta seruauerit: hostium cuneos securus penetrabit. Sed q triphon dolo psuasit ionathe vt remiserit a se exercitũ secũꝫ pacifice prexerit sicqꝫ eũ delusũ captiuauit: atqꝫ secũ comeantes occidit: signat eoꝝ ruinã q̃ legitime se non obseruãt: neqꝫ cautelam i circũspectione cordis ⁊ cõuersatione corporis habẽt. Dos ei qz euãgelij illã doctrinã nõ attẽdũt vbi saluator discipul⁹ suis ꝓcepit dicẽs: Vigilate ⁊ orate vt nõ intrẽt i tẽtationẽ. Et item: Attẽdite inqt vob a falsis ꝓphet⁹ q̃ veniũt ad vos i vestimẽt⁹ ouiũ: intrinsecus aũt sũt lupi rapaces. Merito hostiũ superat atqꝫ interimit exercit⁹: qz magistri celest⁹ doctrina ab illꝰ nõ cõdigne seruat. Porro loco ionathe simõ frater ei⁹ sacerdotio fũgit: ⁊ ppli ducatũ gerit cũ i pñti eccliã alijs decedẽtib⁹: alij substituũt q̃ locũ regiminis teneãt: ⁊ i castris spiritalib⁹ milites xpi sedulo exerceãt: ꝛten⁹ hostib⁹ vniuersis belligerãdo opportune resistere valeãt. Sz triphon typicus sibi mõ simonẽ fictionib⁹ falsis vt fratrẽ eius deluserat decipere conat: qz nũꝫ antiqu⁹ hostis ꝓ se suosqꝫ ministros cultoribus christi insidias disponere cessat. Sed q simonis hoc est obediẽt⁹ et diuinis ꝓceptis rite obtẽperantis diꝛ

Mar.15.d

Mar.7.c

Mar.7.a

b

c

d

e

f

g

h

i

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

Ꝛgne gerit eã. Audiuit enĩ q vellẽt ꝓsidium tradere partib⁹ demetrij ⁊ posuit ibi custodes vt custodirẽt eã. Et reuersus ẽ ionathas ⁊ cõuocauit seniores ppli: ⁊ cogitauit cũ eis edificare ꝓsidia i iudea: ⁊ edificare muros i hierlm: ⁊ exaltare altitudinẽ magnã iter mediũ arcis ⁊ ciuitat⁹ vt separet eaz a ciuitate: vt eẽt ipa singulariꝫ: ⁊ neqꝫ emãt neqꝫ vẽdãt. Et cõuenerũt vt ędificarẽt ciuitatẽ ⁊ ceciderũt muri qui erãt sup torrentẽ ab ortu solis. Et reparauit eũ qui vocaꝫ caphedeta. Et simon ędificauit adiada et sephela ⁊ muniuit eã: ⁊ imposuit portas ⁊ seras. Et cum cogitasset triphon regnare asie ⁊ assumere diadema ⁊ extẽdere manũ i antiochũ regẽ: timẽs ne forte nõ ꝑmitteret eũ ionathas: sed pugnaret aduersus eũ: querebat cõphẽdere eũ ⁊ occidere. Et exurgens abiit in bethsan: ⁊ exiuit ionathas obuiã illi cuz quadraginta milib⁹ viroꝝ electoꝝ in ꝓliũ: ⁊ venit bethsan. Et vidit triphon quia venit ionathas cũ exercitu multo: vt extẽderet in euz manus ⁊ timuit. Et excepit eum cũ honore: ⁊ cõmẽdauit eũ oib⁹ amicis suis: ⁊ dedit ei mũera. Et ꝓcepit exercitibus suis vt obedirẽt ei sicut sibi. Et dixit ionathe: Ut qd veraſti vniuersum ppl'm cũ bellũ nõ sit nobis? Et nũc remitte eos in domos suas. Elige aũt tibi viros paucos q̃ tecũ sint ⁊ veni mecũ ptolemaidã: et tradam eã tibi: ⁊ reliqua ꝓsidia: ⁊ exercitũ ⁊ vniuersos ꝓpositos negocij: ⁊ cõuersus abibo. Propt ea enĩ veni. Et credidit ei: ⁊ fecit sicut dixit: ⁊ dimisit exercitũ ⁊ abierũt in terrã iuda. Retinuit aũt secũ tria milia viroꝝ ex qbus remisit in galileaz duo milia: mille aũt cũ eo venerũt. Ut aũt ingressus ionathas ptolemaidam: clauserũt portas ciuitat⁹ ptolemenses ⁊ cõphẽderũt eũ ⁊ oẽs qui cũ eo i trauerant gladio interfecerunt. Et misit triphon exercitũ ⁊ equites in galileã et i campũ magnũ vt perderet oẽs socios ionathe. At illi cũ cognouissent qz cõpre-

a Audiuit enĩ q vellẽt ꝓsidiũ. i. ciuitatis fortaliciũ. b Tradere partib⁹ demetrij: ꝓptereã festinauit capere ipm ꝓpte antiochi. c Et reuersus est. Hic ꝓfr ponit indee munitionẽ ꝺ: Et reuersus ẽ ionathas aduersarijs ꝓtim fugatis ⁊ partim occisis. d Et cõuocauit seniores populi ꝓ cõsilio habẽdo. e Et cogitauit cum eis edi. ⁊c. ad terre fortificationẽ.

f Et edificare muros in hierlm ⁊c. disposuit eis facere murũ magnũ ⁊ altũ inter arcẽ ⁊ reliquã ciuitat⁹ partẽ: vt illi q̃ erãt in arce nõ possunt habere victualia de ciuitate. ꝛõ subdit: Et neqꝫ emãt ⁊c. g Et ceciderũt muri: id est murus ita q̃ ponit ibi plurale ꝓ singulari: sicut frequẽter clausura ciuitatis dicit mur⁹ ⁊ muri in plurali. h Sup torrentẽ cedron. q̃ currit ex latere orientali hierusalem.

i Et repauit eũ. s. murũ qui ceciderat. k Et simon edificauit ⁊c. nosa sunt fortaliciorũ: vel port⁹ quarũ portarũ vnius fortalicij. ideo subdit: Et muniuit eam. l Et cum cogitasset Hic vltimo describitur ionathe decceptio. Circa qd sciendũ q triphon audiens demetriũ esse captũ ⁊ incarceratum ab arsate rege ꝓsidis ⁊ medie: et etiã mortuũ: vt dicit Josephus antiq̃tatis in dalce libro. xiij. ca. ix. ⁊. x. q cogitauit ꝛterficere antiochũ regẽ ⁊ assumere sibi regnũ: ꝛz qz timuit ne ionathas qui celebat ꝓ antiocho impedire eũ. ꝛõ primo disposuit ꝛterficere ionathã: ⁊ fm ꝗ illa q̃ dicũt hic ⁊ ca. se. ponũt hic ꝓ anticipationẽ: qz cõtigerũt post ꝛcarcerationẽ demetrij q̃ scribit. j. in principio. xiij. ca. sed hoc stare nõ põt cũ textu hui⁹ libri: qz ibi dr q hec captio fuit ano. cl.xij. ⁊ ca. xiij. dr q anno. cl.xj. ablatũ ẽ iugũ gẽtũ ab isrl ⁊ cepit ppls scribere i tabul⁹ gestis publicis anno primo sub simone sumo sacerdote magno duce ⁊ ꝓncipe in deoꝝ. Simõ aũt i ducatu ionathe successit. ⁊ ꝛõ cũ liber iste sit maioris auctoritatis q̃ dictũ Josephi: dicẽdũ q illa q̃ dicunt hic ⁊ ca. se. non ponũt ꝓ anticipationẽ: ꝗ fm tpis ordinẽ. Sic q̃ ꝓcedit qz ꝓmo ponit triphonis fraudulenta malignitas. Secũdo ionathe nimia credulitas. ibi: Et credidit ei. Circa primũ ptz ex dict⁹ lra vsq ibi: m Et exurgẽs abiit in bethsan. vt caperet ⁊ interficeret ionathan: ꝗ vides qz nõ poterat ꝑ facere ꝓ bellũ: cõuertit se ad fraudẽ ⁊ dolũ. ꝛõ subdit: n Et excepit eũ cũ honore. vt meli⁹ posset eũ decipe. ⁊ ptz lra vsq ibi: o Et veni mecũ ptolemaidã. i. achon q̃ erat ciuitas magna de regno syrie. p Et tradã eã tibi ⁊ reliqua ꝓsidia. vel custodias noie regis. Et cõuersus abibo. q Et credidit. Hic ꝓfr describit ipius ionathe nimia credulitas. cũ dr: Et credidit ei qz principaliora erat in domo regis antiochi: cui ionathas erat cõfederat⁹ ⁊ amicus: vt ptz ex supradictis: ⁊ ignorabat machinationes triphonis in⁹ mortẽ antiochi. r Ex qbus remisit ac. eo q principes demetrij aliqñ fuerãt ꝓsultũ i pte illa. vt dictũ ẽ. s. ꝛj. ca. versus finẽ. s Clauserũt ⁊c. sic mãdauerat eis triphon. t Et compbẽ. cũ viuũ. cetera patẽt vsq ibi:

Et vidẽ-

Ꝛgne gerit officiũ vniuersoꝝ hostiũ supno adiutus aut ylo põt deuitare scãdalũ. Triphõ vero simul cũ ionatha filios ipsius quos obsides accepit interfecit: ꝛz eos ꝓmiserit simul cũ patre seruãdos: qz antiquus hostis quoscũqꝫ seducẽdo i peccati mortẽ ipellit horũ. pfecto filios: hoc est opa: ꝛz antea pcẽ blãdiẽdo simulauerit: i fine ecno cruciatui digna manifestabit. Põt ⁊ ionathas simpliciũ q̃ fuit in ecclia typũ gerere: quoꝝ versutia callidoꝝ ad tẽpus cauptinare videt: cũ coꝛpozalib⁹ dãnis eos affligit: quoꝝ aĩe tñ i fidei ꝛitate ꝓsistentes libere post mortẽ carnis in lucẽ enadẽt ꝓpetuã. Unde ⁊ plurimi ipoꝝ post obitũ ꝓsent⁹ vite: victricia signa in ꝛ sua sepulchra habere meruerũt: sicut simõ i sequẽtib⁹ legit patri ⁊ mri ⁊ fratrib⁹ memoriale ꝓsidia. vel custodias eoꝝ iesus videl: xps triumphos eoꝝ signis ac miracul⁹ coruscantib⁹ i toto orbe declarare cognoscit: ita vt iuxta memoriã reliquiarum ipsoꝝ cecis tribuaꝫ visus: surdis audit⁹: ⁊ claudis gressus: ⁊ mutis loqla: ac varijs egritudinibus cura salubris ꝓ eoꝝ oones ꝓsteꝫ. Et ecõtrario ibidẽ ꝓluri ac malicioſi a demonijs inuadãt: flagitiosi ⁊ ꝛcreduli puniãt: ipsiqꝫ demones validis tormẽtis iuxta id qd̃ palã rugiẽdo ꝓfiteri cogunt ꝰ excutient.

Dat.10.c

Dat.5.a

Luc.10.d

Ps.cxi.

a Et videntes ⁊c. socios ionathe. b Quia ꝓ alia. i. vita. c Bes est illis: ꝛz ionathe socijs. d Reuersi sũt. nõ audẽtes cũ eis cõsligere. ꝓpt ꝗ dixit abner ipi ioab. ij. Reg. ca. ij. An ignoras qz periculosa sit desperatio.

Moraliter.

hẽsus ẽ ionathas ⁊ perijt et oẽs q̃ cũ eo erãt: hortati sũt semetipsos. Et exierũt parati i ꝓliũ. Et vi dẽtes hi q̃ insecuti fuerant qz ꝓ alia res est illis: reuersi sunt. Illi aũt oẽs venerũt cũ pace i terraz iuda. Et plãterũt ionathã ⁊ eos q̃ cũ eo erãt valde. Et luxit isrl luctu magno: et q̃sierũt oẽs gẽtes q̃ erãt i circũitu eoꝝ cõterere eos Dixerũt enĩ: Nõ habẽt principẽ et adiuuantẽ. Nunc ergo expugnemus illos: ⁊ tollamus de hominib⁹ memoriã eoꝝ.

a

b c d

e f

g

h

i

k

l

m

n

o

p q

r

s

t

Ca. XIII

Et audiuit simõ q cõgregauit triphon exercituz copiosũ vt veniret i terrã iuda: ⁊ attereret eã vidẽs qz i tremore ppls ẽ ⁊ i timore ascẽdit hierlm ⁊ congregauit ppl'm ⁊ adhortans dixit: Vos scitis quãta ego ⁊ frẽs mei ⁊ dom⁹ pris mei fecim⁹ ꝓ legib⁹ ⁊ ꝓ sãctis ꝓlia: et angustias quales vidimus: hoꝛ gratia perierũt frẽs mei oẽs ꝓpter isrl ⁊ relict⁹ sũ ego solus. Et nũc nõ mihi cõtingat parcere aiemeę in oi tpe tribulationis. Non enĩ melioꝛ sũ fratrib⁹ meis. Uindicabo itaqꝫ gẽtẽ meã et sancta: natos q̃z nostros et vxores: qz cõgregatę sũt vniuerse gẽtes cõterere nos inimicitię gra. Et accẽsus ẽ spũs ꝑ simul vt audiuit sermões istos: ⁊ rũderũt voce magna dicentes: Tu es dux noster loco iude ⁊ ionathe fris tui. Pugna ꝓliũ nostrũ: et oia q̃cũqꝫ dixeris nobis faciem⁹. Et cõgregãs omnes viros bellatoꝛes accelerauit omnes muros in hierlm cõsũmare: ⁊ muniuit eã in gyro. Et misit ionathan filiũ absolomi: ⁊ cũ eo exercitũ nouũ i ioppẽ: ⁊ eiectis his q̃ erãt i ea mãsit illic ipe.

a

b c d

e

f

g

h

i

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

a Et videntes ⁊c. socios ionathe. b Quia ꝓ alia. i. vita. c Bes est illis: ꝛz ionathe socijs. d Reuersi sũt. nõ audẽtes cũ eis cõsligere. ꝓpt ꝗ dixit abner ipi ioab. ij. Reg. ca. ij. An ignoras qz periculosa sit desperatio. Ca. XII

a Et vidit ionathas ⁊c. Per hoc aũt q ionathas misit nũcios ad diuersa loca ⁊ lõginqua: significatur fuit missio apostoloꝝ ⁊ aliorũ discipuloꝝ ꝓ xpm ad diuersas ptes oꝛbis ad pdicandũ gentib⁹ euãgeliũ pacis. b Et audiuit ionathas ⁊c. Sequit. † Mõ et dederat eis spaciũ vt ingredereñ regionẽ. p qõ significat q pugnãs prudenter cõtra demonẽ nõ dat sibi ingressum tẽtationis ꝓ delectationẽ maxime morosaz sed in principio repellit eũ. c Cuz occidisset aũt sol ꝓcepit ionathas suis vigilare: ⁊ p noctẽ intelligit totũ pñs tẽpus ꝓpter obscuritatẽ ignoꝛãtie in qua nocte diabolus insidiat fidelib⁹ vt possit eis nocere: ꝓpter qõ bon⁹ ꝓlat⁹ q̃ ꝓ ionathã significat hortat eos ad vigilantiã xrtutũ vt valeãt resistere ꝛ demonis insultũ: fm illud. j. Petri. v. Fratres sobrij estote et vigilate qz aduersari⁹ vester diabolus tãꝫ leo rugiens circũit querẽs quẽ devoret cui resistite fortes in fide. † Et reuersus est ionathas ⁊c. p hoc q ionathas de ꝓliũ reuersus post victoriã fuit sollicitus edificare ꝓsidia: significat q bon⁹ ꝓlat⁹ licet vitia debellauerit tñ debet esse sollicit⁹ de ꝓsidijs virtutũ faciendis ꝓtra futuros insultus tentationũ. nõ solũ ꝓ ppio suo sed etiã ꝓ seipso ne ex ꝓterita victoria insurgat elatio q̃ ipsum deijciat a virtute: ⁊ sic victorie gaudiũ cõmertat in lamẽtationẽ et luctũ. d Et cũ cogitasset triphon ⁊c. p triphonẽ q̃ querebat decidere ionathan ne ipm impediret ab antiochi adolescẽtis occisiõe dolosa: significat demonis dolositas: qua querit bonũ ꝓlatũ vel doctorẽ gladio peccati mortalis occidere ⁊ sic infamare ne p doctrinã snã ipediat cũ a simplicis populi subuersione: qz cui⁹ vita despicit restat vt ei⁹ pdicatio cõtemnat. vt dicit Greg. homel. xxxviij. q† Et credidit ei et fecit sicut dixit ⁊c. p hunc ionathe defectum quo credidit triphoni doloso ex quo fuit captus et occisus: significat defectus illoꝝ qui post opa magna virtutũ delusi visionib⁹ fictis credũt demonũ verbis: sicut dr in libro de collatiõib⁹ pat⁹ abbatis Moysi collatione. xj. de illo qui se ꝓiecit in puteũ vt dictũ est supra ca. j. libro. j.

Ca. XIII

Et audiuit simõ. Hic incipit quarta ps principalis but⁹ libri primi: in qua agit de ducatu simonis. ⁊ diuidit i duas ptes. qz primo describit eius ducatus sub ãtiocho adolescẽte: ⁊ demetrio q̃ simul regnauerunt certantes de regno. Secũdo sub antiocho demetrij filio ca. xv. Prima in duas: qz primo describit indee pacificatio sub regimine simonis. Secũdo federis renouatio cũ extraneis ca. se. Prima in tres. nã primo simon in ducẽ eligit. Secũdo triphon repellit ibi: Et mouit triphõ. Tertio iudeis libertas reddit. ibi: Et elegit simon. Circa simonis electionẽ primo ponit eligendi causa. Secũdo electiõis forma. ibi: Et accẽsus est. Tertio electi industria. ibi: Et cõgregãs ⁊c. Causa vero eligẽdi ducẽ fuit: qz capto ionatha triphon cõgregauit exercitũ magnũ ad delendũ iudee populũ: qui carẽs duce dissolut⁹ erat timore: qõ audiẽs simõ voluit tãto malo obuiare. ꝛõ subdit: f Et congregauit ppl'm. ad ipm cõfortandũ. g Vos scit⁹ ⁊c. ꝓ legib⁹ seruãdis. h Et ꝓ sctis. i. tẽplo cultu diuino venerãdis. i Prelia. i. labores ꝓlioꝝ. k Et angustias. cozdis ⁊ corpis. l Quales vidim⁹. i. expti sum⁹ ⁊ sustinuim⁹. m Horũ gratia perierũt ⁊c. vt ptz ꝓ pdicta. n Et nunc nõ mihi cõtingat ⁊c. i. vite mee coꝛporali. o In oi tpe tribulatiõis ppli mei. p Ultdicabo itaqꝫ gentẽ meã. occisam et captiuatã. q Et sancta. gẽtib⁹ cõtaminata. r Quia cõ. ⁊c. ẽ hypbole. ad designãdũ q triphonis exercit⁹ erat congregat⁹ ex multi gẽtib⁹.

s

t

s Cõterere nos ⁊c. i. odio solo sine culpa nostra.

v Et oĩa quecũqꝫ ⁊c. obediendo tibi vsqꝫ ad mortẽ. x Et cõgregans. Hic cõsequẽter ponit electi industria. cũ dicit: Et cõgregãs omnes viros bellatoꝛes: vt essent parati cõtra triphonẽ. y Accelerauit cõsummare vniuersos muros hierusalẽ quos inceperat ionathas. vt habet in ca. ꝑce. z Et misit ionathan filiũ absolomi q̃ erat fidelis amicus sibi. a Et cũ eo exercitum ⁊c.

⁊ dicit

Universidad de Piura Biblioteca

Et edificauit ſi. Simō pa
ri ⁊ matri ex fratrib⁹ ex lapi
de polito memoriā ſup ſepul
chra fabricauit:cū ſancti pdica
tores facta pcedētiū patrū ac
finē glorioſum ad exemplū ſ⁹
ſentib⁹ cōmemorādo magna
auctoritate oſtendūt: hoc eſt
eiꝰ ante et retro lapidē politū
ponere:vt qualiter ante finez
vite plo dogmate et ſancta cō
uerſatione vixerint: ⁊ quale
exemplū patiētie ac lōganimi
tatis ſue poſt obitū posteris
reliquerint:manifeſte audito
rib⁹ ſuis ſtudeant fida narra
tione declarare. Q⁹ aūt ſācti
viri patris ac matris atq; fra
trū noīe nuncupent:oſtendit
ſaluator in euangelio dicēs:
Quicūq; fecerit voluntatem
patris mei qui in celis eſt:ipſe meus frater ſoror ⁊ mater
eſt. Vnde et apls Paulus ad
Coz. ſcribens ait: Nam ſi de
cē milia pedagogoꝝ habeat⁹
in chriſto:ſed nō multos pa
tres. Nā in chriſto ieſu p euā
gelium Ego vos genui. Et de
Timotheo ad philippenſes
ait:Experimētū aūt eius co
gnoſcite qm̄ ſicut patri filius
mecum ſeruiuit in euangelio.
Statuit et ſimon ſeptem pyra
midas vnā contra vnā:patri
ac matri ac quatuoꝝ fratrib⁹
cū doctoꝝ libet qualiter vni
cuiq; pſone p̄ioꝝ patrū luꝝ
ſapientie:q̄ ꝑ ſeptiformē ſpm̄
fidelib⁹ tribuit collata ſit de
monſtrat. Et circūpoſuit his
colūnas magnas et ſup colū
nas arma ad memoriam eter
nā:cū firmitate et rectitudine
fidei eoꝝ ⁊ in ipſa fide quō ar
mis ſpiritalib⁹ contra hoſtes
pugnauerūt inſinuat. Et iuxta arma naues ſculptas q̄ vi
derēt ab hoīb⁹ nauigātib⁹
mare:qz q̄liter p̄cedētes inſti
tūtis vite pelag⁹ nauigio eru
cis xp̄i trāſierint oīb⁹ i mūdi
iſtꝰ fluctib⁹ laboratibus ad
ſpem ſolatij ipoꝝ docēdo iti
māt:vt cognoſcāt qm̄ ſicut il
lis p̄dictū nauigiū ſaluberi
cōtulit lit⁹ q̄etis:ita ⁊ ſibi cre
dulitas paſſiōis xp̄i ⁊ nr̄e re
dēptiōis i ipa ſi cōdigna eidē
credulitati opa hr̄e velit: poz
tū ſalut⁹ eī̄ne cōferat. Tri
phon aūt. De ꝟ pōpei⁹ ita re
fert. Mū hec agūt interim in
ſyrie ptib⁹ triphon q̄ ſe tuto
rē antiocho demetrij ꝓuigno
ſtitui a pplo laborauerat oc
ciſo pupillo regnū ſyrie inua
dit:q̄ diu potius tandē exole
ſcente fauore recentis imperij
ab antiocho puero ad modū
demetrij fratre q̄ i aſia educa
bat bello vicit:rurſuq; regnū
ſyrie ad ſobolē demetrij reūti
tur. c Et ele. Qz ſimō ad de
metriū regē viros miſit vt fa
ceret remiſſionē regioni: hoc
(ni falloꝝ) ſignificat q̄ ſctā ec
cleſia p̄dicatores ſuos ad p̄n

Et mouit triphon a ptolemaida cū exercitu multo vt veniret i terrā iu
da:⁊ ionathas cū eo i cuſtodia. Si
mō aūt aplicuit i addus ꝺ faciē cā
pi. Et vt cognouit triphon q⁹ ſurre
xit ſimon loco frīs ſui ionathę:⁊ q⁹
cōmiſſurus eſſet cū eo p̄eliū: miſit
ad eū legatos dicēs: ꝓ argento
q̄ debebat frat⁹ tu⁹ ionathas in rō
ne regl̄: ppt negocia q̄ habuit:deti
nuim⁹ eū. Et nūc mitte argēti talē
ta centū:⁊ duos filios eiꝰ obſides:
vt nō dimiſſus fugiat a nobis:⁊ re
mittem⁹ eū. Et cognouit ſimon q⁹
cū dolo loq̄reť ſecū. Juſſit tū dari
argētū et pueros:ne inimicitiā ma
gnā ſumeret ad pp̄lm iſrl̄ dicētē:q⁹
nō miſit ei argētū ⁊ pueros ꝓpt ea
perijt. Et miſit pueroſ ⁊ cētū talēta
Et mētiꝰ ē ⁊ nō dimiſit ionathan.
Et poſt hec venit triphō ītra regio
nē vt cōtereret eā:⁊ gyrauerūt p vi
am q̄ ducit ador. Et ſimon ⁊ caſtra
eiꝰ ambulabāt i oēm locū quocūq;
ibāt. Qui aūt i arce erāt miſerūt ad
triphonē legatos: vt feſtinaret ve
nire p deſertum:⁊ mitteret illis ali
monias. Et parauit triphon oēm
cętatū vt veniret illa nocte. Erat
enī nix valde multa:⁊ nōvenit i ga
ladithim. Et cuz appꝛopinquaſſet
baſchamā:occidit ionathan et fili
os eiꝰ illic. Et ꝙuertit triphō ⁊ abijt
in terrā ſuā. Et miſit ſimō ⁊ accepit
oſſa frīs ſui ionathę ⁊ ſepeliuit ea i
modin ciuitate patrū eiꝰ. Et plāxe
rūt eū oēs iſrl̄ plāctu magno:⁊ luxe
rūt eū dies multos. Et edificauit ſi
mon ſup ſepulchrū pr̄is ſui ⁊ fratrū
ſuoꝝ edificiū altū viſu lapide poli
to retro ⁊ añ:⁊ ſtatuit ſeptē pyrami
das vnā ꝺ vnā:pr̄i ⁊ mr̄i:⁊ q̄ttuoꝝ
fribus. Et his circūpoſuit colūnas
magnas: et ſup colūnas arma ad
memoriā eťnā:⁊ iuxta arma naues
ſculptas: q̄ viderenť ab hoīb⁹ na
uigātib⁹ mare. Hoc ē ſepulchrū qō
fecit i modin vſq; i hūc diē. Triphō
aūt cū iter faceret cū antiocho rege
adoleſcēte dolo occidit eū ⁊ regna
uit loco eiꝰ. Et ꝓpoſuit ſibi diadema
aſię: ⁊ fecit plagā magnā in ⁊ra. Et
edificauit ſimō p̄ſidia iudee:muniēſ
eā turrib⁹ excelſis ⁊ murꝭ magnis:⁊
portꝭ ⁊ ſeris:⁊ poſuit alimēta i mu
nitionib⁹. Et elegit ſimon viros et

a Et edificauit ſi. Simō pa ... ⁊ dicit nouū:nā ante poſuerat ibi ſimō cuſtodes. vt habeť ca. p̄cedenti:ſed timebat ne traderent ioppen triphoni: ꝓpter qō miſit alios de quib⁹ magis cōfidebat.
a Et mouit triphon. Hic cōſequēter ponit repulſio conatus triphonis:⁊ hec fuit duplex. Secūda ibi: Et poſt hec venit. Circa primum patet littera vſq; ibi: Simō autem applicuit. cū exercitu ſuo. b In addus ītra facie cāpi. erat eīn locus altus. vnde poterat planicies terre a longe videri. c Et vt cognouit triphō:q⁹ ſurrexit ſimon. inſtitutus dux populi.
d Et quia cōmiſſurus eſſet aduerſus euz p̄lū. ipſum reformidans cōuertit ſe ad dolum. e Dicens pro argēto qō debebat frater ⁊c. i. in cōputo de vectigalibus ab eo receptis quod debebat reddere regi.
f Et cognouit ſimon. q⁹ cum dolo loqueret. nam erat homo p̄udens: ꝓpter quod ſ. ij. ca. dicit: Vir cōſilij. g Juſſit tamē dari argentū ⁊c. ad euitandū maius malū ſcz diſceſſum populi ab eo per odium: ⁊ ſic populus de facili periſſet exiſtens ſine duce ⁊ diſperſus:et p cōſequens periſſet cultꝰ diuinus. ideo ſubditur: h Ne inimiciti
am magnā ſume. ⁊c. et ſic patet q⁹ bene fecit: ſicut bene ꝓjciuntꝰ merces in mari ꝓpter ſalutem corꝓoꝝ quod eſt maius bonum. ⁊ patet littera. i Et poſt hec. Hic cōſequēter ponit ſecūda triphonis repulſio. Secūdo innocētū ab eo occiſio. ibi: Et cū appꝛopiaſſet. Circa primum dicitur. Et poſt hec venit triphon intra regionē. ſ. iudee. k Et ſimon et caſtra ⁊c. ſ. triphon et caſtra eius: vt obuiarēt eis in p̄lium anteq̄ vaſtarent terrā iudee. l Qui autem in arce erant. ſ. in munitione hieroſolymitana contra populū iſrl̄. m Miſerūt ad tri. ⁊c. occulte. n Et feſtinaret venire ⁊c. vbi nō obſeruabat ſimon.
o Erat eīn ⁊c. hoc ponit ad oſtendēdū z aduentus ſui impedimentū. nā ſicut dicit Joſephus: Tanta nix ceciđit in deſerto q⁹ nō potuit venire ſicut diſpoſuerat.
p Et cū appꝛopinq̄ſſet. Hic ꝟ̄ diuiť oſtendit malignitas triphonis in occiſione innocentū. ⁊ primo ionathe ducis. Secūo antiochi regis. ibi: q Triphon aūt. Circa primū dicit: r Occidit ionathan ⁊c. in odiū iudeoꝝ:⁊ vt poſtea liberi⁹ occideret dm̄ ſuū: vt dictū ē ca. p̄ce. cetera patēt vſq; ibi: s Et ſtatuit ſeptē pyramidas. Eſt aūt pyramis edificiū latius i inferiori pte ſtēdēs ſuperius in acutū. ⁊ dicit a pyr q⁹ eſt ignis qui eſt talis figure. Fecit aūt duas pyramides pro patre ſuo ⁊ matre: et quattuoꝝ ꝓ fratribus. ſeptimā autē pro ſe ⁊ ſic adhuc viuens fuit ſollicitus de ſua ſepultura. t Et his circūpoſuit colū. ⁊c. ad ſuſtentamētū edificij. v Et ſup colūnas arma ſculpta. vt dicūt aliq̄. Aliq̄ vero arma vera ſicut ſupra ſepulchra militū ponunť ſcuta et vexilla ad memoriā eternam q⁹ mortui erant in defenſione gentis ſue.
x Triphon aūt. Hic ꝟ̄ ponit malignitas triphonis in occiſione dñi ſui regis: et patet littera vſq; ibi: y Et fecit plagā ⁊c. ſicut dicit Prouer. xxj. Cuz impij ſumpſerint principatū: gemet populus.
z Et edificauit ſimon p̄ſidia iudee. triphonis malicie reſiſtendo. a Et elegit ſimō. Hic ꝟ̄ circa iudeos deſcribit liberatis reſtitutio. Et primo ponit eius adeptio. ſecūdo executio. ibi: In diebus illis. Circa primū ſciēdū q⁹ lz rex demetrius fuiſſet de p̄elio ſicut victus .vt. ſ. xj. ca. tamē poſtea recollegit ſe in vna parte regni. ⁊ aliq

cipes iſti⁹ mūdi dirigit:quatenť eos verbo fidei ſibi cōciliet:⁊ act⁹ triphonis figuralis:hoc eſt hereticoꝝ atq; ſciſmaticoꝝ i irritū ducat:eozūq; ſubplā ꝓpter quā noluerūt māſuetudini eccleſiaſtice cedere ꝓ rigore exterarū poteſtatū cōterať:qb⁹ ⁊ cozona aurea ipſi legati deferūt:⁊ habē q⁹ tradūt eſſe ornamentū colli ex anulis aureis cōfectū ſm̄ morē ꝓintie cū eis ꝓ bono certamine eterne vite cozonā ⁊ ꝓ ſolatio oportuno q̄ eccleſiā ſuis edictis atq; defenſionib⁹ adiuuēt ꝑmia celeſtia reꝓmittūt.
a In dieb⁹ illis. Quid ē q⁹ ſimō oꝑ pugnare aggredīť gaçā niſi q⁹ p̄dicatores ſancti mūdi errores debellare conanť. Haça q̄ interꝑtať fortitudo eiꝰ ſignificat gentiū rigore atq; duritiā. Cōſtruit q̄ machinas multas ſimon aduerſus gaçā:cū doctores ſācti diuerſas ſpēs dogmatū ad capiēdas gētiū munitiones cōſtruūt quatenꝰ eas p̄da ſalutifera in dñium regis ſui ieſu videlicet xp̄i redigāt:i q̄ peuſſit turrē vnā ⁊ cōphēdit:cū ſup biā gentiliū ſtrauit:eozūq; corda in obedientia euāgelij adduxit. Qui autē eruperāt cupiebāť iter machinā i ciuitate:qz inſolētia barbaroꝝ licet euadere euāgelij rete q̄ſierit: tū veridicis teſtimonijs legis dei circūligata atq; cōpſſa eſt. Et factꝰ eſt motus magn⁹ in ciuitate:cū tot⁹ mūd⁹ cōcuſſus ē euāgelica p̄dicatiōe. Motus eī magn⁹ factꝰ ē in ciuitate q̄ gētiū feritas excitata ē ad pſequēdum cōfeſſores xp̄i vt veri efficerenť martyres q̄ fidei ac dogmatis xp̄i fidei erāt aſſertores. b Et aſcenderūt. Qui ſū t illi q̄ cū vꝛoꝛib⁹ ⁊ filijs ſuꝛa murū ſciſſis tunicis aſcēderūt:⁊ a ſimone dextras ſibi dari poſtulauerūt:niſi illi q̄ ſollicitu dinib⁹ et cupiditatib⁹ huj⁹ mūdi diuti⁹ ꝙplicit: poſtmodū cōuerſi nō veſtimēta ſua: ꝑ cozda p pniam ſcindētes dextras recōciliatiōis ac ſocietatis ab eccleſia ſticis ſibi dari expetūt:quoꝝ petitioni miſerādo ſimō ſpiritalis cōſentiēs nō anathematis gladio eos pcutit: ꝑ de ſuꝑſtitiōe gētilitatis eductēs erꝛores eoꝝ abſcindēdo amouit: quatin⁹ habitationē cōdignā in eoꝝ pctoꝛib⁹ dño xp̄o ꝓparet. c Et tunc intrauit. Tunc etiā q̄n erꝛores electi fuerint gētiliū cū laudib⁹ dei. doctores ſācti in cōuēticula intrabūr gētiliū. Tūc q̄z viros q̄ legē facīūt: ibi: dē ponūt q⁹ veros cultores xp̄i p̄js ꝺdicationib⁹ ibi eſſe faciūt ⁊ muniūt eam: faciūtq; ſibi ibidē habitationē: cū p euāgeliū vndiq; fidei munimine eccleſiā firmātes: in eius domicilio ipſi magiſtri cōmorando ꝓ labore pio: eterna p̄mia: quē ꝓ confeſſione ipſoꝝ impenderāt a iudice vꝛoꝝ ac moꝛtuoꝝ in fine ſibi retribuē da expectant. d Qui autē erāt. Hi qui erant in arce hierl̄m et ſepi⁹ infeſtabāt iudeos ſignificat hereticos et ſciſmaticos qui in arce ſuperbie ſue ſe collocantes: lites et bella mouēt ꝺ catholicos. Quos vetat ſimon egredi ⁊ ingredi i regionē ⁊ emere ⁊ vēdere:⁊ eſurierūt valde:⁊ multi ex eis fame pierūt. Et clamaueť ad ſimonē vt dextras acciperēt: ⁊ dedit illꝭ. Et eiecit eos ide ⁊ mū

me pe/

miſit ad demetriū regē vt faceret remiſſionē regioni: qz actus oēs triphonis ꝑ direptionē fuerāt geſti. Et demetrꝰ rex ad verba iſta rūdit ei:⁊ ſcꝑſit epl̄am talez. Rex demetrꝰ ſimoni ſūmo ſacerdoti ⁊ amico regū:⁊ ſenioꝛib⁹ ⁊ genti iudeoꝝ ſalutē. Cozonam aureā ⁊ baben quā miſiſtis ſuſcepim⁹ et parati ſum⁹ facere vobiſcū pacē magnā:⁊ ſcribere ꝑpoſitꝰ regl̄ remittere vobis quę indulſimus. Quecūq; ei cōſtituim⁹ vobis cōſtāt. Munitiones q̄s edificaſtis vobis ſint. Remittim⁹ q̄z ignorantias ⁊ peccata vſq; in hodiernū diem et cozonā quā debebatis. Et ſi quid aliud erat tributariuz in hieruſalē: iam nō ſit tributarij. Etſi qui ex vobis apti ſunt conſcribi inter noſtros conſcribanť:⁊ ſit inter nos pax. Anno centeſimo ſeptuageſimo ablatū ē iugū gētiū ab iſrael. Et cepit populus iſrl̄ ſcribere i tabulis ⁊ geſtis publicis: āno ꝓmo ſub ſimone ſūmo ſacerdote magno duce ⁊ p̄cipe iudeoꝝ. In dieb⁹ illis ſimon applicuit ad gaçam: ⁊ circūdedit eā caſtris: ⁊ fecit machinas ⁊ applicuit ad ciuitatē:⁊ percuſſit turrē vnā ⁊ cōphēdit eā. Et q̄ eruperāt erāt ītra machinā ⁊ ciuitatē:⁊ factꝰ ē mot⁹ magn⁹ i ciuitate. Et aſcēderūt q̄ erāt i ciuitate cū vꝛoꝛib⁹ ⁊ filijs ſuꝛa murū ſciſſis tunicis ⁊ clamaueſt magna voce a ſimone poſtulātes dextras ſibi dari:⁊ dixerūt: Mō nobis reddas ſcōm malicias nr̄as ꝑ ſcōm miſericordias tuas: ⁊ ſeruiemus tibi. Et flexus ſimon nō debellauit eos: eos tū eiecit de ciuitate:⁊ emūdauit edes in quibus fuerāt ſimulachra. Et tūc intrauit in eā cū hymnis dīm benedicēs: Et eiecta ab ea omni imūdicia collocauit in ea viros q̄ legē facerēt:⁊ muniuit eā ⁊ fecit ſibi habitationē. Qui aūt erāt i arce hierl̄m prohibebanť egredi ⁊ ingredi regionem: ⁊ emere ac vēdere:⁊ eſurierūt valde:⁊ multi ex eis fame pierūt. Et clamaueſt ad ſimonē vt dextras acciperēt: ⁊ dedit illꝭ. Et eiecit eos ide ⁊ mū

⁊ aliqui p̄cipes ⁊ milites recedētes ab antiocho adhęſerūt ſibi pugnantes ꝓ eo cōtra ionathan: vt dicit⁹ eſt. ſ. xj. ca. et. xij. ſed poſtea antiocho occiſo et triphone regnāte ꝓ eo: iudei magis elegerūt adherere demerito a quo pl⁹ receſſerāt eo q⁹ mēti⁹ fuerat ionathe ꝓmiſſa. vt dr̄. ſ. ca. xj. q̄s triphoni q̄ ionathan doloſe ceperat:⁊ ipm cuz filijs ſuis nequiť occiderat ⁊ demetrij liberter recepit eoꝝ recōciliationē vt ꝺ triphonē iuuarent cū q̄ doloſe occupauerat regnū:⁊ ſic cōdeſcēdit iudeis ad eoꝝ voluntatē. ⁊ hoc eſt qō dr̄: Et elegit ſimon viros ad negocia aptos.
a Et miſit ad demetriū regē. rogādo.
b Et faceret remiſſionē regioni. ſ. iudee de tributis et exactionib⁹ impoſitꝭ a ſyrie regib⁹. c Quia actus oēs triphonis ꝑ direptionem. alia lr̄a habet: Per deceptionē erāt geſti. Nec clauſula ponit⁹ ad oſtēdendū q̄re ſimon miſit legatos ad demetriū: qz oēs actus triphonis erāt ꝑ deceptionē ⁊ dolū: vt ꝓz ex ꝓdictis. vel ꝑ direptionē. i. diſſipationē iuſticie et veritat⁹: ⁊ in idē redit. ꝓpter qō ſimō cū eo fedus noluit ꝓtrahere: ꝑ magis ꝺ eū. ſ. demetriū adiuuare. cetera patēt vſq; ibi: d Cozonā ⁊c. i. ornamētū colli ex aureis anulis contextū: ꝺ miſit ſimō demetrio: ⁊ ipe ſuſcepit in ſignū facte recōciliatiōis. e Et ſcribere ꝓpoſitis regis. i. ꝓpoſitis nr̄is
f Remittere ⁊c. a tpe ionathe.
g Quecūq; ei cōſtituim⁹ vobis. tūc
h Cōſtant. i. firmiter ſtant nūc ⁊ in futurū. i Remittim⁹ q̄z ⁊c. i. ſi ꝙ ignorantiā feciſtis aliq̄d ꝓtra me ꝓ antiocho. k Et ſi qui ⁊c. ſ. amicos.
l Cōſcribanť ⁊c. ſ. firma ⁊ libera. ideo ſubdit: m Ablatū ē ⁊c. ſ. plenarie. ante ꝺo fuerat ablatū partialiter ⁊ imꝑfecte. Et q⁹ iſtud fuit factū notabile. iō ſubdit: n Et cepit populus iſrl̄ ſcribere ⁊c. tales enī annotatiōes tēporū incipiūt ab aliquo euentu notabili: ſicut indei primo ſcripſerunt ab exitu de egypto: poſtea de reditu a babylone:⁊ cōſiſtit hic a pōtificatu ſimonis ⁊ eiꝰ ducatu: ſub quo libertaſ fuit eis reſtituta.
o In dieb⁹ illis. Hic ꝟ̄ ponit executio dicte libertatis:⁊ primo impugnādo gaçam. ſecūdo arcē. ibi: Qui autem erāt. Circa primū ꝺ: In dieb⁹ illis ſimon applicuit ad gaçam. q̄ multū erat nociua iudeis. p Et circūdedit eā caſtris. i. bellatoꝝ cuneis. q Et q̄ eruꝭ. i. effugerāt de turre capta. r Erāt intra ma. ⁊c. i. refugerāt ad quādā munitionē ciuitatis ſic noiatā.
s Et factus eſt motus magn⁹. ſ. timoris. ideo ſequit. t Et aſcenderūt. ⁊ patet littera vſq; ibi: v Non debellauit eos. ſcz occidendo. x Et emūdauit edes in quibus ⁊c. nam habitatores erant idolatre. y Et tunc intrauit in eam cum hymnis ⁊c. attribuendo illam victoriam deo.
z Et eiecta ab ea omni immūdicia ⁊c. id eſt idolatria. a Collocauit in ea viros ⁊c. i. iudeos. b Et muniuit eam. contra aduerſarios. c Qui autem. Hic conſequenter ponitur impugnatio arcis. cum dicit: Qui autem erant in arce hieruſalem prohibebanť ⁊c. ſcz per murum inter arcem et ciuitatem edificatum. vt dicitur. ſ. ca. precedenti. ⁊ per cuſtodias armatoꝝ ſup/

additas

Universidad de Deusto Biblioteca

me perierūt:qē multi ex istis cū anathematiçati extra cōionē ecclesie sequestrati fuerint fame verbi dei:ꝛ inedia spiritalis scientie vlpereūt. Sed qz necessitate extrema cōpulsi:huiusmodi sibi dextras cōmuniones dari ab ecclesia postulauerunt: hoc eis ab ipsa indicit pactū vt relinquāt errores suos ꝛ anathematiçēt sectas nephareas:ꝫ antea adheserunt et mūdēt conscientiā suā ab oī nequicia hereseoꝝ:ꝛ sic cōioni ecclesie restituant. Vñ cōuenienter subiungit: a Et intrauerūt ꝛc. Numeri isti boē cētesim⁹ septuagesim⁹ et primꝰ: ꝛ vicesim⁹ tertius sacris pleni sunt mysteriis. Mā centesimus in quo abzaā isaac ꝓmissionis filiū genuit:vite significat pfectionē. Septuagesim⁹ in quo captiuitas hierosolymita resoluta est peccatoꝝ significat remissionē. Sed qz hoc nō nisi in ecclesie cōsistit vnitate:ꝓpterea sup̄ septuagenariū numerū monas addita est. Vndzo vicesimus tertius numer⁹ sancte trinitatis fidē cū duobus ꝑceptis charitatis in quibus tota legis plenitudo consistit:designat. Secūdus aūt mēsis in quo pascha facere videbant:illi qui sup̄ animā hominis īmūdi erant:tempus gratie et vocationis gentiū ostendit. Cum ergo ſm hanc distinctionē atoꝝ significantiā mysticozū numeroꝝ victoria a fidelib⁹ capitur:hoc est vt sancte trinitatis fidē cum duob⁹ ꝑceptis charitatis ſm euāgelicā doctrinā integrā seruēt ꝛ vite pfectionē ꝓ modulo suo habētes in ecclesie vnitate:intellectu ꝛ fide pmanēdo ad plenitudinē remissionis puenīāt:sic tūc rite cuz cantico et palmarum ramis:hoc est cum laude vera et certa victoria celestem intrabūt hierusalem:vbi multiplices gratias ꝛ laudes ꝓ adepta salute ꝛ securitate creatori suo ꝓpetuali ter referant:qz cōtrīe est inimicus magnus ex ıſrael:ꝛ mors cū ipso mortis auctore imꝑpetūs extat damnata. Hec refugit hanc expositionē sequentis sensus sententie vbi scriptū est:qz constituit simon vt omnibus annis diei bui⁹ leticia ageretur:ꝛ qz munierit montē templi qui erat secus arcem et habitauerit ibi ipse et qui cū eo erant:quia omni tēpore istius vite illius diei memoria in spe retinenda est:in qua triumphantes de morte ꝓ gratiā redemptoris nostri vite restituemur eterne. Ideo ei singulis annis resurrectionis dominice solennia celebramus: vt indicem⁹ nos ꝓ eius resurrectionē ꝛ victoriā de morte sperare et nostroꝝ corꝓoꝝ resurrectionē in fine seculi futurā:ꝛ vitam in celesti regno perpetuam. Propter quod montem templi:qui est secus arcem munire debemus:hoc est christi incarnationem que omnez altitudinē pfectionis sanctoꝝ perfectione sua trāscendit: firma fide in corde tenere:ꝛ in hoc omni tempore vite nostre tam p nos ꝙ etiam per nobis cōmissos siue per societatē cōiūctos piè laborare:quatenus eius corꝓoꝝ cōiuncti atq; coadunati simul cum ipso capite regni celestis efficiamur heredes. Cuius videlicet diei leticiam atq; memoriam beatus Petrus apostolus in epistola sua nobis commendat dicens: Unum vero hoc nō lateat vos charissimi:qz vnus dies apud deū sicut mille anni: ꝛ mille anni sicut vnus dies. Non tardat dominus ꝓmissionem suam:sed patienter agit ꝓpter vos nolens aliquē perire:sed omnes ad penitētiā reuerti. Adueniet autez dies domini sicut fur. in quo celi magno impetu transient:elementa vero caloze soluētur. Cum hec igitur dissoluenda sint omnia quales oportet vos esse in sanctis conuersationibus ꝛ pietatibus expectantes ꝛ properantes in aduentu diei domini ꝑ quē celi ardentes soluent̄ et elementa ignis ardoze rabescent:nouos vero celos et nouā terrā ꝛ ꝓmissa ipius expectamus in qbus iusticia habitat: ꝓpter qd charissimi hec expectātes satagite īmaculati ꝛ inuiolati ei inuenīri in pace:ꝛ dñi nr̄i lōganimitatē salutē arbitramini.

b Et vidit si. Simō iohānī filio suo cū videret qz vir erat ducatū xtutū vniuersarū cōmisit vt ofīderet qz null⁹ magistroꝝ filio vt discipulo suo debet cōmittere ꝓtātē ac ordinē ecclīastici regimis: nisi antea eū videat eē virū:ꝫ ē sensu ꝓbatū:ꝛ virtutū opib⁹ tā diosū. Sz qz ī suptozib⁹ dixim⁹ simonē sctōz gerere figurā doctorū:pōt ī ꝫ loco p significationē exprimere pcipē pastoꝝ q̄ ꝑ totū catholico sacri regiminis mīsteriū a oīm xtutū dedit notiā atq; effectū:cui ꝛ optime cōuenit qz ī sequētib⁹ scriptū est:

℣ Et siluit

a dauit arcē a cōtaminatiōib⁹. Et intrauerūt in eā tertia ꝛ vicesima die secūdi mēsis: anno cētesimo septuagesimo ꝓmo cū laude ꝛ ramis palmarū ꝛ citharis ꝛ cynaris ꝛ cymbalis ꝛ nablis ꝛ hymnis ꝛ cāticis: qz ꝓtrit⁹ ē inimicos magnus ex ıſrael. Et cōstituit vt oibus annis agerent̄ dies hi cū leticia. Et muniuit montē templi:q̄ erat secus arcem:ꝛ habitauit ibi ipse ꝛ q̄ cū eo erant. Et vidit simon iohannē filiū suum qz vir fortis ꝑ̄ij eēt:ꝛ posuit eū ducē vniuersarū virtutū:ꝛ habitauit in gaçaris. La. XIIII

Anno centesimo septuagesimo secundo congregauit rex demetrius exercitum suū:ꝛ abijt in mediā additas a simone. cetera patēt vſq; ibi: a Et cynar'. Cynara cynare est instrumentū musicū. dictum a cieo cies qō idem est qz moueo moues:quia suo sono notabiliter mouet aerem. b Et nablis.i.citharis. c Quia cōtrīe est inimicus magn⁹.i.populus existēs in arce q̄ multū grauabat populū ꝛ impediebat cultū diuinū. cetera patēt vſq; ibi:

d Et vidit simon ꝛc.i.fortis ꝛ iustus ꝛ industrius ad bellandū.

e Et posuit eū ducē virtutū.i.bellatorū. f Et habitauit in gaçaris.i.in gaça ꝛ ei⁹ suburbijs.ſ. Jobānes vt resisteret aduersarijs.

Mozaliter. La.XIII

et Et audiuit simon ꝛc. Per hoc aūt qz ſimon mortuo fratre suo onus accepit ꝓ gentis sue defensione:significat qz bon⁹ religiosus q̄ ꝑ simonē significat̄ eo qz simon obediēs iterꝑtat nō debet fugere laborē in monasterij vel ecclesie regimine qñ ex boni ꝓlati morte imminet periculū religiōis monasterij vel ecclesie ex demonis dolositate vel tyrāni malignitate. zt Et misit ionathan ꝛc. loppe q̄ pulchra interꝑtat animā rōnalē significat:q̄ dei imagine insignit:sed aliqñ deceptiōe demonis vitijs deturpat:sed ad eam mittit ionathas q̄ colūbe donū interꝑtat:ꝓpter qō spūſactū significat q̄ ꝓuiatiōe angeli scti ad verā pnīaz aīe peccatricis ad eā mittit ꝛ sic electis inde vitijs a spūſctō inhabitat. l Et simon et castra ꝛc.ſ. triphon ꝛ exercit⁹ ei⁹ ꝑ qō significat q̄ bon⁹ ꝓlat⁹ debet eē sollicit⁹ ꝓsiderare ꝓ quā ꝑtē deboī ipm̄ īuadit vel ꝑsm̄ suū:ꝛ sic occurrere ꝓ sui ꝛ ꝓli dilīgētē custodiā ne diabol⁹ īueniat intrā di viā. m Et edificauit simō sup̄ se.pa.sui ꝛc.sepulchra patrū edificare ē eoꝝ merita ad alioꝝ infōmationē scribere vel ꝑdicare. ꝓ septē vero pyramides significāt dona spūſancti et septē ẋtutes p arma xo qualiter ꝫ mūdū carnē ꝛ diabolū viriliter pugnauerūt:ꝓ naues aūt ꝙliter ꝓ mare ꝓtis seculi ad portū salut' fellicit trāsierūt:ꝛ hec ſūt ad infōmationē viuētiuz. iō ꝺr: t Que vidēt ab hoib⁹ nauigātib⁹ mare ꝛc.ad instructionē futuroꝝ.iō ꝓmittit ad memoriā eēnā. ꝟ Triphon aūt ꝛc.ꝓ regē antiochū adolescētē intelligi pōt ipse adam q̄ a deo format⁹ supra ceteras creaturas statim fuit rex ıſtitut⁹: vt ꝺr Heū.ſ.būc aūt triphon dolosus.i.diabolus sp̄m dolose occidit ꝓ pctīs mortale. † Et imposuit sibi diadema asie.i.ptātē sup̄ gen⁹ hūanuz:qō ꝓpter pctīs ade tenuit captiuū q̄lsqz ꝓ xp̄m q̄ ꝺr secūd⁹ adā.ſ.ad Coz. xv.fuit redēptū. o In die⁹ illis simō applicuit ad gaçam ꝛc.ꝓ quā intelligi pōt simoniaca ꝓmotio:q̄ nō acq̄rit ꝑ sciētiā ꝛ virtutē ꝑ ꝓ gaçā.ꝓ arcē xo q̄ erat ī hierm significat ꝓmotio ecclesiastica q̄ ſm̄ nō fit ꝓ scientiā ꝛ xtutē ſ ꝓ generis nobilitatē. simō aūt elegit de gaça et arce malos habitatoꝝ ꝛ posuit ibi bonos:ꝓ qō significat qz bonus ꝓlat⁹ dictas ꝓmotiōes debet repellere ꝛ idoneos rōne vir tutis et sciētie ꝓmouere. d Et vidit simō iohannē filiū suū qz vir fort' ꝑ̄ij erat ꝛ posuit eū ducē ꝛc.ꝓ ꝫ oñdit qz iuuenes nō ſūt ad honoꝝ ꝓmouēdi donec fuerint ẋtuti⁹ ꝓbati. Vñ refert bel ꝓnadus qz belyus adrianus cū rome ꝑfecturā splēdidi⁹ ageret ex senatoze ꝑatoꝝ ē creat⁹: q̄ obsecrāte senatu vt filiū qđ bēbat cesarē augustū appellaret:sufficere ꝙit debet qz ego ſuit⁹ regnaueri cū nō mererer. ꝓncipat⁹ ei sāguine nō merē ſ meriti:ꝛ ſutilit regnat q̄ rex nascit ꝛ nō merē:ꝛ ꝓcludubio pentis affectū exuit q̄ ꝓulos suos ꝑoꝛabili subiecta mole extīguit: ꝫ eq̄dē ē ſuffocare liberos nō ꝓmouere. alēdi pr⁹ ſūt ꝛ ī xtutib⁹ exercēdi. ꝛ cū ī eo ꝓfecerint vt ꝓbeē illos xtutib⁹ añcedere q̄ debēt honoribꝰ añ ire ſuiti ascēdāt ꝛ se ciuiū suoꝝ votis

Ca.XIIII

ſ Anno subtrahāt.

a Anno cētesi.ꝛc. Post adeptionē libertat'. Hic ꝑfir agit ꝺ renouatiōe amicitie ꝛ failiaritat': ꝛ diuidit ī tres ꝓtes:qz ꝓmo ponīt duo ꝓambula. Secūdo renouatio ıſp̄a

Esa.9.b a Et siluit oīs. Scriptū est in Esaia ꝓpheta de ipso dño saluatore: Multiplicabit ei⁹ ꝑ imperiū:ꝛ pacis nō erit finis:sup̄ soliū dauid ꝛ sup̄ regnū ei⁹ sedebit vt cōfirmet ꝛ corroboret illud ī iudicio:ꝛ iusticiā amodo ꝛ vsqz in sempiternū. Principat⁹ aūt illi⁹ ꝛ imperiū erit sup̄ soliū ꝛ sup̄ regnū dauid:qđ post captiuitatē babylonicā fuerat dissipatū vt cōfirmet illud ꝛ corroboret:ꝛ doceat eē ꝓpetuū:

Ca. XIIII

tio ipsa.ibi: Et auditū est. Tertio dignitas pontificalis simoni cōstituta.ibi: Et hoc exēplū. Primū ꝓambulū est captio demetrij regis:cui⁹ notaī tps cū ꝺr: Anno cētesimo septuagesimo scdo regni grecoꝝ:ꝛ sic ē ī aliis intelligendū. cetera patēt. a Et siluit. Hic ponit scm̄ ꝓambulum qđ est pacificatio iudee sub simōis regimīe. cū ꝺr: Et siluit.ſ.a ꝑlijs nociuis. b Et que siluit bona gēti sue principalius q̄s ſibi:qz bonū quanto cōmunius tāto diuinī⁹. c Et placuit illis.ſ.iudeis ptās simonis quā tū ad ducatum. d Et glōia.quā tū ad pōtificatū.

Ps. 71. d Oriet in dieb⁹ ei⁹ iusticia ꝛ abūdantia pacis donec tollatur luna. Remīni enī alteri hec cōuenit ꝓmissio nisi soli mediatori dei ꝛ hoim xp̄o iesu q̄ ꝓ nobis incarnat⁹ ꝙ obediētiā crucis celi terreq; possessoꝝ est fact⁹. Cui pater in

Ps. 2. pō.ꝓ ꝓpheta ait: Postula a me ꝛ dabo tibi gētes hereditatē tuā:ꝛ possessionē tuā terminos terre. Silet oīs terra inde oībus dieb⁹ simonis:qz terra ecclesie a tpe incarnationis ꝙ xp̄i vsqz ī sempiternū:licet foinsecus ꝓsecutiones ab inimicis roleret:tītus tū pace fruīt vera. Cui idē salua

Joh.14.d tor in euāgelio ait: Pacē meā do vobis: pa. meā relinq̄ vobis. Ipse quesiuit bona gēti sue:ꝛ placuit illis ptās ei⁹ ꝛ glīa ei⁹ oībus dieb⁹. Hia videlicet bona ab ipso collata sūt ecclie in remissionē peccatoꝝ:ꝛ dominationē virtutū. Vñ cōplacet illis ptās ei⁹ ꝛ glīa ei⁹: qz illi soli seruire oñi tpe elegit. Ipse accepit ioppen in portū:ꝛ fecit introitū in insultis maris:cū ex gētū ꝓpio sibi fudauit eccliam: vñ introitū fidei q̄ euāgeliū pāderet gentib⁹ toti⁹ orbis.

Cāt.4. a Joppe pulchritudo iterꝑtat:ꝛ q̄ pulchrior est sancta ecclesia:cui sponsus in cantico canticoꝝ ait: Ꝙ pulchra es amica mea ꝙ pulchra es:oculi tui colūbarū:absqz eo qō intrinsecus latet, vnde: Dilatauit fines gētis sue ecclesie

Ps.67. sz:ꝛ obtinuit regionē toti⁹ mūdi:ꝛ cōgregauit captiuitatē multā. De quo in psalmo scriptū est: Ascēdēs in altuz captiuā duxit captiuitatē:dedit dona hoibus. Et dñar⁹ est gaçare et berbsure ꝛ arci:qz mūdā factā ꝓ euāgelium domādo ī ꝓpriū redegit dñium.ꝛ abstulit īmūdicias pec

Deut.15.c catoꝝ atoꝝ vitioꝝ:mūdans eā lauacro regeneratiōis:et nō erat q̄ resisteret ei. De quo scriptū est. In volūtate tua dñe vniuersa sūt posita:ꝛ nō est q̄ ꝑ possit resistere volūtati tue. Tu cēſ fecisti celū ꝛ terrā ꝛ vniuersa q̄ celi ambitu cōtinēt:dñs vniuersoꝝ tu es:ꝛ vnusq̄sqz colebat terrā suā: cū pace corꝓis suū.ſ. virtutib⁹ exercēs vel terrā ecclesie bonis operibus singuli quiqz sanctoꝝ ꝓ virib⁹ colūt: et terra dabat fructus suos:caro videlicet nostra fructū bonoꝝ operū affert. Similiter ꝛ ligna cāpoꝝ hoc est hoies viriditate fidei semp florentes germina virtutū, pferunt. Seniores in plateis sedebāt oēs:ꝛ de bonis terre tractabāt:ꝛ iuuenes se induebāt gloriā ꝛ stolas belli: In seniꝛibus possum⁹ accipere ꝓphetas apostolos et doctores sancte ecclesie:q̄ auditores suos cōsiliꝭ iuuāt ꝛ sermonibus roborāt. Iuuenes aūt cetus fideliū:qz glīa cōfessionis xp̄i freti:induūt se armis virtutū quo facili⁹ possint cōterere hostiū exercitū. Ciuitatib⁹ tribuebat alimonias: hoc ē ecclesijs impēdebat sermōes doctrine ꝙs constituit esse vasa munitionis:vt.ſ.thesaurū sapiēꝛie spiritalis seruarēt in cōscia pura et fide nō ficta. Qđ tādiu fecit quo adusqz noiatū est nomē glorie ei⁹ vsqz ad extremū terre:

Ps. 18. qz in omnē terrā exiuit sonus p̄dicationis apostoloꝝ:ꝛ ī

Esa.30.a fines orbis terre verba eoꝝ. Unde ꝓ Esaīā dicit: Audiā faciet dñs gloriā vocis sue:ꝛ terroꝛe brachij ostendet.

Ps.65. Fecit pacē sup̄ terrā qz ipse est pax nostra: q̄ fecit vtraq; vnū. Et letatus est israel leticia magna:qz letabit iustus in dño ꝛ sperabit in eo:ꝛ laudabunt oēs recti corde. Et

Deut.4. b sedit vnusquisqz sub vite sua:ꝛ sub ficulnea: nec erat qui eos terreret. Iuxta illud qđ ī Michea dicit: Requiescet vnusquisqz sub vinea sua ꝛ sub ficulnea sua: ꝛ non erit q̄

Job.15.a exterreat. Hec est vinea q̄ in euāgelio loquebat: Ego sum vitis ꝛ vos palmites:ꝛ pater me⁹ agricola. Dis qui nō facit fructū bonum excidet:ꝛ in ignem mittet. Huius fructus biberunt et comedunt ꝛ letificant coꝛ hoīs:ꝛ inebriant amicos sponse:et in regno dei noui bibuntur quotidie. Sub ficu aūt requieuit et nullas insidias formidat:qui dulcedine sanctispiritus fruīt:et illius fructibus saturatur:charitate:gaudio: pa

Pro.27.c ce:continentia:patientia. De huiusmodi dicit plantatoꝛe: Qui plantauerat ficum comedit fructus eius. Qui tales edificauerat domos:ꝛ plantauerit vineas: de quibus apostolus loquitur: Ego plantaui:apollo riganit:deus incremētū dedit:Comedet labores manuū suarū.ꝛ seminās in spiritu: de spiritu metet vitam eternam: nec diaboli ꝛ satellitum eius fraudibus supplantabit. Et cōfirmauit oēs humiles populi sui et legē exquisiuit: Humiles populi sunt sancti quos in euāgelio paupes spiritu appellat:opera quoqz populi dei nō vtetaſcēt:sed innouabunt et cōſumabunt vel cōfirmabunt quotidie:vt nō am bulent in vetustate lr̄e sed in nouitate spūs. Talē legē exquisiuit simon noster et abstulit omnē iniquum et malum:cū modo per sanctos doctores excommuni

℣ cat here

b Et siluit oīs terra iuda oīb⁹ dieb⁹ simōis: ꝛ q̄siuit bona gēti suę: ꝛ placuit illis ptās ei⁹: ꝛ glīa ei⁹ oībus dies bus. Et cū oi glīa sua accepit ioppen ī portū:ꝛ fecit introitū in insulis mar'. Et dilatauit fines gētis suę ꝛ obtinuit regionē. Et cō gregauit captiuitatē m'tā:ꝛ dominat⁹ ē gaçarę ꝛ bethsurę ꝛ arci:ꝛ abstulit īmūditiaſ ex ea ꝛ nō erat q̄ resisteret ei. Et vnusq̄sqz colebat t'rā suā cū pace:ꝛ t'ra iuda dabat fruct⁹ suos:ꝛ ligna cāpoꝝ fructū suū. Seniores ī plateis sedebāt oēs:ꝛ de bonis t're tractabāt: ꝛ iuuenes iduebāt se gl'ia et stolas belli:et ciuitatibus tribuebat alimonias:ꝛ cōstituebat eas vt eēnt vasa munitionis: q̄ adusqz nominatū est nomē glorie ei⁹ vsqz ad extremū terre. Fecit pacē sup̄ terrā:ꝛ lętatus est isr' leticia magna. Et sedit vnusq̄sqz sub vitę sua:et sub ficulnea sua:ꝛ nō erat q̄ eos terreret. Defecit impugnās eos sup̄ terrā: reges cōtristi sunt in diebus illis. Et confirmauit oēs hūiles populi sui:ꝛ legē exquisiuit ꝛ abstulit oēm malum et iniquū. Sancta glorifica uit ꝛ multiplicauit vasa sāctoꝝ.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y

p Et stolas belli.i. arma bellica. Ecce strenuitas. nam tpe pacis vtebant talib⁹ vt si bellū insurgeret scirēt se armare ꝛ possent facili⁹ arma portare. q Ciuitatib⁹.i. ciuitatū paupibus. r Tribuebat. simon. s Alimonias et cōstituebat eas vt ꝛc.i. apte ad sui defensionē si esset necesse. Et qz tot bona ꝓuenerūt sub simonis regimīe. iō subdit de ipo. t Quo adusqz nominatū ē nomē glorie ei⁹ vsqz ad extremū terre.i. valde lōge:ꝛ est hypbole. cetera patēt vſq; ibi: v Sācta glorificauit.i. tēplū ꝛ atria. x Et multiplicauit vasa sanctoꝝ. quib⁹ ꝓbant sacerdotes ad diuinū cultū.

Et auditū

Ecar hereticos atq; scisma/
ticos ⁊ eos iplos ⁊ in fine
mūdi mittet ⁊ colligēt oīa
scādala ɔ regno ei⁹. San/
cta glificauit et multipli/
cauit vasa sctōꝝ cū religio
nē noui testa. ordinabilit
⁊ rite i ecclīa sua seruare
facit: ⁊ multiplicat nūerū
credētiū ac ꝑ hīs operātiū:
qlibet sūt vasa sctōꝝ apta
i ministeriū dei a d accipiē
duz diuina charismata et
dona sanctispūs. a Et
auditū ē Ō simone sacer
doriū accipiente diuerse
gentes ad eū legatos mit
tūt: rogantes ea q̄ pacis
sūt: significat q̄ apostolis
atq; doctorib⁹ noui testa/
mēti post passionē xpi ⁊ re
surrectionē atq; ascensio/
nē ad celos euangeliū in
mūdo ꝓdicantib⁹: multi/
tudo gētiū ad fidē cōflux
erit: ⁊ pacē magno ope cū
ecclīa habere postulaue/
rit: mittētes eplas ꝑ ē se/
creta cordis sui q̄ cōfessio
nē illis patefaciētes: q̄ti/
nus ꝑ hīs veritatis accipi
endo regulam iusticie ab
eis ediscerēt. Tabule eree
memoriale ppetuū. Scri/
ptū ē ei: In memoria eter/
na erit iust⁹: ab au. ma. nō
ti. Eris quippe metallum
diu durabile est atq; sono
rū: sic amicitia atq; socie/
tas sctōꝝ firmissimū atq;
clarissimū mansionis sue
habet statū. b Post ꝑ
aūt. Simō romanis clype
um aureū habētē pōdus
mnarū mille ad statuēdā
cū eis societatē: significat
doctores sāctos in ꝓdica
tione euāgelij gētib⁹ pro/
mittere regnum celeste: ⁊
eternā beatitudinē si fidē
xpi recipere voluerit euā/
gelicāq; doctrinā vsq; in
finē vite kuare. Clypei ei
rotūditas ⁊ auri splēdor:
nec nō ⁊ millenarij nūeri
pfectio p figurā eterne q̄e
tis coronā ſignificāt.
c Et stā. ⁊c. Ebul mēsis
est sext⁹ apud hebreos: q̄
apud grecos ɔr gorpeios
apud latinos Ño septēber
ꝑ diſpsi ordini nūerorū ꝓ
pter diuersas ſchoatiōes
annoꝝ q̄. apud singulas
gētes existūt. Mā hebrei
q̄ pmū mēsaz habēt nisā:
b ē apīlē in sexto loco ha
bēt. s. memoratum ebul.
Hreci aūt q̄ suū annū in/
choant a primo mēse eo/
rum apileos: hoc est a ka
lendis decēbris decimuz
mēsem habēt gorpeiū. La
tini aūt q̄ antiqui⁹ primor
dium anni sui a kalendis
marcij habuere septēbrem
septimum mensem cōpu/
tauerunt.

Ps. cxi.

Et susce/

a Et auditū ē rome: q⁹ defunct⁹ eēt ionathas
⁊ vsq; in sparciatas ⁊ contristati sunt valde.
Ut audierūt aūt q̄ simon frater ei⁹ fact⁹ eēt
sūm⁹ sacerdos loco ei⁹ ⁊ ipe obtineret oēm re
gionē ⁊ ciuitates i ea: scripserūt ad eū tabu/ b
lis ereis: vt renouarēt amicitias ⁊ societatē
quā fecerant cū iuda ⁊ cū ionatha fratribus
eius. Et lectę sunt in cōspectu ecclesię in hie/
rusalē. Et hoc exemplū epistolarū quas mi/
serūt sparciatę. Sparcianorū principes ⁊ ci/ c
uitates simoni sacerdoti magno ⁊ seniorib⁹
⁊ sacerdotibus ⁊ reliquo populo iudęoꝝ fra
tribus salutem. Legati qui missi sunt ad po/
pulū nostrū nūciauerūt nobis de vestra glo d
ria ⁊ honore ac leticia: ⁊ gauisi sum⁹ in intro
itu eoꝝ. Et scripsim⁹ q̄ ab eis erāt dicta in cō e
cilijs populi sic: Rumeni⁹ antiochi et anti/
pater iasonis fili⁹ legati iudęoꝝ venerūt ad
nos: renouātes nobiscū amicitiā pristinam.
Et placuit populo excipere viros glorioſe ⁊ f
ponere exemplū sermonū eoꝝ in segregatꝫ
populi libris vt sit ad memoriā populo spar
ciatarū. Exemplū aūt horū scripsim⁹ simoni
magno sacerdoti. Post hoc aūt misit simon g
numeniū romā habētem clypeū aureū ma/
gnū pōdo mnarū mille: ad statuendā cū eis
societatē. Cū audisset aūt pplus roman⁹ ser/
mones istos dixerūt: Quā gratiarūactionē h
reddem⁹ simōi ⁊ filijs ei⁹? Restituit ei ipe fra
tres suos ⁊ expugnauit inimicos isr̄l ab eis.
Et statuerūt ei libertatē: ⁊ descripserūt in ta i
bulis ereis: ⁊ posuerūt i titulis in monte siō. limo
Et hoc est exemplū scripturę. Octaua deci/ p
ma die mēsis ebul: anno cētesimo septuage q
simo secūdo: ⁊ anno tertio sub simone sacer/
dote magno i asaramel: in cōuētu magno sa r
cerdotū ppli ⁊ pricipū ⁊ gētis: ⁊ seniorū regi
onis nota facta sūt hec. Cū frequēter facta
sūt ꝓlia in regione nostra. Simon aūt mata/ s
thię fili⁹ ex filijs iarib et fratres ei⁹ dederūt t
se periculo: ⁊ restiterunt aduersārijs gentis
suę: vt starēt sancta ipsorū: ⁊ lex ⁊ gloria ma/ v
gna ⁊ glorificauerūt gētē suā. Et cōgrega/ x
uit ionathas gentē suaz: ⁊ factus est illis sa/ y
cerdos magnus: et appositus est ad popu/
lum suū. Et voluerunt inimici eorum calca/
re sancta ⁊ atterere regionem ipsorū: ⁊ exten
dere man⁹ in sāctasctōꝝ. Tūc restitit simon z
⁊ pugnauit pro gente sua: et erogauit mul/ a
tas pecunias ⁊ armauit viros virtutis gē
tis suę: ⁊ dedit eis stipendia. Et muniuit ci/
uitates iudę ⁊ bethsurā q̄ erat i finib⁹ iudę:
vbi erāt arma hostiū antea: ⁊ posuit illic ꝓ/
diū viros iudęos: et ioppen muniuit q̄ erat
ad mare ⁊ gaçaram q̄ est in finibus açoti: in
qua hostes antea habitabāt: ⁊ collocauit il/

a Et auditū ē rome. Hic cōsequē
ter describit renouatio amicitie. et
primo scribētib⁹ extraneis. ⁊ scdo
scribētib⁹ iudeis. ibi: Post hoc au
tē. Circa primū dicit: Et auditū est
rome. ⁊ ptz vsq; ibi: b Scripse/
rūt. vbi ponit scriptura romanoꝝ
de renouatione amicitie cū iudeis
quā fecerūt cum iuda vt habet. s.
ca. viij. et cū ionatha. xij. ca. scdo
ponit scriptura sparciatarū de re/
nouatione amicitie cū iudeis. cum
dicit: c Sparciatarū principes
⁊ ciuitates. i. ciuitatū rectores.
d Nunciauerūt nobis de vestra
gloria ⁊ honore ex aduersariorū ve
strorū debellatione et restitutione
libertatis ⁊ pacis cōsecutione.
e Et scripsimus ⁊c. i. in libris au
tenticis: in qbus erant scripta po/
puli decreta: ⁊ sequit forma scribē
di. cū ꝺr: Rumenius antiochi fili⁹
⁊c. f Ponere exemplū ⁊c. i.
libris ad partē diligentissime reser
uatis. g Post hoc autem. Hic
cōsequēter ponit renouatio amici/
tie per nūcios iudeorū. ⁊ ptz litte/
ra vsq; ibi: b Quā grāriarū/
nē ⁊c. quasi dicāt. nō solū redden/
de sūt sibi gratie ⁊ honores. ꝑ ami/
citia quā a nobis requisiuit: ⁊ pro/
pter exemplū notabile q̄ misit: sed
etiā ꝓpter eius probitates quibus
aduersarios populi sui viriliter ex
pugnauit. i Et statuerunt ei li/
bertatē: ab omni tributo.
k Et descripserūt in tabulis ereis
⁊ ad memoriā in futuro. l Et po
suerūt. s. iudei tabulas illas.
m In titulis. i. cum altijs scriptis
ad memoriā reseruatis. n Et ꝑ
est exemplū. Hic cōsequēter descri/
bit pontificalis dignitas simoni ⁊
ei⁹ heredib⁹ cōstituta ab omni po/
pulo iudeoꝝ p scripturā autenticā
vel decretū de quo dicit: Et hoc ē
exemplū. Circa quā constitutionē.
primo per modum cuiusdā prolo/
gi ponit tēpus. cū ꝺr: o Octa/
uadecima die mensis ebul. i. augu
sti. p Anno. clxxij. regni greco/
rū. q Et anno. iij. sub simone ⁊c.
⁊ sic ptz q̄ descriptio hui⁹ instituti/
onis vel decreti facta est valde so/
lēniter. s. p tpa regū et pontificū: si
cut ꝓdicatio beati Johannis ba/
ptiste. Luce. iij. r In conuētu
⁊c. in quo describit notabilis cet⁹
populi. s Simon autē. Hic secū
do cōsequēter describit multiplex
ratio ꝓpter quā pōtificalis digni/
tas cōcessa est simoni et eius filijs.
cum dicit: Simon autez matathie
⁊c. Fuit enim iste matathias sacer/
dos de sorte seu vice iarib: sicut di/
ctuz est. ꝛ. ca. ij. sicut ꝛacharias pa
ter Johānis dicitur de vice abia:
Luce. j. t Dederūt se periculo:
vt ptz ex ꝓdictis. v Et starent sā
cta ipsorū. i. templū. x Et ſer.
quā volebat antiochus abolere.
y Et gloria magna. i. diuin⁹ cul/
tus quē volebat destruere. cetera
patēt ex ꝓdictis vsq; ibi: z Tūc
restituit simon. vt ptz ex predictis
ca. ꝓce. a Et erogauit pecunias
multas. de substantia sua ꝑ sua gē
te defendenda.

Et quecūq;

Et susce. pibol⁹ grece ɔr mu
r⁹ patrij dom⁹ dñi q̄ rorū rēplū p
q̄drū ābiebat i circuitu: sicꝫ hea
tus Dionysius in expositiōe Ece
chielis ꝓphete libro. xiij. ostē/
dit. In loco ergo celebri atrij i
teriozis dom⁹ dñi ponebāt ta
bule ereę: in quibus ꝓfirmatū
fuerat q̄ scripturā sacerdotiuz
simonis ⁊ filioꝝ ei⁹. Mysti
Mystice. ce aūt xpi sacerdotiū ⁊ filiorū
eius: hoc est ppli christiani in
atrio dom⁹ dñi: ꝺ est in ꝓsenti
ecclīa: scīptura testificāte ꝓfir/
matur: ⁊ in omnib⁹ gētib⁹ sta/
biler ꝓpetuū esse declarab. vñ
est illud qꝺ in Ps. scriptū est:
Ps. 100. Iuranit dñs ⁊ nō pe. eū tu es
Ibi. 88. sacerdos i eter. ⁊c. ⁊ itez: Se/
mel iuꝺ iurani in scō meo: si
ꝺ mē. se. eius in eter. ma. ⁊ se/
des ei⁹ sicut sol in ospectu meo
⁊ sicut luna pfecta in eter. ⁊ te.
in ce. f. Hominuz ꝓsuetudo est
frequēter iurare: vt eis posset
aliquis credere. Deus cū semel
iurat: q̄ nulla varietate tpis i
mutatur. Jurare aūt illi⁹ dixi
mus esse vētura. pmittere. Mā
eius se religioni cōstringit qui
nō habet fortiozē. Dicit etiā in
sancto suo. i. in christo qui di/
xit: Custodi animā meā qm fā
Ps. 85. ctus sū. Addit quoq; Si da/
uid mētiar: si negatiue positū
est: qꝺ etiā cōmunis vsus ha/
bet. Semē christi sunt oēs qui
ei fideli mente crediderint: q̄
in ipsis futurū regnū semiatū
ē quod futura messis ostēdit.
Sicut ⁊ in vicesimoprimo ps.
ipse dicit: Semē meū seruiet il
li. Manebūt ergo sācti in eter/
nū q̄ in excellēti ac beata ꝓuer
satione demorantur. vñ illos
ꝓpie manere nō dicim⁹ qui a
regno dñi repelluntꝫ. Thron⁹
aūt dei hic intelligenda ē ani/
ma fidelis: in qua reuera insi/
det: quando eaz maiestatꝫ sue
illuminatione cōpleuerit. Sic
enim scriptū est: Sedes sapiē/
tie anima iusti. Addidit: Sic
sol in ospectu meo. Lucida q̄p
pe erat anima illa iusti: quā se/
dē dixim⁹ saluatoris. Dicēdo
autē sicut sol cōparationē rez
visibiliū facit. Mā si magnū ē
de creatura clarescere: multo
melius de creatore lucere. Lu
cida quippe erat aīa illa iusti:
quā sedē dixim⁹ saluatoris. di
cēdo aūt sic sol cōparationē re
rū visibiliū facit. Mā si magnū
ē de creatura clarescere: mlto
melius de creatore lucere. Lu/
na pfecta significat trāsmuta/
tionē corpis de corruptione in
incorruptionē. Tūc enī pfecta
erit corpoꝝ nroꝝ natura quā/
do mortalitas vl corruptio iā
nō erit illa. Oꝝ enī ipsa luna q̄
crescit ⁊ decrescit carnis hūa/
ne mutabilitatez significet: in
multis scpturaꝝ locis demōstra
ri ꝑt. Hec testimōia ꝺ ps̄l. posu
im⁹ ad ostēdēdū xi simōis fir/
missimū ⁊ sepīnū eē sacerdotiū

Et mi.

lic iudęos: ⁊ quecunq; apta erāt a
ad corꝛeptionē eoꝝ posuit i eis.
Et vidit populus actū simōis ⁊ b
gloriā quā cogitabat facē genti
suę: et posuerūt eū ducē suū ⁊ ꝑn c
cipē sacerdotū: eo q̄ ipse fecerat
hec oīa: ⁊ iusticiā ⁊ fidē quā con
seruauit genti suę: ⁊ exquisiuit
omni mō exaltare populū suuz.
Et in diebus eius ꝓsperatū est i
manib⁹ eius: vt tollerent gētes
de regione ipsorū: ⁊ que in ciui/
tate dauid in hier'm erāt in arce:
de qua procedebāt ꝓtamiabāt
omnia que i circuitu sāctoꝝ sūt:
⁊ inferebant plagā magnaz ca/ d
stitati. Et collocauit in ea viros
iudęos ad tutamentū regionis
et ciuitatis: ⁊ exaltauit muros
i hierusalē. Et rex demetrius sta e
tuit illi summū sacerdotiū. Scōz
hec fecit eū amicū suū: ⁊ glꝛifica/ f
uit eū glꝛia magna. Audiuit ei
q̄ appellati sunt iudei a romāis
amici ⁊ socij et fratres: ⁊ q̄ susce
perunt legatos simonis glorio/
se: et q̄ iudęi et sacerdotes eorū g
consenserūt eum esse ducē suū ⁊
summū sacerdotē in eternū do/ h i k
nec surgat ꝓpheta fidel': ⁊ vt sit
super eos dux: et vt cura esset il/ l
li ꝓ sanctis: ⁊ vt constitueret ꝑ m
positos supra opa eoꝝ: ⁊ sup re/
gionē: ⁊ sup arma ⁊ sup ꝓsidia: ⁊ n
cura sit illi de sanctis ⁊ vt audia o
tur ab ominibus: ⁊ scribanꝫ in p
nomine ei⁹ omnes cōscriptiōes
in regione: ⁊ vt operiaꝫ purpu/ q
ra ⁊ auro: ⁊ ne liceat ylli ex pplo r
⁊ ex sacerdotib⁹ irritū facē aliqd s
hoꝝ: ⁊ ꝓtradicē his q̄ ab eo dicū
tur: aut ꝓuocare ꝓuētū in regiōe
sine ipo: ⁊ vestiri purpura ⁊ vti t
fibla aurea. Qui āt fecerit extra
h: aut irritū fecerit aliqd hoꝝ re
us erit. Et cōplacuit oi pplo sta/ v
tuere simonē: ⁊ facere sm verba
ista. Et suscepit simō ⁊ placuit ei a
vt sūmo sacerdotio fūgeret ⁊ eēt
dux ⁊ ꝑnceps gētis iudęoꝝ ⁊ sa
cerdotū: ⁊ ꝓtesꝛ oib⁹. Et scpturā x
istā ocreuerꝫ pōere i tabul' ereis:
⁊ ponere eas i pibolo sctōꝝ i lo/ y
co celebri. Exemplum autem z
eoꝝ ponere in erario: vt habeat a
simon ⁊ filij eius.

a Et quecunq; apta erant ad corꝛeptionem co
rū. i. ad repꝛessionem aduersariorū: vt balistas
arcus et consimilia. b Et vidit populus. hic
tertio consequenter ponitur dicte cōstitutionis
siue institutionis actus. cū dicitur: Et vidit po
pulus actū simonis. i. eius facta valde notabi/
lia. c Et posuerūt eū ducē suū ⁊c. supra ca. pre
cedenti. posuerūt eū ducē suū. ꝑ ꝑsona sua ⁊ sim
plici verbo. hic autem posuerunt eū ducem ⁊ pō
tificem: nō solū ꝑ se sed ꝑ posteritate sua: ⁊ hoc
firmauerunt immutabili decreto. Cetera patēt
vsq; ibi: d Et inferebāt pla. magnā castitati:
id est mundicie templi ⁊ cultus diuini: ⁊ quia
mulieres hebreas rapiebant aliquādo illis ab/
utentes. e Et rex demetrius statuit illi ⁊c. ca
pitulo precedenti. f Audiuit enim q̄ appel/
lati sunt iudei. i. non solum honorauit eum ex a
more vt ab eo iuuaretur vt dictum est capitulo
precedenti: sed ne a romanis puniretur si osten/
deret se aduersarium simoni ⁊ iudeorum genti.
g Et quia iudei ⁊ sacerdotes eorum consensc
runt eum esse ducem suuz ⁊ summū sa. repetitio
est eiusdem quod premissum est: ad maiorē affir
mationem. h In eternum. i. pro se et sua po
steritate. i Donec surgat prophęta fidelis.
i. messias a iudeis expectatus ⁊ ꝓpheta eis ꝑ
missus: Deut. xviij. Prophętā suscitabo eis ⁊c.
⁊ tunc est adimpletum: quia filij simonis tenue/
runt principatum et sacerdotiū vsq; ad herodē
ascalonitā: cuius tpe natus est christus: Wat/
thei. ij. qui est rex ⁊ sacerdos in eternum.
k Et vt sit super eos dux. in regimine tempo/
ralium. l Et vt cura esset illi pro sanctis. i re
gimine spirituali. m Et vt cōstitueret ꝑ/
positos supra opera eorum. sub se in vtroq; regi
mine. n Et super arma. vt nullus moueat
bellum sine eius licentia. o Et vt audiatur
ab ominib⁹: id est ei obediatur in omnibus.
p Et scribantur in nomine eius omnes cōscri/
ptiones: id est acta publica dicendo: Actū an/
no tali simonis. q Et vt operiatur purpu/
ra ⁊ auro: id est vestibus auro textis: vel aurea
corona. r Et ne liceat. Hic quarto ponitur
dicte concessionis confirmatio. cum dicitur: Et
ne liceat ylli de populo cuiuscūq; ꝺditionis aut
status. s Irritū facere aliquid horū. ⁊ sub
ditur ꝓsequēter pena trāsgressorum. cū dicitur:
Qui autē fecerit ꝓtra hec ⁊c. t Reus erit.
scz mortis vel alteri⁹ pene ꝺm modū ⁊ quātita/
tem culpe. v Et cōplacuit omni populo. di/
cta ordinatio. Et quia ad hoc requirebaꝫ con/
sensus simonis. subditur: Et suscepit simon ⁊c.
x Et scripturā istā decreuit ponere in tabulis
ereis. ad perpetuam memoriaz. y Et pōnere
eas in peribolo sanctorū. i. in muro cingente tē/
plum. a peri quod est circum. z Exemplum
aūt eoꝝ ponere in erario: id est in loco magis pu
blico. a Et habeat simon et filij eius. i. vi/
deant cum voluerint.

Capitulum: XIIII

Moraliter. g Anno autem cē
telimo septuagesimose
cundo ⁊c. Sequitur: Et siluit terra iuda omni/
bus diebus simonis ⁊c. Hic describuntur bo/
ne conditiones simonis: satis diffuse tamē vidē
tur reduci ad tres in generali. habuit enim ma/
gnum zelum de cultus dei conseruatione: ⁊ de
populi sui promotione in bonum: et eius cōser/
uatione. habuit etiam constantiam et fortitudi
nem in repꝛessione aduersariorum ⁊ eorum de/
bellatione: ⁊ sic fuit deuotus deo: vtilis popu/
lo suo et terribilis aduersario: ⁊ ad ista melius
facienda fuit sollicitus querere multas amici/
tias bonorum et potentum: et qm̄ fuit dux po/
puli et sacerdos: in istis dedit exemplum princi
pibus et prelatis vt similiter sint solliciti de pre/
dictis: et hoc pro moralitate huius capituli suf/
ficiat.

vv Et misit

Ca

Et misit rex antiochus nē. Antioch⁹ hic q̄ assidetes cognomiat⁹ ē: filiꝰ fuit demetrij sotheris. frat aūt demetrij minoris qui post Alexādrū filobalē regē in syria regnauit. Demetri⁹ āt sother post antiochū eupatrē filiū antiochi epiphanis: vt chronicon Eusebij ⁊ Hieronymi testat: regnāt annis xij. Post quē alexander philopal⁹ annos regnauit. x. Post hūc demetri⁹ filiꝰ de

A

metrij annos tres: qui captus a ptholo in hircania ab aria/

cide rege retrudit. Post quē antioch⁹ assidetes frat eiusdē demetrij tenuit regnū annis. xiij. Post cui⁹ interitū iterū restituit demetrio: qō postea tenuit annis. iij. Q̄ talit aūt demetrio ⁊ antiocho fratrib⁹ regni successus .pueniret: nō grāue videri debet lectori si aliq̄ hinc de hystoria pōpeij trogi intromittat: qui li. xxxvj. de ō ita refert: Igit antioch⁹ memor q̄ ⁊ pater .pter supbiā inuisus: ⁊ frat .pter segnicie ptēptus fuisset: ne in eadē vitia ciderent: recepta in matrimoniū cleopatra vroze fratris ciuitates que i initio fraterni iperij dfecerāt: sūma ēdustria .psequit: domitaq̄ rursus regni terminis adijcit: iudeosq̄ q̄ in macedonico ipio sub demetrio patre armis se in libertatē vindicauerāt, subegit: quoz vires tāte fuerāt vt post hec nullū macedonū regē tulerint: domesticisq̄ iperijs vsi syriā magnis ifestauerāt bellis. Jtē in libro. xxxviij. atq̄. xxxix priori narrationi suelista subnectit. Māq̄ demetri⁹ sicut. ē. dictū est: cū bellū p/

this intulisset: multisq̄ ogressionib⁹ victor fuisset: repēte i sidijs circūuent⁹: amisso exercitu capit: cui arsacidis i hircania nō cultū tm regiū pstitit: sz ⁊ filiā in matrimoniū dedit: regnūq̄ syrie q̄ p ei⁹ absētiā triphon occupauerat: restitutū .pmittit. Post hui⁹ mortē despato reditu nō ferens captiuitatē: demetri⁹ pturata ⁊ si opulēta vita ptesis tacitus in regnū fugā meditat. Hortator illi ⁊ comes galliman der amic⁹ erat: q̄ post captiuitatē ei⁹ a syria p arabie deser/

ta ducib⁹ pecunia cōparatis particho habitu babylonē p/

uenerat. Sed effugientē frabates q̄ arsacide successerat eā tū sceleritate p cōpēdiosos tramites occupatū retrabit vt est deduct⁹ ad regē: gallimādro quidē nō tm venia: veruz etiā premiū fidei datū. demetrio aūt ⁊ grauiē castigatuz et cōiugē in hircaniā remittit: artiozibusq̄ custodijs obscurare inbet. Interiecto tpe cū fidē illi etiam susceperi liberi facerent eodē amico comite repetita fuga est. Sed pari infelicitate .pe fines regni sui deprehēdit: ac denuo pduct⁹ ad regē vt inuisus a cōspectu submouerē. Tūc quoq̄ vrori ⁊ liberis donat⁹ in hircaniā penalē sibi ciuitatē remittit: talisq̄ aureis in exprobrationem pueritis leuitatis donat⁹. Sz hāc parthoz tā mitē in demetriū clementiā nō misericordia

B

gētis faciebat nec respect⁹ cognatiōis: ē q̄ syrie regnū affectabāt vsuri demetrio aduersus antiochū fratrē .put res vltēs vel fortuna belli exegisset. His auditis antioch⁹ occupādū bellū rat⁹ exercitū quē multis finitimoz bellis indurauerat aduersus parthos ducit. Sed p luxuriā nō minoz apparat⁹ q̄ militie fuit: q̄ppe octuagīta milia armatoz secuta sūt trecēta liz arū: e quib⁹ cocoz pistoriq̄ maioz numerus fuit: argēti certe auriq̄ tm: vt etiā ogregarij militēs auro caligas figerēt: .pculcarētq̄ materiā cui⁹ amoze ppli ferro dimicāt. Culinarū q̄z argētea ifrumēta fuere prorsus: quasi ad epulas nō ad bellū pgerēt. Aduenienti antiocho multi orientales reges occurrere tradentes se regnaq̄ sua cū execratiōe supbie parthice. nec mora ogressioi fuit: antiochus tribus .plijs victor cū babyloniā occupassz magn⁹ haberi cepit. Jtaq̄ ad eū oib⁹ ppl⁹ defluentib⁹ nihil parthis reliquū .pter patri⁹ finis fuit. Cū phrahates demetrium in syriā ad occupādū regnū cū parthico .psidio mittit: vt eo pacto antiochus ad sua tuēda ad patriā reuocaret: interi q̄n virib⁹ nō poterat: insidijs antiochū vbiq̄ tēbat. .pter multitudinē hominū exercitū suū antioch⁹ p ciuitatē hiberno diuisus erat: rē exitū cā fuit. Nā cū gra

C

uari se copiarū .plibatiōe iniurijs militū ciuitatē viderēt: ad parthos deficiūt: ⁊ in die statuta oēs apud se diuisū exercitū p insidias neminē ferre au rilia posse aggrediūt. Que cū nūciata antiocho esset: au rilijs .primis laturis cum ea manu que secū habebat .pgredit. Jn itinere obuiū regez parthoz habuit aduersus quē fort⁹ q̄s exercit⁹ eius dimicatuit. Sed postremū tū cū xtute hostes vicerēt: metu suoz desert⁹ occidit. Cui phrahates exedras regio more fecit: filiāq̄ demetrij quā secū antiochus adduxerat: captus amoze virginis vroze duxit. Penitere deinde dimissi demetrij cepit: ad quē retrabēdū cū turmas equitū festinato misisset: demetriū hocipm metuētē ia in regno missi inuenerūt: frustraq̄ oīa conati ad regē suū reuersi sūt. Antiocho in parthia cū exercitu delero: frater ei⁹ demetri⁹ obsidione parthoz liberat⁹ ac restitut⁹ in regnū: cū oīs syria in luctu .ppt amissū exercitū eēt: q̄si patriarcha ipsi⁹ ac fratris bella q̄b⁹ alt capt⁹ alt occisus erat: .pse gessisset: ita egypto bellū iferre sta/

tuit: re

a Et misit rex. Hic ꝓfr de scribit ducat⁹ simōis sub ātiocho vltimi demetrij filio. ⁊ diuidit in duas ptes. q̄z ꝑmo describit hmōi ducat⁹. sc̄do ipse simōis obiit⁹.

Ca. XV

a Et misit rex antiochus filiꝰ demetrij ep̄las ab isul⁹ marī simo

b

ni sacerdoti et principi gentis iudeorum: ⁊ vniuerse genti: ⁊ erāt ꝓtinētes hūc modū: Rex antiochus simōi sacerdoti magno ⁊ gēti iudeoꝝ salutē. Q̄n̄quidē

c

pestilētes obtinuerūt regnū patrū nr̄oz: volo āt vēdicaf regnū ⁊ restituere illud sic erat antea: ⁊ lectā feci multitudinez exercit⁹: ⁊ feci naues bellicas. Volo aūt ꝑcedere p regionē vt vlciscar in eos q̄ corrupert regionē nr̄az: ⁊ q̄ desolauerūt ciuitates m̄tas i regno meo. Nūc ergo statuo ti

d

bi oēs oblatiōes q̄s remiserūt tibi āte me oēs reges: ⁊ q̄cūq̄ alia dona remiserūt tibi: ⁊ pmitto ti

e

bi facere percussurā ꝓprij nū/ mismatis in regiōe tua. Hierusalē aūt sanctā esse ⁊ liberā ⁊ omnia arma que fabricata sūt: et p/

sidia q̄ construxisti que tenes: maneāt tibi. Et omne debitū regis et q̄ futura sunt regi ex hoc ⁊ in totū tēpus remittūtur tibi. Cum autē obtinuerimus regnū

f

nr̄m glorificabim⁹ te ⁊ gētē tuā ⁊ templū gl̄ia magna: ita vt manifestet gl̄ia vr̄a ī vniuersa terra.

Ca. XV

a† Anno centesimo septuagesimo

g

q̄rto exijt antioch⁹ in terrā patr̄ suoz: ⁊ ꝙuenerūt ad eū oēs exercitus: ita vt pauci relicti essēt cū triphone. Et insecut⁹ est eū antioch⁹ rex: et venit dorā fugiēs p maritimaz. Sciebat ei q̄ cōgregata sūt ī eū mala: ⁊ reliquit eū exercitus. Et applicuit antiochus sup dorā cū cētū vigiti milib⁹

h

viroz belligeratoz ⁊ octo milibus equitū. Et circūiuit ciuita/

i

sessione. g Anno cē. xē. Posita fede/ ratiōe cū simone. hic ꝓfr ponit insecutio triphonis a rege. ⁊ ptz lra vsq̄ ibi:

h Cū cētū vigiti milib⁹ viroz belligeratoz. f. peditū. i Et circūiuit ciuitatez. ponēs in circuitu eius obsidionem a preterre: et naues a mari accesserunt: ⁊ sic fuit obsessa ciuitas per terram et per mare.

Et verabāt

tuit: regnū egypti cleopatra socerū precio auxilij aduersus fratrē suū pollicēre. Sed nō alie/

na affectat vt assolet fieri ꝓ/ pria p defectionez syrie amisit: Siquidē antiochēites primi ducē triphone exercrātes supbiaz regis q̄ conuersatiōe crudeli/

tas parthice intolerabilis fertā erat: mor apamenia: ceteregq̄ ciuitates exemplū secute p absentiā regis a demetrio defecere. Ptolemeꝰ q̄q̄ rex egypti bel/

lo ab eodē petit⁹ cū cognouisset cleopatrā sororē suā opibus egypti nauib⁹ ipositā ad filiaz ⁊ demetrij generū suū in syriā .pfugisse: immittit iuuenē quēdā egyptū .ptarchi negociatoris filiū q̄ regnū syrie ⁊ armis peteret: cōposita fabula q̄si per adoptionē antiochi regis receptus in familiā regiā esset: nec syrijs quēliber regē aspnātib⁹ nie demetrij supbiaz paterent: nomē iuueni Alexāder ipōit: auxiliaq̄ ab egypto ꝙrēta mittunt. Interea corp⁹ antiochi ī terfecti a rege parthoz in locu/

lo argēteo ad sepulturā in syria am remissū puenit. Q̄ cū igē/

ti studio ciuitatū ⁊ regis alexādri ad ꝓfirmādā fabule fidem excipīt: que res illi magnū fauoꝛē popularij cōciliauit oīm/

bus nō fictas in eos effūdi la/

chrymas existimantib⁹. Demetrius aūt vict⁹ ab alexādro cū vndiq̄ circūstātib⁹ malis ꝑme ret: ad postremū etiā ab vroze filijsq̄ deserit⁹. Relictis igit cū paucis seruulis cū tyrū religione se tēpli defēsur⁹ petisset. nam ī egrediēs ꝑfecti iussu interficit. Pdictis aūt causis nē. Q̄ antioch⁹ possessas p plia ciuitates a simone repetit: significat antiquū hostē sp sctoz virtutib⁹ inuidere: ⁊ in insto fu/

tio sibi eos subiugare velle: sed eas simō spiritalis sibi vēdicādo sui iuris esse dixit ac patruz suoz hereditatē nec vllā ibi hoste habere debere cōmunionē: q̄ possessio virtutū .pie electorū est: nō reprobor. Nā terras chananeoz in quas introducē tur filij isrl filij sem fuerāt quōdā in ordis diuisione sortiti: q̄s deinceps p vim atq̄ potētiam posteritas chā psuasionis initiā tate possedit: in quo ⁊ dei iudiciū rectissimū cōprobat: q̄ ⁊ illos de locis alienis q̄ male occupauerāt expulit ⁊ istis sācte tanq̄ patrū possessionē q̄ .psapie coz in diuisionez ordis fuerat deputata restituit. Que figura in nobis quoq̄ stare certissima rōe cognoscit. Nāz volūtas dei possessionem cordis nostri non vitijs sed virtutib⁹ naturalit deputauit: que post preuaricationem ade insolescētib⁹ vitijs. f. ppls chananeis a .ppria regiōe depulsis eum eis rursū p dei grām diligētia nr̄a ac laboze fuerit restitute: nō tā

alienas

a Et verabāt ciuitatē telis ⁊ machinis. b Venit aūt. Hic pōit cuiusdaz suprādicti declaratio. dicturz enī fuit ca. ꝑcedenti q̄ statuerūt romani simoni libertatē: ⁊ descripserūt in tabulis ereis ⁊ nō fuit ibi dictū q̄s esset tenor illius scripture: ⁊ quis fuit nuncius. ideo hic declarant̄ ista. ⁊ primo q̄tus ad nuncium. cū dicit: Venit aūt numenius ⁊ q̄ cū eo nē. sc̄do q̄tus ad scripture tenorē. cū dr: c Lucius cōsul romano. tūc enī romana ciuitas p cōsules regebat.

d Ptolemeo regi. f. egypti. Cetera patēt vsq̄ ibi: e Vis sū est aūt nobis accipe ab eis clypeū. in federꝰ ⁊ amicitie signū. f Si q̄ ergo pestilentes. iudei. g Et vidicet ī eos ꝑm legē suā. inferēdo debitā penā. h Hec eadē scripta sunt ōmetrio regi. f. syrie. ex quo patet q̄ istud ponit ꝓ recapitulatiōe. nam hoc ꝓtigit demetrio patre antiochi adhuc regnāte. hoc etiaz patet p illō qō habet ca. ꝑce. sez q̄ rex demetri⁹ fecit simonē amicū suum ⁊ glorificauit eum: ⁊ subdit ad hoc vnaꝝ cū dicit: Audiuit eī q̄z appellatus sit iudeꝰ a romanis amici ⁊ nē. et quo patet ꝑ ia rece/

perat litteras istas de renouatione amicicie inter romāos et iudeos. i Et attalo et arabe nē. vbi ponunt plures reges et terre q̄b⁹ romani scripserūt ꝓ iudeis in forma ꝑmissa. k Exemplu aūt eoz scripserunt simoni: vt sciret quid regibus esset scriptū ꝓ populo iudeorū. l Antiochus aūt. Hic ponit federis antiochi cū simōe ruptio: ⁊ hoc triplicit. primo ꝑ signū quia refutauit simonis donū et auxiliuz. ⁊ hoc est quod dicitur: Antiochus autē rex applicuit castra in doran secundo. obsidionem eni soluerat .pter hyemē vel aliā causaz. m Admouens ei semp manus. f. faciens ei insultus. n Et misit ad eū simon nē. ⁊ noluit ea accipere: vt ostēderet dissolutionē federis ⁊ amicitie. o Et misit ad eum. Hic pōitur ruptio federꝰ verboz: quia misit solennē nuncium ad repetendum ciuitates plures et tributa. ⁊ patet lit/

tera vsq̄ ibi: p Fines earum desolastis. incēdendo.

q Et fecistis plagā magnā in terra: homines interficiendo. r Et exterminiū. i. ꝑ exterminio locoꝝ ⁊ hominū. Cetera patent vsq̄ ibi:

s Et obstupuit. i. ammiratus fuit de tanto statu simonis. Cetera patēt vsq̄ ibi:

t Reuersus autē cū ira ad regē: eo q̄ simon nō rūderat ꝑm suā volūtatē.

vv 2 Et iratus

Universidad de Navarra Biblioteca

tã alienas occupasse terras: q̃ ꝓpias credende sũt recepisse. a Et ꝓstituit rex. Quid p cẽdebeũ du
cẽ maritimũ quẽ ãtioch⁹ ad debellãdũ iudeos mit
tit: nisi potẽtat⁹ istius mũdi t psecutores religiõis
christiane designat: qs ãtioch⁹ mystic⁹ antichrist⁹
videlicet in exterminiũ po
puli xpiani cũ exercitu licto
rũ atq; carnificũ trãsmittit
vt oculcẽt verã iudeã: ꝫ est
ecclias: t captiuẽt p errorẽ:
siue interficiãt p blasphemi
am fidelitꝫ ppl'm. Jubeꝫ p
rerã cẽdebeo vt edificet ce
dronẽ. Cedron ei dr̃es si
ue vallis in xta hierusalẽ est
ad orientalẽ plagã: cui⁹ t io
hãnes cuãgelista in passiõe
dñi meminit. Ob hoc autẽ
edificari iussus est cedron:
vt obstruerentur porte ciui
tatis: t coangustaret ppl'us.
Interꝫtat autẽ cedron tristi
cia siue mer̃o: siue dolor. Et
apte ille iussus est cedronez
edificare: cui cõmẽdatũ est
xpi cõfessorib⁹ penarũ dolo
rẽ infligere. La. XVI

a Tascẽdit iohãnes. a Dirim⁹ supius q̃ si
mon sũm⁹ sacerdos
significaret pricipẽ sacerdo
tum illũ videlicet q̃ p obedi
entiam cruc⁹ obtulit semet
ipsum patri p nobis: cuius
duo filij duo sũt ppli credẽ
tiũ ex iudeis t gentib⁹: his
cõmẽdat virtutẽ belli cõtra
hostes vniuersos t inimicos
veritat': hoc ẽ ꝫtra iudeos
paganos t hereticos: nec
non t ꝫtra malignos spũs:
q̃ten⁹ defẽdãt fidẽ xpiãnã:
t ptegant veros pfessores
dei. Estote inq̃t loco meo et
fratres mei: t egressi pugna
te p gẽte nr̃a. Auxiliuz ẽo
de celo vobiscũ sit. Qui sũt
fratres isti nisi illi ꝺ q̃b⁹ ipa
veritas resurgẽs a mortuis
ad mulieres ipsi⁹ sepulchꝝ
visitantes in cuãgelio ait:
Wat.28.c Ite nũciate fratrib⁹ meis vt
eant in galileã: ibi me vide
bunt. In loco ergo christi t
apostolorũ sunt sancti q̃ fa
cientes voluntatẽ celest' pa
tris t veritatis victoriaz: t
animarũ querunt salutem.
Quibus auxiliũ de celo est
ps̃.67. mo scriptum est: Mirabilis
deus in sanctis suis: de⁹ isr'l
B ipe dabit virtutẽ t for. tẽ.
Jsti elegerunt viginti milia
virox belligeratox: q: eos
solũmodo abiles ad spirita
lem militiam deputant qui
in duobus ꝓceptis charita
tis mandatorũ dei executo
res atq; operatores fiunt.
c Et admouit castra con
fa. eo. Qz dux ipe cum vide
ret populum trepidantẽ ad
transfretandum torrentẽ transfretauit primus. ostẽ
dit q illi qui magistrorum loco et doctoris officio i
ecclesia funguntur: t mediocritatem subiectorum sue fi
dei atq; constantie exemplo confortare debent: ac
sacris tubis: hoc est dogmatibus diuinis in aciem

sus aũt cũ ira ad regẽ renũciauit
ei ꝟba ista: t gliaz simõis t vniũ
sa q̃ vidit: t iratus est rex ira ma
gna. Triphõ ãt fugit naui i hoz
tosaida. Et ꝓstituit rex cẽdebeũ
ducẽ maritimũ t exercitũ eqtũ t
peditũ dedit illi. Et mãdauit illi
castra mouere ꝫtra faciẽ iudeę: t
mãdauit ei ędificare cedronẽ: t
obstruere portas ciuitatꝫ: t ꝺbel
lare ppl'm. Rex aũt psecutus est tri
phonẽ. Et pueĩt cẽdebeꝰ iãniaz:
t cepit irritare plebẽ t ꝓculcare
iudeã t captiuare pp'm: t iterfi
cere: t ędificare cedronẽ. Et collo
cauit illic eqtes t exercitũ: vt e
gressi pambularẽt viaz iudeę sic
constituit ei rex. La. XVI

b Tascẽdit iohãnes ꝺ ga
çaris: t nunciauit patri
suo simoni q̃ fecit cẽde
beus in ppl'o ipsox. Et vocauit
simõ duos filios suos seniores
iudã t iohãnẽ: t ait illis: Ego t
ffes mei t dom⁹ patrꝫ mei expu
gnauim⁹ hostes isr'l ab adolescẽ
tia vsq; in hũc diẽ. Et ꝓsperatũ
ẽ i manib⁹ nr̃is liberare isr'l aliq
ties. Nũc aũt senui ꝑ estote loco
meox ffes mei: t egressi pugnate
p gẽte nr̃a. Auxiliuz ꝺo de celo
vobiscũ sit. Et elegit de regione
xx. milia virox belligeratoruz et
equites: et ꝓfecti sunt ad cende
beũ: et dormierũt in modin. Et
surrexeꝛt mane: et abierũt in cã
pũ. Et ecce exercitus copiosus i
obuiã illis peditũ t equitũ t flu
uius torr̃es erat iter mediũ ipo
rũ. Et admouit castra ꝫtra faciẽ
eox ipse t ppl'us ei⁹: t vidit po
pulũ trepidantẽ ad transfretan
dum torrentẽ: et trasfretauit pri
mus. Et viderũt eũ viri t trãsie
rũt post eũ. Et diuisit populũ et
equites i medio peditũ. Erat ãt

a Et iratus est rex. Hic ꝓsequẽter ponit ruptio federis factor: q: rex ꝓ
cepit inuadere iudeos. ideo subditur: Et cõstituit rex cẽdebeũ ducẽ ma
ritimũ. i. in terra supra mare mediterraneũ sita t iudee ꝓpinqua. c Et
mãdauit illi castra mouere. i. acies armatox ducere. d Et mãdauit ei
edificare cedronẽ. i. fortaliciũ sic nominatũ: ex eo q̃ sup torrentẽ cedron
esset situ: vt ex hoc posset meli⁹ ꝓpugnare iudeã.
e Et obstruere portas ciuitatis. s. hierm̃ hõi
bus armat'. f Rex aũt ꝓsequebaꝫ triphonẽ.
qui de dozan latenꝫ fugerat p nauẽ. g Et pue
nit cendebeꝰ iamniã. ad inuadẽdũ iudeaz. ideo
subdit: Et cepit irritare tẽ. h Et egrel. de cedro
ne ex ꝓuisso ad depredãdũ ppl'm t occidẽdũ.

Moraliter. La. XV et XVI

a Et misit rex anti
ochus filijs demetrij eplas tẽ. Per istum antio
chum qui anteq̃ obtineret patris sui regnũ scri
psit epistolas amicabiles simoni vt ab ipso ha
beret auxiliũ: t postea obtẽto regno alienauit se
ab eo t afflixit eũ. significat quilibet fraudulen
tus qui posit⁹ in necessitate humiliat se cozã illi q̃
possunt eũ iuuare: ꝫ cũ inualuerit eis malefacit
q̃tũ potest. o Et misit ad eũ athenobiũ. q̃
interꝫtat pctoz latrãs. ideo significat hereticã q̃
latrat contra xpi fidẽ et repetit ciuitates q̃s
simõ recuperauerat. p quas significat̃ ꝑsone ca
tholice: quas bon⁹ ꝓlat⁹ siue ꝓdicator de manu
demonis eruerat: sed hereticarcha eas ad suã L e
resim retrahere quãtuz potest festinat. b Et
cõstituit rex cẽdebeũ ducẽ maritimũ tẽ. qui inꝛ
pretat ꝛclotes. i. inuidus. ideo p ipm significat
diabolus tentãs de inuidia. vñ oz Sapic. ij. In
uidia aũt diaboli: mors intrauit in orbẽ terrax.
Hũc aũt rex inferni ꝓstituit ducẽ maritimũ. i. su
p terrã mari ꝫctã p quã significat̃ ppl's cupi
ditati terrene ifirus: t aliene ꝓperitati inuides:
amaritudini coniunctus super ralem populum
habet dictus demon dominiũ: sed occurrentib⁹
sibi simonis filijs: id est ꝓdicatoribus t cõfe
soribus deoris: qui sunt filij boni ꝓlati: t ex
clamantibus sacris tubis que sũt ꝓdicatiõis do
cumenta. t in confessionibus sana cõsilia: in fu
gã cõuertit̃ cendebeꝰ t eius castra: id est diabo
lus ꝓncipalis t etiã eius satellites q̃ sunt mali
gni spũs t homines mali instinctu eius sequen
tes. b Et ptolemeus filius aboli tẽ. Seq̃ Moraliter
tur: i Et exaltatũ est coz eius tẽ. ideo p istũ 16.c.hic in
significat homo malus in superbiã eleuat⁹: t di cipit.
citur filius aboli: qui interꝓetatur pater incan
tator: t significat diabolum qui nititur incanta
re illusionibus suis mentes hominum. hui⁹ au
tem patris filij sunt omnes maligni. quibus di
citur Johãnis. viij. Vos ex patre diabolo estis.
t sicut diabolus aliquã do trãsfigurat se in ange
lum lucis vt decipiat: sic homo malignus fingit
aliquando sanctitatem vt ascẽdat: t sic efficitur
gener regꝫ qñ obtiet dignitatẽ ecclesiasticã. p de
ceptionẽ boni ꝑsulis q̃ p simonẽ significat: ꝫ qñ
inalescit diuitijs. in mortẽ machinaꝫ sui. ꝓmoto
ris intoxicatiõe vl' aliꝰ modis mal. Per iohã
nẽ aũt filiũ bonũ simonis q̃ remanet: significari
ꝑt spũs boni ꝓlati q̃ nõ mozit̃ ꝑ a deo magnifice

Tascẽdit. Hic ꝓsequẽter ponit belli cõflict⁹. cũ oz: Et abierũt in cãpũ. parati ad bellũ.
q Et fluui⁹ torr̃es erat in me. ipox. s. duox exercitũ. r Et admo
uit castra. s. ipe iohãnes. s Et trãsfretauit ꝓm⁹. vt daret aliꝭ au
daciã transfretandi. t Et diuisit ppl'm. per acies. v Et equites in
medio peditũ. s. posuit ne equi ab aduersarijs vulnerarent.

Et exclama

describit ꝓdicte rupturiõis federis punitio.
circa quã ꝓmo pcit dispositio exercit⁹. se
cũdo ꝓflict⁹. ibi: Et surrexert. Circa primũ oz:
Et ascẽdit iobes de gaçara i hierm̃ q̃ ẽ i altiori si
tu q̃ gaça. k Et nũciauit si. tẽ. qz sine ei⁹ licẽ
tia nolebat pugre cũ cẽdebeo sic fuerat ordina
tũ. ꝟ. ca. xiiij. p sacerdotes t pp'm. l Et voca
uit simõ duos fi. tẽ. q̃ poterãt ad bellũ ꝓcedẽ.
Cetera patẽt vsq; ibi: m Et elegit ꝺ re. tẽ. pedi
tũ. n Et doz. tẽ. accipiẽtes requirẽt: vt esset ma
gis expediti ad belli laborẽ. o Et surre. Hic cõ

q̃ contra hostes exacuere. Sicqꝫ cẽdebeꝰ spiri
talis et castra eius fugãt t cadũt ex eis mul
ti vulnerati: qz diuine maiestatis virtutẽ tã
dẽ sentiũt timoze cõcussi. a Tũc vulnera
tus ẽ iudas. Ox indas vulneratꝰ est in ꝓlio: t io
hãnes insecutꝰ est hostes: illud (ni fallor) si
gnificat q̃ Paul⁹ ait: Ex pte cecitas ꝓtigit
Roz.11.c in israel donec plenitudo gẽtiũ subitraret:
t tũc oĩs isr'l salu⁹ fieret: qz tardante in fide
xpi plebe iudaica: gẽtiũ eccl'ia fortiꝰ hostes
ꝑmit: donec eos aut salubri cõpuctione ad
ꝑnitẽtiã ꝙuertat aut: ꝑsecutores i nequicia
minis futurã penã ꝑdicãdo puniat. Cũ aũt
tpa gẽtiũ cõplebunꝫ: t ipsaz plẽitudo ad fi
dẽ subintrauerat: tũc oĩs isr'l ꝑ est oĩs eccle
sia ex vtroq; videlicet ppo salubri pfessiõe
p fidẽ ipẽz t charitatẽ xpi munere salua erit.
b Et ptolemeus. Quid p ptolemeuz nisi
hypocrite atq; versuti boies figurãt. Hi er
go ficto disciplinatu bonis magistris adhe
rẽtes simulãtes q̃z pietatẽ cui⁹ virtutẽ penit⁹
ignorãt: plerũq; ad honorẽ ecclesiastice digni
tatis ipis magistris tribuentib⁹ puenĩut: ꝑ
est cni summi sacerdotis genez esse illas vtiq;
psonas quas bõi magistri aqua t verbo re
generabant in potestate regimis sui accipe.
Sed cũ accepto gradu ꝓprie potestatis esse
ceperint: singuli cupiditatib⁹ seruiẽtes ipos
sui auctoris honores doli circũuẽtiõib⁹ sup
plãtare atq; subuertere studẽt: occidũtq; fi
lios eox ac pueros parit̃ cũ nulli psone secũ
habitanti parcũt. Sed p pecunias atq; adu
lationes sibi seculares potestates ecclesiam
occultis insidijs seu manifestis persecutio
nibus infestant. Nec mirũ talẽ nequiciã ali
quando pcualere in ecclesia posse. cũ legi
mus ecclesie caput p dolũ inde ꝙditozis in
Act.1.c deis traditũ atq; captiuatũ. Simon magꝰa
philippo baptizat⁹ est: sed nõ a nequicia mẽ
tis purgat⁹. Julian⁹ apostata a lectore eccle
sie excitat⁹ vsq; ad finẽ vite hostis truculen
tus incepta malicia pseuerauit. Qualesꝫ eti
am istius tpis etas nõnullos habet: q̃ licet
magistros suos nõ occidũt gladio: tñ inui
dia atq; odijs psequi nõ cessant. c Et pre
curr̃es tẽ. Johãnes quidẽ patre p dolũ ne
caro se cauti⁹ ab hoste obseruat: ac viros q̃
eũ venerãt pdere occidit. cũ q̃libet ex fideli
um numero gr̃a dei saluat⁹: puid⁹ ac sollici
tus de sua salute seruãda audita deceptione
aliozũ: hostiũ insidias p̃cauere ac machina
tiones eox puersas conterere studet. Non
enim sola simplicitas cuiqꝫ sufficit ad salutẽ
seruandam: sed cum simplicitate pariter de
bet esse prudentia. Unde saluator in euan
Deu.10.b gelio ait discipulis suis: Estote ergo prudẽ
tes sicut serpentes: t simplices sicut colũbe.
Luz.14.d Et apl'us ait: Nolite pueri effici sensibus: ꝙ
malicia paruuli estote. Debet ergo simplici
tas a nobis haberi vt nemini noceam⁹: de
bet et prudẽtia ne despiciamur ab aliꝭ: nec
multũ distat iter decipere quẽlibet t ab alio
decipi posse. d Et cetera sermonũ iohã.
Iste iohannes dux iudeox simul t pontifex
virtutũ vir fuit: ac multa opa mirifica cõfe
cit. Hic quoq; aduersũ hyrcanos belluz ge
rẽs t deuincens hyrcani nomẽ accepit: ac a
romanis ius amicitie postulans: decreto se
natus inter amicos relat⁹ est. Qualit autez
Josephus de eodẽ hyrcano narret ad mani
festanda ea que in fine libri machabeox hꝛe
uiter dicta sunt: nõ incõgruũ videt nobis ꝺ
ponendũ. Postq̃ ei de simonis victoria ali
qua cõmemorauit: de fine eius taliter refert.
Et hic autẽ mozitur in conuiuio capt⁹ insidi
is ptolemei generi sui q̃ eius ꝺiuge duobus
q̃ filijs in custoꝺiã ꝓclusis: certos amicos
misit: vt iohannẽ tertiũ cui t hyrcanus fuit
d nomẽ in

equitat⁹ aduersariox copiosus
nimis. Et exclamauerũt sacr̃ tu a
t in fugã conuersus est cendebe
us et castra eius: et ceciderũt ex
eis multi vulnerati: residui autẽ b
in munitionẽ fugerũt. Tũc vul c
neratus ẽ iudas frater iohãnis.
Johãnes aũt insecut⁹ est eos do d
necvẽit cedronẽ quã ędificauit: e
t fugerũt vsq; ad turres q̃ erant
i agris açoti: t succẽdit eas igni. f
Et ceciderũt ex illis duo milia vi
roz: t reuersus est in iudeã i pa
ce. Et ptolemeꝰ filꝰ abobi con g+
stituꝰ erat dux i cãpo hiericho: b
t habebat argẽtũ t aurũ multũ.
Erat enim gener sũmi sacerdotꝭ.
Et exaltatũ est coz eiꝰ: t volebat i+k
obtiere regionẽ: t cogitabat do l
lũ aduersus simonẽ t filios eiꝰ vt
tolleret eos. Simon aũt pambu
lans ciuitates q̃ erãt in regione
iudeę: t sollicitudinẽ gerẽs eaz
descẽdit i hiericho ipe⁹ matathi m
as filꝰ eiꝰ t iudas: anno cẽtesi
mo septuagesimo septimo mẽse
vndecio. Hic ẽ mẽsis sebath. Et n
suscepit eos filꝰ abobi i munici o
unculã q̃vocatur doch: cũ dolo
quã ędificauit: t fecit ei ꝙuiuiuz p
magnũ: t absc̃dit illic virosꝭ. Et q
cũ inebriatꝰ esset simon t filij eiꝰ:
surrexit ptolemeꝰ cũ suis t sum
pserũt arma sua: t itrauerũt i cõ
uiuiũ: t occidert eũ t duos filios
eius: t quosdã pueros eiꝰ. Et fe r
cit deceptionẽ magnã in israel:
t reddidit mala p bonis: Et scri
psit hꝰ ptolemeꝰ t misit fgi vt mit
teret ei exercitũ i auxiliũ t trade
ret regionem sed t citates eoz t
tributa. Et misit alios i gaçaraz s
tollere iobem: t tribunis misit t
epistolas vt venirent ad se: t da v
ret eis argentum t aurũ et do
na. Et alios misit occupare hie
rusalem t montẽ templi. Et prę x
currens quidaz nunciauit iohã y
ni i gaçara quia perijt pater eiꝰ
t fratres eiꝰ: t qz misit te quoq;
interfici. Ur audiuit autem ve z
hementer expauit: et compre a
hendit viros qui venerant per
dere eũ: t occidit eos. Cognouit
enim quia querebant eum per
dere. Et cętera ꝺmonũ iohãnis b

a Et exclamauerũt sacris tu
bis ꝺm ꝓceptũ legis: Ru. r.
b Residui autẽ in muntionẽ
fugerũt. s. in cedronẽ. c Tũc
vulneratꝰ ẽ iudas. Ꝺ expirmiꝭ
ad denotãdũ animositatem io
hãnis q̃ nõ dimisit aduersarios
psequi ꝓpter vulnerationẽ sui
fratrꝭ. d Donec vẽit cedro
nẽ. s. cẽdebeꝰ: qꝺ ptz ex ꝺ qꝺ se
quit: e Quã edificauit t fu
gerũt ad turres. s. alit: qz fugiẽ
tes de bello vadũt p vias ꝑes
dispsi. f Et succẽdit eas igni.
s. iohãnes t eiꝰ exercit⁹. g Et
ptolemeꝰ. Descripta supi⁹ vita
simõis virtuosa. Ꝺ ꝓsir describi
tur mors eiꝰ ꝓditiosa: cui⁹ mo L
titiũ fuit ambitio q̃ pcik. cũ di
cit: Et ptolemeꝰ filꝰ tẽ. a soce
ro suo simõe. h Jn cãpo hie
richo. i. i vna ꝓte iudee. i Et
exaltatũ est tẽ. p supbiã.
k Et volebat tẽ. i. torã iude
am p ambitionẽ suaz. l Et
cogitabat. Hic secũdo ponitur
obtinendi mediꝭ: qꝺ fuit necꝭ
sima ꝓditio. tõo dicit: Et cogi
tabat dolũ tẽ. Simõ aũt pam
bulãs ciuitates vt videret q̃ll
ter essent gubernate t ꝫtra ad
uersarios munite. m Descẽ
dit in hiericho. vbi gener suus
erat dux ab eo constitutus.
n Hic est mensis sebath. de
bet scribi sebeth: t corr̃espõdet
ianuario. o Et suscepit tẽ.
simulans amicitiam cum soce
ro suo et filijs eiꝰ: vt magis eos
deciperet. p Et fecit ei cõui
uium magnum tẽ. vt facilꝭ eos
occideret. ideo subdit:
q Et cũ inebriatus tẽ. i. cõue
nienter satiatus cibo t potu: co
modo loquendi quo dicit Cã
tico. v. Comedite t bibite t in
ebriamini. cetera patent.
r Et misit. Hic tertio ponit i
tentiõis ptolemei frustratio p
iohãnẽ qui euadens eius dolũ
pugnauit fortiter postea cõtra
eũ t defendit t tenuit in deam
valde magnifice post patrẽ su
um. Ideo dic: Et misit alios sa
tellites suos. s Jn gaçaraz
tollere iohannem: id est cum ca
pere et occidere. t Et tribu
nis. exercitus iohannis.
v Misit epistolas vt venirẽt
ad se. et ꝓcurrens. s. satellites
ptolemei missos ad predicta lo
ca. x Quidam. de pueris
simonis: quia ptolemeus non
omnes occiderat ꝙ aliquos ex
eis: vt dictum est supra.
y Nunciauit iohanni in ga
çara quia perijt pater eiꝰ t fra
tres. vt euaderet dicta pericu
la. z Et audiuit autem ve
hementer expauit: id est admi
ratus fuit de dolositate tanta.
a Et cõprehendit viros qui
venerãt pdere eũ: t eodẽ mõ ꝓ
uidit aliꝭ ꝓcul ꝺolere t ꝓuide.
t sic ptolemeꝰ defraudat⁹ fuit a
sua pessima itẽtione. b Et ce
tera sermonum iohannis. qui
bus docuit populum.

nomen interficerent. Cognito aũt ipetu qui parabaẽ adole/scens ad ciuitaẽ ꝓperabat: multoq; pplo fret'; ⁊ ꝓpter memoriam paterne virtut'; ⁊ q; iniq̃tas ptolemei cũctis esset inuisa. Voluit aũt ptolemeꝰ aliã portã ciuitat' ingredi: sed a pplo rejectus est ꝙ maturiꝰ hyrcanũ suscepat. Et his ꝙdẽ statı recessit in aliqꝫ vltra hierichũta castellũ qꝺ dagon vocaẽ. Hyrcanus autẽ paternũ honorẽ põtific' assecut' est. Postq̃ deo sacrificia reddidit velociter ptolemeũ petijt; ⁊ matri sumul ⁊ fratribꝰ adiumẽto futur⁹: castellũq; aggressus: alijs quidẽ rebꝰ suplor erat. iusto aũt dolori cedebat. ptolemeꝰ enĩ quotiẽs ꝓmerẽt: matrẽ ei⁹: fratresq; in murũ ꝺductos palam vt possent cõspici ꝟberabat: eosdẽq; ꝓcipitaturus nisi q̃mũ recederet minabatur. Eã hyrcanũ ꝙdẽ plus timoꝛ ac miseꝛia q̃ iracũdia cõmouebat. Maꝫ ꝟo eiꝰ nihil plagis aut intẽtata nece p̃territa manus pr̃ẽdes filiũ ꝓcabaẽ: ne vel suis fractis iniurijs ꝓceret impto: siqdẽ ipa mortẽ sibi a ptolemeo ꝓpositã in mozalitate ducereꝛ meliozẽ: dũmodo ille penas eoꝝ q̃ in domũ suã ꝺtra fas admisserẽt expẽderet. Johannes aũt nũc obstinationẽ matrꝛ cogitãs: ac ꝓces eiꝰ audiẽs ad irruẽdũ ipellebaẽ: mõ ꝟberari eã lacerariq; ꝙspiciẽs effemiabaẽ: totusq; plen⁹ dolozis erat. Ob hoc aũt diu tracta obsidiõe feriat' annꝰ aduẽit: quẽ septio ꝺz ozbe apꝺ iudeos cessare mozis est exẽplo septioꝝ diez. Et in ꝟ ptolemeꝰ obsidiõis requiẽnact': fratriꝰ' iohãnis vna cũ matre occisis: ad ẽnonẽ cõfugit: q̃ cothila cognominat⁹ ẽ: pbia delphie tyrãnũ. Antiochꝰ aũt ad ea q̃ q̃ simonẽ passus fuerat iratꝰ in indeã ducit exercitũ: ibiq; assidẽs hierosolymis hyrcanũ obsidebat. Ille aut ẽ patefacto sepulcro ꝺ̃ q regũ ditissimus fuerat: ablatisq; inde pecunie plus q̃ tribꝰ milibꝰ talẽtoꝝ: ⁊ antiocho ꝙsuasit trecẽtis ei talẽtis datis ab obsidiõe ꝺiscedere: primusq; indeoꝝ ꝓuatis opibꝰ alere peregrina cepit auxilia. Bursusq; tunc qñ antiochus cõtra medos bello susceptο tpõe ei vidicte ꝓbuit: ꝺfecti aduersus ciuitates syrie prerit: vacuas, ꝓpugnatoꝛibꝰ esseꝛat' qꝺ erat verũ. Wedebã quidẽ ⁊ samgã cũ ꝓrimis: necnõ ⁊ siccimã ⁊ angariçin ipe capit ⁊ supbis cirtheoꝝ genꝰ adiacẽtia fano loca incolentiũ exẽplo eius qꝺ ẽ hierosolymis edificato. capit' aũt idumee quoꝝ nõ paucas alias ciuitates: ⁊ ꝑterea adoꝛeon ⁊ maraſan. In samariaꝫ ꝟo vsq; ꝓgressus vbi nũc ẽ sebaste ciuitas ab herode rege cõdita ex oñi pte eã ꝛcludit: filiosq; suos aristobolum ⁊ antigonũ obsidioni ꝑfecit. Quibus nihil renitentibꝰ ad hoc famis necessitate q̃ erãt intra ciuitatem venerunt vt etiã insuetã carnẽ cogerenꝰ attingere. Igitur ãtiochũ aduntoꝛẽ sibi aduocãt spõdiũ cognominatũ: q̃ cũ ꝓmpta eis volũtate paruisset: ab aristobolo ⁊ antigono supaẽ: ⁊ ille quidẽ ad cythopolim vsq; ꝑsequẽtibꝰ cõmemoratis fratribꝰ effugit. Ui ꝟo in samariã reuersi: ⁊ multitudinẽ intra murũ iterũ cõpellũt: ⁊ expugnata ciuitate ipsamq; diruunt: ⁊ habitatoꝛes captos abducũt. Pꝛospere aũt gestis ita cedẽtibꝰ alacritaẽ refrigescere nõ sinebãt: sed cũ exercitu cytopolim vsq; ꝓgressi ⁊ ipam ꝙusserũt: ⁊ a/gros intrã carmelũ oẽs inter le ptiti sunt. Secũdarũ rerũ iohãnis ⁊ filioꝝ eiꝰ inuidia seditionẽ gentiũ cõcitauit: multiq; ad/uersus eos collecti nõ quiescebãt: donec aperto bello denicti sunt. Reliquũ vero tpꝰ iohãnis cum fortunatissime viueret ⁊ optime res p annos. xxxij. administrasset: q̃nq; relictis liberis moꝛiẽ vir: plane beatissimꝰ: ⁊ qui nullã dedisset occasionẽ curei cãm de foꝛtuna quispiã quereꝛet. Deiq; tria vl̃ ꝑcipua maxime solꝰ habebat. Mã ⁊ gẽtis ꝓnceps ⁊ põtifex erat. ⁊ ꝑterea ꝙba cũ quo deꝰ colloquebaẽ: vt futuroꝝ nihil pẽitꝰ ignoraret: qz etiã de duobꝰ maioꝛibꝰ filijs suis qui rerũ dñi pmãsuri nõ essẽt añ vidit atq; ꝓdixit. Tenuit aũt ipm põtificatũ pꝰ patris obitũ �looꝛ cronicoꝝ fidẽ annis. xxvj. Pater autẽ ei⁹ simõ añ cũ pontifex fuit annis. viij. Ante quẽ ionathas frater eius annis. xviij. Judas qnoq; fraẽ ionathe ⁊ simõis trib⁹ tñ an/nis pontificatũ habuit: licet bella plura cũ ducibꝰ reguꝫ syrie ante gesserit. Post iohannẽ quippe aristobolus filius eiꝰ põtificatum apud tudeos accepit: qui ⁊ rex pariẽ fieri volẽs diadematis sumpsit insigne: post quadringẽtos octogintaq̃ttuoꝛ annos babylonie captiuitatis. Hic antigonũ fratrẽ suum dolo interfecit: ⁊ vno anno in regno expleto miserabili morte fratricida vitã finiuit. Cui successit fraẽ eiꝰ anneus q̃ ⁊ alexãder i regnũ: qꝺ tenuit. xxvij. annis tã crudelit' vt etiã irritata plebe sibi q̃renti ab his q̃dnã faciẽs aõs sibi plebis recõciliaret? Responsũ est ſi moꝛeꝛeꝛ. Uir enĩ forte cũ moꝛtuo tã grauia ꝓpessi in gratiã reuerteꝛenꝰ vt odia aduersus defuncti deponeret. Quib⁹ excitatus rebellãdiꝫ assuetudie multis necaꝫ reliqs coegit i vbẽ: cui nomẽ beselel cui expugnatio acerbioꝝ solito pestẽ inuexit: tã seuo crudelitatis ꝓcessu vt ex eo numero octi gẽtos in medio ciuitatis crucifigeret: Quoꝝ i ꝓspctu ꝛiuges eoꝝ filiosq; iugulari iussit. Hec spectabat accubãs i medio cõ cubitarũ letus intervina ⁊ pocula: ꝛz magis sanguine q̃ vino inebriatus. Hoc solo facto ampli⁹ ꝓsũ q̃ bello terruit: ita vt ꝓprima nocte iudeoꝝ. viij. milia vltra iudeã descenderẽt: q̃b⁹ fuge finis moꝛs alexãdri foꝛet. Eo moꝛtuo Alexãdra vxoꝛ eiꝰ q̃ et salina cognominata est regnauit hierosolymis annis. ix. De hic duob⁹ fratribus filijs alexandri hyrcano ⁊ aristobolo de ipio dimicãtibus occasionẽ habuere romani vt iudeã inuaderẽt. Itaq; põpeius hyrcano inuitãte hierosolymã vẽit capta vbe ⁊ tẽplo referato vsq; in sctãsctoꝝ accessit: aristobolũ iuniozẽ fratrẽ suũ secũ ducit: põtificatũ ꝟo cõfirmat hyrcano: atq; antipatrũ herodis alcalonite patrẽ ꝓcuratoꝛẽ palestine facit. Sicq; hyrcanus aio deses adiuuãte antipatro ꝑdicto ꝓcuratoꝛe tenuit põtificatũ ãnis. xxxiij. Postea antipatro p venenũ in cõuiuio necato: herodes filius eius successit in regnũ: q̃ etiã hyrcanũ interfecit. Uic etiã herodes ꝑdicti antipatri ascalonite ⁊ matris cypridis arabice filius a romanis indeoꝝ suscepit principatũ: cuius tpe xp̃i natiuitate vicina regnũ ⁊ sacerdotiũ iudee qꝺ ꝓtus p successiones minozũ tenebaẽ destructũ est: cõpleta ꝓphetia q̃ ita p moysen loquit: Mõ deficiet ꝓnceps ex iuda: neq; dux de femoribus eius donec veniat cui repositũ est: ⁊ ipse erit expectatio gentiũ. In ꝟ loco etiã xp̃s quẽ danielis scriptura ꝑfatur accipit finẽ. Mazsq; ad herodẽ xp̃i. i. sacerdotes erant reges iudeoꝝ q̃ ſpare ceperũt a. lxv. olympiade: ⁊ ab ĩstauratione tẽpli sub dario vsq; ad hyrcanũ: ⁊ cẽt: ẽsimã ⁊ octogesimã sextã olympiadẽ: annis q̃dringẽtis octogintatribus in medio trãsactis: q̃s dani el q̃z signat dicẽs: Et scies ⁊ intelliges ab initio sermonis resp̃dendi ⁊ edificãdi hierusalẽ vsq; ad xp̃i ꝓncipatũ hebdoꝺes. vij. ⁊ hebdomades. lxij. Que. lxij. hebdomade faciũt annos q̃dringẽtos octogita tres. in quibus xp̃i. i. sacerdotes p vnctionẽ cõsecrati regnauerũt vsq; ad hyrcanũ: quo extremo omniũ a parthis capto: herodes antipatri filiꝰ nihil ad se ptinentẽ indeã ab angusto ⁊ senatu accepit: filijsq; eiꝰ post cũ regnauerũt vsq; ad nouissimã captiuitatẽ hierosolymoꝝ neq; q̃s ex successione sacerdotalis generis põtificibꝰ cõstitutis: neq; ꝓpetuitate vite ꝑm legẽ moysi fuiẽtibꝰ deo. Ignobiles ꝟo q̃dã ex alio tpe alij ⁊ nõnulli vniꝰ ãni siue modico ampli⁹a romanis sacerdotiũ emebãt. Que oĩa etiã Daniel ꝓpha vaticinaẽ ita dicẽs: Et post hebdomadas septẽ ⁊ sexaginta duas i teribit chrisma: ⁊ iudiciũ nõ erit in eo: ⁊ tẽplũ scm̃ cozrũperpplus duce veniente: ⁊ cedenẽ in cathaclismo belli. Et in sequẽtibꝰ. Et sup templũ inq̃t ⁊ abominatio desolationũ ⁊ vsq; ad cõsummationẽ tpis cõsũmatio dabiẽ sup desolationẽ. Herodes ananelũ quẽdã de babylõe accitũ põtificẽ cõstituit: indeoꝝ: ⁊ post exiguũ tpis aristobolũ fratrẽ vxoris sue nepotẽ byrcani successoꝛẽ ei dedit. Quo post annũ interfecto rursus ananelo reddidit sacerdotiũ. Nec iã fuit successio legalis i sacerdotiũ: ꝛz fine ipsi⁹ leg⁹ ⁊ sacerdotij appꝛopinquante ꝓfusa erãt oĩa. Hic aũt herodes ſtrenuꝰ fuit in actibꝰ belli: ⁊ in gubernatiõe regni: atq; in restauratiõe edificioꝝ: sed in felicissimis ac crudelissimis moꝛibꝰ. Apud hierosolymã multas ⁊ magnas edes cõstruxit. Samariã olim in cinerib⁹ fedẽtẽ a ſudamẽtis suscitãs in honoꝛẽ augusti: augustã. i. sebastẽ appellauit: ⁊ in pamide id tẽplũ qꝺ pamon vocaẽ extruxit. cesareã autẽ in noe cesaris cõdidit: q̃ pꝛ̃ turris stratõis vocabaẽ. Cõdidit ꝑterea antidanã ⁊ antipatridã atq; herodianẽ in honorẽ patris antipatri ⁊ suũ extruxit. Innumerabilia q̃z opa in singulis vbibus q̃s regebat solertissime edificauit. Sed inẽ hec hyrcanũ q̃ olĩ sacerdos indeoꝝ fuerat de captiuitate patrie regressũ: ⁊ filiũ ei⁹ q̃ sacerdotio patri succesꝛeꝛat: iterfecẽ. Sororẽ q̃z ei⁹ vxoꝛẽ suã cũ duob⁹ filijs ꝓprijs iã adolescẽtib⁹: ⁊ matrẽ vxoris occise socrũ suã crudelissime necauit. Siq̃dẽ ipe herodes ne ignobilis foꝛte ⁊ a iudeoꝝ semĩe argueꝛeꝛ extraneꝰ: cõbussit libꝛos oẽs q̃b⁹ nobilitas gẽt' iudee in tẽplo fuabaẽ ascripta: vt deficiẽtib⁹ ꝓbamẽt' ⁊ ipe ad hanc ptiẽre putareꝛ. Insup etiã vt suã sobolẽ regio illoꝝ generi cõmisceret ꝓiecta dosiꝺe femĩa hierosolymitana quã ꝓuatꝰ accepit vxoꝛẽ ⁊ nato ex ea filio antipatro: sociat sibi mariãnã filiã alexãdri neptẽ aristoboli fratrꝰ hyrcani: q̃ añ eũ rex erat gẽti iudeoꝝ. Nec q̃nq; filios ei genuit: quoꝝ duos alexandrũ ⁊ aristobolũ ipe necauit i samaria: nec moza: post etiã matrez ⁊ aristobolũ ipe necauit i samaria: nec moza: post etiã matrez illoꝝ q̃ nil charꝰ nouerat: sisi scelere pemit. E q̃b⁹ aristobol⁹ herodẽ ex beroniee suscepat filiũ quẽ i actib⁹ apsoꝝ ab angelo pcussũ legim⁹. Necnõ ad ea q̃. s. crudelit' gesserat: etiã hoc addidit vt virũ sororis sue salome iterficeret. Et cũ eã alij tradidissẽ vxoꝛẽ etiã hũc necauit. Scribas q̃z ⁊ terptes diuĩe ledidisse vxoꝛẽ etiã hũc necauit. Scribas q̃z ⁊ terptes diuĩe legi sili scelẽ occidit. Cũ aũt xp̃i dñi nr̃i natiuitatẽ: q̃i ãno. xxxij. Ibidi. Ibidi. Deu. 49. b Dan. 9. 5

régni eiꝰ in bethleem natus ẽ: magoꝝ ĩdicio cognouisset vniuersos parulos iussit interfici. Sed postq̃ regni sui. xxxvij. annũ expleuerat mozbo intercutaneo ⁊ scaturientib⁹ toto coꝛpoꝛe vermib⁹ miserabilit' digne moꝛiẽ. Qualiꝫ autẽ de fine berodis Josephus narret nõ incõgruũ videꝛ huic opusculo nostro inseꝛeꝛe: qui hoc mõ refert. Mã febris quidẽ nõ mediocꝛ erat: puꝛigo itolerabil' habebat omnẽ coꝛpoꝛis supficiẽ. Assiduis autẽ vexabaẽ coli tormẽtis: pedesq; tanq̃ ex itercutis aque vitio tumuerãt: quin etiã inflatio ventriculi putredoq; testiculoꝝ vermiculos generãs: ac ꝓterea creber anhelitꝰ ⁊ terupta eũ suspiria: mẽbꝛozũq; oĩm ꝛtractio fatigabat vt q̃ ꝺ ad diuinitatẽ referrẽt penas eas esse diceꝛẽt sophistaruꝫ. Ille aũt q̃uis cũ toꝛ vitioꝝ cruciatib⁹ luctaꝛeꝛ: vite tñ cupidꝰ erat: ⁊ remediꝝ excogitaꝛ' salutẽ sperabaꝛ. Deniq; iozdanẽ transgressus apud collirẽ aq̃s calidis vtebaꝛ: q̃ in lacũ feraceꝫ bitminis q̃ alphaldit' vocaꝛ effluẽtes ꝓ dulcedine potti sunt. Ibi aũt coꝛpus eiꝰ q̃ medic' oleo calidioze foueri placueraꝛ ẽ arcã plenã demersũ ita dissolutũ est: vt etiã lumina q̃si moꝛtuus resoluta toꝛqueꝛet. Deinde ꝓturbatis q̃ eũ curabãt ad clamoꝛẽ q̃dẽ illoꝝ respicere visus est. desperata ꝟo salute ⁊ militibus q̃nquagenas ꝺragmas multãs pecuniã in rectoꝛibus atq; amic' ditidi iussit. Cũ aũt rediẽs ad hierechõta veniss̃et arabili coꝛrept': ⁊ ipse pene moꝛti ĩmutabaẽ: factũ nepbariũ excogitauit. collectos enĩ cuiusq; vici ex omni iudea nobiliores in locũ cui nomẽ ẽ ipodromo cõcludi ꝓcepit. deĩde sororẽ salome: ⁊ alexãdro marito eiꝰ ad se vocaẽ': scio inq̃t moꝛtẽ me festis gaudijs celebraturos esse iudeos: veruꝫ p alios lugeri poteꝛo: ⁊ clarissimos honoꝛes assecq̃ sepulture: si q̃ ipse ꝓcipio feceritis: hos viros q̃ habenẽ in custodia cũ aĩam efflauero: ſtati militibꝰ circũdatos occidite: vt ẽt inuisa mihi oĩs iudea oĩsq; dom⁹ illachrymet: ⁊ sil' bis mãdatis: legatoꝛũ q̃s romaz miserat epl'e sũt allate: q̃b⁹ acinẽ ancillã iussu cesaris interemptam: ⁊ antipatrũ moꝛti dãnatũ esse iudicabaẽ. Quin ⁊ si pater eũ in exiliũ dare mallet: atq; ꝓmisisse cesarẽ scriptuꝫ erat. Herodes autẽ paululũ ꝟ nũcio recreatus: rursusq; doloꝛibus victꝰ: nã incẽtia tussisq; pariẽ violẽtia distẽdebaẽ: ꝛatũ pueni ri conaẽ⁹ est. Supstoq; malo etiã cultellũ poposcit, secũ enim comedere ꝓsueneꝛat. Deinde circũspecto ne q̃s arbiter ꝑcederet tanq̃ se pcussuꝰ dexteꝛã sustulit. Cũ ꝟo adab⁹ ꝓlobtinꝰ ei⁹ accurrisset ⁊ manũ cõtinuisset: vlulat' maꝛim⁹ in regia tim q̃si rex esset moꝛtuꝰ excitat⁹ est. Eoq; ꝓpere audito antipater fiduciã repetit: letusq; iã custodes ꝓmissa etiã pecunia rogabat vt se soluerẽt atq; dimiteꝛẽt. Qꝺ eoꝝ ꝓnceps ſi solũ ne fieret obstitit: ꝛz etiã regi velociꝰ nũciauit. Ille aũt foꝛtius exclamãs q̃ vires egrotãtis valebãt: ꝛtinuo satellitib⁹ missis occidit antipatrũ moꝛtuumq; sepelire ꝓcepit in hyrcania. Deinde rursũ coꝛrigit testamẽtũ ⁊ successoꝛẽ qꝺẽ archelaũ natu maꝛimũ ãtipatri fratrẽ scribit. tetrarchãꝫ ꝟo antipã. Post interitũ aũt filij. v. diebus exactis moꝛiẽ: annos q̃dẽ. xxxiij. ex q̃ iterfecit ãtigonũ regno potitꝰ. xxx. ꝟo ⁊ vij. postq̃ rex a romanis declaraꝰ est. Anno itaq; ipij Augusti. xlvij. moꝛtuus est: p q̃ substituꝰ ab Augusto filiꝰ eiꝰ archelaus regnauit annis. ix. vsq; ad ipsi⁹ Augusti finẽ. Tũc enĩ nõ ferẽtibus vltra: ꝛz accusantibus apꝺ augustũ ferocitatẽ eius in ꝺeis: in vienna vbẽ gallie relegaꝫ: ⁊ ad minuẽdã in ꝺaici regni potẽtiã insolẽtiaq; domãdã q̃ttuoꝛ ffes ꝓ eo sũt tetrarche creati herodes: antipaꝫ: lysias ⁊ philippus. Quoꝝ philipp⁹ ⁊ herodes q̃ antipas ꝓtius nũcupabaꝫ: ẽt viuẽte archelao tetrarche fuerãt ordinati. Post archelaũ ꝟo herodes tetrarcha iudee gẽtis tenuit ꝓncipatũ annis. xxiiij. cui tyberius impato: hãc declaraꝛ potestaẽ: cui⁹ anno. xij. pilat⁹ iudee ꝓcuratoꝛ ab eo dẽ dirigiꝫ: atq; inibi p. x. annos cõtinuos vsq; ad ipz pene finẽ tyberij ꝺurauit. Anno aũt. xv. tyberij cesaꝛ' sisꝛ ⁊ regni herodis. xv. (vt hystoꝛie, pdũt) iobãnes filiꝰ zacharie i deserto iuxta iozdanẽ fluuiũ ꝓdicãs ꝛpm filiũ dei in medio eoꝝ ad esse testaꝫ: quẽ ꝓdicꝰ herodes herodia vxoꝛe philippi fratrꝰ sui suadẽte in cõuiuio ob saltatricẽ puelle petitionẽ decollare iussit: sicut sacrũ euãgeliũ mãifeste demõstrat. Ipe q̃z ꝺns iesus xp̃s hic in pplo salutaꝛẽ viã annũciat: signis atq; virtutibus vera cõprobãs eẽ q̃ diceret. Sisꝛ ⁊ octauodecio ãno vtri usq; ꝓncipat⁹ iesus xp̃s ſm ꝓphias q̃ de eo fuerãt ꝓlocute ad passionẽ veꝛit. Ubi huic herodi ꝓ pilati missos pñtat⁹ nõ fide recept⁹: ꝛz p fastũ mũdanũ spret⁹ idut⁹ veste alba. iterũ remissus est ad pilatũ: a q̃ p militũ officiũ crucifixꝰ. tertia die resurrexit a moꝛtuis. Refert aũt ꝺiuina scriptura initius euãgelice ꝑdicatiõis anno. xv. tyberij cesaris inchoasse: ⁊ ipm iesũ oẽm doctrĩe sue tpꝰ exegisse sub põtificibꝰ: anna ⁊ caypha: q̃. s. anne põtificaꝫ tpe incipiẽte docere ceperat: ⁊ vsq; ad initiũ cay-

phe ptẽderat. Jn q̃b⁹ spatijs vix toti q̃ttuoꝛ ꝛcludũt ãni. Legalibꝰ poꝛro ꝓcept' ilã p illoꝝ tpꝰ ⁊ ãbitiõe cessãtib⁹: multi q̃ppe põtificaꝫ honoꝛ vite vl̃ generꝰ merito reddebaẽ: ſ romana potestate alijs nũc. itẽ alijs ſuma sacerdotij ꝑstabaẽ: ita vt ãnuis successiõib⁹ mutaꝛẽ. Meniq; iã idẽ Josephꝰ refert q̃ttuoꝛ ꝛdinẽ vsq; ad caypha põtificaꝫ officio post annũ esse cꝑuctos. bis ꝟbis scribẽs: Galeri⁹ gracchꝰ ãna sacerdotio ꝺturbato bis maelẽ põtificẽ ꝺsignauit filiũ bassi: sc̃ẽ hũc ñ misto p⁹ abijciẽs eleaçarũ ãnaniã põtificis filiũ põtificatui subꝛogauit. Qꝺ annũ ꝟo ẽt hũc areet officio ⁊ simõi cuidam caniſi filio põtificaꝫ tradidit misteriũ. Quo ñ ãplꝰ ⁊ ipe q̃ vniꝰ anni spacio pfunct': iosephũ als iosippũ cui ⁊ caypbas nomẽ fuit accepit succes/soꝛẽ: ac p ẽ oñe tpꝰ qꝺ dñs ⁊ saluatoꝛ nr̃ in terris docuisse describit: intra q̃driẽniũ tpis spacia coaꝛtaẽ: i q̃ttuoꝛ (iste q̃s ioseph⁹ memoꝛat) successiões põtificũ ꝺescribũt vix p ãnos singulos mĩstrare. Qualiꝫ ãt herodes tetrarcha regnuꝫ amiserit ioseph⁹ ꝓdit dicẽs: Accusatoꝛ herodis tetrarche agrippa filiꝰ aristoboli quẽ paꝛ herodis ũterfecit: ad tyberiũ vẽit. Illo ãt nõ suscipiẽte accusationẽ reũdẽs rome. ad alijꝫ qꝺẽ poteꝛtiũ noticiã ãbiebaꝛ. Maximis aũt colebat officijs germanici filiũ gaiũ: cũ adhuc esset ꝓuatꝰ: ⁊ qꝺã die iteꝛ ꝛpotiũ epularũ apparatũ: q̃b⁹ apꝺ eũdẽ edebaẽ: ad vltimũ extẽlis mãib⁹ aptꝛe cepit deuꝛ ꝑari celeriꝫ illũ moꝛtuo tyberio ꝺim cũctoꝝ videre. Hec cũ q̃ dã de familiarib⁹ eiꝰ tyberio nũciasseꝛ: stati cõcludi iussit agrippã. Qui sub grãdi erũna vsq; ad moꝛtẽ tyberij i careeꝛ ꝑ meses seꝛ tenebaẽ. Sed defũcto eo pꝛ̃ regnũ annoꝝ. xxij. diez triũ succedẽs in ꝛperiũ gaiꝰ cesaꝛ: absoluit agrippã a vicul' ⁊ tetrarchi am philippi (iã cũ iste decesseꝛat) ei tradidit: regẽq; appellauit. Cũq; veniss̃et in regnũ agrippas herodis tetrarche cupidita/tes ꝓ iudiã suscitauit. Irritabat aũt eũ maꝛie i spẽ regni herodias vxoꝛ exꝓbꝛãs ei ꝓcordiã ⁊ dicẽs: qꝛ q id q̃ nolueꝛat ad cesaꝛẽ nauigaꝛ careeꝛ pꝛãte maioꝛe. nã cũ agrippã ex ꝓuato rege feciſſ: quo ꝺubitaꝛet illũ ex tetrarcha eodẽ honoꝛe ꝺonare dis adꝺuct' herodes vẽit ad gaiũ: a q̃ ob auariciã vehemẽt' ĩcrepaꝰ ad hispaniã fugit. Secut' ꝓpe fuerat accusatoꝛ agrippas: cui etiã tetrarchiã illi⁹ gaius adiecit. Atq; ita herode ꝺpe in hispania pegrinãte secũ ẽt vxoꝛe herodiade decessit. Poꝛti' aũt pilat⁹ ꝑses eodẽ anno q̃ saluatoꝛ passus ẽ secreto noctis imagines cesaꝛ' in tẽplo statuit: vt iosephꝰ tradit. Et hec ꝓme sequẽtia ⁊ turbaꝝ iudeis cã exꝛitit. Postea ꝟo sacrũ thesauruꝫ quẽ eoꝛbanan iudei vocãt in aqueductũ hierosolymoꝝ expendẽs scdẽ seditiõis ꝑbuit semĩa. Sz cũ de xp̃ianoꝝ dogmate idẽ pilaꝰ ad tyberiũ referret: ⁊ de ipsi⁹ redemptoꝛ' gest' passiõe ac surrectiõe aliã memoꝛaret. tyberius retulit ad senatũ vt inf sacra cetera rceiperẽt. Deꝝ cũ excõsulto patrũ xp̃ianos elimĩari vbe placuisseꝛ. tyberi⁹ edictũ: accusatoꝛib⁹ xp̃ianoꝝ cõmiaꝰ ẽ moꝛtẽ. Scribit terculian⁹ i apologetico multos senatoꝝ ⁊ eq̃tũ romãoꝝ ab eodẽ iterfectos. Jgit' indeos ꝓ cõmisso scelere vltio diuĩa dãnabat. Sed ⁊ ipe pilat⁹ q̃ in saluatoꝛẽ iniq̃ indic' funct⁹ officio ẽ ijsdẽ tpib⁹ gaij tãt' ⁊ talib⁹ malozũ cladib⁹ crudeliaꝰ est: vt a ꝓpria se manu trãsuerbeꝛasse: ⁊ nepbariã vitaꝫ vi abiecisse referaꝛ. Nec enĩ poteraꝫ tãti piaculi minister ipunit' euadere: sicut i hystoꝛijs greco⁹ iuenim⁹ eoꝝ dũtaxat q̃ olympiades scribũt: ⁊ ãnuales rerũ gestarũ libꝛos ad posteritat' memoꝛiã cõdũt. Agrippa aũt ⁊ q̃ herodes filiꝰ aristoboli p⁹ interfectionẽ iacobi filij zebedei: petrũ aplm misit in carceꝛẽ: ⁊ psecutionẽ credẽtib⁹ in xp̃m excitauit: ꝛz nõ ipunitꝰ euasit: sic Lucas in actib⁹ aplorũ manifestat: ⁊ ioseph⁹ in octauodecio libꝛo antiq̃tatũ cõmemoꝛat: q̃ de eodẽ refert ꝺ mõ. Tertiũ inq̃t annũ i/periũ iudee totiꝰ expleueraꝛet: cũ forte cesareã q̃ pꝛ̃ turris stratonis vocabatur aduẽit. Ubi cũ in honoꝛẽ cesaꝛ' spectacula ciuilib⁹ ereꝛexit: vortiuo vt videbaẽ salut' cesaꝛ' die. Cũq; illuc totius ꝓuicie viri honoꝛe ꝛ facultatib⁹ ꝓditi q̃uẽissent. secũdo ꝺie spectaculoꝝ die ĩdut⁹ veste fulgẽti ex auro argẽtoꝝ mirabilit' cõtexta: ĩcipiẽte die ꝓcedit ad theatrũ: vbi cuꝫ ꝓmo solis radios argẽtee vestis gremio suscepisseꝛ: repcusso splẽdoꝛe duplicatam spectãtib⁹ lucẽ: fulgoꝛ metalli vibzãtis effudit: vt intuẽtib⁹ perstringeret aciẽ terroꝛ aspect⁹: ⁊ p ꝑ plꝰ aliq̃ de eo q̃ hũane nature est: artifex arrogãtia mẽtieꝛ. Jlico adulãtis vulgi cõcrepãt voces honoꝛẽ sonãtes: ſ exitiũ ꝛferẽtes: ⁊ hic atq; inde caueis cõclamãtib⁹ deꝰ appellaꝛeꝛ: vtq; fieret, ꝓpitꝰ supplicit eoꝛat: dicẽtib⁹ pꝛis q̃ nũc vsq; vt hominẽ te tenuim⁹: ſ ex ꝑ iam supra humanã te esse naturã fatemur. Sz rex acclamationẽ cõtra fas babitã nõ repꝛessit: nec ipietatẽ illicite adulatiõis exꝛoꝛruit nec ꝛspiciẽs paulo post ĩminẽtẽ atq; ĩsistẽtẽ capiti suo vt deꝛet angelũ: eũq; sensit cõtinuo exitij sui ministrũ quẽ pꝛ̃ nõ nouerat, pulsoꝛeꝫ honoꝛũ. Et ecce repẽte cruciatꝰ eũ ex doloꝛe incredibili ventris atq; inflatione coꝛripuit. Respiciensq; ad

Amicos en inqt ille: ego dē vr. eccē ꝓpelloz ꝓfestim ⁊ detur/
boz ex vita: qui quēdā diula virt⁹ nup collatas i me falsas ar/
guit voces: ⁊ qui modo dicebar imortalis a vobis ꝓceps iam/
ꝙ rapior in mortē. Sed suscipiēda est sentēcia quā dē statuit:
⁊ virim⁹ aut cōtēnēdi ⁊ lōgeuitatē ꝙ baca putabaē expleui/
mus. Et cū hec dixisset vi dolozis ve/
hementi⁹ agitar⁹ instanē ad palatiū re
portar. Cuncq; diuulgarū esset cū ꝓ
diē moztuo: ingēs multitudo totius
eratis et sexus ꝙueniens: moze patrio
supcilia strati oīpotēti deo ꝓ regis in
columitate supplicabāt. Omnis autē
dom⁹ regia plāctib⁹ ⁊ gemitib⁹ psona
bat. Cū interī rex ipe i excelso solario
recubās: ⁊ deoꝝ respicies: ac ꝓnos
pstratosq; oēs cū fletib⁹ ꝙuidēs: nec
ipe quidē tēperabat a lachrymis: vez
cōtinuis quinq; dieb⁹ vētris doloꝛib⁹
cruciat⁹: vitā violenē abrupit: q̄nqua
gesimū eratis ⁊ quartū agēs annum:
regni xo septimuo. q̄ttuoz etenim sub
gaio cesare annis regnauerat: philip
pi tetrarchiā trib⁹ annis obtinēs. q̄r/
to aūt etiā herodis sibi adiungēs: tri
bus autē reliquis annis sub claudio
cesare exactis. Post agrippā patrem
regnū iudee tenentē annis septē: filī⁹
eius agrippa a claudio substituit i re
gnū qđ tenuit annis. xxvj. boc ē vsq;
ad scām annū vespasiani qñ vbis ex
cidiū factū est. Qualiē aūt Josephus
de hoc narret: hoc in loco ponēdū esse
cēsemus. Claudi⁹ inqt agrippā filiū a
grippe iudeoꝝ regē cōstituit: felicēq; o
tom⁹ ꝓincie samarie quoq; ⁊ galilee: et regiōis que dr trans
iordanē ꝓcuratoꝛē misit. Et post pauca addidit hec etiā. In/
flammat autē et seditio acerbissima a pōtificib⁹ aduersū sacer
dotes ⁊ ꝓmos plebis hierosolymoꝝ: quoꝝ singuli cōqueren/
tes sibimet pditoꝝ iuuenū ⁊ nouis rebus gaudentiū man⁹: ou
ces semetipsos ꝓprie fautiōis instituebāt. Qui cōfligētes ad
inuicē ꝓmo cōuitijs lacescere: tū deinde ⁊ saxis iuicē sternere:
nec quisq; erat q̄ coerceret: sed agebāt oīa tanq; i vbe nō ba/
bēte rectoꝛē. Igit pōtifices in tāta venere penuriā vt seruis su
is ad areas missis iuaderēt decimas q̄ sacerdotibus debebantur: ⁊ accidebat vt nōnulli ex minoꝛib⁹ sacerdotib⁹: quoꝝ ali/
monie direpte vi fuerāt inedia deperirēt: ita seditionū violen
tia ius falsq; cōfuderat. Jtē post pauca subiūgit ēt hec: Rōnū/
q̄ āt ēt in media ciuitate occurrētes sibi trucidabāt ꝓcipue in
die⁹ festis siccarij plebi⁹ admixti: occultat⁹ pugionib⁹ ober
rātes: vt quisq; declignat⁹ eis si cominus incederet eū perime/
bant: ⁊ arte nēpharia cū ꝙruissēt is quē occulto vulnere stra
nerāt: rumide ipsi ꝓcussoꝛes velut idignari se simulabāt: adū/
sus eos q̄ hec in media vbe cōmitterēt: atq; hoc mō occlta eo
rū facinoꝛa ꝓmanebāt: ⁊ primū omniū ab his ionathas pōti
fex interficit. Post illū cōplurimi iugulāt: ita vt tā ipsis moz/
tib⁹ esset grauioꝛ met⁹ moztis. dū vnusq;sq; q̄si in ꝓcinctu sem
p posit⁹: ꝓ momēta singula speraret interfici. Cū aūt claudius
annis. xiiij. in impio explctis mēsib⁹ septē. dieb⁹. xxviij. defun
ctus est: Nero accepit iperiū qđ tenuit annis. xiiij. mensibus
septē: ⁊ dieb⁹. xxviij. Mutus secūdo anno festus iudee ꝓcura
toꝛ successit felici: a quo Paul⁹ romā vinct⁹ mittit: ⁊ bienniū
in libera manēs custodia. post ħ ad ꝓdicandū dimittit: necdū
Nerone i tāta erūpēte scelera: quāta de eo narrāt hist oꝛie. Ja
cob frater dñi cū. xxx. annis hierosolymoꝝ rexisset ecclīam:
septimo Neronis anno lapidaē a iudeis vindictā⁹ i illo q̄
Act. 25.a Paulū interficere neq̄uerūt. Festo magistratui iudee succes/
sit albin⁹: albino floꝛ: cui⁹ luxuriā ⁊ auariciā: ceteraq; flagi/
tia nō ferētes iudei ꝓtra romanos rebellaueruūt. Q̄ uersū q̄s
vespasian⁹ magister militie trāsmissus plūmas vbes iudee ce/
pit. Qđm Nero sup oīa scelera sua ēt christiāoꝛ ꝓsecūt. Quo
rū ermios rome Petrū cruce: Paulū occidit gladio. Hic iu
re miluari nihil oīno ausus britanniā pene amisit. Nā duo sub
eo nobilissima oppida illic capta atq; euersa sūt. Denicq; Nero
cū a senatu q̄reret ad penā a palatio fugiēs ad quartuz vbis
militariū in suburbano libertini sui inter salariā ⁊ numētanaz
viaz semet interfecit anno etatis. xxxij. atq; in eo oīs augusti
familia ꝓsūpta ē. Post neronē xo galba i hiberia: vitell⁹ in
germania: otto rome ipiū arripuerūt. Galba. vij. mēse ipij sut

(S) in medio

τ bellorū eius: et bonarū virtutū quibus fortiter gessit: et ędificij murorum quos extruxit et reruz gestaruz eius: ecce hec scripta sūt in libro dierum sacerdotij eius: ex quo factus est princeps sacerdotum post patrem suum.

Finit liber primꝰ Machabeoꝝ hūs ysus duo milia trecētos.

Incipit liber scōs Machabeorum q̄ nō est de canone.

Patribus q̄ sūt ꝓ egyptū iudeis: salutē dicunt. Bffes q̄ sūt i hierosolymis iudei ⁊ q̄ i regiōe iudea et pacē bonam.

Explicit liber primꝰ machabeoꝝ.

Incipit liber secūdꝰ Macha.

Secūd⁹ liber historie machabeorū: licz breuioꝛ sit ꝓx eiusdē opis libro in historica narratiōe: antiquioza tñ q̄dāmō replicat tpa: excepto q̄ ille alexādri magni macedonis in ꝓncipio sui facit bneuē cōmemoratiōnē. Nā ⁊ seleuci regis cognomento nichanoris in iudeos cōmemoraē iste bfficia: quē historia antiquitatū Josephi ⁊ chronicon Eusebij testāē iudeos re publica sua dignos efficere: ⁊ equū eis honoꝛē cū habitatoꝛibus macedonib⁹ ⁊ grecis deputasse. Silr ⁊ antioch⁹ magn⁹ testātib⁹ supra memoratis auctoꝛitatib⁹ eos crebris epistol⁹ laudat: ⁊ multiplicib⁹ munerib⁹ donat. Habz q̄s idē liber diuersaz a ꝓxime narratiōnē: sz tñ historie nō ꝏstruit veritatē: q̄ licz multa ꝓtioris libri ꝓtineat testimōia: tñ ꝓ plura interserit q̄ in illo nō inēunt. Script⁹ enī ab his videē qui moztui sunt in terra iuda: ad eos q̄ in exteris fuerūt regiōib⁹. vñ ita idē incipit:

Patrib⁹ q̄ sunt ꝓ egy. Demetri⁹ ħ sub Ca. I q̄ se ozasse ꝓ iudeis in egypto ꝓstitut⁹ hieroso/
lymite cōmemoāt: ipe ē q̄ postātio ch̄ū eupato
rē asle ⁊ syrie regnauit: q̄ ⁊ ipse cognomiat⁹ ē
sother ħ est saluatoꝛ. Jn hūc cī annoꝝ numer⁹
q̄ cōputat⁹ est: ħ ē cētesim⁹ sexagesim⁹ non⁹ de
curr it. nā antioch⁹ epiphanes q̄ post cētesimū tricesimūseptī
mū annū regni grecoꝝ cepit regnare: regnauit ānis. xj. antio
chus eupat ānis. ij. ⁊ dmetri⁹ sother ānis. xij. q̄ sī āni a ꝓnci
pio regni seleuci nichāoꝛ: reg⁹ syrie a q̄ regni grecoꝝ cōputāt

(S) tpa vsq;

Nico. de lyra

a Et bellorꝝ ei⁹. q̄b⁹ defēdit eū. b Et bōꝝ vir. q̄b⁹ fortit gessit. inē q̄s fuit victoria notabil⁹ quā habuit de hyrcanis: ex qua cognominat⁹ est hyrcan⁹. c Et ędificij murorꝝ q̄s ex/
truxit. in hierūm ⁊ in iudea ad terre fortificationē. d Et re
rū gestarū ei⁹. q̄ fuerūt mirabiles ⁊ multe. vñ dicit Josephus
li. xiij. q̄ ipe habuit spūm ꝓphetie. e Ecce hec scripta sūt
in libro dierū sacerdotij eius. Nunc autē librū nō habem⁹ sīē
nec ples alios de q̄b⁹ fit mētio i libr⁹ Reg. ⁊ Paral.

Postilla Nicolai de lyra sup scōm lib⁹ Macha. Incipit:

Patrib⁹ q̄ sūt ꝛc. Liber iste scōs Ma. Ca. I
chabeoꝝ q̄dā ē abbreuiatio cuiusdā magni vo
lumis⁹ a iasone cyreneo cōscripti habentis. v. li
bros partiales in quibus facta iude macha/
bei et sociorum eius diffuse tractāt: sed in hoc
libro ponuntur breuiter ⁊ succincte: vt patet in
fine capituli secundi: vt qui propter pauptatē ꝑdictū volumē
magnū cōparare nō posset: vel ꝓpter ei⁹ ꝓlixitatē attediari ēt
sent legere: istō cōpēdiū posset habere de facili ⁊ sine tedio p/
currere legēdo. Fuit aūt cōpilatio ħ fetā tpe demetrij secundi:

vt magis

ꝓ tēpora vsq; ad finē demetrij: cētū sexagīta duo. Quib⁹ si adij/
ciaē anni septē de regno alexandri qui ignobil⁹ ⁊ vitiosus in/
dignusq; regia dignitate a pompeio trogo describit: sz tamē
regnū tenuisse narrat annis decē. fiunt centū sexagintanouē.
Dicam⁹ ⁊ aliter. Primus post alexādrū asie regnauit antigo/
nus annis decē ⁊ octo: post quē deme
trius qui ⁊ poliarcetas regnauit. xvij.
annis. hic ergo demetri⁹. xvij. anno re
gni sui semetipz seleuco tradidit: ⁊ cō
sūcta est asia regno syrie anno seleuci
nichanoris. xxviij. Si ergo ceperimus
cōputare nūc serie annoꝝ a ꝑmo anno
regni antigoni q̄ regnauit in asia an/
nis septē anteq̄ selcu⁹ in syria regna
re cepisset: ꝓponentes eos dē septē an/
nos regni seleuci: ⁊ eo modo cōputuz
annoꝝ regū syrie vsq; ad nouissimuz
annuz demetrij sotheris pduerim⁹.
summa ꝓioris numeri tota ibi inueni
tur. Sed mirū quō in sequētib⁹ dicat
iudas in cētesimo sexagesimonono:
anno cuz senatu aristobolo magistro
ptolemei regis dixisse salutē: ⁊ mādas
se de purificatiōe tēpli: quā ipsi factu/
ri erāt q̄nta ⁊ vicesima die mēsis cas/
leu: cū iudas i ꝓioꝛi libro supradicto
demetrio legīt mlto āt⁹ eē defūct⁹. Si/
quidē sexto āno demetrij idē ꝑm chro
nicoꝝ fidē inueniē occisus. Sed qz in
certi sūt ipsi auctoꝛes librorꝝ nō absur
de videnē in cōputatiōe tēporꝝ discre/
pare: maxie cū in legalib⁹ libris septu
agīta interptū editio: cū hebraica ve/
ritate in cōputo annoꝝ mulū discoꝛ/
det. a Mos iudei ꝛc. Jason autez
ipe est frater onie pōtificis quē sequē
tia istius libri narrāt ad antiochū epi
phanē. hoc est nobilē ꝓpter ambitio/
nem sūmi sacerdotij cōuolasse: cuius ꝓ/
suadere vt gentilē ritū hierosolymis
instituer et. (S) Popul⁹ q̄

quia deo nō placēt sacrificia coacta: sz volūtaria. l Adāpe
riat coz vr̄m in lege sua ⁊ intelligenda. m Et in
ꝓceptis suis. opere adimplendis. n Et faciat pacē. vt va
care talib⁹ valeatis. o Exaudiat oationes vestras. vo/
bis cōdescendendo. p Et reconciliet vobis. pctā ꝓtra
remittendo. q Nec vos deserat in
tēpore malo. vos in tribulationib⁹ cō/
solando. r Et nunc hic. i. in hieru
salem ⁊ in dea. s Quinus ozan. ꝓ
vobis. quasi dicant. ita debetis ozare
ꝓ nobis ⁊ acquiescere petitionib⁹ no
stris. maxime de solēnitatib⁹ deuot⁹.
t Regnāte demetrio. Hic ꝑ ūr inui/
tant eos ad obsc̄uātiā duplicis festi.
secundū ponit ibi: Et die ignis. Pri
ma in tres: qz primo ponit eoꝝ inuita
tio. secūdo dicti confirmatio. ibi: An
no centesimo. tertio inttēra ꝛclusio.
ibi: Facturi igit. Circa primū nota
tur tempus. cum dicit: Regnante de/
metrio ꝛc. Dicē ħ glosa Rabani q̄ iste
fuit demetri⁹ filī⁹ seleuci q̄ regnauit tē
pore iude machabei: vt patet. vi. ca.
primi libri: sz huic dicto mālfeste ptra
dicit qđ sequit: anno. clxix. hic autem
demetri⁹ ante tp̄s hoc fuit mortu⁹. nā
filius eius intrauit regnū patrū suoꝝ
anno. clxx. vt habetur. ē. primo libro
x. ca. ⁊ ante ipm regnauerat alexāder
duobus annis: qui interfecerat patrē
suū: vt patet in ꝓncipio eiusdē ca. x.
iste vero demetri⁹ filī⁹ primi demetrij
regnauit vsq; ad annū. clxxij. in quo
fuit captus ⁊ incarcerat⁹: vt habetur
primo libro. xiij. ca. ex quo ptz q̄ iste
demetrius filī⁹ primi demetrij adhuc
regnabat anno. clxix. ⁊ ideo quod di
citur hic: Regnante demetrio anno. c
lxix. intelligitur de ipso. Ipse vero an
te captionem suam cum simone sum/
mo sacerdote et gente iudeoꝝ renoua
uit amicitiā et concessit ei plures liber
tates et ꝓiuilegia q̄s ante concesserat
tpe ionathe: nec alij reges ꝓdecessoꝛes sui: vt habet. xiij. ca. p
mi libri. ꝓpter hoc subdit ibi: Ablatū est iugū gentiū ab isr̄l.
Et fuit pp̄s in magna leticia: ⁊ in pace bona toto tpe simōis.
Et sic est verisimile vt dicit sup locū istū dñs hugo cardīalis:
q̄ illo tpe scripserunt iudei habitantib⁹ in egypto de solen/
nitatib⁹ istis recipiēdis: licet enī tpe iude ꝓmi festū fuerit i
stitutū: nō tū a iudeis in egypto manētib⁹ receptuz: vt ptz ex
ei⁹ epla sequēte in qua nulla fit mētio de ħ festo. licet scribaē
iudeis manētib⁹ in egypto. v Mos iudei. manētes in hie
rusalē ⁊ iudea: r Scripsim⁹ vobis. de solēnitatib⁹ ħ ꝓtē/
tis ⁊ aliꝑ in hoc libro scriptis. Sed ꝓtra hoc obijcit: qz sic
dictū ē hec scripserūt adepta libertate tpe simōis ⁊ demetrio
regnāte. ħ fuit āno. clxx. vt dr̄ ca. xiij. ꝓmi libri. Ad ħ ꝑt dici
q̄ ħ negotiū fuit ꝛchoatū anno. clxix. ⁊ ꝑsūmatū anno sequnti.
Hic aūt pōit data ꝓ tpe ꝛchoatiōis. ibi: Do ⁊ ꝓ tpe ꝑsūmatiōis.
Dicit ār: Mos iudei ꝛc. qz idē ꝑ⁹ fuit tpe iude ⁊ simōis. ⁊ cū
ħ etiā eodē ꝓsone nūero i mult⁹: vt ptz de iuda ⁊ simōe q̄ fuer
fres ⁊ ꝓpozanei: vt ptz. ij. ca. ꝓmi libri. ⁊ idē erat de mille/
lijs. v In tribulatioe. i. de tribulatione. z Et ꝓtu ꝛc.
scribēdo enī de sue libertat⁹ adeptiōe ⁊ festoꝝ receptiōe. habu
erūt tāgere ō ꝓcedēti tribulatiōe. a Ex q̄ re. ia. a sā. xcr. ⁊ a.
hic enī ambiēs sacerdotiū init ad regez antiochū incitās eū
de trāslatiōe iudeoꝝ ad gētiliū ritū: vt dr̄. j. iij. ca. ⁊ isto fuit
ꝓncipiū maloꝝ q̄ fecit antioch⁹ epiphanes in hierūm: vt dr̄. ē.
j. libro. ⁊ etiā. j. in ħ scōo. lō subdit: b Portā suc. i. portas
ciuitatis ⁊ tēpli: vt habet. iij. ca. j. li. c Et effuderūt sā. in.
vt habet. j. libro ⁊ in ħ secūdo. d Et ozauim⁹ ad do. ma/
gis pugnātes ozatiōib⁹ q̄s cū armis. e Et exauditi sum⁹.
antiochi ducib⁹ debellat⁹. f Et obtulim⁹ sacrificiū ⁊ simila
ginē. in tēplo recupato ⁊ purificato: vt habet ꝑmo libro. iij.
ca. ⁊ dr̄ hic sacrificiū oblatio de aīalib⁹. similago farina ē frū
mēti delicatissima. de qua fiebāt panes ꝓpositionū. g Et
nūc frequētate. in singulis annis celebrate. h Dies sceno/
phegie. i. purificationis tēpli quā ꝓstituit iudas vij. dieb⁹ ce
lebrari. a. xv. die mēsis casleu.

Anno cē⁹

a Populꝰ q. Aristobolꝰ hic fuit natiõe iudeꝰ: ſz pipotethe/
tic⁹ pbs esse agnoscit: q ad philometorẽ ptolemeũ explanatio/
nũ i moysen cõmentarios scripsit: vt chronographi ,pdũt: q eti
am tpe syrie ꝛ asie regnabat antiochꝰ epiphanes. b De ma
gnis periculis ꝛc. Qualit aũt antiochꝰ epiphanes q mala iu/
deis vltra oẽs reges q aũ se fuerũt in
syria infligebat: regnũ pdiderit ꝛ vitã
finierit. liber pꝛior historie isti⁹ cõme/
morat: ꝛ Josephꝰ i historia ꝛ antiqta/
tis iudaice libro duodecimo testat diꝫ
cẽs: Rex antiochꝰ supiorẽ ,quinctã p
curres: audiuit ciuitatẽ pſarũ diuitijs
excellentẽ: pciosissimũ tẽplũ i ea diane
ꝛ omni specie ornamẽtoꝝ plenũ: illuꝫ ꝛ
arma ꝛ lorica reliquisse audierat filiꝰ
philippi regẽ macedonum alexan/
drũ. Cõmorꝰ ergo egredit ꝓtra elimaꝫ
idã: ꝛ obsidebat eã. Isis ẋo q i ea erãt
minime territis ipetu eiꝰ neqꝫ obsessio
ne: ſz ptinacit repugnãtibꝰ pene dece/
ptus discessit. Mã epeũtes ciuitatẽ fu/
gauerũt ꝛ pſequebant eũ vſqꝫ babylo
niã: vbi cũ post multã suoꝝ militu a/
missionẽ venisset: quidã de iudeis nũ
ciauit illi: ꝛ ducũ ꝑditionez ꝙs pugna
re contra iudeos reliquerat: ꝛ creuisse
fortitudinẽ iudeoꝝ. Sup pꝛiorẽ itaqꝫ
curã hoc crescẽte malo ĩcurrit in egri/
tudinẽ: qua diu durãte ꝛ crescẽtibus
passionibus intellexit q mozerẽ. Cõ/
uocãsq amicos mozbẽ suũ eis atrocẽ
esse indicauit: cõfessus. hec ideo se pa/
ti q iudeoꝝ gentẽ affligẽs tẽplũ spoli
asset: deũq cõtẽpsisset: q dicto ilico ex
pirauit. Aũ miror polibiũ megalopo/
litã qꝺ virbonꝰ existẽs: dicit ideo pe/
risse antiochũ: q voluit tẽplũ diane ĩ
plida deuastare. Mã q nullatenꝰ egit
peccatuꝫ: ſz tm cogitauit: nullo reatu
teneꝫ. Si aũt polibio videꝫ. ideo anti
ochũ vitã finisse mlto plus verisile cre
dit ,ppter tẽpli hierosolymitani sacri/
legiũ regẽ perisse. ☞ Facturi

Nico.de lyra

a Anno cẽ. Hic ꝓfr põit declaratio
seu cõfirmatio dicti. s. de tribulatiõe q
supuenerat eis tpe ãtiochi: ꝛ ꝺ vt per
quandã epistolã in egyptũ tpe inde missã: cuiꝰ tenoꝝ hic reco/
litur. cũ dicit: Anno cẽtesimo octogesimooctauo pplus q ẽ he
rosolymis ꝛc. sed hoc videt falsũ: qꝛ data epla ꝑcedẽtis q fuit
scripta post mortẽ inde quasi. xx. annis talis est. anno. clxix. vt
dictũ est: ꝛ sic iudas lõgo tpe scripsisset post mortẽ suã. Vicen/
dũ q in epla iude numeratio annoꝝ nõ ĩcipit a ,pncipio regni
grecoꝝ sicut alia: sed ante vt hic innuit glosa: sed vbi incipit:
non dicit. pot aũt dici rõnabiliter q ĩcipit a. xij. anno regni al
suerii: i quo mirabili mõ liberatꝰ fuit pplus isrl a psecutiõe amã:
vt habet Hester. iij. ca. ꝛ hoc ,ppter duo. ,mo qꝛ liberatio ista
fuit valde mirabilis ꝛ notabilis. iudei ẋo incipiebãt nũerati/
ones annoꝝ a factis notabilib⁹: vt dictũ est. s. ,secũdo: qꝛ libe/
ratio illa fuit filiis isti tẽpoꝝ antiochi. ,pter q epla iude lo/
quẽs de hac liberatiõe ĩcipit ab illa nũerare. Assuerꝰ ẋo ſz cõ
putationẽ quã posui Dañ. ix. regnauit annis. xl. vl circiter: et
sic a. xij. anno regni eiꝰ inclusiue in quo fuit facta liberatio po/
puli ab aman pſecutiõe: remanent de regno eiꝰ. xxix. anni: cui
ſm hebreos ꝙs in ꝺ secutꝰ fũ in ꝑcedentib⁹ succesit darꝰ ipsiꝰ
ꝛ hester regine filiꝰ: q regnauit. vj. annis vsqꝫ ad ꝓsumationez
tẽpli secũdi: vt patet. j. Esdre vj. ꝛ Neemie. xv. vsqꝫ ad debella
tionẽ eiꝰ ꝑ alexandrũ magnũ ſm hebreos: sicut dixi pleni⁹ su/
p libz̃ Esdre ꝛ Dañ. a quo alexandro incipit regnuꝫ greco ẋ:
vt dictũ est in ,pncipio ,mi libri: cuiꝰ regni fluxerãt. cxlviij. an/
ni qñ purificatũ fuit tẽplũ ꝑ iudã machabeũ: vt habet. s. pri/
mo libro. iiij. ca. ducib⁹ antiochi debellatis. Isti ẋo anni simꝫ
iuncti faciũt annos. clxxxviij. in epla iude numeratos.
b Aristobolo mgro ptolemei. i. philometoris qui fuit nepos
antiochi epiphanis: vt ostensũ fuit Dañ. xj. ꝛ adhuc ostendeꝫ
. j. iij. ca. ꝛ ꝑ oñs fuit tpe iude machabei: vt patet ex supradi/
ctis ,mo libro. ,bui⁹ aũt ptolemei ꝺr aristobolꝰ magister: qꝛ fe/
cit sibi cõmẽtarios sup libros moysi: ꝛ erat nationeiudeꝰ. iõ
subditur: c Qui est de genere christoꝝ sacerdotũ. i. vncto
rũ: ꝛ ꝑs eni a chrismate dicit: descẽdit eni ab aarõ: tamẽ linea
recta sacerdotal nõ puenit vsqꝫ ad eũ. d Salutẽ. s. anime.
e Et sanitatẽ, corpis. Et subdit epla narratio in q ponit ꝑ/
mo euasio sui periculi. secũdo pstra/
tio antiochi. ibi: Ran cum in persidẽ.
f Circa ,mũ dicit: f De magnis
periculis. tpe antiochi epiphanis.
g A deo liberati. sua gratia nõ vir/
tute nostra vel meritis. h Magni
fice gratias agim⁹ ipsi. tanqꝫ de bene
ficijs eius grati. i Utpote q aduer
sus talem regẽ. s. syrie et persidis: cu/
ius regni erat valde magne potentie
et virtutis. k Dimicauimus. de/
bellatis eius ducibus. l Ipse eni
ebullire. i. in magna multitudine veni
re: m Fecit de persidẽ eos qui pu
gnauerunt contra nos ꛭ sanctam ciui
tatem: ꛭ patet ex dictis ,mo libro.
n Nam cum in persidẽ. Hic conse/
quẽter fit narratio de antiochi ,pstra
tione. cum subditur:
o Cecidit in templo nanee. dicũt ali
qui ꝙ hoc dicitur de antiocho epipha
ne qui fuit contemptor aneus iude ma
chabeoꝝ: ꛭ sic videtur hec expositio ꝑ/
cedentibus concordare. Sed hutic ob
uiat quod dictum ẽ supra ,mo libro
ca. vj. ꝙ antiochus epiphanes moꝛtu
us fuit languoze in lecto suo non in tẽ
plo nec gladio: sicut dicitur hic. simili
ter ifra. ix. ca. dicitur ꝙ moꝛtuus fuit
in montibus misserime reuertendo ꝺ
persidẽ. Ad hoc aũt respondẽt docto/
res dicti ꝙ pro tanto dicitur hic in tẽ/
plo nanee cecidisse: eo ꝙ ibi moꝛtui fu
erũt amici eiꝰ: vt hic dicit: qui erãt ro/
bur sui exercitus: sicut de homine cui
contingit magnũ infortunium. dicit
communiter q est moꝛtuus. licet in ꝑ/
sona sua sit vius: ꛭ sic dicunt q de illo templo euasit antiochus. Sed hu/
ic responsioni videtur obuiare quod
subditur: clauserunt templum cum in
trasset antiochus: ꛭ sic non videtur q
euaserit: quia sacerdotes moꝛtẽ eiꝰ ma/
gis querebant ꝙs alioꝝ. ideo subdit: Percusserunt ducẽ. pri/
mo ꛭ principaliter. Et eos qui cũ eo erãt consequenter. Et di
uiserũt membratim. Qꝺ autem per ducem intelligatur rex an
tiochus patet ex principio partis huius. vbi dicitur: Mazꝫ cũ
in persidẽ esset dux ipse: id est antiochus epiphanes vt dicũt
isti. igitur ꝓpter ista dicunt aliqui q scriptura loquit ꝺ de
morte antiochi magni qui fuit pater antiochi epiphanis: ꛭ qꝛ
pater et filius fũt quasi vna persona. nam pater quodammo/
do manet in filio: ſm illud Eccle. xxx. Moꝛtuus est pater eiꝰ:
et quasi non est moꝛtuus: reliquit enim filiũ similẽ sibi. Ideo
nõ est mirandum si scriptura ante loq̃ns ĩmediate de filio trã
sit ad patrẽ. Freq̃nter eĩ in sacra scptura fit tal trãsit ꝺ vna
persona ad aliam ,pter affinitatem: sicut ostẽdit in principio
Hen. loquendo de modis exponendi scripturã sacram: sic igi
tur intelligendo dicitur: Mam cum in pside esset dux. i. antio
chus magnus cecidit in tẽplo nanee. nam figuratꝰ de bello a
Scipione aphricano rediens ad terraz suam moꝛtuus fuit in
hoc templo: vt dixi plenius Dañ. xj. p Consilio deceptus
sacerdotum nanee. nam vt interficerent eum eo q esset preda
tor templorum induxerunt ad illud quod subditur:
q Etenĩ cũ ea. i. nanea. r Habitaturus venit. i. factuꝰ
ei reuerentiã. s Et vt accipet pecunias multas. hoc eni
sibi ,pmiserãt sacerdotes q facta diane debita reuerẽtia tra/
derẽt ei pecũias q erãt i tẽplo. t Dot no. i. ꝺb⁹ dotatũ erat
tẽplũ: nec erãt necessarie ad sũpt⁹ tẽpli vl sacrifitioꝝ. v Cũ
q ,po. vt magꝫ allicerẽt eũ. x Clauserũt tẽ. qsi hutes ad eũ
negociũ secretũ. y Aptoꝝ oc. p quẽ itroierũt hoies ad eiꝰ
moꝛtẽ parati. z Et diuiserũt mẽ. ꝛc. ,pt qꝺ coꝛpꝰ eiꝰ nõ fu
it cognitũ: nec honoze regio sepltũ. sic dixi Dañ. xj. a Per
oĩa dc. be. ꝺ dixerẽt ſ zelo vidicte ꝙ iusticie diuie: ꛭ ꝺ termiaꝫ
epistola iude.

Facturi igit. Hec ãppe que hie
rosolymitani iudei scribẽtes ad e/
os q ꝑ egyptũ fuerũt iudeos de
igne reperto in puteo in similitudi
nẽ aque crasse ,uerso: neqꝫ ĩ Esdre
neqꝫ in Neemie scriptis aut dictis
alicubi reperire potuim⁹: sicut nec
illud qꝺ in posterioribus de arce ꛭ
tabernaculi abscõsione p Hieremi/
am asserũt nullo mõ in ipsius Hie/
remie libro scriptũ inuenirĩ põt. vũ
,pstat hec illos aut maioꝝ suoꝝ tra
ditione didicisse: aut ĩ apocryphis
ꝺoꝝ libris exarata reperisse. Nos ꝙ
qꝺ icertũ est reliquẽtes: ad ea q cer
ta canonicoꝝ librorũ attestatiõe eẽ
manifestũ est calamũ ,uertam⁹.
☞ Igitur

Nico.de lyra

a Facturi. Hic ponitur cõclusio
iudeoꝝ qui scripserũt iudeis habi
tantib⁹ in egypto tpe demetrij intẽ
dẽtes eos inducere ad celebratio/
nẽ purificatiõis tẽpli: vt dictũ ẽ. s.
,pter qꝺ sic ꝛcludũt: Facturi igit.
i. nos celebraturi. xxv. die mẽsis cas
leu. i. nouẽbris. b Purificatio/
nẽ tẽpli. sic ,statuit iudas ꛭ fres eiꝰ.
iiij. ca. ,mi libri. c Necessariũ. i.
utile. d Duxim⁹ sig. vo. amicis
ꛭ fratrib⁹ nostris. e Ut ꛭ vos ꝙs
agatis. sicut ꛭ nos: f Die sceno/
pbegie. i. purificatiõis seu dedicati
onis dicte. g Et die ignis. Hic
ꝓfr ponit iuitatio ad festũ secũdũ.
circa qꝺ primo ponit festi ratio. se/
cũdo eiꝰ celebratio. ibi: Orationem
aũt. tertio eiusdem approbatio ibi:
Ut vero manifestata. Circa ,mũ
ꝺr: Et die ignis ꝛc. a deo de celo si
militer celebretis. ꛭ subdit ꝺatiõis
tps: Mã neemias ꝛc. de hoc tm nul
la fit mentio in Esdra ꛭ Neemia. et
subditur ꝺatiõis mod⁹. cũ ꝺr:
h Mã cũ in psidẽ ꝛc. indei ẋo de
regno. r. tribuũ fuerũt ducti capti/
ui in regnũ assyrioꝝ ꛭ psidis: vt ꝺr
iiij. Reg⁷. xviij. sed de illis non vi/
deẽ hic scriptura loqui: sed de illis
de regno iuda in quo erat tẽplũ et
isti trãslati fuerũt in babylonẽ. ꝓ/
pter qꝺ dicũt aliqui q noĩe psidis
hic intelligiẽ totũ regnũ nabucho/
donosoꝝ regis: sicut totũ aliqũ itel/
ligitur q ptẽ. Põt etiaz alĩ dici q
cũ nabuchodonosoꝝ ꝓtra hierlz ve
nerũt multi de regno psidis q ha/
buerũt ptẽ suã de captiuis: ꛭ sic du
xerũt illos in psidẽ. i Acceptũ
ignẽ de altari. holocaustoꝝ.
k Abscõderũt i valle. s. iosaphat
vt dicunt alĩ: eo q est ,ppinq loco
templi. l Ubi erat puteus alt⁹.
i. ,pfundus. m Et siccũs. i. aq̃
carẽs. Cetera patẽt in lra vsqꝫ ad
n Accessus ẽ ignis magn⁹ nõ bu/
manit⁹ sed diuinit⁹. iõ subdit:
o Ita vt oẽs mirarenꝫ. nõ eni es/
set mirabile si accessus fuisset ab ho
mine. p Orationẽ aũt. Hic cõ/
sequẽter ponit festi celebratio q̃tũ
ad eiꝰ ininũ. cũ ꝺr: Orationẽ autez
ꝛc. ,pter sacrificiũ ꛭ ꝺationẽ ignis
ad eiꝰ cõsũptionẽ: sicut ꝺatꝰ fuerat
tpe helie post aspsionẽ aq̃. tij. Reg.
xviij. q Jonatha ĩchoãte. quia
principalis erat inter incãtores.

Terribilis

a Facturi igit ꝙnta ꛭ vicesima die mẽ/
sis casleu: purificationẽ tẽpli necessa/
riũ duxim⁹ significare vobis: vt ꛭ vos
quoqꝫ agatꝫ diẽ scenophegie: ꛭ diem
ignis q ꝺat ẽ qñ neemias ędificato
tẽplo ꛭ altari obtulit sacrificia. Mã cũ
in psidẽ ducerẽt pses nſi: sacerdotes
q tũc dei cultores erãt: acceptũ ignez
de altari occulte absconderũt in valle
vbi erat puteꝰ altꝰ ꛭ sicc⁹: ꛭ in eo ꝓfuta
ti sũt eũ: ita vt oĩb⁹ ignot⁹ eẽt locꝰ. Cũ
aũt ꝑtransẽt ãni multi: ꛭ placuit deo
vt mitteret neemias a rege persidis:
nepotes sacerdotum illoꝝ q abscõde/
rãt misit ad requirẽdũ ignẽ: ꛭ sic nar/
rauerũt nobis: nõ iuenerunt ignẽ sed
aquã crassã. Et iussit eos haurire ꛭ af
ferre sibi: ꛭ sacrificia q̃ iposita erãt ius
sit neemias sacerdos aspgi aqua ipsa
ꛭ lingna q̃ erant supposita. Utqꝫ ẅ fa
ctũ ẽ ꛭ tps affuit quo sol refulsit: q pri
us erat i nubilo: accẽsuscꝫ ẽ ignis ma
gn⁹ ita vt oẽs mirarẽt. Oꝛõnẽ aũt faci
ebãt oẽs sacerdotes dũ ꝓsumaret sa/
crificiũ ionatha inchoãte: ceteꝛ ãt re/
spõdẽtib⁹. Et neemiꝫ erat oratio hũc
mõdũ: Dñe deꝰ oim creatoꝛ: terri
bilis ꛭ fortis iust⁹ ꛭ misericoꝛs: q sol⁹
es bon⁹ rex: sol⁹ ꝑstas: sol⁹ iust⁹ ꛭ om/
nipotens ꛭ ętern⁹: q liberas israel de
omni malo: qui fecisti patres electos:
ꛭ sanctificasti eos: accipe sacrificiuz ꝑ
vniũso pplo tuo israel: ꛭ custodi ptẽ
tuã ꛭ sctifica. Cõgrega dispsionẽ nſaz
libera eos q fuiũt gẽtib⁹: ꛭ cõtẽptos
ꛭ abominatos respice: vt sciãt gẽtes
qꝛ tu es deus noster. Afflige oppri/
mentes nos: ꛭ cõtumeliã faciẽtes in
supbia† Cõstitue pplm tuũ in loco sã/
cto tuo sicut dixit moyses. Sacerdo/
tes ãt psallebãt hymnos: vsqꝫ quo cõ
sumptum esset sacrificiũ. Cũ autẽ ꝓsũ
ptum esset sacrificiũ: ex residua aqua
neemias iussit lapides maiores pfun
di. Quod vt factũ est: ex eis flãma ac
cẽsa est: sed ex lumine qꝺ refulsit ab al
tari cõsumpta est. Ut ẋo manifestata
est res: renũciatũ est regi persarũ q in
loco in quo ignẽ absconderãt hi q trã
slati fuerãt sacerdotes: aqua apparu/
it: de qua neemias ꛭ q cũ eo erant pu
rificauerũt sacrificia. Cõsideras ãt rex
ꛭ rẽ diligẽs exanimas: fecit ei tẽplũ vt
ꝑaret qꝺ factũ erat. Et cũ ꝑasset sa
cerdotib⁹ donauit multa bona ꛭ alia
atqꝫ alia mũera: ꛭ accipies mãu sua ꛭ

r Terribilis. peccatoꝛib⁹.
s Justus ꛭ misericoꝛs. nã iusti/
cia et misericoꝛdia relucẽt in oĩ/
bus dei opibus. t Qui sol⁹ es
rex bonus. ꝑ essẽtiã: alij ẋo ꝑ par
ticipationẽ tm. v Sol⁹ ꝑstãs.
s. bñficia. nã alij nõ ꝑstãt nisi ẋtũ
te diuĩa. x Qui fe. pa. cle. s. a/
braã isaac ꛭ iacob q̃s elegisti ꝑ tu
am misericoꝛdiã. y Et sctifica/
sti eos. ꝑ tuã gr̃am. z Et custo
di ptẽ tuã. i. ꝓplm isrl q̃ in plib⁹ lo
cis veteris testamenti dicit ps et
hereditas dñi. a Cõgrega dis/
psionẽ nr̃am. nõ eni redierãt oẽs
de babylone: ꛭ alijs regnis mul
ti erãt dispsi. b Affligc oppri/
mẽtes nos. ẅ dixit neemias nõ ꝛc/
lo vindicte ſz iusticie. c Cõsti
tue pplm tũ. i. in hierlm ꛭ iudea.
d Sicut dixit mo. Deuꝛ. xxx. Si
ad cardines celi fueris dissipat⁹:
inde rctrahet te dñs deꝰ tuꝰ ꛭ.
e Cũ aũt ꝓsũptũ esset sacrificiũ.
p ignẽ celit⁹ datũ. erat eni oblatũ
in holocaustũ qꝺ incẽdebat tota/
liter ad honoꝛe diuinũ. f Et
residua aqua. q̃ nõ fuerat aspersa
sup sacrificia ꛭ ligna. g Neemi
as iussit ꝛc. s. lapides laterales al
taris. h Ex eis flãma ꛭ. isliter
diuinit⁹. i Sed ex lu. nẽ. qꝛ ma
ioꝛ flãma cõsumit miozẽ. k Ut
vero. Hic ꝓfr ponit dicte celebra
tiõis approbatio. cũ dicit: Ut ẋo
ma. ẽ res ꝛc. i. dicta cõsũptio sacri
ficioꝝ ꝑ ignẽ celit⁹ datũ. l Cõ/
sideras aũt rex. ꝙ hoc nõ erat fa/
ctũ humanũ sed diuinũ. m Et
rẽ dili. era. ne forte fuisz ibi aliqd
ficticiũ. n Fecit ei ꛭ. si accipi
atur ẅ factio ,pria: iste rex fuit da
rius: cuius anno vj. cõsumatũ est
tẽplũ scdm. j. Esdre vj. ꛭ hoc cõ
nat dict⁹ hebreoꝝ: q̃ inĩt eyrum et
hũc dariũ ponũt tm̃ duos reges.
s. cãbyses ꛭ assuerus vt dictũ fuit
. j. Esdre: ꛭ. ix. Dañ. Nec obuiat
qꝺ alibi ꝺr rex iste artaxerxes: qa
ſm hebreos illo tpe oẽs reges p/
sarũ noie regni vocabãt artaxer
xes. ꛭ cũ ẅ habebãt nomẽ ,priuz
p sone: vt cyr⁹: cãbyses ꛭ hmõi. sic
reges romani dicunt cesares no/
mine cõi: ꛭ cũ ẅ hñt nomẽ ꝑsna/
le: vt Juli⁹: Augst⁹: Tyberi⁹ ꛭ.
ſz aliof historiographoſ neemias
fuit missus post tẽpli ꝓsumationẽ.
ꛭ ſm hoc factio accipit large. cuz
dicit: Fecit ei tẽplũ. i. factũ deco/
rauit ꛭ honoꝛauit. nõ ei ẅ dixi qꝺ
rex in pside fecerit tẽplũ sacerdo/
ti neemie. nã extra hierlm nõ erat
licitũ in deis tẽpluz erigere seu sa/
crificare. ꝑter qꝺ neemias q̃ san/
ctus erat hoc nõ sustinuisset.
o Ut ,pbaret qꝺ factũ erat. i. vt
facto approbaret tanq̃ vez dictũ
miraculũ in hierlm factũ. p Et
cum probasset. i. approbasset.
q Sacerdotibus donauit mul/
ta bona. ꛭ. ꝑ ducem nomine ipsi/
us iudeam regentẽ. r Et ãcci
piens ꛭ. id est non solũ q̃ ꝓdictũ
ducem dedit eis munera: ẅ etiã in
sona, ,pria: qꝺ tripliciter ẅ ꝛtelli/
gi. vno mõ ꝛcẽdo ĩ hierlz ex deuto
ꝛõe. alio mõ q semetiꝫ disponẽ/
do in per

† 1. q. 1. sic eunuchus.

† Deu. 30. a

do sñ persidę dona sacerdotib⁹ in hierlm trāsmittenda .tertio modo:qz cinitate redificata neemias sacerdos redijt ad regē ꝛ cū eo alię alij sacerdotes quib⁹ manu ꝓpia dona dedit.

a Appellauit aūt neemias hūc locū.i.festū in hoc loco no/ratū. b Nepthar qđ iterꝓtat p.ꝛ idē significat nephi:idē

† 1.q.i.sicut eunuchus.

enīz idioma variat sm diuersas ptes terre:sicut idioma gallicū parisi⁹ ꝛ in picardia aliter ꝓnūciat. La. I

Moraliter.

b Fratrib⁹ qui sunt ꝛc. Hic ponit quedā prefatio hui⁹ secūdi libri ꝛ dūrat vsqz ad tertiū capitulum exclusiue. Hec aūt ꝓfatio ē quedā epistola a iudeis habitātib⁹ i hierlm ꝛ iudea ad eos q̄ habitabāt in egypto missa. Moraliter aūt ꝓ iudeos habitātes in egypto q̄ tenebra interꝓtat: significant catholici qui sunt simplicit laici carētes lumie scripturaꝝ.ꝓ habitātes aūt in hierlm ꝛ iudea vbi viguit cognitio ꝓphetica:significāt clerici in sacra pagina litterati: a quib⁹ laici salutant cū ad eos p̄dicatores mittūtur:pacē ꝛ salutē gr̄ie fidelit nūciātes. vt Hos iudei scripsłm⁹ vo.ꝛc. Scripserūt aūt de duob⁹ p̄ncipalit.licet alia qua alia in hac p̄fatiōe interponāt q̄ nō multū sūt ad ꝓpositū ideo ea dimitto. Primū aūt est exhortatio ad obseruationē dieī scenophegie seu dedicationis tēpli. Moralit aūt tēplū dñi ē q̄libet fidelis:sicut dr.j.Coz.iij. Templū dñi scm̄ est:qđ est vos. ꝛ ß tēplū debet dedicari ad silitudinē materiał tēpli:in qua dedicatiōe episcop⁹ tēplū vel ecclīaz circuit ꝛ aqua aspergit. Et iste circuit⁹ significat in nobis diligētē ꝓsciētie discussionē ꝓ peccatoꝝ ꝓpriozū recordationē:ꝛ aspio aque bñdicte effusionē lachrymaꝝ ꝓ verā ꝓtritionē.de qb⁹ dr Esa.xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. Itē i pauimēto eccle scribit alphabetū grecū ab angulo in angulū trāsuersalit. ꝓ qđ significat de/scriptio mādatoꝝ i cozđ iusti:ꝓuō. vij. Scribe ea in tabulis cozdis tui.

Itē in paricetib⁹ pingit crucł signū. ꝓ qđ in nobis significat mortificatio carnis.ij.Coz.iiij. Semp mortificatiōne iesu in cozpe nr̄o circūferētes vt vita ei⁹ in nobis mānifestet. Itē ponūtur cādele ardentes iuxta cruces.ꝓ qđ significatur q̄ carnis mortificatio seu qđcunq; aliud bonuz qđ apparet exterius debet fieri ad honozem dei et edificationē ꝓximi.Mat.v. Sic luceat lux vestra coā hoib⁹ vt videāt opera vr̄a bona ꝛ glorificēt patrē vr̄m q̄ in celis est. Et Hze. in ꝓmeł. Sic aūt fit op⁹ bonū i publico quatenꝰ itētio maneat in occulto:ꝛ vt de bono opere ꝓximis ꝓbeamus exēplū: tū itētione qua soli deo placere gr̄im⁹ sp opere/mus secretū. Sc̄dm aūt ē exhortatio ad obseruationē solēnitat⁹ de oatione ignis de celo tpe Neemie. de qua dationē dr q̄ oratiōnē faciebāt sacerdotes ꝛ sol q̄ pa⁹ erat in nubilo refulsit ꝛ accensus est ignis magn⁹. Per solē istū significat dñs noster ie sus xp̄s. de quo dr Malachie. iij. Orietꝝ vobis timētib⁹ deus sol iusticie. Iste sol fuit in nubilo q̄diu fuit in cozpe mortali: ß postea refulsit:ꝛ maxīe q̄n ad patris dexterā fuit assūpt⁹. ꝓ sacerdotes oratēs significant apłi ꝛ q̄ cū ill erāt fideles: q̄b⁹ oratib⁹ xp̄s misit spūmsctū in specie ignis sup eos in die pētecostes effecti ꝓ donū linguarū:ꝛ sic ardētes in amoꝛe xp̄i vt nō timerēt ß magis gauderēt ꝓ ipso contumeliā pati:ꝛ sic pater q̄

a retribuebat eis† Appellauit aūt ne
b emias hūc locū nepthar:qđ iterꝓ tatur purificatio. Locaꝫ aūt apō plures nephi. La. II

Inuenitur aūt in descri/ptionibus hieremię pro/phetę q̄ iussit eos accipe ignē qui trāsmigrabāt vt significatum est:et vt mandauit trāsmigratis.Et dedit illis legē ne obliuiscerent p̄cepta dñi:ꝛ vt nō exarārēt mentib⁹ videntes simulacra aurea ꝛ argētea ꝛ ornamenta eorū. Et alia huiusmodi dicēs: hortabat ne legē amouerent a corde suo. Erat autez in ipsa scriptura: quō tabernaculū ꝛ arcā iussit ꝓpheta diuino respōso ad se facto comitari secū vsqz quo exijt i mōtē in quo moyses ascendit ꝛ vidit dei hereditatē. Et veniēs ibi hieremias iuenit locū spelunce:ꝛ tabernaculū ꝛ arcā ꝛ altare incēsi i/tulit illuc:ꝛ ostiū obstruxit. Et accessert q̄dā sił q̄ segbāt vt notarēt locū sibi ꝛ nō potuerūt inuenire. Et aūt cognouit hieremias :cul/pās illos dixit q̄ ignotus erit locus donec ꝓgreget de⁹ ꝓgregati/onē ppli:ꝛ ꝓpitꝰ fiat. Et tūc dom⁹ ostēdet hec ꝛ apparebit maiestas dñi:ꝛ nubes erit sic ꝛ moysi manifestabat† ꝛ sicut cū salomō petijt vt locꝰ sctificareť magno ꝺo manifestabat ħ. Magnifice etenim sapiaz tractabat: ꝛ vt sapiam habēs obtulit sacrificiū dedicatiōis ꝛ ꝓsūmatiōis tēpli. Sic ꝛ moyses orabat ad dominum:ꝛ descendit ignis de celo ꝛ consumpsit holocaustū: sicut et salomon orauit:ꝛ descendit ignis de celo: ꝛ ꝓsūpsit holocaustum. Dixitq̄ moyses:

† 3.Re.8.g

ignis iste fuit valde magn⁹ virtute. La. II

Inuenił. Posita inuitatiōe ad obseruātiā duplicł festi:ꝛ ß ꝓ xba:ħ ꝓn ponit inuitatio ad idē p ꝓbarū dicta.ꝛ diuidit in duas ptes.f.in ptē ꝓncipalē ꝛ inci/dētalē:q̄ incipit ibi:Et q̄lit ꝓstruēs. Ꝓdia i duas:qz iduxit ꝓmo ad scōm festū vt ꝓtinuenť dicta di cēdis.scdo ad ꝓmum.ibi:Siłr salomō. Circa ꝓmū ꝓmo ponit Hiere. dicta.cū dr:Inuenił aūt ꝛc. Istas sc̄ripti⁹ nō habem⁹:nec etiā habuei.

d Et vt mā.ꝛc.ħ bñ hr̄ in epła q̄ denomiał a baruch:eo q̄ fuit ei⁹ sc̄ptor ꝛ portitor:tū tenet cōit q̄ Hieremias fuit ei⁹ auctor. e Erat aūt in ipsa scriptura.f.descriptionū p̄dicarū q̄s nō habem⁹. f Quō tabernaculū ꝛc.q̄ fecit beceleel in deserto. Exo.xxxvj.

g Jussit.ꝓba.f.hieremias. h Diuino re.ꝛc.i.ex diuio mādato. i Comitari se.p aliq̄s q̄ portabāt ista.

k Vsqz quo exijt in mō.ꝛc.f.nebo in xtię phalga:vt hr̄ Deut.vl. l Inuenit locū spe.nō a casu ß ex diuia ostēsione sm istā scripturā. m Et ostiū ob.i.introitū illi⁹ spelūce icognoscibilē sua ozōe reddidit.iō subdit:ꝛ accesserūt q̄dā. n Ignor⁹ erit lo.ꝛc.hāc aūt ꝓgregationē ꝛ ꝓpitiationē expectāt iudei futurā in aduētu messie:ꝛ nos i telligim⁹ esse factā in aduētu xp̄i: sm qđ dr Joh.xj.q̄ cayphas cū esset pōtifex anni illi⁹ ꝓphetauit: qz iesus erat moritu⁹ ꝓ gēte:ꝛ nō tm̄ ꝓ gēte:ß vt filios dei q̄ erāt dispsi ꝓgregaret in vnū. † Deu.34.a

o Et tūc dñs oñdet hec. Cū igit ista nō sint ostēsa in aduētu xp̄i:qz ꝑm hebreos a tpe captiuitatis babylōice vsq; nūc habita ñ fuit arca dñi. ꝓpt qđ locꝰ iste videť aliq̄b⁹ falsus:vł saltem dubius: posset tñ ad ħ dici q̄ ꝓdicta apparebūt in fine mūdi in ꝙuersiōe iudeoꝝ ad fidē xp̄i. Sed ħ videť eē ꝓtra dictū Hiere.ca.iij. Et nō dicēt vltra arca dñi:neq; ascendet sup cor:neq; fiet vltra. Itē qđ hic dr de absconsiōe arcet altaris icēsi ꝓ Hiere.nō habet magnā apparētiā:qz Hiere.i carcere fuit clausus vsq; ad diem captionis hierusalem per chaldeos:vt patet Hiere.xxxvij.ꝛ.xxxviij.ꝛ sicut ante captionē ciuitatis ista non fecit:nec post captionē vt videtur:quia capta ciuitate sti chaldei oīa ꝓciosa ñ solū aurea ꝛ argētea: ꝛ etiam erea cōfregerūt et totū rapuerūt.ꝛ asportauerunt. iij. Reg⁹. xxv.ꝛ Hiere vltimo.ꝓpter quod nō videtur verisimile q̄ Hieremie dimiserint arcam domini ꝛ altare incensi: que erāt de auro purissimo :vt habetur in Exod. Igitur ꝓpter istā alia supra dicta de morte antiochi a tempore demetrij:que cū difficultate magna possunt cum alijs scripture locis concordari:vt patet ex supradictis.liber iste secūdus et maxime ħtum ad prefationem reputatur a multis multum apocriphus. istud tamen maiozꝰ iudicio derelinquo.

p Et sicut cū salomon petijt vt locꝰ sanctificareť ma.deo. Dic ꝓiter in ducunť ad propositū dicta salomonis ꝛ moysi.cum dicitur: Et sicut cū salomō ꝛc.ij. Paral.vj.ꝛ.iij. Reg.viij. q Manifestabat hec.f.nubes implens domum domini.iij. Reg⁹.viij.ꝛ.ij.Paralip.

r Et vt sapientiam habens obtulit sacrificium de.post dedicationem.iij. Reg.viij. s Sicut et moyses orabat ad dominum et descendit ignis de celo et consumpsit sa. Leuił.ix.

t Sic ꝛ sa.oza.ꝛc.ij.Paral.vij. v Dixitq̄ moyses eo q̄ nō sit mū.boc habeť Leuił.x.vbi dicit q̄ moyses increpauit eleazar

eleaçar et ib r: co q̄ hostiā ꝓ pctō nō comederāt: ß inuenit eā exustā.ꝛ ideo cū dr hic: Et dixit moyses:subintelligēdū ē increpatiōes cōtra aarō et filios eius. a Siłr. Hic inducit ad ꝓmū festū.f.dedicatiōis per iudā ꝛ frēs ei⁹ institutū ꝓ factū salomonis ꝛ dicta neemie.cum dr:Siłr ꝛ salomon ꝛc.

b Inferebāt aūt ꝛc.q̄s nō habem⁹ nec etiā habuei. c Et q̄liter ꝓstruēs. Hic addit icidēs de libris ꝛscriptis ꝛ ꝓgregatis tpe neemie.naz illo tpe esdras sacerdos reparauit libros vet.ꝛc.q̄ fuerāt cōbusti ꝓ chaldeos.

d Siłr autē ꝛ iu.ꝛc.ex q̄ videť q̄ ei⁹ tpe ꝛ etiā auctoritate fuerūt ei⁹ facta ꝛ fratrū suoꝝ descripta. e Acturi. Hic vltimo ponit intēta ꝓclusio.f.inductio iudeoꝝ habitātiū i egypto ad celebrationē duoꝝ festorū ꝓdictoꝝ.de q̄b⁹ dr: f Ħ q̄ faciet⁹ ꝛc.eos solēnizātes. et vt hoc libērius faciāt dant eis spem de diuinis beneficijs amplioꝝ obtinēdis .cū dicitur: g De⁹ aūt ꝛc.dans ei plenā libertatē tpe simonis filij matathie.vt dictuꝫ ē supra.j. lib.ca.xiij.q̄ tpe istividen† scripsisse in deis cōmorantib⁹ in egypto: vt dictū ē ca.ꝓcēdēti. h Et reddidit he.oīb⁹.f. habitātib⁹ i iudea.nā habita pace q̄libet poterat habitare i hereditate sua.

i Et regnū ꝛ sa.i.locū regni q̄ est hierlm.vel ꝓ regnū itelligitur regimē ppli qđ habuerunt successiue frēs machabei simul cū sacerdotio. non enī pōt dici q̄ tūc habuerunt regnū ꝓprie. nam a captione regis sedechie null⁹ fuit rex de iudeis vsq; ad aristobolum nepotem simonis ꝓdicti:q̄ post captiuitatē babylonicā prim⁹ imposuit sibi diadema regni:vt dicit Josephus libro.xiij. k Et sactificationē.i.tēplū ꝛ dei cultum. l Sicut ꝓmisit i lege.Deutero.xxx. Si ad cardines ecli fuer⁹ dissipat⁹ ide retrahet te dñs de⁹ ꝛc. m Speram⁹. ex hac ꝓmissiōe. n Oz cito nr̄i miserebit⁹.maiora bona tribuēdo. o Et cōgregabit de ſb celo i locū sactū. vos ꝛ alios iudeos q̄ estis dispersi ꝓ mūdū.ꝛ ß impletuz fuit ꝓ xp̄m :quia sm q̄ dr Joh.xj. Christus passus ē vt filios dei q̄ dispersi erant congregaret in vnū.i.in vnā ecclīaz charitate vnitā. Jsti ꝛo itelligebāt ō cōgregatione corporali iudeoꝝ in hierusalē et in dea:sicut et in dei moderni expectant hoc fieri in aduentu messie. Intentio tamen legis ꝛ ꝓphetarum de cōgregatiōe fideliū fiēda ꝓ xp̄m ē de spūali ꝓgregatiōe:q̄ tā ꝓtim impleta ē mō dicto:ꝛ ꝓfecti⁹ implebiť circa finē mūdi :qñ oēs gētes ꝙuertēť ad fidem xp̄i.

p Eripuit enī nos de ma.pe. vt ptz ex ꝓcessu ꝓmi libri.

Et locū

q Et locū pur. vt habeť.ħ.primo libro ca.iiij. r De iuda ve/ro. Premissa imitatione ad obseruantiā duplicis festi. hic cōpendiose ponit ꝓcessus hui⁹ libri scōi.et diuidit in tres ptes: qz ꝓmo tangit breuiter ei⁹ materia.scdo scribentium rō motiua ibi:Cōsiderātes enī.tertio scribēdi modus ꝛ forma.ibi: Veritatē q̄dē. Prima pars ptz ex dictis i ꝓmo libro vsqz ibi: q Et de illuminationib⁹ ꝛ angelicis apparitionib⁹ q̄ in ħ scdo libro magis explicāt: vt patebit locis suis ,pse quēdo. r Cū pauci essent vindicarēt.malos puniendo.

† 2.Pa.7.b

s Et barbarā ꝛc.iudei enī barbaros reputabāt oēs q̄ nō erāt de lege sua: t Vt leges que abolite erāt.p edictū regis antiochi:vt ptz.j.ca. ꝓmi libri.

† Deu.30.a

u Restituerenť.p iudā machabeū ꝛ socios eius. x Nō cū oī ꝛc.i.hec non fuerūt facta virtute humana: sed diuina.

a Jtēq̄ a iasone ꝛc. q̄z scripsit diffuse inde ꝛ socioꝝ ei⁹ facta.

b Tēptauimus nos.ex quo videtur q̄ fuerint plures i hac cōpilatione. c Uno volumine breuiare.f.in hoc secūdo libro q̄ est satis breuis. d Cōsideran/tes enī. Hic cōsequenter describit scribentiū motiua rario que est vtilitas legentiū qui gaudēt breuitate.ꝛ ideo descripta breuiter legūt libenti⁹ ꝛ memozie cōmēdāt meli⁹: ꝓpter qđ isti si plures fuerint laborē abbreuiandi sumpserūt. ꝛ idez fuit motiuū si vnus tm̄ abbreuianit. ꝛ his dictis ptz lra. e Veritatē q̄dez de singulis. Hic ꝓsequēter ponitur scribēdi modus ꝛ forma: cū dicit: veritatē q̄dem de singulis auctorib⁹ cōcedētes :id ē cōcedimus vera eē que scripserūt alij diffuse. f Jpi aūt:id ē nos.

g Scdm̄ datam ꝛc.quā breuitatis formā explicat ꝓ exemplū dicens: h Sicut enim noue domus architecto:id est ꝓncipali artifici. i De vniuersa ſructura curandū est.f.de dispositione fundamenti parietū ꝛ tecti.

k Ei ꝛo qui pingere ꝛc. Nam ad eū non pertinet factio dom⁹ sed ei⁹ ornatus. l Ita estimādum est et in ꝛc. qui non habemus historiam scribere sed iam scriptam ab alijs abbreuiare.et iō subdit op⁹ historiographi. cum dicitur:Etenim intellectuz colligere ꝛc. et similiter subdit officium abbreuiantis historiographi dicta. cum dicitur:

m Breuitatem ꝛo dictionis secrari: id est sententiam longam in breuibus verbis colligere.

n Et executiōes rerū.f.gestaꝝ.

o Uitare.quando faciunt magnam digressionē a principali ſntione. Breuianti cōcedēduz est p Dīc ergo nar.incipiemus .f.in ꝓncipio sequent⁹ ca. De ꝓfatiōe tm̄ dixisse sufficiat.

Universidad de Sevilla Biblioteca

B

ciat. Stultū eteni ē añ historiā ef a
fluere: in ipa aūt historia succigi.

a Hīc cuz sancta La.III b+
ciuitas habitaretur in c
omi pace: leges autē ad d
huc optime custodirenḳ propter e
onie pontificis pietatem et ani- f
mos odio habētes mala: fiebat g
vt ipi reges ⁊ pncipes locū sūmo h
honore dignū ducerēt: ⁊ tēplum i
maxis munerib⁹ illustrarent: ita k+
vt seleucus alię rex de redditib⁹
suis pstaret omnes sumpt⁹ ad mi
nisteriū sacrificioꝝ ptinentes. Si l m+
mon aūt de tribu beniamin ꝓpo
situs tēpli constitutus: contende n
bat obsistēte sibi pricipe sacerdo/
tū iniquū aliquid in ciuitate mo o
liri. Sz cū vincere oniā nō posset p
venit ad apolloniū thareę filiū q
qui illo tpe erat dux celessyrię et
phęnicis: ⁊ nunciauit ei pecunijs i r
numerabilib⁹ plenū eē erariū hie
rosolymis: ⁊ cōmunes copias imē s
sas eē: q̄ nō ptinēt ad rationē sa/
crificioꝝ: esse autem possibile sub t
ptāte regi cadere vniuersa. Cūqz p
retulisset apollonius ad regē de
pecunijs q̄ delate erāt: ille accitū
heliodoꝝ q̄ erat sup negocia ei⁹:
misit cū mandatl vt ꝑdictā pecu
niā trāsportaret. Statimqz helio y
dor⁹ iter aggressus ē spē q̄dez q̄si 3a
p celessyriam et phęnicem ciuita/
tes esset pagratur⁹: re autē vera
regis ꝓpositū pfecturus. Sz cuz
venisset hierosolymā: ⁊ benigne
a sūmo sacerdote in ciuitate esset
exceptus narrauit de dato indi/
cio pecuniaꝝ: ⁊ cuius rei gfa ad/
esset apuit. Interrogabat autez

a Stultū eteni est ⁊c. Videt aūt q̄ iste vel isti si plures fuerint ꝓfitean̄ suā stulticiā: qz multa posita sūt ꝺ añ narrationē respectu sequentiū. Dicendū q̄ ꝓfatio ꝓpie dicit illud qđ narrationi vel executioni ꝓmittit q̄ modus ꝓlogi in q̄ breuiter ꝓtinetur materia libri. ⁊ hoc incipit ab illo loco. De iuda ꝺo macabeo ⁊c. vbi satis breuiter tangit materia libri breuiandi causa ⁊ scribendi forma: vt dictū ē. Q̄ aūt ponit de iuitatiōe ad duoꝝ festoꝝ obseruantiā: non ꝓpie ptinet ad huiꝰ libri ꝓfationē sed magis ē aliquid adiunctū vt ꝑambulus sicut dictum est inpra.

La. III

b Hīc cum sancta ciuitas. Sicut patet ex predictis in libro secūdo tangit breuiter liberatio iudeorum ab afflictionibus per iudā machabeum et socios eius in quo etiam aliqua ponuntur q̄ superius in primo libro sunt omissa. Sciendum etiam q̄ historiographi cōmuniter incipiunt ab aliquo precedenti historiam quam intendūt principaliter describere vt sic cōuenientius descendant ad suum propositum. ⁊ ideo verisimile est q̄ iason cyreneus qui historiam inde ⁊ sociorum eius scripsit diffuse: incepit a tēpore pontificis onie. ⁊ eodem modo liber iste qui est abbreuiatio illius historie: vt dictum est. incipit similiter modo: ꝓpter quod in duas partes diuiditur: quia primo ponitur quedam liberatio templi tēpore onie. secundo subditur liberatio templi ⁊ populi facta tēpore inde. ca. sequenti. ibi: Sed post seleuci. Circa primuz sciendū q̄ posita iuxta se opposita magis eluescunt. et ideo primo ponitur templi veneratio precedens. secundo eius concultatio sequens. ibi: Simon autem. Circa primum dicitur: Igitur cum sancta ciuitas scz hierusalem: que dicitur sācta eo q̄ ibi vigebat cultus diuinus. c Habitaretur in omni pace. sub tributo tamen regum syrie. d Leges etiam. scz data te moysi. e Adhuc optime custodirentur. nam a reditu captiuitatis babylonice vsq̄ ad tempus antiochi epiphanis: non leguntur iudei ad idolatriā seu ritum gentilium declinasse. f Propter onie pontificis pietatem: id est diligentiaz in diuino cultu. nā ſm Tullium. pietas ē cultus soli dei debitus. Q̄ autem in aliquibus libris ꝓmittitur: dispositionem. nō est de textu: nec in libris correctis. g Et animos. scilicet aliorum onie adherētiū. h Fiebat vt ⁊ ipi reges ⁊ principes locum: id ē hierusalem ad diuinuz cultum electam: i Summo honore dignum ducerent ⁊c. in ea edificatum. k Maximis muneribꝰ illustrarent. ita q̄ non solū honorabant verbo sed etiā facto. ⁊ ponitur exemplum. cum dicitur: l Ita vt seleucus. iste fuit filius antiochi magni. ⁊ ei successit in regno sicut ostensum est in principio primi libri.

m Simon autem. Hic cōsequenter describitur ipsi templi conculcatio. cuius primo ponitur occasio. ⁊ secundo subditur executio. ibi: Cunqz retulisset. Circa primum dicitur: Simon autem ⁊c. Ex tum ad res exteriores: quia non fuit sacerdos: cum esset de tribu bē iamin. n Contendebat obsistente sibi ⁊c. scz onia. o Iniquum aliquid in ciuita. ⁊c. id est cum difficultate aliquid attētare. ⁊ dicitur a molo is. vnde etiam infra. iiij. ca. dicitur: q̄ amici huius simonis sub alis ipius homicidia ꝓpetrabant. p Sed cum vincere oniam ⁊c. per se ⁊ suos: cogitauit hoc facere per regiā potestatem. ideo subditur: q Venit ad apollonium qui gentilis erat: vt sic per ducem regem induceret ad templi spoliationez. r Et nunciauit ei pecunijs ⁊c. locus erat ꝓpe templum in quo custodiebātur deposita valentium psonarum: ⁊ etiam bona pro sustentatione pauperū collecta. s Et cōmunes copias immensas esse. scilicet in illo erario: et dicit hic cōmunes copie bona fuata. p cōitate que nō ptinēt ad rōnez sacrificioꝝ. hoc addidit iste. ꝓpter: qz sciebat q̄ rex q̄. p sacrificijs sumpt⁹ dabat vt ꝓmissum est nō libēter acciret bona. p sacrificijs custodita. ideo subdit: t Esse aūt possibile. sine offensa dei. v Sub ptāte regis cadere vniuersa. i. fisco regio applicari. p bono regni. x Cunqz. Hic ꝓter ponit dicti cōtēpt⁹ executio circa quā ꝓmo ponit mandatū regis. cū ꝺr: Cūqz retulisset ⁊c. et ptz. scēdo obediētia ducis. cū ꝺr: y Statimqz heliodor⁹ ⁊c. vbi ꝓmo ponit eius attētatio. scēo populi trepidatio. ibi: Non modica ꝺo. tertio attētantis pcussio. ibi: Heliodorus aūt. q̄rto pcussi sanatio. ibi: Tūc ꝺo. Circa ꝓmū ꝺr: Statim q̄ heliodor⁹ ⁊c. ad exequēdū reg' mādatuz. z Specie q̄dē. i. simulatorie. a Quasi per celessyriā ⁊c. ad sciēdū earum dispositionem tm̄ ne iudei se munirēt ad defendendū erarium contra ipm. Cetera patent vsq̄ ibi:

Ostendit

gno: ⁊ seleuco philopatoze filio eiꝰ vsq̄ ad antiochū epiphanē sub quo pōtifice ōnia hec q̄ de simone ꝓposito tēpli narrāt facta sūt: regnāte syrie et asie seleuco philopatoze: cui successit i regnū antioch⁹ epiphanes. Simon tis ei⁹ mun⁹ reꝓmissis sacerdotiū sibi vēdicare cepit: q̄ seleuc⁹ audito heliodorū mittit ad negociū ꝓuidēdū. q̄ cū i iudeam puenisset: iniq̄ ꝺiudicās: ⁊ multa ꝓpera gerēs diuinis aduersū se signis deterrē: ⁊ ad seleucū reuertit. Onias āt sacerdos curauerat vt simō ꝓfugus fieret ⁊c. Deniqz hec historia ſm tropologie regulā insinuat: qz oēs q̄ supbia auaricia instigati sāctificationē dñi cōtaminare atq̄ pollut⁹ manibus indigne tractare ꝓsūpserit: celesti iudicio sūt puniendi: qz ꝺitate attestāte: Dom⁹ dei dom⁹ oꝛdis est cūct⁹ gētib⁹: nec lz eā cuiqz facere speluncā latronū. Hic et Pṡ. ait: Domū tu. ō sā. do. i lō. di. Nec licet ibi aliq̄d gerere vel cōdere nisi soli⁹ dei laudi b⁹ ⁊ oronib⁹ vacare. Ūā ⁊ ipe dns euangelio eliminauit de tēplo vēdētes ⁊ emētes i illo: ⁊ numulariox effudit es: ⁊ cathedras vēdētiū colūbas euertit. Hiſqz pact⁹ erat q̄tidie docēs i tēplo. Juxta allegoriā aūt Onias sacerdos dei magn⁹: ⁊ figurat tēpli custos: significat dūm saluatoꝛē: q̄ a deo ꝑe pōtifex fact⁹ i eternū ſm ordinē melchisedech: veri dei tēpli q̄s est eccl'ia custos ⁊ inhabitatoꝛ ē: q̄s no mē Onie satis exꝓimere videt. Interꝓtat ei omias doloꝛ dñi: siue dolozis dns. ⁊ q̄s dolēs dns me lius dici pōt q̄z redēptoꝛ noster. de quo ꝓ Esaiā ꝺr: Vidim⁹ eū ⁊ nō erat aspect⁹ ⁊ desideraui⁹ eū despectū ⁊ nouissimū viroꝝ ⁊ virū doloꝛ ⁊ sciētē in firmitatē. Vere lāguoꝛes nr̄os ipse tulit: ⁊ doloꝛes nr̄os ipse portauit. Heliodorus aūt inuasoꝛ aut spoliatoꝛ erat⁹ dñi: paganus siue iudeus siue etiā hereticus significat: q̄ sine reuerētia dei donis abuti ⁊ i nepbariū actū ea cōuertere volūt. Jnuadūt ei pagani thesaurū tēpli dei cū fidem ac cultū xp̄i destruere conāt. Jnuadūt ⁊ iudei cū religionē xp̄iānā veteris legis cerimonijs cōfūdere cupiunt. Jnuadūt etiā heretici q̄s veritatē euāgelij ⁊ sinceritatē leg' dei falsis dogmatib⁹ corrūpe gestiunt. Sed Onia oꝛāte descēdit eques terribilis: arma habēs aurea. Jlle videlz quo Jobes in Apocalypsi sua scripsit dicēs: Vidi celū aptū: ⁊ ecce equ⁹ alb⁹: ⁊ q̄ sedebat sup eū vocabāt fidelis ⁊ verax: ⁊ cū iustitia iudicat. Oculi eiꝰ sicut flāma ignis: i capite eiꝰ diademata multa: habēs nomen scriptū qđ nemo nouit nisi ipse: ⁊ vestit⁹ erat veste aspsa sāguine: et vocaꝰ nomē eiꝰ Xbū dei. Q̄ātib⁹ q̄dē mēbris xp̄i succurrit ipse eis in auxiliū: q̄ est via veritas ⁊ vita: ⁊ ad debellādos inimicos: ⁊ terrēdas prauoꝝ ꝑsūptiōes: cui⁹ equ⁹ erat alb⁹: qz natiuitas ei⁹ erat incorrupta: ⁊ vestis sanguinolēta: qz mors carnis eiꝰ erat innoria: ipseqz terribilis qz valde mirabil' atqz iudex iustissim⁹ est. Hic erat optimis operimētis adornat⁹: qz oīm virtutū decoze splēdet clarissim⁹: cui arma erāt aurea: qz opa eiꝰ mirifica. Ipsi⁹ eīm dono habet ecclesia sua scutū fidei: loricā iustitie: galeā salutis: gladiū spirit⁹: quod est verbum dei quibus armis ipse quotidie in mēbris suis pugnat contra hostes suos. Hic videlicet eques cū impetu heliodoro ꝓtoꝛes calces elisit: qz incarnatiōis sacramentū oēs ꝑsternit hostes: hoc est paganos indeos ⁊ hereticos: quatenꝰ confusi ab īmanitate scelerum aliqñ desistāt. Jlli ꝑ duo iuuenes q̄ cū ipo equite apparuerunt decori Xtute: optimi gīa: speciosiqz amictu: q̄ circūsteterūt Onią ex vtraqz pte: ⁊ flagellabāt sine itermissiōe heliodoꝛ multꝫ plagꝫ Xberātes: significāt doctoꝛes vtriusqz testi: q̄ circūstāres xp̄i ī carnatione Xtute fidei ac bonoꝝ opeꝝ decoꝛ: gīa miraculoꝝ optimi: ⁊ amictu sācte scie: ⁊ sapie speciosissimi: variis tēpoꝛib⁹ existētes ꝓdicatiōib⁹ suis Xberāt prauoꝝ īsensibilitatē: ⁊ ad frā decidere cōpellūt. Sicqz fiet vt iste q̄ añ tēplū aggressus ē supb⁹: ꝑ correctionē discipline appareat inualidus: qz nō est sapiētia: nō est prudētia: nō est cōsiliū contra dūm: qz oīa quecūqz voluit fecit in celo ⁊ in terra: ⁊ in mari: ⁊ in oībus abyssis: ⁊ nō ē q̄ possit resistere volūtati ei⁹: dūs vniuersoꝝ ipse est. Q̄ aūt onias offerēs hostiā salutarē ꝑ salute viri: saluauit ipm heliodorū multa caligine circūfusū: significat q̄ misericordia redēptoris nr̄i sepe ingratis ⁊ imeritis cōfert beneficiū cōuersionis: quatenꝰ ꝑ eiꝰ gratiā qui semetipsum obtulit hostiā salutarē ꝓ mūdi peccatis eruant ab erroꝛib⁹ suis ⁊ liberentur a ptāte sathanę: cui⁹ nequicia quondā captiuati erāt ad ipi⁹ volūtatē referāt gr̄as redēptoꝛi suo: ⁊ laudē eiꝰ ꝓdicēt in vniuersa terra.

Sz post

si vere hec ita eēnt. Tūc sūm⁹ sa/ a
cerdos oñdit deposita eē hec ad b
victualia viduaꝝ ⁊ pupilloꝝ: q̄dā c
vero eē hircani tobię viri valde
eminētl: i his q̄ detulerat ipius
simō: vniuersa aūt argēti talēta
eē q̄dringēta: ⁊ auri ducēta. De/
cipi ꝺo eos q̄ credidissent loco ⁊
tēplo qđ ꝑ vniuersū mūdū honoꝛat⁹ ꝓ sui veneratione ⁊ sācti/
tate ipossibile oīno eē. At ille ꝓ his q̄ e f
habebat i mādatl a rege dicebat g
oñi genere regi ea esse deferēda. i
Cōstituta aūt die ītrabat de his k
heliodorus ordinatur⁹. Mō modica ꝺo ꝑ vniuersā ciuitatē erat l
trepidatio. Sacerdotes aūt ante m
altare cū stolis sacerdotalib⁹ ia/ n
crauerūt se: ⁊ iuocabant de celo o
eū q̄ de posituꝰ legē posuit: vt p
his q̄ depositā erāt ea salua custo/ q
diret. Jā ꝺo q̄ videret sūmi sacer/ r
dotl vultū mēte vulnerabat. Fa/ e
cies eni ⁊ color imutat⁹: declarabat internū ai doloꝛē. Circūfusa
ei erat mestitia q̄dā viro: ⁊ horroꝛ
corꝑis: ꝑ quē manifest⁹ aspiciēti
bus doloꝛ cordis eiꝰ efficiebat.
Alij etiā cōgregati de domibus
cōfluebāt publica supplicatione
obsecrātes: ꝑ eo q̄ in cōtēptū lo t
cus eēt vēturꝰ. Accinctęqz mulie v
res cilitijs pectꝰ ꝑ plateas cōfluebāt. Sz ⁊ virgines q̄ pcluse erāt: x
ꝓcurrebant ad oniā: alię aūt ad
muros: quędā vero ꝑ fenestras

a Ostēdit deposita cē ⁊c. In trib⁹ eni annis fiebat quedā decima pauperib⁹ distribuēda: q̄ aliquādo vēdebat ⁊ pcīū in tēplū ad custodiā mittebat: fiebat etiā cū hoc aliq̄ collectiones a diuitib⁹ q̄ similiter ibi seruabant. b Quedā vero eē hircani tobie. i. deposita ab eo. c Viri val. emi. in virtute ⁊ fama: ⁊ hoc ꝺr ad ostēdendū q̄ ibi nō reseruabāt deposita malox hoīm vt infideliū. vñ et Neemias fecit ꝓuisiones gētilis de gazophilatio dom⁹ dñi: Neemie. xiij. d Decipi ꝺo eos q̄ credidissent. i. cōmēdassent deposita sua ibi custodienda: ⁊ supplendū est si portarent regi.

e Oino ipossibile eē. hec est cōstructio suspēnua. ꝓpter qđ referr ad interrogationē heliodori q̄ ꝓmittit. Si vere hec ita essent. s. q̄ dixerat sm̄ s. q̄ sine offensa dei possent ad regē dicta deportari: ⁊ ꝓpter ꝺ onias in sua rūstione dicit ipossibile eē: qz hoc nō solū erat aliena rapę: sed etiā dei tēplo contumelia inferre. f At ille. s. heliodorus. g Pro his q̄ habebat i mādatis a rege: cui volebat simpliciter obedire. h Dicebat oī genere. i. oīb⁹ modis. i Regi ea esse deferēda. ió subdit:

k Cōstituta aūt die in trabat. ad exequēdū regis mādatū. l Non modica ꝺo. Hic ꝓr ponit ꝓpi trepidatio: ne cōtēpt⁹ inferret dei templo: ad qđ euitādū subdit cōis oꝛo: ⁊ primo sacerdotū cū dicit:

m Sacerdotes aūt ante. i. al. s. holocaustoꝛ.

n Cū stolis ⁊c. i signuz humiliationis: vt ꝑces eoꝝ essent magis exaudibiles. ſm illud Eccli. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit.

o Et iuocabāt de celo. p Eū q̄ de po. legē posuit Exo. xxij. q Ut bis q̄ deposuerant ⁊c. ab inuasione heliodori. r Jam vero q̄ videsmi sacerdotis vultū. supple sibi cōpatereē. et subdit ratio. cū dicit: s Mente vulnerabat: qđ cōsequēter declarat ꝓ imitationē faciei: in qua magis q̄s in alijs ptib⁹ corꝑis relucet dispositio animi. t Pro eo q̄ in cōtēptū ⁊c. nisi deus adiuuaret: ꝓpter quod eius auxilium super hoc implorabāt. v Accinctęqz mulieres cilitijs pectus. se macerādo. ꝓ subsidio dei impetrando. x Sed et virgines que cōcluse erant: id est de domibus parentū non exibant ratione verecundie ⁊ pudicitie virginalis. tamen in illa turbatione exibant ꝓter morem solitum currentes ad Oniam. Aliqui tamen exponunt hoc de centes: q̄ alique virgines nobiles ꝓpe templum custodiebantur incluse vsq̄ quo nuptui tradrentur.

a Erat eñ ꝛc. iudeorum cuiuscūq; stat⁹ sexus.
b Et magni sacerdotis in agone costituti. i. i unri etate mētis. c Expectatio. p cōceptu tepli futuro. cetera patēt. d Heliodorus. hic ꝓfr describitur exequētis ꝓcussio. cū dr: heliodorus autē ꝛc. i. ꝓficere eum debebat.
e Sz spūs oīpo. dei. i. eiꝰ virtꝰ. f Magnā fecit. cōuertēdo heliodoꝝ ꝛ suos satellites i tātā mētis formidinē ꝛ roboris dissolutionē: q nō poterant ꝓficere illā executionē. et subdit cā cū dr: g Apparuit enī illis q̄dā equꝰ terribilē habēs sessorē. i. angelū loci defensorem in specie bois eḡtis apparētē. h Heliodo. ꝓno. ꝛc. id est ꝓiores ptes pedum. ꝛ inde dr: calcitrare.
i Alij etiā ap. duo iu. i. angeli i spē iuuenū apparētes. k Virtute deco. ꝛc. apparebāt ei fortes et pulchri ꝛ bñ ornati: ad designādū angelorꝝ fortitudinē ꝛ pulchritudinē nature ꝛ ornatū glie. l Subito autē he. cōcidit. in ter. ex eoꝝ ꝓcussione. m Cūq; multa cali. circū. ad deligndū tenebrositatē mentis sue. n Rapuērūt. s. sacerdotes. de loco sacro eū āmonētes eo q̄ videbatur mortꝰ vel morti ꝓpinquus ne ex cadauere mortui cōtaminaret locꝰ. cetera patēt. o Tūc vero. hic ꝓfr describit ipꝰ ꝓcussi sanatio. ꝛ scdo subdit sanātis infamatio. in prin. se. ca. Circa primum primo ponitur percussi sanatio. cū dr: Tunc ño ex amicis heliodori q̄dā rogabant ꝛc. ꝛ ptz lra. scdo ponit sanati grāruactio. cū dr: Testabat autē. ꝛ primo generalit cū subdit: p Oīb⁹ ea q̄ sub ocu. suis vi. i sua flagellatione ꝛ mirabili sanatiōe. scdo coram rege spāliter. dicēs:
q Si quē habo. aut re. tui insi. de q̄ caute velis te expedire. r Mitte il. ct fla. eū re. ꝓ ei erat exptus in scipo. s Si tñ euaserit. s. mortē. hoc autē addidit: qz firmiter tenebat se mortē nō euasisse nisi p ꝓces onie. cetera patent.

Ca. III

Moraliter.

b† Igit cū sācta ciuitas habitaret ꝛc. Per ꝓ ptz q̄ sacerdotū bona cōuersatio ꝛ deuota diuinoꝝ celebratio principes induxit ad dei reuerētiā ꝛ honorem aspiciebāt: vniuersę aūt ꝓtēdēs manus in cęlū decpabāt. Erat ei misera cōmixte multitudinis: ꝛ magni sacerdotꝭ i agone cōstituti expectatio. Et bi q̄ dē iuocabāt deū oīpotētem: vt credita sibi bis qui crediderāt cū oi integritate cōseruarēt. Heliodorus aūt qđ decreuerat ꝓficiebat eodē loco ipse cum satellitibus circa erariū ꝓsens. Sed spiritus omnipotētis dei magnā fecit sue ostēsionis euidentiā: ita vt omnes qui ausi fuerāt parere ei: ruentes dei virtute in dissolutionem ꝛ formidinem cōuerterent.
Apparuit eñ illis quidā equus terribilē habēs sessorē: optimis operimētis adornat⁹: isq; cū impetu heliodoro ꝓiores calces elisit. Qui aūt ei sedebat videbaꝭ arma habere aurea. Alij etiā apparuerūt duo iuuenes ꝓture decori: optimi gloria: speciosiq; amictu: qui circūsteterūt eū: et ex vtraq; ꝑte flagellabāt eū sine itermissiōe multis plagis verberātes. Subito autē heliodorus cōcidit in terram: eūq; multa caligine circūfusū rapuerūr: atq; i sella gestatoria positū eiecerūt. Et is q̄ cū multis cursoribus ꝛ satellitib⁹ ꝑdictū ingressus ē erariū: portabaꝭ nullo sibi auxiliū ferēte: manifesta dei cognita virtute. Et ille q̄dē p diuinā virtutē iacebat mut⁹: atq; oī spe ꝛ salute ꝓiuat⁹. Hi aūt dñm bñdicebāt: qz magnificabat locū suū: ꝛ tēplū qđ paulo ante timore ac tumultu erat plenū: apparente oīpotente dño gaudio ꝛ lętitia impletū est. Tūc vero ex amicis heliodori ꝛ quidā rogabāt confestim oniā vt inuocaret altissimū: vt vitā donaret ei: q̄ i supmo spiritu erat cōstitut⁹. Cōsiderās aūt sūm⁹ sacerdos ne forte rex suspicareꝰ malicią aliquaz ex iudeis circa heliodoꝝ cōsūmatā obtulit ꝑ salute viri hostią salutarē. Cunq; sūm⁹ sacerdos exorāret: ijdē iuuenes eisdē vestib⁹ amicti astantes heliodoro dixerunt:
Onię sacerdoti gratias age. Mā ꝓpter eū tibi dñs vitā donauit. Tu aūt a deo flagellat⁹: nūcia oīb⁹ magnalia dei ꝛ ptātē. Et his dictꝭ nō cōparuerūt. Heliodorus autez hostia deo oblata: ꝛ votis magnis ꝓmissis ei qui viuere illi concessit: ꝛ onię gratias agēs: recepto exercitu repedabat ad regē. Testabaꝭ aūt oībus ea q̄ sub oculis suis viderat: opera magna dei. Cū aūt rex iterrogasset heliodoꝝ q̄s esset aptus adhuc semel hierosolymā mitti ait: Si quē habes hostē aūt regni tui insidiatorem: mitte illuc: ꝛ flagellatū eū recipies: si tamē euaserit: eo q̄ i loco sit vere dei q̄dā virtus. Nam ipse q̄ habet in cęlis habitationez: visitator ꝛ adiutor est loci illi⁹: et venientes ad malefaciēdū pcutit ac disperdit. Igit ō heliodoro ꝛ erarij custodia ita res se habet.

Ca. IIII

Simon autē ꝑdictus pę cuniarū ꝛ patrie delator male loquebaꝭ de onia tanq; ipse heliodorum instigasset ad hęc: et ipse fuisset incentor malorum: ꝓuisorēq; ciuitatis: ac defensorē gētis sue: ꝛ emulatorē legi dei: audebat isidiatorē regni dicere. Sed cū inimicitię in tñ ꝓcederēt: vt etiā p quosdā simonis ne-

a Sed post seleu. ꝛc. Ca. IIII. De hoc Joseph⁹ ita narrat. Per idē tps onia defūcto ꝓcipe sacerdotū: fratri ei⁹ antioch⁹ sacerdotꝭ cōtulit ꝓcipatū. nā filꝰ quem onias reliq̄rat adhuc ifans erat. Demōstrabim⁹ aūt singula i loco ꝓprio q̄. ad hūc puerū ptinere videꝭ. Jesu xo (nā ꝑ erat frat onie) ꝓcipatū sacerdotij rex abstulit: irat⁹ ꝛ dedit eū minori fratri eius noīe onie. Simōi nāq; tres filij bi fuerūt ad qs ꝓncipat⁹ sacerdotij sic ꝑdixim⁹ puenit. Et iesus q̄dez iasonē noīauit se. onias aūt menela⁹ ē noīat⁹. Seditionē itaq; ꝓi⁹ ꝓnceps sacerdotū Iesus adūsus menelaū cōcitauit: ꝛ diuisa i vtrū q; ipꝰ multitudine ꝓ ptē menelai filij tobie ꝓsistebāt. ꝓh xo ps plurima iasonē aduuabat. vñ labozantes menela⁹ ꝛ filij tobie ad antiochū discesserūt: ad notificaz ei⁹ ꝓ ducētes q; vellēt ꝓias relinquere leges ꝛ cōuersationē ꝛ mores obseruare grecoꝝ. Rogauerꝭ ergo eū vt ꝓmitteret eis edificare gymnasiū hierosolymis. Cūq; cō cessisset circūcisionē suā velauerūt vt nō apparērēt i denudatiōe gręcis eē dissiles: ceteraq; oīa relinquētes q̄ illis mos patri⁹ ꝓponebat: aliarū facta gētiū ritusq; sectabāt. Hec ioseph⁹. Sed miroz quō ipe onia defūcto dicat antiocho frātri iasonis sacerdotiū ꝓtulisse: cū hec historia huic narrationi nō cōcordet: sic i sequētib⁹ demōstrabit. Deniq; antioch⁹ epiphanes cū de regione ptolemeoꝝ quā subito inuaserat senat⁹ ꝓcepto recessisset: indeā venit: ibiq; iesu q̄ ꝛ iason fratri onie pōtificatum tradidit: q̄ deīde expulso oniā cognomēto menelaū successorē ei dedit. Itaq; ob sacerdotij dignitatē ortā seditiōe iter ꝓncipes: igētiuꝭ miseriarū semīa pullulauerūt. Hec q̄ factio supboꝝ atq; trāsgressoꝝ legꝭ dei ñ allegoriā aliquā ad edificationē vtilē nob⁹ igerit: ꝑh/ dolor isto tpe iason imitatores facinoris sui plꝰ inuenit: cū hi q̄ in ecclia ppli dei ꝛ sāguine filij eius vnigeniti redēptoris ꝓponūr: deserta euāgelij doctrina ꝛ vera religione: a cultu vni⁹ dei q̄ ibi cōmēdar: ac ꝑsinuar ꝓauis moribꝰ ad occīdā ꝓolātidolatriā: cū p ambitionē pecūiaꝝ ꝛ diuitiaꝝ ꝓtꝭ/ te luxuriosā vitā ꝛ deo detestabilē ducēdo adulatoꝝ adtēdētes fauorē multoꝝ secū trahūt ad ꝑditionē.
Titū. 1. d Isti ꝓfecto ꝑm apm: Cōfitēr q̄/ dem se nosse deū: factꝭ aūt negāt.
Tio. 6. d Nā qz victu ꝛ vestitu moderato nō sūt cōtenti: ꝑ volētes diuites fieri: icidūt i tētationē ꝛ i laqueū diaboli: ꝛ desideria multa ꝛ inutilia ꝛ nociua q̄ mergūt hoīes i interitū ꝛ ꝑditionē. Radix ei oīm malox est auaricia. quā q̄dē appetentes errauerūt a fide ꝛ iseruerūt se doloribus multis. b Cū aūt ꝛc.
4. Re. 15. Regnāte apud iudeā oēs qui et
4. Pa. 26. c azarias: rege leproso apud isra/ el phacea: apud athenienses quo q; eschilo: ꝛ apud latinos emulio

Secūdo

a Homicidia fi. occidebāt ei aliās ꝑ amicis onie. b Cōsiderās onias ꝛc. intrinsece: q̄ periculosioz ē illa q̄ ē ꝑ extraneos.
c Et apol. insa. i. ardenter ꝛ male conari.
d Ad re. se cō. s. seleucū q̄ adhuc viuebat apūd quē sperabat grām ꝛ remediū iuenire p heliodorū quē suis ꝑcib⁹ sanauerat.
e Sz post se. Descripta liberatiōe tēpli p oniā. hic ꝓfr describit liberatio tēpli ꝛ ꝓpli p iudā. ꝛ primo tpe antiochi epiphanis. secūdo antiochi eupatoris ca. x. ibi: Mūc aūt de eupatore. tertio tpe demetrij filij seleuci ca. xiij. Prima i duas: q̄ ꝓmo describit populi tribulatio. scdo tribulati liberatio ca. viij. Prima adhuc i duas: q̄ ꝓmo ponit inchoatio tribulatiōis p ambitionē sacerdotij. scdo tribulatiōis cōsūmatio p inuasionē regis antiochi ca. se. ibi: Dies itaq; gestis. Prima diuidit i duas: q̄ ꝓmo ponit trium ambitio. scdo vni⁹. s. iasonis miserabil⁹ ter- † 1. q. 1. sic eunuchus.
minatio in ꝓin. seq. ca. Prima diuidit ad huc in tres ꝑm ambitionē triū i principatu sacerdotij sibi succedentiū. scda ibi: Et post triennij tps. tertia ibi: Ꝋ ob cām. Prima adhuc i duas. i ꝓt. s. ꝓncipalē ꝛ icidētalē. q̄ incipit ibi: Misso aūt. Primo adhuc i duas q: primo p ambitionē iasonis ponit gētilitatis introductio. scdo eiusdē ꝓsūmatio. ibi: Cū aūt q̄nq̄ēnalis. Circa primū dr: Sed post seleuci vite excessū. i. ipo mortuo.
f Cū susce. re. an. frater ei⁹ ꝓnūs regno nepotē suū. vt declaratū fuit i ꝓin. primi libri. g Ambiebat ia. ꝛc. ipo adhuc viuēte. h Sūmū sacerdotiū ꝛ q: nō poterat ꝑ licite. ꝛ ꝙuit p vias illicitas obtinere. s. p pecuniā. ꝛ subdit: i Adito re. ꝓmit. ꝛc. ꝛ p trāslationē tēpli ad ritū gētiliū. ꝛ sequit: k Si ꝓtāti ei⁹ ꝛc. i. schola gētilitatis. sic dictū fuit. j. lib. ca. j. l Et ephebiā. i. ꝓtibulū pulcherrimoꝝ iuuenū.
m Et eos q̄ ꝛc. i. q̄ ꝓtereret se gētiliter viuere. n Ꝛ cū rex an. tū ꝓpter ꝓmissa. tū ꝓpter dilatationē gētilitat⁹: q̄ sibi placebat. eo q̄ gētil erat. o Et obtinuisset ꝓn. sacerdotij. p Statī ad gē. ꝛc. isti ei li/ bent⁹ ei obediebāt: eo q̄ ꝑ sua tribu erāt: ꝛ p istos ītēdebat trahere alios. ꝛ subdit:
q Et amotis his ꝛc. syrie. r Fuerāt cō. p lo. ista ipetrātē. s Patrē cupo. q̄. s. eu polemi⁹. t Apud ro. ꝛc. vt hꝫ. s. j. libro viij. ca. ꝑdicta ei fauorabilia iudeis auferebat ab illꝰ q̄ nolebāt recipe vitā gētilitat⁹ vt sic cogeret eos ad recipiēdū. v Eteñ au. ē ꝛc. ꝓpe tēplū dñi. x Gymnasiū consti. i. scholā gētilitat⁹. y Et opti. q̄sq; ephe. i. pulcherrimos iuuenes. z In lu. po. vt exerceret i eis vitiū ꝑ naturā: dr eñ ephebus q̄si valde lucid⁹. a Erat aūt ꝑ nō ini. tñ sz b Sz cū ꝑ icre. ꝛc. gētilitat⁹ apud indeos. cetera patēt vsq; ibi: c Festinarēt p. fie. pa. ē aūt palestra loc⁹ vbi exercēt lucta. sic ꝛ gymnasiū. ꝛ vtrūq; trahit ad signādū scholā eo q̄ ibi disputāt studētes adiuicē: ꝛ idem signat ꝑ noīe palestre qđ supra noīe gymnasij. d Et ꝑbi. et⁹ iiu. i. traditiōil sue pessime doctrine. ꝛ dr ꝑbitio a ꝑbeo ꝑbes.
e Et i exer. dis. i. ſformari i exercitio tal⁹ doctrine. f Et pa. qđē ho. i. diuinū cultū i q̄ gliabant ꝓres eox. g Grecas glo. i. rit⁹ et modos viuēdi in qb⁹ gloziabantur greci.
h Quarū gra ꝛc. aliqb⁹ iasoni assentien tib⁹ aliꝭ dissentiētib⁹: ꝛ sic scisma erat i ꝓplo qđ ē valde piculosū. i In lc. ei ꝛc. sic enī pietas ē cult⁹ diuin⁹. ita ipietas ē ꝓria diuino cultui. k Impune ñ ce. q̄ ñ dimittit de dec⁹ culpe sine decore iusticie. l Sz ꝑ ꝛc. i sequētib⁹ ei exꝑmūt mlta ḡuia q̄ venerꝭ su/ p ꝓplz ꝓt istas trāsgressiōes. m Cū aūt.

Universidad de Navarra Biblioteca

Secdo anno electi iudicis athenien sīū. Prima olympias acta ī qua chorebus bellen sis victor extitit: delti agūt quinq̄nale certamē quattuor annis ī medio expletis: i q̄bus principes annui cōstituunt quattuor. quā olympiadem ificus filiꝰ praxonidis fuit demonis primꝰ instituit. ab hoc tpe greca de tēporibꝰ historia vera credit. Nam ante hoc vt cuiq; visū est diuersas scīas ptulerūt. Nūc enī quinquēnalē agonē tunc antiochus apud tyrū celebrasse describit: ꝛ ea q̄ deinde cōmemorant de iosone ꝛ menelao postea facta sūt. Jason; qui dē q̄ ppriū fratrē: hoc est oniā senioꝛē simonis filiū captiuauerat. ab menelao: ꝟ est minoꝛ onia qui binomius fuit accusatus apud regē atq; deceptus: pfugus in ammanitē expulsus est regione. Menelaus aūt pcipatū q̄dē obtinuit: sed ꝺ pecuniis p̄ potificatu regi p̄missis nihil agebat: ob quā causam siliter ꝛ ipse remotꝰ est a sacerdotio: succedēte sibi lysimacho: quo tenēte sacerdotiū menelaus antiocho absente p̄ sedādos tharsenses ꝛ malotas: ratꝰ se accepisse tps opoꝛtunū: aurea quedā vasa tēplo furatꝰ donauit Andronico comiti quē rex reliquit ad tuēdā regionē. Ūñ cōmotꝰ onias senioꝛ frater eiꝰ quē iason captiuauerat: arguebat menelaū p impietate ppetrata: ipse in loco tuto se cōtinēs antiochie secus daphnē. Ūñ menelaus accedens ad Andronicū: rogauit vt oniā interficeret. Qui cū veniſſet ad oniā ꝛ datis dextris cū iureurādo q̄uis esset ei suspectꝰ: ꝛ suasiſſet de asilo pcedere: statim eū pemit: nō veritꝰ iusticiā. Ob quā cām nō solū iudei ſ ꝛ alie q̄ nationes indignabāt: ꝛ moleste ferebāt de nece tanti viri iniusta. Vnde iudei simul ꝛ greci regressuꝝ regē de cilicie locis adierunt pdētes q̄ factū fuerat. Ex ꝟ cōmotꝰ antiochus vsq; ad lachrymaꝝ effusionē recoꝛdaꝝ defūcti sobrietatē ꝛ modestiā accēsusq; aio: Andronicū exutū purpura circūduci p totā ciuitatē iubet: ꝛ ī eodē loco q̄ in oniā impietatē cōmiserat: sacrileguꝝ vita p̄uari: dño illi dignā penā retribuēte. Multꝝ em̄ sacrilegijs in tēplo a lysimacho cōmissis: menelai cōsilio ꝛ diuulgata fama cōgregata ē multitudo aduersū lysimachū. Alij lapides: alij vero fustes validos arripuere: q̄dā vero cinerē in lysimachū iecere: ꝛ multi q̄dē vulnerati: q̄dā ꝛ p̄strati. oēs ꝺo in fugā cōuersi sūt: ipm etiā sacrilegū secus erariū interfecerūt. De his g̃ cepit indiciuꝝ ad uersus menelaū agitari. Et cū veniſſet rex tyrū ad ipm negociū detulerūt viri tres missi a seniorib⁹. Et cū superaret menelaus p̄misit ptolemeo mīras pecunias ad suadēdū regi. Ita q; ptoleme⁹ ī q̄dā atrio positū quasi refrigerādi gratia regez adijt: ꝛ a sniꝛa deduxit: ꝛ menelaū q̄dē vniuerse malicie reum criminibꝰ absoluit: miseros aūt (q̄ etiā si apud scythas causā diꝛisset inocētes iudicarent) morte dānauit. Sz cuꝝ falsus rumoꝛ exisset tanq̄ a vita excessisset antiochus: assūpt⁹ iason nō minꝰ mille virīs: repēte aggressus ē ciuitatē: ꝛ ciuib⁹ ad murū cōuolātibꝰ: ad vltimū cōpēsa ciuitate menelaꝰ fugit ī arcē. Jason ꝺo nō parcebat ī cede ciuibꝰ suis: nec cogitabat p̄speritatē aduersū cognatos malū esse maximū arbitrās hostiū ꝛ nō ciuiū se trophea capturū. Et pcipatū q̄dē nō obtinuit: finē vero insidiarū suarū cōfusione cepit: ꝛ pfugus iterū abijt in ammanitē. Ad vltimū in extiū sui cōclusus ab aretha arabū tyrāno: fugēs ō ciuitate ī ciuitatē oibus odiosus: vt refuga legū ꝛ execrabilis vt patrie ꝛ ciuiū hostis: ī egyptū extrusus ē: et q̄ multos de patria expulerat pegre perijt: lacedemonas p̄fectꝰ. Menelaꝰ autez cū apud antiochū cupatorē simili mō vt antea dolos meditarek. rex regū suscitauit aīos antiochi in peccatoꝛē: ꝛ suggerēte lysia hūc esse causam oim malorꝝ iuſsit (vt eis ē cōsuetudo) cōphendi eodē loco necari. Erat aūt ī ipso loco turris q̄n quaginta cubitoꝝ: aggestū vndiq; habēs cineris: hec pspectū habebat īpceps: inde in cinerē deijci iussit sacrilegū oibus cū ppellentibꝰ ad interitū: ꝛ tali lege p̄uaricatoꝛē legis cōtigit moꝛi: nec terre dari menelaū. Mā qꝛ multa erga aram dei delicta cōmisit: cuiꝰ ignis ꝛ cinis erat sanctꝰ: ipse in cineris morte dānatus ē.

Josephus anti. iuda. li. 12. c. 6

Refert aūt Josephꝰ sicut in superioꝛi libꝛo ostendimꝰ q; filiꝰ p̄incipis sacerdotū onie: cū adhuc puerulus defuncto patre relictus sit: videns qꝛ auunculū suū menelaū rex interfecisset: ꝛ p̄incipatū sacerdotij alchimo dedisset: nō existēti de genere sacerdotū: ſz a lysia flexus vt trāsponeret honoꝛē ab ea familia ad aliaz domū: fugit ad ptolemeū regē egypti: ꝛ honoꝛē meruit ab ipso et vxoꝛe eiꝰ cleopatra: locūq; petijt in regione eliopolitana: vbi ciuitatē noīs sui condidit tēplo ad similitudinē tēpli patris cōstructo. Alchimꝰ vero aduersū iudā Machabeū inimicitias gerēs: post nō multū tēpoꝛis ira dei p̄cussus interijt: ac sic cū oīm iudeoꝝ fauoꝛe iude machabeo sacerdotū decernik: q̄ quidē oia magis moꝛalē q̄m allegoꝛicū edificare videnk intellectū: cū manifeste designēt iustissimū iudicē: atq; equissimū retributoꝛē singulis p̄ut debita eoꝝ postulauerint mercedē cōdignā restituere: hoc est p̄is ac deū timētibꝰ p̄mia eternaꝫ: impijs aūt ꝛ peccatoꝛibus ꝛ blaſphemis penā ignis ppetui. Nec vllus debet sibi blandiri p̄ terrena felicitate: ac p̄sentis vite p̄speritate si in pctis degere voluerit: quasi ipunis possit euadere: nec etiā ille qui bene agens validis tormētis aut varijs tribulationibꝰ in p̄senti vita coangustaſ: desperare debet de futura salute: si in iusticie p̄seuerauerit tramite: qꝛ scriptū est: Multe tribulatiōes iustoꝝ ꝛ de oib⁹ his liberabit eos dominꝰ. Et multa flagella pctoꝛis sperātes aūt in dño miseꝛicoꝛdia circūdabit: Lætamini in domino et exul. iusti ꝛ glo. omnes recti coꝛde.

Ps. 33. Ibidē. 31. Ibidem

Eodem

lebrareſ: ꝛ rex p̄sens cēt misit iason facinoꝛosus ab hierosolymis viros pctoꝛes portātes argēti dragmas trecētas in sacrificium herculis: q̄s postulauerunt hi q̄ asportauerāt ne in sacrificijs eroꝛarenſ: qꝛ nō oporteret sz ī alios sūptꝰ eas deputari. Sz hec oblata sūt q̄dē ab eo q̄ miserat ī sacrificiū herculis: p̄pter p̄sites autē datę sſ ī fabricā nauiū triremiū. Missō aūt in egyptū apollonio nesthei filio p̄p̄ primates ptolemei philometoꝛis regis. Cū cognouisset antiochus alienum se a negocijs regni effectū: p̄p̄ijs vtilitatibꝰ consulēs: p̄fectꝰ inde venit ioppen: ꝛ inde hieroſolymā. Et magnifice ab iosone ꝛ ciuitate susceptus cuz facularū luminibus ꝛ laudibꝰ ingressus est: ꝛ inde in phenicē exercitū cōuertit. Et post triēnū tps misit iason menelaū supradicti simonis fratrē portantē pecunias regi: ꝛ de

Postq̄ posita ē gētilitaſ introductio hic p̄ns ponit eiꝰ cōsūmatio saltē q̄ntū ad iasonē sacerdotē q̄ misit magnā pecuniā ī sacrificijs herculis expēdēdā: tale ꝺo sacrificiū ē gētilitaſ sūmum malum. ī ꝺo: Cū aūt q̄nquēnalis agon. i. lucta vel basti ludiū seu aliq̄d hmōi q̄s semel fiebat in q̄nq; annis: ex istud de q̄ hic agit fiebat in veneratione cuꝝ herculis.

a Et rex p̄. cet. ſ. antiochꝰ nobil⁹. b Misit iason faci. i. facinoꝛosꝰ plenos. vñ ꝺo: Opus plēa notat: būdus similat: bilis aptat. c Tiros pec. de sua secta. Propter q̄s de illis cōfidebat. tū erāt mi nꝰ mali q̄s ipe: quia pecunias q̄nā portabāt pro sacrificijs herculi rogauerūt expēdi in vsibꝰ alijs. ī sequiſ postea: d Propt̄ p̄tes aūt. i. p̄p̄ p̄tātes dictā pecuniā.

e Date sunt in fa. na. trī. a tris q̄s ē tres ꝛ rem⁹ remi: babebāt eī ille naues tres ordines remorū. f Missō aūt. Nec ē ps icidētalis in q̄ ponit q̄dā incidens illi⁹ tpis. Ptolemeꝰ eī philometoꝛ cū adhuc eēt puer successit p̄ri ī regno egypti: ꝛ qꝛ erat nepos antiochi epiphanis. vtpote filiꝰ sue soꝛoris sic oīdit pleniꝰ Dan. r. ī ātiochꝰ accepit aliēs ciuitatesꝫ ō regno egypti q̄s cura gerēs ō regno nepotis sui: ſ cū postea nollet eas reddere: pncipes egypti mouerūt ō eū bellū gelātes p̄ suo regeꝫ ꝛ sic fuit alienatꝰ a negocijs nepotꝭ sui: ꝛ ē q̄s ꝺo: Missō aūt ī egyptū apollonio. iste fuit missus a rege antiocho. g Propt̄ pri. pto. nolētes q̄ ātiochꝰ se ītromitteret de negocijs egypti: de ꝟ ei audierat ātiochꝰ rumoꝛes: ꝛ voluit scire vitatē p̄ istū apolloniū: qs ꝛ factū fuit. ī ꝺo dik: Cū cognouisset ꝛc. h Propijs vti. cō. ſ. vt ciuitates ꝺs p̄i⁹ accepat tenere posset ī augmētū sui regni. cetera patēt. i Et post triē. tē. Post ābitionē iasonis. ſ p̄ir ponit ambitio menelai. cū ꝺo: k Missit ia. me. q̄ ō sua mala secta erat. ꝛ sic ī eo p̄fidebat.

l Supradicti si. ō tribu beniamin. vt hēca. hēc. m Fratrē. i. i malicia sibi parē. vt exponūt alīq̄ sequentes dictū Josephi dicentꝭ q̄ iste menelaꝰ ꝛ iason fuerūt frēs onie p̄tific⁹: ſ qꝛ ꝛpter dictū Josephi de q̄ certū ē q̄ multa falsa ponit. nō videk auctoritas huiꝰ libꝛi dimittenda: nec eiꝰ ira extorte exponēda: marie cū ad legēdū sit receptꝰ ab eccl̄ia p̄p̄ qs salvo meliori iudicio

dicio videk mihi q̄ iste menelaꝰ p̄ie dicak frater simōis de tribu beniamin. Si ꝺo cōtra ꝟ obijciak q̄ iste menelaꝰ factus fuit sūmꝰ sacerdos: vt ꝺz ī hā: q̄ retoxit ī semetipm sūmū sacerdotiū qđ debebak filijs aarō tm: dicēdū q̄ ꝟ nō valet. nā ꝟ sacerdotiū obtinuit p̄ antiochū regē idolatrā ꝛ gētilē: ꝛpter qđ nō curabat ō q̄a tribu iudeoꝝ pōtifex eēt ſz solū de vtilitate tpali quaꝝ inde haberet. ī ꝺo dik:

a At ille cōmēdat⁹ re. p̄ ministros assistētes sibi q̄ꝺ⁹ munera dederat menelaus.

b Cū magni. tē. p̄ munera q̄ apportauerat ꝛ noīe suo mag. q̄ iasonis obtulerat. ꝛ alia mittere de furto p̄miserat. vt hī. j. c In semetipm re. tē. a rege sibi cōcessū. cetera patēt vsq; ibi: d Et iason q̄ꝺ q̄ p̄riū fratrē. ſ. oniā

e Captiuauerat. ipo existēte ī antiochia officiū eiꝰ male impetrauerat. f Ipse dece. p̄ menelaū. g Profugus. tū q̄ p̄riuat⁹ erat sacerdotio: tū q̄ soluere nō poterat imposita sibi sūmā. h Menelaꝰ aūt tē. ſ. sacerdotij. i De pēcuniis ꝺo regi p̄missis: vt dictū est. k Nihil agebat. et subdik cā cū ꝺz: l Cū ēractionē fa. tē. ī nō p̄mittebat q̄ de leuatiōe pecuniē se ītromitteret menelaꝰ. m Quā ob cām. Hic p̄ir agit de ambitione lysimachi. cuiꝰ primo ponik institutio. sc̄ꝺo eiꝰ destitutio. ibi: Multis aūt sacrilegijs. Prima ī duas: qꝛ primo ponik institutio lysimachi. sc̄ꝺo mozs onie iusti. ibi: Et cū hec agerenk. Circa primuz ꝺz: Quā ob cām vtriq; ſ. menelaus et sostratꝰ. n Ad regē sunt euocati. menelaus. eo q̄ pecuniā p̄missaz nō mittebat. sostratꝰ ꝺo qꝛ menelaum exactionē facere non sinebat. p̄p̄ qđ menelaꝰ ipm accusabat. o Et menelaꝰ tē. ſ p̄ curāte sostrate ꝛ aliꝭ modis q̄ꝺ⁹ poterat p̄ ambitionē. sic dictū ē. ſ. de iasone q̄ officiū sui fratris onie male pcurauerat. Dicūt tū hic expositores aliq̄ sequentes dicta Josephi q̄ iste lysimachꝰ nō fuit frater menelai: ſ ꝺz hic eiꝰ frater: eo q̄ fuit sibi filius in malicia: sic ꝺz q̄ nihil ꝛ chymera sūt fratres: ſ hec expositio videt extorta maxime q̄n scribit⁹ historia: vbi nō ē vtēdū metaphora sic ē in ꝓpositō: ꝛpter qđ meliꝰ videt dici sequēdo textū libꝛi q̄ isti tres. ſ. lysimachꝰ menelaꝰ ꝛ simō tēpli ꝓpositus fratres fuerūt. p Sostratꝰ aūt p̄laꝰ ē cypꝛijs. sic frequēter mutāt balliui regis. insula ꝺo cypꝛi subiecta tūc erat antiocho regi. q Et cū ħ. Hic interponit mozs onie. cuiꝰ p̄mo

negocijs necessarijs respōsa p̄latuꝝ. At ille cōmēdatꝰ regi cū magnificasset faciē ptātis eiꝰ in semetipm retoxisit sūmū sacerdotiū: supponēs iasoni talēta argēti trecēta. Acceptisq; a rege mādatꝭ venit: nihil qđē dignū habēs sacerdotio: aios ꝺo crudelis tyrāni ꝛ fere beluę irā gerēs. Et iason q̄ꝺ q̄ p̄riū fratrē captiuauerat: ipe decept⁹ p̄fugus in ammanitē expulsus est regione. Menelaus aūt p̄cipatū quidez obtinuit: de pecunijs ꝺo regi p̄missis nihil agebat: cū exactionē faceret sostratꝰ qui arci erat p̄positꝰ. Mā ad hūc exactio vectigalium p̄tinebat: quā ob cām vtriq; ad regē sunt euocati. Et menelaꝰ amotus est a sacerdotio succedēte lysimacho fratre suo sostratus autē p̄latus est cypꝛijs. Et cū hec agerenk contigit tharsenses ꝛ mallotas seditionem mouere: eo q̄ antiochi regis cōcubinę dono essent dati. Festināter itaq; rex venit sedare illos relicto suffecto: vno ex comitibꝰ suis andronico. Ratus aūt menelaus accepisse se tēpus opoꝛtunū: aurea q̄dā vasa e tēplo furatꝰ donauit andronico et alia vēdiderat tyro ꝛ p̄ vicinas ciuitates. Ꝺ cū certissime cognouisset onias arguebat eū: ipe in loco tuto se cōtinēs antiochię secus daphnen. Ūñ menelaus accedens ad andronicū rogabat vt oniam interficeret. Qui cū veniſſet ad oniā: ꝛ datꝭ dextris cū iureurādo q̄uis eēt ei suspectꝰ: suasiſſet de asilo pcedere: statim eū pemit nō veritus iusticiā. Ob quā cām nō solū iudei: ſ etiā alię quo q̄ nationes indignabanꝭ: ꝛ moleste ferebāt de nece tāti viri iniusta. Sz regressuz regē de cilicię locis adierunt iudei apud antiochiā simul ꝛ greci: cōquerētes de iniqua nece onie. Cōtristatus itaq; aio antiochus p̄pter oniā: et flexus ad misericoꝛdiā lachrymas fudit: recoꝛdatus defuncti sobrietatem ꝛ modestiam. Accēsusq; animis andronicum purpura exutum p totā ciuitatē iubet circūduci: ꝛ in eo loco in quo in oniā impietatē cōmiserat sacrilegū vita p̄uari: dño illi cōdignā penā tribuētem. Multis aūt sacrilegijs in tēplo a lysimacho cōmissis menelai cōsilio ꝛ diuulgata fama: congregata est multitudo aduersum lysimachū multo iā auro exꝺoꝛtato. Turbis aūt insurgētibꝰ: ꝛ animis ira repletis: lysimachꝰ fere armatis tribꝰ milibꝰ: iniquis manibꝰ vti cępit: duce quodā tyranno ętate pariter ꝛ dementia p̄uecto. Sed vt intellexerunt conatū lysimachi: alij lapides alij fustes validos arripuere: quidā vero cinerē in lysimachū iecere. Et multi q̄dē vulnerati: q̄dā aūt ꝛ p̄strati: omnes vero ī fugā cōuersi sūt. Ipsū etiam sacrilegū secus erariū interfecerunt. De his g̃ cępit iudicium aduersus menelaum agitari.

mo describik occisio. sc̄ꝺo vindicatio. ibi: Ob quā causaz. Circa primum p̄mittik tpis oportunitas. cū ꝺz. r Contigit tharsenses ꝛ mallotas: ſ. ēt ciues duarū ciuitatū. s Seditionē mo. ō regē antiochū. t Eo q̄ ātiochi re. cōcti. ī datiuo casu. v Ꝺo: no eēnt da. dolebāt eī q̄ subdūto ral' mulierꝭ eēnt positi. p Festināter itaq; ꝛc. ne malus malū oziꝛeꝭ ō ipm: ſ per quē modū: nō ꝺz hic: ſ verisimile ē q̄ dono illud retractauit: ꝛ cōcubine sue aliter p̄uidit. y Relicto suffe. i. sub se facto. locū eiꝰ tenente.

z Uno ex co. ꝛc. ī antiochena ciuitate. a Mat⁹. i. opinat⁹. ꝛ ꝺz a reoz reris.

b Menelaꝰ ac. tē. ad moꝛtē onie. pcurādū ī regꝫ absentia p̄ andronicū cupidū. cetera patēt vsq; ibi: c Arguebat eū. de furto notabili rei sacre. d In lo. tu. ꝛc. i. in q̄ nulꝰ sub pena moꝛtis audebat aliquē ledere: p̄p̄ qđ dicebak asylū: ab a qđ ē sine ꝛ sylen qđ ē tactus: qꝛ nō est fas alicui ibi tāgere ꝛ offendere aliū. cetera patēt.

e Ob quā cām. Hic p̄ir ponik occisionis dicte vindicatio. ꝛ pꝛz ſra vsq; ibi. f Defūcti sobrie. i. potiꝰ ꝛ cibis: g Et mode. ī verbis ꝛ factꝭ. h Andronicū pur. exu. tanq̄ ō statu dignitatꝭ depositū ꝛ degradatū. i Per to. ci. iu. circū. vt vindicta sceleris oiꝰ appareret. k Et ī eo. lo. ꝛc. vt sic culpe rñderet pena. l Multꝭ aūt. Postq̄ supꝛa posita ē lysimachi institutio. hic ponik eiꝰ destitutio ꝛ sc̄ꝺo menelai restitutio ibi: De his g̃. Circa primum ꝺz: Multꝭ aūt ꝛc. ſ. ī diuini cultꝰ dissipatiōe ꝛ vasoꝝ aureoꝝ furtiua subtractiōe m Menelai cō. vt de auro p̄t̄ habere: ꝛ vt ꝓlo ō lysimachū cōcitato ipse sacerdotiū recuperaret. sicut ꝛ factū fuit: vt ex sequentibꝰ patebit. n Et ī eo. lo. ꝛc. vt sic culpe rñderet pena. l Multꝭ aūt. Postq̄ supꝛa posita ē lysimachi institutio. hic ponik eiꝰ destitutio ꝛ sc̄ꝺo menelai restitutio ibi: De his g̃. Circa primum ꝺz: Multꝭ aūt ꝛc. ſ. ī diuini cultꝰ dissipatiōe ꝛ vasoꝝ aureoꝝ furtiua subtractiōe m Menelai cō. vt de auro p̄t̄ haberet

¶ Odẽ tpe. Portenta ḡ aliqñ portẽ dũt ꝓspera, aliqñ ꝯo ꝓfigurãt aduersa: sed semp iuxta id qđ sũm arbiter singulis rebꝰ ac tẽporibꝰ cõuenire diiudicat. Nec mirũ qꝫ in machabeoꝝ tpibꝰ eq̃tes auratas stolas habẽtes ꝛ hastis armate cohortes p acrem discurrere visi: ac armoꝝ aureoꝝ splẽdor fulgẽs aduersitatẽ ꝑnũciare futurã: ꝛ cladez iudeis vẽturã: cũ ante subuersionẽ hierosolymoꝝ sub Vespasiano ꝛ tito iosepho testãte didicim⁹: qꝫ stella ꝑfulgẽs gladio p oia sibi imminere delup ciuitati ꝛ cometes ꝓterea extialibꝰ flãmis ardere p totũz visus ẽ annũ. Sz añ excidiũ tẽpus ac belli cũ ꝑpt ad diez festũ aç̃mox cõuenirẽt octaua die mẽsis ãtiochi q̃ ẽ apñ. no⁹ ct⁹ tpe hora nona: tãt lumis fulgor ará tẽplũz circũdedit vt putarẽt oẽs diẽ clarissimuz factũ ꝛ pmãsit spacio hore dimidie. Q̃ iperitis q̃dẽ ꝛ ignaris ꝓsperi videbãt. Sz ꝛ egisperitos ꝛ ꝓphos quoslꝫ doctores nõ latuit exitiale portẽtũ. In eadẽ qꝫ portẽtũ festiuitate vitula sacrificijs admota et aris assistẽs: iter ipas ministroꝝ manꝰ enixa ẽ agnã. Sz et ianua interioris edis respiciebat oriẽtẽ cũ esset solito ere iduta: ac pinde imẽsi pẽderẽt: q̃ vir viginti virꝫ sũmo conatu ipellẽtibꝰ clauderẽt: ferreiꝫ vectibꝰ ꝛ seris munita: ac pessulis in altũ dimissis tenerẽt obstricta: ꝛ repẽte hora noctꝫ sexta appuit spõte patefacta. Sz ꝛ trãsacto die festo: pꝰ aliquot dies ꝑma ꝛ vicesima die mẽsis artemisi: q̃ maius apud nos vocaꝫ: pdigiosus apparuit visus ꝛ fidẽ pene excedẽs qđ vere falsũ putaret nisi oculoꝝ eoꝝ cõsecuta ꝓnicies. Eteni ꝑpe solis occasum visi sũt currus ꝛ q̃drige l oẽm regionẽ p aerẽ ferri: ꝛ armatoꝝ cohortes miscerι nubibꝰ: ꝛ vbes circũdari agminibꝰ ipzouisis: In alio itidẽ festo die q̃ pẽtecostes appellaꝫ noctu sacerdotes ingressi tẽpluz ad ministeria ex more cõplẽda: ꝑmo q̃dẽ motꝰ quosdã strepitusꝫ senserũt deinde voces subditas audiunt dicẽtes: Migremꝰ hinc. Addit ꝛ aliud terribiliꝰ. Eteni q̃dẽ ananie filiꝰ iesus noĩe vir plebeius ꝛ rusticꝰ ante q̃rtũ belli annũ: cũ ciuitas ĩ pace ꝛ abũdãtia ꝑduraret: ĩ die festo tabernaculoꝝ repẽte clamare cepit: Vox ab oriẽte: vox ab occidẽte: vox a q̃tuoꝝ vẽtis: vox sup hierosolymã ꝛ sup tẽplũ: vox sup sp̃osos ꝛ sup sp̃osas: vox sup ꝑpũm: ꝛ indesinenter die noctuqꝫ p oẽs plateas circũiens hec clamabat: vsqꝫ quo q̃dã ꝑmo res ex ꝑplo viri velut infausti p sagũ indignatione cõmoti correptũ hoiem multꝰ verberibꝰ afficiũt. At ille nequaq̃ ꝑ se aliq̃d loquẽs: sed nec eos q̃dẽ q̃ circũsteterãt dẽpcãs easdẽ voces pari obstinatiõe ꝛ clamore repetebat. Tũc ꝓncipes intelligẽtes vt res erat inimicꝰ eẽt motꝰ ĩ viro: pdũcũt eum ad iudicẽ romanũ ãpud quẽ flagrꝫ ad ossa vsqꝫ laniatꝰ: neq̃ ꝑces neq̃ lachrymas fudit: ꝑ eãdẽ vocẽ miserabiliter: ꝛ cũ quodã vlulatu emittẽs per singula pene verba ꝑferebat. Addẽs etiã ꝑ: Ve ve hierosolymis. Vẽ q̃ oĩa ꝓdigia misera ciuitas per pessa iõ ẽ: qz semp ꝑm latoris legꝫ testimoniũ seditioneẽ egit ꝓtra dñm ꝛ ingrata bñficioꝝ eius seruos sũmi patrisfamilias q̃ ad eã ab illo missi sũt cõuitiose tractabãt: atq̃ iterimebãt. Nouissime ꝯo ipm inter

¶ ficiẽtes

occisiõ. a Et cũ supareꝫ menelaꝰ. i. cõuincereꝫ de dictꝫ criminibus. b Promisit pro. regi familiari. c Ad suadendũ regi. ꝓ menelao et cõtra aduersarios suos. d Et dedu. a snia. quã cogitauerat dare ꝙ menelaũ dãs sniam ꝓ rẽũ. e Miseros aũt. s. accusantes menelaũ. f Qui etiã si apud scythas: q̃ fũt barbari irrõnales ꝛ crudeles ppli.

Et cũ venisset rex tyrũ ad ipm negociũ detulerũt missi viri tres a seniorib⁹. Et cũ supareꝫ menelaꝰ ꝓmisit ptolemeo multas pecunias dare ad suadẽdũ regi. Itaq̃ ptolemeꝰ ĩ quodã atrio positum quasi refrigerãdi gr̃a regẽ adijt ꝛ deduxit a snia: ꝛ menelaũ q̃dẽ vniuersę malicię reum criminibꝰ absoluit: miseros ãt q̃ etiã si apud scythas cãm dixissent innocẽtes iudicarenꝫ: hos morte dãnauit. Cito ḡ iniustã pẽnã dederũt q̃ ꝑ ciuitate ꝛ ꝑplo ꝛ sacris vasis cãz ꝓsecuti sũt. Mobrẽ tyrij quoq̃ indignati: erga sepulturã eoꝝ liberalissimi extiterũt. Menelaus aũt ꝓpter eoꝝ q̃ ĩ potẽtia erant auariciã: ꝑmanebat in ptãte: crescẽs in malicia ad insidias ciuiũ.

¶ Odẽ tpe antio ch⁹ secũdã ꝓfectionẽ parauit in ęgyptũ. Cõtigit aũt ꝙ vniuersã hierosolymoꝝ ciuitatẽ videri diebꝰ quadraginta: ꝑ area equites discurrẽtes auratas stolas habẽtes: ꝛ hastas q̃si cohortes armatas: ꝛ cursus eq̃

de sacrilegijs suis: significat q̃libet criminosus q̃ odit corripientẽ se de suis facinoribꝰ. Vñ dicit: Jobes os aureũ. Incurrit odiũ q̃ arguit criminosus. Per andronicũ vero q̃ falsis ꝓmissiõibꝰ eũ extra asilũ extirecit ꝛ sic eũ crudeliter iterfecit: significat diabolꝰ q̃ viros iustos aliqñ multꝫ illusionibꝰ p trahit extra discretiõis asilũ ꝛ sic eos iugulat ꝑ pecatũ: ꝛ ad hoc ponunt exempla plura in collatione Moysi abbatis.

b Mulitis aũt sacrilegijs in tẽplo a lysimacho cõmissis ꝛc. ꝙ istũ lysimachũ q̃ duce tyrãno erate ꝛ demẽtia ꝙuctο cõcines suos impugnabat vt tẽplũ dñi spoliaret: significat q̃libet sacrilegus crudelis q̃ sequitur instinctũ demõis: qui est tyrãnus crudelis et ꝙuectus etate et dementia sez a principio sui casus. Per hoc autẽ qꝫ lysimachus iuxta eraꝝ fuit interfectꝰ: significat q̃ boues raptores ꝛ cupidi frequẽter iuxta suas diuitias iugulantur. a Et cũ supareꝫ menelaus ꝓmisit ptolemeo multas pecunias ꝛc. Per istũ ptolemeũ qui ꝓ pecunijs seducere regem ad vandam iniquã sententiã: significant cupidi principum consilliarij: q̃ ꝓpter munera inducũt eos suis falsis ꝑsuasionibus ad liberandũ iniquos ꝛ ad cõdẽnandũ iustos.

¶ Odem tpe. Postq̃ superiꝰ descripta est iasonis fuga: dic descriptum est eiꝰ miserabilis terminatio. cuiꝰ ꝓmo signũ ꝓmittit. scdo signatum subdit ibi: Sed cũ falsus rumor. Circa ꝓmũ dicit: Eodez tpe antiochus. s. epiphanes. q Secundã ꝓfectionẽ para. in egyptũ. ꝓius ei intrauerat egyptum quasi curam gerens nepotis sui: sed alienatus a negocijs eiꝰ ꝑ primates egypti. vt dictum est ca. ꝓcedẽti. scdo ꝓparauit exercitũ ad intrãdũ. ibi: r Contigit autem illo tempore. s Per vniuersam ꝛc. nõ est ꝙ hoc intelligẽdũ q̃ singulis diebus fieret appitio ista. sed q̃ infra spaciũ. xl. dierũ pluries fuit visa: sicut act. j. ca. dicit q̃ xp̃s post resurrectionẽ suã ꝑ dies. xl. apparuit discipulis suis: ꝛ tamẽ nõ apparuit eis singulis diebꝰ. t Auratas stolas. i. tunicas que induunt super arma ad decorẽ. v Et cursus equorũ ꝛc. i. dispositos ſm artem militarẽ.

Et cõgressio-

¶ ficiẽtes heredẽ extra castra ꝓtecerũt. Unde ipe dñs i euãgelio increpãs incredulã ciuitatẽ ait: Dierꝫ hierusalẽ q̃ occidis ꝓphas: ꝛ lapidas eos q̃ ad te missi sũt. Quoties vo lui cõgregare filios tuos: quẽadmodũ gallina cõgregat pullos suos sub alas suas: ꝛ noluisti: ecce relinquetur vobis domꝰ vr̃a deserta: ꝑ eni ꝓsagiebat antiquitꝰ. ꝑ posteriozibꝰ cõpletũ est tpibꝰ vt homicide truculẽtissimi: cõdignã reaꝫ sui ꝓciperẽt mercedez; ita vt prim fame necareꝫ partiz pestilẽtia pirẽt: partim occisi ꝛ captiui in tot⁹ orbis ꝑtes ab hostibꝰ ducerentur. Sic q̃ ipletũ est illud Hieremie qđ de eadez gẽte ꝛ ciuitate prophetauit dicens: Migrauit iudas ꝓpter afflictionẽ ꝛ multitudinẽ ſuitutis: habitauit inter gẽtes nec ĩuenit requiem: oẽs ꝑsecutores eiꝰ apphẽderũt eã inter angustias. Vie siõ lugẽt: eo q̃ nõ sint q̃ veniant ad solẽnitatem. Oẽs porte eiꝰ destructe: sacerdotes eiꝰ gemẽtes: virgines eius squalide: ꝛ ipsa oppꝛssa amaritudine.

a Dis itaq̃. Postq̃ scriptoꝛ historie narrauit de lysimachi ꝛ iasonis ipioꝛ ꝛ sacrilegoꝛ iteritu: cõmemozata ĩ sup signoꝝ et ꝓdigioꝝ visione in aere: ad narrationis ordinẽ redijt. Ḃ est ad antiochi epiphanis ꝓfectionez de egypto q̃ irritatꝰ in de eo q̃ senatꝰ ꝓcepto de regione ptolemeoꝛuz quã inuaserat: iussus est recedere: efferatis animis iudeaz venit sicut in superiori libro demõstratũ est: et ciuitatẽ hierusalem armis cepit: gẽtẽq̃ multrauit tẽplũ spoliauit: ꝛ multa nepharia ĩ ipsa terra cõmisit. Qꝛ ãt antiochus ipe antixp̃i figurã ꝓferat. sãctoꝝ patrũ traditione manifestissimũ est. Quia sicut saluatoꝛ habet salomonẽ ꝛ ceteros sctos ĩ typũ aduerꝫ fuit: sic antichꝛist⁹ pessimũ regẽ antiochum qui sãctos persecutus est: ꝛemplũ q̃ violauit: recte typũ sui habuisse creden/dus est.

¶ Cũq̃

rũ ꝓ ordines digestos: ꝛ cõgressiões fieri cominus: ꝛ scutoꝝ motꝰ ꝛ galeatoꝝ multitudinẽ gladijs districtꝫ: ꝛ telox iactus: ꝛ aureox armox splẽdorẽ: oisq̃ generis lorica. Quapꝛopt oẽs rogabãt ĩ bonũ mõstra cõũti. Sz cũ falsus rumoꝛ exisset tãq̃ vita excessisset antiochꝰ: assũptis iason nõ minꝰ mille viris repẽte aggressus ẽ ciuitatẽ: ꝛ ciuibꝰ ad murũ conuolantibꝰ ad vltimũ apphẽsa ciuitate: menelaus fugit in arcẽ. Jason vero nõ parcebat in cede ciuibꝰ suis: nec cogitabat ꝓsperitatẽ aduersuz cognatos malũ eẽ maximũ: arbitrãs hostiũ ꝛ nõ ciuium trophęa se captuꝛ. Et ꝓncipatũ q̃dẽ nõ obtinuit: finẽ ꝯo insidiaꝛ suarũ cõfusionẽ accępit: ꝛ ꝑfugꝰ iterũ abijt ĩ ãmanitẽ. Ad vltimũ in exitiũ sui ꝛclusus ab aretha arabũ tyrãno fugiẽs de ciuitate in ciuitatẽ oibus odiosus: vt refuga legũ ꝛ execrabilis: vt patrię ꝛ ciuium hostis: ĩ ęgyptũ extrusus est: ꝛ q̃ multos ꝺ patria expulerat: ꝓgre perijt lacędemonas ꝓfectus: quasi ꝑ cognatione ibi refugiũ habiturꝰ: ꝛ q̃ insepultos multos abiecerat: ipe illamẽtatus ꝛ insepultus abijcit: sepultura neq̃ ꝓgrina vsus neq̃ patrio sepulchro ꝓcipãs. Dis itaq̃ gestis suspicatus est rex societatem deserturos iudeos: ꝛ ob hoc ꝓfectꝰ ex egypto exercitu animis ciuitatẽ q̃dẽ armis cępit. Jussit aũt militibꝰ interficere: nec parcere occurrentibus: ꝛ ꝑ domos ascẽdentes trucidare. Fiebãt ergo cedes iuuenũ ac senioꝝ: mulieruz ꝛ natoꝝ exterminia: virginũq̃ ꝛ puuloꝝ neces. Erãt aũt toto triduo: octogita milia iterfecti q̃dragita milia victi: nõ minꝰ aũt venũdati: sz nec ista sufficiũt. Ausus ẽ etiã intrare tẽplũ vniuersa ꝛra sãcti⁹: menelao ductoꝛe: qui legũ ꝛ patrię fuit ꝓditoꝛ: et scelestis manibus sumens sancta vasa q̃ ab alijs regibus ꝛ ciuitatibus erãt posita ad ornatum loci ꝛ gloriã: contrectabat indigne et contaminabat. Ita alienatus mente antiochus: nõ considerabat q̃ ꝓpter pctã habitãtiũ ciuitatẽ modicũ deꝰ fuerat irat⁹: ꝓpter qđ ꝛ accidit circa locũ despectio. Alioquin nisi contigisset eos multꝫ pctis esse inuolutos: sicut heliodoꝛus q̃ missus est a seleuco rege ad expoliandũ erariũ: etiã hic statim aduenięs flagellatus ꝛ repulsus vtiq̃ fuisset ab audacia. Uerum non ꝓpter locũ gẽtẽ: sz ꝓpter gẽtẽ locũ deꝰ elegit. Jdeoq̃ ipe locꝰ particeps factꝰ est ꝑfi malox: postea aũt fiet sociꝰ bonox: ꝛ q̃

a Et congressiones fieri cominus. i. de ꝓpe. b Et scutoꝝ motꝰ. q̃ ĩ pugna aliqñ leuãt⁹ fursũ. aliqñ ad dexterã. aliqñ ad sinistrã monẽt. c Et gal. i. hoim galeas habẽtiũ. d Multitudinẽ gladijs districtis. i. diuersimode motis: nũc feriẽdo pũctim: nunc cesim. e Qua ꝓpter oẽs ꝛc. i. q̃ talia cẽnt signa futuri boni: fuerũt tñ signa mali. s. depopulatiõis ciuitat⁹: ꝑmo ꝑ iasonẽ: ꝓstea ꝑ antiochũ epiphanẽ sicut ante subuersionẽ hier̃ ſm ꝓ romanos appuerũt signa mira. sic narrat Josephꝰ libro de iudaico bello: q̃ tñ hic, ꝓt ꝓlixitatẽ omitto et qz eoꝝ aliq̃ ponũt hic i glo. f Sz cũ falsus dic ꝙ ponit signatũ q̃tũ ad iasonis ipetũ. cũ dz: Sed cuz falsus ꝛc. s. demorte antiochi. g Assũpt⁹ taso. ñ minꝰ mille viris. ĩmo magꝫ ꝓũ⁹. h Aggressus ẽ ci. re. hierꝫ ñ vt fuerat ꝓfugꝰ ꝑ factũ menelai: vt dictũ est ca. ꝓce. credebat ei iason regẽ mortuũ ꝛ sciebat ei⁹ filiũ adhuc eẽ puerũ: ꝛ sic credebat dꝛe tpꝰ aptũ ad recupandũ sacerdotiũ: q̃ priuatꝰ fuerat ꝑ antiochũ. cetera patẽt vtiq̃ ibi: i Abijt in ãmanitẽ. vñ venerat hierꝫ. k Ad vl. i. exitiũ. i. ad suũ exterminiũ. l Cõclusus ab arethara. q̃ sciebat eũ. ꝛ sic ptz q̃ nõ solũ erat odiosus iudeis: sz etiã gẽtibꝰ extraneis. m Ut refu. le. i. apostata a lege diuia. n Peregre pe. i. aliena terra. o Lacedemonas. ꝓfecti erãt ꝑ iudeis cõfederati: vt dictũ ẽ. s. j. lib. ca. xij. ꝓt qđ credidit idẽ dꝛe refugiũ: sz ĩuenit ꝛũ: qz ꝑ iniquitatẽ cognouerũt mala q̃ fecerat gẽti iudeoꝝ. iõ subdit:

p Ipse et illamẽtat⁹ ꝛc. ꝛ sic videt q̃ ibi fuerit occisus ꝛ corpus eiꝰ ꝓiectũ bestijs ꝛ auibꝰ deuoꝛãdũ. q Dis itaq̃ gestis. Postq̃ descripta ẽ inchoatio tribulatiõis iudeoꝝ ꝓpter ambitionẽ sacerdotij. hic ꝙ ponit eiꝰ cõsummatio ꝑ oppꝛssionẽ regꝫ antiochi. Circa qđ ꝺmo ponit vastatio plebis. scdo subuersio legꝫ ca. se. Prima in duas: qz primo ponit vastatio plebis ĩ regꝫ pũtia. scdo ĩ eiꝰ absentia ibi: Igit antiochꝰ. Circa ꝓmũ. primo ponit vastatio ꝓpli. scdo violatio tẽpli. ibi: Sz nec ista. Circa ꝓmũ ꝺz: his itaq̃ gestis. s. q̃ ciuitas hierusalẽ a Iasone capta fuisset ꝛ q̃ menelaꝰ ab eo pontifex destituꝰ ĩ arcẽ cõfugisset: vt ꝓdictũ ẽ. r Suspicat⁹. ẽ rex antiochus. s Societatẽ deser. iu. i. tributũ sibi negaturos. t Et ob ħ ꝓfectꝰ ex egypto. vñ reuertebaꝫ de mandato romanoꝝ. v Efferatis animis. ſũ. ꝓpter repulsionẽ sui de egypto. ſũ qz credebat iudeos recessisse a suo dñio. x Ciuitatẽ q̃dẽ. hierꝫm. y Armis cepit. eo q̃ erat ĩtra se diuisa: vt ꝑz ꝑ ꝓdicta. z Jussit aũt militibꝰ interficere. generaliter absq̃ sex⁹ vel etatis distinctione.

a Erãt aũt to. tri. q̃ duraũt illa occisio.

b Octoginta milia iterfecti: qz querebãt in locis occult⁹ vbi se absc̃oderãt. c Quadraginta mi. vinci: vt ducerenꝫ ĩ captiuitatẽ.

d Nõ minꝰ aũt ve. i seruos ꝛ ancillas mercatoribꝰ q̃ ad ħ venerãt. e Sz nec ista. dic cõsequẽter ponit tẽpli violatio. cũ dicit:

f Jussus est ꝛc. qz dedicatũ erat cultui diuino. cetera vero cultibꝰ idoloꝝ. g Menelao ductoꝛe. q̃ econtrario debuisset ꝑ emunitate tẽpli celare. ideo sequit: h Qui legũ. diuinarũ. i Et patrie. s. iudee. k Fuit ꝓditoꝛ ꝛc. sumẽs sãcta vasa q̃ ab alijs regibꝰ ꝛc. s. ęyro ꝛ dario. vt ptz. j. Esdre. ꝛ seleuco. s. iij. ca.

l Cõtrectabat indigne. ꝓpꝛijs manibus.

m Et cõtaminabat. applicãdo alijs vsibꝰ.

n Ita alienatꝰ ꝛc. nõ qz ꝓdicisset vsũ rõnis: sz qz nõ cõsiderabat potentiã dei qui heliodoꝛũ flagellauerat ꝓpter inuasionẽ tẽpli. s. iij. ca. qđ factũ erat ꝑ regnũ assyrie notoriũ. ꝓt quod nõ est verisimile quin ad noticiã antiochi deuenisset: sed dñs ꝓpter peccata ꝑpli permittebat locũ cõtẽni. sicut dixerat dñs salomoni. iij. Reg. ix. cetera patent.

¶ Igit

Ca Cūq apposit' rē. Hui' loci ꝛ superior liber meminit vbi ꝛ iudeox ī sabbati q̄ete iterfectio: ꝛ apollonij neḡcia simul ꝛ interit' ei' p iudeā narrat. Or aūt antioch' p̄cepit apollonio oēs pfecte ętatis interficere: mulieres ac iuuenes vēdere: signat q̄ antiqu' hostis eoū necē maxie meditat: q̄s pfectos ī religiōe xp̄iana esse cōspexit. eos aūt qui molles atq; ītabiles sūt: ō q̄bus sc̄ptū ē: Eccl.27.b Stult' vt luna mutatur. ipsos varijs erroribꝰ iplicitos ꝓ diuersa vitia vērtūdo de ēra ecclie separās ī ꝓfūdū sceler̄ pcul iactat. b Judas ār. Quō aūt dicat iudā machabeū esse decimū ñ iuenio: nisi forte ꝓ enūeratione pōtificū q̄ fuerūt ī gēte iudea tp̄ib' regni greco' ꝛ fuerat aūt tp̄ib' seleuci nichanoris a q̄ regni greco' historia cōputat ānos p̄i m' pōtifex onias iadi filī'. sc̄d's symeon onie filī'. tert' eleazar frāt simōis. q̄rt' manasses auūculus eleazari. q̄nt' onias simōis iusti filī'. sext' simō onie filī'. septim' onias simōis iusti filī'. octau' alc̄ onias q̄ iason ē nūcupatus frāt onie ꝓxis. non' menelaꝰ frāt iasonis. decim' iudas q̄ alcbimo tēpe pōtificatū iudeox ſuadere. diuinoq; iudicio ōstructo mirabili ꝓsensu oīm primi sacerdotij accepit dignitatem. Spiritalr aūt iudas merito ōr ea decim' q̄ decalogi p̄cepta ī fide ꝛ duotiōe pfecte iuenit ſuasse: ipsāq; legē celādo ab hostiū manib' p̄m' post patrē armis defēdisse. Qui bñ iter feras scribit cū suis ī mōti b' vitā duxisse ꝛ feni cibo vesci: q̄ sc̄ōx exepla secut' (ipi ei sūt mōres dei) bestiales pscutoq; morē ꝓnēdo: vitā deo placitā elegit ꝛ virtutū semp vīrēti pabulo se pauisse optimū duxit. q̄tenꝰ ideficiēti aīe victu nutrit' fame ñ sentiret ppetuā. Mob āt lectio actuū iude ita solūmō ꝓficit: si ꝓstātie ei' ac sobrietat' ꝛ vtutes imitari voluerim': nec p̄ponim' delitias mūdi ac pōpā huī' seculi: tusticie ꝛ vīta Luc.9.c ti dei mēores sēp illi' snīe dñice q̄ ait: Quid ei ꝓderit hoī si vniūsū mūdū lucret: aīe vo Job.12.d sue detrimētū patiat. Et ite: Qui amat aīaz suā pdet eā. Qui odit aīaz suā ī b mūdo ī vi

c Ed nō (tā e'nā custodit eā. Ca.VI Hec eadē ī lib. supiori referūt q̄ ātiochus p legatos suos cōtamīauerit tēplū: edificādo ī illo idolū desolatiōis sup altare dei: cui' loci allegoriā ibidē posuim' nec simpliciter in deū se eē quilīb ꝓfitebat

Ducebāt

a Igit antiochus. Hic ꝑ̄ describit vastatio p̄li ī reg' absentia. ꝛ dividit in duas ptes. s.i. pricipalē ꝛ incidētalē: q̄ incipit ibi: Judas aūt. Circa primū p̄mo ponitur recessus antiochi de iudea spoliato templo. ꝛ patet ībi vsq; ibi: b Estimās se rē. bypbolica locutio ē. ad exp̄mēdū supbie sue magnitudinē. c Reliqt aūt ꝑpo. rē. i. iudeox post suū recessū. d Hierosolymā q̄dē rē. .i. oriūdū de phrygia ī qua regione ē troia. e Mō rib' eru. co. s. antiocho. f In gariçim. q̄ ēmōs ī regione samarie. g Qui grauī' q̄ ce. rē. q̄ samaritani semp fuerūt molesti iudeis: vt ptz in Esdra ꝛ Neemia. h Cūq apposit' eēt ꝑ iudeos. i. firmat' ī ꝓposito nocēdi eis. i Misit odiosū principē apollonū. de cui' neḡcia ꝛ morte hr̄. j. lib. iij. ca. k Pace simulās vt haberet ingressū ī ciuitatē. l Oēq; q̄ rē. ex b videt q̄ armationē illā simularet fieri ad alīquē ludū exercēdū: vt hastilindū ꝛ bmōi: ad q̄ videdū cōuenerūt plurimi: ꝛ illos primo iussit interfici q̄ntū ad viros ętatis pfecte ſm iussū reg'. m Judas aūt. Hec ē ps incidētalis ī q̄ ponit fuga inde cū pluribꝰ aliꝰ ad loca deserta: eo q̄ nō poterāt mala q̄ fiebāt ī hierūm ꝛpedire. sic ḡ ōr: Judas aūt rē. nō in numero fratrū suoꝝ ſz mag' q̄nt': vt hr̄. ē. j. lib. ca. ij. sed ī nūero sūmoꝝ sacerdotū. vt dicit glo. nō tñ inciplēdo ab aaron: q̄r multo plures fuerūt: ſ a ꝓncipio regni greco'. q̄s vt dicūt glosatores aliq̄: incepit a seleuco q̄ī syria successit alexādro magno: ꝛ tūc summ' sacerdos fuit onias iaddi filius: q̄ ſm b dictū fuit ꝓxim'. ſimon iust' ſcds. eleazarus filī' onie tertī'. quart' manasses eleazari auuncul'. q̄nt' onias simonis iusti filī'. sext' simō onie filī'. septim' onias hui' simonis filī' quē interfecit andronicus: vt dictū est ca. ꝓce. octauus iason. non' menelaus. decim' iudas machabeꝰ. Hoc accipit de glosa Rabani sup locū istū. q̄ accipit de dict' Josephi: ſ videt in duob' deficere. ꝓmo q̄r lysimachus successit menelao ſm textū hui' libri. ſ. iiij. ca. q̄ maioris ē auctoritat' q̄ dictū Josephi vl' Rabani. ꝛ sic cadē rōne q̄ numerāt hic iason ꝛ menelaū: nūerari debet lysimachus i decimo loco ꝛ nō iudas. Scōo deficit: q̄r ponit regnū greco' incipere a seleuco: q̄d tñ incepit ab alexādro magno: vt dictū est. ſ. j. ca. primi libri. ꝓpter q̄d videt mihi q̄ hec enūeratio ītelpe debeat a tpe alexādri magni: ꝛ tūc ſm oēs histo riographos iaddus erat sūm' pontifex iudeox: cui si cōnūerēt onias filī' ei': ꝛ alij ꝑ̄ notati vsq; ad oniā quē interfecit andronicus: inueniet q̄ iste vltim' onias fuit non': ꝛ ꝓ ꝑ̄ iudas decim' q̄ntū ad intrātes legitime. iason aūt menela' ꝛ lysimach' sūt ab b nūero ejiciēdi. tū q̄ male intrauerūt: tū q̄ cultū diuinū dissipauerūt: vt ptz ex supradict': ꝛ sic nō fuerūt sūmi sacerdotes ſm rem: ſ tñ ſm nomē ꝛ vsurpationē.

n Et fēni cibo vescētes. i. terrenas cētib' q̄ poterant in deserto reperiri: q̄r solo feno nō poterāt sustētari.

Moraliter.

p Eodē tpe rē. q Ca. V Sequit: Cōtingit aūt ꝓ vniuersam hierosolymoꝝ rē. Scōm sensū ītralem significabāt cladē iudeox de futuro. ꝓpinquā: vt ex sequēti b' ptz. Moraliter aūt significāt demōes q̄ dicūt ad ecclesiā pplm crudeliter ipugnātes Eph. vj. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē et sāguinē: sed aduersus ꝓncipes ꝛ potestates aduersus mūdi rectores tenebrarū harū. ꝛtra spūalia nequicie ī celestibus. r Assūptis iason nō min' mille viris rē. per istū iasonē q̄ tot mala fecit suis ciuib' ꝛ finaliē mortuꝰ ē inlamētat' ꝛ insepult': significat q̄libet odio sus deo ꝛ hoīb' de cui' morte null' tristat ſ magī gaudet ꝛ letat. s Jussit aūt mili. interficere rē. p istū regē antiochū q̄ tot ꝛ tāta mala fecit dei cultoribꝰ significat antichristꝰ sicut dictū fuit Dan. vj. q̄ circa finē mūdi multo plura malā ē factur'. t Menelao ductore rē. silr ātixp̄s p apostatas fidei ꝛ religiōis multa mala faciet xp̄ianis. u Qui cū venis. rē. p istū apolloniū q̄ iudeos grauiꝰ ipugnauit ī die sabbatox: significat diabol' q̄ dieb' festiuis fideles deijcere nititꝰ ī pctā: eo q̄ tūc pctū duplicat. s. op' pcti ꝛ trāsgressio festi. et Judas aūt rē. p quē significat bon' secular' decē p̄ceptox obseruator: ſ q̄r maiorē desiderat pfectionē secedit ī desertū religiōis: ibi viuēs austere ne coinquinaret.

x Ed nō post multū tpis. Post q̄ntū (q̄nē mūdana pollutiōe. Ca. VI y descripta ē plebis vastatio. hic ꝑ̄ describit leg' abolitio. ꝛ ꝓ̄o ī reg' absentia. sc̄do ī ei' p̄sentia ca. sc. Prima ī duas. q̄: ꝓmo introducit gentilitat' formā. sc̄o rebellib' imponit pena. ibi: Erat aūt. Circa primū introducit forma gētilitat': ꝛ ꝓmo q̄ntū ad modū vīuēdi. cū dr: p Misit rex senem rē. i. vnū sacerdotē gentilē. idē em signat senex in greco q̄d ꝓsbyter in latino: vñ. j. ō aīa vbi trāslatio nr̄a habet: si senex haberet oculū inuenis videret vtiq; vt inuenis. ī antiq̄ trāslatiōe hr̄: Si ꝓsbyt' hr̄et oculū inuenis rē. q Qui cōpelleret

Ca Ducebāt aūt. Liberū patrē deū vini gētiles esse dixerūt: cui' sacra antioch' ī natali suo maxie celebrari iussit: eo q̄ illū natali suo fausre credebat. Mā liberū a liberāmēto appellari voluit: q̄d ꝓ ipsi mares ī coeūdo p ei' bñficiū emissis seminib' liberēt. ꝑ̄ q̄d ibidē Liber multebri ꝛ delicato corpe depingit'. Dicūt ei mulieres ei attributas ꝛ vīnū: ꝓpter excitādā libidinē. Unde et frōs ei' paupino cingit'. Sz ī cōtrā vitā ꝛ cornu habet: q̄r cū grate et moderate vinū bibit' leticiā ꝓstat: cū vltra modū excitat lites. i. ꝓsi cornua dat. Idem aūt ꝛ lyeus a potu lyei: q̄ multo vino mēbra soluāt. Ite ꝛ grece nysi' a mōte idie nyso vbi ōr ee nutrit'. ceterū est̄ nysa ciuitas ī q̄ colit' idē Liber. vñ nyse' dict' ē. Sacra liberi ꝑ̄s ꝓxim' orphe' induxit ī greciā primusq; celebrauit ī mōte boetie ac thebis vbi Liber nat' ē ꝓximo. q̄ cuz frequēter citbare cātu ꝓsonaret citheron appellat' est: ꝛ sacra etiā nunc ornphica noīant: in q̄b' ipse dilaceratus postea ꝛ capt' ē: ꝛ fuit p eadē fere tpa q̄b' Faunus: ſ q̄s erate p̄cessit. dubitari pōt. Siqdē p eosdē ānos Latin' Priamusq; regnauerūt. Ite pres eox picus ꝛ laomedon. Quo regnāte orpheus cū argonautis ad atheniēsiuz litus accessit.

Igit

Nico.de lyra

cōpelleret iudeos. primo verbis ꝓsuasiuis. postea tormētis. a Et se trāsferret rē. i. a legib' patis ī mōte sinai patrib'. sc̄do ītū ad cōtaminationē tēpli. cū dr: b Cōtaminare etiā rē. dedicādo ipm culmi iouis olympij. q̄d ꝑ̄ erat dedicatū culmi veri dei. c Et in gariçim rē. Ad ītellectū huius sciēdū q̄d sicut dicit Joseph' antiq̄tatis iudaice lib. xij. Sanaballath. samaritan' dedit filiā suā ꝓxorem manasse fratri sūmi sacerdot' iudeox: q̄ volēs hr̄e honorē sacerdotalē: rogauit socerū vt edificaret sibi ī mōte gariçim tēplū: q̄d notianit templū sūmi dei: ꝛ b fuit tpe alexādri magni: ſ postea videtes samaritani q̄ ātioch' rex haberet iudeos exosos scripserūt antiocho se nihil hr̄e cōe cū iudeis: petētes q̄ tēplū apud eos edificatū ī mō te gariçim ioui dedicaret. et b est q̄d dr: Et in gariçim ꝓut erāt: supple postulātes. d Di q̄ lo. inba. s. samaritani. e Jouis hospi. idē erat cū ioue olympio. ſz dupl' noiabat' ꝓ duobus locis ī q̄b' solēniter colebāt: sicut apud nos dr: sāct' michael ō mōte garganoꝝ ō mōte tūba: ſz sint alia multa loca ī q̄b' sāct' michael venerat. f Pessima aūt rē. vere iudeis. g Grauis erat ma. icur. nā eis multa simul occurrebāt mala. h Aaz tēplū. deo dedicatū. i Luxuria et comes. rē. introferētes rē. s. oblationes idolaticas. k Altāre etiā. bo locaustoꝝ. l Plenū erat illicit' .i. hostiis gentiliū imūdis. m Neḡ aūr. Hic tertio ponit gētilitat' introductio in violatiōe tpis sacri: cū dr: Neq; aūt sabbata custodiebāt neq; dies solēnes pñs seruabāt: nec simpl' se qs q̄n iudeum cōfitebat. Ducebant aūt cū amara necessitate ī die natal' reg' ad sacrificia: ꝛ cū liberi sacra celebrarent': cogebāt hedera coronati libero circūire. Decretū aūt exijt ī ꝓximas gētiliū ciuitates suggerētib' ptolemeis: vt pari mō ꝛ ipi aduersus iudeos agerēt: vt sacrificarēt: eos aūt q̄ nollēt trāsire ad istituta gētiliū interficerēt. Erat ḡ videre miseriam.

a Due ei mulieres delate sūt natos suos circūcidisse: q̄s ad vbera infantib' suspēsis cū publice p ciuitatē circūduxissent p muros p̄cipitauerūt. Alij ꝑ̄o ad primas coeuntes spelūcas: ꝛ latent' sabbati diē celebrātes cū indicati eēnt philippo: flāmis succensi sūt: eo q̄ verebāt ꝓpt' religionē ꝛ obſuātia: manu sibimet auxiliuz ferre. Obsecro aūt eos q̄ hunc libz̄ legenti sūt ne abhorrescāt ꝓpt' adūsos casus. Sz reputēt ea q̄ accidērūt nō ad iteritū: ſz ad correctionē esse generis nr̄i. Etenim multo tpe nō sinere peccatoꝝ' ex sentētia agere: sed statim vltiones adhibere magni beneficij ē indiciū.

nullus ē ī eccl̄ia q̄ sūt ibi pauci respectu multitudinis q̄ deberet ibi esse. ꝛ. ij. physicoꝝ dr: q̄d illud q̄d moditū ē q̄si nihil reputaſ. q Ducebāt aūt. Hic quarto ponit gētilitat' introductio ī veneratiōe idoli. cū dr: ducebant aūt. s. iudei. r Cuz amara ne. nā b faciebāt mortis timore. s In die natal' rē. antiochi. t Ad sacri. q̄ tūc fiebant solēniter ad honorē bacchi. nā rex credebat eū fauisse sue nativitati. v Et cū libe. i. bacchi. vñ Jus: Liber. i. bacchus: vel vir sine cōpede nat'. x Cogebāt. iudei. y Hedera coronari. i. babētes serta ī capitib' de hedera: eo q̄ habet sūlitudinē cū vite: ꝛ ī nenit viridis oī tpe: nō sic aūt vitis ꝛ maxime tpe natalis dicti regī. z Libero cir. .i. ad honorē ei' chorizare. a Decretū. Hic q̄nto ponit introductio gētilitat' in oblatione sacrificij. nā multi iudei nō solū ī hierūm et iudea: ſz etiaz ī ciuitatib' gētiliū habitabāt dispsi: ꝛ illis ciuitatib' mādatū fuit p regē decretū: vt iudeos habitātes ibi cōpellerēt ad dimissionē sue legis. ꝛ susceptionē rit' gētilis. ꝛ hoc ē q̄d dr: Decretuz aūt exijt rē. ꝛ ptz ex dict' ſa hoc exepto. b Suggerētib' ptolemeis. i. sequacib' ptolemei: q̄ ꝓ salsaz suggestionē dedux̄it regē a ſnia ꝛ menelaū scr̄ēda. s. iiij. ca. c Erat ergo. Introducta gētilitatis forma. hic ꝑ̄ renitētib' infligit pena: ꝛ ꝓ̄o ꝓ circūcisiōis tenore. sc̄do ꝓ sabbati honore. ibi: Aliꝰ xo. tertio ꝓ illicitis cibi horroꝛe. ibi: Igit eleazarus. Circa ꝓmū dicit: Erat ḡ videre miseriā. Sic habēt libri correcti: ꝛ ē sensus: Erat aūt. i. cōtingebat tūc oīb' assistētib' videre miseriaz q̄ subdit: d Due ei mu. dela. sūt. i. accusate. e Natos suos circūcidisse. q̄d apparebat ex ꝓpriꝰ ꝓcisione.

f Quas: sic habent libri correcti.

g Ad vbera infantib' suspēsis. quod erat valde miserabile ſz q̄ pueri suspēdio necarent' ad vbera. q̄bus deberēt nutriri. ꝓpter q̄d ꝓceptum fuit iudeis Exo. xxiij. Non coques hedū in lacte matris sue: videbaſ enī nimis durū et crudele q̄ bedus coqueret in lacte vnde solebat viuere: sicut ibidē pleni' fuit dictū. b Alij vero. Hic cōsequēter pena obseruātiū sabbatū. et primo ponit hec pena. sc̄do remouet opinio falsa. ibi: Obsecro aūt. Circa primū dicit: i Ad ꝓximas coeuntes. i. conuenientes. k Speluncas ꝛ latēter diē rē. ibidē meditationib' diuinis ꝛ orationib' vacādo. l Cū indicati essent philippo. q̄ positus erat in hierusalē ad affligēdū iudeox gentē. vt habēt ca. ꝓcēdēti. m Flāmis succensi sūt. s. fumiferis: vt dicit Joseph'. q̄bus necati sūt ī spelūcis. n Eo q̄ verebāt ꝓpter religionē rē. ꝓpter q̄d ꝓ mathathiā ꝛ alios sapientes fuit declarātū. s. j. lib. xx. ij. ca. q̄ licituz erat eis se defendere in dieb' sabbatoꝝ.

o Obsecro. Hic ꝑ̄ remouet opinio falsa: q̄r posset aliqs credere q̄ de' permitteret iudeis talia cōtigisse ex eius odio ꝑ̄ eos. ad q̄d remouēdū dicit hic Exo. xxiij. Non coques hedū in lacte matris sue: videbaſ enī nimis durū et crudele q̄ bedus coqueret in lacte vnde solebat viuere: sicut ibidē pleni' fuit dictū. b Alij vero. Hic cōsequēter pena obseruātiū sabbatū. et primo ponit hec pena. sc̄do remouet opinio falsa. ibi: Obsecro aūt. Circa primū dicit: i Ad ꝓximas coeuntes. i. conuenientes. k Speluncas ꝛ latēter diē rē. ibidē meditationib' diuinis ꝛ orationib' vacādo. l Cū indicati essent philippo. q̄ positus erat in hierusalē ad affligēdū iudeox gentē. vt habēt ca. ꝓcēdēti. m Flāmis succensi sūt. s. fumiferis: vt dicit Joseph'. q̄bus necati sūt ī spelūcis. n Eo q̄ verebāt ꝓpter religionē rē. ꝓpter q̄d ꝓ mathathiā ꝛ alios sapientes fuit declarātū. s. j. lib. xx. ij. ca. q̄ licituz erat eis se defendere in dieb' sabbatoꝝ.

o Obsecro. Hic ꝑ̄ remouet opinio falsa: q̄r posset aliqs credere q̄ de' permitteret iudeis talia cōtigisse ex eius odio ꝑ̄ eos. ad q̄d remouēdū dicit hic

Josephus anti. iuda. li. 12. c. 7.

Exo. xxiij. Non coques hedū in lacte matris sue: videbaſ enī nimis durū et crudele q̄ bedus coqueret in lacte vnde solebat viuere: sicut ibidē pleni' fuit dictū. b Alij vero. Hic cōsequēter pena obseruātiū sabbatū. et primo ponit hec pena. sc̄do remouet opinio falsa. ibi: Obsecro aūt. Circa primū dicit: i Ad ꝓximas coeuntes. i. conuenientes. k Speluncas ꝛ latēter diē rē. ibidē meditationib' diuinis ꝛ orationib' vacādo. l Cū indicati essent philippo. q̄ positus erat in hierusalē ad affligēdū iudeox gentē. vt habēt ca. ꝓcēdēti. m Flāmis succensi sūt. s. fumiferis: vt dicit Joseph'. q̄bus necati sūt ī spelūcis. n Eo q̄ verebāt ꝓpter religionē rē. ꝓpter q̄d ꝓ mathathiā ꝛ alios sapientes fuit declarātū. s. j. lib. xx. ij. ca. q̄ licituz erat eis se defendere in dieb' sabbatoꝝ.

o Obsecro. Hic ꝑ̄ remouet opinio falsa: q̄r posset aliqs credere q̄ de' permitteret iudeis talia cōtigisse ex eius odio ꝑ̄ eos. ad q̄d remouēdū dicit hic

D a Igit eleazarus ꝛc. Eleazarus hic quē antiochi crudelissimi regis impietas porcinā carnē in senectute sua edere cogebat: signat pplm christianū quē antichristi sevicia in ꝛta finē mūdi ad idolatriā atq; spurcitiam vite cōvertere satagetꝫ. Interpꝛat aūt eleazarus deus meus adiutor: qđ nomen aptissime cōuenit fidelibus pplo. Qui cū psalmista Ps. 17. dño dicere nouit: Adiutor meus es tu deus: ne derelinquas me. Et Ibidem. rursū: Liberator meus deus meus sperabo in eū: Sed sicut nequissimi regis īmanitas eleazarū ad esū porcine carnis compellere neq̄uit: ita nec electoꝝ cetum antixpi crudelitas cōtamiare aliqua īmūdicia vlo mō poterit. ¶ Cōtigit

Nico.de lyra

E a Nō em̄ sicut in alijs natiōibꝰ: idola colētibꝰ. b Dñs patiēter expectat. cuꝫ punitionē differēdo: vt sic appareat dei misericordia maior: expectādo eoꝝ penitētiam: ꝛ p cōsequēs eiꝰ punitio iustior post talem expectationē. ideo cōcludit:
c Propter qđ quidē nūq̄ ꝛc. nā ex amore coꝛripit: vt dictū est.
d In aduersis ꝛc. ei patiētiā tribuēdo. e Sz hec nobis. i. a nobis ad cōmonitionē legētiū: ne credāt penas nobis inflictas ex odio dei. pcessisse. f Dicta sint pauci. s. verbis: qꝛ multo plura possent induci ad ꝓpositū ostēdendū.
g Jā aūt veniendū est ad narrationē. s. penaꝝ quas electi p legis obseruātia ptulerūt. h Igitur. Hic ꝑ describit pena p horroꝛe illiciti cibi inflicta. nā eleazar maꝫ elegit mori q̄ cibo lege ꝓhibito coinquinari. nō solū ex comestione: sed etiā ex comestiōis fictione. nā ex hoc ꝓbabiliter videbat seq̄ trāsgressionē multoꝝ. ꝛ hoc est qđ dicit: i Eleazar⁹ vn⁹ ꝛc. i. ō ex cellētioꝝ in scia ꝺ̄ute et fama.
k Aperto oꝛe hiās. p violentiaꝫ carnificū. l Cōpellebat carnez ꝛc. qđ ē ꝓhibitū i lege Leuit. xj. m Aūt ille glorioſa ꝛc. i. glie meritoꝝ christi ꝛ tpe cōsequēde.
n Magis q̄ odibilē vitā. i. vitiosam. o Volūtarie ꝺ̄ibat ꝛc. ꝓ̄ sequēs pmiū. p Jntuēs autem. oculis coꝛdis. q Quēadmodū oporteret accedere ad beatitudinē.
r Destinauit nō admittere. i. ꝓpetrare. s Jllicita ꝓ̄ter vite. s. p̄sentis. t Amoꝛē. nā bonū virtutis maius est q̄ bonū vite coꝛporalis. maius aūt bonū nō est exponendum ꝓ saluatione minoꝝ bonū: sed magis ecōuerso. v Qui aūtem qui astabāt ad exequendū regis mādatū. x Jniqua misericoꝛdia cōmoti ꝛc. dicit autē iniqua miseratio: eo q̄ inducebat ad iniq̄tatem. licet enī comedere carnes illas de q̄bus suadebant comedere eleazaro eēt ei licitū absolute: tū i illo casu erat illicitū. nā i tali fictione erat falsitas ꝛ mēdaciū facto: et alioꝝ seductio ex eo qꝛ doctoꝝ legē erat. ꝛ iō ꝓ illud factū alij tracti fuissent ad trāsgrediendū legē. iō sequit

Nō ei sicut i alijs natiōibꝰ dñs patiēter expectat vt eas (cū iudicij dies aduenerit) i plenitudine pctoꝝ puniat: ita ꝛ i nobis statuit vt pctis nr̄is i finē deuolutis ita demū i nos vindicet: ꝓ̄ qđ qđē nunq̄ a nobis misericordiam suā amouet: coꝛripiēs vero i aduersis ꝓ̄m suuz nō derelinq̄t. Sz hec nobis ad cōmonitionē legētiū dicta sint paucis: Jā aūt veniēdū est ad narrationē. Jgit eleazarus vn⁹ de primoriꝫ scribaruꝫ vir etate puect⁹ ꝛ vultu decoꝛus: apto oꝛe hians cōpellebat carnē porcinā māducare: at ille gloriosissimā mortē magis q̄ odibilē vitā cōplectēs: volūtarie ꝓ̄bat ad supliciū. Jntuens aūt quēadmodū oporteret accedē patiēt sustinēs destinauit nō admittē illicita ꝓ̄ vite amoꝛē. Ibi aūt q̄ astabāt inīq̄ miserati ꝺe cōmoti: ꝓ̄ antiquā viri amicitiā tollentes cū secreto rogabant afferri carnes: q̄b⁹ vesci ei licebat: vt simularet̄ māducasse sicut rex iperauerat ō sacrificij carnib⁹: vt ꝺ̄ facto a morte liberaret̄: ꝛ ꝓ̄ vete rē viri amicitiā hāc i eo faciebāt hūanitatē. At ille cogitare cepit etat̄ ac senectut̄ suę eminētiā dignā: ꝛ ingenite nobilitat̄ canicie: atq; a puero optime cōseruatiōis act⁹: ꝛ ꝑm sanctę ꝛ a deo cōditę legi cōstituta rūdit cito dicēs: ꝓmitti se velle i infernū. Nō ei etati nr̄e dignū ē inq̄t fingere vt multi adolescētes arbitrātes eleazarū nonagita ānoꝝ trāsisse ad vitā alienigenaꝝ: ꝛ ipi ꝓ̄pter meā simulationē: ꝛ ꝓ̄ modicū coꝛruptibilē vite tps decipiāt: ꝛ ꝓ hoc maculā atq; execrationē meę senectuti cōq̄rā. Nā et si i pūti tpe supplicijs hoim eripiar: sed manū oīpotent̄ nec viu⁹ neq; defuct⁹ effugiā. Nobrē vitā fortiter excedēdo senectute quidē dign⁹ appareboꝫ: adolescēt⁹ aūt exemplū forte relinquā: si prompto aio ac fortiter ꝓ grauissimis ac sācti̇ssimis legibus honesta morte p fungar. Ibis dictis cōfestim ad supplicium trahebāt. Ibi aūt q̄ eū ducebant: et paulo ante fuerāt mitiores: i irā puersi sūt ꝓ̄pter sermōes ab eo dictos quos illi p arrogātiā platos arbitrabant. Sz cum plagis pimeret̄ ingemuit: ꝛ dixit: Domine qui habes sanctaz sciētiā: manifeste tu scis: qꝛ cū a morte posſez liberari: duros coꝛporis sustineo dolores. Scōm aūt aiaz vo ꝓ̄ timorē tuū libēter hec patioꝝ. Et iste qđē ꝺ̄ mō vita decessit: nō solū iuuenib⁹ sz et vniuerse gēti quik: v At ille cogitare cepit etatis ꝛ senectut̄ ꝛc. ꝓ̄ter virtutis et sciētie cōcomitātiā. z Et ingenite nobilitatis canicie. nobilitas ei generis. ꝓuenit ex generatiōe: nobilitas vo virtut̄ ex opatiōe quātū ad virtutes acquisitas: ꝛ ex datione diuina q̄tū ad infusas: ꝛ iste virtutes reddūt canicie nobilē ingenita nobilitate. a Rūdit ei to. nā in habētib⁹ habitū nō requirit̄ loga deliberatio. b Dices ꝑmitti se ꝛc. i. poti⁹ sustinere penam oēm q̄ facere talē fictionē: ꝛ subdit ad ꝑ rōnē dicēs: c Nō ei etati nr̄e dignū ē inq̄t ꝛc. ꝛ ꝑ maculā infamie q̄tū ad boies. d Atq; execrationē. apud deū: ꝛ āgelos sāctos. e Wec sene. cōqui. ꝛ diuinū iudiciū incurrā. iō subdit:
f Nā etsi in pūti tpe ꝛc. ꝓ talem fictionē. Sed manū oīpotentis dei ꝛc. ideo cōcludit: g Quocirca fortiter vitā excedēdo. i. eā ꝓ lege dei exponēdo. h Senectute quidez dignus apparebo ad gloriā dei: et edificationē ꝓximi. i Pro grauissimis. i. honestissimis. sicut homo honestus dicit̄ grauis moꝝ⁹. cetera patēt vsq; ibi: k Per arrogantiā ꝛc. qđ nō erat verū: iꝫ ꝺ̄ dixerat ꝓ constantiā mētis ad dei gloriā et ꝓximoꝝ edificationē.
l Cū a morte posſem ꝛc. ꝓ̄ dictā fictionē. m Duros coꝛporis ꝛc. ꝑm partem sensitiuam.
n Secūdū aiam vero. itellectiuā.
o Libenter hec patioꝝ. sicut patiens pro sanitate consequenda libēter accipit potionem sensui gustus amaram. cetera patent. La. VI

Moraliter. f Sz nō post multū tēpus misit rex quendā senē ꝛc. Per istū regē significat antixp⁹ q̄ p senes ꝛ fratos decipiet iuniores ꝛ simplices eos auertēdo a religione ꝛpiana: ꝛ faciet contaminari ecclesiā q̄ est tēplū dei et in tātū inualescet eius ꝓsecutio q̄ pauci audebunt in publico se ꝛpianos fateri.
v Et cuz liberi sacra celebrarent ꝛc. Liber ide ē q̄ bacch⁹ q̄ ꝺ̄ vinū de⁹. iō liberi sacra celebrāt q̄ vinū excessiue potāt. ꝛ dicit̄ libero ciꝫcūire. i. choꝛizare: qꝛ vini potatō ex cessiua inducit ad leticiā ineptam ꝛ ad luxuriā. dicit̄ et hedera coronari: q̄ dicit ab hereo heres eo q̄ arboriꝫ inherēdo ascēdit surſū: ꝛ similiter ex nimio potu vini fum⁹ ascēdit ad cerebrū. d Que enīz mulieres dela. ꝛc. p istas duas mulieres q̄ cū paruuk suis fuerūt crudeliter iterfecte: significāt martyres i sexu mulebri ꝛ etate puerili tulo fidei ꝛpiane. b Alij vo ad ꝓri. ꝛc. hoc fuit moralizatū supra primo libro. q̄. ca. o Obsecro autē eos ꝛc. hoc est de se morale ideo ptr̄seo. b Jgit eleazarus ꝛc. p istū significat hō virtuosus ꝛ constās q̄ magis eligit mori ꝓ ꝛpiana veritate q̄ fictionē trāsgressionis fingere: p carnifices autē cōstātiā eius imponētes supbie: significāt maliuoli q̄ virtutes bonoꝝ hypocrisi attribuūt seu vanitati.

Contigit

E a c Ontigit aūt. Quid ꝺ̄ hāc mr̄e septē filioꝝ nisi mr̄is eccle secūditas q̄ p septiformis spūs grām adoptiuos deo pr̄i filios generat: designāt q̄s ātiochi typici: ꝺ̄ ātirpi atrocitas: iz partim p mīstros suos: ptim p semetipm: simul cū mr̄e diuersis cruciatib⁹ lanier: ad blasphemiā tū eos neq̄q̄ ptrahere valet. Que aūt huic mulieri ꝛ filijs ei⁹ (pro laboze quē i pūti ꝓpelli sūt) merces maneat i futuro:
Esa. 54. Esaias oñdit dicēs: Lauda sterilis q̄ nō paris: decanta laudē ꝛ hymnū q̄ nō pariebas: qm̄ multi filij deserte magis q̄ eiꝰ q̄ habet virū dicit dñs. Dilata locū tēti rij tui ꝛ pelles tabernaculoꝝ tuoꝝ extēde: ne parcas: lōgos fac funiculos tuos: ꝛ clauos tuos cōsolida. ad dexterā ei ꝛ ad sinistrā penetrabis: ꝛ semen tuū gētes hereditabit. Noli timere: qꝛ nō cōfūderis: neq; erubescas. Nō ei te pudebit: qꝛ cōfusiōis adolescētie tue obliuiscer̄: ꝛ opꝛobrij viduitat̄ tue nō recordaber̄ amplius. qꝛ dñabit tui q̄ fecit te: dñs exercituū nomē ei⁹: et redēptoꝛ tuꝰ sāct⁹ israel: dñs oīs terre vocabit̄. qꝛ vt mulierē derelictā ꝛ merētē spū vocauit te dñs: ꝛ vxoꝛē ab adolescētia abiectā dixit deꝰ tuꝰ. ad pūctū in modico dereliq̄ te ꝛ i miserationibꝰ magnis ꝓgregabo te: i momēto indignationis abscōdi faciē meā parūper a te: ꝛ i misericoꝛdia sempiterna miſeꝝ tui: dixit redēptoꝛ tuꝰ dñs pauca tēpestate cōsulsa absq; vlla ꝓlatione: Ecce ego sternā ꝓ ozdinē lapides tuos: et fundabo te i sapphyris ꝛ ponā iaspidē ꝓpugnacula tua: ꝛ portas i lapides sculptos ꝛ oēs finiños tuos i lapides desiderabiles. vniuersos filios tuos doctos a dño: ꝛ multitudinez pacis filijs tuis: ꝛ iustitia fundaber̄: recede, pcul a calūnia. Qz aūt nouissime post filios ꝛ mr̄ cōsupta ē demōstrat q̄ post triūphos singulozꝝ filioꝝ ecclie q̄b⁹ hostes vincētes liber̄ aiab⁹ requiē itrabūt eternā: nouissime ipa mr̄ fidelium oiz i fine mūdi ꝓsumabit: ꝛ trophea q̄ie ō oib⁹ inimic⁹ suis capitē regnū possidebit ppetuū. Qualiter aūt btissim⁹ martyr ꝛ suauissim⁹ doctoꝛ Cyprianꝰ de eisdē septē frib⁹ scribēs ad Fortunatū moꝛe rhetoꝛ facūdo ꝑmōe differeret: ꝺ̄ loco iscrēdū cēluim⁹: q̄ itercetera sic ait: Quid vo i machabeis septē frēs ꝛ natalitij pariē ꝺ̄ tutū sorte cōsules significēt: nisi septenariū nūerū sacro pfecte cōsūmatiōis ipletū. Sic ei septē fratres i martyrio coheretes: vt primi fuerūt i dispositiōe diuina septē dies: anno⁹ septē millū cōtinētes: vt septē spūs: vt angeli septē q̄ assistūt ꝛ cōuersant ante faciē dei: ꝛ lucerna septiformis i tabernaculo martyrij: ꝛ
Apoc. 1. c i Apocalypsi septē cādelabra aurea. ꝛ apꝰ salomonē
Pro. 9. a colūne septē: sup quas edificat domū sapia: ita ꝛ iste septē fratrū nūeꝝ: ecclias septē nūeri sui q̄titate ꝓple
1. Re. 2. a xus: ꝑm q̄ in ꝓo libro regnoꝝ legim⁹ sterilē septē peperisse: ꝛ apꝰ Esaiā septē mulieres vnū bolez apphēdūr: cui⁹ iuocari sup se nomē exposcūt. Et apls Paul⁹ q̄ huj⁹ nūeri legitimi ꝛ certi meminit ad septē ecclias
Apoc. 1. a scribit. Et i Apocalypsi septē mādata sua diuina: ꝛ pceptа celestia ad septē ecclias ꝛ ad eaꝫ angelos dirigit. Qui nūc istic. nūc iuenit i frib⁹: vt ꝓsumatio legitima cōpleat. cū septē liber̄ plane copulat ꝛ mr̄ origo radiq̄ ecclias septē postmodū pepit ipa ꝓia ꝛ vna supra petrā ꝺ̄ni voce fundata. Hec vacat q̄ i passiōib⁹ sola cū liber̄ mr̄ ē. Martyres ei q̄ se dei filios i passiōe testāt ā ñ nisi deo pr̄e cēsent: sic i eua gelio dñs docet dicēs:
Dan. 13. a Me vocauerit̄ pr̄em sup ērā: vn⁹ ē eni pat̄ vr̄ q̄ ē in cel. Que vo ediderūt ꝓfessionē pconia q̄ ꝑclara q̄ magna documēta fidei ꝑbuerūt. Rex antioch⁹ ifest⁹: immo i antiocho antixp⁹ exꝑssus ora martyrū gl̄iosa et spū cōfessiōis iuicta cōtagio fuille q̄rebat carnis maculare: ꝛ cū flagell̄ grauit̄ ꝛberasset: ac nihil ꝓmouere potuisset: sartagines iussit igniri. Quib⁹ ignit̄ ꝛ accensis eū q̄ ꝓim⁹ locuꝰ fuerat: ꝛ magis irā regis virtutis ac fidei cōstātia ꝓuocauerat: admoueri ꝑcepit et frigit: ꝓducta et extracta ꝓius lingua que confessa dominū fuerat. Quid martyrū gloriosius cōtigit: lingua eni cōfessa nomē domini ꝓtior ipa ad dominū debuit ꝓficisci. Post in secūdo excogitatis actionibus penis anteq̄ cetera mēbra torqueret cutē capitis cuz capillis detraxit odio sz certo. Nam cum viri caput christus est: et caput xp̄i deus: qui caput laniabat in martyre dñi: et christū ꝑsequebat̄ in capite. At ille in martyrio suo et resurrectiōis sibi ꝓmiū de dei remūeratione ꝓmittēs exclamauit ꝛ dixit: Tu qđē impotes

Sz ex hac

c Ontigit aūt. La. VII septē frēs vna cuz mr̄e sua apꝑhēsos cōpelli a rege ꝺ̄ phas edere carnes porcinas flagris taureis cruciatos. Unus autē ex illis q̄ erat ꝓim⁹ sic ait: Quid queris ꝛ qđ vis discere a nobis? Parati sum⁹ magis mori q̄ ꝓhias dei leges ꝑuaricari. Irat⁹ itaq; rex iussit sartagines ꝛ ollas eneas succēdi: q̄b⁹ statim succēsis iussit ei q̄ ꝓior locut⁹ fuerat amputari liguā ꝛ cute capitis abstracta: sūmas q̄ manꝰ ꝛ pedes ei p̄cidi: ceteris ei⁹ fratrib⁹ ꝛ mr̄e ispiciētib⁹. Et cū iā ꝓ oia iutilis factꝰ eēt: iussit ignem admoueri: ꝛ adhuc spirā tē torreri in sartagine: in qua cū diu cruciaret̄: ceteri vna cū mr̄e inuicē se hortabant mori fortiter: dicētes: Dñs deꝰ aspiciet veritatē: ꝛ cōsolabit̄ i nobis: quē admodū i ꝓtestatiōe cātici declarauit moyses. Et i seruis suis cōsolabit̄. Adoztuo itaq; illo ꝓimo ꝺ̄ mō sequentē deducebāt ad illudēdū: ꝛ cute capit̄ ei⁹ cū capillis abstracta: iterrogabant: si māducaret ꝓiusq; toto coꝛpe p mēbra singula puniret̄. At ille rūdēs patria voce dixit: Non faciā. Propter qđ ꝛ iste sequēti loco ꝓimi tozmēta susceꝑit: ꝛ i vltimo spū cōstitutus sic ait: Tu qđē scelestissime in pūti vita nos pdis: sz rex mundi defūctos nos p suis legib⁹ in eterne vitę resurrectione suscitabit. Post hūc tertius illudit̄: ꝛ linguaz postulatus cito ꝓtulit: et manus cōstāter extendit: ꝛ cū fiducia ait: E celo ista possideo: ꝺ̄ ꝓpt̄ dei leges nūc hec ipa despicio: qm̄ ab ipo me ea recepturuz spero. Jta vt rex ꝛ q̄ cū ipo erāt mirarēt adolescētis aim: q̄ tāq̄ nihil duceret cruciatus. Et hoc ita defuncto: quartū vexabant similiter torquentes. Et cū iam esset ad mortē sic ait: Potius ē ab hoibus morti datos spez exꝑectare a deo ite⁊ ab ipo resuscitādos. Tibi ei resurrectio ad vitā nō erit: ꝛ cū admouissent q̄n/

c Ontigit La. VII aūt septē fratres. Postq̄ descripta
A a-a ē cōpulsio ad gētilitatē in reḡ absentia. vt ptz ex dictis. hic ꝑ fit idem i ei⁹ ꝑsentia. vt ex sequētibus apparebit: ꝛ primo fit ꝺ̄ i generali. secūdo in speciali. ibi: Unus aūt. Circa ꝓimū dicit̄: Contigit aūt ꝛc. hoc nō videt̄ cōtigisse in bierlm vel iudea: quia rex antioch⁹ nō legit ibi rediſſe: postq̄ inde recesserat facta strage ppli et spoliatiōe tēpli: vt ꝺ̄. 8. ca. v. ꝓpter qđ videt̄ hoc cōtigisse in antiochia vel aliqua alia ciuitate notabili ad quā venerat edictū regis ꝺ̄ cōpulsione in deoꝝ ibidē habitātiū ad ritū gētiliū: vt habet ca. ꝓcedēti. b Flagris et taureis cruciatos. flagrū flagri est sūmitas virgularū aduincē ligatarū q̄ facit strepitum ꝓutiēdo et ꝓuritū ꝓ calefactiōis modū. Taurea tauree ē flagellū de coꝛio tauri factū. c Un⁹ aūt. Hic cōsequēter ponit cōpulsio in speciali: ꝛ ꝓimo ponit̄ afflictio fratris ꝓmogeniti q̄ ꝓ se ꝛ alijs dixit: † Deu. 32. f
d Parati sum⁹ ꝛc. i. leges a deo daras ꝑibus nostris in mōte sinai.
e Jussit ei q̄ ꝓior fuerat locut⁹ ꝛc. ꝓpter veritatē cōfessionē. f Jussit ignē admoueri. i. adhiberi seu apponi. g Quemadmodū q̄ ꝓtestatione cātici ꝛc. Deut. xxxij.
h Et i ser. suis cō. Moztuo itaq; illo ꝓimo ꝺ̄ mō ponit̄ afflictio secūdi. et ꝓtz ibi vsq; ibi: Patria voce dixit. i. ꝑm doctrinā scōꝝ patrū. i Tu qđē scelestiſ. i. supmo gradu scelerisque existens. k Post hūc tertiꝰ. Hic ponit̄ tozmētatio tertij. l Et lin. postu. ꝛc. nō abhoꝛrēs ei⁹ ꝑfectionē ꝓpter diuine legis obseruātiā. cetera patēt. m Et hoc ita defū. Hic ponit̄ vexatio q̄rti. ꝛ ꝓtz vsq; ibi: n Tibi ei resur. ad vi. nō erit. Iz enī oēs in fine mūdi resurgāt imoꝛtales: qꝛ tūc cessabit generatio ꝛ coꝛruptio. tū soli boni resurgēt ad vitā immoꝛtalē q̄ erit ꝓ gl̄iam aīe redūdantē ad coꝛp⁹ ꝓ dotē ipassibilitatis. Coꝛpoza vo malo⁊ erūt imoꝛtalia vt semp crucient̄ igne gehēne vt habet̄ Matth. xxv. q̄ ē moꝛs secūda: Apo. xx. o Et cū admo. Hic ponit̄ tozmētatio q̄rti: cū ꝺ̄: Et cuz admouissent. i. applicassent quintū.

Vexabāt

ex hac p̃senti vita nos p dñs:ꝛ mũdi rex defũctos nos p suis legib⁹ i eterne vite resurrectiõe suscitabit.
Tertiꝰ linguã postolat⁹ cito prulit. Nã cũ penã linguæ execãde iam didicerat a fratre suo cõtenere: manus q̃s amputãdas cõtãter ondit.
Multũ beat⁹ genere ista supplicij cui cõrigit ertẽs ad penã manib⁹ passionis dñice instar imitari. Nec nõ ꝛ quare? pari virtute tormenta cõtemnes: ad retũdendũ regẽ celesti voce rũdẽs exclamauit ꝛ dixit: Potiꝰ ẽ ab hoib⁹ mori datos expectare spẽ a deo itẽ ab eo resuscitãdos: tibi em̃ resurrectio ad vitã nõ erit.
Quit⁹ ,ppẽ carnificẽ rabiẽ duros variosq; cruciat⁹ fidei vigore calcabat: ad p̃sciẽtiã q̃s ꝛ noticiã futurorũ spũ diuinitat⁹ armat⁹ vel aiat⁹ ,p phetauit regi indignationes dei et vltionẽ velocit̃ secuturã. Potestatẽ iquit iter hoies habẽs: cũ sis corruptibilis facis q̃d vis. Moli q̃ putare gen⁹ nostrũ a deo derelictũ eẽ: sustine ꝛ vide magnã ptãtẽ ei⁹ q̃liter te ꝛ semẽ tuũ torq̃bit. Quale illud velamẽtũ martyrij fuit: q̃ magnũ q̃ grãde solatiũ in cruciatib⁹ suis: nõ tormẽta ,ppria cogitare: ſ tortoris sui supplicia ꝓdicare. In sexto vero nõ virt⁹ sola:ſ ꝛ humilitas ꝓdicãda ẽ: nihil sibi martyrem vẽdicasse: ſ cõfessionis sue honorẽ supbis vocib⁹ vẽtilasse pctis suis poti⁹ ascripsisse q̃d psecutionẽ a rege pateret: deo ꝺo dedisse q̃d post modũ vindicaret. Nouit eẽ martyres verecũdos de vltiõe videre ꝛ nihil in passiõe iactare. Moli inq̃t frustra errare: nos em̃ ,ppẽ nosmet ipos hec patimur: peccãtes i deuz nostrũ. tu aũt ne te eristimes ipuni tũ futurũ: aggressus pugnare cum deo. Admirabilẽ q̃s mat̃ q̃ nec sex⁹ infirmitate fracta: nec multiplici orbitate cõmota: moriẽtes liberos spectabat libenter: nec penas illas pignoꝝ: ſ glias cõptauit tã grande martyriũ deo p̃bẽs virtute oculoꝝ suoꝝ q̃s p̃buerũt filij ei⁹ torq̃ri ꝛ passiõe mẽbroꝝ. Cũ sex occisis ꝛ punit⁹ supeẽt vn⁹ ex fratrib⁹: cui rex diuitias ꝛ potẽtat⁹ ꝛ multa pollicebat: vt crudelitas ei⁹ ac feritas vt vni⁹ subiecti solatio foueret: ꝛ peteret vt ad filiũ deijciẽdũ secũ dep̃careꝝ: ꝛ mr̃ dep̃cata est filiũ. ſ vt decebat martyꝝ matrẽ: vt decebat legẽ dei memorẽ: vt decebat filios suos nõ delicate ſ fortiter diligẽtẽ. Dep̃cata ẽ ei vt dũs ꝓfitereꝝ. dep̃cata ẽ ne a frib⁹ suis fracẽ ꝓsortio laudis ꝛ glie separet: tũc se septẽ filioꝝ cõputãs matrẽ ſi sibi cõtigeret filios vij. deo peperisse poti⁹ nõ seclo: armãs itaq; eũ corroborãs: ꝛ felicitori ptu filiũ genitrãl: Fili inq̃t miserere mei q̃ i vtero te nouẽ mẽsib⁹ portaui: ꝛ lac triẽnio dedi: ꝛ ad etatez istã ,pduxi: oro fili vt aspicias ad celũ ꝛ trã: ꝛ oib⁹ q̃ i eis sũt aspect̃ intelligas: q; ex nihilo fecit illa deꝰ: et hoim gen⁹: ꝛ ita fiat vt nõ timeas carnificẽ istũ: sed dign⁹ fratribus tuis effectus suscipias mortem: vt in illa miseratione cuꝝ fratribus tuis te recipiam. Magna laus est matris in exhortatione virtutis: sed

ſ maior

tũ vexabãt eũ. At ille respiciẽs in eũ dixit: Ptãtẽ iter hoies habẽs cum sis corruptibil⁹ facis q̃d vis. Moli aũt putare gen⁹ nr̃m a deo eẽ derelictũ. Tu ãt pacient̃ sustine: ꝛ videbis magnã ptãtẽ ipi⁹ q̃liter te ꝛ semẽ tuũ torquebit. Post hũc sextũ ducebãt ꝛ is mori incipiẽs sic ait: Moli frustra errare. Nos ei ,ppter nosmetipos ſ patimur peccãtes i deũ nr̃m: ꝛ digna admiratiõe facta sũt in nobis. Tu aũt ne existimes tibi ipune futurũ: q̃d ℈ deũ pugre tẽtaueris. Supra modũ aũt mat̃ mirabil⁹ ꝛ bonoꝝ memoria digna q̃ peũtes septẽ filios sub vn⁹ diei tpe cõspiciẽs: bono aio ferebat ,ppẽ spez quã i deo habebat: singulos illoꝝ hortabat̃ voce pria fortit̃ repleta sapia: ꝛ fẽ mineę cogitatiõi masculinũ aim̃ iserens dixit ad eos: Nescio qualiter i vtero meo apparuist̃. Neq; ei ego spũs ꝛ aiaz donauiyob ꝛ vitã ꝛ singl'oꝝ mẽbra ñ ego ipa cõpegi. Sedeni mũdi creator q̃ formauit hois natiuitatẽ: q̃q; oiz iuenit origiñ: ꝛ spũ voꝺ itẽ quz muscõia reddet ꝛ vitã: sic nũc vosmetipos despicit̃ ,ppẽ leges ei⁹. Antioch⁹ aũt cõtẽni se arbitrat⁹ sil' ꝛ exprobrãt̃ voce despecto cũ adhuc adoleſcẽtioꝝ supesset nõ solũ ꝟbis hortabat̃: ſ cũ iuramẽto affirmabat diuitẽ sex btm̃ factuꝝ: ꝛ trãslatũ a patrijs legib⁹ amicũ biturũ ꝛ res neẽrias ei ꝓbituꝝ. Sz ad ſ cũ adoleſcẽs neq; q̃q; icliaret: vocauit rex mr̃eꝝ ꝛ suadebat ei vt adoleſcẽti fieret i salutẽ. Cũ ãt mit̃ eã ꝟbis eẽt hortat⁹: pmisit se suasurã filio suo Itaq; iclata ad illũ irridẽs crudelẽ tyrannũ ait ꝑria voce: Fili mi misereẽ mei q̃ te i vtero nouẽ mensib⁹ portaui: ꝛ lac triẽnio dedi ꝛ alui ꝛ i etatẽ istã ,pduxi. Peto nate vt aspicias ad cẽlũ ꝛ trã ꝛ ad oia q̃ i eis sũt: ꝛ itelligas q; ex nihilo fecit illa deꝰ ꝛ hoim gen⁹: ita fiat vt ũ ti meas carnificẽ istũ: sed dign⁹ fratrib⁹ tuis effect⁹ ꝓticeps suscipe mortẽ vt i illa miseratiõe cũ fratribꝰ tuis te recipiã. Cũ hec illa adhuc diceret: ait adoleſcẽs: Quẽ sustinetis? Nõ obedio ꝑcepto regis: sz ꝑcepto legis q̃ data est nobis p moysen. Tu ꝺo qui inuentor oīs

a Vexabãt eũ, simili modo sicut ꝑcedẽtes b Facis q̃d vis volũtate nequissima. c Moli aũt putare gen⁹ nr̃m a deo eẽ derelictũ. Tu ãt pacient̃ sustine, i. modicũ expecta, ita q; li patiẽter nõ est hic nota virtutis sz brevitatis vite tẽ porealis, iõ subdit: c Et videbis, cito. d Magnã po. ip. cui nõ pot̃ resisti. e Qualiter te. ꝛ se. r. i. imitatores tuos: b Torquebit. eternaliter i gehẽna. i Post hũc, ꝺic ꝑ̃ ponit̃ vexatio sexti. ꝛ ptz vsq; ibi: k Nos em̃ ꝓ. nosmet ipos ꝛc. lz ei sacti eẽnt ꝛ inocẽtes: tñ ꝓfitẽr se pati ,ppter pctã: iputãtes sibi aliorũ delicta: eo q; eẽnt de eodẽ pplo. ꝛ sũr facit Dañ. ix. l Tu autez ne existimes ꝛc. ei⁹ cultũ auferẽdo ꝛ ei⁹ ppm̃ crudeliter occidẽdo. m Supra modũ. Hec est ps septima i q̃ interponit mr̃is cõstãtia: cũ ꝺr: Supra modũ ãt mater mirabilis. nã antea nõ legit fuisse aliq̃ tãte ꝓstãtie. n Que peuntes sep. fi. q̃tũ ad vitã p̃sentẽ: ſ saluatos ℈tũ ad futurã. iõ subdit: o Bono aio ſe. ,ppter spem. i. alterius vitẽ. p Singulos illoꝝ ꝛc. i. scõrũ patrũ doctrine cõsona. iõ subdit: q Repleta sapia. sanctoꝝ patrũ. r Et feminee cogitationi. q̃ ẽ de mollicie ꝛ remissione. s Masculinũ aim̃ inserẽs, q̃ tẽdit ad ardua ꝛ difficilia. t Dixit ad eos. ex magno feruoꝛe: v Nescio q̃li. ꝛc. tũc ei apparet puer eẽ i vtero matris q̃ incipit se mouere mo⁹ aũt ꝛ sensus sũt ab aĩa q̃ est in puero ꝓ infusionẽ. modus aũt infusionis est soli deo cognit⁹. iõ subdit: x Neq; ei ego spũs, i. aiam intellectiuã q̃ est spũalis nature. y Et aiam. i. potẽtia sensitiua. q̃ est ipi⁹ cõitti. z Et vitã. i. opatiões vite. a Et singuloꝝ mẽbra ꝛc. qz virtus formatiua nõ est a matre sz a patre: ꝛ illa etiã nihil agit nisi in virtute prime cause. iõ subdit: b Sedeni mũdi creator ꝛc. ꝛ ptz ex dict̃ vsq; ibi: c Sicut nũc vosmetipos despicitis. q̃tũ ad vitã corpalẽ. d Antiochus aũt. hec ẽ octaua ps in qua ponit̃ martyriũ septimi: ꝓmittitur tñ eius ꝑsuasio. scõo ponit̃ eius vexatio. ibi: Cum hec illa. Circa primuz primo ponit̃ ꝑsuasio a rege. cum dicit: Antiochus aũt cõtẽni se arbitrat⁹ ꝓ dictos filios q̃ dicebãt eũ scelestũ ꝛ incendio gehenne reseruatum. e Simul et exprobrãtis ꝛc. qz vocẽ dictoꝝ fratrũ reputabat despectã. sicut ꝑsonas eoꝝ despicabiles reputabat. ꝛ sic duplici rõne reputabat se cõtẽptũ. i. rõne verborũ ꝛ personarũ despicabiliũ. f Cũ adhuc ꝛc. vt saltẽ illũ suparet. g Nõ solum verbis hortabat̃ ꝛc. ꝛ patet lra vsq; ibi: g Cũ aũt multis. ꝺic ponit̃ ꝑsuasio iuuenis a matre que ,pmisit suasuraz sc filio suo: et verum dixit: quia ,pmissio absoluta sicut est ista intelligenda est de bono. ideo subdit: h Irridens crudelem tyrannũ: quia persuasio sua erat ad virtutis bonũ. ꝛ patet lra vsq; ibi: i Sed dign⁹ ꝛc. i. eoꝝ consortio ꝓ palmam martyrij. k Et in illa miseratione, que fiet sanctis in resurrectione. l Cum fratribus tuis ꝛc. ad augmẽtũ glorie vestre ꝛ mee. m Cũ hec illa adhuc diceret. ꝺic cõsequenter ponit̃ eius vexatio. cũ dicit: Cũ hec illa adhuc diceret. ex magno feruoꝛe nõ expectauit finẽ verborũ matris cõplete. o Quem sustinetis. i. differtis vexare sub spe vana q̃ debeã regi obedire,

Hos enĩ

maior in dei timoꝛe ꝛ in fidei veritate: q̃ nihil sibi aut filio de⁹ martyrũ honoꝛe ꝓmisit: nec fratꝛ precẽ ,pfuturam credidit abnegãti ad salutẽ: persuasit poti⁹ passionis ,pticipem fieri: vt i iudicij die possit cum fratrib⁹ iueniri. Post hec autẽ cum liberis suis cõmoritur ꝛ mater: nec aliud iam licebat q̃s vt q̃ martyres peperat et fecerat: in ꝓsortio illius glorie iungeretur. ꝛ quos ad deũ ꝓmiserat: ipsa quoq; sequeret. La. VIII

a Iudas ꝺo machabe⁹ ꝛc. Que ꝺ mathathia patre machabei ꝛ fratrum eius ꝓioris libri narrat historia: scripturz ꝑsentis libri breuitati studendo omittens: ad inde factũ ꝛ ꝓelia narranda se contulit aliqua ꝺ eis narrãs: sed plurima more suo omittens. Sed quia iam allegoriam ipius supra plurima ex parte exposuimus q̃ semel dictũ ẽ: nõ necesse creditmus iterari. Si quis autẽ quesierit quid ser milia virorum qui inde in principio associati sunt significent: agnoscat per senarij ꝛ millenarij numeri pfectionẽ milituz xp̃i in fide ꝛ sinceritate pfectam designari devotionẽ. Ũs in actibus apl̃oꝝ de p̃imitiua ecclesia in iudeis scriptũ est: Multitudinis autẽ credentium erat coꝛ vnũ ꝛ aĩa una: nec quisq; eoꝝ q̃ possidebat aliquid esse suum dicebat: sed erant illis oĩa cõmunia: ꝛ virtute magna reddebãt apl̃i testimoniuz resurrectionis dñi nostri Iesu christi: ꝛ gr̃a magna erat i omnibus illis. b Videns autem philippus ꝛc. In ꝓioꝛi libro scriptum est q; antiochus ,pecturus in psidem reliquerit intra regnuz lysiã hominez nobilem de genere regali super negocia regia ꝛ vt nutriret antiochum filium suũ: et q; ipe lysias elegerit ptolemeum filium dorimi ꝛ nichanoꝛẽ ꝛ gorgiaz viros petentes ex amicis regis et miserit eos cum quadraginta milibus virorum vt disperderent iudeos ſm verbum regis. Hũc autẽ hic refertur q; philipp⁹ scripserit ad ptolemeum ducem vt auxiliuz ferret regijs negocijs: ipseq; miserit ad hoc nichanoꝛez: datis ei viginti milibus armatorum adiunto ei ꝛ gorgia viro militari. Hũc enim philippum memorat⁹ rex antiochus reuertẽs de persida in babylonez prepositus super vniuersũ regnum suũ: ꝛ dedit ei diadema: et stolam suam ꝛ anulũ: vt educaret antiochum filium suum: ꝛ nutriret eum et regnaret. Quem predictus lysias simul cuz antiocho iunioꝛe reuertens antiochiam ꝛ ĩueniens dominantẽ ciuitati expugnauit. Ũs querit̃ quomodo dicatur philippus ordinare ꝓ prolemeum transitus nichanoris ꝛ gorgie ad iudeã: cũ ꝓioꝛ historia narret mozãte antiocho senioꝛe in psida cũdẽ gorgiã ducẽ sil' ꝛ lysiã ordinatoꝛẽ suũ a iudeis eẽ fugatos ꝛ ℈ inotuisse ãtiocho reuertẽti: ipmq; ob ℈ incidisse in

ſ lãguoꝛe

malicię factꝰ es i hebꝛeos: nõ effugies manuz dei. Nos enĩ ꝓ pctis nr̃is ℈ patimur. Et si nob ,ppr̃ icreparionẽ ꝛ correctionez dñs deꝰ nr̃ modicũ irat⁹ ẽ: ℈ iterũ reconciliabit seruis suis. Tu ãt o sceleste et oĩm hoiz flagicios̃me noli frustra extolli vanis spebꝰ: i seruos ei⁹ insiliat⁹. Modũ eni omnipotẽtis dei ꝛ oĩa inspiciẽtis iudiciũ effugisti. Nam frẽs mei modico nũc doloꝛe sustẽtato ſ testamẽto ẽrnę vitę effecti sunt: tu ꝺo iudicio dei iustas supbię tuę penas exolues. Ego ãt sic ꝛ fres mei aiam ꝛ corp⁹ meũ trado ꝓ patrijs legib⁹ inuocãs deum maturius genti nr̃e ,ppitiuz fieri: teq; cum tormẽt̃ ꝛ verberib⁹ confiteri q; ipe est sol⁹ deus. In me veꝛo ꝛ in fratrib⁹ meis desinet oĩpotentis ira: q̃ sup omne gen⁹ nostrũ iuste supducta est. Tunc rex accensus ira: in hũc sup oẽs crudeli⁹ desevit: indigne ferẽs te derisum. Et hic itaq; mũdus obijt ꝓ oĩa i dño ꝓfidẽs. Moiussime autẽ post filios et mater ꝓsupta est. Igitur ꝺ sacrificijs et de nimijs crudelitatibus satis dictum est La. VIII

a Iudas vero machabe⁹ et q̃ cum illo erãt introibãt latẽter in castella: ꝛ cõuocantes cognatos ꝛ amicos: ꝛ eos q̃ pmanserãt in iudaismo assumẽtes adduxerunt ad se sex milia viros: et inuocabãt dñm vt respiceret in populũ q̃ ab oib⁹ calcabat̃: ꝛ misereret̃ tẽplo qꝺ ꝓfanabat̃ ab ipijs. Misereret̃ etiã exterminio ciuitat̃ q̃ eẽt ilico cõplanãda: ꝛ vocẽ sãguinis ad se clamãt̃ audiret: memoraret̃ q̃s iniq̃ssimas mortes innocentũ puuloꝝ: ꝛ blasphemias nomini suo illatas: ꝛ idignaret̃ supbis. At machabe⁹ ꝙgregata multitudine intolerabilis gẽtib⁹ efficiebat̃. Ira em̃ dñi i miscẽtiaz ꝓsa ẽ. Et supueniẽs castellis ꝛ ciuitatib⁹ ip̃rouisus succẽdebat eas: ꝛ oportuna loca occupãs nõ paucas hostium strages dabat: maxime aũt noctib⁹ ad huiuscemodi excursus ferebat̃: ꝛ fama virtutis ei⁹ vbiq; diffundebat̃. Videns ãt philippus paulatim virũ ad pfectũ venire ac frequenti⁹ res ei cedere ꝓspere: ad

Mos enĩ ,p pctis nr̃is ꝛc. exponat si cut. ſ. de sexto fratre. b Dñs deus nr̃ modicũ ẽ irat⁹. nã ois pena in p̃senti modica ẽ respectu future. c Moli frustra extolli ꝛc. sic habẽt libri correcti: quasi dicat: ñ ꝓtinges ad illũ qꝺ speras dei iudicio impedit⁹. d Maz frẽs mei mo. ꝛc. respectu doloris futuri. e Sub testamẽto. i. ,pmissione firma. f Finẽ vite effecti sũt. quã sine dubio ꝓsequenẽ. g Inuocãs deuz maturi⁹, i. cũ pondere affect⁹. h Teq; cũ tormẽtis ꝛc. in hoc videt̃ ,pherice loq̃: qz sic fuit imperuni de futuro vt ꝓz. j. ix. ca. Cetera patent.

Moraliter. La. VII

i Corigit autẽ septẽ fratrib⁹ ꝛc. Per septenariũ numerũ vniuersitas figurat̃ eo q; septẽ diebus revolvit totum tp̃s. ꝛ ideo ꝓ istos septẽ frẽs q̃ erãt durissime cruciati ,p lege mosaica: figurata fuit vniuersitas martyrũ ,p lege xp̃iana: ,ppẽ qꝺ eoꝝ martyriũ in ecclia celebraẽ. p matrẽ aũt ipoꝝ que singulos hortabat̃ vt cruciatum ,p lege fortiter tolerarẽt: significat̃ sãcta mater eccl̃ia q̃ filios suos hortat̃ vbiq; ,p lege xp̃i ꝛ iusticia ꝓstãter grauia sustinere. p b aũt q; ipa etiam passa ẽ significat̃ q; eccl̃esia patit̃ i filijs suis sicut ꝛ tp̃s eoꝝ pater pati dicit̃ in istis. La. VIII

i Iudas ꝺo. Descripta iudeoꝝ tribulatiõe ꝓ regẽ antiochum. hic ꝓsequit̃ describit̃ liberatio eoꝝ ꝓ iudã machabeũ. circa quã ꝓmo ponit̃ liberatio ꝓpt̃ a regis ducib⁹. scõo a ꝓsona eius, sequẽti ca. Prima adhuc in duas. qz ꝓmo ponit̃ inde ,pserratio. scõo ꝓncipũ antiochi debellatio. ibi: Audens autẽ philippus. Circa ꝓmum ꝺr: Judas ꝺo machabe⁹ ꝛc. ab aduersarijs occupata. Nõ enĩ habebãt trãsitũ ꝓpt̃ q; possent patẽter cõmittere bellũ. k Et inuocantes cognatos ꝺe q̃b⁹ magis ꝓfidebãt ꝛ q̃ ad ℈ erãt magis periti. l Et eos q̃ pmã. ꝛc. nam ad pugnãdũ ,p lege erãt voluntarij. m Et inuocabãt dñm ꝛc. sine cui⁹ auxilio nõ poterãt resistere tãto aduersariorum numero: allegãtes ad hoc rõnes ex pte populi cõculcati ꝛ templi cõtaminati et ciuitatis electe ad cultũ dei: ꝛ sãguinis innocentis effusi: ꝛ noĩs sui blasphemati. ꝛ ptz lra vsq; ibi: n Intolerabilis gẽtib⁹ efficiebat̃. qz nõ poterat ipius impet̃ sustinere. ꝛ subdit causa cum ꝺr: o Ira enĩ dñi i mi. cõ. ẽ. et sic habebant auxiliũ dei. p Et supueniẽs ca. ꝛc. ſ. ab aduersarijs q̃ nõ ,ptiderãt sibi cõtraducentum ipi⁹. q Maxime aũt noctibus. qz tũc hostes min⁹ poterãt sibi ,pidere. r Vides autẽ. hic ꝓsequit̃ describit̃ ꝓncipũ regis debellatio. ꝛ primo ponit̃ belli apparat⁹. scõo cõsict⁹. ibi: Ad ℈ etiã. ꝓma in duas: qz ꝓmo describit̃ apparat⁹ ex pte gentiliũ. scõo ex pte iudeoꝝ. ibi: Judas aũt. Circa ꝓmuz ꝺr: Videns aũt philipp⁹: quẽ. ſ. rex antioch⁹ religiat hierosolymis ad affligendũ ,pplm iudeoꝝ: vt habet̃. ſ. v. ca. ꝛ dicũt aliq; q̃ iste ẽ philipp⁹ ille de q̃ dicit in fine capli sequẽtis q; trãsferebat coꝛp⁹ antiochi defuncti. ſ ℈ ñ videt̃ verũ. ꝓmo qz iste erat i hierusalẽ aliꝰ aũt in ꝑside cum antiocho rege qñ fuit istud belluz. scõo qz iste fuit phryges genere: vt habet̃. ſ. v. ca. aliꝰ ꝺo rex gis collactaneꝰ: vt habet̃ in fine capli sequentis. Cetera patent vsq; ibi:

Wiste

languore p̄ tristicia: qz nō ē factū ꝺ iudeis sicut cogitabat. ꝑ (nisi fallor) hanc aliter soluit nisi vt philipꝑ: cōmēdato sibi ipio ꝺ idē statutum referi pſit ꝺ ptolemeo rege syrie: fa ciēdū qꝺ lysias antea tā facē molīēdo ſuſcipiebat: ſ num pficiebat: nec etiaz ita vt diſpoſuit ipe p ſuam miſſiōez iudeis efficē valebat: vt ſequens hiſtoria demōſtrat. a Cōſtituit aūt. Hoc i ſuperiori libro breuit cōmemoratuz ē: tm̄ q mercatores cōuenerūt cū auro r argēto vt eo emerēt filios iſrl ſibi i ſuos ꝺ āt manifeſtiꝰ narrat: q ab nichanore ꝙ regi ꝓmiſit de mācipijs iudeoruz ſupplere tributum romanis ꝺandum: inuitati ſūt ipi mercatorel ad coempti onem iudaicorum mācipioꝝ. b Judas autem. De iſto nichanoris aduentu in iudeā qui ſub antiocho factꝰ eſt: priꝰ liber manifeſte nō ꝺicit: tm̄ narrās p lyſiam eū electum eſſe ſimul cuz ptolemeo r gozgia viris potētibus ad iūcta ſimul comitū turba vt inuaderēt r diſperderēt iudeam. Sub demetrio autē eum illuc miſſū aſſerit. r per dolum velle capere iudam atq; inuadere iudeā: ſed non ꝓualere. Qz aūt ipſe nichanoꝛ hypocritarum ꝙ oia ficte facīunt: typum teneat: tam ſuperꝰ dictum eſt. Sed iudas cuz ſeptem milibꝰ cōtra nichanorem r ſocios eius cōfigit: ac vincit: qz per ſeptiformis gratiam ſpiritus populꝰ eccleſie cum rectoribꝰ ſuis vicit hoſtes vniuerſos: nec de eo vnq̄ victoriā capit iudeus: ſiue paganus: ſeu hereticꝰ: vel ſciſmaticus ſiue vllus hypocritarum aut nequā: imo ipe cuz rege ſuo vicēte trophcum glorie poſſidebit in eternū.

Et cū

ptolemeū ducē celeſſyrie r phenicis ſcripſit: vt auxiliū ferret regi negocijſ. At ille velociter miſit ni a
chanorē patrocli de primoribus b
amicū ꝺatis ei ꝺ pmixtis gētibꝰ c
armatis nō minꝰ vigiti milibus: vt vniuerſū iudeoꝝ genꝰ deleret: adiūcto ei r gorgia viro militari: r in bellicis rebus expictiſſimo. d
Cōſtituit āt nichanoꝛ regi vt tributū qꝺ romanis erat dādū duo e f
milia talētoꝝ ꝺ captiuitate iudeoꝝ ſuppleret. Statimq; ad maritimas ciuitates miſit: cōuocans g
ad coēptiōez iudaicoꝝ mācipioꝝ pmittēs ſe nonagita mācipia talēto diſtractuꝝ: nō reſpiciens ad h
ꝺictā q̄ eū ab oipotēte eſſet cōſecutura. Judas aūt vbi cōperit: i
indicauit his q̄ ſecū erant iudeis nichanoris aduētū. Ex qb̄ qdaz k
formidātes: r nō credētes dei iuſticię in fugā vertebāt. Alij vo ſi l
qui de his ſuperant veniebant: ſi mulq; dñm deꝑcabant vt eriperet m
eos ab ipio nichanore q̄ eos priuſq; comin̄ veniret vendiderat. n
Et ſi non ꝓpter eos: ꝓpter teſtamentū tū qꝺ erat ad pfes eoꝝ: r o
ꝓpter iuocatiōez ſancti r magnifici nomis eiꝰ ſup ipos. Conuocatis aūt machabꝰ ſeptē milibꝰ q̄ p
cū ipo erāt: rogabat ne hoſtibꝰ re q
cōciliarēt: neq; metuerēt iniquā r
veniētiū aduerſū ſe multitudinē hoſtiū: ſed fortiter ꝓtēderēt: r añ s
oculos habētes ꝓtumeliā q̄ in loco ſancto ab his iniuſte eēt illata. t
Jtēq; et ludibrio habite ciuitatis iniuriā: adhuc etiā veterū inſtitu u
ta cōuulſa. Nam illi q̄dem armis cōfidūt: ait ſimul r audacia: nos aūt i oipotēte deo q̄ pōt r veniētes aduerſum nos: et vniuerſum mūdū delere vno nutu ꝓfidimꝰ. Admonuit aūt eos: r de auxilijs l
dei q̄ fctā ſūt erga parētes: et q m
ſub ſennacherib cētuz octoginta q̄nq; milia perierūt: r de ḡlio qō n
eis aduerſus galathas fuit in babylonia: vt oēs vbi ad rē vētū ē o
macedonibꝰ ſocijs heſitātibꝰ ipſi p q
ſex milia ſoli pemerūt: cētū viginti milia ꝓpt auxiliū illis datū de r
celo: et bñficia p his plurima cō- s
ſecuti ſūt. Jbis ꝓbis ꝓſtātes effe- t

a Miſit nichanorē pa. ſcz filiū. b De pmoribꝰ amicū. ſic habēt libri correcti. erat enī de p̄cipalibꝰ amicis ſuis. c Datis eis ꝺ pmixtis r. erāt enī collecti de diuerſis locis r ciuitatibꝰ. d Cōſtituit aūt. i. firmiter ꝓmiſit. e Richanor regi. i. locū regis in ꝑ tenēti. naz rex erat in pſide: vt dictū ē. f Et tributū r. erat enī rex antiochꝰ tūc tributari⁹ romanoꝝ. g De captiuitate iudeoꝝ ſupleret. i. de ꝑcio iudeoꝝ ꝙs in ſuos r ancillas venderet: ideo ſubdit: h Statimq; ad maritimas r. ſupra. j. libro. iij. ca. nō ꝺ q̄ miſerit: tm̄ datur intelligi p ꝑ qꝺ ꝺ: Et audierūt mercatores r. i Monaginta mācipia talento. ſ. vno. k Diſtracturū. ꝺ aūt mācipiū ꝙ manu capti: qz p bellū capiebāt r i ſuos vēdebāt ſeu redigebāt. l Judas aūt. Hic ꝓ̄ describit apparatꝰ belli ex pte indeoꝝ. r ꝓmo ponit aliq̄ puſillanimitas. cū ꝺ: m Et qb̄ q̄dā formidātes. magnitudinē r fortitudinē exercitꝰ veniētis cū nichanore. n Et nō credētes dei iuſticie. i. minꝰ debito ꝓfidētes de auxilio diuino. r ſic nō credebāt diuine iuſticie: qz nō credebāt q̄ deꝰ faceret iuſticiā. i. vindictā de aduerſarijs eoꝝ. o Jn fugam vertebāt. ſubtrahentes ſe occulte de ſocietate iude. p Alij ꝺo. Hic ꝓ̄ ponit ponit alioꝝ animoſitas. r primo in generali. ſecundo ipſi⁹ iude in ſpeciali. ibi: Cōuocatis aūt. Circa primū ꝺ: Alij ꝺo r. accipit hic ſi. p qz: quia cū iuda remāſerūt septē milia: vt habet infra. q Demiebāt. cū iuda ad pugnādū. r Simulq; dñm deꝑcabāt. magis inītētes diuine protectioni q̄ ſue virtuti. s Qui eos priuſq; comin̄ veniret. i. priuſq̄ ad bellandū appropinquaret. t Dēdiderat. vt ꝑ dictū ē. v Et ſi nō ꝓpter eos. i. ꝓpter eoꝝ merita criperet eos a nichanore. ſaltē ꝑ facer et. x Propter teſtamētū r. i. ꝓpter ꝓmiſſionē factā a deo patrib⁹ ſanctis de ꝓſeruatione ſeminis eoꝝ. y Vel aliter: Propter teſtamētū r. i. ꝓt legē datā patrib⁹ quā volebat deſtruere totaliter antiochꝰ: vt patz ex ſupradictis. et ſiliter volebant hec facere duces eiꝰ. z Et ꝓpter invocationē r. qz dicebant ꝑ gentibꝰ ceteris deus populus. a Cōuocatis aūt. Hic ꝓ̄ ponit ponit aſositas iude i ſpecialī. r primo ſuos animādo. ſecꝺo exercitū ordinādo. ibi: Cōſtituit itaq;. Prima i duas. qz primo iudas ſuos animat rationibꝰ. ſecꝺo exemplis. ibi: Admonuit āt. Circa ꝑmuz dicit: Cōuocatis aūt machabeꝰ: vt exiſtentes ꝓpe eū magis ſtelligerēt eius ꝛba. b Septē milibꝰ. j. Machab. iiij. dicit q̄ fuerunt tm̄ tria milia. dicēdū q̄ ibi loquit de ſufficiēter armatis. vñ ibidē ſubdit: quia tegumēta r gladios nō habebāt. ſ. ad armā dū plures ſufficiēter. ſz multi ex magno deſiderio moti ad pugnandū. p patria r lege dei fuerūt ibi q̄ſi inermes: r maxime qz dixerat iudas melius eſſe mori q̄ videre mala gentis r ſanctoꝝ. r ſic i vniuerſo fuerūt ſeptē milia: vt hic dicit: r ꝑmo allegat rationem ſumptam ex pte aduerſarioꝝ. cuz ꝺ: c Rogabat ne hoſtibꝰ reconelliarēt. reꝺꝺendo ſe eis ſub aliquibꝰ cōditionibꝰ. c Neq; metuerēt r. q. ꝺ. in ſuis iniq̄tatibꝰ capienſ. ſecꝺo adducit ratio ex pte dei. cum ꝺicitur: d Sed fortiter contenderent. ꝺimicādo. e Ante oculos. mentis. f Habētes cōtumeliā que in locuz ſanctū r. vnde ſupra. j. libro. iij. ca. vbi tangitur iſta materia ꝺixit iudas: Melius eſt nobis mori in bello q̄ videre mala gentis noſtre r ſanctoꝝ. g Jtemq; r ludi. habite et uitatis. ſcz hieruſalez ad dei cultum electe. h Adhuc etiam vetex r. habebant enī iudei aliquas ordinatiōes extra legē moyſi factas a ſenioribꝰ ꝓpter bonuz regimen populi. tertio ponit ratio ex parte auxilij. cum ꝺicitur: i Nam illi q̄dem armis ꝓfidūt r. i. tm̄ in ꝛtute humana q̄ ē defectiua. k Nos autē in oipotente ꝺño. cuius virtus eſt firmitas infinita. l Admonuit aūt. Hic conſequēter in ꝺas ſuos animat exemplis. cum ꝺicit: Admonuit autē eos r. in exitu iſrl ꝺe egypto: Exo. xiiij. ca. m Et q̄ ſub ſennacherib r. ab angelo dei pcuſſa: vt habet. iiij. Reg. xix. n Et de ḡlio r. iſtud bellum non habet in ſcriptura ſacra. nec alibi potui repire. ꝓpter quod non poſſū ꝺicere niſi illud qꝺ hic eſt in textu. o Ubi ad rem ventū eſt. i. ad pugnā dū actu. p Macedonibꝰ ſocijs. i. in eoꝺē exercitu exiſtentibꝰ cum iudeis. q Deſtantibus. i. formiꝺantibus pugnare. r Jpſi ſex milia ſoli. ſ. iudei. s Peremerūt centū viginti milia nō ꝓpria ꝛtute ſꝺ ꝺiuina. t Et beneficia p̄o bis plurima ꝓſecuti ſūt. a rege. Conſequenter ponit admonitionis effectꝰ. cū ꝺicitur: Jbis verbis conſtantes effecti r.

Cōſtitui

Et cū epinichia. Pro epinichijs legi in alia editiōe ꝺies victorie. Superat⁹ ḡ hoſtib⁹ iudas feſtū celebrat: qz cū ſctūs q̄libet p gram x̄pi de hoſte antiq̄ triūphat: gaudio ſpiritali repletus laudes cōdignas canere: ac gtes multiplices auctoꝝ ſuo ꝺz referre: nec decet fieri ingratū q̄ ſe meminit diuina ope eſſe adiutū. Eodez tpe

Nico.de lyra

a Conſtituit itaq;. Hic ꝓ̄ ponit ex ercitꝰ ordinatio. cū ꝺ: Cōſtituit itaq; frēs ſuos duces: qz de eoꝝ fortitudine r fidelitate magꝝ confidebat. b Utriq; ordini. ſ. equitū r peditū: tm̄ in q̄libet etiā acie erāt aliq̄ eḡtes r peditest r ꝑ ſm doctrinā Vegetij li. de re militari. potiſſime qñ bellū cōmittit in loco aſpero vbi eḡtes nō pñt bñ ꝓſigti. c Simonē r ioſephū r ionathan. ſ. j. li. iij. ca. vbi ponunt frēs iude nō nominat ibi aliqs ioſeph⁹. ꝓpter qꝺ ꝺicit aliq̄ q̄ iſte non fuit frater carnalis iude: ſz tm̄ legal: vt de eadez lege: vel de eadē cognatiōe: ſed nō ē verisile q̄ inter duos frēs iude carnales. ſ. ſimonē r ionathan ponat⁹ tanq̄ frater eiꝰ alius q̄ tū ſit extraneꝰ. ꝓpter qꝺ videt meli⁹ ꝺicendū q̄ iſte fuit frater carnalis iude. q̄. j. libro noſtr eleaçarus. vñ xij. libro antiq̄tatis iudaice ꝺr q̄ iſte eleaçarus cognoiatꝰ eſt ſaphus: r videtur idez nomē qꝺ ioſephus: abbreuiatū tū. ſicut nicolaus p abbreuiationem aliq̄ ꝺr colaus. d Subiectis vnicuiq; millenis r. retinens in acie ſua duo milia ẏgentos. e Ad ꝺ etiā. Poſtq̄ deſcripſ⁹ eſt belli apparatus. hic ꝓ̄ ꝺeſcribitur cōflict⁹: r primo ponit cōflictꝰ cū nicanore. ſecꝺo interponit cōflictus cū timotheo et bachide. ibi: Et ex his. tertio reuertit auctor ad loquēdū de nicanoris ꝓfuſione. ibi: Facinoroſiſſimꝰ aūt r. Prīa adhuc in duas: qz primo ponitur nicanoris debellatio. ſecꝺo grāz actio. ibi: Arma aūt. Circa primū ꝺ: Ad ꝺ etiā ſcz ad bellandū virilit. f Ab Eſdra lecto illis ſancto libro: vt ꝓcipit Deut. xx. Jſte Eſdras nō fuit ille qui legē reparauit. nā ille mortuus fuerat diu ante: ſed fuit vnꝰ de ſacerdotibus eiuſdē tm̄ noīs tpe iude. g Et dato ſigno adiutoꝝi dei. nō ꝺ: hic quale fuerit: ſed probabiliter pōt ꝺici q̄ fuit clangoꝛ ſacraꝝ tubaꝝ in aggreſſu beli. h Jn ꝓma acie ipe dux. ſ. iudas machabeus. i Interfecerunt ſup nouē milia. ſed in. j. li. iij. ca. ꝺr q̄ ceciderunt vſq; ad tria milia. Dicendū q̄ illa tria milia ceciderūt in ꝓmo ꝓgreſſu belli: r in pſecutiōe fugientium tot alij ceciderūt: ita q̄ in vniuerſo fuerūt nouē milia r ampliꝰ vt hic ꝺr. Cetera patent vſq; ibi: k Sed reuerſi ſūt hora ꝓclusi. i. repreſſi. naz imminebat hora decima a qua incipiebat obſeruatio ſabbati: ſed hoc nō videbat impedire. qz. ſ. j. libro. ij. ca. iā erat declarātū q̄ licituz erat eis in ſabbato bellare. Dicendū q̄ vez eſt ſe defendendo. nā hoc ē neceſſitat⁹: nō aūt inuadēdo ſeu pſequēdo. l Arma aūt. Hic ob victoriā ſubdit gratiarūactio. cū ſubditur: m Sabbatuz agebant. ab operib⁹ ſeruilib⁹ quieſcēdo: r diuinis laudib⁹ vacando. ideo ſubditur: benedicentes ꝺñm.

eti ſunt: r ꝑ legibꝰ r patria mori parati. Conſtituit itaq; frēs ſuos a
duces vtriq; ordini: ſimonē r ioſephū r ionathan: ſubiectis vniq; b c
cuiq; millenis r q̄ngētenis: ad ꝺ d
etiā ab eſdra lecto illis ſctō libro: e
r ꝺato ſigno adiutoꝝi dei: in pri f
ma acie ipe dux cōmiſit cū nicanoꝛe. Et fctō ſibi adiutoꝛe oipotē g
te iterfecerūt ſup nouē milia ho- h
minū: maioꝛē aūt partez exercitꝰ nicanoꝛis vulneribꝰ debilē factū i
fugere cōpulerūt. Pecunijs ꝺo eorū q̄ ad emptionē ipoꝝ venerant ſublatī ipos vſq; quaq; pſecuti ſūt: k
ꝑ reuerſi ſūt hora pclusi. Nā erat añ ſabbatū: quā ob cāz nō pſeuerauerūt inſequētes. Arma āt ipo- l
rū r ſpolia ꝙgregātes ſabbatum m
agebāt bñdicētes ꝺñm q̄ libera- uit eos in iſto ꝺie: miſcḋie initiuz ſtillans in eos. Poſt ſabbatū ve- n
ro debilibꝰ r orphanis et viduis diuiſerūt ſpolia: et reſidua ipſi cū ſuis habuere. Jbis itaq; geſtis et cōiter ab oīb⁹ facta obſecratiōe: miſericorꝺē ꝺñz poſtulabāt: vt i ſi o
nē ſeruis ſuis recōciliaret. Et ex his q̄ cū timotheoꝛ bachide erāt ꝓtra ſe ꝓtendētes ſup viginti mi- p
lia interfecerūt: r munitiōes excelſas obtinuerūt: r plures p̄das diuiſerūt: equā portionez debili- q
bus pupillis r viduis ſz r ſeniori r
bus faciētes. Et cū arma eoꝝ ꝺiligēt collegiſſent: oia cōpoſuerūt s
in loc⁹ oportunis. Reſidua vero ſpolia hieroſolymaz ꝺetulerūt: r t
philarchen q̄ cū tiotheo erat iterfecerūt virū ſceleſtū: q̄ in multl iu- v
ḋeos afflixerat. Et cū epinichia p
agerēt i hieroſolymis eos qui ſa- q
cras ianuas incēḋerāt: id est caliſthenē: cū i quoꝺdā ꝺomiciliū refugiſſent icēḋerūt: ꝺigna eis mer- r
cede ꝓ ipietatib⁹ ſuis reꝺꝺita. Fa- s
cinoroſiſſimꝰ aūt nicanoꝛ q̄ mille t
negociātes ad iuḋeoꝝ vēḋitiōez v
aḋḋuxerat: humiliatꝰ auxilio ꝺñi x
ab his q̄s nullos extimauerat ꝺe- y
poſita veſte gl̄ie ꝓ mediterranea z
fugiēs: ſolus vēit ātiochiā: ſum- a
mā ifelicitatē ꝺe iteritu ſui exerci- b
tus pſecut⁹. Et q̄ pmiſerat roma- c
nis ſe tributū reſtituere: ꝺe capti- d
uitate hieroſolymoruz: p̄ḋicabat

nedictētes ꝺñm. n Poſt ſabbatū vero r. q. partem p̄ꝺe debilibus et pauperibus ꝺederunt. cetera patent. o Et ex his. Hic cōſequēter interponitur ꝺe conflictu cuz timotheo r bachide qui plenius habet. j. libro. v. c. videtur tamen q̄ iſte bachides ſit aliꝰ ab illo quē miſit ꝺemetri⁹ cum alchimo cōtra iudeos: vt habet. ſ. j. libro vij. c. nam plures erāt principes r milites eiuſdem nominis ſicut et modo. Cetera patent vſq; ibi: p Et cū epinichia r. id eſt ſolennitates ꝺe victoriis contra timotheū r bachiḋem obtentis. r ꝺicit ab epi quod eſt ſupra et nicos quod eſt victoria. vnde alia trāſlatio habet: Dies victorie: vt ꝺicit in glo. q Eos qui ſacras ianuas. ſcz templi. r Jncenderunt: id eſt caliſthenen. inter iſtos p̄cipalē. s Cū in quoꝺdā ꝺomiciliū refugiſſet. ꝑ ſui tuitione. t Jncēḋerūt. r ſic pena coꝛreſpōḋet culpe. v Facinoroſiſſimꝰ aūt. Hic reūtit auctoꝛ ad loquēḋū ꝺe ſupradiciti nicanoris cōfuſione. cū ꝺicit: x Qui mille negociātes r. id est multos: ita q̄ ponit hic numerꝰ ꝺeterminatꝰ ꝑ nūero indeterminato. ſicut aliq̄n fit in ſcriptura: ꝓout fuit oſtenſum in Apocalypſi. y Jnmutatus au rillio ꝺñi ab his. ſcz iudeis. z Quos nullos exiſtimauerat. i. nullius eſſe virtutis. a Depoſita veſte gl̄ie. ne cognoſceret. b Per mediterranea fugiens. i. ꝑ loca occulta. c Solus venit antiochiam. i. cū valde paucis. hoc enī modo ꝺicit princeps ſolus q̄n habz paucos ſecū. ꝺ Predicabat nūc r. Hoc ꝺicebat magis ad excuſationē ſui ꝺe ſua ꝺelectione r exercitus ſui ꝺebellatione ḡ ad exaltationē ꝺiuini nomis r cōmendationem ꝺiuine legis: r obſeruatoꝝ ipſius.

Ca. VIII

Moraliter. Judas vero r q̄ cum illo erant r. Sequit⁹: Addu cerūt ad ſe ſex milia viros r. Senarius eſt numerus pfectus. nā reſultat ex ſuis partibus. vnū enī duo et tria faciunt ſex. ſimiliter millenarius eſt numerus pfectus: quia reſultat ex ductu centenarij ꝑ denariū: qui eſt limes numeroꝝ: ideo p iſtos ſignificat pfectio apoſtoloꝝ r alioꝝ ꝺoctoꝝ eccleſie p̄mitiue: q̄ ꝺeuotiſſime ꝑcib⁹ pugnantes contra infiꝺelitatē gentiū r iudeoꝝ: r ita proſpere cōtigit eis q̄ in bꝛeui tempoꝛe per oꝛbem publicauerunt fiꝺem chriſtianam. nam viuentibus apoſtolis hoc fuit impletum. ſicut ꝺiffuſius ꝺeclarani ſup illuꝺ ꝓ̄s. xviij. Jn omnem terram exiuit ſonus eoꝝ r. ꝺ Conſtituit autem nicanoꝛ r. Jſte qui iuḋeos vēḋiḋit anteq̄ eos cepiſſet reputans ante bellum eos quaſi capros: ſignificat quemlibꝫ vltra moꝺum ꝺe ſua potentia p̄ſumentem: qui victoꝛem ſe reputat ante belli congreſſum. cui bene ꝺicit illuꝺ. iij. Reg. xx. Non gloꝛietur accinctus. ſ. armis pugnaturꝰ eque vt diſcinct⁹. ſ. ꝺepoſitis armis poſt victoriā. Et q̄ ſicut ꝺicit beat⁹ Jaco. ca. iiij. Deus ſupbis reſiſtit: humilib⁹ aūt ꝺat gr̄am: freq̄nter ꝓtingit q̄ tales p̄ſumptores a pauc⁹ ꝺe ꝺeo r nō ꝺe ſe ꝓfiꝺentib⁹: ꝺebellantur ſicut ꝓtigit in ꝓpoſito.

La. IX

Ode tē poze an.

Que in supiori libro de fine antiochi breui ter aduocata sūt: in ꝟ pleni⁹ explicantur:

Mystice Mystice aūt oñdit q̄ pleca tores ꝛpłanoꝝ p malefactꝫ suis atq; iiustitie opib⁹ q̄ gesserant in futuro iustā a dño penaruꝫ receptuꝝ retributionē: ꝛ qui ꝟ cōturbare fideliū corda ñ metuebāt: i extrema vltione internis doloribus sera cruciari pnia. De q̄ in Sapie libro scriptū ē: Tūc stabunt iusti i magna ꝑstātia aduersus eos qui se angustiauerūt: ꝛ qui abstulerunt labores illoꝝ. videntes turbabunt timore horribili: ꝛ mirabūtur in subitatiōe iſpirate salutis gementes p̄ angustia spūs oi cētes int̄ se: penitētiā agētes. hi sūt q̄s aliq̄n habuim⁹ i derisū ꝛ i ſilitudinē ſproperij. Nos insēsati vitam illoꝝ estimabamus insaniam: ꝛ finez illoꝝ sine honoze. Quō cōputati sunt int̄ filios dei: ꝛ inter sanctos sors illoꝝ est. Ergo errauim⁹ a via veritatis: ꝛ iusticie lumē nō illuxit nobis: ꝛ sol intelligētie nō est ortꝫ nob. Lassati sum⁹ i via iniq̄tatis ꝛ pditionis: ꝛ ambulauim⁹ vias difficiles: viam dñi ignozauimus.

Sap.5.a Quid nob⁹ superbia ꝓfuit: aut q̄d diuitia rū iactātia ꝓtulit nob⁹: ꝛ transierunt oīa illa velut vmbra ꝛc.

Qua die

a Odem tpe antiochus inhoneste reuertebaꝫ de perside. Intrauerat eni in eā q̄ dicit persipol' ciuitatē: ꝛ tētauit exp o liare tēplū ꝛ ciuitatē oprimere: sed mltitudine ad arma currēte i fugā versi sūt: ꝛ ita cōtigit vt antioch⁹ post fugā turpiſ rediret: ꝛ cū circa egbathanan vēisset: recognouit q̄ ergā nicanozē ꝛ timotheū gesta sūt. Elatus aūt in ira arbitrabaꝫ se iniuriā illoꝝ q̄ se fugauerāt posse i iudeos retoꝝquere. Jdeoꝝ iussit agitari currū suū sine intermissiōe agens iter: ce lesti eū iudicio purgēte: eo q̄ ita supbe locut⁹ est ventuꝝ se hierosolymā: ꝛ ꝓgeriē sepulchꝛi iudeoꝝ eā facturū. † Sed q̄ vniuersa cōspicit: dñs deus isr̄l' pcussit eū insanabili ꝛ inuisibili plaga. Ut eni finiuit hūc ipm sermonē: ap pzehēdit eū dolor dir⁹ viscer⁹ ꝛ amara internoꝝ tormēta. Et quidē satis iuste: q̄ppe qui multꝫ ꝛ nouis cruciatib⁹ alioꝝ torserat viscera: licet ille nll'o modo a sua malicia cessaret. Sup hoc aūt replet⁹ supbia ignē spirās anio in iudeos: ꝛ ꝓcipiens accelerari negociū: cō tigit illū ipetu euntez de curru cadere: ꝛ graui corpis collisiōe mēbra vexari: ita q̄ sibi vi debaꝫ etiā fluctib⁹ marꝫ iperare supra humanū modū supbia replet⁹: ꝛ mōtiū altitudies i stathera appēdere nūc humiliatus ad terrā in gestatorio portabaꝫ: māifestā dei virtutē in semeipo ꝓtestans: ita vt de corpe impij vermes scaturirēt: ac viuētes i dolorib⁹ carnes ei⁹ effluerēt: odoze etiā illi⁹ ac fetoze exercitus grauareꝫ. Et q̄ paulo ante sidera celi ꝓtingere se arbitrabaꝫ: eū nemo poterat propter intolerātiā fetoris portare. Hinc igiꝫ cepit ex graui supbia deductꝰ supbia ad agnitionē sui venire diuia admonit⁹ plaga: p mōēta singula doloꝝ suis augmenta capientib⁹. Et cū nec ipe iam fetoꝛē suū ferre posset: ita ait: Justū est subditū esse deo: ꝛ mortalē ñ paria deo sentire. Orabat aūt hic scelestus dñm: a q̄ nō esset miscōiam cōsecutur⁹: ꝛ ciuitatē ad quā festinās veniebat: vt eā ad solū deduceret: ac sepulchꝛū ꝓgestoꝝ faceret: nunc optat libera reddere: ꝛ iudeos q̄s nec sepultura q̄dē se dignos habiturū: sed auib⁹ ac feris diripiendos traditurꝝ ꝛ cū paruul' extermiaturū dixerat: equales nūc atheniēsib⁹ facturū pol licet': tēplū etiā sanctuꝝ q̄ pr⁹ expoliauerat optimis donis ornatuꝝ: ꝛ sctā vasa multiplicaturū: ꝛ ptinētes ad sacrificia sumpt⁹ de reditibus suis p̄stāturū: sup hec et iudeum se futurum: ꝛ omnē locū terre pambulaturum: et p̄dicaturum dei potestatē. Sed non ces/

a Odez tpe. Descripta libe La. IX ratiōe ppli ab antiochi ducib⁹. hic ꝙūr describit liberatio ppli a ꝑsona ipsi⁹ et hoc p diuinā pcussionē. Circa quā primo ponit hui⁹ pcussiōis rō. secōo ipa pcussio. ibi: Sz q̄ vniuersa. tertio pcussi humiliatio. ibi: Hinc igiſ. ūrro humiliati extermiatio. ibi: Igiſ homicida. Ratio vero pcussiōis antiochi fuit: q̄ nō sufficiebāt sibi mala q̄ iudeis fecerat: vt patet ex supradict': sed cū ꝟ anhelabat ad gentē iudeoꝝ totaliē destruendā: ꝛ ciuitatem dei hierusalē fundit⁹ subuertendā: vt sic repulsionez sui de perside: ꝛ debellationē ducū suoꝝ in iudeos vindicaret. Et his dict' ptz ſra pau' exceptis q̄ discurrenꝫ. b Que ꝛ persipolis. hec est illa ciuitas q̄. j. ll. vj. ca. ꝛ elimaida. et ꝟ ꝓpio noīe. ꝛ hic persipolis: eo q̄ erat metropolis persidis. c Circa egbathanan. hec ē ciuitas q̄ vocaꝫ egbathanis. j. Esdre. vj. ꝛ Judith. j. d Celesti eū iudicio purgente. i. impellente. Ad cui⁹ intelligentiā sciendum q̄ in hac festinatione duo erāt. scz intētio antiochi puersa ad populi deletionez: ꝛ ciuitat' subuersionem: ꝛ hoc nō erat a deo impellēte q̄ nō est auctoꝛ mali culpe: sz erat ab antiochi malicia. Aliud erat velocitas motiōis ad quā secutus fuit casus antiochi: ꝛ ei⁹ quassatio grauis: ꝛ ꝟ fuit a deo impellēte: qui est auctoꝛ mali pene. de quo ꝛ Amos. iij. Non est malū in ciuitate q̄ nō fecerit dñs. e Sed qui. hic ꝙūr ponitur antiochi pcussio. cū dicit: f Percussit eū ꝛc. nā erat intra viscera: ꝛ mortuus fuit ex ea. g Qui multis ꝛ nouis cruciatibus ꝛc. vt. ē. patuit in septē fratrib⁹. h Licet ille ꝛc. ꝓpter dictā plagaꝫ. ideo dñs addidit secundā cū subditur: i Contigit illū impetu ꝛc. per versationē currus ex tali festinatione. k Jsq̄ qui sibi videbaꝫ ꝛc. hyperbole est ad designandū supbie sue magnitudinē. l Manifestam dei virtutē ꝛc. scz facto ex duplici pcussiōe. m Ita vt de corpe impij vermes ꝛc. ex putrefactione intestinoꝝ. n Ac viuentes in doloꝛib⁹ carnes eius ꝛc. p saniem apostematuꝝ. o Et qui paulo ante sidera celi contingere se ꝛc. hyperbole est ad expimēdū eius superbiā. p Hinc igitur. Hic cōsequenter describiꝫ pcussi humiliatio: ꝛ primo coram deo. secūdo coraꝝ hominibus. ibi: Sed nō cessantibus. Circa primū dicitur: Hinc igiꝫ cepit ex graui supbia deductus ab alto ad infimū. q Ad agnitionez sui venire. q̄z vera ratio dat intellectum: Esa. xxviij. Cetera patent vsq̄ ibi: r Orabat autem hic scelestus dominum a quo non esset misericordiam consecuturus. quod dupliciter potest intelligi. Uno modo ꝟtum ad relaxationem pene corporal: que non semper remittitur orantibus: etiā vere penitentibus. Aliq̄ aliquando non expedit eis. et sic licet forsitan vere penituerit: tamen ꝟtum ad euasionem mortis corporalis nō fuit misericordiam consecutus: sed tantū quantum ad veniam peccatoꝝ. Alio modo etiā ꝟtum ad remissionem peccatoꝝ. quod tenetur cōmuniter dicendo q̄ eius penitentia non fuit vera: quia non fuit ꝓpter offensam dei: sed tm̄ ꝓpter euasionem corporalis flagelli. et sic non fuit misericordiam consecutus ꝟtuꝝ ad remissionē culpe nec pene. Cetera patēt vsq̄ ibi: s Equales nunc athenien̄sibus. qui multas libertates habebant ꝓpter sapiētie studiū: quod vigebat ibidem. t Et prędicaturum dei potestatem. omnia hec ad euasionem pene ꝓmittebat ſm communem opinionem. v Sed non cessantibus. Hic consequenter describitur eius humiliatio coraꝝ hominibus. scilicet iudeis: quos ante supra modum contempserat: scribens eis epistolam deprecatoriam. Et patet vsq̄ ibi:

Ex sententia

La. X

a Qua die aūt. Hec festiuitas q̄ vincesimaquīta die mēſis casleu: q̄ apud latinos vocaꝫ decēber. legiſ celebrata. sili mō ī ꝓxi libro cōmemoraꝫ. Qz aūt tabernaculoꝝ festiuitatez eosdē i mōtib⁹ ꝟ i spelūc' egiſ narrat. ꝓpꝫ q̄d thyrsos ꝛ ramos virides: ꝛ palmas ꝓferebant ei q̄ ꝓsperabat mūdare locū suū: oñdit nos i p̄senti vita: vbi tribulatiōis et doloris locꝰ ē: pegrinos nos metipos agnoscere debere: ꝛ vt ibi certem⁹ flozes virtutū ꝛ ramos bonoꝝ operū sp vigētes deo ꝓpter eterne vite adeptu: ꝛ celesti remuneratiōis mercede offerre. Thyrsus eni generaliter ē oīm herbarū vel olerū medius fruter dict⁹ eo q̄ a terra surs⁹ ꝛ ascendit. Siet ex terra nā materia germē vtile debet ascendere: vt cultori coꝛdis nr̄i qui per spūs sui donū nos colit: acceptabilē fructū sp reddamus. b Et antio. q̄dem ꝛc. ꝓxi⁹ libri historia narrat q̄ antiochus nobil' ꝓfectur⁹ i ꝑsidē ꝓstituerit lysiā sup negocia regia a flumīe eufrate vsq̄ ad flumē egypti: et vt nutriret antiochū filiū suū donec rediret. Nunc aūt narrat iſm antiochū filiū antiochi nobilis. hoc est eupatorē eundē lysiā sup negocia regia cōstituere.

Sed quia

a Et ex snia vobis cūcta sunt. i. ad voluntatez vram vob⁹ cueniūt. b Mō despe. memoretur. de firmitate curari: in ꝟ videt mālifeste mētiri: qz. s. ꝟ q̄ nō cessantib⁹ dolorib⁹ desperans scripsit ad iudeos ꝛc. Ex ꝟ eni videt veruꝫ q̄d. s. dicti est. l. q̄ ei⁹ pnia nō fuit vera. c Respiciens aūt q̄ ꝓ me⁹: adhuc viuens ordinauit de suo successoꝛe: vt i casib⁹ magnis ꝛ dubijs scirēt homines regni ad quē deberēt deūmiate recurrere. d Ad ꝟ ꝓsideras. i. in ꝓxa hec cogitās. e De ꝓri. po. q̄sq; ꝛc. i. q̄ ꝓncipes potentes in ꝓxa regnū nr̄m existētes diligēter attendāt oportunitatē tpis in q̄ possint nocere regno: q̄d potissime ꝓtingit q̄n boies regni sūt i dubio ad quē debeant recurrere ꝓ regni defensiōe. f Designauisti. me. anti. regē. q̄ adhuc iuuenis erat. g Que sepe recur. in supioꝛa regna. s. medie et persidis. h Mult⁹ vr̄m cōmēdabā. tali mō loq̄tur: ne mēdaciuꝫ ei⁹ ꝛcipiaꝫ: q̄ si diceret se scripsisse cōtari vl' aliq̄bus ꝓnis eas noīando stari posset ꝛcipi falsitas dicti sui: ꝟ q̄d dicit mult' nullū noīando: nō poterat sic ꝛcipi: q̄ poterat q̄libet opinari talē cōmēdationē cū fecisse i secreto: ꝛ ꝟ verbo vel scripto. i Et scripsi ad eū q̄ subiecta sūt. s. de substitutiōe ipi⁹ in regnū: ꝛ de ei⁹ recōmēdatione. k Memores bñficioꝝ: tū ex supioꝛib⁹ nō apparet aliq̄d bñficiū ab eo iudeis p̄stitum: nisi vnū. s. de vindicta mortis onie. ē. posita. ca. iiij. ꝛ ꝛ̄tū ad ꝟ subditur: l Publice. hoc eni fuit publicū. m Et priuatim. licz ꝟ videaꝫ falsum ꝓpter magna mala q̄ fecit iudeis: vt ptz ex supradictis: tū nō poterat ꝛcipi in ꝟ suū mēdacium. nā bñficia priuata nō sic veniūt ad noticiaz alioꝝ. n Sequentē ꝓsitū meū. i. volūtatem meā erga vos bonā. o Cōem. i. ꝓdecessorē. Vobis fore. p Jgiſ. Hic vltimo ponit ei⁹ ꝛtermiatio. cū dr: Jgiſ homicida ꝛ blasphem⁹: vt patet ex supradictis in mult' casib⁹. q Pessime pcussus. nā ex hoc nō fuit p verā pniam emēdatus. ideo subdit: r Miserabili obitu vita funct⁹ est. si eni emēdat' fuisset: ei⁹ obit⁹ miserabilis nō diceret. s Trāsferebat aūt corpus ei⁹ ad locū sepulture patrū suoꝝ. t Philippus collactaneus ei⁹. i. de eodez lacte nutritus. Hic est philipp⁹ cui tradidit diadema ꝛ stolā suaz ꝛ anulū vt instituꝛet regē filiū suū: vt habet ꝓmo li. vj. ca. v Qui me. fi. antiochi. tū q̄ lysias q̄ filiū antiochi nutricrat eū ꝛ philippū ꝛciꝛauerat: ne ꝓpt' cū a negociſ regni elōgareꝫ: ꝛ q̄ philippus ciuitatē regiā occupauerat: vt habet ibidē. ꝛ. j. xiij. ca. quā nō potens defendere contra regē: fugit ad ptolemeū egypti regem.

Moraliter. a Eodē ꝛc. IX tempoꝛe antiochus. In hoc capitulo describit mos antiochi q̄ vt supra dictū est figura fuit anti xpi. ꝛ sicut iste moꝛtuus fuit in montib⁹ miserabiliē intantū q̄ de ei⁹ fetoꝛe su⁹ exercit⁹ grauabaꝫ: sic vt dicunt nr̄i doctores anti xp̄s in monte oliueti ictu fulminis morieꝫ: qui quidez ictus solet esse valde fetidus: et ibidē pibit magna pars sui exercit⁹. La. X

Machabeus. Descripta liberatione populi. hic ꝓsequēter describit purgatio tēpli: que diffusius describitur. ē. primo libro iiij. ca. et ibidem exposita est. ꝓpter quod i hac parte restat nisi breuiter aliqua vocabula discurre. y Et de ignitis lapidibus: id est aptis ad hoc q̄ inde exeuntiatur ignis. z Post biennium. scilicet in tertio anno a pollutiōe eius eadē die qua fuerat ante pollutum: vt habetur primo libro. iij. ca. ꝛ. j. parte ista: ꝛ sic hoc fuit in completione triennij: sed non post triennium. Potest etiam aliter dici post biennium: non incipiendo a pollutione templi: sed a principio belloꝝ inde machabei: q̄bus post regis recessum debellauit aduersarios iudeoꝝ. a Propt' q̄d thyrsos. Est aūt thyrsus fruter medi⁹ ꝛ̄rūcūq; herbarū vñ ꝓcedūt rami binc ꝛ inde. ꝛ est nomē cō

positum.

Sed q̄ dicit se dreuiasse l narratiōe mala que in bellis gesta sunt ea q̄ antiochus iunior bella p semetipm gessit ꝓtra iudeos qñ cū elephantis ⁊ multitudine magna tā de suis q̄ de aliꝭ nationiḇ congregata ibidem venit: et qñ cleazar filius saura martirū elephantoꝝ iterfecit: arbitrat in eo regē constituere ostēdit se in ordine historie ptersisse. a Hozgias aūt. Hūc gorgiam vt iam. s. ostendim⁹ prior li/ber narrat lysiaꝭ simul cū ptolemeo ⁊ nicanore cle/gisse ad impugnandaꝫ iudeā: cui⁹ ad impugnatio/nez qualiē fuerit in prioꝛi ⁊ in pñti libro refert: sed victoriā ad iudeos cessisse declarat. Mā q ipe gorgias q̄ gentes diuersas puo cabat ad bellandū contra iudeos diaboli typū tene at. superius iā dictuꝫ est q̄ incitat infideles cōtra ec/clesiā christi: ⁊ mouet bel/lum fidelibꝫ eius: ſ q̄ ibi quinq; milia virorꝝ gorgi am elegisse in prelium scribi tur etiā ꝟ ſm quinarij nu/meri in semetipo multipli cationē viginti q̄nq; milia trucidata referunt: signifi cat q oēs q̄ q̄nq; sensibus corporis per carnalia de/siderata diabolo militant: morte condigna mulcen/tur. b Quidām au/tem. Machabeo spirituali dimicāte compulsi hostes in duas turres cōfugiūt. cum hi qui fidem christi expugnare nitebantur: li cet nullo mō veritati euan gelij resistere valentes: ta men salubr̄iter credentes nesciendo nec indictū do/mini futurum pertimescē/te magis eligunt in super bie atq; idolatrie turres effugere: q̄ penitentie do/loribus compuncti erro/res suos relinquere: con/tra quos iudas cum simo ne ⁊ iosepho milites mit/tit: sed pecuniarum amore aliqui eorum detenti. bel/lum cōmissum pagere ne/glexerunt: quia sepe cōtin git vt hi quibus sacerdo/talis dignitas: ac spirita/lis agonis militia cōmis/sa est p cupiditatē terrenā decepti mag⁹ auaricie sue satisfacere velint: q̄ ꝓtem ptis terrenis commodis r̄pi volūtatē legitime pu/gnādo explere. Sed tales penas meritas nō euadēt q̄n poti⁹ cū veri doctores spū dei ꝓfortati hostes pli/ando ac supando extin/guunt: ipi ab eis anathema tis vltione iuste puniēt.

Et timotheus. a Hūc aūt. Descripta liberatiōe ppli per in/dam tpe antiochi nobilis. hic ꝛ̄ponit eius libera tio tpe antiochi eupatoris. et diuidit in duas ptes: qꝛ ꝑmo ꝑmittit duplex ꝑambulū. scdo acceditur ad ꝓpositū ibi: Hozgias āt. primū ꝑambulū est de mō scribendi ea q̄ sequūtur. cū ꝛ: b Marrabim⁹ bre/uiantes mala q̄ in bellis gesta sunt. per hoc vt dicit glo. Rabani innuit q̄ bellū buⁱ⁹ antiochi contra in deos: qđ ꝑmo libro. vj. ca. diffuse scribitur: hic ab oꝛ dine historie ꝑtermittit. ſ ſi Raban⁹ intelligat q̄ in hoc scdo libro ꝑtermittat simpliciter: nō videt ver/ nam. j. xiij. ca. pleni⁹ ponit: vt ibidē videbit dño cō cedente. Si aūt intelligat q̄ ꝑtermittat ſm ordinez historie tm̄: sic habet apparentiā dictū suū. nam hoc bellū videt fuisse in ꝑncipio regni sui: qđ tm̄ ponitur hic in fine. c Hic enī. Hic ponit scdm ꝑambulū qđ est de regni ordinatiōe. nā ꝓncipes a rege ordi/nati mouerūt bella ꝓtra iudeos: vt ex sequētib⁹ ap/parebit. Sic ergo ꝛ: Hic enī. s. antiochus eupator. d Constituit sup ꝛ. ꝓtius enī a pr̄e ei⁹ fuerat ꝓsti/tutus sup negocia regni in pte. ſ. a flumīe euphrate vsq; ad flumē egypti: vt hr̄. iij. ca. primi libri: sed iste constituit eū ꝓcuratorē suū sup negocia regni gene/raliter. Et subdit cā buⁱ⁹ institutiōis. cum dicitur: e Mā ptolemeꝰ ꝛ. iste enī videt fuisse in eodē offi/cio: sed fuit depositꝰ duplici rōne. Prima est: q: er/ga iudeos se habebat modeste ꝓtra intentionē anti/ochi epiphanis. Scda est: qꝛ notabat apud regē de/ꝓditiōe: q̄ cū esset ꝑmo cū rege egypti relinquēdo cypꝝ sibi traditā ad custodiā: ⁊ postea trāsiens ad antiochū regē nō fideliter se habuisset: ⁊ sic dato sibi veneno perijt: ⁊ loco eⁱ⁹ lysias institutꝰ fuit. ⁊ hoc ē qđ dicit hic: Nam ptolemeꝰ ꝛ. q. d. ideo lysias insti tutus fuit: qꝛ ptolemeus fuit destitutꝰ ⁊ veneno in/terfectus. Et qꝛ hec lra intricata est ⁊ in alīq detrun/cata. ideo iungaꝫ sic: Nam ptolemeꝰ q̄ dicebat ma/cer sic scz cognominat⁹: ad differentiaꝫ illius ptole mei qui. ſ. iiij. ca. induxit antiochū epiphanē ad dā/dum sententiā iniquā. f Macer insti tenaꝫ erga iudeos. i. firm⁹ seruator iusticie ad eos. Et subditur causa cū ꝛ: g Et ꝓcipue ꝓpter iniq̄tatem q̄ facta erat i eos. p. ātiochū epiphanē: vt ptz ꝑ supadicta. h Esse ꝓstituit. ſ. cū iudeis iuste ⁊ modeste. i Et pacifice agere cū eis. in aliquā recōpensationē dicte malicie ꝓtra eos facte. k Sed ob ꝟ accu. ab ami cis apud eupatorē. ſ. ab amicis eupatoris. l Cum frequēter ꝓditoꝛ audiret. i. cū frequēter diceret eu/patori: hic ptolemeus est vnus ꝓditoꝛ. m Eo q̄ cyprum creditā sibi. i. traditaꝫ siue custodie. n A philometoꝛe. egypti rege. o Deseruisset. infidell ter eā custodiēdo. p Et ad antiochū nobilē trāſ/latus. i. de eⁱ⁹ familia factus. q Etiā ab eo recess sisset. nō exequēdo circa iudeos eⁱ⁹ intentionē. r Veneno perijt. ſ. iniuste q̄tuꝫ ad cām de iudeis. q̄q̄ ſt de alia. s Hozgias aūt. Hic ꝛ̄ accedit tur ad ꝓpositū scz ad describendū cōflictus iude ꝓ liberatiōe ꝑli tpe eupatoꝛ. Et diuidit in duas par/tes: qꝛ ꝑmo describit hic ꝛ̄flict⁹ cū regē ducib⁹. scdo cū ꝑsona ipsi⁹. xiij. ca. Prima diuidit in q̄nq; partes ſm numeꝝ ducū ⁊ gentiū cū q̄b⁹ iudas ⁊ ei⁹ socij pu gnauerunt. Igitur ꝑmo ponitur eius conflict⁹ cū gorgia et adherentibus sibi. cum dicitur: Hozgi as autem cum esset dux locoꝝ. propinquoꝝ iu dee. scilicet idumee: vt videtur per sequentia. ⁊ babe tur expresse. xij. capᵒ. t Judei vero qui tenebant oportunas munitiones. inter iudeam ⁊ idumeam. v Fugatos. gentiles. x Ab hierosolymis. per iudeos ibidem existentes. y Suscipiebant. eis viriliter repugnando. z Impetum fecerunt in munitiones idumeoꝝ. moti propter iniurias eo/rum. Cetera patent vsq; ibi: a Accusauit q̄ pe/cunia fratres vendidissent. dimittendo effugere ad/uersarios iudeoꝝ: qui postea plures de iudeis in/terfecerunt: ⁊ plures captiuauerunt.

b Hos igitur ꝓditores factos. scilicet iudeos de dicta ꝓditione conuictos. c Interfecit. sicut meruerant.

Et timotheus

Et timotheꝰ. Timotheus iste tenet typū herticoꝝ sicut in ſplori libro demonstrauim⁹ q̄ tam ꝑ se q̄ ꝑ aliꝰ oꝛ etiā suffragia fidē christi ac veritatē euangelij de/struere ſp nituⁿ. Sed ꝓtra istoꝝ nequiciā doctores san cti a dño auxiliū petūt: ipsi/q̄ spe certa de celesti ꝓsidē/tes adiutorio cōtra hostes fortiter pugnāt. Equites aūt q̄nq; q̄ in equis apparu erūt cū frenis aureis deco/ri ac iudeis ducatuꝫ ꝓstā/bant quinq; libroꝝ legis si/gnant: q̄bus ad spiritualez scientiā redact⁹ ac de typico velamine lr̄e ad sensuꝫ euā/gelij spirituali scia retract⁹: oportunū solaciū suis ꝓbēt executorib⁹ ac veros cōfel/sores xp̄i ꝑ duo ꝑcepta cha ritatis de tra leuaq; tuen/tes: in aduersarios ignita sniaꝝ tela iactāt: e q̄b⁹ ceci/tate mētis ꝓfusi: ⁊ repleti p/turbatiōe sensus cadūt. Et/ bis aūt viginti milia ꝛ q̄n/genti ꝓsternunt⁹: cū oīs q̄ catholice doctrine q̄ in-duo bus testamētis ē: ⁊ spūsscti gr̄e ⁊traria sapiūt: veritate vincente supank atq; deiici unt⁹. Sil⁹ ⁊ eātes sercēti cō terunt⁹: cū supbia mētis eoꝝ q̄ se ꝑualere catholicis spe/rabāt supno nutu ꝓfecte de struiⁿ. b Timotheꝰ au/tē. Quid est q̄ timotheus a iuda superat⁹ in gaçare ꝑsidiū munitū cū suis ꝓfugiēs. inde maledictiōes confisus loci firmitate iactabat i po/pulū: nisi q̄ heretici ab vni tate recte fidei diuisi ac sepa rati: erroꝝ suoꝝ latibulis se cōmittētes ꝓsidēdo ☧ucie sue munimīe maledictiōis verba iactant ꝓtra catholi/cos. Interꝑtat enī timothe us būfic⁹ siue mag⁹ venefi/cus: ⁊ gaçara diuisio siue p/cisio. Sz iudas cū socijs q̄/tuoꝛ dieb⁹ ꝑsidiū obsidēs: tādē ꝑ viginti iuuenes ani/mis accēsis ꝓp̄ blasphemi am munitionez irrupit: tur res portasq; succendit: atq; ip̄os maledicos viuos ꝛ cre mauit. cū doctores scti q̄ttuoꝛ euāgelij libris hostes vn diq; obcludēdo: eos q̄ le/gis mādata ꝑ duo precepta charitat⁹ custodiūt: illoꝝ machias ☧struit: atq; ip̄os igne doloris ac pn̄e vinos cōburit: sicq; biduo duoꝝ testamētoꝝ ꝑsidiū cūctoꝝ erroꝝ deuastātes: vex timo theū ꝟ ē diabolū caput oīs errorꝫ atq; auctorē toti⁹ ma li i sua neꝗcia latitare volē tē gladio ☧bi dei interficiūt.

Ed par/ Ca. XI

Suo ꝛ. In ꝓioꝛe hui⁹ historie libro scriptū est: q̄ lysias cōmēdato sibi

ab antiocho

a lia peremit. Et timotheꝰ qui ꝑus fuerat a iudeis supatus: cōuoca/to exercitu pegrinę mltitudinis: ⁊ ꝓgregato eātatu asiano aduenit: q̄si armis iudeam capturus. Machabeus aūt ⁊ q̄ cū ipso erāt approꝑinquāte illo deꝑcabank dūm: caput terra aspgentes: lum bosq; cilicijs ꝑcincti: ad altar⁹ cre pidinē ꝓuoluti: vt sibi ꝓpicius: inimicⁱ aūt eoꝝ eēt inimicⁱ⁹ ⁊ ad uersarijs aduersaret⁹: sic lex dicit. Et ita post oꝛonē sūptⁿ armis lō/gius de ciuitate ꝓcedētes: ⁊ pri mi hostib⁹ effecti resederūt. Pri/mo āt solis oꝛtu vtriq; cōmiserūt: isti quidē victorię et ꝓsperitatis sponsorē cū virtute dūm hūtes: il li aūt ducē belli aīm habebāt. Sz cū vehemēs pugna eēt: apparue rūt aduersarijs de celo viri q̄nq; in eq̄s: frenis aureis decori duca tū iudeis ꝑstātes: ex q̄b⁹ duo ma chabeū mediū hūtes armis suis circūseptū incolumē ꝓtuabāt: in aduersarios aūt telaꝫ fulmia iacie bāt: ex q̄ ⁊ ceçitate ꝓfusi ⁊ repleti pturbatoe cadebāt. Interfecti sⁿ āt viginti milia q̄ngēti peditū⁊ eq̄ tes sercēti. Timotheꝰ aūt ꝓfugit in gaçarā ꝑsidiū munitū cui ꝓꝛe/erat cereas. Machabęⁿ āt ⁊ q̄ cū eo erāt letātes obsederūt ꝑsidiuꝫ dieb⁹ q̄ttuoꝛ. At hi q̄ int⁹ erāt lo ci firmitate cōfisi: supra modum maledicebāt: ⁊ sermones nefan/dos iactabāt. Sz cū dies q̄nta il lucesceret: vigiti iuuenes ex his q̄ cū machabeo erāt: accēsi ais ꝑ pter blasphemiā viriliter accesse/rūt ad murū: ⁊ feroci animo ince dentes ascendebant: sed ⁊ alij si/militer ascēdētes turres portasq; succēdere aggressi sūt: atq; ipsos maledicos viuos concremare. Pertinuū āt biduū ꝑsidio vasta to timotheū occultātē se i q̄daz repertū loco pemerūt: ⁊ frēm eⁱ⁹ cereā ⁊ apollophanez occiderūt. Quibus gestis in hymnis ⁊ con fessionibus benedicebant dūm: qui magna fecit in israel: ⁊ victo riam dedit illis. Ca. XI

Ed paruo post tempe ly sias ꝓcurator regⁿ et ꝓpiquus ac negocioꝝ

a Et timotheus. Hec est scda pars in qua agit de cōflictu iude cū timotheo. cū ꝛ: Et timotheꝰ ꝛ. vt dictū est. ſ. viij. ca. b Cōuocato ex. p/egri. multitudinis. i. gentiliū extraneoꝝ. c Et ꝓgregato asiano eātatu. i. equitiḇ⁹ de asia. d Machabeꝰ aūt ⁊ q̄ cum ipo erāt. videtes q̄ virtute ꝓpria resistere nō poterāt. e Appro/pinquāte illo ꝛ. vt ferret eis auxiliū. f Ca/put terra aspgentes. ſ. in signū būlliatiōis ⁊ af/flictionis: qꝛ sicut ꝛ: Eccl. xxxv. Oratio humi liantis se nubes penetrabit. g Ad altar⁹. ſ. holocausti: h Trepidinē ꝓuoluti. vt eoꝝ ora tio esset magⁿ eraudibilis. i Sicut lex dicit. Deute. vij. vbi ꝛ: Tradetq; reges eoꝝ in manꝰ tuas: nullus poterit resistere tibi. k Longi/us de ciuitate. ſ. hierlm. l Procedētes. non pmittētes aduersarios terrā intrare. m Re/sederūt. ad aliquantulū quiescendū ⁊ ad bella tores ordinandū. n Isti q̄dē victorie ꝛ̄. i. in dei ꝓfidebant de virtute diuina. gentiles vero de sui ducis animositate: ⁊ sic de potestate hūana. o Apparuerūt aduersarijs de celo viri q̄nq;. i. angeli in specie viroꝝ. Cetera patēt vsq; ibi: p Cui ꝓerat cereas. frater timothei: vt ptz ex lra sequēti. q Supra modū maledicebāt. in de ⁊ socijs eius. r Et ꝓmones nephandos. i. blasphemias ꝓtra deū. s Jactabāt. i. sup/be ꝓnunciabāt. t Accensi animis ꝓp blas phemias. ꝓtra deū: quas magⁿ horrebāt q̄s pro/priā mortē. v Quib⁹ gest⁹. foꝛriter. In hym nis ⁊ confessiōib⁹ benedicebāt dūm: attribuendo sibi totaliter victoriā. Ca. X

Moraliter.

r Machabeus aūt ⁊ q̄ cū illo erāt ꝛ̄. Per istos q̄ recuperauerūt templū de manib⁹ aduer sarioꝝ ⁊ ipm diligent mūdauerūt: significanⁿ ve re penitētes catholici: q̄ malignis spiritiḇ⁹ viri liter repugnātes: de manib⁹ eoꝝ liberant semet ipsos: q̄ sunt templū dei. j. Coꝝ. iij. Templū dei sctⁿ est q̄d estis vos. Et ꝟ templuꝫ emūdant ab oī pollutiōe cordis ⁊ corꝑis ꝑ vera ⁊ pura ꝓfes sionē: ⁊ sic deo gras agūt de victoria ꝓtra diabo lū: ⁊ deo satisfaciūt de cōmissis ꝑ multiplicatio/nē bonoꝝ opeꝝ: qđ significaⁿ ꝑ palmaꝝ deporta tionē ⁊ tirsoꝝ ⁊ viridiuꝫ ramoꝝ. s Hozgias aūt ꝛ̄. Iste q̄ multidinē gentiuꝫ preparabat ad pugnā. figura fuit Arrij q̄ multitudine ꝓli sti patus disponebat se ad disputādū ꝓtra Alexan drū alexādrie epm: q̄ tota nocte ꝑcedenti oꝛdi nibus deuotⁿ ⁊ lachrymis diſpōebat se ad resisten dū. ꝓpter qđ figuraⁿ fuit ꝑ iudā ⁊ ꝑlm suuꝫ. et sicut ps Hozgie fuit ꝓfusa: ita ps Arrij sicut oꝛ in ecclastica historia. Per ꝟ aūt q̄ aliq̄ iudei di miserūt ꝑ pecunia aliqs de socijs Hozgie effuge re: ꝓpter qđ iudas puniuit eos morte: significa tur q̄ mali christiani q̄ fauēt infidelib⁹ i sua ma lignitate puniēⁿ morte gehenne. ſm illud. iij. Reg⁹. Quia dimisisti virū morte dignū: erit aīa tua ꝓ aīa illi⁹. a Et timotheꝰ ꝛ̄. In pugna hui⁹ timothei ꝓtra iudeos apparuerunt de celo q̄nq; viri in eq̄s frenis aureis decori. q̄ꝛ duo iu/dā machabeū incolumē ꝓtuabāt ⁊ in aduersari/os tela iactabant: ꝑ ꝟ significaⁿ q̄ angeli sancti dirigūt hoīes iustū bellū hūtes: ⁊ eos adiuuāt ⁊ ꝑsonā ꝓncipis specialr̄ ꝓsequūt: ⁊ nō solum in campo ſz etiā in refugio maloꝝ destruēdo: ⁊ ꝑ q̄nq; viros i adiutorio exercit⁹ iude apparentes: significanⁿ q̄nq; inferiores ordines angeloꝝ. ſ. ꝟ tutes: ptātes: ꝓncipat⁹: archangeli angeli: q̄ ſm doctores nr̄os mittunⁿ ad exeq̄ndū circa crea/turas dñi voluntatē. Ca. XI

Ed paruo post tpe. Hec est tertia ps: in q̄ ponit⁼ ꝛ̄flict⁹ iude ꝓtra lysiā. Et diuidit i duas partes: qꝛ ꝑmo describit lysie debellatio. scdo ipi⁹ cū iudeis federatio. ibi: Et qꝛ nō insen sat⁹. Circa ꝑmū oꝛ: y Lysias ꝓcu. regⁿ. gene raliē in regni negocijs: vt hr̄ ca. ꝓce. z Ac ꝑ pinqu⁹. nā erat de genere regali: vt habetur ꝑi/

Cab antiocho q̄ cognominat⁹ ē epiphanes siue nobil⁹ negocio regni dimicanerit ꝓtra iudeos: vbi cōmisso ꝓlio interfecta sunt in exercitu lysie q̄nq; milia viroꝝ. videlicz lysias suoꝝ fugā ⁊ iudeoꝝ audaciam: abijt in antiochiā: vt itez congregaret copias exercit⁹ ꝓfectur⁹ rursum i iudeā. nūc aūt qz referr⁹ q̄ itez sub antiocho eupatore veniret in iudeā: ⁊ ibi bello infeliciter gesto fugiēs turpiter euaserit. apparet q̄ idē lysias subvtroq; rege antiocho. hoc ē p̄re ꝓ filio ꝓtra iudeos pugnauerit: ⁊ i vtraq; pugna a iudeis vict⁹ fuerit: ſz tandē sua ꝓfusione coact⁹ ac philippi irruptione in regnū ꝓterrit⁹ sic alibi demōſtratū est. ꝙsuasit regi pacē facere cū hebreis: quā ſi nō confuauit. a Et āpropiās. Bethsura ciuitas i tribu iude siue beniamin fuit. ⁊ est vſq; hodie bethsura vicus euntib⁹ nob ab helia chebron vicesimo lapide: iuxta quem fons ad radicē mōtis ebulliēs abeadē in q̄ gignit⁹ sorbet humo. Et apl⁹ actꝝ referūt eunuchuz candac regine in b esse a philippo baptizatū. b Ut aūt machabe⁹ ⁊c. Quid lysias iudeoꝝ hoſt⁹ seuissim⁹: q̄ paganoꝝ tenet ꝓncipatū: q̄ ecclias dei grauissimis infestant ꝓsecutiōib⁹ significet: ſi dictū est. Js cū ꝓfessores xp̄i grauissimis scādalis ꝙsequit: ac fastu superbie sue innites inani fauore sibi subsequētiū extollit sanctuarium ꝓphanare: ⁊ legē dei ꝓcalcare cozde molit: sed in actib⁹ suis ſm dispositam fraudem nō ꝓsperat: q̄n potī⁹ a militib⁹ christi q̄ humilimis ꝓcelib⁹ supnū q̄rūt auxiliū: fugat atq; ꝓsternit. Quib⁹ ductoꝛ eques i veste cādida ⁊ armis aureis mittit: q̄ ipis mundissima dei ⁊ hoīm incarnatio ad ꝓterendā vniuersoꝝ hostiū ꝓtumaciā cōcedit. cui⁹ arma aurea: hoc est dicta ⁊ exēpla clarissima atq; ꝓciosa sunt: nec est ptās in celo neq; i terra: neq; subtus terrā q̄ huic possit resistere. Sed sicut in Daniele ꝓphetica visiōe ꝓsignatū est: lapis de monte ꝓcisus sine manibus cōminuit aurū: argentū: es: ferruz: ⁊ fact⁹ est mons magn⁹ q̄ implet vniuersam terraz: cui⁹ regnum in eternū nō dissipabit: ⁊ regnuz ei⁹ ꝓplo alteri nō tradet: cōminuet et ꝓsumet vniuersa regna: ⁊ ipm stabit in eternū. Suscipiēt aūt regnū sancti dei altissimi: ⁊ obtinebūt illud vſq; in seculū: ⁊ in seculū seculoꝛū. c Anno cētesimo q̄dragesimooctauo dioscoꝛi. Mēsis ille q̄ apud grecos ꝛ dioscoꝛus. idē est q̄ ⁊ apud latinos vocat iuni⁹. huic q̄ mensi signa geminoꝝ ascribunt. Ait poeta ait: Juni⁹ equatos celo videt ire laconas. Nam gemini. i. castoꝛ et pollux grece dioscoꝛi vocant: cui⁹ rei testis ē vrbs colchoꝛū que ab amphio et circio geminoꝛū aurigis facta ex eoꝝ nōie dioscoꝛi cognominata ē. Nā dioscoꝛi plerīq; aurige iterꝓtant. Sunt aūt gemini vt dixim⁹ castoꝛ

Gres. Qz aūt

p̄posit⁹ grauiter ferēs de his q̄ acciderant: congregatis octoginta milib⁹ ⁊ equitatu vniuerso veniebat aduersū iudeos: existimans se ciuitatē quidē captā gentib⁹ habitaculū facturū: tēplū vero i pecunię questū sicut cętera delubra gētiū habituꝝ: et p singulos ānos venale sacerdotiū: nusq; recogitās dei ptātē: sed mēte effrenat⁹ i multitudie peditū ⁊ i milib⁹ eq̄tū ⁊ i octoginta elephātis ꝓfidebat. Ingressus āt iudeā: ⁊ approp̄iās bethsurę: q̄ erat in angusto loco ab hierosolyma iter⁹ uallo q̄nq; stadioꝝ: illud p̄sidiū expugnabat. Ut āt machabę⁹ et qui cū eo erāt cognouerūt expugnari p̄sidia: cū fletu ⁊ lachrymis rogabāt dñm ⁊ ois turba sil⁹: vt bonū angelū mitteret ad salutē isrl. Et ipe p̄im⁹ machabę⁹ sūptis armis ceteros adhortat⁹ ē sil⁹ secū periculū subire: ⁊ ferre auxiliuz fratrib⁹ suis. Cūq; piter ꝓmpto aio pcederēt hierosolymis: apparuit p̄cedēs eos eques in veste cādida: armis aureis hastāq; vibrās. Tūc oēs sil⁹ būdixerūt misericordē dñm: ⁊ qualuert aīs: ñ solū hoies ſ ⁊ bestias ferocissimas: et muros ferreos parati penetrare. Jbāt igit⁹ ꝓpti de celo hūtes adiuto rē ⁊ miserātē sup eos dñm. Leonū āt more impetu irruentes i hostes ꝓstrauerūt ex eis vndecim milia peditū: ⁊ eq̄tū mille sexcētos: vniuſos aūt in fugā verterūt: plures vo ex eis vulnerati nudi euaser⁹. Sed ⁊ ipe lysias turpit⁹ fugiēs euasit: ⁊ q: nō insensat⁹ erat secū ipse reputās factā erga se diminutionē: ⁊ itelligēs inuictos eē hebreos oipotētē deī auxilio nitētes misit ad eos: ꝓmisitq; se ꝙsensuꝝ oib⁹ q̄ iusta sūt: ⁊ regē cōpulsuꝝ amicū fieri. Annuit āt machabę⁹ p̄cib⁹ lysię i oib⁹ vtilitati ꝙsulens. Et q̄cūq; machabę⁹ scripsit lysię de iudeis: ea rex cōcessit. Nā erāt iudeis epistolę scriptę a lysia hūc quidē modū ꝓtinētes: Lysias populo iudeoꝝ salutē. Johānes et absalon qui missi sunt a vobis tradētes scripta postulabant: vt ea q̄ p illos significabant implerez. Quecūq; igit⁹ regi potuerunt ꝓferri exposui: ⁊ q̄ res ꝓmittebat ꝙcessit. Si igit⁹ in negocijs fidē cōseruaueritl⁹: et deiceps bonoꝛū vob cā eē tētabo. De cętert⁹ ꝓ singla ꝛba mādaui: ⁊ istl⁹ ⁊ his q̄ a me missi sunt colloq̄ vobiscū. Bñ valete. Anno

mo libro. iij. ca. a Grauiter ferēs de his q̄ acciderāt. i. de debellatiōe ducū regis. b Existimās se ciuitatē quidē captā. i. hierūm. c Hētibus habitaculū factuꝝ. iudeis interfectis vel inde electis. d Templū vero in pecunie questū. nā oblationes ⁊ oēs ꝓuent⁹ intēdebat conuertere in lucrū regis. e Rusq; recogitās dei ptātē. sed solū būanā. f Sed mēte effrenat⁹. i. sine freno rōnis in superbiā eleuat⁹. g Interuallo q̄nq; stadioꝝ. que faciūt dimidiū miliare ⁊ quartā partē vltra. nā stadia octo faciūt miliare. cetera patent vsq; ibi: b Apparuit p̄cedens eos eques. i. angelus in specie hois eq̄tis p haste vibratiōe designans eis victoriā affuturam.

i Et mūros fer. parati penetrare. hyperbole est ad exprimēdū magnitudinē ꝓstantie: quā cōceperunt ex dicta apparitiōe. k Plures aut ē ex eis vulne. nu. euaserūt. ꝓiicientes arma sua vt sic velocit⁹ currerēt. l Et q̄. l. dic ꝓiter describit ipsius lysie reconciliatio cū iudeis. ⁊ diuidit⁹ i duas ptes. q: ꝓmo ponit b recōciliatio. scdo eiusdez ꝓfirmatio. ibi: Lysias. Circa ꝓimū dr: Et q: nō insensat⁹ erat: min⁹ dicēdo plus significat. s. q̄ iste lysias erat valde sensatus. m Secū ipe reputans. i. in animo suo ꝓsiderās. n Factā erga se diminutionē. sui exercit⁹ in bellatoribus. armis: tentoriis ⁊ sūptib⁹: que fugiētes solent pdere. o Et intelligēs inuictos esse hebreos. nō virtute ꝓpria: sed diuina. p Misit ad eos. ꝓ pace reformāda: nolēs pugnare cōtra deū. q Et regez cōpulsurū. nō vi ſz p̄cib⁹ ⁊ ꝓsilio. nā erat eius nutritius: vt ptz primo libro. iij. ca. ⁊ el⁹ ꝓcurator⁹ general: vt dictū est ca. ꝓcedēti: ⁊ ita factum fuit. iō sequit: r Ea rex cōcessit. que tñ decens erat cōcedi ꝓ tempore: vt ptz ex littera sequēti. s Lysias. l. dic ꝙsequēter ponitur reconciliationis confirmatio: ⁊ hoc per litteras. Et diuiditur in quattuoꝛ partes ſm litteras quadruplices: que patebunt ꝓsequendo. Primo igitur ponitur tenoꝛ litteraruz lysie ad iudeos. Et patet littera vsq; ibi: t Quecunq; igitur regi potuerūt perferri. bono modo. v Expositi. per litteras vel nuncium: quod patet ex rescripto regis ad lysiā: qđ habetur in parte sequēti: ⁊ sic respōdit sibi sicut absenti. v Et q̄ res permittebat. i. quod decens ⁊ iustū erat cōcessit. s. rex. sic enim habetur in libris correctis. y Si igit⁹ in negocijs. s. regni. z Fidem conseruaueritis. i. fidelitatem.

a Bonoꝝ vobiscum: als bonorum vobis causa esse tentabo. apud regem ꝓ vobis interpellando. De ceteris vero que rex non concessit.

b Mandaui et istis. quos ad me misistis. c Et his qui a me missi sunt ad vos.

d Colloqui vobiscum. ꝓpter cōmune bonum. et subditur data epistole. cum dicitur: e Anno centesimo quadragesimooctauo. regni grecorum.

Dioscoꝛi

Gres. Qz aūt lysias timoze tudeoꝝ cōstitutus antiocho ꝙsus sit cum iudeis pactū inire: demonstrat hoſtes eccle⁹ dei te diuina sepe supatos: ⁊ licz nō volūtate tñ necessitate illi cedere. cum id qđ volūt ad effectū ꝓducere nō possunt.

a Anno aūt cen. ⁊c. Wensis randic⁹ apud athenienses: ipe est qui apud nos aplis nūcupat⁹: ⁊ apud hebreos nisan: apd̄ q̄s iuxta leg⁹ ꝓceptū idez mēsis ꝓm⁹ ē i mēsib⁹ āni i q̄ etiā pasca celebrāt.

b Jop. C. XII pite v. ⁊c. Jop pte vo ipi⁹ de quib⁹ narrat scīptura: habitatores fuerūt opidi palestie qđ dr: ioppe: ⁊ est maritimū: ⁊ tribu dan cōstitutū: ⁊ vt de gentiliū fabul⁹ aliqđ pstrīgā: ibi vsq; hodie saxa mōstrant ꝓcelsa in litore mar⁹ sita: in q̄ bus andromeda relegata p̄sei q̄ndam viri sui ferē lib erata fuisse ꝓfidio. c Sciēdum aūt mysticum sensuz q̄dē iop pite q̄ habitātes iuxta mare iudeis scandalū fecerant: significāt bereticos q̄e fluctuāt turbulēti secti habitantes: q̄ iudeis: ſ estuaris ꝓfessoribus xp̄i semp insidiant: ⁊ q̄scunq; ꝓ̄t de cōmunū numero in erroris sui foueaz ꝓtrahere satagunt: q̄si scaphas ergo iop pite cōstituūt: in q̄b⁹ iudeos a litoꝛe abductos in ꝓfundū demergūt: ⁊ cū hereticis cētesimo q̄dragesimooctauo dioscoꝛi mēsis die vicesima ⁊ q̄rta regis aūt epla ista ꝓtinebat. Rex antiochus lysię fratri salutē. Patre nro inf deos trāslato nos volētes eos q̄ sūt i regno nro sine tumultu agere: ⁊ reb⁹ suis adhibere diligētiā: audiuim⁹ iudeos ñ ꝙsēsisse p̄ri meo vt trāsferrent⁹ ad ritū greꝯ: ſz tenere velle suū institutū: ac ꝓpea postulare a nob cōcedi sibi legitia sua. Volētes igit⁹ hāc q̄ gētē q̄tā esse: statuētes iudicauim⁹ tēplū reꝑ stitui illis: vt agerēt ſm suoꝝ maioꝝ ꝙsuetudinez. Bñ ergo fecer⁹ si miser⁹ ad eos: ⁊ dexterā dederūt: vt cognita nra volūtate bono animo sint: ⁊ vtilitatib⁹ ꝓpriis deseruiāt. Ad iudeos vo rex ꝓpl⁹ talis erat: Rex ātioch⁹ senatui iudeoꝝ cętęris iudeis salutē. Si valet⁹ sic est vt volum⁹: sed ⁊ ipi bene valem⁹. Adijt nos menela⁹ dicēs: vellevos descēdere ad vros q̄ si apud nos. Jhis q̄ q̄ cōmeāt vsq; ad diē tricesimū mēsis rādici: dam⁹ man⁹ dextras securitatis: vt iudei vtant cibis ⁊ legib⁹ suis sic ⁊ pri⁹: ⁊ nēo illoꝝ vllo mō molestiaz patiaē de his q̄ ꝓ ignoratiā gesta sr. Ahisim⁹ āt ⁊ menelaū q̄ vos alloq̄t. Valete. Anno cētesimo q̄dragesimooctauo ꝓdici mēsis xādici die xiiij. Js factl pactiōib⁹ lysias ꝓgebat ad regē: iudei āt agriculturę opaz dabāt. Sz hi qui resederāt timotheus et apollonij gēnei fili⁹: ſz ⁊ hieronymus ⁊ demophon supbus ⁊ nicanoꝛ cypriarches nō sinebāt eos in silētio agere ⁊ quiete. Joppite vo tale quoddā flagitiū ꝓpetrarunt. Rogauer⁹ iudeos cū q̄b⁹ habitabāt:

a Dioscoꝛi. i. in iunio q̄ sic noīaē: eo q̄ sol in illo mēse intrat signū geminoꝝ: q̄ grece dioscoꝛi noīant⁹: ⁊ ab eis mensis iunij dioscoꝛus appellat⁹. Sed cōtra dicta videt esse qđ dr primo libro. vj. ca. q̄ antioch⁹ epiphanes mortuꝰ fuit anno centesimo q̄dragesimonono. hec aūt lra data fuit post eius mortē. vnde in fine filij sui subdit: Patre nro inf deos trāslato ⁊c. Similiter lra eius ad iudeos data fuit anno. cxlviij. vt habet. j. eodē ca. Dicendū q̄ idē ann⁹ fuit q̄ ꝓmo libro dr centesim⁹ quadragesimusnon⁹: ⁊ h centesim⁹ quadragesimusoctau⁹. nā annus aliq̄ incipit apud diuersos. sicut ptz q̄ renouatio date anni incipit in italia a natiuitate dñi. in francia vero ab ei⁹ resurrectione. ꝓpter qđ illud qđ fit tēpe intermedio anno dñi. M. ccc. xxix. fm numerationē frācie dicere⁹ esse factuz anno dñi. M. ccc. xxx. fz numerationē italie. Et si renouatio date retardatur vsq; ad festū oim sctoꝝ: totū tps intermediū esset bui⁹ ꝛdi tionis. Sic aūt fuit in ꝓposito. nā mortuo antiocho epiphane: filij⁹ ei⁹ antiochus eupater stati regnare cepit: ⁊ fm diuersas inceptiōes anni ille ānus cētesim⁹ quadragesimusnon⁹ ⁊ centesim⁹ q̄dragesimusoctau⁹ dr: Et eodē mō in scīptib⁹ soluaē.

b Regis aūt epla. Hec ē scōa pars in q̄ ponit rūsio regis lysie de negocio ꝓdicto. cū dr: c Lysie fra. salutē. erat enī de cognatiōe ei⁹: vt ꝓdictū ē. ꝓpter qđ vocat eū fratrē. d Patre nro inf deos trāslato. erat enī opinio gentiliū q̄ p̄es eoꝝ in morte trāsferebant ad ꝙsortiū deoꝝ: sicut de bonis xp̄ianis dicim⁹ q̄ trāsferunt ad ꝙsortiū angeloꝝ. e Sine tu. agere: id est in pace viuere. f Et reb⁹ suis adhibere diligētiā. qđ nō p̄t nisi bēant pacē. g Audiuim⁹ iudeos nō cōsensisse pa. no. vt trāsse. ad ri. greꝯ: ſ magꝛ volebāt sustinere martyriū: vt ptz ꝓ ꝓdicta ca. vj. ⁊. vij. h Judicauim⁹ tē. resti. illis. i. cultū tēpli libey. nā iā tēplū habebāt. Cetera patent.

i Ad iudeos vero. Hec ē tertia ps in q̄ ponit tenoꝛ lre regis ad iudeos. cū dr: k Rex antio. sena. iudeoꝝ. i. collegio senioꝝ pncipū regentiū. ⁊ oꝛ senat⁹ a senes ⁊ nat⁹: q: senes etate ⁊ moꝛib⁹ ad h eligebant⁹. l Si valetis sic est vt volum⁹. i. volumus nra est vt bñ sit vobis. m Adijt nos menelaus. a vobis missus. ⁊ est hic ali⁹ a menelao q̄ vsurpauit sibi sacerdotiū: vt dictū ē. ſ. ca. iij. n Dicēs velle vos descen. ad ve. q̄ sunt apud nos. sicut enī dictū est. ſ. j. ca. ꝓ reges egypti ⁊ syrie multi iudei erāt dispersi extra iudeā inf idolatras habitātes. ꝓpter qđ aliq̄ periti in lege habitātes in iudea volebāt eos visitare ad ꝓfirmādū eos in leg⁹ obseruātia: petētes ad h securitatē a rege quaz ipe ꝙcessit vsq; ad tps. o De his q̄ ꝓ ⁊c. h dr. ꝓpter bella ꝓtra duces suos gesta. ⁊ subdit huius lre data. cū dr: p Anno. cxlviij. xandici mēsis. q̄ correspōdet apli. Decimaquinta. s. die. q Miserūt aūt etiā. Hic ꝓ⁹ ponit tenoꝛ lre romanoꝝ ad iudeos: ⁊ ptz lra. ⁊ ē eiusdez date cū lra regis p̄cedēte. ex istis ptz q̄ lysias istas lras reg⁹ ⁊ romanoꝝ ad iudeos ꝓcurauit: ⁊ postea scripsit iudeis lram suā. ſ. positā q̄ data fuit eodē anno. xxiij. die mēsis iunij: ⁊ sic post illas.

Moraliter. ꝓpe lysias ⁊c. In egressu iude ⁊ sui exercit⁹ de hierlm vt irent obuiā lysie q̄ cū exercitu magno veniebat ad destruēdū iudeā: apparuit p̄cedēs eos q̄dā eques i veste candida hastā vibrans. p quē significat xp̄s q̄ describitur Apo. vj. sedens sup equū albuz: ⁊ exiens vincēs vt vinceret. ipe enī est q̄ ꝑbet triūphū suis fidelib⁹. nō solū de inimicis invisibilib⁹ cuiusmodi sunt demōes: sed etiā de visibilib⁹ cuiusmodi sunt infideles. Per h aūt q̄ lysias ꝓsiderās virtutē dei pacē fecit cū iudeis: significat q̄ cū infideles ꝓsiderant i operib⁹ miraculosis virtutē dei ad pacē ⁊ fidē catholicā ꝙuertunt.

Js fact⁹ pactiōib⁹. Hec ē ētia pars in q̄ c Ca. XII describit cōflictus iude cū timotheo ⁊ locys ei⁹. ⁊ diuidit in tres partes. q: ꝓmo hui⁹ cōflictus cā ponit. scdo dilatio iterponit. ibi: Joppite vo. tertio ꝓposituz resumit. ibi: Jnde discesserūt. Circa ꝓimū ꝓmo ponit ꝓtinuatio ad ca. ꝓcedēs. cū dr: Jhis fact⁹ pactiōib⁹. scriptę ca. ꝓcedēti. s Judei aūt agri. operā dabāt. dātis treugis ⁊ pactionib⁹ ꝓdictis. q. d. ante nō poterāt vacare. ꝓpter vrgētia bella. Cōsequenter subditur occasio cōflictus iude cū timotheo. cū dicit: Sz hi qui resederant. i. remāserant in locis circa iudeā post recessum lysie. v Timotheus. iste est alius ab illo qui. ſ. ca. legit occisus. multi enim duces ⁊ milites erant eiusdem nominis: sicut ⁊ modo. Demophon supbus. cognomē ei⁹ est. y Et nicanoꝛ cypriarches. i. princeps cypri. z Non sinebant eos in silentio agere. nā insultus faciebant pplo in extremitatibus iudee in absentia lysie. ꝓpter qđ iudas decreuit debellare ipsum. a Joppite vero. Hic ꝓiter ponit dilatio conflictus iude cū timotheo. ꝓpter q̄dā insurgētia in q̄bus iudas

cum hereticis dogmatꝫ iniqua ꝺẽtas pulchro sermone ea adornãt.qꝺ̃ bñ significare põt ioppitaꝫ nomẽ. Interptãt enĩ pulchritudo:ſtren⁹ faciliꝫ simplices ꝺſq̃ linguevo lubilitate decipiãt:qs cũ a stabilitate recte fidei abstrahẽtes sibi coadunãt:in ꝓditio nis baratrũ incautos ꝓcipitãt. Sed iudas typicus ℞ inultũ foze nõ sinit ąn poti⁹ ho micidas in erroꝛis sui tenebꝛis latitãtes regiens:iuste vltiõis exercuciat vindicta:eo/

ascẽdere scaphas: ꝺs parauerãt cũ vxoꝛib⁹ ⁊ filijs ꝺſi nullis inimi citijs inſ eos subiacẽtib⁹. Scõm cõmune itaq; decretũ ciuitatꝭ:et ipis acquiescentib⁹ pacisq; cã ni hil suſpectũ hũtib⁹:cũ ĩ altũ ꝓcesſissent submerserũt nõ min⁹ ducẽ tos. Quã crudelitatẽ iudas ĩ sueꝗ gẽtis hoies factã vt cognouit:ꝓ cepit viris qui cũ ipo erãt:⁊ iuo/cato iusto iudice deo:vẽit aduer sus iterfectoꝛes fratꝛ: ⁊ postꝛum ꝺẽ nocte succẽdit:scaphas excuſ sit:eos ãt ꝺ ab igne refugerãt gla dio pemit. Et cũ ℞ ita egisset diſ cessit ꝺſi itez reũſur⁹: ⁊ vniuersos ioppitas eradicatur⁹. Sed cũ co/gnouisset ⁊ eos ꝺ erãt iãniẽ velle pari mõ facere hĩtãtibus secũ iu deis:iãnitis ꝺs nocte supuenit:⁊ portã cũ nauib⁹ succẽdit: ita vt lumen ignis apareret hieroſoly/mis ab stadijs ducẽtꝭ ꝺdragita.

Inde cũ iã abissent nouẽ stadijs ⁊ iter facerẽt ad tiotheũ: cõmiſe/rũt cũ eo arabes ꝺnq; milia viri ⁊ eq̃tes ꝺnq̃ti. Cũq; pugnavali da fieret:⁊ auxilio dei ꝓspe ceſſiſ set:reſiduivicti arabes petebãt a iuda ꝺxtras sibi ꝺari:ꝓmitten/tes se pascua oaturos:⁊ ĩ ceteꝛꝭ p futuros. Judas ãt arbitrat⁹ vere ĩ mltis eos vtiles ꝓmisit pacẽ: ꝺxtriſq; acceptis ꝺiſcessere ad ta bernacula sua. Aggressus ẽ autẽ ciuitatẽ quãꝺã firmã: pontib⁹ ⁊ muris circũſeptã: ꝙ a turbis ha/bitabaꝭ gẽtiũ ꝓmiſcuaꝝ: cui no mẽ casphin. Ibi ℣o ꝙ int⁹ erãt cõſi dẽtes ĩ stabilitate muroꝝ ⁊ appa ratu alimoniaꝝ remiſſi⁹ agebãt maledictis lacessentes iudam:ac blaſphemãtes:⁊ loq̃ntes q̃ phas nõ est. Machabeus aũt iuocato

fuit occupatus:⁊ ꝑmũ fuit flagitium gentiliũ i ioppe habitãtiũ: cũ ąb⁹ ha/bitabãt multi iudei:quoꝝ ioppite plu res submerſerꝭ ꝓditiose faciẽtes eos ascẽdere nauiculas ſub

ſpecie pacis et amicitie:ad videndũ iudã quẽ debebant in mari exerce re.qꝺ flagitiũ voluit iudas ante oĩa vindi care:⁊ ptz ĩra pauc⁹ excepꝭ.

Ascẽdere scaphas.i.par uas nauiculas.

Quas pa rauerãt.ioppi/te.

Cum vxoꝛib⁹ ⁊ filijs. iudeoꝝm.

Scõm cõe itaq; decret ũ. decreuerãt cẽ ioppite latẽti dolo iude os sic subuer/re.

Sꝫ cũ eo.hic ꝑñr po nit⁹ vidicta de iãnitis: ꝺ illez doluꝭ volebãt facere. Et patꝫ ĩa vsq; ibi:

Ab stadijs. ccxl. faciũt au tẽ octo stadia vnũ miliare:⁊ ſedecim vnam leucã.

Inde cũ iã abiſ/sent. hic ꝓsiter ponit⁹ aliud ĩ pedimẽtuꝫ seu dilatio ꝓficꝭ iude cum timo theo ꝑ arabes mouẽtes ĩ via bellum contra iudaꝫ ⁊ socios eius: ⁊ ptz vſq; ibi:

Promittẽ tes pascua ſe daturos.terra enĩ illoꝝ erat multũ pascua lis:⁊ iudei pro pe illam terrã habitãtes ha/bebant plura anialia: et sic paꝛ cum illis vtilis erat iu/deis.

Diſcessere ad ta bernacula sua sez arabes qui nõ habitãt in

ciuitatib⁹:ſz in tẽtoꝛijs.

Aggreſ sus est.hic ponit⁹ alia dilatiõis cã ex obsidione cuiusdã ciuitatis nociue iu deis:cui⁹ nomẽ erat casphin.et patet vsq; ibi:

Remiſſi⁹ agebãt.ꝺs paꝛ curãtes de obsidiõe:reputãtes iexpu gnabilẽ ciuitatẽ.

Et lo.ꝙ phas ñ est.ſ.blaſphemias ⁊tra deũ iudeoꝝ.

Temporibus

Beck.10.b ⁊ volatilia celi.⁊ dictũ est ei:Surge petre:occide ⁊ manduca. Alialia ꝙ illa oẽs gen tes significabãt erroꝛib⁹ imũdas:ſcd in noie sctẽ trinitatꝭ sacꝛo baptiſmate mũdan das:ꝙ hoĩs imaginẽ relinquẽtes ꝑ imitatiõnẽ bestiarũ ⁊ serpẽtiũ sumpſere figuras: quas iubet voꝛ illa celestis petro occidere ⁊ mãducare:qꝛ illũ occidere in gẽtib⁹ id ꝙ fuerãt:⁊ facere eos id qꝺ ipe erat ꝺcipiebat. Qui enĩ mãducat cibũ foꝛis positũ in suũ coꝛpus tꝛajcit. Precepit ꝙ vt natiões ꝑ incredulita/tem ante foꝛes poſite interfecta ꝓterita vita sociati:ecclesie quã significat petꝛ⁹ inseranſ. iuxta qꝺ de scipo apls Paul⁹

Bak.2.d Ibidem ait:Ego enĩ ꝑ legẽ legi mortu⁹ sum vt deo viuã:xpo. Et itẽ: Viuo aũt iã nõ ego:viuit vero ĩ me xps. Hec illud etiã sine mysterio est qꝺ adiacẽs stagnũ ꝓpter cedes hoĩm ꝑfectum sanguine fluere videreſ:qꝛ sanguis effusio cruẽte vite amiſ/sionẽ signat:ꝺſi sanguine aqua infecta fluere videſ:cũ in ba ptiſmatꝭ sacꝛo vbi pctõ fideles mozunſ:sanguinolẽta opa ⁊ carnalis vite soꝛdes ablui cognoscunſ:qñ eꝛuiſ vet⁹ hõ cũ actib⁹ suis:⁊ induiſ nouus ꝙ ẽm deũ creat⁹ est in iusticia et sanctitate veritatꝭ.

Et venerũt ĩ tharacha ⁊c. Audiui quendã hebꝛeũ diſſerentẽ tubianeos iudeos illos nũcupari:ꝙ ex alienigenis cõuocati in adiutoꝛiũ iude venerũt:⁊ di etos tubiancos ꝺſi alienis tubis ꝺducti.

Dositheꝰ aũt. Jſti duo ducc⁹:ℏ est dositheꝰ ⁊ sosipater sctos ꝓdicato/ res designãt:qui veri machabei ꝺspositiõe:hoc est foꝛtiſſi/

Ps.23. mi ꝓliatoꝛis.de ꝙ in Psalmo scripũ est:Dns foꝛtis ⁊ potẽs in ꝓelio:ꝺtra oẽs errozes ꝓfidoꝛũ belligerare ꝺstinaꝭ:qui apte binario numero notanſ:qz duoꝝ testamentoꝝ spiritali scientia satis instructi:ꝓeliũ ꝺñi rite ꝺficere noscunſ. Hi er/go a timotheo relictos in ꝓsidio decẽ milia viros interimũt: cũ socios heresiarchaꝝ ad tuendã neḡciã suã ab ipis ꝺstitu tos legi dei :⁊traria sentiẽtes:ꝙ eiusdẽ legꝭ auctoꝛitatẽ atq; seueritatẽ spiritali gladio iuste interficiũt.

Judas aũt vehemẽter ⁊c. Querit quõ timotheꝰ ℞ narreꝭ ob precũ sua rũ humilitatẽ a iude ducib⁹ viu⁹ dimiſſus:eo ꝙ multoꝛũ ex iudeis parẽtes hꝛet ac frẽs ꝺs morte eius decipi ⁊tingeret: si ipe esset occisus:⁊ paulo ante narrat ꝙ ipe fuisset in gaꝛa re ꝓsidio a iude militib⁹ pempt⁹. Si enĩ ibi tunc fuisset occi/sus:nullo mõ tunc ℞ vivus esset dimissus. Qõ haud aliter (ni falloꝛ) ſolui põt:niſi ꝙ aut ibi ꝑ anticipationẽ ꝺcat occi/sus. Aut alius ille timotheus intelligat qui in gaçare ꝓsi/dio est interfect⁹:⁊ alius iste qui ꝙ ꝺsitheũ ⁊ sosipatrẽ legi/tur ꝺmisſus. Qꝛ aũt iude duces ꝓsiderates fratꝛũ vtilitatẽ ac suoꝝ redẽptionẽ timotheo pepecerũt:ostẽdit ꝙ aliqñ cum errantib⁹ mitius est agendũ:nõ ꝺco vt eoꝝ ꝓsentiaꝭ iniąta ti:sed pietate paterna ꝓsulaꝭ eoꝝ infirmitatiꝭ:⁊ maxime in il lis locis vbi fructꝰ aliąs de errantiũ ꝙersione sperak:ꝺ/nus mansuetudine ecclesiastica ꝓuocẽt a ꝺaboli laqueis effugere:⁊ ꝙuenire ad catholicã libertatẽ. Uñ in aphꝛicano consilio de donatiſtis hereticis cõſtitutũ est vt leui⁹ cum eis ageꝛeſ. vbi ita scriptũ est: Pertractatis ⁊ ꝓsideraꝭ oĩbus ꝙ vtilitati eccle cõuenire videbanſ:annuẽte atq; admonente ſpũ dei elegim⁹ cũ memoratis hoĩbus ℣nis de dñici coꝛpis vnitate inquieta diſſensione precisiis leniter ⁊ pacifice agere: vt ℣tũ in nobis est oĩb⁹ ꝙ eoꝝ cõioneꝫ societate irretiti sũt: ꝑ vniuersas ꝓuincias aphꝛicanas penit⁹ innotescat:ꝺs miſe rabili erꝛoꝛe deuicti sunt:ne foꝛte sicut dicit Apls nobis in mansuetudine coꝛripientib⁹ ꝺuersa sentientes.ꝺet illis de⁹ penitentiã ad cognoscẽdã veritatẽ:⁊ resipiscãt de ꝺaboli la queis captiuati ab ipo in ipsũ voluntatẽ.

Judas aũt regressus. Dixim⁹ ĩ ꝓlogis libꝛi expositiõe vbi de timotheo tractarũ est ꝙ ei⁹ exercit⁹ ſignificaret turbã hereticoꝝ:ſiſr ⁊ de ephꝛon vꝺbis habitatoꝛib⁹ ꝙ illos figuraliꝭ exꝓimerent ꝺ ritũ iudaiſmi tꝑibus gr̃e seḡ existimauerũt: vt fuerunt ipsi iudei ⁊ ebionite heretici:⁊ ceteri qui cũ euãgello legis cere/ monias seruare volebãt. Sed qꝛ ſti carnaliter ſentiẽtes ſpi/

Ro.10.a ritualẽ sciam ꝺscere nolebant:nec intelligere poterãt:ꝙ fi/nis legis est christ⁹:ad iusticiã oñi credẽti: iudeo.ſ.atq; gẽ/tili.ĩõ ꝺnq; milia ꝓtrati in bello ephꝛonitico legunt sicut in

1.Cor.3.c Ibidẽ.d illo bello qꝺ in carmon cõfectũ est:qz sapĩa huj⁹ mũdi stulti

Ibidẽ.2.d cia est apud deũ:⁊ pudẽtia carnis moꝛs est. Ura eĩ occidit: ſpũs aũt viuificat. Unde idẽ ꝑ paulũ dicit:Stultã fecit de⁹ sapĩam hui⁹ mũdi. Et iterũ:Alialis hõ nõ pcipit ea que sũt ſpũs dei. Stulticia enĩ est illi ⁊ nõ põt ea ℣teliigere ꝙ ſpirita/

Jaco.3.c liter examinanſ. Unc Jacob apls scribẽs ad ꝺsperſos ait: Qꝛ si ꝛelũ amarũ habetis: ⁊ ꝓtentiões in coꝛdib⁹ vꝛis:no/ lite gloziari ⁊ mẽdaces esse aduersus veritatẽ.nõ est ista sapĩa ꝺsursum ꝺscẽdens a patre luminũ:ſz terrena aĩalis ⁊ ꝺabolica. Cui⁹ sectatoꝛes ꝓncipes ꝑplorũ fon/tes sine aqua ⁊ nebulas turbinib⁹ eragitatas appellat:ꝺb⁹ caligo tenebꝛaꝝ reſeruatur. Sunt enĩ vanitates loq̃ntes:pollicẽtes in ꝺsideꝛijs carnis luxurie eos ꝙ pau/lulũ effugiũt:ꝙ in erꝛoꝛe ꝙersanſ:libertatẽ illis ꝓmittẽtes cũ ipi serui sint corrupti

onis. Judas

magno mũdi ꝓncipe:ꝙ sine arieti b⁹ ⁊ machinis ⁊ꝑib⁹ Jesu ꝓcipita a uit hiericho irruit ferociꝰ murl:⁊ capta ciuitate ꝑ oñi volũtatẽ in/ nũerabiles cedes fecit:ita vt ad/iacens stagnũ stadioꝝ duoꝝ lati tudinis sanguie interfectoꝝ flue revidereꝭ. Jnde diſcesſert septin/ c gẽta quinq̃gita. Et venerũt ĩ tha d racha ad eos qui dicunꝭ tibianei e iudeos:⁊ tiotheũ quidẽ ĩ illis lo/cis nõ cõphẽderũt: nulloq; nego cio pfecto regreſſus ẽ relicto ĩ q̃dã f loco firmiſſimo ꝓsidio. Dositheꝰ g us ãt ⁊ sosipater ꝙ erãt duces cũ † machabeo pemerũt a timotheo relictos ĩ ꝓsidio decẽ milia viros. At machabeꝰ ordiatꝭ circũ se ſex milib⁹:⁊ ꝓstituꝭ ꝑ cohoꝛtes:adũ sus tiotheũ ꝓcessit hũtẽ secũ cẽtũ vigiti milia pedituꝝ:eq̃tuq; duo milia quigẽtos. Cognito ãt iude aduẽtu tiotheꝰ ꝓmisit mlieres ⁊ fi h lios: ⁊ reliquũ apparatũ ĩ ꝓsidiuꝝ qꝺ carmõ ꝺr. Erat ãt inexpugna bile ⁊ accessu ꝺficile ꝓpꝛ loco/rũ anguſtias. Cũq; cohoꝛs iude ꝓia apparuisset:timoꝛ hostiꝰ in i cussus ẽ ex pñtia dei qui vniuersa ꝓspicit:⁊ ĩ fugã ꝺsi sũt ali⁹ ab alio: ita vt magꝛ a suis ꝺijceꝛẽt:⁊ gla k dioꝝ suoꝝ ictib⁹ debilitarẽt. Ju/ l das ãt vehemenꝭ istabat puniẽs ꝓphãos:⁊ ꝓstrauit ex eis tri ginta milia viroꝝ. Jpe ℣o tiothe m† us incidit ĩ ptes dositheĩ ⁊ sosipa tris:⁊ multꝭ ꝑcib⁹ postulabat vt viu⁹ dimitteꝭ:eo ꝙ mltoꝝ ex iu n deis parẽtes hꝛet ac frẽs:ꝺs moꝛ o te ei⁹ decipi eueniret. Et cũ fidez dediſſet restitutuꝝ se eos ẽm ꝑsti tutũ illeſuz eũ dimiſerũt ꝓpter fratrũ salutẽ. Judas ãt regressus d est a carmõ interfectꝭ vigintiq̃n/ q̃ milib⁹. Post hoꝝ fugã ⁊ necẽ: p† mouit exercitũ ad ephꝛon ciuita

a Tpibus iesu.i.iosue:ꝙ alio noie ꝺ ceus ẽ iesus naue.

b Precipitauit hiericho.vt hꝛ Josue.vj.cetera patẽ.

c Inde diſcesſerũt. Hic relumitur qꝺ ſ. ꝓsitũ fuit de cõflictu i ude cũ timo theo:⁊ ꝓmo po/nit⁹ ꝑflict⁹ cõtra timotheũ.ſcdo debellatio cuius † Josue. 6.e dam ciuitatꝭ ad uersarie iudeo/rum. ibi: Post hoꝝ fugã. Circa ꝓmũ põit timo/thei iſecutio.cũ õr:Jnde diſcesſerũt.ſ. iudas et exercit⁹ eius.

d Uene.i tara cha.credẽtes in uenire timothe/um i locis illis.

e Ad eos qui ꝺ.tibia.iudeoſ. ẽm glosaꝝ erant ądaꝫ ꝓñ cũ in/ꝺeis federati:et inde ꝺcebãt iu dei tibianei:ꝺſi tubianei.i. alie/na tuba vocati seu conducti.

f Regrel.ẽ.ſ. tiotheꝰ.

g Re licto ĩ q̃.lo.fir. ꝓsidio.i. mſitu dine armatoꝝ ad resistẽdũ iu/ꝺeis. cetera pa/tent vsq; ibi:

h Timothe.ꝑ. muli.⁊ filios:qz de facili ab adũ sarijs capiunꝭ.

i Timoꝛ hosti. incuſ.est ex pre. dei.⁊ nõ ex ma/gnitudie vel foꝛ titudine exercꝰ tus inde macha bei.

k Ita vt magꝛ a su.ꝺcjce renſ. sic ꝓtigit ĩ exercitu ẽdee ⁊ salmana:Judi/cũ. vij.⁊. viij.et in statione philſtinoꝝ.j. Regꝛ. xiij.

l Judas aũt.vehe. instaba. fugiẽtes ꝑ/sequendo.

m Jpe vero ti mo.incidit in p/tes ꝺsith.⁊ sosi patris.ſ.in illaz partẽ exercitus quã regebãt. Et ceperũt eũ viuũ. Et multꝭ ꝑcib⁹ postulabat ⁊c. allegãs qꝺ sub/ditur:

n Eo ꝙ mul.ex iudeis pa.ba.ac frẽs.in suis vinculis detẽtos.

o Quos moꝛ.ei⁹ ꝺ.eueniret.ſ.occidi in

p Post ho.fug.Hic ꝙñr ꝺscribit captio cuiusꝺaz ciuitatis

onis. Judas enī cū suis vsq; quaq; hostiū turbas strauit ⁊ victoriā habuit q; doctores sancti veritat̄ assertores ⁊ vniuersi errorū expugnatores diuina ope adiuti: vbiq; de hostib⁹ suis tropheū victorie capiūt. vñ dicere cum Paulo pñt: Deo aūt grās q; semp triūphat nos in xpo iesu ⁊ odorē notitie sue manifestat p nos in oī loco. a Indē ad ciuitatē ⁊c. Scythopolite q̄ iudeos bēigne tractātes p bñficijs suis a iuda gratiā ⁊ laudē pmeruerūt: significant eos q̄ doctores sctōs ⁊ cōfessores recte fidei recipiūt: ⁊ solatijs corporalib⁹ p virtb⁹ adiuuāt: quoꝝ merces in vacuū nō peribit: maxime cū dñs in euāgelio de talib⁹ ad
Mat.10.d apl̄os dicat: Qui recipit vos: me recipit: ⁊ qui recipit ꝓphām in nōie ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet: et quicūq; recipit iustū in nōie iusti: mercedez iusti accipiet: ⁊ q̄cunq; potum dederit vni ex minimis istis calicez aque frigide tm̄ in nōie discipuli: amen dico vobis nō pdet mercedē suā. Ait ⁊ Johā
1. Joh.b nes scribens ad Gayū in epla sua ait: Charissime: fideliter facis q̄cq̄ operaris in frēs: ⁊ hoc peregrinos qui testimoniū reddiderint charitati tue in cōspectu eccl̄ie q̄s benefactens deduces digne deo: q̄ ꝓ nōie eius ꝓfecti sunt nihil accipiētes a gentib⁹. Nos ergo debem⁹ suscipe hmōi vt coopatores simus veritatis. Sic ⁊ Paulus hmōi laudauit scri-
1.Co.16.c bens ad Corinthios: Obsecro frēs nostis domuz stephane ⁊ fortunati quoniā sunt primitie achaie: ⁊ in ministeriū sctōꝝ ordinauerūt seipsos: vt ⁊ vos subiecti sitis hmōi: ⁊ oī cooperāti ⁊ laborāti. Gaudeo aūt in pñtia stephani ⁊ fortunati ⁊ achaici: q̄m id q̄ nobis deerat ipi suppleuerūt. refecerūt enim spm̄ nostrū ⁊ vestrū. Cognoscite ergo q̄ hmōi sunt.
b Et post penteco. ⁊c. Horgias ꝓpositus idumee bene potest typū gerere diaboli qui rubea atq; sanguinolenta semp delectat̄ cōuersatione: speciem tñ aliq̄s virtutū simulat: licet ip̄e p vitia sedulo cōtra virtutes pugnet. Unde simplices quoslibet de fidelium numero astu deludens interficit: sed tamē victoria diuturna nō potit̄ quin potiꝰ p ducatū veri iude militib⁹ ipsius dñm inuocantib⁹ adiutorē: ac precibus atq; h ꝑmnis insistentib⁹: pars aduer-
1. Pe.5.b sa timore cōfusa in fugā vertit: ⁊ toti⁹ triumphi honor veris dei cultoribus tribuit. Unde Petr⁹ scribens ad credētes in epla sua ait: Humiliamini igitur sub potenti manu dei vt vos exaltet in tempore visitatiōis: omnē sollicitudinē vestrā ꝓijcien-
Ibidem tes in eum. q. i. c. ē. d. v. Sobrij estote ⁊ vigilate: q̄z aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiens circūit querēs quē deuoret: cui resistite fortes in fide.
Jaco.4.b Hinc ⁊ p Jacobum dr: Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Nō vero Dositheus Horgiaz volebat capere viuū: sed nō poterat: quia humero eius amputato hostis de manib⁹ eius euasit. hoc ꝑ figurā ostēdit: q̄z nō humana fortitudine sed ope diuina hostī antiquus vincit. Mā qui ꝓpria virtute cū pelagianistis cōfidens victoriaz adipisci posse ꝑsperat de diabolo. is profecto nō hostem vincit: sed nec sanitat̄ sue statum illesum custodit. c Et sequenti die. Hi qui ab hoste ꝓpter idolatriam occultam ꝓstrati sunt: quos melius significant q̄s eos qui se in secreto cordis per cupiditatem atq; auariciam contaminant: quasi de idolozum donarijs sub tunica gestant q̄ virtutū opera causa cupiditatis terrene seu ambitione humane laudis foris agitāt: sed sub velamine pietatis dolum nequicie intus celant. Tales merito ab hostib⁹ ꝓsternunt̄: quia virus doli quod cordis aspectu hominuz latuit: interni iudicis intuitū nō fefellit. Qz aūt cupiditas atq; auaricia
Timo. 6.b idolatria sunt: ostēdit Paulus dicens: Radix omnium malorꝫ est cupiditas quā quidaz appetentes erraverunt a fide: ⁊ inseruerūt se doloꝛib⁹ multis.
Eph.5.b Et iterū. Hoc autē inquit scitote intelligētes q̄ omnis fornicator aut immūdus aut auarus: quod est idolozum seruitus: nō habet hereditatem in regno christi ⁊ dei. ꝓpter hec enim venit ira dei in filios
Mat.6.a diffidentie. Contra hoc vitium saluator humanis mentibus medicari vadens in euangelio docet dicens: Attendite ne iusticiam vestram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis. Alioquin mercedem non habebitis
Luce.12.b apud patrem vestrum qui in celis est. Et item: Videte inquit et cauete ab omni auaricia: q̄z non in abundātia cuiusq̄ vita eius est ex bis q̄ possidet.

¶ Mysticus

tem munitā in q̄ mꝭtitudo diuersaꝝ gētiū hitabat: ⁊ robusti iuuenes ꝓ murꝭ ꝓsistentes fortiꝛ repugnabāt. In hac aūt machine multe ⁊ teloꝝ erat apparat⁹. Sed cū oipotentē inuocassent q̄ ptāte sua vires hostiū ꝓfringit: ceperūt ciuitatē: ⁊ ex eis qui int⁹ erāt vigintiq̄nq; milia ꝓstrauerūt. Inde ad ciuitatē scythoꝝ abierūt q̄ ab hierosolymis sexcētis stadijs aberat. Contestātibus aūt his qui apud scythopolitas erāt iudeis q̄ benigne ab eis haberenꝫ etiā tēporibus infelicitat̄ q̄ modeste secū egerint gratias agētes eis: ⁊ exhortati etiā de cętero erga genus suuz benignos esse venerūt hierosolymam die solēni septimanarum instante. Et post pentecosten abierūt cōtra gorgiā ꝓpositum idumee. Exiuit autē cū peditibus tribus milibus ⁊ equitibus quadringentis. Quibus cōgressis contigit paucos ruere iudeoꝝ. Dositheus vero quidā de bachinoris eques vir fortis gorgiā tenebat: ⁊ cū illum vellet capere viuū: eques q̄daz de thracibus irruit in euz: humerūq; eiꝰ amputauit: atq; ita gorgias effugit in maresa. At illis qui cuz esdrin erant diutius pugnātibus ⁊ fatigatis: inuocauit iudas dominū adiutorē ⁊ ducē belli fieri: incipiens voce patria ⁊ cū hymnis clamorē extollens fugā gorgię militibus incussit. Judas autē collecto exercitu venit in ciuitatem odollā. Et cum septima die superueniret ꝑm consuetudinem purificati: in eodez loco sabbatum egerunt. Et sequenti die venit cū suis iudas vt corpa ꝓstratoꝝ tolleret: ⁊ cū parentib⁹ poneret in sepulchris paternis.

a Et robusti
b Ꝓ murꝭ defendendis. c Cōsistentes fortit̄ repugnabāt. exercitui iude. ⁊ subdit̄ repugnādi facultas. cū dicit: d In hac aūt machine multe ⁊c. ꝺbus poterāt inuadentes repellere.
e Sed cū oipotentē inuocassent ⁊c. er q̄ ꝓz q̄ ciuitas illa nō fuit capta virtute humana: sed diuina. f Inde ad ciuitatē scythoꝝ. cui⁹ habitatores erāt beniuoli iudeis: licet essent gētiles. ꝓpter qō iudas eis regratiando ꝓrāsijt: rogādo vt essēt beniuoli de futuro sicut fuerant de ꝓterito. ⁊ sic ꝓz lra vsq; ibi:
g Die solenni septimanarū instante. i. die pentecostes: que enumerat̄ septē hebdomadib⁹ plenis ab altero die sabbati in q̄ obtulerunt manipulū ꝓmitiarū: precipit celebrari Leuit. xxiij.
h Et post pentecosten. Hec est pars quinta in q̄ describit bellū ꝓtra gorgiam. ⁊ primo ponit hec pugna. secūdo de iudeis mortuis cura. ibi: Et sequēti die. Circa primum ꝓz lra vsq; ibi: Contigit paucos ruere iudeoꝝ: cuius cā ponit. ꝫ. codē ca.
i Dositheus vero q̄dā de bachinoris. dicūt aliqui q̄ bachinoꝛ erāt gētiles cōfederati iude vel ab eo ꝺducti: sed melius videt̄ q̄ fuerūt iudei a ciuitate vnde erant sic nominati.
k Atq; ita gorgias effugit in maresa: nomē est fortalicij.
l At illis qui cū esdrin erant. Iste esdrin fuit de socijs gorgie ⁊ remansit in bello ipo fugiente.
m Et fatigat̄. s. socijs esdrin: vt dicūt alij: sed melius videt̄ dici de socijs iude. propter qō invocauit auxiliū diuine potentie.
n Incipiēs voce patria. i. ꝑm doctrinā patrū sctōꝝ. ⁊ sic illa victoria fuit magis oꝛōe q̄m gladio: sicut Exo. xvij.
orationib⁹ moysi victus fuit amalech.
o Et cū septima dies supueniret. i. sabbatum:
p Secm̄ cōsuetudinez purificati. aqua lustrationis post ꝓtactū in ꝓlixo mortuoꝝ: vt ꝓcipit Numeroꝝ. xix.
q In eodez loco sabba. egerūt. diuinis laudib⁹ vacando.
r Et sequenti die. Hic ꝓnter ponit̄ cura de iudeis i bello mortuis. ⁊ ꝓmo ratione corpoꝝ. secōo ratione animarum. ibi: Atq; ita. Prima vero cura fuit de sepeliendis corporibus in paternis sepulchris ꝑm morem indeorum.

Jnuenerunt.

Jnuenerunt autem sub tunicis a interfectoꝝ de donarijs idoloꝝ. i. de rebus preciosis cultui eoꝝ dedicat̄. b A quib⁹ lex ꝓhibet. Deut. vij. cetera patēt. c Atq; ita. Hic ꝓnr ponit̄ cura de aliab⁹. ⁊ ē duplicit̄. s. in oratione. d Ut id q̄ factū erat delictū oblitioni traderet̄. i. vt ad punitionē nō reseruaret̄ vltra coz̄a dñm: in quo tū nulla cadit oblinio. Et mittēdo pecuniā in hierusalē: vt ibi offerret̄ sacrificiū ꝓ remissione peccati mortuoꝝ: ⁊ ꝓz lra. Sed forte videret̄ alicui q̄ illud factum fuisset frustra: eo q̄ videnī ibi mortui fuisse in petō mortali habentes secū donaria idoloꝝ. Dicendū q̄ iudas ⁊ socij eiꝰ debebant ꝓhabiliter iudicare q̄ illi penituissent in morte: ⁊ sic orationes ⁊ sacrificia valebant eis: eo q̄ mortui fuerunt in statu salutis.

Ca. XII

Moraliter. ꝓ ⁊ Anno centesimo q̄dragesimo octauo ⁊c. Die ponunt̄ lre de ꝓfirmatione dicte pacis vbi nō apparet noua moralitas. ideo ꝓtranseo.
a Joppite vero ⁊c. ꝓ ioppitas q̄ pulchri seu decori interp̄tant̄ quidā heretici q̄ magnā sanctitatē exterius ꝓtendūt significant̄: qui ꝓ verba dulcia incautos ad se trahūt: ⁊ sic eos in errorez dānabilē demergunt. ꝓ hoc aūt q̄ iudas eos succēdit: significat̄ q̄ isti hereticī igne gehenne sunt concremandi.
c Sed cū cognouisset eos q̄ erant iamnie velle pari modo facere ⁊c. ꝓ iamnitas q̄ marini interp̄tant̄ scismatici q̄ sunt in tumultu tanq̄ in mari significant̄: ⁊ ipi simulātes q̄ zelo iusticie moueantur incautos ad scisma suuz trahere nituntꝫ: ⁊ ꝓ b incauti aliq̄n decipiunt̄.
d Cūq; pugna valida fieret ⁊c. Per istā pugnaz inter arabes ⁊ iudeos significat̄ disputatio inter doctos gentiles et catholicos: ⁊ cū rōnib⁹ ⁊ scriptur̄ superant̄ ad fidē ⁊ pacē catholicā ꝙuertunt̄: ⁊ vtiles eccl̄ie efficiuntur: sicut ꝓz de Augustino ⁊ multis alijs.
k Aggressus est aūt in ciuitatē quandā firmaz ⁊c. ꝓ quā figurata fuit hierlm quā dux Godefridus cū exercitu christiano virīl̄ aggressus fuit: ⁊ eā cōprehēdens magnā stragē saracenoꝝ fecit: intantū q̄ sanguis effusus fere vsq; ad equoꝝ genua attingeret: vt dr in historiali speculo Vincentij: sicut in hac ciuitate scribit̄ hec effusio magna sanguinis fuisse.
Dositheus aūt ⁊ sosipa. qui erāt du. cū machabe. ⁊c. ꝓ istos duos duces significant̄ eccl̄ie ꝓdicatores q̄ charitate cōbinati magnā stragē faciūt aduersarijs xpi eos occidendo a pristina mala vita. de q̄ occisione dictuz fuit Petro Act. x. Surge petre occide ⁊ manduca: de conuersione Corneli ⁊ eoꝝ qui cū eo erāt a gentilitate ad fidē christianā.
m Ipe vero timotheus incidit in gtes dosithei ⁊c. ꝓ b aūt q̄ iste licet eēt idolatra pessim⁹: tñ fuit viuens dimissus ne iudei q̄s tenebat captiuos occid̄erenꝫ: ostēdit q̄ mala minoza ꝓmittenda sunt vt maioza euitentur.
p Post hoc fugā ⁊ necem mouit exercitum ad ephron ⁊c. que interp̄tat̄ puluis merotis: ideo q̄ ipsam significat mūdana vanitas que vt pulnis euanescit ⁊ ad inferni merorē deducit. hec tñ ciuitas dei oratione capit̄ q̄s ꝺs a mūdana vanitate ad hūilitatē ꝺe pnie ꝙuertit̄.
f Inde ad ciui. scyt. ⁊c. Inde ad ciui. scyt. ⁊c. Jst⁹ ꝙ fuerāt benuoli iudeis. iudas ⁊ eiꝰ socij gras egerūt: q̄z sicut ad bonū ꝓncipē ꝓtinet adūsarios impugnē: sic ad beniuolos agere grates ⁊ amicitiā conseruare.
b Et pꝰ pen. able. ꝫ goz. ꝓpositū idumee ⁊c. ꝙ frena interp̄tat̄ iō ꝙ eiꝰ ꝓpositū diabolus significat: ꝙ licet gladio materiali nō vincat: tñ hymnis ⁊ orationib⁹ effugat̄. Mar. ix. Hoc genꝰ demonioꝝ nō ejcitur nisi in oratione ⁊ ieiunio.
r Et sequēti die ve. cū sn. iud. vt coz. ꝓstra. tol. ⁊c. ꝓ b q̄ isti q̄ ꝫ legē accepant de donarijs idoloꝝ fuerūt in bello ꝓstrati apparet q̄ de culpas hoīm nō solū punit in futuro sed etiā aliq̄s in pñti. Per b aūt q̄ iudas misit hierosolymā pecūias ad faciēdū sacrificia ꝓ eoꝝ salute. appet q̄ cū pietate dormitionē accepant optimā hr̄ent reposītā gr̄am.
s Ano centesimo q̄dragesimonono. Descripto cōflictu iude cū regis duc⁹. hic ꝓnr ponit̄ cōflictus eiusdē cū ꝓsona ipsi⁹. Et diuiditur in tres partes. q̄z primo ponit̄ belli apparatus. secūdo conflictus. ibi: Et dato signo. tertio regis recessus. ibi: Et aūt cognouit. Prima in duas. q̄z ꝓmo ponit̄ apparatus belli ex pte regis antiochi. secundo ex parte iude machabei. ibi: Quib⁹ iudas cognitis. Prima in duas: q̄z primo ponit̄ regis apparatus. secūdo menelai interitus. ibi: Cōmiscuit aūt. Circa primū autē sciendū q̄ iste belli apparatus ⁊ etiā conflictus magis diffuse ponit̄ primo

Job.5.c dant. iuxta illud eiusdē euāgelistē: Ecce sanꝰ factꝰ es noli vltra peccare ne deteriꝰ tibi aliq̄d ꝓtingat.
a At vero fortissimꝰ ⁊c. Qz vero post exitū vite ꝓsentis ꝓ fideliū petis exorandū sit: ⁊ elemosynaz opꝰ agendum q̄tenꝰ hi ꝓ quoꝝ remedio res agit̄ a peccatis soluant̄: ⁊ pñs loc⁹ ostendit: ⁊ in euangelio dominus: vbi de spūsancti blasphemia disputauit: irremissibile peccatū illud cē
Dat.12.c ostēdens ait: Qui dixerit verbū ꝓtra spm̄scm̄ nō remittetur ei neq; in hoc seculo neq; in futuro. Cū enī dixerit vnū illud irremissibile esse petm̄: ostēdit alia tā in pñti q̄ in futura vita posse remitti. Qualiter aūt ꝓ defunctoꝝ salute agendū sit oñdit sctā pres in scriptur̄ suis. Ait placuit vnū capitulū de opusculis sctī Augustini: huic opi inserēdū: lectoꝛ mādates his silia i alioꝝ patrū dict̄ reqrēda. Refert enī memoratꝰ pr̄ in opere qō ad laurentiuz de fide: spe ⁊ charitate conscriptsit ita dicēs: Dps aūt qō inhoies mortē ⁊ vltimaz resurrectionē iterposituz est aias abdit̄ receptacul̄ cōtinet. sic vnaq̄q; digna est vel reqe vl̄ erūna ꝓ eo q̄ sortit⁹ est in carne cū viueret. Neq; negandū est defuncto aias pietate suoꝝ viuētiū releuari: cū ꝓ illis sacrificiū mediatoris offertur: vl̄ elemosyne q̄ i ecclesia fiūt: ⁊ ꝫ psūt eis q̄ cū viuerēt b sibi vt postea possint ꝓdesse meruerūt. Est q̄dā viuēdi modus: nec tā bonꝰ vt nō reqrat ista post mortē: nec tā malꝰ cui nō ꝓsint ista pꝰ mortē. Est ꝙ talis bono vt b ū reqrat: ⁊ ē rursus talis malus vt nec bis valeat cū b vita trāsierit adiuuari. q̄ circa b oīe meritū cōparat q̄ possit pꝰ hāc vitā releuari q̄ ꝓpiā vl̄ grauari. Nemo autē putet se q̄ b neglexerit cū obierit a dño ꝓmeriturū. Nō igit̄ ista q̄ ꝓ defunct̄ cōmendādis frequētat ecclia: illi aplice sūt adūsa snie q̄ dictuz
Hoz.14.b est: Oēs enī stabimus aū tribunal xpi: vt referat vnusq̄sq; ꝑm ea q̄ ꝙ corpꝰ gessit: sive bonū sive malū. qz etiā b meritū sibi q̄q; cū i corpe viueret cōparauit vt ei possint ista ꝓdesse. Nō ei oībꝰ ꝓsūt: ⁊ q̄re ñ oībꝰ ꝓsūt: nisi ꝓt̄ dictaz vite q̄s q̄q; gessit in corpe. Cū ꝙ sacrificia sive altar̄ sive q̄cunq; elemosynaꝫ ꝓ baptizat̄ defunct̄ offerunt ꝓ valde bonis: grāruactiones sunt: nō ꝓ valde malis: ꝓpitiatiōes sunt. ꝓ valde malis etiā si nulla sūt adimenta mortuoꝝ: qualescūq; vinoꝝ ꝓsolationes sūt. ꝺbus aūt ꝓsunt aut ad b ꝓsunt: vt plena fiat remissio: aut certe vt tolerabiliꝰ fiat dānatio.

¶ Sed rex

ꝑter ponit̄ cura de iudeis i bello mortuis. ⁊ ꝓmo ratione corpoꝝ. secōo ratione animarum. ibi: Atq; ita. Prima vero cura fuit de sepeliendis corporibus in paternis sepulchris ꝑm morem indeorum.

La. XIII

a Sz rex mēte. Hystoria q̄ bellū antiochi eupatoris ⁊ lysie ꝓcuratoris ei⁹ cōtra iudeos narrat i pri⁹ libro cōmemorata sūt ⁊ iuxta allegoriaz explicita ē. Sz illud qđ consequēter narrat q̄ in castris regis nocte iter⁹fecta fuissent p iudeos .xliij. milia: ⁊ maxim⁹ elephātoꝝ cū his q̄ super positi erāt: i ꝓ⁹ore narratiōe manifesti⁹ exprimit: vbi refert q̄ eleazar⁹ filius saura iudeꝰ videns vnaz de bestijs loricatā loricis regis eminentez super ceteras bestias: cū estiaret q̄ in ea eēt rex irrūpens in legionē: subt⁹pedes elephant⁹ occurrerit: eūq̄ interfecerit.

D Qui cadēs super ipm pōdere suo eum oppressit: et mortu⁹ est. Cuius significatio spiritaliter ibi explanata est cū iactātia superboꝝ ꝓuocatis ⁊ ultra mōstrat: dicēte scriptura:

Pro.16.a Qis arrogās abominatio est apud deū. Et

Ibi.19.b itē: Aū ruinaz exaltat cor: et aū glīaz hūiliatur. Et alibi:

Jaco.4.b Superbis āt resistit de⁹: ⁊ humilib⁹ dat gratiā. Et in euangelio qđs dic:

Luce.14.c Qis q̄ se exaltat hūiliabit: ⁊ qui se humiliat exaltabit. Post h aūt historia explicat q̄liter demetri⁹ filius seleuci iudeā veniēs ⁊ reg̃ potit⁹ p alchimū i citareē adūsus iudaz ⁊ socios ei⁹, vbi ita scriptū est: Alchimus aūt ⁊c.

E Alchimus

a lia: ⁊ elephātes vigitiduos: curruſ cū falcib⁹ trecētos. Cōmiscuit āt se illis ⁊ menelaus: ⁊ cū mlta fallacia deꝓcabat⁹ ātiochū nō ꝓ patrie salute: ſ sperās se ꝓstitui i ꝑncipatū. Sz rex regū suscitauit animos antiochi in pctōrē: ⁊ suggerēte lysia hūc eē cāz oīm malox iussit (vt eis ē consuetudo) cōꝓhēdere i eodē loco necari. Erat āt i eodē loco turrſ quīgēta cubitox: aggestū vndiq̄ hūs cineris. Hęc ꝓspectū hēbat i ꝓceps. Inde i cinerē deijci iussit sacrilegū oib⁹ eū ꝑpellētib⁹ ad iteritū. Et tali lege ꝓuaricatorē legis ꝓtigit mori: nec rē vari menelaū. Et q̄dē satis iuste. Mā q̄ mlta erga arā dei delicta cōmisit: cui⁹ ignis ⁊ cinis erat scūs:

a ipe i cinerſ morte dānat⁹ ē. Sz rex ⁊ mēte effrenat⁹ vēiebat nequiorē sē pse suo iudeis ofisur⁹. Quib⁹ iudas m cognitl ꝓcepit ꝑpl⁹ vt die ac nocte vīz iuocarēt: q̄ sic sp ⁊ nūc adiuuaret eos. Quipe q̄ legeꝝ patria sctō q̄ tēplo priuari vererenť: ac pplm q̄ nup paululuz respirasset: ne sineret rursuſ blasphemis natiōib⁹ subdi. Qibus itaq̄ id sil' faciētib⁹ ⁊ petentib⁹ a dño miscōiaz cū fletu ⁊ ieiunijs p triduū cōtinuū ꝓstratis: hortat⁹ ē eos iudas vt se ꝑpararēt. Ipe vo cū seniorib⁹ cogitauit pulsq̄ rex admoueret exercitū ad iudeam ⁊ obtineret ciuitatē exire: ⁊ dīi iudicio cōmittere exitū rei. Dans igit ptātē oīm ꝺo mūdi creatori: ⁊ hortat⁹ suos vt fortit' dimicarēt: ⁊ vsq̄ ad mortē ꝑ legib⁹: tēplo: ciuitate: patria ⁊ ciuib⁹ starēt: circa modin exercitū ꝓstituit. Et dato sig̃ suis dī victorię iuucib⁹ fortissimis electl nocte aggressus aulā regiā in castrl iterfecit viros q̄ttuordeci milia: ⁊ maximū elephātox cū his q̄ suppositi erāt. Sūmoq̄ metu ac p⁹turbatiōe hostiū replentes castra: rebusq̄ ꝑspe gestis abierť. Hoc āt factū ē die illucescēte adiuuāte eum dīi ꝓtectiōe. Sz rex accepto gustu audacię iudeox arte difficultatē locox tētabat: ⁊ bethsurę q̄ erat iudę ox ꝓsidiū munitū castra admouebat: ſz fugabať: ipingebať: mlta: bať. His aūt qui intus erāt iudas necessaria mittebat. Enūciauit āt mysteria hostib⁹ rodochus quidā

libro. vj. ca. tū hic aliq̄ ponunť que videnť dictis ibidē dissonare. Primo q̄ dicit: peditū centū ⁊ decē milia: ⁊ equitum q̄nq̄ milia: ⁊ elephantes vigintiduos. naz ibi habeť: Centū milia peditum ⁊ viginti milia eq̄tum ⁊ elephātū triginta duo. Pōt dici q̄ primo fuerūt centuz milia peditum tm: vt ꝺr primo libro: ⁊ postea fuerunt additi decē milia: q̄ cum ꝓmis hic numeranť. De eq̄tib⁹ vero dicendū: q̄ ī vniuerso fuerunt viginti milia: sed th erāt q̄nq̄ milia electi ꝓ ceteris existentes in acie regis: ⁊ illi soli hic numerantur ⁊ alij tacentur ⁊c. Et de elephantis potest dici eodē modo q̄ vigintiduo erant ꝓe ceteris fortiores: q̄ numerant⁹ hic: et residui. x. tacentur. in talib⁹ enim frequēter numeratio diuersimode accipit. a Currus cū falcib⁹ trecētos. talibus enī antiquitus in ꝓeliis vtebant⁹: vt habeť in libris Josue ⁊ Judicū in plurib⁹ locis: tamē de istis curribus non fit mentio in ꝓmo libro: sicut etiā in euāgelijs: quod vnus euāgelista tacet: alius exprimit. b Cōmiscuit aūt. Hic ꝓnter describitur menelai interit⁹ q̄ retorsit in se summū sacerdotium. s. iiij. ca. de quo dicit hic: Cōmiscuit autē se illis. i. iudeoꝝ aduersarijs. c Deprecabatur antiochū, pugnare fortiter contra iudam machabeū. ideo subditur:

d Non ꝓ patrie salute. sed ꝓ ꝺrario. ideo subditur:

e Sperans se cōstitui in principatum. s. summi sacerdotij p victoriam antiochiā a quo fuerat amot⁹ p patrez eius s. iiij. ca. f Sed rex regū. qui iudex est cordiū. g Suscitauit animos antio. in peccatorē menelaū. h Et iug. lysia hunc esse causam omniū malorū. nam ꝓpter eius ambitionē ⁊ sacrilegia in templo cōmissa p eius cōsiliū: vt habetur. s. iiij. ca. secuta est rebellio iudeorū cōtra regem. Cetera patent vsq̄ ibi: i Sed rex. Nam ex morte menelai posset aliqs credere regē iudeis pacatū esse. ideo remouetur hoc cū dicit: Sed rex mente effrenatus. i. sine freno rōnis in superbiā elatus. k Veniebat contra iudeam.

l Nequiorē se patre suo iudeis ostēturus. sed p rumores cōtrarios ab hoc fuit impedit⁹: vt habeť. j. eodem ca.

m Quibus iudas cognitis. Hic ꝓnter describit apparatus iude machabei: ⁊ primo q̄ orationes deuotas: de q̄bus magis h̄ de armis cōfidebat. ⁊ patet vsq̄ ibi: n Ac populum qui nuper paululū respirasset: id est cōsolatus fuisset p ciuitatis ⁊ templi recuperationē: ⁊ aduersariorū multiplicem repressionē: vt patet ex supradictis. o Per triduū ꝓtinuū ꝑstratis. bozis. s. ad h aptis: q̄ in illo triduo oportuit eos refectionē accipe ⁊ somnū tpe cōpetēti. scōo ponit apparat⁹ p arma ⁊ ꝓsilia. cum dicit: p Hortat⁹ est eos iudas vt se ꝑpararēt. ⁊ p arma ⁊ victualia. q Ipe vero cū seni. cogitauit. occurrere regi anteq̄ vastasset terrā. tertio ponit apparat⁹ p exhortatiōes optimas ad cōfortandū animos bellator⁹ ad fortiter dimicandum. ⁊ ptz ꝛa.

r Et dato signo. Hic ꝓnter ponit cōflict⁹. Ad cui⁹ intellectum sciendū q̄ iudas cū rege habuit in cāpo dupliceē conflictū. vnū circa finē noctis: de q̄ tacetur in ꝓmo libro. aliū de clara die ⁊ sole refulgente in clypeos aureos ⁊ ereos: q̄ diffuse scribit⁹ ꝓmo libro. vj. ca. hic aūt de vtroq̄ cōflictu breuit⁹ cōmixtim fit mētio. nā h liber secūdus est q̄dā abbreuiatio: vt dictū ē. s. ij. ca. Igit de ꝓmo ꝓflictu ꝺr: Et dato signo suis dei victorie. i. victorie a deo ꝓfegnde. qđ autē fuerit h signū nō ꝺr h: ſz videť fuisse q̄dā reuelatio facta iude q̄ nō explicat ꝑpt brevitatē sectādā. s Juuenib⁹ fortelect⁹. ex h videť q̄ i isto ꝓmo ꝓflictu nō fuerūt oēs iude sociz: ſz aliq̄ ad h special⁹ electi. i scōo ꝺo ꝓflictu fuerūt oēs iude bellatores: vt ꝺr. j. li. vj. ca. t Nocte ag. au. regiā. i. partē exercit⁹ in q̄ erāt reg⁹ tētoria. v Et maxi. elephantox. istud fuit factū i eo ꝓflictu q̄ fuit clara die: vt scribit⁹ p mo li. vj. ca. satis diffuse. x Hoc aūt fac. est die illucescēte. q: h fuit cōpletū in fine noctl. s. ꝓtū ad interfectionē duox miliū de hostib⁹. Aliq̄ tū libri hnt: Duodecī milia: ⁊ ꝓtū ad pturbationē castrox: nō aūt ꝓtū ad elephātox interfectionē: vt dictū ē. y Sz rex acce. gu. au. iudeorū. nā p dictā inuasionē habuit expientiā de audacia eox.

z Arte. i. prudenť ⁊ caute. a Difficul. locox. i. fortalicia. b Tētabat. supple cape. iō subdik: c Et bethsurā q̄ e. iu. p. munitū. iudeis armat⁹. d Castra admouebat. i. applicabat ad ipm capiēdū. e Sz fugabať. nā int⁹ existentes aliqs exeūtes subito repellebāt ꝓpe existētes: ⁊ aliqs occidebāt: ⁊ redibāt ad fortaliciuz anteq̄ tot⁹ exercit⁹ posset armari. f Enūciauit aūt my. hostib⁹. i. secreta iude ⁊ eox q̄ erāt bethsure. g Rodoch⁹ q̄dā ꝺ iu. exercitu. q̄ capt⁹ ab aduersarijs p tormenta ad h fuit cōpulsus.

Iterum

La. XIIII

a Medim⁹ aūt. Qđ regi talos simul cū corona aurea ⁊ palmā alchim⁹ obtulisse: ostēdit q̄ ei regni dignitatē ⁊ victoriā hostiū simul cū tēpli cultu ꝑ iudiciū mūerū suox ꝓtē dendo ꝓmisit. Talos enī dicūt vasa offertoria eē iuxta modū turriū facta cū q̄b⁹ in ꝑcipuis festiuitatib⁹ offerebāt: q̄ruz sīlitudo hactenus in q̄busdā loc⁹ hr̄. Assidei aūt dicunť illi eē iudei q̄ semp cultui diuino insudabāt: ab assiduitate vocati: dictiq̄ assidei q̄si assidui: q̄les iudaš ⁊ sui auxiliatores in cultura dei⁹ observatiōe legl ipsi⁹ fuere. Alij vero a sideos ab mūditia vocatos asserūt q̄: si mūdos iudeos: eo q̄ se ab idolatria ⁊ ritu gentilū sepabāt. Demetrius aūt audita relatione alchimi: cui ⁊ ceteri q̄ inimici erāt iude i accusatiōe fauebāt: statim nicanorē ꝑpositū elephantoruz ducē misit in iudeam: dans mādatis vt ipm q̄dē iudaz caperet: et eos q̄ cū illo erāt dispergeret: ⁊ vt ꝓstitueret alchimuz maximi tēpli summū sacerdotē. Qui iudeaz veniēs primuz pacis se fingit fedus cū iudeis hr̄e vellet: postea manifestata simicitia mōstrauit se eē hostez nequissimū magist q̄ fidelē amicum. Sed diuīa virtute prostrat⁹ blasphemie ꝓtra deuz ꝓlate: ⁊ ptinacie sue penas luit: q̄ omnia in ꝓiozis libri historia cōtinenť: licet aliq̄ q̄ ibi propter festinationem narrantis omissa sunt: in hui⁹ narratione inserta reperiant. Allegorice aūt sensus iuxta modū ig̃ioli mei de hac eadē re ibi expost⁹ ē: nec iterare mō necesse ē.

Ragias

a Iterū rex sermonem habuit ad eos qui erāt in bethsurl. de fortalicio reddēdo saluis suis cozpib⁹: q̄ ꝓsenserūt: eo q̄ virtualia eis deficiebant: vt hr̄. j. li. vj. ca. b Abūt. s. rex de bethsura relicta ibi suox custodia: vt hr̄. j. li. vj. ca. c Cōmisit cū iuda. in h tangit scōs ꝓlict⁹ q̄ fuit de die clara ⁊ alia die vt videť q̄ ꝓm⁹. d Supat⁹ est. s. iudas ⁊ eius exercitus. nā videtes virtutē reg⁹ ⁊ ipetū exercit⁹ eius diuerterūt se ab eis: vt hr̄. j. li. vj. ca. e Et aūt co. Hic ꝓnr describit regis recessus de iudea vt iret ꝺ philippū: q̄ occupauerat antiochiā. ex q̄ ptz q̄ istud bellū antiochi ꝺ iudeā ē idem cū illo qđ scribit⁹ ꝓmo li. vj. ca. nā ibidē ponit⁹ recessus reg⁹ ꝓter eandē cām. Aliq̄ tū hic ponunť q̄ ibi tacenť ⁊ econuerso. nā hic tacet fractio iuramēti reg⁹: q̄ ibidē exꝑmit⁹ in destructiōe municiōis.

f Et recō. obtu. sacrificium. p sacerdotes tū. cetera vero vsq̄ ꝑpe finē hui⁹ capli tacenť ꝓmo libro. g Machabeū ꝗple xatus ē. in signū reconciliatiōis. Cetera patēt vsq̄ ibi: h Mefoz. fedus irrūperet. s. iudas ⁊ eos grauaret: qđ tū nō fecit: sed mag⁹ rex fedus rupit: vt dictū ē. i Tūc ascē. lysias tribunal. i. locū eminētē ad psuadēdū gentē. ⁊ exposuit rōnē: dicendo q̄ ꝓpter bonū cōe facta ē q̄estio reg⁹ ⁊ iude. k Regrel susq̄ ē an. Hic aūt omittit q̄liē inde fugauit philippū: qz. s. ij. ca. p anticipationē posituſ fuit.

La. XIII

Moraliter. ei Anno centesimo q̄dragesimono ⁊c. Seqūtur: Cōmiscuit aūt se illis menelaus ⁊c. Per istū q̄ se cōiunxit cū aduersarijs sue gētis: vt p h obtineret sūmū sacerdotiū: significat q̄libz ambitiosus q̄ ꝓ sua ꝓmotiōe ꝓsequēda flagitia facere nō formidat: sed ꝺo iuste faciēte nō obtinuit ꝓpositū sed mag⁹ interitū: qđ de turre fuit ꝓcipitatus in cinerſ acerui: q̄ qđ significat q̄ tales ambitiosi ꝓcipitandi sunt finaliť in cineres inferni. it Sed rex mēte effrenat⁹ ⁊c. p istū significat diabolus: q̄ Job. xlj. ꝺr rex sup oēs filios superbie: ⁊ q̄rit q̄tū pōt fideles subuertere. p iudā vero q̄ malicią ei⁹ cognoscēs monuit pplm suū ozōnib⁹ devotis auxiliū q̄rere diuinū: significat bon⁹ pastus qui monet pplm sibi subditū resistere spiritib⁹ malignis ꝓ ozōnū suffragia ꝓcedentiū ex fide firma. j. Pe. v. Fratres sobrij estote ⁊ vigilate q̄a aduersari⁹ vr diabolus tanq̄ leo rugiens circuit q̄rēs quē deuozet: cui resistite fortes in fide. Per h aūt q̄ iudas occurrit regi anteq̄ intraret terrā iudee: significat q̄ bonus pugnator: ꝓtra diabolū nō ꝺr ꝓmittere q̄ ingrediat terrā cordis per delectationē vel ꝓsensum: ſz in ꝓncipio tentatiōis ipm repellere fm poetā dictū: Principijs obsta sero medicina paratur. Et Jacobi. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. d Et aūt ⁊c cognouit rebellasse philippū ⁊c. Per h ostēdit q̄ ꝺns aliqñ bn̄ gam suscitat inē malos vt p hoc boni pacē habeant. Et sic dicit Aug⁹. q̄ guerra demonū pax est hoim. La. XIIII

E Sed post triēnij tps. Descripto iude cōflictu tpe antiochi nobilis ⁊ eupatoris el⁹ filij: hic tertio ponit el⁹ conflictus tpe demetrij Et diuidit in tres partes. q̄z ꝓmo ponit demetrij sublimatio. scōo iude socioꝝ q̄ eius accusatio. ibi: Achim⁹ aūt. tertio eox exterminij insstio. ibi: Qui statim. Circa ꝓmū ꝺr: Sed post tri. tps ⁊c. istud triennū accipitur a morte antiochi epiphanis ⁊ introniçatione filij sui eupatoris. qđ fm numerationē in h libro ponitā ꝓtigit ano cētesimo quadragesimooctauo: vt dictū est. s. xj. ca. Demetrius aūt regnū obtinuit anno centesimo q̄nq̄gesimo: q̄ est idē ann⁹ cum. clj. q̄ dicitur demetrius intrasse regnū fm cōputationē posita ꝓmo libro ca. vij. ⁊ sic triennū nō fuit cōpletū: sed itelligit p synecdochen: sicut corpus xp̄i ꝺr fuisse p triduū in sepulchro.

m Ascendisse ad loca oportuna. i. fortia ⁊ munita. n Et tenuisse regiones ⁊c. quos ad mandatū demetrij exercitus interfecit: vt habeť. j. libro. vij. ca. o Alchim⁹ aūt. Hic ꝓnr describit iude socioꝝ q̄ el⁹ accusatio. cū ꝺr: Alchim⁹ aūt q̄dā ⁊c. nō de iure ſz de facto intrusus. ꝓmo p antiochū epiphanē: q: licet esset de genere aaron: tū nō descēderat ab eo p lineā sacerdotalē: vt dictū fuit. s. j. libro. vij. ca. p Sed volūtarie coinquinatus est: cibis ⁊ sacrificijs gentilū. q Temporibus cōmixtionis. i. q̄si antiochus illustris cogebat iudeos ad suscipiendū ritū gentilium: ita q̄ inter iudeos ⁊ gētiles nulla esset distinctio. r Cōsiderans nullo modo sibi esse salutē. corpis. s Hecq̄ accesl ad altare. q̄dū iudas staret i ptāte. t Venit ad de. ⁊c. ⁊ sic in regni sui pncipio. v Offerens ei ⁊c. in signū victorie ⁊ dignitatis regie. x Sup h ⁊ ta. i. vasa offertoria i modū turriū facta q̄b⁹ vtebant sacerdotes in solēnitatib⁹ magnis. y Et ipa q̄. die si. vt ꝺnū suū regi mag⁹ esset gratiosuz. Cetera patent vsq̄ ibi: z Ipi q̄ di. as. i. assidue vacātes dīno cultui: q̄b⁹ h ad h aptē. a Ꝺno q̄. vti. remētik sic hō fallax: q̄ venerat ad obtinēdū sūmū sacerdotiū.

Scōm hu

Universidad de Navarra Biblioteca

Ga Bacias ait. Hoc qdā legentes inuenietes ibi scriptum q bacias propria manu sibi inferes mortē: elegisset nobilit mori potius qȝ subditus fieri petōrib⁹: ⁊ contra natales suos idignis iniurijs agi: ne forte simplicioris ani credant cū necessitas vsq rit potius sibi met ipis ꝓpio actu aliq mō īferēdā eē mortē qȝ incidēdū viuus in manȝ pcōr: vtile fore arbitrar (sic dict' venerādi pris Augustini huic operi nro aliq inserere. vȝ lector sobri⁹ qd sibi de talib⁹ rebꝰ agēdū sit intelligeret. Refert aūt memorat⁹ pr in pmo suo libro de citate dī: vbi vtr aliqui liceat seipz interficere: copioso tractatu disputauit ita dicēs: Ait enī: multi se itermerūt ne inimicus hostiū pueniret. Non mō grim⁹ vtrū sit factū ȝ virū fuerit faciēdū. Sana ꝗppe rōetiā exēplis añ ponenda ē. cui qdē exēpla cōcedāt: ȝ illa q tāto dignioza sē imitatiōe ḡn to excellētioza pietate aī fecerūt pharche ñ ꝗphe: nō aplī: q: et ipe dns pps qñ eos sic psecutiōez paterēt: fugē admonuit ō cuitate: potuit admonere vt sibi man⁹ inferrēt: ne i man⁹ psecūtiū pueīrēt. Dnro si ȝ ille nō iussit aut monuit vt eo mō sui ex hac vita migrarēt: qȝ migrātib⁹ se mālōes erer

Gnas

aūt ciuib⁹ etiā psulens. Mā illoꝝ prauitate vniuersus gen⁹ nr̄m nō minime verat. Sed ꝺro his singul⁹ o rex cognitl: ⁊ regioni ⁊ generi fm hūanitatē tuā pmul- a gatā oīb⁹ pspice. Nam ḡdiu supest iudas impossibile est pacē esse negocijs. Talib⁹ aūt ab ꝫ dictis: ⁊ ceteri b amici hostilit se hūtes adūsus iudā iflāmauerūt deme triū. Qui stati nicanorē ꝓpositū elephātoꝝ ducē misit c in iudeā: datl mādatl vt ipm qdē iudā capet viuū: eos ꝺo q cū illo erāt dispergeret: ⁊ ꝓstitueret alchimū maxi/ mi tēpli sūmū sacerdotē. Tūc gētes q ꝺ iudea fugerāt d iudā: segregati se nicanoꝝ miscebāt: miseriasꝫ clades iudeoꝝ, psperitates rex suaꝝ existimātes. Audito ita qȝ iudei nicanorl aduētu ⁊ cōuētu nationū: ꝓspersi fra e rogabāt eū q ꝓlz suū ꝓstituit i ēnū custodiret: qcq suā f/g portionē signis euidētib⁹ ꝓtegit. Impante aūt duce stati ide mouert: quenertq ad castellū dessau. Simon vero frat iude cōmiserat cū nicanore: sz ꝓhibit ē repēti no aduētu adūsarioꝝ: nicanoꝝ tū audiēs ⁊tutē comi- h/i tū iude ⁊ anī magnitudinē quā ꝑ patrie certamibus hēbāt: sanguie iudiciū facere metuebat. Mobrē ꝑmi- i sit possidoniū ⁊ theodotiū ⁊ matthiā: ⁊ vt darēt dextras atq accipent. Et cū diu de his ꝓsiliū ageret ⁊ ipe duꝝ ad multitudinē retulisset: oim fuit vna snia amicitijs ānuere. Itaq die ꝓstituert q secreto int se agerēt: ⁊ sin/ gul⁹ sellę platę sūt ⁊ posite. Præcepit āt iudas armatos D eē locl oportūis: ne forte ab hostib⁹ repēte mali aliqd oriret: ⁊ ꝓgruū colloquiū fecert. Mozabaē āt nicanoꝝ hierosolymis nihilq iniq agebat: gregesq turbarū q k/l ꝓgregate fuerāt dimisit. Ihabebāt aūt iudā sp charꝝ ex m aio: ⁊ erat viro inclinat⁹. Rogauitq eū ducere vroꝛē: filiosq ꝓcreare. Nuptias fecit: quiete egit: cōitercq vi n uebāt. Alchim⁹ aūt vidēs charitatē illoꝝ adiuicē ⁊ cō o uentiōes: venit ad demetriū: ⁊ dicebat nicanorē reb⁹ p/q alienis assentire: iudāq regni ilidiatorē successorē sibi destinasse. Itaq rex exaspat⁹ ⁊ pessimis hui⁹ crimiati onib⁹ irritat⁹: scripsit nicaōri dicēs: grauiť qdē se ferre de aīcitię ꝓuētiōe: iussitq machabeū citi⁹ mittē vinctū antiochiā. Quib⁹ cognitl nicanoꝛ cōsternabaē ⁊ gra/ uiť ferebat: si ea q ꝓuenerāt irrita faceret: nihil lesus a viro: sed qꝛ regi resistere nō poterat opoꝛtunitatē obꝰ uabat q ꝓceptū pficeret. At machabę⁹ vidēs austeri⁹ r/s secū agere nicanorē: ⁊ ꝓsuetū occursū feroci⁹ exhibētē: intelligēs nō ex bono eē austeritatē istā: paucl suoꝝ cō t gregatl occultauit se a nicanore. Qȝ cū ille cognouit u v/ fortiť se a viro ꝓuētū vēit ad maximū ⁊ sctissimū tēplū: ⁊ sacerdotib⁹ solitas hostias offerētib⁹: iussit tradi sibi x virū. Quib⁹ cū iuramēto dicētib⁹ nescire se vbi eēt q ḡrebaē: extēdēs manū ad tēplū iurauit dicēs: Nisi mi hi iudā victū tradideritl: istō dei phanū i planicię de/ F ducā: ⁊ altare effodiā: ⁊ tēplū ꝫ libero pri ꝓsecrabo. Et y/z his dictl abiit. Sacerdotes āt ꝓtēdētes man⁹ i ęlū i/ uocabāt deū q sp ꝓpugnatoꝛ eēt gētl ipoꝝ: hęc dicen tes: Tu dne vniuꝛoꝝ q nulli⁹ idiges voluisti tēplū ha a/ bitatiōis tuę i nob fieri. Et nūc scrsctoꝝ oim dne: ꝓser b/ua in ęternuꝫ domū istā impollutā ḡ nup mūdata est. c/t

a Racias autē quidam de seniorib⁹ ab hierosolymis

a Scom hu.tu. p.i. fm benignitatē tuā vbiq famosaz. b Et ceteri ami.ei⁹. s. alchimi. c Qui statim. Dic ꝺnr ponit' iussio regis de exterminio iudaice gētis. Et dicit in tres ptes. nā ad ꝫ agendū ꝓmo nicanoꝛ mittit'. scdo cū iuda federe iungit'. ibi: Nicanoꝛ tū. tertio fedus bmōi rūpit'. ibi: Alchim⁹ aūt. Primū ptz vsq ibi: d Tūc gen. q de iu. fug. iudā. eo q erāt ꝑuaricatores legis. cetera patēt vsq ibi: e Cōspsi ter. ro. eū. nā in ꝑcib⁹ deuot' magt' ḡs in armis ꝓfidebāt. f Qui po. su. ꝓsti. in eternū. s. duraturū. naz lex vet⁹ nō ē amota ꝑ xpm: sz magt' ꝑ fecta: Matth. v. Nō veni soluere legē ꝫ adimplere: nec ꝑ ꝓphs ꝓpls ei⁹ ē amor⁹ ꝫ ꝑfectioꝛ fact⁹. sic frequēter oñdi i libris noui ac veteris testamēti. g Quicq su. por. sig. euidē. ꝓtegit. sic dictū ē pluries in ꝫ libro. cetera patēt. h Nicanoꝛ tū. Hic ꝺnr ponit' ꝓfederatio nicanoris ⁊ iude. ⁊ ptz ꝑ pacis except'. i Sanguie iudiciū tē. i. ꝑ effusionē sanguis iudeoꝝ. ꝓpter qȝ elegit pacē facere cū eo. Et ptz vsq ibi: k Regelęq turbaꝝ. i. bellatoꝝ. l Que cōgre. fuerāt. ad bellandum ⁊tra iudā ⁊ socios ei⁹. m Dimisit. ire ad loca sua: eo q paꝛ eēt facta. n Alchim⁹ aūt. Hic ꝺnr ponit' ruptio dicti federl. ⁊ ꝓmo ponit' huiꝰ ruptionis ꝓcuratio. scdo ei⁹ manifestatio. ibi: At machabe⁹. Circa ꝓmū ꝺr: Alchim⁹ aūt videns charitatē illoꝝ adiuicē ⁊ cōcordiā. o Et dicebat nicanorē reb⁹ alienis. s. abvtilitate regni. p Assentire: iu. re. insidiatorē. falso eū notās crimīe asserebat. q Successorē sibi destinasse. qȝ sibi erat falsū. cetera patent. r At machabe⁹. Hic ꝺnr describit federl violati manifestatio. Et ꝓto signis. cū ꝺr: s Videns secū austerius agere nicanorez. qz dispositio cordis vir pōt celari ḡn apparet in exteriozib⁹ signis: vt in gestu: vultu ⁊ aspectu. t Paucl su. ꝺgregatis. qb⁹ dixit ꝺceptū sui animi. v Occultauit se a nicanore. ne subito caperet ab ipō. scdo manifestat verbis. cū dicitur: Qȝ cū ille cognouit tē. ⁊ sequitur: x Iussit sibi tradi virum. s. iudam. y Et templum bo c libero patri consecrabo. i. bacho. sicut dictum est. s. ca. vj. z Et bis dictis abiit. cum indignatione de templo. a Conserua in eternuꝫ ꝫpollutam domū istam. contra nicanoris contaminationem. b Que nuper mūdata est. a sordibus luxurie ⁊ idolatrie: vt habetur. ē. r. ca.

Racias autem quidam de senioribus. Hic consequenter ponitur federis violati manifestatio facti: et primo in inuasione racie. secundo in impugnatione iude. capi. vltimo. Circa primum dicitur: Racias autem quidam de senioribus: etate: scientia et moribus.

Delatus

naſ ꝓpatrū eē. pmisit: qlibet exēpla opon ātgentes ꝫ ignorāt d eū: manifestū est ꝫ nō licere colētib⁹ vnū vez deum. Restat vt de hoc intelligam⁹ qd dictum est. Non occides: necq altez: nec te. Neq enī q se occidit aliud ꝫ homine occidit. Quasdā vero exceptiones eadē ipa diuia fecit auctoritas: vt si liceat hoīem occidi. Sz his exceptis qs de⁹ occidi iubet siue data lege: siue ad pſonā ꝑ tpe exꝑssa iussione. Nō aūt ipse occidit: q ministeriū ꝺz iubenti: sicut āminiculū gladio vtēti: ⁊ ideo neq quaq ⁊tra ꝫ ꝓceptum fecerūt qd dictū ē: Nō occides qui deo auctore bella gesserūt: aut pſonā gerentes publice ptāt' fm dīnas leges: ꝫ est iustissime rōnis i/ periū sceleratos morte pūerūt: Et abraam nō solū nō est culpaꝰ crudelitat' crimīe: vexetiam laudat⁹ noſe pietatis: q voluit filiuꝫ neq quaq scelerate ꝫ obedīēt occidere. Et meritο ḡrīt' vtꝝ ꝑ dei iussu sit bīdū q iepte filiā ḡ pri occurrit occidit: cū id se nouisset īmolaturū ꝺo qȝ ei redeūti de ꝓlio victoꝛi ꝓmū occurrisset. Nec samson alit excusat q semetipm cū hostib⁹ ruina dom⁹ oppressit: nisi qꝛ spūs latēter ꝫ iusserat: q ꝑ illuz miracula faciebat. Hiſ ḡ exceptt' qs lex generalit iusta: vl ipe fons iusticie de⁹ specialt qcidi iubet: qlibet hoīem vl seipm vl quelibz occiderit hōicidij crimīe īnectit. Et qcūq hoc seipis ꝓpetrauerit: aī magnitudine fortasse mirādi ñ sapie sanitate laudādi fūt: qḡ ꝫ rōnē diligēti⁹ ꝓsulas: nec ipa qdē aī magnitudo recte noſat nisi qs nō valēdo tolerare: vl q cūqs alqa vl aliēa petā seipm iteremerit. Magłei mēs ifirma deꝑhēdit q ferre ñ ꝓt vel dura sui corꝑis fuiturez: vl stultā vulgi opinionē: maioꝝ animꝰ dicēdus ē q vitā erūnosaz magis ꝓt ferre qȝ fugē: ⁊ hūanū iudicium maxīeq vlgare qd plerq caligīe error⁹ inuoluit: ꝑ ꝺscie luce ac purita/ te contemnere.

Erat autē

Ex. 20. d

Deu. 22. g
Deu. 11. d

a Delat⁹ est nicanoꝛ. i. accusat⁹ q esset amicus ⁊ fautoꝛ iude. b Vir amatoꝛ ciuitat'. i. boni cōis. c Et bene au. pauper sic ⁊ diuites ad eos instruēdum ⁊ virtutē. d Mit mul. tē. ꝺri. ꝓpo. tenuit. er q ptz q cōtinētia carnis tpe veter' testamēti fuit laudabilis. e Putabat enī si il. decepisset. als depisset: ptrahēdo ad gentilē ritū. f Sese cla. maxi. iu. illatur. nā ei⁹ exemplo multi fuissent ad ꝺ ptracti. g Cū tā cōprehenderetur. i. eēt ꝓpe ad cōprehēsionē. h Gladio se petijt. seipm pcutiēdo. i Eligens no. mō. po. ⁊c. cuius duplex erat cā. Una ne forte vi tormētoꝝ inclinaret ad gentilē ritū: qȝ erat maximū malus. ō subdit: k Oē subdi. fieri petōrib⁹. ipm ad idolatriā trahere ḡrētib⁹. Alia ne in ꝓtpū dei celi ei⁹ vita in iudibrio haberet: sicut samson se interfecit Judit. xvj. et saul. j. Reg'. vlti. vt dictū fuit ibidē. Et in his duob⁹ casib⁹ dicūt hebrei q nō solū licitū est: ꝫ etiā meritoriū interficere seipm: qz talis interfectio ordinatur in deū. Si aūt ꝫ faciat aliqs ꝓpter semetipm: vtpote ad euadēdū lōgū vl grauē cruciatū: vl infamiā sui ⁊ suoꝝ: si moriat' vult morte: ꝫ sp est illicitū. Et vt dicūt aliq ꝫ mō intelligēdū est dictus Augustini qȝ dr̄ hic in glosa ꝫ tal' est: Nō excepť qs lex in ista general' ⁊ ipe fons iusticie de⁹ specialr occidi iubet: qlqs hoīm vel seipm vl quelibet aliū occiderit: homicidij crimīe innectet. Tñ i scriptura libri hui⁹ ꝫ recepta ē ab eccīa ad legēdū. ꝑ informatiōe moꝝ: nō videt ꝫ Racias arguere: ꝫ magt' cōmēdare de suipsius interfectiōe. Si aūt ꝓdicta nō sufficiūt ad ei⁹ excusationē: pōt dici q fecit ꝫ specialē instinctū spūscti. Oēs ei homines sūt dō mortis debitores. qȝ debituꝝ de⁹ de qlibet pōt repetere qñcunqꝫ vult ⁊ quōcūqꝫ: vtpote ꝑ manū ꝓpriā: siue per alienā. Cetera patent in littera. Ca. XIIII

Mozaliter. k Sed post triennū tēpus ⁊c. Per regē demetriū qui fuit aduersarius fidelium: significat diabolus q ꝑ potū tripolis. i. ꝑ concupiscentiā tripartitā scz carnis: oculoꝝ ⁊ vite superbię. ascendit ad regnandū sup mundū. ꝓpter qȝ hui⁹ mundi princeps nominat Job. xij. Per alchimuꝝ vero q demetrio coronā aureā ⁊ palmā obtulit vt ꝑ hoc summū sacerdotiuꝫ obtineret: significat ambitiosus in tantū q facit diabolo sacrificiū vt ꝑ ꝫ promoueat ad dignitatē. sicut refert Guillerm⁹ in cronica de q̄dā nomīe Gebert⁹: q ꝑ ꝫ ascendit ad archiepiscopatū Remēsem: ⁊ postea ad Rauēnēsem: ⁊ post ad statū papalē. Tñ factus fuit tal' versus. Scandit ad. r. gebertus ad. r. post papa manēs r. Et ꝑ triplicē r. significat remis: rauenna ⁊ roma. Et de Theophilo legit' q homagiū fecit diabolo vt ad pristinā dignitatem restitueret. Per ꝫ aūt q iste alchimus accusauit falso iudā ⁊ socios ei⁹ ⁊ amicitiā inter iudā ⁊ nicanoꝛ dissolui ꝓcurauit: significat q ꝓmoti ꝑ diabolū in eccīa: cuiusmodi sunt omēs male ꝓmoti. bonos infamāt ⁊ psequunt: ⁊ ꝑ eos paꝛ ⁊ discordia inter ꝓncipes dissipat'. c Racias aūr. Me isto q. cōmēdari videt hic de hoc q seipm interfecit dictū fuit diffuse i expositione l'ali. Mystice vero ꝑ istū q ptinentia longo tpe fuauit ⁊ ꝑ vita bona ⁊ affectu paterno ad pplm situm pr̄ iudeoꝝ vocat⁹ fuit: significat bon⁹ ꝑlat⁹ dēs ad pplm sibi cōmēdatū paterne pietat' affectū ⁊ vitā exemplarē ad opa virtutū inducentē. ꝓpter qȝ occidit seipm fm holem exteriorē p pnie asperitatē vt viuificet hō interioꝝ ⁊ pfis edificet. Et sic dicit saluatoꝛ Joh. xij. Qui odit aīam suā in hoc mūdo: in vitā eternā custodit eaz: ꝑ aīam intelligens sensualitatē. Ca. XV

Jcanoꝛ autē. Hic ꝺnr ponit' manifestatio violati federis in impugnatiōe iude. Circa qȝ ponit' ꝓmo belli apparat⁹. scdo ꝓfectus. ibi: Nicanoꝛ autē. tertio laudabilis termin⁹ ibi: Cūq cessassent. Dcia in duas. qz ꝓmo ponit' apparat⁹ ex pte nicanoris. scdo ex parte iude machabei. ibi: Machabe⁹ aūt. Circa ꝓmū ꝺr: m Cogitauit cū ol impetu. i. ptāte sua. n Cōmittere bellū. credēs q iudas ⁊ socij sui min⁹ se defenderent ꝓpter quietē diei sabbati. o Judeis vero q illū ꝑ necessitatē seqbant'. nā ad hoc sub pena mortis cogebant: Dicētib⁹ tē. Seqtur: p Est dns vin⁹ ipse in celo potens q iussit agi septimā diē. s. celebrē ⁊ qeratuz: vt habet Exo. xx. q Tamen non obtinuit vt consilium perficeret. s. de captione iude ⁊ sociorum suoꝝ dispersione fm regis mandatum. ca. ꝓcedenti.

Machabeꝰ

a Erat autē huiusmōi. Si ḋs aūt ꝺſierit vtꝝ ꝫ vilio ad mysterium aliqō referri poſſit. hoc (ni fallor) in ea ſentire pōt q oniaſ ſacerdos ſacerdotalē ſignificaret ordinez: & hieremias pphēta q̄ interpretatur excelſus dn̄i: ipſum dn̄m et caput exp̄mat. pba rā. De q̄ moyſes dicit: Prophetaz ſuſcitabit vobis dn̄s de fratrib⁹ veſtris: ipm tā q̄ me audietis. Et Eſaias. Quieſcite inquit ab hoīe cui⁹ ſpūs in narib⁹ eius: q̄ excelſus reputat⁹ eſt ipſe. Sacerdotalis igit ordo p homines q̄ in tēplo dei ſub veteri teſtamēto diuino officio rite fungebāt. nō ſolū p populi delictā exorabat: ſz etiā incarnationez mediatoris nr̄i futurā demōſtrabat: cuius ope mundus ſaluādus erat. De q̄ Johannes apl̄us i epl̄a ſua ait: Aduocatū habem⁹ apud patrē ieſum xp̄m iuſtū: & ipe ē propiciatio p peccatis nr̄is: & nō tm̄ p peccatis noſtris: ſz etiā p totī⁹ mūdi. Hic ergo dedit gladiuz aureum iude: cū diuinam ſcripturam ſenſu ſpiritali fulgētem ad munimen totius eccleſie: defenſionēmq; populi ſui ſanct⁹ cōceſſit doctoribus quatenus contra hoſtes vniuerſos armatura vteret celeſti et hoſtium pſterneret multitudines.

Deu.18.c
Eſaie.1.d

a Machabeus aūt. Hic ꝓfr ponit apparat⁹ ex parte iude: & ꝑmo p bonaz exhortatiōnē. ſcōo p deuotā orōnez. ibi: Et cū iā oēs. Pria in duas: q̄ ꝑmo ponitur exhortatiōis act⁹. ſcōo effect⁹. ibi: Exhortati itaq; Pria i duas: q̄ ꝑmo ponitur exhortatio generalis. cū ōr: b Confidebat ſemp cū oī ſpe. ſ. victorie affuture: nō virtute hūana: ſed diuīa. iō ſubditur: c Et hortabat ſuos ne formidarēt. allegans q̄ mal⁹ aut illū habuerāt. ſ. diuinū. d Sz in mēte hr̄ent adiutoria ſibi facta de celo. & ſic ex būficijs p̄ſtitis ſperarēt de pſtandis. e Et allocut⁹ eſt eos de lege & pphetis. admonētib⁹ pugnare p patria & legib⁹ diuinis. f Admonēs etiā certamia q̄ fecerāt pius: quoꝝ p̄decrent laudē & meritū ſi fugerent vt effeminati. g Simūl oſidens gentiū fallaciam. ſ. nichanoris & ſuoꝝ: qui fedus fregerūt iuramēto firmatuz. h Singulos autē. Hic ꝓfr ponit exhortatio ſpecial⁹ p expoſitionē cuiuſdā viſiōis facte iude: cuius ſortes ponit cū dicitur: i Erat aūt hmōi viſus. i. viſio in ſomnis iude oſtēſa. k Oniā q̄ fuerat ſummus ſacerdos: vt habet. ſ. iij. ca. l Virū bonū. ēqtum ad mētis virtutē. m Et benignū. ergā pauperes. n Verecundū viſu. i. horrentē oēm turpitudinē. o Modeſtū moꝝb⁹. i. in oī actu & geſtu. p Manſuetudinem circa illū: Reſpondentē vero oniam dixiſſe: hic eſt fratrū amator & populi iſrael: hic eſt qui multū orat p populo: et vniuerſa ſancta ciuitate hieremias ꝓpheta dei. Extendiſſe autem hieremiam dexterā & dediſſe iudę gladium aureum dicentem: Accipe ſanctū gladium munus a deo: in quo deijcies aduerſarios p̄li mei iſrael. Exhortati itaq; iudę ſermōib⁹ bonis valde: de q̄bus extolli poſſet impet⁹: & animi iuuenum confortari: ſtatuerūt dimicare et confligere fortiter: vt virtus de negocijs iudicaret: eo q̄ ciuitas ſancta & templū periclitarenť. Erat enī pro vxoribus & filijs: itemq; p fratrib⁹ & cognatis miōr ſollicitudo: maximus vero & primus pro ſanctitate timor erat templi. Sed & eos qui in ciuitate erant non minima ſollicitudo habebat pro his q̄ congreſſuri erant. Et cum iā omnes ſperarent iudiciū futurū hoſteſq; adeſſent: atq; exercit⁹ eēt ordinat⁹: beſtię equiteſq; oportuno in loco compoſiti: conſiderans machabeus aduentum multitudinis & apparatum variū armoꝝ: ac ferocitatem beſtiaꝝ: extēdens manus in celum: prodigia facientē dominuz inuocauit: qui nō fm armoꝝ potentiam: ſed ꝓut ipſi placet dat dignis victoriā. Dixit autem invocās hoc modo: †Tu domine qui miſiſti angelum tuuz ſub ezechia rege iuda: & interfeciſti de caſtris ſennacherib centū octogintaquinq; milia: & nunc dominator celoꝝ mitte angelum tuum bonū ante nos in timore & tremore magnitudinis brachij tui: vt metuant qui cū blaſphemia veniūt aduerſus populū ſanctū tuū. Et hic quidez ita ꝓzauit. Nicanor autē & q̄ cū eo erāt cū tubis & canticis admouebāt. Judas vero et

1.Joh.2.a

† 3.5.b
4.Re.19.c
Eccli.48.b

Wanu qui

Jtaq; oēs cō. Narrat liber Heſter q̄ aman agagite ſuadēte: rex aſſuer⁹ iuſſit q̄s iudeos i regno ſuo interfici: & ad hanc neceſſitatē occidēdā decreta fuit dies. xiij mēſis. xij. q̄vocat adar: hōa. q̄ eoz diripi: & oēs nutu eade ſnia ꝑuerſa eſt i pcuſſores eoꝝ: ita vt memorat⁹ rex mediāte mardochēo iudeo p veteres ſcriptiones nouis epl̄is miſſis mādaret vt iudei ipſo die q̄ ſibi ab hoſtib⁹ ſuis occiſio paraba tur: illi hoſtes ac pſecutores ſuos interficerēt. Q̄ & fecerūt i tertiadecia & q̄rtadecima eiuſdē mēſis die: de q̄ in eadez hiſtoria Deut.9.d ſeptū & ita: Dies tertiusdecim⁹ mēſis adar vn⁹ apud oēs iterfectiōis fuit: et. xiiij. die cedere deſierūt: quē ꝓſtituerūt eē ſolēnē vt in eo deinceps oī tpe vacarēt epulę: gaudio atq; ꝓuiuijs. Ām̄ ſeptuz ē: q̄ iterfecto nicanore & manifeſte auxilio dei oīſo oēs iudei cōſilio decreuerūt tertiadecimā die mēſis adar q̄ voce ſyriaca pdie mardochei diei ōr: oī tpe ſolennē habere: et ita hę due ſolennitates ſuicē ſibi ꝓuēiebāt. Hec eſt iſta q̄ i Machabeoꝝ: & illa q̄ in Heſter legit: vt in tertiadecia die et in q̄rtadecima mēſis adar habite parit iungentur.

Macha. liber ſecūdus finit.

qui cū eo erāt inuocato deo per orōnes ꝓgreſſi ſunt: manu q̄dez a pugnantes: ſed et dn̄s cordib⁹ orantes pſtrauerūt non min⁹ triginta q̄nq; milia: pſentia dei magnifice delectati. Cumq; ceſſaſſent & cū gaudio redirent: cognouerunt nicanorem ruiſſe cū armis ſuis. Facto itaq; clamore & perturbatione excitata patria voce omnipotentem dominum benedicebāt. Pręcepit autem iudas qui p omia corpore & animo mori pro ciuibus paratus erat: caput nicanoris et manum cū humero abſciſam hieroſolymaz ꝓferri. Quo cū pueniſſet cōuocatis cōtribulibus & ſacerdotib⁹ ad altare acceſſit ad eos e qui in arce erant: & oſtenſo capite nicanoris & manu nepharia quā extenderat ꝓtra domum ſanctā oīpotentis dei: magnifice gloriatus eſt. Linguaz etiam impij nicanoris pręciſam iuſſit particulatim auibus dari: manū aūt dementis cōtra templū ſuſpendi. Omnes igitur celi dominuz benedixerunt dicentes: Benedictus qui locum ſuū incōtaminatum conſeruauit† Suſpendit autem nicanoris caput in ſumma arce vt euidens eſſet & manifeſtum ſignuz auxilij dei. Jtaq; a b omnes communi cōſilio decreuerūt nullo modo diē iſtū abſq; celebritate ꝑterire: habere aūt celebritatem tertiadecima die menſis adar: quę dicit voce ſyriaca pridie mardochei die. Jgitur his erga nicanorem geſtis: & ex illis temporibus ab hebręis ciuitate poſſeſſa: ego quoq; i his faciam finem ſermonis. Et ſiquidem bene vt hiſtorię competit: hoc & ipſe velim: ſi aūt minus digne: cōcedendū eſt mihi. Sicut enim vinū ſemper bibere aut ſemper aquam cōtrariū eſt: alterius aūt vti delectabile: ita k legētibus ſi ſemper exactus ſit: ſermo non erit gratus: hic ergo l m erit conſummatus.

Machabeorum liber ſecundus: finit

a Manu quidē pugnātes: ſed & cordibus dn̄m orātes ꝓſtra uerūt & pugnāte in eis dei dextera. iō ſubdit: Preſentia dei & b Cūq; ceſſaſſent. Hic ꝓfr ponit laudabil⁹ termin⁹ primo in gratiarū actione. ſcōo in celebritate⁹ inſtitutiōe. ibi: Jtaq; oēs. Circa ꝓmū ꝑmo ponit⁹ laus diuina verbo. & ptz. ſcōo facto. cū ōr: c Precepit aūt iudas q̄ p oſa corpe & aīo mori p ciuib⁹ paratꝰ erat. mor⁹ enī animi fort⁹ redundat ad mēbra corpis. d Caput nicanoris & manū cū humero abſciſam hieroſolymā ꝓferri: ſicut dauid ad dei laudē ibi portauit caput goliath philiſtei: vt habet. j. Reg. xvij. e Ad altare. ad offerendū deo ſacrificiū. f Accerſit & eos q̄ in arce erant & cōtribulibus. ad eos deterrendū. g Linguā etiā impij nicanoris i particulas ꝓciſam iuſſit &. ꝑter blaſphemia ab eo prolatā. Cetera patent. h Jtaq;. Hic ꝓfr ponit celebritat⁹ inſtitutio ꝑ dicta victoria: & ptz ſra. Notandū tñ q̄ hic nō fit alią mētio de inuitatione iudeoꝝ in egypto habitantiū ad hui⁹ ſolennitatis obſeruantiā. ſiſr nec ꝑmo libro. ca. vij. vbi de hac ſolēnitate fit mentio. ꝑter q̄ nō videnť bene dicere illi q̄ dicunt q̄ totū q̄ poſitū eſt a principio tertij ca. hui⁹ ſecūdi libri vſq; huc. poſitū eſt ꝓncipaliter ad incitandū iudeos in egypto habitantes ad obſeruationē hui⁹ ſolēnitatis. ꝑter q̄ ꝓcelſus iſus quē tenui videť mihi magis ꝓſonus ire huius libri. i Igitur. Hic in fine ponit breuis epilogatio circa p̄dicta: & pater ſra vſq; ibi: k Jta legentibus ſi ſemp exactus ſit ſermo. i. diſquiſitꝰ vſq; ad partes ſingulas: qualis eſt ſermo hiſtoricus cui cōpetit partes ſingulas diligēter inārere: vt dictum eſt. ſ. ca. ij. l Non erit grat⁹. ꝑter prolixitatē ſcripture et vnitatē materie: que ſolent faſtidiū generare: ſed ſermo abbreuiatus qualis eſt in ꝑ ſcōo libro: & eſt quedā hiſtoriarū abbreuiatio: vt ibidē dictū fuit: eſt magis delectabilis. ꝑter quod ibidē dicit⁹ vt legentib⁹ ſit animi oblectatio tē. m Hic ergo erit ꝓſummat⁹. fm illud Eſa. ix. Conſummationē & abbreuiationē dn̄i deus exercituū faciet in medio oīm terre. quod fecit p impletionē myſterij verbi incarnati: cui cū patre & ſpiritu ſancto ſit honor & glia in ſecula ſeculoꝝ. Amen. La. XV

Moraliter. l Nicanor autem tē. Per iſtuz q̄ contemnens actualiter dei preceptuz de obſeruatione ſabbati precepit arma ſumi: ſignificantur illi qui actualiter & ex certa malicia contemnūt dei precepta vt ſuam faciant voluntatem. Per iudam machabeum qui cum nicanore pugnaturus armauit ſuos optimis ſermonibus: oſtenditur q̄ bonus dux tam in ſpiritualibus q̄ corporalibus debet ſuos ſubditos monere & munire exhortationibus ſanctis & bonorum operum exemplis. i Erat autem huiuſmodi viſus tē. per hoc q̄ Onias pontifex apparuit ꝓtendens manuz 1.Ma.7.b in celum orando pro populo iudeorum: ſignificatur q̄ quilibz bonus pontifex & curatus in oratiōe debet eſſe aſſiduus orando deuote pro populo chriſtiano. Per Hiere. vero prophetaz ſignificatur dominus noſter ieſus chriſtus: qui Lu. vij. dicit prophęta magnus: & ipe dat iude gladium aureū: id eſt prelato vel doctori ſacrā ſcripturā: que fm aplm Eph. vj. dicit gladius. Et gladium ſpiritus quod eſt verbum dei. Dicitur autē aureus charitate que finis eſt totius ſacre ſcripture. j. Timoth. j. Finis precepti eſt charitas. Et Matth. xxij. dicit q̄ in duobus preceptis charitatis tota lex pendet et ꝓphete. Charitas autem que maior eſt ceteris virtutibus. per aurum ſignificat⁹ quod preciosius eſt alijs metallis. Jn hoc autem gladio p prelatos & doctores cum auxilio diuine gratie deijciunť aduersarij tam viſibiles q̄ inuiſibiles fidei chriſtiane. † Sed & eos qui in ciuitate erant tē. per hoc oſtenditur q̄ inferiores populi debent ſollicite pro prelatis & doctoribus dn̄m exorare: q̄ pugnant fideliter pro ſua & populi ſalute. c Precepit autem iudas tē. per hoc autem q̄ lingua nicanoris fuit precisa & particulatim auibus data: ſignificat⁹ q̄ anima blaſphemi ſtra demonibus grauiter puniēda: qui nominantur aues Mat. xiij. in parabola ſeminantis. Per hoc autem q̄ manus nicanoris cum humero fuit precisa & contra templum ſuſpenſa: ſignificatur q̄ poteſtas ſuperbi qua impie vtitur ſaltem in morte ſi non ante deficit: & eius anima inferni patibulo condēnatur. ꝓ hoc autem q̄ hec victoria inſtituta fuit ſolenniter celebrari: oſtenditur q̄ pro victoria contra diabolum habita debent a populo chriſtiano laudes & gratie chriſto perſolui: Cui eſt honor et gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

† 3.5.b

Explicit poſtilla fratris Nicolai de lyra ſuper vetus teſtamentū: cū moralitatib⁹ eiuſdem: necnō additionib⁹ & replicis: ac expoſitiōe ꝓlogoꝝ ſcti Hieronymi frīs Britonis: feliciter.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Littera prima docet quo pacto colligere omnes.
Quos cernis chartas lector amice potes.

a
Primum vacat
Nemo cum
magis ex collatione
Attende celum

b
In nouissimis dieb⁹
Ingredere in petrā
Ecce enim

c
Ue qui dicitis
ositati q̄
xlij. annos
⁊ sic visus

d
In lapidem
rantie et infi.
Principatus super

e
mundi partes
contentus
dissoluentur
Ut fratres

f
In tribus annis
num blasphemie
eorum falsa

g
⁊ propria salute
Ideo faciebant
iude per na.
Talis populus

h
An potius
Uallis pinguissime
Sicut enim

i
Plorans nequaq̄
Sulphuris
sennacherib
Desertum

k
Uiror calami
Facite mecum
Uere enim

l
Uberrimus
historiam ꝓphetice
Dabo in solitudinē
Dedi spiritum

m
⁊ virtus altissimi
bitantes in parte
Moraliter. Grego.

n
Regine
similia operari
ge consurge:
Induere vesti.

o
na. vnde:
lestatis: vel
lege: ⁊

p
Pro lignis es
sunt nec magis
ticis paganis
personam esse

q
regiam domum
Ego autem
vestrum non

r
vtendum est
deberent
Leua oculos
Cunq; mul

s
Ut quid mihi
Ecce vos
Excelsa tophet

t
Grex. Hiero.
q̄ crederemus
contra hereticos
morsibus

v
seculi nobi.
gat que
Non est enim

x
Ue qui edi.
nis pastoribus
priam deuo.
dñs et quid

y
cit iniuriam
Quasi ficus
Uocem terroris

z
In eo. ca.
le et quid
Precium autem
te ⁊ sacerdotes

A
Capitulum. XL.
diuinis rebus
Si autem

B
nat. Tribus
ctrina sua
meam
Uerbum quod

C
aureus babylonis
De columnis autem
tate locorum

D
lius seuiunt
est extra
propter hec
dei violatur

E
duricia
deo viuit
rarum sunt

F
Allego.
Historia.
ciuitas perditorum
tē que saluare

G
Hic liber
plicem statum
Lapidibus

H
Due penne
scuratum
tas sicut
Et ingressus

I
Ex eo ⁊c.
tur nec solis
dū hoc impleretur

K
Ingressus ille
mendos
Et transmigra.
Et nihil videt

L
cogitationes sue
est vt incipiat
mites nostri

M
acceperit vitium
bonum quia
lone sunt
ad filios

N
Et factus est
Moraliter. Et fact⁹
Morali. Et factum

O
pletur tunc
ꝑm illud
Fortissimi
pharao nescit

P
vt omnis
In solennitati
vnum nouum

Q
edificationis
exterior
superne contem.
linguam exprimere

R
Figura
Ostium vnum
⁊ interioribus

S
Raba. In
Uestibus lineis
Cunq; ceperitis
hoc coaptari

T
Sed ⁊ leuitis
Et hi egressus
tabernaculum

U
Litteras
In anno
Sapientes
vel ex curis

X
gnitatem
vt iactet
Et sensus

Y
Quattuor
diabolum esse
Ego daniel
vnde ⁊ similiter

Z
sanctorum
Confirmabit
sicut nec

aa
Rex austri
cum socijs
ptolemei
in hierusalem

bb
vitam
Incipit expositio
Ordo. xij.

cc
Ego expe.
nicationis
Et respondebit
tatis ⁊ alios

dd
visiones hereticoꝝ
tra cogitastis
pius pater

ee
sed credo
vel chaldei
in domino semper
omnis vultus

ff
dissime aure
solum rumpunt
Ego autem

gg
demonijs
voluntatis
Et ecce
num puluerem

hh
Qr niniue
qui primum
Et preparauit

ii
Mulieres populi
Ueruntamen ego
gentibus in
carceribus et

kk
Contemplare
non ex natura
na dictum

ll
historiam et
terra.
vo. hec pati
potentiam dei

mm
rali consummatione
In anno
Et intulistis

nn
os et cruentos
hic edificat
cata que
Quis enim

oo
Onus
me. i. verbum
Et seminabo

pp
Et stabunt
pharaone
Onus verbi
Ad vos

qq
⁊c. Et nanq;
sit mala
dissimus suasu

rr
triarcha
vbi ante
excitant
do aures

ss
ture per
Anno centesi.
Et tubis

tt
Et coronam
in hominibus
cipatum ea
merentur

vv
Et suscepit
tuit: regnum
contra hostes

xx
eleaçar
gno ⁊ seleuco
Sed post
dicio videtur

yy
Et cum epinichia
Qua die autem
Et timotheus
res. Qr autem
⁊ volatilia celi

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca